T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ALÎ ŞÎR NEVÂYÎ'NİN ESERLERİNDE TEMATİK SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ

Hazırlayan
Muzaffer SAZ

Danışman
Prof. Dr. Galip GÜNER

Doktora Tezi

Kasım 2023, KAYSERİ

T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ALÎ ŞÎR NEVÂYÎ'NİN ESERLERİNDE TEMATİK SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ

Hazırlayan
Muzaffer SAZ

Danışman
Prof. Dr. Galip GÜNER

Doktora Tezi

Kasım 2023, KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir şekilde elde edildiğini beyan ederim. Aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi belirtirim.

Muzaffer SAZ

TEZ ÖZGÜNLÜK FORMU
T.C.
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Anabilim Dalı : Türk Dili ve Edebiyatı

Program Adı : Türk Dili

Tez Başlığı : Alî Şîr Nevâyî'nin Eserlerinde Tematik Söz Varlığı İncelemesi

Yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının a) Giriş, b) Ana bölümler ve c) Sonuç kısımlarından oluşan (Kapak, Önsöz, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) toplam 1906 sayfalık kısmına ilişkin 21/11/2023 tarihinde **Turnitin** intihal programından aşağıda belirtilen filtreleme uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre tezin benzerlik oranı: % 3'tür.

Filtrelemeye **alıntılar dahil** edilmiştir. Filtrelemede **yedi (7) kelimeden daha az** örtüşme içeren metin kısımları hariç tutulmuştur.

Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez İntihal Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmasının herhangi bir intihal içermediğini, aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini bilgilerinize arz ederim. 21/11/2023

Danışman: Prof. Dr. Galip GÜNER

İmza

Öğrenci: Muzaffer SAZ

İmza

KILAVUZA UYGUNLUK

"Alî Şîr Nevâyî'nin Eserlerinde Tematik Söz Varlığı İncelemesi" başlıklı Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lisansüstü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanmıştır.

Hazırlayan	**Danışman**
Muzaffer SAZ	Prof. Dr. Galip GÜNER
İmza	İmza

Türk Dili ve Edebiyatı ABD Başkanı
Prof. Dr. Turgut KOÇOĞLU
İmza

KABUL ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Galip GÜNER danışmanlığında **Muzaffer SAZ** tarafından hazırlanan **"Alî Şîr Nevâyî'nin Eserlerinde Tematik Söz Varlığı İncelemesi"** adlı bu çalışma, jürimiz tarafından Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü **Türk Dili ve Edebiyatı** Anabilim Dalında **Doktora** tezi olarak kabul edilmiştir.

...../...../2023
(Tez Savunma Sınav Tarihi)

JÜRİ:

Danışman	: Prof. Dr. Galip GÜNER
Üye	: Prof. Dr. Abdullah KÖK
Üye	: Prof. Dr. Hacer TOKYÜREK
Üye	: Prof. Dr. S. Göksel TÜRKÖZÜ
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Erdinç DEMİRAY

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun ...../...../..... tarih ve …… sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Prof. Dr. Atabey KILIÇ
Enstitü Müdürü

ÖN SÖZ

Çağatay Türkçesinin en büyük şairi ve yazarı olan Ali Şir Nevâyî 9 Şubat 1441'de Herat'ta dünyaya gelmiştir. Timurlu sarayının hizmetinde bulunan bir aileye mensuptur. Babası Uygur asıllı Gıyaseddin Kiçkine Bahadır'dır. Çocukluğu Timurlu şehzadesi olan Sultan Hüseyin Baykara ile geçmiş, beraber eğitim alıp tahsil görmüşlerdir. Sultan Hüseyin Baykara 1469'da Horasan'ı ele geçirip Timurlular tahtına çıkınca Ali Şir Nevâyî onun hizmetine girmiş, Baykara'nın mühürdarı, divan beyi, nedimi olmuştur. Sultan Hüseyin Baykara'nın yakın arkadaşı olan ve devamlı yanında bulunan Nevâyî bir ara Baykara'nın naipliğini de yapmıştır. Çok verimli, renkli ve hareketli bir yaşam süren Ali Şir Nevâyî, 3 Ocak 1501'de doğduğu şehir olan Herat'ta hayata gözlerini yummuş, ölmeden önce kendisi için hazırlattığı Kudsiye Camisi yanındaki mezara defnedilmiştir.

Sadece Çağatay Türkçesi ve edebiyatının değil, bütün Türk edebiyatının en büyük şairlerinden ve yazarlarından birisi olan Ali Şir Nevâyî, hayatı boyunca; divan (*Garâ'ibü'ṣ- Ṣıgar, Nevâdirü'ş- Şebâb, Bedâyiu'l-Vasat, Fevâyidü'l- Kiber*); hamse (*Hayretü'l- Ebrâr, Ferhâd ü Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Seb'a-yi Seyyâr, Sedd-i İskenderî*); tezkire (*Mecâlisü'n- Nefâyis, Nesâyimü'l- Mahabbe Min Şemâyimi'l-Fütüvve*); dil ve edebiyat (*Muhâkemetü'l- Luġateyn, Mîzânu'l- Evzân, Risâle-i Muammâ*); din ve ahlak (*Lisânü'ṭ- Ṭayr, Münacāt, Çihil Hadis, Nazmü'l Cevāhir, Sirācü'l–Müslimīn, Mahbubü'l-Kulüb*); tarih (*Tārih-i Enbiyā vü Hükemā, Kitāb-ı Tevāriḫ-i Mülūk-ı Acem, Zübdetü't-Tevārih*); biyografi (*Hâlât-ı Seyyid Hasan-ı Erdeşîr, Hâlât- ı Pehlevan Muhammed, Hamsetü'l-Mütehayyirîn*) ve belgeler (*Vakfiye, Münşeât*) olmak üzere farklı türlerde ve konularda 29 eseri kaleme almıştır. Farklı tür ve konularda yazılan Ali Şir Nevâyî'nin eserleri söz varlığı bakımından oldukça zengindir.

Buradan hareketle çalışmamızda Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l-Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerindeki zengin söz varlığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Kavram alanlarına göre oluşturulan tematik söz varlığı çalışması iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Çağatay Türkçesi, Ali Şir Nevâyî'nin Çağatay Türkçesindeki yeri, Ali Şir Nevâyî'nin hayatı ve edebi kişiliği, eserleri hakkında bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde ise öncelikli olarak eserlerdeki isimlerin taraması yapılmış olup tespit edilen isimlerin çeşitli sözlüklerden faydalanarak

ve metin bağlamı da göz önünde bulundurulmak suretiyle anlamları verilmiş, bütün kelimelerin eserlerde nerede geçtiğini göstermek için madde sonlarında sayfa/ varak ve satır numaraları belirtilmiştir. Eserlerde çok sık geçen Arapça, Farsça, Türkçe vb. kelimelerin geçtikleri sayfa/ varak ve satır numarası beş kez yazılmakla sınırlı tutulmuştur. Bunların yanı sıra taranan eserlerde geçen Arapça ve Farsça isim tamlamaları ve ayet, sure ve hadis parçaları taramaya tabi tutulmuş olup, geçtikleri sayfa/ varak ve satır numaraları belirtilmiştir. Taranan eserlerde Türkçe kökenli olmayan diğer kelimelerin ise kökeni belirtilmiş, varsa aldığı ekler gösterilmiştir. Eserlerden taranan isimler kavram alanlarına göre seksen dört genel başlık ve bin yüz yetmiş dokuz alt başlıkta gruplandırılmıştır. Kavram alanları göre oluşturulan tematik söz varlığı çalışmasında, Ali Şir Nevâyî'nin; *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerindeki kelimelerin genel bir dökümü verilmiş ve eserlerin içerik açısından hangi kavram alanlarından meydana geldiği ortaya konulmuştur. Ayrıca her bölüm sonunda kavram alanlarını oluşturan kelimeler hakkında değerlendirmeler yapılmış olup kelimelerin kökeni ve sayıları hakkında bilgiler verilmiştir.

Bu özellikleriyle Ali Şir Nevâyî'nin eserleri üzerine yaptığımız tematik söz varlığı çalışması, isimler üzerine çalışmalar yapacak kişiler için bir kaynak özelliği taşımaktır.

Doktora tez çalışmamın yürütülmesi sürecinde çalışmalarıma yön veren, bilgi ve yardımlarını esirgemeyen ve bana her türlü desteği sağlayan danışman hocam, Sayın Prof. Dr. Galip Güner'e, tez çalışmam sürecinde tecrübelerine başvurduğum hocalarım Prof. Dr. Hacer Tokyürek ve Prof. Dr. S. Göksel Türközü'ne en içten teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca başta kıymetli ailem olmak üzere bu zorlu süreçte yanımda bulunan arkadaşlarım Selcan Gümüş'e, Muhsin Emin Sonay'a ve Yağmur Sonay'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Muzaffer SAZ, KAYSERİ, 2023

ALÎ ŞÎR NEVÂYÎ'NİN ESERLERİNDE TEMATİK SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ

Muzaffer SAZ

Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Doktora Tezi, Kasım 2023
Danışman: Prof. Dr. Galip GÜNER

ÖZET

Kavram alanlarına göre oluşturulan tematik söz varlığı çalışmaları belirli bir konu veya tema çerçevesinde meydana getirilen çalışmalardır ve bu çalışmalar genel bir başlık altında incelenir. Daha sonrasında ilgili kelimeler genel başlık altında ayrıntılı olarak incelenir ve burada alfabetik sıralamadan ziyade tematik olarak kelimelerin sınıflandırılması söz konusudur. Böylece kavram alanlarına göre tematik söz varlığı ortaya çıkarılmış olur. Bu söz varlıklarının indekslerden farkı, genel başlık ile alt başlıkların içerdiği madde başlarının anlamları ile birlikte verilmesidir. Ayrıca tematik söz varlığının belirlenmesi kelimelerin anlam farklılıklarının ortaya konulması yönünden son derece kıymetlidir. Bu tezde kavram alanına göre oluşturulan tematik söz varlığı çalışmasında Ali Şir Nevâyî'nin Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr adlı eserlerindeki isimler taranmış ve bağlama göre anlamlandırılmıştır. Kelimelerin kökeni belirlenmiş ve aldıkları ekler gösterilmiştir. Sonuç olarak tematik söz varlığı çalışmasında, Ali Şir Nevâyî'nin; Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş-Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr adlı eserlerindeki kelimelerin genel bir dökümü verilmiş ve eserlerin içerik açısından hangi kavram alanlarından meydana geldiği ortaya konulmuştur. Ayrıca her bölüm sonunda kavram alanlarını oluşturan kelimeler hakkında değerlendirmeler yapılmış, kelimelerin kökeni ve sayıları hakkında bilgiler verilmiştir. Bu özellikleriyle Ali Şir Nevâyî'nin eserleri üzerine yapın bu tematik söz varlığı çalışması, isimler üzerine çalışmalar yapacak kişiler için bir kaynak özelliği taşımaktır.

Anahtar Sözcükler: Eski Türkçe, Çağatay Türkçesi, Ali Şir Nevâyî, Söz Varlığı, Tematik Söz Varlığı

THEMATIC VOCABULARY ANALYSIS IN THE WORKS OF ALI SIR NEVAI

Muzaffer SAZ

Erciyes University, Graduate School of Social Sciences
PhD Thesis, November 2023
Supervisor: Prof. Dr. Galip GÜNER

ABSTRACT

Thematic vocabulary studies created according to conceptual areas are studies carried out within the framework of a specific subject or theme, and these studies are examined under a general heading. Afterwards, the relevant words are examined in detail under the general heading, and here the words are classified thematically rather than alphabetically. Thus, thematic vocabulary is revealed according to conceptual areas. The difference between these vocabularies and indexes is that the headings of the general heading and subheadings are given with their meanings. In addition, determining the thematic vocabulary is extremely valuable in terms of revealing the differences in the meaning of words. In the thematic vocabulary study created according to conceptual fields, names were scanned from Ali Şir Nevâyî's works such as Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l-Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr and various sources were used and dictionaries were used, and again considering the text context, words were made meaningful under various subjects/themes. As a result of the thematic vocabulary study, a general list of words in Ali Şir Nevâyî's works, such as Garâ'ibü's- Sıgar Bedâyiu'l-Vasat Nevâdirü'ş-Şebâb Fevâyidü'l- Kiber Ferhâd u Şîrîn Leylî vü Mecnûn Hayretü'l- Ebrâr Sedd-i İskenderî Seb'a-yi Seyyâr was given, and it was revealed which conceptual fields the works consisted of in terms of content. In addition, at the end of each chapter, evaluations were made about the words that make up the concept areas, and information was given about the origins and numbers of the words. With these features, this thematic vocabulary study on the works of Ali Şir Nevâyî is a resource for people who will work on names.

Keywords: Old Turkish, Chagatai Turkish, Ali Şir Nevâyî, Vocabulary, Thematic Vocabulary.

İÇİNDEKİLER

ALÎ ŞÎR NEVÂYÎ'NİN ESERLERİNDE TEMATİK SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK i
TEZ ÖZGÜNLÜK SAYFASI ii
KILAVUZA UYGUNLUK iii
KABUL ONAY SAYFASI iv
ÖN SÖZ v
ÖZET vii
ABSTRACT viii
İÇİNDEKİLER ix
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ xlviii
GİRİŞ 1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Çağatay Türkçesi 5
1.1.1. Çağatayca veya Çağatay Türkçesi Terimi 5
1.1.2. Çağatay Türkçesinin Dönemleri 6
1.2. Ali Şir Nevâyî'nin Hayatı ve Eserleri 8
1.2.1. Eserleri 9
1.2.1.1.Divanları 9
1.2.1.2. Hamsesi 10
1.2.1.3.Tezkireleri 12
1.2.1.4.Dil ve Edebiyat Eserleri 13
1.2.1.5. Dinî-Ahlakî Eserleri 14
1.2.1.6. Tarihi Eserleri 15
1.2.1.7. Biyografik Eserleri 15
1.2.1.8. Belgeler 16

İKİNCİ BÖLÜM

ALÎ ŞÎR NEVÂYÎ'NİN ESERLERİNDEKİ İSİMLERİN KAVRAM ALANLARI

2.1. İnsan ve İnsan İlişkileri ile İlgili Kavramlar 17
2.1.1. İnsan ve İlgili Kavramlar 17
2.1.2. Cinsiyete Göre İnsanlar 20
2.1.2. 1. Erkek ve İlgili Kavramlar 20
2.1. 2. 2. Kadın ve İlgili Kavramlar 21
2.1.2. Yaş ve Yaş Dönemine Göre İnsanlar ile İlgili Kavramlar 22
2.1.2. 1. Çocuk ve İlgili Kavramlar 22
2.1.2.2. Gençlik ve İlgili Kavramlar 25
2.1.2.3. Olgun, Olgunluk ile İlgili Kavramlar 26
2.1.2.4. Yaşlı, Yaşlılık ile İlgili Kavramlar 27
2.1.3. Evlenme, Evlilik ile İlgili Kavramlar 28
2.1.3.1. Düğün ve İlgili Kavramlar 28
2.1.3.2. Evlenme, Nikah ile İlgili Kavramlar 28
2.1.4. Akrabalık ve İlgili Kavramlar 29
2.1.4.1. Soy, Nesil ile İlgili Kavramlar 29
2.1.4.2. Kan Bağıyla Oluşan Akrabalıklar ile İlgili Kavramlar 30
2.1.4.2.1. Dede ve İlgili Kavramlar 30
2.1.4.2. 2. Baba ve İlgili Kavramlar 30
2.1.4.2.3. Anne ve İlgili Kavramlar 31
2.1.4.2. 4. Dayı ve İlgili Kavramlar 31
2.1.4.2. 5. Teyze, Hala ve İlgili Kavramlar 31
2.1.4.2. 6. Ağabey, Erkek Kardeş ve İlgili Kavramlar 31
2.1.4.2.7. Oğul, Erkek Evlat ve İlgili Kavramlar 32
2.1.4.2.8. Abla, Kız Kardeş ve İlgili Kavramlar 33
2.1.4.2.9. Yeğen ve İlgili Kavramlar 33
2.1.4.2.10. Torun ve İlgili Kavramlar 33
2.1.5. Evlilik Yoluyla Oluşan Akrabalık ile İlgili Kavramlar 33
2.1.5.1. Damat ve İlgili Kavramlar 33
2.1.5.2. Gelin ve İlgili Kavramlar 33
2.1.5.3. Karı-Koca-Eş ile İlgili Kavramlar 34

2.1.6. Akrabalık ile İlgili Diğer Kavramlar 35
2.1.6.1. Çocuksuzluk 35
2.1.6.2. Dadı- Süt Anne 35
2.1.6.3. Kardeş-Kardeşlik, Akran Olma 35
2.1.6.4. Kuma-Cariye 35
2.1.6.5. Üvey-Evlatlık 36
2.1.6.6. Yetim-Öksüz 36
2.2. Aşk, Sevgi ile İlgili Kavramlar 38
2.2.1. Hisler, Duygular ile İlgili Kavramlar 38
2.2.2. Aşk ve İlgili Kavramlar 38
2.2.3. Sevme, Sevgi ile İlgili Kavramlar 46
2.2.4. Sevda ve İlgili Kavramlar 48
2.2.5. Gönül ve İlgili Kavramlar 49
2.2.6. Gönülsüzlük ve İlgili Kavramlar 60
2.2.7. Âşık ve İlgili Kavramlar 61
2.2.8. Sevgili ve İlgili Kavramlar 65
2.2.9. Sevgilisi Olmama ve İlgili Kavramlar 91
2.2.10. Rakip ile İlgili Kavramlar 92
2.2.11. Cilve, Naz, Eda ile İlgili Kavramlar 92
2.3. Psikolojik Durumlar ile İlgili Kavramlar 97
2.3.1. Hâl- Davranış ile İlgili Kavramlar 97
2.3.1.1. Acıma-Üzülme ile İlgili Kavramlar 100
2.3.1.2. Dert, Gam, Keder ve Üzüntü ile İlgili Kavramlar 101
2.3.1.3. Bela-Musibet ile İlgili Kavramlar 134
2.3.1.4. Dertsiz, Gamsız, Tasasız Olma ile İlgili Kavramlar 136
2.3.1.5. Ayrılık, Özlem, Hasret ile İlgili Kavramlar 137
2.3.1.6. Pişmanlık ve Pişman Olmama ile ilgili Kavramlar 146
2.3.1.7. Korku, Korkma ile İlgili Kavramlar 147
2.3.1.8. Gaflet, Dalgınlık, Yanılma ile İlgili Kavramlar 148
2.3.1.9. Çare ve Çaresizlik ile ilgili Kavramlar 149
2.3.1.10. Endişe, Kaygı ile İlgili Kavramlar 151
2.3.1.11. Kıskanma, Kıskançlık ile İlgili Kavramlar 153
2.3.1.12. Öfke, Kızma, Kızgınlık ile İlgili Kavramlar 153
2.3.1.13. Umut-Ümit ile İlgili Kavramlar 154

2.3.1.14. Umutsuzluk-Ümitsizlik ile İlgili Kavramlar 157
2.3.1.15. Utanma-Utanmazlık ile İlgili Kavramlar 158
2.3.1.16. Gurur ile İlgili Kavramlar 160
2.3.1.17. Sevinç-Mutluluk ile İlgili Kavramlar 160
2.3.1.18. Zavallılık ile İlgili Kavramlar 168
2.3.1.19. Ağlama, İnleme ile İlgili Kavramlar 169
2.3.1.20. Feryat-Figan ile İlgili Kavramlar 172
2.3.1.21. Delilik-Çılgınlık ile İlgili Kavramlar 175
2.3.1.22. Sabır-Sabırsızlık ile İlgili Kavramlar 181
2.3.1.23. Sakınma-Çekinme ile İlgili Kavramlar 183
2.3.1.24. Tiksinme-İğrenme ile İlgili Kavramlar 184
2.3.1.25. Dikkat-Dikkatli Olma ile İlgili Kavramlar 184
2.3.1.26. Huzur Bulma, Dinlenme ile İlgili Kavramlar 185
2.3.1.27. Sersem-Sersemlik, Dağınık-Perişan Olma ile İlgili Kavramlar 189
2.3.1.28. Şaşma-Şaşırma, Hayret Etme ile İlgili Kavramlar 193
2.3.1.29. Yorgun, Sıkıntılı, Takatsiz Olma ile İlgili Kavramlar 197
2.3.1.30. İnat-İnat Etme ile İlgili Kavramlar 198
2.4. Karakter ve İlgili Kavramlar 201
2.4.1. Mizaç, Huy, Yaratılış ile İlgili Kavramlar 201
2.4.2. Cimri ve İlgili Kavramlar 207
2.4.3. Bencil-Kibirli ile İlgili Kavramlar 207
2.4.4. Acizlik-Güçsüzlük-Zayıflık ile İlgili Kavramlar 208
2.4.5. Alçak-Alçaklık, Aşağılık-Hakirlik ile İlgili Kavramlar 210
2.4.6. Açgözlülük, Tamahkarlık ile İlgili Kavramlar 211
2.4.7. Tembellik, Sakinlik, Gevşeklik ile İlgili Kavramlar 212
2.4.8. Güler Yüz, Tatlılık, Yumuşaklık ile İlgili Kavramlar 213
2.4.9. Şefkat-Şefkatli, Merhametli Olma ile İlgili Kavramlar 215
2.4.10. Sert, Kaba, Ciddi Olma ile İlgili Kavramlar 216
2.4.11. Narin-Narinlik, Nazik-Naziklik ile İlgili Kavramlar 217
2.4.12. Kalenderlik, Rindlik ile İlgili Kavramlar 218
2.4.13. İleri Görüşlü Olma ile İlgili Kavramlar 219
2.5.Toplumsal İlişkilerle İlgili Kavramlar 220
2.5.1. Komşu-Komşuluk ile İlgili Kavramlar 220
2.5.2. Arkadaşlık-Dostluk ile İlgili Kavramlar 220

2.5.3. Konuk-Misafir ile İlgili Kavramlar 230
2.5.4. Övünme ile İlgili Kavramlar 232
2.5.5. Övme-Övgü ile İlgili Kavramlar 233
2.5.6. Selam, Karşılama ile İlgili Kavramlar 234
2.5.7. Sohbet-Muhabbet ile İlgili Kavramlar 234
2.5.8. Beğenme, Takdir Etme ile İlgili Kavramlar 235
2.5.9. Hoşnutsuzluk, Beğenilmeme ile İlgili Kavramlar 237
2.5.10. Veda ve İlgili Kavramlar 238
2.5.11. Vefa-Vefasızlık ile İlgili Kavramlar 238
2.5.12. Yabancı-Yabancılık ile İlgili Kavramlar 241
2.5.13. Dedikodu-Dedikoduculuk ile İlgili Kavramlar 242
2.5.14. Minnet-Minnettarlık ile İlgili Kavramlar 243
2.5.15. Özür Dileme, Af Dileme ile İlgili Kavramlar 243
2.5.16. Yalnızlık ve İlgili Kavramlar 244
2.5.17. Öğüt, Nasihat ile İlgili Kavramlar 246
2.5.18. Güvenme-İnanma ile İlgili Kavramlar 248
2.5.19. Söz Verme, Vaat Etme ile İlgili Kavramlar 250
2.5.20. Ant, Yemin, Sözleşme ile İlgili Kavramlar 250
2.5.21. Nam, Şöhret ile İlgili Kavramlar 251
2.5.22. Saygı-Saygısızlık, İtibarlı-İtibarsızlık, Şeref-Şerefsizlik ile İlgili Kavramlar 254
2.5.23. Kavga, Karışıklık, Gürültü ile İlgili Kavramlar 264
2.5.24. Üstün-Üstün Olma ile İlgili Kavramlar 267
2.5.25. Rakip ve İlgili Kavramlar 268
2.5.26. Ortak, Ortaklık ile İlgili Kavramlar 268
2.5.27. Yardım-Yardım Etme ile İlgili Kavramlar 269
2.5.28. Ziyaret ile İlgili Kavramlar 271
2.5.29. Kayırma, Ayrıcalıklı Davranma ile İlgili Kavramlar 271
2.6. Toplumsal Adetler, İnançlarla İlgili Kavramlar 273
2.6.1. Hediyeleşme ile İlgili Kavramlar 273
2.6.1.1. Hediye ile İlgili Kavramlar 273
2.6.2. Batıl İnanç ile İlgili Kavramlar 273
2.6.2.1. Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Kavramlar 273
2.6.2.2. Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Meslekler 275

2.6.2.3. Uğur-Uğurlu, Uğursuz-Uğursuzluk ile İlgili Kavramlar 276
2.6.2.4. Fal ve İlgili Kavramlar 279
2.6.2.5. Baht-Talih, Bahtsızlık-Talihsizlik ile İlgili Kavramlar 279
2.7. Eğitim ile İlgili Kavramlar 286
2.7.1. Eğitim-Öğretim ile İlgili Kavramlar 286
2.7.2. Okuma-Yazma ile İlgili Kavramlar 287
2.7.2.1. Araştırma, İnceleme ile İlgili Kavramlar 287
2.7.2.2. Ders, Konu ile İlgili Kavramlar 289
2.7.2.3. Öğrenci ile İlgili Kavramlar 290
2.7.2.4. Öğretmen, Hoca ile İlgili Kavramlar 290
2.7.2.5. Okul, Mektep ile İlgili Kavramlar 291
2.7.2.6. Okuma, Okuyucu, Üslup ile İlgili Kavramlar 291
2.7.2.7. Cevap ve İlgili Kavramlar 292
2.7.3. Eğitim ve Öğretim Durumu ile İlgili Kavramlar 293
2.7.3.1. Eğitim-Öğretim Görenler ile İlgili Kavramlar 293
2.7.3.2. Eğitim-Öğretim Görmeyenler ile İlgili Kavramlar 298
2.7.4. Eğitim Materyalleri ile İlgili Kavramlar 300
2.7.4.1. Kitap ve İlgili Kavramlar 300
2.7.4.2. Defter ve İlgili Kavramlar 300
2.7.4.3. Kâğıt, Sayfa ile İlgili Kavramlar 301
2.7.4.4. Levha ve İlgili Kavramlar 302
2.7.4.5. Kalem ve İlgili Kavramlar 302
2.7.4.6. Cetvel ve İlgili Kavramlar 305
2.7.5. Eğitim ile İlişkili Diğer Kavramlar 306
2.7.5.1. Bilim, Bilgi, İlim ile İlgili Kavramlar 306
2.8. Düşünce ile İlgili Kavramlar 308
2.8.1. Akıl, Zekâ ile İlgili Kavramlar 314
2.8.2. Anlama, İdrak, Kavrayış ile İlgili Kavramlar 319
2.8.3. Hayal ve İlgili Kavramlar 322
2.8.4. Arzu, Niyet ve İstek ile İlgili Kavramlar 323
2.8.5. İsteksizlik ile İlgili Kavramlar 339
2.8.6. Hatırlama-Hatırlatma ile İlgili Kavramlar 340
2.8.7. Seçme-Seçilme ile İlgili Kavramlar 340
2.8.8. Gereklilik-İhtiyaç ile İlgili Kavramlar 341

2.8.9. Unutma ve İlgili Kavramlar 342
2.9. Söz, Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar 343
2.9.1. Konuşma ve Söyleme ile İlgili Kavramlar 350
2.9.2. Söz ve İlgili Kavramlar 356
2.9.3. Anlam ve Mana ile İlgili Kavramlar 359
2.10. Felsefe ile İlgili Kavramlar 361
2.10.1. Bilgi Felsefesi ile İlgili Kavramlar 363
2.10.1.1. Bilgi ile İlgili Kavramlar 363
2.10.1.2. Bilge-Bilgelik ile İlgili Kavramlar 366
2.10.1.3. Bilme-Bilmeme ile İlgili Kavramlar 370
2.10.1.4. Doğru-Yanlış ile İlgili Kavramlar 371
2.10.1.4.1. Doğru ve İlgili Kavramlar 371
2.10.1.4.2. Gerçek-Gerçeklik ile İlgili Kavramlar 374
2.10.1.4.3. Uygun-Uygunluk, Uygunsuzluk ile İlgili Kavramlar 374
2.10.1.4.4. Düşünce, Görüş, Fikir ile İlgili Kavramlar 379
2.10.1.5. Yanlış-Yanlışlık ile İlgili Kavramlar 384
2.10.1.6. Gizem, Sır, Gizlilik ile İlgili Kavramlar 385
2.10.1.7. Yol, Yöntem, Usul, Kaide ile İlgili Kavramlar 392
2.10.2. Varlık Felsefesi ile İlgili Kavramlar 394
2.10.2.1. Varlık ve İlgili Kavramlar 394
2.10.2.2. Öz ve İlgili Kavramlar 397
2.10.2.3. Asıl, Temel ile İlgili Kavramlar 398
2.10.3. Ahlak Felsefesi ile İlgili Kavramlar 400
2.10.3.1. Edep ve İlgili Kavramlar 400
2.10.3.2. Edepsizlik, İffetsizlik ile İlgili Kavramlar 402
2.10.3.3. Adamlık, İnsanlık ile İlgili Kavramlar 403
2.10.3.4. İyi-İyilik ile İlgili Kavramlar 404
2.10.3.5. Kötü-kötülük ile İlgili Kavramlar 405
2.10.3.6. Sevinç, Mutluluk ile İlgili Kavramlar 406
2.10.3.7. Yalancı-Yalancılık, İki Yüzlülük ile İlgili Kavramlar 414
2.10.3.8. Fitne-Fitnecilik ile İlgili Kavramlar 416
2.10.3.9. Zulüm, Kötü Davranma ile İlgili Kavramlar 418
2.10.3.10. Merhamet, Acıma, İnsaf ile İlgili Kavramlar 426
2.10.3.11. Merhametsizlik, Acımasızlık, İnsafsızlık ile İlgili Kavramlar 428

2.11. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Kavramlar 431
2.11.1. Harfler ve İlgili Kavramlar 431
2.11.2. Diller ve Diller ile İlgili Kavramlar 433
2.11.3. Sözlü Edebiyat ile İlgili Kavramlar 433
2.11.3.1. Sözlü Edebiyat Ürünleri ile İlgili Kavramlar 434
2.11.4. Yazılı Edebiyat ile İlgili Kavramlar 436
2.11.4.1. Yazı ve İlgili Kavramlar 436
2.11.4.1.1.Yazı Stilleri ile İlgili Kavramlar 441
2.11.4.1.2. Noktalama ile İlgili Kavramlar 441
2.11.4.2. Düz Yazı ile İlgili Kavramlar 441
2.11.4.2.1. Düz Yazı Türleri ile İlgili Kavramlar 441
2.11.4.2.1.1. Mektup ve İlgili Kavramlar 441
2.11.4.2.1.2. Dilekçe ve İlgili Kavramlar 443
2.11.4.3. Şiir ve İlgili Kavramlar 443
2.11.4.3.1. Şiir ile İlgili Kavramlar 444
2.11.4.3.1.1. Şair, Ozan ile İlgili Kavramlar 444
2.11.4.3.1.2. Anlam ve Mana ile İlgili Kavramlar 444
2.11.4.3.1.3. Açıklama ve Anlatma ile İlgili Kavramlar 446
2.11.4.3.1.4. Hiciv ve İlgili Kavramlar 449
2.11.4.3.1.5. Mecaz ve İlgili Kavramlar 449
2.11.4.3.1.6. Yorum ve İlgili Kavramlar 449
2.11.4.3.1.7. Mazmun ve İlgili Kavramlar 449
2.11.4.3.2. Nazım Birimleri ile İlgili Kavramlar 449
2.11.4.3.2.1. Vezin ile İlgili Kavramlar 450
2.11.4.3.2.2. Uyak ile İlgili Kavramlar 450
2.11.5. Edebi Türler ile İlgili Kavramlar 450
2.11.5.1. Divan ve İlgili Kavramlar 450
2.11.5.2. Gazel ve İlgili Kavramlar 451
2.11.5.3. Kaside ve İlgili Kavramlar 451
2.11.5.4. Tuyuğ ve İlgili Kavramlar 451
2.11.5.5. Rubai ve İlgili Kavramlar 451
2.11.5.6. Mersiye ve İlgili Kavramlar 451
2.11.5.7. Naat ve İlgili Kavramlar 451
2.11.5.8. Mesnevi ve İlgili Kavramlar 452

2.11.5.9. Murabba ve İlgili Kavramlar 452
2.11.5.10. Muhammes ve İlgili Kavramlar 452
2.11.6. Eserler ile İlgili Kavramlar 452
2.11.6.1. Eser Bölümleri ile İlgili Kavramlar 452
2.11.6.2. Konularına Göre Eserler ile ilgili Kavramlar 453
2.11.7. Eser, Kıssa, Hikâye Adları ile İlgili Kavramlar 453
2.11.8. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Meslekler 454
2.11.9. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Diğer Kavramlar 455
2.12. Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar 459
2.12.1. Can-Canlılık, Ruh ile İlgili Kavramlar 459
2.12.2. Nefes, Soluk ile İlgili Kavramlar 468
2.12.3. Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar 469
2.12.4. Hayat, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar 474
2.13. Ebedilik, Sonsuzluk, Ölümsüzlük ile İlgili Kavramlar 477
2.14. Din ile İlgili Kavramlar 485
2.14.1. Allah ve Allah'ın Sıfatları ile İlgili Kavramlar 485
2.14.1.1. Allah ile İlgili Diğer Kavramlar 495
2.14.2. Peygamberler ile İlgili Kavramlar 497
2.14.2.1. Peygamberlik ile İlgili Genel Kavramlar 497
2.14.2.2. Peygamber Adları ve İlgili Kavramlar 499
2.14.3. Halife ve İlgili Kavramlar 509
2.14.4. Peygamberi Tanıyanlar ile İlgili Kavramlar 510
2.14.5. Peygamber Sözleri ile İlgili Kavramlar 510
2.14.6. Peygamberler ile İlgili Diğer Kavramlar 511
2.14.7. Melekler ve İlgili Kavramlar 512
2.14.7.1. Melekler ile İlgili Genel Kavramlar 512
2.14.7.2. Dört Büyük Melek ve İlgili Kavramlar 514
2.14.7.3. Diğer Melekler ve İlgili Kavramlar 516
2.14.8. Şeytan-Cin ile İlgili Kavramlar 516
2.14.9. Kutsal Kitaplar ve İlgili Kavramlar 518
2.14.9.1. Kutsal Kitaplar ile İlgili Genel Kavramlar 518
2.14.9.2. Kutsal Kitaplar ve İlgili Kavramlar 518
2.14.9.2.1. Tevrat-Zebur-İncil ile İlgili Kavramlar 518
2.14.9.2.2. Kur'an-ı Kerim ve İlgili Kavramlar 518

2.14.9.2.2.1. Kur'an-ı Kerim'in Bölümleri ile İlgili Kavramlar 519
2.14.9.2.2.1.1. Ayet ve İlgili Kavramlar 519
2.14.9.2.2.1.2. Sure ve İlgili Kavramlar 519
2.14.9.2.2.1.3. Kur'an-ı Kerim ile İlgili Diğer Kavramlar 520
2.14.10. Dinler ve İlgili Kavramlar 520
2.14.11. Mezhepler ve İlgili Kavramlar 521
2.14.12. İbadet ve İlgili Kavramlar 521
2.14.12.1. İbadet ile İlgili Genel Kavramlar 521
2.14.12.2. İbadete Hazırlık ile İlgili Kavramlar 523
2.14.12.2.1. Abdest ve İlgili Kavramlar 523
2.14.12.2.2. Dua ve İlgili Kavramlar 523
2.14.12.2.3. Beddua ve İlgili Kavramlar 525
2.14.13. Namaz ve İlgili Kavramlar 525
2.14.13.1. Elbise, Sarık, Seccade, Tesbih ile İlgili Kavramlar 526
2.14.13.2. Secde ve İlgili Kavramlar 527
2.14.13.3. Kıble ve İlgili Kavramlar 528
2.14.14. Farz ve İlgili Kavramlar 529
2.14.15. Hac ve İlgili Kavramlar 529
2.14.16. Oruç ve İlgili Kavramlar 529
2.14.17. Kurban ve İlgili Kavramlar 530
2.14.18. Kader-Kaza ve İlgili Kavramlar 530
2.14.19. Hayır ve İlgili Kavramlar 531
2.14.20. Sadaka ve İlgili Kavramlar 531
2.14.21. Dini Kurallar ile İlgili Kavramlar 531
2.14.21.1. Helal-Haram ve İlgili Kavramlar 531
2.14.21.2. Nefis ve İlgili Kavramlar 532
2.14.21.3. Günah, Günahkâr Olma ile İlgili Kavramlar 533
2.14.21.4. Günahsız, Temiz Olma ile İlgili Kavramlar 536
2.14.21.5. Şükür ve İlgili Kavramlar 537
2.14.21.6. İnanç-İman ile İlgili Kavramlar 538
2.14.21.7. İnanma ile İlgili Kavramlar 539
2.14.21.8. İnanmama ile İlgili Kavramlar 540
2.14.22. Tapma, Tapınma ile İlgili Kavramlar 541
2.14.23. Din, Mezhep, Tarikat Ehli Olanlar ile İlgili Kavramlar 543

2.14.24. İbadet Yerleri, Putlar ve İlgili Kavramlar 546
2.14.24.1. İbadet Yerleri ile İlgili Genel Kavramlar 546
2.14.24.2. Kâbe ve İlgili Kavramlar 546
2.14.24.3. Cami, Mescit ve İlgili Kavramlar 547
2.14.24.4. Tekke, Zaviye ve İlgili Kavramlar 548
2.14.24.5. Kilise, Manastır ve İlgili Kavramlar 549
2.14.24.6. Ateşe Tapanların İbadet Yerleri ile İlgili Kavramlar 549
2.14.24.7. Put, Puthaneler ile İlgili Kavramlar 549
2.14.25. Dinle İlgili Meslekler, Ünvanlar ile İlgili Kavramlar 550
2.14.26. Kutsallık ile İlgili Kavramlar 553
2.14.27. Adak ve İlgili Kavramlar 553
2.14.28. Keramet ve İlgili Kavramlar 554
2.14.29. İhsan, Lütuf ile ilgili Kavramlar 554
2.14.30. Kerem-Cömertlik ile İlgili Kavramlar 556
2.14.31. Af Dileme, Tövbe ile İlgili Kavramlar 559
2.14.32. Dini Bayramlar ile İlgili Kavramlar 560
2.14.33. Ölüm, Ahiret ile İlgili Kavramlar 561
2.14.33.1. Ölüm ve İlgili Kavramlar 561
2.14.33.2. Matem, Yas ile İlgili Kavramlar 569
2.14.33.3. Ahiret ve İlgili Kavramlar 571
2.14.33.3.1. Cennet, Cehennem ile İlgili Kavramlar 574
2.14.33.4. Mezar ve İlgili Kavramlar 584
2.14.33.5. Miras ve Vasiyet ile İlgili Kavramlar 585
2.14.34. Sureler, Ayetler ve Hadisler ile İlgili Kavramlar 585
2.14.35. Din ile İlgili Diğer Kavramlar 592
2.15. Kafile, Kabile, Topluluk ile İlgili Kavramlar 597
2.16. Yönetim ve Yönetim ile İlgili Kavramlar 602
2.16.1. Hükümet, Devlet ile İlgili Kavramlar 602
2.16.2. Meclis ve İlgili Kavramlar 603
2.16.3. Yönetenler ile İlgili Kavramlar 606
2.16.3.1. Bey, Başkan, Önder ile İlgili Kavramlar 606
2.16.3.2. Padişah, Sultan, Hükümdar ile İlgili Kavramlar 607
2.16.3.2. Şehzade ve İlgili Kavramlar 624
2.16.4. Padişaha Ait Yerler ile İlgili Kavramlar 625

2.16.4.1. Harem ve İlgili Kavramlar 625
2.16.4.2. Otağ, Makam ile İlgili Kavramlar 625
2.16.5. Padişahlık, Sultanlık, Hükümdarlık Alametleri ile İlgili Kavramlar 626
2.16.5.1. Taht ve İlgili Kavramlar 626
2.16.5.2. Taç ve İlgili Kavramlar 629
2.16.5.3. Bayrak, Sancak ve İlgili Kavramlar 630
2.16.5.4. Davul ve İlgili Kavramlar 631
2.16.5.5. Tuğra, Mühür, Damga, Yüzük ile İlgili Kavramlar 632
2.16.5.6. Makam, Huzur ile İlgili Kavramlar 633
2.16.5.7. Ferman, Buyruk, Emir ile İlgili Kavramlar 634
2.16.5.8. Rütbe, Makam, Mevki ile İlgili Kavramlar 638
2.16.6. Yardımcılar ve Yardımcılar ile İlgili Kavramlar 640
2.16.6.1. Vezir ve İlgili Kavramlar 640
2.16.6.2. Kadı ve İlgili Kavramlar 640
2.16.6.3. Memur ve İlgili Kavramlar 640
2.16.6.4. Yardımcı, Vekil ile İlgili Kavramlar 641
2.16.6.5. Kul, Köle, Hizmetçi ile İlgili Kavramlar 642
2.16.6.6. Rüşvet ve İlgili Kavramlar 646
2.16.7. Yönetilenler ile İlgili Kavramlar 647
2.16.7.1. İtaat Ettirme, Emrine Alma ile İlgili Kavramlar 647
2.16.7.2. Halk, Ulus, Millet ile İlgili Kavramlar 650
2.16.7.3. Yasak ve İlgili Kavramlar 653
2.16.7.4. İsyan ve İlgili Kavramlar 655
2.17. Rehber, Kılavuz ile İlgili Kavramlar 657
2.18. Hukuk ile İlgili Kavramlar 660
2.18.1. Hukuk ile İlgili Genel Kavramlar 660
2.18.1.1. Adalet ve İlgili Kavramlar 660
2.18.1.2. Adil, Adaletli Olma ile İlgili Kavramlar 660
2.18.1.3. Adaletsizlik ile İlgili Kavramlar 661
2.18.1.4. Hak-Haksızlık ile İlgili Kavramlar 662
2.18.1.5. Kanun ve İlgili Kavramlar 663
2.18.1.6. Sistem, Düzen, Tertip ile İlgili Kavramlar 664
2.18.2. Yargı ile İlgili Kavramlar 665
2.18.2.1. Yargı Yerleri ile İlgili Kavramlar 665

2.18.2.1.1. Mahkeme ve İlgili Kavramlar 665
2.18.2.2. Dava, İddia ile İlgili Kavramlar 666
2.18.2.3. Şikâyet ve İlgili Kavramlar 666
2.18.2.4. Talep, İstek ile İlgili Kavramlar 667
2.18.2.5. Tanık, Şahit ile İlgili Kavramlar 669
2.18.2.6. Delil, Belgeler ile İlgili Kavramlar 669
2.18.2.7. Soruşturma ve İlgili Kavramlar 670
2.18.2.8. Karar-Kararsızlık ile İlgili Kavramlar 670
2.18.2.9. Şüphe ve İlgili Kavramlar 671
2.18.2.10. Bağışlama-Af ile İlgili Kavramlar 673
2.18.2.11. Ceza ve İlgili Kavramlar 674
2.18.2.11.1. Cezalar ile İlgili Kavramlar 674
2.18.2.12. Kusurlu, Suçlu Olma ile İlgili Kavramlar 675
2.18.2.13. Suç ve İlgili Kavramlar 679
2.18.2.14. Suçlama, İftira Atma ile İlgili Kavramlar 680
2.18.2.15. Suç Çeşitleri ile İlgili Kavramlar 680
2.18.2.15.1. Asi-Asilik ile İlgili Kavramlar 680
2.18.2.15.2. Cinayet İşleme ile İlgili Kavramlar 682
2.18.2.15.3. Eşkıya, Haydut ile İlgili Kavramlar 685
2.18.2.15. 4. Hırsız ile İlgili Kavramlar 686
2.18.2.15. 5. Hile, Hilekârlık ile İlgili Kavramlar 686
2.18.2.15.6. Yalan, Yalancılık ile İlgili Kavramlar 689
2.18.2.15.7. Hakaret Etme ile İlgili Kavramlar 691
2.18.2.15.8. Kaçma-Kaçış ile İlgili Kavramlar 692
2.18.2.15.9. Hapsetme, Hapishane ile İlgili Kavramlar 693
2.19. Çevre ve Şehircilik ille İlgili Kavramlar 695
2.19.1. Çevre-Etraf ile İlgili Kavramlar 695
2.19.2. Yerleşim Yerleri ile İlgili Kavramlar 696
2.19.2.1. Ülke, Yurt, Memleket ile İlgili Kavramlar 696
2.19.2.2. Yerleşke ve İlgili Kavramlar 701
2.19.2.3. Köy ve İlgili Kavramlar 703
2.19.2.4. Nahiye ve İlgili Kavramlar 703
12.2.5. Şehir ve İlgili Kavramlar 703
2.19.2.6. Mahalle ve İlgili Kavramlar 704

2.19.2.7. Cadde ve İlgili Kavramlar 704
2.19.2.8. Sokak ve İlgili Kavramlar 704
2.19.2.9. Yol ve İlgili Kavramlar 705
2.20. Mimari ile İlgili Kavramlar 709
2.20.1. Mimari ile İlgili Genel Kavramlar 709
2.20.2. Çadır ve İlgili Kavramlar 710
2.20.2.1. Çadırın Bölümleri ile İlgili Kavramlar 711
2.20.2.2. Çadır Malzemeleri ile İlgili Kavramlar 711
2.20.3. Saray, Köşk ile İlgili Kavramlar 712
2.20.4. Kale, Hisar ile İlgili Kavramlar 715
2.20.5. Mahzen ve İlgili Kavramlar 717
2.20.6. Çardak, Kulübe ile İlgili Kavramlar 717
2.20.7. Ev ve İlgili Kavramlar 718
2.20.7.1. Ev Malzemeleri ve Araç Gereçleri ile İlgili Kavramlar 720
2.20.7.1.1. Mutfak ve İlgili Kavramlar 720
2.20.7.1.1.1. Tandır, Ocak ile İlgili Kavramlar 720
2.20.7.1.1.2. Mangal ve İlgili Kavramlar 720
2.20.7.1.1.3. Kap Kacaklar ile İlgili Kavramlar 721
2.20.7.1.1.4. Şişe, Sırça, Cam ile İlgili Kavramlar 722
2.20.7.1.1.5. Bıçak, Kaşık ile İlgili Kavramlar 723
2.20.7.1.1.6. Kalbur, Elek, Süzgeç ile İlgili Kavramlar 723
2.20.7.1.1.7. İbrik, Tulum, Leğen ile İlgili Kavramlar 723
2.20.7.1.2. Aydınlanma Araçları ile İlgili Kavramlar 724
2.20.7.1.3. Öz Bakım Eşyaları ile İlgili Kavramlar 730
2.20.7.1.4. Mobilyalar ve İlgili Kavramlar 731
2.20.7.1.5. Beşik ve İlgili Kavramlar 733
2.20.7.1.6. Hamam, Banyo ile İlgili Kavramlar 733
2.20.7.1.7. Makas, Bıçkı, Testere ile İlgili Kavramlar 734
2.20.7.1.8. Çekiç, Balta-Nacak, Şiş, Çivi ile İlgili Kavramlar 734
2.20.7.1.9. Sürgü, Anahtar, Kilit ile İlgili Kavramlar 735
2.20.7.1.10. Süpürge ile İlgili Kavramlar 735
2.20.7.1.11. Çul, Kilim, Halı, Yaygı ile İlgili Kavramlar 735
2.20.7.1.12. Yatak, Döşek, Örtü ile İlgili Kavramlar 736
2.20.7.1.13. Perde ve İlgili Kavramlar 737

2.20.7.1.14. Oda ve İlgili Kavramlar 739
2.20.7.1.15. Havuz ve İlgili Kavramlar 740
2.20.8. İçtimai Mimari ile İlgili Kavramlar 740
2.20.8.1. Değirmen ve İlgili Kavramlar 740
2.20.8.2. Çeşme ve İlgili Kavramlar 740
2.20.8.3. Su Yolu ve İlgili Kavramlar 741
2.20.8.4. Köprü ve İlgili Kavramlar 741
2.20.8.5. Hayır Evi ve İlgili Kavramlar 741
2.20.8.6. Medrese-Mektep ve İlgili Kavramlar 741
2.20.8.7. Kervansaray- Konak ve İlgili Kavramlar 741
2.20.9. Dini Mimari ile İlgili Kavramlar 741
2.20.9.1. Cami ve İlgili Kavramlar 741
2.20.9.2. Kutsal Yerler ve İlgili Kavramlar 742
2.20.9.3. Tapınak-Mabet ve İlgili Kavramlar 743
2.20.9.4. Tekke ve İlgili Kavramlar 743
2.20.9.5. Kilise ve İlgili Kavramlar 744
2.20.10. Mimari Yapılar ile ilgili Kavramlar 744
2.20.10.1. Kubbe-Kemer ile İlgili Kavramlar 744
2.20.10.2. Duvar, Burç, Zindan ile İlgili Kavramlar 746
2.20.10.3. Pencere ve İlgili Kavramlar 747
2.20.10.4. Merdiven ve İlgili Kavramlar 748
2.20.10.5. Kapı, Eşik ile İlgili Kavramlar 748
2.20.10.6. Sütun, Direk ile İlgili Kavramlar 750
2.20.10.7. Tavan, Çatı, Baca ile İlgili Kavramlar 750
2.20.11. Yapılarda Kullanılan Malzemeler ile İlgili Kavram 750
2.20.11.1. Tuğla ve İlgili Kavramlar 750
2.20.11.2. Kerpiç ve İlgili Kavramlar 750
2.20.11.3. Sıva, Kireç ve İlgili Kavramlar 751
2.20.11.4. Çini ve İlgili Kavramlar 751
2.20.12. Mimari ile İlgili Meslekler 751
2.20.13. Mimari ile İlgili Diğer Kavramlar 752
2.21. Asker, Ordu ve Savaş ile İlgili Kavramlar 755
2.21.1. Asker, Ordu ile İlgili Genel Kavramlar 755
2.21.2. Nöbetçi, Bekçi, Gözcü, Muhafız ile İlgili Kavramlar 758

2.21.3. Komutan, Başkomutan, Çavuş ile İlgili Kavramlar 760
2.21.5. Askeri Eğitim Verilen Yerler ile İlgili Kavramlar 760
2.21.6. Savaş ve Savaş ile İlgili Kavramlar 761
2.21.6.1. Savaş Alanı ve İlgili Kavramlar 762
2.21.6.2. Fethetme, Ele Geçirme ile İlgili Kavramlar 763
2.21.6.3. Hücum, Saldırı ile İlgili Kavramlar 763
2.21.6.4. Siper ve İlgili Kavramlar 764
2.21.6.5. Bayrak, Sancak ile İlgili Kavramlar 764
2.21.6.6. Tuzak, Pusu ile İlgili Kavramlar 765
2.21.6.7. Yağma, Talan, Çapul ile İlgili Kavramlar 766
2.21.6.8. Düşman, Düşmanlık, Kin ile İlgili Kavramlar 767
2.21.6.9. Zafer, Galibiyet, Mağlubiyet ile İlgili Kavramlar 770
2.21.6.10. Ganimet, Kazanç ile İlgili Kavramlar 771
2.21.6. 11. Barış ve İlgili Kavramlar 772
2.21.6.12. İttifak ve İttifak Yapma ile İlgili Kavramlar 772
2.21.6.13. Kale, Hisar, Burç ile İlgili Kavramlar 773
2.21.6.14. Şehit, Gazi ile İlgili Kavramlar 774
2.21.6.15. Esir ve İlgili Kavramlar 775
2.21.6.16. Hür Olma, Özgürlük ile İlgili Kavramlar 775
2.21.7. Silah ve İlgili Kavramlar 776
2.21.7.1. Ok ve İlgili Kavramlar 776
2.21.7.2. Yay ve İlgili Kavramlar 780
2.21.7.3. Süngü-Mızrak ve İlgili Kavramlar 780
2.21.7.4. Gürz ve İlgili Kavramlar 781
2.21.7.5. Kılıç ve İlgili Kavramlar 781
2.21.7.6. Hançer ve İlgili Kavramlar 786
2.21.7. 8. Mancınık ve İlgili Kavramlar 788
2.21.8. Savaş Giysileri ile İlgili Kavramlar 788
2.21.8.1. Zırh, Savaş Giysileri ile İlgili Kavramlar 788
2.21.8.2. Miğfer, Başlık ile İlgili Kavramlar 788
2.21.9. Askerlik ile İlgili Diğer Kavramlar 789
2.22. Dünya, Gök, Gökyüzü ve Astronomi ile İlgili Kavramlar 791
2.22.1. Astrolojik Burçlar 791
2.22.1.1. Astrolojik Burçlar ile İlgili Kavramlar 791

2.22.1.2. Astrolojik Burç Adları ile ilgili Kavramlar 791
2.22.2. Astronomi ile İlgili Kavramlar 792
2.22.2.1. Ay ve İlgili Kavramlar 792
2.22.2.2. Güneş ve İlgili Kavramlar 798
2.22.2.3. Yıldız ve İlgili Kavramlar 808
2.22.2.4. Gezegenler ve İlgili Kavramlar 817
2.22.2.5 Astronomi ile İlgili Meslekler 818
2.22.3. Dünya, Âlem ve Yeryüzü ile İlgili Kavramlar 818
2.22.4. Gök, Gökyüzü, Felek ve Ufuk ile İlgili Kavramlar 829
2.23. Hava ve Atmosfer Olayları ile İlgili Kavramlar 852
2.23.1. Hava ve İlgili Kavramlar 852
2.23.2. Bulutlar ve İlgili Kavramlar 852
2.23.3. Soğuk, Soğuk Hava ile İlgili Kavramlar 855
2.23.3.1. Buz ile İlgili Kavramlar 855
2.23.3.2. Şebnem, Çiğ ile İlgili Kavramlar 856
2.23.4. Kuru, Kuraklık ile İlgili Kavramlar 856
2.23.5. Duman, Sis ve Buhar ile İlgili Kavramlar 857
2.23.6. Nem, Islaklık ile İlgili Kavramlar 857
2.23.7. Rüzgâr, Yel ile İlgili Kavramlar 858
2.23.8. Yıldırım, Şimşek ile İlgili Kavramlar 864
2.23.9. Yağışlar ile İlgili Kavramlar 866
2.23.9.1. Kar ve İlgili Kavramlar 866
2.23.9.2. Yağmur ve İlgili Kavramlar 866
2.23.9.3. Dolu ve İlgili Kavramlar 867
2.24. Coğrafya ile İlgili Kavramlar 868
2.24.1. Toprak, Toz ile İlgili Kavramlar 868
2.24.2. Balçık, Çamur ile İlgili Kavramlar 874
2.24.3. Çorak, Tuzlu Toprak ile İlgili Kavramlar 874
2.24.4. Kum ile İlgili Kavramlar 874
2.24.5. Yeryüzü Şekilleri ile İlgili Kavramlar 875
2.24.5.1. Çukur-Kuyu ile İlgili Kavramlar 875
2.24.5.2. Hendek ile İlgili Kavramlar 875
2.24.5.3. Mağara-İn ile İlgili Kavramlar 875
2.24.5.4. Uçurum ve Kuyu ile İlgili Kavramlar 876

2.24.5.5. Delik, Derinlik, Dip ile ilgili Kavramlar 876
2.24.5.6. Vadi ile İlgili Kavramlar 877
2.24.5.7. Dağ ile İlgili Kavramlar 878
2.24.5.8. Çöl ile İlgili Kavramlar 881
2.24.5.9. Tepe, Ada ile İlgili Kavramlar 884
2.24.5.10. Ova ile İlgili Kavramlar 884
2.24.5.11. Taş ile İlgili Kavramlar 884
2.24.5.11.1. Mermer ile İlgili Kavramlar 885
2.24.5.11.2. Alçı-Kireç ile İlgili Kavramlar 886
9.5.11.3. Taşlar ile İlgili Diğer Kavramlar 886
2.24.6. Geçit-Yol ile İlgili Kavramlar 887
2.24.7. Su ile İlgili Kavramlar 887
2.24.7.1. Ölümsüzlük, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar 890
2.24.7.2. Damla ile İlgili Kavramlar 893
2.24.7.3. Suya Batma, Boğulma ile İlgili Kavramlar 895
2.24.7.4. Yeryüzü Suları ile İlgili Kavramlar 896
2.24.7.4.1. Akarsu, Nehir, Irmak ile İlgili Kavramlar 896
2.24.7.4.2. Çeşme, Pınar ile İlgili Kavramlar 897
2.24.7.5. Köpük ve Kabarcık ile İlgili Kavramlar 898
2.24.7.6. Su ile İlgili Diğer Kavramlar 899
2.24.8. Deniz ile İlgili Kavramlar 899
2.24.9. Doğal Afetler ile İlgili Kavramlar 907
2.24.9.1. Sel ve İlgili Kavramlar 907
2.24.9.2. Deprem ve İlgili Kavramlar 908
2.24.9.3. Tufan ve İlgili Kavramlar 908
2.25.Ateş ile İlgili Kavramlar 910
2.25.1. Ateş, Alev ile İlgili Kavramlar 910
2.25.2. Erime, Yanma, Yakıcılık ile İlgili Kavramlar 915
2.25.3. Kıvılcım, Kor, Kül ile İlgili Kavramlar 918
2.25.4. Isınma ile İlgili Kavramlar 919
2.25.5. Ateş Yakılan Yerler ile İlgili Kavramlar 919
2.25.6. Duman-Sis-Tütsü ile İlgili Kavramlar 919
2.25.7. Ateş ile İlgili Diğer Kavramlar 920
2.25.7.1 Sönme ile İlgili Kavramlar 921

2.26. Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar 922
2.26.1. Cevher, Mücevherler ile İlgili Kavramlar 922
2.26.2. Değerli Taşlar ve İlgili Kavramlar 926
2.26.2.1. İnci ve İlgili Kavramlar 926
2.26.2.2. Sedef ve İlgili Kavramlar 931
2.26.2.3. Lal ve İlgili Kavramlar 932
2.26.2.4. Yakut ve İlgili Kavramlar 933
2.26.2.5. Zümrüt ve İlgili Kavramlar 934
2.26.2.6. Firuze ve İlgili Kavramlar 934
2.26.2.7. Akik ve İlgili Kavramlar 934
2.26.2.8. Kehribar ve İlgili Kavramlar 935
2.26.2.9. Billur ve İlgili Kavramlar 935
2.26.2.10. Diğer Değerli Taşlar ve İlgili Kavramlar 935
2.26.3. Madenler ile İlgili Kavramlar 936
2.26.3.1. Madenler ile İlgili Genel Kavramlar 936
2.26.3.2. Değerli Madenler ile İlgili Kavramlar 936
2.26.3.2.1. Altın ve İlgili Kavramlar 936
2.26.3.2.2. Gümüş ve İlgili Kavramlar 937
2.26.3.2.3. Demir ve İlgili Kavramlar 938
2.26.3.2.4. Bakır ve İlgili Kavramlar 939
2.26.3.2.5. Çinko ve İlgili Kavramlar 939
2.26.3.2.6. Kurşun ve İlgili Kavramlar 939
2.26.3.2.7. Kömür ve İlgili Kavramlar 939
2.26.3.2.8. Tuz ve İlgili Kavramlar 939
2.26.4. Takılar ve Eşyalar ile İlgili Kavramlar 940
2.26.5. Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar ve Meslekler 940
2.26.6. Kimya ve İlgili Kavramlar 941
2.26.6.1. Alaşımlar ve İlgili Kavramlar 942
2.26.6.2. Kimyasal Maddeler ve İlgili Kavramlar 942
2.27. Bitkiler ve İlgili Kavramlar 945
2.27.1. Bitkiler ile İlgili Genel Kavramlar 945
2.27.2. Çiçekler ve İlgili Kavramlar 946
2.27.2.1. Çiçekler ile İlgili Genel Kavramlar 946
2.27.2.2. Gül ve İlgili Kavramlar 946

2.27.2.2.1. Gül ile İlgili Diğer Kavramlar 948
2.27.2.3. Sümbül ve İlgili Kavramlar 949
2.27.2.4. Nergis ve İlgili Kavramlar 950
2.27.2.5. Yasemin ve İlgili Kavramlar 950
2.27.2.6. Erguvan ve İlgili Kavramlar 950
2.27.2.7. Karanfil ve İlgili Kavramlar 951
2.27.2.8. Gülnar ve İlgili Kavramlar 951
2.27.2.9. Menekşe ve İlgili Kavramlar 951
2.27.2.10. Lale ve İlgili Kavramlar 951
2.27.2.11. Nilüfer ve İlgili Kavramlar 952
2.27.2.12. Reyhan, Fesleğen ve İlgili Kavramlar 952
2.27.2.13. Zambak, Safran ve İlgili Kavramlar 952
2.27.2.14. Çiçekler ile İlgili Diğer Kavramlar 952
2.27.3. Ağaçlar ve İlgili Kavramlar 953
2.27.3.1. Ağaçlar ile ilgili Genel Kavramlar 953
2.27.3.2. Meyvesiz Ağaçlar ile İlgili Kavramlar 953
2.27.3.2.1. Ardıç Ağacı ve İlgili Kavramlar 953
2.27.3.2.2. Söğüt Ağacı ve İlgili Kavramlar 953
8.3.2.3. Çınar Ağacı ve İlgili Kavramlar 954
2.27.3.2.4. Sandal Ağacı ve İlgili Kavramlar 954
2.27.3.2.5. Servi Ağacı ve İlgili Kavramlar 954
2.27.3. 2.5. Abanoz Ağacı ve İlgili Kavramlar 956
2.27.3.2.6. Çam Ağacı ve İlgili Kavramlar 956
2.27.3.2.7. Kavak Ağacı ve İlgili Kavramlar 956
2.27.3.2.8. Şimşir Ağacı ve İlgili Kavramlar 957
2.27.3.2.9. Tuba Ağacı ve İlgili Kavramlar 957
2.27.3.3. Meyveli Ağaçlar ile İlgili Kavramlar 957
2.27.3.3.1. Hünnap Ağacı ve İlgili Kavramlar 957
2.27.3.3.2. Sidre Ağacı ve İlgili Kavramlar 957
2.27.3.3.3. Sanavber Ağacı ve İlgili Kavramlar 957
2.27.3.3.4. Hurma Ağacı ve İlgili Kavramlar 957
8.3.3.5. Nar Ağacı ve İlgili Kavramlar 958
2.27.4.Tohumlu Bitkiler ile İlgili Kavramlar 958
2.27.4.1. Susam ve İlgili Kavramlar 958

2.27.4.2. Kamış ve İlgili Kavramlar 959
2.27.4.3. Pamuk ve İlgili Kavramlar 959
2.27.4.4.Arpa ve İlgili Kavramlar 960
2.27.4.5. Mercimek ve İlgili Kavramlar 960
2.27.4.6. Nohut ve İlgili Kavramlar 960
2.27.4.7. Buğday ve İlgili Kavramlar 960
2.27.4.8. Haşhaş ve İlgili Kavramlar 960
8.5. Otlar, Dikenler, Diğer Bitkiler ile İlgili Kavramlar 960
2.27.6. Meyve ve Sebze ile İlgili Kavramlar 962
2.27.6.1. Meyve ile İlgili Genel Kavramlar 962
2.27.6.2. Meyveler ve İlgili Kavramlar 962
2.27.7. Sebzeler ve İlgili Kavramlar 964
2.27.8. Bitkiler ile İlgili Diğer Kavramlar 964
2.27.8.1. Bitki Bölümleri ile İlgili Kavramlar 964
2.27.8.1.1. Yaprak- Dal- Kök ve İlgili Kavramlar 964
2.27.8.1.2. Tomurcuk ve İlgili Kavramlar 966
2.27.8.1.4. Tohum, Çekirdek ve İlgili Kavramlar 967
2.27.8.1.5. Başak ve İlgili Kavramlar 968
2.27.8.2. Bitki Kırıntıları ile İlgili Kavramlar 969
2.27.8.2.1. Kabuk-Odun-Tahta ve İlgili Kavramlar 969
2.27.8.2.2. Çöp-Süprüntü-Yonga ve İlgili Kavramlar 969
2.27.8.3. Fidan ve İlgili Kavramlar 970
2.27.8.4. Bağ, Bahçe, Orman ve Bitki Bulunan Yerler ile İlgili Kavramlar 971
2.27.9. Tarım ile İlgili Kavramlar 981
2.27.9.1. Ekin, Harman ve Ekin Alanı ile İlgili Kavramlar 981
2.27.10. Bitkiler ve Tarım ile İlgili Meslekler 982
2.28. Hayvanlar ve Hayvanlar ile İlgili Kavramlar 985
2.28.1. Hayvanlar ile İlgili Genel Kavramlar 985
2.28.2. Omurgalı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar 985
2.28.2.1. Balıklar ve İlgili Kavramlar 985
2.28.2.2. Kurbağalar ve İlgili Kavramlar 986
2.28.3. Sürüngenler ile İlgili Kavramlar 986
28.3.1. Timsah ve İlgili Kavramlar 986
2.28.3.2. Yılan ve İlgili Kavramlar 987

2.28.3.3. Kaplumbağa ve İlgili Kavramlar 988
2.28.3.4. Kertenkele ve İlgili Kavramlar 988
2.28.4. Kuşlar ve İlgili Kavramlar 988
2.28.4.1. Kuşlar ile İlgili Genel Kavramlar 988
2.28.4.2. Yabani Kuşlar ve İlgili Kavramlar 989
2.28.4.2.1. Yırtıcı Olan Yabani Kuşlar ile İlgili Kavramlar 989
2.28.4.2.1.1. Baykuş ve İlgili Kavramlar 990
2.28.4.2.1.2. Kartal-Doğan-Atmaca ve İlgili Kavramlar 990
2.28.4.2.1.3. Akbaba-Sungur-Kuzgun-Şahin ve İlgili Kavramlar 990
2.28.4.2.2. Yırtıcı Olmayan Yabani Kuşlar ile İlgili Kavramlar 991
2.28.4.2.2.1. Bülbül ve İlgili Kavramlar 991
2.28.4.2.2.2. Anka ve İlgili Kavramlar 992
2.28.4.2.2.3. Kaknüs ve İlgili Kavramlar 992
2.28.4.2.2.4. Kumru-Kırlangıç ve İlgili Kavramlar 993
2.28.4.2.2.5. Turna-Angut ve İlgili Kavramlar 993
2.28.4.2.2.6. Papağan ve İlgili Kavramlar 993
2.28.4.2.2.7. Ebabil ve İlgili Kavramlar 994
2.28.4.2.2.7. Tavus ve ilgili Kavramlar 994
2.28.4.2.2.8. Ördek ve İlgili Kavramlar 994
2.28.4.2.2.9. Sülün ve İlgili Kavramlar 994
2.28.4.2.2.10. Deve Kuşu ve İlgili Kavramlar 995
2.28.4.2.2.11. İshak Kuşu ve İlgili Kavramlar 995
2.28.4.2.2.12. Saka ve İlgili Kavramlar 995
2.28.4.2.2.13. Karga ve İlgili Kavramlar 995
2.28.4.2.2.14. Keklik ve İlgili Kavramlar 995
2.28.4.2.2.15. Hüma ve İlgili Kavramlar 995
2.28.4.2.2.16. Hüdhüd-Serçe ve İlgili Kavramlar 996
2.28.5. Evcil Kuşlar ile İlgili Kavramlar 996
2.28.5.1.Tavuk ve İlgili Kavramlar 996
2.28.5.2. Horoz ve İlgili Kavramlar 996
2.28.5.3. Güvercin ve İlgili Kavramlar 996
2.28.6. Diğer Kuşlar ve İlgili Kavramlar 997
2.28.7. Memeli Hayvanlar ve İlgili Kavramlar 997
2.28.7.1. Otçul Memeliler ile İlgili Kavramlar 997

2.28.7.1.1. At ve İlgili Kavramlar 997
2.28.7.1.1.1. Atlı, At Biniciliği ve İlgili Kavramlar 1000
2.28.7.1.1.2. Atlar ile İlgili Malzemeler, Eşyalar 1000
2.28.7.1.1.3. Atlar ile İlgili Diğer Kavramlar 1001
2.28.7.1.2. Eşek ve İlgili Kavramlar.....1001
2.28.7.1.3. Deve ve İlgili Kavramlar 1002
2.28.7.1.4. İnek ve İlgili Kavramlar 1002
2.28.7.1.5. Geyik-Ceylan ve İlgili Kavramlar 1003
2.28.7.1.6. Koyun ve İlgili Kavramlar.....1004
2.28.7.1.7. Keçi ve İlgili Kavramlar 1004
2.28.7.1.8. Fil ve İlgili Kavramlar.....1004
2.28.7.1.9. Maymun-Gergedan ve İlgili Kavramlar.....1005
2.28.8. Etçil Memeliler ile İlgili Kavramlar.....1005
2.28.8.1. Aslan ve İlgili Kavramlar.....1005
2.28.8.2. Kaplan-Pars ve İlgili Kavramlar.....1006
2.28.8.3. Panter-Kunduz ve İlgili Kavramlar.....1007
2.28.8.4. Köpek-Kedi-Tilki ve İlgili Kavramlar 1007
2.28.8.5. Kurt-Çakal-Sırtlan ve İlgili Kavramlar 1008
2.28.9. Otçul-Etçil Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar 1008
2.28.10. Kemirgen Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar 1008
2.28.10.1.Tavşan-Sincap ve İlgili Kavramlar 1008
2.28.10.2. Fare-Kirpi ve İlgili Kavramlar.....1008
2.28.11. Uçan Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar 1008
2.28.11.1. Yarasa ve İlgili Kavramlar 1008
2.28.13. Eklem Bacaklı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar.....1009
2.28.13.1. Örümcekler ve İlgili Kavramlar.....1009
2.28.14. Çok Ayaklı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar 1009
2.28.14.1. Çıyan-Akrep ve İlgili Kavramlar.....1009
2.28.15. Böcekler ve İlgili Kavramlar 1009
2.28.15.1. Sinek ve İlgili Kavramlar 1009
2.28.15.2. Karınca ve İlgili Kavramlar.....1010
2.28.15.3. Kelebek ve İlgili Kavramlar 1011
2.28.15.4. Arı ve İlgili Kavramlar 1011
2.28.15.5. Çekirge ve İlgili Kavramlar.....1011

2.28.16. Kabuklular ile İlgili Kavramlar....1011
2.28.16.1. Yengeç ve İlgili Kavramlar....1011
2.28.17. Diğer Hayvanlar ile İlgili Kavramlar....1011
2.28.18. Hayvanlar ile İlgili Diğer Kavramlar....1013
2.28.18.1. Sürü ve Hayvan Barınağı ile İlgili Kavramlar....1013
2.28.18.2. Hayvansal Ürünler ile İlgili Kavramlar....1013
2.28.18.3. Hayvan Pisliği, Dışkıları ile İlgili Kavramlar....1015
2.28.18.4. Hayvanlara Ait Eşyalar, Aletler ile İlgili Kavramlar....1015
2.28.18.5. Hayvan Yemleri ve Otlak ile İlgili Kavramlar....1017
2.28.18.6. Hayvansal Hastalıklar ile İlgili Kavramlar....1018
2.28.18.7. Hayvan Bölümleri/Hayvan Uzuvları ve İlgili Kavramlar....1018
2.28.19. Av, Avlanma, Avcılık ile ilgili Kavramlar....1020
2.28.20. Hayvancılık ile İlgili Meslekler....1022
2.28.21. Hayvanlar ile İlgili Diğer Kavramlar....1023
2.29. Sağlık ve Tıp Kavramları....1027
2.29.1. Sağlık ile İlgili Genel Kavramlar....1027
2.29.2. Ağrı, Sızı ve Hastalık ile İlgili Kavramlar....1028
2.29.3. Yara, İltihap ile İlgili Kavramlar....1035
2.29.4. Zehir ve İlgili Kavramlar....1039
2.29.5. İlaç, Çare, Tedavi ile İlgili Kavramlar....1042
2.29.6. Tıp, Hastalık ile İlgili Meslekler....1046
2.29.7. Sağlık ve Tıp ile İlgili Diğer Kavramlar....1047
2.29.7.1. Doğum ve İlgili Kavramlar....1049
2.30. Saflık, Temizlik ve Kirlilik ile İlgili Kavramlar....1050
2.30.1. Saf, Katıksız Olma ile İlgili Kavramlar....1050
2.30.2. Temiz, Temizlik ile İlgili Kavramlar....1051
2.30.3. Kir, Pas ve Pislik ile İlgili Kavramlar....1053
2.31. Sağlam, Dayanaklı Olma ile İlgili Kavramlar....1054
2.32. Organ Adları ile İlgili Kavramlar....1055
2.32.1. Organ Adları ile İlgili Genel Kavramlar....1055
2.32.2. Baş Bölgesinde Bulunan Organ Adları ve İlgili Kavramlar....1056
2.32.2.1. Baş ve Alın Bölgesi ile İlgili Kavramlar....1056
2.32.2.2. Beyin ve İlgili Kavramlar....1057
2.32.2.3. Yüz -Yanak Bölgesi ve İlgili Kavramlar....1057

2.32.2.4. Ben ve İlgili Kavramlar 1074
2.32.2.5. Burun ve İlgili Kavramlar 1076
2.32.5.6. Kulak ve İlgili Kavramlar 1076
2.32.2.7. Ağız ve İlgili Kavramlar 1077
2.32.2.8. Dudak ve İlgili Kavramlar 1077
2.32.2.9. Diş ve İlgili Kavramlar 1083
2.32.2.10. Dil ve İlgili Kavramlar 1083
2.32.2.11. Göz ve İlgili Kavramlar 1084
2.32.2.11.1. Göz Bebeği ve İlgili Kavramlar 1087
2.32.2.11.2. Göz Kapağı ve İlgili Kavramlar 1087
2.32.2.12. Boğaz, Boyun, Gerdan ve İlgili Kavramlar 1088
2.32.2.13. Çene ve İlgili Kavramlar 1089
2.32.3. Göğüs, Bağır, Meme ve İlgili Kavramlar 1090
2.32.4. Beden, Gövde, Vücut ve İlgili Kavramlar 1091
2.32.5. Boy, Endam ve İlgili Kavramlar 1096
2.32.6. El, Kol, Parmak ve Tırnak ile İlgili Kavramlar 1101
2.32.7. Ayak, Bacak ve Dirsek ile İlgili Kavramlar 1103
2.32.8. Kemikler ve Kaslar ile İlgili Kavramlar 1105
2.32.9. Kirpik ve İlgili Kavramlar 1105
2.32.10. Kaş ve İlgili Kavramlar 1107
2.32.11. İç Organlar ile İlgili Kavramlar 1108
2.32.11.1. Karın-Mide ve İlgili Kavramlar 1108
2.32.11.2. Kalp-Ciğer ve İlgili Kavramlar 1108
2.32.11.3. Bağırsak, Öd, Safra ve İlgili Kavramlar 1108
2.32.11.4. Kan, Damar ve İlgili Kavramlar 1109
2.32.12. Omuz, Sırt, Arka ile İlgili Kavramlar 1110
2.32.13. Saç, Kıl ve Tüyler ile İlgili Kavramlar 1110
2.32.13.1. Saç ve İlgili Kavramlar 1110
2.32.13.1.1. Saç ile İlgili Diğer Kavramlar 1117
2.32.13.2. Bıyık-Sakal ile İlgili Kavramlar 1118
2.32.13.3. Kıl ile İlgili Kavramlar 1118
2.32.13.4. Tüy ile İlgili Kavramlar 1118
2.32.14. Vücuttan Salgılanan Sıvılar ve Maddeler ile İlgili Kavramlar 1119
2.32.14.1. Ter ve İlgili Kavramlar 1119

2.32.14.2. Gözyaşı ve İlgili Kavramlar 1120
2.32.14.3. Sperm, Döl ve İlgili Kavramlar 1126
2.32.15. Duyu Organları ile İlgili Kavramlar 1126
2.32.15.1. İşitme, Duyma ile İlgili Kavramlar 1126
2.32.15.2. Ses, Seda ile İlgili Kavramlar 1127
2.32.16. Vücut ile İlgili Diğer Kavramlar 1131
2.33. Koku ile İlgili Kavramlar 1133
2.33.1. Koku 1133
2.33.2. Güzel Kokular ve İlgili Kavramlar 1134
2.33.2.1. Güzel Kokular Yayma, Saçma ile İlgili Kavramlar 1139
2.33.3. Kötü Koku ile İlgili Kavramlar 1140
2.33.4. Koku İşiyle Uğraşanlar ile İlgili Kavramlar 1140
2.33.5. Koku ile İlgili Diğer Kavramlar 1140
2.34. Renkler ve Boya ile İlgili Kavramlar 1141
2.34.1. Renkler ile İlgili Genel Kavramlar 1141
2.34.2. Renkler ile İlgili Kavramlar 1142
2.34.2.1. Beyaz ve İlgili Kavramlar 1142
2.34.2.2. Kırmızı-Kızıl ve İlgili Kavramlar 1142
2.34.2.3. Mavi ve İlgili Kavramlar 1146
2.34.2.4. Siyah ve İlgili Kavramlar 1147
2.34.2.5. Sarı ve İlgili Kavramlar 1149
2.34.2.6. Yeşil ve İlgili Kavramlar 1150
2.34.2.7. Mor ve İlgili Kavramlar 1151
2.34.2.8. Lacivert ve İlgili Kavramlar 1151
2.34.2.9. Gri-Boz ve İlgili Kavramlar 1152
2.34.2.10. Kahverengi ve İlgili Kavramlar 1152
2.34.2.11. Parlak Renkler ve İlgili Kavramlar 1152
2.34.2.12. Karışık Renkte Olan Renkler ve İlgili Kavramlar 1152
2.34.2.13. Tek Renkte Olan Renkler ve İlgili Kavramlar 1153
2.34.2.14. Diğer Renkler ve İlgili Kavramlar 1153
2.34.3. Boya, Boyama ile İlgili Kavramlar 1154
2.35. Süs, Süsleme, Süslenme ve Süs Malzemeleri ile İlgili Kavramlar 1155
2.35.1. Süs ve Süslenme ile İlgili Kavramlar 1155
2.35.2. Süsleme ve Süsleyici ile İlgili Kavramlar 1158

2.35.3. Nakış, Nakkaşlık ile İlgili Kavramlar 1159
2.35.4. Resim ve İlgili Kavramlar 1161
2.35.5. Boya ve İlgili Kavramlar.....1162
2.35.6. Kadın ile İlgili Süs Malzemeleri 1162
2.35.6.1. Kına ve İlgili Kavramlar 1162
2.35.6.2. Sürme ve İlgili Kavramlar.....1162
2.35.7. Süs, Süsleme ile İlgili Meslekler 1163
2.36. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Kavramlar 1165
2.36.1. Kumaş ve İlgili Kavramlar 1165
2.36.2. Giyim, Giysi, Elbise ile İlgili Kavramlar 1167
2.36.3. Peçe, Örtü, Mendil ile İlgili Kavramlar 1175
2.36.4. Bağ, Kemer, Kuşak ile İlgili Kavramlar 1176
2.36.5. Yama, Parça ile İlgili Kavramlar 1177
2.36.6. Başa Giyilen Kıyafetler ile İlgili Kavramlar 1177
2.36.7. Düğme ile İlgili Kavramlar 1179
2.36.8. Küpe, Bilezik, Boncuk ile İlgili Kavramlar 1179
2.36.9. Ayakkabı ile İlgili Kavramlar.....1179
2.36.10. Heybe, Çuval, Kese ile İlgili Kavramlar 1180
2.36.11. İp, Urgan, Bağ ile İlgili Kavramlar 1180
2.36.12. Dikiş ile İlgili Kavramlar 1184
2.36.13. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Meslekler 1184
2.36.14. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Diğer Kavramlar 1185
2.37. Eğlence ile İlgili Kavramlar.....1186
2.37.1. Oyun, Eğlence ile İlgili Kavramlar 1186
2.37.2. Oyuncak ve İlgili Kavramlar 1186
2.37.3. Oyun Adları ile İlgili Kavramlar 1187
18.3.1. Gölge Oyunu ve İlgili Kavramlar 1187
2.37.3.2. Satranç ve İlgili Kavramlar 1187
2.37.3.3. Tavla ve İlgili Kavramlar 1188
2.37.3.4. Cirit ve İlgili Kavramlar 1188
2.37.4. Oyuncu, Oyunculuk ile İlgili Kavramlar 1188
2.37.5. Şaka ve İlgili Kavramlar 1189
2.38. Müzik ve İlgili Kavramlar 1190
2.38.1. Müzik ile İlgili Genel Kavramlar.....1190

2.38.2. Ahenk, Ses, Nağme, Ezgi ile İlgili Kavramlar 1190
2.38.3. Şarkı ile İlgili Kavramlar 1193
2.38.3.1. Makam ile İlgili Kavramlar 1194
2.38.4. Müzik Aletleri ile İlgili Kavramlar 1195
2.38.4.1. Telli Çalgılar ile İlgili Kavramlar 1195
2.38.4.1.1. Telli Çalgıların Bölümleri ile İlgili Kavramlar 1196
2.38.4.2. Üflemeli Çalgılar ile İlgili Kavramlar 1196
2.38.4.3. Vurmalı Çalgılar ile İlgili Kavramlar 1197
2.38.5. Müzik ile İlgili Meslekler 1198
2.39. Meyhane ile İlgili Kavramlar 1200
2.39.1. Yeme-İçme, Zevk, Eğlence ile İlgili Kavramlar 1200
2.39.2. Meyhane ile İlgili Kavramlar 1201
2.39.2.1. Şarap İçme ve Sarhoşluk ile İlgili Kavramlar 1205
2.39.2.2. Şarap, Bade, Mey ile İlgili Kavramlar 1213
2.39.2.3. Kadeh ile İlgili Kavramlar 1224
2.39.2.4. Meyhane ile İlgili Meslekler 1236
2.40. Yiyecek, İçecek ile İlgili Kavramlar 1240
2.40.1. Yeme-İçme Durumu ile İlgili Kavramlar 1240
2.40.1.1. Açlık, Tokluk ile İlgili Kavramlar 1240
2.40.1.2. Yeme-İçme ile İlgili Kavramlar 1240
2.40.1.3. Susuz-Susuzluk ile İlgili Kavramlar 1242
2.40.1.4. Tat-Lezzet ile İlgili Kavramlar 1242
2.40.1.5. Tatsızlık-Lezzetsizlik ile İlgili Kavramlar 1243
2.40.1.5. Acı ile İlgili Kavramlar 1243
2.40.2. Yemek ile İlgili Kavramlar 1243
2.40.2.1. Pişirme ile İlgili Kavramlar 1248
2.40.2.2. Sofra ile İlgili Kavramlar 1248
2.40.2.3. Meyve ve Sebzeler ile İlgili Kavramlar 1249
2.40.2.3.1. Meyveler ile İlgili Kavramlar 1249
2.40.2.3.1.1. Elma-Armut-Şeftali 1249
2.40.2.3.1.2. Ayva-Nar-Üzüm 1249
2.40.2.3.1.3. Hurma-Limon-Turunç 1249
2.40.2.3.1.4. Badem-Ceviz-Fıstık 1250
2.40.2.3.1.5. Erik-Kaysı-Zeytin-Kavun 1250

2.40.2.3.1.6. Diğer Meyveler....1250
2.40.2.4. Sebzeler ile İlgili Kavramlar....1250
73.2.4.1. Havuç-Lahana....1250
2.40.2.4.2. Kabak-Tere....1250
2.40.2.5. Tahıllar ile İlgili Kavramlar....1250
2.40.2.5.1. Arpa....1250
2.40.2.5.2. Mercimek....1250
2.40.2.5.3. Nohut....1251
2.40.2.5.4. Buğday....1251
2.40.2.6. Hayvansal Ürünler ile İlgili Kavramlar....1251
2.40.2.6.1. Bal....1251
2.40.2.6.2. Süt-Yoğurt....1251
2.40.2.6.3. Yağ-Et....1251
2.40.2.7. Tatlı ve Şeker ile İlgili Kavramlar....1252
2.40.3. İçecekler ile İlgili Kavramlar....1253
2.40.3.1. Su ve İlgili Kavramlar....1253
2.40.3.1.1. Ölümsüzlük, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar....1255
2.40.3.2. Şerbet ve İlgili Kavramlar....1258
2.40.3.3. Şarap, Bade, Mey ile İlgili Kavramlar....1259
2.40.3.4. Şalgam ve İlgili Kavramlar....1269
2.40.4. İştah ile ilgili Kavramlar....1269
2.41. Ticaret ile İlgili Kavramlar....1270
2.41.1. Satış, Alışveriş ile İlgili Kavramlar....1270
2.41.2. Pazar, Çarşı ile İlgili Kavramlar....1271
2.41.2.1. Dükkân ve İlgili Kavramlar....1271
2.41.2.2. Konak, Kervansaray ve İlgili Kavramlar....1271
2.41.2.3. Pazar-Çarşı ve İlgili Kavramlar....1271
2.41.2.4. Tüccar ve İlgili Kavramlar....1272
2.41.2.5. Kervan ve İlgili Kavramlar....1272
2.41.3. Ticaret ile İlgili Diğer Kavramlar....1273
2.41.4. Sermaye ve İlgili Kavramlar....1273
2.41.5. Kâr-Kazanç ile İlgili Kavramlar....1274
2.41.6. Gider-Harcama ile İlgili Kavramlar....1276
2.41.7. Zarar-Ziyan ile İlgili Kavramlar....1276

2.41.8. Para ile İlgili Kavramlar....1278
2.41.8.1.Para ile İlgili Meslekler....1280
2.41.9. Parasal İşler ile İlgili Kavramlar....1280
2.41.9.1. Fiyat, Paha, Değer....1280
2.41.9.2. Değersiz, Kıymetsiz....1281
2.41.9.3. Armağan-Bahşiş....1282
2.41.9. 4. Maaş ile İlgili Kavramlar....1283
2.41.9. 5. Bedel, Karşılık ile İlgili Kavramlar....1283
2.41.10. Mal-Mülk ile İlgili Kavramlar....1283
2.41.10.1. Hazine ile İlgili Kavramlar....1285
2.41.10.2. Pay-Hisse ile İlgili Kavramlar....1289
2.41.10.3. Vergi ile İlgili Kavramlar....1291
2.41.11. Hesap ile İlgili Kavramlar....1291
2.42. Taşımacılık ile İlgili Kavramlar....1293
2.42.1. Kara Taşımacılığı ile İlgili Kavramlar....1293
2.42.1.1. Kara Taşımacılığında Kullanılan Araç-Gereçler....1293
2.42.2. Deniz Taşımacılığı ile İlgili Kavramlar....1294
2.42.2.1. Deniz Taşımacılığında Kullanılan Araç-Gereçlerin Parçaları....1295
2.42.2.2. Deniz Taşımacılığı ile İlgili Meslekler....1295
2.42.3. Yük ile İlgili Kavramlar....1295
2.43. Matematik ile İlgili Kavramlar....1296
2.43.1. Sayılar....1296
2.43.1.1. Tek Sayılar....1297
2.43.1.2. Çift Sayılar....1299
2.43.1.3. Çokluk İfade Eden Kavramlar....1304
2.43.1.4. Sıra Sayıları....1305
2.43.1.5. Üleştirme Sayıları....1307
2.43.2. Kesirler....1307
2.43. 3. Arapça, Farsça Sayı Kavramları....1308
2.43.4. Bütün ile İlgili Kavramlar....1310
2.43.5. Yarı, Yarım ile İlgili Kavramlar....1312
2.43.6. Parça ile İlgili Kavramlar....1312
2.43.7. Ölçme-Ölçüm ile İlgili Kavramlar....1316
2.43.8. Pergel ile İlgili Kavramlar....1317

2.44. Kabiliyet, Yetenek ile İlgili Kavramlar 1318
2.44.1. Acemi, Yeteneksiz Olma ile İlgili Kavramlar.....1319
2.44.2. Hüner, Marifetli Olma ile İlgili Kavramlar 1320
2.44.3. Usta, Sanatkâr, Sanat ile İlgili Kavramlar 1321
2.45. Çalışma, İş, Emek ile İlgili Kavramlar 1323
2.45.1. İş ile İlgili Kavramlar.....1323
2.45.2. Çalışma ile İlgili Kavramlar 1325
2.45.3. Emek ile İlgili Kavramlar.....1327
2.45.4. Meşgul, Meşgul Olma ile İlgili Kavramlar.....1328
2.45.5. Kazanma, Elde Etme ile İlgili Kavramlar.....1328
2.46. Bahane, Sebep ile İlgili Kavramlar 1329
2.47. Fakirlik, Zenginlik ile İlgili Kavramlar 1333
2.47.1. Zengin-Zenginlik ile İlgili Kavramlar.....1333
2.47.2. Fakir-Fakirlik ile İlgili Kavramlar 1333
2.47.3. Evsiz-Barksız Olma ile İlgili Kavramlar 1335
2.47.4. Çıplak-Çıplaklık ile İlgili Kavramlar 1335
2.47.5. Muhtaç-Muhtaçlık ile İlgili Kavramlar 1336
2.47.6. Dilenci-Dilencilik ile İlgili Kavramlar 1336
2.47.7. Derviş-Dervişlik ile İlgili Kavramlar 1338
2.48. Yokluk ile İlgili Kavramlar 1340
2.48.1. Mahrum, Mahrum Olma ile İlgili Kavramlar 1342
2.49. Fizik ile İlgili Kavramlar.....1342
2.49.1. Optik ve İlgili Kavramlar.....1342
2.49.1.1. Işık ile İlgili Kavramlar 1342
2.49.1.2. Karanlık ile İlgili Kavramlar.....1353
2.49.1.3. Gölge ile İlgili Kavramlar.....1356
2.49.2. Mekanik Fizik ve İlgili Kavramlar.....1356
2.49.2.1. Güç, Kuvvet ile İlgili Kavramlar.....1356
2.49.3. Metafizik ve İlgili Kavramlar.....1358
2.49.4. Termodinamik Fizik ve İlgili Kavramlar.....1361
2.49.4.1. Isı, Sıcaklık ile İlgili Kavramlar 1361
2.50. Yansıma ile İlgili Kavramlar 1363
2.51. Haber, Müjde ile İlgili Kavramlar.....1364
2.51.1. Haber ile İlgili Kavramlar 1364

2.51.2. Haberci, Elçi ile İlgili Kavramlar....1366
2.51.3. Müjde ile İlgili Kavramlar....1368
2.52. Mucize ile İlgili Kavramlar....1369
2.52.1. Mucize Gösterme ile İlgili Kavramlar....1369
2.53. Göç ile İlgili Kavramlar....1369
2.54. Macera, Serüven, Olay ile İlgili Kavramlar....1370
2.55. Tehlike ile İlgili Kavramlar....1371
2.56. Sığınma, Sığınak ile İlgili Kavramlar....1372
2.57. Hareketler, Davranışlar, Durumlar ile İlgili Kavramlar....1372
2.57.1. Yavaş Hareket Etme ile İlgili Kavramlar....1372
2.57.2. Alma, Alış ile İlgili Kavramlar....1373
2.57.3. Bekleme, Durma, Eğlenme ile İlgili Kavramlar....1373
2.57.4. Besleme, Büyütme ile İlgili Kavramlar....1374
2.57.5. Başarma, Üstesinden Gelme ile İlgili Kavramlar....1375
2.57.6. Bakma, Bakış ile İlgili Kavramlar....1375
2.57.7. Banma, Bulama, Bulaştırma ile İlgili Kavramlar....1377
2.57.8. Çabuk, Hızlı Hareket Etme ile İlgili Kavramlar....1377
2.57.9. Çekme, Çekiş ile İlgili Kavramlar....1380
2.57.10. Çıkma-Çıkarma ile İlgili Kavramlar....1380
2.57.11. Kaynama, Coşma, Coşkunluk ile İlgili Kavramlar....1381
2.57.12. Çürüme-Çürük ile İlgili Kavramlar....1381
2.57.13. Dağıtma, Yayma, Saçma ile İlgili Kavramlar....1381
2.57.14. Bağlama, Düğümleme ile İlgili Kavramlar....1383
2.57.15. Vurma, Darbe, Darp Etme ile İlgili Kavramlar....1383
2.57.16. Çağırma-Çağrı ile İlgili Kavramlar....1384
2.57.17. Deneme, Sınama, Tecrübe ile İlgili Kavramlar....1384
2.57.18. Dokunma, Dokunuş ile İlgili Kavramlar....1385
2.57.19. Doldurma, Dolu Olma ile İlgili Kavramlar....1385
2.57.20. Dönme, Gezme, Dolaşma ile İlgili Kavramlar....1386
2.57.21. Eritilme ile İlgili Kavramlar....1389
2.57.22. Gelme-Geliş ile İlgili Kavramlar....1389
2.57.23. Gitme- Gidiş ile İlgili Kavramlar....1390
2.57.24. Gösteriş, Gösteriş Yapma ile İlgili Kavramlar....1390
2.57.25. Haddini Aşma, Coşma, Saldırma ile İlgili Kavramlar....1391

2.57.26. Hareketlilik-Hareket Etme, Hareket Etmeme-Durma ile İlgili Kavramlar 1392
2.57.27. Yapma-Yapış ile İlgili Kavramlar 1395
2.57.28. Kucaklama, Sarılma ile İlgili Kavramlar 1397
2.57.29. Çevirme, Kuşatma ile İlgili Kavramlar 1398
2.57.30. Oturma-Oturuş ile İlgili Kavramlar 1398
2.57.31. Öpme ile İlgili Kavramlar 1399
2.57.32. Sıvama, Parlatma, Cilalama ile İlgili Kavramlar 1400
2.57.33. Sızma, Sızıntı ile İlgili Kavramlar 1400
2.57.34. Sunma, Söyleme, Arz Etme ile İlgili Kavramlar 1400
2.57.35. Süzme ile İlgili Kavramlar 1401
2.57.36. Tezlik-Çabukluk ile İlgili Kavramlar 1401
2.57.37. Tutma, Yakalama ile İlgili Kavramlar 1402
2.57.38. Uçma, Uçuş ile İlgili Kavramlar 1403
2.57.39. Üfürme ile İlgili Kavramlar 1403
2.57.40. Varma, Ulaşma ile İlgili Kavramlar 1403
2.57.41. Vazgeçme, Terk Etme ile İlgili Kavramlar 1404
2.57.42. Verme ile İlgili Kavramlar 1408
2.57.43. Toplama, Yığma ile İlgili Kavramlar 1409
2.57.44. Yırtma, Yırtıcı ile ilgili Kavramlar 1409
2.57.45. Yarma, Yarık-Yırtık ile İlgili Kavramlar 1409
2.57.46. Geçme-Geçiş ile İlgili Kavramlar 1411
2.57.47. Yükselme, Yukarıya Çıkma ile İlgili Kavramlar 1411
2.57.48. Yürüme, Gitme, Koşma ile İlgili Kavramlar 1412
2.57.49. Olma, Olmama ile İlgili Kavramlar 1416
2.57. 50. Yolma, Koparma ile İlgili Kavramlar 1417
2.57.51. Yatma, Yatış ile İlgili Kavramlar 1417
2.57.52. Atma-Atış ile İlgili Kavramlar 1417
2.57.53. Katma-Katış ile İlgili Kavramlar 1417
2.57.54. Uyanma-Uyandırılma ile İlgili Kavramlar 1418
2.57.55. Açma-Açılma ile İlgili Kavramlar 1418
2.57.56. Kovma-Kovuş ile İlgili Kavramlar 1418
2.57.57. Kazma ile İlgili Kavramlar 1418
2.57.58. Girme ile İlgili Kavramlar 1418
2.57.59. Görme-Gözükme ile İlgili Kavramlar 1419

2.57.60. Bulma, Buluş ile İlgili Kavramlar 1419
2.57.61. Düşme-Yıkılma ile İlgili Kavramlar 1420
2.57.62. Getirme ile İlgili Kavramlar 1420
2.57.63. Yontma, Kesme ile İlgili Kavramlar 1421
2.57.64. Savurma-Savuruş ile İlgili Kavramlar 1421
2.57.65. Gömme, Oyma-Kazma ile İlgili Kavramlar 1421
2.57.66. Yumma-Kapama ile İlgili Kavramlar 1421
2.57.67. Geçirme-Sokma ile İlgili Kavramlar 1422
2.57.68. Salma, Gönderme, Ulaştırma ile İlgili Kavramlar 1422
2.57.69. Diğer İlgili Kavramlar 1422
2.58. Meslekler 1427
2.58.1. Aktar ile İlgili Meslekler 1427
2.58.2. Bekçilik ile İlgili Kavramlar 1427
2.58.3. Bitkiler ve Tarım ile İlgili Meslekler 1428
2.58.4. Cellat ile İlgili Kavramlar 1429
2.58.5. Dalgıç ile İlgili Kavramlar 1429
2.58.6. Demirci ile İlgili Kavramlar 1429
2.58.7. Deniz Taşımacılığı ile İlgili Meslekler 1430
2.58.8. Din ile İlgili Meslekler 1430
2.58.9. Eğitim ile İlgili Meslekler 1431
2.58.10. Giyim ile İlgili Meslekler 1431
2.58.11. Hayvancılık ile İlgili Meslekler 1431
2.58.12. Kâhyalık ile İlgili Kavramlar 1432
2.58.13. Koku ile İlgili Meslekler 1433
2.58.14. Kuyumculuk ile İlgili Meslekler 1433
2.58.15. Meyhane ile İlgili Meslekler 1433
2.58.16. Mimari ile İlgili Meslekler 1437
2.58.17. Müzik ile İlgili Meslekler 1438
2.58.18. Oyuncu-Oyunculuk ile İlgili Kavramlar 1439
2.58.19. Rüya, Düş ile İlgili Meslekler 1440
2.58.20. Süs, Süsleme ile İlgili Meslekler 1440
2.58.21. Ticaret ile İlgili Meslekler 1441
2.58.22. Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Meslekler 1441
2.58.23. Tıp ile İlgili Meslekler 1442

2.58.24. Edebiyat ile İlgili Meslekler 1443
2.58.25. Yazıcı, Kâtip ile İlgili Kavramlar 1443
2.58.26. Yönetim ile İlgili Meslekler 1444
2.58. 27. Berber ile İlgili Kavramlar 1446
2.59. İz, Belirti, Nişan ile İlgili Kavramlar....1447
2.60. Örnek, Misal ile İlgili Kavramlar....1449
2.61. Son ve Sona Erme ile İlgili Kavramlar....1450
2.62. Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar 1453
2.62.1. Kıvrım, Eğrilik ile İlgili Kavramlar 1455
2.62.2. Daire, Çember ile İlgili Kavramlar 1458
2.62.3. Girdap, Yuvarlak ile İlgili Kavramlar 1458
2.63. Mutlak, Kesinlik Bildiren Kavramlar 1459
2.64. Çeşitli Araç Gereçler ve Eşya Adları ile İlgili Kavramlar....1461
2.64.1. Değnek, Sopa ile İlgili Kavramlar 1461
2.64.2. Zincir, Pranga ile İlgili Kavramlar....1461
2.64.3. Çengel, Kanca ile İlgili Kavramlar 1462
2.64.4. Halka ile İlgili Kavramlar 1462
2.64.5. İğne ile İlgili Kavramlar....1463
2.64.6. Sandık, Kutu, Hokka ile İlgili Kavramlar....1463
2.65. Özel Adlar....1464
2.65.1. Adlar ile İlgili Genel Kavramlar....1464
2.65.2. Kişi Adları 1465
2.65.2.1. Hükümdar, Sultan, Padişah ve Şehzade Adları....1465
2.65.7.2. Masal, Efsane ve Mitoloji Kahramanlarının Adları 1470
2.65.2.3. Filozof, Bilim Adamlarının Adları 1472
2.75.2.4. Şair, Yazar Adları....1473
2.65.2.5. Ünvan, Lakap ile İlgili Adlar 1474
2.65.2.6. Diğer Adlar....1475
2.65.3. Yer Adları....1482
2.65.3.1. Şehir, Kasaba, Yer, Bölge Adları 1482
2.65.4. Dağ Adları 1487
2.65.5. Nehir, Irmak ve Pınar Adları....1488
2.65.6. Deniz Adları....1489
2.65.7. Aile, Kabile, Boy ve Millet Adları....1489

2.65.8. Ülke Adları 1492
2.66. Vasıf, Nitelik, Özellik ile İlgili Kavramlar 1493
2.67. Yiğitlik ile İlgili Kavramlar 1495
2.67.1. Güç ve Kuvvet ile İlgili Kavramlar....1499
2.68. Vahşi-Vahşilikle İlgili Kavramlar 1502
2.69. Uyku ile İlgili Kavramlar 1503
2.69.1. Uyku ve İlgili Kavramlar 1503
2.69.2. Uykusuzluk, Uyumama, Uyanık Olma ile İlgili Kavramlar....1504
2.69.3. Rüya, Düş ile İlgili Kavramlar 1505
2.69.3.1. Rüya, Düş ile İlgili Meslekler 1505
2.70. Yıkık, Viran, Harap Olma ile İlgili Kavramlar 1505
2.71. Tezatlık, Kıyas, Denklik, Benzerlik ile İlgili Kavramlar 1509
2.71.1. Kıyaslama ile İlgili Kavramlar 1509
2.71.2. Azlık-Çokluk....1509
2.71.2.1 Az ve Az Olma ile İlgili Kavramlar....1509
2.71.2.2. Çok ve Çok olma ile İlgili Kavramlar 1510
2.71.3. Büyüklük-Küçüklük 1513
2.71.3.1. Küçük ve Küçüklük ile İlgili Kavramlar 1513
2.71.3.2. Büyük-Büyüklük ile İlgili Kavramlar 1514
2.71.4. Güzellik-Çirkinlik 1516
2.71.4.1. Güzellik ile İlgili Kavramlar 1516
2.71.4.2. Çirkinlik ile ilgili Kavramlar....1523
2.71.5. Kolaylık-Zorluk/Güçlük....1524
2.71.5.1. Kolay ve Kolaylık ile İlgili Kavramlar 1524
2.71.5.2. Güçlük, Zorluk ile İlgili Kavramlar 1524
2.71.6. İmkân-İmkânsızlık....1527
2.71.6.1. İmkân ile İlgili Kavramlar....1527
2.71.6.2. İmkânsızlık ile İlgili Kavramlar 1528
2.71.7. Uzunluk-Kısalık 1528
2.71.7.1. Kısalık ile İlgili Kavramlar 1528
2.71.7.2. Uzunluk ile İlgili Kavramlar 1529
2.71.8. Uzaklık-Yakınlık 1530
2.71.8.1. Uzaklık ile İlgili Kavramlar 1530
2.71.8.2. Yakınlık ile İlgili Kavramlar 1531

2.71.9. Kavuşma-Ayrılık 1531
2.71.9.1. Ayrılık ile İlgili Kavramlar 1531
2.71.9.2. Kavuşma ile İlgili Kavramlar 1540
2.71.10. Düzen, Sıra, Dizi- Düzensizlik, Dağınıklık, Karışıklık 1544
2.71.10.1. Düzen, Sıra, Dizi ile İlgili Kavramlar 1544
2.71.10.2. Düzensizlik, Dağınıklık, Karışıklık ile İlgili Kavramlar 1546
2.71.11. Benzerlik, Denklik, Eşitlik- Yegâne, Eşi-Benzeri Olmayan 1547
2.71.11.1. Benzerlik, Denklik, Eşitlik ile İlgili Kavramlar 1547
2.71.11.2. Yegâne, Eşi-Benzeri Olmama ile İlgili Kavramlar 1549
2.71.12. Gülme-Gülüş, Sertlik-Ciddilik 1550
2.71.12.1. Gülme, Gülüş ile İlgili Kavramlar 1550
2.71.12.2. Sertlik, Ciddilik ile İlgili Kavramlar 1552
2.71.13. Kıtlık-Kuraklık, Bereket-Bolluk 1553
2.71.13.1. Kıtlık, Kuraklık ile İlgili Kavramlar 1553
2.71.13.2. Bereket, Bolluk ile İlgili Kavramlar 1553
2.71.14. Eski-Yaşlı, Yeni-Taze 1553
2.71.14.1. Eski, Yaşlı ile İlgili Kavramlar 1553
2.71.14.2. Yeni, Taze ile İlgili Kavramlar 1554
2.71.15. Darlık-Genişlik 1555
2.71.15.1. Darlık ile İlgili Kavramlar 1555
2.71.15.2. Genişlik ile İlgili Kavramlar 1555
2.71.16. Fayda-Yarar, Faydasız-Yararsız 1556
2.71.16.1. Fayda-Yarar ile İlgili Kavramlar 1556
2.71.16.2. Faydasız-Yararsız Olma ile İlgili Kavramlar 1558
2.71.17. Korkma-Korkusuzluk 1559
2.71.17.1. Korku-Korkma ile İlgili Kavramlar 1559
2.71.17.2. Korkusuzluk ile İlgili Kavramlar 1562
2.72. Tören, Merasim, Âdet ile İlgili Kavramlar 1565
2.73. Tür, Cins, Soy ile İlgili Kavramlar 1567
2.74. Yön ile İlgili Kavramlar 1568
2.74.1. Yön ve İlgili Kavramlar 1568
2.74.2. Ana Yönler ve İlgili Kavramlar 1570
2.74.2.1. Ara Yönler ve İlgili Kavramlar 1572
2.74.3. Yön Bildiren Diğer Kavramlar 1572

2.74.3.1. Aşağı-Yukarı....1572
2.74.3.2. Sağ- Sol ile İlgili Kavramlar....1573
2.74.3.3. Dışarı-İçeri ile İlgili Kavramlar....1574
2.74.3.4. Arka-İleri ile İlgili Kavramlar....1575
2.74.3.5. Karşı ve İlgili Kavramlar....1575
2.74.3.6. Sınır, Uç ile İlgili Kavramlar....1575
2.74.3.7. Kıyı-Kenar, Köşe ile İlgili Kavramlar....1577
2.74.4. Mesafe Bildiren Kavramlar....1578
2.74.4.1. Yakınlık-Uzaklık ile İlgili Kavramlar....1578
2.75. Zaman ile İlgili Kavramlar....1580
2.75.1. Zaman, Devir, Dönem ile İlgili Genel Kavramlar....1580
2.75.2. Zaman Ölçüleri....1588
2.75.2.1. Saat....1588
2.75.3. Vakit Bildiren Ölçüsüz Kavramlar....1589
2.75.3.1. Sabah ve İlgili Kavramlar....1589
2.75.3.2. Öğle Vakti ve İlgili Kavramlar....1592
2.75.3.3. Seher Vakti ve İlgili Kavramlar....1592
2.75.3.4. Tan Vakti ve İlgili Kavramlar....1592
2.75.3.5. Kuşluk Vakti ve İlgili Kavramlar....1593
2.75.3.6. Akşam Vakti ve İlgili Kavramlar....1593
2.75.3.7. Gece ve İlgili Kavramlar....1595
2.75.3.8. Gündüz ve İlgili Kavramlar....1598
2.75.4. Gün ve İlgili Kavramlar....1598
2.75.5. Ay ve Ay Adları ile İlgili Kavramlar....1600
2.75.5.1. Ay Adları....1600
2.75.6. Mevsimler ve Mevsim Adları ile İlgili Kavramlar....1600
2.75.7. Yıl ve İlgili Kavramlar....1604
2.75.8. Asır, Yüzyıl, Tarih ile İlgili Kavramlar....1605
2.75.9. Hafta ve İlgili Kavramlar....1605
2.75.9.1. Haftanın Gün Adları ile İlgili Kavramlar....1605
2.75.10. Zaman Bildiren Kavramlar....1606
2.75.10.1. Süreklilik İfade Eden Kavramlar....1606
2.75.10.2. Öncelik, Sonralık İfade Eden Kavramlar....1607
2.75.10.3. Anlık, Kısa Süreli Zamanı İfade Eden Kavramlar....1610

2.75.10.4. Zamanın Bir Bölümünü İfade Eden Kavramlar 1613
2.76. Sahip, Sahip Olma ile İlgili Kavramlar 1615
2.77. Hazırlık, Hazır Olma ile İlgili Kavramlar 1615
2.78. Baş Aşağı, Ters Olma ile İlgili Kavramlar 1616
2.79. Başlama, Başlangıç ile İlgili Kavramlar 1617
2.80. Görünme, Ortaya Çıkma, Meydana Gelme ile İlgili Kavramlar 1618
2.81.Bağ, İlişki, İlgi ile İlgili Kavramlar 1621
2.82. Fark, Farklılık ile İlgili Kavramlar 1622
2.83. Defetme, Savma ile İlgili Kavramlar 1623
2.84. Herhangi Bir Gruplamaya Dahil Edilmeyen Kelimeler 1624
SONUÇ 1679
KAYNAKÇA 1697

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

Taranan Eserler

Alpay Tekin, G. (2013). *Alî Şîr Nevâyî, Ferhâd ü Şîrîn (İnceleme-Metin).* TDK Yayınları.

Çelik, Ü. (2011). *Alî Şîr Nevâyî, Leylî vü Mecnûn.* TDK Yayınları.

Karaörs, M. (2016). *Alî Şîr Nevâyî, Nevâdirü'ş- Şebâb.* TDK Yayınları.

Kaya, Ö. (1996). *Alî Şîr Nevâyî, Fevâyidü'l- Kiber.* TDK Yayınları.

Kut, G. (2003). *Alî Şîr Nevâyî, Ġarâ'ibü'ş- ṣıġar (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin).* TDK Yayınları.

Tören, H. (2001). *Alî Şîr Nevâyî, Sedd-i İskenderî.* TDK Yayınları.

Tural, G. (2015). *Seb'a-yi Seyyâr: Yedi Gezegen.* TDK Yayınları.

Türk, T., Doğan, Ş. (2015). *Alî Şîr Nevâyî Hayretü'l- Ebrār.* Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü.

Türkay, K. (2002). *Alî Şîr Nevâyî, Bedâyiu'l- Vasat: Üçüncî Dîvân.* TDK Yayınları.

Eser Adları

BV : Bedâyiu'l- Vasat

F2 : Garâ'ibü'ṣ- Ṣıgar'ın Paris- Bibliotheque Nationale Nüshası

FK : Fevâyidü'l- Kiber

FŞ : Ferhâd u Şîrîn

GS : Garâ'ibü'ṣ- Ṣıgar

HE : Hayretü'l- Ebrâr

LM : Leylî vü Mecnûn

NŞ : Nevâdirü'ş- Şebâb

R : Leylî vü Mecnûn'nun Revan Nüshası

R : Seb'a-yi Seyyâr'ın Revan Nüshası

R : Sedd-i İskenderî'nin Revan Nüshası

SF : Ferhâd u Şîrîn'in Süleymaniye Kütüphanesi Nüshası

Sİ : Sedd-i İskenderî

SS : Seb'a-yi Seyyâr

Dil Kısaltmaları

Ar. : Arapça

Far. : Farsça

Moğ. : Moğolca

Sog. : Soğdca

Tr. : Türkçe

Yun. : Yunanca

Diğer Kısaltmalar

bkz. : Bakınız

C. : Cilt

mec. : Mecazi

ö.a. : Özel ad

s. : Sayfa

S. : Sayı

TDK : Türk Dil Kurumu

vb. : Ve benzeri

yay. : Yayın

yy. : Yüzyıl

Simgeler

~ : 1. ve/veya 2. değişken şekil

/ : veya

< : bu şekle gelir.

> : bu şekle gider.

- : fiil ve gövdesini gösterir.

+ : isim ve gövdesini gösterir.

() : parantez içindeki ifadeyi veya ekin yardımcı ünlü/ünsüzünü gösterir.

Çeviri Yazı (Transkripsiyon) İşaretleri

‘ : ع

â/ā : uzun a

ė : kapalı e

ġ : غ

ḫ : خ

ḥ : ح

î/ī : uzun i

ḳ : ق

ñ/ŋ : nazal n

ṯ : ث

ṣ : ص

ṭ : ط

û/ū : uzun u

ẓ : ظ

ż/ḍ : ض

GİRİŞ

Tezin Konusu

Bu çalışmanın konusunu, Ali Şir Nevâyî'nin eserlerinin tematik söz varlığının ortaya çıkarılması oluşturmaktadır. Çalışma, Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserleri ile sınırlandırılmıştır.

Amaç

Tematik sözlükler, klasik sözlüklerin aksine belli bir tema veya kavram alanı etrafında oluşturulan sözlüklerdir. Dil öğretiminin yanı sıra kültürel söz varlığına da büyük katkılarda bulunan tematik sözlükler, belli kullar etrafında çeşitli kavramlar, temalar ve konular temelinde hazırlanmış sözlüklerdir. Belirlenen kavramlar, temalar veya konular bir üst başlıkta olacak biçimde ilgili diğer kavramlar alt başlıklarda toplanarak bir gruplama işlemine tabi tutulmaktadır. Bu özellikleriyle tematik sözlükleri klasik sözlüklerden ayıran en önemli özellik, tematik sözlüklerin anlama dayalı bilgiler içeren yapıda olmasıdır. Kavram alanlarına göre oluşturulan tematik sözlükler, bir toplumun ya da milletin söz varlığını ortaya koyarak o toplumun ya da milletin yaşam biçimini, örf ve âdetlerini, gelenek ve göreneklerini, gündelik yaşam ögelerini, kültürünü, askerî, dinî, siyasi ve ekonomik yapısını, diğer toplumlarla/ milletlerle olan ilişkilerini göstermesi açısından dün ile bugün, bugün ile yarın arasında adeta bir köprü vazifesi görmektedir. Kavram alanlarına göre oluşturulan tematik sözlüklerde ilgili alanlara ait bütün sözcükleri toplu bir biçiminde görebilmemiz sayesinde o alanlarla ilişkili sözcüklerin sayısına ve çeşitliliğine bakarak o dili konuşan milletin/topluluğun bahsi geçen alanlarla ne kadar ilişkisinin olduğu veya olmadığı kolaylıkla anlaşılmaktadır. Bu nedenle bir toplumun/milletin dilini veya kültürünü öğrenirken başvurulacak en önemli kaynaklardan biri de kavram alanlarına göre oluşturulan sözlüklerdir. Buradan hareketle bu çalışmada, Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l-*

Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr adlı eserlerindeki zengin söz varlığını bir bütün olarak görebilmek, eserlerinde yer alan sözcüklerin çeşitli konular/temalar altında tasnif edilerek eserlerin ortaya konduğu topluma ait insan, hayvan, bitki ve diğer canlılar yönünden bir çerçeve çizebilmek; bu canlıların yaşam alanlarını ve yaşam şekillerini tarif edebilmek ve kendilerine özgü özellikleri daha ayrıntılı bir biçimde gözler önüne serebilmek amaçlanmıştır. Diğer yandan eserlerin ortaya konduğu topluma ait gündelik yaşam ögelerini, örf ve âdetlerini, gelenek ve göreneklerini, sahip oldukları çeşitli kültürleri, uğraştıkları zanaatları, öğrendikleri meslekleri bir arada ve düzenli bir şekilde okuyucuya sunulmasını sağlamak ve insanların ya da hayvanların fiziksel ve bedensel özelliklerini niteleyen ögeleri, insanların benimsedikleri değer yargılarını, mizaç ve alışkanlıklarını ortaya koyarak söz varlığı çerçevesinde değerlendirmek ve toplumun sahip olduğu kültür ve medeniyet seviyesini tespit edilerek Ali Şir Nevâyî'nin eserlerindeki söz varlığındaki zenginliğin ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Çalışmada nitel araştırmada veri toplama araçlarından biri olan doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini Ali Şir Nevâyî'ye ait eserler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise tarafımızdan seçilen *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserler oluşturmaktadır. Öncelikli olarak belirlenen eserlerden hareketle Ali Şir Nevâyî'nin eserlerinde yer alan kelimeler çeşitli konular/temalar altında incelenmiş, bütün kelimelerin metinlerde nerede geçtiği madde sonlarında sayfa/ varak ve satır şeklinde belirtilmiştir. Eserlerde çok sık geçen Arapça, Farsça, Türkçe vb. kelimelerin geçtikleri sayfa/ varak ve satır numarası beş kez yazılmakla sınırlı tutulmuştur. Bunların yanı sıra taranan eserlerde geçen ayetler, dualar, hadis ve sureler taramaya tabi tutulmuş olup geçtikleri sayfa/ varak ve satır numaraları belirtilmiş, anlamları verilmiştir. Taranan eserlerde Türkçe kökenli olmayan diğer kelimelerin ise kökeni belirtilmiş, varsa aldığı ekler gösterilmiştir. Çeşitli sözlüklerden yararlanılarak ve yine metin bağlamında da değerlendirilerek anlamları verilmiştir. Ali Şir Nevâyî'nin eserlerine ait söz varlığının konulara/temalara ayrılarak tasnif edildiği bu çalışmada, tasnif yöntemi olarak Hatice Şirin'in *Eski Türk Yazıtları Söz Varlığı İncelemesi,* Şükriye Duygu Çağma'nın *Babürnâme'de İsimlerin Kavram*

Alanlarına Göre Sınıflandırılması, Yılmaz Akdemir'in *Senglâh'ın Tematik Sözlüğü (İsimler)*, Nalan Şenata'nın *Dîvânü Lugâti't-Türk'te Tematik Söz Varlığı ve Çok Anlamlılık,* Nuray Güneş'in *Hakaslarda Mutfak Kültürü: Tematik Söz Varlığı İncelmesi,* Mithat Usta'nın *Türkçenin Yeme-İçme Kültürüyle İlgili Tematik Söz Varlığı,* Pelin Kocapınar'ın *Kavram Alanı Sözlüğü Olarak Dîvânu Lugâti't-Türk,* İsmail Kürşat Ertunç'un *Eski Uygur Türkçesi Dönemine Ait Söz Varlığının Kavram Alanı Sözlüğü,* Ümmügülsüm Biçer'in *Türkiye Türkçesi Ağızlarında Ölüm Kavram Alanına Ait Söz Varlığı,* Asiye Çinar'ın *Kutb'un Hüsrev ü Şîrîn'inde Adların Kavram Alanı,* Meliha Özçamkan'ın *Tarihî Kıpçak Türkçesinin Kavram Alanı Sözlüğü Denemesi,* Emrak Bozok'un *Türkçenin Söz Varlığında Temizlik Kavram Alanı,* Ebru Alagöz'ün *Eski Kıpçak Türkçesinde Hayvan Adları ve Kavram Alanı,* Zeliha Tuğuz'un *Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinde İsimlerin Kavram Alanları,* Nurhan Güner'in *Türkçenin Kadınla İlgili Söz Varlığı,* Sunay Parlakpınar'ın *Ahlat Merkez Ağzında Kavram Alanları ile İlgili Söz Varlığı,* Zuhal Doğan'ın *Derleme Sözlüğündeki Oyun ve Oyunla İlgili Kavram Alanları,* Fadime Bozkurt'un *Karışık Dilli Kur'an Tefsiri Söz Varlığının Kavram Alanları,* Saydinaz Demirtaş'ın *Türkçe İlk Kur'an Tercümesinin Rylands Nüshasındaki Söz Varlığının Kavram Alanları,* Nilay Altunay'ın *Süheyl ü Nev-Bâhar'ın Söz Varlığı Üzerinde Tematik Bir İnceleme,* Pelin Kocapınar'ın *Kavram Sözlükleri ve Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı Üzerine Bir Deneme ve* Muhammed Çitgez'in *Dede Korkut Hikâyeleri'nin Söz Varlığı* adlı çalışmaları başta olmak üzere kavram alanlarına göre oluşturulan söz varlığı çalışmalarında uygulanan tasnif yöntemleri benimsenmiştir. Ancak Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserleri söz varlığı açısından çok zengin olmasından dolayı bugüne kadar kavram alanlarına göre oluşturulan söz varlığı çalışmalarındaki tasnif yöntemleri göz önünde bulundurulduğunda yeri geldiğinde yeni başlıkların açılması ihtiyacı hâsıl olmuştur. Dolayısıyla tasnifte bazı değişiklikler yapılmıştır. Çalışmada Alî Şîr Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerine ait söz varlığı çeşitli konular/temalar altında incelenerek genel başlıklar oluşturulmuş. Daha sonra bu başlıklar kendi içlerinde alt başlıklara ayrılmıştır. Her başlık altında kelimelerin genel bir dökümü verilmiş, kelimelerin kökeni belirtilmiş ve aldıkları

ekler gösterilmiştir. Ayrıca her bölüm sonunda kavram alanlarını oluşturan kelimeler hakkında genel değerlendirmeler yapılmış olup kelimelerin kökeni ve sayıları hakkında bilgiler verilmiştir.

Tezin Bölümleri

Çalışmanın giriş kısmında tezin konusu, içeriği, amacı ve çalışma yapılırken kullanılan yöntem ve teknikler hakkında bilgiler verilmiştir.

Birinci bölümde Çağatay Türkçesi, Ali Şir Nevâyî'nin Çağatay Türkçesindeki yeri, Ali Şir Nevâyî'nin hayatı ve edebi kişiliği, eserleri hakkında bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde ise öncelikli olarak eserlerdeki isimlerin taraması yapılmış olup tespit edilen isimlerin çeşitli sözlüklerden faydalanarak ve metin bağlamı da göz önünde bulundurulmak suretiyle anlamları verilmiş, bütün kelimelerin eserlerde nerede geçtiğini göstermek için madde sonlarında sayfa/ varak ve satır numaraları belirtilmiştir. Eserlerde çok sık geçen Arapça, Farsça, Türkçe vb. kelimelerin geçtikleri sayfa/ varak ve satır numarası beş kez yazılmakla sınırlı tutulmuştur. Bunların yanı sıra taranan eserlerde geçen Arapça ve Farsça isim tamlamaları ve ayet, sure ve hadis parçaları taramaya tabi tutulmuş olup, geçtikleri sayfa/ varak ve satır numaraları belirtilmiştir. Taranan eserlerde Türkçe kökenli olmayan diğer kelimelerin ise kökeni belirtilmiş, varsa aldığı ekler gösterilmiştir. Eserlerden taranan isimler kavram alanlarına göre seksen dört genel başlık ve bin yüz yetmiş dokuz alt başlıkta gruplandırılmıştır. Ali Şir Nevâyî'nin; *Garâ'ibü's-Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerindeki kelimelerin genel bir dökümü verilmiş ve eserlerin içerik açısından hangi kavram alanlarından meydana geldiği ortaya konulmuştur. Ayrıca her bölüm sonunda kavram alanlarını oluşturan kelimeler hakkında değerlendirmeler yapılmış olup, kelimelerin kökeni ve sayıları hakkında bilgiler verilmiştir.

Sonuç bölümünde ise Ali Şir Nevâyî'nin; *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l-Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerinden elde edilen veriler ortaya konmuş, kelimelerin kökenleri ve sayıları hakkında genel bir değerlendirme yapılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Çağatay Türkçesi

Çağatay Türkçesi, 15. yüzyılın başından 20. Yüzyılın başına kadar kullanılan, Türk dillerinin Orta Asya grubunda yer alan edebî bir dildir. Karahanlı ve Harezm Türkçelerinin devamı olarak Timurlular idaresi altında gelişen Çağatay Türkçesi özellikle Ali Şîr Nevâyî'nin eserlerinde klasik biçimini almıştır. Çağatay Türkçesi sadece Doğu Türkistan ve Orta Asya Türk devletlerinde diplomasi, edebiyat ve resmi devlet dili olmamış, aynı zamanda Avrupa Rusya'sının Oğuz olmayan Müslüman Türklerince de 19. yüzyılın ortalarına kadar edebî bir dil olarak kullanılmıştır (Eckmann, 2012, s. 9).

1.1.1. Çağatayca veya Çağatay Türkçesi Terimi

János Eckmann'a göre önceleri göçebe Türklerin dilinde, daha sonra ise Çağatay Devletinde yaşayan Türkler arasında kullanıldığı düşünülen *Çaġatay tili, Çaġatay Türkīsi* gibi ifadeler, Timurlular döneminde *Timurlular İmparatorluğunda gelişmiş bir dil* anlamı kazanmıştır. Çağatay ifadesi, bu anlamı ile *Türk tili, Türk elfāẓı, Türkī tili, Türkī lafẓı, Türkçe til* gibi ifadeleri tercih eden 15. ve 16. yüzyıl müellifleri tarafından neredeyse hiç kullanılmamıştır. Sadece Ali Şîr Nevâyî, kendi döneminin edebî dilini adlandırmak için *Çaġatay lafẓı* (Çağatay dili) terimini kullanmıştır. Ali Şîr Nevâyî'den başka 17. yüzyılın ünlü tarihçisi Ebülgazi Bahadır Han'da *"Çağatay Türkçesi"* ifadesi ile Arapça ve Farsça unsurlarla karışmış olan Timurlular dönemindeki edebî dili kastetmiştir. *Senglāh* olarak tanınan önemli Çağatayca-Farsça sözlüğün yazarı olan Mirza Mehdî Han, *Meb'ānī'l-Luġa* adlı eserinin giriş bölümünde kendi kullandığı dil için *luġat-ı Türk, luġat-ı Türkī* ve *luġat-ı Çaġatay* terimlerini kullanmaktadır. Bazı müelliflerin de bu dil için 16. ve 17. yüzyılda *Nevayi dili -luġat-ı Nevā'iyye-* ifadesini kullandıkları da bilinmektedir (Eckmann, 2012, s. 12).

Modern çağda ise bu isim ilk defa A. Vambery tarafından kullanılmıştır. Vambery, 1867 tarihinde basılan *Çagataische Sprachstudien* (Çağatay Dili Araştırmaları) isimli kitabıyla bir devrin diline Çağatayca denilmesiyle bu ismin yerleşmesinin öncüsü olmuştur. Alman M. Hartmann, Macar J. Thury ve başka Türkologlar da Çağatay kelimesini bu anlamı ile kullanarak yaygınlık kazandırmışlardır. Osmanlı sahasında ise *Çağatay Türkçesi-Osmanlı Türkçesi* sözlüğünü kaleme alan Buharalı Şeyh Süleyman Efendi de "Lugat-ı Çagatay" ifadesini ilk kullanan kişilerden birisidir. Çağatay Türkçesi için daha sonraki yıllarda "Doğu Türkçesi" ve "Özbekçe" terimleri kullanılmış olsa da "Çağatayca"nın yaygınlığına ulaşamamıştır (Argunşah, 2013, s. 17-18).

1.1.2. Çağatay Türkçesinin Dönemleri

Çağatay Türkçesini Fuat Köprülü, A. N. Samoyloviç, M. A. Şçerbak, J. Eckmann vb. birçok Türkolog tasnif etmiş ve farklı dönemlere ayırmışlardır. Çağatay Türkçesinin tarihî dönemlere ayrılmasında Türkologlar arasında farklı görüşler ortaya çıkmıştır.

İlk tasnif A. N. Samoyloviç'e aittir. Şive farklılıklarını dikkate alan Samoyloviç, "Çağatayca" ifadesini sadece 15. ve 20. yüzyıllar arasında Orta Asya edebî Türk dili için kullanmıştır. Bu tasnifinde Samoyloviç, İslamî Orta Asya edebî Türk dilini dört döneme ayırmıştır (Eckmann, 2012, s. 13-14).

1. Karahanlı Türkçesi veya Kaşgar Türkçesi (11.-12. yüzyıllar)
2. Kıpçak-Oğuz Türkçesi (13.-14. yüzyıllar)
3. Çağatayca (15.-19. yüzyıllar)
4. Özbekçe (20. yüzyıl)

A. N. Samoyloviç tasnifinde sadece şive farklılarını göz önünde bulundururken, Fuat Köprülü ise yalnızca edebî gelişmeleri dikkate alarak "Çağatayca" kelimesinin anlamını genişletmiştir. Köprülü'ye göre Çağatay Türkçesi 13. -14. yüzyıllarda Çağatay ve Altın Ordu imparatorluklarının kültür merkezlerinde gelişmiş Orta Asya edebî şivesi olmak üzere klasik biçimini özellikle 15. yüzyılda Timurlular döneminde almıştır. Köprülü Çağatay Türkçesini beş döneme ayırarak incelemiştir (Eckmann, 2012, s. 14).

1. Erken Devir Çağataycası (13.-14. yüzyıllar)
2. Klasik öncesi Çağatayca (15. yüzyılın ilk yarısı)

3. Klasik Çağatayca (15. yüzyılın ikinci yarısı)
4. Klasik Çağataycanın devamı (16. yüzyıl)
5. Çöküş Devri (17.-19. yüzyılar)

İkinci Dünya Savaşından sonra Sovyet Türkologlarının "Çağatayca" ifadesi yerine İslami Orta Asya edebî Türk dilinin Çağatay Türkçesi öncesi dönemlerini de içine alan "Eski Özbek" ifadesini kullanmaya başladıkları görülmektedir. M. A. Şçerbak "Eski Özbek" dilinin 10. yüzyıldan başlatarak üç döneme ayırmaktadır (Eckmann, 2012, s. 14-15).

1. İlk Devir (10.-13. yüzyıllar): Batı Türkçesi (Kıpçakça) ve Güney Türkçesi unsurlarının alınması. Moğol istilası, bu gelişmeye son vermiştir.
2. İkinci Devir (14.-17. yüzyıllar): Suni dil. "Çağatayca" terimini sadece bu devire ait kılmak mümkündür.
3. Üçüncü Devir (17.-18. yüzyıllar): Mahallî dil unsurlarının edebî dile girmesi.

Bu tasniflerin yanı sıra Çağatay Türkçesinin önemli araştırmacılarından olan J. Eckmann, Çağatay Türkçesini 11. yüzyıldan 19. yüzyıl sonuna kadar devam eden Orta Asya İslam-Türk yazı dilinin gelişmesindeki üçüncü dönem olarak ele almaktadır (Argunşah, 2013, s. 19).

1. Karahanlı veya Hakaniye Türkçesi (11-13.yüzyıllar)
2. Harezm Türkçesi (14. yüzyıl)
3. Çağatay Türkçesi (15. yüzyıl-20. yüzyılın başlangıcı)

Çağatay Türkçesi üzerine ileri sürülen düşünceler arasında, dil tarihine uymak açısından A. N. Samoyloviç'in düşüncelerini dikkate alan Eckmann, Çağatay Türkçesinin gelişimi sırasındaki değişiklikleri göz önünde bulundurarak 1958 ve 1960 tarihlerinde yayımladığı ilk çalışmalarında Çağatay Türkçesini dört döneme ayırmaktadır.

1. İlk Çağatay Türkçesi veya Nevayi'den önceki Çağatay Türkçesi dönemi. Bu dönem 15. yüzyılın başlarından yaklaşık Nevayi'nin ilk eserini verdiği 1465' kadar devam eder. Harezm-Altıordu ile Nevayi arasında bir geçiş dönemidir.
2. Klasik Çağatay Türkçesi dönemi (1465-16. yüzyılın ortaları)

3. Klasik dönemden sonraki Çağatay Türkçesi dönemi (17. yüzyılın sonuna kadar)

4. Son Çağatay Türkçesi dönemi (18-19. yüzyıl)

Daha sonra Eckmann, 1966 tarihinde yayımladığı *Çağatayca El Kitabı*'nda bu görüşünü değiştirerek Çağatay Türkçesini üç döneme ayırmayı tercih etmiştir.

1. Klasik öncesi dönem (15. yüzyılın başlarından Nevayi'nin 1465'te ilk divanının tertibine kadar)

2. Klasik dönem (1465-1600)

3. Klasik sonrası dönem (1600-1921) (Argunşah, 2013, s. 19)

1.2. Ali Şir Nevâyî'nin Hayatı ve Eserleri

Çağatay Türkçesinin en büyük şairi ve yazarı olan Ali Şir Nevâyî 9 Şubat 1441'de Herat'ta dünyaya gelmiştir. Timurlu sarayının hizmetinde bulunan bir aileye mensuptur. Babası Uygur asıllı Gıyaseddin Kiçkine Bahadır'dır. Çocukluğu Timurlu şehzadesi olan Sultan Hüseyin Baykara ile geçmiş, beraber eğitim alıp, tahsil görmüşlerdir. Sultan Hüseyin Baykara 1469'da Horasan'ı ele geçirip Timurlular tahtına çıkınca Ali Şir Nevâyî onun hizmetine girmiş, Baykara'nın mühürdarı, divan beyi, nedimi olmuştur (Ercilasun, 2011, s. 407). Sultan Hüseyin Baykara'nın yakın arkadaşı olan ve devamlı yanında bulunan Nevâyî bir ara Baykara'nın naipliğini de yapmıştır. Çok verimli, renkli ve hareketli bir yaşam süren Ali Şir Nevâyî, 3 Ocak 1501'de doğduğu şehir Herat'ta hayata gözlerini yummuş, ölmeden önce kendisi için hazırlattığı Kudsiye Camisi yanındaki mezara defnedilmiştir (Argunşah, 2013, s. 40).

Ali Şir Nevâyî'nin klasik Çağatay Türkçesinin oluşmasında önemli bir yeri vardır. Divan, mesnevi, tarih, tezkire, musiki, dil gibi farklı konularda ve türlerde otuza yakın irili-ufaklı eser kaleme alması Nevâyî'nin büyük bir sanatkâr olduğunu, geniş kültürünü ve döneminin ilimlerine vakıf olduğunu açıkça göstermektedir. Ali Şîr Nevâyî, bu açıdan döneminin olduğu kadar Türk sanat ve düşünce hayatının da en önemli şahsiyetlerindendir. Onun kadar geniş bir tesir sahası olan ve mensup olduğu edebiyatın oluşmasında ve gelişmesinde hizmette bulunan bir başka şaire/yazara rastlamak mümkün değildir. Ali Şir Nevâyî, Farsça'nın resmî dil olarak kullanıldığı, Mevlânâ Câmî ile Fars edebiyatının zirveye çıktığı ve yazarlar/şairler arasında Farsça yazmanın meziyet

sayıldığı bu dönemde, Türkçe'nin birçok yönden Farsça'dan üstün dil olduğunu savunmuş ve Türkçe ile de yüksek bir edebiyatın meydana getirilmesinin mümkün olabileceğini eserleriyle ispat etmiş, genç şairleri/yazarları Türkçe yazmaya teşvik ederek özendirmiştir. Bütün bunlar göz önüne alındığında Nevâyî'nin kültür ve edebiyat hayatımızdaki yeri ve hizmeti daha iyi anlaşılmaktadır. Ali Şir Nevâyî'nin eserleri, döneminin sosyal ve kültürel hayatının bir yönünü aydınlattığı gibi, kendisinde geniş kültürünü, millî şuurunu ve sanatı da göstermektedir. Câmî ve Husrev-i Dihlevî gibi üstatların etkisi altında kalmasına rağmen hiçbir vakit taklitçi bir sanatçı olmamış, orijinal kalmış ve hatta bazı bakımlardan da üstatlarını geçmeye muvaffak olmuştur. Orta Asya Türk kültür ve sanat hayatının gelişmesinde büyük etkisi olan Nevâyî, şaşkınlık uyandıracak kadar Türkçe sevgisine ve Türkçenin ifade gücünün üstün olduğu inancına sahiptir. O tek başına köklü Fars edebiyatı ile mücadele etmiş bir dava adamıdır. Altmış yıllık hayatını bu mücadelesi uğruna veren Nevâyî, edebiyat ve kültür tarihimizde önemli bir yere sahiptir (Eraslan, 2015, s. X-XI).

1.2.1. Eserleri

Çağatay Türkçesi ve edebiyatının en büyük şair ve yazarlarından birisi olan Ali Şir Nevâyî, divan, hamse, tezkire, dil ve edebiyat, dinî ve ahlakî, tarihî, biyografi ve belge türünde olmak üzere hayatı boyunca farklı türlerde birçok eser kaleme almıştır. Nevâyî'nin eserleri hakkında genel bilgileri şu şekilde sıralamak mümkündür;

1.2.1.1.Divanları

Garā'ibü's-Sıgar

Ali Şir Nevâyî'nin ilk divanı olarak bilinen eser 1465 tarihinde yazılmıştır. Eser Nevâyî'nin 8-20 yaşları arasındaki kaleme aldığı çocukluk ve ilk gençlik dönemi şiirlerinden meydana gelmektedir (Argunşah, 2013, s. 43).

Nevādirü'ş-Şebāb

Ali Şir Nevâyî'nin ikinci divanı olan eser 20-35 yaşları arasındaki gençlik dönemine ait duygu ve hisleriyle, bu dönemdeki ova ve bozkırlarda yaşadığı olaylardan aldığı ilhamlarla at sevgisi, çevgan ve cirit oyunu gibi Türklerin millî örf ve adetleriyle, yiğitlerle karşılıklı konuşmalarla, sadece gençlik döneminde sahip olunan özelliklerle,

gençlik döneminin tuhaflıkları ve gariplikleriyle ilgili yazılmış şiirlerden meydana gelmektedir (Karaörs, 2016, s. XIV).

Bedāyi'u'l-Vasat

Ali Şir Nevâyî'nin 35 ile 45 yaşları arasında yazmış olduğu olgunluk dönemi şiirlerine yer verdiği divanıdır. Bu eserde yer alan şiirlerin birçoğu, orta yaşın duygularına sevinçle, coşkuyla yönelmişliğin mutluluğunu sergilemektedir. Bunlar diğer bir deyişle dostlukların, sevgilerin, hüzünlerin incelikle ve ustalıkla dile getirildiği şiirlerdir. Bu şiirlerin yanı sıra divanda yer alan şiirlerin birçoğu da olgun ve ulusunu düşünen bir devlet adamı olarak Nevâyî'nin yaşama anlayışını, kaygılarını ve tecrübelerini yansıtmaktadır. Bu bağlamda, divanda günlük hayatın sıkıntılarından ahlakî değerlere, çeşitli toplum katlarındaki insan tiplerine kadar farklı konuları işleyen şiirler yer almaktadır (Türkay, 2002, s. XIII).

Fevāyidü'l-Kiber

Ali Şir Nevâyî'nin *Fevāyidü'l-Kiber* adlı eseri genellikle yaşlılık dönemi şiirlerini içerisinde barındırması, zengin söz varlığına sahip olması ve Çağatay Türkçesinin bütün dil özelliklerini taşıması gibi sebeplerden dolayı Türk edebiyatının en önemli eserlerinden biridir. (Kaya, 1996, s. XVI).

Farsça Divan

Ali Şir Nevâyî'nin Fânî mahlasıyla yazdığı Farsça şiirlerinin yer aldığı divanıdır. Nevâyî, *Muhâkemetü'l-Lugateyn* isimli eserinde Farsça divanının 6000 beyit olduğunun bilgisini vermektedir (Argunşah, 2013, s. 44).

1.2.1.2. Hamsesi

Hayretü'l-Ebrâr

Ali Şir Nevâyî'nin hamsesinin ilk eseri olan *Hayretü'l-Ebrâr*, 3987 beyitten oluşmuş bir bilgilendirme ve öğüt kitabıdır. Eserin tertibi, kısa mensur bölümleri izleyen manzum bölümünler hâlinde yapılmıştır. Besmeleye ayrılan başlangıçtan sonra eserin asıl bölümlerine geçilmeden önce Tanrı'ya hamd, daha sonra kısa bir nesir bölümle başlayan ilk münacat, yine aynı sistemle ikinci, üçüncü ve dördüncü münacat sıralanmıştır. Daha sonra eserin asıl bölümlerinde sırasıyla gönül, iman, sultanlar, tarikat, cömertlik, edep, kanaat, vefa, aşk, doğruluk ve bilim konuları işlenmiştir (Türk; Doğan, 2015, s. IX-XIV).

Ferhâd ü Şîrîn

Klasik Türk edebiyatında Nizamî ve Emîr Husrev'in yolundan giderek hamse yazan Ali Şir Nevâyî, 1483-1485 yılları arasında hamsesini bitirmiştir. Nevâyî'nin hamsesinin ikinci mesnevisi olan *Ferhâd ü Şîrîn* 1484 yılında yazılmıştır. Mesnevinin başında Emîr Husrev, Nizamî ve Camî'yi öven ve onlar hakkındaki fikirlerini anlatan bölümleri, Sultan Hüseyin Baykara ile şehzade Bediüz-Zaman'a edilmiş ithaf edilmiş bölümler takip eder. Nevâyî mesnevisini nasıl yazdığını ayrı bir bölümde anlatmış ve kendinden önce bu hikâyeyi yazanları tek tek eleştirmiştir. Nevâyî'ye göre yazılan eser güzel olmalı ve herkes tarafından beğenilmelidir (Alpay-Tekin, 2012, s. 22-23). Nevâyî 5792 beyitlik mesnevisini Emir Husrev-i Dihlevî'nin *Husrev ü Şîrîn* isimli mesnevisinden etkilenerek yazmış olup, bu mesnevi Nizâmî'nin eserinden farklıdır. Nevâyî'nin mesnevisi Husrev yerine Ferhad üzerine kurulmuş kendine has bir eserdir (Argunşah, 2013, s. 44).

Leylī vü Mecnūn

Ali Şir Nevâyî'nin hamsesinin üçüncü mesnevisi olan eserin 1484 tarihinde yazıldığı tahmin edilmektedir. Nevâyî, mesnevisini Nizâmi'nin ve Emir Hüsrev'in aynı ismi taşıyan mesnevilerine cevap olarak kaleme almıştır. Mesnevinin vezni aynı konuyu ele alan Nizâmi'nin ve Emir Hüsrev'in mesnevilerinde kullandıkları "bahr-ı hezec-i müseddes"ten "mef'ûlü mefâilün feûlün"dür. Fakat birçok beyitte "sebk-i melih" yapılarak mesnevide vezin "mef'ûlün, fâilün feûlün" biçiminde kullanılmıştır. Leylī vü Mecnūn, 38 bölümünden oluşmaktadır. Her bölümde farklı sayıda beyit olmak üzere eser toplam 3622 beyitten meydana gelmektedir. Türkiye'deki kütüphanelerde 16 nüshası tespit edilen mesnevinin, Paris, Londra, Leningrad ve Taşkent kütüphanelerinde de nüshaları bulunmaktadır (Çelik Şavk, 2011, s. 21-23).

Seb'a-yi Seyyār

Ali Şir Nevâyî'nin hamsesinin dördüncü mesnevisi olan eser 5009 beyitten oluşmaktadır. Mesnevi, "fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün" vezni ile yazılmıştır. Ali Şir Nevâyî'nin *Seb'a-yi Seyyār* adlı mesnevisini Nizâmî'nin *Heft Peyker* ve Emîr Husrev'in *Heşt Bihişt* mesnevilerine cevap olarak yazmıştır. Bu eserlerde Sâsânî hükümdarı Behrām-Gūr, her yazarın farklı bakış açısıyla hikâye edilmiştir (Tural, 2015, s. 22).

Sedd-i İskenderî

Ali Şir Nevâyî'nin hamsesinin beşinci mesnevisi olan eser 1485 tarihinde Herat'ta kaleme alınmıştır. Mesnevi "fe'ûlün fe'ûlün fe'ûl" vezniyle yazılmıştır ve 7214 beyitten meydana gelmektedir. Eser Abdurrahmân Câmî'nin *Hired-nâme* isimli eserine nazire olarak kaleme alınmıştır. Makedonya kralı İskender'in anlatıldığı eserde Nevâyî, eserin konusunda çeşitli değişiklikler yaparak İskender'e Türk hükümdarı özellikleri yüklemiştir (Argunşah, 2013, s. 45). Mesnevinin konusu kaynağı itibariyle Şehnâme'ye dayanmasına rağmen Nevâyî mesnevisinde Nizâmî'yi esas almıştır. Nizâmî, konuyu Şerefnâme ve İkbāl-nâme olmak üzere iki bölüme ayırmış ve İskender'i Şeref-nâme'de efsanevî bir kahraman, İkbāl-nâme'de ise hakîm ve peygamber olarak göstermektedir. Nevâyi ise mesnevisinde İskender'i, adil bir hükümdar ve bilge kişi olarak ele alır ve ona peygamberlik vasfı yüklemez. (Tören, 2001, s. 8-9).

1.2.1.3.Tezkireleri

Mecâlisü'n-Nefâyis

Eser Ali Şir Nevâyî tarafından 1490-1491 tarihinde kaleme alınan ve Türk edebiyatının ilk tezkiresi sayılan önemli bir eserdir. Eserde Türkistan ve İran'da yetişen Türkçe ve Farsça ile şiirler yazan 461 kişinin hayatı kısaca anlatıp şiirlerinden örneklere yer verilmiştir. Tezkirede sadece şairler hakkında bilgiler verilmemiş, onların şairliği ve kişilikleri hakkında da değerlendirmeler yapılmıştır (Eraslan; Tokmak, 2015, s. XXVI-XXXVII)

Nesāyimü'l-Mahabbe Min Şemāyimi'l- Fütüvve

Ali Şir Nevâyî'nin eseri Câmî'nin *Nefehātü'l-üns min hazarāti'l-kuds* isimli sûfîler tezkeresine ilaveli tercümedir. Câmî'nin *Nefehātü'l-üns min hazarāti'l-kuds* isimli eserinde 601 kişinin bilgileri bulunmaktadır. Bu eserin çoğunluğunda Arap ve Acem sûfîleri, bir kısmında da Türk ve Hint sûfîleri hakkında bilgiler bulunmaktadır. Nevâyî, Farsça olan bu eseri Farsça bilmeyen Türkler için Türk ve Hint şahıslara ait eksik bilgileri tamamlamak amacıyla tercüme etmiştir (Eraslan, 1996, s. XL-XLIII). Bu tercüme 34'ü kadın olmak üzere 770 kişi hakkında bilgiler vermektedir. Nevâyî, aynı zamanda eserin orijinaline Hoca Ahmet Yesevi'den kendi devrine kadar yaşamış olan birçok Türk velîyi de eklemiştir (Argunşah, 2013, s. 45)

1.2.1.4.Dil ve Edebiyat Eserleri

Mîzânu'l-evzân

Ali Şir Nevâyî *Mîzânu'l-evzân*'ı Abdurrahmân-ı Câmî'nin *Arûz* risalesine nazire olarak yazmıştır. Eserin ne zaman tamamlandığı bilinmemektedir. Ancak eseri Ali Şir Nevâyî'nin ilerlemiş yaşında yazdığı genellikle kabul edilmektedir. Döneminin farklı ilimlerini bilen ve geniş bir kültüre sahip olan Ali Şir Nevâyî, arûz ilmini hocası Dervîş Mansur'dan öğrenmiş olduğunu kendi eseri olan *Mecâlisü'n-nefâyis* isimli tezkiresinde kaydetmiştir. Ayrıca risaleyi yazarken El-Halîl, Hâce Nasîr-i Tûsî, Şems-i Kays ve Câmî'nin aruzla ilgili eserlerinden yararlandığını, hatta bu eserlerde bulunmayan bazı vezinleri aruz ilminin kurallarına göre tespit ederek eserine dahil ettiği konusunda bilgiler vermiştir. Nevâyî eserinde sırasıyla aruz teriminin manası, sekiz sâlim tef'ile ve bu tef'ilelerden yapılan zihaflar ve fer'leri, bahirler, bahirlerin yer aldığı daireler, şiir takti'i ve bahirler de bulunan vezinler gibi konular üzerinde durarak, kendi nazmından örnekler sıralamıştır. Bunların yanı sıra Nevâyî eserinde o dönemde halk arasında yaygın olan *Tuyuğ, Koşuk, Çenge, Muhabbet-nâme, Müstezât, Arazvârî, Türkî* gibi aruzla kaleme alınan ve bestelenebilen nazım türleri hakkında bilgiler vermiştir. Eser, döneminin nazım türleri hakkında bilgiler vermesinin yanı sıra aruz gibi son derece karışık bir sistemi hacim olarak oldukça küçük bir eserde ele alarak anlaşılır bir biçimde ortaya koyması bakımından da değerli ve kıymetlidir (Eraslan, 2015, s. 6-8).

Muhâkemetü'l-Lugateyn

Ali Şir Nevâyî eserini 1499 tarihinde Herat'ta kaleme almıştır. Nevâyî, eserinde Türkçe ile Farsçayı kıyaslayarak Türkçenin Farsça kadar güçlü, hatta birçok açıdan daha üstün olduğunu delilleriyle ortaya koymuştur (Argunşah, 2013, s. 46). Nevâyî, Türkçe ile Farsçayı kıyaslarken dilin söz varlığını esas alarak akrabalık isimleri, ev, mutfak, giyim, savaş terimleri, erkek ve dişi oluşlarına göre isimlendirilen hayvan ve kuş isimleri, organ isimleri, cinslerine ve yaşlarına göre farklı farklı isim alan atların ve onların biniş takımları hakkında geniş bilgiler vererek Türkçenin Farsça karşısındaki zengin söz varlığını gözler önüne sermiştir (Barutçu-Özönder, 1996, s. 24).

1.2.1.5. Dinî-Ahlakî Eserleri

Lisānü't-Tayr

Ali Şir Nevâyî, eserini İran şairi Şeyh Feridüddin-i Attar'ın *Mantıkut't-tayr* isimli eserine nazire olarak yazmıştır. Nevâyî, her ne kadar eserinde tercüme ifadesini kullansa da bu eseri olduğu gibi aktarmamış, gereksiz gördüğü bazı kısımları bırakmış ve yeni öyküler eklemiştir. Eserin işlenişinde baştan sona kendi kişiliğinin ve döneminin damgasını vurmuştur. Ömrünün son yıllarında yazdığı ve Sultan Hüseyin Baykara'ya taktim ettiği bu eserinde Nevâyî, sanatının doruğuna çıkmıştır. *Lisānü't-Tayr*, kendi deyişiyle çocukluktan beri yazmayı planladığı ve uzun yıllar boyunca kafasında olgunlaştırdığı bir eseridir (Canpolat, 1995, s. 2-4).

Mahbûbu'l-Kulûb

Ali Şir Nevâyî'nin son eseri olan *Mahbûbu'l-Kulûb* ahlaki, öğretici ve eğitici bir özellik taşımaktadır. Üç bölümden oluşan eserin birinci bölümde çeşitli mesleklerdeki insanlar hakkında bilgiler verilmektedir. İkince bölümünde dinî ve tasavvufî konulara ağırlıklı olarak yer verilmiş, iyi ve kötü huylar hakkında bilgiler verilmiştir. Üçüncü bölümde ise "tenbih" başlıkları altında farklı konularda öğütler, nasihatler yer almaktadır. (Ölmez, 1993, s. iii)

Münacât

Ali Şir Nevâyî'nin dinî ve ahlaki konularda kaleme aldığı mensur bir eseridir (Argunşah, 2013, s. 46)

Çihil Hadis (Kırk Hadis)

Eser, kaynaklarda *Erbain, Çihil Hadis* gibi isimlerle kayıtlı olarak bulunmaktadır. Nevâyî'nin *Çihil Hadis*'i şeyhi ve üstadı Molla Câmî'nin Farsça eserinin Türkçeye tercümesidir. Türkçe bilmeyenlerin yararlanması için bu tercüme yapılmıştır (Türk, 2017, s. 31)

Nazmü'l Cevâhir

Eser, esas olarak Hz. Ali'nin hikmetli sözlerinin rubailer biçiminde Türkçeye aktarılması ve Türklerin bu hikmetli sözlerden faydalanması düşüncesiyle oluşturulmuştur (Türk, 2017, s. 65).

Kitâb-ı Sirâcü'l-Müslimîn

Eser Ali Şir Nevâyî'nin Türkleri aydınlatmak amacıyla kaleme aldığı manzum bir akait kitabıdır. Nevâyî, 214 beyitten oluşan eserinde İslam dininin iman ve ibadet esasları hakkında bilgiler vermiştir (Türk, 2017, s. 263).

1.2.1.6. Tarihi Eserleri

Târih-i Enbiyā ve Hükemā

Eserde Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar olan gelmiş geçmiş başlıca peygamberler ve bazı kişilerin menkıbevi hayatlarından bahsedilmiştir. Eser üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e kadar olan peygamberler ve kıssalarından, ikinci bölümde abitlerden ve üçüncü bölümde ise hakimlerden söz edilmektedir (Abik, 1993, s. 13).

Kitāb-ı Tevārih-i Mülūk-ı 'Acem

Ali Şir Nevâyî'nin bu eseri, Klasik Türk Edebiyatında temel kaynaklar arasında sayılan Fars tarihi ve mitolojisin kısaca özetlenmiş halidir. Eserde Fars tarihi Keyaniler, Eşkaniler, Pişdadiler ve Sasaniler olmak üzere dört tabakada anlatılmıştır. Nevâyî, Fars tarihini daha eski kaynaklardan faydalanarak yazmış ve bu kaynaklara sürekli göndermeler yapmıştır. Eserde Fars padişahları hakkında bilgiler verilmiş, her birinin özellikleri sıralanmış, özellikle adil ve zalim olanlar belirtilmiştir. Bunların yanı sıra her padişahın kurduğu şehirlerin isimleri anılmış ve yaptıkları icatlar sıralanmıştır (Türk, 2019, s. III-IV).

Zübdetü't-Tevârih

Kaynaklara göre bu eser *Târih-i Enbiyâ vü Hükemâ ile Târih-i Mülûk-i Acem* isimli eserlerin birleşmiş biçimidir (Argunşah, 2013, s. 47).

1.2.1.7. Biyografik Eserleri

Hamsetü'l- Mütehayyirīn

Ali Şir Nevâyî, Abdurrahmân Câmî'nin 1492'de ölümünden sonra eserini kaleme almıştır. Eserin yazılış tarihinin 1492-1493 ile 1495-1496 arasında olduğu tahmin edilmektedir. Eserini risale olarak tanımlayan Nevâyî, eserinin bir mukaddime, üç makale ve hatimeden meydana geldiğini, bu beş bölümde okuyanları hayrete düşüren

söyleyişlerden dolayı eserine bu adı verdiğini belirtmiştir. Nevâyî, eserinin birinci makalesinde Câmî'nin hayatı, kendisi ile olan yakınlığı, ikinci makalesinde mektuplaşmaları, üçüncü makalesinde Câmî'nin yazdığı kitapları ve risaleleri ve son bölümde ise öğrenme ve faydalanma amacıyla Câmî ile birlikte okuduğu kitaplar hakkında bilgiler vermiştir (Abik, 2006, s. 13-14).

Hâlât-ı Pehlevân Muhammed

Ali Şir Nevâyî, risalesini devrinin önde gelen edebiyatçı, bestekar, tabip ve sofisi olan üstadı ve yakın arkadaşı Pehlevan Muhammed'in ölümünden sonra kaleme almıştır. Onu bu yönleriyle ustalıkla tanıtmış ve döneminin kültür hayatına ışık tutmuştur (Eraslan, 1980, s. 100)

Hâlât-ı Seyyid Hasan Erdeşîr

Döneminin büyük bir alimi ve mutasavvıfı olan Seyyid Hasan-ı Erdeşîr, Ali Şir Nevâyî'nin de mürşidi ve yakın arkadaşı olmuştur. Nevâyî, onun ölümünden sonra hayatını ve fikirlerini anlatan bu risaleyi kaleme almış ve *Mecâlisü'n-Nefâis* adlı eserinin ikinci meclisinin sonunda da ona yer vermiştir. Eserinin sonunda Nevâyî, onun ölümünden duyduğu büyük acıyı, ona karşı olan hürmetini ve bağlılığını anlatan bir mersiyeye de yer vermiştir (Eraslan, 1971, s. 89-110).

1.2.1.8. Belgeler

Kitâb-ı Münşeat

Ali Şir Nevâyî'nin farklı zamanlarda Sultan Hüseyin Baykara'ya, şehzadelere ve yakın arkadaşlarına yazdığı mektuplarını bir araya getirilmesiyle oluşturduğu eseridir. Eser Doğu Türkçesinde bilinen ilk münşeat kitabı olma özelliği taşımaktadır (Türk, 2020, s. V).

Vakfiye

Sanatlı ve mecazlı cümlelerin yanı sıra manzum bölümlerden meydana gelen eser, Ali Şir Nevâyî'nin yakın arkadaşı Sultan Hüseyin Baykara'nın ve kendisinin yaptırmış olduğu vakıflar hakkında bilgiler vermektedir. Aynı zamanda eser dönemin sosyal hayatı ve Herat şehri ile ilgili bilgiler içerdiği için tarihî bir kaynak özelliği de taşımaktadır (Türk, 2015, s. III-IV).

İKİNCİ BÖLÜM

ALÎ ŞÎR NEVÂYÎ'NİN ESERLERİNDE TEMATİK SÖZ VARLIĞI İNCELEMESİ

2.1. İnsan ve İnsan İlişkileri ile İlgili Kavramlar

2.1.1. İnsan ve İlgili Kavramlar

ādem (< Ar.) "insan, adam" (**BV** 412/3; **GS** 7/1, 84/1, 118/1, 181/6, 289/6, 322/2, 526/2, 577/4, 631/4; **NŞ** 60/6, 115/6, 213/6, 347/6, 410/2, 522/2, 593/1, 639/5; **FK** 1/2, 245/1, 565/7, 683/5, 689/408; **FŞ** SF55b/54, SF66b/38, SF83a/44, SF75b/7, SF95b/12; **HE** 3a/133, 17b/1507, 23a/2026, 30b/2713, 40a/3599; **LM** R215b/124, R221a/707, R235b/2187; **Sİ** R355b/99, R377a/2389, P455a/5609, R409b/5819, R416b/6651; **SS** R308a/181, R308a/183, R311a/460, R336b/3176)

ādem evlādı (< Ar. ādem + < Ar. evlād + < Tr. -ı) "âdemoğlu" (**GS** 577/4; **SS** R311a/460)

ādem oġul (< Ar. ādem + < Tr. oġul) "âdemoğlu" (**HE** 4b/296)

ādem oġulluġ (< Ar. ādem + < Tr. oġulluġ) "âdemoğlu" (**SS** R308a/181)

ādemçe (< Ar. ādem + < Tr. -çe) "insan gibi" (**LM** R217a/425)

ādemī (< Ar.) "insanoğlu" (BV 36/3, 137/7, 252/2, 446/6; **GS** 52/3, 113/2, 122/8, 438/6, 667/2, 678/4; **NŞ** 83/1, 112/7, 181/1, 348/7, 371/3, 577/6, 639/5, 701/4; **FK** 8/2, 148/1, 515/4, 621/4; **FŞ** SF46b/24, SF78b/65, SF79a/6, SF95a/96, SF97a/41; **HE** 3a/134, 3a/159, 16b/1393, 23a/2024; **Sİ** R357b/342, R377a/2389, R392a/3918, R397a/4475; **SS** R306b/28, R312a/596, R330a/2478, R336a/3148, R338a/3357)

ādemīlıġ (< Ar. ādemī + < Tr. -lıġ) "insanlık" (**BV** 44/8, 53/4, 118/5, 298/5, 319/7, 554/7, 673/2; **GS** 221/4, 250/7, 514/4, 656/6; **NŞ** 43/8, 326/6, 473/2; **FK** 200/7, 260/7)

ādemīlıḳ (< Ar. ādemī + < Tr. -lıḳ) "insanlık" (**GS** 674/1)

ādemīsizlıġ (< Ar. ādemī + < Tr. -siz + < Tr.-lıġ) "insansızlık" (**BV** 303/5)

ādemī-veş (< Ar. ādemī + < Far. veş) "insanoğlu gibi" (**GS** 75/5)

ādemī-veşlıġ (< Ar. ādemī + < Far. veş +< Tr. -lıġ) "insanoğlu gibi" (**NŞ** 248/1)

ādemī-veşlig (< Ar. ādemī + < Far. veş +<Tr- lig) “insanoğlu gibi” (**NŞ** 645/5)

ādemī-zād (< Ar. ādemī + < Far. zād) “âdemoğlu, insanoğlu” (**BV** 226/6; **GS** 586/8; **NŞ** 294/5, 657/6; **FK** 325/4, 407/5; **FŞ** SF60b/45, SF74b/71, SF75b/5, SF98a/75, SF65b/59; **LM** R237b/2399; **Sİ** R360b/651, R385a/3220, R414a/6294, R421b/7163; **SS** R347a/4308)

ādemī-zāde (< Ar. ādemī + < Far. zāde) “insanoğlu” (**NŞ** 112/6)

ādemlıġ (< Ar. ādem + < Tr. -lıġ) “insanlık” (**FK** 805/1)

ādemlıḳ (< Ar. ādem + < Tr. -lıḳ) “insanlık” (FK 326/2)

arġadal (< Moğ.) “tuzak, kötü huysuz insan” (**NŞ** 452/5, 503/3; **Sİ** R412a-75)

benī ādem (< Ar.) “insanoğlu” (**FŞ** SF55b/54, SF83b/78; **Sİ** R421b/7175; **SS** R323a/1748; **HE** 40a/3599, 40a/3600; **FK** 31/4, 565/7, 683/5, 689/304, 689/408; **BV** 301/6, 412/3, 479/7, 492/6; **GS** 7/1, 84/1, 526/2; **NŞ** 129/2, 577/6)

beşer (< Ar.) “insan, insanlar” (**FŞ** SF51a/86, SF74b/57, SF74b/58, SF76b/139; **HE** 7b/567, 8a/581, 23a/2022, 30a/2646, 30b/2744; **LM** R231a/1744; **Sİ** R355a/84, R372b/1903, R392b/3975, R395a/4216; **SS** R309a/273, R309a/277, R338b/3399, R340b/3619; **BV** 3/2, 80/4, 117/5, 251/5, 418/6; **FK** 1/4, 42/3, 194/1; **GS** 118/1, 207/4, 317/7, 683/43, 381/7; **NŞ** 212/7, 435/4, 593/4, 639/5, 686/1)

beşerī (< Ar.) “insan” (**SS** R317a/1093)

beşeriyyet (< Ar.) “insanlık” (**FŞ** SF106a-54; **LM** R231a/1724; **NŞ** 686)

beşerlıḳ (< Ar. beşer + < Tr. -lıḳ) “insanlık” (**LM** R231a/1725)

cins-i ādem (< Ar. cins + < Far. -i + < Ar. ādem) “Hz. Âdem soyundan” (**BV** 485/6; **GS** 132/5; **NŞ** 410/2; **Sİ** R421b/7176)

cins-i ādemī-zād (< Ar. cins + < Far. -i + < Ar. ādemī + < Far. zād) “âdem soyu” (**BV** 226/6)

cins-i benī ādem (< Ar. cins + < Far. -i + < Far. benī ādem) “âdem soyu” (**FK** 689/304, 689/408, 86/1; **GS** 560/7)

cins-i benī-ādem (< Ar. cins + < Far. -i + < Ar. benī ādem) “insanoğlu, insan ırkı” (**HE** 7b/566; **NŞ** 577/6)

cins-i beşer (< Ar. cins + < Far. -i + < Ar. beşer) “insanoğlu” (**FK** 1/4, 194/1, 700; **BV** 117/5, 251/5, 660/30; **NŞ** 593/4; **HE** 23a/2022; **SS** R309a/273, R309a/277)

cins-i insān (< Ar. cins + < Far. -i + < Ar. insān) “insan cinsi” (**Sİ** R402b/5027)

ebnā-yı cins (< Ar. ebnā + < Far. -yı + < Ar. cins) “insanlar” (**FŞ** SF105b/35; **Sİ** R419a/6922)

ebnā-yı zamān (< Ar. ebnā + < Far. -yı + < Ar. zamān) “devrin insanları, zamane insanları” (**BV** 614/6; **FK** 498/2; **GS** 346/8)

ehl-i cehān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. cehān) “dünya ehli, âlemde yaşayan tüm insanlar” (**SS** R306b/42)

ehl-i cihān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. cihān) “dünya ehli” (**BV** 107/2, 273/1; **FK** 8/1, 50/5, 155/7; 47/8, 203/7, 398/1, 472/6, 498/1; **HE** 8a/604, 35b/3173, 37b/3368, 38b/3452; **LM** R219a/492; **Sİ** R362a/817, R375b/2220, R405a/5279, R415a/6380; **SS** R329B/2412)

ehl-i türāb (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. türāb) “topraktan yaratılan, insan” (**BV** 42/5, 42/5)

ġul (< Far.) “hortlak, şeytan, korkunç görünüşlü insan, çirkin insan” (BV 73/9, 162/9, 518/5, 623/4; **NŞ** 368/4, 439/3, 489/6, 609/5)

ġūl (< Far.) “hortlak, şeytan, korkunç görünüşlü insan, çirkin insan” (**FK** 393/1, 405/5, 501/3; **GS** 91/4, 94/5, 449/5, 566/7; **NŞ** 275/5; **FŞ** SF65a/20, SF65a/26, SF65a/30; **HE** 24b/2129, 27a/2399, 30a/2691; **LM** R236b/2324; **Sİ** P455b/5648, R360b/627, R374b/2078, R374b/2079, R374b/2104)

ins (< Ar.) “insan” (**GS** 396/4; **NŞ** 9/1, 32/2, 129/1, 315/1; **BV** 69/2; **HE** 4b/288; **LM** R219a/461, R249a/3593; **Sİ** R358b/443, R391b/3888, R417a/6725; **SS** R342b/3839, R344b/4024)

insān (< Ar.) “insan” (**FK** 21/6, 260/7, 299/3, 405/6, 635/5; **GS** 2b-F2/5, 215/7, 250/7, 289/6, 545/2; **NŞ** 131/5, 213/6, 332/7, 364/3, 496/5; **BV** 37/3, 231/7/7, 303/5, 643/7, 644/9; **FŞ** SF46a/8, SF59b/58, SF68b/107, SF81a/106; **HE** 3b/178, 7b/553, 13a/1048, 26a/2281, 27b/2457; **LM** R231b/1753; **LM** R247a/3381, R249a/3600; **Sİ** R355a/85, R367b/1392, R381b/2814, R390a/3741; **SS** R306b/2, R309a/297, R309b/320)

insānça (< Ar. insān + < Tr. -ça) “insanca, insan gibi” (**NŞ** 43/8)

insānī (< Ar.) “insanla ilgili, insanlık” (**FK** 670/1; **SS** R306b/3)

insāniyet (< Ar.) “insanlık” (**NŞ** 707; **BV** 231/6)

insāniyyet (< Ar.) “insanlık” (**FK** 425/2; **FŞ** SF81a/137)

insānlıḳ (< Ar. insān + < Tr. -lıḳ) “insanlık” (**BV** 319/7)

kes (< Far.) “insan, kişi” (**HE** 4a/238)

kişi “kişi, insan” (**FK** 15/4, 118/4, 287/5, 322/5, 473/10, 598/4; **GS** 21/6, 114/1, 211/3, 300/1, 341/6, 400/3; **NŞ** 3/7, 101/5, 226/8, 307/6, 418/3, 502/9; **BV** 28/3, 199/7, 290/5, 313/9, 401/7, 575/2; **HE** 2b/100, 6b/469, 12b/1022, 19b/1667, 23a/2001; **LM** R217a/366, R223b/932, R224a/1024, R231b/1796; **Sİ** R354b/37, R364b/1052, R374a/2050, R391b/3860; **SS** R306b/31, R319a/1315, R333b/2880, R336a/3135; **FŞ** SF46a/20, SF48a/9, SF54a/52, SF60a/133, SF66b/27, SF84a/37)

kişilik “kişilik, insanlık” (**BV** 319/7; **GS** 269/7, 683/89; **NŞ** 699/2; **HE** 31a/2745, 43b/3946; **Sİ** R364a/991; **SS** R306b/28)

ma‘den-i insān (< Ar. ma‘den + < Far. -i + < Ar. insān) “insan madeni” (**HE** 30b/2713)

merd (< Far.) “adam, insan” (**BV** 487/1)

nesl-i ādem (< Ar. nesl + < Far. -i + < Ar. ādem) “Âdem soyu, insanoğlu, insanlık” (**BV** 12/4; **FK** 245/1; **GS** 322/2; **NŞ** 593/1, 593/7)

zümre-i ādem (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ādem) “kişioğlu, insanoğlu” (**HE** 26a/2284)

2.1.2. Cinsiyete Göre İnsanlar

2.1.2. 1. Erkek ve İlgili Kavramlar

aḫżer (< Ar.) “ufak gözlü adam, daima gözünü kırpan adam” (**Sİ** R374b/2081, R391a/3830, R393b/4052, R399a/4660, R411a-71)

ėr “er, erkek, insan” (**FK** 12/9, 77/7, 266/7; **NŞ** 657/47; **BV** 115/3, 665/1, 688/1; **LM** R234b/2087, R235b/2251, R242b/2935; **HE** 28a/2493, 34a, 41a/3686; **SS** R319b/1348, R323a/1756, R333a/2817, R336a/3137)

ėrkek “erkek” (**Sİ** R408a/5656)

mer (< Ar.) “adam, erkek” (**BV** 722/4)

mer’ (< Ar.) “adam, erkek, kişi” (**NŞ** 658/28)

ner (< Far.) “er, erkek” (**FŞ** SF47b/28, SF66b/32; **NŞ** 88/7)

ner-māde (< Far.) “çift cinsiyetli, erkek veya kadın olduğu belirsiz, çift sürgülü kilit” (**HE** 35a/3141; **NŞ** 88/7)

nerre (< Far.) “erkek” (**FŞ** SF51b/39, SF65a/36; **Sİ** R374b/2112)

recüliyyet (< Ar.) “erkek olma, erkeklik” (**SS** R345b/4152, R346a/4182)

ricāl (< Ar.) “erkekler, adamlar, kişiler” (**NŞ** 6/6, 667)

zengī (< Far.) “zenci, siyah adam (**LM** R215a/69; **SS** R331b/2648, R332b/2762, R332b/2773)

2.1. 2. 2. Kadın ve İlgili Kavramlar

‘acūz (< Ar.) “cadı karı” (**BV** 215/5; **HE** 15b/1278; **Sİ** R368b/1457, R397a/4449; **SS** R331b/2636)

‘acūze (< Ar.) “kocakarı, cadı karı” (**SS** R333a/2796)

‘acūzī (< Ar.) “cadı karı ile ilgili” (**Sİ** R368a/1437)

‘aḳīle (< Ar.) “akıllı kadın” (**BV** 146/5)

‘ayāl (< Ar.) “çoluk çocuk, hanım eş” (**FŞ** SF104b/168)

‘ıyāl (< Ar.) “bakmakla zorunlu olunan kadın, çocuk” (**HE** 20a/1743, 38a/3425; **LM** R233b/1967, R248a/3511, R248a/3512, R248a/3513; **Sİ** R393b/4072, R418a/6821, R418a/6823)

‘iyāl (< Ar.) “bakmakla zorunlu olunan kadın, çocuk” (**SS** R313b/755)

abuşḳa “eş, zevce, hanım, yaşlı” (**LM** R243a/2982, R243a/2986)

ālūde-dāmān (< Far.) “eteği bulaşık, iffetsiz kadın” (**GS** 279/6)

ālūde-dāmen (< Far.) “eteği bulaşık, iffetsiz kadın” (**GS** 209/7)

ālüfte (< Far.) “alışık, alışkın, iffetsiz kadın” (**HE** 38b/3452)

ālüfte-vār (< Far.) “iffetsiz gibi, alışmış gibi” (**FK** 175/2; **GS** 167/4, 254/7; **NŞ** 245/3)

bāliġa (< Ar.) “yetişkin (kadın) (**FK** 374/2)

bikr (< Far.) “dokunulmamış, kız oğlan kız” (**FŞ** SF85a/1, SF96b/9; **LM** R217a/294, R221b/717, R239b/2635, R241b/2796; **SS** R352b/4898; **GS** 8b-F2/15; **NŞ** 2/3, 189/7, 685/5; **HE** 10a/802; **Sİ** R377b-30)

bikr-i perī-şān (< Far. bikr + < Far. -i + < Far. perī-şān) “periye benzer bakire” (**GS** 8b-F2/15)

bīve (< Far.) “kocasız kadın, dul” (**Sİ** R375a/2131)

dellāle (< Ar.) “kadın erkek arasında aracılık eden kadın” (**BV** 525/6)

düşīze (< Far.) “kız, kız oğlan kız, el değmemiş” (**HE** 35b/3202; **Sİ** R394b/4192)

ḥāmile (< Ar.) “hamile, gebe, gebe kadın” (**Sİ** R364a/1014)

ḥamḳā (< Ar.) “ahmak, budala (kadın) (**BV** 391/6)

hatun “kadın, zevce” (**FŞ** SF93b/82; **LM** R235b/2251, R241b/2796; **GS** 710/1/1; **NŞ** 667/2; **BV** 665/1, 672/1)

ḥelāl (< Ar.) “haram olmayan şey, nikahlı kadın” (**FK** 209/6; **GS** 107/3, 268/1, 548/2; **HE** 20b/1749; **Sİ** R402b/5008; **SS** R328a/2283, R343a/3885)

helāl (< Ar.) “haram olmayan şey, nikahlı kadın” (**NŞ** 218/6, 378/7; **BV** 299/3, 332/5, 484/6, 520/7, 703)

ḥelāle (< Ar.) “üçüncü nikahlı eş” (**BV** 520/7)

ḳaḥbe (< Ar.) “namussuz kadın, kalleş” (**HE** 17b/1463)

ḳaḥbe-i tersā (< Ar. ḳaḥbe + < Far. -i + < Far. tersā) “Hristiyan fahişesi” (**HE** 17b/1463)

ḳaḥbe-vār (< Ar. ḳaḥbe + < Far. vār) “namuzsuz kadın gibi, kalleş gibi” (**HE** 27a/2406)

kāmile (< Ar.) “olgun kadın” (**FŞ** SF80a-35; **NŞ** 101/6)

ked-bānū (< Far.) “kahyâ kadın” (**FK** 729, 729/2; **LM** R241b/2796)

lūli-i āşüfte (< Far. lūli + < Far. -i + < Far. āşüfte) “şuh, baştan çıkaran kadın” (**FK** 245/9)

māşıṭa (< Ar.) “kadınlara tuvalet, makyaj yapan kadın” (**NŞ** 364/6; **BV** 8/9)

mekkāre (< Ar.) “hileci, düzenci (kadın), çok hile yapan dolandırıcı, düzenbaz” (**FK** 152/6, 373/9, 409/4, 516/10; **GS** 170/8, 393/6, 653/5, 674/8, 740/1; **NŞ** 207/7, 241/6, 393/4, 640/6; **BV** 208/6, 431/6; **FŞ** SF83b/97, SF96b-48)

mekkāreī (< Ar.) “bir hilekâr cadı” (**BV** 13/7)

meşāṭa (< Ar.) “gelini süsleyen, gelin tuvaleti yapan kadın” (**NŞ** 675)

meşşāṭa (< Ar.) “gelini süsleyen, gelin tuvaleti yapan kadın” (**FK** 57/3, 205/2, 373/3, 579/3, 631/6; **GS** 647/5; **NŞ** 173/4, 279/6, 338/4, 379/2, 546/3; **BV** 144/5, 350/6, 398/6, 525/6, 654/2; **FŞ** SF57b/2; **HE** 8b/630, 42b/3823; **LM** R222a/771, R236b/2303, R239b/2635, R240a/2746; **SS** R307a/53, R331b/2636; **Sİ** R381a-33)

meşşāṭe (< Ar.) “gelini süsleyen kadın, süsleyici” (**GS** 3/3, 175/6, 373/1, 389/2, 655/3, 678/3; **Sİ** R401b/4919)

muḫtāle (< Ar.) “hileci, dalavereci (kadın)” (**GS** 451/6, 569/7; **BV** 229/6)

muḫtālelıḳ (< Ar. muḫtāle + < Tr. -lıḳ) “hilecilik, dalevericilik (kadın için) (**HE** 31b/2807)

nisā (< Ar.) “kadın” (**HE** 35a/3132; **NŞ** 6/6, 667)

perdegī (< Far.) “iyi örtünmüş, namuslu kadın” (**HE** 10b/848; **SS** R345a/4082)

tul “dul” (**FK** 463/6; **HE** 16b/1415)

żu‘afā (< Ar.) “zayıflar, güçsüzler, kadınlar, kadınlık” (**SS** R318b/1257, R347b/4342; **BV** 687/1; **FK** 689/373)

2.1.2. Yaş ve Yaş Dönemine Göre İnsanlar ile İlgili Kavramlar

2.1.2. 1. Çocuk ve İlgili Kavramlar

ebnā-yı devrān (< Ar. ebnā + < Far. -yı + < Ar. devrān) “zamanın çocukları” (**FK** 124/7)

eṭfāl (< Ar.) “çocuklar” (**FK** 49/4, 116/5, 267/5, 302/5, 313/2; **GS** 142/5, 181/6, 240/3, 348/4, 354/5; **NŞ** 36/4, 107/3, 250/1, 448/4, 478/5; **BV** 107/4, 204/5, 257/3, 407/1, 521/3, 631/2, 744/1; **FŞ** SF53b/29, SF54a/55, SF58b/95, SF59b/72, SF98a/70; **HE** 20a/1743, 32b/2916, 32b/2917, 35b/3198, 36b/3269, 43a/3891; **LM** R215b/93, R221b/725, R222b/817, R225b/1159, R230a/1618; **Sİ** R402a-57)

eṭfāl-ı cünūn (< Ar. eṭfāl + < Far. -ı + < Ar. cünūn) “deliliğin çocukları” (**LM** R215b/93)

eṭfāl-ı ġam (< Ar. eṭfāl + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gamlı çocuklar” (**NŞ** 187/5)

eṭfāl-i cünūn (< Ar. eṭfāl + < Far. -i + < Ar. cünūn) “deliliğin çocukları” (**GS** 270/3)

eṭfāl-i firāḳ (< Ar. eṭfāl + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılığın çocukları” (**FK** 259/1)

eṭfāl-i ġam (< Ar. eṭfāl + < Far. -i + < Ar. ġam) “gamlı çocuklar” (**BV** 340/2)

eṭfāl-i ḫayāl (< Ar. eṭfāl + < Far. -i + < Ar. ḫayāl) “hayalin çocukları” (**NŞ** 81/3)

eṭfāl-i meh-cebīn (< Ar. eṭfāl + < Far. -i + < Far. meh + < Ar. cebīn) “ay yüzlü çocuklar” (**NŞ** 36/4)

evlād (< Ar.) “çocuklar” (**FK** 689/25/206; **NŞ** 701/1; **BV** 67/8, 418/6, 624/7; **FŞ** SF88b/132; **HE** 5b/379; **LM** R216a/167; **Sİ** R378b/2500; **SS** R308a/181, R311a/460, R326b/2087, R329a/2383; **GS** 181/6, 556/3, 577/4)

ġayr-ı ferzend (< Ar. ġayr + < Far. -i + < Far. ferzend) “çocuktan başka” (**FŞ** SF59b/49)

ġonçe-i ṭıfl (< Far. ġonçe + < Far. -i + < Ar. ṭıfl) “çocukluk çağı” (**HE** 35b/3195)

hindū-beçe (< Far.) “Hintli çocuk” (**BV** 166/1)

ḳız “kız, kız çocuk” (**FK** 59/7, 77/7, 470/6; **GS** 107/7, 143/2, 264/6, 427/8; **NŞ** 101/6, 154/6, 207/7, 218/7, 375/6, 490/3; **BV** 520/7; **FŞ** SF75b/32, SF80a-35, SF81b/145, SF96b/6; **HE** 3b/198, 28b/2541; **LM** R224a/1019, R235b/2262, R240a/2753, R244b/3152; **Sİ** R363a/906, R372a/1840, R376b/2324, R386b/3370; **SS** R312a/583, R313b/747, R326a/2045, R338a/3357, R351a/4740)

ḳızlıġ “kızlık” (**SS** R313b/751)

kiçig “küçüklük, yaşça küçük olma” (**FK** 341/2, 411/2, 583/1; **NŞ** 525/3, 709/29)

kūdegī (< Far.) “çocukluk” (**Sİ** R370b/1686)

kūdek (< Far.) “çocuk” (**Sİ** R371a/1722; **BV** 411/4)

kūdeklig (< Far. kūdek + < Tr. -lig) “çocukluk” (**Sİ** R371a/1731)

mevlūd (< Ar.) “doğum, çocuk, yeni doğmuş çocuk” (**Sİ** R364b/1058)

miṣl-i ferzend (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Far. ferzend) “çocuk, oğul gibi” (**SS** R346b/4250)

pençe-i eṭfāl (< Far. pençe + < Far. -i + < Ar. eṭfāl) “çocukların eli, iradesi” (**NŞ** 478/5)

ṣabā (< Ar.) “üç yaşını tamamlamış erkek çocuk” (**BV** 38/6)

ṣabī (< Ar.) “çocuk” (**Sİ** R356a/175, R381b/2822, R387b-40)

ṣaġīr (< Ar.) “küçük çocuk” (**HE** 6a/430)

ṭıfl (< Ar.) “küçük çocuk” (**BV** 38/6, 109/3, 186/4, 250/3, 430/1, 633/5; **FK** 48/8, 125/4, 250/1, 428/5, 585/2, 615/1; **GS** 33/2, 62/1, 121/5, 253/5, 309/2; **NŞ** 21/8, 121/3, 235/3, 319/4, 418/5, 554/1, 606/5; **FŞ** SF105a/12, SF59a/28; **HE** 4b/287, 4b/291, 20a/1732, 20b/1752, 20b/1785, 25a/2214; **LM** R215b/134, R221a/664, R221a/672, R238a/2450; **Sİ** R364a/1015, R371a/1750, R377a/2364, R392a/3914; **SS** R346b/4247)

ṭıfl-āne (< Ar. ṭıfl + < Far. -āne) “çocukça, çocuk gibi” (**BV** 111/3)

ṭıfl-ı ʻaceb (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Ar. ʻaceb) “hayret, gariplik çocuğu” (**LM** R221a/664)

ṭıfl-ı bahār (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. bahār) “bahar çocuğu” (**HE** 35b/3201)

ṭıfl-ı bī-ʻaḳl (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far bī + < Ar. ʻaḳl) “akılsız çocuk” (**Sİ** R370b/1674)

ṭıfl-ı ferruḫ (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far.-i+ < Far. ferruḫ) “mübarek, uğurlu çocuk” (**Sİ** R364b/1060)

ṭıfl-ı ḫazān (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. ḫazān) “sonbahar çocuğu” (**GS** 626/6)

ṭıfl-ı mānī (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Ar. mānī) “manalar çocuğu” (**Sİ** R402b/4994)

ṭıfl-ı nergīs (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. nergīs) “nergis (gibi mahmur bakışlı) çocuk” (**Sİ** R402a/4980)

ṭıfl-ı perī-veş (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. perī-veş) “peri gibi güzel çocuk” (**GS** 506/5)

ṭıfl-ı reh (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. reh) “çocukluk arkadaşı” (**FK** ¼; **NŞ** 49/7, 79/4; **HE** 4b/287)

ṭıfl-ı ṣāfī-ṭāb‘ (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī-ṭāb‘) “çocuk kadar saf ve masum” (**FK** 193/5)

ṭıfl-ı şīr-ḫʷāre (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. şīr-ḫʷāre) “süt emen/içen, mama yiyen çocuk” (**FŞ** SF105a/12)

ṭıfl-ı tünd-ḫūy (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Far. tünd-ḫūy) “sert huylu, huysuz çocuk” (**FK** 644/6)

ṭıflī (< Ar.) “bir çocuk, çocukla ilgili” (**GS** 101/5)

ṭıfl-veş (< Ar. ṭıfl + < Far. -veş) “küçük çocuk gibi” (**FK** 201/5; **NŞ** 519/5)

ṭılf-ı semen-būy (< Ar. ṭılf + < Far. -ı + < Far. semen-būy) “yasemin kokulu bir çocuk” (**HE** 35b/3191)

ṭufeyl (< Ar.) “küçük çocuk; dalkavuk” (**FK** 689/266; **GS** 77/4, 333/3, 737/1; **NŞ** 365/1, 383/1, 402/7, 542/4; **FŞ** SF49b/64; **HE** 3a/132, 3b/214, 28a/2481, 41b/3760; **LM** R215b/129, R215b/130, R249a/3589; **Sİ** R355b/100, R356a/165, R367b/1382, R403a/5077; **SS** R307b/135)

ṭufūliyyet (< Ar.) “çocukluk, küçüklük” (**FK** 201/4; **Sİ** R387b/3477, R388b/3555, R388b/3558, R415b-80)

uşaġ “çocuk, küçük çocuk” (**HE** 41b/3759; **FŞ** SF67b/17)

veled (< Ar.) “çocuk, velet” (**FŞ** SF52b/23; **HE** 7b/543; **Sİ** R356a/173, R356a/176; **SS** R308a/181)

yaş “çocuk” (**HE** 30a/2658, 37a/3321,)

2.1.2.2. Gençlik ve İlgili Kavramlar

cevāne (< Far.) “delikanlı, gençlik” (**LM** R243a/2993, R243a/2994)

eyyām-ı şebāb (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. şebāb) “gençlik zamanı” (**FK** 612/6; **GS** 55/7)

mīve-i ‘ahd-i şebāb (< Far. mīve + < Far. -i + < Ar. ‘ahd + < Far. -i + < Ar. şebāb) “gençlik meyveleri” (**HE** 36b/3266)

muṭarrā (< Ar.) “taze, genç” (**FŞ** SF46a-2; **GS** 3/4, 26/10, 465/6, 504/3; **NŞ** 313/3)

nev-civān (< Far.) “genç” (**HE** 17a/1435, 36b/3311, 37a/3342; **Sİ** R388b/3553, R402b/4991; **NŞ** 445/3)

nev-cüvān (< Far.) “genç, delikanlı” (**GS** 615/3, 676/2; **BV** 278/6, 503/1)

nev-cüvānlıġ (< Far. nev-cüvān + < Tr. -lıġ) “delikanlılık, gençliğe mahsus aktivizim” (**BV** 198/7)

nev-ḫīz (< Far.) “genç, taze, yeni yetişmiş” (**FK** 408/3; **FŞ** SF58a/32, SF97a/65; **HE** 40a/3621; **LM** R242a/2874)

sāde-rū (< Ar. sāde + < Far. rū) “yüzü tüysüz, genç delikanlı” (**FŞ** SF51a-10)

ṣubḥ-ı şebāb (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. şebāb) “gençlik sabahı” (**FK** 20/1, 44/5; **GS** 19/1)

şāb (< Ar.) “genç, delikanlı” (**FK** 16/3, 388/6, 639/9, 689/228; **GS** 35/7; **NŞ** 376/7; **HE** 37a/3341)

şebāb (< Ar.) “gençlik, tazelik” (**BV** 570/5; **FK** 20/1, 44/5, 136/2, 612/6; **GS** 3b-F2/5, 19/1, 55/7, 251/6, 305/5; **NŞ** 51/7, 61/6, 583/6; **FŞ** SF54a-14, SF68a/86; **HE** 36b/3266; **Sİ** R381b/2822, R381b/2824, R387b/3477, R388b/3533)

ṭarāvet (< Ar.) “tazelik, taze olma, gençlik” (**BV** 559/4; **GS** 18/5; **HE** 21b/1853, 24b/2141; **Sİ** R374a/2051)

zemān-ı şebāb (< Ar. zemān + < Far. -ı + < Ar. şebāb) “gençlik, gençlik zamanı” (**NŞ** 61/6)

2.1.2.3. Olgun, Olgunluk ile İlgili Kavramlar

ėren “eren, olgun insan” (**FK** 551/8; **NŞ** 112/9, 588/7; **BV** 687; **FŞ** SF83b/74, SF85a/27, SF85b/48; **Sİ** R419b/6963)

ėrenlik “erenlik, olgunluk” (**FŞ** SF53a/39; **HE** 35a/3139; **GS** 500/9)

evc-i kemāl (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. kemāl) “olgunluğun en yüksek noktası” (**HE** 30b/2701)

insān-ı kāmil (< Ar. insān + < Far. -ı + < Ar. kāmil) “kemale ermiş, olgun kimse” (**NŞ** 707/6)

kāmil (< Ar.) “olgun, eksiksiz, tam (insan)” (**FK** 214/6, 316/6, 593/4, 689/287; **GS** 168/6, 222/6, 261/8, 369/8, 456/5; **NŞ** 45/5, 192/2, 200/6, 323/8, 519/10, 657/63, 707/6; **BV** 4/1, 260/4, 575/9, 663/2; **FŞ** SF105b/61, SF105b/73, SF63b/121, SF67a/87, SF89a/9; **HE** 2b/128, 13a/1055, 19a/1606, 30b/2699, 33b/3011, 36a/3219; **LM** R226b/1239; **Sİ** R359b/555, R364b/1054, R384a-36, R385a/3199, R396a/4357; **SS** R309b/307, R312a/604, R328a/2259, R332a/2700)

kāmil-‘ayār (< Ar.) “ayarı tam olan (şey)” (**Sİ** R385a/213)

kāmilī (< Ar.) “olgun, eksiksiz, tam ile ilgili” (**HE** 11b; **Sİ** R384b/3158, R388a/3528)

kāmillıġ (< Ar. kāmil + < Tr. -lıġ) “olgunluk” (**NŞ** 30/7)

kemāl (< Ar.) “olgunluk, yetkinlik” (**FK** 95/8, 101/8, 140/2, 379/6, 423/5, 648/3; **GS** 105/2, 136/3, 253/1, 358/5, 437/3, 449/4; **NŞ** 322/4, 507/3, 544/6, 599/6, 658/11, 658/7; **BV** 107/4, 114/2, 260/4, 575/9, 623/6; **FŞ** SF52b/51, SF59a/10, SF76b/135, SF81a/139; **HE** 2b/114, 13a/1070, 20a/1697, 20b/1749, 24a/2112, 27b/2448; **LM** R215a/84, R237b/2421, R248b/3551, R248b/3580; **Sİ** R358b/417, R370a/1642, R376a/2235, R391b/3889; **SS** R311a/458, R318b/1243, R322a/1648)

kemālāt (< Ar.) “kemaller, olgunluklar” (**FŞ** SF48b/12; **HE** 9b/753, 40b/3668; **Sİ** R364b/1075, R417a/6688; **SS** R310b/452, R311a/457, R332a/2716)

kemāl-i ma‘rifet (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. ma‘rifet) “usta olgunluğu” (**GS** 441/7)

kühület (< Ar.) “olgunluk çağı” (**Sİ** R381b/2824, R388b/3570; **FK** 254/6; **FŞ** SF59a/5, SF59b/61)

nā-bālıġ (< Far. nā- + < Ar. bālıġ) “kemale ermemiş, olgunlaşmamış” (**NŞ** 107/3)

rüşd (< Ar.) “olgunluk, erginlik” (**Sİ** R381b/2835)

ṣāḥib-kemāl (< Ar.) “kemal sahibi, olgun” (**BV** 522/7; **GS** 694/1; **FŞ** SF80a-35; **HE** 27b/2436, 28a/2504; **Sİ** R364b/1054, R421b/7159; **SS** R312b/652)

ṣāḥib-kemālī (< Ar. ṣāḥib-kemāl + < Far. ī) “kemal sahibi, olgunlukla ilgili” (**FŞ** SF80b/73, SF82a/54)

2.1.2.4. Yaşlı, Yaşlılık ile İlgili Kavramlar

fertūt (< Far.) “pek ihtiyar, kocamış, bunak” (**FŞ** SF97a/74, SF97b/75; **LM** R228b/1471; **GS** 684; **BV** 99/6)

fertūtluḳ (< Far. fertūt + < Tr. -luḳ) “ihtiyarlık, kocamışlık” (**Sİ** R404b/5232)

ḫazān-ı ‘ömr (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömrün sonbaharı, yaşlılık” (**GS** 327/7, 679/8)

ḫazān-ı şeyb (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. şeyb) “yaşlılığın sonbaharı” (**FK** 233/4)

kāhil (< Ar.) “olgun, orta yaşlı” (**FK** 494/4; **BV** 108/9, 660/26)

ḳarı “ihtiyar, yaşlı” (**BV** 80/8, 81/8, 371/1, 420/4, 430/1, 499/1; **FK** 73/2, 136/1, 136/9, 301/7, 411/1, 562/9, 626/1; **GS** 84/4, 615/3, 718, 718/1; **NŞ** 28/2, 250/3, 306/6, 390/6, 445/3; **FŞ** SF59b/65, SF59b/86, SF74b/46, SF75a/95, SF78a/12, SF86a/12; **HE** 16a/1369, 17a/1430, 29a/2568, 36b/3308, 36b/3310; **Sİ** R355b/146, R369b/1563, R382b/2932, R388b/3553, R408b/5747; **SS** R349b/4587)

ḳarılıġ “yaşlılık, ihtiyarlık” (**FK** 20/1, 254/2, 254/6, 739; **GS** 19/1; **NŞ** 28/4, 549/9; **BV** 222/3; **FŞ** SF59a-18; **Sİ** R366a/1199, R387b/3466, R388a/3532, R388b/3544; **HE** 35b)

ḳarılıḳ “yaşlılık, ihtiyarlık” (**FK** 728, 739/2; **NŞ** 28/7, 316/8; **FŞ** SF59b/64, SF59b/74, SF59b/86, SF68a/83, SF68a/86; **Sİ** R388a/3499; **HE** 35b)

kiber (< Ar.) büyüklük, yaşlılık, yaşlı olma, ilerlemiş yaş” (**FŞ** SF59a/5; **GS** 12b-F2/9)

pīrāne (< Far.) “yaşlılara yakışır surette” (**Sİ** R387b/3461)

pirī (< Far.) “pirlik, ihtiyarlık, yaşlılık” (**BV** 313/8, 337/7)

pīrī (< Far.) “pirlik, ihtiyarlık, yaşlılık” (**GS** 126/6; **GS** 84/7; **NŞ** 65/7, 102/7, 172/8; **LM** R221a/669; **SS** R330a/2454)

pīr-i kāmil (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. kāmil) “kâmil insan, bilge yaşlı” (FK 361/7; **NŞ** 657/63)

pīr-i kühen-sāl (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. kühen-sāl) “çok seneler yaşamış ihtiyar; ihtiyar, çok yaşlı kimse” (**HE** 11a/872)

pīr-i zāl (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. zāl) "yaşlı ihtiyar"(**FŞ** SF96b/8; **HE** 31b/2788)

pīr-i zālī (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. zālī) "yaşlı ihtiyar" (**FŞ** SF96b/3)

pīrlıḳ (< Far. pīr + < Tr. -lıḳ) "ihtiyarlık, yaşlılık" (**HE** 41b/3776)

şeyb (< Ar.) "saç sakal ağarması, ihtiyarlık, ihtiyarlama, yaşlanma" (**BV** 520/6; **FK** 233/4; **GS** 55/7; **NŞ** 51/7, 250/6; **LM** R244a/3069)

yaşlıġ "yaşlı" (**FK** 411/2, 561/3, 583/1)

zāl (< Far.) "ihtiyar, yaşlı" (**BV** 141/6, 215/5, 311/6, 445/4, 631/6; **FK** 106/7, 212/6, 264/6, 373/9, 419/2; **GS** 29/7, 202/6 ,264/6, 357/8, 404/6, 451/6; **NŞ** 101/6, 241/6, 309/1, 658/9;**FŞ** SF96b/3, SF97b/77, SF91a/126; **LM** R225b/1135, R228b/1471, R239a/2565, R243a/2981, R244b/3135; **Sİ** R354b/9, R363a/899, R368b/1455, R397a/4450, R397a/4451; **SS** R319a/1297, R331b/2655, R333a/2788, R333a/2790; **HE** 17a/1421, 17a/1425, 17a/1428, 17a/1433, 29a/2568, 31a, 33a/2949; **Sİ** R368b/1446, R368b/1453; R374b/2088, R397a/4453)

zālī (< Far.) "ihtiyarlık" (**FK** 292/5; **HE** 31a)

2.1.3. Evlenme, Evlilik ile İlgili Kavramlar

2.1.3.1. Düğün ve İlgili Kavramlar

ceşn (< Far.) "toy, ziyafet, şölen, düğün" (**LM** R240a/2669; **Sİ** R401b/4934; **SS** R326a/2038; **FŞ** SF53a/72, SF57a/88, SF83a/52; **HE** 19b/1668; **Sİ** R387a/3422, R416a/6485, R416a/6489; **BV** 660/12/32)

ceşn-i ʻām (< Far. çeşn + < Far. -i + < Ar. ʻām) "şölen, ziyafet" (**HE** 19b/1668)

saçıġ "saçı, düğüne götürülen saçı" (**FK** 61/5)

saçıḳ "saçı, düğüne götürülen saçı" (**FŞ** SF57b/96; **HE** 42b/3827; **LM** R240a/2678; **GS** 190/4)

żiyāfet (< Ar.) "ziyafet, şölen" (**BV** 660/70; **FŞ** SF80a-35, SF82b/7; **LM** R240a/2766; **Sİ** R400b/4791, R400b/4800, R400b/4821; **SS** R329B/2424, R334b/2943; **SS** R345b/4144)

2.1.3.2. Evlenme, Nikah ile İlgili Kavramlar

ʻaḳd-ı zevc (< Ar. ʻaḳd + < Far. -ı + < Ar. zevc "evlilik sözleşmesi, nikah" (**FŞ** SF82a/37)

hem-mehd (< Far. hem + < Ar. mehd) "beşik kertmesi" (**FŞ** SF102a/31, SF96b/77)

ḥüccet-i kābīn (< Ar. ḥüccet + < Far. -i + < Far. kābīn) "nikah belgesi" (**HE** 28b/2542)

mīʻād-ı nikāḥ (< Ar. mīʻād + < Far. -ı + < Ar. nikāḥ) "nikahın süresi, zamanı" (**LM** R239a/2554)

niḳāḥ (< Ar.) “nikah, kanuni evlenme” (**LM** R240a/2771, R239a/2554, R231b/1802; **FŞ** SF82a/39; **Sİ** R355a/75, R387a/3388, R401b/4924, R401b/4928; **SS** R321b/1587, R325a/1941, R325a/1960, R326a/2055, R343a/3884; **FK** 106/7; **GS** 107/7; **NŞ** 101/6; **BV** 146/6)

tezevvüc (< Ar.) “zevce edinme, edinilme, evlenme” (**Sİ** R355a/80)

tezvīc (< Ar.) “evlendirme” (**LM** R239b-30, R240a/2768; **SS** R322a/1602)

üylenmek “evlenme” (**LM** R237a/2347, R237a/2357)

zinā (< Ar.) “nikahsız çiftleşme” (**FK** 1/8)

2.1.4. Akrabalık ve İlgili Kavramlar

2.1.4.1. Soy, Nesil ile İlgili Kavramlar

aḳrabā (< Ar.) “aralarında soy yakınlığı olanlar” (**FŞ** SF104b/159; **NŞ** 7/5)

aḳribā (< Ar.) “akraba, akrabalar” (**FK** 689/373; **LM** R226a/1207, R228b/1469, R230b/1658; **LM** R246b/3371)

āl (< Ar.) “aile, soy, çocuklar” (**BV** 41/7; **GS** 23/5, 142/6, 203/7, 399/3, 683/12; **NŞ** 20/3, 393/6, 478/4; **LM** R216a/167; **Sİ** R391a/3832; **SS** R330a/2472, R333a/2827, R337b/3287)

aṣālet (< Ar.) “soy, sop temizliği” (**FK** 389/7; **NŞ** 379/7; **FŞ** SF82b/86; **Sİ** R362a/808)

dūdmān (< Far.) “soy sop, kabile, ocak” (**GS** 7a-F2/20)

ḫānedān (< Far.) “kökten asil ve büyük aile, sülale, ocak” (**Sİ** R371b/1806, R376b/2323)

ḥaseb (< Ar.) “asillik, soy temizliği” (**FK** 689/206; **FŞ** SF100b/63, SF74b/61, SF82a/53, SF83a/57; **Sİ** R403b/5113)

ḥaseblıḳ (< Ar. ḥaseb + < Tr. -lıḳ) “asillik, soy temizliği” (**FŞ** SF49a/20)

ḫışm (< Ar.) “akraba” (**FK** 106/7)

ḫīş (< Far.) “soy sop, akraba” (**NŞ** 709/44)

ḫᵛīş (< Ar.) “soy sop, akraba” (**FK** 258/7; **LM** R228b/1469, R230b/1658, R240a/2668; **Sİ** R395b/4286; **SS** R326b/2086, R329B/2414)

ḳarābet (< Ar.) “yakınlık, hısımlık” (**FK** 563/4; **SS** R324b/1902, R326a/2045)

ḳayaş “kabile, akraba” (**FK** 563/4; **LM** R230b/1670, R232b/1884)

müteʿalliḳāt (< Ar.) “yakın kimseler, akrabalar” (**Sİ** R415a-78)

neseb (< Ar.) “nesil, soy” (**FK** 689/206; **GS** 6b-F2/2; **NŞ** 73/6; **FŞ** SF100b/63, SF49a/20, SF74b/61, SF82a/28, SF82a/53; **HE** 6a/423, 20a/1701; **Sİ** R364a-15, R375a/2178, R403b/5113)

nesl (< Ar.) “nesil, soy, kuşak” (**FK** 245/1; **GS** 118/1, 322/2; **NŞ** 593/1, 593/7; **BV** 729/2; **FŞ** SF105b/34; **HE** 4b/266; **Sİ** R364a/1008; **SS** R337b/3304)

nijād (< Far.) “soy, nesep, nesil” (**FŞ** SF73b/119, SF91b/32, SF95b/11)

pāk-zād (< Far.) “temiz asıllı” (**Sİ** R364b/1060, R371a/1742, R378a/2463)

pāk-ẕāt (< Far. pāk + < Ar. ẕāt) “temiz asıllı” (**Sİ** R386b/3346)

püşt-ber-püşt (< Far.) “babadan babaya, nesilden nesile” (**Sİ** R369b/1584)

2.1.4.2. Kan Bağıyla Oluşan Akrabalıklar ile İlgili Kavramlar

2.1.4.2.1. Dede ve İlgili Kavramlar

ced (< Ar.) “dede, büyük baba” (**FK** 49/3, 689/147; **Sİ** R368b/1459)

cedd (< Ar.) “ata, dede” (**FŞ** SF82a/53; **FK** 689/25; 49/3)

cedd-ı a‘lā (< Ar. cedd + < Far. -ı + < Ar. a‘lā) “en büyük ata, dede” (**FŞ** SF82a/53)

ced-i kām-revā (< Ar. ced + < Far. -i + < Far. kām-revā) “isteğine kavuşan dede” (**FK** 689/147)

ecdād (< Ar.) “dedeler” (**FŞ** SF68a/81; **Sİ** R366b/1239, R370b/1687, R387a/3400, R387a/3404, R396a/4333)

2.1.4.2. 2. Baba ve İlgili Kavramlar

ābā (< Ar.) “babalar” (**BV** 2/6; **GS** 683/116; **FK** 689/25; **FŞ** SF99b-50; **HE** 13b/1092, 13b/1093; **LM** R215a/46; **Sİ** R355a/73; **Sİ** R366b/1239, R370b/1687; **SS** R329a/2383)

ata “baba” (**NŞ** 28/8, 305/4, 366/3, 658/31; **FK** ¼, 127/1, 381/5, 425/4, 572/6; **BV** 2/6/6, 10/4, 309/2, 371/1, 375/5, 396/5; **GS** 7a-F2/19, 7a-F2/23, 9a-F2/1, 42/2, 467/4; **FŞ** SF101b/11, SF95a/97, SF53b/9, SF62b/55, SF72a/73; **HE** 3b/198, 4b/265, 4b/282, 8b/662, 20b/1768, 37a/332; **LM** R215a/47, R221b/721, R233a/1919, R235b/2258; **Sİ** R355a/74, R372a/1817, R376a/2284, R387b/3452; **SS** R308a/179, R322a/1603, R329b/2411, R338b/3416, R345b/4129)

atalıġ “babalık, baba olma” (**NŞ** 519/5;**LM** R237b/2401; **Sİ** R396a/4321)

atalıḳ “babalık, baba olma” (**FŞ** SF53a/45, SF60a/92, SF61b/23; **Sİ** R356a/174, R396b/4420, R398a/4545)

baba “baba” (**BV** 678/1)

eb (< Ar.) “ata, baba” (**FK** 49/3; **LM** R247b/3464)

ḳānūn-ı übüvvet (< Ar. ḳānūn + < Far. -ı + < Ar. übüvvet) “ana-babalığın kuralı” (**HE** 37a/3316)

übüvvet (< Ar.) “babalık, atalık” (**HE** 37a/3316)

vālid (< Ar.) “baba” (**FŞ** SF52b/23; **HE** 7b/543; **LM** R221b/727; **SS** R344b/4025; **GS** 118/1; **NŞ** 562/7)

2.1.4.2.3. Anne ve İlgili Kavramlar

ana “anne” (**BV** 2/6/6, 10/4, 309/2, 375/5, 670/1; 7a-F2/24, 42/2; **NŞ** 218/6, 305/4, 366/3; **FK** 67/4, 381/5, 524/6, 572/6; **FŞ** SF100b/73, SF95a/97, SF96b/8, SF98b/88, SF54a/54; **HE** 3b/198, 4b/282, 20b/1768; **LM** R215a/47, R221a/665, R224b/1030, R237b/2423, R243b/3048; **Sİ** R355a/74, R372a/1840, R376b/2332, P465a/6542; **SS** R312b/643, R312b/644, R314a/781, R330b/2546)

analıġ “analı” (**NŞ** 519/5)

analıġ “analık” (**LM** R215a/49)

anasız “annesiz” (**BV** 670/2; **LM** R244a/3090)

ḳānūn-ı übüvvet (< Ar. ḳānūn + < Far. -ı + < Ar. übüvvet) “ana-babalığın kuralı” (**HE** 37a/3316)

üm (< Ar.) “anne” (**FK** 425/4)

ümmehāt (< Ar.) “anneler, asıllar” (**LM** R215a/46; **Sİ** R355a/73; **BV** 2/6)

ümmühāt (< Ar.) “anneler” (**GS** 683/116)

ümmühāt-zāde (< Ar.) “annelerin çocuğu” (**FŞ** SF99b-50)

vālide (< Ar.) “anne” (**NŞ** 562/7)

vālideyn (< Ar.) “ana baba” (**BV** 390/3; **HE** 20b/1766; **Sİ** R418b/6866)

zāyende (< Ar.) “anne” (**FK** 116/6)

2.1.4.2. 4. Dayı ve İlgili Kavramlar

ḫāl (< Ar.) “dayı” (**HE** 37a/3347; R247b/3464)

2.1.4.2. 5. Teyze, Hala ve İlgili Kavramlar

‘ām (< Ar.) “hala” (**HE** 37a/3347)

ḫāle (< Ar.) “teyze, annenin kız kardeşi” (**FŞ** SF96b/8, SF96b/9; **GS** 424/2)

2.1.4.2. 6. Ağabey, Erkek Kardeş ve İlgili Kavramlar

aġa “büyük erkek kardeş” (**BV** 375/5; **FK** 689/25/140, 689/198; **NŞ** 685/3; **LM** R248a/3493)

aġalıġ “ağabeylik” (**LM** R240a/2721)

ini “kardeş, küçük kardeş” (**FK** 689/25; **NŞ** 685/3; **FŞ** SF99a/153; **Sİ** R379b/2614; **SS** R321a/1536; **HE** 42a/3806)

2.1.4.2.7. Oğul, Erkek Evlat ve İlgili Kavramlar

bota (< Moğ.) “oğul” (**LM** R238a/2460, R246b/3280)

ebnā (< Ar.) “oğullar” (**Sİ** R419a/6922; **FŞ** SF105b/35; **BV** 488/6, 709/1; **FK** 124/7, 498/2; **GS** 275/10, 346/8; **NŞ** 565/8)

ferzend (< Far.) “çocuk, oğul” (**FK** 59/7, 116/6, 148/1, 345/2, 524/6, 619/7; **GS** 118/1, 119/1, 139/6, 375/5, 556/3, 631/4; **NŞ** 115/6, 152/4, 207/7, 254/7, 386/3, 416/4; **BV** 116/4, 309/2, 390/3, 396/6; **FŞ** SF101b/10, SF99a/153, SF53b/2, SF63a/82, SF69b/59; **HE** 26b/2353, 37a/3319; **HE** 4b/266; **LM** R215a/47, R221a/670, R231b/1801, R237b/2409, R248a/3495; **Sİ** R355a/80, R368a/1414, R376b/2330, R392a/3928, R395b/4307, R421b/7190; **SS** R313b/761, R321b/1586, R329b/2408, R341a/3677, R352b/4896)

ferzend-i ercemend (< Far. ferzend + < Far. -i + < Far. ercemend) “şerefli çocuk” (**SS** R339b/3490)

ḫalef (< Far.) “babadan sonra kalan oğul, bir işte birinden sonra gelip onun yerine geçen kimse” **(FŞ** SF52b/23, SF53a/41, SF82a/34, SF82a/36; **HE** 12b, 15a/1272, 40b/3648; **LM** R220b/618, R238a/2432; **Sİ** R401b/4939, R417b/6742, R417b/6742; **NŞ** 305/4; **BV** 305/4, 383/1)

ḫalefī (< Far.) “babadan sonra kalan oğul, bir işte birinden sonra gelip onun yerine geçen kimse” (**LM** R220b/626, R220b/627)

maḫdūm (< Ar.) “oğul, evlat; efendi, bey” (**FK** 689/198; **Sİ** R421b/7192; **SS** R337b/3271)

maḥdum (< Ar.) “oğul, evlat; efendi, bey” (**Sİ** R421a/7110)

oġlan “oğlan, erkek evlat” (**HE** 41b/3759)

oġul “oğul, evlat” (**FK** 381/5, 463/3, 572/6; **GS** 429/6; **NŞ** 28/8, 218/7, 366/3, 371/3, 667/3, 685/6; **BV** 132/7, 371/1, 670, 670/1, 678/1, 687/2; **FŞ** SF53a/42, SF53a/46, SF61a/89, SF62b/55, SF72a/73; **HE** 4b/265, 4b/269, 17a/1433, 20b/1750, 25b/2231; **LM** R220b/640, R226b/1266, R230b/1668, R237b/2378; **Sİ** R363a/910, R372a/1817, R376a/2284, R392b/3964; **SS** R307a/73, R322b/1692, R330a/2482, R340b/3582)

pūr (< Far.) “oğul” (**SS** R335b/3077)

zāde (< Ar.) “oğul, doğmuş, evlat” (**FŞ** SF106b/52, SF82a/43; **Sİ** R373a/1940, R420b/7052, R420b/7053, R421b/7183; **SS** R333a/2820, R352b/4894, R352b/4895; **HE** 7b/542/543, 41b/3775)

2.1.4.2.8. Abla, Kız Kardeş ve İlgili Kavramlar

sinjil "küçük kız kardeş" (**BV** 375/5; **LM** R240a/2721; **SS** R325b/1976, R325b/1978, R326a/2048, R326a/2055, R345b/4129; **Sİ** R389a/3598)

sinjillik "kız kardeşlik" (**LM** R240a/2721)

2.1.4.2.9. Yeğen ve İlgili Kavramlar

ḫᵛāher-zāde (< Far.) "kız kardeş çocuğu" (**FŞ** SF74b/68)

2.1.4.2.10. Torun ve İlgili Kavramlar

nebīre (< Ar.) "torun; kız torun"(**Sİ** R417b/6746)

2.1.5. Evlilik Yoluyla Oluşan Akrabalık ile İlgili Kavramlar

2.1.5.1. Damat ve İlgili Kavramlar

göregenlıḳ "damatlık" (**GS** 3b-F2/4)

göregenlik devācı (< Tr. göregenlik + < Far. devāc + < Tr. -ı) "damatlık örtüsü" (**GS** 3b-F2/4)

kābīn (< Far.) "damadın geline verdiği ağırlık, kalın" (**GS** 170/8, 655/7; **BV** 311/6; **FK** 205/5; **HE** 28b/2542, 31b/2812; **LM** R232a/1803)

küvey "güveyi, damat" (**LM** R240a/2672, R240a/2747, R240a/2780, R242a/2890, R246b/3354)

küyav "güveyi, damat" (**BV** 520/7)

küyev "damat, güveyi" (**FŞ** SF96b/10)

2.1.5.2. Gelin ve İlgili Kavramlar

ʻarūs (< Ar.) "gelin" (**GS** 29/7, 73/5, 139/7, 207/5, 301/7, 647/6; **NŞ** 132/5, 360/6, 364/6, 576/3, 641/4, 657/25; **FK** 152/5, 205/5, 313/6, 373/8, 766/1; **FŞ** SF53b/15, SF57b/2; **HE** 31b/2792; **LM** R240a/2745; **Sİ** R364b/1041, R402a/4952, R419a/6914; **SS** R324b/1908, R326b/2092, R343a/3852; **BV** 13/7, 141/6, 229/6, 398/6)

ʻarūsāne (< Ar.ʻarūs + < Far. -āne) "geline yakışacak surette" (**Sİ** R402a/4952)

ʻarūsek (< Ar.ʻarūs + < Far. -ek) "yeşil ve pembe dalgalı gelin" (**LM** R214b/31)

ʻarūs-ı dil-sitān (< Ar.ʻarūs+ < Far. -ı +< Far. dil-sitān) "gönül alan, cezbeden gelin" (**NŞ** 657/19)

ʻarūs-ı perde-nişīn (< Ar.ʻarūs + < Far. -ı + < Far. perde-nişīn) "temiz ve namuslu gelin" (**NŞ** 132/5)

ʻarūsī (< Ar.) "bir gelin, gelinle ilgili" (**NŞ** 657/81)

ḥacle (< Ar.) “gelin odası, gerdek” (**FŞ** SF50a-9; **HE** 8b/635; **LM** R221a/688, R226b/1250, R235b/2262; **SS** R326a/2059)

ḥacle-i nāz (< Ar. ḥacle + < Far. -i + < Far. nāz) “naz (gerdek) odası” (**HE** 8b/635)

kėlin “gelin” (**LM** R240a/2672, R240a/2677, R240a/2780, R240a/2781, R246b/3354)

mehr (< Ar.) “mihir, evlenirken erkek tarafından kadına verilen nikah bedeli” (**HE** 31b/2810, 31b/2813; **BV** 141/6)

mehr-i mu‘accel (< Ar. mehr + < Far. -i + < Ar. mu‘accel) “dini nikah esnasında kadına peşin olarak verilmesi kararlaştırılan mehir, ağırlık” (**HE** 31b/2810, 31b/2813)

nev-‘arūs (< Ar. nev + < Far. ‘arūs) “yeni gelin” (**GS** 647/6; **Sİ** R370a/1632, R401b/4928)

zībā-‘arūs (< Far. zībā + < Ar. ‘arūs) “güzel gelin” (**Sİ** R403a/5051, R420a/7005)

2.1.5.3. Karı-Koca-Eş ile İlgili Kavramlar

cüft (< Far.) “çift, eş, benzer” (**HE** 31b/2808, 43b/3934; **LM** R222b/851, R240a/2790, R243a/2985; **Sİ** R388b/3574, R401b/4930, P455b/5647; **SS** R326a/2046, R326a/2048, R331b/2660, R344a/4006, R345a/4102; **BV** 572/3, 692/2; **FK** 697/2; **GS** 771/1; **FŞ** SF101a/108, SF101a/109, SF83b/73, SF83b/79, SF85a/26)

çüftluġ (< Far. çüft + < Tr. -luġ) “eşli” (**FŞ** SF82b-37)

enīs-i ḥarem (< Ar. enīs + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “ev arkadaşı/dostu, eş , harem” (**HE** 20b/1753)

ėş “eş” (**FK** 240/4)

ḥarem (< Ar.) “zevce, eş” (**HE** 28b/2539)

hem-ḫāne (< Far.) “bir evde oturan; arkadaş” (**FK** 101/6, 280/4, 305/3, 729/1; **GS** 91/2, 219/6; **NŞ** 397/2; **BV** 111/7, 237/7, 293/4; **Sİ** R356b/211; **SS** R325a/1940)

hem-ḫānelıġ (< Far. hem-ḫāne + < Tr. -lıġ) “bir evde oturma, arkadaşlık” (**GS** 681/9)

hem-ḫānelıḳ (< Far. hem-ḫāne + < Tr. -lıḳ) “bir evde oturma, arkadaşlık” (**GS** 689/4; **Sİ** R372a/1821)

hem-ḫᵛāb (< Far.) “yatak arkadaşı” (**LM** R245b/3257)

hem-ḫᵛābe (< Far.) “yatak arkadaşı” (**FŞ** SF103a/146; **SS** R325a/1925)

hem-ḫᵛābelıġ (< Far. hem-ḫᵛābe + < Tr. -lıġ) “yatak arkadaşı” (**LM** R235b/2243, R239b/2616)

hem-ḫᵛābelıḳ (< Far. hem-ḫᵛābe + < Tr. -lıḳ) “yatak arkadaşı” (**FŞ** SF103a/144)

zevc (< Ar.) “karı kocadan her biri; eş” (**FK** 697; **NŞ** 657/54; **FŞ** SF82a/37; **LM** R240a/2789; **Sİ** R386b/3364)

zevce (< Ar.) “eş” (**HE** 20b/1753)

2.1.6. Akrabalık ile İlgili Diğer Kavramlar

2.1.6.1. Çocuksuzluk

oġulsız “evlatsız, çocuksuz” (**FŞ** SF53a/45)

oġulsızlıġ “çocuksuzluk” (**FŞ** SF53a/40)

2.1.6.2. Dadı- Süt Anne

dāye (< Far.) “dadı, süt annesi” (**FŞ** SF46b/21, SF53b/19, SF53b/21; **LM** R220a-10, R220b/642, R220b/644, R225b/1133; **Sİ** R359b/562, R361b/761, R402a/4988, R402a-57; **FK** 572/6; **NŞ** 71/3, 490/3)

dāye-gāne (< Far.) “dadılık” (**LM** R225b/1158)

kökültaş “süt annesinin çocuğuyla büyüyen çocuğa süt annenin çocuğunun hitabı” (**FŞ** SF69b/60, SF99a/153)

2.1.6.3. Kardeş-Kardeşlik, Akran Olma

aḳrān (< Ar.) “eş ve benzer olanlar, yaşıtlar, arkadaş” (**BV** 496/4; **GS** 658/3)

boydaş “aynı boyda olan, akran” (**BV** 173/5, 355/1)

ikiz “ikiz, çift, ikiz kardeş” (**NŞ** 218/4)

ḳardaş “kardeş” (**FK** 575/6, 689/198; **BV** 508/5; **FŞ** SF103b/58, SF69b/60; **Sİ** R375a/2178, R402a/4957; **SS** R345b/4128)

ḳarındaş “kardeş, kardeşlik” (**FK** 689/173; **FŞ** SF92b/133; **Sİ** R372a/1820, R419a/6917)

kiçik ḳardaş “küçük kardeş” (**FŞ** SF103b/58)

2.1.6.4. Kuma-Cariye

çāker (< Far.) “kul, köle, cariye” (**FŞ** SF69b/55, SF95a/80; **LM** R233b/1968; **Sİ** R379b/2643, R383a/2966; **NŞ** 400/1, 593/6)

dedek (< Far.) “cariye, halayık” (**FK** 582/6)

ḳaravaş “kadın, köle, cariye” (**SS** R326a/2045)

kenīz (< Far.) “cariye” (**FŞ** SF93b/45; **LM** R222a/790, R223b/922; **Sİ** R398b/4592, P465a/6562; **SS** R316a/1004, R331b/2635, R336b/3188, R345a/4066, R347b/4376; **GS** 7a-F2/24; **NŞ** 509/6)

kenīzek (< Far.) “cariye, halayık, küçük cariye” (**SS** R337b/3279, R346b/4269)

kenīzī (< Far.) “cariye ile ilgili” (**FŞ** SF101a/143; **Sİ** R403b/5102)

kenīz-i siyāh-baḫt (< Far. kenīz + < Far. -i + < Far. siyāh-baḫt) “talihsiz, kara bahtlı cariye” (**SS** R347a/4298)

2.1.6.5. Üvey-Evlatlık

ferzendlıġ (< Far. ferzend + < Tr. -lıġ) “evlatlık” (**NŞ** 658/44)

ferzendlıḳ (< Far. ferzend + < Tr. -lıḳ) “evlatlık” (**FŞ** SF85a/23; **SS** R344a/4002)

oġulluġ “oğulluk, evlatlık” (**LM** R228b/1438, R244a/3066; **SS** R308a/181)

oġulluḳ “oğulluk, evlatlık” (**FŞ** SF60a/92; **LM** R248a/3494; **Sİ** R396a/4321, R396b/4420, R415b/6469)

2.1.6.6. Yetim-Öksüz

atasız “babasız, yetim” (**BV** 670/1; **FŞ** SF53a/45; **Sİ** R366b/1236; **LM** R244a/3090)

yetīm (< Ar.) “yetim, yalnız, babası ölmüş olan” (**HE** 1b/1, 4b/297, 22b/1965, 41a/3686; **FŞ** SF59a/28; **LM** R244a/3088; **Sİ** R377b/2394; **SS** R309b/332; **FK** 95/4; **GS** 394/6; **NŞ** 197/2)

yetīmāne (< Ar. yetīm + < Far. -āne) “yetimlere yakışacak yolda; kimsesizlikle” (**Sİ** R380b/2741)

yetīme (< Ar.) “yetim kız, eşsiz” (**NŞ** 326/4)

yetīmlik (< Ar. yetīm + < Tr. -lik) “yetimlik” (**LM** R243a-33)

İnsan ve İnsan İlişkileri ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “İnsan ve ilgili Kavramlar” bölümünde 11 “Ar. + Tr.”, 4 “Ar. + Far.” ve 2 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça, 3 Farsça, 2 Türkçe, 1 Moğolca kelime ve 14 isim tamlaması bulunmaktadır. “Cinsiyete Göre İnsanlar” başlığı altında bulunan “Erkek ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça, 3 Farsça ve 2 Türkçe kelime; “Kadın ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 23 Arapça, 9 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır. “Yaş ve Yaş dönemine Göre İnsanlar ile ilgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Çocuk ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça, 3 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 25 isim tamlaması; “Gençlik ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça, 4 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; “Olgun, Olgunluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Farsça + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 7 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; “Yaşlı, Yaşlılık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 4

Türkçe, 5 Farsça kelime ile birlikte 6 isim tamlaması bulunmaktadır. “Evlenme, Evlilik ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Düğün ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça, 2 Farsça, 2 Türkçe ve 1 isim tamlaması; “Evlenme, Nikah ile ilgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime birlikte 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır. “Akrabalık ve İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Soy, Nesil ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça ve 6 Farsça kelime bulunmaktadır. “Kan Bağıyla Oluşan Akrabalıklar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Dede ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Baba ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Anne ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe, 7 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Dayı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Teyze, Hala ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Dayı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Teyze, Hala ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Ağabey, Erkek Kardeş ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe kelime; “Oğul, Erkek Evlat ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Arapça, 4 Farsça, 1 Moğolca, 2 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Abla, Kız Kardeş ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe kelime; “Yeğen ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça kelime; “Torun ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça kelime yer almaktadır. “Evlilik Yoluyla Oluşan Akrabalıklar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Damat ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Tr. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Gelin ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 4 “Ar. +Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte, 1 Türkçe, 3 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; “Karı-Koca-Eş ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 5 “Far. +Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 5 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. “Akrabalık ile İlgili Diğer Kavramlar” başlığı altında yer alan “Çocuksuzluk” bölümünde 2 Türkçe kelime; “Dadı-Süt Anne” bölümünde 2 Farsça, 1 Türkçe kelime; “Kardeş-Kardeşlik, Akran Olma” bölümünde 1 Arapça, 5 Türkçe kelime; “Kuma-Cariye” bölümünde 1 Türkçe, 5 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Üvey-Evlatlık” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Türkçe kelime; “Yetim- Öksüz” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Türkçe ve 2 Arapça kelime yer almaktadır.

2.2. Aşk, Sevgi ile İlgili Kavramlar

2.2.1. Hisler, Duygular ile İlgili Kavramlar

dā‘iye (< Ar.) “içten gelen bir duyguyu teşvik edici hâl” (**HE** 10a/810, 27b/2434)

efsürde (< Far.) “soğuk, duygusuz, donmuş, katı” (**FK** 683/36; **NŞ** 79/1, 310/6; **BV** 622/6, 653/8; **LM** R230b/1686; **Sİ** R402b/5024)

ḥavās (< Ar.) “duygular, hassalar” (**FK** 241/3, 288/4, 348/2, 783/1; **NŞ** 21/6, 356/7, 632/5; **FŞ** SF50b/59; **HE** 12a/978; **LM** R226b/1234)

ḥavāss (< Ar.) “duygular, hassalar” (**FK** 531/4)

ḫayl-ı ḥiss (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ḥiss) “duygu topluluğu” (**FK** 169/7)

ḥis (< Ar.) “his, duygu” (**FK** 171/5, 398/8, 568/1, 667/3; **GS** 245/3; **NŞ** 227/3; **FŞ** SF51a/103, SF67b/22, SF91b/41; **HE** 3a/142, 33b/2982, 34a/3066; **LM** R216a/164, R234a/2060)

ḥiss (< Ar.) “his, duygu” (**FK** 169/7; **GS** 202/1; **NŞ** 283/3; **BV** 660/9; **FŞ** SF46b/17; **SS** R335a/3027, R335b/3047, R342a/3757)

2.2.2. Aşk ve İlgili Kavramlar

‘ālem-i ‘ışḳ (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk alemi” (**GS** 151/5, 223/4; **BV** 82/1, 494/3; **FK** 222/2, 256/3, 688/49)

‘ayn-ı ‘ışḳ (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın kaynağı; aşkın kendisi” (**FŞ** SF46a/18)

‘ayn-ı muḥabbet (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. muḥabbet) “aşkın, sevginin esası” (**NŞ** 660/1)

‘ışḳ (< Ar.) “aşk” (**FK** 12/5, 193/3, 287/4, 309/7, 470/2, 596/4; **BV** 8/1, 74/4, 170/5, 204/4, 287/2, 301/4, 310/2, 313/7; **GS** 2b-F2/4, 10/1, 102/4, 202/3, 501/3, 605/4, 735/1, 805/1; **NŞ** 1/4, 106/8, 200/6, 301/2, 400/5, 501/4, 600/2, 709/16; **FŞ** SF45b/16, SF48b/62, SF54b/20, SF68a/99; **HE** 2a/68, 9b/744, 15a/1256, 24a/2104, 36a/3229; **LM** R214b/9, R220a/551, R233a/1919, R234a/2015; **Sİ** R354b/18, R355a/93, R381b/2811, R402b/5009; **SS** R307a/57, R316b/1039, R317b/1174, R336b/3179)

‘ışḳ- ı kāmil (< Ar. ‘ışḳ + < Far. – ı + < Ar. kāmil) “olgun aşk” (**NŞ** 45/5, 192/2)

‘ışḳ-bāzlıġ (< Ar. ‘ışḳ + < Far. bāz + < Tr. -lıġ) “âşık görünmek, kendini âşık göstermek” (**FK** 728/1)

‘ışḳ-ı ‘ālem-sūz (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. sūz) “dünyayı yakan aşk” (**NŞ** 96/5)

ʻışḳ-ı ʻömr (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür, hayat aşkı” (**SS** R336b/3163)

ʻışḳ-ı āteş-engīz (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. āteş-engīz) “dağlayıcı, yakıcı aşk” (**FŞ** SF99b/212)

ʻışḳ-ı belā-engīz (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. belā + < Far. engīz) “aşk belasına karışan” (**FK** 492/1, 662/3)

ʻışḳ-ı berḳ-reftār (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. reftār) “şimşek yürüyüşlü aşk” (**FŞ** SF49b/28)

ʻışḳ-ı bī-bāk (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz aşk” (**FŞ** SF86b/51; **LM** R222a/806, R225b/1138, R227b/1363, R230b/1695, R238b/2487; **BV** 339/6; 154/4)

ʻışḳ-ı bī-cān (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. bī-cān) “cansız âşık, ruhsuz âşık, karşılıksız sevgi” (**BV** 151/5; **GS** 214/3; **LM** R242a/2854; **SS** R341a/3653)

ʻışḳ-ı cān-bāḫş (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. cān-bāḫş) “hayat veren, can veren aşk” (**FK** 125/5)

ʻışḳ-ı cān-fersāy (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. cān-fersāy) “can dayanılmayacak derecede olan aşk” (**BV** 287/5)

ʻışḳ-ı cān-gāh (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. cān-gāh) “can evinin aşkı” (**LM** R220a/565)

ʻışḳ-ı cāvdāne (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. cāvdāne) “ebedi, sonsuz aşk” (**LM** R249a/3588)

ʻışḳ-ı dil (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. dil) “gönül aşkı” (**GS** 549/1; **LM** R220a/599)

ʻışḳ-ı dil-keş (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül çekici, gönül aldatıcı aşk” (**SS** R344b/4016)

ʻışḳ-ı ġammāz (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. ġammāz) “fitneci aşk” (**FŞ** SF93a-45)

ʻışḳ-ı ḥaḳīḳi (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīḳi) “gerçek sevgi, maddi bir şeye bağlı olmayan aşk” (**FK** 725/1)

ʻışḳ-ı ḫāne-perdāz (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. ḫāne-perdāz) “hane kuran, ev düzenleyen aşk” (**LM** R234b/2066)

ʻışḳ-ı ḥayret-efzāy (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥayret-efzāy) “hayret artıran, şaşırtan aşk” (**GS** 557/5)

ʻışḳ-ı ḫūn-rīz (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. ḫūn-rīz) “kan döken, kan dökücü aşk” (**LM** R228b/1447)

ʻışḳ-ı kāfir (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Ar. kāfir) “nankör aşk” (**BV** 53/9)

ʻışḳ-ı kāmil (< Ar. ʻışḳ + < Far. -ı +< Ar. kāmil) “olgun aşk” (**BV** 115/7, 286/6; **FK** 593/4)

‘ışḳ-ı ḳātil (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. ḳātil) “öldüren aşk” (**LM** R246b/3347)

‘ışḳ-ı kitmānī (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. kitmānī) “aşk sırrı” (**GS** 229/5)

‘ışḳ-ı lāübālī (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. lāübālī) “kayıtsız aşk” (**BV** 476/7)

‘ışḳ-ı maṭlūb (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. maṭlūb) “istenilen aşk” (**FŞ** SF68b/148)

‘ışḳ-ı mecāz (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. mecāz) “Allah sevgisine ulaşmak için O’nun yarattığı geçici suretlerden birini sevme” (**SS** R334a/2886; **BV** 582/6; **FK** 263/7)

‘ışḳ-ı mecāzī (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. mecāzī) “Allah sevgisine ulaşmak için O’nun yarattığı geçici suretlerden birini sevme” (**FŞ** SF68b/116, SF68b/119, SF95a/94)

‘ışḳ-ı mecnūn (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. mecnūn) “Mecnun aşkı” (**BV** 254/4)

‘ışḳ-ı muḥriḳ (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. muḥriḳ) “yakan, yakıcı aşk” (**GS** 57/3)

‘ışḳ-ı mühlik (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı +< Ar. mühlik) “helak edici aşk” (**BV** 170/2)

‘ışḳ-ı nihān (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. nihān) “gizli aşk” (**NŞ** 649/5)

‘ışḳ-ı pāk (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz aşk” (**FK** 325/8; **BV** 182/6; **GS** 340/3; **NŞ** 148/3; **FŞ** SF81b/18; **LM** R225b/1142, R231b/1788)

‘ışḳ-ı pīçān (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. pīçān) “karışık, bunaltıcı aşk” (**GS** 464/5, 498/5)

‘ışḳ-ı rūşen (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. rūşen) “parlak aydın aşk” (**NŞ** 539/4)

‘ışḳ-ı ẓālim (< Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Ar. ẓālim) “zulmeden aşk” (**GS** 680/6; **NŞ** 354/6)

‘ışḳī (< Ar. ‘ışḳ + < Far. ī) “aşkla ilgili” (**FŞ** SF68b/122)

‘ışḳsız (< Ar. ‘ışḳ + < Tr. -sız) “aşksız” (**BV** 466/6; **GS** 332/7; **NŞ** 107/3, 656/42; **HE** 24b/2134)

āyet-i ‘ışḳ (< Ar. āyet + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk ayeti” (**GS** 165/7)

āyīn-i maḥabbet (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) “sevgi töreni; aşk ayini” (**FK** 569/8)

bā‘iṣ-i sevdā (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. sevdā) “aşka, arzuya sebep olan” (**NŞ** 498/2)

belā-yı ‘ışḳ (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk belası” (**FK** 76/4; **BV** 202/4; **FŞ** SF70a/87; **NŞ** 47/2)

berḳ-ı ‘ışḳ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şimşeği” (**FK** 607/5; **BV** 364/6, 543/2, 606/3, 746/3)

berḳ-ı ‘ışḳ-ı cāvdānī (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. cāvdānī) “sonsuz aşk şimşeği/parıltısı” (**FŞ** SF68b/121)

berḳ-ı ḫançer-i ‘ışḳ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk hançerinin şimşeği/parıltısı” (**LM** R220a/552)

berḳ-i ‘ışḳ (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şimşeği” (**NŞ** 86/7, 631/4)

bī-‘ışḳ (< Far. bī + < Ar. ‘ışḳ) “aşksız” (**LM** R225b/1132, R248b/3573, R248b/3574; **Sİ** R381b/2811; **NŞ** 585/6)

cevher-i ‘ışḳ (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın özü, cevheri” (**GS** 263/5)

cünūn-ı ‘ışḳ (< Ar. cünūn + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk deliliği” (**GS** 140/3; **BV** 477/4)

cürm-i ‘ışḳ (< Ar. cürm + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk suçu” (**BV** 158/5, 380/4)

çāşni- i ‘ışḳ (< Far. çāşni + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın çeşnisi (lezzeti, tadı)” (**BV** 265/6)

da‘vī -i ‘ışḳ (< Ar. da‘vī + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk iddiası, aşk şikâyeti” (**BV** 43/5)

dāġ-ı ‘ışḳ (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk yarası” (**FK** 249/5, 274/6; **BV** 82/2, 319/5; **GS** 56/2, 334/4; **NŞ** 30/3, 123/3, 169/2, 566/5)

dāġ-ı ‘ışḳ-ı pinhānī (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. pinhānī) “gizli aşk yarası” (**FK** 662/9)

dām-ı ‘ışḳ (< Far. dām + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk tuzağı” (**BV** 371/4)

dām-ı rāh (< Far. dām + < Far. -ı + < Far. rāh) “(âşığın) yolunun tuzağı” (**FK** 458/4)

dārü’l-fenā-yı ‘ışḳ (< Far. dārü’l-fenā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın fani âlemi, aşk dünyası” (**GS** 568/5)

dāye-ı ‘ışḳ (< Far. dāye + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın dadısı” (**FŞ** SF53b/21)

defter-i ‘ışḳ (< Ar. defter + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk defteri” (**GS** 348/7, 596/6; **FK** 178/5; **BV** 284/1)

delīl-i ‘ışḳ (< Ar. delīl + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk delili” (**FK** 664/5)

derd-ı ‘ışḳ (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk derdi” (**FŞ** SF73b/107)

derd-i ‘ışk (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. ‘ışk) “aşk derdi” (**FK** 278/1, 397/6, 444/3, 590/2, 689/361; **BV** 161/7, 243/2, 411/3, 412/5, 532/5; **SS** R320a/1416, R323b/1798; **GS** 318/3, 467/4, 628/3, 672/2; **NŞ** 41/5, 333/5)

derd-i dil (< Far. derd + < Far. -i + < Far. dil) “gönül derdi, aşk derdi” (**BV** 285/5, 371/5, 500/9, 583/4; **NŞ** 48/6, 120/2)

ders-i ‘ışḳ (< Ar. ders + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk dersi” (**NŞ** 373/7, 582/7; **BV** 91/7)

deşt-i ‘ışḳ (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk çölü” (**BV** 108/6, 331/6, 474/3)

deşt-i cünūn (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. cünūn) “delilik, aşk çölü” (**BV** 272/3, 426/6)

devr-i ‘ışḳ (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk zamanı” (**FK** 172/4)

dīvāne-i şeydā (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. şeydā) “aşkından delirmiş (kimse)” (**GS** 496/1)

ebr-i güher-bār-ı ʻışḳ (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. güher-bār + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk mücevherlerini yağdıran bulut" (**HE** 25a/2221)

efsāne-ı ʻışḳ (< Far. efsāne + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk efsanesi" (**FŞ** SF53b/28)

esīr-i ʻışḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk eseri, aşk tutsağı" (**NŞ** 217/3)

esrār-ı ilāhī (< Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. ilāhī) "ilahi sırlar; sarhoşluk veren ilahi aşk" (**FŞ** SF80b/80)

faḫr-ı ʻışḳ (< Ar. faḫr + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşkın övünüleni" (**NŞ** 39/9)

ġam-ı ʻışḳ (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk üzüntüsü" (**BV** 32/6, 117/1, 395/4, 494/1, 590/3; **FK** 59/2; **FŞ** SF106a/27, SF68b/125, SF77a-32; **LM** R224b/1034, R230a/1627, R248b/3575, R249a/3619; **NŞ** 158/7, 200/2, 215/3, 339/7, 340/6, 634/7, 647/3)

ġarḳ-ı muḥīt-i ʻışḳ (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. muḥīt + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk muhitinde/semtinde boğulma" (**FK** 2/2)

ġavġā-yı ʻışḳ (< Far. ġavġā + < Far. -yı + < Ar. ʻışḳ) "aşk kavgası" (**HE** 24a/2114)

ġayret-i mihr (< Ar. ġayret +< Far. -i + < Far. mihr) "güneşin çabası; aşkın sabrı" (**LM** R232b/1907)

ġayr-ı ʻışḳ (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşktan başka" (**BV** 324/1)

gevher-i ʻışḳ (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk cevheri" (**LM** R220b/628, R225a/1078, R230a/1620; **NŞ** 583/3; **BV** 250/2, 482/2; **FK** 3/1)

gülşen-ı ʻışḳ (< Far. gül-şen + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk bahçesi" (**FŞ** SF46a/8)

gülşen-i ʻışḳ (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk bahçesi" (**BV** 227/6; **LM** R222b/822)

güvāh-ı ʻışḳ (< Far. güvāh + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk şahidi, delili" (**NŞ** 529/3)

hādī-yi ʻışḳ (< Ar. hādī + < Far. -yi + < Ar. ʻışḳ) "aşk yolunu gösteren rehber, kılavuz" (**LM** R220a/588)

ḥarem-i ʻışḳ (< Ar. ḥarem + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk haremi" (**BV** 399/5)

ḥarīm-i ʻışḳ (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < ʻışḳ) "aşkın harem dairesi, evi" (**LM** R230a/1630)

ḫayl-ı ʻışḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk zümresi" (**FK** 505/4; **NŞ** 655/7)

ḫayl-i ʻışḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk zümresi" (**BV** 152/4, 331/6)

hengāme-i ʻışḳ (< Far. hengāme + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk zamanı" (**FK** 153/7)

hevā-yı ʻışḳ (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Ar. ʻışḳ) "aşk isteği" (**GS** 269/5, 439/4, 475/3; **NŞ** 498/6, 599/4, 651/3; **BV** 328/4, 608/4; **FK** 430/4, 481/4, 680/1)

hevā-yi ʻışḳ (< Ar. hevā + < Far. -yi + < Ar. ʻışḳ) "aşk isteği" (**BV** 327/2; **FK** 201/7)

ḥubb (< Ar.) "sevme, sevgi" (**Sİ** R409b/5835; **BV** 41/7, 40/3)

ḫurde-i ʻışḳ (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk nüktesi" (**FK** 360/3)

hücūm-ı ʻışḳ (< Ar. hücūm + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşkın hücumu, aşırı derecede âşık olma" (**FŞ** SF68b/151)

idrāk-ı ʻışḳ (< Ar. idrāk + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşkı anlama" (**GS** 324/7)

ifşā-yı ʻışḳ (< Ar. ifşā + < Far. -yı + < Ar. ʻışḳ) "aşkı açığa çıkarma" (**BV** 438/7)

iẓhār-ı ʻışḳ (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "âşığın aşkını açığa vurması" (**BV** 224/6)

kāfir-i ʻışḳ (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk kafiri" (**BV** 5/6, 186/3, 470/6, 658/19; **FK** 642/7, 683/33, 688/28; **GS** 24/6, 311/4, 357/7; **NŞ** 76/7, 410/7, 652/6)

kāşāne-ı ʻışḳ (< Far. kāşāne + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sarayı/köşkü" (**FŞ** SF53b/28)

ḳatīl-i ʻışḳ (< Ar. ḳatīl + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşktan öldürülmüş" (**GS** 235/3; **BV** 193/2; **FK** 470/4)

kemāl-i ʻışḳ (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk olgunluğu" (**GS** 437/3, 638/6)

kişver-i ʻışḳ (< Far. kişver + < Far. -i+ < Ar. ʻışḳ) "aşk diyarı, aşk ülkesi" (**LM** R240a/2696; **BV** 94/7)

lāf-ı ʻışḳ (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sözü" (**GS** 659/6; **NŞ** 226/3; **BV** 346/4)

lāzım-ı ʻışḳ (< Ar. lāzım + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşkın gereği" (**NŞ** 372/3)

maḥmil-i ʻışḳ (< Ar. maḥmil + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk yükünü taşıyan" (**LM** R224b/1037)

maḥrem-i ʻışḳ (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Ar.ʻışḳ) "aşk sırdaşı" (**NŞ** 197/2)

maḫzen-ı ʻışḳ (< Ar. maḫzen + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk mahzeni" (**FŞ** SF46a/8)

maḫzen-i ʻışḳ (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk mahzeni" (**GS** 391/4)

maḥzen-i esrar-ı ʻışḳ (< Ar. maḥzen + < Far. -i + < Ar. esrar + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sırlarının hazinesi" (**HE** 25a/2221)

maḥż-ı sevdā (< Ar. maḥż + < Far. -ı + < Ar. sevdā) "halis aşk" (**BV** 500/3)

manṭıḳ-ı ʻışḳ (< Ar. manṭıḳ + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "hakiki aşk" (**GS** 378/7; **FK** 387/7)

maẓhar-ı ʻışḳ (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşka mazhar olan kimse" (**LM** R220b/628)

mecnūn-ı şeydā (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Far. şeydā) "aşkından delirmiş" (**GS** 300/4)

mekteb-i ʻışḳ (< Ar. mekteb + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk mektebi" (**FK** 135/6)

meleng (< Far.) “yalınayak, başıkabak bir halde dünya ile alakasını kesmiş olan, hakiki aşk ile sarhoş olmuş kimse” (**HE** 32b/2924; **Sİ** R365b/1153)

men‘-i ‘ışḳ (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın menedilmesi” (**BV** 245/4)

merkeb-i ‘ışḳ (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk merkebi” (**NŞ** 307/7)

mest-i ‘ışḳ (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk sarhoşu” (**BV** 462/7)

meveddet-ḫışāl (< Ar. meveddet + < Far. ḫışāl) “sevme hasletli” (**Sİ** R372a/1842)

mezra‘-ı ‘ışḳ (< Ar. mezra‘ + < Far. -ı + <‘ışḳ) “aşk tarlası” (**NŞ** 383/6)

mülk-i ‘ışḳ (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk ülkesi” (**LM** R220b/631; **GS** 579/2; **FK** 247/6)

müşg-i ‘ışḳ (< Far. müşg + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk miski” (**BV** 506/5)

naḳd-i ‘ışḳ (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk serveti” (**GS** 103/6)

nesīm-i ‘ışḳ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk rüzgârı/yeli” (**LM** R230a/1630)

nihān-ı ‘ışḳ (< Far. nihān + < Far. -ı + < Ar.‘ışḳ) “aşkın sırrı” (**NŞ** 172/8)

nükte-i ‘ışḳ (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk manası/sözü” (**FK** 112/5, 507/4)

perde-i ‘ışḳ (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk perdesi” (**GS** 82/5)

pīr-i ‘ışḳ (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk üstadı” (**GS** 558/4, 577/3, 587/2; **NŞ** 411/6; **BV** 78/8)

rāz-ı ‘ışḳ (< Ar. rāz + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk sırrı” (**GS** 222/4; **FK** 214/4, 397/2)

renc-i ‘ışḳ (< Far. renc + < Far. -i + <‘ışḳ) “aşk ağrısı, sıkıntısı” (**FK** 222/4)

rişte-i ‘ışḳ (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk ipi” (**BV** 304/5)

rişte-i muḥabbet (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. muḥabbet) “aşk ipi” (**HE** 2a)

ṣā‘iḳa-ı ‘ışḳ (< Ar. ṣā‘iḳa + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk yıldırımı” (**NŞ** 67/2)

ṣaḥrā-yı ‘ışḳ (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk çölü” (**BV** 264/4)

ṣalā-yı ‘ışḳ (< Ar. ṣalā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk ilanı” (**NŞ** 1/4, 2/6)

ṣarṣar-ı ‘ışḳ (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk rüzgârı” (BV 142/4, 163/5, 624/5)

sebāḳ-ı ‘ışḳ (< Ar. sebāḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk dersi” (**NŞ** 540/5)

ser-māye-ı ‘ışḳ (< Far. ser-māye + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın sermayesi, değeri” (**FŞ** SF53b/21)

seyl-i ‘ışḳ (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk seli” (**GS** 550/3; **FK** 34/4)

sırr-ı ‘ışḳ (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk sırrı” (**NŞ** 73/5, 410/7, 435/5, 505/7; **GS** 296/6, 388/9, 668/8; **FK** 88/4, 209/7, 299/4, 368/3)

silsile-ı ‘ışḳ (< Ar. silsile + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk zinciri” (**FŞ** SF88b-42)

sirr-ı ʻışḳ (< Ar. sirr + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sırrı" (**FK** 219/4)

sulṭān-ı ʻışḳ (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sultanı" (**NŞ** 163/3)

sūz-ı ʻışḳ (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk acısı" (**GS** 379/2; **BV** 613/5)

şāh-ı kişver-ı ʻışḳ (< Far. şāh + < Far. -ı + < kişver + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk diyarı, aşk ülkesinin padişahı" (**FŞ** SF92a/77)

şām-ı ʻışḳ (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk akşamı" (**NŞ** 616/7)

şarṭ-ı ʻışḳ (< Ar. şarṭ + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşkın şartı" (**GS** 682e/9)

şer‘-ı ʻışḳ (< Ar. şer‘ + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk kanunu" (**FŞ** SF102a/39; **FK** 681/49)

şerār-ı ʻışḳ (< Ar. şerār + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk kıvılcımı" (**BV** 477/1; **FK** 40/3)

şerḥ-i ʻışḳ (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk şerhi" (**BV** 356/5)

şūr-ı ʻışḳ (< Far. şūr + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sevinci" (**NŞ** 651/4)

taḳvī-yi ʻışḳ (< Ar. taḳvī + < Far. -yi + < Ar. ʻışḳ) "aşk takvası" (**NŞ** 272/6)

tārāc-ı ʻışḳ (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk talanı" (**NŞ** 264/5)

tār-ı ʻışḳ (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk karanlığı" (**NŞ** 656/31)

terk-i ʻışḳ (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşkı terk etme" (**BV** 250/7, 315/5, 488/7, 562/8; **FK** 225/7, 331/3, 382/1, 456/2, 801/1; **GS** 230/2, 524/7; **NŞ** 9/6, 43/7, 447/9, 496/6, 638/9)

ṭaleb-i ʻışḳ (< Ar. ṭaleb + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk talebi, isteği" (**BV** 46/1)

ṭarīḳ-ı ʻışḳ (< Ar. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk yolu" (**BV** 89/5, 202/2, 260/4; **FK** 463/7; **FŞ** SF68b/135, SF70a/1)

ṭarīḳ-i ʻışḳ (< Ar. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk yolu" (**LM** R240a/2730; **GS** 295/1, 618/4)

üftāde-i ʻışḳ (< Far. üftāde + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk düşkünlüğü, bağımlılığı" (**FK** 689/359)

ümīd-i mihr (< Far. ümīd + < Far. -i + < Far. mihr) "sevgi, aşk ümit etme" (**FK** 433/3)

üstād-ı ʻışḳ (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk üstadı" (**FŞ** SF53b/12)

vādī-i ʻışḳ (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk vadisi" (**GS** 62/4, 217/3)

vādī-yi ʻışḳ (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. ʻışḳ) "aşk vadisi" (**LM** R219b/501, R220a/588; **NŞ** 196/6, 376/6; **FK** 196/5, 388/5, 596/3)

vecd (< Ar.) "kendinden geçecek kadar dalgınlık, ilahi aşka dalma" (**BV** 45/7, 181/7, 183/7; **GS** 507/3, 598/5; **FŞ** SF91a-44; **HE** 2b/119, 4b/271, 17b/1485, 17b/1491, 17b/1492, 19b/1687)

yaġmā-yı ‘ışḳ (< Far. yaġmā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın yağması” (**HE** 24a/2114)

zāhid-i bī-‘ışḳ (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ‘ışḳ) “aşksız sofu” (**NŞ** 585/6)

żarb-ı ‘ışḳ (< Ar. żarb + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın darbesi, eziyeti” (**NŞ** 235/7)

zehr-ı nihānī (< Far. zehr + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizli zehir; aşk” (**FŞ** SF100b/76)

zümre-i ‘aşḳ (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ‘aşḳ) “aşk topluluğu” (**Sİ** P455a/5576)

zümre-i ‘ışḳ (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk topluluğu” (**LM** R246b/3317)

2.2.3. Sevme, Sevgi ile İlgili Kavramlar

‘āṭıfet (< Ar.) “karşılıksız sevgi, iyilikseverlik” (**BV** 114/1)

bī-mihr (< Far.) “sevgisiz, şefkatsiz” (**FŞ** SF85b/48; **LM** R242a/2873; **SS** R330a/2493; **BV** 157/4, 275/6; 138/7, 256/4, 433/3, 684/22, 689/291; **GS** 232/6, 332/4, 363/6, 509/1, 811/1; **NŞ** 438/3, 656/29)

bī-mihrlik (< Far. bī- mihr + < Tr. -lik) “sevgisizlik, şefkatsiz olma” (**BV** 378/6; **FK** 368/4; **GS** 75/7)

da‘vi-i mihr (< Ar. da‘vī + < Far. -i + < Far. mihr) “sevgi davası” (**BV** 316/4)

gevher-i mihr (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. mihr) “sevgi incisi/cevherleri” (**SS** R310b/418)

maḥabbet (< Ar.) “sevgi, muhabbet” (**FK** 17/5, 172/4, 289/5, 305/6, 463/4, 598/6; **GS** 43/1, 179/4, 186/5, 269/9, 312/4, 422/2; **NŞ** 99/6, 223/5, 270/4, 379/2, 606/4; **BV** 40/7, 89/5, 115/8, 204/1, 205/4, 437/3, 491/5; **FŞ** SF48b/2, SF50b/44, SF53a/60, SF74a/7, SF76b/99; **HE** 4b/270; **LM** R219a-9, R230a/1608, R240a/2712, R240a/2733; **SS** R332a/2722, R335b/3094, R346a/4217)

meveddet (< Ar.) “sevgi, sevme” (**HE** 23a/1992, 24a/2087)

meyl (< Ar.) “eğilme, sevme, akma, gönül akışı” (**FK** 18/3, 100/6, 213/7, 300/6, 436/7, 590/6; **GS** 20/1, 53/3, 115/6, 142/6, 208/6, 341/4, 391/1; **NŞ** 47/6, 137/3, 212/5, 302/7, 411/5; **BV** 60/3, 223/6, 314/2, 402/4, 511/3, 660/56; **FŞ** SF47a/19, SF54a/60, SF56a/80, SF62b/25, SF67b/48; **HE** 1b/14, 9a/710, 14b/1195, 21a/1811, 28a/2481; **LM** R215a/51, R217a/445, R222b/840, R226a/1220; **Sİ** R357a/304, R369b/1553, R375a/2161, R383a/3002; **SS** R311a/502, R317b/1171, R327b/2227, R339a/3439)

meylī (< Ar.) “eğilme, sevme, gönül akışı ile ilgili” (**SS** R337a/3231)

meyl-i vefā (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. vefā) “sevgi sadakat göstermeye meyletme” (**NŞ** 658/9)

mihr (< Far.) “güneş; sevgi” (**FK** 2/1, 124/2, 279/6, 357/7, 429/5, 545/1; **GS** 3/5, 108/1, 207/5, 300/3, 401/5, 505/1; **NŞ** 18/3, 104/5, 205/1, 309/3, 409/5, 500/5; **BV** 3/3, 48/5, 118/7, 227/2, 324/2, 375/6; **FŞ** SF46a/11, SF50a/82, SF61a/53, SF64b/104; **HE** 2a/55, 9b/760, 12b/1036, 18b/1599, 23b/2050; **LM** R214b/22, R219b/506, R224b/1043, R233a/1914; **Sİ** R354b/14, R367a/1301, R375b/2228, R386b/3329; **SS** R306b/39, R316b/1053, R326b/2093, R338a/3316)

mihrī (< Far.) “güneş; sevgi, şefkat ile ilgili”(**FŞ** SF51b/43, SF57a/69; **Sİ** R356a/192; **SS** R335a/2998; **GS** 683/14)

muḥabbet (< Ar.) “sevgi” (**HE** 15b/1278, 18a/1543, 22b/1980, 23b/2057, 37a/3316, 38b/3459; **Sİ** R394b/4177, R396b/4427, R403b/5111, R409b/5815; **NŞ** 185/4, 497/1, 593/3, 660, 660/1)

naḳş-ı mā-sivā (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. mā-sivā) “dünya sevgisinin izi, belirtisi” (**BV** 1/7)

nā-mihr-bān (< Far.) “sevgisiz, vefasız” (**FK** 33/4, 103/3, 175/6, 363/2, 437/1, 552/3; **GS** 9a-F2/6, 44/9, 507/7, 612/3, 680/2; **NŞ** 47/5, 178/4, 260/5, 315/6, 434/3, 552/2; **BV** 178/4, 259/1, 425/9, 473/5, 614/1, 639/1)

nā-mihr-bānlıġ (< Far. nā-mihr-bān + < Tr. -lıġ) “sevgisizlik, vefasızlık” (**NŞ** 47/5; **BV** 639/7)

nā-mihribān (< Far.) “sevgisiz, vefasız” (**GS** 217/1)

nā-mihribānī (< Far.) “sevgisizlik, vefasızlıkla ilgili” (**GS** 232/6)

nihāl-i mihr (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. mihr) “sevgi fidanı” (**GS** 390/3; **NŞ** 554/6)

perestendelıġ (< Far. perestende + < Tr. -lıġ) “çok sevme” (**Sİ** R376b/2301)

perestendelıḳ (< Far. perestende + < Tr. -lıḳ) “çok sevme” (**Sİ** R370a/1620)

perestiş (< Far.) “aşırı sevgi, kulluk” (**FK** 87/2; **BV** 74/5; **HE** 11b/918, 18a/1549, 18a/1552; **SS** R307a/93, R327b/2223, R327b/2227, R327b/2237)

resm-i maḥabbet (< Ar. resm + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) “sevgi âdeti” (**BV** 68/5; **NŞ** 245/6)

sėvgü “sevgi” (**Sİ** R416a/6493; **NŞ** 658/20, 135/6, 309/3)

sėvmek “sevmek, sevme” (**LM** R221a/665; **FK** 311/6; **GS** 445/6, 780/1; **NŞ** 609/1, 653/9; **Sİ** R355a/92)

sėvmeklik “sevmek, sevme” (**GS** 64/9)

silsile-i maḥabbet (< Ar. silsile + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) "sevgi, muhabbet silsilesi, zinciri" (**FŞ** SF95b-47)

şa'af (< Ar.) "yoğun aşk, sevgi" (**Sİ** R395a/4244, R404a/5162)

toḫm-ı mihr (< Far. toḫm + < Far. -ı + < Far. mihr) "sevgi tohumu" (**GS** 21/4)

tuḫm-ı mihr (< Far. tuḫm + < Far. -ı + < Far. mihr) "sevgi tohumu" (**FK** 305/5; **NŞ** 65/9, 192/1)

ümīd-i mihr (< Far. ümīd + < Far. -i + < Far. mihr) "sevgi, aşk ümit etme" (**FK** 433/3)

ẓıll-i 'āṭıfet (< Ar. ẓıll + < Far. -i + < Ar. 'āṭıfet) "iyilik gölgesi, sevgi gölgesi" (**BV** 114/1)

2.2.4. Sevda ve İlgili Kavramlar

'ālem-i sevdā (< Ar. 'ālem + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda âlemi" (**NŞ** 498/4)

dāne-i sevdā (< Far. dāne + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda tanesi, tohumu" (**BV** 28/1)

def'-i sevdā (< Ar. deff' + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevdadan kurtulma" (**FK** 34/3; **BV** 486/2)

deşt-i sevdā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda çölü" (**NŞ** 498/6)

efsūn-ı sevdā (< Far. efsūn + < Far. -ı + < Ar. sevdā) "sevda büyüsü" (**BV** 129/3)

ehl-i sevdā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevdalı" (**BV** 83/4, 235/5; **FK** 133/4, 632/3; **NŞ** 616/2)

ḫāṭır-ı sevdā (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. sevdā) "sevdalı gönül" (**BV** 78/5)

māye-i sevdā (< Far. māye + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda mayası" (**BV** 499/4)

mėn-i sevdāyī (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. sevdāyī) "sevdalı olan ben" (**FK** 261/4, 546/4; **GS** 531/4)

mėn-i sevdā-zede (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. sevdā + < Far. -zede) "sevdalı olan ben" (**GS** 463/2)

mūcib-i sevdā (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda sebebi" (**NŞ** 608/3)

müşg-i sevdā (< Far. müşg + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda miski" (**NŞ** 630/2)

rişte-i sevdā (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda ipi" (**BV** 144/2)

sermāye-i sevdā (< Far. ser-māye + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda sermayesi, değeri" (**BV** 430/3; **FK** 129/1)

sevdā (< Ar.) "aşk, istek" (**BV** 83/4, 123/5, 235/5, 361/7, 431/1; **FK** 12/7, 114/3, 296/7, 305/2, 497/1; **GS** 2/1, 39/5, 140/3, 214/4, 310/9, 415/7; **NŞ** 1/2, 119/7, 235/4, 331/2, 340/6, 429/2; **FŞ** SF50a/78, SF60b/44, SF61b/5, SF74a/11, SF81b/11; **HE** 13a/1044, 43a/3881; **LM** R216a/172, R220b/634, R226a/1198, R231b/1791; **Sİ** R359a/505,

R364a/1009, R368b/1460, R403a/5043; **SS** R314a/774, R320b/1477, R330a/2490, R331b/2662)

sevdā-efzāy (< Ar. sevdā + < Far. efzāy) “sevda artıran” (**FŞ** SF64b-23)

sevdā-yı ‘ışḳ (< Ar. sevdā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın sevdası” (**NŞ** 431/3, 498/5)

sevdā-yı ḫam (< Ar. sevdā + < Far. -yı + < Far. ḫam) “ham sevgi, hoş istek” (**FK** 446/5, 598/3; **GS** 442/5; **BV** 299/8, 398/7; **NŞ** 362/7; **Sİ** R421b/7147)

sevdā-yı muḥāl (< Ar. sevdā + < Far. -yı + < Ar. muḥāl) “gerçekleşmesi imkansız sevgi” (**BV** 138/3, 151/3, 416/3, 460/7, 476/6)

sevdāyī (< Ar.) “sevdalı, arzulu, istekli” (**BV** 83/4, 124/9, 196/3, 416/3; **FK** 217/6, 261/4, 546/4; **GS** 272/4, 531/4, 572/5; **NŞ** 96/2; **FŞ** SF70b/27; **HE** 39a/3538; **SS** R330b/2516, R346b/4238)

sevdāyī-i āşüfte (< Ar. sevdāyī + < Far. -i + < Far. āşüfte) “sevgiden kendinden geçen, deli gibi olan sevdalı, arzulu” (**BV** 151/7)

sevdā-zede (< Ar. sevdā + <Far. -zede) “sevdalı, âşık” (**FK** 34/3, 146/4; **GS** 463/2; **NŞ** 658/24;**LM** R226a/1197)

sipāh-ı sevdā (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. sevdā) “sevda askerleri” (**LM** R226b/1294)

şām-ı sevdā (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. sevdā) “sevda akşamı” (**FK** 373/1)

2.2.5. Gönül ve İlgili Kavramlar

āşüfte-dil (< Far.) “gönlü perişan olmuş” (**Sİ** R403a/5075)

āzürde-ḫāṭır (< Far. āzürde + < Ar. ḫāṭır) “gönlü incinmiş” (**FK** 151/9)

büt-i dil-ārā (< Far. büt + < Far. -i + < Far. dil-ārā) “gönlü süsleyen güzel” (**LM** R228b/1446)

cān (< Far.) “can, ruh, gönül” (**BV** 1/7, 29/4, 63/7, 82/5, 93/1, 101/2, 204/5, 268/5, 313/3, 731/3; **GS** 6/4, 101/4, 201/4, 301/3, 401/6, 500/1, 600/1; **NŞ** 1/7, 100/5, 200/1, 302/3, 402/1, 504/5, 600/4; **FK** 1/6, 146/5, 287/3, 321/1, 421/5, 595/6, 606/6, 745/1; **FŞ** SF46a/38, SF48b/61, SF57a/82, SF66a/19, SF75a/98; **HE** 1b/2, 8b/642, 12b/1012, 19a/1651, 23a/2000; **LM** R214b/10, R224a/1018, R233b/2009, R243a/2956; **Sİ** R355a/58, R366b/1267, R373b/2008, R383b/3061; **SS** R307a/61, R316a/1002, R325b/2013, R335a/3001)

cān ivi (< Far. cān + < Tr. ivi) “can evi, gönül” (**GS** 529/4)

cān öyi (< Far. cān + < Tr. öyi) “can evi, gönül” (**FK** 288/3; **GS** 2b-F2/20; **FŞ** SF51a/107, SF74b/74)

cān üyi (< Far. cān + < Tr. üyi) “can evi, gönül” (**HE** 33a/2959)

cān-feżā (< Far.) “cana can katan, gönle ferahlık veren” (**Sİ** R384b/3131)

cān-fezā (< Far.) “cana can katan, gönle ferahlık veren” (**BV** 17/7, 69/6, 331/2, 336/7, 379/3, 548/5; **FK** 54/1, 572/5, 619/2, 641/1, 641/7; **GS** 9a-F2/16; **NŞ** 284/1, 509/2; **FŞ** SF101a/144, SF101b/170, SF101b/171, SF73b/141, SF76a/55; **HE** 11b/942; **LM** R241b/2806; **Sİ** R359b/560)

cān-fezāy (< Far.) “cana can katan, gönüle ferahlık veren” (**Sİ** R380b/2716; **BV** 636/5; **FK** 331/1; **FŞ** SF87a/97)

cān-ı ġam-endūz (< Far. cān + < Far. -ı+ < Ar. ġam + < Far. endūz) “gam, keder biriktiren gönül” (**BV** 214/5)

cān-ı ġam-güsār (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. güsār) “gam ortağı, teselli veren gönül; sevgili” (**NŞ** 389/5)

cān-ı ġamīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġamīn) “kaygılı, tasalı gönül” (**FK** 447/5)

cān-ı ġuṣṣa-perver (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġuṣṣa + < Far. perver) “keder besleyici gönül” (**FK** 165/8)

cān-ı ḫāk-sār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. ḫāk-sār) “toprağa bulaşmış can, kirlenmiş gönül” (**FK** 569/4; **GS** 57/1, 167/7, 363/2; **NŞ** 610/1)

cān-ı heves-nāk (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. heves-nāk) “hevesli, istekli gönül” (**FK** 169/2)

cān-ı pāk (< Far. cān + < Far. -ı+ < Far. pāk) “temiz gönül” (**FŞ** SF103b/52, SF97a/71; **GS** 340/5; **Sİ** R358b/432)

cān-ı pür-āşūb (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pür-āşūb) “fitne dolu gönül/ruh” (**Sİ** R381a/2798)

cān-perver (< Far.) “ruh besleyen, gönül açan, iç açan” (**FŞ** SF101b/159, SF76b/119; **SS** R334a/2892; **FK** 72/1, 354/7, 550/5, 686/31; **BV** 1/1, 30/3, 253/2, 657/31; **GS** 95/4; **NŞ** 294/6, 608/5)

cenān (< Ar.) “kalp, yürek, gönül” (**BV** 272/5)

dervīş-żamīr (< Far. dervīş + < Ar. żamīr) “derviş gönüllü” (**LM** R217a/400)

deryā-dil (< Far.) “kalbi deniz gibi geniş olan, gönlü büyük, himmeti büyük” (**Sİ** R391b-44; **SS** R324b/1890, R333a/2788)

dil (< Far.) “gönül” (**FŞ** SF61a/68, SF73a/42, SF77b/7; **LM** R220a/599; **Sİ** R406b/5449, R421b/7172; **SS** R310b/415, R336b/3171, R338a/3343, R350b/4688; **HE** 9b/730, 9b/755,

21a/1837, 32b/2902; **BV** 3/5, 155/6, 201/5, 285/5, 460/5, 627/1; **GS** 116/1, 288/8, 404/7, 498/3, 548/5, 549/1, 562/6; **NŞ** 120/2, 144/2, 292/2, 633/1; **FK** 46/4, 53/2)

dil-ārā (< Far.) "gönül süsleyen" (**FŞ** SF77a/13; **LM** R228b/1446, R228b/1482; **Sİ** R379a/2565; **SS** R342b/3845; **FK** 87/3, 337/4, 603/1, 689/106; **BV** 6/2, 652/1)

dil-ārālıġ (< Far. dil-ārā + < Tr. -lıġ) "gönül süsleme" (**Sİ** R358b/436)

dil-ārām (< Far.) "gönül alan, gönül okşayan" (**FŞ** SF101a/134, SF101b/17, SF80b/55, SF80b/64; **LM** R223b/921, R226a/1221, R234a/2025, R242a/2883; **Sİ** R410a/5883; **SS** R306b/5, R317a/1103, R319a/1336, R348b/4444, R351b/4748; **FK** 25/4; **BV** 335/1, 569/4; **GS** 88/1, 88/7, 366/1; **NŞ** 70/1, 421/1, 549/4)

dil-ārāmī (< Far.) "gönül alan, gönlü okşayan" (**BV** 652/1)

dil-ārāy (< Far.) "gönül süsleyen" (**FŞ** SF80b/64; **SS** R343a/3866)

dil-āsā (< Far.) "gönül rahatlatan" (**FŞ** SF80b/64; **SS** R343b/3936)

dil-āsāy (< Far.) "gönül rahatlatan" (**Sİ** R417b/6770)

dil-āşūb (< Far.) "gönül karıştıran" (**LM** R217a/362; **NŞ** 657/25)

dil-āvīz (< Far.) "gönle asılan, cazip, güzel" (**BV** 99/4, 559/2; **FK** 408/5, 452/4)

dil-āvīzrek (< Far. dil-āvīz + < Tr. -rek) "daha cazip, daha güzel" (**HE** 24b/2140)

dil-āzār (< Far.) "gönül inciten, kalp kıran, merhametsiz" (**BV** 229/4)

dil-āzārlıġ (< Far. dil-āzār + < Tr. -lıġ) "gönül inciten, kalp kıran, merhametsizlik" (**GS** 271/4)

dil-āzürde (< Far.) "gönlü incinmiş, kalbi kırık" (**NŞ** 658/14; **Sİ** R366b/1236)

dil-āzürde-i bī-kesī (< Far. dil-āzürde + < Far. -i + < Far. bī-kesī) "kimsesiz, gönlü kırılmış" (**Sİ** R366b/1236)

dil-bend (< Far.) "gönül bağlayan" (**FŞ** SF69b/59, SF80b/53; **LM** R242a/2868; **Sİ** R386b/3364; **SS** R306b/9, R320a/1429; **FK** 18/1, 689/173; **GS** 8b-F2/24, 655/6, 761/1)

dil-bendlıḳ (< Far. dil-bend + < Tr. -lıḳ) "gönül bağlayan" (**FŞ** SF80b/53)

dil-cū (< Far.) "gönül arayan, gönül çeken" (**FŞ** SF56b/17, SF74a/147, SF75a/87; **SS** R344a/3959; **Sİ** R399b/4725; **BV** 36/1, 166/1, 536/1; **NŞ** 546/7, 619/1)

dil-cūluġ (< Far. dil-cū + < Tr. -luġ) "gönül çekicilik" (**GS** 271/4)

dil-cūluḳ (< Far. dil-cū + < Tr. -luḳ) "gönül çekicilik" (**FŞ** SF80a/17; **SS** R329B/2431; **BV** 172/3)

dil-cūy (< Far.) "gönül arayan, gönül çeken" (**FŞ** SF105a/5, SF96a/36, SF73a/77; **HE** 33b/2979; **FK** 437/2, 444/4)

dil-cūylıḳ (< Far. dil-cūy + < Tr. -lıḳ) “gönül çekicilik” (**FŞ** SF79a/26; **Sİ** R413a/6201; **SS** R330a/2489)

dil-cūyluḳ (< Far. dil-cūy + < Tr. -luḳ) “gönül çekicilik” (**FŞ** SF68a/97, SF77a-32; **Sİ** R395b/4272, R411a/6007; **FK** 363/4)

dil-dūz (< Far.) “gönül delen, kalbe batan” (**FŞ** SF46b/7, SF48b/32; **NŞ** 210/7, 210/7; **BV** 214/2, 440/6)

dil-dūzī (< Far.) “gönül delen, kalbe batan” (**GS** 343/5)

dil-efrūz (< Far.) “gönül aydınlatan” (**FŞ** SF54b/4, SF90a/14; **LM** R223a/902, R239b/2603, R247a/3424, R220a/595; **Sİ** R387a/3429; **NŞ** 210/1)

dil-firīb (< Far.) “gönül aldatan, alımlı” (**FŞ** SF50a/74; **HE** 24a/2103, 30a/2652, 30b/2738, 43a/3896; **Sİ** R398b/4594; **GS** 674/8; **NŞ** 184/4)

dil-firūz (< Far.) “gönle ferahlık veren” (**HE** 8a/598)

dil-fürūz (< Far.) “gönle ferahlık veren” (**SS** R337a/3239; **BV** 214/1, 440/1)

dil-gīr (< Far.) “gönlü kırık” (**GS** 243/4; **LM** R220a/605; **SS** R349b/4560)

dil-güşā (< Far.) “gönül açıcı” (**FŞ** SF46b/15; **SS** R310a/383, R315a/878, R317b/1141, R330b/2544, R344b/4032; **FK** 640/6; **BV** 434/1)

dil-güşāde (< Far.) “gönlü ferah, yüreği rahat” (**FŞ** SF55a/54)

dil-güşāy (< Far.) “gönül açıcı” (**FŞ** SF62a/51; **Sİ** R385b/3239, R405a/5248; **SS** R308a/166; **FK** 617/4)

dil-ḫāh (< Far.) “gönül isteği, gönül dileği” (**FK** 671/5; **HE** 25a/2199, 35a/3146, 40a/3617, 42b/3865)

dil-ḫırāş (< Far.) “yürek parçalayan” (**NŞ** 635/7; **Sİ** R416b/6671)

dil-hᵛāh (< Far.) “gönül isteği, gönül dileği” (**FK** 83/4, 185/5, 244/1, 332/7, 444/4, 599/3; **BV** 134/6, 149/6, 322/7, 402/4, 487/4, 557/1, 648/3, 650/2; **GS** 67/4, 304/2, 437/4, 567/1, 679/3, 683/38; **NŞ** 155/1, 158/5, 548/3, 573/5, 653/3)

dil-ḫᵛāh (< Far.) “gönül isteği, gönül dileği” (**Sİ** R399b/4726, R417a/6690, R418b/6872; **SS** R315a/874, R322a/1635, R332a/2715, R340b/3610, R349a/4536; **FŞ** SF101b/155, SF73b/129, SF86a/40, SF88b/159; **LM** R217a/435, R223a/882, R225b/1139, R235b/2239, R245b/3216)

dil-ḫᵛāhī (< Far.) “gönlün dilediğinin olması” (**FK** 607/3)

dil-ḫᵛāh-veş (< Far.) “gönül dilercesine, gönlün dilediğince” (**BV** 248/3)

dilī (< Far.) “bir gönül, gönülle ilgili” (**Sİ** R388a/3528, R417a/6703)

dil-keş (< Far.) “gönül çekici” (**FŞ** SF100b/92, SF53a/69, SF60a/136, SF74a/10; **HE** 7b/568, 8b/656, 12b/1004, 21a/1820; **LM** R217a/277, R217a/314, R240a/2658; **Sİ** R354b/20, R370a/1627, R382b/2913, R388a/3525; **SS** R307b/127, R317b/1182, R327a/2148, R341a/3686; **BV** 217/7, 249/3, 298/4, 403/7, 432/7; **FK** 27/8, 123/6, 296/8, 340/5, 354/7, 638/5, 682/9, 689/293; **GS** 84/2, 170/8, 249/6, 541/5, 683/49; **NŞ** 91/9, 184/4, 284/1, 362/1, 521/6,)

dil-keşī (< Far.) “gönül çekici, gönül çekicilik” (**NŞ** 70/4; **Sİ** R380b/2723, R420b/7083)

dil-keş-i āheng (< Far. dil-keş + < Far. -i + < Ar. āheng) “gönül çekici, gönül cezbedici ses, nağme, ahenk” (**Sİ** R361a/722)

dil-keşlıġ (< Far. dil-keş + < Tr. -lıġ) “gönül çekicilik” (**Sİ** R385a/3209, R402a-57)

dil-keşlik (< Far. dil-keş + < Tr. -lik) “gönül çekicilik” (**SS** R309a/300)

dil-keşraḳ (< Far. dil-keş + < Tr. -raḳ) “daha gönül çekici” (**SS** R309b/338, R309b-6, R311a-8)

dil-küşāy (< Far.) “gönül açan, iç acıcı” (**GS** 655/6)

dillıḳ (< Far. dil + < Tr. -lıḳ) “gönüllü, kalpli” (**GS** 328/6)

dil-nevāz (< Far.) “gönül okşayıcı” (**GS** 209/1; **LM** R246b/3375; **Sİ** R384a/3105, R399b/4702; **SS** R312b/634, R342b/3827)

dil-nevāzī (< Far.) “gönül okşayıcı” (**FŞ** SF75b/14; **SS** R335a/3031)

dil-nevāzlıġ (< Far. dil-nevāz + < Tr. -lıġ) “gönül okşayıcılık” (**SS** R346a/4177)

dil-nüvāz (< Far.) “gönül okşayan” (**HE** 12b/1005; **Sİ** R363b/947; **FK** 226/1; **GS** 807/1)

dil-pesend (< Far.) “gönlün beğendiği” (**HE** 24a/2113, 30b/2741, 40a/3598, 40b/3662, 43a/3879; **LM** R226b/1238; **Sİ** R362b/842, R370b/1653, R386a/3285, R394b/4209; **SS** R309b/330; **FK** 728)

dil-peẕīr (< Far.) “gönle hoş gelen, gönlün beğendiği” (**FŞ** SF50b/34; **HE** 7a/527, 11a/878, , 20a/1737, 27a/2383, 39a/3502, 40a/3596; **LM** R214b/7, R228b/1477, R239a/2537; **Sİ** R360a/595, R370b/1658, R374a/2053, R388a/3530, R398a/4551; **FK** 322/8, 721; **BV** 495/1; **GS** 11a-F2/21, 683/78, 713; **SS** R326b/2107, R327a/2134, R328a/2262, R334a/2886, R353a/5004)

dil-remīde (< Far.) “gönlü korkmuş” (**LM** R233a/1958)

dil-rübā (< Far.) “gönül alan, gönül kapan” (**FŞ** SF102a/23, SF50b/41, SF71b/47, SF79b/83, SF86b/60; **HE** 20b/1781; **LM** R236b/2277, R236b/2314, R241b/2845, R245b/3263; **SS** R314b-12, R316a-13; **FK** 35/2, 102/1, 236/7, 312/5, 433/3, 524/1; **BV**

67/1, 228/1, 274/5, 326/7, 384/3, 508/3; **GS** 105/1, 111/8, 193/5, 322/1, 366/4, 497/1, 605/3, 610/2; **NŞ** 39/1, 233/4, 318/6, 437/1, 519/6, 553/2, 657/76)

dil-rübālıġ (< Far. dil-rübā + < Tr. -lıġ) “gönül alıcılık, gönül alıcı” (**FK** 114/5; **GS** 207/5; **NŞ** 22/4, 345/3, 519/6; **BV** 361/3)

dil-rübālıḳ (< Far. dil-rübā + < Tr. -lıḳ) “gönül alıcılık, gönül alıcı” (**FŞ** SF93b/84)

dil-rübāyī (< Far.) “gönül alıcılık” (**LM** R217a/307)

dil-sāzluḳ (< Far. dil-sāz + < Tr. -luḳ) “gönül yapıcılık” (**BV** 716)

dil-sitān (< Far.) “gönül alan, güzel” (**LM** R235b/2193; **FK** 175/1, 357/1, 364/2; **BV** 248/3, 278/3, 289/8, 361/3, 557/5; **GS** 134/7, 185/1, 185/7, 262/1, 561/7, 584/9; **NŞ** 31/7, 315/7, 434/1, 542/5, 657/19)

dil-sitānī (< Far.) “gönül alan, güzel” (**GS** 426/2)

dil-sūz (< Far.) “gönül yakan, yürek yakan”(BV 215/4, 469/7)

dil-sūzlıḳ (< Far. dil-sūz + < Tr. -lıḳ) “gönül yakıcılık, yürek yakıcılık” (**HE** 29b)

dil-şād (< Far.) “gönlü hoş, kutlu” (**LM** R230b/1682)

dil-şiken (< Far.) “gönül kırıcı” (**FK** 603/1, 677/7)

dil-şikenlıḳ (< Far. dil-şiken + < Tr. -lıḳ) “gönül kırıcılık” (**FK** 363/4)

dil-şikeste (< Far.) “hüzünlü, kırık gönüllü” (**FK** 677/7, 731)

efsürde-dil (< Far.) “duygusuz, gönlü donmuş” (**FK** 607/4)

ehl-i dil (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. dil) “gönül sahibi, gönülden anlayan, kalender” (**HE** 9b/730, 9b/755; **GS** 8a-F2/10, 116/1, 288/8, 562/6; **NŞ** 144/2, 633/1)

ehl-i dilī (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. dilī) “gönül ehli” (**Sİ** R388a/3528)

fārigˇ-dil (< Ar. fārigˇ + < Far. dil) “rahat gönül” (**FŞ** SF60a/126)

fārigˇ-i dil (< Ar. fārigˇ + < Far. -i + < Far. dil) “gönülden vazgeçme; gönülden çıkarma” (**SS** R336b/3171, R341a/3657)

ferāġ-ı bāl (< Ar. ferāġ + < Far. -ı + < Far. bāl) “gönül huzuru/rahatı” (**FŞ** SF82b-37)

ferāḥ (< Ar.) “ferah, gönül açıklığı, sevinç” (**Sİ** R356a/152)

fettān (< Ar.) “ayartan, gönül alıcı, oynak” (**GS** 654/9; **NŞ** 85/6; **BV** 95/4, 431/6; **HE** 24a/2100)

fürū-ten (< Far.) “alçak gönüllü” (**FK** 263/3)

ġayr-ı dil-keş (< Ar. ġayr + < Far. -ı+ < Far. dil-keş) “gönül çekicilikten başka” (FK 354/7)

ḥadīṯ-ı dil-nevāzī (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -ı+ < Far. dil-nevāzī) “gönül okşayan haber, söz” (**FŞ** SF75b/14)

ḫāl-i dil-rübāyī (< Far. ḥāl + < Far. -i + < Far. dil-rübāyī) “gönül kapan/alan ben” (**LM** R217a/307)

ḫāṭır (< Ar.) “zihin, fikir; gönül” (**FK** 10/2, 193/1, 289/5, 334/6, 488/2; **GS** 10a-F2/20, 20/1, 168/1, 213/2, 281/6, 354/2; **NŞ** 54/3, 123/1, 246/4, 326/2, 432/5; **BV** 25/1, 86/11, 135/6, 225/3, 355/6, 418/3, 544/6, 625/3; **FŞ** SF105b/61, SF96a/68, SF49b/33, SF62b/37, SF71b/28; **HE** 6a/440, 12b/1036, 14b/1197, 15a/1255, 30b/2726; **LM** R232a/1817, R233b/1994, R248a/3504, R249a/3610; **Sİ** R358a/371, R367a/1291, R376b/2327, R392b/3970, R395b/4291; **SS** R311b/538, R318b/1280, R335b/3061, R342a/3742, R352b/4893)

ḫāṭır-ı ʻālī (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı+ < Ar. ʻālī) “yüce, ulu gönül” (**FŞ** SF62b/37)

ḫāṭır-ı āzāde (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. āzāde) “her türlü bağdan kurtulmuş; hür, serbest gönül” (**FŞ** SF74b/68)

ḫāṭır-ı bī-sāmān (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. bī-sāmān) “huzursuz, çaresiz gönül” (**FK** 414/6)

ḫāṭır-ı efġān (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. efġān) “feryat eden, inleyen gönül” (**BV** 306/1)

ḫāṭır-ı efgār (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. efgār) “yaralı gönül” (**BV** 280/4; **FK** 554/3)

ḫāṭır-ı ġam-gīn (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. gīn) “gamlı, kederli gönül” (**NŞ** 123/1)

ḫāṭır-ı ġam-perver (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. perver) “tasayı artıran gönül” (**FK** 10/2)

ḫāṭır-ı herze-gerd (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. ḫurrem) “avare, boş sözlerle dolaşan gönül” (**FK** 351/7)

ḫāṭır-ı ḫurrem (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. ḫurrem) “sevinçli gönül” (**FK** 86/3, 565/4; **GS** 613/1)

ḫāṭır-ı maḥzūn (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “üzgün gönül” (**GS** 22/6)

ḫāṭır-ı mecrūḥ (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. mecrūḥ) “açık gönül” (**GS** 185/2)

ḫāṭır-ı müşkil-güşāy (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. müşkil + < Far. güşāy) “zor işleri, problemleri çözen gönül” (**FŞ** SF105b/61)

ḫāṭır-ı nā-şād (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. nā-şād) “mutsuz gönül” (**BV** 67/7, 418/3, 539/2, 547/1; **FK** 490/7, 689/417; **NŞ** 459/4, 464/7; **HE** 43b/3942)

ḫāṭır-ı pāk (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz gönül” (**SS** R347a/4306)

ḫātır-ı perīşān (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. perīşān) “perişan gönül” (**GS** 424/4)

ḫātır-ı rūşen (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. rūşen) “aydınlık gönül; gönlü aydınlık olan (kimse)” (**Sİ** R382a/2890, R414a/6315)

ḫātır-ı ṣāf (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Ar. ṣāf) “saf, temiz gönül” (**SS** R353a/4954)

ḫātır-ı sevdā (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Ar. sevdā) “sevdalı gönül” (**BV** 78/5)

ḫātır-ı şād (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. şād) “mutlu gönül” (**FK** 334/6)

ḫātır-ı vīrān (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. vīrān) “yıkık gönül” (**BV** 257/1; **FK** 589/1; **GS** 20/1, 537/4, (**GS** 680/6; **FŞ** SF78b/81; **HE** 42b/3849, 43a/3921; **HE** 15a/1255)

havā-yı dil-güşā (< Ar. havā + < Far. -yı + < Far. dil-güşā) “gönül açan, kalbe ferahlık veren hava” (**FŞ** SF46b/15)

helāk-ı cān (< Ar. helāk + < Far. -ı + < Far. cān) “canın mahvolması, yok olması; gönül perişanlığı” (**SS** R319b/1342)

ḫoş-dil (< Far.) “memnun, gönlü hoş” (**FK** 442/7; **GS** 390/7; **NŞ** 20/7, 449/7; **BV** 286/7, 589/2; **LM** R228b/1472, R235b/2259, R238b/2516, R239a/2542, R246b/3347; **Sİ** R373b/2012)

ḫōş-dil (< Far.) “memnun, gönlü hoş” (**FŞ** SF101a/117, SF55b/37, SF59b/41, SF62a/76, SF80a/36; **Sİ** R364a/989, R390a/3717, R391a/3807, R398b/4610)

ḫoş-dillıġ (< Far. ḫoş-dil + < Tr. -lıġ) “gönlü hoş olma, hoş gönüllü” (**LM** R238b/2518)

ḫuşū‘ (< Ar.) “gönül alçaklığı” (**BV** 291/3; **Sİ** R395b/4267, R421b/7188; **SS** R321a/1513)

ḥüsn-i dil- ārā (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. dil- ārā) “gönlü süsleyen güzellik” (**BV** 6/2)

ḥüsn-i dil-āvīz (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. dil-āvīz) “gönlü cezbeden güzellik” (**HE** 24b/2140)

ḳabīle-yi dil-ārām (< Ar. ḳabīle + < Far. -yi + < Far. dil-ārām) “gönülleri süsleyen, gönle rahatlık veren kabile/topluluk” (**LM** R226a/1221)

ḳalb (< Ar.) “kalp, yürek, gönül” (**FK** 55/4, 166/3, 249/5, 355/5, 417/6, 590/6; **GS** 10/3, 252/4, 267/4, 283/4; **NŞ** 77/7, 148/5, 227/6, 273/3, 344/7, 435/5, 460/2; **BV** 73/7, 196/4, 216/4; **FŞ** SF49b/56, SF90a-43; **HE** 1b/23, 11b/944, 17b/1505, 18a, 23b/2069, 29b/2609; **LM** R217a/265, R230a/1629, R231a/1722; **Sİ** R374b/2108; **SS** R327a/2183)

ḳalb-gāh (< Ar. ḳalb + < Far. gāh) “can evi” (**HE** 39a/3517; **Sİ** R374b/2083)

ḳalb-i sāyil (< Ar. ḳalb + < Far. -i + < Ar. sāyil) “akan gönül, gönlün akması, meyletmesi” (**FK** 249/5)

ḳalb-i sīm (< Ar. ḳalb + < Far. -i + < Far. sīm) “gümüş gibi parlak gönül” (**FK** 590/6)

kām-ı dil (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. dil) "gönül mutluluğu" (**FK** 397/4; **GS** 404/7, 548/5; **Sİ** R406b/5449; **SS** R310b/415, R338a/3343)

kelām-ı dil-efrūz (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Far. dil-efrūz) "gönül aydınlatan kelam/söz" (**Sİ** R387a/3429)

kişver-i cān (< Far. kişver + < Far. -i + < Far. cān) "can yurdu, gönül, kalp" (**BV** 233/2; **GS** 675/4; **HE** 7a/488)

kişver-i ḫāṭır (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. ḫāṭır) "gönül ülkesi" (**FK** 289/5)

köŋül "gönül" (**FK** 10/1, 113/1, 294/4, 307/7, 427/11; **GS** 3a-F2/1, ½, 101/1, 200/4, 300/4, 404/2; **NŞ** 3/8, 100/5, 200/3, 300/3, 400/2, 500/1; **BV** 1/6, 115/3, 212/1, 312/5, 408/3; **FŞ** SF45b/1, SF47a/28, SF59a/133, SF71a/88; **HE** 2a/41, 9b/723, 12b/1006, 18b/1578, 23a/2018; **LM** R214b/7, R219b/518, R224a/1016, R224b/1061; **Sİ** R355a/62, R364a/1010, R373b/2012, R383b/3033; **SS** R306b/2, R316a/1001, R326a/2079, R335a/3005, R344b/4057)

köŋüllük "gönüllü" (**NŞ** 35/2, 567/5)

ḳulūb (< Ar.) "kalpler, gönüller" (**FK** 46/4; **NŞ** 106/3)

levḥa-ı ḫāṭır (< Ar. levḥa + < Far. -ı + < Ar. ḫāṭır) "gönül aynası" (**HE** 14b/1197)

levḥ-i ḫāṭır (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Ar. ḫāṭır) "gönül levhası/sayfası" (**Sİ** R421a/7140)

māh-ı dil-ārām (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-ārām) "gönül alan, gönül okşayan, gönlü süsleyen ay (sevgili)" (**FŞ** SF101a/134)

māh-ı dil-efrūz (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-efrūz) "gönül parlatan sevgili" (**Sİ** R387a/3424)

māh-ı dil-ḫᵛāh (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-ḫᵛāh) "gönlün istediği güzel" (**FK** 437/2; **LM** R223a/882)

māh-ı dil-nüvāz (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-nüvāz) "gönlü okşayan güzel" (**FK** 226/1)

mecma'-ı dil-güşāy (< Ar. mecma' + < Far. -ı + < Far. dil-güşāy) "gönül açıcı, gönle ferahlık verenlerin toplanma yeri" (**Sİ** R385b/3239)

mecnūn-ı dil-remīde (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Far. dil-remīde) "gönlü korkmuş, gönlü ürkmüş Mecnun" (**LM** R233a/1958)

mevżi'-i dil-keş (< Ar. mevżi' + < Far. -i + < Far. dil-keş) "gönül çeken yer" (**FK** 191/2)

mihr-ı dil-ārā (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. dil-ārā) "gönlü süsleyen güneş; sevgili" (**FŞ** SF77a/13)

mihr-i dil-cū (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. dil-cū) “gönül çeken güneş” (**Sİ** R399b/4725)

mihr-i dil-keş (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül çeken, gönül cezbeden güneş (sevgili)” (**LM** R245b/3219)

mėn-i dil-ḫaste (< Tr. mėn + < Far. -i + < Far. dil-ḫaste) “gönlü hasta olan ben” (**BV** 558/5; **FK** 102/4; **GS** 230/2; **NŞ** 453/5)

mir’āt-ı cānī (< Ar. mir’at + < Far. -ı < Far. cānī) “can aynası; gönül aynası” (**FŞ** SF81b/163)

mülket-i dil-peẕīr (< Ar. mülket + < Far. -i + < Far. dil-peẕīr) “gönül alan ülke” (**GS** 683/78)

mülk-i dil-keş (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül çekici, gönül cezbeden ülke” (**Sİ** R382b/2913)

münbasiṭ (< Ar.) “gönlü açık” (**FŞ** SF60b/7; **HE** 28a/2501; **BV** 283/7)

müstekin (< Ar.) “alçak gönüllük gösteren” (**BV** 660/25)

nā-dil-pezīr (< Far.) “gönle hoş gelmeyen, gönlün beğenmediği, gönlün kabul etmediği” (**Sİ** R372b/1871)

naḳd-i dil (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Far. dil) “gönül sermayesi” (**FK** 53/2)

naḳş-ı dil-cū (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. dil-cū) “gönül alan, gönül cezbeden nakış” (**FŞ** SF74a/147)

naḳş-ı dil-keş (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül cezbedici resim, nakış” (**FŞ** SF51a/1, SF55a/58; **LM** R217a/277, R217a/314)

nāyib-i rūşen-żāmīr (< Ar. nāyib + < Far. -i + < Far. rūşen-żāmīr) “gönlü aydınlık olan vezir” (**HE** 12a/984)

nīş-ı dil-dūz (< Far. nīş + < Far. -ı + < Far. dil-dūz) “gönül delen, yaralayan iğne, diken” (**FŞ** SF46b/7)

nuṭḳ-ı dil-ārām (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. dil-ārām) “gönlü rahatlatan konuşma” (**BV** 6/2)

nuṭḳ-ı dil-güşāy (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. dil-güşāy) “gönül açıcı söz” (**FŞ** SF62a/51)

nuṭḳ-ı dil-keş (< Ar. nuṭḳ < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül çeken konuşma” (**NŞ** 284/1)

nükte-i cān-perver (< Ar. nükte + < Far. -i + < Far. cān-perver) “ruh besleyen, gönül açan, cana san katan söz/mana” (**FK** 538/1, 550/5)

perde-yi cān (< Far. perde + < Far. -yi + < Far. cān) “gönül perdesi” (**SS** R310a/366)

ravża-yi cān (< Ar. ravża + < Far. -yi < Far. cān) “can/gönül bahçesi” (**SS** R347a/4277)

remīde-dillıḳ (< Far. remīde-dil + < Tr. -lıḳ) “gönlü korkmuş” (**LM** R233b/2001)

remīde-ḫāṭır (< Far. remīde + < Ar. ḫāṭır) “yüreğin/gönlün korkması” (**SS** R345b/4123)

renc-ı dil (< Far. renc + < Far. -ı + < Far. dil) “gönül eziyeti, acısı” (**FŞ** SF61a/68)

revḥ (< Ar.) “gönül rahatlığı, rahmet” (**FK** 395/2, 670/1)

revzen-i dil-pesend (< Far. revzen + < Far. -i + < Far. dil-pesend) “gönle hoş gelen, gönlün beğendiği pencere” (**Sİ** R386a/3285)

rişte-yi cān-ı zār (< Far. rişte + < Far. -yi + < Far. cān ++ < Far. zār) “ağlayan, inleyen gönlün ipi” (**LM** R221b/714)

ṣafḥa-i cān (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Far. cān) “can/gönül sayfası” (**BV** 79/1; **FK** 597/6)

ṣafḥa-i ḫāṭır (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. ḫāṭır) “gönül sayfası” (**FK** 412/4, 646/4; **GS** 72/8, 529/6; **NŞ** 658/4)

ṣāḥib-dil (< Ar. ṣāḥib + < Far. dil) “gönül sahibi” (**FŞ** SF67a/87, SF91b/14; **HE** 9b/757; **Sİ** R388b/3547)

ṣāḥib-dilī (< Ar. ṣāḥib + < Far. dilī) “gönül sahibi” (**Sİ** R397a/4445)

ṣāḥib-dillik (< Ar. ṣāḥib + < Far. dil + < Tr. -lik) “gönül sahibi olma” (**HE** 9a)

serv-i dil-cū (< Far. serv + < Far. -i + < Far. dil-cū) “gönül çeken servi; gönül çeken servi boylu güzel” (**NŞ** 546/7)

serv-i dil-keş (< Far. serv + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül çekici, gönül cezbedici servi; güzel” (**NŞ** 255/1)

sīne-rīş (< Far.) “gönlü yaralı” (**Sİ** R417a/6708)

sīne-sūz (< Far.) “gönül yakan” (**NŞ** 188/2)

ṣubḥ-ı dil-efrūz (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. dil-efrūz) “gönül aydınlatan sabah” (**BV** 337/3, 440/1; **FŞ** SF90a/14)

ṣūret-i dil-keş (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül cezbedici suret (şekil, resim)” (**SS** R330a/2506)

şem‘-i dil-fürūz (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. dil-fürūz) “gönlü aydınlatan/yakan mum” (**BV** 214/1)

şeydā-dil (< Far.) “deli, çılgın gönül” (**SS** R324b/1890)

şeyḫ-ı ṭarrār (< Ar. şeyḫ + < Far. -ı + < Ar. ṭarrār) “gönül hırsızı şeyh” (**GS** 786/1)

şükūfte-dil (< Far.) “açılmış, ferahlamış gönül” (**SS** R325b/1976)

tarıḳmaḳ “canı sıkılma, daralma, gönlü kırılma” (**FK** 657/1)

tefrīḥ (< Ar.) “ferahlandırma, gönül açma” (**NŞ** 501/8)

teng-dil (< Far.) “dar gönül, yüreği dar, içi sıkıntılı” (**LM** R233b/1996; **SS** R328a/2270, R348a/4395; **NŞ** 375/3)

teng-dillik (< Far. teng-dil + < Tr. -lik) “dar gönüllü, yüreği dar, içi sıkıntılı” (**FŞ** SF73a/46)

tevāżu‘ (< Ar.) “alçak gönüllük” (**FŞ** SF80b/86; **HE** 19b/1696, 20a/1697, 20a/1727, 20b/1752; **Sİ** R399b/4717; **NŞ** 707/1)

teẕerv-i dil-keş (< Ar. teẕerv + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül çekici sülün; sevgili” (**FK** 123/6)

vādī-i ḫurrem (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ḫurrem) “gönül açıcı vadi” (**GS** 7/8)

vaż’-ı tevāzū‘ (< Ar. vaż’ + < Far. -ı + < Ar. tevāzū‘) “alçak gönüllülük” (**HE** 21a/1805)

yek-dil (< Far.) “gönülleri birbirine uygun olan, bir gönülde olan” (**Sİ** R413b/6234)

yüreg “yürek, kalp, gönül” (**HE** 3b/196, 16b/1401, 22b/1978, 34b/3092)

yürek “yürek, kalp, gönül” (**BV** 325/4/4, 332/4, 418/7, 561/2, 667/1; **FK** 198/1, 343/2, 435/1, 551/8, 631/2; **GS** 70/3, 122/5, 199/2, 280/1, 342/5, 414/1; **NŞ** 203/2, 266/6, 338/5, 489/5; **HE** 9b/732, 22a/1905, 43a/3901; **LM** R231b/1756, R235b/2272, R242a/2871, R243b/3043; **Sİ** R394a/4154)

żamīr (< Ar.) “iç, iç yüz, kalp, gönül” (**BV** 70/3, 242/3, 495/3/3, 660/63, 676/1; **FK** 38/1, 688/96; **GS** 33/6, 104/2, 201/7, 640/7, 646/7; **NŞ** 280/3, 439/9, 507/10, 517/5; **FŞ** SF106a/85, SF97a/47, SF50b/34, SF59b/59, SF67a/87; **LM** R229b/1593, R237a/2372, R240a/2715, R241b/2797, R246b/3312; **Sİ** R366a/1190, R371a/1709, R375b/2190, R390b/3772, R397b/4510; **SS** R346b/4235)

żamīrī (< Ar. żamīr + < Far. ī) “iç, iç yüz, kalp, gönülle ilgili” (**BV** 676; **FŞ** SF82b/83; **SS** R330a/2454)

żamīr-i pāk (< Ar. żamīr + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz gönül” (**GS** 640/7)

zinde-dil (< Far.) “uyanık gönüllü” (**FK** 2/5; **GS** 49/6)

2.2.6. Gönülsüzlük ve İlgili Kavramlar

bī-dil (< Far.) “gönülsüz, âşık; korkak” (**FŞ** SF102b/88, SF91b/14, SF91b/19, SF92b/99; **LM** R222b/863, R223b/932, R224a/986, R225b/1153; **Sİ** R380b-32, R392a/3943; **SS** R310b/415, R319a/1311, R323a/1710, R330b/2553; **FK** 56/6, 199/7, 290/1, 320/1, 403/1, 590/5; 162/1, 254/6, 591/4, 635/7, 640/1; **GS** 58/5, 88/7, 119/7, 466/1, 546/6, 683/96; **NŞ** 68/4, 207/9, 239/4, 391/5, 532/2)

ḳays-ı bī-dil (<ö. a. ḳays + < Far. ı + < Far. bī-dil) “gönülsüz, korkak Kays (Mecnun)” (**LM** R225b/1153)

köŋülsiz “gönülsüz” (**FK** 13/3; **GS** 425/6, 683/10; **NŞ** 100/7; **HE** 9a , 36a/3225; **Sİ** R360b/665)

köŋülsizlıġ “gönülsüzlük” (**BV** 637/2)

köŋülsizlik “gönülsüzlük” (**GS** 241/3, 581/3; **HE** 36a/3226)

2.2.7. Âşık ve İlgili Kavramlar

‘āşıġ (< Ar.) “âşık” (**NŞ** 373/5)

‘āşıḳ (< Ar.) “âşık” (**GS** 2b-F2/2, 48/7, 102/9, 220/4, 553/1, 617/3, 713/2, 848/1; **NŞ** 29/2, 128/6, 193/8, 303/6, 416/7, 517/1, 607/5, 709/30; **BV** 1/3, 128/1, 297/6, 513/5, 601/7, 650/6; **FK** 19/5, 127/4, 239/2, 305/8, 519/1, 623/4, 695/1; **FŞ** SF46a/14, SF51a/78, SF58a/77, SF68b/119; **HE** 24a/2111, 24b/2147, 31b/2811, 36a/3228; **LM** R221a/665, R224a/1009, R236b/2286, R239b/2617; **Sİ** R354b/17, R377b/2430, R380b/2739, R382b/2920; **SS** R307a/60, R308b/205, R316b/1041, R318a/1199)

‘āşıḳāne (< Ar. ‘āşıḳ + < Far. -āne) “âşıkça, âşık gibi” (**NŞ** 13/4; **FŞ** SF57a/60, SF70a/107, SF86b/45, SF91b/36; **SS** R332b/2738, R346a/4196, R349a/4504)

‘āşıḳ-ı āgāh (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. āgāh) “haberli, bilgili âşık” (**BV** 658/7)

‘āşıḳ-ı āzāde (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. āzāde) “hür, serbest âşık” (**GS** 474/5)

‘āşıḳ-ı āzāde-veş (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. āzāde-veş) “hür, serbest âşık gibi” (**HE** 38b/3477)

‘āşıḳ-ı bī-çāre (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. bī-çāre) “çaresiz, zavallı âşık” (**FK** 141/7)

‘āşıḳ-ı ferzāne (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. ferzāne) “bilgili, akıllı âşık; benzerlerinden farklı, seçkin âşık” (**FK** 257/5)

‘āşıḳ-ı ġam-nāk (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. -nāk) “kederli âşık” (**HE** 43b/3952)

‘āşıḳ-ı ḫasta (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. ḫasta) “hasta âşık” (**SS** R316b/1047)

‘āşıḳ-ı ḳallāş (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Ar. ḳallāş) “kalleş, hileci, dönek âşık” (**HE** 24b/2135)

‘āşıḳ-ı maḥzūn (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. maḥzūn) “hüzünlü âşık” (**HE** 36a/3228)

‘āşıḳ-ı mey-ḫᵛāre (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. mey-ḫᵛāre) “şarap içen âşık” (**GS** 48/7)

‘āşıḳ-ı mey-perest (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. mey-perest) “ayyaş, durmadan şarap içen âşık” (**Sİ** R380b/2739)

‘āşıḳ-ı nā-tüvān (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “zayıf, kuvvetsiz âşık” (**Sİ** R407b/5520)

‘āşıḳ-ı ṣādıḳ (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Ar. ṣādıḳ) “sadık âşık” (**FK** 526/8; **NŞ** 467/4)

‘āşıḳ-ı zār (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. zār) “inleyen âşık” (**FK** 45/6; **LM** R224a/1009; **SS** R319a/1337)

‘āşıḳ-ı zār-nā-tuvān (< Ar.‘āşıḳ + < Far. -ı + < Far. zār-nā-tuvān) “zayıf, inleyen âşık” (**GS** 848/1)

‘āşıḳī (< Ar. ‘āşıḳ + < Far. ī) “bir âşık, âşık ile ilgili ” (**GS** 160/3, 324/7, 480/2; **NŞ** 654/31; **FK** 308/3, 788/1; **FŞ** SF88a/84)

‘āşıḳlıġ (< Ar. ‘āşıḳ + < Tr. -lıġ) “âşıklık, âşık olma durumu” (**GS** 32/6, 62/5, 483/4, 499/3, 584/1, 623/1, 630/2; **NŞ** 75/5, 433/1, 433/7; **FŞ** SF68b/144, SF88a/88, SF96b/78; **LM** R226a-16; **BV** 14/4, 15/2, 524/9; **FK** 57/3, 59/5, 71/6)

‘āşıḳlıḳ (< Ar. ‘āşıḳ + < Tr. -lıḳ) “âşıklık, âşık olma durumu” (**GS** 4a-F2/1, 259/7, 817/1; **NŞ** 303/1, 353/4; **BV** 213/9, 218/3, 265/6, 443/6, 459/3, 541/1; **FK** 270/3, 365/3, 415/7, 537/5, 813/1; **FŞ** SF103b/55, SF96a/45, SF99b/193, SF54a/48, SF83b/101; **LM** R221a-11, R232b/1904, R242a/2867; **Sİ** R355b/101)

‘āşıḳ-nevāz (< Ar.‘āşıḳ + < Far. nevāz) “âşığı okşayıcı, taltif edici, iyi edici” (**Sİ** R355a/98)

‘āşıḳ-pīşe (< Ar.‘āşıḳ + < Far. pīşe) “âşıklığı huy edinmiş” (**GS** 4b-F2/9)

‘āşıḳ-zār (< Ar.‘āşıḳ + < Far. zār) “inleyen âşık” (**BV** 626/6)

‘ayn-ı ma‘şūḳ (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ma‘şūḳ) “sevgiliyle bir olma; sevgilinin gözü eyleme, yapma” (**FŞ** SF46a/17)

‘uşşāḳ (< Ar.) “âşıklar” (**GS** 3/9, 8/8, 275/7, 340/7, 436/4, 509/5, 667/9; **NŞ** 43/4, 128/4, 272/5, 307/4, 411/6, 568/6, 600/4; **LM** R219b/531, R248a/3529; **Sİ** R355b/103, R380b-32; **SS** R350a-36; **BV** ½, 67/8, 148/5, 267/6, 300/6, 474/3, 506/3, 744/7; **FK** 12/6, 103/4, 247/9, 311/2, 480/5, 539/9, 600/7, 633/6)

‘uşşāḳ-ı bed-aḫter (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Far. bed-aḫter) “yıldızı, talihi kötü olan âşıklar” (**GS** 601/6)

‘uşşāḳ-ı bī-dil (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Far. bī-dil) “gönlü ve iradesi elden gitmiş âşıklar; dilsiz, suskun âşıklar” (**NŞ** 605/4)

‘uşşāḳ-ı maḥzūn (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “hüzünlü âşıklar” (**FK** 519/6)

‘uşşāḳ-ı mużṭar (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Ar. mużṭar) “çaresiz, zorda kalmış âşıklar” (**FK** 640/1)

‘uşşāḳ-ı müflis (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Ar. müflis) “müflis âşıklar” (**FK** 633/6)

‘uşşāḳ-ı nā- tüvān (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Far. nā- tüvān) “zavallı, çaresiz âşıklar” (**BV** 584/1)

‘uşşāḳ-ı zār (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. -ı + < Far. zār) “ağlayan, inleyen âşıklar” (**BV** 140/1)

‘uşşāḳ-sūz (< Ar. ‘uşşāḳ + < Far. sūz) “âşıkları yakma, kavurma” (**HE** 2b/113, **Sİ** R398b/4629)

bī̇-dil-ı ġam-keş (< Far. bī-dil + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam çeken âşık” (**FŞ** SF81b/4)

bī̇-dil-ı zār (< Far. bī-dil + < Far. -ı + < Ar. zār) “ağlayan, inleyen âşık” (**FŞ** SF92b/99)

bī̇-dilī̇ (< Far.) “bir âşık” (**GS** 30/4, 191/4; **SS** R318a/1213)

bī̇-dil-i şeydā (< Far. bī-dil + < Far. -i + < Far. şeydā) “deli, divane âşık” (**FK** 383/7)

bī̇-dillıġ (< Far. bī-dil + < Tr. -lıġ) “âşıklık, kalpsizlik, gönülsüzlük” (**BV** 90/9; **FK** 35/2, 364/2)

bī̇-dillıḳ (< Far. bī-dil + < Tr. -lıḳ) “âşıklık, kalpsizlik, gönülsüzlük” (**FŞ** SF77b/59, SF94a/91; **BV** 90/9; **GS** 849/1)

bī̇-dilliġ (< Far. bī-dil + < Tr. -liġ) “âşıklık, kalpsizlik, gönülsüzlük” (**BV** 33/7)

bī̇-dillik (< Far. bī-dil + < Tr. -lik) “âşıklık, kalpsizlik, gönülsüzlük” (**BV** 346/7; **FK** 534/3)

dil-beste (< Far.) “gönül bağlamış, âşık” (**NŞ** 676/2)

dil-bestelıġ (< Far. dil-beste + < Tr. -lıġ) “gönül bağlamışlık, âşıklık” (**FK** 728; **GS** 732; **BV** 434/1)

dil-bestelıḳ (< Far. dil-beste + < Tr. -lıḳ) “gönül bağlamışlık, âşıklık” (**Sİ** R407b/5542)

dil-dār (< Far.) “sevgili, âşık eden güzel, gönül kapan” (**FŞ** SF88a/80, SF88b/165, SF89a/47; **LM** R246b/3312; **Sİ** R407b/5560; **SS** R310a/386, R332b/2734; **FK** 53/5, 179/7, 290/1, 502/4, 566/6, 661/2; **BV** 98/1, 109/1, 158/5, 254/9, 625/2, 637/2; **GS** 34/9, 80/4, 113/5, 127/4, 313/1, 581/3/1; **NŞ** 151/2, 274/7, 310/7, 335/3, 467/4)

dil-efġār (< Far.) “âşık, gönlü yaralı” (**FK** 218/3, 297/7; **BV** 203/2, 209/2, 255/5)

dil-efgār (< Far.) “gönlü yaralı, âşık” (**LM** R230b/1661)

dil-efgārī̇ (< Far.) “gönlü yaralı olan, âşık” (**BV** 652/1)

dil-efgārlıġ (< Far. dil-efgār + < Tr. -lıġ) “âşıklık, gönlü yaralı olma” (**GS** 271/7)

dil-ḫaste (< Far.) “gönlü hasta, âşık” (**FŞ** SF73b/124, SF92b/117, SF92b/119; **FK** 102/4, 189/5, 374/9; **BV** 618/6; **GS** 230/2, 426/2; **NŞ** 453/5, 658/13)

dil-şüde (< Far.) “âşık, vurgun” (**GS** 645/5; **LM** R242b/2930)

ehl-i ʻışḳ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk ehli, âşık” (**BV** 115/6, 345/6, 390/4, 421/9, 426/6; **FK** 46/6, 144/4, 154/9, 269/5, 346/7, 496/3, 650/3, 687/9; **GS** 133/6, 223/2, 275/6, 293/7, 405/1, 423/5, 605/4; **NŞ** 28/10, 128/6, 223/4, 420/8, 585/6, 600/2)

ehl-i cünūn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. cünūn) “çılgın âşıklar” (**BV** 176/5, 118/4, 543/5; **FK** 227/4, 250/2, 339/5, 454/2; **GS** 199/8, 376/6, 482/2, 491/7; **NŞ** 2/7, 609/4)

ehl-i ḥācāt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥācāt) “ihtiyaç sahipleri; âşıklar” (**LM** R230b/1656)

ehl-i zār (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. zār) “ağlayan, inleyen kişiler; âşıklar” (**NŞ** 410/2)

ehl-i zindān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. zindān) “zindandaki kişiler; âşıklar” (**FK** 405/3)

erbāb-ı ʻışḳ (< Ar. erbāb + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk ehli, âşıklar” (**NŞ** 113/1)

esīr-i ḳayd (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ḳayd) “bağlara esir düşme; âşık olma” (**SS** R344a/3991)

ġarīb-ı ḫaste (< Ar. ġarīb + < Far. -ı + < Far. ḫaste) “zavallı hasta âşık” (**FŞ** SF72b/37, SF88a/102, SF92a/78)

ġarīb-ı ḫaste-ı bī-ḫānumān (< Ar. ġarīb + < Far. -ı + < Far. ḫaste + < Far. -ı + < Far. bī-ḫānumān) “evsiz barksız, zavallı ve hasta âşık” (**FŞ** SF92a/91)

germ-rev (< Far.) “acele giden; sabırsız âşık” (**FK** 5/4; **NŞ** 128/6; **BV** 316/5; **LM** R216b/205)

ḫasta-yi nā-murād (< Far. ḫasta + < Far. -yi + < Far. nā + < Ar. murād) “muradına erememiş hasta/âşık” (**SS** R323b/1811)

ḫāste-i hicrān (< Far. ḫāste + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık hastası; âşık” (**FK** 321/6)

ḫaste-i zār (< Far. ḫāste + < Far. -i **+ < Far.** zār) “inleyen hasta/âşık” (**FK** 496/7)

ḫāṭır-ı ʻuşşāḳ-ı ḥayrān (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Ar. ʻuşşāḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥayrān) “hayran âşıkların gönlü” (**BV** 294/1)

ḫayl-ı ʻuşşāḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ʻuşşāḳ) “âşıklar topluluğu” (**FK** 31/2)

ḫayl-i ʻuşşāḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. ʻuşşāḳ) “âşıklar topluluğu” (**GS** 343/3)

meş’ūf (< Ar.) “çılgın âşık, tutkun, düşkün” (**FŞ** SF61a/88, SF85b/54; **LM** R223a/881, R227b/1356, R233b/1975, R244a/3084, R247a/3404; **Sİ** R357a/290, R359b/533; **Sİ**

R417a-83; **SS** R317b/1165, R318a/1187, R328a/2291, R340a/3543, R347a/4293; **FK** 308/6, 725/1; **BV** 454/8)

meş'ūfī (< Ar. meş'ūf + < Far. ī) "çılgın âşık, tutkun ile ilgili" (**Sİ** R410a/5872)

meşġūf (< Ar.) "âşık, tutkun" (**NŞ** 352/2)

pāk-bāz (< Far.) "temiz oynayan, sadık âşık, şerefli" (**FK** 226/7, 695/1, 738; **GS** 209/7, 221/7, 499/4)

pervāne (< Far.) "kelebek, ışığın çevresinde dönen küçük kelebek; kendini aşkın ateşine kaptıran âşık" (**FK** 71/1, 111/4, 280/2, 303/6, 422/3, 580/6; **GS** 2/8, 158/1, 220/3, 303/5, 362/1, 409/7; **NŞ** 3/4, 139/6, 214/1, 341/5, 400/6, 527/3; **BV** 51/2, 139/4, 293/9, 328/3, 420/3, 594/1, 653/4; **FŞ** SF106a/16, SF93a/13, SF46a/47, SF47a/29, SF69b/62; **HE** 2b/102, 25b/2258, 27a/2407, 43a/3890; **LM** R220b/623, R237b/2426, R242b/2921, R247a/3424; **Sİ** R357b/327, R381a/2763, R400a/4770; **SS** R307a/91, R336b/3199)

sevdā-zede (< Far.) "sevdalı, âşık" (**FK** 34/3, 146/4; **GS** 463/2; **NŞ** 658/24; **LM** R226a/1197)

şīfte-ḥāl (< Far. şīfte + < Ar. ḥāl) "âşık halli, perişan olmuş, gönül vermiş" (**FK** 225/3, 395/7; **GS** 823/1; **HE** 24a/2112; **SS** R307a/56)

şifte-i ḥāl (< Far. şīfte + < Far.-i+ < Ar. ḥāl) "düşkün hal" (**NŞ** 658/54)

şīftelıġ (< Far. şīfte + < Tr. -lıġ) "âşıklık, düşkünlük" (**GS** 705)

şīftelik (< Far. şīfte + < Tr. -lik) "âşıklık, düşkünlük" (**FK** 342/5)

ta'aşşuḳ (< Ar.) "âşık olma" (**SS** R307a/92; **BV** 412/4, 730/1; **FK** 582/3)

ṭarīḳ-ı 'ışḳ (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar.'ışḳ) "aşk yolu" (**BV** 89/5, 202/2, 260/4; **FK** 463/7; **FŞ** SF68b/135, SF70a/1)

zümre-i 'uşşāḳ (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. 'uşşāḳ) "âşıklar topluluğu, meclisi" (**BV** 434/5)

2.2.8. Sevgili ve İlgili Kavramlar

āfet (< Ar.) "felaket, bela; *mec.* sevgili " (**BV** 8/10, 136/4, 206/5, 307/9; **GS** 18/4, 90/3, 140/5, 200/3, 301/6, 407/11, 571/2; **NŞ** 62/4, 101/3, 239/6, 300/6, 402/1, 603/4; **FK** 52/5, 101/2, 285/1, 325/9, 412/7, 573/4, 613/4, 772/1; **FŞ** SF49a/19, SF60b/36, SF61b/30, SF73a/58, SF76a/83; **HE** 9a/681, 10a/787, 18b, 21b/1862, 25b/2232; **LM** R216a/177, R219b/540, R225b/1133, R228a/1409; **Sİ** R358b/437, R372a/1830, R379b/2610, R403b/5104; **SS** R310a/378, R316a/992, R324b/1900, R331b/2644)

āfet-engīz (< Ar. āfet + < Far. engīz) "afet koparan (sevgili)" (**FK** 477/7)

āfetī (< Ar. āfet + < Far. ī) “çok güzel kişi, insan” (**SS** R338a/3344)

āfet-i cān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Far. cān) “canın belası, güzel dilber” (**FK** 285/1, 360/4; 231/1, 577/1; **NŞ** 93/3; **Sİ** R407b/5510; **SS** R316a/992, R324b/1900)

āfet-i cihān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Far. cihān) “cihanın belası, cihan güzeli” (**BV** 239/3)

āfet-i devrān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. devrān) “aşıkların güzeller için kullandıkları bir tabir” (**FK** 95/5; **BV** 141/2, 307/9, 471/4; **NŞ** 131/4)

āfet-i dīn (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. dīn) “fitne ve fesat belası” (**FK** 563/2)

āfet-i fettān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. fettān) “gönül alıcı (sevgili)” (**FK** 95/7)

āfet-i maḥż (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. maḥż) “halis bela, *mec.* sevgili” (**SS** R342b/3843)

āfet-i pinhān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli felaket, *mec.* sevgili” (**GS** 532/6)

āfet-i zamān (< Ar. āfet +< Far. -i + < Ar. zamān) “zamanın belası, fitnesi” (**FK** 101/2)

āfetlıġ (< Ar. āfet + < Tr. -lıġ) “felakete sebep olan (sevgili)” (**FK** 43/1, 87/3; **NŞ** 198/3; **LM** R219a-9)

āhū-yı ḫurrem (< Far. āhū + < Far. -yı + < Far. ḫurrem) “gönül açıcı sevgili, dilber” (**Sİ** R405b-64)

ārām-ı cān (< Far. ārām + < Far. -ı + < Far. cān) “sevgili, sevilen güzel” (**FK** 51/1, 498/4, 648/1; **BV** 259/1, 264/1, 515/1, 656/4; **GS** 44/1, 312/1; **NŞ** 458/11, 709/5)

ārām-ı cānī (< Far. ārām + < Far. -ı + < Far. cānī) “sevgili, sevilen güzel” (**GS** 426/1)

āsitān-ı ḳabūl (< Far. āsitān + < Far. -ı + < Ar. ḳabūl) “eşiğe kabul edilme; sevgilinin eşiğine kabul edilme” (**Sİ** R395a/4231)

aṣnām (< Ar.) “putlar; sevgililer” (**GS** 37/4, 96/9; **HE** 14a/1171)

bādām (< Far.) “badem; sevgilinin güzel gözü” (**FK** 142/5, 272/6, 307/7, 686/19, 686/23; **GS** 16/4, 114/4, 260/2; **NŞ** 108/5, 359/4; **BV** 177/2, 193/7, 657/19, 657/23; **FŞ** SF53b/20; **HE** 21b/1846; **LM** R220b/647, R246b/3356)

büt (< Far.) “put; güzel” (**FŞ** SF100b/78, SF89b/53, SF49b/61, SF52a/7; **HE** 4b/293, 5b/361, 11b/918, 16b/1372, 17a/1448; **LM** R217a/315, R221b/742, R222b/818, R228b/1446; **Sİ** R356a/185, R391a/3814; **SS** R307a/85, R316b/1061, R327b/2223, R336b/3179, R344b/4022; **BV** 22/1, 85/6, 153/5, 189/8, 291/3, 470/6, 507/3; **FK** 12/1, 112/1, 268/7, 349/1, 421/10, 593/7; **GS** 13/9, 87/7, 120/3, 123/1, 204/5, 327/1; **NŞ** 15/7, 146/4, 251/1, 377/6, 417/2, 537/5, 619/2)

büt-ı gül-çihre (< Far. büt + < Far. -ı + < Far. gül-çihre) “gül yüzlü güzel” **(FŞ** SF54b/42)

büt-ı ra‘nā (< Far. büt + < Far. -ı + < Ar. ra‘nā) “put gibi güzel sevgili” (**FŞ** SF89b/53)

büt-ı sīmīn-ber (< Far. büt + < Far. -ı + < Far. sīmīn-ber) “gümüş bedenli güzel” **(FŞ** SF49b/57)

bütī (< Far.) “put, güzel ile ilgili” (**FK** 544/6)

büt-i ‘ayyār (< Far. büt + < Far. -i + < Ar. ‘ayyār) “aldatıcı güzel” (**FK** 53/2, 557/7; **GS** 13/9)

büt-i ‘işve-ger-i tersā (< Far. büt + < Far. -i + < Ar. ‘işve + < Far. ger + < Far. -i + < Far. tersā) “Hristiyan, işveli put gibi güzel sevgili” (**FK** 688/17)

büt-i bennā (< Far. büt + < Far. -i + < Ar. bennā) “bina edenin putu, putu yapan kimseye ait olan put” (**FK** 93/4)

büt-i bīgāne-veş (< Far. büt + < Far. -i + < Far. bīgāne-veş) “ilgisiz gibi, kayıtsız sevgili” (**NŞ** 396/1)

büt-i çālāk (< Far. büt + < Far. -i + < Far. çālāk) “oynak, yerinde duramayan put gibi güzel sevgili” (**FK** 654/1; **SS** R317b/1154, R336b/3179)

büt-i dil-ārā (< Far. büt + < Far. -i + < Far. dil-ārā) “gönlü süsleyen güzel” (**LM** R228b/1446)

büt-i gül-çihr (< Far. büt + < Far. -i + < Far. gül-çihr) “gül yüzlü güzel” (**SS** R331b/2665, R334a/2913)

büt-i gül-gūn (< Far. büt + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli güzel” (**BV** 192/6)

büt-i gül-ruḫ (< Far. büt + < Far. -i + < Far. gül-ruḫ) “gül yanaklı güzel” (**FK** 117/1; **HE** 16b/1372; **LM** R217a/317; **SS** R325b/1984, R343a/3860, R346b/4224)

büt-i ḫod-rāy (< Far. büt + < Far. -i + < Far. ḫod-rāy) “kendi düşüncesine göre hareket eden güzel” (**NŞ** 15/7)

büt-i ḥūr (< Far. büt + < Far. -i + < Ar. ḥūr) “melek yüzlü put gibi güzel” (**FK** 688/24)

büt-i ḥūrī (< Far. büt + < Far. -i + < Ar. ḥūrī) “melek yüzlü put gibi güzel” (**SS** R348a/4421)

büt-i hümāyūn-fāl (< Far. büt + < Far. -i + < Far. hümāyūn + < Ar. fāl) “talihli, uğurlu sevgili” (**SS** R344b/4018)

büt-i meh-sīmā (< Far. büt + < Far. -i + < Far. meh-sīmā) “ay yüzlü, parlak yüzlü put gibi güzel sevgili” (**BV** 651/1)

büt-i meh-veş (< Far. büt + < Far. -i + < Far. meh-veş) “ay gibi güzel” (**NŞ** 251/1; **SS** R316b/1061, R318a/1222, R343a/3897, R344b/4022)

büt-i nā-mihr-bān (< Far. büt + < Far. -i + < Far. nā-mihr-bān) “sevgisiz, vefasız güzel” (**NŞ** 47/5)

büt-i nāzenīn (< Far. büt + < Far. -i + < Far. nāzenīn) “nazlı, cilveli güzel” (**NŞ** 21/6)

büt-i perī-çihr (< Far. büt + < Far. -i + < Far. perī-çihr) “peri yüzlü güzel” (**LM** R239a/2591)

büt-i perī-zād (< Far. büt + < Far. -i + < Far. perī-zād) “peri gibi güzel” (**LM** R221b/742)

büt-i serv-ḳad (< Far. büt + < Far. -i + < Far. serv + < Ar. ḳadd) “servi boylu güzel” (**FK** 688/56)

büt-i sīm-ber (< Far. büt + < Far. -i + < Far. sīm-ber) “gümüş bedenli güzel” (**Sİ** R391a/3814)

büt-i sīmīn (< Far. büt + < Far. -i + < Far. sīmīn) “gümüş bedenli güzel” (**FK** 593/7)

büt-i sīmīn-beden (< Far. büt + < Far. -i + < Far. sīmīn-beden) “gümüş bedenli güzel” (**FK** 488/4; **GS** 452/4; **HE** 11a/868)

büt-i sīmīn-ber (< Far. büt + < Far. -i + < Far. sīmīn-ber) “gümüş bedenli güzel” (**HE** 37b/3396)

büt-i sitem-ger (< Far. büt + < Far. -i + < Far. sitem-ger) “zalimlik eden güzel” (**BV** 251/1)

büt-i şeker-leb (< Far. büt + < Far. -i + < Far. şeker-leb) “tatlı dudaklı, tatlı sözlü güzel” (**LM** R222b/818)

büt-i şīrīn-kelām (< Far. büt + < Far. -i + < Far. şīrīn-kelām) “tatlı sözlü güzel” (**GS** 93/1)

büt-i tersā (< Far. büt + < Far. -i + < Far. tersā) “Hristiyan güzeli” (**BV** 642/6; **FK** 688/65)

büt-i zerrīn (< Far. büt + < Far. -i + < Far. zerrīn) “altın gibi parlak güzel” (**NŞ** 149/2)

büt-i zībā (< Far. büt + < Far. -i + < Far. zībā) “süslü güzel” (**FK** 12/1, 112/1; **GS** 278/1; **NŞ** 619/2)

cān- ı şīrīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. şīrīn) “tatlı can; sevgili” (**NŞ** 209/5)

cān-āfet (< Far. cān + < Ar. āfet) “can belası, cana bela getiren; sevgili” (**BV** 660/41)

cānān (< Far.) “sevgili” (**FŞ** SF102b/114, SF96a/46, SF99b/208, SF99b/210; **HE** 2a/45, 5b/393, 23b/2064, 24b/2168, 35a/3135; **LM** R234a/2036, R234b/2073, R235a/2139, R246b/3338; **Sİ** R357a/293, P455a/5576, R403a/5079, R404a/5155; **SS** R316a/1002, R316b/1030; **BV** 55/4, 95/9, 162/2, 284/4, 307/1, 376/3, 401/9, 518/1, 568/2; **GS** 28/6,

110/4, 268/3, 339/1, 424/1, 500/1; **NŞ** 20/5, 131/2, 275/2, 302/9, 428/2, 538/6, 604/1; **FK** 52/4, 115/1, 294/10, 361/1, 423/8, 548/5, 821/1)

cānāne (< Far.) "sevgili" (**HE** 4b/288, 23b/2053; **Sİ** R417b/6751; **BV** 162/2, 237/5, 556/7; **GS** 91/5, 362/1, 539/1, 743/1, 812/1; **NŞ** 568/1, 638/5; **FK** 33/7, 120/3, 134/1, 305/1, 347/5, 562/1)

cānānel̄ (< Far.) "sevgili" (**GS** 681/3, 682d/3; **FK** 681/33)

cānāne-ṭab‘ (< Far. cānāne + < Ar. ṭab‘) "anlayışsız sevgili" (**FK** 302/1)

cān-ı ḥabīb (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḥabīb) "sevgilinin canı" (**GS** 821/1)

cemīle (< Ar.) "hoşa gitme için yaranma, cilve, güzel kadın" (**LM** R240a/2659; **BV** 146/6)

cennet-i kūy (< Ar. cennet + < Far. -i + < Far. kūy) "sevgilinin cennet gibi olan mahallesi" (**BV** 160/6)

cennet-i vaṣl (< Ar. cennet + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "(sevgiliye) kavuşma cenneti" (**BV** 463/5; **FK** 441/3)

cevher-i peykān (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. peykān) "sevgilinin kirpiğinin özü" (**FK** 456/1; **GS** 187/4)

ciger-göşe (< Far.) "evlat; sevgili" (**SS** R339b/3480, R339a/3471)

ciger-gūşe (< Far.) "evlat; sevgili" (**HE** 16b/1415; **Sİ** R355a/81)

ciger-kūşe (< Far.) "evlat; sevgili" (**Sİ** R376b/2329, R376b/2331, R392a/3941, R392a/3949)

çābük-i meh-veş (< Far. çābük + < Far. -i + < Far. meh-veş) "çabuk, seri güzel" (**FK** 613/3)

çābük-i ra‘nā (< Far. çābük +< Far. -i + < Ar. ra‘nā) "güzel sevgili" (**GS** 278/2)

çābük-şūḫ (< Far.) "güzel sevgili" (**GS** 492/4)

çābük-türk (< Far. çābük + < Tr. türk) " (Türk gibi) güzel sevgili" (**GS** 620/3)

derd-i cānān (< Far. derd + < Far. -i + < Far. cānān) "sevgilinin derdi, üzüntüsü" (**NŞ** 428/2)

deşt-i nigār (< Far. deşt + < Far. -i + < Far. nigār) "sevgilinin çölü" (**Sİ** R391b/3871)

dil-āvīz (< Far.) "gönle asılan, cazip, güzel" (**BV** 99/4, 559/2; **FK** 408/5, 452/4)

dil-ber (< Far.) "sevgili, gönül alan, güzel" (**FŞ** SF78b/81, SF87b/29, SF89b/52, SF94b/10; **HE** 21a/1812; **LM** R216a/174, R226a/1199, R234b/2068, R240a/2732; **Sİ** R358b/435; **SS** R316b/1034, R317b/1161, R322a/1625, R339a/3465, R351b/4748; **FK**

12/4, 151/7, 296/9, 304/1, 442/3; **GS** 49/3, 113/4, 132/7, 249/1, 368/4, 416/1; **NŞ** 29/1, 129/7, 248/5, 420/8, 567/11; **BV** 8/6, 53/4, 134/6, 175/9, 218/1, 381/7)

dil-berā (< Far.) "ey dilber, ey güzel" (**BV** 283/4)

dilberī (< Far.) "güzellik, aşık edicilerden, bir güzel" (**Sİ** R403b/5100; **FK** 604/7, 677/7; **GS** 681/3; **NŞ** 581/3, 657/6)

dilber-i mūnis (< Far. dil-ber + < Far. -i + < Ar. mūnis) "uysal sevgili" (**HE** 21a/1812)

dilber-i tersā (< Far. dil-ber + < Far. -i + < Far. tersā) "Hristiyan güzeli" (**FK** 12/4; **BV** 97/6, 105/6; **GS** 132/7, 755/1)

dilber-i zībā (< Far. dil-ber + < Far. -i + < Far. zībā) "süslü sevgili" (**GS** 509/1)

dil-dār-ı zībā (< Far. dil-dār + < Far. -ı + < Far. zībā) "süslü, güzel; sevgili" (**BV** 235/1)

dil-dārlıġ (< Far. dil-dār + < Tr. -lıġ) "sevgililik, yar olma" (**Sİ** R381b/2851; **BV** 370/2; **GS** 249/1, 271/7; **NŞ** 645/1)

dil-dārlıḳ (< Far. dil-dār + < Tr. -lıġ) "sevgililik, yar olma" (**BV** 599/7)

dōst-gānī (< Far.) "arkadaş veya sevgililerle içilen şarap" (**FŞ** SF107a/125, SF74a/149)

dōst-kānī (< Far.) "arkadaş veya sevgililerle içilen şarap, şarap ikram etme, büyük kadeh" (**Sİ** R359b/531, R363a/916; **FK** 689/416)

dür-i maḳṣūd (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "ulaşılması arzu edilen inci; sevgili" (**BV** 305/6)

dürr-i maḳṣūd (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "ulaşılması arzu edilen inci; sevgili" (**Sİ** R384b/3138)

ehl-i ḥüsn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) "güzellik sahibi, güzel" (**BV** 77/1, 503/5, 513/2; **FK** 156/4, 255/2, 544/2; **NŞ** 599/1)

enīs (< Ar.) "dost, arkadaş, sevgili" (**FK** 234/7, 242/7, 689/247; **GS** 4b-F2/10, 424/3, 807/1; **NŞ** 236/4, 696/1; **BV** 25/4, 231/6/7, 234/2, 234/6, 622/7; **FŞ** SF89b/83; **HE** 20b/1753, 37b/3365; **LM** R233a/1918, R242b/2923; **Sİ** R383b/3028, R384b/3150, R403b/5103; **SS** R317b/1167, R325a/1925)

enīs-ı cān-ı ġam-perver (< Ar. enīs + < Far. -ı + < Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. perver) "gamla beslenen canın dostu, sevgilisi" (**FŞ** SF89b/83)

enīs-i cāvdānī (< Ar. enīs + < Far. -i + < Far. cāvdānī) "sonsuz, ebedi dost, sevgili" (**LM** R233a/1918)

enīs-i ġam-güdāz (< Ar. enīs + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. güdāz) "dert giderici, gam eriten dost/sevgili" (**GS** 807/1)

esīr-i kemend (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. kemend) "(sevgilinin) saçına esir olma/tutsak olma" (**Sİ** R395a/4247, R398a/4541)

fitne-i ʻālem (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. ʻālem) "herkesi birbirine düşüren güzel" (**FK** 146/3, 673/6)

ġayret-i cānān (< Ar. ġayret + < Far. -i + < Far. cānān) "sevgiliye ulaşma çabası" (**NŞ** 275/2)

ġayret-i ḥüsn (< Ar. ġayret + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) "güzellik çabası" (**GS** 275/7)

ġayret-i ḫᵛur-şīd (< Ar. ġayret + < Far. -i + < Far. ḫᵛur-şīd) "güneşe ulaşma çabası/sevgiliye ulaşma çabası" (**SS** R322a/1616)

ġayret-i serv-i ḫırāmān (< Ar. ġayret + < Far. -i + < Far. serv + < Far. -i + < Far. ḫırāmān) "salınarak yürüyen sevgiliye ulaşma çabası" (**FK** 477/8)

ġayr-ı cānān (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. cānān) "sevgiliden başka" (**NŞ** 656/33)

ġubār-ı der-geh (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. der-geh) "(sevgilinin) dergâhın toprağı/tozu" (**SS** R315a/924)

gül-ḫande (< Far.) "gül gibi güzel gülüşlü, gülünce yanaklarında güller açan (sevgili)" (**BV** 740/4)

gül-ı ḫandān (< Far. gül + < Far. -ı + < Far. ḫandān) "gülen gül, sevgili" (**FŞ** SF105a/4)

gül-i cemāl (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. cemāl) "gül güzelliğindeki yüz, gül yüzlü (sevgili)" (**FK** 594/1)

gül-i ḫandān (< Far. gül + < Far. -i + < Far. ḫandān) "gülen gül, sevgili" (**GS** 20/2, 477/3, 481/6, 540/7; **NŞ** 646/5; **HE** 2a/75; **SS** R313a/699; **BV** 116/5)

gül-i semen-ber (< Far. gül + < Far. -i + < Far. semen-ber) "göğsü yasemin gibi beyaz olan gül (sevgili)" (**LM** R228b/1474)

gül-şen-i kūy (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. kūy) "sevgilinin memleketindeki gül bahçesi" (**BV** 39/1, 153/3; **NŞ** 25/5, 637/1)

gül-zār-ı ruḫsār (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) "(sevgilinin) yanağının gül bahçesi" (**BV** 579/1, 637/3)

ḫadd-i gül-gūn (< Ar. ḫadd + < Far. -i + < Far. gül-gūn) "(sevgilinin) gül renkli yanağı" (**FK** 685/5)

ḫad-i reftār (< Ar. ḫadd + < Far. -i + < Far. reftār) "salınarak yürüyen sevgilinin yanağı" (**LM** R235b/2249)

ḫāk-ı kūy (< Far. ḫāk + < Far. -ı + < Ar. kūy) "sevgili diyarının toprağı" (**NŞ** 169/3)

ḫāme-i ḫōş-ḫırām (< Far. ḫāme + < Far. -i + < Far. ḫōş-ḫırām) “güzel yürüyüşlü (sevgilinin) kalem gibi boyu” (**Sİ** R358a/411)

ḫam-ı kemend (< Far. ḫāme + < Far. -ı + < Far. kemend) “ipin/kemendin kıvrımı; sevgilinin saçının kıvrımı” (**SS** R339a/3448)

ḫat-ı ḫażra (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. ḫażra) “(sevgilinin yüzündeki) yeşil ayva tüyleri” (**FK** 261/1)

ḫaṭ-ı mihr (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. mihr) “güneşin (sevgilinin yüzündeki) ayva tüyleri” (**FŞ** SF77b/63)

ḫaṭ-ı müşkīn-ṭırāz (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşkīn-ṭırāz) “sevgilin yüzündeki siyah süslü tüyler” (**FK** 638/3)

ḫaṭ-ı sebz (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. sebz) “sevgilinin yüzündeki yeşile çalan tüyler” (**NŞ** 389/2)

ḫaṭ-ı zengārī (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. zengārī) “sevgilinin yüzünde yeni çıkan öldürücü nitelikteki göz taşı rengindeki tüyler” (**FŞ** SF58a/53)

ḥavrā (< Ar.) “ahu gözlü güzel” (**FŞ** SF95b/11; **HE** 4b/279; **Sİ** R382a/2872; **GS** 349/4; **NŞ** 133/2, 658/18; **BV** 607/5)

ḫayāl-i genc (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. genc) “hazine hayali; sevgilinin gölgesi, sevgilinin görüntüsü” (**SS** R310a/401)

hevā-yı serv-i ra‘nā (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Far. serv + < Far. -i + < Ar. ra‘nā “servi misali güzelin hevesi” (**NŞ** 278/3)

ḫırmen-i vaṣl (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma bahçesi, sevgiliye kavuşulan yer” (**NŞ** 653/11)

ḫīre-küş (< Far.) “haksız yere adam öldüren; sevilen, sevgili” (**SS** R336a/3106)

ḫīre-küş-vār (< Far.) “haksız yere adam öldüren gibi; sevgili gibi” (**FŞ** SF72b/35)

ḫūb-ı viṣāl (< Far. ḫūb + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma güzeli” (**BV** 48/1)

ḫuceste-dīdār (< Far.) “kutlu sevgili” (**BV** 659/6; **LM** R231a/1732)

ḥūr-ı perī-veş (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. perī-veş) “peri gibi çok güzel huri (dilber)” (**FK** 268/4)

ḥūrī (< Ar.) “Cennet kızı, sevgili” (**FŞ** SF82a/49; **HE** 13b/1124, 41b/3741; **SS** R334b/2963, R348a/4421, R350b/4687; **FK** 190/1; **GS** 249/9)

ḥūr-veş (< Ar. ḥūr + < Far. veş) “huriye benzer, huri gibi, huri kadar güzel” (**GS** 584/3; **BV** 302/3; **Sİ** R403a/5080; **SS** R321b/1586, R343a/3879, R352b/4895)

ḥūr-zād (< Ar. ḥūr + < Far. zād) “huri gibi güzel, çok güzel kız veya kadın” (**Sİ** R406b/5433)

ḥūr-zādī (< Ar. ḥūr + < Far. zādī) “huri gibi güzel, çok güzel kız veya kadın” (**FŞ** SF49a/18; **Sİ** R381a/2786)

ḥüsn-ı cihān-tāb (< Ar. ḥüsn + < Far. -ı + < Far. cihān-tāb) “âlemi aydınlatan güzellik” (**FŞ** SF101b/16)

ḥüsn-i bī-pervālıġ (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. bī-pervā + < Tr. -lıġ) “korkusuz güzellik” (**GS** 254/7)

ḥüsn-i cemāl (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. cemāl) “yüz güzelliği” (**FK** 686/3)

ḥüsn-i dil- ārā (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. dil- ārā) “gönlü süsleyen güzellik” (**BV** 6/2)

ḥüsn-i dil-āvīz (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. dil-āvīz) “gönlü cezbeden güzellik” (**HE** 24b/2140)

ḥüsn-i gül-zār (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. gül-zār) “(sevgilinin) güzelliğinin gül bahçesi” (**NŞ** 126/4)

ḥüsn-i rūḥ-efzā (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. rūḥ + < Far. efzā) “ruhu besleyen güzellik” (**FK** 12/2; **GS** 345/1)

ḥüsn-i rūz-efzūn (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. rūz-efzūn) “ruhu besleyen güzellik, cana can katan güzellik” (**BV** 275/4, 620/5; **FK** 636/3; **NŞ** 124/2)

ḥüsn-i vefā (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefalı güzel” (**BV** 437/6; **NŞ** 588/5)

ka‘be-i kūy (< Ar. ka‘be + < Far. -i + < Far. kūy) “sevgilinin köyü” (**GS** 384/6, 551/7; **NŞ** 184/7; **BV** 615/7, 653/6; **FK** 5/7)

ka‘be-i maḳṣūd (< Ar. ka‘be + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “arzu edilen sevgili” (**BV** 348/9; **GS** 71/7)

kāfir-i nā-mihr-bān (< Ar. kāfir + < Far. -i +< Far. nā-mihr-bān) “vefasız, muhabbetsiz kafir; sevgili” (**NŞ** 434/3)

kām-ı gül-çehre (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. gül-çehre) “gül yüzlü (sevgilinin) isteği, arzusu” (**Sİ** R360a/570)

ḳaṭre-i peykān (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. peykān) “sevgilinin ok misali kirpiklerinden damlayan katre, ok damlası” (**NŞ** 94/2)

körkebay “çok güzel gelin, mehlika” (**FK** 225/6, 323/3, 617/7; **NŞ** 336/2)

luṭf- ı güftār (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Far. güftār) “(sevgilinin) güzel sözleri” (FK 358/7)

ma‘şūḳ (< Ar.) “sevgili, sevilmiş” (**FŞ** SF103a/10, SF103a/11, SF49b/44, SF57a/60, SF68b/131; **LM** R221a/665, R224b/1068, R236b/2285, R240a/2736; **Sİ** R355a/98, R355b/102, R377b/2430; **SS** R307a/60, R308b/239, R324b/1884; **LM** R240a/2744; **GS** 8/8, 222/6, 268/6, 340/3, 584/7, 713/2; **NŞ** 1/6, 45/5, 192/2, 200/6, 461/8, 469/2, 513/6)

ma‘şūḳ (< Ar.) “sevgili, sevilmiş” (**FK** 214/6, 247/9, 385/5, 425/7; **BV** 115/7, 551/1, 611/6)

ma‘şūḳ -ı ‘āşıḳ-nevāz (< Ar. ma‘şūḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘āşıḳ + < Far. nevāz) “aşığı okşayıcı, iyi edici sevgili” (**Sİ** R355a/98)

ma‘şūḳ -ı aṣlī (< Ar. ma‘şūḳ + < Far. -ı + < Ar. aṣlī) “asıl sevgili” (**FŞ** SF68b/131)

ma‘şūḳ -ı bī-cān (< Ar. ma‘şūḳ + < Far. -ı + < Far. bī-cān) “cansız, kendini kaybetmiş sevgili” (**FŞ** SF103a/10)

ma‘şūḳ -ı çālāk (< Ar. ma‘şūḳ + < Far. -ı + < Far. çālāk) “çabuk hareket eden, çevik sevgili” (**FŞ** SF103b/47, SF49b/34)

ma‘şūḳ-ı zibā (< Ar. ma‘şūḳ + < Far. -ı + < Far. zibā) “güzel, süslü sevgili” (**FK** 425/7)

ma‘şūḳluḳ (< Ar. ma‘şūḳ + < Tr. -luḳ) “sevgili olma, sevilme” (**FK** 365/3; **BV** 459/3; **HE** 24a/2111; **LM** R236b/2286; **SS** R307a/64, R307a/65)

māh (< Far.) “ay, ay gibi; sevgili” (**FK** 27/3, 124/9, 255/5, 377/1, 444/2, 599/1; **GS** 54/3, 148/2, 153/2, 285/7, 344/4, 401/4; **NŞ** 80/6, 104/6, 349/1, 349/7, 529/1, 639/2; **BV** 41/3, 109/6, 134/1, 252/3, 375/6, 425/9; **FŞ** SF62b/9, SF73b/129, SF74b/69, SF81a/112; **HE** 19a/1611, 27b/2436; **LM** R217a/258, R232a/1811, R239a/2597, R242a/2885; **Sİ** R358b/441, R381a/2791, R387a/3408; **SS** R313b/763, R317b/1153, R331b/2660, R338b/3386)

maḥbūb (< Ar.) “sevgili, sevilen, sevilmiş” (**FK** 28/2, 252/1, 257/2, 460/8; **GS** 3b-F2/9, 43/1, 98/3, 197/6, 387/4, 749/1; **NŞ** 332/7, 657/56, 686/2; **BV** 1/7, 30/7, 40/1, 40/1, 43/3, 195/2; **FŞ** SF46a/15, SF47b/14, SF50b/52, SF68b/109, SF68b/110; **FŞ** SF85a/31; **HE** 30b/2722, 37a/3332; **LM** R216b/199, R222a/787; **Sİ** R381a/2798, R385b/3222, P455b/5625, R415a/6410; **SS** R307b/128, R317a/1104, R332b/2732, R349b/4548)

maḥbūbāne (< Ar.) “sevgili gibi” (**FK** 305/6)

maḥbūb-ı ‘aḳıbet (< Ar. maḥbūb + < Far. -ı + < Ar. ‘aḳıbet) “son sevgili” (**BV** 114/1)

maḥbūb-ı cān (< Ar. maḥbūb + < Far. -ı + < Far. cān) “gönlün sevgilisi” (**FŞ** SF47b/14)

maḥbūb-ı ḥaḳīḳī (< Ar. maḥbūb + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīḳī) “gerçek sevgili” (**FŞ** SF68b/109)

maḥbūb-ı ḫod-rāy (< Ar. maḥbūb + < Far. -ı + < Far. ḫod-rāy) “bildiğini okuyan sevgili” (**BV** 174/7)

maḥbūbluġ (< Ar. maḥbūb + < Tr. -luġ) “sevgili olma hâli” (**Sİ** R388a/3490)

maḥbūbluḳ (< Ar. maḥbūb + < Tr. -luḳ) “sevgili olma hâli” (**FK** 140/6; **Sİ** R354b/16, R354b/17, R398b/4627, R403a-60)

maḥbūbraḳ (< Ar. maḥbūb + < Tr. -raḳ) “daha çok sevilen, daha çok sevilmiş” (**BV** 317/4; **GS** 8a-F2/10)

māh-cebīn (< Far. māh + < Ar. cebīn) “ay alınlı, alnı ay gibi parlak olan (sevgili)” (**FK** 216/6)

māh-ḫar-gāh (< Far.) “ay ağılı, sevgili” (**FK** 599/4)

māh-ı cebīn (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. cebīn) “korkak sevgili” (**BV** 240/2)

māh-ı dil-ārām (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-ārām) “gönül alan, gönül okşayan, gönlü süsleyen ay gibi (sevgili)” (**FŞ** SF101a/134)

māh-ı dil-efrūz (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-efrūz) “gönül parlatan sevgili” (**Sİ** R387a/3424)

māh-ı dil-ḫᵛāh (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-ḫᵛāh) “gönlün istediği güzel” (**FK** 437/2; **LM** R223a/882)

māh-ı dil-nüvāz (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. dil-nüvāz) “gönlü okşayan güzel” (**FK** 226/1)

māh-ı ferḫār (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. ferḫār) “Ferhar güzeli” (**LM** R232a/1811)

māh-ı ḫār-gāh (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. ḫār-gāh) “otağın güzeli” (**FK** 671/2; **GS** 437/5; **LM** R221b/723, R242a/2885)

māh-ı ken‘ān (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. ken‘ān) “Kenanlı güzel” (**GS** 148/2, 477/2; **NŞ** 158/6, 175/3; **BV** 201/1, 231/1; **FK** 377/1)

māh-ı meclis-ārāy (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. meclis + < Far. ārāy) “güzel konuşan güzel” (**GS** 557/3; **LM** R221b/726)

māh-ı meclis-efrūzī (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. meclis + < Far. efrūzī) “meclisi aydınlatan ay (sevgili)” (**SS** R315b/957)

māh-ı mekteb (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. mekteb) “mektep güzeli” (**GS** 54/3)

māh-ı mü’eddeb (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. mü’eddeb) “edepli, terbiyeli (sevgili)” (**FK** 49/1)

māh-ı nā-tüvān (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “zayıf, kuvvetsiz sevgili” (**BV** 352/1)

māh-ı ruḫsār (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) “sevgilinin aya benzeyen yanakları” (**BV** 279/1)

māh-ı sengīn-dil (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. sengīn-dil) “taş yürekli sevgili” (**SS** R331b/2660)

māh-ı serv-ḳad (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. serv + < Ar. ḳadd) “servi boylu sevgili” (**FK** 124/9)

māh-ı şeb-gerd (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. şeb-gerd) “ay gibi parlak olan güzel” (**FK** 438/7; **GS** 435/5, 572/2; **LM** R242a/2879)

māh-ı tābān (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. tābān) “parlayan ay, sevgili” (**LM** R239a/2597; **Sİ** R401a/4851)

māh-ı tamām (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. tamām) “dolunay, sevgili” (**BV** 657/35; **FK** 686/35)

māh-ı ṭal‘at (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. ṭal‘at) “ay gibi parlak olan güzel” (**FK** 178/3)

māh-ı zühre-cebīn (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. zühre-cebīn) “alnı zühre yıldızı gibi parlak olan sevgili” (**SS** R317a-14, R325b/1993, R338b/3386)

māh-pāre (< Far.) “ay parçası gibi güzel” (**FŞ** SF78b/63; **LM** R229b/1569)

maḥrem-i ḥarem (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “gizli dost, sevgili” (**LM** R224a/1006)

māh-veş (< Far.) “ay gibi, güzel” (**FK** 145/5; **GS** 104/3, 163/5, 322/3, 376/4; **NŞ** 501/9; **BV** 248/1, 248/1; **FŞ** SF100a/18; **Sİ** R354b/35, R380b/2733, R399b/4723, R403a/5082, R414b/6368, R419a/6915; **SS** R318a/1206, R318b/1269, R338b/3392, R348b/4485, R349b/4547)

maẓhar-ı ḥüsn (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin mazharı, güzelliği yansıtan ayna, güzelliğin göründüğü yer” (**SS** R307a/90)

maẓhar-ı ḥüsn-i cemāl (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. cemāl) “güzel yüzün mazharı” (**NŞ** 623/2)

meh-i ‘ulvī-ḫırām (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. ‘ulvī + < Far. ḫırām) “yüce yürüyüşlü güzel” (**GS** 93/2)

meh-i bed-mihr (< Far. meh + < Far. -i + < Far. bed-mihr) “ışığı sönük ay; merhametsiz sevgili” (**NŞ** 409/6)

meh-i ferd (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. ferd) "eşi benzeri olmayan güzel" (**FK** 438/6; **GS** 771/1)

meh-i ġāfil-veş (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. ġāfil + < Far. veş) "gaflette bulunan gibi, dalgın gibi olan ay, sevgili" (**FK** 437/4)

meh-i ḫargāh (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫargāh) "ay ağılı, sevgili" (**NŞ** 155/5)

meh-i ḫargeh-niş (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫargeh-niş) "otağda oturan, büyük çadırda bulunan ay, sevgili" (**NŞ** 619/7)

meh-i ḫar-geh-nişīn (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫar-geh-nişīn) "çadırda oturan sevgili" (**FK** 305/7; **GS** 141/4; **NŞ** 158/4, 452/1)

meh-i ḫāverī (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫāverī) "doğunun güzeli" (**GS** 95/3; **Sİ** R359a/501)

meh-i ḫer-geh-nişīn (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫer-geh-nişīn) "otağda oturan, büyük çadırda bulunan ay, sevgili" (**BV** 293/4, 594/7)

meh-i maḥmil-nişīn (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. maḥmil + < Far. nişīn) "tahtırevanda oturan ay gibi sevgili" (**FK** 369/3; **GS** 475/1; **NŞ** 224/6)

meh-i mekteb (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. mekteb) "mektep ayı, okullu sevgili" (**BV** 43/7)

meh-i zār (< Far. meh + < Far. -i + < Far. zār) "ağlayan, inleyen ay, sevgili" (**LM** R235b/2211)

meh-peyker (< Far.) "bedeni ay gibi beyaz ve düzgün olan; sevgili" (**FK** 72/2, 110/1, 242/6; **FŞ** SF49b/57, SF91a/109)

meh-peykerī (< Far.) "bedeni ay gibi beyaz ve düzgün olan; sevgili" (**GS** 681/1)

meh-reviş (< Far.) "ay yürüyüşlü (sevgili)" (**GS** 820/1)

meh-veş (< Far.) "ay gibi, güzel (sevgili)" (**FK** 11/1, 110/4, 256/1, 329/6, 428/4; **GS** 10b-F2/8, 25/1, 127/6, 249/6, 265/1; **NŞ** 11/4, 165/5, 204/4, 379/6, 417/7, 536/1, 645/2; **BV** 91/5, 138/5, 227/4, 306/4, 403/6, 513/2, 660/42; **FŞ** SF46a/39, SF52a/57, SF74b/84, SF76b/123, SF85b/64, SF92b/119; **LM** R222b/862, R223b/924, R223b/931, R228b/1478, R246b/3272; **Sİ** R376a/2281, R381a/2775, R401a-56, R416a-81, R420a/7018; **SS** R307b/127, R325b/1994, R326b/2092, R343a/3856, R349b/4547)

meh-veşā (< Far.) "ey ay gibi güzel (sevgili)" (**FŞ** SF94b/26; **GS** 42/1; **NŞ** 4/5)

meh-veşī (< Far.) "ay gibi güzel (sevgili)" (**FK** 240/6; **GS** 30/3, 622/1, 681/2; **NŞ** 581/2; **BV** 446/1; **Sİ** R380b/2723)

meh-veş-i bī-bāk (< Far. meh-veş + < Far. -i + < Far. bī-bāk) "korkusuz güzel" (**FK** 256/1)

meh-veş-i ḫammār (< Far. meh-veş + < Far. -i + < Ar. ḫammār) "şarapçının güzeli" (**GS** 127/6)

meh-veş-i tersā (< Far. meh-veş + < Far. -i + < Far. tersā) "Hristiyan güzeli" (**BV** 277/5)

meyl-i perī-zād (< Ar. meyl +< Far. -i +< Far. perī-zād) "peri soylu güzellere meyletme/bağlanma" (**NŞ** 347/6)

meyl-i serv (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. serv) "(sevgilinin) servi gibi boyuna meyletme" (**Sİ** R391a/3844)

miḥrāb (< Ar.) "mihrap, ümit bağlanan yer; *mec.* sevgilinin kaşları" (**FK** 45/4, 188/9, 277/3, 327/6, 563/2, 616/1, 776/1; **GS** 21/2, 53/3, 121/1, 197/5, 202/10, 315/3, 336/4; **NŞ** 44/3, 98/6, 127/2, 150/1, 227/4, 460/2; **BV** 330/7, 464/2, 489/1, 655/5, 659/45; **FŞ** SF59a/5, SF93a/21; **HE** 6a/439, 17b/1463, 21b/1846, 24b/2124, 26a/2273, 39a/3528; **LM** R217a/346, R217a/347; **SS** R316b/1082)

mihr-ı dil-ārā (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. dil-ārā) "gönlü süsleyen güneş; sevgili" (**FŞ** SF77a/13)

mihr-ı enver (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. enver) "parlak güneş, güneş gibi parlak sevgili" (**FŞ** SF67b/24)

mihr-i cān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. gerdūn) "canın güneşi; sevgili" (**LM** R245a/3177)

mihr-i dil-cū (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. dil-cū) "gönül çeken güneş" (**Sİ** R399b/4725)

mihr-i dil-keş (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. dil-keş) "gönül çeken, gönül cezbeden güneş (sevgili)" (**LM** R245b/3219)

mihr-i envār (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. envār) "parlak güneş, güneş gibi parlak sevgili" (**NŞ** 93/2; **SS** R347a/4275)

mihr-i enver (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enver) "parlak güneş, güneş gibi parlak sevgili" (**LM** R216b/196, R219a/465, R220b/620; **SS** R332b/2763; **NŞ** 477/4)

mihr-i enverī (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enverī) "parlak güneş, güneş gibi parlak sevgili" (**GS** 681/4)

mihr-i enverveş (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enver + < Far. veş) "parlak güneş gibi, güneş gibi parlak sevgili" (**SS** R326b/2098)

mihribān (< Far.) “sevgili, şefkatli” (**GS** 263/1; **NŞ** 656/47; **Sİ** R357a/265)

mūnis-i cān (< Ar. mūnis + < Far. -i + < Far. cān) “can dostu; sevgili” (**BV** 577/1)

mürşid-i ‘ışḳ (< Ar. mürşid + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk yolunu gösteren, sevgili” (**GS** 228/6)

müşkīn-hilāl (< Far.) “güzelin siyah kaşı” (**FK** 271/5, 579/4)

naḫl-ı ārāste (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. ārāste) “bezenmiş, süslenmiş fidan; sevgili” (**Sİ** R394a/4108)

naḫl-i nāz (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. nāz) “naz fidanı; sevgili” (**FK** 557/3)

naḫl-i nāz-perverd (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. nāz-perverd) “nazla büyümüş fidan; sevgili” (**FK** 822/1)

naḳd-ı peykān (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. peykān) “sevgilinin kirpiğinin serveti” (**GS** 503/2)

naḳş-ı kef (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. kef) “sevgilinin ayakkabısının nakşı, şekli” (**HE** 12b/1016)

naḳş-ı nigār (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. nigār) “sevgilinin nakşı; sevgiliyi tasvir etme işi” (**BV** 415/4)

nesīm-i zülf (< Ar. nesīm +< Far. -i + < Far. zülf) “(sevgilinin) güzel kokulu saçının rüzgârı” (**FK** 482/8)

nigār (< Far.) “çok güzel, sevgili” (**FK** 87/11, 104/2, 265/1, 369/1, 583/1, 603/1; **GS** 8a-F2/8, 175/7, 238/4, 627/1, 653/5, 769/1; **NŞ** 133/2, 231/6, 261/5; **BV** 278/7, 415/4, 591/6, 641/4, 645/1; **FŞ** SF61a/55, SF61a/57; **HE** 27a/2406, 31b/2798, 42a/3822; **LM** R221b/733, R223a/918, R232b/1906, R232b/1907; **Sİ** R360b/667, R364a/992, R381a/2803, R391b/3871; **SS** R310a/390, R317a/1099, R326b/2095, R343a/3864, R348b/4477)

nigār (< Far.) “çok güzel, sevgili” (**NŞ** 348/3, 401/1, 471/4, 610/5, 616/1)

nigār- ı naḳş-bīn (< Far. nigār + < Far. -ı + < Far. naḳş-bīn) “incelikleri gören sevgili” (**FK** 87/11)

nigārā (< Far.) “ey sevgili” (**FŞ** SF94b/26)

nigār-ı ḥūr-miṣāl (< Far. nigār + < Far. -ı + < Ar. ḥūr-miṣāl) “huri, peri gibi güzel sevgili” (**SS** R345b/4154)

nigār-ı sevr-i gül-çihr (< Far. nigār + < Far. -ı + < Far. sevr + < Far. -i + < Far. gül-çihr) “servi boylu, gül yüzlü sevgili” (**LM** R232b/1907)

nigār-ı yaġmā (< Far. nigār + < Far. -ı+ < Far. yaġmā) "yağmacı, çapulcu sevgili" (**SS** R329a/2396)

nigārī (< Far.) "bir güzel, güzelle ilgili" **(FŞ** SF50a/72)

nihāl-i nāz (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. nāz) "nazlı fidan; sevgili" (**FK** 431/4)

nihāl-i ser-keş (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. ser-keş) "inatçı, asi fidan; inatçı, asi sevgili" (**LM** R233a/1908)

niṣār-ı maḳdem (< Ar. niṣār + < Far. -ı + < Ar. maḳdem) "(sevgilinin) gelişine, ayak basışına saçma; ayağına serpme, saçma" (**FK** 359/2; **FŞ** SF103a/137)

nūr-ı dīde (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. dīde) "göz nuru; sevgili" (**Sİ** R387a/3407)

nūr-ı ruḫsār (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) "sevgilinin yanağının nuru" (**NŞ** 200/3)

pāre-i la'l (< Far. pāre + < Far. -i + < Ar. la'l) "lal taşı parçası, sevgilinin dudağı" (**GS** 783/1)

pençe-i ḫūrşīd (< Far. pençe + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd) "güneşin pençesi; *mec.* sevgilinin kullandığı tarak" " (**HE** 32a/2877; **NŞ** 7/3, 30/4)

perde-yi şerm (< Far. perde + < Far. -yi + < Far. şerm) "utanç perdesi; sevgilinin peçesi" (**SS** R329B/2430, R343a/3871)

perī (< Far.) "peri, güzel; sevgili; dişi cin" (**FK** 28/2, 117/2, 299/7, 314/1, 456/3, 550/1; **GS** 13/4, 30/7, 102/6, 219/6, 317/7, 324/3; **NŞ** 1/5, 118/3, 207/2, 306/3, 406/3, 511/5, 604/2; **BV** 8/3, 100/5, 198/4, 237/1, 407/7;**FŞ** SF49b/36, SF65a/44, SF74b/81, SF81a/100, SF93b/46; **HE** 9b/744, 12b/1008, 17b/1503, 23a/2024, 25b/2264; **LM** R214b/12, R219a/486, R224b/1056, R240a/2681, R248b/3571; **Sİ** R358b/435, R389b/3640, R398b/4613, R398b/4614, R404a/5148; **SS** R313b/738, R317a/1093 , R333a/2809, R343b/3942, R349a/4521)

perī-dār (< Far.) "perili, kendini cin tutmuş" (**NŞ** 109/4)

perī-ḫāne (< Far.) "peri evi" (**SS** R317a/1112)

perīlıḳ (< Far. perī + < Tr. -lıḳ) "perilik, güzellik" (**FŞ** SF93b/47)

perī-rāst (< Far.) "peri gibi güzel, perice" (**BV** 716/2)

perī-ṣıfat (< Far. perī + < Ar. ṣıfat) "peri gibi güzel" (**LM** R237a/2364)

perī-ṣūret (< Far. perī + < Ar. ṣūret) "peri görünüşlü, çok güzel" (**BV** 8/3)

perī-ṭal'at (< Far. perī + < Ar. ṭal'at) "peri gibi güzel yüzlü (kadın); sevgili" (**SS** R318a/1227)

perī-vār (< Far.) "peri gibi, çok güzel" (**FK** 681/47; **GS** 682e/7; **BV** 420/6)

perīveş (< Far.) “peri gibi, çok güzel” (**FK** 339/9)

perī-veş (< Far.) “peri gibi, periye benzer, çok güzel” (**FK** 12/5, 114/1, 268/4, 317/5, 428/5; **GS** 10/1, 116/4, 150/1, 265/6, 387/5, 395/2; **NŞ** 39/5, 91/2, 169/7, 204/5, 317/1, 427/5; **BV** 15/2, 73/3, 160/4, 244/1, 344/8, 467/5, 506/6; **FŞ** SF49a/18, SF51a/76, SF75b/22, SF80b/65, SF81b/143; **LM** R214b/11, R217a/317, R228a/1412, R240a/2658; **Sİ** R382a/2879; **SS** R313a/679, R316b/1053, R331b/2634, R335b/3046)

perī-veşī (< Far.) “peri gibi, periye benzer, çok güzel” (**BV** 188/1, 520/3)

perī-veş-i gül-çihr (< Far. perī-veş + < Far. -i + < Far. gül-çihr) “gül yüzlü ve peri gibi çok güzel olan sevgili” (**SS** R316b/1053)

perī-veş-i meymūn (< Far. perī-veş + < Far. -i + < Ar. meymūn) “kutlu, uğurlu peri gibi çok güzel olan sevgili” (**SS** R335b/3046)

perī-veşlıġ (< Far. perī-veş + < Tr. -lıġ) “güzellik, peri gibi güzel olma” (**GS** 589/4)

perī-veşsiz (< Far. perī-veş + < Tr. -siz) “peri gibi güzel olmama” (**GS** 141/7)

perī-zād (< Far.) “peri çocuğu, çok güzel” (**FK** 176/7, 200/7, 407/5, 650/3; **GS** 113/2, 122/8, 126/3, 558/7, 667/2; **NŞ** 43/1, 117/1, 347/6, 348/4; **BV** 117/5, 659/17; **FŞ** SF102b/105, SF104a/73, SF95b/7, SF79b/62, SF80b/65; **HE** 8b/648; **LM** R221b/742, R239b/2605, R244a/3104; **Sİ** R378b/2494)

perī-zāde (< Far.) “periden doğmuş, çok güzel” (**Sİ** R380b/2753; **SS** R344b/4052; **BV** 529/5)

perī-zādī (< Far.) “peri çocuğu, çok güzel” (**FK** 274/1, 619/7; **GS** 322/2)

perī-zede (< Far.) “periden doğmuş, çok güzel” (**FŞ** SF94a-46)

ra‘nā -ḳadī (< Ar. ra‘nā + < Ar. ḳadd + < Far. ī) “güzel boylu olma ile ilgili” (**GS** 681/2)

reşk-i perī (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. perī) “perileri, güzelleri kıskanma” (**BV** 521/3, 589/1)

rūḥ-ı revān (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Far. revān) “sevgili/güzel, (yürüyen latif bir ruha benzetilen) sevgili, güzel” (**BV** 424/5, 441/2; **NŞ** 362/8)

ṣabāḥat (< Ar.) “güzellik, yüz güzelliği” (**BV** 76/3, 101/6, 104/3; **FK** 574/2; **GS** 105/2, 105/2; **HE** 30b/2739; **Sİ** R387b-40)

ṣabāḥatlıġ (< Ar. ṣabāḥat + < Tr. -lıġ) “güzelliği olan güzel” (**BV** 398/4)

ṣāḥib-cemāl (< Ar.) “güzel, güzellik sahibi” (**GS** 2b-F2/11, 400/9)

ṣāḥib-cemālī (< Ar. ṣāḥib-cemāl + < Far. ī) “güzel, güzellik sahibi” (**GS** 679/8)

ṣanem (< Ar.) “put; güzel kadın” (**BV** 58/4, 318/5, 401/8, 513/6, 616/4, 741/1; **FK** 30/1, 225/7, 289/7, 412/7, 445/5, 592/1; **GS** 37/4, 126/6, 329/4, 516/1, 538/6; **NŞ** 21/3, 114/4, 200/4, 366/5, 424/1; **FŞ** SF101b/155, SF102a/52, SF103a/4, SF57a/59; **HE** 4a/229, 7a/501, 8b/629, 24a/2123, 28a/2464, 30b/2733; **LM** R223b/927, R233a/1944, R234b/2063, R235b/2265; **Sİ** R366b/1254, R389b/3658, R398a/4547; **SS** R318a/1232, R327b/2234, R332b/2730, R338b/3414)

ṣanem-i bī-pervāy (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Far. bī-pervāy) “pervasız, korkusuz put; sevgili” (**BV** 586/6)

ṣanem-i lūlī-veş (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Far. lūlī-veş) “baştan çıkaran güzel” (**NŞ** 71/7)

ṣanem-i māh-çihr (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Far. māh-çihr) “ay yüzlü put; sevgili” (**SS** R332b/2730)

ṣanem-i nūş-leb (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Far. nūş-leb) “tatlı sözlü sevgili” (**HE** 7b/554)

ṣanem-i ra‘nā (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Ar. ra‘nā) “güzel put, put misali güzel” (**BV** 261/1)

ṣanem-i şūḫ-şeng (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Far. şūḫ-şeng) “güzellerin şahı” (**HE** 8b/633)

ṣanem-i zībā (< Ar. ṣanem + < Far. -i + < Far. zībā) “güzel put, put misali güzel” (**BV** 261/3)

semen-ber (< Far.) “göğsü yasemin gibi beyaz olan, sevgili” (**BV** 286/6; **FK** 498/5, 681/34; **GS** 16/6, 309/1, 682d/4; **NŞ** 71/3, 461/2; **FŞ** SF54b/25, SF75b/40, SF81a/115, SF82b/79, SF92b/115; **HE** 10b/853, 21a/1813; **LM** R228a/1406, R228b/1474, R236b/2278; **Sİ** R403a/5084; **SS** R316b/1052, R319a/1300, R325b/1995, R350b/4668)

semen-berī (< Far.) “göğsü yasemin gibi beyaz olan (sevgili)” (**NŞ** 581/2)

semen-peyker (< Far.) “yasemin yüzlü (sevgili)” (**SS** R311a/470)

semīn-ber (< Far.) “göğsü yasemin gibi beyaz olan, yasemin göğüslü (sevgili)” (**SS** R311a/470)

ser-i kūy (< Far. ser + < Far. -i + < Far. kūy) “sevgilinin bulunduğu yer” (**NŞ** 575/2)

serv-ı gül-çihr (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül-çihr) “gül yüzlü servi; gül yüzlü sevgili” (**FŞ** SF101b/2, SF85b/48)

serv-ı nev-ḫīz (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. nev-ḫīz) “genç, taze servi; genç, taze sevgili” (**FŞ** SF58a/32, SF97a/65)

serv-ı sīm-ber (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. sīm-ber) "gümüşten göğüs, gümüş göğüslü servi; sevgili" (**FŞ** SF82b/75)

serv-i dil-cū (< Far. serv + < Far. -i + < Far. dil-cū) "gönül çeken servi; gönül çeken servi boylu güzel" (**NŞ** 546/7)

serv-i dil-keş (< Far. serv + < Far. -i + < Far. dil-keş) "gönül çekici, gönül cezbedici servi; güzel" (**NŞ** 255/1)

serv-i gülistān-ı üns (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gülistān + < Far. -ı + < Ar. üns) "dostluk gülistanının servisi " (**HE** 5b/387)

serv-i ḫırāmān (< Far. serv + < Far. -i + < Far. ḫırāmān) "salınan selvi" (**BV** 100/3, 194/3, 231/2, 398/8, 404/6, 643/1; **FK** 85/2, 100/4, 202/3, 361/2; **GS** 61/6, 154/1, 290/2, 477/4, 604/3; **NŞ** 85/1, 145/1, 157/2, 512/1, 570/6; **HE** 15a/1262, 26a/2271; **LM** R228a-18)

serv-i ḫoş-ḫırām (< Far. serv + < Far. -i + < Far. ḫoş-ḫırām) "hoş yürüyüşlü selvi" (**FK** 686/34)

serv-i ḥūr (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḥūr) "peri, huri gibi servi; sevgili" (**Sİ** R378b/2494)

serv-i ḥūrī-zād (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḥūrī + < Far. zād) "huriden doğan servi, huri kadar güzel ve servi kadar uzun olan güzel" (**BV** 539/1; **FK** 126/5; **GS** 369/1, 533/5; **NŞ** 301/9, 407/5)

serv-i ḥūr-nijād (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḥūr + < Far. nijād) "huri soylu, huri yaratılışlı servi, sevgili" (**SS** R343a/3850)

serv-i ḥūr-sirişt (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḥūr + < Far. sirişt) "huri yaratılışlı, huri mizaçlı servi; sevgili" (**SS** R349a/4500)

serv-i nāz-perver (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nāz-perver) "işveli servi; sevgili" (**BV** 407/2)

serv-i nāz-perverd (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nāz-perverd) "nazlı büyümüş, servi boylu sevgili" (**HE** 40b)

serv-i nev-demīde (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nev-demīde) "yeni yetişmiş, taze servi; sevgili" (**LM** R221a/698)

serv-i nev-ḫāste (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nev-ḫāste) "yeni hasta olan servi; sevgili" (**Sİ** R401b/4922)

serv-i nev-ḫīz (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nev-ḫīz) "yeni yetişmiş, taze servi; sevgili" (**FK** 408/3; **LM** R242a/2874)

serv-i nev-ḫᵛāste (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nev-ḫᵛāste) “yeni hasta olan servi; sevgili” (**Sİ** R358a/406, R420a/7018)

serv-i nev-res (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nev-res) “yeni yetişmiş, taze servi; sevgili” (**FK** 689/108)

serv-i püştībān (< Far. serv + < Far. -i + < Far. püştībān) “dayanak, yardımcı olan servi; sevgili” (**FK** 508/5)

serv-i reftār (< Far. serv + < Far. -i + < Far. reftār) “yürüyen selvi” (**BV** 579/2)

serv-i revān (< Far. serv + < Far. -i + < Far. revān) “yürüyen sevgili” (**BV** 278/1, 289/7, 352/4, 402/7, 458/1; **FK** 357/2, 364/1, 442/1, 666/4; **GS** 90/5, 425/1, 456/1, 498/4; **NŞ** 297/4, 315/2, 389/1, 445/1; **SS** R309a/255)

serv-i ṣandal-nesīm (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ṣandal-nesīm) “güzel kokular yayan/saçan servi; sevgili” (**SS** R341b-30)

serv-i semen-ber (< Far. serv + < Far. -i + < Far. semen-ber) “yasemin göğüslü servi; sevgili” (**GS** 16/6)

serv-i semen-bū (< Far. serv + < Far. -i + < Far. semen-bū) “yasemin kokulu servi; sevgili” (**BV** 36/5)

serv-i sīm-ber (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sīm-ber) “gümüşten göğüs, gümüş göğüslü servi; sevgili” (**SS** R316a/1004)

serv-i sīm-endām (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sīm-endām) “gümüş bedenli servi (misali olan sevgili)” (**BV** 187/1; **SS** R326a/2072, R345a/4079)

serv-i sīmīn (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sīmīn) “gümüş tenli servi; sevgili” (**GS** 336/1)

serv-i sīmīn-ber (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sīmīn-ber) “gümüşten göğüs, gümüş göğüslü servi; sevgili” (**FK** 454/7)

serv-i sīmīn-sāḳ (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sīmīn-sāḳ) “baldırı gümüş kadar beyaz ve parlak servi; sevgili” (**SS** R342b/3825)

serv-i sīmīn-ten (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sīmīn-ten) “gümüş tenli servi; sevgili” (**SS** R316b/1048)

serv-i sitem-ger (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sitem-ger) “zalim, haksızlık eden servi; sevgili” (**FK** 640/2)

serv-i şeker-leb (< Far. serv + < Far. -i + < Far. şeker-leb) “şeker dudaklı selvi (misali olan sevgili)” (**FK** 49/5)

serv-i şekker-ḫand (< Far. serv + < Far. -i + < Far. şekker-ḫand) “tatlı gülüşlü servi; sevgili” (**SS** R343a/3881)

serv-ḳadā (< Far.) “ey sevgili” (**GS** 42/1)

serv-ḳadd-i sīm-ber (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. sīm-ber) “gümüş gibi göğüslü (çok güzel) servi boylu sevgili” (**BV** 61/5)

serv-ḳadd-i sīm-endām (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. sīm-endām) “gümüş bedenli servi boylu sevgili” (**SS** R352b/4872)

sevr-i nāz (< Far. sevr + < Far. -i + < Far. nāz) “nazlı sevgili” (**GS** 222/1)

silsile-i maḳṣūd (< Ar. silsile + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “arzu edilen zincir, sevgilinin saçı” (**GS** 118/6)

sīm-i sā‘id (< Far. sīm + < Far. -i+ < Ar. sā‘id) “(sevgilinin) kollarının beyazlığı, kolu gümüş gibi olan” (**NŞ** 445/2)

sīmīn-beden (< Far.) “gümüş gibi parlak vücutlu, gümüş tenli (sevgili)”(**BV** 448/1, 660/28; **FK** 488/4, 593/1; **GS** 452/4, 490/1; **HE** 11a/868, 31a/2784)

sīmīn-ber (< Far.) “gümüş göğüslü, bedeni gümüş gibi olan (sevgili)” (**BV** 53/3; **FK** 110/6, 279/1, 454/7; **GS** 33/1; **NŞ** 709/29; **FŞ** SF49b/57, SF85a/26; **HE** 37b/3396)

sīmīn-berī (< Far.) “gümüş göğüslü, bedeni gümüş gibi olan (sevgili)” ((**GS** 681/2)

sīmīn-sāḳ (< Far. sīmīn + < Ar. sāḳ) “baldırı gümüş kadar beyaz ve parlak (sevgili)” (**SS** R342b/3825)

sīmin-ten (< Far.) “gümüş tenli (sevgili)” (**FK** 264/3; **SS** R316b/1048)

sīm-ten (< Far.) “gümüş tenli (sevgili)” (**BV** 195/2; **FK** 333/1, 634/1; **NŞ** 38/3; **FŞ** SF57a/66; **HE** 11b/917; **Sİ** R415a/6409)

sīm-tenā (< Far.) “ey gümüş tenli; ey sevgili” (**GS** 42/1)

ṣoḥbet-i cānān (< Ar. ṣoḥbet + < Far. -i + < Far. cānān) “sevgiliyle olan sohbet” (**FK** 294/10)

ṣudḳa-i serv-i ḫırāmān (< Ar. ṣudḳa + < Far. -i + < Far. serv + < Far. -i + < Far. ḫırāmān) “salınarak yürüyen sevgilinin sadakası” (**GS** 670/5)

ṣuret-i ḫaṭṭ (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. ḫaṭṭ) “(yanağında) tüyler bulunan sevgilinin yüzü” (**BV** 249/7)

ṣūret-nigār (< Ar. ṣūret + < Far. nigār) “resim gibi güzel sevgili” **BV** 269/2; **Sİ** R384a/3111, R404b/5241)

ṣūret-niger (< Ar. ṣūret + < Far. niger) “resim gibi güzel sevgili” (**Sİ** R401b/4892)

sūsen-i ra‘nā (< Far. sūsen + < Far. -i + < Ar. ra‘nā) “güzel susen çiçeği gibi olan (sevgili)” (**GS** 414/7)

şāhā (< Far.) “ey sevgili” (**FŞ** SF61b/46; **Sİ** R386b/3374, P455b/5630, R413a/6192,)

şāhid (< Ar.) “güzel, sevgili; şahit, tanık” (**Sİ** R359a/496; **SS** R309a/301, R310b/441, R313b/757, R342a/3779; **HE** 7b/579, 12b/1025, 25b/2257, 31b/2811, 34a/3064; **BV** 105/10, 114/6, 325/7, 431/6, 660/13; **FK** 152/5, 409/2, 479/3, 566/8, 688/31; **GS** 13/10, 79/2, 393/6, 508/3, 552/2; **NŞ** 122/7, 219/6, 403/6, 470/7, 502/7, 603/6)

şāhid-i bezm (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Far. bezm) “meclisin tanığı, şahidi; güzel” (**HE** 25b/2257)

şāhid-i gül (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Far. gül) “gül gibi güzel olan sevgili” (**HE** 10a/803, 35b/3194)

şāhid-i ra‘nā (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Ar. ra‘nā) “güzel sevgili” (**HE** 31b/2811, 34a/3064, 36a/3213; **BV** 716, 716/1)

şekl-i miḥrāb (< Ar. şekl + < Far. -i + < Ar. miḥrāb) “mihrap şeklinde olan; sevgilinin kaşlarının şekli” (**BV** 44/3)

şem‘-i meclis-ārā (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. meclis + < Far. ārā) “meclisi süsleyen mum; sevgili” (**FK** 658/2)

şeyn-ı ma‘şūḳ (< Ar. şeyn + < Far. -i + < Ar. ma‘şūḳ) “sevgilinin ayıbı, noksanı, kusuru” (**FŞ** SF46a/17)

şikence-i zülf (< Far. şikence + < Far. -i + < Far. zülf) “(sevgilinin) saçının eziyeti, cefası” (**BV** 395/3)

şikenc-i ṭurre (< Far. şikenc + < Far. -i + < Ar. ṭurre) “saç kıvrımı; alına düşen kıvrık kıvrık saç” (**BV** 154/1)

şūḫ-ı ‘ayyār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ‘ayyār) “düzenbaz/çapkın sevgili” (**FK** 696)

şūḫ-ı bāde-āşām (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bāde-āşām) “şarap hazırlayan, bade içen güzel” (**BV** 335/3)

şūḫ-ı bāde-peymā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bāde-peymā) “şarap içen güzel” (**BV** 174/2, 581/6; **FK** 427/7)

şūḫ-ı bed-gümān (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bed-gümān) “kötü şüpheye sahip işveli sevgili” (**NŞ** 542/4)

şūḫ-ı belā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela güzeli” (**BV** 580/2; **FK** 226/6; **NŞ** 437/7; **NŞ** 109/5)

şūḫ-ı bī-ḫaber (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḫaber) "habersiz güzel" (**BV** 478/1)

şūḫ-ı bī-pervāy (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bī-pervāy) "korkusuz nazlı ve cilveli sevgili" (**FK** 658/7; **NŞ** 543/5)

şūḫ-ı cādū (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. cādū) "büyücü, büyüleyici güzel" (**SS** R345b/4119)

şūḫ-ı cefā-güster (< Far. şūḫ + < Far. -ı+ < Ar. cefā + < Far. güster) "cefa yayan güzel" (**FK** 454/3)

şūḫ-ı cefā-kār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. kār) "cefa edici şuh kadın" (**BV** 11/1, 279/7; **FK** 297/4; **NŞ** 547/4, 156/2)

şūḫ-ı cefā-keş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. keş) "cefa çektiren güzel" (**FK** 14/4)

şūḫ-ı cefā-kīş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. kīş) "eziyet çeken sevgili" (**GS** 12/4)

şūḫ-ı cilve-nümā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. cilve + < Far. nümā) "cilve yapan güzel" (**SS** R338a/3319)

şūḫ-ı çābük (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. çābük) "çabuk, seri güzel; sevgili" (**NŞ** 656/23)

şūḫ-ı ḫammār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḫammār) "işveli şarapçı, cilveli güzel; meyhaneci sevgili" (**NŞ** 151/6)

şūḫ-ı ḫod-ārāy (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. ḫod-ārāy) "kendini süsleyen, kendini metheden, mağrur, işveli ve cilveli güzel" (**NŞ** 15/7)

şūḫ-ı ḫod-kām (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. ḫod-kām) "bencil sevgili" (**GS** 88/3)

şūḫ-ı ḫod-rāy (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. ḫod-rāy) "inatçı güzel" (**Sİ** R380b/2736)

şūḫ-ı ḳadeḥ-nūş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳadeḥ + < Far. nūş) "şarap içen güzel" (**BV** 528/4)

şūḫ-ı ḳadeḥ-peymā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) "içki içen sevgili" (**FK** 683/45; **GS** 84/9; 293/2; **BV** 29/2, 105/1)

şūḫ-ı kāfir (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. kāfir) "zalim güzel" (**FK** 114/4; **NŞ** 329/1)

şūḫ-ı ḳallāş (< Far. şūḫ +< Far. -ı + < Ar. ḳallāş) "kalleş, hileci güzel" (**BV** 153/7)

şūḫ-ı kebūter-bāz (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. kebūter-bāz) "güvercin besleyen, yetiştiren, satan işveli güzel" (**NŞ** 545/5)

şūḫ-ı lu‘bet (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. lu‘bet) “hayranlık uyandıran güzel” (**BV** 631/3)

şūḫ-ı māhir (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. māhir) “hünerli, maharetli güzel” (**FŞ** SF80b/70)

şūḫ-ı meh-peyker (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. meh-peyker) “yüzü ay gibi parlak ve güzel olan, ay yüzlü cilveli, nazlı (sevgili)” (**FK** 110/1)

şūḫ-ı meh-veş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. meh-veş) “ay gibi güzel olan işveli sevgili” (**FK** 627/6, 707/6)

şūḫ-ı mekkār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. mekkār) “hileci sevgili” (**GS** 357/8)

şūḫ-ı melīḥ (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. melīḥ) “güzeller güzeli” (**BV** 655/13)

şūḫ-ı merdüm-küş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. merdüm-küş) “katil sevgili” (**GS** 249/9)

şūḫ-ı merġūb (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. merġūb) “rağbet edilen, beğenilen güzel” (**LM** R237a/2369)

şūḫ-ı mestāne (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. mestāne) “sarhoş sevgili; göz” (**BV** 556/3)

şūḫ-ı mest-i ḫᵛāb-ālūd (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. mest + < Far. -i + < Far. ḫᵛāb-ālūd) “uykulu sarhoş güzel” (**NŞ** 518/6)

şūh-ı mevzūn (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. mevzūn) “ölçülü, güzel sevgili” (**FK** 684/16)

şūḫ-ı mey-fürūş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. mey-fürūş) “şarap satan, meyhaneci güzel” (**BV** 580/7)

şūḫ-ı nā-dān (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nā-dān) “cahil, kaba güzel; sevgili” (**FK** 89/5; **NŞ** 648/6)

şūḫ-ı nāvek-fiken (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nāvek-fiken) “ok atan güzel; sevgili” (FK 333/2)

şūḫ-ı nāzenīn (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nāzenīn) “nazlı, işveli güzel” (**NŞ** 36/5)

şūḫ-ı nev-cevān (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nev-cevān) “yiğit, genç güzel; sevgili” (**FK** 161/7)

şūḫ-ı nūş-leb (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nūş-leb) “tatlı dudağının oynaklığı, neşesi” (BV 84/1)

şūḫ-ı perī-peyker (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. perī-peyker) “peri gibi güzel olan güzel” (**BV** 335/2; **FK** 454/1; **NŞ** 194/8)

şūḫ-ı ra‘nā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ra‘nā) “güzel, şuh kadın” (**GS** 75/4, 89/5; **FK** 784/1)

şūḫ-ı sebzā-reng (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sebzā-reng) "yeşil renkli güzel" (**FŞ** SF57a/47)

şūḫ-ı sengīn-dil (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sengīn-dil) "taş yürekli (merhametsiz) güzel" (**BV** 575/6)

şūḫ-ı sim-ber (< Far. şūḫ + < Far. -ı+ < Far. sim-ber) "gümüş göğüslü coşkun sevgili" (**NŞ** 554/4)

şūḫ-ı sīmīn-ber (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sīmīn-ber) "gümüş göğüslü güzel" (**FK** 110/6; **GS** 33/1)

şūḫ-ı simīn-ten (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sīmīn-ten) "gümüş tenli güzel" (**BV** 543/1)

şūḫ-ı sitemgār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sitemgār) "sitem edici, şuh kadın" (**GS** 13/2, 34/5)

şūḫ-ı sitem-ger (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sitem-ger) "sitem edici, şuh kadın" (**BV** 340/1, 358/2; **FK** 165/1; **GS** 859/1)

şūḫ-ı sitem-kār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sitem-kār) "sitem edici, şuh kadın" (**FK** 266/7, 661/3, 687/1; **GS** 113/2)

şūḫ-ı sitem-kāre (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. sitem-kāre) "sitem edici, şuh kadın" (**FK** 688/69)

şūḫ-ı şeker-güftār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. şeker-güftār) "şeker sözlü güzel" (**FK** 229/2)

şūḫ-ı şeker-ḫand (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. şeker-ḫand) "tatlı gülüşlü sevgili" (**FŞ** SF83a/22)

şūḫ-ı şeng (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. şeng) "neşeli, kıvrak güzel; sevgili" (**NŞ** 282/6)

şūḫ-ı şīrīn-kār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. şīrīn-kār) "davranışları güzel sevgili" (**BV** 110/3; **GS** 296/4)

şūḫ-ı şīrīn-zebān (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. şīrīn-zebān) "tatlı dilli güzel" (**Sİ** R403b/5110)

şūḫ-ı tersā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. tersā) "Hristiyan sevgili" (**GS** 583/3)

şūḫ-ı tünd-ḫū (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. tünd-ḫū) "sert yaratılışlı kıvrak (sevgili)" (**BV** 304/4)

şūḫ-ı yaġmāyī (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. yaġmāyī) "yağmacılık yapan güzel (sevgili)" (**BV** 37/4)

şūḫ-ı ẓālim (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ẓālim) "zalim, işveli güzel" (**BV** 652/9)

şūḫ-ı ẓarīf (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ẓarīf) "letafetli, güzel sevgili" (**FK** 685/8)

tār-ı zirih (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. zirih) "sevgilinin halka halka olan saçının teli" (**Sİ** R364b/1078)

teşrīf-i yār (< Ar. teşrīf + < Far. -i + < Far. yār) "sevgilinin gelmesi, buyurması, şereflendirmesi" (**NŞ** 182/1)

teẕerv-i dil-keş (< Ar. teẕerv + < Far. -i + < Far. dil-keş) "gönül çekici sülün; sevgili" (**FK** 123/6)

tezerv-i ḫırāmende (< Ar. tezerv + < Far. -i + < Far. ḫırāmende) "salına salına yürüyen sülün; sevgili" (**Sİ** R391a/3843)

türk-i çābük (< Tr. türk + < Far. -i + < Far. çābük) "aceleci güzel" (**GS** 634/1)

ṭārīḳ-ı yārlıġ (< Ar. ṭārīḳ + < Far. -ı + < Far. yār + < Tr. -lıġ) "sevgililik yolu" (**GS** 249/2)

ümīd-i la'l-i cān-perver (< Far. ümīd + < Far. -i + < Ar. la'l + < Far. -i + < Far. cān-perver) "(sevgilinin) ruh besleyen, gönül açan kırmızı renkli dudağının ümidi" (**BV** 90/5)

ümmīd-vār-ı vaṣl-ı cānān (< Far. ümmīd-vār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Far. cānān) "sevgiliye kavuşmada ümitli" (**BV** 312/4)

vāṣıl-ı cānān (< Ar. vāṣıl + < Far. -ı + < Far. cānān) "sevgiliye kavuşma" (**HE** 6a/424)

vaṣl-ı cānān (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Far. cānān) "sevgiliye kavuşma" (**BV** 33/2)

verd-i gülistān (< Ar. verd + < Far. -i + < Far. gülistān) "gül bahçesinin gülü; sevgili" (**HE** 22a/1896)

viṣāl-i kūy (< Ar. viṣāl + < Far. -i + < Far. kūy) "köye ulaşma, sevgiliye kavuşma" (**GS** 863/1)

yār (< Far.) "sevgili, dost" (**BV** 10/6, 38/1, 140/5, 285/7, 334/2, 503/7; **FK** 53/9, 108/3, 290/7, 308/7, 433/1; **GS** 1/1, 22/3, 100/2, 207/9, 308/2, 406/1; **NŞ** 11/7, 110/1, 213/1, 229/7, 304/7; **FŞ** SF46b/20, SF64b/120, SF67b/22, SF88a/79, SF91b/41; **HE** 3a/172, 5b/366, 16a/1348, 22b/1966, 23a/2002, 29b/2614; **LM** R215b/117, R222a/815, R224a/1000, R224a/1007; **Sİ** R358a/378, R372a/1857, R385a/3193, R404a/5159; **SS** R308b/240, R316a/979, R316b/1038, R327a/2172, R343a/3893)

yārān (< Far.) "dostlar, sevgililer" (**NŞ** 25/7; **SS** R320b/1444, R336a/3146)

yār-ı 'azīz (< Far. yār + < Far. -ı + < Ar. 'azīz) "değerli sevgili" (**GS** 5b-F2/4)

yār-ı dil-peẕīr (< Far. yār + < Far. -ı + < Far. dil-peẕīr) "gönül alan sevgili" (**BV** 495/1)

yār-ı gül-ruḫ (< Far. yār + < Far. -ı + < Far. gül-ruḫ) "gül yanaklı sevgili" (**NŞ** 70/3)

yār-ı vefā-dār (< Far. yār + < Far. -ı + < Ar. vefā + < Far. dār) "dert ortağı ve vefalı sevgili" (**FK** 53/6; **NŞ** 656/46; **HE** 23a/2002, 23a/2004)

yārī (< Far.) "sevgili, dostlukla ilgili" (**BV** 485/6, 572/1; **FK** 170/6; **GS** 492/5, 580/1, 595/4, 681/2, 683/105; **NŞ** 359/7, 622/1; **FŞ** SF102a/54, SF103a/130; **HE** 24a/2088, 38a/3440)

yār-i bāḳī (< Far. yār + < Far. -i + < Ar. bāḳī) "ebedi sevgili" (**GS** 280/7)

yār-i ġam-güsār (< Far. yār + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. güsār) "dert ortağı sevgili" (**FK** 602/9)

yār-i vefā-dār (< Far. yār + < Far. -i + < Ar. vefā + < Far. dār) "dert ortağı ve vefalı sevgili" (**FK** 525/1)

yārlıġ (< Far. yār + < Tr. -lıġ) "sevgili olma, dostluk" (**BV** 196/1, 363/10; **FK** 158/4, 240/7, 409/6, 689/317, 787/1; **GS** 192/3, 249/2, 308/2, 580/2, 586/8; **NŞ** 217/1, 571/8; **HE** 20a/1741; **Sİ** R357a/289, R365b/1155, R376b/2295, R380a/2692; **SS** R319b/1368, R342a/3765, R351a/4711)

yārlıḳ (< Far. yār + < Tr. -lıḳ) "sevgili olma, dostluk" (**BV** 554/7, 635/8; **GS** 479/6; **NŞ** 435/2, 494/3; **FŞ** SF92b/126; **HE** 23a/2019; **LM** R234a/2030; **Sİ** R357b/347, R401a/4842, R403b/5089; **SS** R320b/1444)

zād-ı serv-i nev-cevān (< Ar. zād + < Far. -ı + < Far. serv + < Far. -i + < Far. nev-cevān) "genç sevgilinin azığı" (**GS** 461/3)

zehr-i giyeh (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. giyeh) "bitkinin zehri; sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin zehri" (**LM** R243a/2974)

zirih (< Far.) "zırh; *mec.* sevgilinin halka halka saçı" (**FK** 555/1, 555/1; **GS** 303/2; **FŞ** SF52b/45; **Sİ** R362a/778, R364b/1078, R375a/2169, R389b/3647; **HE** 1b/27, 25a/2192, 34a/3037)

2.2.9. Sevgilisi Olmama ve İlgili Kavramlar

āfetsiz (< Ar. āfet + < Tr. -siz) "afetsiz, sevgilisiz" (**GS** 315/4)

aysız "ayı olmayan, sevgilisiz" (**BV** 135/1; **FK** 471/2, 668/7)

bī-yār (< Far.) "sevgilisiz" (**FŞ** SF99b/213; **Sİ** R381a/2790; **FK** 283/4; **GS** 259/7)

cānānsız (< Far. cānāne + < Tr. -sız) "sevgilisiz" (**SS** R319a/1328; **BV** 468/5; **GS** 172/4, 172/7; **NŞ** 215/1, 398/5)

dil-dārsız (< Far. dil-dār + < Tr. -sız) "sevgilisiz, yarsız" (**GS** 212/4; **NŞ** 654/33)

mihrsiz (< Far. mihr + < Tr. -siz) "sevgilisiz, güneşsiz" (**FŞ** SF91a/93; **GS** 151/6, 213/7)

mihrsizlıġ (< Far. mihr + < Tr. -siz +lıġ) “sevgilisiz, güneşsiz” (**FK** 689/318)

mihrsizlik (< Far. mihr + < Tr. -siz +lik) “sevgilisiz, güneşsiz” (**GS** 306/1; **SS** R319a/1321)

yārsız (< Far. yār + < Tr. -sız) “yarsız, sevgilisi olmayan” (**BV** 140/5, 140/6, 178/1, 178/3; **FK** 154/9; **GS** 41/7, 114/2, 212/1, 212/3; **NŞ** 178/1, 178/3, 216/5, 491/3, 509/6, 622/7, 654/34; **HE** 23a/2005, 23a/2008)

yārsızlıġ (< Far. yār + < Tr. -sız +lıġ) “sevgilisizlik” (**BV** 418/7; **FK** 158/4)

2.2.10. Rakip ile İlgili Kavramlar

raḳīb (< Ar.) “rakip; sevgiliye âşık olan diğerleri” (**FK** 28/4, 103/3, 286/1, 340/4, 523/2, 598/9; **GS** 25/2, 163/1, 202/2, 223/2, 265/3, 301/4; **NŞ** 49/1, 149/4, 203/4, 308/7, 412/5; **BV** 27/1, 49/5, 223/6, 471/3, 504/2, 636/2; **FŞ** SF63b/10, SF75b/34, SF78b/87, SF85b/76, SF88a/92; **HE** 5b/395, 25a/2203; **LM** R219b/502, R232b/1864; **Sİ** R356b/244, R376a/2263, R381b/2852, R383a/3002; **SS** R308b/207, R312b/660, R316b/1031, R352b/4888)

raḳībā (< Ar.) “ey rakip” (**GS** 602/2; **NŞ** 247/5, 369/5)

raḳībī (< Ar. raḳīb + < Far. ī) “bir rakip, bir rakip gibi” (**GS** 682ı/3)

raḳīb-i ḫāne-perdāz (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. ḫāne-perdāz) “ev düzenleyen, hane kuran rakip” (**BV** 279/4)

rākib-i meh-veş (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. meh-veş) “ay gibi, güzel rakip” (**BV** 638/4)

rakib-i tīre (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. tīre) “kötü rakip” (**FK** 11/2)

raḳīb-i tīre-manẓar (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. tīre + Ar. manẓar) “kara yüzlü rakip” (**GS** 25/2)

rekīb (< Ar.) “rakip, yarışan, bir yarışta, aynı şeyi elde etmeye uğraşan” (**SS** R325a/1946)

2.2.11. Cilve, Naz, Eda ile İlgili Kavramlar

‘işve (< Ar.) “cilve, naz” (**GS** 44/1, 54/5, 244/6, 452/6, 532/6; **NŞ** 109/2, 239/2, 262/2, 336/4, 359/4; **HE** 2b/106, 11a/869, 35b/3192, 38b/3459; **LM** R242a/2862; **Sİ** R398b/4625, R398b/4627; **SS** R312a/593;**FK** 51/1, 126/7, 289/6, 348/2, 477/12, 553/5, 688/35; **BV** 17/5, 43/4, 140/3, 212/6, 317/1, 580/2)

‘işve-ger (< Ar. işve + < Far. ger) “cilveli, nazlı” (**GS** 75/4, 452/8; **FK** 174/4, 487/3, 488/8, 688/17; **BV** 140/3, 375/2)

‘işve-i peydā (< Ar. ‘işve + < Far. -i + < Far. peydā) “meydanda olan naz, görünür naz” (**GS** 532/6)

‘işve-sāz (< Ar. ‘işve + < Far. sāz) “işveli, cilveli” (**SS** R350b/4694)

āġāz-ı nāz (< Far. āġāz + < Far. -ı + < Far. nāz) “naz etmeye başlama” (**Sİ** R406a/5358)

büt-i nāzenīn (< Far. büt + < Far. -i + < Far. nāzenīn) “nazlı, cilveli güzel” (**NŞ** 21/6)

cemīle (< Ar.) “hoşa gitme için yaranma, cilve, güzel kadın” (**LM** R240a/2659; **BV** 146/6)

cilve (< Ar.) “naz, eda” (**FŞ** SF47b/50, SF48a/19, SF52a/23, SF58b/82, SF67b/36; **HE** 1b/35, 2b/103, 12b/1025, 24a/2109, 31b/2803; **LM** R216b/244, R222a/791, R224a/1002, R228b/1485; **Sİ** R354b/35, R359b/549, R374a/2055, R391a/3841; **SS** R307a/53, R317a/1086, R326b/2095, R343a/3863; **BV** 4/1/1, 78/6, 88/3, 188/8, 225/4, 301/2; **FK** 20/4, 108/4, 263/3, 307/5, 479/2; **GS** 13/4, 37/5, 126/3, 163/5, 219/5, 327/6; **NŞ** 1/4, 139/7, 200/1, 308/6, 408/2, 434/5)

cilve-āġāz (< Ar. cilve + < Far. āġāz) “naz etmeye başlama” (**GS** 9b-F2/20)

cilve-ārā (< Ar. cilve + < Far. ārā) “cilveye benzeyen” (**LM** R233a/1940, R230b/1676; **FŞ** SF61a/67)

cilve-ārāy (< Ar. cilve + < Far. ārāy) “cilveye benzeyen” (**LM** R221b/719)

cilve-āyīn (< Ar. cilve + < Far. āyīn) “cilveye benzeyen, cilve gibi” (**Sİ** R402b/5018)

cilve-gāh (< Ar. cilve + < Far. gāh) “cilve yeri , cilve edilecek yer” (**LM** R244a/3080, R248b/3536; **Sİ** R356b/218, R356b/236, R373b/2011, R382a/2854; **SS** R319b/1359, R327b/2213, R340a/3576, R341a/3683; **FŞ** SF99a/166; **HE** 1b/36, 9b/738; **FK** 210/5, 415/5, 498/5; **BV** 76/4, 632/1; **GS** 519/6, 659/4, 683/4)

cilve-ġāh (< Ar. cilve + < Far. ġāh) “cilve yeri, görünme yeri” (**LM** R228a/1387)

cilve-gāh-i ḥüsn (< Ar. cilve + < Far. gāh + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “(sevgilinin) güzelliğini ortaya çıkardığı yer; Allah’ın tecellisi” (**BV** 224/3)

cilve-geh (< Ar. cilve + < Far. geh) “cilve yeri, cilve edilecek yer” (**HE** 6a/397, 6b/475, 15a/1242, 24a/2093; **LM** R215b/120, R225a/1109; **SS** R319a/1307, R326a/2059, R331a/2565, R337a/3229; **FK** 553/3; **BV** 78/8, 422/8; **GS** 351/1; **NŞ** 65/6, 111/6, 603/6)

cilve-ger (< Ar. cilve + < Far. ger) “cilveli, cilve eden” (**FŞ** SF55a/62, SF57a/59, SF66a/115; **HE** 3b/202, 8b/641, 18a/1519, 20a/1724, 31a/2784, 34a/3047, 40b/3667; **LM** R244a/3069; **Sİ** R354b/35, R360a/612, R374b/2118, R401b/4892, R420b/7077; **SS** R307a/94, R309b/303, R324b/1908, R329a/2394, R341b/3696; **FK** 357/2, 597/2; **BV** 1/7,

84/1, 170/3, 279/3, 321/7, 340/6, 402/2, 518/6; **GS** 1/6, 24/7, 169/4, 354/6, 520/3, 594/4; **NŞ** 1/3, 117/2, 289/2, 319/6, 476/2, 507/8)

cilve-gerlıḳ (< Ar. cilve + < Far. ger + < Tr. -lıḳ) “cilveli olma, cilve ederlik” (**FŞ** SF67b/34)

cilve-gerlik (< Ar. cilve + < Far. ger + < Tr. -lik) “cilveli olma, cilve ederlik” (**BV** 352/4; **GS** 10b-F2/12; **NŞ** 2/3)

cilve-i evvel (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. evvel) “ilk cilve” (**HE** 35b/3204)

cilve-i ḳad (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “cilveli, işveli boy” (**FK** 57/4)

cilve-i ḳadd (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “cilveli, işveli boy” (**BV** 458/1)

cilve-i nāz (< Ar. cilve + < Far. -i + < Far. nāz) “naz cilvesi” (**BV** 643/1; **GS** 777/1; **NŞ** 570/6; **HE** 2b/103)

cilve-i pervāz (< Ar. cilve + < Far. -i + < Far. pervāz) “uçma cilvesi” (**BV** 6/4)

cilve-i vaṣl (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma cilvesi” (**GS** 509/3)

cilvelıġ (< Ar. cilve + < Tr. -lıġ) “cilveli” (**BV** 298/4)

cilve-nümā (< Ar. cilve + < Far. nümā) “cilve gösteren, cilve eden, cilve yapan” (**SS** R338a/3319, R344b/4027; **SS** R311b/512, R335a/3013)

cilve-nümāy (< Ar. cilve + < Far. nümā) “cilve yapan, cilve eden” (**NŞ** 576/3; **SS** R311a/471, R311a/501, R327a/2173)

cilve-nümāy (< Ar. cilve + < Far. nümāy) “cilve gösteren, cilve eden, cilve yapan” (**SS** R331a/2614)

cilve-sāz (< Ar. cilve + < Far. sāz) “cilveli” (**FŞ** SF51a/107; **HE** 6a/397, 7a/501, 9b/733, 16a/1355, 18b/1566, 37a/3336; **Sİ** R354b/21, R355a/98, R397a/4455; **FK** 263/5; **GS** 221/1, 492/4)

cilve-sāzī (< Ar. cilve ++ < Far. sāzī) “cilve eden, cilveli” (**LM** R216b/195)

cilve-yi nāz (< Ar. cilve + < Far. -yi + < Far. nāz) “naz cilvesi, edalı tavır” (**SS** R310b/441)

delāl (< Ar.) “naz, işve” (**LM** R239b/2604; **SS** R317a/1096; **FK** 225/7, 578/2)

edā-yı ma‘nevī (< Ar. edā + < Far. -yı + < Ar. ma‘nevī) “manevi cilve” (**GS** 676/5)

ġayr-ı nāz (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < nāz) “başka naz, cilve” (**BV** 282/3)

girişme (< Far.) “naz, cilve, işve” (**Sİ** R388a/3488)

ġunc (< Far.) “naz, cilve, eda” (**FK** 225/7, 578/2; **LM** R239b/2604; **SS** R317a/1096; **GS** 40/3)

işve (< Ar.) “cilve, naz, işve” (**NŞ** 657/8)

işve-gerlik (< Ar. işve + < Far. ger + < Tr. -lik) “cilveli, nazlı” (**GS** 10b-F2/16)

nāz (< Far.) “naz, eda” (**FK** 40/4, 114/2, 275/6, 355/1, 573/3; **GS** 52/6, 65/9, 110/5, 194/1, 204/2, 337/2; **NŞ** 29/3, 159/1, 200/1, 311/9, 441/2, 509/4; **BV** 43/3, 109/3, 282/1, 317/1, 498/1, 549/3, 667/2; **FŞ** SF53b/17, SF58b/114, SF75b/12, SF81b/5; **HE** 8b/635, 13b/1123, 15a/1271, 25a/2194, 26a/2270; **LM** R222a/791, R236b/2300, R242a/2862, R245a/3209; **Sİ** R359a/489, R364a/1020, R380b/2730, R387b/3480; **SS** R310a/391, R314b/836, R325b/1996, R329a2396, R343a/3898)

nāz-āsā (< Far.) “naza benzer” (**FK** 63/6)

nāzenīn (< Far.) “nazlı, cilveli, edalı” (**FK** 84/1, 173/2, 263/2, 446/6, 447/1, 594/3; **GS** 376/5, 464/2, 556/3; **NŞ** 21/6, 36/5, 181/5, 342/8; **BV** 53/3, 109/4, 230/2, 290/1, 542/1; **FŞ** SF55a/52, SF58b/114, SF77a/149, SF79b/64, SF84b/87; **HE** 38a/3447; **Sİ** R403b/5090, R405a/5249; **SS** R312a/591, R317a/1085, R318a/1233, R338b/3399, R340b/3618)

nāzenīn (< Far.) “nazlı” (**FŞ** SF52a-11)

nāzenīnlıġ (< Far. nāzenīn + < Tr. -lıġ) “cilveli” (**FK** 219/1)

nāziş (< Far.) “naz” (**LM** R239a/2571)

nāz-perver (< Far.) “naz eden” (**GS** 435/1)

nāz-perverd (< Far.) “naz içinde büyümüş, nazlı” (**FK** 438/1, 822/1; **GS** 365/1, 619/3; **BV** 407/2; **FŞ** SF50b/53; **LM** R217a/261, R223b/938, R236b/2300; **Sİ** R403a-60; **HE** 35b, 40b)

şem‘-i cilve-sāzī (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. cilve + < Far. sāzī) “cilve eden, cilveli mum” (**LM** R216b/195)

şīve (< Far.) “naz, eda, usul” (**BV** 491/7, 539/6, 624/7; **FK** 79/7, 139/4, 293/4, 335/1, 443/6, 537/7; **GS** 125/4, 233/4, 312/4, 349/6, 411/7, 586/7; **NŞ** 260/4, 307/2, 341/5, 407/8, 600/4; **FŞ** SF52b/27, SF80b/57, SF82b/83, SF87b/37, SF91a/105; **HE** 14b/1204, 18b/1579, 26b/2343, 29a/2590, 36a/3214; **LM** R225a/1093; **Sİ** R355a/49, R375a/2131, R380b/2741, R399a/4664, R403b/5119; **SS** R339a/3436, R348b/4437)

şīve’ī (< Far.) “naz, eda, usul” (**FŞ** SF73b/92)

şīve-i nāz (< Far. şīve + < Far.-i+ < Far. nāz) “edalı tavır” (**HE** 36a/3250)

şīvelıġ (< Far. şīve + < Tr. -lıġ) “nazlı, cilveli” (**FK** 570/5)

şīvelig (< Far. şīve + < Tr. -lig) “nazlı, cilveli” (**GS** 682d/2)

şīvelik (< Far. şīve + < Tr. -lik) “nazlı, cilveli” (**HE** 16b/1379)

şīvesiz (< Far. şīve + < Tr. -siz) "nazsız, edasız" (**FK** 29/6)

şūḫ-ı bī-pervāy (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bī-pervāy) "korkusuz, nazlı ve cilveli sevgili" (**FK** 658/7; **NŞ** 543/5)

şūḫ-ı cilve-nümā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. cilve + < Far. nümā) "cilve yapan güzel" (**SS** R338a/3319)

şūḫ-ı ḫammār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḫammār) "işveli şarapçı, cilveli güzel; meyhaneci sevgili" (**NŞ** 151/6)

şūḫ-ı ḫod-ārāy (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. ḫod-ārāy) "kendini süsleyen, kendini metheden, mağrur, işveli ve cilveli güzel" (**NŞ** 15/7)

Aşk, Sevgi ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Hisler, Duygular ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Arapça, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Aşk ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 2 "Ar. + Far." ve 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça, 1 Farsça ve 165 isim tamlaması; "Sevme, Sevgi ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 4 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 7 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 12 isim tamlaması; "Sevda ve İlgili Kavramlar" bölümde 4 Farsça kelime ve 21 isim tamlaması; "Gönül ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Ar.", 22 "Far. + Tr.", 7 "Ar. + Far." ve 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 69 Farsça, 11 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 92 isim tamlaması; "Gönülsüzlük ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Âşık ve İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr.", 9 "Far. + Tr." ve 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 12 Farsça kelime ve 43 isim tamlaması; "Sevgili ve İlgili Kavramlar" bölümünde 9 "Ar. + Far.", 5 "Ar. + Tr.", 7 "Far. + Ar.", 2 "Ar. +Tr." ve 9 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 64 Farsça, 16 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 340 isim tamlaması; "Sevgilisi Olmama ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 7 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime; "Rakip ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Arapça ve 4 isim tamlaması; "Cilve, Naz, Eda ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 16 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr.", 5 "Far. + Tr." ve 3 "Ar. + Far. +Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte bu bölümde 6 Arapça kelime ve 19 isim tamlaması yer almaktadır.

2.3. Psikolojik Durumlar ile İlgili Kavramlar

2.3.1. Hâl- Davranış ile İlgili Kavramlar

a‘māl (< Ar.) “işler, hareketler, davranışlar” (**GS** 162/6; **NŞ** 250/8; **FŞ** SF107a/105; **HE** 16b/1387, 18a/1540, 28b, 29a/2557; **SS** R353a/4962; **FK** 704)

aḥvāl (< Ar.) “durumlar, hâller” (**BV** 7/8, 16/4, 172/1, 276/2, 307/6, 408/5, **GS** 20/8, 157/6, 407/2, 4515/2, 609/5, 642/6; **NŞ** 60/2, 161/5, 297/7, 353/4, 564/3, 698, 709/37; **FK** 44/3, 129/6, 297/1, 330/4, 552/3, 689/288, 787/1; **FŞ** SF104b/138, SF96b/15, SF50a/85, SF62b/49; **HE** 16a/1365, 20b/1791, 26b/2340, 40a/3614; **LM** R223a/867, R223b/948, R231b/1796, R235a/2148, R247b/3441; **Sİ** R365b/1148, R367a/1322, R375b/2216, R392b/3986, R420b/7057; **SS** R320b/1472, R331b/2626, R338b/3381, R343b/3941)

aḥvāl-ı nihānī (< Ar. aḥvāl + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizli hâller, durumlar” (**FŞ** SF96b/15)

aḥvālī (< Ar. aḥvāl + < Far. ī) “bir hâl, hâl durumla ilgili” (**SS** R337a/3232)

aḥvāl-i ḫarāb (< Ar. aḥvāl + < Far. -i + < Ar. ḫarāb) “kötü durum” (**BV** 369/1)

aḥvāl-i tebāh (< Ar. aḥvāl + < Far. -i + < Far. tebāh) “kötü durum” (**NŞ** 492/9)

bed-hāl (< Far. bed + < Ar. ḥāl) “hâli kötü olan, düşkün” (**BV** 121/2, 160/1, 243/1, 245/4, 356/6, 484/1, 673; **FK** 108/3, 336/7; **FŞ** SF94a/116; **LM** R243a/2981; **Sİ** R378a/2453; **SS** R325a/1953, R342a/3750; **NŞ** 478/1, 537/6)

cümle-i ḥāl (< Ar. cümle + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “tüm vaziyet, hâl” (**HE** 35b/3176)

cümle-i ḥālāt (< Ar. cümle + < Far. -i + < Ar. ḥālāt) “tüm vaziyetler, hâller” (**HE** 9b/753)

eṭvār (< Ar.) “tavırlar, hâl ve hareketler” (**FK** 102/1, 253/7, 354/6, 650/6, 689/194; **NŞ** 231/7, 240/1, 469/7, 579/1, 658/25; **BV** 12/9, 128/2, 284/7, 546/8; **HE** 18a/1546; **LM** R248a-38; **Sİ** R361b/731)

eṭvārlıḳ (< Ar. eṭvār + < Tr. -lıḳ) “tavırlar, hâl ve hareketler” (**HE** 9b/739, 42a/3782)

evżā‘ (< Ar.) “hâller, vaziyetler, tavırlar” (**FK** 61/6, 569/7, 688/94; **GS** 271/5, 683/71; **NŞ** 433/6; **BV** 571/8; **FŞ** SF103b/57, SF49a/12; **LM** R248a-38; **Sİ** R405a/5262)

ḥal (< Ar.) “hâl, oluş, duruş, durum, vaziyet” (**FŞ** SF105b/61, SF91a/96, SF54a/48, SF63b/112, SF65a/45; **HE** 3a/150, 12b/1018, 14a/1164, 23b/2035, 25b/2239, 26b/2340; **LM** R215b/101, R222b/862, R224b/1040, R234a/2028; (**Sİ** R373b/2012, R375b/2195, R383b/3018, R393b/4082, R402b/5019; **SS** R314a/808, R317a/1106, R325b/2020, R335a/3016,)

ḥāl (< Ar.) “hâl, oluş, duruş, durum, vaziyet” (**GS** 3b-F2/20, 14/5, 102/9, 203/4, 316/5, 400/1, 506/1; **NŞ** 11/1, 104/1, 207/1, 318/5, 405/1, 510/5, 601/1, 709/11; **BV** 60/4, 148/1, 160/2, 283/4, 373/3, 512/7, 560/4, 576/6; **FK** 10/6, 110/7, 239/6, 303/1, 450/2, 595/4)

ḥālāt (< Ar.) “hâller, keyfiyetler” (**FŞ** SF100a/37, SF95b/117, SF67a/85, SF70b/34; **HE** 9b/753, 20b/1756; **LM** R237a-28, R237b/2397, R240a/2723; **Sİ** R361a/690, R362b-11, R364b/1057, R403a/5055, R412a/6100; **GS** 4a-F2/2; **SS** R332a/2716, R352a/4852)

ḥālet (< Ar.) “hâl, durum, tavır, vaziyet” (**FK** 37/5, 139/1, 271/1, 300/4, 401/7, 575/1, 613/4; **GS** 18/3, 80/1, 162/4, 203/5, 339/5, 374/3; **NŞ** 56/4, 128/4, 299/7, 353/2, 402/3, 468/3, 607/12, 660/4; **BV** 42/7, 183/3, 207/3, 281/4, 426/1, 587/3, 603/7; **FŞ** SF103a/136, SF91b/9, SF52b/39, SF63a/68, SF74b/48; **HE** 6b/485, 17b/1478, 31a/2766, 33b/2999, 41a/3699, 43b/3923; **LM** R216a/184, R223a/892, R224b/1044, R233b/2004, R248a/3507; **Sİ** R381a/2802, R390b/3750, R394b/4183, R402b/5023; **SS** R309b/347, R324b/1878, R326a/2065, R336a/3125, R352a/4801)

ḥāletî (< Ar. ḥālet + < Far. î) “bir hâl, hâl ve durumla ilgili” (**FŞ** SF56a/96; **GS** 681/7)

ḥālet-i pinhān (< Ar. ḥālet + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli hâller” (**HE** 6b/485)

ḥālet-i tebāh (< Ar. ḥālet + < Far. -i + < Far. tebāh) “harap olmuşun hâli” (**GS** 562/6)

lisān-ı ḥāl (< Ar. lisān + < Far. -ı + < Ar. ḥāl) “hâl dili, meram” (**NŞ** 106/2, 150/7, 361/2)

ḥarekāt (< Ar.) “davranışlar, hareketler” (**FK** 92/3; **GS** 79/6, 87/3, 226/4; **NŞ** 286/1, 709/29; **HE** 2a/42, 28b/2517)

ḥareket (< Ar.) “davranış, iş, tutum” (**FK** 290/6; **GS** 87/3, 226/4, 374/4; **HE** 4b/289; **LM** R215a/45, R217a-7, R228a/1393; **Sİ** R397a-49, R412a-75; **SS** R307a/49, R323b/1801, R343a/3875)

hem-ḥāl (< Far. hem + < Ar. ḥāl) “bir hâlde bulunan, hâlleri birbirine benzeyen” (**GS** 203/4)

hem-ḥāle (< Far. hem + < Ar. ḥāle) “aynı hâlde bulunan” (**GS** 569/6)

ḫoş-ḥāl (< Far. ḫoş + < Ar. ḥāl) “geçimi yolunda olan, iyi durum” (**FK** 29/6, 108/3, 234/7, 490/3, 566/4, 689/69; **GS** 376/1, 376/2, 577/5; **NŞ** 423/2; **BV** 150/1, 356/6, 373/6, 408/8, 585/5; **LM** R238b/2521)

ḫōş-ḥāl (< Far. ḫoş + < Ar. ḥāl) “geçimi yolunda olan, iyi durum” (**Sİ** R390b/3790, R393a/4010, R400a/4741, R407a/5488; **FŞ** SF100a/27, SF64b/115, SF67a/88)

mecmū‘-ı aḥvāl (< Ar. mecmū‘ + < Far. -ı + < Ar. aḥvāl) “bütün durumlar, ahvaller” (**FŞ** SF81a/98)

meṣāliḥ (< Ar.) “işler, durumlar, haslar” (**FŞ** SF55b/37; **Sİ** R386b/3356, R410b/5933, R410b/5949; **SS** R321b/1571)

mu‘āmele (< Ar.) “davranış, hareket, tavır” (**BV** 695/1)

müşevveş-ḥāl (< Ar.) “karışık hal, durum” (**SS** R335b/3063; R335b/3063)

ṣāḥib-ḥāl (< Ar.) “hâl sahibi” (**FK** 689/420)

sīret (< Ar.) “bir kimsenin hâl ve davranışları” (**BV** 660/62; **FK** 243/3; **GS** 9/11; **FŞ** SF85b/42)

ṣūret-ı ḥāl (< Ar. ṣūret + < Far. -ı + < Ar. ḥāl) “görünen, dışa akseden durum, hâl” (**FŞ** SF61b/37)

ṣūret-i ḥāl (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “görünen, dışa akseden durum, hâl” (**GS** 175/7; **GS** 3b-F2/20; **HE** 20a/1729; **LM** R231b/1785; **SS** R332a/2692, R340b/3585, R353a/4908)

şāhid-i ḥāl (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “hâlin tanığı, şahidi” (**GS** 10a-F2/17)

şerḥ-ı aḥvāl (< Ar. şerḥ + < Far. -ı + < Ar. aḥvāl) “derdini, hâlini anlatma” (**FŞ** SF49a/14)

şerḥ-ı ḥāl (< Ar. şerḥ + < Far. -ı + < Ar. ḥāl) “hâli anlatma” (**FŞ** SF47b/13)

şerḥ-ı ḥālī (< Ar. şerḥ + < Far. -ı + < Ar. ḥālī) “hâli anlatma” (**FŞ** SF92b/138)

şerḥ-i ḥāl (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “hâli anlatma” (**FK** 11/7; **BV** 397/7; **GS** 25/7; **NŞ** 74/4; **LM** R231b/1789; **Sİ** R370b/1675, R370b/1675, R373a/1942; **SS** R347b/4368, R347b/4371; **NŞ** 654/28)

şīfte-aḥvāl (< Far. şīfte + < Ar. aḥvāl) “düşkün hâl” (**NŞ** 121/6)

şūrīde-ḥāl (< Far. şūrīde + < Ar. ḥāl) “hâli perişan olan” (**FŞ** SF48a/25; **GS** 2b-F2/2; **Sİ** R381a/2791)

ṭavr (< Ar.) “tavır” (**BV** 36/1, 215/7, 299/7, 318/6, 522/5; **FK** 198/6, 292/4, 326/2, 516/3, 689/300; **GS** 116/5, 254/7, 815/1; **NŞ** 128/4, 186/8, 290/4, 415/5, 658/24; **FŞ** SF47a/16, SF51a/91 , SF58b/121, SF73b/101, SF75b/6; **HE** 17b/1481, 23a/1985, 26a/2297, 30a/2654, 36b/3263; **LM** R240a/2731, R245b/3250; **Sİ** R360a/575, R377b/2442, R391b/3867, R393b/4084; **SS** R312a/603, R312a/603, R324b/1892, R334a/2928)

vażʻ (< Ar.) “koyma, duruş, tavır” (**FŞ** SF55b/34, SF69a/160, SF69a/33, SF74b/76, SF78a/49, SF78b/71; **HE** 3a/144, 11b/938, 12a/948, 21a/1805, 21b/1844, 28b/2515; **LM** R225b/1171, R243b/3012; **Sİ** R362b/856, R385b/3256, R388b/3574, R398a-52; **SS** R325b/2008, R331b/2654, R334a/2928, R351a/4730; **GS** 11b-F2/1, 245/6, 650/7, 682i/2, 683/47; **NŞ** 143/3; **FK** 178/7, 491/6, 493/3, 681/92; **BV** 12/8, 153/6, 571/8)

vaż‘lıḳ (< Ar. vaż‘ + < Tr. -lıḳ) “koyma, duruşlu, tavırlı” (**Sİ** R411b/6050)

ẓāḥir-i ḥāl (< Ar. ẓāḥir + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “görünen hal” (**HE** 43b/3945)

2.3.1.1. Acıma-Üzülme ile İlgili Kavramlar

āveḫ (< Far.) “eyvah, yazık” (**LM** R229a/1536; R227b/1384)

derdā (< Far.) “yazık, vah vah , eyvah” (**FK** 53/8; **BV** 426/1, 492/5; **GS** 544/5)

dirīġ (< Far.) “esirgeme, önleme, eyvah, yazık” (**FŞ** SF100a/17, SF97b/78; **HE** 19a/1629, 20b/1754, 23b/2046; **Sİ** R387b/3465, R406b/5410; **SS** R339a/3449; **FK** 136/7, 241/7, 436/7, 560/7; **GS** 249/9, 306/2; **NŞ** 287/5; **BV** 67/6)

dirīġā (< Far.) “eyvah, yazıklar olsun; önleme” (**FŞ** SF76b/136; **NŞ** 61/6)

dirīġī (< Far.) “esirgeme, önleme, eyvah, yazık” (**FŞ** SF97a/74)

efsūs (< Far.) “yazık, eyvah, hayıflanma” (**FK** 241/7; **FŞ** SF53a/39, SF73a/47, SF76b/135, SF88b/150, SF94a/92; **LM** R232b/1889; **BV** 566/6)

heyhāt (< Ar.) “yazık, ne yazık” (**FK** 47/6, 406/2, 662/4; **GS** 6/7, 79/5, 414/5, 562/5, 568/1, 593/4, 628/2; **NŞ** 251/5, 270/5; **BV** 13/3, 431/4, 659/3; **FŞ** SF52b/52, SF65b/87, SF73a/60, SF83b/100, SF98b/90; **LM** R216b/210, R241b/2808, R244a/3106, R246b/3367; **SS** R308b/230, R316a/995, R334b/2942, R348b/4477)

heyhātī (< Ar.) “yazık, ne yazık” (**GS** 593/4)

ėmgenmek “zahmet çekme, üzülme” (**BV** 372/7)

ökürmek “ağlama, üzülme” (**GS** 465/7)

vā-ḥasretā (< Ar.) “eyvah, yazık” (**FŞ** SF104a/86, SF95b/114; **GS** 189/6; **NŞ** 402/8; **HE** 3b/198)

vāy (< Far.) “eyvah, yazık” (**BV** 8/3, 94/3, 109/5, 250/5, 315/2; **FK** 88/5, 108/3, 152/1, 302/1, 410/7; **GS** 64/4, 91/1, 156/5, 225/4, 370/4; **NŞ** 15/1, 110/2, 153/5, 290/2, 302/5; **FŞ** SF104a/92, SF99a/143, SF72a/73, SF78b/67; **HE** 16b/1385, 23a/2021, 23b/2048, 25b/2236, 36b/3293, 38b/3472; **LM** R233a/1928, R238a/2459, R239a/2560, R243b/3034, R246b/3305; **Sİ** R416a/6472, R417a/6709; **SS** R315b/960, R319a/1313, R320a/1392)

vāyī (< Ar.) “eyvah, yazık” (**GS** 482/7)

veh (< Ar.) “yazık” (**BV** 12/3, 142/1, 202/5, 333/1, 444/2, 500/1; **FK** 12/1, 112/3, 294/3, 356/1, 453/1, 541/3; **GS** 11/7, 47/5, 111/9, 200/3, 277/4, 303/7; **NŞ** 10/1, 120/4, 205/3, 301/3, 402/4; **FŞ** SF76a/55, SF84b/89; **HE** 8b/641, 17a/1432, 23a/1984, 36b/3296; **LM** R216a/173, R226b/1318, R243a/2962; **Sİ** R359b/541; **SS** R348b/4474)

veyl (< Ar.) “veyl, yazık” (**FK** 7/4; **HE** 4a/219, 14a/1173)

veyl üyi (< Ar. veyl + < Tr. üyi) “yazık evi” (**HE** 14a/1173)

veylī (< Ar.) “vay, yazık” (**LM** R246b/3305)

2.3.1.2. Dert, Gam, Keder ve Üzüntü ile İlgili Kavramlar

‘adem-gām (< Ar.) “yokluk, yok olma gamı” (**LM** R216b/201)

‘ayn-ı ‘anā (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ‘anā) “dert kaynağı, meşakkatin ta kendisi” (**FK** 517/2)

‘ayn-ı belā (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela gibi” (**FK** 212/3)

‘ayn-ı melālet (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. melālet) “sıkıntı, gam kaynağı” (**FK** 621/3)

‘aẕāb (< Ar.) “işkence, üzüntü, keder” (**BV** 42/8, 78/6, 106/6, 369/3, 397/3, 533/6, 542/9; **FK** 16/5, 163/3, 456/6, 573/7, 688/100; **GS** 48/8, 289/3, 349/2, 386/6, 663/4; **NŞ** 28/8, 42/2, 50/3, 61/5, 172/9, 530/5, 564/4, 628/3; **FŞ** SF89b/79; **HE** 5b/369, 16a/1338, 17b/1507, 26b/2334, 37b/3363, 38b/3467, 41a/3721; **LM** R226b/1300)

‘azāb (< Ar.) “işkence, üzüntü, keder” (**NŞ** 117/6, 185/6; **Sİ** R356a/161)

‘aẕāb-ı elīm (< Ar. ‘aẕāb + < Far. -ı + < Ar. elīm) “çok acı veren işkence” (**GS** 708; **HE** 17b/1498)

‘azābī (< Ar. ‘azāb + < Far. ī) “işkence, üzüntü, keder ile ilgili” (**FK** 441/3)

aççıġ “acı, üzüntü, sızı” (**BV** 110/3/3, 110/8, 324/7, 336/6; **FK** 309/4; **GS** 230/4; **NŞ** 103/7, 116/7, 538/3; **FŞ** SF94b/7)

açıġ “acı, üzüntü, sızı” (**BV** 225/1, 254/2, 474/6/6; **FK** 223/7, 307/3, 310/1, 340/2, 684/12; **FŞ** SF58a/61, SF59b/60, SF93a/18, SF98b/97; **HE** 5a/310, 11a/892/893, 11b/931, 38a/3421, 42b/3851; **LM** R226b-17, R237b/2407, **Sİ** R380a/2685, R380b/2734, R392b/3990; **SS** R339b/3479; **GS** 274/3, 355/2, 712, 712/1, 716/1; **NŞ** 110/4, 162/6, 302/6, 302/9, 619/6)

açıḳ “acı, üzüntü” (**FK** 36/3, 227/7, 307/3, 399/5; **FŞ** SF69a/165; **HE** 30b/2736, 36b/3290; **LM** R236b/2284; **Sİ** R370a/1639; **SS** R323a/1733; **GS** 112/4)

açıḳlıḳ “acılı, kederli olma ” (**LM** R242a/2895)

‘adūd (< Ar.) “acıklı, ızdırap verici hâl” (**FŞ** SF87b/62; **Sİ** R373a/1955, R393a/4030, R406a/5363)

āhe (< Ar.) “bela” (**Sİ** R374b/2103, R374b/2125)

āh-ı derd-ālūd (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. derd-ālūd) “dert bulaşmış ah”(**BV** 544/1)

āh-ı ġuṣṣa-perverd (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ġuṣṣa +< Far. perverd) “keder veren feryat” (**GS** 771/1)

aḥzān (< Ar.) “kederler, sıkıntılar” (**FK** 3/7, 122/9, 246/4, 317/7, 423/7, 589/3; **GS** 86/6, 129/2, 481/2, 500/7, 654/1; **NŞ** 20/2, 492/9, 561/8; 569/2)

āşüfte-aḥvāl (< Far. āşüfte + < Ar. aḥvāl) “hâli perişan, perişan hâlde” (**Sİ** R380b/2752, R382b/2945, R416b/6676)

āşüfte-ḥāl (< Far. āşüfte + < Ar. ḥāl) “hâli perişan” (**BV** 622/1; **FK** 271/9, 379/1, 457/7, 649/1, 681/89; **GS** 167/4, 494/7, 637/1, 682b/10, 682f/10; **NŞ** 417/6, 709/30; **HE** 11b, 11b/922, 38a/3418, 42a/3811; **Sİ** R366b/1254, R382a/2900, R390a/3725, R393b/4095; **SS** R326a/2035)

āşüfte-ḥālī (< Far. āşüfte + < Ar. ḥālī) “hâli perişan” (**Sİ** R398b/4617)

āşüfte-i mecnūn (< Far. āşüfte + < Far. -i + < Ar. mecnūn) “perişan bir deli gibi” (**HE** 25a/2213)

āşüftelıġ (< Far. āşüfte + <Tr -lıġ) “perişanlık” (**FK** 57/6, 431/5; **GS** 682g/8; **NŞ** 583/6; **LM** R226b/1233, R237b/2386)

āşüftelıḳ (< Far. āşüfte + <Tr -lıḳ) “perişanlık” (**FK** 681/88)

āşüfte-veş (< Far.) “çılgınca seven, perişan gibi” (**Sİ** R375a/2179)

bā‘iṣ -i ġam (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam sebebi” (**NŞ** 102/5, 218/8)

bā‘iṣ-i āh (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Far. āh) “feryat, figan sebebi” (**FK** 357/4)

bā‘iṣ-i āzār (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Far. āzār) “incitme sebebi” (**FK** 290/3)

bā‘iṣ-i derd (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Far. derd) “gam, dert sebebi” (**BV** 204/2;**LM** R247b/3433)

bā‘iṣ-i ġaflet (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. ġaflet) “gaflet sebebi” (**FK** 562/9)

bā‘iṣ-i ġam (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam sebebi” (**FK** 689/39; **BV** 147/6)

bā‘iṣ-i ḫarḫar (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Far. ḫarḫar) “üzüntü, sıkıntı sebebi” (**BV** 641/3)

bār (< Far.) “yük, üzüntü” (**FK** 178/8; **NŞ** 190/4, 240/1, 296/1; **FŞ** SF85b/62; **Sİ** R384b/3135, R384b/3144, **SS** R323b/1790)

bār-ı endūh (< Far. bār + < Far. -ı + < Far. endūh “gam, keder yükü” (**FŞ** SF85b/62)

bār-ı hecr (< Far. bār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık yükü” (**NŞ** 190/4)

bār-ı melālet (< Far. bār + < Far. -ı + < Ar. melālet) “sıkıntı, gam yükü” (**FK** 178/8)

belā (< Ar.) “gam, keder, sıkıntı; *mec.* sevgili” (**FŞ** SF104a/95, SF90a/9, SF90b/68, SF49b/29, SF61b/6; **HE** 1b/16,20a/1705, 21b/1886, 23b/2040, 25a/2180; **LM** R217a/368,

R222a/788, R224b/1069, R233b/2006; **Sİ** R355a/48, R372a/1825, R375a/2162, R386b/3357; **SS** R307a/93, R312b/657, R316b/1039, R326b/2088; **FK** 15/3, 147/5, 284/1, 379/4, 475/3; **BV** 10/2, 59/6, 104/3, 204/1, 329/5, 421/1, 572/6; **GS** 17/5, 101/5, 104/1, 200/7, 312/7, 425/2; **NŞ** 3/4, 104/7, 108/1, 207/1, 303/6, 402/5)

belāyī (< Ar. belā + < Far. yī) "bir bela, bela ile ilgili" (**FŞ** SF49a/15, SF61a/76, SF64a/35, SF83b/98, SF94b/12; **LM** R216a/173, R217a/307, R226b/1308, R226b/1318; **Sİ** R399a/4640, R406a/5378; **FK** 231/5, 681/28; **GS** 682c/7; **NŞ** 458/5)

belā-keş (< Ar. belā + < Far. keş) "bela çeken, kederli" (**FŞ** SF73b/124, SF74b/50, SF83a/41, SF90a/5; **HE** 24a; **LM** R227b/1350; **FK** 63/5, 268/6, 283/2, 379/5, 589/1, 600/7, 679/1; **NŞ** 152/4, 251/4; **BV** 233/5, 401/2, 522/1)

belā-keşlik (< Ar. belā + < Far. keş + < Tr. -lik) "kederli, üzüntülü" (**GS** 579/3; **NŞ** 545/7)

belālıġ (< Ar. belā + < Tr. -lıġ) "belalı" (**FŞ** SF49a/15; **FK** 492/1; **GS** 17/1, 260/2; **NŞ** 519/4; **BV** 650/6, 736/4)

belālıḳ (< Ar. belā + < Tr. -lıḳ) "belalı" (**NŞ** 653/10)

belāsız (< Ar. belā + < Tr. -sız) "gamsız, dertsiz, sıkıntısız" (**GS** 32/7)

belā-yı bī-ḥisāb (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. bī + < Ar. ḥisāb) "sayısız, pek çok dert" (**BV** 369/4)

belā-yı cān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. cān) "canın belası, canın derdi" (**FK** 791/1; **BV** 239/3; **GS** 64/5; **FŞ** SF94b/18)

belā-yı cān-sūz (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. cān-sūz) "can yakan sıkıntı ve keder" (**LM** R243b/3056)

belā-yı cāvīd (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. cāvīd) "sonsuz dert, sonsuz bela" (**LM** R243a/2999)

belā-yı cāvidān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. cāvidān) "sonsuz dert, sonsuz bela" (**FK** 33/2)

belā-yı cāvidāne (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. cāvidāne) "sonsuz dert, sonsuz bela" (**LM** R222a/788)

belā-yı cāvidānī (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. cāvidānī) "sonsuz dert, sonsuz bela" (**NŞ** 436/4)

belā-yı ḥırmān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. ḥırmān) "nasipsizlik belası" (**GS** 631/7)

belā-yı ḫūn-rīz (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. ḫūn-rīz) "kan dökenin, kan dökücünün belası" (**LM** R227b/1354)

belā-yı nā-gehān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. nā-gehān) “ansızın gelen bela” (**NŞ** 47/2)

beliyyāt (< Ar.) “felaketler, gamlar, kederler” (**FŞ** SF68a/73; **HE** 39b/3590; **NŞ** 90/7, 270/6, 474/6)

beliyye (< Ar.) “felaket, afet, sıkıntı” (**LM** R220a/582, R227b/1368)

beliyyet (< Ar.) “felaket, keder” (**FŞ** SF71b/57, SF81b/12, SF95a/84, SF97b/22; **HE** 30b/2712; **LM** R235b/2259, R248b/3555; **Sİ** P455a/5610; **SS** R323a/1756, R346b/4228; **BV** 61/6, 235/8, 364/5, 405/7, 560/4, 578/8; **FK** 177/4, 267/7, 427/3, 519/7, 629/2; **GS** 32/8, 508/3, 515/5, 675/6; 29/5, 90/4, 269/3, 492/2, 497/3, 569/3)

ber-bād (< Far.) “perişan, harap” (**FŞ** SF100a/7, SF105b/35, SF47b/19, SF60a/107, SF70a/106, SF84b/87; **HE** 16b, 19b/1694, 29a/2577, 35b, 41a/3706; **LM** R214b/15, R222b/838, R235b/2253, R239b/2605, R246b/3374; **Sİ** R356b/228, R367b/1389, R380a/2669, R387b/3465, R404a/5169, R410b/5910; **BV** 117/1, 142/4, 226/5, 312/1, 425/6, 488/1; **FK** 119/4, 203/4, 329/1, 407/3, 537/5, 650/2; **GS** 122/7, 154/6, 162/6, 290/3, 378/1, 398/3; **NŞ** 41/7, 117/5, 227/3, 347/2, 407/4; **SS** R328b/2336, R350b/4660, R352a/4806)

berhem (< Far.) “dağınık, perişan” (**LM** R235a/2167; **Sİ** R380b-32; **BV** 326/1; **FK** 216/5, 228/8, 347/2, 587/6, 628/8; **GS** 6a-F2/3; **NŞ** 120/6, 169/4)

ber-i ġam (< Far. ber + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam meyvesi” (**FK** 271/6)

ber-keşte (< Far.) “düşkün” (**GS** 476/4)

berḳ-ı endūh (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. endūh) “gam, keder şimşeği; şiddetli gam, keder” (**FŞ** SF89b/100)

berḳ-ı gām (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. gam) “gam şimşeği; şiddetli gam, üzüntü” (**LM** R232b/1863)

berḳ-ı ġam (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam şimşeği; şiddetli gam, üzüntü” (**FK** 36/5)

berḳ-i āh (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Far. āh) “ah sesi” (**NŞ** 139/3)

berḳ-i belā (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. belā) “bela şimşeği” (**NŞ** 138/1, 270/3)

berḳ-i cefā (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. cefā) “sıkıntı şimşeği” (**NŞ** 3/6)

beste-i ġam (< Far. beste + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam nedeniyle suskun, bağlı” (**NŞ** 655/36; Sİ R407a/5481)

be-teng (< Far.) “sıkıntılı” (**Sİ** R385b/3253, R388a/3529, R413a/6176, R416a/6598; **SS** R341b/3737; **BV** 133/7, 422/8; **FK** 311/10; **NŞ** 350/3)

bezm-i derd (< Far. bezm + < Far. -i + < Far. derd) “gam, dert meclisi” (**BV** 257/9)

bezm-i ġam (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam meclisi” (**BV** 126/3; **LM** R243a/2963)

bīm-i melālet (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. melālet) “sıkıntı, gam korkusu” (**Sİ** R384b/3143)

cān-efgār (< Far.) “canı yaralı” (**SS** R323b/1780)

cān-ı bī-nevā (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. bī-nevā) “zavallı gönül, zavallı” (**FŞ** SF89a/29)

cān-ı derd-perverd (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. derd-perverd) “dert ile beslenmiş can” (**FŞ** SF95a/64)

cān-ı efgār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. efgār) “yaralı gönül” (**FK** 318/4; **BV** 637/9; **GS** 34/1)

cān-ı ġam-endūz (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. endūz) “gam, keder biriktiren gönül” (**BV** 214/5)

cān-ı ġam-güsār (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. güsār) “gam ortağı, teselli veren gönül; sevgili” (**NŞ** 389/5)

cān-ı ġuṣṣa-perver (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġuṣṣa + < Far. perver) “keder besleyici gönül” (**FK** 165/8)

cān-ı ḫarāb (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫarāb) “harap olmuş can, yıkılmış can” (**BV** 542/6; **FŞ** SF81a/105, SF86b/48, SF94a/87)

cān-ı ḫarābī (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫarābī) “harap olmuş can, yıkılmış can” (**FK** 441/5)

cān-ı hazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. hazīn) “hüzünlü, üzgün can/ruh” (**FK** 447/7)

cān-ı ḫazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫazīn) “hüzünlü, üzgün can/ruh” (**Sİ** R372a/1862)

cān-ı ḥazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḥazīn) “üzüntülü can” (**GS** 180/4)

cān-ı maḥzūn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “üzüntülü can” (**FK** 685/3; **GS** 612/1)

cān-ı me’yūs (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. me’yūs) “ümitsiz, karamsar, üzgün gönül/ruh” (**FŞ** SF90b/50)

cān-ı mehcūr (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. mehcūr) “terkedilmiş can, incitilmiş gönül” (**FŞ** SF74b/38; **NŞ** 648/5)

cān-ı nālān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nālān) “inleyen gönül” (**GS** 246/3)

cān-ı nā-şād (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nā-şād) “mutsuz can” (**FK** 200/1; **GS** 126/5)

cān-ı nā-tüvān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “güçsüz, zayıf can” (**BV** 278/2; **FŞ** SF95a/86; **SS** R320a/1442)

cān-ı pejmān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pejmān) “hüzünlü, gamlı gönül/ruh” (**FŞ** SF83a/49)

cān-ı renc-fersūd (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. renc-fersūd) “sıkıntıdan, dertten yıpranmış gönül/ruh” (**BV** 126/5)

cān-ı ser-gerdān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. ser-gerdān) “şaşkın, perişan, sersem can” (**BV** 568/1)

cān-ı za‘īf (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. za‘īf) “zayıf, güçsüz can” (**Sİ** P465b/6579)

cān-ı zār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. zār) “inleyen can, ruh” (**FK** 364/9, 553/3, 602/5, 681/53, 689/362; **GS** 664/1, 682f/3; **FŞ** SF69b/84; **LM** R222a/811, R238a/2438, R244a/3108; **SS** R318b/1274)

cān-rīş (< Far.) “canı yaralı” (**BV** 280/4)

cān-sūz (< Far.) “can yakan, fazla sıkıntı ve keder veren” (**FŞ** SF46b/7, SF48b/32, SF51a/105, SF54b/4, SF86b/74; **LM** R223a/902, R230a/1614, R225a/1122, R243b/3056, R244a/3099; **SS** R323b/1781, R338a/3360)

cefā (< Ar.) “eziyet, incitme” (**FŞ** SF102a/28, SF92b/100, SF98a/51, SF61a/92; **HE** 2a/80, 8b/636, 22b/1976, 23a/2030, 27b/2435; **LM** R215b/93, R224a/979, R225a/1097, R234b/2103; **Sİ** R360a/574, R372a/1849, R377a/2354, R400a/4743; **SS** R336b/3156; **BV** 35/2, 81/6, 115/2, 185/7, 353/5, 357/6, 404/8, 734/2; **FK** 45/9, 113/6, 126/7, 326/7, 439/4, 498/1, 600/6, 734/2; **GS** 13/9, 117/4, 210/4, 327/6, 403/1, 513/7, 602/2; **NŞ** 39/3, 211/3, 315/6, 409/1, 519/8)

cefā-cū (< Ar. cefā + < Far. cū) “cefa arayan, cefa eden” (**NŞ** 39/3)

cefā-ger (< Ar. cefā + < Far. ger) “eziyet eden” (**FŞ** SF106b/67, SF73a/63; **LM** R233b/1968; **Sİ** R367a/1332; **BV** 59/2; **NŞ** 274/5, 349/2)

cefā-gerlik (< Ar. cefā + < Far. ger + < Tr. -lik) “eziyet edicilik, eziyetçilik” (**BV** 209/5; **NŞ** 491/2; **FK** 374/8)

cefā-güster (< Ar. cefā + < Far. güster) “cefa yayan” (**FK** 454/3)

cefā-kār (< Ar. cefā + < Far. kār) “eziyet etme” (**FŞ** SF107a/111; **Sİ** R403b/5095; **BV** 11/1; **FK** 297/4, 502/1, 676/1; **GS** 29/3, 254/7, 841/1; **NŞ** 156/2, 547/4)

cefā-kārlıġ (< Ar. cefā + < Far. kār + < Tr. -lıġ) “eziyet etme” (**GS** 271/2)

cefā-keş (< Ar. cefā + < Far. keş) “cefa çeken, eziyete katlanan” (**FŞ** SF74b/39; **Sİ** R367a/1332; **BV** 112/1; **FK** 14/4, 676/1; **GS** 29/3, 36/6, 667/3; **NŞ** 494/1)

cefā-keşlik (< Ar. cefā + < Far. keş + < Tr. -lik) “eziyet çekme, eziyete dayanırlık” (**BV** 209/5)

cefāyī (< Ar.) “eziyet, incitme” (**FK** 681/23; **GS** 682c/3; **LM** R226b/1308)

ceza‘ (< Ar.) “ağlama, sızlama, sabırsızlıkla sızlanma” (**BV** 288/4, 543/7; **NŞ** 127/6, 288/3; **FŞ** SF102b/107, SF61b/44, SF62a/48; **Sİ** R377a/2343; **HE** 3b/195)

ciger-ḫūn (< Far.) “yüreği yaralı, ciğeri kanlı” (**FŞ** SF102b/104; **LM** R226a/1212, R235b/2204, R243a/2964; **Sİ** R392a/3943, R392a/3944; **BV** 157/6; **FK** 94/3; **NŞ** 623/1)

ciger-ḫᵛār (< Far.) “merhametsiz, çok keder çeken” (**FŞ** SF92b/137; **LM** R244b/3154)

ciger-ḫᵛārlıḳ (< Far. ciger-ḫᵛār + < Far.-i+ < Tr. -lıḳ) “merhametsizlik, çok keder çekme” (**NŞ** 526/7; **Sİ** R403a/5062)

ciger-rīş (< Far.) “ciğeri yaralı, yaralı ciğer” (**FŞ** SF92a/78)

ciger-sūz (< Far.) “ciğer yakan, acıklı” (**FŞ** SF100a/31, SF92a/59, SF95b/113; **LM** R228b/1464, R247a/3424; **BV** 440/1)

ciger-sūzī (< Far.) “ciğer yakan, acıklı” (**GS** 343/2)

cism-i derd-perver (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. derd-perver) “acı, dert çeken beden/vücut” (**BV** 126/5)

cism-i ġam-fersūd (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. fersūd) “gamdan, kederden yıpranmış vücut/beden” (**BV** 544/4; **NŞ** 163/5, 413/3)

cism-i ġam-nāk (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli beden” (**NŞ** 195/1; **Sİ** R407b/5530)

cism-i ġam-perverd (< Ar. cism + < Far. -i +< Ar. ġam + < Far. perverd) “sıkıntı artıran, tasa veren vücud” (**FK** 586/1)

cism-i ḫāk-sār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫāk-sār) “perişan, düşkün beden” (**LM** R243b/3015)

cism-i ḫūn-bār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫūn-bār) “kan yağdıran vücut, kanayan vücut” (**GS** 34/2; **NŞ** 350/4)

cism-i miḥnet-perver (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. miḥnet + < Far. perver) “dert çeken, eziyet çeken beden” (**BV** 413/4)

cism-i mihnet-zede (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. mihnet + < Far. zede) “eziyeti artan beden/vücut” (**Sİ** R355b/126)

cism-i zār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār) “inleyen vücut”(**FŞ** SF93a/19; **LM** R224a/1013, R235b/2226, R243b/3016; **Sİ** R414b/6347; **SS** R320b/1481; **GS** 350/1, 680/1, 814/1; **NŞ** 56/1, 143/1, 215/1)

cism-i zār-ı ġam-nāk (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli, ağlayan, inleyen beden/vücut” (**FK** 169/1)

çāh-ı ġam (< Far. çāh + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, keder kuyusu” (**BV** 572/6)

çeşm-i ġam-fersūd (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. fersūd) “gamdan, kederden yıpranmış göz” (**NŞ** 539/5)

dām-ı derd (< Far. dām + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, gam tuzağı” (**LM** R244a/3102)

de’b-i fiġān (< Ar. de’b + < Far. -i + < Far. fiġān) “inleme tarzı” (**FK** 143/6)

derd (< Far.) “dert, sıkıntı, keder” (**FK** 11/6, 146/5, 257/3, 330/2, 422/2, 553/8; **BV** 1/4, 54/5, 136/2, 216/8, 315/1, 443/2, 503/3, 738/2; **NŞ** 3/4, 105/3, 211/4, 318/3, 410/1, 532/5, 604/5; **GS** 11/4, 102/5, 230/5, 305/3, 407/4, 503/7, 603/1, 754/1, 805/1; **FŞ** SF46a/1, SF61b/45, SF73b/112, SF75a/127; **HE** 3b/194, 4a/248, 13b/1120, 19b/1689, 23b/2043; **LM** R215b/106, R220a/564, R224a/1017, R230b/1648; **Sİ** R358a/384, R368b/1463, R376a/2249, R384b/3156; **SS** R307b/124, R313a/695, R316b/1042, R328a/2244)

derd-ālūd (< Far.) “dertli, derde bulaşmış” (**GS** 120/1, 141/1, 555/1; **NŞ** 122/1, 163/1, 413/1, 539/1; **SS** R322b/1691, R323b/1768, R336a/3145; **FK** 23/1, 688/23)

derd-ı bī-dermān (< Far. derd + < Far. -ı + < Far. bī-dermān) “dermansız dert” (**FŞ** SF90a/12)

derd-ı cān-sūz (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. cān-sūz) “can yakan dert” (**FŞ** SF46b/7, SF86b/74)

derd-ı dil (< Far. derd + < Far. -ı + < Far. dil) “gönül derdi, aşk derdi” (**FŞ** SF77b/7)

derd-ı ġam-endūd (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. endūd) “tasa, dert çeken” (**FŞ** SF99a/132)

derd-ı helāk (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. helāk) “mahveden, perişan eden dert” (**FŞ** SF81b/18)

derd-ı nihān (< Far. derd + < Far. -ı + < Far. nihān) “gizli dert” (**FŞ** SF95a/57)

derd-ı ser (< Far. derd + < Far. -ı + < Far. ser) “baş derdi, sıkıntı” (**FŞ** SF104a/114)

derd-ı tāze (< Far. derd + < Far. -ı + < Far. tāze) “taze dert, yara” (**FŞ** SF94a/97)

derdī (< Far.) “keder, sıkıntı” (**FK** 687/10; **GS** 619/1)

derd-i bī-devā (< Far. derd + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. devā) “dermansız dert” (**FK** 35/7; **BV** 202/5, 204/4, 658/3; **NŞ** 491/3)

derd-i cānān (< Far. derd + < Far. -i + < Far. cānān) “sevgilinin derdi, üzüntüsü” (**NŞ** 428/2)

derd-i cān-gāh (< Far. derd + < Far. -i + < Far. cān-gāh) “can evindeki dert, sıkıntı” (**Sİ** R393b/4096; **SS** R320b/1491, R343b/3915)

derd-i cānī (< Far. derd + < Far. -i + < Far. cānī) “canın, ruhun derdi, gamı” (**Sİ** R416a/6581)

derd-i cāvīd (< Far. derd + < Far. -i + < Far. cāvīd) “sonsuz, ebedi dert, sıkıntı” (**LM** R236b/2316)

derd-i cāvidāne (< Far. derd + < Far. -i + < Far. cāvidāne) “sonsuz, ebedi dert, sıkıntı” (**LM** R220b/633)

derd-i cilve-gāh (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. cilve + < Far. gāh) “cilve yerinin derdi, gamı” (**LM** R248b/3536)

derd-i genc (< Far. derd + < Far. -i + < Far. genc) “dert, gam, keder hazinesi” (**BV** 79/6)

derd-i ḥāl (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “hal derdi, içinde bulunulan sıkıntılı durum” (**FK** 21/7, 89/3, 506/1; **BV** 61/2, 416/1, 652/1; **NŞ** 427/11; **FŞ** SF91a/111)

derd-i mühlik(< Far. derd + < Far. -i + < Ar. müh + < Tr. -lik) “öldüren dert” (**GS** 322/4)

derd-i nā-ma‘dūd (< Far. derd + < Far. -i + < Far. nā + < Ar. ma‘dūd) “sayısız dert” (**GS** 555/5)

derd-i nā-yāb (< Far. derd + < Far. -i + < Far. nā-yāb) “eşi benzeri olmayan dert, sıkıntı” (**FK** 370/6; **Sİ** R384b/3156, R405b/5325)

derd-i nā-yāft (< Far. derd + < Far. -i + < Far. nā-yāft) “bulunmaz dert” (**FK** 47/6)

derd-i nihān (< Far. derd + < Far. -i + < Far. nihān) “gizli dert” (**FK** 50/3)

derd-i pinhān (< Far. derd + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli dert” (FK 361/6, 669/3; **NŞ** 37/4)

derd-i ser (< Far. derd + < Far. -i + < Far. ser) “baş derdi, sıkıntı” (**FK** 185/6, 510/7, 587/9; **BV** 697/1; **GS** 20/6, 257/7; **NŞ** 467/6, 641/9; **SS** R341b/3700)

derd-i serī (< Far. derd + < Far. -i + < Far. serī) “baş derdi, sıkıntı” (**GS** 681/1)

derd-i şevḳ (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “sevinç, mutluluk derdi” (**GS** 361/7)

derd-i ten (< Far. derd + < Far. -i + < Far. ten) “ten derdi” (**GS** 619/5)

derd-keş (< Far.) “dertli, dert çeken” (**BV** 313/9; **FŞ** SF49b/27; **Sİ** R358b/447)

derdlıġ (< Far. derd + < Tr. -lıġ) “dertli” (**FŞ** SF86a/19; **BV** 120/7, 278/5; **GS** 125/1; **NŞ** 464/3, 535/1; **FK** 377/11)

derd-mend (< Far.) “dertli, dert sahibi, tasalı” (**HE** 23b/2041; **LM** R224a/1012, R226b/1326, R234a/2029, R247b/3443; **Sİ** R417a/6707; **SS** R316a/994, R330b/2543, R340b/3634; **FK** 130/2, 438/2, 797/1; **GS** 125/1; **NŞ** 116/6, 606/3; **BV** 278/3, 288/5)

derd-mendī (< Far.) “dertlilerden olan, bir dertli” (**FŞ** SF97a/66; **LM** R233b/1959, R240a/2697)

derdmend-i āvāre (< Far. derdmend + < Far. -i + < Far. āvāre) “derde düşmüş serseri, başı boş gezen kimse” (**SS** R340b/3634)

derd-mend-i maḥzūn (< Far. derdmend + < Far. -i + < Ar. maḥzūn) “derde düşmüş kaygılı hüzünlü kimse” (**LM** R226b/1326)

derd-mend-i mecrūh (< Far. derdmend + < Far. -i + < Ar. mecrūh) “derde düşmüş yaralı, dertli kimse” (**LM** R224a/1012)

derd-mend-i mehcūr (< Far. derdmend + < Far. -i + < Ar. mehcūr) “terk edilmiş, ayrılmış, derde düşmüş” (**LM** R234a/2029, R247b/3443)

derd-nāk (< Far.) “dertli” (**FŞ** SF100b/75, SF90a/10, SF76b/136, SF79a/24; **HE** 24b/2159, 31b/2835, 37a/3346, 38b/3458, 42a/3819, 37a/3329; **LM** R217a/400, R243b/3046, R246b/3310; **Sİ** R358b/445, R381b/2815, R407b/5522, R417b/6731; **SS** R307a/70; **FK** 154/3; **GS** 258/2, 330/2, 335/1, 335/2, 340/1, 478/1; **NŞ** 324/3, 663)

derd-pervend (< Far.) “dert besleyen” (**LM** R244b/3144, R249a/3604, R249a/3605)

derd-perver (< Far.) “dert besleyen, dertle yaşayan” (**BV** 126/5, 244/7)

derd-perverd (< Far.) “dert besleyen” (**FŞ** SF106b/49, SF95a/64, SF54a/86, SF86b/68; **LM** R220b/653, R223b/927, R233b/1963, R242a/2882; **SS** R324a/1849)

derd-pīşe (< Far.) “derde alışmış” (**GS** 5a-F2/16)

deryā-yı gam (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. gam) “dert, gam denizi” (**BV** 463/4)

deşt-ı ġam (< Far. deşt + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam çölü” (**FŞ** SF49b/32)

deşt-i ‘anā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ‘anā) “sıkıntı çölü” (**BV** 200/1)

dil-rīşlıḳ (< Far. dil-rīş + < Tr. -lıḳ) “yüreği yaralı, dertli” (**FŞ** SF101a/124)

dil-suḫte (< Far.) “yüreği yanık, kederli” (**Sİ** R386b/3365)

dil-sūḫte-vār (< Far.) “yüreği yanık, kederli gibi” (**FŞ** SF106a-54)

dil-teng (< Far.) “sıkıntılı, yüreği sıkışmış” (**FŞ** SF57b/13, SF74a/15, SF81b/12, SF85a/2, SF92a/85; **LM** R222b/861, R223b/939, R226a/1198, R239a/2557; **SS** R332b/2764, R333b/2850; **FK** 164/4, 562/6; **GS** 183/4, 360/3; **NŞ** 335/1)

dil-tenglik (< Far. dil-teng + < Tr. -lik) “sıkıntılı, yüreği sıkışmış” (**FŞ** SF80a/7)

dīvāne-i zār (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. zār) “ağlayan, inleyen deli” (**NŞ** 435/4)

dūd-ı endūh (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. endūh) “gam, keder, sıkıntı dumanı” (**FŞ** SF97b/16)

dūd-ı ġam (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, keder dumanı” (**LM** R247b/3450)

dūd-ı nevā (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. nevā) “inilti, dert dumanı” (**SS** R332b/2738)

dūdluġ (< Far. dūd + < Tr. -luġ) “gamlı, kederli” (**BV** 253/3; **Sİ** R407b/5518)

dübūr (< Ar.) “sıkıntı, zorluk, olumsuzluk” (**Sİ** R412b/6131)

dürd-i derd (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. derd) “dert tortusu” (**FK** 233/7)

ef‘ī-yi ġam (< Ar. ef’ī + < Far. -yi + < Ar. ġam) “gam, keder yılanı” (**SS** R333a/2815)

efġān (< Far.) “inleme, acıyla bağırma” (**FK** 21/7, 149/6, 299/7, 339/4, 480/7, 596/7, 608/2; **GS** 11/5, 103/7, 129/6, 200/6, 317/11; **NŞ** 224/6, 327/4, 458/4, 526/3, 604/4, 654/10; **BV** 12/5, 104/5, 224/2, 388/1, 403/1, 550/3, 659/29; **FŞ** SF103b/15, SF90a/13, SF51a/78, SF59a/11, SF70b/24, SF86b/52; **HE** 16a/1367, 16b/1407, 23b/2052, 27a/2378, 29a/2571, 38b/3476; **LM** R220b/654, R226b/1253, R237b/2381; **Sİ** R379a/2591, R407b/5527, R416a/6589; **SS** R316a/1021, R320a/1413, R327b/2200, R330b/2514, R344b/4012)

efġān-ı endūh (< Far. efġān + < Far. -ı + < Far. endūh) “kederden, gamdan haykırma, feryat etme” (**FŞ** SF65a/31)

efġān-ı nā-gāh (< Far. efgān + < Far. -ı + < Far. nā-gāh) “ansızın gelen inleme” (**FK** 596/7; **GS** 437/6)

efġān-ı zār (< Far. efgān + < Far. -ı + < Far. zār) “ağlama, inleme, haykırma” (**Sİ** R379a/2591; **SS** R316a/1021)

efġānī (< Far.) “inleme, acıyla bağırma” (**NŞ** 335/7)

efġānlıġ (< Far. efġān + < Tr. -lıġ) “inleyen” (**BV** 394/1)

efġānsız (< Far. efġān + < Tr. -sız) “inlememe, ağlamama” (**NŞ** 215/5, 216/7)

efsāne-ı derd (< Far. efsāne + < Far. -ı + < Far. derd) “sıkıntı, keder efsanesi/masalı (sıkıntıları bütün ayrıntılarıyla anlatma” (**FŞ** SF51a/72)

ehl-i ‘aẕāb (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘aẕāb) “üzüntü sahibi, üzüntülü” (**GS** 349/2)

ehl-i beliyyet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. beliyyet) “tasalı” (**FK** 519/7)

ehl-i derd (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. derd) “dert sahibi” (**BV** 120/7, 471/7, 588/5, 591/2; **FK** 144/2, 516/4, 684/27, 697; **GS** 79/7, 148/6, 230/5, 343/7, 466/4, 518/6, 683/24; **NŞ** 120/2, 627/5)

elem (< Ar.) “keder, acı, üzüntü, dert” (**FK** 1/6, 157/5, 289/2, 384/6, 412/1, 592/3; **GS** 37/1, 135/2, 140/1, 383/2, 479/6, 538/9, 802/1; **NŞ** 115/9, 238/4, 339/9, 428/2, 438/6, 606/7, 658/20; **BV** 29/4, 397/1, 400/1, 412/9, 451/2, 530/1, 619/1, 659/3; **FŞ** SF100a/32, SF54a/42, SF58b/128, SF68a/88, SF86a/20; **HE** 5a/332, 17a/1437, 21b/1885, 37a/3348, 37b/3380, 41b/3766; **LM** R220a/571, R224a/976, R235b/2250, R237b/2411; **Sİ** R370a/1650, R372a/1814, R384a/3104, R386a/3273; **SS** R323b/1772, R325a/1930, R328b/2302, R339b/3516)

elem-engīz (< Ar. elem + < Far. engīz) “elem, dert çıkaran, koparan” (**NŞ** 542/3)

elem-fersā (< Ar. elem + < Far. fersā) “peşini dert, elem bırakmayan” (**FK** 149/8; **GS** 200/8)

elem-keş (< Ar. elem + < Far. keş) “dert çekme, eziyet çekme” (**FŞ** SF75a/103)

elem-nāk (< Ar. elem + < Far. nāk) “elemli, dertli olma” (**FŞ** SF100a/24)

elem-perverd (< Ar. elem + < Far. perverd) “elem, dert büyüten, yetiştiren, besleyen” (**SS** R353a/4916)

elem-senc (< Ar. elem + < Far. senc) “elem çeken, acı duyan, ızdırap içinde olan” (**FŞ** SF101b/156, SF98a/37, SF98a/52, SF54b/14, SF60b/12, SF86a/18; **LM** R240a/2653)

elem-şūy (< Ar. elem + < Far. şūy) “elemi temizleyen” (**FK** 689/111)

elīm (< Ar.) “acıklı, elem verici” (**GS** 708; **HE** 17b/1498; **SS** R341b/3735)

encümen-i ġam (< Far. encümen + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam topluluğu” (**HE** 3b/216)

endūh (< Far.) “gam, keder, sıkıntı” (**GS** 44/2, 160/1, 167/3, 217/7, 314/1, 325/3, 403/6; **NŞ** 56/6, 134/2, 315/9, 410/8, 568/3, 624/1, 658/39; **BV** ¼, 104/5, 105/3, 343/7, 369/1, 469/6, 500/7; **FK** 51/2, 102/4, 262/5, 349/8, 408/6, 517/7, 687/49; **FŞ** SF49a/16, SF61b/43, SF65a/31, SF77a/28, SF85b/62, SF96a/62; **HE** 4a/221, 16a/1337; **LM** R215b/96, R223b/962, R231b/1797, R234b/2114; **Sİ** R380b/2732; **SS** R322a/1636, R339b/3473, R340b/3606, R346a/4217)

endūh-ı ‘ömr-gāh (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr + < Far. gāh) “ömrün gamı, elemi, sıkıntısı” (**SS** R340b/3606)

endūh-ı bī-endāze (< Far. endūh + < Far. -ı + < Far. bī-endāze) “ölçüsüz, derecesiz gam, elem, acı” (**FŞ** SF94a/97)

endūh-ı devrān (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. devrān) “dünya endişesi” (**GS** 284/8)

endūh-ı sipihr (< Far. endūh + < Far. -ı + < Far. sipihr) “gökyüzünün gamı, acısı” (**LM** R215b/96)

endūh-ı şemāl (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. şemāl) “kuzey rüzgârının gamı, acısı” (**LM** R243b/3012)

endūhlıġ (< Far. endūh + < Tr. -lıġ) “gamlı, kederli, üzüntülü” (**Sİ** R407b/5553)

endūhluġ (< Far. endūh + < Tr. -luġ) “gamlı, kederli, üzüntülü” (**GS** 154/1)

endūhluḳ (< Far. endūh + < Tr. -luḳ) “gamlı, kederli, üzüntülü” (**HE** 14a)

endūh-nāk (< Far.) “kederli, gamlı, tasalı” (**BV** 170/3)

endüh (< Far.) “gam, keder, sıkıntı” (**HE** 31b/2835; **LM** R215a/75, R231a/1699; **BV** 84/5, 341/7, 371/6, 397/3, 496/5)

enīs-ı cān-ı ġam-perver (< Ar. enīs + < Far. -ı + < Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. perver) “gamla beslenen canın dostu, sevgilisi” (**FŞ** SF89b/83)

enīs-i ġam-güdāz (< Ar. enīs + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. güdāz) “dert giderici, gam eriten dost/sevgili” (**GS** 807/1)

esīr-ı derd (< Ar. esīr + < Far. -ı + < Far. derd) “dert ve sıkıntının esiri” (**FŞ** SF54a/85)

esīr-i derd (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. derd) “dert ve sıkıntının esiri” (**LM** R226a/1183)

esīr-i endūh (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. endūh) “gam, iç sıkıntısının esiri; gam, iç sıkıntının tutsağı” (**LM** R231b/1797)

esīr-i ġam (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam, keder eseri” (**HE** 31b/2806)

esīr-i ġam-gīn (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. gīn) “gam, keder esiri/tutsağı” (**LM** R230b/1657)

esīr-i ġamī (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġamī) “gam, keder esiri/tutsağı” (**Sİ** R421a/7115)

esīr-i ġam-keş (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam, keder esiri/tutsağı” (**LM** R214b/11)

esīr-i hecr (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık esiri” (**GS** 189/2)

esīr-i mātem (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. mātem) “gam ve kederin tutsağı/esiri olma” (**LM** R244b/3163)

esīr-i miḥnet (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “sıkıntının tutsağı” (**SS** R340b/36119

ferec (< Ar.) “ sıkıntıdan gamdan kurtulma, darlıktan sonra gelen sevinç” (**FK** 97/6)

fersūde-i derd (< Far. fersūde + < Far. -i + < Far. derd) “eskimiş dert” (**FK** 593/2)

fiġān (< Far.) “inleme, feryat” (**FK** 14/3, 144/2, 284/7, 303/9, 427/5, 517/9; **GS** 12/3, 68/7, 106/7, 120/6, 216/5, 409/6, 507/3; **NŞ** 47/9, 138/3, 226/2, 315/9, 434/7, 506/5; **BV** 15/8, 139/7, 287/6, 322/9, 468/1, 519/7; **FŞ** SF48a/26, SF70b/26, SF76b/136, SF85a/30, SF98a/48; **HE** 3b/195, 4a/256, 7b/574, 15b/1277, 23b/2052, 27a/2379; **LM** R216b/221, R224a/986, R224a/1003, R235a/2128, R246b/3299; **Sİ** R377a/2353, R385b/3260, R397a/4444, R402b/5010; **SS** R307b/118, R316b/1030, R328b/2307, R339b/3477)

fiġān-ı ātişnāk (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. ātişnāk) “ateşli, canlı olanın feryat etmesi, sızlanması” (**SS** R348a/4430)

fiġān-ı bī-ḫodāne (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. bī-ḫodāne) “çılgıncasına, kendinden geçenlerin feryat etmesi, sızlanması” (**BV** 432/3)

fiġān-ı cān-gāh (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. cān-gāh) “can evinin feryadı, inlemesi” (**LM** R229a/1509)

fiġān-ı cān-güdāz (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. cān-güdāz) “can eritici, acıma uyandıran feryat, inleme” (**LM** R243b/3021)

fiġān-ı cān-sūz (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) “can yakan, fazla sıkıntı ve kederden feryat, inilti” (**LM** R225a/1122)

fiġān-ı derd-ālūd (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. derd-ālūd) “dertli, derde bulaşmış kimsenin feryadı, inlemesi” (**SS** R336a/3145)

fiġān-ı derd-nāk (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. derd-nāk) “dertli, sıkıntılı kimsenin feryadı/iniltisi” (**FŞ** SF76b/136)

fiġān-ı fāş (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. fāş) “açığa, meydana çıkmış feryat/inilti” (**FŞ** SF86a/7)

fiġān-ı zār (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. zār) “ağlama feryadı” (**BV** 344/9; **FK** 628/9; **GS** 582/7; **NŞ** 19/9; **LM** R224a/995, R231a/1706, R237b/2380, R246b/3299)

fiġān-ı zārī (< Far. fiġān + < Far. -ı + < Far. zārī) “ağlama feryadı” (**LM** R225a/1098)

fiġānī (< Far.) “inleme, feryat ile ilgili” (**FŞ** SF94a/117)

fiġānlıġ (< Far. fiġān + < Tr. -lıġ) “feryatlı” (**FK** 242/3; **GS** 538/2)

fiġān-sūz (< Far.) “yakan/yakıcı ızdırap ile bağırıp çağırma, inleme” (**NŞ** 586/6)

figār (< Far.) “yaralı” (**FŞ** SF90b/77; **LM** R229a/1505, R235a/2131, R235a/2166, R235a/2168; **Sİ** R358b/444, R377a/2380; **SS** R325a/1957; **GS** 176/5, 184/5, 254/4, 334/7,

383/4, 513/5, 590/5; **NŞ** 154/5, 551/1, 658/45; **BV** 81/1; **FK** 197/1, 328/3, 432/3, 664/4, 794/1)

figende (< Far.) “yıkılmış, yıkık, düşkün” (**SS** R346a/4213, R348a/4385)

ġam (< Ar.) “tasa, kaygı, keder, sıkıntı” (**LM** R216a/170, R222a/807, R224a/1013, R224b/1057; **HE** 2a/50, 6b/461, 14a/1148, 20b/1787, 23a/1996, 36a/3231; **FŞ** SF106b/70, SF89a/13, SF59b/80, SF64b/113; **Sİ** R355a/61, R372a/1814, R375b/2222, R385b/3246; **SS** R308a/170, R317b/1136, R333a/2815, R336a/3117, R348b/4453; **FK** 11/4, 135/7, 269/2, 309/7, 435/2, 592/1; **GS** ½, 101/4, 202/9, 303/2, 403/6, 503/7, 603/1; **NŞ** 4/4, 101/7, 200/2, 301/4, 404/5, 502/5, 602/5; **BV** 5/2, 75/2, 91/4, 134/3, 214/5, 412/8, 628/3, 748/1)

ġam-ābād (< Ar. ġamm + < Far. ābād) “gamı bol” (**FK** 689/82; **HE** 27b/2432)

ġam-āşām (< Ar. ġamm + < Far. āşām) “gamlı, gamlanmış” (**FK** 689/75)

ġam-endūd (< Ar. ġamm + < Far. endūd) “tasa çeken” (**FŞ** SF93a/153, SF99a/132; **HE** 23a/2008; **LM** R224b/1064)

ġam-endūz (< Ar. ġamm + < Far. endūz) “gam biriktiren, gamlı” (**LM** R228b/1464; **NŞ** 210/6)

ġam-engīz (< Ar. ġamm + < Far. engīz) “tasa depreştiren, kaygılandıran, gam veren” (**FŞ** SF51a/71, SF92a/58; **LM** R242b/2910; **BV** 559/5)

ġam-fersā (< Ar. ġamm + < Far. fersā) “kederden perişan” (**FK** 689/265)

ġam-fersūd (< Ar. ġamm + < Far. fersūd) “kederden perişan” (**FK** 688/23; **NŞ** 163/5, 413/3, 539/5; **SS** R336b/3187)

ġam-fezālıġ (< Ar. ġamm + < Far. fezā + < Tr. -lıġ) “kederden perişan” (**BV** 636/4)

ġam-gīn (< Ar. ġamm + < Far. gīn) “gamlı, kederli, tasalı” (**FK** 450/1, 527/5, 650/1, 690/5; **GS** 58/5, 130/2, 161/7, 179/3, 228/7, 249/1; **NŞ** 123/1, 229/4, 243/7, 347/3, 405/3, 555/11; **BV** 33/5, 91/4, 149/5, 286/4, 554/1, 659/35; **FŞ** SF100a/48, SF91b/44, SF51b/23, SF69a/161; **HE** 14a; **LM** R220b/613, R226b/1236, R233b/1960, R241b/2797; **Sİ** R378a/2484, R403a/5082, R413a/6194, R417a/6692; **SS** R323a/1742, R332b/2760, R344a/3976, R346b/4234)

ġam-gīnlıḳ (< Ar. ġamm + < Far. gīn + < Tr. -lıḳ) “kederlilik, gamlılık” (**HE** 37b/3362)

ġam-gīnlik (< Ar. ġamm + < Far. gīn + < Tr. -lik) “kederlilik, gamlılık” (**FK** 217/2)

ġam-güdāz (< Ar. ġamm + < Far. güdāz) “üzüntüyü yok eden; dert ortağı/yoldaşı” (**GS** 807/1)

ġam-güsār (< Ar. ġamm + < Far. güsār) “gam ortağı, teselli veren” (**FK** 602/9, 664/6; **GS** 683/108; **NŞ** 389/5, 555/11; **BV** 315/1; **FŞ** SF64b/120; **LM** R235b/2226; **SS** R346a/4178)

ġam-güsārī (< Ar. ġamm + < Far. güsārī) “gam ortağı, teselli veren” (**GS** 426/2, 627/5)

ġam-ḫāne (< Ar. ġamm + < Far. ḫāne) “dert evi, üzüntü yeri, sıkıntılı gönül” (**FK** 660/2; **GS** 81/5, 482/6, 503/7, 539/5; **NŞ** 397/2; **FŞ** SF92a/55, SF92a/89; **HE** 37a)

ġam-ḫāneī (< Ar. ġamm + < Far. ḫāne) “dert evi, üzüntü yeri, sıkıntılı gönül” (**GS** 674/9)

ġam-ḫār (< Ar. ġam + < Far. ḫār) “üzülen” (**HE** 19b/1675, 32a/2839)

ġam-ḫᵛār (< Ar. ġamm + < Far. ḫᵛār) “kederlenen, tasalanan” (**FK** 217/2, 290/2, 308/4, 402/3; **NŞ** 229/2, 472/4, 658/31, 658/41; **Sİ** R417a/6689)

ġam-ḫᵛārlıġ (< Ar. ġamm + < Far. ḫᵛār + < Tr. -lıġ) “kederli, tasalı, gam yiyen” (**FK** 308/4; **GS** 249/1; **NŞ** 645/1)

ġam-ı ʻışḳ (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk üzüntüsü” (**FŞ** SF106a/27; **LM** R224b/1034, R230a/1627; **NŞ** 158/7, 200/2; **BV** 32/6, 117/1; **FK** 59/2)

ġam-ı cān-gāh (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Far. cān-gāh) “can evinin kederi; gönül hüznü, gönül yangını” (**FK** 83/7, 684/8)

ġam-ı cān-güdāz (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Far. cān-güdāz) “can eriten, yakan üzüntü, keder” (**LM** R225b/1145)

ġam-ı ciger-tāb (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Far. ciger-tāb) “ciğer yakan üzüntü, keder” (**LM** R248b/3556)

ġam-ı mühlik (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. mühlik) “helak edici, öldürücü, yok edici gam, üzüntü” (**BV** 442/2, 747/1)

ġam-ı nihān (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Far. nihān) “gizli üzüntü, keder” (**GS** 615/6; **LM** R240a/2758; **SS** R346a/4216)

ġam-ı nihānī (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizli üzüntü, keder” (**LM** R228b/1473)

ġam-ı şām (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Far. şām) “akşamın/gecenin gamı, üzüntüsü” (**BV** 377/6)

ġamī (< Ar. ġamm + < Far. ī) “gam, keder ile ilgili” (**Sİ** R380b/2731, R384a/3080, R421a/7115; **BV** 89/1, 356/2; **GS** 683/26)

ġam-kede (< Ar. ġamm + < Far. kede) “tasa evi” (**BV** 570/8)

ġam-keş (< Ar. ġamm + < Far. keş) “gam çeken” (**FK** 681/53; **GS** 10b-F2/8, 682f/3; **NŞ** 709/46; **FŞ** SF102b/115, SF92a/84, SF79a/45, SF81b/4, SF86b/78; **LM** R214b/11, R244a/3100; **SS** R336b/3172, R346b/4235)

ġamlıġ (< Ar. ġamm + < Tr. -lıġ) “gamlı, tasalı” (**FK** 407/2)

ġamlıḳ (< Ar. ġamm + < Tr. -lıḳ) “gamlı, tasalı” (**LM** R238a/2465; **SS** R335a/3006)

ġam-nāk (< Ar. ġamm + < Far. nāk) “gam, kederli” (**FK** 169/1, 349/5, 439/2, 494/2, 654/6; **GS** 439/3, 455/1, 640/1, 693/1; **NŞ** 195/1, 213/5, 217/6, 326/2, 330/4, 492/3, 501/1; **BV** 89/1, 106/3, 270/5, 372/2, 485/2, 625/1; **FŞ** SF103b/47, SF92a/49, SF54a/50, SF59a/27; **HE** 5a/333, 24b/2150, 27a/2395, 43b/3952; **LM** R223a/885, R225b/1138, R231a/1722, R235b/2207; **Sİ** R355b/133, R391a/3796, R404a/5168, R407b/5530; **SS** R308a/172, R325a/1966, R328a/2282, R342a/3754)

ġam-nāk-ı miskīn (< Ar. ġamm + < Far. nāk + < Far. -ı + < Ar. miskīn) “miskin, zavallı kimsenin gamlı, hüzünlü hali” (**FŞ** SF92a/49)

ġam-nāklik (< Ar. ġamm + < Far. nāk + < Tr. -lik) “gamlı, kederli” (**Sİ** R375b/2221)

ġam-nākraḳ (< Ar. ġamm + < Far. nāk + < Tr. -raḳ) “daha gamlı, daha kederli” (**FK** 724)

ġam-nākrek (< Ar. ġamm + < Far. nāk + < Tr. -rek) “daha gamlı, daha kederli” (**NŞ** 326/2)

ġam-nīş (< Ar. ġamm + < Far. nīş) “gam dikeni” (**BV** 226/3)

ġam-perver (< Ar. ġamm + < Far. perver) “gam artıran, tasa veren” (**FK** 10/2; **FŞ** SF89b/83)

ġam-perverd (< Ar. ġamm + < Far. perverd) “gam artıran, tasalı, gamla beslenmiş” (**FK** 586/1; **GS** 663/2; **FŞ** SF102b/90; **SS** R337a/3234, R340b/3611, R340b/3625)

ġam-perverd-ı ʿālem (< Ar. ġamm + < Far. perverd + < Far. -ı + < Ar. ʿālem) “gam artıran, gamla beslenmiş alem, dünya” (**FŞ** SF102b/90)

ġam-perverdlıḳ (< Ar. ġamm + < Far. perverd + < Tr. -lıḳ) “tasa verme” (**BV** 572/6)

ġam-siriştlik (< Ar. ġamm + < Far. sirişt + < Tr. -lik) “üzüntüyü huy edinme” (**GS** 741/1)

ġam-zedā (< Ar. ġamm + < Far. zedā) “kederi defeden, keder gideren, tasa satan” (**FK** 602/9; **GS** 1/2)

ġam-zedāy (< Ar. ġamm + < Far. zedāy) “kederi defeden, keder gideren, tasa satan” (**Sİ** R365a/1103; **BV** 636/4)

ġam-zede (< Ar. ġamm + < Far. zede) “gamlı, kederli” (**FK** 163/2; **GS** 189/3, 385/3; **BV** 521/7; **HE** 4b/295; **LM** R217a/265; **Sİ** R387a/3409, R416a/6601)

ġam-zedelıġ (< Ar. ġamm + < Far. zede + < Tr. -lıġ) “gamlı, kederli” (**GS** 428/4)

ġayr-ı cefā (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. cefā) “cefadan başka” (**HE** 2a/80; **NŞ** 237/1, 658/9)

ġayr-ı derd (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. derd) “dertten başka” (**HE** 23a/1986)

ġayr-ı nāle (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. nāle) “inlemeden başka” (**GS** 809/1)

gerd-ı fenā (< Far. gerd + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk tasası” (**FŞ** SF46b/5)

gerd-i elem (< Far. gerd + < Far.-i+ < Ar. elem) “üzüntü, sıkıntı tozu, gubarı” (**FK** 661/6)

gerd-i fenā (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk tasası” (**BV** 404/5, 461/4; **FK** 71/2, 423/3; **NŞ** 493/5, 518/9, 610/2; **Sİ** R382b/2921)

gerd-i melāl (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. melāl) “hüzün, keder tozu” (**BV** 381/5; **NŞ** 380/3)

gerd-i meẕellet (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. meẕellet) “alçaklık tasası” (**GS** 332/5; **NŞ** 656/24)

gerd-i miḥen (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. miḥen) “dert, keder tozu” (**Sİ** R384b/3133)

germ-i ġam (< Far. germ + < Far. -i + < Ar. ġam) “gamın, kederin sıcaklığı” (**LM** R229b/1565)

giriftār-ı elem (< Far. giriftār + < Far. -ı + < Ar. elem) “eleme tutulmuş” (**FK** 687/35)

ġonca-ı derd (< Far. ġonca + < Far. -ı + < Far. derd) “dert goncası” (**FŞ** SF46a/5)

ġonçe-yi derd (< Far. ġonçe + < Far. -yi + < Far. derd) “dert goncası” (**LM** R228b/1451)

ġubār-ı miḥnet (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “keder tozu (gönlün kederle kaplanması)” (**LM** R243b/3008)

ġuṣṣa (< Ar.) “keder, tasa” (**FK** 15/2, 159/8, 266/1, 323/6, 424/1, 576/2; **GS** 17/7, 48/4, 102/5, 160/1, 264/6, 333/6, 419/4; **NŞ** 41/7, 135/6, 166/6, 365/7, 435/7, 501/4; **BV** 79/6, 163/7, 200/3, 325/9, 410/1, 593/3; **FŞ** SF104b/120, SF91b/42, SF94b/14, SF97a/63; **HE** 14a/1162, 18a/1512, 19a/1611, 40a/3629; **LM** R215b/115, R216a/188, R227b/1380, R235a/2118, R237b/2377; **Sİ** R390a/3694, R406a/5396, R411a/5968, R416b/6645; **SS** R327b/2194, R331a/2601)

ġuṣṣa-keş (< Ar. ġuṣṣa + < Far. keş) “üzüntü, dert çeken” (**FŞ** SF94a/111)

ġuṣṣalıġ (< Ar. ġuṣṣa + < Tr. -lıġ) “kederli, tasalı” (**NŞ** 631/3)

ġuṣṣa-perdāz (< Ar. ġuṣṣa + < Far. perdāz) “tasa veren” (**LM** R228b/1462)

ġuṣṣa-perver (< Ar. ġuṣṣa + < Far. perver) “keder besleyici” (**FK** 165/8)

ġuṣṣa-perverd (< Ar. ġuṣṣa + < Far. perverd) “üzüntü besleyen” (**GS** 771/1)

ġuṣṣa-senc (< Ar. ġuṣṣa + < Far. senc) “üzüntü tartan” (**GS** 96/3; **Sİ** R403a/5072)

gülbün-i derd (< Far. gülbün + < Far. -i + < Far. derd) “derdin gül fidanı” (**GS** 245/2)

gül-bün-i miḥnet (< Far. gül-bün + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “sıkıntı, mihnet gül fidanı” (**NŞ** 329/2)

gül-ı derd (< Far. gül + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, üzüntü gülü” (**FŞ** SF65a/42, SF97b/20)

gül-ı endūh (< Far. gül + < Far. -ı + < Far. endūh) “sıkıntının gülü” (**FŞ** SF91a/115)

gül-i derd (< Far. gül + < Far. -i + < Far. derd) “dert, üzüntü gülü” (**LM** R243b/3009; **NŞ** 557/6)

günc-ı melālet (< Far. günc + < Far. -ı + < Ar. melālet) “dert, sıkıntı, keder köşesi” **(FŞ** SF49b/46)

ġafāḳān (< Ar.) “sıkıntı” (**LM** R240a/2774)

ḥakīm-i bī-derd (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Far. bī-derd) “dertsiz, derdi olmayan” (**LM** R226b/1309)

ḥāl-ı zār (< Ar. ḥāl + < Far. -ı + < Far. zār) “acılı hal, acıklı durum” (**FŞ** SF100b/83, SF92a/46, SF73b/104)

ġāme-ı derd (< Far. ġāme + < Far. -ı + < Far. derd) “dert kalemi” (**FŞ** SF91b/1)

ġarāb-aḥvāl (< Ar.) “perişan durum, üzüntülü” (**NŞ** 478/7; **BV** 160/1, 484/7)

ġārġār (< Far.) “gönül üzüntüsü, yürek sıkıntısı” (**FK** 369/7, 374/1, 560/1; **GS** 4a-F2/4, 793/1; **BV** 158/1, 618/7; **FŞ** SF54b-14; **SS** R328a/2269, R331b/2616, R335a/3012, R353a/4907)

ġār-ġār-ı vaṭan (< Far. ġār-ġār + < Far. -ı + < Ar. vaṭan) “vatan/yurt sıkıntısı, üzüntüsü” (**SS** R328a/2269)

ġār-ġārī (< Far.) “bir yürek sıkıntısı, derdi” (**GS** 254/4, 492/3; **LM** R231b/1756)

ġār-ı ʻaẕāb (< Far. ġār + < Far. -ı + < Ar. ʻaẕāb) “azap dikeni” (**BV** 41/5)

ġār-ı belā (< Far. ġār + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela dikeni” (**HE** 32a/2853; **NŞ** 233/2)

ġār-ı cefā (< Far. ġār + < Far. -ı + < Ar. cefā) “dert dikeni” (**NŞ** 522/3)

ġār-ı derd (< Far. ġār + < Far. -ı + < Far. derd) “dert dikeni” (**HE** 23a/1993; **GS** 683/142)

ġār-ı ġam (< Far. ġār + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam dikeni” (**BV** 423/3; **FK** 470/5; **GS** 187/7; **LM** R235b/2216)

ġār-ı melālet (< Far. ġār + < Far. -ı + < Ar. melālet) “keder dikeni” (**BV** 41/6)

ġār-ı miḥnet (< Far. ġār + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “sıkıntı dikeni” (**BV** 145/5; **FK** 233/1)**LM** R243b/3008)

ḫātır-ı efġān (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. efġān) “feryat eden, inleyen gönül” (**BV** 306/1)

ḫātır-ı efgār (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. efgār) “yaralı gönül” (**BV** 280/4; **FK** 554/3)

ḫātır-ı ġam-gīn (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. gīn) “gamlı, kederli gönül” (**NŞ** 123/1)

ḫātır-ı ġam-perver (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. perver) “tasayı artıran gönül” (**FK** 10/2)

ḫātır-ı maḥzūn (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “üzgün gönül” (**GS** 22/6)

ḫaṭṭ-ı elem (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. elem) “elem, keder yazısı, fermanı” (**GS** 37/1)

ḫavf-ı elem (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Ar. elem) “dert, keder, üzüntü korkusu” (**Sİ** R384b/3143)

ḫayl- ı ġam (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, dert sürüsü” (**NŞ** 390/3)

ḫayl-ı belā (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela sürüsü” (**FK** 417/4; **NŞ** 565/4)

ḫayl-ı cefā (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. cefā) “cefa, dert sürüsü” (**LM** R224a/979)

ḫayl-ı cefā-ger (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. ger) “eziyet edenler” (**FŞ** SF73a/63)

ḫayl-ı dil-suḫte (< Ar. ḫayl + < Far.-ı + < Far. dil-suḫte) “yüreği yanık, kederli olanlar” (**Sİ** R386b/3365)

ḫayl-ı efġān (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. efġān) “feryat sürüsü” (**FK** 423/5)

ḫayl-ı ġam (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam sürüsü” (**FK** 284/1)

ḫayl-ı ġam-nāk (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli olanlar” (**FŞ** SF74b/56)

ḫayl-ı hicrān (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık, dert sürüsü” (**FŞ** SF87b/70)

ḫayl-i belā (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. belā) “bela sürüsü” (**BV** 54/3; **GS** 286/2, 682f/4; **SS** R319b/1366)

ḫayl-i derd (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. derd) “dert sürüsü” (**BV** 53/2)

ḫayl-i ġam (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam sürüsü” (**BV** 378/2, 570/1; **GS** 449/3)

ḥazīn (< Ar.) “kederli, gamlı, çok üzgün, hüzünlü” (**FŞ** SF104a/103, SF92a/52, SF50a/72, SF71a/84, SF74a/11, SF84a/37; **HE** 17a/1428, 34a/3052, 42b/3826; **LM** R223a/899, R225a/1101, R229b/1576, R237b/2402; **Sİ** R387b/3463, R390b/3745, R422a/7211; **SS** R311b/511, R323a/1742, R324a/1835, R337a/3251, R341a/3643; **FK** 5/2, 167/9, 290/4,

372/1, 430/3, 447/7, 539/2; **NŞ** 62/4, 105/1, 244/1, 339/6, 430/1, 626/4; **BV** 82/4, 195/4, 220/2, 340/2, 405/1, 483/5; **GS** 178/3, 180/4, 258/2, 384/3, 495/5, 507/4, 633/4)

hemm (< Ar.) "gam, keder, tasa" (**BV** 506/6; **NŞ** 429/1)

hem-nefes-i derd (< Far. hem + < Ar. nefes + < Far. -i + < Far. derd) "dertli, kederli" (**HE** 42b/3858)

hengāme-ı derd (< Far. hengāme + < Far. -ı + < Far. derd) "dert, bela karışıklığı" (**FŞ** SF93a/1)

hengāme-i derd (< Far. hengāme + < Far. -i + < Far. derd) "dert, bela karışıklığı" (**Sİ** R415b/6452)

ḫumār- derd (< Ar. ḫumār + < Far. derd) "dert sarhoşluğu" (**FK** 54/3)

ḫūn-āb-ı endūh (< Far. ḫūn-ābe + < Far. -ı + < Far. endūh) "gam, sıkıntı kanı" (**FŞ** SF90a/105)

ḥusbān (< Ar.) "azap, sıkıntı" (**NŞ** 183/8, 194/5)

hümūm (< Ar.) "gamlar, kederler, tasalar" (**HE** 1b/18; **LM** R220a/557; **FŞ** SF90a-43)

ḥüzn (< Ar.) "hüzün, keder, sıkıntı" (**FK** 167/9, 678/2, 689/256; **GS** 89/6, 352/6; **NŞ** 91/3, 539/6, 549/9; **BV** 79/7, 237/7, 341/4; **FŞ** SF81b/5; **LM** R247b/3452; **Sİ** R416a/6497)

ıżṭırāb (< Ar.) "acı, elem" (**FK** 16/1, 163/2, 278/5, 312/1, 430/2, 583/5; **GS** 45/4, 272/9, 386/1, 386/7, 439/2, 475/1; **BV** 41/3, 188/1, 274/2, 312/2, 403/6, 501/4; **FŞ** SF61a/69, SF72a/93, SF84b/92, SF89b/79, SF92b/130; **HE** 3a/157, 14a/1155, 17a/1431, 24a/2082, 24a/2107; **LM** R222a/812, R223a/889, R225a/1095, R237a/2343; **Sİ** R361b/753, R367a/1325, R370b/1703, R393a/4048; **SS** R306b/25, R316b/1046, R326b/2108, R337a/3221)

ıżṭırābī (< Ar. ıżṭırāb + < Far. ī) "acı, elem ile ilgili" (**FK** 441/2; **Sİ** R403a/5070)

iḥtimām (< Ar.) "elemden, kederden dolayı uyumama" (**FŞ** SF56b/11, SF57a/71, SF59a/40, SF77b/6, SF88b/156)

ėmgeklig "eziyetli, sıkıntılı" (**FK** 612/7)

infi'āl (< Ar.) "gücenme, darılma, kırılma" (**HE** 41a/3700; **LM** R224b/1050, R231b/1789, R240a/2639; **Sİ** R371b/1768; **SS** R345b/4126; **GS** 10a-F2/4, 392/6, 399/4, 430/5, 578/7; **NŞ** 55/1, 353/1, 550/6, 592/4, 601/5; **FK** 184/1, 210/7, 382/2, 591/4; **BV** 492/1, 544/2, 571/4, 628/6, 652/8, 745/2)

iẓhār-ı melālet (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. melālet) "üzüntü gösterme" (**FŞ** SF98a/80; **GS** 693)

jāle-i ġam (< Far. jāle + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam çiyi” (**FK** 43/1)

kāc-ı derd (< Far. kāc + < Far. -ı + < Far. derd) “dert tokadı” (**BV** 120/1)

kāc-ı ġam (< Far. kāc + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam tokadı” (**NŞ** 44/2)

kān-ı endūh (< Far. kān + < Far. -ı + < endūh) “dert, keder sıkıntı kaynağı/ocağı” (**FŞ** SF90b/42)

kārvān-ı derd (< Far. kārvān + < Far. -ı + < Far. derd) “dert kervanı” (**GS** 37/8; **NŞ** 223/5)

ḳatīl-i ḫançer-i āzār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Far. āzār) “dert, sıkıntı hançerinin katili” (**NŞ** 164/4)

kişver-i derd (< Far. kişver + < Far. -i + < Far. derd) “dert ülkesi” (**LM** R246b/3317)

kūh-ı elem (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. elem) “elem, dert dağı” (**FŞ** SF79a/7)

kūh-ı endūh (< Far. kūh + < Far.-ı + < Far. endūh) “gam, sıkıntı dağı” (**FŞ** SF50b/64, SF93a/15; **LM** R223b/962, R230a/1633, R238a/2463, R242b/2908)

kūh-ı ġam (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam dağı” (**FK** 200/4, 415/4; **GS** 24/3, 62/7, 162/3, 316/3, 397/4; **NŞ** 171/4, 301/4; **FŞ** SF50b/65, SF99b/188; **LM** R228a/1390)

ḳūh-ı miḥnet (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “mihnet dağı” (**FK** 244/2)

küdüret (< Ar.) “gam, keder, üzüntü” (**FK** 237/7, 478/6, 713; **GS** 239/7, 258/3, 344/7, 583/4; **NŞ** 25/8, 67/8, 195/6, 242/2, 261/6, 484/2; **BV** 506/8; **FŞ** SF85a/40; **HE** 30b/2743; **LM** R240a/2791; **Sİ** R355a/61, R395b/4271, R420b/7060; **SS** R316a/1023, R343b/3907)

külbe-i ʻanā (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. ʻanā) “zahmet, meşakkat kulübesi” (**FK** 93/3)

külbe-i aḥzān (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. aḥzān) “üzüntüler kulübesi” (**FK** 122/9, 246/4, 3/7, 317/7, 562/5, 589/3; **GS** 86/6, 129/2, 481/2, 500/7, 654/1; **NŞ** 20/2, 492/9, 561/8)

külfet (< Ar.) “sıkıntı, zorluk, külfet” (**FŞ** SF73b/111; **Sİ** R365b/1179; **GS** 721)

külfetī (< Ar. külfet + < Far. ī) “sıkıntı, zorluk, külfet ile ilgili” (**SS** R312a/607)

maġmūm (< Ar.) “gamlı, kederli” (**LM** R232a/1826)

maḥż-ı ḫırmān (< Ar. maḥż + < Far. -ı + < Far. ḫırmān) “üzüntünün saf olanı” (**GS** 444/5)

maḥzūn (< Ar.) “kaygılı, hüzünlü” (**HE** 6b, 2a/76, 36a/3228; **LM** R219b/524, R226a/1201, R233a/1937, R238a/2458, R247b/3444; **Sİ** P465a/6546, R421b/7194; **SS** R323a/1745, R324a/1867, R337a/3249, R346a/4204; **FŞ** SF49b/28, SF51a/69, SF54a/48, SF77a/22, SF86a/20; **FK** 26/1, 148/2, 195/7, 305/3, 482/9, 597/4; **GS** 7/9, 109/1, 200/7, 341/5, 453/1; **NŞ** 20/5, 47/8, 308/1, 333/1, 452/7; **BV** 53/7, 85/2, 106/3, 220/2, 341/1, 454/9)

maḥzūnluġ (< Ar. maḥzūn + < Tr. -luġ) “üzüntülü olma, kederli olma, hüzünlü olma” (**FK** 3/6; **GS** 772/1; **FŞ** SF46b/49)

maḳtūl-ı ġam-keş (< Ar. maḳtūl + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam çekmekten ölmüş olan” (**FŞ** SF102b/115)

māye-yi derd (< Far. māye + < Far. -yi + < Far. derd) “derdin, üzüntünün mayası, kaynağı” (**SS** R312a/574)

melāl (< Ar.) “usanç, bıkma, üzüntü, dert, sıkıntı” (**FK** 184/3, 295/7, 379/3, 405/1, 591/7, 638/7, 785/1; **GS** 401/1, 662/1, 665/7, 673/6; **NŞ** 212/4, 350/2, 409/4, 536/6, 643/1, 709/9; **BV** 366/6, 492/5, 537/5, 652/1, 673, 745/1; **FŞ** SF101a/137, SF101b/157, SF92b/119, SF98a/67; **HE** 23a/1995, 28a/2503; **LM** R220a/586, R222b/862, R224a/1004, R229a/1489; **Sİ** R365b/1148, R386a/3284, R407b/5537, R420b/7042; **SS** R316b/1047, R323b/1789, R345b/4126, R346a/4214)

melālet (< Ar.) “usanç, sıkıntı, dert, üzüntü, keder” (**FK** 71/4, 139/1, 281/1, 300/5, 482/1, 621/3, 685/27; **GS** 18/1, 179/4, 350/4, 425/3, 568/3, 503/6, 585/2; **NŞ** 102/7, 335/5, 378/4, 624/1, 671; **BV** 29/4, 70/2, 197/8, 247/4, 319/8, 381/5, 426/1; **FŞ** SF49b/46, SF53b/13, SF63a/68, SF65b/54; **HE** 14a/1172, 31a/2763, 33b/2998, 37a/3350; **LM** R215b/106, R223a/892, R225b/1133, R233b/1962; **Sİ** R384b/3143, R388a/3519, R380a/2680, R403a/5067; **SS** R316b/1035, R317b/1172, R328a/2281)

melālī (< Ar. melāl + < Far. ī) “usanç, bıkma, üzüntü, dert, sıkıntı ile ilgili” (**BV** 138/1; **FK** 221/8; **FŞ** SF105b/52, SF92b/138, SF70a/18; **Sİ** R420a/7034)

melāl-i ża‘f (< Ar. melāl + < Far. -i + < Ar. ża‘f) “güçsüzlük, zayıflık acısı” (**BV** 656/13)

melūl (< Ar.) “mahzun, usanmış; üzülmüş, üzüntülü” (**FK** 16/4, 379/3, 405/3, 524/5; **GS** 18/2, 29/1, 154/7, 230/4, 388/4, 508/1; **NŞ** 122/6, 217/4, 328/3, 387/2, 398/2, 413/7; **BV** 9/6, 138/6, 243/8, 367/1, 407/7, 554/6, 575/8; **HE** 7b/570, 34a/3026, 41a/3715, 41b/3757; **LM** R226b/1274, R229a/1499; **Sİ** R366a/1229, R367a/1291, R385b/3254; **SS** R319b/1370, R325b/1984, R331a/2587, R333b/2870)

meşaḳḳat (< Ar.) “zahmet, sıkıntı” (**FK** 723/1; **GS** 10b-F2/6, 322/7; **NŞ** 658/53; **FŞ** SF49a/16, SF56a/92, SF76b/98, SF87a/104, SF90b/46; **HE** 19b/1678, 30b/2699, 33a/2942; **LM** R227b/1352, R243b/3009; **Sİ** R360b/628, R365b/1146, R384b/3155, R385a/210; **SS** R330a/2456, R331a/2578, R347a/4324, R351a-37)

meşaḳḳat-nehī (< Ar. meşaḳḳat + < Far. nehī) “güçlük koyan, sıkıntı veren” (**HE** 15a/1233)

mezāḥim (< Ar.) “sıkıntılar” (**GS** 639/4)

mezra‘- ı derd (< Ar. mezra‘ + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, sıkıntı tarlası” (**FK** 177/5)

miḥen (< Ar.) “sıkıntılar, mihnetler, eziyetler” (**FK** 593/2; **GS** 11a-F2/13; **FŞ** SF47a/17, SF50b/65; **HE** 19b/1671, 29a/2553; **Sİ** R366a/1232, R384b/3133)

miḥnet (< Ar.) “sıkıntı, mihnet” (**FK** 54/3, 178/1, 285/7, 330/1, 498/9, 599/7; **GS** 15/6, 104/1, 154/1, 220/1, 325/4, 423/1, 500/3; **NŞ** 12/5, 110/6, 213/2, 329/2, 459/4, 514/8; **BV** 8/11, 49/1, 205/5, 397/2, 442/3, 541/6; **FŞ** SF104a/95, SF90a/16, SF53a/38, SF61b/8; **HE** 3b/194, 10a/788, 19b/1682, 22a/1936; **LM** R216a/177, R225b/1161, R232b/1904, R235a/2132; **Sİ** R365b/1149, R370a/1651, R383a/3006, R409a/5793; **SS** R316a/994, R320b/1470, R331a/2578, R340b/3616)

miḥnet-ābād (< Ar. miḥnet + < Far. ābād) “gam yeri; *mec.* dünya” (**FK** 200/3; **NŞ** 636/4, 657/2; **LM** R226b/1323)

miḥnet-efzā (< Ar. miḥnet + < Far. efzā) “sıkıntı artıran, derde dert katan” (**BV** 500/9)

mihnet-efzāy (< Ar. miḥnet + < Far. efzāy) “sıkıntı artıran, derde dert katan” (**FK** 610/1)

miḥnet-ḫāne (< Ar. miḥnet + < Far. ḫāne) “sıkıntı evi, dert çekilen yer” (**GS** 158/7)

miḥnet-ı ‘ışḳ-ı pīç-der-pīç (< Ar. miḥnet + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. pīç-der-pīç) “karışık, dolaşık aşkın derdi, eziyeti” (**LM** R235b/2252)

miḥnet-i cān-gāh (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Far. cān-gāh) “can sıkıcı mihnet” (**HE** 10a/788, 22a/1936)

miḥnet-i cāvīd (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Far. cāvīd) “sonsuz acı, dert, sıkıntı” (**SS** R337a/3222)

miḥnet-i cāvidānī (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Far. cāvidānī) “sonsuz acı, dert, sıkıntı” (**Sİ** R409a/5793, R416a/6581)

miḥnet-i devrān (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın sıkıntısı” (**BV** 253/8; **NŞ** 275/1; **HE** 27b/2431)

miḥnet-i devrān (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın sıkıntısı” (**BV** 253/8; **NŞ** 275/1; **HE** 27b/2431)

miḥnet-i eyyām (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. eyyām) “sıkıntılı günler” (**FK** 521/1)

miḥnet-i güne-gūn (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Far. güne-gūn) “rengarenk dert, sıkıntı” (**LM** R227b/1367)

miḥnet-i intiẓār (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. intiẓār) “bekleyiş eziyeti” (**SS** R316a/1021)

miḥnet-i pinhān (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Far. pinhān) "gizli dert, sıkıntı" (**NŞ** 492/7)

miḥnet-i şām (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Far. şām) "gecenin sıkıntısı/derdi" (**HE** 24b/2165)

miḥnet-keş (< Ar. miḥnet + < Far. keş) "eziyet çeken" (**FŞ** SF102b/107; **HE** 34a; **BV** 163/4)

miḥnet-nāme (< Ar. miḥnet + < Far. nāme) "sıkıntı kitabı" (**FŞ** SF50b/61)

miḥnet-perver (< Ar. miḥnet + < Far. perver) "dert çekme, eziyet çekme" (**NŞ** 641/7; BV 413/4)

mihnet-zede (< Ar. mihnet + < Far. zede) "mihnete, gam, keder musibete uğramış" (**Sİ** R355b/126)

mūcib-i yıġlamaḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Tr. yıġlamaḳ) "ağlama sebebi" (**NŞ** 664)

muŋ "dert, sıkıntı" (**FK** 309/5; **NŞ** 558/7; **FŞ** SF73a/86, SF99b/214/214; **HE** 7b/572; **LM** R249a/3609, R242b/2953; **SS** R323b/1780)

muŋluġ "üzüntülü, kederli" (**FK** 5/6, 159/5, 323/3, 427/3, 599/5; **GS** 40/4, 139/3, 163/6, 178/2, 325/7, 467/7; **NŞ** 123/3, 291/3, 306/1, 366/1, 388/2; **BV** 29/6, 96/2, 205/6, 450/5, 538/5, 581/3; **FŞ** SF77b/5; **LM** R249a/3609/3609; **Sİ** R402a/4957, R407b/5534, R414b/6367)

mūye (< Far.) "hıçkıra hıçkıra ağlama" (**FŞ** SF69b/57, SF88b-42, SF93b/36, SF97b/86; **LM** R243b/3048; **GS** 344/3, 493/5, 637/5)

mūzī (< Ar.) "inciten, eziyet eden" (**GS** 269/7)

mużīḳ (< Ar.) "sıkan, darlaştıran, darlaştırıcı" (**BV** 422/8)

muẓṭarib (< Ar.) "acı çeken, kaygılı" (**FK** 20/2, 110/7, 278/5, 441/2, 564/2; **GS** 19/2, 238/3, 326/4, 472/4; **NŞ** 381/3, 400/9, 463/1, 579/2; **BV** 15/4, 75/4, 175/1, 314/4, 462/2, 569/4, 660/46; **Sİ** R406b/5413; **SS** R331a/2561, R332b/2760)

muẓṭarib-ḥāl (< Ar.) "üzüntülü" (**LM** R229b/1568, R243a/2994)

muẓṭaribraḳ (< Ar. muẓṭarib + < Tr. -raḳ) "daha çok acı çeken, daha çok kaygılı" (**GS** 317/6)

mübtelālıġ (< Ar. mübtelā + < Tr. -lıġ) "düşkünlük, tutulmuş, belaya uğramışlık" (**FK** 460/4, 600/5; **GS** 660/6; **NŞ** 274/3; **BV** 179/1; **FŞ** SF90a-43; **HE** 28b)

mübtelālıḳ (< Ar. mübtelā + < Tr. -lıḳ) "düşkünlük, tutulmuş, belaya uğramışlık" (**FŞ** SF88b/168; **SS** R323b/1778)

mübtelā-vār (< Ar. mübtelā + < Far. vār) "düşkün gibi, tutkun gibi" (**LM** R224a/1014)

mübtelā-yı ġam (< Ar. mübtelā + < Far. -yı + < Ar. ġam) "üzüntüye düşkün" (**GS** 189/2)

mükedder (< Ar.) "kederli, üzüntülü, tasalı" (**FK** 165/9, 636/6; **GS** 104/2, 201/7, 560/5, 577/3, 578/9; **NŞ** 102/3, 507/3, 515/6; **BV** 69/11, 492/5)

münfa'il (< Ar.) "gücenmiş, kırılmış" (**HE** 4b/280; **SS** R338b/3400, R351b/4798; **GS** 169/4, 361/4, 399/4; **FK** 107/1, 107/4, 584/1; **BV** 492/1, 596/1)

müstemend (< Ar.) "hüzünlü, kederli, talihsiz, mutsuz" **FK** 274/1; **Sİ** R395a/4252)

müst-mend (< Far.) "üzüntülü, kederli, biçare, zavallı, mutsuz, talihsiz" (**Sİ** R418a/6792; **SS** R329a/2349)

müte'eṣṣir (< Ar.) "kederli, hüzünlenen" (**HE** 12a/974)

müzāhim (< Ar.) "zahmet sıkıntı veren, aykırı gelen" (**SS** R328b/2318)

nā-derd (< Far.) "dertsiz, tasasız" (**SS** R353a/4928)

naḥīt (< Ar.) "inilti" (**LM** R241b/2846, R244b/3123)

naḳd-i derd (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Far. derd) "dert nakdi, sermayesi" (**NŞ** 357/2)

naḳd-i ġam (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Far. ġam) "dert, gam nakdi, sermayesi" (**FK** 632/3)

nālān (< Far.) "ağlayan, inleyen, inleyici" (**GS** 53/4, 241/3, 246/3, 633/7; **NŞ** 117/1, 648/6; **BV** 12/5, 52/2, 260/5; **HE** 5a/332; **LM** R226b/1277)

nāle (< Far.) "inleme, inilti" (**FK** 56/9, 119/3, 294/6, 312/6, 446/4, 567/4; **GS** 15/4, 81/3, 101/1, 203/3, 238/6, 344/3, 422/7; **NŞ** 34/5, 149/4, 208/7, 323/5, 438/7, 505/3; **BV** 43/2, 195/4, 264/6, 388/7, 410/1, 525/1, 646/6; **FŞ** SF46b/22, SF59a/11, SF70b/24, SF73b/104; **HE** 10a/762, 16a/1367, 16b/1407, 36b/3281; **LM** R223a/899, R224a/1014, R232a/1831, R239b/2608, R245b/3262; **Sİ** R358b/445, R381a/2798, P455b/5629, P465a/6532, P465b/6578; **SS** R308b/219, R313a/669, R324a/1849, R344a/3966, R349a/4505)

nāle- i pinhān (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. pinhān) "gizli inilti" (< Far. nāle + < Far.-i+ < Far. pinhān) (**NŞ** 570/7)

nāle-ı bī-iḫtiyār (< Far. nāle + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. iḫtiyār) "elde olmayan inilti, feryat" (**FŞ** SF73b/104)

nāle-ı cān-kāh (< Far. nāle + < Far. -ı + < Far. cān-gāh) "can azaltıcı inleyiş" (**FŞ** SF58b/122, SF83a/37)

nāle-ı zār (< Far. nāle + < Far. -ı + < Far. zār) "inleyici feryat" (**FŞ** SF54a/49)

nāle-i 'ömr-kāh (< Far. nāle + < Far. -i + < Ar.'ömr + < Far. kāh) "gönlün nalesi, inlemesi" (**BV** 54/7)

nāle-i cān-gāh (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. cān-gāh) “can azaltıcı inleyiş” (**BV** 134/4, 658/9; **NŞ** 158/7)

nāle-i derd-nāk (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. derd-nāk) “dertli inilti, feryat” (**Sİ** R358b/445)

nāle-i dil-sūz (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. dil-sūz) “yanan yüreğin iniltisi” (**BV** 469/7)

nāle-i ḥirmān (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. ḥirmān) “mahrumluk ahları” (**HE** 36b/3281)

nāle-i nā-gāh (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. nā-gāh) “ansızın, birdenbire gelen inilti, feryat” (**NŞ** 573/6)

nāle-i nihān (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. nihān) “gizli inilti” (**FK** 567/4)

nāle-i pinhān (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli inilti” (**BV** 193/9, 568/5; **FK** 231/3)

nāle-i seḥer (< Far. nāle + < Far. -i + < Ar. seḥer) “seher feryadı” (**FK** 493/7; **GS** 422/7)

nāle-i şeb-gīr (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. şeb-gīr) “geceyi saran inleyiş, uykusuz âşıkların iniltisi” (**BV** 633/4; **GS** 493/3)

nāle-i zār (< Far. nāle + < Far. -i + < Far. zār) “inleyici feryat” (**BV** 415/7; **FK** 374/9, 506/1, 656/7, 689/357; **GS** 329/1, 357/5, 776/1; **NŞ** 505/3)

nāle-keş (< Far.) “ağlayan, inleyen, feryat eden” (**HE** 11a/874)

nālende (< Far.) “inleyen” (**FK** 259/1)

nāle-yi cān-gāh (< Far. nāle + < Far. -yi + < Far. cān-gāh) “can azaltıcı inleyiş” (**SS** R320b/1469)

nāle-yi zār (< Far. nāle + < Far. -yi + < Far. zār) “inleyici feryat” (**SS** R320b/1466, R320b/1481)

nāliş (< Far.) “inleyiş, inilti” (**FK** 368/2; **GS** 350/3, 431/1, 431/7, 495/1; **NŞ** 372/5, 442/3; **HE** 40b/3680; **LM** R230b/1659; **Sİ** R358a/392)

nā-şād (< Far.) “mutsuz, hüzünlü, kederli” (**FK** 200/1, 407/1, 439/1, 490/7, 689/417; **GS** 126/5, 498/6, 533/1; **NŞ** 347/3, 411/4, 464/7; **BV** 163/1, 226/1, 488/2, 614/3, 658/27; **FŞ** SF73a/48, SF75a/102, SF84a/36, SF84b/87, SF93b/65; **HE** 43b/3942, 44a/3970; **LM** R221b/742, R228b/1488, R236b/2286, R243b/3025, R245a/3206; **Sİ** R404a/5169; **SS** R330a/2499, R339a/3467)

nesīm-i miḥnet (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “sıkıntı, mihnet rüzgârı” (**LM** R234b/2089)

nevḥa-yı derd (< Ar. nevḥa + < Far. -yı + < Far. derd) "keder, üzüntü feryadı" (**LM** R224a/1017, R230b/1660)

nevḥa-yi ġam (< Ar. nevḥa + < Far. -yi + < Ar. ġam) "keder, gam feryadı" (**SS** R319a/1302, R347b/4348)

nīş-ı ġam (< Far. nīş + < Far. -ı + < Ar. ġam) "üzüntü/keder dikeni" (**NŞ** 656/8)

nīş-i belā (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. belā) "bela zehri, dikeni" (**FK** 689/402; **NŞ** 504/5, 658/13)

nīş-i cefā (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. cefā) "cefa dikeni" (**FK** 734)

nīş-i ġam (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. ġam) "hüzün dikeni" (**FK** 2/5; **GS** 475/4, 607/3; **NŞ** 194/7)

ot "ateş; *mec.* sıkıntı, üzüntü" (**FK** 10/1, 130/5, 275/4, 312/3, 459/5, 598/3; **GS** 2b-F2/2, 2/3, 101/7, 202/4, 302/3, 403/7; **NŞ** 8/5, 108/1, 200/5, 303/3, 400/6, 501/2, 602/1; **BV** 4/3, 118/2, 186/5, 200/6, 270/4, 294/2; **FŞ** SF54b/28, SF58a/69, SF64a/25, SF76a/70, SF89a/18; **HE** 1b/19, 9b/745, 17a/1458, 23a/2013, 24b/2149, 34b/3079; **LM** R214b/9, R219b/523, R224a/1013, R234a/2040, R244a/3107; **Sİ** R354b/39, R365b/1165, R374a/2058, R383a/3006; **SS** R307a/58, R307b/132, R316b/1040, R333a/2803)

pejmān (< Far.) "hüzünlü, gamlı, tasalı, pişman" (**FŞ** SF83a/49; **GS** 419/4)

perverde-ı derd (< Far. perverde + < Far. -ı + < Far. derd) "dert, acı ile beslenmiş, büyütülmüş" (**FŞ** SF54a/86)

pijmān (< Far.) "hüzünlü, gamlı, tasalı, pişman" (**SS** R336b/3185)

pür-derd (< Far.) "dert dolu, dertli" (**FŞ** SF58b/122; **LM** R243a/2963)

pür-efġān (< Far.) "feryat dolu, ağlama, inleme" (**NŞ** 179/5)

pür-endīşe (< Far.) "endişe dolu, çok endişeli" (**Sİ** R397b/4490)

pür-ḥāl (< Far. pür + < Ar. ḥāl) "kederli, sıkıntılı olma, kederlenme" (**FŞ** SF81b-36)

pür-ḳahr (< Far. pür + < Ar. ḳahr) "gam dolu" (**FŞ** SF65b/67)

pür-pās (< Far.) "keder dolu" (**LM** R240a/2684)

pür-renc (< Far.) "dert, sıkıntı dolu" (**SS** R328b/2315)

raḫ (< Far.) "kaygı, keder; zan, sanma" (**NŞ** 113/5, 326/3; **Sİ** R398b/4588)

raḫt-ı ġam (< Far. raḫt + < Far. -ı + < Ar. ġam) "dert, tasa serveti/mülkü" (**NŞ** 326/3)

reyḥān-ı meşaḳḳat (< Ar. reyhān + < Far. -ı + < Ar. meşaḳḳat) "zahmet, sıkıntı reyhanı" (**LM** R243b/3009)

rīş-i derd (< Far. rīş + < Far. -i + < Far. derd) "dert, keder yarası" (**Sİ** R367a/1326)

ṣafḥa-i derd (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Far. derd) "dert, üzüntü sayfası" (**Sİ** R415b/6450)

ṣāḥib-derd (< Ar. ṣāḥib + < Far. derd) "dertli, kederli" (**FŞ** SF89b/72)

ṣaḥīfe-yi derd (< Ar. ṣaḥīfe + < Far. -yi + < Far. derd) "dert, üzüntü sayfası" (**SS** R323b/1759)

ṣarṣar-ı āh (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. āh) "ah rüzgârı" (**NŞ** 314/3; **BV** 24/2; **FK** 153/3; **GS** 368/5; **LM** R219b/503)

ṣarṣar-ı ġam (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam yelleri" (**HE** 23a/2000)

ṣarṣar-ı ḳahr (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ḳahr) "kahrın rüzgârı" (**HE** 3a/146)

ṣarṣar-ı miḥnet (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) "mihnet, eziyet rüzgârı" (**FŞ** SF106b/37)

sebaḳ-ı ġam (< Ar. sebāḳ + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam, keder dersi" (**LM** R248b/3555)

selāsil-ı miḥnet (< Ar. selāsil + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) "dert, mihnet silsilesi/zinciri" (**FŞ** SF95b-47)

seng-bārān-ı ġam (< Far. seng-bārān + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gamın, kederin taş yağmuru" (**BV** 355/3)

seng-ı meşaḳḳat (< Far. seng + < Far. -ı + < Ar. meşaḳḳat) "zahmet, sıkıntı taşı" "(**FŞ** SF76b/98)

seng-i bārān-ı beliyyet (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān + < Far.-ı + < Ar. beliyyet) "felaket, keder yağmurunun taşı" (**FK** 593/6)

seng-i belā (< Far. seng + < Far. -i+ < Ar. belā) "bela taşı" (**Sİ** R360b/616)

ser-geşte-yi ġam (< Far. ser-geşte + < Far. -yi + < Ar. ġam) "üzüntüden, gamdan başı dönme" (**LM** R225a/1081)

sevād-ı ġam (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam karanlığı" (**LM** R242a/2861)

seylāb-ı derd (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Far. derd) "dert, keder seli" (**FK** 178/4)

seylāb-ı ġam (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam, keder seli" (**Sİ** R372a/1814)

seyl-ı ġam (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam, keder seli" (**FŞ** SF79a/7)

seyl-i belā (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. belā) "bela seli" (**BV** 359/2, 397/3, 529/2; **FK** 684/10; **GS** 174/4, 463/3; **LM** R220b/635; **Sİ** R372b-27, P465b/6573; **SS** R319b/1366; **HE** 33a/2957)

seyl-i ġam (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ġam) "gam, keder seli" (**NŞ** 268/5, 512/5)

seyl-i helāk (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. helāk) "mahveden, perişan eden sel" (**SS** R319b/1363)

seyl-i ḳahr (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ḳahr) “üzüntü seli” (**BV** 614/4)

ṣubḥ-ı ġam (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam sabahı” (**NŞ** 447/2)

ṣubḥ-ı mihnet-efzāy (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. mihnet + < Far. efzāy) “sıkıntı, mihnet artıran sabah” (**FK** 610/1)

sütūh (< Far.) “kederli, sıkıntılı, yorgun” (**Sİ** R386a/3273, P455a/5584, R408b/5739, R411a/5993; **SS** R339b/3491)

şām-ı endūh (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. endūh) “gam, keder, sıkıntı akşamı” (**FŞ** SF90b/61)

şām-ı ġam (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam akşamı” (**BV** 573/1; **FK** 23/3, 157/2, 247/6, 443/1, 452/3, 646/3; **GS** 288/3, 335/8, 430/1; **NŞ** 615/3; **FŞ** SF51a/105)

şām-ı melālet (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. melālet) “sıkıntı, gam akşamı” (**FŞ** SF65b/54)

şām-ı miḥnet (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “mihnet, sıkıntı akşamı” (**FK** 617/3; **LM** R238a/2434; **Sİ** R420a/6994)

şelāyīn (< Ar.) “sıkıntı veren” (**GS** 40/6)

şem‘-ı cān-sūz (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) “can yakan, fazla sıkıntı ve keder veren mum” (**FŞ** SF51a/105)

şem‘-i ġam (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ġam) “dert, gam mumu” (**NŞ** 396/5)

şerḥ-i derd (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Far. derd) “derdini açıklama, derdini anlatma” (**FK** 441/1; **NŞ** 164/7)

şerḥ-i ġam (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Ar. ġam) “gamı açıklama, derdi anlatma” (**GS** 490/7; **NŞ** 488/4)

şikeste-bāl (< Far.) “kırık kanatlı” (**LM** R240a/2781)

şikeste-dilī (< Far.) “kederli” (**FK** 731/1)

şikeste-ḫāṭırī (< Far. şikeste + < Ar. ḫāṭırī) “kederli, kırık gönüllü” (**FK** 652/2)

şikestelik (< Far. şikeste + < Tr. -lik) “kırgınlık, gücenme, kırılma” (**GS** 629/1; **LM** R229a/1513)

şirār-ı derd (< Ar. şirār + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, sıkıntı kıvılcımı” (**FŞ** SF80a/31)

şīve-fiġān (< Far.) “nazla inleyen, ağlayan” (**BV** 577/1)

şu‘le-i derd (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. derd) “dert alevi, dert ateşi” (**BV** 407/4; **GS** 435/1)

şu‘le-i efġān (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. efġān) “inleme alevi, şiddetli inleme” (**BV** 184/7)

şu‘le-i endūh (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. endūh) “sıkıntı alevi” (**GS** 332/4)

şu‘le-i ġam (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam alevi” (**NŞ** 40/1, 169/1; **BV** 165/3)

tāyir-i miḥnet (< Ar. tāyir + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “gam, keder kuşu” (**BV** 550/4)

te‘sīr (< Ar.) “iz bırakma, işleme, kederlendirme” (**BV** 61/1, 327/4, 603/2; **FK** 16/4, 192/2; **GS** 11/7, 143/3, 185/3, 205/1, 243/3; **NŞ** 16/2, 133/1, 324/5, 548/5, 514/7; **FŞ** SF67b/43, SF70b/31, SF70b/69, SF87a/18; **HE** 10b/847, 41b/3775; **Sİ** R367a/1290; **SS** R307a/50, R311a/468, R330a/2468, R342a/3767; **GS** 501/5)

te‘sīrī (< Ar. te‘sīr + < Far. ī) “iz bırakma, işleme, kederlendirme ile ilgili” (**GS** 369/9, 632/1)

te’essüf (< Ar.) “kederlenme, acıma” (**FK** 319/6; **GS** 707, 752/1; **NŞ** 696/2; **FŞ** SF58b/116; **HE** 26a/2299; **SS** R336a/3122, R348b/4475)

tekessür (< Ar.) “kırılma, kısılma, kırgınlık” (**FŞ** SF102a/53; **LM** R228a-18; **GS** 337/3; **NŞ** 100/2)

telāş (< Ar.) “telaş, kaygı, tasa” (**BV** 244/7, 474/2; **FK** 188/6; **NŞ** 242/5; **FŞ** SF50b/62; **HE** 24a/2084, 36b/3270, 41b/3757, 43a/3922; **LM** R221a/695; **SS** R340a/3548)

telḫ-kām (< Far.) “damağı acı; kederli” (**BV** 1/3, 45/8, 85/4, 453/2, 481/1; **FK** 191/4; **GS** 273/2; **NŞ** 110/5, 116/7, 654/17; **HE** 31b/2829; **LM** R236b-27; **Sİ** R361b/759)

telḫ-kāmlıġ (< Far. telḫ-kām + < Tr. -lıġ) “damağı acı; kederli” (**GS** 96/8)

ten-i derd-nāk (< Far. ten + < Far. -i + < Far. derd-nāk) “dertli beden” (**LM** R243b/3046)

ten-i ġam-keş (< Far. ten + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam çeken vücut” (**FK** 681/53; **GS** 682f/3)

ten-i zār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. zār) “inleyen beden” (**BV** 637/9; **FK** 102/4, 266/1, 318/1; **NŞ** 151/1, 350/1, 401/2, 472/1; **HE** 24b/2162; **SS** R316b/1029, R323b/1801)

terk-i āh (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. āh) “inlemeyi terk etme” (**Sİ** P465a/6539)

tīġ-ı ġam (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, keder kılıcı” (**NŞ** 272/3)

tilbe-i maḥzūn (< Tr. tilbe + < Far. -i + < Ar. maḥzūn) “hüzünlü, tasalı, kaygılı deli, divane” (**BV** 620/1)

tīre (< Far.) “karanlık, kara bulanık; *mec.* üzüntü” (**BV** 8/4, 157/5, 166/2, 213/7, 320/8, 415/2, 548/7; **FK** 11/2, 122/5, 274/8, 323/5, 450/4, 598/6; **GS** 4/5, 63/5, 106/7, 202/5, 304/4, 411/2516/5, 552/5; **NŞ** 44/1, 104/3, 205/4, 324/4, 426/4, 428/3, 507/3; **FŞ**

SF52a/36, SF62b/39, SF63b/22, SF67b/24, SF74a/30, 7, SF97a/35; **HE** 8a/602, 10a/766, 12b/1038, 15b/1307, 23a/2012, 35a/3123; **LM** R215a/90, R220b/610, R224b/1064, R233b/1964; **Sİ** R356b/247, R376b/2341, R391a/3810, R398b/4598; **SS** R306b/11, R312b/664 , R319b/1369, R332b/2766)

tīre-cebīn (< Far.) "düşünceli, alnı kederli" (**HE** 11a/905, 27a/2392)

tīşe-i ġam (< Far. tīşe + < Far. -i + < Ar. ġam) "gam kazması" (**FK** 506/5)

tīz-gām (< Far. tīz + < Ar. gām) "çabuk kederlenen" (**Sİ** R398b/4585, R408a/5697, R418b/6864)

tuḫm-ı endūh (< Far. tuḫm + < Far. -ı + < Far. endūh) "gam, keder, sıkıntı tohumu" (**LM** R229a/1506)

tuḫm-ı ġam (< Far. tuḫm + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam, dert tohumu" (**FK** 629/3)

ṭab'-ı ġam-nāk (< Ar. ṭab'+ < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. nāk) "gamlı, kederli, hüzünlü yaratılışlı" (**FK** 680/8)

üftāde (< Far.) "düşkün, çaresiz; âşık" (**BV** 529/3; **FK** 282/6, 680/1, 689/359; **GS** 189/5, 474/7; **NŞ** 68/4, 88/3, 112/3, 165/4, 428/7, 573/2; **Sİ** R385a/3197)

üftādelıġ (< Far. üftāde + < Tr. -lıġ) "düşkünlük, çaresizlik; âşıklık" (**FK** 282/6)

üftādelıḳ (< Far. üftāde + < Tr. -lıḳ) "düşkünlük, çaresizlik; âşıklık" (**FK** 813/1)

ügürmek "ağlama" (**FŞ** SF104b/121)

üştülüm (< Far.) "cefa, zulüm" (**Sİ** R405b/5309; **HE** 16a/1320, 34a/3069)

vādī-yi derd (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Far. derd) "dert vadisi" (**NŞ** 187/4)

vāle (< Far.) "nale, inleyen, inilti" (**BV** 53/1)

vīrāne-i ġam (< Far. vīrāne + < Far. -i + < Ar. ġam) "gam yıkıntısı" (**GS** 438/6)

yār-ı vefā-dār (< Far. yār + < Far. -ı + < Ar. vefā + < Far. dār) "dert ortağı ve vefalı sevgili" (**FK** 53/6; **NŞ** 656/46; **HE** 23a/2002, 23a/2004)

yār-i ġam-güsār (< Far. yār + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. güsār) "dert ortağı sevgili" (**FK** 602/9)

yār-i vefā-dār (< Far. yār + < Far. -i + < Ar. vefā + < Far. dār) "dert ortağı ve vefalı sevgili" (**FK** 525/1)

zaḫmet (< Ar.) "sıkıntı, eziyet" (**BV** 23/1, 660/81; **FK** 73/1, 238/1, 307/2, 629/2; **GS** 10b-F2/6, 15/3, 154/2, 154/3, 408/7, 487/3, 604/4, 663/3; **FŞ** SF101b/163, SF64a/71, SF78a/23; **HE** 30a/2686; **LM** R234b/2082, R240a/2776; **Sİ** R382a/2877, R384b/3121, R420a/7030; **SS** R320b-18, R321a/1504)

zār (< Far.) “ağlayan, inleyen; dermansız” (**BV** 11/1, 158/1/1, 253/9, 378/4, 483/5; **FK** 60/7, 129/3, 278/1, 308/2, 454/5, 515/3; **GS** 10/1, 110/5, 225/6, 315/1, 419/5, 515/3; **NŞ** 19/9, 109/5, 202/2, 306/3, 401/2, 504/6; **FŞ** SF48b/31, SF50b/41, SF58b/123, SF73a/42, SF76b/147; **HE** 3b/193, 23b/2039, 27b/2422, 31b/2805, 32a/2867; **LM** R216a/170, R221b/714, R224a/1009, R231a/1720; **Sİ** R359b/551, R364a/1015, R376b/2299, R385a/3197; **SS** R309b/325, R324a/1854, R327b/2200, R336a/3132,)

zār-ı ġam-endūz (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. endūz) “sıkıntıda olanın ağlayışı, inlemesi” (**BV** 440/4)

zār-ı ġam-keş (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam çekenin ağlaması, inlemesi” (**FŞ** SF79a/45)

zār-ı ġamnāk (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. nāk) “ağlayan gamlı, dertli” e(**NŞ** 585/5)

zār-ı ġam-perverd (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. perverd) “gam çeken, gamla beslenen kimsenin ağlaması, inlemesi” (**SS** R340b/3625)

zār-ı maḥzūn (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “hüzünlü olanın inleyişi, ağlaması” (**BV** 157/1, 625/2; **FŞ** SF92a/52, SF93a/155)

zār-ı nā-şād (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. nā-şād) “mutsuz, hüzünlü, kederli (kimsenin) ağlaması, inlemesi” (**FŞ** SF97a/66)

zār-ı nā-tüvān (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “düşkünün dermansızlığı, düşkünün ağlaması” (**BV** 239/4; **FK** 101/4; **LM** R226a/1200)

zārraḳ (< Far. zār + < Tr. -raḳ) “daha çok ağlayan, daha çok inleyen” (**BV** 313/1, 410/3)

zehr-ı belā-keş (< Far. zehr + < Far. -ı + < Ar. belā + < Far. keş) “bela çekenin, kederlinin zehri” (**FŞ** SF90a/5)

zehr-i belā (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. belā) “bela zehri” (**FK** 262/3)

zehr-i belā-keş (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. belā + < Far. keş) “bela çekenin, kederlinin zehri” (**FK** 268/6)

zehr-i cefā (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. cefā) “eziyet, cefa zehri” (**HE** 5a/309)

zehr-i endūh (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. endūh) “keder zehri” (**FK** 262/5)

zehr-i ġam (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. ġam) “tasa ve kaygı zehri” (**BV** 569/2; **FK** 663/7; **GS** 109/3; **NŞ** 66/6)

zehr-i ġuṣṣa (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. ġuṣṣa) “dert zehri” (**BV** 55/2)

zehr-i miḥnet (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “tasa, keder zehri” (**BV** 348/8)

zeng-i ġam (< Far. zeng + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam kiri” (**GS** 1/2)

zindān-ı endūh (< Far. zindān + < Far. -ı + < Far. endūh) “gam, keder, sıkıntı zindanı” (**FŞ** SF90b/42)

zindān-ı ġam (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam ve keder karanlığı” (**NŞ** 158/6)

zülāl-i çeşme-yi derd (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. derd) “dert, gam çeşmesinin/pınarının suyu” (**LM** R220a/564)

2.3.1.3. Bela-Musibet ile İlgili Kavramlar

āfāt (< Ar.) “afetler” (**BV** 377/2; **FŞ** SF102a/41, SF97a/51, SF57a/89, SF64b/97, SF67b/44, SF87a/94; **HE** 39b/3590; **LM** R219a/491, R232b/1870, R233a/1944, R240a/2661; **Sİ** R358b/413, R364b/1057, R366a/1230, R375b/2194; **FK** 681/69; **GS** 682h/9)

āfāt-ı zamān (< Ar. āfāt + < Far. -ı + < Ar. zamān) “zaman belası, fitnesi” (**LM** R219a/491)

āfet (< Ar.) “felaket, bela, *mec.* sevgili ” (**BV** 8/10, 136/4, 206/5, 307/9; **GS** 18/4, 90/3, 140/5, 200/3, 301/6, 407/11, 571/2; **NŞ** 62/4, 101/3, 239/6, 300/6, 402/1, 603/4; **FK** 52/5, 101/2, 285/1, 325/9, 412/7, 573/4, 613/4, 772/1; **FŞ** SF49a/19, SF60b/36, SF61b/30, SF73a/58, SF76a/83; **HE** 9a/681, 10a/787, 18b, 21b/1862, 25b/2232; **LM** R216a/177, R219b/540, R225b/1133, R228a/1409; **Sİ** R358b/437, R372a/1830, R379b/2610, R403b/5104; **SS** R310a/378, R316a/992, R324b/1900, R331b/2644)

āfet-i dīn (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. dīn) “dinin belası” (**FK** 563/2)

āfet-i maḥż (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. maḥż) “halis bela” (**SS** R342b/3843)

āfet-i pinhān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli felaket” (**GS** 532/6)

āfet-i zamān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. zamān) “zamanın belası, fitnesi” (**FK** 101/2)

āfet-i zamāne (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. zamāne) “zamanın belası, fitnesi” (**LM** R220a/572, R246b/3297; **SS** R344b/4010

āfetraḳ (< Ar. āfet + < Tr. -raḳ) “daha büyük felaket” (**FK** 425/5)

āsīb (< Far.) “bela, musibet, zarar, çarpışma” (**BV** 132/1, 258/4, 554/2; **FK** 50/1; **GS** 73/1, 140/4, 191/6, 604/5, 628/6; **NŞ** 47/1, 514/8, 573/8, 577/1; **FŞ** SF56a/87, SF73b/135, SF76a/93; **HE** 25b/2259; **Sİ** R370a/1615, R381a/2762, R415a-78; **SS** R340b/3581)

āsīb-ı ḫazānī (< Far. āsīb + < Far. -ı + < Far. ḫazānī) “sonbaharın zararı, musibeti, belası; zarar getiren sonbahar” (**FŞ** SF73b/135; **FŞ** SF76a/93)

āsībī (< Far.) “bela, musibet, zarar, çarpışma” (**FK** 537/7; **GS** 154/6)

āsīb-i firāḳ (< Far. āsīb + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılığın belası” (**NŞ** 573/8)

āsīb-i ġazān (< Far. āsīb + < Far. -i + < Far. ġazān) “sonbaharın zararı, musibeti, belası; zarar getiren sonbahar” (**HE** 25b/2259)

āsīb-i zemān (< Far. āsīb + < Far. -i + < Ar. zemān) “zamanın musibeti, belası” (**NŞ** 47/1)

āsib-rez (< Far.) “bela asması, felaket kütüğü” (**NŞ** 199/6)

belā-cūy (< Ar. belā + < Far. cūy) “bela arayan, belalı” (**FŞ** SF74a/31)

belā-engīz (< Ar. belā + < Far. engīz) “bela çıkaran” (**FK** 212/1, 492/1, 662/3)

belā-yı ʻaḳl (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. ʻaḳl) “aklın belası” (**NŞ** 655/16)

belā-yı āsmānī (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. āsmānī) “gökyüzünün belası; Allah’ın insanları imtihan etmek, denemek için verdiği maddi ve manevi üzüntü” (**FŞ** SF71b/65)

belā-yı ġudā (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. ġudā) “Allah’ın belası” (**GS** 497/1)

berḳ-ı belā (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. belā) “felaket/bela şimşeği” (**FK** 228/4,169/1; **Sİ** R355a/48)

beste-i dām-ı belā (< Far. beste + < Far. -i + < Far. dām + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela tuzağında bağlı olan” (**BV** 96/1)

beste-yi belā (< Far. beste + < Far. -yi + < Ar. belā) “bela nedeniyle suskun, bağlı” (**LM** R231b/1759; **SS** R341a/3639)

bīm-i belā (< Far. bīm + < Far. -i + Ar. belā) “bela korkusu” (**SS** R331a/2580)

cān-āfet (< Far. cān + < Ar. āfet) “can belası, cana bela getiren; *mec.* sevgili” (**BV** 660/41)

dām-ı belā (< Far. dām + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela tuzağı” (**FK** 174/5; **GS** 621/7)

defʻ-i gezend (< Ar. deffʻ + < Far. -i + < Far. gezend) “zarar ziyanı, musibeti defetme” (**Sİ** R376b/2319, R386a/3283)

defʻ-i şerāret (< Ar. deffʻ + < Far. -i + < Ar. şerāret) “belayı defetme” (**HE** 33b/2983)

deşt-i belā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. belā) “bela çölü” (**LM** R219b/547)

ebr-ı belā (< Far. ebr + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela bulutu” (**FŞ** SF89b/100)

ebr-i belā (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. belā) “bela bulutu” (**GS** 493/4; **LM** R232b/1860)

ehl-i muṣībet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. muṣībet) “bela ve sıkıntıya uğrayanlar” (**BV** 502/5)

ġabn-ı belā (< Ar. ġabn + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela kaynağı” (**HE** 29a/2555)

ġarḳ-ı belā (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. belā) “belaya batma, sıkıntı içinde boğulma” (**Sİ** R355a/48)

gerd-i belā (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. belā) “bela tozu” (**BV** 410/5; **GS** 521/2; **NŞ** 63/8)

girdāb-ı belā (< Far. girdāb + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela girdabı" (**BV** 127/3)

giriftār-ı belā (< Far. giriftār + < Far. -ı + < belā) "belaya müptela olmuş, tutulmuş (kimse)" (**FŞ** SF99b/203)

ḳayd-ı belā (< Ar. ḳayd + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela, sıkıntı endişesi" (**LM** R235b/2249)

kemend-i belā (< Far. kemend + < Far. -i + < Ar. belā) "bela kemendi" (**SS** R318a-15)

kūh-ı belā (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela dağı" (**FK** 162/3, 206/4; **GS** 128/8, 151/5, 425/2; **NŞ** 104/7; **FŞ** SF75a-31, SF81b/6, SF95a/70; **SS** R312b/657; **HE** 23b/2040, 27a/2395)

muṣībet (< Ar.) "felaket" (**NŞ** 164/5; **BV** 502/5; **Sİ** R408b/5732, R416b/6641)

mübtelā (< Ar.) "düşkün, tutulmuş, belaya uğramış" (**FK** 18/5, 113/1, 270/4, 330/1, 426/2, 524/4; **GS** 17/1, 104/4, 189/2, 210/1, 359/4; **NŞ** 28/1, 220/4, 270/1, 363/7; **BV** 10/1, 96/1, 200/5, 263/2, 359/4, 421/1, 504/7, 659/11; **FŞ** SF48a/66, SF49b/29, SF75b/26, SF87a/107; **HE** 26a/2302, 32a/2853, 33a/2943; **LM** R215b/104, R223b/934, R225a/1123, R231b/1794; **Sİ** R371b/1780, R392b/3952; **SS** R316b/1039, R319b/1350, R341a/3639)

naḫl-i belā (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. belā) "bela fidanı" (**FK** 452/4; **NŞ** 595/2)

neberd-i belā (< Far. neberd + < Far. -i + < Ar. belā) "bela mücadelesi" (**Sİ** R372a/1825)

nevāyib (< Ar.) "kazalar, belalar" (**FK** 786/1; **GS** 696; **FŞ** SF63a/105, SF71a-28; **LM** R223b/935)

revzen-i belā (< Far. revzen + < Far. -i + < Ar. belā) "bela penceresi" (**LM** R234b/2075)

ṣaḥrā-yı belā (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. belā) "bela çölü" (**BV** 200/1)

ṣarṣar-ı āfet (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. āfet) "bela, musibet rüzgârı, sert rüzgâr" (**FK** 522/2)

ṣūret-i belā (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. belā) "bela sureti" (**SS** R316a/988)

şūḫ-ı belā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela güzeli" (**BV** 580/2; **FK** 226/6; **NŞ** 437/7; **NŞ** 109/5)

zehr-ı belā-keş (< Far. zehr + < Far. -ı + < Ar. belā + < Far. keş) "bela çekenin, kederlinin zehri" (**FŞ** SF90a/5)

zehr-i belā (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. belā) "bela zehri" (**FK** 262/3)

zehr-i belā-keş (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. belā + < Far. keş) "bela çekenin, kederlinin zehri" (**FK** 268/6)

2.3.1.4. Dertsiz, Gamsız, Tasasız Olma ile İlgili Kavramlar

bī-āzārlıġ (< Far. bī- āzar + < Tr. -lıḳ) "zararsız, sıkıntı vermeyen" (**NŞ** 571/7)

bī-derd (< Far.) “dertsiz” (**LM** R226b/1309, R226b/1325, R227b/1370, R247b/3431; **BV** 204/4; **NŞ** 134/4, 656/11)

bī-dūd (< Far.) “dertsiz, gamsız” (**NŞ** 656/4)

bī-elem (< Far. bī + < Ar. elem) “kedersiz, dertsiz” (**Sİ** R395b/4294)

bī-ġam (< Far. bī + < Ar. ġam) “gamsız, tasasız” (**LM** R215a/60; **SS** R333a/2813, R346a/4181; **SS** R343b/3945; **BV** 558/7, 270/2; **GS** 534/1; **FK** 76/6)

bī-ġām (< Far. bī + < Ar. ġām) “gamsız,tasasız” (**SS** R330a/2491)

bī-ġam-ḫʷār (< Far. bī + < Ar. ġam + < Far. ḫʷār) “kedersiz, gamsız, tasasız” (**NŞ** 472/4)

bī-miḥnet (< Far. bī + < Ar. miḥnet) “sıkıntısız” (**FŞ** SF74b/66; **GS** 462/1)

bī-renc (< Far.) “kolay, sıkıntısız” (**GS** 537/6; **Sİ** R379a/2551)

bī-tekellüf (< Far. bī + < Ar. tekellüf) “sıkıntısız” (**NŞ** 464/7, 509/5)

bī-tekellüfluḳ (< Far. bī + < Ar. tekellüf + < Tr. -luḳ) “sıkıntısız olma” (**GS** 721)

cevher-i ġam-zedāy (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. zedāy) “kederi defeden, keder gideren cevher” (**Sİ** R365a/1103)

dāfi‘-i sevdā (< Ar. dāfi‘ + < Far. -i + < Ar. sevdā) “gamı, sıkıntıyı defeden, kaldıran” (**SS** R321a/1527)

derdsiz (< Far. derd + < Tr. -siz) “dertsiz, kaygısız” (**BV** 120/7; **GS** 295/2)

derdsizlıḳ (< Far. derd + < Tr. -siz + < Tr. -lıḳ) “dertsizlik” (**FK** 329/4)

elemsiz (< Ar. elem + < Tr. -siz) “kedersiz, tasasız, endişesi olmayan” (**GS** 147/7, 208/1)

ġamsız (< Ar. ġamm + < Tr. -sız” kedersiz, dertsiz, tasasız” (**GS** 208/1, 208/2; **NŞ** 247/7, 543/6; **BV** 412/8)

2.3.1.5. Ayrılık, Özlem, Hasret ile İlgili Kavramlar

āsīb-i firāḳ (< Far. āsīb + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılığın belası” (**NŞ** 573/8)

āşūb-ı firāḳ (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık kargaşası” (**NŞ** 5/5)

āşūb-ı hicrān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kargaşası” (**FK** 811/1)

ayırmaḳ “ayırmak” (**BV** 551/7; **HE** 17b/1505)

melāl-i hecr (< Ar. melāl + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık acısı” (**FK** 213/4; **NŞ** 387/5)

āyīn-i firāḳ (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık merasimi” (**NŞ** 5/1)

ayrılmaġ “ayrılmak” (**BV** 491/5; **NŞ** 580/1)

ayrılmaḳ “ayrılmak” (**FK** 576/9; **GS** 406/5, 626/2; **NŞ** 398/4; **SS** R340a/3559)

ayruluḳ “ayrılık” (**BV** 226/7)

belā-yı fürḳat (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**LM** R244b/3146)

belā-yı hecr (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. hecr) “ayrılık derdi” (**BV** 636/6; **FŞ** SF90a/10)

belā-yı hicrān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**BV** 659/27)

bend-i hicrān (< Far. bende + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık bağı” (**GS** 626/7)

beste-i hicrān (< Far. beste + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık nedeniyle suskun, bağlı” (**NŞ** 489/8)

bī-derd-i firāḳ (< Far. bī-derd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi olmayan” (**NŞ** 656/11)

bīm-i hecr (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık korkusu” (**BV** 353/1; **NŞ** 408/9, 442/5)

bīm-i hicrān (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık korkusu” (**BV** 372/2)

bister-i hicrān (< Far. bister + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık döşeği” (**BV** 439/4)

būriyā-yı hecr (< Far. būriyā + < Far. -yı + < Ar. hecr) “ayrılık hasırı” (**FK** 598/2)

celā (< Ar.) “memleketten ayrılma, gurbete düşme, göç” (**FŞ** SF97b-49; **HE** 21b/1886, 32a/2853, 33a/2957; **LM** R232b/1890; **Sİ** R366b/1283, R372a/1825, R408a/5665, R408a/5674; **SS** R317b/1174; **BV** 59/1; **FK** 48/6, 604/3, 652/3, 689/117; **GS** 227/2; **NŞ** 270/1, 301/1, 491/6, 658/7)

celā-yı vaṭan (< Ar. celā + < Far. -yı + < Ar. vaṭan) “vatandan göç, gurbete düşme” (**BV** 111/7; **GS** 227/2; **NŞ** 658/7)

cüdā (< Far.) “ayrı, ayrılmış” (**FŞ** SF67b/35, SF93b/48; **HE** 5b/373, 32a/2846, 33b/3001; **LM** R234b/2083; **Sİ** R357a/272, R371b/1781, R377a/2346, R385a/3209; **BV** 5/1/9, 56/6, 359/3, 478/2, 495/2; **FK** 55/4, 237/1, 327/9, 684/15, 808/1; **GS** 32/1, 41/1, 239/1, 609/7; **NŞ** 608/3, 654/1)

cüdālıġ (< Far. cüdā + < Tr. -lıġ) “ayrılık, ayrılma” (**LM** R244a/3074; **Sİ** R409b/5828; **SS** R352a/4823; **FK** 22/4, 460/3)

cüdālıḳ (< Far. cüdā + < Tr. -lıḳ) “ayrılık, ayrılma” (**FŞ** SF81b/7; **LM** R231a/1751; **Sİ** R409b/5827)

cümle-ı ḫayl (< Ar. cümle + < Far. -ı + < Ar. ḫayl) “ayrılık, ayrılma” (**FŞ** SF67b/48)

dāstān-ı hecr (< Far. dāstān + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık hikayesi” (**NŞ** 138/8)

defter-i hecr (< Ar. defter + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık defteri” (**GS** 576/9)

derd-ı firāḳ (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF93a/15)

derd-ı fürḳat (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF98a/76)

derd-ı ġurbet (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet, ayrılık derdi” (**FŞ** SF94a/98)

derd-ı hicrān (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF86b/64)

derd-i firāḳ (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi” (**FK** 290/7; **NŞ** 431/4, 656/10; **GS** 320/5; **Sİ** R405b/5303)

derd-i fürḳat (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**FK** 233/8; **GS** 609/1)

derd-i hecr (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık derdi” (**FK** 222/6; **BV** 28/1, 33/1; **GS** 245/7; **NŞ** 93/4; **SS** R346a/4195)

derd-i hicrān (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**FK** 382/4; **BV** 176/2, 658/31; **GS** 284/1; **NŞ** 604/5; **SS** R335b/3059)

deşne-i fürḳat (< Far. deşne + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık hançeri” (**FK** 645/3)

deşt-i firāḳ (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık çölü” (**BV** 323/4)

dūd-ı hicrān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kederi” (**FK** 230/2)

dūzaḫ-ı hicrān (< Far. dūzaḫ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık cehennemi” (**FK** 500/2)

dürd-i firāḳ (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık tortusu” (**FK** 511/5)

ebr-i ḥasret (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. ḥasret) “hasret bulutu” (**NŞ** 163/2)

efsāne-i hicrān (< Far. efsāne + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık efsanesi” (**BV** 284/2)

ehl-i hicrān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık ehli, ayrı düşenler” (**FK** 36/6; **GS** 657/7)

el-firāḳ (< Ar.) “ayrılık sözü” (**HE** 3a/163)

enbur-ı hicrān (< Far. enbur + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kıskacı” (**GS** 431/3)

endāz-ı firāḳ (< Far. endāz + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık ölçüsü” (**NŞ** 16/7)

endīşe-i hicrān (< Far. endīşe + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık düşüncesine kapılma, tasalanma” (**NŞ** 355/5)

enduh-ı fürḳat (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık sıkıntısı, ayrılık kederi” (**FK** 349/8; **NŞ** 658/39)

endūh-ı ġurbet (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet, hasret gamı, sıkıntısı” (**SS** R324a/1834)

endūh-ı hicrān (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı, ayrılık kederi” (**BV** 133/6; **GS** 143/7)

esīr-i belā-yı firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdinin esiri; ayrılık belasına tutsak olma” (**Sİ** R413a/6197)

esīr-i derd-i hicrān (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdinin esiri” (**GS** 449/1)

esīr-i firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık esiri” (**HE** 29a/2582; **Sİ** R407b/5533, R407b/5557; **SS** R328b/2308)

esīr-i hecr (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık esiri” (**GS** 189/2)

evrāḳ-ı hicrān (< Ar. evrāḳ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık defteri, ayrılık sayfası” (**BV** 79/5)

eyyām-ı hecr (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık günü/günleri” (**NŞ** 380/2; **Sİ** R407b/5515)

fersūde-i hicrān (< Far. fersūde + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “eskimiş ayrılık, dert” (**FK** 246/5)

firāġ (< Ar.) “ayrılmak, ayrılık” (**Sİ** R407b/5508)

firāḳ (< Ar.) “ayrılık, ayrılma” (**FK** 13/3, 122/7, 284/7, 310/4, 421/4, 594/5; **GS** 39/7, 106/5, 204/3, 325/3, 409/6, 506/7, 516/1; **NŞ** 5/5, 108/1, 205/3, 310/5, 406/5, 413/7, 502/8; **BV** 1/4, 54/4, 165/4, 210/3, 383/2, 410/3, 520/4, 606/6, 746/6; **FŞ** SF103b/46, SF91a/111, SF53b/11, SF63b/16, SF83a/40; **HE** 9b/745, 23a/2012, 29a/2582, 43b/3946; **LM** R220b/636, R224a/974, R224a/1016, R233a/1915, R235b/2205; **Sİ** R368a/1415, R404a/5152, R407b/5520, R413a/6197, R416b/6639; **SS** R319b/1340, R323b/1770, R327b/2189, R338b/3416, R349a/4505)

firāḳ-nāme (< Ar. firāḳ + < Far. nāme) “ayrılık mektubu” (**LM** R248b/3541)

firḳat (< Ar.) “ayrılık” (**Sİ** R407b/5531, R407b/5554, R411a/5968, R415b/6465)

furḳat (< Ar.) “ayrılma, ayrılık” (**GS** 15/1, 28/1; **NŞ** 9/6, 37/4, 110/7; **BV** 26/7, 184/7, 226/1, 384/4, 420/4, 569/5, 622/5, 745/1)

fürḳat (< Ar.) “ayrılma, ayrılık” (**FK** 1/5, 116/3, 172/2, 308/3, 432/4, 509/5; **GS** 7/4, 135/3, 157/1, 213/5, 368/1, 440/1, 520/6; **NŞ** 5/5, 110/1, 318/5, 397/1, 402/4, 514/6, 603/1, 709/14; **FŞ** SF102b/96, SF93b/70, SF98a/76, SF62b/39, SF87b/27; **HE** 11a/905, 29a/2585, 38a/3436; **LM** R227b/1380, R235b/2214, R244a/3093, R244a/3098; **SS** R317b/1164, R322b/1688, R328a/2284, R340b/3616, R348b/4463)

fürḳat-ı bī-ḥadd (< Ar. fürḳat + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “sınırsız ayrılık, dert” (**FŞ** SF103a/9)

fürḳatī (< Ar. fürḳat + < Far. ī) “ayrılıkla ilgili” (**GS** 681/4; **NŞ** 581/4)

fürḳat-i ḫūn-rīz (< Ar. fürḳat + < Far. -i + < Far. ḫūn-rīz) “kan döken, kan dökücü ayrılık” (**FK** 492/1)

ġam-ı hecr (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık üzüntüsü” (**BV** 21/2, 289/1, 605/1; **FK** 10/8, 143/4, 473/5, 790/1; **GS** 42/1, 101/4, 493/1; **NŞ** 275/2, 339/6, 627/3; **FŞ** SF85a/34)

ġam-ı hicr (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hicr) “ayrılık üzüntüsü” (**LM** R228b/1454)

ġam-ı hicrān (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık üzüntüsü” (**BV** 184/1, 209/1, 623/7; **FK** 287/5, 548/1; **GS** 522/1, 620/1; **NŞ** 20/7, 275/1, 412/2)

gerd-i firāḳ (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık tasası” (**BV** 311/1)

ġubār-ı hecr (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık tozu” (**NŞ** 333/7)

ġurbet (< Ar.) “gurbet, hasret” (**FK** 3/6, 186/2, 329/2, 541/6, 643/7; **GS** 23/3, 132/2, 192/7, 272/9, 609/5, 788/1; **NŞ** 56/4, 110/5; **BV** 49/3, 49/3, 397/2, 584/3, 635/9; **FŞ** SF100b/83, SF91b/45, SF94b/6, SF71a/86, SF76b/99; **HE** 11b/932, 27b/2422, 27b/2429; **Sİ** R404b/5238, R407b/5541, R409a/5792; **SS** R311b/511, R323a/1751, R324a/1834, R325b/2016)

ġurbetī (< Ar. ġurbet + < Far. ī) “gurbet, hasret ile ilgili” (**FŞ** SF88b-42)

ġurbet-keş (< Ar. ġurbet + < Far. keş) “gurbet çeken, gurbetçi” (**BV** 443/1)

ġuṣṣa-i firḳat (< Ar. ġuṣṣa + < Far. -i + < Ar. firḳat) “ayrılık acısı” (**Sİ** R411a/5968)

gül-şen-i hicrān (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık gül bahçesi” (**BV** 590/1)

ḫār-ı firāḳ (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık dikeni” (**BV** 439/4; **NŞ** 607/9)

ḫār-ı hecr (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık dikeni” (**BV** 145/3, 364/5)

ḫār-ı hicrān (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık dikeni” (**BV** 265/5, 306/3; **GS** 534/4; **NŞ** 654/21)

ḥasret (< Ar.) “hasret, özlem, özleyiş” (**FK** 18/4, 122/2, 233/4, 356/3, 400/4, 558/7; **GS** 46/6, 88/2, 151/2, 177/1, 315/1, 347/1; **NŞ** 21/9, 115/7, 322/5, 402/6, 419/7, 527/1; **BV** 8/6, 74/7, 263/1, 320/9, 494/6; **FŞ** SF53a/34, SF95b/114; **HE** 3b/202, 24b/2141, 30a/2681, 38b/3460; **LM** R223a/900, R223a/905, R229a/1509, R234a/2057; **SS** R322a/1642, R322b/1699, R352a/4846)

ḥasretā (< Ar.) “ah!, yazık! Hasret kaldığım (sevgilim)!” (**BV** 534/9)

ḥasretlıḳ (< Ar. ḥasret + < Tr. -lıḳ) “hasretli, özlemli” (**Sİ** R380b-32)

ḫayl-ı hicrān (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık, dert sürüsü” (**FŞ** SF87b/70)

ḫayl-i firāḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık, dert sürüsü” (**BV** 614/7)

ḫazān-ı furḳat (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. furḳat) “ayrılık sonbaharı” (**BV** 260/6)

ḫazān-ı hecr (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık sonbaharı" (**BV** 41/5; **FK** 40/1; **GS** 273/1; **NŞ** 244/3, 352/2; **FŞ** SF96a/35)

ḫazān-ı hicrān (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık sonbaharı" (**FK** 423/1)

hecr (< Ar.) "ayrılık" (**FK** 10/5, 107/7, 269/6, 308/5, 435/2; **GS** 7/7, 101/4, 205/3, 301/2, 303/3, 400/5; **NŞ** 25/2, 102/5, 205/3, 308/5, 400/4; **BV** 8/2, 118/2, 250/4, 281/3, 367/2; **FŞ** SF104b/119, SF89b/70, SF46a/4, SF58b/129, SF69a/31; **Sİ** R407b/5515, R407b/5530, R411a/5969, R417a/6692; **SS** R307b/133, R316a/1023, R326a/2038, R340b/3604, R349a/4527)

hecr-ı bī-pāyān (< Ar. hecr + < Far. -ı + < Far. bī-pāyān) "sonsuz ayrılık" (**FŞ** SF90a/12)

hecrī (< Ar. hecr + < Far. ī) "ayrılıkla ilgili" (**FŞ** SF88b-42)

hecr-i bī-dād (< Ar. hecr + < Far. -i + < Far. bī-dād) "acımasız ayrılık" (**GS** 577/1)

hecr-i bī-kerān (< Ar. hecr + < Far. -i + < Far. bī-kerān) "sonsuz, sınırsız ayrılık" (**NŞ** 481/3)

hecr-i bi-pāyān (< Ar. hecr + < Far. -i + < Far. bi-pāyān) "sonsuz ayrılık" (**BV** 625/5; **NŞ** 191/4)

hecr-i ḳattālī (< Ar. hecr + < Far. -i + < Ar. ḳattālī) "çok kan dökücü, çok öldürücü ayrılık" (**NŞ** 11/3)

hecr-i mühlik (< Ar. hecr + < Far. -i + < Ar. mühlik) "öldürücü ayrılık" (**BV** 348/1; **FK** 11/6; **GS** 25/6)

hicr (< Ar.) "ayrılık" (**HE** 2a/82, 11a/864, 23b/2041, 29a/2585; **LM** R223b/949, R223b/960, R224a/1011, R231b/1780, R234a/2016; **Sİ** R355a/81)

hicrān (< Ar.) "ayrılık" (**FK** 14/8, 141/3, 294/9, 311/2, 431/6; **GS** 12/8, 109/2, 200/6, 304/3, 405/2; **NŞ** 5/6, 14/5, 102/4, 203/4, 311/4; **BV** 8/8, 110/2, 148/5, 263/6, 439/1, 607/6; **FŞ** SF46a/3, SF61a/80, SF68b/153, SF77b/44, SF87b/66; **HE** 2b/85, 18a/1525, 38a/3436, 38b/3460; **LM** R219b/524, R225a/1090, R230a/1616, R234a/2027; **Sİ** R356b/241, R407a/5502, R407b/5509, R407b/5539; **SS** R316a/1019, R322a/1624, R324b/1912, R328a/2272)

hicrān-güdāz (< Ar. hicrān + < Far. güdāz) "ayrılığı yok eden" (**GS** 267/4)

hicrān-ı cāvīd (< Ar. hicrān + < Far. -ı + < Far. cāvīd) "sonsuz ayrılık" (**FŞ** SF100b/85)

hicrān-ı ẓālim (< Ar. hicrān + < Far. -ı + < Ar. ẓālim) "zalim, zulmeden ayrılık" (**BV** 347/5)

hicrān-keş (< Ar. hicrān + < Far. keş) "ayrılık derdi çeken" (**Sİ** R412b/6137)

ḫumār-hecr (< Ar.) “ayrılık sarhoşluğu” (**FŞ** SF87a/107, SF78b/100)

ḫumār-ı fürḳat (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık sarhoşluğu” (**GS** 668/2)

ḫumār-ı hecr (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık sarhoşluğu” (**BV** 161/7, 175/7, 580/6, 581/6, 585/2; **FK** 108/3, 181/5, 608/7; **GS** 517/7; **NŞ** 185/6)

ḫumār-ı hicrān (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sarhoşluğu” “(**BV** 659/46; **FK** 664/7)

iştiyāḳ (< Ar.) “şevklenme, özleme” (**FK** 150/1, 507/3, 525/8; **GS** 100/3, 213/1, 486/1, 534/2, 554/1, 626/7, 722/3; **NŞ** 318/1, 656/9; **BV** 157/2, 188/4; **LM** R224a/974, R224a/975, R233a/1915, R235b/2218, R237b/2379; **Sİ** R397a/4430, R415a/6411; **SS** R339a/3471, R347a/4318, R349a/4505)

ḳatīl-i ḫançer-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık hançerinin katili” (**NŞ** 492/4)

ḳatīl-i tīġ-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık kılıcının katili” (**NŞ** 78/4)

kūh-ı firāḳ (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık dağı” (**GS** 409/6)

kūh-i hecr (< Far. kūh + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık dağı” (**BV** 374/2)

lafẓ-ı ġurbet (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet sözü” (**GS** 609/5)

lem‘a-i şām-ı firāḳ (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Far. şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık akşamının parıltısı” (**FK** 500/2)

maḥall-i iḫtilāf (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. iḫtilāf) “ayrılık zamanı” (**GS** 316/5)

mehcūr-ı cāvīd (< Ar. mehcūr + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz ayrılık” (**FŞ** SF95b/121)

melāl-i hecr (< Ar. melāl + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık acısı” (**FK** 213/4; **NŞ** 387/5)

menkūb-i hicrān (< Ar. menkūb + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılıktan dolayı talihsiz olan” (**BV** 243/3)

miḥnet-ı hicrān (< Ar. miḥnet + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı” (**FŞ** SF103b/36)

miḥnet-i hecr (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık sıkıntısı” (**GS** 616/3; **SS** R349a/4513)

miḥnet-i hicrān (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı” (**FK** 231/5; **FK** 85/1; **GS** 286/5; **NŞ** 124/2, 167/7, 179/3)

mūcib-i tefriḳa (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. tefriḳa) “ayrılık, ikilik, bozuşma sebebi” (**Sİ** R407b-67, P455a/5567)

mübtelā-yı dāġ-ı hicrān (< Ar. mübtelā + < Far. -yı + < Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık yarasının düşkünü" (**GS** 354/7, 670/4)

mübtelā-yı derd-i hicrān (< Ar. mübtelā + < Far. -yı + < Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık derdinin düşkünü" (**BV** 644/4; **GS** 515/3)

müştāḳ (< Ar.) "özleyen, can atan" (**BV** 157/2, 525/8; **FK** 8/4, 96/5, 164/7, 442/6; **GS** 100/3, 125/1, 183/7, 320/6, 502/3; **NŞ** 709/3; **FŞ** SF83b/79; **HE** 15b/1290; **LM** R240a/2734; **Sİ** R378a/2445, R396b/4379)

müştāḳ-vār (< Ar. müştāḳ + < Far. vār) "özleyen, can atan gibi" (**Sİ** R421a/7092)

nāliş-i hecr (< Far. nāliş + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılıktan inleme" (**GS** 350/3)

nesīm-i firāḳ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. firāḳ) "ayrılık rüzgârı" (**FK** 770/1)

neşter-i ḥasret (< Far. neşter + < Far. -i + < Ar. ḥasret) "hasret, özlem, özleyiş neşteri" (**NŞ** 402/6)

nevḥa-yı firāḳ (< Ar. nevḥa + < Far. -yı + < Ar. firāḳ) "ayrılık, üzüntü feryadı" (**LM** R233a/1915)

nīş-i hecr (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılık dikeni" (**GS** 412/4)

nīş-i hicrān (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık dikeni" (**GS** 74/5, 480/3)

nişter-i hicrān (< Far. nişter + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık neşteri" (**FK** 103/2; **GS** 70/2)

rişte-i hicrān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık ipi" (**FK** 208/6)

rūzigār-ı firāḳ (< Far. rūzigār + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) "ayrılık zamanı" (**Sİ** R407b/5513)

ṣarṣar-ı hecr (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık rüzgârı" (**NŞ** 202/3, 473/4)

ṣarṣar-ı hicrān (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık rüzgârı" (**BV** 214/7, 565/6); **FK** 14/8; **GS** 12/8; **NŞ** 442/2)

seḥāb-ı hecr (< Ar. seḥāb + < Far. -ı+ < Ar. hecr) "ayrılık bulutu" (**BV** 157/5)

semūm-ı hecr (< Ar. semūm + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık zehri" (**BV** 250/6, 429/5; **FŞ** SF46a/4, SF46a/4)

seng-i bārān-ı firāḳ (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) "ayrılık yağmurunun taşı" (**BV** 326/4)

siyāset-i hecr (< Ar. siyāset + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılık cezası" (**FK** 324/4)

ṣubḥ-ı hecr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık sabahı" (**BV** 440/1; **FK** 518/6)

ṣubḥ-ı hicr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. hicr) "ayrılık sabahı" (**LM** R242a/2880)

sūz-ı fürḳat (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) "ayrılık acısı" (**FK** 687/20)

sūz-ı hecr (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık acısı" (**BV** 613/4; **FK** 169/1; **GS** 60/1, 269/6, 596/1; **NŞ** 133/1, 137/5, 413/1)

sūz-ı hicrān (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. hicrān) (< Far. sūz + < Far.-i+ < Ar. hecr) "ayrılık acısı" (**FK** 377/8; **NŞ** 14/5)

sūz-ı nihān (< Far. sūz + < Far. -ı + < Far. nihān) "ayrılık acısı" (**BV** 352/5; **FŞ** SF79a/9)

şām-ı firāḳ (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) "ayrılık akşamı" (**BV** 548/4; **FK** 507/7; **GS** 364/3; **SS** R319b/1352)

şām-ı furḳat (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. furḳat) "ayrılık akşamı" (**BV** 660/25)

şām-ı fürḳat (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) "ayrılık akşamı" (**FK** 70/3, 569/2; **GS** 681/4; **NŞ** 581/4, 595/3)

şām-ı hecr (< Far. şām + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılık akşamı" (**BV** 66/4, 104/7, 122/4, 259/2, 411/4; **FK** 62/1, 108/5; **GS** 81/2, 114/3; **NŞ** 15/3, 125/3; **FŞ** SF91a/95; **Sİ** R407b/5515; **SS** R316b/1045)

şām-ı hicrān (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık akşamı" (**SS** R319b/1340,; **BV** 151/1; **FK** 238/1; **GS** 88/4; **NŞ** 193/5, 433/4, 460/6, 512/6)

şem'-i firāḳ (< Ar. şem' + < Far. -i + < Ar. firāḳ) "ayrılık mumu" (**NŞ** 466/5)

şerbet-i hicrān (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık şerbeti" (**BV** 328/2; **FK** 689/73)

şerh-i firāḳ (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Ar. firāḳ) "ayrılık derdini açıklama, ayrılık derdini anlatma" (**FK** 323/7; **SS** R346a/4202)

taḥassür (< Ar.) "hasret çekme, üzülme" (**FŞ** SF46a/2, SF95b/118; **LM** R217a/399, R221a/662; **SS** R323a/1737; **GS** 83/3, 136/7)

tār-ı hecr (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık karanlığı" (**NŞ** 222/7)

tefriḳa (< Ar.) "ayrılık, ikilik, bozuşma" (**BV** 335/7, 337/6; **FK** 25/6, 50/6, 659/7; **GS** 487/6, 700/1; **NŞ** 21/6, 340/4, 700/3; **HE** 12b/1024; **Sİ** P455a/5567, R407b-67)

tīşe-i hicrān (< Far. tīşe + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık kazması" (**GS** 557/4)

ṭāyir-i hecr (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılık kuşu" (**NŞ** 9/3)

vādi-i fürḳat (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. fürḳat) "ayrılık vadisi" (**GS** 135/3)

vādī-i hecr (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılık vadisi" (**HE** 2a/82; **GS** 275/6, 433/1; **NŞ** 111/5)

vādī-i hicrān (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık vadisi" (**BV** 200/1, 593/3; **GS** 91/4, 258/4, 518/3)

vādi-yi hicrān (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. hicrān) “ayrılık vadisi” (**FK** 170/6; **NŞ** 5/6)

zehr-i firāḳ (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık zehri” (**BV** 1/3, 125/6; **GS** 39/7, 715/1)

zehr-i hecr (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık zehri” (**BV** 57/4, 85/4, 131/3, 292/6, 336/3, 453/2; **FK** 274/5; **GS** 205/3, 229/7, 267/3, 489/2)

zehr-i hicrān (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık zehri” (**BV** 336/6; **FK** 313/1; **GS** 99/8, 191/4; **NŞ** 82/1, 82/7, 538/4, 648/1)

zindān-ı fürḳat (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık zindanı” (**NŞ** 485/2)

zindān-ı hecr (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık zindanı” (**FK** 70/6)

zindān-ı hicrān (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık zindanı” (**NŞ** 575/4)

ẓulmet-i hecr (< Ar. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık karanlığı” (**NŞ** 637/5)

ẓulmet-i hicrān (< Ar. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık karanlığı” (**HE** 18a/1525; **NŞ** 403/1, 573/4)

ẓulm-i hecr (< Ar. ẓulm + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık zulmü” (**BV** 500/9)

2.3.1.6. Pişmanlık ve Pişman Olmama ile ilgili Kavramlar

bāz-geşt (< Far.) “pişmanlık” (**BV** 632/7)

bī-nedāmet (< Far. bī + < Ar. nedāmet) “pişman olmama” (**Sİ** R376a/2245; **NŞ** 84/6)

bī-nedāmetlıḳ (< Far. bī+ < Far.-i+ < Ar. nedāmet + < Tr. -lıḳ) “nedametsizlik, pişman olmama” (**FŞ** SF91a/121)

engüşt-ḫāy (< Far.) “üzgün, pişmanlık” (**HE** 25a/2214)

nādim (< Ar.) “pişman olan, pişmanlık duyan” (**SS** R348a/4400; **BV** 216/6)

naḫl-i nedāmet (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. nedāmet) “pişmanlık fidanı” (**FK** 190/4)

nedāmet (< Ar.) “pişmanlık” (**FK** 81/5, 190/4, 637/5, 704/1; **GS** 4/7, 55/7, 298/6, 410/7, 657/6; **NŞ** 297/7, 412/4, 514/11, 554/6; **BV** 87/5, 147/7; **FŞ** SF107a/102, SF107a/105; **HE** 3b/192, 13b/1115, 16b/1391, 19b/1691, 33b/2985; **LM** R232a/1819, R248a/3485, R248a/3488; **Sİ** R358a/395, R387b/3466, R405b/5306, R419a/6928; **SS** R330a/2501, R348a/4399)

nedem (< Ar.) “pişman olmak, pişmanlık” (**FŞ** SF66b/26; **HE** 41b/3774; **LM** R222b/853; **Sİ** R405b/5313; **SS** R330b/2524)

nidāmet (< Ar.) “pişmanlık” (**FŞ** SF98a/60)

peşīmān (< Far.) “pişman” (**FK** 83/5, 136/10, 299/4, 511/6; **GS** 73/5, 314/6, 483/7, 515/1; **NŞ** 85/5, 609/1, 657/66; **BV** 423/7, 472/6, 644/3, 652/9; **HE** 28a/2498, 41b/3740; **Sİ** R366b/1287, R388b/3541; **SS** R318b-16)

peşīmānlıġ (< Far. peşīmān + < Tr. -lıġ) “pişmanlık” (**FK** 523/5; **GS** 314/1, 314/6; **BV** 394/7, 560/6, 628/6, 712; **Sİ** R368b/1461, R377b/2426, R388a-41, R394b/4175, R408b/5733)

peşīmānlıḳ (< Far. peşīmān + < Tr. -lıḳ) “pişmanlık” (**FŞ** SF84a/33; **HE** 33b/2988; **SS** R328b/2320, R350b/4654)

2.3.1.7. Korku, Korkma ile İlgili Kavramlar

bīm-ı āfāt (< Far. bīm + < Far. -ı + < Ar. āfāt) “felaketler korkusu” (**FŞ** SF57a/89; **LM** R232b/1870, R240a/2661)

bīm-i āfet (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. āfet) “felaket korkusu” (**NŞ** 133/4)

bīm-i tārāc (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. tārāc) “yağma, talan korkusu” (**LM** R235b/2257)

feza‘ (< Ar.) “korkma, bağırıp, çağırma” (**BV** 143/4; **FŞ** SF104a/86; **HE** 3b/195; **Sİ** R377a/2343)

ḫūn-rīz-i bī-bāk (< Far. ḫūn-rīz + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “korkusuz kan dökücü” (**NŞ** 324/1)

ihtirāz (< Ar.) “sakınma, çekinme, korkma” (**FK** 214/2, 263/8, 311/7; **GS** 209/3, 221/4, 222/2, 698; **BV** 565/4, 616/1, 640/6; **SS** R311b/509, R331a/2579, R351b/4783; **NŞ** 332/1, 200/5, 441/6, 617/3)

kāfir-i bī-bāk (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “korkusuz kafir” (**BV** 335/4; **FK** 32/1, 275/6; **GS** 355/5, 640/4; **NŞ** 252/6, 501/3)

kilk-i bī-bākī (< Far. kilk + < Far. -i + < Far. bī-bākī) “korkusuzluk kalemi” (**FK** 680/7)

mūḥiş (< Ar.) “korku ve dehşet veren, korkutan, ürküten” (**FŞ** SF100a/44; **GS** 407/2)

münẓir (< Ar.) “akıbetinin kötülüğünü söyleyerek korkutan” (**SS** R314a/815)

nā-pervālıḳ (< Far. nā-pervā + < Tr. -lıḳ) “sersemlik; pervasızlık, korkusuzluk” (**NŞ** 316/3)

nefret (< Ar.) “ürküp kaçma, iğrenme” (**FŞ** SF83b/90)

nefūr (< Ar.) “ürken, korkan” (**Sİ** R390a/3726)

nüfūr (< Ar.) “ürküp kaçma, dağılma” (**HE** 5a/319, 36a/3260; **Sİ** R388b/3555; **BV** 570/7)

ra‘şe (< Ar.) “titreme, ürkme” (**BV** 105/7; **HE** 33a/2936)

rem (< Far.) “korkma, ürkme” (**FK** 31/1, 113/6, 428/5, 638/4; **GS** 164/7, 189/7, 215/7, 219/6, 220/2, 613/4; **NŞ** 260/7, 403/5, 427/5, 501/2; **BV** 10/3, 335/2, 506/8; **FŞ** SF102b/117, SF93a/146, SF82b-37; **HE** 18b/1589; **LM** R229a/1510, R231a/1730, R234b/2107, R236b/2324, R239b/2608; **Sİ** R418b/6841)

reme (< Far.) “ürken, ürkek” (**LM** R248a/3501)

remīde (< Far.) “ürkmüş, korkmuş” (**FK** 113/3, 377/7, 465/5, 626/4; **GS** 93/5, 210/1, 282/5, 428/7; **BV** 315/4, 386/3, 705/2; **LM** R219b/543, R219b/546, R226b/1306, R231b/1767, R237b/2409; **SS** R331a/2585, R343a/3851, R349b/4578)

remīde-mānend (< Far.) “ürkmüş gibi” (**LM** R229b/1573)

tehdīd (< Ar.) “gözdağı, birinin gözünü korkutma” (**FK** 583/3; **FŞ** SF54b/9, SF85a/10; **NŞ** 631/3)

2.3.1.8. Gaflet, Dalgınlık, Yanılma ile İlgili Kavramlar

çep (< Far.) “yanlış, falso” (**SS** R347a/4303)

ġāfil-veş (Ar. ġāfil + < Far. -veş) “gaflette bulunan gibi, dalgın gibi” (**FK** 437/4)

ġaflet (< Ar.) “gaflet, dalgınlık; ihmal” (**FK** 9/7, 393/2, 436/7, 562/9, 612/6, 689/37; **GS** 133/2, 291/5, 314/1, 314/9, 379/6, 402/6; **NŞ** 96/8, 149/6, 323/10, 394/6, 435/4, 507/5, 662; **BV** 148/7, 188/7; **FŞ** SF107a/101; **HE** 16b/1380, 27a, 32b/2908, 36b/3295, 38a/3417; **LM** R226b/1267; **Sİ** R368a-21, R388a/3498, R410a/5905, R411b/6056; **SS** R309b/343, R312a/589, R318b-16, R350a-36)

ġāflet (< Ar.) “gaflet, dalgınlık; ihmal” (**Sİ** R357b-5, R358a/368)

ġaflet-āyīn (< Ar.) “gaflet, dalgınlık; ihmal gibi” (**FŞ** SF65b/59)

ġafletī (< Ar. ġaflet + < Far. ī) “gaflet, dalgınlık; ihmal ile ilgili” (**Sİ** R416a/6503)

ġalaṭ (< Ar.) “yanlış, yanılma” (**FK** 20/7, 415/3, 700; **GS** 19/7, 20/3, 101/7, 102/3, 292/3, 729; **NŞ** 461/2, 537/1, 657/19; **BV** 155/6, 226/7, 282/7, 655/22, 744/7; **FŞ** SF103a/12, SF49a/24, SF58b/130, SF68a/92, SF86b/81; **HE** 41b/3762, 41b/3762; **LM** R244b/3147; **Sİ** R383a/2985, R387b/3435, R393b/4079, R418a/6809; **SS** R349a/4538)

ġalāṭ (< Ar.) “yanlış, yanılma” (**NŞ** 283/3, 284/4)

ḫabt (< Ar.) “yanlış, hareket, yanılma” (**LM** R226b/1231, R237a/2355; **BV** 300/6; **Sİ** R388b/3581)

lā-ya‘aḳıl (< Ar.) “dalgın” (**NŞ** 243/5; **FK** 124/8, 427/8, 516/2, 556/4)

lā-ya‘ḳıl (< Ar.) “dalgın” (**GS** 70/6, 380/3, 642/6, 660/7; **NŞ** 182/2)

lā-ya‘ḳil (< Ar.) “dalgın” (**SS** R332b/2736, R335a/3023, R336a/3104, R336b/3171)

sehv (< Ar.) “yanlış, yanılma” (**BV** 109/6, 210/6, 216/6, 266/5, 408/9; **FK** 57/1; **GS** 59/2; **NŞ** 284/4, 355/5, 655/13; **FŞ** SF58a/80, SF60a/131, SF85a/28, SF85a/38, SF85b/69; **HE** 16b/1393, 26b/2337, 29b/2602, 29b/2616, 40a/3631; **LM** R248a-38; **Sİ** R388b/3556; **SS** R312a/563, R312a/567, R353a/5001)

sehvsiz (< Ar. sehv + < Tr. -siz) “yanlışsız, yanılmama” (**HE** 16b/1393)

taṣḥīḥ (< Ar.) “düzeltme, yanlışı doğru hale getirme” (**Sİ** R412b/6151)

2.3.1.9. Çare ve Çaresizlik ile ilgili Kavramlar

bī-çāre (< Far.) “çaresiz, zavallı” (**BV** 246/7, 314/7, 431/1, 438/4; **FK** 141/7, 281/1, 515/1, 688/67, 693/1; **GS** 248/7, 405/1, 415/5, 520/4, 622/1, 651/9; **NŞ** 59/5, 119/1, 232/6, 497/1, 624/1; **FŞ** SF101b/167, SF106b/40, SF95a/95, SF59a/2; **HE** 16a/1331, 23b/2074, 27b/2433; **LM** R220b/608, R226b/1240, R226b/1314; **Sİ** R367a/1330, R373b/2008, R375a/2164, R402b/5020; **SS** R310a/398, R316a/987, R318a/1199, R330a/2469)

bī-çārelıġ (< Far. bī- çāre + < Tr. -lıġ) “çaresizlik, zavallılık” (**BV** 438/4, 532/5; **FK** 688/75; **GS** 182/1, 182/7, 683/41; **NŞ** 153/7; **LM** R229b/1571; **Sİ** R408a/5666; **SS** R323a/1750)

bī-çārelıḳ (< Far. bī- çāre + < Tr. -lıḳ) “çaresizlik, zavallılık” (**FŞ** SF61b/27, SF78b/83; **HE** 32b/2888)

bī-ḥāl (< Far. bī + < Ar. ḥāl) “hâlsiz, düşkün” (**BV** 159/1, 219/9, 381/3, 496/1, 512/7, 660/51; **FK** 487/3, 590/3, 611/9, 689/444; **GS** 181/1, 447/2; **NŞ** 121/1, 215/1, 478/2, 492/3, 500/1, 572/48; **FŞ** SF47b/15, SF69b/49, SF73a/73, SF76a/54, SF81b/8, SF86b/80; **HE** 10b/824, 17b/1485, 31a/2765; **LM** R223b/940, R224b/1030, R229b/1576, R231b/1771, R241b/2795; **Sİ** R370a/1623, R380b/2752, R390a/3733, R404a/5143; **SS** R317a/1100, R320b/1472, R323a/1739, R337b/3259)

bī-meded (< Far. bī + < Ar. meded) “çaresiz, amansız, zavallı” (**Sİ** R397b/4524)

bī-nevā (< Far.) “nasipsiz, çaresiz” (**FŞ** SF45b/12, SF46b/41, SF87a/107, SF88a/93; **LM** R221a/663, R229b/1583, R237b/2377; **Sİ** R366b/1280, R368b/1463, R378a/2446; **SS** R309b/322, R315a/887; **FK** 89/9, 113/9, 182/7, 397/7, 454/6, 524/9; **BV** 10/9, 59/11, 204/7, 274/9, 421/9, 501/9, 582/3; **GS** 17/7, 100/7, 152/7, 359/7, 459/1, 521/9; **NŞ** 39/9, 105/8, 217/7, 358/7, 441/1, 458/11)

bī-nevālıġ (< Far. bī-nevā + < Tr. -lıġ) “çaresizlik, nasipsizlik” (**FŞ** SF76b/100; **LM** R233b/1965, R244a/3083; **Sİ** R375a/2147, R383a/3013, R416a/6602, R421a/7137; **SS**

R309b/324, R313a/695; **BV** 24/6, 179/1; **FK** 460/9, 460/9, 684/28; **GS** 66/7, 560/7, 580/9, 660/8, 660/9; **NŞ** 233/7, 234/9, 274/7, 458/11)

bī-nevālıḳ (< Far. bī-nevā + < Tr. -lıḳ) “çaresizlik, nasipsizlik” (**FŞ** SF46b/34; **LM** R227b/1348)

fütādelik (< Far. fütāde + < Tr. -lik) “düşkünlük, biçarelik” (**SS** R327b/2195)

ġurebā (< Ar.) “kimsesiz, zavallı” (**SS** R325b/2018, R334b/2936)

ḥallāl (< Ar.) “halleden, çare bulan, çözücü” (**FK** 689/332; **GS** 683/1, 848/1; **NŞ** 244/9; **BV** 121/3, 243/8, 245/7, 484/6)

ıżṭırār (< Ar.) “çaresizlik, mecburiyet, zorunluluk” (**FK** 26/2; **GS** 4a-F2/5, 9a-F2/14, 488/6; **BV** 501/4, 558/5; **LM** R223a/878, R235a/2168; **Sİ** R360b/636, R391a/3799, R397b/4497, R408b/5718; **SS** R323a/1722, R335b/3092)

ıżṭırārī (< Ar. ıżṭırār + < Far. ī) “çaresizlik, mecburiyet, zorunluluk” (**SS** R307b/116)

meflūk (< Ar.) “yoksun, miskin” (**FK** 335/5)

mėn-i bī-çāre (< Tr. mėn + < Far. -i + < Far. bī-çāre) “çaresiz olan ben” (**BV** 143/1)

mėn-i mübtelā (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. mübtelā) “tutulmuş, düşkün olan ben” (**BV** 274/1)

miskīn (< Ar.) “miskin, zavallı” (**FK** 199/7, 292/2, 597/7, 662/4; **GS** 58/9, 175/7, 177/9, 243/6, 429/7; **NŞ** 385/7; **BV** 161/9, 403/1, 508/4, 523/3; **FŞ** SF102b/120, SF103a/131, SF104a/89, SF92b/130, SF77b/70; **LM** R224a/1012, R228a/1398, R234b/2071, R235b/2248, R240a/2773; **SS** R326a/2064)

mużṭar (< Ar.) “çaresiz kalmış, zorda kalan” (**FK** 110/7, 165/1, 442/3, 454/5, 613/9, 640/1; **GS** 180/3, 200/1, 200/9, 607/1; **BV** 19/2, 30/7, 161/7, 500/1, 544/5; **FŞ** SF82b/81; **HE** 31a/2763; **SS** R320a/1432, R335b/3081, R346a/4198; **NŞ** 62/6, 400/9)

mużṭarr (< Ar.) “çaresiz, kalmış, zorda kalan” (**SS** R343b/3914)

mużṭarraḳ (< Ar. mużṭar + < Tr. -raḳ “daha çok zor durumda kalan” (**BV** 313/4)

müdāvā (< Ar.) “deva arama, çare arama” (**FŞ** SF61b/40, SF73b/106; **Sİ** R400a/4739; **SS** R316a/994, R328b/2319)

nā-çār (< Far.) “çaresiz” (**FK** 9/6, 99/3, 182/4; **GS** 98/3, 669/3; **BV** 11/7; **FŞ** SF70a/95)

nā-güzīr (< Far.) “çaresiz” (**HE** 7a/527, 20a/1737, 40a/3596, 41a/3724; **LM** R229a/1541, R239a/2537; **Sİ** R364a/989, R370a/1631, R372b/1871, R412a/6087, R418b/6839; **SS** R353a/5004; **BV** 495/1)

perīşān-rūzgārī (< Far.) “düşkün olma ile ilgili” (**BV** 209/2)

perīşān-rūzigār (< Far.) “düşkün” (**NŞ** 555/6, 616/2)

şifā (< Ar.) “şifa, iyileşme” (**BV** 203/3, 255/2; **FK** 257/3, 497/2; **GS** 359/1, 477/2; **NŞ** 33/3, 669; **LM** R217a/265, R233b/1992, R235b/2206; **SS** R321a/1526, R321a/1538)

şīfte (< Far.) “büyülenmiş, tutkun, düşkün” (**BV** 6/3, 172/3, 208/4, 430/6, 631/2; **FK** 65/3, 84/1, 661/8, 773/1; **NŞ** 520/5, 658/54; **HE** 16b/1406, 37a/3343)

tedbīr (< Ar.) “tedbir, çare, önlem” (**FŞ** SF61b/16, SF54b/35, SF96b/84, SF50a/75, SF70b/32; **HE** 31b/2790, 32b/2910, 43a/3889; **LM** R217a/335, R219a/455, R231a/1709, R238a/2445; **Sİ** R358a/375, R364b/1053, R378a/2457, R389a/3612; **SS** R312a/612, R321b/1583, R331a/2604, R343b/3925; **BV** 81/5, 475/1, 659/23; **FK** 192/3, 432/4, 689/424; **GS** 243/1, 572/1; **NŞ** 16/1, 133/8, 143/5, 488/1)

tedbīrī (< Ar. tedbīr + < Far. ī) “tedbir, çare, önlem ile ilgili” (**GS** 632/1)

tedbīrlik (< Ar. tedbīr + < Tr. -lik) “tedbirli, önlemli” (**Sİ** R418b/6851)

tutḳun “tutkun, düşkün” (**LM** R245a/3206)

żarūret (< Ar.) “çaresizlik, muhtaçlık” (**BV** 659/15; **FK** 13/3, 531/5; **GS** 124/3, 683/111, 845/1; **NŞ** 202/7, 681/2; **FŞ** SF101a/128, SF101b/154, SF50b/61, SF51a/94, SF60a/125; **HE** 21b/1880, 26b/2350; **LM** R222b/820, R226b/1244, R232a/1814, R237b/2400; **Sİ** R356a/195, R369b/1577, R375b/2232, R388b/3562; **SS** R307a/66, R323a/1753, R330b/2555, R336a/3118, R343a/3896)

2.3.1.10. Endişe, Kaygı ile İlgili Kavramlar

çābük-endīşe (< Far.) “çabuk endişe eden” (**SS** R312a/564, R327a/2160)

çābük-endişeī (< Far. “çabuk endişe eden” (**Sİ** R393a/4037, R420a/6999)

dijem (< Far.) “endişeli, düşünceli, sarhoş” (**SS** R350a/4620; **FK** 688/51; **GS** 189/5)

dijem-vār (< Far.) “endişeli, düşünceli, sarhoş gibi” (**FŞ** SF66a/4, SF78a/24)

endīşe (< Far.) “merak, kaygı, endişe” (**FK** 62/9, 250/5, 258/3, 525/9, 662/7; **GS** 386/6, 648/1, 652/6, 830/1; **NŞ** 164/4, 246/8, 355/5, 407/7, 617/6, 627/3; **BV** 42/8, 453/6, 730/1; **FŞ** SF48b/55, SF50b/35, SF62a/68, SF65a/12, SF80a/31; **HE** 21b/1880, 25b/2252, 28b/2544, 30b/2714; **Sİ** R360a/608, R373a/1956, R377b/2417, R392a/3924; **SS** R310a/394, R333b/2870, R336a/3120, R340a/3538)

endīşeī (< Far.) “merak, kaygı, endişe” (**Sİ** R369b/1561, R371b/1784, R376a/2236, R392a/3909, R394b/4193, R415b/6466)

endīşe-i muḥāl (< Far. endīşe + < Far. -i + < Ar. muḥāl) “olması, gerçekleşmesi mümkün olmayan, imkânsız endişeye kapılma” (**FK** 591/9)

endīşelıġ (< Far. endīşe + <Tr.- lıġ) “endişeli, kaygılı, düşünceli” (**FŞ** SF69a/12; **Sİ** R405a/5289, R409a/5774)

endīşelig (< Far. endīşe + <Tr.- lig) “endişeli, kaygılı, düşünceli” (**Sİ** R394b/4197)

endīşelik (< Far. endīşe + <Tr.- lik) “endişeli, kaygılı, düşünceli” (**Sİ** R395a/4243)

endīşe-ver (< Far.) “merak, kaygı gibi” (**Sİ** R420a/7013)

endūh-zā (< Far.) “endişe doğuran” (**GS** 238/6)

ġamīn (< Ar. ġamm + < Far. īn) “kaygılı, tasalı” (**FK** 149/8, 447/5, 509/2; **GS** 200/8, 506/6; **FŞ** SF74b/48; **HE** 40a/3638; **LM** R228b/1463, R230b/1682; **Sİ** R365b/1144, R408a/5684)

ḫāric-endīşe (< Ar. ḫāric + < Far. endīşe) “endişesiz” (**GS** 683/26; **SS** R318b/1258)

ḳayd-ı zamāne (< Ar. ḳayd + < Far. -ı + < Ar. zamāne) “zaman, devir endişesi” (**LM** R228a/1403)

ḳaygu “kaygı, tasa, keder” (**FK** 29/7, 145/1, 230/5, 311/8, 474/4, 566/5; **GS** 52/5, 204/6, 260/7, 468/5, 533/1, 535/2; **NŞ** 46/4, 162/1, 219/1, 323/6, 437/7, 463/1; **BV** 27/5, 197/2, 290/1, 302/8, 462/1, 549/6; **FŞ** SF46b/8, SF53b/80, SF54b/8, SF67a/91, SF78b/83, SF93b/54; **HE** 20a/1736, 26b/2363, 38a/3426, 41a/3717; **LM** R216a/175, R225a/1126, R232b/1905, R243a/2991, R248b/3530; **Sİ** R355b/133, R372a/1851, R392a/3906, R394b/4191, R414b/6363; **SS** R311a/477, R319b/1339, R330a/2464, R337a/3230, R346a/4211)

ḳaygulug “kaygılı” (**NŞ** 79/5; **Sİ** R360a/598, R370a/1615)

ḳayguluḳ “kaygılı” (**FŞ** SF92b/104; **Sİ** R363b/941, R378a/2478, R417b/6760; **SS** R319b/1357; **NŞ** 464/5; **BV** 323/1, 323/7)

ḳayguluḳ “kaygılı” (**Sİ** R387b/3452)

ḳaygurmag “kaygılanma, tasalanma” (BV 83/2)

ḳaygurmaḳ “kaygılanma, tasalanma” (**GS** 327/7; **NŞ** 406/3)

ḳaygusuz “kaygısız” (**NŞ** 656/1)

ḳayıḳlıḳ “kaygılı” (**GS** 70/4)

ḳayḳuluḳ “kaygılı, kederli” (**HE** 14a/1148)

maḥall-i endīşe (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Far. endīşe) “merak, kaygı yeri” (**Sİ** R371b-24)

perīşān-ḥāl (< Far. perīşān + < Ar. ḥāl) “acınacak hâlde bulunan, kaygılı, hâli perişan” (**GS** 257/4, 469/1; **BV** 358/6, 373/7)

sīm-endūh (< Far.) “gümüş kaygılı” (**GS** 425/4)

2.3.1.11. Kıskanma, Kıskançlık ile İlgili Kavramlar

ḥased (< Ar.) “haset, kıskançlık, çekemezlik” (**FK** 124/2, 132/6, 678/3; **GS** 10/5, 102/2, 159/1, 287/2, 302/3, 683/78; **NŞ** 126/7, 221/4, 313/7, 320/4, 619/5; **BV** 44/3, 276/3, 538/6, 648/3, 659/5, 706/2; **HE** 27a/2368, 30a/2679, 30a/2686; **Sİ** R371b-24, R403a/5064)

ḥased-kār (< Ar. ḥased + < Far. kār) “kıskanç, çekemeyen” (**FŞ** SF106b/77; **LM** R221b/760)

ḥāsid (< Ar.) “haset eden, kıskanç” (**HE** 30a/2675; **NŞ** 127/5; **BV** 408/8)

ḥasūd (< Ar.) “kıskanç” (**FK** 753/1; **GS** 544/4; **NŞ** 122/3; **BV** 374/4; **FŞ** SF81b-36; **Sİ** R387b/3466, R416a/6471)

maḥal-i reşk (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Far. reşk) “kıskanılan yer” (**BV** 283/3)

maḥsūd (< Ar.) “kıskanılan, haset edilen” (**FK** 132/6)

reşk (< Far.) “kıskanma, haset günü; kıskanılmış” (**FK** 48/3, 178/6, 263/6, 344/4, 459/1, 596/6; **GS** 26/5, 47/2, 132/5, 190/2, 304/1; **NŞ** 10/3, 83/3, 159/3, 226/7, 406/1, 500/1; **BV** 27/1, 153/3, 247/3, 374/4, 422/4, 573/3, 660/40; **FŞ** SF105a/1, SF49b/36, SF53b/11, SF62b/15, SF74a/21, SF74b/60; **HE** 7b/557, 11a/856, 20b/1763, 24b/2171, 34b/3086, 37a/3328, 39a/3512; **LM** R215b/120, R216a/179, R221a/690, R233a/1914; **Sİ** R356b/201, R382b/2912, R387a/3408, R399b/4694)

2.3.1.12. Öfke, Kızma, Kızgınlık ile İlgili Kavramlar

cāy-ı ġażab (< Far. cāy + < Far. -ı + < Ar. ġażab) “gazap yeri, kızgınlık yeri” (**FŞ** SF87b/65)

celāliyyet (< Ar.) “öfke, kızgınlık” (**FŞ** SF59a/21, SF93a/3; **HE** 2a/48; **NŞ** 576/2)

çıtuḳ “kötü görünüş, suratsız, kızgın” (**NŞ** 676/3)

demān (< Far.) “heyecanlı, hiddetli, kızgın” (**FŞ** SF48b/59, SF76a/96; **Sİ** R358a/371, R360b/617, R389a/3617, R389a/3624; **SS** R307b/101; **GS** 6/6, 428/2)

dūd-ı ġażab (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. ġażab) “öfke dumanı” (**HE** 11a/891)

ebr-i kef (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. kef) “öfke bulutları” (**HE** 9a/688)

ġażab (< Ar.) “dargınlık, kırgınlık” (**FK** 142/5, 458/1, 627/4, 689/32; **GS** 149/1, 149/4, 369/5, 371/4, 458/5, 581/2; **NŞ** 24/4, 45/2, 112/6, 135/2, 340/1, 468/5; **BV** 45/8, 217/1, 258/5, 717/2; **FŞ** SF64a/42, SF83b/86, SF85b/77, SF86a/31, SF87b/65; **HE** 9a/681, 11a/891, 38b/3464, 40b/3682, 41a/3697; **LM** R230b/1692, R235a/2124; **Sİ** R370a/1639,

R372a/1818, R373a/1946; **Sİ** R375b/2191, R390a/3693, R408a/5686, R418a/6784; **SS** R318b/1252, R318b/1253, R318b/1265, R325b/2005)

ġażab-nāk (< Ar. ġazab + < Far. nāk) "öfkeli, kızgın" (**FŞ** SF52b/47, SF64a/43, SF87b/61; **LM** R232a/1841; **FK** 32/2)

ġurrende (< Far.) "gürleyen, hiddet ve şiddetle bağıran" (**Sİ** R373b/1972, R374b/2107)

ḫāş (< Ar.) "kızgınlık, şiddet" (**Sİ** R406b/5415, R408b/5727; **SS** R313a/670, R339a/3430)

ḫışm (< Far.) "kızgınlık, öfke" (**LM** R242b/2938)

ḫışm-nāk (< Far.) "öfkeli, kızgın" (**Sİ** R363a/911)

ḥiddet (< Ar.) "öfke" (**FŞ** SF64a/37; **NŞ** 8/10; **BV** 660/4)

jeyān (< Far.) "kızgın, kükremiş" (**NŞ** 596/6)

jiyān (< Far.) "kızgın, kükremiş" (**HE** 26b/2354, 41a/3686; **Sİ** R379b/2645)

maḥrūr (< Ar.) "kızgın, ateşli (kimse)" (**FK** 168/5, 721; **GS** 467/2; **NŞ** 285/3; **BV** 328/5, 477/1, 507/7; **FŞ** SF102a/58, SF55b/48, SF58b/109, SF58b/112; **HE** 11b/931; **LM** R221b/744, R234a/2050, R243a/2972, R246b/3275, R247b/3443; **SS** R321a/1502, R334b/2971)

maḥrūrī-dimāġ (< Ar.) "bir hararetli beyin" (**GS** 309/4)

maḥrūrluḳ (< Ar. maḥrūr + < Tr. -luḳ) "kızgın, ateşli, hareketli olma" (**Sİ** R381a/2761)

maġżūb (< Ar.) "gazaba uğramış, kendisine kızılmış" (**SS** R347a/4321)

maġzūb maġżūb (< Ar.) "gazaba uğramış, kendisine kızılmış" (**FŞ** SF85b/81)

muḥtedd (< Ar.) "hiddetlenmiş, kızmış, hiddetli; keskinleşmiş, keskin" (**SS** R320b-18)

öpke (< Tr. öfke) "öfke" (**FŞ** SF47a/8; **Sİ** R371a/1724)

öpkeli (< Tr. öfkeli) "öfkeli" (**FŞ** SF74a/5; **SS** R333a/2786; **GS** 637/3)

tehevvür (< Ar.) "öfkelenme, köpürme" (**FŞ** SF87b/46, SF88b/148; **Sİ** R374b/2088, R376a/2237; **GS** 136/5)

2.3.1.13. Umut-Ümit ile İlgili Kavramlar

ġonça-i ümmīd (< Far. ġonça + < Far. -i + < Far. ümmīd) "ümit goncası" (**GS** 406/4)

hem-ümīd (< Far.) "aynı ümit besleyen" (**BV** 408/9)

miḥrāb (< Ar.) "mihrap, ümit bağlanan yer; *mec.* sevgilinin kaşları" (**FK** 45/4, 188/9, 277/3, 327/6, 563/2, 616/1, 776/1; **GS** 21/2, 53/3, 121/1, 197/5, 202/10, 315/3, 336/4; **NŞ** 44/3, 98/6, 127/2, 150/1, 227/4, 460/2; **BV** 330/7, 464/2, 489/1, 655/5, 659/45; **FŞ**

SF59a/5, SF93a/21; **HE** 6a/439, 17b/1463, 21b/1846, 24b/2124, 26a/2273, 39a/3528; **LM** R217a/346, R217a/347; **SS** R316b/1082)

mihrāb-veş (< Ar. mihrāb + < Far. veş) "mihrap gibi, ümit bağlanan yer gibi" (**NŞ** 495/2)

naḫl-i ümīd (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. ümīd) "ümit ağacı" (**BV** 347/4; **NŞ** 489/4)

naḫl-i ümmīd (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. ümmīd) "ümit ağacı" (**FK** 367/6; **GS** 361/6, 577/5; **LM** R228b/1441)

rişte-i ümmīd (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. ümmīd) "ümit ipi" (**FK** 220/7)

ṣubḥ-ı ümīd (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. ümīd) "ümit sabahı" (**LM** R234a/2016)

ṣubḥ-ı ümidī (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. ümidī) "ümit sabahı" (**BV** 654/7)

ṣubḥ-ı ümmīd (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "ümit sabahı" (**LM** R234a/2016; **Sİ** R383b/3050)

şām-ı ümmīd (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "ümit akşamı" (**LM** R221a/693)

şem'-i ümmīd (< Ar. şem' + < Far. -i + < Far. ümmīd) "ümit mumu, kandili" (**LM** R246b/3369)

subḥ-ı ümmīd (< Ar. subḥ + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "ümit sabahı" (**LM** R216a/194)

tār-ı ḫayāl (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. ḫayāl) "hayal, ümit ipi" (**HE** 3b/204)

tār-ı ümmīd (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "ümit ipi" (**FK** 208/6; **GS** 246/6)

toḫm-ı ümmīd (< Far. toḫm + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "ümit tohumu" (**GS** 427/3)

ummaḳ "umma, ümit etme, bekleme" (**GS** 473/4)

ümīd (< Far.) "umut, ümit" (**BV** 118/1/2, 210/1, 307/8, 427/7, 538/9; **FK** 12/6, 121/1, 280/6, 324/6, 380/7; **GS** 9b-F2/6, 21/6, 78/5, 146/5, 333/5; **NŞ** 9/2, 114/8, 212/1, 401/8; **FŞ** SF45b/3, SF51a/107, SF63b/117, SF73b/138, SF86b/57; **HE** 13b/1125, 18a/1552, 35a/3137; **LM** R216a/194, R222a/815, R226b/1298, R232b/1902; **Sİ** R355b/148, R366a/1213, R374a/2034, R385b/3232; **SS** R309a/272, R326b/2084, R330b/2534, R339b/3481)

ümīdī (< Far.) "ümit ile ilgili" (**FŞ** SF49b/43; **LM** R215b/124)

ümīd-vār (< Far.) "ümitli" (**LM** R217a/267, R247b/3477; **Sİ** R378b/2511; **SS** R331b/2627)

ümīd-i ġufrān (< Ar. ümmīd + < Far. -i + < Ar. ġufrān) "affetme ümidi, bağışlama ümidi" (**FK** 136/11)

ümīd-i la'l-i cān-perver (< Far. ümīd + < Far. -i + < Ar. la'l + < Far. -i + < Far. cān-perver) "(sevgilinin) ruh besleyen, gönül açan kırmızı renkli dudağının ümidi" (**BV** 90/5)

ümīd-i mihr (< Far. ümīd + < Far. -i + < Far. mihr) "sevgi, aşk ümit etme" (**FK** 433/3)

ümīd-i mihr-bānlıġ (< Far. ümīd + < Far. -i + < Far. mihr-bān + < Tr. -lıġ) "şefkatlilik ümidi" (**GS** 507/7)

ümid-i raḥmet (< Far. ümid + < Far. -i + < Ar. raḥmet) "rahmet ümidi" (FK 411/11)

ümīd-i vaṣl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma ümidi" (**BV** 127/7; **GS** 147/5)

ümīd-i viṣāl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. viṣāl) "kavuşma ümidi" (**BV** 353/7; **GS** 189/9; **SS** R338b/3393, R348b/4440)

ümīd-i vuṣūl (< Far. ümid + < Far. -i + < Ar. vuṣūl) "kavuşma ümidi" (**Sİ** R366a/1213)

ümmīd (< Far.) "umut, ümit" (**BV** 104/7, 118/6, 219/6, 312/5, 425/7; **FK** 14/9, 142/7, 259/6, 274/9, 367/6; **GS** 12/9, 205/7, 325/9, 361/6, 402/3; **NŞ** 42/6, 244/1, 302/7, 411/4, 540/6; **HE** 4a/255, 5a/337, 16a/1342, 20a/1742, 23b/2063; **LM** R216a/194, R221a/693, R232a/1817, R234a/2016, R246b/3369; **Sİ** R356a/150, R379b/2631, R383b/3050, R414b/6330; **SS** R311a/494, R345a/4106, R352b/4871; **FŞ** SF50b/50, SF51b/9, SF68b/110, SF72b/32, SF80a/34)

ümmīd-ı necāt (< Far. ümmīd + < Far. -ı + < Ar. necāt) "kurtulma ümidi" (**FŞ** SF72b/32)

ümmīd-ı viṣāl (< Far. ümmīd + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) "kavuşma ümidi" (**FŞ** SF101b/20)

ümmīd-i 'ömr (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. 'ömr) "ömrün, hayatın umudu, arzusu" (**Sİ** R387b/3433)

ümmīd-i bihişt (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Far. bihişt) "Cennet ümidi" (**FK** 572/7)

ümmīd-i genc (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Far. genc) "hazine umudu" (**FK** 752/1)

ümmīd-i ḥayāt (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) "hayat umudu" (**BV** 327/8; **GS** 30/3; **NŞ** 362/2; **LM** R238a/2467)

ümmīd-i kām (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Far. kām) "isteklerin gerçekleşmesi ümidi" (**NŞ** 362/5)

ümmid-i meded (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. meded) "yardım umudu" (**FK** 689/338)

ümmīd-i muḥāl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. muḥāl) "imkânsız umut, beklenti; hayal kırıklığı, çok istenilen veya umulan bir şeyin gerçekleşmemesinden dolayı duyulan üzüntü" (**FK** 380/7)

ümmīd-i rūşenlıġ (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Far. rūşen + < Tr. -lıġ) "aydınlığı umut etme" (**BV** 653/3)

ümmīd-i vaṣl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma ümidi” (**FK** 14/9; **GS** 12/9)

ümmīd-vār (< Far.) “ümitli” (**FK** 441/5; **GS** 131/1, 683/10; **NŞ** 17/6; **FŞ** SF95b/122; **Sİ** R390b/3757, R406b/5425)

ümmīd-vārī (< Far.) “umutlu olma” (**BV** 209/8)

2.3.1.14. Umutsuzluk-Ümitsizlik ile İlgili Kavramlar

deşt-i ḥırmān (< Far. deşt + < Far.-i+ < Far. ḥırmān) “ümitsizlik çölü” (**GS** 343/6)

dūd-ı ḥırmān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. ḥırmān) “mahrumluk, ümitsizlik dumanı” (**BV** 132/8)

fütūr (< Ar.) “ümitsizlik, keder” (**FK** 594/6, 688/14, 688/94, 759/1; **GS** 7b-F2/16, 9b-F2/22, 9/6, 654/5; **NŞ** 137/2; **BV** 570/9; **HE** 3a, 42a/3796; **Sİ** R362b/856, R363a/905, R385b/3264, R388b/3581, P465b/6578; **SS** R334b/2971, R335b/3061, R340a/3579)

ḥırmān (< Far.) “ümitsizlik” (**FŞ** SF69a/26; **Sİ** R355b/124; **GS** 15/8, 69/6, 200/6, 304/6, 343/6, 444/5; **NŞ** 5/3, 183/5, 560/1; **BV** 375/7, 439/1)

ḥırmānlıġ (< Ar. ḥırmān+ < Tr. -lıġ) “ümitsizlik” (**BV** 628/9)

ḫurmen-i ārām (< Far. ḫurmen + < Far. -i + < Far. ārām) “dinlenme ümitsizliği” (**GS** 645/4)

ḫurmen-i ruḫsār (< Far. ḫurmen + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “yanak ümitsizliği” (**GS** 89/1)

ḥirmān (< Far.) “ümitsizlik” (**FŞ** SF103a/133, SF103b/36, SF98b/102; **HE** 18a/1525, 33a/2973, 36b/3281)

me’yūs (< Ar.) “ümitsiz, ümidi kesilmiş” (**FK** 241/8, 467/6; **FŞ** SF46b/17, SF62a/60, SF90b/50; **LM** R230b/1670; **Sİ** R410a/5867; **SS** R319a/1309)

me’yūsluġ (< Ar. me’yūs + < Tr. -luġ) “ümitsizlik” (**FK** 441/6)

nā-ümīd (< Far.) “ümitsiz” (**FK** 12/6, 121/9, 241/8, 524/8, 687/35; **GS** 120/4, 131/1, 229/6, 321/6, 593/5; **NŞ** 416/3, 490/5, 682/5; 118/1, 127/1, 462/1, 656/23; **FŞ** SF95b/121; **HE** 35a/3156; **Sİ** R355b/121, R365b/1181, R376b/2290, R407b/5550; **SS** R349a/4513, R350b/4691)

nā-ümīdī (< Far.) “ümitsizlikle ilgili” (**GS** 500/1)

nevmīd (< Far.) “ümitsiz” (**FK** 42/9, 121/1, 245/6, 376/6, 689/240; **GS** 3a-F2/20, 26/2, 49/8, 167/7, 361/1; **NŞ** 259/7, 472/3, 477/7, 577/6, 609/2; **BV** 118/2, , 127/4, 209/8, 460/3, 653/3, 745/7; **FŞ** SF100b/85, SF95b/122, SF96b/82, SF98b/121, SF99a/144; **HE**

44a/3978; **LM** R230b/1668, R243a/2999, R246b/3273; **Sİ** R360b/637, R413b/6229; **SS** R337a/3222, R350b/4678)

nevmīdlıġ (< Far. nevmīd + < Tr. -lıġ) "ümitsizlik, ümit kırıklığı" (**FŞ** SF97b-49; **GS** 473/6; **BV** 118/6, 232/7)

nevmīdlıḳ (< Far. nevmīd + < Tr. -lıḳ) "ümitsizlik, ümit kırıklığı" (**SS** R347a/4292)

nevmīdraḳ (< Far. nevmīd + < Tr. -raḳ) "daha çok ümitsiz olma" (**BV** 460/3)

vādī-i ḥırmān (< Ar. vādī + < Far. -i + < Far. ḥırmān) "yokluk, ümitsizlik, mahrumiyet vadisi" (**NŞ** 5/3)

vādī-i ḥirmān (< Ar. vādī + < Far. -i + < Far. ḥirmān) "yokluk, ümitsizlik, mahrumiyet vadisi" (**HE** 18a/1525)

ye's (< Ar.) "ümitsizlik" (**BV** 388/6, 426/7; **FK** 688/75; **GS** 135/5, 277/3; **HE** 10a/780, 10b/828, 14a/1145; **Sİ** R360b/637; **SS** R347a/4298)

2.3.1.15. Utanma-Utanmazlık ile İlgili Kavramlar

bī-ḥicāb (< Far. bī + < Ar. ḥicāb) "utanmaz" (**Sİ** R406a/5347; **SS** R332a/2671)

ḫacālet (< Ar.) "utanma, utanç" (**FK** 8/2, 139/4, 383/7, 419/6, 547/5; **GS** 4/8, 43/2; **NŞ** 261/3, 643/2; **BV** 96/7, 135/2, 426/2, 509/5; **FŞ** SF103a/136, SF105a/18, SF107a/87, SF59b/65; **HE** 17a/1432, 31a/2763, 33b/2998, 36b/3287, 43b/3923; **LM** R216a/184, R221b/737, R224b/1044, R232a/1825; **Sİ** R355b/123, R360b/633; **SS** R308b/212, R318b/1278, R343b/3905, R348b/4455)

ḫacel (< Ar.) "utanma, utanıp şaşırma" (**BV** 660/41)

ḫacil (< Ar.) "utanma, utançtan yüzü kızarmış" (**FK** 72/6, 107/1, 382/1, 568/7, 636/3; **GS** 291/8, 508/8; **BV** 596/1, 655/16; **HE** 10a/7946b/483; **Sİ** R391a/3821, R403a/5075; **SS** R336a/3144, R338b/3400, R351b/4798; **NŞ** 194/2, 408/3)

ḫacillik (< Ar. ḫacil + < Tr. -lik) "utanma, yüzü kızarma" (**FŞ** SF98b/81)

ḫaclet (< Ar.) "utanma, utangaçlıkla şaşırma" (**FK** 334/4, 411/10; **GS** 106/3, 676/2; **NŞ** 540/4, 564/6; **BV** 214/4, 402/5, 408/2, 660/37; **FŞ** SF103b/45, SF83a/11; **HE** 44a/3972, 44a/3977; **LM** R223a/891; **SS** R333b/2876)

ḫaclet-i bī-ḥisāb (< Ar. ḫaclet + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥisāb) "hesapsız utanma" (**LM** R223a/891)

ḥicāb (< Ar.) "örtü, perde; utanma, sıkılma" (**FK** 44/6, 63/7, 156/2, 540/6; **GS** 43/2, 147/3; **NŞ** 10/7, 42/5, 173/7; **BV** 41/1, 43/2132/4, 392/6, 392/6, 610/2; **FŞ** SF81a/137, SF94a/92, SF94a/95, SF98b/126, SF98b/130; **HE** 35b/3174; **LM** R216b/245, R222a/814,

R223a/891; **Sİ** R355a/94, R355a/95, R371a/1725, R396b/4416; **SS** R308b/236, R324b/1876, R343a/3871, R351b/4757)

ḥicāb-ı neng (< Ar. ḥicāb + < Far. -ı + < Far. neng) "şöhret utancı" (**FŞ** SF94a/92)

ḥicāb-ı pinhānī (< Ar. ḥicāb + < Far. -ı + < Far. pinhānī) "saklı, gizli utanma" (**SS** R308b/236)

ḥicābī (< Ar. ḥicāb + < Far. ī) "örtü, perde, utanma, sıkılma ile ilgili" (**BV** 435/6; **Sİ** R385b/3250)

ḥicāblıġ (< Ar. ḥicāb + < Tr. -lıġ) "utanma" (**NŞ** 414/6)

ḥicābsız (< Ar. ḥicāb + < Tr. -sız) "utanmaz, sıkılmaz" (**BV** 43/1)

ḥicālet (< Ar.) "utanç" (**HE** 33a/2947, 41a/3699, 42a)

ḫicālet yaması (< Ar. ḫicālet + < Tr. yaması) "utanç yaması" (**HE** 42a)

ızhār-ı ḥicāb (< Ar. ızhār + < Far. -ı + < Ar. ḥicāb) "utanma belirtisi" (**FK** 156/2)

ifrāṭ-ı ḥayā (< Ar. ifrāṭ + < Far. -ı + < Ar. ḥayā) "utanmanın aşırılığı" (**LM** R231b/1789)

iẓhār-ı ḫacālet (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. ḫacālet) "utanma" (**FŞ** SF83a/11; **HE** 17a/1432)

maḥcūb (< Ar.) "utanmış, utangaç" (**FK** 53/4; **GS** 43/2; **BV** 43/1, 43/2, 497/1; **FŞ** SF79a/41; **SS** R351b/4754)

maḥcūbluġ (< Ar. maḥcūb + < Tr. -luġ) "utangaçlık" (**SS** R313b-10)

neng (< Far.) "utanma" (**NŞ** 282/8, 335/6, 336/2, 422/6; **BV** 339/1)

nigūn-sār (< Far.) "baş aşağılık; mahcup" (**FK** 718/2; **NŞ** 658/22; **BV** 660/5; **FŞ** SF56b/5, SF66a/1, SF66b/69; **Sİ** P465a/6527)

nigūn-sārlıḳ (< Far. nigūn-sār + < Tr. -lıḳ) "baş aşağı; mahcupluk" (**FK** 718; **HE** 35a/3164; **Sİ** P465a/6534)

perde-der (< Far.) "perde yırtan; *mec.* hayasızlık, hayırsız, utanmaz" (**NŞ** 207/7; **BV** 304/5, 567/6; **SS** R310a/392, R321b/1589)

perde-derī (< Far.) "perde yırtan ile ilgili; *mec.* hayasızlık, hayırsız, utanmaz ile ilgili" (**SS** R343a/3872)

perde-derlıġ (< Far. perde-der + < Tr. -lıġ) "hayasızlık, utanmazlık" (**FK** 315/6; **BV** 50/6)

perde-derlıḳ (< Far. perde-der + < Tr. -lıḳ) "hayasızlık, utanmazlık" (**LM** R226b/1253)

perde-derlik (< Far. perde-der + < Tr. -lik) "hayasızlık, utanmazlık" (**FK** 45/3; **GS** 10b-F2/12, 10b-F2/17, 143/2; **Sİ** R365a/1096)

refʿ-i ḥicāb (< Ar. refʿ + < Far. -i + < Ar. ḥicāb) "utanmayı yüceltme" (**FK** 63/7)

sürḫ-rūluġ (< Far. sürḫ-rū + < Tr. -luġ) “utanma, mahcupluk” (**BV** 41/7)

şerm (< Far.) “utanma” (**LM** R228a/1432; **SS** R329B/2430, R343a/3871)

şermende (< Far.) “utangaç, mahcup olan” (**BV** 627/4, 652/7, 660/37; **FK** 259/4, 689/226; **GS** 8a-F2/21, 595/1, 666/1; **FŞ** SF72b/39; **HE** 32a/2876; **Sİ** R375a/2152, R376b/2301, R383b/3060, R398a/4550; **SS** R308b/245, R324a/1814, R324b/1875, R333b/2876)

şermendelıġ (< Far. şermende + < Tr. -lıġ) “utangaçlık” (**BV** 298/1, 298/7; **FK** 739)

şermendelıḳ (< Far. şermende + < Tr. -lıḳ) “utangaçlık” (**HE** 16a/1334; **Sİ** R375a/2154, R390a/3705)

şerm-sār (< Far.) “utangaç” (**BV** 81/4, 133/4; **GS** 326/5, 614/4; **LM** R246b/3302; **Sİ** R401a/4860)

şerm-sārlıġ (< Far. şerm-sār + < Tr. -lıġ) “utangaçlık” (**LM** R243a/2967)

şīşe-i neng (< Far. şīşe + < Far. -i + < Far. neng) “utanma şişesi” (**BV** 339/1)

tehettük (< Ar.) “yüzsüzlük, utanmazlık” (**BV** 660/71; **Sİ** R373b/1968)

uyalmaḳ “utanmak” (**FŞ** SF106a-54)

2.3.1.16. Gurur ile İlgili Kavramlar

cūş-ı ġurūr (< Ar. cūş + < Far. -ı + < Ar. ġurūr) “gurur coşkusu” (**HE** 32b/2907)

ehl-i ġurūr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ġurūr) “gurur sahibi” (**GS** 207/6; **NŞ** 142/7)

fir‘avnlıġ (< Ar. fir‘avn + < Tr. -lıġ) “firavunluk, gurura kapılma” (**FK** 293/4)

maġrūr (< Ar.) “gururlu, mağrur” (**FK** 450/6, 512/3; **GS** 238/8, 443/6, 499/7, 582/5, 715; **NŞ** 87/7, 132/4, 171/6, 493/4, 508/8, 611/7, 658/54; **BV** 222/2, 289/7; **HE** 2b/110, 2b/110; **SS** R307a/86, R312a/565, R313a/707, R347a/4297)

maġrūr-ı ḥüsn (< Ar. maġrūr + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik gururu” (**GS** 238/8)

maġrūrluḳ (< Ar. maġrūr + < Tr. -luḳ) “gururlu, gururlu olma” (**HE** 41a/3695)

naḳd-i pindār (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Far. pindār) “gururlanma serveti” (**GS** 34/8)

perde-i pindār (< Far. perde + < Far. -i + < Far. pindār) “gururlanma perdesi” (**FK** 372/8; **GS** 13/8, 581/7; **NŞ** 442/9)

2.3.1.17. Sevinç-Mutluluk ile İlgili Kavramlar

ber-ḫōr-dār (< Far.) “mesut, talihli, bahtiyar” (**NŞ** 658/5)

ber-ḫūrdār (< Far.) “mesut, talihli, bahtiyar” (**FK** 283/3, 402/2, 689/83; **BV** 183/2)

ber-ḫurdārlıġ (< Far. ber-ḫurdār + < Tr. -lıġ) “bahtiyarlık, saadet” (**FK** 240/6; **GS** 308/4, 311/1)

cevān-baḫt (< Far.) “bahtiyar, mesut” (**FŞ** SF87a/10)

çerāġ-ı devlet (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “baht ve saadetin mumu” (**Sİ** R385b-39)

dāmen-feşān (< Far.) “eteğini savurtarak sevinçle yürüme” (**Sİ** R362a/803)

dār-ı sürūr (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. sürūr) “sevinç, mutluluk evi” (**Sİ** R368b/1447)

devletī (< Ar. devlet + < Far. ī) “mutlulukla ilgili” (**FŞ** SF68b/111)

devlet-i bāḳī (< Ar. devlet + < Far. -i + < Ar. bāḳī) “baki olan mutluluk” (**FK** 302/7, 564/7; **GS** 382/7, 618/9, 679/9; **NŞ** 279/7, 462/7, 72/9)

devlet-i cāvid-i mülk (< Ar. devlet + < Far. -i+ < Far. cāvid + < Far. -i + < Ar. mülk) “ülkeye sonsuz mutluluk” (**HE** 15b/1293)

düvāc (< Far.) “sevinç” (**HE** 40b/3652)

ehl-i neşāt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. neşāt) “sevinç, mutluluk ehli” (**FK** 178/5)

ehl-i ṭarab (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ṭarab) “sevinçli” (**BV** 45/5, 403/7; **GS** 650/9)

feraḥ (< Ar.) “sevinme, sevinç” (**Sİ** R399b/4693, R407a/5461, R409b/5848, R421a/7144; **SS** R315a/875, R317b/1150, R341a/3671; **FŞ** SF106a-54; **HE** 16a/1349, 21b/1855, 22a/1905, 32a/2851; **LM** R232b/1879, R247b/3452; **FK** 79/7, 689/192; **GS** 52/5, 302/6, 326/6, 358/3; **NŞ** 102/1, 102/3, 463/5; **BV** 71/1, 96/8, 243/9, 349/5)

feraḥ-baḫş (< Ar. feraḥ + < Far. baḫş) “ferah bağışlayan, sevinç veren” (**Sİ** R396b/4388, R399a/4668)

feraḥ-nāk (< Ar. feraḥ + < Far. nāk) “sevinçli” (**FK** 349/5; **FŞ** SF100a/28)

ferḫunde-eṣer (< Far. ferḫunde + < Ar. eṣer) “mutluluk, saadet eseri” (**FK** 689/101)

feriḥ (< Ar.) “sevinçli, neşeli” (**HE** 10b/823)

gāh-ı ferāh (< Far. gāh + < Far. -ı + < Ar. ferāh) “mutluluk” (**HE** 32a/2851)

ḥalḳa-i sa‘ādet (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “saadet halkası” (**LM** R217a/345)

hengāme- şevḳ (< Far. hengāme + < Ar. şevḳ) “neşe zamanı”(**FK** 689/134)

hengāme-ı şevḳ (< Far. hengāme + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) “neşe zamanı” (**FŞ** SF95b/3)

ḫoş-ḥāllıḳ (< Far. ḫoş + < Ar. ḥāl + < Tr. -lıḳ) “mutlu olma” (**LM** R231b/1771)

ḫoş-vaḳt (< Far. ḫoş + < Ar. vaḳt) “hâli vakti yerinde, mutlu” (**LM** R240a/2664, R229b/1581; **FK** 336/7)

ḫoş-vaḳtlıġ (< Far. ḫoş + < Ar. vaḳt + < Tr. -lıġ) “hâli vakti yerinde olma, mutluluk” (**FK** 108/6, 402/6)

ḫoş-vaḳtlıġ (< Far. ḫoş + < Ar. vaḳt + < Tr. -lıġ) “hâli vakti yerinde olma, mutluluk” (**Sİ** R409a/5789)

ḫurrem (< Far.) “sevinçli, mutlu” (**FK** 37/7, 374/8, 442/7, 565/4, 650/6; **GS** 7/8, 156/1, 179/3, 214/1, 322/5, 340/6; **NŞ** 213/5, 392/2, 618/6; **BV** 485/2, 611/7, 659/35; **FŞ** SF54b/17, SF58a/54, SF64b/113, SF66a/10, SF72b/20; **HE** 16a/1321, 24a/2101, 39b/3585, 43b/3933; **LM** R217a/327, R222a/792, R232b/1872, R235b/2268; **Sİ** R393b/4075, R394a/4113, R402b/5028, R414a/6298; **SS** R311b/536, R315a/881, R333a/2813)

ḫurremlıġ (< Far. ḫurrem + < Tr. -lıġ) “şenlik, sevinçli olma, güler yüzlülük” (**FŞ** SF54b/17; **NŞ** 392/2, 633/5; **BV** 145/7, 541/7)

ḫurremlıḳ (< Far. ḫurrem + < Tr. -lıḳ) “şenlik, sevinçli olma, güler yüzlülük” (**SS** R309a/259)

kām-kārāne (< Far.) “mutlu olana yakışacak surette, kutlulukla, mutlulukla” (**Sİ** R370a/1628)

kāmkār-ı kām-revā (< Far. kāmkār + < Far. -ı + < Far. kām-revā) “isteğine ulaşan, amacına ulaşan kişinin mutluluğu” (**SS** R322a/1605)

kām-yāb (< Far.) “isteğine ulaşmış, mutlu” (**HE** 7a/487, 12a/962; **Sİ** R367a/1309, R370a/1634, R378a/2458, R395b/4274; **SS** R308b/247; **SS** R317a/1109, R317b/1163)

kesb-i neşāṭ (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “sevinme, neşelenme” (**FK** 649/6)

kīmiyā-yı sa‘ādet (< Ar. kīmiyā + < Far. -yı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk, saadet iksiri” (**Sİ** R354b/43)

ḳutluḳ “kutlu, mesut” (**FK** 378/1; **GS** 395/5, 601/1; **BV** 366/5)

maḥall-i ṭarab (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. ṭarab) “mutluluk, sevinç yeri” (**HE** 33b/3019)

maṭla‘-ı sa‘ādet (< Ar. maṭla‘ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “saadetin, mutluluğun doğduğu yer, kaynağı” (**SS** R322b/1661)

maẓhar-ı sa‘ādet (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “mutluluğa erişen, nail olan” (**SS** R342a/3751)

memnūn (< Ar.) “sevinçli, sevinmiş, memnun” (**FŞ** SF104b/137; **Sİ** R371b/1762; **SS** R315b/928, R320b/1489, R324a/1867; **NŞ** 333/5, 457/6, 623/6; **BV** 24/4, 206/7)

memnūnça (< Ar. memnūn + < Tr. -ça) “sevinçli, sevinmiş gibi” (**LM** R244b/3146)

mes‘ūd (< Ar.) “mesut, bahtiyar” (**Sİ** R368a/1426, R368b/1464, R368a/1416; **FK** 23/4; **BV** 114/5; **GS** 8a-F2/19; **SS** R311b/515, R329B/2413, R334b/2976, R335a/3000, R336a/3104)

mesrūr (< Ar.) “sevinmiş, memnun, sevinçli” (**FŞ** SF100a/36, SF94b/10; **HE** 26b/2320, 37a; **LM** R225a/1108; **Sİ** R358a/372, R381b/2832, R403b/5107, R410a/5878; **SS** R308a/196, R333a/2808, R335b/3066, R336a/3101; **GS** 715; **NŞ** 656/16; **BV** 266/1, 477/7)

mesrūrluḳ (< Ar. mesrūr + < Tr. -luḳ) “memnunluk” (**Sİ** R410b/5930)

meş‘al-i sa‘ādet (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “saadet, mutluluk meşalesi” (**SS** R311a/467)

mezra‘-ı ‘ayş (< Ar. mezra‘ + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “hoşça yaşama tarlası; zevk safa tarlası, saadet tarlası” (**NŞ** 148/2)

mihr-i ṣafā (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ṣafā) “mutluluk veren güneş” (**LM** R231a/1733, R240a/2690)

miṯl-i şūḫī (< Ar. miṯl + < Far. -i + < Far. şūḫī) “neşeli gibi” (**GS** 617/1)

mūcib-i neşāṭ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “sevinç sebebi” (**GS** 294/1)

mūcib-i sa‘ādet (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk sebebi” (**SS** R344a/3994)

mūcib-i sa‘ādet-mendlıġ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet + < Far. mend + < Tr. -lıġ) “mutluluk, bahtiyarlık sebebi” (**NŞ** 676)

mūcib-i sa‘ādet-mendlıḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i+ < Ar. sa‘ādet + < Far. mend + < Tr. -lıḳ) “mutluluk, bahtiyarlık sebebi” (**HE** 19b)

neş’e (< Ar.) “neşe, sevinç” (**FK** 26/7, 341/1, 429/1, 578/7, 611/9; **GS** 201/5, 420/1, 420/8, 682a/1; **NŞ** 3/5, 48/4, 132/8; **BV** 536/2, 684; **HE** 8a/605, 8a/607; **LM** R220b/657; **Sİ** R362b/840)

neş’e-baḫş (< Ar. neş’e + < Far. baḫş) “neşe veren” (**FK** 689/57)

neş’e-i mey (< Ar. neş’e + < Far. -i+ < Far. mey) “şarap neşesi; şarabın verdiği mutluluk” (**FK** 578/7)

neş’e-yi feṣāḥat (< Ar. neş’e + < Far. -yi + < Ar. feṣāḥat) “güzel ve açık konuşmanın verdiği mutluluk” (**LM** R220b/657)

neşāt (< Ar.) “sevinç, neşe, şenlik” (**FK** 27/8, 241/7, 295/7, 379/5, 443/3, 549/6, 649/6; **NŞ** 132/8, 181/2, 202/6, 261/4, 331/7, 450/5; **BV** 21/7, 119/4, 221/3, 418/1, 685/2; **LM** R216a/187, R230b/1682, R231b/1778, R243b/3011, R246b/3327; **Sİ** R369b/1552)

neşāt-ḫāne (< Ar. neşāt + < Far. ḫāne) “sevinç evi” (**LM** R222b/856)

neşāṭ (< Ar.) “sevinç, neşe, şenlik” (**FŞ** SF50b/48, SF54b/16, SF58b/120, SF74a/27, SF80a/5; **HE** 8a/582, 16a/1337, 30a/2685; **LM** R233b/1974, R239a/2545, R240a/2768; **Sİ** R358a/367, R368a/1419, R390b/3784, R382a/2860, R396b/4389; **SS** R314b/821, R317b/1144, R334b/2947, R336b/3160, R353a/4971; **GS** 104/3, 104/5, 200/8, 380/7, 428/4, 515/3, 639/7)

neşāṭ-ārā (< Ar. neşāṭ + < Far. ārā) “sevindiren” (**GS** 200/8)

neşāṭ-efzā (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā) “sevinç arttıran” (**FK** 149/8; **FŞ** SF52b/38; **GS** 200/8, 238/6; **NŞ** 498/7; **BV** 127/5)

neşāṭ-efzālıġ (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā + < Tr. -lıġ) “sevinç arttırıcılık” (**GS** 89/6; **NŞ** 613/7)

neşāṭ-efzālıḳ (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā + < Tr. -lıḳ) “sevinç arttırıcılık” (**NŞ** 316/6)

neşāṭ-efzāy (< Ar. neşāṭ + < Far. efzāy) “sevinç arttıran” (**SS** R342b/3835)

neşāṭ-efzāyī (< Ar. neşāṭ + < Far. efzāyī) “sevinç arttıran” (**SS** R335a/3007)

neşāṭ-efzāyraḳ (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā + < Tr. -raḳ) “daha çok sevinç arttıran” (**FŞ** SF52a/34)

neşāṭ-endūz (< Ar. neşāṭ + < Far. endūz) “neşe toplayan, sevinçli” (**BV** 469/6)

neşāṭ-engīz (< Ar. neşāṭ + < Far. engīz) “sevinç uyandıran” (**FŞ** SF54b/16; **SS** R327a/2153, R335a/3012; **NŞ** 48/5, 204/9; **BV** 199/1)

neşāṭ-ı ṣūret (< Ar. neşāṭ + < Far. -ı + < Ar. ṣūret) “yüzünün sevinci, şenliği” (**BV** 84/4)

neşāṭ-ı ṭarab (< Ar. neşāṭ + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “şenlik, sevinçli, mutluluk” (**NŞ** 352/3)

neşāṭī (< Ar. neşāṭ + < Far. ī) “sevinç, neşe, şenlik ile ilgili” (**FŞ** SF54a/86)

neşe (< Ar.) “neşe, sevinç, keyif” (**BV** 167/5, 305/8)

nūr-ı sa‘ādet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk ışığı” (**HE** 11a/900; **Sİ** R356a/183, R377a/2390)

nüzhet (< Ar.) “eğlence, neşe, sevinç” (**FŞ** SF74b/83, SF83a/30; **BV** 660/63)

nüzhet-geh (< Ar. nüzhet + < Far. geh) “gezinti yeri, eğlence, sevinç yeri” (**FŞ** SF50a/5, SF58b/83)

pür-şūḫ (< Far.) “neşe, şen dolu” (**NŞ** 696/1)

sa‘ādet (< Ar.) “saadet” (**FŞ** SF51a/92, SF52a/57, SF62a/51, SF63a/77, SF91a/101, SF91a/109; **HE** 1b/32, 11a/900, 15a/1249, 15a/1268, 25a/2219, 34b/3112; **LM** R216b/219, R220b/644, R230b/1664, R234a/2017, R248a/3481; **Sİ** R354b/42, R369a/1527, R377a/2390, R389a/3584, R407a/5477, R414b/6339; **SS** R308a/149,

R322b/1661, R342a/3751, R344a/3994, R345b/4132; **GS** 6a-F2/4, 10a-F2/11, 105/2, 168/2, 301/1, 311/3; **NŞ** 164/3, 383/5, 601/3, 709/20; **BV** 342/1, 365/5, 413/2, 459/4, 660/59; **FK** 6/5, 110/2, 242/8, 447/2, 550/2, 685/26)

sa‘ādetlıġ (< Ar. sa‘ādet + < Tr. -lıġ) “saadetli, mutlu, bahtiyar” (**SS** R334a/2905; **BV** 295/2)

sa‘ādetmend (< Ar. sa‘ādet + < Far. mend) “mutlu, bahtiyar” (**SS** R330b/2540, R331a/2607)

sa‘ādet-mendlıġ (< Ar. sa‘ādet + < Far. mend + < Tr. -lıġ) “mutluluk, bahtiyarlık” (**NŞ** 676)

sa‘ādet-mendlıḳ (< Ar. sa‘ādet + < Far. mend + < Tr. -lıḳ) “mutluluk, bahtiyarlık” (**HE** 19b)

sa‘īd (< Ar.) “mutlu, uğurlu” (**FŞ** SF46b/13; **HE** 14a/1137, 14a/1146; **BV** 469/5; **FK** 29/2, 118/5, 618/2, 689/237)

sa‘īd-i ebedī (< Ar. sa‘īd + < Far. -i + < Ar. ebedī) “sonsuzluk mutluluğu” (**HE** 14a/1137)

ṣafā (< Ar.) “saflık, gönül şenliği, mutluluk, safa” (**BV** 10/6, 112/3, 285/7, 340/6, 660/43, 729/4; **FK** 2/1, 108/9, 237/7, 304/6, 513/2, 579/6, 640/5, 750/1; **GS** 239/7, 316/6, 517/7, 530/8, 647/3, 683/132, 683/15; **NŞ** 18/6, 223/2, 313/1, 484/2, 507/4, 672/8, 675/1; **FŞ** SF46b/55, SF48b/4, SF61a/56, SF69a/2, SF80b/48, SF85a/40; **HE** 2a/77, 2b/119, 13b/1101, 23b/2065, 30a/2680, 33b/3021; **LM** R225a/1111, R233a/1939, R240a/2690; **Sİ** R361a/688, R364b/1031, R382a/2868, R389b/3663; **SS** R307b/130, R307b/130, R313a/705, R333b/2864)

ṣafālıġ (< Ar. ṣafā + < Tr. -lıġ) “safalı, şen” (**FK** 594/6; **NŞ** 519/9; **FŞ** SF61a/64)

ṣafālıḳ (< Ar. ṣafā + < Tr. -lıḳ) “safalı, şen” (**FŞ** SF60b/34; **HE** 8a/602, 10a/762; **LM** R247a/3395)

ṣafā-yāb (< Ar. ṣafā + < Far. yāb) “safa bulmuş, berraklaşmış” (**LM** R219b/519)

ṣafāyī (< Ar.) “saflık, mutluluk, şen olma ile ilgili” (**FK** 681/26; **GS** 682c/6)

sėvinçi “sevinmek, sevinci” (**BV** 162/5)

sėvünmek “sevinmek, sevinme” (**GS** 454/1; **NŞ** 507/1)

sėvünmeklik “sevinmek, sevinme” (**NŞ** 406/3)

ṣubḥ-ı sa‘ādet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “saadet sabahı” (**GS** 168/2; **BV** 295/4)

sūr (< Far.) “eğlence” (**GS** 99/9; **LM** R220b/632, R239a/2550, R240a/2700, R240a/2778; **Sİ** R364a/1025, R366a/1201, R401a-56, R402a/4950, P465b/6578; **SS** R322a/1601, R322a/1602, R325a/1960, R333a/2808, R343a/3883)

sürūr (< Ar.) “sevinç” (**BV** 570/8; **FK** 688/96, 689/151; **GS** 99/9; **NŞ** 132/8; **FŞ** SF80a/5; **HE** 4b/305, 12a/961; **Sİ** R357a/263, R365a/1099, R368b/1447, R390a/3726; **SS** R312b/641, R315a/871, R322a/1646, R325a/1960)

sürūr-ı ʻayş (< Ar. sürūr + < Far. -ı + < Ar. ʻayş) “yaşama sevinci” (**GS** 99/9)

şād (< Far.) “mutlu, sevinçli” (**BV** 10/5, 117/3, 225/6, 318/7, 425/7; **FK** 55/4, 121/1, 230/2, 329/9, 439/1; **GS** 32/3, 126/2, 264/6, 330/2, 425/6; **NŞ** 27/6, 117/5, 269/3, 330/4, 407/7; **FŞ** SF106b/64, SF91b/7, SF53b/2, SF63a/63, SF73a/57, SF79a/6; **HE** 17a/1439, 23a/2028, 30b/2695, 33a/2952, 37a/3354, 44a/3984; **LM** R216a/188, R223b/954, R225a/1108, R232b/1872; **Sİ** R363b/972, R375b/2223, R384a/3075, R395b/4311; **SS** R308a/181, R322b/1698, R326b/2090, R341a/3673)

şādān (< Far.) “sevinçli” (**LM** R240a/2747; **SS** R313a/673, R325b/1977, R336b/3158)

şādānlıḳ (< Far. şādān + < Tr. -lıḳ) “sevinçli olma” (**Sİ** R375b/2226)

şādlıġ (< Far. şād + < Tr. -lıġ) “sevinçli olma, mutluluk” (**BV** 127/5, 539/2, 627/5; **FK** 245/4, 535/9, 611/1, 689/263; **GS** 31/5, 76/3, 126/2, 156/3, 185/7, 208/2; **NŞ** 136/3, 215/4, 476/4, 559/5; **FŞ** SF53a/63; **HE** 13b/1116; **LM** R223a/893; **Sİ** R357b/337, R366a/1201, R387b/3444, R397b/4498, R411b/6022; **SS** R324b/1904)

şādlıḳ (< Far. şād + < Tr. -lıḳ) “sevinçli olma, mutluluk” (**FŞ** SF55a/65; **HE** 29b/2615; **Sİ** P455b/5631, R386b/3349, R390a/3694)

şād-mān (< Far.) “sevinçli” (**BV** 273/4, 495/7; **FK** 494/2, 687/34; **GS** 788/1; **NŞ** 326/2; **Sİ** R383b/3041, R390b/3749, R396b/4397, P455b/5632, R412b/6140; **SS** R315b/947, R332a/2707, R351b/4749)

şādmāne (< Far.) “sevinçli” (**FŞ** SF62b/54, SF69b/76, SF87a/3, SF96a/28; **LM** R228b/1445; **SS** R349a/4488)

şādmānlıġ (< Far. şādmān + < Tr. -lıġ) “mutluluk, memnuniyet, bahtiyarlık” (**FŞ** SF92a/75; **SS** R341a/3681)

şādmānlıḳ (< Far. şādmān + < Tr. -lıḳ) “mutluluk, memnuniyet, bahtiyarlık” (**FŞ** SF66a/111, SF80a/5)

şādyāne (< Far.) “sevinçle” (**LM** R220b/633)

şāḫ-ı ṭarab (< Far. şāh + < Far.-ı + < Ar. ṭarab) “şenlik ve ferahlık dalı” (**LM** R229a/1520)

şeker-rīz (< Far.) “şeker saçan, tatlı sevinçten gelen gözyaşı” (**FŞ** SF107a/94, SF46b/53, SF48a/24, SF49a/22, SF81b-36; **HE** 18b/1598; **LM** R217a/292)

şeker-rīzī (< Far.) “şeker saçan, tatlı sevinçten gelen gözyaşı ile ilgili” (**SS** R309b-6)

şem‘-i sürūr (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. sürūr) “sevinç güneşi” (**FK** 689/112)

şeng (< Far.) “neşeli” (**BV** 338/7; FK 348/1; **NŞ** 282/6, 335/5, 336/4; **LM** R222b/816, R242b/2940; **Sİ** R361a/722, R389b/3635; **FŞ** SF54b/42)

şevḳ-engīz (< Ar. şevḳ + < Far. engīz) “neşe, sevinç yaratan” (**FK** 689/89)

şūḫ (< Far.) “güzel, neşeli, şen ve oynak” (**BV** 29/3, 107/5, 198/5, 208/5, 300/1, 408/9; **FK** 14/4, 102/5, 297/4, 302/5, 402/7, 585/5; **GS** 12/4, 72/4, 113/1, 202/2, 309/2, 404/5, 532/6; **NŞ** 12/2, 100/7, 217/7, 329/1, 413/6, 500/6, 615/7, 709/48; **FŞ** SF57a/47, SF78b/62, SF80b/70, SF83a/22, SF90a/31; **LM** R221a/699, R235a/2123, R237a/2369, R242b/2924, R246b/3352; **Sİ** R355a/58, R389b/3635, R398b/4594, R403a/5081, R403b/5110; **SS** R326a/2064, R333a/2816, R343a/3876, R344b/4050, R345b/4119)

şūḫī (< Ar.) “neşeli, şen ve oynak bir güzel; şuhluk, oynaklık” (**BV** 18/4; **FK** 613/1, 812/1; **GS** 10a-F2/1, 578/2, 617/1, 655/7, 681/3; **NŞ** 684/1)

şūḫluġ (< Far. şūḫ + < Tr. -luġ) “neşelilik, şen ve oynaklık” (**BV** 38/6, 51/4, 109/3, 265/2, 370/4, 373/5; **FK** 135/3, 341/5, 477/10; **GS** 53/8, 293/3, 357/8; **NŞ** 28/5, 109/1, 156/2, 180/5, 239/4, 598/1)

şūḫluḳ (< Far. şūḫ + < Tr. -luḳ) “neşelilik, şen ve oynaklık” (**FK** 615/4)

şūḫ-ṭāb‘ (< Far. şūḫ + < Ar. ṭāb‘) “şuh yaratılışlı, neşeli” (**GS** 5b-F2/5/6)

tarab (< Ar.) “şenlik, sevinçlik, mutluluk” (**LM** R240a/2670)

tarab-nāk (< Ar. tarab + < Far. nāk) “sevinçli” (**LM** R221b/732)

ṭarab (< Ar.) “şenlik, mutluluk” (**BV** 46/1, 84/5, 99/2, 147/1, 196/1, 350/6, 453/4; **FK** 37/5, 188/7, 209/8, 317/3, 334/6, 444/6; **GS** 49/9, 92/4, 130/4, 194/4, 286/2, 358/3; **NŞ** 40/1, 270/8, 352/3, 421/9, 534/1; **FŞ** SF47b/27, SF52b/40, SF53a/76, SF60b/3, SF87b/76; **HE** 6a/400, 16a/1349, 16b/1377, 32b/2904, 33a/2968; **LM** R215a/50, R220b/633, R225a/1089, R230a/1627; **Sİ** R358a/368, R364a/1010, R380a/2707, R388a/3500; **SS** R315b/938, R315b/942, R321b/1566, R331a/2572, R344a/3985)

ṭarab-āyīn (< Ar.) “keyifli, neşeli” (**FK** 689/264)

ṭarab-efzā (< Ar. ṭarab + < Far. efzā) “sevinç artıran” (**FK** 67/1)

ṭarab-engīz (< Ar. ṭarab + < Far. engiz) “neşe uyandıran, sevindirici, coşturucu” (**BV** 99/2; **HE** 39b/3578, 41a/3727)

ṭarab-fezāy (< Ar. ṭarab + < Far. fezāy) “sevinç artıran, coşku arttıran” (**BV** 671/1)

ṭarab-fizā (< Ar. ṭarab + < Far. fizā) “sevinç artıran, coşku arttıran” ((**SS** R322a/1619, R349b/4559)

ṭarab-gāh (< Ar. ṭarab + < Far. gāh) “sevinç, coşkunluk yeri” (**FK** 437/7; **FŞ** SF58b/83)

ṭarab-gīn (< Ar. ṭarab + < Far. gīn) “sevinçli” (**Sİ** R383a/2974)

ṭarab-güster (< Ar. ṭarab + < Far. güster) “sevinçli” (**FK** 149/8; **GS** 200/8)

ṭarab-ḫāne (< Ar. ṭarab + < Far. ḫāne) “eğlence, sevinç evi” (**Sİ** R408a/5660)

ṭarab-hāneī (< Ar. ṭarab + < Far. hāneī) “eğlence, sevinç evi” (**Sİ** R383b/3068)

ṭarab-ḫīz (< Ar. ṭarab + < Far. ḫīz “coşkulu, sevinçli” (**FŞ** SF46b/53)

ṭarablıḳ (< Ar. ṭarab + <Tr.-lıḳ) “şenlik, sevinçli olma, mutluluk” (**FŞ** SF54b/33)

ṭarab-nāk (< Ar. ṭarab + < Far. nāk) “sevinçli” (**FK** 32/2; **FŞ** SF104b/125, SF94b/9 , SF66a/11, SF67a/98, SF85a/4; **LM** R222b/855, R240a/2664; **Sİ** R370a/1616, R388b/3553, R389a/3606, R400b/4796)

ṭarab esbābı (< Ar. ṭarab + < Ar. esbāb + < Tr. ı) “mutluluk esvabı” (**HE** 16b/1377)

ṭulū‘-ı ṣubḥ-ı sa‘ādet (< Ar. ṭulū‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ + < Far.-ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk sabahının güneşinin doğması” (**GS** 105/2)

uġur “bereket, mutluluk, saadet” (**FŞ** SF76a/60)

uġurluḳ “bereketli, saadetli” (**NŞ** 633/2)

zāġ (< Far.) “sevinçle bağırma, övünme” (**BV** 20/6, 363/4

ẓıll-ı iḳbāl (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Ar. iḳbāl) “mutluluğun (baht, saadet) gölgesi” (**FŞ** SF104a/81)

ẓıll-ı iḳbālī (< Ar. ẓıll + < Far.-ı + < Ar. iḳbālī) “mutluluğun (baht, saadet) gölgesi” (**SS** R313b/769)

2.3.1.18. Zavallılık ile İlgili Kavramlar

bezm-i ġarīb (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ġarīb) “garip meclisi” (**FK** 688/103)

ġarīb (< Ar.) “garip, gurbette bulunan” (**FK** 91/5, 194/7, 388/2, 496/7, 582/5; **GS** 53/3, 112/4, 199/7, 400/2, 525/4; **NŞ** 25/4, 172/6, 205/4, 376/2, 509/3; **BV** 49/3, 154/2, 287/1, 366/2, 513/5; **FŞ** SF105a/7, SF92a/91, SF94b/17, SF72b/37, SF88a/93; **HE** 5b/370, 35a/3139; **LM** R223b/944, R225a/1108, R232b/1901, R234b/2071; **Sİ** R362b/870, R369b/1547, R379b/2640, R384a/3086, R395a/4218; **SS** R309a/279, R319b/1339, R325b/2022, R343b/3943)

ġarībāne (< Ar. ġarīb + < Far. -āne) “garip gibi” (**FK** 204/4, 689/116, 689/393; **Sİ** R404b/5236; **SS** R323b/1773)

ġarīb-ḫāne (< Ar. ġarīb + < Far. ḫāne) “gariplik, kimsesizlik evi” (**FK** 716; **LM** R246b/3366)

ġarīb-ı bī-nevā (< Ar. ġarīb + < Far. -ı + < Far. bī-nevā) “kimsesiz, zavallı garip kimse” (**FŞ** SF88a/93)

ġarībī (< Ar. ġarīb + < Far. ī) “gariple ilgili” **GS** 276/4; **FŞ** SF88a/84, SF97a/66; **LM** R235a/2158)

ġarīb-i āvāre (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Far. āvāre) “zavallı, biçare kimse” (**SS** R330b/2520)

ġarīb-i bī-ḫᵛiş (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Far. bī-ḫᵛiş) “kimsesiz garip kişi” (**LM** R239b/2621)

ġarīb-i bī-nevā (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Far. bī-nevā) “kimsesiz, zavallı garip kişi” (**FK** 496/7)

ġarīb-i giryān (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Far. giryān) “ağlayan zavallı garip kişi” (**LM** R239b/2609)

ġarīb-i miskīn (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Ar. miskīn) “miskin, zavallı garip kişi” (**LM** R234b/2071)

ġarībistān (< Ar. ġarīb + < Far. istān) “gariplikler ülkesi” (**Sİ** R409a-69)

ġarīblıġ (< Ar. ġarīb + < Tr. -lıġ) “gariplik, kimsesizlik, zavallılık” (**FK** 716; **GS** 629/1; **BV** 179/1)

ġarīblıḳ (< Ar. ġarīb + < Tr. -lıḳ) “gariplik, kimsesizlik, zavallılık” (**FK** 139/1)

ġarīb-miṣāl (< Ar.) “garip gibi, garip misali” (**SS** R334b/2937)

ġarībraḳ (< Ar. ġarīb + < Tr. -raḳ) “daha garip, daha zavallı, daha tuhaf” (**GS** 5b-F2/2, 711/2)

ġurabā (< Ar.) “garipler, kimsesizler” (**FK** 716/1)

2.3.1.19. Ağlama, İnleme ile İlgili Kavramlar

yıġlamaġ “ağlama, ağlayış, ağlamak” (**FK** 427/8, 821/1; **LM** R226b/1307; **Sİ** R364a/1017)

yıġlamaḳ “ağlama, ağlayış, ağlamak” (**BV** 21/7, 60/5, 98/8, 364/2, 432/1; **FK** 100/6, 212/7, 308/3, 450/2, 535/1, 689/394; **GS** 11/7, 309/3, 331/1, 419/5, 476/2, 516/1; **NŞ**

311/6, 341/5, 347/7, 476/3, 508/2, 546/6, 607/9; **FŞ** SF73b/110, SF96a/67; **HE** 20a/1709, 29a/2571; **LM** R225b/1165; **SS** R339b/3479)

yıġlatmaġ “ağlatma, ağlatış” (**BV** 379/2)

zār (< Far.) “ağlayan, inleyen; perişan hâlli” (**BV** 11/1, 158/1/1, 253/9, 378/4, 483/5; **FK** 60/7, 129/3, 278/1, 308/2, 454/5, 515/3; **GS** 10/1, 110/5, 225/6, 315/1, 419/5, 515/3; **NŞ** 19/9, 109/5, 202/2, 306/3, 401/2, 504/6; **FŞ** SF48b/31, SF50b/41, SF58b/123, SF73a/42, SF76b/147; **HE** 3b/193, 23b/2039, 27b/2422, 31b/2805, 32a/2867; **LM** R216a/170, R221b/714, R224a/1009, R231a/1720; **Sİ** R359b/551, R364a/1015, R376b/2299, R385a/3197; **SS** R309b/325, R324a/1854, R327b/2200, R336a/3132)

zārçe (< Far. zār + < Tr. -çe) “ağlayan, inleyen gibi” (**FK** 554/1, 554/8)

zār-ı āzāde-veş (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. āzāde-veş) “özgürce ağlama” (**GS** 683/35)

zār-ı bed-ḥāl (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bed + < Ar. ḥāl) “hâli kötü olanın, düşkünün ağlaması, inlemesi” (**FŞ** SF94a/116)

zār-ı bed-nām (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bed-nām) “adı kötüye çıkmışın ağlaması” (**GS** 682b/8)

zār-ı belā-keş (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. belā + < Far. keş) “bela çekenin ağlaması” (**FK** 63/5)

zār-ı bī-dil (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bī-dil) “korkağın ağlaması” (**FŞ** SF94a/91; **LM** R225b/1162; **GS** 683/96)

zār-ı bī-ḫod (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bī-ḫod) “kendinden geçmiş, çılgın (kimsenin) ağlaması, inlemesi” (**LM** R229b/1577)

zār-ı bī-kes (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bī-kes) “kimsesizin ağlaması” (**FŞ** SF83a/36, SF99b/218; **GS** 331/3)

zār-ı bī-nām (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bī-nām) “adsız, namsız (kimsenin) ağlaması, inlemesi” (**BV** 515/6)

zār-ı bī-nevā (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bī-nevā) “çaresiz kimsenin ağlayıp inlemesi” (**BV** 205/7; **GS** 629/7; **NŞ** 220/9, 358/7)

zār-ı bī-ser-māye (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bī-ser-māye) “yoksul olan (kimsenin) ağlaması, inlemesi” (**FŞ** SF50b/41)

zār-ı ciger-ḫūn (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. ciger-ḫūn) “acıklı ağlama, ciğer yakan ağlama” (**BV** 157/6)

zār-ı cünūn (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. cünūn) "çılgın, deli olan kimsenin ağlaması, inlemesi" (**Sİ** R407b/5558)

zār-ı ġarīb (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġarīb) "garip kimsenin ağlaması, inlemesi" (**FK** 689/391; **FŞ** SF93a/16)

zār-ı giryān (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. giryān) "ağlayanın inlemesi" (**GS** 419/5)

zār-ı ḥācet-mend (< Far. zār + < Far. -ı+ < Ar. ḥācet + < Far. mend) "muhtacın ağlaması" (**GS** 556/5)

zār-ı ḥazīn (< Far. zār + < Far. -ı+ < Ar. ḥazīn) "hazinedarın ağlayanı; âşıklar içinde acı, ızdırap içinde kalan âşık" (**FK** 87/3)

zār-ı maẓlūm (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. maẓlūm) "zulüm görmüş kimsenin ağlaması, inlemesi" (**Sİ** P455b/5633)

zār-ı mehcūr (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. mehcūr) "terk edilmiş kimsenin ağlaması, inlemesi" (**FŞ** SF74a/144)

zār-ı minnet-dār (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. minnet + < Far. dār) "minnettar, birinden gördüğü iyiliğe karşı mahcup ve müteşekkir kalan kimsenin ağlaması, inlemesi" (**NŞ** 494/3)

zār-ı mübtelā (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. mübtelā) "düşkün, belaya uğramış kimsenin ağlaması, inlemesi" (**LM** R235b/2191)

zār-ı pejmürde (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. pejmürde) "perişan halli kimsenin ağlaması, inlemesi" (**Sİ** R419a/6884)

zār-ı perīşān (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. perīşān) "perişan hâlli, inleyen, ağlayan (aşık)" (**NŞ** 609/1)

zār-ı rüsvā (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. rüsvā) "rezil rüsva olanın ağlaması, inlemesi" (**BV** 83/1, 235/1)

zār-ı sāmān (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. sāmān) "rahat, zenginlik içinde olan kimsenin ağlaması, inlemesi" (**FK** 260/5)

zār-ı ser-gerdān (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. ser-gerdān) "sarhoşun dermansızlığı, sarhoşun inlemesi" (**FK** 321/3; **GS** 481/7)

zār-ı şeydā (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. şeydā) "deli, divane kimsenin ağlaması, inlemesi" (**FŞ** SF88b/158; **LM** R239b/2636)

zār-ı ża'īf (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ża'īf) "zayıf, güçsüz kimsenin ağlaması, inlemesi" (**FŞ** SF93b/76; **LM** R229a/1541)

zār-ı żaʻīf-i ebter (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. żaʻīf + < Far. -i + < Ar. ebter) “zürriyetsiz zayıfın ağlaması” (**GS** 681/6)

zārī (< Far.) “ağlama, ağlayıp sızlama ile ilgili” (**BV** 209/1, 259/5; **FK** 290/3, 641/3; **GS** 464/1, 683/105; **FŞ** SF100a/33; **LM** R221b/745, R225a/1098, R243a/3005; **Sİ** R403a/5066; **SS** R347b/4332)

zārlıġ (< Far. zār + < Tr. -lıġ) “zayıflık, ağlayıcı, inleyici” (**BV** 308/3; **FK** 158/1, 248/1, 308/1, 629/6, 656/7; **GS** 84/4, 249/3, 271/1, 308/1, 308/7, 311/1; **NŞ** 237/3, 239/2, 340/7, 467/3, 571/1, 645/4; **LM** R243a/2967; **SS** R336a/3136)

żārlıġ (< Far. żār + < Tr. -lıġ) “zayıflık, ağlayıcı, inleyici” (**SS** R346a/4176)

zārlıḳ (< Far. zār + < Tr. -lıḳ) “zayıflık, ağlayıcı, inleyici” (**HE** 36a/3226, 42b/3845; **Sİ** R385a/3174)

2.3.1.20. Feryat-Figan ile İlgili Kavramlar

āh (< Far.) “ah, yazık” (**BV** 1/2, 47/7, 115/3, 120/5, 248/5, 300/6, 566/3; **GS** 10/3, 11/6, 108/1, 209/4, 304/3, 407/7, 516/5, 602/1, 739/1; **NŞ** 10/8, 30/5, 104/1, 203/1, 300/2, 400/3, 501/5, 602/1, 709/1; **FK** 23/1, 110/9, 270/2, 305/9, 428/3, 596/4, 664/2, 819/1; **FŞ** SF46a/4, SF53a/59, SF61b/34, SF73b/129; **HE** 3a/156, 8b/650, 14a/1151, 18a/1528, 23a/2008; **LM** R214b/15, R223a/902, R224a/1018, R234b/2080; **Sİ** R355b/138, R368b/1481, R385b/3265, R392a/3901; **SS** R313a/701, R316a/1019, R329a/2377, R344a/3966, R349a/4517)

āh-ı ʻāşıḳāne (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ʻāşıḳ + < Far. āne) “aşk ile edilmiş bir ah, âşıka yakışır bir ah nidası” (**FŞ** SF86b/45; **NŞ** 13/4)

āh-ı ʻömr-gāh (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ʻömr + < Far. gāh) “ömür eksiltici ah, feryat” (**SS** R324a/1846)

āh-ı ʻömr-kāh (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ʻömr + < Far. kāh) “ömür eksiltici ah, feryat” (**NŞ** 492/9)

āh-ı āteş-ālūd (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. āteş-ālūd) “ateşe bulanmış ah; ateş misali ah” (**FŞ** SF60a/95, SF76b/130; **LM** R225a/1075; **LM** R235b/2255)

āh-ı āteş-bār (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. āteş-bār) “yakıcı feryat” (**GS** 89/7; **BV** 546/1)

āh-ı āteş-nāk (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. āteş-nāk) “yakıcı feryat” (**BV** 236/4; **GS** 138/2)

āh-ı cān-güdāẕ (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. cān-güdāẕ) “can eriten ah, feryat” (**BV** 469/7)

āh-ı cān-kāh (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. cān-kāh) “can evinden ah etme” (**FŞ** SF58a/77, SF60a/97, SF86a/19)

āh-ı cān-sūz (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) “gönül yakan ah, inilti” (**LM** R223a/902; **SS** R323b/1781; **NŞ** 210/1)

āh-ı ciger-sūz (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. ciger-sūz) “ciğer yakan ah, bağır yakan ah” (**FŞ** SF92a/59)

āh-ı ciger-sūzī (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. ciger-sūzī) “ciğer yakan ah, bağır yakan ah” (**GS** 343/2)

āh-ı dem-be-dem (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. dem-be-dem) “zaman zaman gelen ah, inilti” (**LM** R242b/2917)

āh-ı derd-āluḍ (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. derd-āluḍ) “dert bulaşmış ah” (**NŞ** 122/1; **FK** 23/1; **GS** 120/1, 141/1, 555/1; **NŞ** 413/1; **SS** R323b/1768)

āh-ı derd-nāk (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. derd-nāk) “dertli ah, inilti, feryat” (**FŞ** SF79a/24)

āh-ı dıraḫşān (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. dıraḫşān) “parlayan ah, inleme” (**BV** 5/7)

āh-ı dil-dūz (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. dil-dūz) “gönül delen, kalbe batan ah, inilti” (**NŞ** 210/7)

āh-ı dūd (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. dūd) “kurtçuk feryadı” (**GS** 564/3)

āh-ı ḥasret (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ḥasret) “hasret ahı” (**FK** 233/4; **GS** 407/7)

āh-ı ḥazīn (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ḥazīn) “insana hüzün ve elem veren ah, inleme” (**BV** 519/7)

āh-ı helāk (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. helāk) “mahveden, perişan hâle getiren ah, inleme” (**FŞ** SF97a/71)

āh-ı iştiyāḳ (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. iştiyāḳ) “özlem ahı; çok özlemekten kaynaklanan feryat, figan” (**LM** R233a/1915)

āh-ı miḥnet-efzā (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. miḥnet +< Far. efzā) “zahmet, elem, eziyet artıran ah, inleyiş” (**BV** 174/4)

āh-ı nā-gāh (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. nā-gāh) “ansızın ah etme, inleme” (**BV** 406/4; **NŞ** 349/4)

āh-ı nedāmet (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. nedāmet) “pişmanlık ahı, inlemesi” (**HE** 41a/3722)

āh-ı nihān (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. nihān) “gizlice ah etme, inleme” (**NŞ** 176/5)

āh-ı nihānī (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizlice ah etme, inleme” (**FŞ** SF92a/48)

āh-ı pinhān (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ḥasret) “gizlice ah etme, inleme” (**NŞ** 342/6)

āh-ı seḥer (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. seḥer) “uyutmayan feryat” (**GS** 493/3)

āh-ı seḥer-gāh (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. seḥer + < Far. gāh) “seher vakti çekilen ah” (**FK** 444/5; **HE** 8b/650)

āh-ı serd (< Far. āh + < Far. -ı + < Far. serd) “şiddetli ah” (**FK** 586/5; **BV** 120/3, 122/3; **GS** 639/4, 663/4; **NŞ** 120/7; **LM** R243a/2969; **Sİ** R416b/6632)

āh-ı ṣubḥ-geh (< Far. āh + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ + < Far. geh) “sabah vakti ahı, feryadı” (**FŞ** SF84b/80)

āhlıġ (< Far. āh + < Tr. -lıġ) “dertli, kederli” (**NŞ** 662/6)

āh-veş (< Far.) “ah gibi” (**BV** 248/5)

berḳ-i girīv (< Ar. berḳ + < Far. -i+ < Far. girīv) “feryat, figan, çığlık şimşeği” (**NŞ** 179/5)

buḫār-ı āh (< Ar. buḫār + < Far. -ı + < Far. āh) “feryat dumanı” (**GS** 83/5)

çıġ “feryat, figan” (**FK** 315/7; **GS** 306/4)

dūd-ı efġān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. efġān) “feryat dumanı” (**GS** 417/6)

feryād (< Far.) “feryat, bağırma” (**FK** 49/4, 119/3, 285/5, 310/4, 407/1, 539/1; **GS** 69/2, 73/7, 116/4, 126/1, 217/5, 306/4; **NŞ** 41/5, 234/2, 347/9, 407/2, 503/7, 631/7, 709/34; **BV** 60/1, 163/4, 218/5, 348/6, 386/3, 408/6; **FŞ** SF100b/82, SF90b/64, SF51a/78, SF69b/53; **HE** 26b, 27b/2432, 34b/3088, 35a/3141, 43b/3942; **LM** R225a/1096, R230b/1697, R234b/2107; **Sİ** R355a/60, R366b/1281, P465a/6538; **SS** R319a/1310, R320a/1402, R345a/4084, R345b/4155)

feryād-ger (< Far.) “feryat eden, yardım isteyen” (**Sİ** R366b/1264)

feryād-res (< Far.) “feryat döken, feryat saçan, feryat edenin imdadına yetişen” (**NŞ** 234/2; **BV** 227/4)

ġayr-i āh (< Ar. ġayr + < Far. -i+ < Far. āh) “feryattan başka” (**GS** 547/4)

ḫāṭır-ı efġān (< Ar. ḫāṭır + < Far. -ı + < Far. efġān) “feryat eden, inleyen gönül” (**BV** 306/1)

mancınıḳ-ı āh (< Ar. mancınıḳ + < Far. -ı + < Far. āh) “feryat mancınığı” (**GS** 571/5)

na‘ra (< Ar.) “nara, bağırma” (**FŞ** SF65a/36, SF65b/71; **Sİ** R374a/2040)

na‘rā-zen (< Ar.) “nara atan, kuvvetli bağıran” (**Sİ** R406a/5344)

nevḥa-yı firāḳ (< Ar. nevḥa + < Far. -yı + < Ar. firāḳ) “ayrılık, üzüntü feryadı” (**LM** R233a/1915)

ögürmek “aşırı bağırıp, çağırmak, ağlamak” (**NŞ** 397/1; **Sİ** R416a/6599)

pest (< Far.) “alçak, aşağı, hafif sesle söylenen” (**FK** 7/7, 188/5, 341/6, 403/5, 563/7, 681/6; **GS** 50/3, 80/2, 388/6, 518/1, 589/6, 620/6, 682a/6; **NŞ** 76/3, 77/1, 137/7, 283/4, 364/2, 520/7, 565/11; **BV** 18/7, 138/8, 217/2, 329/2, 469/6, 587/8, 660/63; **FŞ** SF50b/19, SF55b/49, SF67a/71, SF76b/127, SF88a/95; **HE** 4b/293, 5b/386, 15b/1303, 22a/1909, 27a/2365; **LM** R214b/18, R222a/807, R226b/1285, R232b/1866; **Sİ** R354b/3, R368a/1423, R376a/2239, R390a/3698; **SS** R307a/85, R317b/1157, R326a/2038, R342b/3808)

ṣayḥa (< Ar.) “bağırma, nara atma” (**HE** 17b/1480)

ṣurāḥ (< Ar.) “çığlık, feryat” (**FK** 623/3)

vāveylā (< Ar.) “feryat, çığlık” (**BV** 133/1, 267/7, 484/1; **FK** 238/9, 492/1, 688/18;**GS** 225/5; **NŞ** 565/7; **FŞ** SF100b/81, SF98b/124, SF49b/22, SF58a/37; **Sİ** R386b/3360; **SS** R319b/1372)

2.3.1.21. Delilik-Çılgınlık ile İlgili Kavramlar

āşüfte (< Far.) “çılgınca seven, perişan, iffetsiz” (**FK** 60/8, 129/1, 275/7, 371/7, 431/5, 589/6, 651/3, 689/453; **GS** 195/1, 238/4, 322/3, 620/5, 822/1; **NŞ** 64/5, 151/7, 216/5, 403/6, 514/3, 525/2; **BV** 39/1, 39/3, 78/5, 94/1, 358/6, 457/6, 511/1, 660/13; **FŞ** SF54a/48, SF55a/70, SF65a/41, SF86b/77; **HE** 19a/1633, 25a/2213, 36a/3229, 38b/3452; **LM** R225a/1116, R226a/1195, R239b/2598, R243a/2995; **Sİ** R366a/1232, R373a/1946, R381a/2783, R395b/4281; **SS** R307b/118, R316b/1035, R330b/2516, R330b/2531)

āşüfteī (< Far.) “çılgınca seven, perişan, iffetsiz ile ilgili” (**BV** 496/6)

bend-i cünūn (< Far. bend + < Far. -i+ < Ar. cünūn) “deliliğin bağı” (**BV** 497/7, 520/3)

bī-ḫōd (< Far.) “kendinden geçmiş, çılgın” (**FŞ** SF73b/129, SF78b/63, SF82b/100, SF94a/117; **Sİ** R421a/7120)

bī-ḫod (< Far.) “kendinden geçmiş, çılgın” (**HE** 11b/923, 12b/1021, 28a/2475; **LM** R223b/935, R226b/1279, R230b/1658, R234a/2036, R240a/2733; **BV** 73/4, 178/4, 221/4, 317/3, 462/7, 576/7; **FK** 22/6, 104/5, 292/2, 303/9, 388/7, 474/7, 689/415; **GS** 62/6, 132/5, 145/7, 515/6, 616/2, 681/9; **NŞ** 76/2, 181/6, 221/7, 313/9, 405/5, 657/38)

bī-ḫōdāne (< Far.) “çılgıncasına, kendinden geçercesine” (**FŞ** SF91a-44, SF93a-45, SF97b-49)

bī-ḫodāne (< Far.) “çılgıncasına, kendinden geçercesine” (**LM** R216b/237, R225a/1100, R225b/1171, R239a/2559; **BV** 604/7; **NŞ** 186/2)

bī-ḫodī (< Far.) “baygınlık” (**BV** 162/6)

bī-ḫodlıġ (< Far. bī- ḫod + < Tr. -lıġ) “çılgınlık, kendinden geçmişlik” (**FK** 681/77)

bī-ḫodluġ (< Far. bī- ḫod + < Tr. -luġ) “çılgınlık, kendinden geçmişlik” (**LM** R224b/1072; **FK** 80/6, 183/1, 311/8, 429/6; **GS** 31/6, 76/1, 80/5, 107/2, 143/1, 308/2, 420/5; **NŞ** 61/7; **BV** 118/8, 143/2, 312/6, 369/7, 457/8)

bī-ḫodluḳ (< Far. bī- ḫod + < Tr. -luḳ) “çılgınlık, kendinden geçmişlik” (**HE** 16b/1385; **GS** 440/4, 689/9)

bī-ḫōdluḳ (< Far. bī- ḫōd + < Tr. -luḳ) “çılgınlık, kendinden geçmişlik” (**FŞ** SF61a/92, SF68b/132, SF77a/152, SF87a/1)

bī-ḫūş (< Far.) “şaşkın, deli, sersem” (**BV** 454/2; **SS** R316a/1024)

bī-hūş (< Far.) “şaşkın, deli, sersem” (**FŞ** SF52b/53, SF69a/25, SF73b/132, SF86b/81, SF88a/96; **HE** 9b; **LM** R217a/259, R219b/542, R223a/919, R225b/1141, R225b/1170; **SS** R342b/3837, R348a/4432; **BV** 242/2, 653/9; **FK** 199/7, 341/8, 633/5, 682/11, 689/7; **GS** 46/4, 128/6, 241/7, 274/1, 373/8, 524/3; **NŞ** 73/7, 130/4, 253/5, 420/6, 645/7, 651/6)

bī-hūşluġ (< Far. bī-hūş + < Tr. -luġ) “sersemlik, şaşkınlık” (**BV** 427/1; **FK** 392/5)

bī-hūşluḳ (< Far. bī-hūş + < Tr. -luḳ) “sersemlik, şaşkınlık” (**FK** 586/2; **HE** 10b/839; **BV** 412/7)

bī-hūşraḳ (< Far. bī-hūş + < Tr. -raḳ) “daha şaşkın, daha deli, daha sersem” (**FŞ** SF77a/153, SF87a/108)

bī-hūş-vār (< Far.) “deli, şaşkın, sersem gibi” (**SS** R341b/3728, R342b/3834, R343a/3879; **SS** R312b/617)

bīm-i cünūn (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. cünūn) “delirme, çıldırma korkusu” (**Sİ** R410b/5911)

cunūnsız (< Ar. cunūn + < Tr. -sız) “delirmeme, deli olmayan, çılgın olmayan” (**FŞ** SF86a/42)

cünūn (< Ar.) “delirme, çıldırma, delilik” (**BV** 35/5, 86/6, 129/5, 153/4, 267/4, 363/5, 534/5, 721/6; **FK** 18/5, 102/2, 261/7, 314/5, 471/6, 595/1; **GS** 26/8, 102/3, 199/8, 211/1, 300/4, 317/4, 384/5; **NŞ** 50/6, 121/4, 219/4, 311/4, 440/1; **FŞ** SF70b/28, SF46b/43, SF69b/84, SF70a/103, SF88b/152, SF93b/58; **HE** 8b/654, 10b/828, 36b/3263; **LM** R215b/93, R226a/1209, R235b/2172, R238b/2506; **Sİ** R371a/1721, R380b/2752, R380b/2753, R400a/4787; **SS** R320b/1477, R321a/1524, R343b/3941)

cünūnluġ (< Ar. cünūn + < Tr. -luġ) “delilik, mecnunluk” (**GS** 550/2)

cünūnluḳ (< Ar. cünūn + < Tr. -luḳ) “delilik, mecnunluk” (**FK** 280/5, 325/7)

def‘-i cünūn (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Ar. cünūn) “cinnet hâlini, deliliği defetme” (**HE** 36b/3263; **BV** 603/3; **GS** 26/8, 387/3, 582/3; **NŞ** 466/4)

deşt-i cünūn (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. cünūn) “delilik, aşk çölü” (**BV** 272/3, 426/6)

dīvāne (< Far.) “deli, budala, alık” (**FŞ** SF100b/80, SF96b/74, SF49b/31, SF70a/102, SF86b/79; **HE** 8b/652, 10b/813, 25a/2189; **LM** R225b/1157, R226a/1204, R233a/1927, R235b/2179; **Sİ** R361b/759, R370b/1672, R381a/2763, R392b/3978; **SS** R307a/91, R319b/1356, R325b/2009, R343a/3874; **FK** 28/2, 120/1, 274/3, 326/2, 456/3, 562/2; **BV** 6/3, 78/9, 171/2, 218/5, 224/2, 382/4, 401/5; **GS** 1/5, 91/4, 119/3, 200/4,310/5, 348/4; **NŞ** 41/4, 115/4, 241/5, 306/3, 416/7, 510/3, 604/2, 633/5)

dīvānelī (< Far.) “deli, budala ile ilgili” (**BV** 142/3, 145/2, 394/3; **GS** 674/1, 681/3, 682d/4; **Sİ** R417a/6706; **FK** 21/1, 377/7, 681/34)

dīvāne-i bī- ḫānümān (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. bī- ḫānümān) “evsiz barksız deli” (**FK** 364/4)

dīvāne-i bī-ḫānumān (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. bī-ḫānumān) “evsiz barksız deli” (**BV** 264/9)

dīvāne-i bī-ḫānümānī (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. bī-ḫānümānī) “evsiz barksız deli” (**GS** 232/8)

dīvāne-i bī-ḳarār (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḳarār) “kararsız deli, divane” (**LM** R235b/2179)

dīvāne-i ebter (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Ar. ebter) “işe yaramaz deli” (**FK** 68/5)

dīvāne-i jūlīde-mū (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. jūlīde-mū) “saçları dağılmış deli” (**BV** 511/1; **NŞ** 263/1)

dīvāne-i rüsvā (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. rüsvā) “rezil deli” (**GS** 123/9, 293/4)

dīvāne-i rüsvā-yı nādān (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. rüsvā + < Far. -yı + < Far. nādān) “rezil, bilgisiz deli” (**GS** 279/5)

dīvāne-i ser-geşte (< Far. dīvāne + < Far. -i + < Far. ser-geşte) “sersemleşmiş deli” (**GS** 494/3)

dīvāne-kirdār (< Far.) “delicesine” (**GS** 682e/5)

dīvānelıġ (< Far. dīvāne + < Tr. -lıġ) “delilik” (**FŞ** SF46b-3; **LM** R215b/95, R226b/1233; **FK** 1/7, 12/5, 129/2, 242/7, 526/5; **GS** 116/4, 122/8, 355/7, 476/3, 501/4, 681/9; **NŞ** 433/2, 483/5, 581/9; **BV** 407/7, 499/5, 633/1)

dīvānelıḳ (< Far. dīvāne + < Tr. -lıḳ) “delilik” (**FŞ** SF46b/45, SF47a/30, SF79a/41, SF88b/154; **HE** 9b/744; **FK** 675/9; **GS** 12b-F2/11, 689/9)

dīvāne-nihād (< Far.) “deli, divane yaratılışlı” (**LM** R237a-28)

dīvāne-şi‘ār (< Far. dīvāne + < Ar. şi‘ār) “çılgınlığı ünlü, çılgınlığıyla tanınmış” (BV 645/5)

dīvāne-vār (< Far.) “deli gibi, delicesine” (**FŞ** SF46b-3, SF78b-34; **Sİ** R384b/3153, R405b-64; **HE** 10a/774, 25a/2212, 43a/3890; **BV** 81/9, 146/5, 574/2, 611/4, 618/1; **FK** 368/7, 406/7; **GS** 7b-F2/9, 513/9; **NŞ** 182/4, 555/8)

dīvāne-veş (< Far.) “deli gibi, delicesine” (**FŞ** SF49b/27; **LM** R235b/2192; **Sİ** R359b/564, R407a/5469, R411b/6033; **FK** 99/4, 681/47; **GS** 267/1,267/5, 682e/7; **NŞ** 248/1, 294/5)

dīvāne-veşlıġ (< Far. dīvāne-veş + < Tr. -lıġ) “deli gibi olma, delicesine” (**GS** 267/1)

dīv-bād (< Far.) “delilik, cinnet” (**LM** R237a-28)

dīv-veş (< Far.) “deli” (**Sİ** R404b/5223, R406a/5389, R408b/5728; **BV** 171/7)

ġarīb-i şeydā (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Far. şeydā) “deli, divane zavallı kimse” (**LM** R235b/2197)

ġavġā-yı cünūn (< Far. ġavġā + < Far. -yı + < Ar. cünūn) “delilik kavgası” (**LM** R237a/2353)

ḫulūl (< Far.) “kasvetli, çılgın” (**LM** R229a/1499)

ḳayd-ı cünūn (< Ar. ḳayd + < Far. -ı + < Ar. cünūn) “delilik endişesi” (**GS** 266/5, 459/3)

maḥż-ı cünūn (< Ar. maḥż + < Far. -ı + < Ar. cünūn) “deliliğin aslı, delilik” (**HE** 8b/654)

mecānīn (< Ar.) “deliler” (**FK** 311/5; **FŞ** SF87a/5; **HE** 18b/1587; **GS** 388/1; **NŞ** 207/9)

mecnūn (< Ar.) “deli, divane” (**FK** 34/3, 134/4, 175/7, 395/7, 491/3; **GS** 3a-F2/18, 37/9, 200/7, 300/4, 322/2; **NŞ** 25/3, 128/4, 204/5, 317/1, 405/2, 504/6, 613/1; **BV** 13/8, 77/7, 235/5, 370/6, 444/7, 576/1, 721/5; **FŞ** SF46b/21, SF52b/53, SF76b/116, SF85a/7; **HE** 18b/1584, 25a/2213, 36a/3228; **LM** R214b/14, R219b/524, R226a/1204, R234a/2026; **Sİ** R361a/703, R380b/2752, R402a/4982, R404a/5159; **SS** R346a/4204)

mecnūnça (< Ar. mecnūn + < Tr. -ça) “mecnun gibi, deli divane gibi” (**GS** 472/7)

mecnūn-ı ḥayrān (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Ar. ḥayrān) “hayrete düşmüş deli” (**BV** 234/4, 310/2; **FK** 179/2)

mecnūn-ı mużṭar (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Ar. mużṭar) “çaresiz, zorda kalmış divane, Mecnun” (**BV** 340/5)

mecnūn-ı ser-gerdān (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Far. ser-gerdān) "sarhoş divane" (**BV** 455/1; **FK** 95/2, 260/4, 287/7, 317/5; **GS** 86/3)

mecnūn-ı şeydā (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Far. şeydā) "şaşkın divane" (**BV** 83/1, 235/4, 486/5; **NŞ** 317/1)

mecnūnlıġ (< Ar. mecnūn + < Tr. -lıġ) "delilik, tutkunluk" (**LM** R214b/8)

mecnūnluġ (< Ar. mecnūn + < Tr. -luġ) "delilik, tutkunluk" (**FK** 35/2, 127/7, 307/5; **GS** 126/3, 234/1; **NŞ** 182/4, 304/4; **BV** 90/1, 633/5; **FŞ** SF46b/49; **LM** R215b/94; **Sİ** R407b/5556)

mecnūnluḳ (< Ar. mecnūn + < Tr. -luḳ) "delilik, tutkunluk" (**FK** 522/7; **GS** 273/5, 387/5; **NŞ** 373/5; **FŞ** SF87a/21; **LM** R225b-15)

mecnūn-miṣāl (< Ar.) "mecnun gibi, deli gibi" (**BV** 622/7; **GS** 637/2, 682g/1)

mecnūn-şi'ār (< Ar.) "deli gibi, deli" (**BV** 618/1; **GS** 564/7)

mecnūn-vār (< Ar. mecnūn + < Far. vār) "mecnun gibi, deli gibi" (**FK** 99/4, 311/10, 651/5; **GS** 108/2, 669/4; **NŞ** 420/8, 658/46; **BV** 86/10, 119/7, 281/4; **FŞ** SF89b/95, SF97b/17)

mecnūn-vārlıġ (< Ar. mecnūn + < Far. vār + < Tr. -lıġ) "deli gibi" (**FK** 308/7; **GS** 249/5)

mecnūn-vārraḳ (< Ar. mecnūn + < Far. vār + < Tr. -raḳ) "daha çok deli olma" (**BV** 313/7)

mecnūn-veş (< Ar. mecnūn + < Far. veş) "deli, divane, tutkun, mecnun gibi" (**NŞ** 470/3; **BV** 256/4)

mecnūn-veşī (< Ar. mecnūn + < Far. veşī) "deli, divane, mecnunlukla ilgili" (**Sİ** R373a/1940)

mecnūn-veşlıġ (< Ar. mecnūn + < Far. veş + < Tr. -lıġ) "deli gibi" (**FK** 499/3)

mecẕūb (< Ar.) "deli, mecnun" (**GS** 43/7; **GS** 683/133, 683/134)

mehcūr (< Ar.) "terk edilmiş, ayrılmış, çılgın" (**FK** 168/7, 202/6, 517/6, 565/6, 688/90; **GS** 419/4, 477/3, 499/1, 500/2; **NŞ** 42/9, 285/1, 493/1, 648/5, 656/13; **BV** 197/7, 266/9, 477/3, 507/6; **FŞ** SF50a/79, SF74a/144, SF74b/38, SF78b/79, SF87a/99, SF95b/121; **HE** 5a/318, 18a/1551; **LM** R225a/1108, R234a/2029, R240a/2778, R244b/3164, R247b/3443; **Sİ** R407a/5500; **SS** R315b/975, R326a/2061, R335a/3034, R340a/3579)

mehcūrī (< Ar. mehcūr + < Far. ī) "terk edilme, ayrılma, çılgınlıkla ilgili" (**SS** R348a/4409)

men'-i cünūn (< Ar. men' + < Far. -i + < Ar. cünūn) "deliliğe engel olma" (**GS** 94/3, 102/6, 624/2; **FK** 148/7, 689/434)

silsile-i cünūn (< Ar. silsile + < Far. -i + < Ar. cünūn) "delilik silsilesi" (**LM** R235b/2217)

silsile-yi cünūn (< Ar. silsile + < Far. -yi + < Ar. cünūn) "delilik silsilesi" (**LM** R226b/1281)

şeydā (< Far.) "deli, divane, şaşkın" (**BV** 53/1, 118/1, 234/4, 313/7, 430/1; **FK** 39/5, 112/1, 287/7, 336/6, 442/2; **GS** 2/3, 53/6, 116/5, 200/4, 238/3; **NŞ** 1/1, 155/2, 222/1, 317/1, 407/8; **FŞ** SF46a/16, SF58a/37, SF60b/20, SF73a/44, SF74a/28, SF82b/73; **LM** R214b/8, R217a/367, R224b/1041, R224b/1073, R235b/2197; **Sİ** R404b/5231, R420a/7014; **SS** R307a/59, R307b/129, R316a/993, R317a/1113, R327b/2235)

şeydā-dil (< Far.) "deli, çılgın gönül" (**SS** R324b/1890)

şeydālıġ (< Far. şeydā + < Tr. -lıġ) "delilik, çılgınlık" (**FŞ** SF69a-26, SF73a/88; **GS** 3a-F2/24, 55/2, 523/4, 678/1; **NŞ** 433/1, 433/7, 613/1)

şeydā-veş (< Far.) "deli gibi, delicesine" (**FŞ** SF80a/12; **HE** 42a/3811; **NŞ** 245/3)

şeydāyī (< Far.) "düşkünlük, tutkunluk" (**FK** 689/130; **SS** R330b/2516)

terk-i cünūn (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. cünūn) "deliliği terk etme" (**BV** 81/9; **FK** 187/3; **GS** 565/5)

tilbe "deli, çılgın" (**BV** 8/3, 56/1, 158/1, 200/5, 307/4, 408/6; **FK** 10/3, 104/4, 295/5, 338/3, 473/4, 524/4; **GS** 13/4, 33/2, 108/2, 211/1, 310/9, 405/3; **NŞ** 9/1, 116/1, 206/4, 311/3, 405/5, 511/5, 606/5; **FŞ** SF79a/45, SF85a/28, SF86a-40, SF86b/50, SF95b/5; **HE** 16a/1369, 20b/1784, 32b/2917, 43a/3891; **LM** R214b/16, R226b/1284, R230a/1647, R237b/2377; **Sİ** R370b/1676, R380b/2755, R408b/5731; **SS** R312b/617, R323b/1762, R330b/2520)

tilbe-i ʻuryān (< Tr. tilbe + < Far. -i + < Ar. ʻuryān) "çıplak deli" (**GS** 654/2; **BV** 100/7; **FK** 180/3)

tilbe-i bī-nevā (< Tr. tilbe + < Far. -i + < Far. bī-nevā) "sessiz, sakin, zavallı deli, divane" (**LM** R237b/2377)

tilbe-i rüsvā (< Tr. tilbe + < Far. -i + < Far. rüsva) "rüsva deli" (**FK** 383/2; **NŞ** 136/7)

tilbelik "delilik" (**BV** 15/2, 24/3, 61/5, 108/6, 284/2, 399/9; **FK** 51/3, 181/6, 287/4, 341/9, 344/9, 543/7; **GS** 44/3, 167/2, 259/2, 381/4, 438/2, 514/7; **NŞ** 194/8, 266/1, 275/7, 331/1, 347/6; **FŞ** SF46a/22, SF49b/63, SF80a/10, SF94b/22; **HE** 31a/2771; **LM** R244a/3075; **Sİ** R371a/1750; **SS** R310b/445)

ṭūmār-ı cünūn (< Ar. ṭūmār + < Far. -ı + < Ar. cünūn) "delilik tomarı" (**GS** 384/5)

zencīr-i cünūn (< Far. zencīr + < Far. -i + < Ar. cünūn) "delilik zinciri" (**FK** 18/5; **FK** 659/2; **GS** 214/4, 347/4; **LM** R215b/96, R249a/3618)

2.3.1.22. Sabır-Sabırsızlık ile İlgili Kavramlar

ʻazasız (< Ar. ʻazā + < Tr. -sız) “sabırsız” (**LM** R245a/3197)

bī-melāl (< Far. bī + Ar. melāl) “bıkmadan, usanmaksızın” (**FŞ** SF105a/17; **HE** 17b/1488)

āşūb-ı ṣabr (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. ṣabr) “sabır kargaşası” (**GS** 58/2)

bī-ṣabr (< Far. bī + < Ar. ṣabr) “sabırsız” (**LM** R223a/886; **BV** 209/1, 644/6; **FK** 325/5; **NŞ** 486/1)

bī-ṣabrlıġ (< Far. bī + < Ar. ṣabr + < Tr. -lıġ) “sabırsızlık” (**GS** 480/1)

bī-şekīb (< Far.) “sabırsız, tahammülsüz” (**SS** R323b/1767, R327a/2178)

bī-taḥammül (< Far. bī + < Ar. taḥammül) “tahammülsüz” (**FŞ** SF61a/50, SF77b/68; **Sİ** R386a/3272, R407b/5546; **NŞ** 203/1, 262/2, 367/5)

bī-taḥammüllıḳ (< Far. bī + < Ar. taḥammül +< Tr. -lıḳ) “tahammülsüzlük” (**SS** R348b/4436)

bī-taḥammülluḳ (< Far. bī + < Ar. taḥammül +< Tr. -luḳ) “tahammülsüzlük” (**Sİ** R381a/2807)

bī-zār (< Far.) “bıkmış, usanmış” (**LM** R231a/1720; **FK** 688/63; **GS** 311/5, 476/4, 494/3; **NŞ** 136/7, 420/2)

bī-zārlıġ (< Far. bī-zār + < Tr. -lıġ) “bıkmışlık, usanmışlık” (**GS** 311/5)

bürd-bar (< Far.) “uysal, sabırlı, ağırbaşlı” (**FK** 696/1)

ca‘l (< Ar.) “yapma, meydana getirme, sabır, tahammül” (**SS** R353a/4924)

çıdamaḳ (< Moğ.) “sabretme, katlanma, tahammül etme” (**NŞ** 323/2)

dāne-i ṣabr (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. ṣabr) “sabır tanesi” (**GS** 157/2)

el-amān (< Ar.) “bıktım artık, usandım, yeter anlamında bir söz” (**GS** 457/2)

el-emān (< Ar.) “bıktım artık, usandım, yeter anlamında bir söz” (**HE** 24a/2085)

ġayret-i mihr (< Ar. ġayret +< Far. -i + < Far. mihr) “güneşin çabası; aşkın sabrı” (**LM** R232b/1907)

ġayr-i ṣabr (< Ar. ġayr + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabırsız” (**GS** 666/7)

girān-seng (< Far.) vakur, sabırlı” (**FŞ** SF104b/117, SF91a/106, SF98a/42; **LM** R246b-36)

ḥamūl (< Ar.) “sabırlı, dayanıklı” (**BV** 64/5; **GS** 388/8; **HE** 22b/1959; **FŞ** SF49b/46; **HE** 37a/3344)

ḫırmen-ı ṣabr (< Far. ḫırmen + < Far. -ı + < Ar. ṣabr) “sabır harmanı” (**NŞ** 54/2)

ḫırmen-i ṣabr (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır harmanı” (**BV** 502/3; **FK** 529/3; **Sİ** R369a-23)

imkān-ı taḥammül (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. taḥammül) “tahammül etme, sabırlı olma” (**HE** 24a/2109)

mezra‘-ı ṣabr (< Ar. mezra‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣabr) “sabır tarlası” (**NŞ** 230/5)

naḳd-i ṣabr (< Ar. + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabrın değeri” (**FK** 360/3)

nā-ṣabūr (< Far. nā + < Ar. ṣabūr) “sabırsız” (**GS** 114/7)

nā-şekībā (< Far.) “sabırsızlık” (**LM** R222a/809)

nā-şikīb (< Far.) “sabırsız” (**FK** 660/1)

nā-şīkībā (< Far.) “sabırsız” (**FK** 255/1; **BV** 500/1)

nā-şikībān (< Far.) “sabırsız” (**SS** R317a/1099)

nükte-i ṣabr (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır sözü/manası” (**Sİ** R416a/6617)

perde-i ṣabr (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır perdesi” (**GS** 679/2)

pid-rüftār (< Far.) “sabırlı” (**GS** 145/1)

ṣābir (< Ar.) “sabreden, dayanan, sabırlı” (**SS** R341a/3656)

ṣabr (< Ar.) “sabır, katlanma, tahammül” (**BV** 13/6, 94/3, 141/3, 246/7, 312/1, 468/4; **FK** 15/5, 103/6, 289/3, 304/7, 475/3, 550/9; **GS** 15/3, 114/4, 173/4, 219/2, 300/5, 326/3; **NŞ** 54/2, 110/2, 206/7, 319/4, 405/6, 506/2; **FŞ** SF49a/21, SF70b/29, SF86b/46, SF90b/64, SF93b/69; **HE** 2a/70, 11a/904, 13a/1057, 22a/1932, 31a/2773; **LM** R215b/115, R225a/1127, R233a/1914, R238a/2451; **Sİ** R354b/38, R369a-23, R416a/6484, R416a/6617; **SS** R316a/1022, R323a/1712, R334a/2920, R343a/3854)

ṣabrsız (< Ar. ṣabr + < Tr. -sız) “sabırsız, tahammülsüz” (**BV** 283/5)

ṣabrsızlıġ (< Ar. ṣabr + < Tr. -sız + lıġ) “sabırsızlık, tahammülsüzlük” ((**FK** 329/4)

ṣabūr (< Ar.) “çok sabırlı” (**GS** 5/2, 97/6; **Sİ** R404a/5195)

şerbet-i ṣabr (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır şerbeti” (**GS** 114/4; **NŞ** 110/2)

şekīb (< Far.) “sabır” (**GS** 53/9, 503/4; **NŞ** 264/5; **HE** 24a/2103, 24a/2108; **LM** R240a/2710, R245b/3238; **Sİ** R410b/5949)

şikīb (< Ar.) “sabır, tahammül” (**BV** 141/3, 179/2, 204/1; **FK** 37/3, 103/6, 161/5, 606/3, 681/71;

şikībā (< Ar.) “sabır, tahammül” (**FŞ** SF77b/69)

şikībālıḳ (< Ar. şikībā + < Tr. -lıḳ) “tahammül, sabırlılık” (**SS** R323a/1735)

taḥammül (< Ar.) “dayanma, sabır” (**BV** 221/1, 368/2, 485/5; **FK** 224/2, 324/5, 468/5, 594/3, 600/7; **GS** 409/6, 459/5, 528/2, 612/4; **NŞ** 208/4, 276/8, 367/5, 381/3, 438/3, 610/6; **HE** 24a/2109; **LM** R220b/624, R221b/756; **Sİ** R354b/37, R408b/5735; **Sİ** R397a/4470; **SS** R341b/3725, R343a/3877)

taḥammülluḳ (< Ar. taḥammül + < Tr. -luḳ) “dayanaklı, sabırlı” (**Sİ** R354b/37)

taḥammülsiz (< Ar. taḥammül + < Tr. -siz) “sabırsız, sabredemeyen, dayanamayan” (**BV** 314/2; **FŞ** SF103a/5, SF88b/136)

tārāc-ı şekīb (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Far. şekīb) “sabrın darmadağın olması” (**HE** 24a/2108)

töz “sabır” (**FK** 220/3; **LM** R229b/1565)

ṭaḥammül (< Ar.) “dayanma, sabır” (**FŞ** SF62a/61)

vādī-i ṣabr (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır vadisi” (**GS** 61/3)

2.3.1.23. Sakınma-Çekinme ile İlgili Kavramlar

cāy-ı ḥaẕer (< Far. cāy + < Far. -ı + < Ar. ḥaẕer) “sakınma, korunma yeri” (**FŞ** SF68a/91)

deşt-i istiġnā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. istiġnā) “çekinme, tok gözlülük çölü” (**BV** 228/3)

el-ḥaẕer (< Ar.) “sakın, sakınalım, sakınınız anlamında bir söz” (**FŞ** SF76a/87)

ḥazer (< Ar.) “sakınma, kaçınma, korunma” (**FK** 37/8, 215/5, 226/6, 326/3, 431/4, 493/2; **GS** 270/4, 381/8, 699/1; **NŞ** 554/5; **BV** 239/3, 467/5; **FŞ** SF68a/91; **SS** R328b/2307)

i‘rāż (< Ar.) “yüz çevirme, çekinme, sakınma” (**BV** 276/4; **GS** 287/1; **NŞ** 276/1)

ictināb (< Ar.) “sakınma, çekinme, uzaklaşma” (**FK** 411/3, 622/7, 674/3; **GS** 45/7, 587/2, 697/1, 698; **NŞ** 61/9, 172/8, 185/10, 209/4; **BV** 188/8, 395/4, 514/1, 577/6; **HE** 26b/2337; **Sİ** R371a/1726, R401a/4840; **SS** R329b/2452, R350a-36)

ihtiyāt (< Ar.) “sakınma, tedbirli bulunma” (**GS** 294/3, 291/1; **BV** 283/2, 583/3, 611/3; **LM** R233b/1974, R248a/3520; **Sİ** R412a/6097, R409b/5855, R418a/6811; **FK** 295/4; **NŞ** 682/8; **FŞ** SF74a/27; **Sİ** R391b/3866; **SS** R311b/554, R312a/567, R312a/608, R312a/610, R324b/1879)

imtinā‘ (< Ar.) “çekinmek, kaçınmak” (**Sİ** R372b/1865, R372b/1876)

istiġnā (< Ar.) “nazlanma, çekinme” (**FK** 114/2, 270/5; **GS** 111/9, 198/1; **NŞ** 81/1, 163/5, 469/1, 562/5, 565/4; **BV** 587/1; **FŞ** SF46a/49, SF80a/13, SF85b/47; **SS** R318b/1241, R350a/4637)

istiġnā-dişār (< Ar.) “çok nazlı, çekingen” (**BV** 81/8)

muḥteriz (< Ar.) “sakınan, çekinen” (**FK** 192/2; **GS** 576/8; **BV** 640/6)

müctenib (< Ar.) “sakınan, çekinen” (**FK** 55/3; **BV** 51/2; **SS** R352a/4802)

mümteni‘ (< Ar.) “sakınan, çekinen” (**FK** 303/6; **FŞ** SF61a-20)

perhīz (< Far.) “dinin yasakladığı her şeyden sakınma” (**FK** 138/5, 337/5, 492/5, 681/12, 681/38; **GS** 224/5, 682b/2; **NŞ** 193/9, 204/5, 209/4, 378/4; **BV** 199/3, 559/3; **LM** R221b/758, R222a/768, R226b-17, R245a/3171)

2.3.1.24. Tiksinme-İğrenme ile İlgili Kavramlar

bīg (< Far.) “şiddetli nefret” (**LM** R240a/2783, R233a/1932, R238b/2528; **Sİ** R417b/6738, R369b/1594, R376a/2254, R394b/4167; **SS** R352a/4829)

bī-ikrāh (< Far. bī + < Ar. ikrāh) “tiksinmeden, kolayca” (**FK** 83/3)

ibā (< Ar.) “çekinme, razı olmama, tiksinme, iğrenme” (**FŞ** SF81a/91, SF83a/24, SF83b/93, SF85b/60, SF102a/68; **HE** 1b/16, 20b/1781, 23a/2031; **Sİ** R358a/400, R379a/2582, R379b/2636, R383b/3023, R389b/3673; **SS** R331a/2589; **BV** 38/5, 427/5, 657/26)

ikrāh (< Ar.) “birine zorla iş yaptırmak; tiksinme, iğrenme” (**GS** 714; **BV** 134/8, 402/6, 406/5; **SS** R337a/3213)

ikrāhlıḳ (< Ar. ikrāh + < Tr. -lıḳ) “birine zorla iş yaptırmak; tiksinme, iğrenme” (**Sİ** R397b/4493)

kārih (< Ar.) “iğrenç, isteksiz” (**FK** 555/7)

kerīh (< Ar.) “iğrenç, çirkin” (**FŞ** SF85b/65; **HE** 27b/2453; **GS** 679/6; **NŞ** 522/8)

mekrūh (< Ar.) “iğrenç, mekruh” (**FK** 555/7)

müstekreh (< Ar.) “tiksinilen, iğrenilen, iğrenç” (**BV** 574/6)

müstekrih (< Ar.) “tiksinen, iğrenen” (**BV** 574/6)

müteneffir (< Ar.) “nefret eden, tiksinen, iğrenen” (**GS** 286/6; **NŞ** 620/7; **Sİ** R388b-42)

teneffür (< Ar.) “tiksinme” (**FK** 257/9; **NŞ** 387/3; **HE** 30b/2718, 33b/2999; **LM** R217a/399, R235a/2126; **SS** R322b/1656; **FŞ** SF85a/29)

2.3.1.25. Dikkat-Dikkatli Olma ile İlgili Kavramlar

‘aḳl-ı ḫurde-bīn (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Far. ḫurde-bīn) “dikkatli” (**NŞ** 452/6)

‘aḳl-ı ḫurde-dān (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Far. ḫurde-dān) “dikkatli” (**GS** 467/5, 607/6)

diḳḳat (< Ar.) “dikkat” (**FŞ** SF105a/11, SF46b/35, SF53b/33; **HE** 28b/2513, 12a/963, 12a/971, 12a/987; **LM** R217a/290; **Sİ** R355a/64, R358b/439, R371b/1768, R393a/4014;

SS R310a/365, R318a/1229; **FK** 192/6, 226/3, 689/61/288, 730/1; **BV** 198/4, 660/2; **GS** 296/1)

diḳḳatī (< Ar. diḳḳat + < Far. ī) "dikkatle ilgili" (**FŞ** SF106b/76)

ġāfil (< Ar.) "gaflette olan, dikkatsiz" (**FK** 39/8, 108/9, 237/9, 377/4, 490/1; **GS** 49/7, 153/5, 232/6, 381/4, 457/4; **NŞ** 66/2, 142/7, 373/10, 418/8, 459/3, 507/5; **BV** 124/6, 226/9, 307/4, 431/6, 503/5, 513/9; **FŞ** SF53a/47, SF60a/126, SF61b/7, SF86b/91, SF91b/14; **HE** 26b/2340, 29a/2563, 38a/3418; **LM** R215a/45, R223a/876, R225b/1153, R233b/1972; **Sİ** R373a/1962, R388a-41, R403a/5069, R414b-76; **SS** R312a/604, R335a/2995, R339a/3465, R341a/3657, R352b/4859)

ġāfilī (< Ar. ġāfil + < Far. ī) "gaflette olma, dikkatsizlikle ilgili" (**GS** 681/2)

ġāfilley (Ar. ġāfil + < Tr. -ley) "gafil gibi" (**LM** R233a/1951)

ġāfillıġ (Ar. ġāfil + < Tr. -lıġ) "gafillik, dikkatsizlik" (**GS** 565/7)

kemāl-i diḳḳat (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. diḳḳat) "dikkat/inceliğin en üst noktası (büyük bir dikkat)" (**BV** 660/33)

kūh-ı temkīn (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. temkīn) "temkin/dikkat, tedbir dağı" (**FŞ** SF91a/105)

mudıḳ (< Ar.) "dikkatli, ince düşünen" (**FK** 323/6; **FŞ** SF106a/25; **Sİ** R410a/5864)

mülāḥız (< Ar.) "düşünen, dikkatle bakan" (**FK** 297/1; **SS** R313b/734)

taḳayyüd (< Ar.) "bağlanma, kayıt altına alınma, dikkatli davranma" (**NŞ** 309/6)

te'ennī (< Ar.) "yavaş gitme, yavaş hareket etme, yavaşlık; ilerisini düşünerek acelesiz, dikkatli, davranma" (**FŞ** SF66b/66; **HE** 11a/904; **Sİ** R356b/223, R371a/1741, R395a/4231, R396a/4374; **Sİ** R373b/1975)

2.3.1.26. Huzur Bulma, Dinlenme ile İlgili Kavramlar

ārām (< Far.) "dinlenme, durma" (**BV** 109/4, 312/1, 337/6, 401/6, 441/1, 569/4, 660/26; **GS** 19/6, 148/1, 168/1, 233/1, 645/4, 705/2; **NŞ** 26/1, 252/3, 313/8, 405/3, 578/4, 658/56, 709/5; **FK** 20/6, 100/1, 289/3, 410/5, 553/8, 638/5, 689/320; **FŞ** SF104a/79, SF89a/42, SF53a/76, SF57b/28; **HE** 2b/107, 5b/386, 27a/2369, 27a/2400, 28a/2461; **LM** R217a/287, R220b/647, R224a/1023, R234b/2078; **Sİ** R354b/23, R357b/352, R384b/3128, R391a/3798; **SS** R308b/213, R317b/1161, R330a/2488, R335a/3024)

ārām-cūy (< Far.) "huzur, rahat arayan, dinlenmek isteyen" (**HE** 16b/1372; **Sİ** R358a/367, R383a/2972, R393a/3999, R395a/4229, R414a/6314)

ārām-gāh (< Far.) “dinlenme, eğlenme yeri” (**FŞ** SF50a/5; **HE** 4a/239, 28a/2496, 36b/3265; **LM** R242a-32; **Sİ** R355a/53, R373a/1953, R375b/2229, R390b/3794; **SS** R311a/490, R343b/3926, R351a/4726, R353a/4953; **GS** 291/2)

ārām-geh (< Far.) “dinlenme, eğlenme yeri” (**GS** 351/2; **LM** R231a/1708, R233a/1953)

ārām-gīr (< Far.) “yer edinen, yer tutan, bir makamı ele geçiren” (**Sİ** R365a/1106, R369b/1545, R404b/5209, R410a/5883, R415a/6406)

ārām-ı dil (< Far. ārām + < Far. -ı + < Far. dil) “gönül rahatı, sevilen güzel, yer, mekân” (**SS** R350b/4688)

ārām-ı rūḥ (< Far. ārām + < Far. -ı + < Ar. rūḥ) “ruh huzuru” (**FK** 37/3; **NŞ** 317/5; **Sİ** R401b/4936)

ārāmī (< Far.) “rahatlık” (**FK** 553/8; **NŞ** 578/4)

ārāmlıḳ (< Far. ārām +< Tr. -lıḳ) “durma, dinlenme” (**Sİ** R416b/6648)

ārāmsız (< Far. ārām +< Tr. -sız) “durmama, dinlenmeme” (**Sİ** R401b/4933)

ārām-yāb (< Far.) “huzur bulan” (**Sİ** R370a/1634)

āremīde (< Far.) “rahat, dinlenmiş” (**LM** R219b/546, R231a/1700, R231b/1754, R233a/1958, R248b/3533)

āsāyiş (< Far.) “rahat, huzur” (**BV** 189/9, 211/4, 302/8, 315/6, 455/7, 463/7; **FK** 137/7, 392/1, 689/40, 754/1; **GS** 60/6, 131/5, 844/1; **NŞ** 447/8, 450/7; **FŞ** SF46b/9, SF99b/1; **HE** 2a/76, 21b/1848, 21b/1851, 30b/2720; **Sİ** R374a/2033, R401a/4855, R418a/6800, R419a/6914; **SS** R312b/653, R322a/1631, R329B/2428, R341b/3690, R351a/4722)

āsāyiş-i cān (< Ar. āsāyiş + < Far. -i + < Far. cān) “can güvenliği” (**GS** 844/1; **Sİ** R401a/4855)

āsāyiş-i rūḥ (< Ar. āsāyiş + < Far. -i + < Ar. rūḥ) “ruh huzuru” +(**BV** 515/5)

āsūde (< Far.) “sakin, huzurlu, rahat” (**BV** 109/7, 118/3, 353/6, 566/1; **FK** 614/6; **GS** 9/7, 205/6, 346/8, 607/1, 843/1, **NŞ** 254/8, 641/7; **FŞ** SF107a/100, SF56a/91, SF56a/98, SF64a/55, SF81a/115; **HE** 4a/255; **LM** R241b/2833; **Sİ** R369b/1558, R387a/3400, R404b/5220, R418a/6803, R421b/7148; **SS** R308b/202, R310a/362, R327b/2217, R333a/2822, R342a/3774)

āsūde-dil (< Far.) “gönlü rahat, başı dinç” (**Sİ** R413a/6190)

āsūde-ḥāl (< Far. āsūde + < Ar. ḥāl) “hâli rahat, keyfi yerinde” (**HE** 12a/959; **Sİ** P455b/5621, R402b/5008, R407a/5500, R421b/7178)

āsūde-ḫāṭır (< Far. āsūde + < Ar. ḫāṭır) “gönlü rahat, başı dinç” (**BV** 443/6, 610/6; **GS** 651/8, 727/4; **SS** R332a/2721)

āsūdelıġ (< Far. āsūde + < Tr. -lıġ) “rahatlık, esenlik, dinçlik” (**BV** 83/8; **FK** 745/1; **NŞ** 565/8; **Sİ** R383b/3048, R400b/4815; **SS** R332b/2728)

āsūdelıḳ (< Far. āsūde + < Tr. -lıḳ) “rahatlık, esenlik, dinçlik” (**FŞ** SF63b/123; **HE** 18a/1550, 42b/3869, 43a/3916; **Sİ** R358a/364, R366b/1262, R368b/1487, R385a/3202)

āsūdeliġ (< Far. āsūde + < Tr. -liġ) “rahatlık, esenlik, dinçlik” **Sİ** R358a/358)

āsūde-żamīr (< Far. āsūde + < Ar. żamīr) “rahat gönül, huzurlu iç” (**LM** R229b/1581)

avunmaḳ “avunma, teselli etme, gönül aldatma” (**HE** 35b/3195; **NŞ** 557/3)

bī-ārāmlıġ (< Far. bī + < Tr. -lıġ) “huzursuzluk, rahatsızlık” (**GS** 312/1)

bī-ārāmlıḳ (< Far. bī + < Tr. -lıḳ) “huzursuzluk, rahatsızlık” (**FŞ** SF76b/118)

bī-ḫużūr (< Far. bī + < Ar. ḫużūr) “huzursuz, rahatsız, tedirgin” (**SS** R318a/1205)

cān-efrūz (< Far.) “canı aydınlatan, ruha rahatlık ve huzur veren” (**FK** 689/90)

dil-āsā (< Far.) “gönül rahatlatan” (**FŞ** SF80b/64; **SS** R343b/3936)

dil-āsāy (< Far.) “gönül rahatlatan” (**Sİ** R417b/6770)

ehl-i ḫuzūr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḫuzūr) “huzur ehli, huzurlu” (**NŞ** 142/6)

fāriġ (< Ar.) “rahat, boş vermiş, vazgeçmiş” (**FK** 50/5, 148/5, 338/8, 451/7, 533/7, 762/1; **GS** 18/2, 76/5, 111/9, 135/6, 282/3, 467/5, 474/2; **NŞ** 76/7, 330/9, 420/6; **BV** 9/6, 169/1, 249/5, 313/9, 467/6, 501/9, 656/12; **FŞ** SF100a/8, SF89a/13, SF98a/39, SF78b/70, SF86b/57; **HE** 15a/1270, 25a/2175; **LM** R225a/1124, R232a/1821; **Sİ** R360a/573, R401b/4940, P455b/5617, R407a/5455; **SS** R334b/2945, R336b/3171, R341a/3657, R341b/3710)

fāriġ-bāl (< Ar.) “başı dinç, rahat” (**FK** 499/6; **GS** 447/3, 469/4; **NŞ** 478/6; **BV** 150/3, 159/5, 160/6, 245/3, 381/6)

fāriġlıġ (< Ar. fāriġ + < Tr. -lıġ) “rahatlık, başı dinçlik” (**FK** 813/1; **BV** 117/9)

fāriġü’l-bāl (< Ar.) “başı dinç” (**FŞ** SF64b/115, SF81b/14, SF84b/54, SF88b-42; **Sİ** R407a/5488; **GS** 7a-F2/24; **BV** 243/5, 356/3; **Sİ** R393a/4010, R400a/4741; **LM** R247b/3441)

fāriġü’l-bāllıḳ (< Ar. fāriġü’l-bāl + < Tr. -lıḳ) “başı dinçlik” (**Sİ** R402a/4983)

ferāġat-senc (< Ar. ferāġat + < Far. senc) “huzurun değerini bilen” (**GS** 96/3)

ḫāṭır-āsā (< Ar. ḫāṭır + < Far. āsā) “huzuru olan, kaygısı olmayan” (**Sİ** R379a/2565, R417a/6684)

ḥużur (< Ar.) “hazır bulunma, rahatlık” (**FŞ** SF83a/48, SF97a/34; **HE** 16b/1411, 33b/3021, 42a/3796; **BV** 443/7, 570/4; **GS** 689/7, 358/1; **FK** 688/97; **NŞ** 142/6)

ḥużūr-ı ṭā‘at (< Ar. ḥużūr + < Far.-ı+ < Ar. ṭā‘at) “ibadetin huzuru” (**BV** 570/4; **FŞ** SF97a/34)

ḥużūrī (< Ar.) “bir huzur, ferahlama” (**FŞ** SF106b/73)

istimālet (< Ar.) “gönül çekme, teselli etme, avutma” (**FK** 139/8; **BV** 426/7; **FŞ** SF69b/74; **SS** R348b/4455)

maḫzen-i ḥużūr (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. ḥużūr) “huzur mahzeni” (**GS** 689/7)

müreffeh (< Ar.) “refah içinde” (**LM** R217a/424; **Sİ** R378b/2539)

müreffeḥü’l-ḥāl (< Ar.) “rahat, huzurlu, refah içinde” (**GS** 7a-F2/24)

müvāsā (< Ar.) “rahat, huzur, asayiş iyilik, ihsan” (**LM** R224b/1048; **Sİ** R400a/4767, R407a/5453; **SS** R343b/3936)

müvāsī (< Ar.) “rahat, yardım” (**LM** R222a/762)

rāḥat (< Ar.) “rahat, gönül rahatlığı” (**FK** 367/5, 467/6; **GS** 121/7, 510/3, 549/4, 699/1; **NŞ** 101/3, 384/1, 402/8; **BV** 76/1, 232/7; **FŞ** SF62a/54, SF92b/131, SF99a/158; **HE** 22a/1913; **LM** R234b/2090, R235a/2163; **Sİ** R417a/6720; **SS** R316a/992, R318b/1268, R351b/4794)

rāḥat-āmīz (< Ar. rāḥat + < Far. āmīz) “rahatça, gönül rahatlığıyla” (**LM** R243a/2992)

rāḥat-ı bī-ḥad (< Ar. rāḥat + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “sınırsız rahatlık, hadsiz, hudutsuz huzur” (**NŞ** 101/3)

rāḥat-ı cān (< Ar. rāḥat + < Far. -ı + < Far. cān) “can huzuru” (**FŞ** SF99a/158; **SS** R316a/992)

rāḥat-ı rūḥ (< Ar. rāḥat + < Far. -ı + < Ar. rūḥ) “ruh rahatı, ruh huzuru” (**BV** 102/1; **SS** R318b/1268)

rāḥatī (< Ar. rāḥat + < Far. ī) “rahat, gönül rahatlığı ile ilgili” (**Sİ** R385a/3207)

refāhiyet (< Ar.) “refah, bolluk, rahatlık” (**SS** R334b/2978)

refāḥiyyet (< Ar.) “refah, bolluk, rahatlık” (**GS** 7a-F2/24; **Sİ** R385a/3198)

selāye (< Ar.) “huzur, teselli” (**LM** R244b/3125)

tena‘um (< Ar.) “nimet içinde bulunarak rahat etme” (**LM** R235b/2235; **Sİ** R401a/4848, R401b/4899, R402a/4963; **GS** 37/2, 51/4, 190/5, 614/6; **NŞ** 438/6, 481/4, 635/1, 635/6; **FŞ** SF57a/52, SF57b/25, SF61b/8, SF64b/114, SF97a/60; **SS** R329B/2449; **HE** 40a/3603; **BV** 217/5, 327/3, 327/9; **FK** 213/6, 354/4, 540/2, 688/8/36)

ten-āsānlıġ (< Far. ten-āsān + < Tr. -lıġ) “rahatını düşünme” (**GS** 314/2)

tervīḥ (< Ar.) “rahatlatma” (**Sİ** R380b/2724)

tesellā (< Ar.) “teselli, avutma” (**GS** 677/1)

tesellī (< Ar.) “teselli, avutma” (**FŞ** SF61a/48; **LM** R217a/398; **Sİ** P465a/6546)

teskīn (< Ar.) “sakin kılma, yatıştırma” (**BV** 45/6, 192/4, 341/3, 510/5, 607/3; **FK** 34/2, 100/6, 283/6, 312/3, 451/2; **GS** 10/2, 143/4, 174/3, 228/3, 337/4; **NŞ** 67/3, 147/5, 189/1, 407/9; **FŞ** SF102b/107, SF90b/56, SF56a/82, SF62b/34, SF72a/95; **HE** 12b/1040; **LM** R228a/1398, R232b/1873, R242a/2893, R245b/3238; **Sİ** R374b/2084, R386a/3275, R393a/4048, R405b/5328; **SS** R313a/671,R325b/1993, R332b/2760, R341a/3643)

teskīn-pejūh (< Ar. teskīn + < Far. pejūh) “sükûnet arayan” (**Sİ** R413b/6220)

tınç “rahat, dinç, dinlenmiş” (**HE** 14a/1145, 21b/1889)

tınmaġ “dinme; rahata kavuşma, ferahlama” (**BV** 451/9; **GS** 253/6; **FŞ** SF78b/97)

tınmaḳ “dinme; rahata kavuşma, ferahlama” (**FK** 427/11, 561/3; **NŞ** 55/4; **FŞ** SF101a/113, SF55b/56, SF77a/33; **Sİ** R413b/6240; **SS** R351a/4724)

tınmaslıġ “dinmezlik, rahata kavuşmama, ferahlanmama” (**BV** 414/7; **GS** 731/1)

tınmaslıḳ “dinmezlik, rahata kavuşmama, ferahlanmama” (**FK** 526/7; **GS** 423/6)

tinç “zinde, dinç” (**FK** 458/6; **Sİ** R355a/62, R357a/292, R373b/1986)

ṭarīḳ-ı ‘āfiyet (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘āfiyet) “sağlık, esenlik yolu” (**BV** 53/6)

ṭarīḳ-i selāmet (< Ar. ṭarīḳ + < Far. -i+ < Ar. selāmet) “esenlik yolu” (**GS** 298/2)

vāreste (< Ar.) “kurtulmuş, rahat; ilişiksiz” (**GS** 391/6, 391/6, 854/1; **NŞ** 676/5)

vārestelıġ (< Ar. vāreste + < Tr. -lıġ) “rahatlık, serinlik” (**BV** 434/3)

2.3.1.27. Sersem-Sersemlik, Dağınık-Perişan Olma ile İlgili Kavramlar

bī-ser (< Far.) “dağınık, başsız” (**LM** R239a/2560, R244a/3079; **Sİ** R355b/147; **SS** R319b/1360, R327b/2218; **FK** 601/8; **GS** 810/1; **NŞ** 179/9, 489/1, 492/4, 498/6, 709/35)

bī-ser ü pā (< Far.) “sefil ve perişan” (**BV** 514/10; **NŞ** 498/6)

der-be-der (< Far.) “kapı kapı gezen, serseri, perişan” (**HE** 30b/2730; **Sİ** R400a/4777; **FK** 648/7; **BV** 478/1, 656/34; **GS** 8b-F2/26, 308/7, 672/7, 864/1)

eczā’-yı perīşān (< Ar. eczā’ + < Far. -yı + < Far. perīşān) “perişanlık parçaları, dağınıklık kısımları” (**BV** 79/8)

esīr-i miḥen (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. miḥen) “perişan kişi” (**HE** 19b/1671)

ḫāk-sār (< Far.) “toz toprak içinde kalmış, hâli perişan” (**FK** 90/6, 157/1, 402/5, 569/4, 626/5, 681/52; **GS** 167/7, 250/4, 363/2, 400/2, 436/4, 547/1, 682f/2; **NŞ** 139/5, 190/6,

292/3, 337/3, 610/1; **BV** 45/4, 92/8, 133/1, 170/5, 483/1; **HE** 6b , 20a/1711, 22b/1948, 30b/2730, 31b/2827; **LM** R226a/1179, R233b/2009, R243b/3015, R247a/3383; **Sİ** R403b/5092; **Sİ** R418b/6836; **SS** R307b/146, R350a/4634)

ḫāk-sārī (< Far.) "hâli perişanlık, düşkünlük, alçak gönüllülük" (**LM** R233b/1964; **BV** 209/3, 621/4)

ḫāk-sārlıġ (< Far. ḫāk-sār + < Tr. -lıġ) "perişanlık, hâli perişan olma" (**GS** 731; **Sİ** R385a-37)

jūlīde (< Far.) "dağınık" (**LM** R215b/97, R242a/2860; **HE** 43a/3905, 10b/813; **NŞ** 144/1; **FK** 155/3; **GS** 570/5)

maḫmūr (< Ar.) "sarhoşluktan dolayı sersem olma, sersemlik" (**FK** 168/2, 416/6, 681/79, 688/98; **GS** 48/2, 81/1, 104/7, 193/4, 449/6, 474/5, 499/6; **NŞ** 101/4, 208/6, 391/2, 457/11, 551/9; **BV** 180/6, 241/6, 266/8, 286/3, 477/5; **FŞ** SF107a/125, SF76a/53; **HE** 11b/931)

maḫmūrlıġ (< Ar. maḫmūr + < Tr. -lıġ) "sersemlik, mahmurluk" (**GS** 4a-F2/6; **NŞ** 151/6)

maḫmūrluġ (< Ar. maḫmūr + < Tr. -luġ) "sersemlik, mahmurluk" (**GS** 380/6, 681/1; **NŞ** 471/7, 508/7, 634/5; **FK** 296/6, 570/7, 688/108; **Sİ** R380b/2742)

maḫmūrluḳ (< Ar. maḫmūr + < Tr. -luḳ) "sersemlik, mahmurluk" (**FK** 535/8; **GS** 474/7; **NŞ** 467/6, 611/3; **HE** 33a/2942; **Sİ** R407b/5511)

mecnūn-ı bī-ser (< Ar. mecnūn + < Far. -ı + < Far. bī-ser) "dağınık, perişan Mecnun" (**LM** R244a/3079)

mestān (< Far.) "süzgün, sersem" (**Sİ** R380b/2751)

mėn-i sergeşte (< Tr. mėn + < Far.-i+ < Far. sergeşte) "sersem olan ben" (**BV** 342/3, 593/3; **GS** 254/1, 515/2, 591/4; **NŞ** 570/5)

mūcib-i perīşānlıġ (< Ar. mūcib + < Far.-i+ < Far. perīşān + < Tr. -lıġ) "perişanlık, dağınıklık sebebi" (**NŞ** 700)

mūcib-i perīşānlıḳ (< Ar. mūcib + < Far.-i+ < Far. perīşān + < Tr. -lıḳ) "perişanlık, dağınıklık sebebi" (**Sİ** R381b-34)

nā-būd (< Far. nā + < Ar. būd) "yok olan, bulunmayan, perişan olmuş" (**HE** 12a/994, 13a/1075, 18a/1520, 23a/1998, 36a/3254; **FŞ** SF61b/38, SF66b/58, SF83a/34, SF86b/54, SF104b/152; **LM** R216a/172, R224a/984, R224b/1050, R233a/1923; **Sİ** R357a/303, R408a/5670, R409b/5821; **SS** R306b/30, R318a/1209, R333b/2854, R335b/3069, R352a/4851; **NŞ** 83/5, 163/6, 156/4, 362/5, 539/6, 661/4; **FK** 169/5, 249/6, 318/5, 632/2,

688/24; **GS** 140/4, 635/4, 649/6, 660/2; **BV** 53/1, 124/2, 152/6, 244/5, 303/3, 601/2, 660/40)

nā-būdluḳ (< Far. nā + < Ar. būd + < Tr. -luḳ) “yok olma, bulunmayan, perişan olmak” (**GS** 683/124; **HE** 2b/93)

nā-pervā (< Far.) “sersem” (**FK** 255/1)

pejmūrde (< Far.) “yırtık, eski, dağınık, perişan” (**Sİ** R360b/656, R419a/6884; **FŞ** SF59b/51, SF62a/62; **LM** R230b/1686; **FK** 681/11; **GS** 682b/1)

pejmürdeī (< Far.) “yırtık, eski, dağınık olma, perişan olma ile ilgili” (**Sİ** R415b/6463)

pejmürdelik (< Far. pejmürde + < Tr. -lik) “dağınıklık, perişanlık” (**GS** 401/1)

perāgende (< Far.) “dağınık, darmadağın, azar azar” (**SS** R309b-6, R334a/2924)

perākende (< Far.) “dağınık, darmadağın, azar azar” (**GS** 4b-F2/13; **NŞ** 142/6; **HE** 37a, 32a/2876; **Sİ** P455b/5645, R416b/6658)

perākendelıḳ (< Far. perākende + < Tr. -lıḳ) “dağınıklık, darmadağınıklık” (**Sİ** R418a/6805)

perākendelik (< Far. perākende + < Tr. -lıḳ) “dağınıklık, darmadağınıklık” (**Sİ** R360b/653)

perīşān (< Far.) “dağınık, perişan” (**FK** 36/5, 100/4, 299/1, 303/2, 477/5; **GS** 36/5, 103/1, 276/3, 317/7, 420/6, 515/1; **NŞ** 5/4, 145/3, 342/1, 455/9, 504/7; **BV** 79/8, 175/7, 294/7, 393/1, 436/4, 501/3, 644/1; **FŞ** SF106b/74, SF49a-8, SF79a/43, SF85a/25; **HE** 5b/372, 21a, 32b/2919; **LM** R236b/2302; **Sİ** R373a/1944, R376a/2274, R383b/3024, R402a/4988; **SS** R318b-16)

perīşānlıġ (< Far. perīşān + < Tr. -lıġ) “perişanlık, dağınıklık” (**FK** 202/7, 303/2, 688/43; **GS** 204/6, 472/7; **NŞ** 609/4, 700; **BV** 158/2, 301/4, 489/6, 494/4, 501/3, 628/1; **FŞ** SF97b-49; **HE** 7b/580, 8a/590, 36a/3229, 38a/3432; **Sİ** R383a/3013)

perīşānlıḳ (< Far. perīşān + < Tr. -lıḳ) “perişanlık, dağınıklık” (**Sİ** R381b-34; **SS** R328b/2320, R335b/3074; **BV** 319/4)

perīşānraḳ (< Far. perīşān + < Tr. -raḳ) “daha perişan, daha dağınık” (**BV** 142/5)

perīşān-veş (< Far.) “perişan gibi, dağınık gibi” (**FK** 688/41)

perkend (< Far.) “dağınık, darmadağın, az az” (**FK** 18/4, 116/3, 227/1, 345/4, 399/3, 619/5; **NŞ** 95/5, 115/1, 152/2, 254/4, 416/1, 709/32; **FŞ** SF75b/7; **LM** R229a/1526, R236b/2287, R237b/2409)

perkend perkend (< Far.) “dağınık dağınık, az az” (**FK** 127/3; **NŞ** 657/55)

perkende (< Far.) “dağınık” (**FK** 259/1)

pijmürde (< Far.) “yırtık, eski, dağınık, perişan” (**FŞ** SF85a-39, SF90a/101, SF90b/43, SF98a/53; **SS** R312b/649, R316b/1054)

serāsīme (< Far.) “sersem” (**FŞ** SF69a/11, SF86b/86; **HE** 24b/2128, 24b/2128; **Sİ** R421a/7091)

serāsīme-vār (< Far.) “sersem gibi” (**Sİ** R386b/3366)

ser-gārdān (< Far.) “şaşkın, perişan, başı dönen, sersem” (**FK** 60/4)

ser-gerdān (< Far.) “şaşkın, perişan, başı dönen, sersem” (**BV** 39/1, 184/5, 224/1, 310/2, 578/6, 656/10; **FK** 94/7, 140/7, 287/7, 317/5, 462/5; **GS** 9a-F2/3, 10/1, 163/2, 195/7, 215/1, 407/4; **NŞ** 59/5, 114/1, 257/3, 308/1, 356/7; **FŞ** SF53b/30, SF55b/55, SF58a/78, SF59a/132, SF71a/8)

ser-gerdān-ı maḥzūn (< Far. ser-gerdān + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “hüzünlü olan kimsenin perişanlığı” (**NŞ** 308/1)

ser-gerdānlıġ (< Far. ser-gerdān + < Tr. -lıġ) “şaşkınlık, perişanlık” (**BV** 90/6, 153/4; **FK** 575/6; **GS** 148/6, 446/3, 480/4, 601/3, 658/6)

ser-gerdānlıḳ (< Far. ser-gerdān + < Tr. -lıḳ) “şaşkınlık, perişanlık” (**FŞ** SF101a/130, SF59a/131, SF74b/55)

ser-geşte (< Far.) “şaşkın, başı dönmüş, perişanlık” (**BV** 328/4, 447/2, 574/4, 588/3, 628/7; **FK** 84/3, 121/5, 283/6, 337/1, 487/5; **GS** 18/2, 63/9, 134/2, 254/1, 317/2, 463/6; **NŞ** 91/4, 257/5, 317/2, 455/2, 565/2, 600/2, 605/1; **FŞ** SF101b-51, SF98a/60, SF57a/44, SF59a/131; **HE** 9b/749, 14a/1158; **LM** R220a/562, R225a/1081, R248b/3549; **Sİ** R400a/4777, R416b/6649; **SS** R319b/1362)

ser-geşteī (< Far.) “şaşkın, başı dönmüş, perişanlık ile ilgili” (**FK** 331/5; **GS** 324/6)

ser-geşte-i bī-ḫānumān (< Far. ser-geşte + < Far. -i + < Far. bī-ḫānumān) “yersiz, yurtsuz şaşkın” (**GS** 523/7)

ser-geştelıġ (< Far. ser-geşte + < Tr. -lıġ) “şaşkınlık, perişanlık” (**LM** R215b/95)

ser-geştelik (< Far. ser-geşte + < Tr. -lik) “şaşkınlık, perişanlık” (**BV** 51/7, 255/7; **FK** 43/6, 102/7, 190/5, 560/8, 571/6, 666/6; **GS** 306/4, 365/6, 683/36, 776/1; **NŞ** 192/7, 258/4, 532/7, 559/7; **FŞ** SF106b/43, SF94b/5, SF65a/25, SF69a/30; **LM** R237a-28; **Sİ** R392a/3938, R414a/6274)

şurīde-serlıḳ (< Far. şurīde-ser + < Tr. -lıḳ) “perişan başlı, kafası dağınık” (**FŞ** SF64a/49)

tarḳamaḳ (< Moğ.) “dağılma, perişan olma, ayrılma” (**NŞ** 311/3)

tarḳaş (< Moğ.) “dağılma” (**GS** 516/2)

2.3.1.28. Şaşma-Şaşırma, Hayret Etme ile İlgili Kavramlar

‘abeş (< Ar.) “boş, saçma” (**Sİ** R391b/3899)

‘acā’ib (< Ar.) “çok tuhaf şey, anlaşılmaz” (**NŞ** 183/3, 136/1)

‘acab (< Ar.) “tuhaf, anlaşılmaz” (**BV** 2/1, 8/3, 107/2, 257/6, 312/6, 516/6, 603/4, 744/1)

‘acāib (< Ar.) “çok tuhaf, şaşılacak şey” (**NŞ** 418/3)

‘acāyib (< Ar.) “çok tuhaf, şaşılacak şey” (**GS** 142/1, 193/3, 202/4, 252/5, 437/1, 484/2, 503/5, 681/7; **BV** 50/1, 146/3, 182/4, 523/2, 581/7, 660/8; **FK** 76/5, 138/2, 460/4, 598/6, 785/1, 786/1; **FŞ** SF54b/24, SF57a/78, SF75b/25, SF87a/8, SF96b/86; **Sİ** R361a/699, R369a/1525, R384a/3111, R390b/3781, R397b/4517; **SS** R311a/498, R315a/919, R348a/4424) ‘

‘aceb (< Ar.) “tuhaf, garip, şaşılacak şey” (**FK** 17/1, 107/4, 275/6, 307/5, 435/7, 587/8, 610/9, 736/2; **GS** 10/6, 110/2, 205/5, 300/4, 401/1, 500/8, 601/4, 702/1, 823/1; **NŞ** 9/2, 216/7, 114/2, 304/2, 308/4, 402/2, 501/5, 600/1, 704/3; **FŞ** SF100a/11, SF107a/113, SF46a/19, SF61b/37; **HE** 5a/331, 6a/423, 12b/1008, 20b/1750, 20b/1758; **LM** R215a/50, R227b/1381, R232b/1890; **Sİ** R355a/97, R367b/1381, R375a/2129, R392a/3950; **SS** R306b/32 , R325a/1961, R328b/2313, R337a/3205, R350b/4650)

‘aceblıḳ (< Ar. ‘aceb +< Tr. -lıḳ” tuhaflık, acayiplik” (**FŞ** SF54b/33; **FŞ** SF70b/59; **Sİ** R367b/1380, R385b/3259, R405a/5261, R408b/5724)

‘acebraḳ (< Ar. ‘aceb + < Tr. -raḳ) “daha çok şaşılacak şey, gariplik” (**NŞ** 657/60)

‘acep (< Ar.) “tuhaf, garip, şaşılacak şey” (**NŞ** 10/4, 709/20)

‘acīb (< Ar.) “tuhaf, acayip” (**GS** 4a-F2/2, 11b-F2/18, 4/2; **BV** 49/6, 684; **FK** 689/59; **HE** 25b/2254, 28a/2489; **LM** R245b/3229; **Sİ** R355a/46, R377b/2415, R385a/3178, R395a/4218, R421b/7160; **SS** R315a/912, R315a/914, R328b/2323, R350a/4601)

bū’l-‘aceb (< Ar.) “çok acayip, şaşılacak şey” (**SS** R311a/463, R312a/597, R318a/1186, R345a/4095, R353a/4917; **FK** 167/4, 266/6, 616/6, 689/120; **LM** R221a/666)

bū’l-‘aceblıḳ (< Ar. bū’l-‘aceb + <Tr -lıḳ) “acayiplik, gariplik” (**SS** R311a/465, R329a/2363)

bū’l-‘acebraḳ (< Ar. bū’l-‘aceb + <Tr -raḳ) “daha acayip, daha garip” (**SS** R312a/597)

bü’l- ‘acab (< Ar.) “çok acayip, çok tuhaf” (**BV** 19/1, 97/6, 258/4, 408/5, 462/3, 310/5; **GS** 18/3, 166/2, 346/2, 357/5, 599/2; **NŞ** 410/3, 422/3, 502/4, 509/3)

bü'l-'acablıġ (< Ar. bü'l-'acab + < Tr. -lıġ) "acayiplik, gariplik" (**BV** 120/3, 616/6)

bü'l-'acablıḳ (< Ar. bü'l-'acab + < Tr. -lıḳ) "acayiplik, gariplik" (**FŞ** SF76b/108)

bü'l-'acabraḳ (< Ar. bü'l-'acab + < Tr. -raḳ) "çok acayip, çok garip" (**BV** 630/2)

bü'l-'acab-veşlıġ (< Ar. bü'l-'acab + < Far. veş + < Tr. -lıġ) "acayiplik, gariplik, akıl almaz gariplik, çılgınlık" (**BV** 587/6)

bü'l-'aceb (< Ar.) "çok acayip, şaşılacak şey, ilginç" (**FŞ** SF56a/64, SF60b/29, SF60b/38, SF74a/6, SF83a/12, SF92a/92; **HE** 10b/825/826, 10b/851, 20a/1723, 41a/3688; **Sİ** R381a/2782, R390b/3782, R398b/4595, P455a/5584, R407a/5491; **GS** 145/1; **NŞ** 340/3)

bü'l-'aceblıġ (< Ar. bü'l-'acab + < Tr. -lıġ) "acayiplik, gariplik" (**GS** 163/8, 518/4; **NŞ** 144/5, 321/2)

bü'l-'aceblıḳ (< Ar. bü'l-'aceb + < Tr. -lıḳ) "acayiplik, gariplik" (**FŞ** SF49a/20)

bü'l-'acebraḳ (< Ar. bü'l-'aceb + < Tr. -raḳ) "çok acayip, çok garip" (**GS** 426/6; **FŞ** SF57a/79)

bü'l-'aceb-veş (< Ar. bü'l-'aceb + < Far. veş) "çok garip, şaşırtıcı gibi" (**FŞ** SF84a/36)

deng (< Far.) "hayran, sersem, şaşkın" (**FŞ** SF75b/2; **LM** R240a/2724, R246b/3296; **Sİ** R370a/1623; **SS** R328b/2309; FK 348/2; **BV** 339/5, 342/6)

dengāne'ī (< Far.) "sersemlik, şaşkınlık" (**FK** 681/37)

faḳīh-i aḥmaḳ (< Ar. faḳīh + < Far. -i + < Ar. aḥmaḳ) "şaşkın öğünmesi" (**NŞ** 313/10)

ġarā'ib (< Ar.) "tuhaf, şaşılacak şeyler" (**Sİ** R404b-61)

ġarābet (< Ar.) "gariplik, tuhaf" (**FK** 226/3; **GS** 5b-F2/3; **NŞ** 657/61; **FŞ** SF57a/80, SF60b/10, SF60b/14, SF65a/16, SF67a/72; **HE** 2b/126; **LM** R231a/1715; **Sİ** R394a/4145, P455b/5620; **SS** R315a/905, R327a/2179, R330b/2513)

ġarāyib (< Ar.) "tuhaf, şaşılacak şeyler" (**FŞ** SF54b/24, SF55a/60, SF63a/105, SF71b/40, SF71b/64; **HE** 10b/825, 11b/919; **Sİ** R369a/1507, R369b/1566, R384a/3082, R390b/3781; **SS** R311a/498, R311b/507, R322b/1696, R342b/3793, R345b/4142; **GS** 5b-F2/2)

ġarāyib-miṣāl (< Ar.) "tuhaf, şaşılacak şeyler gibi, misali" (**Sİ** R410a/5887)

ġayr-i taḥayyür (< Ar. ġayr + < Far. -i + < Ar. taḥayyür) "şaşırmamış" (**GS** 136/1)

ḫaṭī (< Ar.) "yanıltan, şaşırtan; hataya düşüren" (**Sİ** R397a/4462)

ḥayrān (< Ar.) "şaşmış, şaşa kalmış, esir, mübtela" (**FK** 41/4, 140/2, 231/4, 321/4, 405/4; **GS** 10/1, 62/2, 103/5, 159/4, 250/2, 315/5; **NŞ** 9/1, 131/6, 227/1, 408/3, 483/7, 531/1; **BV** 37/5, 39/1, 132/4, 224/1, 367/6, 436/6; **FŞ** SF100b/88, SF53b/30, SF59a/132,

SF73b/101, SF88b/148; **HE** 6a/428, 15b/1280, 29a/2557; **LM** R230b/1658; **Sİ** R374b/2075, R383b/3024, R391b/3867, R398a/4574; **SS** R308b/220, R332b/2767)

ḥayrānlıġ (< Ar. ḥayrān+ < Tr. -lıġ) "hayranlık, şaşırmışlık" (**GS** 314/5, 446/1, 514/3; **NŞ** 483/7; **BV** 301/2/2, 303/6, 394/5, 623/5, 628/1; **HE** 36a/3229)

ḥayrānlıḳ (< Ar. ḥayrān+ < Tr. -lıḳ) "hayranlık, şaşırmışlık" (**FŞ** SF59a/131, SF74b/55; **SS** R334b/2975, R335b/3074; **BV** 319/2/2)

ḥayrānraḳ (< Ar. ḥayrān+ < Tr. -raḳ) "daha çok hayran olma, daha çok şaşırma" (**GS** 557/5)

ḥayrānsız (< Ar. ḥayrān+ < Tr. -sız) "hayran olmama, şaşırmama" (**NŞ** 216/6)

ḥayret (< Ar.) "şaşma, şaşırma, hayret, şaşkınlık" (**FK** 11/8, 107/6, 188/7, 321/4, 538/5; **GS** 25/8, 106/2, 239/8, 317/9, 329/1, 408/1; **NŞ** 62/2, 135/4, 299/4, 312/3, 402/9; **BV** 118/4, 189/6, 242/2, 375/1, 442/4, 504/9; **FŞ** SF100a/38, SF51b/3, SF56a/106, SF73a/60; **HE** 10b/827, 11b/921, 24b/2170, 25b/2239, 29b/2627; **LM** R219b/538, R231a/1714, R233a/1936, R237a/2325; **Sİ** R366a/1202, R375b/2208, R381a/2807, R383b/3032; **SS** R310b/429, R325a/1927, R326a/2065, R337a/3251)

ḥayret-efzāy (< Ar. ḥayret + < Far. efzāy) "hayret artıran" (**GS** 557/5)

ḥayret-engīz (< Ar. ḥayret + < Far. engīz) "hayret içinde bırakan" (**LM** R234a/2013, R234a-25)

ḥayretī (< Ar. ḥayret + < Far. ī) "şaşma, şaşırma ile ilgili" (**GS** 681/4; **NŞ** 378/4)

ḥayret-i bī-fāyide (< Ar. ḥayret + < Far. -i+ < Far. bī + < Ar. fāyide) "yararsız bir hayret" (**HE** 10b/831)

ḫilāf-ı ʻādet (< Ar. ḫilāf + < Far. -ı + < Ar. ʻādet) "alışıldığın aksine; şaşırtıcı şekilde" (**LM** R224b/1025, R231a/1752, R233a/1936; **FK** 520/6)

lā-tuḥaf (< Ar.) "garip olmayan, gülünç olmayan" (**BV** 305/1)

maḥall-i ḥayret (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. ḥayret) "hayret yeri" (**GS** 106/2)

maḥall-i taʻaccüb (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. taʻaccüb) "şaşırma, şaşa kalma yeri" (FK 349/1)

mebhūt (< Ar.) "hayrete kalmış, şaşmış" (**FK** 129/8, 279/9; **GS** 37/4, 684; **NŞ** 121/3; **BV** 71/3, 432/6; **FŞ** SF76a/81; **HE** 12a/993; **LM** R228b/1471; **Sİ** R388b/3539; **SS** R311a/475, R325a/1967, R335b/3047, R342b/3832, R353a/4983)

mebhūtluḳ (< Ar. mebhūt + < Tr. -luḳ) "hayret etme, şaşırma" (**Sİ** R404b/5232)

medhūş (< Ar.) “dehşete uğramış, şaşırmış” (**FK** 165/7; **FŞ** SF72a/109, SF77a/2, SF81b/11, SF82a/63, SF86a/37; **LM** R223b/944, R225b/1141, R235b/2213; **SS** R313b/736, R341a/3646)

mu‘cib (< Ar.) “hayrete düşüren, şaşkınlık veren” (**NŞ** 276/2)

mūcib-i ser-geştelik (< Ar. mūcib + < Far. -i+ < Far. ser-geşte + < Tr. -lik) “şaşkınlık, perişanlık sebebi” (**NŞ** 192/7)

müteḥayyir (< Ar.) “şaşmış, hayrette kalan, şaşırmış” (**GS** 8a-F2/16; **HE** 3b/208, 21a/1813, 42b/3832; **SS** R316b/1035, R319b/1353, R343a/3896, R351a/4737, R352a/4824)

şigift (< Far.) “şaşma, hayranlık” (**LM** R224b/1049)

ta‘accüb (< Ar.) “şaşırma, şaşa kalma” (**FŞ** SF76b/102, SF86a/31, SF87a/12; **LM** R216a/192; **Sİ** R405a/5259; **SS** R311a/473; **BV** 350/3, 440/7, 480/2; **FK** 51/7, 102/9, 161/3, 302/3, 338/1, 349/1, 717; **GS** 38/4, 44/7, 107/6, 329/2, 330/4; **NŞ** 34/2, 77/2, 146/7, 375/4, 559/4)

taḥayyür (< Ar.) “hayrette kalma, şaşalama, şaşkınlık” (**FK** 16/2, 101/3; **GS** 5a-F2/21, 136/1, 282/5, 466/2; **NŞ** 542/3; **FŞ** SF46a/2, SF54a/54, SF73a/90, SF77a/35, SF77a/8; **HE** 10a/779, 42b/3832; **LM** R216a/165, R217a/417, R221a/662, R224b/1058; **Sİ** R373b/1994, R382b/2945, R390a/3740, R401b/4909; **SS** R325a/1967, R352b/4886)

taḥayyürāt (< Ar.) “hayran olmalar, hayrete düşmeler, şaşakalmalar” (**Sİ** R411a-71)

taŋ “şaşılacak, hayret, tuhaf” (**FK** 5/7, 94/9, 137/4, 302/3, 3768/7; **Sİ** 2339, 4771, 4479, 5007, 5580, 5777; BV 172/7, 218/7, 366/3, 366/5)

turferaḳ (< Ar. turfe + < Tr. -raḳ) “çok tuhaf, daha da şaşılacak şey” (**NŞ** 419/3)

ṭurfa (< Ar.) “yeni, acayip, tuhaf” (**GS** 70/4, 119/4, 309/6, 407/10, 503/8, 632/2, 727/1; **Sİ** R355a/68, R367b/1377, R374a/2047, R383b/3018, R404a/5177; **SS** R311b/532, R315a/915, R330b/2548, R343a/3864, R353a/4977)

ṭurfa-eşkāl (< Ar.) “tuhaf şekilli, şekilleri tuhaf olan” (**Sİ** R414a/6323)

ṭurfa-nümūdār (< Ar. ṭurfa + < Far. nümūdār) “görülmemiş örnek” (**GS** 13/4)

ṭurfaraḳ (< Ar. ṭurfa +< Tr. -raḳ) “çok acayip, çok tuhaf” (**GS** 7a-F2/9, 65/2, 128/4, 207/2, 220/8, 337/1, 407/10, 657/4; **SS** R316b/1075)

ṭurfe (< Ar.) “görülmemiş, tuhaf, yeni” (**FŞ** SF72a/70, SF99a/133, SF51a/74, SF60b/35, SF78b/62; **HE** 7a/499, 8b/639, 12b/1014, 22a/1928, 26a/2294; **LM** R215b/102,

R223a/892, R226b/1297, R228b/1480; **BV** 13/6, 99/2, 116/4, 295/5, 386/3; **FK** 55/3, 123/2, 254/8, 303/3, 439/2; **NŞ** 53/2, 109/5, 207/5, 310/2, 418/6)

ṭurfe-ḥāl (< Ar.) "şaşılacak durum" (**LM** R224b/1055)

ṭurfelıġ (< Ar. ṭurfe + < Tr. -lıġ) "acayiplik, tuhaflık" (**FK** 729)

ṭurferaġ (< Ar. ṭurfe +< Tr. -raġ) "çok acayip, çok tuhaf" (**HE** 33a/2945)

ṭurferaḳ (< Ar. ṭurfe +< Tr. -raḳ) "çok acayip, çok tuhaf" (**BV** 30/4, 287/6, 334/3, 365/5, 680/3, 724/2; **FK** 36/3, 66/5, 124/3, 384/5, 506/4, 628/1; **NŞ** 321/5, 418/7; **FŞ** SF46b/37, SF61a/65, SF65a/29, SF84b/85, SF86a/13, SF97a/58; **HE** 8b/640, 27b/2458, 28a/2467)

u'cūbe (< Ar.) "pek acayip şey, garip, tuhaf" (**HE** 10a/776, 11b/935, 11b/937; **Sİ** R360b/667, R369a/1501, R381b/2811, R384a/3116, P455a/5591, R420a/7032; **SS** R312b/622; **BV** 660/9)

vālih (< Ar.) "şaşkın, şaşırmış" (**BV** 4/5, 36/2, 56/8, 420/5, 631/7; **FK** 46/5, 119/2, 222/1, 455/2, 651/2; **GS** 110/5, 198/1, 220/4, 342/6, 413/2; **NŞ** 64/8, 561/1, 564/7, 654/1; **FŞ** SF84b/47; **HE** 17b/1485, 25b/2234; **LM** R224a/997; **Sİ** R404a/5155; **SS** R338b/3405, R344b/4036, R344b/4037, R346a/4219)

vālihlıġ (< Ar. vālih + < Tr. -lıġ) "şaşkınlık, şaşırma" (**GS** 31/2)

zār-ı ḥayrān (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ḥayrān) "hayrete düşenin dermansızlığı" (**BV** 5/2, 162/3; **FK** 41/4, 239/1, 386/4, 405/4, 511/2; **GS** 279/2, 339/2; **NŞ** 174/2)

ẕerre-i ser-geşte (< Ar. ẕerre + < Far. -i + < Far. ser-geşte) "şaşkınlık" (**GS** 613/2)

2.3.1.29. Yorgun, Sıkıntılı, Takatsiz Olma ile İlgili Kavramlar

bī-ḥāl (< Far. bī + < Ar. ḥāl) "hâlsiz, düşkün" (**BV** 159/1, 219/9, 381/3, 496/1, 512/7, 660/51; **FK** 487/3, 590/3, 611/9, 689/444; **GS** 181/1, 447/2; **NŞ** 121/1, 215/1, 478/2, 492/3, 500/1, 572/48; **FŞ** SF47b/15, SF69b/49, SF73a/73, SF76a/54, SF81b/8, SF86b/80; **HE** 10b/824, 17b/1485, 31a/2765; **LM** R223b/940, R224b/1030, R229b/1576, R231b/1771, R241b/2795; **Sİ** R370a/1623, R380b/2752, R390a/3733, R404a/5143; **SS** R317a/1100, R320b/1472, R323a/1739, R337b/3259)

bī-ḥāllıḳ (< Far. bī + < Ar. ḥāl +< Tr. -lıḳ) "hâlsiz olma" (**LM** R231b/1771; **Sİ** R402a/4983)

bī-tāb (< Far.) "yorgun, güçsüz, kuvvetsiz" (**FŞ** SF68a/71, SF95b/110; **LM** R219b/546, R235b/2273, R244a/3108; **Sİ** R414b/6340; **SS** R310a/370, R316b/1060, R322b/1671, R340b/3615, R351b/4758; **BV** 44/1/1; **FK** 373/9, 688/108; **GS** 144/5, 202/1, 202/2, 606/1, 606/2; **NŞ** 173/4, 566/3)

bī̆-tāblıġ (< Far. bī- tāb + < Tr. lıġ) “yorgunluk, bitkinlik” (**GS** 154/5)

bī̆-tāḳatlıġ (< Far. bī + < Ar. tāḳāt + < Tr. -lıġ) “hâlsizlik, takatsizlik” (**GS** 113/4)

ġāyet-i ża‘f (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar.ża‘f) “aşırı derecede zayıf, güçsüz olma” (**FK** 635/4)

ḫavf-ı ża‘f (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Ar.ża‘f) “güçsüzlük, zayıflık korkusu” (**LM** R219b/541)

ḳāṣıd-ı nā-tüvān (< Ar. ḳāṣıd + < Far.-ı + < Far. nā-tüvān) “zayıf, güçsüz ulak/haberci” (**Sİ** R370b/1669, R393a/4050)

ḳavī̆-ża‘f (< Ar.) “çok güçsüz” (**FK** 136/6)

kelālī̆ (< Ar.) “yorgunluk, bıkkınlıkla ilgili” (**FŞ** SF105b/52)

sustaymaġ “gevşeme, yorgun olma” (**Sİ** R360b/646)

ta‘ab (< Ar.) “yorgunluk, zahmet, eziyet” (**FŞ** SF101a/129, SF97b/28, SF66a/102, SF86b/67; **HE** 8b/651, 14a/1150, 20b/1796, 35a/3130, 38b/3464; **Sİ** R384b/3120, R390a/3720, R398a/4536, R405a/5256; **SS** R319a/1334, R323b/1791, R331a/2570, R337a/3251; **BV** 46/6, 213/3, 213/9, 258/9; **FK** 47/5, 48/7, 553/6, 685/37; **GS** 4a-F2/6, 745/1; **NŞ** 40/1, 257/2)

ta‘ablıḳ (< Ar. ta’ab + < Tr. -lıḳ) “yorgunluk, zahmetli, eziyetli” (**FŞ** SF76b/108)

ta‘ab-nāk (< Ar. ta’ab + < Far. nāk) “sıkıntılı, zahmetli, dertli” (**FŞ** SF67a/88)

ta‘absız (< Ar. ta’ab + < Tr. -sız) “zahmetsiz, eziyetsiz” (**Sİ** R385a/3207)

ta‘b (< Ar.) “yorgunluk” (**GS** 683/82; **SS** R325a/1961)

ṭa‘ab (< Ar.) “yorgunluk, zahmet, eziyet” (**BV** 84/4; **Sİ** R407b/5547)

yiŋil “hafif, zayıf, düşkün” (**BV** 375/4, 385/4; **FK** 318/1, 390/7, 672/8; **GS** 379/3; **HE** 20a/1733)

yiŋillik “hafiflik” (**BV** 473/6)

yiŋilrek “daha hafif” (**GS** 314/8, 347/6; **NŞ** 196/6)

2.3.1.30. İnat-İnat Etme ile İlgili Kavramlar

‘inād (< Ar.) “ısrar, inat, ayak direme” (**FK** 121/8; **BV** 147/8; **Sİ** R376b/2320, R379b/2619, R393a/4031, R395b/4297, R406a/5386, R410b/5927)

ḫarūn (< Ar.) “inatçı” (**GS** 363/6)

ḫarūnluḳ (< Far. ḫarūn + < Tr. -luḳ) “huysuzluk, inatçılık” (**FK** 325/1)

ḥazm (< Ar.) “kesin karar, direnme” (**LM** R232b/1869, R232b/1876, R235a/2116; **Sİ** R373b/1975, P465a/6523; **SS** R340a/3530; **FŞ** SF84a/10)

ḫuşūnet (< Ar.) “inatçılık, kabalık, sertlik” (**FK** 641/5)

ibrām (< Ar.) “can sıkacak derecede üstüne düşme, ısrar etme” (**NŞ** 92/7, 394/1; **BV** 68/8)

iddi‘ā (< Ar.) “direnme, kararlı olma” (**GS** 9b-F2/7)

lecāc (< Ar.) “inatçılık” (**BV** 288/7)

niḳār (< Ar.) “kin, inat” (**BV** 223/5)

ṣebāt (< Ar.) “yerinde durma, direnme, kararından vazgeçmeme” (**BV** 595/7; **FK** 92/6, 459/7, 628/8, 665/7; **GS** 77/3, 87/6; **NŞ** 73/9, 286/7, 709/20; **FŞ** SF90a/19; **HE** 6b/477, 37b/3379; **Sİ** R354b/31, R362b/872, R371a/1714, R394a/4142, R416a/6620)

ṣebātî (< Ar. ṣebāt + < Far. ī) “yerinde durma, direnme, kararından vazgeçmeme ile ilgili” (**FŞ** SF91a/107; **GS** 593/2)

Psikolojik Durumlar ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Hâl-Davranış ile İlgili Kavramlar” bölümünde Tr.”, 8 “Far. + Ar.” ve 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 18 Arapça kelime ve 17 isim tamlaması yer almaktadır. “Hâl-Davranış ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Acıma-Üzülme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Farsça, 5 Arapça ve 2 Türkçe kelime; “Dert, Gam, Keder ve Üzüntü ile İlgili Kavramlar” bölümde 60 “Ar. + Far.”, 5 “Far. + Ar.”, 17 “Far. + Tr.”, 10 “Ar. + Tr.” ve 13 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 56 Arapça, 9 Türkçe, 70 Farsça kelime ve 345 isim tamlaması; “Bela-Musibet ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. +Tr.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 2 Farsça kelime ve 42 isim tamlaması; “Dertsiz, Gamsız, Tasasız Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Far. + Ar.”, 2 “Ar. + Tr.”, 3 “Far. + Tr.” , 1 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Ayrılık, Özlem, Hasret ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 8 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 18 Arapça, 1 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 140 isim tamlaması; “Pişmanlık ve Pişman Olmama ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 2 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 4 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Korku, Korkma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 10 Arapça, 4 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; “Gaflet, Dalgınlık, Yanılma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar + Far.” , 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça ve 1 Farsça kelime; “Çare ve Çaresizlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far.”, 5 “Far. + Tr.” , “2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 1 Türkçe ve 11 Arapça kelime; “Endişe, Kaygı ile İlgili

Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 2 "Ar. + Far." , 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 9 Farsça, 9 Türkçe ve 3 isim tamlaması; "Kıskanma, Kıskançlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Arapça, 1 Farsça ve 1 isim tamlaması; "Öfke, Kızma, Kızgınlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." , 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça, 6 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Umut-Ümit ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 8 Farsça, 1 Türkçe, 2 Arapça kelime ve 32 isim tamlaması; "Umutsuzluk-Ümitsizlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça, 5 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; "Utanma-Utanmazlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar.", 7 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 1 Türkçe, 7 Farsça kelime ve 8 isim tamlaması; "Gurur ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Sevinç-Mutluluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 11 "Far. + Tr.", 28 "Ar. + Far.", 7 "Ar. + Tr.", 3 "Far. + Ar.", 3 "Far. + Ar. + Tr." , 5 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 20 Farsça, 17 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 36 isim tamlaması; "Zavallılık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça kelime ve 7 isim tamlaması; "Ağlama, İnleme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Türkçe kelime ve 28 isim tamlaması; "Feryat-Figan ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 6 Farsça, 5 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 38 isim tamlaması; "Delilik-Çılgınlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 10 "Far. + Tr.", 4 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 4 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 25 Farsça, 8 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 30 isim tamlaması; "Sabır-Sabırsızlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 "Ar. + Tr.", 4 "Far. + Ar.", 3 "Far. + Ar. + Tr.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 10 Farsça, 1 Moğolca, 1 Türkçe kelime ve 9 isim tamlaması; "Sakınma-Çekinme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 13 Arapça, 1 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Tiksinme-İğrenme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça, 2 Farsça kelime; "Dikkat-Dikkatli Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." , 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; "Huzur Bulma, Dinlenme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 8 "Far. + Tr.", 4 "Far. + Ar.",

3 “Ar. + Tr.”, 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 14 Farsça, 24 Arapça, 7 Türkçe kelime ve 12 isim tamlaması; “Sersem-Sersemlik, Dağınık-Perişan Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.”, 12 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar. +Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 25 Farsça, 2 Moğolca kelime ve 6 isim tamlaması; “Şaşma-Şaşırma, Hayret Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 21 “Ar. + Tr.”, 5 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 34 Arapça, 3 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 10 isim tamlaması; “Yorgun, Sıkıntılı, Takatsiz Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.”, 2 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 1 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; “İnat-İnat Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça kelime de bu bölümde yer almaktadır.

2.4. Karakter ve İlgili Kavramlar

2.4.1. Mizaç, Huy, Yaratılış ile İlgili Kavramlar

āferīnīş (< Far.) “yaratılış” (**BV** 418/6; **GS** 45/3, 60/4, 354/4, 674/9; **NŞ** 1/4, 199/5, 368/2, 393/2; **FK** 43/4, 409/2, 662/2, 689/283; **FŞ** SF90a/26, SF98a/41; **LM** R215a/67, R215b/129, R217a/272, R231b/1753; **Sİ** R356a/165, R367b/1382, R384a/3109, R392b/3982)

aferīniş-i seh (< Far. aferīniş + < Far. -i < Far. seh) “kusursuz, mükemmel yaratılış” (**BV** 3/3)

aṣl-ı fiṭrat (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. fiṭrat) “yaratılmanın kaynağı” (**Sİ** R356a/174, R417a/6716; **SS** R331b/2660)

āşüfte-mizāc (< Far.) “aşüfte huylu, kötü huylu” (**FK** 689/339)

āşüfte-nihād (< Far.) “kötü huylu” (**FK** 688/41)

bed-ḫū (< Far.) “kötü huylu, huysuz, kötü huy” (**GS** 209/5; **NŞ** 103/7, 391/3)

bed-ḫūy (< Far.)“kötü huylu, huysuz, kötü huy” (**FK** 311/7; **BV** 183/3)

bed-ḫūyluḳ (< Far. bed-ḫūy + < Tr. – luḳ) “kötü huyluluk” (**HE** 3b/197)

bīgāne-ṭab‘ (< Far. bīgāne + < Ar. ṭab‘) “ilgisiz yaratılışlı” (**FK** 302/1)

bī-māye (< Far.) “güçsüz, kötü yaratılışlı” (**LM** R233b/1964; **Sİ** R365b/1138; **SS** R315b/978)

bī-māyeyī (< Far.) “güçsüz, kötü yaratılışlı” (**Sİ** R418b/6874)

cevher-i pāk (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz öz, temiz yaratılış” (**SS** R314a/783)

cibillet (< Ar.) “huy, cibilliyet, yaradılış” (**GS** 4a-F2/1)

cibillī (< Ar.) “yaratılışta olan, tabii” (**GS** 4a-F2/1; **Sİ** R378a/2447)

dāne-ṭab‘ (< Far. dāne + < Ar. ṭab‘) “tane yaratılışlı, tane gibi” (**FK** 302/3)

ehl-i meşreb (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. meşreb) “yaratılış sahibi, huy sahibi” (**FK** 49/6)

elest (< Ar.) “insanların yaratılışının başlangıcı” (**FK** 681/1; **GS** 81/7, 92/7, 682a/1; **NŞ** 76/6, 77/6; **HE** 13b/1127, 24a/2091)

ferḫunde-ḫū (< Far.) “iyi huylu” (**Sİ** R385b/3237)

ferruḫ-nihād (< Far.) “kutlu, uğurlu yaratılış, tabiat” (**Sİ** R364b/1060)

ferrūḫ-sirişt (< Far.) (< Far.) “kutlu, uğurlu yaratılış, tabiat” (**Sİ** R364b/1060)

fıṭrat (< Ar.) “yaratılış, mizaç, huy” (**Sİ** R356a/174, R417a/6716; **SS** R331b/2660)

ġarīzī (< Ar.) “kendiliğinden, yaratılıştan, tabii”(**Sİ** R388b/3575)

gülşen-i ḫulḳ (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ḫulḳ) “huyun gül bahçesi” (**GS** 698/1)

ḫākī-nihād (< Far. ḫākī + < Ar. nihād) “yaratılış toprağı” (**NŞ** 118/4)

ḫaṣlet (< Ar.) “huy, yaratılış, mizaç” (**FK** 127/1; **BV** 660/66, 707/1)

hem-rengliġ (< Far. hem-reng + < Tr. -liġ) “bir renkli, bir huylu” (**NŞ** 478/4)

ḫıṣāl (< Ar.) “hasletler, huylar, tabiatlar” (**FK** 689/207; **GS** 707/1; **BV** 288/2; **Sİ** R388b/3554)

ḫilḳat (< Ar.) “yaratılma, yaratılış” (**FK** 28/8, 412/4, 689/359, 715/1; **GS** 140/5, 320/1, 504/9, 608/5, 683/116; **BV** 38/3, 106/3, 114/3, 116/4, 516/2, 660/58; **FŞ** SF75b/12, SF98a/74, SF98b/107; **HE** 28b/2527, 30a/2666, 36a/3262, 40b/3657; **LM** R215b/125, R216b/206, R234b/2064, R235a/2151; **Sİ** R362a/814, R389a/3584, R404b-61; **SS** R340b/3619)

ḫilḳat-i pāk (< Ar. ḫilḳat + < Far. -i + < Far. pāk) “yaradılışı temiz olan, temiz yaradılışlı” (**BV** 687/1)

ḫilḳat-i zār (< Ar. ḫilḳat + < Far. -i + < Far. zār) “ağlayanın yaratılışı” (**GS** 504/9)

ḫoş-ḫūyluḳ (< Far. ḫoş + < Ar. ḫūy + < Tr. -luḳ) “güzel huylu” (**FK** 522/8)

ḫōş-ṭab‘ (< Far. ḫōş + < Ar. ṭab‘) “huyu güzel” (**Sİ** R421b/7170)

ḫulḳ (< Ar.) “yaratılış, huy” (**FK** 683/8, 689/183, 689/76; **GS** 119/1, 156/9, 657/4, 683/23; **NŞ** 37/4; **BV** 437/4; **HE** 5a/313, 15b/1309, 27b/2454, 34a/3070, 40a/3601; **Sİ** R368a/1395, R390a/3737, R395b/4284, R400a/4751; **SS** R322a/1647, R322b/1651, R329B/2427, R338b/3381)

ḫulḳ-ı ġarībāne (< Ar. ḫulḳ + < Far. -ı + < Ar. ġarīb + < Far. -āne) "garip huy ve davranış" (**FK** 689/393)

ḫulḳ-ı ḫoş (< Ar. ḫulḳ + < Far. -ı + < Far. ḫoş) "güzel huy" (**HE** 15b/1309)

ḫūy (< Far.) "huy" (**GS** 111/8, 124/5, 189/2, 217/5, 406/3, 423/1, 558/6, 579/3; **NŞ** 39/3, 453/3, 561/6, 658/45; **BV** 107/5, 234/9, 263/5, 417/3, 520/6, 548/5, 559/4, 629/4; **FK** 523/4, 527/1, 637/7;; **Sİ** R358a/365, R415a/6376; (**LM** R236b/2283, R239b/2614, R243b/3050)

ḥūr-ḫışāl (< Ar.) "huri huylu, güzel huylu" (**GS** 817/1)

ḥüsn-i ḫulḳ (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ḫulḳ) "güzel huy, iyi karakter" (**SS** R344a/3996)

i'tidāl (< Ar.) "ölçülülük, aşırı gitmeme, yumuşak huyluluk" (**FŞ** SF105b/68; **HE** 18b/1594, 20b/1776; **LM** R228a/1411, R228b/1442; **Sİ** R367b/1354, R367b/1358, R380a/2700, R418a/6814, **SS** R324a/1862, R343b/3944; **GS** 394/5, 578/4, 662/3, 673/3, 673/3; **NŞ** 367/7, 387/6, 423/7, 550/2, 611/4, 643/2; **FK** 57/4, 201/2, 591/2, 611/4, 793/1; **BV** 108/9, 138/9, 342/2, 492/3, 643/7)

i'tidālī (< Ar. i'tidāl + < Far. ī) "ölçülülük, aşırı gitmeme, yumuşak huyluluk ile ilgili" (**GS** 269/5, 679/8)

iskender-āyīn (< Far.) "İskender mizaçlı" (**Sİ** R399a/4657)

ḳāf-ı ḥilm (< Ar. ḳāf + < Far. -ı + < Ar. ḥilm) "yumuşak huyluluğun zirvesi" (**Sİ** R416b/6645)

kāfir-i bed-ḫū (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. bed-ḫūy) "kötü huylu kafir" (**NŞ** 103/7)

kec-ṭāb (< Far. kec + < Ar. ṭāb) "mizacı ters olan" (**HE** 33a/2950)

keyḫusrev-āyīn (< Far.) "Keyhusrev mizaçlı" (**Sİ** R376b/2341)

köhne-nihād (< Far.) "eski, köhne tabiatlı, yaratılışlı" (**SS** R318b/1239, R334b/2948, R344b/4058)

ḳudsī-sirişt (< Ar. ḳudsī + < Far. sirişt) "mukaddes yaradılışlı" (**Sİ** R356b/236)

laṭīf-i sirişt (< Ar. laṭīf + < Far. -i + < Far. sirişt) "hoş, güzel yaratılış, huy, mizaç" (**SS** R343a/3862)

levḥa-i ḫilḳat (< Ar. levḥa + < Far. -i + < Ar. ḫilḳat) "yaradılış levhası" (**FK** 412/4)

luṭf-ı mizāc (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. mizāc) "mizaç güzelliği" (**HE** 26a/2268; **Sİ** R419b/6943)

melek-ḫūluḳ (< Ar.) "melek yaratılışlı" (**GS** 558/7)

melek-nihādī (< Ar. melek + < Far. nihādī) "melek yaradılışlı, huylu" (**LM** R221a/676)

melek-seyr (< Ar) “melek tavırlı” (**Sİ** R387a/3403)

melek-şıfāt (< Ar.) “melek gibi olan, melek benzeri” (**LM** R235a/2153)

meşreb (< Ar.) “yaratılış, huy” (**BV** 602/6; **FK** 49/6, 478/6; **GS** 353/6; **NŞ** 344/6, 415/6, 448/6; **HE** 32a/2884; **Sİ** R417a/6715)

mihr-ḫışāl (< Far.) “güneş huylu, güneşe benzer” (**GS** 820/1)

mizāc (< Ar.) “yaratılış, tabiat, huy” (**FK** 55/4, 250/3; **GS** 11/2, 75/5, 394/5; **NŞ** 306/4, 307/4, 428/6; **BV** 3/2; **FŞ** SF102a/53, SF105b/66, SF105b/70, SF58b/109; **FŞ** SF82b/82; **HE** 26a/2268; **LM** R221b/747, R222a/766, R226a/1196, R231a/1736; **Sİ** R355a/76, R373b/1992, R382a/2860, R406a/5394; **SS** R318b/1245, R320b/1476, R334b/2946, R343b/3952)

mizāc-ı şerīf (< Ar. mizāc + < Far. -ı + < Ar. şerīf) “şerefli yaratılış” (**NŞ** 306/4)

mizācī (< Ar. mizāc + < Far. ī) “yaratılış, tabiat, huy ile ilgili” (**NŞ** 335/2)

mīzān-ı ṭab‘ (< Ar. mīzān + < Far. -ı + < Ar. ṭab‘) “yaratılış terazisi” (**SS** R314a/771)

muḫālif-pīşe (< Ar. muḫālif + < Far. pīşe) “zıt huylu” (**FK** 689/334)

muḫālif-ṭāb‘ (< Ar.) “zıt huylu” (**BV** 718/2)

mülāyemet (< Ar.) “yumuşak huyluluk” (**FK** 582/6; **GS** 11a-F2/7, 698; **NŞ** 663, 692/3; **SS** R318b/1250, R324b/1880)

mülāyim (< Ar.) “yumuşak huylu, uygun” (**FK** 114/9, 410/2, 689/62, 729; **GS** 5a-F2/19, 13/5, 278/7; **NŞ** 395/2, 658/43; **BV** 48/2, 60/4, 369/3; **FŞ** SF100b/56, SF85a/33; **Sİ** R390b/3777, R396b/4392, R396b/4419; **SS** R309b/342, R317b/1151, R334a/2904; **LM** R241b/2822)

mülāyimraḳ (< Ar. mülāyim + < Tr. -raḳ) “daha yumuşak huylu, daha uygun” (**FK** 672/5)

naḫl- ı ṭab‘ (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ṭab‘) “ince fikirli, nazik yaratılışlı” (**FK** 116/6)

nāzük-ṭāb‘ (< Far. nāzük + < Ar. ṭāb‘) “ince yaradılışlı, kibar, zarif” (**FK** 689/432)

nihād (< Far.) “huy, yaradılış” (**FŞ** SF95b/109; **HE** 10b/831; **Sİ** R415b/6446, R421b/7167; **SS** R310a/385, R317b/1180, R332b/2768, R327b/2193, R328b/2340)

nūr-ı sirişt (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. sirişt) “nur yaratılışlı, nur mizaçlı” (**HE** 4b/286)

pākīze-sirişt (< Far.) “saf tabiatlı, temiz yaratılışlı” (**HE** 32a/2852)

pāk-ṭab‘ (< Far. pāk + < Ar. ṭab‘) “temiz yaratılışlı, temiz huylu” (**Sİ** R397b/4514)

pest-nihād (< Far.) “alçak yaratılışlı, alçak” (**GS** 731/1)

pīl-nihādī (< Far.) “fil yaratılışlı, fil gibi” (**GS** 136/6)

pīl-peyker (< Far.) “iri yapılı, heybetli” (**Sİ** R406a/5365)

ṣāfī-ṭab‘ (< Ar.) “saf yaratılışlı” (**FK** 193/5)

sirişt (< Far.) “yaradılış, tabiat” (**FŞ** SF68a/99, SF71b/20, SF95b/100; **HE** 4b/286, 25b/2222; **LM** R216b/206, R220a/561; **Sİ** R418b/6861; **SS** R308a/186, R311b/523, R317a/1085, R343a/3862)

şemāyil (< Ar.) “huylar, tabiatlar” (**BV** 379/1, 691/1; **GS** 396/4; **NŞ** 122/3; **FŞ** SF57b/24, SF60b/38, SF65a/4, SF74b/77, SF93b/35; **SS** R317b/1149)

şīme (< Ar.) “huy, âdet, tabiat” (**Sİ** R363a/909, R397a-49)

tab‘ (< Ar.) “tabiat, huy, yaratılış” (**LM** R221b/743; **NŞ** 667/4; **BV** 715/1)

tabī‘at (< Ar.) “huy, yaratılış” (**FK** 457/6; **Sİ** R385b/3221, R388b/3578, R388b/3579)

tıbā‘ (< Ar.) “tabiatlar, yaradılışlar” (**BV** 3/2)

tünd-ḫū (< Far.) “sert tabiatlı, sert mizaçlı, huysuz” (**NŞ** 509/1; **Sİ** R368a/1441, R372b/1894)

tünd-ḫūy (< Far.) “titiz” (**FK** 487/2, 644/6; **NŞ** 511/5; **Sİ** R372b/1882)

tündlıḳ (< Far. tünd + < Tr. -lıḳ) “sertlik, haşinlik, sert mizaçlı” (**GS** 346/3)

tündluġ (< Far. tünd + < Tr. -luġ) “sertlik, haşinlik, sert mizaçlı” (**BV** 128/2, 669/2)

tündluḳ (< Far. tünd + < Tr. -luḳ) “sertlik, haşinlik, sert mizaçlı” (**FŞ** SF51b/45)

tündraḳ (< Far. tünd + < Tr. -raḳ) “daha sert, daha haşin, daha sert mizaçlı” (**FŞ** SF49b/34, SF83b/87)

ṭab‘ (< Ar.) “tabiat, huy, yaradılış” (**BV** 58/9, 107/3, 213/4, 305/4, 434/6, 493/5; **FK** 28/8, 116/6, 202/7, 302/9, 636/7, 689/99; **GS** 133/3, 263/2, 315/6, 318/7, 406/2, 453/9; **NŞ** 159/9, 412/3, 620/7; **FŞ** SF105a/11, SF51a/87, SF59a/39, SF70b/28, SF80b/73; **HE** 4b/268, 8b/630, 11a/878, 30b/2718, 33a/2953; **LM** R217a/309, R221b/749, R224b/1052, R234a/2044; **Sİ** R354b/29, R364b/1064, R381a/2761, R390a/3692; **SS** R308a/193, R318a/1229, R329B/2429, R341b/3737, R352b/4894)

ṭab‘- ı pāk (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz yaratılışlı” (**GS** 263/2)

ṭab‘-ı cibillī (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Ar. cibillī) “yaratılış huylu” (**GS** 4a-F2/1)

ṭab‘-ı dānişver (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Far. dānişver) “bilgin, âlim tabiatlı, yaratılışlı” (**Sİ** R364a/981, R401a/4850)

ṭab‘-ı dür-efşān (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. dürr + < Far. efşān) “inci, cevher saçan tabiat, yaratılış” (**Sİ** R420a/7000)

ṭab‘-ı ġam-nāk (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli, hüzünlü yaratılışlı” (**FK** 680/8)

ṭab‘-ı ḫurde-dān (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Far. ḫurde-dān) “nükteleri ve incelikleri anlayan mizaç, huy” (**FŞ** SF105a/11)

ṭab‘-ı laṭīf (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. laṭīf) “nazik yaratılışlı” (**GS** 11b-F2/14)

ṭab‘-ı mevzūn (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. mevzūn) “ölçülü, itidalli yaratılış” (**BV** 416/7)

ṭab‘-ı nā-mevzūn (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Far. nā + < Ar. mevzūn) “ölçüsüz yaratılışlı” (**GS** 651/9)

ṭab‘-ı pāk (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz kabiliyetli, yaratılışlı” (**BV** 134/3; **FŞ** SF80b/73; **SS** R353a/4954; **FK** 202/7)

ṭab‘-ı rūşen (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Far. rūşen) “parlak, aydınlık yaratılış, fıtrat” (**FŞ** SF80b/74)

ṭab‘-ı ṣāf (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣāf) “saf/temiz yaratılış” (**LM** R224b/1052)

ṭab‘-ı ṣāfī (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) “saf/temiz yaratılış” (**BV** 729/5)

ṭab‘-ı selīm (< Ar. ṭab‘ + < Far. -ı + < Ar. selīm) “temiz yaratılış, güzel huy” (**FK** 689/85; **Sİ** R384a/3094, R392b/3995, R418b/6859)

ṭab‘ī (< Ar. ṭab‘ + < Far. ī) “tabiat, huy, yaradılış ile ilgili” (**BV** 660/54)

ṭab‘-keş (< Ar. ṭab‘ + < Far. keş) “narin, hoş tabiatlı” (**HE** 43a/3896)

ṭabāyi‘ (< Ar.) “tabiatlar, yaradılışlar” (**LM** R241b/2834; **Sİ** R402b/5035)

ṭabī‘at (< Ar.) “huy, yaratılış” (**FŞ** SF59b/66, SF82a/43; **LM** R221b/760, R221b/761, R222a/763, R222a/764, R226a/1196; **Sİ** R358a/365, R383a/2978, R388b/3574, R396b/4424, R402b/5033; **GS** 3b-F2/6, 3b-F2/7, 521/7; **NŞ** 330/7; **BV** 660/35)

ṭarīḳ-ı ḥilm (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥilm) “ağırbaşlılık, yumuşak huyluluk yolu” (**BV** 43/3)

ṭıbā‘ (< Ar.) “tabiatlar, yaradılışlar” (**Sİ** R381b/2819, R401a/4881)

ṭıfl-ṭab‘ (< Ar.) “çocuk mizaçlı, yaratılışlı” (**SS** R351a/4723)

ṭıynet (< Ar.) “yaratılış, mizaç, maya” (**FŞ** SF54a/80; **LM** R247a/3381; **Sİ** R395b/4316, R405a/5271)

ṭıynet-ı pākī (< Ar. ṭıynet + < Far. -ı + < Far. pākī) “temiz fıtrat, yaradılış” (**FŞ** SF54a/80)

ṭiynet (< Ar.) “yaradılış, huy, tabiat” (**FŞ** SF98a/74; **NŞ** 141/3)

vaḥşī-āyīn (< Ar. vaḥşī + < Far. āyīn) “vahşi mizaçlı” (**Sİ** R407a/5469)

za‘īf-mizāc (< Ar.) “zayıf mizaçlı” (**NŞ** 92/5)

ẓālim-i tünd-ḫū (< Ar. ẓālim + < Far. -i + < Far. tünd-ḫū) “sert tabiatlı, sert mizaçlı, huysuz zalim” (**Sİ** R368a/1441)

ẓulm-pīşe (< Ar. ẓulm + < Far. pīşe) “eziyeti huy edinmiş” (**FŞ** SF93b/48)

2.4.2. Cimri ve İlgili Kavramlar

bahil (< Ar.) “hasis, cimri” (**FŞ** SF104b/157, SF98a/32, SF98a/39, SF98a/51; **Sİ** R405b/5307, R413a/6190; **FK** 389/4, 686/42, 753/1; **GS** 403/3; **NŞ** 335/2, 379/4)

bahillıḳ (< Ar.) “cimrilik” (**FŞ** SF103a/139)

bahillik (< Ar.) “cimrilik” (**FŞ** SF63b/8, SF73a/46, SF98b/81)

buḫl (< Ar.) “cimrilik, pintilik” (**HE** 18b, 18b/1572, 19a/1642; **Sİ** R360a/576, R400b/4793; **BV** 669/2; **FK** 689/276; **GS** 683/77, 710; **NŞ** 16/6, 321/3, 426/6, 652/21)

ḫasīs (< Ar.) “cimri, pinti, değersiz, insanı küçülten” (**HE** 2a/62, 18b/1573, 32a/2847)

imsāk (< Ar.) “cimrilik” (**FK** 256/8; **GS** 455/7; **NŞ** 652/23; **Sİ** R400b/4796)

leyīm (< Ar.) “alçak, aşağılık, cimri” (**Sİ** R365a/1119)

nā-kes (< Far.) “alçak, cimri, pinti; ” (**LM** R238b/2508; **NŞ** 206/4, 549/7, 701/1)

sifle (< Ar.) “alçak, adi, cimri, terbiyesiz” (**BV** 107/6; **FK** 711, 711/1; **NŞ** 368/6; **HE** 30a/2662)

2.4.3. Bencil-Kibirli ile İlgili Kavramlar

‘aḳl-ı ḫod-bīn (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Far. ḫod-bīn) “bencil” (**FK** 19/6)

‘ucb (< Ar.) “kendini beğenmişlik” (**BV** 276/3; **FK** 301/3, 327/8, 372/8; **GS** 201/7, 287/2, 381/7, 487/6, 581/7; **NŞ** 289/7, 341/6, 454/6; **HE** 34a/3037)

bī-ḫod-bīn (< Far.) “kendini beğenmeme, bencil olmama” (**NŞ** 77/3)

enāniyet (< Ar.) “bencillik, kendini beğenme” (**GS** 688, 724; **HE** 5a/345, 34b/3089)

gerden-firāz (< Far.) “boyun kaldıran, başı yukarıda, kibirli, gururlu (kimse)” (**Sİ** R391a/3841)

ġırra (< Ar.) “gururlu, kibirli” (**NŞ** 258/6)

ġırre (< Ar.) “gururlu, kibirli” (**FK** 22/7, 449/7; **NŞ** 658/52)

ġurūr (< Ar.) “gurur, kendini beğenmişlik” (**FK** 671/8, 672/7; **GS** 92/5, 207/6, 297/4, 721/1; **NŞ** 37/4, 142/7, 673/3; **BV** 198/7, 570/6; **FŞ** SF88a/111; **HE** 32b/2907; **Sİ** R359a/508, R368b/1447, R371a/1727, R373a/1912, R388a/3496; **SS** R351b/4787)

ġurūr-ı cehl (< Ar. ġurūr + < Far. -ı + < Ar. cehl) “cahilliğin verdiği gurur/kibir” (**FK** 672/7)

ġurūr-ı nefs-i ser-keş (< Ar. ġurūr + < Far. -ı + < Ar. nefs + < Far. -i + < Far. ser-keş) “inatçı nefsin gururu/kibiri” (**NŞ** 673/3)

ḫod-bīn (< Far.) “kendini beğenmiş, bencil” (**FK** 19/6, 533/6; **GS** 557/6, 655/4; **NŞ** 391/4, 682/6)

ḫod-bīnlıġ (< Far. ḫod-bīn + < Tr. -lıġ) “kendini beğenmişlik, bencil” (**FK** 681/22; **GS** 682c/2)

ḫod-fürūş (< Far.) “kendini öven, övüngen” (**FK** 115/5; **BV** 242/7)

ḫod-ġam (< Far.) “kendini beğenmiş, bencil” (**NŞ** 486/1, 26/1)

ḫod-kām (< Far.) “kendini beğenmiş, bencil” (**GS** 88/3; **NŞ** 252/8; **BV** 335/4; **LM** R224b/1062)

ḫod-kāme (< Far.) “kendini beğenmiş, bencil” (**GS** 866/1; **BV** 531/5)

ḫōd-kāmlıġ (< Far. ḫōd-kām + < Tr. -lıġ) “kendini beğenmişlik, bencillik” (**FŞ** SF81b/17)

ḫod-perest (< Far.) “kendini beğenmiş” (**FK** 482/10; **NŞ** 77/3)

kāfir-i ḫod-kām (< Ar. kāfir + < Far.-i+ < Far. ḫod-kām) “kendini beğenmiş kafir” (**BV** 187/2, 470/1)

mütekebbir (< Ar.) “kibirli, kibirlenen, büyüklenen” (**HE** 20a/1733; **NŞ** 663)

per-i pindār (< Far. per + < Far. -i+ < Far. pindār) “büyüklenme, kibir kanadı” (**BV** 16/6)

ser-ferāz (< Far.) “başını yukarı kaldıran, benzerinden üstün olan, şerefli, kibirli” (**SS** R332b/2723, R338a/3358, R347a/4276, R352a/4809)

ser-firāz (< Far.) “başını yukarı kaldıran, benzerinden üstün olan, şerefli, kibirli” (**FŞ** SF51b/12; **HE** 15a/1268, 15b/1313, 26a/2270, 33b/3022; **LM** R233a/1954, R247b/3469; **Sİ** R363a/885, R366b/1235, R389a/3598, R391b/3892; **BV** 194/6; **FK** 3/2, 263/3, 359/6, 575/4)

şūḫ-ı ḫod-kām (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. ḫod-kām) “bencil sevgili” (**GS** 88/3)

ta‘aẓẓum (< Ar.) “büyüklenme, kibirlenme” (**FK** 354/6; **GS** 51/6)

tefer‘un (< Ar.) “firavunlaşma; aşırı derecede kibirlenme” (**HE** 28a/2477, 34a/3036)

tekebbür (< Ar.) “kibirlenme, büyüklük taslama” (**BV** 154/6; **GS** 136/6, 489/7; **HE** 34b/3101)

2.4.4. Acizlik-Güçsüzlük-Zayıflık ile İlgili Kavramlar

‘āciz (< Ar.) “aciz, güçsüz” (**FK** 61/6, 221/1, 294/3, 354/6, 483/7, 544/5, 688/108; **BV** 2/5, 93/4, 132/4, 205/7, 316/5, 509/2, 603/4; **GS** 25/8, 333/2, 371/5, 447/2, 475/6, 497/3, 593/3; **NŞ** 80/3, 105/2, 143/4, 442/1, 558/3, 667/4; **FŞ** SF100b/79, SF90b/41, SF54a/54, SF61b/37; **HE** 15b/1306, 22b/1956, 23a/2014, 31a/2756, 34b/3102; **LM** R215a/79,

R221b/737, R226a/1207, R238a/2447; **Sİ** R368a/1420, R383b/3030, R385b/3248, R393b/4084; **SS** R307b/104, R309b/315, R320b/1486, R334b/2944)

‘ācizlıġ (< Ar. ‘āciz + < Tr. -lıġ) “acizlik” (**BV** 7/8, 618/2)

‘ācizlıḳ (< Ar. ‘āciz + < Tr. -lıḳ) “acizlik” (**FK** 325/1)

‘ācizlik (< Ar. ‘āciz + < Tr. -lik) “acizlik” (**NŞ** 193/8)

‘ācizraḳ (< Ar. ‘āciz + < Tr. -raḳ) “daha çok güçsüz, beceriksiz” (**GS** 579/3)

‘acz (< Ar.) “güçsüzlük, beceriksizlik” (**GS** 9a-F2/20, 31/2, 65/9, 189/1, 333/7, 444/3; **NŞ** 3/6, 288/6, 304/5, 322/1; **BV** 81/8, 99/6, 205/3, 498/1, 582/2, 667; **FK** 200/1, 270/5, 363/7; **FŞ** SF100b/59, SF95a/69, SF46b/14, SF57a/82; **HE** 7a/490, 13a, 18a/1541, 27b/2430, 31b/2812, 32b/2888; **LM** R215a/81, R229a/1491, R231a/1714, R233b/1965; **Sİ** R356a/177, R371a/1733, R387a/3379, R390a/3708; **SS** R321b/1570, R329a/2365, R332b/2761, R339a/3459)

aruḳ “zayıf” (**BV** 321/5, 322/9)

bī-tāḳāt (< Far. bī + < Ar. tāḳāt) “güçsüz, takatsiz, perişan” (**FK** 213/4; **Sİ** R403a-60; **SS** R343a/3878)

bī-ṭāḳatlıḳ (< Far. bī + < Ar. ṭāḳat + < Tr. lıḳ) “takatsizlik, güçsüzlük” (**FŞ** SF70a/88)

ġarīb-ı nā-tüvān (< Ar. ġarīb + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “güçsüz, kimsesiz garip kimse; zavallı âşık” (**FŞ** SF94b/17)

ġarīb-i nā-tüvān (< Ar. ġarīb + < Far. -i + < Far. nā-tüvān) “güçsüz, kimsesiz, garip kişi; zavallı âşık” (**NŞ** 25/4)

ġarḳa-ı baḥr-ı ‘acz (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘acz) “acizlik, çaresizlik denizinde batma/boğulma” (**Sİ** R419b/6960)

ḥaste-yi nā-tüvān (< Far. ḥaste + < Far. -yi + < Far. nā-tüvān) “zayıf, güçsüz, çaresiz hasta/aşık” (**LM** R227b/1340)

ḫavf-ı ża‘f (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Ar.ża‘f) “güçsüzlük, zayıflık korkusu” (**LM** R219b/541)

ḫırmen-i ‘acz (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Ar.‘acz) “acizlik harmanı” (**NŞ** 3/6)

iẓhār-ı ‘acz (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. ‘acz) “acizlik gösterme” (**GS** 4/4, 6/6; **SS** R339a/3459)

kemīne (< Far.) “noksan, eksik, aciz, güçsüz” (**GS** 497/7; **BV** 321/8; **Sİ** R376b/2301; **SS** R331b/2635)

kemterīn (< Far.) “daha aciz, pek aciz” (**GS** 595/4; **Sİ** R393a/4041)

zebūn (< Far.) “zayıf, güçsüz” (**BV** 2/5, 59/11, 296/5, 410/3; **FK** 43/8, 121/8, 288/4, 385/6, 501/6, 689/154; **GS** 29/7, 115/7, 224/4, 299/8, 395/4, 482/1; **NŞ** 27/4, 139/5, 469/3; **FŞ** SF46a/32, SF54a/73, SF61b/13, SF88a/105; **HE** 10b/828, 14a/1177, 16a/1336, 19a/1617, 28a/2470; **LM** R241b/2794; **Sİ** R360b/658, R372b/1886, R375b/2182, R386a/3269; **SS** R323a/1745, R346a/4172, R350a/4638, R350a/4638)

zebūnī (< Far.) “zayıflık, güçsüzlük” (**FŞ** SF87b/48, SF89a/45; **LM** R217a/311)

zebūn-küşlük (< Far. zebūn-küş + < Tr. -lük) “zayıfı ezen, zayıfa gücü yeten, zayıfı ezen” (**Sİ** R395a/4264)

zebūnluġ (< Far. zebūn + < Tr. -luġ) “güçsüzlük, zayıflık” (**GS** 271/3, 376/6, 577/2)

zebūnluḳ (< Far. zebūn + < Tr. -luḳ) “güçsüzlük, zayıflık” (**BV** 667; **FK** 325/1; **GS** 579/7; **FŞ** SF83b/94, SF85a/11; **HE** 31b/2812; **LM** R232b/1904)

zebūnraḳ (< Far. zebūn + < Tr. -raḳ) “daha güçsüz, daha zayıf” (**LM** R226a/1208, R228b/1466; **NŞ** 193/8)

zebūn-veş (< Far.) “güçsüz, zayıf gibi” (**FŞ** SF94a/85)

ẕerre-i bī-tāblıġ (< Ar. ẕerre + < Far. -i + < Far. bī-tāb + < Tr. -lıġ) “güçsüzlük zerresi” (**GS** 154/5)

2.4.5. Alçak-Alçaklık, Aşağılık-Hakirlik ile İlgili Kavramlar

aḫḳar (< Ar.) “pek hakir olan, çok hakir olan” (**FK** 662/2)

cetūt (< Far.) “çingeneler, alçaklar” (**FK** 90/7)

dūn (< Ar.) “aşağı, aşağılık; alçak” (**FŞ** SF68a/67, SF99b/182; **HE** 28a/2470, 30a/2672, 32a/2847, 34b/3097; **Sİ** R365a/1132, R392b/3991, R400a/4747, R400b/4816; **SS** R314a/784, R336a/3144, R336a/3150; **FK** 193/7, 222/7, 454/6, 461/6, 636/6, 641/5; **BV** 24/6, 223/7; **GS** 22/5, 109/3, 348/9, 398/3, 479/7, 491/1; **NŞ** 80/4, 124/7, 128/6, 333/6, 394/5, 440/6)

dūnī (< Ar. dūn + < Far. ī) “aşağı, aşağılık, alçaklık ile ilgili” (**FŞ** SF87b/48)

dūnlıġ (< Ar. dūn + < Tr. -lıġ) “aşağılık, alçaklık” (**HE** 27b/2457)

dūnluḳ (< Ar. dūn + < Tr. -luḳ) “aşağılık, alçaklık” (FK 325/4)

ehl-i meẕellet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. meẕellet) “hor ve hakir görünen kimseler” (**NŞ** 10/8)

ḫār-ı meẕellet (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. meẕellet) “alçalma dikeni/alçaklık dikeni” (**FŞ** SF76b/98)

hevān (< Ar.) “horluk, aşağılık; alçaklık” (**NŞ** 445/6; **BV** 503/6; **Sİ** R417a/6699)

ḫıyānet (< Ar.) “hainlik” (**FK** 27/6; **HE** 28b/2537; **SS** R326b/2119, R327a/2184, R328b/2334, R328b/2348)

iẕlāl (< Ar.) “hakir görme, küçük görme, alçaltma” (**NŞ** 159/7)

le’im (< Ar.) “alçak, aşağılık” (**LM** R244a/3070; **HE** 17b/1498; **Sİ** R365b/1138; **GS** 708/1)

muḥanneṣ-veş (< Ar. muḥanneṣ + < Far. veş) “hain, kalleş, alçak gibi” (**HE** 34a)

nā-merd (< Far.) “mert olmayan, alçak, korkak” (**HE** 34a, 35a/3139)

pestlıġ (< Far. pest + < Tr. -lıġ) “alçaklık” (**FK** 689/190; **HE** 7a/532; **LM** R215a-2; **SS** R310b/412, R310b/413)

pestlik (< Far. pest + < Tr. -lik) “alçaklık” (**FK** 701; **HE** 21a/1802)

pestraḳ (< Far. pest + < Tr. -raḳ) “çok alçak, alçalma” (**GS** 37/7; **NŞ** 389/5; **Sİ** R373b/2003)

süfle (< Ar.) “alçak” (**GS** 496/6)

süflī (< Ar.) “adi, bayağı” (**FŞ** SF71b/17, SF72a/79; **HE** 11a/862)

süflī-nihād (< Ar. süflī + < Far. nihād) “adi, bayağı yaradılışlı” (**HE** 11b/939)

ẕelīl (< Ar.) “alçak, aşağılık, hakir” (**BV** 268/6, 374/7; **FK** 274/9, 686/6, 753/1; **GS** 403/5; **NŞ** 159/7, 213/7; **HE** 17b/1480, 28a/2480, 32a/2857, 32b/2892; **LM** R244b/3137; **Sİ** R385a/3175, R395a/4266, R395b/4283, P455a/5608, R415b/6458)

ẕelīle (< Ar.) “alçak, aşağılık, hakir” (**Sİ** P465a/6538)

ẕelīlī (< Ar. ẕelīl + < Far. ī) “zelillik, alçaklık” (**NŞ** 492/4)

ẕillet (< Ar.) “hakirlik, alçaklık” (**BV** 660/85; **FK** 233/5)

2.4.6. Açgözlülük, Tamahkarlık ile İlgili Kavramlar

āz (< Far.) “açgözlülük, hırs, tamah” (**FK** 690/5; **HE** 19b/1680, 22b/1950)

cürü “açgözlü” (**HE** 28b/2546)

ḫām-ṭama‘ (< Far. ḫām + < Ar. ṭama‘) “yersiz doymazlık, açgözlülük” (**BV** 612/5; **SS** R345a/4094)

istiġnā (< Ar.) “aza kanaat etme” (**GS** 18/7, 65/9; **BV** 53/8, 124/1, 267/6; **FK** 552/8)

tama‘ (< Ar.) “tamah, doymazlık, çok isteme” (**GS** 854/1; **BV** 236/1, 344/3)

terḳ-i ṭama‘ (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ṭama‘) “aç gözlülüğü terk etme” (**HE** 19b/1660; **BV** 702/2)

ṭama‘ (< Ar.) “tamah, doymazlık, çok isteme” (**BV** 8/9, 59/4, 187/7, 233/3, 332/4, 435/2; **FK** 41/1, 191/6, 260/2, 377/4, 444/7; **GS** 36/2, 123/5, 233/6, 300/1, 420/7, 521/5; **NŞ** 26/3, 112/4, 294/1, 366/6, 402/3; **HE** 4a/235, 40a/3626, 42b/3853, 16b/1371, 19a/1623; **FŞ** SF106b/59, SF97a/41, SF57a/85, SF60a/119; **LM** R221a/700, R226b/1300, R237a/2358; **Sİ** R360a/598, R363a/896, R370b/1662, R377b/2435; **SS** R318b/1240, R319a/1287, R320b/1484, R345a/4094)

ṭama‘-ı ḫām (< Ar. ṭama‘ + < Far. -ı + < Far. ḫām) “boş tamah” (**HE** 16b/1371; **NŞ** 26/3, 659)

ṭama‘-ı māl (< Ar. ṭama‘ + < Far. -ı + < Ar. māl) “dünya malına tamah etme” (**HE** 19a/1623)

ṭama‘-kār (< Ar. ṭama‘ + < Far. kār) “tamahkar, aç gözlü” (**NŞ** 626/6, 655/29; **FK** 127/3)

ṭama‘kārlıḳ (< Ar. ṭama‘ + < Far. kār + < Tr. -lıḳ) “tamahkarlık, aç gözlülük” (**HE** 22a/1918)

ṭama‘sız (< Ar. ṭama‘ + < Tr. -sız) “doymak bilmeyen, açgözlü olmayan” (**BV** 702/1)

ṭāmi‘ (< Ar.) “doymayan, çok isteyen” (**BV** 288/2; **HE** 21a, 21a/1826, 22a; **Sİ** R412a/6061)

ṭāmi‘a (< Ar.) “aç gözlü” (**HE** 19a/1606, 22a/1933)

ṭāmi‘-i cihān-gerd (< Ar. ṭāmi‘ + < Far. -i + < Far. cihān-gerd) “seyyah tamahkar” (**HE** 22a)

2.4.7. Tembellik, Sakinlik, Gevşeklik ile İlgili Kavramlar

‘āṭıl (< Ar.) “boş, faydasız, tembel, üşengeç” (**NŞ** 657/65; **Sİ** R357b-5)

bī̈gāne-vār (< Far.) “ilgisiz gibi, dünya ile ilgisini kesmiş gibi” (**HE** 10a/774)

bī̈gāne-veş (< Far.) “ilgisiz gibi, dünya ile ilgisini kesmiş gibi” (**FK** 516/5, 600/4; **BV** 134/6, 362/2, 421/2; **GS** 418/2; **NŞ** 192/5, 396/1, 519/3)

ḥilm (< Ar.) “yumuşak huyluluk, durgunluk, yavaşlık” (**FŞ** SF68a/69, SF91a/105, SF98a/42; **HE** 15b/1310, 36a/3260, 40b/3659; **Sİ** R354b/38, R370a/1642, R416b/6645; **GS** 700/1; **BV** 43/3; **FŞ** SF79a/28)

kesālet (< Ar.) “tembellik, uyuşukluk, üşenme” (**Sİ** R358a/365)

levend (< Ar.) “tembel, ayyaş, zampara, kabadayı” (**BV** 254/9; **HE** 34a/3066; **Sİ** R358a/368)

sustluḳ (< Far. sust + < Tr. -luḳ) “gevşeklik, tembellik” (**SS** R319b/1381)

süst (< Far.) “gevşek” (**FK** 326/7, 474/3, 643/3; **GS** 570/9, 617/1; **FŞ** SF100a/53, SF106b/44; **HE** 8b/627, 17a/1424, 33b/3025, 41b/3756; **LM** R226a/1209, R228a/1420, R232b/1883; **Sİ** R362a/790, R365a/1088, R382b/2943, R388b/3577; **SS** R333a/2779, R336a/3141, R351a/4716, R352b/4894)

süst-himmetlıġ (< Far. süst + < Ar. himmet + < Tr. -lıġ) “savsaklama, ağırdan alan” (**BV** 69/10)

süstluḳ (< Far. süst + < Tr. -luḳ) “gevşeklik, tembellik” (FK 326/7)

tekāsül (< Ar.) “üşenme, tembellik, ilgisizlik” (**GS** 10a-F2/12)

tenbel (< Far.) “üşengeç, gevşek, ağır davranan” (**FK** 689/422; **Sİ** R358a/368)

yavaş “yavaş, hafif, sakin” (**FK** 198/2; **NŞ** 250/7)

2.4.8. Güler Yüz, Tatlılık, Yumuşaklık ile İlgili Kavramlar

‘uẓūbet (< Ar.) “hoşluk, şirinlik, tatlılık” (**GS** 118/7)

cāẕib (< Ar.) “cezbeden, çeken, sevimli” (**LM** R247a/3423; **Sİ** R384a/3095; **NŞ** 119/6)

cāẕibe (< Ar.) “çekicilik, sevimlilik” (**HE** 33b/3000)

gāzir (< Ar.) “yumuşak, mülayim, tatlı, nazik” (**SS** R344b/4046)

germ-rū (< Far.) “cana yakın, yumuşak yüzlü” (**FK** 689/327; **GS** 18/6, 177/8; **NŞ** 310/6, 329/6, 465/6; **BV** 653/7)

ḥalāvet (< Ar.) “tatlılık, şirinlik” (**HE** 8a/585, 21b/1853; **LM** R231a/1750; **Sİ** R386a/3305; **NŞ** 131/1, 131/5; **BV** 76/2, 264/1, 290/2)

ḫoş-gūy (< Far.) “tatlı dilli, dili tatlı” (**GS** 180/7)

ḫoş-lehçe (< Far. ḫoş + < Ar. lehçe) “tatlı dil” (**FK** 27/2)

ḫoşluġ (< Far. ḫoş + < Tr. -luġ) “hoşluk” (**FK** 683/41; **GS** 109/1, 555/4, 589/3; **NŞ** 523/7; **BV** 544/7; **HE** 30b/2715; **Sİ** R402a-57)

ḫoş-ṭāb‘ (< Far. ḫōş + < Ar. ṭab’) “huyu güzel, güzel huylu” (**GS** 4b-F2/8; **LM** R249a/3598)

letāfet (< Ar.) “latiflik, hoşluk” (**FK** 2/3, 373/1, 437/3, 591/2, 149/3, 292/1; **BV** 161/5, 184/2, 252/1, 346/1, 460/6, 513/3, 516/1; **GS** 229/4, 318/2, 396/4, 454/5, 492/2, 610/1; **NŞ** 103/5, 172/2, 306/2, 386/1, 456/4, 496/5; **LM** R222a/784, R221a-11, R233a/1910, R228a/1409; **Sİ** R362a/817; **FŞ** SF101a/133, SF48b/40, SF52b/27, SF57b/19; **HE** 8a/604, 11b/943, 26a/2269, 30a/2687, 36a/3213; **Sİ** R358b/436, R382a/2883, R389b/3657, R398b/4590; **SS** R307b/144, R309a/299, R311b/533, R342b/3843)

letāfet-āmīz (< Ar. leṭāfet + < Far. āmīz) “hoşluk karışmış, hoş” (**GS** 11a-F2/21)

letāfet-i maḥż (< Ar. leṭāfet + < Far. -i + < Ar. maḥż) “halis, katıksız latiflik/hoşluk” (**SS** R342b/3843)

letāfet-şi‘ār (< Ar.) “hoşluk sahibi” (**GS** 5b-F2/10)

līnet (< Ar) “yumuşaklık” (**BV** 660/51)

melīḥ (< Ar.) “güzel, sevimli” (**FK** 109/1, 223/1; **GS** 105/1, 279/7, 733/1; **NŞ** 103/1, 522/1; **BV** 101/3)

mültefīd (< Ar.) “iltifat eden, güler yüz gösteren, ehemmiyet veren” (**FK** 121/7)

mültefit (< Ar.) “iltifat eden, güler yüz gösteren, ehemmiyet veren” (**FK** 141/1, 253/3; **GS** 75/6, 562/2, 713/3; **NŞ** 52/5, 81/1, 231/3, 353/5, 461/9, 615/2, 628/4; **BV** 184/4, 500/5; **LM** R217a/335; **Sİ** R420b/7068; **SS** R346a/4191)

mütebessim (< Ar.) “gülümseyen, gülen” (**SS** R344b/4022)

nā-mültefit (< Far. nā + < Ar. mültefit) “güler yüz göstermeyen, hoş davranmayan” (**FK** 509/2)

nerm (< Far.) “yumuşak” (**FŞ** SF77b/52; **Sİ** R389b/3642; **NŞ** 301/3)

nerm-rūy (< Far.) “yumuşak yüzlü” (**Sİ** R372b/1882)

nevāziş (< Far.) “okşama, gönül alma, iltifat” (**FŞ** SF106b/60, SF79a/21, SF79a/26, SF86a/25; **LM** R239a/2571; **Sİ** R407a/5470, R411a/5961, R415b-80; **SS** R320b/1490, R345a/4080; **BV** 169/7)

raḳīb-i tīre-manẓar (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. tīre + Ar. manẓar) “kara yüzlü rakip” (**GS** 25/2)

raṭb (< Ar.) “yumuşak” (**FŞ** SF70b/60; **Sİ** R381b/2821, R381b/2823, R402b/5039, R403a/5041; **BV** 660/17)

rıfḳ (< Ar.) “yumuşaklık, tatlılık” (**FŞ** SF95a/54; **HE** 41b/3762; **Sİ** R371b/1781, R372a/1863, R376a/2277, R389b/3680, R421a/7139; **SS** R332b/2760; **NŞ** 680, 680/5)

sürḫ-rū (< Far.) “kızarmış, mahcup yüz” (**BV** 291/6; **NŞ** 370/7; **HE** 34a; **LM** R245a/3211)

şeker-bār (< Far.) “etrafa şeker saçarcasına tatlı” (**FK** 646/2; **GS** 504/4)

şeker-bārlıġ (< Far. şeker-bār + < Tr. -lıġ) “etrafa şeker saçarcasına tatlılık” (**SS** R310b-7)

şekker-bār (< Far.) “etrafa şeker saçarcasına tatlı” (**FK** 584/1)

şekker-ḫāy (< Far.) “şeker çiğneyen, tatlı söyleyen” (**NŞ** 655/42)

şekker-ḫāyça (< Far. şekker-ḫāy + < Tr. -ça) “şeker çiğneyen, tatlı söyleyen gibi” (**NŞ** 543/3)

şekker-rīz (< Far.) “şeker saçan” (**FK** 532/7)

şīrīn (< Far.) “tatlı, sevimli” (**FŞ** SF50a/72, SF58a/61, SF65b/69, SF81b/161, SF89a/39; **HE** 7b/560, 8b/656, 9b/746, 29a/2599; **LM** R220a/594, R221b/708, R223a/903, R235b-26; **Sİ** R391b/3873; **SS** R309a/298, R310a/362, R325b/1982, R329a/2395; **BV** 31/7, 46/4, 110/6, 225/1, 327/5; **FK** 19/4, 109/2, 298/1, 399/5, 535/6, 689/126; **GS** 34/6, 112/4, 228/1, 299/2, 353/1, 401/5, 504/4; **NŞ** 74/1, 136/5, 209/5, 370/9)

şīrīn-kār (< Far.) “tatlı, hoş davranan” (**GS** 89/4, 296/4)

şīrīn-kārlıġ (< Far. şīrīn-kār + <Tr.-lıġ) “hoşluk, tatlılık” (**FK** 223/4)

şīrīnlıġ (< Far. şīrīn + < Tr. -lıġ) “şirinlik, sevimlilik” (**BV** 504/3, 559/6; **NŞ** 619/3; **FŞ** SF50a/73)

şīrīnlıḳ (< Far. şīrīn + < Tr. -lıḳ) “şirinlik, sevimlilik” (**FŞ** SF76a/59)

şīrīnlik (< Far. şīrīn + < Tr. -lik) “şirinlik, sevimlilik” (**BV** 123/2; **GS** 142/4, 375/3)

şīrīn-süḫan (< Far.) “tatlı dilli, hoş sohbet” (**Sİ** R389b/3655)

tāze-rūy (< Far.) “güler yüzlü, güleç” (**HE** 23a/1989)

yumşaġ “yumuşak” (**FK** 310/6; **FŞ** SF56a/75)

yumşaġlıġ “yumşaklık” (**BV** 244/6)

2.4.9. Şefkat-Şefkatli, Merhametli Olma ile İlgili Kavramlar

a‘ṭāf (< Ar.) “pek şefkatli, çok merhametli (adam)” (**Sİ** R389b/3678)

āzerm (< Far.) “şefkat gösterme, gözetme, hatır sayma” (**FŞ** SF90b/71, SF96b/16; **LM** R231b/1777, R232a/1842, R232b/1869, R233b/1969; **Sİ** R393a/4034; **SS** R327a/2184)

bī-āzerm (< Far.) “utanmaz, hayasız; şefkatsiz” (**SS** R335a/3040, R349b/4576)

mihr-bān (< Far.) “merhametli, şefkatli” (**FK** 332/1, 444/1, 689/214; **GS** 276/4, 325/6, 332/8, 788/1; **BV** 259/1, 289/6, 425/9, 639/2; **FŞ** SF81b/17; **LM** R225b/1134, R226a/1228, R226b/1311, R235b/2266; **SS** R344b/4016, R347b/4359)

mihrbānī (< Far.) “merhametli, şefkatli olma ile ilgili” (**GS** 426/1, 627/5)

mihr-bānlıġ (< Far. mihr-bān + < Tr. -lıġ) “merhametli, şefkatli olma” (**FK** 364/3, 666/6; **GS** 507/7; **NŞ** 104/5; **FŞ** SF89b/85; **LM** R248a/3501, **SS** R308a/156, R337a/3210)

mihrbānlıḳ (< Far. mihr-bān + < Tr. -lıḳ) “merhametli, şefkatli olma” (**FŞ** SF100b/59, SF96b/83, SF82a/59; **LM** R239a/2573; **SS** R325a/1931, R329B/2416)

mihr-bān-veş (< Far.) “merhametli, güler yüzlü gibi” (**BV** 639/6)

mihr-pīşe (< Far.) “güneş huylu, şefkatli” (**LM** R225b/1135)

şefā‘at-gerīlik (< Ar. şefā‘at + < Far. gerī + < Tr. -lik) “şefaatçi, aracılık” (**FK** 4/9)

şefā‘at-peẕīr (< Ar. şefā‘at + < Far. peẕīr) “şefaat eden” (**HE** 3b)

şefīḳ (< Ar.) “şefkatli, sevecen” (**FK** 322/8, 689/223; **GS** 788/1; **HE** 17a/1456; **Sİ** R385a/3171, R398a/4545; **SS** R332a/2704)

şefīḳāne (< Far.) “şefkatle, müşfikçe” (**Sİ** R396b/4420; **SS** R336b/3199)

şefīḳī (< Ar. şefīḳ + < Far. ī) “şefkatli, sevecenlikle ilgili” (**BV** 416/1)

şefḳat (< Ar.) “şefkat, acıyarak ve koruyarak sevme” (**BV** 327/7, 454/2; **GS** 8a-F2/21; **FŞ** SF66a/14, SF79a/27; **HE** 20b/1751, 22b/1968, 37a/3324; **LM** R244a/3071; **Sİ** R421a/7125; **SS** R314a/814, R321a/1494)

ümīd-i mihr-bānlıġ (< Far. ümīd + < Far. -i + < Far. mihr-bān + < Tr. -lıġ) “şefkatlilik ümidi” (**GS** 507/7)

2.4.10. Sert, Kaba, Ciddi Olma ile İlgili Kavramlar

‘anīf (< Ar.) “sert, şiddetli kaba muamelede bulunan” (**GS** 318/5; **Sİ** R406a/5395)

‘unf (< Ar.) “şiddet, sertlik, kabalık” (**BV** 6/5)

cid (< Ar.) “ciddilik” (**BV** 460/4; **Sİ** R398a/4572, R409a/5775, R413b/6223, R416a/6512)

cidd (< Ar.) “ciddilik” (**HE** 18a/1541, 34b/3097; **SS** R321a/1508, R327a/2136, R328a/2289; **NŞ** 141/6, 431/6)

dürüşt (< Far.) “kaba, sert” (**Sİ** R414b/6345; **BV** 107/5)

ġalīẓ (< Ar.) “kaba” (**GS** 149/6; **Sİ** R375a/2160)

ḫaşin (< Ar.) “kaba, sert” (**HE** 28b/2546)

ḫārā-dilī (< Far.) “taş kalpli” (**GS** 681/2)

havāyī (< Ar.) “ciddi şeylerle ilgisiz” (**FŞ** SF106b/40, SF92a/51, SF50b/21; **LM** R217a/318, R243a/2995; **GS** 474/4)

ḳattıġ “sert, müşkül” (**FŞ** SF53a/41, SF94b/7; **LM** R226a/1192)

ḳattıḳ “sert, müşkül” (**FK** 326/7; **NŞ** 137/2, 331/2; **BV** 329/5; **FŞ** SF69b/55, SF74b/43)

ḳıya “haşin, sert, cihet” (**FK** 212/2, 235/7, 353/1, 421/1; **GS** 139/9, 415/6; **NŞ** 100/2)

sāḫt (< Far.) “katı, sert, haşin” (**FŞ** SF78b/69, SF98a/64; **Sİ** R402b/5025, R408b/5753; **SS** R334b/2935)

seng-dil (< Far.) “taş yürekli” (**SS** R336a/3150)

sengīn-dil (< Far.) “taş yürekli” (**BV** 80/5; **SS** R331b/2660)

serd (< Far.) “soğuk, sert, haşin” (**FK** 360/5, 586/5; **GS** 365/5, 639/4, 663/4; **NŞ** 120/7; **FŞ** SF75a/99; **LM** R243a/2969; **Sİ** R416b/6632)

şedīd (< Ar.) “şiddetli, sert, katı, sıkı” (**SS** R348b/4449)

şiddet (< Ar.) “şiddet, sertlik; sıklık” (**BV** 8/5, 25/3, 133/5, 279/5, 334/5, 541/3, 707/2; **FK** 62/4, 100/6, 283/3, 325/4, 439/6; **GS** 32/8, 91/2, 141/4, 202/1, 317/2; **NŞ** 67/6, 110/3, 355/4, 471/1, 471/8, 514/5; **FŞ** SF104a/97, SF94a/107, SF98a/66, SF48b/43, SF88a/103; **HE** 35b; **LM** R223a/901, R223a/911, R246b/3360; **Sİ** R381a/2781, R381b-34, R393b/4064, R405b/5324, R417a/6722; **SS** R314a/782, R338b/3369)

şiddetī (< Ar. şiddet + < Far. ī) “şiddet ile ilgili” (**Sİ** R417a/6700)

şiddet-i ḥāl (< Ar. şiddet + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “şiddetli durum” (**BV** 313/3; **FK** 739/4)

şiddet-i hecr (< Ar. şiddet + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılığın şiddeti” (**FK** 689/382)

şiddet-i hicrān (< Ar. şiddet + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılığın şiddeti” (**GS** 532/4)

şiddet-i küfr (< Ar. şiddet + < Far. -i + < Ar. küfr) “küfrün şiddeti” (**BV** 11/4)

şiddetlıġ (< Ar. şiddet + < Tr. -lıġ) “şiddetli” (**BV** 497/2)

tünd (< Far.) “haşin, sert, şiddetli” (**BV** 128/1/7, 205/4, 614/4; **FK** 65/1, 113/5, 250/3, 465/4, 602/3, 681/67; **GS** 107/6, 173/3, 338/1, 509/5; **NŞ** 111/7, 166/2, 340/7, 559/2; **FŞ** SF100a/4, SF104b/129, SF51b/6, SF61a/73, SF69b/38; **HE** 2a/69, 6b/454, 9a/691, 17a/1428, 24a/2081, 26b/2351, 41a/3697; **LM** R232a/1841, R245a/3195; **Sİ** R363b/938, R373b/2002, R386a/3321, R393a/4029, R418b/6878; **SS** R306b/5, R323a/1725, R336a/3103, R338b/3370)

vāḥşet-i hicrān (< Ar. vāḥşet + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılığın şiddeti” (**FK** 245/5)

yılman “sert” (**Sİ** R408a/5657)

2.4.11. Narin-Narinlik, Nazik-Naziklik ile İlgili Kavramlar

bārīḳ (< Far.) “nazik, ince” (**Sİ** R375a/2144, R375a/2167, R375a/2179, R375b/2213)

laṭīf (< Ar.) “nazik, hoş, güzel” (**BV** 66/6; **FK** 52/3, 685/11; **NŞ** 46/4, 292/5, 306/2, 701/2; **GS** 5b-F2/1, 11b-F2/14; **HE** 3b/178; **LM** R240a/2658; **SS** R314a/784, R343a/3862)

naḫl-ı ṭab‘ (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ṭab‘) “ince fikirli, nazik yaratılışlı” (**FK** 116/6)

nāzik (< Far.) “ince, narin, zarif” (**NŞ** 350/3)

nāzük (< Far.) “ince, narin, güzel” (**FK** 326/3, 468/5, 593/5, 618/2, 685/11; **GS** 75/5, 111/8, 155/3, 336/5, 379/1, 401/1, 678/6; **NŞ** 334/1, 341/2, 462/3, 577/7; **BV** 36/2, 139/1, 158/4, 263/5, 343/4, 400/4, 502/1, 660/18; **FŞ** SF54b/25, SF55b/25, SF73b/115; **LM** R242b/2924, R242b/2941; **Sİ** R403a/5072)

nāzük-ḫayāl (< Far. nāzük + < Ar. ḫayāl) "ince, zarif hayal" (**Sİ** R408a/5693, R420a/6991)

nāzük-ḫūy (< Far.) "nazik, ince huylu" (**FK** 69/8)

nāzük-ḫūy (< Far.) "nazik, ince huylu" (**FK** 69/8)

nāzüklüg (< Far. nāzük + < Tr. -lüg) "zariflik, narinlik, incelik" (**HE** 25a/2208)

nāzüklük (< Far. nāzük + < Tr. -lük) "zariflik, narinlik, incelik" (**FK** 579/5; **GS** 544/4; **NŞ** 266/5; **BV** 94/2, 343/4; **FŞ** SF55b/28, SF76a/77, SF82b/9; **LM** R222a/810)

nāzük-mizāc (< Far. nāzük + < Ar. mizāc) "nazik ince tabiatlı" (**FK** 357/7; **GS** 49/3, 97/2; **BV** 94/2)

nāzük-nihāl (< Far.) "nazik, zarif fidan" (**FK** 579/5; **NŞ** 378/1)

nāzükrek (< Far. nāzük + < Tr. -rek) "daha ince, daha narin, daha güzel" (**GS** 396/5)

nāzük-ṭāb' (< Far. nāzük + < Ar. ṭāb') "ince yaradılışlı, kibar, zarif" (**FK** 689/432)

nezāket (< Ar.) "naziklik, incelik" (**FK** 201/3; **Sİ** R389b/3651)

ṭab'-ı laṭīf (< Ar. ṭab' + < Far. -ı + < Ar. laṭīf) "nazik yaratılışlı" (**GS** 11b-F2/14)

ẓarāfet (< Ar.) "naziklik, incelik" (**BV** 252/7, 516/4; **FK** 149/3; **GS** 645/7, 655/2; **NŞ** 306/5, 399/4; **FŞ** SF52b/39, SF82b/7; **HE** 21b/1862, 34a/3057, 34a/3062; **SS** R334b/2958)

ẓarāfet-dişār (< Ar.) "çok zarif" (**GS** 5b-F2/10)

ẓarīf (< Ar.) "nazik, zarif, ince nükteli" (**FK** 685/8, 714; **GS** 318/1; **NŞ** 306/5; **Sİ** R370b/1655)

ẓerāfet (< Ar.) "incelik, zariflik" (**GS** 200/3)

2.4.12. Kalenderlik, Rindlik ile İlgili Kavramlar

rind (< Ar.) "dünya işlerini hor gören, kalender kimse" (**FK** 35/8, 165/9, 217/8, 337/6, 660/6, 707/3; **GS** 5a-F2/18, 128/7, 295/7, 453/4, 676/6, 682e/1; **NŞ** 60/5, 134/6, 398/9, 449/6, 543/6, 589/5; **BV** 8/10, 26/6, 67/5, 416/6, 585/5, 605/5; **FŞ** SF49a/33; **HE** 10b/818, 32a/2854, 33a/2946, 33b, 33b/3009; **LM** R217a-6; **SS** R335a/3025)

rindāne (< Far.) "rind olana yakışacak şekilde" (**NŞ** 568/3; **BV** 552/7)

rindī (< Far.) "rintlik, kalenderlik" (**FK** 301/2; **NŞ** 185/9)

rind-i 'ārif (< Ar. rind + < Far. -i + < Ar. 'ārif) "arif olan rint" (**FK** 71/7)

rind-i bed-nām (< Ar. rind + < Far. -i + < Far. bed-nām) "adı kötüye çıkmış rint" (**BV** 335/6)

rind-i dürd- āşām (< Ar. rind + < Far. -i + < Far. dürd- āşām) "şarabın tortusunu içen rint, kalender meşrep (kimse)" (**NŞ** 70/7; **FK** 660/6; **NŞ** 611/6)

rind-i dürdī-keş (< Far. rind + < Far. -i + < Far. dürdī-keş) "şarap tortusunu içen kalender" (**GS** 676/6)

rind-i ḫarābāt (< Ar. rind + < Far. -i+ < Ar. ḫarābāt) "meyhane ehli rint" (**BV** 31/6, 299/2; **FK** 207/6)

rind-i ḫarābātī (< Ar. rind + < Far. -i + < Ar. ḫarābātī) "meyhane ehli rint" (**BV** 53/8; **FK** 83/2)

rind-i ḫırḳa-çāk (< Far. rind + < Far. -i + < Ar. ḫırḳa + < Far. çāk) "yırtık hırkalı kalender" (**GS** 5a-F2/18)

rind-i muḳammir (< Far. rind + < Far. -i + < Ar. muḳammir) "sarhoş kumarbaz" (**HE** 10b/818)

rind-i müflis (< Far. rind + < Far. -i + < Ar. müflis) "parasız pulsuz kalender" (**GS** 453/4)

rind-i ser-mest (< Ar. rind + < Far. -i + < Far. ser-mest) "sarhoş rint" (**NŞ** 134/6)

rindlıġ (< Far. rind + < Tr. -lıġ) "kalenderlik" (**GS** 645/7; **BV** 512/6)

rindlıḳ (< Far. rind + < Tr. -lıḳ) "kalenderlik" (**FK** 215/8, 665/5)

rindlik (< Far. rind + < Tr. -lik) "kalenderlik" (**NŞ** 233/3)

ḳalender-pīşeī (< Far.) "kalenderliği huy edinmiş" (**GS** 697/1)

gürūh-ı rind (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. rind) "rintler topluluğu" (**BV** 204/6)

2.4.13. İleri Görüşlü Olma ile İlgili Kavramlar

başīret (< Ar.) "göz açıklığı, ileri görüşlülük" (**HE** 10b/833; **Sİ** R377b/2400, R391b/3867, R404b/5240, R405a/5261, R418b/6844; **BV** 272/2)

başīr (< Ar.) "görüp anlayan, gönül gözü açık olan" (**FK** 306/7)

Karakter ve İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Mizaç, Huy, Yaratılış ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Far. + Ar.", 5 "Far. + Tr.", 10 "Ar. + Far." 1 "Far. + Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 23 Farsça, 37 Arapça kelime ve 34 isim tamlaması; "Cimri ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 1 Farsça kelime; "Bencil-Kibirli ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Arapça, 10 Farsça ve 6 isim tamlaması; "Acizlik-Güçsüzlük- Zayıflık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 4 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 5 Farsça, 1 Türkçe ve 8 isim tamlaması; "Alçak- Alçaklık, Aşağılık-

Hakirlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr." , 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 12 Arapça ve 2 Farsça kelime; "Açgözlülük, Tamahkarlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Farsça, 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Tembellik, Sakinlik, Gevşeklik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 4 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Güler Yüz, Tatlılık, Yumuşaklık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 "Far. + Tr.", 3 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 15 Arapça, 15 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Şefkat-Şefkatli, Merhametli Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 2 "Far. + Tr." , 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Sert, Kaba, Ciddi Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 9 Arapça, 8 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; "Narin-Narinlik, Nazik-Naziklik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 3 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 6 Arapça ve 2 isim tamlaması; "Kalenderlik, Rindlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça, 3 Farsça ve 10 isim tamlaması; "İleri Görüşlü Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.5.Toplumsal İlişkilerle İlgili Kavramlar

2.5.1. Komşu-Komşuluk ile İlgili Kavramlar

cirān (< Ar.) "komşular, civarda olan yerler" (**Sİ** R400a/4773)

hem-sāye (< Far.) "komşu" (**FK** 185/3, 486/4, 572/5, 714/2; **NŞ** 170/5, 490/4; **BV** 82/6, 506/2, 593/1; **FŞ** SF47a/9; **HE** 37b/3366; **Sİ** R356a/200)

ḳoşnılıġ "komşuluk" (**Sİ** R388a/3529)

koştı "komşu" (**GS** 414/2)

mücāvir (< Ar.) "komşu, mabet veya tekke yakınlarına çekilip oturan" (**FK** 151/4; **GS** 651/1; **FŞ** SF100a/40, SF105a/173; **Sİ** R385a/3174)

2.5.2. Arkadaşlık-Dostluk ile İlgili Kavramlar

adaş "dost, arkadaş" (**GS** 273/5, 463/6)

aḥbāb (< Ar.) "dost, tanıdık, bildik" (**BV** 13/2, 177/5, 204/3, 328/2, 406/5; **GS** 21/7, 128/3, 157/6, 208/5, 331/1, 409/3; **NŞ** 67/1, 124/8, 349/6, 432/2, 471/5, 504/6, 572/1, 607/7; **FK**

22/4, 101/9, 277/1, 318/2, 456/5, 577/1, 616/2, 699/2; **FŞ** SF46a/15, SF48a/15, SF49b/64; **HE** 38a/3422, 38a/3428; **Sİ** R407b/5540, R409a/5806, R409b/5827, R419a/6887)

aḥbāb-ı nikū-fercām (< Ar. aḥbāb + < Far. -ı + < Far. nikū-fercām) "iyi ve güzel dostların yararı" (**FK** 22/4)

āhī (< Ar.) "ey dostum, ey kardeşim anlamında bir söz" (**BV** 322/2, 635/1, 659/37; **GS** 90/7, 102/5, 625/2; **FŞ** SF103a/146, SF104a/98, SF48b/33, SF68b/151, SF82a/58; **HE** 16b/1382, 19a/1616; **SS** R324a/1815, R324b/1904, R326a/2034, R326a/2070, R335a/3022)

aḥibbā (< Ar.) "sevgili, seven, dost" (**FŞ** SF70b/33)

aḫī-yi deryā-dil (< Ar. āḫī + < Far. -yi + < Far. deryā-dil) "gönlü geniş, cömert arkadaş" (**SS** R324b/1890)

aḫī-yi rūşen-rāy (< Ar. āḫī + < Far. -yi + < Far. rūşen + < Ar. rāy) "parlak fikirli arkadaş, dost" (**SS** R324a/1830)

aḫī-yi ṣāḥib-ḫayr (< Ar. āḫī + < Far. -yi + < Ar. ṣāḥib-ḫayr) "hayır sahibi, cömert arkadaş, dost" (**SS** R324a/1815)

āşınālıġ (< Far. āşınā + < Tr. -lıġ) "tanışıklık" (**GS** 418/2)

āşinā (< Far.) "tanıdık, bildik" (**NŞ** 28/3, 192/5, 211/7, 363/1, 398/8, 527/4, 553/7, 638/2, 687/3; **Sİ** R369a/1518, R372a/1821; **SS** R323b/1807, R325b/2023, R326a/2058, R332b/2725, R337a/3254)

āşinālıġ (< Far. āşinā + < Tr. -lıġ) "tanışıklık" (**NŞ** 213/2, 274/2, 519/3, 624/6, 638/2; **Sİ** R396a/4321)

āşinālıḳ (< Far. āşinā + < Tr. -lıḳ) "tanışıklık" (**HE** 13a)

āşnā (< Far.) "tanıdık, bildik, bilinen, tanınan" (**BV** 59/6, 62/7, 96/4, 202/1, 360/2, 362/2; **FK** 1/7, 113/3, 220/4, 565/7, 641/5, 708/1; **GS** 17/1, 76/1, 165/4, 418/2, 506/10, 539/4, 592/4, 683/132; **FŞ** SF72b-29, SF86b/65; **LM** R224a/987, R228b/1469, R230b/1698, R239a/2570, R242b/2926; **SS** R317b/1174)

āşnālıġ (< Far. āşnā + < Tr. -lıġ) "dostluk, tanıdık olma, bildik olma" (**BV** 179/2, 237/3, 359/7; **FK** 141/6, 460/2, 516/5, 600/4, 709/1, 765/1; **GS** 220/8, 560/7, 577/4, 660/4, 681/9; **FŞ** SF76b/100; **HE** 28a; **LM** R247a/3382)

āşnālıḳ (< Far. āşnā + < Tr. -lıḳ) "dostluk, tanıdık olma, bildik olma" (**FŞ** SF81b/7; **LM** R231a/1751)

āşnā-rūy (< Far.) “tanıdık, bildik yüz” (**FŞ** SF74a/31; **LM** R234a-25, R239a/2567, R242b/2930)

āşnā-veş (< Far.) “bildik gibi” (**FŞ** SF74b/39; **LM** R231a/1729)

bī-müdārā (< Far.) “dost gibi görünmeyen” (**FŞ** SF100a/30, SF102a/50, SF51b/47, SF63a/89; **LM** R219b/525, R239b/2608, R240a/2776, R242b/2953; **Sİ** R357b/357, R362a/818, R364a/1024, R408a/5703)

cānānça (< Far. cānān + < Tr. -ça) “dostça, cana yakın biçimde” (**NŞ** 43/6)

celīs (< Ar.) “birlikte oturan, arkadaş, yol arkadaşı” (**GS** 4b-F2/9; **LM** R242b/2923; **Sİ** R384b/3150, R403b/5103; **SS** R317b/1167, R325a/1925)

celīs-i miḥnet (< Ar. celīs + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “dert ortağı” (**GS** 4b-F2/9)

çābük-i mihr (< Far. çābük + < Far. -i + < Far. mihr) “dostluk çabukluğu” (**GS** 363/6)

çing “arkadaş, dost” (**BV** 346/6)

dem-sāz (< Far.) “arkadaş, sırdaş, dost” (**SS** R314a/815, R314b/834, R315a/921, R346a/4192; **FK** 689/251, 689/354, 689/365; **NŞ** 159/5, 207/7, 521/5, 651/2)

dem-sāzlıġ (< Far. dem-sāz + < Tr. -lıġ) “dostluk, arkadaşlık, sırdaşlık” (**NŞ** 159/5; **Sİ** R399a/4674)

dem-sāzlıḳ (< Far. dem-sāz + < Tr. -lıḳ) “dostluk, arkadaşlık, sırdaşlık” (**HE** 8a/619)

dōst (< Far.) “dost, arkadaş” (**FŞ** SF107a/125/125, SF91a/86, SF94b/9, SF74a/149, SF88b/137; **HE** 15a/1245, 15a/1255, 15a/1266, 24b/2172, 29a/2573, 30a/2667; **Sİ** R387a/3414, R393b/4055, R403b/5091; **FK** 26/8, 118/4, 258/7, 375/1, 424/5, 526/3, 606/6; **GS** 434/3; **NŞ** 588/2; **BV** 83/1, 127/1/1, 175/8, 203/6, 276/9, 306/2, 325/1, 367/6)

dost (< Far.) “dost” (**GS** 14/5, 56/4, 128/9, 206/8, 325/8, 358/7, 402/6, 434/1; **NŞ** 22/6, 107/2, 212/1, 340/8, 420/1, 557/7, 641/7; **FK** 306/7; **LM** R239b/2611, R244a/3087; **SS** R309a/269, R337b/3301, R351a/4702, R351a/4707)

dōstāne (< Far.) “dostlukla, dostça” (**Sİ** R393a/4033)

dost-dār (< Far.) “dost tutan, sevgilisi olan” (**LM** R223b/959)

dōst-gānī (< Far.) “arkadaş veya sevgililerle içilen şarap” (**FŞ** SF107a/125, SF74a/149)

dost-kām (< Far.) “dost meramlı, meramı dostun meramına uygun olan” (**NŞ** 38/6)

dōst-kānī (< Far.) “arkadaş veya sevgililerle içilen şarap, şarap ikram etme, büyük kadeh” (**Sİ** R359b/531, R363a/916; **FK** 689/416)

dostluġ (< Far. dost + < Tr. -luġ) “dostluk, dostu olan, arkadaşı olan” (**GS** 91/5, 91/6, 312/1, 434/3, 659/7; **NŞ** 87/8, 420/2)

dōstluġ (< Far. dōst+ < Tr. -luġ) “dostluk, dostu olan, arkadaşı olan” (**Sİ** R370b/1652; **BV** 140/7, 543/1; **FK** 124/3, 305/8, 689/416)

dostluḳ (< Far. dost + < Tr. -luḳ) “dostluk, dostu olan, arkadaşı olan” (**NŞ** 260/4)

dōstluḳ (< Far. dōst+ < Tr. -luḳ) “dostluk, dostu olan, arkadaşı olan” (**Sİ** R370a/1635, R393b/4055; **BV** 115/8, 351/3)

dost-veş (< Far.) “dost, arkadaş gibi” (**NŞ** 87/5)

dünyā-dōst (< Ar. dünyā + < Far. dōst) “dünya dostu” (BV 83/8)

e‘azz-ı aḥbāb (< Ar. e‘azz + < Far. -ı + < Ar. aḥbāb) “en aziz dostlar” (**GS** 4b-F2/14)

enīs (< Ar.) “dost, arkadaş, sevgili” (**FK** 234/7, 242/7, 689/247; **GS** 4b-F2/10, 424/3, 807/1; **NŞ** 236/4, 696/1; **BV** 25/4, 231/6/7, 234/2, 234/6, 622/7; **FŞ** SF89b/83; **HE** 20b/1753, 37b/3365; **LM** R233a/1918, R242b/2923; **Sİ** R383b/3028, R384b/3150, R403b/5103; **SS** R317b/1167, R325a/1925)

enīs-ı cān-ı ġam-perver (< Ar. enīs + < Far. -ı + < Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. perver) “gamla beslenen canın dostu, sevgilisi” (**FŞ** SF89b/83)

enīsī (< Ar. enīs + < Far. ī) “arkadaşlık, dostluk ile ilgili” (**FK** 252/7)

enīs-i cāvdānī (< Ar. enīs + < Far. -i+ < Far. cāvdānī) “sonsuz, ebedi dost, sevgili” (**LM** R233a/1918)

enīs-i ġam-güdāz (< Ar. enīs + < Far. -i+ < Ar. ġam + < Far. güdāz) “dert giderici, gam eriten dost/sevgili” (**GS** 807/1)

enīs-i ḥarem (< Ar. enīs + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “ev arkadaşı/dostu, eş , harem” (**HE** 20b/1753)

enīs-i ṣoḥbet (< Ar. enīs + < Far. -i + < Ar. ṣoḥbet) “sohbet dostu, arkadaşı” (**GS** 4b-F2/10)

ḫalīl (< Ar.) “samimi, dost” (**FK** 686/1, 691/2; **GS** 403/7, 487/5; **LM** R219b/514)

ḥarīf (< Ar.) “teklifsiz dost” (**FK** 99/7, 364/7, 531/1, 611/5, 685/10; **GS** 218/3, 318/1, 398/4, 408/4, 410/6, 577/3; **NŞ** 68/1, 68/2, 80/5, 306/1, 335/5, 370/8; **BV** 659/5, 659/7; **HE** 2a/62, 11b/924, 15b/1291, 24b/2128, 24b/2129, 37b/3367; **LM** R235b/2194, R240a/2734; **Sİ** R370b/1655, R383b/3020, R394b/4166; **SS** R309a/292, R317a/1107, R324b/1886, R334b/2958)

ḥarīfī (< Ar. ḥarīf + < Far. ī) “teklifsiz dost ile ilgili” (**GS** 92/6; **NŞ** 255/5; **HE** 8a/613)

ḥarīf-i deşt-neverd (< Ar. ḥarīf + < Far. -i **+ < Far.** deşt-neverd) “çölde gezen arkadaş, dost” (**SS** R315a/904)

ḥarīf-i ḫalvet (< Ar. ḥarīf + < Far. -i + < Ar. ḫalvet) "yalnızlık arkadaşı" (**GS** 408/4)

ḥarīf-i meclis (< Ar. ḥarīf + < Far. -i + < Ar. meclis) "meclis arkadaşı, dostu" (**BV** 659/16, 659/24, 659/32, 659/39, 659/47,)

ḥarīf-i müştāḳ (< Ar. ḥarīf + < Far. -i + < Ar. müştāḳ) "özleyen dost, arkadaş" (**LM** R240a/2734)

ḥarīf-i sāde (< Ar. ḥarīf + < Far. -i + < Far. sāde) "sadık, vefalı dost" (**BV** 464/6; **GS** 474/2; **NŞ** 68/1)

havā-dār (< Ar. havā + < Far. dār) "açık, havadar; dost, arkadaş" (**FŞ** SF107a/87; **SS** R351a/4719)

ḫayl-ı aḥbāb (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. aḥbāb) "dostlar meclisi" (**Sİ** R419a/6887)

ḫayl-i aḥbāb (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. aḥbāb) "dostlar meclisi" (**BV** 430/4; **NŞ** 566/7)

ḫayl-i aṣḥāb (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. aṣḥāb) "dostlar meclisi" (**GS** 683/34)

hem-āvāz (< Far.) "sesleri birbirine uygun, aynı sesleri çıkaran; arkadaş" (**FŞ** SF104b/122, SF49a-8)

hem-āvāzlıḳ (< Far. hem-āvāz + < Tr. -lıḳ) "birbirine uygun olma, arkadaşlık" (**HE** 8a/619)

hem-āverd (< Far.) "savaş arkadaşı" (**FK** 689/352; **FŞ** SF63a/100; **Sİ** R376a/2286)

hem-āverdlıḳ (< Far. hem-āverd + < Tr. -lıḳ) "savaş arkadaşlığı" (**Sİ** R417a/6721)

hem-dem (< Far.) "dost, arkadaş, canciğer arkadaş" (**FK** 31/1, 245/2, 280/7, 332/2, 405/5, 490/7; **GS** 16/5, 44/2, 102/1, 164/1, 208/3,316/6; **NŞ** 169/1, 203/6, 207/7, 410/3, 441/1, 638/8; **BV** 63/2, 85/1, 159/8, 412/2, 485/4, 580/5; **FŞ** SF104a/88, SF99b/203, SF73b/114, SF74a/34, SF77b/67; **HE** 7a/495, 11a/872, 17b/1472, 23a/1996, 23a/2018, 26b/2362; **LM** R222a/792, R225a/1107, R233a/1946, R234a/2026; **SS** R313b/740, R323b/1812, R337b/3295, R342a/3766)

hem-demī (< Far.) "dost, arkadaşla ilgili" (**GS** 435/2, 683/99; **NŞ** 577/1, 577/2; **HE** 4b/306; **Sİ** R409a/5798, R415a/6415)

hem-demlıġ (< Far. hem-dem + < Tr. -lıġ) "arkadaşlık, dostluk, yakınlık" (**FK** 536/7; **NŞ** 172/8, 375/6, 633/1; **FŞ** SF93b/61, SF99b/202; **Sİ** R409a/5791)

hem-demlıḳ (< Far. hem-dem + < Tr. -lıḳ) "arkadaşlık, dostluk, yakınlık" (**FK** 326/1; **NŞ** 492/7, 694; **FŞ** SF74a/34)

hem-demsiz (< Far. hem-dem + < Tr. -siz) "arkadaşsız, dostsuz" (**GS** 208/3)

hem-derd (< Far.) “dert ortağı, dert ve sıkıntısı bir olan” (**FK** 53/8, 689/223, 689/355, 822/1; **GS** 365/2, 537/9, 573/4, 579/1; **NŞ** 134/4, 233/5, 403/3; **FŞ** SF77b/66, SF86b/68, SF89b/83, SF95b/123; **HE** 23a/1996; **LM** R223b/927, R237b/2392; **Sİ** R416a/6497, R417a/6697, R417a/6713, R417a-82; **SS** R337a/3234)

hem-derdāne (< Far.) “dert ortağı, dert ve mihneti bir olan gibi” (**FŞ** SF98a/30)

hem-derdlıġ (< Far. hem-derd + < Tr. -lıġ) “dert ortaklığı” (**FK** 62/3; **GS** 620/2)

hem-derdlıḳ (< Far. hem-derd + < Tr. -lıḳ) “dert ortaklığı” (**Sİ** R417a/6697, R417a/6712, R417a/6721; **BV** 572/1)

hem-derdsizlıġ (< Far. hem-derd + < Tr. -siz + lıġ) “dert ortaksızlığı” (**FK** 814/1)

hem-ḫāne-ṭab‘ (< Far. hem-ḫāne + < Ar. ṭab‘) “arkadaş tabiatlı” (**FK** 302/4)

hem-ḳadem (< Far.) “arkadaş, yoldaş” (**FK** 5/4, 160/2, 687/33, 689/420; **GS** 207/7; **HE** 7a/533; **Sİ** R357a/286)

hem-ḳademlıḳ (< Far. hem-ḳadem + < Tr. -lıḳ) “arkadaşlık, yoldaşlık” (**FŞ** SF74a/16)

hem-nefes (< Far. hem + < Ar. nefes) “arkadaş, birlikte zaman geçirilen arkadaş” (**FK** 253/1, 422/7, 689/355; **GS** 137/2, 450/7; **NŞ** 13/4, 231/1, 234/4; **HE** 17b/1475, 23a/2019, 27a/2391, 37b/3378, 38a/3407, 42b/3858; **Sİ** R401a/4851)

hem-nişest (< Far.) “aynı yerde oturan; arkadaş” (**GS** 682a/3; **Sİ** R366a/1195)

hem-nişīn (< Far.) “teklifsiz arkadaş, birlikte oturulup kalkılan kişi” (**FK** 447/1, 689/214; **NŞ** 36/7, 385/5, 646/1; **FŞ** SF49b/38, SF93b/50; **Sİ** R372a/1821, R402b/5021; **SS** R313b/740, R314a/815)

hem-pā (< Far.) “ayaktaş, omuzdaş” (**BV** 174/6, 499/2; **FK** 348/3; **GS** 350/6; **NŞ** 498/6)

hem-pāy (< Far.) “(kötü işlerde) ayaktaş, arkadaş, yoldaş” (**BV** 174/6; **GS** 92/6)

hem-pāylıġ (< Far. hem-pāy + < Tr. -lıġ) “(kötü işlerde) arkadaşlık, yoldaşlık” (**Sİ** R414b/6335)

hem-pāylıḳ (< Far. hem-pāy + < Tr. -lıḳ) “(kötü işlerde) arkadaşlık, yoldaşlık” (**Sİ** R414b/6348)

hem-per (< Far.) “kanat arkadaşı” (**LM** R222b/851)

hem-rāh (< Far.) “yoldaş, yol arkadaşı” (**FK** 83/2, 129/9, 244/5, 303/8, 403/1, 453/3; **GS** 67/5, 153/5, 304/6, 437/2, 536/2, 625/4; **NŞ** 149/5, 155/2, 158/2, 529/6, 617/7; **BV** 132/9, 134/2, 228/6, 348/9, 487/3, 648/4, 650/1; **FŞ** SF102b/109, SF98a/34, SF46a/4, SF62a/64, SF62b/56; **HE** 3a/171, 14a/1166, 22a/1936, 38a/3415; **LM** R231a/1717; **Sİ** R386b/3345,

R390b/3758, R409a/5798, R412b/6128, R421a/7112; **SS** R308b/228, R317b/1162, R330a/2491, R330b/2525, R347a/4301)

hem-rāhī (< Far.) “yoldaş, yol arkadaşlığı” (**FK** 607/6; **GS** 625/4)

hem-rāhlıġ (< Far. hem-rāh + < Tr. -lıġ) “yol arkadaşlığı” (**FŞ** SF74a/15; **Sİ** R390b/3759, R404b/5228, R410b/5907)

hem-rāhlıḳ (< Far. hem-rāh + < Tr. -lıḳ) “yol arkadaşlığı” (**FŞ** SF63a/60, SF74a/142, SF74a/19; **HE** 18a/1527; **Sİ** R374a/2019, R384b/3130, R390b/3750, R417a/6704)

hem-rāz (< Far.) “sırdaş, sıkı arkadaş” (**FK** 167/1, 225/2, 689/251, 689/354; **GS** 5a-F2/19, 207/7, 209/6, 364/3; **NŞ** 159/3, 299/6, 361/4, 441/1, 694/3; **BV** 389/4; **FŞ** SF68a/96, SF73b/133; **HE** 5a/347, 26b/2362; **Sİ** R376b/2314, R395a/4230, R401a/4841; **SS** R314a/815, R319b/1383, R323a/1719, R337b/3305)

hem-rāzlıġ (< Far. hem-rāz + < Tr. -lıġ) “sırdaşlık, sıkı arkadaşlık” (**Sİ** R399a/4674)

hem-reh (< Far.) “yoldaş, yol arkadaşı” (**FK** 444/3, 552/2, 602/2, 644/3, 687/27; **GS** 374/7, 415/1, 440/5, 540/4, 565/2, 576/3, 612/3; **NŞ** 208/4, 253/6; **BV** 316/6, 524/6, 636/1; **FŞ** SF73b/100, SF74b/36; **HE** 6a/413, 6a/423, 14a/1163, 15a/1252, 15a/1267, 28b/2508; **LM** R216b/200, R216b/200, R235b/2227, R246b/3321; **Sİ** R358b/458, R373a/1913, R379b/2633, R386b/3346, R399b/4734; **SS** R308b/229, R317b/1152, R325a/1948, R336b/3189)

hem-rehī (< Far.) “yoldaş, yol arkadaşlığı” (**Sİ** R357a/286)

hem-reh-i müşfik (< Far. hem-reh + < Far. -i + < Ar. müşfik) “iyi bir yol arkadaşı” (**HE** 15a/1252)

hem-rehlıġ (< Far. hem-reh + < Tr. -lıġ) “yol arkadaşlığı” (**FK** 559/3; **GS** 6a-F2/20; **LM** R246b/3322)

hem-rehlıḳ (< Far. hem-reh + < Tr. -lıḳ) “yol arkadaşlığı” (**FŞ** SF74a/142, SF75b/40)

hem-reng (< Far.) “aynı renk” (**FK** 417/3; **GS** 125/5, 460/3; **HE** 11a/879; **SS** R311a/485, R311b/531, R315a/873, R334b/2962, R346a/4185)

hem-rev (< Far.) “beraber giden, yol arkadaşı” (**FK** 428/6)

hem-revān (< Far.) “yol arkadaşı” (**LM** R226b/1254, R238a/2479)

hem-serlıġ (< Far. hem-ser + < Tr. -lıġ) “kafadarlık, arkadaşlık” (**BV** 139/3)

hem-ṣoḥbet (< Far. hem + < Ar. ṣoḥbet) “birbiriyle konuşan, arkadaş” (**FK** 598/9, 689/223; **GS** 16/6; **NŞ** 14/3)

hem-ṣoḥbetlıġ (< Far. hem + < Ar. ṣoḥbet + < Tr. -lıġ) “biriyle konuşma, arkadaşlık” (**FŞ** SF49b/66)

hem-tek (< Far.) “yoldaş, arkadaş” (**FK** 14/8; **GS** 12/8; **BV** 325/1, 411/2; **LM** R221b/738, R242b/2904)

hem-teklik (< Far. hem-tek + < Tr. -lik) “yoldaşlık, arkadaşlık” (**GS** 71/2)

hem-viṣāḳ (< Far. hem + < Ar. viṣāḳ) “sıkı arkadaş, sırdaş” (**NŞ** 309/5)

ḫuṣūṣiyyet (< Ar.) “yakınlık, ahbaplık” (**FK** 284/4; **GS** 7b-F2/7; **BV** 138/2; **FŞ** SF97a/52)

iḫlāṣ (< Ar.) “bağlılık, doğruluk, samimi dostluk” (**GS** 282/7; **NŞ** 271/1; **BV** 271/6; **HE** 27a/2366; **Sİ** R361a/710; **Sİ** R394b/4194, R413a/6205, R413a/6207, R421a/7144; **SS** R327b/2234)

iḫvān (< Ar.) “(bir tarikat, düşünce çevresinde) toplanan arkadaşlar; kardeşler” (**HE** 38a/3431)

ḳoldaş “arkadaş, dost, yardımcı” (**FŞ** SF104a/103, SF93b/49; **HE** 23b/2077; **BV** 567/7)

ḳoldaşlıḳ “arkadaşlık, dostluk” (**BV** 692/1)

ḳoştı “refik, arkadaş, yoldaş” (**GS** 414/2)

mū’nis (< Ar.) “cana yakın, can yoldaşı, yakın arkadaş” (**FŞ** SF74a/18, SF93b/62, SF98a/73, SF99a/133, SF99b/213; **FŞ** SF49b/40, SF51a/90)

muḥib (< Ar.) “seven, dost” (**FK** 54/4; **GS** 424/4, 370/3; **BV** 40/1, 40/1, 40/2, 40/5; **FŞ** SF47b/14, SF66b/68; **LM** R232a/1812)

muḫliṣ (< Ar.) “saf, katıksız, dostluğu gönülden olan dost” (**GS** 341/5; **HE** 14a/1147; **SS** R339a/3452, R340b/3609, R340b/3613; **BV** 10/1, 271/6)

mūnis (< Ar.) “cana yakın, sevimli, yakın arkadaş” (**FK** 560/4, 689/438; **GS** 164/1, 409/1; **NŞ** 227/1, 709/51; **BV** 228/1/7, 234/7, 659/16, 659/24, 659/8; **HE** 21a/1812; **Sİ** R415a/6415; **SS** R313b/740, R323a/1719, R324a/1834, R334a/2908)

mūnis-i cān (< Ar. mūnis + < Far. -i + < Far. cān) “can dostu; sevgili” (**BV** 577/1)

muṣādaḳat (< Ar.) “karşılıklı dostluk” (**Sİ** R371b-24; **SS** R335b/3096)

muṣāḥib (< Ar.) “sohbette bulunan, biriyle sohbet eden, arkadaş” (**FK** 53/1; **FK** 53/9; **NŞ** 658/35; **BV** 50/5; **HE** 38a/3426; **LM** R239a/2584; **SS** R337b/3295)

müdārā (< Far.) “yüze gülme, dost gibi görünme” (**FŞ** SF102a/69, SF60b/41, SF70a/89, SF73a/81, SF83a/26; **LM** R226b/1263, R231b/1775, R232b/1876, R239a/2534; **Sİ** R370a/1610, R373b/1973, R376a/2277, R382b/2938; **SS** R328b/2319; **GS** 5/2; **NŞ** 4/1; **BV** 6/5, 115/5)

müṣāḥib (< Ar.) “kendisiyle sohbet edilen; arkadaşlık edilen; yarenlik edilen” (**Sİ** R385a/3182)

nakş-ı mihr (< Ar. nakş + < Far. -ı + < Far. mihr) “dostluk, sevgi, şefkat nakışı” (**BV** 10/8)

nedīm (< Ar.) “sohbet arkadaşı, meclis arkadaşı, tatlı konuşan” (**FK** 686/21; **NŞ** 284/5; **BV** 657/21; **FŞ** SF80b/56, SF82b/77; **Sİ** R382b/2954, R415a/6398; **SS** R314a/815, R326b/2089, R326b/2116, R349b/4558)

nedīm-i ḫāṣ (< Ar. nedīm + < Far. -i + < Ar. ḫāṣ) “has dost, arkadaş” (**SS** R326b/2089)

nefḥa-ı üns (< Ar. nefḥa + < Far. -ı + < Ar. üns) “dostluk rüzgârı” (**HE** 29b/2611)

nüdemā (< Ar.) “nedimler, yardım edenler, arkadaş olan kimseler” (**SS** R329a/2386)

refīḳ (< Ar.) “arkadaş, yol arkadaşı” (**FK** 54/6, 161/4, 239/3, 322/4, 423/2; **GS** 4/6, 88/7, 208/1, 290/4, 322/1, 406/5; **NŞ** 28/11, 146/6, 206/7, 318/5, 411/5; **BV** 7/6, 145/7, 191/3, 306/3, 412/4, 569/4, 607/6; **FŞ** SF92b/126, SF95a/54, SF99b/201, SF73b/114; **HE** 5b/376, 14b/1210, 22a/1924; **LM** R219b/542, R223b/934, R233b/1991, R234a/2026, R247a/3406; **Sİ** R371b/1781, R372a/1842, R384b/3150, R388b/3543; **SS** R314a/815, R327b/2190, R328a/2242, R335b/3057, R343b/3932)

refīḳ-ı cān (< Ar. refīḳ + < Far. -ı + < Far. cān) “can yoldaşı, arkadaşı” (**FK** 689/185)

refīḳ-ı nā-murād (< Ar. refīḳ + < Far. -ı + < Far. nā + < Ar. murād) “muradına erememiş arkadaş, dost” (**FŞ** SF99b/201)

refīḳ-ı zībā-çihr (< Ar. refīḳ + < Far. -ı + < Far. zībā-çihr) “güzel yüzlü arkadaş, dost” (**SS** R335b/3057)

refīḳ-ı zībā-ḫūy (< Ar. refīḳ + < Far. -ı + < Far. zībā-ḫūy) “güzel huylu, yaratılışlı arkadaş, dost” (**SS** R343b/3932)

refīḳī (< Ar. refīḳ + < Far. ī) “arkadaşlık, arkadaşlıkla ilgili” (**NŞ** 402/7, 435/7; **BV** 416/1)

refīḳ-i bī-nevā (< Ar. refīḳ + < Far. -i + < Far. bī-nevā) “nasipsiz, çaresiz, muhtaç arkadaş, dost” (**LM** R223b/934)

refīḳ-i cānī (< Ar. refīḳ + < Far. -i + < Far. cānī) “can arkadaşı, yoldaşı” (**LM** R233a/1918)

refīḳ-i cāvdān (< Ar. refīḳ + < Far. -i + < Far. cāvdān) “ebedi, sonsuz arkadaş, dost” (**LM** R246b/3336)

refīk-i dil-nüvāz (< Ar. refīk + < Far. -i + < Far. dil-nüvāz) "gönül okşayan arkadaş" (**GS** 807/1)

refīḳ-i hem-dem (< Ar. refīḳ + < Far. -i + < Far. hem-dem) "can ciğer arkadaş" (**LM** R234a/2026)

refīḳ-i mecrūḥ (< Ar. refīḳ + < Far. -i + < Ar. mecrūḥ) "yaralı, yaralanmış arkadaş, dost" (**LM** R233b/1991)

refīḳ-i mihr-bān (< Ar. refīḳ + < Far. -i + < Far. mihr-bān) "şefkatli arkadaş" (**BV** 129/7)

serv-i gülistān-ı üns (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gülistān + < Far. -ı + < Ar. üns) "dostluk gülistanının servisi " (**HE** 5b/387)

şekker-āb (< Far.) "dostluk arasına giren soğukluk, kırgınlık" (**GS** 46/2)

tanışmaḳ "tanışma, bilişme, birbirini bilme" (**FK** 643/7)

terk-i maḥabbet (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) "dostluğu, muhabbeti bırakma" (**BV** 659/42; **FK** 458/1; **GS** 192/1, 269/9, 679/1)

tevellā (< Ar.) birine yanaşma, birini dost tutma" (**BV** 32/6, 152/8; **FK** 159/7, 336/8, 338/9; **NŞ** 64/11, 653/11)

tevvellā (< Ar.) "birine yanaşma; birini dost tutma" (**NŞ** 2/2)

uḫuvvet (< Ar.) "kardeşlik; *mec.* dostluk, arkadaşlık" (**SS** R326a/2053)

ülfet (< Ar.) "dostluk; alışma, kaynaşma" (**BV** 541/4, 631/7, 660/54; **FK** 73/10, 233/9, 411/3, 527/1, 576/8; **GS** 169/6, 268/5, 332/1, 407/1, 520/3; **NŞ** 67/1, 146/7, 392/3, 588/3, 622/4; **FŞ** SF73b/111, SF94b/50; **LM** R230b-21, R231a/1752, R235a/2154; **Sİ** R365b/1179, R371b-24, R387a/3390)

va'de-i mihr (< Ar. va'de + < Far. -i + < Far. mihr) "sevgi, dostluk sözü" (**BV** 378/6; **FK** 200/2)

vāde-i mihr (< Ar. vāde + < Far. -i + < Far. mihr) "sevgi, dostluk sözü" (**NŞ** 259/2)

yaḳınlıḳ "yakınlık, ahbaplık, dostluk" **GS** 328/5)

yār (< Far.) "sevgili, dost" (**BV** 10/6, 38/1, 140/5, 285/7, 334/2, 503/7; **FK** 53/9, 108/3, 290/7, 308/7, 433/1; **GS** 1/1, 22/3, 100/2, 207/9, 308/2, 406/1; **NŞ** 11/7, 110/1, 213/1, 229/7, 304/7; **FŞ** SF46b/20, SF64b/120, SF67b/22, SF88a/79, SF91b/41; **HE** 3a/172, 5b/366, 16a/1348, 22b/1966, 23a/2002, 29b/2614; **LM** R215b/117, R222a/815, R224a/1000, R224a/1007; **Sİ** R358a/378, R372a/1857, R385a/3193, R404a/5159; **SS** R308b/240, R316a/979, R316b/1038, R327a/2172, R343a/3893)

yārān (< Far.) "dostlar, sevgililer" (**NŞ** 25/7; **SS** R320b/1444, R336a/3146)

yārāne (< Far.) “dostça” (**Sİ** R395b/4286)

yaraş “barış, dostluk” (**FŞ** SF101a/148; **GS** 410/4; **Sİ** R396a/4329, R397b/4491, R397b/4512)

yār-ı cān (< Far. yār + < Far. -ı + < Far. cān) “can dost” (**LM** R246b/3336)

yār-ı cānī (< Far. yār + < Far. -ı + < Far. cānī) “can dost” (**LM** R246b/3362)

yār-ı hem-dem (< Far. yār + < Far. -ı + < Far. hem-dem) “sıkı fıkı dost, canciğer dost” (**FŞ** SF74a/34; **GS** 208/3)

yārī (< Far.) “sevgili, dostlukla ilgili” (**BV** 485/6, 572/1; **FK** 170/6; **GS** 492/5, 580/1, 595/4, 681/2, 683/105; **NŞ** 359/7, 622/1; **FŞ** SF102a/54, SF103a/130; **HE** 24a/2088, 38a/3440)

yārlıġ (< Far. yār + < Tr. -lıġ) “sevgili olma, dostluk” (**BV** 196/1, 363/10; **FK** 158/4, 240/7, 409/6, 689/317, 787/1; **GS** 192/3, 249/2, 308/2, 580/2, 586/8; **NŞ** 217/1, 571/8; **HE** 20a/1741; **Sİ** R357a/289, R365b/1155, R376b/2295, R380a/2692; **SS** R319b/1368, R342a/3765, R351a/4711)

yārlıḳ (< Far. yār + < Tr. -lıḳ) “sevgili olma, dostluk” (**BV** 554/7, 635/8; **GS** 479/6; **NŞ** 435/2, 494/3; **FŞ** SF92b/126; **HE** 23a/2019, 26a/2295, 26b/2360; **LM** R234a/2030; **Sİ** R357b/347, R401a/4842, R403b/5089; **SS** R320b/1444)

yek-rū (< Far.) “iki yüzlü olmayan, güvenilir dost” (**HE** 6a/402)

yoldamaḳ “yol gösterme, yollama, yol arkadaşlığı yapma” (**GS** 718)

yoldaş “yol arkadaşı, dost” (**BV** 429/3, 598/7; **FK** 518/5, 685/20; **NŞ** 197/5; **FŞ** SF93b/49; **LM** R215b/118, R216b/210, R222b/821, R226b/1332, R246b/3339; **Sİ** R357b/312; **SS** R330a/2480, R341b/3731, R342b/3820, R343b/3927)

2.5.3. Konuk-Misafir ile İlgili Kavramlar

bezm-i mihmān (< Far. bezm + < Far. -i + < Far. mihmān) “konuk, misafir meclisi” (**SS** R326a/2036)

esās-ı mihmānī (< Ar. esās + < Far. -ı + < Far. mihmānī) “konuk, misafirin esası” (**LM** R238b/2518)

mihmān (< Far.) “konuk, misafir” (**GS** 131/2, 225/8, 276/4, 514/4, 546/7; **NŞ** 14/7, 17/8, 287/4, 370/6, 428/3, 481/6; **BV** 23/6, 193/8, 234/2, 303/7, 404/2; **HE** 15a/1266, 19b/1677, 38a/3439, 40a/3608; **LM** R228a/1432, R238b-29; **Sİ** R376b/2291, R376b/2293, R387a/3394, R398a/4542; **SS** R308b/241, R324a/1828, R325a/1949, R334b/2951; **FŞ**

SF103a/125, SF103a/127, SF103a/136, SF103a/142 **FK** 42/2, 166/5, 288/3, 352/7, 357/6, 473/5)

mihmān-dārlıġ (< Far. mihmān-dār + < Tr. -lıġ) “konuk ağırlama, misafir etme” (**SS** R323b/1805)

mīhmān-ḫāne (< Far.) “misafir evi, misafirhane” (**Sİ** R396a/4362; **SS** R323b/1807, R325b/2018, R329B/2414, R334b/2938)

mihmān-ı ‘azīz (< Far. mihmān + < Far. -ı + < Ar. ‘azīz) “saygıdeğer, muhterem misafir, konuk” (**Sİ** P465a/6562)

mihmānī (< Far.) “konuk, misafir ile ilgili” (**LM** R238b/2518; **SS** R345b/4143; **FŞ** SF75b/25; **GS** 232/2)

mihmānlıġ (< Far. mihmān + < Tr. -lıġ) “misafirlik, konukluk” (**GS** 50/5; **BV** 186/7, 628/8; **HE** 19b; **LM** R238b-29; **Sİ** R400b/4819; **SS** R335b/3058)

mihmānlıḳ (< Far. mihmān + < Tr. -lıḳ) “misafirlik, konukluk” (**BV** 319/8; **FŞ** SF80a/15, SF81a/114, SF85a/39; **Sİ** R400a/4746)

mihmān-nevāz (< Far.) “misafir ağırlayan” (**LM** R220b/608; **Sİ** R400a/4765, R400b/4808)

mihmān-nüvāz (< Far.) “misafire ikram eden, misafir ağırlayan” (**Sİ** R390b/3775)

miḥmān-perest (< Far.) “misafirperver” (**Sİ** R399b/4686)

mihmān-serā (< Far.) “iki konuk evi (iki cihan)” (**FŞ** SF103a/126, SF82b/6; **SS** R324a/1860, R330b/2546; **HE** 2a/47)

mihmānsız (< Far. mihmān + < Tr. -sız) “konuksuz, misafirsiz” (**NŞ** 215/3; **Sİ** R400a/4749)

misāfir (< Ar.) “misafir” (**FŞ** SF65a/34; **Sİ** R366b/1257, R385a/3177, R409b/5834)

mīz-bān (< Far.) “misafiri ağırlayan, ev sahibi” (**FK** 42/2, 352/7, 645/6, 689/180; **NŞ** 531/2, 648/7; **BV** 307/3; **FŞ** SF60b/9; **HE** 15a/1266; **Sİ** R376b/2293, R384b/3145, R396b/4426, R400a/4754; **SS** R324a/1839, R334b/2975, R335a/3007, R335a/3022)

mīz-bānlıġ (< Far. mīz-bān + < Tr. -lıġ) “ev sahipliği” (**LM** R238b/2520; **Sİ** R400a/4756, R400b/4800, R400b/4819, R411a/5995; **NŞ** 38/3, 489/9; **BV** 436/5)

mīzbānlıḳ (< Far. mīz-bān + < Tr. -lıḳ) “ev sahipliği” (**FŞ** SF103a/127, SF47b/10, SF80a/15, SF81a/113, SF81a/114; **LM** R228a/1431, R238b-29; **Sİ** R376b/2292, R400a/4746; **SS** R324a/1830)

mükrim (< Ar.) “ikram eden, edici; ağırlayan” (**Sİ** R355b/109, R355b-2, R384b/3144)

müsāferet (< Ar.) “misafirlik, misafir olma, yolculuk” (**SS** R315a/910, R330a/2463)

mekrümet (< Ar.) “ağırlama, ikram, şeref” (**HE** 19a/1631, 20b/1766)

mü‘izz (< Ar.) “ağırlayıcı, ağırlayan, ikram eden” (**FK** 467/7)

müsāfir (< Ar.) “konuk, misafir, yolcu” (**FK** 91/5, 113/8, 295/6, 515/1; **GS** 139/5, 191/2, 239/6, 386/5, 547/1; **NŞ** 140/6, 235/2, 315/4, 331/5, 418/8; **BV** 126/2, 443/1, 447/2; **FŞ** SF72b/14, SF73b/92; **HE** 11b; **LM** R217a/431, R219b/538, R219b/546, R231b/1782; **Sİ** R369b/1552, R400b/4793, R414a/6270; **SS** R311b/511, R324b/1899, R334b/2977, R339b/3508)

müsāfir-āne (< Ar. müsāfir + < Far. -āne) “misafirlik” (**LM** R233a/1941)

nāzenīn-müsāfir (< Far. nāzenīn + < Ar. müsāfir) “cilveli, nazlı, narin misafir” (**LM** R245b/3220)

żayf (< Ar.) “misafir, konuk” (**Sİ** R400b/4792)

2.5.4. Övünme ile İlgili Kavramlar

‘uẓm (< Ar.) “büyüklük, böbürlenme” (**FK** 111/3)

faḫr (< Ar.) “övünme, böbürlenme” (**FK** 471/8, 689/171; **GS** 258/8, 658/4; **NŞ** 39/9, 482/6, 592/6, 596/6, 631/5, 680/8; **BV** 7/3, 288/2, 658/41; **FŞ** SF91b/32; **HE** 28a/2495, 29b/2628; **Sİ** R403b/5115, R410a/5882; **SS** R312b/645)

faḳīh (< Ar.) “övünme, böbürlenme” (**FK** 476/5, 576/8, 681/57; **GS** 33/6, 72/9, 210/3, 259/6, 329/6, 679/6; **NŞ** 53/6, 153/6, 267/5, 313/10, 398/9, 400/5; **LM** R217a/413)

iftiḫār (< Ar.) “övünme” (**FŞ** SF80a/35; **HE** 32a/2883; **GS** 190/5)

kūs-ı mübāhāt (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. mübāhāt) “övünme davulu” (**FŞ** SF101a/123)

lāfī (< Ar. lāf + < Far. ī) “övünen, palavracı” (**FŞ** SF103a/134)

mādiḥ (< Ar.) “öven” (**GS** 105/7)

mübāhāt (< Ar.) “övünme” (**FK** 463/3, 681/42, 681/61, 707; **GS** 6a-F2/6, 682e/2, 682h/1; **NŞ** 60/1, 596/6; **FŞ** SF101a/123, SF82b/91, SF84b/84; **HE** 8b/639, 8b/663, 18b/1582, 28a/2475, 35a/3138; **LM** R240a/2661; **Sİ** R364a/1003, R365b/1144, R367b/1380; **SS** R312b/645, R316a/1012, R352b/4869)

mübāhātī (< Ar. mübāhāt + < Far. ī) “övünme ile ilgili” (**GS** 593/6; **SS** R317a/1120)

mübāhī (< Ar.) “övünen” (**FŞ** SF101a/127, SF105a/23)

müftāḫir (< Ar.) “övünen, sevinen” (**Sİ** R357a/280, R396a/4367, R383b/3063)

müfteḫir (< Ar.) “övünen, sevinen” (**FŞ** SF63a/95; **HE** 7a/489; **LM** R215b/128)

pindār (< Far.) “böbürlenme” (**FK** 291/6, 372/8; **GS** 13/8, 34/8, 581/7; **NŞ** 442/9; **BV** 145/9; **HE** 34b/3089, 34b/3103)

tāc-ı iftiḫār (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. iftiḫār) “övünç tacı” (**FŞ** SF80a/35)

tefāḫür (< Ar.) “övünme, övünç” (**FŞ** SF47b/35, SF48b/36; **LM** R220b/639, R235a/2126; **SS** R322b/1656; **GS** 6a-F2/4; **BV** 660/47; **Sİ** R363b/935)

2.5.5. Övme-Övgü ile İlgili Kavramlar

vaṣf-ı cennet (< Ar. vaṣf + < Far. -ı + < Ar. cennet) “Cennet’in övgüsü” (**NŞ** 583/7)

ferd-ı yegāne (< Ar. ferd + < Far. -ı + < Far. yegāne) “benzersiz sözler (övgüler)” (**FŞ** SF82a/60)

ḥamd u şenā (< Ar.) “hamt ve övgü” (**LM** R215a/85, R240a/2675; **Sİ** R401b/4910, R421b/7165)

ḥamd ü şenā (< Ar.) “hamt ve övgü” (**HE** 11a/902)

işmetü’d-dünyā (< Ar.) “dünyanın ismeti (kişiyi övgü için söylenir)” (**BV** 28/7)

meddāḥ (< Ar.) “daima metheden” (**FŞ** SF50b/45, SF51a-10; **HE** 30b/2704)

meddāḥī (< Ar.) “daima methetme ile ilgili” (**FŞ** SF51a-10)

meddāḥlıġ (< Ar. meddāḥ + < Tr. -lıġ) “daima methetme, övme, meddahlık” (**Sİ** R358b-6)

meddāḥlıḳ (< Ar. meddāḥ + < Tr. -lıḳ) “daima methetme, övme” (**HE** 30b/2702)

medḥ (< Ar.) “övme” (**FK** 689/273, 689/404; **GS** 22/7, 42/3, 105/7; **NŞ** 229/8, 676; **BV** 324/7, 660/39, 714/2, 713; **FŞ** SF105a-53, SF48b/62, SF52a-11, SF83a/54; **HE** 6a, 9a/710, 12b, 15a/1275, 40b/3663, 43a/3887; **LM** R225a/1091, R236b/2294, R236b/2295, R243b/3057; **Sİ** R362a-10, R406b/5427, R417a-84; **SS** R312a/600, R312b/624, R315a/898, R329B/2404)

medḥī (< Ar. medḥ + < Far. ī) “övme ile ilgili” (**FŞ** SF51a-10)

medīḥ (< Ar.) “methetmeye, övmeye sebep olan şey” (**GS** 105/7, 683/100)

midḥat (< Ar.) “methetme, övme” (**FŞ** SF62b/33; **HE** 40b/3659, 40b/3663; **SS** R312b-9; **BV** 660/24)

ögmek “övme, methetme” (**FŞ** SF85b/47)

şenā (< Ar.) “övme, övüş” (**FŞ** SF46a/7, SF64b/102, SF66a/99, SF67a/73, SF83a/54; **HE** 11a/867, 11a/902, 38b/3479; **LM** R215a/85, R215a-2, R219a/484, R236b/2294, R240a/2675; **Sİ** R367a/1294, R407a/5466, R416a-81, R421b/7165; **GS** 42/3, 683/1, 683/13; **NŞ** 322/1; **SS** R315a/898, R329B/2404, R333b/2837, R352b/4873)

ṣenā-ḫān (< Ar. ṣenā + < Far. ḫān) “birini öven, metheden” (**HE** 30b/2704, 30b/2704)

ṣenā-ḫʷān (< Ar. ṣenā + < Far. ḫʷān) “birini öven, metheden” (**Sİ** R396b/4428)

ṣenāyī (< Ar.) “övme, övüş ile ilgili” (**LM** R219a/456)

2.5.6. Selam, Karşılama ile İlgili Kavramlar

‘aleyhi’s-selām (< Ar.) “selam onu üzerine olsun anlamında bir söz” (**FK** 306/6; **GS** 93/7, 683/12; **Sİ** R363b/929, R362b/847)

ehlā ve sehlā (< Ar.) “hoş geldin anlamında bir söz” (**BV** 657/25)

ehlen ü sehlen (< Ar.) “hoş geldin anlamında bir söz” (**NŞ** 7/1)

ehlen ve sehlen (< Ar.) “hoş geldin anlamında bir söz” (**FK** 686/25)

ḫōş-āmed (< Far.) “hoş geldi anlamında bir söz” (**FŞ** SF50b/50; **Sİ** R397a/4473)

ḫoş-āmed (< Far.) “hoş geldi anlamında bir söz” (**GS** 692/3; **HE** 34a/3068)

merḥabā (< Far.) “merhaba” (**FK** 686/25; **GS** 359/6; **NŞ** 7/1; **BV** 657/25; **Sİ** R376a/2283, R420b/7084)

selām (< Ar.) “selam, merhaba deme” (**BV** 398/2, 481/5; **FK** 449/7; **GS** 268/2; **NŞ** 545/1, 612/3; **FŞ** SF101a/119, SF91a/84, SF96b/24, SF99a/152, SF63a/83, SF82b/87; **HE** 4b/292, 5b/391; **LM** R217a/437, R231a/1731, R233b/2003; **Sİ** R370a/1644, R373a/1919, R396b/4376, R420b/7084; **SS** R308b/205, R324a/1820, R351a/4741, R352b/4865)

selāmī (< Ar. selām + < Far. ī) “selamla ilgili” (**FŞ** SF99a/169)

2.5.7. Sohbet-Muhabbet ile İlgili Kavramlar

müṣāḥib (< Ar.) “kendisiyle sohbet edilen; arkadaşlık edilen; yarenlik edilen” (**Sİ** R385a/3182)

rāġıb-ı ṣoḥbet (< Ar. rāġıb + < Far. -ı + < Ar. ṣoḥbet) “sohbet isteyen, sohbete istekli” (**FK** 91/2)

sebük-rūḥ (< Far. sebük + < Ar. rūḥ) “hoş sohbet, şen” (**BV** 203/5)

sebük-rūḥāne (< Far.) “hoş sohbet gibi, şen gibi” (**GS** 403/7)

sebük-rūḥluḳ (< Far. sebük + < Ar. rūḥ + < Tr. -luḳ) “hoş sohbetli” (**FK** 136/1)

vaḳt-ı tekellüm (< Ar. vaḳt + < Far.-i+ < Ar. tekellüm) “konuşma (sohbet) zamanı” (**NŞ** 438/1)

ehl-i maḥabbet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) “muhabbetli ehli” (**BV** 25/7, 40/4; **FK** 54/7, 257/2; **GS** 537/4)

ehl-i muḥabbet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. muḥabbet) “muhabbet ehli” (**NŞ** 593/3)

2.5.8. Beğenme, Takdir Etme ile İlgili Kavramlar

āferīn (< Far.) “aferin, bravo” (**BV** 660/55, 660/57; **FŞ** SF49b/50, SF50a/12, SF74a/21, SF79b/64, SF83a/57, SF99a/171; **HE** 35a/3168, 43a/3877; **LM** R232a/1838, R233a/1946, R240a/2731; **Sİ** R375a/2171, R386b/3342, R395a/4233)

āfirīn (< Far.) “aferin, alkış, bravo” (**SS** R315a/899, R326a/2043)

aḥsente (< Ar.) “aferin” (**FŞ** SF107a/88; **SS** R344a/3990)

ber-kemāl (< Far. ber + < Ar. kemāl) “mükemmel” (**FK** 793/1; **HE** 27b/2448; **Sİ** R416b/6634)

ekmel (< Ar.) “mükemmel” (**GS** 444/4; **NŞ** 658/7; **HE** 30b/2700)

engüşt-nümāy (< Far.) “bir konuda takdir edilen” (**GS** 709)

evṣāf-ı pesendīde (< Ar. evṣāf + < Far. -ı + < Far. pesendīde) “beğenilmiş, seçilmiş nitelikler, vasıflar, özellikler” (**SS** R313b-10)

ġayr-ı taḥsīn (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. taḥsīn) “beğenmenin, takdir etmenin dışında” (**FŞ** SF79b/65)

ḥamīde (< Ar.) “övülmeye değer” (**NŞ** 201/3; **SS** R313b-10)

ḥarīṣ (< Ar.) “hırslı, tamahkar, bir şeye çok düşkün” (**BV** 272/5, 274/5, 274/8; **GS** 246/6, 283/1, 283/7; **NŞ** 94/6, 273/5)

ḫārlıḳ (< Far. ḫār + < Tr. -lıḳ) “düşkünlük, hoş” (**HE** 22a/1918, 35a/3164, 37b/3381)

ḫāṭır-pesend (< Ar. ḫāṭır + < Far. pesend) “sevilen, beğenilen” (**Sİ** R372b/1868, R419a/6890)

ibtilā (< Ar.) “bir şeye aşırı düşkünlük, tiryakilik” (**FK** 26/2, 460/4, 525/8; **GS** 104/4, 115/1, 517/1, 534/2, 839/1; **NŞ** 5/5, 90/3, 358/5; **BV** 112/2, 658/1; **FŞ** SF61b/17, SF68b/144, SF74b/52, SF86a/34, SF87b/71; **LM** R224a/981, R227b/1352, R228a/1389, R240a/2695, R248b/3557; **Sİ** R365b/1134, R371b/1780; **SS** R347b/4340)

ibtilāsız (< Ar. ibtilā + < Tr. -sız) “bir şeye aşırı düşkün olmama, tiryaki olmama” (**NŞ** 398/6)

istiḥsān (< Ar.) “güzel bulma, beğenme” (**GS** 503/9)

maḥall-i taḥsīn (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. taḥsīn) “beğenme, takdir etme yeri” (**SS** R321a/1500)

maḥẓūẓ (< Ar.) “hoşlanmış, haz almış” (**FK** 96/8; **GS** 4b-F2/7; **NŞ** 285/1; **HE** 19a/1625; **LM** R249a/3595; **SS** R351b/4786; **BV** 286/3)

manzūr (< Ar.) “bakılmış, bakılan, beğenilen, görülen” (**GS** 193/1, 830/1; **NŞ** 493/3, 663, 692, 696; **BV** 507/2, 673, 693; **HE** 2b/110; **LM** R226a/1221, R227b/1355, R242b/2912; **Sİ** R382a/2891, R404a/5192, R410a/5889; **SS** R314b/843, R315a/911, R342a/3779; **FK** 386/5, 455/6)

maṭbū‘ (< Ar.) “hoş, güzel” (**FK** 301/2, 689/110; **GS** 5b-F2/12, 9b-F2/20, 277/3; **FŞ** SF50b/26, SF57a/81, SF82a/61; **HE** 12a/957, 28b/2513, 31a; **LM** R217a/428, R239a/2547)

meftūn (< Ar.) “tutkun, hayran olmuş, büyülenmiş” (**FK** 689/154; **GS** 453/8, 653/5; **NŞ** 128/1; **BV** 454/8, 507/2; **FŞ** SF73a/44, SF76b/116, SF76b/125, SF89a/8, SF91b/34; **LM** R231b/1791; **Sİ** R391a/3838, R401a/4861, R404a/5159)

merġūb (< Ar.) “rağbet edilen, beğenilen” (**FK** 1/6, 28/1, 46/1, 257/1, 647/7; **GS** 43/9, 387/1, 683/134, 744/1, 749/1; **NŞ** 348/1, 348/3, 686, 686/5; **BV** 40/2, 317/1; **FŞ** SF106a/23, SF92b/141, SF95b/115, SF46a/6, SF49a/2; **HE** 8a/596, 16a/1356, 20b/1779, 29a/2590, 30a/2653; **LM** R217a/428, R221b/748, R237a/2369, **Sİ** P455b/5625, R421b/7193, R367a/1313, R377a/2375; **SS** R307b/128, R312b/646, R330a/2496, R334b/2969)

merġūbraḳ (< Ar. merġūb + < Tr. -raḳ) “çok beğenilmiş, daha da rağbet görmüş” (**GS** 8a-F2/10; **BV** 317/1; **HE** 30b/2724)

muḳadder (< Ar.) “takdir edilmiş, kadri belirlenmiş” (**FK** 690)

muṣaddaḳ (< Ar.) “tasdik olunmuş” (**HE** 5b)

müreġġab (< Ar.) “rağbet edilmiş” (**LM** R221a/675)

müstāḥsen (< Ar.) “güzel görülmüş, beğenilmiş” (**FK** 299/2, 689/333, 689/76; **FŞ** SF59b/59; **Sİ** R400b-55; **SS** R327a/2133, R352b/4870; **GS** 503/9; **NŞ** 432/5, 432/5; **BV** 45/7)

müsteḥab (< Ar.) “sevilen, beğenilen” (**BV** 45/9)

nā-pesend (< Far.) “beğenilmez, hoş karşılanmayan” (**FK** 274/4, 400/6; **GS** 123/1, 683/50; **HE** 7b/577, 30a/2671; **Sİ** R397a/4442, R420b/7053)

nā-pesendīde (< Far.) “beğenilmez” (**Sİ** R408a/5673)

perestende (< Far.) “tapan, tapınan, tapınırcasına seven” (**Sİ** R370a/1618, R376b/2301)

pesend (< Far.) “beğenme, beğenen” (**FK** 274/4, 669/4; **GS** 52/4, 123/1, 125/4, 683/50; **NŞ** 116/2; **BV** 238/1, 299/6, 642/7; **FŞ** SF82b/95; **HE** 7b/577, 17b/1477, 20a/1708,

27a/2386, 30a/2671; **LM** R224a/1007, R228a/1425, R229a/1517; **Sİ** R360a/605, R366a/1196, R378a/2444, R395b/4286; **SS** R313a/702, R326a/2049)

pesendī (< Far.) "beğenme, beğenenle ilgili" (**Sİ** R398b/4586)

pesendīde (< Far.) "beğenilmiş, seçilmiş" (**Sİ** R378a/2487, R401a/4842; **SS** R313b-10, R342a/3786)

pesendīderaḳ (< Far. pesendīde + < Tr. -raḳ) "daha çok beğenilmiş" (**Sİ** R397a-49)

revzen-i dil-pesend (< Far. revzen + < Far. -i + < Far. dil-pesend) "gönle hoş gelen, gönlün beğendiği pencere" (**Sİ** R386a/3285)

sefīh (< Ar.) "zevk düşkünü" (**GS** 679/6; **NŞ** 522/3, 694, 694/1; **HE** 27b/2453; **Sİ** R368a/1395)

şā-bāş (< Far.) "takdir etme, beğenme" (**FŞ** SF56a/65, SF98a/33)

taḥsīn (< Ar.) "beğenme, takdir etme" (**BV** 660/48; **FK** 19/7, 292/7, 298/6; **GS** 56/6, 228/5, 264/7, 421/2, 503/9; **NŞ** 259/3; **FŞ** SF107a/88, SF56a/106, SF56a/70, SF65b/69, SF79b/65; **HE** 8b/641, 27a/2382, 28b/2542; **LM** R232b/1899; **Sİ** R383a/2974, R386b/3332, R399b/4737, R411b/6054; **SS** R318a-15, R318b/1240, R321a/1500, R327a/2158)

taḳdīr (< Ar.) "beğenme, değer verme" (**BV** 2/4, 475/1, 475/6, 603/6); **FK** 105/4, 272/1, 561/9, 689/197; **GS** 83/6, 109/3, 149/6, 243/6, 306/7; **NŞ** 16/3, 133/8, 143/4, 604/9, 657/20, 658/48; **FŞ** SF46b/28, SF54a/56, SF61b/16, SF62a/50, SF73b/94, SF83b/70; **HE** 21b/1841, 26b/2328, 40b/3679, 43a/3889; **LM** R215a/51, R232a/1810, R240a/2654, R240a/2752; **Sİ** R378a/2460, R380a/2659, R384a/3110, R387a/3430; **SS** R307b/105, R311a/468, R316b/1078, R339b/3476)

taḳdīrsiz (< Ar. taḳdīr + < Tr. -siz) "beğenmeme, değer vermeme" (**HE** 41b/3764)

tehniyet (< Ar.) "tebrik etme, kutlama; hoş geldin deme" (**BV** 660/12; **HE** 6a/400; **Sİ** R365a/1106, R401b/4899; **SS** R309a/257)

tercīḥ (< Ar.) "üstün tutma, daha çok beğenme" (**BV** 101/5, 474/6, 689; **FK** 600/2, 715; **GS** 105/5; **FŞ** SF103a-52, SF88a/119; **HE** 7b; **LM** R217a/286; **SS** R309b/348)

2.5.9. Hoşnutsuzluk, Beğenilmeme ile İlgili Kavramlar

nā-ḫōş (< Far.) "beğenilmeyen, çirkin, kötü" (**Sİ** R377b/2439; (**FŞ** SF101a/135, SF101b/11, SF49b/35, SF59a/24)

nā-ḫoşlıġ (< Far. nā-ḫoş + < Tr. -lıġ) "hoşnutsuzluk" (**HE** 27b/2452)

nā-ḫoşluġ (< Far. nā-ḫoş + < Tr. -luġ) "hoşnutsuzluk" (**GS** 589/3; **BV** 261/3)

nā-ḫoşluḳ (< Far. nā-ḫoş + < Tr. -luḳ) “hoşnutsuzluk” (**GS** 808/1)

mezmūm (< Ar.) “yerilmiş, beğenilmemiş, ayıp” (**HE** 16b/1392, 27a/2372; **Sİ** R399b/4732, R400b/4791; **GS** 229/8; **NŞ** 426/6, 652/23)

nā-ḫoş (< Far.) “beğenilmeyen, çirkin, kötü” (**FK** 213/1, 262/1, 609/3; **BV** 251/6, 261/1; **HE** 7b/580, 13b/1129, 27b/2450, 30a/2672, 30b/2715, 42a/3821; **LM** R226a/1196, R232b/1892)

nā-ḫeş (< Far.) “hoş olmayan” (**LM** R234b/2098)

maṭ‘ūn (< Ar.) “ayıplanmış” (**Sİ** R400b-54)

2.5.10. Veda ve İlgili Kavramlar

bed-rūd (< Far.) “veda, esenlik, esenleme” (**FŞ** SF89b/78; **GS** 140/8)

be-ḫayr (< Far. be + < Ar. ḫayr) “iyilikle” (**GS** 116/8)

behbūd (< Far.) “iyilik, sağlık, sıhhat” (**HE** 28b/2509; **LM** R244b/3160; **NŞ** 163/3)

lāzım-ı bedrūd (< Ar. lāzım + < Far. -ı + < Far. bedrūd) “veda gerekliliği” (**GS** 140/8)

maḥal-ı pedrūd (< Ar. maḥall + < Far. -ı + < Far. pedrūd) “veda, vedalaşma yeri” (**LM** R245b/3231)

pedrūd (< Far.) “veda, vedalaşma” (**LM** R222b/834, R233a/1927, R245b/3231; **Sİ** R364a/988; **SS** R330a/2481, R345b/4148)

vedā‘ (< Ar.) “veda, ayrılma” (**FK** 687/32, 790/1; **GS** 186/3, 211/2, 299/1, 432/4, 432/6; **NŞ** 21/7, 290/2, 333/6, 399/7; **FŞ** SF102b/122, SF97a/50, SF72b/5; **HE** 14a/1163, 35b/3170; **Sİ** R356b/249, R365a/1086, R368a/1413, P455a/5611; **SS** R313a/692, R319b-17, R341b/3699, R345b/4142, R349b/4555, R351b/4787)

2.5.11. Vefa-Vefasızlık ile İlgili Kavramlar

bāb-ı vefā (< Ar. bāb + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa kapısı” (FK 335/7)

bed-‘ahd (< Far. bed + < Ar.‘ahd) “sözünde durmayan, vefasız” (**FK** 35/9; **NŞ** 85/2, 165/5)

bī-ṣebāt (< Far. bī + < Ar. ṣebāt) “kararsız, vefasız, sebatsız” (**BV** 223/7; **GS** 491/1)

bī-vefā (< Far. bī + < Ar. vefā) “vefasız, hayırsız” (**FŞ** SF101b/171, SF54b/26; **LM** R237b/2422; **Sİ** R400a/4742; **SS** R313a/692; **BV** 35/6, 63/9, 188/5, 228/4, 360/1, 467/1; **FK** 13/6, 124/5, 216/6, 302/9, 453/6, 559/6, 689/412; **GS** 128/3, 140/6, 289/4, 398/4, 459/6, 622/2; **NŞ** 39/4, 136/8, 358/6, 508/8, 516/3,)

bī-vefā-veş (< Far. bī + < Ar. vefā + < Far. veş) “vefasız gibi” (**NŞ** 609/1; **BV** 59/6)

bī-vefālıġ (< Far. bī + < Ar. vefā + < Tr. -lıġ) “vefasızlık, hayırsızlık” (**LM** R238b/2496; **Sİ** R409b/5828; **SS** R313a/698, R352a/4823; **BV** 179/5, 525/9, 628/5; **FK** 41/4, 275/8, 286/6, 363/2, 405/6, 664/9, 765/1; **GS** 577/4, 586/7; **NŞ** 274/5, 429/8, 559/8, 626/7, 655/34)

bī-vefālıḳ (< Far. bī + < Ar. vefā + < Tr. -lıġ) “vefasızlık, hayırsızlık” (**FŞ** SF93b/84; **LM** R244a/3074; **Sİ** R365a/1108)

bī-vefāraḳ (< Far. bī + < Ar. vefā + < Tr. -raḳ) “daha vefasız, daha hayırsız” (**Sİ** R419b/6945)

bī-vefāyī (< Far. bī + < Ar. vefāyī) “vefasız, hayırsız” (**FK** 637/5)

dürc-i vefā (< Ar. dürc + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa ocağının cevheri” (**HE** 4b/300)

ehl-ı televvün (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. televvün) “renkten renge girenler/sözünden dönenler” (**FŞ** SF84a/43)

ehl-ı vefā (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefalı” (**FŞ** SF89a/33)

ehl-i vefā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefalı” (**HE** 2a/78; **BV** 190/7, 200/6, 614/2; **FK** 35/1, 163/6; **GS** 115/6, 187/5; **NŞ** 326/6)

ġadr (< Ar.) “hainlik, vefasızlık” (**FK** 217/7, 557/9; **GS** 24/9; **NŞ** 87/7, 288/6, 622/6; **FŞ** SF91b/24, SF98a/75; **HE** 34b/3080; **Sİ** R378a/2482)

ġayr-ı bī-vefālıġ (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. vefā + < Tr. -lıġ) “vefasız” (**FK** 664/9)

ġayr-ı ġadr (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. ġadr) “vefasızlıktan başka” (**GS** 24/9)

ġayr-ı vefā (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefadan başka” (**HE** 2a/80, 23a/2030)

gevher-i kān-vefā (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. kān + < Ar. vefā) “vefa cevherinin ocağı” (**HE** 23b/2061)

ḥarf-i vefā (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa sözü” (**FK** 595/8)

imkān-ı vefā (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa imkânı” (**NŞ** 213/6)

kān-ı vefā (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa ocağı” (**HE** 23b/2061)

lāf-ı vefā (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa sözü” (**BV** 140/3; **GS** 671/2)

naḫl-i vefā (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa ağacı” (**BV** 344/7)

nakş-ı vefā (< Ar. nakş + < Far. -ı + < Ar. vefā) “sadakat izi; vefa resmi” (**BV** 545/8)

nā-mihr-bān (< Far.) “sevgisiz, vefasız” (**FK** 33/4, 103/3, 175/6, 363/2, 437/1, 552/3; **GS** 9a-F2/6, 44/9, 507/7, 612/3, 680/2; **NŞ** 47/5, 178/4, 260/5, 315/6, 434/3, 552/2; **BV** 178/4, 259/1, 425/9, 473/5, 614/1, 639/1)

nā-mihr-bānlıġ (< Far. nā-mihr-bān + < Tr. -lıġ) “sevgisizlik, vefasızlık” (**NŞ** 47/5; **BV** 639/7)

nā-mihribān (< Far.) “sevgisiz, vefasız” (**GS** 217/1)

nā-mihribānī (< Far.) “sevgisizlik, vefasızlıkla ilgili” (**GS** 232/6)

nūr-ı vefā (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa nuru” (**LM** R231a/1733, R240a/2690)

resm-i vefā (< Ar. resm + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa tarzı” (**FK** 275/8; **GS** 115/6; **NŞ** 533/8, 609/6)

rind-i vefā (< Far. rind + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefalı (hoş görülü) olan” (**BV** 42/8)

ṣādıḳ (< Ar.) “doğru, gerçek, sadık, sadakatli” (**FK** 526/8, 720; **GS** 480/2; **GS** 9a-F2/14; **NŞ** 7/3, 234/4, 276/2, 467/4, 660/2; **FŞ** SF88a/88; **HE** 24b/2147, 26b/2329, 38b/3459, 41b/3749, 41b/3761; **LM** R239b/2617, R247b/3467; **Sİ** R416b/6645; **SS** R311b/547, R324b/1888, R332a/2719, R342b/3796, R344a/3990)

ṣādıḳraḳ (< Ar. ṣādıḳ + < Tr. -raḳ) “daha sadık, daha sadakatli” (**FK** 255/2)

şem‘-ı vefā (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa mumu” (**FŞ** SF76b/131)

tār-ı vefā (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa karanlığı” (**NŞ** 475/2; **Sİ** R390b/3776)

terk-ı mihr (< Ar. terk + < Far. -ı + < Far. mihr) “vefasızlık” (**FK** 265/6)

terk-i vefā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa terki, vefasızlık” (**FK** 453/6; **GS** 366/2; **HE** 31b/2816)

vefā (< Ar.) “vefa, sözünde durma” (**BV** 10/8, 160/8, 255/7, 334/6, 401/4; **FK** 10/7, 113/6, 274/4, 309/6, 444/6; **GS** 10/8, 29/3, 106/4, 207/5, 322/2; **NŞ** 50/8, 101/2, 211/1, 309/4, 408/8; **FŞ** SF49b/35, SF53a/58, SF74a/12, SF76b/131, SF86a/22; **HE** 2a/77, 3a/159, 21a/1805, 23a/1982, 23a/2002; **LM** R220b/630, R225a/1102, R225a/1111, R234a/2031; **Sİ** R360a/576, R372a/1853, R377a/2354, R390b/3753; **SS** R348a/4414, R348a/4416, R352b/4866)

vefā-cūy (< Ar. vefā + < Far. cūy) “vefa arayan” (**NŞ** 682)

vefā-dār (< Ar. vefā + < Far. dār) “vefalı” (**FK** 53/6, 297/4, 525/1; **NŞ** 435/2, 656/46; **HE** 23a/2002)

vefā-kīş (< Ar. vefā + < Far. kīş) “vefalı, sadık” (**LM** R233a/1949)

vefālıġ (< Ar. vefā + < Tr. -lıġ) “vefalı” (**BV** 117/7, 480/7, 485/6, 519/6; **FK** 155/1, 374/8; **NŞ** 519/8)

vefālıḳ (< Ar. vefā + < Tr. -lıḳ) “vefalı” (**HE** 23b)

vefāsız (< Ar. vefā + < Tr. -sız) “vefasız, sözünde durmayan” (**BV** 169/3, 190/2, 228/4, 320/7; **FK** 41/7, 263/8, 302/9, 423/8, 524/7; **GS** 23/6, 189/7, 191/4, 271/2, 348/9; **NŞ** 39/2, 209/6, 412/6, 606/6, 615/9, 682/10; **FŞ** SF49b/35, SF55a/78, SF97a/40/40, SF98b/84, SF99b/218; **HE** 37b/3355, 40b/3671; **Sİ** R364a/988, R417b/6777; **SS** R350b/4656)

vefāsızlıġ (< Ar. vefā + < Tr. -sız + lıġ) “vefasızlık, sözünde durmama” (**BV** 96/8, 222/7, 640/6; **FK** 678/6; **GS** 129/10, 250/6, 331/6; **NŞ** 98/7; **Sİ** R414b-76)

vefāsızlıḳ (< Ar. vefā + < Tr. -sız + lıḳ) “vefasızlık, sözünde durmama” (**BV** 279/7; **NŞ** 270/4; **FŞ** SF97a/46)

vefāyī (< Ar.) “vefalı” (**FK** 394/6, 681/24, 689/218; **GS** 682c/4; **NŞ** 49/5, 609/2, 639/5; **FŞ** SF102b/91; **LM** R247b/3471; **Sİ** R403a/5054)

2.5.12. Yabancı-Yabancılık ile İlgili Kavramlar

aġyār (< Ar.) “yabancılar, başkaları” (**BV** 35/2, 63/6, 119/3, 210/4, 344/2, 474/5; **GS** 39/7, 91/4, 137/4, 188/7, 277/3, 370/2, 482/3; **NŞ** 14/3, 109/2, 217/3, 275/5, 547/2, 620/2, 647/2; **FK** 53/1, 124/4, 297/2, 526/2, 587/8, 601/1, 652/2; **HE** 3a/166, 20b/1757, 35b/3178; **LM** R217a/252, R240a/2785; **Sİ** R394b/4178, R395a/4248; **SS** R308b/240)

beġayr (< Ar.) “başkasına” (**LM** R221b/720, R241b/2818, R247a/3381; **SS** R318b/1261)

bī-gāne (< Far.) “ilgisiz, yabancı, dünyayla ilişkisini kesmiş” (**BV** 49/4, 96/4, 237/3, 421/2, 497/2; **GS** 5b-F2/13, 76/1, 91/1, 220/8, 418/2, 528/4, 539/4; **NŞ** 76/1, 192/5, 638/2; **FK** 35/4, 134/3, 258/7, 302/1, 460/2, 562/3; **FŞ** SF46a/21, SF61b/4; **HE** 31b/2815, 41b/3771; **LM** R238a/2429, R238a/2468; **Sİ** R365a/1095, R366b/1282, R392b/3978, R395b/4286, R409b/5856; **SS** R312a/572, R323b/1807, R329B/2414, R332b/2725, R346a/4201)

bīgāneī (< Far.) “ilgisiz, yabancı, dünyayla ilişkisini kesmiş” (**GS** 674/1; **FŞ** SF53a/35)

bī-gānelıġ (< Far. bī-gāne + < Tr. -lıġ) “ilgisizlik, aldırmazlık, yabancılık” (**BV** 179/2; **FK** 1/7, 709, 709/2; **GS** 681/9; **NŞ** 575/1)

bī-gānelıḳ (< Far. bī-gāne + < Tr. -lıḳ) “ilgisizlik, aldırmazlık, yabancılık” (**FŞ** SF88b/154; **Sİ** R372a/1821; **GS** 689/1)

ecnebī (< Ar.) “yabancı (kimse veya nesne), misafir, taşralı” (**NŞ** 412/7)

ġayr (< Ar.) “başka, ayrı; yabancı” (**FK** 5/5, 152/5, 294/3, 310/3, 432/3; **GS** 1/2, 52/8, 136/1, 213/3, 307/6, 355/6; **NŞ** 1/6, 118/6, 212/4, 334/5, 403/4, 500/2; **BV** 3/8, 74/6, 170/4, 276/9, 325/1, 422/9; **FŞ** SF105b/74, SF106b/32, SF50b/43, SF59b/49, SF74b/72; **HE** 4a/220, 12b/1011, 14b/1202, 22b/1959, 23a/2030; **LM** R215a/76, R226a/1214, R230b/1649; **Sİ** R355b/100, R368b/1489, R373b/2000, R380a/2700; **SS** R307a/71, R318a/1209, R330a/2469, R340a/3549)

yabānī (< Far.) “yabani, vahşi, yabancı” (**LM** R231a/1703)

yat “yabancı, yakın olmayan” (**FK** 15/6, 220/4, 652/2, 689/372; **GS** 11a-F2/17; **FŞ** SF106b/58, SF84a/42; **HE** 26b/2347, 28a/2475; **LM** R226a/1213, R229b/1585, R240a/2792, R249a/3582; **SS** R309a/295; R372a/1822)

yatlıġ “yabancılık” (**LM** R235a/2135, R240a/2658)

yatlıḳ “yabancılık” (**FŞ** SF103a/138, SF98a/44)

2.5.13. Dedikodu-Dedikoduculuk ile İlgili Kavramlar

‘ayb-gū (< Ar. ‘ayb + < Far. gū) “dedikoducu” (**FK** 767/1)

‘ayb-gūy (< Ar. ‘ayb + < Far. gūy) “dedikoducu” (**HE** 30a/2673)

bed-gūy (< Far.) “arabozucu, laf taşıyan, dedikoducu” (**GS** 180/7)

güft-ü-gū (< Far.) “dedikodu” (**SS** R323a/1740, R322b/1660, R324b/1873, R331b/2663; **NŞ** 263/3; **Sİ** R393b/4069)

güft-ü-gūy (< Far.) “dedikodu” (**SS** R321a/1540)

ḳāl (< Ar.) “söz, dedikodu; hile ile kandırma” (**FK** 578/6, 591/8, 686/18; **GS** 673/8, 680/7; **NŞ** 378/2, 479/6, 607/8, 608/2; **BV** 138/6, 152/7, 181/7, 537/4, 571/7, 657/18; **LM** R228b/1458; **Sİ** R367a/1322, R367a/1327, R395b/4295, R404b/5205; **SS** R315b/933, R318a/1197, R329B/2432)

ḳīl (< Ar.) “söz, dedikodu” (**FK** 184/5, 591/8, 686/18; **GS** 673/8, 680/7; **NŞ** 378/2, 479/6, 607/8, 608/2; **BV** 138/6, 152/7, 181/7, 476/2, 571/7, 656/12, 657/18; **LM** R228b/1458; **Sİ** R367a/1322, R367a/1327, R395b/4295, R404b/5205; **SS** R315b/933, R318a/1197, R329B/2432; **Sİ** R397a/4432, R416a/6600; **SS** R312b/627)

rişte-i tezvīr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. tezvīr) “dedikodu ipleri” (**HE** 28b/2548)

tezvīr (< Ar.) “yalan dolan, ara bozmak amacıyla yapılan dedikodu” (**FŞ** SF86a-40, SF96b/72, SF96b-48; **HE** 28b/2548, 31b/2790; **Sİ** R382b/2950; **GS** 40/4, 623/2, 632/6, 703/1; **NŞ** 16/4, 112/5, 449/1)

2.5.14. Minnet-Minnettarlık ile İlgili Kavramlar

minnet (< Ar.) "minnet, gönül borcu" (**FK** 80/7, 154/9, 502/5, 521/2, 556/1; **GS** 94/4, 145/9, 261/3, 299/6, 371/7; **NŞ** 33/7, 148/3, 333/5, 347/3, 420/5; **BV** 115/4, 380/6, 550/7, 572/7; **FŞ** SF104b/137, SF104b/147, SF98a/68, SF72b/34; **HE** 14b/1224, 19a/1635, 21b/1889, 23b/2064; **LM** R216b/214, R231b/1766, R235b/2193; **Sİ** R385b/3230, R397b/4512, R400a/4754, R421b/7173; **SS** R314b/862, R316a/1002, R321a/1545)

minnet-dār (< Ar. minnet + < Far. dār) "minnettar, birinden gördüğü iyiliğe karşı mahcup ve müteşekkir olan" (**FK** 283/7, 311/3, 497/7; **GS** 145/9, 402/3, 669/8; **NŞ** 268/6, 377/5, 420/5, 472/7, 494/3; **BV** 119/2, 137/1, 206/7)

minnet-dārlıġ (< Ar. minnet + < Far. dār + < Tr. -lıġ) "minnettarlık" (**FK** 240/4)

minnet-dārlıḳ (< Ar. minnet + < Far. dār + < Tr. -lıḳ) "minnettarlık" (**NŞ** 494/3)

minnet-dārraḳ (< Ar. minnet + < Far. dār + < Tr. -raḳ) "daha çok minnettarlık duyan, gönül borcu duyan" (**BV** 313/3)

minnet-i bī-müntehā (< Ar. minnet + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. müntehā) "sonsuz bir minnet" (**HE** 1b/38)

minnettār (< Ar.) "birinden gördüğü iyiliğe karşı kendini borçlu sayan, gönül borcu olan kimse" (**NŞ** 604/5)

ẕü'l-minen (< Ar) "minnetler sahibi (**FK** 468/1)

2.5.15. Özür Dileme, Af Dileme ile İlgili Kavramlar

'öẕr-āver (< Ar. 'öẕr + < Far. āver) "özür dileyen" (**Sİ** R358a/393; **SS** R342a/3741,)

'öẕr-āverlıġ (< Ar. 'öẕr + < Far. āver + < Tr. -lıġ) "özür dileyen, özür dileme" (**FŞ** SF101a/138)

'öẕr-ḫāh (< Ar. 'öẕr + < Far. ḫāh) "özür dileyen, af isteyen" (**HE** 17a/1429)

'öẕr-ḫᵛāh (< Ar. 'öẕr + < Far. ḫᵛāh) "özür dileyen, af isteyen" (**NŞ** 524/5; **FŞ** SF107a/116; **LM** R243b/3039; **Sİ** R376b/2337, R392a/3917, R395b/4281; **BV** 534/3; **SS** R345b/4127, R348a/4386)

'öẕr-ḫᵛāhī (< Ar. 'öẕr + < Far. ḫᵛāhī) "özür dileyen, af isteyen ile ilgili" (**GS** 842/1)

'öẕr-ḫᵛāhlıġ (< Ar. 'öẕr + < Far. ḫᵛāh + < Tr. -lıġ) "bağışlanma isteme, özür dileme" (**GS** 733)

i'tizār (< Ar.) "özür dileme" (**Sİ** R387a/3381, R389b/3665; **SS** R352b-38)

2.5.16. Yalnızlık ve İlgili Kavramlar

ʻuzlet (< Ar.) "yalnızlık, köşesine çekilme" (**GS** 609/6; **HE** 4b/294; **LM** R217a/289, R217a/293, R217a/297; **FK** 58/8; LM 289, 293, 297)

ʻuzlet-güzīn (< Ar. ʻuzlet+ < Far. güzīn) "yalnızlık köşesine çekilen, yalnız yaşayan" (**HE** 17b/1469)

bāʻiṣ-i ḫalvet (< Ar. bāʼiṣ + < Far. -i + < Ar. ḫalvet) "yalnız kalmaya, tenhaya çekilmeye sebep olan" (**NŞ** 518/8)

bī-ḫᵛiş (< Far.) "akrabasız, kimsesiz" (**LM** R239b/2621)

bī-kes (< Far.) "kimsesiz, yalnız" (**FŞ** SF83a/36, SF98b/125, SF99b/218; **LM** R235b/2227, R244a/3088; **SS** R323b/1798, R352a/4833; **FK** 58/7, 141/3, 194/7, 454/5, 637/7, 689/392; **BV** 229/2, 442/3; **GS** 246/1, 259/7, 331/3; **NŞ** 78/2, 624/1)

bī-kesī (< Far.) "kimsesizlik" (**Sİ** R366b/1236; **FK** 1/9, 652/1)

bī-keslıġ (< Far. bī-kes + < Tr. -lıġ) "kimsesizlik" (**FŞ** SF86b/74)

bī-keslig (< Far. bī-kes + < Tr. -lig) "kimsesizlik" (**FŞ** SF88b/149, SF98a/79; **BV** 25/2)

bī-keslik (< Far. bī-kes + < Tr. -lik) "kimsesizlik" (**FŞ** SF73a/87; **HE** 8a/624; **SS** R323b/1779; **GS** 398/7, 609/5; **NŞ** 110/5, 136/3, 212/4, 372/2, 412/3, 435/7, 569/1; **BV** 140/4, 140/9, 554/5, 614/6; **FK** 127/5, 637/7, 664/6, 689/394)

ferd (< Ar.) "tek, yalnız" (**FK** 118/3, 159/8, 351/5, 438/6, 531/1, 616/7; **GS** 46/4, 260/6, 378/7, 500/2, 660/3, 683/65, 771/1; **NŞ** 245/8, 309/7, 372/2, 433/5, 539/3, 706/1; **BV** 115/6, 122/7, 199/9, 276/4, 363/10, 491/7; **FŞ** SF101a/108, SF92a/91, SF53b/11, SF59a/33, SF72b/29; **HE** 22b/1963, 23a/2007, 42b/3858; **LM** R217a/330, R224a/1017, R230b/1660, R235b/2244; **Sİ** R359a/466, R368b/1463, R374b/2078, R392a/3934; **SS** R307b/96, R323b/1796, R331b/2664, R343a/3854)

ferdī (< Ar. ferd + < Far. ī) "yalnızlıkla ilgili" (**GS** 619/7; **LM** R236b/2281)

ferdlıġ (< Ar. ferd + < Tr. -lıġ) "yalnızlık" (**FK** 363/6; **BV** 485/6; **Sİ** R391b/3877)

ferdlıḳ (< Ar. ferd + < Tr. -lıḳ) "yalnızlık" (**FK** 697/1; **BV** 572/3; **Sİ** R417a/6697, R417a/6712)

ferdlik (< Ar. ferd + < Tr. -lik) "yalnızlık" (**NŞ** 549/5)

ġayr-ı bī-keslik (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. bī-kes + < Tr. -lik) "kimsesizlikten, yalnızlıktan başka" (**NŞ** 212/4)

güşe-i ḫalvet (< Far. güşe + < Far. -i + < Ar. ḫalvet) "halvet köşesi" (**HE** 12b/1026, 42b/3870)

güşe-nişīn (< Far.) “köşeye çekilen, insanlardan uzaklaşan” (**LM** R229b/1582)

ḫalvet (< Ar.) “yalnızlık, yalnızlığa çekilme, tenhaya çekilme” (**FK** 42/2, 251/7, 272/6, 307/7, 446/2, 546/7; **GS** 116/5, 297/5, 304/1, 380/10, 407/3, 531/2; **NŞ** 6/6, 14/7, 105/6, 246/6, 335/2, 446/7, 471/2; **BV** 1/6, 63/6, 213/5, 289/9, 436/2, 585/5; **FŞ** SF100b/62, SF92b/140, SF97a/28, SF50a/95, SF55a/71; **HE** 6a/436, 12b/1026, 17b/1472, 21a/1810, 25a/2182; **LM** R222b/852, R229a/1500, R229b/1567, R235b/2177; **Sİ** R376a/2239, R383a/2977, R384b/3146, R386b/3330; (**SS** R317a/1104, R324a/1833 , R334a/2882, R343b/3901)

ḫalvet-gāh (< Ar. ḫalvet + < Far. gāh) “halvet yeri, gizli görüşülecek yer” (**LM** R228b-19)

ḫalvet-geh (< Ar. ḫalvet + < Far. geh) “halvet yeri, gizli görüşülecek yer” (**HE** 36b/3265; **SS** R319a/1305)

ḫalvet-güzīn (< Ar. ḫalvet + < Far. güzīn) “tenha bir yeri seçmiş olan (kimse)” (**GS** 683/16)

ḫalvet-ḫāne (< Ar. ḫalvet + < Far. ḫāne) “yalnız başına oturup ibadet ile vakit geçirilen yer” (**FŞ** SF67b/10)

ḫalvetī (< Ar. ḫalvet + < Far. ī) “halvet ile ilgili” (**GS** 380/10; **Sİ** R394b/4178)

ḫalvet-nişīn (< Ar. ḫalvet + < Far. nişīn) “halvette oturan, yalnızlığa çekilme” (**HE** 17b/1469, 39b/3566; **Sİ** R419b/6971; **FK** 87/7; **BV** 290/4, 384/6)

ḫalvet-sarāy (< Ar. ḫalvet + < Far. sarāy) “yalnız kalınacak yer, halvet sarayı” (**BV** 436/1)

ḫalvet-serāy (< Ar. ḫalvet + < Far. serāy) “yalnız kalınacak yer, halvet sarayı” (**GS** 655/3)

inzivā (< Ar.) “bir köşeye çekilip hiçbir işe karışmama; dünyadan el çekmek” (**FŞ** SF62b/48; **GS** 2/10; **BV** 1/6)

kişisiz “insansız, yalnız, tenha” (**GS** 683/10)

kişisizlik “yalnızlık” (**BV** 215/4)

künc-i ‘uzlet (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. ‘uzlet) “inziva, yalnızlık köşesi” (**GS** 609/6)

künc-i ferāġ (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. ferāġ) “el çekme/vazgeçme köşesi” (**FK** 659/7)

maḳām-ı ḫalvet (< Ar. maḳām + < Far. -ı + < Ar. ḫalvet) “halvet makamı, yalnız kalma, tenhaya çekilme, tenhalık” (**LM** R222b/852)

mücerred (< Ar.) “tecrit edilmiş, soyulmuş, yalnız, tek” (**FK** 187/6, 384/4, 697/2; **NŞ** 657/35, 657/45; **FŞ** SF68a/58; **HE** 11a/901, 13a/1083, 28b/2539; **Sİ** R401b/4901)

müfred (< Ar.) “tek, yalnız” (**FŞ** SF100a/22; **GS** 11b-F2/2; **NŞ** 680/4)

münferid (< Ar.) “tek, ayrı, yalnız” (**BV** 115/6)

münzevī (< Ar.) “çekilip bir köşede oturan” (**GS** 676/2; **NŞ** 250/4; **HE** 16b/1405; **Sİ** R388a/3504, R391a/3817)

ser-vaḳt (< Far. ser + < Ar. vaḳt) “kimse bulunmayan boş oda; daire; yalnız görüşülecek yer” (**BV** 248/6, 636/2; **FK** 643/7; **GS** 437/9, 527/7, 625/6; **NŞ** 655/32; **FŞ** SF47b/14, SF77b/48, SF75a-31, SF77a/10; **Sİ** R384b/3158, R388b/3538)

ṣırfa (< Ar.) “yalnız” (**GS** 577/4)

vāḥid (< Ar.) “yalnız, tek” (**BV** 660/68; **HE** 3a)

vaḥīd (< Ar.) “yalnız, tek” (**SS** R312a/598, R335a/3000)

yalġuz “yalnız, sade, tek” (**BV** 142/7, 212/3, 342/5, 406/2, 636/3; **FK** 150/8, 217/2, 434/3, 513/6; **GS** 213/6, 231/1, 302/4, 371/5, 436/3; **NŞ** 5/6, 106/3, 203/6, 318/4, 408/4; **FŞ** SF100b/74, SF102a/25, SF98b/125, SF62a/72, SF73a/62, SF81b/141; **HE** 6b/459, 20a/1719, 23a/2006, 23a/2008, 23b/2048; **LM** R217a/426, R240a/2748, R242a/2884, R246b/3305; **Sİ** R371b/1792, R373b/1997; **SS** R308b/230, R320a/1423, R338a/3332, R340a/3563, R352a/4833)

yalġuzlıġ “yalnızlık” (**HE** 27b/2422)

yalġuzluġ “yalnızlık” (**FK** 3/6; **GS** 427/4; **FŞ** SF98a/78)

yalġuzluḳ “yalnızlık” (**Sİ** R407b-67)

yek-ser (< Far.) “yalnız başına, baştan başa, tümüyle” (**FK** 532/4; **NŞ** 194/1, 194/7, 567/1, 709/29; **FŞ** SF47b/22, SF48a/17, SF68b/134; **LM** R229b/1563; **Sİ** R366a/1233, R384b/3125, R388b/3538, R408a/5669, R411a/5976)

zāviye (< Ar.) “köşe, birinin değişik sebeplerle bulunduğu, çekildiği yer” (**HE** 4b/263, 18a/1535)

2.5.17. Öğüt, Nasihat ile İlgili Kavramlar

ehl-i naṣīḥat (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. naṣīḥat) “nasihat ehli” (**BV** 207/6; **FK** 148/7)

ġayr-ı pend (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. pend) “öğütten, nasihatten başka” (**SS** R341b/3734)

gūşmāl (< Far.) “kulak bükme; *mec.* terbiye, nasihat” (**NŞ** 49/7; **BV** 476/4; **Sİ** R367b/1342, R370b/1693, R373a/1947, R400b/4816, R409a/5778; **SS** R350a-36; **HE** 39b/3569)

gūşmālī (< Far.) “kulak bükme; *mec.* terbiye, nasihat ile ilgili” (**Sİ** R370b/1693)

ẖuṭbe (< Ar.) “hutbe, hatibin halka verdiği dini öğüt” (**HE** 11a/902, 43a/3885, 15b/1296, 15b/1301, 32a/2882; **LM** R221a/696; **Sİ** R357a/259; **SS** R324b/1908, R326a/2055; **GS** 6a-F2/11; **NŞ** 17/9; **BV** 660/24)

ıẓhār-ı pend (< Ar. ıẓhār + < Far. -ı + < Far. pend) “nasihat belirtisi” (**FK** 274/8)

mev‘iẓe (< Ar.) “öğüt” (**GS** 10b-F2/1, 10b-F2/7)

mev‘iże-āsā (< Ar. mev‘iże + < Far. āsā) “öğüt gibi” (**GS** 10b-F2/9)

mev‘iẓe-perdāz (< Ar. mev‘iẓe + < Far. perdāz) “öğüt veren” (**GS** 10b-F2/13)

mev‘iẓet-engīz (< Ar. mev‘iẓet + < Far. engīz) “öğüt veren” (**GS** 10b-F2/5)

mevā‘iẓ-āsā (< Ar. mevā‘iẓ + < Far. āsā) “nasihatler, örnekler gibi” (**Sİ** R419a-88)

mūcib-i pend (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. pend) “nasihat gerektiren” (**GS** 230/2)

naṣāyiḥ (< Ar.) “öğütler, nasihatler” (**GS** 10b-F2/20; **HE** 40b; **LM** R237a-28, R247b-37)

nāṣıḥ (< Ar.) “öğüt veren” (**FK** 552/7, 105/1, 270/3, 303/6, 423/4, 504/5; **GS** 10b-F2/13, 124/5, 335/6, 380/9, 474/6, 561/5; **NŞ** 110/2, 128/6, 461/7; **HE** 41b/3761; **LM** R226a/1208; **Sİ** R372b/1883, R388a/3531)

nāṣıḥā (< Ar.) “öğüt veren” (**FK** 85/6, 119/7, 399/4, 471/8, 573/6; **GS** 32/6, 581/6)

nāṣiḥ (< Ar.) “nasihat eden, öğüt veren” (**GS** 213/4, 241/4, 475/6, 481/3, 552/2, 642/6, 759/1; **NŞ** 92/6, 187/7, 471/3, 496/6, 536/7, 606/5; **BV** 15/2, 93/9, 116/3, 355/6, 644/8)

nāṣiḥā (< Ar.) “ey nasihatçi” (**GS** 94/5, 106/6, 546/5, 586/3; **NŞ** 416/7)

naṣīḥat (< Ar.) “öğüt” (**FK** 124/8, 148/7; **GS** 17/5, 32/6, 406/6, 438/4, 495/2, 552/1, 556/4; **NŞ** 81/5, 128/7, 179/9, 228/4; **BV** 204/4, 346/5, 442/6; **FŞ** SF61a-20, SF61b/45, SF62a/53, SF77b/53, SF81b/15; **LM** R230a/1617, R239b-30; **Sİ** R358a/375, R372b/1882, R387b/3453, R388a/3530; **SS** R330a/2495, R350a-36)

naṣīḥat-āmīz (< Ar. naṣīḥat + < Far. āmīz) “öğüt alınacak söz” (**FŞ** SF105a-53; **LM** R226b/1301)

naṣīḥat-ārā (< Ar. naṣīḥat + < Far. ārā) “nasihat süsleyen” (**GS** 10b-F2/9)

naṣīḥat-āsā (< Ar. naṣīḥat + < Far. āsā) “nasihat, öğüt gibi” (**LM** R224b/1048)

naṣīḥat-engīz (< Ar. naṣīḥat + < Far. engīz) “öğüt yaratan” (**LM** R226a/1191)

naṣīḥat-gū (< Far.) “öğüt veren” (**GS** 480/7; **BV** 87/5; **FŞ** SF62a/58)

naṣīḥat-peẕīr (< Ar. naṣīḥat + < Far. peẕīr) “öğüt dinler” (**Sİ** R416b/6674, R370b/1652)

naṣīḥat-sāz (< Ar. naṣīḥat + < Far. sāz) “nasihat eden, öğüt veren” (**GS** 10b-F2/13)

naṣūḥ (< Ar.) “nasihatçi, öğütçü” (**GS** 106/6; **HE** 33b/3002, 33b/3002)

neṣāyiḥ (< Ar.) “nasihatler” (**Sİ** R365b/1181, R417a-84, R419a-88; **SS** R352b-38)

nüṣūḥ (< Ar.) “nasihat verenler” (**NŞ** 106/4)

ögüt “öğüt, nasihat” (**GS** 83/6; **BV** 70/5, 85/5)

pend (< Far.) “öğüt, nasihat” (**FK** 18/7, 101/5, 296/9, 303/6, 433/4, 582/3, 619/3; **GS** 18/4, 113/7, 139/8, 230/2, 357/9, 438/4, 511/9; **NŞ** 16/2, 115/9, 212/6, 331/2, 404/4, 553/5, 657/49; **BV** 12/2, 93/9, 116/3, 254/6, 345/1499/4, 514/10, 633/2; **FŞ** SF105b/62, SF61b/35, SF62a/55, SF70b/31; **HE** 5a/312, 27a/2373, 37b/3385, 40b/3670; **LM** R226a/1191, R226a/1204, R230a/1617; **Sİ** R370b/1653, R373a/1945, R378a/2489, R387b/3455; **SS** R330a/2495, R331a/2604, R336a/3121, R341b/3734)

pendī (< Far.) “öğüt, nasihat ile ilgili” (**GS** 631/2)

pend-i bī-nihāyet (< Far. pend + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. nihāyet) “sürekli, sonsuz öğüt, nasihat” (**LM** R240a/2637)

pend-i dāniş-ver (< Far. pend + < Far. -i + < Far. dāniş-ver) “bilgin, bilgili tarafından verilen öğüt, nasihat” (**Sİ** R417b/6769, R417b/6769)

pend-i müşfiḳ-āne (< Far. pend + < Far. -i + < Ar. müşfiḳ + < Far. āne) “şefkatle öğüt, nasihat verme” (**LM** R247b/3468)

şāyeste-i pend (< Far. şāyeste + < Far. -i + < Far. pend) “uygun nasihat” (**FK** 227/6)

tenbīh (< Ar.) “tembih, uyarma” (**BV** 683/1; **FK** 702, 719; **GS** 712; **HE** 40a/3637; **Sİ** R371b/1764, R415a/6419)

terk-i naṣīḥat (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. naṣīḥat) “öğüdü, nasihati terk etme” (**GS** 17/5)

terk-i pend (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. pend) “öğüdü, nasihati terk etme” (**FK** 399/4)

2.5.18. Güvenme-İnanma ile İlgili Kavramlar

bī-i‘timād (< Far. bī + < Ar. i‘timād) “güvensiz” (**FK** 124/4)

emān (< Ar.) “güvenilir, eminlik” (**FK** 204/9; **GS** 10b-F2/23; **NŞ** 25/10, 38/8, 109/7, 506/7, 533/4, 655/11; **BV** 16/5, 47/3, 241/3, 428/6, 445/4, 557/9, 569/2; **FŞ** SF62b/29; **HE** 23b/2075, 25a/2217, 30a/2690, 40b/3654, 43b/3960; **SS** R334b/2988)

emānet (< Ar.) “emanet, güvenilen kimseye bırakılan şey” (**FK** 8/7, 689/286; **NŞ** 657/53; **FŞ** SF52a/19; **HE** 37b/3403; **SS** R326b/2119)

emānlıḳ (< Ar. emān + < Tr. -lıḳ) “eminlik, güvenirlik” (**Sİ** R372a/1812)

emīn (Ar.) “emin, güvenilir, güvenilen” (**FK** 225/1, 689/287; **GS** 5a-F2/19, 388/9; **NŞ** 7/7, 452/4; **BV** 290/8, 616/10; **FŞ** SF68a/72, SF91a/101; **HE** 3a/135, 4b/306, 6a/435,

13a/1063, 26b/2361; **Sİ** R355b/115, R356b/235, R394b/4206, R396b/4393, R420a/7035; **SS** R328a/2248, R346b/4268)

emn (< Ar.) “güvenlik, eminlik” (**FK** 554/7; **GS** 20/7; **NŞ** 68/1, 506/7; **BV** 86/8; **HE** 40b/3654; **LM** R217a/443, R241b/2824; **Sİ** R371b/1773, R372a/1812, R380a/2678; **SS** R334b/2988, R342a/3763)

emn-ābād (< Ar. emn + < Far. ābād) “emniyetlilik, güvenirlilik” (**HE** 38b)

emn-i ‘ıyş (< Ar. emn + < Far. -i + < Ar. ‘ıyş) “yaşam rahatlığı, korkusuzluğu” (**BV** 86/8)

güvāh-ı ṣādıḳ (< Far. güvāh + < Far. -ı + < Ar. ṣādıḳ) “güvenilir, sadık tanık” (**HE** 5b)

i‘timād (< Ar.) “itimat, güvenme” (**FK** 33/5, 427/9, 510/5, 590/4; **BV** 147/7, 398/4; **FŞ** SF60a/104; **HE** 32a/2872; **LM** R238b/2495, R238b/2498, R247b/3473; **Sİ** R395a/4262, R409b/5818, R411a/6005, R418a/6780, R420a/7002; **SS** R312b/618, R353a/4906; **GS** 124/5, 366/4, 586/6, 785/1; **NŞ** 59/4, 561/6, 573/6, 657/8)

i‘timādī (< Ar. i‘timād + < Far. ī) “emniyet, güven ile ilgili” (**BV** 385/6; **FŞ** SF59b/85)

īmen (< Far.) “emin, güvenli” (**GS** 254/8, 398/6, 411/6, 451/6, 571/5, 589/5, 593/5; **Sİ** R376b/2307)

īmīn (< Ar.) “emin; kaygısız” (**FK** 138/5; **FŞ** SF72b/33)

mu‘teḳid (< Ar.) “itikad eden, inanan, dini bütün” (**BV** 115/4; **HE** 13a/1061, 13b/1115; **NŞ** 118/7)

mu‘temed (< Ar.) “kendisine inanılan, güvenilen kimse” (**FK** 124/4; **FŞ** SF69a/4; **HE** 41b/3754; **Sİ** R379b/2615, R394b/4171, R397a/4444, **SS** R335b/3070; **GS** 371/1)

müstenid (< Ar.) “dayanan, güvenen” (**BV** 115/4, 115/5)

selāmet (< Ar.) “selamet, güvende olma” (**BV** 87/4, 396/8, 400/7, 542/9, 567/3; **FK** 81/4, 173/4, 190/7, 423/4, 423/6; **GS** 56/5, 166/6, 221/4, 493/2, 596/7; **NŞ** 84/4, 194/4, 202/5, 339/6, 494/6, 512/8; **FŞ** SF105b/80, SF89a/31, SF97a/58, SF79b/88; **HE** 1b/32, 13a/1065, 14a/1172, 25a/2177; **LM** R222a/766, R226a/1189, R232a/1819, R240a-31; **Sİ** R360a/602, R385b/3226, R411a/5974, R414a/6278, R414b/6340; **SS** R320b/1478, R321a/1510, R328a/2284)

selāmetlıġ (< Ar. selāmet + < Tr. -lıġ) “selametli, güvende olma” (**FK** 197/7; **Sİ** R413a/6213)

sıġınmaḳ “sığınma, güvenme” (**LM** R231a/1713)

ṣiḳa (< Ar.) “güven, emniyet, inanılır, güvenilir kimse” (**Sİ** P455a/5567)

tapşurmaġ “ulaştırma, verme, teslim etme; güvenme, bel bağlama” (**NŞ** 11/7)

tapşurmaḳ “ulaştırma, verme, teslim etme; güvenme, bel bağlama” (**GS** 327/4; **NŞ** 406/1)

üstüvār (< Far.) “sağlam, dayanıklı, güvenilir” (**BV** 140/8; **FK** 368/3, 369/8; **GS** 102/4, 175/4, 326/6; **NŞ** 182/3; **Sİ** R409a/5765, R416a/6514, R419b/6975, R421a/7092)

2.5.19. Söz Verme, Vaat Etme ile İlgili Kavramlar

ḳavl (< Ar.) “söz, vaat” (**FK** 306/7; **SS** R312b/625, R329a/2365, R343a/3887)

mev‘ūd (< Ar.) “söz verilmiş, vadedilmiş” (**Sİ** R413b/6229; **SS** R309a/275; **BV** 114/7)

mevā’id (< Ar.) “söz vermeler” (**Sİ** R378b/2493)

mī‘ād (< Ar.) “belirlenmiş, vaat, edilmiş zaman” (**FŞ** SF62a/77, SF83a/53; **LM** R239a/2554; **Sİ** R389a/3596, R419b-89; **SS** R338b/3417, R339b/3499, R340a/3534; **GS** 378/9, 533/7, 586/6, 659/3; **NŞ** 408/9, 459/5; **FK** 132/7, 387/9, 439/7; **BV** 468/5)

sened (< Ar.) “dayanılacak şey, kuvvetli delil olabilecek söz, tapu” (**FK** 125/8, 368/3; **GS** 128/7, 371/3)

senedī (< Ar.) “dayanılacak şey, kuvvetli delil olabilecek söz, tapu” (**NŞ** 644/6)

ta‘ahhüd (< Ar.) “söz verme, bir işi üstlenme” (**FŞ** SF59a/38; **SS** R309a/276)

va‘d (< Ar.) “söz verme” (**FŞ** SF74a/12; **Sİ** R396a/4353; **NŞ** 709/44)

va‘de (< Ar.) “söz verme, vade” (**FŞ** SF102a/26, SF96a/40, SF96b/16, SF86a/41; **HE** 7b/561, 19a/1608, 21b/1882, 24a/2090, 25a/2178; **LM** R230b-21, R231b/1775, R232a/1827; **Sİ** R379b/2618, R385a/3191, R386a/3271, R396b/4418, R397a/4437; **SS** R324b/1910, R332b/2761, R340a/3530, R351a/4703; **GS** 51/2, 106/4, 228/2, 359/2, 432/7, 586/6, 671/4, 795/1; **NŞ** 10/9, 109/7, 136/2, 226/3, 343/7, 456/7, 521/3, 612/7; **BV** 22/5, 161/2, 232/4, 360/1, 426/7, 591/5, 734/3; **FK** 85/7, 171/7, 260/6, 366/1, 467/6, 582/7, 603/7, 668/4)

va‘deī (< Ar. va‘de + < Far. ī) “söz veren, vade ile ilgili” (**NŞ** 182/10)

va‘de-i dīdār (< Ar. va’de + < Far. -i + < Far. dīdār) “yüzün sözü” (**GS** 146/5)

va‘īd (< Ar.) “vaat eden” (**Sİ** R421a/7133; **GS** 131/2)

vāde (< Ar.) “söz verme, vade” (**NŞ** 259/2, 575/2)

vedāyi‘ (< Ar.) “emanet olarak bırakılan şeyler” (**HE** 16a/1321)

vedī‘at (< Ar.) “emanet” (**LM** R245b/3233)

vedī‘atī (< Ar.) “emanet, emanet ile ilgili” (**LM** R243a/2978)

2.5.20. Ant, Yemin, Sözleşme ile İlgili Kavramlar

‘ahd (< Ar.) “söz, sözleşme, ant” (**BV** 39/8, 140/3, 224/9, 404/9, 507/1, 659/28; **FK** 35/9, 220/7, 249/3, 336/8, 442/6, 580/7, 675/8, 687/25; **GS** 74/1, 140/6, 232/9, 290/4, 366/4,

445/6, 626/2; **NŞ** 85/2, 165/5, 254/4, 559/9, 628/9; **FŞ** SF104b/141, SF93b/41, SF59b/50, SF67b/10, SF86a/27; **HE** 26a/2285, 34a/3027, 36b/3266; **Sİ** R363b/958, R392b/3953, R397b/4500, R397b/4504; **SS** R313b/740, R325b/1980, R346b/4242)

‘ahd-şiken (< Ar. ‘ahd + < Far. şiken) “yemin bozan” (**NŞ** 586/4)

‘aḳd (< Ar.) “bağ, düğüm, sözleşme” (**GS** 170/8, 389/7, 647/6; **NŞ** 151/4; **BV** 13/7, 141/6; **FK** 152/5, 205/5, 460/8; **LM** R240a/2770, R240a/2676, R240a/2768, R232a/1803; **FŞ** SF102a/52, SF96b/10, SF97a/62, SF82a/37; **HE** 28b/2539, 28b/2541, 31b/2809; **Sİ** R365a/1122, R366a/1203, R376b/2328, R392b/3960, R396b/4421, R418a/6789; **SS** R321b/1595, R325a/1933, R331b/2666, R337b/3296, R343a/3884)

ant “ant, yemin” (**HE** 26b/2344; **SS** R341a/3638)

ḳasem (< Ar.) “yemin” (**FŞ** SF61b/32, SF79a/38, SF79a/44; **HE** 33b, 33b/2992; **Sİ** R399b/4730, R419a-88)

ḳātil-i peymān-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. peymān-şiken) “yeminini bozan katil” (**BV** 318/1)

mīṣāḳ (< Ar.) “sözleşme, antlaşma” (**Sİ** R396b/4421, R397b/4504)

peymān (< Far.) “yemin” (**FK** 88/7, 177/7, 453/6, 580/7, 687/25; **GS** 314/3, 432/7, 445/6, 626/2; **NŞ** 85/2, 504/9, 559/9, 628/9; **BV** 140/8, 194/7, 483/7, 659/28; **FŞ** SF100b/68, SF104b/141, SF93b/41, SF96a/40; **SS** R346b/4241)

peymān-güsil (< Far.) “sözünden dönen” (**GS** 549/1)

peymānlıġ (< Far. peymān + < Tr. -lıġ) “yeminli” (**GS** 314/3)

peymān-şiken (< Far.) “yemin çeken” (**FK** 593/4; **GS** 91/6; **BV** 318/1)

vallāh (< Ar.) “Allah için, Allah hakkı için anlamına gelen yemin” (**GS** 565/3)

viṯāḳ (< Ar.) “çok sağlam ve kuvvetli bağlar; antlaşmalar, yemin etmeler” (**BV** 311/5; **FK** 150/6; **GS** 213/2, 486/4, 554/3, 683/77; **FŞ** SF72a/102; **LM** R234b/2063, R242a/2891, R248b/3552; **Sİ** R357b/331; **SS** R332b/2729; R335b/3071)

2.5.21. Nam, Şöhret ile İlgili Kavramlar

‘āl (< Ar.) “en yüce, pek yüce” (**NŞ** 7/6)

‘alā (< Ar.) “şan, şeref, büyüklük” (**FK** 7/7, 604/5; **GS** 716; **FŞ** SF47b-5; **HE** 13a; **Sİ** R377a-28)

‘azīm-şān (< Ar.) “şanı şöhreti büyük olan” (**SS** R315b/929)

‘aẓīmü’ş-şān (< Ar.) “şanı şöhreti büyük olan” (**GS** 4a-F2/20)

bed-nām (< Far.) “kötü namlı, kötü şöhretli” (**GS** 88/5, 366/5, 682b/8; **NŞ** 252/9, 486/4, 703/4; **FK** 82/4, 681/18, 682/12; **BV** 57/7, 357/4; **Sİ** R368a/1405)

bed-nāmlıġ (< Far. bed-nām + < Tr. – lıġ) “adı kötüye çıkmışlık” (**FK** 363/5; **BV** 57/7; **GS** 312/4; **FŞ** SF81b/17)

bed-nāmlıḳ (< Far. bed-nām + < Tr. – lıḳ) “adı kötüye çıkmışlık” (**FŞ** SF100b/93)

bī-nām (< Far.) “adsız, namsız” (**FK** 42/7, 363/8, 652/3, 673/9; **GS** 135/1, 605/6; **NŞ** 86/6; **BV** 198/5, 458/4)

ercemend (< Far.) “şerefli, seçkin” (**Sİ** R383b/3044, R391b/3889, R397a/4442, R405a/5263, R420b/7053,)

ercemendraḳ (< Far. ercemend + < Tr. -raḳ) “daha şerefli, daha seçkin” (**SS** R327a/2159)

ercmend (< Far.) “şerefli, seçkin” (**GS** 7a-F2/19; **BV** 238/1, 254/3, 684/1; **HE** 36b/3264; **LM** R221a/671, R243b/3022; **SS** R339b/3490)

esāmī (< Ar.) “namlar, adlar” (**FK** 482/11)

eşref (< Ar.) “çok şerefli” (**GS** 683/48; **BV** 703; **HE** 18b/1576, 37b/3402; **LM** R217a/320; **Sİ** R359b/517, R392b/3991, R405b/5315; **SS** R310a/396)

eşref-i evṣāf (< Ar. eşref + < Far. -i + < Ar. evṣāf) “sıfatların en şereflisi” (**HE** 18b/1576)

gerdūn-cenāb (< Far. gerdūn + < Ar. cenāb) “felekler kadar yüce, şerefli” (**HE** 30b/2727; **Sİ** R367a/1306, R371b/1808, R386b/3358, R394a/4149, R396b/4416)

iştihār (< Ar.) “şöhret kazanma” (**GS** 4b-F2/10, 5b-F2/25; **HE** 2a/65; **LM** R217a/353)

iştihār-ı tamām (< Ar. iştihār + < Far. -ı + < Ar. tamām) “eksiksiz meşhur olma, çok meşhur olma” (**GS** 4b-F2/10/11)

laḳab (< Ar.) “lakap” (**FK** 48/6, 685/38, 689/332; **GS** 49/4, 677/5; **NŞ** 40/3; **BV** 45/4; **FŞ** SF46a/33, SF55b/13, SF55b/26, SF82a/31; **HE** 4b/306, 7b/550, 9b/754, 17a/1436, 19b/1663, 22b/1955, 41b/3778; **LM** R215a/51, R217a/352; **Sİ** R362b/860, R368a/1416, R375a/2178, R383a/2971; **SS** R309b/317, R313b/741, R322a/1642, R342b/3795)

ma‘rūf (< Ar.) “herkesçe bilinen, belli, meşhur, ünlü” (**FK** 117/6, 316/8; **NŞ** 111/6)

mekremet (< Ar.) “şeref, onur, izzet, cömertlik”(**FK** 689/152; **SS** R325a/1934)

meşhūr (< Ar.) şöhretli, tanınmış, şöhret sahibi” (**FK** 168/4, 685/22, 689/227; **GS** 6a-F2/1, 12b-F2/13, 193/2, 499/1; **NŞ** 132/2, 142/1; **BV** 266/5, 477/2, 507/4; **FŞ** SF100a/19, SF89a/22, SF91b/33, SF94b/20, SF82a/48; **HE** 7a/491, 30a/2664; **LM** R226a/1227; **Sİ** R363a/924, R364b/1049, R372a/1836, R384a/3093; **SS** R309b/351, R315b/945, R333b/2845, R335b/3077)

nām (< Far.) “ad, ün” (**FK** 181/3, 285/4, 499/6, 657/3; **GS** 88/5, 185/6, 607/2; **NŞ** 184/5, 202/1, 422/6, 611/4; **BV** 53/3, 198/5, 299/9, 470/7, 606/6, 746/6; **FŞ** SF94a/94, SF96a/58, SF99a/180; **LM** R217a/353; **Sİ** R365a/1098, R396a/4339, R416a/6583)

ʻunvān (< Ar.) “unvan” (**GS** 10/5, 61/9, 501/6, 633/6; **SS** R340a/3531, R353a/4980, R353a/5006)

nām-āverī (< Far.) “ad salmış, ünlü” (**Sİ** R420a/7017)

nām-cūy (< Far.) “nam arayan, ün arayan; yiğit” (**Sİ** R393a/3999)

nām-dār (< Far.) “namlı, ünlü” (**Sİ** R365b/1160, R365b/1160, R417b/6749)

nām-dārlıḳ (< Far. nām-dār + < Tr. -lıḳ) “namlı, ünlü olma” (**FŞ** SF53b-13)

nāmī (< Far.) “ünlü” (**FŞ** SF89a/10; **LM** R220a/573, R228a/1422; **GS** 11b-F2/2)

nāmlıġ (< Far. nām + < Tr. -lıġ) “namlı, ünlü” (**SS** R330b/2538)

namūdār (< Far.) “namlı, şöhretli” (**SS** R332b/2750)

namūdārī (< Far.) “namlı, şöhretli” (**SS** R335b/3044)

nām-ver (< Far.) “namlı, adlı, ünlü” (**Sİ** R393a/4051, R394a/4154, R401a/4878)

neng (< Far.) “şöhret, ün” (**GS** 88/5, 360/7, 360/7; **BV** 53/3, 338/8, 470/7; **LM** R232b/1889, R233b/1997; **Sİ** R365a/1098, R420b/7074; **SS** R322b/1658; **FK** 241/9, 479/5, 657/3; **NŞ** 611/4; **FŞ** SF51a/93, SF53a/39, SF83b/92, SF85a/30)

nīk-nām (< Far.) “iyi ad kazanmış” (**FK** 363/5; **NŞ** 252/9)

ser-āmed (< Far.) “seçkin, mümtaz” (**FK** 65/5, 555/4; **FŞ** SF53b-13; **LM** R248b/3559; **Sİ** R419a/6925)

ser-belend (< Far.) yüksek, başı yüksek; yüksek şöhretli” (**SS** R310b/425)

ser-belendī (< Far.) yüksek, başı yüksek; yüksek şöhretli” (**SS** R350b/4676)

ser-bülend (< Far.) “şan ve şöhret sahibi, öğünücü” (**BV** 298/2; **FK** 130/6, 274/7, 578/3; **NŞ** 42/6; **HE** 15b/1294, 19a/1622, 21b/1842, 21b/1842, 25b/2256, 27a/2386; **LM** R221a/671, R222a/767; **Sİ** R367a/1293, R373a/1930, R389b/3677, R390b/3767)

ser-bülendlıġ (< Far. ser-bülend + < Tr. -lıġ) “şan ve şöhret sahibi olma” (**HE** 27a)

şān (< Ar.) “şan, ün” (**BV** 25/5, 32/3, 79/4, 463/7, 533/6, 660/77; **FK** 168/1, 597/3; **GS** 537/6, 685, 685/1; **NŞ** 272/1, 561/1; **HE** 4b/269, 20a/1700, 20a/1728, 23a/2027, 30a/2645, 32a/2864; **LM** R215a/75, R217a/392, R221a/679; **Sİ** R360a/603, R382a/2876, R392b/3994, R393b/4088)

şeh-nişān (< Far.) “ünlü, meşhur” (**SS** R315b/929, R352a/4808)

şöhre (< Ar.) “şöhretli” (**BV** 357/7; **GS** 231/6, 244/5; **NŞ** 97/5)

şöhret (< Ar.) "şöhret, ün" (**FK** 73/11, 80/1, 168/4, 616/5, 681/65; **GS** 8a-F2/11, 12b-F2/15, 520/2, 596/7, 682h/5; **NŞ** 23/5, 373/5, 461/7, 514/7; **FŞ** SF104a/67, SF55a/67, SF56a/93, SF83a/43, SF85a/32; **LM** R225b-15, R249a/3597; **Sİ** R360a/600, R400a/4780, R403b/5124; **SS** R307b/129)

şöhre-verd (< Ar.) "şöhretli gül" (**HE** 29b/2618)

şūḫ-ı bed-ḫū (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bed-ḫū) "kötü şöhretli güzel" (**BV** 611/2; **GS** 209/5)

terk-i nām (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. nām) "şöhreti bırakma" (**BV** 338/8)

teşhīr (< Ar.) "gösterme" (**GS** 243/7)

ün "ses, ün, şöhret" (**FŞ** SF63b-22, SF104a/105, SF89b/95, SF92a/52, SF98b/83; **HE** 12a/951, 16a/1359, 18b/1589, 29a/2560, 33b/3017; **LM** R223b/953, R230b/1696, R241b/2830, R245b/3261; **Sİ** R355a/62, R368a/1436, R374a/2022, R383a/3007, R419a/6913; **SS** R312b/626, R320b/1480, R332b/2742, R340b/3617, R349b/4563; **BV** 21/7, 172/7, 229/7, 302/5, 482/6; **FK** 1/2, 135/7, 285/5, 346/4, 436/6; **GS** 20/9, 64/2, 126/1, 215/1, 303/5, 369/7; **NŞ** 59/2, 100/4, 287/5, 339/6, 451/3)

ẕāt-ı şerīf (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Ar. şerīf) "şerefli kimse" (**GS** 318/4)

zümre-i bed-nām (< Ar. zümre + < Far. -i + < Far. bed-nām) "kötü namlı, kötü şöhretli topluluk" (**NŞ** 703/4)

2.5.22. Saygı-Saygısızlık, İtibarlı-İtibarsızlık, Şeref-Şerefsizlik ile İlgili Kavramlar

'azīz (<A.) "sevgili, muhterem" (**FK** 141/7, 274/9, 476/3, 687/36, 689/173, 717; **BV** 201/1/1/2/3/4/5/6/7; **GS** 144/8, 275/11, 491/4, 494/4, 778/1; **NŞ** 20/5, 159/7, 199/7, 215/3, 316/8, 366/6; **FŞ** SF101a/143, SF93b/45; **HE** 19a/1615, 27a/2385, 35a/3135, 35a/3135, 38a/3412; **Sİ** R363b/973, R369a/1517, R384b/3145, R390a/3695; **SS** R316a/1004, R324a/1826, R336b/3188, R337b/3289, R346b/4249)

'azīzī (< Ar. 'āzīz + < Far. ī) "azizlerden olan, bir aziz" (**FŞ** SF101a/143)

'azīzlik (< Ar. 'āzīz + < Tr. -lik) "sevilme, saygıdeğerlik" (**BV** 288/1)

'ızz (< Ar.) "yücelik" (**GS** 689/8)

'izāz (< Ar.) "saygı gösterme" (**GS** 421/2)

'izz (< Ar.) "değer, kıymet, yücelik, ululuk" (**GS** 579/3, 802/1; **NŞ** 28/4, 180/6, 490/6; **FŞ** SF95b/119; **HE** 4b/269, 22a/1923, 29b/2630, 35b/3171, 41a/3713; **LM** R247b/3461; **Sİ** R377b/2435, R393b/4078; **SS** R313b/760, R350a/4626; **FK** 7/7, 604/5)

‘izzet (< Ar.) “değer, yücelik” (**GS** 690/1; **NŞ** 158/6, 240/4, 288/1, 366/6, 368/6; **FŞ** SF106a-54; **HE** 6a/418, 12a/989, 20b/1779, 21a, 22a/1923, 35a/3164; **Sİ** R380a/2683; **FK** 233/5, 444/6; **BV** 221/2, 268/6, 486/7, 503/6)

evbāş (< Ar.) “ayak takımı, terbiyesiz; çapkın” (**FK** 685/22; **GS** 4a-F2/24, 152/7, 607/5, 643/5; **BV** 355/5, 508/4, 553/6; **HE** 19a/1638; **LM** R220b/636, R243b/30534; **Sİ** R418b/6833)

evbāşlıḳ (< Ar. evbāş + <Tr.- lıḳ) “ayak takımından olma” (**HE** 33a/2946, 33a/2946)

‘ulvi (< Ar.) “yüksek, yüce” (**FK** 383/6)

‘ulya (< Ar.) “pek yüce” (**BV** 28/7)

‘ummānī (< Ar.) “yüce, engin” (**SS** R309b/340)

āvāre (< Far.) “serseri, başıboş gezen, işsiz, güçsüz” (**FŞ** SF106b/40, SF97b/28, SF99b/190, SF56a/92, SF74a/32; **HE** 27b/2433; **LM** R236b/2319, R248b/3546; **Sİ** R391b-44, R417a/6685; **SS** R323a/1751, R324b/1901, R330b/2520, R335b/3093, R340b/3634; **FK** 92/4, 152/4, 284/5, 380/6, 433/2, 588/2, 688/74; **GS** 17/5, 75/5, 158/5, 500/2, 560/6, 622/1; **NŞ** 15/4, 25/6, 207/9, 119/6, 187/4, 532/5, 640/1; **BV** 9/4, 59/9, 154/7, 268/5, 403/5, 628/7)

āvāre-ı bī-ḫānumān (< Ar. avāre + < Far. -ı + < Far. bī- ḫānumān) “evsiz, barksız başı boş kimse” (**FŞ** SF98b/101)

āvārei (< Far.) “bir avare, bir serseri” (**BV** 13/2, 52/3; **FK** 652/1)

āvāre-i ‘ālem (< Far. avāre + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “âlemin serserisi” (**NŞ** 170/7)

āvāre-i bī-ḫānumān (< Far. avāre + < Far. -i + < Far. bī- ḫānumān) “yersiz yurtsuz serseri” (**BV** 259/5, 278/5, 458/2, 515/2; **GS** 237/6, 217/3; **FK** 498/3)

āvāre-i bī-ḳarār (< Far. avāre + < Far. -i + < Far. bī +< Ar. ḳarār) “kararsız başı boş kimse” (**BV** 641/7)

āvāre-i cihān (< Far. avāre + < Far. -i + < Far. cihān) “cihanın serserisi” (**NŞ** 320/4)

āvārelıġ (< Far. avāre + < Far.-i+ < Tr. lıġ) “serserilik, başı boşluk” (**FK** 3/5, 209/6, 264/7, 446/11, 820/1; **GS** 182/1, 232/8, 350/9, 447/3, 631/2, 683/41, 683/73; **NŞ** 31/6; **BV** 221/6; **Sİ** R409b/5830; **SS** R323a/1750)

āvārelıḳ (< Far. avāre + < Far.-i+ < Tr. lıḳ) “serserilik, başı boşluk” (**FŞ** SF61b/27, SF99a/139; **HE** 32b/2888; **Sİ** R392a/3936, R408b/5741; FK 331/4; **GS** 683/6)

āverelıġ (< Far. avere + < Far.-i+ < Tr. lıġ) “serserilik, başı boşluk” (**Sİ** R408a/5666)

becāy (< Far.) “yersiz, yurtsuz” (**Sİ** R395a/4226; **SS** R313a/712, R324a/1830)

belend (< Far.) “yüksek, yüce” (**NŞ** 116/4; **SS** R309a/280, R318a/1193, R327a/2141, R344a/3955, R345a/4100, R350b/4675)

belendlıġ (< Far. belend + < Tr. -lıġ) “yükseklik, yücelik” (**SS** R310b/413)

belendraḳ (< Far. belend + < Tr. -raḳ) “daha yüksek, daha yüce” (**SS** R327a/2159)

berīn (< Far.) “en yüce, en üstün” (**FŞ** SF105a/1, SF94b/15, SF49a-8, SF52b/2, SF55a/50; **HE** 13a/1084, 14b/1186, 26a/2304, 31b/2802, 37b/3395; **Sİ** R356b/235, R375a/2171, R380a/2691, R393a/4041; **SS** R310a/382; **BV** 7/6; **GS** 8a-F2/9)

bī-hamiyyetlıġ (< Far. bī + < Ar. hamiyyet + < Tr. -lıġ) “onursuzluk, hamiyetsizlik” (**BV** 692)

bī-ḥasīb (< Far. bī + < Ar. ḥasīb) “değersiz, itibarsız” (**Sİ** R378b/2505, R387b/3474)

bī-i‘tibār (< Far. bī + < Ar. i‘tibār) “itibarsız, haysiyetsiz” (FK 328/6, 664/8)

bī-i‘tibārlıḳ (< Far. bī + < Ar. i‘tibār +< Tr. -lıḳ) “değersizlik, hükümsüzlük” (**FK** 718)

bī-mehābet (< Far. bī + < Ar. mehābet) “azametli, ulu olmama, büyük görünmeme” (**FŞ** SF64a/63)

burc (< Ar.) “şeref ile ilgili” (**FŞ** SF91a/101, SF62b/27, SF69a/8; **Sİ** R401b/4895, R401b/4897)

bülend (< Far.) “yüksek, yüce” (**HE** 12b/1003, 20a/1703, 22a/1891, 30b/2735, 35a/3144; **LM** R216a-4, R225a/1121, R226b/1285; **Sİ** R354b/25, R370b/1677, R379b/2608, R391b/3889; **BV** 254/4; **FK** 684/11; **GS** 653/4, 683/140, 762/1; **NŞ** 15/5)

bülend-pervāz (< Far.) “onur sahibi olma” (**Sİ** R356b-4)

bülend-pervāzlıġ (< Far. bülend-pervāz + < Tr. -lıġ) “onur sahibi” (**Sİ** R365a-16)

cāh (< Ar.) “itibar, makam, mevki” (**FŞ** SF103b/30, SF95a/74, SF52b/20, SF60a/98; **HE** 4a/219, 15a/1250, 15a/1272, 26a/2288, 28a/2459; **LM** R215b/121; **Sİ** R370a/1611, R382b/2924, R393a/4039, R410b/5929; **SS** R314b/853, R315a/884, R323b/1806, R334b/2985; **FK** 3/3, 363/6, 444/6, 596/6; **BV** 69/3, 134/5, 303/8, 303/8, 512/1, 627/6, 684/2; **GS** 17/6, 92/5, 101/8, 234/4, 291/3, 377/4, 437/7; **NŞ** 11/2, 155/6, 288/7, 349/6, 548/6, 549/8, 601/6, 668/3)

cāh-veş (< Ar. cāh + < Far. veş) “itibarlı, mevki sahibi” (**BV** 248/4)

celāl (< Ar.) “büyüklük, ululuk” (**HE** 28b/2507, 30b/2701; **LM** R216b/244; **Sİ** R354b/22; **SS** R313b/760, R313b/760, R315a/884; **BV** 2/2; **FK** 541/8; **NŞ** 199/1, 199/7, 601/6)

celālet (< Ar.) “büyüklük, ululuk” (**Sİ** R405b/5309; **SS** R308b/212)

celle (< Ar.) “yüce ve aziz olsun anlamında bir söz” (**NŞ** 222/2)

cenāb (< Ar.) “şeref, onur ve büyüklük terimi için kullanılır; hazret, yüce, ulu” (**FŞ** SF51b/44, SF60b/8; **HE** 42a/3787; **LM** R215a/77, R216b/218, R217a/408, R247a/3379; **Sİ** R358b/414, R379a/2570, R389a/3615, R395b/4278; **SS** R308a/148, R308b/247, R310b-7, R345a/4089; **BV** 323/6, 660/63; **GS** 6a-F2/12, 7a-F2/12, 9b-F2/8, 11b-F2/16, 6/6, 683/145, 683/25; **NŞ** 522/5)

çehre-sāy (< Far.) “yüz sürme, aşırı sevgi göstermek için yere eğilme” (**Sİ** R393a/4046)

denī (< Ar.) “alçak” (**FŞ** SF106a/15; **HE** 32a/2843, 32a/2848, 34a/3035; **Sİ** R379b/2621, R387a/3415, R402a/4948; **SS** R349a/4514, R349b/4551, R350a/4622; **FK** 457/6, 683/21, 689/252, 689/291, **GS** 467/6, 488/6; **BV** 401/7, 471/6)

dergeh-i ḳadr (< Far. dergeh + < Far.-i+ < Ar. ḳadr) “şeref dergâhı” (**GS** 722/1)

e‘azz (< Ar.) “en aziz, çok sayın” (**BV** 288/1; **GS** 4b-F2/14)

e‘izze (< Ar.) “azizler” (**GS** 5a-F2/2)

ehl-i faẓl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. faẓl) “fazilet sahibi” (**Sİ** R421b/7178)

ehl-i kemāl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. kemāl) “ilim ve fazilet sahipleri, kâmil insanlar” (**BV** 115/2; **Sİ** R401b/4917, R404b/5226)

ercümend (< Far.) “saygıdeğer, saygın; değerli” (**FK** 274/9; **HE** 8a/621, 12b/1011, 15b/1294, 20a/1703, 32a/2860; **Sİ** R355a/92, R367a/1293, R378b/2527, R379b/2608)

erzāl (< Ar.) “alçaklar, soysuzlar” (**FK** 22/5; **Sİ** R416a/6486)

erzāl-i dürd-āşām (< Ar. erzāl + < Far. -i + < Far. dürd-āşām) “şarabın tortusunu dahi içen rezil kişiler” (**FK** 22/5)

erzende (< Far.) “değeri düşürülmüş, gözden düşmüş” (**FK** 689/250)

erzendelıḳ (< Far. erzende + < Tr. -lıḳ) “değeri düşme, gözden düşme” (**Sİ** R389b/3649)

evc-i ḥaşmet (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. ḥaşmet) “büyüklük mertebesi/noktası” (**Sİ** R419a/6917)

evliyā’ullāh (< Ar.) “ermiş, aziz” (**GS** 728/1)

fāḫire (< Ar.) “onurlu” (**HE** 19b/1657)

fāżıl (< Ar.) “faziletli, erdemli” (**Sİ** R421b/7161)

fażīlet (< Ar.) “fazilet, erdem, değer” (**HE** 6a/435; **LM** R217a/295; **Sİ** R391b-44)

faẓl (< Ar.) “fazlalık, üstünlük, fazilet, erdem” (**FK** 689/208, 689/247, 689/431, 723/3; **GS** 63/8, 287/3, 683/14; **NŞ** 250/8, 365/6, 401/9; **FŞ** SF107a/106, SF48b/42, SF76b/135, SF80b/57, SF81a/139; **HE** 28a/2466, 36a/3219; **LM** R231b/1787, R237b/2421; **Sİ**

R421b/7169, R421b/7178; **SS** R307b/113, R310b/417, R313b/762, R329B/2412, R335a/3000)

gevher-i ẕāt (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ẕāt) “kişilik cevheri; değerli, kıymetli kişilik” (**BV** 92/3; **HE** 4b/297, 9b/718, 18b/1564; **Sİ** R356a/166)

gürūh-ı ḫavāṣ (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. ḫavāṣ) “ileri gelenler, saygın kişiler” (**Sİ** R386b/3367)

ḫabīṯ (< Ar.) “kötü, alçak, pis, soysuz” (**HE** 14b/1196)

ḫāk-būs (< Far.) “yer öpme; büyük bir zatın ayaklarına varıp öpme” (**HE** 12b/1035; **Sİ** R369b/1582, R373a/1935, R382b/2956, R416b/6662)

ḫalīk (< Ar.) “değerli, terbiyeli” (**FK** 754/1)

ḥamiyyet (< Ar.) “milli onur ve haysiyet” (**HE** 20b/1763, 32b/2893; **Sİ** R365a/1100)

ḫāne-siyāh (< Far.) “evi yıkılmış, evsiz barksız kalmış, hali perişan olmuş kimse” (**HE** 33a/2968)

ḥarīm-i ḥürmet (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. ḥürmet) “haysiyet, şeref evi” (**GS** 214/2)

ḥaşmet (< Ar.) “büyüklük, heybet, kızgınlık, nezaket” (**FK** 176/2, 689/77; **GS** 9/6, 690/4; **NŞ** 69/5; **BV** 69/3, 183/1, 240/6, 574/4; **FŞ** SF104b/159, SF104b/164, SF48a/59; **HE** 28a/2465; **Sİ** R399a/4652, R415b/6459, R418a/6788, R419a/6917; **SS** R324b/1883, R335a/2991, R340b/3628)

ḫaṭīr (< Ar.) “şan ve şeref sahibi kimse, ulu, yüce” (**Sİ** R366b/1241)

ḥayşiyyet (< Ar.) “şeref, onur, itibar” (**GS** 10a-F2/8, 11a-F2/8; **NŞ** 693)

ḥażret (< Ar.) “saygı için büyüklere verilen unvan” (**HE** 4a, 6b, 12a/989; **LM** R215a-2, R219a-8, R247b-37; **Sİ** R386b/3376, R421a/7096; **FŞ** SF78b/60; **FK** 737/1; **GS** 7b-F2/8, 11b-F2/14, 12b-F2/6, 6/5; **BV** 659/48, 660/52)

ḥürmet (< Ar.) “hürmet, saygı” (**Sİ** R365a/1112, R365a/1116, R380a/2683, R391b/3884; **HE** 20b/1778, 20b/1776, 29b/2632, 42a/3804, 42b/3829; **FK** 73/2, 219/7, 341/2, 376/7, 411/7, 689/204; **GS** 8a-F2/10, 207/6, 214/2; **BV** 576/3)

i‘tibār (< Ar.) “itibar, saygın, ehemmiyetli” (**FK** 328/6, 539/7, 679/8, 703/1; **BV** 140/3, 184/6, 315/5, 344/8, 626/2; **FŞ** SF59b/56, SF85b/77; **HE** 15a/1236, 28a/2467, 34b/3117, 40b/3670, 40b/3682; **Sİ** R365a/1114, R373a/1920, R393b/4081, R402b/5035; **SS** R306b/28, R323b/1806, R326b/2123, R350b/4645; **GS** 102/7, 176/7, 179/2, 614/6; **NŞ** 281/4, 408/8, 544/7, 555/2, 708)

i‘tibārī (< Ar.) “itibar, saygın, ehemmiyetli” (**FŞ** SF92b/116)

i‘zāz (< Ar.) “saygı gösterme, ağırlama” (**FŞ** SF68a/72, SF77a/19, SF80a/36, SF82b/87, SF83a/14; **HE** 42b/3834, **Sİ** R364a/1020, R378a/2476, R390b/3767, R396a/4338, R398a/4556; **SS** R345a/4098; **GS** 364/4; **NŞ** 159/7; **FK** 689/314)

iḥtirām (< Ar.) “saygı, hürmet” (**FŞ** SF102b/119, SF93b/44, SF95b/119, SF62b/32; **HE** 29b/2629, 34a/3038, 37a/3322; **LM** R222a/796, R231a/1731, R234a/2014, R245b/3253; **Sİ** R365a/1116, R373a/1919, R387a/3386, R390b/3766; **SS** R324a/1820, R326a/2039, R329a/2355; **NŞ** 45/7, 368/6)

ikrām (< Ar.) “ağırlama, saygı gösterme” (**FŞ** SF80a/38, SF87a/98; **LM** R232a/1808, R239a/2544; **Sİ** R390a/3696, R390b/3769, R400b/4824; **SS** R326a/2030, R346b/4253)

iẓhār-ı faẓl (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. faẓl) “erdemli olmayı gösterme” (**FŞ** SF80a-35)

izzet (< Ar.) “değer, yücelik, kuvvet” (**GS** 234/4)

ḳadr (< Ar.) “değer, kıymet” (**FK** 128/5, 215/6, 599/1, 626/5, 660/3; **GS** 105/7, 579/2, 683/23, 722/1; **NŞ** 37/2, 155/6, 324/6, 485/2, 566/2, 614/5; **BV** 6/6, 201/6, 215/2, 655/19; **FŞ** SF49b/54, SF50b/40, SF51b/19, SF98a/42; **HE** 5a/320, 12b/1035, 15b/1295, 18b/1565, 20a/1698; **LM** R215b/138, R217a/284, R219a/474, R221b/719; **Sİ** R354b/41, R361b/745, R363b/961, R369a/1501; **SS** R308a/186, R315b/954, R341b/3690, R345a/4099)

ḳadrlıḳ (< Ar. ḳadr + < Tr. -lıḳ) “değerli, itibarlı, şerefli, kudretli” (**Sİ** R417b/6759)

ḳadrsız (< Ar. ḳadr + < Tr. -sız) “değersiz, itibarsız, şerefsiz, kudretsiz” (**Sİ** R421b/7159)

kān-ı faẓīlet (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. faẓīlet) “fazilet kaynağı, madeni” (**HE** 6a/435)

kec-küleh (< Far.) “serseri” (**GS** 575/5, 587/7)

kesb-ı kemāl (< Ar. kesb + < Far. -ı + < Ar. kemāl) “fazilet, yücelik, büyüklük elde etme” (**FŞ** SF105a/17)

kesb-i kemāl (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. kemāl) “fazilet, yücelik, büyüklük elde etme” (**FK** 95/8)

kesb-i kemālāt (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. kemālāt) “fazilet, yücelik, büyüklük elde etme” (**HE** 9b/753)

kibār (< Ar.) “büyükler, ulular” (**HE** 14a/1160)

kibr (< Ar.) “büyüklük taslama, büyüklük, ululuk” (**FK** 715, 715/2; **GS** 52/6, 634/7, 839/1; **NŞ** 60/6, 532/8; **BV** 124/1; **HE** 19b/1689, 34a/3033, 34a/3034; **LM** R217a/405, **Sİ** R355b/146)

kibriyā (< Ar.) “büyüklük, ululuk” (**FK** 4/6, 6/1; **BV** 2/2)

lā’übālī (< Ar.) “kayıtsız, saygısız” (**FK** 707/3; **FŞ** SF89a/18, SF51b/46; **NŞ** 550/8; **BV** 476/7)

lāş (< Far.) “alçaklık, itibarsızlık, yağma, çapul” (**FK** 629/4; **NŞ** 541/4; **SS** R332a/2679)

lā-uḥṣī ṣenā (< Ar.) “sayısız övgüler” (**FK** 1/3)

mācid (< Ar.) “şan ve şeref sahibi olan kimse” (**Sİ** R367b/1364)

mehābet (< Ar.) “heybet, azamet, ululuk” (**FŞ** SF63b/24, SF65a/16, SF65a/21; **LM** R219a-9, R230a/1601, R231a/1715; **Sİ** R370b/1668, R394a/4145, P455b/5620, R407b/5541; **SS** R330b/2513)

mesned-i ‘izzet (< Ar. mesned + < Far. -i + < Ar. ‘izzet) “yücelik ve şeref makamı” (**HE** 22a/1923)

meẕellet (< Ar.) “hakirlik, alçaklık, şerefsizlik” (**FK** 480/3; **GS** 234/4, 332/5, 384/4, 416/6; **NŞ** 10/8, 121/5, 158/6, 562/1, 590/5; **BV** 28/2, 184/6, 405/7, 502/7, 561/4, 714/2; **FŞ** SF76b/98, SF86b/69, SF90a/4; **HE** 20a/1723, 21a, 22a; **Sİ** R365b-17, R384b/3155, R385a/3177, R390b/3764)

mu‘allā (< Ar.) “yüce, yüksek” (**GS** 11b-F2/14; **NŞ** 2/1; **HE** 1b/10, 9b/735, 16a/1350, 22a/1895, 39b/3565; **LM** R215b/141, R217a/408; **Sİ** R358b/450, R411a/5960)

mu‘azzez (< Ar.) “izzet ve şeref sahibi, şereflendirilmiş, saygı ile kabul olunan” (**NŞ** 199/1, 199/7)

mu‘teber (< Ar.) “saygın, inanılır, güvenilir” (**FK** 131/6, 328/6; **BV** 608/6; **GS** 318/3; **HE** 41b/3767; **Sİ** R362b/857, R393b/4082)

mucib-i bī-i‘tibārlıḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. i‘tibār + < Tr. -lıḳ) “itibarsızlık, haysiyetsizlik sebebi” (**FK** 718)

muḥterem (< Ar.) “muhterem, saygıdeğer, saygın” (**FK** 687/36; **GS** 189/8, 516/3, 621/1; **NŞ** 357/1; **BV** 627/1; **HE** 2a/52, 4a/259, 15b/1295, 20b/1753, 27a/2398, 42a/3806; **LM** R224a/1006, R225a/1113; **Sİ** R384a-36, R391b/3876, R392a/3919, R395a/4266; **SS** R312a/591, R322a/1606)

mükerrem (< Ar.) “muhterem, saygın, şerefli” (**LM** R216b/230, R225a/1107, R238b/2526)

mürtefi‘ (< Ar.) “yükselmiş, yüksek, yüce” (**FK** 237/7, 303/4, 390/7; **BV** 400/2; **GS** 239/7, 437/2; **NŞ** 175/4, 291/3; **FŞ** SF85a/40; **HE** 13a/1071; **LM** R214b/19; **Sİ** R413a/6205; **SS** R306b/11, R308b/237, R329B/2430)

müşerref (< Ar.) “şerefli” (**FK** 3/3, 166/7, 478/5, 502/2, 678/2; **GS** 4a-F2/21, 683/126; **NŞ** 335/4, 382/4; **BV** 309/4, 660/12; **HE** 37b/3402; **LM** R217a/320; **Sİ** R357a/268, R357a/285, R359b/517; **SS** R308b/249, R310a/396)

öndür “yüce, yüksek” (**Sİ** R408a/5656; **SS** R309a/281)

öndürrek “daha yüksek” (**BV** 643/7)

pā-bū (< Far.) “ayak öpen” (**GS** 368/4, 658/4; **Sİ** R373a/1930)

pā-būs (< Far.) “ayak öpen” (**FK** 260/6, 574/7, 683/33; **NŞ** 225/5, 239/9, 257/7; **BV** 8/7, 277/2, 373/7, 496/3; **FŞ** SF96a/24; **Sİ** R357b/321, R390b/3768)

pāy-bū (< Far.) “ayak öpen” (**FŞ** SF47b/40; **GS** 408/5)

pāy-būs (< Far.) “ayak öpen” (**FK** 255/4, 327/1, 611/3; **GS** 339/5; **NŞ** 52/3, 320/3; **BV** 232/4; **LM** R219a/479; **Sİ** R384b/3142, R395b/4307, R406b/5428)

refī‘u’d-derecāt (< Ar.) “itibarı yüksek olan” (**LM** R215a-2)

rezl (< Ar.) “rezillik, alçaklık” (**FŞ** SF87b/48; **HE** 22b/1968, 27a/2387)

reẕl (< Ar.) “rezillik, alçaklık” (**NŞ** 223/2; **BV** 684/1)

rezl-ı dūnī (< Ar. rezl + < Far.-i+ < Ar. dūnī) “aşağılık, alçak rezillik, alçaklık” (**FŞ** SF87b/48)

ri‘āyet (< Ar.) “saygı, ağırlama, uyma, gözetme” (**HE** 14b/1206, 19a/1628, 20a/1740; **LM** R234a/2022, R240a/2715; **Sİ** R375a/2146, R390b/3774, R393b/4088, P455b/5618; **SS** R315a/892, R330a/2480, R336b/3167, R345b/4129; **GS** 6a-F2/15, 10a-F2/8, 206/9, 615/6; **NŞ** 40/5, 45/7, 419/3; **FK** 102/5, 109/6, 306/7; **BV** 353/3, 378/2, 395/6, 551/6, 619/6)

rif‘at (< Ar.) “yükseklik, yücelik” (**FŞ** SF52b/4, SF82b/88, SF83b-38; **HE** 15b/1292, 27a/2387, 32a/2841, 39b/3555, 39b/3565; **LM** R215b/123, R221a/679; **Sİ** R363a/881, R366a/1206, R370a/1609, R382a/2882; **SS** R310a/382, R321b/1556, R329B/2440, R342a/3777, R344a/3955; **GS** 10/7, 480/4, 690/2; **NŞ** 92/2, 260/2, 289/1, 657/42; **FK** 85/2, 130/6, 464/4, 642/5, 689/190; **BV** 546/5, 587/8)

rif‘at-fezāy (< Ar. rif‘at + < Far. fezāy) “derecesini artıran, yükselten” (**Sİ** R358b/421)

rüsvā (< Far.) “rezil, haysiyetsiz” (**FK** 82/6, 112/7, 275/10, 302/8, 430/7; **GS** 1/5, 38/4, 123/9, 201/6, 238/9, 322/8; **NŞ** 64/9, 136/7, 213/3, 317/5, 410/1, 613/4; **BV** 19/1, 124/9, 214/4, 357/1, 485/7, 576/3, 642/2; **FŞ** SF69b/72; **HE** 13b/1132; **LM** R238a/2482; **Sİ** R403a/5087)

rüsvālıġ (< Far. rüsvā + < Tr. -lıġ) “rezillik, itibarsızlık” (**FK** 35/3, 129/4, 248/2, 350/3, 383/2, 471/4; **GS** 345/5, 380/9, 384/2, 462/4, 493/2; **NŞ** 91/1, 124/1, 236/9, 422/5, 433/1, 493/2, 613/4; **BV** 290/4, 477/2; **LM** R215a/91, R236b/2292; **Sİ** R355b/147)

rüsvālıḳ (< Far. rüsvā + < Tr. -lıḳ) “rezillik, itibarsızlık” (**FK** 209/1; **GS** 499/1; **NŞ** 88/5, 316/1, 655/38; **FŞ** SF102a/66; **SS** R323a/1735)

rüsvāy (< Far.) “rezil, itibarsız” (**FK** 209/1, 245/8, 331/5, 377/7, 608/1, 673/7)

rüsvāyī (< Far.) “rezillik, itibarsız” (**NŞ** 252/9)

sebeb- i iḥtirām (< Ar. sebeb + < Far. -i + < Ar. iḥtirām) “saygı, hürmet sebebi” (**HE** 34a/3038)

şemīn-ḳadr (< Ar.) “değeri yüksek” (**HE** 3b/176)

ser-efrāzlıġ (< Far. ser-efrāz + < Tr. -lıġ) “üstünlük, onur, şeref, gurur” (**GS** 731; **Sİ** R373a/1941)

siyeh-rūluġ (< Far. siyeh-rū + < Tr. -luġ) “yüzü kara olan rezil” (**Sİ** R355b/147)

siyeh-rūy (< Far.) “yüzü kara olan rezil” (**FŞ** SF106a/20)

siyeh-rūyluḳ (< Far. siyeh-rūy + < Tr. -luḳ) “yüzü kara olan rezil” (**HE** 3b/197)

şeref (< Ar.) “şeref, büyüklük” (**HE** 4b/298, 41a/3713, 35b/3171, 12b/1036, 20a/1745, 25b/2226; **FŞ** SF53b/25, SF83b/68, SF85b/45, SF91a/109, SF93b/41; **LM** R217a/288; **Sİ** R354b/32, R364a/1026, R393a/4016, R390b/3787; **SS** R308a/159, R308a/179, R322a/1607; **BV** 13/3, 92/5, 159/7, 305/2, 660/27; **FK** 6/5, 129/9, 550/2, 689/205; **GS** 318/4, 319/5, 593/6, 683/139, 802/1; **NŞ** 17/9, 180/6, 225/5, 305/1, 471/6, 490/6)

şerīf (< Ar.) “şerefli, soylu” (**FK** 92/8, 689/157; **GS** 11b-F2/16, 318/4, 491/4, 683/42; **NŞ** 306/4; **FŞ** SF52a/10; **HE** 2a/62, 5a/323, 18b/1567, 22b/1974, 32a/2847, 37b/3367; **LM** R245b/3254; **Sİ** R366a/1233, R395a/4234, R402b/5027; **SS** R314a/784, R324a/1826, R324a/1839, R328a/2288)

şükūh (< Far.) “ululuk” (**BV** 660/47; **FŞ** SF50a/81, SF51b/45, SF74b/55, SF83a/56, SF87a/18; **HE** 4a/224, 11a/899, 28a/2497; **LM** R226b/1265, R235a/2115, R246b/3332, R248a/3499; **Sİ** R360b/661, R370a/1623, R374b/2078, R390a/3688; **SS** R313a/681, R330b/2533, R330b/2539)

şükūh-ı ‘ilm (< Far. şükūh + < Far. -ı + < Ar. ‘ilm) “ilmin ululuğu, güzelliği” (**FŞ** SF68a/69)

şükūhī (< Ar. şükūh + < Far. ī) “ululuk, yücelikle ilgili” (**FŞ** SF103b/20; **LM** R249a/3591)

şükūn (< Far.) “ululuk” (**Sİ** R373b/2014)

ta‘ẓīm (< Ar.) “saygı gösterme, hürmet etme, ululama” (**FK** 344/1, 362/4, 689/79; **FŞ** SF105a/21/21, SF51b/9, SF83a/55, SF83a/59; **HE** 19b, 20a/1742, 29b; **Sİ** R379b/2631, R383b/3044, R396a/4332, R416b/6636; **GS** 421/2, 551/3, 708; **NŞ** 356/2, 457/6, 560/3)

tāc-ı şeref (< Ar. tāc + < Far.-ı + < Ar. şeref) “şeref tacı” (**HE** 4b/276, 5b/375, 43a/3905; **GS** 318/4)

tafżīḥ (< Ar.) “rezil etme” (**HE** 16a/1362; **NŞ** 286/6)

terk-i evreng (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. evreng) “tahtı, şanı, şerefi terk etme” (**LM** R232b/1875)

teşrīf (< Ar.) “şereflendirme” (**BV** 232/6; **FK** 13/2, 320/7, 799/1; **NŞ** 182/1, 199/3)

ṭaleb-i kesb-i kemāl (< Ar. ṭaleb + < Far. -i + < Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. kemāl) “fazilet, yücelik, büyüklük elde etme isteği” (**NŞ** 658/51)

ulu “yüce, yüksek, büyük” (**BV** 177/3)

uluġ “yüce, yüksek, büyük” (**BV** 333/2, 702/2, 715/1; **FK** 95/8, 116/2, 267/8, 341/2, 516/4, 689/167; **GS** 253/6, 574/3, 674/7; **NŞ** 60/2, 226/8, 297/2, 709/29; **FŞ** SF100b/91, SF53b/37, SF60a/125, SF71b/43, SF71b/50; **HE** 16b/1379, 20b/1774, 31a/2754, 31a/2757, 41a/3722; **LM** R239a/2536; **Sİ** R357b/348, R370a/1615, R377a/2358, R387a/3401; **SS** R312b/644, R320b/1451)

uluġluḳ “büyüklük, yücelik” (**FK** 614/5)

uluġraġ “daha büyük, daha yüce, daha ulu” (**Sİ** R373b/2010; **SS** R308a/156)

uluġraḳ “daha büyük, daha yüce, daha ulu” (**BV** 390/6, 589/7, 635/2; **GS** 217/5, 254/5, 438/4; **FŞ** SF60a/109; **HE** 20b/1775, 37a/3327; **Sİ** R414b/6371; **SS** R350b/4643)

uluḳ “yüce, yüksek, büyük” (**BV** 153/5, 321/1, 323/6, 329/1; **FK** 561/3; **GS** 7a-F2/4, 7a-F2/6; **NŞ** 105/1; **FŞ** SF92b/104; **HE** 3b/182, 19b, 30b/2705; **Sİ** R377a/2358, R378a/2478, R387b/3452, R398b/4609; **SS** R307a/77, R342a/3747, R352a/4820)

ülken “büyük, ulu” (**FK** 363/7)

vālā (< Far.) “yüce, ulu, aziz” (**BV** 660/76; **GS** 278/6, 352/6, 386/4; **FŞ** SF48b/50, SF85b/47; **HE** 29a/2589; **Sİ** R358b/450, R405a/5282, R413b/6250; **SS** R307b/141)

ẕāt-ı nefīs (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Ar. nefīs) “çok değerli kimse” (**FK** 689/247; **FŞ** SF51b/10)

zemīn-būs (< Far.) “yer öpen, saygı gösteren” (**SS** R318b/1277)

2.5.23. Kavga, Karışıklık, Gürültü ile İlgili Kavramlar

ʻalālā (< Ar.) "karışıklık, kargaşa" (**BV** 32/4, 152/1, 482/6, 486/1, 508/4; **FK** 642/1, 681/17, 689/300; **GS** 116/8, 682b/7; **NŞ** 2/6; **FŞ** SF104b/153, SF74b/37, SF78b/76, SF79b/69, SF79b/70; **HE** 7b/573; **Sİ** R357b/315, R358b/433, R376a/2271, R386b/3360, R404a/5147, R420b/7043; **SS** R309b/313, R334b/2935, R344b/4026)

ʻarbede (< Ar.) "kavga, gürültü" (**GS** 50/9, 226/7, 486/4; **NŞ** 71/1, 243/5; **BV** 42/1, 77/7, 125/2, 555/4; **FK** 66/1, 689/91; **HE** 8b/653, 16a/1358, 33b/2992)

ʻarbede-cū (< Ar. ʻarbede +< Far. cū) "kavgacı" (**FK** 423/6)

ʻarbede-ger (< Ar. ʻarbede +< Far. ger) "kavgacı" (**BV** 77/4)

aʻlālā (< Ar.) "karışıklık, kargaşa" (**HE** 42a/3818)

āşūb (< Far.) "kargaşa, karıştıran" (**FK** 24/5, 113/5, 245/1, 318/5, 498/2, 553/6, 650/6; **GS** 34/4, 58/2, 195/1, 276/5, 612/4, 675/5, 770/1; **NŞ** 11/5, 164/2, 216/5, 358/5, 571/1, 618/4; **BV** 105/10, 121/1, 258/4, 506/2, 551/3, 644/6; **FŞ** SF55b/54, SF62a/74, SF93a/152, SF51b/35, SF72a/92; **HE** 38b/3471, 42a/3821; **LM** R222a/789, R224a/977, R232b/1857, R234b/2069; **Sİ** R361a/714, R372b/1896, R374a/2059, R389a/3601; **SS** R310b/410, R319a/1330, R323b/1774, R342a/3759)

āşūb-ı ʻālem (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. ʻālem) "dünyayı karıştırıcı" (**FK** 245/1)

āşūb-ı belā (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela kargaşası" (**NŞ** 164/2)

āşūb-ı bī-endāze (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Far. bī-endāze) "ölçüsüz kavga, gürültü, karışıklık" (**FŞ** SF67a/74)

āşūb-ı firāḳ (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) "ayrılık kargaşası(**NŞ** 5/5)

āşūb-ı hicrān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık kargaşası" (**FK** 811/1)

āşūb-ı ṣabr (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. ṣabr) "sabır kargaşası" (**GS** 58/2)

āşūb-ı zamān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. zamān) "zaman kargaşası" (**FK** 498/2, 507/6, 673/6; **BV** 259/7, 289/3; **NŞ** 481/1)

āşūb-ı zamāne (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. zamāne) "zamane kargaşası" (**FK** 682/6; **FŞ** SF78b/97, SF57a/60, SF79b/57)

āşūb-ı zemān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. zemān) "zaman kargaşası" (**NŞ** 255/2)

bī-cedel (< Far.) "kavgasız, tartışmasız" (**HE** 27b/2444)

cedel (< Ar.) "tartışma, çekişme" (**Sİ** R368a/1442, R377b/2419, R400b/4823, R406b/5439, R420a/6990; **SS** R314b/837, R345b/4122; **FK** 591/8; **GS** 94/3, 283/6; **NŞ** 479/6; **BV** 377/5, 571/7)

cidāl (< Ar.) “karşılıklı kavga” (**GS** 94/5; **HE** 13b/1108; **Sİ** R376a/2264, R380a/2700, P455b/5623)

dağdağa (< Ar.) “gürültü, patırtı” (**HE** 7a/516, 31b/2828, 43a/3894; **LM** R238a/2448, R248a/3516; **FK** 322/3, 688/34)

dağdağa-ı ‘ömr-kāh (< Ar. dağdağa + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr + < Far. kāh) “hayatın gürültü patırtısı” (**HE** 43a/3894)

debdebe (< Far.) “büyük bir gösteriş, gürültü, patırtı” (**HE** 39b/3568; **FK** 689/284)

dupdurun “ayak gürültüsü, tepinme” (**FK** 173/2; **BV** 54/3)

efgān-ı ceres (< Far. efgān + < Far.-i+ < Ar. ceres) “çıngırağın sesi, gürültüsü” (**NŞ** 234/5)

ehl- i cedel (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. cedel) “kavgacı, savaşçı” (**FK** 591/8; **NŞ** 479/6)

engīz (< Far.) “koparan, karıştıran, gürültü” (**FK** 138/1, 452/1; **FŞ** SF96b-48; **LM** R242b/2918; **SS** R314b/831, R320b/1449)

fesād (< Ar.) “bozukluk, karışıklık” (**FK** 8/3, 73/11, 449/8, 551/6; **GS** 679/7; **NŞ** 454/6; **BV** 179/6; **FŞ** SF60a/130; **HE** 37b/3387, 41a/3729, 41b/3753; **LM** R246b/3346, R249a/3583; **Sİ** R379a/2578, R395a/4240, R402a/4973, R412b/6135)

ġavġa (< Far.) “kavga” (**FK** 12/5, 114/1, 238/2, 336/5, 480/4, 492/2, 613/6; **GS** 2/1, 38/3, 107/7, 198/7, 223/3, 308/3, 452/1, 509/5, 638/4; **NŞ** 178/5, 192/4, 226/5, 448/5, 469/2, 626/1, 630/5; **NŞ** 36/1; **BV** 5/5, 105/9, 178/5, 408/5, 502/5, 620/1, 622/4; **Sİ** R404a/5147)

ġavġā (< Far.) “kavga” (**FŞ** SF104b/153, SF53a/77, SF74b/37, SF80b/69, SF88a/91; **HE** 7b/573, 16b/1378, 24a/2114, 42a/3818; **LM** R226b/1294, R229a/1499, R237a/2353, R240a/2780; **Sİ** R357b/315, R365b/1179, R375a/2132, R388a/3529; **SS** R309a/295, R317b/1155, R324b/1874, R331b/2662)

germ-i hemgāme (< Far. germ + < Far. -i + < Far. hemgāme) “kavganın, gürültünün sıcaklığı” (**Sİ** R371b/1776; R360b/664)

ġış (< Far.) “karışıklık” (**FK** 268/5; **NŞ** 255/5; **BV** 638/6/7; **LM** R231a/1722; **SS** R327a/2169)

ġışlıġ (< Far. ġış + < Tr. -lıġ) “karışıklık” (**LM** R247a/3386)

ġulġul (< Ar.) “gürültü, şamata, velvele” (**FK** 442/4, 566/2, 600/8; **NŞ** 438/2, 449/6; **Sİ** R374b/2114; **SS** R342a/3785)

ġulġulī (< Ar. ġulġul + < Far. ī) “gürültü, şamata ile ilgili” (**GS** 681/5)

ġulūle (< Ar.) “gürültü, şamata, velvele” (**GS** 96/5; **SS** R318b/1262)

hengāme (< Far.) “kavga, gürültü” (**FK** 22/6, 153/7, 315/1, 516/4, 689/134, 689/270; **GS** 866/1; **NŞ** 239/5, 365/5, 690/2; **BV** 309/1, 455/3, 531/2, 631/7, 721/1; **HE** 4a/227; **LM** R220a/595; **Sİ** R359b/524, R360b/664, R376a/2259, R387a/3382, R407b/5560; **SS** R316a/1011, R339b/3506, R345a/4088, R353a/4949)

hengāme-fürūz (< Far.) “kavga, kargaşa (ışığı) yakan” (**HE** 2b/101)

hey-ā-hūy (< Far.) “gürültü” (**NŞ** 2/6)

ḫurūş (< Far.) “çığlık, yüksek ses; coşma, coşku” (**FŞ** SF65a/30, SF65b/51, SF98b/84; **HE** 3b/203, 4b/284, 17a/1440, 20a/1725, 23b/2037, 32a/2863; **LM** R220b/634, R230b/1691, R238b/2508, R245a/3196; **Sİ** R372b/1898, R374a/2039, R376b/2298, R393a/4019; **SS** R309a/257, R311b/548, R320b/1447, R330b/2509; **BV** 77/3, 242/1, 555/4; **FK** 49/4, 689/142; **GS** 262/4, 274/1, 277/1, 791/1; **NŞ** 185/6, 262/2)

ḫurūşī (< Far.) “çığlık, yüksek ses; coşma, coşku ile ilgili” (**FŞ** SF48b/4)

iḫtilāl (< Ar.) “bozukluk, bozulma, karışıklık, düzensizlik” (**GS** 683/100; **NŞ** 378/6; **BV** 571/8; **Sİ** R365b/1148, R407b-65)

ḳozġalan “gürültü, şamata, karışıklık” (**FŞ** SF48b/49, SF49b/23; **LM** R234b/2070; **Sİ** R403b/5124; **SS** R320b/1468; **BV** 139/5)

ḳuzġalan “şamata, karışıklık; ıstırap çekme” (**FŞ** SF106b/38; **NŞ** 533/1)

mübāriz (< Ar.) “savaşan, dövüşen” (**FŞ** SF84b/56; **HE** 35a/3153; **GS** 628/7; **Sİ** R375b/2184, R375b/2190, R406a/5361, R406a/5391, R408b/5722)

mühlik-sitīz (< Ar. mühlik + < Far. sitīz) “helak eden kavga” (**Sİ** R409a/5769)

nesīm-i veġā (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. veġā) “gürültü, patırtı, kavga çıkaran rüzgâr” (**Sİ** R375a/2133)

nizā‘ (< Ar.) “çekişme, kavga” (**GS** 299/2, 535/2; **NŞ** 290/3; **FŞ** SF84a/2; **LM** R242b/2903; **Sİ** R361b/732, R366a/1191, R371a/1734, R371b/1801, R414b/6364; **BV** 401/8)

nizā’ī (< Ar.) “çekişme, kavga ile ilgili” (**Sİ** R372b/1866, R372b/1870)

nuṭḳ-ı şūr-engīz (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. şūr-engīz) “karışıklık koparan, gürültü koparan söz” (**FK** 223/2)

pür-āşūb (< Far.) “çok gürültülü” (**Sİ** R381a/2798)

rüst-ḫīz (< Far.) “kavga” (**GS** 682ı/6)

sitīz (< Far.) “kavga, gürültü, çekişme” (**GS** 219/1, 224/6, 224/6, 683/63; **NŞ** 201/6, 202/5, 214/6, 405/8, 655/6; **HE** 2a/72, 5a/311, 16a/1343, 22a/1901, 23a/1983, 27a/2385;

Sİ R358a/405, R372a/1816, R373b/2002, R387a/3380; **SS** R306b/22, R310a/355, R314b/831, R331b/2635, R353a/4929; **FK** 576/9)

sitīzān (< Far.) "kavgalar" (**LM** R245a/3199)

sitīze (< Far.) "kavga, gürültü, çekişme" (**FŞ** SF75a/118, SF76a/92, SF85a/12, SF90b/51; **GS** 491/1)

sitīzī (< Far.) "kavga, gürültü, çekişme ile ilgili" (**FŞ** SF87a/101)

şer (< Ar.) "kavga, gürültü, kötülük" (**HE** 13b/1126, 40a/3607, 43a/3881; **Sİ** R361b/732, R372b/1872, R374a/2056, R394a/4157, R406a/5345; **SS** R309a/273, R312b/659, R337b/3275, R346a/4208; **FK** 561/9)

şerr (< Ar.) "kavga, gürültü, kötülük" (**NŞ** 40/6, 106/1; **SS** R308b/202)

şūr (< Far.) "şamata, gürültü" (**BV** 581/11; **FK** 145/3, 223/9, 339/5, 467/2, 540/3; **GS** 114/4, 292/7, 645/1; **NŞ** 651/4; **FŞ** SF104b/153, SF94b/13, SF56a/79, SF71b/59, SF72b/7; **HE** 15b/1282, 15b/1283, 42b/3824, 43a/3881; **LM** R220a/555, R224b/1061, R226b/1259, R241b/2844; **Sİ** R357b/315, R372b/1872, R374a/2056, R394a/4157, P455a/5588; **SS** R308b/202, R312b/659, R320b/1467, R337b/3275, R351a/4729)

şūr-efgen (< Far.) "kargaşa çıkaran, şamata çıkaran" (**HE** 9b/746)

şūr-engīz (< Far.) "karışıklık koparan, gürültü yapan" (**BV** 199/4; **FK** 138/9, 223/2, 689/65; **GS** 10b-F2/7, 224/3, 778/1; **NŞ** 204/1; **FŞ** SF48b/30; **Sİ** R411a-71)

talaş "kavga, dövüş, dalaş" (**FK** 269/6, 563/5, 595/6, 629/6; **GS** 260/5, 410/3; **NŞ** 250/3; **Sİ** R363b/937)

talaşġuçı "kavgacı, dövüşçü"(**NŞ** 699)

talaşmaġlıḳ "dalaşma, kavga etme" (**BV** 377/2)

talaşmaḳ "dalaşma, kavga etme" (**BV** 330/1; **FK** 595/6; **GS** 260/5, 269/1; **Sİ** R403a/5068, R405b/5341; **SS** R341a/3664)

tebeng (< Far.) "gürültülü" (**LM** R246b/3300)

veġā (< Ar.) "gürültü, patırtı, kavga" (**GS** 839/1; **NŞ** 98/7; **Sİ** R362a/786, R372b-27, R375a/2133, R399a/4635)

velvele (< Ar.) "gürültü, yaygara" (**GS** 787/1; **HE** 3a/157; **Sİ** R394a/4128)

2.5.24. Üstün-Üstün Olma ile İlgili Kavramlar

ber-serī (< Far.) "üstünlük" (**FK** 609/1; **HE** 18a/1541; **Sİ** R362a/789, R420b/7048)

fāyiḳ (< Ar.) “manevi olarak üstün olan” (**FŞ** SF104b/160, SF96a/48, SF96b/78; **HE** 21a/1826, 39a/3499, 42a/3791; **Sİ** R366b/1248, R419a/6897; **SS** R335b/3090; R321b/1595, R344a/3990)

ġalebe (< Ar.) “galibiyet, üstünlük; izdiham, çok fazla” (**GS** 3b-F2/7)

rāciḥ (< Ar.) “en üstün, en öncelikli, üstün tutulan” (**FK** 105/3; **BV** 101/5; **HE** 24b/2135)

serefrāz (< Far.) “başını yukarı kaldıran, diğerlerinden üstün olan” (**BV** 686; **FK** 6/7, 689/314, 689/452; **GS** 194/4, 306/5, 364/1; **FŞ** SF53b-13, SF52a/19, SF63a/72, SF77a/19, SF78a/8; **HE** 36b/3307; **LM** R221a/678, R233a/1931; **Sİ** R361b/739, R371a/1744, R376b/2314, R379a/2597)

ser-efrāzī (< Far.) “başını yukarı kaldıran, diğerlerinden üstün olan” (**GS** 202/10)

2.5.25. Rakip ve İlgili Kavramlar

raḳīb (< Ar.) “rakip” (**FK** 28/4, 103/3, 286/1, 340/4, 523/2, 598/9; **GS** 25/2, 163/1, 202/2, 223/2, 265/3, 301/4; **NŞ** 49/1, 149/4, 203/4, 308/7, 412/5; **BV** 27/1, 49/5, 223/6, 471/3, 504/2, 636/2; **FŞ** SF63b/10, SF75b/34, SF78b/87, SF85b/76, SF88a/92; **HE** 5b/395, 25a/2203; **LM** R219b/502, R232b/1864; **Sİ** R356b/244, R376a/2263, R381b/2852, R383a/3002; **SS** R308b/207, R312b/660, R316b/1031, R352b/4888)

raḳībā (< Ar.) “ey rakip” (**GS** 602/2; **NŞ** 247/5, 369/5)

raḳībī (< Ar. raḳīb + < Far. ī) “bir rakip, bir rakip gibi” (**GS** 682ı/3)

raḳīb-i ḫāne-perdāz (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. ḫāne-perdāz) “ev düzenleyen, hane kuran rakip” (**BV** 279/4)

rākib-i meh-veş (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. meh-veş) “ay gibi, güzel rakip” (**BV** 638/4)

rakib-i tīre (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. tīre) “kötü rakip” (**FK** 11/2)

raḳīb-i tīre-manẓar (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. tīre + Ar. manẓar) “kara yüzlü rakip” (**GS** 25/2)

rekīb (< Ar.) “rakip, yarışan, bir yarışta, aynı şeyi elde etmeye uğraşan” (**SS** R325a/1946)

2.5.26. Ortak, Ortaklık ile İlgili Kavramlar

ḥarīfāne (< Ar. ḥarīf + < Far. āne) “esnafça, herkes masraftan kendi hissesini vererek, ortaklaşa yapılan ziyafet” (**GS** 743/1; **Sİ** R361a/720)

hem-dāstānlıḳ (< Far. hem-dāstān + < Tr. -lıḳ) “ağız birliği etme” (**LM** R224b-14)

hem-dest (< Far.) ortak, el ele veren” (**FK** 613/7, 619/4, 689/443; **GS** 92/6; **NŞ** 76/4, 694/1; **FŞ** SF67a/71, SF81b/153, SF90a/8; **HE** 8a/607, 10a/762, 11b/929, 23b/2036,

27a/2365, 31a/2747; **LM** R215b/123, R222a/808, R223a/917, R240a/2735, R245a/3200; **Sİ** R360b/652, R370b/1678, R394a/4118; **SS** R336a/3102, R337b/3273)

hem-destāne (< Far.) "ortakça, beraberce" (**FK** 689/13)

hem-destlıġ (< Far. hem-dest + < Tr. -lıġ) "ortaklık" (**NŞ** 695/2)

hem-destlıḳ (< Far. hem-dest + < Tr. -lıḳ) "ortaklık" (**HE** 32b/2904)

müşterek (< Ar.) "ortak, ortaklaşa" (**HE** 9b/732)

ortaġ "ortak" (**FK** 416/5, 618/6)

ortaḳ "ortak" (**BV** 320/5)

şirk (< Ar.) "ortak koşma" (**GS** 258/8; **NŞ** 430/6; **HE** 26a/2278; **Sİ** R371a/1749; **SS** R353a/4922)

şirket (< Ar.) "ortaklık" (**FŞ** SF84b/52, SF87b/56; **HE** 28b/2550, 37a/3334; **Sİ** R371a/1749, R398a/4531)

2.5.27. Yardım-Yardım Etme ile İlgili Kavramlar

'avn (< Ar.) "yardım, yardım eden" (**Sİ** R363b/963)

a'vān (< Ar.) "yardım edenler, yardakçılar" (**NŞ** 445/5)

bī-'ināyet (< Far. bī + < Ar. 'ināyet) "yardım olmadan" (**BV** 659/51)

dest-endāzlıġ (< Far. dest-endāz + < Tr. -lıġ) "yardımcılık" (**Sİ** R417a-82)

dest-gīr (< Far.) "elinden tutan, yardımcı" **FŞ** SF66b/22, SF71a/91, SF81a/110, SF81a/132; **HE** 3b, 4a/234, 16b/1388, 16b/1395, 26a/2296, 32b/2889; **LM** R217a/396; **Sİ** R370b/1667, R372a/1843, R374a/2020, R391b/3882; **GS** 201/4, 462/6, 683/135; **NŞ** 302/7, 573/2)

destī (< Far.) "elinden tutma, yardım" (**Sİ** R406a/5356)

enṣār (< Ar.) "yardımcılar, koruyucular" (**HE** 5b/378)

gülşen-i tevfīḳ (< Far. gülşen + < Far.-i + < Ar. tevfīḳ) "yardım bağı, yardım gül bahçesi" (**HE** 22a/1908)

i'ānet (< Ar.) "yardım" (**HE** 2a/42)

imdād (< Ar.) "yardım" (**FK** 509/5, 519/3, 689/92/381; **NŞ** 369/4, 409/3; **BV** 142/6, 254/4, 372/5, 562/7; **FŞ** SF63a/84; **HE** 34b/3088; **LM** R241b/2834; **Sİ** R377b/2422, R411a/5975; **SS** R312a/609, R318a/1185, R352b/4861)

istiẓhār (< Ar.) "dayanma, güvenme, yardım dileme" (**BV** 724/4)

kömek "yardım, inayet, himmet" (**BV** 325/3, 410/3, 494/1)

meded (< Ar.) “yardım, himmet” (**FK** 39/9, 124/8, 265/5, 449/5, 595/6; **GS** 6b-F2/15, 128/3, 167/2, 365/3, 371/2; **NŞ** 7/6, 78/6, 114/6, 644/1, 658/38; **BV** 22/7, 353/4, 490/7, 545/2, 659/50, 747/1; **FŞ** SF63a/86, SF69a/4, SF75a/104, SF81b/11; **HE** 1b/15, 7a/521, 18b/1599, 33b/2991; **Sİ** R357b/344, R374b/2074, R388b/3566, R397a/4444; **SS** R312b/619, R316b/1044, R317a/1126, R321a/1525)

meded-kārlıḳ (< Far. meded-kār + < Tr. -lıḳ) “yardımcılık” (**Sİ** R357b/347)

meded-kār (< Far.) “yardımcı” (**FK** 217/4, 689/53; **FŞ** SF106b/77; **LM** R221b/760; **Sİ** R357b/344, R357b/354, P465a/6521, R417b/6729,)

meded-kārlıġ (< Far. meded-kār + < Tr. -lıġ) “yardımcılık” (**Sİ** R381b/2851, R419b/6962)

meded-kārlıḳ (< Far. meded-kār + < Tr. -lıḳ) “yardımcılık” (**Sİ** R403b/5089, R420a/7006)

mu‘āvin (< Ar.) “yardımcı” (**LM** R231b/1763)

mu‘īn (< Ar.) “yardımcı” (**SS** R340a/3535)

mülāzım (< Ar.) “yardımcı” (**FŞ** SF100b/56, SF102b/110, SF92a/83, SF93b/42; **HE** 28a/2469; **LM** R223b/933, R224b/1031, R228b/1459, R230a/1616; **Sİ** R360a/566, R362a/799, R374a/2026, R401b/4912; **SS** R315a/893, R321a/1512, R334a/2904, R338a/3336; **BV** 420/8, 524/4; **NŞ** 662, 662/1, 662/5)

mümid (< Ar.) “yardım eden” (**GS** 128/3; **HE** 15a/1250; **BV** 115/9)

mümidd (< Ar.) “yardım eden” (**GS** 79/7; **BV** 195/1; **Sİ** R398a/4572)

müẓāhir (< Ar.) “zahir olan, arka, yardım eden, koruyan” (**FK** 97/7, 151/7)

nāṣır (< Ar.) “yardım eden, yardımcı” (**HE** 35b/3172; **LM** R216a/165)

nuṣret (< Ar.) “yardım, Tanrı’nın yardımı” (**FŞ** SF63b/5; **HE** 5b/367, 5b/378, 23b/2069; **LM** R217a/391, R232b/1900; **Sİ** R374a/2026, R385b/3252, R393b/4085, R406b/5444; **SS** R312b/641)

pā-merdlıḳ (< Far. pā-merd + < Tr. -lıḳ) “yardımcılık, arka çıkıcılık” (**BV** 572/1)

püştībān (< Far.) “dayanak, yardımcı” (**FK** 508/5)

şārik (< Ar.) “yardımcı, esir” (**Sİ** R391a/3835)

tevfīḳ (< Ar.) “uyma, yardım, Tanrı yardımı” (**FK** 307/8, 322/1, 427/10, 689/184; **GS** 9b-F2/7, 181/7, 571/6, 688/1; **NŞ** 114/6, 148/6, 431/6, 680/6; **FŞ** SF103b/41, SF97a/44, SF46b/54, SF64a/65; **HE** 1b/15, 22a/1908, 33b/3007, 36b/3301, 36b/3312; **LM** R228a/1437; **Sİ** R358b/412, R369b/1579, R376b/2337, R390a/3697)

ümmid-i meded (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. meded) “yardım umudu” (**FK** 689/338)

2.5.28. Ziyaret ile İlgili Kavramlar

ʻıyādet (< Ar.) "hasta ziyaretine geçmiş olsuna gitme, hatır sormak" (**NŞ** 629/4; **FK** 224/2; **BV** 89/4)

ʻiyādet (< Ar.) "hatırını sorma, ziyaretinde bulunma" (**GS** 59/1, 124/6, 645/5; **LM** R228b/1470; **FK** 30/3, 79/2, 359/5)

zāyir (< Ar.) "ziyaretçi" (**HE** 13a/1078, 15a/1248, 39b/3558; **LM** R230b/1664, R248b/3574; **SS** R338b/3366)

2.5.29. Kayırma, Ayrıcalıklı Davranma ile İlgili Kavramlar

iltimās (< Ar.) "kayırma" (**FK** 253/5, 687/55; **GS** 4b-F2/14, 13a-F2/6; 534/7; **NŞ** 114/9, 206/3, 224/7, 231/5, 385/7, 401/4; **BV** 227/2, 232/4, 232/4; **FŞ** SF103a/129, SF104b/135, SF104b/154, SF50a/87; **LM** R215b/114, R229a/1498, R231b/1802, R233b/2006; **Sİ** R367a/1291, R372a/1847, R390a/3706, R391a/3797; **SS** R308b/241, R331a/2592, R334b/2951)

imtiyāz (< Ar.) "ayrıcalık" (**HE** 7a/490, 7b/553, 15b/1313, 15b/1313; **Sİ** R391b/3892; **NŞ** 617/5; **BV** 389/6)

mültemes (< Ar.) iltimaslı, kayırılan" (**FK** 253/5, 709; **GS** 241/7, 678/7, 683/145; **NŞ** 224/7, 231/5, 232/7, 339/7; **BV** 227/2; **FŞ** SF61a/83, SF74a/8, SF84b/60, SF87b/42; **Sİ** R369b/1573, R372a/1850, R389b/3672, R404a/5175, R412a/6091; **SS** R352b/4893)

Toplumsal İlişkilerle İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Komşu-Komşuluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 1 Farsça ve 2 Türkçe kelime; "Arkadaşlık-Dostluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far.", 4 "Far. + Ar.", 39 "Far. +Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Türkçe, 24 Arapça, 35 Farsça kelime ve 43 isim tamlaması; "Konuk-Misafir ile İlgili Kavramlar" bölümünde 8 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Farsça, 7 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Övünme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr.", 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Selam, Karşılama ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça ve 3 Farsça kelime; "Sohbet-Muhabbet ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça, 1 Farsça ve 4 isim tamlaması; "Beğenme, Takdir Etme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 2 "Far. + Tr.", 3 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Farsça, 23 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması;

“Hoşnutsuzluk, Beğenilmeme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça ve 3 Farsça kelime; “Veda ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Farsça, 1 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Vefa-Vefasızlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Ar. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.”, 4 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Ar. + Far.”, 3 “Far. + Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 3 Farsça kelime ve 22 isim tamlaması; “Yabancı-Yabancılık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçimde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 4 Farsça ve 3 Türkçe kelime; “Dedikodu-Dedikoduculuk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça, 3 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Minnet-Minnettarlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” , 3 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Özür Dileme, Af Dileme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Far. + Tr” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Arapça kelime; “Yalnızlık ve İlgili Kavramlar” bölümünde 10 “Ar. + Far.”, 3 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.”, 3 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Arapça, 5 Farsça ve 6 Türkçe kelime; “Öğüt, Nasihat ile İlgili Kavramlar” bölümünde 9 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 12 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 10 isim tamlaması; “Güvenme-İnanma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Türkçe, 12 Arapça, 5 Farsça kelime ve 10 isim tamlaması; “Söz Verme, Vaat Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 14 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Ant, Yemin, Sözleşme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Arapça, 3 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Nam, Şöhret ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Far. + Tr.”, 2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 17 Arapça, 2 Türkçe, 17 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; “Saygı-Saygısızlık, İtibarlı-İtibarsızlık, Şeref-Şerefsizlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Tr.”, 11 “Far. + Tr.”, 4 “Ar. + Far.”, 3 “Far. + Ar.”, 2 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 70 Arapça, 29 Farsça, 10 Türkçe kelime ve 25 isim tamlaması; “Kavga, Karışıklık, Gürültü ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 18 Arapça, 24 Farsça, 8 Türkçe kelime ve 15 isim tamlaması; “Üstün- Üstün Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça ve 3 Farsça kelime; “Rakip ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan

kelimenin yanı sıra 4 Arapça, ve 4 isim tamlaması; “Ortak, Ortaklık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Türkçe, 2 Farsça ve 3 Arapça; “Yardım-Yardım Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Farsça, 19 Arapça, 1 Türkçe ve 2 isim tamlaması; “Ziyaret ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça kelime; “Kayırma, Ayrıcalıklı Davranma ile İlgili Kavramlar” bölümün de ise 3 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.6. Toplumsal Adetler, İnançlarla İlgili Kavramlar

2.6.1. Hediyeleşme ile İlgili Kavramlar

2.6.1.1. Hediye ile İlgili Kavramlar

hedāyā (< Ar.) “hediyeler, armağanlar” (**FK** 4/3; **FŞ** SF62b/26; **Sİ** R383b/3031)

hediyye (< Ar.) “hediye” (**FK** 4/3; **GS** 3a-F2/7; **LM** R228a/1422)

pīş-keş (< Far.) “peşkeş, hediye” (**Sİ** R369b/1589, R373a/1931, R379b/2616, R390a/3688, R398a/4574; **SS** R335a/3005)

savġat (< Moğ.) “hediye, armağan, ihsan” (**SS** R316b/1051)

tartıġ “hediye, armağan” (**BV** 23/6; **Sİ** R373a/1913)

tuḥaf (< Ar.) “hediyeler, hoşa giden şeyler” (**BV** 305/8; **FŞ** SF50a-9; **HE** 5b/380, 7a/514, 17b/1496; **Sİ** R383b/3031, R398a-52)

tuḥfe (< Ar.) “hediye, hoşa giden güzel şey” (**BV** 305/9; **FK** 42/5; **GS** 3a-F2/6, 76/7, 134/3, 466/1, 688/1; **NŞ** 357/7, 481/6, 670/1; **FŞ** SF53a/66, SF64b/108, SF64b/92; **HE** 7a/509, 8a/621, 12a/988, 14a/1166; **LM** R217a/368, R228a/1422, R228a/1426, R231b/1762; **Sİ** R359b/549, R373a/1913, R384a/3085, R390b/3753; **SS** R314b/864, R315b/956, R316b/1051, R333b/2863)

tuḥfe-āyīn (< Ar. tuḥfe + < Far. āyīn) “hediye gibi, hoşa giden şeyler gibi” (**FŞ** SF67a/97)

tuḥfeī (< Ar. tuḥfe + < Far. ī) “hediye, hoşa giden güzel şey ile ilgili” (**BV** 397/6; **GS** 633/5)

ṭuhfe (< Ar.) “hediye, hoşa giden güzel şey” (**Sİ** R383b/3028)

yād-gar (< Far.) “hatıra, armağan” (**BV** 453/7, 615/3)

2.6.2. Batıl İnanç ile İlgili Kavramlar

2.6.2.1. Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Kavramlar

arbaġ “yılanı kovuğundan çıkarmak ya da zehrini gidermek için okunan büyü” (**BV** 591/7)

bī-füsūn (< Far.) “sihirsiz, büyüsüz” (**Sİ** R412b/6157)

cādū (< Far.) “büyücü, büyüleyici çok güzel göz” (**HE** 8b/631; **LM** R217a/296, R217a-5; **Sİ** R359a/486, R359a/487, R382b/2940, R383a/2971, R383a/3014, R387b/3480; **SS** R310a/377, R312a/592, R345b/4119; **BV** 166/3, 350/2, 654/1; **GS** 25/7, 62/1, 535/1; **NŞ** 219/5, 600/2; **FK** 11/7, 29/1, 446/4, 542/1, 566/3)

cādūluġ (< Far. cādū + < Tr. -luġ) “cadılık” (**LM** R217a/304, R222a/779)

cāduyī (< Far.) “sihirbazlık, büyücülük” (**FK** 192/4)

efsūn (< Far.) “büyü” (**FK** 57/5, 130/1, 274/8, 340/4, 583/2, 638/5; **GS** 183/3, 348/5, 453/7, 569/2, 591/5; **NŞ** 80/7, 128/5, 308/7, 457/5, 623/3; **BV** 81/5, 129/6, 439/5, 454/7, 511/4; **FŞ** SF100b/56, SF95b/8, SF96b/7, SF98b/104, SF85a/19; **HE** 27a/2367, 31b/2808; **LM** R238a/2471, R243a/2976; **Sİ** R378a-31, R382b/2958, R383a/2969, R395b/4296; **SS** R333a/2803)

efsūn-ı sevdā (< Far. efsūn + < Far. -ı + < Ar. sevdā) “sevda büyüsü” (**BV** 129/3)

ehl-ı nīreng (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Far. nīreng) “sihir, büyü ehli” (**FŞ** SF54b/40)

füsūn (< Far.) “sihir, büyü” (**FK** 217/7, 412/7, 461/3; **GS** 501/5; **NŞ** 96/5, 143/2, 186/5, 440/3, 657/7, 691/3; **BV** 7/4, 166/3, 263/7, 450/5, 472/3; **FŞ** SF100b/60, SF96b/5, SF54b/31, SF82b/2, SF86b/75; **HE** 19a/1617, 24b/2156, 28b/2520, 31a/2785; **LM** R226a/1206, R226b-17, R235b/2172, R237a/2347; **Sİ** R379b/2645, R383a/3009, R397a/4471, R403b/5122; **SS** R312a/571, R316b/1064, R321a/1515, R324b/1880)

füsūn-ger (< Far.) “sihirli, büyülü” (**FK** 91/3, 314/4, 461/3, 576/5; **GS** 589/4; **NŞ** 440/3; **BV** 146/2; **FŞ** SF100b/57, SF85a/19, SF86b/77; **HE** 11a/869, 19a/1617, 28b/2518; **LM** R242b/2940; **Sİ** R382b/2950, R383a/3010; **SS** R332a/2673, R332a/2704)

füsūnī (< Far.) “sihir, büyü ile ilgili” (**LM** R217a/311)

füsūnluġ (< Far. füsūn + < Tr. -luġ) “sihirli, büyülü” (**GS** 187/3)

füsūnluḳ (< Far. füsūn + < Tr. -luḳ) “sihirli, büyülü” (**FŞ** SF96b/6)

füsūn-perdāz (< Far.) “büyüleyen, büyüleyici” (**FŞ** SF86a/36)

füsūnraḳ (< Far. füsūn + < Tr. -raḳ) “daha büyülü, daha sihirli” (**FŞ** SF54b/30)

füsūn-sāzī (< Far.) “bir büyüleyici, bir efsuncu” (**SS** R333b/2833)

füsun-sāzlıḳ (< Far. füsun-sāz + < Tr. -lıḳ) “büyüleyicilik, efsunculuk” (**HE** 17b/1499; **Sİ** R408b/5751)

füsün (< Far.) “sihir, büyü” (**Sİ** R389a/3611)

gūy-ı ṭılısm (< Far. gūy + < Far. -ı + < Ar. ṭılısm) “büyü, sihir topu” (**Sİ** R383a/2989)

pür-füsūn (< Far.) “çok sihirli, büyü ile dolu” (**HE** 25a/2196)

ruḳye (< Ar.) “büyücü ve üfürükçülerin okudukları şey, efsun” (**SS** R321a/1516, R332b/2756, R344b/4028)

sāhirī (< Ar. sāhir + < Far. ī) “büyüleyici” (**BV** 443/5; **FK** 29/1; **Sİ** R403b/5123)

siḥr (< Ar.) “büyü, sihir” (**FK** 11/7, 572/4, 595/9, 646/1, 689/351; **GS** 25/7, 402/2, 558/5; **NŞ** 114/1, 219/5, 250/1, 361/2, 600/2, 623/3; **FŞ** SF49a/1, SF78a/42; **HE** 28b/2524, 33a/2950; **LM** R217a/315; **Sİ** R380b/2714, R383a/2991, R385b/3236; **SS** R327a/2157, R331b/2659, R333a/2788, R333a/2804, R351b/4766; **BV** 7/4)

siḥr-āyīn (< Ar. siḥr + < Far. āyīn) “sihirli” (**Sİ** R381b-35)

siḥr-engīz “büyüleyici” (**SS** R351a/4738)

ṭılısm (< Ar.) “tılsım, esrarlı bir kuvvet taşıdığına inanılan şey, tılsım, sihir, büyü” (**FŞ** SF46a/38, SF63a/78, SF63b/109, SF67a/100, SF80b/49; **HE** 10b/852; **LM** R217a/302, R217a/303; **Sİ** R362a/791, R364b/1065, R379b/2650, R383a/3005, R398b/4600; **SS** R335a/3019; **GS** 144/7)

ṭılısmāt (< Ar.) “tılsımlar” (**Sİ** R389a/3611, R419b-89, R420a/6986)

ṭılısm-ı çarḫ (< Ar. ṭılısm + < Far. -ı + < Far. çarḫ) “felek, gökyüzünün tılsımı, sırrı” (**FŞ** SF66b/25)

ṭılısm-ı pīç-der-pīç (< Ar. ṭılısm + < Far. -ı + < Far. pīç-der-pīç) “dolaşık, karışık sır, tılsım” (**FŞ** SF66b/44)

ṭılısmī (< Ar. ṭılısm + < Far. ī) “tılsım, esrarlı bir kuvvet taşıdığına inanılan şey, tılsım, sihir, büyü ile ilgi” (**FŞ** SF48a/7, SF61a/62, SF66b/22, SF66b/23, SF80b/50; **Sİ** R379b/2654, R385b/3236, R386a/3281, R401a/4863)

ṭılsım (< Ar.) “tılsım, büyü” (**FK** 36/7; **FŞ** SF60b-19, SF61a-20; **HE** 3a/129; **Sİ** R381b-35; **SS** R314a/771)

2.6.2.2. Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Meslekler

efsūn-ger (< Far.) “büyücü” (**GS** 8b-F2/2; **HE** 10a/808; **Sİ** R379b/2643, R387b/3480)

efsūn-ger-i efsāne-perdāz (< Far. efsūn-ger + < Far. -i + < Far. efsāne-perdāz) “efsane anlatan büyücü” (**GS** 8b-F2/2)

efsūnraḳ (< Far. efsūn + < Tr. -raḳ) “daha iyi büyücü” (**GS** 435/2)

efsūn-sāz (< Far.) “sihirbaz, büyücü” (**FK** 217/7; **GS** 402/2; **SS** R315a/898)

füsūn-ger (< Far.) “büyücü” (**GS** 348/5, 466/6)

füsūn-rīz (< Far.) “büyü saçan” (**LM** R217a/305)

füsūn-sāz (< Far.) “büyüleyici, efsuncu” (**FK** 66/2; **GS** 364/1, 617/4; **NŞ** 651/7, 657/25; **LM** R217a/309; **Sİ** R383a/2970, R386b/3327)

perī-ḫān (< Far.) “büyücü, perileri davet eden” (**HE** 31a/2786, 31b/2788)

perī-ḫanlıġ (< Far. perī-ḫan + < Tr. -lıġ) “büyücülük, perileri davet etme” (**HE** 31b/2787)

perī-ḫᵛān (< Far.) “büyücü, perileri davet eden” (**GS** 26/8, 611/5)

rāḳī (< Ar.) “büyücü, kâhin” (**FK** 134/3; **BV** 129/6)

sāḥir (< Ar.) “büyücü, büyü yapan; büyüleyici” (**BV** 443/5, 657/40; **FK** 86/5, 365/2, 370/3, 638/5, 707/2; **NŞ** 709/19; **FŞ** SF51a/80; **LM** R217a/304, R217a/309, R217a/310, R217a-5; **Sİ** R383a/2992, R383b/3017, R403a/5074; **SS** R311b/517, R344b/4028)

siḥr-perdāz (< Ar. siḥr + < Far. perdāz) “büyü yapan, büyücü” (**LM** R217a/309)

siḥr-pervāzī (< Ar. siḥr + < Far. perdāzī) “büyü yapan, büyücü ile ilgili” (**SS** R333b/2833)

siḥr-sāz (< Ar. siḥr + < Far. sāz) “büyücü” (**FK** 806/1; **Sİ** R383a/2964, R384a/3105)

şūḫ-ı cādū (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. cādū) “büyücü, büyüleyici güzel” (**SS** R345b/4119)

2.6.2.3. Uğur-Uğurlu, Uğursuz-Uğursuzluk ile İlgili Kavramlar

burc-ı ferḫunde-fāl (< Ar. burc + < Far. -ı + < Far. ferḫunde + < Ar. fāl) “talihli, uğurlu burç” (**Sİ** R411a/5983)

büt-i hümāyūn-fāl (< Far. büt + < Far. -i + < Far. hümāyūn + < Ar. fāl) “talihli, uğurlu sevgili” (**SS** R344b/4018)

eymen (< Ar.) “uğurlu” (**FK** 240/5; **GS** 49/8, 169/6, 198/6, 390/8; **NŞ** 25/10, 94/5, 341/6, 408/9; **BV** 47/3, 178/6, 242/5; **FŞ** SF73a/55; **HE** 26b/2361, 38a/3424, 39b/3590, 44a/3978; **LM** R219b/521, R239b/2633; **Sİ** P455a/5590, R368a/1430, R378a/2485; **SS** R336a/3100, R340b/3630, R341a/3638, R353a/4979)

ferḫunde (< Far.) “kutlu, uğurlu, mübarek” (**FK** 78/1, 259/2, 463/3, 689/205; **GS** 8a-F2/19, 506/8, 595/4, 658/7, 683/15, 683/56; **BV** 342/1, 660/22; **FŞ** SF102b/100, SF104a/79, SF50b/27, SF61a/70; **HE** 16b/1399; **Sİ** R356b/210, R370a/1598, R375a/2173, R385b/3255; **SS** R322b/1651, R322b/1679, R331a/2608, R334a/2924)

ferḫunde-aḫter (< Far. ferḫunde + Ar. aḫter) “yıldızı uğurlu” (**Sİ** R387b/3467; **FK** 141/6)

ferḫunde-fer (< Far.) “ışığı kutlu” (**HE** 6a/431; **Sİ** R391a/3800)

ferḫundelıġ (< Far. ferḫunde + < Tr. -lıġ) “kutluluk, uğurlu olma” (**BV** 298/3)

ferḫundelıḳ (< Far. ferḫunde + < Tr. -lıḳ) “kutluluk, uğurlu olma” (**HE** 4b/301; **Sİ** R362a/823)

ferḫunde-ma‘āş (< Far. ferḫunde + < Ar. ma‘āş) “dirliği, hareketi uğurlu” (**FK** 689/104)

ferḫunde-pey (< Far.) “mübarek, ayağı uğurlu olan” (**Sİ** R396a/4355, R409b/5850)

ferruḫ (< Ar.) “uğurlu, kutlu” (**FŞ** SF101a/141, SF89a/39, SF92b/109, SF74b/54, SF85b/41, SF85b/59; **SS** R311b/514, R322b/1651, R322b/1671, R322b/1679, R325b/2010; **Sİ** R361b/746, R364b/1060, R377a/2362, R395a/4214, R419b/6959; **LM** R217a/375, R222a/793, R231a/1748; **HE** 12a/966;**BV** 46/7, 655/18; **FK** 117/1, 473/10, 479/3; **GS** 8b-F2/25, 683/143)

ferruḫ-encām (< Far. ferruḫ + < Ar. encām) “kutlu, mübarek son/nihayet” (**Sİ** R356b/209)

ferruḫ-pey (< Far.) “ayağı uğurlu” (**GS** 346/5; **SS** R351a/4720)

ferrūḫ-serīr (< Far. ferrūḫ + < Ar. serīr) “kutlu, uğurlu taht” (**Sİ** R374b/2108)

ferruḫ-viṣāl (< Far. ferruḫ + < Ar. viṣāl) “kutlu, uğurlu kavuşma” (**SS** R325a/1955)

fīrūz (< Far.) “mesut, uğurlu, mutlu” (**Sİ** R394b/4171; **SS** R340b/3598)

ḫuceste (< Far.) “uğurlu” (**FK** 117/1; **GS** 631/4; **NŞ** 284/2; **BV** 366/5, 659/6; **LM** R216a/153, R225a/1081, R228b/1443, R238a/2456; **SS** R322a/1644, R328b/2304, R331b/2652, R343a/3852, R353a/4912; **FŞ** SF45b/21)

ḫuceste-cemāl (< Far. ḫuceste + < Ar. cemāl) “yüzü uğurlu” (**SS** R311b/510, R324a/1821, R326a/2031)

ḫuceste-fercām (< Far.) “uğurlu son” (**LM** R214b/2)

ḫuceste-kelām (< Far. ḫuceste + < Ar. kelām) “sözü, kelamı uğurlu” (**SS** R329a/2379)

ḫucestelıġ (< Far. ḫuceste + < Tr. -lıġ) “uğurlu olma” (**LM** R231a/1732)

ḫuceste-maḳām (< Far. ḫuceste + < Ar. maḳām) “makamı, mevkisi uğurlu” (**SS** R334a/2912)

menḥūs (< Ar.) “uğursuz” (**FK** 252/4; **FŞ** SF49b/38, SF94a/102; **HE** 33a/2955; **Sİ** R420b/7054)

meymūn (< Ar.) “kutlu, uğurlu” (**HE** 20a/1718; **Sİ** P455b/5650, R374b/2096; **SS** R335b/3046)

mübārek (< Ar.) “mübarek, hayırlı, uğurlu, kutlu” (**FŞ** SF102b/102, SF102b/118, SF95a/65, SF50a/9, SF53a/63, SF70b/68; **HE** 14b/1181; **LM** R228b/1439, R235b/2267; **Sİ** R356a-3, R419a/6908, R421b/7150, R421b/7167; **SS** R313b/768, R326a/2083, R353a/5008; **GS** 678/7; **NŞ** 265/7)

naḥs (< Ar.) “uğursuz, bahtsız” (**LM** R232a/1851, R244b/3120; **SS** R332b/2752; **FŞ** SF47b/22; **FK** 27/3, 228/8, 711/1; **GS** 601/6; **HE** 17a/1444)

naḥsiyyet (< Ar.) “uğursuz, bahtsızlık” (**FK** 94/8; **BV** 160/3, 295/2, 652/4; **LM** R241b/2839)

naḥs-veş (< Ar. naḥs + < Far. -veş) “uğursuz, bahtsız gibi” (**BV** 168/2)

nā-ḫuceste (< Far.) “uğurlu, hayırlı, saadetli olmayan” (**SS** R343b/3915)

nigūn (< Far.) “uğursuz, aksi; ters dönmüş” (**FK** 449/5, 461/2; **GS** 398/3, 500/6, 511/6, 537/5, 701/3; **NŞ** 440/2; **BV** 246/6, 311/4, 484/4, 673/1; **FŞ** SF103b/63, SF106a/21, SF95b/14, SF57b/14, SF71a/13; **HE** 12b/1020, 16a/1336, 19b/1672, 23a/2009, 32a/2871; **Sİ** R366a/1202, R371a/1737, R373b/2014, R382b/2951; **SS** R306b/4, R307a/51, R343b/3902, R350b/4661, R350b/4676)

nigūnluġ (< Far. nigūn + < Tr. -luġ) “uğursuzluk, aksilik” (**GS** 658/5)

nigūnluḳ (< Far. nigūn + < Tr. -luġ) “uğursuzluk, aksilik” (**FK** 325/2; **FŞ** SF83b/94)

nuḥūset (< Ar.) “uğursuzluk” (**Sİ** R377a/2390, R394a/4142, R394a/4143, R354b/39; **FŞ** SF96b/73, SF96b/74; **FK** 23/3, 621/3; **BV** 660/27)

oġur “uğur, bereket” (**FK** 53/2; **BV** 523/5)

oġurluk “uğurlu” (**FK** 392/4; **GS** 270/1)

sa‘d (< Ar.) “kutlu, uğurlu” (**FŞ** SF47b/22, SF65b/48; **HE** 7b; **Sİ** R357b/342, R401b/4924, R417a-84; **SS** R325b/1999, R329B/2424, R330a/2473, R330a/2494, R333a/2800; **GS** 42/2, 336/2, 371/6; **NŞ** 135/5, 257/4; **FK** 94/8, 649/6)

şaḳī (< Ar.) “bahtsız” (**FK** 118/5; **HE** 14a/1136, 14a/1146)

şe’āmet (< Ar.) “uğursuzluk” (**SS** R342a/3758)

şūm (< Far.) “uğursuz, şom” (**FK** 378/1; **GS** 395/5; **NŞ** 412/6; **FŞ** SF48b/52, SF96b/5; **HE** 16b/1373, 27a/2372; **LM** R244b/3129; **Sİ** R368b/1458, R374b/2096, R400b/4791, P455b/5650, R408a/5675; **SS** R341b/3732, R342a/3758)

şūmluḳ (< Far. şūm + < Tr. -luḳ) “uğursuzluk” (**Sİ** R392a/3911, R400b/4794)

şūrī (< Ar.) “kötü, uğursuz” (**FŞ** SF79a/23)

teberrük (< Ar.) “mübarek sayma, uğur sayma” (**FŞ** SF97a/43; **LM** R232a/1806)

yamanlıġ “kötülük, fenalık, uğursuzluk” (**FK** 53/7, 152/5, 551/1, 673/4, 703/2, 761/1)

yamanlıḳ “kötülük, fenalık, uğursuzluk” (**FŞ** SF51b/42, SF70a/96, SF97a/50; **HE** 38a/3420; **Sİ** R392b/3968; **SS** R307b/107; **GS** 719)

yümn (< Ar.) “uğur, bereket” (**FŞ** SF52a/17; **Sİ** R372a/1861, R416a/6612)

2.6.2.4. Fal ve İlgili Kavramlar

fāl (< Ar.) “fal,” (**FK** 409/4; **GS** 127/2, 506/8, 658/7; **NŞ** 393/4; **BV** 181/4; **FŞ** SF96b/12; **LM** R216b/220; **Sİ** R360a/565, R372b/1906, R373b/2012, R375a/2173, R397a/4434)

ferḫunde-fāl (< Far. ferḫunde + < Ar. fāl) “falı uğurlu, bahtı uğurlu” (**FK** 457/5, 579/8, 649/6; **GS** 430/3; **NŞ** 601/3; **HE** 5b/395, 11a/901, 17a/1421; **Sİ** R356b/220, R369a/1527, R390a/3716, R411a/5983)

ḫuceste-fāl (< Far. ḫuceste + < Ar. fāl) “falı uğurlu” (**LM** R224b/1026)

ḫuceste-fālī (< Far. ḫuceste + < Ar. fālī) “falı uğurlu” (**LM** R229b/1562)

kiẕb-ül-müneccimūn (< Ar.) “falcıların yalanı” (**LM** R241b/2794)

remmāl (< Ar.) “fal açan, remil döken” (**HE** 34b/3078)

taḥta-i reml (< Far. taḥta + < Far. -i + < Far. reml) “kum falı tahtası” (**GS** 538/5)

tefe’ül (< Ar.) “fal açma, fala bakma; hayra yorma, uğur sayma” (**GS** 127/2; **Sİ** R371a/1756, R373b/2006)

2.6.2.5. Baht-Talih, Bahtsızlık-Talihsizlik ile İlgili Kavramlar

baḫt (< Far.) “talih” (**FŞ** SF105a/14, SF92b/120, SF98a/50, SF53b/7, SF74a/143, SF86b/53; **HE** 7a/507, 10a/802, 16b/1399, 40a, 41a/3692; **LM** R217a/375, R220b/644, R226b/1259, R235a/2134; **Sİ** R357b/342, R368a/1422, R375a/2150, R390a/3732; **SS** R311b/515, R316b/1050, R326b/2102, R342a/3779, R352a/4827; **BV** 143/4, 171/5, 245/5, 508/5, 552/4; **FK** 53/9, 152/2, 290/4, 410/3, 596/3, (**GS** 16/1, 145/4, 154/7, 220/5, 286/3, 371/6; **NŞ** 34/4, 148/4, 260/8, 349/3, 395/3)

baḫt-ı ber-ḫūrdār (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. ber-ḫūrdār) “iyi talih” (**BV** 183/2)

baḫt-ı bīdār (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. bīdār) “uyanık, açık talih” (**BV** 579/7; **LM** R242a/2852; **Sİ** R382b/2925; **SS** R313a/709, R347a/4325)

baḫt-ı bülend (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. bülend) “yüksek, yüce talih” (**GS** 683/140; **Sİ** R357b/342)

baḫt-ı cāvīd (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz, ebedi talih” (**FŞ** SF68b/110; **NŞ** 260/8)

baḫt-ı cāvidāne (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. cāvidāne) “ebedi, sonsuz talih” (**LM** R217a/384)

baḫt-ı ferḫunde (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. ferḫunde) “iyi talih” (**Sİ** R416a/6498)

baḫt-ı ferruḫ (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. ferruḫ) “uğurlu, kutlu iyi talih” (**LM** R217a/375)

baḫt-ı girān-ḫʷāb (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. girān-ḫʷāb) “ağır uykuda olan talihi” (**GS** 286/3)

baḫt-ı güm-rāh (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. güm-rāh) “yoldan çıkmış baht; kötü talih” (**FK** 437/6, 596/3; **Sİ** R404a/5153)

baḫt-ı güm-reh (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. güm-reh) “yoldan çıkmış baht; kötü talih” (**GS** 16/1)

baḫt-ı hümāyūn (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. hümāyūn) “iyi talih” (**BV** 214/6; **FK** 94/8; **FŞ** SF64b/81)

baḫt-ı kāmrān (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. kāmrān) “iyi talih” (**LM** R247a/3401; **SS** R352a/4818)

baḫt-ı ḳīr-endūd (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Ar. ḳīr +< Far. endūd) “kötü talih” (**BV** 544/5)

baḫt-ı nā-fercām (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. nā-fercām) “kötü talih” (**FK** 191/5)

baḫt-ı nīk-fercām (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. nīk-fercām) “iyi talih, sonu iyi olan talih” (**SS** R316a/979)

baḫt-ı nīk-ḫʷāh (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. nīḳ-ḫʷāh) “iyilik isteyenin talihi” (**GS** 562/7)

baḫt-ı sermed (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. sermed) “sonsuz mutluluk; ebedi talihe ulaşma” (**Sİ** R379a/2597, R401b/4901)

baḫt-ı zebūn (< Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. zebūn) “kötü talih” (**GS** 482/1)

baḫtiyār (< Far.) “bahtlı, mesut, mutlu” (**HE** 22b/1968, 30a/2663, 41a/3689; **Sİ** R360a/597, R365b/1177, R378a/2449, R379a/2585)

baḫt-yār (< Far.) “iyi, iyi talihli” (**Sİ** R364a/1013, R400b/4824, R408b/5748, R413a/6186; **FK** 141/6)

bed-aḫter (< Far. bed + < Ar. aḫter) “yıldızı, talihi kötü olan kimse” (**GS** 601/6; **LM** R243b/3038)

ber-geşte (< Far.) “talihi ters dönmüş, tersine dönmüş” (**FK** 689/120)

ber-geştelik (< Far. ber-geşte + < Tr. -lik) “talihi terse dönmüş olma, tersine dönmüşlük” (**Sİ** R414a/6274)

bülend-aḫterlıḳ (< Far. bülend + < Ar. aḫter + < Tr. -lıḳ) “yıldızı yüksek, talihli olan kimse” (**FŞ** SF62a-21)

civān-baḫt (< Far.) “talihli, bahtiyar, mesut” (**Sİ** R388b-42)

cüvān-baḫt (< Far.) “bahtı açık, şanslı” (**LM** R214b/35, R219a/480)

çāh-ı idbār (< Far. çāh + < Far. -ı + < Ar. idbār) “talihsizlik, bahtsızlık kuyusu” (**NŞ** 349/6)

çerāġ-ı devlet (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “baht ve saadetin mumu” (**Sİ** R385b-39)

çerḫ-ı bī-vefā ((< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. vefā) “vefasız felek, kader” (**LM** R237b/2422)

çerḫ-ı denī (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. denī) “alçak baht” (**FK** 683/41, 689/252)

çerḫ-ı dūn (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. dūn) “alçak baht” (**FK** 636/6, 461/6)

çerḫ-ı muḫālif-pīşe (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. muḫālif + < Far. pīşe) “muhalif, zıt huylu felek, baht” (**FK** 689/334)

dāġ-ı iḳbāl (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. iḳbāl) “şans yarası” (**GS** 162/1)

devlet (< Ar.) “talih” (**HE** 15b/1293, 16a/1346, 19a/1622, 23b/2055; **Sİ** R413a/6186; **FK** 290/4, 302/7, 564/7, 601/2; **GS** 9/8, 50/1, 123/6, 203/6, 382/7, 400/9; **NŞ** 8/8, 121/5, 279/7, 362/9, 403/5, 509/6, 607/12, 707/2; **BV** 127/6, 248/6, 254/3, 344/8, 433/6, 677/2, 686/1; **LM** R217a/390, R228b/1479, R240a/2739, R242a/2896)

devlet-i bīdār (< Ar. devlet + < Far. -i + < Far. bīdār) “uyanık, canlı talih” (**FK** 290/4; **NŞ** 518/7)

devlet-i dīdār (< Ar. devlet + < Far. -i + < Far. dīdār) “yüz görme talihi” (**HE** 23b/2055, 28a/2472; **FK** 601/2; **BV** 206/3; **GS** 247/1, 247/5, 476/2; **NŞ** 509/6)

devlet-i faḳr (< Ar. devlet + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakir talihi” (**GS** 123/6; **NŞ** 431/6)

devlet-i neẓẓāreī (< Ar. devlet + < Far. -i + < Ar. neẓẓāreī) “bakış mutluluğu, bahtı” (**BV** 13/3)

devlet-i sermed (< Ar. devlet + < Far. -i + < Far. sermed) “sürekli talih” (**HE** 11a/901)

devlet-i vaṣl (< Ar. devlet + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma talihi” (**NŞ** 64/7, 658/39, 412/2; **LM** R242a/2896)

devletlıġ (< Ar. devlet + < Tr. -lıġ) “devletli, zengin, mutlu, şanslı, talihli” (**NŞ** 7/2)

devrān-ı viṣāl (< Ar. devrān + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma talihi” (**GS** 662/7; **NŞ** 380/2)

devr-i rūzgār (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. rūzgār) “feleğin dönüşü; talih, baht” (**BV** 274/3)

deyr-i sipihr (< Ar. deyr + < Far. -i + < Far. sipihr) “gökyüzünün döngüsü; kader, talih” (**SS** R330a/2493)

eymān (< Ar.) “bahtlar, talihler” (**FK** 88/5; **HE** 14a/1167)

felāket (< Ar.) “musibet, bela; bahtsızlık” (**FK** 457/6; **NŞ** 288/4; **HE** 27b/2409, 27b/2448; **Sİ** R365b/1135, R418a/6792; **BV** 700)

felek-ḳadr (< Ar.) “felek bahtlı” (**FŞ** SF62b/30; **Sİ** R363b/952; **SS** R321b/1557)

ferḫūnde-baḫt (< Far.) “talihi açık, bahtı güzel” (**Sİ** R399a/4652, R400b/4806)

ferruḫ-āyīn (< Far.) “iyi huylu, faziletli” (**FK** 689/101; **GS** 683/11; **Sİ** R366a/1203, R396a/4355, R420b/7085)

fīrūz-baḫt (< Far.) “şansı açık olan” (**HE** 32b/2887; **Sİ** R366b/1240, R396b/4414)

gerd-i idbār (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. idbār) “talihsizlik tozu” (**SS** R341b/3715)

gerdiş-i çarḫ (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Far. çarḫ) “şansın dönmesi” (**GS** 639/7)

gülşen-i devlet (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. devlet) “mutluluk, talih bahçesi” (**HE** 34b/3114)

gülşen-i iḳbāl (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “talihin, mutluluğun gül bahçesi” (**FK** 233/1)

ḫāme-yi iḳbāl (< Far. ḫāme + < Far. -yi + < Ar. iḳbāl) “baht, talih kalemi” (**SS** R353a/4962)

ḫatm-ı devr (< Ar. ḫatm + < Far. -ı + < Ar. devr) “devrin sonu; talihin sonu” (**NŞ** 535/6)

ḫaṭṭ-ı idbār (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. idbār) “bahtsızlık yazısı” (**GS** 144/6; **NŞ** 156/5)

ḫaṭṭ-ı mübtelālıġ (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. mübtelā + < Tr. -lıġ) “talihsizlik işareti” (**HE** 28b)

ḫayyaṭ-ı felek (< Ar. ḫayyaṭ + < Far. -ı + < Ar. felek) “felek (talih, baht) terzisi” (**BV** 493/3)

hümā (< Far.) “devlet kuşu, kutluluk” (**FŞ** SF89a/25; **HE** 30a/2680; **Sİ** R356b-4, R377b/2397; **SS** R322a/1641; **GS** 111/2; **NŞ** 69/3)

hümāy (< Far.) “devlet kuşu; kutluluk” (**FŞ** SF53b/14, SF89b/54, SF93b/39; **HE** 15b/1298, 22a/1913, 27a/2370; **SS** R344a/4001; **Sİ** R363a/906)

hümā-yı baḫt (< Far. hümā + < Far. -yı + < Far. baḫt) “talih kuşu” (**SS** R322a/1641)

hümāy-miṣāl (< Far. hümāy + < Ar. miṣāl) “devlet kuşu gibi” (**SS** R327a/2150)

hümāyūn-fāl (< Far. hümāyūn + < Ar. fāl) “kutlu talih, geleceği kutlu” (**SS** R308b/207, R336b/3169, R341b/3714, R344b/4018; **BV** 193/6)

ḥüsn-i ṭāli‘ (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ṭāli‘) “talih güzelliği” (**GS** 678/6)

idbār (< Ar.) “talihsizlik, düşkünlük” (**FK** 62/4, 247/2, 487/4, 619/4, 681/84; **GS** 33/3, 144/6, 234/4, 410/7, 451/7, 510/9; **NŞ** 156/5, 207/1, 349/6, 401/1, 413/5, 470/1; **BV** 159/7, 232/6, 298/3, 417/2; **HE** 17a/1451, 24b/2167; **SS** R323b/1803, R324a/1816, R341b/3715, R342a/3760, R342a/3766)

iḳbāl (< Ar.) “baht, talih” (**FK** 62/4, 108/1, 278/6, 336/1, 431/6, 586/2; **GS** 162/1, 203/6, 288/3, 447/7, 522/7; **NŞ** 121/5, 251/7, 349/6, 573/8, 607/10; **BV** 9/7, 159/7, 212/3, 302/9, 431/4, 507/6, 659/53; **FŞ** SF47b/6, SF51b/30, SF55a/3, SF62b/28, SF63b/122; **HE** 12a/985, 14b/1190, 15b/1317, 28a/2489, 32a/2872; **LM** R220b/607, R228b/1478, R229a/1510, R233a/1956; **Sİ** R358a/378, R364b/1069, R375b/2181, R392b/3969; **SS** R311b/522, R319a/1325, R333b/2838, R338b/3392, R351a/4710)

iḳbāl-ı bī-pāyān (< Ar. iḳbāl + < Far. -ı + < Far. bī-pāyān) “sonsuz baht, talih, mutluluk” (**FŞ** SF103b/44)

iḳbāl-ı cāvīd (< Ar. iḳbāl + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz baht, talih, mutluluk” (**FŞ** SF63a/60)

iḳbāl-ı sermed (< Ar. iḳbāl + < Far. -ı + < Far. sermed) “ebedi saadet” (**FŞ** SF68b/110)

iḳbālī (< Ar. iḳbāl + < Far. ī) “baht, talih, saadet ile ilgili” (**SS** R313b/769)

iḳbāl-i beḳā (< Ar. iḳbāl + < Far. -i + < Ar. beḳā) “sonsuz talih” (**GS** 522/7)

iḳbāl-i cāvid (< Ar. iḳbāl + < Far. -i + < Far. cāvid) “sonsuz baht, talih, mutluluk” (**Sİ** R414b/6330)

iḳbāl-i mü’ebbed (< Ar. iḳbāl + < Far. -i + < Ar. mü’ebbed) “sonsuz bir ikbal” (**HE** 14b/1190)

ḳalb-i siyeh-rūz (< Ar. ḳalb + < Far. -i + < Far. siyeh-rūz) “talihsiz, bahtsız kalp” (**BV** 440/3)

ḳavs-i sipihr (< Ar. ḳavs + < Far. -i + < Far. sipihr) “talih yayı” (**FK** 526/6)

ḳırān (< Ar.) “talihlilik, mutluluk” (**FŞ** SF102b/103, SF56b-15, **HE** 7b; **Sİ** R394b-48, R396b/4410, R398a/4560, R403b/5141; **SS** R317a/1084; **GS** 217/9; **NŞ** 525/4, 592/7; **BV** 135/3, 446/1)

kut “kut, talih, baht” (**BV** 191/7, 240/3)

künc-i iḳbāl (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “baht, talih köşesi; arzu, istek köşesi” (**Sİ** R392b/3969)

menkūb (< Ar.) “talihsiz, gözden ve mevkiden düşmüş” (**FK** 257/9; **NŞ** 686/7; **BV** 243/3; **LM** R232b/1903; **Sİ** R370a/1599)

menkūb-i hicrān (< Ar. menkūb + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılıktan dolayı talihsiz olan" (**BV** 243/3)

menkūbraḳ (< Ar. menkūb + < Tr. raḳ) "çok talihsizlik" (**BV** 317/7)

meş'al-i devlet (< Ar. meş'al + < Far. -i + < Ar. devlet) "talih meşalesi" (**GS** 9/8)

mihr-i iḳbāl (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) "şans güneşi" (**FK** 689/205; **GS** 288/3; **SS** R339b/3478)

mijde-yi iḳbāl (< Far. mijde + < Far. -yi + < Ar. iḳbāl) "baht, talih müjdesi" (**SS** R340a/3567)

muḳbil (< Ar.) "iyi talihli, mutlu" (**HE** 28b/2531; **Sİ** R386b/3336, R414b/6331; **SS** R341b/3712, R341b/3735, R342a/3774, R344a/3966, R344b/4038; **NŞ** 625/6; **BV** 19/6)

müdbir (< Ar.) "talihsiz, mutsuz, düşkün" (**HE** 30a/2663; **LM** R243b/3056, R244a/3070; **SS** R341b/3712, R342a/3764, R342b/3817, R343b/3927, R344a/3968; **BV** 19/6)

müdbirī (< Ar. müdbir + < Far. ī) "talihsiz, mutsuz, düşkün olma ile ilgili" (**GS** 596/7)

müdbir-i siyeh-rūz (< Ar. müdbir + < Far. -i + < Far. siyeh-rūz) "bahtı kara, kara yazgılı talihsiz, düşkün" (**LM** R243b/3056)

mükbil (< Ar.) "ikballi, kutlu, mutlu" (**SS** R343b/3929)

nā-baḫtiyār (< Far.) "talihsiz, bahtsız" (**GS** 683/36)

nā-farḫ (< Far. nā + < Ar. farḫ) "mutluluk vermeyen, bahtsız" (**Sİ** R383b/3033)

nekbet (< Ar.) "düşkünlük, felaket, bahtsızlık" (**FK** 233/1; **HE** 28a/2477, 43b/3968)

nevāl (< Ar.) "bahşiş, talih" (**FK** 4/2; **Sİ** R355b/107)

nīk-baḫt (< Far.) "bahtı iyi, talihli, şansı açık" (**HE** 11a/897; **Sİ** R389b/3633, R390a/3700)

nikbet (< Far.) "talihsizlik, felaket" (**GS** 740/1)

nü'm (< Ar.) "talih, baht" (**LM** R247b-37)

rişte-i baḫt (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. baḫt) "baht ipi" (**HE** 10a/802)

rişte-i iḳbāl (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) "baht, ikbal ipi" (**FŞ** SF51b/30)

ṣāḥib-i ṭāli' (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. ṭāli') "talih, kısmet sahibi" (**Sİ** R382a/2895)

ṣāḥib-i ṭāli'ī (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. ṭāli'ī) "talih, kısmet sahibi" (**Sİ** R417a/6719)

siyāh-baḫt (< Far.) "kara bahtlı, talihsiz" (**SS** R347a/4298, R347a/4310)

siyeh-baḫt (< Far.) "kara bahtlı, talihsiz" (**FK** 717/1; **SS** R347a/4298)

siyeh-rūz (< Far.) "bahtı kara, kara talihli" (**BV** 108/4; **GS** 36/5, 838/1; **NŞ** 400/3, 457/1; **FŞ** SF86b/74; **LM** R243b/3056)

siyeh-rūz-ı perīşān (< Far. siyeh-rūz + < Far. -ı + < Far. perīşān) “perişan hâlde olanın talihsizliği” (**GS** 36/5)

siyeh-rūz-ı yaman (< Far. siyeh-rūz + < Far. -ı + < Tr. yaman) “kötü olanın talihsizliği” (**GS** 838/1)

siyeh-rūzī (< Far.) “bahtı kara, kara talihli ile ilgili” (**GS** 343/3)

ṣubḥ-ı devlet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devlet, talih sabahı” (**BV** 459/4; **GS** 50/1; **NŞ** 189/4)

ṣubḥ-ı eymān (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. eymān) “bahtlar, talihler sabahı” (**BV** 365/4)

ṣubḥ-ı iḳbāl (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. iḳbāl) “talih sabahı” (**BV** 342/1; **FK** 617/3)

ṣubḥ-ı ṭāli‘ (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ṭāli‘) “parlak talih” (**BV** 537/8)

şāhid-i baḫt (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Far. baḫt) “baht güzelliği” (**SS** R342a/3779)

şekāvet (< Ar.) “bahtsızlık, kutsuzluk” (**FŞ** SF51a/92; **GS** 703; **HE** 27a)

şem‘-i baḫt (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. baḫt) “baht, talih mumu” (**LM** R233a/1955)

şem‘-i baḫt-ı gümrāh (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. gümrāh) “yoldan çıkmış baht; kötü talihin mumu” (**NŞ** 349/3)

şem‘-i devlet (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. devlet) “baht, talih, mutluluk mumu” (**SS** R314b/856)

tāli‘ (< Ar.) “talih, kısmet, kader” (**BV** 657/42; **FK** 478/3)

tāli‘-āzmūnluḳ (< Ar. tāli’ + < Far. āzmūn + < Tr. -luḳ) “şansını deneme” (**FK** 325/9)

tevsen-i baḫt (< Far. tevsen + < Far. -i + < Far. baḫt) “bahtın asi atı; kötü baht” (**LM** R231b/1786)

tīre-aḫter (< Far. tīre + < Ar. aḫter) “karanlık yıldızı, kara baht” (**NŞ** 400/3)

tīre-baḫt (< Far.) “kara bahtlı, talihsiz” (**HE** 31b/2830, 34b/3084; **Sİ** R383a/3012)

tīre-rūzgār (< Far.) talihsiz, bahtı kara, zavallı” (**GS** 448/6)

tīre-rūzgārī (< Far.) talihsiz, bahtı kara, zavallı” (**LM** R248b/3546)

ṭāli‘ (< Ar.) “talih, kısmet, kader” (**FK** 94/8, 108/1, 242/8, 307/4, 431/6, 568/6; **GS** 5/5, 108/7, 220/2, 302/1, 408/3, 545/6; **NŞ** 149/3, 164/2, 385/6, 495/1, 501/9; **BV** 13/5, 114/5, 174/1, 214/6, 539/1, 578/8; **FŞ** SF106b/77, SF90b/80, SF50a/1, SF61a/60, SF68b/117; **HE** 5a/339; **LM** R219b/517, R221a/691, R231a/1733, R233a/1954; **Sİ** R357b/342, R364b/1058; **SS** R314a/812, R325b/1999, R329B/2450, R337b/3306)

ṭāli‘-fīrūz (< Ar. ṭāli‘ + < Far. fīrūz) “talihi mutlu, bahtı sevinçli” (**BV** 214/6)

ṭāli‘-ı ferḫunde (< Ar. ṭāli‘ + < Far. -ı + < Far. ferḫunde) “talihi yaver, kutlu olan” (**FŞ** SF50a/1)

ṭāli‘ī (< Ar. ṭāli‘ + < Far. ī) “talih, kısmet, kader ile ilgili” (**Sİ** R417a/6719)

ṭāli‘-i ferḫunde (< Ar. ṭāli‘ + < Far. -i + < Far. ferḫunde) “talihi yaver, kutlu olan” (**GS** 595/4)

ṭāli‘-i sa‘d (< Ar. ṭāli‘ + < Far. -i + < Ar. sa‘d) “uğurlu, kutlu talih” (**FK** 94/8; **Sİ** R357b/342; **SS** R351a/4711)

ṭāyir-i devlet (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. devlet) “devlet kuşu” (**GS** 539/7; **NŞ** 260/7, 403/5)

ṭāyir-i iḳbāl (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “ikbal, talih kuşu” (**SS** R349a/4532)

Toplumsal Adetler, İnançlarla ilgili Kavramlar grubunda yer alan “Hediye ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 2 Farsça, 1 Türkçe ve 1 Moğolca kelime bulunmaktadır. “Batıl İnanç ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Far. + Tr.”, 4 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Farsça, 5 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; “Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Meslekler” bölümünde 3 “Ar + Far.”, 1 “Far. +Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Farsça, 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Uğur-Uğurlu, Uğursuz-Uğursuzluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 8 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Far.”, 6 “Far + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 14 Arapça, 12 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; “Fal ve İlgili kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Baht-Talih, Bahtsızlık-Talihsizlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Tr.”, 3 “Far. +Ar.”, 3 “Ar. + Far.” ve 1 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 19 Arapça, 22 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 80 isim tamlaması da yer almaktadır.

2.7. Eğitim ile İlgili Kavramlar

2.7.1. Eğitim-Öğretim ile İlgili Kavramlar

intifā‘ (< Ar.) “faydalanma” (**Sİ** R362b/870)

istifāde (< Ar.) “faydalanma, bir şeyi öğrenme” (**FK** 101/8)

istifādet (< Ar.) “istifade, faydalanma” (**LM** R230b/1664)

meşḳ (< Ar.) “öğrenmek için yapılan ders, talim, çalışma, alıştırma” (**FŞ** SF85b/84; **GS** 127/5, 171/3, 373/2; **NŞ** 600/3)

mu‘allem (< Ar.) “talim görmüş” (**FK** 49/5)

mürtāż (< Ar.) “eğitimli” (**GS** 287/1)

mütemetti‘ (< Ar.) “faydalanan, kâr eden, kazanan” (**SS** R335b/3065)

örgetmek “öğretme, bildirme, alıştırma” (**GS** 602/5; **HE** 20a/1737)

ta‘allüm (< Ar.) “öğrenme, öğrenilme, okuyarak ders alarak öğrenme, elde etme” (**HE** 20b/1749; **Sİ** R357a/302; R364b/1048)

ta‘līm (< Ar.) “öğrenme, öğretme, okutma” (**BV** 67/4, 355/2, 499/5; **FK** 48/8, 151/5, 255/3, 340/4, 493/7, 509/3, 650/4; **FŞ** SF105a/18, SF99b/210, SF54a/41, SF54a/43; **HE** 20b/1748; **LM** R240a/2730, R221a/668, R221a/674, R221b/728; **Sİ** R364b/1070, R366b/1259, R387b/3446, R397a/4435; **SS** R332a/2685, R345a/4064, R346a/4168; **GS** 257/3, 643/2, 651/3; **NŞ** 260/5, 438/7)

ta‘līmī (< Ar. ta‘līm + < Far. ī) “öğrenme, öğretme, okutma ile ilgili” (**FŞ** SF63b/4)

taḥṣīl (< Ar.) “ele geçirme, edinme, ilim öğrenme” (**FK** 329/8; **GS** 10b-F2/2; **HE** 27b/2414; **Sİ** R359a/506, R381b/2835, R409b/5829, R416b/6661, R422a/7205)

taḥṣīl-i ḥāṣıl (< Ar. taḥṣīl + < Far. -i + < Ar. ḥāṣıl) “yaşayarak öğrenme; öğrenmenin amacı” (**Sİ** R416b/6661)

terbiyet (< Ar.) “terbiye” (**BV** 2/7, 696; **FK** 409/3; **GS** 5a-F2/2, 7b-F2/10, 442/4, 509/7, 707/1; **NŞ** 393/3, 701/3; **FŞ** SF82a/43; **HE** 6b , 20a/1745, 39a/3498; **Sİ** R367a/1341, R375a/2152, R413b/6224)

ṭa‘līm (< Ar.) “ öğrenme, öğretme, okutma” (**GS** 343/7)

ṭarīḳ-ı iǧtiṣāṣ (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. iǧtiṣāṣ) “uzmanlık, tecrübe yolu; eğitim yolu” (**FŞ** SF91b/10)

2.7.2. Okuma-Yazma ile İlgili Kavramlar

2.7.2.1. Araştırma, İnceleme ile İlgili Kavramlar

aǧtarmaġ “araştırma, arama” (**FK** 432/3)

aǧtarmaḳ “araştırma, arama” (**BV** 247/2)

cū (< Far.) “arayan, araştıran” (**FK** 186/6)

cūy < Far.) “arayan, araştıran” (**FK** 644/5)

cūyā (< Far.) “arayıcı, araştıran” (**FŞ** SF100a/49)

cüst (< Far.) “arama, araştırma” (**FŞ** SF97a/46; **HE** 17a/1451; **Sİ** R357b/314, R371a/1757, R373b/2010, R386b/3350; **SS** R310a/354, R324a/1857, R333a/2779, R342a/3788, R351a/4716; **FK** 186/6, 644/5; **GS** 241/6; **NŞ** 474/2)

cüst-ü-cū (< Far.) “arayıp sorma, araştırma” (**NŞ** 474/2; **Sİ** R380a/2655, R405a/5257, R411b/6053)

cüst-ü-cūy (< Far.) “arayıp sorma, araştırma” (**SS** R322b/1660, R330a/2460)

kāvkāvī (< Far.) “araştıran, icat eden” (**LM** R230b/1666)

mū-şikāf (< Far.) “kılı kırk yaran, inceden inceye araştıran” (**BV** 657/18; **FK** 686/18; **BV** 657/18; **Sİ** R379a/2555)

müdeḳḳıḳ (< Ar.) “tenkit eden, inceden inceye araştıran, en gizli şeyleri gören” (**GS** 12b-F2/5; **Sİ** R355a/64)

rāḥ-ı taḥḳīḳ (< Far. rāh + < Far. -ı + < Ar. taḥḳīḳ) “araştırma, inceleme yolu; doğru yol” (**FŞ** SF103b/41, SF46b/54)

soraġ “soru, haber, bilgi, araştırma” (**BV** 300/6, 302/2, 335/6; **FK** 479/7; **NŞ** 24/6, 615/9; **Sİ** R365b/1172, R378a/2479, P455a/5598, R405a/5293; **SS** R334a/2933, R351b/4794)

sorġuçı “soran, sorucu” (**GS** 481/3; **HE** 14a/1155; **SS** R311b/509)

sormaġ “sorma, soruş” (**BV** 48/3, 96/4; **FK** 227/4; **GS** 602/3; **NŞ** 590/6; **LM** R223a/909; **SS** R329a/2387)

sormaḳ “sorma, soruş” (**FK** 243/4, 416/1; **GS** 235/1, 509/2; **NŞ** 51/2, 78/2, 542/1, 591/5; **FŞ** SF104a/82, SF104a/91, SF68a/72; **LM** R223a/877; **SS** R316b/1033, R336b/3169, R346b/4229)

sormamaḳ “sormama” (**SS** R346b/4227)

soruġ “soru, sual”(**FK** 8/10; **HE** 43b/3960)

soruḳ “soru, sual” (**BV** 321/6; **Sİ** R374b/2093)

su’āl (< Ar.) “soru, sual” (**FK** 184/6, 225/6, 681/18, 689/154; **GS** 45/5, 233/6, 394/6, 484/5, 682b/8; **NŞ** 536/2; **FŞ** SF72b/24, SF73b/118, SF80b/67, SF88a/100, SF97a/25; **HE** 14a/1164, 19a/1628, 22b/1957, 27b/2417, 28a/2501, 40a/3614; **LM** R215a/67, R248a/3514; **Sİ** R364b/1034, R366a/1208, R370b/1675, R389a/3591; **SS** R315b/943, R324a/1831, R334b/2976, R344a/3978, R347b/4371; **BV** 138/5, 161/3, 170/2, 276/8, 612/5, 676/1)

su’ālāt (< Ar.) “sualler, sorular” (**FŞ** SF87a-41, SF88a/101, SF91b/28)

su’ālī (< Ar. su’āl + < Far. ī) “soru, sual ile ilgili” (**FŞ** SF75a/114, SF80b/74; **Sİ** R372b/1869)

ta‘mīḳ (< Ar.) “derinleştirme, derin kazma; esasına varacak şekilde araştırma, inceleme” (**FŞ** SF54b/32, SF73b/102)

tedḳīḳ (< Ar.) “araştırma, dikkatle inceleme” (**FŞ** SF104a/82, SF72b/19; **Sİ** R364b/1039, R384a/3114; **SS** R328b/2310, R336b/3184)

tefaḥḥus (< Ar.) “inceden inceye araştırma” (**FK** 222/6; **FŞ** SF101b/155, SF96a/21, SF96a/26, SF58b/127, SF84a/37; **SS** R321b/1588, R328b/2310)

tefaḳḳud (< Ar.) “arayıp sorma, arayıp sorulma” (**SS** R309a/276)

teftīş (< Ar.) “araştırma, soruşturma” (**GS** 683/33; **LM** R233a/1936; **SS** R339b/3475, R346a/4188, R346b/4231)

tetebbu‘ (< Ar.) “bir şeyi etraflıca tetkik etme, etraflıca inceleme” (**BV** 675/2; **NŞ** 631/2; **FŞ** SF106a/88, SF107a/86; **HE** 6b/469, 23b/2058; **Sİ** R421a/7132; **SS** R326a/2081)

yoḳlamaḳ “yoklama, arama, araştırma” (**NŞ** 311/1, 311/1)

2.7.2.2. Ders, Konu ile İlgili Kavramlar

ders (< Ar.) “ders” (**LM** R217a/351, R221a/674, R221a/677, R229a/1508; **SS** R310b/421; **FK** 49/6; **BV** 15/3, 89/6, 139/7, 151/2, 181/7, 324/8; **GS** 343/7, 676/6; **NŞ** 36/6, 373/7, 476/6, 582/7)

ehl-i ders (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ders) “ders ehli, ders alanlar” (**GS** 676/6)

hem-ders (< Far. hem + < Ar. ders) “ders arkadaşlığı” (**LM** R221b/737, R222a/792)

hem-sebaḳ (< Far.) “ders arkadaşlığı, beraber ders okuyan, sınıf arkadaşı” (**LM** R221b/738)

hem-sebāḳlıḳ (< Far. hem-sebāḳ + < Tr. -lıḳ) “ders arkadaşlığı, sınıf arkadaşlığı” (**NŞ** 694/4)

intibāh (< Ar.) “uyanıklık, herhangi bir olaydan ders alma” (**GS** 714)

sebāḳ (< Ar.) “ders” (**HE** 27b/2427, 38a/3416, 39b/3554; **LM** R221a/673, R239a/2575; **NŞ** 310/6, 319/4, 540/5)

baḥṣ (< Ar.) “konuşulan şey, konu, söz, bahis” (**Sİ** R375b/2204, R393a/4014)

bāb (< Ar.) “bölüm, konu” (**LM** R217a/417, R228a/1424, R229a/1508, R244b/3123; **Sİ** R366a-18, R376a/2236, R377b-30, R400b/4823, R410a/5863; **FŞ** SF102b/90, SF94b/49, SF58b/116, SF61a/53, SF73b/93; **HE** 11b/910; **SS** R307a/77, R307a-2, R328a/2261; **BV** 115/2, 279/7, 464/5, 655/2, 670, 689/2; **FK** 275/8, 485/3, 666/6, 697, 735; **GS** 177/2, 288/8, 686, 710, 720, 724; **NŞ** 103/4, 638/6, 690, 701)

‘ibret (< Ar.) “kötü bir olaydan alınan ders, tuhaf” (**GS** 251/7; **HE** 11b/919, 22a/1907, 32b/2897, 38b/3466, 43b/3930; **Sİ** R415a/6418, R416a/6516)

sebaḳ (< Ar.) “ders” (**BV** 15/3, 324/8; **FK** 347/4; (**LM** R221b/733, R221b/734, R221b/739, R236b/2277, R248b/3553; **Sİ** R399b/4707, R416b/6677)

ḥalḳa-i ders (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. ders) “ders halkası” (**NŞ** 476/6)

sebāḳ-ı ‘ışḳ (< Ar. sebāḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk dersi” (**NŞ** 540/5)

sabaḳ (< Ar.) “ders” (**FŞ** SF54a/45, SF79a/44; **GS** 678/2, 678/2)

baḥṣ (< Ar.) “konuşulan şey konu, söz, bahis” (**FK** 689/29; **GS** 46/3, 94/1, 407/8, 573/3; **NŞ** 373/7, 558/6; **Sİ** R380b/2718)

‘ibret (< Ar.) “kötü bir olaydan alınan ders, tuhaf” (**FK** 82/3, 159/2, 178/9, 350/2, 411/6, 449/6, 673/7)

bāḥiṣ (< Ar.) “konuşulan şey, söz konusu olan şey, konu” (**BV** 89/6; **NŞ** 89/6)

2.7.2.3. Öğrenci ile İlgili Kavramlar

ders-ḫᵛān (< Ar. ders + < Far. ḫᵛān) “ders alan” (**GS** 218/5)

şāgird (< Far.) “öğrenci, çırak” (**BV** 610/5; **FK** 135/2, 176/5, 365/2; **GS** 683/25; **FŞ** SF53b/39, SF56b/21, SF62b/48, SF68a/57, SF86a/33, SF99a/153; **HE** 39b/3593; **SS** R310b/421, R312a/566, R312a/606, R332a/2703, R345a/4064)

şāgirdlıġ (< Far. şāgird + < Tr. -lıġ) “öğrencilik, talebelik” (**FK** 650/4; **HE** 39b/3594)

şākird (< Ar.) “öğrenci, çırak” (**NŞ** 38/7; **Sİ** R403b/5122, R410b/5953, R421b/7191)

tālib (< Ar.) “isteyen, istekli, öğrenci” (**FK** 257/6; **NŞ** 709/28)

tilmīẕ (< Ar.) “öğrenci” (**FK** 135/1)

ehl-i mekteb (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. mekteb) “mektep ehli, okumuş” (**FK** 49/1; **LM** R222b/818)

2.7.2.4. Öğretmen, Hoca ile İlgili Kavramlar

āmūz-gār (< Far.) “öğretici, öğretmen, muallim” (**Sİ** R363a/907)

āmūz-kār (< Far.) “öğretici, öğretmen, muallim” (**Sİ** R388b/3565, R400b/4820, R415b/6426, R416a/6496, R416a/6618)

ḫāce (< Far.) “hoca, efendi, sahip; öğretmen” (**HE** 9b/730, 10a/772, 12a/995, 12b/1003, 28a/2473, 29a/2572; **HE** 35b/3198, 42a/3789)

ḫāce-vār (< Far.) “hoca gibi” (**HE** 12b/1001)

ḫᵛāce (< Far.) “hoca, sahip, efendi; öğretmen” (**NŞ** 453/6, 657/21; **SS** R308b/204, R316a/1013, R326a/2032, R342b/3828, R345a/4067; **SS** R315b/968)

ḫᵛāce-vār (< Far.) “hoca gibi” (**LM** R217a/437)

ḫᵛāce-yi cihān (< Far. ḫᵛāce + < Far. -yi + < Far. cihān) “dünyanın hocası” (**SS** R315b/954)

mu‘allim (< Ar.) “öğretmen, muallim” (**FK** 125/4; **BV** 391/5; **FŞ** SF53b-13; **HE** 20b/1748; **LM** R221a/672; **GS** 367/4)

müderris (< Ar.) “ders veren, hoca” (**FK** 72/8; **NŞ** 106/8, 227/5; **HE** 39b/3553)

2.7.2.5. Okul, Mektep ile İlgili Kavramlar

debistān (< Far.) “okul, mektep” (**LM** R222a/797; **FK** 49/6; **NŞ** 344/5)

debistān-ı fenā (< Far. debistān + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk ve kötülük mektebi” (**FK** 49/6)

ders-gāh (< Ar. ders + < Far. gāh) “ders okutulan yer” (**BV** 291/4; **NŞ** 89/6)

levḥ-i mekteb (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Ar. mekteb) “okulda üzerine yazı yazmaya yarayan tahta” (**NŞ** 448/4)

mekteb (< Ar.) “okul, mektep” (**FK** 48/8, 49/1, 110/6, 135/7; **GS** 54/3, 122/3; **NŞ** 319/4, 344/5, 448/4, 641/3; **BV** 633/5; **FŞ** SF53b-13, SF59a/28; **LM** R215b/133, R221b/729, R221b/741, R225b/1135; **Sİ** R418b/6834)

mekteb-i ‘ışḳ (< Ar. mekteb + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk mektebi” (**FK** 135/6)

ṭıfl-ı mekteb (< Ar. ṭıfl + < Far. -ı + < Ar. mekteb) “ilkokul” (**BV** 457/5; **FK** 48/8; **FŞ** SF59a/28; **LM** R221a/672; **LM** R215b/134)

2.7.2.6. Okuma, Okuyucu, Üslup ile İlgili Kavramlar

‘aşr (< Ar.) “on sayıdan birini alma, dokuza bir ilave ile on etme, Kur’an’dan ayet okuma” (**FŞ** SF47a/12; **Sİ** R410a/5897; **NŞ** 48/2, 490/2)

ḫoş-elḥān (< Far.) “güzel, ahenkli okuyan” (**NŞ** 287/7, 531/7; **BV** 533/9)

ḫōş-elḥān (< Far.) “güzel, ahenkli okuyan” (**Sİ** R406b/5435)

hoş-ḫᵛān (< Far.) güzel okuyan” (**GS** 796/1; **NŞ** 287/1)

ḳırā’at (< Ar.) “okuma, okuyuş şekli” (**GS** 727/2; **Sİ** R357b-5)

medrūs (< Ar.) “eskimiş, ders olarak okumuş” (**FK** 241/2, 252/3; **GS** 555/3; **FŞ** SF102a/30; **LM** R219a/495, R227b/1379; **Sİ** R386a/3288; **SS** R340a/3571)

medrūsluḳ (< Ar. medrūs + < Tr. -luḳ) “eskimişlik, ders olarak okuma” (**FŞ** SF101a/140)

melfūẓ (< Ar.) “söylenilen, okunmuş” (**LM** R221b/720, R249a/3595)

melḥūẓ (< Ar.) “söylenilen, okunmuş” (**FŞ** SF46b/38; **HE** 19a/1625; **SS** R351b/4786; **GS** 295/1)

muṭālā‘asız (< Ar. muṭālā‘a + < Tr. -sız) “okumasız, tetkiksiz” (**FK** 324/3)

müṭāla‘a (< Ar.) “okuma, tetkit, düşünce” (**HE** 6b)

nesaḳ (< Ar.) “tarz, şekil, üslup, yol, bir tertip ve nizam üzere olan nesne” (**FŞ** SF72b/12; **HE** 27a/2384; **Sİ** R359a/512, R366b/1239, R378a/2455; **BV** 324/3)

nevā-ger (< Far.) “okuyucu” (**LM** R247b-37)

nev-āyīn (< Far.) “yeni üslup, yeni üslup çıkaran” (**Sİ** R420a/6993)

neẓāyir-ḫᵛān (< Ar. ç. neẓāyir + < Far. ḫᵛān) “nazireler okuyan” (**GS** 297/4)

oḳumaġ “okuma, kıraat etme, çağırma, seslenme) (**LM** R216a/186)

oḳumaġlıġ “okuma, kıraat etme, çağırma, seslenme) (**SS** R332b/2756)

oḳumaḳ “okuma, kıraat etme, çağırma, seslenme) (**FŞ** SF53b-13, SF70b/39, SF93a/155; **HE** 7a/516; **LM** R248b/3557, R249a/3614; **SS** R352b-38; **NŞ** 273/6)

revānlıġ (< Far. revān + < Tr. -lıġ) “akıcılık, akıcı bir üsluptan doğan güzellik” (**SS** R310a/367)

revānlıḳ (< Far. revān + < Tr. -lıḳ) “akıcılık, akıcı bir üsluptan doğan güzellik” (**FŞ** SF71b/20; **HE** 26a/2292; **Sİ** R410a-71, R420a/7001; **GS** 11b-F2/2)

reviş (< Far.) “gidiş, yürüyüş, tarz, üslup” (**HE** 6b/482, 15b/1310, 16a/1330, 17a, 41a/3709, 43a/3873; **Sİ** R412a/6105, R414a/6282; **NŞ** 255/2, 494/5)

rūmī-ṭırāz (< Ar. rūmī + < Far. ṭırāz) “Anadolu üslubunda” (**Sİ** R364a/992)

üslūb (< Ar.) “üslup” (**BV** 317/6; **FK** 46/7, 689/273; **GS** 5b-F2/11, 10a-F2/7, 11a-F2/1; **FŞ** SF57a/43; **HE** 6b/468; **Sİ** R359b/542; **SS** R309b/334, R342b/3811, R309b/350)

vetīre (< Ar.) “dar yol; yol, üslup, tarz” (**Sİ** R411b/6049)

2.7.2.7. Cevap ve İlgili Kavramlar

cevāb (< Ar.) “cevap” (**FŞ** SF104b/124, SF91b/28, SF48a/57, SF60b/2; **HE** 7b/560, 16a/1329, 16b/1409, 19b/1679; **LM** R217a/250, R226a/1211, R231b/1773; **Sİ** R366a/1188, R372b/1890, R375a/2148; **SS** R315a/903, R316b/1034, R332a/2671; **BV** 138/5, 457/6, 564/3; **FK** 63/5, 441/2, 465/3, 514/4, 689/154; **GS** 45/5, 49/1, 475/6, 683/55, 683/56; **NŞ** 41/5, 456/7, 536/2, 579/2)

cevāb-ı ṣavāb (< Ar. cevāb + < Far. -ı+ < Ar. ṣavāb) “en doğru cevap” (**Sİ** R393b/4093)

cevābī (< Ar. cevāb + < Far. ī) “cevap ile ilgili” (**FK** 441/1; **FŞ** SF79a/29; **BV** 435/1)

cevāb-nāme (< Ar. cevāb + < Far. nāme) “cevap mektubu” (**LM** R236b/2275)

meyl-i cevāb (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. cevāb) “cevap verme” (**FK** 63/5)

muḳābele (< Ar.) “karşılık verme, dengi olma” (**FŞ** SF50a-9, SF94a-46; **Sİ** R372b-27, R372b-27, R392b-47, R394b-48; **BV** 698)

mücib (< Ar.) “icabet eden, teklifi kabul eden, istenileni yapan, sorulana cevap veren” (**GS** 721)

mücib-i külfet (< Ar. mücib + < Far. -i + < Ar. külfet) “sıkıntıya cevap veren” (**GS** 721)

pāsuḫ (< Far.) “cevap, karşılık” (**FK** 117/3; **FŞ** SF85b/41, SF92b/109; **HE** 21a/1814; **LM** R228a/1436, R231a/1748, R238a/2472; **SS** R324a/1823, R324a/1831, R334b/2982, R343a/3895, R346b/4224; **NŞ** 111/3)

2.7.3. Eğitim ve Öğretim Durumu ile İlgili Kavramlar

2.7.3.1. Eğitim-Öğretim Görenler ile İlgili Kavramlar

‘ālim (< Ar.) “âlim, bilgin” (**GS** 94/5; **BV** 19/7; **FK** 605/7; **FŞ** SF105a/19, SF105a/21, SF105a/22; **HE** 13a/1055, 20b/1750, 27a/2385, 28a/2478, 28a/2480; **LM** R215a/59, R217a/377, R226a/1230; **SS** R351b/4797)

‘alīmī (< Ar. ‘alīm + < Far. ī) “bir âlim, âlimle ilgili” (**GS** 683/2)

‘ālim-i şehr (< Ar. ‘ālim + < Far. -i + < Ar. şehr) “şehrin bilgesi” (**GS** 94/5)

‘allāme (< Ar.) “çok bilgili, yüce bilgin” (**BV** 531/6; **Sİ** R367a/1307)

‘ārif (< Ar.) “bilgili, bilgi sahibi” (**GS** 72/8, 94/6, 673/8; **NŞ** 522/4, 678/1; **FK** 71/7, 707/4; **BV** 625/6; **HE** 3a/131, 12b/1000, 17b/1467)

‘āriflıġ (< Ar.‘ārif +< Tr.-lıġ) “bilgili” (**FK** 316/8)

‘ilm-i edvār (< Ar. ‘ilm + < Far. -i + < Ar. edvār) “müzik bilgisi” (**SS** R345a/4063)

‘ilmlıġ (< Ar. ‘ilm + < Tr. -lıġ) “ilimli, bilgili” (**FK** 95/8)

‘irfān (< Ar.) “bilme, anlama” (**FK** 689/312; **GS** 94/6, 323/7, 683/118; **NŞ** 658/8; **FŞ** SF49b/61; **HE** 12b/1023)

a‘lem (< Ar.) “en bilgin, en âlim, çok bilen” (**NŞ** 42/9; **FŞ** SF46a/18, SF94a/115; **LM** R217a/411; **FK** 605/7)

bilgüçi “bilici, bilen, tanıyan” (**Sİ** R419a/6924)

bilmeg “bilme” (**FŞ** SF56b-15)

bilmek “bilme” (**FŞ** SF100b/98, SF56a/101; **HE** 10a/776, 13a/1068, 37a; **Sİ** R357b/335, R364b/1071, R377a/2384, R384b/3118, R413a/6185; **SS** R313a/706, R313a/706, R348b/4439; **FK** 170/2, 341/8; **BV** 267/4; **GS** 169/2, 689; **NŞ** 114/2, 323/10)

bilmeklik “bilme” (**FŞ** SF60b/38)

cādū-yı dāniş-verī (< Far. cādū + < Far. -yı + < Far. dāniş-verī) “âlim, bilgin cadı, büyücü; sevgili” (**Sİ** R359a/486)

dānā (< Far.) “bilen, bilici, bilgin, bilgili” (**FK** 129/8, 664/8, 689/29/225; **GS** 3/7, 123/5, 683/50; **NŞ** 498/3; **BV** 127/6, 267/1, 499/5, 669/2, 681, 704/1; **FŞ** SF54a/40, SF61a/58, SF63a/71, SF69a/158, SF82b/95; **HE** 7b/577; **LM** R230a/1613; **Sİ** R385a/3190, R385b/228, R411b/6011, R411b/6027; **SS** R311a/503, R324b/1899)

dānālıġ (< Far. dānā + < Tr. -lıġ) “bilgili, bilginlik” (**FŞ** SF88b/148; **Sİ** R417b/6766; **GS** 345/3; **NŞ** 433/6)

dānārak (< Far. dānā + < Tr. -rak) “daha bilgin, daha bilgili” (**NŞ** 498/3)

dānā-yı ʻālem (< Far. dānā + < Far. -yı + < Ar. ʻālem) “âlemin, cihanın âlimi, bilgini” (**FŞ** SF54a/40; **Sİ** R400b/4801)

dānā-yı āgāh (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. āgāh) “sırra vakıf olan bilgin” (**FŞ** SF63a/62, SF63a/71)

dānā-yı dehr (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. dehr) “cihanın, dünyanın âlimi, bilgini” (**Sİ** R386a/3271)

dānā-yı devrān (< Far. dānā + < Far. -yı + < Ar. devrān) “zamanın bilgini” (**FŞ** SF82b/95)

dānā-yı ḫired-mend (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. ḫired-mend) “akıllı, bilgili âlim, bilgin” (**FŞ** SF61a/82)

dānā-yı rāz (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. rāz) “bilinmeyen/gizlenen sırları bilen bilgin, âlim” (**Sİ** R421b/7166)

dānende (< Far.) “bilen, bilgin” (**Sİ** R416a/6476)

dānendelıġ (< Far. dānende + < Tr. -lıġ) “bilen, bilgili” (**Sİ** R416b/6660)

ḍāniş (< Far.) “biliş, bilgi, ilim” (**NŞ** 439/8)

dāniş (< Far.) “bilme, biliş” (**FK** 15/6, 164/5, 348/6, 489/9, 689/67; **GS** 76/2, 94/3, 183/5, 317/9, 327/1, 546/5, 679/7; **NŞ** 387/3, 450/7; **BV** 533/8, 644/8; **FŞ** SF54a/76, SF63a/77, SF70a/106; **LM** R220b/611; **Sİ** R359a/493, R364b/1055, R377b/2413, R389a/3590; **SS** R316a/1003, R322a/1645, R328b/2311, R334b/2978)

dāniş-āmūz (< Far.) “bilgi öğretme” (**FŞ** SF68a/98; **LM** R226a/1229; **Sİ** R388b/3554)

dāniş-āmūzī (< Far.) “bilgi öğretme” (**GS** 343/7)

dāniş-āyīn (< Far.) “bilgi gibi, ilim gibi” (**Sİ** R368b/1467, R400b/4825)

dāniş-i āgāh (< Far. dāniş + < Far. -i + < Far. āgāh) “sırra vakıf olan bilgin, âlim” (**Sİ** R401a/4858)

dāniş-neverd (< Far.) “bilgili gezen, dolaşan” (**Sİ** R397b/4520)

dāniş-pejūh (< Far.) “bilgi araştıran, soran” (**Sİ** R386a/3273, R389b/3662, R401a/4843, R410a/5863)

dāniş-perver (< Far.) “bilgiyi büyüten, bilgiyi seven” (**FŞ** SF80b/82)

dānişver (< Far.) “bilgin, bilgili” (**Sİ** R364a/981, R377b/2401, R383a/2966, R401a/4850, R402a/4945; **SS** R316a/1010, R338a/3355; **FK** 689/149)

dāniş-verī (< Far.) “bilgin, bilgili” (**Sİ** R359a/486, R367a/1307, R385b/3229)

deryā-yı ‘ilm (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. ‘ilm) “bilim deryası” (**HE** 27b/2438)

efāżıl (< Ar.) “pek mümtaz olanlar, çok bilgililer” (**GS** 4a-F2/19)

ehl-i ‘irfān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘irfān) “irfan sahibi, bilgili” (**GS** 323/7)

ehl-i dāniş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. dāniş) “bilgi ehli, bilgililer” (**GS** 94/3; **Sİ** R382a/2892)

ehl-i fen (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fen) “bilgi, hüner sahipleri” (**Sİ** R378b/2528)

ehl-i fenn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fenn) “bilgi, hüner sahipleri” (**SS** R312b/652)

ehl-i fünūn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fünūn) “ilim ehli” (**SS** R334a/2904)

ehl-i taḥḳīḳ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. taḥḳīḳ) “hakikatleri, delilleri iyi bilen alimler” (**Sİ** R364a-15, R378a/2462)

ehl-i vuḳūf (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vuḳūf) “iyi bilgisi olan, bilir kişi” (**SS** R341b/3716)

ehl-i yaḳīn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. yaḳīn) “kesin bilgiye sahip olan” (**BV** 384/6; **FK** 87/6, 187/5, 689/459; **NŞ** 430/6, 709/2; **HE** 17b/1492, 43b/3951; **Sİ** R416a/6608)

faḳīh (< Ar.) “şeriat bilgini” (**BV** 152/7, 577/5)

faḳīh-i māhir (< Ar. faḳīh + < Far. -i + < Ar. māhir) “hünerli/becerikli, mahir âlim, fıkıh bilgini” (**LM** R217a/413)

fehm-i ma‘arefnāk (< Ar. fehm + < Far. -i + < Ar. ma‘arefnāk) “bilgili, idrak etme” (**BV** 625/6)

ferheng (< Far.) “bilgi, hüner” (**FK** 164/5, 348/6; **FŞ** SF100b/84, SF83a/56)

ferhengī (< Far.) “bilgi, hüner ile ilgili” ((**GS** 183/5)

ferzāne (< Far.) “bilge, filozof” (**FK** 71/8, 120/1, 280/1, 347/4, 562/8, 606/6; **GS** 684/1, 846/1; **NŞ** 527/1; **BV** 62/1, 64/5, 237/6, 716/1; **FŞ** SF51a/94, SF53b/10, SF73a/57, SF84a/38, SF92b/145; **Sİ** R360a/572, R364b/1037, R367a/1292, R396a/4362; **SS** R306b/8, R324a/1852, R326b/2085, R341b/3704)

ferzāneī (< Far.) “bilge, filozof ile ilgili” (**GS** 682d/2; **Sİ** R355a/63; **FK** 681/32)

ferzānelıġ (< Far. ferzāne + <Tr.- lıġ) “bilgelik” (**FK** 1/7; **GS** 681/9)

ferzānelıḳ (< Far. ferzāne + <Tr.- lıḳ) “bilgelik” (**GS** 689/3)

ferzāne-vār (< Far.) “bilge gibi, filozof gibi” (**Sİ** R384b/3153)

feylesof (< Ar.) “felsefe ile uğraşan, filozof, âlim; akıllı kimse” (**SS** R327a/2137, R327b/2229, R328b/2316)

feylesōf (< Ar.) “felsefe ile uğraşan, filozof, âlim; akıllı kimse” (**FŞ** SF61a/59)

feylesof-ı cihān (< Ar. feylesof + < Far. -ı + < Far. cihān) “cihanın, âlemin filozofu” (**SS** R327a/2137)

feylesūf (< Ar.) “felsefe ile uğraşan, filozof, âlim; akıllı kimse” (**Sİ** R379a/2559)

fuḳahā (< Ar.) “fıkıh âlimleri” (**LM** R217a/418)

gürūh-ı dānişver (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. dānişver) “bilginler, âlimler topluluğu” (**SS** R316a/1010)

gürūh-ı ehl-ı ḥikmet (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. ḥikmet) “hikmet ehli, bilge kimselerin topluluğu” (**FŞ** SF63b/120)

gürūh-i ḥikmet (< Far. gürūh + < Far. -i + < Ar. ḥikmet) “bilginler, âlimler topluluğu” (**Sİ** R389a-43

ḫabīr (< Ar.) “haberli, bilgili” (**GS** 9a-F2/18; **Sİ** R420b/7061; **SS** R332b/2726)

ḥakīm-ı dāniş-āmūz (< Ar. ḥakīm + < Far. -ı + < Far. dāniş-āmūz) “bilgi öğreten” (**FŞ** SF68a/98)

ḥakīm-ı hūş-peyvend (< Ar. ḥakīm + < Far. -ı + < Far. hūş-peyvend) “akıl sahibi” (**FŞ** SF89a/1)

ḥakīm-i ‘aḳl (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “eşyanın hakikatini kavrayan akıl” (**BV** 658/35)

ḥakīm-i dānā (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Far. dānā) “büyük bilgin; âlimlerin bilgeleri” (**LM** R230a/1613)

ḥakīm-i ḫıred (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Far. ḫıred) “akıl, hikmet sahibi” (**SS** R320b/1486)

ḫayl-ı dānā (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. dānā) “bilgin, âlimler topluluğu” (**FŞ** SF62b/44; **Sİ** R408b/5742)

ḥikmet (< Ar.) “bilgelik” (**FK** 3/8, 155/6, 215/1, 309/2, 409/8; **GS** 10b-F2/20, 504/5, 723/1; **NŞ** 286/5, 364/2, 393/2, 597/6, 657/37, 661/1; **BV** 69/10, 513/5; **FŞ** SF46b/12, SF53b/37, SF61a/72, SF62b/27, SF69a/166; **HE** 2a, 2a/47, 12b, 15b/1315, 24a/2092,

32a/2884; **LM** R215a/61, R243a/2971; **Sİ** R364b/1049, R373b/1999, R379a/2554, R384a/3101; **SS** R306b/35, R310b/419, R321a/1499, R329a/2382)

ḥikmet-āmīz (< Ar. ḥikmet + < Far. āmīz) "hikmetle karışık" (**FŞ** SF88b/160)

ḥikmet-āmūz (< Ar. ḥikmet + < Far. āmūz) "hikmet öğreten, hikmetli" (**Sİ** R410a/5863)

ḥikmet-ma'āb (< Ar.) "bilge" (**Sİ** R373b/1971)

ḥikmet-me'āb (< Ar.) "bilge" (**HE** 12a/962; **Sİ** R359a/487; R367a/1306, R368b/1467, R386b/3358, R412b/6142)

ḥikmet-perest (< Ar. ḥikmet + < Far. perest) "felsefeyi seven, filozof" (**Sİ** R386a/3282, R399b/4732)

ḥükemā (< Ar.) "bilginler, âlimler" (**FŞ** SF62a-21, SF70a-27; **HE** 32b/2889; **SS** R320b/1456, R321a/1511, R321b/1583, R343b/3952; **NŞ** 707; **GS** 716/1)

ḫᵛāce-yi dānā (< Far. ḫᵛāce + < Far. -yi + < Far. dānā) "bilgili hoca, bilgin hoca" (**SS** R324b/1899)

irfān (< Ar.) "bilme, anlama" (**NŞ** 657/52)

kesb-i 'ulūm (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. 'ulūm) "ilim elde etme" (**GS** 682i/5; **FK** 681/95)

laffāẓ (< Ar.) "çok konuşan, bilgiçlik taslayan, hitabet yeteneği olan" (**FK** 300/1)

mā'arefnāk (< Ar. mā-'aref + < Far. nāk) "bilgili" (**FŞ** SF46a/23; **LM** R215a/76; **NŞ** 322/1; **GS** 333/7)

ma'rifet (< Ar.) "bilgi, ilahi sırları bilme, ustalık beceri" (**GS** 98/7, 441/7; **NŞ** 27/6; **HE** 2b, 3a/131; **FK** 99/6, 393/3, 688/38; **BV** 56/4, 530/6, 625/6)

me'vā-yı 'ilm (< Ar. me'vā + < Far. -yı + < Ar. 'ilm) "bilgi kaynağı" (**HE** 27b/2438)

muṭṭali' (< Ar.) "bilgili, haberli" (**FK** 303/1, 303/9; **NŞ** 291/6)

nişān-ı dāniş (< Far. nişān + < Far. -ı + < Far. dāniş) "bilgi belirtisi" (**GS** 183/5)

nişān-ı hūş (< Far. nişān + < Far. -ı + < Far. hūş) "akıl belirtisi" (**GS** 338/6)

nūr-ı yaḳīn (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. yaḳīn) "bilgi ışığı" (**HE** 7a/502)

nuṣūṣ (< Ar.) "naslar, doğruluğu şüphe götürmeyen bilgiler, düşünceler" (FK 335/7)

örgenmek "öğrenme, alışma, bilgi edinme, ezberleme" (**FK** 329/7; **GS** 602/6; **NŞ** 535/2)

pend-i dāniş-ver (< Far. pend + < Far. -i + < Far. dāniş-ver) "bilgin, bilgili tarafından verilen öğüt, nasihat" (**Sİ** R417b/6769, R417b/6769)

pīr-i ferzāneī (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. ferzāneī) "yaşlı bilgin" (**GS** 682d/2)

pīr-i ḫıred (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. ḫıred) “tecrübeli” (**NŞ** 228/4, 284/4; **HE** 25a/2214)

rāsiḫ (< Ar.) “sağlam, çok bilgili, din bilgini” (**FK** 293/6; **BV** 112/5; **HE** 13b/1110)

rāy-ı ṣāhib-fen (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣāhib-fen) “âlimin düşüncesi, fikri” (**Sİ** R397a/4469)

rūşen-żamīr (< Far.) “gönlü aydınlık, gerçeği, doğruyu bilen; bilgili” (**FK** 749/1; **HE** 12a/984; **Sİ** R366b/1249, R366b/1263)

ṣāhib-fen (< Ar.) “âlim” (**Sİ** R397a/4469)

ṣāḥib-iḫtiṣāṣ (< Ar.) “bilgi ve tecrübe sahibi” (**GS** 861/1)

ṣāḥib-vuḳūf (< Ar.) “bilgili, vakıf” (**FŞ** SF61a/59; **Sİ** R379a/2559)

sulṭānü’l-‘ārifīn (< Ar.) “bilginlerin sultanı” (**HE** 14a)

ṭab‘-ı dānişver (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Far. dānişver) “bilgin, âlim tabiatlı, yaratılışlı” (**Sİ** R364a/981, R401a/4850)

vaḳf (< Ar.) “bilme, elde etme, durdurma, duruş, ayırma, bağlama” (**BV** 744/6; **FK** 316/4, 508/6; **NŞ** 272/4; **FŞ** SF69a/159; **SS** R318a/1216)

yaḳīn (< Ar.) “kesin bilgi, sağlam bilgi, iyi bilme” (**BV** 113/7, 366/6, 410/7, 606/7, 745/3; **FK** 87/6, 187/5, 531/6, 689/459; **GS** 57/7, 155/7, 170/6, 327/7, 683/121; **NŞ** 42/1, 106/4, 315/3, 378/2, 427/8; **HE** 6a/434, 7a/502, 12b/1032, 19b/1658, 26b/2332; **LM** R217a/412, R233a/1938; **Sİ** R355b/102, R364b/1038, R377a/2357, R385b/3263; **SS** R332a/2718)

ẕü-fünūn (< Ar.) “bilgi sahibi” (**NŞ** 38/7; **Sİ** R397a/4471)

2.7.3.2. Eğitim-Öğretim Görmeyenler ile İlgili Kavramlar

aḥmaḳ (< Ar.) “aklı kıt, sersem, şaşkın” (**BV** 391/6; **NŞ** 313/10; **FK** 764/1)

bī-‘aḳl (< Far. bī + < Ar. ‘aḳl) “akılsız” (**Sİ** R370b/1674; **GS** 474/6)

bī-cihet (< Far. bī + < Ar. cihet) “sebepsiz, boşuna, boş yere, akılsız” (**FK** 41/5, 105/1, 663/2; **GS** 327/8; **NŞ** 501/9; **FŞ** SF100b/66; **FŞ** SF76b/133, SF79b/60, SF88b/152; **LM** R215a/66, R224a/1004; **Sİ** R370b/1663, R406a/5393, R409a/5802, R409b/5819; **SS** R346b/4229)

bī-ḫıred (< Far.) “akılsız” (**NŞ** 204/5; **Sİ** R398a/4529, R418b/6841; **SS** R318a-15)

bū cehlliġ (< Ar. bū cehl + < Tr. -lıġ) “cahillik, bilgisizlik” (**FK** 293/5)

cāhil (< Ar.) “cahil, bilgisiz” (**FŞ** SF102a/57; **HE** 13a/1055, 27a/2385, 27b/2450, 28a/2478, 34b/3097; **LM** R215a/60; **Sİ** R415b/6437; **FK** 393/3, 689/29; **BV** 19/7, 662/1, 729/1; **GS** 3/7, 291/5, 657/6, 673/8, 827/1; **NŞ** 657/56)

cāhil-i dūn (< Ar. cāhil + < Far. -i + < Ar. dūn “bilgisiz, bilgi seviyesi düşük” (**HE** 34b/3097)

cāhil-i ḳātil-veş (< Ar. cāh + < Far. -i + < Ar. ḳātil + < Far. veş) “katile benzeyen cahil” (**HE** 27b/2450)

cāhilraḳ (< Ar. cāhil + < Tr. -raḳ) “çok cahil, çok bilgisiz” (**BV** 531/6)

cehālet (< Ar.) “cahillik, bilmezlik” (**GS** 3a-F2/18; **NŞ** 438/1; **HE** 27b/2458, 32b/2905, 36b/3287; **Sİ** R371a/1721; **FK** 8/6, 139/9)

cehl (< Ar.) “bilmezlik, cehalet, bilgisizlik” (**FŞ** SF100a/49, SF49b/60, SF49b/61, SF59a/33; **HE** 20b/1750, 27b/2446, 28a/2480, 29b/2607; **Sİ** R371a/1727, R371b/1803, R379b/2619; **SS** R347a/4311, R347a/4320; **FK** 509/6, 672/7; **BV** 44/7, 396/4; **GS** 102/8, 119/9, 287/7, 315/6, 441/7, 707/1, 709/1, 827/1; **NŞ** 276/9)

cehūl (< Ar.) “pek cahil” (**GS** 388/9; **NŞ** 1/5)

cühhāl (< Ar.) “bilgisizler, cahiller” (**GS** 116/5)

ebleh (< Ar.) “ahmak, akılsız, alık” (**HE** 24b/2129; **SS** R317a/1107; **BV** 574/7; **FK** 552/7, 764/1; **GS** 133/4, 552/3, 565/5, 576/8, 714; **NŞ** 694/3)

ebleh-i nādān (< Ar. ebleh + < Far. -i + < Far. nādān) “cahil, bilgisiz ahmak, akılsız” (**NŞ** 694/3)

ġayr-ı ḫıred (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. ḫıred) “akılsız” (**FK** 125/2)

ġurūr-ı cehl (< Ar. ġurūr + < Far. -ı + < Ar. cehl) “cahilliğin verdiği gurur/kibir” (**FK** 672/7)

ḫalḳ-ı nā-dān (< Ar. ḫalḳ + < Far. -ı + < Far. nā-dān) “cahil, bilgisiz kimseler” (**BV** 367/3)

ḥavṣalasız (< Ar. ḥavṣala + < Tr. -sız) “anlayışsız, akılsız, zihinsiz” (**BV** 684/1)

ḫumār-ı cehl (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Ar. cehl) “cahillik mahmurluğu” (**GS** 315/6)

hūşsız (< Far. hūş + < Tr. -sız) “akılsız” (**FK** 688/15; **LM** R239b/2619)

hūşsızlıḳ (< Far. hūş + < Tr. -sız + lıḳ) “akılsızlık” (**FŞ** SF69b/63)

lāde (< Far.) “akılsız, ahmak” (**GS** 474/6; **NŞ** 68/6, 112/1, 313/10; **BV** 529/6)

maḥẓ-ı nā-dānlıḳ (< Ar. maḥż + < Far. -ı + < Far. nā-dān + < Tr. -lıḳ) “katıksız cahillik” (**BV** 319/10)

mest-i lā-ya‘aḳıl (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. lā-ya‘aḳıl) “akılsız sarhoş” (**NŞ** 182/2, 243/5; **GS** 642/6)

mest-i lā-yu‘aḳl (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. lā-yu‘aḳl) “akılsız sarhoş” (**BV** 319/10)

mėn-i nā-dān (< Tr. mėn + < Far. -i + < Far. nā-dān) “cahil, bilgisiz ben” (**BV** 518/7)

nā-dān (< Far.) “cahil, kaba, bilgisiz” (**FK** 131/6, 299/2, 377/7, 473/7, 650/6, 655/7; **GS** 55/2, 94/3, 116/5, 160/5, 215/9, 279/5, 483/6; **NŞ** 39/8, 85/7, 179/7, 609/6, 648/6, 694/3; **BV** 20/8, 132/2, 224/8, 303/9, 499/5, 533/8, 683/1; **HE** 24b/2129, 37a/3343, 41a/3690; **Sİ** R373a/1948, R377a/2375, R400a/4766, R405b/5308)

nā-dānlıġ (< Far. nā-dān + < Tr. -lıġ) “cahillik” (**FŞ** SF88b/135; **GS** 116/6, 314/1, 314/9, 446/7; **NŞ** 433/6; **BV** 301/6)

nā-dānlıḳ (< Far. nā-dān + < Tr. -lıḳ) “cahillik” (**BV** 319/10)

nā-dānraġ (< Far. nā-dān + < Tr. -raġ) “daha cahil” (**GS** 116/6)

nādānraḳ (< Far. nā-dān + < Tr. -raḳ) “daha cahil” (**NŞ** 498/3)

nā-ḫıred-mendlıġ (< Far. nā-ḫıred-mend + < Tr. -lıġ) “akılsızlık” (**Sİ** R370b/1662)

nāṣıḥ-ı bī-‘aḳl (< Ar. nāṣıḥ + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ‘aḳl) “akılsız nasihatçi” (**GS** 474/6)

nāṣiḥ-i nā-dān (< Ar. nāṣiḥ + < Far. -i + < Far. nā-dān) “cahil nasihatçi” (**BV** 263/8)

sevād-ı cehl (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. cehl) “cahillik karalığı” (**GS** 287/7)

şūḫ-ı nā-dān (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nā-dān) “cahil, kaba güzel; sevgili” (**FK** 89/5; **NŞ** 648/6)

techīl (< Ar.) “birinin cahilliğini, bilgisizliğini meydana koyma” (**HE** 27b/2426)

2.7.4. Eğitim Materyalleri ile İlgili Kavramlar

2.7.4.1. Kitap ve İlgili Kavramlar

tedvīn (< Ar.) “kitap hâline getirme, düzene sokarak toplu hale getirme” (**GS** 5a-F2/1, 5a-F2/14, 9b-F2/4)

2.7.4.2. Defter ve İlgili Kavramlar

defter (< Ar.) “defter” (**FŞ** SF107a/97/98; **HE** 3b/189, 8a/591, 18a/1513, 40b/3666, 44a/3980; **Sİ** R361a/679, R361a/689, R363a/924, R369b/1576; **SS** R312a/571, R314b/846, R351b/4778, R352b/4885; **BV** 40/6, 86/9, 139/7, 155/2, 164/5, 191/5, 295/3; **FK** 10/9, 176/4, 178/5, 387/3, 431/7, 567/2, 680/7; **GS** 33/6, 95/5, 348/7, 381/6, 512/5, 596/6, 611/2; **NŞ** 106/8, 450/6, 593/3, 641/3)

defterī (< Ar. defter + < Far. ī) “defter ile ilgili” (**FK** 226/4; **GS** 597/6; **Sİ** R369b/1578)

defter-i ‘ışḳ (< Ar. defter + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk defteri” (**GS** 348/7, 596/6; **FK** 178/5; **BV** 284/1)

defter-i hecr (< Ar. defter + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık defteri” (**GS** 576/9)

fihrist (< Ar.) “dizin, defter” (**FŞ** SF46a-2; **Sİ** R362b/858; **GS** 2b-F2/13, 11b-F2/5; **BV** 524/1)

2.7.4.3. Kâğıt, Sayfa ile İlgili Kavramlar

āhār (< Far.) “hattatların kullandıkları kâğıda sürülen nişastalı yumurta” (**HE** 32b/2928)

evrāḳ (< Ar.) “yapraklar, sayfalar, yazılmış kâğıtlar” (**FK** 176/4, 243/7, 520/7, 568/1; **GS** 3a-F2/23, 177/2, 195/2, 381/2, 586/5; **NŞ** 191/6, 265/2, 350/6, 412/4, 450/6, 709/26; **BV** 23/8, 79/5, 142/4, 163/5, 226/5, 416/2, 606/6, 746/6; **FŞ** SF102a/64, SF103b/54, SF99b/181, SF54a/60, SF67a/2; **HE** 5a, 7a/510, 12b/1004, 23b/2066, 27b/2415; **LM** R221a-11, R248a/3529; **Sİ** R356b/223, R364b/1055, P465a/6529, R412b/6143; **SS** R310a/366, R331b/2652, R353a/4991)

evrāḳ-ı sīm (< Ar. evrāḳ + < Far. -ı + < Far. sīm) “gümüş defter, gümüş sayfa” (**Sİ** R356b/223)

evrāḳlıḳ (< Ar. evrāḳ + < Tr. -lıḳ) “yapraklar, sayfalar, yazılı kâğıtlar” (**HE** 28b)

ḥāşiye (< Ar.) “bir kitabın sayfaları kenarına veya altına yazılan yazı, kenar, pervaz” (**FK** 279/9, 292/5, 367/3, 477/4; **GS** 446/4; **NŞ** 199/4)

ḥāşiyelıġ (< Ar. ḥāşiye + < Tr. -lıġ) “kenarlı” (**BV** 589/1)

kāġad (< Far.) “kâğıt” (**SS** R317a/1101, R323a/1747, R323b/1759)

kāġaẕ (< Far.) “kâğıt” (**LM** R235b-26; **Sİ** R359a/481, R359a/511; **NŞ** 133/2, 562/3, 590/2, 625/5; **BV** 373/1, 466/3, 599/3)

kāġaz (< Far.) “kâğıt” (**Sİ** R360b/667, R361a/696)

kāġeẕ (< Far.) “kâğıt” (**FŞ** SF74a/3)

kāġıd (< Far.) “kâğıt” (**FK** 230/3, 296/3, 313/4, 588/1, 618/3; **GS** 278/11, 364/1, 453/1, 516/4; **NŞ** 133/1, 192/4, 457/7; **FŞ** SF95b-47)

kāġız (< Far.) “kâğıt” (**NŞ** 138/7; **GS** 134/1, 255/2; **LM** R236b/2274; **Sİ** R412b/6144, R412b/6146, R415b/6449)

kāġızīī (< Far.) “kâğıt, kâğıt ile ilgili” (**GS** 143/3)

maẕrūf (< Ar.) “kılıflı; zarfa konmuş zarflı kâğıt” (**FK** 316/7; **LM** R220b/647)

ṣafḥa (< Ar.) “sayfa” (**BV** 20/8, 50/2, 191/5, 258/6, 376/1, 649/5; **FK** 76/2, 121/3, 296/2, 344/4, 412/4, 597/6, 638/3; **GS** 72/8, 134/6, 292/1, 342/2, 490/1, 529/6, 538/8, 576/9; **NŞ** 30/3, 133/1, 280/4, 310/1, 426/2, 426/2, 546/3, 658/4; **FŞ** SF46a/1, SF50a/6, SF54a/47, SF58a/51, SF74a/20; **HE** 2b/121, 6b/485, 12b/1003, 25b/2263, 28b/2536; **LM**

R217a/305, R226a/1225, R229a/1507, R236b/2290; **Sİ** R354b/24, R359a/478, R361a/714, R415b/6448; **SS** R310a/361, R321a/1517, R329a/2380, R339b/3482)

ṣafḥaī (< Ar. ṣafḥa + < Far. ī) "görünen, taraf, sayfa ile ilgili" (**GS** 177/2; **FŞ** SF64b/81)

ṣafḥa-tırāz (< Ar. ṣafḥa + < Far. tırāz) "sayfa süsleyen" (**HE** 29b/2616)

ṣafḥa-ı beyāż (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Ar. beyāż) "beyaz sayfa" (**LM** R235b-26)

ṣafḥa-ı remmāl (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Ar. remmāl) "fal sayfaları" (**HE** 34b/3078)

ṣafḥa-i taḳvīm (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. taḳvīm) "takvim yaprağı" (**GS** 145/2; **BV** 383/3)

ṣaḥīfe-ı kāfūrī (< Ar. ṣaḥīfe + < Far. -ı + < Ar. kāfūrī) "kafur renkli (beyaz) sayfa" (**FŞ** SF93a-45)

zer-varaḳ (< Far. zer + < Ar. varaḳ) "altın yaprak" (**BV** 282/2; **NŞ** 310/1, 477/1; **FK** 398/2, 572/2; **NŞ** 161/1, 246/5; **FŞ** SF53a/50; **HE** 9a/676; **LM** R222a/777; **Sİ** R391a/3837)

zer-vāraḳ (< Far. zer + < Ar. varaḳ) "altın yaprak" (**GS** 206/1)

zīb-i varaḳ (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar. varaḳ) "sayfaların süsü" (**HE** 29b/2642)

2.7.4.4. Levha ve İlgili Kavramlar

levḥ (< Ar.) "levha, üzerinde yazı yazılan düz nesne, düz satıh" (**FŞ** SF46b/38, SF46b/40, SF47b/36, SF58b/95; **FK** 49/2, 49/2, 110/6, 125/4; **GS** 27/1, 201/7, 221/7, 387/6, 603/1, 646/7; **NŞ** 30/3, 221/2, 319/4, 439/9, 448/4, 507/10; **BV** 166/2, 259/9, 475/1, 625/3, 699/1; **FŞ** SF54a/46, SF55b/28, SF63a/108, SF63b/1, SF76a/68; **HE** 6a/412, 13b/1116, 14b/1185, 28b/2528, 28b/2529; **LM** R216b/230, R221b/733, R221b/734; **Sİ** R355a/67, R364b/1070; **Sİ** R386a/3309, R386a/3310, R386a/3322, R421a/7098; **SS** R307a/79, R307a/81, R308a/171, R308b/226)

levha (< Ar.) "levha" (**FK** 412/4; **GS** 50/7; **HE** 2b/118, 4b/289, 12b/1016, 13b/1134, 14b/1197, 39a/3529; **Sİ** R386b/3347, R386b/3350, R391a/3837; **BV** 391/5)

2.7.4.5. Kalem ve İlgili Kavramlar

'āme (< Far.) "divit, yazı hokkası" (**BV** 531/7; **FŞ** SF65a/25; **SS** R345a/4088)

devāt (< Ar.) "divit, kalem" (**HE** 7a/486; **LM** R220a/603, R235b/2195; **Sİ** R355a/67, R357a/251, R361a/670, R361a/673; **SS** R307a/80, R310a/369, R312b/630; **FK** 665/3, 827; **GS** 78/7, 137/5, 572/5; **NŞ** 12/5, 73/5; **BV** 660/49)

ḫāme (< Far.) "kalem" (**FK** 61/3, 121/3, 221/7, 337/9, 551/5, 637/1; **GS** 8b-F2/5, 9a-F2/12, 148/4, 149/6, 364/6; **NŞ** 16/3, 53/6, 310/5, 338/2; **BV** 356/5, 484/2, 531/1; **FŞ** SF105b/45, SF93a/154, SF94a/112, SF49b/47, SF56a/88; **HE** 5a/328, 7a/493, 12b,

23a/1982, 26a/2311, 27b/2430; **LM** R215b/135, R220a/603, R235b/2195, R242b/2925; **Sİ** R358a/411, R359a/488, R379a/2566, R391b/3874; **SS** R308b/210, R312b/621, R323a/1747, R339b/3482, R353a/4968)

ḡāme başı (< Far. ḡāme + < Tr. başı) "kalemin başı" **(FŞ** SF50a/7)

ḡāme uçı (< Far. ḡāme + < Tr. uçı) "kalem ucu" (**HE** 29a/2561; **FŞ** SF94a-46; **SS** R312b/631)

ḡāme-ı derd (< Far. ḡāme + < Far. -ı + < Far. derd) "dert kalemi" (**FŞ** SF91b/1)

ḡāme-ı ṣun' (< Far. ḡāme + < Far. -ı + < Ar. ṣun') "yapma, yaratma kalemi" **(FŞ** SF52a/1)

ḡāmeī (< Far.) "kalemle ilgili" (**GS** 683/56, 683/56; **Sİ** R369b/1575, R415b/6448)

ḡāme-i ḥikmet (< Far. ḡāme + < Far. -i + < Ar. ḥikmet) "hikmet kalemi" (**HE** 2a)

ḡāme-i ḳudret (< Far. ḡāme + < Far. -i + < Ar. ḳudret) "kudret kalemi" (**NŞ** 53/6)

ḡāme-i müşkīn-raḳam (< Far. ḡāme + < Far. -i + < Far. müşkīn-raḳam) "siyah yazan kalem" (**FK** 637/1)

ḡāme-i naḳḳāş (< Far. ḡāme + < Far. -i + < Ar. naḳḳāş) "süsleme ustasının/sanatkarının kalemi; nakkaş kalemi" (**BV** 535/5)

ḡāme-i taḳdīr (< Far. ḡāme + < Far. -i + < Ar. taḳdīr) "takdir kalemi, kader" (**HE** 40b/3679; **NŞ** 16/3)

ḡāme-zen (< Far.) "üzerinde kalem kesilecek alet, makta" (**Sİ** R412b/6136)

ḳalem (< Ar.) "kalem" (**FK** 30/4, 173/7, 204/1, 327/3, 428/7; **GS** 43/5, 124/3, 142/3, 181/3, 364/1; **NŞ** 73/5, 111/5, 388/6, 403/3, 427/7; **BV** 303/3/2, 324/1, 397/7, 506/5, 571/9; **FŞ** SF46b/29, SF48a/1, SF50a/8, SF55b/23, SF56b/28; **HE** 3a/153, 7b/576, 13b/1116, 14b/1185, 20b/1771; **LM** R216b/230, R224b/1039, R232b/1880; **Sİ** R354b/24, R366b/1256, R378b/2513, R391b/3862; **SS** R307a/79, R314a/802, R321b/1574, R351a/4711)

ḳalem uçı (< Ar. ḳalem + < Tr. uçı) "kalem ucu" (**LM** R242b/2942)

ḳalem-dān (< Ar. ḳalem + < Far. dān) "kalemlik" (**BV** 303/2)

ḳalem-ı mūy (< Ar. ḳalem + < Far. -ı + < Far. mūy) "kıl kalem, kıldan kalem" (**FŞ** SF56b-15)

ḳalem-i ṣun' (< Ar. ḳalem + < Far. -i + < Ar. ṣun') "yaratıcılık kalemi" (**HE** 2a; **NŞ** 426/2)

ḳalem-terāş (< Ar. ḳalem + < Far. terāş) "kalemtıraş; kamış kalem açmak veya düzeltmek için kullanılan küçük bıçak" (**SS** R312b/636)

ḳaṭre-rīz-i ḫāme (< Ar. ḳaṭre + < Far. rīz + < Far. -i + < Far. ḫāme) “gözyaşı döken, damlalar saçan kalem” (**LM** R248b/3541)

kilk (< Far.) “kamış kalem” (**FK** 11/5, 105/3, 296/1, 337/9, 415/7, 595/9; **GS** 25/5, 124/2, 292/1, 364/2, 501/7; **NŞ** 143/4, 458/3, 488/5, 600/3; **BV** 9/1, 34/7, 79/4, 150/7, 253/7, 603/4, 698/1; **FŞ** SF106a/3, SF99a/171, SF47a/12, SF53a/47, SF61b/12; **HE** 6b/484, 10a/764, 26b/2336, 27b/2445, 29a/2559, 29b/2603; **LM** R217a/292, R217a/358, R220a/579, R247b/3468; **Sİ** R359a/481, R359b/522, R384a/3110, R387a/3430; **SS** R309a/283, R310a/359, R321b/1594, R333a/2785)

kilk uçı (< Far. kilk + < Tr. uçı) “kamış kalemin ucu” (**HE** 28b/2535)

kilk-ı çālāk (< Far. kilk + < Far. -ı + < Far. çālāk) “çevik yürüyüşlü kalem” (**FŞ** SF97b/1)

kilk-ı ḳażā (< Far. kilk + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “kaza kalemi; kaderi yazan kalem; Allah” (**FŞ** SF99a/171)

kilk-ı taḥrīr (< Far. kilk + < Far. -ı + < Ar. taḥrīr) “yazma kalemi” (**FŞ** SF99a/172)

kilk-ı taḳdīr (< Far. kilk + < Far. -ı + < Ar. taḳdīr) “takdir kalemi” (**FŞ** SF53a/47, SF46b/28, SF47a/12, SF61b/16)

kilkī (< Far.) “kamış kalemle ilgili” (**LM** R240a/2759)

kilk-i beyān (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. beyān) “beyan (anlatma) kalemi” (**SS** R346a/4173)

kilk-i bī-bākī (< Far. kilk + < Far. -i + < Far. bī-bākī) “korkusuzluk kalemi” (**FK** 680/7)

kilk-i dür-feşān (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. dürr + < Far. feşān) “inci saçan kalem” (**LM** R220a/579)

kilk-i gevher-pāş (< Far. kilk + < Far. -i + < Far. gevher-pāş) “gevher saçan kalem” (**FK** 337/9)

kilk-i ḳażā (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. ḳażā) “kaza kalemi” (< Far. kilk + < Far.-i+ < Ar. ḳażā) “kaza kalemi” (**BV** 253/7, 269/6, 603/4; **FK** 105/3, 296/1, 415/7; **GS** 501/7; **NŞ** 143/4; **HE** 10a/764)

kilk-i ḳudret (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. ḳudret) “kudret kalemi” (**BV** 732/3; **FK** 11/5, 543/5; **GS** 25/5)

kilk-i nükte-dān (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. nükte + < Far. dān) “ince ve zarif kalem” (**SS** R321b/1594)

kilk-i nükte-pāş (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. nükte + < Far. pāş) “nükte saçan kalem” (**FK** 595/9)

kilk-i ṣarīri (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. ṣarīri) “kalemin sesi” (**HE** 29a/2559)

kilk-i ṣun‘ (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. ṣun‘) “yazı kalemi” (**BV** 296/5; **FK** 187/1; **GS** 124/2; **NŞ** 458/3, 600/3)

kilk-i taḫayyül (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. taḫayyül) “hayal etmenin kalemi” (**NŞ** 488/5, 616/1)

kilk-i taḳdīr (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. taḳdīr) “takdir kalemi” (**BV** 721/6; **Sİ** R384a/3110, **SS** R353a/4999)

maḥbere (< Ar.) “hokka, divit” (**HE** 42b/3825)

men‘-i ḫāme-i taḳdīr (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. ḫāme + < Far. -i + < Ar. taḳdīr) “takdir kaleminin engeli” (**GS** 149/6)

mıḳaṭ (< Ar.) “kamış kalemin ucunu kesme işinde kullanılan bir araç” (**BV** 282/4)

midād (< Ar.) “yazı mürekkebi” (**FK** 119/1, 121/3, 449/2, 551/4; **GS** 124/3, 367/3, 785/1; **NŞ** 59/1, 454/1; **BV** 416/2; **FŞ** SF96a/36; **HE** 43a/3876; **LM** R216b/215, R248b/3530; **SS** R353a/4967)

miṣāl-i ḫāme (< Ar. miṣāl + < Far. -i + < Far. ḫāme) “kalem misali; kalem gibi” (**LM** R235b/2270)

naḳş-ı ḫāme (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. ḫāme) “kalemin işlemesi; nakışı, deseni” (**Sİ** R416a/6474, R416a/6583; **FŞ** SF94a/112)

nevk-ı ḫāme (< Far. nevk + < Far. -ı + < Far. ḫāme) “kalemin sivri ucu” (**FŞ** SF76a/67)

nevk-i ḫāme (< Far. nevk + < Far. -i + < Far. ḫāme) “kalemin sivri ucu” (FK 337/9)

nevk-i ḳalem (< Far. nevk + < Far. -i + < Ar. ḳalem) “kalemin sivri ucu” (**SS** R313b/728)

sehvü’l-ḳalem (< Ar.) “kalemin yanlışı” (**HE** 26b/2318)

şencerf (< Far.) “mürekkep” (**BV** 506/5)

şencerfī (< Far.) “mürekkep ile” (**GS** 570/3)

2.7.4.6. Cetvel ve İlgili Kavramlar

cedvel (< Ar.) “elle yazılmış kitaplarda yazıyı çevreleyen çizgi” (**FŞ** SF55a/8, SF55b/21, SF58a/51, SF75a/89, SF78a/11; **HE** 7a/526, 13b/1096, 29a/2596, 34a/3059, 39a/3533; **Sİ** R408b/5752; **BV** 383/3, 466/3; **GS** 494/2, 647/1; **NŞ** 364/7)

cedvelī (< Ar. cedvel + < Far. ī) “elle yazılmış kitaplarda yazıyı çevreleyen çizgi ile ilgili” (**FŞ** SF78a/13)

mısṭar (< Ar.) “satır çizmeye yarayan alet” (**GS** 6a-F2/14; **HE** 25b/2262, 28b/2514)

masṭar (< Ar.) “satırları doğru gösterebilmek için gerekli çizgileri yapmaya yarayan alet” (**FŞ** SF51a-10)

2.7.5. Eğitim ile İlişkili Diğer Kavramlar

2.7.5.1. Bilim, Bilgi, İlim ile İlgili Kavramlar

‘ālim-i ġayb “gizli olanı, bilinmeyeni bilen (Allah” (**SS** R351b/4797)

‘ilim (< Ar.) “ilim, bilgi” (**FK** 605/7)

‘ilm (< Ar.) “ilim, bilgi” (**GS** 55/1, 122/3, 205/6, 345/3, 500/2, 519/4, 550/3, 683/87; **NŞ** 79/4, 128/2, 227/5, 250/8, 373/7, 683/2; **FŞ** SF105a/18, SF105b/43, SF46a/31, SF59a/33; **HE** 2b/112, 3a/132, 13b/1134, 20b/1748, 27a/2408; **LM** R214b/5, R217a/336, R221a/670, R226a/1230; **Sİ** R357a/252, R369a/1493, R379a/2559, R385a/3182; **SS** R310b/417, R310b/430, R320b/1485, R329b/2412; **FK** 8/6, 301/6, 573/5, 672/8, 689/153, 689/431; **BV** 91/7, 254/9, 531/6, 660/23, 703, 703/2)

‘ilm-ı āsmānī (< Ar. ‘ilm + < Far. -ı + < Far. āsmānī) “gök, sema bilimi, ilmi” (**FŞ** SF105b/38)

‘ilm-ı dīn (< Ar. ‘ilm + < Far. -ı + < Ar. dīn) “din ilmi” (**FŞ** SF105b/43)

‘ilm-ı ḥaḳāyıḳ (< Ar. ‘ilm + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳāyıḳ) “gerçekler, hakikatler” (**FŞ** SF80b/60)

‘ilmī (< Ar. ‘ilm + < Far. ī) “ilim, bilgi ile ilgili” (**FŞ** SF53b/35)

‘ilm-i dīn (< Ar. ‘ilm + < Far. -i + < Ar. dīn) “din ilmi” (**LM** R217a/412)

‘ilm-i faḳr (< Ar. ‘ilm + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirlik ilmi; alçakgönüllülük” (**SS** R310b/430)

‘ilm-i ġayb (< Ar. ‘ilm + < Far. -i + < Ar. ġayb) “bilinmeyenin, gaybın ilmi” (**GS** 55/1)

‘ilmü’l-yaḳīn (< Ar.) “bir şeyi kesin ve şüphesiz bir şekilde bilme, delilleriyle sağlam ve kesin olarak bilme” (**FŞ** SF105b/43)

‘ulūm (< Ar.) “ilimler, bilgiler” (**GS** 536/3, 682i/5; **FŞ** SF105b/44, SF105b/52, SF54a/60, SF59b/58; **HE** 27b/2445; **LM** R221a-11, R221b/728, R249a/3601; **Sİ** R366b/1272; **SS** R315a/908, R329B/2412, R329B/2420, R330b/2532; **BV** 703; **FK** 681/95, 689/153)

‘ulūm-ı ġarībe (< Ar. ‘ulūm + < Far. -ı + < Ar. ġarībe) “evvelce görülmemiş, tuhaf, şaşılacak bilgiler” (**SS** R329B/2420)

‘ulūm-ı ḫufye (< Ar. ‘ulūm + < Far. -ı + < Ar. ḫufye) “gizli, saklı bilgiler” (**FŞ** SF89a/9)

‘ulūm-ı pinhānī (< Ar. ‘ulūm + < Far. -ı + < Far. pinhānī) “gizli ilimler” (**SS** R330b/2532)

aṣl-ı ‘ilm (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. ‘ilm) “ilmin temeli” (**BV** 291/4)

bilig “bilgi, anlayış” (**FŞ** SF105a/29, SF53b/32, SF55b/36, SF70b/32, SF80b/82; **LM** R233b/1973; **Sİ** R358a/399, R371a/1709, R385b/3249, R410a/5899, R415a/6399, R421b/7179; **HE** 9a/680, 27a/2387, 33b/2991; **BV** 660/10; **FK** 341/8)

bilik “bilgi, anlayış” (**Sİ** R359a/498, R366a/1228, R377b/2442, R390b/3760, R420a/6988, R421b/7189; **SS** R309b/306, R315b/945, R320b/1483, R327b/2211, R329B/2418, R351b/4761)

fen (< Ar.) “fen, bilim, hüner” (**FK** 155/1, 195/6, 333/6, 424/4, 489/5; **GS** 14/7, 331/6, 385/1, 411/3, 503/5, 644/1; **NŞ** 38/7, 165/3, 260/5, 341/1, 425/6, 503/7; **BV** 318/6, 386/4, 443/4, 502/4, 522/7, 543/6; **FŞ** SF104a/91, SF105b/58, SF51a/73, SF61a/77; **HE** 12a/969, 21a/1823, 21b/1881, 39a/3503, 41b/3750; **LM** R217a/370, R217a/407, R240a/2760; **Sİ** R356a/195, R371b/1797, R375a/2141, R390b/3765; **SS** R310b/434, R323b/1805, R331a/2594, R338a/3333)

fünūn (< Ar.) “fenler, bilgiler, maharetler” (**FK** 689/311, 689/434; **GS** 5a-F2/13; **HE** 36b/3263; **LM** R230b/1688; **Sİ** R355a/64, R377b/2401, R402b/5031, R420a/7014; **SS** R321a/1524, R321b/1564, R334a/2904)

maḫż-ı ‘ilm (< Ar. maḫż + < Far. -ı + < Ar. ‘ilm) “ilmin aslı, özü” (**Sİ** R367a/1310)

meş‘ale-i ‘ilm (< Ar. meş‘ale + < Far. -i + < Ar. ‘ilm) “ilmin ışığı” (**HE** 36a/3261)

mevālīd-i ṣelāṣ (< Ar. mevālīd + < Far. -i + < Ar. ṣelāṣ) “maden, nebat, hayvan olmak üzere tabiatın üç âleminden bahseden ilim, tabiat ilmi” (**HE** 13b/1092)

müşkil-i eflāk (< Ar. müşkil + < Far. -i + < Ar. eflāk) “gök bilimiyle ilgili zor meseleler” (**HE** 27b/2444)

ẕū-fünūn (< Ar.) “fenler sahibi” (**HE** 7b/541; **Sİ** R355a/64; **FŞ** SF56b/4, SF61b/13)

ẕū-fünūnī (< Ar.) “fenler sahibi ile ilgili” (**GS** 503/5)

Eğitim ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Eğitim-Öğretim ile İlgili Kavramlar” bölümde 14 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. “Okuma-Yazma ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Araştırma, İnceleme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 8 Farsça, 10 Arapça ve 10 Türkçe kelime; “Ders, Konu ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Arapça, 1 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; “Öğrenci ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Öğretmen, Hoca ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Farsça, 3 Arapça kelime ve 1 isim

tamlaması; “Okul, Mektep ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Okuma, Okuyucu, Üslup ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Farsça, 10 Arapça ve 4 Türkçe kelime; “Cevap ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça, 1 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması yer almaktadır. “Eğitim ve Öğretim Durumu ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Eğitim-Öğretim Görenler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 5 “Far. + Tr.”, 6 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 30 Arapça, 17 Farsça, 4 Türkçe kelimen ve 39 isim tamlaması; “Eğim-Öğretim Görmeyenler ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 8 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Tr.”, 2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Arapça, 3 Farsça kelime ve 16 isim tamlaması bulunmaktadır. “Eğitim Materyalleri ile İlgili Kavramlar” başlığı altına bulunan “Kitap ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Defter ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Kâğıt, Sayfa ile ilgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.”, 2, “Ar. + Far.” ve 2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 9 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; “Levha ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça kelime; “Kalem ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Farsça, Arapça kelime ve 37 isim tamlaması; “Cetvel ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça kelime yer almaktadır. Ayrıca “Eğitim ile İlişkili Diğer Kavramlar” başlığı altında yer alan “Bilim, Bilgi, İlim ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 10 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 15 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.8. Düşünce ile İlgili Kavramlar

‘aḳīde (< Ar.) “görüş, inanış, fikir, inanç, inanma” (**NŞ** 659/1; **SS** R328a/2282)

‘aḳīde-yi pāk (< Ar. ‘aḳīde + < Far. -yi + < Far. pāk) “temiz görüş, düşünce” (**SS** R328a/2282)

āşüfte-ḫayāl (< Far. āşüfte + < Ar. ḫayāl) “dağınık, perişan düşünceli” (**GS** 4b-F2/15)

bārīk-bīnlik (< Far. bārīk-bīn + < Tr. -lik) F. “ince görüşlülük, ince fikirlilik” (**BV** 657/14; **FK** 686/14)

baṣar (< Ar.) “göz, görme, idrak etme” (**HE** 36b/3273; **LM** R216b/242; **Sİ** R363a/901; **SS** R307a/46)

başāret (< Ar.) “inceden inceye etraflı, derin görüş” (**HE** 4b/304)

bāṣıra (< Ar.) “görüş, görme, görme kuvveti” (**BV** 660/9; **HE** 12a/975, 27b/2453)

bed-endīş (< Far.) “kötülük düşünen” (**FŞ** SF87a/95; **LM** R225a/1104; **GS** 719/1)

bed-ḫayāl (< Far. bed + < Ar. ḫayāl) “kötü hayal” (**GS** 344/1)

bed-hūş (< Far.) “kötü düşünceli, aklını kötüye yoran” (**BV** 379/1)

bed-sikāl (< Far.) “kötü düşünceli” (**Sİ** R368a/1440, R370b/1693)

bī-kiŋeş (< Far. bī + < Tr. kiŋeş) “düşüncesiz” (**GS** 267/7)

bīniş (< Far.) “görüş, görme kabiliyeti” (**FŞ** SF90a/26; **LM** R231b/1753, R242a/2851; **Sİ** R362a/824, R397b/4521, R405a/5247, R421b/7153)

bī-şu‘ūr (< Far. bī + < Ar. şu‘ūr) “şuursuz, idraksiz, düşüncesiz” (**NŞ** 629/2)

cism-i efkār (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. efkār) “zihin, kişinin düşüncesi” (**NŞ** 151/3)

çābük-endīş (< Far.) “hızlı, çabuk düşünen” (**SS** R316a/996)

çābük-ḫayāl (< Far. çābük + < Ar. ḫayāl) “çabuk, hızlı hayal kuran, isteyen, düşünen” (**Sİ** R408a/5693)

dūr-endīşlıḳ (< Far. dūr-endīş + < Tr. -lıḳ) “ileriyi düşünme” (**FŞ** SF101a/124)

efkār (< Ar.) “düşünceler” (**LM** R224b/1027; **NŞ** 151/3)

ehl-i bīniş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. bīniş) “görüş, basiret sahibi; kalp gözüyle gören” (**Sİ** R362a/824)

ehl-i ma‘nā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ma‘nā) “varlığın anlamını bilen, düşünür” (**NŞ** 666/1)

ehl-i naẓar (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. naẓar) “görüş sahibi” (**BV** 309/6; **FK** 400/5; **GS** 142/2; **HE** 1b/29)

endīş (< Far.) “düşünce, merak” (**GS** 467/4)

endīşe-ı ḫām (< Far. endīşe + < Far. -ı + < Far. ḫām) “boş düşüncelere kapılma” (**FŞ** SF95b/17)

endīşe-i ḥüsn-i mecāz (< Far. endīşe + < Far. -i + < Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. mecāz) “yalancı güzellik düşüncesi” (**NŞ** 617/6)

erbāb-ı bīniş (< Ar. erbāb + < Far. -ı + < Far. bīniş) “uyanıklar, görüş sahipleri” (**FŞ** SF90a/26)

ferḫunde-rāy (< Far. ferḫunde + < Ar. rāy) “kutlu düşünce” (**HE** 12a/964; **Sİ** R366a/1203, R391b/3864, R395a/4226, P455a/5582, R408b/5709)

fikr (< Ar.) “fikir, düşünme” (**FK** 130/2, 225/2, 307/7, 424/4, 578/8, 649/4; **GS** 20/5, 64/8, 116/3, 205/7, 233/7, 344/2, 396/3; **NŞ** 60/3, 102/7, 229/3, 331/8, 550/4, 608/2; **BV** 126/6, 144/4, 252/6, 311/3, 401/5, 502/1; **FŞ** SF106b/54, SF96a/59, SF50b/34, SF61a/86; **HE** 8a/590, 12a/993, 16a/1329, 21a/1831, 37a/3353; **LM** R216a/176, R223b/930, R224b/1054, R232b/1892; **Sİ** R361a/686, R373a/1954, R373b/2001, R387b/3439; **SS** R310b/420, R317a/1105, R327a/2163)

fikret (< Ar.) “düşünce, idrak” (**FK** 3/9, 29/2, 681/93; **GS** 427/2, 682i/3; **GS** 8a-F2/16, 8b-F2/22; **BV** 242/2, 660/11; **FŞ** SF106a/1, SF53b/33, SF60b/27, SF60b/6, SF74b/67, SF75b/9; **HE** 6a/441, 10a/777, 12a/994, 38b/3493; **Sİ** R366a/1208, R371a/1749, R398a/4531, R401a/4862; **SS** R311a/474, R311a/478, R334b/2980)

fikret-endīş (< Ar. fikret + < Far. endīş) “mantıklı, ölçülü düşünen” (**FŞ** SF59a/35, SF73b/105; **FŞ** SF87a/14; **LM** R217a/366, R229b/1549, R233a/1949)

fikret-i nihān (< Ar. fikret + < Far. -i + < Far. nihān) “gizli düşünce, hayal” (**SS** R334b/2980)

fikret-i ẕāt (< Ar. fikret + Far. -i + < Ar. ẕāt) “saygıdeğer kişiye özgü düşünce” (**BV** 242/2)

fikret-perest (< Ar. fikret + < Far. perest) “düşünceye tapan” (**HE** 42b/3870)

fikr-ı bī-nihāyet (< Ar. fikr + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. nihāyet) “sonsuz düşünce/fikir, anlayış” (**FŞ** SF70b/42)

fikr-ı muḥāl (< Ar. fikr + < Far. -ı + < Ar. muḥāl) “gerçekleşmesi imkânsız düşünce” (**FŞ** SF65b/62)

fikrī (< Ar. fikr + < Far. ī) “fikir, düşünce ile ilgili” (**FŞ** SF49b/43; **SS** R336b/3178; **LM** R229b/1554)

fikr-i aḫter-perest (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. aḫter + < Far. perest) “yıldıza tapan/tapanların düşüncesi/fikri, anlayışı” (**Sİ** R378a/2450)

fikr-i cevāb (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. cevāb) “cevap düşüncesi” (**BV** 660/36)

fikr-i daḳīḳ (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. daḳīḳ) “ince düşünce” (**GS** 487/3)

fikr-i encām (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. encām) “son düşünce” (**GS** 233/7)

fikr-i lāyıḳ (< Ar. fikr + < Far. -i + < Far. lāyıḳ) “uygun düşünce, fikir” (**LM** R224b/1054)

fikr-i menāl (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. menāl) “mal mülk düşüncesi, fikri” (**NŞ** 658/53)

fikr-i muḥāl (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. muḥāl) “gerçekleşmesi imkânsız düşünce” (**BV** 652/7, 745/5; **FK** 225/2, 578/8, 649/4; **GS** 344/2; **NŞ** 550/4, 658/50)

fikr-i muḥālāt (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. muḥālāt) “gerçekleşmesi imkânsız fikir” (**BV** 240/4; **NŞ** 60/3; **HE** 37b/3382)

fikr-i zevāl (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. zevāl) “kaybolan düşünce” (**HE** 40a/3632)

fikrlig (< Ar. fikr + < Tr. -lig) “düşünceli” (**NŞ** 2/2)

ġavr (< Ar.) “dikkatli olma, derin düşünce” (**FK** 446/10; **FŞ** SF63b/111; **HE** 26a/2297; **Sİ** R377b/2442, R401a/4869, R409b/5860, R413a/6183; **SS** R320b/1445, R338a/3348)

ġāyet-i ẓan (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. ẓan) “son derece düşünen/sanan” (**Sİ** R372b/1885)

gürüh-ı efkār (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. efkār) “düşünceler topluluğu” (**LM** R224b/1027)

ḫāṭır (< Ar.) “zihin, fikir; gönül” (**FK** 10/2, 193/1, 289/5, 334/6, 488/2; **GS** 10a-F2/20, 20/1, 168/1, 213/2, 281/6, 354/2; **NŞ** 54/3, 123/1, 246/4, 326/2, 432/5; **BV** 25/1, 86/11, 135/6, 225/3, 355/6, 418/3, 544/6, 625/3; **FŞ** SF105b/61, SF96a/68, SF49b/33, SF62b/37, SF71b/28; **HE** 6a/440, 12b/1036, 14b/1197, 15a/1255, 30b/2726; **LM** R232a/1817, R233b/1994, R248a/3504, R249a/3610; **Sİ** R358a/371, R367a/1291, R376b/2327, R392b/3970, R395b/4291; **SS** R311b/538, R318b/1280, R335b/3061, R342a/3742, R352b/4893)

ḫāṭır-cem‘ (< Ar.) “topluluk fikri” (**GS** 20/7)

ḫavātır (< Ar.) “düşünceler, hatıralar” (**NŞ** 280/4, 515/6; **FŞ** SF67b/55; **HE** 42a/3796; **Sİ** R394b/4211; **HE** 43b/3948; **GS** 72/8, 96/9, 282/3, 305/8, 307/6, 651/8; **BV** 74/6, 276/2, 581/9, 616/10)

ḫayāl-ı fāsid (< Ar. ḫayāl + < Far. -ı + < Ar. fāsid) “kötü düşünce” (**FŞ** SF81a/107)

ḫıred-i pāk-rāy (< Far. ḫıred + < Far. -i + < Far. pāk + < Ar. rāy) “temiz düşünceli” (**HE** 43a/3875)

ḫilāf-endişe (< Ar. ḫilāf + < Far. endīşe) “zıt düşünceli” (**FK** 689/158, 689/334)

ḫ^vuş (< Far.) “akıl, fikir, şuur” (**SS** R312a/577, R318b/1257, R326b/2090, R344a/3996, R352a/4804)

ḳaḥṭ-endīş (< Ar. ḳaḥṭ + < Far. endīş) “kıtlık ve kuraklık düşüncesinde olan” (**GS** 6b-F2/15)

kūteh-naẓar (< Far. kūteh + < Ar. naẓar) “basiretsiz, dar görüşlü” (**FK** 1/3; **HE** 32a/2850)

meşveret (< Ar.) “danışma, fikir alışverişi” (**FŞ** SF61b-20; **HE** 25a/2190; **Sİ** R410b/5924, R419a/6887, R419a/6893, R419a-87; **BV** 435/7)

mihr-i rūşen-rāy (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. rūşen + < Ar. rāy) “parlak fikirli güneş” (**SS** R341a/3650)

naḫl-ı ṭab‘ (< Ar. naḫl + < Far.-ı + < Ar. ṭab‘) “ince fikirli, nazik yaratılışlı” (**FK** 116/6)

nāzük-endīş (< Far.) “nazik, ince düşünceli/fikirli” (**SS** R310a/394)

nāzük-endīşeī (< Far.) “nazik, ince düşünceli/fikirli” (**Sİ** R420a/6999)

pāk-rāy (< Far. pāk + < Ar. rāy) “temiz fikirli, iyi düşünceli” (**HE** 43a/3875; **Sİ** R363a/898, R395a/4237, R395a/4249)

pīrāne-rāy (< Far. pīrāne + < Ar. rāy) “olgun düşünceli” (**Sİ** R388b-42)

raḳīb-i tīre-rāy (< Ar. raḳīb + < Far. -i + < Far. tīre-rāy) “kötü fikirli, düşünceli rakip” (**BV** 636/1)

rāy (< Ar.) “görüş, fikir” (**FK** 129/8, 294/7, 475/6; **GS** 6b-F2/8, 7b-F2/10, 328/5, 557/1; **NŞ** 69/6, 95/6, 265/9; **BV** 107/1, 660/68; **FŞ** SF51b/16, SF53b/34, SF53b/37, SF62a/51, SF84a/10; **HE** 12a/964, 16a/1368, 16b/1396, 40b/3665, 41b/3752; **LM** R214b/25, R219a/465, R231b/1784, R243a/2995; **Sİ** R362a/793, R372b/1864, R373b/2001, R391a/3804; **SS** R306b/36, R321b/1583, R330b/2516, R340b/3596)

rāy-ı ‘ālem-ārā (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen düşünce” (**Sİ** R355b-2)

rāy-ı ‘ālem-ārāyī (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. ārāyī) “dünyayı süsleyen düşünce” (**SS** R322a/1599)

rāy-ı bī-bāk (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz düşünce, fikir” (**Sİ** R379b/2644)

rāy-ı ḫaṭā (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭā) “hatalı düşünce, fikir” (**Sİ** R397b/4516)

rāy-ı muḫtelif (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. muḫtelif) “çeşitli, farklı düşünceler, fikirler” (**SS** R306b/36)

rāy-ı munḳalib (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. munḳalib) “değişen düşünce, fikir” (**BV** 51/4)

rāy-ı münīr (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. münīr) “aydınlık düşünce, fikir” (**FŞ** SF106a/85, SF51b/16, SF53b/34; **Sİ** R366b/1273)

rāy-ı pāk (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz, saf düşünce, fikir” (**FŞ** SF76b/136; **SS** R310b/455)

rāy-ı red (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. redd) "reddedilen, inkâr edilen düşünce, fikir" (**FŞ** SF96b/71)

rāy-ı rezīn (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. rezīn) "temkinli fikir, düşünce" (**Sİ** R397a/4476, R397b-50)

rāy-ı ṣāhib-fen (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣāhib-fen) "âlimin düşüncesi, fikri" (**Sİ** R397a/4469)

rāy-ı savāb (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. savāb) "doğru düşünce" (**Sİ** R376a/2261, R397b/4513)

rāy-ı ṣavābī (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣavābī) "doğru düşünce" (**BV** 435/7; **FŞ** SF96b/73)

rāy-ı ṣāyib (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣāyib) "doğru, uygun, münasip düşünce, fikir" (**LM** R214b/25; **Sİ** R397b/4483, R397b/4516, R397b/4517)

rāy-ı ża'īf (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ża'īf) "zayıf, temelsiz düşünce" (**Sİ** R410b/5922)

rāy-ı zerīn (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. zerīn) "altından fikri, düşüncesi (değerli düşünce, fikir)" (**Sİ** R379a/2554)

rāyī (< Ar. rāy + < Far. ī) "fikre dayanan, bir düşünce" (**FŞ** SF46b/11, SF65a/41; **Sİ** R397b/4495; **SS** R322a/1599)

rezīn-rāy (< Ar.) "sağlam fikirli, sağlam görüşlü" (**Sİ** R397a/4468)

rişte-i fikr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. fikr) "fikir ipi" (**FŞ** SF96b/70; **GS** 475/9)

rūşen-rāy (< Far. rūşen + < Ar. rāy) "açık, parlak fikirli" (**FK** 689/203, 692/2; **BV** 682/1; **SS** R324a/1830, R330b/2536, R341a/3650)

sağınmaġ "düşünme" (**FK** 74/4; **GS** 75/2)

sağındurmaḳ "düşündürme, hatırlatma" (BV 85/2)

ṣāḥib-i rāy (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. rāy) "düşünce, fikir sahibi" (**Sİ** R419a/6886)

ṣāḥib-naẓar (< Ar.) "görüşü, düşüncesi kuvvetli olan, ileri görüşlü" (**FK** 474/6; **GS** 8a-F2/9; **NŞ** 465/6)

ṣāḥib-rāy (< Ar.) "düşünce, fikir sahibi" (**Sİ** R377b-30, R389a-43)

şem'-i rāy (< Ar. şem' + < Far. -i + < Ar. rāy) "fikir mumu" (**FŞ** SF62a/51; **SS** R312b/651)

te'emmül (< Ar.) "iyice, etraflıca düşünme" (**FK** 411/4, 571/5, 769/1; **GS** 395/7, 409/5; **NŞ** 533/2; **FŞ** SF47a/13, SF50b/24, SF52a/25, SF54b/36, SF74a/26; **HE** 20a/1725, 29a/2552, 29a/2590; **LM** R217a/322, R226b/1259, R230b/1678, R235a/2161; **Sİ**

R358a/381, R386a/3272; **Sİ** R365b/1145, R373b/2006, R388b/3569, R397a/4470; **SS** R315a/884, R318a/1198, R318a/1219, R346a/4203; **NŞ** 660/6)

te'emmülluḳ (< Ar. te'emmül + < Tr. -luḳ) "iyice, etraflıca düşünme" (**Sİ** R386b/3338)

te'emmülsiz (< Ar. te'emmül + < Tr. -siz) "iyice, etraflıca düşünmeme" (**FŞ** SF55b/35; **Sİ** R392a/3901; **Sİ** R392b/3979)

tedbīr-ı ḫaṭā (< Ar. tedbīr + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭā) "yanlış fikir" (**FŞ** SF102a/26)

teemmül (< Ar.) "iyice, etraflıca düşünme" (**BV** 199/2; **NŞ** 403/6)

tefekkür (< Ar.) "düşünme" (**BV** 625/6, 659/54; **FK** 523/6, 725; **GS** 136/1, 136/2; **FŞ** SF100a/45, SF54a/54, SF60b/45, SF73a/90, SF83a/17; **HE** 33b/2999, 42b/3832; **LM** R224b/1058, R230b/1680, R238b/2515, R240a/2782; **Sİ** R390a/3740; **SS** R352b/4886)

tīre-rāy (< Far. tīre + < Ar. rāy) "kötü fikirli" (**Sİ** R395a/4240, R397b/4503; **SS** R345a/4111)

yek-cihetlıġ (< Far. yek + < Ar. cihet + < Tr. -lıġ) "fikirleri bir olma" (**SS** R314b/829)

ẓan (< Ar.) "sanma, zan; zanneden, düşünen" (**Sİ** R372b/1885)

zerīn-rāy (< Far. zerīn + < Ar. rāy) "parlak fikirli" (**Sİ** R408b/5742)

2.8.1. Akıl, Zekâ ile İlgili Kavramlar

'āḳıl (< Ar.) "akıllı, akıllı kimse" (**FK** 28/6, 68/5, 69/9, 120/1; **FŞ** SF100a/7, SF99a/150, SF85a/7; **HE** 2a/69, 37b/3359)

'āḳil (< Ar.) "akıllı, her nesnenin eşrefi, akıllı kimse" (**BV** 19/1, 64/5, 137/6, 301/6, 565/7, 575/3; **GS** 215/9, 631/6, 684/1; **NŞ** 373/5, 489/7, 582/7, 657/58, 697/1; **LM** R214b/16; **SS** R350b/4645; **Sİ** R416a/6629)

'aḳīle (< Ar.) "akıllı kadın" (**BV** 146/5)

'aḳl (< Ar.) "akıl" (**GS** 300/4, 436/1, 501/5, 559/5, 607/6, 626/4; **NŞ** 5/4, 21/6, 108/6, 228/4, 308/4, 404/7, 532/8, 604/2; **BV** 19/3, 23/7, 96/4, 111/2, 425/2, 697/1, 743/4; **FK** 11/8, 125/4, 279/9, 301/5, 649/5, 792/1; **FŞ** SF46a/23, SF46b/20, SF61b/18, SF65a/29; **HE** 2a/66, 18b/1577, 22b/1956, 24a/2117, 25a/2216; **LM** R214b/16, R214b/2, R219b/542, R224a/1017, R234a/2060; **Sİ** R355a/60, R371a/1721, R377a/2371, R388a/3491; **SS** R306b/32, R317a/1113, R328b/2311, R335a/3027, R347a/4311)

'aḳl- serāsīme (< Ar. 'aḳl + < Far. serāsīme) "sersem akıl" (**HE** 24b/2128)

'aḳl-ı cevher-şinās (< Ar. 'aḳl + < Far. -ı + < Ar. cevher +< Far. şinās) "cevherden anlayan akıl, cevher bilen akıl" (**Sİ** R419a/6896)

‘aḳl-ı kül (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. küll) “tam akıl, her şeyi kavrayan akıl” (**GS** 265/5; **NŞ** 544/7; **FŞ** SF60b/20, SF76a/65; **HE** 4b/291, 39a/3538; **LM** R215a/85; **Sİ** R419b/6973; **SS** R311b/510; **BV** 242/2, 482/5)

‘aḳl-ı ma‘āş (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. ma‘āş) “yaşama aklı” (**GS** 253/7)

‘aḳl-ı muḥāsib (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. muḥāsib) “hesap eden akıl, hesap ile uğraşan akıl” (**Sİ** R420b/7046)

‘aḳl-ı mücerred (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. mücerred) (**BV** 660/43; **HE** 11a/901; **Sİ** R401b/4901)

‘aḳl-ı nām-āverī (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Far. nām-āverī) “ünlü, meşhur akıl” (**Sİ** R420a/7017)

‘aḳl-ı nükte-āmūz (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. nükte +< Far. āmūz) “söz ustası, söz öğreten” (**BV** 719/1)

‘aḳl-ı ṣalāḥ (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. ṣalāḥ) “doğru olanı yapma aklı” (**GS** 467/4)

‘aḳl-ı vesvās (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. vesvā) “vesvese verenin aklı, şeytan aklı” (**GS** 608/6)

‘aḳl-i nā-fercām (< Ar. ‘aḳl + < Far. -i + < Far. nā-fercām) “faydasız akıl, işe yaramaz akıl” (**FK** 82/1)

‘aḳl-zidā (Ar. ‘aḳl +< Far. zidā) “aklı açan, parlatan” (**FK** 689/141)

‘uḳūl (< Ar.) “akıllar” (**GS** 388/1; **HE** 7b/570; **Sİ** R392b/3979, R404b/5229)

a‘ḳal (< Ar.) “daha, en, pek akıllı” (**FŞ** SF62a/47; **Sİ** R416a/6618; **GS** 380/3)

a‘ḳalī (< Ar.) “daha akıllı, en akıllı, pek akıllı” (**Sİ** R389a/3585)

āfet-i ‘aḳl (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “akıl belası” (**NŞ** 147/2)

āḳl- ı kül (< Ar. āḳl + < Far. -ı + < Ar. küll) “akl-ı evvelden sonra gelen ilk mertebe, akl-ı evvelin mazharı; her şeyi kavrayan akıl” (**NŞ** 182/4)

be-ḫıred (< Far.) “akılla” (**Sİ** P455a/5570)

bīnende (< Far.) “gören, akıllı” (**Sİ** R398b/4610)

bīnendelıġ (< Far. bīnende + < Tr. lıġ) “uyanıklık, ileri görüşlülük” (**FK** 212/7)

cevher-i ‘aḳl (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “akıl cevheri” (**HE** 22b/1957, 37b/3399)

dimāġ (< Ar.) “beyin, akıl, şuur” (**FŞ** SF47b/48, SF62a/79, SF72b/21, SF84a/4, SF92b/121; **HE** 2a/66, 8a/608, 10a/773, 22b/1971, 25a/2182; **LM** R221a/686, R226a/1188, R230a/1602; **Sİ** R359a/462, R373a/1912, R375a/2163; **SS** R306b/3,

R320b/1477, R331a/2565, R336b/3163; **FK** 114/3, 268/1, 352/8, 476/4, 579/7; **GS** 131/5, 170/3, 236/3, 310/9, 442/5; **NŞ** 4/3, 114/3, 298/2, 300/6, 476/6, 514/3, 615/8; **BV** 28/1, 102/3, 196/3, 300/6, 398/7, 465/2, 660/17)

dimāġī (< Ar. dimāġ + < Far. ī) "beyinle, akılla ilgili" (**GS** 373/5)

ehl-ı hūş (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Far. hūş) "akıl sahibi" (**FŞ** SF46b-3)

ehl-ı tedbīr (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. tedbīr) "tedbirli, akıllı, idareci kimse" (**FŞ** SF68b/146)

ehl-i ʻuḳūl (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. ʻuḳūl) "akıl sahipleri, akıllı kişiler" (**HE** 7b/570; **Sİ** R392b/3979, R404b/5229)

ehl-i ḫıred (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. ḫıred) "akıl sahibi" (**BV** 147/6, 286/7, 499/6; **FK** 163/3, 299/2, 516/3, 619/3; **GS** 128/4, 684; **NŞ** 651/6; **LM** R238a/2441; **Sİ** R396b/4395, R400b/4813, R411b/6051; **SS** R311a/490, R313a/681, R350b/4658)

ehl-i hūş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. hūş) "akıl sahibi" (**BV** 575/3; **FK** 676/6; **GS** 232/8, 555/2; **NŞ** 622/7; **HE** 20a/1725)

gūl (< Far.) "ahmak, aptal" (**Sİ** R374b/2104, R388a/3516)

ḥamāḳat (< Ar.) "ahmaklık, beyinsizlik" (**Sİ** R360b/627)

ḫātır-ı āgāh (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. āgāh) "uyanık akıl" (**BV** 134/3; **FK** 590/4; **NŞ** 573/7)

ḫātır-ı āgehī (< Ar. ḫātır + < Far. -ı + < Far. āgehī) "uyanık akıl" (**Sİ** R369a/1496)

ḫātır-nişān (< Ar. ḫātır + < Far. nişān) "hatırda kalan, akılda kalan" (**Sİ** R378b/2519)

ḥayf-ı dimāġ (< Ar. ḥayf + < Far. -ı + < Ar. dimāġ) "aklın yazığı" (**GS** 800/1)

ḫıred (< Far.) "akıl" (**FK** 37/2, 124/7, 261/7, 301/5, 470/2, 504/5; **GS** 8/6, 128/4, 199/8, 228/4, 338/6, 422/5; **NŞ** 26/4, 38/8, 228/4, 322/4, 439/8; **BV** 45/3, 71/3, 196/3, 215/7, 379/6, 467/7; **HE** 3b/174, 14b/1179, 20a/1728, 25a/2214, 36a/3247; **LM** R214b/15, R221a/659, R226a/1230, R238a/2441, R246b/3296; **Sİ** R356a/177, R372b/1886, R375a/2157, R389b/3682; **SS** R306b/2, R317a/1092, R329a/2362, R335b/3049)

ḫıred-āṣār (< Far. ḫıred + < Ar. āṣār) "akıl eserleri" (**FK** 297/6)

ḫıred-i ʻālī-miḳdār (< Far. ḫıred + < Far. -i + < Ar. ʻālī-miḳdār) "çok değerli akıl" (**GS** 768/1)

ḫıredlıġ (< Far. ḫıred + < Tr. -lıġ) "akıllı, zihni çalışan" (**GS** 612/4; **NŞ** 154/7)

ḫıred-mend (< Far.) "akıllı, anlayışlı" (**FK** 18/5, 59/6, 127/4, 227/4, 345/6; **GS** 230/6, 375/7; **NŞ** 95/6, 128/4, 254/6, 657/56; **BV** 116/6, 123/5, 681/1; **HE** 36a/3220, 37b/3385;

LM R226a/1204, R228a/1423, R231b/1801, R238a/2450; **Sİ** R363a/894, R373b/1971, R377b/2404, R380a/2689)

ḫıred-mendī (< Far.) “akılla, anlayışla ilgili” (**GS** 631/6)

ḫıred-mendlıġ (< Far. ḫıred-mend + < Tr. -lıġ) “akıllılık” (**Sİ** R370b/1662)

ḫıred-mendlıḳ (< Far. ḫıred-mend + < Tr. -lıḳ) “akıllılık” (**Sİ** R362b/866)

ḫıred-nihād (< Far.) “akıllı” (**LM** R238b/2499)

ḫıred-perver (< Far.) “aklı terbiye etme” (**Sİ** R390a/3709)

ḫıred-perverī (< Far.) “aklı terbiye etme” (**Sİ** R373b/2001)

ḫırmen-i hūş (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Far. hūş) “akıl harmanı” (**FK** 289/4; **LM** R225b/1141)

ḫired (< Far.) “akıl” (**FŞ** SF102b/82, SF105a/12, SF46a/38, SF51a/88, SF65a/12, SF74a/30)

ḫired-mend (< Far.) “akıllı, anlayışlı” (**FŞ** SF105b/33, SF59a/6, SF61a/82, SF62a/49, SF73b/109)

ḫoş-yār (< Far.) “akıllı, zeki” (**SS** R318b-16)

hūşluḳ (< Far. hūş + < Tr. -luḳ) “akıllı, anlayışlı” (**FŞ** SF64b/96)

hūş-mend (< Far.) “akıllı” (**FK** 430/7; **GS** 43/7, 277/5, 439/7; **FŞ** SF80a/28, SF82b/8, SF87a/1; **HE** 19a/1622, 36a/3248; **Sİ** R370b/1677, R404b/5204)

hūşmendāne (< Far.) “aklı başında olarak, akıllıca” (**SS** R328a/2261)

hūşmendlıġ (< Far. hūşmend+ < Tr. -lıġ) “akıllılık” (**SS** R329B/2409)

hūşmendlıḳ (< Far. hūşmend+ < Tr. -lıḳ) “akıllılık” (**GS** 12b-F2/10)

hūş-rübāy (< Far.) “akıl kapan, akıl kapıcı” (**SS** R311a/471)

hūş-yār (< Far.) “ayık, aklı başında, akıllı” (**GS** 322/9, 383/7, 494/6, 614/5, 786/1; **NŞ** 65/9, 173/7, 217/6, 228/6, 267/7; **BV** 8/11, 77/5, 86/7, 272/6, 306/7, 419/6; **FK** 99/7, 182/6, 218/7, 506/6; **Sİ** R415b/6439; **SS** R342b/3834; **HE** 16a/1348)

hūş-yārlıġ (< Far. hūş-yār + < Tr. -lıġ) “akıllılık” (**GS** 308/1, 311/4; **NŞ** 645/3; **FK** 158/5)

hūş-yārlıḳ (< Far. hūş-yār + < Tr. -lıḳ) “akıllılık” (**Sİ** R420a/7006)

huşyār-veş (< Far.) “ayık, aklı başında olma gibi” (**FŞ** SF88b/166)

isti‘dād (< Ar.) “kabiliyet, akıllılık, doğal eğilim” (**GS** 688/1; **FK** 370/7; BV 163/7)

kāmil-‘aḳl (< Ar.) “olgun akıllı” (**SS** R330b/2521)

kesb-i hūş (< Ar. kesb + < Far. -i + < Far. hūş) “akıl kazanma” (**BV** 73/4; **GS** 453/6)

lā-yu‘aḳl (< Ar.) “aklı başında olmayan, yaptığını bilmez” (**BV** 80/9, 71/3)

ma‘ḳūl (< Ar.) “akıllıca, akla uygun, mantıklı, iyi, güzel” (**FK** 252/5, 393/4, 396/1)

ma‘ḳūl (< Ar.) “akıllıca, akla uygun, mantıklı, iyi, güzel” (**FŞ** SF100b/71, SF70b/70, SF75a/100, SF83a/20; **LM** R221a/659, R226b/1239; **Sİ** P455a/5579, R410b/5918, R379b/2613; **GS** 6a-F2/1)

mūbid (< Ar.) “tedbirli, akıllı adam; filozof” (**Sİ** R369a/1493)

mūbidī (< Ar. mūbid + < Far. ī) “tedbirli, akıllı adamla ilgili” (**SS** R314b/851)

mücennin (< Ar.) “çıldırmış, aklını yitirmiş” (**BV** 332/7)

müşevveş-‘aḳl (< Ar.) “aklı karışık, şaşkın” (**BV** 476/6)

müşevveşlıġ (< Ar. müşevveş + < Tr. -lıġ) “aklı karışıklık, şaşkınlık” (**GS** 589/1, 589/2; **Sİ** R403a/5086)

müşevveşlıḳ (< Ar. müşevveş + < Tr. -lıḳ) “aklı karışıklık, şaşkınlık” (**GS** 10b-F2/9)

pīr-i ‘aḳl (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “akıl hocası” (**BV** 160/4, 496/7; **FK** 503/4)

pür-ḫıred (< Far.) “akıl dolu, çok akıllı” (**Sİ** R409a/5779)

rāy-ı ḫıred-mend (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. ḫıred-mend) “akıllı, anlayışlı (olan kimsenin) fikri, düşüncesi” (**NŞ** 95/6)

remīde-hūş (< Far.) “ürkmüş akıllı” (**LM** R224b/1040, R228b/1471)

sāde-veş (< Ar. sâde + < Far. veş) “saf gibi, bön gibi” (**NŞ** 432/1)

ṣāḥib-ḫıred (< Ar. ṣāḥib + < Far. ḫıred) “akıl sahibi” (**Sİ** R379b/2615, R413a/6196)

sebük-sār (< Far.) “beyinsiz” (**Sİ** R400a/4777)

sebük-sārlıġ (< Far. sebük-sâr + < Tr. -lıġ) “beyinsizlik” (**Sİ** R409a-69)

şaḫṣ-ı ḫıred (< Ar. şaḫṣ + < Far. -ı + < Far. ḫıred) “akıl, aklın kendisi” (**NŞ** 498/5)

ta‘aḳḳul (< Ar.) “akıl verme, akıl erdirme” (**FŞ** SF100a/45, SF49a/11, SF59b/48, SF59b/63, SF74a/26; **Sİ** R377b/2434, R377b-30, R388b/3580, R388b-42, R412b/6152; **SS** R346a/4203; **BV** 660/34, 381/6; **FK** 28/6, 42/2, 503/4; **GS** 650/7, 667/1; **NŞ** 381/2, 488/4)

terk-i ‘aḳl (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “aklı terk etme” (**FK** 685/34)

terk-i ḫıred (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫıred) “aklı terk etme” (**FK** 132/1, 689/342; **SS** R321a/1522)

tīz-huş (< Far.) “keskin zekâlı” (**FŞ** SF96b/14/14; **HE** 5b/366, 31b/2791)

tīz-hüşlük (< Far. tīz-hüş + < Tr. -lük) “keskin zekâlılık” (**FŞ** SF65b/47)

ṭarīḳ-ı ‘aḳl (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar.‘aḳl) “akıl yolu” (**FŞ** SF88b/154)

ṭarīḳ-i kiyāset (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. kiyāset) "akıllı ve anlayışlı olmanın yolu" (**Sİ** R376a/2273)

ẓekā (< Ar.) "zekâ" (**GS** 4a-F2/22, 54/4; **NŞ** 117/4, 375/1)

ẕihn (< Ar.) "zihin, akıl" (**FŞ** SF80b/73, SF80b/62; **HE** 40b; **LM** R217a/410; **GS** 4b-F2/23, 263/2)

2.8.2. Anlama, İdrak, Kavrayış ile İlgili Kavramlar

aŋlamaḳ "anlama, idrak etme, kavrama" (**FK** 3/8, 430/6, 542/2; **GS** 439/6, 684/1; **NŞ** 311/8, 433/6, 472/3; **FŞ** SF100b/79, SF84a/42; **SS** R324a/1850, R324a/1856, R346b/4228)

bī-idrāk (< Far. bī + < Ar. idrāk) "idraksiz" (**BV** 270/7; **FK** 256/9, 494/5)

derk (< Ar.) "anlama, kavrama" (**FŞ** SF46a/27, SF48a/63, SF50b/59, SF57a/82, SF64a/74; **HE** 3a/142, 12a/972; **Sİ** R359b/540, R405b/5322, R405b-63; **SS** R309b/306, R309b/314, R353a/4957; **BV** 647/6; **FK** 169/7, 689/7; **NŞ** 405/5, 452/6)

ehl-i fehm (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fehm) "anlama, anlayış, idrak sahipleri" (**BV** 647/8)

ehl-i idrāk (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. idrāk) "idrak ehli, akıl sahibi" (**GS** 333/1; **NŞ** 322/1, 322/2; **LM** R215a/76; **Sİ** R359b/559)

fefhem "anlayışlı, kolay anlayan" (**FŞ** SF46a/18)

fehm (< Ar.) "anlama, anlayış" (**FK** 15/6, 139/3, 280/5, 326/9, 440/4, 574/2, 653/1; **GS** 15/3, 101/2, 172/2, 245/3, 331/6, 457/6, 501/3; **NŞ** 51/1, 195/4, 235/2, 361/4, 441/5, 522/8, 601/1; **BV** 33/2, 137/9, 149/3, 280/4, 352/5, 460/6, 493/7, 597/5; **FŞ** SF100a/37, SF89a/21, SF52b/19, SF63b/111; **HE** 3b/174, 18a/1539, 19b/1679, 20b/1791, 27a/2371; **LM** R216b/244, R224b/1044, R232a/1838, R240a/2639; **Sİ** R356a/158, R373b/1973, R376a/2273, R389a/3609; **SS** R309b/349, R321b/1597, R324a/1852, R330b/2541)

fehm-ı ḫurde-dān (< Ar. fehm + < Far. -ı + < Far. ḫurde-dān) "ince anlayış" (**FŞ** SF57a/82)

fehm-i cemīl (< Ar. fehm + < Far. -i+ < Ar. cemīl) "güzellikle anlama, idrak etme" (**NŞ** 522/8)

fehmsiz (< Ar. fehm + < Tr. -siz) "anlayışsız" (**NŞ** 662)

ferāset (< Ar.) "çabuk anlama, anlayışlılık" (**HE** 41b/3745; **Sİ** R376a/2273, R377a/2385, R377b/2398)

firāset (< Ar.) "anlayışlılık, çabuk seziş; binicilik, at yetiştirme bilgisi" (**FŞ** SF79a/30; **GS** 4/2)

ḥavṣala (< Ar.) “anlayış, akıl, zihin” (**FK** 689/346; **HE** 39a/3535; **Sİ** R395b/4320; **SS** R347a/4299)

ḫurde-bīn (< Far.) “ince ve ufak şeyleri gören, çabuk anlayışlı” (**FK** 653/1, 686/18; **GS** 449/4; **NŞ** 263/3, 452/6, 682/5; **BV** 657/18; **SS** R316a/996, R346b/4268; **HE** 12a/948, 12a/948; **Sİ** R385b/228, R384a/3116)

ḫurde-dān (< Far.) “nükte ve inceliği anlayan, dikkatli, kıvrak zekâlı” (**FK** 42/1, 331/7, 503/3, 666/1; **GS** 101/9, 263/2, 427/2, 467/5, 498/1; **NŞ** 33/5, 51/1, 506/1, 528/4; **BV** 458/4; **FŞ** SF105a/11, SF57a/82; **Sİ** R364b/1065)

ḫurde-dānī (< Far.) “dikkat sahibi olma, nükte ve inceliği anlama” (**GS** 426/8)

ḫurde-dānlıġ (< Far. ḫurde-dān + < Tr. -lıġ) “ince işlerden anlama, çok dikkatli olma” (**BV** 198/4; **Sİ** R377b/2408)

ḫurde-dānraḳ (< Far. ḫurde-dān + < Tr. -raḳ) “ince işlerden daha çok anlama, çok dikkatli olma” (**GS** 605/7)

hūş (< Far.) “akıl, anlayış” (**FŞ** SF69a/23, SF72a/109, SF73b/131, SF76b/126, SF81a/131; **HE** 8a/584, 9a/706, 20a/1725, 27b/2424, 33a/2940, 36a/3254; **LM** R217a/259, R220b/656, R224a/1017, R230b/1687; **Sİ** R359a/485, R380b/2733, R393a/4042, P455a/5569; **SS** R311a/461, R320b/1465, R330b/2552, R340a/3551, R344a/4004; **FK** 26/1, 114/2, 287/7, 347/7, 428/5, 510/1; **GS** 1/5, 72/5, 128/6, 232/8, 338/6, 346/1; **NŞ** 41/5, 105/8, 243/1, 308/4, 327/1; **BV** 19/3, 53/3, 137/6, 237/1, 425/6, 590/4, 600/3)

hūşī (< Far.) “akılla, anlayışla ilgili” (**FŞ** SF49b/45; **Sİ** R387b/3464)

idrāk (< Ar.) “anlayış, yetişme, olgunlaşma” (**FK** 169/7, 430/6, 491/6, 653/1, 680/9; **GS** 85/6, 136/3, 324/7, 333/1, 333/2, 439/6; **NŞ** 195/4, 322/1, 330/8, 585/6; **BV** 78/1, 106/6, 159/1, 319/2, 625/7; **FŞ** SF46a/48, SF56a/85, SF64b/109, SF67b/22, SF80b/77; **HE** 6a/429, 12a/976, 22b/1956, 32a/2855, 34a/3066, 36a/3260; **LM** R215a/76, R217a/300, R219a/453; **Sİ** R358b/419, R359b/559, R405b-63; **SS** R314a/783, R322a/1647, R351b/4782, R353a/4940)

idrāk-i kemāl (< Ar. idrāk + < Far. -i + < Ar. kemāl) “eksiksiz anlayış” (**GS** 136/3)

idrāklig (< Ar. idrāk + < Tr. -lig) “anlayışlı” (**FŞ** SF82b/8)

kiyāset (< Ar.) “uyanıklık, anlayışlılık” (**FŞ** SF79a/30; **Sİ** R376a/2273, R377b/2398)

künd (< Ar.) “anlayışsız” (**FŞ** SF104b/129, SF55a-15, SF59a/3, SF61a/73; **HE** 9a/691, 17a/1428; **Sİ** R363b/938, R370b/1682, R374b/2091, R397b/4494, R406a/5375; **NŞ** 301/5; **BV** 329/6)

mefhūm (< Ar.) “anlaşılmış, kavranmış” (**FK** 653/3; **GS** 229/1, 712/1; **NŞ** 291/5, 310/7, 426/1; **FŞ** SF91b/39; **LM** R222a/810; **Sİ** R359b/555, R390a/3692, R417a/6688; **SS** R311b/508, R324b/1884, R340b/3583, R346b/4226)

müdrek (< Ar.) “idrak etme, anlama, sezme” (**BV** 411/6)

müdrik (< Ar.) “idrak etme, anlama, sezme” (**FK** 531/4; **HE** 12a/976; **Sİ** R405b/5318; **SS** R309b/336)

naḳd-i hūş (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Far. hūş) “anlayışın değeri” (**BV** 111/6)

nūr-ı ferāset (< Ar. nūr + < Far. -ı + < ferāset) “sezgi ışığı, idrak nuru” (**Sİ** R377b/2398)

pūlāb (< Far.) “his, idrak” (**Sİ** R365b/1152)

ṣāfī-idrāk (< Ar.) “saf, temiz, anlayışlı” (**LM** R249a/3598)

şu‘ūr (< Ar.) “anlama, anlayış, hissetme” (**FŞ** SF46b/31, SF46b/33, SF88a/108; **HE** 22b/1969, 32b/2907, 36a/3247; **Sİ** R388b/3555, R403a/5046; **SS** R325a/1963, R343a/3883; **GS** 3b-F2/20; **NŞ** 406/3; **FK** 261/5, 405/8)

şu‘ūrsız (< Ar. şu‘ūr + < Tr. -sız) “anlayışsız” (**SS** R331a/2561)

taḥḳīḳ-i fehm (< Ar. taḥḳīḳ + < Far. -i + < Ar. fehm) “doğru anlama, anlayış” (**Sİ** R419b/6981)

tanımaġlıġ “tanıma, bilme, anlama, hatırlama” (**Sİ** R370b/1655)

tanımaḳ “tanıma, bilme, anlama, hatırlama” (**SS** R345b/4158)

te‘aḳḳul (< Ar.) “akıl erdirme, zihin yorarak anlama; hatırlama, hatıra getirme” (**Sİ** R369a/1505)

teġāfül (< Ar.) “anlamazlıktan gelme” (**FK** 104/6, 503/5; **GS** 10a-F2/12, 459/6, 629/2, 714/1; **LM** R226b/1267; **Sİ** R411a/5981; **BV** 92/8, 360/6)

terk-ı hūş (< Ar. terk + < Far. -ı + < Far. hūş) “anlayışı terk etme” (**FŞ** SF69b/68, SF81a/131, SF85b/57)

terk-i hūş (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. hūş) “anlayışı terk etme” (**FK** 63/7, 189/6, 260/5, 494/6; **GS** 277/5, 440/6; **NŞ** 243/2; **LM** R223a/916, R240a/2777; **SS** R330a/2461)

tīz-fehm (< Far. tīz + < Ar. fehm) “çabuk anlayan, çabuk kavrayan” (**GS** 4b-F2/7)

ṭab‘-ı ġurde-dān (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Far. ġurde-dān) “nükteleri ve incelikleri anlayan mizaç, huy” (**FŞ** SF105a/11)

ṭarīḳ-i kiyāset (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. kiyāset) "akıllı ve anlayışlı olmanın yolu" (**Sİ** R376a/2273)

vuḳūf (< Ar.) "anlama, bilme" (**BV** 305/3, 307/1/2/3/4/5/6/7/8/9, 701/2; **FK** 679/5; **HE** 1b/13, 21a/1831, 33b/2995; **LM** R223b/951; **Sİ** R362b-11, R383b/3030, R385a/3184, R392b/3959; **SS** R310b/435, R318a/1187, R331a/2613, R341b/3716)

żabṭ (< Ar.) "kendine mal etme, anlama, kavrama" (**BV** 522/5; **FK** 157/4, 294/1, 479/2; **GS** 293/1, 337/7; **FŞ** SF107a/96, SF94a/121, SF79a/45, SF84a/21; **HE** 12a/984, 37a/3337, 43b/3953; **LM** R222b/862, R226b/1268, R230b/1669, R237a/2355; **Sİ** R361b/735, R366b/1258, R373b/1984, R390a/3727, R396a/4352; **SS** R313b/755, R318a/1188, R334a/2898, R343a/3873, R344a/3970)

żabṭsız (< Ar. żabṭ + < Tr. sız) "kendine mal etmeme, anlamama, kavramama, idare altına almama" (**SS** R318a/1188)

zeyrek (< Far.) "anlayışlı, uyanık, zeki" (**GS** 442/2)

zīrek (< Far.) "anlayışlı, uyanık, zeki" (**BV** 234/8; **FK** 129/8, 621/6; **NŞ** 40/4, 363/7, 591/6; **FŞ** SF82b-37)

2.8.3. Hayal ve İlgili Kavramlar

deşt-i ḫayāl (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ḫayāl) "hayal çölü" (**NŞ** 380/5)

ḫayāl (< Ar.) "hayal, gerçekleşmeyecek istek, arzu, düşünce" (**FK** 24/2, 111/2, 295/1, 306/4, 435/4; **GS** 11/6, 102/4, 213/3, 307/7, 368/3, 400/3; **NŞ** 10/6, 102/2, 204/7, 300/7, 402/9, 500/1, 601/1; **BV** 19/5, 138/3, 259/6, 373/1, 481/5, 599/2, 620/1; **FŞ** SF100b/79, SF49a/7, SF63a/67, SF70b/43, SF78b/81; **HE** 2b/114, 5b/388, 17b/1482, 20b/1776, 24b/2168; **LM** R216a/170, R224b/1055, R230a/1645, R234a/2019; **Sİ** R358a/386, R374a/2037, R394a/4136, R408b/5716; (**SS** R308b/231, R317a/1087, R327a/2134, R336a/3128)

ḫayāl- i ḫām (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. ḫām) "boş hayal" (**FK** 82/2)

ḫayālāt (< Ar.) "hayaller, boş düşünceler" (**FK** 5/5; **NŞ** 60/2, 181/4, 197/4, 653/13; **BV** 253/5; **FŞ** SF102b/108; **HE** 2b/109, 15a/1244, 17b/1474, 18a/1518, 22a/1899; **Sİ** R361a/699, R374a/2036, R420a/7026, R420b/7062; **SS** R321b/1579, R342b/3795, R352a/4852)

ḫayālāt-ı ġayb (< Ar. ḫayālāt + < Far. -ı + < Ar. ġayb) "gizli hayaletler" (**HE** 2b/109)

ḫayālāt-ı muḥāl (< Ar. ḫayālāt + < Far. -ı + < Ar. muḥāl) "mümkün olmayan hayaller" (**BV** 253/5)

ḫayālī (< Ar. ḫayāl + < Far. ī) “hayalle ilgili, hayal ürünü olan” (**FŞ** SF101b/20; **GS** 6a-F2/20; **HE** 3b/204; **Sİ** R420a/7034)

ḫayāl-i dāyim (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Ar. dāyim) “sürekli hayal kurma” (**FK** 410/4)

ḫayāl-i ḫām (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. ḫām) “gerçekleşmeyecek hayal” (**BV** 187/7; **FK** 191/6; **NŞ** 70/6)

ḫayāl-i muḥāl (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Ar. muḥāl) “gerçekleşmeyecek boş hayal” (**Sİ** R404a/5146; **BV** 492/6; **FK** 514/7; **HE** 37b/3361; **SS** R345b/4112)

ḫayāl-i pinhānī (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. pinhānī) “gizli hayal” (**SS** R332b/2744)

ḫayāl-i rūḥānī (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Ar. rūḥānī) “ruhani, gözle görülmeyen cismi olmayan hayal” (**SS** R322b/1663)

ḫayāl-i rūşen (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. rūşen) “parlak, aydınlık hayal” (**BV** 660/2)

ḫayāl-i şerīf (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Ar. şerīf) “yüceliğin hayali” (**GS** 11b-F2/16)

muḫayyel (< Ar.) “tahayyül edilmiş” (**GS** 11b-F2/4)

muḫālī (< Ar.) “hayali” (**FK** 336/2)

nāzük-ḫayāl (< Far. nāzük + < Ar. ḫayāl) “ince, zarif hayal” (**Sİ** R408a/5693, R420a/6991)

taḫayyül (< Ar.) “hayal etme, canlandırma” (**BV** 21/2, 108/3, 138/5, 232/5, 348/7, 412/1; **FK** 140/1, 295/2, 386/4, 476/2, 503/3, 618/2; **GS** 4/2, 409/3, 478/3, 513/5, 515/7, 670/2; **NŞ** 55/4, 107/4, 231/4, 342/4, 475/6, 488/2; **LM** R217a/322, R220b/624, R230b/1678, R238a/2474, R249a/3615; **FŞ** SF49a/3, SF54b/36, SF59b/48, SF71a/89, SF83a/27, SF93a/24; **Sİ** R364b/1078, R399a/4656, R413a/6209, R419a/6894; **SS** R318a/1198, R318a/1219; **HE** 29a/2552, 31b/2819, 42b/3871)

terk-i ḫayāl-i ḫām (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. ḫām) “boş hayalleri, olmayacak hayalleri terk etme” (**FK** 181/7)

tevsen-i taḫayyül (< Far. tevsen + < Far. -i + < Ar. taḫayyül) “hayal etmenin, canlandırmanın dik başlı atı” (**LM** R219b/498)

ṭaḫayyül (< Ar.) “hayal etme, canlandırma” (**NŞ** 236/4)

2.8.4. Arzu, Niyet ve İstek ile İlgili Kavramlar

‘amd (< Ar.) “kast, niyet, karar” (**Sİ** R413b/6259)

‘amdā (< Ar.) “kasten, isteyerek, bilerek” (**GS** 38/7, 250/1, 291/6, 565/4, 597/5; **NŞ** 1/3, 616/1; (**BV** 28/3, 105/3; **FK** 124/2, 336/6, 657/2, 807/1; **SS** R353a/4966)

‘āzim (< Ar.) “niyetli, istekli” (**BV** 174/6, 318/3, 518/3, 659/52; **FK** 210/2, 293/7, 534/2, 601/7; **HE** 7a/533, 32b/2890; **LM** R223b/933, R224b/1031, R228b/1459, R243a/2967, R246b/3375; **Sİ** R360a/566, R369a/1531, R374b/2121, R392b/3975; **FŞ** SF102b/110, SF92a/83, SF63a/92, SF71a/2, SF71a/82, SF82a/67; **SS** R312a/610, R316a/1007, R329a/2384, R336b/3201, R347a/4319; **GS** 25/4, 95/9, 127/6, 409/9, 236/4; **NŞ** 305/6)

‘azīmī (< Ar. ‘azīm + < Far. ī) “niyet, istekle ilgili” (**Sİ** R379a/2568; **GS** 683/2)

‘āzim-i deşt-i ‘adem (< Ar. ‘āzim + < Far. -i + < Far. deşt + < Far. -i +< Ar. ‘adem) “yokluk çölünün niyetlisi” (**HE** 7a/533)

‘āzim-i eflāk (< Ar. ‘āzim + < Far. -i + < Ar. eflāk) “feleklerin kararı” (**BV** 106/4)

‘azm (< A.) “niyet, kasıt” (**GS** 8/6, 106/1, 172/3, 256/1, 322/8, 406/3, 546/1, 634/1; **NŞ** 102/6, 228/7, 307/7, 401/3, 504/1, 612/6, 658/19; **BV** 29/5, 167/7, 302/1, 502/7, 632/5, 648/3; **FK** 60/2, 118/1, 294/10, 302/6, 581/3, 613/3, 706/1; **FŞ** SF105b/53, SF92b/140, SF50a/7, SF56b/7; **HE** 13b/1130, 15a/1253, 22a/1924, 26a/2283; **LM** R219a/471, R222a/794, R224a/1021, R238b/2492; **Sİ** R358a/370, R373a/1939, R374b/2084, R386b/3330; **SS** R327b/2208, R332b/2769, R335b/3059, R342a/3748, R349b/4560)

‘azm- ı tesbīḥ (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. tesbīḥ) “Allah’ı tespih etme yolcusu” (**GS** 116/2)

‘azm-ı ‘işret (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. ‘işret) “eğlence meclisi kurmaya niyetlenme” (**FŞ** SF74b/81)

‘azm-ı āb-ı ḥayāt (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat suyu içmeye niyet etme” (**Sİ** R369b/1569)

‘azm-ı deryā (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. deryā) “gayret denizi; denize doğru yönelme” (**FŞ** SF71a/72)

‘azm-ı deyr (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. deyr) “dünyaya niyet etme” (**NŞ** 138/9)

‘azm-ı ġurbet (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet çabası” (**FŞ** SF71a/86)

‘azm-ı maġrib-zemīn (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. maġrib + < Far. zemīn) “garp, batı tarafında olan memleketlere gitmeye niyetlenme” (**Sİ** R369a/1512)

‘azm-ı ṣayd (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. ṣayd) “avlanmaya niyetlenme” (**Sİ** R381b/2852)

‘azm-ı sefer (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. sefer) “sefere niyetlenme” (**NŞ** 155/1)

‘azm-ı semā (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. semā) “semaya çıkma; ölme” (**Sİ** R401a/4880)

‘azm-ı şarḳ (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. şarḳ) “doğuya gitmeye karar verme” (**Sİ** R369a/1533)

‘azm-ı şehr (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. şehr) “şehre gitmeye niyetlenme” (**Sİ** R364a/1010, R399a/4646)

‘azm-ı şimāl (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. şimāl) “kuzeye gitmeye karar verme” (**Sİ** R369a/1527)

‘azm-ı temāşā (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. temāşā) “gezip dolaşmaya niyetlenme” (**FŞ** SF57a/77)

‘azm-i bī-dād (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. bī-dād) “zulme, eziyete, adaletsizliğe niyetlenme” (**BV** 614/1)

‘azm-i cevlān (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. cevlān) “gezinme, dolaşmaya niyetlenme” (**GS** 334/1)

‘azm-i cezm (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. cezm) “kesin olarak verilen karar” (**SS** R334a/2924)

‘azm-i çemen (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. çemen) “yeşillik yere gitmeye niyetlenme” (**GS** 683/30)

‘azm-i deşt (< Ar. ‘azm + < Far.-i+ < Far. deşt) “çöle yönelme” (**BV** 386/5; **GS** 346/8)

‘azm-i deşt-i fenā (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. deşt + < Far. -i +< Ar. fenā) “yokluk çölüne yönelme” (**NŞ** 343/6)

‘azm-i deyr (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. deyr) “dünyaya niyet etme” (FK 344/7; **BV** 510/6; **GS** 681/1)

‘azm-i geşt (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. geşt) “dolaşmaya, gezmeye niyetlenme” (**FK** 581/3)

‘azm-i gül-şen (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. gül-şen) “gül bahçesine yönelme” (**BV** 351/2; **NŞ** 432/2; **LM** R222a/794, R223a/897)

‘azm-i ḫalvet (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. ḫalvet) “yalnız kalmaya niyetlenme” (**GS** 546/1)

‘azm-i ḫāver (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. ḫāver) “doğuya gitmeye karar verme” (**SS** R341b/3711)

‘azm-i kūy (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. kūy) “köy yolcusu, sevgiliye kavuşma yolcusu” (**GS** 106/1)

‘azm-i kūy-i ḫammār (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. kūy + < Far. -i + < Ar. ḫammār)) “şarap yapan/satan (çok sarhoş kimse) kimsenin bulunduğu yere gitme” (**FK** 506/7, 676/6)

‘azm-i maḳṣad (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. maḳṣad) “amaca ulaşma yolcusu” (**GS** 656/7; **Sİ** R413b/6230)

‘azm-i mescid (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. mescid) “mescit yolcusu” (**GS** 640/4)

‘azm-i meydān (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. meydān) “meydan yolcusu” (**FK** 513/7; **GS** 634/1; **LM** R219a/471)

‘azm-i meydānī (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. meydānī) “meydana doğru yola çıkma, hareket etme” (**FK** 613/3)

‘azm-i miḥrāb (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. miḥrāb) “mihraba niyet” (**FK** 277/3)

‘azm-i pūye (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. pūye) “hızlı gitme, koşma” (**LM** R240a/2722)

‘azm-i reftār (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Far. reftār) “salınarak yürüme, güzel yürümeye karar verme” (**LM** R238b/2492)

‘azm-i ṣaḥrā (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. ṣaḥrā) “çöl yolcusu” (**BV** 482/7; **GS** 666/2)

‘azm-i sefer (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. sefer) “sefere çıkmaya niyetlenme” (**FK** 415/1; **GS** 563/2)

‘azm-i vādī (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. vādī) “vadiye yönelme” (**LM** R240a/2714)

‘azm-i vaṭan (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. vaṭan) “vatana dönmeye karar verme” (**LM** R228a/1392)

‘azm-i viṣāl (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşmaya niyetlenme” (**GS** 680/7)

aġrāż (<A.) “niyetler, istekler” (**BV** 276/2, 276/8; **GS** 287/4; **NŞ** 276/6)

āmāl (< Ar.) “dilekler, istekler” (**HE** 12a/985)

armān (< Far.) “hasret, özleme” (**FK** 57/7, 414/4, 543/2, 634/11, 680/2, 689/213; **BV** 389/4, 405/9, 569/7; **NŞ** 14/3, 347/9, 634/6; **FŞ** SF101b/164, SF97a/68, SF98b/102, SF59b/87, SF69a/29, SF83b/67; **FŞ** SF69a-26; **HE** 23b/2054; **LM** R219a/483, R246b/3348; **SS** R349a/4516; **GS** 280/1, 432/2, 584/7, 627/6)

armānlıġ (< Far. armān +< Tr.-lıġ) “talepli, istekli, temenna” (**BV** 628/9)

ārzū (< Far.) “arzu, istek” (**FK** 60/4, 116/4, 311/6, 441/3, 725, 757/1; **BV** 70/6, 112/3, 486/2, 510/1, 512/2, 514/1, 629/4, 698; **GS** 15/7, 40/4, 132/7, 162/2, 507/7, 639/3, 683/70; **NŞ** 67/5, 113/6, 244/1, 509/2, 517/1, 682/3; **FŞ** SF103b/35, SF47a/21, SF62a/58, SF62a/59, SF84b/52; **HE** 19a/1651, 21b/1876, 43b/3932; **LM** R228a/1424, R233a/1925,

R238a/2479, R239a/2551; **Sİ** R376a/2285, R392a/3922, R405a/5257, R411b/6053; **SS** R330a/2461, R330b/2553, R331b/2663, R346a/4207)

ārzū-mend (< Far.) "istekli, hevesli" (**BV** 93/3; **FK** 619/2; **GS** 502/3; **FŞ** SF101a/104, SF99a/133, SF45b/16, SF52b/14; **LM** R216b/204, R220b/614, R228b/1443, R231b/1788; **Sİ** R358a/363, R420b/7079)

ārzū-mendī (< Far.) "istekli, hevesli" (**GS** 631/1)

ārzū-yı 'ömr-i cāvīd (< Far. ārzū + < Far. -yı + < Ar. 'ömr + < Far. -i +< Far. cāvīd) "sonsuz hayat arzusu" (**GS** 361/2)

ārzu-yı cān (< Far. ārzū + < Far. -yı + < Far. cān) "can arzusu, canın arzusu" (**LM** R238a/2479)

ārzū-yı dām-ı ṣayyād (< Far. ārzū + < Far. -yı + < Far. dām + Far. -ı + < Ar. ṣayyād) "avcının/ avcı tuzağının isteği, arzusu" (**BV** 425/5)

ārzū-yı vaṣl (< Far. ārzū + < Far. -yı + < Ar. vaṣl) "kavuşma isteği" (**FK** 60/4; **GS** 40/4)

ārzūyī (< Far.) "arzu, istek ile ilgili" **(FŞ** SF51a/74)

aṣl-ı niyyet (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. niyyet) "niyetin aslı" (**BV** 655/22)

bā'iṯ-i maḳṣūd (< Ar. bā'iṯ + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "amaç, niyet, gaye sebebi" (**BV** 423/6)

berū-mend (< Far.) "nasipli, isteğine ulaşan" (**FŞ** SF105a/24, SF105b/33, SF52b/14, SF59b/49, SF68a/90; **HE** 22a/1921, 38a/3435, 39b/3574; **LM** R216b/204, R221a/670; **Sİ** R367a/1303, R384a/3079, R421b/7189; **SS** R335b/3070)

berūmendlıḳ (< Far. berū-mend + < Tr. -lıḳ) "nasipli, isteğine ulaşan" (**HE** 7a/519, 17b/1497, 22a/1900; **Sİ** R378a/2490)

bezm-i murād (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. murād) "istek meclisi" (**HE** 8a/621)

bī-iḫtiyār (< Far. bī + < Ar. iḫtiyār) "istemeden, elinde olmadan" (**FK** 272/5, 319/6, 328/4, 596/7, 664/1; **BV** 81/3, 140/6, 224/2, 576/4, 641/5; **GS** 90/7, 102/6, 293/3, 326/3, 488/4, 614/3; **NŞ** 182/2, 397/3, 541/3; **FŞ** SF73b/104; **HE** 17a/1427, 20b/1790, 26b/2328; **Sİ** R364a/1013, R371a/1743, R378a/2449, R380b/2732, R416b/6650, R417a/6698; **SS** R319a/1299, R324b/1876, R326b/2124, R337b/3274)

bī-iḫtiyārī (< Far. bī + < Ar. iḫtiyārī) "kendiliğinden olma" (**BV** 209/9; **GS** 564/4)

bü'l-heves (< Far.) "her şeye hevesli, maymun iştahlı" (**BV** 230/1; **GS** 248/4, 537/6, 659/5; **HE** 18a/1556; **Sİ** R388b/3547, R418b/6840, R418b/6858; **NŞ** 223/9; **FK** 622/4)

bü'l-heveslıḳ (< Far. bü'l-heves + < Tr. -lıḳ) "her şeye hevesli, maymun iştahlı olma" (**NŞ** 412/4)

cāẕib (< Ar.) "istek ve ilgi uyandıran, çekici, elverişli" (**SS** R342b/3796, R342b/3809)

cezm (< Ar.) "kesin karar, niyet" (**FŞ** SF57a/73, SF66b/48, SF82b/74; **HE** 1b/27, 3a/170, 13a/1054, 14a/1144, 16a/1349; **LM** R217a/433, R233a/1938, R233b/1980, R240a/2717; **Sİ** R373a/1959, R373b/1975, R374a/2031; **SS** R311b/550, R323b/1776, R327a/2161; **BV** 457/10; **FK** 15/2, 265/3, 283/5; **NŞ** 336/4, 373/2)

cezm-i köç (< Ar. cezm + < Far. -i + < Tr. köç) "göç kararı" (**Sİ** R373a/1959)

cezm-i niyyet (< Ar. cezm + < Far. -i + < Ar. niyyet) "niyet kararı" (**LM** R240a/2717)

cüyā-yı meṭālib (< Far. cüyā + < Far. -yı + < Ar. meṭālib) "istenilen, arzulanan" (**FŞ** SF100a/49)

dāyire-i maḳṣūd (< Ar. dāyire + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "niyet çemberi" (**FK** 111/7)

der-ḫᵛāst (< Far.) "istek, dilek" (**FŞ** SF88a/94; **LM** R231b/1761, R231b/1802, R237a/2345; **Sİ** R389a-43; **SS** R348b/4450)

deryā-yı şevḳ (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. şevḳ) "arzu, istek denizi" (**FK** 310/5)

emānī (< Ar.) "arzular, emeller, niyetler" (**FK** 689/379; **GS** 865/1)

emel (< Ar.) "ümit, arzu, istek, amaç" (**FŞ** SF52b/16; **HE** 28a/2484; **NŞ** 89/2; **BV** 467/8, 712/2)

endāz (< Far.) "meyil, kast" (**FK** 468/3; **NŞ** 441/5, 545/4; **BV** 73/2; **FŞ** SF89a/25)

ermān (< Far.) "arzu, istek" (**Sİ** R376a/2256, R383b/3062, R415a/6417)

ġaraż (< Ar.) "gaye, amaç" (**FK** 43/2, 163/4, 256/5, 521/6, 546/3, 689/285; **GS** 13/10, 158/6, 247/7, 289/1, 355/3, 531/3; **NŞ** 196/7, 208/2, 276/6, 461/2, 496/4, 657/52; **BV** 90/8, 279/1/2, 363/2, 496/3, 514/6, 665/1; **FŞ** SF59b/73, SF63a/66, SF74a/8, SF82b/72, SF85b/59; **HE** 2b/127, 9b/723, 17a/1426, 18a/1548, 19a/1612, 25b/2247; **LM** R228a/1437, R231b/1765, R239a/2546, R239a/2547; **Sİ** R355b/100, R365a/1121, R395b/4278, R404b/5244; **SS** R308b/235, R317b/1140, R329a/2384, R336a/3137)

ġaraż-ı māl (< Ar. ġaraż + < Far. -ı + < Ar. māl) "mal isteği, arzusu" (**Sİ** R396a/4341)

gevher-i maḳṣūd (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "arzu edilen mücevher" (**GS** 181/7, 282/4, 564/6; **HE** 33b/2988)

gül-i maḳṣūd (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "arzu edilen gül" (**GS** 214/6, 454/9)

ḥācāt (< Ar.) "istekler" (**FK** 739/4; **LM** R230b/1656; **SS** R307a-2)

ḫāh (< Far.) “ister … ister; isteyen, istekli, istek, bazen” (**HE** 11a/898, 12a/973, 13b/1128, 25b/2246, 31b/2824)

ḫārḫār (< Far.) “sürekli istek, merak” (**LM** R226b/1242; **FK** 222/5, 794/1)

ḫāst (< Far.) “istek” (**HE** 14b/1192)

havā (< Ar.) “arzu, istek” (**LM** R238b/2505; **SS** R307b/131, R317b/1136, R328a/2253, R336a/3112, R348a/4414)

havā-fāş (< Ar. havā + < Far. fāş) “arzuyu açığa vurma” (**LM** R219b/503)

havā-yı nefs (< Ar. havā + < Far. -yı + < Ar. nefs) “nefsin gelip geçici istekleri, nefsin zararlı ve günah olan arzuları” (**FŞ** SF103b/35, SF96a/58)

hevā (< Ar.) “istek, arzu” (**HE** 10b, 1b/35, 11b/932, 27b/2427, 31b/2806, 34a/3051; **FŞ** SF88a/79, SF89a/34; **Sİ** R377b/2413, R388b/3557, R394a/4148, R402b/5028; **HE** 7a/527, 9b/751, 15a/1242, 25a/2182, 35b; **Sİ** R385b/224; **BV** 1/1, 45/6, 191/8, 250/1, 360/4, 429/3, 632/1)

hevāī (< Ar.) “nefsine düşkün” (**FK** 616/5)

hevā-i müfriṭ (< Ar. hevā + < Far. -i + < Ar. müfriṭ) “aşırı, çok fazla arzu istek” (**FK** 722)

hevā-yı cām-ı şahbā (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Far. cām + Far. -ı + < Ar. ṣahbā) “kırmızı şarap kadehinin arzusu” (**GS** 755/1)

hevā-yı ḳayd (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Ar. ḳayd) “bağlanma isteği” (**GS** 720/1)

hevā-yı la‘l -i nāb (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. nāb) “saf lal isteği” (**NŞ** 185/11)

hevā-yı nefs (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Ar. nefs) “nefsin isteği” (**BV** 330/6)

hevā-yı vaṭan (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Ar. vaṭan) “vatan arzusu” (**HE** 11b/932; **Sİ** R409a/5782)

hevā-yı ẓafer (< Ar. hevā + < Far. -yı + < Ar. ẓafer) “zafere ulaşma arzusu” (**HE** 1b/35)

hevāyī (< Ar.) “nefsine düşkün, geçici hevesleri olan” (**FK** 452/3, 557/2, 651/4, 681/25; **GS** 108/2, 682c/5; **NŞ** 469/4, 569/3; **BV** 58/3, 85/9, 310/9; **FŞ** SF49a/15)

hevāyīlıġ (< Ar. hevāyī + < Tr. -lıġ) “uçarılık” (**SS** R346a/4183)

heves (< Ar.) “arzu, istek, gelip geçici istek” (**Sİ** R372a/1850, R360b/651, R377a/2378, R388b/3557; **FŞ** SF101a/149, SF45b/5, SF55b/60, SF69b/51; **HE** 4a/238, 7a/516, 14b/1220, 18a/1556, 26a/2303; **LM** R226a/1190, R227b/1362, R242a/2849; **SS** R310a/399, R313a/695, R323a/1718, R334a/2920; **FK** 80/8, 136/2, 253/1, 314/7, 530/4, 541/8, 619/2, 709; **GS** 10b-F2/19, 92/3, 102/4, 235/2, 377/1, 413/7, 524/3, 678/7, 784/1,

854/1; **NŞ** 64/7, 223/1, 339/9, 470/1, 616/3, 652/17, 709/21; **BV** 59/2, 78/5, 112/2, 222/3, 401/3, 520/6, 679/1, 712/2)

heves-i ḥūr (< Ar. heves + < Far. -i + < Ar. ḥūr) "huriye/meleğe heves etme" (**FK** 80/8)

heves-i viṣāl (< Ar. heves + < Far. -i + < Ar. viṣāl) "kavuşma hevesi, arzusu" (**LM** R243a/2959)

heveslik (< Ar. heves + < Tr. -lik) "arzulu, istekli" (**GS** 498/2)

heves-nāk (< Ar. heves + < Far. nāk) "heves edici, hevesli" (**FK** 169/2; **GS** 85/4; **FŞ** SF103a/144, SF56a/101, SF61a/85)

ḥırs (< Ar.) "sonu gelmeyen arzu, istek, öfke, kızgınlık" (**FK** 507/5, 690/5; **BV** 272/1/2, 274/6/7/8/9, 669/2; **GS** 717/1; **HE** 19b/1680, 19b/1694, 22a, 34a/3051; **NŞ** 94/6, 273/2, 657/60)

ḫᵛāh (< Far.) "ister … ister; isteyen, istekli; istek, bazen" (**FK** 35/4, 124/9, 223/1, 324/5, 403/2, 533/1; **GS** 4a-F2/3, 4a-F2/3, 75/8, 109/7, 341/6; **NŞ** 50/7, 104/3, 202/7, 368/6, 412/3, 583/7, 602/3; BV 249/6, 388/7, 665/1; **FŞ** SF55a/56; **LM** R248a/3516; **Sİ** R377a-28, R392a/3926; **SS** R306b/42, R311a/494, R347a/4285,)

ḫᵛāhān (< Far.) "istekli" (**FK** 441/7; **Sİ** R396b/4392, R405a/5286)

ḫᵛāh-ı ümmīd (< Far. ḫᵛāh + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "ümit etme, isteme" (**SS** R311a/494)

hᵛāhī (< Far.) "bazen, ister" (**GS** 75/8, 502/5; **NŞ** 202/7, 248/5, 321/8, 583/7; **LM** R248a/3516; **SS** R309a/273)

ḫᵛāhiş (< Far.) "istek, arzu" (**LM** R241b/2826)

ḫᵛāst (< Far.) "dilek, istek" (**FŞ** SF46b/27, SF95a/78; **LM** R231b/1762; **Sİ** R362a/802, R378a/2459, R386b/3335, R408a/5699; **SS** R307b/104, R307b/106, R314b/838; **BV** 619/2)

'irādet (< Ar.) "dileme, isteme" (**HE** 17b/1481)

istegüçi "isteyici, talep edici, arzulayan" (**GS** 13a-F2/11)

istemeg "isteme, talep etme, arzulama" (**HE** 3b/218)

istemek "isteme, talep etme, arzulama" (**FK** 285/2, 285/7, 406/2, 658/5; **GS** 247/2, 359/6; **NŞ** 30/6, 119/2, 240/5, 256/1, 373/9; **BV** 49/3, 258/8, 405/4; **FŞ** SF50b/33; **HE** 42a, 42a/3800; **LM** R231a/1735, R249a/3616; **Sİ** R355b-2, R370b/1660, R376a/2240, R379a/2571, R396a/4341)

istemeklik "isteme gereği duyma" (**BV** 637/4)

istid‘ā (< Ar.) “yalvararak isteme, dileme” (**FŞ** SF47b/13; **HE** 41b; **FK** 495/3, 668/3)

istidā (< Ar.) “yalvararak isteme, dileme” (**Sİ** R415b/6453)

iştihā (< Ar.) “iştah, arzu; yemek, yeme isteği” (**FŞ** SF64a/47, SF80b/45; **HE** 43b/3967; **Sİ** R400a-53, R400b/4793)

iẓhār-ı şevḳ (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) “isteğini, arzusunu gösterme” (**HE** 5b/392)

ḳabu (< Ar.) “amaç” (**GS** 599/5)

kām (< Far.) “istek, arzu, murat” (**FK** 22/7, 114/8, 286/7, 313/1, 491/1; **GS** 32/7, 101/8, 142/4, 215/8, 376/7; **NŞ** 14/6, 64/9, 130/3, 209/5, 313/10, 402/10; **BV** 3/1, 104/7, 177/5, 243/6, 393/5, 460/1; **FŞ** SF47a/27, SF53a/51, SF63a/72, SF74a/145, SF86b/83; **HE** 4a/236, 7a/517, 14a/1149, 19a/1609, 23b/2055, 27a/2400; **LM** R215a/80, R225b/1132, R233a/1925, R237b/2417; **Sİ** R354b/5, R372a/1833, R375a/2143, R394a/4156; **SS** R310a/362, R317a/1114, R327a/2149, R335b/3045)

kāmkār (< Far.) “amacına, isteğine ulaşmış” (**GS** 6a-F2/3; **HE** 21a/1811, 40b/3664; **Sİ** R365b/1160, R394a/4154, R410b/5921, R412a/6061, R417b/6749; **SS** R322a/1605, R341a/3672)

kām-cū (< Far.) “maksadına ulaşmak isteyen” (**BV** 522/1)

kām-cūy (< Far.) “istekli” (**HE** 16b/1372; **Sİ** R358a/367, R383a/2972, R395a/4229, R403a/5058, R414a/6314)

kāme (< Far.) “meram, arzu, maksat” (**Sİ** R379b/2632)

kām-gīr (< Far.) “isteğine ulaşma” (**Sİ** R410a/5883)

kām-ı la‘l (< Far. kām + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “dudağın arzusu” (**BV** 629/1)

kām-ı leb (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. leb) “dudağın arzusu” (**NŞ** 634/6)

kām-ı nā-mevcūd (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. nā + < Ar. mevcūd) “olmayan istek” (**GS** 555/6)

kām-ı nā-yāb (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. nā-yāb) “eşi, benzeri olmayan arzu, istek” (**Sİ** R405b/5298)

kām-ı pinhān (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. pinhān) “gizli istek ve arzu” (**FK** 115/2)

kām-ı revā (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. revā) “isteğine, arzusuna erişen” (**FK** 689/118; **NŞ** 177/5)

kām-ı ṭama‘ (< Far. kām + < Far. -ı + < Ar. ṭama‘) “tamah, doymaz (kimsenin) arzusu, isteği” (**SS** R345a/4094)

kām-ı żārūrī (< Far. kām + < Far. -ı + < Ar. żārūrī) “zaruri, gerekli arzu, istek” (**NŞ** 418/4)

kāmī (< Far.) “bir istek, arzu, istekli; mutluluk” (**FK** 723/2; **GS** 162/6, 181/8; **NŞ** 418/3, 578/6; **BV** 398/4; **FŞ** SF50a/96, SF59b/48, SF87b/62; **HE** 38a/3443; **Sİ** R359b/563)

kāmlıġ (< Far. kām + < Tr. -lıġ) “istekli, arzulu” (**GS** 434/2)

kām-rān (< Far.) “isteğine ulaşmış, mutlu” (**FK** 363/1, 413/9, 679/1, 689/177; **GS** 101/8, 176/7, 217/2, 240/3, 325/8; **NŞ** 129/3, 574/6; **FŞ** SF102a/39, SF102a/65, SF105b/75, SF47a/22, SF66a/15; **HE** 23b/2067; **LM** R247a/3401; **Sİ** R363b/933, R371b/1762, R386b/3342, R390b/3756; **SS** R315a/917, R317b/1155, R328b/2343, R339a/3455)

kām-rāne (< Far.) “isteğine ulaşmışçasına” (**SS** R330a/2475)

kām-rānī (< Far.) “isteğine ulaşmış, mutlu” (**FŞ** SF81a/94, SF81b/19; **LM** R228a/1413)

kām-rānlıġ (< Far. kām-rān + < Tr. -lıġ) “mutluluk, isteğine kavuşma” (**FK** 723/1; **LM** R225a/1106, R238b/2520; **SS** R314a/800; **NŞ** 549/2; **BV** 198/1)

kām-rānlıḳ (< Far. kām-rān + < Tr. -lıḳ) “mutluluk, isteğine kavuşma” (**FŞ** SF52a/4, SF59b/46, SF66a/111; **LM** R228a/1431; **SS** R348b/4469)

kām-revā (< Far.) “isteğine ulaşan, amacına ulaşan” (**FK** 689/147; **BV** 177/5; **HE** 32a/2840; **SS** R317a/1109, R321b/1560, R322a/1605)

kāmsız (< Far. kām + < Tr. -sız) “isteksiz, arzusuz” (**Sİ** R401b/4933; **SS** R315a/887)

ḳaṣd (< Ar.) “kastetme, kıyma; niyet” (**FK** 13/4, 124/2, 298/7, 317/5, 598/4; **GS** 21/5, 61/4, 122/2, 156/7, 205/5, 301/3; **NŞ** 23/6, 101/5, 212/4, 307/2, 502/9, 631/2; **BV** 29/5, 119/2, 132/5, 236/5, 357/3, 474/1; **FŞ** SF59a/22, SF63a/84, SF64a/43, SF84b/73, SF88a/93; **FŞ** SF90b/45, SF91a/122, SF93b/56; **HE** 18a/1542, 18a/1550, 27a/2374, 35a/3157, 38a/3425; **LM** R219b/537, R233a/1933, R234b/2105; **Sİ** R363a/911, R370a/1601, R374b/2105, R389b/3658; **SS** R310b/447, R340a/3552)

ḳaṣd- dīn (< Ar.) “dine kast” (**NŞ** 363/6)

ḳaṣd-ı ‘ömr (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömre kast, intihar” (**GS** 452/5; **FK** 488/5)

ḳaṣd-ı cān (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Far. cān) “can kastı, can almaya niyet” (**BV** 15/5, 140/7, 353/4, 388/5; **FK** 174/4, 397/4, 413/1, 517/4; **GS** 94/2, 160/1, 160/2, 218/1, 301/3, 325/1; **NŞ** 47/8, 152/7, 212/4, 363/3, 504/5; **FŞ** SF102a/35, SF91a/122, SF96b/87, SF59a/22; **Sİ** R404b/5235, R415a/6414; **SS** R339b/3477, R345a/4085)

ḳaṣd-ı dīn (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Ar. dīn) “dine kast” (**FK** 89/9; **GS** 73/4; **NŞ** 47/5)

ḳaṣd-ı ehl-i islām (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Ar. ehl + < Far. -i +< Ar. islām) "İslam ehline kastetme" (**NŞ** 360/5)

ḳaṣd-ı helāk (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Ar. helāk) "mahvetme, perişan etme amacı" (**Sİ** R369a/1510)

ḳaṣd-ı maḫlūḳāt (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Ar. maḫlūḳāt) "canlıya kıyma" (**FK** 21/6)

ḳaṣd-ı maḳṣūd (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Ar. maḳṣūd) "istenilen niyet" (**GS** 656/7)

ḳaṣd-ı nā-ḥaḳ (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Far. nā + < Ar. ḥaḳḳ) "haksızlığı amaçlama/kastetme" (**FŞ** SF84b/73)

ḳaṣd-i islām (< Ar. ḳaṣd + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam kastı" (**GS** 233/4)

ḳāṣid (< Ar.) "kötülüğe niyetlenen" (**LM** R224b/1026, R224b/1032, R226b/1275)

ḳaṭ'-ı emel (< Ar. ḳaṭ' + < Far. -ı + < Ar. emel) "isteğin, arzunun kesintiye uğraması" (**HE** 28a/2484)

ḳolmaḳ "isteme, dileme" (**FŞ** SF69b/69; **HE** 8a; **SS** R314a-11; **GS** 650/3; **NŞ** 244/2; **LM** R235b/2262, R240a/2655)

mā'il (< Ar.) "meyletmiş, hevesli, istekli, düşkün" (**GS** 302/7; **NŞ** 575/6, 619/3)

maḫzen-i murād (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. murād) "dilek mahzeni" (**GS** 367/5)

maḳāṣid (< Ar.) "maksatlar, niyetler" (**LM** R224b/1026)

maḳṣad (< Ar.) "istenen, kast olunan, maksat, amaç" (**FK** 2/7, 322/5, 484/1, 503/6, 614/7; **GS** 212/7, 252/3, 316/7, 351/2, 454/9, 618/8; **NŞ** 225/6, 267/5, 320/4, 394/7, 418/7, 549/8, 578/6; **BV** 32/6, 320/8; **FŞ** SF47b/47, SF49a/14, SF63a/84, SF74a/10, SF83b/88; **HE** 1b/33, 13a/1066, 14b/1218, 18a/1526, 25b/2254; **LM** R216b/243, R225a/1099, R228a/1426; **Sİ** R357b/351, R371b/1800, R377b/2437, R409a/5800; **SS** R315b/928, R322b/1701, R340a/3577, R345a/4097)

maḳṣad-ı aḳṣā (< Ar. maḳṣad + < Far. -ı + < Ar. aḳṣā) "en yüksek maksat, emel" (**FŞ** SF49a/14)

maḳṣad-ı aṣl (< Ar. maḳṣad + < Far. -ı + < Ar. aṣl) "asıl maksat" (**FK** 91/6)

maḳṣad-ı aṣlī (< Ar. maḳṣad + < Far. -ı + < Ar. aṣlī) "asıl amaca uygun" (**HE** 13a/1066, 21a/1806, 14b/1218, 41a/3701; **NŞ** 357/6)

maḳṣad-ı nā-yāb (< Ar. maḳṣad + < Far. -ı + < Far. nā-yāb) "bulunmaz, eşi benzeri bulunmayan maksat, emel" (**SS** R345a/4097)

maḳṣad-ı ṣıḍk (< Ar. maḳṣad + < Far. -ı + < Ar. ṣıḍk) "sadakat maksadı" (**GS** 351/2)

maḳṣūd (< Ar.) “istek, kasıt, hedef, niyet” (**FK** 23/6, 111/7, 236/2, 363/8, 425/9, 531/4; **GS** 1/6, 118/6, 120/5, 214/6, 305/9, 454/9; **NŞ** 20/7, 122/4, 219/6, 307/5, 403/6, 418/4; **BV** 92/3, 114/3, 248/3, 347/8, 404/8, 594/2; **FŞ** SF47b/48, SF62b/36, SF74a/150, SF85b/64; **HE** 1b/29, 13a/1068, 18a/1519, 23b/2078, 28b/2510; **LM** R215b/113, R217a/254, R225a/1082, R233a/1923; **Sİ** R357a/295, R372a/1833, R375a/2156, R392b/3976, R396b/4381; **SS** R307a/92 , R322b/1659, R333b/2855, R336a/3136, R351a/4701)

maḳṣūd-ı aṣlī (< Ar. maḳṣūd + < Far. -ı + < aṣlī) “asıl maksat, gerçek niyet” (**Sİ** R405b-63)

maḳṣūd-ı vaṣl (< Ar. maḳṣūd + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma isteği” (**FK** 398/8)

maḳṣūd-ı ẓāhir (< Ar. maḳṣūd + < Far. -ı + < Ar. ẓāhir) “açık istek” (**GS** 10b-F2/3)

maḳṣūd-i ḫarīm (< Ar. maḳṣūd + < Far. -i + < Ar. ḫarīm) “gizli istek” (**GS** 777/1)

maṭlūb (< Ar.) “istek, istenilen, talep edilen” (**FK** 1/6, 151/8, 257/6, 365/6, 370/6; **GS** 13/6, 54/6, 121/8, 274/7, 387/2, 402/6; **NŞ** 28/5, 46/7, 346/7, 385/8, 569/6; **BV** 16/6, 93/8, 213/8, 363/11, 487/4, 574/7, 616/10, 626/7; **FŞ** SF49b/66, SF69b/83, SF73a/88, SF76b/124, SF85b/66; **HE** 16a/1357, 33a/2935; **LM** R239a/2538, R249a/3600, R249a/3600; **Sİ** R367a/1313, R371b/1794, P455b/5625, R416a/6507, R421b/7193; **SS** R307b/114, R317a/1104, R332a/2698, R344a/3994)

maṭlūb-ı ġayr (< Ar. maṭlūb + < Far. -ı + < Ar. ġayr) “başkalarının, yabancıların talebi” (**BV** 1/6)

maṭlūb-ı vaṣl (< Ar. maṭlūb + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma isteği” (**FK** 96/8)

maṭlūbī (< Ar.) “istek, istenilen, talep edilen ile ilgili” (**NŞ** 324/7)

maṭlūbraḳ (< Ar.) “daha çok istenilen, daha çok talep edilen” (**BV** 317/5/5)

māyil (< Ar.) “eğilen, meyleden, istekli, hevesli” (**FK** 302/7, 462/2, 601/1, 689/194; **GS** 8b-F2/19, 24/4, 216/2, 381/1; **NŞ** 56/7, 100/3, 173/5, 315/2, 389/2; **BV** 80/1, 379/2, 448/3, 463/6, 511/3, 612/1, 666/1; **FŞ** SF47a/27, SF51a/87, SF60b/38, SF68b/137, SF74b/77; **HE** 20b/1785, 24b/2169, 33a/2930, 35b/3187; **LM** R214b/23, R222a/803, R233a/1917, R237b/2382; **Sİ** R360a/608, R375a/2156, R385b/3221, R389b/3666; **SS** R307b/122, R322a/1606 , R333a/2786, R341b/3737)

māyil-i gül (< Ar. māyil + < Far. -i + < Far. gül) “güle meyletme” (**GS** 644/4)

meḳāṣid (< Ar.) “maksatlar” (**FŞ** SF102b/100)

mektūb-ı maḳṣūd (< Ar. mektūb + < Far. -ı + < Ar. maḳṣūd) “amaç, niyet, istek mektubu” (**FŞ** SF93a/153)

menzil-i maḳṣad (< Ar. menzil + < Far. -i + < Ar. maḳṣad) “amaç yol/hedef” (**HE** 1b/33, 18a/1526, 29b/2617, 42a/3784)

merāḳ (< Ar.) “merak, heves, istek” (**BV** 314/2)

meşiyyet (< Ar.) “irade; arzu, dilek; yürüyüş” (**HE** 14a/1147)

meṭālib (< Ar.) “talep olunan, istenilen şeyler” (**FŞ** SF100a/49)

meyl-i kām (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. kām) “arzuya meyletme, arzuya yenik düşme” (**Sİ** R358a/369)

mihr-i murād (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. murād) “istek güneşi” (**LM** R216a-4)

mūcib-i şevḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “arzu, istek sebebi” (**FK** 444/6)

murād (< Ar.) “istek, dilek; maksat” (**FK** 47/6, 121/1, 258/3, 410/4, 585/7; **GS** 16/2, 124/4, 147/7, 367/5, 402/5, 666/6; **NŞ** 42/5, 59/3, 118/5, 395/4, 454/5; **BV** 114/3, 116/4, 79/4, 360/3, 459/1, 544/6; **FŞ** SF103b/35, SF89b/78, SF52b/14, SF60a/120, SF68b/150; **HE** 6a/422, 8a/621, 44a/3984; **LM** R215b/113, R224a/994, R224a/1007, R233a/1924; **Sİ** R357b/336, R370a/1637, R375a/2143; **SS** R313b/721, R316b/1050, R328a/2279, R340b/3600)

murādī (< Ar. murād + < Far. ī) “istek, dilekle ilgili” (**GS** 124/4; **NŞ** 114/4; **LM** R220b/627; **Sİ** R384b/3160, R384b/3169, R420b/7071)

müstecāb (< Ar.) “(dileği) kabul olunmuş” (**FK** 435/7; **GS** 341/5; **BV** 720; **HE** 5b/369, 42a/3787; **Sİ** R361b/769, R421b/7180)

mühevves (< Ar.) “hevesli, istekli” (**Sİ** R421b/7193)

mühevvis (< Ar.) “heves ettiren” **(FŞ** SF51a/90)

nā-kām (< Far.) “maksadına ulaşamamış, mutsuz” (**FK** 269/6, 486/6, 521/2; **GS** 114/1, 404/7, 682b/9, 711/5; **NŞ** 252/8, 360/6; **BV** 299/5, 335/4, 531/5, 671, 728/2; **FŞ** SF53b/20, SF62b/58, SF69a/165, SF73a/71, SF84a/25, SF99b/3; **HE** 20a/1736, 40b/3672; **LM** R240a/2784; **Sİ** R371a/1723, R392b/3955; **SS** R315a/891, R322b/1694, R323a/1738, R327a/2181, R343b/3906)

nā-kāmlıġ (< Far. nā-kām + < Tr. -lıġ) “mutsuzluk, nasipsizlik, maksadına erişememe” (**FK** 22/7, 181/5, 698; **NŞ** 549/3, 611/9; **BV** 17/6)

nā-kāmlıḳ (< Far. nā-kām + < Tr. -lıḳ) “mutsuzluk, nasipsizlik, maksadına erişememe” (**FŞ** SF100b/93)

naḳd-ı maḳṣūd (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. maḳṣūd) “amaç sermayesi” (**Sİ** R416a/6502)

nā-murād (< Far. nā + < Ar. murād) “muradına erişmemiş” (**FK** 121/1, 551/9; **GS** 124/4, 367/5; **NŞ** 59/3, 118/5; **BV** 147/9, 422/2; **FŞ** SF99b/201; **LM** R240a-31, R242a/2887; **Sİ** R372a/1831, R376b/2289; **SS** R323b/1811)

nā-mūradī (< Far. nā + < Ar. mūrad + < Far. ī) “muradına erişmeme ile ilgili” (**Sİ** R359a/513)

nā-murādlıġ (< Far. nā + < Ar. murād + < Tr. -lıġ) “muratsızlık, dileğine kavuşamamazlık” (**LM** R215a-2)

nāẓır-ı maḳṣūd (< Ar. nāẓır + < Far. -ı + < Ar. maḳṣūd) “amaçladığını bilen gözler” (**HE** 1b/29)

nefsānī (< Ar. nefsān +< Far. ī) “canlılığın uyandırdığı arzularla ilgili” (**SS** R343a/3889)

niyet (< Ar.) “niyet, meram” (**Sİ** R357b-5)

niyyet (< Ar.) “niyet, kasıt” (**FŞ** SF50a/11, SF50a/12, SF97a/25; **HE** 14a/1147, 20b/1793, 21a/1818, 34b/3096, 40a/3633, 40a/3636; **LM** R240a/2717, R246b/3334; **Sİ** R358a/396, R367a/1289, R376b/2316, R385a/3183; **GS** 9/9, 609/4, 711/6; **NŞ** 612/8; **BV** 660/87)

niyyetlıġ (< Ar. niyyet + < Tr. -lıġ) “niyetli, kasıtlı” (**GS** 9/10)

pür-havā (< Far. pür + < Ar. havā) “arzularla dolu” (**SS** R320a/1414)

raġbet (< Ar.) “istek, kabul edilme” (**FK** 91/1, 411/5, 679/9; **GS** 3b-F2/9, 313/4, 332/2, 407/9, 520/3, 683/59; **NŞ** 606/5, 658/43; **BV** 8/1, 660/14; **FŞ** SF105b/53, SF89a/34; **HE** 43a/3901; **Sİ** R366a/1197, R381b/2831, R385a/3182, R393b/4083, R420a/7012; **SS** R318a/1225, R324a/1829, R345b/4151)

rāġıb (< Ar.) “istekli, isteyen” (**FK** 91/2, 149/1; **GS** 200/1; **NŞ** 64/9, 389/2, 404/3; **BV** 40/2, 50/4, 50/6, 168/1, 188/8, 715/1; **FŞ** SF105b/72; **LM** R242a/2870; **Sİ** R372b/1875, R376a/2263, R384b/3134, P455a/5569; **SS** R311b/554, R334b/2947, R338b/3412, R339a/3454)

rāġıb-ı ṣoḥbet (< Ar. rāġıb + < Far. -ı + < Ar. ṣoḥbet) “sohbet isteyen, sohbete istekli” (**FK** 91/2)

recā (< Ar.) “ümit, umma; istek, dilek” (**HE** 26b/2322; **Sİ** R419b/6939)

rıżā-mend (< Ar. rıżā + < Far. mend) “istekli, razı” (**FŞ** SF83a/22; **LM** R217a/449; **Sİ** R411a/5969)

rişte-i maḳṣūd (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “istek ipi” (**NŞ** 40/2)

ser-rişte-i maḳṣūd (< Far. ser-rişte + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “arzu, istek vesilesi” (**FK** 619/8)

ser-rişte-i murād (< Far. ser-rişte + < Far. -i + < Ar. murād) “murada ulaşma vesilesi” (**Sİ** R381a-33)

sürme-i maḳṣūd (< Far. sürme + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “amaç, istek sürmesi” (**BV** 206/8)

şāhid-i maḳṣūd (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “niyet şahidi” (**HE** 18a/1521, 29b/2610; **NŞ** 219/6, 603/6)

şeġab-nāk (< Ar. şeġab + < Far. nāk) “fitneli bir şekilde, kötü niyetle” (**FŞ** SF106a/26)

şehvet (< Ar.) “aşırı istek, nefis, cinsel arzu” (**FK** 73/8; **GS** 740/1; **NŞ** 112/6; **SS** R343a/3877, R343a/3889, R343b/3901, R345a/4108)

şem‘-i murād (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. murād) “istek, arzu mumu” (**NŞ** 511/6)

şerḥ-i maḳṣūd (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “amacın, niyetin ifadesi, açıklanması” (**Sİ** R360a/595, R411b/6024)

şevḳ (< Ar.) “şiddetli arzu” (**BV** 75/3, 118/2, 225/3, 312/1/2/, 374/2; **FK** 1/7, 100/3, 277/5, 305/8, 432/4, 575/3; **GS** 10/5, 110/1, 223/4, 262/3, 303/4, 404/2; **NŞ** 9/4, 113/2, 204/1, 308/2, 429/2, 503/2, 608/2; **FŞ** SF106a/16, SF95b/3, SF49a/6, SF60a/114, SF81a/110; **HE** 5b/392, 7a/515, 15a/1255, 15b/1278, 24a/2105; **LM** R222a/811, R225b/1134, R231b/1770, R240a/2734; **Sİ** R355a/97, R360b/665, R381a/2807, R384b/3136; **SS** R314b/870, R315b/946, R317b/1156, R343a/3853, R348b/4436)

şevḳ-i ḥarem (< Ar. şevḳ + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “kutsal topraklara karşı duyulan arzu, heyecan” (**NŞ** 148/6)

şiddet-i şevḳ (< Ar. şiddet + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “şiddetli arzu” (**BV** 245/4)

tāleb (< Ar.) “talep, istek, isteme” (**FŞ** SF48a/22)

tālib (< Ar.) “isteyen, istekli, öğrenci” (**FK** 257/6; **NŞ** 709/28)

taṣavvur (< Ar.) “zihinde biçimlendirme, istek, arzu” (**BV** 129/7, 259/8, 472/4, 623/1; **FK** 306/2, 419/7, 591/1, 653/3, 738; **GS** 61/6, 136/3, 310/8, 392/5, 451/5; **NŞ** 113/6, 374/3, 471/3, 507/7, 657/21; **FŞ** SF55b/13, SF71b/58, SF87b/62; **HE** 22a/1900, 30b/2718, 34b/3101, 34b/3103, 37a/3323; **LM** R220b/652, R222a/800; **Sİ** R370b/1672, R404b/5206)

temannā (< Ar.) “dileme, isteme, dilek, istek ; elini başına götürerek selam verme” (**BV** 78/2, 83/9, 152/6, 482/1)

temānnā-yı muḥāl (< Ar. temānnā + < Far. -yı + < Ar. muḥāl) "olmayacak istek, mümkün olmayan arzu" (**BV** 571/5)

temennā (< Ar.) "dileme, isteme, dilek, istek" (**BV** 108/2, 216/2, 357/6, 486/7, 576/9; **FK** 27/9, 135/4, 255/4, 336/1, 338/2; **GS** 26/2, 116/7, 247/3, 361/6, 408/2, 509/2; **NŞ** 64/7, 239/9, 402/2, 553/3, 626/5, 658/55; **FŞ** SF102a/56, SF45b/11, SF49a/6, SF59b/53; **HE** 7a/508, 22a/1893, 22a/1934, 22b/1945, 23b/2050; **Sİ** R364a/1009, R370b/1654, R370b/1661, R380a/2700; **SS** R318a/1232, R324b/1877, R326a/2037, R329a/2386)

temennālıġ (< Ar. temennā + < Tr. -lıġ) "dileme, isteme" (**GS** 524/4)

temennā-yı muḥālī (< Ar. temennā + < Far. -yı+ < Ar. muḥālī) "olmayacak istek, mümkün olmayan arzu" (FK 336/2)

temennā-yı viṣāl (< Ar. temennā + < Far. -yı + < Ar. viṣāl) "kavuşma isteği, arzusu" (**NŞ** 658/55)

temennī (< Ar.) "dileme, dilek" (**HE** 11a/904; **LM** R219b/507; **Sİ** R371a/1741)

terġīb (< Ar.) "arzu ettirme, isteklendirme" (**FK** 129/7, 168/6, 373/5, 449/8, 687/11; **GS** 283/5, 297/6, 700; **NŞ** 692; **BV** 58/8; **FŞ** SF106b/81; **HE** 14a, 39b/3579; **Sİ** R357b-5, R358a/370, R365b/1182, R387b-40)

teşne (< Far.) "susamış, çok istekli" (**BV** 97/5, 363/7; **FK** 420/7, 536/8; **GS** 527/1; **NŞ** 263/5, 312/6; **HE** 21b/1855)

tevaḳḳu' (< Ar.) "bekleme, umma, arzu etme" (**BV** 281/8, 437/6; **FK** 336/8; **GS** 300/5; **NŞ** 495/8, 599/2, 647/5; **FŞ** SF104b/130, SF106a/88, SF94a/112, SF96a/27, SF63b/5; **HE** 4a/240, 20b/1752, 21a/1801, 23b/2058; **LM** R220b/625, R229b/1579; **Sİ** R361a/712, R408a/5681; **SS** R342a/3765)

tileg "dilek" (**HE** 42a/3787)

tilek "dilek" (**BV** 330/7; **FK** 435/7; **GS** 3b-F2/18, 341/5, 358/1, 414/6, 661/1, 765/1; **HE** 42a/3802)

tilemek "dileme, isteme, arzu etme, temenni etme" (**FK** 285/3, 727; **HE** 21a/1802, 42a; **LM** R225b/1166, R229b/1571; **SS** R307b/116)

tuḫm-ı şevḳ (< Far. tuḫm + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) "şiddetli arzu, istek tohumu" (**NŞ** 567/2)

tuḫm-ı ṭama' (< Far. tuḫm + < Far. -ı + < Ar. ṭama') "aşırı heves tohumu" (**NŞ** 288/2)

ṭaleb (< Ar.) "talep, istek, isteme" (**BV** 84/2, 123/6, 255/3, 407/5, 521/6, 660/87; **FK** 48/9, 257/6, 374/6, 501/7, 516/3, 689/399; **GS** 49/7, 147/6, 288/8, 358/1, 402/7; **NŞ** 225/6,

324/7424/5, 658/51, 698/5, 709/28; **FŞ** SF50a/76, SF74a/25, SF84b/61, SF86b/67, SF95b/122; **HE** 4a/237, 10b/826, 15a/1255, 19b/1665, 20b/1748; **LM** R214b/21, R217a/257, R228b/1479, R230a/1641; **Sİ** R357b/308, R369b/1570, R381b/2843, R397b/4495; **SS** R307b/117, R311b/540, R323a/1711, R327a/2135)

ṭāleb (< Ar.) "talep, istek, isteme" (**NŞ** 45/6, 46/7)

ṭaleb-kār (< Ar. ṭaleb + < Far. kār) "istekli" (**BV** 363/11, 521/6, 626/7; **GS** 735/1; **NŞ** 385/8; **HE** 19a/1607; **LM** R224b/1027, R230b/1661; **Sİ** R361a/693, R419a/6906)

ṭalep (< Ar.) "talep, istek, isteme" (**GS** 330/6; **NŞ** 45/6; **SS** R328a/2246)

ṭālib (< Ar.) "isteyen, istekli" (**BV** 40/4, 90/8, 168/5, 271/6, 309/8, 509/3, 715/2; **FK** 28/3, 547/3, 565/6; **GS** 344/5, 554/6; **NŞ** 32/5, 45/6, 114/4, 348/6, 404/3; **FŞ** SF100a/49, SF101b/159, SF91b/13, SF51b/3, SF60b/9; **HE** 7b/545; **LM** R215a/70, R232b/1882, R244b/3158; **Sİ** R368b/1475, R381b/2818, R393b/4062, R395b/4289; **SS** R315b/946, R330a/2500, R331a/2575, R338a/3317)

ṭālib-ger (< Ar. ṭālib + < Far. ger) "isteyen" (**FK** 68/6)

ṭālib-i cām-ı zülāl (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -ı + < Ar. zülāl) "saf su kadehinin talibi" (**GS** 344/5)

ṭālib-i ṣādıḳ (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Ar. ṣādıḳ) "doğruyu, hakikati isteyen, talep eden (kimse)" (**BV** 611/6)

ṭarīḳ-ı 'azm (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar.'azm) "kasıt, istek, amaç yolu" (**FŞ** SF62a/3)

ṭarīḳ-ı mültemes (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. mültemes) "arzu duyulan yol" (**FŞ** SF84b/60)

ṭasavvur (< Ar.) "zihinde biçimlendirme, istek, arzu" (**NŞ** 320/2; **Sİ** R382b/2940)

ṭūl-ı emel (< Ar. ṭūl + < Far. -ı + < Ar. emel) "hırs, tamah, tükenmez arzu" (**BV** 384/6)

ümmīd-i 'ömr (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. 'ömr) "ömrün, hayatın umudu, arzusu" (**Sİ** R387b/3433)

ümmīd-i kām (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Far. kām) "isteklerin gerçekleşmesi ümidi" (**NŞ** 362/5)

vaṣl-ı iḳbāl (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. iḳbāl) "istek, arzulara kavuşma" (**NŞ** 384/4)

ẕerre-i maḳṣūd (< Ar. ẕerre + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "çok küçük istek" (**BV** 279/6)

ẕevḳ-i ṭaleb (< Ar. ẕevḳ + < Far. -i + < Ar. ṭaleb) "isteme zevki" (**GS** 54/6)

2.8.5. İsteksizlik ile İlgili Kavramlar

bī-ḫāst (< Far.) "isteksiz" (**HE** 20b/1793, 27a/2381)

bī-hevā (< Far. bī + < Ar. hevā) “isteksiz” (**GS** 534/6)

bī-ḫʷāst (< Far.) “isteksiz, istemeden” (**FŞ** SF52b/41, SF85b/67; **LM** R223b/925, R236b/2317; **Sİ** R403a/5047; **SS** R336a/3099; **BV** 425/2)

bī-kām (< Far.) “isteksiz, arzusuz” (**BV** 359/6; **FK** 210/7, 684/25; **NŞ** 574/6)

bī-ṭāleb (< Far. bī + < Ar. ṭāleb) “isteksiz” (**FK** 565/6)

2.8.6. Hatırlama-Hatırlatma ile İlgili Kavramlar

yād (< Far.) “anma, hatırlatma” (**BV** 23/5, 191/2, 216/7, 341/4, 470/5, 737/3; **FK** 21/5, 119/2, 176/1, 329/5, 439/6, 559/7; **GS** 21/7, 58/4, 124/6, 217/1, 367/1, 419/1; **NŞ** 107/4, 118/6, 212/2, 214/7, 301/5, 407/1; **FŞ** SF48b/61, SF50a/96, SF54a/44, SF61b/32, SF74a/9, SF92b/118; **HE** 6b/470, 16b/1389, 17a/1439, 32b/2894, 33b/2992; **LM** R217a/420, R224b/1060, R226a/1214, R235b/2268; **Sİ** R358a/369, R370b/1693, R375a/2143, R384a/3102; **SS** R308b/225, R313b/723, R317b/1180, R325b/2016, R340b/3627)

yād-gār (< Far.) “hatıra, armağan” (**FŞ** SF105b/60, SF61a/57; **LM** R224a/989; **SS** R325a/1951; **GS** 326/7, 513/1, 561/7)

yād-gārī (< Far.) “bir hatıra, anı” (**FŞ** SF52b/22)

yādigār (< Far.) “bir kimseyi veya nesneyi hatırlatacak şey” ” (**NŞ** 249/4; **Sİ** R419b/6946)

ẕikr (< Ar.) “anma, zikir” (**BV** 55/5, 69/7, 212/8, 348/2, 441/5; **FK** 7/6, 100/8, 238/9, 387/5, 478/7; **GS** 3/2, 107/6, 121/9, 378/5, 460/6, 521/8; **NŞ** 68/7, 114/3, 327/10, 493/7, 608/2; **FŞ** SF47a/28, SF76b/127, SF86a/28, SF97a/36, SF97a/72; **HE** 11a/889, 17a/1440, 17b/1490, 24b/2153, 30b/2720; **LM** R216a/177, R217a/369, R226b/1255, R230b/1675; **Sİ** R354b/21, R362a/814, R363a/913, R374a/2023; **SS** R310b/423, R341b/3733, R331b/2638)

ẕikrlig (< Ar. ẕikr + < Tr. -lig) “zikirli” (**NŞ** 2/2)

2.8.7. Seçme-Seçilme ile İlgili Kavramlar

‘inān-ı iḫtiyār (< Ar. ‘inān + < Far. -ı + < Ar. iḫtiyār) “seçimi idare etme; irade dizgini” (**GS** 167/1, 664/4; **FK** 532/4)

ber-cestelıġ (< Far. ber-ceste + < Tr. -lıġ) “seçmiş olma, seçilmişlik” (**BV** 434/5)

ber-güzīderak (< Far. ber-güzīde + < Tr. -rak” seçkin, seçme” (**Sİ** R397a-49)

bī-iḫtiyārlıġ (< Far. bī + < Ar. iḫtiyār +< Tr. -lıġ) “elde olmama, seçme hakkına sahip olmama” (**GS** 175/6)

bī-iḫtiyārlıḳ (< Far. bī + < Ar. iḫtiyār +< Tr. lıḳ) “elde olmama, seçme hakkına sahip olmama” (**BV** 315/3; **NŞ** 708)

güzīn (< Far.) “seçilmiş, seçkin” (**FŞ** SF104a/75, SF104a/88, SF92b/122, SF69b/59, SF73b/111; **HE** 38a/3434; **LM** R216a/168, R234a/2015; **Sİ** R378b/2499, R379a/2554, R382a/2874, R399b/4721)

ḫavāṣṣ (< Ar.) “seçkin kimseler” (**Sİ** R384a/3073, R386b/3367, R388a/3493; **SS** R353a/4927, R342b/3804; **HE** 24a/2087; **FŞ** SF80b/50, SF88b/147; **NŞ** 136/4, 271/3; **BV** 159/1, 271/2, 314/2; **GS** 4a-F2/19, 282/3, 711/7)

intiḫāb (< Ar.) “seçme, seçilme, en güzel” (**FK** 163/4; **NŞ** 185/2)

müctebā (< Ar.) “seçilmiş, seçkin” (**NŞ** 7/7)

mümtāz (< Ar.) “seçkin, imtiyazlı” (**FK** 8/8, 66/4, 689/196; **GS** 727; **NŞ** 159/8, 617/5; **BV** 389/6, 686/1; **FŞ** SF56a/99; **Sİ** R388b/3561, R390a/3707; **SS** R309a/297)

müntaḫab (< Ar.) “seçilmiş, seçkin” (**BV** 258/6)

ser-āmed (< Far.) “seçkin, mümtaz” (**FK** 65/5, 555/4; **FŞ** SF53b-13; **LM** R248b/3559; **Sİ** R419a/6925)

sere (< Far.) “halis altın; *mec.* iyi, doğru, seçkin” (**FK** 689/157; **Sİ** R408a/5662, R408b/5744)

tefriḳ (< Ar.) “ayırt etme, seçme, ayırma” (**FK** 74/6; **NŞ** 286/8)

2.8.8. Gereklilik-İhtiyaç ile İlgili Kavramlar

bāyist (< Far.) “zaruri, lazım, gerekli” (**NŞ** 560/7)

bāyiste (< Far.) “zaruri, lazım, gerekli” (**NŞ** 182/3)

ḥācet (< Ar.) “ihtiyaç, gereklilik” (**FK** 17/7, 130/5, 268/2, 327/2, 589/5, 658/5; **GS** 6/5, 9/2, 147/5, 154/2, 215/8, 243/2, 316/2; **NŞ** 8/7, 115/7, 211/2, 305/3, 416/3, 565/3, 649/7, 657/78; **BV** 17/1, 122/4, 179/3, 240/2, 342/5, 360/3; **FŞ** SF103b/25, SF105b/62, SF62a/48, SF86b/75, SF88a/119; **HE** 4a/233, 21b/1840; **Sİ** R357b/341, R373a/1950, R380a/2658, R403b/5093; **SS** R308b/242, R323a/1706, R328a/2287, R340b/3608, R346b/4223)

ḥācet-i delīl (< Ar. ḥācet + < Far. -i + < Ar. delīl) “delil ihtiyacı” (**FK** 97/5)

ḥācet-i taḳrīr (< Ar. ḥācet + < Far. -i + < Ar. taḳrīr) “yerleşme ihtiyacı” (**GS** 243/2)

ḥācet-i teşhīr (< Ar. ḥācet + < Far. -i + < Ar. teşhīr) “şöhret ihtiyacı” (**GS** 243/7)

ḥācet-i yeldā (< Ar. ḥācet + < Far. -i + < Far. yeldā) “uzun ihtiyaç” (**FK** 238/1)

ḥācet-mend (< Ar. ḥācet + < Far. mend) “muhtaç, ihtiyaçlı” (**NŞ** 115/7, 152/7, 386/1, 416/3; **BV** 390/6; **FK** 116/4, 148/5, 399/7, 689/182; **GS** 118/5, 119/5, 556/5, 679/5, 761/1; **SS** R329a/2399, R336b/3166, R342b/3798)

kėreklik “gerekli” (**BV** 579/1; **FK** 158/6, 468/7; **GS** 83/5, 248/2; **FŞ** SF55a/51, SF71a/81, SF75b/28; **LM** R246b/3353; **Sİ** R361b/735, R369b/1554, R377a/2383, R408a/5699; **SS** R338b/3390)

lāzım (< Ar.) “lazım, gerekli” (**FK** 263/1, 327/7, 460/8, 725/2; **GS** 140/8, 409/4, 574/3; **NŞ** 316/2, 372/3, 686/4; **BV** 278/3, 552/9, 659/50; **HE** 13a/1058, 16b/1393, 28a/2469; **LM** R230a/1616; **Sİ** R368b/1468, R374a/2026, R392b/3975, R405a/5257, R412a/6097; **SS** R312a/610, R316a/1007, R320b/1450, R338a/3336)

lāzima (< Ar.) “gerekli şey, gerekçe” (**NŞ** 545/7)

lāzime (< Ar.) “gerekli şey, gerekçe” (**FK** 315/2, 522/7; **NŞ** 316/2, 339/7; **BV** 38/6, 271/6; **HE** 16b/1393)

muḳteżā (< Ar.) “lazım gelmiş, lazım olan” (**FŞ** SF99b-50; **Sİ** R388a/3526; **GS** 3b-F2/6)

muḳteżī (< Ar.) “gerektiren, icap ettiren; gereklilik, zaruret; lazım olan” (**HE** 13a/1070; **Sİ** R379b/2625, R388b/3556; **SS** R324a/1813)

vācib (< Ar.) “gerekli olan, yapılması gerekli” (**BV** 15/7, 112/2, 352/3, 700; **FK** 514/1, 666/2; **NŞ** 206/4, 441/6; **FŞ** SF101b/158, SF51b/7, SF59a/38; **HE** 2a/51, 14b/1206, 20b/1781, 29b/2632, 36b/3298, 37a/3338, 38a/3405; **Sİ** R364b/1048, R372b/1875, R372b/1876, R398a/4568; **SS** R311b/554, R325a/1923, R328a/2286)

żarūr (< Ar.) “zaruri, kaçınılmaz, zorunlu” (**BV** 105/8, 187/6; **FK** 210/6; **FŞ** SF49a/11; **HE** 20b/1778; **Sİ** R365a/1099, R371a/1727, R379b/2612, R388a/3496; **SS** R316a/980, R334b/2961, R334b/2982, R339a/3421, R340b/3630)

żarūrī (< Ar.) “zaruri, gerekli” (**FŞ** SF106a/9, SF49a/12, SF58b/111, SF68a/73, SF86a/21; **NŞ** 418/4)

żarūriyye (< Ar.) “zorunlu, mecburi” (**FK** 531/5)

2.8.9. Unutma ve İlgili Kavramlar

ferāmūş (< Far.) “unutma, unutuş” (**FŞ** SF56a/64, SF58a/56; **LM** R231a/1699; **Sİ** R388a/3494, R407b/5512; **SS** R343a/3848)

ferāmūş-ḫāne (< Far.) “unutma evi” (**HE** 3a)

naṣī (< Ar.) “unutan, unutucu” (**NŞ** 121/9)

nesye (< Ar.) “unutulan şey” (**NŞ** 12/7; **BV** 19/7)

nisyān (< Ar.) “unutma” (**FK** 8/4, 590/4; **NŞ** 71/6, 307/6, 672; **BV** 79/1, 97/8, 684/2; **SS** R311b/542)

unut “unutma, unutulma” (**FK** 47/4, 74/7, 141/3, 197/3, 446/6, 519/2; **FŞ** SF68b/134; **Sİ** R370b/1702, 2342)

unutmaġ “unutma, unutuş” (**BV** 70/4; **FK** 74/4, 469/6; **GS** 75/2)

unutmaġlıġ “unutma hâli” (**BV** 533/7)

unutmaḳ “unutma, unutuş” ((**BV** 684; **FK** 8/4; **LM** R215a-2)

unutturmaġ “unutturma” (**GS** 67/3)

Düşünce ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Düşünce ile İlgili Kavramlar” bölümünde 10 “Far. + Ar.”, 7 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Tr.”, 2 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 22 Arapça, 9 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 47 isim tamlaması yer almaktadır. “Düşünce ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Akıl, Zekâ ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Ar. + Far.”, 11 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” ve 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 21 Arapça, 22 Farsça kelime ve 32 isim tamlaması; Anlama, İdrak, Kavrayış ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Ar.”, 4 “Ar. + Tr.”, 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 18 Arapça, 4 Türkçe, 11 Farsça kelime ve 12 isim tamlaması; “Hayal ve ilgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça kelime ve 11 isim tamlaması; “Arzu, Niyet ve İstek ile İlgili Kavramlar” bölümünde 9 “Ar. + Far.”, 9 “Far. + Tr.”, 5 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Ar. + Tr.” ve 5 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 65 Arapça, 29 Farsça, 9 Türkçe kelime ve 133 isim tamlaması; “İsteksizlik ile İlgili Kavramlar” bölümde 2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça kelime; “Seçme-Seçilme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 2 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 3 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Gereklilik-İhtiyaç ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Farsça, 11 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Unutma ve İlgili Kavramlar” bölümde ise 5 Türkçe, 2 Farsça ve 3 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.9. Söz, Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar

ʿarż-ı fesāḥat (< Ar.ʿarż+ < Far. -ı +< Ar. fesāḥat) “güzel ve düzgün konuşma” (**HE** 5b/350)

aytılġuluḳ “söyleme, arz edilme, anlatılma” (**Sİ** R420a/6983)

aytılmaġ “söyleme, arz edilme, anlatılma” (**FŞ** SF67a-25; **NŞ** 580/5)

aytmaġ “söyleme” (**FŞ** SF59a-18)

aytmaġlıġ “söyleme” (**SS** R323a/1716)

aytmaḳ “söyleme, deme” (**BV** 216/5, 427/2; **NŞ** 374/2; (**FŞ** SF59a-18, SF62a/48, SF67a-25, SF71a-28, SF94b/27; **LM** R216a/171, R230b/1674; **Sİ** R360a/595, R360a-8; **SS** R311a-8, R312a/613, R334a/2881, R345a/4064)

aytmamaḳ “söylememe” (**FK** 718)

belāġat (< Ar.) “güzel söz söyleme” (**FK** 300/1; **GS** 2b-F2/11, 5a-F2/21, 8b-F2/3, 4/3; **NŞ** 295/6; **FŞ** SF105a-53, SF80b/60; **HE** 6a/435; **Sİ** R358b/440, R402b-58; **LM** R228a/1434)

bisyār-gū (< Far.) “çok fazla konuşan, geveze” (**BV** 522/4)

büleġā (< Ar.) “güzel söz söyleyenler, beliğ kimseler” (**GS** 5b-F2/24)

cānib-i bed-gūy (< Ar. cānīb + < Far. -i + < Far. bed-rūy) “kötü konuşanın tarafı” (**GS** 180/7)

cevāmi‘-ül-kilem (< Ar.) “söz mescitleri” (**LM** R215b/142)

çerb-zebān (< Far.) “tatlı sözlerle halkı kendine çeken kimse” (**FK** 673/5)

çerb-zebānlıġ (< Far. çerb-zebān + < Tr. -lıġ) “tatlı sözlü kimse” (**Sİ** R403a-60)

da‘vī̈-i i‘cāz (< Ar. da‘vī + < Far. -i + < Ar. i‘cāz) “mucizeler gösteren üslup, belagatli söz söyleme” (**BV** 498/4)

dāme (< Ar.) “daim ve baki olsun anlamında kullanılan bir iyi dilek sözü” (**HE** 40b)

def‘-i infi‘āl (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Ar. infi‘āl) “kırıcı sözlerin defi” (**GS** 399/4)

dėmeg “deme, söyleme” (**HE** 27b/2450; **SS** R322a-21)

dėmek “deme, söyleme” (**FŞ** SF101a/126, SF94b/19, SF59b/60, SF69a/28, SF87a/17; **HE** 13a/1059, 14a/1156, 26b/2337, 26b/2338, 40b/3661; **LM** R215a/80, R217a/253, R230a/1627, R235a/2159; **Sİ** R358b/416, R369b/1568, R376a/2261, R393b/4090; **SS** R306b/1, R309a/284, R318b/1282, R333a/2787, R335b/3089, R353a/4988; **BV** 9/1, 91/6, 101/5, 105/2, 458/5, 551/8; 17/3, 109/2, 306/7, 403/2, 635/5, 689/277, 744/1; **GS** 29/2, 98/7, 105/7, 240/7, 249/2, 257/3; **NŞ** 41/5, 100/1, 286/5, 419/8, 485/4,)

dėmeklik “deme, söyleme” (**LM** R217a/407; **Sİ** R367b/1379; **SS** R307b/98, R351b/4764)

dür-feşān (< Ar. dür(r) + < Far. feşān) “inci saçan, inci gibi söz söyleyen” (**LM** R220a/579; **Sİ** R359b/553, R416b/6672; **FK** 337/9, 507/1; **BV** 310/6; **GS** 370/1; **NŞ** 201/4)

dürr-i maḳāl (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. maḳāl) “sözün incisi” (**GS** 2b-F2/10)

dürr-i nükte (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. nükte) “söz incileri” (**HE** 14a/1165)

düş-nām (< Far.) “sövme, sövüp sayma, kötü söz” (**FK** 100/2; **BV** 10/5, 263/5; **GS** 494/7, 659/3; **HE** 7b/561)

efṣaḥu’l-kelām (< Ar.) “sözü daha fasih olan” (**SS** R310a/371; **LM** R217a/298)

ehl-ı ma‘ānī̇ (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī̇) “mana ehli, güzel söz söyleyenler” (**FŞ** SF100b/67)

ehl-i fesāḥat (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fesāḥat) “fesahat sahibi, güzel söz söyleme ustaları” (**HE** 5b/351)

ehl-i güftār (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. güftār) “güzel söz söyleyen” (**FK** 653/7)

elfāẓ (< Ar.) “kelimeler, sözler” (**FK** 295/5, 299/3, 300/3; **GS** 5b-F2/9, 5b-F2/24, 34/6, 501/1, 501/5; **NŞ** 33/3, 106/5, 284/1, 284/5, 649/1; **BV** 80/7, 285/2, 655/12, 672/2; **FŞ** SF85a-39, SF92b/109, SF93a/155; **HE** 7b/572; **LM** R217a/302, R226b/1253, R237a/2333; **Sİ** R416a-81, R420b/7048, R360b/641)

elfāz-ı faṣī̇ḥ (< Ar. elfāz + < Far. -ı + < Ar. faṣī̇ḥ) “güzel sözler” (**BV** 655/12)

el-ḳıṣṣa (< Ar.) “sözün kısası, hasılı, özetle” (**FK** 16/3; **FK** 405/2; **GS** 508/6; **NŞ** 64/10; **BV** 166/2); **FŞ** SF56b/30, SF56b/34; **HE** 7a/507; **LM** R220b/639, R232a/1813, R240a/2683, R242a/2868; **Sİ** R369b/1577, R380b/2748; **SS** R316b/1048, R318a/1219, R330a/2462, R349a/4539)

faṣāḥat (< Ar.) “anlatışta düzgünlük, güzel ve açık konuşma” (**HE** 7b/565, 28a/2466; **BV** 76/5)

faṣī̇h (< Ar.) “açık, belli, güzel ve düzgün konuşan” (**FŞ** SF105a/9, SF51a/72; **HE** 5b/350, 7b/550, 29b/2604; **Sİ** R367b/1388, R402b-58; **SS** R327a/2171, R351a/4744; **GS** 93/6, 105/1, 683/45; **BV** 101/4; **NŞ** 284/3, 516/6)

feṣāḥat (< Ar.) “açıklık, güzel ve açık konuşma” (**FŞ** SF105a/8, SF105a/9, SF80b/77, SF82b/1; **HE** 5b/349, 5b/351, 6a/434; **LM** R220b/657; **Sİ** R358b/440, R371a/1742; **SS** R315a/897, R335a/2999; **GS** 2b-F2/1, 8b-F2/4, 4/1, 228/5; **NŞ** 657/38)

firfirek “anlamsız yansıma söz” (**HE** 17b/1484)

fuṣaḥā (< Ar.) “güzel, düzgün, konuşanlar” (**GS** 5b-F2/24; **SS** R308a/174; **LM** R215a/79)

ġaraż-ġu (< Ar. ġaraż + < Far. ġu) “amacını söyleyen” (**GS** 289/7)

ġayr-ı ḥaşv (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. ḥaşv) “anlamsız sözler” (**HE** 34a/3065)

gevher-i beyān (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. beyān) “güzel söz mücevheri” (**GS** 2b-F2/4)

gevher-i elfaẓ (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. elfaẓ) “sözlerin mücevheri” (**BV** 285/2)

gevher-niṣār (< Far. gevher + < Ar. niṣār) “cevher saçan; güzel, düzgün söz söyleyen” (**GS** 7b-F2/14)

gevher-pāş (< Far.) “cevher saçan; güzel, düzgün söz söyleyen” (**FK** 337/9, 689/104, 689/351; **FŞ** SF45b/9, SF48a-6, SF76b/106; **SS** R313a/670, R353a/4909)

gevher-pāşlıġ (< Far. gevher-pāş + < Tr. -lıġ) “cevher saçan; güzel, düzgün söz söyleyen” (**Sİ** R398a-52)

gevher-rīz “cevher saçan; güzel, düzgün söz söyleyen” (**SS** R312b/637)

gū (< Far.) “söz, söyleyen” (**GS** 429/2; **NŞ** 1/7, 263/3; **BV** 304/7, 511/4; **LM** R228b/1478; **Sİ** R374a/2028, R393b/4069, R394b/4176; **FŞ** SF100b/101)

güft (< Far.) “söz, lakırdı” (**FK** 651/5; **GS** 495/3, 499/2, 429/2; **NŞ** 263/3, 474/7; **BV** 304/7, 511/4; **FŞ** SF100b/101, SF104a/104, SF105a/3, SF62a/59, SF68b/127; **HE** 28a/2499, 42b/3859, 42b/3867; **LM** R228a/1424, R228b/1478, R232b/1885; **Sİ** R367a/1311, R370b/1696, R374a/2025, R382b/2916)

güftār (< Far.) “söz” (**FK** 102/8, 358/7, 584/1, 653/7, 689/423; **GS** 551/5, 635/3; **NŞ** 151/7, 156/1, 229/8, 401/5, 658/43; **BV** 236/7, 280/7, 414/1, 521/3, 591/7, 595/2; **FŞ** SF100b/57, SF91b/38, SF86a/36; **LM** R220b/657; **Sİ** R367b/1383, R376b/2288, R393b/4067; **SS** R314b/850)

güher-i ma‘nī (< Far. güher + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “anlam incileri” (**HE** 8a/599)

güzāf (< Far.) “beyhude, boş lakırdı, söz” (**SS** R310b/407, R342a/3742, R345b/4160, R351a/4718, R353a/4982; **FŞ** SF106a/29, SF96a/44; **HE** 8a, 8b/654, 24b/2157, 34b/3084; **GS** 13a-F2/12, 612/4; **NŞ** 303/6; **BV** 552/8; **Sİ** R360b/632, R394b/4164)

güzāfī (< Far.) “boş sözle ilgili” (**FŞ** SF103a/134, SF85a/28)

ḥadīṣ-ı āteş-engīz (< Ar. ḥadīṣ + < Far. -ı + < Far. āteş-engīz) “fesatçının, kundakçının haberi, sözü” (**FŞ** SF96a/54)

ḥadīṣ-i la‘l-i şekker-bār (< Ar. ḥadīṣ + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far.-i+ < Far. şekker-bār) “etrafa şeker saçan sevgilinin dudağından çıkan haber, söz” (**BV** 523/4)

ḥadīṣ-i pīç-ā-pīç (< Ar. ḥadīṣ + < Far. -i + < Far. pīç-ā-pīç) “dolaşık, karma karışık haber, söz” (**SS** R353a/4996)

ḥarf-ı cān-fezā (< Ar. ḥarf + < Far. -ı + < Far. cān-fezā) “cana can katan, cana ferahlık veren söz” (**FŞ** SF101a/144)

ḥarf-i cefā (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar. cefā) “eziyet veren söz” (**FK** 412/4)

ḥarf-i nā-mülāyim (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Far. nā + < Ar. mülāyim) “uygun olmayan, uygunsuz söz” (**FK** 410/2; **NŞ** 395/2)

ḥarf-i vefā (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa sözü” (**FK** 595/8)

ḥaşv (< Ar.) “uzun ve faydasız söz” (**GS** 71/5, 102/6, 440/2; **HE** 34a/3065, 37b/3381; **Sİ** R408a/5655; **SS** R347a/4311; **NŞ** 621/4)

ḫayl-i fesāḥat (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. fesāḥat) “söz sanatkârları” (**HE** 6a/434)

hem‘ahd (< Far. hem + < Ar. ‘ahd) “söz birliği” (**FŞ** SF61a/58)

hem-destān (< Far.) “aynı sözleri söyleyenler, ağızbirliği edenler” (**SS** R310a/363, R317b/1132)

hem-zebān (< Far.) “aynı dili konuşan” (**LM** R239a/2574)

hem-zebānlıḳ (< Far. hem-zebān + < Tr. -lıḳ) “dilleri bir olma” (**LM** R224b-14)

herze (< Far.) “boş, saçma söz, faydasız, beyhude” (**FK** 112/7, 275/11; **GS** 57/6, 508/9, 711/1, 714; **NŞ** 64/11; **BV** 682/2, 683/1, 688/1, 714/1; **FŞ** SF96a/50; **HE** 8b/655, 17b/1468, 17b/1474, 19a/1610, 20a/1716, 28b/2547; **LM** R237a/2363, R240a/2770; **Sİ** R402b-58, R404b/5213, R406a/5396, R415b/6466; **SS** R347a/4311)

herze-gerd (< Far.) “avare, boş sözlerle dolaşan” (**FK** 351/7; **BV** 716/1)

herze-nāverd (< Far.) “boş söz savaşı” (**LM** R235b/2244)

herze-sarāy (< Far.) “boş laf söyleyen” (**LM** R244a/3079)

hezeyān (< Ar.) sayıklama, saçma sapan konuşma” (**FK** 204/7; **NŞ** 444/7; **SS** R347a/4300; **GS** 489/2)

hezyān (< Ar.) “abuk sabuk konuşma” (**FŞ** SF107a/100, SF107a/99/99, SF94b/23; **HE** 17b/1471, 43a/3897)

ḫulāṣa (< Ar.) “bir şeyin, bir sözün özü” (**HE** 3b)

ḫurde (< Far.) “nükte, ufak değersiz şey” (**FK** 206/5, 256/8, 331/7, 483/3, 581/6; **GS** 101/9, 101/9, 276/6, 426/8, 427/2; **NŞ** 51/1, 506/1, 528/4, 584/7; **BV** 352/7; **FŞ** SF49a-8, SF57b/12, SF57b/13, SF57b/14; **HE** 10b/819, 19a/1641, 21a/1808; **LM** R221b/752)

ḫurde-i naẓm (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Ar. naẓm) “nazmın nüktesi” (**FK** 331/7; **GS** 101/9, 605/7)

ḫurde-i pinhān (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli nükte” (**FK** 483/3)

ḫurde-nihān (< Far.) “gizli nükte” (**BV** 465/2)

hürd “uzak, ırak, uzun uzadıya, manasız söz” (**LM** R235a/2127)

ḥüsn-i kelām (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. kelām) “söz, konuşma güzelliği” (**FK** 19/7)

ḥüsn-i maḳāl (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. maḳāl) “söz güzelliği, güzel söz” (**GS** 10a-F2/2)

ıṣṭılāḥ (< Ar.) “ilim sözü, tabir; düzeltme, iyileştirme” (**FŞ** SF56b/10; **HE** 13a/1056; BV 672/2)

i‘cāz (< Ar.) “aciz bırakma, şaşırtma, mucize sayılacak kadar düzgün söyleme, sözü kısa kesme” (**HE** 5a/347, 8a/594; **Sİ** R405a/5269; **SS** R312b/624, R346a/4175; **LM** R217a/315; **NŞ** 262/4, 441/3, 361/3, 521/1, 651/1; **FK** 167/4, 572/4, 688/60; **BV** 498/4)

i‘rāb (< Ar.) “doğru, düzgün konuşma, gerçeği belirtme” (**BV** 564/5; **FK** 277/2; **GS** 144/6; **NŞ** 460/4, 566/6)

ibhām (< Ar.) “açıklamama, sözün anlaşılmayacak derecede kapalı olması” (**FK** 20/8; **LM** R217a/264)

iḫtisār (< Ar.) “kısaltma, söz ve yazıyı kısa kesme” (**HE** 13a/1062; **Sİ** R394a/4115, R417b/6763, R419a/6909, R420b/7037; **Sİ** R362b-11)

intişār-ı mā-lā-kelām (< Ar. intişār + < Far. -ı + < Ar. mā-lā-kelām) “söz götürmezin yayılması” (**GS** 4b-F2/11)

iẓhār-ı kelām (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. kelām) “söz gösterme” (**GS** 378/6)

ḳā’il (< Ar.) “söyleyen, diyen; razı olmuş, boyun eğmiş” (**NŞ** 596/7)

kāhil-serāy (< Ar. kāhil + < Far. serāy) “uyuşuk konuşan” (**GS** 683/60)

ḳālı (< Ar.) “söz, laf” (**BV** 476/2; **FK** 184/5)

ḳalmāş (< Far.) “boş söz, saçma sapan söz” (**BV** 355/6; **GS** 585/7)

ḳavl (< Ar.) “söz” (**FK** 300/3, 319/5; **GS** 318/3; **NŞ** 661, 707; **BV** 669; **HE** 4b/291, 16a/1360, 30b/2695; **Sİ** R397a-49; **SS** R345a/4098)

ḳavl-i ża‘īf (< Ar. ḳavl + < Far. -i + < Ar. ża‘īf) “zayıf söz, yetersiz söz” (**GS** 318/3)

ḳāyil (< Ar.) “söyleyen, diyen” (**FK** 299/4, 475/6, 689/193, 689/427; **GS** 5b-F2/9, 8b-F2/20, 44/9, 538/6, 587/4, 685/1; **BV** 80/7, 346/7, 379/5, 582/2, 612/6; **FŞ** SF69a/15, SF79b/64, SF85b/69, SF89a/11; **HE** 11a/889, 13b/1100; **LM** R215b/110, R230b/1657, R237b/2382, R239a/2546; **Sİ** R356a/180, R392b/3974, R392b/3997, R410a/5875; **SS** R310a/357, R330b/2552, R352b/4897, R353a/4975)

kelām (< Ar.) “söz, kelam” (**FK** 19/7, 139/3, 235/6, 331/1, 482/6, 686/31, 731; **GS** 2/7, 105/6, 118/8, 261/4, 296/1, 378/6; **NŞ** 272/2, 284/7, 362/8, 484/4, 518/8, 521/1; **BV** 22/2,

424/7, 471/7, 524/2, 609/4, 657/31; **FŞ** SF48a/55, SF49a/18, SF50a/88, SF74a/145, SF80b/84; **HE** 2b/128, 5a/348, 13a/1053, 28b/2527, 37a, 42a/3808; **LM** R215a/80, R221b/708, R224b/1029, R235b/2186, R249a/3609; **Sİ** R356b/213, R371a/1709, R375a/2159, R395b/4320; **SS** R310b/423, R315a/907, R334b/2945, R353a/4925)

kelām-ı cān-fezā (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Far. cān-fezā) "can artıran söz, cana can katan söz" (**GS** 9a-F2/16)

kelām-ı cān-fezāy (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Far. cān-fezāy) "can artıran söz, cana can katan söz" (FK 331/1)

kelām-ı dil-efrūz (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Far. dil-efrūz) "gönül aydınlatan kelam/söz" (**Sİ** R387a/3429)

kelām-ı dür-pāş (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. dürr + < Far. pāş) "inci saçan söz" (**LM** R231a/1743)

kelām-ı faṣīḥ (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. faṣīḥ) "doğru ve anlaşılır söz" (**GS** 683/45; **HE** 7b/550, 29b/2604)

kelām-ı melih (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. melih) "hoş, güzel söz" (**BV** 101/3)

kelām-ı mu'ciz (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. mu'ciz) "mucizeli söz, Kur'an-ı Kerim" (**LM** R215b/143)

kelām-ı muḫtaṣar (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. muḫtaṣar) "kısa söz, özet, sözün özü" (**BV** 467/8)

kelām-ı rabbānī (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. rabbānī) "ilahi kelam, Kur'an-ı Kerim" (**SS** R310b/423)

kelām-ı ṣāf (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. ṣāf) "saf, temiz söz" (**FŞ** SF84a/46)

kelām-ı şekker-efşān (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Far. şekker-efşān) "şeker saçan söz; hoş güzel duygular uyandıracak şekilde konuşma, tatlı dil" (**BV** 336/2)

kelāmī (< Ar. kelām + < Far. ī) "söze ait, sözle ilgili" (**Sİ** R356a/181)

kelimāt (< Ar.) "sözler, kelimeler" (**GS** 51/3; **HE** 13a)

kelime (< Ar.) "söz, lakırdı" (**BV** 383/7)

kemāl-i ḳudret (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. ḳudret) "kudret sözü, güç ve kuvvette yetkinlik" (**BV** 660/67; **NŞ** 322/4)

kem-süḫan (< Far.) "az konuşan, az söyleyen" (**FK** 689/103)

kilk-i nükte-pāş (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. nükte + < Far. pāş) "nükte saçan kalem" (**FK** 595/9)

kināyet (< Ar.) “üstü örtülü, dokunaklı söz” (**FK** 109/5; **GS** 206/3; **BV** 263/6; **FŞ** SF90a-43; **HE** 31a; **Sİ** R358a/377, R403b/5098, R403b/5105)

2.9.1. Konuşma ve Söyleme ile İlgili Kavramlar

kiŋeş “görüşme, konuşma” (**FŞ** SF76a/50; **HE** 41b/3757)

ḳuvvet-i taḳrīr (< Ar. ḳuvvet + < Far. -i + < taḳrīr) “konuşma gücü; anlatma gücü, anlatış gücü” (**NŞ** 133/3)

lāf (< Far.) “konuşma, laf, söz, kelam” (**FK** 136/7, 180/7, 406/3, 491/5, 673/9; **GS** 76/2, 304/3, 345/3, 453/9, 612/4, 640/7; **NŞ** 145/8, 226/3, 303/7, 304/6, 514/9; **BV** 275/3, 309/6, 321/7, 365/3, 464/5, 522/7; **FŞ** SF103a/134, SF106a/29, SF96a/44, SF84b/88; **HE** 8b/654, 18a/1543, 18b, 34a/3045, 34b/3074, 35a/3138; **Sİ** R359a/509, R373b/1999, R387a/3420, R394b/4164; **SS** R310b/407, R318a/1212, R320a/1438)

lāf-ı ʻışḳ (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk sözü” (**GS** 659/6; **NŞ** 226/3; **BV** 346/4)

lāf-ı maṣāf (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. maṣāff) “savaştan konuşma, savaştan söz etme” (**Sİ** R394b/4164)

lāf-ı muḥabbet (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. muḥabbet) “muhabbet sözleri” (**HE** 18a/1543)

lāf-ı rezm (< Far. lāf + < Far. -ı + < Far. rezm) “savaştan konuşma, savaştan söz etme” (**SS** R320a/1438)

lāf-ı vefā (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa sözü” (**BV** 140/3; **GS** 671/2)

lāf-ı vuṣūl (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. vuṣūl) “kavuşma sözü” (**BV** 71/6)

lafẓ (< Ar.) “söz, kelime” (**FK** 63/4, 162/7, 299/2, 300/4, 651/6; **GS** 1/7, 88/3, 229/8, 332/3, 348/11, 394/4; **NŞ** 174/4, 280/3, 292/5, 349/7, 382/5; **BV** 285/1, 460/5, 507/1, 660/44, 660/51; **FŞ** SF107a/88, SF92b/110, SF92b/141, SF79a/29, SF80b/77; **HE** 8b/627, 8b/633, 29a/2599; **LM** R220a/594, R220b/655, R243a/2956, R248a/3528; **Sİ** R357b/334, R364b/1048, R382a/2893; **SS** R309b/337, R310a/384, R332a/2694, R351b/4781)

lafẓ-be-lafẓ (< Ar. lafẓ + < Far. ber + < Ar. lafẓ) “söze söz; her söz” (**FŞ** SF53b-13)

lafẓ-ber-lafẓ (< Ar. lafẓ + < Far. ber + < Ar. lafẓ) “söze söz; her söz” (**Sİ** R356a/181)

lafẓ-ı cān-baḫş (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Far. cān-baḫş) “cana can katan” (**FK** 299/5, 689/258)

lafẓ-ı dür-bār (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Ar. dürr + < Far. bār) “inci saçan söz” (**NŞ** 382/5)

lafẓ-ı ġurbet (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet sözü” (**GS** 609/5)

lafẓ-ı merġūb (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Ar. merġūb) “rağbet edilen söz” (**GS** 744/1)

lafẓ-ı şenī‘ (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Ar. şenī‘) “kötü söz” (**NŞ** 292/5)

lafẓ-ı zīb (< Ar. lafẓ + < Far. -ı + < Far. zīb) “süslü söz” (**FK** 300/7)

letāyif (< Ar.) “güldürecek güzel sözler, şakalar, espriler” (**HE** 6b/444; **Sİ** R361a/685; **FŞ** SF95a/62; **HE** 40b; **GS** 5b-F2/10, 7b-F2/13, 683/64)

luṭf-ı maḳāl (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. maḳāl) “güzel konuşma” (**HE** 15b/1309)

maḳāl (< Ar.) “söz” (**FK** 578/6; **GS** 2b-F2/10, 10a-F2/2, 683/72, 817/1; **BV** 31/7, 426/4; **FŞ** SF100b/87, SF89b/87, SF54a/48, SF74b/54; **HE** 11b/914, 13b/1104, 15b/1309, 27a/2377; **LM** R223a/904, R224b/1050, R234a/2019; **Sİ** R373a/1947, R386b/3334, R393b/4095, R411a/5983; **SS** R306b/1, R308a/173, R317b/1131, R324a/1825; **NŞ** 378/1)

maḳālāt (< Ar.) “sözler” (**FŞ** SF100a/37, SF102b/108, SF99b/207, SF63a/107, SF74b/55; **HE** 29a/2592, 37b/3382; **LM** R239a/2536, R240a/2723; **Sİ** R361a/690, R361a/699, R393b/4086; **SS** R316b/1051, R333a/2784; **GS** 512/5, 791/1)

maḳālāt-ı nā-sāz (< Ar. maḳālāt + < Far. -ı + < Far. nā-sāz) “uygunsuz sözler” (**Sİ** R393b/4086)

maḳālet (< Ar.) “sözler” (**FK** 8/8, 139/3, 300/3; **GS** 503/3; **BV** 135/7, 426/4; **HE** 13a, 15b, 22b, 28b, 35b; **SS** R309b/347)

mālā-kelām (< Ar.) “söz götürmez, diyecek yok” (**GS** 4b-F2/11; **Sİ** R419a-88)

manṭıḳ (< Ar.) “söz, hakikat” (**FK** 387/7; **GS** 378/7; **HE** 13a/1056)

manṭıḳī (< Ar. manṭıḳ + < Far. ī) “söz, hakikat ile ilgili” (**HE** 13a/1049)

māye-i i‘cāz (< Far. māye + < Far. -i + < Ar. i‘cāz) “güzel konuşma mayası” (**HE** 5a/347)

māye-yi i‘cāz (< Far. māye + < Far. -yi + < Ar. i‘cāz) “güzel konuşma mayası” (**SS** R346a/4175)

mażmūn (< Ar.) “mana, nükteli söz” (**FK** 9/3, 193/4, 199/3, 633/5; **GS** 168/5, 209/6, 291/9, 348/7, 421/4, 491/5; **NŞ** 457/7, 683; **BV** 663; **FŞ** SF64b/81, SF93a/155, SF95b-47, SF94a/113; **HE** 5a, 38b, 41a/3710; **LM** R217a/262, R235b/2201, R249a/3589, R249a/3590; **Sİ** P465a/6546, R379a/2565, R379b/2633)

mażmūnī (< Ar. mażmūn + < Far. ī) “mana, nükteli sözle ilgili” (**GS** 148/6)

mecāl-i taḳrīr (< Ar. mecāl + < Far. -i + < Ar. taḳrīr) “söz söyleme gücü olma” (**GS** 632/3)

menṣūr (< Ar.) “saçılmış, dağılmış; manzum olmayan, vezinsiz, kafiyesiz söz” (**SS** R309b/335)

mezkūr (< Ar.) “zikredilmiş, söz konusu olmuş, anılmış” (**FK** 257/5, 357/6, 544/9, 689/227; **GS** 21/7, 217/2, 332/3, 499/2, 553/6; **NŞ** 327/10, 493/7, 656/17; **BV** 273/7, 279/7, 477/4, 513/9, 603/7; **FŞ** SF54b/18, SF58a/63, SF77a/10, SF82b/96; **HE** 7a/496; **LM** R221b/724, R226a/1227, R226b/1255; **Sİ** R359b/516, R364a/1027, R382a/2892; **SS** R309b/351, R314a/807, R321a/1526, R329B/2437, R335b/3061)

muḫāṭab (< Ar.) “kendisine söz söylenen” (**FŞ** SF106b/69; **LM** R240a/2706; **Sİ** R397b/4478; **GS** 223/6)

muḫāṭıb (< Ar.) “hitabeden, birine söz söyleyen” (**Sİ** R400b-54)

muṣāḥabet-intisāblıġ (< Ar. muṣāḥabet-intisāb + < Tr. -lıġ) “konuşmaya dâhil olma” (**GS** 4b-F2/8)

mübdi‘ (< Ar.) “ibda eden, yeni şeyler, bulan, söyleyen” (**Sİ** R404b-61)

mücmel (< Ar.) “toplanmış, bir araya gelmiş; kısa ve az sözle anlatılmış, öz, özet” (**FŞ** SF52a/11, SF73b/122; **HE** 15a/1229, 37b/3392; **Sİ** R360a/594, R364a/1000, R411b/6052, R417b/6775; **SS** R309a/285, R314a/810, R314b/837; **NŞ** 364/3)

mücmelāt (< Ar.) “özler, özetler” (**Sİ** R368b-23)

mücmelī (< Ar. mücmel + < Far. ī) “özetle ilgili” (**GS** 388/5)

mülāḳat (< Ar.) “görüşme, konuşma; buluşma” (**BV** 176/9)

münaḳḳaḥ (< Ar.) “ayrıntıya gitmeyen, açık ve net söz” (**HE** 5b/349)

mütekellim (< Ar.) “söyleyen, konuşan” (**GS** 3a-F2/6, 9a-F2/15)

nādire-i nükte-senc (< Ar. nādire + < Far. -i + < Ar. nükte + < Far. senc) “nükteyi yerli yerinde kullanma” (**HE** 11a/876)

naṣīḥat-āmīz (< Ar. naṣīḥat + < Far. āmīz) “öğüt alınacak söz” (**FŞ** SF105a-53; **LM** R226b/1301)

nāṭıḳ (< Ar.) “konuşan, söyleyen” (**GS** 3/8, 536/3; **NŞ** 126/1; **BV** 524/2; **HE** 13a/1051, 14b/1216; **SS** R327a/2168)

nāṭıḳa (< Ar.) “düşünüp söz söyleme sanatı” (**FK** 348/2; **HE** 29a/2584, 40b/3658; **Sİ** R422a/7201; **SS** R323a/1752, R331b/2638; **NŞ** 558/3)

nāṭıḳī (< Ar. nāṭıḳ + < Far. ī) “konuşan, söyleyenle ilgili” (**HE** 13a/1049)

neş’e-yi feṣāḥat (< Ar. neş’e + < Far. -yi + < Ar. feṣāḥat) “güzel ve açık konuşmanın verdiği mutluluk” (**LM** R220b/657)

nevā-gāh (< Far.) “söz yeri” (**Sİ** R356b/234)

nūş-ı cān (< Far. nūş + < Far. -ı + < Far. cān) “afiyet olsun manasında söylenen söz” (**BV** 13/2, 178/1, 557/3; **GS** 370/3; **NŞ** 178/1, 263/7)

nuṭḳ (< Ar.) “söz, lakırdı, konuşma” (**FK** 8/8, 107/5, 291/2, 326/6, 412/7, 550/5; **GS** 84/2, 94/1, 118/7, 150/6, 287/5, 310/8; **NŞ** 48/1, 131/5, 228/3, 284/1, 370/2, 389/2; **BV** 161/5/5, 276/3, 410/7, 582/2, 660/44; **FŞ** SF46b/53, SF62a/51; **HE** 5a/347, 5b/351, 25a/2221, 30b/2720, 39b/3587; **LM** R215b/142, R225b/1144, R231b/1771, R239a/2578; **Sİ** R361b/771, R391a/3809, R399a/4630, R402b/5031; **SS** R309b/320, R309b/322, R351a/4743)

nuṭḳ-ı cān-fezay (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. cān-fezay) “cana can katan, cana ferahlık veren söz” (**BV** 524/3)

nuṭḳ-ı dil-ārām (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. dil-ārām) “gönlü rahatlatan konuşma” (**BV** 6/2)

nuṭḳ-ı dil-güşāy (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. dil-güşāy) “gönül açıcı söz” (**FŞ** SF62a/51)

nuṭḳ-ı dil-keş (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül çeken konuşma” (**NŞ** 284/1)

nuṭḳ-ı nükte-perdāz (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Ar. nükte + < Far. perdāz) “nükteli söz söyleyenin sözü, kelamı” (**NŞ** 651/1)

nuṭḳ-ı perākende (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. perākende) “parça parça söz” (**NŞ** 142/6)

nuṭḳ-ı revān-baḫş (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. revān-baḫş) “can veren söz” (**GS** 699/1)

nuṭḳ-ı rūḥ-āsā (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Ar. rūḥ + < Far. āsā) “ruh içeren konuşma, ruhu coşturan konuşma” (**FK** 291/2)

nuṭḳ-ı şūr-engīz (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Far. şūr-engīz) “karışıklık koparan, gürültü koparan söz” (**FK** 223/2)

nüket (< Ar.) “nükteler” (**HE** 28a/2504, 28b/2514; **Sİ** R355a/66, R367a/1309; **NŞ** 698/2)

nükte (< Ar.) “nükte, herkesin anlayamadığı ince mana” (**FK** 21/2, 105/5, 235/6, 322/1, 401/1; **GS** 26/6, 59/8, 128/2, 203/5, 338/5, 396/5; **NŞ** 33/5, 106/7, 207/5, 353/3, 411/6; **BV** 39/2, 101/1, 260/7, 304/7, 406/8, 505/4; **FŞ** SF48b/51, SF62b/51, SF73b/121, SF80b/71, SF84b/64; **HE** 8b/656, 14a/1162, 21a/1830, 22a/1928, 29a/2592, 34a/3045; **LM** R215a/79, R221a/658, R224a/1011, R233b/1975; **Sİ** R359a/488, R378a/2464, R392b/3962, R393b/4077; **SS** R308a/173, R316b/1075, R327a/2171 , R341a/3637)

nükteî (< Ar. nükte + < Far. î) “nükte, herkesin anlayamadığı ince mana ile ilgili” (**FK** 484/4, 686/13; **FŞ** SF82a/44)

nükte-āmūz (< Ar. nükte + < Far. āmūz) “nükte öğreten” (BV 719/1)

nükte-āver (< Ar. nükte + < Far. āver) “söz getiren” (**FŞ** SF74a/143; **Sİ** R412a/6088)

nükte-cū (< Ar. nükte + < Far. cū) “ince anlamı araştıran” (**FŞ** SF62b/56)

nükte-dān (< Ar. nükte + < Far. dān) “nükteli, nükte yapan” (**FK** 364/7; **GS** 8b-F2/3; **FŞ** SF105a/19, SF63a/68, SF82b/8; **LM** R221b/731; **Sİ** R370b/1655, R385b/3257, R388b/3549, P455a/5570; **SS** R321b/1594, R334a/2899)

nükte-dānī (< Ar. nükte + < Far. dānī) “nükteli, nükte yapan ile ilgili” (**FŞ** SF53b/32)

nükte-dānlıġ (< Ar. nükte + < Far. dān + < Tr. -lıġ) “nükte bilirlik” (**Sİ** R358b/440; **SS** R312b/638; **BV** 349/5)

nükte-dān-sūz (< Ar. nükte + < Far. dān-sūz) “nükteci yakan” (**LM** R239b/2603)

nükte-feşān (< Ar. nükte + < Far. feşān) “nükte saçan” (**FK** 689/316)

nükte-gū (< Ar. nükte + < Far. gū) “nükteli söz söyleyen” (**Sİ** R370b/1668, R391a/3835; **SS** R334a/2932, R341b/3707; R348a/4431)

nükte-gūy (< Ar. nükte + < Far. gūy) “nükteli söz söyleyen” (**FŞ** SF60b/1; **Sİ** R371a/1730, R371a/1739; **SS** R310a/396, R326b/2085, R351a/4738, R351a/4744)

nükte-ı pāk (< Ar. nükte + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz mana” (**FŞ** SF56a/101)

nüktevī (< Ar. nükte + < Far. ī) “nükte ile ilgili” (**NŞ** 629/4; **BV** 657/13; **Sİ** R371b/1764, R377b/2441, R405a/5288, R407a/5467, R416b/6671)

nükte-i ‘ışḳ (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk manası/sözü” (**FK** 112/5, 507/4)

nükte-i cān-fezā (< Ar. nükte + < Far. -i + < Far. cān-fezā) “cana can katan, cana ferahlık veren mana” (**Sİ** R359b/560)

nükte-i cān-perver (< Ar. nükte + < Far. -i + < Far. cān-perver) “ruh besleyen, gönül açan, cana can katan söz/mana” (**FK** 538/1, 550/5)

nükte-i ḫayrü’l-umūr (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. ḫayrü’l-umūr) “hayırlısı orta hâlli olandır” (**HE** 39a/3496)

nükte-i mevhūm (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. mevhūm) “vehim nükteleri” (**FK** 401/3; **HE** 12a/963)

nükte-i meẕmūm (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. meẕmūm) “gizli mana” (**GS** 229/8)

nükte-i mübhem (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. mübhem) “anlaşılmaz söz/mana” (**FK** 565/6)

nükte-i nihānī (< Ar. nükte + < Far. -i + < Far. nihānī) “gizli söz/mana” (**LM** R245b/3241)

nükte-i rūḥ-efzā (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. rūḥ + < Far. efzā) “cana can katan, cana ferahlık veren söz/mana” (**FK** 688/12)

nükte-i ṣabr (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır sözü/manası” (**Sİ** R416a/6617)

nükte-i sūd-mend (< Ar. nükte + < Far. -i + < Far. sūd-mend) “yararlı, faydalı söz/mana” (**Sİ** R419a/6920)

nükte-i taḥḳīḳ (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. taḥḳīḳ) “sözdeki hakikat” (**BV** 708/2)

nükte-i tārīḫ (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. tārīḫ) “yazılma tarihinin anlamı” (**HE** 44a/3982)

nükte-i tevḥīd (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. tevḥīd) “Allah’ın birliğinin nüktesi” (**GS** 59/8)

nüktelik (< Ar. nükte + < Tr. -lik) “nükteli, herkesin anlayamadığı ince mana” (**Sİ** R366a/1193)

nükte-pāş (< Ar. nükte + < Far. pāş) “nükte saçan” (**FK** 595/9)

nükte-perdāz (< Ar. nükte + < Far. perdāz) “nükteli söz söyleyen” (**Sİ** R392b/3971, R405b/5318, R418b/6880; **FŞ** SF63b/114, SF80a/28, SF85a/9, SF94b/27; **LM** R220a/590, R225a/1077; **SS** R311b/543; **NŞ** 651/1)

nükte-perdāzlıġ (< Ar. nükte + < Far. perdāz + < Tr. -lıġ) “nükteli söz söyleme” (**Sİ** R418b/6838)

nükte-perverd (< Ar. nükte + < Far. perverd) “nükteli söz söyleyen (kimse)” (**FŞ** SF80b/78)

nükte-rānlıġ (< Far. nükte-rān + < Tr. -lıġ) “nükte söyleme” (**Sİ** R358b/440)

nükte-rīz (< Ar. nükte + < Far. rīz) “nükte saçan” (**Sİ** R366a/1226, R395a/4242, R416a/6588)

nükte-sāz (< Ar. nükte + < Far. sāz) “nükteli sözler söyleyen” (**SS** R316b/1036)

nükte-senc (< Ar. nükte + < Far. senc) “nükte tartıcı, nükte değerlendiren” (**HE** 11a/876; **Sİ** R369a/1493, R378a/2464, R393a/3998, R418b/6875; **BV** 647/2)

nükte-serā (< Ar. nükte + < Far. serā) “ince söz söyleyen” (**GS** 781/1; **SS** R320b/1457, R333b/2840, R340b/3591, R344b/4042)

nükte-ver (< Ar. nükte + < Far. ver) “nükte bilen, nükteyi anlamakta mahir olan” (**Sİ** R354b/20, P455a/5581, R418a/6817)

nükte-yi nihān (< Ar. nükte + < Far. -yi + < Far. nihān) “gizli söz/mana” (**SS** R315b/926)

nükte-yi tevḥīd (< Ar. nükte + < Far. -yi+ < Ar. tevḥīd) “tevhid sözü; birliğin, bir olmanın sözü” (**SS** R309a/289)

pür-gū (< Far.) “çok konuşan, geveze” (**NŞ** 12/7; **BV** 270/7)

rāst-gū (< Far.) “doğru söyleyen” (**Sİ** R401a/4857; **SS** R342b/3804)

rāst-gūy (< Far.) “doğru söyleyen” (**HE** 41b/3748; **SS** R314b/839)

raṭbü’l-lisān (< Ar.) “yumuşak sözlü” (**GS** 4a-F2/17, 470/4, 607/5)

rumūz (< Ar.) “işaretler, remizler; manası gizli olan sözler” (**FK** 316/1; **GS** 122/3, 194/5, 491/5, 536/3; **Sİ** R414b/6329)

rücū‘ (< Ar.) “dönme, geri dönme; sözünden dönme” (**FK** 301/7; **BV** 291/1/1, 291/7/7; **GS** 9a-F2/7; **HE** 14b/1218, 42a/3790; **LM** R240a/2643; **Sİ** R365b/1168, R368a/1413, R417b-85, R416b/6643, R421b/7188 ; **SS** R316a/1006, R321a/1513, R331a/2609, R344a/3999)

ṣāḥib-maḳālet (< Ar.) “sözlerin sahibi” (**Sİ** R386a/3305)

seng-endāz (< Far.) “taş atan, dokunaklı söz söyleyen, dokunduran” **(FŞ** SF48a/13, SF48a/14)

seng-i melāmet (< Far. seng + < Far. -i + < Ar. melāmet) “birini kınarken sözle atılan taş” (**GS** 72/9)

ser-suḫan (< Far.) “söz başı” (**FK** 690; **GS** 684)

ṣıdḳ-ı maḳāl (< Ar. ṣıdḳ + < Far. -ı + < Ar. maḳāl) “sözün doğruluğu” (**HE** 13b/1104)

siyāḳ (< Ar.) “sözün gelişi, ifade şekli” (**NŞ** 346/1)

ṣoḥbet (< Ar.) “sohbet, görüşüp konuşma” (**BV** 50/5, 80/8, 194/6, 238/1, 452/6; **FK** 7/6, 294/10, 323/5, 411/1, 446/6; **GS** 89/6, 102/3, 215/7, 311/7, 408/2, 533/6; **NŞ** 50/3, 154/6, 577/9, 658/35; **FŞ** SF101b/155, SF105b/53, SF52a/31, SF85a/29; **HE** 12b/1025, 21a/1810, 28a/2477, 38a/3427; **LM** R224a/1006, R234a-25, R235a/2126; **Sİ** R388a/3496, R399b/4736, R402b/5023, R409a-69, R420b/7081)

2.9.2. Söz ve İlgili Kavramlar

söz “söz” (**BV** 14/5, 78/4, 215/7, 388/3, 402/3; **FK** 20/7, 117/3, 298/6, 357/6, 464/8; **GS** 19/7, 102/6, 214/7, 300/7, 409/5, 502/5; **NŞ** 13/7, 102/3, 223/9, 303/6, 412/7, 500/3; **FŞ** SF104a/96, SF95b/104, SF52b/41, SF62b/42, SF72b/41; **HE** 3a/169, 5b/352, 9a/707, 12b/1014, 17b/1509, 23a/2025; **LM** R215a/76, R220a/574, R224b/1048, R234a/2024; **Sİ** R355b/111, R364a/1022, R374a/2028, R383b/3021; **SS** R308b/204, R316a/1011, R325b/2005, R335a/3006)

sözci “sözcü, söz ehli” (**BV** 665/2)

sözlüg “sözlü” (FK 340/2)

sözlük “sözlü” (**BV** 329/1)

suḫan-dān (< Far.) “söz bilen, güzel söz söyleyen” (**FŞ** SF85a/20; **Sİ** R395a/4226; **GS** 832/1)

suḫan-ver (< Far.) “düzgün konuşan” (**FŞ** SF83a/55, SF85a/1; **Sİ** R395a/4247, R421b/7174; **GS** 5a-F2/21)

ṣuḥbet (< Ar.) “sohbet, görüşüp konuşma” (**SS** R324a/1861, R330a/2462, R333b/2861, R335b/3095, R351a/4739)

sühān (< Far.) “söz, kelam” (**Sİ** R418b-86)

süḫan-dān (< Far.) “güzel söz, söyleyen, söz bilen” (**FK** 401/7; **NŞ** 85/9; **Sİ** R396a/4374)

süḫan-senc (< Far.) “hesaplı, ölçülü konuşan” (**Sİ** R389b/3664)

süḫan-ver (< Far.) “düzgün konuşan” (**FK** 689/103; **LM** R231b/1784; **Sİ** R371b/1768, R417a-84, R393b/4076, R396b/4387, R396b/4389)

süḫan-verlıġ (< Far. süḫan-ver + < Tr. -lıġ) “düzgün konuşma” (**Sİ** R358a/397, R390b/3755)

süḫan-verlik (< Far. süḫan-ver + < Tr. -lik) “düzgün konuşma” (**Sİ** R359b/527)

sürmek “sözle ilgili” (**SS** R309a-5)

süst-peymān (< Far.) “sözü sağlam olmayan” (**BV** 209/4; **FK** 245/7)

şeker-güftār (< Far.) “tatlı sözlü” (**FK** 229/2; **NŞ** 370/9; **FŞ** SF80b/53)

şeker-güftārlıġ (< Far. şeker-güftār + < Tr. -lıġ) “tatlı sözlülük” (**GS** 249/8)

şeker-ḫā (< Far.) “tatlı söyleyen, tatlı sözlü” (**FK** 112/4)

şeker-leb (< Far.) “tatlı dudaklı, tatlı sözlü” (**FK** 49/5; **GS** 119/7; **LM** R222b/818)

şekker-şiken (< Far.) “tatlı söz söyleyen, güzel konuşan” (**Sİ** R389b/3655)

şikeste-maḳāl (< Far. şikeste + < Ar. maḳāl) “kırılmış, söz” (**GS** 9a-F2/12/13; **LM** R215a-2)

şīrīn-gū (< Far.) “tatlı sözler söyleyen” (**SS** R351a/4741)

şīrīn-güftār (< Far.) “tatlı sözlü” (**FK** 688/56)

şīrīn-kelām (< Far. şīrīn + < Ar. kelām) “tatlı sözlü” (**FK** 598/1; **GS** 5a-F2/21, 93/1; **SS** R313a/716)

şīrīn-leb (< Far.) “tatlı dudaklı, tatlı sözlü” (**BV** 110/1, 547/4; **FK** 68/2, 171/6, 416/1; **GS** 658/3;

şīrīn-maḳāl (< Far. şīrīn + < Ar. maḳāl) “tatlı sözlü” (**FŞ** SF48a/25)

şīrīn-zebān (< Far.) “tatlı dilli, güzel sözlü” (**Sİ** R390a/3686, R403b/5110)

ta‘rīż (< Ar.) “dokundurma, dokunaklı söz söyleme, taşlama” (**FK** 292/7)

te’vīl (< Ar.) “söze ayrı mana verme, sözü çevirme” (**BV** 719/1; **HE** 1b/10, 13a/1067, 27b/2426; **Sİ** R360a/594; **SS** R351a/4709; **FŞ** SF52a/11, SF75a/101)

tekellūmī (< Ar. tekellūm + < Far. ī) “söyleme, konuşma ile ilgili” (**LM** R238a/2476)

tekellüm (< Ar.) “söyleme, konuşma” (**BV** 91/5, 217/1, 327/5, 601/4, 655/13; **FK** 57/5, 109/5, 235/6, 354/3, 478/5, 595/6; **GS** 41/1, 93/5, 105/1, 222/4, 296/3, 444/2; **NŞ** 73/1, 370/5, 421/3, 438/1, 635/3, 709/33; **FŞ** SF100b/102, SF48b/36, SF72b/40, SF82b/5, SF88a/99; **HE** 5a/348, 7b/560, 10b/841, 37a/3331, 37a/3337, 37b/3381; **LM** R217a/423, R229a/1491, R231b/1772, R233b/2005; **Sİ** R367a/1308, R376a/2282R390b/3775, R393b/4077; **SS** R324b/1871, R330b/2544, R331a/2567)

tekellüm-i mu‘ciz-niẓām (< Ar. tekellüm + < Far. -i + < Ar. mu‘ciz-niẓām) “mucizevi söz” (**GS** 93/6)

tekellüm-i pāk (< Ar. tekellüm + < Far. -i + < Far. pāk) “saf, temiz konuşma, söyleme” (**FK** 680/6)

tekellüm-nümāy (< Ar. tekellüm + < Far. nümāy) “çok konuşan” (**HE** 8a/625)

telḫ-güftār (< Far.) “acı sözlü” (**GS** 34/6; **SS** R336b/3161)

terk-i lāf (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. lāf) “konuşmadan, sözden, kelamdan vazgeçme” (**NŞ** 304/6)

tilsiz “dilsiz, sözsüz, konuşmadan” (**GS** 706/2; **LM** R239a/2574)

tėmek “deme” (**SS** R319b-17)

ṭāmāt (< Far.) “uygunsuz, saçma sapan söz” (**FK** 406/6)

ṭarīḳ-i feṣāḥat (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. feṣāḥat) “açık ve güzel konuşmanın yolu” (**Sİ** R371a/1742)

üstād-ı suḫan-ver (< Far. üstād + < Far. -ı + < Far. suḫan-ver) “güzel söz söyleyen, düzgün konuşan üstat” (**FŞ** SF85a/1)

vaḳt-ı tekellüm (< Ar. vaḳt + < Far. -ı + < Ar. tekellüm) “konuşma (sohbet) zamanı” (**NŞ** 438/1)

ve’s-selām (< Ar.) “işte o kadar, son söz budur” (**HE** 13b/1113, 28b/2508; **Sİ** R355b/103, R379b/2623, R383a/2993, R416a/6506)

yāve (< Far.) “saçma, manasız, saçma sapan söz” (**BV** 13/8; **GS** 386/6, 453/7, 457/9, 703/1; **FŞ** SF46b/43, SF85a/5, SF95b/104; **HE** 17b/1484, 34b/3088, 36a/3245; **LM** R230b/1688; **SS** R342a/3752, R342b/3810, R348a/4391)

yek-zebān (< Far.) “bir dillilik, ağız birliği etme, aynı dille konuşma” (**NŞ** 464/6)

zākir (< Ar.) “zikreden, anan, söyleyen” (**GS** 3/2, 538/6; **NŞ** 327/10, 389/2, 493/7; **HE** 10b/836, 11b/908, 11b/922; **SS** R317a/1117)

zebān-āver (< Far.) “dile getiren, çok söyleyen” (**Sİ** R366a/1192)

zebān-āverī (< Far.) “dile getirme” (**Sİ** R370b/1694)

2.9.3. Anlam ve Mana ile İlgili Kavramlar

bezm-i ma‘nī (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana meclisi” (**FK** 688/105)

bī-ma‘nī (< Far. bī + < Ar. ma‘nī) “manasız, anlamsız” (**FŞ** SF83b/91)

derk-i ma‘nī (< Ar. derk + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “manaları anlama, kavrama” (**Sİ** R359b/540)

dürr-ı ma‘ānī (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana incisi” (**FŞ** SF53b/22, SF82b/84)

dürr-ı ma‘nī-ı ḫāṣ (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī + < Far. -ı + < Ar. ḫāṣ) “seçkin, özel mana incisi” (FŞ SF71a/1)

dürr-i ma‘ānī (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ma‘ānī) “mana incileri” (**HE** 6b/444)

dürr-i ma‘nā (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ma‘nā) “mana incisi” (**SS** R309b/307)

dürr-i ma‘nī (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana incisi” (**NŞ** 382/7, 592/7; **BV** 236/7; **HE** 8a/601; **LM** R217a/357)

ebvāb-ı ma‘ānī (< Ar. ebvāb + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana kapıları, bölümleri” (**FŞ** SF50a/90)

fāyıż-ı ma‘ānī (< Ar. fāyıż + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “feyiz veren manalar” (**LM** R214b/3)

ġarāyib-i me‘ānī (< Ar. ġarāyib + < Far. -i + < Ar. me‘ānī) “manaların gariplikleri” (**GS** 5b-F2/2)

ḫurde-i ma‘nā (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Ar. ma‘nā) “mana kırıntısı” (**GS** 427/2; **NŞ** 506/1)

ḫurde-i ma‘nī (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana kırıntısı” (**NŞ** 528/4; **FK** 653/1)

kān-ı ma‘nī (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “mana kaynağı” (**FŞ** SF59b/55)

kān-ı me‘ānī (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. me‘ānī) “mana kaynağı” (**Sİ** R358b/459)

kārvān-ı ma‘nī (< Far. kārvān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “mana kervanı” (**LM** R217a/359)

kūh-ı ma‘ānī (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana dağı” (**FŞ** SF48b/42)

ma‘ānī (< Ar.) “anlamlar” (**FK** 300/5, 689/200, 689/423; **NŞ** 189/7)

ma‘nā (< Ar.) “mana, anlam” (**FŞ** SF100b/67, SF48a/11, SF49a/29, SF53b/22, SF82b/84, SF84a/1; **HE** 6b/444, 6b/472, 8a/596, 27b/2441, 28b/2524; **LM** R214b/3, R217a/376, R217a-6, R229b/1572; **Sİ** R355b/111; **SS** R308a/174, R309b/305, R314b/849, R318a/1232, R328a/2270; **GS** 11a-F2/9; **GS** 427/2, 475/9, 548/3, 592/5; **NŞ** 83/2, 479/6, 494/7, 506/1, 519/7, 666/1, 709/18)

ma‘nī (< Ar.) “mana, anlam” (**FŞ** SF49a/18, SF50b/34, SF62a/1, SF71a/1, SF87a/1; **HE** 7a/486, 12b/1022, 24b/2156, 27b/2443, 29a/2599; **LM** R215a/78, R221b/717, R230b/1683, R241b/2794, R247b/3466; **Sİ** R356a/175, R370a/1624, R380a/2695, R382a/2869; **SS** R309a/301, R312a/605, R351b/4786; **GS** 5b-F2/12, 12a-F2/21, 19/3, 70/5, 118/1, 232/5, 535/4; **NŞ** 254/7, 280/3, 353/6, 382/7, 528/4, 592/7; **FK** 20/3, 116/6, 298/6, 300/6, 512/8, 653/1; **BV** 71/6, 84/3, 236/7/7, 332/1, 440/6, 663/2, 665/1)

ma‘nī- i ercemend (< Ar. ma‘nī + < Far. -i + < Far. ercemend) “değerli, itibarlı manalar” (**Sİ** R405a/5263)

ma‘nī-i ḫāṣ (< Ar. ma‘nī + < Far. -i + < Ar. ḫāṣ) “seçkin, özel mana” (**HE** 8b/628)

me‘āl (< Ar.) “netice, anlam, meydana gelen şey” (**FK** 380/6; **BV** 537/6; **HE** 37a; **SS** R307b/122, R323a/1708; **NŞ** 544/7)

me‘ānī (< Ar.) “manalar, anlamlar” (**Sİ** R358a/401, R359b/525, R359b/531, R361a/675, R421b/7152; **SS** R309a-5; **GS** 5b-F2/2, 5b-F2/5, 8b-F2/7, 426/8)

meş‘al-i ma‘nī (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “anlam meşalesi” (**HE** 8a/600)

müfīd (< Ar.) “anlamlı, faydalı” (**FŞ** SF105b/67, SF105b/68, SF105b/72, SF67a/81; **HE** 7a/513; **Sİ** R365b/1181, R401b/4888, R417b/6769; **SS** R339b/3481; **GS** 11a-F2/20, 599/6)

müfīdī (< Ar. müfīd + < Far. ī) “anlamlı, faydalı olma ile ilgili” (**FŞ** SF49b/43)

naḳd-i ma‘nī (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana sermayesi, parası” (**FK** 689/249)

nāḳıl-ı ma‘ānī (< Ar. nāḳıl + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana nakledicisi” (**LM** R229b/1572)

nā-mefhūm (< Far. nā + < Ar. mefhūm) “kavramsız, manasız, anlaşılmaz” (**GS** 395/1)

Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar + Far.”, 3 “Far. + Tr.” ve 1 “Far. + Ar.” biçimde olan kelimeler ile birlikte 11 Türkçe, 32 Arapça, 24 Farsça kelime ve 43 isim tamlaması; “Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Konuşma ve Söyleme

ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far. + Ar.", 22 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr." ve 3 "Ar. + Far. + Tr." biçimde olan kelimeler birlikte 6 Farsça, 1 Türkçe, 30 Arapça kelime ve 59 isim tamlaması; "Söz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 2 "Far. + Ar." ve 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Türkçe, 21 Farsça, 7 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; "Anlam ve Mana ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Far. + Ar." biçimde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça kelime ve 21 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.10. Felsefe ile İlgili Kavramlar

bed-gümān (< Far.) "kötü şüphede bulunan" (**FK** 357/7; **NŞ** 320/5, 542/4, 552/7; **Sİ** R357b/333)

bed-gümānlıġ (< Far. bed-gümān + < Tr. – lıġ) "şüphecilik" (**BV** 198/9)

bed-gümānraḳ (< Far. bed-gümān + < Tr. – raḳ) "daha çok şüpheci olma" (**GS** 605/3)

cemī'-i tereddüd (< Ar. cemī' + < Far. -i + < Ar. tereddüd) "tüm kararsızlıklar, şüpheler" (**Sİ** R404b/5220)

endīşe-i ḫām (< Far. endīşe + < Far. -i + < Far. ḫām) "boş yere endişelenme, kuruntu" (**GS** 830/1)

evhām (< Ar.) "kuruntular" (**FK** 5/5)

gümān (< Far.) "zan, sanma, şüphe, kuşku" (**FK** 140/7, 265/6, 352/1, 494/5, 567/6, 621/2; **GS** 1/8, 74/7, 139/1, 183/2, 215/7, 250/6, 349/4; **NŞ** 27/3, 145/6, 222/3, 354/6, 474/2, 512/2; **BV** 21/6, 94/8, 103/9, 197/5, 287/3, 301/7, 480/7; **FŞ** SF107a/108, SF47b/12, SF59b/47; **HE** 9b/724, 10a/809, 13a/1052, 24a/2102; **LM** R217a/319, R225b/1155, R228a/1402, R237a/2326; **Sİ** R359b/536, R372a/1822, R376a/2260, R390a/3734; **SS** R307a/77, R316b/1055, R330a/2478, R336a/3129)

gümānā (< Far.) "sanma, sezme, zan; şüphe" (**FŞ** SF87b/74)

iştibāh (< Ar.) "şüphelenme, şüphe" (**FK** 417/2; **SS** R314b/840)

lā-cerem (< Ar.) "elbette, şüphesiz, sonunda, böylece" (**GS** 431/2; **BV** 659/49; **SS** R314b/841, R351b/4779)

māye-i vesvās (< Far. māye + < Far. -i + < Ar. vesvās) "vesvesenin, kuruntunun kaynağı, mayası" (**NŞ** 498/5)

meşkūk (< Ar.) "şüpheli" (**FK** 335/6)

mevhūm (< Ar.) “kuruntuya dayanan, vehm olunmuş” (**FK** 318/6, 401/3, 653/3; **GS** 171/1, 229/3; **NŞ** 320/2, 426/1; **FŞ** SF48b/11, SF48b/8, SF53b/37, SF76a/72; **HE** 12a/963, 18a/1536; **SS** R320a/1398; **BV** 489/4)

muẓlim (< Ar.) “karanlık, şüpheli” (**FK** 306/5)

müvesvisī (< Ar.) “kuruntu etme ile ilgili” (**GS** 253/7)

noḳṭa-ı mevhūm (< Ar. noḳṭa + < Far. -ı + < Ar. mevhūm) “varlığı şüpheli nokta” (**FŞ** SF48b/11, SF53b/37)

noḳṭa-i mevḥūm (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Ar. mevḥūm) “varlığı şüpheli nokta” (**BV** 489/4, 546/3; **FK** 653/3; **GS** 171/1, 229/3; **NŞ** 320/2, 426/1)

nuḳṭa-yi mevhūm (< Ar. nuḳṭa + < Far. -yi + < Ar. mevhūm) “varlığı şüpheli nokta” (**SS** R320a/1398)

reyb (< Ar.) “şüphe” (**FŞ** SF101a/126; **HE** 12b/1025; **GS** 55/5; **NŞ** 51/4; **BV** 655/22)

rūy-keş (< Far.) “şüphe çeken” (**HE** 17b/1505)

seḥāb-ı şekk (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. şekk) “kuşku bulutu” (**NŞ** 51/4)

şek (< Ar.) “şüphe, zan, tahmin” (**Sİ** R368b/1475, R371a/1748, R382b/2909, R385a/3214; **FŞ** SF104b/126, SF106a/90, SF91b/43, SF96b/80; **LM** R238b/2530, R245b/3243, R249a/3610; **SS** R315a/911, R316a/982, R324b/1895, R353a/4951; **BV** 411/1, 411/7, 710/1; **FK** 124/4, 323/2, 335/6, 727/1, 728/1; **GS** 55/5, 664/3; **NŞ** 187/3; **HE** 12a/976, 39b/3591)

şeksiz (< Ar. şekk + < Tr. -siz) “şüphe etmemek” (**BV** 467/4)

şekk (< Ar.) “şüphe, zan, tahmin” (**BV** 655/22; **NŞ** 51/4)

şübhe (< Ar.) “şüphe, kuşku” (**BV** 197/7; **NŞ** 351/2; **FŞ** SF80b/76, SF80b/76; **LM** R217a/414, R217a/415; **Sİ** R368b/1492; **Sİ** R414a/6298)

şübhelī (< Ar. şübhe + < Far. ī) “şüphe, kuşku ile ilgili” (**GS** 149/7)

tereddüd (< Ar.) “kararsızlık, duraksama, tereddüt, şüphe” (**BV** 103/8, 176/8; **FK** 187/7, 319/6; **GS** 310/7; **NŞ** 573/8; **FŞ** SF101a/142, SF106b/64, SF62a/56, SF69a/9; **HE** 28a/2471, 42b/3859; **Sİ** R358a/365, R373b/2008, R385a/3216, R404b/5220; **SS** R352b/4893)

tereddüt (< Ar.) “kararsızlık, duraksama, tereddüt, şüphe” (**Sİ** R381b/2827)

tevehhüm (< Ar.) “kuruntuya düşme” (**BV** 217/4, 327/6; **FK** 235/2, 354/1; **GS** 51/2, 105/4, 444/1; **NŞ** 99/3, 438/5, 589/4, 635/4; **FŞ** SF100b/102, SF104b/127, SF93a/31, SF54a/64,

SF72a/82; **HE** 16b/1394; **LM** R233b/2005, R246b/3332; **Sİ** R360b/659, R370b/1691, R403b/5138; **SS** R353a/4926, R320a/1399)

vehīm (< Ar.) "yersiz korku; şüphe, kuruntu" (**BV** 377/6; **Sİ** R383b/3024, R386a/3320)

vehm (< Ar.) "yersiz korku; şüphe, kuruntu" (**BV** 153/3, 372/6, 423/3, 575/1, 627/2; **FK** 14/1, 175/2, 250/3, 374/5, 516/9; **GS** 11/6, 99/4, 111/2, 220/2, 370/4, 457/7; **NŞ** 232/5, 275/3, 335/6, 403/7, 548/7, 601/7; **FŞ** SF100a/46, SF91b/13, SF92b/99, SF48a/2, SF66b/44, SF88b/136; **HE** 13a/1044, 26b/2354, 26b/2362, 31a/2775, 37b/3394; **LM** R225b/1148, R232b/1882, R233b/1996, R235a/2117; **Sİ** R354b/25, R371a/1724, R375b/2195, R390a/3737, R408a/5656;; **SS** R308b/211, R313b/754, R324a/1847, R327a/2166, R336b/3169)

vehmī (< Ar. vehm + < Far. ī) "bir korku, bir kuşku" (**BV** 327/6)

vehmlıġ (< Ar. vehm + < Tr. -lıġ) "korkulu, şüpheli, kuruntulu" (**Sİ** R414a/6284)

vehm-nāk (< Ar. vehm + < Far. nāk) "kuruntulu, şüpheli" (**Sİ** R386b/3363, R394a/4130)

zu'm (< Ar.) "batıl zan, sanı, boş inanç; şüphe" (**HE** 26a/2306)

2.10.1. Bilgi Felsefesi ile İlgili Kavramlar

2.10.1.1. Bilgi ile İlgili Kavramlar

'alen (< Ar.) "açık, aşikâr" (**FK** 489/10; **NŞ** 439/9)

'ayān (< Ar.) "açık, belli, ortada" (**GS** 3b-F2/8, 237/3, 369/4, 438/2, 517/1, 639/6, 767/1, 805/1; **NŞ** 25/1, 109/3, 208/5, 320/1, 500/7, 517/1, 612/1, 618/5; **FK** 232/6; **FŞ** SF46a/1, SF58a/49, SF63b/124, SF75b/10, SF88b/131, SF97a/51; **HE** 14a/1143, 18a/1546, 21a/1810, 27a/2368, 31b/2832, 35a/3145; **Sİ** R374a/2037, R391b/3868)

'ayānraḳ (< Ar. 'ayān + < Tr. -raḳ) "daha açık, daha belli, meydanda" (**FŞ** SF53b/35)

'ıyān (< Ar.) "açık, belli, ortada" (**FK** 36/9, 143/2, 298/3, 306/1, 385/5, 597/5, 673/3; **BV** 22/5, 129/6, 281/7, 395/1, 446/1, 586/7, 648/2, 729/5; **LM** R219b/507, R220a/596, R224b/1030, R242a/2860, R249a/3591; **Sİ** R354b/13, R371a/1752, R374b/2119, R392a/3915, R394b/4174, R418b/6875)

'iyān (< Ar.) "açık, belli, ortada" (**SS** R308b/237, R311b/513, R325b/2000, R337a/3211, R342a/3753, R351b/4779)

aḫbār (< Ar.) "haberler, bilgiler, bilgi kaynakları" (**FŞ** SF72a/113)

āşikār (< Far.) "belli, açık" (**BV** 620/7; **NŞ** 4/1, 31/3, 245/2, 436/2, 448/4, 555/4, 627/5, 702; **HE** 2a/73, 10b/817, 10b/852, 12b/1026, 13b/1086, 26a/2294, 26b/2342; **Sİ**

R356a/187, R371a/1743, R374a/2025, R379a/2584, R393a/4031, R415a/6393, **SS** R309a/283)

āşikāra (< Far.) “belli, açık” (**NŞ** 4/1, 37/4, 151/1, 239/1, 626/6, 630/4, 655/30; **Sİ** R356b/222, R372a/1832, R374b/2117, R379a/2596, R394a/4141, R414a/6278)

āşikāre (< Far.) “belli, açık” (**NŞ** 432/1)

āşkār (< Far.) “belli, açık” (**BV** 35/3, 55/2, 81/5, 140/2, 566/5, 689/2; **FK** 20/8, 339/4, 498/9, 712/2; **GS** 27/4, 102/2, 176/4, 254/2, 513/2, 583/5, 680/4; **FŞ** SF61a/48; **HE** 33b/3015, 37a/3324, 40b/3664; **SS** R308b/246, R321a/1496, R322a/1630, R332b/2746)

āşkāra (< Far.) “belli, açık” (**FK** 27/6, 122/3, 159/6, 336/4, 483/3, 505/2; **BV** 35/1/1/2/3/4/5/6/8/9, 35/6, 104/2, 216/3; **GS** 5/1, 26/4, 116/4, 370/2, 382/3, 634/4; **FŞ** SF107a/109, SF93b/80, SF54a/66, SF62b/38, SF74b/35; **LM** R214b/30, R225b/1144, R233a/1940, R236b/2296; **SS** R312b/629; **BV** 455/5, 482/4, 538/4, 576/4, 660/4)

āşkāre (< Far.) “belli, açık” (**FK** 434/5, 523/6; **GS** 68/7; **BV** 190/5, 438/7, 619/6; **FŞ** SF56a/74, SF66b/39, SF72b/15, SF82b/80; **LM** R222a/813, R223b/926, R229a/1524, R243b/3006; **SS** R311b/553, R316a/1026, R345a/4083)

āyān “açık, aşikâr, gözle görülür, belli” (**SS** R342a/3743)

bedīhe (< Ar.) “apaçık, meydanda” (**GS** 12b-F2/8)

bilgü “nişan, damga, alamet” (**FK** 479/7)

bilgülük “belli, aşikâr” (**GS** 347/5)

bilig “bilgi, anlayış” (**FŞ** SF105a/29, SF53b/32, SF55b/36, SF70b/32, SF80b/82; **LM** R233b/1973; **Sİ** R358a/399, R371a/1709, R385b/3249, R410a/5899, R415a/6399, R421b/7179; **HE** 9a/680, 27a/2387, 33b/2991; **BV** 660/10; **FK** 341/8)

bilik “bilgi, anlayış” (**Sİ** R359a/498, R366a/1228, R377b/2442, R390b/3760, R420a/6988, R421b/7189; **SS** R309b/306, R315b/945, R320b/1483, R327b/2211, R329B/2418, R351b/4761)

cāhī < Ar.) “açık, aleni, aşikâr” (**FŞ** SF52a/54; **SS** R313b/739)

fāş (< Far.) “açık açığa, meydana çıkmış, yayılmış, açığa vurma” (**FK** 53/7, 204/8, 273/1, 325/2, 419/3, 596/4, 628/6; **GS** 98/4, 101/2, 152/5, 188/4, 217/6, 253/1, 356/4; **NŞ** 72/2, 132/2, 236/9, 331/1, 410/7, 505/7, 639/6, 709/35; **BV** 35/8, 131/6, 153/3, 285/7, 316/7; **FŞ** SF105b/50, SF98a/69, SF54a/57, SF60b/31; **HE** 1b/22, 5a/328,16a/1344, 20b/1770, 24a/2080, 34a/3041; **LM** R215a/78, R222b/857, R226a/1192, R234a/2054; **Sİ**

R356a/183, R371b/1772, R375a/2178, R386a/3298; **SS** R308a/159, R312b/655, R321b/1573, R332b/2751)

fāşlıġ (< Far. fāş + < Tr. -lıġ) “meydana çıkma, açığa çıkma” (**BV** 296/1)

ḫaber (< Ar.) “haber, bilgi” (**FK** 36/7 , 170/1, 217/9, 380/6, 471/1; **GS** 30/4, 148/5, 185/1, 216/2, 376/1, 378/10; **NŞ** 24/6, 135/4, 166/4, 207/9, 361/3, 401/6, 502/6; (**BV** 61/1, 84/3, 135/4, 307/7, 401/8, 501/9; **FŞ** SF53a/59, SF63b/17, SF72b/31, SF88b/143; **HE** 13a/1053, 19b/1676, 22b/1970, 23b/2051; **LM** R216b/233, R223b/942, R226a/1195, R233a/1943; **Sİ** R362b/857, R373a/1960, R374b/2118, R393b/4082; **SS** R308a/175, R316b/1032, R327b/2209 , R342a/3772, R350a/4628)

hüvāydā (< Far.) “açık, belli, meydanda” (**BV** 482/3; **FK** 122/1, 447/2, 642/11; **GS** 7b-F2/12; **BV** 216/4)

hüveydā (< Far.) “açık, belli, meydanda” (**FŞ** SF47a/11, SF53a/60, SF57b/24, SF67b/51, SF68a/69; **HE** 29b, 40b/3645, 40b/3665; **LM** R214b/8, R217a/274, R217a/367, R220b/630; **Sİ** R372b/1908, R401a-56)

ma‘lūm (< Ar.) “bilinen, belli; açık, görünür, aşikâr” (**FŞ** SF46b/15, SF60b/25, SF70a/17, SF72b/21; **HE** 10b, 7b/578, 13b/1134, 19a/1620, 27b/2445; **LM** R214b/5, R222b/823, R227b/1333, R235b/2228, R249a/3614; **Sİ** R358a/381, R367a/1339, R384a/3072, R390a/3692; **SS** R306b/38, R320a/1398, R331a/2593, R340b/3583, R353a/4948; **GS** 46/5, 55/1, 171/4, 205/6, 345/4, 377/7; **NŞ** 207/5, 251/4, 426/5, 433/7, 507/6, 565/9, 651/5; **FK** 263/5, 282/4, 378/2, 420/5, 573/1, 602/4, 689/93; **BV** 9/4, 93/6, 308/4, 460/4, 621/6, 655/23)

maḥsūs (< Ar.) “hissedilen, belli meydanda” (**FK** 241/3, 286/1)

me’vā-yı ‘ilm (< Ar. me’vā + < Far. -yı + < Ar. ‘ilm) “bilgi kaynağı” (**HE** 27b/2438

mütefāvit (< Ar.) “haber” (**HE** 13a/1053)

naḳd-ı ḫaber (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. ḫaber) “haber sermayesi, değeri” (**FŞ** SF75b/1)

nişān-ı dāniş (< Far. nişān + < Far. -ı + < Far. dāniş) “bilgi belirtisi” (**GS** 183/5)

payġām (< Ar.) “haber” (**HE** 7b/561)

pedīd (< Far.) “açık, belli, görünür” (**FK** 322/5; **FŞ** SF45b/2, SF66a/7; **HE** 20b/1747; **LM** R246b/3286; **Sİ** R354b/19, R372b/1880, R379b/2653, R398b/4622; **SS** R307a/78, R323b/1783, R332a/2711, R341b/3736)

pedīdār (< Far.) “görünen, açık” (**FK** 26/3, 676/4, 694; **GS** 683/89; **NŞ** 658/21; **BV** 540/2, 551/6; **FŞ** SF54a/84, SF55b/58, SF64b/104, SF69b/79, SF71b/19; **LM** R217a/435,

R221b/754, R231a/1732, R236b/2304; **Sİ** R395a/4219, R405b/5302, R410a/5886, R413b/6262)

peyām (< Far.) "haber" (**FK** 139/6; **NŞ** 171/7; **BV** 481/5; **FŞ** SF101a/119, SF97a/49, SF99a/152, SF63a/83, SF71a/77; **HE** 5b/391, 9b/761; **LM** R226b/1272, R233b/2003, R235b/2186, R249a/3609; **Sİ** R370a/1629, R371a/1710, R379a/2565, R390a/3692; **SS** R331a/2573, R352b/4865)

peydālıġ (< Far. peydā + < Tr. -lıġ) "meydanda, açıkta olma" **GS** 2/2)

peyġām (< Far.) "haber" (**FK** 20/9, 142/7, 420/5, 521/7, 638/1, 799/1; **GS** 168/1, 366/4, 376/7, 501/1; **NŞ** 421/5, 428/6, 535/1, 578/2, 709/44; **BV** 57/5, 104/6, 148/7, 470/2, 569/5, 569/5, 653/4; **FŞ** SF102a/70, SF89b/64, SF95b/5, SF99b/183, SF63a/95; **HE** 10a/772, 19a/1608; **LM** R231b/1786, R232a/1808; **Sİ** R370b/1670; **SS** R328b/2332, R328b/2347, R352b/4878)

peyġāmī (< Far.) "haberle ilgili" (**FŞ** SF83b/64; **NŞ** 578/2)

salıġ "haber" (**FK** 310/4)

vāżıḥ (< Ar.) "açık, apaçık, aşikâr" (**GS** 144/6)

vużūḥ (< Ar.) "açıklık, aydınlık, açık ve belli olma" (**GS** 106/7; **NŞ** 106/7; **LM** R217a/421; **Sİ** R360a/581)

ẓāhir (< Ar.) "görünen, açık, meydanda, dış yüzü" (**BV** 2/4, 64/1, 108/8, 281/1, 327/7, 469/2; **FK** 36/3, 114/6, 298/1, 300/6, 455/1; **GS** 12/1, 102/1, 297/1, 328/6, 408/5, 516/8, 600/5, 711/2; **NŞ** 26/6, 113/7, 200/2, 304/3, 433/1, 502/1; **FŞ** SF45b/4, SF63a/77, SF64a/61, SF75a/100, SF76b/99; **HE** 9a/710, 12a/956, 13b/1104, 22b/1960, 27b/2456, 34a/3046; **LM** R215a/83, R223a/908, R225a/1091, R235b/2209, R245b/3220; **Sİ** R354b/34, R371b/1787, R384b/3119, R393b/4073, R402b/5040; **SS** R306b/44, R310b/439, R319b/1363, R328b/2340, R340b/3585)

ẓāhirā (< Ar.) "açıkça, alenen" (**GS** 683/57; **SS** R312a/581)

2.10.1.2. Bilge-Bilgelik ile İlgili Kavramlar

ʻālim (< Ar.) "âlim, bilgin" (**GS** 94/5; **BV** 19/7; **FK** 605/7; **FŞ** SF105a/19, SF105a/21, SF105a/22; **HE** 13a/1055, 20b/1750, 27a/2385, 28a/2478, 28a/2480; **LM** R215a/59, R217a/377, R226a/1230; **SS** R351b/4797)

ʻalīmī (< Ar. ʻalīm + < Far. ī) "âlimle ilgili" (**GS** 683/2)

ʻālim-i şehr (< Ar. ʻālim + < Far. -i + < Ar. şehr) "şehrin bilgesi" (**GS** 94/5)

ʻallāme (< Ar.) "çok bilgili, yüce bilgin" (**BV** 531/6; **Sİ** R367a/1307)

‘ārif (< Ar.) “bilgili, bilgi sahibi” (**GS** 72/8, 94/6, 673/8; **NŞ** 522/4, 678/1; **FK** 71/7, 707/4; **BV** 625/6; **HE** 3a/131, 12b/1000, 17b/1467)

‘āriflıġ (< Ar.‘ārif +< Tr.-lıġ) “bilgili” (**FK** 316/8)

‘ilmlıġ (< Ar. ‘ilm + < Tr. -lıġ) “ilimli, bilgili” (**FK** 95/8)

‘irfān (< Ar.) “bilme, anlama” (**GS** 94/6, 323/7, 683/118; **NŞ** 658/8; **FŞ** SF49b/61; **HE** 12b/1023; **FK** 689/312)

a‘lem (< Ar.) “en bilgin, en âlim, çok bilen” (**NŞ** 42/9; **FŞ** SF46a/18, SF94a/115; **LM** R217a/411; **FK** 605/7)

āgāh (< Far.) “bilgili, haberli, uyanık” (**BV** 402/3, 487/5; **GS** 304/4, 437/9, 536/3, 567/6, 679/3, 682a/7; **NŞ** 104/1, 149/6, 458/10, 507/5, 573/7, 658/26; **FK** 83/8, 140/4, 244/3, 403/3, 444/3, 599/6, 671/1, 689/440; **FŞ** SF102b/109, SF46b/48, SF54b/21, SF72a/108, SF76b/122; **HE** 12b/1021, 15b/1286, 29b/2628, 29b/2633; **LM** R217a/347, R225b/1148, R226a/1223, R232a/1831; **Sİ** R361a/704, R373a/1949, R379a/2569, R391b/3886; **SS** R310b/422, R317b/1170, R327b/2209, R337a/3215)

āgāhī (< Far.) “bilgili, haberli, uyanık olma” (**BV** 248/6; **GS** 437/9, 625/6; **NŞ** 677/4; **FK** 607/7, 689/435, 689/435; **SS** R322a/1638)

āgāhlıġ (< Far. āgāh + < Tr. -lıġ) “haberlilik, bilgililik” (**FŞ** SF83b/102; **Sİ** R361b/733, R363a/887, R377a/2356, R379a/2588, R393b/4080, R415b/6459; **NŞ** 394/6, 662/4)

āgāhlıḳ (< Far. āgāh + < Tr. -lıḳ) “haberlilik, bilgililik” (**HE** 14a/1157, 18a/1527, 20b/1789, 33b/2996, 40b/3677; **Sİ** R356a/189, R366a/1204, R374a/2019, R390b/3750, R397b/4493, R417a/6704)

āgāhraḳ (< Far. āgāh + < Tr. -raḳ) “daha bilgili, daha haberli” (**GS** 482/5)

āgāhsız (< Far. āgāh + < Tr. -sız) “habersiz, bilgisiz” (**Sİ** R390a/3730, R416b/6638)

āgāh-vār (< Far.) “bilgili görünen, bilgili gibi” (**Sİ** R411a/5998)

āgāh-veş (< Far.) “bilgili görünen” (**BV** 248/6)

āgeh (< Far.) “bilgili, haberli, uyanık” (**BV** 45/5, 134/3, 248/6, 406/8, 581/8, 648/5; **GS** 114/3, 495/1, 565/7, 576/7, 612/5, 625/6; **NŞ** 155/1, 323/10, 672/6; **FK** 1/4, 413/2, 591/8, 607/7, 780/1; **FŞ** SF100b/63, SF62b/25, SF63a/59, SF74b/36, SF87a/20; **HE** 24b/2126, 32b/2898, 35b/3176, 36b/3289, 37b/3373; **LM** R217a/414, R223a/873, R232a/1835, R240a/2696; **Sİ** R361a/687, R379b/2633, R392b/3962, R410a/5873; **SS** R322b/1685, R329b/2450, R331b/2657, R343b/3941)

āgehī (< Far.) “bilgili haberli olma” (**Sİ** R369a/1496)

āgehlıġ (< Far. āgeh + < Tr. -lıġ) “haberlilik, bilgi” (**HE** 40b/3678; **Sİ** R385a/3193)

āgehlıḳ (< Far. āgeh + < Tr. -lıḳ) “haberlilik, bilgi” (**FŞ** SF75b/40)

āgehlik (< Far. āgeh + < Tr. -lik) “haberlilik, bilgi” (**FK** 104/6)

dānā (< Far.) “bilen, bilici, bilgin, bilgili” (**FK** 129/8, 664/8, 689/29/225; **GS** 3/7, 123/5, 683/50; **NŞ** 498/3; **BV** 127/6, 267/1, 499/5, 669/2, 681, 704/1; **FŞ** SF54a/40, SF61a/58, SF63a/71, SF69a/158, SF82b/95; **HE** 7b/577; **LM** R230a/1613; **Sİ** R385a/3190, R385b/228, R411b/6011, R411b/6027; **SS** R311a/503, R324b/1899)

dānālıġ (< Far. dānā + < Tr. -lıġ) “bilgili, bilginlik” (**FŞ** SF88b/148; **Sİ** R417b/6766; **GS** 345/3; **NŞ** 433/6)

dānārak (< Far. dānā + < Tr. -rak) “daha bilgin, daha bilgili” (**NŞ** 498/3)

dānā-yı ʻālem (< Far. dānā + < Far. -yı + < Ar. ʻālem) “âlemin, cihanın âlimi, bilgini” (**FŞ** SF54a/40; **Sİ** R400b/4801)

dānā-yı āgāh (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. āgāh) “sırra vakıf olan bilgin” (**FŞ** SF63a/62, SF63a/71)

dānā-yı dehr (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. dehr) “cihanın, dünyanın âlimi, bilgini” (**Sİ** R386a/3271)

dānā-yı devrān (< Far. dānā + < Far. -yı + < Ar. devrān) “zamanın bilgini” (**FŞ** SF82b/95)

dānā-yı ḫired-mend (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. ḫired-mend) “akıllı, bilgili âlim, bilgin” (**FŞ** SF61a/82)

dānā-yı rāz (< Far. dānā + < Far. -yı + < Far. rāz) “bilinmeyen/gizlenen sırları bilen bilgin, âlim” (**Sİ** R421b/7166)

dānende (< Far.) “bilen, bilgin” (**Sİ** R416a/6476)

dānendelıġ (< Far. dānende + < Tr. -lıġ) “bilen, bilgili” (**Sİ** R416b/6660)

dāniş-āgāh (< Far.) “bilgili, haberli” (**Sİ** R396b/4403)

dāniş-āgāhlıġ (< Far. dāniş-āgāh + < Tr. -lıġ) “bilgili, haberli olma” (**Sİ** R403a/5052, R415a/6400)

dānişver (< Far.) “bilgin, bilgili” (**Sİ** R364a/981, R377b/2401, R383a/2966, R401a/4850, R402a/4945; **SS** R316a/1010, R338a/3355; **FK** 689/149)

dāniş-verī (< Far.) “bilgin, bilgili” (**Sİ** R359a/486, R367a/1307, R385b/3229)

efāżıl (< Ar.) “pek mümtaz olanlar, çok bilgililer” (**GS** 4a-F2/19)

ehl-i ʻirfān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ʻirfān) “irfan sahibi, bilgili” (**GS** 323/7)

ehl-i dāniş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. dāniş) “bilgi ehli, bilgililer” (**GS** 94/3; **Sİ** R382a/2892)

ehl-i fen (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fen) “bilgi, hüner sahipleri” (**Sİ** R378b/2528)

ehl-i fenn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fenn) “bilgi, hüner sahipleri” (**SS** R312b/652)

faḳīh (< Ar.) “şeriat bilgini” (**BV** 152/7, 577/5)

ferzāne (< Far.) “bilge, filozof, nefsi bağlardan kurtulmuş olan derviş” (**FK** 71/8, 120/1, 280/1, 347/4, 562/8, 606/6; **GS** 684/1, 846/1; **NŞ** 527/1; **BV** 62/1, 64/5, 237/6, 716/1; **FŞ** SF51a/94, SF53b/10, SF73a/57, SF84a/38, SF92b/145; **Sİ** R360a/572, R364b/1037, R367a/1292, R396a/4362; **SS** R306b/8, R324a/1852, R326b/2085, R341b/3704)

ferzāneī (< Far.) “bilge, filozof, nefsi bağlardan kurtulmuş olan derviş ile ilgili” (**GS** 682d/2; **Sİ** R355a/63; **FK** 681/32)

ferzānelıġ (< Far. ferzāne + <Tr.- lıġ) “bilgelik” (**FK** 1/7; **GS** 681/9)

ferzānelıḳ (< Far. ferzāne + <Tr.- lıḳ) “bilgelik” (**GS** 689/3)

ferzāne-vār (< Far.) “bilge gibi, filozof gibi, derviş gibi” (**Sİ** R384b/3153)

feylesof (< Ar.) “felsefe ile uğraşan, filozof, âlim; akıllı kimse” (**SS** R327a/2137, R327b/2229, R328b/2316)

feylesōf (< Ar.) “felsefe ile uğraşan, filozof, âlim; akıllı kimse” (**FŞ** SF61a/59)

feylesof-ı cihān (< Ar. feylesof + < Far. -ı + < Far. cihān) “cihanın, âlemin filozofu” (**SS** R327a/2137)

feylesūf (< Ar.) “felsefe ile uğraşan, filozof, âlim; akıllı kimse” (**Sİ** R379a/2559)

gürūh-ı dānişver (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. dānişver) “bilginler, âlimler topluluğu” (**SS** R316a/1010)

gürūh-ı ehl-i ḥikmet (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. ḥikmet) “hikmet ehli, bilge kimselerin topluluğu” (**FŞ** SF63b/120)

gürūh-i ḥikmet (< Far. gürūh + < Far. -i + < Ar. ḥikmet) “bilginler, âlimler topluluğu” (**Sİ** R389a-43

ḥakīm-i dānā (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Far. dānā) “büyük bilgin; âlimlerin bilgeleri” (**LM** R230a/1613)

ḫayl-ı dānā (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. dānā) “bilgin, âlimler topluluğu” (**FŞ** SF62b/44; **Sİ** R408b/5742)

ḥikmet (< Ar.) “bilgelik” (**FK** 3/8, 155/6, 215/1, 309/2, 409/8; **GS** 10b-F2/20, 504/5, 723/1; **NŞ** 286/5, 364/2, 393/2, 597/6, 657/37, 661/1; **BV** 69/10, 513/5; **FŞ** SF46b/12,

SF53b/37, SF61a/72, SF62b/27, SF69a/166; **HE** 2a, 2a/47, 12b, 15b/1315, 24a/2092, 32a/2884; **LM** R215a/61, R243a/2971; **Sİ** R364b/1049, R373b/1999, R379a/2554, R384a/3101; **SS** R306b/35, R310b/419, R321a/1499, R329a/2382)

ḥikmet-ma'āb (< Ar.) "bilge" (**Sİ** R373b/1971)

ḥikmet-me'āb (< Ar.) "bilge" (**HE** 12a/962; **Sİ** R359a/487; R367a/1306, R368b/1467, R386b/3358, R412b/6142)

ḥükemā (< Ar.) "bilginler, âlimler" (**FŞ** SF62a-21, SF70a-27; **HE** 32b/2889; **SS** R320b/1456, R321a/1511, R321b/1583, R343b/3952; **NŞ** 707; **GS** 716/1)

ḫᵛāce-yi dānā (< Far. ḫᵛāce + < Far. -yi + < Far. dānā) "bilgili hoca, bilgin hoca" (**SS** R324b/1899)

irfān (< Ar.) "bilme, anlama" (**NŞ** 657/52)

mā'arefnāk (< Ar. mā-'aref + < Far. nāk) "bilgili" (**FŞ** SF46a/23; **LM** R215a/76; **NŞ** 322/1; **GS** 333/7)

pīr-i ferzāneī (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. ferzāneī) "bir bilgin, yaşlı" (**GS** 682d/2)

rāsiḫ (< Ar.) "sağlam, çok bilgili, din bilgini" (**FK** 293/6; **BV** 112/5; **HE** 13b/1110

ṣāhib-fen (< Ar.) "âlim" (**Sİ** R397a/4469)

ṣāḥib-iḫtiṣāṣ (< Ar.) "bilgi ve tecrübe sahibi" (**GS** 861/1)

ẕü-fünūn (< Ar.) "bilgi sahibi" (**NŞ** 38/7; **Sİ** R397a/4471)

2.10.1.3. Bilme-Bilmeme ile İlgili Kavramlar

bā-ḫaber (< Far. bā + < Ar. ḫaber) "haberli" (**BV** 200/4)

ber-ḫaber (< Far. ber + < Ar. ḫaber) "haberli" (**Sİ** R419a/6901, R420b/7061; **SS** R315a/916; **BV** 84/3; **GS** 242/9)

bī-ḫaber (< Far. bī + < Ar. ḫaber) "habersiz" (**FK** 196/5, 217/1, 361/5; **BV** 162/6, 169/6, 475/3, 491/6; **GS** 30/4, 384/5, 422/5, 456/8, 614/3; **NŞ** 109/9, 174/4; **FŞ** SF76b/116; **HE** 22b/1972; **LM** R226a-16; **Sİ** R402b/5015; **SS** R312a/570, R318b/1269)

bī-ḫaberlıġ (< Far. bī + < Ar. ḫaber +< Tr. -lıġ) "bilgisiz, habersiz" (**FK** 257/7)

bī-ḫaberlıḳ (< Far. bī + < Ar. ḫaber +< Tr. -lıḳ) "bilgisiz, habersiz" (**LM** R226b/1253)

bilgüçi "bilici, bilen, tanıyan" (**Sİ** R419a/6924)

bilmeg "bilme" (**FŞ** SF56b-15)

bilmek "bilme" (**FŞ** SF100b/98, SF56a/101; **HE** 10a/776, 13a/1068, 37a; **Sİ** R357b/335, R364b/1071, R377a/2384, R384b/3118, R413a/6185; **SS** R313a/706, R313a/706, R348b/4439; **FK** 170/2, 341/8; **BV** 267/4; **GS** 169/2, 689; **NŞ** 114/2, 323/10)

bilmeklik “bilmek” (**FŞ** SF60b/38)

dāniş (< Far.) “bilme, biliş” (**FK** 15/6, 164/5, 348/6, 489/9, 689/67; **GS** 76/2, 94/3, 183/5, 317/9, 327/1, 546/5, 679/7; **NŞ** 387/3, 450/7; **BV** 533/8, 644/8; **FŞ** SF54a/76, SF63a/77, SF70a/106; **LM** R220b/611; **Sİ** R359a/493, R364b/1055, R377b/2413, R389a/3590; **SS** R316a/1003, R322a/1645, R328b/2311, R334b/2978)

ehl-i vuḳūf (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vuḳūf) “iyi bilgisi olan, bilir kişi” (**SS** R341b/3716)

ḫaber-dār (< Ar. ḫaber + < Far. dār) “haberli, haberdar, haberi olan” (**FK** 38/2, 217/1, 506/3, 676/7, 689/366; **GS** 242/9, 635/2; **NŞ** 109/9, 217/2, 353/6, 401/6, 431/4, 614/8, 658/26; **FŞ** SF103a/124, SF92b/137, SF53b/15, SF69b/55, SF84a/22; **HE** 24a/2105, 33b/3005; **LM** R226a-16, R228a/1427, R242a/2886, R244b/3154, R247b/3437; **Sİ** R376b/2307; **SS** R315a/913)

ḫaber-dārlıġ (< Ar. ḫaber + < Far. dār + < Tr. -lıġ) “haberli, haberdar olma” (**HE** 20a/1741; **Sİ** R357a/289)

ḫaberī (< Ar. ḫaber + < Far. ī) “bir haber” (**LM** R234a/2020)

ḫaberlıḳ (< Ar. ḫaber + < Tr. -lıḳ) “haberli” (**LM** R220b/655; **Sİ** R365b/1167)

ḫabersiz (< Ar. ḫaber + < Tr. -siz) “habersiz” (**FK** 38/2, 170/2, 676/7; **NŞ** 175/2; **BV** 162/2; **LM** R226b/1299, R243a/2990)

ḫabīr (< Ar.) “haberli, bilgili” (**GS** 9a-F2/18; **Sİ** R420b/7061; **SS** R332b/2726)

oyġaġ “haberdar, uyanık” (**SS** R308b/202, R347b/4338, R351a/4736; **BV** 411/4)

oyġaġlıġ “haberdar, uyanık olma” (**SS** R312a/595, R351a/4728)

oyġaġlıḳ “haberdar, uyanık olma” (**SS** R318b-16)

oyġaḳ “haberdar, uyanık” (**BV** 320/2)

ṣāḥib-vuḳūf (< Ar.) “bilgili, vakıf” (**FŞ** SF61a/59; **Sİ** R379a/2559)

vaḳf (< Ar.) “bilme, elde etme, durdurma, duruş, ayırma, bağlama” (**BV** 744/6; **FK** 316/4, 508/6; **NŞ** 272/4; **FŞ** SF69a/159; **SS** R318a/1216)

2.10.1.4. Doğru-Yanlış ile İlgili Kavramlar

2.10.1.4.1. Doğru ve İlgili Kavramlar

‘ayne’l-yāḳīn (< Ar.) “dosdoğru” (**HE** 6b/475; **Sİ** R364b/1051, R404b-61, R405a/5268; **FK** 6/3)

‘aynü’l-yaḳīn (< A.) “dosdoğru” (**GS** 580/6)

çın “doğru, gerçek” (**FŞ** SF106a/31, SF92b/103, SF97a/49, SF98b/106; **HE** 17b/1492, 26a/2302, 26b/2345, 27a/2382, 33b/3006; **LM** R233a/1938; **Sİ** R371a/1747, R376a/2262, R393b/4090, R397a/4430; **SS** R315b/965, R321a/1500, R332a/2718, R336b/3181; **BV** 91/1, 296/5, 333/3, 404/9, 440/4, 456/7, 701/1; **FK** 97/5, 171/7, 298/1, 453/1, 668/5; **GS** 156/9, 228/2, 244/6, 314/7, 524/7; **NŞ** 27/5, 107/4, 250/3, 269/6, 406/1, 447/9, 629/6)

çınlıġ “gerçeklik” (**SS** R344a/3989)

çınlıḳ “gerçeklik” (**HE** 26a/2303, 26a/2305, 26b/2349)

dürüst (< Far.) “dürüst, doğru” (**HE** 16b/1406, 40a/3633, 41b/3756; **LM** R221b/735; **Sİ** R357b/355, R370b/1694, R375a/2170, R391a/3803; **SS** R319b/1375, R328a/2255, R332a/2706, R336a/3141, R350a/4595; **BV** 41/7, 460/8, 660/10; **FK** 453/6)

dürüstī (< Far.) “doğru, doğru ile ilgili” (**HE** 15b/1300)

muḥaḳḳaḳ(< Ar.) “hakikati, gerçekliği, doğruluğu belli olmuş, doğru” (**FŞ** SF57b/9, SF80b/83; **HE** 14a/1144, 26b/2319)

müstāḳīm (< Ar.) “doğru” (**FK** 463/5, 615/4; **GS** 298/3; **BV** 281/8, 396/8; **FŞ** SF55b/21; **Sİ** R364b/1058, R392b/3995, R400b/4830; **LM** R248a/3483)

nā-dürüst (< Far.) “doğru, düzgün olmayan” (**HE** 8b/627)

naḳd-i ṣıdḳ (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. ṣıdḳ) “doğruluk sermayesi” (**NŞ** 545/2)

naḳş-ı ṣavāb (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ṣavāb) “ortaya çıkan doğru” (**HE** 2a/61)

nā-ṣavāb (< Far. nā + < Ar. ṣavāb) “doğru olmayan” (**Sİ** R379b/2626)

nūr-ı taḥḳīḳ (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. taḥḳīḳ “doğruya, gerçeğe ulaşma ışığı” (**Sİ** R416b/6642)

rāst (< Far.) “doğru” (**FK** 21/5, 122/8, 232/2, 381/3, 641/2; **GS** 80/6, 94/1, 102/9, 184/1, 231/3, 238/7, 377/2; **NŞ** 50/5, 208/7, 305/6, 415/2, 442/4, 526/3; **BV** 19/4, 51/6, 222/2, 374/4, 533/8, 716/2; **FŞ** SF46b/27, SF52b/41, SF84b/64, SF88a/94, SF95a/78; **HE** 9a/684, 14b/1192, 16a/1365, 21a/1804, 26a/2294, 30a/2688; **LM** R220a/589, R223b/925, R231b/1761, R231b/1802, R237a/2345; **Sİ** R362a/802, R378a/2459, R386b/3335, R394b/4163; **SS** R306b/33, R328a/2259, R336a/3099, R344b/4020, R353a/5002)

rāstī (< Far.) “doğru, uygun ile ilgili” (**GS** 678/6; **HE** 15b/1300; **Sİ** R397a/4460)

rāstlıġ (< Far. rāst + < Tr. -lıġ) “doğruluk, uygunluk” (**FK** 232/2, 537/7; **GS** 388/8, 500/9, 576/2; **NŞ** 51/5, 459/6, 494/5; **BV** 125/3, 388/3; **FŞ** SF52a/19, SF61a/51; **Sİ** R397a/4461)

rāstlıḳ (< Far. rāst + < Tr. -lıḳ) “doğruluk, uygunluk” (**FŞ** SF81a/104, SF88b/158; **HE** 25b, 26a/2307; **Sİ** R394b/4185, R397a/4464; **SS** R308b/222; **GS** 702; **NŞ** 164/10)

rāst-mānend (< Far.) “gerçeğe, doğruya yakın” (**BV** 123/1)

revā-baḫş (< Far.) “doğru” (**NŞ** 284/7)

ṣaddaḳ (< Ar.) “doğru” (**HE** 26b/2330)

sadḳ (< Ar.) “doğru, gerçek” (**BV** 173/4, 483/2, 497/3; **FK** 134/2, 516/8, 580/5, 601/1, 665/2)

ṣaḥīḥ (< Ar.) “gerçek, doğru” (**BV** 6/7, 103/6; **GS** 105/6; **HE** 5b/350, 8a/590, 29b/2604; **Sİ** R367b/1388)

ṣavāb (< Ar.) “doğruluk, dürüstlük, doğru, dürüst” (**FK** 475/6; **NŞ** 42/9; **FŞ** SF96a/57; **HE** 2a/61, 28b/2549, 41b/3752; **LM** R217a/279; **Sİ** R371a/1746, R376a/2261, R378a/2458, R393b/4093; **SS** R318b/1248, R339b/3514, R346a/4200, R348a/4396)

ṣavābī (< Ar.) “doğruluk, dürüstlük ile ilgili” (**FŞ** SF96b/73)

ṣavāb-nümāy (< Ar. ṣavāb + < Far. nümāy) “doğruyu gösteren, doğruya benzer” (**Sİ** R397a-49)

secdāt (< Ar.) “doğruluk, bahtsızlık” (**Sİ** R357b-5)

ṣıdḳ (< Ar.) “doğruluk, geçerlilik” (**BV** 112/5, 297/6; **FK** 6/8, 108/9, 111/1; **GS** 26/9, 61/8, 123/6, 252/6, 334/6, 351/2, 579/6; **NŞ** 276/1, 507/3, 545/2; **HE** 13b/1104, 15a/1265, 19b/1691, 24a/2087, 26b/2348, 28b/2535; **LM** R225a/1111, R233a/1940; **Sİ** R397a-49, R413a/6205, R418a/6798; **SS** R332a/2718, R341a/3644, R344a/3990, R351b/4773)

ṣūret-i ṣalāḥ (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. ṣalāḥ) “doğruluk yüzü” (**SS** R343a/3884)

te’yīd (< Ar.) “kuvvetlendirme, doğrulama” (**FK** 118/3; **FŞ** SF51b/30, SF63b/109)

toġrı “doğru, gerçek, dürüst; takva ehli” (**HE** 13b/1118, 25b/2259, 26a/2275, 26a/2299; **Sİ** R418b/6835)

toġrılıḳ “doğruluk, dürüstlük” (**HE** 17a/1454)

tüzlik “doğruluk, düzlük” (**GS** 426/3)

tüzlüg “doğruluk, düzlük (**HE** 25b/2256; **Sİ** R397a/4462)

tüzlük “doğruluk, düzlük” (**FŞ** SF98b/105; **HE** 26a/2296, 25b/2252, 26a/2310, 26a/2314, 26a/2297, 29a/2555; **SS** R344a/3991)

tüzlük “doğruluk, düzlük (**BV** 219/2, 281/8, 402/3, 666, 666/1; **FK** 340/3, 464/9, 563/6; **GS** 87/6, 163/7, 701/1, 731/1; **NŞ** 643/2; **Sİ** R367b/1346, R397a/4456, R397a-49)

ṭarīḳ-i ṣavāb (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. ṣavāb) “sevap, doğruluk yolu” (**Sİ** R371a/1746, R400b/4821)

vesmelıġ (< Ar. vesme + < Tr. -lıġ) “doğruluk” (**FK** 373/5)

vesmelik (< Ar. vesme + < Tr. -lik) “doğruluk” (**NŞ** 479/4)

2.10.1.4.2. Gerçek-Gerçeklik ile İlgili Kavramlar

‘ayn-ı ḥaḳīḳat (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīḳat) “hakikatin ta kendisi” (**FK** 695/2; **NŞ** 200/7)

bī-ḥaḳīḳat (< Far. bī + < Ar. **ḥaḳīḳat**) “gerçek olmayan” (**FK** 694/2)

dürr-i ḥaḳāyıḳ (< Ar. dürr + < Far.-i+ < Ar. ḥaḳāyıḳ) “hakikat incisi” (**Sİ** R359b/547)

el-Ḥaḳ (< Ar.) “gerçekten, doğrusu” (**FŞ** SF63a/107, SF75b/25)

fi‘l-ḥaḳīḳa(t) (< Ar.) “gerçekte, doğrusu” (**FK** 219/4; **Sİ** R355b/109, R365b-17, R413a/6172; **SS** R353a/4939)

ḥaḳāyıḳ (< Ar.) “gerçekler, hakikatler” (**FŞ** SF80b/60; **HE** 6b/472, 13b/1099, 29b/2612; **Sİ** R359b/547; **SS** R314a/777; **GS** 4b-F2/24)

ḥaḳāyıḳ-dı̱şār (< Ar. ḥaḳāyıḳ + < Far. dı̱şār) “çok gerçek” (**GS** 12b-F2/5)

ḥaḳīḳat (< Ar.) “gerçek, asıl” (**FŞ** SF103b/40, SF103b/42, SF68a/104, SF68b/131, SF68b/133; **HE** 5b/356, 7a/504, 10b/833, 29b/2619; **Sİ** R356a/194, R358b/452, R368a/1400, R405a/5275; **SS** R311a/476, R311b/508, R339b/3492, R347b/4331; **GS** 295/5, 428/2, 683/122, 684; **NŞ** 82/6, 200/7, 677/4; **BV** 582/6, 616/7; **FK** 20/8, 263/7, 493/6, 689/307, 694/1)

ḥaḳīḳat-bīn (< Ar. ḥaḳīḳat + < Far. bīn) “gerçeği gören” (**FK** 125/8)

ḥaḳīḳī (< Ar.) “gerçek” (**FK** 694/1, 725, 725/1; **FŞ** SF68b/109, SF68b/118, SF68b/130, SF95a/94; **HE** 9b, 17a, 25b/2246; **LM** R247a/3406)

ḥaḳḳa (< Ar.) “gerçek, doğru, hatta; doğrusu” (**HE** 11a/867)

hav “evet, doğru” (**SS** R333b/2871)

ḫūde (< Far.) “hak, sahih, doğru, fayda” (**NŞ** 384/5)

ḥüsn-i ḥaḳīḳī (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ḥaḳīḳī) “gerçek güzelliği” (**HE** 25b/2246)

mü’eyyed (< Ar.) “kuvvetlendirilmiş, doğruluğu onaylanmış” (**Sİ** R366a/1200, R379a/2597)

pertev-i taḥḳīḳ (< Far. pertev + < Far. -i + < Ar. taḥḳīḳ) “hakikat kıvılcımları” (**HE** 7a/503)

şem‘-i taḥḳīḳ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. taḥḳīḳ) “hakikat, gerçeklik mumu” (**Sİ** R358b/412)

2.10.1.4.3. Uygun-Uygunluk, Uygunsuzluk ile İlgili Kavramlar

āheng (< Far.) “düzen, uygunluk; nağme” (**BV** 167/2, 367/7, 378/7, 472/7; **GS** 163/9, 222/7, 328/7, 346/4, 444/7, 642/4; **NŞ** 54/7, 106/1, 205/3, 336/7, 419/9, 539/7, 607/4, 617/7; **FK** 15/7, 214/7, 263/9, 348/7, 485/9, 581/2, 689/15, 689/57; **FŞ** SF100a/13, SF54b/15, SF59b/70, SF63b/18; **HE** 3a/152, 9a/705, 11a/879, 17b/1479, 25b/2265; **LM** R219b/543, R233b/1997, R238a/2467, R246b/3291; **Sİ** R361a/722, R371b/1777, R375b/2208, R383b/3042; **SS** R308b/211, R315b/967, R318b/1249, R334a/2907)

āheng-i meydān (< Far. aheng + < Far. -i + < Ar. meydān) “uygun yer” (**FK** 581/2; **GS** 334/1)

cā’iz (< Ar.) “uygun, olabilir, olur” (**NŞ** 199/2)

cāyiz (< Ar.) “olabilir, olur, uygun” (**Sİ** R355a/75, R385a/203; **FK** 219/6)

çerb (< Far.) “uygun” (**FŞ** SF101b-51; **Sİ** R379a/2558)

çespān (< Far.) “layık, münasip, yakışır, uygun” (**GS** 626/4)

çüst (< Far.) “düzgün, güzel, uygun” (**FŞ** SF101a/118, SF103a/2; **FŞ** SF54b/25, SF65b/69, SF75a/110, SF79b/66, SF87b/53; **HE** 30a/2659, 34b/3108, 38b/3462, 38b/3474, 40a/3633; **LM** R215b/99, R226a/1185, R231a/1727, R238b/2511, R245b/3266)

der-ḫor (< Far.) “uygun, münasip, layık” (**FK** 613/9, 689/5; **GS** 34/6, 210/4)

der-ḫōr (< Far.) “uygun, münasip, layık” (**Sİ** R400b/4797)

der-ḫord (< Far.) “uygun” (**HE** 30a/2685)

der-ḫōrd (< Far.) “uygun” (**Sİ** R386b/3335)

der-maḥal (< Far. der + < Ar. maḥal) “yerinde, uygun” (**BV** 377/1; **Sİ** R406b/5441)

elyaḳ (< Ar.) “daha layık/yakışır, liyakatli” (**BV** 524/7)

enseb (< Ar.) “daha uygun, çok yerinde” (**HE** 4a/254, 40b/3676; **LM** R221b/729; **BV** 704/2; **FK** 352/4; **GS** 26/8)

erzānī (< Far.) “layık görülme, liyakat, uygunluk” (**FK** 689/94/185; **NŞ** 386/3; **FŞ** SF59b/78)

evlā (< Ar.) “daha uygun, daha layık, daha iyi, üstün” (**FK** 511/5; **GS** 10a-F2/10, 24/6, 128/5, 219/6; **NŞ** 61/7, 107/5, 306/6, 311/3, 405/2, 418/4, 502/8; **BV** 28/6, 32/5; **FŞ** SF100a/15, SF93a/3, SF53a/51, SF60b/37, SF70a/104; **HE** 4a/254, 43a/3899; **Sİ** R379a/2574, R385b/3247, R410b/5929, R422a/7207; **SS** R312b/624, R314a/808, R314b/847, R322b/1684, R339a/3458)

evlī (< Ar.) “daha uygun, daha layık” (**FK** 58/8, 311/7, 425/6, 660/5, 681/54, 689/413; **GS** 98/5, 178/4, 248/6, 277/1, 390/5, 586/4, 692/2; **BV** 69/9, 412/4, 500/5, 554/5, 660/86; **LM** R215a/86, R227b/1342; **Sİ** R369a/1504, R400a/4765; **SS** R312b/625, R318b/1254, R337b/3260, R348b/4447)

hem-vār (< Far.) “uygun, düz yer; daima” (**FK** 676/1; **GS** 64/4, 249/7, 520/5; **NŞ** 658/30; **FŞ** SF52b/49, SF65b/55, SF66a/4, SF78a/24, SF95a/98; **HE** 38b/3465, 39a/3523; **Sİ** R389b/3642, R408b/5756, R412a/6077; **SS** R328a/2294)

hem-vārlıġ (< Far. hem-vār + < Tr. -lıġ) “uygun, düz yer” (**HE** 38a)

ḫilāf (< Ar.) “karşı, zıt, yanlışlık, uyuşmazlık” (**FK** 93/2, 520/6, 531/6; **GS** 13a-F2/11, 97/3, 287/1; **NŞ** 303/1, 304/7; **BV** 231/4, 729/2; **FŞ** SF51b/28, SF81a/108; **HE** 15a/1238, 15a/1239, 34a/3041, 34a/3045, 34b/3105; **LM** R224b/1025, R231a/1752, R232b/1858, R233a/1936; **Sİ** R371a/1733, R372a/1826, R374b/2083, R389b/3667; **SS** R314b/842, R333b/2871)

ımraġ “makbul, uygun, yaraşır” (**GS** 151/7)

iḫtilāf (< Ar.) “ihtilaf, uyuşmazlık” (**FŞ** SF51a/98; **Sİ** R362b/854, R364a-15, R364a-15, R414a/6303; **SS** R314b/842, R353a/4982; **GS** 316/5; **BV** 552/4, 614/6)

imtizāc (< Ar.) “karışabilme, birbirini tutma, uyuşma, uygunluk” (**HE** 26a/2268; **Sİ** R373b/1992; **NŞ** 93/3; **BV** 94/9, 636/1)

kerāmend (< Far.) “layık, uygun” (**LM** R228a/1433, R235b/2188; **Sİ** R390a/3709)

lāyıḳ (< Ar.) “uygun, yaraşır” (**FK** 29/4, 220/5, 279/7, 508/4, 689/109; **GS** 34/5, 83/5, 223/4, 236/5, 247/6, 352/6; **NŞ** 223/9, 334/6, 351/3, 494/4, 527/2; **BV** 187/4, 253/5, 348/1, 357/5, 397/6, 649/7; **FŞ** SF48a/61, SF54a/80, SF57b/95, SF73a/61; **HE** 17b/1465, 18a/1554, 30a/2670, 34a/3042; **LM** R216b/208, R217a/382, R224b/1054; **Sİ** R354b/18, R366b/1248, R387a/3398; **SS** R307a/64, R321b/1586, R322b/1696; **SS** R335b/3090)

mu‘tedil (< Ar.) “uygun, mülayim” (**BV** 282/5; **GS** 11b-F2/4, 549/4; **Sİ** P455a/5604, R367b/1355, R381b/2823)

muḫālif (< Ar.) “karşı çıkan, muhalefet eden, uymayan, uygun düşmeyen” (**FK** 323/1, 323/2; **GS** 301/6; **NŞ** 49/7, 99/7, 276/3, 537/7, 680/6; **BV** 10/9, 276/8; **HE** 1b/25; **Sİ** R369a/1510, R372b-26, R374b/2096; **SS** R350a-36)

munṭabıḳ (< Ar.) “intibak eden, birbirine tam uyan; uygun” (**FK** 323/4)

muṭābıḳ (< Ar.) “uyan, uygun” (**FŞ** SF51a/82; **LM** R214b/20; **GS** 11a-F2/9; **NŞ** 680)

muvāfiḳ (< Ar.) “uygun, yerinde” (**FK** 323/2, 442/1, 689/109, 689/127; **GS** 4a-F2/7, 11a-F2/8, 353/6, 554/6; **NŞ** 660/2, 660/6; **BV** 183/1; **FŞ** SF51a/82, SF54b/40, SF55a/7, SF78a/54, SF82b/92; **HE** 20a/1729, 21a/1831, 32a/2842, 41b/3749; **LM** R214b/20, R221a/665, R240a/2678, R240a/2757, R247b/3467; **Sİ** R374b/2096, R377b/2430, R401a/4882, R401b/4912; **SS** R311b/547, R318a/1212)

muvāfiḳlıġ (< Ar. muvāfıḳ + < Tr. -lıġ) “uygunluk, yerinde olma” (**Sİ** R372a/1861)

münāfāt (< Ar.) “zıt olma, uymama” (**LM** R235a/2156)

münāfī (< Ar.) “zıt, uymaz, aykırı” (**FŞ** SF59a/14, SF59a/20, SF82b/76, SF85a/35; **Sİ** R380a/2690; **BV** 322/9)

münāsebet (< Ar.) “bağ, yakınlık, uygunluk” (**GS** 11a-F2/6; **NŞ** 684; **BV** 715; **Sİ** R358b-6; **SS** R346a/4193, R352a/4819)

münāsib (< Ar.) “uygun, yerinde” (**FK** 195/4, 264/3, 449/2, 584/3, 610/2; **GS** 121/5, 252/5, 443/5, 508/3; **NŞ** 35/4, 244/3, 336/3, 366/4, 468/3, 535/2; **BV** 50/3, 168/1, 246/4, 324/8, 467/9, 525/7, 715/3; **FŞ** SF51a/69, SF53b/31; **HE** 3a/130; **LM** R226b/1261, R246b/3269; **Sİ** R364b/1045, R371a/1731, R377a/2373, R390b/3792; **SS** R315a/900, R320b/1456, R329a/2351, R338b/3412)

münāsibraḳ (< Ar. münāsib + < Tr. -raḳ) “daha uygun, daha yerinde” (**Sİ** R366a-18)

müsā‘id (< Ar.) “uygun, elverişli” (**NŞ** 385/6; **FK** 687/47)

müstevcib (< Ar.) “layık, gereken” (**LM** R226b/1282, R233a/1946; **NŞ** 621/5)

naḳīż (< Ar.) “zıt, karşı” (**FŞ** SF70b/48)

nā-meşrū (< Far. nā + < Ar. meşrū) “meşru olmayan, kanuna uymayan” (**GS** 727/1)

nā-muvāfiḳ (< Far. nā + < Ar. muvāfıḳ) “uygun olmayan” (**FK** 171/3; **Sİ** R378a-31, R392b-47; **SS** R338b/3368, R346b/4227)

nā-mülāyim (< Far. nā + < Ar. mülāyim) “uygunsuz, sert, çetin” (**FK** 410/2; **NŞ** 395/2, 686/3; **SS** R328b/2318, R339a/3434, R343b/3951)

nā-münāsebet (< Far. nā + < Ar. münāsebet) “uygun olmayan; ilgi, yakınlık, bağ olmayan (**SS** R312a/581)

nā-münāsib (< Far. nā + < Ar. münāsib) “uygun olmayan, uygunsuz” (**GS** 7b-F2/17; **BV** 416/5, 489/2, 522/1; **LM** R226b/1261; **Sİ** R371a/1729, R371a/1729)

nā-revā (< Far.) “yakışmaz, layık olmayan” (**Sİ** R391b/3894)

nā-sāz (< Far.) “uygunsuz” (**HE** 25b/2261; **Sİ** R393b/4086; **SS** R346a/4175)

nā-sāzlıḳ (< Far. nā-sāz + < Tr. -lıḳ) “uygunsuzluk” (**FŞ** SF96b/11)

nā-sezālıḳ (< Far. nā-sezā + < Tr. -lıḳ) “yakışmazlık, uygun değillik” (**LM** R215a/84)

revā (< Far.) “uygun, yerinde” (**FK** 30/2, 327/2, 422/4, 657/6, 689/118; **GS** 31/8, 101/8, 147/5, 441/1, 540/1, 661/1; **NŞ** 177/5, 211/2, 270/7, 343/2, 416/3, 456/9; **BV** 1/5, 92/2, 202/3, 359/6, 401/4, 687; **FŞ** SF102a/23, SF98a/67, SF59a/23, SF59a/35, SF81a/108; **HE** 7a/523, 8b/658, 13a/1059, 18a/1543, 37a/3336, 40b/3642, 41b/3762; **LM** R217a/329, R224b/1026, R231a/1738, R231a/1746, R247b/3442; **Sİ** R355b/145, R370b/1663, R375a/2147, R391b/3894, R408a/5682, R418a/6786; **SS** R309b/324, R320a/1440, R325a/1971, R336a/3148, R353a/4918)

rū-keş (< Far.) “içi ve dışı farklı olan, dışı içine uymayan” (**FK** 417/6; **NŞ** 227/6; **SS** R327a/2161, R327a/2169, R328a/2256)

ṣāyib (< Ar.) “doğru, amaca uygun” (**LM** R214b/25; **Sİ** R397b/4483, R397b/4516, R419a/6888, R419a/6889)

sāz-kār (< Far.) “mizaca uygun” (**FK** 15/5)

sāz-vār (< Far.) “mizaca uygun” (**FK** 15/5)

sezā (< Far.) “uygun, münasip” (**BV** 12/2, 139/2, 245/3, 624/4; **FK** 330/5, 528/6; **GS** 210/8; **NŞ** 37/1; **LM** R228a/1435, R240a/2649; **Sİ** R356a/160, R371b/1765, R376b/2309, R378a/2475, R416b/6630; **SS** R347a/4313, R349a/4534)

sezā-vār (< Far.) “uygun, münasip” (**FŞ** SF95a/85; **HE** 15a/1232, 26b/2317; **LM** R224a/1014; **Sİ** R355a/86, R366b/1238, R386b/3374, R392b/3983, R395b/4282; **SS** R335b/3083, R347b/4377; **GS** 242/8)

sezā-vārlıḳ (< Far. sezā-vār + < Tr. -lıḳ) “uygunluk, münasiplik” (**HE** 16b/1402)

sezā-vārraḳ (< Far. sezā-vār + < Tr. -raḳ) “daha uygun, daha münasip” (**HE** 4a/246, 44a/3974; **Sİ** R355b/149)

sezāyī (< Far.) “uygunluk, münasiplik” (**FŞ** SF83b/98)

şāyeste (< Far.) “yakışır, uygun” (**BV** 434/7; **FK** 79/5, 227/6; **FŞ** SF59a/8, SF64b/90, SF82a/39, SF83a/55; **HE** 20a/1744, 28a/2484; **Sİ** R386b/3345, R390a/3702, R416b/6643)

şāyesteliġ (< Far. şāyeste + < Tr. -liġ) “yakışırlık, uygunluk” (**BV** 434/7)

taḫallüf (< Ar.) “geride kalma, arkada bırakılma, uygun gelmeme” (**FK** 319/1; **GS** 752/1; **SS** R353a/4961)

tenāsüb (< Ar.) “uyma, uygunluk” (**BV** 228/5; **FK** 194/5; **FŞ** SF50b/67, SF54b/44; **Sİ** R394a/4143, R420a/7017)

tenāsübsiz (< Ar. tenāsüb + < Tr. -siz) “uymama, uygunsuzluk” (**FŞ** SF51a/90)

ṭamām (< Ar.) “tamam, tam, eksiksiz, uygun” (**Sİ** R367a/1335)

ṭavr-ı ma‘ḳūl (< Ar. ṭavr + < Far. -ı + < Ar. ma‘ḳūl) “akla uygun tavır” (**GS** 6a-F2/1)

żıd (< Ar.) “zıt, karşıt” (**BV** 115/1; **FK** 753/1; **HE** 11b/940; **LM** R214b/20)

żıdd (< Ar.) “zıt, karşıt” (**FŞ** SF65a/22)

2.10.1.4.4. Düşünce, Görüş, Fikir ile İlgili Kavramlar

‘aḳīde (< Ar.) “görüş, inanış, fikir, inanç” (**NŞ** 659/1; **SS** R328a/2282)

‘aḳīde-yi pāk (< Ar. ‘aḳīde + < Far. -yi + < Far. pāk “temiz görüş, düşünce” (**SS** R328a/2282)

āşüfte-ḫayāl (< Far. āşüfte + < Ar. ḫayāl) “dağınık, perişan düşünceli” (**GS** 4b-F2/15)

bārīk-bīnlik (< Far. bārīk-bīn + < Tr. -lik) “ince görüşlülük, inceleyicilik” (**BV** 657/14; **FK** 686/14)

baṣar (< Ar.) “göz, görme, idrak etme” (**HE** 36b/3273; **LM** R216b/242; **Sİ** R363a/901; **SS** R307a/46)

baṣāret (< Ar.) “inceden inceye etraflı, derin görüş” (**HE** 4b/304)

bāṣıra (< Ar.) “görüş, görme, görme kuvveti” (**BV** 660/9; **HE** 12a/975, 27b/2453)

bed-endīş (< Far.) “kötülük düşünen” (**FŞ** SF87a/95; **LM** R225a/1104; **GS** 719/1)

bed-ḫayāl (< Far. bed + < Ar. ḫayāl) “kötü hayal” (**GS** 344/1)

bed-hūş (< Far.) “kötü düşünceli, aklını kötüye yoran” (**BV** 379/1)

bed-sikāl (< Far.) “kötü düşünceli” (**Sİ** R368a/1440, R370b/1693)

bī-kiŋeş (< Far. bī + < Tr. kiŋeş) “düşüncesiz” (**GS** 267/7)

bīniş (< Far.) “görüş, görme kabiliyeti” (**FŞ** SF90a/26; **LM** R231b/1753, R242a/2851; **Sİ** R362a/824, R397b/4521, R405a/5247, R421b/7153)

bī-şu‘ūr (< Far. bī + < Ar. şu‘ūr) “şuursuz, idraksiz, düşüncesiz” (**NŞ** 629/2)

cism-i efkār (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. efkār) “zihin, kişinin düşüncesi” (**NŞ** 151/3)

çābük-endīş (< Far.) “hızlı, çabuk düşünen” (**SS** R316a/996)

çābük-ḫayāl (< Far. çābük + < Ar. ḫayāl) “çabuk, hızlı hayal kuran, isteyen, düşünen” (**Sİ** R408a/5693)

dūr-endīşlıḳ (< Far. dūr-endīş + < Tr. -lıḳ) “ileriyi düşünme” (**FŞ** SF101a/124)

efkār (< Ar.) “düşünceler” (**LM** R224b/1027; **NŞ** 151/3)

ehl-i bīniş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. bīniş) “görüş, basiret sahibi; kalp gözüyle gören” (**Sİ** R362a/824)

ehl-i ma‘nā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ma‘nā) “varlığın anlamını bilen, düşünür” (**NŞ** 666/1)

ehl-i naẓar (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. naẓar) “görüş sahibi” (**BV** 309/6; **FK** 400/5; **GS** 142/2; **HE** 1b/29)

endīş (< Far.) “düşünce, merak” (**GS** 467/4)

endīşe-ı ḫām (< Far. endīşe + < Far. -ı + < Ar. ḫām) “boş düşüncelere kapılma” (**FŞ** SF95b/17)

endīşe-i ḥüsn-i mecāz (< Far. endīşe + < Far. -i + < Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. mecāz) “yalancı güzellik düşüncesi” (**NŞ** 617/6)

erbāb-ı bīniş (< Ar. erbāb + < Far. -ı + < Far. bīniş) “uyanıklar, görüş sahipleri” (**FŞ** SF90a/26)

ferḫunde-rāy (< Far. ferḫunde + < Ar. rāy) “kutlu düşünce” (**HE** 12a/964; **Sİ** R366a/1203, R391b/3864, R395a/4226, P455a/5582, R408b/5709)

fikr (< Ar.) “fikir, düşünme” (**FK** 130/2, 225/2, 307/7, 424/4, 578/8, 649/4; **GS** 20/5, 64/8, 116/3, 205/7, 233/7, 344/2, 396/3; **NŞ** 60/3, 102/7, 229/3, 331/8, 550/4, 608/2; **BV** 126/6, 144/4, 252/6, 311/3, 401/5, 502/1; **FŞ** SF106b/54, SF96a/59, SF50b/34, SF61a/86; **HE** 8a/590, 12a/993, 16a/1329, 21a/1831, 37a/3353; **LM** R216a/176, R223b/930, R224b/1054, R232b/1892; **Sİ** R361a/686, R373a/1954, R373b/2001, R387b/3439; **SS** R310b/420, R317a/1105, R327a/2163)

fikret (< Ar.) “düşünce, idrak” (**FK** 3/9, 29/2, 681/93; **GS** 427/2, 682i/3; **GS** 8a-F2/16, 8b-F2/22; **BV** 242/2, 660/11; **FŞ** SF106a/1, SF53b/33, SF60b/27, SF60b/6, SF74b/67, SF75b/9; **HE** 6a/441, 10a/777, 12a/994, 38b/3493; **Sİ** R366a/1208, R371a/1749, R398a/4531, R401a/4862; **SS** R311a/474, R311a/478, R334b/2980)

fikret-endīş (< Ar. fikret + < Far. endīş) “mantıklı, ölçülü düşünen” (**FŞ** SF59a/35, SF73b/105; **FŞ** SF87a/14; **LM** R217a/366, R229b/1549, R233a/1949)

fikret-i nihān (< Ar. fikret + < Far. -i + < Far. nihān) “gizli düşünce, hayal” (**SS** R334b/2980)

fikret-i ẕāt (< Ar. fikret + < Far. -i + < Ar. ẕāt) “saygıdeğer kişiye özgü düşünce” (**BV** 242/2)

fikret-perest (< Ar. fikret + < Far. perest) “düşünceye tapan” (**HE** 42b/3870)

fikr-ı bī-nihāyet (< Ar. fikr + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. nihāyet) “sonsuz düşünce/fikir, anlayış” (**FŞ** SF70b/42)

fikr-ı muḥāl (< Ar. fikr + < Far. -ı + < Ar. muḥāl) “gerçekleşmesi imkânsız düşünce” (**FŞ** SF65b/62)

fikrī (< Ar. fikr + < Far. ī) “fikir, düşünce ile ilgili” (**FŞ** SF49b/43; **SS** R336b/3178; **LM** R229b/1554)

fikr-i aḫter-perest (< Ar. fikr + < Far. -i + < Far. aḫter-perest) “yıldıza tapanların fikri, anlayışı” (**Sİ** R378a/2450)

fikr-i cevāb (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. cevāb) “cevap düşüncesi” (**BV** 660/36)

fikr-i daḳīḳ (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. daḳīḳ) “ince düşünce” (**GS** 487/3)

fikr-i encām (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. encām) “son düşünce” (**GS** 233/7)

fikr-i lāyıḳ (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. lāyıḳ) “uygun düşünce, fikir” (**LM** R224b/1054)

fikr-i menāl (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. menāl) “mal mülk düşüncesi, fikri” (**NŞ** 658/53)

fikr-i muḥāl (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. muḥāl) “gerçekleşmesi imkânsız düşünce” (**BV** 652/7, 745/5; **FK** 225/2, 578/8, 649/4; **GS** 344/2; **NŞ** 550/4, 658/50)

fikr-i muḥālāt (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. muḥālāt) “gerçekleşmesi imkânsız düşünce” (**BV** 240/4; **NŞ** 60/3; **HE** 37b/3382)

fikr-i zevāl (< Ar. fikr + < Far. -i + < Ar. zevāl) “kaybolan düşünce” (**HE** 40a/3632)

fikrlig (< Ar. fikr + < Tr. -lig) “düşünceli” (**NŞ** 2/2)

ġavr (< Ar.) “dikkatli olma, derin düşünce” (**FK** 446/10; **FŞ** SF63b/111; **HE** 26a/2297; **Sİ** R377b/2442, R401a/4869, R409b/5860, R413a/6183; **SS** R320b/1445, R338a/3348)

ġāyet-i ẓan (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. ẓann) “son derece düşünen/sanan” (**Sİ** R372b/1885)

gürüh-ı efkār (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. efkār) “düşünceler topluluğu” (**LM** R224b/1027)

ḫāṭır (< Ar.) “zihin, fikir, gönül” (**FK** 10/2, 193/1, 289/5, 334/6, 488/2; **GS** 10a-F2/20, 20/1, 168/1, 213/2, 281/6, 354/2; **NŞ** 54/3, 123/1, 246/4, 326/2, 432/5; **BV** 25/1, 86/11, 135/6, 225/3, 355/6, 418/3, 544/6, 625/3; **FŞ** SF105b/61, SF96a/68, SF49b/33, SF62b/37, SF71b/28; **HE** 6a/440, 12b/1036, 14b/1197, 15a/1255, 30b/2726; **LM** R232a/1817, R233b/1994, R248a/3504, R249a/3610; **Sİ** R358a/371, R367a/1291, R376b/2327, R392b/3970, R395b/4291; **SS** R311b/538, R318b/1280, R335b/3061, R342a/3742, R352b/4893)

ḫāṭır-cem‘ (< Ar.) “topluluk fikri” (**GS** 20/7)

ḫavātır (< Ar.) “düşünceler, anılar, hatıralar” (**NŞ** 280/4, 515/6)

ḫavāṭır (< Ar.) “düşünceler, anılar, hatıralar” (**FŞ** SF67b/55; **HE** 42a/3796; **Sİ** R394b/4211; **HE** 43b/3948; **GS** 72/8, 96/9, 282/3, 305/8, 307/6, 651/8; **BV** 74/6, 276/2, 581/9, 616/10)

ḫayāl-ı fāsid (< Ar. ḫayāl + < Far. -ı + < Ar. fāsid) “kötü düşünce” (**FŞ** SF81a/107)

ḫıred-i pāk-rāy (< Far. ḫıred + < Far. -i + < Far. pāk + < Ar. rāy) “temiz düşünceli” (**HE** 43a/3875)

ḫilāf-endīşe (< Ar. ḫilāf + < Far. endīşe) “zıt düşünceli” (**FK** 689/158)

ḫīlāf-endişe (< Ar. ḫīlāf + < Far. endişe) “zıt düşünceli” (**FK** 689/334)

ḫᵛuş (< Far.) “akıl, fikir, şuur” (**SS** R312a/577, R318b/1257, R326b/2090, R344a/3996, R352a/4804)

ḳaḥṭ-endīş (< Ar. ḳaḥṭ + < Far. endīş) “kıtlık ve kuraklık düşüncesinde olan” (**GS** 6b-F2/15)

kūteh-naẓar (< Far. kūteh + < Ar. naẓar) “basiretsiz, kısa görüşlü” (**FK** 1/3; **HE** 32a/2850)

mihr-i rūşen-rāy (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. rūşen + < Ar. rāy) “parlak fikirli güneş” (**SS** R341a/3650)

naḫl- ı ṭab‘ (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ṭab‘) “ince fikirli, nazik yaratılışlı” (**FK** 116/6)

nāzük-endīş (< Far.) “nazik, ince düşünceli/fikirli” (**SS** R310a/394)

nāzük-endīşeī (< Far.) “nazik, ince düşünceli/fikirli” (**Sİ** R420a/6999)

pāk-rāy (< Far. pāk + < Ar. rāy) “temiz fikirli, iyi düşünceli” (**HE** 43a/3875; **Sİ** R363a/898, R395a/4237, R395a/4249)

pīrāne-rāy (< Far. pīrāne + < Ar. rāy) “olgun düşünceli” (**Sİ** R388b-42)

raḳīb-i tīre-rāy (< Ar. raḳīb + < Far. -i+ < Far. tīre + < Ar. rāy) “kötü fikirli, düşünceli rakip” (**BV** 636/1)

rāy (< Ar.) “görüş, fikir” (**FK** 129/8, 294/7, 475/6; **GS** 6b-F2/8, 7b-F2/10, 328/5, 557/1; **NŞ** 69/6, 95/6, 265/9; **BV** 107/1, 660/68; **FŞ** SF51b/16, SF53b/34, SF53b/37, SF62a/51, SF84a/10; **HE** 12a/964, 16a/1368, 16b/1396, 40b/3665, 41b/3752; **LM** R214b/25, R219a/465, R231b/1784, R243a/2995; **Sİ** R362a/793, R372b/1864, R373b/2001, R391a/3804; **SS** R306b/36, R321b/1583, R330b/2516, R340b/3596)

rāy-ı ‘ālem-ārā (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen düşünce” (**Sİ** R355b-2)

rāy-ı ʻālem-ārāyī (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ʻālem + < Far. ārāyī) "dünyayı süsleyen düşünce" (**SS** R322a/1599)

rāy-ı bī-bāk (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) "korkusuz düşünce, fikir" (**Sİ** R379b/2644)

rāy-ı ḫaṭā (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭā) "hatalı düşünce, fikir" (**Sİ** R397b/4516)

rāy-ı muḫtelif (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. muḫtelif) "çeşitli, farklı düşünceler, fikirler" (**SS** R306b/36)

rāy-ı munḳalib (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. munḳalib) "değişen düşünce, fikir" (**BV** 51/4)

rāy-ı münīr (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. münīr) "aydınlık düşünce, fikir" (**FŞ** SF106a/85, SF51b/16, SF53b/34; **Sİ** R366b/1273)

rāy-ı pāk (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. pāk) "temiz, saf düşünce, fikir" (**FŞ** SF76b/136; **SS** R310b/455)

rāy-ı red (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. redd) "reddedilen, inkâr edilen düşünce, fikir" (**FŞ** SF96b/71)

rāy-ı rezīn (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. rezīn) "temkinli fikir, düşünce" (**Sİ** R397a/4476, R397b-50)

rāy-ı ṣāhib-fen (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣāhib-fen) "âlimin düşüncesi, fikri" (**Sİ** R397a/4469)

rāy-ı savāb (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. savāb) "doğru düşünce" (**Sİ** R376a/2261, R397b/4513)

rāy-ı ṣavābī (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣavābī) "doğru düşünce" (**BV** 435/7; **FŞ** SF96b/73)

rāy-ı ṣāyib (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. ṣāyib) "doğru, uygun, münasip düşünce, fikir" (**LM** R214b/25; **Sİ** R397b/4483, R397b/4516, R397b/4517)

rāy-ı żaʻīf (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Ar. żaʻīf) "zayıf, temelsiz düşünce" (**Sİ** R410b/5922)

rāy-ı zerīn (< Ar. rāy + < Far. -ı + < Far. zerīn) "altından fikri, düşüncesi (*mec.* değerli düşünce, fikir)" (**Sİ** R379a/2554)

rāyī (< Ar. rāy + < Far. ī) "fikre dayanan, bir düşünce" (**FŞ** SF46b/11, SF65a/41; **Sİ** R397b/4495; **SS** R322a/1599)

rezīn-rāy (< Ar.) "sağlam fikirli, sağlam görüşlü" (**Sİ** R397a/4468)

rişte-i fikr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. fikr) "fikir bağı" (**FŞ** SF96b/70; **GS** 475/9)

rūşen-rāy (< Far. rūşen + < Ar. rāy) “açık, parlak fikirli” (**FK** 689/203, 692/2; **BV** 682/1; **SS** R324a/1830, R330b/2536, R341a/3650)

sağınç “düşünce” (**HE** 14a/1145; **Sİ** R357a/292)

sağındurmaḳ “düşündürme, hatırlatma” (BV 85/2)

ṣāḥib-i rāy (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. rāy) “düşünce, fikir sahibi” (**Sİ** R419a/6886)

ṣāḥib-naẓar (< Ar.) “görüşü, düşüncesi kuvvetli olan, ileri görüşlü” (**FK** 474/6; **GS** 8a-F2/9; **NŞ** 465/6)

ṣāḥib-rāy (< Ar.) “fikir sahibi” (**Sİ** R377b-30, R389a-43)

şem‘-i rāy (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. rāy) “fikir mumu” (**FŞ** SF62a/51; **SS** R312b/651)

te’emmül (< Ar.) “iyice, etraflıca düşünme” (**FK** 411/4, 571/5, 769/1; **GS** 395/7, 409/5; **NŞ** 533/2; **FŞ** SF47a/13, SF50b/24, SF52a/25, SF54b/36, SF74a/26; **HE** 20a/1725, 29a/2552, 29a/2590; **LM** R217a/322, R226b/1259, R230b/1678, R235a/2161; **Sİ** R358a/381, R386a/3272; **Sİ** R365b/1145, R373b/2006, R388b/3569, R397a/4470; **SS** R315a/884, R318a/1198, R318a/1219, R346a/4203; **NŞ** 660/6, 403/6; **BV** 199/2)

te’emmülluḳ (< Ar. te’emmül + < Tr. -luḳ) “iyice, etraflıca düşünmek” (**Sİ** R386b/3338)

te’emmülsiz (< Ar. te’emmül + < Tr. -siz) “iyice, etraflıca düşünmeme” (**FŞ** SF55b/35; **Sİ** R392a/3901; **Sİ** R392b/3979)

tedbīr-ı ḫaṭā (< Ar. tedbīr + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭā) “yanlış fikir” (**FŞ** SF102a/26)

tefekkür (< Ar.) “düşünme” (**BV** 625/6, 659/54; **FK** 523/6, 725; **GS** 136/1, 136/2; **FŞ** SF100a/45, SF54a/54, SF60b/45, SF73a/90, SF83a/17; **HE** 33b/2999, 42b/3832; **LM** R224b/1058, R230b/1680, R238b/2515, R240a/2782; **Sİ** R390a/3740; **SS** R352b/4886)

tīre-rāy (< Far. tīre + < Ar. rāy) “kötü fikirli” (**Sİ** R395a/4240, R397b/4503; **SS** R345a/4111)

yek-cihetlıġ (< Far. yek + < Ar. cihet + < Tr. -lıġ) “fikirleri bir olma” (**SS** R314b/829)

ẓan (< Ar.) “sanma, zan; zanneden, sanan, düşünen” (**Sİ** R372b/1885)

zerīn-rāy (< Far. zerīn + < Ar. rāy) “parlak fikirli” (**Sİ** R408b/5742)

2.10.1.5. Yanlış-Yanlışlık ile İlgili Kavramlar

çep (< Far.) “yanlış, falso” (**SS** R347a/4303)

ġalaṭ (< Ar.) “yanlış, yanılma” (**FK** 20/7, 415/3, 700; **GS** 19/7, 20/3, 101/7, 102/3, 292/3, 729; **NŞ** 461/2, 537/1, 657/19; **BV** 155/6, 226/7, 282/7, 655/22, 744/7; **FŞ** SF103a/12,

SF49a/24, SF58b/130, SF68a/92, SF86b/81; **HE** 41b/3762, 41b/3762; **LM** R244b/3147; **Sİ** R383a/2985, R387b/3435, R393b/4079, R418a/6809; **SS** R349a/4538)

ẖabt (< Ar.) "yanlış, hareket, yanılma" (**LM** R226b/1231, R237a/2355; **BV** 300/6; **Sİ** R388b/3581)

sehv (< Ar.) "yanlış, yanılma" (**BV** 109/6, 210/6, 216/6, 266/5, 408/9; **FK** 57/1; **GS** 59/2; **NŞ** 284/4, 355/5, 655/13; **FŞ** SF58a/80, SF60a/131, SF85a/28, SF85a/38, SF85b/69; **HE** 16b/1393, 26b/2337, 29b/2602, 29b/2616, 40a/3631; **LM** R248a-38; **Sİ** R388b/3556; **SS** R312a/563, R312a/567, R353a/5001)

sehvsiz (< Ar. sehv + < Tr. -siz) "yanlışsız, yanılmama" (**HE** 16b/1393)

sehvü'l-ḳalem (< Ar.) "kalemin yanlışı" (**HE** 26b/2318)

2.10.1.6. Gizem, Sır, Gizlilik ile İlgili Kavramlar

asraġuçı "saklayıcı, koruyucu" (**FK** 572/6)

asramaġ "saklama, koruma" (**FK** 8/7, 667/7; **HE** 15a/1244)

asramaġlıġ "koruma, saklama" (**GS** 121/2)

asramaḳ "saklama, koruma" (**FK** 126/3; **GS** 63/6, 141/4, 465/1; **NŞ** 410/3; **BV** 28/6, 216/2, 294/3; **FŞ** SF100b/79, SF93a-45, SF96a/51)

bāṭın (< Ar.) "iç, iç yüz, gizli" (**BV** 276/2, 443/2; **GS** 328/6, 689/7; **GS** 7b-F2/7; **NŞ** 271/3; **FŞ** SF69b/73; **HE** 7a/521, 17b/1501, 24b/2152, 27b/2456, 43b/3937; **Sİ** R419b/6962)

bī̇-ta'ayyunluḳ (< Far. bī̇ + < Ar. ta'ayyun + < Tr. -luḳ) "gizlilik" (**BV** 389/6)

ehl-i rāz (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. rāz) "sır sahibi" (**FK** 214/4, 226/3; **GS** 209/6, 222/4, 683/17; **Sİ** R400a/4765, R421b/7154; **HE** 14a/1141)

emī̇n-ı maẖzen-ı rāz (< Ar. emī̇n + < Far. -ı + < Ar. maẖzen + < Far. -ı + < Far. rāz) "güvenilir/güvenilen sır mahzeni/ sırların saklandığı yer" (**FŞ** SF68a/72)

esrār (< Ar.) "sırlar, aklın eremeyeceği işler" (**FK** 85/3, 291/3, 318/6, 667/7, 686/17, 689/366; **GS** 3/8, 229/5, 267/6, 580/6, 623/1, 635/6; **NŞ** 186/5, 522/2, 547/6, 620/7, 658/25, 658/37; **BV** 129/7, 216/3, 454/7, 482/3, 595/8, 657/17, 722/4; **HE** 5b/392, 6b/471, 15a/1243, 27b/2441; **Sİ** R392b/3954, R395a/4248, R396a/4343, R419b/6972; **SS** R315a/913; **FŞ** SF46a/21, SF53a/56, SF61b/26, SF80b/80, SF91b/3, SF97a/44)

esrār-ı ilāhī̇ (< Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. ilāhī̇) "ilahi sırlar; sarhoşluk veren ilahi aşk" (**FŞ** SF80b/80)

esrār-ı ḳuds (< Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. ḳuds) "kutsal sırlar" (**Sİ** R419b/6972)

esrār-ı vaḥdet (< Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) “Allah’ın birliğinin sırları” (**NŞ** 186/5)

esrārlıḳ (< Ar. esrār + < Tr. -lıḳ) “gizlilik, gizemli” (**HE** 9b/739, 42a/3782)

ḥadīṣ-i pinhānī (< Ar. ḥadīṣ + < Far. -i + < Far. pinhānī) “gizli haber, söz” (**SS** R321b/1597)

ḫafā (< Ar.) “gizli olma, gizlilik, kapalılık” (**FK** 689/4; **NŞ** 33/5; **HE** 2b, 4a, 23a/2025; **Sİ** R354b/14, R395b/4275, R413b/6248)

ḫafī (< Ar.) “gizli, saklı” (**BV** 78/1)

ḥāmil-ı rāz (< Ar. ḥāmil + < Far. -ı + < Far. rāz) “sırların taşıyıcısı/ sırlarla yüklü” (**FŞ** SF82b/2; **Sİ** R371a/1706)

hem-maḥrem (< Far. hem + < Ar. maḥrem) “sırdaş” (**NŞ** 332/4)

ḫufye (< Ar.) “gizlenmiş, saklanmış sır” (**FŞ** SF89a/9)

ifşā-yı rāz (< Ar. ifşā + < Far. -yı + < Far. rāz) “sırrı açığa çıkarma, söyleme” (**Sİ** R380b/2754, R420a/7025)

iḫfā (< Ar.) “gizleme, gizlilik” (**FK** 154/1, 125/9, 288/7; **FŞ** SF70a/1; **NŞ** 469/7, 647/6, 64/10, 246/1, 655/2; **SS** R329a/2364; **HE** 3a/167; **GS** 28/7, 582/4, 600/5; **BV** 51/1, 363/9)

iẓhār-ı rāz (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Far. rāz) “sırları ortaya çıkarma, gösterme” (**Sİ** R359b-7)

kāşif-i esrār (< Ar. kāşif + < Far. -i + < Ar. esrār) “sırların keşfedilmesi” (**NŞ** 658/25)

kāşif-i esrār-ı ḥaḳīḳat (< Ar. kāşif + < Far. -i + < Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīḳat) “hakikat sırlarının kâşifi” (**HE** 6b/471)

kāşif-i esrār-ı ilāhī (< Ar. kāşif + < Far. -i + < Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. ilāhī) “ilahi sırların kâşifi” (**NŞ** 658/37)

kāşif-i esrār-ı pinhān (< Ar. kāşif + < Far. -i + < Ar. esrār + < Far. -ı + < Far. pinhān) “gizli sırların kâşifi” (**GS** 290/6)

kāşif-i esrār-nihān (< Ar. kāşif + < Far. -i + < Ar. esrār + < Far.-i+ < Far. nihān) “gizli sırların kâşifi” (**GS** 848/1)

kāşif-i rāz (< Ar. kāşif + < Far. -i + < Far. rāz) “sır kâşifi” (**GS** 777/1; **HE** 15a/1269)

keşşāf (< Ar.) “sırları gören, izci” (**FK** 105/4, 316/1)

ketm (< Ar.) “bir sözü, bir haberi , bir sırrı saklama, gizli tutma” (**HE** 3a/137, 7b/538; **SS** R307b/142)

ketm-i ‘adem (< Ar. ketm + < Far. -i + < Ar. ‘adem) “gizli yokluk” (**HE** 3a/137, 7b/538; **SS** R307b/142)

kitmān (< Ar.) “sır saklama, sır gizleme” (**FK** 339/1; **BV** 640/7; **HE** 6b/485)

kitmānī (< Ar. kitmān + < Far. ī) “sır saklama, sır gizleme ile ilgili” (**GS** 229/5)

ledünnī (< Ar.) “ilahi sırlara ait” (**GS** 536/3; **LM** R215b/133; **Sİ** R362b/849)

maḫfī (< Ar.) “gizli, saklı” (**LM** R217a/312, R228b/1484, R229b-20, R234b/2066; **Sİ** R357b/306, R405b/5320, R410a/5886, R414a/6319; **FŞ** SF61a/55, SF63a/86, SF67a/96, SF70a/14, SF77b/61; **SS** R327a/2174, R328a/2265; **FK** 20/8, 336/5, 536/3, 689/354; **GS** 255/9, 316/1, 349/7, 501/3, 596/5, 635/6; **NŞ** 238/2, 248/4, 335/2, 410/3, 503/3; **BV** 35/8, 104/1, 216/4, 220/2, 480/3, 570/3; **HE** 26b/2341, 28b/2547, 35b/3178, 40b/3664)

maḫfūẓ (< Ar.) “saklanmış, gizlenmiş, korunmuş” (**FK** 27/4; **NŞ** 28/7; **BV** 287/1/2/3/4/5/6; **FŞ** SF46b/38; **HE** 13b/1134; **LM** R248a/3512; **Sİ** R356a/195)

maḥremī (< Ar. maḥrem + < Far. ī) “mahremlik, sır arkadaşlığı” (**FK** 687/39; **NŞ** 385/5, 577/7; **Sİ** R401a/4866, R415a/6415; **SS** R318a/1196)

maḥrem-i esrār (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Ar. esrār) “kendisinden sır saklanmayan” (**FK** 689/366; **GS** 296/6; **HE** 42a/3782)

maḥrem-i fenā (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk sırrı” (**FK** 93/6)

maḥrem-i rāz (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Far. rāz) “kendisine sır verilmiş olan kimse” (**BV** 498/3; **NŞ** 651/6; **LM** R217a/289, R228b/1462; **Sİ** R386b/3343; **SS** R309a/297)

maḥrem-i rāz-ı ḥarem (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Far. rāz + < Far. -ı + < Ar. ḥarem) “harem sırrının sırdaşı” (**FK** 687/38)

maḥrem-i rāz-ı nihān (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Far. rāz + < Far. -ı + < Far. nihān) “sırdaş, gizli sırrı bilecek kadar çok samimi, sırdaş” (FK 357/3)

maḥremlıġ (< Ar. maḥrem + < Tr. -lıġ) “gizlilik, mahremlik, sır arkadaşlığı” (**FŞ** SF93b/61, SF99b/202)

maḥremlıḳ (< Ar. maḥrem + < Tr. -lıḳ) “gizlilik, mahremlik, sır arkadaşlığı” (**FK** 326/1; **NŞ** 492/7, 694)

maḥrem-veş (< Ar. maḥrem + < Far. veş) “gizlilik gibi, mahremlik gibi, sır arkadaşlığı gibi” (**Sİ** R364a/1019)

maḫzen-ı esrār-ı taḥḳīḳ (< Ar. maḫzen + < Far. -ı + < Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. taḥḳīḳ) “sırlı hakikatlerin mahzeni” (**FŞ** SF97a/44)

maḫzen-i esrār-ı ilāḥī (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. esrar + < Far. -ı + < Ar. ilāḥī) "Tanrı'nın sırlarının mahzeni" (**HE** 15a/1243)

maḫzen-i rāz (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Far. rāz) "sır mahzeni" (**BV** 708/1; **Sİ** R359a/468; **Sİ** R405a/5278)

maṣūn (< Ar.) "salim, sağlam, saklanmış, dokunulmaz" (**Sİ** R404a/5180)

mechūl (< Ar.) "bilinmeyen" (**FK** 393/3, 396/6)

mektūm (< Ar.) "gizlenmiş, gizli, saklanmış" (**FK** 781/1; **GS** 229/5; **Sİ** R354b/7, R405a/5280)

mest-i rāz (< Far. mest + < Far. -i + < Far. rāz) "sırların verdiği sarhoşluk" (**HE** 31a/2746)

mestūr (< Ar.) "örtülmüş, gizlenmiş, örtülü, gizli" (**FŞ** SF100a/26, SF107a/125, SF55a/73, SF61b/12; **LM** R248b/3570; **Sİ** R363a/924, R364a/1027, R385a/3188, R390a/3741; **SS** R311a/472, R336a/3105, R346a/4184, R351b/4777; **GS** 63/6, 193/3; **NŞ** 132/5, 493/6; **FK** 689/441; **FŞ** SF82b/96; **HE** 30a/2664)

mestūrluḳ (< Ar. mestūr + < Tr. -luḳ) "gizlilik, örtülü" (**Sİ** R414a/6318)

mu'ammā (< Ar.) "bilinmeyen" (**FK** 689/437; **FŞ** SF61a/69, SF80b/62; **HE** 8a/589; **GS** 11b-F2/2, 726)

muḫtefī (< Ar.) "saklanan, gizlenen, gizlenmiş olan" (**HE** 37a/3327)

mużmer (< Ar.) "gizli, örtülü, saklı" (**FK** 201/3, 223/6, 482/6; **GS** 2/7; **NŞ** 313/5, 584/2; **BV** 34/7, 156/5, 161/5, 194/2; **HE** 9a/690, 28b/2521, 40b/3646; **LM** R217a/296, R237b/2413)

mübhem (< Ar.) "belirsiz, üstü kapalı" (**FK** 209/9, 409/8, 565/6; **GS** 322/7, 386/6; **NŞ** 51/2, 169/6, 318/6, 393/8, 404/6,427/9; **BV** 12/8, 78/1, 245/7, 388/6, 412/4, 505/5; **FŞ** SF60b/35, SF84a/9; **HE** 4b/271; **LM** R230b/1684; **SS** R309a/270, R334a/2903)

mübhemī (< Ar. mübhem + < Far. ī) "belirsizlikle, üstü kapalı olma ile ilgili" (**Sİ** R405a/5275)

mübhemlıġ (< Ar. mübhem + < Tr. -lıġ) "belirsizlik, üstü kapalı olma" (**NŞ** 633/6; **Sİ** R409a/5791)

mübhemlıḳ (< Ar. mübhem + < Tr. -lıḳ) "belirsizlik, üstü kapalı olma" (FK 326/9)

mübhemraḳ (< Ar. mübhem +< Tr. -raḳ) "daha belirsiz olma" (**FŞ** SF60b/37)

mütevārī (< Ar.) "gizlenen, gizli" (**FK** 689/260; **SS** R309a-5, R328b/2317)

nā-pedīd (< Far.) "gizli, açık olmayan" (**Sİ** R379b/2653, R413b/6241, R419b/6963; **SS** R341b/3736, R348b/4449)

nā-peydā (< Far.) “belirsiz, görünmeyen, gizli” (**GS** 225/3, 627/6, 858/1; **NŞ** 3/1, 246/2; **BV** 2/1/2, 240/6, 267/4, 347/8; **SS** R317a/1113, R326a/2070)

nā-peydālıġ (< Far. nā-peydā + < Tr. -lıġ) “belirsizlik, gizlilik” (**FŞ** SF73a/88; **NŞ** 433/2, 613/3)

nā-peydālıḳ (< Far. nā-peydā + < Tr. -lıḳ) “belirsizlik, gizlilik” (**NŞ** 316/8)

nigeh-dār (< Far.) “koruyucu, saklayıcı” (**Sİ** R367b/1348, R413a/6207)

nihān (< Far.) “gizli, saklı, görünmeyen, sır” (**FK** 14/1, 122/8, 297/7, 316/3, 469/3, 567/4; **GS** 5/1, 6/1, 106/7, 217/6, 260/1, 325/2; **NŞ** 4/1, 117/2, 205/1, 306/3, 406/6, 500/7, 601/4; **BV** 12/4, 101/7, 287/2, 361/7, 494/2; **FŞ** SF51a/105, SF62b/47, SF70a/10, SF83a/57, SF89b/68; **HE** 9b/736, 13a/1074, 19a/1643, 27b/2440, 32a/2854; **LM** R219b/540, R222a/779, R225b/1173, R239b/2611, R246b/3295; **Sİ** R354b/26, R366b/1279, R375a/2177, R385b/3255, R396a/4351, R421a/7116; **SS** R306b/42, R315a/913, R323a/1728, R340b/3589, R353a/4919)

nihānī (< Far.) “gizlilik” (**FK** 498/9, 515/3, 608/6, 655/2; **GS** 108/1, 108/3, 234/5, 237/3, 383/2, 513/1; **NŞ** 47/4, 151/1, 436/1/2, 521/3, 657/17, 702/1; **BV** 104/4, 355/2, 494/2, 579/6, 718/1; **FŞ** SF45b/18, SF47b/51, SF63a/59, SF73b/117, SF87b/38, SF88b/144; **HE** 27b/2441; **LM** R216a/191, R223a/912, R226a/1181, R234a/2055, R248b/3576; **Sİ** R356b/230, R371a/1740, R376a/2247, R392b/3973; **SS** R315a/919; R347a/4289)

nihānraḳ (< Far. nihān + < Tr. -raḳ) “daha gizli, daha saklı” (**FŞ** SF53b/35; **GS** 170/1)

nühüft (< Far.) “gizli, saklı” (**HE** 7b/538, 29a/2574, 31b/2808, 43b/3934; **LM** R220b/629; **Sİ** R358b/454, R360a/568, R401a/4870, R421b/7149; **LM** R217a/288, R223a/888, R225a/1124, R226a/1179, R240a/2756; **Sİ** R357b/314, R378b/2513, R382b/2943, R386a/3301, R391a/3803; **Sİ** R374a/2025, R378a/2491, R388b/3574; **Sİ** R373b/2010; **SS** R316b/1074, R321b/1593, R326a/2046, R327b/2230, R344a/4006)

nühüfte (< Far.) “gizli, saklı” (**SS** R306b/21, R330b/2522)

nühüfte-rāz (< Far.) “gizli sır” (**LM** R243b/3021)

oşurun “gizlice” (**HE** 35a/3159)

penhān (< Far.) “gizli” (**NŞ** 3/8, 97/1, 264/2; **NŞ** 556/4; **SS** R309a/299, R313b/753, R314b/830, R324a/1856, R328b/2326)

perde-ı rāz (< Far. perde + < Far. -ı + < Far. rāz) “sır perdesi” (**FŞ** SF63b/114, SF73b/116, SF76b/105, SF77b/59, SF83b/83)

perde-i kitmān (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. kitmān) “sır perdesi, örtüsü” (**BV** 640/7)

perde-i rāz (< Far. perde + < Far. -i + < Far. rāz) "sır perdesi" (**FK** 316/3)

perde-i setr (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. setr) "örtme, gizleme perdesi" (**BV** 552/5)

perde-yi ḥicāb (< Far. perde + < Far. -yi + < Ar. ḥicāb) "hicap perdesi, örtüsü" (**LM** R216b/245)

pinhān (< Far.) "gizli" (**FK** 3/1, 115/2, 267/5, 338/2, 455/7, 581/6; **GS** 2/2, 73/6, 103/6, 160/3, 276/6, 317/10; **NŞ** 24/2, 183/1, 275/4, 332/4, 428/4, 512/2; **BV** 39/4, 132/3, 224/3, 307/2, 403/3, 566/5, 608/5, 679/1; **FŞ** SF49a/4, SF56b/22, SF61b/5, SF61b/9, SF79b/56, SF103a/137; **HE** 6b/485, 21a/1808, 31a/2778, 31b/2799, 41a/3698; **LM** R234a-25, R240a/2783; **Sİ** R354b/17, R373b/1991, R374b/2073, R391a/3816)

pinhānī (< Far.) "gizlilik" (**FK** 662/9; **FŞ** SF89a/21; **Sİ** R392b/3977, R401a-56, R406b/5409; **SS** R306b/3, R317a/1105, R328b/2297, R339b/3484, R350a/4613; **BV** 651/4)

pinhānlıġ (< Far. pinhān + < Tr. -lıġ) "gizlilik" (**GS** 2/2, 446/2; **HE** 28b/2519)

pinhānlıḳ (< Far. pinhān + < Tr. -lıġ) "gizlilik" (**BV** 319/5)

pūşīde (< Far.) "örtülmüş, gizlenmiş" (**SS** R351b/4796)

raḥīm (< Ar.) "mümin kullarını esirgeyen, koruyan Allah" (**Sİ** R367b/1363; **SS** R323b/1808; **FŞ** SF46b/15)

raḥm (< Ar.) "esirgeme, koruma" (**FŞ** SF89b/72, SF90b/79, SF90b/83, SF98a/67; **HE** 4a/257, 20b/1773, 23b/2049, 37a/3325, 37b/3363; **LM** R215b/106, R229b/1583, R239a/2583, R244a/3087; **Sİ** R367a/1330, R371a/1735, R372a/1828, R388b/3540, R403b/5105; **SS** R325b/2007, R336b/3155, R343a/3880, R347b/4334; **FK** 12/6, 101/4, 248/1, 328/2, 485/2, 581/2; **GS** 14/5, 142/1, 186/4, 208/5, 339/7, 444/5; **NŞ** 15/1, 101/4, 203/4, 318/1, 400/8, 520/5; **BV** 5/5, 40/7, 174/3, 205/7, 389/3, 418/4, 523/7)

rāz (< Far.) "gizlenen şey, sır" (**FK** 42/3, 214/4, 226/3, 316/3, 397/2, 687/38, 759/1; **GS** 106/7, 194/5, 209/6, 221/2, 370/2, 607/5; **NŞ** 200/2, 361/4, 404/1, 521/3, 651/6; **BV** 216/1, 220/1, 241/2, 498/3, 582/2, 679/1; **FŞ** SF47b/11, SF52a/19, SF63b/114, SF74b/51, SF77b/59; **HE** 9b/733, 10a/778, 14a/1141, 15a/1269, 28a/2495; **LM** R215b/125, R217a/289, R225b/1145, R234b/2066; **Sİ** R355a/87, R371a/1706, R380b/2754, R386b/3343; **SS** R309a/297, R311b/545, R324a/1858, R327a/2164)

rāz-dār (< Far.) "sır tutan, sır bilen" (**FK** 681/57, 687/40; **GS** 682f/7; **SS** R346b/4221)

rāze (< Far.) "gizli, mahrem" (**FK** 520/6; **FŞ** SF56a/66)

rāz-ı nihān (< Ar. rāz + < Far. -ı + < Far. nihān) "gizli sır" (**GS** 370/2, 607/5)

rāz-ı pinhān (< Ar. rāz + < Far. -ı + < Far. pinhān) "gizli sır" (**GS** 678/4)

rāz-ı pinhānī (< Ar. rāz + < Far. -ı + < Far. pinhānī) "gizli sır" (**Sİ** R401a-56; **SS** R329B/2419)

rāzī (< Far.) "gizlenen şey, sırla ilgili" (**FK** 53/2, 468/4, 520/6, 553/9, 643/4)

rāz-nihānī (< Far.) "gizli sır ile ilgili" (**FŞ** SF100b/62)

ṣāḥīb-esrār (< Ar.) "sır sahibi" (**Sİ** R376b/2307; **FK** 687/40; **GS** 357/1, 635/6; **NŞ** 385/5, 435/5)

ṣāḥib-i esrār (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i+ < Ar. esrār) "sırlar sahibi" (**Sİ** R392b/3954; **SS** R315a/913)

saḳlamaḳ "koruma, gizleme" (**GS** 678/4, 678/4)

sāre (< Far.) "örtülü, saklı" (**SS** R313b/742)

setr (< Ar.) "örtme, gizleme" (**BV** 436/3, 552/5; **FK** 689/4; **GS** 443/3, 583/6; **FŞ** SF46b/22; **HE** 6b/485, 22a/1912; **SS** R337a/3234)

sır (< Ar.) "sır, gizli tutulan şey; bilinmeyen yön" (**FK** 125/9; **FŞ** SF46a/20; **SS** R313a/718, R346b/4221)

sır-dār (< Ar. sırr + < Far. dār) "sır tutan, sır saklayan" (**LM** R235b/2178)

sırdaş (< Ar. sırr + < Tr. daş) "sırları bir olan, birbirinin sırrını bilen; sır saklayan" (**BV** 368/1)

sırr (< Ar.) "sır, gizli tutulan şey; bilinmeyen yön" (**BV** 91/6, 152/7, 285/7, 357/7, 412/1; **FK** 72/8, 159/6, 299/4, 338/2, 428/8, 599/6; **GS** 6/9, 55/1, 152/5, 209/6, 315/5, 378/10, 432/5; **NŞ** 4/2, 106/7, 159/3, 332/4, 393/8, 401/6; **FŞ** SF59a/21, SF60b/40, SF63b/113, SF73b/115, SF82b/80; **HE** 2b/128, 10a/776, 10b/833, 14a/1157, 40b/3645; **LM** R214b/5, R223b/926, R229a/1492, R230b/1684, R240a/2702; **Sİ** R385a/3206, R392b/3970, R403a/5046, R405b/5315, R420a/7008; **SS** R308a/171, R310b/417, R314a/777, R348a/4415)

sırr-ı ʻalen (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. ʻalen) "açık, aşikar sır" (**NŞ** 439/9)

sırr-ı ʻışḳ (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk sırrı" (**NŞ** 73/5, 410/7, 435/5, 505/7; **GS** 296/6, 388/9, 668/8; **FK** 88/4, 209/7, 299/4, 368/3)

sırr-ı ġayb (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. ġayb) "ilahi sır, gizli sır" (**BV** 655/23; **NŞ** 51/1)

sırr-ı ḫafī (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. ḫafī) "gizli sır" (**BV** 78/1)

sırr-ı ḥaḳīḳat (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīḳat) "hakikat sırrı" (**HE** 10b/833; **NŞ** 82/6)

sırr-ı mübhem (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. mübhem) "belirsiz, kimsenin bilmediği sır" (**NŞ** 639/6)

sırr-ı nihān (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Far. nihān) "gizli sır" (**HE** 2b/128; **FK** 316/3; **NŞ** 533/6)

sırr-ı nihānī (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Far. nihānī) "gizli sır" (**Sİ** R385a/206, R401a-56)

sırr-ı pinhān (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Far. pinhān) "gizli sır" (**FK** 89/3)

sırr-ı pinhānī (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Far. pinhānī) "gizli sır" (**SS** R311b/514)

sırr-ı vaḥdet (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) "birlik sırrı" (**FK** 567/7; **GS** 59/7; **NŞ** 106/7)

sırrī (< Ar. sırr + < Far. ī) "sırla ilgili" (**GS** 229/5)

vāḳıf-ı esrār (< Ar. vāḳıf + < Far. -ı + < Ar. esrār) "sırlara vakıf olma" (**NŞ** 547/6, 620/7)

vāḳıf-ı esrār- ı pinhān (< Ar. vāḳıf + < Far. -ı + < Ar. esrār + < Far. -ı + < Far. pinhān) "gizli sırlara vakıf olma" (**FK** 85/3)

yaşunmaġ "saklanma, gizlenme" (FK 339/3)

yaşunmaḳ "saklanma, gizlenme" (**FK** 107/1, 523/6; **HE** 35b/3195, 24b/2161)

yaşurmaġ "saklama, gizleme, örtme" (**GS** 602/5; **NŞ** 261/7, 605/7; **LM** R223a/909, R245b/3231)

yaşurmaḳ "saklama, gizleme, örtme" (**FŞ** SF59a-18, SF70a/11, SF70a/12, SF70a/15, SF70a/9; **HE** 42a; **GS** 193/2, 441/4; **NŞ** 63/7, 183/7, 406/6, 678/2)

yaşurun "gizli, gizlice" (**FK** 136/7, 272/5, 649/7, 685/22, 751/1; **BV** 58/6, 260/7, 436/2, 505/1, 543/3; **GS** 21/4, 55/3, 103/5, 240/7, 257/1, 316/1, 456/3; **NŞ** 72/1, 197/7, 286/4, 307/2, 408/6, 545/3, 627/5, 649/5; **FŞ** SF70a/15, SF70a/7, SF87b/30; **HE** 12b/1026, 22b/1942; **Sİ** R381a/2760, R403a/5078, R418a/6827; **SS** R313b/750, R324a/1842, R324a/1844, R341a/3637)

zīver-i esrār-ı nihānī (< Far. zīver + < Far. -i + < Ar. esrār + Far. -ı + < Far. nihānī) "gizli sırlarla sarmalama, süsleme" (**HE** 27b/2441)

zümre-i rāz (< Ar. zümre + < Far. -i + < Far. rāz) "sır topluluğu" (**GS** 617/6; **HE** 28a/2495)

2.10.1.7. Yol, Yöntem, Usul, Kaide ile İlgili Kavramlar

bī-hencār (< Far.) "usulsüz, yolsuz" (**FK** 99/8)

de'b (< Ar.) "adet, usul, tarz" (**FŞ** SF61a/77, SF70a/85, SF83b/74, SF87a/17, SF98a/51; **HE** 19b, 21a/1805, 36b/3263; **Sİ** R354b/1, R369a/1528, R377a/2354, R388b/3554,

R391b/3876; **SS** R312a/589, R345b/4157, R346a/4218, R353a/4954, R353a/4956; **BV** 389/5; **FK** 143/6, 293/5, 689/347; **GS** 260/6, 327/7, 444/6, 683/90, 725/1; **NŞ** 707/2)

de'bī (< Ar. de'b + < Far. ī) "adet, usul, tarz ile ilgili" (**BV** 96/8)

düstūr (< Far.) "kural" (**GS** 12a-F2/19, 683/84; **Sİ** R380a/2705, R417b-85; **SS** R314b/859, R314b/863, R322a/1602)

erkān (< Ar.) "esaslar; yol yöntem, usul" (**FŞ** SF100b/61, SF101a/151, SF55a/8, SF59b/43, SF83b/60; **HE** 14b/1180, 14b/1182, 17b/1462, 29a/2563, 42a/3785; **LM** R229b/1592; **Sİ** R387a/3396, R387a/3423, R390a/3690, R397b/4495; **SS** R315b/973, R319b-17, R326a/2040, R348b/4446)

ehl-i uṣūl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. uṣūl) "usul ehli, usulden anlayanlar" (**BV** 291/4)

esās-ı muḥkem (< Ar. esās + < Far. -ı + < Ar. muḥkem) "sağlam, sağlamlaştırılmış temel; güvenirlilik, dayanıklılık, kuvvet ve gücün aslı" (**LM** R230a/1599)

esās-ı şāhāne (< Ar. esās + < Far. -ı + < Far. şāhāne) "harika, muhteşem esas/temel" (**SS** R322b/1696)

hencār (< Far.) "usul, yol, kural" (**FK** 584/5; **NŞ** 185/3; **FŞ** SF56a/79, SF78a/25, SF78a/51, SF97b/82; **HE** 39a/3523; **Sİ** R386b/3326, R399a/4683, R412a/6094; **FŞ** SF78a/27)

ḳā'ide (< Ar.) "esas, usul, nizam, yol" (**FK** 689/196; **HE** 16b/1382, 20b/1778, 23a/1985, 40a/3596, 40a/3598)

ḳā'ide-i dil-peẕīr (< Ar. ḳā'ide + < Far. -i + < Far. dil-peẕīr) "güzel kural, kaide" (**HE** 40a/3596)

ḳānūn (< Ar.) "kaide, adet, usul, yol" (**Sİ** R369b/1585, R376b/2340, R392b/3996, R399a/4683, R401a/4861; **FŞ** SF70a/105, SF79a/31; **HE** 20b/1787, 37a/3317, 41a/3691; **SS** R314b/822, R350a/4624; **FK** 689/15; **GS** 701/1; **BV** 551/8)

ḳānūnī (< Ar. ḳānūn + < Far. ī) "kaide, adet, usul, yol ile ilgili" (**NŞ** 658/28)

kirdār (< Far.) "tarz, adet, gibi" (**FK** 681/45; **GS** 464/7; **Sİ** R367b/1368)

minvāl (< Ar.) "usül, yol, şekil, tarz" (**Sİ** R397b/4526)

nā-hencār (< Far.) "usulsüz, yolsuz" (**GS** 7b-F2/18; **BV** 98/5)

nemaṭ (< Ar.) "usul, yol, tarz" (**BV** 282/3)

reh-şinās (< Far.) "yol yöntem bilen" (**HE** 12a/978, 16a/1330; **LM** R233b/2006; **Sİ** R363a/920, R371b/1769, R377b/2436, R388a/3491; **SS** R330b/2527)

reh-şināsī (< Far.) "yol yöntem bilme ile ilgili" (**FŞ** SF101b/160)

rükn (< Ar.) “temel, esas” (**HE** 12a/959; **LM** R229b/1592)

şer‘siz (< Ar. şer‘ + < Tr. -siz) “kaidesiz, usulsüz” (**GS** 58/8)

şi‘ār (< Ar.) “kural” (**FŞ** SF106a/31/31, SF99a/136, SF54a/47, SF73b/125; **HE** 3b/173, 22a/1922, 26b/2338, 30a/2647, 33a/2954; **LM** R217a/388, R226a/1202, R234a/2031, R240a/2713; **Sİ** R354b/37, R368b/1465, R376b/2295, R387b/3443; **SS** R307b/116, R320a/1424, R322a/1650, R325b/2017; **GS** 87/6, 682c/6, 702/1, 768/1; **NŞ** 646/6; **BV** 81/6, 433/1, 666; **FK** 73/6, 152/5, 288/7, 551/6, 664/9, 689/34)

tarīḳ (< Ar.) “yol, usul, meslek” (**BV** 107/1, 241/2, 478/6; **FK** 301/3; **NŞ** 536/7; **LM** R225b-15; **Sİ** R362b/845, R378b/2516, R388a/3499, R416b/6634)

ṭarz (< Ar.) “tarz, usul, yol, yöntem” (**BV** 36/1; **Sİ** R360a/601; **SS** R324a/1852, R334a/2886)

uṣūl (< Ar.) “usul, yol, yöntem” (**GS** 282/5, 388/7; **HE** 13b/1128; **Sİ** R402b/5040)

vech (< Ar.) “yol, tarz” (**GS** 683/66, 689/1, 683/102; **FK** 595/4

yosun (< Moğ.) “usul, şekil, tarz” (**BV** 588/7)

żābıṭa (< Ar.) “kural, kaide” (**GS** 9b-F2/15, 12b-F2/7; **Sİ** R377a-28)

2.10.2. Varlık Felsefesi ile İlgili Kavramlar

2.10.2.1. Varlık ve İlgili Kavramlar

bar “var, mevcut” (**BV** 5/2, 48/6, 130/6, 211/4, 248/4, 280/4; **FK** 21/6, 128/5, 171/1, 358/6, 473/10; **GS** 10/2, 16/2, 114/2, 188/4, 210/1, 313/5, 439/4; **NŞ** 13/5, 107/6, 281/6, 331/2, 420/9; **LM** R217a/315, R225a/1123, R233b/2010, R244a/3090; **Sİ** R366b/1238, R368a/1428, R375a/2146, R392a/3927; **SS** R306b/28, R316a/979, R318a/1185, R333a/2806; **FŞ** SF72b/26, SF72b/23, SF99b/199, SF49a/15; **HE** 18a/1515, 28b/2507;)

barlıġ “varlık” (**BV** 320/2; **GS** 311/7; **NŞ** 571/9; **LM** R216b/232; **HE** 18a/1517)

bī-cān (< Far.) “cansız, ruhsuz” (**BV** 63/5; **GS** 214/3; **NŞ** 83/6; **FK** 455/2; **FŞ** SF103a/10, SF55b/22, SF78b/61; **LM** R223b/955, R242a/2854, R245a/3166; **Sİ** R391a/3824, R397a/4472, R406b/5405, R406b/5415; **SS** R317a/1101, R320a/1409, R341a/3653)

būd (< Far.) “varlık” (**BV** 126/6, 126/6, 601/2, 601/2; **FK** 249/6, 418/5, 632/2; **GS** 648/5; **NŞ** 539/6; **NŞ** 163/6; **FŞ** SF46b/1, SF48b/7, SF52a/2, SF61a/47; **HE** 3a/168, 12a/994, 19a/1613, 36b/3292; **LM** R214b/6, R226b/1329, R230b/1655, R235a/2160; **Sİ** R354b/12, R368b/1451, R377b/2433, R387b/3476; **SS** R306b/43, R333a/2819, R335b/3069)

būdī (< Far.) “varlık, varlıkla ilgili” (**GS** 635/4)

cān (< Far.) “can, ruh, hayat; gönül” (**BV** 1/7, 29/4, 63/7, 82/5, 93/1, 101/2, 204/5, 268/5, 313/3, 731/3; **GS** 6/4, 101/4, 201/4, 301/3, 401/6, 500/1, 600/1; **NŞ** 1/7, 100/5, 200/1, 302/3, 402/1, 504/5, 600/4; **FK** 1/6, 146/5, 287/3, 321/1, 421/5, 595/6, 606/6, 745/1; **FŞ** SF46a/38, SF48b/61, SF57a/82, SF66a/19, SF75a/98; 5**HE** 1b/2, 8b/642, 12b/1012, 19a/1651, 23a/2000; **LM** R214b/10, R224a/1018, R233b/2009, R243a/2956; **Sİ** R355a/58, R366b/1267, R373b/2008, R383b/3061; **SS** R307a/61, R316a/1002, R325b/2013, R335a/3001)

cān-ı āgāh (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. āgāh) “uyanmış can” (**BV** 648/5; **GS** 437/9)

cān-ı bīmār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. bīmār) “hasta can” (**BV** 414/3; **GS** 786/1; **NŞ** 151/1, 350/2)

cān-ı esīr (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. esīr) “esir olunmuş can” (**FŞ** SF81a/110)

cān-ı ḫarābī (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫarābī) “harap olmuş can, yıkılmış can” (**FK** 441/5)

cān-ı hazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. hazīn) “hüzünlü, üzgün can/ruh” (**FK** 447/7)

cān-ı ḫazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫazīn) “hüzünlü, üzgün can/ruh” (**Sİ** R372a/1862)

cān-ı ḥazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḥazīn) “hüzünlü, üzgün can/ruh” (**GS** 180/4)

cān-ı ḫūn-ḫᵛār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan dökücü can” (**BV** 29/1)

cān-ı nā-şād (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nā-şād) “mutsuz can” (**FK** 200/1; **GS** 126/5)

cān-ı nā-tüvān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “güçsüz, zayıf can” (**BV** 278/2; **FŞ** SF95a/86; **SS** R320a/1442)

cān-ı pākī (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pākī) “temiz can/ruh” (**LM** R246b/3308)

cān-ı pejmān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pejmān) “hüzünlü, gamlı gönül/ruh” (**FŞ** SF83a/49)

cān-ı pür (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pür) “dolu olan ruh/can” (**FŞ** SF81b/141)

cānlıġ (< Far. cān + < Tr. -lıġ) “canlı” (**FŞ** SF46b/14, SF88b/146; **SS** R320a/1422; **BV** 301/7, 308/5)

cānlıḳ (< Far. cān + < Tr. -lıḳ) “canlı” (**FŞ** SF98a/64; **Sİ** R408b/5708, **SS** R349b/4580, R350a/4631)

cānsız (< Far. cān + < Tr. -sız) “cansız” (**FŞ** SF102b/112, SF103b/16, SF91b-44; **HE** 8a , 38b/3453; **LM** R216b/246, R226a/1179, R245b/3252, R246b/3354; **Sİ** R373b/2015,

P455a/5577; **SS** R317b/1137, R319a/1326, R319a/1328, R319a/1329; **BV** 691; **FK** 81/3, 231/2, 231/5; **GS** 27/2, 172/4, 321/2, 327/4, 364/2, 490/6; **NŞ** 215/1, 216/1)

cānsuz (< Far. cān + < Tr. -suz) "cansız, ruhsuz" (**BV** 716/1; **NŞ** 210/1, 671)

cevher-i cān (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. cān) "can cevheri" (**HE** 1b/2, 19a/1651, 22b/1965, 31b/2809, 32b/2901; **Sİ** R355a/83, R358b/426, R361b/748, R403b/5135; **BV** 131/1; **FK** 33/3, 420/8, 666/1; **GS** 717/1, 783/1; **NŞ** 163/6, 373/9, 382/1)

cevher-i cān-niṣār (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. cān-niṣār) "can verenin özü" (**GS** 682f/6)

cevher-i rūh (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. rūh) "ruh cevheri" (**LM** R217a/279; **SS** R317a/1091; **NŞ** 262/4)

enfüs (< Ar.) "ruhlar, canlar, yaşayanlar, hayat sahipleri" (**Sİ** R402b/5035)

ervāh (< Ar.) "ruhlar, canlar, hayatın cevherleri" (**FK** 42/4, 106/6, 144/4; **GS** 27/8, 107/5; **NŞ** 50/6, 106/3; **Sİ** R419b-89)

ḳıdem (< Ar.) "kadim olma, eskilik, bir işte eskilik" (**HE** 5a/321, 13a/1072; **Sİ** R354b/6)

perde-i cān (< Far. perde + < Far. -i + < Far. cān) "can perdesi" (**FK** 495/5, 644/4; **GS** 238/5, 280/2, 346/6; **NŞ** 535/5)

rişte-ı cān (< Far. rişte + < Far. -ı + < Far. cān) "can ipi" (**FŞ** SF47a/23, SF98b/128)

rişte-i cān (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. cān) "can ipi" (**BV** 116/7, 188/2, 514/4, 582/5, 593/4; **FK** 45/3, 46/3, 76/1; **GS** 11/1, 21/2, 140/5, 254/10, 304/4, 467/7, 471/1; **NŞ** 41/4, 151/4, 293/1, 405/3, 592/3, 636/5; **Sİ** R402b/5000; **HE** 36a/3227)

rişte-yi cān (< Far. rişte + < Far. -yi+ < Far. cān) "can ipi" (**SS** R310a/365, R319a/1297, R320a/1404, R320a/1413)

rūḥ (< Ar.) "can, ruh, his, duygu" (**FK** 37/3, 478/5, 550/5, 689/114, 738; **GS** 19/7, 105/3, 223/1, 378/5, 388/3; **NŞ** 38/2, 106/1, 232/4, 306/2, 403/5, 508/7; **BV** 31/6, 102/3, 279/2, 325/3, 418/4, 647/5, 715/3; **LM** R217a/421, R223b/942, R224a/1012, R233b/1991, R235b/2229; **Sİ** R356a/170, R364a/1014, R373b/2015, R389b/3660; **SS** R309a/268, R317a/1085, R320a/1407, R335a/3025, R352b/4859; **HE** 6b/446, 9b/722, 13b/1124, 23b/2038, 29b/2607, 34b/3119, 39b/3553; **FŞ** SF103a/13, SF106a/91, SF99a/131, SF48a/60, , SF61a/84, SF68a/58)

şīre-i cān (< Far. şīre + < Far. -i + < Far. cān) "can şırası" (**BV** 336/7; **FK** 142/1; **NŞ** 82/2, 302/3, 658/42; **Sİ** R357a/274, R402a-57)

şīre-yi cān (< Far. şīre + < Far. -yi + < Far. cān) “can şırası” (**LM** R221b/709; **SS** R316b/1072)

tirig “diri, canlı, sağlam” (**BV** 258/5, 323/4, 597/1, 747/1; **FK** 13/5, 137/2, 210/8, 335/5, 402/6; **GS** 12/2, 78/5, 126/7, 226/5, 296/4, 317/11; **NŞ** 49/2, 281/7, 288/4, 467/6, 471/1, 585/5; **FŞ** SF60a/97, SF61a/82, SF72b/36, SF72b/39, SF88b/158; **HE** 24a/2083, 30b/2728, 35a/3129, 37b/3372, 40b/3676; **LM** R243b/3034, R245b/3226; **Sİ** R358b/432, R365b/1175, R376b/2300, R387a/3377)

tiriġ “diri, canlı, sağlam” (**LM** R233a/1926)

tirigley “canlı, diri” (**GS** 506/1)

tiriglig “dirilik” (**FŞ** SF91b-44; **GS** 744/1)

tiriglik “dirilik” (**BV** 494/4; **FK** 13/5, 64/6, 525/7, 689/234; **GS** 16/2, 261/3, 263/7, 662/1; **NŞ** 163/7, 244/7, 654/17, 657/4; **FŞ** SF46b/4, SF59b/67, SF66b/47, SF77a/3, SF85b/56; **HE** 36b/3292; **LM** R237a/2331; **Sİ** R385b/3230, R392a/3920, R407b/5564, R416a/6513)

tirik “diri, canlı” (**BV** 75/7, 329/1, 427/7, 600/6, 658/18; **NŞ** 83/1, 227/7, 331/8, 334/2, 472/5, 654/33; **Sİ** R418b/6876; **SS** R318b/1275, R323a/1756, R333a/2813, R340b/3593, R348a/4405)

tiriklik “dirilik, canlılık” (**BV** 80/6, 643/2, 644/3; **GS** 358/1; **NŞ** 643/1, 657/83; **SS** R318a/1208, R322b/1654)

tirilig “canlılık” (**NŞ** 558/5)

2.10.2.2. Öz ve İlgili Kavramlar

bi’ẕ-ẕāt (< Ar.) “kendi, kendisi” (**HE** 2a/51, 30a/2665)

ḫod (< Far.) “kendi, bizzat” (**FK** 4/6, 123/2, 283/7, 347/3, 424/4; **GS** 36/7, 109/4, 217/8, 300/4, 341/4, 406/3; **NŞ** 11/7, 42/1, 109/7, 217/1, 406/2, 500/3; **BV** 103/8, 159/9, 294/4, 381/7, 406/5; **HE** 1b/3, 14a/1146, 19a/1616, 23a/2022, 25b/2235, 38b/3471; **LM** R215a/82, R223a/912, R224a/1022, R231b/1795; **Sİ** R355a/94, R370b/1674, R376b/2289, R383b/3066)

ḫōd (< Far.) “kendi, bizzat” (**FŞ** SF46b/11, SF60b/26, SF72b/31, SF77a/20, SF104b/126; **Sİ** R360b/662, R371a/1734, R373b/2000, R390a/3711, R393a/4000)

ḫod-ārāy (< Far.) “kendini metheden” (**NŞ** 15/7)

ḫodluġ (< Far. ḫod + < Tr. -luġ) “kendi, bizzat” (**NŞ** 658/46)

ḫodluḳ (< Far. ḫod + < Tr. -luḳ) “kendi, bizzat” (**HE** 10b)

künh-i ẕāt (< Ar. künh + < Far. -i + < Ar. ẕāt) “zatının maneviyatı, öz” (**NŞ** 114/2, 132/3)

müstaḳil (< Ar.) “kendi kendine, ayrıca” (**FK** 107/5; **Sİ** R365b/1169, R369b/1588)

öz “kendi, öz” (**FK** 59/7, 111/6, 297/2, 303/8, 416/6; **GS** 2/8, 100/6, 218/7, 304/5, 407/1, 502/7; **NŞ** 3/2, 100/7, 203/6, 307/3, 405/8, 500/1; **BV** 27/6, 49/4, 105/7, 202/9, 306/6, 459/3; **FŞ** SF46a/20, SF58a/48, SF59b/88, SF65a/18; **HE** 2b/96, 9a/712, 10a/774, 23b/2072, 25b/2228, 33b/3001; **LM** R215a/65, R219b/544, R224a/1009, R224b/1064; **Sİ** R355a/96, R357a/293, R364a/1020; **SS** R307a/65, R316a/1027, R326a/2052, R335a/3006)

özlik “benlik, kendilik, kendi” (**FK** 686/28; **GS** 635/4; **NŞ** 10/7)

özlüg “benlik, kendilik, kendi” (**HE** 6a/417, 24b/2160, 24b/2173, 31a/2762, 31a/2769, 33b/3001, 33b/3008; **NŞ** 3/7, 60/6, 578/6; **BV** 657/28)

özlük “benlik, kendilik, kendi” (**FK** 38/7, 104/7, 262/6, 310/7, 421/11; **GS** 34/7, 82/8, 128/8, 177/8, 208/7, 342/9; **NŞ** 8/8, 107/2, 276/3, 309/7, 416/6, 510/4; **BV** 24/5, 132/9, 203/5, 392/6; **FŞ** SF47b/45, SF68b/114, SF68b/115, SF68b/116, SF85b/52; **HE** 14b/1201, 43a/3907; **LM** R228a/1403, R228a/1404, R247a/3405; **Sİ** R355a/94, R357a/295, R384a-36, R385a/3200, R419b/6976, R420b/7075; **SS** R308b/231, R308b/233, R351a/4706)

re’sen (< Ar.) “kendi kendine, kimseye danışmadan, kendi başına” (**HE** 12a/949)

ẕāt (< Ar.) “kendi, asıl, saygıdeğer kişi” (**BV** 3/8, 114/3, 114/4, 266/6, 631/5; **FK** 92/1, 125/7, 301/2, 351/5, 689/171; **GS** 13/9, 52/6, 136/1, 318/2, 318/4; **NŞ** 114/2, 132/3, 322/1, 496/4, 593/4; **FŞ** SF105a/13, SF46a/14, SF59a/9, SF68a/105, SF75b/35, SF84a/40; **HE** 2b/94, 9b/718, 11a/861, 13a/1070, 16b/1402, 26a/2279, 34b/3109; **LM** R214b/4, R215b/128, R228a/1414, R235a/2152, R241b/2818; **Sİ** R354b/13, R364a/1000, R365b/1147, R392b/3971, R405b/5315)

ẓāt (< Ar.) “sahip, malik” (**SS** R307a/65, R308a/167, R310b/433, R313b/743, R322a/1648, R334a/2901)

ẕāt-ı pāk (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz öz, özü temiz olan” (**LM** R217a/400)

ẕāt-ı pākī (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Far. pākī) “temiz öz, özü temiz olan” (**LM** R216a/147)

ẕatī (< Ar. ẕat + < Far. ī) “kendiyle ilgili, kendine ait” (**BV** 84/7; **GS** 4a-F2/1, 593/3, 684; **FŞ** SF51a/92)

2.10.2.3. Asıl, Temel ile İlgili Kavramlar

‘ayn (< Ar.) “aslı, kendisi” (**GS** 45/1, 144/4, 204/2, 414/4, 506/3, 654/3; **NŞ** 10/3, 100/2, 200/7, 361/7, 399/6, 419/6, 516/3, 709/36; **FK** 21/3, 168/2, 280/4, 307/7, 425/2, 542/2; **BV** 75/7, 485/5, 236/5, 309/6, 374/6, 516/3; **FŞ** SF106a/29, SF99b/212, SF46b/51,

SF52a/18, SF79b/50; **HE** 2b/96, 8b/665, 13a/1069, 14b/1189, 24a/2093; **LM** R219a/466, R230a/1632, R242a/2876; **Sİ** R355a/54, R357a/301, R372a/1863, R380b/2742; **SS** R307a/63, R307a/65, R307b/138)

‘ayn- ı şerī‘at (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. şerī‘at) “şeriatın gözü, ta kendisi” (**HE** 29a/2555)

‘aynen (< Ar.) “aynı olarak, tıpkısı olarak” (**NŞ** 379/1)

‘ayn-ı ‘ināyet (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ‘ināyet) “gayret gözü” (**NŞ** 295/7)

‘ayn-ı rıżā (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. rıżā) “memnuniyet (olur verme) kaynağı” (**FK** 258/6)

‘ayn-ı vāḳi‘ (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. vāḳi’) “gerçek kaynak” (**FŞ** SF106a/29)

aṣl (< Ar.) “asıl, temel, soy” (**FK** 91/6, 125/7, 307/6, 689/172; **BV** 58/2, 88/9; **GS** 302/7, 698/1; **NŞ** 73/6, 394/7; **FŞ** SF105a/28, SF106b/40, SF56a/83, SF61a/47, SF73b/120; **HE** 8a/595, 14b/1210, 14b/1217, 27a/2398, 29b/2603; **LM** R249a/3599; **Sİ** R356a/174, R364b/1037, R366a/1218, R397b/4502, R402b/5034; **SS** R307b/133, R310b/430, R317b/1146, R331b/2660, R345a/4074)

aṣl-ı fıṭrat (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. fıṭrat) “yaratılmanın kaynağı” (**Sİ** R356a/174, R417a/6716; **SS** R331b/2660)

aṣl-ı güşiş (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Far. güşiş) “çalışmanın, uğraşmanın aslı” (**Sİ** R397b/4502)

aṣl-ı niyyet (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. niyyet) “niyetin aslı” (**BV** 655/22)

aṣl-ı ṣūret (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. ṣūret) “suretin aslı” (**SS** R317a/1102)

aṣl-ı ẕāt (< Ar. aṣl + < Far. -ı + < Ar. ẕāt) “varlığın özü; mutlak varlık olan Allah” (**BV** 701/1)

aṣlī (< Ar.) “asıl, esas” (**FŞ** SF68b/131, SF70b/38; **HE** 10b, 13a/1066, 14b/1218, 21a/1806, 41a/3701; **Sİ** R407b/5544, R409a/5780; **NŞ** 357/6, 657/54)

bün (< Far.) “esas, kök, temel” (**Sİ** R405a/5295; **SS** R319b/1360, R327b/2218)

bünyād (< Far.) “temel, esas” (**FŞ** SF100a/7, SF104b/162, SF90b/64, SF62b/34; **HE** 8b/645, 17b/1468, 19b/1694, 33b/2992; **LM** R220a/604, R223a/891, R234b/2113; **Sİ** R355a/60, R369b/1546, R376a/2255, R387b/3463; **SS** R306b/6, R320b/1467, R326a/2050, R338a/3323; **BV** 58/2, 67/6, 345/2, 425/5, 468/4, 536/6, 562/6; **GS** 130/3, 369/2, 459/7, 533/4, 683/51; **NŞ** 369/8, 397/1, 407/3, 412/6, 464/5, 636/3; **FK** 113/6, 126/6, 329/3, 439/4, 537/1, 689/348)

bünyādsızlıġ (< Far. bünyād + < Tr. -sız + -lıġ) “temelsizlik, esassızlık, yapısızlık” (**FŞ** SF99b-50)

esās (< Ar.) “asıl, temel, kök” (**FK** 11/8, 11/8, 387/1; **GS** 6a-F2/2, 11b-F2/16, 12b-F2/2, 25/8, 25/8; **NŞ** 378/6, 458/10, 470/3; **BV** 232/3; **FŞ** SF104b/159, SF104b/164, SF52b/16, SF54b/41, SF60a/109, SF83a/18; **LM** R230a/1599, R238b/2518; **Sİ** R371b/1798, R372b/1878, R393a/4042, R394b/4203; **SS** R322b/1696, R322b/1697, R334b/2953, R341b/3694, R344b/4051)

2.10.3. Ahlak Felsefesi ile İlgili Kavramlar

aḫlāḳ (< Ar.) “ahlak” (**FK** 315/2, 319/2, 522/8, 754/1; **GS** 118/7, 119/1, 320/1; **NŞ** 276/3; **HE** 30b/2742; **Sİ** R390a/3724, R368a/1395; **SS** R313b-10)

aḫlāḳ-ı ḥamīde (< Ar. aḫlāḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥamīde) “övgüye layık, eksiksiz, kusursuz ahlak” (**SS** R313b-10)

aḫlāḳ-ı zemīm (< Ar. aḫlāḳ + < Far. -ı + < Ar. zemīm) “kötü ahlak, beğenilmeyen kötü huylar” (**NŞ** 276/3)

fāḥiş (< Ar.) “mübalağalı, aşırı, büyük, iri; ahlaksız, ahlaka aykırı” (**GS** 12b-F2/11)

fücūr (< Ar.) “sefihlik, ahlaka aykırı durum” (**FK** 739/1; **HE** 32b/2908)

ḫişāl (< Ar.) “huylar, ahlaklar” (**Sİ** R378a/2447, R395b/4268)

ḫuceste-sıfāt (< Far. ḫuceste + < Ar. sıfāt) “iyi ahlaklı, iyi huylu” (**SS** R333b/2877)

ḫulḳ-ı ‘aẓīm (< Ar. ḫulḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘aẓīm) “yüce ahlaklı, yüce yaratılışlı” (**HE** 5a/313)

kerīmü’l-aḫlāḳ (< Ar.) “yaratılıştan gelen ahlak” (**FK** 689/436)

luṭf-ı ṭab‘ (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. ṭab‘) “ahlak güzelliği” (**FK** 34/7)

mekārim (< Ar.) “cömertlikler, keremler; iyi ahlaklar” (**GS** 320/1)

mekārim-i aḫlāḳ (< Ar. mekārim + < Far. -i + < Ar. aḫlāḳ) “ahlak cömertlikleri” (**GS** 320/1)

reh-rev-i ḫuceste-ṣıfāt (< Far. reh-rev + < Far. -i + < Far. ḫuceste + < Ar. ṣıfāt) “iyi ahlaklı yolcu” (**SS** R333b/2877)

2.10.3.1. Edep ve İlgili Kavramlar

‘adāb (< Ar.) “terbiyeler, utanmalar” (**SS** R336a/3131, R336a/3134, R336a/3143, R341b/3735, R341b/3738)

‘ār (< Ar.) “utanma, utanç, ayıp” (**GS** 133/4, 160/6, 236/6, 311/7, 363/6, 424/6, 517/9, 682e/2, 775/1; **NŞ** 282/8, 442/8, 462/6, 482/6, 604/9, 666/2; **BV** 64/9, 223/2, 416/4,

645/6; **FK** 227/5, 471/8, 681/42; **HE** 4b/298, 5a/317, 7a/525, 30b/2707, 23a/2017; **FŞ** SF84b/83; **LM** R235a/2166; **Sİ** R361b/767, R365b/1156, R366b/1277, R394a/4126; **SS** R307b/146, R313a/702)

‘ırż (< Ar.) “şeref, namus, onur” (**FŞ** SF53a/37; **HE** 38a/3425)

‘iffet (< Ar.) “namus, temizlik” (**GS** 10b-F2/10; **NŞ** 67/6; **FŞ** SF74b/69; **LM** R224b/1053, R226b/1250, R240a/2659; **SS** R313b/755, R313b/757, R313b-10, R324b/1888, R326a/2069)

ādāb (< Ar.) “usuller, edepler, terbiyeler” (**BV** 141/7; **HE** 29b/2624; **LM** R240a/2647; **Sİ** R357b-5)

ādāb-ı ṭarīḳat (< Far. ādāb + < Far. -ı + < Ar. ṭarīḳat) “tarikat adabı” (**HE** 29b/2624)

adeb “terbiye, saygı, nezaket; edep, ahlak, haya” (**Sİ** R419b/6934)

aṣīl (< Ar.) “terbiyeli, sağlam” (**FK** 389/7, **NŞ** 379/7)

de’b-i edeb (< Ar. de’b + < Far. -i + < Ar. edeb) “edep âdeti” (**HE** 21a/1805)

edeb (< Ar.) “terbiye, edep” (**FK** 47/3, 105/6, 194/3, 306/7, 689/78/247; **GS** 31/6, 54/5, 111/7, 252/8, 511/6; **NŞ** 40/5, 45/7, 496/1; **BV** 43/3, 43/7, 258/2; **FŞ** SF63a/62, SF79a/29, SF87a/16; **HE** 9a/707, 19b/1696, 20b/1796, 24b/2153, 36a/3262; **LM** R237b/2419, R240a/2646, R247b/3464; **Sİ** R359a/510, R362a/807, R367a/1310, R417b/6757; **SS** R315b/942)

edeb mīvesi (< Ar. edeb + < Ar. mīve + Tr. si) “edep meyvesi” (**HE** 36a/3262)

ḥayā (< Ar.) “utanma, ar, edep, namus” (**FŞ** SF76b/135, SF77a/12, SF79a/27, SF87a/16; **HE** 4b, 4b/300, 13a/1057, 18b/1562, 20a/1701, 33b/2989; **LM** R224b/1047, R231b/1789, R247b/3464; **Sİ** R362a/807, R399b/4698, R417b/6757; **SS** R350a/4600; **GS** 54/5; **NŞ** 28/5; **BV** 43/2, 660/43, 660/71)

ḫırḳa-ı nāmūs (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı + < Ar. nāmūs) “namus hırkası” (**HE** 18a/1513)

iffet (< Ar.) “namus, temizlik” (**SS** R345b/4123)

māh-ı mü’eddeb (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. mü’eddeb) “edepli, terbiyeli ay (*mec.* sevgili)” (**FK** 49/1)

mü’eddeb (< Ar.) “edepli, terbiyeli” (**FK** 49/1, 689/78; **GS** 50/8; **HE** 21a/1814; **LM** R215b/134, R221a/672, R221a/675, R222a/770)

nāmūs (< Ar.) “ar, edep, haya” (**FK** 241/9, 275/10, 479/5; **GS** 556/2; **BV** 299/9, 339/1; **FŞ** SF51a/93, SF53a/39, SF77b/67, SF88b/150; **HE** 18a/1513; **LM** R232b/1889,

R232b/1898, R235b/2250, R235b/2252; **Sİ** R365b/1143, R396a/4336, R406a/5396; **SS** R339b/3488, R339b/3488)

pāk-dāmen (< Far.) "namuslu, iffetli" (**GS** 659/5; **BV** 351/7, 687/1)

pāk-rev (< Far.) "edepli" (**HE** 15b/1284, 25a/2218; **NŞ** 480/6)

perde-nişīn (< Far.) "perde arkasında oturan, namuslu, temiz" (NŞ 132/5)

şarṭ-ı edeb (< Ar. şarṭ + < Far. -ı + < Ar. edeb) "edepli olmanın şartı" (**HE** 20b/1796; **BV** 280/6)

şīşe-i nāmūs (< Far. şīşe + < Far. -i + < Ar. nāmūs) "namus şişesi" (**BV** 299/9)

terbiyet (< Ar.) "terbiye" (**BV** 2/7, 696; **FK** 409/3; **GS** 5a-F2/2, 7b-F2/10, 442/4, 509/7, 707/1; **NŞ** 393/3, 701/3; **FŞ** SF82a/43; **HE** 6b , 20a/1745, 39a/3498; **Sİ** R367a/1341, R375a/2152, R413b/6224)

uyat "utanma, haya, edep"(**BV** 73/3, 74/1, 103/1, 710; **FK** 136/6, 184/2, 306/6, 739/2; **GS** 4/8, 137/4, 535/6; **NŞ** 12/1, 286/1, 585/9, 638/1; **FŞ** SF101a/107, SF94a/106, SF47b/21, SF58a/50, SF82a/49; **HE** 16a/1336, 20a/1746, 28a/2498, 34b/3098, 42a/3801, 43a/3886; **LM** R224b/1046, R243a/2966; **Sİ** R356b/213, R366a/1202, R376b/2305, R386b/3376; **SS** R308a/155, R333b/2877)

uyatlıġ "utanma, utançlık" (**BV** 501/2, 653/8; **FK** 350/9; **GS** 477/6; **NŞ** 244/7; **FŞ** SF103a/138, SF104a/72, SF98a/44; **LM** R229b/1575; **SS** R352b/4864)

uyatlıḳ "utanma, utançlık" (**FŞ** SF103a/138, SF98a/44; **SS** R329B/2417; **GS** 678/5)

2.10.3.2. Edepsizlik, İffetsizlik ile İlgili Kavramlar

ālūde (< Far.) "bulaşmış, bulaşık" (**BV** 706; **NŞ** 167/6, 306/7; **FŞ** SF49a/26; **HE** 4a/233, 4a/237, 32b/2927; **SS** R343a/3886)

ālūdelıġ (< Far. ālūde +< Tr. -lıġ) "iffetsizlik" (**GS** 656/5; **NŞ** 388/7, 480/6; **Sİ** R358a/394)

ālūdelıḳ (< Far. ālūde +< Tr. -lıḳ) "iffetsizlik" (**Sİ** R415a/6374)

ālūde-veş (< Far.) "bulaşmış gibi, bulaşık" (**NŞ** 667)

bī-edeb (< Far. bī + < Ar. edeb) "edepsiz, terbiyesiz" (**HE** 8b/651; **BV** 45/7; **GS** 49/3; **NŞ** 511/5)

bī-edebāne (< Far. bī + < Ar. edeb + < Far. āne) "edepsizcesine" (**NŞ** 496/2)

bī-edeblıġ (< Far. bī +< Ar. edeb + < Tr. -lıġ) "edepsizlik, terbiyesizlik" (**FK** 236/6; **BV** 280/6; **GS** 251/6; **NŞ** 496/3)

bī-ḥayālıġ (< Far. bī + < Ar. ḥayā + < Tr. -lıġ) "edepsizlik, terbiyesizlik" (**BV** 179/6; **GS** 297/1, 660/2)

bī-ḥayālıḳ (< Far. bī + < Ar. ḥayā + < Tr. -lıġ) “edepsizlik, terbiyesizlik” (**LM** R215a/84, R240a/2761; **SS** R307b/98)

bī-neng (< Far.) “rezil, namussuz” (**NŞ** 184/5)

edebsiz (< Ar. edeb + < Tr. -siz) “terbiyesiz” (**HE** 20a/1703; **NŞ** 297/8)

edebsizlıġ (< Ar. edeb + < Tr. -siz + lıġ) “terbiyesizlik” (**Sİ** R419a/6885)

erāzil (< Ar.) “reziller, namussuzlar, yüzsüzler” (**GS** 4a-F2/19; **NŞ** 394/5; **HE** 21a/1834)

fażīḥat (< Ar.) “edepsizlik” (**LM** R240a/2704)

fażiḥetlıḳ (< Ar. fażiḥet + < Tr. -lıḳ) “edepsizlik” (**HE** 34b/3071)

güstāḫ (< Far.) “küstah, saygısız” (**FK** 112/1, 132/3; **GS** 111/1, 718/1; **BV** 56/5, 108/1/1/2/3/4/5/6/7/8/9; **LM** R237b/2393)

güstāḫ-āne (< Far.) “küstahcasına, edepsizcesine” (**BV** 254/7)

güstāḫlıġ (< Far. güstāḫ + < Tr. -lıġ) “saygısızlık, edepsizlik” (**SS** R311a-8)

güstāḫlıḳ (< Far. güstāḫ + < Tr. -lıḳ) “saygısızlık, edepsizlik” (**NŞ** 536/5)

ḥayāsız (< Ar. ḥayā + < Tr. -sız) “edepsiz, arsız, terbiyesiz” (**BV** 523/7)

hayāsızlıġ (< Ar. ḥayā + < Tr. -sız +lıġ) “edepsizlik, arsızlık, terbiyesizlik” (**Sİ** R414b-76)

kemāl-i bī-ḥayālıḳ (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥayā + < Tr. -lıḳ) “utanmazlığın (edepsizliğin) en yüksek derecesi” (**LM** R215a/84)

küstāḫ (< Far.) “küstah, hayasız, edepsiz, terbiyesiz” (**FŞ** SF65a/33, SF65a/38, SF87b/49; **NŞ** 37/5)

mütehettik (< Ar.) “tehettük eden, yırtılan; utanmaz, edepsiz, yırtık” (**HE** 22a/1933)

nengsizlik (< Far. neng + < Tr. -siz +lik) “namussuzluk” (**FK** 427/7)

terk-i edeb (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. edeb) “edebi terk etme” (**BV** 213/1; **FK** 47/3, 48/2; **GS** 252/8; **NŞ** 40/5; **HE** 20a/1704, 24b/2153; **LM** R240a/2646; **Sİ** R359a/510, R373a/1946, R419b/6934)

uyatsız “utanmaz” (**GS** 497/4)

2.10.3.3. Adamlık, İnsanlık ile İlgili Kavramlar

ḫā’ (< Ar.) “iyi bir adam” (**HE** 4b/270)

ḫāfī (< Ar.) “çok ikram eden, güler yüzle karşılayan (adam); yalın ayak yürüyen adam” (**HE** 29a/2567)

iẓhār-ı insāniyyet (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. insāniyyet) “insaniyetlik gösterme” (**FŞ** SF81a/137)

merdumlıġ (< Ar. merdum + < Tr. -lıġ) “insanlık, adamlık” (**SS** R334b/2943)

merdumlıḳ (< Ar. merdum + < Tr. -lıḳ) “insanlık, adamlık” (**SS** R329B/2426, R343a/3872)

merdumluġ (< Ar. merdum + < Tr. -luġ) “insanlık, adamlık” (**SS** R315b/932)

merdüm-dārlıġ (< Far. merdüm-dār + < Tr. -lıġ) “insanlık” (**GS** 249/9)

merdümlıġ (< Far. merdüm + < Tr. -lıġ) “insanlık, adamlık” (**LM** R231b/1798; **NŞ** 499/5)

merdümlıḳ (< Far. merdüm + < Tr. -lıḳ) “insanlık, adamlık” (**FŞ** SF80b/44, SF95a/52; **NŞ** 579/6)

merdümluġ (< Far. merdüm + < Tr. -luġ) “insanlık, adamlık” (**GS** 385/1; **NŞ** 332/5)

merdümluḳ (< Far. merdüm + < Tr. -luḳ) “insanlık, adamlık” (**NŞ** 452/1; **BV** 314/5)

pāk-rūḥ (< Far. pāk + < Ar. rūḥ) “içi temiz, iyi yürekli” (**BV** 106/1, 106/2)

sāde-dil (< Ar. sāde + < Far. dil) “temiz yürekli, saf” (**BV** 257/7; **FK** 673/5)

ṣāfī-żāmīr (< Ar.) “temiz yürekli, saf kimse” (**BV** 682/1)

ẕāt-ı pāk (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Far. pāk) “özü temiz olan” (**LM** R217a/400)

ẕāt-ı pākī (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Far. pākī) “özü temiz olan” (**LM** R216a/147)

2.10.3.4. İyi-İyilik ile İlgili Kavramlar

‘amel-i ḫayr (< Ar. ‘amel + < Far. -i + < Ar. ḫayr) “hayırlı amel” (**HE** 16b/1388)

‘imāretī (< Ar.) “hayır işi için yapılmış bir yapı ya da iş” (**GS** 11b-F2/10; **SS** R338a/3352)

bih (< Far.) “iyi, yeğ” (**FK** 555/6; **HE** 21b/1889, 22a/1891; **Sİ** R367b/1387; **SS** R322b/1658; **FŞ** SF62a/48, SF99b/218)

bī-şen‘ (< Far.) “iyi” (**BV** 107/3)

bünyād-ı ḫayr (< Far. bünyād + < Far. -ı + < Ar. ḫayr) “iyiliğin esası” (**Sİ** R369b/1546)

dürr-i ‘ināyet (< Ar. dürr + < Far.-i+ < Ar. ‘ināyet) “iyilik incisi” (**GS** 736/1)

ḫayr-ābād (< Ar. ḫayr + < Far. ābād) “hayırlı olsun” (**NŞ** 677/1; **SS** R332a/2709, R335b/3067, R341b/3737, R343b/3938)

ḫayr-bād (< Ar. ḫayrān+ < Far. bād) “hayırlı olsun” (**FK** 60/5, 449/7; **GS** 124/1, 140/8, 679/7; **NŞ** 59/8, 454/4; **BV** 147/1, 289/9, 542/9; **HE** 6a/413, 36b/3280; **LM** R240a/2743, R245b/3244; **Sİ** R357b/320, R365a/1097, R376b/2334, R396a/4349, R414a/6300)

ḫayr-endiş (< Ar. ḫayrān+ < Far. endiş) “iyilik düşünen” (**FK** 258/3)

ḫayr-maḳdem (< Ar.) “hayırlı gelme” (**FK** 177/4; **GS** 124/1; **Sİ** R357b/320)

ḫayrü’l-umūr (< Ar.) “işlerin hayırlısı” (**HE** 20b/1778, 39a/3496; **Sİ** R377a/2359, R400b/4799, R418a/6813; **NŞ** 283/4)

İẕā (< Ar.) “iyilik etme” (**FK** 114/8)

nīk-ḫᵛāh (< Far.) “iyilik düşünen, herkesin iyiliğini isteyen” (**GS** 562/7; **Sİ** R417b/6737)

ṣāḥib-ḫayr (< Ar.) “hayır sahibi” (**SS** R324a/1815)

talaṭṭuf (< Ar.) “iyilik, yumuşaklık” (**Sİ** R391b/3883)

zeyl-i ihsān (< Ar. zeyl + < Far. -i + < Ar. ihsān) “iyiliğin devamı” (**NŞ** 262/3)

2.10.3.5. Kötü-kötülük ile İlgili Kavramlar

bed (< Far.) “fena, kötü, yaramaz” (**FŞ** SF49b/37)

beter (< Far.) “daha kötü, fena” (**HE** 3b/202; **LM** R226a/1206; **Sİ** R400b/4794, P455a/5577; **BV** 14/2, 49/1, 312/3, 491/1; **FK** 398/9, 531/6; **NŞ** 614/7)

beterrek (< Far. beter + < Tr. -rek) “daha kötü, daha fena” (**GS** 17/2)

ebr-ı keṣāfet (< Far. ebr + < Far. -ı + < Ar. keṣāfet) “kirli, pisli, kötülük bulutu” (**FŞ** SF64a/27)

kāfir-i bed-ḫū (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. bed-ḫūy) “kötü huylu kafir” (**NŞ** 103/7)

ḳara “kötü, olumsuz” (**GS** 390/1)

kem (< Far.) “az, eksik; fena, kötü” (**FK** 34/1, 130/1, 263/2, 326/2, 409/9, 536/7; **GS** 40/6, 164/8, 189/6, 208/3, 429/6, 444/1; **NŞ** 67/9, 168/1, 262/2, 305/5, 419/1; **BV** 12/2, 78/2, 198/9, 213/8, 322/9, 521/4, 697/2; **FŞ** SF46a/49, SF48a/23, SF54a/76, SF59b/80; **HE** 4b/281, 8a/606, 16a/1347, 16b/1398, 21b/1885; **LM** R215b/111, R221b/753, R225a/1094, R233b/1985; **Sİ** R356a/162, R364a/1009, R367b/1344, R378a/2443, R388b/3577, R395b/4318; **SS** R311b/560, R319b/1386, R335a/3017, R346a/4169, R352a/4811)

kemlıġ (< Far. kem + < Tr. -lıġ) “kötülük, kötü bozuk” (**FK** 592/6; **NŞ** 633/1, 633/7; **Sİ** R393b/4070)

kemlıḳ (< Far. kem + < Tr. -lıḳ) “kötülük, kötü bozuk” (**HE** 19b/1687)

kemlik (< Far. kem + < Tr. -lik) “kötülük, kötü bozuk” (**FK** 61/7, 544/7, 636/3; **NŞ** 134/1, 394/1; **BV** 513/7; **HE** 43b/3964; **Sİ** R356a/162)

kemrek (< Far. kem + < Tr. -rek) “daha kötü, daha bozuk” **GS** 347/6, 515/6; **NŞ** 435/1; **LM** R249a/3599; **Sİ** R413a/6168; **SS** R321a/1524)

siyāh (< Far.) “kara, kötü” (**BV** 114/7; **FK** 561/2; **GS** 13a-F2/18; **FŞ** SF70a/20; **HE** 21b/1882; **Sİ** P465a/6530; **SS** R308b/244)

şenī‘ (< Ar.) “fena, kötü, ayıp, utanılacak” (**NŞ** 289/4, 292/5)

şerāret (< Ar.) “fenalık, kötülük” (**FK** 722; **GS** 683/89; **NŞ** 384/7; **FŞ** SF54b/11, SF58b/102, SF70b/38; **HE** 26b/2344, 30a/2662, 33b/2983; **LM** R221b/753; **SS** R341b/3726)

şün‘at (< Ar.) “çirkinlik, kötülük” (**HE** 16b/1380, 28a/2465)

tīre-cānlıġ (< Far. tīre-cān + < Tr. -lıġ) “canı karalık, kötülük” (**GS** 9a-F2/19)

yaman “kötü, fena” (**BV** 47/6, 64/7, 239/6, 361/5, 460/9, 515/7; **FK** 50/4, 101/5, 285/3, 377/8, 498/6; **GS** 44/3, 69/3, 135/4, 237/9, 319/1, 427/9; **NŞ** 31/5, 131/3, 323/7, 398/7, 412/6, 443/4,; **FŞ** SF100b/94, SF91a/96, SF98b/113, SF53a/71, SF62b/29; **HE** 8b/657, 13a/1054, 25a/2217, 26a/2300, 27b/2429; **LM** R217a/319, R220b/637, R221a/689, R226b/1258; **Sİ** R355b/140, R371b/1804, R377a/2391, R391b/3896; **SS** R307b/108, R315b/934, R332b/2747, R341b/3732, R353a/4981)

yamanraḳ “daha yaman, daha kötü, daha fena” (**FK** 331/6; **GS** 328/2, 605/1; **LM** R215b/101, R228b/1457; **Sİ** R397a/4475)

yavuz “kötü, fena” (**LM** R215b/109; **HE** 26b/2327)

yig “kötü, fena” (**GS** 151/7)

zemīm (< Ar.) “kötü, beğenilmeyen” (**NŞ** 276/3)

zeng-i ḫayālāt (< Far. zeng + < Far. -i + < Ar. ḫayālāt) “hayaldeki kötülükler” (**HE** 15a/1244)

2.10.3.6. Sevinç, Mutluluk ile İlgili Kavramlar

ber-ḫōr-dār (< Far.) “mesut, nasipli” (**NŞ** 658/5)

ber-ḫūrdār (< Far.) “mesut, nasipli” (**FK** 283/3, 402/2, 689/83; **BV** 183/2)

ber-ḫurdārlıġ (< Far. ber-ḫurdār + < Tr. -lıġ) “bahtiyarlık, saadet” (**FK** 240/6; **GS** 308/4, 311/1)

cevān-baḫt (< Far.) “bahtiyar, mesut” (**FŞ** SF87a/10)

çerāġ-ı devlet (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “baht ve saadetin mumu” (**Sİ** R385b-39)

dāmen-feşān (< Far.) “eteğini savurtarak sevinçle yürüme” (**Sİ** R362a/803)

dār-ı sürūr (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. sürūr) “sevinç, mutluluk evi” (**Sİ** R368b/1447)

devletī (< Ar. devlet + < Far. ī) “bir mutluluk, mutlulukla ilgili” (**FŞ** SF68b/111)

devlet-i bāḳī (< Ar. devlet + < Far. -i + < Ar. bāḳī) “baki olan mutluluk” (**FK** 302/7, 564/7; **GS** 382/7, 618/9, 679/9; **NŞ** 279/7, 462/7, 72/9)

devlet-i cāvid-i mülk (< Ar. devlet + < Far. -i + < Far. cāvid + < Far. -i + < Ar. mülk) "ülkeye sonsuz mutluluk" (**HE** 15b/1293)

düvāc (< Far.) "sevinç" (**HE** 40b/3652)

ehl-i neşāt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. neşāt) "sevinç, mutluluk ehli" (**FK** 178/5)

ehl-i ṭarab (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ṭarab) "sevinçli" (**BV** 45/5, 403/7; **GS** 650/9)

feraḥ (< Ar.) "sevinme, sevinç" (**Sİ** R399b/4693, R407a/5461, R409b/5848, R421a/7144; **SS** R315a/875, R317b/1150, R341a/3671; **FŞ** SF106a-54; **HE** 16a/1349, 21b/1855, 22a/1905, 32a/2851; **LM** R232b/1879, R247b/3452; **FK** 79/7, 689/192; **GS** 52/5, 302/6, 326/6, 358/3; **NŞ** 102/1, 102/3, 463/5; **BV** 71/1, 96/8, 243/9, 349/5)

feraḥ-baḫş (< Ar. feraḥ + < Far. baḫş) "ferah bağışlayan, sevinç veren" (**Sİ** R396b/4388, R399a/4668)

ferḫunde-eṣer (< Far. ferḫunde + < Ar. eṣer) "mutluluk, saadet eseri" (**FK** 689/101)

feriḥ (< Ar.) "sevinçli, neşeli" (**HE** 10b/823)

gāh-ı ferāh (< Far. gāh + < Far. -ı + < Ar. ferāh) "mutluluk" (**HE** 32a/2851)

ḥalḳa-i sa'ādet (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. sa'ādet) "saadet halkası" (**LM** R217a/345)

hengāme- şevḳ (< Far. hengāme + < Ar. şevḳ) "neşe zamanı"(**FK** 689/134)

hengāme-ı şevḳ (< Far. hengāme + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) "neşe zamanı" (**FŞ** SF95b/3)

ḫoş-ḥāllıḳ (< Far. ḫoş + < Ar. ḥāl + < Tr. -lıḳ) "mutlu olma" (**LM** R231b/1771)

ḫoş-vaḳt (< Far. ḫoş + < Ar. vaḳt) "hâli vakti yerinde, mutlu" (**LM** R240a/2664, R229b/1581; **FK** 336/7)

ḫoş-vaḳtlıġ (< Far. ḫoş + < Ar. vaḳt + < Tr. -lıġ) "hâli vakti yerinde olma, mutluluk" (**FK** 108/6, 402/6)

ḫoş-vaḳtlıġ (< Far. ḫoş + < Ar. vaḳt + < Tr. -lıġ) "hâli vakti yerinde olma, mutluluk" (**Sİ** R409a/5789)

ḫurrem (< Far.) "şen, sevinçli, güler yüzlü" (**FK** 37/7, 374/8, 442/7, 565/4, 650/6; **GS** 7/8, 156/1, 179/3, 214/1, 322/5, 340/6; **NŞ** 213/5, 392/2, 618/6; **BV** 485/2, 611/7, 659/35; **FŞ** SF54b/17, SF58a/54, SF64b/113, SF66a/10, SF72b/20; **HE** 16a/1321, 24a/2101, 39b/3585, 43b/3933; **LM** R217a/327, R222a/792, R232b/1872, R235b/2268; **Sİ** R393b/4075, R394a/4113, R402b/5028, R414a/6298; **SS** R311b/536, R315a/881, R333a/2813)

ḫurremlıġ (< Far. ḫurrem + < Tr. -lıġ) "şenlik, sevinçli olma, güler yüzlülük" (**FŞ** SF54b/17; **NŞ** 392/2, 633/5; **BV** 145/7, 541/7)

ḫurremlıḳ (< Far. ḫurrem + < Tr. -lıḳ) “şenlik, sevinçli olma, güler yüzlülük” (**SS** R309a/259)

kām-kārāne (< Far.) “kutlu, mutlu olana yakışacak surette, kutlulukla, mutlulukla” (**Sİ** R370a/1628)

kāmkār-ı kām-revā (< Far. kāmkār + < Far. -ı + < Far. kām-revā) “isteğine ulaşan, amacına ulaşan kişinin mutluluğu” (**SS** R322a/1605)

kām-yāb (< Far.) “isteğine ulaşmış, mutlu” (**HE** 7a/487, 12a/962; **Sİ** R367a/1309, R370a/1634, R378a/2458, R395b/4274; **SS** R308b/247; **SS** R317a/1109, R317b/1163)

kesb-i neşāṭ (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “sevinme, neşelenme” (**FK** 649/6)

kīmiyā-yı sa‘ādet (< Ar. kīmiyā + < Far. -yı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk, saadet iksiri” (**Sİ** R354b/43)

ḳutluḳ “kutlu, mesut” (**FK** 378/1; **GS** 395/5, 601/1; **BV** 366/5)

maḥall-i ṭarab (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. ṭarab) “mutluluk, sevinç yeri” (**HE** 33b/3019)

maṭla‘-ı sa‘ādet (< Ar. maṭla‘ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “saadetin, mutluluğun doğduğu yer, kaynağı” (**SS** R322b/1661)

maẓhar-ı sa‘ādet (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluğa erişen, nail olan” (**SS** R342a/3751)

memnūn (< Ar.) “sevinçli, sevinmiş, memnun” (**FŞ** SF104b/137; **Sİ** R371b/1762; **SS** R315b/928, R320b/1489, R324a/1867; **NŞ** 333/5, 457/6, 623/6; **BV** 24/4, 206/7)

memnūnça (< Ar. memnūn + < Tr. -ça) “sevinçli, sevinmiş gibi” (**LM** R244b/3146)

mes‘ūd (< Ar.) “mesut, bahtiyar” (**Sİ** R368a/1426, R368b/1464, R368a/1416; **FK** 23/4; **BV** 114/5; **GS** 8a-F2/19; **SS** R311b/515, R329B/2413, R334b/2976, R335a/3000, R336a/3104)

mesrūr (< Ar.) “sevinmiş, memnun, sevinçli, neşeli” (**FŞ** SF100a/36, SF94b/10; **HE** 26b/2320, 37a; **LM** R225a/1108; **Sİ** R358a/372, R381b/2832, R403b/5107, R410a/5878; **SS** R308a/196, R333a/2808, R335b/3066, R336a/3101; **GS** 715; **NŞ** 656/16; **BV** 266/1, 477/7)

mesrūrluḳ (< Ar. mesrūr + < Tr. -luḳ) “memnunluk” (**Sİ** R410b/5930)

meş‘al-i sa‘ādet (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “saadet, mutluluk meşalesi” (**SS** R311a/467)

mezra‘-ı ‘ayş (< Ar. mezra‘ + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “hoşça yaşama tarlası; zevk safa tarlası, saadet tarlası” (**NŞ** 148/2)

mihr-i ṣafā (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ṣafā) “mutluluk veren güneş” (**LM** R231a/1733, R240a/2690)

miṯl-i şūḫī (< Ar. miṯl + < Far. -i + < Far. şūḫī) “neşeli gibi” (**GS** 617/1)

mūcib-i neşāṭ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “sevinç sebebi” (**GS** 294/1)

mūcib-i sa‘ādet (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk sebebi” (**SS** R344a/3994)

mūcib-i sa‘ādet-mendlıġ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet-mend + < Tr. -lıġ) “mutluluk sebebi” (**NŞ** 676)

mūcib-i sa‘ādet-mendlıḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet-mend + < Tr. -lıḳ) “mutluluk sebebi” (**HE** 19b)

mübtehic (< Ar.) “sevinen, sevinmiş” (**Sİ** R390a/3718)

neş’e (< Ar.) “neşe, sevinç” (**FK** 26/7, 341/1, 429/1, 578/7, 611/9; **GS** 201/5, 420/1, 420/8, 682a/1; **NŞ** 3/5, 48/4, 132/8; **BV** 536/2, 684; **HE** 8a/605, 8a/607; **LM** R220b/657; **Sİ** R362b/840)

neş’e-baḫş (< Ar. neş’e + < Far. baḫş) “neşe veren” (**FK** 689/57)

neş’e-i mey (< Ar. neş’e + < Far. -i + < Far. mey) “şarap neşesi; şarabın verdiği mutluluk” (**FK** 578/7)

neş’e-yi feṣāḥat (< Ar. neş’e + < Far. -yi + < Ar. feṣāḥat) “güzel ve açık konuşmanın verdiği mutluluk” (**LM** R220b/657)

neşāṭ (< Ar.) “sevinç, neşe, şenlik” (**FŞ** SF50b/48, SF54b/16, SF58b/120, SF74a/27, SF80a/5; **HE** 8a/582, 16a/1337, 30a/2685; **LM** R233b/1974, R239a/2545, R240a/2768; **Sİ** R358a/367, R368a/1419, R390b/3784, R382a/2860, R396b/4389; **SS** R314b/821, R317b/1144, R334b/2947, R336b/3160, R353a/4971; **GS** 104/3, 104/5, 200/8, 380/7, 428/4, 515/3, 639/7; **FK** 27/8, 241/7, 295/7, 379/5, 443/3, 549/6, 649/6; **NŞ** 132/8, 181/2, 202/6, 261/4, 331/7, 450/5; **BV** 21/7, 119/4, 221/3, 418/1, 685/2; **LM** R216a/187, R230b/1682, R231b/1778, R243b/3011, R246b/3327)

neşāt-ḫāne (< Ar. neşāt + < Far. ḫāne) “sevinç evi” (**LM** R222b/856)

neşāṭ-ārā (< Ar. neşāṭ + < Far. ārā) “sevinç süsleyen; sevindiren” (**GS** 200/8)

neşāṭ-efzā (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā) “sevinç arttıran” (**FK** 149/8; **FŞ** SF52b/38; **GS** 200/8, 238/6; **NŞ** 498/7; **BV** 127/5)

neşāṭ-efzālıġ (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā + < Tr. -lıġ) “sevinç arttırıcılık” (**GS** 89/6; **NŞ** 613/7)

neşāṭ-efzālıḳ (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā + < Tr. -lıḳ) “sevinç arttırıcılık” (**NŞ** 316/6)

neşāṭ-efzāy (< Ar. neşāṭ + < Far. efzāy) “sevinç arttıran” (**SS** R342b/3835)

neşāṭ-efzāyī (< Ar. neşāṭ + < Far. efzāyī) “sevinç arttıran” (**SS** R335a/3007)

neşāṭ-efzāyraḳ (< Ar. neşāṭ + < Far. efzā + < Tr. -raḳ) “daha çok sevinç arttıran” (**FŞ** SF52a/34)

neşāṭ-endūz (< Ar. neşāṭ + < Far. endūz) “neşe toplayan, sevinçli” (**BV** 469/6)

neşāṭ-engīz (< Ar. neşāṭ + < Far. engīz) “sevinç uyandıran” (**FŞ** SF54b/16; **SS** R327a/2153, R335a/3012; **NŞ** 48/5, 204/9; **BV** 199/1)

neşāṭ-ı ṣūret (< Ar. neşāṭ + < Far. -ı + < Ar. ṣūret) “yüzünün sevinci, şenliği” (**BV** 84/4)

neşāṭ-ı ṭarab (< Ar. neşāṭ + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “şenlik, sevinçli, mutluluk” (**NŞ** 352/3)

neşāṭī (< Ar. neşāṭ + < Far. ī) “sevinç, neşe, şenlik ile ilgili” (**FŞ** SF54a/86)

neşe (< Ar.) “neşe, sevinç, keyif” (**BV** 167/5, 305/8)

nūr-ı sa‘ādet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk ışığı” (**HE** 11a/900; **Sİ** R356a/183, R377a/2390)

nüzhet (< Ar.) “eğlence, neşe, sevinç” (**FŞ** SF74b/83, SF83a/30; **BV** 660/63)

nüzhet-geh (< Ar. nüzhet + < Far. geh) “gezinti yeri, eğlence, sevinç yeri” (**FŞ** SF50a/5, SF58b/83)

pür-şūḥ (< Far.) “neşe, şen dolu” (**NŞ** 696/1)

sa‘ādet (< Ar.) “saadet” (**FŞ** SF51a/92, SF52a/57, SF62a/51, SF63a/77, SF91a/101, SF91a/109; **HE** 1b/32, 11a/900, 15a/1249, 15a/1268, 25a/2219, 34b/3112; **LM** R216b/219, R220b/644, R230b/1664, R234a/2017, R248a/3481; **Sİ** R354b/42, R369a/1527, R377a/2390, R389a/3584, R407a/5477, R414b/6339; **SS** R308a/149, R322b/1661, R342a/3751, R344a/3994, R345b/4132; **GS** 6a-F2/4, 10a-F2/11, 105/2, 168/2, 301/1, 311/3; **NŞ** 164/3, 383/5, 601/3, 709/20; **BV** 342/1, 365/5, 413/2, 459/4, 660/59; **FK** 6/5, 110/2, 242/8, 447/2, 550/2, 685/26)

sa‘ādetlıġ (< Ar. sa‘ādet + < Tr. -lıġ) “saadetli, mutlu, bahtiyar” (**SS** R334a/2905; **BV** 295/2)

sa‘ādetmend (< Ar.) “mutlu, bahtiyar” (**SS** R330b/2540, R331a/2607)

sa‘ādet-mendlıġ (< Ar. sa‘ādet-mend + < Tr. -lıġ) “mutluluk, bahtiyarlık” (**NŞ** 676)

sa‘ādet-mendlıḳ (< Ar. sa‘ādet-mend + < Tr. -lıḳ) “mutluluk, bahtiyarlık” (**HE** 19b)

sa‘īd (< Ar.) “mutlu, uğurlu” (**FŞ** SF46b/13; **HE** 14a/1137, 14a/1146; **BV** 469/5; **FK** 29/2, 118/5, 618/2, 689/237)

sa‘īd-i ebedī (< Ar. sa‘īd + < Far. -i + < Ar. ebedī) “sonsuz mutluluk” (**HE** 14a/1137)

ṣafā (< Ar.) “saflık, gönül şenliği, mutluluk, safa” (**BV** 10/6, 112/3, 285/7, 340/6, 660/43, 729/4; **FK** 2/1, 108/9, 237/7, 304/6, 513/2, 579/6, 640/5, 750/1; **GS** 239/7, 316/6, 517/7, 530/8, 647/3, 683/132, 683/15; **NŞ** 18/6, 223/2, 313/1, 484/2, 507/4, 672/8, 675/1; **FŞ** SF46b/55, SF48b/4, SF61a/56, SF69a/2, SF80b/48, SF85a/40; **HE** 2a/77, 2b/119, 13b/1101, 23b/2065, 30a/2680, 33b/3021; **LM** R225a/1111, R233a/1939, R240a/2690; **Sİ** R361a/688, R364b/1031, R382a/2868, R389b/3663; **SS** R307b/130, R307b/130, R313a/705, R333b/2864)

ṣafālıġ (< Ar. ṣafā + < Tr. -lıġ) “safalı, şen” (**FK** 594/6; **NŞ** 519/9; **FŞ** SF61a/64)

ṣafālıḳ (< Ar. ṣafā + < Tr. -lıḳ) “safalı, şen” (**FŞ** SF60b/34; **HE** 8a/602, 10a/762; **LM** R247a/3395)

ṣafā-yāb (< Ar. ṣafā +< Far. yāb) “safa bulmuş, berraklaşmış” (**LM** R219b/519)

ṣafāyī (< Ar. **ṣafā + < Far. yī**) “mutluluk, şen olma ile ilgili” (**FK** 681/26; **GS** 682c/6)

sėvinçi “sevinmek, sevinci” (**BV** 162/5)

sėvünmek “sevinme” (**GS** 454/1; **NŞ** 507/1)

sėvünmeklik “sevinme” (**NŞ** 406/3)

ṣubḥ-ı sa‘ādet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “saadet sabahı” (**GS** 168/2; **BV** 295/4)

sūr (< Far.) “eğlence, ziyafet, şenlik” (**GS** 99/9; **LM** R220b/632, R239a/2550, R240a/2700, R240a/2778; **Sİ** R364a/1025, R366a/1201, R401a-56, R402a/4950, P465b/6578; **SS** R322a/1601, R322a/1602, R325a/1960, R333a/2808, R343a/3883)

sürūr (< Ar.) “sevinç” (**BV** 570/8; **FK** 688/96, 689/151; **GS** 99/9; **NŞ** 132/8; **FŞ** SF80a/5; **HE** 4b/305, 12a/961; **Sİ** R357a/263, R365a/1099, R368b/1447, R390a/3726; **SS** R312b/641, R315a/871, R322a/1646, R325a/1960)

sürūr-ı ‘ayş (< Ar. sürūr + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “yaşama sevinci” (**GS** 99/9)

şād (< Far.) “mutlu, sevinçli” (**BV** 10/5, 117/3, 225/6, 318/7, 425/7; **FK** 55/4, 121/1, 230/2, 329/9, 439/1; **GS** 32/3, 126/2, 264/6, 330/2, 425/6; **NŞ** 27/6, 117/5, 269/3, 330/4, 407/7; **FŞ** SF106b/64, SF91b/7, SF53b/2, SF63a/63, SF73a/57, SF79a/6; **HE** 17a/1439, 23a/2028, 30b/2695, 33a/2952, 37a/3354, 44a/3984; **LM** R216a/188, R223b/954,

R225a/1108, R232b/1872; **Sİ** R363b/972, R375b/2223, R384a/3075, R395b/4311; **SS** R308a/181, R322b/1698, R326b/2090, R341a/3673)

şādān (< Far.) “sevinçli” (**LM** R240a/2747; **SS** R313a/673, R325b/1977, R336b/3158)

şādānlıḳ (< Far. şādān + < Tr. -lıḳ) “sevinçli olma” (**Sİ** R375b/2226)

şādlıġ (< Far. şād + < Tr. -lıġ) “sevinçli olma, mutluluk” (**BV** 127/5, 539/2, 627/5; **FK** 245/4, 535/9, 611/1, 689/263; **GS** 31/5, 76/3, 126/2, 156/3, 185/7, 208/2; **NŞ** 136/3, 215/4, 476/4, 559/5; **FŞ** SF53a/63; **HE** 13b/1116; **LM** R223a/893; **Sİ** R357b/337, R366a/1201, R387b/3444, R397b/4498, R411b/6022; **SS** R324b/1904)

şādlıḳ (< Far. şād + < Tr. -lıḳ) “sevinçli olma, mutluluk” (**FŞ** SF55a/65; **HE** 29b/2615; **Sİ** P455b/5631, R386b/3349, R390a/3694)

şād-mān (< Far.) “sevinçli” (**BV** 273/4, 495/7; **FK** 494/2, 687/34; **GS** 788/1; **NŞ** 326/2; **Sİ** R383b/3041, R390b/3749, R396b/4397, P455b/5632, R412b/6140; **SS** R315b/947, R332a/2707, R351b/4749)

şādmāne (< Far.) “sevinçli” (**FŞ** SF62b/54, SF69b/76, SF87a/3, SF96a/28; **LM** R228b/1445; **SS** R349a/4488)

şādmānlıġ (< Far. şādmān + < Tr. -lıġ) “mutluluk, memnuniyet, bahtiyarlık” (**FŞ** SF92a/75; **SS** R341a/3681)

şādmānlıḳ (< Far. şādmān + < Tr. -lıḳ) “mutluluk, memnuniyet, bahtiyarlık” (**FŞ** SF66a/111, SF80a/5)

şādyāne (< Far.) “sevinçle” (**LM** R220b/633)

şāḫ-ı ṭarab (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “şenlik ve ferahlık dalı” (**LM** R229a/1520)

şem‘-i sürūr (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. sürūr) “sevinç güneşi” (**FK** 689/112)

şevḳ-engīz (< Ar. şevḳ + < Far. engīz) “neşe, sevinç yaratan” (**FK** 689/89)

şūḫ (< Far.) “güzel, neşeli, şen ve oynak” (**BV** 29/3, 107/5, 198/5, 208/5, 300/1, 408/9; **FK** 14/4, 102/5, 297/4, 302/5, 402/7, 585/5; **GS** 12/4, 72/4, 113/1, 202/2, 309/2, 404/5, 532/6; **NŞ** 12/2, 100/7, 217/7, 329/1, 413/6, 500/6, 615/7, 709/48; **FŞ** SF57a/47, SF78b/62, SF80b/70, SF83a/22, SF90a/31; **LM** R221a/699, R235a/2123, R237a/2369, R242b/2924, R246b/3352; **Sİ** R355a/58, R389b/3635, R398b/4594, R403a/5081, R403b/5110; **SS** R326a/2064, R333a/2816, R343a/3876, R344b/4050, R345b/4119)

şūḫī (< Ar. şūḫ + < Far. ī) “neşeli, şen ve oynak bir güzel; şuhluk, oynaklık” (**BV** 18/4; **FK** 613/1, 812/1; **GS** 10a-F2/1, 578/2, 617/1, 655/7, 681/3; **NŞ** 684/1)

şūḫluġ (< Far. şūḫ + < Tr. -luġ) “neşelilik, şen ve oynaklık” (**BV** 38/6, 51/4, 109/3, 265/2, 370/4, 373/5; **FK** 135/3, 341/5, 477/10; **GS** 53/8, 293/3, 357/8; **NŞ** 28/5, 109/1, 156/2, 180/5, 239/4, 598/1)

şūḫluḳ (< Far. şūḫ + < Tr. -luḳ) “neşelilik, şen ve oynaklık” (**FK** 615/4)

şūḫ-ṭāb‘ (< Far. şūḫ + < Ar. ṭāb‘) “şuh yaratılışlı, neşeli” (**GS** 5b-F2/5/6)

tarab (< Ar.) “şenlik, sevinçlik, mutluluk” (**LM** R240a/2670)

tarab-nāk (< Ar. tarab + < Far. nāk) “sevinçli” (**LM** R221b/732)

ṭarab (< Ar.) “şenlik, sevinçli olma, mutluluk” (**BV** 46/1, 84/5, 99/2, 147/1, 196/1, 350/6, 453/4; **FK** 37/5, 188/7, 209/8, 317/3, 334/6, 444/6; **GS** 49/9, 92/4, 130/4, 194/4, 286/2, 358/3; **NŞ** 40/1, 270/8, 352/3, 421/9, 534/1; **FŞ** SF47b/27, SF52b/40, SF53a/76, SF60b/3, SF87b/76; **HE** 6a/400, 16a/1349, 16b/1377, 32b/2904, 33a/2968; **LM** R215a/50, R220b/633, R225a/1089, R230a/1627; **Sİ** R358a/368, R364a/1010, R380a/2707, R388a/3500; **SS** R315b/938, R315b/942, R321b/1566, R331a/2572, R344a/3985)

ṭarab-āyīn (< Ar.) “keyifli, neşeli” (**FK** 689/264)

ṭarab-efzā (< Ar. ṭarab + < Far. efzā) “sevinç artıran” (**FK** 67/1)

ṭarab-engīz (< Ar. ṭarab + < Far. engiz) “neşe uyandıran, sevindirici, coşturucu” (**BV** 99/2; **HE** 39b/3578, 41a/3727)

ṭarab-fezāy (< Ar. ṭarab + < Far. fezāy) “sevinç artıran, coşku arttıran” (**BV** 671/1)

ṭarab-fizā (< Ar. ṭarab + < Far. fizā) “sevinç artıran, coşku arttıran” ((**SS** R322a/1619, R349b/4559)

ṭarab-gāh (< Ar. ṭarab + < Far. gāh) “sevinç, coşkunluk yeri” (**FK** 437/7; **FŞ** SF58b/83)

ṭarab-gīn (< Ar. ṭarab + < Far. gīn) “sevinçli” (**Sİ** R383a/2974)

ṭarab-güster (< Ar. ṭarab + < Far. güster) “sevinçli” (**FK** 149/8; **GS** 200/8)

ṭarab-ḫāne (< Ar. ṭarab + < Far. ḫāne) “eğlence, sevinç evi” (**Sİ** R408a/5660)

ṭarab-hāneī (< Ar. ṭarab + < Far. hāneī) “eğlence, sevinç evi” (**Sİ** R383b/3068)

ṭarab-ḫīz (< Ar. ṭarab + < Far. ḫīz) “coşkulu, sevinçli” (**FŞ** SF46b/53)

ṭarablıḳ (< Ar. ṭarab + <Tr.-lıḳ) “şenlik, sevinçlik, mutluluk” (**FŞ** SF54b/33)

ṭarab-nāk (< Ar. ṭarab + < Far. nāk) “sevinçli” (**FK** 32/2; **FŞ** SF104b/125, SF94b/9 , SF66a/11, SF67a/98, SF85a/4; **LM** R222b/855, R240a/2664; **Sİ** R370a/1616, R388b/3553, R389a/3606, R400b/4796)

ṭulū‘-ı ṣubḥ-ı sa‘ādet (< Ar. ṭulū‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk sabahının güneşinin doğması” (**GS** 105/2)

uġur “bereket, mutluluk, saadet” (**FŞ** SF76a/60)

uġurluḳ “bereketli, saadetli” (**NŞ** 633/2)

zāġ (< Far.) “sevinçle bağırma, övünme” (**BV** 20/6, 363/4

ẓıll-ı iḳbāl (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Ar. iḳbāl) “mutluluğun (baht, saadet) gölgesi” (**FŞ** SF104a/81)

ẓıll-ı iḳbālī (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Ar. iḳbālī) “mutluluğun (baht, saadet) gölgesi” (**SS** R313b/769)

2.10.3.7. Yalancı-Yalancılık, İki Yüzlülük ile İlgili Kavramlar

‘ābid-firīb (< Ar. ‘ābid + < Far. firīb” “kul aldatan, insan aldatıcı” (**HE** 7b/564; **Sİ** R388a/3488)

‘ayyār (< Ar.) “zeki, kurnaz, hilekâr” (**FK** 53/2, 372/4, 474/7, 560/6; **BV** 206/6, 229/5, 523/5, 723/1; **GS** 13/9, 113/3, 390/4, 429/6, 648/1; **NŞ** 109/1, 656/45; **SS** R326b/2112)

‘ayyāre (< Ar.) “hilekâr, dolandırıcı” (**GS** 520/4, **NŞ** 657/69; **BV** 590/6; **FŞ** SF83b/97)

‘ayyārlıḳ (< Ar. ‘ayyār+ < Tr. -lıḳ) “aldatıcılık” (**BV** 723/4; **HE** 31a)

‘ayyārraḳ (< Ar. ‘ayyār+ < Tr. -raḳ) “çok dolandırıcı, hilekâr” (**BV** 375/6)

būḳalemūn (< Far.) “bulunduğu yerin rengine giren hayvan; *mec.* düşüncesini ve işini sık sık değiştiren kimse” (**FK** 689/15; **GS** 207/1; **SS** R311a/464)

būḳalemūnlıġ (< Far. būḳalemūn + < Tr. -lıġ) “bukelemunluk” (**LM** R240a-31)

būḳalemūnluġ (< Far. būḳalemūn + < Tr. -luġ) “bukelemunluk” (**HE** 28b, 6a/399; **FK** 711)

daġāl-bāz (< Far.) “aldatan, oyun eden” (**FŞ** SF73a/68)

daġal-veş (< Far.) “hilekâr gibi” (**HE** 17b/1506)

dü-reng (< Far.) “hilekâr” (**HE** 34a/3033)

ḥīle-ger (< Ar. ḥīle + < Far. ger) “hileci” (**FK** 463/6; **NŞ** 507/7; **FŞ** SF86a-40, SF86b/55, SF86b/79; **HE** 31a/2782; **SS** R339a/3440)

ḥīle-perdāz (< Ar. ḥīle + < Far. perdāz) “hileci” (**Sİ** R382b/2941)

ḥīle-sāz (< Ar. ḥīle + < Far. sāz) “hileci, düzenbaz” (**NŞ** 154/6; **SS** R328b/2312, R353a/4920)

ḥīle-sāzī (< Ar. ḥīle + < Far. sāzī) “hilecilikle, düzenbazlıkla ilgili” (**FŞ** SF56a/76, SF71a/12)

ḥīle-sāzlıḳ (< Ar. ḥīle + < Far. sāz + < Tr. -lıḳ) “hilekarlık” (**HE** 34a)

ḥoḳḳa-bāz (< Ar.) “hokkabaz; oyunbaz, hilekâr, hileci” (**Sİ** R383a/2964)

ḫūn-rīz-i ʻayyār (< Far. ḫūn-rīz + < Far. -i + < Ar. ʻayyār) “aldatan, hileci kan dökücü” (**NŞ** 656

ḳallāblıḳ (< Ar. ḳallāb + < Tr. lıḳ) “kalıptan kalıba giren, düzenbaz, hilekâr” (**HE** 26b/2343)

ḳallāş (< Ar.) “kalleş, hileci, dönek” (**FK** 273/6, 337/6, 575/5; **GS** 257/6, 585/5; **NŞ** 59/9, 535/6, 541/6, 600/4; **BV** 173/6; **HE** 24b/2135)

ḳallāşlıġ (< Ar. ḳallāş + < Tr. -lıġ) “hovardalık” (**BV** 296/6)

ḳallāşlıḳ (< Ar. ḳallāş + < Tr. -lıḳ) “hovardalık” (**HE** 33a/2946)

körbüzlük “hilekarlık, zorbalık” (**FK** 340/4)

mekkār (< Ar.) “hileci, düzenci, çok hile yapan dolandırıcı, düzenbaz” (**FŞ** SF86a/41; **GS** 29/7, 357/8; **BV** 229/6)

mekkārlıġ (< Ar. mekkār + < Tr. -lıġ) “hilekârlık” (**NŞ** 645/6)

merdüm-firīb (< Far.) “hileci, aldatıcı” (**BV** 119/3)

muḫādiʻ (< Ar.) “aldatan, hile yapan” (**GS** 13a-F2/6)

mühre-bāz (< Ar.) “düzenbaz” (**SS** R311a/469)

nīreng-sāzī (< Far.) “hile, düzenbazlık yapma” (**FŞ** SF54b/27)

pür-ḥīle (< Far. pür + < Ar. ḥīle) “çok hileci” (**BV** 229/6)

riyā-yı pārsālıġ (< Ar. riyā + < Far. -yı + < Far. pārsā + < Tr. -lıġ) “takva sahibinin iki yüzlülüğü” (**GS** 660/1)

rubāh (< Far.) “tilki; *mec.* hilekâr, kurnaz” (**SS** R314b/825)

şeyd (< Far.) “hilekarlık, dolandırıcılık” (**BV** 624/6)

terk-i riyā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. riyā) “iki yüzlülükten vazgeçme” (**FK** 120/4)

zāl-i mekkār (< Far. zāl + < Far. -i + < Ar. mekkār) “hilekâr ihtiyar” (**GS** 29/7)

pür-fen (< Far. pür + < Ar. fenn) hünerli, çok hileci” (**FŞ** SF88b/143; **LM** R219a/493, R240a/2760; **NŞ** 154/6, 432/1; **BV** 543/6, 726/3)

muḳāmır-veş (< Ar. muḳāmir + < Far. veş) “kumarbaz gibi” (**NŞ** 255/5)

muḳāmir-veş (< Ar. muḳāmir + < Far. veş) “kumarbaz gibi” (**FK** 467/3; **GS** 697/1)

muḳammir (< Ar.) “kumarbaz” (**HE** 10b/818)

şuʻbede (< Far.) “el çabukluğu, hokkabaz” (**HE** 31a/2775; **GS** 598/3)

şuʻbede-bāz (< Far.) “hokkabazlık” (**HE** 31b/2801, 36a/3250; **GS** 207/1)

şuʻbede-ger (< Far.) “hokkabaz” (**HE** 24b/2157)

şuʻbede-senc (< Far.) “hokkabazlık yapan” (**HE** 31a/2774)

müşa‘bid (< Ar.) “hokkabaz” (**FŞ** SF49a/1, SF54b/26, SF65a/22; **HE** 10b/853; **SS** R344b/4044; **GS** 183/3, 323/7, 518/4; **FK** 164/3, 616/6; **BV** 455/3, 608/6; **LM** R222b-12, R241b/2824)

kāẕib (< Ar.) “yalancı” (**BV** 416/4; **FK** 803/1; **HE** 17a/1445, 26b/2339, 41b/3749; **LM** R242a/2849, R242a/2870, R247a/3423; **GS** 723/1; **NŞ** 348/5)

kāẕib-veşī (< Ar. kāẕib + < Far. veşī) “yalancı gibi” (**Sİ** R397a/4443)

keẕẕāb (< Ar.) “çok yalancı” (**HE** 26b/2333)

keẕẕāb-ḫūy (< Ar. keẕẕāb + < Far. ḫūy) “yalancı” (**HE** 41b/3748)

keẕẕāblıḳ (< Ar. keẕẕāb + < Tr. -lıḳ) “yalancılık” (**HE** 26b/2343)

münāfıḳ-şive (< Ar. münāfıḳ + < Far. şive) “ikiyüzlülük nazı, edası” (**BV** 718/2)

müzevvir (< Ar.) “yalancı, arabozucu” (**FK** 746/1)

riyā (< Ar.) “riya, iki yüzlülük” (**FK** 35/8, 120/4, 275/11, 319/3, 440/5, 562/6; **GS** 27/9, 104/6, 183/6, 285/1, 295/8, 656/1; **NŞ** 107/1, 289/7, 305/7, 454/6, 512/8; **BV** 48/7, 107/7, 142/8, 276/3, 313/8, 529/5, 617/7, 712/1; **FŞ** SF105a-53; **HE** 6b/481, 15b/1288, 17a/1441, 19b/1692, 35a/3131, 42a/3810; **LM** R247a/3422, R248a/3489; **Sİ** R368b/1453)

riyā-çeş (< Ar. riyā + < Far. çeş) “riyakâr” (**FK** 268/6)

riyālıġ (< Ar. riyā + < Tr. -lıġ) “iki yüzlülük” (**LM** R247a/3426; **NŞ** 276/1)

riyāsız (< Ar. riyā + < Tr. -sız) “riyası olmayan, riyalık yapmayan” (**FK** 319/4)

riyā-yı imām (< Ar. riyā + < Far. -yı + < Ar. imām) “imamın riyakârlığı” (**HE** 35a/3131)

riyāyī (< Ar. riyā + < Far. yī) “riyakârlık, iki yüzlülük” (**FK** 28/7, 162/5, 275/9, 365/6, 449/8, 681/29; **GS** 319/6, 682c/8, 682h/8, 697; **NŞ** 25/8, 262/6, 274/1, 341/6, 421/7, 457/8; **BV** 534/8, 624/6, 653/8, 713/1; **HE** 17a)

sālūs (< Far.) “riyakâr, iki yüzlü” (**HE** 18a/1513)

ṣıddīḳ (< Ar.) “pek doğru, yalan söylemeyen” (**FK** 6/8; **NŞ** 709/24)

şāyibe-i kiẕb (< Ar. şāyibe + < Far. -i + < Ar. kiẕb) “yalan şaibesi” (**HE** 13b/1104)

telḳin-i riyā (< Ar. telḳin + < Far. -i + < Ar. riyā) “riyakârlığı, iki yüzlülüğü telkin etme” (**BV** 292/5)

2.10.3.8. Fitne-Fitnecilik ile İlgili Kavramlar

bulġaġ “bulanık, karışık, karışıklık; fitne, fesat” (**BV** 592/2)

ehl-i ḥased (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥased) “fesat insanlar, kıskanç kimseler” (**HE** 30a/2686)

fāsid (< Ar.) “fesat çıkarıcı, ara bozucu” (**FK** 551/6; **GS** 711/6; **NŞ** 572/2, 608/7; **FŞ** SF81a/107; **HE** 17b/1501, 30a/2675, 37b/3382)

fāsidlik (< Ar. fāsid + < Tr. -lik) “fesatlık, ara bozuculuk” (**NŞ** 682)

fettān (< Ar.) “çok fitneci” (**FK** 95/7, 208/3, 294/1, 321/5, 477/7) (

fiten (< Ar.) “fitneler, karışıklıklar “(**FK** 634/8; **Sİ** R371b/1778, R372a/1813)

fitne (< Ar.) “fitne, karışıklık” (**FK** 17/5, 146/3, 284/2, 342/2, 413/5, 574/4, 664/3; **GS** 72/2, 149/1, 242/7, 302/4, 314/4, 389/2; **NŞ** 66/2, 253/3, 452/5, 503/3, 567/8, 614/3; **BV** 12/4, 141/5, 177/7, 256/1, 310/7, 431/6, 507/2, 677/1; **FŞ** SF65a/30, SF95b/7, SF97a/31; **HE** 7b/561, 20b/1761, 43b/3937; **LM** R217a/306, R225a/1121, R239b/2601, R242a/2875; **Sİ** R362a/789, R364b/1066, R366b/1255, R371b/1773; **SS** R311a/466, R312b/659, R317a/1084, R320b/1460)

fitne-engīz (< Ar. fitne + < Far. engīz) “fitne çıkaran” (**FŞ** SF76a/49, SF95b/6; **LM** R217a/305, R239a/2595)

fitne-engīzī (< Ar. fitne + < Far. engīzī) “fitne çıkaran” (**NŞ** 18/4)

fitne-ger (< Ar. fitne + < Far. ger) “fitneci” (**GS** 469/2)

fitnevī (< Ar. fitne + < Far. ī) “fitne, karışıklıkla ilgili” (**Sİ** R379b/2644)

fitne-i āḫir (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. āḫir) “ahir zaman fitnesi” (**FK** 37/6)

fitne-i devrān (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın fitnesi” (**NŞ** 43/2)

fitne-i devr-i ḳamer (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. devr + < Far. -i + < Ar. ḳamer) “ay devrinin/ahir zamanın fitnesi” (**NŞ** 614/3)

fitne-i eyyām (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. eyyām) “zamanın fitnesi, devrin karışıklığı” (**BV** 177/7; **NŞ** 177/7)

fitnelıġ (< Ar. fitne + < Tr. -lıġ) “fitnelik, karışıklık” (**FK** 72/5; **BV** 536/4)

fitnelıḳ (< Ar. fitne + < Tr. -lıḳ) “fitnelik” **FŞ** SF81a/123)

fitnelik (< Ar. fitne + < Tr. -lıġ) “fitnelik, karışıklık” (**GS** 157/5)

fitne-yi cihān (< Ar. fitne + < Far. -yi + < Far. cihān) “dünyanın fitnesi, kargaşası” (**SS** R311a/466)

ġammaz (< Ar.) “fitneci, münafık” (**FK** 66/7, 167/5; **GS** 10b-F2/16, 448/6, 617/7; **NŞ** 416/4, 441/6; 216/4, 389/7)

ġammāz (< Ar.) “fitneci, münafık” (**FŞ** SF63a/72, SF73b/116, SF93a-45; **SS** R327a/2174)

ġammāzlıġ (< Ar. ġammāz + < Tr. -lıġ) “fitnecilik” (**GS** 482/2)

ġammazlıḳ (< Ar. ġammāz + < Tr. -lıḳ) “fitnecilik” (**BV** 543/3)

gird-bād-ı fitne (< Far. gird-bād + < Far. -ı + < Ar. fitne) "fitne kasırgası/girdabı" (**NŞ** 193/2)

giyāh-ı fitne (< Far. giyāh + < Far. -ı + < Ar. fitne) "fitne otu" (**FK** 17/5)

ifsād (< Ar.) "fesada uğratma" (**HE** 28b/2538)

pür-fitne (< Far. pür + < Ar. fitne) "fitne dolu" (**NŞ** 198/3)

ser-fitne (< Far.) "fitne başı, fesat, bela" (**FK** 455/3; **NŞ** 168/1, 287/2)

ser-fitne-i 'ālem (< Far. ser + < Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. 'ālem) "âlemin fitneci başı" (**NŞ** 168/1)

ser-fitne-i devrān (< Far. ser + < Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. devrān) "zamanın fitne kaynağı" (**FK** 455/3; **NŞ** 287/2)

şeġab (< Far.) "fitne uyandıran" (**FŞ** SF95b/111; **SS** R320b/1467)

şeġab-nāk (< Ar. şeġab + < Far. nāk) "fitneli bir şekilde, kötü niyetle" (**FŞ** SF106a/26)

şehr-āşūb (< Ar. şehr + < Far. āşūb) "şehri fesada veren, karıştıran" (**GS** 627/5)

2.10.3.9. Zulüm, Kötü Davranma ile İlgili Kavramlar

'anā (< Ar.) "zahmet, güçlük, meşakkat, işkence" (**GS** 42/5, 70/3, 285/1, 683/82; **NŞ** 3/5; **FK** 1/6, 247/4, 284/1, 349/6, 517/2, 689/369, 708/1; **BV** 112/4, 112/4, 147/8; **FŞ** SF58b/122, SF63a/78, SF68a/85, SF74b/47; **HE** 12a/995, 12b/1012, 13b/1131, 22b/1966, 25a/2180; **LM** R227b/1334, R227b/1353; **Sİ** R368a/1415, R392a/3905, R405b/5310, R414a/6306; **SS** R341b/3736)

'ıtāb (< Ar.) "bir kimseye, hoşuna gitmeyecek sözler söyleme, paylama, azarlama, tersleme" (**NŞ** 10/1, 154/3)

'iḳāb (< Ar.) "eza, cefa, azap, eziyet" (**FK** 45/9)

'itāb (< Ar.) "azarlama, paylama, darılma" (**GS** 48/5, 97/2, 558/6; **NŞ** 42/1, 50/7; **FŞ** SF70a/97; **HE** 7b/560, 16b/1409, 41b/3742; **Sİ** R372b/1895, R391b/3895; **SS** R318b/1247, R319a/1300; **FK** 63/6, 304/5, 557/7, 674/6; **BV** 233/1)

'itāb-āmīz (< Ar. 'itāb + < Far. āmīz) "azarlamayla karışık, azarlamalı" (**FŞ** SF88a/99)

'itābī (< Ar. 'itāb + < Far. ī) "azarlama, paylama" (**FK** 441/7; **BV** 435/2)

'uḳūbet (< Ar.) "eziyet, azap, ceza" (**GS** 321/7, 444/5, 483/4, 500/5; **FŞ** SF61a/90, SF95b/10; **Sİ** R381b/2814, R385b/3244, R407b/5543, R409a/5801, R416a/6585; **SS** R341b/3723, R343b/3916; **BV** 63/3, 152/3, 387/5; **FK** 197/3, 350/3, 449/6, 689/376, 814/1)

āheng-i cefā (< Far. aheng + < Far. -i + < Ar. cefā) "eziyet ahengi" (**LM** R242a/2869)

ʻavān (< Ar.) “zorba, zalim” (**GS** 461/6; **FŞ** SF105a/19; **HE** 29a/2572)

āyīn-i ẓulm (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. ẓulm) “zulüm ayini” (**GS** 58/1)

aẕāb (< Ar.) “işkence, keder” (**HE** 22a/1919)

āzār (< Far.) “incinme, tekdir” (**BV** 16/3, 86/1, 183/3, 278/2, 308/3, 363/2; **FK** 189/1, 290/3, 311/7, 587/6, 628/3, 651/8; **GS** 13/1, 28/1, 145/5, 311/5, 357/9, 464/1; **NŞ** 87/3, 109/2, 229/4, 350/1, 401/9, 431/1; **LM** R224a/1009, R231a/1736, R224a/973; **Sİ** R364a/985, R366b/1246, R367a/1334; **SS** R319a/1337, R320b/1481, R325a/1958; **FŞ** SF100b/83, SF92b/99, SF48b/52, SF60a/96, SF73b/113; **HE** 7a/525, 20b/1783, 21b/1849, 21b/1863, 27a/2391, 38a/3423)

āzārī (< Far.) “incitilmiş, incinmiş” (**FK** 693; **SS** R323b/1788, R347b/4332)

āzārlıġ (< Far. āzār + < Tr. -lıġ) “fenalık görmüş olma” (**FK** 308/1; **GS** 311/5)

āẕārlıḳ (< Far. āzār + < Tr. -lıḳ) “fenalık görmüş olma” (**HE** 26b/2360; **Sİ** R371b/1785, R377b/2421)

āzārsız (< Far. āzār + < Tr. -sız) “azarsız, incinmesiz, sıkıntısız” (**GS** 212/3)

āzürde (< Far.) “incinmiş, kırılmış” (**BV** 27/5, 59/1, 158/4, 243/5, 308/3; **FK** 55/3, 175/1, 269/5, 311/5, 688/93; **NŞ** 87/2, 130/3, 350/5, 420/9, 405/7, 504/16; **GS** 168/7, 185/2, 203/3, 212/3, 313/3; **FŞ** SF101a/135, SF90a/101, SF52a/55; **HE** 30a/2661; **Sİ** R360b/656, R416a/6493, R419a/6884)

āzürde-cān (< Far.) “kırılmış, incinmiş, gücenmiş can” (**Sİ** R407b/5535)

āzürde-cānī (< Far.) “kırılmış, incinmiş, gücenmiş can” (**FK** 652/2)

āzürde-ḥāl (< Far. āzürde +< Ar. ḥāl) “kırılmış, incinmiş hâlde” (**HE** 10a/807)

āzürde-ḫāṭır (< Far. āzürde +< Ar. ḫāṭır) “gönlü incinmiş” (**FK** 151/9)

āzürdeī (< Far.) “incinmiş, kırılmış, gücenmiş” (**Sİ** R415b/6463)

āzürdelıḳ (< Far. āzürde +< Tr. -lıḳ) “incinme, kırılmışlık” (**HE** 38a/3423; **Sİ** R416a/6596)

āzürde-ten (< Far.) “teni incinmiş” (**FK** 195/2)

bāʻiṣ-i renc (< Ar. bāʻiṣ + < Far. -i + < Far. renc) “zahmet sebebi” (**GS** 70/6)

bed-mihr (< Far.) “iyilik etmeyen, insaniyetsiz” (**FK** 55/7, 192/1, 350/8, 402/2; **BV** 371/1, 385/1, 385/7, 495/2, 629/6; **GS** 153/2, 195/7, 209/4, 263/3, 311/1, 429/6; **NŞ** 409/6, 486/1, 550/1, 588/4, 672/4)

bī-dād-ger (< Far.) “zalim, gaddar, hain” (**FŞ** SF84a/5; **HE** 18a/1531, 38b/3483)

bī-melāmet (< Far. bī + < Ar. melāmet) “ayıplamama, kınamama, azarlamama” (**NŞ** 384/2)

cābir (< Ar.) “cebreden, zorlayan” (**SS** R338a/3346, R339a/3427, R340b/3583, R341a/3639, R341a/3656)

cābir-i ḫūn-rīz (< Ar. cābir + < Far. -i + < Far. ḫūn-rīz) “kan döken, kan dökücü zalim” (**SS** R338b/3376)

cebbārlıḳ (< Ar. cebbār + < Tr. -lıḳ) “zorbalık” (**HE** 3b/207)

cefā-kīş (< Ar. cefā + < Far. kīş) “gaddar, zalim” (**FŞ** SF104a/84, SF106b/65, SF91b/23, SF87a/14, SF87a/95; **GS** 12/4)

cefā-pīşe (< Ar. cefā + < Far. pīşe) “zalim, gaddar” (**GS** 479/8, 683/26)

çille (< Far.) “eziyet, sıkıntı, dünya işlerini bırakarak kırk günlük ibadet işi ” (**FK** 555/5; **NŞ** 418/5; **HE** 6a/409)

çille-vār (< Far.) “çileli” (**GS** 327/9)

de’b-i bī-dād (< Ar. de’b + < Far. -i + < Far. bī-dād) “zulüm âdeti” (**GS** 683/90)

ehl-i cefā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. cefā) “zalimler, cefakârlar” (**HE** 38b/3468)

ehl-i melāmet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. melāmet) “ayıplama ehli” (**BV** 323/5; **FK** 81/4)

ehl-i taẓallum (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. taẓallum) “zulüm topluluğu” (**NŞ** 438/4)

ehl-i ẓulm (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ẓulm) “zulüm ehli, eziyet çekenler” (**FK** 492/6; **GS** 300/5)

ejderhā-yı ḫūn-ḫᵛār (< Far. ejderhā + < Far. -yı + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan döken, zalim ejderha, büyük yılan” (**FŞ** SF67b/27)

erbāb-ı melāmet (< Ar. erbāb + < Far. -ı + < Ar. melāmet) “ayıplama ehli” (**BV** 87/3)

ġaybet (< Ar.) “çekiştirme, kaybolma” (**GS** 596/4; **NŞ** 142/6; **Sİ** R420b/7076; **SS** R326a/2079)

ġıybet (< Ar.) çekiştirme, kaybolma” (**FK** 91/3; **Sİ** R421b/7196; **BV** 73/8)

hayf (< Ar.) “haksızlık, zulüm” **FK** 44/5, 382/6, 676/5, 689/276, 815/1; **GS** 75/4, 162/6, 206/8, 229/7, 314/1, 346/7; **NŞ** 28/2, 232/1, 593/2, 653/20, 702/2; **BV** 106/3, 167/5, 222/6, 502/1, 566/6, 501/1; **FŞ** SF100a/17, SF99a/142, SF76b/137, SF76b/137; **LM** R227b/1338; **HE** 17b/1506, 35a/3134, 35a/3135; **Sİ** R400b/4792)

ḫayl-ı cefā-keş (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. keş) “gaddar, zalimler topluluğu” (**FŞ** SF74b/39)

ḫayl-ı cefā-kīş (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. kīş) “gaddar, zalimler topluluğu” (**FŞ** SF87a/95)

ḫıyre-küş (< Far.) “gaddar, zalim” (**BV** 160/2)

ḫūn-āşāmlıġ (< Far. ḫūn-āşām + < Tr. -lıġ) “kan içicilik” (**GS** 312/5)

ḫūn-bār (< Far.) “kan saçan” (**FK** 243/2, 558/3, 647/2; **GS** 34/2, 108/4, 313/5, 329/2; **NŞ** 350/4; **BV** 206/4; **FŞ** SF58b/129)

ḫūn-bārçe (< Far. ḫūn-bār + < Tr. -çe) “kan saçan gibi” (**FK** 554/2)

ḫūn-feşān (< Far.) “ kan saçan, kan saçıcı” **FK** 175/4; **NŞ** 20/3, 597/1; **LM** R226b/1304)

ḫūn-fişān (< Far.) “kan saçan, kan saçıcı” (**FŞ** SF88a/126; **SS** R313a/700)

ḫūn-ḫᵛār (< Far.) “kan döken, zalim” (**FK** 311/4; **GS** 29/5, 145/6, 206/6; **NŞ** 236/5, 281/4, 377/1; **BV** 206/1, 249/3, 659/1; **FŞ** SF67b/27, SF71a-28, SF90b/74; **LM** R225a/1113; **Sİ** R412b/6130, R413b/6227; (**SS** R332b/2739)

hūn-ḫᵛār (< Far.) “kan döken, zalim” (**Sİ** R374a/2045)

ḫūn-ḫᵛāre (< Far.) “kan döken, zalim” (**FK** 561/4, 588/6; **GS** 520/4; **NŞ** 119/1, 252/4, 695; **FŞ** SF96b-48)

ḫūn-ḫᵛārelıġ (< Far. ḫūn-ḫᵛāre + < Tr. -lıġ) “kan dökme, zalimlik” (**GS** 456/2)

ḫūn-ḫᵛārraḳ (< Far. ḫūn-ḫᵛāre + < Tr. -raḳ) “daha çok kan döken, daha çok zalim olan” (**BV** 375/6; **Sİ** R360b/623)

ḫūnī (< Far.) “kan dökücü, kanlı” (**FK** 159/3, 167/5)

ḫūn-rīz (< Far.) “kan döken, kan dökücü” (**FK** 79/4, 138/1, 212/3, 439/3; **NŞ** 100/5, 236/5, 282/6, 324/1, 487/4; **BV** 99/3, 173/3, 206/4, 379/2, 421/6; **FŞ** SF47a/18, SF59a/25, SF65b/83, SF76a/49, SF88a/89, SF96a/41; **HE** 1b/21, 36a/3249; **LM** R216a/145, R221a/703, R226a/1191, R228b/1447, R237a/2336; **Sİ** R411a-71; **SS** R332a/2678, R332b/2742, R338b/3376)

ḫūn-rīz-i ‘ayyār (< Far. ḫūn-rīz + < Far. -i + < Ar. ‘ayyār) “aldatan, hileci, kan dökücü” (**NŞ** 656/45)

ḫūn-rīzlik (< Far. ḫūn-rīz + < Tr. -lik) “kan dökücülük” (**Sİ** R406b/5406)

ihānet (< Ar.) “ihanet, haksızlık, kötülük” (**BV** 223/2)

işkence (< Far.) “işkence, sıkma, sıkıntı” (**FK** 65/4; **FŞ** SF46b/16)

intiḳām (< Ar.) “öç alma” (**FK** 379/4, 446/9, 815/1; **BV** 282/6; **FŞ** SF102a/32, SF88b/127; **HE** 30b/2742; **LM** R229a/1539; **Sİ** R357b/337, R391b/3879; **SS** R339a/3456, R339b/3486, R339b/3502)

intiḳāmī (< Ar. intiḳām + < Far. ī) “öç alma ile ilgili” (**FŞ** SF87b/62)

kāfir-i ḫūn-ḫʷār (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫʷār) "kan yiyen kafir" (**BV** 128/4, 255/4; **NŞ** 281/4)

kāfir-i ḫūn-rīz (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. ḫūn-rīz) "kan dökücü kafir" (**BV** 99/1; **NŞ** 487/4)

ḳahhār (< Ar.) "çok kahredici, kahreden, yok edici" (**FŞ** SF59a/17; **Sİ** R419a/6926)

ḳahhārlıġ (< Ar. ḳahhār + < Tr. -lıġ) "kahredicilik, yok edicilik" (**Sİ** R372a/1839)

ḳahhārlıḳ (< Ar. ḳahhār + < Tr. -lıḳ) "kahredicilik, yok edicilik" (**HE** 3b/207)

ḳahr (< Ar.) "zorlama, zorla iş gördürme, helak etme" (**FK** ½, 136/9, 298/5, 303/3, 441/7; **GS** 18/1, 49/8, 136/5, 226/5, 234/8, 272/5, 355/2; **NŞ** 42/2, 114/5, 235/1, 340/1, 484/2, 500/6; **BV** 3/5, 82/9, 115/4, 141/4, 242/3, 242/5, 262/1, 598/3; **FŞ** SF46a/30, SF61a/76, SF65b/49, SF84a/2, SF94b/31; **HE** 2a/47, 3b/173, , 14b/1191, 27b/2454, 35a/3160; **LM** R219a/467, R226b/1270, R232b/1868, R234b/2094; **Sİ** R355a/51, R375a/2149, R389b/3680, R394a/4110; **SS** R313a/666, R318b/1254, R347a/4314, R347a/4316)

ḳahr-ı istiġnā (< Ar. ḳahr + < Far. -ı + < Ar. istiġnā) "nazlanma ve umursamama tutumunun kahrediciliği" (**FŞ** SF46a/49)

kesr (< Ar.) "kırma, zarar verme" (**HE** 10a/779; **SS** R318b/1236)

ḳınalmaḳ "eziyet çekme" (**NŞ** 314/4)

ḳırmaġ "kırma, ezme, bozguna uğratma" (**NŞ** 35/2)

kūh-ı bī-dād (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. bī-dād) "zulüm, eziyet dağı" (**FŞ** SF51b/37)

ḳulle-i ẓulm (< Ar. ḳulle + < Far. -i + < Ar. ẓulm) "zulüm kulesi" (**HE** 34a/3033)

maḥall-i ṭa'n (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. ṭa'n) "ayıplama yeri" (**FK** 330/5)

mażarrat (< Ar.) "zarar verme" (**GS** 706; **HE** 31a)

maẓlama (< Ar.) "can yakma" (**LM** R231a/1740)

maẓlūm (< Ar.) "zulüm görmüş, sakin, sessiz" (**FK** 122/8, 256/6, 378/3; **GS** 177/7, 395/4; **NŞ** 204/6, 426/3, 561/8; **BV** 680, 680/2; **FŞ** SF100b/72, SF97b/79, SF59a/27, SF59a/30, SF74b/49; **HE** 3a/156, 16a/1331, 16a/1333, 16a/1341, 29a/2587; **LM** R248a/3504; **Sİ** R367a/1330, R368b/1458, R392a/3905, R392a/3949; **SS** R307b/114, R332a/2681, R336a/3111, R336b/3173, R353a/4984)

melāmet (< Ar.) "ayıplama, azarlama" (**FK** 81/4, 209/2, 267/2; **GS** 3b-F2/2, 72/9, 182/4, 251/2, 254/3, 407/5; **NŞ** 311/7, 461/3, 492/2, 531/7, 602/5, 674/2; **BV** 152/5, 207/2, 508/4, 522/3, 567/3, 675/2; **FŞ** SF49b/31, SF61b/35, SF90a/4, SF90a/5; **HE** 13a/1065, 25a/2177, 33a/2947; **LM** R226a/1189, R240a/2703, R240a/2705)

melāmetī (< Ar.) “ayıplama, azarlama ile ilgili” (**BV** 675)

meyl-i sitem (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. sitem) “zulmetmeye meyletme” (**FK** 623/7)

meẓālim (< Ar.) “zulümler” (**FŞ** SF103a-52, SF104b/150)

meẕemmet (< Ar.) “kınama, yerme, yerilecek, kınanacak iş” (**HE** 18b; **Sİ** R371b-24)

mużır (< Ar.) “zararlı, zarar veren” (**FŞ** SF105b/67, SF105b/69; **LM** R235b/2194)

naḫl-i melāmet (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. melāmet) “ayıplama, azarlama fidanı” (**NŞ** 461/3)

öç “öç, intikam” (**NŞ** 468/2)

pā-māl (< Far.) “ayak altında kalmış, çiğnenmiş” (**FK** 108/4, 487/3, 499/2, 623/5, 689/69/178; **GS** 142/1, 152/4, 447/6, 469/3, 630/1; **NŞ** 121/2, 244/1, 625/4, 709/37; **BV** 121/1, 160/8, 243/1, 356/1, 496/3; **FŞ** SF81b/8, SF95a/73; **HE** 10a/801; **LM** R233b/2012, R241b/2795; **Sİ** R372a/1827, R385a/3194, R406b/5418, R418a/6806; **SS** R347b/4337)

pāyimāl (< Far.) “ayak altında kalmış, çiğnenmiş” (**NŞ** 225/5, 481/7, 658/3)

pāy-māl (< Far.) “ayak altında kalmış, çiğnenmiş” (**FK** 201/5, 271/2, 384/6, 428/10, 611/3, 681/82; **GS** 50/2, 80/3, 344/6, 348/6, 358/4, 548/1; **NŞ** 188/4, 427/10, 429/5, 639/1; **BV** 139/7, 325/2, 366/4, 373/7, 563/2, 622/4; **FŞ** SF106b/34, SF94a/89; **LM** R217a/375, R244b/3119, R245a/3168; **Sİ** R366a/1208, R366b/1254, R381a/2783, R389a/3605, R394b/4211; **SS** R307b/102, R307b/103)

pey-siperlıḳ (< Far. pey-siper + < Tr. -lıḳ) “ayak altında kalma, çiğnenme” (**FŞ** SF67a/92)

pür-şikest (< Far.) “kırma, paramparça; kırgınlıklarla dolu” (**SS** R308a/154)

redd-ı meẓālim (< Ar. redd + < Far. -ı + < Ar. meẓālim) “zulümleri reddetme, karşı koyma” (**FŞ** SF103a-52, SF104b/150)

serzeniş (< Far.) “sitem etme, başa kakma” (**BV** 685; **FK** 167/8, 421/9, 681/64; **GS** 72/9, 154/1, 160/8, 299/5, 682h/4; **NŞ** 63/4, 290/7, 471/3; **FŞ** SF98a/62; **HE** 10a/785, 23a/1987; **Sİ** R357a/255, R383a/2968, R389a/3627, R402b/5011, R414a/6282)

seyl-ı bī-dād (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “zulüm seli” (**FŞ** SF85b/80)

sitem (< Far.) “azarlama, çıkışma, zulüm, eziyet, haksızlık” (**BV** 25/6, 177/7, 219/5, 397/4, 401/4; **FK** 61/2, 209/3, 289/1, 347/5, 412/4; **GS** 189/1, 286/4, 479/8, 538/1, 827/1; **NŞ** 28/6, 115/1, 238/2, 394/3, 419/5, 505/3, 543/5; **FŞ** SF100b/55, SF102a/45, SF63a/81, SF83b/98; **HE** 2b/100, 16b/1377, 23a/1993, 29a/2577, 36a/3239; **LM** R244b/3117, R247a/3389; **Sİ** R366b/1256, R368a/1430, R392a/3909, R410b/5924; **SS** R324a/1848, R325a/1930)

sitem-dīde (< Far.) “haksızlık görmüş, zulme uğramış” (**Sİ** P465a/6557; **SS** R342a/3786)

sitemgār (< Far.) “zalim, haksızlık eden” (**GS** 13/2, 34/5)

sitem-ger (< Far.) “zalim, haksızlık eden” (**BV** 77/1, 286/4; **FK** 165/1, 364/9, 640/2; **GS** 113/6, 859/1; **NŞ** 58/2, 513/5, 567/8)

sitem-kār (< Far.) “zalim, haksızlık eden” (**BV** 229/3, 551/1, 626/1; **FK** 266/7, 525/1, 661/3, 687/1; **GS** 113/2, 479/8; **NŞ** 217/4, 656/44; **FŞ** SF98a/50; **HE** 34b/3089)

sitem-kārānelıḳ (< Far. sitem-kārāne + < Tr. -lıḳ) “zulmeden, haksızlık eden” (**Sİ** R408b/5741)

sitem-kāre (< Far.) “zulmeden, haksızlık eden” (**BV** 215/5; **FK** 688/69; **HE** 24b/2144; **Sİ** R410b/5924; **SS** R310a/398, R335b/3086, R337a/3206)

sitem-kārelıġ (< Far. sitem-kāre + < Tr. -lıġ) “zulmeden, haksızlık eden” (**Sİ** R409b/5830)

sitem-kārraḳ (< Far. sitem-kāre + < Tr. -raḳ) “daha çok zulmeden, daha çok haksızlık eden” (**Sİ** R360b/623)

sitem-keş (< Far.) “zulüm çeken, haksızlık gören” (**FŞ** SF102b/115, SF75a/103, SF79b/61, SF81b/2, SF83a/19; **LM** R224b/1032)

sögmek “sövme” (**GS** 509/2, 568/2)

sögünç “sitem, lanetleme, söğüş” (**GS** 150/6, 471/5)

sökünç “sitem, lanetleme, söğüş” (**BV** 260/1)

şikence (< Far.) “işkence” (**FK** 540/1; **FŞ** SF64a/36; **LM** R220b/650)

şikest (< Far.) “kırık, kırma, kırılma, kırılmış” (**BV** 20/4, 139/2, 434/4, 565/3, 590/7; **FK** 100/4, 624/5, 782/1; **GS** 80/3, 92/2, 117/7, 511/7, 544/3, 611/3, 718/1; **NŞ** 76/5, 77/7, 325/5, 673, 673/5; **FŞ** SF101a/125, SF76b/138, SF84b/88; **HE** 4b/293, 10b/812, 23b/2069, 33b/3023, 34a/3035; **LM** R229a/1514, R232b/1871, R235b/2200, R243b/3024, R244b/3121; **Sİ** R369a/1501, R373b/2013R386a/3315, R394a/4147, R418b/6833; **SS** R308a/177)

şikest (< Far.) “kırılmış, kırık; kırma, kırılma” (**Sİ** R401a/4839)

şikeste (< Far.) “kırılmış, kırık; kırgın, dargın” (**FK** 198/3, 671/7, 731/2; **GS** 23/7; **NŞ** 357/7; **FŞ** SF93b/76, SF95b/2; **LM** R217a/402, R229a/1535, R230a/1621, R235b/2210; **SS** R334a/2918)

şikesterek (< Far. şikeste + < Tr. -rek) “daha kırık, daha çok kırgın” (**LM** R228b/1440)

şikestī (< Far.) “kırık, kırma, kırılma, kırılmış ile ilgili” (**FŞ** SF100a/29; **NŞ** 419/8)

ta‘n (< Ar.) “ayıplama, yerme, sövme” (**BV** 140/4, 207/2, 207/6, 367/5, 543/6;**GS** 585/7)

ta‘ẕīr (< Ar.) “azarlama” (**NŞ** 243/6, 488/6)

teksīr (< Ar.) “kırma” (**FŞ** SF78b/65)

terk-i bī-dād (< Ar. terk + < Far. -i+ < Far. bī-dād) “zulmetmeyi bırakma” (**Sİ** R363a/889)

teşnī‘ (< Ar.) “çok ayıp ve çirkin bulma, ayıplama” (**Sİ** R394b/4187; **SS** R341b/3730; **NŞ** 510/5)

tevbīḫ (< Ar.) “azarlama, tekdir” (**LM** R247b/3427)

ṭa‘n (< Ar.) “ayıplama, yerme, sövme” (**BV** 73/3, 218/5, 401/3, 406/5, 687/2; **FK** 35/3, 275/8, 330/5, 350/1, 556/7, 631/7, 693/1; **FŞ** SF100b/91, SF95b/101, SF53a/39; **HE** 34a/3039, 34b/3085; **LM** R216a/146, R236b/2283; **Sİ** R355a/91, R372b/1895, R375b/2183, R394b/4187; **SS** R331b/2643, R341b/3730, R343b/3912, R350a-36; **GS** 124/4, 171/6, 248/4, 362/2, 462/4; **NŞ** 308/7, 457/11, 522/7, 611/7)

ṭa‘ne (< Ar.) “kötüleme, sövme; çekiştirme, yerme” (**BV** 658/2; **FK** 659/5; **FŞ** SF96a/43; **Sİ** R400b/4817)

ṭa‘nelik (< Ar. ṭa‘ne + < Tr. -lik) “kötüleme, sövme; çekiştirme, yerme” (**GS** 863/1)

ṭa‘n-ı ‘ışḳ (< Ar. ṭa‘n + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “ayıplanan, yerilen aşk” (**BV** 497/2)

ṭarīḳ-ı ẓulm (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. ẓulm) “haksızlık, eziyet, kötülük yolu” (**FŞ** SF90b/66)

uştulum “sitem, zulüm” (**SS** R307b/99)

zāl (< Far.) “zalim, zulmeden” (**HE** 17a/1437)

ẓālim (< Ar.) “zalim, haksızlık yapan, zulüm eden” (**BV** 94/7, 98/9, 141/5, 575/7, 659/49, 718/2; **FK** 45/2, 238/7, 378/3, 444/1, 488/8, 662/2; **GS** 74/4, 85/4, 140/9, 177/7, 244/3, 426/5; **NŞ** 204/6, 288/4, 354/6, 423/6, 561/8; **FŞ** SF105a/19, SF96a/41, SF59a/27, SF71a-28, SF72a/103; **HE** 16a/1333, 28a/2478, 29a/2587, 41a/3706, 41a/3718; **LM** R229a/1513, R248a/3504; **Sİ** R368a/1401, R368a/1441, R368b/1445, R403b/5098; **SS** R320b/1475, R336a/3138, R336a/3142)

ẓālimī (< Ar. ẓālim + < Far. ī) “zalimlik” (**NŞ** 628/3)

ẓālim-i kīne-ḫᵛāh (< Ar. ẓālim + < Far. -i + < Far. kīne-ḫᵛāh) “kindar, öç almak isteyen zalim” (**Sİ** R403b/5098)

ẓālim-i la‘in (< Ar. ẓālim + < Far. -i + < Ar. la‘in) “lanetlenmiş, kovulmuş zalim” (**NŞ** 288/4)

ẓālim-i şūm (< Ar. ẓālim + < Far. -i + < Far. şūm) “uğursuz zalim” (**Sİ** R368b/1458)

ẓālimveş (< Ar. ẓālim + < Far. veş) “zalim gibi, zulmeden gibi” (**SS** R335b/3086)

ẓalūm (< Ar.) “çok zalim olan” (**GS** 388/9; **NŞ** 1/5)

żarar-ı ‘ām (< Ar. żarar + < Far. -ı + < Ar. ‘ām) “herkese zarar verme” (**HE** 28a/2461)

zecr (< Ar.) “zorlama, eziyet, yasaklama, menetme” (**FK** 649/3; **GS** 53/8; **HE** 20b/1752, 25a/2177, 15a/1230; **LM** R226a/1196; **Sİ** R368a/1403)

ziyān-būd (< Far.) “helak etme, kaybolma” (**FŞ** SF105b/82, SF70a-27, SF87b/36; **HE** 13a/1044, 43a/3895)

ẓulm (< Ar.) “eziyet” (**BV** 15/1, 78/9, 130/3, 233/1, 353/4, 425/1; **FK** 50/5, 108/7, 294/4, 303/5, 433/2, 569/9; **GS** 14/6, 131/3, 209/5, 300/5, 405/1; **NŞ** 61/6, 120/1, 212/3, 368/5, 402/8, 501/3; **FŞ** SF49a/17, SF60a/104, SF70a/97, SF83b/103, SF86b/52; **HE** 16a/1331, 19a/1608, 24a/2080, 27a/2386, 34a/3033, 40a/3609; **LM** R225b/1159, R231a/1738, R234b/2098, R244a/3081, R248a/3522; **Sİ** R363a/879, R364a/1011, R375a/2150, R397b/4507; **SS** R319b/1374, R325a/1971, R334b/2987, R339b/3512)

ẓulm-ger (< Ar. ẓulm + < Far. ger) “zulüm, haksızlık, eziyet eden” (**SS** R336b/3156)

ẓulm-güster (< Ar. ẓulm + < Far. güster) “zulüm saçan” (**Sİ** R366b/1262)

ẓulmī (< Ar. ẓulm + < Far. ī) “eziyet ile ilgili” (**FK** 231/5, 681/74; **GS** 682ı/4)

ẓulm-keş (< Ar. ẓulm + < Far. keş) “mazlum” (**FK** 176/6; **Sİ** R368a/1402)

2.10.3.10. Merhamet, Acıma, İnsaf ile İlgili Kavramlar

açığlanmaḳ “acıma” (**GS** 502/5)

bī-ḫasāret (< Far. bī + < Ar. ḫasāret) “hasarsız, zararsız” (**LM** R217a/444)

bī-żarar (< Far. bī + < Ar. żarar) “zararsız, kimseye zararı olmayan” (**Sİ** R379a/2549)

cān-güdāz (< Far.) “can eritici, yürekler acısı, acıma uyandıran” (**HE** 14a/1141; **LM** R225b/1145, R243b/3021, R245b/3247; **BV** 469/7)

cān-güdāzlıġ (< Far. cān-güdāz + < Tr. -lıġ) “can eriticilik, acıma uyandıran” (**BV** 716)

iltifāt (< Ar.) “gönül alma, iltifat” (**FK** 96/5, 124/2, 344/3, 439/2, 539/9, 600/3, 791/1; **GS** 84/5, 137/7, 217/9, 534/7, 609/7, 681/6; **NŞ** 12/2, 213/3, 490/3, 548/1, 565/8, 602/3; **BV** 49/5, 378/4, 426/7, 638/3; **FŞ** SF105b/65, SF106b/80, SF50a/16, SF53b/18, SF85a/27, SF87b/28; **HE** 27a/2380, 28a/2498, 34b/3098; **LM** R223a/877; **Sİ** R362b/839, R373a/1930, R375a/2148, R392a/3923; **SS** R309a/274, R315b/948, R330b/2538, R345b/4149)

inṣāf (< Ar.) “insaf, acıma” (**FK** 77/2, 539/6, 672/9; **GS** 6b-F2/15, 13a-F2/14, 9/3, 478/3, 768/1; **NŞ** 316/6, 533/10; **BV** 453/2; **FŞ** SF103a/135, SF95a/83, SF96a/56, SF96a/59, SF81b/16, SF85b/68; **HE** 15b/1310, 17a/1428, 21b/1861, 39b/3592, 43a/3877, 43b/3939;

LM R215a/84, R217a/273, R235b/2269, R237a/2371, R248a/3500; **Sİ** R359a/509, R363b/966, R363b/969, R367b/1378, R387b/3456; **SS** R333b/2844, R334b/2954, R345b/4160, R347a/4310, R353a/4956)

iẓhār-ı mihr (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Far. mihr) "merhamet, sevgi gösterme" (**HE** 37a/3318)

merḥamet (< Ar.) "acıma, esirgeme" (**Sİ** R418a/6782)

munṣıf (< Ar.) "insaflı, insaf eden" (**HE** 8a)

müşfiḳ (< Ar.) "şefkatli, merhametli" (**FK** 129/6, 686/21; **GS** 412/2, 449/5, 683/10; **NŞ** 650/6; **BV** 464/6, 579/5, 657/21; **HE** 15a/1252; **LM** R221b/761; **Sİ** R415a/6415; **SS** R332a/2719)

müşfiḳ-āne (< Ar. müşfiḳ + < Far. āne) "şefkatle" (**LM** R247b/3468)

pīşe-i mihr-endīşe (< Far. pīşe + < Far. -i + < Far. mihr-endīşe) "merhametli olan" (**BV** 42/8)

raḥmet (< Ar.) "acıma, esirgeme, koruma" (**FK** 42/5, 119/1, 249/7, 376/6, 438/4, 572/6; **GS** 49/8, 98/5, 120/4, 150/2, 364/7, 365/3, 733/1, 815/1; **NŞ** 167/1, 199/7, 373/7, 558/1; **BV** 242/5, 357/6, 533/6, 678/1; **FŞ** SF103b/49, SF107a/106, SF107a/118, SF94a/110; **HE** 5a/337, 6a/425, 14a/1140, 15a/1263, 29b/2620; **LM** R243b/3023, R247b/3477, R249a/3621; **Sİ** R355b/120, R355b/128, R372a-25; **SS** R306b/19, R308a/162, R336b/3176, R353a/4953)

raḥmet-ı cāvīd (< Ar. raḥmet + < Far. -ı + < Far. cāvīd) "sonsuz, ebedi rahmet, merhamet" (**FŞ** SF94a/110)

raḥmet-i ʻām (< Ar. raḥmet + < Far. -i + < Ar. ʻāmm) "her şeye yeten rahmeti" (**HE** 3a/172)

raḥmet-i cāvīd (< Ar. raḥmet + < Far. -i + < Far. cāvīd) "sonsuzluk rahmeti" (**HE** 14a/1140; **FK** 42/5; **HE** 5a/337)

raḥm-gāh (< Ar. raḥm + < Far. gāh) "merhamet edilen yer" (**FK** 283/1)

raḥmī (< Ar. raḥm + < Far. ī) "esirgeme, koruma ile ilgili" (**BV** 618/2; **GS** 214/5)

re'fet (< Ar.) "acıma, esirgeme" (**FŞ** SF47a/5, SF82a/34; **HE** 15b/1302; **Sİ** R405a/5266; **BV** 516/7; **NŞ** 567/9, 101/3)

revḥ-güster (< Ar. revḥ + < Far. güster) "merhamet yayan" (**FK** 689/63)

ṣūret-i inṣāf (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. inṣāf) "insaflı görünüş" (**HE** 43a/3877)

teraḥḥum (< Ar.) “merhamet etme, acıma” (**BV** 194/4, 203/2, 345/1, 428/5, 452/1; **FK** 11/7, 30/1, 235/1, 237/3, 354/1, 600/5; **GS** 25/7, 51/1, 206/8, 239/3, 444/5, 538/9; **NŞ** 15/1, 414/1, 438/3, 513/4, 562/5, 647/1; **FŞ** SF106b/70, SF89b/72, SF94b/51, SF77a/19, SF88a/99; **HE** 19b/1674; **LM** R236b/2285; **Sİ** R367b/1363, P455b/5629)

ṭarīḳ-ı mihrbānlıġ (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Far. mihrbān + < Tr. -lıġ) “şefkatli, merhametli yol” (**FŞ** SF89b/85)

ẓıll-ı re’fet (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Ar. re’fet) “merhamet gölgesi; Hz. Muhammed” (**FŞ** SF47a/5; **NŞ** 567/9)

2.10.3.11. Merhametsizlik, Acımasızlık, İnsafsızlık ile İlgili Kavramlar

āteş-kārlıġ (< Far. āteş-kār + < Tr. -lıġ) “külhancılık, merhametsizlik, acımasızlık” (**NŞ** 301/2)

bī-dīn (< Far. bī + < Ar. dīn) “merhametsiz, acımasız, dinsiz” (**GS** 519/4)

bī-inṣāflıġ (< Far. bī + < Ar. inṣāf +< Tr. lıġ) “insafsızlık, acımasızlık” (**BV** 633/3)

bī-raḥm (< Far. bī + < Ar. raḥm) “acımasız, merhametsiz” (**BV** 149/2; **FK** 454/4, 797/1; **GS** 811/1; **NŞ** 408/6)

bī-raḥmlıġ (< Far. bī + < Ar. raḥm + < Tr. lıġ) “acımasızlık, merhametsizlik” (**GS** 152/4)

bī-renc-i ḫumār (< Far. bī-renc + < Far. -i + < Ar. ḫumār) “acımasız, merhametsiz” (**GS** 537/6)

bī-terāḥḥum (< Far. bī + < Ar. terāḥḥum) “acımasız” (**BV** 587/1)

bī-vehm (< Far. bī + < Ar. vehm) “kötü, zalim, acımasız, korkusuz” (**HE** 17a/1425; **Sİ** R373b/1974, R374a/2029, R386a/3276, R405b/5336, R412b/6134; **BV** 170/6, 396/6; **FK** 154/4; **GS** 330/4, 478/4; **NŞ** 324/1)

ġaddār (< Ar.) “hain, merhametsizlik” (**FK** 217/7, 266/6, 557/9; **GS** 24/9; **NŞ** 87/7, 622/6; **BV** 659/5; **FŞ** SF86a/41, SF87b/52; **HE** 34b/3080; **Sİ** R372b/1905)

ġaddārlıġ) (< Ar. ġaddār + < Tr. -lıġ) “hainlik, merhametsizlik” (**FK** 240/5; **GS** 249/6; **NŞ** 645/7)

ġaddārraḳ (< Ar. ġaddār + < Tr. -raḳ) “daha hain, daha merhametsiz” (**BV** 375/6)

kāfir-kīş (< Ar. kāfir + < Far. kīş) “dinsiz, imansız, merhametsiz kimse” (**FK** 258/4)

ḳatı “katı, sert, acımasız” (**NŞ** 447/5)

ḳatıġ “katı, sert, acımasız” (**FŞ** SF55b/27, SF75b/16, SF87a/93, SF93a/18, SF93b/6; **LM** R247a/3416; **Sİ** R387b/3455, R408b/5733; **FK** 309/5, 424/5, 681/99; **GS** 11a-F2/16; **NŞ** 302/1; **HE** 42b/3851)

ḳatıġlıġ “katılık, sertlik, acımasızlık” (**HE** 27a/2394; **Sİ** R366b/1251; **BV** 75/1)

ḳatıġraḳ “daha katı, daha sert, daha acımasız” (**NŞ** 78/7)

ḳatıḳ “katı, sert, acımasız” (**FK** 22/6, 192/6, 231/4, 326/4, 340/1; **GS** 50/4, 172/4, 209/4, 257/1, 347/2, 360/6; **NŞ** 18/3, 134/1, 250/7, 303/3, 402/3; **BV** 14/6, 58/6, 217/3, 356/3, 420/1, 532/7, 727/3; **FŞ** SF56a/92, SF69a/31, SF77a/31, SF97b/6; **HE** 13b/1119, 36b/3290; **LM** R224b/1059, R232a/1809, R236b/2284, R244a-34; **Sİ** R358a/366, R364b/1082, R370a/1639, R399a/4637; **SS** R318b/1253, R323a/1733, R323a/1752)

ḳatıḳlıḳ “katılık, sertlik, acımasızlık” (**LM** R237a/2331, R242a/2895; **BV** 80/5, 723/1)

ḳatıḳraḳ “daha katı, daha sert, daha acımasız” (**FK** 689/371; **GS** 584/2; **FŞ** SF102a/41, SF56a/86)

ḳātil-i ġaddār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ġaddār) “acımasız katil” (**FK** 557/9)

ḳatil-i nā-mihr-bān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. nā-mihr-bān) “acımasız, merhametsiz katil” (**BV** 361/2, 515/4, 606/4, 746/4; **GS** 680/2; **NŞ** 354/2)

ḳıyaġ “zalim, gaddar, merhametsiz” (**BV** 302/3, 674, 674/2)

nā-inṣāflıġ (< Far. nā + < Ar. inṣāf + < Tr. -lıġ) “insafsızlık” (**HE** 8a)

nā-merdüm (< Far.) “insafsız, acımasız” (**BV** 332/4, 688)

nā-merdümlıġ (< Far. nā-merdüm + < Tr. -lıġ) “insafsızlık, acımasızlık” (**FK** 641/5)

raḥmsız (< Ar. raḥm + < Tr. -sız) “merhametsiz, acımasız, korumasız” (**NŞ** 207/1, 245/6, 544/4, 656/45; **BV** 340/1)

şu‘le-i bī-bāk (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “merhametsiz ışıklar” (**HE** 3a/155)

Felsefe ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Felsefe ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 2 “Ar. + Tr.” ve 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Farsça, 19 Arapça kelime ve 7 isim tamlaması; “Felsefe ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde bulunan “Bilgi Felsefesi ile ilgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Bilgi ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” ve 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 19 Arapça, 18 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; “Bilge-Bilgelik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 13 “Far. + Tr.” , 2 “Ar. + Tr.” ve 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 16 Farsça, 20 Arapça kelime; “Bilme-Bilmeme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Far. + Ar.” , 2 “Ar. +Far.”, 2 “Far. +Ar. + Tr.” , 2 “Ar. + Far.” ve 1 “Ar. + Far. +Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Türkçe, 1 Farsça, 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. “Doğru-Yanlış ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Doğru ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. +Ar.”, 2 “Ar. +Tr.”, 2

“Far. + Tr.” ve 1 “Ar. + Far.” biçimde olan kelimelerin yanı sıra 13 Arapça, 7 Farsça, 9 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; “Gerçek-Gerçeklik ile İlgili Kavramlar” bölümde 1 “Far. +Ar.” ve 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Arapça, 1 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; “Uygun-Uygunluk, Uygunsuzluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Far. + Tr.” , 5 “Far. + Ar.”, 3 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 22 Farsça, 31 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Düşünce, Görüş, Fikir ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 11 “Far. + Ar.”, 3 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Tr.”, 4 “Ar. + Far.” ve 1 “Far. + Ar. +Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Farsça, 21 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 29 isim tamlaması bulunmaktadır. “Felsefe ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde bulunan “Yanlış-Yanlışlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Arapça ve 1 Farsça kelime; “Gizem, Sır, Gizlilik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar. + Tr.”, 8 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. +Ar.”, 6 “Ar. + Far.” ve 5 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Türkçe, 29 Arapça, 18 Farsça kelime ve 49 isim tamlaması; “Yol, Yöntem, Usul, Kaide ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. +Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Farsça, 13 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması yer almaktadır. “Varlık Felsefesi ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Varlık ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra bölümünde 10 Türkçe, 4 Farsça, 5 Arapça kelime ve 22 isim tamlaması; “Öz ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 5 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; “Asıl, Temel ile İlgili Kavramlar” bölümde ise 1 “Far. + Tr.” biçimde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 2 Farsça kelime ve 9 isim tamlaması yer almaktadır. “Ahlak Felsefesi ile İlgili Kavramlar” bölümünde yer alan 1 “Far. +Ar.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 6 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması birlikte “Ahlak Felsefesi ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Edep ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Tr.”, 2 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Ar. + Far.” ve 3 “Far. + Ar. + Tr.” biçimimde olan kelimelerin yanı sıra 13 Arapça, 6 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; ““Edepsizlik, İffetsizlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” , 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; ““Adamlık, İnsanlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 8 “Far + Tr.”, 1 “Far +Ar.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; “İyi-İyilik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”

biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Arapça, 3 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; "Kötü-Kötülük ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Farsça, 6 Türkçe ve 4 Arapça kelime; "Sevinç, Mutluluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far. + Tr.", 4 "Far. + Ar.", 28 "Ar. + Far.", 9 "Far. + Tr." , 8 "Ar. +Tr." ve 3 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 19 Farsça, 18 Arapça, 6 Türkçe kelime ve 36 isim tamlaması; "Yalancı-Yalancılık, İki Yüzlülük ile İlgili Kavramlar" bölümünde 12 "Ar. + Far.", 8 "Ar. + Tr." , 2 "Far. +Tr.", 1 "Ar. +Far. +Tr." ve 2 "Far. +Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 17 Arapça, 13 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Fitne-Fitnecilik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. +Far.", 6 "Ar. +Tr." ve 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Arapça, 1 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 10 isim tamlaması; "Zulüm, Kötü Davranma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 11 "Ar. + Far.", 14 "Far. + Tr.", 3 "Far. + Ar.", 4 "Ar. +Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 38 Arapça, 43 Farsça, 7 Türkçe kelime ve 31 isim tamlaması; "Merhamet, Acıma, İnsaf ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. +Ar.", 1 "Far. +Tr." ve 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Türkçe, 1 Farsça, 10 Arapça kelime ve 8 isim tamlaması; "Merhametsizlik, Acımasızlık, İnsafsızlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 4 "Ar. + Tr.", 2 "Far. +Tr." , 2 "Far. + Ar. + Tr.", 1 "Far. +Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Türkçe, 1 Arapça, 1 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması yer almaktadır.

2.11. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Kavramlar

2.11.1. Harfler ve İlgili Kavramlar

bā (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin ikinci harfi" (**HE** 1b/31)

cīm (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin beşinci harfi" (**BV** 460/4, 460/6; **GS** 484/3, 738/1)

dāl (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin onuncu harfi" (**LM** R219a/469, R222a/773, R231b/1793, R232a/1846; **FŞ** SF52a/16; **HE** 4b/268, 19b, 20b/1772, 24b/2164, 31b/2788, 41a/3712; **BV** 460/4, 476/5; **FK** 61/4, 591/3, 681/84)

ebced (< Ar.) "Eski Sami alfabesine göre sıralanmış harflere sayı değeri verilmiş olan Arap harflerinin diziliş sırası" (**FK** 48/8, 49/3, 125/4; **NŞ** 657/37; **FŞ** SF54a/43, SF54a/76)

elif (< Ar.) "Arap alfabesinin ilk harfi, doğru, düz boy, sevgilinin boyu" (**FŞ** SF46a-2, SF53b/38, SF54a/42, SF54b/7, SF96b/24; **HE** 1b/8, 4b/268, 6b/449, 14a, 18b/1567, 22b; **LM** R215b/132, R217a/394, R233a/1916, R243b/3014; **Sİ** R389a/3629, R397a/4461, R417b/6727; **SS** R306b/36, R307b-3; **BV** 20/1, 21/1, 53/5, 192/4, 214/2, 381/2; **FK** 21/5,

163/5, 202/3, 349/1, 591/3, 645/7, 666/3; **GS** 2/9, 127/2, 144/6, 203/3, 259/3, , 315/1; **NŞ** 18/1, 307/1, 324/2, 508/6, 568/3, 597/2, 685)

elifsiz (< Ar. elif + < Tr. -siz) "elif harfi olmayan" **(FŞ** SF51a/102; **GS** 507/4; **NŞ** 533/7)

fā (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin yirminci harfi" (**HE** 22b; 18b/1566)

hā (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi" (**HE** 1b/23, 1b/36, 1b/37)

ḫı (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin altıncı harfi" (**FK** 591/5)

i'lāl (< Ar.) "illet harfleri denilen ve kelime içinde bulunan "elif, vav, ye" harfli bir fiilin kendi şekli ile aldığı şekle nasıl girdiğini bir kaideye bağlama" (**GS** 107/4)

kāf (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin yirmi ikinci harfi" (**FŞ** SF47a/1; **HE** 5b/371, 7b/541)

lām (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi, (lam) harfinden kinaye olarak eğrilik; sevgilinin saçı" (**FK** 2/6, 482/7; **GS** 144/2, 181/4, 197/6, 404/4, 469/2; **NŞ** 533/5; **FŞ** SF46a-2; **LM** R217a/395; **Sİ** R389a/3629; **SS** R316b/1067; **HE** 1b/20, 1b/35, 1b/36, 5a/341, 14a, 27a, 41a/3713; **Sİ** R366b/1259; **FK** 61/4; **BV** 381/2, 460/6)

lām-elif (< Ar.) "Arap alfabesindeki lam ile elif harfinin birleşmesinden meydana gelen harf" (**Sİ** R389a/3629; **LM** R216a/146)

lāmī (< Ar.) "lam harfi şeklinde olan, lam harfi kafiyesi ile düzenlenmiş olan kafiye" (**FK** 2/6)

maḫrec (< Ar.) "ağızdan harflerin çıktığı yer" (**NŞ** 660/6)

mīm (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin yirmi dördüncü harfi" (**FK** 482/7; **GS** 161/1, 203/2; **LM** R217a/396, R234b/2089; **Sİ** R355b-2, R417b/6727; **HE** 1b/18/19, 1b/27, 1b/33, 4b/268, 14a, 27a, 19b/1693; **SS** R308a/168; **Sİ** R366b/1259; **BV** 396/1, 476/5, 581/1; **NŞ** 526/3)

mīmiyye (< Ar.) "mim harfiyle ilgili; içinde mim harfi bulunan kelime" (**SS** R310b/440)

nūn (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi" (**FK** 34/5, 461/7, 467/1, 666/3, 685/30; **GS** 170/1, 231/4, 482/7, 566/2, 738/1; **NŞ** 440/7; **LM** R219a/468, R221b/711; **Sİ** R355a/91; **SS** R316b/1077, R316b/1078, R316b/1079; **HE** 1b/38, 5b/371, 17b/1466, 25a/2191; **BV** 72/4, 243/7, 373/1, 454/5, 598/3; **FŞ** SF47a/1)

nūn-ı tenvīn (< Ar. nūn + < Far. -ı + < Ar. tenvīn) "tenvin nunu, -en şeklinde izafe ses veren nun harekesi" (**BV** 303/3; **GS** 170/1)

rā (< Ar.) "Arap asıllı Türk alfabesinin on ikinci harfi" (**HE** 1b/22, 1b/37; **Sİ** R355b-2)

sīn (< Ar.) "harf, Arap alfabesinin on ikinci harfi" (**BV** 373/3; **LM** R217a/394; **GS** 161/1; **HE** 1b/18, 1b/32, 22b, 36b/3275; **HE** 14a)

şın (< Ar.) “harf, Arap alfabesinin on üçüncü harfi” (**FK** 708; **FŞ** SF51a/103; **LM** R230a/1632, R246b-36)

taḥrīf (< Ar.) “harflerinin yerini değiştirme, bozma, kalem oynatma, değiştirme; bir ibarenin manasını değiştirme” (**SS** R325a/1935)

te (< Ar.) “harf, Arap alfabesinin üçüncü harfi” (**HE** 5a/341)

vāv (< Ar.) “harf, Arap alfabesinin yirmi altıncı harfi” (**HE** 22b; **GS** 107/4; **NŞ** 510/6)

yā (< Ar.) “Arap asıllı Türk alfabesinin otuz birinci harfi” (**HE** 1b/25, 2a/39)

ẕāl (< Ar.) “Arap asıllı Türk alfabesinin on birinci harfi” (**BV** 460/5)

2.11.2. Diller ve Diller ile İlgili Kavramlar

elmās-ı lisān (<Yun. elmās + < Far. -ı + < Ar. lisān) “dilin elması” (**GS** 2b-F2/4)

ez (< Far.) “Farsça ayrılma hali edatı -den/-dan” (**BV** 247/5; **NŞ** 12/1)

Fārisī (< Far.) “Farsça” (**GS** 5b-F2/4; **SS** R313a/686, R351b/4780, R351b/4781, R351b/4782, R351b/4783)

Fārsī (< Ar.) “âFarsça” (**HE** 7a/518, 7a/519; **LM** R249a/3594, R249a/3595)

Hindī (< Ar.) “Hintçe, Hintlilerle ilgili” (**HE** 27b/2439; **Sİ** R390a/3693, R404a/5178; **SS** R322a/1640)

lehcem (< Ar.) “dil, dil kolu, bölge dili” (**SS** R346b/4251)

lisān (< Ar.) “dil, lisan” (**FŞ** SF63b/114; **LM** R226a-16; **GS** 2b-F2/4; **NŞ** 106/2, 150/7, 361/2, 539/7)

Süryānī (< Ar.) “Süryanice” (**HE** 27b/2439)

Türkāne (< Tr. türk + < Far. āne) “Türk gibi, Türkçe” (**FK** 104/2; **GS** 226/8; **LM** R249a/3607)

Türkçe “Türkçe” (**LM** R249a/3596)

Türkī “Türkçe” (**GS** 5b-F2/6; **HE** 7a/518; **Sİ** R397a/4433, R420b/7048; **SS** R352b/4866)

Türkī-şi‘ār (< Tr. Türk + < Far. -ī + < Ar. şi‘ār) “Türkçe yazılmış, Türkçe” (**GS** 5b-F2/3/4)

2.11.3. Sözlü Edebiyat ile İlgili Kavramlar

ḥarf (< Ar.) “harf, söz, lakırdı” (**FK** 48/6, 213/4, 275/11, 316/1, 410/2, 595/8; **GS** 105/6, 387/2, 395/6, 490/7, 638/6, 683/53; **NŞ** 393/7, 395/2, 660/5; **BV** 15/3, 152/7, 284/2; **FŞ** SF101a/144, SF99a/146, SF52a/13, SF52a/14, SF53b/11; **HE** 1b/25, 5b/371, 6b/449, 13b/1086, 18a/1534, 21a/1836; **LM** R230b/1684, R234a/2015, R237b/2406; **Sİ**

R354b/20, R358b/437, R380b/2751, R392b/3966; **SS** R307a/75, R350a/4639, R351b/4772)

ḥarfī (< Ar. ḥarf + < Far. ī) “bir harf, bir kelime” (**FŞ** SF71a-28)

ḥarf-i ‘ışḳ (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk sözü/harfi” (**BV** 79/1)

ḥarf-i ‘illet (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar.‘illet) “illet harfleri, Arap gramerinde elif, vav ve ye harfleri” (**GS** 105/6)

ḥarf-i idġām (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar. idġām) “benzer iki harfi bir yazıp şeddeli okunan harf” (**LM** R234a/2015)

ḥarf-i nidā (< Ar. ḥarf + < Far. -i + < Ar. nidā) “nida harfi” (**HE** 1b/25)

ḥurūf (< Ar.) “harfler” (**FK** 105/5; **GS** 10a-F2/5, 317/1; **NŞ** 448/4, 680; **FŞ** SF53b/10; **HE** 21a/1831, 25b/2222, 28b; **SS** R308a/168)

ḥurūf- ı derd (< Ar. ḥurūf + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, gam harfleri” (**NŞ** 448/4)

2.11.3.1. Sözlü Edebiyat Ürünleri ile İlgili Kavramlar

dāsitān (< Far.) “destan” (**Sİ** R359a/495, R363a/922, R364a/1007, R391a/3849, R397b/4500, R417a-84; **NŞ** 191/6)

dāstān (< Far.) “destan” (**FŞ** SF100b/61, SF107a/119, SF94a/126, SF50b/57; **HE** 6b/456; **LM** R220a/579, R223b-13, R228b/1481, R234a/2018, R240a/2692; **SS** R314a/809, R314b/837, R345b/4146, R351b/4767, R351b/4788; **FK** 177/9, 364/8, 507/4, 567/2, 689/49; **NŞ** 138/8, 527/5, 533/9, 542/3, 615/9; **GS** 250/6, 255/9, 370/1, 508/6, 615/7; **BV** 15/3, 23/8, 52/1, 184/4, 613/5)

dāstān-ı hecr (< Far. dāstān + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık hikâyesi” (**NŞ** 138/8)

dāstānī (< Far.) “destanla ilgili” (**FŞ** SF50b/44, SF83b/62; **GS** 426/6)

destān (< Far.) “destan” (**FŞ** SF106a/27, SF50b/49, SF54b/16, SF54b/18; **HE** 17a/1433; **Sİ** R355a/59, R358a/377, R380b/2751; **SS** R307a/53, R313a/684, R317b/1132, R326a/2040; **FK** 65/6, 224/5, 393/3; **GS** 166/9, 250/6, 481/4; **NŞ** 9/6, 275/6, 287/1, 470/5, 501/8; **BV** 184/4, 284/1)

destān-ı niyāz (< Far. destān + < Far. -ı + < Far. niyāz) “dua hikâyesi, dua ifade eden hikâye” (**BV** 220/5)

destān-serā (< Far.) “destan okuyan, meddah” (**HE** 7b/568, 24a/2104; **Sİ** R359a/494, R360b/639; **Sİ** R381b/2845; **BV** 7/9)

destān-serāy (< Far.) “destan okuyan, meddah” (**FŞ** SF53b/16; **GS** 3b-F2/1)

destān-serāyī (< Far.) “destan okuyan, meddah” (**FŞ** SF106a/28, SF53b/1)

efsāne (< Far.) “masal, efsane; boş söz” (**FK** 72/8, 134/5, 213/6, 302/5, 393/2, 562/9; **GS** 76/1, 158/2, 206/5, 220/5, 362/4, 418/1; **NŞ** 192/1, 357/4, 407/3, 496/6, 507/5, 638/6; **BV** 7/5, 19/1, 59/7, 111/1, 153/4, 293/5, 454/7; **FŞ** SF46b/47, SF50b/26, SF61b/1, SF74a/144; **HE** 4a/255, 7b/575, 8b/652, 24a/2094; **LM** R220a/573, R226a/1225, R237a/2376, R249a/3589; **Sİ** R358b/434, R370b/1672, R386b/3325, R404a/5151; **SS** R306b/10, R311a/496, R316b/1037, R326b/2085, R340a/3569)

efsāne-güẕār (< Far.) “efsane söyleyen” (**LM** R228a/1423)

efsāne-ı ‘ışḳ (< Far. efsāne + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk efsanesi” (**FŞ** SF53b/28)

efsāneī (< Far.) “masal, efsane ile ilgili” (**GS** 682d/6; **NŞ** 48/5; **FK** 681/36, 825/1; **HE** 22a/1930)

efsāne-i bī-hūde (< Far. efsāne + < Far. -i + < Far. bī-hūde) “boş bir efsane” (**HE** 4a/255)

efsāne-i hicrān (< Far. efsāne + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık efsanesi” (**BV** 284/2)

efsāne-i mecnūn (< Far. efsāne + < Far. -i + < Ar. mecnūn) “Leyla ve Mecnun hikayesi” (**FK** 94/2)

efsānelıġ (< Far. efsāne + < Tr. -lıġ) “efsaneli, masallı” (**NŞ** 80/7)

efsānelıḳ (< Far. efsāne + < Tr. -lıḳ) “efsaneli, masallı” (**GS** 689/6; **HE** 20b/1763)

efsāne-perdāz (< Far.) “efsane yazan” (**GS** 8b-F2/2; **FŞ** SF83b/83)

efsāne-veş (< Far.) “efsane, masal gibi” (**NŞ** 518/8)

fesāne (< Far.) “asılsız hikâye, masal, efsane” (**FK** 17/7, 329/5, 451/4, 559/7, 682/12; **GS** 187/3, 211/6, 218/5, 487/4, 541/2, 553/6; **NŞ** 13/7, 23/5, 186/5, 339/4, 357/4, 518/8, 527/5; **BV** 17/1, 154/5, 188/6, 412/4, 432/1, 604/3; **FŞ** SF50b/67, SF51a/99, SF61b/34, SF73b/122, SF87a/23; **HE** 27a, 8b/652; **LM** R216a/171, R223b/956, R226a/1226, R231b/1782; **Sİ** R361a/691, R380b-32; **SS** R307a/62, R316b/1034, R328b/2309, R340b/3627, R353a/4995)

fesāneī (< Far.) “asılsız hikâye, masal, efsane” (**FŞ** SF46b-3)

fesāne-āver (< Far.) “efsane getiren” (**LM** R225b/1161)

fesāne-i derd (< Far. fesāne + < Far. -i + < Far. derd) “dert, sıkıntı efsanesi” (**LM** R248a/3528, R242a/2882)

fesāne-i ġam (< Far. fesāne + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam, sıkıntı efsanesi” (**NŞ** 357/4)

fesāne-perdāz (< Far.) “efsane tertipleyen” (**LM** R224b/1028, R236b/2289)

fesāne-perdāzlıġ (< Far. fesāne-perdāz + < Tr. -lıġ) “efsane tertipleme” (**FŞ** SF106a-54)

fesāne-serā (< Far.) “masal/efsane anlatan, söyleyen” (**SS** R326a/2041)

fesānevār (< Far.) “efsane/masal gibi” (**SS** R322a/1630)

ḥikāyāt (< Ar.) “hikayeler, öyküler” (**HE** 29a/2592)

ḥikāyet (< Ar.) “hikâye, anlatma” (**FK** 109/4, 689/428; **GS** 53/6, 206/5, 409/3, 412/1; **NŞ** 23/1, 48/3, 138/4, 671; **BV** 75/1, 458/8; **FŞ** SF101a/106, SF89b/60, SF58b/126, SF61b/41, SF73b/108; **HE** 8b/655, 19b, 42b/3854, 43b; **LM** R216a/178, R220a/574, R220a/593, R231a/1718, R238b/2512; **Sİ** R358a/377, R368a-21, R377b-29, R392a-45, R396b/4392; **SS** R317b/1173, R326b/2090, R329a/2363, R334a/2882, R353a/4974)

ḥikāyetī (< Ar. ḥikāyet + < Far. ī) “hikâye, anlatma ile ilgili” (**LM** R231a/1747)

irtegi “masal, efsane, hikâye, kıssa” (**FK** 426/5)

irteki “masal, efsane, hikâye, kıssa” (**FK** 357/7; **NŞ** 514/11)

ḳıṣṣa (< Ar.) “kıssa, hikâye, rivayet” (**FK** 94/2, 134/5, 177/9, 364/8, 464/11; **GS** 16/1, 199/7, 348/7, 426/6, 508/6, 528/5, 605/4; **NŞ** 23/5, 191/6, 272/1, 323/4, 696/4; **BV** 79/7, 220/3, 368/5, 524/8, 646/3; **FŞ** SF104b/142, SF92b/120, SF59a/30, SF61a/85, SF71a/76, SF83a/29; **LM** R215b/115, R220a/584, R224b/1029, R232a/1826, R239b/2614; **Sİ** R363a/913, R369b/1577, R407a/5490, R407a/5495, R408b/5738; **SS** R311b/529, R322a/1634, R328b/2322, R335b/3086, R351b/4772)

ḳıṣṣa-gū (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. gū) “hikâye, masal söyleyen” (**SS** R348a/4425)

ḳıṣṣa-güẕār (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. güẕār) “kıssa, masal, hikâye söyleyen kimse” (**GS** 3a-F2/23)

ḳıṣṣa-ḫᵛān (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. ḫᵛān) “kıssa, hikâye söyleyen” (**SS** R312a/587)

ḳıṣṣa-ı cān-güdāz (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. -ı + < Far. cān-güdāz) “can eritici, acıma uyandıran hikâye, kıssa” (**LM** R245b/3247)

ḳıṣṣa-ı ġam (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. -ı + < Ar. ġam) “üzüntü hikâyesi” (**LM** R243a/2955)

nāḳıl-ı efsāne (< Ar. nāḳıl + < Far. -ı + < Far. efsāne) “efsane nakledicisi/aktaranı” (**FŞ** SF94b/24)

2.11.4. Yazılı Edebiyat ile İlgili Kavramlar

2.11.4.1. Yazı ve İlgili Kavramlar

bitiglig “yazılı” (**FŞ** SF64b/88)

bitiklik “yazılı” (**HE** 22a/1930)

bitimek “yazma, kaydetme” (**HE** 29a/2591, 29b/2631; **NŞ** 681)

bitinmek “yazma, kaydetme” (**GS** 683/39)

çābük-ḳalem (< Far. çābük + < Ar. ḳalem) “hızlı, çabuk yazı yazan” (**Sİ** R415b/6450)

çābük-raḳam (< Far. çābük + < Ar. raḳam) “hızlı, çabuk yazı yazan” (**Sİ** R415b/6450)

debī̇r (< Far.) “kâtip, müşavir, yazıcı” (**FŞ** SF60b/27; **HE** 42b/3825; **LM** R221b/724; **Sİ** P455a/5582, R415b/6448, R415b/6450; **BV** 633/5; **GS** 364/6)

debī̇r-i raḳam-senc (< Far. debīr + < Far. -i + < Ar. raḳam + < Far. senc) “ölçen/yazan kâtip” (**Sİ** P455a/5582)

debī̇r-istān (< Far.) “kalem odası, büro” (**NŞ** 319/4)

ehl-i ḳalem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḳalem) “kalem ehli, yazan” (**NŞ** 143/4; **Sİ** R378b/2513, R378b/2524, R412b/6149; **HE** 28b)

ehl-i şimāl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. şimāl) “sola yazılanlar” (**HE** 13b/1117)

erkām (< Ar.) “yazılar” (**FŞ** SF63b/111; **Sİ** R364b/1059; **FK** 543/6, 638/2; **GS** 168/4; **LM** R248a-38; **SS** R331a/2590)

ḥarf sürmek (< Ar. ḥarf + < Tr. sürmek) “yazı yazmak” (**HE** 13a)

ḫatt (< Ar.) “hat, yazı; yol; yüzdeki tüyler” (**LM** R248b/3536)

ḫaṭ (< Ar.) “yazı, ferman; yüzdeki tüy” (**LM** R235a/2119, R237b/2394, R237b/2394, R217a/308, R245a/3188; **FŞ** SF46b/32, SF55a/9, SF58a/53, SF61b/11, SF77b/63; **HE** 10a/805, 11a/889, 14b/1187, 20b/1771, 22b/1947, 24a/2101; **Sİ** R361a/681, R374b/2082, R380b/2717; **SS** R307a/47, R342a/3789, R342b/3809, R353a/4966; **FK** 17/5, 121/3, 279/2, 313/5, 438/2; **GS** 7b-F2/18, 19/3, 108/6, 200/2, 310/6, 403/4; **NŞ** 20/7, 113/1, 282/1, 310/2, 404/1, 525/5; **BV** 29/4, 55/4, 144/4, 261/4, 356/4, 466/7)

ḫaṭ-ı āzādlıġ (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. āzād + < Tr. -lıġ) “azat edilme yazısı, fermanı” (**NŞ** 20/7)

ḫaṭ-ı ḫaṭ (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭṭ) “güzel yazma” (**HE** 29b/2614)

ḫaṭṭ (< Ar.) “yazı, ferman; yüzdeki tüy” (**FK** 68/2, 107/3, 296/3, 346/5, 411/5, 539/3, 667/5; **GS** 10/6, 37/1, 124/3, 229/3, 309/6, 458/4; **NŞ** 29/1, 113/7, 207/8, 305/1, 510/2, 540/2; **BV** 60/4, 103/3, 148/2, 217/5, 302/3, 384/1; **FŞ** SF101a/139, SF90a/30, SF94a/114, SF48b/8, SF71a/10; **HE** 5a/328, 11a/885, 18a/1536, 22b/1964, 24b/2156; **LM** R215b/136, R216b/215; **Sİ** R355b-2, R413a/6196, R413b/6230; **SS** R307b/125, R326a/2053, R333a/2816)

ḫaṭṭ-ı āzādlıḳ (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. āzād + < Tr. -lıḳ) “azat edilme yazısı, fermanı” (**HE** 29b/2615)

ḫaṭṭ-ı elem (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. elem) “elem, keder yazısı, fermanı” (**GS** 37/1)

ḫaṭṭ-ı müşk-būy (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşk-būy) “misk kokan yazı” (**GS** 140/2)

ḫaṭṭ-ı ṣafḥa (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. ṣafḥa) "levha yazısı" (**GS** 168/4)

ḥüsn-i ḫaṭ (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ḫaṭ) "güzel yazı" (**BV** 150/1, 150/5, 245/3; **NŞ** 470/7; **HE** 29b)

imlā (< Ar.) "doğru yazma, yazdırma" (**BV** 32/3, 216/5)

inhā (< Ar.) "ulaştırma, yetiştirme; bir vazifeye tayin veya bir maaşa tefi için yazılan yazı" (**FŞ** SF82a/65)

ḳalem sürmek (< Ar. ḳalem + < Tr. sürmek) "yazı yazmak" (**GS** 729)

ḳalemī (< Ar.) "kalemden geçmiş, yazılmış" (**LM** R242b/2941)

ḳalem-keş (< Ar. ḳalem + < Far. keş) "yazı yazan" (**FŞ** SF80b/59; **LM** R224b/1039)

ḳalem-zen (< Ar. ḳalem + < Far. zen) "yazıcı" (**FŞ** SF55b/28, SF56b/28, SF74a/146, SF91a/86; **HE** 6a/399; **Sİ** R366b/1256, R378a/2454; **SS** R318a/1191, R351b/4770; **GS** 730)

kāmil-i ḳalem-zen (< Ar. kāmil + < Far. -i + < Ar. ḳalem + < Far. zen) "yazı yazan kâmil insan" (**GS** 730)

kātib (< Ar.) kâtip, yazıcı" (**FK** 61/1, 119/1, 296/2, 689/439; **GS** 597/6, 729, 729/1; **BV** 50/2, 200/6, 666/2; **FŞ** SF46b/29, SF46b/30, SF46b/32; **HE** 28b, 28b/2530, 28b/2532; **SS** R316b/1078, R353a/4959)

ḳātibī (< Ar. ḳātib + < Far. ī) "kâtip, yazıcı ile ilgili" (**GS** 594/5)

kātib-i dārü'l-ḳażā (< Ar. kātib + < Far. -i + < Ar. dārü'l-ḳażā) "mahkeme kâtibi" (**HE** 28b/2532)

kātip (< Ar.) "kâtip, yazıcı" (**NŞ** 143/4)

kilk-i tīz (< Far. kilk + < Far. -i + < Far. tīz) "hızlı yazan kalem" (**GS** 683/63)

masṭūr (< Ar.) "yazılmış" (**GS** 3a-F2/1, 4a-F2/14, 7b-F2/14, 11b-F2/11, 12a-F2/20)

merkūm (< Ar.) "yazılmış" (**FŞ** SF51a/97, SF52a/3; **HE** 13b/1134, 23a/2021, 27b/2445; **LM** R217a/419, R237a/2335, R237a/2376, R249a/3614; **SS** R307a/81, R346b/4245, R353a/4948; **GS** 171/3, 229/4, 395/6; **Sİ** R360a/585, R393b/4074)

mestūr (< Ar.) "yazılmış, çizili" (**BV** 197/9, 477/6, 507/1; **HE** 22b/1947, 41b/3772"

meşḳ (< Ar.) "yazı örneği" (**BV** 466/3)

muḥarrer (< Ar.) "yazılmış, yazılı" (**FK** 296/1; **BV** 722/1; **FŞ** SF46b/40, SF65b/96; **LM** R235b/2195, R237a/2334)

muḥarrir (< Ar.) "yazar" (**GS** 572/3)

mūr-ḫaṭ (< Far. mūr + < Ar. ḫaṭ) "küçük yazılar; karınca kadar küçük ayva tüyleri" (**BV** 263/7)

muṣannif (< Ar.) "kitap yazan" (**SS** R327a/2169)

musaṭṭar (< Ar.) "yazılmış" (**LM** R248b/3536)

mümeyyiz (< Ar.) "temyiz eden, seçen, ayıran; kâtip, hoca" (**SS** R318b/1279)

münşī (< Ar.) "inşa eden, kitap yazıcı" (**HE** 11a/877, 29a/2581; **LM** R216b/215)

münşī-i gevher-feşān (< Ar. münşī + < Far. -i + < Far. gevher-feşān) "mücevher saçan yazıcı" (**HE** 29a/2581)

müşkīn-raḳam (< Far. müşkīn + < Ar. raḳam) "çok güzel yazan" (**FK** 637/1)

müverriḫ (< Ar.) "tarihçi, tarih yazan" (**Sİ** R364a/1022, R381b/2845, R409a/5763, R415b/6442)

naḳş-ger (< Ar. naḳş + < Far. ger) "yazıyı süsleyici" (**HE** 28b/2526)

naḳş-ger-i nāme (< Ar. naḳş + < Far. ger + < Far. -i + < Far. nāme) "yazıyı süsleyici" (**HE** 28b/2526)

nüsḫa (< Ar.) "yazılı bir şeyden çıkarılan suret" (**HE** 25b/2263, 27b/2443; **LM** R216a/147; **Sİ** R362b/866)

raḳam (< Ar.) "yazı yazma" (**FK** 30/7, 105/1, 288/2, 441/3, 544/1; **GS** 37/1, 78/7, 134/7, 189/3, 303/6, 404/4; **NŞ** 156/4, 331/5, 357/3, 426/2; **BV** 50/4, 200/6, 273/2, 399/1, 513/1, 714/1; **FŞ** SF106b/74, SF99a/146, SF46b/13 , SF63b/110; **HE** 5a/325 12a/950, 12b/1004, 14b/1185, 15a/1237; **LM** R220a/593, R235b/2210, R242b/2944, R249a/3587; **Sİ** R354b/24, R369b/1575, R378a/2466, R398a/4557; **SS** R307a/81, R310b/443, R332a/2688, R348b/4476)

raḳam-ḫᵛān (< Ar. raḳam + < Far. ḫᵛān) "yazı isteyen" (**Sİ** R421a/7098)

raḳam-ı müşk-bār (< Ar. raḳam + < Far. -ı + < Far. müşk-bār) "misk yağdıran, misk saçan yazı" (**LM** R234a-25)

raḳamī (< Ar. raḳam + < Far. ī) "yazı ile alakalı işaret" (**GS** 733/1)

raḳam-kār (< Ar. raḳam + < Far. kār) "rakam atan; yazan çizen, yazıcı" (**FŞ** SF55b/21)

raḳam-keş (< Ar. raḳam + < Far. keş) "yazıcı, yazar" (**FŞ** SF106a/89, SF99a/176, SF52b/1, SF53b/3, SF63b/110; **HE** 9a; **LM** R224b/1039, R233a/1948, R249a/3592; **NŞ** 251/7)

raḳam-senc (< Ar. raḳam + < Far. senc) "yazı yazan" (**Sİ** P455a/5582)

raḳam-zed (< Ar. raḳam+ < Far. zed) “yazılmış” (**FŞ** SF107a/122, SF51a/72; **LM** R238a/2478, R239a/2549; **Sİ** R398a-52, R413b/6230)

raḳam-zede (< Ar. raḳam+ < Far. zede) “yazılmış, söylenen, yazılan” (**SS** R353a/4947)

raḳam-zen (< Ar. raḳam+ < Far. zen) “yazan, yazıcı” (**FŞ** SF74a/146, SF91a/86)

rāḳım (< Ar.) “yazan, çizen” (**FŞ** SF48a-6, SF51a/97; **HE** 7a/493, 9a, 28b, 29b/2613, 40b/3679; **LM** R232b/1880; **SS** R310a/394, R314a/802; **GS** 5b-F2/10; **NŞ** 348/4)

rāḳım-ı hüner-pīşe (< Ar. rāḳım + < Far. -ı + < Far. hüner-pīşe) “hünerli, marifetli yazıcı/yazan” (**SS** R310a/394)

saṭr (< Ar.) “satır, yazı sırası” (**FŞ** SF92b/141; **HE** 13b/1097, 29a/2598, 41a/3703; **LM** R248b/3538; **SS** R353a/5007; **GS** 387/1, 802/1)

şebt (< Ar.) “yazma, kaydetme, deftere geçirme” (**BV** 20/8, 79/1/1/2/, 164/5, 259/9, 471/7, 487/3, 721/4; **GS** 12a-F2/22, 537/8, 615/7, 676/6; **NŞ** 30/7, 307/1, 615/9; **FŞ** SF61b/46; **HE** 13b/1126; **LM** R220a/594; **Sİ** R354b/31, R362b/859, R369b/1575, R376a/2258, R389a/3629; **SS** R307a/75, R339b/3517, R346a/4173)

ser-ḫaṭ (< Far. ser + < Ar. ḫaṭ) “baş yazı örneği, meşk, örnek alınan yazı” (**HE** 29a/2575, 29a/2576)

ser-levḥ (< Far. ser + < Ar. levḥ) “başlık, yazı başlığı” (**GS** 373/2; **NŞ** 684)

sevād-ı ḫāme (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Far. ḫāme) “kalemin karası/siyahlığı (yazılanlar)” (**FŞ** SF96a/30)

sevād-ı naẓm (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. naẓm) “şiirin karalaması, yazısı” (**FŞ** SF48b/37)

ṣūret-i ḫaṭ (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. ḫaṭ) “yazının güzelliği” (**HE** 29b/2634)

suṭūr (< Ar.) “satırlar, yazı dizileri” (**Sİ** R364a/1001)

sürmek “yazma” (**FŞ** SF105a-53, SF56b/28; **HE** 13a; **FŞ** SF48a-6, SF49a-8; **SS** R316a-13)

taḥrīr (< Ar.) “yazma” (**BV** 12/3, 475/2, 721/2; **FK** 72/8, 192/5, 296/4, 689/436; **GS** 101/9, 292/1, 501/1, 572/3, 683/79; **NŞ** 133/1, 488/5, 539/7, 594/6; **FŞ** SF105b/45, SF99a/172, SF51a/81, SF61b/1, SF64a/72; **HE** 29b/2602, 29b/2604, 29b/2605, 40b/3679; **LM** R217a/306, R236b/2275, R237a/2332, R241b/2841; **Sİ** R359a/513, R362b/853, R379a/2566, R387a/3430; **SS** R310b/424, R316b/1078, R329a/2380, R353a/4989)

taḥrīr-ı nāme (< Ar. taḥrīr + < Far. -ı + < Far. nāme) “yazı yazma” (**FŞ** SF46b/30)

taḥrīrī (< Ar. taḥrīr + < Far. ī) “yazma, yazılma ile ilgili” (**SS** R311a/500)

yazġuçı “yazıcı” (**GS** 516/4; **HE** 28b/2529)

yazılmaġ “yazılma” (**LM** R216a-4)

yazılmaḳ “yazılma” (**NŞ** 452/3)

yazmaġ “yazma, yazma işi” (**FK** 441/2; **FŞ** SF50a/8; **Sİ** R415b-80)

yazmaḳ “yazma, yazma işi” (**BV** 463/4, 564/1; **LM** R235b/2273, R249a/3588; **Sİ** R397b/4492, R415b/6448; **FK** 296/8, 386/6; **GS** 351/7; **HE** 29b/2611; **FŞ** SF71a-28, SF76a/67, SF94a/119)

2.11.4.1.1.Yazı Stilleri ile İlgili Kavramlar

celī (< Ar.) “eski bir yazı sitili” (**HE** 36a/3237)

rıḳ‘a (< Ar.) “bir yazı çeşidi” (**Sİ** R407b/5563; **GS** 342/2, 364/1, 386/6)

2.11.4.1.2. Noktalama ile İlgili Kavramlar

noḳṭa (< Ar.) “nokta” (**FK** 229/5, 457/1, 591/5; **GS** 63/4, 171/2, 229/3, 484/3, 566/2 ; **BV** 72/4, 200/6, 460/5; **LM** R219a/467, R230a/1634, R246b/3293;; **HE** 2a/40, 18b/1566)

noḳṭaça (< Ar. noḳṭa + < Tr. -ça) “nokta gibi, benek gibi” (**HE** 14b/1199)

noḳṭa-mānend (< Ar. noḳṭa + < Far. mānend) “nokta gibi” (**BV** 373/3)

nuḳaṭ (< Ar.) “noktalar” (**GS** 292/1; **GS** 93/3; **NŞ** 283/1; **HE** 5a/327, 25b/2263, 29a/2595; **LM** R245a/3188; **SS** R307a/47)

nuḳṭa (< Ar.) “nokta” (**SS** R310b/424, R316b/1079, R353a/4946, R353a/4966)

2.11.4.2. Düz Yazı ile İlgili Kavramlar

inşā (< Ar.) “yapma, meydana getirme; kaleme alma” (**FŞ** SF51a/100, SF93a/12; **HE** 15b/1301, 11a/877, 11a/902; **Sİ** R379b/2624, R387a/3406; **GS** 3/1; **BV** 53/5, 216/9, 660/24)

neṣr (< Ar.) “nesir, düz yazı” (**HE** 7a/488, 8a/593, 29a/2591; **LM** R217a/362, R217a/363, R217a/373, R219a/467; **Sİ** R391a/3828, R391a/3828; **FK** 689/154; **GS** 229/9; **BV** 405/4; **SS** R309b/336, R309b/346, R309b/347)

2.11.4.2.1. Düz Yazı Türleri ile İlgili Kavramlar

2.11.4.2.1.1. Mektup ve İlgili Kavramlar

mektūb (< Ar.) “mektup, name, yazılmış şey” (**FK** 257/3; **GS** 43/5, 148/6, 387/1, 744/1; **NŞ** 20/1, 348/4, 373/2; **BV** 40/6, 43/7; **FŞ** SF101a/122, SF93a/153, SF95b/109, SF96a/26, SF96a/41; **HE** 29a/2590; **LM** R237a/2369, R237a/2369; **Sİ** R380a/2688, R416a/6507, R416a/6508)

mektūb-ı maḳṣūd (< Ar. mektūb + < Far. -ı + < Ar. maḳṣūd) “amaç, niyet, istek mektubu” (**FŞ** SF93a/153)

nāme (< Far.) “mektup” (**FŞ** SF91a/88, SF91b/1, SF93a/154, SF46b/13, SF51a/82, SF76a/67; **HE** 3b/196, 4a/225, 13b/1117, 17a/1451, 23a/2014, 34a, 41b/3772; **LM** R215b/131, R217a/365, R224b/1039, R235b/2195, R249a/3592; **Sİ** R359a/483, R376a/2248, R391b/3874, R393a/4025, R407b/5559, R412b/6127; **SS** R308b/244, R314a/802, R323a/1747, R339b/3515, R353a/4949; **FK** 46/3, 103/6, 259/4, 300/2, 441/1; **GS** 10/5, 130/1, 195/2, 255/2, 364/2, 421/3; **NŞ** 9/4, 138/7, 204/1, 338/2, 453/4, 488/5, 537/1; **BV** 114/7, 218/1, 329/3, 487/3, 531/1, 599/3)

nāme-ber (< Far.) “mektup götüren, postacı” (**FK** 209/7, 277/5, 508/2; **BV** 290/8; **FŞ** SF94a/123; **LM** R237a/2374; **Sİ** R379b/2633, R393a/4025, R409b/5844, R412b/6137)

nāme-ı ‘avf (< Far. nāme + < Far. -ı + < Ar. ‘avf) “affetme, bağışlama mektubu” (**FŞ** SF101a/139)

nāme-ı ‘ömr (< Far. nāme + < Far. -ı + < Ar.‘ömr) “ömür defteri” (**FŞ** SF107a/120)

nāme-ı derd (< Far. nāme + < Far. -ı + < Far. derd) “dert mektubu” (**FŞ** SF91b/1, SF93a/1)

nāme-ı şevḳ (< Far. nāme + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) “arzu, aşk mektubu” (**FŞ** SF95b/3)

nāmeî (< Far.) “mektup ile ilgili, bir mektup” (**GS** 623/2, 683/39; **Sİ** R376a/2247, R378a/2488, R379a/2564, R412b/6126, R415b/6448)

nāme-i ‘işret (< Ar. nāme + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “içki mektubu” (**GS** 611/2)

nāme-i cürm (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. cürm) “suç defteri” (**FK** 566/9)

nāme-i derd (< Far. nāme + < Far. -i + < Far. derd) “dert mektubu” (**Sİ** R415b/6452)

nāme-i hecr (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık mektubu” (**BV** 186/2, 383/3; **NŞ** 453/4)

nāme-i hicrān (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık mektubu” (**GS** 195/2)

nāme-i idbār (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. idbār) “kara haber yazılan mektup” (**HE** 17a/1451)

nāme-i iḳbāl (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “talih mektubu” (**FK** 704/1; **NŞ** 156/5)

nāme-i ṣabr (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır mektubu” (**BV** 564/5)

nāme-i şevḳ (< Ar. nāme + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “arzu mektubu” (**FK** 259/4; **GS** 10/5, 481/7; **NŞ** 9/4, 537/1)

nāme-yi derd (< Far. nāme + < Far. -yi + < Far. derd) “dert mektubu” (**LM** R217a/330, R224b/1039)

resāyil (< Ar.) “mektuplar, kitapçıklar” (**LM** R217a/418; **SS** R310b/449)

risāle (< Ar.) “mektup, kitapçık” (**NŞ** 542/5; **BV** 195/7)

ser-nāme (< Far.) “mektup başlığı” (**Sİ** R362b/858)

2.11.4.2.1.2. Dilekçe ve İlgili Kavramlar

maḥżar (< Ar.) “dilekçe” (**FK** 146/2; **GS** 39/8; **NŞ** 30/7)

ruḳ‘a (< Ar.) “dilekçe, kısa mektup” (**FŞ** SF61b/32; **HE** 12b/1031, 29a/2581, 29a/2582, 20a/1740; **LM** R235b/2191; **SS** R323b/1759, R328b/2303, R332a/2688, R332a/2701, R348b/4476; **GS** 134/5, 168/6, 501/2, 501/3, 739/1; **NŞ** 20/6, 156/5, 405/3, 431/1; **NŞ** 457/7; **FK** 134/4, 139/8, 436/4, 441/6, 588/1, 623/4, 638/2; **BV** 365/7, 659/19)

ruḳ‘a-ı iḥsān (< Ar. ruḳ‘a + < Far. -ı + < Ar. iḥsān) “ihsan talep eden dilekçe” (**NŞ** 20/6)

ruḳ‘aī (< Ar. ruḳ‘a + < Far. ī) “dilekçe ile ilgili” (**GS** 481/7, 501/6)

ruḳ‘a-i maḳṣūd (< Ar. ruḳ‘a + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “istek mektubu” (**GS** 168/6)

ruḳ‘ayī (< Ar. ruḳ‘a + < Far. yī) “dilekçe ile ilgili” (**SS** R323b/1771)

2.11.4.3. Şiir ve İlgili Kavramlar

baḥr-i eş‘ār (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. eş‘ār) “şiirler denizi” (**FK** 689/351)

beẕle (< Ar.) “hoşa giden nazik söz, latife, şaka tarzında söylenen lakırdı; ahenkle okunan şiir” (**SS** R333b/2847)

eş‘ār (< Ar.) “şiirler, vezinli ve kafiyeli sözler” (**FŞ** SF80b/58; **Sİ** R382a/2878, R397a/4433, R414b-76; **GS** 4b-F2/13, 5a-F2/14, 5b-F2/4, 10b-F2/2, 11b-F2/4, 28/8; **NŞ** 344/5; **FK** 102/9, 323/7, 401/7, 689/351)

gevher-i naẓm (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. naẓm) “şiirin özü, cevheri” (**FK** 162/7)

mu‘ciz-nizām (< Ar.) “nazmı herkese benzemeyen” (**Sİ** R356a/181)

naẓm (< Ar.) “vezinli ve kafiyeli şiir” (**FK** 21/7, 162/7, 261/9, 323/7, 404/7; **GS** 22/7, 101/9, 119/9, 217/9, 313/7; **NŞ** 17/9, 151/7, 258/7, 327/11, 452/7; **BV** 79/9, 120/7, 259/9, 383/7, 471/7, 570/9, 660/53; **HE** 5a/348, 7b/577, 29a/2591, 29a/2601, 42b/3864; **LM** R215a/82, R217a/362, R220a/573, R226b/1254; **Sİ** R358a/397, R364a/1006, R369b/1580, R414b/6367; **SS** R309b/336, R312a/601, R351b/4762, R351b/4763, R351b/4776; **FŞ** SF106b/80, SF107a/82, SF45b/19, SF50b/26)

naẓm-ı cān-fezā (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. cān-fezā) “cana can katan, cana ferahlık veren şiir, nazm” (**LM** R241b/2806)

naẓm-ı dil-keş (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül alan, gönül cezbedici nazım, şiir” (**SS** R353a/4992)

nazm-ı ḫoş (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. ḫoş) “güzel şiir; hoşa giden, beğenilen şiir” (**HE** 42b/3863)

naẓm-ı kelām (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Ar. kelām) “sözün şaireliği” (**HE** 5a/348)

naẓm-ı perīşān (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. perīşān) “dağınık şiir” (**FK** 386/6)

naẓm-ı revān (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. revān) “akıcı şiir, nazım” (**Sİ** R359b/538; **SS** R353a/4980)

naẓm-ı süst (< Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. süst) “gevşek, zayıf şiir, nazım” (**SS** R352b/4894)

naẓmī (< Ar. naẓm + < Far. ī) “vezinli ve kafiyeli şiir dizmek ile ilgili, nazımla ilgili olan” (**GS** 683/53; **NŞ** 671/1; **Sİ** R361a/715)

naẓm-perverd (< Ar. naẓm + < Far. perverd) “nazım besleyen; dizilmiş” (**LM** R220a/576)

ravża-ı naẓm (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. naẓm) “şiir bahçeleri” (**HE** 8b/629)

ṣafḥa-yı naẓm (< Ar. ṣafḥa + < Far. -yı + < Ar. naẓm) “nazmın, şiirin sayfası” (**LM** R217a/306)

şi‘r (< Ar.) “şiir” (**FK** 386/6, 689/134, 689/269; **BV** 660/15, 660/36, 699/1; **HE** 8b/639, 29a/2592, 43a/3892, 43a/3895; **Sİ** R419b-89; **SS** R352b/4896; **GS** 11a-F2/19, 318/7, 541/4, 541/5, 730/1; **NŞ** 631/7)

2.11.4.3.1. Şiir ile İlgili Kavramlar

2.11.4.3.1.1. Şair, Ozan ile İlgili Kavramlar

şā‘ir (< Ar.) “şair, ozan” (**HE** 33a/2950; **Sİ** R421b/7170; **GS** 651/9)

şā‘ir-i kec-ṭāb (< Ar. şā‘ir + < Far. -i + < Far. kec-ṭāb) “yeteneksiz şair” (**HE** 33a/2950)

şā‘irlıḳ (< Ar. şā‘ir + < Tr. -lıḳ) “şairlik, ozanlık” (**FŞ** SF106a/31)

şā‘ir-veşī (< Ar. şā‘ir + < Far. veşī) “şair, ozan gibi” (**Sİ** R420b/7083)

şu‘ārā (< Ar.) “şairler, ozanlar” (**Sİ** R419b-89)

2.11.4.3.1.2. Anlam ve Mana ile İlgili Kavramlar

bezm-i ma‘nī (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana meclisi” (**FK** 688/105)

bī-ma‘nī (< Far. bī + < Ar. ma‘nī) “manasız, anlamsız” (**FŞ** SF83b/91)

derk-i ma‘nī (< Ar. derk + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “manaları anlama, kavrama” (**Sİ** R359b/540)

dürr-ı ma‘ānī (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “anlam incisi” (**FŞ** SF53b/22, SF82b/84)

dürr-ı ma‘nī-ı ḫāṣ (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī + < Far. -ı + < Ar. ḫāṣ) “seçkin, özel mana/anlam incisi” (FŞ SF71a/1)

dürr-i ma‘ānī (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ma‘ānī) “mana incisi” (**HE** 6b/444)

dürr-i ma‘nā (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ma‘nā) “mana incisi” (**SS** R309b/307)

dürr-i ma‘nī (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana incisi” (**NŞ** 382/7, 592/7; **BV** 236/7; **HE** 8a/601; **LM** R217a/357)

ebvāb-ı ma‘ānī (< Ar. ebvāb + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana/anlam kapıları, bölümleri” (**FŞ** SF50a/90)

fāyıż-ı ma‘ānī (< Ar. fāyıż + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “feyiz veren anlamlar/manalar” (**LM** R214b/3)

ġarāyib-i me‘ānī (< Ar. ġarāyib + < Far. -i + < Ar. me‘ānī) “anlamların gariplikleri” (**GS** 5b-F2/2)

ḫadd-i tām (< Ar. ḫadd + < Far. -i + < Ar. tām) “tam anlamıyla” (**HE** 13a/1050)

ḫurde-i ma‘nā (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Ar. ma‘nā) “mana kırıntısı” (**GS** 427/2; **NŞ** 506/1)

ḫurde-i ma‘nī (< Far. ḫurde + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana kırıntısı” (**NŞ** 528/4; **FK** 653/1)

kān-ı ma‘nī (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “anlam, mana kaynağı” (**FŞ** SF59b/55)

kān-ı me‘ānī (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. me‘ānī) “anlam, mana kaynağı” (**Sİ** R358b/459)

kārvān-ı ma‘nī (< Far. kārvān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “mana, anlam kervanı” (**LM** R217a/359)

kūh-ı ma‘ānī (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “anlam, mana dağı” (**FŞ** SF48b/42)

ma‘ānī (< Ar.) “anlamlar” (**FK** 300/5, 689/200, 689/423; **NŞ** 189/7)

ma‘nā (< Ar.) “mana, anlam” (**FŞ** SF100b/67, SF48a/11, SF49a/29, SF53b/22, SF82b/84, SF84a/1; **HE** 6b/444, 6b/472, 8a/596, 27b/2441, 28b/2524; **LM** R214b/3, R217a/376, R217a-6, R229b/1572; **Sİ** R355b/111; **SS** R308a/174, R309b/305, R314b/849, R318a/1232, R328a/2270; **GS** 11a-F2/9; **GS** 427/2, 475/9, 548/3, 592/5; **NŞ** 83/2, 479/6, 494/7, 506/1, 519/7, 666/1, 709/18)

ma‘nī (< Ar.) “mana, anlam” (**FŞ** SF49a/18, SF50b/34, SF62a/1, SF71a/1, SF87a/1; **HE** 7a/486, 12b/1022, 24b/2156, 27b/2443, 29a/2599; **LM** R215a/78, R221b/717, R230b/1683, R241b/2794, R247b/3466; **Sİ** R356a/175, R370a/1624, R380a/2695,

R382a/2869; **SS** R309a/301, R312a/605, R351b/4786; **GS** 5b-F2/12, 12a-F2/21, 19/3, 70/5, 118/1, 232/5, 535/4; **NŞ** 254/7, 280/3, 353/6, 382/7, 528/4, 592/7; **FK** 20/3, 116/6, 298/6, 300/6, 512/8, 653/1; **BV** 71/6, 84/3, 236/7/7, 332/1, 440/6, 663/2, 665/1)

ma‘nī-i ercemend (< Ar. ma‘nī + < Far. -i + < Far. ercemend) “değerli, itibarlı manalar, anlamlar” (**Sİ** R405a/5263)

ma‘nī-i ḫāṣ (< Ar. ma‘nī + < Far. -i + < Ar. ḫāṣ) “seçkin, özel bir anlam” (**HE** 8b/628)

me‘āl (< Ar.) “netice, anlam, meydana gelen şey” (**FK** 380/6; **BV** 537/6; **HE** 37a; **SS** R307b/122, R323a/1708; **NŞ** 544/7)

me‘ānī (< Ar.) “anlamlar” (**Sİ** R358a/401, R359b/525, R359b/531, R361a/675, R421b/7152; **SS** R309a-5; **GS** 5b-F2/2, 5b-F2/5, 8b-F2/7, 426/8)

meş‘al-i ma‘nī (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “anlam meşalesi” (**HE** 8a/600)

müfīd (< Ar.) “anlamlı, faydalı” (**FŞ** SF105b/67, SF105b/68, SF105b/72, SF67a/81; **HE** 7a/513; **Sİ** R365b/1181, R401b/4888, R417b/6769; **SS** R339b/3481; **GS** 11a-F2/20, 599/6)

müfīdī (< Ar. müfīd + < Far. ī) “anlamlı, faydalı olma ile ilgili” (**FŞ** SF49b/43)

naḳd-i ma‘nī (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “anlam sermayesi, parası” (**FK** 689/249)

nāḳıl-ı ma‘ānī (< Ar. nāḳıl + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana, anlam nakledicisi” (**LM** R229b/1572)

nā-mefhūm (< Far. nā + < Ar. mefhūm) “kavramsız, manasız, anlaşılmaz” (**GS** 395/1)

2.11.4.3.1.3. Açıklama ve Anlatma ile İlgili Kavramlar

beyān (< Ar.) “anlatma, açıklama, bildirme” (**BV** 7/9, 91/6, 129/6, 140/2, 480/5; **FK** 187/4, 503/4, 567/7, 684/18, 689/280; **GS** 59/8, 105/6, 364/3, 534/4, 603/1, 650/2, 683/40; **NŞ** 545/3, 594/6; **FŞ** SF48a/26, SF60a/136, SF69a/157, SF92a/57, SF95a/63; **HE** 14a/1143, 14b/1211, 28b/2524, 43a/3878, 43a/3887; **LM** R217a/373, R221a/659, R229b/1572; **Sİ** R356a/178, R371b/1763, R375a/2135, R391b/3868; **SS** R309a/284, R321b/1594, R326a/2065)

beyāne (< Ar.) “anlatma” (**GS** 450/3, 517/3)

ḥākī (< Ar.) “hikâye eden, anlatan” (**LM** R216a/147)

ḥüsn-ı taḳrīr (< Ar. ḥüsn + < Far. -ı + < Ar. taḳrīr) “beyanın, anlatışın güzeli” (**FŞ** SF80b/42)

i‘lām (< Ar.) “bildirme, anlatma” (**FK** 689/231; **FŞ** SF60b/2, SF63a/74, SF85a/22, SF92b/114, SF95b/5, SF101a/121; **LM** R226b/1260, R243a/2958; **Sİ** R395a/4221; **SS** R327a/2181, R328b/2332, R332a/2712, R339b/3504; **GS** 11/5, 168/6)

i‘tirāf (< Ar.) “itiraf, açıklama, suçunu kabul edip söyleme” (**BV** 552/9; **LM** R215a/81, R240a/2642, R248a-38; **Sİ** R371a/1733, R414a/6303; **GS** 316/4; **NŞ** 304/5)

İmā (< Ar.) “işaretle, anlatma, dolaylı anlatım” (**FK** 159/3, 261/3; **NŞ** 64/2, 618/5; **BV** 357/5; **FŞ** SF69a/16; **SS** R335a/3013, R340b/3626, R343a/3898)

ḳaṣāṣ (< Ar.) “bildirme, anlatma, hikâye etme; iz sürme” (**NŞ** 271/7)

menḳūl (< Ar.) “anlatılmış, nakledilmiş, ağızdan ağıza geçmiş” (**FK** 396/7; **FŞ** SF70b/70)

meşrūḥ (< Ar.) “açıklanmış, şerh olunmuş” (**FŞ** SF52a/12; **GS** 106/4)

mu‘ciz-beyānlıġ (< Ar. mu‘ciz-beyān + < Tr. -lıġ) “anlatışı herkese benzeme” (**FK** 707/2)

mu‘terif (< Ar.) “itiraf eden, açıklayan” (**BV** 259/8, 552/9; **GS** 315/2; **NŞ** 307/3; **Sİ** R394b/4172)

mu‘terifsiz (< Ar. mu‘terif + < Tr. -siz) “itiraf edemeyen, açıklayamayan” (**FŞ** SF85a/37)

mūcib-i tefsīr (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. tefsīr) “yorum, şerh, yorumlama gerektiren” (**SS** R353a/4914)

muvażżaḥ (< Ar.) “izah olunmuş, açıklanmış, etraflıca anlatılmış” (**GS** 10b-F2/1)

mübeyyen (< Ar.) “meydana çıkarılmış, açıkça söylenmiş, açıklanmış, açıklayan, bildiren” (**SS** R307b-3)

nāḳıl (< Ar.) “nakleden, anlatan” (**FŞ** SF82b/91, SF94b/24; **LM** R217a/414, R226b/1244, R226b/1260, R229b/1572, R244a/3103; **Sİ** R393a/3998, R394b/4185, R414a/6313)

nāḳil (< Ar.) “nakleden, anlatan” (**BV** 665/1)

rāvī (< Ar.) “rivayet eden, anlatan” (**FK** 200/3, 234/7; **GS** 52/2, 508/6; **NŞ** 223/3; **BV** 64/4, 389/2, 467/6, 488/4, 630/2; **FŞ** SF77a/37, SF85a/21, SF85b/41; **LM** R216b/203, R220a/583, R230b/1666, R239b/2627; **Sİ** R414a/6311; **SS** R315b/950, R333a/2818, R334a/2881, R341a/3688, R348a/4428)

remz (< Ar.) “işaret, rumuz, kapalı biçimde anlatma” (**FK** 2/4, 512/8; **GS** 422/5, 678/4; **NŞ** 33/5, 378/2, 577/7; **BV** 35/9, 307/2, 307/5, 660/82; **Sİ** R371a/1756, R417a/6704; **SS** R318a/1229)

remzī (< Ar. remz + < Far. ī) “bir işaret, rumuz, gizli anlatımla ilgili” (**NŞ** 427/9; **BV** 190/6, 582/2)

rivāyet (< Ar.) “rivayet, anlatılan şey, söylenti” (**FK** 109/3, 396/7; **NŞ** 23/1, 48/9, 307/5; **BV** 75/6; **FŞ** SF101a/106, SF102a/56, SF103b/54, SF54a/51; **HE** 35a/3149; **LM** R220a/574, R221a/658, R231a/1718, R244a/3103, R249a/3596; **Sİ** R389a/3618, R414a/6303, R414a/6310, R414a/6311; **SS** R315a/919)

şerḥ (< Ar.) “açma, açıklama” (**FK** 11/7, 151/3, 226/4, 338/5, 441/1, 599/6; **GS** 25/7, 102/9, 250/6, 317/3, 419/4, 527/1; **NŞ** 53/7, 138/7, 164/7, 229/5, 338/2, 403/3, 518/7 **BV** 12/3, 79/6, 155/5, 172/4, 200/5, 369/2, 467/6, 579/6; **FŞ** SF47b/13, SF50a/84, SF54a/50, SF61b/1, SF85b/73; **HE** 7b/576, 13a/1060, 28a/2475, 37b/3392; **LM** R215b/102, R223a/904, R224b/1029, R231b/1789; **Sİ** R357b/332, R368b/1471, R381b/2842, R384a/3082; **SS** R310b/436, R311b/541, R329a/2367, R343b/3931, R347b/4368)

şurūḥ (< Ar.) “şerhler, açıklamalar” (**NŞ** 106/8)

şürūḥ (< Ar.) “şerhler, açıklamalar” (**HE** 29b/2605)

ta‘miye (< Ar.) “körletme, kör etme; kapalı şekilde anlatma” (**HE** 11b/937; **Sİ** R386a/3309)

ta‘rif (< Ar.) “tanımlama, ayrıntılarıyla anlatma” (**BV** 666; **FK** 8/2, 320/3, 387/4, 687/5, 691, 721; **FŞ** SF100b/84, SF51a/75, SF55b/60, SF70b/62, SF81a/140; **HE** 18b/1577, 28a/2476, 33b/2990, 34a, 35a/3147; **LM** R219a-9, R226b/1237, R228a/1411, R246b-36; **Sİ** R356b-4, R358b/418, R380a/2663, R387a/3418, R394a/4126; **SS** R308a-4, R309a-5, R325a/1935; **GS** 10b-F2/3, 378/4, 409/4, 621/6, 730; **NŞ** 455/9, 667, 680, 688)

ta‘rīfī (< Ar. ta‘rīf + < Far. ī) “tanımlama, ayrıntılarıyla anlatma ile ilgili” (**Sİ** R384a/3089)

tafṣīl (< Ar.) “ayrıntılı olarak açıklama” (**HE** 13a/1067)

taḳrīr (< Ar.) “yerleştirme; anlatma, anlatış” (**BV** 475/3; **FK** 192/1; **GS** 189/3, 243/2, 501/1, 534/2, 632/3; **NŞ** 133/3, 223/3, 375/2; **FŞ** SF50a/84, SF61b/6, SF63a/65, SF73b/137, SF85b/70; **HE** 27b/2430; **LM** R223a/867, R232a/1810, R246b/3306; **Sİ** R397b/4508, R419b-89; **SS** R312a/573, R318b/1245, R329a/2380, R339b/3476)

tar‘rīf (< Ar.) “tarif, etraflıca anlatma” (**Sİ** R387b-40)

taṣrīḥ (< Ar.) “açıklama” (**BV** 101/7)

tavżīḥ (< Ar.) “açıklama” (**FK** 715; **FŞ** SF88a/119, SF96b/21; **LM** R217a/369; **Sİ** R412b/6151; **SS** R309b/348, R310b/444)

tebyīn (< Ar.) “meydana çıkarma, belli etme; açıktan açığa anlatma” (**SS** R352b-38)

tefhīm (< Ar.) “anlatma, bildirme” (FK 362/1; **NŞ** 227/5; **FŞ** SF66a/110)

tibyān (< Ar.) “açık anlatma, bildirme” (**Sİ** R419b-89)

vaṣṣāf (< Ar.) “vasıflarını bildirerek anlatan veya öven” (**SS** R312a/599)

2.11.4.3.1.4. Hiciv ve İlgili Kavramlar

hicv (Ar.) “biriyle şiir yoluyla alay etme, şiir yoluyla birini gülünç hâle koyma” (**HE** 34a/3053)

2.11.4.3.1.5. Mecaz ve İlgili Kavramlar

ġaraż-ı mecāz (< Ar. ġaraż + < Far. ı + < Ar. mecāz) “mecazın amacı” (**GS** 10b-F2/3)

mecāz (< Ar.) “mecaz” (**FK** 219/4, 263/7, 694/1; **GS** 10b-F2/3; **NŞ** 200/7, 617/6; **BV** 13/8, 582/6, 616/7; **FŞ** SF103b/40, SF68b/131; **HE** 7a/501; **Sİ** R356a/194; **SS** R334a/2886)

mecāzī (< Ar. mecāz + < Ar. ī) “mecazla ilgili, mecazi” (**FK** 695/1, 725/1; **NŞ** 200/7, 664; **FŞ** SF68b/116, SF68b/122, SF68b/129, SF95a/94; **LM** R247a/3402, R247a/3409)

2.11.4.3.1.6. Yorum ve İlgili Kavramlar

mūcib-i tefsīr (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. tefsīr) “yorum, şerh, yorumlama gerektiren” (**SS** R353a/4914)

tefāsīr (< Ar.) “tefsirler, yorumlar” (**HE** 29b/2605, 36b/3264)

tefsīr (< Ar.) “tefsir, yorum” (**BV** 655/2; **GS** 716; **NŞ** 92/1, 353/2, 607/3; **FŞ** SF105b/45, SF71a-28; **LM** R217a/422; **Sİ** R367a/1290; **SS** R310b/422, R310b/424, R321b/1583, R343b/3925, R353a/4914)

2.11.4.3.1.7. Mazmun ve İlgili Kavramlar

ebkār (< Ar.) “ilk defa söylenmiş mazmunlar” (**FK** 689/202; **GS** 5b-F2/6; **FŞ** SF50a-9)

2.11.4.3.2. Nazım Birimleri ile İlgili Kavramlar

beyt (< Ar.) “beyit” (**FŞ** SF92a/55, SF55a/51; **LM** R230b/1680; **Sİ** R359b/546, R369b/1578, R397a/4433, R414b/6367, R421b/7167; **SS** R314a-11, R353a/4945, R353a/4961, R353a/4977, R353a/5007; **GS** 4a-F2/14, 9a-F2/14, 9a-F2/16, 490/7, 683/61; **NŞ** 260/2, 362/6, 452/7, 535/2, 671/3; **BV** 659/55; **FK** 689/134, 707/5, 716/2; **HE** 29a/2600, 42b/3837; **SS** R314a/809)

ebyāt (< Ar.) “beyitler” (**FK** 34/7, 145/7, 406/7; **GS** 4b-F2/12, 7b-F2/14, 8a-F2/22, 11b-F2/4, 12b-F2/6; **FŞ** SF92a/54; **LM** R230b/1683, R230b/1687; **SS** R337a/3254, R346a/4195, R352b-38)

ebyāt-ı naẓm (< Ar. ebyāt + < Far. -ı + < Ar. naẓm) “şiir beyitleri” (**FK** 34/7)

ḳıṭ‘a (< Ar.) “parça, bölük, en az iki beyitten meydana gelen şiir parçası” (**GS** 730/1; **FK** 720, 720/2)

ḳıṭ‘aī (< Ar. ḳıṭ‘a + < Far. ī) “parça, bölük, en az iki beyitten meydana gelen şiir parçası ile ilgili” (**NŞ** 135/7)

maḳṭa‘ (< Ar.) “bir gazel veya kasidenin son beyti” (**FK** 384/7; **NŞ** 407/3; **GS** 11a-F2/8; **Sİ** R411b/6023)

maṭla‘ (< Ar.) “bir gazel ve kasidenin ilk beyti” (**FK** 272/1, 296/2, 384/7; **GS** 4b-F2/4, 11a-F2/3, 301/1; **NŞ** 364/8, 601/3; **HE** 8a/588; **LM** R234a/2017; **Sİ** R360a-8, R386a/3297; **SS** R306b/40, R322b/1661, R345a/4073; **BV** 413/2, 660/38, 660/47)

maṭla‘ī (< Ar. maṭla‘ + < Far. ī) “kaside veya gazelin ilk beyti ile ilgili” (**GS** 11a-F2/8)

mıṣra‘ (< Ar.) “mısra, dize” (**FK** 272/1; **BV** 677/2)

muṣarra‘ (< Ar.) “iki mısrası kafiyeli olan beyit” (**HE** 8a/588)

muḳaṭṭa‘āt (< Ar.) “gazel ve kasidelerden seçilmiş beyitler, matlasız şiir parçaları” (**GS** 11a-F2/21, 684; **FK** 690, 720/1; **BV** 661)

2.11.4.3.2.1. Vezin ile İlgili Kavramlar

baḥr (< Ar.) “vezin” (**HE** 8b/626)

bī-vezn (< Far. bī + < Ar. vezn) “ölçüsüz” (**FŞ** SF79a/28; **NŞ** 124/4)

mevzūn (< Ar.) “vezinli, biçimli, düzgün, ahenkli” (**FK** 94/1, 193/5, 222/3, 378/7, 636/7; **GS** 9b-F2/20, 231/5, 683/48, 757/1; **NŞ** 91/1, 124/4, 308/6; **BV** 454/1; **FŞ** SF57a/42; **HE** 8b/634, 12a/950, 19b/1684, 28b/2517, 29a/2600, 33a/2975; **LM** R237a/2373, R249a/3590; **SS** R312a/600, R327a/2170, R334b/2966, R342b/3823)

müstezād (< Ar.) “ziyadeleşmiş, artmış, çoğalmış; edebiyatla ilgili vezin” (**GS** 11b-F2/1)

nā-mevzūn (< Far. nā + < Ar. mevzūn) “ölçüsüz, vezinsiz” (**FK** 636/7; **GS** 651/9)

vezn (< Ar.) “vezin, ölçü” (**FK** 164/2, 267/8, 390/7, 665/7; **GS** 2b-F2/12, 96/3, 183/2, 248/5; **NŞ** 591/1, 660/2; **FŞ** SF64a/69, SF79a/28; **Sİ** R402a/4956; **SS** R327a/2162)

2.11.4.3.2.2. Uyak ile İlgili Kavramlar

ḳāfiye (< Ar.) “kafiye, uyak” (**GS** 318/7; **LM** R230b/1681)

redīf (< Ar.) “Her beytin sonunda kafiyeden sonra tekrarlanan takılar, kelimeler veya kelime grupları” (**GS** 318/7; **LM** R230b/1681)

2.11.5. Edebi Türler ile İlgili Kavramlar

2.11.5.1. Divan ve İlgili Kavramlar

dīvān (< Ar.) “şiir divanı” (**BV** 79/9, 257/8, 257/8, 269/7, 284/7, 294/7;**Sİ** R359a/487; **FK** 272/1, 404/7, 669/9, 690/1; **NŞ** 319/9; **FŞ** SF107a/96/97;**GS** 2b-F2/1, 5b-F2/1, 8b-F2/22, 9b-F2/17, 12b-F2/21, 143/7, 384/7)

devāvīn (< Ar.) “divanlar” (**GS** 11a-F2/1; 9b-F2/17)

2.11.5.2. Gazel ve İlgili Kavramlar

ġazel (< Ar.) “gazel (nazım şekli)” (**FK** 44/9, 384/7, 689/125, 707/1; **GS** 4b-F2/5, 5b-F2/11, 8a-F2/8, 10a-F2/7, 11a-F2/1; **BV** 383/7, 384/7, 659/54; **FŞ** SF91b/35; **HE** 7b/571, 16a/1360, 29a/2593, 43a/3896; **LM** R230b/1680; **Sİ** R359b/541, R360a/601, R421a/7128)

ġazeliyāt (< Ar.) “gazelle ilgili ve gazel tarzında olan şiirler” (**GS** 7b-F2/14, 8a-F2/20)

ġazeliyyāt (< Ar.) “gazelle ilgili ve gazel tarzında olan şiirler” (**GS** 5b-F2/1, 10a-F2/6, 12b-F2/15; **SS** R310b/448)

ġazel-serā (< Ar. ġazel + < Far. serā) “nazım şekilleri arasında gazel meydana getiren” (**SS** R349b/4559)

ġazel-serāy (< Ar. ġazel + < Far. serāy) “nazım şekilleri arasında gazel meydana getiren” (**GS** 2b-F2/1)

2.11.5.3. Kaside ve İlgili Kavramlar

ḳaṣāyid (< Ar.) “kasideler” (**GS** 11a-F2/18; **SS** R310b/447)

kāsid (< Ar.) “kaside” (**NŞ** 127/7)

ḳaṣīde (< Ar.) “kaside” (**FK** 689/274; **BV** 660/11)

2.11.5.4. Tuyuğ ve İlgili Kavramlar

tuyuġ “kısa vezinle söylenen bir tür şiir, iki üç manayı gösteren söz” (**GS** 11b-F2/4)

tuyuḳ “kısa vezinle söylenen bir tür şiir, iki üç manayı gösteren söz (**HE** 8b/626)

2.11.5.5. Rubai ve İlgili Kavramlar

rubā‘ī (< Ar.) “rubai, aynı esasta 24 şekil vezinle yazılan dört mısralık şiir” (**GS** 2b-F2/16, 6b-F2/14, 10a-F2/1, 13a-F2/7; **FŞ** SF55b/45)

rubā‘iyāt (< Ar.) “rubailer” (**SS** R310b/436; **GS** 11a-F2/20)

rubā‘iyye (< Ar.) “rubai” (**GS** 2b-F2/6, 5b-F2/16, 6b-F2/6, 8a-F2/17, 11b-F2/10)

2.11.5.6. Mersiye ve İlgili Kavramlar

merṣiye (< Ar.) “ağıt, birinin ölümü üzerine yazılmış manzume” (**FŞ** SF91a-44; **NŞ** 164/7)

2.11.5.7. Naat ve İlgili Kavramlar

na‘t (< Ar.) “Hz. Muhammed’i övmek üzere yazılan şiir” (**FK** 605/7; **HE** 4a; **LM** R215b-3; **Sİ** R356a-3; **SS** R307b-3; **GS** 3a-F2/6, 10a-F2/9/21, 10b-F2/7, 8/4, 98/7, 683/13; **NŞ** 284/7; **FK** 96/11, 351/7, 680/6, 680/7; **BV** 7/7, 7/9)

naṭ‘ (< Ar.) “Hz. Muhammed’i övmek üzere yazılan şiir” (**LM** R230a/1594, R236b/2321; **GS** 517/9)

2.11.5.8. Mesnevi ve İlgili Kavramlar

meṣnevī (< Ar.) “mesnevi” (**GS** 4a-F2/13, 8b-F2/1, 9a-F2/19, 11a-F2/18; **HE** 6b/468; **Sİ** R359b/541, R359b/543, R361a/678, R420b/7087, R421a/7130; **SS** R309b/350, R310a/352)

meṣnevī-gūy (< Ar. meṣnevī + < Far. gūy) “mesnevi söyleyen” (**Sİ** R420a/6991)

meṣneviyye (< Ar.) “mesnevi tarzında yazılmış eser/eserler” (**GS** 3a-F2/8)

2.11.5.9. Murabba ve İlgili Kavramlar

murabba‘ (< Ar.) “dörtlü, dörtlük” (**LM** R230a/1594)

2.11.5.10. Muhammes ve İlgili Kavramlar

muḫammes (< Ar.) “tahmis edilmiş, beşli, beş katlı; manzume” (**GS** 11a-F2/19)

2.11.6. Eserler ile İlgili Kavramlar

ḫamse (< Ar.) “beş, beşli, beş tane olan, mesnevi şeklinde yazılmış beş kitap” (**HE** 6a/441; **FK** 689/48; **NŞ** 7/6, 92/6; **HE** 5b/354; **LM** R217a/364; **Sİ** R357b-5, R359b/544, R360b/646, R419b/6952, R420b/7065; **SS** R310a/371, R310a/372)

ḫamseteyn (< Ar.) “iki hamse” (**HE** 7a/498; **Sİ** R360a/608)

kitābe (< Ar.) “kazılmış yazı, yazıt” (**GS** 11b-F2/11, 410/5; **NŞ** 607/3, 681/1; **HE** 10b/855)

kütüb (< Ar.) “kitaplar” (**FŞ** SF53b-13; **HE** 13a, 13b/1088, 13b/1089; **LM** R217a/419; **Sİ** R356a/182, R358b/459, R393a/4013, P465a/6529; **NŞ** 295/6)

kütüp (< Ar.) “kitaplar” (**Sİ** P465a/6530)

sürḫ (< Far.) “kırmızı, kızıl; bab veya başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmış olan yazma kitap” (**FK** 612/5)

muṣannefāt (< Ar.) “kitaplar, belgeler” (**SS** R310b/434)

2.11.6.1. Eser Bölümleri ile İlgili Kavramlar

dībāce (< Ar.) “ön söz” (**GS** 2b-F2/3, 11b-F2/6, 3/1, 177/2)

dībāçe (< Ar.) “ön söz” (**FŞ** SF46a-2; **Sİ** R417a-84)

dībāçeī (< Ar. dībāçe + < Far. ī) “ön söz ile ilgili” (**Sİ** R370b/1690)

erḳām-ı kenār (< Ar. ç. erḳām + < Far. -ı + < Ar. kenār) “kenar, yazıları, resimleri” (**FK** 543/6)

2.11.6.2. Konularına Göre Eserler ile ilgili Kavramlar

fetḥ-nāme (< Ar. fetḥ + < Far. nāme) "bir fethe dair yazılan şiir veya risale; düşmanın mağlubiyetini bildirmek için yazılan mektup" (**Sİ** R410a-71)

luġat (< Ar.) "sözlük, lügat" (**SS** R325a/1964)

menāḳıb (< Ar.) "menkıbeler, yüce bir kimsenin ahvaline dair hikayeler" (**HE** 3a/130)

menḳābet (< Ar.) "ünlülerin fıkraları, hikâyeleri" (**BV** 305/9)

tārīḫ-i binā (< Ar. tārīḫ + < Far. -i + < Ar. binā) "tarih türündeki eser" (**BV** 548/8)

tārīḫ-i fars (< Ar. tārīḫ + < Far. -i + <ö. a. fars) "Fars tarihi" (**Sİ** R364a/1027)

ẓafer-nāme (< Ar. ẓafer + < Far. nāme) "zafer üzerine yazılan kaside; bir zaferi anlatan, eser, yazı" (**Sİ** R378a/2466)

2.11.7. Eser, Kıssa, Hikâye Adları ile İlgili Kavramlar

Aḥsenü-l-ḳaṣaṣ (<ö. a.) "Yusuf ve Züleyha kıssası" (**LM** R217a/370; **NŞ** 272/1)

Āyīne-i İskenderī (<ö. a.) "Emir Husrev Dehlevi'nin mesnevilerinden birini adı" (**FK** 689/135)

Dīvān (<ö. a.) "Cami'nin Divan adlı eseri" (**LM** R217a/371)

Fevāyidü'l-Kiber (<ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin divanlarından birisi" (**FK** 690)

Fütūḥāt (<ö. a.) "eser adı" (**HE** 29b/2608)

Ġarā'ibü's-ṣıġār (<ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin eseri" (**GS** 684)

Ḥayret-i Ebrār (<ö. a.) "eser adı" (**HE** 44a/3981)

Ḥayretü'l-Ebrār (<ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin hamsesinin ilk manzumesi" (**FŞ** SF49b/49; **HE** 6b)

Ḳıṣaṣü'l-Enbiyā (<ö .a.) "eser adı" (**HE** 29b/2606)

Ḳıṣṣa-ı Ḥamza (<ö. a.) "Hz. Hamza kıssası" (**NŞ** 696/4)

Ḳıṣṣa-ı Yūsuf (<ö. a.) "Hz. Yusuf'un hikayesi, Kuran'da Yusuf suresinde anlatılan hikâye" (**NŞ** 323/4, 696/4)

Maḫzen-i Esrār (<ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin eseri" (**Sİ** R396a/4343; **HE** 6b/467)

Maḫzenü'l-Esrār (<ö. a.) "Ali Şir Nevîyî'nin eseri" (**HE** 7a/500; **SS** R310b/443)

Maṭla'-ı Envār (<ö. a.) "Emir Husrev Dehlevi'nin mesnevlerinden biri adı" (**HE** 6b/467)

Maṭla'ü'l-Envār (<ö. a.) "Emir Husrev Dehlevi'nin mesnevlerinden biri adı" (**HE** 7a/500)

Mecālis (<ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin eserinin adı" (**FK** 689/441)

Niẓāmü't-tevārīḫ (<ö. a.) "eser adı" (**Sİ** R362b/857)

Penc-genc (< Far.) "beş hazine, Nevayi'nin eserlerinin adı" (**Sİ** R419b/6952)

Şāh-nāme (<ö. a.) “Firdevsi’nin ünlü mesnevisi, Şehname” (**GS** 8a-F2/14)

Şeh-nāme (<ö. a.) “Firdevsi’nin ünlü mesnevisi, Şehname” (**Sİ** R371b/1776)

Şeh-nāmeī (<ö. a.) “Firdevsi’nin ünlü mesnevisi ile ilgili” (**GS** 683/56; **Sİ** R369b/1575)

Şevāhid (<ö. a.) “Molla Abdurrahman Cami’nin peygamberlik mucizeleri ve müjdelerini anlattığı eseri” (**NŞ** 660; **SS** R310b/441; **HE** 29b/2610)

Teẕkiretü’l-Evliyā (<ö. a.) “Feridüddin Attar’ın eseri” (**HE** 29b/2606)

Tuḥfetü’l-aḥrār (<ö. a.) “eser adı, Nureddin Abdurrahman-ı Cami’nin mevnevisi” (**SS** R310b/443; **HE** 6b, 7a/512)

2.11.8. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Meslekler

debīr (< Far.) “kâtip, müşavir, yazıcı” (**FŞ** SF60b/27; **HE** 42b/3825; **LM** R221b/724; **Sİ** P455a/5582, R415b/6448, R415b/6450; **BV** 633/5; **GS** 364/6)

debīr-i raḳam-senc (< Far. debīr + < Far. -i + < Ar. raḳam + < Far. senc) “ölçen/yazan kâtip” (**Sİ** P455a/5582)

edīb (< Ar.) “edebiyatla ilgilenen kimse; edip, üstat, hoca” (**GS** 53/8; **NŞ** 49/7, 606/5)

efsāne-perdāz (< Far.) “efsane yazan” (**GS** 8b-F2/2)

efsāne-perdāz (< Far.) “efsane yazan” (**FŞ** SF83b/83)

fesāne-perdāz (< Far.) “efsane yazan” (**LM** R224b/1028, R236b/2289)

fesāne-serā (< Far.) “masal/efsane anlatan, söyleyen” (**SS** R326a/2041)

ḳalem-keş (< Ar. ḳalem + < Far. keş) “yazı yazan” (**FŞ** SF80b/59; **LM** R224b/1039)

ḳalem-zen (< Ar. ḳalem + < Far. zen) “yazıcı” (**FŞ** SF55b/28, SF56b/28, SF74a/146, SF91a/86; **HE** 6a/399; **Sİ** R366b/1256, R378a/2454; **SS** R318a/1191, R351b/4770; **GS** 730)

kāmil-i ḳalem-zen (< Ar. kāmil + < Far. -i + < Ar. ḳalem + < Far. zen) “yazı yazan kâmil insan” (**GS** 730)

kātib (< Ar.) kâtip, yazıcı” (**FK** 61/1, 119/1, 296/2, 689/439; **GS** 597/6, 729, 729/1; **BV** 50/2, 200/6, 666/2; **FŞ** SF46b/29, SF46b/30, SF46b/32; **HE** 28b, 28b/2530, 28b/2532; **SS** R316b/1078, R353a/4959)

ḳātibī (< Ar. ḳātib + < Far. ī) kâtip, yazıcı ile ilgili” (**GS** 594/5)

kātib-i dārü’l-ḳażā (< Ar. kātib + < Far. -i + < Ar. dārü’l-ḳażā) “mahkeme kâtibi” (**HE** 28b/2532)

kātip (< Ar.) “kâtip, yazıcı” (**NŞ** 143/4)

ḳıṣṣa-gū (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. gū) “hikâye, masal söyleyen” (**SS** R348a/4425)

ḳıṣṣa-güẕār (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. güẕār) “kıssa, masal, hikâye söyleyen kimse” (**GS** 3a-F2/23)

ḳıṣṣa-ḫᵛān (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. ḫᵛān) “kıssa, hikâye söyleyen” (**SS** R312a/587)

ḳıṣṣa-perdāz (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. perdāz) “kıssa, hikâye düzen kimse, masalcı” (**GS** 617/5)

kitābet (< Ar.) “yazı yazma, kâtiplik” (**FK** 257/3; **GS** 9b-F2/19, 12b-F2/15, 43/5, 93/4; **FŞ** SF64a/63; **HE** 28b/2531; **Sİ** R355a/63, R377b/2392, R378a/2452, R380a/2689)

münşī (< Ar.) “inşa eden, kitap yazıcı” (**HE** 11a/877, 29a/2581; **LM** R216b/215)

münşī-i gevher-feşān (< Ar. münşī + < Far. -i + < Far. gevher-feşān) “mücevher saçan yazıcı” (**HE** 29a/2581)

naḳş-ger (< Ar. naḳş + < Far. ger) “yazıyı süsleyici” (**HE** 28b/2526)

naḳş-ger-i nāme (< Ar. naḳş + < Far. ger + < Far. -i + < Far. nāme) “yazıyı süsleyici” (**HE** 28b/2526)

raḳam-kār (< Ar. raḳam + < Far. kār) “rakam atan; yazan çizen, yazıcı” (**FŞ** SF55b/21)

raḳam-keş (< Ar. raḳam + < Far. keş) “yazıcı, yazar” (**FŞ** SF106a/89, SF99a/176, SF52b/1, SF53b/3, SF63b/110; **HE** 9a; **LM** R224b/1039, R233a/1948, R249a/3592; **NŞ** 251/7)

raḳam-senc (< Ar. raḳam + < Far. senc) “yazı yazan” (**Sİ** P455a/5582)

şā‘ir (< Ar.) “şair, ozan” (**HE** 33a/2950; **Sİ** R421b/7170; **GS** 651/9)

şā‘ir-i kec-ṭāb (< Ar. şā‘ir + < Far. -i + < Far. kec-ṭāb) “yeteneksiz şair” (**HE** 33a/2950)

şā‘irlıḳ (< Ar. şā‘ir + < Tr. -lıḳ) “şairlik, ozanlık” (**FŞ** SF106a/31)

şā‘ir-veşī (< Ar. şā‘ir + < Far. veşī) “şair, ozan gibi” (**Sİ** R420b/7083)

şu‘ārā (< Ar.) “şairler, ozanlar” (**Sİ** R419b-89)

2.11.9. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Diğer Kavramlar

cāveze’l-eṣneyn şā’ (< Ar.) “kâğıtta olmayan her bilgi kaybolur; iki kişiyi aşan her sır yayılır (atasözüne telmih)” (**GS** 299/9)

eşḳāl-i raḳam (< Ar. eşḳāl + < Far. -i + < Ar. raḳam) “eserleri kopya etme” (**HE** 29b/2614)

ḫavvāş (< Ar.) “harf ve benzeri şeylerden ahkam çıkarmak” (**FK** 288/6)

idġām (< Ar.) “benzer iki harfi bir yazıp şeddeli okuma” (**GS** 63/4; **LM** R234a/2015)

kütüb-ḫāneī (< Ar. kütüb + < Far. ḫāneī) “kütüphane, kitaplık” (**Sİ** R355a/63)

luġaz (< Ar.) “bilmece, bulmaca, yanıltmaca; manzum bilmece” (**GS** 11b-F2/3)

manẓūm (< Ar.) “dizilmiş, sıralanmış, düzenlenen, vezinli, kafiyeli” (**FK** 378/7; **FŞ** SF50b/38; **HE** 7b/578; **LM** R220a/581; **Sİ** R364b/1032; **SS** R309b/335, R351b/4771, R353a/4939, R353a/4984)

mecmū‘a (< Ar.) “mecmua” (**HE** 40b)

med (< Ar.) “uzatma, çekme; yayma, döşeme” (**GS** 421/4; **NŞ** 126/1; **BV** 55/5, 476/5; **Sİ** R362a/821)

medd (< Ar.) “uzatma, çekme; yayma, döşeme” (**GS** 598/6; **BV** 132/5, 267/3; **FK** 85/2, 449/1; **HE** 36b/3274; **SS** R352b/4868, R353a/4977)

medde (< Ar.) “medd işareti” (**FŞ** SF48b-7)

men ḳara‘ (< Ar.) “(men ḳara‘a ḳuri‘a) kapı çalanın kapısı çalınır. Atasözünün kısaltılmış hali” (BV 288/7)

mużā‘af (< Ar.) “iki kat, katmerli; ikinci ve üçüncü harfi aynı olan” (**Sİ** R378b/2537)

mü’enneṯ (< Ar.) “dişil (kelime)” (**BV** 672)

müdġam (< Ar.) “art arda iki kelimeden birincinin son, ikincinin ilk harflerinin aynı olması” (**LM** R217a/349, R230b/1684, R237b/2406; **FK** 409/7; **NŞ** 313/5, 393/7; **SS** R334a/2903)

nāḳıṣ (< Ar.) “eksik, noksan, tam olmayan; son harfi illetli olan kelime” (**GS** 369/8; **HE** 13a/1055; **LM** R247a/3386)

nüsẖat (< Ar.) “muska, yazılı” (**FK** 386/2, 386/4)

rabṭ (< Ar.) “bağlama; cümleleri harf ve edatlarla birbirine bağlayarak sıralama” (**FŞ** SF106b/74; **Sİ** R390a/3727; **BV** 570/9)

rabṭsız (< Ar. rabṭ + < Tr. -sız) “bağlantısız, ilişkisiz” (**SS** R318a/1188)

şāriḥ (< Ar.) “bir kitaba açıklama yazan, şerh eden” (**FK** 105/4)

şīrāze (< Far.) “kitap ciltlerinin iki ucunda bulunan ve yaprakları muntazam tutan ibrişimden örülmüş ince şerit” (**BV** 191/5, 527/4; **FK** 520/7; **GS** 479/3; **HE** 8a/591, 8a/592)

taḳvī-i cān-gāh (< Ar. taḳvī + < Far. -i + < Far. cān-gāh) “şairin çektiği eziyetler” (**HE** 8b/650)

tenvīn (< Ar.) “tenvin, kelimenin sonunu (nun) gibi okuma” (**BV** 72/4; **GS** 170/1)

tevāriḫ (< Ar.) “tarihler, tarih kitapları” (**FŞ** SF50b/27, SF50b/35; **Sİ** R361a/691, R362b/852, R364b/1033, R369a/1505; **SS** R314b/844)

ṭāyir-i nāme-ber (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Far. nāme-ber) "mektup götüren, postacı kuş" (**Sİ** R409b/5844)

varaḳ (< Ar.) "yaprak, kâğıt veya kitap yaprağı; yazılmış kâğıt" (**BV** 324/1, 504/1, 550/6; **FK** 125/6, 296/8, 344/4, 449/2, 689/270; **GS** 95/5, 381/6, 407/7, 411/5, 611/2, 678/2; **NŞ** 59/1, 251/7, 310/2, 404/2, 490/2, 528/6, 540/1; **FŞ** SF107a/109, SF94a-46, SF50a-9, SF54a/45; **HE** 10a/806, 13b/1099, 24a/2120, 29a/2578; **LM** R217a/409, R221b/739, R245a/3190, R248a/3529; **Sİ** R359a/512, R379a/2590, R412b/6144, R418a/6785; **SS** R310a/359, R314b/851, R317a/1100, R351b/4774)

varak-ı āsmān (< Ar. varak + < Far. -ı + < Far. āsmān) "gök yaprağı" (**HE** 42b/3839)

varaḳ-ı kāfūr (< Ar. varaḳ + < Far. -ı + < Ar. kāfūr) "kafur renkli (beyaz) yaprak" (**BV** 714)

varaḳ-ı naẓm-ı dil-güşā (< Ar.varaḳ + < Far. -ı + < Ar. naẓm + < Far. -ı + < Far. dil-güşā) "gönül açıcı şiirin yaprakları/sayfaları" (**SS** R310a/383)

varaḳ-ı zer-feşān (< Ar. varaḳ + < Far. -ı + < Far. zer-feşān) "altın kakmalı/işlemeli yaprak" (**HE** 34a/3053)

varaḳlıḳ (< Ar. varaḳ + < Tr. -lıḳ) "yaprak, yapraklı" (**GS** 24/7)

varaḳ-neverd (< Ar. varaḳ + < Far. neverd) "dönen kâğıt yaprağı" (**LM** R217a/336)

varaḳ-nigār (< Ar. varaḳ + < Far. nigār) "kâğıda yapılmış, yapılan" (**GS** 3a-F2/23; **SS** R309a/283, R312b/622, R353a/4998)

Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Harf ve İlgili Kavramlar" bölümünde 12 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Diller ve Diller ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1"Tr. + Far.", 1. "Tr. + Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 25 Arapça, 2 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Sözlü Edebiyat ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca "Sözlü Edebiyat ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Sözlü Edebiyat Ürünleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 4 "Ar. + Far." biçimde olan kelimelerin yanı sıra 20 Farsça, 3 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 11 isim tamlaması da bu bölümde bulunmaktadır. Yazılı Edebiyat ile İlgili Kavramlar başlığı altında yer alan "Yazı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Far. + Ar.", 14 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Türkçe, 2 Farsça, 31 Arapça kelime ve 24 isim tamlaması bulunmaktadır. "Yazı ve İlgili Kavramlar" başlığı altında ise "Yazı Stilleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Noktalama ve İlgili

Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça kelime de yer almaktadır. "Düz Yazı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime mevcuttur. "Düz Yazı ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Düz Yazı Türleri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında "Mektup ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Farsça, 3 Arapça kelime ve 15 isim tamlaması; "Dilekçe ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. "Şiir ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Şiir ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça kelime ve 11 isim tamlaması bulunmaktır. Bu başlığın altında yer alan "Şair, Ozan ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Anlam ve Mana ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 6 Arapça kelime ve 22 isim tamlaması; "Açıklama ve Anlatma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 32 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Hiciv ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça kelime; "Mecaz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Yorum ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Mazmun ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Arapça kelime bulunmaktadır. "Nazım Birimleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde" 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması da bulunmaktadır. "Nazım Birimleri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Vezin ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça kelime; "Uyak ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 Arapça kelime yer almaktadır. "Edebi Türler İle İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Divan ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Gazel ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça kelime; "Kaside ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça kelime; "Tuyuğ ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe kelime; "Rubai ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça kelime; "Mersiye ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça kelime; "Naat ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Mesnevi ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Arapça kelime; "Murabba ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça kelime; "Muhammes ve İlgili Kavramlar" bölümünde de 1 Arapça kelime bulunmaktadır.

“Eserler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Arapça kelime ve 1 Farsça kelime yer almaktadır. “Eserler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Eser Bölümleri ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Konularına Göre Eserler ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. “Eser, Kıssa, Hikâye Adları ile İlgili Kavramlar” bölümünde 25 eser, kıssa ve hikâye adı bu bölümünde yer almaktadır. “Yazı, Dil ve Edebiyat ile İlgili Meslekler” bölümünde 12 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 8 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması bu bölümde mevcuttur. “Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 3 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 20 Arapça, 1 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.12. Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar

2.12.1. Can-Canlılık, Ruh ile İlgili Kavramlar

berḳ-ı cān-sūz (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) “can yakan şimşek” (**LM** R244a/3099, R244a/3099)

bī-cān (< Far.) “cansız, ruhsuz” (**BV** 63/5; **GS** 214/3; **NŞ** 83/6; **FK** 455/2; **FŞ** SF103a/10, SF55b/22, SF78b/61; **LM** R223b/955, R242a/2854, R245a/3166; **Sİ** R391a/3824, R397a/4472, R406b/5405, R406b/5415; **SS** R317a/1101, R320a/1409, R341a/3653)

bīm-i cān (< Far. bīm + < Far. -i + < Far. cān) “can korkusu” (**LM** R248a/3518)

cān (< Far.) “can, ruh, hayat, gönül” (**BV** 1/7, 29/4, 63/7, 82/5, 93/1, 101/2, 204/5, 268/5, 313/3, 731/3; **GS** 6/4, 101/4, 201/4, 301/3, 401/6, 500/1, 600/1; **NŞ** 1/7, 100/5, 200/1, 302/3, 402/1, 504/5, 600/4; **FK** 1/6, 146/5, 287/3, 321/1, 421/5, 595/6, 606/6, 745/1; **FŞ** SF46a/38, SF48b/61, SF57a/82, SF66a/19, SF75a/98; **5HE** 1b/2, 8b/642, 12b/1012, 19a/1651, 23a/2000; **LM** R214b/10, R224a/1018, R233b/2009, R243a/2956; **Sİ** R355a/58, R366b/1267, R373b/2008, R383b/3061; **SS** R307a/61, R316a/1002, R325b/2013, R335a/3001)

cān kuşı (< Far. cān + < Tr. kuşı) “can kuşu, ruh” (**BV** 187/4, 193/6, 194/3, 328/3, 380/2, 464/4, 514/4, 528/2, 580/4; **FK** 420/2; **GS** 14/3, 91/3, 374/6, 643/6; **NŞ** 327/4, 709/22; **LM** R228a/1392, R238a/2437; **SS** R307b/131)

cānā (< Far.) “ey can” (**BV** 44/3, 60/7, 73/2, 105/7, 317/5, 640/3; **FK** 52/5, 179/6, 220/2, 327/2, 455/2, 595/6, 628/9; **GS** 32/5, 36/6, 154/3, 172/1, 248/3, 371/3, 458/2; **NŞ** 39/8, 219/2, 652/21)

cān-ā-cān (< Far.) “candan cana” (**GS** 172/1)

cān-āferin (< Far.) “yaratıcı” (**FK** 87/10)

cān-baḫş (< Far.) “hayat veren, can veren, sevgili” (**FK** 72/4, 107/6, 299/5, 315/5, 482/6, 685/8, 689/258; **NŞ** 91/6, 189/3, 370/5, 441/3, 504/4; **BV** 31/3/7, 103/1, 540/4, 581/1, 609/4, 660/51; **GS** 27/7, 110/1, 229/2, 279/9, 318/2, 402/2; **FŞ** SF105a/10, SF91a/90, SF91b-44; **HE** 7b/550; **LM** R216a/193, R234a/2026, R239a/2578; **Sİ** R358b/455, R361b/767, R361b/769, R366b/1269; **SS** R313b/745, R322a/1611, R351b/4764)

cān-baḫşlıġ (< Far. cān-baḫş + < Tr. -lıġ) “can bağışlayıcılık, hayat vericilik” (**BV** 4/2; **GS** 150/5, 507/7; **NŞ** 448/2)

cān-baḫşlıḳ (< Far. cān-baḫş + < Tr. -lıḳ) “can bağışlayıcılık, hayat vericilik” (**HE** 30b/2719; **FK** 201/4)

cāne (< Far.) “ruh, can” (**NŞ** 689/3)

cān-efzā (< Far.) “cana can katan, cana ferahlık verici” (FK 336/3; **NŞ** 174/4)

cān-fedālıġ (< Far. cān-fedā + < Tr. -lıġ) “canını vericilik” (**NŞ** 519/7)

cān-fersāy (< Far.) “can dayanılmayacak derecede” (**BV** 287/5)

cān-feşān (< Far.) “can saçan” (**Sİ** R357a/293)

cān-feşānlıḳ (< Far. cān-feşān + < Tr. -lıḳ) “can saçıcılık” (**NŞ** 693; **Sİ** R376b/2292)

cān-fezālıġ (< Far. cān-fezā + < Tr. -lıġ) “cana can katıcılık” (**BV** 196/2)

cān-fidā (< Far.) “canını veren” (**HE** 34a; **BV** 468/5, 475/5)

cān-fişān (< Far.) “can saçan” (**FŞ** SF99a/162)

cān-fişānlıḳ (< Far. cān-fişān + < Tr. lıḳ) “can saçıcılık” (**FŞ** SF103a/127)

cān-fizā (< Far.) “cana can katan, cana ferahlık verici” (**SS** R309b/321, R314b/868, R315a/878, R317b/1140, R346a/4195)

cān-fizāy (< Far.) “cana can katan, cana ferahlık verici” (**SS** R311a/461)

cān-fürūz (< Far.) “can aydınlatan” (**LM** R247a/3403)

cān-gāh (< Far.) “can azaltıcı, can evi” (**HE** 8b/650, 10a/788, 22a/1936; **LM** R220a/565, R229a/1509; **Sİ** R393b/4096, R407b/5528; **SS** R320b/1469, R320b/1491, R343b/3915; **FK** 83/7, 684/8; **BV** 636/5; **NŞ** 158/7)

cān-ı āgāh (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. āgāh) “uyanmış can” (**BV** 648/5; **GS** 437/9)

cān-ı bīmār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. bīmār) “hasta can” (**BV** 414/3; **GS** 786/1; **NŞ** 151/1, 350/2)

cān-ı bī-nevā (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. bī-nevā) “zavallı gönül, zavallı” (**FŞ** SF89a/29)

cān-ı derd-perverd (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. derd-perverd) “dert ile beslenmiş can” (**FŞ** SF95a/64)

cān-ı efgār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. efgār) “yaralı gönül” (**FK** 318/4; **BV** 637/9; **GS** 34/1)

cān-ı esīr (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. esīr) “esir olunmuş can” (**FŞ** SF81a/110)

cān-ı ġam-endūz (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. endūz) “gam, keder biriktiren gönül” (**BV** 214/5)

cān-ı ġam-güsār (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. güsār) “gam ortağı, teselli veren gönül; sevgili” (**NŞ** 389/5)

cān-ı ġamīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġamīn) “kaygılı, tasalı gönül” (**FK** 447/5)

cān-ı ġuṣṣa-perver (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ġuṣṣa + < Far. perver) “keder besleyici gönül” (**FK** 165/8)

cān-ı ḥabīb (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḥabīb) “sevgilinin canı” (**GS** 821/1)

cān-ı ḫāk-sār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. ḫāk-sār) “toprağa bulaşmış can, kirlenmiş gönül” (**FK** 569/4; **GS** 57/1, 167/7, 363/2; **NŞ** 610/1)

cān-ı ḫarāb (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫarāb) “harap olmuş can, yıkılmış can” (**BV** 542/6; **FŞ** SF81a/105, SF86b/48, SF94a/87)

cān-ı ḫarābī (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḫarābī) “harap olmuş can, yıkılmış can” (**FK** 441/5)

cān-ı ḥazīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ḥazīn) “üzüntülü can” (**GS** 180/4; **FK** 447/7; **Sİ** R372a/1862)

cān-ı heves-nāk (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. heves-nāk) “hevesli, istekli gönül” (**FK** 169/2)

cān-ı ḫūn-ḫᵛār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan içen, kan dökücü can” (**BV** 29/1)

cān-ı kurban (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. kurban) “canı kurban etme, feda etme” (**BV** 634/6)

cān-ı ma‘nā (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nā) “anlamın canı/ruhu” (**SS** R310a/384)

cān-ı maḥzūn (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. maḥzūn) “üzüntülü can” (**FK** 685/3; **GS** 612/1)

cān-ı me’yūs (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. me’yūs) “ümitsiz, karamsar, üzgün gönül/ruh” (**FŞ** SF90b/50)

cān-ı mehcūr (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. mehcūr) “terkedilmiş can, incitilmiş gönül” (**FŞ** SF74b/38; **NŞ** 648/5)

cān-ı nālān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nālān) “inleyen gönül” (**GS** 246/3)

cān-ı nā-şād (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nā-şād) “mutsuz can” (**FK** 200/1; **GS** 126/5)

cān-ı nā-tüvān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “güçsüz, zayıf can” (**BV** 278/2; **FŞ** SF95a/86; **SS** R320a/1442)

cān-ı pāk (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz gönül” (**FŞ** SF103b/52, SF97a/71; **GS** 340/5; **Sİ** R358b/432)

cān-ı pākī (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pākī) “temiz can/ruh” (**LM** R246b/3308)

cān-ı pejmān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pejmān) “hüzünlü, gamlı gönül/ruh” (**FŞ** SF83a/49)

cān-ı pür (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. pür) “dolu olan ruh/can” (**FŞ** SF81b/141)

cān-ı pür-āşūb (< Far. cān + < Far. -ı + <Far . pür-āşūb) “fitne dolu gönül/ruh” (**Sİ** R381a/2798)

cān-ı renc-fersūd (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. renc-fersūd) “sıkıntıdan, dertten yıpranmış gönül/ruh” (**BV** 126/5)

cān-ı ser-gerdān (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. ser-gerdān) “şaşkın, perişan, sersem can” (**BV** 568/1)

cān-ı şīrīn (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. şīrīn) “tatlı can” (**FŞ** SF103a-52; **SS** R325b/1982; **FK** 19/4, 176/2)

cān-ı za‘īf (< Far. cān + < Far. -ı + < Ar. za‘īf) “zayıf, güçsüz can” (**Sİ** P465b/6579)

cān-ı zār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. zār) “inleyen can, ruh” (**FK** 364/9, 553/3, 602/5, 681/53, 689/362; **GS** 664/1, 682f/3; **FŞ** SF69b/84; **LM** R222a/811, R238a/2438, R244a/3108; **SS** R318b/1274)

cānī (< Far.) “cana ait, cana ilişkin” (**FK** 689/379; **GS** 426/1, 865/1; **FŞ** SF68a/61, SF81b/163, SF88a/84, SF91a/127, SF97a/27; **LM** R229a/1496, R231a/1741, R233a/1918, R246b/3362; **Sİ** R377a/2350, R416a/6581; **SS** R319b/1389)

cān-kāh (< Far.) “can eritici” (**FŞ** SF58a/77, SF58b/122, SF60a/97, SF83a/37, SF86a/19)

cānlıġ (< Far. cān + < Tr. -lıġ) “canlı” (**FŞ** SF46b/14, SF88b/146; **SS** R320a/1422; **BV** 301/7, 308/5)

cānlıḳ (< Far. cān + < Tr. -lıḳ) “canlı” (**FŞ** SF98a/64; **Sİ** R408b/5708, **SS** R349b/4580, R350a/4631)

cān-niṣār (< Far.) “canını feda eden” (**BV** 427/2; **GS** 682f/6)

cān-nüvāz (< Far.) “can okşayan, can okşayıcı” (**Sİ** R390b/3775)

cān-senc (< Far.) “can tartan” (**LM** R216b/224)

cānsız (< Far. cān + < Tr. -sız) “cansız” (**FŞ** SF102b/112, SF103b/16, SF91b-44; **HE** 8a , 38b/3453; **LM** R216b/246, R226a/1179, R245b/3252, R246b/3354; **Sİ** R373b/2015, P455a/5577; **SS** R317b/1137, R319a/1326, R319a/1328, R319a/1329; **BV** 691; **FK** 81/3, 231/2, 231/5; **GS** 27/2, 172/4, 321/2, 327/4, 364/2, 490/6; **NŞ** 215/1, 216/1)

cān-sipārlıḳ (< Far. cān-sipār + < Tr. -lıḳ) “canını teslim etme hâli” (**LM** R246b/3326)

cān-sitānlıḳ (< Far. cān-sitān + < Tr. -lıḳ) “can alıcılık” (**FŞ** SF63a/80)

cānsuz (< Far. cān + < Tr. -suz) “cansız, ruhsuz” (**BV** 716/1; **NŞ** 210/1, 671)

cevher-i cān (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. cān) “can cevheri” (**HE** 1b/2, 19a/1651, 22b/1965, 31b/2809, 32b/2901; **Sİ** R355a/83, R358b/426, R361b/748, R403b/5135; **BV** 131/1; **FK** 33/3, 420/8, 666/1; **GS** 717/1, 783/1; **NŞ** 163/6, 373/9, 382/1)

cevher-i cān-niṣār (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. cān-niṣār) “can verenin özü” (**GS** 682f/6)

cevher-i rūh (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. rūh) “ruh cevheri” (**LM** R217a/279; **SS** R317a/1091; **NŞ** 262/4)

cezbe (< Ar.) “cezbe, ruhun heyecana gelmesi” (**GS** 682a/4, 683/121; **FK** 681/4)

enfās-ı cān-perver (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Far. cān-perver) “ruh besleyen, cana can katan nefes” (**FK** 686/31)

enfüs (< Ar.) “ruhlar, canlar, yaşayanlar, hayat sahipleri” (**Sİ** R402b/5035)

ervāh (< Ar.) “ruhlar, canlar, hayatın cevherleri” (**FK** 42/4, 106/6, 144/4; **GS** 27/8, 107/5; **NŞ** 50/6, 106/3; **Sİ** R419b-89)

ervāḥ-ı ḳudsī (< Ar. ervāḥ + < Far. -ı + < Ar. ḳudsī) “kutsal ruhlar” (**GS** 27/8)

ġıdā-yı rūḥ (< Ar. ġıdā + < Far. -yı + < Ar. rūḥ) “ruhun gıdası” (**GS** 378/5)

ġıẕā-yı rūḥ (< Ar. ġıẕā + < Far. -yı + < Ar. rūḥ) “ruhun gıdası” (**FK** 387/5)

girān-cānlıġ (< Far. girān-cān + < Tr. -lıġ) “ağır canlılık” (**GS** 521/4; **Sİ** R354b/38)

girān-cānlıḳ (< Far. girān-cān + < Tr. -lıḳ) “ağır canlılık” (**HE** 4a)

ḫavf-ı cān (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Far. cān) “can korkusu” (**LM** R225b/1149)

ḥayāt-ı cān (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cān) “ruhun ömrü” (**SS** R344b/4040)

ḫayl-i rūḥānī (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. rūḥānī) “ruhlar topluluğu” (**FK** 279/4)

ḥayvān (< Ar.) “canlılık dirilik” (**FŞ** SF101b/170, SF48a/28, SF74b/78, SF80b/52, SF60a/116; **SS** R310a/366, R313b/744, R316b/1072, R338a/3353, R351b/4764; **HE** 18a/1529, 25b/2250, 35a/3129; **Sİ** R355a/83, R358b/425, R380b/2750, R384b/3141; **FK** 20/5, 107/2, 180/1, 333/3, 513/2; **GS** 10/6, 114/4, 304/6, 321/4, 417/5; **NŞ** 45/2, 110/2, 209/3, 301/9, 428/5, 504/4; **BV** 33/2, 234/9/9, 309/3)

ḥayy (< Ar.) “Tanrı’nın adlarından; diri, canlı” (**FK** 689/41; **FŞ** SF46a/23; **HE** 11b/908; **Sİ** R367b/1364, R411b/6012, R376b/2289)

ḫırmen-i cān (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Far. cān) “can harmanı” (**GS** 2b-F2/2)

ḥırz-ı cān (< Ar. ḥırz + < Far. -ı + < Far. cān) “can sığınağı” (**FK** 257/3; **GS** 501/2; **Sİ** R407b/5562)

ḳūt-ı cān (< Ar. ḳūt + < Far. -ı + < Far. cān) “can yiyeceği” (**FK** 37/3, 478/1, 673/8; **GS** 240/1; **FŞ** SF95a/71)

ḳūt-ı rūḥ (< Ar. ḳūt + < Far. -ı + < Ar. rūḥ) “ruhun rızkı/gıdası” (**SS** R346a/4167)

melekūt (< Ar.) “ruhlar” (**FŞ** SF47b-5; **HE** 10b, 11b; **SS** R309a/257, R342b/3841; **BV** 71/5)

mezra‘-ı cān (< Ar. mezra‘ + < Far. -ı + < Far. cān) “canın tarlası; ruh” (**BV** 324/3, 351/5; **NŞ** 567/2)

mīve-i cān (< Far. mīve + < Far. -i + < Far. cān) “can meyvesi” (**GS** 353/1; **HE** 36a/3224)

mühceh (< Ar.) “yürüyen, ruh” (**Sİ** R372b-27)

nefs (< Ar.) “can, ruh, hayat” (**FK** 94/8, 169/5, 293/1, 427/1, 689/190; **GS** 5/6, 258/8, 282/6, 314/4, 689/3, 839/1; **NŞ** 64/7, 199/7, 288/3, 394/7, 532/8, 601/7; **BV** 7/4, 119/7, 191/8, 213/7, 288/6, 325/3; **FŞ** SF100a/49, SF103b/35, SF96a/58, SF66a/118; **HE** 5a/313, 13a/1078, 17b/1480, 20b/1754, 28a/2470; **LM** R215b/99, R221b/755, R227b/1374, R231a/1737; **Sİ** R359b/558, R378a/2445, R387b/3466, R392a/3911; **SS** R307b/101, R325a/1975, R331b/2638)

nefs-i kāfir (< Ar. nefs + < Far. -i + < Ar. kāfir) “kâfir can” (**GS** 314/4)

nefs-i nāṭıḳa (< Ar. nefs + < Far. -i + < Ar. nāṭıḳa) “insan ruhu, insanın canlılar arasındaki yerini belli eden cevher” (**SS** R331b/2638)

nesīm-i cān-baḫş (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) "hayat veren, can veren rüzgâr" (**LM** R216a/193)

perde-i cān (< Far. perde + < Far. -i + < Far. cān) "can perdesi" (**FK** 495/5, 644/4; **GS** 238/5, 280/2, 346/6; **NŞ** 535/5)

remīde-cān (< Far.) "korkmuş can" (**LM** R246b/3348)

revān-āsā (< Far.) "akar gibi, ruh gibi, can gibi" (**FK** 261/5; **GS** 11a-F2/20; **NŞ** 102/1; **BV** 404/6; **FŞ** SF77b/4, SF99b-50)

revān-baḫş (< Far.) "can bağışlayıcı, canlandırıcı" (**NŞ** 31/1; **FK** 167/1; **GS** 699/1)

revān-baḫş (< Far.) "can bağışlayıcı, canlandırıcı" (**FŞ** SF105a/10; **HE** 15a/1242; **LM** R219a/489, R239a/2578)

revān-baḫşlıḳ (< Far. revān-baḫş + < Tr. -lıḳ) "can bağışlayıcılık" (**HE** 30b/2719)

rişte-ı cān (< Far. rişte + < Far. -ı + < Far. cān) "can ipi" (**FŞ** SF47a/23, SF98b/128)

rişte-i cān (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. cān) "can ipi" (**BV** 116/7, 188/2, 514/4, 582/5, 593/4; **FK** 45/3, 46/3, 76/1; **GS** 11/1, 21/2, 140/5, 254/10, 304/4, 467/7, 471/1; **NŞ** 41/4, 151/4, 293/1, 405/3, 592/3, 636/5; **Sİ** R402b/5000; **HE** 36a/3227)

rişte-yi cān (< Far. rişte + < Far. -yi + < Far. cān) "can ipi" (**SS** R310a/365, R319a/1297, R320a/1404, R320a/1413)

rūḥ (< Ar.) "can, ruh" (**FK** 37/3, 478/5, 550/5, 689/114, 738; **GS** 19/7, 105/3, 223/1, 378/5, 388/3; **NŞ** 38/2, 106/1, 232/4, 306/2, 403/5, 508/7; **BV** 31/6, 102/3, 279/2, 325/3, 418/4, 647/5, 715/3; **LM** R217a/421, R223b/942, R224a/1012, R233b/1991, R235b/2229; **Sİ** R356a/170, R364a/1014, R373b/2015, R389b/3660; **SS** R309a/268, R317a/1085, R320a/1407, R335a/3025, R352b/4859; **HE** 6b/446, 9b/722, 13b/1124, 23b/2038, 29b/2607, 34b/3119, 39b/3553; **FŞ** SF103a/13, SF106a/91, SF99a/131, SF48a/60, , SF61a/84, SF68a/58)

rūḥānī (< Ar.) "ruhani, ruhla ilgili, gözle görülmeyen cismi olmayan" (**FK** 279/5; **GS** 8/3; **SS** R308b/200, R316b/1063, R331b/2617, R342b/3840, R352b/4876)

rūḥāniyyet (< Ar.) "ruhanilik, ruhtan ibaret olanın hâli" (**FK** 167/3, 268/4)

rūḥ-āsā (< Ar. rūḥ + < Far. āsā) "ruh gibi" (**FK** 291/2, 689/265; **GS** 646/5)

rūḥ-baḫş (< Ar. rūḥ + < Far. baḫş) "ruh veren, ruh bahşeden" (FK 336/3, 494/7; **NŞ** 67/5, 370/3, 558/3; **BV** 80/2; **FŞ** SF66a/107; **HE** 10b/821)

rūḥ-efzā (< Ar. rūḥ + < Far. efzā) "ruha tazelik veren, cana can katan" (**FK** 12/2, 100/9, 114/7, 383/3, 484/8, 586/3; **GS** 8b-F2/24, 11a-F2/19, 168/5, 293/6, 509/4; **NŞ** 189/3,

361/4, 362/1, 565/1; **BV** 55/2, 479/2, 660/14; **FŞ** SF106a/19, SF99b-50, SF74a/10, SF74b/54)

rūḥ-efzālıġ (< Ar. rūḥ + < Far. efzā + < Tr. -lıḳ) “ruha tazelik verme, cana can katma” (**GS** 345/1)

rūḥ-ı eflākīn (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. eflākīn) “feleklerin ruhu” (**FŞ** SF48a/60)

rūḥ-ı ḫāk-sār (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Far. ḫāk-sār) “toz toprak içinde kalmış ruh” (**GS** 547/1)

rūḥ-ı ḳudsī (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. ḳudsī) “mukaddes ruh” (**BV** 574/9, 660/44; **NŞ** 106/5, 651/1; **LM** R241b/2811; **Sİ** R388b/3566)

rūḥ-ı ḳudüs (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. ḳudüs) “mukaddes ruh” (**HE** 5a/347, 6b/446, 39b/3553)

rūḥ-ı lā-yu‘ḳal (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. lā-yu‘ḳal) “dalgın, kendinden geçmiş ruh” (**BV** 71/3)

rūḥ-ı maḥż (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. maḥż) “saf ruh” (**BV** 191/2; **GS** 110/2)

rūḥ-ı mest (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Far. mest) “sarhoş ruh” (**FŞ** SF66a/118)

rūḥ-ı muḳaddes (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. muḳaddes) “kutsal ruh” (**HE** 17a)

rūḥ-ı muṣavver (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. muṣavver) “suretlenmiş, cisimleşmiş ruh” (**FK** 106/6; **GS** 8a-F2/5; **NŞ** 515/1; **FŞ** SF55b/22, SF57a/55; **HE** 13b/1124)

rūḥ-ı mücessem (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. mücessem) “cisimleşmiş ruh” (**BV** 660/43)

rūḥ-ı nāṭıḳa (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. nāṭıḳa) “konuşkan ruh; insanın hakikati” (FK 348/2; **NŞ** 558/3)

rūḥ-ı pāk (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz, saf ruh” (**FK** 323/5; **GS** 478/3, 545/2; **NŞ** 496/5; **FŞ** SF103a/13, SF97a/70; **Sİ** R362a/814, R397b/4482; **HE** 7b/549, 23b/2038)

rūḥī (< Ar. rūḥ + < Far. ī) “can, ruh ile ilgili” (**NŞ** 7/1)

rūḥ-ḳudsī (< Ar.) “mukaddes ruh” (**NŞ** 252/3)

rūḥ-perver (< Ar. rūḥ + < Far. perver) “ruha kuvvet ve ferahlık veren” (**FK** 24/1, 246/4, 674/7, 809/1; **GS** 11/2, 40/7, 516/9, 859/1; **NŞ** 252/3; **BV** 396/3, 687/1; **Sİ** R362a/810, R385b/3241, R396b/4388, R402a/4965)

ṣubḥ-ı elest (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. elest) “ruhların yaratıldığı sabah” (**FK** 681/1; **GS** 682a/1; **HE** 24a/2091)

ṣūret-ı bī-cān (< Ar. ṣūret + < Far. -ı + < Far. bī-cān) “cansız bir suret” (**FŞ** SF55b/22)

ṣūret-i bī-cān (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Far. bī-cān) "cansız bir suret" (**FK** 455/2; **SS** R317a/1101)

şedd-i rūḥ (< Ar. şedd + < Far. -i + < Ar. rūḥ) "ruhu bağlama" (**NŞ** 106/2)

şem'-ı cān-sūz (< Ar. şem' + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) "can yakan, fazla sıkıntı ve keder veren mum" (**FŞ** SF51a/105)

şīre-i cān (< Far. şīre + < Far. -i + < Far. cān) "can şırası" (**BV** 336/7; **FK** 142/1; **NŞ** 82/2, 302/3, 658/42; **Sİ** R357a/274, R402a-57)

şīre-yi cān (< Far. şīre + < Far. -yi + < Far. cān) "can şırası" (**LM** R221b/709; **SS** R316b/1072)

tār-ı cān (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. cān) "can bağı" (**GS** 551/4)

tāze-cānlıḳ (< Far. tāze-cān + < Tr. -lıḳ) "taze canlı" (**LM** R238b/2510)

tāze-rūḥ (< Far. tāze + < Ar. rūḥ) "taze ruh" (**GS** 698/1)

tirgüzgüçi "diriltici, can verici" (**NŞ** 408/4)

tirgüzmek "diriltme, dirilik, can verme" (**BV** 566/2; **GS** 172/1, 300/2, 302/5; **NŞ** 147/4; **BV** 502/4; **Sİ** R403b/5125; **SS** R346a/4174)

tirig "diri, canlı" (**BV** 258/5, 323/4, 597/1, 747/1; **FK** 13/5, 137/2, 210/8, 335/5, 402/6; **GS** 12/2, 78/5, 126/7, 226/5, 296/4, 317/11; **NŞ** 49/2, 281/7, 288/4, 467/6, 471/1, 585/5; **FŞ** SF60a/97, SF61a/82, SF72b/36, SF72b/39, SF88b/158; **HE** 24a/2083, 30b/2728, 35a/3129, 37b/3372, 40b/3676; **LM** R243b/3034, R245b/3226; **Sİ** R358b/432, R365b/1175, R376b/2300, R387a/3377)

tiriġ "diri, canlı" (**LM** R233a/1926)

tirigley "canlı, diri" (**GS** 506/1)

tiriglig "dirilik" (**FŞ** SF91b-44; **GS** 744/1)

tiriglik "dirilik" (**BV** 494/4; **FK** 13/5, 64/6, 525/7, 689/234; **GS** 16/2, 261/3, 263/7, 662/1; **NŞ** 163/7, 244/7, 654/17, 657/4; **FŞ** SF46b/4, SF59b/67, SF66b/47, SF77a/3, SF85b/56; **HE** 36b/3292; **LM** R237a/2331; **Sİ** R385b/3230, R392a/3920, R407b/5564, R416a/6513)

tirik "diri, canlı" (**BV** 75/7, 329/1, 427/7, 600/6, 658/18; **NŞ** 83/1, 227/7, 331/8, 334/2, 472/5, 654/33; **Sİ** R418b/6876; **SS** R318b/1275, R323a/1756, R333a/2813, R340b/3593, R348a/4405)

tiriklik "dirilik, canlılık" (**BV** 80/6, 643/2, 644/3; **GS** 358/1; **NŞ** 643/1, 657/83; **SS** R318a/1208, R322b/1654)

tirilig "canlılık" (**NŞ** 558/5)

tirilmek “dirilme, diriliş, canlanma” (**BV** 319/10, 377/4, 537/7, 572/5; **FK** 117/3; **GS** 398/5; **NŞ** 679/3; **FŞ** SF101b/19; **Sİ** R386b/3375; **SS** R348b/4439, R348b/4442)

tirilmeklik “dirilme, diriliş, canlanma” ((**NŞ** 91/6, 511/7)

ṭab‘-ı saḳīm (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Ar. saḳīm) “hasta ruhlu” (**HE** 4b/268)

vaṣl-ı rūḥ-perver (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. rūḥ + < Far. perver) “ruh besleyen kavuşma, can katan kavuşma” (**GS** 859/1)

viṣāl-i cān-fezā (< Ar. viṣāl + < Far. -i + < Far. cān-fezā) “cana can katan, cana ferahlık veren kavuşma” (**FK** 98/1)

zindegānī (< Far.) “zindelik, dirilik, canlılık” (**FK** 552/5; **GS** 865/1; **NŞ** 436/3; **FŞ** SF49b/48, SF51b/51, SF67b/45, SF78a/47, SF79b/52; **LM** R216a/191, R221b/710, R239a/2582, R241b/2819; **Sİ** R359b/526, R367b-20, R402a-57, R407b/5549; **SS** R329a-23, R334a/2900)

2.12.2. Nefes, Soluk ile İlgili Kavramlar

dem (< Far.) “nefes” (**FŞ** SF47b/49, SF63a/80, SF66b/51, SF86b/49, SF98a/46; **HE** 1b/19, 11a/886, 11b/942, 13a/1082, 19a/1620; **LM** R219a-9, R226a/1206, R230a/1631, R234a/2026; **Sİ** R380b/2750, R385b/3265; **SS** R338b/3383, R344a/3982, R344b/4045, R348b/4443; **FK** 80/3, 689/44; **BV** 39/3, 103/5, 311/1, 473/7, 745/2)

dem-gīr (< Far.) “soluk tutan, suskun” (**FŞ** SF90a/18; **BV** 721/3)

demī (< Far.) “nefes” (**FŞ** SF100b/89, SF98b/130, SF89b/88)

dem-i füsūn-sāz (< Far. dem + < Far. -i + < Far. füsūn-sāz) “büyüleyici nefes” (**NŞ** 651/7)

dem-i serd (< Far. dem + < Far. -i + < Far. serd) “soğuk nefes” (**GS** 365/5)

demlıḳ (< Far. dem + < Tr. -lıḳ) “nefeslik” (**LM** R238a/2465)

dem-serd (< Far.) “soğuk nefes, umursamaz, vurdumduymaz” (**FŞ** SF97b/77)

dem-serdlıḳ (< Far. dem-serd + < Tr. -lıḳ) “soğuk nefeslik” (**Sİ** R410a/5898; **BV** 572/2)

enfās (< Ar.) “soluklar, nefesler” (**FK** 167/4, 255/3, 491/1, 494/7, 611/4, 689/258; **GS** 20/3, 40/3, 443/4, 477/1, 665/4; **NŞ** 3/2, 106/5, 287/6, 473/4, 504/4, 636/2, 657/88; **BV** 385/4, 396/3, 479/2, 498/4, 524/3, 574/9, 581/1, 657/31; **FŞ** SF105a/10, SF50a/87, SF65a/1, SF76b/117; **HE** 10b/822, 37b/3375, 37b/3377; **Sİ** R358b/458, R361b/767, R402a/4966, R402b/5001; **SS** R341b/3707, R341b/3718, R342a/3758, R348a-34)

enfās-ı cān-baḫş (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Far. cān-baḫş) “can verenin nefesi” (**Sİ** R361b/767)

enfās-ı cān-perver (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Far. cān-perver) “ruh besleyen, cana can katan nefes” (**FK** 686/31)

enfās-ı ḳudsī (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. ḳudsī) “kutsal nefesler” (**Sİ** R418b/6861)

enfās-ı muḳaddes (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. muḳaddes) “mukaddes nefesler” (**HE** 37b/3377)

ḫāric-dem (< Ar. ḫāric + < Far. dem) “dış nefesli” (**FK** 594/6)

ḫāric-nefes (< Ar.) “dış nefesli” (**FK** 550/8)

imkān-ı nefes (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. nefes) “nefes imkânı” (**FK** 231/2)

nefes (< Ar.) “nefes, soluk” (**FŞ** SF106b/72, SF93b/80, SF72b/19, SF72b/7, SF81b/162; **HE** 5a/347, 10b/852, 14a/1166, 21b/1854, 23b/2049; **LM** R226a/1183, R227b/1339, R234b/2089, R248b/3547; **Sİ** R355b/142, R358b/453, R359b/558, R374b/2122; **SS** R307b/125, R313a/701, R316a/1027, R319b/1349; **FK** 65/7, 132/5, 229/2, 355/1, 403/5, 588/3, 686/38; **BV** 46/6, 145/4, 287/3, 398/2, 484/1, 558/4, 679/2; **GS** 3/3, 41/3, 104/1, 180/3, 211/5, 341/4; **NŞ** 104/1, 224/2, 336/4, 406/2, 511/4)

nefesçe (< Ar. nefes + < Tr. -çe) “nefes gibi” (**HE** 38a/3414)

nefeslıġ (< Ar. nefes + < Tr. -lıġ) “soluklu” (**BV** 277/6)

pülemek “nefes etme, üfleme” (**LM** R222b-12)

rāh-ı nefes (< Far. rāh + < Far. -ı + < Ar. nefes) “nefes yolu” (**SS** R348a/4429)

teng-nefes (< Far. teng + < Ar. nefes) “nefes darlığı” (**LM** R242a/2889)

tīz-dem (< Far.) “nefesi keskin” (**Sİ** R374b/2115)

2.12.3. Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar

‘aynu’l-ḥayāt (< Ar.) “hayatın bizzat kendisi” (**FK** 325/3)

‘ömr (< Ar.) “ömür” (**FK** 14/2, 107/4, 299/5, 313/6, 449/9, 592/1, 639/7, 723/1; **BV** 14/2, 110/7, 148/2, 213/3, 327/6, 412/6, 575/5, 660/88; **GS** 12/2, 114/8, 128/5, 204/7, 503/8, 604/7, 714/1, 852/1; **NŞ** 15/2, 30/6, 106/6, 202/2, 302/1, 415/5, 506/7, 607/7, 709/9; **FŞ** SF104b/119, SF107a/109, SF52a/18, SF60a/109; **HE** 4a/220, 7a/487, 16b/1386, 23a/2000, 27b/2427; **LM** R216a/177, R229a/1490, R232a/1852, R237b/2427; **Sİ** R355b/141, R368b/1449, R380b/2735, R387a/3385; **SS** R306b/22, R322b/1653, R328b/2318, R343b/3950)

‘ömr ḳuyaşı (< Ar. ‘ömr + < Tr. ḳuyaşı) “ömür güneşi” (**HE** 36a/3243)

‘ömr-fersā (< Ar. ‘ömr + < Far. fersā) “ömrü mahveden” (**LM** R219a/475)

‘ömr-fersāy (< Ar. ‘ömr + < Far. fersāy) “ömrü mahveden” (**LM** R227b/1372; R377b-29)

‘ömr-fersāyī (< Ar. ‘ömr + < Far. fersāyī) “ömrü mahveden, ömrü mahveden ile ilgili” (**FK** 610/7)

‘ömr-gāh (< Ar. ‘ömr + < Far. gāh) “ömür” (**SS** R324a/1846, R340b/3606)

‘ömr-ı cāvīd (< Ar. ‘ömr + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “ebedi ömür” (**FŞ** SF80a/34)

‘ömrī (< Ar. ‘ömr + < Far. ī) “bütün bir ömür” (**FŞ** SF55b/28, SF99a/140; **GS** 176/2, 217/5, 237/5, 382/2, 432/5; **NŞ** 435/1; **BV** 407/6)

‘ömr-i ‘azīz (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. ‘azīz) “değerli ömür” (**GS** 780/1; **NŞ** 15/2)

‘ömr-i bāḳī (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. bāḳī) “sonsuz, sonu olmayan ömür” (**NŞ** 564/7; **SS** R349b/4562)

‘ömr-i bi-ḥāṣıl (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. bi + < Ar. ḥāṣıl) “sonsuz, nihayetsiz ömür, hayat” (**BV** 575/8)

‘ömr-i bī-ṣebāt (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ṣebāt) “sabırsız ömür” (**BV** 223/7)

‘ömr-i cāvīd (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. cāvīd) “ebedi ömür” (**GS** 190/3, 260/6; **NŞ** 248/2, 509/2)

‘ömr-i cāvid (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. cāvid) “ebedi ömür” (**BV** 97/9)

‘ömr-i cāvidān (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. cāvidān) “ebedi ömür” (**NŞ** 398/5; **SS** R333a/2817; **BV** 239/5, 473/4; **FK** 33/2)

‘ömr-i cavidānī (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. cāvidānī) “ebedi ömür” (**Sİ** R407b/5549)

‘ömr-i ebed (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. ebed) “sonsuz ömür” (**GS** 19/5, 128/5, 152/7; **NŞ** 456/7, 536/6, 635/3; **SS** R347a/4279; **FK** 20/5, 77/5, 182/7, 578/7)

‘ömr-i ebedī (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. ebedī) “sonsuz ömür” (**NŞ** 644/3)

‘ömr-i ḫoş (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. ḫoş) “ömrünün güzelliği” (**HE** 23a/2001)

‘ömr-i mü’ebbed (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. mü’ebbed) “sonsuza kadar süren ömür” (**HE** 7a/487)

‘ömr-i nā-mülāyim (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. nā +< Ar. mülāyim) “uygunsuz, sert, çetin ömür” (**SS** R343b/3951)

‘ömr-i pāyān (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. pāyān) “son, akıbet, sınır” (**GS** 61/7)

‘ömr-i sür‘at-āyīn (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. sür‘at + < Far. āyīn) “hızlı ömür” (**LM** R220b/613)

‘ömr-i şitāb (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. şitāb) “acele edilmiş ömür” (**NŞ** 173/3)

‘ömr-i-virān (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. virān) “viran, perişan ömür” (**NŞ** 578/4)

‘ömr-kāh (< Ar. ‘ömr + < Far. kāh) “ömür eksiltici, hayat kısaltıcı” (**NŞ** 492/9; **HE** 43a/3894; **BV** 54/7)

bu‘d-ı ‘ömr (< Ar. bu‘d + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömür aralığı” (**NŞ** 58/2)

evc-i ḥayāt (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayatın doruğu” (**GS** 335/7)

eyyām-ı ḥayāt (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ömür” (**FK** 44/4; **FŞ** SF62b/46)

gül-bün-i ‘ömr (< Far. gül-bün + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömrün gül fidanı” (**NŞ** 202/2)

gülşen-i ‘ömr (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömrün gül bahçesi” (**FK** 375/3, 689/224; **HE** 36a/3242; **NŞ** 302/1)

ḥāṣıl-ı ‘ömr (< Ar. ḥāṣıl + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömrün semeresi, neticesi, hayatın sonu” (**SS** R346a/4169; **NŞ** 79/6, 340/8)

ḥavż-ı kevṣer (< Ar. ḥavża + < Far. -ı + < Ar. kevṣer) “Kevser havuzu, cennette bulunan bir havuz; hayat veren kaynak” (**NŞ** 534/4)

ḥayāt (< Ar.) “hayat, canlılık” (**FK** 22/1, 132/5, 254/4, 348/3, 513/2; **GS** 30/3, 106/5, 117/1, 234/3, 308/4; **NŞ** 10/2, 236/1, 334/4, 403/1, 417/1; **BV** 90/5, 113/7, 164/2, 238/3, 333/1, 412/6; **FŞ** SF105b/65, SF90a/19, SF61a/83, SF72b/20, SF87b/28; **HE** 1b/25, 7a/486, 18b/1598, 23a/2010, 25a/2198, 27a/2380; **LM** R216a/172, R223a/877, R232a/1850, R237b/2425; **Sİ** R355a/77, R368a/1412, R376b/2312, R386b/3376; **SS** R307b/125, R317a/1095, R326a/2080, R336b/3173)

ḥayat-āyīn (< Ar.) “hayat merasimi” (**FK** 298/5)

ḥayāt-baḫş (< Ar. ḥayāt + < Far. baḫş) “hayat bağışlayan” (**GS** 106/2, 107/4)

ḥayāt-efzā (< Ar. ḥayāt + < Far. efzā) “hayat artıran” (**FK** 261/1, 665/1)

ḥayāt-ı cāvdānī (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvdānī) “sonsuz hayat” (**FŞ** SF102b/75)

ḥayāt-ı cāvidān (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvidān) “sonsuz hayat” (FK 331/1, 517/6; **GS** 240/1, 612/1, 844/1)

ḥayāt-ı cāvidānī (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvidānī) “sonsuz hayat” (**BV** 15/1; **GS** 234/3; **LM** R219a/488)

ḥayāt-ı ebed (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Ar. ebed) “sonsuz hayat” (**FK** 2/5, 142/7, 671/4; **GS** 95/4; **NŞ** 143/5; **Sİ** R362a/821, R368b/1459, R407b/5506, R407b/5564)

ḥayāt-ı tāze (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. tāze) “taze hayat, yenilik, canlılık” (**NŞ** 590/6)

hayātī (< Ar. ḥayāt + < Far. ī) “hayata, yaşayışa ait” (**FŞ** SF91a/107; **Sİ** R380b/2738; **FK** 566/7)

ḥayāt-peẕir (< Ar. ḥayāt + < Far. peẕir) “hayat bağışlama” (**HE** 11b/936)

ḫırmen-i ‘ömr (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömür harmanı” (**FK** 601/5; **HE** 23a/2000; **Sİ** R385b-39)

iksīr-i ḥayāt (< Ar. iksīr + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat iksiri” (**BV** 219/8)

imkān-ı ḥayāt (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayatın imkânı” (**NŞ** 11/3)

ḳayd-ı ḥayāt (< Ar. ḳayd + < Far. -ı + < ḥayāt) “hayat endişesi” (**FŞ** SF61a/83)

ḳūt-ı ḥayāt (< Ar. ḳūt + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat yiyeceği” (**BV** 348/1; **GS** 462/7, 509/4; **NŞ** 240/5; **FŞ** SF101a/107; **HE** 33b/3010, 38a/3409; **Sİ** R362a/820)

levḥ-ı fenā (< Ar. levḥ + < Far. -ı + < Ar. fenā) “hayatın geçiciliğinin yazılı olduğu yer” (**FK** 125/4)

māye-yi ḥayāt (< Far. māye + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “hayatın mayası” (**SS** R307b/125)

mihr-i ‘ömr (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömür güneşi” (**SS** R347b/4349)

mu‘ammer (< Ar.) “ömür süren, yaşayan” (**BV** 660/25)

mümidd-i ḥayāt (< Ar. mümidd + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat yardımcısı” (**BV** 195/1; **GS** 79/7)

naḫl-ı ḥayāt (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat ağacı” (**FŞ** SF103b/18; **LM** R243a/2973)

naḫl-i ‘ömr (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar.‘ömr) “ömür, hayat fidanı” (**FK** 402/2)

naḫl-i ḥayāt (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat ağacı” (**BV** 244/1)

naḳd-ı ‘ömr (< Ar. + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömrün değeri, ömrüm karşılığı” (**GS** 158/6)

naḳd-i ‘ömr (< Ar. + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömrün değeri, ömrün karşılığı” (**BV** 486/6; **FK** 131/4; **FK** 316/2)

naḳd-i ḥayāt (< Ar. + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayatın para karşılığı, hayatın değeri” (**FK** 22/1, 116/5, 164/5, 316/4; **GS** 183/5; **NŞ** 507/6, 582/4)

nihāl-ı ‘ömr (< Far. nihāl + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömür fidanı, ömür ağacı” (**FŞ** SF71b/56)

nihāl-i ‘ömr (< Far. nihāl + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömür fidanı, ömür ağacı” (**SS** R320a/1406)

nihāl-i ḥayāt (< Far. nihāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat fidanı” (**Sİ** R361b/766)

nuṭḳ-ı rūḥ-āsā (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Ar. rūḥ + < Far. āsā) “ruhu coşturan konuşma” (**FK** 291/2)

ramaḳ (< Ar.) “hayat kalıntısı, pek az şey, çok aza, son nefes” (**FŞ** SF72b/12, SF96a/51; **GS** 28/6; **NŞ** 176/3; **BV** 324/6)

rişte-ı ʻömr (< Far. rişte + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür ipi” (**FŞ** SF64a/67)

rūz-efzūn (< Far.) “uzun ömürlü, ömrü uzatan” (**FK** 222/1, 636/3; **GS** 6a-F2/12, 11b-F2/17; **NŞ** 124/2, 457/1; BV 275/4, 620/5)

rūz-gār-ı ḥayāt (< Far. rūz-gār + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayatın, ömrün zamanı” (**LM** R244a-34)

sebze-yi ʻömr (< Far. sebze + < Far. -yi + < Ar. ʻömr) “ömrün, hayatın bahçesi/yeşil bahçesi” (**SS** R313b/719)

ṣubḥ-ı ʻömr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar.ʻömr) “ömür sabahı” (**BV** 157/5)

tamām-ı ʻömr (< Ar. tamām + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür boyu” (**GS** 4/9, 208/4)

tār-ı ʻömr (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür karanlığı” (**FŞ** SF88a/110; **NŞ** 416/2; **BV** 456/3)

tār-ı ḥayāt (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat karanlığı” (**FK** 436/4; **NŞ** 63/3)

tül-ı ḥayāt (< Ar. tül + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “uzun bir ömür” (**LM** R216a/172)

ṭabʻ-ı ḥayāt (< Ar. ṭabʻ+ < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayatın ışığı” (**Sİ** R403a/5042)

ṭāyir-i ʻömr (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. ʻömr) “ömür kuşu” (**NŞ** 40/3)

ṭuʻm-ı zülāl-i ḥayāt (< Ar. ṭuʻm + < Far. -ı + < Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat suyunun tadı” (**HE** 39b/3586)

ṭūl-ı ḥayāt (< Ar. ṭūl + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “uzun bir ömür” (**HE** 41a/3715)

ümmīd-i ʻömr (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. ʻömr) “ömrün, hayatın umudu, arzusu” (**Sİ** R387b/3433)

ümmīd-i ḥayāt (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat umudu” (**BV** 327/8; **GS** 30/3; **NŞ** 362/2; **LM** R238a/2467)

vech-i maʻāş (< Ar. vech + < Far. -i + < Ar. maʻāş) “hayat tarzı” (**GS** 683/66, 689/1; **FK** 595/4)

vech-i maʻāşī (< Ar. vech + < Far. -i + < Ar. maʻāşī) “hayat tarzı” (**GS** 683/102)

yaş “ömür, süre” (**FŞ** SF59a/5, **FŞ** SF70b/39, SF53b/27, SF54a/57, SF54a/85; **HE** 37a/3320; **SS** R322b/1653, R334a/2901; **Sİ** R371a/1720, R387b/3452, R415a/6423; **LM** R220b/613, R221a/668, R237b/2416, R238b/2522; **NŞ** 371/6, 587/6; **FK** 254/8, 696/2, 810/1; **GS** 251/6, 257/2, 352/2/2; **BV** 156/1, 156/2, 156/7, 429/1, 598/5)

zamān-ı ḥayāt (< Ar. zamān + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "hayatın zamanı, ömür" (**Sİ** R376b/2312)

2.12.4. Hayat, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar

'ayn-ı āb-ı ḥayvān (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "hayat suyunun kaynağı/pınarı" (**NŞ** 399/6)

'ayn-ı ḥayāt-efzā (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt + < Far. efzā) "hayat veren pınar, kaynak" (**FK** 261/1)

'aynü'l-ḥayāt (< Ar.) "hayat pınarı" (**FŞ** SF74b/79, SF76a/61, SF77b-33, SF78b-34; **Sİ** R367b-20; **HE** 5b/381; **GS** 712/1; **NŞ** 604/6)

'aynü'l-ḥayāt-ı cāvīdānī (< Ar. 'aynü'l-ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvīdānī) "sonsuz hayat pınarı, kaynağı" (**Sİ** R367b-20)

'azm-ı āb-ı ḥayāt (< Ar. 'azm + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "hayat suyu içmeye niyet etme" (**Sİ** R369b/1569)

āb-ı ḥayāt (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "ölümsüzlük veren su, abıhayat" (**FK** 46/5, 122/7, 380/5, 491/2, 674/4, 689/137; **BV** 74/3, 103/4, 180/3, 213/2, 345/4, 424/2, 525/4, 612/3; **GS** 9b-F2/14, 13a-F2/3, 78/1, 87/1, 174/7, 346/7, 632/4; **NŞ** 10/2, 74/2, 141/3, 334/4, 482/4, 508/4, 651/2, 671/4; **FŞ** SF90a/19; **HE** 7a/486, 11a/887, 18b/1598, 29a/2585, 35a/3130; **Sİ** R356b/213, R369b/1569, R377a/2351, R380b/2749; **SS** R319b/1341, R322a/1614, R326a/2080, R348a/4432)

āb-ı ḥayvān (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük veren su, abıhayat" (**FK** 107/2, 230/1, 333/3, 456/6, 511/5, 676/4, 689/44; **BV** 22/2, 178/3, 279/1, 348/5, 355/4, 400/6, 571/5; **GS** 11/2, 148/1, 169/3, 219/7, 373/3, 417/5, 545/1, 616/1, 764/1, 790/1; **NŞ** 110/2, 145/1, 252/3, 382/2, 387/6, 483/1, 499/1, 538/3, 648/1; **FŞ** SF80b/52, SF82a/41; **Sİ** R355a/83, R362b/838, R380b/2750, R387a/3392, R402b/5000; **SS** R310a/366, R310a/367, R313b/744, R316b/1072)

āb-ı zindegānī (< Far. āb +< Far. -ı + < Far. zindegānī) "canlılık suyu" (**FK** 552/5, **GS** 865/1; **NŞ** 436/3; **FŞ** SF49b/48, SF51b/51, SF67b/45, SF91a/127; **LM** R216a/191, R217a/344, R239a/2582, R241b/2819, R246b/3285; **Sİ** R402a-57; **SS** R334a/2900)

çeşme-ı ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "canlılık çeşmesi" (**FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF66a/8)

çeşme-ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Far. nūş) "tatlı su, hayat çeşmesi" (**FŞ** SF93b/60)

çeşme-i ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**FK** 21/2, 180/1, 429/1, 535/2, 541/3, 670/1, 714/1; **BV** 4/2, 95/2, 252/4, 303/1, 512/2, 550/1, 623/2; **GS** 10/6, 20/4, 190/3, 321/5, 420/1, 443/4,783/1; **NŞ** 131/1, 167/3, 487/1; **HE** 35a/3129, 18a/1529, 21b/1856)

çeşme-i ḫıżr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) “ölümsüzlük çeşmesi” (**FK** 92/2)

çeşme-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**BV** 31/3)

çeşme-i zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R359b/526)

çeşme-i zindegānī-şirişt (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī-şirişt) “yaratılış, ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/764)

çeşme-yi ḥayāt (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “canlılık çeşmesi” (**SS** R310a/369)

çeşme-yi ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**SS** R338a/3353)

çeşme-yi zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**SS** R329a-23)

çeşm-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “sonsuzluk suyu” (**NŞ** 544/3)

ḫavaṣṣ-ı şerbet-i yuḥyi’l-‘iẓām (< Ar. ḫavaṣṣ + < Far. -ı + < Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuḥyi’l-‘iẓām) “kemikleri diriltecek şerbetin özellikleri, ab-ı hayatın özellikleri” (**GS** 93/1)

ḥayāt suyı (< Ar. ḥayāt + < Tr. suyı) “canlılık suyu, sonsuzluk suyu” (**FK** 457/1, 591/6; **GS** 79/3, 699/1; **NŞ** 183/3, 534/2; **FŞ** SF66a-24)

ḥayvān çeşmesi (< Ar. ḥayvān + < Far. çeşme + < Tr. si) “canlılık, ölümsüzlük çeşmesi” (**BV** 464/3; **FK** 373/3, 611/4; **NŞ** 263/2, 587/3; **FŞ** SF76a/62)

ḥayvān suyı (< Ar. ḥayvān + < Tr. suyı) “canlılık, ölümsüzlük suyu” (**BV** 33/2, 105/8); **FK** 20/5, 201/6, 336/8, 598/5, 605/6; **GS** 19/5,123/8; **NŞ** 30/6, 428/5; **FŞ** SF105b/74, SF66a/17,SF81b/152; **HE** 1b/7, 25b/2250; **Sİ** R358b/430, R382a/2881; **SS** R316a/981, R316b/1080, R351b/4764)

ḥayvān zülāli (< Ar. ḥayvān + < Ar. zülāl + < Tr. -i) “canlılık veren saf ve tatlı su” (**FŞ** SF74b/78; **GS** 454/1, 486/5)

ḫıżır suyı (< Ar. ḫıżır + < Tr. suyı) “ölümsüzlük suyu” (**BV** 74/3, 655/11; **FK** 470/3; **GS** 17/6; **NŞ** 10/2, 225/1; **Sİ** R362a/820)

ḫıżr çeşmesi (< Ar. ḫıżr + < Far. çeşme + < Tr. -si) “ölümsüzlük suyu” (**HE** 10b/821)

ḫıżr suyı (< Ar. ḫıżr + < Tr. suyı) “ölümsüz suyu” (**BV** 424/2; **FK** 78/4, 536/9, 611/8; **GS** 527/2; **FŞ** SF66a-24; **HE** 36a/3257, 39b/3587; **Sİ** R420a/7003)

ḳaṭre-yi zülāl-i ḥayāt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat suyunun damlası” (**SS** R308a/164)

kesb-i ḥayāt-ı cāvidāne (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvidāne) “sonsuz hayatı elde etme, ölümsüzlüğe kavuşma” (**FK** 451/5)

nūş-ı ḥayāt (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat şarabı, canlılık şarabı” (**BV** 462/6, 490/3; **HE** 12a/972)

selsebīl-i ḥayāt (< Ar. selsebīl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “bengi su” (**HE** 21a)

ser-çeşme-ı ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**FŞ** SF101b/170)

ser-çeşme-i āb-ı ḥayāt (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**BV** 396/2)

ser-çeşme-i cān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. cān) “can pınarı, can kaynağı, can çeşmesi” (**HE** 11a/883)

ser-çeşme-i ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**GS** 321/4; **NŞ** 557/2)

şerbet-i yuhyī’l-‘ıẓām (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuhyī’l-‘ıẓām) “ölüyü dirilten şerbet; ab-ı hayat” (**BV** 655/1)

şerbet-i yuḥyi’l-‘iẓām (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuḥyi’l-‘iẓām) “ölüyü dirilten şerbet; ab-ı hayat” (**GS** 63/1)

şerbet-i zindegānī (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. zindegānī) “dirilik, canlılık şerbeti; ölümsüzlük şerbeti” (**Sİ** R407b/5549)

zülāl-ı ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ḫıżr) “Hızır suyu, ölümsüzlük suyu” (**FŞ** SF52a/58)

zülāl-ı zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. zindegānī) “canlılık suyu, ölümsüzlük suyu” (**FŞ** SF60a/100, SF78a/47, SF79b/52)

zülāl-i çeşme-i ḥayvān (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “Hızır suyu, ölümsüzlük suyu” (**NŞ** 94/1)

zülāl-i çeşme-yi derd (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. derd) “dert, gam çeşmesinin/pınarının suyu” (**LM** R220a/564)

zülāl-i ḥayāt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “canlılık suyu, ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/766, R382a/2884; **SS** R329a-23, R342b/3816)

zülāl-i ḥayvānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayvānī) “canlılık suyu, ölümsüzlük suyu” (**SS** R331b/2639)

zülāl-i ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) “Hızır suyu, ölümsüzlük suyu” (**BV** 364/7, 530/3; **FK** 185/1; **GS** 398/5; **NŞ** 302/3)

zülāl-i ḫıżr-ı leb (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr + < Far. -ı+ < Far. leb) “Hızır gibi olan dudağın suyu” (**FK** 353/3)

zülāl-i kevṣer (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. kevṣer) “Kevser suyu” (**BV** 711)

zülāl-i zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. zindegānī) “canlılık suyu, bengi su” (**LM** R219a/488; **Sİ** R367b-20)

Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar grubunda 4 başlık olmak üzere; 33 Farsça, 24 Arapça, 14 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 16 tanesi “Ar. + Far.”, 2 tanesi “Far. + Ar.”, 3 tanesi “Ar. + Tr.”, 19 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 206 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.13. Ebedilik, Sonsuzluk, Ölümsüzlük ile İlgili Kavramlar

‘ayn-ı āb-ı ḥayvān (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “hayat suyunun kaynağı/pınarı” (**NŞ** 399/6)

‘ayn-ı ḥayāt-efzā (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt + < Far. efzā) “hayat veren pınar, kaynak” (**FK** 261/1)

‘aynü’l-ḥayāt (< Ar.) “hayat pınarı” (**FŞ** SF74b/79, SF76a/61, SF77b-33, SF78b-34; **Sİ** R367b-20; **HE** 5b/381; **GS** 712/1; **NŞ** 604/6)

‘aynü’l-ḥayāt-ı cāvīdānī (< Ar. ‘aynü’l-ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvīdānī) “sonsuz hayat pınarı, kaynağı” (**Sİ** R367b-20)

‘azm-ı āb-ı ḥayāt (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat suyu içmeye niyet etme” (**Sİ** R369b/1569)

āb-ı ḥayāt (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük veren su, abıhayat” (**FK** 46/5, 122/7, 380/5, 491/2, 674/4, 689/137; **BV** 74/3, 103/4, 180/3, 213/2, 345/4, 424/2, 525/4, 612/3; **GS** 9b-F2/14, 13a-F2/3, 78/1, 87/1, 174/7, 346/7, 632/4; **NŞ** 10/2, 74/2, 141/3, 334/4, 482/4, 508/4, 651/2, 671/4; **FŞ** SF90a/19; **HE** 7a/486, 11a/887, 18b/1598,

29a/2585, 35a/3130; **Sİ** R356b/213, R369b/1569, R377a/2351, R380b/2749; **SS** R319b/1341, R322a/1614, R326a/2080, R348a/4432)

āb-ı ḥayvān (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük veren su, abıhayat" (**FK** 107/2, 230/1, 333/3, 456/6, 511/5, 676/4, 689/44; **BV** 22/2, 178/3, 279/1, 348/5, 355/4, 400/6, 571/5; **GS** 11/2, 148/1, 169/3, 219/7, 373/3, 417/5, 545/1, 616/1, 764/1, 790/1; **NŞ** 110/2, 145/1, 252/3, 382/2, 387/6, 483/1, 499/1, 538/3, 648/1; **FŞ** SF80b/52, SF82a/41; **Sİ** R355a/83, R362b/838, R380b/2750, R387a/3392, R402b/5000; **SS** R310a/366, R310a/367, R313b/744, R316b/1072)

āb-ı zindegānī (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. zindegānī) "canlılık suyu" (**FK** 552/5, **GS** 865/1; **NŞ** 436/3; **FŞ** SF49b/48, SF51b/51, SF67b/45, SF91a/127; **LM** R216a/191, R217a/344, R239a/2582, R241b/2819, R246b/3285; **Sİ** R402a-57; **SS** R334a/2900)

bāḳī (< Ar.) "sonsuz, sonu olmayan, ebedi" (**FK** 150/9, 275/4, 302/7, 442/6, 564/7; **BV** 71/6, 182/1, 436/6, 667; **GS** 69/6, 101/8, 165/6, 213/1, 382/7, 423/6; **NŞ** 72/9, 279/7, 462/7, 507/10, 564/7; **FŞ** SF103b/39, SF52a/56, SF57b/30, SF66a/115, SF70a/3, SF80b/45; **HE** 3a/166, 40b/3674, 42a/3787; **LM** R214b/3, R219a/487, R241b/2815; **Sİ** R363b/944, R384a/3108, R418a/6779; **SS** R318a/1206, R321b/1558, R349b/4562)

bāḳī (< Ar.) "sürekli" (**HE** 32a/2873)

bāḳī-i muṭlaḳ (< Ar. bāḳī + < Far. -i + < Ar. muṭlaḳ) "mutlak sonsuz" (**HE** 40b/3674)

bāḳī-yi 'ömr (< Ar. bāḳī + < Far. -yi + < Ar. 'ömr) "ebedi ömrün geçmesi, hayatın geçmesi" (**SS** R349b/4562)

beḳā (< Ar.) "ebedilik, ölümsüzlük" (**FK** 46/7, 374/7, 412/8, 504/6, 670/9, 764/1; **BV** 2/4, 15/7, 132/7, 132/8, 402/6, 596/6, 660/77; **GS** 32/7, 165/6, 204/7, 372/5, 522/7; **NŞ** 3/7, 89/6, 271/6, 343/6, 418/1, 507/10; **HE** 12b/1014, 13b/1125, 22b/1941, 25a/2197, 36b/3266, 37b/3356; **LM** R214b/4, R215a/54, R227b/1346, R247a/3400; (**Sİ** R363b/956, R370a/1645, R382a/2885; **SS** R310b/431, R310b/432)

beḳā-yı cāvdānī (< Ar. beḳā + < Far. -yı + < Far. cāvdānī) "ölümsüzlük, ebedilik" ((**LM** R247a/3400)

bekā-yı cāvidān (< Ar. beḳā + < Far. -yı + < Far. cāvidān) "ölümsüzlük, ebedilik" (**FK** 504/6)

beḳā-yı cāvidānī (< Ar. beḳā + < Far. -yı + < Far. cāvidānī) "ölümsüzlük, ebedilik" (**GS** 13a-F2/21)

beḳā-yı ebed (< Ar. beḳā + < Far. -yı + < Ar. ebed) “ölümsüzlük, ebedilik” (**FK** 670/9; **GS** 686; **NŞ** 352/6)

beḳā-yı lā-nihāyet (< Ar. beḳā + < Far. -yı + < Ar. lā-nihāyet) “sonsuzluk” (**LM** R215a/54)

beḳāyī (< Ar.) “ebedilik, ölümsüzlük ile ilgili” (**Sİ** R403a/5054)

ber-devām (< Far. ber + < Ar. devām) “devamlı, ebedi” (**GS** 6b-F2/18, 683/12; **HE** 11b/913; **HE** 14b/1216, 15a/1247, 38a/3446; **LM** R216a/166)

berḳ-ı ‘ışḳ-ı cāvdānī (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. cāvdānī) “sonsuz aşk şimşeği/parıltısı” (**FŞ** SF68b/121)

bī-ḥad (< Far. bī + < Ar. ḥadd) “hadsiz, sınırsız, çok” (**BV** 30/8, 49/3, 125/5, 179/2, 201/7, 316/6, 336/4; **FK** 122/4, 274/9, 301/2, 404/6, 584/6, 609/6; **GS** 66/3, 318/5, 726/3; **NŞ** 33/5, 67/5, 101/3, 127/7, 302/8, 460/6; **FŞ** SF46a/29, SF60a/94, SF73b/134, SF80b/44, SF99a/133; **HE** 11b/923, 11b/935, 19b/1669, 22b/1974, 31a/2754, 31b/2820, 34a/3068; **LM** R221a/666, R224a/1022, R228b/1467; **Sİ** R355b/121, R373b/1974, R378a/2478, R391a/3806, R394a/4150, R419b/6955; **SS** R318a/1218, R323b/1806, R326b/2094, R339a/3431)

bī-ḥadd (< Far. bī + < Ar. ḥadd) “hadsiz, sınırsız, çok” (**BV** 312/6, 388/3; **GS** 110/3; **Sİ** R390a/3724, R396a/4342, R400b/4816, R406b/5434, R410a/5892; **FŞ** SF100a/18, SF103a/9, SF60b/17, SF62a/56, SF86a/35; **HE** 18b; **SS** R324b/1900, R327a/2182, R333b/2870, R336a/3097, R349b/4565)

bī-ḥāṣıl (< Far. bī + < Ar. ḥāṣıl) “sonsuz, nihayetsiz” (**BV** 575/8; **FK** 689/36; **NŞ** 656/49)

bī-intihā (< Far.) “nihayetsiz, sonsuz” (**Sİ** R360b/630, R400b/4817)

bī-kerāne (< Far.) “sınırsız” (**LM** R230a/1624)

bī-müntehā (< Far. bī + < Ar. müntehā) “sınırsız” (**HE** 1b/38)

bī-nihāyet (< Far. bī + < Ar. nihāyet) “sürekli, sonsuz, tükenmez” (**FŞ** SF103a/9, SF52a/5, SF61b/41, SF70b/26, SF70b/42, SF85a/13; **LM** R217a/443, R221b/718, R232a/1809, R240a/2637; **Sİ** R360a/596, R371a/1756, R390a/3724, R391b/3863; **SS** R329a/2363, R329B/2417, R333b/2866, R345a/4093, R348a/4388; **BV** 157/2, 660/81; **FK** 109/1, 125/7, 816/1; **GS** 5b-F2/1, 206/1, 534/2; **NŞ** 151/3, 164/9)

bī-pāyān (< Far.) “sonsuz” (**FŞ** SF103b/44, SF106a/11, SF90a/12, SF49a/7, SF78b/87, SF81a/91; **Sİ** R358b-6; **SS** R307b/115, R342a/3743; **BV** 2/2; **GS** 162/5, 215/1, 441/1, 582/2, 599/2; **NŞ** 5/8, 191/4, 497/1)

bī-pāyānlıġ (< Far. bī-pāyān + < Tr. -lıġ) “sonsuzluk” (**NŞ** 466/2)

cāvdān (< Far.) “ebedi, sonsuz” (**LM** R246b/3336)

cāvdāne (< Far.) “ebedi, sonsuz” (**FŞ** SF101a/120, SF102a/46, SF104a/66, SF97b/8, SF53a/78; **LM** R249a/3588)

cāvdānī (< Far.) “ebedi, sonsuz” (**FŞ** SF102b/75, SF68b/121; **LM** R233a/1918, R246b/3349, R247a/3400, R248b/3581)

cāvīd (< Far.) “sonsuz ebedi” (**FŞ** SF100b/85, SF96b/82, SF46a/12, SF63a/60; **HE** 5a/337, 14a/1140, 15b/1293, 16a/1342, 35a/3125; **LM** R216a/150, R230b/1668, R243a/2999; **Sİ** R356b/250, R359a/477, R360b/637, R387b/3433; **SS** R309a/272, R313b/747, R326b/2084, R337a/3222; **FK** 42/5, 689/32, 689/240; **BV** 59/11, 210/7; **GS** 190/3, 260/6, 361/1, 361/2, 377/6, 683/140; **NŞ** 248/2, 260/8, 509/2, 631/1)

cāvidān (< Far.) “sonsuz, ebedi” (**SS** R333a/2817; **FK** 33/2, 331/1, 517/6; **BV** 239/5; **GS** 240/1, 612/1, 844/1; **NŞ** 146/2, 398/5, 402/4)

cāvidāne (< Far.) “ebedi, sonsuz” (**LM** R214b/17, R217a/384, R220b/633; **FK** 451/5)

cāvidānī (< Far.) “ebedilik, sonsuzluk” (**GS** 13a-F2/21, 234/3; **NŞ** 436/4, 657/13; **LM** R215b/103, R219a/488, R230b/1649; **Sİ** R359a/473, R362b/866, R380b/2738, R385a/3206)

çeşme-ı ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF66a/8)

çeşme-ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Far. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**FŞ** SF93b/60)

çeşme-i ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**FK** 21/2, 180/1, 429/1, 535/2, 541/3, 670/1, 714/1; **BV** 4/2, 95/2, 252/4, 303/1, 512/2, 550/1, 623/2; **GS** 10/6, 20/4, 190/3, 321/5, 420/1, 443/4,783/1; **NŞ** 131/1, 167/3, 487/1; **HE** 35a/3129, 18a/1529, 21b/1856)

çeşme-i ḫızr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḫızr) “sonsuzluk çeşmesi” (**FK** 92/2)

çeşme-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**BV** 31/3)

çeşme-i zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R359b/526)

çeşme-i zindegānī-şirişt (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī-şirişt) “yaratılış, ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/764)

çeşme-yi ḥayāt (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “canlılık çeşmesi” (**SS** R310a/369)

çeşme-yi ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**SS** R338a/3353)

çeşme-yi zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**SS** R329a-23)

çeşm-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “sonsuzluk suyu” (**NŞ** 544/3)

ġāyetsiz (< Ar. ġāyet + < Tr. -siz) “sonsuz, nihayetsiz” (**FŞ** SF106a-54; **SS** R312a/583, R322a/1647, R326b/2120, R327b/2222, R346a/4189; **GS** 7b-F2/12; **BV** 419/4)

ġāyetsizlıġ (< Ar. ġāyet + < Tr. -siz + lıġ) “sonsuzluk, nihayetsizlik” (**FŞ** SF90a-43)

ḥadsız (< Ar. ḥadd + < Tr. -sız) “sınırsız, ölçüsüz, pek çok” (**Sİ** R404a/5186, R411b/6045, R416a/6485, R418a/6813; **SS** R308b/236)

ḥadsiz (< Ar. ḥadd + < Tr. -sız) “sınırsız, ölçüsüz, pek çok” (**FK** 21/1; **BV** 183/5, 263/2; **FŞ** SF106a-54, SF55a/4, SF67b/11, SF71a/6; **HE** 18b; **LM** R217a/300; **SS** R326a/2039, R327a/2158)

ḥayāt (< Ar.) “hayat, canlılık” (**FK** 22/1, 132/5, 254/4, 348/3, 513/2; **GS** 30/3, 106/5, 117/1, 234/3, 308/4; **NŞ** 10/2, 236/1, 334/4, 403/1, 417/1; **BV** 90/5, 113/7, 164/2, 238/3, 333/1, 412/6; **FŞ** SF105b/65, SF90a/19, SF61a/83, SF72b/20, SF87b/28; **HE** 1b/25, 7a/486, 18b/1598, 23a/2010, 25a/2198, 27a/2380; **LM** R216a/172, R223a/877, R232a/1850, R237b/2425; **Sİ** R355a/77, R368a/1412, R376b/2312, R386b/3376; **SS** R307b/125, R317a/1095, R326a/2080, R336b/3173)

ḥayāt suyı (< Ar. ḥayāt + < Tr. suyı) “canlılık suyu, sonsuzluk suyu” (**FK** 457/1, 591/6; **GS** 79/3, 699/1; **NŞ** 183/3, 534/2; **FŞ** SF66a-24)

ḥayāt-ı cāvdānī (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvdānī) “sonsuz hayat” (**FŞ** SF102b/75)

ḥayāt-ı cāvidān (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvidān) “sonsuz hayat” (FK 331/1, 517/6; **GS** 240/1, 612/1, 844/1)

ḥayāt-ı cāvidānī (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvidānī) “sonsuz hayat” (**BV** 15/1; **GS** 234/3; **LM** R219a/488)

ḥayāt-ı ebed (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Ar. ebed) “sonsuz hayat” (**FK** 2/5, 142/7, 671/4; **GS** 95/4; **NŞ** 143/5; **Sİ** R362a/821, R368b/1459, R407b/5506, R407b/5564)

ḥayāt-ı tāze (< Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. tāze) “taze hayat, yenilik, canlılık” (**NŞ** 590/6)

ḥayātī (< Ar. ḥayāt + < Far. ī) “hayata, yaşayışa ait” (**FŞ** SF91a/107; **Sİ** R380b/2738; **FK** 566/7)

ḥayāt-peẓir (< Ar. ḥayāt + < Far. peẓir) “hayat bağışlama” (**HE** 11b/936)

ḫayl-ı bī-ḥad (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “sınırsız topluluk” (**Sİ** R413b/6216)

ḫayl-ı bī-nihāyet (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. nihāyet) “sonsuz, tükenmez topluluk” (**FŞ** SF69a/34)

ḥayret-i bī-ḥad (< Ar. ḥayret + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “sonsuz bir hayret” (**HE** 11b/923)

ḥayvān (< Ar.) “canlılık dirilik” (**FŞ** SF101b/170, SF48a/28, SF74b/78, SF80b/52, SF60a/116; **SS** R310a/366, R313b/744, R316b/1072, R338a/3353, R351b/4764; **HE** 18a/1529, 25b/2250, 35a/3129; **Sİ** R355a/83, R358b/425, R380b/2750, R384b/3141; **FK** 20/5, 107/2, 180/1, 333/3, 513/2; **GS** 10/6, 114/4, 304/6, 321/4, 417/5; **NŞ** 45/2, 110/2, 209/3, 301/9, 428/5, 504/4; **BV** 33/2, 234/9/9, 309/3)

ḥayvān çeşmesi (< Ar. ḥayvān + < Far. çeşme + < Tr. -si) “canlılık çeşmesi” (**BV** 464/3; **FK** 373/3, 611/4; **NŞ** 263/2, 587/3; **FŞ** SF76a/62)

ḥayvān suyı (< Ar. ḥayvān + < Tr. suyı) “hayat suyu” (**BV** 33/2, 105/8, 249/5, 309/3, 460/8); **FK** 20/5, 201/6, 336/8, 598/5, 605/6; **GS** 19/5,123/8, 234/3, 268/3, 304/6, 339/1; **NŞ** 30/6, 191/5, 301/9, 344/1, 428/5; **FŞ** SF105b/74, SF66a/17, SF66a/9, SF76a/57, SF81b/152; **HE** 1b/7, 25b/2250, 40a/3634; **Sİ** R358b/430, R382a/2881, R384b/3140; **SS** R316a/981, R316b/1080, R351b/4764)

ḥayvān zülāli (< Ar. ḥayvān + < Ar. zülāl + < Tr. i) “canlılık veren saf ve tatlı su” (**FŞ** SF74b/78; **GS** 454/1, 486/5)

ḫıżır suyı (< Ar. ḫıżır + < Tr. suyı) “ölümsüzlük suyu” (**BV** 74/3, 655/11; **FK** 470/3; **GS** 17/6; **NŞ** 10/2, 225/1; **Sİ** R362a/820)

ḫıżır çeşmesi (< Ar. ḫıżır + < Far. çeşme + < Tr. -si) “ölümsüzlük suyu” (**HE** 10b/821)

ḫıżır suyı (< Ar. ḫıżır + < Tr. suyı) “ölümsüz suyu” (**BV** 424/2; **FK** 78/4, 536/9, 611/8; **GS** 527/2; **FŞ** SF66a-24; **HE** 36a/3257, 39b/3587; **Sİ** R420a/7003)

ḳaṭre-yi zülāl-i ḥayāt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat suyunun damlası” (**SS** R308a/164)

kehf-i beḳā (< Ar. kehf + < Far. -i + < Ar. beḳā) “sonsuzluk mağarası” (**HE** 7a/534)

kesb-i ḥayāt-ı cāvidāne (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvidāne) “sonsuz hayatı elde etme, ölümsüzlüğe kavuşma” (**FK** 451/5)

lā-nihāyet (< Ar.) “nihayetsiz, sonsuz” (**LM** R215a/54)

lem- yezel lā yezāl (< Ar.) “ebedi ve ezeli olma (**Sİ** R415b/6461)

lem-yezel (< Ar.) “baki, sonsuz, daimî” (**GS** 683/112; **HE** 2b/94; **Sİ** R415b/6461)

lem-yezelī (< Ar.) “bakilik, sonsuzluk, kalıcılık” (**SS** R311b/550)

minnet-i bī-müntehā (< Ar. minnet + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. müntehā) “sonsuz bir minnet” (**HE** 1b/38)

mü’ebbed (< Ar.) “sonsuza kadar süren” (**FŞ** SF103b/50; **HE** 3a/166, 7a/487, 14b/1190; **LM** R242a/2866; **BV** 103/5; **BV** 103/5)

naḳş-ı beḳā (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. beḳā) “sonsuzluk nakışı” (**HE** 12b/1014)

nā-mütenāhī (< Far. nā + < Ar. mütenāhī) “sonsuz” (**HE** 33b/3000)

nihāyetsiz (< Ar. nihāyet + < Tr. -siz) “nihayetsiz, sonsuz, sonu olmayan” (**FK** 11/4; **GS** 7b-F2/10, 25/4; **NŞ** 29/5; **BV** 416/1; **FŞ** SF102b/111, SF106a-54, SF52b/24, SF57b/97, SF71a-28; **HE** 18b; **Sİ** R368b/1448, R384a/3113, R407b/5537; **SS** R315b/956, R323a/1713, R327b/2222, R346a/4189)

nihāyetsizlıġ (< Ar. nihāyet + < Tr. -siz + lıġ) “nihayetsizlik, sonsuzluk, sonu olmama” (**FŞ** SF90a-43)

nūş-ı ḥayāt (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat şarabı, canlılık şarabı” (**BV** 462/6, 490/3; **HE** 12a/972)

pāyānsız (< Far. pāyān + < Tr. -sız) “sonsuz, sınırsız” (**NŞ** 216/4)

sa‘īd-i ebedī (< Ar. sa‘īd + < Far. -i + < Ar. ebedī) “sonsuzluk mutluluğu” (**HE** 14a/1137)

selsebīl-i ḥayāt (< Ar. selsebīl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “bengi su, ölümsüzlük suyu” (**HE** 21a)

ser-çeşme-ı ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük çeşmesi, abıhayat” (**FŞ** SF101b/170)

ser-çeşme-i āb-ı ḥayāt (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük çeşmesi, abıhayat” (**BV** 396/2)

ser-çeşme-i cān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. cān) “can pınarı, can kaynağı, can çeşmesi” (**HE** 11a/883)

ser-çeşme-i ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük çeşmesi, abıhayat” (**GS** 321/4; **NŞ** 557/2)

şerbet-i yuhyī’l-‘ıẓām (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuhyī’l-‘ıẓām) “ölüyü dirilten şerbet; abıhayat” (**BV** 655/1)

şerbet-i yuḥyi’l-‘iẓām (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuḥyi’l-‘iẓām) “ölüyü dirilten şerbet; abıhayat” (**GS** 63/1)

şerbet-i zindegānī (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. zindegānī) "dirilik, canlılık şerbeti; ölümsüzlük şerbeti" (**Sİ** R407b/5549)

tā-be-ebed (< Far.) "ebediyete kadar" (**FK** 125/3, 689/114)

tā-ebed (< Far. tā + < Ar. ebed) "sonsuza kadar" (**Sİ** R359a/504)

terşī'-i ebed (< Ar. terşī' + < Far. -i + < Ar. ebed) "sonsuzluk süsleri" (**HE** 9b/719)

vaṣl-ı bāḳī (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. bāḳī) "sonsuz kavuşma" (**GS** 69/6)

viṣāl-ı bī-nihāyet (< Ar. viṣāl + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. nihāyet) "sürekli, sonsuz kavuşma, vuslat" (**FŞ** SF103a/9)

viṣāl-ı cāvdānī (< Ar. viṣāl + < Far. -ı + < Far. cāvdānī) "ebedi, sonsuz vuslat, kavuşma" (**LM** R246b/3362)

żarar-ı bī-kerān (< Ar. żarar + < Far. -ı + < Far. bī-kerān) "sonsuz, sınırsız zarar" (**HE** 1b/22)

zülāl-ı ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ḫıżr) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**FŞ** SF52a/58)

zülāl-ı zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**FŞ** SF60a/100, SF78a/47, SF79b/52)

zülāl-i çeşme-i ḥayvān (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far.-i+ < Ar. ḥayvān) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**NŞ** 94/1)

zülāl-i ḥayāt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) "canlılık suyu, bengi su" (**Sİ** R361b/766, R382a/2884; **SS** R329a-23, R342b/3816)

zülāl-i ḥayvānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayvānī) "canlılık suyu, bengi su" (**SS** R331b/2639)

zülāl-i ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**BV** 364/7, 530/3; **FK** 185/1; **GS** 398/5; **NŞ** 302/3)

zülāl-i zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**LM** R219a/488; **Sİ** R367b-20)

Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Can-Canlılık, Ruh ile İlgili Kavramlar" bölümünde 25 "Far. + Tr.", 5 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 23 Farsça, 19 Arapça, 12 Türkçe kelime ve 84 isim tamlaması; "Nefes, Soluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 3 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 8 isim tamlaması; "Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar" bölümünde 11 "Ar. + Far." biçiminde olan

kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 1 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 69 isim tamlaması; "Hayat, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Arapça kelime ve 48 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.14. Din ile İlgili Kavramlar

2.14.1. Allah ve Allah'ın Sıfatları ile İlgili Kavramlar

Allah (< Ar.) "Allah" (**BV** 71/1/1, 91/3, 183/2, 219/1, 302/1, 446/6, 640/2; **NŞ** 84/1, 103/3, 191/5, 362/8, 408/4, 581/6, 604/1; **Sİ** R359b/541, R409a/5798)

Allāh (< Ar.) "Allah" (**FŞ** SF76a/55, SF84b/89, SF88a/106; **HE** 8b/652, 14b/1184, 39b/3547; **LM** R215a/74, R217a/347, R219a/462, R230a/1640, R237a/2337; **Sİ** R355a/88, R392a/3912; **SS** R307b/141, R312a/602, R320a/1403, R349a/4527, R352b/4863; **FK** 138/2, 294/2, 360/4, 429/2, 674/4, 683/15; **GS** 50/3, 84/3, 140/3, 166/9, 229/2, 263/1, 318/4, 388/5, 681/6)

cihān-ḫudāvend (< Far.) "cihanın efendisi, Allah" (**LM** R217a/449)

fa'il-i muṭlaḳ (< Ar. fa'il + < Far. -i + < Ar. muṭlaḳ) "mutlak yaratıcı" (**HE** 18a/1523)

ġayr-ı ḫudā (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. ḫudā) "Tanrı'dan başka" (**HE** 14b/1202)

ekber (< Ar.) "en büyüğü, ulu Tanrı" (**FK** 613/9; **NŞ** 214/3; **FŞ** SF47b/22; **HE** 3b/195, 35b/3179; **Sİ** R356a/171; **SS** R331a/2608)

allāh-dost (< Ar. allāh + < Far. dost) "sevgili Allah" (**GS** 302/9)

cenāb-ı a'lā (< Ar. cenāb + < Far. -ı + < Ar. a'lā) "Allah" (**LM** R217a/408)

dāver –i a'ẓam (< Far. dāver + < Far. -i + < Ar. a'ẓam) "Allah" (**GS** 156/9)

dihḳān-ı ezel (< Far. dih-ḳān + < Far. -ı + < Ar. ezel) "ezel çiftçisi" (**NŞ** 559/8)

dih-ḳān-ı ḳażā (< Far. dih-ḳān + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) "kader çiftçisi, kaza çiftçisi" (**FK** 699/1)

dihḳān-ı sun' (< Far. dih-ḳān + < Far. -ı + < Ar. sun') "yaratıcı çiftçi, Allah) (**BV** 693/1; **HE** 9b/720)

dürr-ı ẕāt (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ẕāt) "Allah'ın varlığının incisi; zatının incisi" (**FŞ** SF52a/26)

dürr-i dāt (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. dāt) "Allah'ın varlığının incisi; zatının incisi" (**SS** R308a/179)

dürr-i ẕāt (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ẕāt) "Allah'ın varlığının incisi; zatının incisi" (**HE** 26a/2279)

ekremü'l-ekremīn (< Ar.) "Cenab-ı Hak, Allah" (**Sİ** R355b/110, R355b/115)

el-laṭīf (< Ar.) “lütuf sahibi, Allah” (**GS** 318/2)

emr-i bedī‘ (< Ar. emr + < Far. -i + < Ar. bedī‘) “Allah’ın emri” (**HE** 35a/3149)

feyyāż (< Ar.) “bereket ve bolluk veren, Allah” (**BV** 276/1; **NŞ** 276/2; **HE** 3a/136, 13a/1069; **LM** R217a/355, **Sİ** R379a/2589, R384a/3109; **GS** 287/9)

ġaffār (< Ar.) “affedici, Allah” (**Sİ** R419a/6926)

ġafūr (< Ar.) “mağrifet eden, Allah” (**FK** 689/41; **HE** 8a/581; **Sİ** R410a/5884)

ġanī (< Ar.) “zengin, varlıklı, doygun, Allah” (**FK** 225/6; **GS** 98/1, 162/3, 215/8, 234/5, 396/6, 411/4; **NŞ** 92/7, 336/2, 584/7, 586/7, 653/25; **BV** 94/5, 267/6, 669/2; **FŞ** SF45b/14, SF52a/4; **HE** 13a/1047, 21a/1823, 22a/1917, 30a/2660, 32a/2848; **Sİ** R365a/1115, R368b/1473, R373b/1997, R374a/2029; **SS** R323b/1805, R329B/2406, R334a/2896, R336b/3162)

ḥaḳ (< Ar.) “Allah” (**FŞ** SF103b/39, SF49b/58, SF59b/61, SF73a/58, SF84b/80; **HE** 3b/214, 6b/448, 8b/640, 12b/1034, 19a/1624, 22a/1921, 33b/3001; **LM** R216b/245, R219b/507, R229b/1580, R231a/1741, R238a/2446; **Sİ** R356a/178, R366b/1239, R376a/2249, R397a/4454, R416b/6642; **SS** R323a/1749, R331b/2623, R336b/3176, R352b/4882; **GS** 6/9, 196/1, 256/4, 306/7, 545/2, 643/5; **NŞ** 185/10, 287/3, 302/7, 453/6, 525/6, 529/7; **BV** 40/1, 76/7, 266/4, 291/3, 324/7, 454/7, 524/2, 632/7)

ḥakim (< Ar.) “hakim, hikmet sahibi; Allah” (**LM** R222a/765, R226b/1298, R226b/1309, R227b/1370, R244b/3159; **FŞ** SF48a/7, SF54a/53, SF63a/64, SF68a/57, SF85b/71; **HE** 10b/814, 3b/206, 29a/2564, 38b/3483; **Sİ** R362a/794, R369a/1495, R383b/3021, R392b/3958; **SS** R320b/1486, R326b/2115, R328b/2322, R330b/2534; **GS** 58/8, 63/6, 107/5, 218/6, 253/8, 309/4, 310/9; **NŞ** 10/5, 95/4, 115/4, 244/8, 480/5, 597/6; **BV** 33/3, 69/10, 123/5, 172/4, 363/5, 462/7, 587/2; **FK** 36/7, 451/4, 596/5, 649/3, 689/85, 749/1)

ḥakīm-ı ṣun‘ (< Ar. ḥakīm + < Far. -ı + < Ar. ṣun‘) “hikmetle, sanatla yaratan Allah” **(FŞ** SF48a/7)

ḥākim-i ‘ādil (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Ar. ‘ādil) “adaletli hâkim (Allah)” (**HE** 3b/206)

ḥakīm-i deryā-dil (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Ar. deryā-dil) “geniş gönüllü, cömert Allah” (**SS** R333a/2788)

ḥakīm-i ezel (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Ar. ezel) “ezel hâkimi Allah” (**BV** 505/5; **Sİ** R362a/794, R405a/5273, R412a/6085)

ḥakīm-i ilāhī (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Ar. ilāhī) “kudret sahibi” (**Sİ** R412a/6091)

ḥakīm-i ḳudret (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Ar. ḳudret) “güç sahibi, Allah” (**GS** 253/8)

ḥaḳīm-i ṣun‘ (< Ar. ḥaḳīm + < Far. -i + < Ar. ṣun‘) “güç sahibi, Allah” (**FK** 36/7; **GS** 63/6; **NŞ** 10/5, 597/6)

hakk (< Ar.) “Hak, Allah” (**LM** R238a/2470)

ḥakkāk-ı ḳażā (< Ar. ḥakkāk + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “Allah’ın takdir kazıyıcısı” (**FŞ** SF53a/58)

ḥaḳḳu’l-lāh (< Ar.) “Allah hakkı” (**HE** 16a/1339)

ḫalḳ (< Ar.) “yaratma, yoktan var etme” (**GS** 2/10, 265/1)

ḫālıḳ (< Ar.) “yaratan, yaratıcı, Allah” (**HE** 2b/96, 3b, 9b/738, 26b/2329, 37b/3387, 38b/3489, 41a/3699; **Sİ** R384a-36, R392b/3980, R405a/5283, R419a/6922; **SS** R307a/84, R307b/98, R308b/239, R311b/550, R323a/1706; **NŞ** 491/5)

ḫālıḳ-ı ‘alā’l-ıṭlāḳ (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘alā’l-ıṭlāḳ) “mutlak yaratıcı, Allah” (**SS** R307a/84)

ḫālıḳ-ı ‘ālem (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem) “alemin yaratıcısı, Allah” (**HE** 3b)

ḫālıḳ-ı aṣlī (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Ar. aṣlī) “asıl yaratan, Allah” (**HE** 10b)

ḫālıḳ-ı bī-miṯl (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. miṯl) “eşi, benzeri olmayan yaratıcı, Allah” (**Sİ** R384a-36)

ḫālıḳ-ı dehr (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Far. dehr) “dünyayı yaratan, Allah” (**SS** R323a/1706)

ḫālıḳ-ı eşyā (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Ar. eşyā) “eşyayı yaratan, Allah” (**HE** 3a, 38b/3489)

ḫālıḳ-ı ezelī (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Ar. ezelī) “ezelden beri var olan yaratıcı, Allah” (**SS** R311b/550)

ḫālıḳ-ı kār-sāz (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Far. kār-sāz) “becerikli, yaratıcı; Allah” (**Sİ** R419a/6922)

ḫālıḳ-ı kevn (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Ar. kevn) “varlığın, kâinatın yaratıcısı, Allah” (**HE** 37b/3387)

ḫālıḳ-ı māh u mihr (< Ar. ḫālıḳ + < Far. -ı + < Far. māh u mihr) “güneş ve ayın yaratıcısı, Allah” (**Sİ** R405a/5283)

ḫāliḳ (< Ar.) “yaratan, yaratıcı, Allah” (**FŞ** SF46a/7; **GS** 351/5, 390/2, 683/112; **BV** 68/7)

ḫāliḳ-i ẕü’l-celāl (< Ar. ḫāliḳ + < Far. -i + < Ar. ẕü’l-celāl) “yücelik sahibi Allah” (**GS** 683/112)

ḫallāḳ (< Ar.) “yaratan, yaratıcı, Allah” (**GS** 320/1; **LM** R247a/3381; **Sİ** R415b/6454; **SS** R307a/84)

ḫallaḳ (< Ar.) “yaratan, yaratıcı, Allah” (**Sİ** R355b-2)

ḫallāḳ-ı cūd (< Ar. ḫallāḳ + < Far. -ı + < Ar. cūd) “yaratıcının cömertliği, Allah’ın cömertliği” (**Sİ** R415b/6454)

ḫay (< Far.) “Allah” (**LM** R219b/527, R221a/678, R225a/1094, R233b/1966; **SS** R313a/710; **BV** 396/7, 659/45, 660/67, 213/5; **FK** 625/7)

ḫayy-ı cebbār (< Ar. hayy + < Far. -ı + < Ar. cebbār) “Allah” (**FŞ** SF59a/17)

ḫayy-ı ḳadīm (< Ar. hayy + < Far. -ı + < Ar. ḳadīm) “Allah” (**SS** R307b/96)

ḫayy-ı ḳadīr (< Ar. hayy + < Far. -ı + < Ar. ḳādir) “Allah” (**Sİ** R411b/6012)

ḫayy-ı mübīn (< Ar. ḫayy + < Far. -ı + < Ar. mübīn) “Allah” (**FK** 689/140)

ḫayy-ı ṣāni‘ (< Ar. ḫayy + < Far. -ı + < Ar. ṣāni‘) “Allah” (**FŞ** SF77b/47)

ḫayyī (< Ar.) “Tanrı’nın adlarından; diri, canlı” (**LM** R236b/2281)

ḫayy-i ġafūr (< Ar. ḫayy + < Far. -i + < Ar. ġafūr) “Allah” (**FK** 689/41)

ḫayy-i ḳadīm (< Ar. hayy + < Far. -i + < Ar. ḳadīm) “Allah” (**BV** 396/7)

ḫayy-i ḳādir (< Ar. hayy + < Far. -i + < Ar. ḳādir) “Allah” (**BV** 660/67)

ḫayy-i lā-yemūt (< Ar. hayy + < Far. -i + < Ar. lā-yemūt) “Allah” (**FK** 90/4)

hayy-i vehhāb (< Ar. hayy + < Far. -i + < Ar. vehhāb) “Allah” (**BV** 659/44)

ḫudā (< Far.) “Allah” (**FK** 54/2, 136/8, 216/4, 454/3, 689/53, 693/2; **GS** 10a-F2/19, 154/2, 497/1; **NŞ** 105/4, 155/1, 359/7; **BV** 35/4, 205/3, 363/10, 635/8, 659/9; **FŞ** SF74b/57, SF97a/59, SF98a/31; **HE** 8b/660, 14b/1202, 24a/2088; **LM** R240a/2648, R248a/3482; **Sİ** R361a/707, R369b/1579, R380a/2682, R387b/3472; **SS** R307a/93, R313a/709, R314b/850, R335a/3004, R348a/4384)

ḫudālıġ (< Far. ḫudā + < Tr. -lıġ) “Allah” (**Sİ** R354b/1)

ḫudālıḳ (< Far. ḫudā + < Tr. -lıḳ) “Allah” (**SS** R307a/76)

ḫudāvend (< Far.) “sahip, malik, Allah” (**FŞ** SF88b/155; **HE** 11a/866; **LM** R220b/626, R248a/3495; **Sİ** R354b/2, R380a/2682; **SS** R307a/76; **NŞ** 657/52)

ḫudāvend-i bī-miṣl (< Far. ḫudāvend + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. miṣl) “benzersiz, eşi benzeri olmayan sahip, malik; Allah” (**Sİ** R354b/2)

ḫudāy (< Far.) “Allah” (**FK** 8/7, 136/8; **GS** 83/1, 106/4, 170/10, 491/4, 540/5, 614/3; **NŞ** 401/9; **BV** 301/1, 637/3; **FŞ** SF68a/93; **HE** 13a/1047, 15a/1231; **LM** R228a/1437; **Sİ** R363a/906, R397b/4485, R413a/6184; **SS** R325a/1926, R341b/3733, R347b/4376)

ḫudāyā (< Far.) “Ey Allah” (**FK** 4/1, 4/8, 98/7, 399/7; **NŞ** 335/2; **BV** 356/3, 717/2; **Sİ** R354b/1)

ḫūdā-yı cihān (< Far. ḫūdā + < Far. -yı + < Far. cihān) “kâinatın yaratıcısı Allah” (**Sİ** R418a/6826)

ḫuda-yı müte’āl (< Far. ḫūdā + < Far. -yı + < Ar. müte‘āl) “yüce Allah” (**GS** 10a-F2/19)

ḫudāyī (< Far.) “Allah ile ilgili” (**FŞ** SF53a/42, SF63b/5)

ilāh (< Ar.) “Allah, Tanrı” (**FK** 689/440; **GS** 536/1, 562/1; **BV** 74/5; **HE** 11a/880, 14b/1188, 15a/1272, 15b/1277, 29b/2630; **Sİ** R355b/112, R371a/1745, R376b/2337, R390a/3736; **SS** R307a/95, R312b/639, R315a/885, R328a/2267, R349a/4525)

ilāhā (< Ar.) “ey Allah” (**GS** 5/1)

ilāhī (< Ar.) “Allah’a mensup, ey Allah’ım” (**FK** 42/9, 81/7, 88/8; **GS** 3a-F2/19/20, 536/3, 733/1, 842/1; **NŞ** 2/1, 2/7, 418/9, 454/5, 658/37; **BV** 720/2; **FŞ** SF107a/107; **FŞ** SF46b/1, SF48a/64, SF53b/38, SF59a/18, SF68a/65, SF80b/80; **HE** 1b/9, 15a/1243, 27b/2454, 33b/3000, 33b/3008; **LM** R215a/61, R230a/1644, R236b/2312; **Sİ** R355b/116, R356a/196, R358b/412, R387b/3451, R407b/5550; **SS** R306b/35, R310b/419)

ism-ı a‘ẓam (< Ar. ism + < Far. -ı + < Ar. a‘ẓam) “en büyük ad, Allah’ın Kuran’da geçen yüz isminden doksan dokuzu belli esmayıhüsnasının üstündeki adı, Allah” (**FŞ** SF64b/84, SF65b/75, SF66b/50)

ism-i el-laṭīf (< Ar. ism + < Far. -i + < Ar. el-laṭīf) “güzel isim, esmayıhüsnadan el-latif” (**GS** 318/2)

ism-i ẕāt (< Ar. ism + < Far. -i + < Ar. ẕāt) “kendi ismi, Allah’ın adı” (**HE** 6b/449)

īzid (< Far.) “Allah” (**GS** 85/5; **BV** 156/4; **Sİ** R418a/6810; **SS** R334a/2906; **FŞ** SF67a/98)

īzid-i müte’āl (< Far. īzid + < Far. -i + < Ar. müte‘āl) “ulu, yüce Allah” (**SS** R334a/2906)

īzid-i pāk (< Far. īzid + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz Allah” (**GS** 85/5)

īzid-i ẕü’l-celāl (< Far. īzid + < Far. -i + < Ar. ẕü’l-celāl) “celal, ululuk sahibi olan Allah” (**Sİ** R418a/6810)

ḳādir (< Ar.) “kudret sahibi olan Allah” (**FK** 151/6, 689/210; **GS** 2b-F2/13, 683/52; **FŞ** SF46a/23, SF81a/138; **HE** 11b, 11b/908, 15b/1316, 21b/1844; **LM** R231a/1707, R240a/2708; **Sİ** R367b/1371, R388b/3567, R410a/5901, R421a/7127; (**SS** R318a/1224, R338a/3356)

ḳādirā (< Far.) “ey Allah” (**SS** R307b/97)

ḳādirī (< Ar.) “kudret sahibi olan Allah” (**Sİ** R418a/6783)

ḳādir-i muṭlaḳ (< Ar. ḳādir + < Far. -i + < Ar. muṭlaḳ) "Allah" (**HE** 11b; 15b/1316)

ḳādir-i pāk (< Ar. ḳādir + < Far. -i + < Far. pāk) "her şeye gücü yeten ve kusursuz olan Allah" (**FK** 689/210; **LM** R240a/2708)

ḳādir-i zevāhir (< Ar. ḳādir + < Far. -i + < Ar. zevāhir) "yıldızların sahibi olan Allah" (**GS** 2b-F2/13)

ḳādir-i ẕü'l-celāl (< Ar. ḳādir + < Far. -i + < Ar. ẕü'l-celāl) "Allah" (**Sİ** R367b/1371)

ḳahr-ı ilāhī (< Ar. ḳahr + < Far. -ı + < Ar. ilāhī) "Allah'ın kahrı" (**HE** 27b/2454)

kār-ḫāne-i ilāhī (< Far. kār-ḫāne + < Far. -i + < Ar. ilāhī) "Allah'ın imalathanesi" (**Sİ** R377a-28)

ḳassām-ı ezel (< Ar. ḳassām + < Far. -ı + < Ar. ezel) "ezelden kaderi taksim eden Allah" (**BV** 383/6)

kātib-i ḳażā (< Ar. kātib + < Far. -i + < Ar. ḳażā) "kaderi yazan kâtip; Allah" (**BV** 202/9)

kātib-i taḳdīr (< Ar. kātib + < Far. -i + < Ar. taḳdīr) "takdir kâtibi; kaderin yazıcısı/yaratıcısı Allah" (**BV** 32/3; **FK** 272/1; **SS** R316b/1078)

ḳayyum (< Ar.) "her şey üzerinde kayim olan, her şeyi elinde bulunduran Allah" (**Sİ** R367b/1364)

ḳayyūm (< Ar.) "her şey üzerinde kayim olan, her şeyi elinde bulunduran Allah" (**FŞ** SF46a-2; **HE** 9b, 10b/836, 13a/1073)

ḳayyūm-ı muṭlaḳ (< Ar. ḳayyūm + < Far. -ı + < Ar. muṭlaḳ) "Allah" (**FŞ** SF46a-2)

ḳayyūm-ı ḥaḳīḳī (< Ar. ḳayyūm + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīḳī) "Allah" (**HE** 9b)

ḳāżıyü'l-ḥācāt (< Ar.) "herkesin dileklerini, isteklerini yerine getiren, Allah" (**BV** 1/4)

kilk-ı ḳażā (< Far. kilk + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) "kaza kalemi; kaderi yazan kalem; Allah" (**FŞ** SF99a/171)

kird-gār (< Far.) "Allah" (**HE** 16a/1329, 40b/3651; **Sİ** R416b/6653)

kird-gārā (< Far.) "ey Allah" (**GS** 5/1)

kirdigār (< Far.) "Allah" (**NŞ** 708/2; **SS** R307b/117, R325a/1924)

kird-kār (< Far.) "Allah" (**Sİ** R356a/187, R410b/5921)

ḳuvvet-i ẕāt (< Ar. ḳuvvet + < Far. -i + < Ar. ẕāt) "varlığın kuvveti, Allah'ın kudreti" (**HE** 38a/3409)

lā-ḥavl (< Ar.) "kudret, kuvvet Allah'tandır" (**FŞ** SF99b/207, **LM** R230b/1694)

lā-mekān (< Ar.) “mekânsız olan, Allah” (**FK** 351/6, 389/6; **GS** 683/91; **NŞ** 6/2, 379/5; **BV** 524/5; **FŞ** SF47b/37; **HE** 6a/414; **LM** R216a/161; **Sİ** R357a/284, R358a/401; **SS** R308b/227)

lā-yezāl (< Ar.) “zevalsiz, yok olmaz, Allah” (**FK** 686/5; **GS** 394/1, 683/112; **BV** 657/5; **Sİ** R415b/6461, R418a/6779)

ma‘būd (< Ar.) “kendisine ibadet edilen; Allah” (**FŞ** SF66a/12; **HE** 3a/138; **Sİ** R422a/7206; **SS** R307a/92, R321a/1509; **GS** 765/1)

ma‘būd (< Ar.) “kendisine ibadet edilen; Allah” (**FK** 689/282)

ma‘rifetullāh (< Ar.) “Allah’ı anlama” (**HE** 11b/920)

Mānī (<ö. a.) “Tanrı” (**Sİ** R402b/4994; **SS** R314b-12, R315b/944, R316a/989, R316a/1008, R346b/4264; **GS** 676/3; **FŞ** SF55b/13, SF55b/14, SF55b/20, SF56b/26, SF73b/97, SF99a/17)

maẓhar-ı ḳahr (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ḳahr) “Allah’ın kahır ve gazabı” (**FŞ** SF93a/2)

mecīd (< Ar.) “Allah’ın adlarından; büyük, ulu anlamlarında esmayıhüsnadan el -mecid” (**SS** R342b/3815)

mescūd (< Ar.) “secde edilmiş, kendisine tapılmış; Allah” (**GS** 656/6; **HE** 3a/137, 3a/138; **Sİ** R355a/89)

meşşāṭa-ı çarḫ (< Ar. meşşāṭa + < Far. -ı + < Far. çarḫ) “dünyanın süsleyicisi, Allah” (**HE** 42b/3823)

meşşāṭa-ı çerḫ (< Ar. meşşāṭa + < Far. -ı + < Far. çerḫ) “dünyanın süsleyicisi, Allah” **LM** R240a/2746)

meşşāṭa-ı ṣun‘ (< Ar. meşşāṭa + < Far. -ı + < Ar. ṣun‘) “kudretin süsleyicisi; Allah” (**FŞ** SF57b/2)

meşşāṭa-i çarḫ (< Ar. meşşāṭa + < Far. -i + < Far. çarḫ) “dünyanın süsleyicisi, Allah” (**NŞ** 279/6)

meşşāṭa-i ṭab‘ (< Ar. meşşāṭa + < Far. -i + < Ar. ṭab‘) “yaratılışımın gelin süsleyicisi, Allah” (**HE** 8b/630)

meşşāṭa-yı ḥüsn-i ‘ālem-ārā (< Ar. meşşāṭa + < Far. -yı + < Ar. ḥüsn + < Far.-i+ < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen güzelliğin süsleyicisi; Allah” (**LM** R222a/771)

meşşāṭe-i baḫt (< Ar. meşşāṭa + < Far. -i + < Far. baḫt) “baht, talih süsleyicisi, Allah” (**Sİ** R401b/4919)

meşşāṭe-i ḳażā (< Ar. meşşāṭe + < Far. -i + < Ar. ḳażā) “kader süsleyicisi, Allah” (**GS** 175/6)

meşşāṭe-i ṣun‘ (< Ar. meşşāṭe + < Far. -i + < Ar. ṣun‘) “yaratılış süsleyicisi, Allah” (**GS** 3/3)

mevlā (< Ar.) “Allah” (**FŞ** SF82a/53; **Sİ** R359a/479; **GS** 677/1)

mi‘mār- ı ṣun‘ (< Ar. mi‘mār + < Far. -ı + < Ar. ṣun‘) “yaratma mimarı, Allah” (**GS** 465/4)

mi‘mār-ı ḳażā (< Ar. mi‘mār + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “kader mimarı, Allah” (**GS** 312/6; **NŞ** 467/5)

mi‘mār-ı ḳudret (< Ar. mi‘mār + < Far. -ı + < Ar. ḳudret) “kudret mimarı, Allah” (**FŞ** SF71b/52)

mine’llāh (< Ar.) “Allah’tan, Allah tarafından” (**FŞ** SF52a/24)

mīzbān-ı kerīm (< Far. mīzbān + < Far. -ı + < Ar. kerīm) “çok kerem sahibi, cömert ev sahibi; Allah” (**SS** R335b/3043)

muṣavvir-i ‘aḳl (< Ar. muṣavvir + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “aklın biçimlendiricisi; Allah” (**NŞ** 536/4)

mübdi‘-i kār-sāz (< Ar. mübdi‘ + < Far. -i + < Far. kār-sāz) “iş işleyici, becerikli yaratıcı, var eden; Allah” (**Sİ** R404b-61)

müfettiḥü’l-ebvāb (< Ar.) “kapıları açıcı, kapıları açan, Allah” (**NŞ** 50/9)

mühendis-i kāmil (< Ar. mühendis + < Far. -i + < Ar. kāmil) “olgun mühendis; Allah” (**SS** R328a/2259)

mühendis-i māhir (< Ar. mühendis + < Far. -i + < Ar. māhir) “mahir, usta mühendis; Allah” (**SS** R321a/1529, R329a/2364)

mün‘im (< Ar.) “nimet veren, Allah” (**HE** 21b/1876; **Sİ** R407a/5462; **SS** R337b/3280)

mün‘imī (< Ar.) “nimet veren, Allah” (**FK** 637/6)

müsebbibü’l-esbāb (< Ar.) “sebeplerin yaratıcısı olan Allah” (**SS** R337a/3218)

müte‘āl (< Ar.) “yüce; Allah’ın sıfatlarından” (**HE** 11b/914; **SS** R334a/2906; **GS** 10a-F2/19)

naḳḳāş-ı ezel (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Ar. ezel) “ezel nakkaşı, Allah” (**BV** 384/1)

naḳḳāş-ı ḳażā (< Ar. naḳḳāş + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “kaza nakkaşı, Allah” (**GS** 278/4), 520/1; **HE** 39b/3581)

naḳḳāş-ı ṣun‘ (< Ar. naḳḳāş + < Far. -ı + < Ar. ṣun‘) “yaratma nakkaşı, Allah” (**BV** 545/8, 637/6; **FK** 371/8, 374/4; **GS** 623/5; **SS** R313b/728)

nīrū-yı yādullah (< Far. nīrū + < Far. -yı + < Ar. yādullah) “Allah’ın kudreti” (**HE** 19b/1663)

nūr-ı ḳıdem (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ḳıdem) “Allah’ın nuru” (**HE** 5a/321)

nūr-ı tevfīḳ (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. tevfīḳ) “Allah’ın yardım ışığı” (**FŞ** SF97a/44)

nuṣret-ḳarīn (< Ar.) “Allah’ın yardımına kavuşan” (**HE** 35a/3168)

nükte-i tevḥīd (< Ar. nükte + < Far. -i + < Ar. tevḥīd) “Allah’ın birliğinin nüktesi” (**GS** 59/8)

rab (< Ar.) “Tanrı, Allah” (**FK** 50/1, 151/3, 293/6, 326/6, 478/7; **GS** 3/9, 180/1, 209/5, 308/3, 401/3, 472/6; **NŞ** 5/1, 121/9, 317/7, 415/1, 569/4, 616/7, 654/35; **BV** 3/9, 127/1, 212/4, 302/6, 443/3, 506/8; **FŞ** SF46b/37, SF52b/51, SF95a/55, SF95b/122; **HE** 3a/133, 3a/170, 8a/598, 34a/3026, 42a/3804, 43b/3959; **LM** R215b/106, R217a/450, R230a/1638, R230a/1641; **Sİ** R381b/2812, R421b/7175; **SS** R307b/118, R312a/614, R320a/1418, R336b/3183)

rabb (< Ar.) “Tanrı, Allah” (**HE** 8a/581; **Sİ** R410a/5884; **SS** R337b/3260, R342b/3815, R336a/3128)

rabbānī (< Ar.) “Rab’la ilgili, ilahi” (**SS** R310b/423, R352b/4884)

rabbenā (< Ar.) “ey Rabbimiz” (**FK** 93/7)

raḥmānī (< Ar. raḥmān + < Far. ī) “Allah’tan gelen ve hayırlı olan” (**FK** 293/3)

rezzāḳ (< Ar.) “rızk veren Allah” (**FK** 690; **GS** 100/6; **NŞ** 525/6)

ṣamed (< Ar.) “ulu, pek yüksek, Allah” (**BV** 401/8, 513/9; **FK** 544/9; **GS** 37/4, 538/6; **NŞ** 114/4, 394/6, 607/4; **HE** 24a/2123, 37a/3336)

ṣāni‘ (< Ar.) “yapan, meydana getiren Allah” (**FK** 1/1, 96/10; **GS** 2b-F2/3, 109/9; **HE** 10b/837; **Sİ** R384a/3115; **Sİ** R409b/5835, R404b/5226, R404b/5242, R415b/6461)

ṣāni‘-i cevāhir (< Ar. ṣāni‘ + < Far. -i + < Ar. cevāhir) “cevherlerin yaratıcısı, Allah” (**GS** 2b-F2/3)

sebīli’l-lāh (< Ar.) “Allah” (**HE** 34b/3120)

semī‘ (< Ar.) “işiten, Allah” (**FK** 306/7)

ṣıfātu’llāh (< Ar.) “Allah’ın sıfatı” (**FK** 316/6)

ṣun‘ (< Ar.) “yaratış, Allah’ın gücü, kudreti” (**BV** 2/6, 9/2, 180/3, 311/5, 531/1; **FK** 1/1, 119/1, 296/4, 371/8, 584/5, 695/1; **GS** 2/5, 63/6, 302/2, 392/5, 394/1, 465/4; **NŞ** 10/5,

133/2, 322/3, 426/2, 458/3, 597/6, 600/3; **FŞ** SF48a/7, SF52a/1, SF57b/2, SF71b/63, SF84b/64; **LM** R214b/20, R216a/148, R247a/3426; **Sİ** R386b/3351, R404b/5226, R404b/5231, R405a/5256, R410a/5871; **SS** R306b/7, R309a/283, R314a/773, R346b/4263; **HE** 2a/57, 2b/123, 9b/720, 11b/936, 39b/3553)

ṣun‘-ı kilk (< Ar. ṣun‘ + < Far. -ı + < Far. kilk) “kalemin yaratması; Allah’ın yaratma kudreti” (**NŞ** 607/3; **SS** R309a/283)

ṣun‘-ı lā-yezāl (< Ar. ṣun‘ + < Far. -ı + < Ar. lā-yezāl) “ebedi olan Allah’ın kudreti” (**GS** 394/1)

ṣun‘-ı yezdān (< Ar. ṣun‘ + < Far. -ı + < Far. yezdān) “Allah’ın yarattığı, sanatı, eseri” (**Sİ** R386b/3351)

sübbūḥi (< Ar.) “Allah’a ait” (**FK** 96/2)

sübḥān (< Ar.) “Allah” (**HE** 30b/2704; **LM** R217a/369)

sünnetü’llah (< Ar.) “Allah’ın kurduğu nizam” (**Sİ** R416b/6667)

sürme-i ġufran (< Far. sürme + < Far. -i + < Ar. ġufran) “Allah’ın sürmesi” (**HE** 34b/3117)

şāḫ-ı sidre (< Far.) “yedi kat semanın hükümdarı, Allah” (**BV** 1/2; **GS** 333/4)

saḳī-i ezelī (< Ar. saḳī + < Far. -i + < Ar. ezelī) “ezel sakisi, Allah” (**HE** 14a/1136)

ta‘ālā’llāh (< Ar.) “yüce Allah” (**FŞ** SF46a/23)

tėŋri “Tanrı, Allah” (**BV** 20/9, 92/3, 224/4, 320/9, 451/7, 539/4, 659/52, 678/1; **SS** R307b/144, R325b/1982, R329B/2444, R341b/3729, R352a/4827; **FK** 15/5, 132/4, 229/1, 375/7, 495/3, 570/7, 652/7; **GS** 100/4, 218/2, 311/2, 409/9, 501/7; **NŞ** 17/5, 126/3, 245/6, 316/3, 406/1, 501/4, 649/1, 601/3; **FŞ** SF104b/139, SF90b/69, SF52a/8, SF53b/2, SF61a/76; **HE** 3a/166, 13a/1053, 17b/1508, 26b/2340, 28a/2476; **LM** R216a/147, R220b/625, R229b/1579, R240a/2713; **Sİ** R357b/354, R365a/1089, R376a/2287, R385a/3200)

uġan “kudret sahibi, Tanrı, Allah” (**FŞ** SF59b/54)

ulūhiyyet (< Ar.) “Allahlık sıfatı, tanrılık sıfatı” (**HE** 13a)

üstād-ı ezel (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ezel) “ezel üstadı; Allah” (**BV** 486/4)

üstād-ı ḳażā (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “kader ustası, Allah” (**FŞ** SF100a/15; **LM** R216a/187)

vasī‘ (< Ar.) “geniş, açık, Allah’ın adlarından biri” (**Sİ** R354b/41, R360b/624, R373b/1982, R382a/2861, R399a/4673; **GS** 683/114; **NŞ** 292/2)

vücūd-ı muṭlaḳ (< Ar. vücūd + < Far. -ı + < Ar. muṭlaḳ) "Allah" (**HE** 3a)

yādullah (< Ar.) "Allah" (**HE** 19b/1663)

yedu'llah (< Ar.) "Allah'ın kudreti" (**Sİ** R356a/193)

yezdān (< Far.) "Allah" (**HE** 14a/1170; **Sİ** R386b/3351, R418a/6818; **SS** R338b/3371)

yezdān-ı pāk (< Far. yezdān + < Far. -ı + < Far. pāk) "pak, temiz yaradan; Allah" (**HE** 14a/1170; **Sİ** R418a/6818)

yezdānī (< Far.) "Allah'a ait, Allah'la ilgili" (**SS** R324b/1921, R325a/1975, R334b/2983, R339b/3484)

ẕākir-i ḥayy-i ḳadīr (< Ar. ẕākir + < Far. -i + < Ar. ḥayy + < Far. -i + < Ar. ḳadīr) "yüce Allah" (**HE** 11b/908)

ẕāt-ı ḳadīm (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Ar. ḳadīm) "Allah'ın kadim zatı" (**HE** 2b/94)

ẕāt-ı nihān (< Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Far. nihān) "yüce Allah'ın gizli zatı" (**HE** 6b/478)

ẕü'l-celāl (< Ar.) "celal, ululuk sahibi olan Allah" (**GS** 683/112; **HE** 16a/1333; **Sİ** R367b/1371, R407a/5505, R404b/5226, R415b/6461, R418a/6810)

2.14.1.1. Allah ile İlgili Diğer Kavramlar

baḥr-ı ṣıfat (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ṣıfat) "sıfat (Allah'ın sıfatları) denizi" (**LM** R219a/453)

baḥr-ı ẕāt (< Ar. baḥr +< Far. -ı + < Ar. ẕāt) "yüce Allah'ın zatının tecelli denizi" (**Sİ** R354b/13, R354b/19)

belā-yı āsmānī (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. āsmānī) "gökyüzünün belası; Allah'ın insanları imtihan etmek, denemek için verdiği maddi ve manevi üzüntü" (**FŞ** SF71b/65)

belā-yı ḫudā (< Ar. belā + < Far. -yı + < Far. ḫudā) "Allah'ın belası" (**GS** 497/1)

bende-i ḫudā (< Far. bende + < Far. -i + < Far. ḫudā) "Allah kulu" (**FK** 693/2)

berḳ-ı ẕāt (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ẕāt) "(Allah'ın) zatının şimşeği" (**FŞ** SF46a/25)

cevher-i ẕāt (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ẕāt) "varlığın/kişinin özü (Allah'ın varlığı)" (**FK** 689/172; **HE** 37b/3371; **Sİ** R361b/743)

deryā-yı raḥmet (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. raḥmet) "rahmet denizi (Allah'ın rahmeti)" (**Sİ** R355b/120)

ehl-i ḥaḳ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥaḳ) "Allah dostları" (**Sİ** R378a/2455, R381b/2838)

ehl-i rahmet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. rahmet) "Allah'ın rahmetine mazhar olmuş kişi/kişiler" (**BV** 495/6)

elkāb (< Ar.) “lakaplar, ünvanlar; Allah’ın sıfatları” (**Sİ** R382a/2894; **FŞ** SF52a/10, SF99b/189; **HE** 6b/445, 15b/1295; **GS** 6a-F2/10, 6b-F2/11, 11b-F2/8/18)

esrār-ı vaḥdet (< Ar. esrār + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) “Allah’ın birliğinin sırları” (**NŞ** 186/5)

feyż-i faźl-ı rabbānī (< Ar. feyż + < Far. -i + < Ar. faźl + < Far. -ı + < Ar. rabbānī) “Allah’ın lütfunun/merhametinin ihsanı” (**SS** R352b/4884)

feyż-i ḳudsī (< Ar. feyż + < Far. -i + < Ar. ḳudsī) “Allah tarafından verilmiş ihsan, nimet” (**BV** 108/8, 430/7; **SS** R352b/4885)

ġayr-ı ḥaḳ (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳ) “Allah’tan başka” (**GS** 692)

hādi-yi rāh (< Ar. hādi + < Far. -yi + < Far. rāh) “Allah” (**FK** 689/210)

hūy (< Ar.) “Allah; sığınma” (**LM** R239a/2560,)

irāde-i ilāhī (< Ar. irāde + < Far. -i + < Ar. ilāhī) “Allah’ın dilemesi” (**LM** R236b/2312)

ḳarīb (< Ar.) “yakın, yakın olan; Allah’ın hizmetinde olan” (**FŞ** SF105a/9, SF93b/50, SF98a/79; **HE** 23b/2055, 25b/2254; **Sİ** R381b/2812; **NŞ** 528/2)

ḳāṣıd-ı ḳudsī (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Ar. ḳudsī) “Allah’ın habercisi” (**HE** 5b/391)

ḳażā-yı yezdānī (< Ar. ḳażā + < Far. -yı + < Far. yezdānī) “Allah’a ait, Allah’tan gelen kaza, kader” (**SS** R324b/1921, R339b/3484)

ḳuddūsi (< Ar.) “Kuddus-i ilahi isminin tecellisine mazhar olmuş kimse” (**FK** 96/2)

ḳurb (< Ar.) “yakınlık, yakınlaşma; Allah’ın buyruklarını yerine getirmek suretiyle yakınlaşma” (**FK** 96/8, 642/10; **GS** 4/1, 50/6, 210/3, 700, 725/1; **NŞ** 321/8, 658/29, 658/30, 46/3, 242/6; **BV** 314/7, 360/2, 538/1; **FŞ** SF53a/52; **HE** 8b/660, 13a/1066; **Sİ** R388a/3493)

luṭf-ı yezdānī (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Far. yezdānī) “Allah’ın lütfu, ihsanı, yardımı” (**SS** R325a/1975)

luṭf-i bārī (< Ar. luṭf + < Far. -i + < Far. bārī) “Allah’ın lütfu, ihsanı, yardımı” (**Sİ** R404a/5188)

maẓhar-ı ẕāt-ı ilāhī (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ẕāt + < Far. -ı + < Ar. ilāhī) “yüce Allah’ın lütfuna, ilahi tecelliye nail olma” (**FŞ** SF59a/18)

nefāẕ-ı ḥükm (< Ar. nefāẕ + < Far. -ı + < Ar. ḥükm) “(Allah’ın) emrin geçerliliği, buyruğun nüfuzu” (**NŞ** 129/3)

raḥmet-i ḥaḳ (< Ar. raḥmet + < Far. -i + < Ar. ḥaḳ) “Allah’ın merhameti, rahmeti” (**BV** 7/4; **SS** R336b/3176)

şerī‘at (< Ar.) “Allah’ın emri olan din kaideleri, doğru yol” (**HE** 16b/1405; **Sİ** R418b/6863; **GS** 6a-F2/13; **FK** 463/)

şerī‘at-ı beyżā (< Ar. şerī‘at + < Far. -ı + < Ar. beyżā) “şeriat güneşi” (**BV** 101/5)

şükr-ı īzid-ı pāk (< Ar. şükr + < Far. -ı + < Far. īzid + < Far. -ı + < Far. pāk) “aziz olan Allah’a şükretme” (**FŞ** SF67a/98)

şükr-i ni‘met (< Ar. şükr + < Far. -i + < Ar. ni‘met) “Allah’ın nimetlerine şükretme” (**Sİ** R387b/3472)

şükr-i rabb-ı mecīd (< Ar. şükr + < Far. -i + < Ar. rabb + < Far. -ı + < Ar. mecīd) “çok büyük olan Allah’a şükür” (**SS** R342b/3815)

ta‘ālā (< Ar.) “yüksek olsun manasına gelip, Allah adıyla birlikte kullanılır” (**FŞ** SF64a/71, SF65a/40; **Sİ** R418a/6791; **SS** R340a/3527; **FK** 690/1)

ta‘ālī (< Ar.) “yükselme, ululanma” (**GS** 10a-F2/13, 10a-F2/21)

ta‘at (< Ar.) “Allah’ın emirlerini yerine getirme” (**Sİ** R387b/3467, R387b-40; **FK** 204/6; **GS** 683/84)

te‘ālā (< Ar.) “yüksek olsun manasına gelip, Allah adıyla birlikte kullanılır” (**Sİ** R357b/305; **BV** 156/4)

tesbīḥ-i ḫudāvend (< Ar. tesbīḥ + < Far. -i + < Far. ḫudāvend) “Tanrı zikri” (**HE** 11a/866)

vaḥdet (< Ar.) “birlik, Allah’a yakınlık” (**BV** 197/6, 314/7, 653/9; **FK** 162/5, 412/8, 567/7, 599/6; **GS** 1/2, 72/8; **NŞ** 106/7, 186/5, 255/6, 402/10, 492/11, 631/6; **FŞ** SF103b/41, SF103b/52, SF47b/50, SF48b/3; **HE** 1b/12, 1b/37, 2a/53; **LM** R217a/293, R241b/2815, R246b/3360; **Sİ** R357a/303, R358b/452, R393b/4064; **SS** R309a/289, R350a/4616)

vaḥdetī (< Ar. vaḥdet + < Far. ī) “birlik, Allah’a yakınlık” (**GS** 1/7)

vaḥdet-i ṣırf (< Ar. vaḥdet + < Far. -i + < Ar. ṣırf) “sade, bütünüyle vahdet/birlik” (**Sİ** R357a/303, R358b/452)

vaḥdet-i ẕāt (< Ar. vaḥdet + < Far. -i + < Ar. ẕāt) “zatının birliği” (**HE** 2a/53)

vaḥdet-serā (< Ar. vaḥdet + < Far. serā) “vahdeti süsleyen, zikreden” (**Sİ** R357a/296)

vāṣıl-ı ḥaḳ (< Ar. vāṣıl + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳ) “Allah’a yakınlaşma, Hakka kavuşma” (**NŞ** 658/16)

2.14.2. Peygamberler ile İlgili Kavramlar

2.14.2.1. Peygamberlik ile İlgili Genel Kavramlar

ehl-i peyġām (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. peyġām) “haber ehli, peygamberler” (**LM** R232a/1808)

ehl-i risālet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. risālet) “peygamberler” (**FK** 300/2)

enbiyā (< Ar.) “nebiler, müstakil şeriat sahibi olmayan peygamberler” (**FŞ** SF51b/10, SF51b/8; **HE** 3b/208, 5a/322, 13b/1106, 26b/2335; **LM** R215b/123, R215b/139, R215b/142; **Sİ** R356a/164, R356a/165, R361b/734, R361b-9; **SS** R308a/184, R309a/272, R309a/273; **FK** 96/5, 6/2, 42/4, 95/8)

enbiyā-yı mürsel (< Ar. enbiyā + < Far. -yı + < Ar. mürsel) “dolaylı yoldan peygamber olanlar” (**Sİ** R361b-9)

ḫātem-i nübüvvet (< Ar. ḫātem + < Far. -i + < Ar. nübüvvet) “peygamberlik mührü” (**LM** R215b/131)

ḫatm-i nübüvvet (< Ar. ḫatm + < Far. -i + < Ar. nübüvvet) “son peygamber” (**HE** 37a/3314)

ḫayl-i rüsül (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. rüsül) “peygamber silsilesi” (**NŞ** 7/1)

ḫayr-ı rusül (< Ar. ḫayr + < Far. -ı + < Ar. rusül) “resulün hayrı” (**HE** 14b/1192)

ėlçi “elçi, resul, sefir” (**FŞ** SF81b-36, SF83a/52, SF83b/87, SF85a-39, SF85b/72; **Sİ** R358a/399, R378a-31, R385b/3236, R392b-47; **NŞ** 140/7)

miṣāl-ı nübüvvet (< Ar. miṣāl + < Far. -ı + < Ar. nübüvvet) “peygamberlik misali, peygamber gibi” (**SS** R307b-3)

mühr-i nübüvvet (< Far. mühr + < Far. -i + < Ar. nübüvvet) “peygamberlik mührü” (**FK** 605/5)

mürselīn (< Ar.) “peygamberler” (**HE** 26b/2332)

nebevī (< Ar.) “nebiye, peygambere ait, onunla ilgili” (**FK** 727)

nebī (< Ar.) “peygamber” (**FK** 160/6, 351/7, 741/1; **GS** 683/12, 716/1; **NŞ** 7/1, 282/8; **BV** 41/7, 290/8, 662, 662/1; **FŞ** SF105a/22, SF51b/14, SF63a/88, SF69a/7; **HE** 5b/374, 5b/393, 9b/729, 13b/1109, 18a/1539; **LM** R217a/410; **Sİ** R389a/3585, R414a/6313, R418b/6865, R419a/6929; **SS** R308a/157, R309a/296)

nebiyy < Ar.) “peygamber” (**HE** 3b/209)

nebiyyalāh (< Ar.) “peygamber, Allah’ın habercisi” (**BV** 7/8, 396/8)

nübüvvet (< Ar.) “nebilik, peygamberlik” (**FK** 96/6, 605/5; **GS** 3a-F2/3, 7/1; **BV** 114/5, 213/7, 396/5; **FŞ** SF47a/2, SF48a/64; **HE** 4b/283, 26a/2279, 30b/2701, 37a/3314; **LM** R215b/131; **Sİ** R356a/191, R369b/1573, R414a/6317, R414b/6329; **SS** R307b-3, R309a/296)

nübüvvet-ḳarīn (< Ar.) “peygamber” (**HE** 26a/2280)

peyamber (< Far.) “peygamber” (**FŞ** SF48a/27)

peyember (< Far.) “peygamber” (**FŞ** SF66a/9; **HE** 13b/1105, 17b/1474; **Sİ** R391a/3830, R414b/6332, R415a/6384)

peyġamber (< Far.) “peygamber” (**NŞ** 234/7; **BV** 686/2)

peyġāmber (< Far.) “peygamber” (**FŞ** SF105a/21, SF105a/22; **HE** 25b/2233)

peyġamber-āyīn (< Far.) “peygamber gibi” (**FŞ** SF51b/13)

peyġamberī (< Far.) “peygamberlik” (**Sİ** R382a/2885)

peyġām-ger (< Far.) “haberci, peygamber” (**Sİ** R397b/4509)

peyġan-ber (< Far.) “peygamber” (**SS** R331a/2584)

resūlāne (< Far.) “elçi olarak” (**Sİ** R394b/4203, R395a/4226, R396a/4328)

risālet (< Ar.) “elçilik, peygamberlik” (**FK** 7/3, 139/6, 300/2; **GS** 3a-F2/2; **NŞ** 361/3, 542/5, 680/7; **BV** 135/4, 426/5; **FŞ** SF47a/2, SF80a/32, SF82b/86, SF82b/91; **HE** 4b/277, 4b/283, 13b/1113, 14b/1192; **LM** R215b/124, R215b-3; **Sİ** R362b/850, R370b/1704, R393a/4037, R396a/4350)

rusül (< Ar.) “elçiler, peygamberler” (**FK** 6/7; **HE** 13a, 13b/1101, 26b/2332, 26b/2336, 30b/2700; **FŞ** SF51b/11; **Sİ** R370b/1700)

şer‘-i nebī (< Ar. şer‘ + < Far. -i + < Ar. nebī) “peygamberin şeriatı” (**HE** 17a/1423)

taḫt-ı risālet (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < risālet) “peygamberlik tahtı” (**HE** 4b/277)

ẓāhir-i şer‘-i resūl (< Ar. ẓāhir + < Far. -i + < Ar. şer‘ + < Far. -i + < Ar. resūl) “Hz. Peygamberin şeriatı” (**HE** 14b/1211)

zümre-i enbiyā (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. enbiyā) “peygamberler topluluğu” (**LM** R215b/139)

2.14.2.2. Peygamber Adları ve İlgili Kavramlar

‘aṣā-yı kelīm (< Ar.‘aṣā + < Far. -yı +< Ar. kelīm) “Hz. Musa’nın asası” (**HE** 28b/2523)

‘īsā-dem (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**GS** 215/5)

‘īsevī (< Ar.) “Hz. İsa’nın dininden olan” (**FK** 689/344)

‘īsevī-dem (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**FK** 30/3)

‘īsevī-dem (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**GS** 464/7; **LM** R244b/3159)

‘īsī (<ö.a.) “Hz. İsa” (**FK** 80/3, 112/3, 317/6, 326/6, 387/6, 605/6, 688/60; **BV** 1/3, 176/1, 276/3, 479/2, 524/3, 655/12)

‘Īsī (<ö.a.) “Hz. İsa” (**GS** 94/1, 118/3, 137/2, 234/2, 304/5, 361/2, 477/3, 490/1; **NŞ** 331/9, 377/3, 523/1, 565/9, 635/3; **LM** R216a/192, R216b/217, R222a/762, R239a/2579, R240a/2675; **Sİ** R356a/180, R356b/215, R363b/929; R402a/4966)

‘Īsī-āsā (< Ar.) “ölülere hayat veren Hz. İsa gibi” (**Sİ** R419b/6978)

‘Īsī-dem (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**BV** 419/1; **FK** 482/6)

‘Īsī-dem (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**GS** 501/2, 537/4)

‘Īsī-i meryem (< Ar. ‘īsī + < Far. -i + < Ar. meryem) “Meryem oğlu İsa” (**FK** 31/5, 334/4, 387/6; **GS** 378/6)

‘Īsi-i rūḥu’llāh (< Ar. ‘īsī + < Far. -i + < Ar. rūḥu’llāh) “Allah’ın ruhu olan İsa” (**BV** 687/2)

‘Īsī-i rūḥu’llāh (< Ar. ‘īsī + < Far. -i + < Ar. rūḥu’llāh) “Allah’ın ruhu olan İsa” (**GS** 304/5, **NŞ** 377/3)

‘Īsī-nefes (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**GS** 559/2; **Sİ** R418b/6880)

‘Īsī-nefeslig (< Ar. ‘īsī-nefes + < Tr. -lig) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**FK** 85/7, 707/3)

‘Īsī-ṣıfat (< Ar.) “Hz. İsa gibi, Hz. İsa sıfatlı” (**NŞ** 581/3)

‘Īsī-yi rūḥu’llāh (< Ar. ‘īsī + < Far. -yi + < Ar. rūḥu’llāh) “Allah’ın ruhu olan İsa” (**FK** 605/6)

‘ömr-ı Nūḥ (< Ar. ‘ömr + < Far. -ı + < Far. Nūḥ) “Hz. Nuh’un ömrü; Hz. Nuh’un bin yıl olduğu düşünülen ömrü” (**FŞ** SF75a/96)

‘ömr-i ḫıżr (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Ar. . ḫıżr) “Hz. Hızır’ın ömrü” (**GS** 27/6)

‘ömr-i nūḥ (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. Nūḥ) “Hz. Nuh’un ömrü” (**GS** 346/7; **NŞ** 106/6)

‘ömr-i nuḥ (< Ar. ‘ömr + < Far. -i + < Far. Nuḥ) “Hz. Nuh’un ömrü” (**HE** 31a/2773, 36b/3301)

ādem (<ö.a.) “Hz. Âdem” (**BV** 101/1, 116/4, 252/2, 301/6, 303/5, 551/8, 639/6; **NŞ** 393/1, 577/6; **FK** 409/1; **HE** 4b/296, 9b/720; **Sİ** R362b/847, R356a/176)

ādem-i ḫāki (< Ar. ādem + < Far. -i + < Far. ḫāki) “topraktan var olan insan; Hz. Âdem” (**FK** 680/1)

ādem-i ḫākī (< Ar. ādem + < Far. -i + < Far. ḫākī) “topraktan var olan insan; Hz. Âdem” (**HE** 4b/273, 9b/720, 24a/2091; **Sİ** R404b-61)

āfitāb-ı risālet-penāh (< Far. āfitāb + < Far. -ı + < Ar. risālet +< Far. penāh) “sığınılacak elçi/Hz. Muhammed’in güneşi” (**Sİ** R356b/216)

Aḥmed (<ö.a.) “Hz. Muhammed” (**HE** 4b/269, 30b/2700, 4b/274, 39b/3568; **Sİ** R357b/313)

aḥmed-i mürsel (< Ar. aḥmed + < Far. -i + < Ar. mürsel) “Hz. Muhammed” (**HE** 30b/2700)

aṣḥāb-ı rüsül (< Ar. aṣḥāb + < Far. -ı + < Ar. rüsül) “insanoğluna gönderilen peygamberler” (**GS** 351/4)

Benī Hāşimī “Hz. Peygamber” (**HE** 13a/1058)

bü’l-beşer (< Ar.) “Hz. Ādem” (**BV** 396/6; **Sİ** R356a/173)

Dāvūd (<ö.a.) “Hz. Davud” (**NŞ** 287/6, 561/9, 709/14; **Sİ** R356a/179; **GS** 298/5, 555/4)

dāvudī (< Ar.) “Hz. Davud’un sesini andıran kalın ses” (**FK** 67/2, 261/2; **GS** 234/6)

deccāl (< Ar.) “kıyametten ez evvel çıkacak ve Hz. İsa tarafından öldürülecek olan yalancı ve zararlı şahıs, yalancı Mesih” (**HE** 9b/729, 17b/1502; **NŞ** 667)

dem-i ‘īsī (< Far. dem + < Far. -i + < Ar.‘īsī) “Hz. İsa’nın nefesi” (**FK** 80/3, 689/44; **BV** 396/4, 581/2)

dem-i cān-baḫş (< Far. dem + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) “can bağışlayan nefes, Hz. İsa’nın nefesi” (**NŞ** 78/3)

dem-i devā-baḫş (< Far. dem + < Far. -i + < Ar. devā + < Far. baḫş) “deva bağışlayan nefes , Hz. İsa’nın nefesi” (**LM** R216a/193)

dem-i mesīḥ (< Far. dem + < Far. -i + < Ar. mesīḥ) “Hz. İsa’nın nefesi” (**SS** R342a/3773)

dem-i rūḥullah (< Far. dem + < Far. -i + < Ar. rūḥullah) “Hz. İsa’nın nefesi” (**HE** 37b/3373)

dürr-i yetīm (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. yetīm) “tek inci, Hz. Muhammed” (**BV** 396/5; **NŞ** 197/2; **Sİ** R377b/2394; **SS** R309b/332; **HE** 4b/297, 22b/1965)

enfās-ı mesīḥ (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. mesīḥ) “Hz. İsa’nın ölüleri dirilten nefesi” (**BV** 105/6; **NŞ** 287/6)

enfās-ı mesīḥā (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. mesīḥā) “Hz. İsa’nın nefesi” (**HE** 37b/3375, 10b/822; **BV** 660/66; **NŞ** 228/3, 278/1)

enfās-ı mesīḥ-āyīn (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. mesīḥ + < Far. āyīn)) “Hz. İsa’nın nefesi gibi” (**BV** 258/3)

enfās-ı rūhu’llāh (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. rūhu’llāh) “Hz. İsa’nın nefesi” (**FK** 185/1)

enfās-ı rūḥu’llah (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. rūḥu’llah) “Hz. İsa’nın nefesi” (**Sİ** R420a/7008)

enfās-ı rūḥu'llahī (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. rūḥu'llahī) "Hz. İsa'nın nefesi" (**Sİ** R358b/458, R402b/5031)

Eyyūb (<ö.a.) "Hz. Eyüp" (**FK** 475/3; **HE** 31a/2751, 31a/2756, 31a/2773)

gevher-i kibriyā (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. kibriyā) "Hz. Muhammed" (**FK** 6/1)

ḥabīb (< Ar.) "dost, sevgili, Hz. Muhammed" (**FK** 21/6, 194/7, 293/6, 387/6, 528/5, 681/71, 687/13; **NŞ** 5/8, 103/5, 115/5, 271/7, 305/4, 359/5; **BV** 40/1, 143/7, 147/3, 167/2, 191/2, 223/6; **FŞ** SF85b/76; **HE** 3b/215, 4b/270, 26b/2329, 26b/2331; **LM** R217a/251, R232a/1812; **Sİ** R356a/163, R356b/240; **SS** R307b/135, R316a/1023; **GS** 4a-F2/3, 20/3, 53/1, 148/2, 208/5, 289/6)

ḥabīb-i ilāh (< Ar. ḥabīb + < Far. -i + < Ar. ilāh) "Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed" (**BV** 663/1)

ḥabību'llāh (< Ar.) "Allah'ın sevgilisi, Hz. Muhammed" (**FK** 293/5; **NŞ** 185/8; 524/9)

hādī-i sübül (< Ar. hādī + < Far. -i + < Ar. sübül) "hayır ve şerleri gösteren Hz. Muhammed" (**FK** 391/7)

Ḫalīl (<ö.a.) "Hz. İbrahim" (**HE** 7b/552, 25a/2207, 15a/1263)

ḫalīl-āsā (< Ar. ḫalīl + < Far. āsā) "Hz. İbrahim gibi" (**GS** 2/8)

ḫalīlu'llāh-āsā (< Ar. ḫalīlu'llāh + < Far. āsā) "Allah'ın dostu, Hz. İbrahim gibi" (**Sİ** R400a/4748)

ḥarīm-i viṣāl (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. viṣāl) "kavuşma yeri; Hz. Muhammed'in Allah'a en yakın olduğu yer" (**Sİ** R387a/3388; **SS** R308b/237)

ḥavvā (<ö.a.) "Hz. Havva" (**FK** 409/1; **NŞ** 393/1; **HE** 4b/278, 4b/279; **FŞ** SF75b/11)

ḫayru'l-beşer (< Ar.) "yaratılmışların en hayırlısı, Hz. Muhammed" (**FK** 1/3)

ḫayrü'l –beşer (< Ar.) "yaratılmışların en hayırlısı, Hz. Muhammed" (**BV** 7/1)

ḥażret-i mefḫār-i kāyināt (< Ar. ḥażret + < Far. -i + < Ar. mefḫār + < Far. -i + < Ar. kāyināt "Hz. Peygamber" (**FK** 737/1)

ḥażret-i risālet (< Ar. ḥażret + < Far. -i + < Ar. risālet) "Hz. Muhammed" (**FK** 691, 737)

ḫıż(ı)r (<ö.a.) "Hz. Hızır" (**FK** 78/4, 107/1, 288/5, 325/3, 536/9; **GS** 10/6, 78/1, 105/3, 169/3, 260/6, 346/5; **NŞ** 82/3, 178/3, 245/2, 302/3, 388/7, 428/5; **BV** 69/1, 74/4, 80/2, 83/7, 108/5, 178/3, 183/1; **FŞ** SF48a/27, SF49b/48, SF52a/58, SF57a/51, SF67a/93; **HE** 5b/382, 10b/821, 17b/1472, 23b/2051, 25a/2198; **LM** R239a/2581; **Sİ** R382a/2885, R410b/5908, R420a/7003; **SS** R319b/1342, R319b/1344, R326a/2080, R333a/2817)

ḫıżır (<ö.a.) “Hz. Hızır” (**FK** 124/5, 261/1, 377/2, 470/3, 569/5; **GS** 17/6, 373/3; **NŞ** 10/2, 225/1, 373/10, 534/2, 637/5; **BV** 31/3, 74/3, 101/2, 103/1, 105/8, 540/5; **Sİ** R384b/3142, R391a/3830; **SS** R310a/370; **HE** 17b/1475)

ḫıżır-veş (< Ar. ḫıżır + < Far. veş) “Hızır gibi” (**GS** 343/6)

ḫıżr (<ö.a.) “Hz. Hızır” (**Sİ** R357b/346, R362a/821, R367a/1297, R380b/2718)

ḫıżr-ı ferruḫ-pey (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. ferruḫ-pey) “kutlu sözün Hızır’ı” (**GS** 346/5)

ḫıżr-ı ḥayāt (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük suyu dağıtan Hızır” (**SS** R329a-23)

ḫıżr-ı peyamber (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. peyamber) “Hızır peygamber” (**FŞ** SF48a/27; SF66a/9; **Sİ** R391a/3830)

ḫıżr-ı peyġamberī (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. peyamberī) “Hızır peygamber” (**Sİ** R382a/2885)

ḫıżr-ı rāh (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. rāh) “yolun Hızır’ı” (**LM** R239a/2581; **Sİ** R357b/346; **SS** R330a/2485)

ḫıżr-ı rāhī (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. rāhī) “yolun Hızır’ı” (**FŞ** SF57a/51)

ḫıżr-ı reh (< Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. reh) (< Ar. ḫıżr + < Far.-i+ < Far. reh) “yolun Hızır’ı” (**GS** 5/6, 417/5, 559/7)

ḫıżrī (< Ar. ḫıżr + < Far. ī) “Hızır peygamberle ilgili” (**GS** 63/3, 545/1)

ḫıżr-mānend (< Ar. ḫıżr + < Far. mānend) “Hızır gibi” (**SS** R329B/2435)

ḫıżr-pey (< Ar. ḫıżr + < Far. pey) “Hızır gibi” (**NŞ** 403/1)

ḫıżr-reh (< Ar. ḫıżr + < Far. reh) “Hızır yollu, tarzlı” (**FK** 373/5; **FŞ** SF66a-24, SF90a/20)

ḫıżr-ṣıfāt (< Ar.) “Hızır sıfatlı, Hızır yaratılışlı” (**SS** R332a/2689)

ḫıżr-veş (< Ar. ḫıżr + < Far. veş) “Hızır gibi” (**BV** 450/1; **GS** 542/3; **FŞ** SF57b-17, SF58a/46, SF65a/24; **SS** R311a/500, R331a/2583)

i‘cāz -ı mesīḥā (< Ar. i‘cāz + < Far. -ı + < Ar. Mesīḥā) “Hz. İsa’nın şaşırtması” (**NŞ** 262/4)

i‘cāz-ı rūḥu’llahī (< Ar. **i**‘cāz + < Far. -ı + < Ar. rūḥu’llahī) “Hz. İsa’nın mucizesi” (**Sİ** R405a/5269)

İdrīs (<ö.a.) “Hz. İdris” (**BV** 657/32; **FK** 686/32)

iḥyā (< Ar.) “canlandırma, can verme” (**FK** 135/1, 642/8, 689/258, 777/1; **GS** 9b-F2/16, 123/8, 665/4; **NŞ** 565/1, 581/5; **BV** 459/6; **HE** 10b/822, 11a/886, 29b/2607; **Sİ** R402a/4966; **SS** R325a/1950)

iḥyā- yı enfās-ı mesīḥā (< Ar. iḥyā + < Far. -yı + < Ar. enfās + < Far. -ı + < Ar. mesīḥā) “Hz. İsa’nın ölüleri dirilten nefesi” (**FK** 255/3)

iḥyā-yı emvāt (< Ar. iḥyā + < Far. -yı + < Ar. emvāt) “ölüleri diriltme” (**Sİ** R402a/4966)

ilyās (<ö.a.) “Hz. İlyas” (**Sİ** R367a/1297, R369b/1571, R410b/5908, R412a/6098, R414a/6296)

İsā (<ö.a.) “Hz. İsa” (**GS** 268/3; **NŞ** 6/4; **HE** 9b/729, 28b/2539, 34b/3118; **SS** R341b/3718)

İsī-dem (< Ar.) “nefesi şifa veren, İsa nefesli” (**GS** 678/7)

İsī-nefes (< Ar.) “Hz. İsa nefesli, şifalı” (**GS** 678/7)

İsī-şıfat (< Ar.) “Hz. İsa nitelikli; can veren, dirilten” (**GS** 681/3)

kelām-ı mesīḥ-ı meryem (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. mesīḥ + < Far. -ı + < Ar. meryem) “Meryem oğlu Mesih’in kelamı/sözü” (**FŞ** SF95b-47)

kelīm (< Ar.) “Hz. Musa’nın lakabı” (**FK** 284/4; **GS** 55/6, 698/1; **BV** 396/3)

kelīm-i ‘aṣā (< Ar. kelīm + < Far. -i + < Ar. ‘aṣā) “Hz. Musa’nın asası” (**FK** 284/4)

kelīmu’llāh (< Ar.) “Hz. Musa’nın lakabı” (**FK** 221/5, 293/4; **BV** 626/4)

kelīmu’llāhu (< Ar.) “Hz. Musa’nın lakabı” (**FK** 595/9)

ḳuyaş-ı nübüvvet (< Tr. ḳuyaş + < Far. -ı + < Ar. nübüvvet) “nebilik güneşi” (**HE** 5a)

laḥn-ı dāvudī (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Ar. dāvudī) “kalın ses, Davud peygamberin sesi gibi kalın ses” (**FK** 261/2)

laḥn-i dāvūdī (< Ar. laḥn + < Far. -i + < Ar. dāvūdī) “kalın ses, Davud peygamberin sesi gibi kalın ses” (**GS** 234/6)

loḳmān (<ö.a.) “Hz. Lokman” (**Sİ** R415a/6420, R415a-78, R415b-79; **FŞ** SF69a/162; **SS** R330b/2543)

meh-i ken‘ān (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. ken‘ān) “Hz. Yusuf” (**BV** 647/9; **FK** 95/1)

meryem (<ö.a.) “Hz. İsa’nın annesi” (**BV** 10/4, 479/2, 670/2, 687/2; **FK** 31/5, 334/4, 443/6, 470/5; **GS** 150/5, 378/6; **NŞ** 523/1; **FŞ** SF50b/51, SF95b-47, SF96b/23; **SS** R313b/764)

mesīḥ (<ö.a.) “Hz. İsa” (**FK** 12/4, 107/1, 299/5, 337/7, 403/7; **GS** 12/2, 61/5, 105/3, 143/4, 235/3; **NŞ** 3/2, 141/3, 224/2, 304/5, 403/1; **BV** 10/2, 80/2, 145/4, 227/3, 354/2; **FŞ** SF95b-

47; **HE** 7b/550, 10a/789, 39b/3587; **Sİ** R380b/2749, R389b/3664; **SS** R309b/317, R342a/3773, R348a-34, R351a/4744)

mesīḥā (<ö.a.) "Hz. İsa'nın adlarından biri" (**FK** 36/8, 112/6, 255/3, 569/5, 443/6; **GS** 26/6, 77/4, 124/6, 154/5, 228/5, 300/2; **NŞ** 228/3, 245/2, 302/4, 643/6; **BV** 6/2, 59/4, 83/2, 234/5, 327/5, 430/7; **FŞ** SF105a/10; **HE** 10b/822, 11b/942, 37b/3375; **Sİ** R361b/767, R380b/2718)

mesīhā-dem (< Ar. mesīhā + < Far. dem) "Hz. İsa nefesli, Hz. İsa gibi nefesi hayat veren" (**FK** 420/5, 731/1; **NŞ** 331/9, 524/6; **BV** 87/4; **HE** 10a/789, 11b/942; **SS** R313b/764, R332a/2700)

mesīḥā-miṣāl (< Ar.) "Hz. İsa gibi" (**Sİ** R381b/2813)

mesīḥā-nefes (< Ar.) "Hz. İsa nefesli, Hz. İsa gibi nefesi hayat veren" (**BV** 203/3)

mesīḥ-āsā (< Ar. mesīḥ+ < Far. āsā) "Hz. İsa'ya benzer" (**BV** 609/4; **FK** 107/4; **GS** 63/1; **NŞ** 246/7; **FŞ** SF50a/88)

mesīḥ-āṣār (< Ar.) "Hz. İsa'nın alametleri" (**BV** 285/1)

mesīḥā-vār (< Ar. mesīḥā + < Far. vār) "Hz. İsa'ya benzer" (**FK** 229/4)

mesīḥā-veş (< Ar. mesīḥā + < Far. veş) "Hz. İsa'ya benzer" (**Sİ** R380b/2748)

mesīḥ-āyīn (< Ar.) "Hz. İsa gibi, Hz. İsa'ya benzer" (**GS** 297/1)

mesīḥ-enfās (< Ar.) "Hz. İsa gibi nefesi gibi hayat veren" (**FK** 246/1, 261/2, 550/8; **NŞ** 197/6)

mesīḥ-enfās-ı tersā (< Ar. mesīḥ-enfās + < Far. -ı + < Far. tersā) "Hz. İsa gibi nefesi hayat veren Hristiyan" (**NŞ** 197/6)

mesīḥ-i ḫızr-pey (< Ar. mesīḥ + < Far. -i + < Ar. ḫızr + < Far. pey) "Hızır gibi anında yardım eden Mesih" (**NŞ** 403/1)

mesīḥ-i rūḥ-baḫş (< Ar. mesīḥ + < Far. -i + < Ar. rūḥ + < Far. baḫş) "ruh veren, ruh bahşeden Mesih" (**FK** 384/4)

mesīḥ-i süḫan-senc (< Ar. mesīḥ + < Far. -i + < Far. süḫan-senc) "sözden anlayan Mesih" (**Sİ** R389b/3664)

mesīḥ-nefes (< Ar.) "Hz. İsa nefesli, Hz. İsa gibi nefesi hayat veren" (**GS** 236/3)

miṣl-i aḥmed-i mürsel (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. aḥmed + < Far. -i + < Ar. mürsel) "Hz. Muhammed gibi" (**SS** R314a/816)

miṣl-i mesīḥ (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. mesīḥ) "Hz. İsa gibi" (**HE** 10a/789)

Muḥammed (<ö.a.) “Hz. Muhammed” (**BV** 396/1, 686/2; **FK** 691/1; **GS** 3a-F2/9; **NŞ** 660, 660/1; **FŞ** SF47a/1, SF51b/10; **HE** 14b/1183, 14b/1190, 41a/3701; **Sİ** R361b/736, R361b-9, R362b/849; **SS** R308a/168, R309b/317)

Muḥammed-i ‘Arabī (< Ar.) “Arap Muhammed; Hz. Muhammed” (**Sİ** R361b-9; **SS** R309b/317; **GS** 685/1; **FK** 691/1)

muḳtedā-yı zümre-i islām (< Ar. muḳtedā + < Far. -yı + < Ar. zümre + < Far.-i+ < Ar. islām) “İslam topluluğuna önderlik, liderlik eden” (**FK** 82/3)

mūsā (<ö.a.) “Hz. Musa” (**HE** 11b/942; **LM** R217a/295, R217a/396, R217a/397, R239a/2580, R239a/2581; **SS** R308a/158, R326a/2054; **NŞ** 6/4)

mūsī (<ö.a.) “Hz. Musa” (**GS** 339/4; **Sİ** R356a/178, R356b/215, R357a/265, R381b-35, R402a/4964)

Mūsī-i ‘İmrān (<ö. a) “İmran oğlu Musa, Hz. Musa” (**GS** 339/4; **BV** 4/4)

muṣṭafā (<ö.a.) “Hz. Muhammed’in özel adlarından biri” (**LM** R248a/3482; **NŞ** 7/7; **FŞ** SF46b/55)

naġme-i dāvūd (< Ar. naġme + < Far. -i + < Ar. dāvūd) “Hz. Davut’un ezgisi, Davut’unki gibi gür ses” (**GS** 555/4; **NŞ** 287/6, 561/9)

nebī-yi mürsel (< Ar. nebī + < Far. -yi + < Ar. mürsel) “Allah tarafından gönderilmiş peygamber, Hz. Muhammed” (**LM** R217a/410)

nūḥ (<ö.a.) “Hz. Nuh peygamber; her sınıftan insanların karışık topluluğu” (**GS** 60/6, 106/5, 204/7, 346/7; **BV** 132/7, 455/5, 575/5; **FK** 142/6, 339/6, 485/2, 486/5; **NŞ** 5/7, 89/3, 106/6, 564/5; **FŞ** SF105b/65, SF68a/105, SF75a/96; **SS** R346a/4169, R350a/4593, R350b/4650, R350b/4651; **HE** 31a/2773, 36b/3301)

nūḥ-ṭūfān (< Ar.) “Nuh tufanı” (**GS** 532/3)

nuṭḳ-ı mesīḥ (< Ar. nuṭḳ + < Far. -ı + < Ar. mesīḥ) “Hz. İsa’nın hayat veren nefesi” (**HE** 39b/3587; **SS** R351a/4744)

pīr-i ken‘ān (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. ken‘ān) “Hz. Yakup” (**FK** 95/1)

resūl (< Ar.) “peygamber, Allah’ın elçisi, Hz. Muhammed” (**FK** 181/6, 306/6; **GS** 10a-F2/9, 10a-F2/21, 5/7, 93/7, 481/7, 685; **NŞ** 7/7; **FŞ** SF82b/97, SF83b/63, SF85a-39; **HE** 3b/213, 14b/1183, 30a/2694; **LM** R215b/119, R219b/510; **Sİ** R355b/115, R372b/1889, R380a/2686, R389b/3674)

resūlallāh (< Ar.) “Allah’ın resulü, Hz. Muhammed” (**FK** 680/6)

resūl-ı ḳamer-seyr (< Ar. resūl + < Far. -ı + < Ar. ḳamer-seyr) "ay seyirli peygamber, Hz. Muhammed" (**Sİ** R396a/4366)

resūl-ı kār-dān (< Ar. resūl + < Far. -ı + < Far. kār-dān) "işin ehli, iş bilen peygamber" (**FŞ** SF82b/97, SF83b/63)

resūlī (< Ar. **resūl + < Far. ī**) "peygamber, Allah'ın elçisi, Hz. Muhammed'le ilgili" (**FŞ** SF82b/4, SF95b/4; **Sİ** R396a/4330)

resūl-i 'aẓīm (< Ar. resūl + < Far. -i + < Ar. 'aẓīm) "yüce peygamber, Hz. Muhammed" (**GS** 685)

resūl-i emīn (< Ar. resūl + < Far. -i + < Ar. emīn) "güvenilir peygamber; Hz. Muhammed" (**Sİ** R355b/115, R356a-3)

resūlullāh (< Ar.) "Allah'ın resulü, Hz. Muhammed" (**NŞ** 667/6)

risālet-penāh (< Ar. risālet + < Far. penāh) "Hz. Muhammed" (**Sİ** R356b/216; **SS** R307b-3)

rūhullāh (< Ar.) "Hz. İsa" (**FK** 21/2, 185/1, 187/6, 383/6; **GS** 169/3, 242/5, 304/5, 296/2, 597/3; **NŞ** 106/1, 106/2, 373/1, 377/3, 441/3, 452/4; **BV** 3/4, 448/3, 660/44, 660/65; **Sİ** R420a/7008; **HE** 37b/3373)

rūḥu'llahī (< Ar. rūḥu'llah + < Far. ī) "Hz. İsa ile ilgili" (**Sİ** R358b/458, R402b/5031, R405a/5269)

rusül-i mürselīn (< Ar. rusül + < Far. -i + < Ar. mürselīn) "Hz. Muhammed" (**HE** 26b/2332)

rüsül (< Ar.) "peygamberler" (**FK** 351/5; **GS** 3a-F2/9, 351/4; **NŞ** 7/1, 368/7; **BV** 441/3, 524/4; **LM** R215b/143; **Sİ** R356a/169, R356b/216, R362b/849, R367b/1382)

ṣafiyy-ullāh (< Ar.) "Âdem peygamberin lakabı" (**HE** 4a)

seyidü'l-mürselīn (< Ar.) "peygamberlerin efendisi, Hz. Muhammed" (**Sİ** R362b/850)

Seyyid Cemālü'd-dīn (<ö. a.) "Hz. Muhammed" (**BV** 91/7)

seyyidü'l-mürselīn (< Ar.) "Resullerin en ileri geleni, Hz. Muhammed" (**Sİ** R356a-3)

süleymān (<ö.a.) "Hz. Süleyman" (**FŞ** SF64b/84, SF65a/2, SF65b/95, SF68a/77, SF93b/41, SF93b/46; **LM** R215b/138; (**HE** 18b/1586, 26a/2279, 26a/2285, 26a/2290; **SS** R310b/414, R313b/741, R350a/4620; **BV** 69/2, 334/6; **FK** 428/3; **GS** 8/7, 161/8, 204/7, 264/7, 277/2, 595/5; **NŞ** 427/3)

süleymān-ı nebī (< Ar. süleymān + < Far. -ı + < Ar. nebī) "Hz. Süleyman" (**FŞ** SF63a/88)

süleymān-ı zamān (< Ar. süleymān + < Far. -ı + < Ar. zamān) "zamanın Süleyman'ı" (**FŞ** SF82b-37)

süleymānlıḳ (< Ar. süleymān + < Tr. -lıḳ) "Hz. Süleyman gibi" (**FŞ** SF93b/44)

süleymānsız (< Ar. süleymān + < Tr. -sız) "Hz. Süleymansız" (**Sİ** R407b/5526)

süleymān-veş (< Ar. süleymān + < Far. veş) "Hz. Süleyman gibi" (**FŞ** SF89a/44)

şa'şa'a-ı aḥmedī (< Ar. şa'şa'a + < Far. -ı + < Ar. aḥmedī) "Ahmed'in ışıltısı" (**HE** 4b/274)

şāḫ-ı gül (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. gül) "güllerin şahı, Hz. Muhammed" (**LM** R228b/1440)

şāh-ı gül-i ra'nā (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. gül + < Far. -i + < Ar. ra'nā) "yarısı sarı, yarısı kırmızı çok güzel olan gülün şahı, Hz. Muhammed" (**BV** 430/5)

şāh-ı risālet-penāh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. risālet + < Far. penāh) "sığınılacak elçilerin şahı; Hz. Muhammed" (**SS** R307b-3)

şāh-ı rusül (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. rusül) "peygamberler sultanı, Hz. Muhammed" (**HE** 30b/2700)

şefī'ü'l-müznibīn (< Ar.) "suçluların bağışlayıcısı, Hz. Muhammed" (**Sİ** R356a-3)

şu'ayb (<ö . a.) "Hz. Şuayip" (**NŞ** 51/5/6; **GS** 55/6)

ulü'l-'azm (< Ar.) "Tanrı'nın emirlerine en fazla dikkat gösteren peygamberler (Nuh, Musa, İbrahim, İsa, Muhammed" (**HE** 13b/1108)

üveys (<ö. a.) "Üveys, Veysel Karani" (**LM** R219b/518, R247b/3460)

ya'ḳūb (<ö.a.) "Hz. Yakup" (**GS** 477/2, 555/4; **NŞ** 175/3, 570/3; **BV** 79/7, 647/9)

ya'ḳūb-ı ġam (< Ar. ya'ḳūb + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gamın Yakup peygamberi" (**GS** 555/4)

yed-i beyżā (<ö.a.) "Hz. Musa'nın eli" (**BV** 332/3, 342/4, 626/4; **FK** 435/7, 597/3, 691; **GS** 105/5, 281/3, 339/4, 356/6; **Sİ** R381b-35, R402a/4964; **SS** R308a/158)

yūnus (<ö.a.) "Hz. Yunus" (**HE** 6a/410; **NŞ** 709/51)

yūsuf (<ö.a.) "Hz. Yusuf" (**BV** 19/5, 143/7, 191/2, 256/2, 524/8, 650/3; **FK** 69/3, 115/5, 171/1, 317/7, 422/3; **GS** 118/2, 283/1, 372/1, 450/3, 494/4; **NŞ** 43/5, 103/5, 115/5, 203/5, 305/4; **HE** 6a/410; **LM** R224b/1027; **Sİ** R359b/551, R413b/6268; **SS** R329B/2410, R336b/3152; **FŞ** SF89a/48; **HE** 25b/2233)

yūsuf-çihre (< Ar. yūsuf + < Far. çihre) "Yusuf gibi güzel" (**GS** 475/9)

yūsuf-ı ken‘an (< Ar. yūsuf + < Far. -ı + < Ar. ken‘an) “Kenanlı olan Yusuf” (**NŞ** 43/5; **FK** 115/5)

yūsuf-ı mışr (< Ar. yūsuf + < Far. -ı + <ö. a. mışr) “Mısırlı olan Yusuf” (**SS** R329B/2410; **FK** 381/7)

yūsuf-ı peyġamber (< Ar. yūsuf + < Far. -ı + < Far. peyġamber) “peygamber Yusuf” (**HE** 25b/2233)

yūsufveş (< Ar. yūsuf + < Far. veş) “Hz. Yusuf gibi” (**SS** R309a/293)

zeng-i şeb-reng (< Far. zeng + < Far. -i + < Far. şeb-reng) “peygamberin simsiyah atı” (**HE** 6a/404)

zıllu’llāh (< Ar.) “yeryüzünde Allah’ın gölgesi olan kişi” (**FŞ** SF59a/15; **SS** R334b/2984; **LM** R248a/3491)

2.14.3. Halife ve İlgili Kavramlar

‘Alī (<ö. a.) “Hz. Ali” (**HE** 5b/375)

‘Alī İbni Ḥüseyn (<ö. a.) “Hz. Hüseyin” (**HE** 37a/3314)

‘Alī Ẕü’l-fiḳār (<ö. a.) “Zülfikar, Hz. Ali’nin kılıcının adı” (**GS** 287/5)

Āli (<ö. a.) “Hz. Ali” (**HE** 5b/379)

cāmi‘-i ḳur’ān (< Ar. cāmi‘ + < Far. -i + < Ar. Ḳur’ān) “Kur’an’ı (tek kitap halinde) toplayan Hz. Osman” (**HE** 5b/372)

dār-ı ḫilāfet (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. ḫilāfet) “halifelik makamı” (**HE** 29b/2620)

emīrü’l-mü’min (< Ar.) “müminlerin emiri, Hz. Muhammed’in halifesi” (**BV** 665)

esedullah (< Ar.) “Allah’ın aslanı: Hz. Ali” (**HE** 19b/1663)

ḫalīfe (< Ar.) “vekil, birinin yerine geçen adam, halife” (**FK** 3/4; **BV** 305/5; **HE** 12b, 28b/2541, 29b/2624, 29b/2627)

ḫalīfe-i berḥaḳ (< Ar. ḫalīfe + < Far. -i + < Far. ber + < Ar. ḥaḳ(ḳ)) “gerçek halife” (**HE** 12b)

ḫalīfe-i devrān (< Ar. ḫalīfe + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın halifesi” (**BV** 305/4)

ḫalīfe-zādī (< Ar. ḫalīfe + < Far. zādī) “halife oğlu” (**LM** R220b/627)

ḥaydar (<ö. a.) “Hz. Ali; aslan” (**FK** 689/76, 726)

ḫilāfet (< Ar.) “halifelik, birinin yerini tutma” (**FK** 437/3, 689/68; **FŞ** SF102a/50, SF105a-53, SF52a-11, SF82a/34; **HE** 11b, 9b/756, 15b, 15b/1302, 29b/2620, 40b; **LM** R219a-8; **Sİ** R362a-10, R362b/847, R366a-19, R405a/5266; **SS** R312b-9)

ḫulefā (< Ar.) “halifeler” (**HE** 16b/1381)

Ḳanber ‘Ali (<ö. a.) “Hz. Ali” (**FK** 689/238)

‘Ömer (<ö. a.) “Hz. Ömer” (**HE** 5b/368)

ümmühānī (<ö. a.) “Hz. Ali’nin ablası” (**LM** R216b/198; **Sİ** R356b/230; **SS** R308b/201)

yār-ı ġār (< Far. yār + < Far. -ı + < Ar. ġār) “Hicret esnasında Hz. Muhammed’e mağarada arkadaşlık etmiş olan Hz. Ebubekir; *mec.* çok vefalı arkadaş” (**FŞ** SF64b/120; **SS** R328a/2247, R349a/4499)

ẓū’l-fiḳārī (< Ar.) “Hz. Ali’nin kılıcı” (**FŞ** SF64b/79)

2.14.4. Peygamberi Tanıyanlar ile İlgili Kavramlar

āl-i ‘abā (< Ar.) “Hz. Muhammed’in kendisiyle birlikte ailesi” (**BV** 38/7)

aṣḥāb (< Ar.) “sohbet edenler, dostlar, sahabeler” (**FK** 58/2, 146/5, 162/1, 393/4, 453/2, 689/214, 689/429; **GS** 4b-F2/14, 351/4, 683/12; **NŞ** 251/3, 402/8, 572/3; **BV** 403/8; **HE** 12b/1036, 13b/1116, 38a/3428, 40b/3683; **LM** R216a/163, R222b/860, R223a/894; **Sİ** R409a/5791, R409b/5827; **SS** R328b/2302)

aṣḥāb-ı risālet (< Ar. aṣḥāb + < Far. -ı + < Ar. risālet) “Hz. Muhammed efendimizi görüp sohbetiyle teşerrüf etmiş olan müminler” (**BV** 441/4)

ümmet (< Ar.) “peygambere bağlı topluluk, ümmet” (**FK** 6/7, 96/9, 351/3; **GS** 98/4, 98/6; **FŞ** SF48a/56, SF48a/65; **HE** 3b/212, 4a/219, 6a/422, 26b/2332, 26b/2334; **LM** R215b/123, R217a/255; **Sİ** R357a/252, R357a/304; **SS** R308b/244)

ümmetī (< Ar.) “ümmetim” (**HE** 26b/2333)

ümmet-i güm-rāh (< Ar. ümmet + < Far. -i + < Far. güm-rāh) “yoldan çıkmış ümmet; doğru yoldan ayrılmış ümmet” (**HE** 3b/212)

ümmetlıġ (< Ar. ümmet + < Tr. -lıġ) “peygambere bağlı topluluk, cemaat, grup, topluluk” (**FŞ** SF105a/23, SF48a/67; **HE** 26b/2335)

2.14.5. Peygamber Sözleri ile İlgili Kavramlar

eḥādīṯ (< Ar.) “peygamberimizin sözleri; hadisler” (**HE** 36b/3264)

ḥadīṯ (< Ar.) “Hz. Muhammed’in günümüze kadar nakledilerek gelen sözleri, hadis” (**HE** 5b/350, 7b/560, 15a/1229, 29b/2604, 38b/3481; **LM** R217a/422, R233b/1993, R234a/2018, R244b/3113, R248b/3557; **Sİ** R359b/553, R369a/1505, R373b/1968, R393a/4050, R411a/5974, R419a/6894; **GS** 93/1, 333/3, 105/6, 160/3, 287/9, 505/7, 640/7; **FK** 89/7, 234/7, 354/3, 430/6, 503/4, 653/7; **NŞ** 21/2, 89/2, 111/3, 131/5, 227/2, 321/7; **BV** 6/7, 257/5, 315/5, 463/7, 524/2; **BV** 89/1, 89/7; **SS** R310b/425, R318a/1233,

R328a/2276, R335b/3061 , R348a/4402; **FŞ** SF100a/52, SF49a/5, SF55b/31, SF61b/2, SF73b/120, SF83a/49)

ḥadīṯ-i levlāk (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Ar. levlāk) "Levlak hadisi, (*Sen olmasaydın, felekleri yaratmazdım*) anlamına gelen hadis" (**GS** 333/3)

ḥadīṯ-i nā-münāsib (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Far. nā-münāsib) "uygun olmayan söz, haber hadis" (**LM** R226b/1261)

ḥadīṯ-i nāzük (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Ar. nāzük) "ince hadis" (**GS** 379/1)

ḥadīṯ-i pāk (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Far. pāk) "temiz; Hazret-i Peygamberin kelām-ı şerifi" (**BV** 524/3)

ḥadīṯ-i saḥīḥ (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Ar. saḥīḥ) "doğru hadisler" (**HE** 29b/2604; **BV** 101/1)

2.14.6. Peygamberler ile İlgili Diğer Kavramlar

'aṣā "Hz. Musa'nın asası" (**LM** R217a/339, R217a/396, R239a/2580)

berāt (< Ar.) "Hz. Muhammed'e peygamberliğin bildirildiği Şaban ayının on beşinci gecesi" (**LM** R217a/262, R221b/719; **NŞ** 111/1)

bid'at (< Ar.) "sonradan meydana çıkan şey, Hz. Muhammed zamanından sonra dinde meydana çıkan şey" (**HE** 16b/1405, 34a/3038, 34a/3042; **FK** 303/5)

burāḳ (< Ar.) "Hz. Muhammed'i miraca çıkaran binek" (**FŞ** SF47b/11, SF47b/38, SF47b-5; **LM** R216a/162, R216b/205; **Sİ** R356b/236, R357a/288, R357b/331; **SS** R308a-4; **BV** 7/6; **FK** 96/6; (**GS** 8/1, 77/3, 320/3, 320/4; **NŞ** 6/1)

burāḳ-ı berḳ-pervāz (< Ar. burāḳ + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. pervāz) "şimşek gibi hızlı uçan Burak" (**FŞ** SF47b/11)

burāḳ-ı berḳ-rev (< Ar. burāḳ + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. rev) "şimşek gibi süratli Burak" (**LM** R216b/205)

burāḳ-ı berk-veş (< Ar. burāḳ + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. veş) "şimşek gibi süratli Burak" (**FŞ** SF47b-5)

burāḳī (< Ar. burāḳ + < Far. ī) "Burak gibi" (**FŞ** SF47a/35; **FK** 306/5)

levlāk (< Ar.) "bir kudsi hadisten alınmış olup, Hz. Muhammed'e hitaptır" (**GS** 3a-F2/12, 333/3)

leyletü'l-mi'rāc (< Ar.) "Hz. Muhammed'in göğe çıktığı gece" (**SS** R308a/185; **NŞ** 92/1; **FK** 96/1; **BV** 524/7, 655/4)

mi‘rāc (< Ar.) “göğe çıkma, miraç” (**FK** 96/9; **BV** 92/7; **BV** 7/5; **FŞ** SF48a/64; **HE** 5b; **LM** R215b/122, R216a/155, R219b/511; **Sİ** R356b/219, R356b-4; **SS** R308a-4; **GS** 7/3)

şām-ı ‘urūc (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ‘urūc) “Hz. Muhammed’in Mirac’a vardığı gece” (**GS** 333/6; **BV** 40/2)

ṭūfān (< Ar.) “tufan, Nuh tufanı” (**BV** 364/1, 404/7, 461/2, 575/5, 578/4; **FK** 88/8, 140/4, 294/2, 339/6, 485/2, 535/5; **GS** 11/7, 99/3, 215/4, 284/4, 317/8, 445/1; **NŞ** 5/7, 106/6, 244/6, 311/2, 355/1, 560/6, 570/2, 604/8; **FŞ** SF102b/107, SF46a/26, SF72a/75, SF76b/123, SF84a/8; **HE** 29a/2571, 33a/2973, 35a/3124; **LM** R219a-9, R238b/2484, R249a/3583; **Sİ** R371b/1810, R371b/1809; **SS** R314b/833, R322b/1694, R328b/2311, R340b/3581)

ṭūr-ı tecellī (< Ar. ṭūr + < Far. -ı + < Ar. tecellī) “görünme, belirme dağı; Tur-ı Sina” (**FK** 125/2)

vādī-yi eymen (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. eymen) “Musa peygamberin Tur Dağı’nda, Allah’ın tecellisine mazhar olduğu yer” (**LM** R239b/2633)

2.14.7. Melekler ve İlgili Kavramlar

2.14.7.1. Melekler ile İlgili Genel Kavramlar

eflākī (< Ar.) “göklere mensup; melek” (**SS** R309a/266; **FŞ** SF48a/60)

ehl-i semā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. semā) “gökyüzü ehli, melekler” (**HE** 12b/1037)

ferişte (< Far.) “melek” (**GS** 134/6; **LM** R216b/206, R221b/724, R235a/2152, R248b/3572)

ferişte-veş (< Far.) “melek gibi” (**LM** R235a/2153)

firişte (< Far.) “melek” (**SS** R333a/2809, R336b/3176, R345a/4075, R346a/4167; **BV** 298/5)

firiştelıġ (< Far. firişte + < Tr. -lıġ) “meleklik” (**BV** 417/4)

firişte-ṣıfat (< Far. firişte + < Ar. ṣıfat) “huy ve tabiatça melek gibi olan” (**SS** R340b/3619)

ḫayl-i melā’ik (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. melā’ik) “melekler topluluğu” (**HE** 23a/2028)

ḫayl-i melāyik (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. melāyik) “melekler topluluğu” (**BV** 7/5, 92/5, 242/1; **HE** 4b/277, 6b/477, 43b/3928)

ḫayl-i melek (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. melek) “melekler topluluğu” (**BV** 256/4; **NŞ** 66/4; **HE** 23a/2023, 39b/3551, 39b/3558, 42a/3820, 42b/3828; **SS** R310b/444)

ḫayl-i melekūt (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. melekūt) “melekler topluluğu” (**BV** 71/5)

ḫayl-i perī (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. perī) “peri topluluğu” (**NŞ** 641/1)

ḥūr (< Ar.) “peri, huri, huriler; güzeller, cennet kızları” (**FK** 28/3, 114/1, 279/5, 325/8, 470/4; **GS** 15/7, 106/2, 234/9, 247/6, 335/5, 389/5; **NŞ** 15/7, 117/1, 260/3, 360/6, 417/5, 503/2; **BV** 5/8, 48/4, 161/1, 238/3, 337/2, 446/6, 574/7; **SS** R306b/41, R316b/1058, R331b/2635, R342b/3844; **Sİ** R355a/52, R378b/2494, R398b/4613, R398b/4614, R402b/4996; **HE** 4a/238, 4a/260, 24a/2093, 25b/2264, 28b/2546, 35b/3193, 39a/3507; **LM** R216a/190, R219a/486, R221b/724, R228b/1455, R237a/2364; **FŞ** SF47b/8, SF57a/87, SF60b/24, SF75a/87, SF82a/48)

ḥūrā (< Ar.) “huri, güzel” (**FK** 520/5)

ḥūr-ı ʿĪn (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Ar. ʿĪn) “iri ve güzel gözlü huri, güzel” (**HE** 39a/3507; **Sİ** R420a/7020)

ḥūr-ı perī-peyker (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. perī-peyker) “peri yüzlü huri, huri gibi güzel” (**FK** 10/3,

ḥūr-ı perī-veş (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. perī-veş) “peri gibi çok güzel huri (dilber)” (**FK** 268/4)

ḥūr-ı perī-zād (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. perī-zād) “peri yüzlü huri” (**BV** 488/4; **FK** 176/7; **NŞ** 43/1, 117/1; **FŞ** SF79b/62, SF79b/75, SF83a/29; **FŞ** SF95b/7)

ḥūrī-nijād (< Ar.) “huri, peri soylu, yaratılışlı” (**HE** 25b/2264)

ḥūrī-zād (< Ar. ḥūrī + < Far. zād) “güzel, huriden doğmuş, huri çocuğu” (**FK** 126/5; **GS** 369/1, 533/5; **NŞ** 301/9, 407/5; **BV** 539/1)

ḥūrī-zāde (< Ar. ḥūrī + < Far. zāde) “huri çocuğu” (**NŞ** 88/9)

ḥūr-miṣāl (< Ar.) “huri, peri gibi” (**SS** R345b/4154)

ḥūr-nijād (< Ar.) “huri, peri soylu, yaratılışlı” (**SS** R343a/3850, R345a/4066)

ḥūr-ṣıfat (< Ar.) “huri sıfatlı” (**LM** R226b/1235)

ḥūr-sīmā (< Ar. ḥūr + < Far. sīmā) “huri yüzlü, güzel yüzlü” (**NŞ** 317/1)

ḥūr-sīretlıġ (< Ar. ḥūr-sīret + < Tr. -lıġ) “peri huyluluk” (**GS** 558/7)

ḥūr-sirişt (< Ar. ḥūr + < Far. sirişt) “huri yaratılışlı, huri mizaçlı” (**SS** R349a/4500)

kerre-nāy (< Far.) “sesi dünyayı velveye veren boru” (**Sİ** R374b/2117)

melā’ik (< Ar.) “melekler” (**GS** 81/6; **NŞ** 242/7; **HE** 17b/1503, 23a/2028, 40b/3655, 42a/3786)

melāike (< Ar.) “melekler” (**NŞ** 129/2)

melāike-i āsmān (< Ar. melāike + < Far. -i + < Far. āsmān) “gökyüzünün melekleri” (**NŞ** 129/2)

melāyik (< Ar.) “melekler” (**FK** 3/2, 111/4, 274/1, 387/5, 446/3, 622/2, 689/459; **GS** 280/4, 317/7, 368/2, 378/5, 507/6, 516/2; **NŞ** 320/5, 323/3, 522/5, 534/4; **BV** 22/7, 96/5, 237/2, 441/5, 527/7, 660/22; **FŞ** SF47a/29, SF47b/40, SF50a/88, SF72a/90; **HE** 4b/277, 6b/477, 13a/1077, 43b/3928; **LM** R217a/425, R230a/1598; **Sİ** R355a/89, R366b/1273, R377a-28, R388a/3496; **SS** R313b/738)

melāyike (< Ar.) “melekler” (**HE** 13a; **BV** 74/2)

melāyike-i raḥmet (< Ar. melāyike + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “rahmet melekleri” (**BV** 74/2)

melāyik-ṣıfāt (< Ar.) “melekler gibi” (**HE** 11a/885; **Sİ** R362a/815, R390b/3742)

melek (< Ar.) “melek” (**FK** ½, 111/2, 280/2, 335/6, 445/1, 580/4; **GS** 7/6, 111/3, 197/5, 218/5, 351/7, 442/2; **NŞ** 66/4, 181/1, 242/5, 332/4, 496/5, 532/8; **BV** 6/4, 52/6, 154/5, 409/6; **FŞ** SF47a/28, SF50a/2, SF57a/46, SF65b/61, SF74b/58; **HE** 4b/288, 13b/1097, 15b/1284, 23a/2023, 25a/2211; **LM** R216a/189, R217a/338, R219a/470, R226b/1320; **Sİ** R354b/21, R362a/814, R391a/3840, R398b/4582; **SS** R308b/199, R309a/260, R313b/760)

melekī (< Ar.) “meleğe ait” (**FŞ** SF88b-42; **LM** R219a/463)

melekī-veş (< Ar. melekī + < Far. veş) “melek gibi” (**FK** 696/1)

melek-sān (< Ar. melek + < Far. sān) “melek gibi” (**FŞ** SF76b/139; **Sİ** R362b/826)

melek-şīve (< Ar. melek+ < Far. şīve) “melek gibi” (**HE** 24b/2151)

melek-veş (< Ar. melek + < Far. veş) “melek gibi” (**FK** 245/8; **GS** 711/8, 817/1; **NŞ** 248/1; **FŞ** SF75b/7, SF86b/87; **HE** 11a/898, 28a/2470, 43b/3934; **LM** R219a/463; **Sİ** R362a/815, R364a/1005, R398b/4581)

melek-veşlıġ (< Ar. melek + < Far. veş + < Tr. -lıġ) “melek gibi olma” (**FK** 696)

melek-veşlıḳ (< Ar. melek + < Far. veş + < Tr. -lıġ) “melek gibi olma” (**FŞ** SF81a/106; **BV** 675)

sürūş (< Far.) “melek” (**SS** R311b/514, R330a/2484, R332a/2691)

sürūş-ı rūḥānī (< Ar. sürūş + < Far. -ı + < Far. rūḥānī) “ruhani melek” (**SS** R311b/514)

2.14.7.2. Dört Büyük Melek ve İlgili Kavramlar

‘aḳl-ı kül (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. küll) “tam akıl, Hz. Cebrail” (**FK** 57/5, 482/8, 689/52)

‘aḳl-ı küll (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. küll) “tam akıl, Hz. Cebrail” (**FK** 689/311; **FŞ** SF46a/23; **Sİ** R355a/60)

‘aḳl-ı küllī (< Ar. ‘aḳl + < Far. -ı + < Ar. küllī) “tam akıl, Hz. Cebrail” (**LM** R215a-2)

‘azrāīl (< Ar.) “ölüm meleği” (**SS** R339a/3444)

berīd-ı ḥāmil-ı rāz (< Ar. berīd + < Far. -ı + < Ar. ḥāmil + < Far. -ı + < Far. rāz) “sır taşıyan ulak; Hz. Cebrail” (**FŞ** SF47b/11)

cebra’īl (< Ar.) “peygamberlere emir ve vahiy getiren melek, Cebrail” (**FK** 389/6, 686/30; **BV** 657/30, 653/4)

cebra’īl-i emīn (< Ar. cebra’īl + < Far. -i + < Ar. emīn) “peygamberlere emir ve vahiy getiren melek, Cebrail” (**BV** 290/8)

cebreīl (< Ar.) “peygamberlere emir ve vahiy getiren melek, Cebrail” (**NŞ** 379/5; **HE** 7b/552)

cebreyīl (< Ar.) “peygamberlere emir ve vahiy getiren melek, Cebrail” (**Sİ** R356b/219, R356b/235)

cebreyīl-i emīn (< Ar. cebreyīl + < Far. -i + < Ar. emīn) “peygamberlere emir ve vahiy getiren melek, Cebrail” (**Sİ** R356b/235)

cibrīl (< Ar.) “Hz. Cebrail” (**LM** R215b/137; **Sİ** R354b/44; **FK** 36/8; **NŞ** 242/6, 284/5)

ferruḫ-sürūş (< Far.) “kutlu, uğurlu melek; Cebrail” (**Sİ** R360b/638)

hātif (< Ar.) “çağırıcı, Cebrail” (**FŞ** SF50a/77, SF50a/85, SF50a/86, SF66a/98; **HE** 10a/780; **LM** R219b/550, R220a/604, R246b/3312; **Sİ** R360b/660, R379a/2592)

hātifī (< Ar. hātif + < Far. ī) “çağırıcı, Cebrail ile ilgili” (**HE** 15b/1277, 33b/3017)

hātif-i ġaybī (< Ar. hātif + < Far. -i + < Ar. ġaybī) “gaybdan haber veren melek, gizliden gelen ses” (**HE** 10a/780)

melek-i ḳatl (< Ar. melek + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “ölüm meleği, Azrail” (**BV** 304/4)

nefḫa-i rūḥu’l-ḳudüs (< Ar. nefḫa + < Far. -i + < Ar. rūḥu’l-ḳudüs) “Hz. Cebrail’in nefesi” (**FK** 446/2)

nefḫ-i ṣūr (< Ar. nefḫa + < Far. -i + < Ar. ṣūr) “Hz. İsrafil’in kıyamette çalacağı boruyu üflemesi, kıyametin kopması” (**NŞ** 579/3; **Sİ** P465a/6532, P465b/6578)

rūḥu’l-emīn (< Ar.) “dört büyük melekten Cebrail” (**FK** 613/5; **GS** 523/8; **NŞ** 6/5; **BV** 441/2; **FŞ** SF74b/56; **Sİ** R391a/3845, R404a/5143, R419b/6971; **HE** 4b/306, 34a/3048, 39b/3566)

rūḥu’l-ḳuds (< Ar.) “Cebrail” (**Sİ** R358b/458; **BV** 103/5)

rūḥu’l-ḳudüs (< Ar.) “Cebrail” (**FK** 167/1, 446/2)

ṣūr-ı ḳıyāmet (< Ar. ṣūr + < Far. -ı + < Ar. ḳıyāmet) "Kıyamet günü Hz. İsrafil'in çalacağı boru" (**FK** 377/11)

sürūş (< Far.) "Hz. Cebrail" (**GS** 262/6, 277/2; **NŞ** 243/4, 262/6; **HE** 10b/831; **LM** R235b/2187, R243a/2978, R246b/3315; **Sİ** R395a/4216, R414a/6294, R419b/6959; **SS** R311b/548, R330b/2509)

sürūş-ı āsmānī (< Far. sürūş + < Far. -ı + < Far. āsmānī) "gökyüzünün meleği; Hz. Cebrail" (**LM** R243a/2978)

sürūşī (< Far.) "Hz. Cebrail ile ilgili" (**FŞ** SF49b/45; **FŞ** SF66a/13)

şeh-per-i rūḥü'l-emīn (< Far. şeh-per + < Far. -i + < Ar. rūḥü'l-emīn "Cebrail'in kanadı" (**HE** 34a/3048)

ṭāyir-i ḳuds (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. ḳuds) "kutsal kuş, Hz. Cebrail" (**BV** 530/6)

ṭāyir-i ḳudsī (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. ḳudsī) "kutsal kuş, Hz. Cebrail" (**HE** 11a/857)

2.14.7.3. Diğer Melekler ve İlgili Kavramlar

'azāzīl (< Ar.) "İblis'in (şeytanın) melek olduğu sıradaki adı" (**Sİ** R356b/209)

kirāmü'l-kātibīn (< Ar.) "yazıcı melekler" (**BV** 721/4)

rıḍvān (< Ar.) "Cennetin kapıcısı olan büyük melek" (**FŞ** SF80b/52; **Sİ** R355a/85, R356b/226, R357b/310, R367b/1375, R402b/4996; **SS** R309a/255; **GS** 169/4, 190/2, 321/5, 445/3, 483/1; **NŞ** 260/3, 637/1)

rıḍvānça (< Ar. rıḍvān + < Tr. -ça) "Cennetin kapıcısı olan büyük melek gibi" (**Sİ** R410a/5861)

rıżvān (< Ar.) "Cennet'in kapıcısı olan büyük melek" (**FK** 3/3, 246/2, 317/1, 477/4, 535/4; **NŞ** 43/9, 654/3, 658/17; **BV** 5/8, 655/6; **HE** 2a/75)

sidre-nişīn (< Ar. sidre + < Far. nişīn) "Sidretü'l-Münteha hududunda duran melek" (**BV** 441/1)

2.14.8. Şeytan-Cin ile İlgili Kavramlar

cin (< Ar.) "cin" (**BV** 69/2; **GS** 396/4)

cinn (< Ar.) "cin" (**Sİ** R367b/1387, R417a/6725; **SS** R342b/3839, R344b/4025, R344b/4026, R344b/4031)

cinnet (< Ar.) "cin tutma, delilik, çılgınlık" (**Sİ** R387b/3453)

dīv "şeytan, cin; dev" (**HE** 30a/2670, 34a/3063; **FK** 8/6, 132/3, 245/8, 314/1, 340/4, 621/4, 715/1; **GS** 683/90; **NŞ** 115/4, 213/6, 320/5, 433/2, 658/35; **BV** 13/8, 348/7, 520/3, 649/3; **LM** R215b/94, R217a/340, R219b/535, R224b/1056; **Sİ** R360b/626, R374b/2112,

R388a/3496, P455b/5648; **SS** R319b/1355, R330b/2512, R332b/2775; **FŞ** SF49b/36, SF61b/29, SF64b/83, SF70b/45, SF86b/88)

dīv-i la‘īn (< Far. dīv + < Far. -i + < Ar. la‘īn) “lanetlenmiş şeytan” (**HE** 28a/2470)

dīv-zede (< Far.) “cin çarpmışlar” (**HE** 3a/162)

ehremen (< Far.) “Zerdüştların inandıkları kötülük tanrısı şeytan” (**Sİ** R406a/5353, R406a/5380, R407a/5452; **GS** 277/2)

ehrimen (< Far.) “Zerdüştların inandıkları kötülük tanrısı şeytan” (**FŞ** SF104a/99, SF99a/174, SF61a/77, SF63a/105, SF63a/81, SF66a/117)

ehrimen-küş (< Far.) “öldürücü tanrı, karanlık tanrısı şeytan” (**FŞ** SF65b/90)

ehrimen-veş (< Far.) “Zerdüşt dinine mensup olanların inancına göre kötülük ve karanlık tanrısı gibi” (**FŞ** SF65a-23)

ġūl-ı beyābān (< Far. ġūl + < Far. -ı + < Far. beyābān) “çöl şeytanı” (**GS** 566/7; **FK** 472/6; **GS** 94/5, 449/5; **NŞ** 275/5; **HE** 24b/2129)

ġul-ı beyābān (< Far. ġūl + < Far. -ı + < Far. beyābān) “çöl şeytanı” (**NŞ** 489/6, 609/5; **BV** 73/9, 162/9, 231/5, 518/5, 623/4)

ġūl-veş (< Far.) hortlak, şeytan gibi” (**Sİ** R406a/5352)

iblīs (< Ar.) “şeytan, hilekâr” **HE** 24b/2151, 30a/2688, 34a/3048; **SS** R350b/4652; **FŞ** SF86a/33; **FK** 393/7; **NŞ** 262/6)

iblīs-i la‘īn (< Ar. iblīs + < Far. -i + < Ar. la‘īn) “lanetlenmiş şeytan, kötü şeytan” (**HE** 34a/3048)

şeyāṭīn (< Ar.) “şeytanlar” (**FK** 96/4; **NŞ** 288/5; **FŞ** SF64b/91, SF65a/26; **HE** 6b/477, 34a/3069, 43b/3937; **Sİ** R356b/228)

şeytān (< Ar.) “şeytan” (**FK** 3/4, 8/3, 393/1; **NŞ** 60/6, 532/8; **HE** 41b/3741, 43b/3934, 17b/1503, 17b/1464; **BV** 675, 675/2; **GS** 589/7, 647/7, 683/90; **FŞ** SF65a/20, SF65a/30; **HE**)

şeytānī (< Ar.) “şeytanlık” (**FK** 293/3)

şeyṭānet (< Ar.) “şeytanlık, kurnazlık, hilekarlık” (**NŞ** 457/8)

şeyṭānlıġ (< Ar. şeyṭān + < Tr. -lıġ) “şeytanlık” (**FK** 696)

şeyṭān-ṣıfat (< Ar.) “şeytan sıfatlı, yaratılışlı” (**FK** 696/1)

şeyṭān-veş (< Ar. şeyṭān + < Far. veş) “şeytan gibi” (**FŞ** SF86b/87)

2.14.9. Kutsal Kitaplar ve İlgili Kavramlar

2.14.9.1. Kutsal Kitaplar ile İlgili Genel Kavramlar

kütüb-i āsmān (< Ar. kütüb + < Far. -i + < Far. āsmān) "gökten inen kitaplar" (**HE** 13b/1088)

ṣaḥīfe (< Ar.) "sayfa, Allah'ın dört kitaptan başka Cebrail vasıtasıyla bazı peygamberlere yolladığı emirler" (**BV** 147/2, 305/3; **GS** 134/8, 150/2; **NŞ** 280/4; **FŞ** SF71a-28, SF93a-45; **HE** 12b, 28b, 29b; **SS** R311a/499, R323b/1759; **LM** R220a/580)

2.14.9.2. Kutsal Kitaplar ve İlgili Kavramlar

2.14.9.2.1. Tevrat-Zebur-İncil ile İlgili Kavramlar

incil (<ö. a.) "İncil" (**Sİ** R356a/180)

tevrīt (<ö . a.) "Tevrat" (**Sİ** R356a/178)

zebūr (<ö.a.) "Davut peygambere inen kutsal kitap" (**Sİ** R356a/179)

2.14.9.2.2. Kur'an-ı Kerim ve İlgili Kavramlar

kelām-ı ḳadīm (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. ḳadīm) "Kur'an" (**GS** 10a-F2/14)

kelām-ı mu'ciz (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. mu'ciz) "mucizeli söz, Kur'an-ı Kerim" (**LM** R215b/143)

kelām-ı rabbānī (< Ar. kelām + < Far. -ı + < Ar. rabbānī) "ilahi kelam, Kur'an-ı Kerim" (**SS** R310b/423)

kelāmu'llāh (< Ar.) "Allah'ın kelamı, Kur'an-ı Kerim" (**HE** 5b/370; **BV** 683/2)

kitāb (< Ar.) "kitap, Kur'an-ı Kerim" (**FK** 163/4, 827; **GS** 381/2; **NŞ** 295/6, 351/8, 684; **BV** 392/5; **HE** 24a/2123, 27b/2414, 29a/2591; **LM** R229a/1508; **Sİ** R364a/1007, R384b/3150, R420b/7058; **SS** R312a/600)

kitābī (< Ar.) "kitap, Kur'an-ı Kerim ile ilgili" (**GS** 453/1)

Ḳur'ān (< Ar.) "Kuran-ı Kerim" (**FŞ** SF54a/44; **HE** 5b/372, 30a/2670, 35a/3133; **Sİ** R397a/4441; **NŞ** 287/3, 126/1; **BV** 284/1; **GS** 20/3, 796/1)

muḳrī (< Ar.) "okuyan, Kur'an okuyan" (**NŞ** 700/1)

muṣḥaf (< Ar.) "sahife hâline getirilmiş kitap, Kur'an" (**HE** 20a/1698, 24a/2119, 24a/2120, 29b/2631, 33b/2991; **FŞ** SF47a/12, SF51a/70, SF76a/51, SF76a/52; **GS** 6a-F2/14, 206/1, 388/5, 474/2, 479/3, 583/3; **NŞ** 48/2, 171/1, 272/2, 359/3, 460/4; **BV** 32/3, 524/1, 632/3; **FK** 176/4, 277/2, 324/3, 427/6, 688/65)

muṣḥafī (< Ar. muṣḥaf + < Far. ī) "sahife hâline getirilmiş şey, kitap, Kur'an ile ilgili" (**GS** 647/1)

resm-i muṣḥaf (< Ar. resm + < Far. -i + < Ar. muṣḥaf) "Kur'an-ı Kerim" (**FK** 324/3)

ser-rişte-i īmān (< Far. ser-rişte + < Far. -i + < Ar. īmān) "iman ipi, Allah'ın ipi, Kur'an-ı Kerim" (**NŞ** 19/4)

muṣḥaf-ı nāṭıḳ (< Ar. muṣḥaf + < Far. -ı + < Ar. nāṭıḳ) "konuşan, söz söyleyen kitap; Kur'an-ı Kerim" (**BV** 524/2)

2.14.9.2.2.1. Kur'an-ı Kerim'in Bölümleri ile İlgili Kavramlar

2.14.9.2.2.1.1. Ayet ve İlgili Kavramlar

āyāt (< Ar.) "ayetler" (**BV** 441/3, **NŞ** 33/3; **HE** 29b/2604)

āyāt-ı mübīn (< Ar. āyāt + < Far. -ı + < Ar. mübīn) "apaçık ayetler, açık ayetler" (**BV** 441/3)

āyāt-ı şifā (< Ar. āyāt + < Far. -ı + < Ar. şifā) "şifa ayetleri" (**NŞ** 33/3)

āyet (< Ar.) "Kur'an'ın herhangi bir cümlesi, işaret, belirti" (**FK** 105/4, 119/1, 543/1; **BV** 25/5, 32/3, 463/7, 524/7, 533/6; **GS** 150/2, 165/7, 206/1, 296/6, 638/6, 683/119; **NŞ** 48/2, 167/1, 272/1, 558/1; **FŞ** SF51a/70, SF78a/56; **HE** 3a/153, 10a/764, 23a/2027, 38b; **LM** R216a-4, R217a/336, R217a/392, R234a/2015)

āyetī (< Ar. āyet + < Far. ī) "ayetle ilgili" (**FK** 597/3; **GS** 27/8)

āyet-i Ḳur'ān (< Ar. āyet + < Far. -i + < Ar. Ḳur'an) "Kur'an ayeti" (**BV** 55/5)

āyet-i raḥmet (< Ar. āyet + < Far. -i + < Ar. raḥmet) "rahmet ayeti" (**FK** 119/; **NŞ** 167/1, 558/1)

āyetīn (< Ar.) "Kur'an surelerini oluşturan kısımlardan her biri, ayetler" (**NŞ** 21/3)

kerīme (< Ar.) "yüce, ulu söz, ibare; Kur'an ayeti" (**HE** 38b)

naṣṣ-ı kāṭı' (< Ar. naṣṣ + < Far. -ı + < Ar. kāṭı') "anlamı açık olan Kur'an ayetlerinden delil olarak gösterilen" (**BV** 454/5; **Sİ** R364b/1036)

naṣṣ-ı ḳur'ān (< Ar. naṣṣ + < Far. -ı + < Ar. ḳur'ān) "Kur'an ayetleri; Kur'an'da geçen ve üzerine tartışılması caiz olmayan kesin ifade" (**Sİ** R397a/4441)

2.14.9.2.2.1.2. Sure ve İlgili Kavramlar

fātiḥa (< Ar.) "Fatiha suresi, Kur'an-ı Kerim'in birinci suresi" (**HE** 7a/520; **Sİ** R361a/710; **BV** 271/6)

seb'-i meṣānī (< Ar. seb' + < Far. -i + < Ar. meṣānī) "yedi ayetten meydana gelen Fatiha Suresi" (**HE** 13b/1093/1094)

sūre (< Ar.) "Kur'an'ın 114 bölümünden her biri" (**BV** 284/1, 660/64; **FK** 543/1; **NŞ** 607/3, 668; **FŞ** SF47a-4; **HE** 5b/371, 13b/1094)

sūre-i "ve'l-leyl" "ve'r-raḥmān" (< Ar. sūre + < Far. - i + < Ar. ve'l-leyl + < Ar. ve'r-raḥmān) "Leyl ve Rahman suresi" (**BV** 284/6)

sūre-i Ḳur'ān (< Ar. sūre + < Far. -i + < Ar. Ḳur'ān) "Kur'an suresi" (**BV** 284/1)

sūre-i ve'l-leyl (< Ar. sūre + < Far.- i + < Ar. ve'l-leyl) "Leyl suresi" (**FK** 543/1)

ümmü'l-kitāb (< Ar.) "kitabın anası manasına gelen ibare Kur'an-ı Kerim'in ilk suresi olan Fatiha suresi için kullanılır" (**HE** 13b/1093)

ve'l-leyl (< Ar.) "Leyl suresi" (**BV** 284/6; **FK** 543/1; **FŞ** SF47a-4)

ve'r-raḥmān (< Ar.) "Rahman suresi" (**BV** 284/6)

ve'ş-şems (< Ar.) "Şems Suresi," (**FK** 543/1; **GS** 536/2; **NŞ** 607/3; **NŞ** 92/1; **FŞ** SF47a-4; **HE** 10a/764)

ve-l-leyl (< Ar.) "Leyl Suresi" (**LM** R216a/186)

2.14.9.2.2.1.3. Kur'an-ı Kerim ile İlgili Diğer Kavramlar

ezber (< Far.) "zihinde tutma, ezber" (**NŞ** 357/4; **SS** R308a/171)

ḥāfiẓ (< Ar.) "hıfzeden, koruyan, saklayan, ezberleyen; hafız" (**GS** 298/1, 298/7, 796/1; **NŞ** 287/1; **HE** 12a/981)

ḥıfẓ (< Ar.) "ezberleme, saklama" (**LM** R222b/863, R240a/2709; **Sİ** R360a/577, R373b/1977, R375b/2231, R382b/2952, R409a/5767; **SS** R319a/1292, R334b/2970, R338a/3336; **FŞ** SF106b/56, SF91b/16, SF70a/104; **HE** 33b/3006; **FK** 134/7, 689/62; **GS** 66/3, 266/6, 291/1; **NŞ** 17/5, 41/4, 366/4, 690/3; **BV** 232/2, 284/1, 330/3, 527/4, 531/3, 594/7)

tefsīr (< Ar.) "yorum, şerh; Kur'an'ı yorumlama" (**BV** 655/2; **GS** 716; **NŞ** 92/1, 353/2, 607/3; **FŞ** SF105b/45, SF71a-28; **LM** R217a/422; **Sİ** R367a/1290; **SS** R310b/422, R310b/424, R321b/1583, R343b/3925, R353a/4914)

tilāvet (< Ar.) "Kur'an'ı güzel sesle ve usulüne göre okuma, okunma" (**GS** 298/6; **HE** 35a/3133)

vird (< Ar.) "dua, belli zamanlarda okunması gereken Kur'an cüzleri" (**FŞ** SF56b/21, SF62b/48; **HE** 23b/2062, 40a/3603; **SS** R331b/2656, R346a/4171, R350b/4684; **NŞ** 284/7, 709/17)

2.14.10. Dinler ve İlgili Kavramlar

'īsevī (< Ar.) "Hristiyan" (**Sİ** R358b/430)

dīn (< Ar.) "din" (**FŞ** SF103b/56, SF105b/42, SF105b/61, SF97a/55; **HE** 13b/1094, 13b/1108, 25a/2214, 27b/2446; **LM** R217a/390, R217a/391, R217a/393, R246b/3298; **Sİ**

R363a/903, R367b/1377, R387b/3446, R390b/3773; **SS** R308a/161, R312b/640, R317a/1123, R320a/1425; **BV** 22/6, 110/8, 148/6, 160/7, 342/5; **FK** 15/6, 232/3, 282/2, 301/6, 423/6; **GS** 28/3, 118/3, 205/5, 323/4, 446/6; **NŞ** 47/6, 109/8, 308/6, 415/5, 523/4, 646/2, 652/1)

dīn-i islām (< Ar. dīn + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam dini" (**NŞ** 88/8)

edyān (< Ar.) "dinler" (**NŞ** 92/6)

ehl-i islām (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam topluluğu" (**FK** 258/4, 688/5, 689/77; **GS** 758/1; **NŞ** 486/6, 555/4; **Sİ** R387b/3446)

ġāret-i dīn (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Ar. dīn) "din yağması, dinin bozulması" (**BV** 80/7; **GS** 260/2; **NŞ** 157/3)

ġāret-i islām (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam'ın yağması, İslam'ın tahrifi" (**BV** 57/3, 342/5)

islām (< Ar.) "İslam, İslamiyet" (**FK** 25/6, 142/2, 282/1, 320/2, 420/8, 581/5; **GS** 201/5, 233/4, 298/6, 342/6, 366/7, 651/5, 758/1; **NŞ** 36/2, 171/5, 202/4, 360/5, 422/4, 555/4; **BV** 42/3, 148/6/6, 337/7, 510/6, 569/6, 653/8; **FŞ** SF105a/20, SF97a/55, SF76a/52; **HE** 5a/340, 5a/346, 5b/357, 13b/1113, 29a/2564, 33b/2982; **LM** R216a/163, R217a/394, R217a/397; **Sİ** R387b/3446, R403b/5124, R418b/6835, R419b-89)

islām-ı dīn (< Ar. islām + < Far. -ı + < Ar. dīn) "İslam dini" (**GS** 683/87)

islāmī (< Ar. islām + < Far. ī) "İslam dinine mensup" (**GS** 524/5)

islāmsız (Ar. islām + < Tr. -sız) "İslam olmayan" (**BV** 187/2)

mecūs (< Ar.) "ateşe tapanların dini" (**FK** 241/4; **NŞ** 652/7; **HE** 33a/2967; **Sİ** R363a/897, R363a/903, R364a/1018; **SS** R307a/89)

tersālıġ (< Ar. tersā + < Tr. -lıġ) "Hristiyanlık" (**NŞ** 613/6)

terşālıḳ (< Ar. tersā + < Tr. -lıḳ) "Hristiyanlık" (**NŞ** 316/5)

2.14.11. Mezhepler ve İlgili Kavramlar

meẕheb (< Ar.) "tutulan yol, bir dinin şubelerinden her biri" (**FK** 303/5, 683/34; **GS** 84/7, 209/2, 660/3; **NŞ** 309/1, 415/6; **BV** 274/7, 311/6; **Sİ** R402b/5037, R418b/6834; **SS** R313a/707)

şāfi'ī (< Ar.) "İmam Şafiī'nin kurduğu mezhebe bağlı olan" (**HE** 27b/2446)

2.14.12. İbadet ve İlgili Kavramlar

2.14.12.1. İbadet ile İlgili Genel Kavramlar

eyyām-ı ṭā'at (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. ṭā'at) "ibadet günleri" (**Sİ** R388a/3498)

iẓhār-ı ṭā‘at (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. ṭā‘at) “ibadet etme” (**Sİ** R371a/1713)

va‘ẓ (< Ar.) “dinî öğüt” (**BV** 531/7; **FK** 227/4, 393/2; **Sİ** R387b/3445; **GS** 297/9; **NŞ** 186/5, 610/6)

mu‘tekif (< Ar.) “inzivaya çekilip ibadetle meşgul olan” (**GS** 315/3; **NŞ** 307/1, 307/2; **FŞ** SF58b/108; **HE** 9b/742; **Sİ** R381a/2772; **SS** R330b/2529, R331b/2624)

rişte-i zühd-i riyāyī (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zühd + < Far. -i + < Ar. riyāyī) “yalandan yapılan ibadetin ipi” (**FK** 446/3)

ṭā‘at-i maḳbūl (< Ar. ṭā‘at + < Far. -i + < Ar. maḳbūl) “kabul olunan ibadet” (**GS** 162/1)

zühd-fürūş (< Ar. zühd + < Far. fürūş) “kendini ibadete vermiş gibi gösteren” (**BV** 242/7)

zühd-i riyayi (< Ar. zühd + < Far. -i + < Ar. riyayi) “yalandan yapılan ibadet” (**BV** 554/6)

zühd-i riyāyī (< Ar. zühd + < Far. -i + < Ar. riyayī) “yalandan yapılan ibadet” (**FK** 28/7, 275/9, 365/6, 449/8)

‘ābid (< Ar.) “ibadet eden, mümin kul, kulluk eden” (**NŞ** 127/4, 705/3; **HE** 14a/1171; **Sİ** R354b/41; **SS** R307a/87)

muġāne (< Far.) “ateşe tapanların ayini” (**FK** 110/8, 241/5, 447/6, 451/6, 642/6, 689/449; **GS** 339/6, 650/8; **NŞ** 186/10, 401/3, 485/6, 563/6, 588/6; **LM** R247b/3451; **SS** R317a/1122, R317a/1123; **BV** 212/7, 403/9, 421/7))

zühd (< Ar.) “kendini ibadete verme” (**BV** 50/7, 174/2, 266/6, 342/6, 423/6; **FK** 60/8, 125/3, 275/9, 301/6, 422/4; **GS** 58/2, 123/9, 201/5, 305/7, 308/5; **NŞ** 26/5, 105/8, 204/8, 316/8, 445/4; **FŞ** SF73b/125; **HE** 2a/70, 4a/235, 11a/899, 17a/1441, 24b/2145, 25a/2194; **LM** R215b/116, R224b/1053, R226b/1251; **LM** R246b/3298; **Sİ** R356a/163, R388a/3532; **SS** R322a/1650, R345a/4072)

rişte-i zühd (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zühd) “ibadet ipi” (**BV** 504/9)

‘ibādet (< Ar.) “ibadet” (**GS** 4/9; **NŞ** 2/4, 80/9, 307/5, 705/4; **FŞ** SF73b/125; **HE** 15b/1311, 16b/1384; **Sİ** R367a/1314, R381b/2838, R388a/3521, R388b/3536; **SS** R307a/92, R317a/1119, R321a/1513, R327b/2236, R342a/3751, R345b/4132)

muġāna (< Far.) “ateşe tapanların ayini” (**GS** 107/1, 799/1)

‘ibādāt (< Ar.) “ibadetler” (**NŞ** 60/6; **HE** 37a/3315)

‘ibādet (< Ar.) “ibadet” (**FK** 79/5, 327/7, 411/7; **BV** 5/8, 244/2, 612/7)

ṭā‘at (< Ar.) “Allah’ın emirlerin yerine getirme, ibadet” (**BV** 28/6, 40/7, 81/3, 153/5, 348/2, 570/4; **FK** 9/6, 126/6, 319/3, 530/6, 681/95, 776/1; **FŞ** SF103b/31, SF97a/28, SF97a/34; **HE** 9b/742, 15b/1311, 17b/1464, 25a/2179, 36b/3303, 36b/3304; **LM**

R248a/3486, R248a/3490; **Sİ** R356a/163, R367b/1387, R371a/1713, R381b/2840; **SS** R307b/100, R312a/606, R326a/2076, R345b/4140; **GS** 15/8, 63/7, 133/1, 170/9, 377/7, 508/9; **NŞ** 147/2, 289/4, 316/9, 365/6, 478/6, 580/3)

2.14.12.2. İbadete Hazırlık ile İlgili Kavramlar

2.14.12.2.1. Abdest ve İlgili Kavramlar

cenābet (< Ar.) "gusül gerektiren durum, pislik, kötülük" (**SS** R343b/3907)

ġusl (< Ar.) "boy abdesti" (**FŞ** SF63b/3; **Sİ** R358a/395; **SS** R342b/3805, R343b/3907; **BV** 510/6)

ġuslī (< Ar. ġusl + < Far. ī) "boy abdesti ile ilgili" (**FŞ** SF66a/11)

ibriḳ-i vużū (< Ar. ibrīḳ + < Far. -i + < Ar. vużū) "abdest ibriği" (**BV** 545/7; **LM** R217a/343)

müsterāḥ (< Ar.) "abdesthane" (**HE** 17b/1501)

teyemmüm (< Ar.) "su bulunmayan yerde su niyetiyle toprak, kum gibi şeylerle abdest alma, teyemmüm" (**GS** 444/6)

ṭahāret (< Ar.) "temizlenme, temizlik, büyük abdest" (**GS** 444/6; **HE** 14b/1194, 14b/1196, 14b/1198)

ṭahāretsiz (< Ar. ṭahāret + < Tr. -siz) "taharetsiz, abdestsiz" (**BV** 616/5; **FK** 214/3; **GS** 222/3)

vużū (< Ar.) "abdest" (**SS** R313a/711; **LM** R217a/343)

vużū' (< Ar.) "abdest" (**GS** 258/5)

2.14.12.2.2. Dua ve İlgili Kavramlar

sübḥa-ı evrād (< Ar. sübḥa + < Far. -ı + < Ar. evrād) "dua tespihi; duaların ipi" (**HE** 25b/2237)

evrād (< Ar.) "dini dualar, her zaman ağızda dolaşan sözler" (**FK** 200/6, 683/31; **GS** 369/7; **FŞ** SF89a/7; **HE** 17b/1490, 25b/2237)

alḳamaḳ "hayır dua etme, hamt ve şükürde bulunma" (**NŞ** 311/9)

alḳış "dua" (**BV** 260/1, 427/5; **FK** 254/8)

arz-ı du'ā (< Ar. 'arz + < Far. -ı + < Ar. du'ā) "dua etme" (**Sİ** R370b/1704)

bī-niyāz (< Far.) "yakarmasız, duasız" (**GS** 683/122; **Sİ** R363a/886, R365b/1154, R374b/2099, R395b/4317; **SS** R326a/2051, R347a/4276)

du'ā (< Ar.) "dua" (**BV** 10/5, 22/7, 129/4, 263/5, 330/7, 503/7; **FK** 16/5, 100/2, 229/3, 327/1, 440/1, 502/2, 661/1, 689/454; **GS** 111/8, 150/6, 210/3, 341/5, 492/7, 544/5, 654/2,

750/1; **NŞ** 28/6, 211/9, 698, 698/1; **FŞ** SF100b/58, SF50a/88, SF55a/73, SF63a/83; **HE** 5a/312, 6a/409, 17b/1494, 23b/2033, 30a/2645; **LM** R221a/663, R230b/1665, R236b/2294, R239a/2586; **Sİ** R357a/260, R368b/1480, R375a/2143, R391a/3806; **SS** R307b/130, R318b/1242, R326b/2107, R338a/3323)

du'ā-gūy (< Ar. du'ā + < Far. gūy) "dua eden" (**GS** 227/6; **FK** 689/459)

du'ā-perdāz (< Ar. du'ā + < Far. perdāz) "dua eden" (**SS** R327a/2174)

du'ā-sāz (< Ar. du'ā + < Far. sāz) "dua eden" (**Sİ** R382b/2959)

du'ā-yı devlet (< Ar. du'ā + < Far. -yı + < Ar. devlet) "mutluluk duası" (**BV** 660/57)

du'ā-yı seḥer (< Ar. du'ā + < Far. -yı + < Ar. seḥer) "sabah duası, seher vakti edilen dua" (**GS** 544/5)

du'ā-yı ṣubḥ (< Ar. du'ā + < Far. -yı + < Ar. ṣubḥ) "sabah duası" (**FK** 16/5)

du'āyī (< Ar. du'ā + < Far. yī) "bir dua" (**FŞ** SF68b/136, SF91a/102; **LM** R219a/456, R229b/1582; **Sİ** R370a/1621)

durūd (< Far.) "dua, selam" (**FŞ** SF84b/65; **Sİ** R356b/240, R371a/1706, R382a/2876, R396b/4376, R411a/5977)

ehl-i münācāt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. münācāt) "Allah'a yalvaranlar" (**GS** 11a-F2/15, 683/88; **HE** 9b/741)

hümāyūn-durūd (< Far.) "kutlu dua" (**GS** 683/11)

istidā (< Ar.) "yalvarma" (**GS** 5a-F2/2)

istiḫāre (< Ar.) "bir işin hayırlı olup olmayacağı konusunda dua ettikten sonra uyuma" (**FK** 251/7, 434/6, 523/5; **GS** 68/6; **NŞ** 153/6, 657/78; **BV** 438/6, 526/7)

iẓhār-ı niyāz (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Far. niyāz) "yalvarma, duada bulanma" (**NŞ** 617/2)

lābe (< Far.) "yalvarma, yakarma" (**FŞ** SF94a-46; **HE** 7b/562; **LM** R234b/2106, R238b-29; **SS** R343a/3881, R343a/3899; **GS** 48/6; **NŞ** 299/2, 313/5, 615/7, 657/7; **BV** 632/7)

münācāt (< Ar.) "Allah'a dua etme, yalvarma" (**FK** 681/67, 689/396; **GS** 4a-F2/18, 11a-F2/15, 121/8, 682h/7/8, 683/88; **NŞ** 114/8; **FŞ** SF46b-3, SF52a/3; **HE** 3a, 9b/741; **LM** R215a-2, R229b-20, R230b/1656; **Sİ** R355b-2; **SS** R307a-2, R345b/4135)

münācāt-ı bārī (< Ar. münācāt + < Far. -ı + < Ar. bārī) "Allah'a yalvarma, yakarma" (**SS** R307a-2)

müstecābü'd-da've (< Ar.) "duası kabul olunan, duası makbul" (**FK** 282/5)

niyāz (< Far.) “dua, yalvarma” (**FK** 54/4, 184/6, 270/5, 385/5, 817/1; **GS** 31/2, 71/1, 111/8, 189/1, 209/5, 295/6, 544/5; **NŞ** 200/1, 311/9, 323/9, 401/5, 513/3, 617/1; **BV** 81/8, 228/2, 389/3, 498/1, 582/1; **FŞ** SF100b/59, SF102b/78, SF89a/49, SF97a/43; **HE** 10a/778, 15a/1268, 15a/1271, 17b/1493, 26a/2273; **LM** R219a-8, R228a/1400, R229b/1581; **Sİ** R354b/21, R365b/1180, R376a/2246, R390b/3774; **SS** R311b/509, R317a/1098, R322b/1662)

niyāz-ı şām (< Ar. niyāz + < Far. -ı + < Far. şām) “akşam duası” (**GS** 544/5)

niyāz-mend (< Far.) “yalvaran, yakaran” (**LM** R226b/1238; **Sİ** R419b-89)

ṣalavāt (< Ar.) “Hz. Muhammed’e edilen dualar” (**LM** R216a/168)

sipās (< Far.) “şükür, dua, hamt” (**HE** 30a/2646; **SS** R306b/1)

şākir (< Ar.) “şükreden; gördüğü iyiliğe karşı dua eden” (**FK** 323/6, 665/5, 690/5; **GS** 56/6; **NŞ** 114/7; **HE** 10b/836; **Sİ** R368b/1479, R388a/3495)

taḥiyyāt (< Ar.) “hayır dualar, selamlaşma” (**LM** R216a/168)

tażarru‘ (< Ar.) “yalvarmak, kendini hiçe sayarak yakarma” (**FŞ** SF104b/130, SF107a/86, SF46a/7, SF66a/12; **LM** R220b/625, R229b/1579; **Sİ** R361a/712, R361b/768, R376a/2239, R408a/5681; **SS** R342a/3765)

tehiyye (< Ar.) “selam, selam verme; hayır dua etme” (**SS** R321a/1520, R343a/3883)

ṭarīḳ-i niyāz (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Far. niyāz) “yalvarma, yakarma yolu” (**Sİ** R421b/7154)

yalbarmaġ “yalvarma” (**FK** 432/1)

yalbarmaḳ “yalvarma” (**BV** 247/1)

yalınmaḳ “yalvarma” (**LM** R231a/1713)

2.14.12.2.3. Beddua ve İlgili Kavramlar

inkisār (< Ar.) “kırılma, gücenme; beddua” (**FŞ** SF68a/83; **HE** 42a)

intizār (< Ar.) “bekleme, gözlenilme; beddua” (**FK** 26/1, 165/1, 165/5, 312/1, 435/1; **GS** 363/4, 383/6, 448/3, 488/1, 510/1; **NŞ** 182/10, 563/7, 555/5, 604/5; **BV** 157/1/6/7, 159/9, 456/5, 558/1; **LM** R246b/3299; **Sİ** R374a/2018, R413b/6221; **SS** R316a/1021, R316b/1041, R327b/2200, R331b/2627; **FŞ** SF103a/3, SF78b/99, SF68a/101)

ḳarġış “beddua, lanet” (**FK** 254/8; **GS** 431/5; **BV** 427/5; **FŞ** SF94a/105; **Sİ** R368a/1398)

la‘net (< Ar.) “lanet, beddua” (**FK** 600/9; **BV** 631/6; **GS** 291/4, 740/1; **NŞ** 91/7, 457/8)

2.14.13. Namaz ve İlgili Kavramlar

nemāz (< Far.) “namaz” (**NŞ** 286/8)

edā-yı ṣalāt (< Ar. edā + < Far. -yı + < Ar. ṣalāt) “namaz kılma” (**HE** 14b/1193)

ehl-i niyāz (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. niyāz) “namaz kılan” (**FK** 224/5; **GS** 221/6; **NŞ** 200/1, 493/4, 513/3; **Sİ** R400b/4808; **SS** R312b/650; **HE** 15b/1290, 26a/2273)

sucūd (< Ar.) “secde” (**FŞ** SF63a/71, SF64b/92, SF66a/12)

meyl-i nāmaz (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. nāmaz) “namaza yönelme” (**BV** 643/4)

miḥrāb-ı namāz (< Ar. miḥrāb + < Far. -ı + < Far. namāz) “namaz mihrabı” (**GS** 777/1)

muṣallī (< Ar.) “namaz kılan” (**NŞ** 2/4)

namāz (< Far.) “namaz” (**FK** 69/2, 198/7, 226/5, 548/4, 563/2, 613/6); **GS** 207/6, 221/1, 222/3, 522/4, 711/3, 727/1; **NŞ** 182/1, 200/4, 705/1; **BV** 109/6, 384/4, 616/5, 687; **HE** 15a/1274, 15b/1287, 16a/1360, 26a/2273, 34b/3081, 36b/3305; **LM** R248a/3489)

namāzī (< Far.) “namazla ilgili” (**GS** 299/6)

ṣalāt (< Ar.) “namaz” (**HE** 5b/354, 14b/1193; **Sİ** R357b-5; **NŞ** 92/6, 286/8, 700/3)

ṣalāt-ı ḫamse (< Ar. ṣalāt + < Far. -ı + < Ar. ḫamse) “beş vakit namaz” (**NŞ** 92/6; **Sİ** R357b-5)

teklīf-i namāz (< Ar. teklīf + < Far. -i + < Far. namāz) “namaz teklifi” (**FK** 548/4; **GS** 522/4)

2.14.13.1. Elbise, Sarık, Seccade, Tesbih ile İlgili Kavramlar

‘imāme (< Ar.) “sarık, tespih vb. gibi şeylerin başına geçirilen şey” (**HE** 17a/1446; **LM** R232a/1830; **SS** R324a/1859, R342b/3830; **FK** 557/6)

berg-i destār (< Far. berg + < Far. -i + < Far. destār) “sarık, imamenin yaprağı” (**FK** 647/5)

dāne-i tesbīḥ (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. tesbīḥ) “tesbih taneleri” (**HE** 25a/2181; **HE** 13a/1079, 16a/1362; **GS** 366/6)

ferş (< Ar.) “seccade” (**FK** 177/6; **GS** 256/6, 291/3, 481/2, 517/9, 639/5, 674/4; **NŞ** 495/9, 503/5; **BV** 362/7, 524/4; **FŞ** SF47a/3, SF57a/56, SF58b/86, SF71a/12, SF80a/4, SF81a/93; **HE** 5b/375, 6a/412, 12a/953, 26a/2282, 35b/3193; **LM** R222b/828; **Sİ** R356b/247, R399a/4679, R410b/5906; **SS** R327b/2221, R334b/2940, R342b/3836, R350b/4662)

ḫalḳa-i ẕikr (< Ar. ḫalḳa + < Far. -i + < Ar. ẕikr) “zikir tespihi” (**GS** 116/1; **NŞ** 389/7)

ḫulle-i tā‘at (< Ar. ḫulle + < Far. -i + < Ar. tā‘at) “ibadet elbisesi” (**FK** 204/6)

imāme (< Ar.) “sarık, tespih vs. gibi şeylerin başına geçirilen şey” (**SS** R312b/631)

imāme uçı (< Ar. imāme + < Tr. uçı) “sarık, tesbih ucu” (**SS** R312b/631)

muṣallā-yı nūr (< Ar. muṣallā + < Far. -yı + < Ar. nūr) “ışıktan seccade” (**HE** 10a/765)

mühre-i tesbīḥ (< Ar. mühre + < Far. -i + < Ar. tesbīḥ) “tesbih boncuğu” (**FK** 571/3)

rişte-i tesbīḥ (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. tesbīḥ) “tesbih ipi” (**GS** 623/4)

seccāde (< Ar.) “seccade” (**BV** 342/6, 433/3, 508/9, 553/6, 687; **FK** 181/3, 498/8, 577/6; **GS** 474/1, 591/7, 656/4, 682c/8, 682e/4, 702/1; **NŞ** 68/7, 88/4, 112/2, 151/6, 356/4; **HE** 17b/1490; **LM** R217a/346; **SS** R345a/4073)

seccādeī (< Ar. seccāde + < Far. ī) “bir seccade” (**FK** 681/44)

seccāde-girev (< Ar. seccāde + < Far. girev) “seccade rehini” (**GS** 840/1)

seccāde-i irşād (< Ar. seccāde + < Far. -i + < Ar. irşād) “doğru yolu göstermek için oturulan seccade; tarikat makamı, irşat eden, takva sahibi” (**HE** 17b/1490)

sübḥa (< Ar.) “tespih, tespih tanesi; Allah’ın adını zikretme” (**BV** 11/4, 433/1, 534/8, 588/4; **FK** 546/1; **NŞ** 21/3, 190/3, 267/5; **HE** 17a/1448, 25b/2237; **LM** R217a/341; **SS** R310b/444, R313b/759; **GS** 58/8; **Sİ** R359b/550)

tesbīḥ (< Ar.) “tespih; suphanallah sözünü tekrar etme” (**BV** 88/8, 90/7, 433/2, 441/5; **FK** 1/2, 238/9, 259/6, 571/3; **GS** 24/6, 45/6, 116/2, 291/4, 366/6, 442/2; **NŞ** 68/7, 457/8, 535/6; **FŞ** SF96b/21; **HE** 1b/4, 11a/866, 13a/1079, 16a/1362, 25a/2181, 36b/3277; **LM** R217a/286, R217a/369; **Sİ** R377a/2378; **SS** R310b/444, R341b/3733, R342a/3751)

2.14.13.2. Secde ve İlgili Kavramlar

bī-secde (< Far. bī + < Ar. secde) “secdeye varmadan” (**LM** R217a/350)

ḳıyām (< Ar.) “ayağa kalkma, kalkış, bir işe başlama; ayaklanma, isyan” (**GS** 727/2; **HE** 10a/779, 13a, 14b/1204; **Sİ** R357b-5, R361a/708, R364b/1044, R378a/2474; **SS** R345b/4140)

ḳıyām körgüzmek (< Ar. ḳıyām + < Tr. körgüzmek) “kıyamda durmak” (**HE** 13a)

rāki’ (< Ar.) “namazda rükû eden, ellerini dizlerine dayayarak eğilen” (**GS** 108/8, 144/3, 316/4, 369/7)

rek‘at (< Ar.) “namazda bir kıyam, bir rükû ve iki secdeden ibaret hareket” (**HE** 14b/1204, 15a/1274; **FK** 126/6)

sācid (< Ar.) “secde eden” (**HE** 3a/137; **LM** R217a/425; **Sİ** R356a/187; **SS** R307a/87; **NŞ** 127/2, 389/2, 430/6)

secde (< Ar.) “secde” (**BV** 32/1, 45/9, 291/3, 316/3, 433/5, 513/6; **FK** 79/5, 198/7, 277/3, 327/6, 373/5; **GS** 3/4, 162/1, 177/5, 204/5, 222/3; **NŞ** 21/3, 76/7, 208/2, 404/3, 465/5, 555/2; **FŞ** SF81b/159; **HE** 3a/138, 14b/1205, 14b/1207, 20a/1731, 28b/2511; **LM**

R215b/110, R217a/348, R217a/349, R234b/2072; **Sİ** R356a/187, R360a/592, R361a/708, R367a/1313; **SS** R307a/85, R315b/941, R322b/1662, R327b/2234)

secde-gāh (< Ar. secde + < Far. gāh) "namaz kılacak yer" (**HE** 9b/738; **LM** R230a/1600; **Sİ** R419b/6966)

secde-ger (< Ar. secde + < Far. ger) "secdeye kapanan, secde eden" (**GS** 197/5)

secdeī (< Ar. secde + < Far. ī) "secde ile ilgili" (**BV** 612/7; **NŞ** 407/5; **FŞ** SF105b/50)

secde-i şükr (< Ar. secde + < Far. -i + < Ar. şükr) "şükür secdesi" (FK 327/6, 552/2)

secde-sāz (< Ar. secde + < Far. sāz) "secde eden" (**HE** 15a/1274; **NŞ** 513/2)

secde-yi niyāz (< Ar. secde + < Far. -yi + < Far. niyāz) "istek secdesi" (**SS** R322b/1662)

secde-yi şükr (< Ar. secde + < Far. -yi + < Ar. şükr) "şükür secdesi" (**SS** R315b/941, R342a/3775)

sücūd (< Ar.) "secde etme" (**BV** 509/1, 529/1, 601/5; **FK** 156/3, 418/4, 547/1, 688/30; **GS** 164/9, 120/3, 204/5, 205/4, 483/3, 727/2; **NŞ** 132/7, 356/4; **HE** 10a/778, 11b/920, 14a/1136, 16a/1361, 37a/3340; **Sİ** R355a/90, R356a/186, R360a/593, R371a/1706, R409a/5768, R421b/7195; **SS** R348b/4484, R349a/4502)

ṭarīḳ-ı sücūd (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. sücūd) "secde etme yolu" (**SS** R349a/4502)

2.14.13.3. Kıble ve İlgili Kavramlar

ḳıble (< Ar.) "kıble" (**FK** 97/4, 232/3, 243/1; **GS** 121/1, 205/4, 221/1, 475/6; **NŞ** 256/5, 387/8, 513/2; **BV** 330/7, 650/7, 659/45; **HE** 3a/138, 9b/737, 15a/1248, 17b/1462, 17b/1508, 18a/1545, 35a/3132, 37a/3336; **LM** R220b/627, R226b/1249, R243b/3049)

ḳıble-gāh (< Ar. ḳıble + < Far. gāh) "kıblenin bulunduğu yer" (**FŞ** SF49b/58, SF74a/7, SF83a/30; **LM** R238a/2473; **SS** R309a/265, R315a/882)

ḳıble-geh (< Ar. ḳıble + < Far. geh) "kıblenin bulunduğu yer" (**LM** R217a/426, R226b/1243; **SS** R313a/712)

ḳıble-i cān (< Ar. ḳıble + < Far. -i + < Far. cān) "can kıblesi" (**BV** 488/4)

ḳıble-i dīn (< Ar. ḳıble + < Far. -i + < Ar. dīn) "din kıblesi" (**FK** 232/3)

ḳıble-i maḳṣad (< Ar. ḳıble + < Far. -i + < Ar. maḳṣad) "isteklerin, ihtiyaçların giderildiği makam hâline getirme" (**NŞ** 387/8)

ḳıble-i maḳṣūd (< Ar. ḳıble + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "arzu edilen kıble" (**GS** 121/1)

ḳıble-yi cān (< Ar. ḳıble + < Far. -yi + < Far. cān) "can kıblesi" (**LM** R226b/1249)

2.14.14. Farz ve İlgili Kavramlar

edā-yı farż (< Ar. edā + < Far. -yı + < Ar. farż) "Allah'ın emirlerini yerine getirme" (**FK** 97/3; **LM** R220a/603)

farż (< Ar.) "Allah'ın her Müslüman tarafından yerine getirilmesi gerekli emirleri" (**FK** 39/6, 97/3, 453/3, 489/4; **GS** 77/6, 106/5, 380/2, 474/5, 683/39, 693/1; **NŞ** 125/6; **BV** 311/3, 318/6, 546/3, 660/89; **FŞ** SF104b/133, SF70b/35, SF88b/151, SF88b/155; **HE** 8b/665, 14b/1206, 15a/1253, 20a/1737, 36b/3298; **LM** R215b/140, R220a/603, R232b/1869, R240a/2655; **Sİ** R358b/416, R371b/1804, R378b/2531, R390a/3706; **SS** R346b/4273)

farż-ı 'ayn (< Ar. farż + < Far. -ı + < Ar. 'ayn) "Allah'ın teker teker her Müslümanın yerine getirmesi gereken emri, farz" (**HE** 8b/665, 20b/1766; **Sİ** R418b/6866; **FK** 39/6)

farżlıġ (< Ar. farż + < Tr. -lıġ) "farz, farzlık, Allah'ın emirleri" (**HE** 15a/1253)

ferāiż (< Ar.) "farz, Allah'ın emri; lazım, vacip, gerek" (**NŞ** 705)

muṭī'-i ṭā'at (< Ar. muṭī' + < Far. -i + < Ar. ṭā'at) "Allah'ın emirlerine uyma, yerine getirme" (**SS** R312a/606)

2.14.15. Hac ve İlgili Kavramlar

ḥac (< Ar.) "hac, Kâbe'yi ziyaret farizası" (**HE** 41b, 42a/3785; **LM** R229b/1584, R230b/1663, R233a/1952; **FK** 97/2)

ḥuccāc (< Ar.) "hacılar" (**FK** 96/8, 680/4)

ehl-i ḥicāz (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥicāz) "hacılar" (**HE** 29b/2621)

2.14.16. Oruç ve İlgili Kavramlar

eş-şavmülī (< Ar.) "oruç (benim) içindir anlamında bir söz" **HE** 15a/1229)

ḫuceste-şıyām (< Far. ḫuceste + < Ar. şıyām) "kutlu oruç" (**GS** 711/8)

iftār (< Ar.) "iftar, oruç açma" (**BV** 230/6, 288/3)

rūze (< Far.) "oruç" (**GS** 109/5, 116/5, 401/1, 474/3, 711/1, 711/6; **NŞ** 96/9, 618/1, 659/4; **BV** 288/3, 660/17, 660/87; **FŞ** SF105b/49, SF47a/27; **HE** 15a/1231; **Sİ** R400a/4747)

rūze-dār (< Far.) "oruçlu" (**HE** 15a/1236, 15a/1246)

ṣā'im (< Ar.) "oruç tutan, oruçlu" (**HE** 35a/3128)

ṣavm (< Ar.) "oruç" (**BV** 108/7, 468/6, 660/42, 660/87; **GS** 711/8; **HE** 14b/1227, 15a/1229, 15a/1237)

ṣāyim (< Ar.) "oruç tutan, oruçlu" (**BV** 242/5, 459/6; **GS** 711/8; **FK** 410/6; **NŞ** 395/6)

şām-ı ṣavm (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ṣavm) "oruç akşamı" (**BV** 230/6)

2.14.17. Kurban ve İlgili Kavramlar

ḳurbān (< Ar.) "kurban" (**FK** 477/6, 613/1; **GS** 75/1, 103/2, 184/1, 259/3, 339/3, 467/3; **NŞ** 17/1, 58/3, 350/2, 351/6, 428/6, 531/4; **BV** 226/8, 538/6, 651/1, 657/10; **FŞ** SF47b/26, SF47b/30, SF59a/22; **HE** 6a/405, 17a/1430, 19b/1669, 20a/1700, 32a/2855; **LM** R216b/221; **Sİ** P465a/6562)

ḳurbānī (< Ar. ḳurbān + < Far. ī) "kurbanlık" (**FK** 613/9)

ḳurbānsız (< Ar. ḳurbān + < Tr. -sız) "kurbanı olmayan, kurbansız" (**NŞ** 216/2)

mezbūh (< Ar.) "zebh olunmuş, boğazlanmış, kurban edilmiş" ((**HE** 35a/3161; **GS** 106/9)

naḥr (< Ar.) "boğazlama, kesme" (**NŞ** 198/1)

2.14.18. Kader-Kaza ve İlgili Kavramlar

ḥadīṯ-i ḳader (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Ar. ḳader) "kader hakkında" (**HE** 13b/1126)

ḥükm-ı ḳażā (< Ar. ḥükm + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) "her hususta Allah tarafından önceden verilmiş hüküm" (**FŞ** SF98b/120)

ḥükm-ı taḳdīr (< Ar. ḥükm + < Far. -ı + < Ar. taḳdīr) "kaderin hükmü, alın yazısı" (**FŞ** SF104b/156)

ḳader (< Ar.) "kader, Allah'ın ezeli hüküm ve takdiri" (**BV** 660/64; **GS** 12b-F2/3, 504/4; **NŞ** 461/8; **FŞ** SF46a/43; **HE** 2a/62, 13b/1126, 15b/1301; **LM** R226b/1331, R231a/1707; **Sİ** R400a/4777, R411a/5970)

ḳażā (< Ar.) "olacağı önceden Tanrı tarafından takdir olunan şeylerin gerçekleşmesi, kaza, hüküm" (**HE** 2a/62, 10a/764, 36b/3294; **FŞ** SF46a/32, SF53a/58, SF59a/2, SF72a/91, SF75b/18; **LM** R215a/51, R217a/328, R226b/1330, R232a/1813; **Sİ** R355b/132, R372a/1843, R374a/2027, R387a/3430, R393b/4065; **SS** R306b/36, R324b/1921, R329B/2422, R339b/3484, R347a/4315; **FK** 30/7, 105/3, 296/1, 303/7, 415/7, 591/3; **GS** 32/6, 105/3, 224/2, 301/5, 309/8, 405/6, 501/7; **NŞ** 66/4, 129/1, 301/6, 405/8, 511/6, 607/2; **BV** 35/3, 145/7, 224/8, 346/5, 660/29, 721/5)

ḳısm-ı ezel (< Ar. ḳısm + < Far. -ı + < Ar. ezel) "başlangıcı olmayan geçmiş zamanda kişilere taksim edilen parça, kaderde takdir edilen şey" (**BV** 619/6; **NŞ** 90/5, 441/8)

ser-nüvişt (< Far.) "alın yazısı" (**BV** 603/6; **FK** 599/7; **NŞ** 124/7, 493/6, 696; **FŞ** SF61b/8, SF68a/99, SF95b/100, SF98b/118; **HE** 25b/2222; **LM** R220a/561, R230b/1654, R234b/2114; **Sİ** R378a/2456, R385a/3180, R392b/3966, R407b/5565; **SS** R353a/5000)

taġyīr-i ḳażā (< Ar. taġyīr + < Far. -i + < Ar. ḳażā) "kaderin değişmesi" (**BV** 263/8)

2.14.19. Hayır ve İlgili Kavramlar

sevāb (< Ar.) "hayır işleme, sevap, hayır" (**Sİ** R377b/2439, R366a/1213; **BV** 233/5)

2.14.20. Sadaka ve İlgili Kavramlar

edā-yı zekāt (< Ar. edā + < Far. -yı + < Ar. zekāt) "zekât vermek" (**HE** 14b/1209)

ṣadaḳa (< Ar.) "sadaka" (**BV** 651/6; **FK** 290/3; **SS** R318a/1216, R318b/1274, R321a/1514, R336b/3185)

ṣadāḳat (< Ar.) "sadakalar" (**Sİ** R413a/6208)

ṣadḳa (< Ar.) "sadaka" (**BV** 71/5, 106/5, 278/6, 352/3, 466/8, 554/2, 651/1; **FK** 570/1; **NŞ** 17/3, 31/5, 302/9, 425/6, 428/5, 565/2; **FŞ** SF54a/83, SF95a/63, SF98b/100; **HE** 20b/1768, 23b/2063; **LM** R217a/427, R226a/1219, R237b/2414, R245b/3224; **Sİ** R357a/266, R399b/4704)

ṣudḳa (< Ar.) "sadaka" (**GS** 34/2, 115/4, 492/5, 551/4, 567/6, 670/1, 847/1)

zekāt (< Ar.) "zekât" (**BV** 618/6; **FK** 323/3, 496/7, 533/3, 665/2, 683/30; **GS** 77/6, 79/4; **NŞ** 80/4, 115/7, 368/3, 457/9, 653/24; **HE** 14b/1209, 14b/1214; **LM** R248a/3519; **SS** R347b/4356)

müzekkā (< Ar.) "tezkiye edilmiş, paklanmış aklanmış; zekât verilmiş"(**FŞ** SF68a/58)

2.14.21. Dini Kurallar ile İlgili Kavramlar

'avret (< Ar.) "açığı haram olan vücut uzvu" (**FŞ** SF46b/22; **SS** R337a/3234)

dīn-āyīn (< Ar. dīn + < Far. āyīn) "dinî tören" (**GS** 671/6)

faḫr-ı dīn (< Ar. faḫr + < Far.-ı + < Ar. dīn) "dinin övüncü" (**HE** 28a/2495)

setr-ı 'avret (< Ar. setr + < Far. -ı + < Ar. 'avret) "İslam dinine göre görünmesi sakıncalı olan yerleri örtme" (**FŞ** SF46b/22; **SS** R337a/3234)

ṣūret-i fetvā (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. fetvā) "fetva suretinde" (**HE** 28b/2545)

şer' (< Ar.) "dini kurallar, şeriat" (**FK** 7/3, 322/2, 387/10, 531/6, 681/49, 741/1; **GS** 282/6, 318/3, 378/10, 530/8, 572/7, 712/1; **NŞ** 446/4, 658/28, 685; **BV** 45/9, 662, 662/1; **FŞ** SF102a/39, SF47a/31, SF51b/13, SF51b/14; **LM** R217a/392, R240a/2644, R248a/3482, R248a/3490; **Sİ** R355a/75, R356b/215, R418b/6863, R419a/6929, R419a/6930; **HE** 5a/339, 13a/1061, 14b/1211, 34a/3041, 34b/3105)

şer'-āyīn (< Ar. şer' + < Far. āyīn) "şeriat töreli" (**Sİ** R361b/739)

2.14.21.1. Helal-Haram ve İlgili Kavramlar

bihil (< Far.) "helal" (**FK** 580/5)

ehl-i taḳvī (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. taḳvī) “dinin yasakladığı haram şeylerden kaçan kişiler” (**FK** 181/4)

ehl-i vera‘ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vera‘) “haramdan kaçınanlar” (**HE** 4a/241, 4a/247, 16a/1361; **GS** 107/3, 519/7)

ḥarām (< Ar.) “haram, dince yasak edilmiş şey” (**FK** 106/5, 275/6, 420/9, 567/6, 688/8, 706/2; **GS** 93/6, 268/1, 548/2, 711/4, 830/1, 835/1; **NŞ** 518/1, 612/6; **HE** 14b/1201, 18a/1552, 34a/3038, 36a/3252, 36b/3296; **LM** R225b/1132, R232b/1898, R242a/2867, R243b/3058; **Sİ** R361a/708, R381b/2810, R392a/3906, R403b/5131; **SS** R338a/3330, R339b/3486, R343a/3885, R348b/4459; **BV** 299/3, 399/5, 451/9, 481/2, 517/1, 520/5)

ibāḥet (< Ar.) “helal kılma” (**HE** 33a/2948)

vera‘ (< Ar.) “haramdan kaçma” (**FK** 46/6, 614/1, 682/13; **GS** 107/3, 208/7, 285/2, 369/2, 519/7, 612/4; **BV** 288/3, 288/3; **HE** 2a/70, 4a/235, 16a/1361, 25a/2194; **HE** 4a/241, 4a/247; **Sİ** R358b/444, R388b/3533, R388b/3551; **GS** 450/4; **NŞ** 60/4, 114/3, 288/6, 652/5)

vera‘-keş (< Ar. vera‘ + < Far. keş) “haramdan kaçınan” (**FŞ** SF52a/3)

mekrūh (< Ar.) “tiksinti veren, iğrenç; şeriatın haram etmediği fakat çok zorda kalmayınca da yapılmasına izin verilmeyen” (**FŞ** SF49a/2, SF85b/64; **GS** 141/6)

2.14.21.2. Nefis ve İlgili Kavramlar

nefāyis (< Ar.) “nefis, güzel, güzel şeyler” (**FŞ** SF50a-9; **HE** 40b; **LM** R216a/164)

nefs-gāh (< Ar. nefs + < Far. gāh) “nefis yeri” (**LM** R249a/3585)

nefs-i dūn (< Ar. nefs + < Far. -i + < Ar. dūn) “alçak, aşağılık” (**HE** 28a/2470)

nefs-i emmāre (< Ar. nefs + < Far. -i + < Ar. emmāre) “insanı kötülüğe sürükleyen kötü nefis” (**SS** R307b/105; **NŞ** 532/8)

nefs-i le‘īm (< Ar. nefs + < Far. -i + < Ar. le‘īm) “alçak nefis” (**HE** 17b/1498)

nefs-i sitemkār (< Ar. nefs + < Far. -i + < Far. sitemkār) “sitemkâr nefis” (**HE** 34b/3089)

nefs-i ẓulmet (< Ar. nefs + < Far. -i + < Ar. ẓulmet) “karanlık nefis” (**FK** 293/2)

pās-ı enfās (< Far. pās + < Far. -ı + < Ar. enfās) “nefsi köreltme” (**NŞ** 657/88)

terk-i iḫtiyār (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. iḫtiyār) “seçmeyi bırakma; nefsin iradesini terk etme” (**NŞ** 616/8)

helāk-ı nefs (< Ar. helāk + < Far. -ı + < Ar. nefs) “nefsi yok etme” (**GS** 287/5)

mėn-i hevāyī (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. hevāyī) “nefsine düşkün, geçici hevesleri olan ben” (**FK** 557/2)

2.14.21.3. Günah, Günahkâr Olma ile İlgili Kavramlar

ʻadūl “yoldan çıkma” (**Sİ** R367b/1357)

azġun “asi, serkeş, tuğyan, yolu kaybetmiş” (FK 346/7)

bī-rāh (< Far.) “yolsuz, kötü yolda” (**HE** 13a/1064; **Sİ** R355b/143, R382b/2924; **SS** R323b/1809)

bī-rāhlıġ (< Far. bī-rāh + < Tr. -lıġ) “yolsuzluk” (**GS** 733)

bī-rāhlıḳ (< Far. bī-rāh + < Tr. -lıḳ) “yolsuzluk” (**HE** 31a/2758, 33b/2996)

bī-ṭarīḳ (< Far. bī + < Ar. ṭarīḳ) “yolsuz” (**BV** 701; **FK** 322/1)

ḍalālet (< Ar.) “doğru yoldan sapma” (**Sİ** R355b/141, R361b/734, R363a/904, R379b/2620, R387b/3469; **BV** 135/6, 135/3; **GS** 3a-F2/17, 4/6, 206/2; **NŞ** 114/6, 112/3)

dūd-ı günāh (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. günāh) “günahların dumanı” (**HE** 35a/3123)

dūd-ı güneh (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. güneh) “günahların dumanı” (**NŞ** 570/8)

ehl-i günāh (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. günāh) “günahkâr kişiler” (**NŞ** 524/2; **SS** R327b/2187)

esīm (< Ar.) “günahkâr, yalancı, kabahatli, suçlu (kimse)” (**HE** 42a/3795)

fāsıḳ (< Ar.) “Allah’ın emirlerini tanımayan, günahkâr” (**FK** 214/3; **GS** 11a-F2/15, 222/3, 366/5; **NŞ** 426/7, 493/5, 682/4, 702/1; **BV** 574/8; **HE** 13b/1133; **LM** R215a/58; **SS** R313a/707)

fāsıḳī (< Ar.) “Allah’ın emirlerini tanımayan, günahkâr” (**FŞ** SF100a/27)

fısḳ (< Ar.) “doğru yoldan çıkma, hainlik, dinsizlik” (**FK** 142/2, 427/1, 715/2, 739/1; **GS** 711/8; **BV** 325/2; **FŞ** SF97a/55; **HE** 16a/1348, 16b/1390, 16b/1405, 24b/2152, 27a/2403, 32b/2908, 41a/3698; **LM** R248a/3484, R248a/3487, R248a/3521; **Sİ** R388b/3536; **NŞ** 288/6, 702)

füsūs (< Ar.) “yazık, günah” (**GS** 706/1)

ġarḳa-ı deryā-yı güneh (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Far. deryā + < Far. -yı + < Far. güneh) “günah deryasına dalma” (**HE** 14a/1139)

ġayr-ı bī-rāh (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. bī-rāh) “yolsuzluktan, kötü yoldan başka” (**Sİ** R355b/143)

girān-bār (< Far.) “çok günahkâr” (**Sİ** R402a/4990; **BV** 203/5)

güm-rāh (< Far.) “yolunu şaşırmış, doğru yoldan ayrılmış” (**FK** 437/6, 596/3, 684/7; **GS** 567/5, 679/3; **NŞ** 349/3, 389/8, 573/4, 659/2; **FŞ** SF65a/29, SF86a/41; **HE** 3b/212, 28a/2479; **Sİ** R378a/2482, R404a/5153)

gümrāhlıġ (< Far. gümrāh + < Tr. -lıġ) “yoldan çıkma, sapma” (**Sİ** R361b/733)

güm-rāhlıḳ (< Far. gümrāh + < Tr. -lıḳ) “yoldan çıkma, sapma” (**HE** 14a/1157, 31a)

gümrāh-veş (< Far.) “yolunu şaşırmışçasına” (**BV** 248/7)

güm-reh (< Far.) “yolunu şaşırmış” (**FK** 556/3; **GS** 16/1, 552/4, 565/1; **NŞ** 519/10; **FŞ** SF87a/20; **HE** 5a/339, 36b/3289)

günāh (< Far.) “günah” (**FK** 52/6, 96/9, 351/3, 458/1, 561/9; **GS** 13a-F2/15, 4/6, 5/7, 189/1, 295/7, 351/7; **NŞ** 434/1, 524/2, 564/3; **BV** 68/4, 69/9, 288/4, 412/5, 534/8, 615/3, 717/1; **FŞ** SF103b/48, SF107a/116, SF48a/56, SF48a/65; **HE** 4a/223, 16a/1341, 35a/3123, 43b/3969; **LM** R228a/1387, R236b/2317, R240a/2641, R243b/3039; **Sİ** R355b/112, R355b/114, R368b/1451, R372a/1854; **SS** R308b/244, R314b/840, R327b/2187, R335b/3078, R336a/3146)

günāhī (< Far.) “günah ile ilgili” (**FŞ** SF46b/41; **SS** R348a/4382; **GS** 842/1)

günāh-kār (< Far.) “günahkâr” (**GS** 536/6)

günahlıḳraḳ (< Far.) “günah + < Tr. -lıḳ +raḳ) “daha çok günahlı olma” (**FŞ** SF104b/128)

güneh (< Far.) “günah” (**FK** 1/8, 125/3, 136/8, 553/1, 558/9; **GS** 4/7, 351/7, 552/1, 575/2, 587/2; **NŞ** 37/6, 91/2, 508/5, 570/8; **BV** 114/7, 233/5, 243/6, 383/6, 435/2, 614/3; **HE** 4a/250, 14a/1139, 16b/1392, 31a/2772, 41a/3719; **LM** R248a/3485; **Sİ** R355b/116, R390a/3707, R391b/3893; **SS** R307b/104, R307b/119, R313a/706)

güneh-baḫşī (< Far.) “günahı affeden” (**FK** 4/9)

güneh-kār (< Far.) “günahkâr” (**FŞ** SF106b/68, SF88b/133; **LM** R248a/3484; **Sİ** R355b/112, R355b/122, R368b/1450, R386b/3374R395b/4282; **GS** 587/3)

güneh-kārlıġ (< Far. güneh-kār + < Tr. -lıġ) “suçlu, günahlı” (**Sİ** R389b/3681)

güneh-kārraḳ (< Far. güneh-kār + < Tr. -raḳ) “daha günahkâr, daha suçlu” (**HE** 44a/3974; **HE** 4a/246; **Sİ** R355b/149)

güneh-vār (< Far.) “günah gibi” (**Sİ** R414a/6304)

ḥarec (< Ar.) “günah” (**FK** 97/3)

ıżlāl (< Ar.) “azdırma, doğru yoldan çıkarma” (**FK** 8/3)

kec-rev (< Far.) “yolu yanlış” (**FK** 240/5; **GS** 731/1; **NŞ** 332/3; **BV** 662; **FŞ** SF92a/56; **HE** 25b/2252; **LM** R244b/3116)

kec-revī (< Far.) “yolu yanlış” (**Sİ** R373a/1940)

kefāret (< Ar.) “bir günaha karşı tutulmak üzere yapılan veya tutulan şey” (**HE** 26b/2344, 26b/2346; **BV** 347/6)

kūh-ı günāh (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. günāh) “günah dağı” (**HE** 4a, 4a/223)

mefsaḳaī (< Ar. mefsaḳa + < Far. ī) “günah işlenen yer ile ilgili” (**HE** 17a/1460)

mihr-i hidāyet (< Far. mihr + < Far. -i+ < Ar. hidāyet) “hidayet, doğru yol güneşi” (**Sİ** R360b/657)

mubāḥ (< Ar.) “işlenmesinde sevap ve günah olmayan şey” (**NŞ** 101/5; **BV** 102/5; **Sİ** R355a/75)

mubāhāt (< Ar.) “işlenmesinde sevap ve günah olmayan şey” (**SS** R326b/2114)

nā-hem-vārlıġ (< Far. nā-hem-vār + < Tr. -lıġ) “eğrilik, sapkınlık, yanlış yolda olma” (**GS** 249/7, 405/6; **NŞ** 571/4)

ṣaġīre (< Ar.) “küçük; küçük günah” (**HE** 37a)

sīlī-i güneh (< Far. sīlī + < Far. -i+ < Far. güneh) “günah tokadı” (**HE** 4a/250)

siyāh-kārlıġ (< Far. siyāh-kār + < Tr. -lıġ) “günahlı, suçlu” (**GS** 733)

siyeh-kār (< Far.) “günaha giren zalim” (**FK** 371/1; **GS** 460/7; **NŞ** 156/7)

siyeh-kārlıġ (< Far. siyeh-kār + < Tr. -lıġ) “günahkâr, suçlu” (**Sİ** R389b/3681)

ter-dāmen (< Far.) “günahkâr, iffetsiz, bulaşık” (**BV** 199/9, 543/3; **FK** 627/5; **GS** 219/6, 434/7, 448/6, 540/3; **NŞ** 435/5, 491/4)

tīre-rū (< Far.) “yüzü kara, günahkâr, suçlu” (**GS** 9b-F2/13; **Sİ** R398b/4599; **SS** R314a/787)

tīre-rūraḳ (< Far. tīre-rūy + < Tr. -raḳ) “daha günahkâr, daha suçlu” (**GS** 683/82)

tīre-rūy (< Far.) “yüzü kara, günahkâr, suçlu” (**BV** 660/26)

tīre-rūyraḳ (< Far. tīre-rūy + < Tr. -raḳ) “daha günahkâr, daha suçlu” (**GS** 685)

vebāl (< Ar.) “ağırlık, günah” (**GS** 319/5, 484/7; **Sİ** R355a/71, R367b/1393, R388b/3544; **SS** R328a/2283)

vesvās (< Ar.) “şeytanın insanı doğru yoldan ayırması” (**FK** 114/9, 491/3; **GS** 293/9, 178/4, 608/6; **NŞ** 498/5, 657/87; **FŞ** SF50a/78, SF65a/18; **SS** R330a/2503, R321b/1558, R346b/4233; **BV** 365/6)

yazuġ “suç, günah” (**BV** 565/4; **GS** 327/8; **NŞ** 642/7; **LM** R217a/255; **Sİ** R358a/393, R389a-43)

yazuġluġ “suçlu, günahkâr” (**BV** 163/2)

yazuḳ “suç, günah” (**BV** 316/2/2, 321/8, 322/6; **HE** 4a/231; **Sİ** R355b-2)

yazuḳsız “suçsuz, günahsız” (**BV** 322/6; **FK** 273/1; **FŞ** SF70a/94)

żalāl (< Ar.) “doğru yoldan sapma” (**FK** 4/1)

żalālet (< Ar.) “doğru yoldan sapma” (**FK** 8/3; **HE** 27a)

2.14.21.4. Günahsız, Temiz Olma ile İlgili Kavramlar

‘afāf (< Ar.) “temiz, günahsız” (**BV** 552/5)

‘afīf (< Ar.) “iffetli, namuslu, temiz” (**NŞ** 306/7)

‘işmet (< Ar.) “temizlik, günahsız olma” (**NŞ** 396/3; **FŞ** SF74b/69; **LM** R226b/1251, R234a/2017; **SS** R313b/739, R313b/752, R313b-10, R326a/2045, R343a/3886; **HE** 37a/3320)

‘işmet (< Ar.) “temizlik, günahsız olma” (**FK** 248/2; **BV** 660/22)

‘ismet-penāh (< Ar. ‘ismet + < Far. penāh) “ahlak kuralların bağlı, ahlak sahibi; namusunu koruyabilmiş olan; dürüst olan” (**Sİ** P465a/6555)

‘işmet-penāhā (< Ar. ‘ismet + < Far. penāhā) “ahlak kuralların bağlı, ahlak sahibi; namusunu koruyabilmiş olan; dürüst olan” (**FŞ** SF92a/76)

‘işmet-penāhī (< Ar. ‘ismet + < Far. penāhī) ahlak kuralların bağlı, ahlak sahibi; namusunu koruyabilmiş olan; dürüst olan” (**FŞ** SF74b/60)

bī-cürm (< Far. bī + < Ar. cürm) “suçsuz” (**BV** 288/4; **NŞ** 91/3; **LM** R231a/1742)

bī-günāh (< Far.) “günahsız” (**Sİ** R376b/2317, R392a/3901; **BV** 659/51; **FK** 414/3; **GS** 587/4)

bī-günahlıġ (< Far. bī-günāh + < Tr. -lıġ) “günahsız olma, suçsuzluk” (**FŞ** SF104b/126)

bī-güneh (< Far.) “günahsız” (**FŞ** SF70a/92, SF88b/133, SF88b/142, SF96b/69, SF98b/111; **BV** 207/1, 614/3; **FK** 52/6, 577/2; **GS** 587/1; **NŞ** 348/5, 378/7, 649/6)

biḥillıḳ (< Far. biḥil +< Tr. -lıḳ) “günahtan arınma” (**LM** R233b/2001)

biḥillik (< Far. biḥil +< Tr. -lik) “günahtan arınma” (**LM** R240a/2721)

cem‘-ı bī-güneh (< Ar. cem‘ + < Far. -ı + < Far. bī-güneh) “günahsızlar topluluğu” (**FŞ** SF84b/63)

cürm-pūşī (< Far.) “günahları affeden, suçları örten” (**FK** 4/9)

cürmsiz (< Ar. cürm + < Tr. -siz) “suçsuz, günahsız” (**Sİ** R409b/5837; **FK** 79/7, 273/1, 663/4; **NŞ** 357/1)

çerāġ-ı hidāyet (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. hidāyet) “doğru yol mumu” (**GS** 4/5)

ehl-i ḥaḳīḳat (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥaḳīḳat) “doğru yol ehli” (**BV** 197/6; **FK** 694/1; **GS** 295/5)

ehl-i ṣıdḳ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ṣıdḳ) “doğru yol ehli, doğru yolda olanlar” (**GS** 26/9)

fāsıḳ-ı maḥrūm (< Ar. fāsıḳ + < Far. -ı + < Ar. maḥrūm) "günaha fırsat bulamayan" (**GS** 366/5; **NŞ** 426/7)

günahsızraḳ (< Far.) "günah + < Tr. -sız +raḳ) "daha çok günahsız olma" (**FŞ** SF104b/128)

günehsiz (< Far. güneh-kār + < Tr. -siz) "günahsız, suçsuz" (**FK** 238/5; **GS** 359/3; **NŞ** 297/3, 569/4; **FŞ** SF91a/119, SF96b/69)

ma'ṣūm (< Ar.) "suçsuz, günahsız, masum" (**FK** 689/93; **GS** 171/6; **HE** 16b/1392, 37a; **Sİ** R417b/6745)

mübāḥ (< Ar.) "yapılmasında sevap ve günah olmayan şey" (**FK** 106/5; **GS** 107/3)

perde-i 'ismet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. 'işmet) "masumluk perdesi, günahsızlık örtüsü" (**BV** 723/3; **HE** 37a/3320)

perde-i 'işmet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. 'işmet) "masumluk perdesi, günahsızlık örtüsü" (**NŞ** 396/3)

perde-yi 'işmet (< Far. perde + < Far. -yi + < Ar. 'işmet) "masumluk perdesi, günahsızlık örtüsü" (**SS** R326a/2045, R343a/3886)

2.14.21.5. Şükür ve İlgili Kavramlar

ḥamd (< Ar.) "hamt, Tanrıya şükür" (**FK** 1/3, 680/7; **GS** 2b-F2/3, 3a-F2/1, 10a-F2/21, 3/2, 4/1, 683/11, 683/13; **NŞ** 322/9, 576/7; **BV** 2/9, 7/9, 396/2; **FŞ** SF67a/73, SF93a/1, SF94b/13; **HE** 2a/51, 11a/880, 11b/914; **LM** R215a/80, R215a/81, R215a/85, R240a/2675; **Sİ** R379a/2575, R401b/4910, R415b/6453, R417b/6775; **SS** R327b/2234, R352b/4873)

ḥamd-ı ilāh (< Ar. ḥamd + < Far. -ı + < Ar. ilāh) "Tanrı'nın hamdı" (**HE** 11a/880)

ḥamd-ı kerīm-i müte'āl (< Ar. ḥamd + < Far. -ı + < Ar. kerīm < Far. -i + < Ar. müte'āl) "yüce Tanrı'ya hamd etme" (**HE** 11b/914)

ḥamd-ı meẕkūr (< Ar. hamt + < Far.-ı+ < Ar. meẕkūr) "zikredilen şükür" (**GS** 3a-F2/1)

ḥāmid (< Ar.) "Tanrıya hamt eden" (**HE** 2a/51; **Sİ** R395b/4268)

nā-sipās (< Far.) "şükretmeyen" (**Sİ** R416b/6680)

nā-şükr (< Far. nā + < Ar. şükr) "şükürsüz" (**FK** 148/2)

nā-şükrluġ (< Far. nā + < Ar. şükr + < Tr. -luġ) "şükürsüzlük" (**GS** 540/6)

şükr (< Ar.) "şükür, minnettarlık" (**BV** 2/9, 59/6, 170/6, 221/5, 353/6, 406/3; **FK** 12/3, 108/4, 274/2, 327/4, 462/1; **GS** 48/8, 110/6, 206/8, 312/2, 400/5; **NŞ** 23/7, 151/7, 260/5, 303/6, 408/9; **FŞ** SF59b/54, SF59b/76, SF66a/100, SF67a/98, SF77a/20; **HE** 10b/836, 13a/1057, 18b/1571, 23b/2062, 30b/2706; **LM** R215b/110, R215b/115, R228a/1400,

R242a/2863; **Sİ** R360a/592, R367b/1383, R387b/3472, R395b/4312; **SS** R309a/277, R325a/1922, R325b/2029, R335a/3001)

şükrāne (< Ar. şükr + < Far. āne) "iyilik bilme nişanesi" (**FK** 33/3, 389/7, 689/426, 689/443; **GS** 69/1, 220/7; **NŞ** 379/7, 501/4; **HE** 14b/1219, 14b/1225, 23b/2053, 34b/3113, 41b/3771, 44a/3985; **LM** R233b/2009; **Sİ** R356a/186, R360a/572, R360a/579; **SS** R315a/885, R340a/3569)

şükr-bār (< Ar. şükr + < Far. bār) "çok şükreden" (**LM** R241b/2802)

şükr-güẕār (< Ar. şükr + < Far. güẕār) "teşekkür eden, iyilik bilen, iyilik bilir" (**HE** 38a/3444)

2.14.21.6. İnanç-İman ile İlgili Kavramlar

çihre-i īmān (< Far. çihre + < Far. -i + < Ar. īmān) "imanın yüze yansıması, iman belirtisi" (**NŞ** 319/8)

diyānet (< Ar.) "din, inanç, iman, dindarlık duygusu" (**FŞ** SF52a/16; **HE** 27b/2451, 28b/2535, 28b/2537)

ġāret-i īmān (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Ar. īmān) "imandan ayırıcı" (**NŞ** 363/6)

īmānsız (< Ar. īmān + < Tr. -sız) "imansız, inançsız" (**Sİ** R366b/1236)

kişver-i īmān (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. īmān) "iman ülkesi" (**FŞ** SF49a/19)

ser-māye-i i'tiḳād (< Far. ser-māye + < Far. -i + < Ar. i'tiḳād) "inanma, inanç sermayesi, değeri" (**LM** R248b/3578)

tevekkülsiz (< Ar. tevekkül + < Tr. -siz) "tevekkülsüz" (**HE** 41b/3756)

ınanmaslıḳ "inanmazlık" (**FK** 171/7)

zühd-i riyā (< Ar. zühd + < Far. -i + < Ar. riyā) "riyadan uzak durma" (**NŞ** 280/1)

ṭaḳvā (< Ar.) "dinin yasaklandığı şeylerden kaçma" (**NŞ** 445/4)

āfet-i īmān (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. īmān) "imanın afeti" (**NŞ** 487/4)

i'tiḳād (< Ar.) "inanma, bir şeye bağlanma, inanç" (**FK** 551/3; **BV** 147/3; **HE** 14a/1138, 41b/3736, 41b/3754; **SS** R335a/2992; **Sİ** R395a/4262; **LM** R248b/3578; **GS** 367/7; **NŞ** 59/5, 118/7)

rişte-i īmān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. īmān) "iman, inanç ipi" (**FK** 589/6)

bāver (< Far.) "inanma, tasdik " (**BV** 30/6, 161/2, 413/5; **FK** 10/6, 252/5, 453/1; **GS** 16/1, 56/3, 128/1, 128/4, 329/4, 329/6; **NŞ** 39/7, 304/6, 321/7, 508/7, 575/7, 603/3; **FŞ** SF70a/103, SF74a/143, SF74a/144, SF78b/88, SF83b/86; **HE** 41b/3747; **LM** R216b/239,

R228b/1460, R235b/2263, R241b/2825; **Sİ** R360b/647, R376b/2311, R421a/7105; **SS** R308a-4, R314a/801, R342a/3741)

İmān (< Ar.) “iman, inanç” (**FK** 38/5, 60/6, 187/5, 382/3, 411/10, 589/6; **GS** 24/6, 99/6, 290/3, 339/7, 432/4, 570/4; **NŞ** 5/5, 133/7, 158/2, 319/8, 442/8; **BV** 5/3/3, 95/1, 130/2, 449/4, 550/5, 563/5; **FŞ** SF49a/19, SF51a/102, SF76a/83, SF81a/121, SF96a/40; **HE** 3a/171, 13a/1047, 13a/1048, 14a/1159, 24a/2121, 31b/2810; **Sİ** R388b/3541, R403b/5127, R409b/5836, R409b/5838; **SS** R346b/4241, R352b/4858)

2.14.21.7. İnanma ile İlgili Kavramlar

baġ-ı tevḥīd (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. tevḥīd) “tevhid (Allah’ın birliğine inanma) bahçesi/bağı” (**BV** 3/9)

cādde-i müstāḳim (< Ar. cādde + < Far. -i + < Ar. müstāḳim) “doğru yol; Hak yolu” (**Sİ** R392b/3995)

cādde-i şer‘ (< Ar. cādde + < Far. -i + < Ar. şer‘) “şeriatın yolu” (**Sİ** R419a/6930)

cāde-i şer‘ (< Ar. cāde + < Far. -i + < Ar. şer‘) “şeriatın yolu” (**HE** 5a/339)

cāde-i şer‘ -i muḥammed (< Ar. cāde + < Far. -i + < Ar. şer‘ + < Far. -i + < Ar. muḥammed) “Muhammet’in şeriatının yolu” (**HE** 41a/3701)

ehl-i ṣalāḥ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ṣalāḥ) “bir dine tabi olan” (**BV** 467/5; **NŞ** 600/6; **SS** R325a/1941)

ehl-i taḳvā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. taḳvā) “takva sahibi” (**BV** 3/5; **GS** 265/6; **NŞ** 317/6)

ehl-i zühd (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. zühd) “ibadet eden, takva sahibi” (**BV** 19/7, 55/5, 190/6, 217/6, 735/3; **GS** 212/7, 623/4, 660/4; **NŞ** 126/6, 353/7, 455/8, 648/5; **Sİ** R389b/3663)

ihtidā (< Ar.) “Müslüman olma” (**HE** 26b/2335)

erbā‘în (< Ar.) “kırk; kırk günlük çile” (**Sİ** R404b-61, R420a/7035; **SS** R310b/426, R310b/427; **NŞ** 371/6)

mü’min (< Ar.) “inanan, iman etmiş, Müslüman” (**FK** 554/4, 689/211; **BV** 106/6; **HE** 13a/1061, 14a/1145, 41a/3706)

mü’min-i ẓālim (< Ar. mü’min + < Far. -i + < Ar. ẓālim) “zalim Müslüman” (**HE** 41a/3706)

mü’minlıġ (< Ar. mü’min + < Tr. -lıġ) “Müslümanlık” (**NŞ** 613/6)

mümin (< Ar.) “inanan, iman etmiş, Müslüman” (**NŞ** 132/7)

müselmān (< Ar.) “Müslüman” (**FŞ** SF49b/62; **HE** 14a/1175, 26b/2338, 30b/2710, 35a/3156, 37b/3388; **SS** R320b/1444; **GS** 28/3, 84/7, 120/4, 152/2, 302/8, 334/3, 415/5; **NŞ** 27/4, 100/4, 363/6, 442/7, 501/3, 580/6)

müselmānlıġ (< Ar. müselmān + < Tr. -lıġ) “Müslümanlık” (**GS** 36/8; **NŞ** 316/5)

müselmānlıḳ (< Ar. müselmān + < Tr. -lıḳ) “Müslümanlık” (**FŞ** SF52a/22; **SS** R320b/1444)

müslim (< Ar.) “Müslüman, İslam dininde olan” (**HE** 14a/1177)

müsülmān (< Ar.) “Müslüman” (**FK** 37/6, 113/2, 239/5, 377/4, 454/1, 649/2; **BV** 36/5, 187/2, 201/5, 319/1, 470/1, 514/2, 617/6; **SS** R328b/2311, R336a/3146)

müsülmānlıġ (< Ar. müsülmān + < Tr. -lıġ) “Müslümanlık” (**BV** 301/1)

müsülmānlıḳ (< Ar. müsülmān + < Tr. -lıġ) “Müslümanlık” (**BV** 319/1)

pāk-dīnī (< Far. pāk + < Ar. dīnī) “temiz dinli, dinine bağlı olan” (**GS** 6a-F2/13)

şer‘-i ṭarīḳ (< Ar. şer‘ + < Far. -i + < Far. ṭarīḳ) “şeriat yolu” (**LM** R248a/3490)

tevḥīd (< Ar.) “Allah’ın birliğini kabul etme, birleme, tek ve eşsiz görme” (**BV** 155/5; **FK** 118/1, 387/10, 591/8; **GS** 59/8, 378/10; **NŞ** 1/7; **SS** R309a/289, R310b/438)

2.14.21.8. İnanmama ile İlgili Kavramlar

bī-tevekkül (< Far. bī + < Ar. tevekkül) “işi Allah’a bırakmama, kadere razı olmama” (**GS** 691)

ehl-ı küfr (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. küfr) “kafirler, küfür ehli” (**FŞ** SF103b/56)

ehl-i küfr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. küfr) “kafirler, küfür ehli” (**BV** 80/7)

esīr-i küfr (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. küfr) “küfür esiri” (**GS** 329/4)

fışḳ-ı nihānī (< Ar. fışḳ + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizli hainlik, gizli dinsizlik” (**NŞ** 702)

ḥalḳa-i küfr (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. küfr) “küfür halkası” (**BV** 447/5, 540/6)

ilḥād (< Ar.) “Allah’ın varlığına, birliğine inanmama, dinsizlik; gerçek inançtan dönme, cayma” (**GS** 378/10)

kāfir (< Ar.) “küfre giren, Allah’a inanmayan, iyilik bilmeyen” (**FK** 19/1, 113/2, 282/1, 303/5, 467/2, 577/7; **GS** 24/6, 138/4, 193/4, 201/6, 334/3; **NŞ** 15/1, 103/7, 202/4, 307/2, 410/7, 441/2; **BV** 5/6, 95/1, 148/6, 337/2, 498/4, 588/6; **FŞ** SF49a/18, SF49b/62, SF76a/52, SF98b/108; **HE** 14a/1145, 25a/2200, 29a/2564, 35a/3154; **LM** R244a/3073; **Sİ** P455a/5582, R367b/1373, R372a/1843; **SS** R316b/1081, R323b/1765, R328a/2283)

kāfirī (< Ar. kāfir + < Far. ī) "bir küfre giren, bir kafir" (**BV** 57/3, 173/3, 182/1, 231/3, 319/1, 363/6, 550/5; **FK** 587/3; **GS** 204/2, 681/1; **NŞ** 581/1)

kāfir-i ʻādil (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. ʻādil) "adil kafir" (**HE** 41a/3706)

kāfir-i ḫod-kām (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. ḫod-kām) "kendini beğenmiş kafir" (**BV** 187/2, 470/1)

kāfir-i ḫod-rāy (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. ḫod-rāy) "kendi bildiğini okuyan kafir" (**GS** 191/4; **NŞ** 15/1)

kāfir-i ḫōd-rāy (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. ḫōd-rāy) "kendi bildiğini okuyan kafir" (**BV** 654/6)

kāfir-i müflis (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. müflis) "iflas eden kafir" (**FK** 723/2)

kāfirlıġ (< Ar. kāfir + < Tr. -lıġ) "kafirlik, kafir olma" (**GS** 205/5; **BV** 80/7)

kāfirlıḳ (< Ar. kāfir + < Tr. -lıḳ) "kafirlik, kafir olma" (**FK** 628/4)

kāfirlik (< Ar. kāfir + < Tr. -lik) "kafirlik, kafir olma" (**NŞ** 171/1)

kāfir-veşī (< Ar. kāfir + < Far. veşī) "kafir gibi" (**GS** 681/1)

küffār (< Ar.) "kafirler" (**FK** 53/3, 99/5, 614/3; **GS** 581/5; **NŞ** 36/2, 329/1; **BV** 374/7, 98/4; **HE** 5b/378, 17a/1449, 34b/3080, 35a/3150; **SS** R328a/2267, R328b/2311)

küffār-ı ḫayber (< Ar. küffār + < Far. -ı + < Ar. ḫayber) "Hayberli kafirler" (**BV** 204/5, 340/1; **NŞ** 329/1)

küfr-i maḥż (< Ar. küfr + < Far. -i + < Ar. maḥż) "katıksız kafirlik" (**GS** 302/9)

mürted (< Ar.) "İslam dininden dönen" (**HE** 25a/2179)

nā-müselmān (< Far. nā + < Ar. müselmān) "gayri müslim" (**GS** 36/8, 73/4, 290/3, 323/4, 339/6, 477/6, 483/3; **NŞ** , 27/4, 85/3, 157/3)

nā-müselmānlıġ (< Far. nā + < Ar. müselmān + < Tr. -lıġ) "gayri müslim olma" (**GS** 314/4; **NŞ** 410/7)

nā-müsülmān (< Far. nā + < Ar. müsülmān) "gayri Müslüm, Müslüman olmayan" (**FK** 89/9, 179/4, 242/4, 382/3, 423/6, 581/5, 669/6; **BV** 162/1, 194/4, 201/5, 403/9, 643/4, 658/20)

rişte-i küfr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. küfr) "kafirlik ipi" (**GS** 287/5)

tekfīr (< Ar.) "birine kafir deme, ortadan kaldırma" (**FK** 396/7; **NŞ** 133/7, 143/6)

terk-i islām (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam terki, kafirlik" (**GS** 651/5)

2.14.22. Tapma, Tapınma ile İlgili Kavramlar

ʻābid-i aṣnām (< Ar. ʻābid + < Far. -i + < Ar. aṣnām) "putlara tapanlar" (**HE** 14a/1171)

āftāb-perest (< Far.) “güneşe tapan” (**SS** R349a/4520)

āteş-perest (< Far.) “ateşe tapan” (**BV** 158/7; **FK** 542/1; **NŞ** 561/2; **HE** 27a/2396)

āteş-perestī (< Far.) “ateşperestlik, ateşe tapma” (**FŞ** SF100a/29)

āẕer (< Far.) “ateş, ateşperest” (**BV** 161/7; **GS** 39/6; **LM** R220a/552, R230a/1620)

āẕerī (< Far.) “ateşe tapan” (**GS** 681/1; **NŞ** 146/4; **Sİ** R381a/2786)

āẕer-perest (< Far.) “ateşe tapan” (**Sİ** R363b/951)

büt-figen (< Far.) “put yıkan, putu yere çalan” (**HE** 5b/374)

büt-perest (< Far.) “puta tapan, putperest” (**HE** 4b/293, 9b/743, 11b/918; **Sİ** R356a/185; **SS** R307a/85, R327b/2231, R327b/2238, R328a/2244; **FK** 307/9, 482/10; **GS** 558/4; **NŞ** 77/3)

büt-perestiş (< Far.) “puta tapınma” (**GS** 182/2)

büt-şiken (< Far.) “put kıran” (**HE** 5b/374; **SS** R314a/785)

büt-şikenlik (< Far. büt-şiken + < Tr. -lik) “put kırma” (**SS** R327b/2239)

berehmen (< Far.) “puta tapan” (**NŞ** 607/4; **SS** R327b/2228)

gebr (< Far.) “ateşe tapan kimse” (**GS** 120/4, 293/10; **FK** 376/6, 642/7; **NŞ** 132/7)

mecūsī (< Ar.) “ateşe tapanlar” (**LM** R247b/3450)

muġ (< Far.) “ateşe tapan” (**NŞ** 163/7, 204/8, 308/6, 330/8, 401/1; **FK** 27/4, 118/6, 275/10, 337/7, 402/6; **GS** 10/7, 26/7, 201/6, 252/7, 308/7, 322/8; **BV** 8/10, 102/5, 237/6, 380/7, 401/6; **HE** 2b/105, 17b/1463)

muġān (< Far.) “ateşe tapanlar” (**FK** 23/7, 681/4; **GS** 682a/4; **BV** 305/7; **SS** R330b/2514)

muġānī (< Far.) “ateşe tapanlarla ilgili” (**GS** 234/6)

nakş-bendlıḳ (< Ar. nakş + < Far. bend + < Tr. -lıḳ) “Nakşibendilik” (**SS** R321b-19)

nār-ı mecūs (< Ar. nār + < Far. -ı + < Ar. mecūs) “ateşe tapanların ateşi, Mecus” (**Sİ** R363a/897, R364a/1018)

şāhid-perest (< Far.) “sevgiliye tapma, ibadet etme” (**HE** 31b/2811)

taṣavvuf (< Ar.) “gönlünü Allah sevgisine bağlama” (**FK** 319/1, 319/7; **SS** R310b/434)

taṣdīḳ-i vücūd (< Ar. taṣdīḳ + < Far. -i + < Ar. vücūd) “varlığına iman etme” (**HE** 13a/1077)

tecerrüd (< Ar.) “soyunma, çıplak olma, her şeyden vazgeçip Tanrı’ya yönelme” (**BV** 132/9, 348/9, 434/3, 535/6; **GS** 137/2, 516/9; **NŞ** 309/6; **Sİ** R384b/3134, R401b/4901)

tefrīd (< Ar.) “dünya işlerini bırakıp yalnız Allah’ı düşünme” (**FK** 118/2, 689/344)

zerdüşt (< Far.) “ateşe tapan” (**FK** 241/4; **Sİ** R369a/1519; R363a/903)

aḫter-perest (< Far.) “yıldıza tapan” (**Sİ** R378a/2450)

yezdān-perest (< Far.) “Zerdüşt, ateşe tapan” (**FŞ** SF52a/7; **Sİ** R367a/1314, R376a/2239)

deyr-i mecūs (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. mecūs) “ateşe tapanların dönmesi” (**FK** 241/4)

tabuġ “ibadet, biat tapınmış” (**FŞ** SF93b/42)

2.14.23. Din, Mezhep, Tarikat Ehli Olanlar ile İlgili Kavramlar

ehl-i dīn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. dīn) “dindar, din adamı” (**BV** 270/3, 290/3, 519/2, 569/6; **FK** 19/1, 87/2, 99/5, 492/5; **GS** 91/6, 149/3, 554/2; **NŞ** 36/2, 157/3, 523/4, 539/2; **SS** R312b/640, R328a/2242)

ehl-i ḫāneḳāh (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḫāneḳāh) “tekke ehli, müritler” (**GS** 643/5)

ehl-i ḫayrān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḫayrān) “tasavvuf ehli” (**FK** 49/2)

ehl-i mescid (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. mescid) “mescit ehli” (**Sİ** R378a/245

ehl-i riyāżet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. riyāżet) “az yiyen, az uyuyan ve ibadetle meşgul olan, kanaat içinde yaşayan” (**HE** 17b/1470)

erbāb-ı dīn (< Ar. erbāb + < Far. -ı + < Ar. dīn) “dindarlar, dini emirlere bağlı olanlar” (**HE** 37a/3315)

erbāb-ı ma‘ānī (< Ar. erbāb + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “dindar kişiler” (**FK** 689/200)

evliyā (< Ar.) “evliya, veliler” (**FK** 756/1; **HE** 3b/208; **Sİ** R377a-28)

mecẕūb-ı sālik (< Ar. mecẕūb + < Far. -ı + < Ar. sālik) “tarikat yolunun meczupları” (**GS** 683/133)

mürīd (< Ar.) “mürit, tarikat şeyhinin yoluna giren” (**FŞ** SF49a/30; **HE** 14a/1148, 17b/1465, 17b/1495, 25b/2244, 41b/3775; **Sİ** R421b/7191; **GS** 116/6, 116/7, 682b/5, 689/6; **NŞ** 159/8, 218/9, 555/3, 645/6; **BV** 337/7, 391/6, 539/7; **FK** 204/8, 681/15)

naḳş-bend (< Ar. naḳş + < Far. bend) “Nakşibendi tarikatından olan” (**Sİ** R404b/5244; **FŞ** SF87a/1; **HE** 12b/1003, 15b/1300, 39b/3581, 42a/3814; **SS** R321b/1561, R321b/1574; **NŞ** 646/6; **BV** 256/5; **GS** 690/11)

naḳş-bendī (< Ar. naḳş + < Far. bendī) “Nakşibendi tarikatından olanla ilgili” (**FŞ** SF55b/20, SF56a/76)

naḳş-bendiye (< Ar.) “Nakşibendi tarikatına mensup” (**GS** 690)

pārsā (< Far.) “sofu, zahit, dindar” (**FK** 69/2, 136/8, 282/5; **GS** 58/6, 295/7, 353/6, 474/1, 500/5, 654/2; **NŞ** 28/10, 105/7, 193/9, 233/3, 571/5; **BV** 26/6, 137/9, 169/6, 222/4)

pārsālıġ (< Far. pārsā + < Tr. -lıġ) “sofuluk, dine bağlılık” (**FK** 164/7, 460/5; **GS** 660/1; **NŞ** 274/1, 519/2; **BV** 179/7)

pārsālıḳ (< Far. pārsā + < Tr. -lıḳ) “sofuluk, dine bağlılık” (**GS** 183/7; **NŞ** 274/1; **BV** 403/7)

pārsā-veş (< Far.) “sofu gibi, dine bağlı kimse; iffetli olan” (**GS** 262/1)

pīr-i rāh (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. rāh) “yolcuların piri” (**HE** 15b/1277; **Sİ** R388b/3538, R421b/7170)

pīrsiz (< Far. pīr + < Tr. -siz) “bir pire bağlı olmayan, pirsiz” (**GS** 55/6)

ṣāliḥ (< Ar.) “dinin emirlerine uygun harekette bulunan” (**FK** 105/1, 105/7, 551/6)

sālik (< Ar.) “tarikat yolcusu, mürit” (**BV** 29/9, 70/6, 274/7, 517/6, 616/10; **FK** 43/9, 101/7, 192/6, 365/6, 370/6; **GS** 66/6, 205/6, 347/6, 564/6, 618/9, 687/1, 724/1; **NŞ** 214/5, 278/6, 418/6, 599/6, 658/25; **HE** 9b/735, 9b/739, 18a/1546, 22b/1951, 42a/3782, 42a/3786; **Sİ** R384a-36; **SS** R317a/1116, R317a/1120)

sālikī (< Ar. sālik + < Far. ī) “tarikat yoluna giren” (**FK** 249/6; **GS** 388/8, 683/134; **NŞ** 23/7, 631/6)

sālik-i āzāde (< Ar. sālik + < Far. -i + < Far. āzāde) “özgür mürit” (**GS** 687/1)

sālik-i maḥrūm (< Ar. sālik + < Far. -i + < Ar. maḥrūm) “mahrum, yoksun mürit” (**FK** 370/6)

sālik-i rāh (< Ar. sālik + < Far. -i + < Far. rāh) “yolun yolcusu, saliki” (**HE** 22b/1951)

sālik-i reh-neverd (< Ar. sālik + < Far. -i + < Far. reh-neverd) “yola çıkan yolcu, mürit” (**Sİ** R384a-36)

sālik-i üftāde (< Ar. sālik + < Far. -i + < Far. üftāde) “düşkün, çaresiz yolcu, mürit” (**FK** 689/327)

ṣōfī (< Ar.) “tasavvuf ehli, sofu” (**FK** 263/7, 410/6, 649/7; **GS** 568/5; **NŞ** 565/8, 611/8)

ṣūfi (< Ar.) “sofu, dindar” (**BV** 314/7, 339/7; **FK** 689/155; **GS** 351/4; **NŞ** 344/6; **SS** R318a/1194; **HE** 9b/735, 9b/757, 10a/765, 42a/3816; **LM** R230a/1594; **Sİ** R359b/532)

ṣūfī-i ‘ālem-i ḳudsī (< Ar. ṣūfī + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ḳudsī) “kutsal alemin dervişi” (**GS** 351/4)

ṣūfī-i ṣāhib-dil (< Ar. ṣūfī + < Far. -i + < Ar. ṣāhib + < Far. dil) “gönül ehli sufi” (**HE** 9b/757)

ṣūfī-i ṣubḥ (< Ar. ṣūfī + < Far. -i + < Ar. ṣubḥ) “seher sufisi” (**HE** 10a/765)

sülūk (< Ar.) “bir yola girme, bir yol tutma, tarikata girme” (**BV** 406/8, 522/3, 546/9; **FK** 46/7, 215/8, 322/2, 335/1; **GS** 207/7, 378/9, 444/6, 683/127, 683/128; **NŞ** 48/7, 418/5, 418/6; **HE** 9b/752, 12b/1038, 17b/1467, 18a, 31a/2768, 42a/3796; **LM** R217a/355; **Sİ** R362b/851, R393b/4063, R414a/6316, R414b/6344; **SS** R314b/862, R317a/1117)

ṭarīḳat (< Ar.) “tarikat” (**FK** 681/25, 689/343; **GS** 682c/5; **NŞ** 156/6; **FŞ** SF69b/60; **HE** 29b/2624, 6b/471; **Sİ** R388a/3528)

terk-i zühd (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. zühd) “sofuluğu bırakma” (**BV** 254/9)

tevekkül (< Ar.) “işi Allah’a bırakıp kadere razı olma” (**BV** 372/6, 438/6, 589/7, 662/2; **FK** 503/6; **GS** 683/4, 691/1; **NŞ** 305/6, 381/6; **FŞ** SF50b/24, SF65a/40; **HE** 41b/3756; **Sİ** R376a/2263, R384b/3134, R408a/5689, R417b/6736; **SS** R341b/3725)

ṭarīḳ-ı taṣavvuf (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < taṣavvuf) “tasavvuf yolu” (**FK** 319/1)

yezīd (< Ar.) “yezit” (**HE** 20b/1747)

zāhid (< Ar.) “aşırı dindar” (**BV** 1/6, 83/3, 166/6, 339/5, 453/5; **FK** 36/9, 164/5, 220/5, 268/6, 315/6, 449/8; **GS** 13/3, 63/7, 104/6, 250/2, 305/5, 446/7; **NŞ** 15/7, 127/1, 243/7, 362/6, 454/6; **FŞ** SF105a/20; **HE** 13b/1133, 15a/1239, 18a/1556; **LM** R215a/57; **SS** R313a/707, R328a/2271)

zāhidā (< Ar.) “ey sofu!” (**BV** 48/7, 383/6, 514/10, 619/3; **FK** 46/6, 120/4, 456/6, 494/5, 681/18; **GS** 1/8, 45/6, 123/9, 209/2, 374/7, 411/6; **NŞ** 226/8, 510/5)

zāhid-i bī-‘ışḳ (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ‘ışḳ) “aşksız sofu” (**NŞ** 585/6)

zāhid-i dīn-āyīn (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Ar. dīn + < Far. āyīn) “dinin sofusu, dindar” (**GS** 671/6)

zāhid-i efsür (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Far. efsür) “soğuk (katı) gönüllü zahit” (**BV** 622/6)

zāhid-i ḫod-bīn (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Far. ḫod-bīn) “mağrur zahit” (**FK** 533/6; **GS** 557/6)

zāhid-i hūş-yār (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Far. hūş-yār) “uyanık sofu” (**GS** 786/1)

zāhid-i maġrūr (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Ar. maġrūr) “kibirli zahit, zahit gibi gururlu” (**SS** R313a/707)

zāhid-i nā-dān (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Far. nā-dān) “cahil, kaba sofu” (**FK** 650/6)

zāhid-i riyāyī (< Ar. zāhid + < Far. -i + < Ar. riyāyī) “iki yüzlü sofu” (**GS** 697)

2.14.24. İbadet Yerleri, Putlar ve İlgili Kavramlar

2.14.24.1. İbadet Yerleri ile İlgili Genel Kavramlar

‘ibādet-gāh (< Ar. ‘ibādet + < Far. gāh) “ibadet yeri, tapınak” (**NŞ** 705/2)

ma‘bed (< Ar.) “ibadet edilecek yer” (**HE** 17a/1460; **Sİ** R354b/41; **SS** R311a/483)

maṭāf (< Ar.) “tavaf edilecek yer, gezinti yeri” (**HE** 11b/907; **LM** R216a/159)

ṣavāmi‘ (< Ar.) “ibadet yerleri, tekkeler” (**NŞ** 295/3)

ṣavāmi‘-i ḳudsī (< Ar. ṣavāmi‘ + < Far. -i + < Ar. ḳudsī) “kutsal mabetler” (**NŞ** 295/3)

ṣavma‘a (< Ar.) “ibadet yeri” (**GS** 450/6, 479/5, 568/5; **FK** 392/7, 422/6, 688/21, 688/87; **HE** 42a/3817)

2.14.24.2. Kâbe ve İlgili Kavramlar

‘āzim-i Ka‘be (< Ar. ‘āzim + < Far. -i + < Ka‘be) “Kâbe’ye yönelme” (**BV** 516/6)

‘azm-ı ḥarem (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. ḥarem) “Kâbe’ye niyet” (**NŞ** 238/6; **Sİ** R419b/6964)

‘azm-ı ka‘be (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Ar. ka‘be) “Kâbe’ye niyet” (**NŞ** 114/4)

‘azm-i vādi-yi tevḥīd (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. vādi + < Far. -yi + < Ar. tevḥīd) “tevhid vadisine niyet, Kâbe’ye niyet” (**FK** 118/1)

beyt-i ma‘mūrī (< Ar. beyt + < Far. -i + < Ar. ma‘mūrī) “Kâbe” (**SS** R311a/492)

beytü’l-ḥaram (< Ar.) “Kâbe” (**Sİ** R356b/244, R379a/2562, R420b/7080; **FK** 598/4)

beytü’l-ḥarāmī (< Ar.) “Kâbe” (**GS** 305/8)

beytü’l-ḥarem (< Ar.) “Kâbe” (**FŞ** SF57a/70; **HE** 15a/1248, 15b/1276, 29a/2600, 39a/3521)

beytü’l-ma‘mūr (< Ar.) “Hz. Âdem’le yeryüzüne indirilip Tûfan’dan sonra tekrar göğe çıkarıldığına inanılan yedinci kat gökteki köşk” (**FK** 688/89)

ḥarem (< Ar.) “kutsal yer; Kâbe” (**FK** 82/5, 362/7, 415/5, 544/9; **GS** 66/6, 96/9, 207/9, 316/7, 484/7, 516/7, 753/1; **NŞ** 6/6, 122/4, 148/6, 238/6, 387/8, 447/8, 504/1, 607/2; **BV** 316/6, 401/8, 506/7, 616/11, 659/44; **FŞ** SF96b/23; **HE** 3a/134, 20b/1753, 29a/2566; **LM** R215b/116, R223a/897, R224a/1006, R235a/2139; **Sİ** R384b/3131, R384b/3143, R387a/3424, R419b/6964; **SS** R308b/238, R322a/1606, R334a/2925, R343a/3884)

ḥarīm-i ka‘be (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. ka‘be) “Kâbe çevresi” (**FK** 96/8)

ḥarīm-i ḳurb (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. ḳurb) “Kâbe’ye yakın olma” (**FK** 96/8)

ḥarīm-i lā-mekān (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. lā-mekān) “Kâbe” (**FK** 389/6; **NŞ** 379/5)

kā‘be (< Ar.) “Müslümanlar için hem Hac ziyaretinin yapıldığı hem de namaz sırasında döndükleri mukaddes yapı, Kâbe” (**LM** R217a/315; **BV** 26/6, 173/3, 295/9, 313/8, 367/5, 423/7; **FK** 5/7, 155/7, 226/5, 342/6, 370/7, 457/4, 618/3; **GS** 121/9, 204/5, 270/5, 305/8, 384/6, 454/9, 524/5, 551/7; **NŞ** 12/6, 114/4, 200/4, 321/8, 418/4, 502/9, 578/6; **FŞ** SF99a/141; **HE** 6a/439, 9b/740, 12a/985, 13b/1130, 15b/1279, 18a/1514, 24a/2118; **LM** R217a/345, R229b/1584, R229b/1588, R243b/3051; **SS** R314a/816, R322b/1702)

ka‘be -i āmāl (< Ar. ka‘be + < Far. -i + < Ar. āmāl) “emellerin, isteklerin yönelmiş olduğu yer” (**HE** 12a/985)

ka‘be -i maḳṣad (< Ar. ka‘be + < Far. -i + < Ar. maḳṣad) “maksat olunan yer, konu” (**GS** 618/8; **NŞ** 396/6, 578/6; **BV** 451/8, 504/8)

ka‘be teyn (<ö. a.) “iki Kâbe; Kâbe ve Mescid-i Aksa” (**HE** 2a/58, 10b/818, 23a/2011; **NŞ** 182/9; **FK** 467/3)

ka‘be teynī (<ö. a.) “iki Kâbe; Kâbe ve Mescid-i Aksa” (**GS** 237/3)

ka‘be-i ṣafā (< Ar. ka‘be + < Far. -i + < Ar. ṣafā) “huzur Kâbe’si” (**GS** 295/3)

2.14.24.3. Cami, Mescit ve İlgili Kavramlar

meh-çe (< Far.) “kubbedeki hilal” (**HE** 8b/666, 39b/3561)

menār (< Ar.) “minare” (**FŞ** SF104a/111, SF88b/131; **LM** R247a/3392; **Sİ** R389a/3626; **SS** R308a/152; **GS** 27/1, 701/2; **NŞ** 551/2, 685/1)

menārī (< Ar. menār + < Far. ī) “minare ile ilgili” (**FŞ** SF65b/55; **Sİ** R414a/6271)

menāre (< Ar.) “minare” (**FŞ** SF65b/56; **LM** R238a/2452, R248b/3568)

mesācid (< Ar.) “mescitler” (**GS** 683/84; **LM** R217a/425)

mescid (< Ar.) “mescit, namaz kılınacak yer” (**HE** 6a/438, 16a/1353, 17b/1462, 18a/1514, 24a/2121, 35a/3131; **LM** R217a/346; **Sİ** R358b/433, R378a/2456; **GS** 35/6, 209/2, 319/3, 474/1, 528/7; **NŞ** 19/7, 44/3, 289/4, 389/7, 459/7, 520/6, 656/21; **BV** 654/5; **FK** 320/7, 421/10, 578/9, 681/67)

mescid-i ‘ālī-esās (< Ar. mescid + < Far. -i + < Ar. ‘ālī-esās) “yüce mescit” (**HE** 39b/3564)

mescid-i aḳsā (<ö .a.) “ Kudüs’teki meşhur büyük cami” (**HE** 39b/3565)

mescid-i cāmi‘ (< Ar. mescid + < Far. -i + < Ar. cāmi‘) “toplu olarak namaz kılınan yer, cami” (**HE** 39a/3539)

mescīd-i cum‘ā (< Ar. mescīd + < Far. -i + < Ar. cum‘ā) “Cuma mescidi” (**NŞ** 700/2)

minber (< Ar.) “minber, camilerde hutbe okunan yer” (**FK** 393/1, 393/6; **GS** 6a-F2/11, 218/5, 297/1, 297/3; **BV** 441/1, 441/3, 660/24; **HE** 3a/149, 6a/403, 11a/899, 15b/1296, 39a/3541; **Sİ** R357a/260, R358b/444; **SS** R308b/214)

minber-i şeş-pāye (< Ar. minber + < Far. -i + < Far. şeş-pāye) “altı ayaklı minber” (**HE** 11a/899)

muṣallā (< Ar.) “cenaze namazı kılınan yer” (**GS** 116/2, 840/1; **NŞ** 2/4, 245/9; **BV** 32/1, 88/8, 556/4; **HE** 10a/765, 15a/1274, 17b/1501, 25a/2183; **Sİ** R355b/145; **FK** 479/6)

raḥl (< Ar.) “rahle” (**HE** 24a/2120)

sākin-i mescīd (< Ar. sākin + < Far. -i + < Ar. mescīd) “mescidin sakini” (**GS** 593/5)

2.14.24.4. Tekke, Zaviye ve İlgili Kavramlar

gül-bāng (< Far.) “tekkelerde ayin sırasında koro halinde okunan ilahi” (**GS** 248/6, 573/6, 676/5; **BV** 393/6, 449/7, 688/1; **LM** R220b/622, R235b/2216; **Sİ** R402b/5020, R402b-58; **FK** 167/9, 520/1; **NŞ** 372/4, 607/4)

ḫāneḳah (< Far.) “tekke” (**GS** 27/9, 68/6, 116/1, 232/4, 344/7, 390/8, 411/6, 513/9, 643/5, 669/6; **BV** 11/7, 73/5, 339/7, 341/6, 600/6, 613/7, 744/6; **Sİ** R354b/43; **HE** 6b/474, 9b/742, 17a/1460, 17a/1461, 17b/1489, 36b/3265)

ḫāne-ḳah-ı üns (< Far. ḫāne-ḳah + < Far. -ı + < Ar. üns) “tekke dostlarının yanı” (**HE** 6b/474)

ḫān-ḳah (< Far.) “tekke” (**FK** 35/8, 106/4, 241/4, 327/8, 456/6, 587/9, 649/7; **GS** 683/16; **NŞ** 2/6, 89/6, 204/9, 317/6, 435/6, 534/7, 600/6; **BV** 108/7, 212/7, 335/7, 483/6, 508/9, 534/6; **LM** R217a/426, R247b/3474)

ḫavānıḳ (< Ar.) “tekkeler” (**GS** 683/84; **HE** 39b/3549)

künc-i ḫān-kaḥ (< Far. künc + < Far. -i + < Far. ḫān-kaḥ) “tekke köşesi” (**NŞ** 611/8)

tekye (< Ar.) “dayanma, güvenme, mesnet; tekke, zaviye” (**BV** 56/3; **FK** 569/2, 634/7; **GS** 341/7, 473/3; **HE** 43a/3918; **LM** R235b/2241, R242b/2926, R244a/3064)

tekye-gāh (< Ar. tekye + < Far. gāh) “dayanılacak yer, dayanak, mesnet” (**BV** 115/5; **LM** R217a/429, R233b/1966, R235a/2141; **Sİ** R390a/3729, R394b/4196; **SS** R343a/3857)

tekye-gāhī (< Ar. tekye + < Far. gāhī) “dayanılacak yer, dayanak, mesnet ile ilgili” (**FŞ** SF107a/85)

tekye-geh (< Ar. tekye + < Far. geh) “dayanılacak yer, dayanak, mesnet” (**FŞ** SF98a/43; **Sİ** R393a/4026)

zevāyā (< Ar.) “zaviyeler; köşeler, bucaklar; küçük tekkeler” (**FK** 4/4)

2.14.24.5. Kilise, Manastır ve İlgili Kavramlar

deyr-i sūmenāt (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. sūmenāt) "kilise" (**NŞ** 12/6)

deyyār (< Ar.) "manastır adamı" (**GS** 635/1; **HE** 3a/166; **LM** R217a/252, R235b/2238; **Sİ** R354b/11, R394b/4178; **SS** R308b/240)

nāḳūs (< Ar.) "kilise çanı" (**FK** 241/5, 642/6, 688/62)

ṣalīb (< Ar.) "haç" (**FK** 681/75; **GS** 53/7; **GS** 682ı/5)

ṣavt-ı ceres (< Ar. ṣavt + < Far. -ı + < Ar. ceres) "çan sesi" (**GS** 787/1)

sūmenāt (< Ar.) "manastır, kilise" (**NŞ** 12/6)

2.14.24.6. Ateşe Tapanların İbadet Yerleri ile İlgili Kavramlar

āteş-gāh (< Far.) "ateşe tapanların ibadet yeri" (**FK** 274/3, 346/2, 529/2; **BV** 207/5, 371/2; **GS** 5a-F2/16; **FŞ** SF63a/99, SF90a/23, SF90a/6)

āteş-gāhī (< Far.) "ateşe tapanların ibadet yeri" (**FŞ** SF87b/47)

āteş-gede (< Far.) "ateşe tapanların ibadet ettikleri mabet" (**LM** R226b/1319, R229a/1518, R247b/3447)

āteş-gede-yi belā (< Far. āteş-gede + < Far. -yi + < Ar. belā) "bela ateşinin tapınağı" (**LM** R229a/1518)

āteş-gede-yi firāḳ (< Far. āteş-gede + < Far. -yi + < Ar. firāḳ) "ayrılık ateşinin tapınağı" (**LM** R226b/1319)

āteş-geh (< Far.) "ateşe tapanların ibadet yeri" (**FK** 260/8, 339/2; **BV** 82/6; **GS** 2/3, 442/7, 518/6; **FŞ** SF100b/77, SF64a/44, SF83a/33; **HE** 6b/461, 33a/2967; **Sİ** R386a/3293, R386a/3298, R386a/3299)

āteş-gehçe (< Far. āteş-geh + < Far.-i+ < Tr. -çe) "ateşe tapanların ibadet yerleri gibi" (**FŞ** SF90a/6)

āteş-ḫāne (< Far.) "ateşe tapanların ibadet yeri" (**FŞ** SF93a/13)

āteş-kede (< Far.) "ateşe tapanların ibadet yeri" (**FK** 150/6, 682/7; **BV** 136/2, 164/2; **GS** 180/6, 292/6, 472/4; **Sİ** R355b/126, R355b/127, R386a/3291)

ātiş-geh (< Far.) "ateşe tapanların ibadet yeri" (**SS** R310a/381)

nāḳūs-ı muġāne (< Ar. nāḳūs + < Far. -ı + < Far. muġāne) "ateşe tapanların ayininin çanı/kilise çanı (**FK** 682/2)

2.14.24.7. Put, Puthaneler ile İlgili Kavramlar

'uzzā (<ö. a.) "Uzza, İslamlık öncesi Arapların üç büyük tanrıçalarından en küçüğü olmasına rağmen gücü ve kudreti sayesinde en başa geçtiği kabul edilen ve Araplar

tarafından Allah'ın kızları olarak adlandırılan, aynı zamanda Mekke'nin koruyucusu sayılan, Süryanilerce kutsal tanınan ve Kavkabta (dişi yıldız) denilen, Kabe'de heykeli bulunan tanrıça" (**HE** 4b/294; **SS** R308a/154)

büt (< Far.) "put, güzel" (**FŞ** SF100b/78, SF89b/53, SF49b/61, SF52a/7; **HE** 4b/293, 5b/361, 11b/918, 16b/1372, 17a/1448; **LM** R217a/315, R221b/742, R222b/818, R228b/1446; **Sİ** R356a/185, R391a/3814; **SS** R307a/85, R316b/1061, R327b/2223, R336b/3179, R344b/4022; **BV** 22/1, 85/6, 153/5, 189/8, 291/3, 470/6, 507/3; **FK** 12/1, 112/1, 268/7, 349/1, 421/10, 593/7; **GS** 13/9, 87/7, 120/3, 123/1, 204/5, 327/1; **NŞ** 15/7, 146/4, 251/1, 377/6, 417/2, 537/5, 619/2)

büt-ger (< Far.) "put yapan" (**SS** R314a/785, R327b/2238)

büt-hāne (< Far.) "put hane, puta tapanların tapınağı" (**Sİ** R369a/1539)

büt-ḫāne (< Far.) "put hane, puta tapanların tapınağı" (**SS** R327b/2219, R327b/2238, R328a/2261, R329B/2440; **HE** 11b/916; **BV** 168/4/4; **FK** 120/7; **GS** 87/7, 362/3, 407/11; **NŞ** 44/3, 127/4, 192/6, 347/4)

büt-kede (< Far.) "put hane, puta tapanların ibadet ettikleri yer" (**FK** 688/52)

büt-tirāş (< Far.) "put, heykel yapan" (**HE** 17a/1448)

cemād (< Ar.) "put, taş gibi cansız" (**HE** 37b/3387; **BV** 612/1)

cemādī (< Ar.) "ruhsuz, cansız, taş gibi hareketsiz" (**LM** R217a/316; **Sİ** R402b/5005)

çelīpā (< Far.) "haç, put" (**BV** 235/6, 414/5; **GS** 755/1; **FK** 642/4)

heykel (< Ar.) "heykel" (**FŞ** SF65a/16, SF71b/47, SF76a/96, SF82a/56, SF87a/13; **LM** R228a/1416, **Sİ** R404b/5211; **NŞ** 356/2)

lāt (< Ar.) "Arapların İslamiyet'ten önce Kâbe'de bulundurdukları putlardan biri" (**GS** 87/7; **BV** 74/5; **HE** 4b/294, 5a/342; **SS** R308a/154, R328a/2275, R328a/2277, R328b/2304)

menāt (< Ar.) "put ismi" (**HE** 5a/343; **SS** R328a/2277; **GS** 87/7)

nigār-ḫāne (< Far.) "puthane" (**GS** 8a-F2/8, 862/1; **HE** 38b; **SS** R311b/556)

2.14.25. Dinle İlgili Meslekler, Ünvanlar ile İlgili Kavramlar

ġāsil (< Ar.) "ölü yıkayan adam" (**HE** 30b/2717)

imām (< Ar.) "imam, hoca" (**HE** 28b/2511, 35a/3131; **SS** R310b/428, R318a/1193; **FK** 689/306, 710/1; **HE** 37a/3322; **GS** 727)

imāmet (< Ar.) "imamlık" (**GS** 727/4)

imām-ı ʻālem (< Ar. imām + < Far. -ı + < Ar. ʻālem) "âlemin imamı" (**SS** R310b/428)

imāmü'l-ümemi (< Ar.) "Müslümanların imamı" (**HE** 28a/2495)

keşiş (< Far.) "papaz" (**BV** 432/7; **HE** 36b/3275)

ḳuṭb (< Ar.) "kutup, tarikat piri" (**FK** 689/306; **LM** R230a/1595, R230a/1596; **SS** R310b/416)

ḳuṭb-ı muṭlaḳ (< Ar. ḳuṭb + < Far. -ı + < Ar. muṭlaḳ) "manevi mertebelerin en yükseğinde bulunan kimse; zahir ve batın âlemlerinin idarecisi, âlemin kalbi, âlemde Hakk'ın halifesi vaziyetindeki insan-ı kamil" (**FK** 689/306)

meşāyiḫ (< Ar.) "şeyhler" (**Sİ** R390a/3705; **FK** 393/5)

mü'ezzin (< Ar.) "ezan okuyan" (**SS** R313a/710, R318a/1193; **FŞ** SF90a/32; **HE** 16a/1359; **LM** R220a/602; **NŞ** 607/4)

mü'zin (< Ar.) "ezan okuyan" (**HE** 39b/3562)

müctehid (< Ar.) "ayet ve hadislerden şeri hükümler çıkaran din bilgini" (**LM** R217a/417; **BV** 115/2)

müftī (< Ar.) "fetva veren, müftü" (**FK** 106/5; **HE** 23a/1982, 28b/2544)

müftī-i gerdūn (< Ar. müftī + < Far. -i + < Far. gerdūn) "feleğin müftüsü" (**HE** 23a/1982)

müftī-i ḫiyel-pīşe (< Ar. müftī + < Far. -i + < Ar. ḫiyel + < Far. pīşe) "hileyi adet edinen müftü" (**HE** 28b/2544)

pīr (< Far.) "yaşlı, tarikat kurucusu" (**FK** 14/7, 133/6, 289/6, 376/4, 497/6, 592/6; **GS** 12/7, 29/6, 107/7, 203/6, 302/8, 422/5; **GS**; **NŞ** 23/6, 101/4, 206/5, 321/6, 401/5, 526/9, 608/6; **BV** 67/5, 102/5, 163/6, 196/9, 243/8, 405/8; **FŞ** SF105a/12, SF49a/34, SF50a/78, SF56b/4, SF66a/14; **HE** 5a/308, 11a/872, 14a/1151, 20a/1732, 25a/2214, 41b/3775; **LM** R217a/335, R221a/672; **Sİ** R361a/717, R387b/3460, R388b/3538, R419b/6961, R421a/7110; **SS** R311b/538, R311b/544, R330a/2457, R330b/2523, R340a/3535)

pīr-i tarīḳat (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. tarīḳat) "tarikat şeyhi" (**FK** 614/6)

rāhib (< Ar.) "rahip, keşiş" (**FK** 7/3; **BV** 168/4)

rāhibā (< Ar.) "rahibe" (**GS** 116/8)

ruhbān (< Ar.) "evlenmeyen papazlar" (**FŞ** SF100b/78, SF88b/166; **HE** 11b/917; **SS** R327b/2226)

şeyḫ (< Ar.) "şeyh, tekke reisi, tarikat büyüğü" (**BV** 16/6, 142/8, 178/6, 245/7, 348/7, 438/6; **FK** 16/3, 101/5, 299/3, 310/6, 464/10; **GS** 13/7, 116/1, 215/9, 315/3, 423/6; **NŞ** 26/5, 101/6, 204/5, 307/6, 412/4; **HE** 14a/1157, 17b/1464, 25b/2229, 29b/2624, 37a/3341; **HE** 9b/742; **Sİ** R390a/3700; **Sİ** R400a/4786, R421a/7121)

şeyḫ-i ʻālī-cāh (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. ʻālī + < Far. cāh) "yüce makamlı, yüce mevkili şeyh" (**FK** 83/1)

şeyḫ-i ʻālī-maḳām (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar.ʻālī-maḳām) "makamı yüce, yüce makamlı şeyh" (**Sİ** R421a/7124)

şeyḫ-i bī-ḫıred (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. bī-ḫıred) "akılsız şeyh" (**NŞ** 204/5)

şeyh-i cāhil (< Ar. şeyh + < Far. -i + < Ar. cāhil) "cahil şeyh" (**GS** 291/5)

şeyḫ-i daʻvī-dār (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. daʻvī + < Far. dār) "davacı şeyh" (**BV** 280/6)

şeyḫ-i deyr (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. deyr) "dünya şeyhi" (**BV** 303/9)

şeyḫ-i dijem (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. dijem) "öfkeli, kızgın şeyh" (**FK** 688/51)

şeyḫ-i ġāfil (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. ġāfil) "gaflet içindeki şeyh" (**GS** 560/5)

şeyḫ-i ḫalvet-nişīn (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. ḫalvet + < Far. nişīn) "münzevi, yalnızlığa çekilmiş şeyh" (**BV** 519/5)

şeyḫ-i ḫāne-ḳah (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. ḫāne-ḳah) "tekke, dergâh şeyhi" (**BV** 539/7)

şeyḫ-i ḫān-ḳāh (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. ḫān-ḳāh) "tekke şeyhi" (**BV** 117/8, 534/7; **FK** 649/7, 683/31)

şeyḫ-i ḥarem (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. ḥarem) "Medine şehri ve civarının muhafızı" (**NŞ** 133/8)

şeyḫ-i islām (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam şeyhi" (**FK** 681/15)

şeyḫ-i kāzib (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. kāzib) "sahte şeyh olan kişi" (**NŞ** 348/5)

şeyḫ-i lāde (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. lāde) "akılsız şeyh" (**GS** 474/6; **NŞ** 313/10)

şeyh-i nīk-baḫt (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. nīk-baḫt) "bahtı iyi, talihli şeyh" (**Sİ** R390a/3700)

şeyḫ-i riyāy (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. riyāy) "riyakâr, iki yüzlü şeyh" (**BV** 520/5)

şeyḫ-i riyāyī (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. riyāyī) "iki yüzlü şeyh" (**BV** 713/2; **FK** 688/7; **GS** 319/6; **NŞ** 262/6)

şeyḫ-i sāde (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Far. sāde) "basit, gösterişsiz şeyh"(**FK** 218/5)

şeyh-i şehr (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. şehr) "şehrin şeyhi" (**FK** 166/6)

şeyḫ-i zamān (< Ar. şeyḫ + < Far. -i + < Ar. zamān) "zamanın, devrin şeyhi" (**FK** 696/2)

şeyḫ-mānend (< Ar. şeyḫ + < Far. mānend) "şeyh gibi" (**LM** R228a/1423)

şeyḫūḫat (< Ar.) "şeyhlik" (**FŞ** SF59b/61)

şeyẖūẖet (< Ar.) “şeyhlik” (**Sİ** R388b/3574)

şeyẖü’l-islām (< Ar.) “şeyhülislam” (**BV** 337/7; **GS** 682b/5)

şüyūẖ (< Ar.) “şeyhler” (**BV** 107/4; **NŞ** 107/3)

tāc-ı ẖilāfet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. ẖilāfet) “halifelik makam tacı” (**Sİ** R405a/5266)

vā‘ıẓā (< Ar.) “ey vaiz” (**FK** 512/6)

vā‘iẓ (< Ar.) “vaiz, dini öğütlerde bulunan” (**GS** 10b-F2/13, 297/1, 409/5, 455/8, 636/6; **NŞ** 12/7, 286/1, 518/8, 583/7, 621/4; **BV** 15/9, 61/3, 270/7, 277/4, 454/7, 497/6, 552/8; **FK** 23/6, 162/6, 199/5, 556/6)

vā‘iẓā (< Ar.) “ey vaiz” (**BV** 443/5, 473/6; **FK** 320/6; **GS** 233/6, 247/6; **NŞ** 174/3)

vā‘iẓī (< Ar. vā‘iẓ + < Far. ī) “vaiz, dini öğütlerde bulunan ile ilgili” (**FK** 204/7)

vā‘iẓ-i ebleh (< Ar. vā‘iẓ + < Far. -i + < Ar. ebleh) “ahmak, akılsız vaiz” (**FK** 556/6)

vā‘iẓ-i pür-gū (< Ar. vā‘iẓ + < Far. -i + < Far. pür-gū) “çok konuşan, çok söyleyen vaiz” (**NŞ** 12/7)

2.14.26. Kutsallık ile İlgili Kavramlar

aḳdes (< Ar.) “en kutlu, en kutsal, en kutsi” (**HE** 37b/3377)

ḳudsī-eşerlig (< Ar. ḳudsī-eşer + < Tr. -lig) “kutsal eserli” (**FK** 707/4)

ḳudsī-ṣıfāt (< Ar.) “vasıflara mukaddes olan” (**Sİ** R359b/558, R388b/3583)

muḳaddes (< Ar.) “mübarek, temiz” (**FK** 194/3; **HE** 17a, 37b/3377, 39b/3559)

muḳaddese (< Ar.) “mübarek, temiz” (**Sİ** R419b-89)

pāklig (< Far. pāk + < Tr. -lig) “temizlik, kutsallık” (**HE** 25b/2243)

ḳudsī (< Ar.) “kutsal, mukaddes” (**FK** 123/5; **GS** 27/8, 351/4, 502/6; **NŞ** 106/5, 252/3, 295/3; **BV** 108/8, 430/7; **HE** 5b/391, 11a/857; **LM** R241b/2811; **Sİ** R388b/3566, R418b/6861; **SS** R352b/4885)

ḳuds (< Ar.) “temizlik, saflık, kutsallık” (**FK** 106/6; **GS** 5a-F2/20, 519/6, 521/9; **BV** 355/5; **HE** 32b/2894; **HE** 9b/733; **LM** R219b/513; **Sİ** R419b/6972)

pāklik (< Far. pāk + < Tr. -lik) “temizlik, kutsallık” (**FK** 727/1, 795/1; **GS** 85/5, 444/6, 500/9, 576/2; **NŞ** 468/7; **BV** 298/5; **FŞ** SF81a/104, SF81a/108; **HE** 25b/2248; **LM** R242a/2865, R247a/3404; **Sİ** R418a/6822, R421a/7142; **SS** R316a/1003, R321b/1591, R322a/1650)

2.14.27. Adak ve İlgili Kavramlar

nezr (< Ar.) “adak, adama” (**FŞ** SF53a/44; **Sİ** R397a/4438; **SS** R321a/1514, R328a/2278)

2.14.28. Keramet ve İlgili Kavramlar

ārż-ı kerāmāt (< Ar. ārż + < Far. -ı + < Ar. kerāmāt) "keramet gösterme" (**NŞ** 60/5)

ehl-i kerāmet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. kerāmet) "keramet sahibi" (**BV** 87/6)

2.14.29. İhsan, Lütuf ile ilgili Kavramlar

ʻaṭā (< Ar.) "ihsan, bağış" (**GS** 683/131; **BV** 3/1; (**FŞ** SF102b/82, SF107a/112, SF45b/14, SF52a/14; **HE** 4a/242, 4a/249, 18b/1570, 19a/1636, 19b/1660; **LM** R217a/251, R217a/284, R240a/2720; **Sİ** R358a/378, R362a/810, R377a/2358, R383b/3044; **SS** R307b/115, R312b/642, R333b/2845, R333b/2847, R334b/2983)

ʻaṭāyā (< Ar.) "hediyeler" (**FK** 4/2; **FŞ** SF52a/14; **Sİ** R360a/572, R360a/580)

ʻayn-i ʻināyet (< Ar. ʻayn + < Far. -i + < Ar.ʻināyet) "inayet, yardım kaynağı; ihsan nazarı" (**BV** 75/7)

ʻināyet (< Ar.) "iyilik, bağış, yardım" (**GS** 4a-F2/6, 6b-F2/18, 510/9, 562/3, 736/1, 736/1; **NŞ** 46/6, 271/4, 295/7, 322/9; **FŞ** SF104b/140, SF46b/51, SF50a/76, SF59b/45, SF62b/31; **HE** 2a/67, 5a/346, 33b/3016, 44a/3974; **LM** R215a/54, R215b/111, R234a/2022, R248a/3498; **Sİ** R355b/149, R371a/1725, R375a/2157, R389b/3685; **SS** R320b/1490, R338b/3371, R352a/4827; **FK** 204/8; **BV** 74/7, 353/5, 396/8)

biḥil (< Far.) "bağış" (**HE** 16a/1341; **LM** R233b/1996, R243b/3035; **SS** R320a/1442, R320a/1443)

ders-i himmet (< Ar. ders + < Far. -i + < Ar. himmet) "lütuf, bağış dersi" (**LM** R217a/351)

deryā-yı iḥsān (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. iḥsān) "iyilik, lütuf denizi" (**Sİ** R361b/748)

deryā-yı luṭf (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. luṭf) "lutf denizi, Allah'ın lütfu" (**FK** 621/5)

dürr-i iḥsān (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. iḥsān) "bağış, lütuf incisi" (**Sİ** R400a/4773)

ebr-i iḥsān (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. iḥsān) "cömertlik, lütuf bulutu" (**SS** R333b/2862, R341b/3689)

elṭāf (< Ar.) "lütuflar, iyi muameleler, nezaketler" (**FK** 600/11; **GS** 683/48; **BV** 298/1, 426/2; **FŞ** SF72b/33; **Sİ** R373a/1937, R384a/3075, R390b/3778, R395a/4227, R398a/4542)

gül-şen-i luṭf (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. luṭf) "lütuf bahçesi" (**BV** 242/4; **FŞ** SF51b/20)

iḥsān (< Ar.) "iyilik etme, bağış, lütuf" (**FK** 19/7, 136/9, 264/5, 324/7, 414/8; **GS** 102/7, 118/5, 160/9, 421/2, 608/4; **NŞ** 3/9, 20/6, 185/7, 199/6, 262/3, 355/7, 368/3; **BV** 24/4,

135/5, 161/8, 172/6, 193/7, 303/8; **FŞ** SF107a/88, SF96a/29, SF52a/15, SF72b/33; **HE** 8b/641, 19a/1635, 22a/1921, 22b/1937, 37b/3386, 44a/3977; **LM** R219a/459, R240a/2645, R248a/3480; **Sİ** R360a/582, R371a/1755, R379b/2607, R388a/3495; **SS** R307b/110, R318b/1255, R329a/2367, R341b/3689, R352a/4808; **SS** R316b/1055)

in‘ām (< Ar.) “nimet verme, ihsan etme, iyilik etme” (**FŞ** SF106b/81, SF83a/58; **HE** 21b/1888, 37b/3399; **Sİ** R392b/3955, R407a/5462; **SS** R307b/112, R316a/1017; **GS** 233/6; **NŞ** 549/7, 573/9, 659; **FK** 5/6, 100/9; **BV** 660/33)

İṣār (< Ar.) “ikram, bağış, dökme” (**FK** 221/7, 371/9, 407/6, 484/4, 586/3, 634/5; **NŞ** 164/6, 370/6, 377/2, 658/23, 697/3; **BV** 201/3, 540/4; **GS** 72/1, 140/7, 193/2, 283/1, 307/5, 494/4, 648/2, 698/1, 766/1; **HE** 19a/1627, 19a/1630; **Sİ** R372a/1862)

işfāḳ (< Ar.) “korkma; lütfetme, bağış” (**GS** 677/7)

luṭf (< Ar.) “iyilik, ihsan” (**FŞ** SF46a/50, SF52a/20, SF62b/31, SF69b/66, SF83b/66; **HE** 2a/77, 9a/679, 12b/1033, 23a/1986, 24b/2141; **LM** R215b/107, R221b/723, R226a/1196; **Sİ** R355a/77, R370a/1637, R375a/2151, R387b/3443; **SS** R307b/112, R324b/1868, R328b/2331, R340b/3620; **GS** 2b-F2/4, 18/1, 48/5, 185/2, 206/1; **NŞ** 5/6, 105/5, 244/2, 302/7, 406/3, 500/6; **BV** 1/5, 9/4, 141/4, 252/7, 343/4, 496/6, 562/2; **FK** 1/2, 115/6, 298/5, 303/3, 441/7, 587/2)

luṭf yüki (< Ar. luṭf + < Tr. yüki) “merhametin yükü” (**HE** 31a/2765)

luṭf-āmīz (< Ar. luṭf + < Far. āmīz) “iyilik yapan, bağışlayıcı” (**FŞ** SF85a-39; **SS** R345b/4124)

luṭf-ı ‘ām (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. ‘āmm) “umumi, genel lütuf” (**FK** 191/7)

luṭf-ı ‘āmim (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. ‘āmim) “iyilik ve ihsanı umumi olan, kamu işlerinin düzenliliği” (**HE** 3a/172; **Sİ** R355b-2)

luṭf-ı bī-had (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. hadd) “sınırsız ihsan” (**BV** 302/6; **Sİ** R400a/4751)

luṭf-ı bī-ḥisāb (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < bī-ḥisāb) “hesapsız ihsan, lütuf” (**SS** R325a/1972)

luṭf-ı cān-fezā (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Far. cān-fezā) “cana can katan, cana ferahlık veren ihsan, lütuf” (**BV** 437/4)

luṭf-ı maḥż (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. maḥż) “saf, halis lütuf, ihsan” (**LM** R247b/3463)

luṭf-ı pinhānī (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Far. pinhānī) “gizli saklı cömertlik, lütuf” (**SS** R340b/3624)

luṭf-ı serā (< Ar. luṭf + < Far. -ı + < Far. serā) “yüce lütuf” (**HE** 4a/258)

luṭfī (< Ar. luṭf + < Far. ī) “iyilik, ihsan ile ilgili” (**BV** 657/41; **GS** 471/6)

luṭf-nümā (< Ar. luṭf + < Far. nümā) “lütfunu gösterme” (**SS** R315a/917)

luṭuf (< Ar.) “iyilik, ihsan” (**Sİ** R358b/441, R417b/6751)

maḫż-ı elṭāf (< Ar. maḫż + < Far. -ı + < Ar. elṭāf) “lütufların, ihsanların özü” (**Sİ** R389b/3684)

maḫż-ı iḥsān (< Ar. maḫż + < Far. -ı + < Ar. iḥsān) “lütfun, bağışın aslı, özü” (**FK** 264/5)

mevhibe (< Ar.) “ihsan, bağış” (**Sİ** R388b/3548)

mevhibet (< Ar.) “ihsan, bağış” (**FŞ** SF85b/58)

mezra‘a-ı beẕl (< Ar. mezra‘a + < Far. -ı + < Ar. beẕl) “bağış tarlası” (**HE** 19a/1654)

mun’im (< Ar.) “nimet ihsan eden” (**GS** 348/8)

mülk-baḫş (< Ar. mülk + < Far. baḫş) “mülk bağışlayan” (**Sİ** R396b/4402)

mülk-baḫşende (< Ar. mülk + < Far. baḫşende) “mülk bağışlayan” (**Sİ** R362a-10)

nezāhat (< Ar.) “temizlik, incelik” (**FŞ** SF73b/141; **GS** 95/9)

nezāhet (< Ar.) “temizlik, incelik” (**FK** 555/3; **NŞ** 522/5; **BV** 501/2; **HE** 9b/736, 35b, 40b/3655; **Sİ** R402b/5001, R404b/5208, R417b/6745, R420b/7079)

telaṭṭuf (< Ar.) “lütufta bulunma, nazikçe davranma” (**FK** 319/4; **FŞ** SF83a/53; **HE** 9a/679; **Sİ** R387a/3414, R421a/7124)

2.14.30. Kerem-Cömertlik ile İlgili Kavramlar

‘ayn-ı kerem (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. kerem) “cömertlik kaynağı” (**Sİ** R355b/112)

‘uluvv-i cenāb (< Ar. ‘uluvv + < Far. -i + < Ar. cenāb) “alicenaplık, kerem, cömertlik” (**Sİ** R401a/4840)

cevād (< Ar.) “cömert” (**GS** 506/9; **HE** 18b/1590)

cevān-merd (< Far.) “cömert, eli açık” (**FŞ** SF91a/97; **LM** R233b/1963; **Sİ** R386b/3340, R391b/3878, R395a/4263)

cevān-merdlıġ (< Far. cevān-merd + < Tr. -lıġ) “cömertlik, eli açıklık” (**Sİ** R391b/3877)

cūd (< Ar.) “cömertlik, el açıklığı” (**HE** 3a/136, 3b/187, 9a/714, 12b/1006, 18b/1563, 19b/1659; **LM** R219a/464, R220b/611; **Sİ** R354b/4, R365a/1114, R379a/2589, R384a/3109, R396a/4360; **SS** R307a-2, R345a/4101, R346b/4253; **BV** 114/4, 114/4, 660/85; **GS** 253/1; **NŞ** 223/1)

cūd-ı ḳāyim (< Ar. cūd + < Far. -ı + < Ar. ḳāyim) “devam eden, sürüp giden, var olan cömertlik” (**Sİ** R354b/5)

cüvān-merd (< Far.) “eli bol, cömert” (**HE** 22a)

deryā-yı cūd (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. cūd) “cömertlik denizi” (**SS** R307a-2)

ebr-i kerem (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. kerem) “kerem ve cömertlik bulutu” (**HE** 4a/232; **BV** 97/5; **GS** 295/7)

ehl-ı kerem (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. kerem) “cömertlik, iyilik sahibi” (**HE** 19a/1632)

ehl-i cūd (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. cūd) “cömert kimseler” (**Sİ** R365a/1114)

ehl-i kerem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. kerem) “cömertlik, iyilik sahibi” (**GS** 312/7; **Sİ** R355b/110, R365a/1132, R365b/1146; **SS** R311b/560)

ehl-i saḫā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. saḫā) “cömert kimseler” (**HE** 18b/1592)

fāyiż-i cūd (< Ar. fāyiż + < Far. -i + < Ar. cūd) “feyiz verici cömertlik” (**Sİ** R358b/451)

feyyāż-ı cūd (< Ar. feyyāż + < Far. -ı + < Ar. cūd) “cömertlik ocağı, bereketi” (**HE** 3a/136, 13a/1069; **Sİ** R379a/2589, R384a/3109)

fütüvvet (< Ar.) “cömertlik, yiğitlik; soy temizliği” (**FK** 744/1; **HE** 21a/1816; **LM** R215b/131, R231b/1798, R240a/2645, R240a/2707; **Sİ** R356a/191; **SS** R324b/1891, R325a/1974)

ġarḳa-ı baḥr-ı kerem (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Ar. baḥr + Far. -ı + < Ar. kerem) “cömertlik denizine dalma” (**HE** 2a/39)

gül-i iḥsān (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. iḥsān) “cömertlik gülü” (**BV** 609/6)

ḫān-ı kerem (< Far. ḫān + < Far. -ı + < Ar. kerem) “cömertlik sofrası” (**HE** 4a/251)

ḥasīb (< Ar.) “cömert” (**FK** 681/79)

ḫızāne-i kerem (< Ar. ḫızāne + < Far. -i + < Ar. kerem) “cömertlik hazinesi” (**BV** 661)

ḫulḳ-ı kerīm (< Ar. ḫulḳ + < Far. -ı + < Ar. kerīm) “cömert tabiat, yaratılış” (**Sİ** R390a/3737)

ḫᵛān-ı kerem (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. kerem) “cömertlik sofrası” (**LM** R215a/67, R221a/681; **Sİ** R400a-53)

imkān-ı cūd (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. cūd) “cömertlik imkânı” (**HE** 18b/1568)

iẓhār-ı fütüvvet (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. fütüvvet) “cömertlik, yiğitlik gösterme” (**LM** R240a/2707)

kef-i iḥsān (< Ar. keff + < Far. -i + < Ar. iḥsān) “iyilik, cömertlik eli” (**SS** R352a/4808)

kemāl-i kerem (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. kerem) “keremin/lütfun tamlığı/eksiksizliği” (**Sİ** R392a/3919)

kerāmāt (< Ar.) “keremler, bağışlar, ihsan, lütuf; olağanüstü durum” (**GS** 116/3, 116/9, 682h/8/9, 702, 801/1; **NŞ** 60/5, 84/5, 307/6, 447/9)

kerāmet (< Ar.) “kerem, bağış, keramet, velilerin gösterdikleri olağanüstü durum” (**FK** 81/6, 681/68, 741/1; **GS** 42/7, 154/2, 298/7; **BV** 73/5; **FŞ** SF59b/49, SF91b/5; **HE** 17b/1477, 37b/3403, 41a/3692)

kerāmet-gūy (< Ar. kerāmet + < Far. gūy) “keramet söyleyen” (**GS** 88/6)

kerāmetī (< Ar. kerāmet + < Far. ī) “kerem, bağış, kerametle ilgili” (**NŞ** 208/6)

kerem (< Ar.) “cömertlik” (**FK** 61/7, 136/11, 289/6, 445/6, 469/6; **GS** 45/7, 295/7, 312/7, 320/1, 396/6; **NŞ** 2/5, 60/5, 208/6, 345/3, 401/8, 633/7; **BV** 4/7, 32/7, 161/7, 451/7, 552/9, 682/1, 717; **FŞ** SF104b/125, SF107a/117, SF46b/49, SF53a/44, SF85a/37, **HE** 2a/39, 9a/681, 18a, 18b/1559, 33b/3003, 43b/3954; **LM** R214b/34, R221a/681, R226a/1224, R240a/2720, R243b/3039; **Sİ** R355b/99, R365b/1146, R374a/2034, R391a/3806; **SS** R307b/113, R324a/1814, R331b/2665, R344a/3998, R348a/4388)

kerem-ḫūyluḳ (< Ar. kerem-ḫūy + < Tr. -luḳ) “cömertlik” (**Sİ** R392b-47)

kerem-i ‘ām (< Ar. kerem + < Far. -i + < Ar. ‘āmm) “bütün cömertlik” (**NŞ** 659)

kerem-i bī-nihāyet (< Ar. kerem + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. nihāyet) “sonsuz, tükenmez cömertlik” (**SS** R348a/4388)

kerem-i deryā (< Ar. kerem + < Far. -i + < Far. deryā) “cömertlik denizi” (**BV** 682)

kerem-kīş (< Ar.) “cömert, kerem mezhepli” (**Sİ** R355b/109)

keremlıġ (< Ar. kerem + < Tr. -lıġ) “keremlik, cömertlik” (**HE** 43b)

kerem-rūy (< Ar. kerem + < Far. rūy) “cömertlik yüzü” (**GS** 777/1)

keremsiz (< Ar. kerem + < Tr. -siz) “cömert olmama” (**Sİ** R365b/1135)

kerīm (< Ar.) “çok kerem sahibi, cömert” (**GS** 320/1, 806/1; **NŞ** 92/7, 704/4; **HE** 5a/313, 11b/914, 43b/3964; **Sİ** R355b/105, R355b-2, R367b/1363, R390a/3737, R391b/3878; **SS** R335b/3043)

kerīmü’l-ḫulḳ (< Ar.) “yaratılıştan gelen cömertlik” (**GS** 4a-F2/20)

kirām (< Ar.) “cömertlikler; soyu temiz olanlar” (**FŞ** SF52a/22; **HE** 5b/377; **LM** R243b/3024; **Sİ** R377b/2403; **GS** 675/2)

mihr-i kerem (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. kerem) “cömertlik güneşi, cömertlik” (**HE** 43a/3883)

miṣl-i seḫā (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. seḫā) “cömertlik gibi” (**SS** R352a/4812)

naḳş-ı cūd (< Ar. naḳş + < Far. -i + < Ar. cūd) “cömertlik nakşı” (**HE** 12b/1006)

nān-ı beẕl (< Far. nān + < Far. -i + < Ar. beẕl) "cömertlik ekmeği; bol bol verilen, saçılan ekmek" (**Sİ** R400a/4748)

saḫā (< Ar.) "cömertlik, el açıklık" (**HE** 18b/1563, 18b/1573, 19b/1660; **LM** R247b/3465)

saḫāvet (< Ar.) "cömertlik, el açıklığı" (**BV** 660/69; **HE** 9a/679, 9a/680, 18b/1561, 18b/1574, 19b/1659, 30a/2665; **Sİ** R418b/6839, R418b/6842)

saḫī (< Ar.) "cömert, eli açık" (**BV** 664/2; **HE** 19a/1614, 19a/1616; **SS** R323b/1808, R325b/1997, R333b/2869, R335a/3022, R338a/3355)

ṣāḥib-kerem (< Ar.) "kerem sahibi, bağış sahibi" (**HE** 43b/3965; **Sİ** R360a/584; **NŞ** 134/8)

seḫā (< Ar.) "cömertlik" (**FK** 701/1; **GS** 683/22, 704/1, 795/1; **LM** R217a/407; **Sİ** R361b/757, R362a/812, R377a/2358, R400a/4774, R404a/5170; **SS** R333b/2845, R333b/2880, R335a/3022, R352a/4812)

seḫā-pīşelig (< Ar. seḫā-pīşe + < Tr. -lig) "cömertliği adet edinme" (**FK** 681/32)

seḫāvet (< Ar.) "cömert, eli açık" (**GS** 704)

seḫī (< Ar.) "cömertlik, eli açıklık" (**FK** 701, 793/1)

tāc-ı fütüvvet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. fütüvvet) "cömertlik tacı" (**Sİ** R356a/191)

tāc-ı kerāmet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. kerāmet) "cömertlik tacı" (**HE** 37b/3403)

ümmān-ı cūd (< Ar. ümmān + < Far. -ı + < Ar. cūd) "cömertlik ummanı" (**HE** 18b/1568)

vācib-i bi'ẕẕāt (< Ar. vācib + < Far. -i + < Ar. bi'ẕẕāt) "cömertliğinin sınırsızlığı" (**HE** 2a/51)

2.14.31. Af Dileme, Tövbe ile İlgili Kavramlar

'öẕr-i mā'arīfnāk (< Ar. 'öẕr + < Far. -i + < Ar. mā'arīf +< Far. nāk) "(seni layıkıyla bilemedik ya Rab) özrü" (**GS** 333/7)

ehl-i emān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. emān) "aman, af dileyenler" (**NŞ** 109/7)

inābet (< Ar.) "günahlara tövbe edip hak yoluna dönme; tarikata girme" (**FK** 612/6)

istiġfār (< Ar.) "tövbe etme, Allah'tan günahların bağışlanmasını dileme" (**FK** 283/5, 688/64; **GS** 402/6, 581/8; **NŞ** 64/11, 236/3; **BV** 280/8; **FŞ** SF87a/26)

ma'fuv (< Ar.) "affolunmuş, bağışlanmış" (**Sİ** R355b/118, R355b/119)

ma'ẕeret (< Ar.) "istenilmeyen bir hâlin oluşuna yol açan kaçılmaz sebep, özür, bahane" (**SS** R311a-8)

maġfiret (< Ar.) "günahların bağışlanması" (**GS** 98/6; **Sİ** R418b/6867)

maġfūr (< Ar.) "Tanrı tarafından bağışlanmış, affedilmiş" (**FK** 689/138, 689/236; **Sİ** R416a/6610)

rabb-ı ġafūr (< Ar. rabb + < Far. -ı + < Ar. ġafūr) "çok affedici, bağışlayıcı olan Allah" (**HE** 8a/581; **Sİ** R410a/5884)

sāye-i raḥmet (< Far. sāye + < Far. -i + < Ar. raḥmet) "rahmet, bağışlanma gölgesi" (**HE** 4b)

sāye-i re'fet (< Far. sāye + < Far. -i + < Ar. re'fet) "bağışlayıcılık gölgesi" (**HE** 15b/1302; **BV** 516/7)

tevbe (< Ar.) "tövbe" (**BV** 50/7, 280/3, 316/7, 430/6, 570/5; **FK** 73/6, 103/7, 275/11, 406/6, 427/9; **GS** 92/3, 106/6, 201/4, 329/6, 516/8; **NŞ** 13/7, 106/4, 316/4, 401/9, 534/5; **HE** 16b/1394, 33b/2985, 33b/2990, 33b/3002, 41a/3721; **SS** R342a/3741)

tevbe-kār (< Ar. tevbe + < Far. kār) "tövbe edici, tövbe eden" (**HE** 33b/3015)

ümīd-i ġufrān (< Ar. ümmīd + < Far. -i + < Ar. ġufrān) "affetme ümidi, bağışlama ümidi" (**FK** 136/11)

2.14.32. Dini Bayramlar ile İlgili Kavramlar

'ıyd (< Ar.) "bayram" (**BV** 655/18, 660/15, 660/90; **NŞ** 17/1, 517/7, 618/7)

'ıyd-geh (< Ar. ıyd + < Far. geh) "bayram yeri" (**NŞ** 17/8, 17/3)

'ıyd-ı ekber (< Ar. 'ıyd + < Far. -ı + < Ar. ekber) "büyük bayram" (**BV** 660/37)

'ıyd-ı ruḫsār (< Ar. 'ıyd + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) "yanağın bayramı; sevgilinin al al olmuş yanakları" (**NŞ** 17/1; **BV** 660/40)

'ıyd-ı viṣāl (< Ar. 'ıyd + < Far. -ı + < Far. viṣāl) "sevgiliye kavuşmanın bayramı; bayram etme" (**BV** 660/56)

'īd (< Ar.) "bayram" (**FK** 456/4, 479/3, 613/7; **GS** 634/1, 634/5, 634/6)

'īd-gāh (< Ar. 'īd + < Far. gāh) "bayram yeri" (**GS** 634/7; **FK** 494/1)

'īd-i ekber (< Ar. 'īd + < Far. -i + < Ar. ekber) "arifesi cumaya rastlayan Kurban Bayramı" (**FK** 613/9)

'īd-i ruḫsār (< Ar. 'īd + < Far. -i + < Far. ruḫsār) "bayram yanağı" (**GS** 634/6)

aḍḥā (< Ar.) "kurbanlar" (**SS** R308a/167)

bayram "bayram" (**BV** 660/12, 660/27, 660/30, 660/42; **FK** 442/1, 494/1, 613/1, 613/8; **GS** 109/5, 343/4, 607/3, 611/1; **NŞ** 17/2, 111/1, 618/3)

bayramlıġ "bayramlık, bayramlı" (**NŞ** 17/6)

şām-ı 'īd (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. 'īd) "bayram akşamı" (**FK** 456/4)

2.14.33. Ölüm, Ahiret ile İlgili Kavramlar

2.14.33.1. Ölüm ve İlgili Kavramlar

‘ifrīt-ı ḳattāl (< Ar. ifrīt + < Far. -ı + < Ar. ḳattāl) “çok katleden, çok öldüren insan/mahluk” (**FŞ** SF65a/45)

beḳāsız (< Ar. beḳā + < Tr. -sız) “ölümlü, kalıcı olmayan” (**BV** 15/8, 320/7; **FK** 543/5; **HE** 37b/3355, 40b/3671; **Sİ** R417b/6777; **SS** R350b/4656)

berḳ-ı ecel (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ecel şimşeği” (**SS** R312b/662)

bī-‘ıyş (< Far. bī + < Ar. ‘ıyş) “yaşamama, ölüm” (**BV** 660/88)

bīm-i helāk (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. helāk) “ölüm korkusu” (FK 358/7; **GS** 318/5)

bīm-i ḳatl (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “öldürülme korkusu” (**FK** 676/5)

bīm-i siyāset (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. siyāset) “ölüm cezası korkusu” (**HE** 41a/3691)

cenāze (< Ar.) “cenaze, ölü” (**BV** 657/24; **FK** 686/24)

cesed (< Ar.) “ölü, vücut” (**LM** R234b/2095; **SS** R306b/2; **FK** 132/2; **NŞ** 114/3, 644/5)

cīfe (< Ar.) “leş” (**HE** 28a/2482, 28a/2485, 35a/3141; **FK** 186/6)

çār-mīh (< Far.) “darağacı” (**FK** 531/3)

demār (< Far.) “helak, ölüm” (**FŞ** SF63b-22; **Sİ** R398a/4547; **FK** 173/4; **GS** 60/4)

ecel (< Ar.) “ömrün son bulması” (**FŞ** SF46a/44, SF49b/25, SF63b/16, SF64a/36, SF90b/67, SF97b/27; **HE** 18b/1604, 23b/2041, 34b/3115, 35a/3151, 36b/3282; **LM** R244b/3160, R246b/3313; **Sİ** R355b/137, R372a/1841, R374a/2054, R389a/3628, R394a/4121; **SS** R312b/662, R317a/1095, R349b-35; **BV** 67/4, 192/8, 219/4, 347/5, 445/7, 578/7; **FK** 36/7 , 133/5, 233/3, 311/3, 421/7, 586/4; **GS** 1/9, 80/6, 186/7, 232/3, 335/3, 340/6, 407/5; **NŞ** 55/7, 97/1, 100/5, 244/7, 301/6, 416/2, 532/5, 627/7)

emvāt (< Ar.) “ölüler” (**HE** 10b/822; **Sİ** R402a/4966)

fānī (< Ar.) “ölümlü, geçici” (**FK** 1/1, 302/7, 387/2, 540/6, 613/8, 645/6, 689/155; **GS** 13a-F2/20, 51/6, 101/8, 146/7, 234/8, 280/7, 537/8; (**NŞ** 219/7, 327/10, 462/7, 478/6, 564/7, 657/21; **BV** 15/7, 24/6, 71/6, 72/7, 311/7, 549/7, 617/8; **FŞ** SF102b/80, SF105a/176, SF53a/35, SF68a/104; **HE** 12a/995, 12b/1013, 18a/1517, 28a/2485, 40b/3674; **LM** R214b/3, R230b/1649, R247a/3400, R248b/3581; **Sİ** R364a-15, P465a/6523, R414b/6341; **SS** R313a/693, R318a/1213, R325b/1980)

fānī-i maḥż (< Ar. fānī + < Far. -i + < Ar. maḥż) “saf fanilik” (**GS** 679/9)

fānī-i muṭlaḳ (< Ar. fānī + < Far. -i + < Ar. muṭlaḳ) “kesin fanilik” (**GS** 686/1; **HE** 40b/3674)

fānīlıġ (< Ar. fānī + < Tr. -lıġ) “ölümlü” (**GS** 683/146)

fānī-veş (< Ar. fānī + < Far. veş) “fani gibi” (**FK** 689/163)

fāniyāne (< Ar. fānī + < Far. yāne) “fani gibi, fanice” (**FK** 689/324)

fāni-yi muṭlaḳ (< Ar. fānī + < Far. -yi + < Ar. muṭlaḳ) “kesin fanilik” (**FK** 689/327)

ferīse (< Ar.) “ölü, durgun” (**GS** 721/1; **BV** 446/2)

ġāret-ı cān (< Ar. ġāret + < Far. -ı + < Far. cān) “can yağması, ölüm, öldürme” (**FŞ** SF96a/42)

ġāret-i cān (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Far. cān) “can yağması, ölüm, öldürme” (**BV** 312/3; **GS** 276/1; **NŞ** 37/6)

gürd-i merdüm-şikār (< Far. gürd + < Far. -i + < Far. merdüm-şikār) “adam öldüren kahraman” (**Sİ** R375b/2216)

helāk (< Ar.) “yıkım, kayıp; ölüm” (**FK** 70/4, 113/7, 163/2, 348/3, 411/10; **GS** 29/2, 95/1, 103/6, 131/2, 187/6, 210/5; **NŞ** 43/4, 105/4, 159/3, 215/6, 324/1, 436/3; **BV** 77/5, 170/1, 236/5, 314/2, 415/5, 565/1; **FŞ** SF100b/75, SF91a/92, SF97a/71, SF99a/168, SF66a/114; **HE** 1b/23, 7b/567, 13b/1120, 17a/1417, 25b/2241; **LM** R215b/108, R224b/1047, R232a/1847; **Sİ** R358b/432, R369a/1510, R381b/2815, R386b/3369, R397b/4482; **SS** R307a/70, R317b/1154, R319a/1292, R332a/2678)

helākī (< Ar. helāk + < Far. ī) “yıkım, kayıp; ölümle ilgili” (**LM** R246b/3343)

helāk-i cān (< Ar. helāk + < Far. -i + < Far. cān) “canı yok etme, öldürme” (**GS** 739/1; **LM** R234a/2040)

helāklik (< Ar. helāk + < Tr. -lik) “ölme hâli” (**LM** R242a/2865)

ḫūn (< Far.) “kan, öldürme” (**FK** 685/36; **GS** 30/2, 53/1, 180/4, 544/1; **NŞ** 24/9, 618/7; **SS** R325a/1931; **HE** 15a/1256, 19a/1646)

i‘dām (< Ar.) “bir kimseyi kanun gereğince öldürme” (**FŞ** SF46a/51; **HE** 3a/140; **SS** R328b/2342)

iltimās-ı ḳatl (< Ar. iltimās + < Far. -ı + < Ar. ḳatl) “öldürülmesini isteme” (**NŞ** 206/3)

kāfir-i ḳātil (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. ḳātil) “katil kafir” (**FK** 378/4; **NŞ** 373/1; **NŞ** 78/5; **HE** 35a/3154)

ḳātil (< Ar.) “öldüren, katil” (**FK** 12/8, 157/4, 168/2, 303/3, 424/1; **GS** 14/3, 168/5, 216/2, 313/3, 332/9; **NŞ** 13/1, 78/4, 119/1, 236/5, 304/3, 409/2; **BV** 30/2, 80/2, 170/6, 268/2, 306/4, 374/1; **FŞ** SF102a/39, SF99b/219, SF46a/44, SF51b/28, SF81b/152; **HE** 19a/1649, 23b/2071, 25a/2212, 32a/2867, 35a/3151, 40b/3683; **LM** R228b/1472, R232b/1867,

R244a/3092, R244b/3137; **Sİ** R355a/46, R372a/1846, R376a/2265, R387a/3392, R400b/4811, R403b/5096; **SS** R337a/3207, R339a/3444, R349b/4578)

ḳātil-āsā (< Ar. ḳātil + < Far. āsā) "katleden, öldüren, zulmeden gibi" (**FŞ** SF76a/84)

ḳātilī (< Ar. ḳātil + < Far. ī) "bir katil" (**BV** 108/1, 502/4; **FK** 33/2; **GS** 681/2; **FŞ** SF102b/84)

ḳatīl-i 'ışḳ (< Ar. ḳatīl + < Far. -i + < Ar. 'ışḳ) "aşktan öldürülmüş" (**GS** 235/3)

ḳātil-i bī-bāk (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. bī-bāk) "korkusuz katil" (**GS** 85/1; **NŞ** 391/3, 468/5, 571/4)

ḳātil-i çābük-süvār (< Ar. ḳātil + < Far. - i+ < Far. çābük-süvār) "katil binici" (**HE** 25a/2212)

ḳātil-i ġaddār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ġaddār) "acımasız katil" (**FK** 557/9)

ḳātil-i gerdūn (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. gerdūn) "katil felek" (**HE** 19a/1649)

ḳatīl-i ḫançer-i āzār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Far. āzār) "dert, sıkıntı hançerinin katili" (**NŞ** 164/4)

ḳatīl-i ḫançer-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık hançerinin katili" (**NŞ** 492/4)

ḳātil-i ḫūn-ḫᵛār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫᵛār) "katil, zalim, kan dökücü" (**FK** 311/4; **NŞ** 377/1)

ḳātil-i ḫūn-ḫᵛāre (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫᵛāre) "zalim, katil" (**NŞ** 119/1)

ḳātil-i mecnūn-şi'ār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. mecnūn-şi'ār) "deli gibi, deli katil" (**BV** 618/1)

ḳatil-i nā-mihr-bān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. nā-mihr-bān) "acımasız, merhametsiz katil" (**BV** 361/2, 515/4, 606/4, 746/4; **GS** 680/2; **NŞ** 354/2)

ḳātil-i peymān-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. peymān-şiken) "yeminini bozan katil" (**BV** 318/1)

ḳātil-i peymān-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. peymān-şiken) "yeminini bozan katil" (**BV** 318/1)

ḳātil-i pūlād (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. pūlād) "çelik pençeli katil" (**HE** 24a/2081)

ḳātil-i ṣaf-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ṣaf + < Far. şiken) "düşman saflarını bozan, düşman ordusunu dağıtan katil" (FK 333/3)

ḳātil-i ṣayd (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ṣayd) "avcı" (**FK** 424/7)

ḳātil-i ser-mest (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. ser-mest) "sarhoş, kendinden geçen katil" (**BV** 77/1)

ḳātil-i şücā' (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. şücā') "cesur, yiğit katil" (**NŞ** 290/1)

ḳātil-i şücā' (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. şücā') "cesur, yiğit katil" (**NŞ** 290/1)

ḳatīl-i tīġ-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık kılıcıyla öldürülmüş" (**NŞ** 78/4)

ḳātil-i zemāne (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. zemāne) "devrin/zamanın katili" (**NŞ** 13/1)

ḳātil-nihādī (< Ar. ḳātil + < Far. nihādī) "katleden, öldüren, zulmeden yaratılışta olan" (**FŞ** SF49a/18)

ḳātil-veş (< Ar. ḳātil + < Far. veş) "katil gibi, katilcesine" (**HE** 25a/2185, 27b/2450)

ḳātil-veşī (< Ar. ḳātil + < Far. veş) "katil gibi, katilcesine" (**Sİ** R375a/2160)

ḳatl (< Ar.) "öldürme" (**FK** 12/8, 103/4, 273/7, 310/4, 497/4; **GS** 27/5, 58/6, 131/3, 200/1, 306/1; **NŞ** 12/3, 109/2, 202/4, 301/1, 408/5; **BV** 17/1/1, 81/6, 125/4, 211/5, 312/5, 427/4; **FŞ** SF49b/25, SF64b/100, SF84b/62, SF87a/19, SF94a/88, SF99b/187; **HE** 1b/21, 3a/150, 16a/1345, 19a/1647, 23b/2070, 24a/2082, 27b/2455; **LM** R232a/1841, R233b/1997, R237a/2345, R242b/2938, R246b/3329; **Sİ** R365b/1140, R372a/1825, R375a/2127, R391b/3897, R395b/4298; **SS** R312a/593, R318b/1256, R336a/3143, R348a/4383)

ḳatl-āyīn (< Ar. ḳātl + < Far. āyīn) "katleden, öldüren, zulmeden gibi" (**NŞ** 429/1)

ḳatl-gāh (< Ar. ḳatl + < Far. gāh) "öldürme yeri" (**FK** 595/1)

ḳatl-geh (< Ar. ḳatl + < Far. geh) "öldürme yeri" (**GS** 587/4)

ḳatl-ı 'ām (< Ar. ḳatl + < Far. -ı + < Ar. 'āmm) "bir topluluğu öldürme, katliam" (**Sİ** R372a/1838; **HE** 23b/2070; **Sİ** R403b/5121; **BV** 443/4, 574/6, 660/74; **BV** 80/3; **FK** 581/5, 622/4)

ḳatl-i 'ālem (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. 'ālem) "âlemin, dünyanın katili" (**NŞ** 301/5)

ḳatl-i 'āmm (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. 'āmm) "bir topluluğu öldürme, katliam" (**NŞ** 301/1)

ḳatl-i ehl-i islām (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam ehlinin katli" (**NŞ** 252/6)

ḳatl-i encümen (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. encümen) "meclisin katli" (**FK** 372/6)

ḳatl-i fen (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. fen) "hüner katli" (**GS** 683/92)

ḳatl-i tīġ (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. tīġ) "kılıç ile öldürme, katletme" (**SS** R318b/1257)

ḳattāl (< Ar.) "çok katleden, çok öldüren" (**FŞ** SF102a/57; **FŞ** SF65a/45; **BV** 159/2, 245/8)

ḳattālī (< Ar. ḳattāl + < Far. ī) “çok öldürücü” (**NŞ** 11/3)

ḳattāl-veş (< Ar. ḳattāl + < Far. veş) “çok katleden, çok öldüren gibi” (**NŞ** 584/4)

ḳaṭ‘-ı ḥayāt (< Ar. ḳaṭ‘ + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayatın sonu, ölüm” (**HE** 3a/149; **Sİ** R416a/6605; **NŞ** 286/3; **FK** 683/23)

ḳaṭīl (< Ar.) “öldürülmüş kimse” (**NŞ** 163/1)

ḳaṭl (< Ar.) “öldürme” (**Sİ** R366b/1269, R372a/1816; **SS** R320a/1434, R332a/2677)

ḳaṭl-i ‘ām (< Ar. ḳaṭl + < Far. -i + < Ar. ‘ām) “bir topluluğu öldürme, katliam” (**Sİ** R366b/1269)

ḳaṭl-i bī-ḥisāb (< Ar. ḳaṭl + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥisāb) “hesapsız öldürme” (**FK** 706)

ḳaṭṭāl (< Ar.) “çok katleden, çok öldüren” (**GS** 181/8)

ḳışaş (< Ar.) “kısas, öldürmeye ceza olarak ölüm cezası verme” (**FK** 288/2; **GS** 282/6; **BV** 198/2, 271/5; **FŞ** SF102a/44; **HE** 17a/1422, 17a/1426, 38b/3457; **Sİ** R391b/3898)

kūs-ı fenā (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. fenā) “gelip geçici olma davulu; ölümlülük davulu” (**NŞ** 171/6)

leş (< Ar.) “leş” (**GS** 463/7)

maḥal-i su’āl (< Ar. maḥall + <Far .-i + < Ar. su’āl) “soru yeri; ölümden sonra gidileceğine inanılan hesap yeri” (**BV** 381/4)

maḳtel (< Ar.) “ölüm, ölme, öldürülme” (**Sİ** R355a/46)

maḳtūl (< Ar.) “öldürülen” (**FK** 393/6, 588/3; **GS** 103/4; **NŞ** 533/2; **BV** 159/2, 624/9; **FŞ** SF102b/115, SF85b/76; **LM** R223a/877)

maḳtūl-ı ġam-keş (< Ar. maḳtūl + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam çekmekten ölmüş olan” (**FŞ** SF102b/115)

maẓlūm-keş (< Ar. maẓlūm + < Far. keş) “mazlum öldüren, zalim” (**NŞ** 423/6)

maẓlūm-küş (< Ar. maẓlūm + < Far. küş) “mazlum öldüren, zalim” (**FK** 492/6)

mecnūn-küş (< Ar. mecnūn + < Far. küş) “mecnun öldüren” (**LM** R239b/2603)

memāt (< Ar.) “ölüm” (**Sİ** R387a/3397)

merdüm-küş (< Far.) “adam öldüren” (**GS** 249/9)

merg (< Far.) “ölüm, ölü” (**FK** 313/6, 512/5; **GS** 109/8, 114/8, 279/4, 299/2, 308/4, 326/4; **NŞ** 579/3; **BV** 400/6; **FŞ** SF51b/25; **HE** 12a/972, 16b/1386, 16b/1389, 27b/2455, 34b/3118, 36b/3280; **LM** R232a/1852, R243a/2973, R245a/3189, R245a/3210,

R247b/3475; **Sİ** R365a/1093 R372a/1841, R375a/2162, R380b/2738, R407b/5516, R415a/6413; **SS** R342b/3813, R348a/4406)

merg küni (< Far. merg + < Tr. küni) “ölüm günü” (**HE** 16b/1389)

merg neḫībi (< Far. merg + < Ar. neḫīb + < Tr. i) “ölüm korkusu” (**HE** 16b/1386)

merg semūmı (< Far. merg + < Ar. semūm + < Tr. ı) “ölüm rüzgârı” (**HE** 34b/3118)

merhūm (< Ar.) “Allah’ın rahmetine kavuşmuş, ölmüş” (**FK** 378/4; **Sİ** R367a/1330; **SS** R324a/1819)

merḥūm-ı bī-çāre (< Ar. merḥūm + < Far. -ı + < Far. bī-çāre) “çaresiz, zavallı merhum” (**Sİ** R367a/1330)

merk (< Far.) “ölüm, vefat” (**FŞ** SF88a/119, SF96b-48, SF97b-49)

mevt (< Ar.) “ölüm, ölü” (**FK** 439/7; **GS** 298/5; **NŞ** 163/2; **FŞ** SF90a-43; **HE** 3b/188; **LM** R245b/3220; **SS** R336b/3173, R347b/4380)

meyl-i ḳatl (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “öldürmeye meyletme” (**NŞ** 605/5)

meyyit (< Ar.) “ölmüş, ölü” (**LM** R245a/3165, R246b/3353)

mühlik (< Ar.) “helak edici, öldürücü, öldüren, yok eden” (**FK** 11/6, 129/5, 286/1, 339/4, 446/10; **GS** 5/4, 25/6, 143/4, 215/5, 299/2, 322/4, 340/7; **NŞ** 38/5, 104/2, 237/2, 323/4; **BV** 8/2, 53/1, 103/6, 302/4, 369/1, 425/7, 569/5, 658/2; **FŞ** SF100b/89, SF96b/20, SF65b/63, SF68a/73, SF78b/100; **LM** R230a/1626, R235b/2229, R240a/2709, R243a/2977; **Sİ** R407b/5554; **SS** R316b/1047, R320b/1475, R327b/2194, R339b/3510)

mühlike (< Ar.) “helak eden, öldüren” (**Sİ** R377b-29)

na‘ş (< Ar.) “cenaze, tabuta konulmuş ölü” (**FK** 342/7, 686/22; **BV** 333/6, 345/5, 657/22; **HE** 32b/2895, 32b/2896; **LM** R246b/3354, R246b/3356, R246b/3363; **Sİ** R387a/3399, P465a/6540, P465a/6554, R416a/6514; **GS** 433/4; **NŞ** 401/1, 468/6, 658/46)

nīş-i merg (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. merg) “öldürücü zehir” (**HE** 12a/972)

ölmeg “ölme” (**FŞ** SF100b/85, SF100b/85; **HE** 30b/2717; **NŞ** 410/5; **BV** 528/7)

ölmek “ölme” (**FK** 13/5, 182/3, 287/3, 311/3, 406/2, 568/9; **GS** 12/1, 40/5, 70/5, 102/8, 234/3, 369/6; **NŞ** 14/4, 143/5, 236/1, 346/9, 411/6, 500/6, 628/1; **BV** 13/1, 29/5, 128/4, 131/3, 207/6, 359/2; **FŞ** SF59b/85, SF69a/157, SF87b/67, SF88b/146, SF96a/66; **HE** 32b/2909, 35a/3129, 35a/3134, 37a/3347; **LM** R223b/957, R232b/1890, R246b/3343; **Sİ** R355b/139, R365a/1131, R376a/2251, R387a/3393, R409a/5801; **SS** R315b/960, R319a/1327, R331a/2583, R348b/4439, R348b/4442)

ölmeklig “ölme, ölüm hâli” (**LM** R245b/3244)

ölmeklik “ölme, ölüm hâli” (**FK** 231/1, 473/9; **NŞ** 91/6; **BV** 15/1; **FŞ** SF103b/19, SF87b/64)

ölmemek “ölmeme” (**FK** 436/1)

ölmeslik “ölmezlik” (**NŞ** 407/7)

öltürgülük “öldürme” (**HE** 24b/2158, 25b; **SS** R347a/4314)

öltürmeg “öldürme” (**HE** 4a/244)

öltürmek “öldürme” (**FK** 282/3, 440/2, 509/3, 660/5; **GS** 58/1, 242/3, 290/5, 300/2, 651/3; **NŞ** 29/2, 83/6, 162/6, 455/6, 503/7; **BV** 8/1, 128/1, 225/2, 382/2, 502/4, 748/2; **FŞ** SF104a/99, SF92b/96, SF92b/98, SF83b/74, SF87a/99, SF88a/103; **HE** 35a/3134; **LM** R244b/3134; **SS** R332b/2744, R348b/4467)

öltürmeklik “öldürme” (**FŞ** SF88b/152)

ölüg “ölü” (**FK** 21/2, 156/4, 344/3, 413/2, 536/9, 629/4; **GS** 63/1, 110/3, 226/5, 338/5, 347/3; **NŞ** 160/4, 215/1, 441/3, 472/5, 499/1, 500/3; **BV** 71/7, 76/5, 80/2, 91/5, 145/4, 581/1; **FŞ** SF102b/99, SF91a/123, SF94b/44, SF72a/104, SF72b/18; **HE** 11a/886; **LM** R225b/1178, R246b/3354; **Sİ** R358b/425, R370b/1669, R385a/3179, R397b/4482, R420a/7007)

ölük “ölü” (**HE** 7b/549, 10a/789, 16b/1373, 30b/2711, 33a/2932; **SS** R309b/316, R318b/1277, R320b/1462, R343b/3947, R348a/4408; **NŞ** 334/2, 585/2; **BV** 196/2, 268/2, 308/5, 430/7, 623/1, 660/83)

ölüm “ölüm” (**FK** 26/7, 185/6, 287/5, 324/2, 424/5, 589/3, 619/2; **GS** 41/4, 78/1, 441/1/1, 441/6, 509/4, 614/5, 683/106; **NŞ** 25/4, 59/4, 226/3, 331/8, 495/7, 532/5, 654/19; **BV** 14/2, 73/3, 143/4, 306/1, 420/7, 496/2, 575/1, 658/4; **FŞ** SF102b/75, SF104a/106, SF96a/52, SF59b/84, SF72b/33; **HE** 25b/2249, 30a/2690, 30b/2711, 34b/3119, 36b/3287, 37a/3346; **LM** R240a/2749, R245a/3170, R248b/3540; **Sİ** R356b/212, R372a/1856, R375b/2195, R392a/3932, R407b/5562; **SS** R320b/1445, R324b/1894, R340b/3587, R343b/3913)

ölümlüg “ölümlü, katli vacip olan” (**Sİ** R392a-45, R392a-45)

ölümlük “ölümlü, katli vacip olan” (**NŞ** 182/1)

raḫīl-güş (< Ar. raḫīl + < Far. güş) “ölüm haberi işiten” (**LM** R238b/2508)

rıḥlet (< Ar.) “göç, göçme, ölüm” (**FK** 22/6; **GS** 219/3, 346/4, 500/3; **HE** 32a; **LM** R217a/351, R238a/2434; **Sİ** R364a/1016, R373a/1939, R387a/3396)

rūḥsız (< Ar. rūḥ + < Tr. -sız) “ruhsuz, cansız, ölü” (**LM** R240a-31; **Sİ** P465a/6544; **SS** R336b/3192)

ṣaḥrā-yı ʻadem (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. ʻadem) “yokluk çölü; ölüm” (**LM** R217a/432)

sālik-i fānī (< Ar. sālik + < Far. -i + < Ar. fānī) “fanilik tarikatına giren (kimse)” (**BV** 103/8; **FK** 613/8)

sekerāt-ı mevt (< Ar. sekerāt + < Far. -ı + < Ar. mevt) “ölüm sarhoşluğu” (**LM** R245b/3220)

sırr-ı fenā (< Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk, fanilik sırrı” (**FK** 376/4)

siyāset-gāh (< Ar. siyāset + < Far. gāh) “siyaset bakımından öldürülmesi gereken kimselerin öldürüldüğü yer” (**BV** 574/3; **FK** 518/2, 590/1)

siyāset-geh (< Ar. siyāset + < Far. geh) “siyaset bakımından öldürülmesi gereken kimselerin öldürüldüğü yer” (**BV** 578/3)

ṣubḥ-ı ecel (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ölüm sabahı” (**GS** 287/7)

şām-ı rıḥlet (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. rıḥlet) “ölüm akşamı” (**Sİ** R364a/1016)

şerbet-i merg (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. merg) “ölüm şerbeti” (**GS** 299/2; **LM** R243a/2973)

taʻziyet (< Ar.) “başsağlığı dileme” (**LM** R246b/3344)

tābūt (< Ar.) “tabut” (**BV** 71/7, 657/23; **FK** 654/7, 686/23; **GS** 464/5; **HE** 3a/149; **LM** R246b/3365; **Sİ** P465a/6559, P465a/6561, R416a/6515)

tābūt-pūş (< Ar. tābūt + < Far. pūş) “tabut örten” (**GS** 517/8)

terk-ı cān (< Ar. terk + < Far. -ı + < Far. cān) “canı terk etme, ölme” (**FŞ** SF102b/87)

terk-i cān (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. cān) “canı terk etme, ölme” (**SS** R322b/1677)

terk-i cümle-i ʻālem (< Ar. terk + < Far. -i+ < Ar. cümle + < Far. -i + < Ar. ʻālem) “dünya terki, ölüm” (**GS** 642/3)

terk-i ḳatl (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “öldürmekten vazgeçme” (**Sİ** R398a/4543)

tīz-rıḥlet (< Far. tīz + < Ar. rıḥlet) “çabuk göçme; ölme” (**FŞ** SF77a/22)

vaʻde-i ḳatl (< Ar. vaʻde + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “öldürme sözü” (**GS** 51/2; **NŞ** 562/5; **FK** 89/6)

varṭa-ı helāk (< Ar. varṭa + < Far. -ı + < Ar. helāk) “ölüm uçurumu” (**Sİ** R414b-76)

vefāt (< Ar.) “insan için ölüm” (**Sİ** R370a/1606)

zād- ı ebed (< Ar. zād + < Far. -ı + < Ar. ebed) “sonsuzluğa doğmak, ölmek” (**GS** 432/6)

zehr-çeşm (< Far.) "yakıcı, öldürücü söz" (**BV** 80/6)

zehr-ı helāhil (< Far. zehr + < Far. -ı + < Ar. helāhil) "öldürücü zehir" (**FŞ** SF51b/28, SF90a/107, SF92b/113, SF99b/219)

zehr-i çesm (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. çesm) "yakıcı, öldürücü göz" (**LM** R242b/2938; **BV** 238/3, 382/2; **FK** 619/6; **NŞ** 108/5, 294/4, 294/4)

zehr-i helāhil (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. helāhil) "öldürücü zehir" (**HE** 21b/1867; **BV** 463/1; **FK** 598/5, 701/1)

zehr-i helāk (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. helāk) "öldürücü zehir, yok edici zehir" (**HE** 31a)

zehr-i ḳātil (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. ḳātil) "öldüren zehir" (**BV** 110/2, 382/2; **FK** 238/6, 679/3; **GS** 53/5, 581/1, 664/8, 686; **NŞ** 47/4, 93/4, 657/58; **LM** R244a/3092)

zehr-nāk (< Far.) "öldürücü zehir" (**HE** 31a; **Sİ** R360a/615)

2.14.33.2. Matem, Yas ile İlgili Kavramlar

ʻarṣa-i mātemçe (< Ar.ʻarṣa + < Far. -i +< Ar. mātem +< Tr. -çe) "matem yeri gibi" (**FK** 819/1)

ʻazā (< Ar.) "yas, cenaze töreni, başsağlığı ziyareti" (**FK** 40/6, 173/6, 186/3, 335/4, 417/5, 525/1; **BV** 362/6; **GS** 40/5, 210/6; **NŞ** 114/3, 164/8, 658/21; **FŞ** SF100a/33, SF102b/95, SF91a/123, SF95a/97; **LM** R243a/2987, R244a/3097, R245b/3234, R245b/3237; **Sİ** R355b/132, R378a/2475, R378a/2488, R416a/6510; **SS** R308a/172, R339b/3474)

ʻazālıġ (< Ar. ʻazā + < Tr. -lıġ) "sabırlı" (**LM** R244a/3083)

ʻazālıḳ (< Ar. ʻazā + < Tr. -lıḳ) "matemli, yaslı" (**LM** R248b/3540)

ʻazāyī (< Ar.) "yas, cenaze töreni, baş salığı ziyareti" (**FŞ** SF102b/91; **LM** R243a/2980)

dār-ı şīven (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. şīven) "yas evi" (**FŞ** SF106a/6)

ehl-ı mātem (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. mātem) "yas tutanlar" (**FŞ** SF68b/155)

ehl-i mātem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. mātem) "yas tutanlar" (**FK** 245/6)

hāy (< Far.) "yas tutan kişinin iniltisi" (**FK** 44/8; **GS** 57/6; **NŞ** 518/4, 576/6; **FŞ** SF106b/62, SF97b/80; **HE** 42b/3867; **LM** R246b/3280; **Sİ** R399b/4701, R402a/4956; **SS** R349b/4550)

hāy hāy (< Far.) "yas tutan kimsenin iniltisi; vay, eyvah" (**FK** 617/5; **NŞ** 615/7; **HE** 3b/194, 25a/2214; **Sİ** R372a/1840, R417a/6709)

mātem (< Ar.) "yas, keder" (**FK** 31/3, 186/4, 245/6, 334/5, 402/3, 573/5; **GS** 43/6, 108/6, 129/8, 204/6, 322/3, 428/5; **NŞ** 35/1, 164/8, 207/1, 318/7, 410/4, 575/5; **BV** 15/8, 23/9,

78/4, 288/4, 587/3, 639/1; **FŞ** SF107a/119, SF91a/124, SF59b/68, SF63a/106; **HE** 3b/216, 14a/1142, 14a/1161, 24b/2150, 26b/2359; **LM** R223b/920, R224b/1042, R230a/1599; **Sİ** R355b/131, R366a/1201, R380a/2675, R407a/5481; **SS** R308a/169, R319a/1302, R330a/2482, R336a/3118)

mātem-āyīn < Ar. mātem + < Far. āyīn) "yas, keder gibi" (**Sİ** R417a/6692)

mātemçe (< Ar. mātem + < Tr. -çe) "yas, keder gibi" (**FK** 819/1)

mātem-engīz (< Ar. mātem + < Far. engīz) "matem koparan" (**LM** R227b/1354)

mātem-gede (< Ar. mātem + < Far. gede) "matem, yas evi" (**Sİ** R416a/6601)

mātem-ḫāne (< Ar. mātem + < Far. ḫāne) "matem, yas evi" (**FŞ** SF103a/1)

mātemī (< Ar. mātem + < Far. ī) "matemli, yaslı" (**FK** 417/3; **GS** 27/2, 210/7; **NŞ** 577/4; **BV** 394/3; **FŞ** SF98a/69, SF98b/84; **HE** 31b/2826, 5a/332; **Sİ** R364a/1012, R376b/2298; **SS** R336a/3119)

mātemī-vār (< Ar. mātemī + < Far. vār) "yas, keder gibi" (**LM** R230a/1612)

mātemiyāne (< Ar. mātem + < Far. iyāne) "mateme benzer" (**FK** 689/299)

mātem-kede (< Ar. mātem + < Far. gede) "matem, yas evi" (**GS** 741/1)

mātemlıġ (Ar. mātem + < Tr. -lıġ) "kederli, yaslı" (**NŞ** 341/5)

mātemlıḳ (Ar. mātem + < Tr. -lıḳ) "kederli, yaslı" (**NŞ** 492/7)

mātem-serā (< Ar.) "matem, yas evi" (**FK** 330/4)

mātem-serāy (< Ar.) "matem, yas evi" (**Sİ** R416a/6604)

mātemsiz (< Ar. mātem + < Tr. -siz) "yassız, kedersiz" (**GS** 208/4)

mātem-zedāy (< Ar. mātem + < Far. zedāy) "matemli, yaslı" (**Sİ** R365a/1103)

mātem-zede (< Ar. mātem + < Far. zede) "yaslı, kederli, dertli, matemli" (**LM** R217a/265, R232b-23, R233a/1930; **Sİ** R387a/3409; **NŞ** 658/31)

mātem-zedelıḳ (< Ar. mātem + < Far. zede + < Tr. -lıḳ) "matemli, dertli, kederli olma" (**LM** R244a/3087)

mecma'-i mātem (< Ar. mecma' + < Far. -i + < Ar. mātem) "matem topluluğu" (**HE** 3b/216)

nevḥ (< Ar.) "ağıt" (**BV** 18/8)

nevḥa (< Ar.) "yüksek sesle ağlama, ağıt" (**FK** 80/9, 143/6, 269/3, 460/7; **GS** 27/2, 317/11, 335/2, 360/1, 419/7, 500/3, 559/3, 613/6; **BV** 220/2, 327/4, 378/7, 488/2, 533/9; **FŞ** SF103a/1, SF90b/64, SF91a/92, SF87a/100; **HE** 3a/152; **LM** R223b/946, R224a/1017, R234b/2113, R241b/2806; **Sİ** P465a/6558, R416a/6600, R416a/6604; **SS** R319a/1302,

R319b/1383, R323b/1773, R336a/3112, R347b/4348; **NŞ** 13/3, 164/6, 397/1, 401/3, 658/21, 658/46)

nevḥa-engīz (< Ar. nevḥa + < Far. engīz) "matem tutan" (**LM** R229b/1547)

nevḥa-ger (< Ar. nevḥa + < Far. ger) "ölü ağlayıcısı" (**FK** 151/4; **GS** 481/4; **NŞ** 535/2; **LM** R246b/3374; **Sİ** R416a/6604)

nevḥa-gerlıḳ (< Ar. nevḥa + < Far. ger + < Tr. -lıḳ) "ölü ağlayıcılığı" (**FŞ** SF91a/91)

nevḥa-i hicrān (< Ar. nevḥa + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık ağıtı" (**GS** 317/11)

nevḥa-perdāz (< Ar. nevḥa + < Far. perdāz) "yas tutucu" (**FŞ** SF103a/1, SF104b/122, SF87a/100; **LM** R226b/1328, R243b/3048)

nevḥa-sāz (< Ar. nevḥa + < Far. perdāz) "ağlama hâli" (**FŞ** SF96b/1)

nüdbe (< Ar.) "ağıt, ölünün arkasından ağlama, ağıt düzme; mersiye yakma" (**SS** R324a/1847)

siyeh-pūş (< Far.) "siyah giysiler giyen; yaslı, matemli" (**FK** 717, 717/2; **FŞ** SF91a/123, SF92a/70)

siyāh-pūşī (< Far.) "siyah giysiler giyen; yaslı, matemli" (**GS** 315/3)

sūg (< Far.) "matem, keder, elem, acı" (**BV** 60/7, 394/3; **FK** 335/4, 443/6; **FŞ** SF100b/74, SF95a/96, SF47b/5, SF65a/34, SF69a/164; **LM** R223b/950, R223b/953, R223b/957, R224b/1042; **Sİ** R364a/1017, R365a/1101, R365a/1104, R378a/2476, R387a/3409, R387a/3410)

sūg-vār (< Far.) "matemli" (**FK** 689/336; **LM** R223b/953, R225b/1147; **SS** R338b/3408, R338b/3415)

sūgvārlıġ (< Far. sūgvār + < Tr. -lıġ) "matemli olma" (**SS** R320b/1452)

şīven (< Far.) "inleme, sızlanma, matem" (**BV** 168/5, 386/3, 418/6, 502/5; **FK** 155/4, 689/394; **GS** 14/4, 503/8, 644/2; **NŞ** 260/6, 432/6, 575/5; **FŞ** SF104a/93, SF106a/6, SF69a/162; **Sİ** R414b/6347; **SS** R313a/668, R315b/938)

yas "yas, matem" (**LM** 1186; **NŞ** 657/89; **GS** 361/6; **FŞ** SF90a/10; **SS** R347b/4380)

2.14.33.3. Ahiret ve İlgili Kavramlar

'amel nāmesi (< Ar. 'amel + < Far. nāme + < Tr. si) "amel defteri" (**HE** 5a/338)

'araṣāt (< Ar.) "mahşer günü" (**LM** R229b-20)

'arṣa-ı maḥşer (< Ar.'arṣa + < Far. -ı +< Ar. maḥşer) "mahşer yeri" (**NŞ** 570/2)

'uḳbā (< Ar.) "ahiret, öbür dünya" (**HE** 22a/1921, 25a/2219, 43a/3900)

ʻuḳbī (< Ar.) “ahiret, öbür dünya” (**BV** 276/4, 280/8; **FK** 387/11, 420/9, 551/9, 763/1; **LM** R248a/3524)

āḫiret (< Ar.) “öbür dünya, ahiret” (**FK** 689/41; **LM** R248a/3496; **Sİ** R418b/6867)

āḫret (< Ar.) “öbür dünya” (**FŞ** SF105b/82)

berzaḫ (< Ar.) “ince, uzun kara parçası, ölü ruhların kıyamete kadar bulunacakları yer” (**Sİ** R367b/1374)

cezi‘-i maḥşer (< cezi‘ + < Far. -i + < Ar. maḥşer) “mahşer sızlanması” (**HE** 3b/195)

dār-ı beḳā (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. beḳā) “öbür dünya, ahiret” (**Sİ** R364a-15)

dārü’l-ḳażā (< Ar.) “kazalar ülkesi, öbür dünya” (**FK** 90/3; **BV** 421/6; **HE** 28b/2532)

ehl-i ḥaşr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥaşr) “mahşerde bir araya gelecek olan insanlar” (**BV** 190/5)

ehl-i nüşūr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. nüşūr) “kıyamet ehli” (**LM** R246b/3307)

ġavġa-yı rüstā-ḫīz (< Far. ġavġā + < Far. -yı + < Ar. rüstā-ḫīz) “kıyamet, mahşer telaşesi/kavgası” (**BV** 629/5; **FK** 492/2; **FŞ** SF98b/83)

ḥaşr (< Ar.) “kıyamet, toplama” (**FK** 45/7, 144/7, 299/6, 623/8, 689/88; **GS** 64/8, 299/3, 533/7, 852/1; **NŞ** 142/3, 425/2, 555/7, 570/2, 627/7; **BV** 5/5, 7/5, 106/6, 537/8; **FŞ** SF105a/30; **HE** 16a/1333, 20a/1739, 22a/1919, 28a/2505)

kevneyn (< Ar.) “dünya ve ahiret” (**FK** 96/7; **GS** 2/1, 136/4, 137/7, 253/1, 683/19; **NŞ** 199/1; **BV** 276/4, 364/9; **FŞ** SF47a/1, SF52b/15; **LM** R247b/3436; **Sİ** R354b/7, R367b/1381, R384a/3112, R419b/6947)

ḳıyāmet (< Ar.) “kıyamet” (**FK** 37/6, 190/1, 248/3, 336/4, 482/8, 549/7; **GS** 5/7, 190/2, 298/1, 584/3; **NŞ** 22/2, 84/1, 167/5, 381/5, 590/2, 616/3; **BV** 87/1, 455/5, 537/8, 629/5, 660/73; **FŞ** SF49b/59, SF51b/47, SF56a/63, SF65b/54; **HE** 3b/192, 3b/203, 13b/1115, 14b/1208; **LM** R221b/712, R221b/713; **Sİ** R366b/1286, R372a/1830, R374b/2117, R387b/3436, **SS** R312b/623, R312b/655, R348b/4452, R352a/4854)

ḳıyāmet küni (< Ar. ḳıyāmet + < Tr. küni) “kıyamet günü” (**HE** 3b/192; **Sİ** R360a/602, R367b/1371, P465a/6531, R414a/6278, R394a/4139)

ḳıyāmet otı (< Ar. ḳıyāmet + < Tr. otı) “kıyamet ateşi” (**FŞ** SF65b/50)

ḳıyāmetlıḳ (< Ar. ḳıyāmet + < Tr. -lıḳ) “kıyametlik” (**FŞ** SF91a/121)

mā-fīh (< Ar.) “öteki dünya, ahiret” (**NŞ** 522/9)

mā-fīhā (< Ar.) “dünya ve onun içindeki her şey” (**GS** 132/8, 8/9, 496/6; **BV** 29/9, 97/8, 124/8, 277/6)

maḥall-i su’āl (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. su’āl) “soru yeri; ölümden sonra gidileceğine inanılan yer” (**HE** 14a/1164; **Sİ** R385a/3205)

maḥşer (< Ar.) “mahşer, kıyamet yeri” (**FK** 24/5, 382/6, 559/5, 689/415; **GS** 13a-F2/18, 308/3; **NŞ** 522/9, 570/2, 603/5; **BV** 40/6, 306/5; **FŞ** SF104a/86, SF85b/87; **HE** 3b/195; **LM** R248a/3514)

maḥşer küni (< Ar. maḥşer + < Tr. küni) “mahşer günü” (**GS** 13a-F2/18; **LM** R248a/3514)

me‘ād (< Ar.) “ahiret” (**Sİ** R421a/7141; **FK** 688/36)

nāme-ı a‘māl (< Far. nāme + < Far. -ı + < Ar. a‘māl) “amel defteri” (**FŞ** SF107a/105)

nāme-i a‘māl (< Far. nāme + < Far. -i + < Ar. a‘māl) “amel defteri” (**FK** 704)

nāme-i merg (< Far. nāme + < Far. -i + < Far. merg) “ölüm defteri, amel defteri” (**LM** R245a/3189)

nāme-siyāh (< Far.) “defteri kara” (**HE** 11a/880)

nāme-siyeh (< Far.) “defteri kara” (**HE** 5a/335, 14a/1139)

nāme-yi a‘māl (< Far. nāme + < Far. -yi + < Ar. a‘māl) “amel defteri” (**SS** R353a/4962)

nāme-yi siyāh (< Far. nāme + Far. -yi + < Far. siyāh) “kötü amel defteri” (**SS** R308b/244)

neşr (< Ar.) “kıyamette bütün insanların dirilmesi” (**NŞ** 142/3)

nüşūr (< Ar.) “kıyamet” (**LM** R246b/3307)

rūz-ı ḳıyāmet (< Far. rūz + < Far. -ı + < Ar. ḳıyāmet) “kıyamet günü” (**FŞ** SF65b/54)

rüstā-ḫīz (< Far.) “kıyamet, mahşer” (**FŞ** SF56b/8, SF98b/83, SF71a-28; **SS** R319b/1371, R320b/1449; **GS** 249/4, 219/5, 280/4, 483/6; **NŞ** 74/5, 193/7, 204/4, 214/3, 626/2, 648/4; **BV** 52/4, 146/3, 248/5, 660/80; **FK** 212/2, 263/5, 492/2)

rüste-ḫīz (< Far.) “kıyamet, mahşer” (**HE** 1b/20, 3a/164, 3b/201, 6b/454, 23b/2073; **Sİ** R360a/601, R370b/1683, R375a/2129, R386b/3354; **Sİ** R403b/5118)

rüste-ḫīzī (< Far.) “kıyamet, mahşer ile ilgili” (**FŞ** SF87a/101, SF97b/83)

ṣabaḥ-ı ḥaşr (< Ar. ṣabaḥ + < Far. -ı + < Ar. ḥaşr) “kıyamet sabahı” (**BV** 579/7)

ṣafḥa-i kevneyn (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. kevneyn) “dünya ve ahiret safhası” (**NŞ** 199/1)

sevādü’l-vechi fi’d-dāreyn (< Ar.) “her iki evde (dünyada ve ahirette) kara yüzlü” (**GS** 182/4; **BV** 200/4

ṣubḥ-ı ḳıyāmet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ḳıyāmet) “kıyamet sabahı” (**HE** 14b/1208)

ṣubḥ-ı maḥşer (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. maḥşer) "mahşer sabahı" (**FK** 63/9; **FK** 689/415)

şaḳḳ-ı ḳıyāmet (< Ar. şaḳḳ + < Far. -ı + < Ar. ḳıyāmet) "kıyamet çatlağı" (**NŞ** 84/7)

taŋlalıḳ "kıyamet" (**FK** 571/4; **FŞ** SF101a/111; **SS** R322b/1689)

uḳbā (< Ar.) "ahiret, öbür dünya" (**GS** 378/11)

yevm-i dīn (< Ar. yevm + < Far. -i + < Ar. dīn) "din günü" (**HE** 5b/380)

yevmü'l-'aẕāb (< Ar.) "azap günü" (**HE** 13b/1114)

yevmü'l-ḥisāb (< Ar.) "hesap günü, kıyamet günü" " (**HE** 13b/1114, 22a/1919)

2.14.33.3.1. Cennet, Cehennem ile İlgili Kavramlar

'arş-cenāb (< Ar.) "büyüklüğün en yüksek yeri, cennet" (**FK** 688/104)

'azm-i bostān (< Ar. 'azm + < Far. -i + < Far. bostān) "cennete niyet etme" (**NŞ** 97/7)

'illiyīn (< Ar.) "cennetin ve gökyüzünün en kutsal ve en yüksek tabakası" (**FK** 689/326)

bāġ-ı bihişt (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. bihişt) "cennet bahçesi" (**HE** 4b/286, 10a/783, 36a/3241; **Sİ** R361b/764, R374a/2051; **SS** R334a/2931)

bāġ-ı cennet (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. cennet) "cennet bağı, cennet" (**BV** 581/10; **GS** 35/5; **NŞ** 66/5; **FŞ** SF103b/49)

bāġ-ı cennet-āyīn (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. cennet-āyīn) "cennet gibi bağ, bahçe" (**FŞ** SF55b/32)

bāġ-ı firdevs (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. firdevs) "cennet" (**SS** R334a/2917)

bāġ-ı gülistān (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. gülistān) "cennet" (**NŞ** 308/2)

bāġ-ı ravża-āyīn (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ravża-āyīn) "cennet bahçesi gibi" (**FŞ** SF99a/164)

bāġ-ı rıḍvān (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. rıḍvān) "cennet bekçisinin bağı" (**FŞ** SF80b/52; **Sİ** R355a/85, R357b/310; **GS** 445/3; **NŞ** 637/1; **Sİ** R355a/85)

bāġ-ı rıḍvānça (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. rıḍvān + < Tr. -ça) "cennet bahçesi gibi" (**Sİ** R410a/5861)

bāġ-ı rıżvān (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. rıżvān) "cennet bahçesi" (**FK** 477/4)

behişt (< Far.) "cennet" (**GS** 48/8, 112/2, 146/5, 349/4, 590/8, 683/80; **NŞ** 12/7, 92/4, 146/2, 330/8, 425/1, 530/2; **HE** 33a/2949, 35b/3193, 39a/3524; **LM** R230b/1654; **Sİ** R356b/236, R370a/1634, R374a/2051, R399b/4684)

behiştī (< Far.) "cennete ait, cennetlik" (**LM** R216b/206; **Sİ** R381a/2785)

behişt-i berīn (< Far. behişt + < Far. -i + < Far. berīn) “en yüce, en yüksek cennet” (**Sİ** R399b/4684, R419b/6965, R420a/7020)

behişt-i cāvidān (< Far. behişt + < Far. -i + < Far. cāvidān) “ebedi cennet” (**NŞ** 146/2)

behişt-i cemāl (< Far. behişt + < Far. -i + < Ar. cemāl) “güzellik cenneti” (**NŞ** 425/1)

be-naḳd-i cennet (< Far. be + < Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennet bedeli” (**BV** 167/6, 299/4)

bihişt (< Far.) “cennet” (**FŞ** SF52a/31; **HE** 4a/247, 4b/286, 6a/436, 11b/943, 13b/1135, 32a/2852, 36a/3241; **SS** R308a/186, R316b/1066, R331b/2640, R335a/3010, R349a/4500; **BV** 137/7, 167/2, 304/2, 415/4, 596/7, 637/3; **FK** 438/5, 540/2, 572/7)

bihişt-āsā (< Far.) “cennet gibi” (**FŞ** SF75b-31; **SS** R334a/2890, R345b/4131)

bihişt-ı ṣānī (< Far. bihişt + < Far. -ı + < Ar. ṣānī) “ikinci cennet” (**FŞ** SF52a/31)

bihiştī (< Far.) “cennetlik” (**FŞ** SF57a/56, SF73a/84; **FK** 590/7)

bihişt-i āmāde (< Far. bihişt + < Far. -i + < Far. āmāde) “hazır, hazırlanmış cennet” (**SS** R334b/2963)

bihişt-i vaṣl (< Far. bihişt + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma cenneti” (**FK** 540/2)

bihişt-serā (< Far.) “cennet sarayı, konağı” (**SS** R338a/3354)

bihiştveş (< Far.) “cennet gibi” (**SS** R313a/690)

cāḥīm (< Ar.) “cehennem, cehennemin katlarından biri” (**LM** R236b/2288; **Sİ** R385b/3241)

cehennem (< Ar.) “cehennem” (**FŞ** SF92a/81; **Sİ** R368a/1406, P455b/5640)

ceḫennem (< Ar.) “cehennem” (**HE** 43b/3933)

ceḥīmī (< Ar.) “cehennem” (**FŞ** SF63b/19)

cennāt (< Ar.) “cennetler” (**LM** R244a/3080)

cennāt-ı naʻim (< Ar. cennāt + < Far. -ı + < Ar. naʻim) “mutluluklarla dolu cennetler” (**LM** R244a/3080)

cennātu tecrī taḥtehe’l-enhār (< Ar.) “altında nehirlerin aktığı cennet” (**FK** 554/5)

cennet (< Ar.) “cennet” (**FŞ** SF103a/12, SF103b/22, SF51b/20, SF58a/45; **HE** 1b/37, 9b/734, 12b/1018, 14b/1185, 25a/2178; **LM** R217a/386, R230b/1654, R245a/3203; **Sİ** R357b/331, R359a/504, R382a/2865, R385b/3241; **SS** R307b/126, R316b/1062, R316b/1063; **BV** 19/7, 27/3, 48/4, 78/2, 148/2, 161/1, 263/6, 495/4; **FK** 23/6, 116/7, 280/6, 350/9, 463/5, 577/5, 644/2, 689/335; **GS** 2/11, 9/7, 103/4, 131/3, 216/1, 375/5, 447/6; **NŞ** 42/2, 108/1, 267/3, 360/6, 387/2)

cennet-āsā (< Ar. cennet + < Far. āsā) “cennet gibi” (**FŞ** SF74b/83; **Sİ** R382a/2886, R384a/3070, R384a/3072, R402a/4947; **SS** R311a-8, R352a/4844)

cennet-āṣār (< Ar. cennet + < Far. āṣār) “cennet gibi” (**Sİ** R381a/2790, R382a/2891)

cennet-āvāze (< Ar. cennet + < Far. āvāze) “ünlü, şöhretli cennet” (**SS** R314a/798)

cennet-āyīn (< Ar.) “cennet gibi” (**FŞ** SF55b/32; **FK** 687/54)

cennet-i a‘lā (< Ar. cennet + < Far. -i + < Ar. a‘la) “en yüksek cennet” (**GS** 677/5)

cennet-i luṭf (< Ar. cennet + < Far. -i + < Ar. luṭf) “ihsanıyla cenneti açma” (**BV** 660/65)

cennet-miṣāl (< Ar.) “cennet gibi, cennet misali” (**HE** 39b/3569; **Sİ** R387b/3479, R389b/3657; **SS** R317a/1111)

cennet-nümū-dār (< Ar. cennet + < Far. nümū-dār) “görünen cennet” (**Sİ** R382a/2865)

cennet-nümūne (< Ar. cennet + < Far. nümūne) “cennet gibi” (**SS** R317a/1111)

cennet-serīr (< Ar. cennet + < Far. serīr) “cennet tahtı” (**Sİ** R368b/1470)

cinān (< Ar.) “cennetler” (**FŞ** SF57a/79, SF74b/60; **HE** 11a/860; **Sİ** R382a/2890; **GS** 612/6)

cinān-veş (< Ar. cinān + < Far. veş) “cennetler gibi” (**Sİ** R374a/2064, R399a/4654)

çeh-i veyl (< Far. çeh + < Far. -i + < Ar. veyl) “cehennem kuyusu” (**FK** 7/4)

darü’s-selām (< Ar.) “cennet” (**FK** 446/2; **HE** 14a/1173; **Sİ** R411b/6043)

deyr-i cennet (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennet kilisesi” (**BV** 374/6)

dūzaḫ (< Far.) “cehennem” (**BV** 32/5, 167/2, 224/4, 306/5, 507/7, 514/5, 588/2; **FK** 1/9, 163/3, 213/2, 317/1, 418/1, 580/1, 654/3; **GS** 9/7, 48/8, 112/1, 162/6, 241/2, 335/6; **NŞ** 8/9, 66/5, 108/1, 212/6, 303/4, 446/5; **FŞ** SF46b/36, SF65b/50, SF87b/75, SF87b/76, SF94b/16; **HE** 3b/202, 13b/1120, 33b/2986, 35a/3161, 36a/3240; **LM** R214b/18, R226b/1319, R229a/1536, R230b/1653; **Sİ** R361b/727, R368a/1399, R374a/2054, R385b/3258; **SS** R323b/1764)

dūzaḫ otı (< Far. dūzaḫ + < Tr. otı) “cehennem ateşi” (**FŞ** SF99a/144; **LM** R214b/18; **Sİ** R368a/1399, R417b/6758; **SS** R323b/1764; **HE** 3b/202, 13b/1120, 16a/1344, 18a/1548, 33b/2986)

dūzaḫçe (< Far. dūzaḫ + < Tr. -çe) “cehennem gibi” (**NŞ** 172/9)

dūzaḫ-ı fürḳat (< Far. dūzaḫ + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “cehennem” (**FK** 689/335)

dūzaḫ-ı hicrān (< Far. dūzaḫ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık cehennemi” (**FK** 500/2)

dūzaḫ-ı ḳahr (< Far. dūzaḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳahr) “kahır, sıkıntı cehennemi” (**BV** 660/66)

dūzaḫī (< Far.) “cehennemle ilgili” (**GS** 321/5)

dūzeḫ (< Far.) “cehennem” (**NŞ** 42/2)

ehl-i ḳıyāmet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḳıyāmet) “kıyamet gününe inanan, iman eden kimse” (**HE** 3b/203)

ehl-i ravża (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ravża) “cennet ehli” (**FK** 7/4)

ehl-i veyl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. veyl) “cehennem ehli, cehennemlik” (**FK** 7/4)

ferş-ı bihiştī (< Ar. ferş + < Far. -ı + < Far. bihiştī) “cennetin halısı/yaygısı” (**FŞ** SF57a/56)

feżā-yı bāġ-ı bihişt (< Ar. feżā + < Far. -yı + < Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. bihişt) “cennet bağının/bahçesinin genişliği/sonsuz genişliği” (**SS** R316b/1066)

firdevs (< Ar.) “cennet” (**FK** 7/4, 389/1, 611/2, 686/36; **GS** 169/4, 483/1; **NŞ** 127/1, 379/1; **BV** 657/36; **FŞ** SF56b/25, SF57a/77, SF94b/15; **HE** 1b/6, 3b/202, 13b/1123, 16a/1350; **Sİ** R382a/2903; **SS** R334a/2917, R338b/3395)

firdevs-ı berīn (< Ar. firdevs + < Far. -ı + < Far. berīn) “en yüce cennet” (**FŞ** SF94b/15)

firdevsī (< Ar. firdevs + < Far. ī) “cennete ait” (**Sİ** R421a/7106)

firdevs-i a‘lā (< Ar. firdevs + < Far. -i + < Ar. a‘lā) “en yüce cennet” (**BV** 15/9, 660/63)

firdevs-i cenān (< Ar. firdevs + < Far. -i + < Ar. cenān) “gönül cenneti” (**BV** 272/5)

firdevs-i mu‘allā (< Ar. firdevs + < Far. -i + < Ar. mu‘allā) “yüce cennet bahçesi” (**HE** 16a/1350)

firdevs-i rıḍvān (< Ar. firdevs + < Far. -i + < Ar. rıḍvān) “Rıdvan meleğinin cenneti” (**GS** 169/4)

firdevs-miṣāl (< Ar.) “cennet gibi, cennet misali” (**GS** 11b-F2/15)

firdevs-veş (< Ar. firdevs + < Far. veş) “cennet gibi” (**Sİ** R382a/2903)

ġayret-i ḫuld-ı berīn (< Ar. ġayret + < Far. -i + < Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Ar. berīn) “yüce cennetin çabası” (**GS** 8a-F2/9; **HE** 26a/2304)

ġayr-ı dūzaḫ (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. dūzaḫ) “cehennemden başka” (**FK** 441/3)

gül-i bāġ-ı cinān (< Far. gül + < Far. -i + < Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. cinān) “cennet bahçelerinin gülü” (**GS** 612/6)

gül-i bihişt (< Far. gül + < Far. -i + < Far. bihişt) “cennet gülü” (**SS** R331b/2640)

gül-i firdevs (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. firdevs) “cennet gülleri” (**HE** 3b/202)

gül-i irem (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. irem) “cennet bahçesinin gülü” (**LM** R244a/3107)

gülistān-ı bihişt (< Far. gülistān + < Far. -ı + < Far. bihişt) “cennetin gül bahçesi” (**SS** R335a/3010)

gülistān-ı cennet (< Far. gülistān + < Far. -ı + < Ar. cennet) “cennetin gül bahçesi” (**Sİ** R409b/5838)

gül-şen-i cennet (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennet bahçesi” (**NŞ** 563/2)

gülşen-i cennet-āsā (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. cennet + < Far. āsā) “cennet gibi gül bahçesi” (**SS** R311a-8)

gülşen-i cennet-sirişt (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. cennet-sirişt) “cennet bağı” (**HE** 36a/3241)

gülşen-i firdevs (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. firdevs) “cennet bahçesi” (**HE** 13b/1123; **FK** 611/2)

gülşen-i ḫuld (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ḫuld) “cennetin gül bahçesi” (**GS** 13/3)

gülşen-i rıżvānça (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. rıżvān + < Tr. -ça) “cennet bahçelerindeki güller gibi” (**HE** 23a/1989)

günbed-i mīnā (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. mīnā) “cennet kubbesi” (**BV** 29/8; **FK** 488/3, 613/6, 642/5; **GS** 452/3; **HE** 3a/141; **SS** R352a/4812)

günbed-i mīnū (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. mīnū) “cennet kubbesi” (**BV** 166/7; **SS** R313b/729)

ḥadīḳa-ı İrem (< Ar. ḥadīḳa + < Far. -ı + < Ar. İrem) “cennet bahçesi” (**FŞ** SF56b-15)

ḫāzin-i cennet (< Ar. ḫāzin + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennet bekçisi olan melek” (**BV** 154/3, 193/4; **FK** 61/5; **FŞ** SF103b/33)

ḫuld (< Ar.) “cennet” (**FK** 52/3, 555/3, 689/140, 689/232; **GS** 8a-F2/9, 13/3, 132/2, 218/2; **BV** 7/6, 15/9, 573/6; **FŞ** SF103b/50, SF105a/1, SF52b/2, SF55a/50; **HE** 13a/1084, 24a/2093, 26a/2304, 31b/2802; **LM** R221a/706; **Sİ** R356b/226, R356b/233, R356b/235, R402b/4996, R409b/5839)

ḫuld-ı berīn (< Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Far. berīn) “sekiz cennetten biri, kutsal cennet” (**BV** 7/6; **HE** 13a/1084, 31b/2802, 37b/3395)

ḫuld-ı ravża (< Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Ar. ravża) “cennet bahçesi” (**BV** 573/6)

ḫuld-ı rıḍvān (< Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Ar. rıḍvān) “Huld cennetinin kapıcısı olan melek” (**Sİ** R402b/4996)

ḫuld-ı selsebil (< Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Ar. selsebil) “çeşmeli cennet” (**GS** 218/2)

ġuld-i berīn (< Ar. ġuld + < Far. -i + < Far. berīn) "sekiz cennetten biri, kutsal cennet" (**HE** 39a/3507)

ġuld-i rıżvān (< Ar. ġuld + < Far. -i + < Ar. rıżvān) "Huld cennetinin kapıcısı olan melek" (**FK** 52/3)

ḥulle (< Ar.) "cennet elbisesi, güzel giysi" (**FK** 195/3, 204/6, 325/8, 468/5, 532/3; **GS** 60/3, 103/4, 110/4, 252/1, 275/4, 278/2; **NŞ** 147/3, 180/1, 455/5, 656/50; **BV** 194/5, 290/5, 325/7, 343/4, 391/1, 486/4; **FŞ** SF48a/27, SF57b/29, SF76a/81, SF83a/25, SF102b/118; **HE** 8b/634, 17b/1502, 20b/1755, 25a/2201, 27a/2406; **LM** R221b/752, R236b/2322; **Sİ** R354b/42, R389b/3651, R399a/4655, R402a/4974; **SS** R317a/1088, R324a/1859, R326b/2091)

ḥulle-i bī-miṣāl (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. miṣāl) "eşsiz, benzersiz cennet elbisesi, güzel elbise" (**Sİ** R389b/3651)

ḥulle-i ravża (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Ar. ravża) "cennet elbisesi" (**NŞ** 334/6)

hullelıġ (< Ar. hulle + < Tr. -lıġ) "güzel elbiseli, cennet elbiseli" (**BV** 542/2; **SS** R326b-22)

ġullelıġ (< Ar. ġulle + < Tr. -lıġ) "güzel elbiseli, cennet elbiseli" (**FK** 340/5)

ḥullelig (< Ar. hulle + < Tr. -lig) "güzel elbiseli, cennet elbiseli" (**SS** R333a-26)

ḥulle-pūş (< Ar. ḥulle + < Far. pūş) "cennet elbisesi, cennet örtüsü" (**GS** 215/3)

ḥulle-sān (< Ar. ḥulle + < Far. sān) "cennet giysisi gibi" (**HE** 11a/898)

ḥūr-ı behişt (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. behişt) "cennet hurisi" (**HE** 33a/2949, 35b/3193)

ḥūr-ı cennet (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Ar. cennet) "cennet hurisi" (**GS** 389/5; **Sİ** R401b/4922; **SS** R331b/2635)

ḥūr-ı rıżvān (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Ar. rıżvān) "cennetin hurisi" (**NŞ** 654/3)

ḥūrī (< Ar.) "cennet kızı, huri, sevgili" (**FŞ** SF82a/49; **HE** 13b/1124, 41b/3741; **SS** R334b/2963, R348a/4421, R350b/4687; **FK** 190/1; **GS** 249/9)

ḥūr-i ʻayn (< Ar. ḥūr + < Far. -i + < Ar..ʻayn) "asıl huriler (cennet hurileri)" (**BV** 374/6)

hūr-i cennet (< Ar. ḥūr + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennet hurisi" (**BV** 63/4; **FK** 148/1; **FK** 52/3)

ḥūr-i cinān (< Ar. ḥūr + < Far. -i + < Ar. cinān) "cennetler hurisi" (**BV** 458/3)

ḳaṣr-ı behişt (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. behişt) "cennet sarayı" (**NŞ** 530/2)

ḳaṣr-ı cennet (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. cennet) "cennet sarayı" (**FK** 576/8; **NŞ** 267/3)

kevṣer (< Ar.) “cennet’teki havuzun adı” (**FK** 28/5, 164/5, 280/6, 389/1, 464/8; **GS** 133/6, 183/5, 219/5, 315/5, 335/5; **NŞ** 8/9, 102/4, 341/3, 463/3, 534/4; **BV** 5/8, 64/7, 173/7, 279/3, 324/7, 473/6, 497/6; **FŞ** SF47b/31, SF82a/49; **HE** 4a/237, 13b/1124, 37b/3397; **Sİ** R368a/1421, R382a/2876, R399b/4695; **SS** R334a/2892, R334b/2963)

kevṣer-āsā (< Ar. kevṣer + < Far. āsā) “Kevser’e benzer, Kevser gibi” (**NŞ** 88/9; **Sİ** R411b/6021; **SS** R334a/2891)

kevṣer-ı rāḥ (< Ar. kevṣer + < Far. -ı + < Ar. rāḥ) “Kevser şarabı” (**FŞ** SF47b/31)

kevṣerī (< Ar. kevṣer + < Far. ī) “Kevser suyu ile ilgili” (**NŞ** 146/2; **Sİ** R381a/2786)

kevṣer-miṣāl (< Ar.) “Kevser’e benzer, Kevser gibi” (**Sİ** R382a/2887)

künde-i dūzaḫ (< Far. künde + < Far. -i + < Far. dūzaḫ) “cehennem kütüğü” (**HE** 36a/3240; **BV** 514/8)

menzil-i bustān (< Ar. menzil + < Far. -i + < Far. bustān) “cennet” (**FK** 317/1)

meyl-i cennet (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennete yönelme, Cennet sevgisi” (**NŞ** 161/6)

miṣāl-i dūzaḫ (< Ar. miṣāl + < Far. -i + < Far. dūzaḫ) “cehennem misali” (**NŞ** 108/1)

miṣl-i firdevs (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. firdevs) “cennet gibi” (**Sİ** R382a/2903)

muntaḫab (< Ar.) “seçilmiş, cennete gidilmek için seçilmiş” (BV 258/6)

na‘im (< Ar.) “cennetin bir kısmı” (**LM** R244a/3080)

na‘īm (< Ar.) “bollukta yaşayış, cennetin bir bölümü” (**BV** 459/5; **Sİ** R401b/4934; **SS** R314b/836, R343a/3862)

na‘īm-i bihişt (< Ar. na‘īm + < Far. -i + < Far. bihişt) “Naim cenneti; cennetin bir kısmı; cennetin bolluğu, bereketi” (**SS** R343a/3862)

na‘īm-i ravża (< Ar. na‘īm + < Far. -i + < Ar. ravża) “Naim cennetinin bahçesi, cennetin nimetleri” (**BV** 459/5)

naḳd-i cennet (< Ar. + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennetin değeri, cennet karşılığı” (**NŞ** 88/9)

nār (< Ar.) “ateş, cehennem” (**GS** 73/2, 158/4, 350/3, 422/6; **NŞ** 442/3, 522/9, 506/7, 509/7, 598/4; **BV** 158/7, 186/5, 726/5; **FK** 670/4; **LM** R219b/521, R221b/747; **Sİ** R357b/323, R363a/897, R364a/1018, R391a/3833)

nesīm-i behişt (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. behişt) “cennet yeli; cennet rüzgârı” (**Sİ** R377a/2347; **HE** 5b/383)

nihāl-i bihişt (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. bihişt) "cennet fidanı, ağacı" (**SS** R317a/1085)

nīrān (< Ar.) "aydınlıklar; cehennem" (**LM** R234b/2064; **Sİ** R367b/1375)

nüh-pāye (< Far.) "dokuz cennet" (**HE** 15b/1296)

ravża- ı cennet-miṣāl (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. cennet-miṣāl) "cennet bağı gibi" (**HE** 29a/2593)

ravża-āyīn (< Ar. ravża + < Far. āyīn) "bahçe, cennet bahçesi gibi" (**FŞ** SF57a/68, SF99a/164)

ravża-ı bāġ-ı irem (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. irem) "cennet bahçesi" (**HE** 10a/782)

ravża-ı cennet (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. cennet) "cennet bahçesi" (**FŞ** SF75b/11; **HE** 1b/37, 12b/1018; **NŞ** 514/4, 401/7)

ravża-ı firdevs (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. firdevs) "cennet bahçeleri" (**HE** 1b/6)

ravża-ı ḫuld (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. ḫuld) "cennet bahçesi" (**Sİ** R409b/5839)

ravża-ı ḫuld-ı berīn (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Far. berīn)"kutsal cennet bahçesi" (**FŞ** SF55a/50; **HE** 24a/2093)

ravża-ı ḫurrem (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Far. ḫurrem) "cennet" (**HE** 43b/3933)

ravża-ı irem-mānend (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. İrem + < Far. mānend) "cennet bahçesi gibi" (**FŞ** SF55a-15)

ravża-ı rıżvān (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. rıżvān) "cennet bağı" (**HE** 2a/75, 39a/3504)

ravża-ı rıżvānça (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Ar. rıżvān + < Tr. -ça) "cennet bağı gibi" (**NŞ** 43/9)

ravża-i cennet (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennet bahçesi" (**BV** 369/3; **FK** 689/335)

ravża-i darü's-selām (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. darü's-selām) "cennet bahçesi" (**FK** 446/2)

ravża-i firdevs-miṣāl (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. firdevs-miṣāl) "cennet bahçesi gibi" (**GS** 11b-F2/15)

ravża-i ḫuld (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. ḫuld) "cennet bahçesi" (**FK** 555/3, 689/140)

ravża-i mīnū (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. mīnū) "cennet bahçesi" (**BV** 536/7)

ravża-i rıḍvān (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. rıḍvān) "cennet bahçesi" (**GS** 321/5/6)

ravża-i rıżvān (< Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. rıżvān) "cennet bahçesi" (**BV** 18/9; **FK** 246/2, 317/1, 535/4; **FK** 3/3; **NŞ** 658/17, 658/33)

ravża-yı ḫuld (< Ar. ravża + < Far. -yı + < Ar. ḫuld) "cennet bahçesi" (**LM** R221a/706)

rāyiḥa-ı cennet-i a'lā (< Ar. rāyiḥa + < Far. -ı + < Ar. cennet + < Far. -i + < Ar. a'lā) "cennet-i ālā'nın kokusu" (**HE** 9b/734)

reşk-ı cinān (< Far. reşk + < Far. -ı + < Ar. cinān) "cennet kıskançlığı" (**FŞ** SF74b/60)

reşk-i behişt (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. behişt) "cennet bahçesini kıskanmak" (**HE** 39a/3524)

reşk-i cennet (< Far. reşk + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennet bahçesini kıskanmak" (**FK** 263/6)

reşk-i ḫuld-ı berīn (< Far. reşk + < Far. -i + < Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Far. berīn) "yüce cenneti kıskandırma" (**HE** 38b)

reşk-i ḥūr-ı behişt (< Far. reşk + < Far. -i + < Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. behişt) "cennetteki hurileri kıskanma" (**Sİ** R399b/4694)

reşk-i ravża-i rıḍvān (< Far. reşk + < Far. -i + < Ar. ravża + < Far. -i + < Ar. rıḍvān) "cennetin kıskanması" (**GS** 190/2)

riyāż-ı behişt (< Ar. riyāż + < Far. -ı + < Far. behişt) "cennet bahçeleri" (**Sİ** R356b/236, R368b/1454, R420a/7019)

riyāż-ı cennet (< Ar. riyāż + < Far. -ı + < Ar. cennet) "cennet bahçeleri" (**FŞ** SF103a/12)

riyāż-ı ḫuld (< Ar. riyāż + < Far. -ı + < Ar. ḫuld) "cennet bahçesi" (**FŞ** SF103b/50)

saḳar (< Ar.) "Cehennem" (**NŞ** 522/9; **Sİ** R385a/3210, P455b/5640, R409a/5793)

sebze-i cennet (< Far. sebze + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennetin yeşil bahçesi" (**BV** 302/3; **FK** 513/2, 532/3; **NŞ** 167/1)

sebze-i mīnū-sirişt (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. mīnū-sirişt) "cennet yeşillikleri" (**HE** 35b/3193)

selsebīl (< Ar.) "tatlı ve hafif su; cennette bir çeşmenin adı" (**BV** 69/6, 657/36; **FK** 686/36; **GS** 218/2; **HE** 21a; **Sİ** R382b/2914; **SS** R334a/2891, R338b/3395; **NŞ** 379/1)

serv-i cennet (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennet servisi" (**NŞ** 412/1)

serv-i gül-zār-ı irem (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-zār + < Far. -i + < Ar. irem) "cennetin gül bahçesinin servisi" (**BV** 400/5)

tamuġ (<Sog.) "cehennem" (**BV** 5/7, 32/5, 190/5, 283/5, 320/6; **FK** 45/7, 80/3, 206/6, 350/4, 436/2; **GS** 207/2, 291/8, 349/2, 402/6; **NŞ** 50/3, 167/2, 295/7, 327/9, 441/8; **FŞ**

SF59a/17, SF64a/25, SF64a/44, SF87b/57, SF94b/16; **HE** 3b/201, 4a/247, 13b/1122, 17a/1458, 18a/1542; **LM** R215a/57, R215b/118, R229a/1537; **Sİ** R355b/127, R368b/1450, R374a/2055, R381a/2785, R381a/2793)

tamuḳ (<Sog.) "cehennem" (**BV** 322/7; **FK** 269/5, 324/4)

ṭāḳ-ı mīnū (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. mīnū) "cennet kubbesi" (**FK** 29/6)

ṭāvūs-ı cennet (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Ar. cennet) "cennet tavusu" (**FŞ** SF58a/45)

ṭāvus-ı cennet-miṣāl (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Ar. cennet-miṣāl) "cennet gibi tavus" (**Sİ** R389b/3657)

ṭāvūs-ı ḫuld-ı berīn (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Ar. ḫuld + < Far. -ı + < Far. berīn) "kutsal cennetin tavusu" (**Sİ** R356b/235)

ṭūbā (< Ar.) "cennetteki ağaç, cennet ağacı" (**FŞ** SF50a/80, SF82a/49; **HE** 26b/2331, 37b/3397, 13b/1124, 22a/1903; **SS** R309a/255, R334a/2890; **GS** 216/1, 219/5; **NŞ** 145/1, 325/3, 400/1, 459/2, 561/1, 643/4)

ṭūbī (< Ar.) "cennetteki ağaç" (**BV** 5/8, 78/2, 159/4, 282/5, 337/2, 458/3; **FK** 57/1, 57/4, 116/7, 190/1, 611/4, 686/36; **GS** 333/4, 483/1, 541/2, 562/2, 683/23; **Sİ** R355a/82, R361b/730, R368a/1423, R398a/4563)

ṭūbī-āsā (< Ar. ṭūbī + < Far. āsā) "cennet ağacı gibi" (**Sİ** R387b/3479)

ṭūbī-i cennet (< Ar. ṭūbī + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennet ağacı" (**GS** 562/2)

ṭūbī-i ravża (< Ar. ṭūbī + < Far. -i + < Ar. ravża) "cennet ağacı" (**Sİ** R361b/730)

ṭūbī-i rıżvān (< Ar. ṭūbī + < Far. -i + < Ar. rıżvān) "cennet ağacı" (**BV** 348/3)

ṭūbī-miṣāl (< Ar.) "cennet ağacı gibi, misali" (**Sİ** R368b/1455)

uçmaġ (< Sog.) "cennet" (**BV** 32/5, 160/6, 193/4, 245/3, 592/1; **FK** 201/9, 269/5, 522/8; **GS** 13/3, 162/2, 402/6, 472/6, 588/7; **NŞ** 40/7; **FŞ** SF103b/25; **LM** R215b/118, R230a/1598; **HE** 18a/1556, 18a/1542, 18a/1557, 34b/3120)

uçmaḳ (< Sog.) "cennet" (**BV** 6/4, 65/6, 99/3, 320/6, 570/2, 605/3; **FK** 34/6, 259/6, 531/7, 689/138; **GS** 137/1, 193/6, 291/8, 702/1; **NŞ** 12/4, 74/7, 327/9, 477/2, 658/19; **SS** R306b/37, R317b/1176; **FŞ** SF59a/17; **SS** R314b/836)

ümmīd-i bihişt (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Far. bihişt) "cennet ümidi" (**FK** 572/7)

va'de-i cennet (< Ar. va'de + < Far. -i + < Ar. cennet) "cennet vaadi" (**HE** 25a/2178)

zülāl-i bihişt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. bihişt) "cennet suyu" (**HE** 11b/943)

2.14.33.4. Mezar ve İlgili Kavramlar

bu‘ṣirü mā fi’l-ḳubūri (< Ar.) “(Ahiret günü) herkes mezarından ayağa kalkıp dışarı çıktığında” (**HE** 3b/190)

ehl-i ḳubūr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḳubūr) “kabir ehli, ölüler” (**GS** 634/5; **NŞ** 142/3)

ġāret-ı ġūr (< Ar. ġāret + < Far. -ı + < Ar. ġūr) “mezarın yağmalanması” (**FŞ** SF49a/20)

ġāret-i ġūr (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Ar. ġūr) “mezarın yağmalanması” (**FK** 145/5; **SS** R319a/1286)

gūr (< Far.) “mezar, kabir” (**FK** 372/8, 660/8; **GS** 27/2, 176/6, 603/1; **HE** 20b/1764, 30b/2728, 41b/3765; **LM** R237b/2387, R243b/3041, R244a/3102, R246b/3308; **Sİ** R366a/1189, R373b/1972, R380b/2728, R398a/4575; **SS** R314b/823, R319a/1286, R331a/2569, R332b/2750; **FŞ** SF103a-52, SF97a/37, SF50b/22, SF71a-28)

gūristān (< Far.) “mezarlık” (**GS** 651/1, 664/3; **LM** R243a/2988, R244a/3094, R244b/3164, R246b/3308)

gūristānī (< Far.) “mezarlıkla ilgili” (**GS** 27/1)

gūr-ken (< Far.) “mezarcı” (**HE** 30b/2717)

gūr-sitān (< Far.) “mezarlık” (**NŞ** 289/5)

ḥazīre (< Ar.) “mezarlık” (**LM** R244a/3095)

ḫışt-ı mezār (< Far. ḫışt + < Far. -ı + < Ar. mezār) “mezar tuğlası” (**BV** 483/7)

ḳabr (< Ar.) “mezar” (**FK** 151/4, 267/4, 421/2, 428/2, 588/4; **GS** 60/7, 82/4, 403/1, 425/2, 490/5, 507/1; **NŞ** 344/5, 401/4, 427/2, 461/6; **BV** 185/1, 332/7, 376/4, 428/7, 527/6; **FŞ** SF100a/40, SF105a/173, SF99b/205, SF69a/159; **HE** 32b/2896; **LM** R243a-33, R243b/3006, R246b/3368, R246b/3372)

ḳabr başı (< Ar. ḳabr + < Tr. başı) “mezar başı” (**LM** R246b/3372; **FK** 421/2)

ḳabr-i vīrān (< Ar. ḳabr + < Far. -i + < Far. vīrān) “viran olmuş mezar” (**FK** 267/4)

ḳubūr (< Ar.) “mezarlar” (**GS** 634/5; **NŞ** 142/3, 705/1; **BV** 396/4; **LM** R243b/3006, R243b/3042, R246b/3307; **Sİ** R365b/1175, R365b/1176)

laḥid (< Ar.) “mezar, kabir” (**GS** 237/6)

levḥ-i mezār (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Ar. mezār) “mezar taşı; mezar taşındaki yazı” (**BV** 520/2)

medfen (< Ar.) “mezar, kabir” (**FK** 424/6; **GS** 299/4, 644/7; **BV** 417/2; **FŞ** SF104a/83, SF104a/91, SF63b/119; **LM** R243a/2988, R246b/3364, R246b/3365; **Sİ** R387a/3400, R387a/3404, R416a/6513, R416a/6590)

medfūn (< Ar.) “gömülmüş, defnedilmiş” (**FŞ** SF100a/19, SF90a/28, SF99b/2; **LM** R243b/3013; **Sİ** R391a/3838; **SS** R310a/372; **GS** 96/3, 728, 728/1)

meġāk (< Far.) “çukur, mezar” (**FK** 154/7; **GS** 258/6, 330/7; **BV** 170/7, 328/5, 333/5; **FŞ** SF97a/37; **Sİ** R412a/6075, R416b/6666)

merḳad (< Ar.) “yatacak, uyuyacak yer; mezar, kabir” (**FK** 486/1, 664/3; **HE** 16a/1353)

mezār (< Ar.) “mezar yeri, mezar” (**FK** 15/7, 267/4, 403/7, 570/2, 602/6; **GS** 27/1, 395/6, 410/6, 510/2, 513/6; **NŞ** 56/1, 190/5, 413/3, 555/9, 560/1, 610/3; **BV** 374/1; **LM** R243a/3005, R243b/3016, R248b/3567; **Sİ** R400a/4786; **SS** R330a/2476; **SS** R330a/2476)

mezārāt (< Ar.) “mezarlar, kabirler, ziyaret etme” (**NŞ** 705/2)

rems (< Ar.) “sin, mezar, kabir” (**FK** 215/8)

şāhide (< Ar.) “mezara dikine dikilen ve üzerinde yazı ve çiçek bulunan mermerden baş ve ayak taşı” (**Sİ** R377a-28)

şem‘-i mezār (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mezār) “mezar ziyaretinde yakılan mum” (**GS** 510/2, 664/3; **NŞ** 190/5)

2.14.33.5. Miras ve Vasiyet ile İlgili Kavramlar

vāriṯ (< Ar.) “varis, mirasçı” (**BV** 89/2; **FK** 95/1, 689/81, 689/171; **GS** 124/7; **FŞ** SF101b/9, SF105a/22, SF105a/24; **LM** R220b/619; **SS** R322a/1616, R328a/2276; **HE** 27b/2447)

mevrūṯ (< Ar.) “miras kalmış” (**FK** 95/6; **Sİ** R366b/1282)

mevrūṯī (< Ar. mevrūṯ + < Far. ī) “miras kalmış, ana babadan geçmiş olan” (**GS** 7a-F2/20)

mīrāṯ (< Ar.) “miras” (**Sİ** R369b/1586, R378b/2501, R396a/4334)

müntaḳil (< Ar.) “geçen, miras” (**FK** 107/7, 541/6; **HE** 4b/280, 12a/982; **Sİ** R365b/1169)

vaṣiyet (< Ar.) “vasiyet” (**BV** 190/3, 227/3; **Sİ** R378b/2496, R415b/6449)

vaṣiyyet (< Ar.) “vasiyet” (**BV** 657/21; **FK** 421/2, 590/2, 686/21; **GS** 513/6; **NŞ** 12/3, 442/5; **FŞ** SF98a/41; **HE** 32b/2893; **LM** R245b/3236, R246b/3334, R246b/3352; **Sİ** R365a/1094, R367a/1289, R376b/2316, R401b/4930, R416a/6622; **SS** R308a/161)

2.14.34. Sureler, Ayetler ve Hadisler ile İlgili Kavramlar

‘afā’llāh (< Ar.) “Allah affetsin” (**FŞ** SF91b/14)

‘azze men-ḳana (< Ar.) “kanaat eden aziz olur” (**FK** 758/1; **NŞ** 288/1)

‘azzeme ḳadreh (< Ar.) “onun kadrini artırdı” (**HE** 5a/313)

allāhu nūr (< Ar.) “Allah nurdur. (Nūr Suresi 35. Ayet) Allah göklerin ve yerin nurudur” (**Sİ** R355a/88

allāhu ṣamed (< Ar.) “Allah hiçbir şeye muhtaç değildir, esmayıhüsnadan es-sāmed” (**FK** 125/9)

āmīn (< Ar.) “öyle olsun, ya Rab duamızı kabul eyle” (**FK** 689/459; **BV** 22/7, 441/4, 714; **GS** 12b-F2/4; **FŞ** SF50a/88; **HE** 42a/3800, 42a/3802; **LM** R230b/1657, R249a/3622; **Sİ** R421b/7169, R421b/7173, R421b/7192)

āmīn yā Rabbe’l-’ālemīn (< Ar.) “âmin ey bütün alemlerin efendisi olan Allah” (**GS** 6b-F2/21)

azze men-ḳana’ (< Ar.) “kanaat eden aziz olur” (**BV** 288/1)

bārek allāh (< Ar.) “mübarek ola, Allah mübarek etsin, hayırlı ve bereketli olsun” (**FŞ** SF88a/106; **LM** R217a/406)

bāreka’llāh (< Ar.) “Allah mübarek etsin, bereketli olsun” (**FK** 686/25; **BV** 657/25)

bi’llāh (< Ar.) “Allah için” (**FK** 83/1, 178/6, 472/1, 643/4; **GS** 94/4, 162/6; **NŞ** 398/1, 649/4; **FŞ** SF104b/119/119, SF69b/71; **SS** R319a/1327, R319a/1327)

bi’ş-şükr ü tedūmü’n-ni’am (< Ar.) “şükretmekle nimetler artar” (**HE** 37b/3404)

bī-ḥamdi’llāh (< Ar.) “Allah’a şükürler olsun” (**BV** 721/6; **FK** 444/1, 610/6, 671/5; **GS** 430/4; **NŞ** 533/3, 708/1; **FŞ** SF107a/111, SF107a/119, SF92a/80, SF59b/53, SF75b/30; **Sİ** R359b/520, R417b/6726)

bi-ḥamdik (< Ar.) “sana hamd ile” (**FŞ** SF45b/1)

bi-ḥamdili’llāh (< Ar.) “Allah’a şükürler olsun” (**NŞ** 606/4)

bi-ḥamdillāh (< Ar.) “Allah’a şükürler olsun” (**GS** 137/2, 437/4, 658/7)

billāh (< Ar.) “Allah için” (**BV** 13/1, 18/4, 18/9, 204/4, 454/8, 473/2, 628/8; **GS** 137/7, 218/4, 220/7, 459/5, 501/4, 524/6, 565/3; **NŞ** 315/5, 335/1, 548/1, 550/2; **LM** R235b/2263)

bismi’llāh (< Ar.) “Allah’ın adıyla” (**FŞ** SF74a/14; **BV** 524/1; **GS** 552/7; **HE** 2a/50)

Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm (< Ar.) “Rahman ve Rahim olan Allah’ın adıyla” (**HE** 1b/1; **GS** 10a-F2/16)

dāme ‘izz ü ‘alā (< Ar.) “yüceliği ve değeri devamlı olsun” (**FK** 604/5)

dāmelehü’l-mülkü velehü’l-ḫükmü şān (< Ar.) “şanı, hükmü, mülkü uzun olsun” (**HE** 3b/206)

ed-dünyā mezra’atü’l-āḫire (< Ar.) “dünya, ahiretin tarlasıdır” (**HE** 19b/1657)

el kāsibü ḥabību'llāh (< Ar.) "kazanan Alah'ın sevgilisidir" (**BV** 663/1)

el-'aczü lek el-ḥükmü leh (< Ar.) "acizlik sana hüküm Allah'a aittir" (**FK** 553/9)

el-ḥamdu'lillāh (< Ar.) "övülmek yalnız Allah'a yaraşır" (**FŞ** SF63a/71, SF68a/102)

el-ḥamdü li-mevcüdi'l-hedāyā ve ni'am (< Ar.) "tüm hediye ve nimetlere hamdolsun" (**GS** 2b-F2/17)

el-ḳanā'at kenzun lā yuġnī (< Ar.) "kanaat tükenmez bir hazinedir (hadis)" (**GS** 725)

el-kāsibü ḥabībū'llāh (< Ar.) "kazanan Allah'ın sevgisidir" (**BV** 663)

el-minnetu'llāh (< Ar.) "Allah'ın mihneti" (**FK** 556/1)

el-minnetü li'llāh (< Ar.) "Allah'ın minneti" (**GS** 768/1)

elvedā' (< Ar.) "Allah'a ısmarladık, Allah'a emanet olun, esen kalın" (**GS** 299/1)

el-veledü sırru ebīh (< Ar.) "çocuk, babanın görüntüsüdür" (**HE** 41b/3773)

el-ye'sü iḥda'r-rāḥateyn (< Ar.) "yeis, iki rahattan biridir" (**FK** 467/6)

emr-i kün (< Ar. emr + < Far.-i+ < kün) "(kün fekān) emretmek: "Bir şeyi dilediğinde ona sadece "Ol!" der, o da hemen olurverir." (Bakara 2/117) ayetinden iktibastır" (**LM** R217a/274)

enā-efṣaḥ (< Ar.) "Ben Arab'ın en fasihiyim, bununla da hiç fahretmem (Hadis)" (**LM** R215a/78)

en-nāsu 'alā dīni mülūk (< Ar.) "insanlar hükümdarlarının dini üzerinedir" (**GS** 716/1)

ente ḫayrü'l-beşer (< Ar.) "sen insanların hayırlısısın" (**BV** 7/1/1)

estaġfiru'llāh (< Ar.) "Allah'tan af dilerim" (**FŞ** SF107a/118, SF95b/106, SF99b/207, SF46b/48; **Sİ** R361a/704; **GS** 170/6, 521/5)

eyne'l-mefer (< Ar.) "kaçacak yer nerede? (Kıyamet suresi, 10.ayet)" (**Sİ** R411a/5970)

eyyühe's-saḳī lenā da'mā-keder ḫūẕ mā-ṣafā (< Ar.) "ey saki bize kederi bırak neşeyi al" (**NŞ** 33/6)

eyyühe's-sāḳī mine'l-ke'si fenā eyne lenā (< Ar.) "ey saki hani bize yokluk kasesinden" (**GS** 42/7)

feṯḥün ḳarīb (< Ar.) "yakın bir fetih (Saff suresi, 13. ayet)" (**HE** 23a/2027)

feẕkurūnī eẕkurküm (< Ar.) "Artık siz de anın beni, anın da ben de anayım sizi (Bakara 2/152) (**HE** 11b)

fī-emānu'llāh (< Ar.) "Allah'ın korumasında" (**FK** 552/9)

ġafarallāhu ẕunūbehu (< Ar.) "Allah günahlarını affetsin" (**GS** 3b-F2/3)

hādüyīnā kevkebü iḳbālihī ṣallü ‘aleyhi ve ‘alā ālihī (< Ar.) “onun talihi bize yol göstericidir, ona ve ehl-i beytine selam olsun” (**HE** 5a/314)

ḫalleda’llāhu mülkehu ve sulṭānehu ve a’lā şānehu ve evżaḥa iḥsānehu “Allah onun mülkünü ve saltanatını ebedi kılsın, şanını yüceltsin, ihsanını belirgin kılsın” (**Sİ** R361b-9)

ḫalled-allāhu mülkehū ve sulṭānehū ve evżaḥ ‘ale’l-’ālemīn bitrehū ve iḥsānehū medḥi (< Ar.) “devletinin ve sultanlığının güzelliği ile bağışının âleme yayılmasının övgüsü” (**HE** 8b)

ḫasbeten li’llāh (< Ar.) “Allah rızası için” (**FK** 403/6)

ḫāşā (< Ar.) “asla, katiyen, Allah korusun” (**BV** 473/6, 634/3; **FŞ** SF57a/77, SF84b/64; **HE** 4a/251)

ḫāşe li’llāh (< Ar.) “Allah göstermesin, asla” (**FK** 453/7)

ḫayru’l-berāyā (< Ar.) “insanların en hayırlısı” (**FK** 4/9)

ḫuṣṣile mā fi’ṣ-ṣudūr (< Ar.) “ve göğüslerde olanlar (hayır ve şerre ait tüm düşünceler niyetler) toplanıp izhar edildiği zaman (Adiyat 100/10) (**HE** 3b/190)

ireme ẕāti’l-’imādi’l-letī lem yuḫlaḳ miṯlühā fi’l-bilād (< Ar.) “Çok sütunlu İrem (halkına) ki bütün o topraklarda bir benzeri inşa edilmemişti. (Fecr 89/7-8)” (**HE** 38b)

ikrā bismi rabbike elleẕi ḫalaḳ (< Ar.) “yaratan rabbinin adıyla oku (Alāk suresi, 1. ayet)” (**Sİ**

illā ilāh (< Ar.) “Allah’tan gayrı” (**HE** 14b/1189)

illa‘l lāh ile lā ilāh (< Ar.) “Allah’tan başka ilah yoktur” (**HE** 14b/1182)

illā’llah (< Ar.) “Allah’tan gayrı” (**BV** 276/7)

in yekād (< Ar.) “neredeyse (Kalem suresi, 51. ayet)” (**HE** 23a/2028; **LM** R241b/2841; **Sİ** R409b/5813)

inna feteḫnā (< Ar.) “biz açtık (48. sure)” (**BV** 660/64)

inna’l-lāhe ye’müru bi’l-’adli ve’l-ihsān (< Ar.) “Şüphe yok ki Allah, adaleti, lütuf ve keremde bulunmayı emreder. (Nahl suresi, 16/90) (**HE** 15b)

inşā’allāh (< Ar.) “Allah nasip ederse” (**FK** 689/124; **GS** 9b-F2/15, 11a-F2/18; **LM** R228b/1439)

irci‘ī “(Fecr suresi 28. ayet) telmih: (Razı edici ve razı edilmiş olarak rabbine) dön” (**Sİ** R368a/1413)

ḳābe ḳavseyn (< Ar.) “iki kavis, iki kavis arasındaki mesafe (Miraç gecesinde Hz. Muhammed’in Allah’a olan yakınlık derecesinden kinaye” (**BV** 524/7; **LM** R216b/240)

ḳābe ḳavseyn ev ednā “onunla arasındaki mesafe iki yay kadar yahut daha az kaldı (Necm suresi, 9. ayet)” (**Sİ** R356b-4)

ḳad ‘arefe rabbehū (< Ar.) “Nefsini bilen Rabbini bilir. (sahih olmayan hadis)” (**HE** 12b/1000)

kāne ke-en-lem-yekūn (< Ar.) “ol denir ve her şey olur” (**HE** 3a/165)

kerreme vecheh (< Ar.) “(Allah) vechini (yüz, yön, taraf) mükerrem (şerefli) kılsın” (**HE** 5a/313)

kerremnā (< Ar.) “(Biz Ademoğullarını öbür yaratıklar üzerine) üstün tuttuk (Bakara 2/30) (**HE** 3a/130)

keṭayyi’s-sicil (< Ar.) “(O gün gökleri) sayfaları dürer gibi düreceğiz (Enbiya 21/104) (**HE** 6b/483)

ḳuddise sırrahū (< Ar.) “Allah sırlarını kutlu etsin” (**HE** 6b/446)

küḥl-ı mā-zāġ (< Ar.) “peygamberin gözü şaşmadı (Necm suresi, 17. ayet), mazag ayetinin sürmesi” (**FŞ** SF47b/52)

küllü emrin ẕī-bāl (< Ar.) “besmelesiz başlayan her iş eksiktir (hadis)” (**GS** 10a-F2/18)

küllü men ‘aleyhā fān (< Ar.) “her şey fanidir” (**FK** 473/8)

küntü kenz (< Ar.) “kudsi hadis olduğu söylenen “Ben gizli bir hazineydim; bilinmeyi arzu ettim, ālemi yarattım.” ifadesinden iktibastır” (**GS** 683/119)

küntü nebiyyen (< Ar.) “peygamber idim, Âdem de suyla çamur arasında bir şeydir (hadis)” (**HE** 4b/267; **LM** R215b/125; **BV** 101/1)

lā ilāhe illā hū (< Ar.) “Allah’tan başka ilah yoktur” (**BV** 509/1; **FK** 545/7, 547/1; **GS** 525/7)

lā ilāhe illāllāh (< Ar.) “Allah’tan başka ilah yoktur” (**SS** R307b/95, R328a/2267; **GS** 536/1; **NŞ** 529/7)

lā-aḥṣā (< Ar.) “(Allah, peygamberin)nezdinde olup bitenleri (onların her halini ilmiyle) kuşatmış, her işi sayısı ile saymış (tespit etmiştir.) (Kehf: 12)” (**LM** R215a/80)

le’ezīdenneküm (< Ar.) “elbette nimetinizi artırırım” (**HE** 16a/1320)

leke’l-ḥamdu yā ekreme’l-ekremīn “Ey kerimlerin en kerimi hamd sanadır” (**Sİ** R355b/104)

levḥ-ı maḥfūẓ (< Ar. levḥ + < Far.-i+ < maḥfūẓ) "Allah'ın taktir ettiği, olmuş ve olacak bütün şeylerin üzerinde yazılı bulunduğu kabul edilen levha; alın yazısı" (**FŞ** SF46b/38)

li ma'a'llah "Allah'la bir olma" (**Sİ** R357a/304)

li'llāh (< Ar.) "Allah'a mahsus, Allah için" (**GS** 53/5; **NŞ** 709/23; **HE** 35a/3146, 35a/3148)

lİllāhi'l-ḥamd (< Ar.) "Hamd Allah içindir" (**SS** R351a/4710)

lİma'allāh (< Ar.) "benim Allah ile.." (**Sİ** R357a/304; **BV** 657/30; **FK** 412/9, 686/30)

limeni'l-mülk (< Ar.) "Bugün mülk kimindir? (Gafir 40/16) (**HE** 3a/169)

mā ḫalaḳallāh (< Ar.) "Allah'ın yarattığı her şey" (**GS** 351/5)

mā ḫaleḳa'l-lāh (< Ar.) "Allah'ın yarattığı her şey, yaratıklar" (**HE** 34b/3083, 3b/212)

mā yanṭıḳū 'ani'l-hevā (< Ar.) "O, nefis arzusu ile konuşmaz (ayet)" (**GS** 3a-F2/3/4)

ma'az'allah (< Ar.) "Allah korusun, Allah esirgesin, Allah saklasın" (**Sİ** R379b/2619, R404a/5169; **BV** 652/5)

ma'āẕallāh (< Ar.) "Allah korusun, Allah esirgesin, Allah saklasın" (**GS** 102/8, 576/2; **BV** 204/1, 405/5; **FŞ** SF51b/44; **Sİ** R397a/4458)

maḳām-ı ḳābe ḳavseyn (< Ar.) "kabe kavseyn makamı ("kabe kavseyn: Sonra (Muhammed'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. O kadar ki (birleştirilmiş) iki yay arası kadar, hatta daha da yakın oldu. (Necm 53/9) ayetinden iktibastır" (**FŞ** SF48a/53)

māzāġ (< Ar.) "peygamberin gözü ve yüzünü öven ayetin baş kısmı (necm suresi 16-18); başka bir şey görmemek, sağ sola bakmamak" (**SS** R309a/271; **FŞ** SF47b/52; **Sİ** R357a/302; **GS** 351/6, 536/2; **NŞ** 295/1)

men selİmü'l-müslimūn (< Ar.) "(Müslüman o kimsedir ki, bütün Müslümanlar onun elinden, dilinden) selamettedir." (**HE** 14a/1177)

menşūr-ı levlāk (< Ar. menşūr + < Far. -ı + < Ar. levlāk) "Levlak (Sen olmasaydın felekleri yaratmazdım) hadisinin yayılması" (**GS** 3a-F2/12)

min ḥabli'l-verİd (< Ar.) "… şah damarından…, biz ona şah damarından daha yakınız (Kāf suresi, 16. ayet)" (**GS** 131/6)

naṣrun-min-Allāh (< Ar.) "yardım Allah'tandır (Saff suresi, 13. ayet)" (**BV** 660/64)

ne'ūzubillāh (< Ar.) "Allah'a sığınırız" (**LM** R226b/1268, R232b/1886)

revvaha'llāhu te'alā ve lehu ḥüsnü me'ab (< Ar.) "Allah onu bağışlayarak iyi bir akıbet versin" (**BV** 42/11)

sevādü'l-vechi fid-dāreyn (< Ar.) "her iki evde (dünyada ve ahirette) kara yüzlü" (**BV** 200/4; **GS** 182/4)

sīmā hüm fī vücūhuhim min eṣeri's-sücūd "yüzlerinde secdelerinin izinden nişanları vardı (Fetih suresi 29. ayet)" (**Sİ** R357b-5)

subḥānallāh ḫāliḳu ẓü'l-mecd ü 'alā (< Ar.) "yücelik ve büyüklük sahibi Allah'ı her türlü kusur ve noksanlıktan tenzih ederim" (**GS** 734/1)

subḥāne ḥayy elleẓi lā yemūt "ölümsüz hayat sanisi Allah'ı noksan sıfatlarından tenzih ederim" (**Sİ** R357a/276, R402a/4962)

subḥanehu ve ta'ālī (< Ar.) "yüce Allah'ı her türlü kusur ve noksanlıktan tenzih ederim" (**GS** 10a-F2/9)

sübḥān-allāh (< Ar.) "Allah'ı her türlü arazlardan, kusur, ayıp ve eksikliklerde tenzih ederim" (**HE** 17b/1498; **LM** R237b/2398)

şey lillāh (< Ar.) "Allah için" (**FŞ** SF97a/69; **NŞ** 653/25)

şey'ülillāh (< Ar.) "Allah için" (**FK** 244/6)

şey'li'llāh (< Ar.) "Allah için" (**BV** 68/8, 134/7, 609/6, 648/6; **FK** 185/7; **FK** 437/5, 444/7, 599/5, 671/4)

şey'ullāh (< Ar.) "Allah için" (**NŞ** 104/5, 573/9; **LM** R215a-2)

şeyli'llāh (< Ar.) "Allah için" (**BV** 406/6)

şeyyü li-llāh (< Ar.) "Allah için" (**GS** 437/8)

şükr li-llāh (< Ar.) "Allah'a şükür" (**SS** R329a/2385)

şükr-ı Bārī (< Ar. şükr + < Far. -ı + < Bārī) "Allah'a şükür" (**FŞ** SF66a/100)

şükru'llāh (< Ar.) "Allah'a şükür" (**NŞ** 709/23)

şükrü li'llāh (< Ar.) "Allah'a şükür" (**GS** 335/4, 418/1, 430/7, 601/1; **LM** R228b/1480)

te'āl-allah (< Ar.) "Allah yükseltsin" (**Sİ** R417b/6755, R404b/5226, R405a/5283; R415b/6461)

tebārek (< Ar.) "mübarek etsin, mübarek, kutlu" (**HE** 14b/1181; **LM** R235b/2267; **Sİ** R421b/7150)

tebārek ve te'ālā (< Ar.) "Allah mübarek etsin ve yükseltsin" (**BV** 32/7)

tūbū ilallah (< Ar.) "gönülden tövbe ederek Allah'a yönelin" (**HE** 33b/3002)

va'llāh (< Ar.) "Allah için, Allah hakkı için anlamına gelen yemin" (**NŞ** 657/11, 657/23, 657/34, 657/57)

va'llāhu (< Ar.) "Allah için, Allah hakkı için anlamına gelen yemin" (**FŞ** SF94a/115; **NŞ** 42/9)

va'llāhu a'lem (< Ar.) "Allah bilendir" (**FŞ** SF46a/18)

va'llāhu a'lem bi'ṣ-ṣavāb (< Ar.) "doğrusunu Allah bilir" (**FK** 43/9; **FŞ** SF63a/94)

vābeste-i tevfīḳ (< Far. vābeste + < Far. -i + < Ar. tevfīḳ) "Allah'ın yardımına bağlı" (**GS** 181/7; **NŞ** 148/6; **HE** 36b/3312)

vallāhu a'lem (< Ar.) "Allah bilendir" (**GS** 9a-F2/10; **HE** 28b/2549)

ve laḳad kerremnā benī ādeme "Hamdolsun biz ademoğullarına çok ikram ettik (İsrā suresi 70. ayet" (**Sİ** R404b-61)

velā tusrifū (< Ar.) "israf etmeyiniz (Araf 7/31)" (**HE** 18b/1591)

vechu'llāh (< Ar.) "her şeyin hakikati, Allah'ın nuru" (**NŞ** 221/2)

ve-l-leylī-iẕā-yaġşā (< Ar.) "kararıp ortalığı kapladığı zaman geceye ant olsun (Leyl: 1)" (**LM** R216a-4)

yevme iẕin mā ḫaleḳ allāhü fīh yevme yefirrü'l-mer'ü min aḫīh (< Ar.) "Allah'ın yarattığı o gün, o gün insan öz kardeşinden kaçar" (**HE** 3b/191)

yuḥyi'l-'iẓām (< Ar.) "kemiklerin diriltilmesi (78. ayet)" (**GS** 63/1, 93/1, 315/7)

ẓalemnā rabbenā (< Ar.) "ey Rabbimiz biz zulmettik" (**FK** 1/2)

2.14.35. Din ile İlgili Diğer Kavramlar

āfet-i islām (< Ar. āfet + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam'ın belası" (**FK** 682/6, **BV** 177/3; **NŞ** 177/3)

ecr (< Ar.) "sevap, daha çok ibadet ve güzel işlere karşılık verilen ahiret mükafatı" (**HE** 15a/1230)

ehl-i elem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. elem) "dert sahipleri, kederli kimseler; aşk derdi çekenler, âşıklar" (**NŞ** 123/5)

fıḳh (< Ar.) "fıkıh ilmi" (**FŞ** SF105b/45; **LM** R217a/412, R217a/422, R217a/426; **NŞ** 683/2)

kemāl-i ṣun'-ı ilāh (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. ṣun' + < Far. -ı + < Ar. ilāh) "Allah'ın yarattığı olgunluk" (**GS** 536/1)

misvāk (< Ar.) "erak ağacının dallarından yapılan ve diş temizliğinde kullanımı sünnet olan ağacın dalları" (**GS** 640/6; **NŞ** 322/4; **HE** 17a/1450; **Sİ** R359a/483)

naḳd-i dīn (< Ar. + < Far. -i + < Ar. dīn) "din karşılığı ödenen para, dinin değeri" (**BV** 231/3, 295/7, 514/2; **FK** 273/6, 313/6, 447/6, 669/6; **GS** 291/1; **NŞ** 563/6, 646/2)

naḳd-i īmān (< Ar. + < Far. -i + < Ar. īmān) “imanın değeri” (**FK** 60/6, 386/7, 560/5; **GS** 84/7)

naḳd-i islām (< Ar. + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam’ın değeri” (**BV** 196/8; **FK** 420/8, 683/35; **NŞ** 239/8)

nūr-ı īmān (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. īmān) “iman nuru” (**BV** 33/6)

nūr-ı raḥmet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) “rahmet nuru” (**FŞ** SF47a/5)

pāzend (< Far.) “Zerdüşt dininin iki tefsir kitabından birisi” (**GS** 118/8)
R357b-5)

ṣırāṭ (< Ar.) “mahşer günü üzerinden geçileceğine inanılan köprü” (**BV** 283/5; **FK** 463/5; **GS** 291/8; **HE** 3b/210, 41a/3707)

taḳvā (< Ar.) “dinin yasakladığı şeylerden kaçma” (**FK** 82/2, 224/3, 225/7, 427/1, 492/5; **GS** 4/1, 161/2, 295/9, 305/5, 520/5, 641/1, 683/88; **NŞ** 63/9, 134/9, 291/7, 317/6, 469/4, 519/2, 544/7, 646/2; **FŞ** SF103b/31, SF69a/25, SF73b/125, SF74a/30, SF82b/86; **HE** 15b/1311, 24a/2122, 25a/2179, 25a/2216, 36b/3303; **Sİ** R403b/5112, R418b/6833; **SS** R322a/1650, R331b/2653, R345a/4072)

taḳvā-şiken (< Ar. taḳvā + < Far. şiken) “Allah korkusunu yok eden” (**Sİ** R409a/5782)

taḳvī (< Ar.) “dinin yasakladığı şeylerden kaçma” (**BV** 42/3, 134/8, 302/1, 433/4, 507/3, 613/6; **FK** 142/2, 181/4, 301/6, 467/2, 522/7, 660/7; **GS** 201/5, 271/5; **NŞ** 272/6; **HE** 8b/650; **LM** R224b/1053, R226b/1292; **Sİ** R403b/5133)

ṭavāf-ı ḥarem (< Ar. ṭavāf + < Far. -ı + < Ar. ḥarem) “Kabe’nin etrafında yedi kez dönme; sevgilinin etrafında dolaşma, sürekli çevresinde bulunma” (**Sİ** R384b/3131)

ṭavf-ı beytü’l-ḥarām (< Ar. ṭavf + < Far. -ı + < Ar. beytü’l-ḥarām) “Kabe’yi tavaf” (**Sİ** R420b/7080)

ṭavf-ı ḥarem (< Ar. ṭavf + < Far. -ı + < Ar. ḥarem) “Mescidü’l Haramı tavaf” (**BV** 513/9; **FK** 544/9; **GS** 516/7, 753/1; **NŞ** 387/8; **Sİ** R384b/3143)

zülāl-i ṣūn‘ (< Ar. zülāl + <F ar. -i + < Ar. ṣūn‘) “yaratma suyu, kader suyu” (**NŞ** 322/3)

Din ve İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Allah ve Allah’ın Sıfatları ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 66 Arapça, 14 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 103 isim tamlaması; “Allah ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 12 Arapça ve 31 isim tamlaması bulunmaktadır. “Peygamberler ve İlgili Kavramlar” başlığı altın bulunan “Peygamberlik ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 13 Arapça, 9 Farsça, 1

Türkçe kelime ve 13 isim tamlaması; "Peygamber Adları ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Ar. + Tr.", 17 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 78 Arapça kelime ve 81 isim tamlaması yer almaktadır. "Halife ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 7 özel isim, 6 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; "Peygamber Sözleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Peygamber Sözleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Peygamberler ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümün de ise 1 "Ar + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 10 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması bulunmaktadır. "Melekler ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Melekler ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 7 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Far. + Tr.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 16 Arapça, 5 Farsça kelime ve 13 isim tamlaması; "Dört Büyük Melek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 11 Arapça, 4 Farsça ve 15 isim tamlaması; "Diğer Melekler ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça kelime yer almaktadır. Bu grup içerisinde olan "Şeytan-Cin ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 7 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması bulunmaktadır. "Kutsal Kitaplar ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Kutsal Kitaplar ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kutsal Kitaplar ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Tevrat-Zebur-İncil ile İlgili Kavram bölümünde 3 kutsal kitap ismi; "Kur'an-ı Kerim ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması bulunmaktadır. "Kur'an-ı Kerim'in Bölümleri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Ayet ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; "Sure ve İlgili Kavramlar" bölümünde 7 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; "Kur'an-ı Kerim ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde ise 3 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça kelime yer almaktadır. Din ve İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Dinler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Mezhepler ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 Arapça kelime mevcuttur. "İbadet ve İlgili Kavramlar" başlığı altın yer alan "İbadet ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far."

biçiminde olan kelimenin yanı sıra 8 Arapça, 3 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması bulunmaktadır. "İbadete Hazırlık ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Abdest ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Dua ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 8 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 10 isim tamlaması; "Beddua ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 7 Arapça ve 1 Türkçe kelime yer almaktadır. "Namaz ve İlgili Kavramlar" başlığı altında 3 Farsça, 3 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması ile birlikte "Namaz ve İlgili Kavramlar "başlığı altında yer alan "Elbise, Sarık, Seccade, Tesbih ile İlgili Kavramlar" bölümde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Arapça kelime ve 8 isim tamlaması; "Secde ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Kıble ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması bulunmaktadır. "Din ve İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Farz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Hac ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Oruç ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Farsça, 5 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kurban ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 1 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça kelime; "Kader-Kaza ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 1 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; "Sadaka ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 6 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Dini Kurallar ve ile İlgili Kavramlar" başlığı altına bulunan 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması ile birlikte "Dini Kurallar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Helal- Haram ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 1 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Nefis ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Arapça ve 9 isim tamlaması; "Günah, Günahkâr Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 12 Arapça, 15 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; "Günahsız, Temiz Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar." , 5 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 3 Farsça kelime ve 8 isim tamlaması; "Şükür ve İlgili Kavramlar" bölümünde 5

"Far. + Ar.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 1 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; "İnanç-İman ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. +Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 1 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 7 isim tamlaması; "İnanma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Arapça kelime ve 8 isim tamlaması; "İnanmama ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Far. + Ar.", 2 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça ve 14 isim tamlaması yer almaktadır. "Din ve İlgili Kavramlar" grubu içerisinde yer alan "Tapma, Tapınma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 18 Farsça, 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Din, Mezhep, Tarikat Ehli Olanlar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far.", 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 14 Arapça, 2 Farsça kelime ve 27 isim tamlaması bulunmaktadır. "İbadet Yerleri, Putlar ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "İbadet Yerleri ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 4 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kâbe ve İlgili Kavramlar" bölümünde 8 Arapça kelime ve 11 isim tamlaması; "Cami, Mescit ve İlgili Kavramlar" bölümünde 8 Arapça, 1 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; "Tekke, Zaviye ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Kilise, Manastır ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Ateşe Tapanların İbadet Yerleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 7 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; "Put, Put haneler ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 5 Arapça, 8 Farsça kelime yer almaktadır. "Din ve İlgili Kavramlar" grubu içerisinde yer alan "Dinle İlgili Meslekler, Ünvarlar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 26 Arapça, 1 Farsça kelime ve 29 isim tamlaması; "Kutsallık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça kelime; "Adak ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Keramet ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 isim tamlaması; "İhsan, Lütuf ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 17 Arapça, 1 Farsça kelime ve 19 isim tamlaması; "Kerem-Cömertlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 3 "Ar. + Far.", 4 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 17 Arapça, 2 Farsça kelime ve 32 isim tamlaması; "Af Dileme, Tövbe ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime

ile birlikte 7 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; "Dini Bayramlar ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması bulunmaktadır. "Ölüm, Ahiret ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Ölüm ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 4 "Ar. + Tr.", 20 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 31 Arapça, 9 Farsça, 15 Türkçe kelime ve 75 isim tamlaması; "Matem, Yas ile İlgili Kavramlar" bölümünde 14 "Ar. + Far.", 6 "Ar. + Tr.", 2 "Ar. + Far. + Tr.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Arapça, 7 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; "Ahiret ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 22 Arapça, 5 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 24 isim tamlaması; "Cennet, Cehennem ile İlgili Kavramlar" bölümünde 15 "Ar. + Far.", 3 "Ar. +Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 29 Arapça, 4 Soğdca, 11 Farsça kelime ve 125 isim tamlaması; "Mezar ve İlgili Kavramlar" bölümünde 12 Arapça, 6 Farsça ve 9 isim tamlaması; "Miras ve Vasiyet ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 6 Arapça kelime yer almaktadır. "Din ve İlgili Kavramlar" grubu içerisinde yer alan "Sureler, Ayetler ve Hadisler ile İlgili Kavramlar" bölümünde 143 sure, ayet ve hadis ile ilgili kavram; "Din ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Arapça, 1 Farsça kelime ve 12 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.15. Kafile, Kabile, Topluluk ile İlgili Kavramlar

cem' (< Ar.) "toplama, topluluk" (**FK** 27/4, 199/6, 267/1, 303/2, 472/5, 575/1, 687/54, 763/1; **BV** 64/3, 158/2, 290/1/2, 301/4, 441/3; **GS** 65/2, 212/7, 354/2, 424/4, 515/4, 606/5, 634/7; **NŞ** 54/3, 105/2, 286/8, 447/7, 504/7; **FŞ** SF104a/74, SF89a/42, SF50b/27, SF63a/99; **HE** 4a/224, 7a/486, 17b/1465, 22b/1960, 31b/2787; **LM** R221b/757, R225b/1175, R235b/2232, R242b/2921; **Sİ** R356a/168, R373a/1948, R376a/2275, R389a/3596; **SS** R309b-6, R318a/1210, R328a/2289, R338a/3318)

cem'i (< Ar. cem' + < Far. i) "toplumla ilgili, topluma ait" (**BV** 155/5)

cem'-i keşīr (< Ar. cem' + < Far. -i + < Ar. keşīr) "çok kalabalık toplum" (**Sİ** R420b/7081)

cem'-ı bī-nevā (< Ar. cem' + < Far. -ı + < Far. bī-nevā) "nasipsizler, zavallılar topluluğu" (**FŞ** SF46b/41)

cem'ī (< Ar.) "toplama, yığma, topluluk, hepsi, bütün" (**FŞ** SF75a/90; **LM** R225b/1167; **Sİ** R392b/3956, P455b/5628; **NŞ** 211/7)

cem‘-i ḫalāyıḳ (< Ar. cem‘ + < Far. -i + < Ar. ḫalāyıḳ) “insan topluluğu, pek çok insan” (**HE** 17b/1465)

cem‘iyet (< Ar.) “topluluk” (**BV** 142/5)

cem‘iyyet (< Ar.) “topluluk, toplum” (**FK** 50/6, 472/5, 659/7, 730; **BV** 122/7, 570/9, 581/9, 661/1; **NŞ** 340/4, 360/7, 504/7; **FŞ** SF58b/113; **HE** 38a/3432; **Sİ** R416b/6658; **SS** R309b-6, R334b/2978, R335a/2989)

cemā‘at (< Ar.) “insan topluluğu” (**BV** 484/7; **FK** 335/5, 362/5; **GS** 252/2, 405/2, 727, 727/3; **NŞ** 700; **FŞ** SF103b/31, SF97a/58; **HE** 20a/1742, 39b/3567; **Sİ** R361a/715, R389b/3683, R390b/3748, R408b/5726; **SS** R337a/3244)

cemā‘at -i meflūk (< Ar. cemā‘at + < Far. -i + < Ar. meflūk) “miskinler topluluğu” (FK 335/5)

cemā‘atī (< Ar. cemā‘at + < Far.-i+ < Far. ī) “bir cemaat, bir topluluk, insan grubu” (**GS** 211/1, 211/7)

cerge (< Moğ.) “topluluk, küme, saf” (**SS** R349b/4570)

ehl-i devr (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. devr) “devreden topluluk” (**BV** 251/6)

ehl-i vüṣūl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vüṣūl) “kavuşanlar topluluğu” (**Sİ** R370b/1700)

fırḳa (< Ar.) “insan kalabalığı” (**Sİ** R394b/4176)

ferīḳ (< Ar.) “topluluk” (**GS** 487/6; **SS** R342a/3762; **BV** 7/3)

fevc (< Ar.) “topluluk” (**Sİ** R358a/402, R413b/6262)

fevc fevc (< Ar.) “akın akın, bölük bölük, dalga dalga” (**Sİ** R396b/4406)

fevc-ber-fecv (< Ar.) “dalga dalga, bölük bölük” (**FŞ** SF85b/83)

fevcī (< Ar.) “topluluk” (**Sİ** R405a/5289)

gürūh (< Far.) “topluluk, cemaat, bölük” (**FK** 447/3; **GS** 136/5; **NŞ** 666/1; **BV** 204/6; **FŞ** SF63b/120, SF72b/25; **HE** 3b/199; **LM** R222b/855, R231a/1742, R224b/1027, R239a/2540; **Sİ** R363a/893, R370b/1657, R378b/2529, R391b/3888; **SS** R316a/1010, R316b/1049, R329a/2374, R335a/3019)

gürūh-ā-gürūh (< Far.) “bölük bölük, takım takım” (**Sİ** R408b/5713; **HE** 3b/199)

gürūh-ı çālāk (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. çālāk) “hırsızlar topluluğu/ yol kesiciler topluluğu” (**LM** R222b/855)

gürūh-ı dānişver (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. dānişver) “bilginler, alimler topluluğu” (**SS** R316a/1010)

gürūh-ı ehl-ı ḥikmet (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. ehl + < Far. -ı+ < Ar. ḥikmet) “hikmet ehli, bilge kimselerin topluluğu” (**FŞ** SF63b/120)

gürūh-ı ḫavāṣ (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. ḫavāṣ) “ileri gelenler, saygın kişiler” (**Sİ** R386b/3367)

gürūh-ı ins (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. ins) “insan topluluğu” (**Sİ** R391b/3888)

gürūh-ı rind (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. rind) “rintler topluluğu” (**BV** 204/6)

gürūh-ı sere (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. sere) “seçkin kimseler” (**Sİ** R408a/5662)

gürūh-ı şeb-gīr (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. şeb-gīr) “gece uyumayanlar” (**LM** R239a/2540)

gürūh-ı tācir (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. tācir) “tüccarlar topluluğu” (**FŞ** SF72b/25)

gürūhī (< Far.) “bir topluluk, grup” (**FŞ** SF103b/20, SF74b/40; **LM** R249a/3591; **Sİ** R371a/1745, R378a/2468, R392a/3944, R404b/5209; **SS** R333b/2832)

gürūh-i ḥikmet (< Far. gürūh + < Far. -i + < Ar. ḥikmet) “bilginler, alimler topluluğu” (**Sİ** R389a-43)

gürūh-ı efkār (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Ar. efkār) “düşünceler topluluğu” (**LM** R224b/1027)

ḥaşer (< Ar.) “kalabalık” (**NŞ** 92/3; **Sİ** R394a/4157)

ḫayl (< Ar.) “zümre, topluluk” (**FK** 24/3, 111/2, 261/5, 356/4, 414/9, 580/4; **GS** 112/3, 241/1, 302/4, 303/3, 403/4, 508/5; **NŞ** 18/6132/1, 204/5, 306/1, 314/2, 406/5; **BV** 3/2, 96/5, 119/7, 237/2, 302/7, 437/6; **FŞ** SF105b/76, SF51b/11, SF62b/25, SF66a/100, SF75b/2; **HE** 1b/14, 6a/434, 15b/1284, 23a/2023, 25b/2229; **LM** R215b/129, R224b/1032, R232b/1903, R234b/2099; **Sİ** R354b/21, R366b/1254, R374a/2048, R386a/3275; **SS** R306b/43, R316a/1007, R325b/2028, R336b/3170,)

ḫayl-ı ādem (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ādem) “insan topluluğu” (FK 334/1)

ḫayl-ı ādemī-zād (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ādemī + < Far. zād) “insanoğlu topluluğu” (**FŞ** SF97a/40, SF98a/75)

ḫayl-ı ḥiss (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ḥiss) “duygu topluluğu” (**FK** 169/7)

ḫayl-ı insān (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. insān) “insan topluluğu” (**Sİ** R367b/1392)

ḫayl-ı maẓlūm (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. maẓlūm) “mazlumlar topluluğu” (**FK** 122/8; **FŞ** SF74b/49)

ḫayl-ı melāyik (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. melāyik) “melekler topluluğu” ” (**Sİ** R357b/321)

ḫayl-ı melek (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. melek) “melek topluluğu” (**NŞ** 658/35; **Sİ** R357b/326)

ḫayl-ı raḳīb (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. raḳīb) “rakiplerin zümresi” (FK 361/4)

ḫayl-ı ẓulmet (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ẓulmet) “çok karanlık” (**NŞ** 18/6)

ḫaylī (< Ar. ḫayl + < Far. ī) “zümre, topluluk ile ilgili” (**FŞ** SF69b/38, SF74b/37; **Sİ** R402b/5033; **SS** R337a/3231)

ḫayl-i ḫayāl (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. ḫayāl) “hayal sürüsü” (**FK** 210/4)

ḫayl-i insān (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. insān) “insan topluluğu” (**FK** 3/8)

ḫayl-i mü’ekkel (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. mü’ekkel) “görevli” (**HE** 38b/3463)

ḫayl-i nübüvvet (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. nübüvvet) “peygamberler silsilesi” (**BV** 686/2)

ḫayl-i şūm (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. şūm) “hayırsızlar, uğursuzlar topluluğu” (**HE** 16b/1373)

ḫaylsız (< Ar. ḫayl + < Tr. -sız) “zümresiz, topluluk olmayan” (**Sİ** R388b/3583)

ḳabāyil (< Ar.) “kabileler, boylar” (**LM** R221a/660, R221a/669, R226b/1247, R242b/2912)

ḳabīle (< Ar.) “aynı soydan olan, insan topluluğu, kabile” (**LM** R219b/527, R223b/939, R224a/1021, R232a/1828, R233b/2007, R246b/3325; **BV** 146/4, 146/4)

ḳāfile (< Ar.) “kafile, birlikte yolculuk eden topluluk” (**FK** 146/6, 489/3, 489/5; **GS** 6a-F2/17; **NŞ** 439/3, 439/4; **HE** 15a/1258)

kāfile-sālār (< Ar. kāfile + < Far. sālār) “kafile başı, kafile reisi” (**NŞ** 424/6)

ḳavm (< Ar.) “topluluk, kavim, insan topluluğu” (**FK** 330/2, 681/96, 689/397; **GS** 128/5, 660/4, 682i/6; **BV** 258/7, 21/3, 67/8; **FŞ** SF102a/27, SF107a/92, SF98a/78, SF75b/41, SF88a/116; **HE** 2a/46, 4a/235, 18a/1526; **LM** R226a/1214, R230a/1640, R231b/1790, R238a/2432, R246b/3305; **Sİ** R356a/165, R369a/1505, R375b/2203, R389a/3585, R404b/5209; **SS** R320a/1436, R323a/1742, R330b/2518, R336a/3121, R345a/4064)

ḳavm-ı şūm (< Ar. ḳavm + < Far. -ı + < Far. şūm) “uğursuz, kötü kavim” (**Sİ** R408a/5675)

ma‘şer (< Ar.) “topluluk” (**HE** 13b/1101; **Sİ** R377a-28)

melā (< Ar.) “cemaat, topluluk” (**FK** 7/6, 604/4; **GS** 104/5, 297/5, 734/1; **HE** 15a/1228; **Sİ** R383a/2982)

mevākib (< Ar.) “topluluklar” (**FŞ** SF78b/87, SF78b/91, SF89a/46; **BV** 406/7)

nefīr (< Ar.) “cemaat, topluluk, halk” (**FK** 144/2; **GS** 201/5; **NŞ** 149/4, 171/6, 657/18; **BV** 185/4, 659/29; **FŞ** SF85b/87, SF94a/119, SF94a/99; **HE** 3b/193, 36a/3239, 38b/3475; **LM** R225a/1101; **Sİ** R366b/1263, R374b/2115, R376b/2335; **Sİ** R404b/5209, R406a/5374, R406b/5427; **SS** R321b/1550, R325a/1929, R335a/3036)

pür-ḫayl (< Far. pür + < Ar. ḫayl) “çok kalabalık” (**LM** R243b/3042)

sürük “cemiyet, topluluk” (**HE** 29a/2569)

ṭā’ife (< Ar.) “bölük, takım, güruh; kavim, kabile” (**HE** 20b/1773)

ṭāyife (< Ar.) “bölük, takım, güruh; kavim” (**GS** 719)

uruḳ “hısım, akraba, boy, kabile” (**FK** 563/4; **NŞ** 250/8; **LM** R230b/1670, R232b/1884)

yıġın “yığın, topluluk, küme, kalabalık” (**NŞ** 507/2)

zümre (< Ar.) “topluluk, cemaat, sınıf” (**FK** 82/3, 269/6, 440/5, 689/455; **GS** 5a-F2/15, 7/9, 617/6, 657/7, 861/1; **NŞ** 2/7, 211/6, 670/3, 703/4; **HE** 5a/346, 13a/1050, 13b/1106, 26a/2284, 30b/2699, 35a/3150; **LM** R215b/139, R242a/2887, R246b/3317; **Sİ** R357b-5, R390b/3773, P455a/5576, P465a/6560, R420b/7087)

zümre-i ‘aşḳ (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ‘aşḳ) “aşk topluluğu” (**Sİ** P455a/5576)

zümre-i ‘ışḳ (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk topluluğu” (**LM** R246b/3317)

zümre-i ‘uşşāḳ (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar.‘uşşāḳ) “âşıklar topluluğu, meclisi” (**BV** 434/5)

zümre-i ādem (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ādem) “kişioğlu” (**HE** 26a/2284)

zümre-i bed-nām (< Ar. zümre + < Far. -i + < Far. bed-nām) “kötü namlı, kötü şöhretli topluluk” (**NŞ** 703/4)

zümre-i deyr (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. deyr) “dünya topluluğu; meyhane topluluğu” (**FK** 689/455)

zümre-i dīn (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. dīn) “din zümresi, topluluğu” (**Sİ** R390b/3773)

zümre-i enbiyā (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. enbiyā) “peygamberler topluluğu” (**LM** R215b/139)

zümre-i evvel (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. evvel) “önceki topluluk” (**HE** 13b/1106)

zümre-i ḥikmet (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ḥikmet) “bilgeler topluluğu” (**Sİ** R390b/3773)

zümre-i ḥuccāc (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ḥuccāc) “hacılar topluluğu” (**FK** 96/8)

zümre-i insān (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. insān) "insan topluluğu, insan" (**HE** 13a/1050, 30b/2699)

zümre-i islām (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam zümresi" (**HE** 5a/346, 35a/3150, 14a/1171, 14a/1172, 14a/1173; **NŞ** 670/3)

zümre-i ma'nevī (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ma'nevī) "manevi topluluk, zümre" (**Sİ** R420b/7087)

zümre-i maḥrem (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. maḥrem) "gizli topluluk" (**GS** 7/9)

zümre-i nā-kām (< Ar. zümre + < Far. -i + < Far. nā-kām) "muradına erememiş topluluk, güruh" (**FK** 269/6)

zümre-i nā-murād (< Ar. zümre + < Far. -i + < Far. nā-murād) "muradına erememiş topluluk, güruh" (**LM** R242a/2887)

zümre-i rāz (< Ar. zümre + < Far. -i + < Far. rāz) "sır topluluğu" (**GS** 617/6; **HE** 28a/2495)

zümre-i sūfī (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. sūfī) "sufiler" (**HE** 42a/3816)

Kafile, Kabile, Toplulukla İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Farsça, 25 Arapça, 3 Türkçe, 1 Moğolca kelimeye yer verilmiştir. Kafile, Kabile, Toplulukla İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 4 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar." biçiminde türetilmiş kelimeler de bu bölümde yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde 53 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.16. Yönetim ve Yönetim ile İlgili Kavramlar

2.16.1. Hükümet, Devlet ile İlgili Kavramlar

tāc-gāh (< Ar. tāc + < Far. gāh) "hükümet merkezi" (**Sİ** R369b/1588)

dārü's-salṭana (< Ar.) "saltanat yeri" (**HE** 38b)

binā-yı salṭanat (< Far. bīnā + < Far. -yı + < Ar. salṭanat) "saltanat binası; devlet" (**FŞ** SF52a/57)

devlet (< Ar.) "devlet" (**FŞ** SF63b/120; **HE** 5b/365, 11a/901, 13b/1094, 41a/3712; **Sİ** R366b/1252, R387a/3396, R387a/3423, R397b/4495)

pāy-taḫt (< Far.) "başkent, başşehir" (**Sİ** R383a/3012; **SS** R326b/2116, R337a/3225)

salṭanat-gāh (< Ar. salṭanat + < Far. gāh) "saltanat yeri" (**Sİ** R365b-17)

tāc-gāh (< Ar. tāc + < Far. gāh) "hükümet merkezi" (**Sİ** R369b/1588)

devlet-mend (< Ar. devlet + < Far. mend) "devletli" (**NŞ** 676/1; **SS** R324a/1818, R325b/2005, R341a/3672, R345a/4100)

devlet-penāh (< Ar. devlet + < Far. penāh) “devletin sahibi” (**HE** 29a/2563; **Sİ** R369a/1509, R374a/2044)

ehl-i devlet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. devlet) “devlet ehli, devlet adamları” (**GS** 683/101; **Sİ** R371b/1792)

erkān-ı devlet (< Ar. erkān + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devletin ileri gelenleri” (**FŞ** SF83b/60, SF100b/61, SF101a/151, SF59b/43; **Sİ** R387a/3396, R387a/3423, R390a/3690; **SS** R315b/973, R321a/1531, R348b/4446)

evc-i devlet (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. devlet) “devletin doruğu” (**GS** 232/9)

evc-i salṭanat (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. salṭanat) “saltanatın en yüksek noktası” ((**SS** R313b/763, R325a/1934)

humāy (< Far.) “devlet kuşu; kutluluk” (**Sİ** R365a-16)

ḫūrşīd-i devlet (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. devlet) “devletin, saltanatın güneşi” (**Sİ** R387a/3385)

ḫurşīd-i evc-i devlet (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. evc + < Far. -i + < Ar. devlet) “devletin/bahtın zirvesinin güneşi” (**FK** 271/8)

ḫūrşīd-i mülk (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. mülk) “devletin, ülkenin güneşi” (**HE** 15b/1293)

ḥükūmet (< Ar.) “hükümet, hüküm sürme; padişahlık” (**Sİ** R419a-88)

manṣıb (< Ar.) “devlet hizmeti; makam, derece” (**FK** 689/398; **GS** 729/1; **NŞ** 250/8; **HE** 17b/1499; **SS** R335b/3076)

mesned-i devlet (< Ar. mesned + < Far. -i + < Ar. devlet) “devlet rütbesi” (**FK** 164/1; **GS** 183/1)

2.16.2. Meclis ve İlgili Kavramlar

‘azm-ı şāh (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. şāh) “padişahın azmi” (**Sİ** R373a/1950)

āheng-i bezm (< Far. aheng + < Far. -i + < Far. bezm) “sohbet meclisinin uyumu” (**Sİ** R383b/3042)

bālā-dest (< Far.) “meclisin en yüksek yeri” (**FK** 689/325)

bezm-ı salṭanat (< Far. bezm + < Far. -ı + < Ar. salṭanat) “saltanat, hükümdarlık meclisi” (**FŞ** SF82b-37)

bezm-ı şāhī (< Far. bezm + < Far. -ı + < Far. şāhī) “padişahın/sultanın meclisi” (**FŞ** SF80a/37)

bezm-i ġarīb (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ġarīb) “garip meclisi” (**FK** 688/103)

bezm-i himmet (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. himmet) “gayret meclisi” (**FK** 250/6; **BV** 660/17)

bezm-i ma‘nī (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “mana meclisi” (**FK** 688/105)

bezm-i mihmān (< Far. bezm + < Far. -i + < Far. mihmān) “konuk, misafir meclisi” (**SS** R326a/2036)

bezm-i mihr-āsā (< Far. bezm + < Far. -i + < Far. mihr-āsā) “güneş asasının meclisi” (**BV** 97/4)

bezm-i murād (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. murād) “istek meclisi” (**HE** 8a/621)

bezm-i vaṣl (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma meclisi” (**BV** 249/1, 204/7; **NŞ** 105/5, 237/7)

bezm-i viṣāl (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma meclisi” (**FK** 210/4; **GS** 16/4)

bisāṭ-ı ṭarab (< Ar. bisāṭ + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “zevk, sefa meclisinin yaygısı, kilimi” (**Sİ** R411a/5980)

dīvān (< Ar.) “meclis” (**HE** 29a/2557; **SS** R327a/2185; **Sİ** R373a/1943, R378b/2514, R378b/2522; **NŞ** 673/1)

dürre-yi bezm (< Ar. dürre + < Far. -yi + < Far. bezm) “meclisin, eğlence meclisinin incisi” (**SS** R313a/676)

ehl-i meclis (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. meclis) “meclis ehli, mecliste bulunanlar” (**GS** 557/3; **SS** R334b/2967, R332b/2733)

enbūh (< Far.) “çok kalabalık, çokluk, meclis” (**FK** 689/254; **FŞ** SF61b/43, SF78b/95; **LM** R229a/1506, R243b/3010; Sİ R375a/2134)

encümen (< Far.) “cemiyet, meclis, komisyon” (**FK** 372/6, 603/4, 675/2, 678/1; **GS** 6b-F2/17, 81/4, 226/3, 385/8, 572/2, 689/6; **NŞ** 313/1, 586/6; **BV** 426/4, 486/3; **FŞ** SF100a/42, SF92a/88, SF62a-21, SF80a-35; **HE** 3b/216, 9a/708, 11a/863, 31a/2784, 37a/3313; **LM** R240a/2669; **Sİ** R362a/811, R366a/1232, R375a/2165, R387a/3410, R395a/4235)

encümen-ārāy (< Far.) “meclisi süsleyen, meclise renk katan” (**BV** 654/10)

encümen-i şevḳ (< Far. encümen + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “arzu meclisi” (**GS** 385/8)

gül-i ‘işret (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “eğlenme meclisinin gülü” (**FK** 659/4)

ḳatl-i encümen (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. encümen) “meclisin katili” (**FK** 372/6)

ḳurultay (< Moğ.) “meclis, toplantı” (**FK** 689/165)

maḥfil-i ʻayş (< Ar. maḥfil + < Far. -i + < Ar. ʻayş) “eğlence meclisi, eğlence yeri” (**HE** 16a/1363)

maḥrem-i bezm (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Far. bezm) “meclisin mahremi, sırdaşı” (**NŞ** 611/6)

mecālis (< Ar.) “meclisler” (**GS** 7b-F2/13; **HE** 27b/2425; **LM** R248b/3550)

meclis (< Ar.) “topluluk, meclis” (**FK** 11/8, 124/3, 241/1, 393/1, 646/3; **GS** 25/8, 186/3, 297/4, 343/1/2, 557/3, 650/9; **NŞ** 120/6, 227/2, 265/5, 709/42; **BV** 341/5, 356/6, 378/7, 468/1, 610/2, 659/5; **FŞ** SF49b/40, SF52a/35, SF74a/18, SF80b/52, SF87a/16; **HE** 9a/709, 13b/1128, 28a/2475, 29b/2641; **LM** R220a-10, R232a/1807, R235b/2251; **Sİ** R359a/496, R371a/1736, R380a/2707; **SS** R313a/681, R324b/1874, R334a/2908,)

meclis-ārā (< Ar. meclis + < Far. ārā) “meclisi süsleyen, hoş sohbet” (**FK** 27/1, 658/2; **FŞ** SF100a/30, SF73a/81; **Sİ** R393a/4000, R399a/4642, R403a/5059, R403a/5083)

meclis-ārāy (< Ar. meclis + < Far. ārāy) “meclisi süsleyen, hoş sohbet” (**FŞ** SF58b/118, SF90a/1; **HE** 25b; **LM** R221b/726; **GS** 557/3)

meclis-ārāylıḳ (< Ar. meclis + < Far. ārā + < Tr. -lıḳ) “meclisi süsleyen, hoş sohbetli olma” **Sİ** R403a/5081)

meclis-ārāy-mend (< Ar. meclis + < Far. ārāy-mend) “meclisi süsler gibi” (**Sİ** R359a/496)

meclis-efrūz (< Ar. meclis + < Far. efrūz) “meclis aydınlatan” (**LM** R223a/895)

meclis-efrūzī (< Ar. meclis + < Far. efrūz) “meclis aydınlatan” (**GS** 343/1/2; **SS** R314b/846, R315b/957)

meclis-fürūz (< Ar. meclis + < Far. fürūz) “meclisi aydınlatan, ışıklandıran” (**Sİ** R416b/6657)

meclis-i ḫāṣ (< Ar. meclis + < Far. -i + < Ar. ḫāṣ) “özel, hususi meclis” (**SS** R324b/1874)

meclis-nişīn (< Ar. meclis + < Far. nişīn) “mecliste oturan” (**Sİ** R421a/7094)

mecmaʻ (< Ar.) “toplanma yeri, toplanılacak yer, kavuşulan yer” (**FK** 251/6, 683/3; **BV** 555/7; **GS** 277/2, 301/3, 429/3; **FŞ** SF70b/33, SF73a/56, SF73b/134; **HE** 3b/216; **Sİ** R385b/3239; **Sİ** R398a/4549, R411a/6007, R420b/7089, R421a/7102; **SS** R320b/1454, R320b/1484)

mecmaʻī (< Ar.) “toplanma yeri, toplanılacak yer, kavuşulan yer ile ilgili” (**Sİ** R383b/3043)

meşʻale-i encümen (< Ar. meşʻale + < Far. -i + < Far. encümen) “meclislerin meşalesi” (**HE** 11a/863)

meyl-i bezm (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. bezm) “eğlence meclisine yönelme, gitme” (**SS** R332b/2729)

mihr-i encümen (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. encümen) “meclisin güneşi” (**BV** 534/2)

naḳl-i meclis (< Ar. naḳl + < Far. -i + < Ar. meclis) “mecliste anlatılanlar” (**NŞ** 227/2)

şem‘-ı meclis (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. meclis) “meclis mumu” (**FŞ** SF49b/40, SF93b/62)

şem‘-i cem‘ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. cem‘) “meclis (toplanma, toplantı) mumu” (**Sİ** R356a/168)

şem‘-i encümen (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Far. encümen) “meclisin mumu” (**BV** 486/3; **GS** 385/8, 572/2)

şem‘-i maḥfil (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. maḥfil) “meclisin mumu” (**GS** 412/2)

şem‘-i meclis (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. meclis) “meclis mumu” (**FK** 646/3; **NŞ** 709/51; **Sİ** R387a/3389)

terk-i bezm (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. bezm) “meclisi terk etme” (**Sİ** R358a/403; **SS** R338a/3317)

ṭāḳ-ı bezm-ārāy (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. bezm-ārāy) “meclisi süsleyen kubbe, kemer” (**FŞ** SF57a/53)

ṭāvus-ı bezm-ārā (< Ar. ṭāvūs + < Far. -i + < Far. bezm-ārā) “meclisi süsleyen tavus” (**FK** 123/6)

2.16.3. Yönetenler ile İlgili Kavramlar

2.16.3.1. Bey, Başkan, Önder ile İlgili Kavramlar

baş “baş, lider” (**BV** 79/3; **FK** 32/6, 64/7, 296/9, 473/1, 587/5; **GS** 159/6, 398/6, 423/2, 457/2, 553/2, 708/1, **NŞ** 493/6; **HE** 5a/344, 20a/1745; **FŞ** SF59a/15; **Sİ** R383a/2985; **SS** R307b/138)

başlıġ “başlı” (**BV** 296/7; **FK** 689/453; **Sİ** R380b/2726)

başsız “lidersiz” (**NŞ** 311/7)

bėg “bey” (**BV** 330/6, 674/2, 678/2; **FK** 681/63, 689/236, 810/1; **GS** 7a-F2/4, 251/4, 471/6, 500/8, 679/9; **NŞ** 71/7, 148/5, 218/6, 456/3; **SS** R316a/1028, R320b/1451; **HE** 8a/585, 9a/707, 20a/1730, 23b/2070, 28a/2473, 34a/3070)

bėglik “beylik” (**BV** 722/5; **FK** 732/1, 735/1; **Sİ** R371b/1797)

emīr (< Ar.) “emir, bey; şef, yönetici” (**HE** 28a/2468; **LM** R232b/1888; **Sİ** R391b/3890)

erbāb (< Ar.) “sahip; lider” (**FK** 689/200; **NŞ** 113/1, 150/6; **BV** 87/3, 153/4, 686/1; **FŞ** SF88a/102, SF90a/26; **HE** 29a/2572, 37a/3315)

muḳtedālıġ (< Ar. muḳtedā + < Tr. -lıġ) “başkanlık, önderlik” (**BV** 7/1)

pīşivā (< Far.) “reis, başkan” (**Sİ** R362b/863)

pīş-rev (< Far.) “önden giden” (**FŞ** SF59b/67)

pīş-revī (< Far.) “önden giden ile ilgili” (**NŞ** 419/9)

pīşvā (< Far.) “öncü, başkan, reis” (**HE** 13b/1106, 17a/1455, 19b; **Sİ** R374a/2069, R412a/6092; **SS** R330b/2557)

re’īs (< Ar.) “baş, başkan” (**FŞ** SF51b/10)

re’s (< Ar.) “baş, başkan” (**FK** 686/35; **BV** 657/35; **FŞ** SF51b/10)

riyāset (< Ar.) “reislik, başkanlık” (**FŞ** SF59a/12, SF88a/102; **HE** 28a/2483, 41a/3691; **LM** R248a/3515; **Sİ** R358a/400, R391b/3896, R418a/6815)

selāṭīn-i māżiye (< Ar. selāṭīn + < Far. -i + < Ar. māżiye) “geçmişteki, önceki dönemlerdeki sultanlar” (**Sİ** R362b-11)

server (< Far.) “başkan, önder, reis” (**FŞ** SF51b/14, SF69b/41, SF80b/82, SF82a/25, SF94b/21; **Sİ** R356a/164, R400a/4759, R416a/6498; **NŞ** 592/6)

serverī (< Far.) “bir önder, başkanlık” (**Sİ** R405b/5319)

seyyid (< Ar.) “efendi, bey, ileri gelen” (**LM** R226b/1260; **FK** 689/333; **NŞ** 379/7)

siyādet (< Ar.) “seyitlik, efendilik, beylik” (**BV** 664; **NŞ** 667/5)

ṭarīḳ-i riyāset (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. riyāset) “reislik, başkanlık yolu” (**Sİ** R391b/3896)

ümerā (< Ar.) “emirler, beyler” (**BV** 92/6)

2.16.3.2. Padişah, Sultan, Hükümdar ile İlgili Kavramlar

‘imrān (< Ar.) “sultan” (**GS** 339/4)

bende-yi sulṭān (< Far. bende + < Far. -yi + < Ar. sulṭān) “sultanın/padişahın kölesi” (**SS** R347a/4275)

cālis (< Ar.) “oturan, tahta çıkan” (**FK** 692/1)

cihān-bānlıġ (< Far. cihān-bān + < Tr. -lıġ) “dünyanın bekçiliği, hükümdarlık” (**Sİ** R369b/1587)

cihān-bānlıḳ (< Far. cihān-bān + < Tr. -lıḳ) “dünyanın bekçiliği, hükümdarlık” (**FŞ** SF52a-11, SF59a-18, SF59b/45; **Sİ** R363b-14, R365b/1167; **GS** 3b-F2/4, 6a-F2/5)

cihān-dār (< Far.) “cihanı tutan (hükümdar)” (**GS** 6a-F2/2; **Sİ** R361a/697, R370a/1621, R376b/2311, R377a/2344, R395b/4277, R404a/5171)

cihān-dār-ı kişversitān (< Far. cihān-dār + < Far. -ı + < Far. kişveristān) “ülkeyi alan, memleketi fetheden padişah/sultan” (**Sİ** R361a/697)

cihān-dārlıġ (< Far. cihān-dār + < Tr. -lıġ) “hükümdarlık, padişahlık” (**Sİ** R365b/1155, R366b/1276, R378b/2503, R380a/2692, R393b/4078)

cihān-dārlıḳ (< Far. cihān-dār + < Tr. -lıḳ) “hükümdarlık, padişahlık” (**HE** 16b/1402)

cihān-dāver (< Far.) “cihan hükümdarı” (**SS** R343b/3948, R352a/4815)

cihān-gīr (< Far.) “dünyayı zapt eden, büyük fatih” (**FŞ** SF105b/77, SF98b/117, SF54b/35; **Sİ** R368b/1484, R395b/4293)

cihān-gīrlik (< Far. cihān-gīr + < Tr. -lik) “dünyayı zapt etme” (**Sİ** R358a/403, R370a/1604, R377b/2413, R401b/4931, R410a/5885,)

cihān-güşāy (< Far.) “fatih” (**LM** R247a/3397)

cihān-güşāylıġ (< Far. cihān-güşāy + < Tr. -lıġ) “fatihlik” (**Sİ** R368b-22)

cihān-penāh (< Far.) “âlemin sığındığı, padişah” (**LM** R219a/492, R248a/3497; **SS** R345a/4059, R349b/4553, R350b/4693, R352a/4854)

dād-ger-i mülk-penāh (< Far. dād-ger + < Far. -i + < Ar. mülk + < Far. penāh) “ülkeye adalet dağıtan hükümdar” (**HE** 12a/986)

dārā-yı devrān (< Far. dārā + < Far. -yı + < Ar. devrān) “zamanın hükümdarı” (**Sİ** R371a/1742, R379a/2570, R399b/4696, R401b/4929, R408a/5699)

dārā-yı gerdūn-serīr (< Far. dārā + < Far. -yı + < Far. gerdūn-serīr) “felek gibi yüce tahtlı hükümdar” (**Sİ** R377b/2423)

dārā-yı gītī-penāh (< Far. dārā + < Far. -yı + < Far. gītī-penāh) “cihanın koruyucusu hükümdar” (**Sİ** R380a/2662)

dārā-yı kārdān (< Far. dārā + < Far. -yı + < Far. kārdān) “işin ehli, iş bilen hükümdar” (**SS** R351b/4759)

dārā-yı kişver (< Far. dārā + < Far. -yı + < Far. kişver) “memleketin, ülkenin hükümdarı” (**Sİ** R365b/1161)

dārā-yı müşkil-pesend (< Far. dārā + < Far. -yı + < Ar. müşkil + < Far. pesend) “zor beğenen, kolay kolay beğenmeyen hükümdar” (**Sİ** R409b/5858)

dārā-yı ṣāḥib-ḫıred (< Far. dārā + < Far. -yı + < Ar. ṣāḥib + < Far. ḫıred) “akıl sahibi hükümdar” (**Sİ** R413a/6196)

dārā-yı taḫt (< Far. dārā + < Far. -yı + < Far. taḫt) “hükümdar” (**Sİ** R376a/2269)

dārā-yı zamān (< Far. dārā + < Far. -yı + < Ar. zamān) “zamanın sahibi, zamanın büyük hükümdarı” (**FŞ** SF52a/9; **GS** 612/7)

dārā-yı zemāne (< Far. dārā + < Far. -yı + < Ar. zemāne) “zamanın sahibi, zamanın büyük hükümdarı” (**FŞ** SF101a/120)

dāver (< Far.) “adil hükümdar” (**FŞ** SF82a/25, SF83b/86; **HE** 32a/2870; **Sİ** R361b/738, R363b/977, R364a/1028, R383b/3041, R408a/5679; **FK** 706/1; **GS** 156/9)

dāverā (< Far.) “ey daver! (hükümdar, vezir, hakim)” (**SS** R352b/4877)

dāver-i taḫt-gīr (< Far. dāver + < Far. -i + < Far. taḫt-gīr) “hükümdar” (**Sİ** R361b/738)

envār-ı şāhī (< Ar. envār + < Far. -ı + < Far. şāhī) “padişahlık ışığı, nuru” (**FŞ** SF80b/80)

ferr-ı şāhī (< Far. ferr + < Far. -ı + < Far. şāhī) “padişaha ait parlaklık, nur” (**FŞ** SF53b/4)

gerdūn-serīr (< Far.) “tahtı felek kadar yüksek olan” (**Sİ** R361b/738, **Sİ** R376b/2335, R377b/2423, R395b/4313)

ḫāḳān “Türk hükümdarlarına verilen unvan” (**FK** 658/6; **GS** 6b-F2/3; **FŞ** SF103b/58, SF95a/90, SF53a/34, SF62b/25, SF64b/98, SF88a/121; **Sİ** R369a/1537, R378a-31, R380b/2716, R393a/4029; **SS** R314b/830, R314b/832, R316a/1006, R321a/1532, R352a/4822; **HE** 26a/2285; **NŞ** 566/5)

ḫāḳān-ı deryā-şükūh (< Tr. ḫāḳān + < Far. -ı + < Far. deryā-şükūh) “denizler kadar ulu hükümdar” (**Sİ** R393a/4051, R398a/4566)

ḫāḳān-ı devlet-ḳarīn (< Tr. ḫāḳān + < Far. -ı + < Ar. devlet-ḳarīn) “bahtlı, talihli hükümdar” (**Sİ** R395b/4311)

ḫāḳān-ı gerdūn-cenāb (< Tr. ḫāḳān + < Far. -ı + < Far. gerdūn + Ar. cenāb) “felekler kadar yüce, şerefli hükümdar” (**Sİ** R394a/4149)

ḫāḳān-ı ḫūrşīd-rāy (< Tr. ḫāḳān + < Far. -ı + < Far. ḫūrşīd + < Ar. rāy) “güneş gibi parlak fikir sahibi hükümdar” (**Sİ** R399b/4724)

ḫāḳān-ı ḫūrşīd-tāc (< Tr. ḫāḳān + < Far. -ı + < Far. ḫūrşīd + < Ar. tāc) “güneş taçlı hükümdar” (**Sİ** R399a/4647)

ḫāḳānlıġ “hakanlık, sultanlık” (**Sİ** R396a/4337)

ḫāḳānlıḳ “hakanlık, sultanlık” (**FŞ** SF59a/7)

ḥākim-i bī-dād-ger (< Tr. ḥakīm + < Far. -i + < Far. bī-dād-ger) “zalim hükümdar” (**HE** 38b/3483)

ḫān “han, hükümdar” (**Sİ** R373a/1926; **HE** 8b/662, 10a/803, 23b/2067, 32a/2870, 38a/3450, 38b/3463, 40b/3649; **GS** 132/8)

ḫāne-vāde (< Far.) “hükümdar sözü” (**GS** 7a-F2/21; **Sİ** R370b/1686)

ḫānlıġ (< Far. ḫān + < Tr. -lıġ) “hakanlık” (**FŞ** SF103b/34; **Sİ** R396a/4333; **HE** 26a/2292)

ḫānlıḳ (< Far. ḫān + < Tr. -lıḳ) “hakanlık” (**FŞ** SF103b/42, SF91b/31, SF59a-18; **SS** R322b/1652)

ḫar-geh-nişīn (< Far.) “otağda oturan, büyük çadırda bulunan” (**FK** 305/7; **GS** 141/4; **NŞ** 158/4, 452/1)

ḫavāḳīn (< Ar.) “hükümdarlar, padişahlar, hakanlar” (**GS** 7b-F2/6; **HE** 8b)

ḫavāḳīn-ı sipihr-iḳtidār (< Ar. ḫavāḳīn + < Far. -ı + < Far. sipihr + < Ar. iḳtidār) “göklerin hâkimi hakanlar” (**GS** 7b-F2/6)

humāyūn (< Far.) “mübarek, kutlu, padişah” (**GS** 6a-F2/10)

ḫusrev (< Far.) “padişah, sultan” (**FK** 110/2, 401/7, 689/259; **GS** 3/7, 45/9; **NŞ** 373/11, 492/10, 594/7; **SS** R310a/376, R310a/377, R343b/3948, R351b/4747; **FŞ** SF104b/163, SF86b/69; **HE** 6b/458, 11b/944, 17a/1421, 17a/1429, 35b/3182; **Sİ** R359a/503, R373b/1983, R375a/2166, R382a/2855; **SS** R316b/1059; **GS** 326/8)

ḫusrevā (< Far.) “ey sultan” (**BV** 660/86; **SS** R352b/4877)

ḫusrev-āyīn (< Far.) “hükümdar, davranışlı” (**FŞ** SF77a/148, SF80b/46, SF87a/9)

ḫusrevī (< Far.) “sultan” (**HE** 31b/2791; **Sİ** R366b/1274)

ḫusrev-i ʻādil (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. ʻādil) “adaletli hakan” (**HE** 17a/1434; **NŞ** 373/11)

ḫusrev-i ʻādil-i dād-ger (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. ʻādil + < Far. -i + < Far. dād-ger) “adaletli sultan” (**Sİ** R366b/1264)

ḫusrev-i encüm-sipāh (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. encüm + < Far. sipāh) “yıldızlar kadar askeri olan hakan” (**HE** 17a/1429)

ḫusrev-i ferḫunde-fāl (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Far. ferḫunde + < Ar. fāl) “talihli, kutlu sultan, hükümdar” (**HE** 17a/1421)

ḫusrev-i ġāzī (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. ġāzī) “gazi padişah” (**HE** 35b/3182, 39b/3593; **HE** 40a/3640; **SS** R314b/834)

ḫusrev-i ḫusrev-nişān (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Far. ḫusrev-nişān) “hükümranlığı devam eden hükümdar” (**GS** 160/9)

ḫusrev-i kişver-penāh (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Far. kişver-penāh) "ülkenin koruyucusu; yöneticisi sultan, hükümdar" (**HE** 11b/944)

ḫusrev-i ṣāḥib-kerem (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. ṣāḥib-kerem) "cömert padişah" (**HE** 43b/3965; **NŞ** 148/7)

ḫusrev-i ṣāḥib-ḳırān (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. ṣāḥib + < Far. ḳırān) "her zaman kazanan hükümdar" (**GS** 133/7, 217/9)

ḫusrevlıġ (< Far. ḫusrev + < Tr. -lıġ) "sultanlık" (**FK** 546/5; **GS** 531/5)

ḫusrevlıḳ (< Far. ḫusrev + < Tr. -lıḳ) "sultanlık" (**HE** 15b)

ḫusrevluġ (< Far. ḫusrev + < Tr. -luġ) "sultanlık" (**Sİ** R359a/498)

ḫusrev-nişān (< Far.) "hükümranlığı devam eden" (**FŞ** SF82a/32, SF83b/63; **Sİ** R397a/4457; **GS** 160/9)

ḫusrev-nişānlıḳ (< Far. ḫusrev-nişān + < Tr. -lıḳ) "hükümranlığı devam etme" (**FŞ** SF72b/41)

ḥükm-rān-ı zamān (< Ar. ḥükm + < Far. rān + < Far.-i+ < Ar. zamān) "zamanın, devrin padişahı" (**Sİ** R367b/1379)

ḥükm-rānī (< Ar. ḥükm + < Far. rānī) "padişahlık" (**LM** R220b/606)

ḥükm-rānlıḳ (< Ar. ḥükm + < Far. rān + < Tr. -lıḳ) "hüküm sürme, hükümranlık" (**Sİ** R366b/1239, R410a/5902)

ḥüküm-rān (< Ar. ḥüküm + < Far. rān) "hüküm süren, hükümran" (**LM** R246b/3317)

hümāyūn (< Far.) "padişah" (**FŞ** SF52a/11, SF64b/81, SF84a/30, SF90a/28; **HE** 6a/431, 10b; **LM** R239a/2569; **Sİ** R356a-3, R399a/4663, R416b/6682; **GS** 11b-F2/17, 79/1; **BV** 173/4, 181/4, 660/80; **FK** 94/8, 193/1, 374/7)

hümāyūn-fer (< Far.) "kuvvet, iktidar sahibi hükümdar" (**HE** 32b/2887)

ḳaan "hükümdar" (**FK** 689/23; **Sİ** R373a/1926, R396a/4335; **GS** 6b-F2/4)

ḳadr-i pād-şā (< Ar. ḳadr + < Far. -i + < Far. pād-şā) "padişahın itibarı" (**BV** 222/5)

ḳaysar (< Ar.) "imparator" (**GS** 121/8, 664/4, 831/1; **SS** R310b/406, R314b/855)

ḳayṣer (< Ar.) "imparator" (**FŞ** SF68b/134; **HE** 26a/2285; **Sİ** R416a/6586)

kişver-ārā (< Far.) "memleket, ülke süsleyen; padişah, hükümdar" (**FŞ** SF70a/89; **Sİ** R371a/1710, R379a/2587, R389a/3609, R393a/4000, R394b/4172)

kişver-ārāy (< Far.) "memleket, ülke süsleyen; padişah, hükümdar" (**FŞ** SF69a/8; **Sİ** R390a/3715, R405b/5330)

kişver-gīr (< Far.) "ülke, memleket tutan, padişah" (**SS** R322a/1640)

kişver-güşā (< Far.) “memleket, ülke açıcı, açan, cihangir” (**Sİ** R364a/995)

kişver-güşāy (< Far.) “memleket, ülke açıcı, açan, cihangir” (**Sİ** R391a/3797, R395a/4249)

kişver-ḫıdīv (< Far.) “vilayet valisi, hükümdar” (**Sİ** R411a/5976)

kişver-ḫudā (< Far.) “hükümdar” (**Sİ** R393a/4049)

kişver-ḫudālıḳ (< Far. kişver-ḫudā + < Tr. -lıḳ) “hükümdarlık” (**FŞ** SF60a/91)

kişver-ḫudāy (< Far.) “hükümdar” (**Sİ** R363b/975)

kişver-penāh (< Far.) “ülkenin koruyucusu” (**HE** 11b/944, 25b/2228; **Sİ** R365b/1162, R385a/3195, R387b/3442)

kişver-penāhī (< Far.) “ülkenin koruyucusu” (**Sİ** R366b/1247)

melik (< Ar.) “melik, padişah, hükümdar” (**Sİ** R364a/1004; **BV** 660/57)

mesned-i şāhen-şehī (< Ar. mesned + < Far. -i + < Far. şāhen-şehī) “en büyük sultanın, şahlar şahı, sultanlar sultanının tahtı, makamı” (**HE** 16a/1354)

mülk-dār (Ar. mülk + < Far. dār) “padişah” (**Sİ** R410a/5903)

mülk-gīr (Ar. mülk + < Far. gīr) “hükümdar” (**Sİ** R403b/5116)

mülk-penāh (< Ar. mülk + < Far. penāh) “hükümdar” (**HE** 12a/986, 32a/2866)

mülk-rān (< Ar. mülk + < Far. rān) “mülk sahibi; ülkeye hükmeden” (**Sİ** R378a-31)

mülūk (< Ar.) “hükümdarlar, sultanlar” (**FK** 335/2; **GS** 683/128, 687/1, 716; **Sİ** R362b/851, R363a/923, R387a/3412, R396a/4332, R414b/6343; **SS** R314b/851, R314b/862)

mülūkāne (< Ar. mülūk + < Far. āne) “hükümdar gibi” (**Sİ** R364b/1043, R387a/3398, R387a/3410, R390b/3771, R396a/4346, R396a/4359)

mülük (< Ar.) “hükümdarlar, sultanlar” (**Sİ** R362b/853, R393b/4063)

mülük-i ‘acem (< Ar. mülük + < Far.-i+ < Ar. ‘acem) “Acem hükümdarları/sultanları” (**Sİ** R362b/853)

pādişā (< Far.) “padişah” (**NŞ** 653/21)

pādişāh (< Far.) “padişah” (**HE** 21a/1828, 29b; **Sİ** R365b/1158, R366b/1237, R369b/1588, R389a-43; **NŞ** 498/4, 519/1)

pādişāhā (< Far.) “ey padişah” (**GS** 5/1)

pādişāh-ı ‘ışḳ (< Far. pādişāh + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk padişahı/sultanı” (**NŞ** 498/4)

pādişāhlıġ (< Far. pādişāh + < Tr. -lıġ) “padişahlık” (**NŞ** 519/1, 666/4; **Sİ** R365b/1158)

pādişāhlıḳ (< Far. pādişāh + < Tr. -lıḳ) “padişahlık” (**Sİ** R365b-17)

pādişeh (< Far.) “padişah” (**GS** 575/9; **NŞ** 653/7)

pādşā (< Far.) “padişah” (**FK** 35/5, 54/5, 600/10; **GS** 111/1, 497/6, 667/1; **BV** 228/2; **FŞ** SF52a/53, SF52a/6)

pādşāh (< Far.) “padişah” (**FŞ** SF103a-52, SF104b/161, SF68b/128, SF86b/56; **LM** R236b/2299; **Sİ** R409b-70, R419b-89; **SS** R349b/4553, R350b/4693; **GS** 43/7, 100/1, 579/6, 713; **BV** 96/2, 393/3, 668)

pādşāhā (< Far.) “ey padişah” (**FŞ** SF94b/26)

pādşāh-ı ‘ādil (< Far. pādşāh + < Far. -ı + < Ar. ‘ādil) “adaletli padişah” (**FŞ** SF103a-52)

pādşāh-ı islām (< Far. pādşāh + < Far. -ı + < Ar. islām) “İslam padişahı” (**Sİ** R419b-89)

pādşāhī (< Far.) “sultanlardan olan, bir sultan” (**FK** 193/6; **FŞ** SF52a/54; **SS** R334b/2986)

pādşahlıḳ (< Far. pādşah + < Tr. -lıḳ) “padişahlık, hükümdarlık” (**FŞ** SF102a/25, SF102a/25, SF52a/56, SF84b/81, SF85b/77)

pādşālıġ (< Far. pādşā + < Tr. -lıġ) “padişahlık, hükümdarlık” (**FK** 460/1, 684/27; **GS** 660/8; **BV** 668/1; **Sİ** R379a/2580)

pādşālıḳ (< Far. pādşā + < Tr. -lıḳ) “padişahlık, hükümdarlık” (**FŞ** SF52b/18, SF54a/78, SF54a/78, SF60a/91)

pādşeh (< Far.) “padişah” (**FŞ** SF52a/55, SF84b/68, SF85b/78; **GS** 610/3)

pādşehlik (< Far. pādşeh + < Tr. -lik) “padişahlık” (**Sİ** R366b/1244)

pādşeh-vār (< Far.) “padişah gibi” (**FŞ** SF50b/52)

pāhşād (< Far.) “padişah” (**FŞ** SF105a/23)

re‘āyā (< Ar.) “bir hükümdarın idaresi altında bulunan ve vergi veren halk” (**FŞ** SF62b/26; **LM** R217a/438; **Sİ** R368b/1483, R378b/2543, R390b/3794; **GS** 232/7; **FK** 4/6)

ṣāḥib-ḳırān (< Ar. ṣāḥib + < Far. ḳırān) “talihli, her zaman başarı, üstünlük kazanan hükümdar” (**BV** 446/1; **GS** 8b-F2/4; **NŞ** 641/4; **HE** 27b/2437; **Sİ** R360b/645, R394b/4162; **SS** R351b/4763)

ṣāḥib-ḳırānlıġ (< Ar. ṣāḥib + < Far. ḳırān + < Tr. -lıġ) “talihli, her zaman başarılı, üstünlük kazanan hükümdar” (**Sİ** R360a/607)

ṣāḥib-ḳırānlıḳ (< Ar. ṣāḥib + < Far. ḳırān + < Tr. -lıġ) “talihli, her zaman başarılı, üstünlük kazanan hükümdar” (**FŞ** SF56b-15, SF68b/133)

salṭanat (< Ar.) “saltanat, hükümdarlık” (**BV** 163/1, 171/4, 362/7, 422/6, 658/40; **FK** 414/6, 541/8, 689/108; **GS** 9/1, 190/1, 240/4, 342/8, 407/9, 511/10; **NŞ** 8/1, 397/6, 417/4, 482/6, 641/9; **FŞ** SF51a/93, SF52a/57, SF59b/89, SF82b/76, SF83b/103; **HE** 12a/997,

15b/1313, 26a/2280, 26a/2291, 40a/3596; **LM** R219a/458, R219a-8; **Sİ** R362a/813, R366b/1241, R376b/2326, R385a/3199; **SS** R312b/645, R318a/1188, R322b/1657, R335b/3082)

salṭanat-āyīn (< Ar. salṭanat + < Far. āyīn) "sultanlık, hükümdarlık; rahat, bolluk" (**GS** 862/1)

salṭanat-ı dehr (< Ar. salṭanat + < Far. -ı + < Far. dehr) "cihan saltanatı" (**HE** 26a/2280)

selāṭīn (< Ar.) "sultanlar" (**BV** 211/5, 660/58; **FK** 4/6; **GS** 7b-F2/5, 11b-F2/7, 717; **NŞ** 458/9; **FŞ** SF105b/53, SF51b/12, SF51b/14, SF51b/9, SF87b/51; **HE** 8b, 12b/1030; **Sİ** R361b/735, R365b/1167, R373a/1920, R376a/2286; **SS** R320b-18, R321b-19, R350b/4689)

selāṭīnī (< Ar.) "sultanlarla ilgili" (**FŞ** SF105b/77)

selāṭīn-i ʻālī (< Ar. selāṭīn + < Far. -i + < Ar. ʻālī) "yüce, ulu sultanlar" (**Sİ** R361b-9)

selāṭīn-i ʻālī-miḳdār (< Ar. selāṭīn + < Far. -i + < Ar. ʻālī-miḳdār) "çok değerli sultanlar" (**GS** 7b-F2/5)

sultānī (< Ar. sultān + < Far. ī) "sultana, hükümdara ait" (**FK** 732)

sulṭān (< Ar.) "sultan, hükümdar" (**BV** 95/7, 168/3, 201/4, 307/1, 358/4; **FK** 41/7, 103/4, 270/5, 321/7, 473/9; **GS** 41/7, 103/6, 284/9, 316/2, 500/8; **NŞ** 17/9, 83/9, 131/7, 323/8, 653/9, 654/35; **FŞ** SF100b/63, SF105b/34, SF99b/194, SF99b/195; **HE** 8b/665, 12b/1030, 16b/1375, 17b/1494, 27a/2370; **LM** R247b/3460; **Sİ** R373a/1918, R387a/3405, R417b/6752; **SS** R347a/4275, R351b/4784)

sulṭān-ı ʻādil (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ʻādil) "adaletli sultan" (**Sİ** R367b/1384)

sulṭān-ı ʻālem (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ʻālem) "cihan sultanı" (**GS** 595/5)

sulṭān-ı ʻaṣr (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ʻaṣr) "zamanın sultanı" (**GS** 6/5)

sulṭān-ı bahār (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Far. bahār) "bahar sultanı" (**BV** 338/2)

sulṭān-ı ḫayāl (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ḫayāl) "hayal hükümdarı (sevgilinin hayali)" (**FK** 419/7)

sulṭān-ı ḥüsn (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) "güzellik sultanı" (**BV** 56/5, 94/7, 211/5; **FK** 41/7, 270/5; **GS** 369/6, 509/7; **NŞ** 38/5, 149/4)

sulṭān-ı mülk (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. mülk) "ülkenin sultanı" (**HE** 17b/1494)

sulṭān-ı saʻīd (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. saʻīd) "kutlu, mübarek sultan/hükümdar" (**FK** 689/237)

ṣulṭān-ı ṣāḥib-ḳırān (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. ṣāḥib + < Far. ḳırān) "her zaman galip gelen sultan" (**Sİ** R417a-84)

sulṭān-ı zamān (< Ar. sulṭān + < Far. -ı + < Ar. zamān) "devrin, zamanın sultanı" (**LM** R247b/3460)

sulṭānī (< Ar. sulṭān + < Far. ī) "sultan, hükümdarlıkla ilgili" (**FK** 689/186; **HE** 16b/1375; **SS** R333b/2834)

sulṭānlıġ (< Ar. sulṭān + < Tr. -lıġ) "sultanlık, hükümdarlık" (**BV** 267/6, 301/5; **FK** 414/6, 473/9; **GS** 314/8; **NŞ** 163/7; **FŞ** SF103b/34, SF104b/166; **LM** R215a/73; **Sİ** R366b/1277, R368a/1427; **SS** R313a/694)

sulṭānlıḳ (< Ar. sulṭān + < Tr. -lıḳ) "sultanlık, hükümdarlık" (**BV** 319/5; **GS** 6b-F2/9; **FŞ** SF103b/42, SF91b/31, SF59a/7; **HE** 28b/2509; **SS** R322b/1652)

sulṭānsız (< Ar. sulṭān + < Tr. -sız) "sultansız, hükümdarsız" (**NŞ** 216/5)

şāh (< Far.) "şah, padişah; sevgili" (**BV** 227/7, 205/6, 201/6, 219/3; **FK** 29/4, 100/2, 295/3, 371/7, 437/6, 599/1; **GS** 12b-F2/1, 8/7, 100/1, 227/6, 304/7, 426/8; **NŞ** 8/6, 35/6, 325/4, 505/9, 653/1, 706/3; **SS** R307b/131, R312b/624, R316b/1035, R325b/2002, R335a/3012, R346b/4266; (**Sİ** R355a/53R370a/1619, R374a/2023, R390a/3723, R393a/4017; **HE** 4b/277, 9a/714, 12b/1021, 22b/1941, 23a/2018, 25b/2238, 34b/3082; **LM** R215a/55, R217a/386, R246b/3316, R247b/3460; **FŞ** SF50b/53, SF50b/66, SF53a/61, SF60a/94, SF63b/10, SF69a/8)

şāhāne (< Far.) "hükümdara yaraşır şekilde, çok güzel" (**BV** 293/8; **FK** 689/1; **GS** 348/11; **FŞ** SF102b/111, SF102b/119, SF66a/112, SF77a/150; **HE** 8a/615, 43a/3908; **Sİ** R362a/805, R370a/1626, R377a/2345, R390a/3696; **SS** R309a/265, R317a/1112, R330a/2475, R337b/3292)

şāhāneī (< Far.) "şahlara ait" (**Sİ** R383b/3068)

şāhen-şeh (< Far.) "şahlar şahı, padişahlar şahı" (**GS** 179/5)

şāhen-şehī (< Far.) "şahlar şahı, padişahlar şahı ile ilgili" (**HE** 16a/1354; **Sİ** R393a/4011, R405a/5269)

şāh-ı ʻādil (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ʻādil) "adaletli sultan" (**FŞ** SF91b/19)

şāh-ı ʻālem-gīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ʻālem + < Far. gīr) "dünyayı fetheden, dünyayı ele geçiren hükümdar, büyük hükümdar" (**SS** R317b/1179, R328b/2342, R348a/4387)

şāh-ı ‘ālī-maḳām (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī-maḳām) “makamı yüce olan şah, hükümdar” (**Sİ** R393a/4027, R402b/5032)

şāh-ı ‘ālī-nijād (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī + < Far. nijād) “yüce yaratılışlı, yüce soylu şah, hükümdar” (**Sİ** R370a/1637)

şāh-ı ‘ālī-serīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar.‘ālī-serīr) “yüce tahtlı şah, hükümdar” (**Sİ** R380a/2661)

şāh-ı ‘ālī-ṣıfāt (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī-ṣıfāt) “yüce sıfatlı şah, hükümdar” (**Sİ** R375a/2148)

şāh-ı āfāḳ (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. āfāḳ) “ufukların şahı” (**Sİ** R379b/2639; **SS** R313b/769)

şāh-ı āfāḳ-gīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. āfāḳ + < Far. gīr) “ufukları tutmuş, her tarafa yayılmış şah, hükümdar” (**Sİ** R396a/4374, R410b/5947)

şāh-ı āgāh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. āgāh) “basiret sahiplerinin sultanı” (**FK** 437/4)

şāh-ı bende-nevāz (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. bende-nevāz) “kullarına, emrindekilere iyi davranan padişah” (**SS** R348a/4419)

şāh-ı bisyār-dān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. bisyār-dān) “âlim, bilgin padişah” (**Sİ** R396b/4422)

şāh-ı cebbār (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. cebbār) “kibirli ve zorbaların şahı” (**FŞ** SF88a/83)

şāh-ı cevān-baḫt (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. cevān-baḫt) “bahtı açık sultan” (**FŞ** SF87a/10)

şāh-ı cihān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. cihān) “cihan padişahı” (**NŞ** 35/6; **Sİ** R385b/3255, R388b/3549, R403a/5069, P465a/6539)

şāh-ı cihān-gīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. cihān-gīr) “dünyayı hükmü altına almış padişah; cihan padişahı” (**FŞ** SF54b/35, SF98b/117)

şāh-ı cihān-penāh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. cihān-penāh) “cihanın koruyucu olan padişah” (**LM** R219a/492)

şāh-ı civān-baḫt (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. civān-baḫt) “bahtı açık sultan” (**Sİ** R388b-42)

şāh-ı çarḫ-maḳām (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. çarḫ + < Ar. maḳām) “göğün makamının sultanı; yüksek makamın sultanı” (**SS** R325b/1990)

şāh-ı dervīş (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. dervīş) "dervişlerin padişahı" (**LM** R217a/406; **SS** R351b/4792)

şāh-ı deryā-nevāl (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. deryā-nevāl) "bahşişi deniz kadar çok olan padişah" (**Sİ** R378b/2535, R411a/6000)

şāh-ı deryā-sükūh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. deryā-sükūh) "derya azametli, çok yüce padişah" (**Sİ** R411a/5993)

şāh-ı devlet-mend (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. devlet + < Far. mend) "devletli, yüce, mutluluk sahibi padişah" (**SS** R325b/2005, R345a/4100)

şāh-ı devlet-penāh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. devlet + < Far. penāh) "mutluluk, saadet, varlık kapısının sultanı" (**Sİ** R369a/1509)

şāh-ı dil-cūy (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. dil-cūy) "gönül alan, gönül cezbedici sultan" (**FK** 437/2)

şāh-ı dilīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. dilīr) "cesurların, yiğitlerin şahı" (**SS** R334a/2928)

şāh-ı felek-cāh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. felek-cāh) "göğün yüceliğindeki sultan" (**FK** 689/150)

şāh-ı felek-iḥtişām (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. felek-iḥtişām) "felek/gökyüzü gibi ihtişamlı padişah" (**Sİ** R398a/4539)

şāh-ı felek-miḳdār (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. felek-miḳdār) "gökyüzü derecesindeki hükümdar" (**GS** 313/7; **NŞ** 523/9)

şāh-ı ferḫunde (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferḫunde) "kutlu, mübarek olan sultan" (**Sİ** R370a/1598; **SS** R334a/2924)

şāh-ı ferḫunde-baḫt (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferḫunde-baḫt) "talihi açık, bahtı güzel padişah" (**Sİ** R400b/4806)

şāh-ı ferḫunde-fāl (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferḫunde + < Ar. fāl) "talihi kutlu, uğurlu sultan" (**Sİ** R369a/1527)

şāh-ı ferḫunde-fer (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferḫunde-fer) "uğurlu, kutlu padişah" (**Sİ** R391a/3800)

şāh-ı ferḫunde-ḫū (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferḫunde-ḫū) "mübarek yaratılışlı şah" (**Sİ** R385b/3237)

şāh-ı ferḫunde-rāy (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferḫunde-rāy) "kutlu düşünceli şah" (**Sİ** R408b/5709)

şāh-ı ferīdūn-ḥaşem (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferīdūn + < Ar. ḥaşem) "Feridun gibi haşmetli padişah" (**Sİ** R372b/1864, R385a/3201)

şāh-ı ferruḫ (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferruḫ) "kutlu, uğurlu sultan" (**SS** R325b/2010)

şāh-ı ferruḫ-baḫt (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferruḫ-baḫt) "talihi açık, bahtı güzel padişah" (**SS** R326b/2128)

şāh-ı ferruḫ-fāl (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferruḫ + < Far. fāl) "talihi uğurlu, bahtı açık sultan" (**SS** R325b/2020, R335b/3079)

şāh-ı ferruḫ-serīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferruḫ + < Ar. serīr) "tahtı uğurlu padişah" (**Sİ** R374b/2108)

şāh-ı ferzāne (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ferzāne) "bilginlerin şahı" (**Sİ** R396a/4362, R408a/5690; **SS** R337b/3292, R351b/4760, R353a/4973)

şāh-ı fīrūz-baḫt (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. fīrūz-baḫt) "şansı açık olan şah" (**Sİ** R396b/4414)

şāh-ı ġaddār (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ġaddār) "zalim, acımasız, adaletsiz şah" (**FŞ** SF86a/41, SF87b/52)

şāh-ı ġanī (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ġanī) "zenginlerin şahı; Allah" (**NŞ** 584/7)

şāh-ı ġażab-nāk (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ġażab + < Far. nāk) "gazaplı, öfkeli şah, sultan" (**FŞ** SF87b/61)

şāh-ı gerdūn (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. gerdūn) "dünyanın, feleğin padişahı" (**Sİ** R412b/6152)

şāh-ı gerdūn-cenāb (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. gerdūn + < Ar. cenāb) "felek kadar yüce, şerefli padişah" (**Sİ** R367a/1306, R386b/3358, R396b/4416)

şāh-ı gerdūn-iḥtişām (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. gerdūn + < Ar. iḥtişām) "felek gibi ihtişam sahibi padişah" (**FK** 446/10)

şāh-ı ḫıred (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ḫıred) "akıl padişahı" (**Sİ** R375a/2157)

şāḫ-ı ḫıżr-veş (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ḫıżr + < Far. veş) "hızır gibi şah" (**FŞ** SF58a/46)

şāh-ı ḥikmet-perest (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ḥikmet + < Far. perest) "felsefeyi seven padişah" (**Sİ** R399b/4732)

şāh-ı ḫurde-dān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ḫurde-dān) "ince zekalı şah" (**BV** 259/9, 352/7; **FK** 331/7; **GS** 101/9)

şāh-ı ḫurde-dānī (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. ḫurde-dānī) "ince zekalı şah" (**GS** 426/8)

şāh-ı kām-rān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. kām-rān) "muradına ermiş, muzaffer padişah" (**FK** 413/9; **SS** R318b/1242, R325b/1984, R351a/4742)

şāh-ı kişver-ārā (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. kişver-ārā) "ülkeleri süsleyen padişah" (**FŞ** SF70a/89)

şāh-ı kişver-ārāy (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. kişver-ārāy) "ülkeleri süsleyen padişah" (**FŞ** SF69a/8)

şāh-ı kişver-güşāy (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. kişver-güşāy) "ülkeleri fetheden, ülkelerin kapılarını açan padişah" (**Sİ** R391a/3797)

şāh-ı kişver-ḫıdīv (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. kişver-ḫıdīv) "vilayetin, ülkenin valisi, hükümdarı" (**Sİ** R411a/5976)

şāh-ı maġfūr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. maġfūr) "affedilmiş padişah" (**FK** 689/236; **Sİ** R416a/6610)

şāḫ-ı mercān (< Far. şāḫ + < Far. -ı + < Ar. mercān) "mercan hükümdarı" (**BV** 449/2; **GS** 454/5; **NŞ** 399/4)

şāh-ı mesned-nişīn (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. mesned + < Far. nişīn) "makam tutan, makam sahibi padişah" (**Sİ** R399b/4716, R401b/4898)

şāh-ı muẓaffer (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. muẓaffer) "zafer kazanmış sultan" (**Sİ** R414b/6332)

şāh-ı mü'eddeb (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. mü'eddeb) "edepli şehzade" (**HE** 21a/1814)

şāh-ı mülk (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. mülk) "mülkün, memleketin padişahı" (**FK** 693/2)

şāh-ı nāz-perverd (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. nāz-perverd) "nazlı büyümüş sultan" (**FŞ** SF50b/53)

şāh-ı nev-ḫᵛāste (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. nev-ḫᵛāste) "yeni hasta olan padişah" (**Sİ** R369a/1494, R373b/1965)

şāh-ı rūşen-żāmīr (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. rūşen + < Ar. żāmīr) "varlığı nurlu padişah" (**Sİ** R366b/1263)

şāh-ı ṣaḥrā-neverd (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ṣaḥrā + < Far. neverd) "çölde dolaşan padişah" (**Sİ** R400b/4804)

şāh-ı sebz-pūş (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. sebz-pūş) "yeşil elbiseli, yeşil örtülü padişah" (**SS** R331b/2632)

şāh-ı sipihr-iḥtişām (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. sipihr + < Ar. iḥtişām) "felek/gökyüzü gibi ihtişam sahibi padişah" (**Sİ** R396b/4390)

şāh-ı süḫan-dān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. süḫan-dān) "güzel konuşan padişah" (**FK** 401/7; **NŞ** 85/9)

şāh-ı şāh-nişān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. şāh-nişān) "padişah soylu şah" (**SS** R348a/4434)

şāḫ-ı şehr-āşūb (< Far. şāḫ + < Far. -ı + < Ar. şehr + < Far. āşūb) "şehirde kargaşa çıkaran hükümdar" (**GS** 627/5)

şāh-ı şerī'at -penāh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. şerī'at + < Far. penāh) "şeriatın koruyucusu olan hakan" (**HE** 16b/1407)

şāh-ı yezdān-perest (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. yezdān-perest) "Allah'a tapan padişah" (**Sİ** R364a/998, R367a/1314, R376a/2239)

şāh-ı ẓālim (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ẓālim) "acımasız hükümdar" (**GS** 426/5)

şāh-ı zamān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. zamān) "zamanın şahı" (**FK** 689/198, 689/46)

şāh-ı zamāne (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. zemāne) "zamane şahı" (**FK** 671/9)

şāh-ı zemān (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. zemān) "zamanın şahı" (**HE** 38b/3452, 41a/3731)

şāh-ı zemāne (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. zemān) "zamane şahı" (**FŞ** SF61b/44)

şāh-ı zemen (< Far. şāh + < Far. -ı + < zemen) "zamanın padişahı" (**Sİ** R387a/3410)

şāh-ı zerrīn-tāc (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. zerrīn + < Ar. tāc) "altın taçlı hükümdar" (**NŞ** 8/7)

şāhī (< Far.) "şah, padişahla ilgili" (**FK** 96/10; **GS** 625/1, 683/100, 737/1; **NŞ** 458/10, 632/5, 677/2; **BV** 574/5, 664; **HE** 15a/1243, 32b/2892; **FŞ** SF100b/97, SF101a/127, SF95b/117, SF53b/4, SF60a/137; **LM** R230a/1600, R248a/3493; **Sİ** R356a/196, R363b/955, R366b/1247, R384b/3167, R396b/4415; **SS** R322a/1638, R334b/2984, R338a/3355, R352a/4815, R352a/4852)

şāh-i ferzāne (< Far. şāh + < Far. -i + < Far. ferzāne) "bilginlerin şahı" (**SS** R341b/3704)

şāh-i zamān (< Far. şāh + < Far. -i + < Ar. zamān) "zamanın şahı" (**Sİ** R407a/5495)

şāhlıġ (< Far. şāh + < Tr. -lıġ) "şahlık, hükümdarlık" (BV 64/9, 223/2, 426/3, 660/61; **FK** 586/7, 689/146; **GS** 9/9/11, 119/5, 579/4; **NŞ** 274/4, 662/2; **FŞ** SF59a/12, SF59a/20, SF59b/56, SF59a/24, SF83b/102; **Sİ** R363a/879, R366a/1206, R377a/2356, R385a/3192; **SS** R313b/725, R318a/1206, R318a/1212, R323b/1778)

şahlıḳ (< Far. şah + < Tr. -lıḳ) “şahlık, hükümdarlık” (**FŞ** SF105a/175, SF96a/45, SF59a/8, SF60a/92, SF83b/101; **HE** 20b/1789, 40b/3677; **Sİ** R356a/189, R365b/1159, R366a/1204, R403a/5054, R403b/5113)

şāh-nişān (< Far.) “hükümdarlık gösteren” (**GS** 4b-F2/2; **SS** R348a/4434)

şāhsız (< Far. şāh + < Tr. -sız) “şahsız, hükümdarsız” (**Sİ** R390a/3730)

şāh-veş (< Far.) “hükümdar gibi, hükümdarca” (**BV** 248/1, 248/1; **FK** 689/203; **Sİ** R417b/6764)

şeh (< Far.) “şah, hükümdar” (**BV** 29/6, 130/5, 155/6, 233/6, 314/6; **FK** 42/4, 103/4, 280/3, 314/5, 414/7; **GS** 9/3, 111/1, 202/9, 306/5, 503/9; **NŞ** 8/5, 71/7, 212/2, 306/1, 508/8; **FŞ** SF45b/15, SF54a/77, SF60a/101, SF67b/52, SF80a/37; **HE** 6a/432, 7a/531, 9a/707, 12b/1031, 20b/1780, 23a/2020; **LM** R217a/301, R217a/404, R219a/485, R226b/1293; **Sİ** R354b/1, R364a/1006, R374b/2080, R393b/4077; **SS** R312b/639, R316a/1001, R332a/2692, R339a/3455)

şehā (< Far.) “ey şah, hükümdar” (**BV** 59/10; **GS** 717/1; **SS** R352b/4877)

şehenşāh (< Far.) “şahlar şahı, padişahlar padişahı” (**FŞ** SF60a/97; **HE** 38b; **LM** R219a/457; **Sİ** R361b/738, R370a/1630, R376b/2335, R379a/2569; **SS** R314b/854, R352b/4877)

şehenşāh-ı ʿālī-maḳām (< Far. şehenşāh + < Far. -ı + < Ar. ʿālī-maḳām) “yüce makamın padişahlarının padişahı” (**Sİ** R370a/1630)

şehenşāh-ı gerdūn-serīr (< Far. şehenşāh + < Far. -ı + < Far. gerdūn + < Ar. serīr) “felek gibi yüce tahtlı şahların şahı” (**Sİ** R361b/738, R376b/2335, R395b/4313)

şehen-şāh-ı gītī-sitān (< Far. şehenşāh + < Far. -ı + < Far. gītī-sitān) “dünyayı ele geçiren, zapt eden şahların şahı” (**Sİ** R387b/3448)

şehenşeh (< Far.) “şahlar şahı, padişahlar padişahı” (**SS** R346b/4265)

şehen-şehlıġ (< Far. şehen-şeh + < Tr. -lıġ) “şahlar şahı, padişahlar padişahı” (**Sİ** R396a/4337)

şeh-ı baḫt-yār (< Far. şeh + < Far. -ı + < Far. baḫt-yār) “talihli, mutlu şah, hükümdar” (**Sİ** R408b/5748)

şeh-ı kişver-sitān (< Far. şeh + < Far. -ı + < Far. kişver-sitān) “ülkeler fetheden, ülkeler ele geçiren şah, hükümdar” (**FŞ** SF62b/30)

şeh-ı mülk (< Far. şeh + < Far. -ı + < Ar. mülk) “mülkün, memleketin şahı, hükümdarı” (**FŞ** SF55a/75)

şehī (< Far.) “bir padişah, padişah ile ilgili” (**BV** 135/5; **GS** 6b-F2/20, 722/1; **FŞ** SF105a/30, SF52a/8, SF52b/20, SF52b/3, SF82a/26; **Sİ** R363a/909, R364a/1004, R377b/2408, R386a/3280; **SS** R315b/931; **SS** R317a/1097, R322a/1605, R344b/4031)

şeh-i ‘ādil (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. ‘ādil) “adil padişah, hükümdar” (**GS** 381/9)

şeh-i ‘ālī (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. ‘ālī) “yüce şah, padişah” (**SS** R317b/1165)

şeh-i ‘ayş-sāz (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. ‘ayş + < Far. sāz) “eğlence ve işrette olan padişah” (**HE** 40a/3635)

şeh-i āzāde (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. āzāde) “hür padişah” (**FK** 689/51; **HE** 40b/3650, 41b/3780)

şeh-i baḫt-yār (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. baḫt-yār) “talihli, mutlu şah, hükümdar” (**Sİ** R364a/1013)

şeh-i bende-nüvāz (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. bende-nüvāz) “kuluna iyi davranan hükümdar” (**GS** 807/1)

şeh-i bī-dil (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. bī-dil) “gönlünü kaptırmış, gönlü elden gitmiş, âşık padişah” (**SS** R321a/1523)

şeh-i cihān (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. cihān) “cihan padişahı” (**SS** R314a/770)

şeh-i dehr (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. dehr) “dünyanın hükümdarı, şahı” (**Sİ** R387a/3422)

şeh-i devlet-penāh (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. devlet + < Far. penāh) “yüksek makam sahibi şah; varlık kapısının padişahı” (**HE** 29a/2563)

şeh-i ercümend (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. ercümend) “şerefli hükümdar” (**Sİ** R378b/2527, R396a/4368, R414b/6337)

şeh-i ferḫunde (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. ferḫunde) “mübarek, kutlu, uğurlu padişah” (**HE** 16b/1399)

şeh-i ferḫunde-ma‘āş (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. ferḫunde + < Ar. ma‘āş) “dirliği, hareketi uğurlu şah, hükümdar” (**FK** 689/104)

şeh-i ḫuceste-cemāl (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. ḫuceste + < Ar. cemāl) “uğurlu yüzlü olan şah, hükümdar” (**SS** R326a/2031)

şeh-i hūş-mend (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. hūş-mend) “akıl sahibi padişah” (**Sİ** R404b/5204)

şeh-i islām (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam padişahı” (**FK** 689/24)

şeh-i kām-kār (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. kām-kār) "muradına ermiş, talihli hükümdar" (**HE** 40b/3664)

şeh-i kām-rān (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. kām-rān) "iyi hükümdar" (**Sİ** R370a/1627, R386b/3342; **SS** R317b/1155, R320b/1488; **HE** 23b/2067; **NŞ** 129/3)

şeh-i kām-yāb (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. kām-yāb) "muradına ermiş padişah/sultan" (**Sİ** R367a/1309, R395b/4285; **SS** R317a/1109)

şeh-i kār-dān (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. kār-dān) "iş bilir padişah/sultan" (**Sİ** R368b/1491)

şeh-i kīne-ver (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. kīne-ver) "kindar şah" (**HE** 38b/3473)

şeh-i nām-ver (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. nām-ver) "meşhur, ünlü padişah" (**Sİ** R401a/4878)

şeh-i nev-cevān (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. nev-cevān) "genç, delikanlı padişah/sultan" (**Sİ** R367a/1292, R376a/2283)

şeh-i pāk-rāy (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. pāk + < Ar. rāy) "temiz fikirli, temiz düşünceli şah, padişah" (**Sİ** R395a/4237, R395a/4249)

şeh-i pāk-zād (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. pāk-zād) "temiz, soylu padişah" (**Sİ** R371a/1742)

şeh-i pāk-ẕāt (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. pāk + < Ar. ẕāt) "temiz asıllı, aslı temiz padişah" (**Sİ** R386b/3346)

şeh-i pür-ḫıred (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. pür-ḫıred) "çok akıllı padişah" (**Sİ** R409a/5779)

şeh-i sebz-devāc (< Far. şeh + < Far. -i + < Far. sebz-devāc) "yeşil örtülü hükümdar" (**GS** 756/1)

şeh-i tāc-ver (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. tāc + < Far. ver) "hükümdarların şahı" (**Sİ** R418b/6844)

şeh-i zamāne (< Far. şeh + < Far. -i + < Ar. zamāne) "zamane şahı" (**SS** R326a/2042)

şehinşāh (< Far.) "şahlar şahı" (**GS** 6a-F2/4)

şehlıġ (< Far. şeh + < Tr. -lıġ) "padişahlık, şahlık" (**BV** 513/2; **FK** 689/155, 689/206, 689/456; **GS** 9/9, 679/9, 775/1; **HE** 23a/2017, 40b/3678, 40b/3682; **LM** R219a/459; **Sİ** R362b/851, R365a/1088, R379a/2571, R384b/3167; **SS** R340a/3562, R352a/4821)

şehlıḳ (< Far. şeh + < Tr. -lıḳ) "padişahlık, şahlık" (**FK** 55/2, 544/2; **LM** R248a/3479; **Sİ** R370a/1645, R387b/3432, R404a/5171, R412a/6066)

şehlik (< Far. şeh + < Tr. -lik) “padişahlık, şahlık” (**Sİ** R403b/5111, R415b/6457)

şehri-yār (< Far.) “padişah, hükümdar” (**NŞ** 567/9, 708/3; **Sİ** R370a/1618, R379b/2630, R394b/4181; **Sİ** R364a/982; **HE** 22b/1948, 42a/3807)

şehr-yār (< Far.) “padişah, hükümdar” (**LM** R247b/3459)

şehsiz (< Far. şeh + < Tr. -siz) “şahsız, hükümdarsız” (**SS** R340b/3596)

tāc-ver (< Ar. tāc + < Far. ver) “padişah, hükümdar” (**FK** 20/4; **GS** 19/4, 706/2/3; **BV** 94/4; **FŞ** SF102a/51, SF74b/62; **HE** 5b/368; **LM** R219a/481; **Sİ** R363b/934, R373a/1935, R418b/6844, R420a/7033; **SS** R314b/858)

tāc-verlıḳ (< Ar. tāc + < Far. ver + < Tr. -lık) “padişahlık, hükümdarlık” (**FŞ** SF51a/85, SF76a/97)

taḫt-ı rūm (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. rūm) “Rum/Anadolu tahtı/hükümdarlığı” (**Sİ** R409a/5781)

tīġ-i cihān (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. cihān) “dünya kılıcı; dünyayı zapt eden kılıç” (**Sİ** R392b-47)

ṭarīḳ-ı salṭanat (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. salṭanat) “saltanat yolu” (**FŞ** SF95a/93)

2.16.3.2. Şehzade ve İlgili Kavramlar

mirek (< Far.) “küçük bey” (**FK** 13/7, 77/9; **GS** 342/6, 414/7, 471/6; **BV** 330/6, 494/7)

mīrzā (< Ar.) “beyzade, asalet ünvanı” (**FK** 12/9, 13/7, 238/7, 261/9, 381/5; **GS** 84/4, 278/8, 342/6, 509/7, 577/1; **NŞ** 325/4; **HE** 34a/3070; **BV** 29/6, 105/12, 277/7)

mīr-zāde (< Far.) “bey oğlu” (**GS** 4b-F2/8; **NŞ** 68/3)

şāh-zāde (< Far.) “şehzade” (**FŞ** SF105a/7, SF55a/54, SF58b/119, SF61a/85, SF66a/103; **LM** R248a/3526; **Sİ** R373a/1929, R419a/6901; **SS** R322b/1659, R323b/1767, R324a/1866, R331b/2664)

şeh-zāde (< Far.) “şehzade” (**FK** 689/113, 689/87; **GS** 4a-F2/20, 4b-F2/7, 400/9; **FŞ** SF100a/22, SF53b/7, SF54a/40, SF59b/44; **HE** 29b/2625, 40b/3650, 41b/3780, 42a/3809; **LM** R219a/456, R219a/457, R247b/3458; **Sİ** R362a/805, R380a/2671, R396b/4408; **SS** R323a/1739, R324b/1874, R339a/3442)

şeh-zāde-i ma‘delet-şi‘ār (< Far. şeh-zāde + < Far. -i + < Ar. ma‘delet-şi‘ār) “adil, eşit davranan şehzade” (**LM** R247b/3459)

şehzāde-i nām-dār (< Far. şeh-zāde + < Far. -i + < Far. nām-dār) “namlı, şöhretli, meşhur şehzade” (**Sİ** R417b/6749)

şeh-zāde-i ṣāḥib-cemāl (< Far. şeh-zāde + < Far. -i + < Ar. ṣāḥib-cemāl) “güzel yüzlü şehzade” (**GS** 400/9)

şeh-zāde-i sipihr-cenāb (< Far. şeh-zāde + < Far. -i + < Far. sipihr + < Ar. cenāb) “gökyüzünün efendisi olan şehzade” (**LM** R247b-37; **Sİ** R417a-84)

velī-‘ahd (< Ar.) “bir hükümdardan sonra hükümdar olacak kimse, veliaht” (**Sİ** R363a/875, R364a/1021, R368a/1414, R401b/4940)

2.16.4. Padişaha Ait Yerler ile İlgili Kavramlar

2.16.4.1. Harem ve İlgili Kavramlar

ehl-i ḥarem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “harem ehli” (**SS** R324b/1898)

evc-i ḥarem (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “haremin mertebesi/noktası” (**FK** 415/5)

ḥarem-i ḫāṣ (< Ar. ḥarem + < Far. -i + < Ar. ḫāṣ) “hususi harem” (**SS** R316b/1057)

ḥarem-penāh (< Ar. ḥarem + < Far. penāh) “gizli ve özel sığınak” (**LM** R235a/2141)

ḥarem-sarāy (< Ar. ḥarem + < Far. sarāy) “harem dairesi” (**SS** R345a/4111)

ḥarem-serā (< Ar. ḥarem + < Far. serā) “harem dairesi” (**SS** R324b/1917, R325b/1978, R334a/2922)

ḥarīm-i ḫalvet (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. ḫalvet) “halvet haremi, baş başa kalma yeri” (**BV** 660/16)

ḥarīm-i ḥarem (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. ḥarem) “girilmesi yabancıya yasak olan, kutsal tutulan, korunulan yer” (**BV** 451/9)

ḫᵛāce-sarāy (< Far.) “harem ağası” (**SS** R316a/1004)

ḫᵛāce-serā (< Far.) “harem ağası” (**SS** R313b/733, R337b/3286)

2.16.4.2. Otağ, Makam ile İlgili Kavramlar

bār-gāh (< Far.) “padişah otağı, izinle gidilen yer” (**FK** 687/53; **GS** 7a-F2/19, 373/6, 562/4, 683/16; **FŞ** SF51b/4, SF62a/8, SF62b/16; **HE** 3b/182, 6a/426; **LM** R217a/389; **Sİ** R368b/1449, R373a/1922, R374a/2024, R391b/3865, R393a/4012, R406b/5425; **SS** R313a/715, R325a/1945, R338a/3324, R347b/4366)

bār-gāh-ı felek-cāh (< Far. bār-gāh + < Far. -ı + < Ar. felek-cāh) “yeri gökyüzü olan/rütbesi yüksek olanın makamı, yeri” (**Sİ** R393a/4012)

bār-gāh-ı refī‘ (< Far. bār-gāh + < Far. -ı + < Ar. refī‘) “yüksek, yüce makam” (**Sİ** R405a/5251)

bār-gāhī (< Far.) “padişah otağı, izinle gidilen yer” (**FŞ** SF77a/7, SF87a/9)

bār-geh (< Far.) "padişah otağı, izinle gidilen yer" (**BV** 246/6, 660/31; **NŞ** 160/2; **FŞ** SF62b/15, SF77a/150, SF87a/10; **HE** 10a/786, 26a/2287, 26a/2313; **Sİ** R375b/2230, R390a/3713, R394b/4195; **SS** R339b/3523, R349a/4495)

bülend-serīr (< Far. bülend + < Ar. serīr) "yüce taht, makam" (**SS** R333a/2819, R334a/2881, R351a/4729)

çetr-i salṭanat (< Far. çetr + < Far. -i + < Ar. salṭanat) "saltanat çadırı" (**GS** 823/1)

ḫar-gāh (< Far.) "büyük çadır, otağ" (**FK** 599/4, 671/2; **GS** 437/5, 613/2; **NŞ** 155/5, 158/4, 524/4, 653/2; **FŞ** SF62b/9, SF81a/130; **LM** R221b/723, R242a/2885; **Sİ** R393a/4011)

ḫar-geh (< Far.) "büyük çadır, otağ" (**FK** 84/3; **LM** R221b/723, R221b/725, R242a/2885)

ḫar-gehī (< Far.) "büyük çadır, otağ ile ilgili" (**Sİ** R393a/4011, R422a/7211)

maḥāfil (< Ar.) "oturulacak, görüşülecek yerler, toplantı yerleri; büyük camilerde hükümdarlara veya müezzinlere ayrılmış ve etrafı parmaklıkla çevrilmiş olan yerden biraz yüksek yerler" (**GS** 7b-F2/14)

maḥfel (< Ar.) "oturulacak, görüşülecek yer, toplantı yeri; büyük camilerde hükümdarlara veya müezzinlere ayrılmış ve etrafı parmaklıkla çevrilmiş olan yerden biraz yüksek yer" (**NŞ** 480/4)

maḥfil (< Ar.) "oturulacak, görüşülecek yer, toplantı yeri; büyük camilerde hükümdarlara veya müezzinlere ayrılmış ve etrafı parmaklıkla çevrilmiş olan yerden biraz yüksek yer" (**GS** 412/2; **BV** 19/1, 575/2; **HE** 16a/1363; **LM** R228b/1446; **SS** R340b/3596)

sāye-i cāh (< Far. sāye + < Far. -i + < Ar. cāh) "makamın gölgesi" (**Sİ** R382b/2924)

sāye-i çetr (< Far. sāye + < Far. -i + < Far. çetr) "otağın gölgesi" (**HE** 15b/1293)

sāyir-i 'ulvī-maḳām (< Ar. sāyir + < Far. -i + < Ar. 'ulvī-maḳām) "yüce makam" (**HE** 5b/389)

2.16.5. Padişahlık, Sultanlık, Hükümdarlık Alametleri ile İlgili Kavramlar

2.16.5.1. Taht ve İlgili Kavramlar

'ālī-serīr (< Ar.) "yüce taht, makam" (**Sİ** R380a/2661, R399b/4686)

cülūs (< Ar.) "tahta çıkma, hükümdarlık" (**HE** 29b/2633; **Sİ** R370a/1621, R373a/1935, R390a/3700, R398a/4538, R421a/7122; **SS** R322a/1633, R329a/2352; **FK** 241/1)

ehl-i taḫt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. taḫt) "taht sahibi, hükümdar" (**GS** 97/1, 97/8; **NŞ** 93/1)

evreng (< Far.) “taht” (**FK** 164/1, 689/19; **GS** 183/1; **NŞ** 282/7, 335/4, 336/5; **FŞ** SF56b/6, SF83a/56; **LM** R232b/1875; **Sİ** R362b/865, R363a/882, R367a/1295, R367a/1316; **SS** R322a/1608, R337b/3262, R350b/4677)

ket “taht, sandalye, koltuk” (**SS** R336b/3197)

kürsī (< Ar.) “kürsü, taht” (**FŞ** SF47b/36, SF57b/28, SF80a/38, SF80a/40, SF80b/41; **HE** 15b/1296, 28b/2528; **Sİ** R357a/281; **SS** R308b/226)

kürsī-i nüh-pāye (< Ar. kürsī + < Far. -i + < Far. nüh-pāye) “dokuz ayaklı kürsü” (**HE** 15b/1296; ; **LM** R216b/230)

kürsī-yı gül-fām (< Ar. kürsī + < Far. -yı + < Far. gül-fām) “gül renkli taht, oturacak yer” (**FŞ** SF57b/28)

ṣāḥib-serīr (< Ar.) “taht sahibi” (**FŞ** SF47a/2; **HE** 32a/2879; **Sİ** R362a-10, R369b/1584)

serīr (< Ar.) “taht, yatacak yer” **GS** 234/4; **NŞ** 240/4; **FŞ** SF47a/3, SF51b/16, SF59b/88, SF60a/98, SF60a/98; **Sİ** R357b/356, R365a/1101, R390a/3715, R395b/4313; **SS** R326b/2126, R326b/2129, R327a/2177, R333a/2811; **BV** 495/5)

serīr-i muḳaddese (< Ar. serīr + < Far. -i + < Ar. muḳaddese) “mübarek, temiz taht” (**Sİ** R419b-89)

serīr-i rifāt (< Ar. serīr + < Far. -i + < Ar. rifāt) “yüce saltanat, taht” (**BV** 660/61)

taḫt (< Far.) “taht” (**FK** 3/3, 192/4, 233/5, 314/5, 437/3; **GS** 9/2, 124/7, 232/6, 497/6, 575/9; **NŞ** 68/4, 134/7, 453/1, 607/10, 657/42; **FŞ** SF107a/93, SF95a/74, SF52b/4, SF62b/12, SF72a/114; **HE** 26a/2286, 30b/2723, 34b/3084, 41a/3692; **LM** R214b/35, R217a/397, R219a/480, R226b/1293, R240a/2679; **Sİ** R355a/53, R374a/2025R387a/3411, R393a/4047, R403a/5061; **SS** R313a/713, R318b/1277, R325b/2012, R339a/3438, R350b/4674)

taḫt- ı islām (< Far. taḫt + < Far. -ı + < Ar. islām) “İslam tahtı” (**LM** R217a/397)

taḫt-cāh (< Ar.) “makam tahtı” (**BV** 524/4)

taḫt-gāh (< Far.) “taht yeri, başşehir” (**FŞ** SF82a/27; **HE** 11b/944; **Sİ** R363a/900, R382a/2874, R390a/3729; **SS** R331b/2633)

taḫt-gīr (< Far.) “taht tutan” (**FŞ** SF47a/2, SF68a/89; **HE** 25b/2225; **Sİ** R361b/738, R362b/869, R370b/1658, R399b/4687, R417b/6730; **SS** R349b/4553)

taḫt-ı ‘āc (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ‘āc) “fil dişinden yapılmış taht” (**FŞ** SF95a/91; **SS** R344b/4050, R344b-32)

taḫt-ı ‘ālī (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī) “yüce taht” (**FŞ** SF62b/12)

taḫt-ı ‘ızz (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar.‘ızz) “yücelik, ululuk tahtı” (**BV** 92/5)

taḫt-ı ‘izzet (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ‘izzet) “temizlik, yücelik tahtı” (**FK** 233/5)

taḫt-ı ābnūs (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ābnūs) “abanoz denilen sert, siyah ve dayanaklı ağaçtan yapılmış taht” (**FK** 96/10)

taḫt-ı āsmān-sāye (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. āsmān-sāye) “yüce gölgeli, gölgesi tüm cihanı kaplayanın, cihana hükmedenin tahtı” (**SS** R351a/4732)

taḫt-ı berīn (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. berīn) “yüce taht; gökyüzü” (**HE** 8b/667)

taḫt-ı bülend (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. bülend) “yüce taht” (**Sİ** R373a/1916)

taḫt-ı cāh (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. cāh) “makam tahtı” (**BV** 69/1, 115/5; **FK** 3/3; **GS** 97/7, 162/3, 291/3; **FŞ** SF52b/20; **Sİ** R396a/4369; **SS** R350b/4671, R352b/4883; **NŞ** 155/6)

taḫt-ı fermān (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. fermān) “emir tahtı” (**FK** 192/4; **FŞ** SF107a/93)

taḫt-ı fīrūze (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. fīrūze) “açık mavi renkli ve değerli bir taşla süslenmiş taht; firuze tahtı” (**Sİ** R355a/53)

taḫt-ı gerdūn-sā-yı gül-reng (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. gerdūn-sā + < Far. -yı + < Far. gül-reng) “gül renkli gökyüzü gibi taht” (**FŞ** SF57b/26)

taḫt-ı gül-reng (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli taht” (**SS** R333b/2828)

taḫt-ı ḫilāfet (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ḫilāfet) “hilafet tahtı” (**HE** 15b/1302; **BV** 92/6)

taḫt-ı ḥükm (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ḥükm) “hüküm makamı” (**SS** R333b/2841)

taḫt-ı ma‘delet (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ma‘delet) “adalet, hakkaniyet tahtı” (**SS** R313b/763)

taḫt-ı muraṣṣa‘ (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. muraṣṣa‘) “kıymetli taşlarla süslenmiş taht” (**FŞ** SF64b/78, SF81a/93)

taḫt-ı mülk (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. mülk) “mülkün tahtı” (**Sİ** R421b/7176)

taḫt-ı pāye (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. pāye) “makam, rütbe, derece tahtı” (**SS** R351b/4751)

taḫt-ı revān (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. revān) “dört kişi tarafından taşıma aracı” (**SS** R327a/2154)

taḫt-ı rif‘at (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. rif‘at) “yükseklik tahtı” (**NŞ** 92/2)

taḫt-ı ṣafā (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “saflık tahtı” (**HE** 9b/757)

taḫt-ı ṣandālī-āyīn (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. ṣandālī + < Far. āyīn) "sandal ağacı gibi, sandal ağacından yapılmış taht" (**SS** R342b/3838)

taḫt-ı şāhī (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. şāhī) "hükümdarlık tahtı" (**Sİ** R396b/4415)

taḫt-ı şevket (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Ar. şevket) "haşmetli taht (hükümdarlık)" (**BV** 660/12)

taḫt-ı zer-kār (< Ar. taḫt + < Far. -ı + < Far. zer-kār) "altın işlemeli taht" (**FK** 689/6)

taḫtī (< Far.) "taht, hükümdarlık ile ilgili" (**FŞ** SF77a/150)

taḫt-nişīn (< Far.) "tahtında oturan, hükümdar/padişah" (**SS** R327a/2155, R351b/4751)

taḫt-pūş (< Far.) "taht giysisi" (**BV** 69/4)

2.16.5.2. Taç ve İlgili Kavramlar

efser (< Far.) "taç" (**FŞ** SF105a/27/28, SF94a/101, SF47b/35, SF52b/50; **HE** 6a/434, 18b/1563, 30b/2723, 34a/3049; **Sİ** R358a/404, R363b/977, R387a/3384, R391a/3837; **SS** R325a/1950; **BV** 358/4; **FK** 20/4, 68/4, 314/5, 677/4, 689/3; **GS** 19/4; **NŞ** 69/4)

efserī (< Far.) "taç ile ilgili" " (**GS** 597/1)

efser-i ṭāvūs (< Far. efser + < Far. -i + < Ar. ṭāvūs) "tavusun tacı" (**HE** 34a/3049)

ehl-i tāc (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. tāc) "taç sahibi, taş giyenler" (**HE** 19a/1631; **NŞ** 93/1; **Sİ** R403b/5114)

fer-i tāc (< Far. fer + < Far. -i + < Ar. tāc) "tacın süsü" (**LM** R217a/301)

ḫūrşīd-tāc (< Far. ḫūrşīd + < Ar. tāc) "güneş taçlı" (**Sİ** R399a/4647)

lāyıḳ-ı tāc (< Ar. lāyıḳ + < Far. -ı + < Ar. tāc) "taca layık (olan)" (**FŞ** SF48a/61, SF82a/38, SF83a/57)

tāc (< Ar.) "taç" (**BV** 30/5, 69/5, 92/1, 94/4, 688, 697/1; **FK** 29/4, 154/6, 408/7, 464/10, 494/3; **GS** 97/1, 124/7, 232/6, 318/4, 407/9, 575/9; **NŞ** 8/6, 100/6, 370/8, 657/42; **FŞ** SF45b/15, SF49a/16, SF59b/89, SF74b/62, SF84b/86, SF95a/91; **HE** 4b/276, 9a/702, 12b/1032, 15a/1272, 26a/2286, 34b/3084; **LM** R217a/301, R219a/481, R225a/1089, R232a/1804; **Sİ** R355a/86, R366b/1252, R376b/2299, R393b/4059; **SS** R308a/185, R318b/1277, R326a/2083, R337b/3262)

tāc-baḫş (< Ar. tāc + < Far. baḫş) "taç veren, hükümdar yapan" (**HE** 12b/1033; **Sİ** R362b/869, R370b/1658)

tāc-dārī (< Ar. tāc + < Far. dārī) "taçlı, taç giyen, hükümdar, padişah ile ilgili" (**FŞ** SF52b/22)

tāc-dih (< Far.) "taç veren; hükümdarlar hükümdarı" (**GS** 135/1)

tāc-ı ʻızz (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. ʻızz) "yücelik, ululuk tacı" (**GS** 689/8)

tāc-ı devlet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. devlet) "hükümdarlık alameti olan taç, hükümdarlık tacı" (**NŞ** 8/8)

tāc-ı fenā (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. fenā) "yokluk tacı" (**HE** 15a/1272)

tāc-ı fütüvvet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. fütüvvet) "cömertlik tacı" (**Sİ** R356a/191)

tāc-ı hidāyet (< Far. tāc + < Far. -ı + < Ar. hidāyet) "doğru yol tacı" (**GS** 696/1)

tāc-ı ḫilāfet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. ḫilāfet) "halifelik makam tacı" (**Sİ** R405a/5266)

tāc-ı iftiḫār (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. iftiḫār) "övünç tacı" (**FŞ** SF80a/35)

tāc-ı kerāmet (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. kerāmet) "cömertlik tacı" (**HE** 37b/3403)

tāc-ı rifʻat (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. rifʻat) "yücelik tacı" (**FK** 679/4)

tāc-ı salṭanat (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. salṭanat) "saltanat tacı" (**SS** R351a/4731)

tāc-ı şeref (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. şeref) "şeref tacı" (**HE** 4b/276, 5b/375, 43a/3905; **GS** 318/4)

tāc-ı tārek (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Far. tārek) "başına taç eyleme" (**FŞ** SF45b/15; **LM** R234b/2100; **SS** R313b/768, R326a/2083)

tāc-ı zer (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Far. zer) "altın taç" (**BV** 293/8; **LM** R225a/1089; **Sİ** R387a/3425; **HE** 9a/702)

tāc-ı zībende (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Far. zībende) "süslü taç" (**Sİ** R362a-10)

tāc-ı ẓuhūr (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Ar. ẓuhūr) "varlık tacı" (**HE** 8a/581)

tāc-zer (< Ar. tāc + < Far. zer) "altın taç" (**BV** 597/3)

terk-i tāc (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. tāc) "tacı terk etme; makam, mevkiden vazgeçme" (**Sİ** R365b/1177, R365b-17)

zerrīn-tāc (< Far. zerrīn + < Ar. tāc) "altın taç" (**NŞ** 8/7)

2.16.5.3. Bayrak, Sancak ve İlgili Kavramlar

ʻalem (< Ar.) "bayrak, sancak, işaret" (**GS** 2b-F2/19, 8b-F2/11, 264/4, 516/2, 520/2, 538/2, 683/113; **NŞ** 88/5, 92/3, 194/7, 357/5, 403/4, 505/6; **FK** 61/9, 623/8, 688/49; **BV** 121/3, 400/3, 401/2; **LM** R223b/951, R224a/976; **HE** 17a/1445, 18b/1567, 19b/1681, 24a/2119, 26b/2335; **FŞ** SF48a/4, SF70b/56, SF74a/33, SF84a-38; **Sİ** R357a/286, R359b/521, R371a/1751, R374a/2068, R393a/4021; **SS** R307a/79, R308b/226, R332a/2676, R350a/4640)

mehçe-ı tuġ (< Far. mehçe + < Far. -ı + < Far. tuġ) “tuğ nişanı” (**FŞ** SF84b/66)

‘alem-i zer-keş (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Far. zer-keş) “süslü bayrak” (**HE** 42b/3841)

‘alem-keş (< Ar. ‘alem +< Far. keş) “alem çeken” (**LM** R242b/2916)

‘alem-ṭırāẕ (< Ar. ‘alem +< Far. ṭırāẕ) “bayrak donatan” (**LM** R217a/391)

direfş (< Far.) “bayrak, sancak” (**Sİ** R362b/874)

livā (< Ar.) “bayrak, sancak” (**NŞ** 357/5, 88/5, 92/3; **BV** 3/3; **FŞ** SF104b/164; **HE** 1b/35, 5b/367, 18b/1567, 35a/3164, 35b/3207; **LM** R217a/394, R217a/395, R222b/839; **Sİ** R357a/291, R363a/912, R370a/1602, R372b-27, R373b/2016; **SS** R307b-3, R312b/640; **HE** 19a/1619; **Sİ** R374a/2026, R390a/3715; **SS** R343b/3902)

livā-ı devlet (< Ar. livā + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devletin bayrağı” (**Sİ** R372b-27)

livā-yı kerem (< Ar. livā + < Far. -yı + < Ar. kerem) “hayır ve bağış bayrağı” (**HE** 18b/1567)

livā-yı ẓafer (< Ar. livā + < Far. -yı + < Ar. ẓafer) “zafer bayrağı” (**HE** 1b/35)

livāyī (< Ar. + < Far. yī) “bayrak ile ilgili” (**FŞ** SF51a/106)

rāyet (< Ar.) “sancak, bayrak” (**FŞ** SF66a/1; **HE** 8b/666, 20a/1724; **Sİ** R369a/1529; **BV** 660/5)

rāyet-i manṣūr (< Ar. rāyet + < Far. -i + < Ar. manṣūr) “Allah’ın yardımıyla dikilen bayrak” (**BV** 660/84)

rāyet-i mihr-i işrāk (< Ar. rāyet + < Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i + < Ar. işrāk) “doğan, aydınlık güneşin bayrağı” (**Sİ** R369a/1529)

sancak “bayrak, alem” (**HE** 42b/3842)

sancak-ı mülk-i ‘adem (< Tr. sancak + < Far. -ı + < Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. ‘adem) “yokluk mülkünün bayrağı” (**HE** 42b/3842)

sütūn-ı ‘alem (< Far. sütūn + < Far. -ı + < Ar. ‘alem) “bayrağın/sancağın direği, sütunu” (**Sİ** R359b/521)

şuḳḳa-ı şengerf (< Ar. şuḳḳa + < Far. -ı + < Far. şengerf) “bayrağın ucundaki kızıl alem” (**HE** 35b/3207)

tuġ (< Far.) “bayrak, sancak” (**FŞ** SF84a-38, SF84b/66; **NŞ** 88/5, 400/3; **BV** 660/64)

2.16.5.4. Davul ve İlgili Kavramlar

dellāle (< Ar.) “aracı, tellal” (**HE** 31b/2807; **SS** R345a/4095; **FK** 631/6)

dellālelıḳ (< Ar. dellāle + < Tr. -lıḳ) “aracılık, tellallık” (**HE** 31b/2807)

kūs-ı devlet (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devlet davulu” (**GS** 690/10)

kūs-ı şāhī (< Far. kūs + < Far. -ı + < Far. şāhī) “büyük davul; padişah mehterinde çalınan büyük davul” (**FŞ** SF59a/1)

kūs-ı şevket (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. şevket) “yücelik davulu” (**FŞ** SF107a/91; **GS** 73/8)

münādī (< Ar.) “çığırtkan, tellal” (**FK** 449/6; **GS** 679/7; **NŞ** 72/7; **FŞ** SF99b/192; **Sİ** R416a/6486, R416a/6490)

nevbet-i şāhī (< Ar. nevbet + < Far. -i + < Far. şāhī) “sultanlık davulu; şahlık davulu” (**HE** 32b/2892)

2.16.5.5. Tuğra, Mühür, Damga, Yüzük ile İlgili Kavramlar

ehl-i nigīn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. nigīn) “mühür, yüzük ehli” (**Sİ** R408b/5714)

ḫakkāk (< Ar.) “mühür vb. kazıyan kimse, oymacı” (**FŞ** SF53a/58; **LM** R221b/716; **SS** R312a/563)

ḫātem (< Ar.) “üstü mühürlü yüzük” (**FK** 409/6, 565/2; **GS** 7/1, 156/8, 458/2, 560/1; **NŞ** 21/2, 169/2, 393/6, 427/3; **BV** 12/6, 71/2, 331/3; **FŞ** SF102b/106, SF63a/106, SF63a/88, SF65b/95, SF66b/59; **HE** 11a/862, 13b/1113, 14b/1186, 26a/2284, 26a/2290, 43a/3886; **LM** R215b/131, R215b/132, R216a/148, R216a/149; **Sİ** R356a/193)

ḫātem-i la‘l (< Ar. ḫātem + < Far. -i + < Ar. la‘l) “lal taşlı yüzük” (**GS** 163/4; **NŞ** 21/2; **BV** 71/2, 331/3)

ḫātem-ṣadef (< Ar.) “yüzük sedef” (**HE** 26a/2293)

miṣl-ı ḫātem (< Ar. miṣl + < Far. -ı + < Ar. ḫātem) “yüzük, mühür gibi” (**FŞ** SF64b/84)

mühr (< Ar.) “mühür” (**FK** 90/2, 409/6, 565/2, 605/3; **GS** 28/5, 134/3, 193/5, 262/3, 458/2; **NŞ** 8/1, 261/1, 342/5, 566/5, 638/6, 673/1, 673/6; **BV** 12/6, 53/5, 72/2, 72/2, 330/3, 331/3, 536/3; **HE** 28b/2551; **LM** R215b/132; **Sİ** R367b/1343, R401b/4923, R417a/6696, R418a/6785)

mühre (< Ar.) “mühür” (**FK** 571/3; **BV** 588/4; **FŞ** SF54b/26, SF68a/84, SF68a/90; **HE** 2a/60, 19a/1617, 26a/2315, 39a/3523, 39a/3531; **Sİ** R359b/550; **SS** R311a/463, R332a/2687, R332a/2695, R332a/2697, R332b/2772)

mühreī (< Ar.) “mühür ile ilgili” (**FŞ** SF68a/82)

mühreyī (< Ar. mühre + < Far. yī) “mühür ile ilgili” (**GS** 129/5)

mühr-i salṭanat (< Far. mühr + < Far. -i + < Ar. salṭanat) “saltanat mührü” (**NŞ** 8/1)

mühr-i sükūt (< Far. mühr + < Far. -i + < Ar. sükūt) “sessizlik mührü/kilidi” (**BV** 71/2; **FK** 90/2; **NŞ** 261/1; **Sİ** R417a/6696)

mührluḳ (< Ar. mühr + < Tr. -luḳ) “mühürlü” (**FK** 564/4)

naḳş-ı ḫātem (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ḫātem) “mührün/yüzüğün nakşı/resmi” (**NŞ** 169/2)

naḳş-ı cefā (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. cefā) “cefa mührü” (**BV** 343/8)

naḳş-ı ḫātem (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ḫātem) “mühürlü, yüzüğün üzerindeki nakış” (**BV** 12/6; **LM** R216a/148)

naḳş-ı nāme (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. nāme) “mektup nakşı; mührü” (**LM** R217a/263, R217a/365)

naḳş-ı nigīn (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. nigīn) “yüzük kaşının yazıları, nakışları” (**HE** 12b/1007, 14b/1186)

nigīn (< Far.) “mühür, yüzük” (**FK** 91/4, 146/2, 565/2; **GS** 458/2; **NŞ** 452/3; **NŞ** 21/2, 272/4, 199/2; **BV** 519/4, 71/2; **FŞ** SF53a/55, SF53a/57, SF66a/99, SF83a/57; **HE** 11a/878, 12b/1007, 15b/1297, 22b/1943, 26a/2291; **Sİ** R356a/196, R365a/1101, R395b/4298, R407b/5526, P465a/6528)

nigīn-geh (< Far.) “mühür yeri” (**Sİ** R408b/5709)

nigīnī (< Far.) “mühür, yüzükle ilgili” (**FŞ** SF53a/55)

nigīn-i ilāhī (< Far. nigīn + < Far. -i + < Ar. ilāhī) “ilahi mühür, yüzük” (**Sİ** R356a/196)

nigīsā (< Far.) “hakkak, mühür kazıcı” (**FŞ** SF46a/45)

tamġa “damga” (**BV** 19/6, 196/1; **FK** 409/6, 488/8; **GS** 198/3, 300/5, 390/1, 452/8; **NŞ** 393/6; **LM** R217a/434, R237b/2390; **Sİ** R386a/3322; **SS** R337a/3250)

tamġaçı “damgacı” (**LM** R248a/3519)

tuġrā (< Far.) “tuğra” (**GS** 3/1, 124/2, 357/1; **LM** R216a/153; **HE** 15b/1301, 29a/2589)

tüzgü “yüzük” (**Sİ** R364b/1066)

ṭuġrā (< Far.) “tuğra” (**BV** 79/4, 196/1; **NŞ** 169/2, 364/8; **FŞ** SF46a-2, SF49a/1, SF53a/60; **Sİ** R405a/5267, R417b/6726; **SS** R307b-3)

üzük “yüzük” (**BV** 331/3, 334/6; **GS** 163/4; **NŞ** 577/3)

zīr-nigīn (< Far.) “son mühür (yüzük taşı)” (**Sİ** R363b/964, R382a/2859, R404a/5164)

2.16.5.6. Makam, Huzur ile İlgili Kavramlar

tapuġ “kat, huzur, tapu, hizmet, makam” (**Sİ** R379b/2606, **Sİ** R413a/6194)

tapuḳ “kat, huzur, tapu, hizmet, makam” (**BV** 316/3; **FK** 324/7; **NŞ** 218/6, 321/4)

al “ön, huzur” (**HE** 4a/223, 6b/473, 15b/1304, 17a/1426, 21b/1874, 34a/3066, 40b/3669; **FŞ** SF46a/32; **Sİ** R409b/5811)

all “karşı, ön, huzur” (**BV** 3/5, 92/9, 114/4, 276/6, 500/4, 644/3, 732/4; **FK** 28/5, 105/7, 299/2, 307/1, 421/1, 800/1; **GS** 100/7, 152/7, 203/6, 304/3, 722/4, 836/1; **NŞ** 16/6, 100/1, 204/6, 507/7, 607/11, 633/1; **FŞ** SF104b/130, SF50a/10, SF63a/96, SF68a/57, SF84b/56; **HE** 4b/303, 9b/743, 11b/934, 12b/1010, 17b/1480, 23a/2031, 26a/2302, 26a/2305; **LM** R215b/109, R224a/1015, R230b/1679, R233b/2012, R244a/3077; **Sİ** R356a/185, R366a/1200, R375a/2172, R384b/3157, R393a/4044; **SS** R307a/82, R316a/1008, R332a/2692, R335a/3022, R339b/3476, R351b/4758)

iḥżār (< Ar.) “huzura getirme” (**FŞ** SF104b/130, SF63a/61; **Sİ** R399a/4644, R416a/6612)

ḳabaḳ “ön, ileri, huzur” (**BV** 18/1, 660/21)

ḳapaḳ “ön, ileri, huzur” (**FK** 613/6)

ḳaş “ön, huzur, kat” (**FŞ** SF53b/35, SF61b/40, SF74a/5, SF83b/76, SF92b/135; **HE** 8a/596, 12b/1031, 17b/1493, 27b/2457, 36a/3241, 38b/3463, 42a/3787; **LM** R215a/55, R224a/1011, R231a/1718, R234a/2029, R246b/3316; **Sİ** R357b/312, R370b/1700, R376a/2275, R383b/3021, R394b/4173; **SS** R307a/85, R313a/670, R326a/2036, R338b/3387, R352a/4812; **GS** 38/4, 53/3, 164/9, 193/4, 216/1, 296/7, 424/4; **NŞ** 50/5, 107/2, 208/2, 301/3, 320/5, 395/4, 423/1; **BV** 100/1, 249/7, 433/5, 538/5; **FK** 17/1, 61/7, 83/3, 335/6, 457/4, 563/2, 689/191)

ḳat “kat, huzur” (**BV** 5/6; **FK** 406/4; **GS** 56/2; (**FŞ** SF46a/31, SF79a/25; **Sİ** R389b/3652; **SS** R336b/3197)

rikāb (< Ar.) “makam” (**FK** 96/4, 481/6, 540/5, 674/5; **GS** 176/4, 320/4, 392/3, 554/5; 69/8, 657/40; **BV** 233/3; **FŞ** SF47b/20, SF51b/44, SF55a/4, SF62b/55, SF67b/7, SF75b/38; **LM** R216b/218, R216b/219, R235a/2123; **Sİ** R356b/219, R383a/3003, R398b/4586, R408b/5743)

2.16.5.7. Ferman, Buyruk, Emir ile İlgili Kavramlar

aḥkām (< Ar.) “hükümler, kanunlar” (**FK** 133/2; **NŞ** 284/4; **FŞ** SF105b/39, SF96b/12, SF96b/12, SF62a-21, SF63a/74; **LM** R216a/144, R231a/1728; **Sİ** R364b/1059, R386a/3277, R387a/3423, R395a/4221; **SS** R331a/2590)

bende-fermān (< Far.) “emir kulu” (**Sİ** R379a/2600)

bende-i emr (< Far. bende + < Far. -i + < Ar. emr) “emir kulu” (**Sİ** R357a/257)

bende-i fermān (< Far. bende + < Far. -i + < Far. fermān) “ferman kölesi, emir kulu” (**GS** 514/6; **HE** 41a/3690)

bitig “yazı, belge, emir, buyruk” (**FŞ** SF94a/124, SF95b-47, SF96a/27; **LM** R235b/2198, R236b/2277, R237a/2373; **Sİ** R376a/2257, R379b/2627; **BV** 329/3, 564/1, 410/2; **FK** 344/4, 441/3, 445/1)

bitik “yazı, belge, emir, buyruk” (**Sİ** R380a/2685, R380a/2699, R407b/5562, R409b/5844; **SS** R340a/3532; **BV** 329/3, 564/1; **GS** 134/3, 372/3, 421/1, 421/7, 516/4, 628/2, 785/1; **NŞ** 331/5)

buyruġ “buyruk, emir” (**HE** 11b; **LM** R215b/139, R215b/140, R238b/2488; **Sİ** R368b/1465, R372b/1866, R379b/2601, R383b/3023; **FK** 133/4; **NŞ** 129/4, 129/6)

buyurġuçı “buyurucu, emiredici” (**Sİ** R421b/7158)

buyurmaġ “buyurma, emretme, isteme” (**Sİ** R376b/2314; **SS** R321b/1573)

buyurmaḳ “buyurma, emretme, isteme” (**FŞ** SF55b/11; **Sİ** R409a-69)

emmāre (< Ar.) “emredici” (**NŞ** 532/8; **SS** R307b/105)

emr (< Ar.) “emir, buyruk” (**FK** 133/1, 192/6, 316/6, 329/8, 409/4, 681/98; **GS** 10a-F2/8, 43/7, 55/6, 115/7, 287/1, 306/71; **NŞ** 2/1, 9/7, 129/7, 316/3, 393/4, 453/6, 532/8; **BV** 68/7, 69/2, 108/3, 130/3, 468/7; **FŞ** SF104b/131, SF46a/32, SF68b/108, SF82a/61, SF84b/76; **HE** 4a/226, 13a/1084, 14b/1191, 26a/2281, 30b/2722, 33b/3006; **LM** R217a/274, R226b/1269, R232a/1836, R234a/2024, R243b/3035; **Sİ** R354b/17, R373a/1949, R379a/2582, R389b/3670, R393b/4070; **SS** R307b/108, R316a/1003, R330a/2473, R342b/3826, R344a/4002)

emr-ı maṭbū‘ (< Ar. emr + < Far. -ı + < Ar. maṭbū‘) “basılmış, hoş güzel emir/ferman” (**FŞ** SF82a/61)

emrī (< Ar. emr + < Far. ī) “bir emir” (**FŞ** SF102b/79, SF97a/48, SF55b/31, SF61b/2, SF85a/24; **Sİ** R367b/1362; **Sİ** R377a/2362, R385a/3178; **GS** 344/2)

emr-i dil-ber (< Ar. emr + < Far. -i + < Far. dil-ber) “gönlü kendine çeken güzelin hükmü; sevgilinin buyruğu” (**NŞ** 129/7)

emr-i ġarīb (< Ar. emr + < Far. -i + < Ar. ġarīb) “garip, tuhaf buyruk” (**LM** R240a/2787)

emr-i ma‘hūd (< Ar. emr + < Far. -i + < Ar. ma‘hūd) “bahsi geçen emir” (**Sİ** R413a/6187)

emr-i muhal (< Ar. emr + < Far. -i + < Ar. muḥal) “gerçekleştirmesi imkânsız olan emir” (**GS** 548/5, 817/1; **FK** 683/17)

emr-i nā-ḫoş (< Ar. emr + < Far. -i + < Far. nā-ḫoş) “beğenilmeyen, hoş olmayan emir/buyruk” (**LM** R232b/1892)

emrsiz (< Ar. emr + < Tr. -siz) “emirsiz, buyruksuz” (**HE** 13a/1082)

fermān (< Far.) “ferman, buyruk” (**FK** 133/7, 192/4, 414/7; **GS** 154/7, 276/2, 514/6; **BV** 130/2, 463/10, 533/5; **FŞ** SF101b/164, SF107a/93, SF107a/96, SF93b/43; **HE** 36b/3282, 41a/3690; **LM** R219a/482, R219a/483; **Sİ** R362a/825, R364b/1062, R378a/2481, R388a/3495; **SS** R324b/1906, R335b/3059)

fermān-ber (< Far.) “aldığı emri yerine getiren” (**HE** 12b/1008)

fermān-dih (< Far.) “fermanı, emri yürüyen, hükmü geçen” (**Sİ** R400b/4820, R405b/5314)

fermān-dihī (< Far.) “fermanı, emri yürüyen, hükmü geçen” (**Sİ** R412b/6159)

fermān-dih-i rūzgār (< Far. fermān-dih + < Far. -i + < Far. rūzgār) “zamana, devre hükmeden/hükmü geçen” (**Sİ** R400b/4820)

fermān-peẕīr (< Far.) “emri kabul edilen” (**HE** 12a/966, 26a/2296, 32b/2889; **Sİ** R362b/873, R372b/1891, R380a/2661, R396a/4374, R416a/6619)

fermān-peẕīrī (< Far.) “emri kabul edilen” (**FŞ** SF81a/132)

fermān-revā (< Far.) “emri kabul edilen, padişah” (**FŞ** SF65b/68; **Sİ** R363a/912, R366b/1280, R372b/1896)

fermān-revālıḳ (< Far. fermān-revā +< Tr. -lıḳ) “emrin kabul edilmesi, padişahlık” (**GS** 6a-F2/11)

ḥükm (< Ar.) “emir, hüküm” (**FK** 12/9, 133/1, 156/3, 346/4, 428/3, 689/8; **GS** 9/13, 155/6, 284/9, 293/10, 348/8, 369/6; **NŞ** 69/6, 129/1, 409/2, 427/3, 446/4, 641/8; **BV** 53/8, 130/5, 198/2, 301/5, 616/6, 659/22; **FŞ** SF46a/38, SF53a/67, SF61b/14, SF74b/66, SF82b/6; **HE** 13b/1108, 15b/1304, 25b/2227, 26a/2281, 33b/3018; **HE** 2b/123, 5b/350; **LM** R230a/1613, R232b/1888, R238a/2479, R240a/2650; **Sİ** R363a/902, R366b/1279, R374a/2029, R391b/3887; **SS** R306b/38, R315a/893, R316a/1009, R326a/2031)

ḥükm-ı ʻālīī (< Ar. ḥükm + < Far. -i + < Ar. ʻālīī) “yüce hakimiyet, buyruk emir” (**FŞ** SF71a/73)

ḥükm-ı ʻām (< Ar. ḥükm + < Far. -ı + < Ar.ʻām) “geneli kapsayan hüküm” **(FŞ** SF53a/67)

ḥükm-ı şāhīī (< Ar. ḥükm + < Far. -ı + < Far. şāhīī) “padişahın hükmü” (**FŞ** SF101a/127)

ḥükmīī (< Ar. ḥükm + < Far. īī) “emir, hükümle ilgili” (**Sİ** R371a/1712)

ḥükm-i ʻālīī (< Ar. ḥükm + < Far. -i + < Ar. ʻālīī) “yüce hakimiyet, buyruk emir” (**Sİ** R390b/3760)

ḥükm-i ḳażā (< Ar. ḥükm + < Far. -i + < Ar. ḳażā) “kaza hükmü” (**HE** 33b/3018; **Sİ** R380a/2682, R416b/6680)

ḥükm-i ḳıtāl (< Ar. ḥükm + < Far. -i + < Ar. ḳıtāl) “ölüm emri” (**HE** 13b/1108)

ḥükm-i kül (< Ar. ḥükm + < Far. -i + < Ar. küll) “bütün hükümler, hükümlerin tamamı” (**Sİ** R388b/3569)

ḥükm-i şāhī (< Ar. ḥükm + < Far. -i + < Far. şāhī) “padişahın hükmü” (**Sİ** R384b/3167)

ḥükm-rān (< Ar. ḥükm + < Far. rān) “hüküm süren, hüküm veren” (**FŞ** SF100b/62, SF74b/60, SF82a/24, SF82a/32; **HE** 3b/206; **Sİ** R363a/925, R367b/1379; **SS** R321b/1596; **BV** 660/19)

hümāyūn-ḥükm (< Far. hümāyūn + < Ar. ḥükm) “kutlu emir” (**GS** 8a-F2/22)

icrā (< Ar.) “akıtma, bir işi yürütme, yapma, yerine getirme” (**FK** 4/5, 600/8; **Sİ** R387a/3406; **SS** R333b/2834, R352b-38)

icrā-yı ḥükm (< Ar. icrā + < Far. -yı + < Ar. ḥükm) “hükmün icrası, uygulanması” (**Sİ** R387a/3406)

icrā-yı ḥükm-i sulṭānī (< Ar. icrā + < Far.-yı + < Ar. ḥükm + < Far. -i+ < Ar. sulṭānī) “sultanın hükümlerinin icrası, uygulanması” (**SS** R333b/2834)

inşā-yı ḥükm (< Ar. inşā + < Far. -yı + < Ar. ḥükm) “hükümlerim inşası, yapılması” (**Sİ** R387a/3406)

ḳabża-ı emr (< Ar. ḳabża + < Far. -ı + < Ar. emr) “emrin, hükmün buyruğu” (**HE** 32a/2881)

ḳabżā-ı ḥükm (< Ar. ḳabża + < Far. -ı + < Ar. ḥükm) “hükmün buyruğu” (**HE** 26a/2281)

ḳabża-yı ḥükm (< Ar. ḳabża + < Far. -yı + < Ar. ḥükm) “hükmün buyruğu” (**SS** R338a/3355)

ḳalem-rev (< Ar. ḳalem + < Far. rev) “bir hükümdarın veya hükümetin hükmünü yürüttüğü yer, ülke” (**GS** 729/3; **HE** 26a/2289, 29b, 29b/2634)

men‘-i mülūk (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. mülūk) “hükümdarların yasağı” (**GS** 687/1)

mensūḫ (< Ar.) “hükümsüz, bırakılmış” (**NŞ** 107/1; **BV** 107/1; **SS** R318b/1280)

nā-fermān (< Far.) “başına buyruk, fermansız, buyruksuz” (**FŞ** SF69a/29; **BV** 533/5)

nesḫ (< Ar.) “fesih ve lağvetme, kaldırma, hükümsüz bırakma” (**HE** 5a/327; **Sİ** R408a/5661)

ṣıḥḥat-i ḥükm (< Ar. ṣıḥḥat + < Far. -i + < Ar. ḥükm) “hüküm sağlamlığı” (**HE** 5b/350)

tevḳī‘ (< Ar.) “padişah buyruklarına çekilen nişan” (**FŞ** SF65b/88; **GS** 633/6; **NŞ** 220/8)

yazıġlıġ “yazılı, hüküm” (**FŞ** SF63a/108; **Sİ** R411b/6058; **GS** 322/7)

2.16.5.8. Rütbe, Makam, Mevki ile İlgili Kavramlar

bülend-maḳām (< Far. bülend + < Ar. maḳām) “yüksek makam, mertebe” (**SS** R327b/2237)

bülend-pāye (< Far.) “rütbesi büyük” (**FŞ** SF59a-18; **LM** R220b/617; **Sİ** R418b-86)

cā (< Far.) “yer, mekân, mevki” (**NŞ** 270/3)

cem-ḳadr (< Ar.) “büyük rütbeli” (**FK** 689/47; **Sİ** R383b/3035)

dārā-serīr (< Far.) “Dārā tahtında oturan, mertebesi Dārā kadar yüksek” (**Sİ** R383b/3035)

derecāt (< Ar.) “dereceler” (**HE** 12a/991)

derece (< Ar.) “derece, mertebe, kademe, rütbe, basamak” (**FK** 514/5)

ehl-ı devlet (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devlet adamları, makam mevki sahipleri” (**FŞ** SF62b/52, SF63b/120)

ehl-i cāh (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. cāh) “mevki sahibi” (**HE** 7a/524, 17b/1489; **SS** R346b/4258)

ehl-i cāh-veş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. cāh + < Far. veş) “mevki sahibi” (**BV** 248/4)

ekābir (< Ar.) “rütbece büyük olanlar” (**Sİ** R389b/3661)

ḫurşīd-mekān (< Far. ḫurşīd + < Ar. mekān) “güneş makamlı, yüksek, yüce” (**FK** 689/6)

maḳām (< Ar.) “makam, yer, durak” (**FK** 15/7, 214/7, 253/7, 311/8, 446/1, 598/9; **GS** 63/4, 207/9, 328/3, 365/4, 427/7, 500/7; **NŞ** 60/4, 134/7, 214/6, 231/7, 362/1, 506/4; **BV** 299/4, 396/9, 424/5, 517/4, 657/30, 657/33; **FŞ** SF47b/21, SF53b/28, SF67a/103, SF74b/74, SF82a/30; **HE** 6a/432, 12b/1018, 15b/1299, 23b/2056, 25b/2224, 29b/2629; **LM** R216a/160, R220a/569, R230b/1672, R234b/2067, R245b/3253; **Sİ** R357a/304, R375b/2232, R391b/3871, R395a/4217, R414a/6316; **SS** R308b/228, R316b/1058, R327a/2135, R343b/3923, R350b/4663)

maḳāmāt (< Ar.) “makamlar” (**GS** 116/3, 143/6; **NŞ** 60/4; **SS** R317a/1118)

maḳām-ı aṣl (< Ar. maḳām + < Far. -ı + < Ar. aṣl) “asıl makam, ahiret” (**FŞ** SF106b/40)

maḳām-ı rāst (< Ar. maḳām + < Far. -ı + < Far. rāst) “doğru, uygun makam” (**BV** 398/3)

maḳāmī (< Ar. maḳām + < Far. ī) “makam, yer ile ilgili” (**FŞ** SF88b/156; **Sİ** R384b/3127; **GS** 3/9, 350/8, 677/6)

maḳāmlıġ (< Ar. maḳām + < Tr. -lıġ) “makamlı, yerli” (**GS** 709/1)

menzel (< Ar.) “derece” (**GS** 380/7)

merātib (< Ar.) “rütbeler, dereceler” (**FK** 125/7; **GS** 683/127; **NŞ** 464/4; **Sİ** R355a/84, R372b/1884, R397b/4481; **SS** R311a/457)

mertebe (< Ar.) “derece, rütbe” (**FK** 689/148, 689/344; **NŞ** 708/3; **HE** 15b/1317, 30b/2705, 30b/2735, 37b/3375, 38b/3485, 42b/3866; **LM** R248b/3579)

mertebeī (< Ar. mertebe + < Far. ī) “derece, rütbe ile ilgili” (**HE** 3b/215)

meṣābe (< Ar.) “derece” (**LM** R244a/3086)

mesned (< Ar.) “dayanak, dayanılan; rütbe, makam” (**FK** 164/1, 247/1, 594/5; **GS** 128/7, 145/8, 183/1, 336/7, 437/7, 597/4; **NŞ** 653/1; **FŞ** SF51b/17, SF52b-11, SF79a/21, SF79a/22; **HE** 8a/614, 9a/712, 15b/1299, 16a/1354, 22a/1923, 27a/2396; **Sİ** R363a/875, R378a-31, R395b/4308, R396b/4385, R401b/4897; **SS** R313a/675, R341b/3709, R343a/3857, R344b/4056, R350b/4686)

mesned-ı iḥtişām (< Ar. mesned + < Far. -ı + < Ar. iḥtişām) “gösterişli, görkemli makam, rütbe” (**FŞ** SF52b-11)

mesnedī (< Ar. mesned + < Far. ī) “bir makam , dayanak, dayanılan, rütbe, makamla ilgili” (**Sİ** R373a/1917)

mesned-i cāh (< Ar. mesned + < Far. -i + < Ar. cāh) “makam, mevki” (**GS** 437/7; **Sİ** R396a/4373)

mesned-nişīn (< Ar. mesned + < Far. nişīn) “makam sahibi” (**FŞ** SF58a/57, SF91a/101; **HE** 16b/1381, 22b/1943, 26a/2280, 28a/2495; **Sİ** R362b/850, R369a/1537, R378b/2499, R395a/4260, R401b/4898; **SS** R313b/739; **GS** 683/16; **BV** 48/7)

noḳṭa-ı süflī (< Ar. noḳṭa + < Far. -ı + < Ar. süflī) “en aşağı makam” (**HE** 11a/862)

orun “yer, mevki, makam” (**FK** 464/1, 687/53; **BV** 444/3, 444/7; **FŞ** SF87b/30; **Sİ** R358b/456, R371b/1800, R383b/3026, R386a/3306, R410b/5957, P465a/6569)

pāye (< Far.) “rütbe, derece” (**FK** 276/4, 293/2, 306/4, 482/5, 572/4; **GS** 6a-F2/11, 7a-F2/5, 218/5, 301/4; **NŞ** 381/7, 490/6, 658/30, 680/7; **BV** 69/4, 441/1, 597/3, 699; **FŞ** SF47a/4, SF50a/92, SF62b/14, SF67b/51, SF88a/80; **HE** 6a/403, 8b/667, 14a/1143, 17b/1477, 26a/2286, 39a/3541; **LM** R216b/240, R219a/480, R225a/1121, R233b/1965; **Sİ** R356a/199, R371b/1807, R377a/2357, R384b/3129; **SS** R309a/256, R327a/2143, R341b/3695, R342a/3780)

pāyeī (< Far.) “rütbe, derece ile ilgili” (**Sİ** R357a/281)

pāyelıġ (< Far. pāye + < Tr. -lıġ) “rütbeli, dereceli” (**FŞ** SF62b/12; **Sİ** R387a/3411)

refī‘-mekān (< Ar.) “yüce, yüksek makam, mevki” (**SS** R321a/1537)

rütbe (< Ar.) “sıra, derece, basamak” (**FK** 69/3, 689/309; **NŞ** 28/4; **BV** 522/6, 699, 699/2; **HE** 13b/1098, 17b/1476, 20a/1735, 32a/2856, 39a/3505; **LM** R215b/129; **Sİ** R355a/92)

rütbelik (< Ar. rütbe + < Tr. -lik) “dereceli, mertebeli, bir derecede” (**Sİ** R419a/6927)

ṣāḥib-cāh (< Ar. ṣāḥib + < Ar. cāh) “mevki sahibi” (**NŞ** 508/8)

ṣāḥib-i cāh (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. cāh) “mevki sahibi” (**HE** 28a/2459)

sitte-rütbet (< Ar.) “altı derece” (**GS** 11a-F2/20)

süflī-maḳām (< Ar.) “makamı aşağıda olan, bayağı” (**Sİ** R401a/4881)

tacü’l-ricāl (< Ar.) “mevki sahibi” (**Sİ** P465a/6561)

tedrīc (< Ar.) “derece derece, basamak basamak” (**FŞ** SF59a/39, SF65b/53; **LM** R238a/2449, R238a/2450, R238a/2454; **SS** R344b/4017; **GS** 185/7)

terk-i cāh (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. cāh) “makam mevki terki” (**BV** 615/6; **GS** 17/6; **GS** 234/3, 235/2; **HE** 15a/1272)

ẓıll-ı cāh (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Ar. cāh) “makam, mevkinin gölgesi” (**Sİ** R410b/5929; **SS** R334b/2985)

2.16.6. Yardımcılar ve Yardımcılar ile İlgili Kavramlar

2.16.6.1. Vezir ve İlgili Kavramlar

nāyib-i rūşen-żāmīr (< Ar. nāyib + < Far. -i + < Far. rūşen + < Ar. żāmīr) “gönlü aydınlık olan vezir” (**HE** 12a/984)

vezāret (< Ar.) “vezirlik” (**Sİ** R385a/3198)

vezīr (< Ar.) “valilik, vekillik gibi yüksek rütbelerde bulunan paşa unvanını taşıyan kimse” (**FŞ** SF46a/36, SF67b/50, SF68a/89, SF71a/73; **HE** 12a/966, 12a/984, 44a/3971; **Sİ** R363a/911, R385a/3196; **SS** R333a/2811, R336a/3132, R336b/3200, R337a/3213, R349b/4541)

vüzerā (< Ar.) “vezirler” (**SS** R333b/2857)

2.16.6.2. Kadı ve İlgili Kavramlar

çek “kadı hücceti, belge” (**BV** 411/3)

ḳaż (< Ar.) “kadı” (**FK** 641/6)

ḳāżī (< Ar.) “kadı” (**HE** 16b/1411, 17a/1419, 17a/1422; **NŞ** 683/1)

ḳāżī-i islām (< Ar. ḳāżī + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam kadısı” (**HE** 16b/1411)

maḥkeme-i şer‘ (< Ar. maḥkeme + < Far. -i + < Ar. şer‘) “kadı huzuru” (**HE** 16b/1409)

ṣudūr (< Ar.) “dini işlerin yürütülmesinden sorumlu olan memuriyet” (**GS** 9a-F2/11; **Sİ** R390b/3760; **SS** R337b/3299)

2.16.6.3. Memur ve İlgili Kavramlar

‘āmil (< Ar.) “sebep, işleyen, memur” (**GS** 293/5; **HE** 29a/2557)

ḫāmise (< Ar.) “beşinci rütbe, sivil memurların ilk rütbeleri” (**HE** 12a/975)

ḳassām (< Ar.) “taksim eden, miras pay eden şeriat memuru” (**NŞ** 270/9; **BV** 258/9, 383/6)

me‘mūr (< Ar.) “memur” (**BV** 507/8; **FK** 133/3, 688/89, 689/8; **GS** 839/1; **NŞ** 2/1, 493/2, 532/8; **BV** 507/8;**FŞ** SF101a/153, SF104b/134, SF106b/79, SF46a/36, SF46b/26; **HE** 16b/1384, 18a/1553; **LM** R217a/397; **Sİ** R362a/824, R380a/2688; **SS** R324b/1911, R333b/2832, R334b/2961, R340b/3620)

me‘mūr-ı emr (< Ar. me‘mūr + < Far. -ı + < Ar. emr) “emrin memuru” (**Sİ** R362a/824)

me‘mūrluḳ (< Ar. me‘mūr+ < Tr. -luḳ) “memurluk” (**HE** 41a/3695)

muhtesib (< Ar.) “emniyet ve belediye ile ilgili işlere bakan memur” (**NŞ** 143/7, 243/6, 248/7, 695, 695/1; **BV** 51/5, 210/2, 264/7, 638/6, 647/8; **GS** 4a-F2/6, 380/4; **HE** 32b/2910)

muḥżır (< Ar.) “şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse” (**BV** 180/5)

şınne (< Ar.) “inzibat memuru, emniyet memuru” (**NŞ** 182/8; **FK** 27/8, 55/5, 133/4, 207/6)

vālī (< Ar.) “bir ili idare eden en büyük memur, vali” (**HE** 25b/2225, 25b/2228, 25b/2244; **LM** R228a/1430; **Sİ** R364a/1004, R373a/1914; **SS** R311b/522, R332a/2675, R333a/2821, R335b/3076, R338b/3397; **FK** 3/7)

yasavul “yasak memuru, zabıta memuru” (**BV** 600/3)

yasavulluḳ “zabıta memurluğu” (**BV** 660/21)

2.16.6.4. Yardımcı, Vekil ile İlgili Kavramlar

bedīl (< Ar.) “karşılık, vekil” (**FK** 686/4; **BV** 657/4; **Sİ** R366b/1270)

ḫalef-i muṭlaḳ (< Far. ḫalef + < Far. -i + < Ar. muṭlaḳ) “mutlak vekil” (**HE** 12b)

mü’ekkel (< Ar.) “vekil tayin edilmiş” (**HE** 38b/3463)

nāyib (< Ar.) “vekil” (**HE** 12a/962, 12a/984; **Sİ** R379b/2615; **SS** R310b/414, R335b/3084; **BV** 686/1)

nevvāb (< Ar.) “naiplik eden, vekillik eden” (**FŞ** SF82b/3, SF83b/62, SF83b/82; **HE** 38b/3457; **Sİ** R378b/2530)

nevvāb-ı ḫāṣ (< Ar. nevvāb + < Far. -ı + < Ar. ḫāṣ) “hanın özel adamları” (**HE** 38b/3457)

ni‘me’l-vekīl (< Ar.) “ne güzel vekil” (**FK** 8/10)

niyābet (< Ar.) “vekillik” (**Sİ** R371b/1794, R371b/1795, R376a/2250)

vekīl (< Ar.) “vekil, birinin işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse” (**BV** 559/2)

yāver (< Far.) “yardımcı, yaver” (**BV** 161/2, 579/7; **GS** 179/2, 683/3; **NŞ** 658/31; **FŞ** SF63b/12, SF74a/24, SF84b/58, SF98b/109; **LM** R217a/375, R228b/1460, R232a/1829, R232b/1887; **Sİ** R358a/393, R364b/1040, R370a/1616, R376b/2311; **SS** R325a/1959, R352a/4815; **HE** 44a/3980)

yāverlıḳ (< Far. yāver + < Tr. -lıḳ) “yardımcılık, yaverlik” (**FŞ** SF101a/138)

2.16.6.5. Kul, Köle, Hizmetçi ile İlgili Kavramlar

ʿubūdiyyet (< Ar.) “kulluk, kölelik” (**GS** 7b-F2/9; **BV** 664; **FK** 319/4, 327/7, 489/4)

aḥfād (< Ar.) “hizmetçiler, yardımcılar” (**FK** 689/25; **HE** 5b/379; **Sİ** R356a/176)

bende (< Far.) “kul, köle, esir” (**FŞ** SF47a/15, SF49a/30, SF72b/39, SF95a/81, SF95a/96; **HE** 15b/1306, 19b/1685, 28b/2538, 32b/2889, 41a/3690; **LM** R214b/17, R216a/164, R233a/1947, R248a/3480; **Sİ** R356b/202, R371a/1744, R380a/2671, R392a/3937; **SS** R312b/652, R317a/1097, R327b/2234, R338a/3362; **BV** 125/3, 130/5, 252/7, 256/2, 366/5, 554/2; **FK** 8/5, 259/5, 537/1, 604/4, 690/1; **GS** 41/7, 118/9, 293/10, 381/9, 496/7, 514/6, 543/7; **NŞ** 112/8, 218/9, 230/6, 326/5, 408/7)

bende-fermān (< Far.) “emir kulu” (**Sİ** R379a/2600)

bende-ḫāne (< Far.) “köle evi” (**GS** 553/7)

bende-i emr (< Far. bende + < Far. -i + < Ar. emr) “emir kulu” (**Sİ** R357a/257)

bende-i fermān (< Far. bende + < Far. -i + < Far. fermān) “ferman kölesi, emir kulu” (**GS** 514/6; **HE** 41a/3690)

bende-i ḫudā (< Far. bende + < Far. -i + < Far. ḫudā) “Allah kulu” (**FK** 693/2)

bendelıġ (< Far. bende + < Tr. -lıġ) “kölelik, kulluk” (**SS** R314b/857, R347a/4299; **BV** 298/1; **FK** 689/330; **GS** 72/3; **NŞ** 658/51)

bendelıḳ (< Far. bende + < Tr. -lıḳ) “kölelik, kulluk” (**GS** 8a-F2/21; **HE** 4b/301, 18a/1553; **Sİ** R375a/2154, R389b/3649, R407a/5463, R416a/6499)

bendelik (< Far. bende + < Tr. -lik) “kölelik, kulluk” (**Sİ** R380a/2670, R419a/6923)

bende-nevāz (< Far.) “kulunu, kölesini hoş tutan, adamlarına iyi davranan” (**SS** R348a/4419, R345a/4098; **Sİ** R404b-61)

bende-nüvāz (< Far.) “kulunu, kölesini hoş tutan, adamlarına iyi davranan” (**GS** 807/1)

bende-vār (< Far.) “köle gibi” (**SS** R342b/3828)

bende-veş (< Far.) “köle gibi” (**Sİ** R379b/2616)

bende-yi der-gāh (< Far. bende + < Far. -yi + < Far. der-gāh) “dergâhın kölesi” (**SS** R346b/4266)

bende-yi ḫāṣ (< Far. bende + < Far. -yi + < Ar. ḫāṣ) “hususi köle, hizmetkar” (**SS** R327b/2234)

bende-zād (< Far.) “köle soyundan, kuloğlu” (**Sİ** R387a/3378)

bende-zāde (< Far.) “köle soyundan, kuloğlu” (**Sİ** R370b/1686)

bendī (< Far.) “bağlanmış, bağlı, esir, köle” (**HE** 1b/5, 27a/2364; **NŞ** 429/2)

bī-bende (< Far.) “kulsuz, kölesiz” (**Sİ** R412a/6067)

çākerlıḳ (< Far. çāker + < Tr. -lıḳ) “kulluk, kölelik” (**FŞ** SF74a/142)

çākerlik (< Far. çāker + < Tr. -lik) “kulluk, kölelik” (**Sİ** R378b/2538)

ecr (< Ar.) “bir iş, hizmet karşılığında verilen şey” (**GS** 733/1; **Sİ** R368a/1403, R416b/6641; **HE** 4a/247)

esīr (< Ar.) “esir, tutsak, köle” (**FK** 84/4, 102/6, 154/4, 363/1, 401/6, 517/8; **GS** 17/7, 32/2, 115/2, 149/1, 201/6, 307/4, 449/1; **NŞ** 133/5, 161/3, 217/3, 225/4, 532/3, 621/6; **BV** 8/3, 37/4, 138/3, 255/4, 353/5, 406/4, 437/4, 538/3; **LM** R214b/11, R226a/1183, R226b/1284, R240a/2700; **Sİ** R372a/1843, R375b/2188, R392b/3957, R395a/4247; **SS** R307b/105, R324a/1854, R328b/2308, R332a/2677; **FŞ** SF100b/86, SF94a/99, SF54a/85, SF73a/42, SF87a/104; **HE** 4a/234, 16b/1395, 16b/1396, 19b/1671, 29a/2588, 33b/2980)

esīrāne (< Ar. esīr + < Far. āne) “esirce, kölece” (**Sİ** R395b/4270; **SS** R319b-17, R325b/2015)

esīrī (< Ar. esīr + < Far. ī) “bir esir, bir tutsak” (**FK** 311/4; **FK** 4/3; **FK** 311/4; **FK** 4/3)

esīr-i ʻışḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk esiri, aşk tutsağı” (**NŞ** 217/3)

esīr-i belā-yı firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdinin esiri” (**Sİ** R413a/6197)

esīr-i bend (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. bend) “zincirlenmiş esir” (**GS** 679/5)

esīr-i dām (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. dām) “tuzağın esiri” (**LM** R229b/1558)

esīr-i derd (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. derd) “dert ve sıkıntının esiri” (**LM** R226a/1183)

esīr-i derd-i hicrān (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdinin esiri” (**GS** 449/1)

esīr-i endūh (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. endūh) “gam, iç sıkıntısının esiri; gam, iç sıkıntının tutsağı olma” (**LM** R231b/1797)

esīr-i firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık esiri” (**HE** 29a/2582; **Sİ** R407b/5533, R407b/5557; **SS** R328b/2308)

esīr-i ġam (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam esiri, keder esiri” (**HE** 31b/2806)

esīr-i ġam-gīn (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. gīn) “gam, keder esiri” (**LM** R230b/1657)

esīr-i ġamī (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġamī) “gam, keder esiri” (**Sİ** R421a/7115)

esīr-i ġam-keş (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. keş) “gam, keder esiri” (**LM** R214b/11)

esīr-i hecr (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık esiri” (**GS** 189/2)

esīr-i ḳayd (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ḳayd) “bağlara esir düşme; âşık olma” (**SS** R344a/3991)

esīr-i kemend (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. kemend) “(sevgilinin) saçını esiri” (**Sİ** R395a/4247, R398a/4541)

esīr-i ḳullāb (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ḳullāb) “çengelin, kancanın esiri” (**LM** R226b/1283)

esīr-i küfr (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. küfr) “küfrün esiri” (**GS** 329/4)

esīr-i mātem (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. mātem) “gam ve kederin esiri” (**LM** R244b/3163)

esīr-i miḥnet (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “sıkıntının esiri” (**SS** R340b/3611)

esīr-i ta‘ab (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ta‘ab) “sıkıntının, çaresizliğin eseri” (**HE** 38b/3464)

esīrlik (< Ar. esīr + < Tr. -lik) “esirlik” (**LM** R243a-33)

eṭba‘ (< Ar.) “birinin sözüne, işine, mesleğine uyanlar; hizmetçiler, uşaklar” (**Sİ** R367a/1289)

ferrāş (< Ar.) “döşeyen, döşemeci, süpüren, hizmetçi” (**GS** 152/6, 585/6; **NŞ** 607/2, 675/5; **BV** 246/7, 594/3; **HE** 35b/3186; **LM** R222b-12)

ferrāşlıġ (< Ar. ferrāş + < Tr. -lıġ) “döşemecilik, hizmetçilik” (**HE** 35b/3184)

ġılmān (< Ar.) “köleler, esirler, yeni yetişmekte olan genç erkekler” (**FŞ** SF55a/51, SF55a/53; **Sİ** R402b/4996; **SS** R334b/2972; **NŞ** 289/2)

ġılmān-veş (< Ar. ġılmān + < Far. veş) “köleler, esirler, gençler gibi” (**FŞ** SF55a/52)

girev (< Far.) “rehin, köle” (**FK** 546/1, 577/6, 681/19, 689/250; **GS** 682b/9, 840/1; **NŞ** 206/5, 547/5; **BV** 529/1, 535/6, 588/9; **HE** 2b/105; **Sİ** R355b/145, R359b/533; **Sİ** R376a/2265, R385a/3187; **Sİ** R398a/4575, R416a/6495)

giriftār (< Far.) “tutulmuş, yakalanmış, esir” (**FK** 183/2, 218/1, 358/4, 598/2, 637/4; **GS** 119/8, 188/1, 369/5, 568/1, 591/5; **NŞ** 109/1, 385/3, 359/1, 435/7, 482/1, 581/6; **BV** 16/1,

215/3, 255/3, 420/1, 521/5, 540/1; **FŞ** SF49b/28, SF53b/13, SF86a/36, SF88a/86, SF93b/63, SF99b/203; **HE** 14a/1161, 23b/2039, 26a/2272, 31b/2805, 43b/3940; **LM** R235b/2249, R236b/2309, R238b/2492, R245a/3207; **Sİ** R375b/2205, R375b/2207, R406a/5388, R407a/5497; **SS** R317a-14, R323b/1788)

ḫadem (< Ar.) "hizmetçiler, odacılar" (**HE** 14b/1213, 32b/2889; **Sİ** R361b/737)

hādim (< Ar.) "hizmet eden, hizmetçi" (**FŞ** SF67b/7, SF93b/42; **SS** R313b/734, R313b/750, R322a/1627, R323a/1732, R337b/3269; **BV** 659/49; **SS** R326a/2034, R328a/2243, R332a/2717; **FK** 5/4; **GS** 339/5)

ḫādimlıḳ (< Ar. ḫādim + < Tr. -lıḳ) "hizmetçilik" (**FK** 732)

ḫalḳa-i bendelıḳ (< Ar. ḫalḳa + < Far. -i + < Far. bende + < Tr. -lıḳ) "kölelik halkası" (**Sİ** R389b/3649)

ḫāne-zād (< Far.) "efendisinin evinde doğmuş olan köle veya cariye çocuğu" (**HE** 25b/2264; **Sİ** R398b/4613)

ḫāne-zāde (< Far.) "efendisinin evinde doğmuş olan köle veya cariye çocuğu" (**GS** 7a-F2/21, 9a-F2/4)

ḫarāc (< Ar.) "bir yerin veya çalıştırılan kölelerin gelirinden alınan vergi; genel olarak vergi" (**Sİ** R403b/5114)

ḫaşem (< Ar.) "maiyet, yanında bulunanlar, hizmet eden, aile" (**FK** 689/145; **NŞ** 607/1; **HE** 15a/1273, 16b/1387; **LM** R225b/1163, R233a/1944, R233b/2002, R239a/2587, R242b/2945)

ḫıdmet (< Ar.) "hizmet" (**FK** 73/1, 137/5, 270/6, 411/1, 575/4, 688/2; **GS** 123/2, 231/6, 241/6, 617/6, 750/1, 819/1; **NŞ** 236/7, 435/6, 590/7; **BV** 396/7, 507/8, 660/7; **HE** 7a/489, 12b/1022, 19b/1688, 20b/1772, 23b/2035, 40a/3613, 43b/3966; **Sİ** R357a/267,R373a/1936, R376b/2322, R383b/3055, R393a/4049)

ḫıdmet-kār (< Ar. ḫıdmet + < Far. kār) "hizmetçi" (**FK** 402/6, 497/6)

ḫidmet (< Ar.) "hizmet" (**FŞ** SF60a/128, SF72b/38, SF79a/25, SF87b/51, SF101a/128, **Sİ** R420b/7065; **SS** R312b/629, R316a/1012, R330a/2467, R335b/3064; **GS** 9/12, 55/6, 388/8, 396/6, 407/10, 408/3; **NŞ** 236/7, 281/6, 336/6, 349/5; **BV** 125/3, 280/1, 451/7, 507/8, 597/3, 659/53, 692/1)

ḫidmet-kār (< Ar. ḫidmet + < Far. kār) "hizmetçi" (**FŞ** SF73a/42)

ḫidmetkārlıġ (< Ar. ḫidmet + < Far. kār + < Tr. -lıġ) "hizmetçilik" (**SS** R310b-7)

ḫidmetlıġ (< Ar. ḫidmet + < Tr. -lıġ) "hizmet etme" (**LM** R244a/3073)

ḫizmet (< Far.) “hizmet, iş, iş görme, vazife” (**FŞ** SF100a/36; **LM** R239a/2533)

ḫuddām (< Ar.) “hizmet edenler, hizmetçiler” (**HE** 20a/1736)

ḳul “kul, köle” (**FK** 50/2, 104/2, 133/7, 301/4, 409/1, 592/6; **GS** 50/6, 62/5, 128/2, 135/4, 294/5, 498/4; **NŞ** 65/7, 172/8, 243/6, 326/5, 457/6, 508/6; **BV** 308/6, 321/3, 425/3, 572/3, 659/44; **FŞ** SF104a/106, SF98b/99, SF45b/15, SF52b/8; **HE** 8a/585, 8b/664, 15b/1305, 18b/1569, 25b/2231; **LM** R215b/114, R244a/3066, R248a/3497; **Sİ** R357a/262, R373a/1951, R375a/2145, R391a/3798; (**SS** R321a/1536, R324a/1818, R329B/2400, R339a/3442)

ḳullıġ “kulluk, kölelik” (**SS** R326b/2088, R352a/4814)

ḳulluġ “kulluk, kölelik” (**FK** 3/9, 69/3, 261/9, 306/3, 355/5, 528/6; **GS** 202/9, 231/7, 294/5, 347/5, 381/9, 492/7; **NŞ** 347/1; **BV** 19/6, 242/7, 516/3, 566/7, 597/2; **FŞ** SF106a/93, SF70b/35; **HE** 8b/665, 12b/1021, 14a/1167, 29b/2628, 32a/2883; **LM** R244a/3066, R246b/3318, R248a/3481; **Sİ** R371a/1747, R375a/2145, R388a/3523, R390b/3746; **SS** R312b/646, R313a/676, R316a/980, R321a/1534, R344a/4000)

ḳulluḳ “kulluk, kölelik” (**FK** 166/6, 214/6, 437/5; **GS** 134/9, 222/6, 251/1, 315/2, 387/7, 397/6, 474/5; **NŞ** 473/6; **BV** 574/2; **FŞ** SF60a/92, SF78b/60; **LM** R248a/3494; **Sİ** R369a/1538, R383b/3058, R391b/3868, R419b/6940; **SS** R325a/1943)

ḳulluḳçı “hizmetçi” (**BV** 660/90)

merhūn (< Ar.) “rehin edilmiş” (**FK** 162/5, 633/6; **GS** 238/5, 273/6, 453/4, 491/3, 591/7; **NŞ** 91/8, 356/4, 457/11; **BV** 24/5)

nūger (< Far.)“hizmetçi” (**BV** 692, 692/1)

pāye-i ḫıdmet (< Far. pāye + < Far. -i + < Ar. ḫıdmet) “kul, köle” (**HE** 43b/3966)

perestār (< Far.) “hizmetçi, besleme, kul” (**FŞ** SF50b/52; **SS** R343a/3893, R343a/3900, R347b/4342)

perestārlıḳ (< Far. perestār + < Tr. -lıḳ) “hizmetçilik, kulluk” (**Sİ** R403a/5062)

rehin (< Ar.) “rehin, tutuklu” (**BV** 556/4)

tevābi‘ (< Ar.) “bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, birinin adamları” (**BV** 673/1)

2.16.6.6. Rüşvet ve İlgili Kavramlar

berkend (< Far.) “koparma, rüşvet” (**FK** 116/5)

irtikāb (< Ar.) “kötü bir iş yapma, rüşvet yeme” (**FŞ** SF70a/105, SF73a/62; **HE** 20b/1792; **Sİ** R377b/2439; **SS** R342b/3813; **GS** 4b-F2/14, 10b-F2/9, 701)

mürtekib (< Ar.) “kötü iş yapan, rüşvet alan ve veren” (**FK** 55/1, 55/7; **BV** 51/1, 51/7; **Sİ** R388b/3573; **SS** R314a-11)

rişvet (< Ar.) “rüşvet” (**HE** 28b/2540)

rüşvet-ḫāh (< Ar. rüşvet + < Far. ḫāh) “rüşvetçi” (**HE** 29a/2563)

2.16.7. Yönetilenler ile İlgili Kavramlar

2.16.7.1. İtaat Ettirme, Emrine Alma ile İlgili Kavramlar

çihre-fersāy (< Far.) “yüz sürme” (**FŞ** SF71a/8)

çihre-sāy (< Far.) “yüz süren” (**BV** 636/7)

ehl-ı teslīm (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. teslīm) “razı olanların ehli, arifi” (**FŞ** SF86a/23)

etbā‘ (< Ar.) “tabi olanlar, uyanlar” (**BV** 675/1; **FŞ** SF78b/87; **HE** 5b/379; **Sİ** R377b/2426, R378b/2539, R387a/3407)

ġayr-ı rıżā (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. rıżā) “razı olmama, memnun olmama” (**SS** R325a/1937)

ġayr-ı teslīm (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. teslīm) “boyun eğmenin dışında, teslimiyetin dışında” (**SS** R330a/2469)

gerden-beste (< Far.) “boyun eğen, itaatli” (**BV** 380/4; **FŞ** SF47a/14)

ḫorsend (< Far.) “kanaat eden” (**FŞ** SF53b/2, SF62a/55, SF71a/87, SF87b/31, SF91b/18, SF95b/124; **GS** 118/3, 141/2)

ḫorsendī (< Far.) “kanaat etme ile ilgili” (**GS** 631/1)

ḫōşnūd (< Far.) “razı, memnun, hoşnut” (**BV** 126/4)

ḫoşnūd (< Far.) “razı, memnun, hoşnut” (**FK** 249/5, 688/35; **GS** 121/4, 141/2, 656/3, 656/3; **NŞ** 60/7; **FŞ** SF104a/113, SF104b/152, SF96b/10, SF99a/155, SF81b/15; **LM** R215b/113, R248a/3496; **Sİ** R377b/2426)

ḫursend (< Far.) “kanaat eden” (**FK** 18/6, 127/5, 270/9, 399/1, 564/5; **GS** 119/1, 139/7, 230/5, 375/4, 502/1; **NŞ** 72/5, 115/5, 254/8, 386/5, 523/3; **BV** 93/8, 116/2, 123/1, 254/8, 390/4, 468/1; **HE** 22a/1921; **LM** R226b/1281, R232b/1899, R236b/2287, R240a/2712;**Sİ** R377b/2404, R384a/3079, R407b/5563, R411a/5969; **SS** R327b/2199, R331b/2655, R332b/2749, R336a/3121)

ḫursendlıġ (< Far. ḫursend + < Tr. -lıġ) “kanaatkarlık, gözü tokluk” (**Sİ** R370b/1662; **BV** 492/7)

ḫursendlıḳ (< Far. ḫursend + < Tr. -lıḳ) “kanaatkarlık, gözü tokluk” (**HE** 7a/519, 17b/1497, 22a/1900; **Sİ** R378a/2490, R416a/6597)

ḫ^vursend (< Far.) “kanaat eden” (**SS** R343a/3881)

iḳtidā (< Ar.) “tabi olma, uyma” (**HE** 9b/758; **NŞ** 288/7, 565/9)

inḳıyād (< Ar.) “bağlılık, boyun eğme, uyma” (**FK** 121/6, 551/7; **Sİ** R363a/909, R379b/2619, R391b/3891, R418a/6789)

istirżā (< Ar.) “razılık isteme” (**LM** R233a-24)

iṭā‘at (< Ar.) “itaat, boyun eğme, söz dinleme” (**FŞ** SF89a/14; **HE** 17b/1464, 18a/1547, 19a/1624, 36b/3303, 37a; **LM** R232a/1815, R234b/2099, R247b/3465, R248a/3490; **Sİ** R371a/1713, R373a/1914, R376b/2336, R378b/2522; **SS** R309a/272; **GS** 115/7; **FK** 136/10, 696/1)

iṭā‘at-ı emr (< Ar. iṭā‘at + < Far. -ı + < Ar. emr) “emre itaat etmek” (**FK** 136/10)

ḳabūl (< Ar.) “alma, kabul etme, razı olma” (**FK** 3/7, 132/4, 253/3, 341/7, 420/8; **GS** 15/7, 77/1, 203/6, 305/4, 388/1, 447/5; **NŞ** 1/5, 46/3, 114/5, 231/3, 346/3, 515/6; **BV** 1/5, 9/7, 193/2, 345/3, 473/2, 573/3, 650/4; **FŞ** SF49b/46, SF50a/87, SF60a/121, SF63a/83, SF70b/34; **HE** 1b/14, 7a/524, 14b/1183, 23b/2050, 29b/2611, 33b/3017; **LM** R215b/119, R226b/1274, R231a/1745, R239a/2549; **Sİ** R357b/339, R372b/1870, R376b/2292, R390b/3770; **SS** R306b/34, R316a/1016, R331a/2587, R340b/3614)

ḳanā‘at (< Ar.) “kısmete razı olma, yetinme kanaat” (**HE** 17b/1491, 20b/1789, 21b/1840, 21b/1887, 25a/2179; **LM** R215a/65, R217a/295; **Sİ** R377b/2435; **GS** 4a-F2/21, 2/10, 325/3, 689/2, 690/1; **NŞ** 177/6, 357/4, 366/6; **FK** 193/6, 249/5, 629/5, 702; **BV** 177/6, 288/2)

ḳāni‘ (< Ar.) “kanaat eden, kanaatkâr” (**GS** 2/10, 47/8, 289/4, 302/9, 658/3, 679/5; **NŞ** 23/4, 105/3, 523/8, 536/4, 584/7; **FK** 307/7, 509/5, 601/5; **FŞ** SF105b/41, SF45b/7, SF62a/50, SF83a/40, SF85b/63; **LM** R230a/1637, R235b/2190; **Sİ** R360a/604, R375b/2226, R404a/5196; **SS** R330b/2559, R342a/3752, R348b/4446; **BV** 288/2, 636/7)

muṭī‘ (< Ar.) “bağlı, itaat eden” (**FK** 96/11, 306/3, 340/2, 689/343; **GS** 43/7, 562/7, 689/6; **NŞ** 400/1; **FŞ** SF82a/26, SF95a/81; **HE** 3b/217, 4b/302, 27a/2388, 32a/2864; **LM** R215b/119, R215b/139, R231a/1701, R233b/1968; **Sİ** R362a/798, R369a/1516, R379a/2594, R392b/3955; **SS** R312a/606, R351b/4750; **BV** 662/1, 707/2)

muṭī‘-i emr (< Ar. muṭī‘ + < Far. -i + < Ar. emr) “emre itaat eden” (**GS** 43/7; **FŞ** SF82a/26)

muvāfaḳat (< Ar.) “uyma, uygunluk, razı olma” (**Sİ** R372a-25, R392b-47)

münḳād (< Ar.) “boyun eğen” (**NŞ** 473/7)

müsaḫḫar (< Ar.) “ele geçmiş, boyun eğmiş” (**HE** 12a/998; **LM** R217a/294)

nāfiẕ (< Ar.) “sözü geçen, etkili” (**GS** 8a-F2/22, 293/10; **NŞ** 129/1; **BV** 130/1/2/3/4/5/6/7)

nāfiẕ-emr (< Ar.) “emri geçen, sözü dinlenen, kendisine boyun eğilen” (**GS** 8a-F2/23)

rām (< Ar.) “boyun eğen, itaat eden, kendini başkasının emirlerine bırakan” (**FK** 366/5, 377/7, 465/5; **GS** 63/8, 93/5, 233/1, 268/5, 442/2, 523/8; **NŞ** 210/5, 252/1, 360/1, 443/5; **BV** 57/1, 92/4, 335/2, 653/1, 705/2; **FŞ** SF51b/26, SF55b/33, SF66b/34, SF73b/110, SF80a/18; **HE** 25a/2181, 36a/3252, 43a/3909; **LM** R231a/1723, R231b/1786, R243a/2998; **Sİ** R363a/884, R397a/4468, R397a/4474, R397b/4479; **SS** R346a/4209)

rāmī (< Far.) “boyun eğen” (**LM** R231a/1701)

rāżī (< Ar.) “boyun eğen, kabul eden, rıza gösteren” (**FŞ** SF102b/99, SF97b/26, SF75b/14, SF83a/22; **LM** R237a/2359, R239a/2535, R240a/2749; **Sİ** R376b/2312, R377b/2403, R379a/2553; **SS** R327a/2173; **GS** 57/4, 267/7, 427/9, 604/7; **NŞ** 52/6, 324/1, 493/7, 546/4, 591/5; **BV** 453/5, 554/1, 640/3, 667/2; **FK** 202/6, 227/1, 421/8, 618/6)

rāżīlıġ (< Ar. rāżī + < Tr. -lıġ) “boyun eğme, itaat etme, razılık, razı olma” (**FŞ** SF99a/144)

rıżā (< Ar.) “razı olma, memnunluk” (**FK** 258/6, 319/2, 490/2; **GS** 282/7, 295/4, 325/8, 376/2; **NŞ** 214/6, 504/9, 547/7; **BV** 254/8, 322/7, 437/7, 497/4, 640/3; **FŞ** SF53a/51, SF62a/71, SF62a/75, SF83a/23, SF88b/160; **HE** 20b/1769, 26a/2308, 28b/2532, 33b/3018, 34b/3106, 42b/3857; **LM** R215b/112, R215b/114, R229b/1564, R240a/2644, R248a/3492; **Sİ** R360a/578, R373a/1957, R376b/2309, R387b/3469; **SS** R307b/111, R307b/123, R318a/1215, R318b/1275, R325a/1937)

riyāzet (< Ar.) “nefsi kırma, dünya nimetlerinden vazgeçme, kanaat etme” (**GS** 314/2, 530/8, 531/6)

riyāżet (< Ar.) “nefsi kırma, dünya nimetlerinden vazgeçme, kanaat etme” (**FK** 74/6, 307/7, 546/6, 688/8, 723; **NŞ** 276/5, 280/6, 534/5; **BV** 295/9; **FŞ** SF103b/20, SF63a/104; **HE** 17b/1470, 19b/1690; **Sİ** R389a/3587, R401a/4879, R414a/6315, R420a/7035; **SS** R331b/2616)

riyāżetsiz (< Ar. riyāżet + < Tr. -siz) “kanaatsiz” (**FK** 241/3; **NŞ** 96/9)

rižā-mend (< Ar. rižā + < Far. mend) “razı olan, boyun eğen” (**Sİ** R416a/6500)

ser-efgende (< Far.) “başı eğik, boyun eğmiş, baş eğen” (**Sİ** R366b/1235, R371a/1712, R371a/1744, R375a/2152, R400a/4759; **SS** R333b/2876, R341a/3670)

ser-efgendelıḳ (< Far. ser-efgende + < Tr. -lıḳ) “başını eğen, mahcubiyet” (**Sİ** R390a/3705)

ser-efgendelik (< Far. ser-efgende + < Tr. -lik) “başını eğen, mahcubiyet” (**Sİ** R380a/2670, R416a/6499, R419a/6923)

ser-figen (< Far.) “başı önde” (**SS** R320a/1436)

ser-figendelıġ (< Far. ser-figende + < Tr. -lıġ) “başı önde olma” (**SS** R314b/857)

tābi‘ (< Ar.) “uyan, boyun eğen” (**BV** 7/2, 79/4, 288/6, 660/35, 503/7; **FK** 307/9, 341/2, 689/8/307; **GS** 119/6, 171/5, 302/8, 303/3, 737/1; **FŞ** SF71b/34, SF93b/43, SF93b/46; **HE** 20a/1699, 20a/1736, 26a/2284, 28a/2459; **Sİ** R412a/6093, R418b/6856; **SS** R321a/1533, R333a/2794)

tābi‘-ı fermān (< Ar. tābi‘ + < Far. -ı + < Far. fermān) “emre itaat eden, boyun eğen, hükme razı” (**FŞ** SF93b/43)

tabī‘ī (< Ar.) “uyan, boyun eğenle ilgili” (**Sİ** R402b-59)

tābi‘-i emr (< Ar. tābi‘ + < Far. -i + < Ar. emr) “emre tabi olma, boyun eğme” (**HE** 20a/1699, 26a/2284)

tebā‘ (< Ar.) “tabi olma, uyma” (**NŞ** 288/5; **HE** 26a/2289; **BV** 288/6)

tebā‘ī (< Ar.) “uymuş olanlar” (**Sİ** R410a/5870)

terāżī (< Ar.) “razı gelme” (**FŞ** SF80a/20; **LM** R237a/2359)

terk-i ḳanā‘at (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ḳanā‘at) “kanaat etmeyi terk etme” (**HE** 21b/1886, 22a/1922)

ṭav‘ (< Ar.) “itaat etme, boyun eğme, dinleme” (**Sİ** R395b/4315, R400a/4778; **SS** R318a/1225)

ye’murū bi’l-‘adl (< Ar.) “adalet ile hükmet” (**HE** 15b/1301)

zīr-dest (< Far.) “el altındaki ahali, yönetilenler” (**HE** 15b/1303, 20a/1735, 32a/2865; **Sİ** R354b/3, R367a/1331, R368b/1476, R373b/2013, R388b/3575, R400a/4762; **SS** R312b/647, R313a/703)

zīr-ı dest (< Far. zīr + < Far. -ı + < Far. dest) “el altında olma” (**FŞ** SF81a/139, SF66a/118)

zīr-i dest (< Far. zīr + < Far. -i + < Far. dest) “el altında olma” (**LM** R229a/1514)

zīr-i nigīn (< Far. zīr + < Far. -i + < Far. nigīn) “emrine itaat ettirme” (**Sİ** R397a/4459)

2.16.7.2. Halk, Ulus, Millet ile İlgili Kavramlar

‘avām (< Ar.) “herkes, halk” (**GS** 4a-F2/18, 282/2, 471/7, 711/7, 861/1; **NŞ** 271/3; **HE** 17a; **LM** R220a/583; **Sİ** R377b/2403, R381b/2829, R382a/2893, R384a/3074)

‘avāmm (< Ar.) “herkes, halk” (**GS** 4b-F2/10)

cem‘-i ḫalāyıḳ (< Ar. cem‘ + < Far. -i + < Ar. ḫalāyıḳ) “insan topluluğu, pek çok insan” (**HE** 17b/1465)

cemā‘at (< Ar.) “insan topluluğu” (**BV** 484/7; **FK** 335/5, 362/5; **GS** 252/2, 405/2, 727, 727/3; **NŞ** 700; **FŞ** SF103b/31, SF97a/58; **HE** 20a/1742, 39b/3567; **Sİ** R361a/715, R389b/3683, R390b/3748, R408b/5726; **SS** R337a/3244)

cemā‘atī (< Ar. cemā‘at + < Far.-i+ < Far. ī) “bir cemaat, bir topluluk, insan grubu” (**GS** 211/1, 211/7)

cemī‘-i milel (< Ar. cemī‘ + < Far. -i + < Ar. milel) “tüm milletler, uluslar” (**Sİ** R402b/5037)

dāḫil-i zümre-i ḫ^{v}āṣ (< Ar. dāḫil + < Far. -i + < Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. ḫ^{v}āṣ) “(halk içinde) seçkin kesimden olan” (**GS** 861/1)

ehl-i eyyām (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. eyyām) “zamane ehli, zamane insanları” (**FK** 681/17; **GS** 682b/7)

ehl-i milel (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. milel) “milletler, uluslar” (**Sİ** R400b/4823)

ehl-i millet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. millet) “milletler, uluslar” (**Sİ** R390b/3764)

ehl-i rūzigār (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. rūzigār) “devrin, zamanın insanları” (**NŞ** 551/10)

ehl-i zeng (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. zeng) “siyah, zenci halk” (**Sİ** R383a/3014)

emāret (< Ar.) “emirlik, beylik” (**Sİ** R371b/1796)

esāfil (< Ar.) “pek aşağı, halkın en aşağı tabakası” (**Sİ** R371b/1798, R371b/1803)

gül-i ḫalḳ (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. ḫalḳ) “halkın gülü” (**Sİ** R361b/764)

ḫalḳ (< Ar.) “halk, ahali” (**FK** 12/2, 114/7, 285/5, 331/3, 455/7; **GS** 15/5, 100/6, 132/5, 230/2; **NŞ** 8/10, 114/5, 144/5, 213/4, 316/1, 420/9; **BV** 14/4, 152/8, 202/9, 356/2, 440/6, 501/4, 659/14; **FŞ** SF100a/42, SF54a/81, SF62b/21, SF73a/64, SF82a/67; **HE** 3b/209, 13b/1107, 14a/1146, 19a/1607, 25a/2212; **LM** R214b/3, R223a/888, R224b/1056, R231a/1700; **Sİ** R355a/48, R367b/1369, R375b/2194, R386a/3319, R394a/4118; **SS** R307a/84, R318a/1191, R326a/2060 , R344a/3996)

ḫalḳ-ı cihān (< Ar. ḫalḳ + < Far. -ı + < Far. cihān) “bütün insanlar” (**HE** 40b/3657)

ḫalḳ-ı neẓẓāre (< Ar. ḫalḳ + < Far. -ı + < Ar. neẓẓāre) “bakan, seyreden insanlar” (**BV** 406/7)

ḫalḳ-ı tersān (< Ar. ḫalḳ + < Far. -ı + < Far. tersān) “korkan insanlar/halk” (**BV** 377/6)

ḫalḳ-ı zamān (< Ar. ḫalḳ + < Far. -ı + < Ar. zamān) “zamane, çağın insanları” (**FK** 507/6)

ḫayr-ı beşer (< Ar. ḫayr + < Far. -ı + < Ar. beşer) “insanların en hayırlısı” (**HE** 30a/2646)

ḥüsn-i ḫalḳ (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ḫalḳ) “halkın güzelliği” (**SS** R344a/3996)

ėl “el, yabancı, halk” **FK** 9/4, 91/1, 209/7, 433/4, 532/2, 586/5; **NŞ** 58/3, 80/7, 213/1, 311/7, 435/3; **GS** 24/10, 50/4, 203/6, 410/4, 630/1, 683/74, 775/1; **BV** 6/5, 85/8, 142/9, 179/5, 223/2, 273/6, 310/5; **Sİ** R362b/871, R366b/1268, R374a/2051, R391a/3835; **FŞ** SF45b/21, SF50b/40, SF59b/78, SF64b/102, SF76b/142; **HE** 4a/229, 12a/955, 18b/1601, 23a/2008, 34a/3033; **LM** R214b/4, R219b/534, R224a/1009, R234a/2018; **SS** R307b/130, R318a/1189, R333a/2816, R336b/3162, R353a/5009)

ḳabūl-i ḫalḳ (< Ar. ḳabūl + < Far. -i + < Ar. ḫalḳ) “halkın kabulü” (**GS** 63/7)

milel (< Ar.) “milletler, uluslar” (**HE** 5a/327, 5a/341; **Sİ** R356b/215, R372b-26, R400b/4823, R402b/5037; **NŞ** 426/6)

millet (< Ar.) “sınıf, topluluk, din, mezhep” (**FŞ** SF52a/22; **HE** 5a/341; **Sİ** R390b/3764)

nās (< Ar.) “insanlar, halklar” (**HE** 20b/1774, 30a/2646, 30b/2703; **Sİ** R360b/651, R377a-28, R391b/3887)

ra‘iyyet (< Ar.) “halk, tebaa” (**FŞ** SF99b/194; **HE** 16a/1323, 29a/2575, 40a/3640; **Sİ** R365b/1172, R368b/1480, R378b/2542, R387b/3444, R418a/6795; **SS** R308a/161, R308a/162, R312b/653; **GS** 6a-F2/15, 206/9; **FK** 109/6; **BV** 353/3)

ra‘iyyet-nevāz (< Ar. ra‘iyyet + < Far. nevāz) “tebaasını seven, halkını seven” (**HE** 9a/677; **Sİ** R365b/1171, R366b/1251)

renc-i ‘avām (< Far. renc + < Far. -i + < Ar. ‘avām) “halk eziyeti” (**GS** 861/1)

rüsvā-yı ḫalḳ (< Far. rüsvā + < Far. -yı + < Ar. ḫalḳ) “halkın rezili” (**GS** 345/5)

tārek-i dehr (< Far. tārek + < Far. -i + < Far. dehr) “dünya halkının önderi” (**HE** 35b/3171)

ulus (< Moğ.) “ulus, halk, kavim” (**BV** 3/1, 168/6, 272/4, 307/4, 479/7; **FK** 42/5, 113/3, 265/2, 333/3, 475/4; **GS** 72/4, 120/6, 253/2, 337/3, 389/4; **NŞ** 12/2, 125/5, 295/5, 330/2, 427/6; **FŞ** SF46a/6, SF50b/29, SF53a/76, SF59a/15, SF63b/7; **HE** 7a/490, 7b/572, 16a/1351, 21b/1884, 23b/2067, 25a/2190; **LM** R214b/2, R217a/374, R225b/1132, R233b/1975; **Sİ** R355b/114, R366a/1232, R374a/2022, R383a/3001; **SS** R309b/329, R325a/1962, R334b/2935, R344a/3994)

ulusça (< Moğ. ulus + < Tr. -ça) “bütün kavim, bütün halk” (**NŞ** 62/2)

zümre-i insān (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. insān) “insan topluluğu” (**HE** 13a/1050, 30b/2699)

2.16.7.3. Yasak ve İlgili Kavramlar

ehl-i ma‘nī (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “engel olanlar” (**Sİ** R404b/5240; **HE** 13a, 8a/596; **GS** 13a-F2/8; **BV** 279/2, 307/6)

ḳaṭ‘-ı ṭarīḳ (< Ar. ḳaṭ‘ + < Far. -ı + < Ar. ṭarīḳ) “yol kesme, engel olma” (**HE** 17a/1456; **SS** R338a/3331)

mahcūr (< Ar.) “hacz olunmuş, kullanılması yasaklanmış” (**BV** 484/7)

maḥrem (< Ar.) “yasak edilen, haram, gizli, gizlilik” (**FK** 42/4, 209/7, 245/5, 357/3, 428/6, 569/2; **GS** 7/9, 103/6, 109/2, 210/8, 408/3, 516/3; **NŞ** 6/6, 168/7, 213/4, 368/7, 379/5, 404/1; **BV** 12/3, 64/7, 216/3, 399/5, 412/1, 584/4, 659/44; **FŞ** SF73b/114, SF73b/136, SF80a-35; **HE** 3a/133, 3a/134, 17b/1472, 33b/3024, 41b/3739, 42a/3782; **LM** R215b/116, R223b/932, R224a/1006, R229b/1589; **Sİ** R384a/3117, R386b/3343, R394b/4177, R394b/4204; **SS** R309a/297, R318b/1270, R333a/2793, R337b/3305)

maḥremāne (< Ar. maḥrem + < Far. āne) “mahrem olarak, gizlice” (**FŞ** SF96a/37)

maḥrem-i ḫāṣ (< Ar. maḥrem + < Far. -i + < Ar. ḫāṣ) “özel mahrem” (**Sİ** R394b/4177, R394b/4194)

māni‘ (< Ar.) “engel, engel olan, meneden” (**BV** 12/7, 20/7, 254/5, 331/7, 342/4, 372/5; **FK** 101/7, 365/5, 533/3, 561/8, 618/11, 639/4; **GS** 64/8,155/1, 254/6, 302/1, 317/5, 533/2, 544/7; **NŞ** 25/5, 186/10, 232/3, 381/6, 596/4, 597/4; **FŞ** SF101a/107, SF105b/41, SF93b/46, SF45b/7, SF62a/50; **HE** 2b/112, 15a/1251, 18a/1527, 21a/1815, 25b/2230, 32b/2902; **LM** R230a/1637, R230b/1688; **Sİ** R362a/778, R365a/1100, R375b/2226, R381b/2827, R404a/5196; **SS** R318b/1278, R330b/2559, R331b/2618, R342a/3752, R348b/4446)

māni‘ī (< Ar. māni‘ + < Far. ī) “engel olma ile ilgili” (**Sİ** R355a/94, R379b/2611)

māni‘-i maḳṣūd (< Ar. māni‘ + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “istenilene engel olma” (**GS** 305/9)

māni‘-i reftār (< Ar. māni‘ + < Far. -i + < Far. reftār) “gidişe engel olma” (**GS** 687/1)

memnū‘ (< Ar.) “yasak, yasak edilmiş” (**FK** 301/1; **Sİ** R372b/1866, R372b-26, R379b/2613, R407b/5566)

men‘ (< Ar.) “yasaklama, önleme, durdurma” (**FŞ** SF46b/22, SF51a/91, SF60a/124, SF61b/31, SF69a/15; **HE** 15a/1239, 35a/3127; **LM** R224b/1060, R226b/1304; **Sİ** R356a/199, R372b/1873, R383b/3039, R390b/3763; **SS** R312a/590, R322b/1660, R330a/2468, R336b/3153; **GS** 32/6,102/6, 166/8, 209/3, 245/5, 326/8; **NŞ** 16/2, 112/1,

238/6, 246/8, 353/5, 417/5, 532/3, 621/4, 673/3; **FK** 23/6, 119/6, 216/3, 310/5, 483/7, 577/6; **BV** 13/9, 14/2, 120/2, 323/5, 411/1, 553/5, 683/1)

men‘-ı nāle (< Ar. men‘ + < Far. -ı + < Far. nāle) “ağlayıp inlemeyi engelleme, susturma” (**FŞ** SF46b/22)

men‘-i ‘aṭaş (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar.‘aṭaş) “susuzluğun engellenmesi, menedilmesi” (**SS** R342b/3797)

men‘-i ‘ışḳ (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşkın menedilmesi” (**BV** 245/4)

men‘-i bī-dād (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. bī-dād) “zulmü yasaklama” (**FK** 89/8)

men‘-i cünūn (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. cünūn) “deliliğe engel olma” (**GS** 94/3, 102/6, 624/2; **FK** 148/7, 689/434)

men‘-i eşk (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşını engelleme, durdurma” (**GS** 481/2; **BV** 388/5)

men‘-i faḳr (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirliği yasaklama” (**GS** 166/8)

men‘-i gerd (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. gerd) “tozu önleme, dönüşün yasaklanması” (**GS** 37/7)

men‘-i ḫāme-i taḳdīr (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. ḫāme + < Far. -i + < Ar. taḳdīr) “takdir kaleminin engeli” (**GS** 149/6)

men‘-i ḫilāf (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. ḫilāf) “yasaklananlar” (**HE** 15a/1239)

men‘-i mülūk (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. mülūk) “hükümdarların yasağı” (**GS** 687/1)

men‘-i rezm (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. rezm) “savaşın, kargaşanın engellenmesi” (**Sİ** R394a/4140)

mevāni‘ (< Ar.) “engeller” (**FK** 531/2, 531/7)

nāhī (< Ar.) “yasaklayan” (**LM** R249a/3585)

nehy (< Ar.) “yasak etme” (**FK** 319/5; **FŞ** SF105b/63, SF105b/63; **HE** 14b/1191, 13b/1102)

nevāhī (< Ar.) “yasak şeyler, yasaklar” (**FK** 241/6, 413/2; **FŞ** SF69a/159; **HE** 22a/1924, 22a/1930; **Sİ** P455a-68, R404a/5182, R377b/2418, R392b/3962; R386a/3313; **SS** R340b/3593)

sed (< Ar.) “kapama, engelleme” (**FK** 124/5; **GS** 12a-F2/13, 128/8; **NŞ** 657/41; **FŞ** SF65b/85; **LM** R241b/2824; **Sİ** R364b/1029, R369b/1547, R408a/5704, R409a/5779)

sedd (< Ar.) “kapama, engelleme” (**HE** 5b/378; **LM** R233b/1969; **Sİ** R373b/1985, R386b/3356; **HE** 33b/3024)

seddī (< Ar. sedd + < Far. ī) “kapama, engelleme ile ilgili” (**GS** 217/7)

2.16.7.4. İsyan ve İlgili Kavramlar

‘āṣī (< Ar.) “asi, isyankâr” (**GS** 247/6; **NŞ** 276/1; **HE** 4a/231, 4a/246, 4a/222; **Sİ** R357b/307, R368a/1394, R368b/1449; **SS** R307b/97)

‘āṣīlıġ (< Ar.‘āṣī +< Tr. -lıġ) “asilik, günahkârlık” (**BV** 5/5)

‘isyān (< Ar.) “itaatsizlik, baş kaldırma, Allah’ın emirlerine uymama” (**GS** 4/8, 88/6, 98/6, 231/6, 252/8, 410/1, 581/8, 839/1; **NŞ** 114/9, 389/8, 570/8, 611/7; **HE** 3b/197, 4a/221, 24b/2124, 41a/3698; **LM** R215a/90, R249a/3612, R249a/3622; **Sİ** R355b/124, R355b/125, R390a/3708; **SS** R307b/100, R309a/276; **BV** 7/8, 52/6, 441/7, 560/6, 632/5, 717/1; **FK** 4/7, 100/8, 184/6, 376/6, 411/9, 530/6, 612/6, 751/1)

‘isyān otı (< Ar. ‘isyān + < Tr. otı) “isyan ateşi” (**LM** R215a/90; **Sİ** R355b/124, R355b/125)

ehl-i ‘işyān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘işyān) “isyan ehli, isyankârlar” (**GS** 231/6; **BV** 3/5, 5/5, 5/6)

kāfir-i nefs (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. nefs) “isyan eden nefis, inkâr eden benlik” (**HE** 35b/3180)

ma‘āṣī (< Ar.) “asilikler, isyanlar, itaatsizlikler, günahlar” (**SS** R307b/97)

ma‘siyet (< Ar.) “günah, isyan, itaatsizlik” (**GS** 201/7; **NŞ** 79/3; **FK** 705/1; **HE** 32b, 38a/3419, 32b; **Sİ** R355b/122, R355b-2, R418a/6824)

me‘āṣī (< Ar.) “isyanlar, günahlar” (**Sİ** R368a/1394)

nā-rāzī (< Far. nā + < Ar. rāzī) “razı olmayan, kabul etmeyen” (**BV** 150/5)

nā-rıżā-mend (< Far. nā + < Ar. rıżā + < Far. mend) “rızası olmayan” (**Sİ** R377b/2417)

ser-keş (< Far.) “dik başlı, itaatsiz” (**BV** 138/8, 160/8, 418/5; **FK** 482/3, 544/6, 683/6; **GS** 84/2, 202/10, 221/3, 265/3, 360/6, 361/6; **NŞ** 72/8, 673/3, 692; **FŞ** SF51b/6; **HE** 5b/361, 10a/786, 16b, 28a/2460; **LM** R228b/1468, R233a/1908; **Sİ** R360b/626, R389a/3607; **SS** R306b/4, R314a/794, R314b/857, R345a/4102)

ser-keşī (< Far.) “dik başlı olma ile ilgili” (**Sİ** R373a/1940, R375a/2160)

ser-keşlıġ (< Far. ser-keş + < Tr. -lıġ) “dik başlılık, itaatsizlik” (**GS** 589/6; **HE** 27b/2452; **Sİ** R403a/5086)

ser-keşlik (< Far. ser-keş + < Tr. -lik) “dik başlılık, itaatsizlik” (**BV** 235/5, 534/1; **FK** 89/4, 358/3, 537/1; **GS** 10b-F2/8, 92/5, 261/6, 270/2, 400/8; **NŞ** 290/6; **LM** R217a-7; **Sİ** R355b-2, R366a-19, R403a-60)

serkeşrek (< Far. serkeş + < Tr. -rek) “daha dik başlı, itaatsiz olma” (**GS** 47/7)
şām-ı ‘işyān (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar.‘işyān) “isyan akşamı” (**Sİ** R355b/135)
tevsenlıġ (< Far. tevsen + < Tr. -lıġ) “dik başlılık, asilik” (**FK** 325/1; **GS** 641/2; **NŞ** 286/2; **Sİ** R403b/5091)
tevsenlıḳ (< Far. tevsen + < Tr. -lıḳ) “dik başlılık, asilik” (**BV** 502/6)
tevsenlik (< Far. tevsen + < Tr. -lik) “dik başlılık, asilik” (**NŞ** 69/8)
ṭūfān-ı ‘ışyān (< Ar. ṭūfān + < Far. -ı + < Ar. ‘ışyān) “isyan tufanı” (**NŞ** 5/7)
ẓulmet-i ‘ışyān (< Arr. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. ‘ışyān) “isyan karanlığı” (**BV** 92/9)

Yönetim ve Yönetim ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Hükümet, Devlet ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Farsça, 4 Arapça kelime ve 9 isim tamlaması; “Meclis ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 8 “Ar. + Farsça”, 1 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Farsça, 5 Arapça, 1 Moğolca kelime ve 34 isim tamlaması bulunmaktadır. “Yönetenler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Bey, Başkan, Önder ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Türkçe, 9 Arapça, 7 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Padişah, Sultan, Hükümdar ile İlgili Kavramlar” bölümünde 26 “Far. + Tr.”, 12 “Ar. + Far.”, 3 “Ar. + Tr.”, 4 “Ar. + Far. +Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 13 Arapça, 12 Türkçe, 56 Farsça kelime ve 173 isim tamlaması;” Şehzade ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Farsça, 3 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması bulunmaktadır. “Padişaha Ait Yerler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Harem ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; “Otağ, Makam ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Farsça, 3 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması yer almaktadır. “Padişahlık, Sultanlık, Hükümdarlık Alametleri ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Taht ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Arapça, 8 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 32 isim tamlaması; “Taç ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 1 Türkçe, 3 Arapça kelime ve 20 isim tamlaması; “Bayrak, Sancak ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 1 Türkçe, 3 Arapça kelime ve 10 isim tamlaması; “Davul ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; “Tuğra, Mühür, Damga, Yüzük

ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 9 Farsça, 4 Arapça, 4 Türkçe ve 11 isim tamlaması; "Makam, Huzur ile İlgili Kavramlar" bölümünde 8 Türkçe, 2 Arapça kelime; "Ferman, Buyruk, Emir ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Arapça, 9 Farsça, 7 Türkçe kelime ve 26 isim tamlaması; "Rütbe, Makam, Mevki ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 5 "Ar + Far.", 2 "Far. + Ar.", 2 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 17 Arapça kelime ve 10 isim tamlaması bulunmaktadır. "Yardımcılar ve Yardımcılar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Vezir ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kadı ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Memur ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 10 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Yardımcı, Vekil ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 7 Arapça, 1 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Kul, Köle, Hizmetçi ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Far. + Tr.", 5 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." , 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 23 Arapça, 15 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 26 isim tamlaması; "Rüşvet ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Arapça ve 1 Farsça kelime yer almaktadır. "Yönetilenler ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "İtaat Ettirme, Emrine Alma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Far. + Tr.", 2 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 22 Farsça, 32 Arapça kelime ve 11 isim tamlaması; "Halk, Ulus, Millet ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 1 "Moğ. + Tr." biçiminde kelimelerin yanı sıra 10 Arapça, 1 Moğolca, 1 Türkçe kelime ve 20 isim tamlaması; "Yasak ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçimde olan kelimelerin yanı sıra 12 Arapça kelime ve 17 isim tamlaması; "İsyan ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Ar. + Far.", 6 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Farsça, 10 Arapça kelime ve 7 isim tamlaması yer almaktadır.

2.17. Rehber, Kılavuz ile İlgili Kavramlar

bedreḳa (< Far.) "yol gösteren, kılavuz" (**HE** 12a/991)

dāll (< Ar.) "yol gösteren" (**FŞ** SF51b/8, SF52a/14; **BV** 381/1; **GS** 10b-F2/1; **LM** R222b/849)

delālet (< Ar.) “yol gösterme, işaret” (**FŞ** SF105b/78, SF52a/18, SF52a/25; **LM** R225b/1175; **SS** R318b/1278; **FK** 8/4, 139/7, 265/2; **GS** 10a-F2/10, 683/119, 693; **BV** 135/3, 704)

hādī (< Ar.) “doğru yolu gösteren” (**FK** 307/8, 322/5, 391/7, 689/210; **NŞ** 658/27; **FŞ** SF53b/7, SF66b/23, SF74a/1; **HE** 6a/431, 17a/1456, 18a/1524; **LM** R220a/588, R225a/1081, R228a/1423; **Sİ** R390b/3754; **SS** R332a/2710; **BV** 605/6)

hādī-i ferḫunde-fer (< Ar. hādi + < Far. -i + < Far. ferḫunde-fer) “kutlu kılavuz” (**HE** 6a/431)

hādi-i tevfīḳ (< Ar. hādi + < Far. -i + < Ar. tevfīḳ) “ Tanrı yardımının rehberi” (**FK** 307/8)

hidāyet (< Ar.) “doğru yolu gösterme” (**FK** 16/7, 322/1, 322/3; **GS** 4/5, 63/8, 206/2, 304/6, 696/1, 736/1; **NŞ** 48/7, 92/5, 630/7, 677/4; **BV** 248/7, 300/6; **FŞ** SF105a-53, SF50a/76, SF59b/45, SF59b/77; **HE** 2a/67, 8a/609, 10b/834, 37a/3339; **LM** R215b/111, R217a-6, R220a/593, R240a/2647; **Sİ** R357a/298, R358a/389, R360b/650, R390b/3754; **SS** R352a/4827)

irşād (< Ar.) “doğru yolu gösterme, uyarma” (**FK** 119/6, 215/8, 329/8, 456/2, 537/8; **GS** 126/6, 166/9, 220/7, 369/8, 378/8; **NŞ** 51/5, 226/8, 369/5, 407/8, 412/7; **BV** 58/8, 163/6, 218/7, 364/9, 421/7; **FŞ** SF106a/91, SF53b/7, SF79a/44; **HE** 17b/1468, 17b/1490, 25b/2237; **LM** R215a/57, R220a/604, R231a/1749; **Sİ** R364b/1070, R384a-36, R387b/3445, R416b/6670, R418a/6828; **SS** R311a/460, R330a/2460)

irşād-ı fenā (< Ar. irşād + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk yolunu gösterme” (**GS** 220/7)

ḳılavuzī (< Tr. ḳılavuz + < Far. ī) “kılavuz, rehberle ilgili” (**GS** 343/6)

ḳılavuzluġ “kılavuzluk, rehberlik” (**Sİ** R391b/3864)

meslūk (< Ar.) “yola girmiş, rehber edinilen şey” (**FK** 335/1)

mürşid (< Ar.) “doğru yolu gösteren” (**FK** 316/6; **GS** 228/6, 683/129; **BV** 93/8, 245/9; **HE** 12b/1019, 12b/1028, 14a/1155, 29b/2633, 42a/3786; **Sİ** R384a-36; **SS** R328a/2271; **NŞ** 119/6, 658/27, 658/31)

mürşidī (< Ar. mürşid + < Far. ī) “doğru yolu gösteren ile ilgili” (**GS** 220/7; **NŞ** 156/6)

mürşid-i āfāḳ (< Ar. mürşid + < Far. -i + < Ar. āfāḳ) “ufukların yol göstericisi” (**HE** 12b/1019)

pīr-i irşād (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. irşād) “irşadın rehberi, hocası” (**FK** 689/329)

pīr-i ṭarīḳ (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. ṭarīḳ) “yolun üstadı, rehberi” (**FK** 322/1)

rāh-berlıḳ (< Ar. rāh-ber + < Tr. -lıḳ) “rehberlik” (**FŞ** SF67a/92)

rāh-nümūn (< Far.) “yol gösteren, kılavuz” (**LM** R215b/112)

reh-ber (< Far.) “kılavuz, yol gösterici” (**FK** 431/6, 607/7, 689/438; **GS** 587/2, 683/3; **NŞ** 658/27; **BV** 9/7; **FŞ** SF63a/76; **HE** 1b/15, 12b/1038, 42a/3792; **Sİ** R357a/259, R369b/1571, R379b/2604, R383a/2966, R421a/7105; **SS** R332a/2689, R332a/2712)

rehber-i sermenzil-i vaṣl (< Far. rehber + < Far. -i + < Far. ser + < Ar. menzil + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma menzilinin rehberi” (**BV** 9/7)

rehber-i tevfīḳ (< Far. rehber + < Far. -i + < Ar. tevfīḳ) “muvafılık rehberi” (**HE** 1b/15)

rehberlıġ (< Far. rehber + < Tr. -lıġ) “rehberlik, kılavuzluk” (**Sİ** R390b/3755)

rehberlıḳ (< Far. rehber + < Tr. -lıḳ) “rehberlik, kılavuzluk” (**NŞ** 203/2)

reh-nümā (< Far.) “yol gösteren, kılavuz” (**FŞ** SF82b/78; **HE** 12b/1037; **LM** R225a/1102)

reh-nümālıġ (< Far. reh-nümā + < Tr. -lıġ) “yol göstericilik, kılavuzluk” (**FŞ** SF74a-30; **NŞ** 519/10)

reh-nümālıḳ (< Far. reh-nümā + < Tr. -lıḳ) “yol göstericilik, kılavuzluk” (FK 325/3)

reh-nümāy (< Far.) “yol gösteren, kılavuz” (**FK** 196/4, 391/7; **FŞ** SF60b/18, SF93b/40, SF95b/1; **HE** 7a/507, 42a/3793; **Sİ** R370b/1674, R390b/3791R397b/4490, P455a/5573, R414a/6293; **SS** R330a/2484)

reh-nümāyī (< Far.) “yol gösteren, kılavuzla ilgili” (**LM** R238b/2506)

reh-nümāylıġ (< Far. reh-nümāy + < Tr. -lıġ) “yol göstericilik, kılavuzluk” (**Sİ** R391b-44)

reh-nümāylıḳ (< Far. reh-nümāy + < Tr. -lıḳ) “yol göstericilik, kılavuzluk” (**FŞ** SF62a-21)

reh-nümūn (< Far.) “yol gösteren, kılavuz” (**FK** 501/3; **BV** 476/7; **FŞ** SF46a/32; **HE** 2a/43, 26a/2311; **Sİ** R360b/658, R372b/1886, R375a/2157, R388b/3560, R410b/5928, R419b/6948)

reh-nümūnī (< Far.) “yol gösteren, kılavuzla ilgili” (**FŞ** SF89a/45)

reh-nümūnluġ (< Far. reh-nümūn + < Tr. -luġ) “yol göstericilik, kılavuzluk” (**BV** 548/7)

Rehber, Kılavuz ile İlgili Kavramlar grubunda; 8 Farsça, 10 Arapça, 1 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra gruptaki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Ar. + Tr.”, 7 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Tr. + Far.” biçiminde türetilmiştir. Rehber, Kılavuz ile İlgili Kavramlar grubunda ayrıca 12 isim tamlaması da mevcuttur.

2.18. Hukuk ile İlgili Kavramlar

2.18.1. Hukuk ile İlgili Genel Kavramlar

2.18.1.1. Adalet ve İlgili Kavramlar

ʻadālet (< Ar.) “doğruluk, adalet” (**GS** 768/1; **BV** 135/5, 426/3, 690; **FK** 8/9, 139/5; **FŞ** SF105b/78, SF51b/7, SF52a/18, SF88a/106; **HE** 16b/1404, 17a/1432; **Sİ** R357a/271, R367b/1385, R376b/2333, R392b/3996, R418b/6836, R419b/6941; **SS** R313b/723, R313b/724, R334a/2896)

ʻadl (< A.) “adalet, doğruluk” (**GS** 6a-F2/9, 140/9, 625/1, 637/6; **NŞ** 400/1, 554/7; **BV** 92/2, 92/2, 503/7, 603/5, 722/3; **FK** 294/8, 539/6, 689/33, 689/100, 723/3; **FŞ** SF100b/69, SF104b/162, SF46b/39; **HE** 15b/1300, 16b/1383, 17a/1420, 32a/2882, 39b/3593; **LM** R217a/392, R217a/443, R219a/458, R248a/3500; **Sİ** R359a/509, R367b/1347, R385b/3232, R389a/3608; **SS** R308b/222, R318a/1190, R333b/2844, R338b/3398)

ʻadl-ı rāy (< Ar. ʻadl + < Far. -ı + < Ar. rāy) “görüşün, fikrin adaleti” (**Sİ** R366b/1275)

ʻadl-i bī-nihāyet (< Ar. ʻadl + < Far. -i + < Far. bī +< Ar. nihāyet) “sonsuz adalet, doğruluk” (**LM** R217a/443)

adālet (< Ar.) “haktan, hukuktan ayrılmama, adalet” (**GS** 661/1)

bāzū-yı ʻadl (< Far. bāzū + < Far. -yı + < Ar. ʻadl) “adaletin pazusu” (**HE** 3b/205)

dād (< Far.) “adalet” (**FŞ** SF60a/104, SF75a/122, SF86b/72; **HE** 16b/1389, 16b/1403, 40a/3638; **LM** R217a/451, R225b/1159, R248a/3504; **Sİ** R362b/863, R371a/1742, R376b/2318; **SS** R313a/717, R313b/726, R314b/835, R336a/3097, R345b/4155; **FK** 176/6, 689/33; **BV** 233/7, 404/7, 425/9, 539/5; (**GS** 97/6, 579/2, 602/3, 683/25; **NŞ** 15/7)

encām-ı ʻadl (< Ar. encām + < Far. -ı + < Ar. ʻadl) “adaletin arkasında” (**HE** 17a/1438)

eyyām-ı ʻadl (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. ʻadl) “adaletle hükmedilen günler; adaletli günler” (**Sİ** R367b/1353)

ḫātem-i ʻadl (< Ar. ḫātem + < Far. -i + < Ar. ʻadl) “adalet mührü” (**HE** 15b/1300)

kişver-i ʻadl (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. ʻadl) “adalet ülkesi” (**LM** R219a/458)

sāye-i ʻadl (< Far. sāye + < Far. -i + < Ar. ʻadl) “adaletin gölgesi” (**HE** 41a/3716)

sikke-i ʻadl (< Ar. sikke + < Far. -i + < Ar. ʻadl) “adalet damgaları” (**HE** 32a/2882, 43a/3885)

ṭarīḳ-i ʻadālet (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. ʻadālet) “adalet yolu” (**Sİ** R400b/4818)

2.18.1.2. Adil, Adaletli Olma ile İlgili Kavramlar

ʻadālet-pīşe (< Ar. ʻadālet +< Far. pīşe) “adaletli” (**BV** 690/1)

‘ādil (< Ar.) “doğrucu, adaletli” (**BV** 575/7; **FK** 444/1; **GS** 381/9; **NŞ** 373/11; **FŞ** SF103a-52, SF91b/19, SF88a/105; **HE** 3b/206, 17a/1434, 17a/1439, 28b/2533, 41a/3706; **Sİ** R365b/1166; **Sİ** R366b/1264, R367b/1358, R367b/1365; **SS** R334b/2986, R310a/403, R333b/2843)

‘adl-āyinī (< Ar. ‘adl + < Far. āyinī) “adaletli” (**GS** 6a-F2/14/15)

‘udūl (< Ar.) “adiller, adalet sahibi olanlar” (**HE** 20b/1765)

cūy-bār-ı ‘adl (< Far. cūy-bār + < Far. -ı + < Ar. ‘adl) “adaletin akarsuyu” (**HE** 38b)

dād-ger (< Far.) “insaflı, adil” (**HE** 12a/986, 32a/2866; **Sİ** R360a/573, R366b/1264)

dād-gerlik (< Far. dād-ger + < Tr. -lik) “insaflı, adil olma” (**Sİ** R367a/1321)

dād-güster (< Far.) “adaleti yayan, adaletli” (**NŞ** 567/9)

dādī (< Far.) “doğruluk, adaletli” (**FK** 652/7)

ehl-i ṣavāb (< Ar. ehl + < Far. -i+ < Ar. ṣavāb) “doğruluk ehli” (**Sİ** R421b/7180)

ehl-i selāmet (< Ar. ehl + < Far. -i+ < Ar. selāmet) “doğruluk sahibi” (**FK** 173/4; **GS** 493/2; **NŞ** 339/6; **HE** 25a/2177; **Sİ** R360a/602)

el-‘adl (< Ar.) “çok adaletli” (**Sİ** R367b/1366)

ma‘delet (< Ar.) “adaletli, adalet, hakkaniyet” (**GS** 6a-F2/9; **SS** R313b/763, R335b/3082, R351a/4731)

ma‘delet-şi‘ār (< Ar.) “adil, eşit davranan” (**LM** R247b/3459)

nāṣıḥ-ı ṣādıḳ (< Ar. nāṣıḥ + < Far. -ı + < Ar. ṣādıḳ) “adaletli olarak öğüt verme” (**HE** 41b/3761)

nūr-ı ma‘delet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ma‘delet) “adalet, hakkaniyet nuru, ışığı” (**SS** R351a/4731)

pür-dād (< Far.) “adaletle dolu, adalet içinde” (**BV** 638/7)

ṣıdḳ-āyīn (< Ar. ṣıdḳ + < Far. āyīn) “doğruluk mizaçlı, adaletli” (**Sİ** R367a/1288)

2.18.1.3. Adaletsizlik ile İlgili Kavramlar

bī-‘adīl (< Far. bī + < Ar. ‘adīl) “adaletsiz, adil olmayan” (**SS** R306b/40)

bī-dād (< Far.) “zulüm, işkence, zalim, adaletsiz” (**BV** 9/7, 98/4, 142/1, 207/2, 302/6, 404/7; 20/9, 119/5, 294/4, 304/5, 490/1, 517/6, 603/1; **GS** 24/10, 90/5, 126/1, 206/8, 346/8, 389/2; **NŞ** 61/6, 127/6, 231/3, 290/4, 301/1, 441/7; **FŞ** SF106b/64, SF92b/118, SF51b/37, SF61a/77; **HE** 2a/78, 7b/551, 8b/637, 16b/1395, 32a/2859; **LM** R220a/578, R231a/1749, R236b/2286, R245b/3228; **Sİ** R356a/160, R367a/1337, R374a/2068, R391b/3879; **SS** R313a/717, R318a/1189, R330a/2499, R336a/3147)

bī-dādī (< Far.) “adaletsizlik” (**GS** 683/51)

ṣarṣar-ı bī-dād (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “adaletsiz rüzgâr” (**SS** R352a/4806)

şūḫ-ı bī-dād (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “adaletsiz sevgili” (**GS** 675/1)

ta‘addī (< Ar.) “saldırma, zulmetme, adaletsizlik” (**FŞ** SF87a/97; **HE** 19a/1608, 37b/3383; **Sİ** R379b/2648; **BV** 576/2; **FK** 147/4, 319/5, 689/26, 689/356)

ta‘addī-pīşe (< Ar. ta‘addī + < Far. pīşe) “adaletsizliği huy edinen” (**FK** 689/158)

2.18.1.4. Hak-Haksızlık ile İlgili Kavramlar

be-ḥil (< Far. be + < Ar. ḥill) “haklı, meşru” (**BV** 615/1; **GS** 29/5, 211/4, 289/5)

be-ḥill (< Far. be + < Ar. ḥill) “haklı, meşru” (**GS** 620/7)

cevr (< Ar.) “haksızlık, eziyet, sitem” (**FŞ** SF102a/63, SF51a/91, SF61b/2, SF98a/51; **HE** 23a/1985, 23b/2046, 30a/2654, 32a/2865; **LM** R226a/1217, R226b/1313, R234b/2103; **Sİ** R360a/574, R392b/3994, R398b/4623, R407b/5538; **SS** R338a/3327, R342a/3742, R349b/4571; **FK** 13/6, 113/2, 260/1, 308/2, 448/2, 561/6; **GS** 39/9, 113/7, 137/4, 234/8, 323/5; **NŞ** 49/3, 118/4, 269/4, 333/5, 417/6, 501/3; **BV** 15/1, 86/11, 178/2, 252/5, 343/1, 418/4, 582/1)

cevrī (< Ar. cevr + < Far. ī) “haksızlık, eziyet ile ilgili” (**GS** 12/9)

cevr-keş (< Ar. cevr + < Far. keş) “eziyet çeken, haksızlığa uğramış” (**BV** 625/2; **GS** 841/1)

ḥaḳ (< Ar.) “hak, doğruluk” (**GS** 14/11, 16/2, 52/6, 643/6, 147/5, 211/4, 649/6; **NŞ** 244/9, 276/6, 640/4; **LM** R216b/204, R237b/2401, R247b/3476; **SS** R320a/1437)

ḥaḳīḳ (< Ar.) “hak sahibi olan, haklı; layık, müstahak” (**NŞ** 617/6)

ḥaḳḳ (< Ar.) “hak, doğruluk” (**FK** 181/6; **GS** 215/5, 481/7; **GS** 683/1; **NŞ** 660/1)

ḥaḳ-nā-şinās (< Ar. ḥaḳḳ + < Far. nā-şinās) “hak tanımayan, hak tanımaz” (**Sİ** R355b/146)

ḳaṣd-ı nā-ḥaḳ (< Ar. ḳaṣd + < Far. -ı + < Far. nā + < Ar. ḥaḳḳ) “haksızlığı amaçlama/kastetme” (**FŞ** SF84b/73)

maġdūr (< Ar.) “haksızlığa uğramış” (**BV** 549/5)

muḥıḳ (< Ar.) “haklı, hakkını alan” (**FK** 285/3, 323/5, 411/4, 573/5, 607/6, 801/1)

muḥıḳḳ (< Ar.) “haklı, hakkını alan” (**GS** 5a-F2/2)

muḥiḳ “haklı, hakkını alan” (**FŞ** SF106a/25, SF97a/45, SF83a/50; **HE** 18b/1581; **SS** R343b/3934; **GS** 445/7; **BV** 204/2, 235/1, 348/6, 407/7)

mutaṣarrıf (< Ar.) “kendisinde bir şeyi kullanma hakkı olan” (**HE** 12a/982)

müstaḥaḳ (< Ar.) “hak etmiş, layık” (**HE** 19a/1615, 19a/1627)

müstāḥiḳ (< Ar.) “hak etmiş, layık” (**HE** 18b/1581; **Sİ** R366a/1221; **FK** 323/3)

müsteḥaḳ (< Ar.) “hak etmiş, layık” (**Sİ** R394b/4187)

müsteḥıḳḳ (< Ar.) “hak etmiş, layık” (**GS** 5a-F2/1)

nā-ḥaḳ (< Far. nā + < Ar. ḥaḳḳ) “haksız, haksız yere, boşuna” (**FK** 753/1; **GS** 587/3; **NŞ** 91/7, 305/3; **FŞ** SF84b/73; **HE** 28b/2536; **SS** R318a/1217)

nā-ḥaḳlıġ (< Far. nā + < Ar. ḥaḳḳ + < Tr. -lıġ) “haksızlık” (**HE** 28b/2534)

nā-maḳdūr (Far. nā + < Ar. maḳdūr) “sayısız, belirsiz; haksız, hak edilmemiş” (**FK** 688/95; **NŞ** 285/5, 493/1; **BV** 266/2, 709/1; **SS** R347a/4297)

ṣalāḥiyyet (< Ar.) “bir işi yapmaya hakkı ve yetkisi olma” (**SS** R317a/1108, R334b/2978)

2.18.1.5. Kanun ve İlgili Kavramlar

bī-ḳānūn (< Far. bī + < Ar. ḳānūn) “kanunsuz; uçsuz bucaksız” (**GS** 231/6)

destūr (< Far.) “izin, ruhsat” (**FŞ** SF55a/66, SF55a/73, SF57a/74, SF57a/89; **HE** 12a/965, 12a/983, 41b/3772; **Sİ** R364b/1049, R377a-28, R380a/2688, R396b/4425; **SS** R315b/975, R322a/1601, R336a/3105, R336b/3159; **BV** 266/4)

dustūr (< Ar.) “kanun, kaide, kural” (**FŞ** SF58b/91, SF61b/12, SF73b/99)

icāzet (< Ar.) “izin, ruhsat” (**FŞ** SF61b/23, SF61b/26, SF61b/31, SF83a/59, SF104a/77, SF104a/79; **HE** 20b/1762; **Sİ** R375a/2149, R390b/3744, R396a/4360, R404a/5178, R407a/5480; **SS** R323a/1714, R335b/3060; **NŞ** 105/6, 475/7; **BV** 692/1)

memnū‘ (< Ar.) “yasak, yasak edilmiş” (**FK** 301/1; **Sİ** R372b/1866, R372b-26, R379b/2613, R407b/5566)

men‘ (< Ar.) “yasaklama, önleme, durdurma” (**FŞ** SF46b/22, SF51a/91, SF60a/124, SF61b/31, SF69a/15; **HE** 15a/1239, 35a/3127; **LM** R224b/1060, R226b/1304; **Sİ** R356a/199, R372b/1873, R383b/3039, R390b/3763; **SS** R312a/590, R322b/1660, R330a/2468, R336b/3153; **GS** 32/6,102/6, 166/8, 209/3, 245/5, 326/8; **NŞ** 16/2, 112/1, 238/6, 246/8, 353/5, 417/5, 532/3, 621/4, 673/3; **FK** 23/6, 119/6, 216/3, 310/5, 483/7, 577/6; **BV** 13/9, 14/2, 120/2, 323/5, 411/1, 553/5, 683/1)

meşrū‘ (< Ar.) “şeriatın izin verdiği, caiz olan” (**FK** 489/4)

mücevvez (< Ar.) “izin verilmiş” (**NŞ** 199/2)

nāhī (< Ar.) “yasaklayan” (**LM** R249a/3585)

nehy (< Ar.) “yasak etme” (**FK** 319/5; **FŞ** SF105b/63, SF105b/63; **HE** 14b/1191, 13b/1102)

nevāhī (< Ar.) “yasak şeyler, yasaklar” (**FK** 241/6, 413/2; **FŞ** SF69a/159; **HE** 22a/1924, 22a/1930; **Sİ** P455a-68, R404a/5182, R377b/2418, R392b/3962; R386a/3313; **SS** R340b/3593)

pīş-nihād (< Far.) “temel, usul, kanun” (**Sİ** R362b-11)

ruḫaṣ (< Ar.) “izinler, müsaadeler” (**NŞ** 272/6)

ruḫṣat (< Ar.) “izin, müsaade” (**BV** 692; **NŞ** 5/4, 267/4; **FŞ** SF101a/117, SF63b/114; **HE** 6a/431, 19b/1693; **Sİ** R381b/2821, R383b/3038, R385a/205, R385a-38; **SS** R321a/1545, R322b/1684, R322b/1698)

tecvīz (< Ar.) “caiz görme, görülme, izin verme” (**BV** 141/7)

töre “kanun, töre, yasa” (**FK** 689/169; **GS** 226/8; **HE** 41b/3763)

türe “adet, kanun” (**Sİ** R394a/4118, R394a/4119)

yasaḳ “yasak, kanun, nizam” (**FK** 150/7; **HE** 23b/2075; **Sİ** R358a/402)

2.18.1.6. Sistem, Düzen, Tertip ile İlgili Kavramlar

intizām (< Ar.) “nizamlı, tertipli, düzgün, düzgünlük” (**HE** 6a/432; **Sİ** R359b-7, R418a/6796, R418b/6837; **LM** R217a/393, R216a/144; **Sİ** R356a/181)

intiẓāmī (< Ar. intiẓām + < Far. ī) “düzen ile ilgili” (**FŞ** SF51b/7)

kār-perdāzlıḳ (< Far. kār-perdāz + < Tr. -lıḳ) “iş düzenleyen, iş düzenleme” (**Sİ** R408b/5751)

ḳurmaḳ “kurma, oluşturma, düzenleme” (**GS** 327/9; **LM** R231a/1740)

munṭaẓam (< Ar.) “düzgün, düzenli” (**HE** 6b/444)

munṭaẓım (< Ar.) “düzenlenmiş, yönetici” (**LM** R217a/298)

müretteb (< Ar.) “dizilmiş, düzenlenmiş” (**FŞ** SF50a/1, SF52a/13, SF53b/12, SF71a/74, SF71a/81, SF84a/1; **HE** 11b/938; **LM** R217a/364, R221b/722, R231a/1710, R236b/2274, R242b/2900; **Sİ** R364b/1070, R379b/2627, R389a/3615, R413b/6237; **SS** R330a/2474; **GS** 8b-F2/5, 9a-F2/9, 10a-F2/6, 50/5, 223/1, 225/8; **NŞ** 203/1; **BV** 23/6)

müretteblıġ (< Ar. müretteb + < Tr. -lıġ) “dizilmişlik, düzenlenmişlik” (**HE** 7b/580)

mürevvaḳ (< Ar.) “süzülmüş, düzenlenmiş” (**NŞ** 313/6)

nāẓım (< Ar.) “düzenleyen” (**FŞ** SF106b/80; **HE** 6b/445; **SS** R310a/371, R351a-37; **GS** 5b-F2/10)

niẓām (< Ar.) “nizam, düzen, düzenleme, tertip etme” (**FŞ** SF52a/22; **HE** 5a/348, 8a/583, 14b/1184; **LM** R216a/144; **Sİ** R359b-7, R367b/1367, R357a/304; **SS** R310a/371)

niẓāmet (< Ar.) “nizamlar, düzenler” (**Sİ** R387b-40)

niẓāmī (< Ar. niẓām + < Far. ī) “düzenle ilgili” (**GS** 683/52; **Sİ** R359b-7)

nizāmīçe (< Ar. niẓām + < Far. ī + < Tr. -çe) “düzenli gibi” **Sİ** R359a/500)

perdāz (< Far.) “tertipleyen” (**FŞ** SF78a/14, SF78a/27; **LM** R234b/2107; **SS** R311b/543)

taḳvīm (< Ar.) “kıvama sokma, düzen verme” (**GS** 145/2; **HE** 3a/130)

tarḥ (< Ar.) “atma, bırakma, dağıtma, düzenleme” (**FK** 371/8; **Sİ** R369b/1552)

tertīb (< Ar.) “tertip, düzene koyma” (**BV** 142/4, 670; **FK** 154/5, 602/6; **GS** 9b-F2/18, 10a-F2/6, 12b-F2/14, 116/9; **FŞ** SF102b/111, SF52a/13, SF58a/79, SF59b/42; **HE** 7b , 13b/1095, 42b/3836; **LM** R235a/2151, R248a-38; **Sİ** R360a-8, R364b/1043, R387a/3398, R396a/4346, R410b/5946; **SS** R309b/341, R310b/426, R324a/1833, R326a/2051)

tüzmeg “düzme, düzenleme, dizme” **(FŞ** SF54b-14)

tüzmek “düzme, düzenleme, dizme” (**BV** 578/1; **FK** 215/2, 662/1; **GS** 722, 724; **NŞ** 660; **FŞ** SF106a-54, SF67a-25, SF71a-28; **HE** 13a, 13a; **LM** R248a-38; **Sİ** R366a-18, R372b-26, R374a/2046, R402a-57; **SS** R346a/4174, R350a-36)

tüzük “tertipli, sıralı, düzenli” (**FK** 139/5; **NŞ** 203/8; **FŞ** SF59a/12; **LM** R214b/40; **Sİ** R377a/2363, R418b/6856)

tüzüklük “düzenlilik” (**BV** 588/8; **NŞ** 345/2; **Sİ** R377a/2363)

ṭarḥ (< Ar.) “atma, bırakma, dağıtma, düzenleme” (**BV** 219/5, 253/6, 385/1, 423/4; **FK** 93/4, 204/2, 215/2, 374/4; **GS** 82/7, 459/7, 504/1, 520/1, 683/113; **NŞ** 636/3; **FŞ** SF49b/49, SF50b/29, SF57a/88, SF74a/20, SF83a/24, SF85a/23; **HE** 12a/948, 12b, 39b/3553, 40b/3675; **LM** R217a/326; **Sİ** R354b/24, R368b/1478, R381b-35, R396a/4352, P455a-68; **SS** R314a/773, R321a/1529, R325b/1987, R333a/2780, R336a/3097)

ṭarḥī (< Ar.) “atma, bırakma, dağıtma, düzenleme ile ilgili” (**FŞ** SF74a/3)

2.18.2. Yargı ile İlgili Kavramlar

2.18.2.1. Yargı Yerleri ile İlgili Kavramlar

2.18.2.1.1. Mahkeme ve İlgili Kavramlar

çek “kadı hücceti, belge” (**BV** 411/3)

ḳāż (< Ar.) “kadı” (**FK** 641/6)

ḳāżī (< Ar.) “kadı” (**HE** 16b/1411, 17a/1419, 17a/1422; **NŞ** 683/1)

ḳāżī-i islām (< Ar. ḳāżī + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam kadısı” (**HE** 16b/1411)

maḥkeme (< Ar.) “mahkeme” (**HE** 16b/1409)

maḥkeme-i şer‘ (< Ar. maḥkeme + < Far. -i + < Ar. şer‘) “kadı huzuru” (**HE** 16b/1409)

2.18.2.2. Dava, İddia ile İlgili Kavramlar

da‘vā (< Ar.) “iddia, şikâyet, dava” (**FŞ** SF46b-3; **HE** 16b/1408, 25b/2223, 31b/2812, 36a/3229; **SS** R308a/174, R309b-6, R311b/536, R351a/4718; **GS** 3a-F2/12, 557/3, 580/5, 683/93; **NŞ** 359/4, 386/5, 514/9, 660/2, 698/2, 709/18)

da‘vī (< Ar.) “şikâyet, iddia, dava” (**FŞ** SF102a/61, SF106a/30, SF94b/49, SF74a/148; **HE** 4b/267, 5b/349, 8b/628, 16b/1410, 17a/1433; **LM** R215a/78, R215a/87, R221b/717; **Sİ** R359a/509, R371b/1788, R394b/4167, R394b/4168; **Sİ** R418b/6845; **GS** 356/6, 371/7, 468/3; **NŞ** 266/4, 370/1, 394/8, 653/5; **NŞ** 653/5; **BV** 101/4, 106/6, 112/6, 173/1, 280/3, 421/6, 522/7, 610/2, 660/54; **FK** 70/2, 537/3, 676/5, 689/292, 689/410)

da‘vī -dār (< Ar. da‘vī + < Far. dār) “davacı” (**BV** 280/6)

da‘vi-yi muġtenem (< Ar. da‘vī + < Far. -yi + < Ar. muġtenem) “ganimet olarak alınmış dava” (**FK** 689/292)

ḳażiyye (< Ar.) “dava, mesele, iş, madde” (**LM** R233a/1938; **SS** R343b/3904; **Sİ** R397b-50)

müdde‘ā (< Ar.) “iddia olunmuş şey” (**FŞ** SF53a/46, SF53a/48, SF61a/87, SF66a/3, SF82b/92; **HE** 42b/3855; **LM** R228a/1435, R237a/2351, R237b/2414, R248a/3492; **Sİ** R357b/348, R368b/1485, R379b/2617, R385b/3249; **SS** R309b/307, R314b/844, R318a/1215, R332b/2726; **GS** 7b-F2/6, 111/7, 691/2, 836/1; **NŞ** 39/8, 269/1, 409/7, 553/6; **FK** 262/4, 327/1, 383/5; **BV** 202/10, 274/4, 523/2, 658/30)

müdde‘ī (< Ar.) “iddia eden, davacı” (**GS** 128/3, 210/8, 330/2, 443/7, 568/2; **NŞ** 478/7, 509/3, 575/4; **FK** 315/1, 453/3, 517/6, 663/4, 641/2; **BV** 16/7, 145/4, 236/2, 658/29)

müddeī (< Ar.) “iddia eden, davacı” (**NŞ** 413/5, 38/6)

şāhid-i da‘vī (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Ar. da‘vī) “dava şahidi” (**HE** 5b/349)

taẓallüm (< Ar.) “yanıp yakılma, sızlanma” (**BV** 217/3; **FK** 235/5, 270/4, 433/2, 590/2, 684/16; **HE** 16b/1394; **LM** R229a/1491, R230a/1609, R230a/1610)

2.18.2.3. Şikâyet ve İlgili Kavramlar

dāmen-gīr (< Far.) “etek tutan, eteğe yapışan, davacı ve şikayetçi” (**FŞ** SF80a-35; **FK** 344/8)

dād-ḫᵛāh (< Far.) “hak, adalet isteyen, şikayetçi” (**GS** 579/1, 579/2; **Sİ** R367a/1321, R368a/1442, R398b/4601, R401a/4856; **SS** R317b/1171, R318a/1189, R335b/3078)

gile (< Far.) “yakınma, şikâyet” (**GS** 405/6, 479/5; **NŞ** 444/7, 547/2; **BV** 521/6)

iẓhār-ı şikāyet (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. şikāyet) “şikâyetini açığa vurma, dile getirme” (**HE** 42b/3854)

şekve (< Ar.) “şikâyet” (**BV** 258/7, 359/6, 422/5, 458/7, 482/6; **FK** 253/2, 684/24, 689/427; **GS** 184/7, 586/9; **NŞ** 231/2, 259/4, 501/9; **FŞ** SF59b/76; **LM** R231b/1799; **Sİ** R404a/5153)

şikāyet (< Ar.) “yakınma, şikâyet” (**BV** 353/6, 422/5, 697, 708, 709/1; **FK** 62/8, 109/2, 224/1, 507/6, 623/2, 689/428; **GS** 4a-F2/7, 111/8, 206/8, 318/3, 495/6; **NŞ** 23/7, 124/7, 164/11, 254/2, 458/7, 509/1, 542/5, 671; **HE** 8b/655, 31a, 42b/3854; **LM** R240a/2637; **Sİ** R397a/4447, R404a/5153; **SS** R317b/1173)

taẓallum (< Ar.) “yanıp yakılma, şikâyet” (**FŞ** SF80b/87, SF100b/91, SF72b/40; **Sİ** R361a/712, R395b/4270, P455a-68, P455b/5629, R403b/5098; **GS** 209/5, 395/4, 661/1; **GS** 51/1; **NŞ** 99/5, 119/5, 438/4, 606/7, 635/5, 645/3)

2.18.2.4. Talep, İstek ile İlgili Kavramlar

ḥüsn-i ṭaleb (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ṭaleb) “talebin güzelliği” (**BV** 46/1)

istegüçi “isteyici, talep edici, arzulayan” (**GS** 13a-F2/11)

istemeg “isteme, talep etme, arzulama” (**HE** 3b/218)

istemek “isteme, talep etme, arzulama” (**FK** 285/2, 285/7, 406/2, 658/5; **GS** 247/2, 359/6; **NŞ** 30/6, 119/2, 240/5, 256/1, 373/9; **BV** 49/3, 258/8, 405/4; **FŞ** SF50b/33; **HE** 42a, 42a/3800; **LM** R231a/1735, R249a/3616; **Sİ** R355b-2, R370b/1660, R376a/2240, R379a/2571, R396a/4341)

istemeklik “isteme gereği duyma” (**BV** 637/4)

ḳolmaḳ “isteme, dileme” (**FŞ** SF69b/69; **HE** 8a; **SS** R314a-11; **GS** 650/3; **NŞ** 244/2; **LM** R235b/2262, R240a/2655)

maṭlūb (< Ar.) “istek, istenilen, talep edilen” (**FK** 1/6, 151/8, 257/6, 365/6, 370/6; **GS** 13/6, 54/6, 121/8, 274/7, 387/2, 402/6; **NŞ** 28/5, 46/7, 346/7, 385/8, 569/6; **BV** 16/6, 93/8, 213/8, 363/11, 487/4, 574/7, 616/10, 626/7; **FŞ** SF49b/66, SF69b/83, SF73a/88, SF76b/124, SF85b/66; **HE** 16a/1357, 33a/2935; **LM** R239a/2538, R249a/3600, R249a/3600; **Sİ** R367a/1313, R371b/1794, P455b/5625, R416a/6507, R421b/7193; **SS** R307b/114, R317a/1104, R332a/2698, R344a/3994)

maṭlūb-ı ġayr (< Ar. maṭlūb + < Far. -ı + < Ar. ġayr) “başkalarının, yabancıların talebi” (**BV** 1/6)

maṭlūb-ı vaṣl (< Ar. maṭlūb + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma isteği” (**FK** 96/8)

maṭlūbī (< Ar. maṭlūb + < Far. ī) “istek, istenilen, talep edilen ile ilgili” (**NŞ** 324/7)

maṭlūbraḳ (< Ar. maṭlūb + < Tr. -raḳ) “daha çok istenilen, daha çok talep edilen” (**BV** 317/5/5)

rāġıb (< Ar.) “istekli, isteyen” (**FK** 91/2, 149/1; **GS** 200/1; **NŞ** 64/9, 389/2, 404/3; **BV** 40/2, 50/4, 50/6, 168/1, 188/8, 715/1; **FŞ** SF105b/72; **LM** R242a/2870; **Sİ** R372b/1875, R376a/2263, R384b/3134, P455a/5569; **SS** R311b/554, R334b/2947, R338b/3412, R339a/3454)

tā-leb (< Ar.) “talep, istek, isteme” (**FŞ** SF48a/22)

tālib (< Ar.) “isteyen, istekli, öğrenci” (**FK** 257/6; **NŞ** 709/28)

ṭaleb (< Ar.) “talep, istek, isteme” (**BV** 84/2, 123/6, 255/3, 407/5, 521/6, 660/87; **FK** 48/9, 257/6, 374/6, 501/7, 516/3, 689/399; **GS** 49/7, 147/6, 288/8, 358/1, 402/7; **NŞ** 225/6, 324/7424/5, 658/51, 698/5, 709/28; **FŞ** SF50a/76, SF74a/25, SF84b/61, SF86b/67, SF95b/122; **HE** 4a/237, 10b/826, 15a/1255, 19b/1665, 20b/1748; **LM** R214b/21, R217a/257, R228b/1479, R230a/1641; **Sİ** R357b/308, R369b/1570, R381b/2843, R397b/4495; **SS** R307b/117, R311b/540, R323a/1711, R327a/2135)

ṭaleb-kār (< Ar. ṭaleb + < Far. kār) “istekli” (**BV** 363/11, 521/6, 626/7; **GS** 735/1; **NŞ** 385/8; **HE** 19a/1607; **LM** R224b/1027, R230b/1661; **Sİ** R361a/693, R419a/6906)

ṭalep (< Ar.) “talep, istek, isteme” (**GS** 330/6; **NŞ** 45/6; **SS** R328a/2246)

ṭālib (< Ar.) “isteyen, istekli” (**BV** 40/4, 90/8, 168/5, 271/6, 309/8, 509/3, 715/2; **FK** 28/3, 547/3, 565/6; **GS** 344/5, 554/6; **NŞ** 32/5, 45/6, 114/4, 348/6, 404/3; **FŞ** SF100a/49, SF101b/159, SF91b/13, SF51b/3, SF60b/9; **HE** 7b/545; **LM** R215a/70, R232b/1882, R244b/3158; **Sİ** R368b/1475, R381b/2818, R393b/4062, R395b/4289; **SS** R315b/946, R330a/2500, R331a/2575, R338a/3317)

ṭālib-ger (< Ar. ṭālib + < Far. ger) “isteyen” (**FK** 68/6)

ṭālib-i cām-ı zülāl (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. zülāl) “saf su kadehinin talibi” (**GS** 344/5)

ṭālib-i ṣādıḳ (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Ar. ṣādıḳ) “doğruyu, hakikati isteyen, talep eden (kimse)” (**BV** 611/6)

ṭarīḳ-ı ‘azm (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar.‘azm) “kasıt, istek, amaç yolu” (**FŞ** SF62a/3)

ṭarīḳ-ı mültemes (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. mültemes) “arzu duyulan yol” (**FŞ** SF84b/60)

2.18.2.5. Tanık, Şahit ile İlgili Kavramlar

güvā (< Far.) "şahit, tanık, delil" (**BV** 1/4, 3/1, 421/6)

güvāh (< Far.) "şahit, tanık, delil" (**FK** 417/3, 561/4; **GS** 394/7, 547/6, 579/7; **NŞ** 529/3; **BV** 534/1; **FŞ** SF104b/131, SF104b/139, SF46b/33, SF88b/153; **HE** 5b , 17a/1419, 27b/2454, 41b/3746; **Sİ** R355a/55, R364b/1036, R368a/1442, R398a/4532, R398b/4603)

güvāh-ı ḥāl (< Far. güvāh + < Far. -ı + < Ar. ḥāl) "hâlin tanığı" (**GS** 394/7)

güvāhī (< Far.) "şahit, tanık, delille ilgili" (**FŞ** SF47a/16)

istişhād (< Ar.) "şahit getirme, şahit gösterme, şahit olma" (**FK** 387/11; **GS** 378/11; **BV** 142/7)

maḥv-ı şühūd (< Ar. maḥv + < Far. -ı + < Ar. şühūd) "şahitliğin yok oluşu" (**BV** 103/8)

naṣṣ-ı ḳāṭ (< Ar. naṣṣ + < Far. -ı + < Ar. ḳāṭ) "kesin delil" (**Sİ** R397a/4439)

şāhidī (< Ar. şāhid + < Far. ī) "şahit, tanıkla ilgili" (**GS** 597/7; **SS** R309a/293)

şāhid-i ʻādil (< Ar. şāhid + < Far. -i + <Ar. ʻādil) "adil ve dürüst şahit" (**HE** 28b/2533)

şāhid-i daʻvī (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Ar. daʻvī) "dava şahidi" (**HE** 5b/349)

şāhid-i maʻnī (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Ar. maʻnī) "kararın verilmesine engel olan şahit, son dakika şahidi" (**SS** R309a/301, R309b/303; **BV** 150/6)

şāhid-veş (< Ar. şāhid + < Far. -veş) "tanık gibi" (**NŞ** 207/7)

şühūd (< Ar.) "var olma, şahitler" (**BV** 601/6; **FK** 688/31; **GS** 307/6; **NŞ** 107/2; **HE** 11b/920, 25b/2247, 42a/3796, 43b/3928; **Sİ** R355a/97, R416a/6504; **SS** R310b/431, R310b/432)

şühūdī (< Ar. şühūd + < Far. ī) "var olma, şahitlerle ilgili" (**HE** 12a/996)

tanuġ "tanık, şahit" (**BV** 729/4; **HE** 17a/1420, 17a/1421, 28b/2533)

tanuġluġ "tanıklık, şahitlik" (**HE** 14b/1183)

tanuġluḳ "tanıklık, şahitlik" (**FK** 198/1; **GS** 355/4; **NŞ** 491/4)

tanuḳ "tanık, şahit" (**BV** 316/4/4, 322/3/3; **FK** 176/3; **GS** 16/2, 23/5; **NŞ** 321/7, 400/1, 653/5; **FŞ** SF61b/26; **HE** 2a/53, 24b/2165)

2.18.2.6. Delil, Belgeler ile İlgili Kavramlar

bürhān (< Ar.) "delil, tanık" (**HE** 39a/3515; **Sİ** R384a-36)

bürhān-ı sāṭıʻ (< Ar. bürhān + < Far. -ı + < Ar. sāṭıʻ) "yüce delil" (**Sİ** R384a-36)

delāyil (< Ar.) "deliller" (**FŞ** SF100b/60; **HE** 19a/1608)

delīl (< Ar.) “delil, belge” (**BV** 121/5, 268/4, 374/5, 425/8, 591/3; **FK** 97/5, 254/4, 389/5, 479/4, 664/5, 671/6; **GS** 2/10, 2/10, 150/4, 233/3, 316/4, 403/2, 403/2; **NŞ** 379/6; **FŞ** SF100a/13, SF100a/20, SF52a/15, SF56a/100; **HE** 15a/1263, 15a/1264, 28a/2480, 29b/2610, 30b/2732; **LM** R226b/1246; **Sİ** R355b/135, R356a/191, R356b/219, R377b/2435, R381b/2828, R410b/5926; **SS** R306b/33, R311b/549, R334a/2891)

delīl-i i‘tirāf (< Ar. delīl + < Far. -i + < Ar. i‘tirāf) “itirafın kanıtı” (**GS** 316/4)

güveh (< Far.) “delil” (**GS** 333/3, 351/6, 552/2, 575/1, 587/3; **LM** R215b/122)

ḥüccet (< Ar.) “senet, delil, vesika” (**FŞ** SF46b/35, SF87a-41; **HE** 4b/267, 13b/1103, 21b/1840, 28b/2542; **Sİ** R381b/2829, R384a-36; **BV** 365/6; **GS** 134/9)

ḥüccet-i ḳāṭı‘ (< Ar. ḥüccet + < Far. -i + < Ar. ḳāṭı‘) “kesin delil, kanıt” (**Sİ** R384a-36)

ḥücec (< Ar.) “deliller, senetler” (**FK** 97/5)

iṣbāt (< Ar.) “delil göstererek doğrusunu ortaya çıkarma” (**FK** 79/4, 406/3, 681/66, 707; **GS** 682h/6; **BV** 612/6, 710; **HE** 14b/1189; **LM** R232a/1835, R247a/3378; **Sİ** R361b/743, R364a/1000, R384a-36, R402a/4966, R358b/426, R361a/711; **SS** R309a/287, R309a-5, R341b/3721)

iṣbāt-ı şehādet (< Ar. iṣbāt + < Far. -ı + < Ar. şehādet) “ispat ve şahitlik” (**FK** 79/4)

iṣbātī (< Ar. iṣbāt + < Far. ī) “delil göstererek doğrusunu ortaya çıkarma ile ilgili” (**GS** 593/1)

2.18.2.7. Soruşturma ve İlgili Kavramlar

taḥḳīḳ (< Ar.) “tahkik, bir şeyin doğruluğunu araştırma (**BV** 615/5, 659/31; **FK** 256/1, 322/3, 322/9, 397/4, 689/438; **GS** 136/2, 445/5, 485/3; **NŞ** 680/2; **FŞ** SF103b/41, SF105b/67, SF54a/58, SF54b/32, SF63a/70; **HE** 7a/503, 33b/3007, 36b/3312; **LM** R228a/1437, R233a/1943; **Sİ** R358b/412, R378a/2462, R384a/3114, R394b/4183, R416b/6642; **SS** R327a/2182, R328b/2310, R336b/3184, R341a/3647, R351b/4769)

taḥḳīḳī (< Ar. taḥḳīḳ + < Far. ī) “bir şeyin doğruluğunu araştırma ile ilgili” (**SS** R345a/4063)

2.18.2.8. Karar-Kararsızlık ile İlgili Kavramlar

bī-ḳarār (< Far. bī + < Ar. ḳarār) “kararsız” (**FŞ** SF50b/55, SF65b/50, SF80a/31, SF84b/90; **HE** 31b/2827; **LM** R235b/2179, R238a/2457; **SS** R324a/1824, R330b/2517, R331a/2595; R337a/3248; R345a/4070, R350b/4669; **FK** 173/3; **GS** 326/4, 363/3, 614/1, 672/1, 683/136; **NŞ** 333/4, 616/1; **BV** 133/1)

bī-ḳarārī (< Far. bī + < Ar. ḳarārī) “kararsızlık” (**LM** R248b/3546; **Sİ** R403a/5066)

bī-ḳarārlıġ (< Far. bī + < Ar. ḳarār +< Tr. -lıġ) “kararsızlık” (**SS** R319b/1368, R320b/1452)

fetvā (< Ar.) “fetva, karar, hüküm” (**FK** 106/5; **HE** 28b/2545)

hercāyī (< Far.) “sebatsız, kararsız” (**FK** 610/9; **FŞ** SF49b/39)

ḳarār (< Ar.) “karar” (**FŞ** SF46b/43, SF61a/48, SF70b/29, SF79a/10, SF86b/86, SF95b/112; **HE** 11b, 11b/909, 12b/1026, 22a/1897; **LM** R222a/811, R224b/1074, R233b/1978, R235b/2177, R248b/3567; **Sİ** R363a/904, R383b/3025, R386b/3324, R391a/3799; **SS** R314b/856, R317b/1134, R328a/2292, R335b/3092; **GS** 48/3, 155/3, 161/3, 383/5, 488/7, 513/7; **NŞ** 41/3, 277/4, 290/2, 352/1, 400/8, 447/3; **BV** 23/7, 56/7, 152/4, 250/5, 315/4, 415/1, 633/7; **FK** 26/1, 539/1, 638/5, 689/377)

ḳarārī (< Ar. ḳarār + < Far. ī) “karar ile ilgili” (**BV** 209/1)

ḳarārsız (< Ar. ḳarār + < Tr. -sız) “kararsız” (**SS** R334b/2973, R340a/3547, R346b/4236; **NŞ** 414/5)

mu‘ayyen (< Ar.) “belirlenmiş, kararlaştırılmış” (**GS** 97/2, 536/1, 659/3; **NŞ** 260/8, 295/1, 408/9; **FK** 115/5; **FŞ** SF106a/12, SF107a/92, SF59b/90, SF61a/47, SF82b/83; **HE** 14b/1215; **LM** R230b/1692, R235a/2122, R240a/2691, R243a/2988; **Sİ** R357a/301, R389a/3594, R419a/6889)

muḳarrer (< Ar.) “kararlaştırılmış, karar verilmiş” (**FK** 115/4; **GS** 9b-F2/22, 10a-F2/8, 444/7, 576/8, 683/102; **BV** 69/8, 722/2; **Sİ** R369b/1591, R378b/2531, R389a/3595, R405b/5330, R414b/6326; **SS** R339b/3501, R349b/4545)

muḳarrerlıġ (< Ar. muḳarrer + < Tr. -lıġ) “kararlaştırılmış, tayin edilmişlik” (**FK** 326/5)

muḳerrer (< Ar.) “kararlaştırılmış, karar verilmiş” (**Sİ** R387a/3383)

ża‘īf-i bī-karār (< Ar. ża‘īf + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. karār) “kararsız ve güçsüz” (**GS** 363/3)

2.18.2.9. Şüphe ve İlgili Kavramlar

bed-gümān (< Far.) “kötü şüphede bulunan” (**FK** 357/7; **NŞ** 320/5, 542/4, 552/7; **Sİ** R357b/333)

bed-gümānlıġ (< Far. bed-gümān + < Tr. – lıġ) “şüphecilik” (**BV** 198/9)

bed-gümānraḳ (< Far. bed-gümān + < Tr. – raḳ) “daha çok şüpheci olma” (**GS** 605/3)

cemī‘-i tereddüd (< Ar. cemī‘ + < Far. -i + < Ar. tereddüd) “tüm kararsızlıklar, şüpheler” (**Sİ** R404b/5220)

evhām (< Ar.) “kuruntular” (**FK** 5/5)

gümān (< Far.) “şüphe, kuşku” (**FK** 140/7, 265/6, 352/1, 494/5, 567/6, 621/2; **GS** 1/8, 74/7, 139/1, 183/2, 215/7, 250/6, 349/4; **NŞ** 27/3, 145/6, 222/3, 354/6, 474/2, 512/2; **BV** 21/6, 94/8, 103/9, 197/5, 287/3, 301/7, 480/7; **FŞ** SF107a/108, SF47b/12, SF59b/47; **HE** 9b/724, 10a/809, 13a/1052, 24a/2102; **LM** R217a/319, R225b/1155, R228a/1402, R237a/2326; **Sİ** R359b/536, R372a/1822, R376a/2260, R390a/3734; **SS** R307a/77, R316b/1055, R330a/2478, R336a/3129)

gümānā (< Far.) “sanma, sezme, zan; şüphe” (**FŞ** SF87b/74)

iştibāh (< Ar.) “şüphelenme, şüphe” (**FK** 417/2; **SS** R314b/840)

meşkūk (< Ar.) “şüpheli” (**FK** 335/6)

mevhūm (< Ar.) “kuruntuya dayanan, vehm olunmuş” (**FK** 318/6, 401/3, 653/3; **GS** 171/1, 229/3; **NŞ** 320/2, 426/1; **FŞ** SF48b/11, SF48b/8, SF53b/37, SF76a/72; **HE** 12a/963, 18a/1536; **SS** R320a/1398; **BV** 489/4)

muẓlim (< Ar.) “karanlık, şüpheli” (**FK** 306/5)

noḳṭa-ı mevhūm (< Ar. noḳṭa + < Far. -ı + < Ar. mevhūm) “varlığı şüpheli nokta” (**FŞ** SF48b/11, SF53b/37)

noḳṭa-i mevḥūm (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Ar. mevḥūm) “varlığı şüpheli nokta” (**BV** 489/4, 546/3; **FK** 653/3; **GS** 171/1, 229/3; **NŞ** 320/2, 426/1)

nuḳṭa-yi mevhūm (< Ar. nuḳṭa + < Far. -yi + < Ar. mevhūm) “varlığı şüpheli nokta” (**SS** R320a/1398)

reyb (< Ar.) “şüphe” (**FŞ** SF101a/126; **HE** 12b/1025; **GS** 55/5; **NŞ** 51/4; **BV** 655/22)

seḥāb-ı şekk (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. şekk) “kuşku bulutu” (**NŞ** 51/4)

şek (< Ar.) “şüphe, zan, tahmin” (**Sİ** R368b/1475, R371a/1748, R382b/2909, R385a/3214; **FŞ** SF104b/126, SF106a/90, SF91b/43, SF96b/80; **LM** R238b/2530, R245b/3243, R249a/3610; **SS** R315a/911, R316a/982, R324b/1895, R353a/4951; **BV** 411/1, 411/7, 710/1; **FK** 124/4, 323/2, 335/6, 727/1, 728/1; **GS** 55/5, 664/3; **NŞ** 187/3; **HE** 12a/976, 39b/3591)

şeksiz (< Ar. şekk + < Tr. -siz) “şüphe etmemek” (**BV** 467/4)

şekk (< Ar.) “şüphe, zan, tahmin” (**BV** 655/22; **NŞ** 51/4)

şübhe (< Ar.) "şüphe, kuşku" (**BV** 197/7; **NŞ** 351/2; **FŞ** SF80b/76, SF80b/76; **LM** R217a/414, R217a/415; **Sİ** R368b/1492; **Sİ** R414a/6298)

şübheī (< Ar. şübhe + < Far. ī) "şüphe, kuşku ile ilgili" (**GS** 149/7)

tereddüd (< Ar.) "kararsızlık, duraksama, tereddüt, şüphe" (**BV** 103/8, 176/8; **FK** 187/7, 319/6; **GS** 310/7; **NŞ** 573/8; **FŞ** SF101a/142, SF106b/64, SF62a/56, SF69a/9; **HE** 28a/2471, 42b/3859; **Sİ** R358a/365, R373b/2008, R385a/3216, R404b/5220; **SS** R352b/4893)

tereddüt (< Ar.) "kararsızlık, duraksama, tereddüt, şüphe" (**Sİ** R381b/2827)

tevehhüm (< Ar.) "şüphe, kuruntuya düşme" (**BV** 217/4, 327/6; **FK** 235/2, 354/1; **GS** 51/2, 105/4, 444/1; **NŞ** 99/3, 438/5, 589/4, 635/4; **FŞ** SF100b/102, SF104b/127, SF93a/31, SF54a/64, SF72a/82; **HE** 16b/1394; **LM** R233b/2005, R246b/3332; **Sİ** R360b/659, R370b/1691, R403b/5138; **SS** R353a/4926)

vehīm (< Ar.) "yersiz korku; şüphe, kuruntu" (**BV** 377/6; **Sİ** R383b/3024, R386a/3320)

vehm (< Ar.) "yersiz korku; şüphe, kuruntu" (**BV** 153/3, 372/6, 423/3, 575/1, 627/2; **FK** 14/1, 175/2, 250/3, 374/5, 516/9; **GS** 11/6, 99/4, 111/2, 220/2, 370/4, 457/7; **NŞ** 232/5, 275/3, 335/6, 403/7, 548/7, 601/7; **FŞ** SF100a/46, SF91b/13, SF92b/99, SF48a/2, SF66b/44, SF88b/136; **HE** 13a/1044, 26b/2354, 26b/2362, 31a/2775, 37b/3394; **LM** R225b/1148, R232b/1882, R233b/1996, R235a/2117; **Sİ** R354b/25, R371a/1724, R375b/2195, R390a/3737, R408a/5656;; **SS** R308b/211, R313b/754, R324a/1847, R327a/2166, R336b/3169)

vehmī (< Ar. vehm + < Far. ī) "bir korku, bir kuşku" (**BV** 327/6)

vehmlıġ (< Ar. vehm + < Tr. -lıġ) "korkulu, şüpheli, kuruntulu" (**Sİ** R414a/6284)

vehm-nāk (< Ar. vehm + < Far. nāk) "kuruntulu, şüpheli" (**Sİ** R386b/3363, R394a/4130)

2.18.2.10. Bağışlama-Af ile İlgili Kavramlar

'afv (< Ar.) "af, bağışlama" (**GS** 5/7, 838/1; **NŞ** 304/7; **BV** 92/9, 137/9, 198/8, 552/9, 717; **FK** 42/9, 249/7, 270/7, 558/9; **FŞ** SF107a/113, SF107a/116, SF95b/107, SF48a/65; **HE** 14a/1140, 16a/1342, 31a/2770, 31a/2772, 41b/3745, 42a/3800, 44a/3974; **LM** R217a/263, R243b/3039, R249a/3622; **Sİ** R355b/114, R355b/118, R386b/3375, R390b/3745, R395b/4284; **SS** R307b/118, R307b/120, R348a/4385, R353a/5002)

āmirziş (< Far.) "affetme, bağışlama" (**LM** R214b/17, R248a-38)

baḫīl (< Ar.) "bağışlama, affetme" (**BV** 374/4, 657/42, 664/1)

baḫş (< Far.) "bağış, ihsan" (**FŞ** SF53b/36; **LM** R231a/1725; **SS** R314b/841, R332b/2776)

baḫşāyiş (< Far.) “bağışlama, ihsan etme” (**FK** 689/40, 754/1; **HE** 30b/2720; **Sİ** R391b/3885; **SS** R312b/653; **SS** R351a/4722)

baḫşende (< Far.) “veren, bağışlayan, affeden” (**SS** R308b/245)

baḫşendelik (< Far. baḫşende + < Far.-i+ < Tr. -lık) “verme, bağışlama, affetme” (**Sİ** R362a/823)

ġayr-ı ġufrān (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. ġufrān) “affetme, bağışlama dışında” (**Sİ** R368b/1489)

ġufrān (< Ar.) “affetme, bağışlama” (**FK** 136/11, 411/11; **FŞ** SF48a/67; **HE** 34b/3117; **Sİ** R355b-2, R357b/307, R368b/1489)

ümīd-i ġufrān (< Ar. ümmīd + < Far. -i + < Ar. ġufrān) “affetme ümidi, bağışlama ümidi” (**FK** 136/11)

şefā‘at (< Ar.) “af, bağışlama” (**FŞ** SF46b/55, SF48a/56, SF48a/57, SF48a/67; **HE** 3b; **LM** R215b/124, R228a/1432, R234b/2099; **Sİ** R356a/163, R389b/3683, R389b/3685, R391b/3884, R394b/4165; **SS** R309a/272; **GS** 81/6, 98/4, 333/5, 351/6, 536/6; **NŞ** 92/4, 583/5; **BV** 40/6, 114/7; **FK** 7/2, 680/8)

şefī‘ (< Ar.) “bağışlayan, şefaat eden” (**FK** 42/9, 306/6; **GS** 3a-F2/19, 5/7, 351/7; **NŞ** 5/8, 292/6; **HE** 3b/209, 5a/335, 23b/2077; **LM** R215b/119, R215b/139; **Sİ** R390a/3710, R391b/3883, R391b/3884, R393b/4087, R404a/5191)

şefī‘ī (< Ar. şefī‘ + < Far. ī) bağışlayan, şefaat edenle ilgili” (**FK** 689/437)

pūziş-peẕīr (< Far.) “affeden” (**HE** 16b/1388; **Sİ** R365a/1089)

2.18.2.11. Ceza ve İlgili Kavramlar

cezā (< Ar.) “ceza, suçun karşılığı” (**FŞ** SF86b/62; **HE** 15a/1231, 35a/3127, 35b/3180, 43b/3969; **HE** 4a/219; **Sİ** R368b/1489, R378a/2482, R387a/3407, R392b/3969; **SS** R339b/3503, R340a/3528, R347a/4313, R348a/4383; **BV** 437/3, 543/7; **FK** 291/4, 723; **NŞ** 315/6)

cürmāne (< Far.) “ceza” (**BV** 528/7; **FK** 71/6, 576/8, 606/7; **GS** 76/7)

2.18.2.11.1. Cezalar ile İlgili Kavramlar

esīr-i bend (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. bend) “zincirlenmiş esir” (**GS** 679/5)

esīr-i ta‘ab (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ta‘ab) “çaresiz esir” (**HE** 38b/3464)

esīrlik (< Ar. esīr + < Tr. -lik) “esirlik” (**LM** R243a-33)

ḳışaṣ (< Ar.) “kısas, öldürmeye ceza olarak ölüm cezası verme” (**FK** 288/2; **GS** 282/6; **BV** 198/2, 271/5; **FŞ** SF102a/44; **HE** 17a/1422, 17a/1426, 38b/3457; **Sİ** R391b/3898)

maḥbes (< Ar.) “hapishane” (**FK** 380/4)

maḥbūs (< Ar.) “hapis, esir, hapsolunmuş” (**FK** 241/1, 252/2, 317/2; **NŞ** 54/8, 457/3, 602/5; **FŞ** SF102a/30, SF89a/12, SF94a/102, SF46b/17; **LM** R219a/495, R227b/1379, R235b/2250; **Sİ** R386a/3288; **SS** R327b/2187, R329a/2352, R339b/3488, R340a/3571)

maḥbūsluḳ (< Ar. maḥbūs + < Tr. -luḳ) “hapislik, esir olma, hapsolma (**FŞ** SF101a/140)

maḥkūm (< Ar.) “hükümlü, mahkûm” (**FK** 354/6; **GS** 171/5; **NŞ** 200/6, 597/6; **BV** 616/6; **HE** 16a/1331; **LM** R220b/607; **Sİ** R364a/996, R379a/2570; **SS** R314b/855, R317a/1104, R337b/3271)

maḥkūm-ı emr (< Ar. maḥkūm + < Far. -ı + < Ar. emr) “emir mahkûmu, esir” (**BV** 130/4)

maḥkūm-ı fermān (< Ar. maḥkūm + < Far. -ı + < Far. fermān) “ferman mahkûmu, esir” (**Sİ** R379a/2570)

maḥkūmluġ (< Ar. maḥkūm + < Tr. -luġ) “mahkûmluk, hükümlülük” (**GS** 277/4)

maḥkūmluḳ (< Ar. maḥkūm + < Tr. -luḳ) “mahkûmluk, hükümlülük” (**Sİ** R392a/3911)

nefyī (< Ar. (< Ar.) “sürme, sürgün etme, inkâr etme” (**BV** 124/1)

seng-rīz (< Far.) “taşlama, taş atma, taşlanan kimse” (**HE** 5a/311)

seng-sār (< Far.) “taşlık, taşı bol olan yer; suç ve günah işlemekten dolayı taşla cezalandırılma” (**FŞ** SF65b/77; **NŞ** 420/4)

sevḳ (< Ar.) “önüne katıp sürme, ileri sürme” (**BV** 654/12)

südretmek “sürüme, def itmek, sürme” (**NŞ** 58/4)

sürmeg “sürme, sevk etme, kovma, uzaklaştırma” (**FŞ** SF84a-38; **HE** 4a/244)

sürmek “sürme, sevk etme, kovma, uzaklaştırma” (**BV** 55/1, 125/2, 714; **GS** 707/1, 710, 729; **NŞ** 68/2, 158/5; **FŞ** SF104a/99, SF106b/55, SF96b/76, SF99a/156, SF49a/10; **HE** 22b/1940; **LM** R217a-5, R217a-6, R234b/2094; **Sİ** R361b/770, R363a-13, R384a-36, R395a/4236, R412b/6112; **SS** R325a/1927, R330a/2483, R348a/4394)

tenkīl (< Ar.) “uzaklaştırma; örnek olacak bir ceza verme” (**SS** R347a/4305)

zindānī (< Far.) “zindancı; zindana kapılmış suçlu” (**FŞ** SF68a/104; **NŞ** 618/6)

zūlāne (< Far.) “mahkumların ayağına geçirilen zincir” (**BV** 497/7)

2.18.2.12. Kusurlu, Suçlu Olma ile İlgili Kavramlar

‘ayb (< Ar.) “ayıp, kusur” (**GS** 20/3, 114/4, 323/6, 406/4, 511/5, 613/4, 746/1; **NŞ** 36/3, 103/7, 204/9, 317/6, 420/1, 502/7, 606/5; **BV** 10/9, 94/5, 110/3, 205/1, 371/3; **FK** 16/1, 115/3, 284/4, 348/7, 472/5, 596/2; **FŞ** SF101a/125, SF101a/126, SF59a/10, SF59b/64; **HE** 23a/2016, 30a/2674, 33b/2996, 33b/3004; **LM** R221b/713, R228a/1414, R232a/1804,

R249a/3616; **Sİ** R365a/1132, R377b/2415, R388a/3511, R419a/6889; **SS** R326b/2117, R327a/2181, R343b/3933, R351b/4797, R353a/4966)

‘ayb-cū (< Ar. ‘ayb + < Far. cū) “insanın ayıbını araştıran” (**FK** 767/1)

‘ayb-cūy (< Ar. ‘ayb + < Far. cūy) “insanın ayıbını araştıran” (**HE** 30a/2673)

‘ayblıġ (< Ar. ‘ayb + < Tr. -lıġ) “ayıplı, kusurlu” (**SS** R314b/841)

‘ayb-pūş (< Ar. ‘ayb + < Far. pūş” “ayıp örten” (**NŞ** 243/6)

‘öẕr (< Ar.) “özür, kusur, eksiklik” (**FK** 184/4, 287/4, 452/6, 527/6, 627/6; **BV** 372/3, 387/7, 457/9)

‘uyūb (< Ar.) “ayıplar, kusurlar” (**Sİ** R369a/1540)

bī-behāne (< Far.) “kusursuz, noksansız, yalansız” (**Sİ** R409a/5810)

bī-ḳūṣūr (< Far. bī + < Ar. ḳūṣūr) “kusursuz” (**Sİ** R399b/4692)

bī-ṭa‘n (< Far. bī + < Ar. ṭa‘n) “ayıpsız” (**GS** 683/119)

endīşe-yi ḫaṭā (< Far. endīşe + < Far. -yi + < Ar. ḫaṭā) “hatalı, kusurlu, yanlış düşünce” (**SS** R353a/4918)

ġayr-ı noḳṣān (< Ar. ġayr ++ < noḳṣān) “noksanlık” (**Sİ** R373b/2000)

ḫaṭā (< Ar.) “hata, kusur, yanlış” (**FK** 151/6, 270/7, 327/7, 475/6, 574/5; **GS** 32/1, 204/4, 239/2, 314/6, 359/3, 521/5; **NŞ** 231/6, 284/4, 304/7, 343/3, 558/5, 658/14, 697/4; **BV** 59/2, 422/7, 422/7, 597/1; **FŞ** SF101a/139, SF102a/26, SF107a/108, SF95b/107, SF85a/38; **HE** 4a/220, 4a/242, 16a/1338, 26a/2305, 29a/2555, 30b/2737, 36a/3261; **LM** R215a/88, R215a/89, R217a/253, R228b/1471, R248a-38; **Sİ** R355b-2, R371a/1748, R379b/2636, R388b/3563, R396a/4323; **SS** R307b/118, R336a/3148, R340a/3550, R347a/4320, R353a/4987)

ḫaṭā-yı muṭlaḳ (< Ar. ḫaṭā + < Far. -yı + < Ar. muṭlaḳ) “kesin hata” (**NŞ** 313/11)

ḫaṭā-kār (< Ar. ḫaṭā + < Far. kār) “hata eden, yanlış yapan, yanılan” (**FŞ** SF107a/111; **Sİ** R388b/3564)

ḫaṭā-kārī (< Ar. ḫaṭā + < Far. kār) “hata eden, yanlış yapan, yanılanla ilgili” (**FŞ** SF107a/108)

ḫaṭāsız (< Ar. ḫaṭā + < Tr. -sız) “hatasız, kusursuz” (**GS** 592/2; **NŞ** 697/4)

hücnet (< Ar.) “kusur” (**BV** 660/80)

ḳabāḥat (< Ar.) “kusur, çirkin hareket” (**BV** 76/7; **GS** 711/7; **HE** 20b/1762, 28a/2466, 33a/2948, 34a/3062)

ḳabīḥ (< Ar.) “çirkin, kaba, ayıp, yakışıksız” (**BV** 76/7)

ḳāṣır (< Ar.) “kusurlu, kısa” (**FK** 151/3, 430/6; **GS** 439/6, 651/7; **BV** 91/6; **FŞ** SF80b/77; **HE** 3a/142; **Sİ** R388b-42, R391b/3868; **SS** R321b/1594; **NŞ** 657/3)

kāst (< Far.) “noksan, eksik” (**LM** R220a/589; **SS** R344b/4020)

kāstlıḳ (< Far. kāst + < Tr. -lıḳ) “noksanlık, eksiklik” (**HE** 26a/2307)

ḳuṣūr (< Ar.) “kusur, eksiklik” (FK 362/7; **GS** 7b-F2/15, 9b-F2/22, 10a-F2/3, 4/4, 209/2; **NŞ** 132/9, 323/9; **BV** 197/1, 197/4, 570/2; **FŞ** SF55a/72, SF57a/87; **HE** 2a/61; **Sİ** R362b/856, R385b/3264, R403a/5046; **SS** R307b/126, R307b/127, R312a/565, R321b/1585, R334a/2897)

ḳuṣūrī (< Ar. ḳuṣūr + < Far. ī) “bir kusur, kusurla ilgili” (**FŞ** SF98a/30; **GS** 395/3)

ma‘ẕeret (< Ar.) “mazeret, özür” (**LM** R215a-2; **Sİ** R416a-81)

ma‘zūr (< Ar.) “kusuru olan, mazereti olan” (**FŞ** SF46b/26, SF61b/18, SF69b/72, SF84b/77, SF95b/107; **HE** 18a/1553, 21b/1874, 37a/3328; **LM** R215a-2, R227b/1355, R229a/1497, R237a/2364; **Sİ** R366b/1245, R372b/1873, R379b/2622, R392a/3950; **SS** R314a/807, R321a/1497, R324b/1911, R343b/3935, R353a/4994; **FK** 168/6, 601/7, 688/91; **BV** 87/3, 154/5, 266/6, 477/1, 507/8; **GS** 6a-F2/2, 445/7, 499/4, 581/6; **NŞ** 132/3, 142/5, 421/7, 493/2)

ma‘zūrluḳ (< Ar. ma‘ẕūr + < Tr. -luḳ) “kusurlu, mazereti olan” (**Sİ** R410b/5930)

ma‘āyib (< Ar.) “kusurlar, ayıplar” (**FŞ** SF79a/42; **Sİ** R419a/6888)

ma‘yūb (< Ar.) “ayıplanmış, ayıplı, bozuk, eksik” (**GS** 387/6; **NŞ** 348/5, 686/11; **SS** R346a/4182; **FK** 28/7, 46/6, 257/8; **BV** 40/7)

ma‘yūbraḳ (< Ar. ma‘yūb + < Tr. -raḳ) “daha çok ayıplı, kusurlu, eksik” (**BV** 317/2)

mayruḳ “eğri ve ayıplı, kusurlu, topal, eğrilmiş, bükülmüş, zayıf” (**BV** 321/1)

me‘āyib (< Ar.) “ayıplar, kusurlar” (**Sİ** R397b/4481)

muḳaṣṣır (< Ar.) “kusur işleyen” (**FK** 672/4; **Sİ** R391b/3883, R398a/4563; **SS** R309b/333)

muḳır (< Ar.) “doğru söyleyen, kusurunu gizlemeyen” (**HE** 17a/1421; **BV** 318/2)

müte‘azzir (< Ar.) “özürlü, özrü olan” (**LM** R233b/1981; **GS** 12b-F2/16; **SS** R330a/2502)

nā-kāste (< Far.) “noksansız, eksiksiz” (**HE** 24a/2095, 28b/2551; **Sİ** R358b/441, R362a/804, R383a/2994, R394a/4108, R405a/5277)

naḳṣ (< Ar.) “eksiklik, noksanlık, azaltma” (**GS** 4/4; **HE** 13a/1070, 12b/1004, 20b/1785, 33b/3015; **SS** R333b/2871)

naḳṣī (< Ar.) “eksiklik, noksanlık, azaltma ile ilgili” (**GS** 685/1)

nā-tamām (< Far. nā + < Ar. tamām) “eksik, noksan” (**GS** 693/1; **LM** R220a/583)

nā-tamānraḳ (< Far. nā + < Ar. tamām + < Tr. -raḳ) “daha eksik, daha noksan” (**GS** 12b-F2/15)

noḳṣān (< Ar.) “eksik, kusurlu, yokluk” (**FK** 131/4, 136/4, 718/1, 731/3; **GS** 121/6, 245/5, 353/6, 441/7, 489/7, 528/7; **NŞ** 223/2; **BV** 107/4, 364/9, 681, 681/1; **FŞ** SF104b/144, SF84b/50; **HE** 4a/226, 28a/2493; **Sİ** R368a/1399, R372b/1877, R373b/2000, R383b/3040, R400b/4829; **SS** R348a/4400)

öksük “eksik” (**FK** 690/3; **NŞ** 29/4, 71/5; **BV** 334/1, 699/2; **HE** 22b/1956; **FŞ** SF53b/23, SF71a/78; **Sİ** R356a/155, R359b/545, R366b/1236; **Sİ** R375a/2147, R400b/4832)

öksüklük “eksiklik” (**Sİ** R380a/2687)

öksükrek “daha eksik” (**FK** 599/1)

öksütküçi “eksiltici” (**FK** 737/1)

öksütmek “eksiltme” (**GS** 591/3)

‘öẕr (< Ar.) “özür, kusur, eksiklik” (**GS** 9a-F2/13, 50/2, 80/7, 201/7, 333/7, 381/7, 581/7, 650/3; **NŞ** 244/2, 276/2, 312/1, 392/9; **FŞ** SF72b/36, SF69b/69, SF104b/167, SF99b/204; **HE** 16b/1394, 18a/1541, 18b/1571, 34a/3028, 40a/3637; **LM** R215a/85, R215b/117, R230a/1640, R234b/2106; **Sİ** R367a/1315, R374a/2030, R389b/3675, R393b/4058; **SS** R311b/553, R322b/1689, R331a/2588, R336a/3123, R345b/4127)

‘öẕrī (< Ar. ‘öẕr + < Far. ī) “özür, kusur, eksiklikle ilgili” (**FŞ** SF83a/26, SF83a/52)

pūziş (< Far.) “mazeret, özür” (**Sİ** R393a/4034)

rū-siyāhlıġ (< Far. rū-siyāh + < Tr. -lıġ) “kara yüzlü, yüzü kara, ayıbı olan” (**FK** 739)

selīm (< Ar.) “sağlam, kusursuz, doğru, dürüst” (**FK** 689/85, 689/99; **HE** 15a/1261, 26a/2274, 28b/2523; **Sİ** R384a/3094, R392b/3995, R400b/4836, R401a/4865, R412b/6148)

ser-rişte-i ‘ayb (< Far. ser-rişte + < Far. -i + < Ar. ‘ayb) “ayıp, kusur, hata ipinin ucu” (**Sİ** R419a/6889)

siyāh-rūlıġ (< Far. siyāh-rū + < Tr. -lıġ) “kara yüzlü, yüzü kara, ayıbı olan” (**GS** 733)

şāyibe (< Ar.) “leke, kusur” (**FK** 301/3, 738; **HE** 13b/1104, 25b/2240; **LM** R246b/3346)

şeyn (< Ar.) “leke, kusur, ayıp” (**BV** 77/7, 660/80; **FK** 467/2, 708; **NŞ** 522/6, 709/42; **FŞ** SF46a/17, SF86b/78, SF92a/72; **HE** 2a/58, 7a/498, 10b/818, 23a/2011, 42b/3824; **LM** R220a/577, R227b/1342, R244a/3096, R246b-36; **Sİ** R360a/608, R372b/1880, R374b/2114, R398a/4560, R409a/5770, R416a/6582; **SS** R319b/1372, R343b/3930; R325a/1936)

şeyn-ı ma‘şūḳ (< Ar. şeyn + < Far. -ı + < Ar. ma‘şūḳ) “sevgilinin ayıbı, noksanı, kusuru” (**FŞ** SF46a/17)

şeyn-i irādet (< Ar. şeyn + < Far. -i + < Ar. irādet) “iradenin ayıbı, kusuru, noksanı” (**NŞ** 522/6)

taḳṣīr (< Ar.) “bir işi eksik yapma, kusur etme, suç, günah işleme” (**BV** 475/5; **FK** 192/6; **GS** 149/2, 189/3, 243/5, 572/6, 602/1; **NŞ** 16/5, 133/5, 244/7, 357/2, 460/4, 488/7, 657/3; **FŞ** SF103a/132, SF98a/31, SF99a/161, SF61b/33, SF80b/42; **HE** 14b/1223, 20b/1767; **Sİ** R371a/1722, R391b/3883; **SS** R312a/573, R321a/1508, R332a/2677, R335b/3064, R339a/3450)

taḳṣīrī (< Ar. taḳṣīr + < Far. ī) “bir işi eksik yapma, kusur etme, suç, günah işleme ile ilgili” (**GS** 632/7)

taḳṣīrlıḳ (< Ar. taḳṣīr + < Tr. -lıḳ) “kusurlu” (**HE** 41b/3776)

taḳṣīrsiz (< Ar. taḳṣīr + < Tr. -siz) “kusursuz, eksiksiz, kesilmemiş” (**HE** 41b/3764)

tamām-ı ‘ayb (< Ar. tamām + < Far. -ı + < Ar. ‘ayb) “ayıp, kusurların tamamı” (**FŞ** SF59a/10)

tenzīh (< Ar.) “kusur, kondurma, kabahat ve kusuru yok etme” (**NŞ** 522/5; **SS** R327a/2171)

usal “fena, kötü, kusur, zayi” (**Sİ** R373a/1942, R373b/1976, R381a/2791)

2.18.2.13. Suç ve İlgili Kavramlar

cerāyim (< Ar.) “suçlar” (**LM** R249a/3620)

cürm (< Ar.) “suç” (**FŞ** SF101a/138, SF107a/109, SF107a/114; **HE** 16a/1363, 16b/1392,33b/2995, 33b/3005; **LM** R215b/117, R215b/119, R249a/3613; **Sİ** R355b/117, R368a/1394, R386b/3375, R391b/3895; **SS** R307b/120, R307b/135, R348a/4386; **BV** 2/8, 52/6, 68/5, 78/9, 189/5, 207/1, 441/7; **FK** 1/8, 136/7, 250/4, 307/2, 456/2, 557/5, 681/98, 704/1; **GS** 97/2, 189/4, 223/6, 329/7, 371/3, 423/3, 587/1; **NŞ** 53/6, 114/9, 292/6, 304/4, 315/3)

cürmī (< Ar. cürm + < Far. ī) “suçla ilgili” (**GS** 49/4; **LM** R248a/3488)

mücrim (< Ar.) “suçlu, cürüm işlemiş” (**FK** 103/5, 606/7; **GS** 662/6; **NŞ** 276/2; **BV** 163/2, 659/51; **HE** 28b/2548; **Sİ** R389b/3683, R391b/3881, R391b/3895; **FŞ** SF85b/78)

mücrimī (< Ar. mücrim + < Far. ī) “suçlu, cürüm işleme ile ilgili” (**Sİ** R355b/117)

mücrim-i ṣādıḳ (< Ar. mücrim + < Far. -i + < Ar. ṣādıḳ) “sadık suçlu” (**NŞ** 276/2)

mücrimvār (< Ar. mücrim + < Far. vār) “suçlu gibi, cürüm işlemiş gibi” (**NŞ** 370/1)

müttehem (< Ar.) “suçlu, kabahatli” (**FK** 61/1; **GS** 189/1, 297/5; **NŞ** 134/9; **BV** 401/3, 627/1)

2.18.2.14. Suçlama, İftira Atma ile İlgili Kavramlar

becel (< Ar.) “iftira, suç atma” (**Sİ** R413b/6230; **SS** R323a/1757)

bühtān (< Ar.) “iftira, yalan” (**BV** 436/7; **FK** 453/1, 477/13)

iftirā (< Ar.) “suç yükleme” (**BV** 7/4)

muḫteri‘ (< Ar.) “icat eden, iftira atan” (**FK** 303/3; **NŞ** 291/2; **HE** 13a/1071; **LM** R214b/19; **Sİ** R394b/4202, R404b-61)

peyġāre (< Far.) “iftira” (**FŞ** SF67b/22)

töhmet (< Ar.) “suç, kabahat, suçlama” (**BV** 477/7, 562/3; **FK** 46/6, 194/2, 209/9, 356/5, 368/4, 502/7, 627/4; **GS** 630/2; **NŞ** 49/1, 348/5, 456/5, 501/4, 552/7, 594/5, 657/19; **FŞ** SF83a/36, SF83a/43; **HE** 7b/551, 28b/2533; **LM** R223a/911, R237a/2357, R237a/2360; **Sİ** R360a/600, R392a/3946, R417a-82; **SS** R312a/582, R345b/4157)

töhmetī (< Ar. töhmet +< Far. ī) “bir suçlama, suç, kabahat, suçlama ile ilgili” (**Sİ** R417a/6700)

yazġurmaġ “suçlama, yanıltma, yoldan çıkarma” (**NŞ** 605/2)

yazġurmaḳ “suçlama, yanıltma, yoldan çıkarma” (**GS** 327/8)

2.18.2.15. Suç Çeşitleri ile İlgili Kavramlar

2.18.2.15.1. Asi-Asilik ile İlgili Kavramlar

‘āṣīī (< Ar.) “asi, isyankâr” (**GS** 247/6; **NŞ** 276/1; **HE** 4a/231, 4a/246, 4a/222; **Sİ** R357b/307, R368a/1394, R368b/1449; **SS** R307b/97)

‘āṣīlıġ (< Ar.’āṣī +< Tr. -lıġ) “asilik, günahkârlık” (**BV** 5/5)

‘işyān (< Ar.) “itaatsizlik, baş kaldırma” (**GS** 4/8, 88/6, 98/6, 231/6, 252/8, 410/1, 581/8, 839/1; **NŞ** 114/9, 389/8, 570/8, 611/7; **HE** 3b/197, 4a/221, 24b/2124, 41a/3698; **LM** R215a/90, R249a/3612, R249a/3622; **Sİ** R355b/124, R355b/125, R390a/3708; **SS** R307b/100, R309a/276; **FK** 4/7, 100/8, 184/6, 376/6, 411/9, 530/6, 612/6, 751/1; **BV** 7/8, 52/6, 441/7, 560/6, 632/5, 717/1)

bolġaġ “ayaklanma, karşılık” (**BV** 171/5)

ehl-i ‘işyān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘işyān) “isyan ehli, isyankârlar” (**GS** 231/6)

ehl-i red (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. redd) “kabul etmeyenler, reddedenler” (**HE** 1b/15)

i‘tirāz (< Ar.) “itiraz, karşı çıkma; bir fikri veya hükmü kabul etmeyip çürütmeye kalkma” (**SS** R341b/3729, R344a/4005, R353a/4926; **GS** 554/6; **FK** 105/2, 454/3, 503/4, 651/6; **FŞ** SF102b/82, SF80a/20; **BV** 92/10)

inkār (< Ar.) “inkâr, reddetme” (**FK** 291/4, 676/5; **GS** 587/1, 665/6, 687/1, 717; **NŞ** 405/4; **BV** 438/3; **FŞ** SF87a/26; **HE** 25a; **Sİ** R393b/4067, R398b/4602)

inkāre (< Ar.) “inkâr, reddetme” (**FK** 588/6; **NŞ** 532/7)

kāfir-i nefs (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. nefs) “isyan eden nefis, inkâr eden benlik” (**HE** 35b/3180)

ma‘āṣī (< Ar.) “asilikler, isyanlar, itaatsizlikler, günahlar” (**SS** R307b/97)

ma‘şiyet (< Ar.) “günah, isyan, itaatsizlik” (**GS** 201/7; **NŞ** 79/3; **FK** 705/1; **HE** 32b, 38a/3419, 32b; **Sİ** R355b/122, R355b-2, R418a/6824)

me‘āṣī (< Ar.) “isyanlar, günahlar” (**Sİ** R368a/1394)

merdūd (< Ar.) “reddedilmiş, kovulmuş” (**FK** 23/7, 132/4, 419/7, 596/2; **GS** 9/4, 63/7, 120/6, 141/5, 327/8, 371/1; **NŞ** 125/5, 128/6, 235/5, 380/4, 413/5; **BV** 92/7, 145/9, 317/2, 421/4, 544/7; **FŞ** SF85b/75, SF86a/15; **HE** 1b/29, 12a/988, 28b/2530, 28b/2531; **Sİ** R360a/606, R366a/1216, R368a/1405, R372a/1833, R407b-67; **SS** R322b/1659, R352a/4803, R352b/4897)

merdūdluġ (< Ar. merdūd + < Tr. -luġ) “reddedilme, kovulma” (**NŞ** 657/36; **Sİ** R368a/1398)

muḳābil (< Ar.) “karşı, karşı karşıya gelen, bir şeyin karşısında bulunan” (**GS** 621/6; **BV** 66/8; **LM** R232b/1867)

münkir (< Ar.) “inkâr eden, dinsiz” (**FK** 200/2, 291/4; **GS** 242/3; **BV** 115/4, 557/4, 735/4; **HE** 25a)

nā-rāzī (< Far. nā + < Ar. rāzī) “razı olmayan, kabul etmeyen” (**BV** 150/5)

nā-rıżā-mend (< Far. nā + < Ar. rıżā + < Far. mend) “rızası olmayan” (**Sİ** R377b/2417)

nefy (< Ar.) “sürme, sürgün etme, inkâr etme” (**FK** 184/5, 187/2, 356/2, 681/66, 694/2, 733/1; **GS** 1/8; 624/6, 682h/6, 685/1; **BV** 276/7; **FŞ** SF106a/11, SF106a-54, SF48b/7; **HE** 14b/1188, 14b/1227, 18b, 25b; **SS** R310b/431)

rād (< Ar.) “reddeden, geri döndüren, geri çeviren, geri bırakan” (**Sİ** R392b/3960; **SS** R333b/2873)

red (< Ar.) “kabul etmeme, inkâr etme, geri çevirme” (**FK** 3/7, 124/1, 250/6, 357/5, 445/6; **GS** 128/1, 371/1, 555/7; **NŞ** 68/5, 235/5, 364/9, 657/35; **BV** 136/7, 244/7, 651/6; **FŞ**

SF65b/70, SF70b/34, SF83a/20, SF96b/71; **HE** 1b/14, 7a/521, 12a/988, 18a/1555, 29a/2580; **LM** R229b/1577, R237a/2352, R239a/2549, R243b/3038; **Sİ** R364b/1035, R372b/1870, R379a/2571, R401b/4887; **SS** R306b/34, R307b/108, R311b/557, R318b/1279)

redd (< Ar.) "kabul etmeme, inkâr etme, geri çevirme" (**FŞ** SF103a-52, SF104b/150, SF93b/47; **LM** R215b/119; **NŞ** 114/5, 125/5)

ser-keş (< Far.) "dik başlı, itaatsiz" (**BV** 138/8, 160/8, 418/5; **FK** 482/3, 544/6, 683/6; **GS** 84/2, 202/10, 221/3, 265/3, 360/6, 361/6; **NŞ** 72/8, 673/3, 692; **FŞ** SF51b/6; **HE** 5b/361, 10a/786, 16b, 28a/2460; **LM** R228b/1468, R233a/1908; **Sİ** R360b/626, R389a/3607; **SS** R306b/4, R314a/794, R314b/857, R345a/4102)

ser-keşī (< Far.) "dik başlı olma ile ilgili" (**Sİ** R373a/1940, R375a/2160)

ser-keşlıġ (< Far. ser-keş + < Tr. -lıġ) "dik başlılık, itaatsizlik" (**GS** 589/6; **HE** 27b/2452; **Sİ** R403a/5086)

ser-keşlik (< Far. ser-keş + < Tr. -lik) "dik başlılık, itaatsizlik" (**BV** 235/5, 534/1; **FK** 89/4, 358/3, 537/1; **GS** 10b-F2/8, 92/5, 261/6, 270/2, 400/8; **NŞ** 290/6; **LM** R217a-7; **Sİ** R355b-2, R366a-19, R403a-60)

serkeşrek (< Far. serkeş + < Tr. -rek) "daha dik başlı, itaatsiz olma" (**GS** 47/7)

şām-ı 'işyān (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar.'işyān) "isyan akşamı" (**Sİ** R355b/135)

terdīd (< Ar.) "reddetme, geri çevirme" (**FK** 118/4, 187/7; **Sİ** R364b/1038; **SS** R309a/289)

tevsenlıġ (< Far. tevsen + < Tr. -lıġ) "dik başlılık, asilik" (**FK** 325/1; **GS** 641/2; **NŞ** 286/2; **Sİ** R403b/5091)

tevsenlıḳ (< Far. tevsen + < Tr. -lıḳ) "dik başlılık, asilik" (**BV** 502/6)

tevsenlik (< Far. tevsen + < Tr. -lik) "dik başlılık, asilik" (**NŞ** 69/8)

ṭūfān-ı 'ışyān (< Ar. ṭūfān + < Far. -ı + < Ar. 'ışyān) "isyan tufanı" (**NŞ** 5/7)

ẓulmet-i 'ışyān (< Ar. ẓulmet + < Far.-i+ < Ar. 'ışyān) "isyan karanlığı" (**BV** 92/9)

2.18.2.15.2. Cinayet İşleme ile İlgili Kavramlar

cināyet (< Ar.) "cinayet" (**FŞ** SF95a/87)

kāfir-i ḳātil (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Ar. ḳātil) "katil kafir" (**FK** 378/4; **NŞ** 373/1; **NŞ** 78/5; **HE** 35a/3154)

ḳātil (< Ar.) "öldüren, katil" (**FK** 12/8, 157/4, 168/2, 303/3, 424/1; **GS** 14/3, 168/5, 216/2, 313/3, 332/9; **NŞ** 13/1, 78/4, 119/1, 236/5, 304/3, 409/2; **BV** 30/2, 80/2, 170/6, 268/2, 306/4, 374/1; **FŞ** SF102a/39, SF99b/219, SF46a/44, SF51b/28, SF81b/152; **HE** 19a/1649,

23b/2071, 25a/2212, 32a/2867, 35a/3151, 40b/3683; **LM** R228b/1472, R232b/1867, R244a/3092, R244b/3137; **Sİ** R355a/46, R372a/1846, R376a/2265, R387a/3392, R400b/4811, R403b/5096; **SS** R337a/3207, R339a/3444, R349b/4578)

ḳātil-āsā (< Ar. ḳātil + < Far. āsā) "katleden, öldüren, zulmeden gibi" (**FŞ** SF76a/84)

ḳātilī (< Ar. ḳātil + < Far. ī) "bir katil, katille ilgili " (**BV** 108/1, 502/4; **FK** 33/2; **GS** 681/2; **FŞ** SF102b/84)

ḳatīl-i ʻışḳ (< Ar. ḳatīl + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşktan öldürülmüş" (**GS** 235/3)

ḳātil-i bī-bāk (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. bī-bāk) "korkusuz katil" (**GS** 85/1; **NŞ** 391/3, 468/5, 571/4)

ḳātil-i çābük-süvār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. çābük-süvār) "katil binici" (**HE** 25a/2212)

ḳātil-i ġaddār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ġaddār) "acımasız katil" (**FK** 557/9)

ḳātil-i gerdūn (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. gerdūn) "katil felek" (**HE** 19a/1649)

ḳatīl-i ḫançer-i āzār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far.-i+ < Far. āzār) "dert, sıkıntı hançerinin katili" (**NŞ** 164/4)

ḳatīl-i ḫançer-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far.-i+ < Ar. hicrān) "ayrılık hançerinin katili" (**NŞ** 492/4)

ḳātil-i ḫūn-ḫᵛār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫᵛār) "katil, zalim, kan dökücü" (**FK** 311/4; **NŞ** 377/1)

ḳātil-i ḫūn-ḫᵛāre (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫᵛāre) "zalim, katil" (**NŞ** 119/1)

ḳātil-i mecnūn-şi'ār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. mecnūn-şi'ār) "deli gibi, deli katil" (**BV** 618/1)

ḳatil-i nā-mihr-bān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. nā-mihr-bān) "acımasız, merhametsiz katil" (**BV** 361/2, 515/4, 606/4, 746/4; **GS** 680/2; **NŞ** 354/2)

ḳātil-i peymān-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. peymān-şiken) "yeminini bozan katil" (**BV** 318/1)

ḳātil-i pūlād (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. pūlād) "çelik pençeli katil" (**HE** 24a/2081)

ḳātil-i ṣaf-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ṣaf + < Far. şiken) "düşman saflarını bozan, düşman ordusunu dağıtan katil" (FK 333/3)

ḳātil-i ser-mest (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. ser-mest) "sarhoş, kendinden geçen katil" (**BV** 77/1)

ḳātil-i şücā' (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. şücā') "cesur, yiğit katil" (**NŞ** 290/1)

ḳatīl-i tīġ-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık kılıcının katili" (**NŞ** 78/4)

ḳātil-i zemāne (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. zemāne) "devrin/zamanın katili" (**NŞ** 13/1)

ḳātil-nihādī (< Ar. ḳātil + < Far. nihādī) "katleden, öldüren, zulmeden yaratılışta olan" (**FŞ** SF49a/18)

ḳātil-veş (< Ar. ḳātil + < Far. veş) "katil gibi, katilcesine" (**HE** 25a/2185, 27b/2450)

ḳātil-veşī (< Ar. ḳātil + < Far. veş) "katil gibi, katilcesine" (**Sİ** R375a/2160)

ḳatl (< Ar.) "öldürme" (**FK** 12/8, 103/4, 273/7, 310/4, 497/4; **GS** 27/5, 58/6, 131/3, 200/1, 306/1; **NŞ** 12/3, 109/2, 202/4, 301/1, 408/5; **BV** 17/1/1, 81/6, 125/4, 211/5, 312/5, 427/4; **FŞ** SF49b/25, SF64b/100, SF84b/62, SF87a/19, SF94a/88, SF99b/187; **HE** 1b/21, 3a/150, 16a/1345, 19a/1647, 23b/2070, 24a/2082, 27b/2455; **LM** R232a/1841, R233b/1997, R237a/2345, R242b/2938, R246b/3329; **Sİ** R365b/1140, R372a/1825, R375a/2127, R391b/3897, R395b/4298; **SS** R312a/593, R318b/1256, R336a/3143, R348a/4383)

ḳatl-āyīn (< Ar. ḳātl + < Far. āyīn) "katleden, öldüren, zulmeden gibi" (**NŞ** 429/1)

ḳatl-ı ʻām (< Ar. ḳatl + < Far. -ı + < Ar. ʻāmm) "bir topluluğu öldürme, katliam" (**Sİ** R372a/1838; **HE** 23b/2070; **Sİ** R403b/5121; **BV** 443/4, 574/6, 660/74; **BV** 80/3; **FK** 581/5, 622/4)

ḳatl-i ʻālem (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. ʻālem) "âlemin, dünyanın katli" (**NŞ** 301/5)

ḳatl-i ʻāmm (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. ʻāmm) "bir topluluğu öldürme, katliam" (**NŞ** 301/1)

ḳatl-i ehl-i islām (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam ehlinin katli" (**NŞ** 252/6)

ḳatl-i encümen (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. encümen) "meclisin katli" (**FK** 372/6)

ḳatl-i tīġ (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. tīġ) "kılıç ile öldürme, katletme" (**SS** R318b/1257)

ḳattāl (< Ar.) "çok katleden, çok öldüren" (**FŞ** SF102a/57; **FŞ** SF65a/45; **BV** 159/2, 245/8)

ḳattālī (< Ar.) "çok öldürücü" (**NŞ** 11/3)

ḳattāl-veş (< Ar. ḳattāl + < Far. veş) "çok katleden, çok öldüren gibi" (**NŞ** 584/4)

ḳaṭīl (< Ar.) "öldürme" (**NŞ** 163/1)

ḳaṭl-i ʻām (< Ar. ḳaṭl + < Far. -i + < Ar. ʻām) "bir topluluğu öldürme, katliam" (**Sİ** R366b/1269)

ḳaṭl-i bī-ḥisāb (< Ar. ḳaṭl + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥisāb) "hesapsız, sayısız öldürme" (**FK** 706)

ḳaṭṭāl (< Ar.) “çok katleden, çok öldüren” (**GS** 181/8)

maḳtel (< Ar.) “öldürülme yeri” (**Sİ** R355a/46)

maḳtūl (< Ar.) “öldürülen” (**FK** 393/6, 588/3; **GS** 103/4; **NŞ** 533/2; **BV** 159/2, 624/9; **FŞ** SF102b/115, SF85b/76; **LM** R223a/877)

maẓlūm-keş (< Ar. maẓlūm + < Far. keş) “mazlum öldüren, zalim” (**NŞ** 423/6)

maẓlūm-küş (< Ar. maẓlūm + < Far. küş) “mazlum öldüren, zalim” (**FK** 492/6)

merdüm-küş (< Far.) “adam öldüren” (**GS** 249/9)

2.18.2.15.3. Eşkıya, Haydut ile İlgili Kavramlar

cābir-i rāh-zen (< Ar. cābir + < Far. -i + < Far. rāh-zen) “yol kesen, eşkıya zalim” (**SS** R338a/3346)

çālāk (< Far.) “çevik, eli ayağına çabuk; adam öldüren hırsız, yol kesici” (**FŞ** SF102a/40, SF103a/144, SF49b/34, SF57a/83, SF70b/21, SF87a/2; **LM** R222b/855; **SS** R310a/375, R319a/1303, R333a/2816, R336b/3179, R342b/3826; **BV** 106/5, 270/1; **FK** 32/3, 169/6, 224/6, 494/4, 654/1; **GS** 85/6, 811/1; **NŞ** 322/7; **Sİ** R359a/500, R390a/3687)

çālākça (< Far. çālāk + < Tr. -ça) “çevik, eli ayağına çabuk olma; adam öldüren hırsız, yol kesici gibi” (**Sİ** R420b/7055)

eşḳıyā (< Ar.) “eşkıya” (**FK** 6/5)

ḥarāmī (Ar.) “yol kesen hırsız, haydut, eşkıya” (**FK** 706/2; **FŞ** SF72b-29; **LM** R217a/432; **Sİ** R392a/3939; **SS** R337a/3227, R337a/3235, R338a/3330, R340a/3528)

ḫayl-ı çālāk (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. çālāk) “hırsızlar topluluğu” (**FŞ** SF87a/2; **Sİ** R390a/3687)

ḳuṭṭa‘u’ṭ-ṭarīḳ (< Ar.) “yol kesenler, haydutlar” (**GS** 291/1)

rāh-zen (< Far.) “yol kesen, eşkıya” (**HE** 33a/2932; **Sİ** R366a/1219; **SS** R338a/3346, R340b/3598)

reh-zen (< Far.) “yol kesen, eşkıya” (**FK** 489/3; **NŞ** 439/3, 492/10; **LM** R248a/3517; **SS** R338a/3333, R338a/3336)

reh-zenlıḳ (< Far. reh-zen + < Tr. -lıḳ) “yol kesicilik, eşkıyalık” (**BV** 654/5)

şeng (< Far.) “haydut” (**HE** 36a/3249;)

urġuçı “vurucu, kesici, haydut” (**FK** 361/5; **FŞ** SF55b/49; **Sİ** R421b/7158; **SS** R336a/3141)

2.18.2.15. 4. Hırsız ile İlgili Kavramlar

gürūh-ı çālāk (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. çālāk) "hırsızlar topluluğu/ yol kesiciler topluluğu" (**LM** R222b/855)

kīsebür (< Far.) "yan kesici" (**HE** 31a/2749)

oġrı "hırsız" (**FK** 609/6; **GS** 316/4, 496/5, 683/95; **LM** R248a/3513; **Sİ** R366b/1258, R374a/2020)

oġrılıġ "hırsızlık" (**FK** 97/2)

oġrılıḳ "hırsızlık" (**GS** 231/5)

ṭarrār (< Ar.) "yan kesici" (**FK** 232/1; **GS** 786/1; **NŞ** 109/8; **HE** 38a/3451)

uġrı "hırsız" (**BV** 447/4; **GS** 316/4; **NŞ** 630/3, 633/2; **HE** 13a/1063, 17a/1454, 26a/2275, 30a/2686, 31a/2752, 31a/2760, 33a/2938)

uġrılıḳ "hırsızlık" (**FŞ** SF48a/14, SF76a/58; **HE** 17a/1454)

2.18.2.15. 5. Hile, Hilekârlık ile İlgili Kavramlar

'ābid-fīrīb (< Ar. 'ābid +< Far. fīrīb" "kul aldatan, insan aldatıcı" (**HE** 7b/564; **Sİ** R388a/3488)

'ayyār (< Ar.) "zeki, kurnaz, hilekâr" (**FK** 53/2, 372/4, 474/7, 560/6; **BV** 206/6, 229/5, 523/5, 723/1; **GS** 13/9, 113/3, 390/4, 429/6, 648/1; **NŞ** 109/1, 656/45; **SS** R326b/2112)

'ayyāre (< Ar.) "hilekâr, dolandırıcı" (**GS** 520/4, **NŞ** 657/69; **BV** 590/6; **FŞ** SF83b/97)

'ayyārlıḳ (< Ar. 'ayyār+ < Tr. -lıḳ) "aldatıcılık" (**BV** 723/4; **HE** 31a)

'ayyārraḳ (< Ar. 'ayyār+ < Tr. -raḳ) "çok dolandırıcı, hilekâr" (**BV** 375/6)

al "hile" (**NŞ** 553/1)

būḳalemūn (< Far.) "bulunduğu yerin rengine giren hayvan; mec. düşüncesini ve işini sık sık değiştiren kimse" (**FK** 689/15; **GS** 207/1; **SS** R311a/464)

būḳalemūnlıġ (< Far. būḳalemūn + < Tr. -lıġ) "bukelemunluk" (**LM** R240a-31)

būḳalemūnluġ (< Far. būḳalemūn + < Tr. -luġ) "bukelemunluk" (**HE** 28b, 6a/399; **FK** 711)

daġāl-bāz (< Far.) "aldatan, oyun eden" (**FŞ** SF73a/68)

daġal-veş (< Far.) "hilekâr gibi" (**HE** 17b/1506)

dū-bāre (< Far. dū +< Ar. bāre) "hile, oyun, aldatmaca" (**SS** R333b/2859)

dü-reng (< Far.) "hilekâr" (**HE** 34a/3033)

fīrīb (< Far.) "hile, aldatma" (**FK** 57/5, 472/6, 618/7, 681/77, 773/1; **GS** 33/6, 53/6, 295/5, 393/6, 454/8, 647/7; **NŞ** 144/6, 213/3, 241/6, 588/7, 706; **BV** 238/6, 543/6, 590/6; **FŞ** SF65a/30; **HE** 24a/2108, 31a/2774, 31a/2785; **LM** R221a/706, R240a/2760; **Sİ**

R361a/700, R365a/1107, R376a/2260, R402a/4952, R412b/6157; **SS** R309a/300, R312a/571, R316b/1064, R326b/2125, R343a/3876)

firīfte (< Far.) “aldatılmış, aldanmış” (**FK** 773/1)

firīftelıġ (< Far. firīfte + < Tr. -lıġ) “aldatılma, aldanma” (**GS** 705)

ġabn (< Ar.) “alışverişte hile, aldatma, yalancılık” (**HE** 29a/2555)

ḥariş (< Ar.) “hile” (**HE** 34b/3073)

ḥıyel (< Ar.) “hileler, oyunlar, aldatmalar” (**GS** 389/4; **BV** 146/2, 377/2, 384/4)

ḥīle (< Ar.) “hile, oyun, aldatmaca” (**FŞ** SF71a/85, SF82b-37, SF83b/99, SF86a/32, SF91b/25, SF96b/5; **HE** 17a/1447, 27a/2364, 28b/2544, 31a/2780; **LM** R232a/1834, R245a/3181; **Sİ** R383a/2984; **SS** R331b/2656, R339a/3436, R341a/3660; **GS** 166/9; **NŞ** 16/4, 193/8, 307/2, 320/3; **BV** 146/2, 229/6)

ḥīle-ger (< Ar. ḥīle + < Far. ger) “hileci” (**FK** 463/6; **NŞ** 507/7; **FŞ** SF86a-40, SF86b/55, SF86b/79; **HE** 31a/2782; **SS** R339a/3440)

ḥīle-perdāz (< Ar. ḥīle + < Far. perdāz) “hileci” (**Sİ** R382b/2941)

ḥīle-pīşe (< Ar. ḥīle + < Far. pīşe) “hileye alışmış” (**LM** R244b/3135)

ḥīle-sāz (< Ar. ḥīle + < Far. sāz) “hileci, düzenbaz” (**NŞ** 154/6; **SS** R328b/2312, R353a/4920)

ḥīle-sāzī (< Ar. ḥīle + < Far. sāzī) “hilecilikle, düzenbazlıkla ilgili” (**FŞ** SF56a/76, SF71a/12)

ḥīle-sāzlıḳ (< Ar. ḥīle + < Far. sāz + < Tr. -lıḳ) “hilekârlık” (**HE** 34a)

ḥīlet (< Ar.) “hile” (**FŞ** SF59b/73; **GS** 291/4)

ḥīlet-engīz (< Ar. ḥīlet + < Far. engīz) “hileci” (**FŞ** SF96b/2, SF98b/104)

ḥīlet-sāz (< Ar. ḥīlet + < Far. sāz) “hileci” (**FŞ** SF86b/91)

ḥiyel (< Ar.) “hileler, aldatmalar” (**NŞ** 503/7; **BV** 159/9; **Sİ** R358a/370, R394a/4141; **HE** 10b/814)

ḥoḳḳ-bāz (< Ar.) “hokkabaz; oyunbaz, hilekâr” (**Sİ** R383a/2964)

ḫūn-rīz-i ‘ayyār (< Far. ḫūn-rīz + < Far. -i + < Ar. ‘ayyār) “aldatan, hileci kan dökücü” (**NŞ** 656/45)

iẓhār-ı firīb (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Far. firīb) “aldatma, kandırma” (**HE** 24a/2108)

ḳallāblıḳ (< Ar. ḳallāb + < Tr. lıḳ) “kalıptan kalıba giren, düzenbaz, hilekâr” (**HE** 26b/2343)

ḳallāş (< Ar.) “kalleş, hileci, dönek” (**FK** 273/6, 337/6, 575/5; **GS** 257/6, 585/5; **NŞ** 59/9, 535/6, 541/6, 600/4; **BV** 173/6; **HE** 24b/2135)

ḳallāşlıġ (< Ar. ḳallāş + < Tr. -lıġ) “hovardalık” (**BV** 296/6)

ḳallāşlıḳ (< Ar. ḳallāş + < Tr. -lıḳ) “hovardalık” (**HE** 33a/2946)

ḳaṭre-ı rīv (< Ar. ḳaṭre + < Far. -ı + < Far. rīv) “hile, düzen damlası” (**FŞ** SF65b/53)

keyd (< Ar.) “hile, düzen” (**FŞ** SF92a/80; **Sİ** R359a/497, R369a/1538)

körbüzlük “hilekârlık, zorbalık” (**FK** 340/4)

mekkār (< Ar.) “hileci, düzenci, çok hile yapan dolandırıcı, düzenbaz” (**FŞ** SF86a/41; **GS** 29/7, 357/8; **BV** 229/6)

mekkārlıġ (< Ar. mekkār + < Tr. -lıġ) “hilekârlık” (**NŞ** 645/6)

mekr (< Ar.) “hile, düzen” (**FK** 3/5, 155/1, 214/3, 470/6, 476/6, 614/2; **GS** 33/6, 166/9, 291/4, 315/3, 451/6; **NŞ** 309/1, 374/1, 657/69; **BV** 119/9, 193/8, 208/6, 380/7, 431/6, 543/6, 590/6; **FŞ** SF54b/30, SF54b/31, SF59b/73, SF64b/85, SF83b/91, SF88a/97; **HE** 10b/814, 24b/2157, 28b/2544, 31b/2792, 43b/3937; **LM** R241b/2832; **Sİ** R376a/2260, R382b/2950, R385b/3250, R403b/5110; **SS** R327b/2211, R327b/2235, R331b/2656, R331b/2667, R341a/3659)

mekr-ı nihānī (< Ar. mekr + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizli hile” (**FŞ** SF88a/96)

mekrī (< Ar. mekr + < Far. ī) “hile, düzenle ile ilgili” (**LM** R233a/1951)

mendüm-firīb (< Far.) “hileci, aldatıcı” (**BV** 119/3)

muḫādi‘ (< Ar.) “aldatan, hile yapan” (**GS** 13a-F2/6)

muḳāmır-veş (< Ar. muḳāmir + < Far. veş) “kumarbaz gibi” (**NŞ** 255/5)

muḳāmir (< Ar.) “kumarbaz” (**FK** 226/7; **NŞ** 600/4; **BV** 638/7)

muḳāmir-şīve (< Ar. muḳāmir + < Far. şīve) “kumarbaz edası” (**BV** 335/3)

muḳāmir-veş (< Ar. muḳāmir + < Far. veş) “kumarbaz gibi” (**FK** 467/3; **GS** 697/1)

muḳammir (< Ar.) “kumarbaz” (**HE** 10b/818)

mühre-bāz (< Ar.) “düzenbaz” (**SS** R311a/469)

müşa‘bid (< Ar.) “hokkabaz” (**FŞ** SF49a/1, SF54b/26, SF65a/22; **HE** 10b/853; **SS** R344b/4044; **GS** 3/5, 368/6, 183/3, 323/7, 518/4; **FK** 164/3, 616/6; **BV** 455/3, 608/6; **LM** R222b-12, R241b/2824)

neyreng (< Far.) “hile, büyü” (**SS** R311a/465, R321a/1515, R321b/1562, R329b/2421, R332a/2674)

nifāḳ (< Ar.) “iki yüzlülük, ara bozukluğu” (**FK** 150/8, 230/6, 689/421, 711/1; **GS** 213/6, 373/8, 554/6, 683/77; **NŞ** 25/10, 309/1; **BV** 223/5, 311/7/7, 335/4, 481/6; **FŞ** SF92a/90, SF98a/75; **HE** 5a/311; **LM** R240a/2787)

nīreng (< Far.) “hile, büyü” (**FŞ** SF54b/40, SF95b/8; **HE** 31a/2776; **Sİ** R355a/65, R382b/2950, R383a/2963, R395b/4296; **NŞ** 282/5; **FK** 164/3)

nīrengī (< Far.) “büyülü” (**GS** 183/3)

nīreng-sāzī (< Far.) “hile, düzenbazlık yapma” (**FŞ** SF54b/27)

pür-fen (< Far.) hünerli, çok hileci” (**FŞ** SF88b/143; **LM** R219a/493, R240a/2760; **NŞ** 154/6, 432/1; **BV** 543/6, 726/3)

pür-ḥīle (< Far.) “çok hileci” (**BV** 229/6)

rīv (< Far.) “hile, düzen” (**FK** 166/6; **GS** 683/109, 683/90; **BV** 391/6; **FŞ** SF64b/85, SF65a/19, SF65b/53, SF86b/88, SF88a/96; **HE** 19b/1692, 31a/2776, 34a/3069, 43b/3937; **LM** R215b/94, R235a/2159; **Sİ** R408b/5728, R408b/5729, P465a/6560; **SS** R327b/2235, R329a/2390)

riyā-yı pārsālıġ (< Ar. riyā + < Far. -yı + < Far. pārsā + < Tr. -lıġ) “takva sahibinin iki yüzlülüğü” (**GS** 660/1)

rubāh (< Far.) “tilki; *mec.* hilekâr, kurnaz” (**SS** R314b/825)

şeyd (< Far.) “hilekârlık, dolandırıcılık” (**BV** 624/6)

şu‘bede (< Far.) “el çabukluğu, hokkabaz” (**HE** 31a/2775; **GS** 598/3)

şu‘bede-bāz (< Far.) “hokkabazlık” (**HE** 31b/2801, 36a/3250; **GS** 207/1)

şu‘bede-ger (< Far.) “hokkabaz” (**HE** 24b/2157)

şu‘bede-senc (< Far.) “hokkabazlık yapan” (**HE** 31a/2774)

telbīs (< Ar.) “aldatma, hile, oyun” (**FŞ** SF86a/33, SF92a/80; **HE** 17a, 24b/2151; **SS** R350b/4652; **GS** 143/2)

terk-i riyā (< Ar. terk + < Far. -i + < riyā) “iki yüzlülükten vazgeçme” (**FK** 120/4)

zāl-i mekkār (< Far. zāl + < Far. -i + < Ar. mekkār) “hilekâr ihtiyar” (**GS** 29/7)

zerḳ-i maḫṣ (< Ar. zerḳ + < Far. -i + < Ar. maḫṣ) “saf hile” (**GS** 297/3)

2.18.2.15.6. Yalan, Yalancılık ile İlgili Kavramlar

aldamaḳ “aldatma, kandırma, yalan söyleme” (**GS** 718)

bāṭıl (< Ar.) “boş, yalan, çürük” (**FK** 563/2; **BV** 173/1, 280/2, 653/8; **GS** 263/1, 381/6; **NŞ** 281/1, 540/6; **FŞ** SF69b/80; **HE** 26b/2319; **Sİ** R383a/3009, R412b/6146; **SS** R332a/2674, R332a/2705, R333a/2788, R333a/2804)

bī-rīyā (< Far. bī + < Ar. rīyā) “riyasız, yalansız” (**FK** 689/454; **HE** 13a/1057)

da‘vī -yi kiẕb (< Ar. da‘vī + < Far. -yi + < Ar. kiẕb) “yalan iddia” (**FK** 689/410)

defter-i sālūs (< Ar. defter + < Far. -i + < Far. sālūs) “riya defteri” (**HE** 18a/1513)

ehl-i riyā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. riyā) “yalancı” (**BV** 67/5; **FK** 6/8, 35/8, 270/8; **GS** 831/1; **NŞ** 698/1)

endīşe-i ḥüsn-i mecāz (< Far. endīşe + < Far. -i + < Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. mecāz) “yalancı güzellik düşüncesi” (**NŞ** 617/6)

ḥüsn-i mecāzī (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. mecāzī) “yalancı güzellik” (**FK** 695/1)

kāẕib (< Ar.) “yalancı” (**BV** 416/4; **FK** 803/1; **HE** 26b/2339, 17a/1445, 41b/3749; **LM** R242a/2849, R242a/2870, R247a/3423; **GS** 723/1; **NŞ** 348/5)

kāẕib-veşī (< Ar. kāẕib + < Far. veşī) “yalancı gibi” (**Sİ** R397a/4443)

keẕẕāb (< Ar.) “çok yalancı” (**HE** 26b/2333)

keẕẕāb-ḫūy (< Ar.) “yalancı” (**HE** 41b/3748)

keẕẕāblıḳ (< Ar. keẕẕāb + < Tr. -lıḳ) “yalancılık” (**HE** 26b/2343)

kiẕb (< Ar.) “yalan” (**FK** 689/410; **GS** 746/1; **NŞ** 514/9; **HE** 13b/1104, 19b/1691, 26b/2336, 26b/2344, 27a/2372, 27a/2373, 27a/2379; **Sİ** R369a/1508; **SS** R342b/3810, R351b/4773)

kiẕb-i maḥż (< Ar. kiẕb + < Far. -i + < Ar. maḥż) “halis yalan söyleme” (**NŞ** 514/9)

maḥż-ı riyā (< Ar. maḥż + < Far. -ı + < Ar. riyā) “tam riya” (**FK** 376/5)

müzaḫref (< Ar.) “yalancı, boş lakırdılar eden” (**HE** 17b/1468)

müzevvir (< Ar.) “yalancı, arabozucu” (**FK** 746/1)

nā-rāst (< Far.) “yalan, gerçek dışı” (**FŞ** SF98b/107)

ötrüg “yalan” (**GS** 338/7)

ötrükkine “yalancık” (**FK** 583/3)

rişte-i telbīs (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. telbīs) “yalan ipliği” (**HE** 17a/1443)

riyā (< Ar.) “riya, iki yüzlülük” (**FK** 35/8, 120/4, 275/11, 319/3, 440/5, 562/6; **GS** 27/9, 104/6, 183/6, 285/1, 295/8, 656/1; **NŞ** 107/1, 289/7, 305/7, 454/6, 512/8; **BV** 48/7, 107/7, 142/8, 276/3, 313/8, 529/5, 617/7, 712/1; **FŞ** SF105a-53; **HE** 6b/481, 15b/1288, 17a/1441, 19b/1692, 35a/3131, 42a/3810; **LM** R247a/3422, R248a/3489; **Sİ** R368b/1453)

riyā-çeş (< Ar. riyā + < Far. çeş) “riyakâr” (**FK** 268/6)

riyālıġ (< Ar. riyā + < Tr. -lıġ) “iki yüzlülük” (**LM** R247a/3426; **NŞ** 276/1)

riyāsız (< Ar. riyā + < Tr. -sız) “riyası olmayan, riyakârlık yapmayan” (**FK** 319/4)

riyā-yı imām (< Ar. riyā + < Far. -yı + < Ar. imām) "imamın riyakârlığı" (**HE** 35a/3131)

riyāyī (< Ar. riyā + < Far. yī) "riyakârlık, iki yüzlülük" (**FK** 28/7, 162/5, 275/9, 365/6, 449/8, 681/29; **GS** 319/6, 682c/8, 682h/8, 697; **NŞ** 25/8, 262/6, 274/1, 341/6, 421/7, 457/8; **BV** 534/8, 624/6, 653/8, 713/1; **HE** 17a)

sālūs (< Far.) "riyakâr, iki yüzlü" (**HE** 18a/1513)

ṣıddīḳ (< Ar.) "pek doğru, yalan söylemeyen" (**FK** 6/8; **NŞ** 709/24)

şāyibe-i kiẕb (< Ar. şāyibe + < Far. -i + < Ar. kiẕb) "yalan şaibesi" (**HE** 13b/1104)

telḳin-i riyā (< Ar. telḳin + < Far. -i + < Ar. riyā) "riyakârlığı, iki yüzlülüğü telkin etme" (**BV** 292/5)

yalġan "yalan" (**BV** 91/1, 123/1, 231/4, 390/4, 643/6, 677/2; **FK** 85/7, 180/7, 299/1, 453/1, 495/4; **GS** 29/5, 74/1, 228/2, 290/4, 314/7; **NŞ** 43/7, 107/4, 259/2, 286/1, 447/9; **FŞ** SF85a/19, SF85a/36, SF88b/159, SF92b/103, SF98b/106; **HE** 7b/577, 14a/1175, 26a/2299, 26b/2338, 28b/2533; **LM** R242a/2870; **Sİ** R376a/2262, R397a/4441, R397a/4446, R398b/4604; **SS** R312a/579, R333b/2878, R342b/3800, R348a/4413, R353a/4982)

yalġança "yalan gibi, yalana benzer" (**FK** 171/7; **NŞ** 43/7)

yalġançı "yalancı" (**Sİ** R397a/4442; **SS** R342b/3803; **HE** 26b/2347)

yalġanġına "yalancık" (**FK** 583/7)

yalġanlıġ "yalanlı" (**BV** 628/5; **GS** 314/7)

zerḳ (< Ar.) "hile, riya, iki yüzlülük" (**BV** 243/8, 380/7, 453/5, 514/10, 617/7; **FK** 164/7, 393/7, 472/6; **GS** 183/7, 297/3, 297/8, 545/7, 560/5; **NŞ** 79/2, 227/6, 286/8, 457/3; **HE** 12b/1024, 17a/1461, 17b/1487, 24b/2157; **LM** R247a/3422)

2.18.2.15.7. Hakaret Etme ile İlgili Kavramlar

ḥaḳāret (< Ar.) "hakaret, aşağılama, küçük görme" (**FK** 133/6; **GS** 7b-F2/5, 18/7; **NŞ** 74/6, 456/3, 601/6; **Sİ** R360a/606)

küfr (< Ar.) "dinsizlik, örtme, kötü söz söyleme" (**FK** 28/7, 133/6, 266/4, 320/2, 358/8; **GS** 82/4, 247/3, 287/5, 302/9, 329/4, 551/3; **NŞ** 19/4, 133/7, 236/3, 329/1, 422/4, 555/1; **BV** 22/6, 37/1, 67/8, 291/3, 365/4, 414/1; **FŞ** SF103b/56, SF49a/19, SF49b/62, SF81a/121; **HE** 4b/293, 12b, 13b/1111, 23b/2070, 24a/2121; **LM** R215b/99, R215b-3, R216a/145; **Sİ** R367b/1375, R369a/1540, R371a/1749; **SS** R308a/169, R327b/2232, R328a/2270, R328a/2281, R342a/3753)

küfr-tār (< Ar.) "küfür karanlığı" (**FK** 232/3)

muḥaḳḳar (< Ar.) “hakarete uğramış, aşağılanmış” (**FK** 24/7, 460/1; **GS** 253/8, 588/7; **NŞ** 386/5; **LM** R219a/465, R221a/681; **Sİ** R378b/2532)

taḥḳīr (< Ar.) “hakaret etme, hor görme” (**HE** 20b/1777; **Sİ** R400a/4764; **NŞ** 19/7, 116/2)

ẓulmet-i küfr (< Ar. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. küfr) “küfür karanlığı” (**BV** 33/6; **NŞ** 295/5; **HE** 5a/340)

2.18.2.15.8. Kaçma-Kaçış ile İlgili Kavramlar

ehl-i necāt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. necāt) “kurtuluş sahibi, kurtulmuş” (**BV** 468/7; **HE** 14a/1170, 26b/2334)

felāḥ (< Ar.) “ kurtulma, kurtuluş” (**FŞ** SF101a/114; **HE** 13a/1056)

ferr (< Far.) “firar, kaçma” (**FŞ** SF53b/4, SF63a/77, SF76a/97, SF76b/138; **Sİ** R370a/1624, R370b/1680, R394b/4161, R395a/4216; **SS** R326b/2132)

firār (< Ar.) “kaçma, savuşma” (**FK** 689/377; **GS** 683/8; **NŞ** 616/5; **LM** R226a/1202; **Sİ** R365b/1174, R383b/3025, R383b/3033, R383b/3059; **SS** R314b/832, R328b/2326, R337a/3211, R348a/4403)

firārī (< Ar. firār + < Far. ī) “kaçan, firar eden” (**Sİ** R385b/3235)

girīzān (< Far.) “kaçıcı, kaçan” (**FŞ** SF92a/73)

gürīz (< Far.) “kaçma, kaçış” (**FK** ¾; **GS** 219/6; **NŞ** 201/2; **LM** R223a/890; **Sİ** R360a/613, R381b/2817, R383a/3011, R386b/3354, R406a/5382; **SS** R312b/662, R318a/1204)

gürīzān (< Far.) “kaçan” (**LM** R217a/401, R242a/2872)

gürīz-gāh (< Far.) “kaçacak yer” (**SS** R352a/4826)

ḫalāṣ (< Ar.) “kurtuluş, kurtarma, kutlama” (**FK** 35/9, 139/7, 288/1, 481/11, 584/7, 652/6, 708/2; **GS** 32/3, 104/6, 208/7, 360/7, 452/4, 540/7, 572/7; **NŞ** 104/7, 271/1, 333/6, 422/6, 462/3, 604/5; **BV** 119/7, 204/6, 364/9, 412/7, 583/7; **FŞ** SF102b/96, SF91b/10, SF49b/71, SF70a/108, SF72a/116, SF87b/76; **HE** 4a/222, 6b/481, 8b/628, 20b/1784, 24a/2087, 25a/2176, 27a/2366; **LM** R227b/1334, R227b/1365, R230a/1627; **LM** R228a/1399; **Sİ** R357a/294, R367b/1344, R385a/3177, R386b/3367; **SS** R319a/1305, R324b/1874, R329a/2373, R339a/3453, R344a/3965)

ḫalāṣlıġ (< Ar. ḫalāṣ + < Tr. -lıġ) “kurtuluş, kurtulma” (**NŞ** 677)

imkān-ı necāt (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. necāt) “kurtulma imkânı” (**FK** 92/5)

ḳaçmaġ “kaçma, uzaklaşma, firar etme” (**SS** R327b/2188)

ḳaçmaġlıġ “kaçma, uzaklaşma, firar etme” (**LM** R238b/2493)

ḳaçmaġlıḳ “kaçma, uzaklaşma, firar etme” (**FŞ** SF70b/58)

ḳaçmaḳ “kaçma, uzaklaşma, firar etme” (**FK** 215/5, 546/3; **GS** 233/3, 407/3, 412/5, 438/7, 501/7, 504/8, 531/3; **NŞ** 311/4, 460/2; **BV** 224/8; **FŞ** SF102a/47; **LM** R215a-2; **Sİ** R378a/2472; **SS** R348a/4396)

ḳaçurmaḳ “kaçırma” (**GS** 341/4)

ḳurtulmaḳ “kurtulma” (**FK** 230/6)

ḳutḳarmaġ “kurtarma” (**FK** 432/4)

ḳutḳarmaḳ “kurtarma” (**GS** 510/7; **BV** 247/5)

ḳutulmaġ “kurtulma” (**SS** R340b/3604)

ḳutulmaġlıġ “kurtulma” (**BV** 132/1; **SS** R350a/4636)

ḳutulmaḳ “kurtulma” (**FK** 169/6, 380/4, 443/5, 496/6, 674/6; **GS** 86/5, 282/2, 452/9, 688; **NŞ** 444/2; **BV** 183/6, 202/4; **FŞ** SF68a/93, SF68b/116, SF70a/102; **Sİ** R407b/5562, R414a/6273; **SS** R349b/4579, R350a/4613)

maḫlāṣ (< Ar.) “kurtulma, kurtuluş, kurtulacak yer” (**FK** 104/7, 287/6, 361/7, 425/9, 517/3; **GS** 22/5, 68/1, 216/7, 229/9, 274/2, 344/7; **NŞ** 489/8, 572/7, 598/6, 618/6; **BV** 5/7, 255/3, 371/6, 464/4, 470/4, 508/9; **FŞ** SF65a/28, SF73a/56, SF98a/66; **HE** 22b/1976, 27a/2380)

mefer (< Ar.) “firar edecek yer” (**SS** R338b/3415)

necāt (< Ar.) “kurtarma, kurtuluş” (**FK** 92/5, 254/9, 460/4, 689/331; **GS** 78/1, 137/3; **BV** 664; **FŞ** SF72b/32, SF79b/97; **HE** 12a/991, 12b/1043, 18a/1549, 26b/2334, 29a/2585; **LM** R217a/262, R230a/1644, R248a/3488; **Sİ** R355a/77, R382a/2884, R390b/3751; **SS** R307b/125, R308a/164, R309a/288, R331a/2605)

rehālıḳ (< Far. rehā + < Tr. -lıḳ) “kurtulma, kurtuluş” (**FŞ** SF88b/168)

rest-kār (< Far.) “kurtulan” (**Sİ** R397a/4460)

sırıḳmaḳ “kaçma, savuşma, bir işten kurtulma” (**FK** 657/4)

ṣubḥ-ı necāt (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. necāt) “kurtuluş ışığı” (**HE** 29a/2585)

ümmīd-ı necāt (< Far. ümmīd + < Far. -ı + < Ar. necāt) “kurtulma umudu” (**FŞ** SF72b/32)

2.18.2.15.9. Hapsetme, Hapishane ile İlgili Kavramlar

ḥabs (< Ar.) “hapis, alıkoyma” (**FK** 103/5, 287/2; **GS** 139/4, 327/4; **NŞ** 275/3, 524/2, 549/4; **BV** 5/4; **FŞ** SF62a/61, SF88b/156; **Sİ** R391b/3899, R395a/4239, R409b-70)

maḥbe (< Ar.) “hapishane” (**FK** 241/1, 380/4; **GS** 683/82)

siyeh-çāl (< Far.) “suçluların hapsedildiği çukur” (**Sİ** R370b/1685)

Hukuk ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Hukuk ile İlgili Genel Kavramlar" başlığı altında bulunan "Adalet ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça, 2 Farsça kelime ve 10 isim tamlaması; "Adil, Adaletli Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 3 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; "Adaletsizlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Farsça, 1 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Hak-Haksızlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Ar.", 3 "Ar. + Far.", 2 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 14 Arapça kelime; "Kanun ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 12 Arapça ve 2 Farsça kelime; "Sistem, Düzen, Tertip ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 15 Arapça ve 5 kelime yer almaktadır. "Yargı ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Yargı Yerleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Dava, İddia ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 10 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Şikâyet ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça, 3 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Talep, İstek ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Türkçe, 8 Arapça kelime ve 7 isim tamlaması; "Tanık, Şahit ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 4 Türkçe, 2 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; "Delil, Belgeler ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 9 Arapça, 1 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; "Soruşturma ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Karar-Kararsızlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar. + Tr.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Şüphe ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr.", 2 "Ar. + Tr.", 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 15 Arapça, 3 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; "Bağışlama-Af ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 6 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Ceza ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Arapça, 5 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Kusurlu, Suçlu Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 8 "Ar. + Far.", 5 "Ar. + Tr.", 3 "Far. + Ar.", 2 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 32 Arapça, 4 Farsça, 6 Türkçe

kelime ve 7 isim tamlaması; "Suç ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Suçlama, İftira Atma ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 1 Farsça ve 2 Türkçe kelime yer almaktadır. "Suç Çeşitleri ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Asi-Asilik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr.", 6 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 20 Arapça, 2 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; "Cinayet İşleme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 8 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 1 Farsça kelime ve 30 isim tamlaması; "Eşkıya, Haydut ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça, 4 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Hırsız ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Türkçe, 2 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Hile, Hilekârlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 10 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar.", 6 "Ar. + Tr.", 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 23 Arapça, 23 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 8 isim tamlaması; "Yalan, Yalancılık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar." , 3 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 12 Arapça, 8 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 11 isim tamlaması; "Hakaret Etme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kaçma-Kaçış ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 7 Arapça, 12 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Hapsetme, Hapishane ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Farsça ve 2 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.19. Çevre ve Şehircilik ille İlgili Kavramlar

2.19.1. Çevre-Etraf ile İlgili Kavramlar

tigre "çevre, etraf" (**BV** 7/5, 66/6, 102/3, 198/2, 420/3, 478/5; **FK** 111/2, 296/4, 369/3, 468/6; **GS** 235/4, 254/3, 347/4, 349/5, 495/6, 753/1; **NŞ** 40/4, 76/3, 188/7, 203/1, 242/4, 399/2; **FŞ** SF100a/10, SF89a/37, SF92b/101, SF93a/146, SF56b/39; **HE** 4a/244, 5a/318, 17b/1481; **LM** R220b/648, R230a/1596, R240a/2683; **Sİ** R367a/1319, R373b/1984, R381a/2775, P455a/5597; **SS** R313b/735, R333a/2791, R336b/3199, R349a/4533, R349a/4534)

civār (< Ar.) "çevre, yöre" (**Sİ** R388a/3528; **FK** 681/31; **GS** 682d/1)

ḥavālī (< Ar.) "etraf, civar, çevre, yöre" (**Sİ** R413b/6269)

kenār (< Far.) “kenar, çevre, kıyı” (**FK** 543/6; **GS** 513/8; **NŞ** 616/9; **FŞ** SF72a/105, SF78a/12; **HE** 21a; **Sİ** R377b/2406; **SS** R322a/1620)

ḳırıġ “kıyı, kenar, yer, çevre” (**FK** 315/3)

muḥīṭ (< Ar.) “çevre” (**FŞ** SF70b/64, SF71a/90, SF72b/4; **HE** 11a/861; **Sİ** R369b/1559, R369b/1560, R384b/3122, R410a/5892, R413b/6216; **LM** R221b/731; **Sİ** R354b/27; **NŞ** 133/6, 199/5; **FK** 2/2, 704/2; **GS** 689/8)

muḥīṭī (< Ar.) “kapsayan, içine alan” (**Sİ** R412a/6072, R412b/6156, R413a/6167)

2.19.2. Yerleşim Yerleri ile İlgili Kavramlar

2.19.2.1. Ülke, Yurt, Memleket ile İlgili Kavramlar

ārāyiş-i kişver (< Far. ārayiş + < Far. -i + < Ar. kişver) “ülkeyi/memleketi süsleme” (**Sİ** R377b/2401)

bi-ḫānumān (< Far.) “yersiz, yurtsuz” (**BV** 289/4, 490/5; **GS** 6/5, 90/2, 237/6, 217/3, 523/7, 605/5; **FŞ** SF72b/4, SF87a/104, SF88a/112, SF92a/91, SF98b/101)

bī-ḫānumānī (< Far.) “yersiz, yurtsuz” (**FŞ** SF100a/35)

bī-ḫānumānlıġ (< Far. bī-ḫānumān + < Tr. -lıġ) “yersizlik, yurtsuzluk” (**BV** 198/3)

bī-ḫānumānraḳ (< Far. ḫānumān + Tr. -raḳ) “yersizlik, yurtsuzluk” (**GS** 605/5)

bī-hānümān (< Far.) “yersiz, yurtsuz” (**FK** 103/9, 363/6, 498/3)

bī-ḫānümānī (< Far.) “yersiz, yurtsuz” (**FK** 652/1; **GS** 232/8)

bilād (< Ar.) “memleketler, şehirler, kasabalar” (**FŞ** SF104a/111; **Sİ** R369a/1511, R369a/1515, R393a/4021, R395b/4297, R404a/5185, R415a/6393; **FK** 688/39)

bilādī (< Ar.) “memleketler, şehirler, kasabalar ile ilgili” (**Sİ** R369b/1556, R411b/6040)

bī-mekānlıḳ (< Far. bī + Ar. mekān + < Tr. -lıḳ) “yersizlik, yurtsuzluk” (**FŞ** SF46a/28, SF47b/46)

buḳ‘a (< Ar.) “yer, toprak, ülke, benek, leke” (**Sİ** R400a/4786; **NŞ** 289/5)

būm (< Far.) “yer, toprak; yurt” (**LM** R231a/1708, R235b/2228, R237b/2392, R237b/2393; **HE** 2b/84; **SS** R319b/1367; **Sİ** R360b/625, R370a/1600, R379a/2587; FŞ SF62b/37)

dār-ı emān (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. emān) “Müslümanlar ile sulh hâlinde bulunan veya Müslümanların zimmetini kabul eden gayri müslim bir milletin ülkesi, sığınılacak yer” (**FK** 204/9; **BV** 408/7)

dārü'l-emān (< Ar.) "emniyetli yer yurt veya ülke" (**BV** 178/6, 264/8, 386/7, 428/6, 490/6, 557/9; **FK** 552/9)

diyār (< Ar.) "diyar, yurt, memleket" (**FŞ** SF103b/38, SF104b/168, SF95a/74, SF95a/95, SF99a/138; **HE** 19a/1619, 25b/2235, 27b/2420; **LM** R235b/2238, R236b/2319; **Sİ** R354b/11, R372b/1902, R379a/2595, R385b/3247; **SS** R318b/1254, R323a/1758, R325b/2011, R341b/3710, R352a/4822; **FK** 101/6, 141/3, 493/4, 577/7, 602/4; **BV** 49/3, 49/4, 179/1, 415/1, 501/6; **GS** 212/1, 212/3, 523/4, 664/6, 814/1; **NŞ** 49/3, 604/4)

diyār-ı ḫāver (< Ar. diyār + < Far.-ı + < Far. ḫāver) "doğudaki diyarlar" (**SS** R344a/3972)

diyārī (< Ar. diyār + < Far. ī) "diyar, yurt, memleket ile ilgili" (**FŞ** SF95a/89; **Sİ** P455b/5632)

eḳālīm-i cihān (< Ar. eḳālīm + < Far. -i + < Ar. cihān) "dünyanın memleketleri, ülkeleri, iklimleri" (**HE** 7a/488)

gül-şen-i mülk (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. mülk) "memleketin, ülkenin gül bahçesi" (**LM** R247b/3469)

ḫār-ḫār-ı vaṭan (< Far. ḫār-ḫār + < Far. -ı + < Ar. vaṭan) "vatan/yurt sıkıntısı, üzüntüsü" (**SS** R328a/2269)

ḥażar (< Ar.) "sabit meskeni olanların oturdukları memleket" (**GS** 683/3; **Sİ** R385a/3202, R417a/6689)

ḫıṭṭa (< Ar.) "ülke, diyar" (**FK** 241/6; **BV** 219/5; **FŞ** SF103b/57, SF92a/81, SF82a/51; **HE** 11a/902, 13b/1094, 24b/2131, 27b/2419, 39a/3506; **LM** R248b/3549)

ḫıṭṭa-ı ma'mūre (< Ar. ḫıṭṭa + < Far. -ı + < Ar. ma'mūre) "mamur ülke" (**HE** 24b/2131, 13b/1094, R248b/3564)

ḫıṭṭa-ı pāk (< Ar. ḫıṭṭa + < Far. -ı + < Far. pāk) "temiz ülke" (**FŞ** SF82a/51)

eḳālīm (< Ar.) "iklimler" (**FŞ** SF67a-25; **HE** 11b/945, 5a, 7a/488, 18a/1536, 23b/2068, 39a/3513; **Sİ** R360b/643, R373a/1914)

eḳālīm-ı seb'a (< Ar. eḳālīm + < Far. -ı + < Ar. seb'a) "yedi iklim" (**FŞ** SF67a-25)

iḳlīm (< Ar.) "iklim, diyar, ülke" (**FK** 419/8, 652/3, 689/284; **GS** 73/8, 85/3, 357/4, 538/2, 607/2; **NŞ** 607/12, 653/21; **BV** 419/4; **FŞ** SF52a/21, SF67b/34, SF72a/106, SF86b/57, SF95a/90; **HE** 6b/458, 32a, 39a/3495; **Sİ** R358a/407, R380a/2659, R392a/3933, R401b/4908, R404a/5189; **SS** R306b/15, R311a/494, R320b-18, R327b/2214, R350b/4686)

kāfir-istān (< Ar. kāfir + < Far. istān) "İslam dininden olmayanların ülkesi" (**BV** 367/4)

kint (<Soğ.) “kent” (**HE** 29a/2572, 40a/3622)

kişver (< Far.) “ülke, yurt, iklim” (**FK** 56/1, 121/2, 289/5, 314/7, 322/3; **GS** 103/3, 135/6, 293/7, 348/4, 389/6, 390/5; **NŞ** 93/6, 194/7, 269/2, 308/4, 427/8; BV 53/2, 141/5, 179/4, 219/5; **FŞ** SF47a/2, SF53a/66, SF62a/74, SF73b/127, SF77b/45; **HE** 6b/454, 7a/488, 14a/1174, 26a/2281, 32b/2898; **LM** R219a/458, R236b/2299, R240a/2696, R246b/3317; **Sİ** R358a/408, R372a/1838, R376b/2300, R391a/3804; **SS** R308b/216, R316a/1005, R329B/2432, R338a/3355)

kişver-be-kişver (< Far.) “vilayet vilayet, ülke ülke, memleket memleket” (**FŞ** SF73b/96)

kişverī (< Far.) “bir iklim, bir diyar, bir ülke” (**Sİ** R367a/1307, R369b/1578, R382a/2861, R382a/2903; **SS** R329B/2434)

kişver-i ‘adl (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. ‘adl) “adalet ülkesi” (**LM** R219a/458)

kişver-i ‘ışḳ (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar.‘ışḳ) “aşk diyarı, aşk ülkesi” (**LM** R240a/2696; **BV** 94/7)

kişver-i āfāḳ (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. āfāḳ) “memleket, ülke” (**SS** R333b/2841)

kişver-i cān (< Far. kişver + < Far. -i + < Far. cān) “can yurdu, gönül, kalp” (**BV** 233/2; **GS** 675/4; **HE** 7a/488)

kişver-i derd (< Far. kişver + < Far. -i + < Far. derd) “dert ülkesi” (**LM** R246b/3317)

kişver-i dīn (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. dīn) “din ülkesi” (**BV** 447/5; **Sİ** R367b/1377)

kişver-i ḫāṭır (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. ḫāṭır) “gönül ülkesi” (**FK** 289/5)

kişver-i ḥüsn (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik ülkesi” (**BV** 393/3, 659/48; **FK** 315/3; **LM** R236b/2299)

kişver-i īmān (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. īmān) “iman ülkesi” (**FŞ** SF49a/19)

kişver-i İslām (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam ülkesi, dinen İslam’a bağlı memleket” (**BV** 182/1, 470/1; **FK** 241/6; **GS** 389/6; **HE** 14a/1174, 16b/1371)

kişver-i vaṣl (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşulacak ülke” (**FK** 209/6)

kişver-sitānlıḳ (< Far. kişver-sitān + < Tr. -lıḳ) “fatihlik, memleket alıcılık” (**FŞ** SF52a-11, SF59b/46)

maġrib (< Ar.) “batı, batı tarafında bulunan ülkeler, memleketler” (**FK** 75/3, 462/2; **GS** 798/1; **FŞ** SF104a/109, SF104a/80, SF54a/62, SF60a/113, SF70b/54; **HE** 18b/1560; **LM** R215b-3, R223b/936, R228b-19, R239a/2587; **Sİ** R370a/1633, R374a/2065, R374a/2069, R383b/3045, P455b/5621)

maġrib-zemīn (< Ar. maġrib + < Far. zemīn) “batı tarafında bulunan ülkeler, memleketler” (**Sİ** R365b/1164, R375b/2200, R375b/2227, R404a/5164, R405a/5258)

maşrıḳ-zemīn (< Ar. maşrıḳī + < Far. zemīn) “doğu ülkesi, doğu” (**Sİ** R372b/1899, R374a/2048, R378a/2471, R406a/5379)

me’vā (< Ar.) “yurt, mesken, sığınılacak yer” (**BV** 581/10, 657/8, 678/2; **FK** 27/4, 488/9, 642/13, 686/8; **GS** 8/8, 135/5, 169/6, 225/8, 452/9, 774/1, 677/6; **FŞ** SF101b/161, SF75b/11; **HE** 27b/2438, 30a/2691, 39a/3501; **SS** R324b/1877; **GS** 132/2)

memālik (< Ar.) “memleketler, ülkeler” (**FŞ** SF105b/80, SF55a/66, SF62b/36, SF67b/36, SF82a/46; **HE** 6b/455, 12a/984, 12b/1030; **Sİ** R355a/47, R360a/607, R369b/1546, R373a/1955, R377b/2419; **SS** R346a/4171; **GS** 497/6, 756/1, 756/1)

memleket (< Ar.) “ülke, devlet, toprak” (**FK** 321/7; **GS** 756/1; **FŞ** SF105b/79, SF59b/89; **HE** 6b/463, 11b/926, 40a, 41a/3732; **Sİ** R363b-14, R377b-29, R394b/4173, R411a/5961, R414b/6342; **SS** R310a/374, R325b/2003, R335b/3092, R346b/4232)

memleket-ārā (< Ar. memleket + < Far. ārā) “memleketi, ülkeyi süsleyen” (**HE** 6b/457)

merz-u-būm (< Far.) “hududu belli memleket, ülke” (**FŞ** SF77b/48)

meyl-i vaṭan (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. vaṭan) “vatana meyletme” (**BV** 448/3; **FK** 195/5; **GS** 683/30)

mışr-ı ‘izzet (< Ar. mışr + < Far. -ı + < Ar. ‘izzet) “izzet ülkesi” (**NŞ** 158/6)

milket (< Ar.) “mal, mülk, memleket” (**GS** 7a-F2/4; **SS** R329B/2436)

mülk (< Ar.) “mülk, ülke” (**FK** 3/5, 101/6, 261/7, 311/10, 453/4; **GS** 9/5, 131/7, 204/7, 244/3, 313/7, 321/1; **NŞ** 69/1, 100/7, 202/7, 325/4, 445/4, 512/5; **BV** 2/1, 69/1, 182/4, 205/6, 360/5, 463/10; **FŞ** SF46a/35, SF51a/84, SF59b/89, SF67b/35, SF76b/121; **HE** 3a/169, 12a/965, 15a/1273, 40a/3638; **LM** R215a/73, R224a/977, R224b/1061, R234b/2064; **Sİ** R355a/53, R368a/1430, R377a/2361, R383b/3061; **SS** R310a/363, R316a/1016, R325b/2011, R335a/3004; **HE** 6b/459, 23b/2056, 29a/2564, 32a/2879)

mülket (< Ar.) “ülke, devlet “(**GS** 683/78)

mülk-ı fānī (< Ar. mülk + < Far. -ı + < Ar. fānī) “fani mülk; gelip geçici dünya” (**FŞ** SF102b/80)

mülkī (< Ar.) “ülkeye ait, idari” (**FŞ** SF104a/72, SF99a/162, SF51b/52; **GS** 321/1)

mülk-i ‘adem (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. ‘adem) “yokluk ülkesi” (**HE** 23b/2056; **GS** 37/6; **NŞ** 607/12; **BV** 369/5, 573/2)

mülk-i ʻışḳ (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk ülkesi” (**LM** R220b/631; **GS** 579/2; **FK** 247/6)

mülk-i bāḫter (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. bāḫter) “batı ülkesi” (**GS** 95/3)

mülk-i beḳā (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. beḳā) “mülkün malının devamı” (**FK** 46/7; **GS** 679/9; **NŞ** 343/6)

mülk-i cāvīd (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. cāvīd) “sonsuz ülke, kalıcı ülke” (**GS** 683/140)

mülk-i cem (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. cem) “mal toplama, mülk bir araya getirme” (**BV** 266/8; **HE** 21b/1870)

mülk-i cihān (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. cihān) “cihan mülkü” (**HE** 9a/681, 12b/1029)

mülk-i dil-keş (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül çekici, gönül cezbeden ülke” (**Sİ** R382b/2913)

mülk-i fānī (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. fānī) “fani mülk; gelip geçici dünya” (**Sİ** P465a/6523, R364a-15)

mülk-i fenā (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk mülkü; dünya” (**BV** 200/7; **FK** 146/6)

mülk-i islām (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam ülkesi” (**FK** 689/77)

mülk-i ḳanāʻat (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. ḳanāʻat) “kanaat ülkesi” (**HE** 20b/1789, 21b/1842, 22a/1892, 22b/1951)

mülk-i maġrib (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. maġrib) “batı ülkeleri” (**Sİ** P455a/5583, R404a/5174)

mülk-i vīrān (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. vīrān) “harap olmuş memleket” (**BV** 130/4)

mülk-i vīrāne (< Ar. mülk + < Far. -i + < Far. vīrāne) “harap olmuş memleket” (**Sİ** R383b/3061)

mülk-i vücūd (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. vücūd) “vücut mülkü” (**FK** 415/6)

mülkiyyet (< Ar.) “mülk sahipliği” (**FŞ** SF84b/52)

mülk-sitān (< Ar. mülk + < Far. sitān) “ülke” (**GS** 135/1; **HE** 8b/664)

mülksitānī (< Ar. mülk + < Far. sitānī) “ülke, ülke ile ilgili” (**GS** 6b-F2/17)

mülksitānlıḳ (< Ar. mülk + < Far. sitān + < Tr. -lıḳ) “ülkeli” (**GS** 6a-F2/4)

nigeh-bān-ı mülk (< Far. nigeh-bān + < Far. -ı + < Ar. mülk) “ülkenin komutanı, bekçisi” (**HE** 17b/1494)

sevād-ı mülk (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. mülk) "ülkenin karaltısı, kenarları" (**FŞ** SF57a/74)

ülke "memleket, diyar, yer" (**HE** 34b/3086)

vaṭan (< Ar.) "vatan, yurt" (**BV** 21/3, 273/4, 318/3, 458/2, 541/3, 628/8; **FK** 15/6, 141/2, 295/6, 331/4, 486/7; **GS** 21/2, 111/6, 158/7, 217/3, 385/1, 437/7; **NŞ** 9/3, 145/4, 261/5, 389/3, 425/4, 503/4; **FŞ** SF87a/20; **HE** 5a/307, 11a/868, 11b/932, 16a/1341, 20b/1764; **LM** R224a/1023, R230b/1667, R234b/2067, R238b/2506; **Sİ** R378a/2470, R379b/2654, R393b/4072, R404b/5238; **SS** R311a/504, R324a/1816, R329a/2382, R347a/4277)

vaṭan-gāh (< Ar. vaṭan + < Far. gāh) "vatan yeri, ülke" (**FŞ** SF86b/70; **LM** R226a/1223, R234b/2102; **Sİ** R375b/2200)

vaṭan-geh (< Ar. vaṭan + < Far. geh) "vatan yeri, ülke" (**Sİ** R408a/5669)

vilāyet (< Ar.) "il, memleket, ülke" (**FK** 145/5; **GS** 422/6; **NŞ** 513/5; **FŞ** SF83b-38, SF89a/27, SF91b/5, SF92b/96; **HE** 29a/2566; **Sİ** R384b/3127, R385b-39; **SS** R335b/3080)

yurt "yurt, vatan, vilayet" (**LM** R234b/2092)

2.19.2.2. Yerleşke ve İlgili Kavramlar

menāzil (< Ar.) "menziller, duraklar, konak yerleri" (**FŞ** SF63b/116, SF84a/6; **HE** 10b, 9b/740; **LM** R219b/520, R234a/2035; **Sİ** R355a/70, R369b/1552, R373a/1959, R384a-36; **SS** R338a/3328, R339b/3493; **NŞ** 517/6, 599/6)

menāzil-neverd (< Ar. menāzil + < Far. neverd) "menzili aşan, menziller giden" (**HE** 18a/1532)

menzil (< Ar.) "menzil, yerleşecek yer, konak yeri" (**FK** 37/1, 154/5, 264/4, 317/1, 412/9; **GS** 5a-F2/6, 62/4, 132/2, 213/2, 365/4, 412/5; **NŞ** 68/1, 140/6, 233/1, 300/7, 389/9, 418/1; **BV** 7/2, 19/3, 174/7, 283/6, 303/7, 463/5; **FŞ** SF105b/42, SF107a/126, SF54a/41, SF62b/23; **HE** 1b/33, 11b/933, 18a/1526, 29b/2617, 30b/2705; **LM** R217a/385, R220b/638, R224b/1036; **Sİ** R356b/249, R369a/1534, R375b/2206, R392a/3929; **SS** R316a/1010, R325a/1948, R327b/2215)

menzil-be- menzil (< Ar. menzil + < Far. be + < Ar. menzil) "konak konak" (**BV** 382/1; **FŞ** SF62a-21, SF62b/20, SF63b/121, SF74a/17; **Sİ** R382a/2902, R389a/3603, R404a/5195)

menzil-gāh (< Ar. menzil + < Far. gāh) "yerleşecek yer, konak yeri" (**GS** 628/3; **BV** 402/1; **SS** R319a/1332, R337b/3310)

menzil-geh (< Ar. menzil + < Far. geh) “yerleşecek yer, konak yeri” (**FK** 276/4; **GS** 53/3, 674/3; **BV** 574/5; **FŞ** SF106b/63; **LM** R216b/198; **Sİ** R363b/941, R404b/5236, R409a/5781; **SS** R326b/2094)

menzilī (< Ar. menzil + < Far. ī) “bir konak gibi” (**GS** 248/1)

menzil-i emn (< Ar. menzil + < Far. -i + < Ar. emn) “konak yeri, güvenilir yer” (**NŞ** 68/1)

merāḥil (< Ar.) “konaklar, menziller” (**HE** 9b/740; **Sİ** R367b/1348, R369a/1525)

ser-menzil (< Far. ser + < Ar. menzil) “durak yeri” (**BV** 213/5; **FK** 113/8, 243/1; **GS** 158/7, 678/1; **NŞ** 420/6, 656/13; **FŞ** SF102b/87; **HE** 39b/3570; **Sİ** R371b-24, R402a/4958, R409a-69; **SS** R315a/874)

or(ı)n “yer” ” (**BV** 152/3, 255/5, 332/5, 452/2, 659/26; **FK** 126/5, 313/5, 475/5, 593/2, 639/5; **GS** 174/6, 236/1, 270/5, 386/3, 451/3, 515/5; **NŞ** 35/3, 166/7, 268/5, 327/7, 366/1, 489/3; **FŞ** SF47a/12, SF53a/55, SF63a/62, SF64a/70, SF71a/12; **HE** 2b/92, 3a/158, 12b/1018, 19a/1652, 22b/1975; **LM** R217a/404, R224a/973, R226a/1218, R232a/1848; **Sİ** R355a/50, R368a/1435, R373b/2007, R385b/3263; **SS** R310a/360, R323b/1760, R327a/2152, R338a/3350)

ornu “yer” (**FŞ** SF59b/90, SF93b/53, SF99a/160)

ṭābıḳu’n-na’l (< Ar.) “oturulacak yerlerin en aşağı katı” (**FK** 409/7)

maḳar (< Ar.) “oturulan yer, durulan yer” (**GS** 479/7; **NŞ** 135/7, 192/6; **HE** 6a/410; **LM** R219b/497, R226b/1291; **Sİ** P455b/5640, R363b/953, R364b/1067, R376a/2252, R378a/2467; **SS** R325b/2011, R329B/2433)

maḳarr (< Ar.) “oturulan yer, durulan yer” (**GS** 429/3; **NŞ** 24/8; **SS** R323a/1731)

mekān (< Ar.) “yer, oturulan yer” (**FK** 24/7, 133/1, 188/8, 332/4, 618/5; **GS** 6/2, 62/4, 135/5, 390/3, 415/9, 677/1; **NŞ** 6/2, 132/2, 191/2, 525/6, 528/5; **BV** 7/6, 20/6, 52/6, 103/2, 287/1, 428/4, 446/4; **FŞ** SF101b/158, SF89a/37, SF47b/47, SF60b/13; **HE** 4b/276, 12b/1013, 18a/1516, 22b/1954, 23b/2062; **LM** R220a/566, R222b/844, R228a/1402, R233a/1922; **Sİ** R358a/360, R378a/2492, R386b/3329, R399b/4687; **SS** R309a/286, R317a/1084, R323b/1764, R330b/2530, R351b/4756)

mekānī (< Ar.) “yer, oturulan yerle ilgili” (**GS** 6/2)

maḥall-i iḳāme (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. iḳāme) “ikamet yeri” (**GS** 294/6)

maḥāl (< Ar.) yer” ((**FŞ** SF75a/104, SF83b/96)

maḥal (< Ar.) yer" (**HE** 6b/473, 7b/571, 14b/1179, 23b/2074, 36a/3243; **LM** R216b/208, R239a/2546, R240a/2768; **Sİ** R372a/1817, R375b/2218, R391a/3798; **SS** R307b/100, R317a/1108, R328a/2242; **FŞ** SF54a-14, SF99a/172; **FK** 350/8, 473/5, 689/153; **GS** 224/2, 295/7, 355/6, 389/1, 569/6, 603/9; **NŞ** 87/3, 320/7, 382/4, 505/5; **BV** 375/1)

maḥall (< Ar.) yer" (**FK** 330/5, 453/4; **GS** 106/2, 290/7, 294/6, 316/5; **NŞ** 89/1, 423/1, 522/5; **HE** 14a/1164, 33b/3019, 35b/3188; **Sİ** R366b/1251, R371b-24, R385a/3205, R386b/3371; **SS** R321a/1500, R347b/4361)

maḥallāt (< Ar.) "yerler" (**HE** 11b/941, 39b/3545; **Sİ** R410b/5939; **SS** R323b/1783)

maḥall-i ferāġ (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. ferāġ) "azat olunan yer, kurtulunan yer" (**HE** 35b/3188)

maḥall-i taḥsīn (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. taḥsīn) "beğenme, takdir etme yeri" (**SS** R321a/1500)

maḥall-i ṭavf (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. ṭavf) "tavaf yeri" (**HE** 17a)

maḥalsiz (< Ar. maḥal + < Tr. -siz) "yersiz" (**FK** 397/2; **GS** 723/1; **BV** 683/1)

2.19.2.3. Köy ve İlgili Kavramlar

kūy-ı maḳṣūd (< Far. kūy + < Far. -ı + < maḳṣūd) "ulaşılmak istenen yer, köy" (**SS** R351a/4701)

mülk-dih (< Ar. mülk +< Far. dih) "köylük yerleşim" (**HE** 8b/664)

rūstāyī (< Far.) "köye, köylüye ait" (**GS** 62/2)

rūstāyī-āyīn (< Far.) "köylü, köylü gibi" (**FK** 145/5)

2.19.2.4. Nahiye ve İlgili Kavramlar

nāḥiyet (< Ar.) "nahiye, küçük yer, bölge" (**Sİ** R368a/1429, R369a/1530, R389a/3604)

nāḥiyyet (< Ar.) "nahiye, küçük yer, bölge" (**Sİ** R393a/4021)

12.2.5. Şehir ve İlgili Kavramlar

medāyin (< Ar.) "şehirler" (**FŞ** SF82a/27, SF88b/129; **Sİ** R356a/184, R374a/2070, R374a/2070; **SS** R308a/152)

ordu "şehir, başkent" (**FK** 84/3, 369/3, 574/3, 625/7; **GS** 62/2; **NŞ** 619/7, 632/7; **BV** 549/5; **FŞ** SF77a/148, SF84b/95, SF87a/105, SF92a/88; **Sİ** R378b/2520, R390a/3689, R399b/4733, R404a/5182)

orduyī (< Tr. ordu + < Far. yī) "şehir, başkent ile ilgili" (**FŞ** SF62a/7; **Sİ** R393a/4041)

pāy-ı taḫt (< Far. pāy + < Far. -ı + < Ar. taḫt) "başkent, başşehir" (**Sİ** R390b/3792)

pāy-i taḫt (< Far. pāy + < Far. -i + < Ar. taḫt) "başkent, başşehir" (**SS** R322a/1641)

sevād- a‘ẓam (< Ar.) “en büyük şehir, Mekke” (**FŞ** SF96a/32)

sevād-ı şehr (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. şehr) “büyük şehir, şehir merkezi” (**FŞ** SF56a/109)

şehr (< Ar.) “şehir” (**BV** 49/1, 141/5, 157/7, 319/1, 473/1, 549/5; **FK** 59/6, 106/5, 184/6, 369/3, 423/4, 687/6; **GS** 15/1, 94/5, 243/7, 255/9, 276/2, 483/6; **NŞ** 97/5, 193/7, 628/5, 695/1; **FŞ** SF53b/79, SF56a/109, SF71a/5, SF73a/80; **HE** 11b/934, 12a/955, 22b/1938, 27a/2408, 27b/2420; **LM** R217a/325, R217a/327, R217a/442, R248a/3515; **Sİ** R362b/868, R364a/1010, R374a/2062, R383b/3067; **SS** R315a/910, R324a/1814, R333a/2821, R338b/3395)

şehr-be-şehr (< Far.) “şehir, şehirden şehre” (**SS** R322b/1701)

şehrī (< Ar. şehr + < Far. ī) “şehirli” (**FŞ** SF71a/4; **Sİ** R369a/1542, R369a/1543, R399a/4653; **SS** R334a/2884, R334a/2890, R338a/3354; **GS** 27/2)

şehr-i a‘ẓam (< Ar. şehr + < Far. -i + < Ar. a‘ẓam) “büyük, ulu şehir” (**Sİ** R404a/5190)

şehristān (< Far.) “büyük şehir, etrafı çevrilmiş büyük şehir” (**GS** 6a-F2/9; **HE** 11b)

şehrsiz (< Ar.şehr + < Tr. -siz) “şehirsiz” (**Sİ** R391a/3796)

şöhre-i şehr (< Ar. şöhre + < Far. -i + < Ar. şehr) “bütün şehirce tanınmış” (**NŞ** 97/5)

2.19.2.6. Mahalle ve İlgili Kavramlar

ḥaḳ-gū/ḥaḳ-kū (< Far.) “mahalle toprağı” (**BV** 304/2, 550/3)

maḥalle (< Ar.) “mahalle” (**GS** 4a-F2/2)

2.19.2.7. Cadde ve İlgili Kavramlar

cādde (< Ar.) “ana yol” (**HE** 5a/339, 13a, 41a/3701; **LM** R248a/3483; **Sİ** R372b/1867, R392b/3995, R418b/6864, R419a/6930, R419a/6931; **FK** 322/2, 489/4; **BV** 662/2)

cādde-i meşrū‘ (< Ar. cādde + < Far. -i + < Ar. meşrū‘) “ana yol” (**FK** 489/4)

2.19.2.8. Sokak ve İlgili Kavramlar

baş “sokak başı” (**HE** 32b/2917)

kūçe (< Far.) “sokak” (**FK** 173/2, 557/8, 560/6; **GS** 4a-F2/2, 15/5; **HE** 11b/941, 27b/2421)

kūy (< Far.) “köy, sokak; sevgilinin bulunduğu yer” (**FK** 23/6, 146/6, 275/5, 309/5, 422/2, 568/9; **GS** 8/8, 100/5, 201/6, 302/9, 322/8, 405/5; **NŞ** 3/2, 121/5, 220/6, 305/6, 402/5; **BV** 54/6, 134/5, 267/7, 310/3, 457/2, 501/5; **FŞ** SF59a/28, SF59b/79, SF86b/50, SF88a/82, SF89a/47, SF95a/59; **HE** 7b/573, 9b/741, 19a/1638, 25a/2183, 32b/2916, 34a/3039, 43a/3899; **LM** R220a/564, R225a/1103, R230b/1652, R235a/2127,

R236b/2311; **Sİ** R365b/1157, R371b/1773, R402a/4953, R410b/5939, R418b/6865; **SS** R323a/1721, R332b/2732, R342a/3777, R348b/4481, R351a/4707)

kūy başı (< Far. kūy + < Tr. başı) "sokak başı" (**HE** 32b/2917)

ta'biye-i kūy (< Ar. ta'biye + < Far. -i + < Far. kūy) "sokak" (**HE** 20b/1757)

2.19.2.9. Yol ve İlgili Kavramlar

azıḳmaḳ "yolu kaybetme, şaşırmak" (**FK** 657/2)

azmaġ "azma, yolunu kaybetme" (**HE** 42a/3792)

azmaḳ "azma, yolunu kaybetme" (**Sİ** R419a/6930)

bortaġ "bozuk, perişan, tertipsiz yol" (**Sİ** R357b/349; **FK** 618/11)

bortaġlıġ "bozukluk, perişanlık, tertipsiz yol" (**Sİ** R357b/350)

bortaḳ "bozuk, perişan tertipsiz yol" (**FK** 322/4)

burtaḳ "bozuk, sarp yol" (**BV** 320/8)

dehlīz (< Ar.) "dar ve uzun geçit, koridor" (**FŞ** SF78a/54; **HE** 12a/977; **LM** R235a/2141; **NŞ** 204/8)

dihlīz (< Ar.) "hol, koridor" (**SS** R325b/1985, R338a/3353)

esfār (< Ar.) "yolculuklar, yola gidişler; düşmana karşı gidişler" (**GS** 118/8)

güẕer-gāh (< Far.) "geçit" (**FK** 244/7; **FŞ** SF99a/170; **HE** 13a/1064, 33b/2980; **Sİ** R357a/285, R385a/3179, P455b/5627)

hādīyī (< Ar.) "doğru yolu gösterenle ilgili" (**Sİ** P455b/5639)

ḫāk-ı rāh (< Far. ḫāk + < Far. -ı + < Far. rāh) "yol toprağı" (**FŞ** SF95a/81, SF99a/166; **LM** R215b/121, R216a/155; **SS** R341a/3683, R345b/4127)

ḫāk-ı reh (< Far. ḫāk + < Far. -ı + < Far. reh) "yol toprağı" (**GS** 302/7; **LM** R215b/122)

hem-gām (< Far.) "yoldaş" (**LM** R216b/201)

hemgāmsız (< Far. hemgām + < Tr. -sız) "yoldaşsız" (**GS** 706/3)

herze-meres (< Far.) "sapmış, yoldan çıkmış" (**FK** 207/3)

ḫıyābān (< Far.) "iki tarafı ağaçlı yol, bulvar" (**FK** 485/7, 513/7, 550/9, 683/21; **GS** 634/5; **BV** 596/7; **HE** 25a/2183, 39b/3548)

ḫuṭūṭ (< Ar.) "çizgiler, hatlar" (**FK** 6/4, 293/7, 543/4; **GS** 93/3, 149/7; **NŞ** 390/2; **FŞ** SF106b/55, SF96b/4, SF65a/23, SF71a-28; **HE** 28b; **LM** R215b/132; **Sİ** R410a-71, R416a/6482; **BV** 564/6)

inḥirāf (< Ar.) "münharif olma, dönme, sapma; doğru yoldan çıkma; değişme, bozulma" (**Sİ** R413a/6188)

ḳaṭ‘-ı menāzil (< Ar. ḳaṭ‘ + < Far. -ı + < Ar. menāzil) “yol alma, yol kat etme” (**HE** 9b/740)

ḳaṭ‘-ı ṭarīḳ (< Ar. ḳaṭ‘ + < Far. -ı + < Ar. ṭarīḳ) “yol kesmek, engel olmak” (**FK** 322/4)

menhec (< Ar.) “geniş, açık yol” (**FK** 97/1)

merḥale (< Ar.) “iki konak arası, bir günlük yol” (**GS** 493/6, 769/1; **NŞ** 470/6; **BV** 517/6; **HE** 2b/90, 11a/897; **Sİ** R393a/4007)

meẕāhib (< Ar.) “tutulan yollar” (**NŞ** 652/22)

minhāc (< Ar.) “açık, geniş yol” (**FK** 96/6)

mu’ber (< Ar.) “köprü, üzerinden geçilen yer, geçit” (**Sİ** R369a/1535)

mürsel (< Ar.) “gönderilmiş, yollanmış” (**HE** 13b/1111, 30b/2700; **LM** R217a/410; **Sİ** R361b-9; **SS** R308a/184)

nehec (< Ar.) “doğru (yol)” (**HE** 15b/1312)

nev-sefer (< Far. nev + < Ar. sefer) “yeni yolculuğa çıkan” (**NŞ** 439/2)

pāk-peyvend (< Far.) “doğru yolda olma, doğru giden” (**Sİ** R390a/3709; **SS** R346b/4268)

rāh (< Far.) “yol” (**FK** 30/5; **GS** 333/2; **LM** R215a/72, R215b/121, R216a/155, R233b/1969, R239a/2581; **Sİ** R356b/218, R361a/723, R382b/2924, R389a/3596; **SS** R311a/487, R313a/689, R330a/2485, R341a/3683, R348b/4479; **HE** 12a/991, 15b/1277, 22b/1941, 22b/1951, 28b/2512, 44a/3975; **BV** 102/1)

rāh-ı mihr (< Far. rāh + < Far. -ı + < Far. mihr) “güneşin yolu” (**SS** R335a/3025)

rāḥ-ı reyḥān (< Far. rāh + < Far. -ı + < Ar. reyḥān) “fesleğen gibi ince nakışlı yol” (**FK** 668/6; **GS** 618/7)

rāḥ-ı reyhānī (< Far. rāh + < Far. -ı + < Ar. reyhānī) “fesleğen gibi ince nakışlı yol” (**BV** 596/1; **FŞ** SF57b-17; **SS** R313a/689)

rāhī (< Far.) “yol, usulle ilgili” (**FŞ** SF57a/51)

rāh-rev (< Far.) “yolcu” (**FK** 489/6; **NŞ** 439/5, 529/6, 658/27)

reh (< Far.) “yol” (**FK** 1/4, 2/4, 32/5, 553/1, 681/5; **GS** 5/6, 302/7, 351/3, 417/5, 559/7; **NŞ** 49/7, 79/4, 381/6; **HE** 4b/287; **LM** R215b/122, R242b/2949; **Sİ** R357a/266; **SS** R323b/1809, R332b/2761, R346a/4213, R352b/4878)

reh-ḫırām (< Far.) “yolda giden” (**Sİ** R370a/1630, R373a/1924)

reh-i fenā (< Far. reh + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk yolu” (**FK** 2/4)

reh-kūb (< Far.) “yola vuran” (**LM** R224a/1022, R226b/1275; **SS** R323b/1774)

reh-neverd (< Far.) “yola çıkan, yolcu” (**FŞ** SF48a/1; **HE** 43a/3903; **Sİ** R356b/239, R369a/1540, R392a/3934, R394b/4210, R399a/4651; **SS** R315a/920, R326b/2105, R335b/3062, R338a/3320; **GS** 639/1, 639/2; **NŞ** 120/3)

reh-neverdī (< Far.) “yola çıkan, yolcu ile ilgili” (**FŞ** SF73b/92)

reh-rev (< Far.) “yolcu, yola giden” (**FK** 503/6, 727/1; **GS** 165/6, 254/9, 258/8, 840/1; **NŞ** 381/6, 517/6, 607/13, 657/48; **BV** 524/6; **FŞ** SF86b/69, SF99b/1; **HE** 6a/413, 7a/497, 10b/855; **Sİ** R359a/503; **SS** R308b/229, R315a/917, R326b/2106, R333b/2837, R341b/3713)

reh-revī (< Far.) “yolcu, yola giden ile ilgili” (**GS** 696/1; **SS** R310a/376)

reh-rev-i cihān-peymā (< Far. reh-rev + < Far. -i + < Far. cihān-peymā) “dünyayı dolaşan, gezen yolcu” (**SS** R315a/917)

reh-vār (< Far.) “yol gibi” (**FŞ** SF79a/12; **Sİ** R367b/1348)

rū-be-rāh (< Far.) “yüzü yola doğru; gitmeye hazır” (**NŞ** 682/6; **Sİ** R412b/6124; **HE** 9b/742)

rū-be-reh (< Far.) “yüzü yola doğru; gitmeye hazır” (**GS** 520/9, 575/8, 587/2)

ruḫūt (< Ar.) “yol gereçleri” (**Sİ** R398b/4587; **BV** 338/4)

rūşen-ṭarīḳ (< Far. rūşen + < Ar. ṭarīḳ) “aydınlık yol” (**HE** 18a/1536)

sebīl (< Ar.) “yol” (**HE** 34b/3120)

sedd-i rāh (< Ar. sedd + < Far. -i + < Far. rāh) “yolu kapama, yola set çekme” (**LM** R233b/1969)

sefer (< Ar.) “yolculuk” (**BV** 14/3, 162/5, 393/7, 441/2, 526/3; **FK** 103/6, 265/7, 310/7, 398/6; **GS** 173/1, 194/4, 225/2, 305/8, 493/7; **NŞ** 6/5, 135/7, 155/1, 261/5, 385/1; **FŞ** SF51a/94, SF68a/68, SF71a/72, SF71b/29; **HE** 6a/431, 11b/933; **LM** R217a/429, R238a/2456, R240a/2718, R246b/3334; **Sİ** R356b/243, R363b/976, R364b/1067, R384b/3128; **SS** R308b/232, R316b/1054, R330a/2473, R344a/3979)

seferī (< Ar. sefer + < Far. ī) “yolculukla ilgili” (**SS** R337b/3307)

seyāḥat (< Ar.) “yolculuk, sefere çıkma” (**FŞ** SF73b/100, SF82b/1)

seyr-i ḫıyābān (< Ar. seyr + < Far. -i + < Far. ḫıyābān) “ağaçlarla çevrili yolda gezme” (**GS** 634/5)

seyyāḥ (< Ar.) “yolcu, gezici” (**BV** 102/4; **GS** 5b-F2/3; **Sİ** R384a-36; **Sİ** R394b-48, R412a/6093)

seyyāḥī (< Ar. seyyāḥ + < Far. ī) “yolcu, gezici ile ilgili” **SS** R341b/3705)

şāh-rāh (< Far.) “ana yol” (**BV** 534/5; **FK** 373/2, 417/4; **GS** 547/2; **NŞ** 390/4, 524/3; **FŞ** SF46b-3, SF48b/8, SF51a-10, SF62a/1; **HE** 41a/3702; **LM** R217a/308, R248b/3536; **Sİ** R419a/6930)

şeh-rāh (< Far.) “ana yol” (**NŞ** 402/9; **SS** R321a/1546)

yol “yol” (**BV** 22/6, 193/8, 211/4, 347/8, 406/8, 570/1; **FK** 32/7, 101/9, 292/6, 303/8, 453/5, 578/6; **LM** R214b/16, R219b/549, R224b/1056, R224b/1068; **Sİ** R354b/43, R364a/1011, R374b/2079, R386a/3312; **HE** 9b/755, 10b/854, 12b/1038, 17a/1458, 23b/2033; **GS** 12/8, 110/6, 212/7, 305/4, 403/4, 523/5; **NŞ** 29/7, 105/2, 212/5, 305/6, 404/3, 418/7; **SS** R307b/134, R325b/1979, R332b/2758, R341a/3659; **FŞ** SF46a/48, SF47b/33, SF61b/24, SF66a/16, SF87a/1)

yolçı “yolcu” (**HE** 25b/2254)

yolsız “yolsuz, yolu olmayan” (**LM** R235b/2236)

Çevre ve Şehircilik ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Çevre-Etraf ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Arapça, 2 Türkçe ve 1 Farsça kelime bulunmaktadır. Bu grup içerisinde yer alan “Yerleşim Yerleri ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Ülke, Yurt, Memleket ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar. + Tr.”, 9 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 9 Farsça, 21 Arapça, 1 Soğdca, 2 Türkçe kelime ve 42 isim tamlaması; “Yerleşke ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. +Far.”, 1 “Ar. + Far. + Ar.”, 1 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 12 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; “Köy ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Farsça ve 1 isim tamlaması; “Nahiye ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Şehir ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Tr. + Far.”, 1 “Ar. + Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; “Mahalle ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça ve 1 Arapça kelime; “Cadde ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Sokak ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; “Yol ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Ar.”, 1 “ Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Türkçe, 14 Arapça, 18 Farsça kelime ve 8 isim tamlaması yer almaktadır.

2.20. Mimari ile İlgili Kavramlar

2.20.1. Mimari ile İlgili Genel Kavramlar

‘imāret (< Ar.) “bayındırlık, şehir” (**GS** 82/7, 215/2, 475/3, 550/3, 588/7, 623/7, 724/1; **NŞ** 59/7, 77/5, 173/6, 347/4, 415/4, 440/4, 532/8, 656/21, 708/1; **FŞ** SF104b/163, SF55a-15, SF67a/80; **HE** 16b/1404; **LM** R217a/444, R248b/3564; **Sİ** R386a/3315, R392a/3904, R393a/4001; **SS** R321a/1528, R321a/1541, R321b/1576, R344a/3959; **FK** 372/9, 424/6, 508/6; **BV** 58/2)

ābād (< Far.) “bayındır, şen” (**BV** 58/1, 117/1, 218/8, 345/2, 418/2, 562/9, 624/1; **GS** 126/4, 130/6, 378/2, 398/2, 625/1, 818/1; **NŞ** 117/7, 213/4, 309/5, 347/4, 397/5, 407/9; **FK** 139/5, 329/1, 387/2, 657/5, 749/1; **FŞ** SF100b/69, SF104b/162, SF51b/23, SF54b/1, SF55a/66, SF85b/80; **HE** 6b/459, 8a/611, 29a/2577, 33a/2955, 40a/3601, 41a/3705; **LM** R217a/324, R226a/1184, R238a/2432; **Sİ** R363a/880, R368b/1472, R375b/2224, R384a/3075, R396a/4333, R404a/5167, R418a/6829; **SS** R313b/726, R317b/1177, R332a/2707, R338b/3417, R350b/4660)

ābādān (< Far.) “bayındır, mamur” (**BV** 452/1; **GS** 134/6; **SS** R313a/673, R325b/1977, R336b/3158)

ābādlıġ (< Far. ābād + < Tr. -lıġ) “bayındırlık” (**BV** 539/8; **FŞ** SF55a-15; **LM** R223a/893; **Sİ** R387b/3444, R411b/6022, R415b/6441)

ābādlıḳ (< Far. ābād + < Tr. -lıḳ) “bayındırlık” (**Sİ** P455b/5631)

binā (< Ar.) “bina, yapı” (**FŞ** SF102a/62, SF93a/7, SF99a/177, SF52a/57, SF55a/2; **HE** 8b/644, 15a/1264, 30b/2696, 33b, 39a/3543; **LM** R217a/425, R246b/3374, R247b/3471; **Sİ** R362b/868, R369a/1543, R374a/2064, R399a/4673; **SS** R310a/385, R310a/388, R321a/1542, R343b/3954; **BV** 67/6, 385/1, 412/6; **FK** 1/1, 56/2, 93/1, 329/1, 490/5; **GS** 82/7, 115/5, 199/7, 232/2, 311/6, 372/6, 389/6, 456/4; **NŞ** 350/4, 373/10, 419/2, 555/10, 656/36)

binā-yı refī‘ (< Far. bīnā + < Far. -yı + < Ar. refī‘) “yüksek bina” (**Sİ** R399a/4673; **SS** R311b/524; **HE** 8b/644)

bināyī (< Far.) “bir bina, bir yapı” (**GS** 11b-F2/7, 12a-F2/3, 462/5)

ma‘mūr (< Ar.) “bayındır, şenlikli” (**BV** 266/7; **FŞ** SF46a/36, SF55a/2, SF55a/66, SF67b/56, SF88b/164; **HE** 6b/455, 12a/965, 16a/1326, 37a, 39b/3549; **Sİ** R368b/1473, R368b/1474, R379a/2551, R411b/6032; **SS** R307b/126, R315b/945, R334a/2897,

R338b/3397, R353a/4970; **GS** 4a-F2/15, 11b-F2/12, 12a-F2/5, 12a-F2/13, 130/6, 499/5; **NŞ** 285/7, 493/5)

ma‘mūr (< Ar.) “bayındır, şenlikli” (**FK** 689/41; **BV** 92/2, 135/5, 197/1, 468/4, 507/3)

ma‘mūre (< Ar.) “bayındır yer, kent” (**FŞ** SF69a/160; **HE** 13b/1094, 24b/2131, 38b, 39a/3544, 42a; **Sİ** R369b/1553, R382b/2911, R411b/6014; **GS** 64/4; **NŞ** 638/3)

ma‘mūre-i iḥsān (< Ar. ma‘mūre + < Far. -i + < Ar. iḥsān) “bağış imareti” (**HE** 42a)

ma‘mūrī (< Ar. ma‘mūr + < Far. ī) “bayındırlıkla ilgili” (**SS** R311a/492)

ma‘mūrluḳ (< Ar. ma‘mūr + < Tr. -luḳ) “bayındırlık, bayındır olma” (**HE** 22a/1890; **Sİ** R411b/6030)

2.20.2. Çadır ve İlgili Kavramlar

aḳ öy “keçe ev, yurt” (**FŞ** SF62a/8; **Sİ** R380b/2726, R380b-32, R396b/4409; **SS** R319b/1351, R344b/4056, R345a/4059; **FK** 625/5, 671/2; **GS** 252/5; **NŞ** 223/4, 452/1)

aḳ üy “keçe ev, yurt” (**LM** R233a/1942)

alaçok “Türkistan’da ve Anadolu’da boyların iskân etmek üzere inşa ettikleri çadır, ev” (**Sİ** R400b/4804, R400b-54)

alaçuġ “Türkistan’da ve Anadolu’da boyların iskân etmek üzere inşa ettikleri çadır, ev” (**FK** 827/1; **HE** 2a/69)

alaçuḳ “Türkistan’da ve Anadolu’da boyların iskân etmek üzere inşa ettikleri çadır, ev” (**FŞ** SF65a/26)

büngāh (< Far.) “oda, yer, çadır” (**Sİ** R386b/3328, R408a/5672; **FK** 689/122)

cüzv (< Ar.) “çadır” (**LM** R246b/3359)

çāder (< Far.) “çadır, otağ” (**HE** 10b/853, 31a/2782, 31a/2783; **Sİ** R357a/254, R386a/3306, R399a/4666; **SS** R341b/3702; **BV** 660/31; **GS** 704/2)

çāder-i şeb (< Far. çāder < Far. -i + < Far. şeb) “gecenin çadırı” (**SS** R341b/3702)

çāder-i şeb-nīl-gūn (< Far. çāder < Far. -i + < Far. şeb-nīl-gūn) “gece/mavi renkli çadır” (**Sİ** R399a/4666)

çādır-ı kemterīn (< Far. çāder < Far. -ı + < Far. kemterīn) “çok değersiz, itibarsız çadır” (**Sİ** R393a/4041)

çetr (< Far.) “çadır, gölgelik” (**FŞ** SF104b/165; **HE** 15b/1293, 43a/3904; **Sİ** R363a/881; **SS** R313b/769, R322b/1678; **FK** 245/9, 259/2, 414/2; **GS** 6a-F2/6, 255/8, 306/5, 690/2, 823/1; 7/2, 8/7, 17/5, 282/7; **BV** 525/5, 711/1)

çetrī (< Far.) “çadır, gölgelikle ilgili” (**GS** 255/8)

çetr-i ʻanber-ālūd (< Far. çetr + < Far. -i + < Ar. ʻanber + < Far. ālūd) “amber kokusuna bulanmış çadır” (**SS** R322b/1678)

çetr-i iḳbāl (< Far. çetr + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “yüce, talih çadırı” (**SS** R313b/769)

çetr-i müşgīn (< Far. çetr + < Far. -i + < Far. müşgīn) “misk kokulu çadır” (**NŞ** 282/7)

çetr-i rifʻat (< Far. çetr + < Far. -i + < Ar. rifʻat) “büyüklük çadırı” (**GS** 690/2)

çetr-i seḥāb (< Far. çetr + < Far. -i + < Ar. seḥāb) “bulut çadırı” (**NŞ** 7/2)

ferş-i serā-perde (< Ar. ferş + < Far. -i + < Far. serā-perde) “otağ, çadır” (**HE** 26a/2282)

ḫayme (< Ar.) “çadır” (**SS** R306b/41)

ḫer-gāh (< Far.) “büyük çadır” (**BV** 594/6)

ḫer-geh-nişīn (< Far.) “büyük çadırda oturan” (BV 293/4, 594/7)

örge “çadır” (**FŞ** SF51b/33)

2.20.2.1. Çadırın Bölümleri ile İlgili Kavramlar

oġ “çadırın çatısı” (**FK** 827/1)

otaġ “çadır, oda” (**FK** 557/7; **NŞ** 64/2)

tünlük “çadırın tepesi, bacası” (**NŞ** 559/9)

tüŋlik “pencere, baca” (**GS** 129/2)

tüŋlük “pencere, baca” (**BV** 322/1; **LM** R227b/1379; **Sİ** R380b/2728)

uġ “çadırın üst yanındaki köşelerden her biri” (**NŞ** 452/1)

2.20.2.2. Çadır Malzemeleri ile İlgili Kavramlar

körge “duvar, kasır, otağ duvarının çubukları” (**FŞ** SF56b/37)

közenek “çadır gereci” (**BV** 594/7)

kümeç “çadır kazığı” (**GS** 704/2)

şādırvān (< Far.) “hükümdarlara mahsus büyük otağ çadırının önüne çekilen perde” (**GS** 64/8)

ṭınāb (< Ar.) “kazığa bağlanan çadır ipi” (**BV** 42/3, 188/2, 188/3, 188/3; **FK** 63/2, 232/7, 250/4, 396/2, 481/5, 557/5; **GS** 47/3, 199/8, 247/3, 252/9, 475/9; **NŞ** 44/4, 185/3, 232/2; **FŞ** SF49a/8, SF62b/14, SF71a/10, SF88b/145; **HE** 26a/2313; **LM** R230a/1623, R235a/2123, R236b/2307, R237a/2328; **Sİ** R377a/2377, R389a/3603, R396b/4409, R408b/5747)

ṭınāb uçı (< Ar. ṭınāb + < Tr. uçı) “çadır ipinin ucu” (**Sİ** R396b/4409)

ṭınābī (< Ar. ṭınāb + < Far. ī) “kazığa bağlanan çadır ipiyle ilgili” (**BV** 435/4; **Sİ** R369b/1550, R369b/1563, R414a/6305)

2.20.3. Saray, Köşk ile İlgili Kavramlar

ʻarṣa-yı bār-gāh (< Ar.ʻarṣa +< Far. -yı +< Far. bār-gāh) "makamın, sarayın arsası" (**LM** R217a/389)

beyt-ı maʻmūr (< Ar. beyt + < Far. -ı + < Ar. maʻmūr) "mamur ev, daha önce Hz. Âdem'le birlikte cennetten dünyaya indirilip daha sonra Nuh tufanında tekrar cennete çıkarıldığına inanılan köşk" (**FŞ** SF55a/51, SF67b/56; **GS** 4a-F2/15)

dergāh (< Far.) "dergâh, saray" (**FK** 133/7, 561/8, 561/8, 671/9; **BV** 149/3/7, 650/7; **GS** 7a-F2/18, 63/7, 71/7, 135/4, 550/7; **NŞ** 446/4, 565/11, 657/39; **FŞ** SF50a/78; **HE** 3a; **LM** R219a/457, R246b/3316, R247b/3460; **Sİ** R355a/67, R370a/1619, R375a/2151, R390b/3758, R393a/4012, R421a/7096; **SS** R327b/2231, R345b/4152, R346b/4266)

dergāh-ı ʻālī-şān (< Far. dergāh + < Far. -ı + < Ar. ʻālī-şān) "yüksek, şöhretli dergâh" (**GS** 71/7)

der-gāhlıġ (< Far. der-gāh + <Tr.-lıġ) "dergâhlı, saraylı" (**Sİ** R415b/6470)

der-geh (< Far.) "dergâh, saray" (**FŞ** SF52b/7, SF67b/52, SF67b/53, SF78b/72, SF83a/10; **HE** 12a/985, 12b/1020, 13b/1095; **LM** R217a/399; **Sİ** R355b/149, R373a/1924, R379b/2602, R393a/4043; **SS** R314a/811, R315a/924, R329a/2355, R345b/4165; **FK** ¼, 687/46; **BV** 92/1, 441/5, 632/5; **GS** 7b-F2/2, 3/7, 202/10, 552/6, 650/7; **NŞ** 34/7, 139/2, 401/4)

dergeh-i iḳbāl (< Far. dergeh + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) "ikbal sarayı" (**HE** 12a/985)

eyvān (< Ar.) "eyvan, köşk, büyük sofa" (**FK** 204/2, 317/6, 437/7, 597/5, 657/5, 675/6; **GS** 10/7, 82/5, 129/3, 245/7, 443/6, 505/1, 537/8; **NŞ** 83/8, 207/8, 332/6, 413/4, 565/11, 607/4; **FŞ** SF101a/134, SF101b/6, SF52a/31, SF62b/15; **HE** 9a/700, 10b/855, 13a/1045, 22a/1904, 25b/2257; **LM** R217a/288, R248b/3568; **Sİ** R355a/56, R364b/1046, R377a/2366, R387a/3389; **SS** R308a/148, R313b/730, R324a/1828, R330b/2537; **BV** 25/4, 257/1, 269/1, 533/4, 545/8, 550/6)

eyvān-ı cān-fizā (< Ar. eyvān + < Far. -ı + < Far. cān-fizā) "cana can katan, cana ferahlık veren köşk" (**SS** R317b/1141)

eyvān-ı cihān (< Ar. eyvān + < Far. -ı + < Far. cihān) "cihan eyvanı" (**HE** 13a/1046)

eyvān-ı ḳuds (< Ar. eyvān + < Far. -ı + < Ar. ḳuds) "temizlik avlusu" (**HE** 32b/2894)

eyvān-ı şeref (< Ar. eyvān + < Far. -ı + < Ar. şeref) "şeref, büyüklük köşkü" (**LM** R217a/288)

eyvānī (< Ar. eyvān + < Far. ī) "eyvan, köşk, büyük sofa ile ilgili " (**FŞ** SF67b/51)

ḫavarnaḳ (< Ar.) “mimar Sinimmār tarafından, Fırat’ın Hīre yakınlarında yapılmış meşhur köşk” (**SS** R314a/818, R352a/4840, R352a/4841, R352a/4844)

ḫavernaḳ (< Ar.) “mimar Sinimmār tarafından, Fırat’ın Hīre yakınlarında yapılmış meşhur köşk” (**NŞ** 313/1; **FŞ** SF56b-15)

kāḫ (< Far.) “köşk; bina, oda” (**HE** 5b/353; **Sİ** R363b/968, R364b/1046; **SS** R306b/7, R306b/8, R309a/292; **NŞ** 658/49)

kāḫī (< Far.) “köşk, bina ile ilgili” (**FŞ** SF67b/13)

ḳaṣr (< Ar.) “köşk, saray” (**FK** 36/7 , 111/1, 280/3, 375/4, 427/4; **GS** 28/2, 71/7, 232/9, 254/8, 388/2, 436/6; **NŞ** 8/4, 148/4, 200/4, 355/3, 464/5; **BV** 5/8, 106/4, 173/1, 281/4, 343/8, 467/3; **FŞ** SF46a/37, SF52b/16, SF54b/37, SF55b/16, SF73a/84, SF92a/50; **HE** 4a/239, 8b/662, 37b/3397; **LM** R217a/313, R217a/324, R248a/3500; **Sİ** R354b/23, R383b/3068, R383b/3069, R393a/4002, R396a/4345; **SS** R307b/127, R316a/1025, R325b/2029, R335a/3029, R352a/4845)

ḳaṣr-ı ʿālem-ārā (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ʿālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen köşk” (**FŞ** SF78a/57)

ḳaṣr-ı ʿālī (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ʿālī) “yüce köşk” (**FŞ** SF56b/34, SF65a/43, SF74b/84; **SS** R343b/3954; **GS** 12a-F2/1)

ḳaṣr-ı aḫḍar (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. aḫḍar) “yeşil köşk” (**FŞ** SF58a/56)

ḳaṣr-ı aḫżar (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. aḫżar) “yeşil köşk” (**SS** R333a/2807)

ḳaṣr-ı cāh (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. cāh) “yüksek mevki/makam köşkü” (**SS** R338a/3324)

ḳaṣr-ı çarḫ (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. çarḫ) “gökyüzü köşkü” (**FŞ** SF79a/4)

ḳaṣr-ı çarḫ-kirdār (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. çarḫ-kirdār) “dört bir yana giden köşk” (**FŞ** SF55a/49, SF55b/58; **GS** 12a-F2/23)

ḳaṣr-ı çarḫ-nihād (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. çarḫ-nihād) “yaratılışın bahtının köşkü” (**SS** R321b/1549)

ḳaṣr-ı devlet (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devletin sarayı” (**BV** 563/3; **FŞ** SF103b/50; **Sİ** R398a/4537; **SS** R313a/673)

ḳaṣr-ı gül-gūn (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli köşk” (**FŞ** SF57b/24; **SS** R333a/2826, R335a/3029)

ḳaṣr-ı gülnārī (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. gülnārī) “nar çiçeği renginde köşk” (**SS** R333a-26)

ḳaṣr-ı gül-reng (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli köşk” (**SS** R337b/3298)

ḳaṣr-ı ḫavernaḳ (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ḫavernaḳ) “mimar Sinimmar tarafından Fırat’ın Hire yakınlarında yapılmış meşhur köşk” (**FŞ** SF56b-15)

ḳaṣr-ı ḥayāt (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat köşkü” (**FK** 375/4)

ḳaṣr-ı kāfūr-gūn (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. kāfūr + < Far. gūn) “kafur renkli köşk” (**SS** R344b-32)

ḳaṣr-ı kāfūrī (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. kāfūrī) “kafur (beyaz) renkli köşk” (**FŞ** SF57b-17; **SS** R348a/4421)

ḳaṣr-ı kelām (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “söz sarayı” (**HE** 6b/476)

ḳaṣr-ı küncī (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. küncī) “köşkün köşesi/bucağı” (**SS** R339a/3461)

ḳaṣr-ı mīnā (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. mīnā) “sırça köşk” (**FŞ** SF58a/64)

ḳaṣr-ı muraṣṣa‘ (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. muraṣṣa‘) “süslü köşk” (**HE** 4a/239)

ḳaṣr-ı müşkīn (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. müşkīn) “misk kokulu köşk” (**SS** R322a/1608, R322a/1610)

ḳaṣr-ı müẕehheb (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. müẕehheb) “altınla yaldızlanmış, süslenmiş köşk” (**FŞ** SF58b/81)

ḳaṣr-ı nīlüfer (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. nīlüfer) “nilüfer renkli köşk” (**SS** R337b/3310)

ḳaṣr-ı pür-zīnet (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. pür + < Ar. zīnet) “çok süslü, zinetlerle dolu köşk” (**SS** R316b/1062)

ḳaṣr-ı ravża-āyīn (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ravża-āyīn) “cennet gibi köşk” (**FŞ** SF57a/68)

ḳaṣr-ı ṣandal (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ṣandal) “sandal ağacından yapılmış köşk” (**SS** R342b/3831, R344b/4039, R344a/4008)

ḳaṣr-ı şāhāneī (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. şāhāneī) “şahane, muhteşem köşk; padişaha yakışır köşk” (**Sİ** R383b/3068)

ḳaṣr-ı ṭarab (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “ayş ve sefa köşkü” (**FK** 93/3)

ḳaṣr-ı zerīn (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. zerīn) “altın saray, köşk” (**SS** R316b/1060)

ḳaṣr-ı zer-nigār (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. zer-nigār) “altınla işlenmiş köşk” (**GS** 7b-F2/19, 12a-F2/9; **Sİ** R409b-70; **SS** R324b/1916)

ḳaṣr-ı zerrīn (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. zerrīn) “altın saray, köşk” (**Sİ** R400a/4769)

ḳaṣr-ı zībā (< Ar. ḳaṣr + < Far. -ı + < Far. zībā) “süslü, gösterişli köşk” (**FŞ** SF80a/4)

ḳaṣrī (< Ar. ḳaṣr + < Far. ī) “köşk, saray ile ilgili” (**FŞ** SF103b/22, SF54b/43, SF65b/84, SF78a/51, SF78a/52; **GS** 11b-F2/14)

kāşāne (< Far.) “köşk, yuva” (**FK** 71/5, 177/4, 516/9, 562/5, 780/1; **GS** 8a-F2/16, 220/1, 362/6, 418/3, 566/3, 624/1; **NŞ** 638/3; **BV** 62/5, 293/1, 497/4; **FŞ** SF46b-3, SF53b/28; **HE** 2b/102, 41a/3684; **Sİ** R365a/1127, R369a/1539; **SS** R317b/1177, R325b/2009, R327b/2219, R347b/4366)

kāşāneī (< Far.) “köşk, yuva ile ilgili” (**FK** 681/31; **HE** 40a/3619)

ruḥbe (< Ar.) “geniş ve ağaçlı yer, sarayın ortası” (**Sİ** R399a/4677)

sarāy (< Far.) “saray, büyük konak” (**FK** 736, 736/1; **LM** R214b/40; **Sİ** P465a/6563, R412b/6161; **SS** R309b/312)

serā (< Ar.) “hane, saray, büyük konak” (**FK** 52/3, 107/7; **GS** 584/8; **NŞ** 196/7; **FŞ** SF94a/125; **HE** 4a/258, 22a/1892, 31a/2750, 40a/3626; **Sİ** R356a/158, R410b/5939)

serāy (< Far.) “saray, büyük konak” ” (**HE** 40a/3620; **Sİ** R364b/1040; **HE** 40a/3620; **Sİ** R364b/1040)

2.20.4. Kale, Hisar ile İlgili Kavramlar

bārū (< Far.) “kale duvarı, hisar burcu” (**FŞ** SF66b/43, SF66b/63, SF66b/70, SF84a/14, SF86a/4, SF92a/86; **Sİ** R382b/2939, R382b/2940, R386a/3318)

diz (< Far.) “kale, sur” (**LM** R217a/303)

ḥışār (< Ar.) “kale” (**FK** 369/3)

ḥışn (< Ar.) “sağlam kale, sarp yer” (**Sİ** R394a/4116, R394a/4122, R408b/5728, R373b/1985; **SS** R330a/2498, R331b/2659, R331b/2661, R332a/2670; (**FŞ** SF74b/65, SF83b-38, SF84a/11, SF86a/1, SF86a/5; **FK** 105/5; **NŞ** 690; **BV** 264/8, 408/7; **HE** 39a/3532)

ḥışn-ı ḥaşīn (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Ar. ḥaşīn) “sağlam kale” (**BV** 616/10; **Sİ** R394a/4122; **SS** R331b/2661)

ḥışn-ı ḫayber (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Ar. ḫayber) “Hayber kalesi” (**SS** R330a/2498)

ḥışn-ı metīn (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Ar. metīn) “sağlam kale” (**Sİ** R394a/4116)

ḥışn-ı pāyidār (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Far. pāyidār) “sağlam, sabit kalan kale” (**NŞ** 690)

ḥişār (< Ar.) “hisar, etrafı korunaklı kale” (**FK** 15/3, 164/1, 520/4, 681/54; **GS** 183/1, 234/7, 431/6, 510/5, 571/5, 644/3; **NŞ** 551/8, **BV** 483/4; **FŞ** SF60b/36, SF67a/79,

SF67a/99, SF85b/82, SF88b/146, SF106b/56; **HE** 11b/909, 13a/1062; **LM** R224b/1066, R229b/1587, R231b-22, R238a/2430; **Sİ** R354b/36, R379b/2654, R386a/3281, R386a/3282, P455a/5593; **SS** R322a/1650, R325b/2014, R331b/2667, R332b/2735)

ḥiṣār- derd (< Ar. ḥiṣār + < Far. derd) "dert kalesi" (**FK** 520/4)

ḥiṣār-ı fitne (< Ar. ḥiṣār + < Far. -ı + < Ar. fitne) "fitne kalesi" (**FŞ** SF95b/7)

ḥiṣār-ı miḥnet (< Ar. ḥiṣār + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) "sıkıntı, mihnet kalesi" (**FŞ** SF95a/76)

ḥiṣārī (< Ar. ḥiṣār + < Far. ī) "kale, hisar gibi; hisar içinde olan" (**FŞ** SF66b/25, SF80b/49, SF88b/162, SF88b/165, SF95a/76; **Sİ** R379b/2649, R385b/3235; **SS** R345a/4110)

ḳal'a (< Ar.) "kale, hisar" (**FŞ** SF60b/37, SF62b/22, SF71b/57, SF84a/26; **LM** R217a/312, R217a/325; **Sİ** R364b/1081, R378b/2509, R383a/2991, R386a/3289; **SS** R331b/2642, R331b/2651, R332a/2673, R332b/2750; **HE** 8b/643, 39a/3525, 39a/3532, 39a/3543; **FK** 458/6; **NŞ** 468/1; **BV** 57/3, 547/5)

ḳal'a-dār (< Ar. ḳal'a + < Far. dār) "kale muhafızı, dizdar" (**FŞ** SF60b/36, SF84a/10; **Sİ** R354b/36)

ḳal'a-ı çarḫ-ı berīn (< Ar. ḳal'a + < Far. -ı + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. berīn) "göğün yüksek kalesi" (**HE** 39a/3525)

ḳal'a-ı çarḫ-mānend (< Ar. ḳal'a + < Far. -ı + < Far. çarḫ-mānend) "gök gibi kale" (**Sİ** R383b/3022)

ḳal'a-i eflāk (< Ar. ḳal'a + < Far. -i + < Ar. eflāk) "feleklerin kalesi" (**NŞ** 468/1)

ḳal'a-i ḫayber (< Ar. ḳal'a + < Far. -i + < Ar. ḫayber) "Hayber kalesi" (**BV** 57/3)

ḳal'a-i pūlād (< Ar. ḳal'a + < Far. -i + < Far. pūlād) "çelik gibi sağlam kale" (**BV** 547/5)

ḳal'a-ken (< Ar. ḳal'a + < Far. ken) "kale yıkan" (**Sİ** R386a/3317)

ḳal'a-vār (< Ar. ḳal'a + < Far. var) "kale gibi" (**Sİ** R409a/5765)

ḳıla' (< Ar.) "kaleler; *mec.* sağlamlık" (**Sİ** R378b/2510, R378b/2506, R379b/2641)

ḳorġan "kale" (**HE** 39a/3525; 5b/357; **Sİ** R379b/2652, R383b/3032, R386a/3280, R386b/3361)

ḳurġan "kale, mezar" (**SS** R331b/2648, R331b/2668, R332b/2728, R333a/2780, R352a/4839; **FŞ** SF47b/24, SF51b/42, SF66b/34, SF74b/65, SF84a/11, SF88b/138; **Sİ** R408b/5727; **FK** 491/5; **GS** 250/5; **LM** R217a/323; **SS** R331b/2643, R331b/2644)

küngür-i himmet (< Far. küngür + < Far. -i + < Ar. himmet) "himmet kalesi" (**HE** 19b/1681)

nīlī-ġişār (< Far. nīlī + < Ar. ġişār)“çivit renkli kümbet, hisar” (**HE** 27a/2389)

2.20.5. Mahzen ve İlgili Kavramlar

maḫāzin (< Ar.) “mahzenler, bodrumlar” (**Sİ** R419b-89)

maḫzen (< Ar.) “mahzen” (**HE** 4b/283, 9b/756, 13a/1063, 19a/1652, 21b/1870, 25a/2221; **Sİ** R396a/4343, R398a/4564, R404b/5218, R405a/5278; **NŞ** 22/1, 170/2)

maḫzen (< Ar.) “mahzen” (**BV** 20/7, 214/5, 531/3, 661/1; **FK** 93/5, 193/6, 456/1, 529/4; **GS** 73/9, 191/3, 367/5, 391/4, 411/4; **NŞ** 38/5; **FŞ** SF45b/8, SF48a/21, SF53a/38, SF60b/10, SF80b/49; **HE** 1b/12; **LM** R215a/60, R220b/629, R238a/2430; **Sİ** R356a/195, R370a/1636, R377b/2416; **SS** R322a/1639, R325a/1939, R333b/2842, R338a/3347)

maḫzen-i ġınā (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. ġınā) “bıkkınlık mahzeni” (**FK** 93/5)

meḫāzin (< Ar.) “mahzenler” (**Sİ** R419b-89)

nihān-ḫāne (< Far.) “mağara, mahzen” (**FŞ** SF46b-3)

2.20.6. Çardak, Kulübe ile İlgili Kavramlar

çardāḳ (< Far. çar + < Ar. dāḳ) “dört direk üzerine kurulmuş bahçe veya bostan kulübesi” (**Sİ** R387a/3401)

ġurfe (< Ar.) “çardak, köşk, balkon, cumba” (**HE** 11b/912)

kāze (< Far.) “gölgelik, kulübe” (**BV** 191/8)

ḳūriyā “baraka, virane” (**Sİ** R368a/1435, R368a/1444, R368b/1453)

külbe (< Far.) “kulübe” (**HE** 6a/437, 11a/864, 21a/1826, 22a/1890; **LM** R227b/1385; **Sİ** R410a/5861; **FK** 43/2, 122/7, 267/2, 302/4, 473/5; **GS** 24/10, 111/6, 174/5, 218/2, 350/8, 388/6; **NŞ** 19/7, 117/7, 236/8, 313/7, 401/7; **BV** 23/6, 88/7, 100/2, 284/5, 405/2)

külbe-i ʻanā (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. ʻanā) “zahmet, meşakkat kulübesi” (**FK** 93/3)

külbe-i aḥzān (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. aḥzān) “üzüntüler kulübesi” (**FK** 122/9, 246/4, 3/7, 317/7, 562/5, 589/3; **GS** 86/6, 129/2, 481/2, 500/7, 654/1; **NŞ** 20/2, 492/9, 561/8)

külbe-i faḳr (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakir kulübesi” (**GS** 111/6)

külbe-i hicrān (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık kulübesi” (**BV** 580/5)

külbe-i tār (< Far. külbe + < Far. -i + < Far. tār) “karanlık kulübe” (**NŞ** 401/7)

külbe-i vīrān (< Far. külbe + < Far. -i + < Far. vīrān) “viran, yıkık kulübe” (**BV** 25/4; **GS** 129/9, 286/2; **NŞ** 319/1; **HE** 11a/864)

revāḳ (< Ar.) “üstü örtülü önü açık yer, çardak, kemer altı” (**GS** 11b-F2/8, 11b-F2/17, 213/3, 251/2, 486/6, 722/1; **NŞ** 197/6, 523/3; **Sİ** R399a/4675, R399a/4677; **SS** R308a/152, R321b/1550, R342b/3835, R342b/3836, R344b/4043)

rivāḳ (< Ar.) “sundurma, çardak” (**FŞ** SF56a/67, SF57a/64, SF78a/56, SF88b/131)

2.20.7. Ev ve İlgili Kavramlar

āşiyān (< Far.) “yer, ev, mesken” (**BV** 20/2, 196/7, 259/3, 613/1; **FK** 68/4, 314/5, 628/5, 635/3, 818/1; **GS** 101/5, 512/4; **NŞ** 191/7, 328/2, 518/4, 574/4; **HE** 1b/11, 34a/3051; **Sİ** R402a/4985, R409b/5857, R409b-70)

āşyān (< Far.) “mesken, ev” (**FK** 677/4; **FŞ** SF100a/10, SF50a/16, SF51b/26; **LM** R220a/566, R234b/2101, R235b/2220; **GS** 234/1, 255/4, 390/7, 456/5, 523/3, 603/2, 683/66, 788/1)

āşyāne (< Far.) “ev, mesken” (**FŞ** SF51b/25; **LM** R247b/3448; **GS** 700)

beyt (< Ar.) “ev, mesken” (**FŞ** SF67b/56; **SS** R311a/492; **BV** 532/6)

beyt-i vīrān (< Ar. beyt + < Far. -i + < Far. vīrān) “harap ev” (**NŞ** 260/2)

beytü’l-ahzān (< Ar.) “kederler evi, Hz. Yakub’un evi; *mec.* dünya” (**FK** 136/5, 267/2, 312/2, 401/6, 669/8; **BV** 79/7, 174/2, 269/1, 341/4; **GS** 15/1, 545/6; **NŞ** 428/3, 452/7, 570/3; **SS** R322a/1629)

beytü’l-ḥazān (< Ar.)“kederler evi, Hz. Yakub’un evi; *mec.* dünya” (**NŞ** 674/1, 446/6)

beytü’l-ḥazen (< Ar.)“kederler evi, Hz. Yakub’un evi; *mec.* dünya” (**FK** 195/7, 333/7, 603/6, 678/2; **GS** 192/6, 490/7; **BV** 343/8, 553/5)

beytü’ş-şeref (< Ar.) “şeref evi” (**HE** 36a/3243)

dār (< Ar.) “ev, yer, yurt” (**FŞ** SF103b/28, SF89b/63, SF87b/52, SF87b/68, SF88b/145; **HE** 29a/2558, 29b/2620; **Sİ** R364a-15, R368b/1447, R378a/2480, R417b/6741; **SS** R351b/4787; **BV** 158/5, 314/6; **FK** 204/9, 358/9; **GS** 736/1; **NŞ** 658/6)

ėv “ev” (**Sİ** R378b/2541; **FŞ** SF77b/38, SF77b/38, SF99b-50; **HE** 5b/374, 14b/1203, 20b/1764, 27b/2421, 31a/2752, 36b/3270, 40a/3613, 40a/3625; **LM** R223b/931, R229b/1573, R237a/2330; **SS** R336b/3195; **GS** 484/6, 511/7, 520/5, 529/4, 596/2, 603/2)

ḫāne (< Far.) “ev, hane, mesken; bölüm, kısım” (**FK** 561/2, 716/2; **GS** 56/3, 187/1, 194/2, 726/3; **NŞ** 345/1; **BV** 33/5, 236/6, 402/1, 594/6, 401/5, 402/1; **Sİ** R365a/1127, R370b/1687, R408a/5690, R421a/7130; **SS** R316b/1031)

ḫāneī (< Far.) “ev, hane, mesken ile ilgili” (**FK** 722/2)

ḫāne-ber-endāz (< Far.) “ev yıkıcı, ocak söndürücü” (**FK** 66/3; **GS** 194/2; **HE** 29a/2560;**NŞ** 16/7)

ḫāne-perdāz (< Far.) “ev düzenleyen, hane kuran” (**LM** R234b/2066; **BV** 279/4)

ḫāne-vīrān (< Far.) “yıkık, dökük, virane ev” (**NŞ** 575/2)

ḫān-mān (< Far.) “ev, bark, ocak” (**LM** R214b/10, R223b/961, R236b/2319, R237b/2385, R243b/3019)

ḫān-mān-sūz (< Far.) “evi barkı yakan” (**LM** R214b/9)

ḫānumān (< Far.) “ev bark” (**FŞ** SF103b/38, SF94b/3, SF54a/82, SF68b/129, SF79a/48; **GS** 33/7, 90/2, 115/2, 182/1, 240/4, 349/8, 405/1, 500/2, 607/1, 779/1, 810/1; **NŞ** 277/4, 398/2; **BV** 5/4, 198/3, 289/4, 403/5, 613/1, 746/2; **FK** 12/7, 122/3, 208/7, 302/4, 453/4, 573/3, 684/5, 818/1; **SS** R324b/1901)

ḫānumānī (< Far.) “ev bark ile ilgili” (**FŞ** SF97a/32)

ḫān-vāde (< Far.) “aile, ev” (**GS** 7a-F2/21; **SS** R333a/2820)

ḥarīm-i celāl (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. celāl) “yüce ev” (**Sİ** R354b/22)

ḳonaġ “ev, hane” (Sİ R400a-53)

köşe “köşe, ev köşesi” (**NŞ** 250/4)

künc-i aḥzān (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. aḥzān) “sıkıntılar evi” (**FK** 423/7)

künc-i beytü’l-aḥzān (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. beytü’l-aḥzān) “sıkıntılar evinin köşesi” (**FK** 136/5)

künc-i beytü’l-ḥazen (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. beytü’l-ḥazen) “sıkıntı evinin köşesi” (FK 333/7)

künc-i miḥnet-ḫāne (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. miḥnet + < Far. ḫāne) “eziyet evinin köşesi” (**GS** 158/7)

mān (< Far.) “ev” (**GS** 779/1; **NŞ** 25/3, 86/1, 315/4, 354/1, 434/5, 533/1, 542/6, 604/3; **LM** R214b/10; **Sİ** R368a/1434, R371b-24, R394b/4169, R396a/4361, R410b/5910)

mesken (< Ar.) “ev, oturacak yer, mekân, yurt” (**FK** 34/4, 264/1, 280/5, 332/2, 424/2, 529/2; **GS** 14/1, 213/3, 299/4, 434/5, 480/6, 503/1; **NŞ** 25/3, 154/1, 202/7, 313/7, 439/1; **BV** 6/7, 144/4, 181/4, 303/7, 487/1, 514/5, 660/10; **FŞ** SF47b/29, SF53b/28, SF63b/119, SF72b/11, SF84a/27; **HE** 2a/68, 9b/757, 12b/1015, 13b/1131, 24a/2106; **LM** R220a/569, R223a/897, R227b/1385, R235b/2240; **Sİ** R359a/504, R368a/1418, R375b/2206, R387a/3413; **SS** R311a/504, R316a/1028, R327a/2140, R339a/3460)

mesken-i ‘afv (< Ar. mesken + < Far. -i + < Ar. ‘afv) “af evi” (**HE** 42a)

meydān-ı ev (< Ar. meydān + < Far. -ı + < Tr. ev) “ev meydanı” (**GS** 8/1)

öy “ev” (**FK** 56/2, 140/5, 288/3, 330/4, 466/4; **GS** 8/8, 129/3, 213/3, 304/2, 323/6; **NŞ** 10/4, 120/1, 215/3, 309/5, 405/6, 503/1; **BV** 13/7, 76/6, 197/1, 218/8, 322/1, 420/3, 518/2; **FŞ** SF47a/33, SF50b/25, SF54b/9, SF64b/118, SF65b/86; **Sİ** R354b/40, R368a/1435, R375b/2205, R384b/3131; **SS** R308b/201, R316b/1061, R333a/2825, R340b/3624, R346b/4253)

öyī (< Tr. öy + < Far. ī) “bir ev” (**FŞ** SF100a/7, SF65b/92; **Sİ** R358a/387; **Sİ** R397a/4448)

öylük “evli, evi olan” (**NŞ** 393/1; **Sİ** R368a/1433)

ṣavma‘a-ı ḫāk (< Ar. ṣavma‘a + < Far. -ı + < Far. ḫāk) “topraktan yapılmış evler” (**HE** 42a/3817)

sipāġ (< Far.) “kamış, sazla kaplı ev” (**LM** R245a/3176, R245a/3185)

tam “ev, dam, çatı,” (**BV** 322/1, 453/6, 541/1, 584/6; **FK** 482/1, 484/6, 588/1, 688/62; **GS** 28/2, 92/8, 151/4, 166/5, 648/1; **FŞ** SF92a/50; **LM** R234b/2079, R237b/2394; **Sİ** R354b/23, R399a/4676, R409b/5853; **SS** R337a/3227, R344b/4055; **HE** 32b/2919)

terk-i ḫānümān (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫānümān) “evi barkı terk etme” (**FK** 161/4, 179/5, 352/9, 818/1; **BV** 584/)

üy “ev” (**HE** 6a/439, 14a/1173, 17a/1447, 23a/2009, 29a/2567, 33b; **LM** R217a/346, R221b/722, R224a/1022, R234b/2062, R246b/3333)

öylük “evli; evi olan” (**FK** 409/1)

2.20.7.1. Ev Malzemeleri ve Araç Gereçleri ile İlgili Kavramlar

2.20.7.1.1. Mutfak ve İlgili Kavramlar

maṭbaḫ (< Ar.) “mutfak” (**HE** 35a/3161, 36a/3240, 19b/1669; **Sİ** R385b/3260)

2.20.7.1.1.1. Tandır, Ocak ile İlgili Kavramlar

tenūr (< Ar.) “fırın, tandır” (**FK** 234/3, 455/1; **FŞ** SF64a/33)

tenūrī (< Ar. tenūr + < Far. ī) “fırın, tandır ile ilgili” ((**GS** 618/1)

tennūr (< Ar.) “fırın, tandır” (**HE** 33a/2966; **LM** R226b-17, R234b/2076)

2.20.7.1.1.2. Mangal ve İlgili Kavramlar

manḳal (< Ar.) “mangal” (**FŞ** SF86a/8; **HE** 33a/2965, 33a/2966; **LM** R225a/1092, R229b/1587; **Sİ** R380b/2720; **GS** 380/1; **BV** 223/3)

manḳal-āyīn (< Ar. manḳal + < Far. āyīn) “mangal gibi” (**Sİ** R380b/2720)

micmere-i senderūs (< Ar. micmere + < Far. -i + < Far. senderūs) “sarı mangal” (**HE** 10a/769)

2.20.7.1.1.3. Kap Kacaklar ile İlgili Kavramlar

‘ūd-ı micmer (< Ar. ‘ūd + < Far. -i + < Ar. micmer) “tütsü kabı” (**Sİ** R359a/480)

‘ūd-sūz (< Ar. ‘ūd + < Far.-i+ < Far. sūz) “içinde öd ağacı yakılan buhurdan” (**FŞ** SF102b/111; **SS** R321a/1519)

çanaḳ “çukur kap, çanak” (**GS** 3a-F2/16, 320/4, 722/2; 554/5)

evānī (< Ar.) “kaplar, kap kacaklar” (**Sİ** R383b/3030, R398b/4590)

ḫazef (< Ar.) “toprak çanak çömlek” (**HE** 30a/2693)

inā (< Ar.) “kap kacak” (**GS** 42/4)

ḳazan “kazan, tencere” (**HE** 33a/2951; **Sİ** R400b/4811; **LM** R220b/609; **NŞ** 687/5; **BV** 189/2, 715/1)

kefgīr (< Far.) “kevgir, delikli kap, süzgeç, kepçe” (**NŞ** 687/5)

kömeç-dān “toprak tencere” (**LM** R241b/2840)

kūze (< Far.) “su testisi” (**Sİ** R377a/2387; **BV** 258/2, 259/4, 264/7)

küp “küp” (**HE** 44a/3987, 18b/1603, 24b/2124, 32b/2906, /2908; **Sİ** R359a/469; **NŞ** 534/2; **FK** 425/6, 653/6; **BV** 620/6; **GS** 65/8, 92/1, 251/5, 511/8, 636/7, 648/3)

küp aġzı “küpün ağzı” (**GS** 646/6, 648/3)

küp astı “küpün altı” (**Sİ** R359a/470)

micmer (< Ar.) “buhurdan, tütsü kabı” (**FK** 10/1; **GS** 140/7, 416/3, 512/2, 512/3; **NŞ** 189/6; **BV** 726/1; **FŞ** SF50a/4; **HE** 5b/384, 5b/385; **Sİ** R359a/480; **SS** R308a/197, R308b/198)

micmere (< Ar.) “buhurdan, tütsü kabı” (**HE** 10a/769)

micmer-i fīrūze (< Ar. micmer + < Far. -i + < Far. fīrūze) “firuze renkli buhurdan, mavi buhurdan” (**GS** 140/7)

nāv-ı su (< Far. nāv + < Far. -ı + < Tr. su) “su kabı” (**Sİ** R411b/6035)

sifāl (< Far.) “çanak, testi ve saksı parçası” (**BV** 31/6, 148/9, 364/7, 413/6, 545/7; **FK** 30/6, 201/6, 271/7, 326/8, 514/6; **GS** 1/3, 109/7, 308/7, 361/7, 486/5, 574/5; **NŞ** 11/6, 123/6, 330/8, 422/1, 458/9; **HE** 21b/1852; **Sİ** R368a/1440, R377a/2369)

sifālī (< Far.) “çanak, testi ve saksı parçası ile ilgili” (**HE** 32b/2913)

şekl-i çanaḳ (< Ar. şekl + < Far. -i + < Tr. çanaḳ) “çanak şekli” (**GS** 320/4)

ṭabaḳ (< Ar.) “tabak” (**BV** 324/4; **NŞ** 310/3, 393/7, 540/3; **FŞ** SF76b/114, SF76b/115; **HE** 21b/1859, 27a/2384, 32a/2851; **LM** R222b/831, R240a/2678; **Sİ** R357b/317, R362b/834, R387a/3419, R400a/4784; **SS** R309a/258, R353a/4919)

ṭabaḳlıḳ (< Ar. ṭabaḳ + < Tr. -lıḳ) “tabaklı” (**NŞ** 694/2)

tābe (< Far.) “tava” (**LM** R234a/2051, R234a/2052, R243b/3044, R243b/3045)

tüng (< Far.) “testi” (**FK** 365/7; **SS** R318a/1194)

tüng-i su (< Far. tüng + < Far. -i + < Tr. su) “su testisi” (**FK** 365/7)

ṭaġar “çanak, kap” (**BV** 247/6; **FK** 518/3, 642/2, 688/105; **NŞ** 466/7, 567/8)

ṭaġārī “çanak, kap” (**FŞ** SF79b/96; **Sİ** R361a/718; **NŞ** 321/6)

ṭaġarlıġ “çanaklı, kaplı” (**NŞ** 534/4)

ṭās (< Far.) “tas, su kabı” (**FK** 467/3; **GS** 198/6, 207/1, 365/7, 368/6, 625/2, 500/6, 537/5, **NŞ** 182/9, 383/6, 657/84; **FŞ** SF54b/26, SF57b/10; **HE** 2a/58, 10b/818, 23a/2011, 30b/2738, 31a/2778; **Sİ** R375b/2199, R391a/3839; **SS** R334b/2955, R337a/3241, R337b/3266)

yatuḳ “yassı su kabı, sürahi, yayık küpü” (**BV** 316/7)

ẓarf (< Ar.) “kap” (**BV** 57/6, 276/8, 327/1, 454/6, 573/7; **FK** 77/7, 201/7, 316/7, 681/5; **GS** 1/3, 109/7, 348/3, 645/7, 682a/5; **NŞ** 3/3, 240/6, 327/8, 331/7, 486/5; **FŞ** SF58b/114, SF60b/29, SF63b/115, SF80b/49; **HE** 11a/879, 11a/879, 32b/2913, 33b/3012; **LM** R220b/647; **Sİ** R361a/673, R368a/1440, R368b/1456, R371a/1736; **SS** R328a/2294)

ẓarf-ı sifālī (< Ar. ẓarf + < Far. -ı + < Far. sifālī) “topraktan kadeh” (**HE** 32b/2913)

ẓarfī (< Ar. ẓarf + < Far. ī) “kap, su kabı ile ilgili” (**FŞ** SF63a/97)

2.20.7.1.1.4. Şişe, Sırça, Cam ile İlgili Kavramlar

billūr (Ar.) “gayet parlak ve şeffaf taş veya pek saf ve temiz beyaz cam” (**FŞ** SF60b-19; **BV** 711)

billūrī (< Ar. billūr + < Far. ī) “billurdan yapılmış, billur ile ilgili” (**FŞ** SF60b-19)

cām-gīr (< Far.) “camcı ustası, cam yapan sanatkâr” (**Sİ** R365a/1106, R369b/1545)

kāc (< Far.) “bir çeşit küçük cam” (**LM** R223b/971, R235b/2257)

levḥ-i mīnā (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Far. mīnā) “cem levha” (**BV** 391/5, 391/5)

mīnā (< Far.) “şişe, billur, cam” (**FK** 488/3, 613/6, 662/3, 689/74; **GS** 452/3, 491/5, 655/2; **BV** 391/3; **FŞ** SF57a/43, SF58a/42, SF58a/55; **HE** 3a/141, 10a/792, 39a/3512; **Sİ** R361b/725, R391a/3846; **SS** R306b/6, R329a/2396, R342a/3771, R352a/4812)

mīnā-kār (< Far.) “mine işleyen, mine işçisi” (**FK** 243/5; **BV** 545/8/8; **FŞ** SF55b/16)

mīnā-kārlıġ (< Far. mīnā-kār + < Tr. -lıġ) “mine işleme, mine işçiliği” (**GS** 311/6)

ṣurāḥī (< Ar.) “sürahi, cam veya billur kap” (**BV** 105/11, 195/2, 316/7, 444/6, 560/3; **FK** 462/7, 566/2, 681/43; **GS** 72/7, 92/9, 203/7, 309/4, 331/5, 390/7; **NŞ** 188/6, 263/1, 449/6,

511/2, 528/7; **FŞ** SF58b/85, SF73a/83, SF80b/45, SF80b/47; **HE** 16a/1361; **LM** R249a/3583; **Sİ** R389b/3654, R391a/3841, R391a/3842)

şīşe (< Far.) "şişe, sırça" (**BV** 13/6, 94/8, 111/3, 210/2, 343/7, 516/2; **FK** 14/7, 228/9, 251/5, 397/3, 404/3, 623/3; **GS** 12/7, 92/2, 143/2, 261/7, 317/10, 398/4; **NŞ** 192/3, 254/4, 313/6, 526/2, 572/1, 642/3, 657/76;**FŞ** SF100b/70, SF70a/14, SF83a/25, SF85a-39, SF87a-41; **HE** 24b/2157, 30a/2655, 32a/2837, 33b/3023, 36b/3273; **Sİ** R369b/1562, R369b/1564, R375b/2233, R377a/2353, R380b/2712; **SS** R328a/2257, R334b/2950, R343a/3865)

şīşeī (< Far.) "şişe, sırça ile ilgili" (**GS** 78/2; **Sİ** R369b/1561)

şīşe-i nāmūs (< Far. şīşe + < Far. -i + < Ar. nāmūs) "namus şişesi" (**BV** 299/9)

şīşe-i sā'at (< Far. şīşe + < Far. -i + < Ar. sā'at) "saat şişesi; kum saati" (**FK** 730/1, 796/1)

şūşe (< Far.) "şişe" (**FK** 40/7; **NŞ** 597/2; **HE** 23a/2003, 41b/3738; **Sİ** R377b/2395, R381a/2762; **GS** 600/2)

zücāc (< Ar.) "sırça, cam, şişe" (**BV** 94/8)

zücāce (< Ar.) "sırça, cam, şişe" (**Sİ** R399a/4672)

2.20.7.1.1.5. Bıçak, Kaşık ile İlgili Kavramlar

bıçaġ "bıçak" (**HE** 33a/2933)

bıçaḳ "bıçak" (**FŞ** SF56a/73, SF56a/86; **Sİ** R380b/2757; **BV** 42/2; **NŞ** 241/4, 585/9)

ḳaşuḳ "kaşık" (**GS** 29/5; **NŞ** 321/3; **FK** 340/7)

2.20.7.1.1.6. Kalbur, Elek, Süzgeç ile İlgili Kavramlar

ġırbāl (< Ar.) "kalbur, iri delikli elek" (**FK** 495/5; **LM** R216b/220; **SS** R350a/4607; **HE** 32a/2845; 31a/2755)

ilek "elek" (**BV** 325/6, 332/6, 494/5)

pervīz (< Far.) "elek, süzgeç" (**FK** 138/7, 212/6, 408/7; **NŞ** 193/8, 204/6, 209/5, 477/3; **FK** 492/6; **BV** 99/6, 149/3, 199/6, 325/6)

pervīzen (< Far.) "elek" (**FK** 32/6, 138/6; **NŞ** 204/7; **HE** 32a/2843)

süzgüç "süzgeç" (**FK** 470/7)

2.20.7.1.1.7. İbrik, Tulum, Leğen ile İlgili Kavramlar

ibrīḳ (< Ar.) "ibrik" (**FK** 272/6; **GS** 258/5; **NŞ** 446/6; **BV** 174/5; **SS** R318a/1194, R327b/2190, R339a/3464; **LM** R217a/343)

legen (< Far.) "leğen" (**FK** 111/4; **BV** 293/2; **HE** 11a/863; **SS** R306b/12, R306b/13, R328a/2268, R328a/2269)

sanaç “meşinden yapılan dağarcık, tulum” (**FK** 104/3)

saṭl (< Ar.) “tas, kova, küçük leğen” (**FŞ** SF46a/42)

ṭaşt (< Far.) “teşt” (**BV** 132/1; **FŞ** SF100a/17; **Sİ** R359a/470; **SS** R328a/2269)

ṭaşt-ı zerrīn (< Far. ṭaşt + < Far. -ı + < Far. zerrīn) “altın teşt” (**Sİ** R359a/470)

2.20.7.1.2. Aydınlanma Araçları ile İlgili Kavramlar

āvīze (< Far.) “mum, lamba ve saireyi taşıdığı halde tavana asılan billür veya madenden yapılmış süs” (**GS** 156/8)

bī-şem‘ (< Far. bī + < Ar. şem‘) “mumsuz, ışıksız” (**FŞ** SF99b/213)

cem‘-i şem‘ (< Ar. cem‘ + < Far. -i + < Ar. şem‘) “mumların hepsi” (**Sİ** R356a/168)

çerāġ (< Far.) “fitil, mum, ışık” (**FŞ** SF106a/17, SF92a/95, SF47a/8, SF47b/9; **HE** 2a/66, 4a/231, 8a/608, 33a/2961; **LM** R219a/458, R226a/1197, R232b/1896; **Sİ** R356b/229, R368a/1425, R376a/2240, R385b/3267; **NŞ** 79/3, 264/1, 300/2, 589/1, 615/3; **BV** 300/1, 300/2, 302/4, 465/3, 589/2, 607/4; **GS** 4/5, 220/3, 307/2, 485/4, 552/4, 574/2, 698/1, 709/1; **FK** 44/2, 206/3, 659/5)

çerāġçı (< Far. çerāġ + < Tr. -çı) “mumcu, çıracı” (**BV** 300/1)

çerāġ-ı ‘ālem-efrūz (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. efrūz) “alemi aydınlatan mum” (**FŞ** SF47b/9)

çerāġ-ı āferīniş (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Far. āferīniş) “yaratılmışların, bütün mahlukların mumu/kandili” (**LM** R231b/1753)

çerāġ-ı devlet (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “baht ve saadetin mumu” (**Sİ** R385b-39)

çerāġ-ı hidāyet (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. hidāyet) “doğru yol mumu” (**GS** 4/5)

çerāġ-ı sipihr (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Far. sipihr) “gökyüzünün ışığı/mumu” (**Sİ** R356b/229)

çerāġ-ı tābende (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Far. tābende) “parlayan mum” (**GS** 8a-F2/18)

çirāġ (< Far.) “fitil, kandil, mum” (**SS** R307b/142, R308a/193, R315b/935, R322b/1654, R344b/4014)

fānūs (< Ar.) “silindir şeklinde cam kapak, içinde mum yakılan büyük fener” (**FK** 111/2, 305/7, 426/7, 587/7; **GS** 141/4, 399/2, 465/5; **BV** 293/4, 528/2, 594/1, 608/5; **FŞ** SF70a/13, SF90b/50; **HE** 17b/1482, 21b/1845, 22a/1898, 24a/2116; **Sİ** R413b/6249)

fānūs-ı al (< Ar. fānūs + < Far. -ı + < Tr. al) “kızıl fanus” (**HE** 22a/1898)

fānūs-ı ḫayāl (< Ar. fānūs + < Far. -ı + < Ar. ḫayāl) “içine resim çizilen ve bu resimlerin duvara yansımasıyla eğlenilen fener” (**FK** 111/2; **GS** 399/2; **HE** 17b/1482)

fürūġ-ı şem‘ (< Far. fürūġ + < Far. -ı + < Ar. şem‘) “mumun ışığı, parlaklığı” (**FŞ** SF86a/8)

ḳandīl (< Ar.) “kandil” (**GS** 320/2; **NŞ** 232/2; **HE** 1b/10, 1b/11, 6a/438, 39a/3542; **LM** R248b/3570; **Sİ** R354b/44, R358b/450, R387a/3403; **SS** R328a/2268; **BV** 94/8)

ḳandīl-i vālā (< Ar. ḳandīl + < Far. -i + < Far. vālā) “yüce, ulu, aziz kandil” (**Sİ** R358b/450)

ḳındīl (< Ar.) “kandil” (**FŞ** SF65b/93, SF65b/96)

meş‘ale (< Ar.) “meşale” (**HE** 11a/863, 13b/1112, 36a/3261, 37a/3313, 38b/3492, 38b/3493; **LM** R225a/1079)

meş‘aleçi (< Ar. meş‘ale + < Tr. -çi) “meşaleci” (**BV** 300/6)

meş‘al-efrūz (< Ar. meş‘al + < Far. efrūz) “meşale parlatan” (**LM** R217a/354)

meş‘al-efrūzī (< Ar. meş‘al + < Far. efrūzī) “meşale parlatan” (**SS** R331b/2619)

meş‘ale-i encümen (< Ar. meş‘ale + < Far. -i + < Far. encümen) “meclislerin meşalesi” (**HE** 11a/863)

meş‘al-ı mihr (< Ar. meş‘al + < Far. -ı + < Far. mihr) “güneşin meşale gibi yol gösterici ışıkları” (**LM** R215b/121)

meş‘al-ı sīm (< Ar. meş‘ale + < Far. -ı + < Far. sīm) “gümüş/gümüş renkli meşale” (**LM** R214b/36)

meş‘alī (< Ar. meş‘al + < Far. ī) “çıra, yakacak, ucunda alev çıkaran yanıcı bir madde bulunan değnek ile ilgili” (**GS** 7/6, 369/8; **BV** 316/1)

meş‘al-i cihān-efrūz (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Far. cihān-efrūz) “dünyayı aydınlatan meşale; güneş” (**SS** R338a/3360)

meş‘al-i devlet (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. devlet) “talih meşalesi” (**GS** 9/8)

meş‘al-i ḫāver (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Far. ḫāver) “doğu meşalesi (güneş)” (**HE** 13b/1091)

meş‘al-i ḫūr (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Far. ḫūr) “güneş kandili, meşalesi” (**HE** 31a/2778)

meş‘al-i ma‘nī (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “anlam meşalesi” (**HE** 8a/600)

meş‘al-i mihr (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Far. mihr) “güneşin meşale gibi yol gösterici ışıkları” (**FK** 305/1)

meş‘al-i mihr-i cihān-ārāy (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i + < Far. cihān-ārāy) “dünyayı süsleyen güneşin ışıkları” (**FK** 658/2)

meş‘al-i raḫşende (< Ar. meş‘al+ < Far. -i + < Far. raḫşende) “parlak meşale” (**HE** 38b/3491)

meş‘al-i sa‘ādet (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “saadet, mutluluk meşalesi” (**SS** R311a/467)

meş‘al-i vaṣl (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma çırası” (**BV** 619/5)

meşā‘il (< Ar.) “meşaleler” (**HE** 10b; **GS** 8a-F2/16)

mışbāḥ (< Ar.) “kandilli, çıra, meşale” (**HE** 8a/602)

mışbāḥlıḳ (< Ar. mışbāḥ+ < Tr. -lıḳ) “kandilli, meşaleli” (**HE** 30b/2702)

mişbāḥ (< Ar.) “kandilli çıra, meşale” (**HE** 9b/734)

mişkāt (< Ar.) “içine kandil, lamba gibi şeyler koymak için duvarda yapılan oyuk, hücre” (**HE** 4b/263)

mūm (< Far.) “mum, bal mumu” (**FK** 584/5, 681/5; **GS** 201/2, 221/5, 395/3; **NŞ** 657/7; **BV** 331/3, 353/2, 603/2; **FŞ** SF56a/74, SF56a/84, SF60b/14, SF60b/15, SF70a/17, SF93b/68; **HE** 11a/878, 19a/1620; **LM** R221a/680; **Sİ** R364a/1023, R374b/2110, R391a/3834)

mūmī (< Far.) “mum, bal mumu ile ilgili” (**GS** 560/1)

sirāc (< Ar.) “ışık, kandil, mum” (**BV** 92/9; **NŞ** 92/4)

şem‘ (< Ar.) “mum” (**FK** 23/1, 177/1, 280/2, 305/1, 426/7; **GS** 14/4, 102/9, 206/2, 304/1, 332/1; **NŞ** 3/4, 136/1, 214/1, 300/6, 400/6, 502/5; **BV** 7/3, 62/4, 230/3, 388/3, 465/3; **FŞ** SF106a/16, SF51b/38, SF62a/51, SF74a/13, SF86b/79; **HE** 9b/744, 11a/863, 18b/1599, 19a/1619, 23a/2003, 24b/2149; **LM** R215b/121, R220b/623, R224b/1063, R241b/2843; **Sİ** R356a/168, R365b/1152, R376b/2327, R385b/3266; **SS** R306b/12, R312b/615, R323a/1705, R331a/2569)

şem‘ -i mezār (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mezār) “mezar ziyaretinde yakılan mum” (**BV** 415/5, 645/4; **FK** 570/2, 664/3)

şem‘ tübi (< Ar. şem‘ + < Tr. tübi) “mum dibi” (**HE** 28b/2547, 41a/3717)

şem‘-cebīn (< Ar. şem‘ + < Far. cebīn) “mum yüzlü; beyaz yüzlü” (**GS** 303/5)

şem‘çe (< Ar. şem‘ + < Tr. -çe) “mum gibi” (**FK** 168/4)

şem‘dān (< Ar. şem‘ + < Far. dān) “şamdan” (**SS** R312b/615)

şem‘-ı cān-sūz (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) “can yakan, fazla sıkıntı ve keder veren mum” (**FŞ** SF51a/105)

şem‘-ı cāvīd (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “ebedi, kalıcı ışık; mum” (**FŞ** SF46a/12)

şem‘-ı dıraḫşān (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. dıraḫşān) “parlak mum” (**FŞ** SF51a/109)

şem‘-ı ferāġ (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. ferāġ) “vazgeçme mumu” (**FŞ** SF60a/115)

şem‘-ı ḫāverī (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. ḫāverī) “doğunun mumu” (**FŞ** SF65b/94)

şem‘-ı kāfūr (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. kāfūr) “beyaz renkli, güzel kokulu mum” (**FŞ** SF80a/26)

şem‘-ı meclis (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. meclis) “meclis mumu” (**FŞ** SF49b/40, SF93b/62)

şem‘-ı mihr-ı ‘ālem-efrūz (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. efrūz) “dünyayı aydınlatan güneşin mumu” (**FŞ** SF92a/59)

şem‘-ı vefā (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa mumu” (**FŞ** SF76b/131)

şem‘-ı zemāne (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. zemāne) “zamanın mumu” (**FŞ** SF74a/13)

şem‘-i ḥayāt (< Far. şem‘ + < Far. -i+ < Ar. ḥayāt) “hayatın mumu” (**GS** 6a-F2/3)

şem‘ī (< Ar. şem‘ + < Far. ī) “mumla ilgili” (**LM** R221a/689; **FK** 804/1; **GS** 566/)

şem‘-i ‘ālem-efrūz (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. efrūz) “cihanı parlatan mum” (**LM** R233a/1912)

şem‘-i baḫt (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. baḫt) “baht, talih mumu” (**LM** R233a/1955)

şem‘-i baḫt-ı gümrāh (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. baḫt + < Far. -ı + < Far. gümrāh) “yoldan çıkmış baht; kötü talihin mumu” (**NŞ** 349/3)

şem‘-i beḳā (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. beḳā) “sonsuzluk mumu” (**HE** 12a/997)

şem‘-i bezm (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Far. bezm) “meclisin mumu” (**BV** 450/2; **GS** 304/2, 435/1)

şem‘-i cāh (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. cāh) “makam, mevki mumu/meşalesi” (**LM** R215b/121)

şem‘-i cem‘ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. cem‘) “meclis (toplanma, toplantı) mumu” (**Sİ** R356a/168)

şem‘-i cemāl (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. cemāl) “yüz mumu, yüz beyazlığı” (FK 328/5, 505/1, 689/246; **GS** 150/1, 430/7, 495/7, 614/2; **NŞ** 66/4, 400/6, 544/1, 608/4)

şem‘-i cihān-tāb (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) “cihanı aydınlatan mum: güneş” (**FK** 280/2)

şem‘-i cilve-sāzī (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. cilve + < Far. sāzī) “cilve eden, cilveli mum” (**LM** R216b/195)

şem‘-i devlet (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. devlet) “baht, talih, mutluluk mumu” (**SS** R314b/856)

şem‘-i dil-fürūz (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. dil-fürūz) “gönlü aydınlatan/yakan mum” (**BV** 214/1)

şem‘-i diraḫşende (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. diraḫşende) “parlayan mum” (**HE** 38b/3491)

şem‘-i encüm (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızların mumu” (**Sİ** R365b/1152)

şem‘-i encümen (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Far. encümen) “meclisin mumu” (**BV** 486/3; **GS** 385/8, 572/2)

şem‘-i enver (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. enver) “nurların mumu” (**HE** 25b; **LM** R220b/623; **GS** 5a-F2/20; **NŞ** 189/4)

şem‘-i enverī (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. enverī) “nurların mumu” (**GS** 681/5; **NŞ** 581/5)

şem‘-i ferāġ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ferāġ) “ferahlık mumu” (**HE** 11a/865, 22b/1953)

şem‘-i firāḳ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık mumu” (**NŞ** 466/5)

şem‘-i ġam (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ġam) “dert, gam mumu” (**NŞ** 396/5)

şem‘-i gül-rūy (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. gül-rūy) “gül yüzlü, al yanaklı mum; sevgili” (**FK** 541/7)

şem‘-i ḥayāt (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat mumu” (**LM** R237b/2425; **BV** 46/5; **FK** 408/6)

şem‘-i hidāyet (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. hidāyet) “doğru yolu gösteren mum” (**LM** R219a-9; **GS** 206/2; **BV** 75/2, 300/6)

şem‘-i kāfūrī (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. kāfūrī) “kafurdan yapılmış mum, beyaz mum” (**GS** 600/2)

şem‘-i kevākīb (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. kevākīb) “yıldızların ışığı” (**HE** 39b/3562)

şem‘-i maḥfil (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. maḥfil) “meclisin mumu” (**GS** 412/2)

şem‘-i meclis (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. meclis) “meclis mumu” (**FK** 646/3; **NŞ** 709/51; **Sİ** R387a/3389)

şem‘-i meclis-ārā (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. meclis + < Far. ārā) “meclisi süsleyen mum; sevgili” (**FK** 658/2)

şem‘-i mestūr (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mestūr) “örtülü, gizli mum” (**LM** R248b/3570)

şem‘-i mey (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Far. mey) “içkinin mumu” (**GS** 376/4)

şem‘-i mezār (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mezār) “mezar ziyaretinde yakılan mum” (**GS** 510/2, 664/3; **NŞ** 190/5)

şem‘-i mihr-i ḫāver (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. mihr + < Far.-i+ < Far. ḫāver) “doğudan doğan güneşinin mumu” (**NŞ** 593/5)

şem‘-i mir’āt (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mir’āt) “aynanın mumu” (**NŞ** 449/4)

şem‘-i mu‘anber (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mu‘anber) “amber kokulu, güzel kokulu mum” (**BV** 660/18)

şem‘-i murād (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. murād) “istek, arzu mumu” (**NŞ** 511/6)

şem‘-i münevver (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. münevver) “aydınlık, parlak mum” (**HE** 13b/1091)

şem‘-i münḫasif (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. münḫasif) “sönükleşen, sönük mum” (**LM** R243b/3014)

şem‘-i raḥmet (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “rahmet mumu” (**GS** 88/6)

şem‘-i raḫşende (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Far. raḫşende) “parlayan mum” (**GS** 683/15)

şem‘-i rāy (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. rāy) “fikir mumu” (**FŞ** SF62a/51; **SS** R312b/651)

şem‘-i ruḫ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. ruḫ) “yanağın mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan mumu” (**FK** 437/6)

şem‘-i ruḫsār (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “yanağın mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan mumu” (**NŞ** 636/4)

şem‘-i rūşen (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. rūşen) “aydınlık veren mum” (**BV** 351/1, 599/4)

şem‘-i sūzān (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. sūzān) “yanan, yakıcı mum” (**Sİ** R381a/2763)

şem‘-i sürūr (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. sürūr) “sevinç mumu” (**FK** 689/112)

şem‘-i şeb-istān (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. şebistān) “gece mumu” (**HE** 22a/1896; **Sİ** R389a/3599; **GS** 41/6, 73/3, 417/1, 546/1, 583/1, 618/5, 633/2; **NŞ** 654/30; **BV** 25/3, 97/4, 194/5, 405/2, 563/6, 653/4; **FK** 202/4, 401/2, 538/6, 675/1, 804/1)

şem‘-i şebistān-ı üns (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. şebistān + < Far. -ı + < Ar. üns) “dostluk hanesinin mumu” (**HE** 5b/387)

şem‘-i taḥḳīḳ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. taḥḳīḳ) “hakikat, gerçeklik mumu” (**Sİ** R358b/412)

şem‘-i ṭıraz (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ṭıraz) “süs mumu” (**FK** 214/1, 263/6, 580/6, 806/1; **GS** 222/1; **NŞ** 513/1)

şem‘-i ülfet (< Far. şem‘ + < Far. -i + < Ar. ülfet) “yakınlık mumu” (**GS** 332/1; **NŞ** 656/5)

şem‘-i ümmīd (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. ümmīd) “ümit mumu, kandili” (**LM** R246b/3369)

şem‘-i vaṣl (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma mumu” (**BV** 580/4; **FK** 213/5, 230/2)

şem‘-i velāyet (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. velāyet) “veliliğin mumu” (**HE** 37a/3314; **NŞ** 658/23)

şem‘-i viṣāl (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma mumu” (**NŞ** 224/2)

şem‘siz (< Ar. şem‘ + < Tr. -siz) “mumsuz, ışıksız” (**GS** 506/7, 584/9)

şem‘-ṭırāz (< Ar.) “süslü ve işlemeli mum” (**Sİ** R417b/6750)

şem‘-vār (< Ar. şem‘ + < Far. vār) “mum gibi” (**HE** 42a/3799; **GS** 488/2, 546/2)

şem‘-veş (< Ar. şem‘ + < Far. veş) “mum gibi” (**FK** 302/2)

şu‘le-yi çirāġ (< Ar. şu‘le + < Far. -yi + < Far. çirāġ) “kandilin, mumun ışığı” (**SS** R315b/935)

2.20.7.1.3. Öz Bakım Eşyaları ile İlgili Kavramlar

meşşāṭ (< Ar.) “tarak yapan, tarakçı” (**FK** 61/4; **NŞ** 593/2)

minḳāş (< Ar.) “cımbız” (**HE** 22a/1898; **BV** 246/3)

minḳāşī (< Ar. minḳāş + < Far. ī) “cımbız ile ilgili” (**BV** 246/3)

mirvaḥa (< Ar.) “yelpaze” (**HE** 13a/1080)

mū-çīne (< Far.) “cımbız” (**NŞ** 113/6)

pākī (< Far.) “ustura” (**BV** 586/4, 729/5)

şāne (< Far.) “tarak” (**GS** 187/6, 655/3; **HE** 8b/631)

taraġ “tarak” (**BV** 113/3; **FK** 373/2; **GS** 79/2, 161/1, 264/3, 529/4; **NŞ** 108/3, 342/1, 375/2; **FŞ** SF59b/71, SF59b/72)

2.20.7.1.4. Mobilyalar ve İlgili Kavramlar

āyīne (< Far.) “ayna” (**FŞ** SF58b/101, SF61a/53, SF63a/91, SF66b/41, SF67a/84, SF68b/140; **HE** 1b/32, 6b/472, 11a/884, 27a/2405, 32b/2903, 39a/3511; **Sİ** R355a/87, R398b/4597, R399a/4680, R401a/4857, R408a/5676; **FK** 247/7, 324/2, 398/1, 689/135, 689/30; **NŞ** 379/6, 511/1, 515/4, 576/1, 612/2; **BV** 415/2, **GS** 120/1, 147/4, 536/2; **LM** R217a/354, R233a/1939, R247a/3376, R247a/3392, R247a/3393)

āyīne-āheng (< Far.) “aynanın uygunluğu, güzelliği” (**FŞ** SF58a/52)

āyīne-āyīn (< Far.) “ayna gibi” (**FŞ** SF58b/101)

āyīne-dār (< Far.) “ayna tutan” (**FK** 656/2; **NŞ** 576/5; **HE** 31b/2798)

āyīne-ı çīnī (< Far. āyīne + < Far. -ı + < Ar. çīnī) “sırlı ayna, arkası sırla kaplı ayna” (**FŞ** SF77b-33)

āyīne-ı gītī-nümā (< Far. āyīne + < Far. -ı + < Far. gītī-nümā) “cihanı gösteren ayna” (**FŞ** SF67a/84)

āyīne-i cemāl-nümāy (< Far. āyīne + < Far. -i + < Ar. cemāl + < Far. nümāy) “güzel yüzü gösteren ayna” (**NŞ** 576/1)

āyine-i cihān-nümā (< Far. āyīne + < Far. -i + < Far. cihān-nümā) “cihanı gösteren ayna” (**LM** R233a/1939, R247a/3376)

āyīne-i çīnī (< Far. āyīne + < Far. -i + < Far. çīnī) “sırlı ayna, arkası sırla kaplı ayna” (**FŞ** SF69a-26)

āyīne-i gītī-nümā (< Far. āyīne + < Far. -i + < Far. gītī-nümā) “cihanı gösteren ayna” (**FK** 247/7; **HE** 11a/884)

āyine-i gūn (< Far. āyīne + < Far. -i + < Far. gūn) “ayna renkli” (**BV** 297/3)

āyīne-i iskenderī (< Far. āyīne + < Far. -i + < Ar. iskenderī) “İskender’in aynası” (**BV** 711/2; **HE** 32b/2903; **FŞ** SF60b-19, SF61a/53, SF63a/91)

āyīne-i mihr (< Far. āyīne + < Far. -i + < Far. mihr) “güneşin aynası” (**FK** 689/301)

āyine-kirdār (< Far.) “ayna gibi, aynadan” (**GS** 13/6)

āyīne-sān (< Far.) “ayna gibi” (**FK** 626/6)

āyīne-sāz (< Far.) “aynacı” (**Sİ** R417b/6734)

közgü “ayna” (**FK** 11/3, 153/4, 279/4, 341/7, 479/1; **GS** 62/6, 104/2, 204/1, 305/1, 324/4, 442/8; **NŞ** 3/1, 113/4, 219/6, 322/8, 406/2, 463/4; **BV** 1/7, 50/3, 84/5, 170/4, 253/3, 350/6,

415/2; **FŞ** SF51b/24, SF63a/67, SF68b/138, SF76b/125; **HE** 2b/87, 9a/684, 11a/884, 18a/1519, 25b/2246; **LM** R240a/2746, R245a/3185, R245a/3186, R247a/3390; **Sİ** R355a/90, R362a/793, R374b/2099, R389b/3684; **SS** R307a/55, R329a/2389, R331b/2636, R333b/2863)

közgü yüzi "aynanın yüzü" (**HE** 26b/2324)

közgülük "aynalı" (**SS** R307a/67)

levḥa-ı āyīne-fām (< Ar. levḥa + < Far. -ı + < Far. āyīne-fām) "renkli ayna levhası" (**HE** 2b/118

levḥa-ı ḫāṭır (< Ar. levḥa + < Far. -ı + < Ar. ḫāṭır) "gönül aynası" (**HE** 14b/1197)

maẓhar-ı ḥüsn (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) "güzelliğin mazharı, güzelliği yansıtan ayna, güzelliğin göründüğü yer" (**SS** R307a/90)

merāyā (< Ar.) "aynalar" (**FK** 4/1)

mir'āt (< Ar.) "ayna" (**FK** 23/1, 140/3, 279/4, 484/5, 463/2; **GS** 34/8, 79/2, 442/7, 466/5; **NŞ** 282/4, 304/2, 324/4, 335/3, 449/4, 507/8; **BV** 41/4, 112/3, 173/2, 566/4, 660/79; **FŞ** SF57b/23, SF59a/18, SF61a/56, SF65a/18, SF69a/19; **HE** 2b/109, 2b/117, 2b/126, 15a/1244, 18a/1518; **LM** R247a/3397, **Sİ** R355a/55, R362a/800, R390a/3732, R398b/4596, R415a/6396; **SS** R307a/65; **GS** 6a-F2/12, 195/5; **NŞ** 65/6, 672/1)

mir'at-ı cihān-nümāy (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Far. cihān-nümāy) "cihanı gösteren ayna" (**LM** R247a/3397)

mir'āt-ı envār-ı ilāhī (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Ar. envār + < Far.-i+ < Ar. ilāhī) "ilahi nurların aynası" (**FŞ** SF68a/65)

mir'āt-ı ġayb (< Ar. mir'āt + < Far. -ı + < Ar. ġayb) "gayp aynası" (**HE** 2b/109)

mir'āt-ı gerdūn (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Far. gerdūn) "dünyanın, feleğin aynası" (**FŞ** SF57b/23)

mir'āt-ı gītī-nümā (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Far. gītī-nümā) "cihanı gösteren ayna" (**Sİ** R355a/78, R401b/4894, R415a/6396)

mir'āt-ı gīttī-nümā (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Far. gīttī-nümā) "cihanı gösteren ayna" (**Sİ** R390a/3732)

mir'āt-ı ḫōrşīd (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Far. ḫōrşīd) "güneşin aynası (güneşin yüzü)" (**FŞ** SF69a/19)

mir'āt-ı ḫūrşīd (< Ar. mir'at + < Far. -ı + < Far. ḫūrşīd) "güneşin aynası (güneşin yüzü)" (**Sİ** R398b/4596)

mir’āt-ı ḥüsn (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik aynası” (**BV** 380/2; **FK** 23/1)

mir’āt-ı idrāk (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. idrāk) “idrak aynası” (**BV** 411/6)

mir’āt-ı iskender (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. iskender) “Büyük İskender’in kimin yalan söylediğini anlamak için yaptırdığı ünlü aynası” (**BV** 319/5)

mir’āt-ı iskenderī (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. iskenderī) “Büyük İskender’in kimin yalan söylediğini anlamak için yaptırdığı ünlü aynası” (**Sİ** R362a/800)

mir’at-ı ṣafā (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “saflık aynası” (**FK** 642/11)

mir’āt-ı vesvās (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. vesvās) “vesvese aynası” (**FŞ** SF65a/18)

mir’ātī (< Ar. mir’āt + < Far. ī) “ayna ile ilgili” (**GS** 593/1)

şem‘-i mir’āt (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. mir’āt) “aynanın mumu” (**NŞ** 449/4)

ṣandalī (< Ar. ṣandal + < Far. ī) “sandal ağacı ile ilgili; sandal ağacından yapılmış sandalye” (**FŞ** SF80a/17; **SS** R311a/491, R332b/2724, R341b/3701, R341b/3703)

2.20.7.1.5. Beşik ve İlgili Kavramlar

bişik “beşik” (**FŞ** SF53b/16; **HE** 1b/37)

cendere-i mehd (< Far. cendere + < Far. -i + < Ar. mehd) “beşikte yatan” (**HE** 37a/3325)

mehd (< Ar.) “beşik” (**FK** 1/4; **BV** 28/7; **FŞ** SF46b/17, SF53b/13, SF53b/8, SF77a/148, SF82a/68; **HE** 4b/289, 37a/3325; **LM** R220b/643, R220b/647, R220b/650, R231b/1760, R245b/3258; **Sİ** R363a/875, R401b/4940, R403a/5059, R415b-80; **SS** R318b/1259, R319a/1303, R337b/3285, R337b/3287)

mehd-ı ‘ālī (< Ar. mehd + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī) “yüce, ulu beşik” (**FŞ** SF101a/151)

mehd-i ‘ulyā (< Ar. mehd + < Far. -i + < Ar. ‘ulyā) “yüce, yüksek beşik” (**Sİ** R403a/5059; **SS** R352b/4873)

mehd-i gül-gūn (< Ar. mehd + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli beşik” (**SS** R337b/3285)

2.20.7.1.6. Hamam, Banyo ile İlgili Kavramlar

ġayr-i gülḫan (< Ar. ġayr + < Far. -i + < Far. gülḫan) “hamam ocağından başka” (**GS** 659/4)

gülḫān (< Far.) “külhan, hamam ocağı” (**GS** 336/7, 381/4, 438/2, 524/6, 575/9, 659/4; **FK** 353/6; **SS** R323b/1763, R323b/1764)

gül-hanī (< Far.) “külhan, hamam ocağı ile ilgili” (**FK** 11/1, 29/5; **GS** 397/3)

gül-ḫen (< Far.) “külhan, hamam ocağı” (**SS** R325b/2009)

ḥammām (< Ar.) “hamam, banyo” (**GS** 693/1; **LM** R217a/431; **Sİ** R393a/4001; **SS** R324b/1912, R326a/2030, R334b/2949, R334b/2957, R334b/2960; **HE** 28a, 28a/2500, 28a/2505)

külḫān (< Far.) “hamamlarda suyu ısıtmak içi ateş yakılan yer” (**NŞ** 22/7, 505/9; **FŞ** SF91b/21; **HE** 22a/1914, 34a/3067; **GS** 300/6, 415/9, 416/2, 496/6)

külḫan küli (< Far. külḫan + < Tr. küli) “külhanın külü” (**HE** 22a/1914)

külḫanī (< Far.) “külhan, hamam ocağı ile ilgili” (**GS** 25/1, 142/5, 300/6, 496/6; **HE** 27a/2401, 33a/2953)

külḫen (<Far) “hamamlarda suyu ısıtmak için ateş yakılan yer” (**BV** 465/3, 543/5; **NŞ** 589/3; **Sİ** R365a/1129; **Sİ** R381a/2796)

künc-i gül-ḫan (< Far. künc + < Far. -i + < Far. gül-ḫan) “hamamdaki ocağın köşesi” (**SS** R323b/1763)

2.20.7.1.7. Makas, Bıçkı, Testere ile İlgili Kavramlar

erre (< Far.) “bıçkı, testere” (**FK** 188/5; **FŞ** SF55b/48, SF56a/86, SF71b/56; **HE** 1b/17; **Sİ** R410b/5951; **SS** R333b/2852)

erre’ā (< Far.) “bıçkı, testere” (**FK** 200/5)

geh-zen (< Far.) “keski, ayakkabı aleti” (**LM** R248a/3517)

maḳāṣ (< Ar.) “makaslar” (**LM** R229b-20)

miḳrāż (< Ar.) “keski, makas” (**GS** 287/5; **BV** 276/7; **NŞ** 276/7; **LM** R216a/146)

sındı “makas” (**NŞ** 351/1)

2.20.7.1.8. Çekiç, Balta-Nacak, Şiş, Çivi ile İlgili Kavramlar

mīḫ (< Far.) “mıh, çivi” (**FŞ** SF54a/69; **BV** 180/2)

mismār (< Ar.) “çivi, mıh; kazık” (**FK** 209/2, 576/6; **GS** 82/5, 326/6, 504/6; **NŞ** 247/3, 340/5, 410/6, 523/2; **BV** 579/5; **HE** 43a/3906)

mītīn (< Far.) “büyük çekiç, sert bir demir, tıraş aleti” (**FK** 200/4; **NŞ** 264/6; **BV** 226/3, 279/5; **FŞ** SF49b/68,SF55b/27, SF56b/14, SF74b/45, SF75a/94, SF76a/94, SF98a/69; **Sİ** R418b/6843)

mitīn-ı ḫārā-şikāf (< Far. mitīn + < Far. -ı + < Far. ḫārā-şikāf) “mermer yaran çekiç” (**FŞ** SF77b-33)

mītīn-i pūlād (< Far. mitīn + < Far. -i + < Far. pūlād) “çelikten çekiç” (**FŞ** SF56b/14)

sīḫ (< Far.) “demir şiş, kebap şişi” (**BV** 392/3; **HE** 27a/2384)

şiş “şiş, büyük demirden iğne” (**FK** 265/4)

tīşe (< Far.) “balta, nacak; keser” (**BV** 133/4; **FK** 203/6, 407/4, 506/5, 629/7, 652/4; **GS** 369/3, 557/4; **NŞ** 458/4; **FŞ** SF46a/34, SF46b/45, SF49b/65, SF56b/22; **HE** 6b/460, 9b/747; **LM** R229a/1516; **Sİ** R410b/5951; **SS** R330b/2528, R333b/2852)

tīşeī (< Far.) “balta, nacak; keser ile ilgili” (**FŞ** SF76b/101)

tīşe-ı pūlād (< Far. tīşe + < Far. -ı + < Far. pūlād) “çelik külünk, balta, nacak” (**FŞ** SF46b/45)

tişe-i ferhād (< Far. tīşe + < Far. -i + < Far. ferhād) “Ferhad’ın dağı delmede kullandığı külüngü” (**FK** 203/6)

tīşe-i pūlād (< Far. tīşe + < Far. -i + < Far. pūlād) “çelik külünk, balta, nacak” (**HE** 9b/747)

tīşe-kār (< Far.) “baltacı” (**Sİ** R410b/5948)

tīşe-ver (< Far.) “balta gibi” (**FŞ** SF56a/71, SF56a/98; **Sİ** R420a/7013)

tīşe-verlıḳ (< Far. tīşe-ver + < Tr. -lıḳ) “balta gibilik” (**FŞ** SF49b/66)

tīşe-verlik (< Far. tīşe-ver + < Tr. -lik) “balta gibilik” (**FŞ** SF69b/37)

2.20.7.1.9. Sürgü, Anahtar, Kilit ile İlgili Kavramlar

kilīd (<Yun.) “kilit, anahtar” (**FŞ** SF45b/2, SF45b/3, SF60b/40, SF60b/42, SF62b/22, SF69a/14, SF73b/138; **LM** R217a/266; **Sİ** R383b/3055, R419b/6963, R378b/2509; **GS** 131/4, 335/3; **NŞ** 229/8)

ḳufl (< Ar.) “kilit, sürgü” (**FŞ** SF60b/35, SF60b/40, SF61a/52, SF65b/85, SF65b/91, SF73b/138; **Sİ** R398a/4569, R419b/6963; **SS** R325a/1939, R326a/2067, R327b/2226; **GS** 131/4; **BV** 519/4, 536/3)

miftāḥ (< Ar.) “anahtar” (**Sİ** R378b/2509, R420a/7031; **GS** 283/6)

muḳaffel (< Ar.) “kilitli, kilitlenmiş” (**SS** R327b/2228)

2.20.7.1.10. Süpürge ile İlgili Kavramlar

cārūb (< Far.) “süpürge” (**LM** R239b/2600)

ḫāk-rūb (< Far.) “süpürge” (**HE** 12b/1020; **LM** R230a/1596; **Sİ** R359b/535, R400a/4775)

iḫtimām (< Ar.) “süpürme, süpürülme” (**Sİ** R364a-15)

rūb (< Far.) “süpürge” (**LM** R243b/3040; **Sİ** R371b/1778)

süpürgü “süpürge” (**BV** 246/5; **NŞ** 607/2; **HE** 10a/766, 30b/2732, 35b/3185, 42b/3840)

süpürmek “süpürme” (**FŞ** SF51a-10)

2.20.7.1.11. Çul, Kilim, Halı, Yaygı ile İlgili Kavramlar

būryā (< Far.) “eski hasır” (**GS** 9/1)

būriyā (< Far.) “hasır” (**HE** 17a/1461; **Sİ** R368a/1435; **SS** R351a/4725; **FK** 6/4, 166/5, 247/1, 598/2; **BV** 362/7; **NŞ** 233/1)

būryā-yı faḳr (< Far. būryā + < Far. -yı + < Ar. faḳr) “fakir hasırı” (**GS** 9/1)

cül (< Ar.) “çul” (**HE** 17b/1502, 24a/2122, 24a/2122, 28a/2482; **LM** R234b/2112, R241b/2827; **BV** 493/3, 32/1; **FŞ** SF46a/41; **FK** 186/3, 194/6, 391/6; **GS** 397/5)

ferş-ı mülemma‘ (< Ar. ferş + < Far. -ı + < Ar. mülemma‘) “alaca, parlak zemin/halı, yaygı” (**FŞ** SF81a/93)

firāş (< Ar.) “yatak, döşek, yaygı; halı” (**FK** 188/8,, 585/6; **GS** 256/6; **FŞ** SF53a/36; **Sİ** R415a/6404; **SS** R351a/4725, R351a/4726)

gilīm (< Far.) “kaba yün dokuma, kilim” (**SS** R325a/1945)

ḥaṣīr (< Ar.) “hasır” (**GS** 112/6, 236/1, 341/7)

ḥaṣīrī (< Ar. ḥaṣīr + < Far. ī) “hasırla ilgili” (**GS** 236/1)

kilīm (< Far.) “kilim” (**Sİ** R368a/1435, R399a/4671)

kilīmī (< Far.) “kilimle ilgili” (**FŞ** SF56b/37)

kīz (< Far.) “keçe” (**GS** 465/5; **Sİ** R407b/5524, P465b/6577; **FŞ** SF99a/147, SF99b/212)

kiz “keçe, çul” (**LM** R216b/220, R217a/273, R234b/2080, R240a/2687, R245a/3197, R248b/3544; **Sİ** R388a/3518; **FK** 155/4, 221/1; **NŞ** 113/4, 202/7, 207/1)

kürke “keçe” (**GS** 177/7)

naḫ (< Far.) “ip, tel, değerli ve güzel halı” (**GS** 112/6; **NŞ** 108/4, 113/6, 224/4; **Sİ** R398b/4588)

palās (< Far.) “eski kilim, keçe, aba” (**GS** 341/6, 352/6; **SS** R323b/1760, R323b/1763, R325a/1951, R325b/2010, R326a/2077; **FŞ** SF99a/148; **Sİ** R355b/131)

palās-ı ḥüzn (< Far. palās + < Far. -ı + < Ar. ḥüzn) “hüzün kilimi” (**GS** 352/6)

pelās (< Far.) “eski kilim, keçe; aba, çul” (**FK** 194/6, 275/9, 635/3; **NŞ** 230/7, 269/5, 400/4, 401/1; **LM** R216a/182; **HE** 7a/529, 12b/1024, 21b/1879, 27a/2407)

2.20.7.1.12. Yatak, Döşek, Örtü ile İlgili Kavramlar

bister (< Far.) “yatak, döşek” (**FŞ** SF101a/136, SF91b/21, SF93b/38, SF53a/36, SF81b/5; **HE** 34a/3054, 35b/3206, 43a/3919; **LM** R225b/1152, R235b/2231, R240a/2756, R244a/3064, R245a/3175; **Sİ** R415a/6404; **BV** 164/4, 251/4, 327/9, 413/1; **FK** 10/5, 110/9, 321/5, 431/3, 621/1; **GS** 416/2, 473/3, 594/6, 604/2, 792/1; **NŞ** 30/5, 400/4)

bister-ı nāz (< Far. bister + < Far. -ı + < Far. nāz) “naz döşeği” (**FŞ** SF81b/5)

bisterī (< Far.) “yatak, döşek” (**GS** 597/4)

bister-i gül-reng (< Far. bister + < Far. -i + < Far. gül-reng) “gül renkli yatak” (**FK** 321/5)

bister-i hicrān (< Far. bister + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık döşeği” (**BV** 439/4)

bister-i sincāb (< Far. bister + < Far. -i + < Far. sincāb) “sincap kürkünden yapılmış yatak/döşek” (**BV** 489/7)

çādır (< Far.) “örtü” (**Sİ** R393a/4041)

çāder- şeb (< Far.) “yatak bağlanan yaygı” (**FK** 478/2; **BV** 542/4)

liḥāf (< Ar.) “örtü” (**BV** 552/6)

mihād (< Ar.) “yatak, döşek” (**Sİ** R418a/6803)

muraṣṣa‘-pūş (< Ar. muraṣṣa‘ + < Far. pūş) “kıymetli taşlarla/mücevherle bezenmiş örtü” (**SS** R326a/2034)

pūş (< Far.) “örtme, örtü” (**BV** 242/4; **SS** R313b/751)

pūşī (< Far.) “örtme, örtü ile ilgili, gizlilik” (**Sİ** R395a/4248)

raḫt (< Far.) “örtünecek şey, örtü” (**BV** 266/2)

tem (< Ar.) “örtü, perde” (**FK** 10/5; **LM** R216a/148; **Sİ** R417b/6727; **SS** R310b/440)

töşek “döşek, yatak” (**BV** 325/5, 542/4; **GS** 341/7; **FŞ** SF105b/50; **SS** R336b/3197)

yataġ “döşek, yatak” (**LM** R246b/3324)

2.20.7.1.13. Perde ve İlgili Kavramlar

bī-ḥācib (< Far. bī + < Ar. ḥācib) “örtüsüz, perdesiz” (**FK** 561/8)

bī-perde (< Far.) “perdesiz, perde olmayan” (**NŞ** 361/6)

ḥā’il (< Ar.) “perde, engel” (**NŞ** 657/64)

ḥāyil (< Ar.) “perde, engel” (**LM** R216a/151, R217a/256, R226a/1222, R241b/2836; **Sİ** P455b/5636, R385b/3221; **SS** R325a/1954; **FŞ** SF104a/100, SF89a/11, SF70b/58, SF71b/43, SF82b/72; **FK** 14/6, 392/6, 400/4, 504/4; **GS** 12/6, 239/5, 381/2, 381/8, 396/5, 412/4, 685/1; **NŞ** 373/6, 480/3, 582/3; **BV** 333/4, 379/3, 382/7, 392/1, 612/1, 612/4; **HE** 3b/200, 35a/3167)

perde (< Far.) “perde” (**FK** 44/6, 151/8, 248/2, 316/3, 422/4, 551/5; **GS** 13/8, 77/5, 101/4, 149/5, 217/6, 346/6; **NŞ** 54/4, 132/5, 204/7, 311/5, 442/9, 535/5; **BV** 23/5, 144/6, 239/2, 324/2, 403/4, 595/8, 608/5; **FŞ** SF51a/77, SF63b/114, SF70a/13, SF77b/59, SF81a/98; **HE** 4a/258, 5b/362, 16a/1351, 25b/2223, 28a/2499; **LM** R216b/245, R223b/924, R224b/1062, R226b/1251; **Sİ** R354b/14, R365a/1099, R388a/3511, R389a/3599; **SS** R308b/238, R319b/1351, R326a/2045, R338a/3319, R350a/4592)

perde-bāf (< Far.) “perde dokuyan” (**HE** 22a/1912)

perde-dār (< Far.) “perdeci” (**FK** 687/45; **BV** 567/6; **HE** 5b/362; **Sİ** R394b/4200; **SS** R341a/3688)

perde-ı rāz (< Far. perde + < Far. -ı + < Far. rāz) “sır perdesi” (**FŞ** SF63b/114, SF73b/116, SF76b/105, SF77b/59, SF83b/83)

perde-ı şām (< Far. perde + < Far. -ı + < Far. şām) “gecenin örtüsü, perdesi” (**FŞ** SF103a/4)

perde-i ʻışḳ (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk perdesi” (**GS** 82/5)

perde-i ʻismet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ʻişmet) “masumluk perdesi, günahsızlık örtüsü” (**BV** 723/3)

perde-i ʻişmet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ʻişmet) “masumluk perdesi, günahsızlık örtüsü” (**NŞ** 396/3)

perde-i ʻismet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ʻismet) “temizlik perdesi” (**HE** 37a/3320)

perde-i ʻizzet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ʻizzet) “izzet perdesi” (**HE** 6a/418)

perde-i āb-gūn (< Far. perde + < Far. -i + < Far. āb-gūn) “suya benzer, mavi renkli perde” (**Sİ** R413b/6246)

perde-i cān (< Far. perde + < Far. -i + < Far. cān) “can perdesi” (**FK** 495/5, 644/4; **GS** 238/5, 280/2, 346/6; **NŞ** 535/5)

perde-i eflāk (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. eflāk) “felek perdesi, semanın örtüsü” (**BV** 448/2)

perde-i ḥicāb (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ḥicāb) “hicap perdesi” (**BV** 188/1)

perde-i kitmān (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. kitmān) “sır perdesi, örtüsü” (**BV** 640/7)

perde-i müşkī (< Far. perde + < Far. -i + < Far. müşkī) “misk perdesi” (**FK** 44/6)

perde-i pindār (< Far. perde + < Far. -i + < Far. pindār) “gururlanma perdesi” (**FK** 372/8; **GS** 13/8, 581/7; **NŞ** 442/9)

perde-i rāz (< Far. perde + < Far. -i + < Far. rāz) “sır perdesi” (**FK** 316/3)

perde-i ṣabr (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır perdesi” (**GS** 679/2)

perde-i setr (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. setr) “örtme, gizleme perdesi” (**BV** 552/5)

perde-i şeb-gūn (< Far. perde + < Far. -i + < Far. şeb-gūn) “gece renkli perde, siyah perde” (**GS** 129/8)

perde-i taḳvā (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. taḳvā) “takva perdesi” (**HE** 25b/2223)

perde-i ẓulmet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ʻẓulmet) “karanlık perdesi” (**HE** 16a/1364)

perdelik (< Far. perde + < Tr. -lik) “perdeli” (**BV** 50/6)

perde-nişīn (< Far.) “perde arkasında oturan, namuslu, temiz” (NŞ 132/5)

perde-pūş (< Far.) “örtücü, örten” (**HE** 4b/284, 6b/484, 17b/1503; **Sİ** R367a/1301, R389b/3651; **NŞ** 262/3)

perde-rübā (< Far.) “perde çeken” (**SS** R322b/1668)

perde-rübāy (< Far.) “perde çeken” (**GS** 4b-F2/24)

perde-yi eyvān (< Far. perde + < Far. -yi + < Ar. eyvān) “saray, köşk perdesi” (**SS** R338a/3324)

perde-yi şām (< Far. perde + < Far. -yi + < Far. şām) “gecenin örtüsü, perdesi” (**LM** R224b/1062)

serā-perde (< Far.) “perde; otağ” (**FK** 369/3; **GS** 64/8; **FŞ** SF62b/11; **HE** 26a/2282; **Sİ** R393a/4012, R394b/4195, R394b/4204, R394b/4205; **SS** R313b/731, R319b/1351, R323a/1741, R349a/4533)

sütūr “perdeler, örtüler” (**Sİ** R410b/5944)

2.20.7.1.14. Oda ve İlgili Kavramlar

ḫāb-gāh (< Far.) “uyanacak yer, yatak odası” (**HE** 22a/1915, 32a/2861)

ḫāb-geh (< Far.) “uyanacak yer, yatak odası” (**HE** 32b/2895)

hücre (< Ar.) “göz, odacık, yatma yeri” (**FŞ** SF50a/93, SF80a-35, SF94a/125, SF98b/122; **HE** 2a/66, 6b/478, 11a/877, 20b/1755, 42a; **LM** R220a/602, R224b/1057, R244b/3139, R248b/3552; **Sİ** R356b/230, R358b/442, R362b/841, R421b/7197; **Sİ** R381b/2809, R384b/3144; **SS** R309b/304, R316b/1057, R325b/1985, R345b/4132; **GS** 129/3, 683/103; **NŞ** 319/5; **BV** 191/8, 281/3, 417/2; **FK** 6/4, 689/201)

ḫᵛāb-gāh (< Far.) “uyunacak yer, yatak odası” (**SS** R336a/3124, R330a/2497; **FŞ** SF46b-3)

ḫᵛāb-geh (< Far.) “uyunacak yer, yatak odası” (**LM** R216b/198; **SS** R326b/2102; **BV** 215/6)

ḫᵛāb-geh-i nihānī (< Far. ḫᵛāb-geh + < Far. -i + < Far. nihānī) “gizli uyku yeri, yatak odası” (**LM** R216b/198)

serīr (< Ar.) “yatacak yer” (**LM** R236b/2321;)

şeb-istān (< Far.) “yatak odası” (**BV** 39/3, 293/3, 300/5, 341/5, 660/16; **FK** 96/1, 110/5, 263/6, 305/1, 401/2; **GS** 16/7, 158/1, 376/4, 417/1, 473/5, 537/2; **NŞ** 182/5, 246/2, 264/1, 313/2, 581/5, 611/3, 654/30; **FŞ** SF103a/125, SF51a/106, SF53a/53, SF54b/3, SF64b/118; **HE** 1b/34, 6a/397, 6b/466, 22a/1896, 25b/2257, 28b/2551; **LM** R223b/937,

R223b-13, R245a/3183; **Sİ** R356b/220, R367a/1305, R376b/2328, R387a/3389; **SS** R306b/19, R308b/200, R324b/1889, R350b/4667)

şeb-istān-ı ḥarīm (< Far. şeb-istān + < Far. -ı + < Ar. ḥarīm) "yatak odası" (**HE** 25b)

şebistānī (< Far.) "yatak odası ile ilgili" (**SS** R306b/44)

2.20.7.1.15. Havuz ve İlgili Kavramlar

bürke (< Ar.) "havuz" (**LM** R222b/833; **Sİ** R414a/6320)

ḥavż (< Ar.) "havuz" (**FŞ** SF55a/57, SF57a/58, SF57a/67, SF78a/47, SF78b/70; **Sİ** R368a/1422, R368b/1456, R412b/6157, R412b/6158; **SS** R334b/2950, R342b/3822, R343b/3906, R343b/3908; **NŞ** 463/1, 463/3, 534/4, 709/42)

ḥavża-ı āyīne-reng (< Ar. ḥavża + < Far. -ı + < Far. āyīne-reng) "ayna renkli havuz" (**HE** 10a/797)

ḥavżī (< Ar. ḥavż + < Far. ī) "havuz ile ilgili" (**FŞ** SF56b/39, SF78a/46; **SS** R342b/3822)

2.20.8. İçtimai Mimari ile İlgili Kavramlar

2.20.8.1. Değirmen ve İlgili Kavramlar

ḫarās (< Far.) "hayvan döndürülen değirmen" (**Sİ** R354b/40; **SS** R308a/176, R327b/2206, R342a/3789, R346a/4216, R351a/4744)

tėgirmen "değirmen" (**BV** 599/1; **FK** 189/2; **FŞ** SF76a/91, SF79b/68; **HE** 40a/3621; **Sİ** R355a/72)

yarġuçaḳ "el değirmeni" (**BV** 311/3)

yėl tėgirmeni "yel değirmeni" (**BV** 599/1)

2.20.8.2. Çeşme ve İlgili Kavramlar

çeşme (< Far.) "çeşme" (**FK** 36/1, 92/2, 221/6; **GS** 10/6, 197/3, 202/5, 321/5, 420/1, 511/5, 525/1, 606/3; **NŞ** 27/2, 131/1, 263/2, 313/3, 344/2, 487/1, 637/5; **BV** 165/6, 239/5, 262/1, 333/1, 512/4; **FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF67b/19, SF74b/79; **HE** 5b/382, 6b/475, 11a/886, 14b/1197, 18a/1529; **LM** R220a/564, R221a/689, R228b/1486; **Sİ** R359b/526, R361b/764, R381a/2759, R382a/2863; **SS** R310a/369, R310a/370, R331b/2659, R342b/3800)

çeşme- ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Far. nūş) "su içilecek çeşme" (**SS** R342b/3804)

çeşmelıġ (< Far. çeşme + < Tr. -lik) "çeşmeli" (**HE** 11a/888)

sebīl (< Ar.) "hayır olarak dağıtılan su, su dağıtım yeri" (**GS** 403/4; **NŞ** 31/2; **Sİ** R369b/1551, R395b/4283, R400b/4811; **BV** 655/8)

2.20.8.3. Su Yolu ve İlgili Kavramlar

arıġ “su kanalı” (**FŞ** SF78b/82, SF75b/16, SF77b/2, SF78a/44, SF79b/68, SF75a/87; **Sİ** R371b/1807; **SS** R350a/4598)

arıġī (< Tr. arıġ + < Far. ī) “su kanalı” (**FŞ** SF79a/3)

arıḳ “su kanalı ” (**SS** R350a/4598; **FŞ** SF69b/35, SF75a/89, SF75a/116, SF77a/16, SF79a/16; **Sİ** R359b/520)

2.20.8.4. Köprü ve İlgili Kavramlar

köprük “köprü” (**HE** 3b/204, 13b/1119, 22a/1915)

pül (< Far.) “köprü” (**FK** 381/6)

2.20.8.5. Hayır Evi ve İlgili Kavramlar

‘imārāt (< Ar.) “imaretler, yoksullara yiyecek dağıtmak üzere kurulmuş olan hayır evleri, aşevleri” (**GS** 683/83)

imāret (< Ar.) “bayındırlık, şehir; hayır evi” (**FK** 372/9, 424/6, 508/6; **BV** 58/2)

2.20.8.6. Medrese-Mektep ve İlgili Kavramlar

debistān (< Far.) “okul, mektep” (**LM** R222a/797; **FK** 49/6; **NŞ** 344/5)

medāris (< Ar.) “medreseler” (**HE** 27b/2425; **LM** R248b/3550; **GS** 683/87)

medrese (< Ar.) “medrese” (**GS** 35/7; **HE** 27b/2425, 27b/2432, 36b/3265, 39b/3552; **LM** R248b/3552, R248b/3553)

mekteb (< Ar.) “okul, yazı yazılacak yer” (**FK** 48/8, 49/1, 110/6, 135/7; **GS** 54/3, 122/3; **NŞ** 319/4, 344/5, 448/4, 641/3; **BV** 633/5; **FŞ** SF53b-13, SF59a/28; **LM** R215b/133, R221b/729, R221b/741, R225b/1135; **Sİ** R418b/6834)

2.20.8.7. Kervansaray- Konak ve İlgili Kavramlar

ribāt (< Ar.) “tekke, kervansaray, sağlam yapı; han, konak, konak yeri” (**Sİ** R369b/1552; **FK** 295/6, 489/1; **NŞ** 439/1; **BV** 283/6; **LM** R217a/430)

ribāṭ-ı ‘ālī (< Ar. ribāṭ + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī) “yüce, büyük bina, konak” (**LM** R217a/430)

2.20.9. Dini Mimari ile İlgili Kavramlar

2.20.9.1. Cami ve İlgili Kavramlar

ḳıble (< Ar.) “kıble” (**FK** 97/4, 232/3, 243/1; **GS** 121/1, 205/4, 221/1, 475/6; **NŞ** 256/5, 387/8, 513/2; **BV** 330/7, 650/7, 659/45; **HE** 3a/138, 9b/737, 15a/1248, 17b/1462, 17b/1508, 18a/1545, 35a/3132, 37a/3336; **LM** R220b/627, R226b/1249, R243b/3049)

maḥāfil (< Ar.) “oturulacak, görüşülecek yerler, toplantı yerleri; büyük camilerde hükümdarlara veya müezzinlere ayrılmış, etrafı parmaklıkla çevrilmiş olan yerler” (**GS** 7b-F2/14)

maḥfel (< Ar.) “oturulacak, görüşülecek yer, toplantı yeri; büyük camilerde hükümdarlara veya müezzinlere ayrılmış ve etrafı parmaklıkla çevrilmiş olan yerden biraz yüksek yer” (**NŞ** 480/4)

mescid (< Ar.) “mescit, namaz kılınacak yer, küçük cami” (**HE** 6a/438, 16a/1353, 17b/1462, 18a/1514, 24a/2121, 35a/3131; **LM** R217a/346; **Sİ** R358b/433, R378a/2456; **GS** 35/6, 209/2, 319/3, 474/1, 528/7; **NŞ** 19/7, 44/3, 289/4, 389/7, 459/7, 520/6, 656/21; **BV** 654/5; **FK** 320/7, 421/10, 578/9, 681/67)

mescid-i cāmi‘ (< Ar. mescid + < Far. -i + < Ar. cāmi‘) “toplu olarak namaz kılınan yer, cami” (**HE** 39a/3539)

minber (< Ar.) “minber, camilerde hutbe okunan yer” (**FK** 393/1, 393/6; **GS** 6a-F2/11, 218/5, 297/1, 297/3; **BV** 441/1, 441/3, 660/24; **HE** 3a/149, 6a/403, 11a/899, 15b/1296, 39a/3541; **Sİ** R357a/260, R358b/444; **SS** R308b/214)

minber-i şeş-pāye (< Ar. minber + < Far. -i + < Far. şeş-pāye) “altı ayaklı minber” (**HE** 11a/899)

2.20.9.2. Kutsal Yerler ve İlgili Kavramlar

ḍaḫme (< Far.) “mezar, kabir” (**SS** R317a-14, R345b/4115)

gūristān (< Far.) “mezarlık” (**GS** 651/1, 664/3; **LM** R243a/2988, R244a/3094, R244b/3164, R246b/3308)

gūristānī (< Far.) “mezarlıkla ilgili” (**GS** 27/1)

gūr-sitān (< Far.) “mezarlık” (**NŞ** 289/5)

ḳabr (< Ar.) “mezar” (**FK** 151/4, 267/4, 421/2, 428/2, 588/4; **GS** 60/7, 82/4, 403/1, 425/2, 490/5, 507/1; **NŞ** 344/5, 401/4, 427/2, 461/6; **BV** 185/1, 332/7, 376/4, 428/7, 527/6; **FŞ** SF100a/40, SF105a/173, SF99b/205, SF69a/159; **HE** 32b/2896; **LM** R243a-33, R243b/3006, R246b/3368, R246b/3372)

ḳubūr (< Ar.) “mezarlar” (**GS** 634/5; **NŞ** 142/3, 705/1; **BV** 396/4; **LM** R243b/3006, R243b/3042, R246b/3307; **Sİ** R365b/1175, R365b/1176)

laḥid (< Ar.) “mezar, kabir” (**GS** 237/6)

medfen (< Ar.) “mezar, kabir” (**FK** 424/6; **GS** 299/4, 644/7; **BV** 417/2; **FŞ** SF104a/83, SF104a/91, SF63b/119; **LM** R243a/2988, R246b/3364, R246b/3365; **Sİ** R387a/3400, R387a/3404, R416a/6513, R416a/6590)

meġāk (< Far.) “çukur, mezar” (**FK** 154/7; **GS** 258/6, 330/7; **BV** 170/7, 328/5, 333/5; **FŞ** SF97a/37; **Sİ** R412a/6075, R416b/6666)

merḳad (< Ar.) “mezar, kabir” (**FK** 486/1, 664/3; **HE** 16a/1353)

mezār (< Ar.) “mezar yeri, mezar” (**FK** 15/7, 267/4, 403/7, 570/2, 602/6; **GS** 27/1, 395/6, 410/6, 510/2, 513/6; **NŞ** 56/1, 190/5, 413/3, 555/9, 560/1, 610/3; **BV** 374/1; **LM** R243a/3005, R243b/3016, R248b/3567; **Sİ** R400a/4786; **SS** R330a/2476; **SS** R330a/2476)

mezārāt (< Ar.) “mezarlar, kabirler, ziyaret etme” (**NŞ** 705/2)

rems (< Ar.) “mezar, kabir” (**FK** 215/8)

türbet (<A) “türbe” (**FŞ** SF99b/187; **GS** 407/6)

ziyāret-gāh (< Ar. ziyāret + < Far. gāh) “türbe, ziyaret yeri” (**FK** 689/435; **NŞ** 705/4)

ziyāret-geh (< Ar. ziyāret + < Far. geh) “türbe, ziyaret yeri” (**NŞ** 705/3)

2.20.9.3. Tapınak-Mabet ve İlgili Kavramlar

‘ibādet-gāh (< Ar. ‘ibādet + < Far. gāh) “ibadet yeri, tapınak” (**NŞ** 705/2)

āteş-gāh (< Far.) “ateşe tapanların ibadet yeri” (**FK** 274/3, 346/2, 529/2; **BV** 207/5, 371/2; **GS** 5a-F2/16; **FŞ** SF63a/99, SF90a/23, SF90a/6)

āteş-gāhī (< Far.) “ateşe tapanların ibadet yeri” (**FŞ** SF87b/47)

āteş-gede (< Far.) “ateşe tapanların ibadet ettikleri mabet” (**LM** R226b/1319, R229a/1518, R247b/3447)

āteş-geh (< Far.) “ateşe tapanların ibadet yeri” (**FK** 260/8, 339/2; **BV** 82/6; **GS** 2/3, 442/7, 518/6; **FŞ** SF100b/77, SF64a/44, SF83a/33; **HE** 6b/461, 33a/2967; **Sİ** R386a/3293, R386a/3298, R386a/3299)

āteş-ḫāne (< Far.) “ateşe tapanların ibadet yeri” (**FŞ** SF93a/13)

nāḳūs-ı muġāne (< Ar. nāḳūs + < Far. -ı + < Far. muġāne) “ateşe tapanların ayininin çanı” (**FK** 682/2)

2.20.9.4. Tekke ve İlgili Kavramlar

ḫāneḳah (< Far.) “tekke” (**GS** 27/9, 68/6, 116/1, 232/4, 344/7, 390/8, 411/6, 513/9, 643/5, 669/6; **BV** 11/7, 73/5, 339/7, 341/6, 600/6, 613/7, 744/6; **Sİ** R354b/43; **HE** 6b/474, 9b/742, 17a/1460, 17a/1461, 17b/1489, 36b/3265)

ḫān-ḳah (< Far.) “tekke” (**FK** 35/8, 106/4, 241/4, 327/8, 456/6, 587/9, 649/7; **GS** 683/16; **NŞ** 2/6, 89/6, 204/9, 317/6, 435/6, 534/7, 600/6; **BV** 108/7, 212/7, 335/7, 483/6, 508/9, 534/6; **LM** R217a/426, R247b/3474)

ḫān-ḳāh-ı zühd (< Far. ḫān-ḳāh + < Far. -ı + < Ar. zühd) “takva tekkesi” (**FK** 60/8)

ḫavānıḳ (< Ar.) “tekkeler” (**GS** 683/84; **HE** 39b/3549)

ḳalender-ḫāne (< Far.) “yoksul dervişlerin barınmaları için yapılan tekke” (**BV** 586/6)

rıbāṭ (< Ar.) “tekke” (**GS** 291/1, 294/6)

2.20.9.5. Kilise ve İlgili Kavramlar

nāḳūs (< Ar.) “kilise çanı” (**FK** 241/5, 642/6, 688/62)

ḫarīm-i deyr (< Ar. ḫarīm + < Far. -i + < Ar. deyr) “kilise” (**FK** 82/5)

deyr-i sūmenāt (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. sūmenāt) “kilise” (**NŞ** 12/6)

sūmenāt (< Ar.) “manastır, kilise, puthane” (**NŞ** 12/6)

2.20.10. Mimari Yapılar ile ilgili Kavramlar

2.20.10.1. Kubbe-Kemer ile İlgili Kavramlar

erk (< Far.) “hisarlardaki sarp yapı, saray kubbesi” (**HE** 39a/3527)

günbed (< Far.) “kubbe, kümbet” (**HE** 3a/141, 9a/695, 39b/3555, 35b/3200, 12b/1009; **FŞ** SF104a/91, SF90b/37, SF62a/74, SF72a/87; **LM** R219a/495, R227b/1382, R243a/2985; **Sİ** R354b/25, R373b/1991, R387a/3402; **SS** R306b/10, R313b/729, R333a/2777, R338a/3315; **FK** 111/1, 297/3, 488/3, 560/8, 587/7, 642/5, 661/6; **GS** 8/1, 20/7, 108/5, 129/7, 215/2, 299/4, 312/6; **NŞ** 5/2, 19/8, 102/6, 280/6, 641/5; **BV** 311/5, 311/5, 351/4)

günbed-ı aḫḍar (< Far. günbed + < Far. -ı + < Far. aḫḍar) “yeşil kubbe” (**FŞ** SF62a/74, SF66a/2)

günbedī (< Ar. günbed + < Far. ī) “kubbe, kümbet ile ilgili” (**HE** 42a/3817; **SS** R350b/4659)

günbed-i aḫżar (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. aḫżar) “yeşil kubbe” (**BV** 164/1; **FK** 111/1; **SS** R329a-23; **HE** 32a/2882)

günbed-i aḫżarī (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. aḫżarī) “yeşil kubbe” (**Sİ** R359a/469)

icād (< Ar.) “pencere ve kapı üstündeki kemer” (**BV** 115/2)

ḳabāb (< Ar.) “kubbeler” (**GS** 453/3)

ḳubbe (< Ar.) “kubbe” (**FŞ** SF64b/80, SF86a/5; **HE** 9a/673, 39b/3558, 39b/3559; **GS** 6a-F2/6, 11b-F2/14, 64/7; **NŞ** 685/2; **BV** 11/6)

ḳubbe-i ḫażrā (< Ar. ḳubbe + < Far. -i + < Ar. ḫażrā) “yeşil kubbe” (**BV** 11/6)

ḳubbe-i sipihr-timṣāl (< Ar. ḳubbe + < Far. -i + < Far. sipihr + < Ar. timṣāl) “gökyüzü şekilli kubbe” (**GS** 11b-F2/14)

künbed (< Far.) “tavan, kubbe, kümbet” (**NŞ** 194/3, 204/8, 409/6, 444/3, 523/7)

künbed-i aḫḍar (< Far. künbed + < Far. -i + < Far. aḫḍar) “yeşil kubbe, gökyüzü” (**NŞ** 194/3)

künbed-i devvār (< Far. künbed + < Far. -i + < Ar. devvār) “dönen kubbe; gökyüzü” (**NŞ** 409/6, 523/7)

küngür (< Far.) “yüksek yer, kubbenin tepesi, tepe, çıkma” (**FŞ** SF71b/57, SF79a/4, SF84a/13;; **GS** 197/5; **BV** 173/1;)

küngüre (< Far.) “kubbenin tepesi” (**FK** 280/3; **FŞ** SF83b-38; **HE** 8b/647, 14a; **SS** R332a/2679, R332a/2682)

küngür-i ḳaṣr-i ʻarş-sā (< Far. küngür + < Far. -i + < Ar. ḳaṣr + < Far. -i + < Ar.ʻarş-sā) “arş gibi yüksek sarayın kubbesi” (**LM** R217a/394)

muḳarnas (< Ar.) “çatma tavan, kubbe, nakışlı işlemeli rengarenk olan” **(FŞ** SF50a/3)

muḳarnes (< Ar.) “çatma tavan, kubbe, nakışlı işlemeli rengarenk olan” (**GS** 331/7, 479/7; **HE** 39b/3559)

naḫl-i berg-i tāk (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. berg + < Far. -i + < Ar. tāk) “kubbenin yaprağının fidanı” (**FK** 654/7)

şebz-ṭārem (< Far.) “yeşil kubbeli” (**Sİ** R375a/2130)

türbet (<A) “türbe” (**FŞ** SF99b/187; **GS** 407/6)

ṭāḳ (< Ar.) “bina kemeri, yarım daire, kubbe” (**BV** 120/1, 295/4, 508/8, 535/4, 660/56; **FK** 29/6, 122/8, 243/5, 642/5, 689/436; **GS** 10/7, 145/8, 311/6, 389/2, 407/7, 465/4; **NŞ** 145/8, 243/4, 309/4, 355/3, 450/2; **FŞ** SF52b/11, SF53a/72, SF57a/49, SF67a/82, SF83b/79, SF99b/181; **HE** 3a/141, 9a/671, 12b/1016, 22a/1891, 23a/2009, 30b/2731; **LM** R219b/536, R220b/632, R240a/2652, R240a/2734; **Sİ** R355a/57, R364b/1063, R379b/2639, R392b/3972; **SS** R308a/152, R312b/615, R325b/1985, R333b/2841)

ṭāḳ-ı muḳarnes (< Ar. tāḳ + < Far. -ı + < Ar. muḳarnes) “basamaklı kubbe” (**GS** 479/7)

ṭāḳ-ı bezm-ārāy (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. bezm-ārāy) “meclisi süsleyen kubbe, kemer” (**FŞ** SF57a/53)

ṭāḳ-ı bī-şümāre (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. bī-şümāre) “sayısız kubbe, kemer” (**LM** R248b/3568)

ṭāḳ-ı bülend (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. bülend) “yüksek kubbe, kemer” (**Sİ** R355a/57)

ṭāḳ-ı eyvān (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. eyvān) "salon kubbesi, kemeri" (**BV** 79/3)

ṭāḳ-ı ḫażrā (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. ḫażrā) "yeşil kubbe" (**FK** 122/8)

ṭāḳ-ı kühen (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. kühen) "eski, köhne kubbe" (**FŞ** SF53a/72)

ṭāḳ-ı muḳavves (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. muḳavves) "sağlam kubbe, kemer" (**NŞ** 624/5)

ṭāḳ-ı münaḳḳaş (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. münaḳḳaş) "süslü, işlemeli kemer" (**HE** 12b/1016)

ṭāḳ-ı nīlüfer (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. nīlüfer) "nilüfer renkli kubbe, kemer" (**SS** R337b-28)

ṭāḳ-ı nīlüferī (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. nīlüferī) "nilüfer renkli kubbe, kemer" ((**SS** R337b/3307)

ṭāḳ-nümāy (< Ar. ṭāḳ + < Far. nümāy) "kemer gösteren, gösterişli kemer" (**BV** 586/7)

ṭārem (< Ar.) "kubbe" (**BV** 479/5, 660/19; **FK** 86/2, 545/6, 576/3, 689/9/344; **GS** 7/6, 351/1, 525/6, 526/1; **NŞ** 2/1, 222/1, 246/7; **FŞ** SF106a/1, SF89b/90, SF91a/108, SF47b/25, SF68b/124, SF71a/11; **HE** 18b/1565, 26a/2287, 39a/3502; **LM** R216a/154; **Sİ** R357a/279; **SS** R326b/2091)

ṭārem-i a'lā (< Ar. ṭārem + < Far. -i + < Ar. a'lā) "yüce kubbe, büyük kubbe" (**NŞ** 2/1, 222/1; **BV** 105/13)

ṭārem-i aḫżar(< Far. ṭārem + < Far. -i + < Far. aḫżar) "yeşil kubbe" (**HE** 18b/1565)

2.20.10.2. Duvar, Burç, Zindan ile İlgili Kavramlar

çār-dāy (< Far.) "dört duvar sırası" (**HE** 7a/526; **LM** R214b/40)

dāy (< Far.) "duvar sırası" (**FŞ** SF55b/49, SF106b/56; **HE** 38b/3465, 38b/3472, 29a/2597, 38b/3475; **LM** R229b/1553; **Sİ** R380b/2736; **FK** 610/8)

dāylıġ (< Far. dāy + < Tr. -lıġ) "duvar sırası" (**Sİ** R399a/4661)

derz (< Ar.) "kuru duvarın taşları arasına harç doldurup tasviye etme" (**LM** R219b/536, R227b/1383)

dīvār (< Far.) "duvar" (**FŞ** SF106b/56, SF53a/67, SF55b/16, SF70a/4, SF81b/142; **HE** 7a/526, 7b/556, 12b/1010, 29a/2596, 38b/3465; **LM** R214b/40, R225b/1146; **Sİ** R386a/3310, R388a/3517, R399a/4661, R399a/4683; **SS** R349b/4560; **BV** 86/4, 420/3, 420/5, 521/3, 545/2; **FK** 9/5, 371/6, 402/5, 587/1, 610/8, 628/5; **GS** 24/3, 82/7, 145/8, 188/3, 217/7, 329/5, 337/5; **NŞ** 25/2, 268/5, 405/6, 523/3, 537/2)

dīvārçe (< Far. dīvār + < Tr. -çe) "duvar gibi" (**FK** 554/6)

dīvār-i pest (< Far. dīvār + < Far. -i + < Far. pest) “alçak duvar” (**SS** R349b/4560)

küngür (< Far.) “kalenin duvarı” (**HE** 19b/1681, 39a/3528, 39b/3582; **Sİ** R409a/5765; **LM** R217a/394)

murçel (< Far.) “kule, burç” (**FŞ** SF86a/3)

peyker (< Far.) “duvar” (**HE** 39a/3525)

ṣafḥa-ı dīvār (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Far. dīvār) “duvarın yüzü” (**HE** 12b/1010)

saḳf-ı nigūn (< Ar. saḳf + < Far. -ı + < Far. nigūn) “ters dönmüş duvar” (**FŞ** SF71a/13; **HE** 14b/1204)

sāye-i dīvār (< Ar. sāye + < Far. -i + < Far. dīvār) “duvar gölgesi” (**BV** 11/5, 595/6; **FK** 402/5, 576/3; **GS** 479/4; **NŞ** 267/3, 523/3)

sedd-i sikender (< Ar. sedd + < Far. -i + < Ar. sikender) “İskender’in duvarı” (**HE** 33b/3024)

şemse-i dīvār (< Ar. şemse + < Far. -i + < Far. dīvār) “duvardaki güneş motifi” (**GS** 145/8)

zindān (< Far.) “zindan” (**BV** 5/4, 26/3, 160/1, 257/4, 341/7; **FK** 70/6, 135/7, 257/9, 317/2, 405/3; **GS** 15/1, 32/3, 129/4, 172/6, 284/7, 349/4; **NŞ** 54/8, 158/6, 259/5, 314/4, 430/7, 575/4, 618/6; **FŞ** SF46b/16, SF88b/152, SF88b/157, SF89a/2, SF100b/99; **HE** 30a/2691, 37a/3343, 43b/3926; **LM** R227b/1368, R227b/1378, R227b/1379; **Sİ** R391b/3899, R392a/3900, R409b/5848; **SS** R328b/2327, R329a/2373, R336b/3202, R340b/3589)

zindānça (< Far. zindān + < Tr. -ça) “zindan gibi” (**Sİ** R410a/5861)

2.20.10.3. Pencere ve İlgili Kavramlar

pencere (< Far.) “pencere” (**HE** 2b/122, 10a/769, 35b/3201)

pencere-i ābnūs (< Far. pencere + < Far. -i + < Ar. ābnūs) “abanoz pencere” (**HE** 10a/769)

revzen (< Far.) “pencere” (**FK** 155/2, 278/2, 424/1, 529/7; **GS** 14/3, 86/6, 301/5, 388/2, 425/3, 470/3; **NŞ** 38/2, 154/5, 170/5, 341/4, 432/4; **BV** 27/3, 351/4, 482/4, 506/7, 726/2; **FŞ** SF55b/27, SF56b/38, SF72a/85, SF72a/86, SF89b/84; **HE** 6a/398, 34b/3119; **LM** R234b/2075, R234b/2091; **Sİ** R358b/442, R386a/3285, R386a/3288)

revzene (< Far.) “pencere” (**FK** 324/6; **GS** 531/6, 677/3; **HE** 11b/912)

revzenī (< Far.) “pencere ile ilgili” (**GS** 628/4)

tābe-dān (< Far.) “tepe penceresi, ışıklık” (**Sİ** R399a/4672)

tāb-dān (< Far.) “tepe penceresi, ışıklık” (**FK** 404/3; **GS** 134/5; **FŞ** SF56b/38)

2.20.10.4. Merdiven ve İlgili Kavramlar

nerd-bān (< Far.) “merdiven” (**HE** 39b/3582)

nerdübān (< Far.) “merdiven” (**NŞ** 191/9; **SS** R312b/615)

2.20.10.5. Kapı, Eşik ile İlgili Kavramlar

āsitān (< Far.) “eşik, kapı” (**BV** 115/5; **NŞ** 320/3; **NŞ** 34/7, 481/5, 503/5, 619/7; **Sİ** R370a/1617, R371a/1724, R390b/3744, R390b/3752, R395a/4214, R420b/7064; **SS** R312b/635, R321a/1534)

āsitān-būs (<Far) “eşik öpen” (**NŞ** 7/4; **Sİ** R379b/2613)

āsitāne (< Far.) “eşik, payitaht” (**NŞ** 186/1; **SS** R344b/4010)

āsitān-ı ḳabūl (< Far. āsitān + < Far. -ı < Ar. ḳabūl) “eşiğe kabul edilme; sevgilinin eşiğine kabul edilme” (**Sİ** R395a/4231)

āstān (< Far.) “eşik, dergâh” (**BV** 15/9, 47/2, 56/3, 171/4, 273/5, 490/2, 553/2; **FK** 4/6, 110/8, 332/4, 452/5; **GS** 7a-F2/7, 7a-F2/20, 7a-F2/23, 507/6, 585/6; **NŞ** 331/3; **FŞ** SF56b/38, SF62b/30, SF94b/36, SF94b/50, SF95a/56; **LM** R225a/1114, R233b/2008, R234b/2062, R235a/2140, R246b/3333)

āstān (< Far.) “eşik” (**GS** 240/4)

bāb (< Ar.) “kapı” (FK 335/7; **HE** 6a/439; **Sİ** R383a/2991)

bāb-ı vefā (< Ar. bāb + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa kapısı” (FK 335/7)

çıġ “çit, kapı” (**BV** 594/4)

der (< Far.) “kapı” (**BV** 54/4, 521/3; **GS** 188/3, 521/4)

der-bān (< Far.) “kapıcı, kapı bekçisi” (**HE** 28a/2471; **SS** R327b/2226; **BV** 20/9, 247/1)

der-bānī (< Far.) “kapıcılık” (**FK** 689/94)

der-i maḳṣūd (< Far. der + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “dilek kapısı” (**GS** 521/4)

dervāze (< Far.) “büyük kapı, kale kapısı, her zaman açık duran büyük kapı” (**FŞ** SF101a/148, SF64a/44, SF66b/37, SF66b/61, SF67a/74; **HE** 11b/911, 39a/3530; **Sİ** R382b/2937; **HE** 22b/1940; **GS** 335/3; **FK** 520/4; **BV** 527/6)

dervāzeī (< Far.) “kapı ile ilgili” (**Sİ** R382b/2936)

ebvāb (< Ar.) “kapılar, kısımlar” (**FŞ** SF48a/11, SF50a/90, SF57b/93; **HE** 12a/952, 16b/1377, 17b/1463; **LM** R217a/346, R229a/1507, R230a/1596; **Sİ** R364b/1042, R384b/3149, R393b/4064, R396b/4377; **SS** R308b/199, R329B/2424; **BV** 495/6, 591/2; **FK** 241/2; **GS** 225/8; **NŞ** 310/5, 566/5)

ebvāb-ı ma‘ānī (< Ar. ebvāb + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “mana/anlam kapıları, bölümleri” (**FŞ** SF50a/90)

feṯ-i bāb (< Ar. feṯ + < Far. -i + < Ar. bāb) “kapının açılması, kapı açma” (**NŞ** 520/6, 530/6)

feṯ-i bāb-ı büt-ḫāne (< Ar. feṯ + < Far. -i + < Ar. bāb + < Far. -ı + < Far. büt-ḫāne) “put hanenin kapısını açma” (**SS** R328a/2261)

gülmīḫ (< Far.) “kapı kanatlarına, dolap kapaklarına çivi altına konulan pul, kabara” (**FK** 612/2; **GS** 121/7)

ḥācib (< Ar.) “perdeci, kapıcı” (**FK** 561/8; **NŞ** 25/5, 250/4; **BV** 168/3, 511/6; **HE** 28a/2471, 36b/3271; **LM** R245a/3208; **Sİ** R373a/1922, R378b/2530)

ḥācib-i bār-gāh (< Ar. ḥācib + < Far. -i + < Far. bār-gāh) “otağın kapıcısı” (**Sİ** R373a/1922)

ḥācib-i māni‘ (< Ar. ḥācib + < Far. -i + < Ar. māni‘) “engel olan, meneden kapıcı” (**FK** 561/8)

ḫāk-i āsitān (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. āsitān) “eşik toprağı” (**NŞ** 320/3)

ḫāk-i āstān (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. āstān) “eşik toprağı” (**BV** 47/2)

ḫāk-rūb-ı ebvāb (< Far. ḫāk-rūb + < Far. -ı + < Ar. ebvāb) “kapıların toprağını süpürme” (**LM** R230a/1596)

ėşig “eşik, kapı” (**FŞ** SF54a/77, SF54b-14, SF60b/36, SF64b/105; **HE** 12a/957, 13b/1122, 14b/1185, 19a/1652, 22a/1910, 28a/2469; **LM** R224b/1059; **Sİ** R394b/4197)

ėşik “eşik, kapı” (**HE** 1b/37, 12a/951, 31a/2756; **FŞ** SF45b/2, SF50a/94, SF56b/38, SF59b/43, SF65b/85, SF69a/11; **LM** R215a/88, R225a/1108, R227b/1379, R233b/2009, R235a/2134; **Sİ** R359a/492, R369a/1524, R374a/2030, R381a/2804, R394b/4196; **SS** R307b/124; **FK** 27/5, 106/4, 252/3, 341/4, 424/6; **GS** 5/4, 106/8, 121/5, 287/9, 295/8, 425/5; **NŞ** 7/5, 44/6, 101/4, 331/3, 453/1, 503/1; **BV** 20/9, 329/4, 382/3, 615/2, 640/3, 656/33; **SS** R312a/566, R319b/1371, R327b/2225, R328a/2261, R335a/3008, R337b/3270; **BV** 288/7)

ėşik keyni “kapı arkası” (**HE** 30b/2732)

ėşiksiz “eşiksiz, kapısız” (**BV** 527/6)

ḳadaġlıḳ (< Moğ.) “dış taraf, eşikli, pervazlı” (**FŞ** SF87b/53)

ḳapu “kapı, eşik” (**FK** 474/5, 574/5; **GS** 204/4, 493/2; **NŞ** 474/6)

kiryās (< Far.) “kapı, eşik” (**SS** R334a/2934; **GS** 11b-F2/17)

külgü ėşigi “gülme kapısı” (**HE** 20a/1726)

maḫrec (< Ar.) “dışarı çıkılacak kapı” (**FK** 97/1; **Sİ** R411b/6052)

medḫal (< Ar.) “kapı” (**FŞ** SF60b/46, SF83b/76; **LM** R215a/58, R240a/2682; **Sİ** R411b/6052; **GS** 647/5)

pāşine (< Far.) “eşik, kapı önündeki basamak” (**SS** R340a/3557)

ṣarīr (< Ar.) “kapı gıcırtısı” (**HE** 42a/3815, 42a/3814, 29a/2559; **Sİ** R419a/6912; **BV** 495/6; **GS** 201/3)

südde (< Ar.) “kapı, eşik” (**Sİ** R420b/7064)

2.20.10.6. Sütun, Direk ile İlgili Kavramlar

sütūn (< Far.) “sütun, direk” (**BV** 409/5, 492/4, 506/9, 617/4; **FK** 34/5, 278/7, 461/4, 501/4; **GS** 251/2, 388/8, 482/6, 511/7, 562/4, 701/2; **NŞ** 160/2, 440/4, 505/6, 529/1; **FŞ** SF56a/75, SF65b/55, SF71a/14; **HE** 10a/786, 14b/1204, 19b/1672, 20a/1722, 23a/2009; **LM** R217a/395; **Sİ** R359a/492, R359b/521, R375a/2140, R397a/4448, R406a/5371; **SS** R307a/79, R327a/2152)

sütūnī (< Far.) “sütun, direk ile ilgili” (**FŞ** SF71a/13, SF71a/15)

sütūnsız (< Far. sütūn + < Tr. -sız) “sütunsuz, direksiz” (**FŞ** SF51b/4; **HE** 31a/2783)

2.20.10.7. Tavan, Çatı, Baca ile İlgili Kavramlar

bād-gīr (< Far.) “baca” (**HE** 12a/957)

ḫarpuşta (< Far.) “balık sırtı şeklinde çatı” (**FŞ** SF62b/11)

saḳf (< Ar.) “tavan, çatı, dam” (**BV** 171/3, 401/5; **GS** 166/5, 322/7, 462/5; **NŞ** 529/1; **FK** 278/7; **FŞ** SF50a/3, SF60a/95, SF63b/125, SF71b/53, SF72a/87; **HE** 14b/1204, 30a/2651; **SS** R327b/2220, R342b/3836, R344b/4010)

saḳf-ı münaḳḳaş (< Ar. saḳf + < Far. -ı + < Ar. münaḳḳaş) “işlemeli tavan” (**BV** 638/5)

2.20.11. Yapılarda Kullanılan Malzemeler ile İlgili Kavram

2.20.11.1. Tuğla ve İlgili Kavramlar

ācür (< Ar.) “tuğla, kiremit, kerpiç” (**Sİ** R362a/790)

gülūḫ (< Far.) “yanmamış biriket, tuğla, kesek” (**NŞ** 107/5)

ḫışt (< Far.) “tuğla” (**FK** 479/5, 643/8, 722/2; **GS** 188/3, 291/3, 510/5; **NŞ** 356/1, 415/4, 458/10, 689/3; **BV** 553/2, 553/2; **Sİ** R399a/4678, R399a/4680; **HE** 8a/603, 16a/1353; **FŞ** SF55b/40, SF55b/51, SF57a/56, SF83b-38; **SS** R321b/1551)

2.20.11.2. Kerpiç ve İlgili Kavramlar

ḫışt-ḫāne (< Far.) “kerpiç ocağı” (**FK** 722/2; **NŞ** 689/4)

kālbüd (< Far.) “kalıp, şekil, kerpiççi kalıbı; beden, göğüs, kafes” (**SS** R336b/3191)

kirpiç “kerpiç, tuğla” (**FK** 643/8; **GS** 7a-F2/13, 433/6; **BV** 483/7; **HE** 8a/603)

kisek “yapışmış katı toprak parçası, kerpiç” (**FK** 198/3, 387/1, 618/3; **GS** 337/5, 378/1; **NŞ** 63/8, 107/5, 596/3; **BV** 325/2, 325/2, 332/1; **FŞ** SF46a/48, SF75b/7, SF95a/70; **LM** R237b/2388; **Sİ** R383b/3016, R414b/6371, R414b/6372; **SS** R350b/4643, R350b/4647, R350b/4656, R353a/4928)

kisekçe “yapışmış katı toprak parçası gibi, kerpiç gibi” (**FK** 154/6; **SS** R350b/4657)

2.20.11.3. Sıva, Kireç ve İlgili Kavramlar

ehek (< Far.) “ kireç, sıva boyası” (**Sİ** P455a-68)

kāh-gil (< Far.) “samanlı sıva çamuru” (**HE** 42a)

2.20.11.4. Çini ve İlgili Kavramlar

çīnī (< Far.) “çini” (**FŞ** SF69a-26, SF77b-33; **HE** 38b/3488; **Sİ** R397a/4430; **SS** R344b/4052, R344b/4053)

kāşī-kārlıġ (< Far. kāşī-kār + < Tr. -lıġ) “çini ustalığı, çini fayans ustalığı” (**NŞ** 684/2)

kāşī-neverd (< Far.) “çiniyle sarılmış” (**HE** 39a/3529)

2.20.12. Mimari ile İlgili Meslekler

bānī (< Ar.) “bina eden, yapan, kuran” (**GS** 12a-F2/17/18; **SS** R321b/1557, R331b/2654, R333a/2807)

bennā (< Ar.) “bina ustası, mimar” (**FŞ** SF55b/51; **Sİ** R408b/5758; **SS** R321a/1544; **FK** 491/6, 93/4)

bennālıġ (< Ar. bennā + < Tr. -lıġ) “bina ustası, mimarlık” (**SS** R327b/2201)

mi‘mār (< Ar.) “mimar” (**FK** 1/1, 93/3; **BV** 508/8; **FŞ** SF48a/13, SF55a-15, SF71b/52; **HE** 11b/947, 38b; **Sİ** P455a-68, R408a/5693; **SS** R310a/388, R314a/773, R314a/819; **GS** 11b-F2/15, 12a-F2/6, 312/6, 465/4, 503/7, 648/1; **NŞ** 467/5)

mi‘mār-ı māhir (< Ar. mi‘mār + < Far. -ı + < Ar. māhir) “becerikli mimar” (**GS** 12a-F2/7)

mi‘mārlıġ (< Ar. mi‘mār + < Tr. lıġ) “mimarlık” (**SS** R311a-8)

mi‘mārlıḳ (< Ar. mi‘mār + < Tr. lıġ) “mimarlık” (**FŞ** SF55b/14; **HE** 3a/143, 42a)

mühendis (< Ar.) “mühendis, hesap ve matematik bilen” (**FK** 306/2, 409/8; **NŞ** 227/4, 393/8; **FŞ** SF54b/1, SF75a/86; **HE** 3a/142, 39b/3553; **Sİ** R354b/37, R408b/5751; **SS** R321a/1529, R328a/2259, R329a/2364, R329a/2383)

mühendisī (< Ar. mühendis + < Far. ī) “mühendis, hesap ve matematik bilen ile ilgili” (**FK** 624/1)

mühendis-vār (< Ar. mühendis + < Far. vār) “mühendis gibi” (**FŞ** SF78a/11)

mühendis-veş (< Ar. mühendis + < Far. veş) “mühendis gibi” (**Sİ** P455a-68; **SS** R325b/1987, R326b/2115)

2.20.13. Mimari ile İlgili Diğer Kavramlar

günbed-i fīrūze (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. fīrūze) “firuze kümbet” (**HE** 39b/3584)

igek “ege, törpü” (**FK** 582/3; **GS** 341/3, 342/9; **SS** R324b/1885)

māle (< Far.) “duvarcı malası” (**LM** R236b/2282)

mālesiz (< Far. māle + < Tr. -siz) “malasız” (**HE** 26b/2323)

serdābe (< Far.) “sıcak ülkelerde çok sıcak günlerde barınılan yer altı odası” (**BV** 630/4; **LM** R234a-25; **FK** 488/7)

serd-ābeī (< Far.) “sıcak ülkelerde çok sıcak günlerde barınılan yer altı odası ile ilgili” (**GS** 452/7)

sūhān (< Far.) “törpü” (**FK** 341/7, 527/6, 610/7, 713/2; **GS** 160/6, 270/4, 454/3; **NŞ** 35/2, 331/2; **FŞ** SF51a/71, SF54a/63, SF67b/14, SF67b/16; **HE** 34a/3043; **Sİ** R374b/2102; **SS** R327a/2183, R327b/2193)

sūhānī (< Far.) “törpü ile ilgili, bir törpü” (**SS** R327b/2192)

sūhānlıḳ (< Far. sūhān + < Tr. -lıḳ) “törpülü” (**FŞ** SF67b/15)

sünbāde (< Far.) “zımpara” (**FŞ** SF75a/111)

şādurvān (< Far.) “şadırvan” (**FŞ** SF47b/50, SF93b/43; **SS** R313b/730, R338a/3324; **LM** R216b/244)

şādurvān-ı vaḥdet (< Far. şādurvān + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) “vahdet, birlik şadırvanı” (**FŞ** SF47b/50)

Mimari ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Mimari ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. +Far.”, 2 “Far. + Tr.”, 1 “Ar.+ Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 2 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. “Çadır ve İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan 5 Türkçe, 6 Farsça, 2 Arapça kelime ve 9 isim tamlaması ile birlikte “Çadırın Bölümleri ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Türk kelime; “Çadırın Malzemeleri ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça, 1 Farsça ve 3 Türkçe kelime yer almaktadır. Mimari ile İlgili Kavramlar grubu içerisinde yer alan “Sara, Köşk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Farsça, 7 Arapça kelime ve 40 isim tamlaması; “Kale, Hisar ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar.

+ Far.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Türkçe, 2 Farsça, 7 Arapça kelime ve 12 isim tamlaması; "Mahzen ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Çardak, Kulübe ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Arapça, 2 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması bulunmaktadır. "Ev ve İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan 18 Farsça, 4 Arapça, 8 Türkçe kelime ve 11 isim tamlaması ile birlikte "Ev ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Mutfak ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça kelime; "Tandır, Ocak ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça kelime; "Mangal ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kap Kacaklar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 6 Arapça, 7 Türkçe kelime ve 7 isim tamlaması; "Şişe, Sırça, Cam ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 8 Farsça, 6 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Bıçak, Kaşık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe kelime; Kalbur, Elek, Süzgeç ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Farsça, 1 Arapça ve 2 Türkçe kelime; "İbrik, Tulum, Leğen ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 Arapça, 1 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Mimari ile İlgili Kavramlar" grubu içerisinde "Ev ve İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Aydınlanma Araçları ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Tr.", 6 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 12 Arapça kelime ve 92 isim tamlaması; "Öz Bakım Eşyaları ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Arapça, 3 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Mobilyalar ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Farsça, 2 Türkçe, 2 Arapça kelime ve 27 isim tamlaması; "Beşik ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Hamam, Banyo ile İlgili Kavramlar" bölümünde 10 Farsça, 1 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Makas, Bıçkı, Testere ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça, 4 Arapça ve 1 Türkçe kelime; "Çekiç, Balta-Nacak, Şiş, Çivi ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. +Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 1 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Sürgü, Anahtar, Kilit ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Yunanca ve 3 Arapça kelime; "Süpürge ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça, 1 Arapça ve 2 Türkçe kelime; "Çul, Kilim, Halı, Yaygı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 10 Farsça, 3 Türkçe, 4 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Yatak, Döşek, Örtü ile İlgili Kavramlar"

bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçimde olan kelime ile birlikte 7 Farsça, 3 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Perde ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 9 Farsça kelime ve 22 isim tamlaması; “Oda ve İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Farsça, 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Havuz ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. “İçtimai Mimari ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Değirmen ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça ve 3 Türkçe kelime; “Çeşme ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Su Yolu ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Tr. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Türkçe kelime; “Köprü ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Hayır Evi ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Medrese-Mektep ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Arapça ve 1 Farsça kelime; “Kervansaray-Konak ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. “Dini Mimari ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Cami ve İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Tapınak-Mabet ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Farsça kelime; “Tekke ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Farsça, 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Kilise ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır. “Mimari Yapılar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Kubbe-Kemer ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 10 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 22 isim tamlaması; “Duvar, Burç, Zindan ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 9 Farsça, 1 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; “Pencere ve İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Merdiven ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime; “Kapı, Eşik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 13 Farsça, 7 Arapça, 4 Türkçe, 1 Moğolca kelime ve 13 isim tamlaması; “Sütun, Direk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime iler birlikte 2 Farsça kelime; “Tavan, Çatı, Baca ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça, 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. “Yapılarda Kullanılan Malzemeler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Tuğla ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Farsça ve 1 Arapça kelime; “Kerpiç ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça ve 3 Türkçe kelime; “Sıva, Kireç ve İlgili Kavramlar”

bölümünde 2 Farsça kelime; "Çini ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Farsça kelime yer almaktadır. "Mimari ile İlgili Kavramlar" grubu içerisinde yer alan "Mimari ile İlgili Meslekler" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Mimari ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde ise 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.21. Asker, Ordu ve Savaş ile İlgili Kavramlar

2.21.1. Asker, Ordu ile İlgili Genel Kavramlar

'asker (< Ar.) "er, asker" (**SS** R335b/3054)

barangar "ordunun meymenesi, sağ tarafı" (**Sİ** R374a/2048, R374b/2086)

bī-sipeh (< Far.) "askersiz, ordusuz" (**SS** R340a/3562)

cerrār (< Ar.) "silahlı ordu" (**LM** R232a/1833; **Sİ** R410b/5936)

ceyş (< Ar.) "asker, ordu" (**Sİ** R363b/965; **FK** 211/4)

çābük-i zerrīn-kemer (< Far. çābük + < Far. -i + < Ar. zerrīn-kemer) "altın kemerli süvari" (**BV** 61/4)

çābük-süvār (< Far.) "iyi at süren" (**FŞ** SF47b/24, SF69b/39; **HE** 6b/452, 25a/2212; **Sİ** R406b/5419; **FK** 448/4, 522/5, 581/2; **GS** 27/5, 167/1, 176/1, 223/2, 323/2, 336/4, 510/5; **NŞ** 226/5, 448/3, 501/6; **BV** 18/1, 140/4, 244/3, 254/1, 641/2)

çerge "katar, asker" (**Sİ** R371b/1799, R399a/4665; **SS** R349b/4569, R349b/4577, R349b/4579, R350a/4603)

çirge "asker" (**HE** 34b/3086; **BV** 107/4; **GS** 36/4, 61/4)

çirgelik "askerlik" (**Sİ** R371b/1793, R377a/2360)

çėrig "asker, ordu" (**FŞ** SF104a/74, SF105b/81, SF95b/15, SF62b/19, SF70a/90, SF85b/83; **HE** 9a/699, 35a/3152, 35a/3156; **LM** R220b/634, R225a/1121, R232a/1839, R232b/1873; **Sİ** R358a/402, R368a/1430, R373b/1995, R393b/4071, R413b/6217; **FK** 103/4; **GS** 89/2; **NŞ** 265/4)

çėrigçi "asker" (**Sİ** R368a/1438)

çėrik "asker, ordu" (**GS** 161/8, 497/6, 557/2, 802/1, 803/1; **Sİ** R369a/1511, R373a/1948, R380a/2665, R389a/3601, R393a/4024, R418b/6854; **SS** R314b/830, R322a/1639, R323a/1714, R339b/3500, R352a/4833)

dapķur "saf, alay, tabur" (**Sİ** R374a/2047, R405b/5332)

efrād (< Ar.) "birler, fertler, askerler" (**FK** 412/5, 689/346; **GS** 378/7)

efvāc (< Ar.) “bölükler, takımlar, kısımlar” (**NŞ** 92/3)

ehl-i ḥarb (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥarb) “harp ehli” (**NŞ** 690/1)

ehl-i maṣāf (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. maṣāff) “savaş, harp ehli” (**Sİ** R406a/5344)

ehl-i pür-ḫāş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. pür-ḫāş) “savaş, kavga ehli” (**Sİ** R406a/5366)

ehl-i sefer (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. sefer) “sefer için yolculuğa çıkanlar” (**SS** R323a/1731)

encüm-sipāhā (< Ar. encüm + < Far. sipāhā) “yıldızlar kadar çok asker” (**FŞ** SF92a/76)

gerd-ı sipāh (< Far. gerd + < Far. -ı + < Far. sipāh) “askerlerin/ordunun tozu” (**FŞ** SF62a-21, SF65a/6)

gerd-i sipāh (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. sipāh) “askerin ayak tozu” (**HE** 25b/2228; **GS** 547/1)

ġubār-ı sipeh (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. sipeh) “askerin ardında bıraktığı toz” (**GS** 351/1)

ḫayl-i sipāh (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. sipāh) “asker topluluğu” (**SS** R325b/2028)

hirāvul (< Moğ.) “savaşta önde savaşan birlik; kıta” (**Sİ** R374b/2075, R374b/2098)

ḳātil-i ṣaf-şiken (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ṣaf + < Far. şiken) “düşman saflarını bozan, düşman ordusunu dağıtan katil” (FK 333/3)

ḳoşun “cemaat, ordu” (**Sİ** R371b/1797, R375b/2201)

leşker-ārā (< Far.) “askere benzeyen” (**Sİ** R373b/1986)

leşker-keş (< Far.) “asker idare eden, asker çeken” (**Sİ** R363a/901)

leşker-şiken (< Far.) “düşman askerini kıran” (**Sİ** R373b/1986, R382b/2957)

ma‘reke-gīr (< Ar. ma‘reke + < Far. gīr) “savaşçı, savaşan” (**SS** R308b/215, R310a/353)

muḥārib (< Ar.) “muharebe eden, savaşan; harp tekniğini iyi bilen” (**FŞ** SF64b/89)

mücāhid (< Ar.) “cihat eden, din düşmanlarıyla savaşan” (**HE** 15a/1239, 35a/3122, 35a/3126)

nefer (< Ar.) “asker, ordu” (**Sİ** R363b/953, R374b/2080)

rezm-sāz (< Far.) “savaşçı” (**FŞ** SF104a/112)

rūmī-sipāh (< Ar. rūmī + < Far. sipāh) “Anadolu askeri” (**Sİ** R374b/2104)

sāyir-i efrād (< Ar. sāyir + < Far. -i + < Ar. efrād) “fertlerin, askerlerin gezmesi, dolaşması” (**FK** 412/5)

silāḥ-şor (< Ar. silāḥ + < Far. şor) “silahşör” (**LM** R232b/1878)

sileḥ-şūr (< Ar. silāḥ + < Far. şūr) “silahşör” (**Sİ** R364b/1077)

sipāh (< Far.) “asker, ordu” (**BV** 20/5, 54/7, 122/4, 223/4, 325/3; **FK** 84/3, 145/1, 346/6, 415/2, 561/5; **GS** 10/3, 89/2, 346/4, 385/6, 412/5, 453/3; **NŞ** 113/1, 171/3, 265/4, 301/4, 345/2, 505/6; **FŞ** SF50b/46, SF59a/1, SF63b/9, SF74b/63, SF82a/27; **HE** 6b/464, 16b/1375, 22b/1944, 23b/2075, 26a/2288; **LM** R217a/363, R224a/978, R231b/1761, R235b/2256; **Sİ** R356b/216, R372a/1815, R374a/2044, R391b/3865; **SS** R309a/261, R323a/1715, R331b/2633, R340a/3544)

sipāhān (< Far.) “askerler, ordular” (**FK** 263/9)

sipāh-ı ʻışḳ (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk askeri” (**FŞ** SF62b/18; **FK** 662/5)

sipāh-ı ʻömr (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür askeri” (**GS** 346/4)

sipāh-ı cerrār (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. cerrār) “dilenci askerler” (**LM** R232a/1833)

sipāh-ı deşt-neverd (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Far. deşt-neverd) “çölde gezen askerler” (**SS** R350a/4617)

sipāh-ı dijem (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Far. dijem) “öfkeli, kızgın askerler” (**SS** R350a/4620)

sipāh-ı encüm-ʻaded (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. encüm-ʻaded) “yıldızlar kadar sayısız asker” (**Sİ** R384a-36)

sipāh-ı fenā (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk askeri” (**GS** 683/20)

sipāh-ı ḫūn-rīz (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Far. ḫūn-rīz) “kan döken, kan dökücü askerler” (**LM** R232a/1840, R237a/2336)

sipāh-ı ḥüsn (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik askerleri” (**NŞ** 505/6)

sipāh-ı ḳātil (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. ḳātil) “öldüren askerler” (**LM** R232b/1867)

sipāh-ı sevdā (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. sevdā) “sevda askerleri” (**LM** R226b/1294)

sipāh-ı vaḥşet-engīz (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. vaḥşet + < Far. engīz) “korkunç askerler” (**FŞ** SF88a/89)

sipāh-ı zemherīr (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. zemherīr) “karakış askerleri” (**LM** R241b/2837)

sipāh-ı ẓulm (< Far. sipāh + < Far. -ı + < Ar. ẓulm) “zulüm askerleri” (**FŞ** SF49a/20; **GS** 675/4)

sipāhī (< Far.) “asker, ordu ile ilgili” (**FŞ** SF84a/5; **Sİ** R368b/1480, R368b/1483, R378b/2543, R384a/3079, R393a/4040; **NŞ** 703/3)

sipāh-i ḥüsn (< Far. sipāh + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik askerleri” (**BV** 96/6)

sipāhī-i cerrār (< Far. sipāh + < Far. -i + < Ar. cerrār) “dilenci askerler” (**Sİ** R410b/5936)

sipāhīlıġ (< Far. sipāhī + < Tr. -lıġ) “askerlik, savaşçılık” (**GS** 683/20)

sipāhīlıḳ (< Far. sipāhī + < Tr. -lıḳ) “askerlik, savaşçılık” (**GS** 726/1)

sipāhlıġ (< Far. sipāh+ < Tr. -lıġ) “askerlik, savaşçılık” (**Sİ** R368b/1474)

sipeh (< Far.) “asker, ordu” (**BV** 223/4, 401/2, 654/10; **FK** 237/6, 469/4, 553/4, 689/387; **GS** 9/6, 239/6, 303/3, 351/1, 547/7, 578/6; **NŞ** 23/6, 75/3, 469/2; **FŞ** SF105a/172, SF51b/11, SF62a/63, SF67a/94, SF83b/100; **HE** 34b/3096, 36a/3236; **LM** R221a/703, R221a/704, R224a/977, R231a/1712; **Sİ** R358a/403, R372b/1898, R374a/2021, R386b/3359; **SS** R309a/261, R310a/404, R339b/3523, R340a/3559, R352a/4823)

sipeh-āyin (< Far.) “asker mizaçlı” (**Sİ** P455a-68)

sipeh-bend (< Far.) “askeri birlik” (**FŞ** SF104a/68; **Sİ** R374a/2028)

şūḫ-ı nāvek-fiken (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nāvek-fiken) “ok atan güzel; sevgili” (FK 333/2)

şurṭa (< Ar.) “önde gidip düşmanla savaşan asker” (**SS** R328b/2313/2313)

tīr-bārān (< Far.) “ok yağdıran” (**FŞ** SF87b/54, SF87b/70, SF87b/71, SF87b/72, SF99b/197)

tolġama “pusuya yatan asker, gizli, gizlenme” (**Sİ** R371a/1729, R419a/6925)

ṭalāye (< Ar.) “öncü asker” (**LM** R225a/1121, R232b/1874, R232b/1877)

ṭılaye (< Far.) “keşif kolu, öncü birlik” (**Sİ** R373b/1978, R373b/1979, R374a/2020, R375b/2231, R394a/4133, R394a/4134)

yasaḳī-veş (< Tr. yasaḳ + < Far. ī + < Far. veş) “asker gibi” (**FK** 491/7)

yasal “asker alayı” (**FŞ** SF57b/99, SF63b/13, SF69a/34; **HE** 41b/3763; **LM** R231b-22, R248b/3538; **Sİ** R358a/406, R373b/1976, R374a/2023, R376a/2264, R406a/5359; **GS** 72/6, 264/4, 578/6)

yasalī (< Tr. yasal + < Far. ī) “asker alayı ile ilgili” (**LM** R232a/1837; **Sİ** R374a/2054)

2.21.2. Nöbetçi, Bekçi, Gözcü, Muhafız ile İlgili Kavramlar

‘ases (< Ar.) “gece bekçisi” (**GS** 252/4, 787/1; **NŞ** 223/6, 234/8; **FK** 207/6; **HE** 33a/2938)

dīdebān (< Far.) “gözcü, gözleyici, bekçi, nöbetçi” (**SS** R338a/3337, R339a/3426, R339a/3427, R340b/3583)

dīdebānlıḳ (< Far. dīdebān + < Tr. -lıḳ) “gözcülük, bekçilik, nöbetçilik” (**SS** R338b/3374)

dūn-perver (< Ar. dūn + < Far. perver) “kötü kimseleri koruyan” (**FK** 454/6)

emānet-dārlıḳ (< Ar. emānet + < Far. dār + < Tr. -lıḳ) “bekçilik” (**FŞ** SF92b/126)

ḥāmī (< Ar.) “koruyan, koruyucu” (**GS** 179/5, 681/1; **LM** R217a/393; **SS** R341b/3721)

ḫāzin (< Ar.) “bekçi, muhafız; haznedar, hazinenin idare ve korumasıyla görevli olan memur” (**HE** 6b/443, 12a/979, 12b/1023; **FŞ** SF103b/33, SF64a/74, SF69a/14; **Sİ** R358b/423, R378b/2508, R378b/2525, R384a/3084; **SS** R329a/2366; **FK** 61/5; **GS** 103/4, 503/2, 504/5; **NŞ** 323/3, 452/7)

ḳaravul (< Moğ.) “bekçi” (**FK** 667/3; **GS** 316/2)

ḳur “bekçi, muhafız” (**Sİ** R377a/2379)

kūtvāl (< Far.) “kale muhafızı, dizdar” (**Sİ** R378b/2508; **SS** R331b/2651)

muḥāfıẓ (< Ar.) “koruyan, muhafaza eden” (**SS** R313b/734)

nigāh-bān (< Far.) “gözcü, bekçi, koruyucu” (**LM** R224a/1019)

nigeh-bān (< Far.) “gözcü, bekçi” (**FK** 136/8; **BV** 472/4; **FŞ** SF100b/78, SF91a-44, SF88b/157, SF88b/166, SF89a/2; **HE** 11b/906, 12b/1029, 12b/1030, 17b/1494, 38b/3455; **Sİ** P455a/5590, R404b/5224, R407a/5473, R409a/5766, R417b/6733; **SS** R331b/2654, R336b/3171)

nigeh-dārlıġ (< Far. nigeh-dār + < Tr. -lıġ) “koruyuculuk, sağlayıcılık” (**Sİ** R387b/3478)

nigeh-dārlıḳ (< Far. nigeh-dār + < Tr. -lıḳ) “koruyuculuk, sağlayıcılık” (**Sİ** R358a/409)

pās-bān (< Far.) “bekçi, gözcü, gece bekçisi” (**FK** 42/4; **GS** 246/3, 390/4; **FŞ** SF47b/24, SF93a/14; **HE** 39b/3582; **LM** R231a/1705, R235a/2128; **Sİ** R399a/4674; **SS** R336b/3202, R336b/3203)

pāsbānī (< Far.) “bekçilik, gece bekçiliği ile ilgili” (**GS** 232/9)

pās-bānlıġ (< Far. pās-bān + < Tr. -lıġ) “gece bekçiliği” (**FK** 491/5, 687/44; **LM** R225a/1106)

pāsbānlıḳ (< Far. pās-bān + < Tr. -lıḳ) “gece bekçiliği” (**LM** R217a/447)

pās-dār (< Far.) “gece bekçisi; güvenilir, doğru kimse” (**Sİ** R413b/6221)

sāye-güster (< Far.) “gölge eden, koruyan” (**BV** 113/6; **NŞ** 69/3)

sāyeī (< Far.) “koruyuculuk, himaye” (**Sİ** R381a/2794)

sāyelıġ (< Far. sāye + < Tr. -lıġ) “gölgelik, koruma” (**HE** 5a/316)

sāye-nişīn (< Far.) “gölgede oturan, bir şeyin gölgesine sığınan, korunan” (**HE** 15b/1297)

sāyesizlıġ (< Far. sāye + < Tr. -siz + lıġ) “gölgesizlik, korumasızlık” (**HE** 5a)

şaḥne (< Ar.) “güvenlik memuru, bekçi” (**BV** 105/10, 614/5; **GS** 244/3, 261/2, 641/2; **NŞ** 223/6, 234/8)

şeb-revāne (< Far.) “gece gidenler, gece bekçileri” (**FK** 559/1)

yezek (< Far.) "öncü, bekçi" (**FŞ** SF84a/15; **LM** R235a/2116; **Sİ** R373b/1979, R374a/2019, R374a/2021, R375b/2231, R394a/4135)

2.21.3. Komutan, Başkomutan, Çavuş ile İlgili Kavramlar

çavuş "çavuş" (**HE** 8a/584; **LM** R225b/1170; **Sİ** R356b/219; **SS** R312b/628, R343a/3898, R349b/4554; **FK** 146/6, 689/7)

isfend (< Far.) "komuta, kumandan" (**Sİ** R409b/5813)

ser-dār (< Far.) "başkan, komutan" (**FŞ** SF84a/22)

ser-ḫayl-ı sipāh (< Far. ser-ḫayl + < Far. -ı + < Far. sipāh) "ordunun başı, lideri, komutanı" (**FŞ** SF51b/11)

ser-ḫayl-ı sipeh (< Far. ser-ḫayl + < Far. -ı + < Far. sipeh) "ordunun başı, lideri, komutanı" (**FŞ** SF84b/68)

sipeh-būd-i çüst (< Far. sipeh-būd + < Far. -i + < Far. çüst) "çevik, hareketli başkomutan" (**LM** R238b/2519)

sipeh-büd (< Far.) "başkomutan" (**LM** R237a/2339, R238b/2519)

sipeh-büdlıġ (< Far. sipeh-büd + < Tr. -lıġ) "başkomutanlık" (**Sİ** R373a/1949)

sipeh-dār (< Far.) "en büyük asker" (**FŞ** SF84b/58, SF84b/72; **Sİ** R363a/897, R372b/1905, R374b/2072, R389a/3628)

sipeh-dār-ı dil-āver (< Far. sipeh-dār + < Far. -ı + < Far. dil-āver) "yiğit, yürekli başkomutan" (**FŞ** SF84b/58)

sipeh-dār-ı tūrān-zemīn (< Far. sipeh-dār + < Far. -ı + < Far. tūrān-zemīn) "Turan ülkesinin başkomutanı" (**Sİ** R379a/2577)

sipeh-dārlıḳ (< Far. sipeh-dār +< Tr. -lıḳ) "en büyük askerlik" (**Sİ** R358a/409, R395b/4308)

2.21.5. Askeri Eğitim Verilen Yerler ile İlgili Kavramlar

āmāc (< Far.) "nişan tahtası, hedef" (**FK** 356/3; **NŞ** 98/6)

āmāc-ḫāne (< Far.) "nişan yeri, nişan atılacak yer" (**BV** 604/1)

bolcār (< Moğ.) "toplanma, bir araya getirilme, meyillendirme, istikamet, askeri içtima edecek yer" (**FŞ** SF62a/77)

levḥā-i ta'līm (< Ar. levḥa + < Far. -i + < ta'līm) "alıştırma, talim tahtası" (**BV** 391/5)

nişāne-gāh (< Far.) "nişan tahtası" (**LM** R239a/2561)

ta'līm-geh (< Ar. ta'līm + < Far. geh) "askeri eğitimin verildiği yer" (**FK** 135/4)

2.21.6. Savaş ve Savaş ile İlgili Kavramlar

āġāz-ı ḥarb (< Far. āġāz + < Far. -ı + < Ar. ḥarb) “harbe, savaşa başlama” (**Sİ** R406a/5358)

āverd (< Far.) “savaş, harp” (**LM** R221a/683)

berḳ- ı rezm (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. rezm) “savaş şimşeği” (**Sİ** R372b-27)

ceng (< Far.) “savaş, vuruşma” (**LM** R219b/530; **SS** R328b/2297, R338b/3418, R342a/3761; **BV** 660/14; **NŞ** 222/7, 703/2)

ceng-cūy (< Far.) “cenk arayıcı, kavgacı” (**Sİ** R375a/2142)

cihād (< Ar.) “cihat, din uğruna yapılan savaş” (**HE** 34b/3108, 35a/3128, 35b/3175; **SS** R328b/2336)

ġazā (< Ar.) “din uğruna savaş” (**FŞ** SF51b/13; **LM** R223b/951; **HE** 34a, 34b/3107, 35a/3127)

ġazv (< Ar.) “savaşma” (**HE** 35a/3136, 35a/3129, 35a/3130, 19b/1663)

ḥarb (< Ar.) “savaş, dövüş” (**FŞ** SF65a/3, SF99a/156; **HE** 21b/1847; **LM** R238b/2528; **Sİ** R372b/1901, R373b/1998, R373b/2008, R375b/2189; **NŞ** 301/4, 690/1)

hem-rezm (< Far.) “mücadele etme, savaşma” (**SS** R315b/976)

heycā (< Ar.) “savaş” (**FŞ** SF51b/29, SF51b/36; **Sİ** R374b/2123, R375a/2175, R393b/4089; **BV** 660/20)

kār-zār (< Far.) “cenk, kavga, savaş” (**Sİ** R394a/4139; **SS** R332b/2746, R332b/2766)

ḳıtāl (< Ar.) “vuruşma, savaş” (**HE** 13b/1108, 23b/2074; **LM** R219a/475, **Sİ** R376a/2235; **NŞ** 424/7)

maṣāf (< Ar.) “savaş, harp” (**FŞ** SF55b/26; **HE** 35a/3138; **LM** R233a/1933; **Sİ** R376a/2244, R389b/3667, R393b/4070, R406a/5367; **NŞ** 77/7)

maṣāfī (< Ar. maṣāff + < Far. ī) “savaş harp ile ilgili” (**BV** 729/1)

maṣāff (< Ar.) “savaş, harp” (**GS** 316/2; **BV** 552/3; **SS** R320a/1438)

nāverd (< Far.) “savaş, dövüş” (**FŞ** SF47b/37, SF64b/83, SF64b/95, SF91a/97; **LM** R214b/21, R225a/1120;**SS** R306b/26, R322a/1632, R338a/3320; **GS** 365/6, 435/7)

neberd (< Far.) “savaş” (**GS** 639/6; **HE** 34b/3090, 41b/3769; **Sİ** R364b/1082, R373b/2000, R380a/2703, R398a/4546; **SS** R334a/2926)

neberd-āzmāy (< Far.) “çok savaşlara girmiş çıkmış tecrübeli kimse” (**Sİ** R408b/5709)

perḫāş (< Far.) “savaş, kavga” (**LM** R232b/1864, R248b/3538; **SS** R312b/655; **BV** 660/20)

peygār (< Far.) “savaş, kavga” (**HE** 35a/3150; **NŞ** 472/3)

pür-ḫāş (< Far.) “savaş, kavga; savaş dolu günler” (**Sİ** R406a/5366)

reh-āverd (< Far.) “savaşma, vuruşma” (**Sİ** R406a/5361)

rezm (< Ar.) “savaş, kargaşa” (**FŞ** SF51b/52, SF63a/102, SF70a/92, SF73b/103; **HE** 9a/683, 9a/700, 23b/2068, 41b/3764, 41b/3771; **LM** R219a/475, R232a/1823, R233a/1932, R233a/1945; **Sİ** R362a/777, R372a/1828, R374a/2031, R392b/3956; **SS** R312b/651, R320a/1423, R320a/1424, R331b/2650; **GS** 6b-F2/16, 191/7; **NŞ** 690/1; **BV** 660/85)

rezm-āzmāy (< Far.) “kavgalı bir şekilde, savaş gibi, savaşı denemiş” (**Sİ** R394a/4127, R397a/4466)

ṣaf-ı heycā (< Ar. ṣaf + < Far. -ı + < Ar. heycā) “savaş safı” (**FŞ** SF51b/29)

savaş “savaş, cenk” (**FK** 198/6; **SS** R339a/3430)

terk-i rezm (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. rezm) “savaşı, kargaşayı terk etme” (**Sİ** R408b/5729)

uruş “vuruş, kavga, savaş” (**FK** 188/6, 629/6; **GS** 410/4; **NŞ** 510/7; **FŞ** SF70a/93; **LM** R232a/1828, R232b/1881, R232b/1882; **HE** 9a/703; **Sİ** R374a/2057, R394b/4167, R418b/6857)

uruşmaḳ “savaşma, vuruşma, mücadele etme” (**NŞ** 511/6)

uruşturmaġ “savaştırma, vuruşturma” (**BV** 728/2)

2.21.6.1. Savaş Alanı ve İlgili Kavramlar

bisāṭ-ı maṣaf (< Ar. bisāṭ + < Far. -ı + < Ar. maṣaff) “savaş, harp meydanı” (**Sİ** R373b/1999)

deşt-i neberd (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. neberd) “savaş, cenk mücadele çölü” (**Sİ** R374b/2119, R375a/2133)

deşt-i neberd (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. neberd) “savaş, cenk mücadele çölü” (**Sİ** R374b/2119, R375a/2133)

hem-maṣāf (< Far. hem + < Ar. maṣāff)“savaş meydanı” (**FŞ** SF49b/68)

ma‘reke (< Ar.) “savaş meydanı” (**BV** 185/4; **FŞ** SF51a-10, SF51a-10; **HE** 16b/1413, 35a/3137, 35a/3138, 35a/3150; **Sİ** R375a/2176; **SS** R332b/2746)

meṣāf (< Ar.) “sıra sıra olunan yer, savaş saflarının dizildiği meydan” (**GS** 612/4; **NŞ** 303/2, 304/3; **HE** 34b/3074, 35a/3149; **SS** R340a/3554, R351a/4718)

meṣāff (< Ar.) “sıra sıra olunan yer, savaş saflarının dizildiği meydan” (**SS** R341a/3658)

rezm-gāh (< Far.) “savaş meydanı” (**Sİ** R373b/1981, R374a/2018, R374b/2104)

rezm-geh (< Far.) “savaş meydanı” (**Sİ** R375b/2229, R406b/5424)

2.21.6.2. Fethetme, Ele Geçirme ile İlgili Kavramlar

fātiḥ (< Ar.) “fetheden, bir memleket zapt eden” (**FK** 105/5)

feṯḥ (< Ar.) “açma, açılma, fetih” (**FŞ** SF107a/90, SF45b/2, SF51b/24, SF62b/36; **HE** 12a/998, 23b/2068, 23b/2069, 34b/3095, 40b/3681; **LM** R217a/375, R219a/469, R233a/1945; **Sİ** R358a/407, R369a/1516, R374a/2026, R389a/3604; **SS** R308b/199, R313a/670, R328a/2261, R332a/2699; **GS** 768/1; **NŞ** 69/2, 520/6, 530/6; **BV** 223/4, 271/6, 660/84)

feṯḥ-i bilād (< Ar. feṯḥ + < Far. -i + < Ar. bilād) “memleketler, şehirler fethetme” (**Sİ** R369a/1511, R404a/5185, R412a/6103, R415a/6393)

feṯḥ-i deyr (< Ar. feṯḥ + < Far. -i + < Ar. deyr) “dünyayı fethetme” (**BV** 21/6)

feṯḥ-i eḳālīm (< Ar. feṯḥ + < Far. -i + < Ar. eḳālīm) “ülkeler fethetme, ele geçirme” (**HE** 23b/2068)

fetiḥ (< Ar.) “fetih” (**GS** 6b-F2/17)

fettāḥ (< Ar.) “fetheden, açan, açıcı” (**BV** 102/7; **FK** 106/4; **GS** 107/6; **NŞ** 101/4)

fütūḥ (< Ar.) “fetihler” (**GS** 106/8)

iḳlīm-gīr (< Ar. iḳlīm + < Far. gīr) “ülke tutan; ülke fetheden” (**HE** 32a/2879)

iḳlīm-gīrī (< Ar. iḳlīm + < Far. gīrī) “ülke tutan; ülke fetheden” (**GS** 6a-F2/10)

kişver-küşāylıḳ (< Far. kişver-küşāy + < Tr. -lıḳ) “memleket, ülke açıcılık, fatihlik, cihangirlik” (**GS** 6a-F2/12)

kişver-sitān (< Far.) “fatihlik, memleket alıcılık” (**FŞ** SF52b/8, SF62b/30, SF62b/30, SF82a/24, **Sİ** R361a/697; **SS** R351b/4763)

kişver-sitānlıġ (< Far. kişver-sitān + < Tr. -lıġ) “fatihlik, memleket alıcılık” (**Sİ** R360a/607)

küşād (< Far.) “fetih ve zafer, açma, açılma, açılış” (**GS** 124/1, 466/4; **NŞ** 520/6, 658/14; **Sİ** R357a/283, R384b/3132, R391b/3891, R404a/5185, R412a/6103, R420b/7037)

küşādī (< Far.) “fetih ve zafer, açma, açılma, açılış” (**Sİ** R384b/3160, R384b/3169; **Sİ** R420b/7071)

2.21.6.3. Hücum, Saldırı ile İlgili Kavramlar

süren “hücum, saldırı, asker sevki, savaş çığlığı”(**FŞ** SF85b/86, SF85b/87; **Sİ** R375a/2129, R394a/4127, R394a/4128, R394a/4129)

şeb-ḫūn (< Far.) “gece baskını” (**SS** R319b-17, R319b-17)

şebi-ḫūn (< Far.) “gece baskını” (**GS** 453/3, 661/6)

2.21.6.4. Siper ve İlgili Kavramlar

siper (< Far.) “korunak, siper” (**BV** 358/7; **FŞ** SF53a/38; **LM** R246b/3275; **SS** R334a/2914)

2.21.6.5. Bayrak, Sancak ile İlgili Kavramlar

‘alem (< Ar.) “bayrak, sancak, işaret” (**GS** 2b-F2/19, 8b-F2/11, 264/4, 516/2, 520/2, 538/2, 683/113; **NŞ** 88/5, 92/3, 194/7, 357/5, 403/4, 505/6; **FK** 61/9, 623/8, 688/49; **BV** 121/3, 400/3, 401/2; **LM** R223b/951, R224a/976; **HE** 17a/1445, 18b/1567, 19b/1681, 24a/2119, 26b/2335; **FŞ** SF48a/4, SF70b/56, SF74a/33, SF84a-38; **Sİ** R357a/286, R359b/521, R371a/1751, R374a/2068, R393a/4021; **SS** R307a/79, R308b/226, R332a/2676, R350a/4640)

‘alem-i ihtidā (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ihtidā) “doğruluk bayrağı” (**HE** 26b/2335)

‘alem-i zer-keş (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Far. zer-keş) “süslü bayrak” (**HE** 42b/3841)

‘alem-keş (< Ar. ‘alem +< Far. keş) “alem çeken” (**LM** R242b/2916)

‘alem-ṭırāẓ (< Ar. ‘alem +< Far. ṭırāẓ) “bayrak donatan” (**LM** R217a/391)

direfş (< Far.) “bayrak, sancak” (**Sİ** R362b/874)

livā (< Ar.) “bayrak, sancak” (**NŞ** 357/5, 88/5, 92/3; **BV** 3/3; **FŞ** SF104b/164; **HE** 1b/35, 5b/367, 18b/1567, 35a/3164, 35b/3207; **LM** R217a/394, R217a/395, R222b/839; **Sİ** R357a/291, R363a/912, R370a/1602, R372b-27, R373b/2016; **SS** R307b-3, R312b/640; **HE** 19a/1619; **Sİ** R374a/2026, R390a/3715; **SS** R343b/3902)

livā-ı devlet (< Ar. livā + < Far. -i + < devlet) “devletin bayrağı” (**Sİ** R372b-27)

livā-yı kerem (< Ar. livā + < Far. -yı + < Ar. kerem) “hayır ve bağış bayrağı” (**HE** 18b/1567)

livā-yı ẓafer (< Ar. livā + < Far. -yı + < Ar. ẓafer) “zafer bayrağı” (**HE** 1b/35)

livāyī (< Ar.) “bayrak ile ilgili” (**FŞ** SF51a/106)

mehçe-ı tuġ (< Far. mehçe + < Far. -ı + < Tr. tuġ) “tuğ nişanı” (**FŞ** SF84b/66)

rāyet (< Ar.) “sancak, bayrak” (**FŞ** SF66a/1; **HE** 8b/666, 20a/1724; **Sİ** R369a/1529; **BV** 660/5)

rāyet-i manṣūr (< Ar. rāyet + < Far. -i + < Ar. manṣūr) “Allah’ın yardımıyla dikilen bayrak” (**BV** 660/84)

rāyet-i mihr-i işrāk (< Ar. rāyet + < Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i + < Ar. işrāk) “doğan, aydınlık güneşin bayrağı” (**Sİ** R369a/1529)

sancak “bayrak, alem” (**HE** 42b/3842)

sancak-ı mülk-i ‘adem (< Tr. sancak + < Far. -ı + < Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. ‘adem) “yokluk mülkünün bayrağı” (**HE** 42b/3842)

sütūn-ı ‘alem (< Far. sütūn + < Far. -ı + < Ar. ‘alem) “bayrağın/sancağın direği, sütunu” (**Sİ** R359b/521)

şuḳḳa-ı şengerf (< Ar. şuḳḳa + < Far. -ı + < Far. şengerf) “bayrağın ucundaki kızıl alem” (**HE** 35b/3207)

tuġ “bayrak, sancak” (**FŞ** SF84a-38, SF84b/66; **NŞ** 88/5, 400/3; **BV** 660/64)

2.21.6.6. Tuzak, Pusu ile İlgili Kavramlar

dām (< Far.) “tuzak, ağ” (**FŞ** SF100a/32, SF102a/32, SF90a/16, SF71b/63; **HE** 5b/365, 25a/2181, 27a/2366, 30a/2659, 41a/3713; **LM** R226b/1286, R231b/1767, R236b/2323, R244a/3102; **Sİ** R355b/145, R356b/209, R380a/2667, R391b/3860; **SS** R308a/190, R311a/459, R316b/1068, R339a/3456; **BV** 57/1, 64/6, 125/2, 337/5, 424/6, 460/4; **FK** 13/4, 100/1, 183/2, 420/2, 598/2, 638/4, 681/14; **GS** 19/2, 80/1, 116/2, 194/3, 206/4, 268/4, 317/7; **NŞ** 40/2, 112/5, 252/1, 323/3, 360/1, 484/4, 518/5)

dām-gāh (< Far.) “tuzak yeri” (**Sİ** R382a/2880)

dām-geh (< Far.) “tuzak yeri” (**GS** 374/6, 519/6, 575/6)

dām-ı mekr (< Far. dām + < Far. -ı + < Far. mekr) “hile tuzağı” (**FŞ** SF92a/79)

dām-ı tezvīr (< Far. dām + < Far. -ı + < Far. tezvīr) “kovuculuk tuzağı” (**NŞ** 112/5)

dāmī (< Far.) “bir tuzak, tuzakla ilgili” (**NŞ** 578/3)

dās (< Far.) “tuzak” (**FK** 488/5, 491/4; **GS** 452/5, 645/3; **NŞ** 230/5, 470/5, 657/83; **FŞ** SF64a/37; **Sİ** R370b/1695)

kemīn (< Ar.) “pusu, pusudaki adam” (**LM** R240a/2726, R229b/1567; **FK** 447/4, 553/4; **NŞ** 430/7, 452/5; **BV** 222/3, 447/4; **FŞ** SF86a/40, SF96a/20; **Sİ** R355b/104, R375b/2227, R389b/3666, R417a/6711; **SS** R329a/2384, R336a/3105, R340a/3540, R352b/4855)

kemīn-gāh (< Ar. kemīn + < Far. gāh) “pusu yeri, pusu tutulan gizli yer” (**FŞ** SF89b/97; **Sİ** R375b/2227)

kemīn-gāhī (< Ar. kemīn + < Far. gāhī) “pusu yeri, pusu tutulan gizli yer” (**FŞ** SF77b/58)

kemīn-geh (< Ar. kemīn + < Far. geh) “pusu yeri, pusu tutulan gizli yer” (**FŞ** SF86a/39, SF96a/20)

mekmen (< Ar.) “pusu yeri” (**FK** 105/2)

tuzaġ “tuzak” (**GS** 307/4)

tuzaḳ “tuzak” (**FŞ** SF75b/27; **LM** R226b-17)

2.21.6.7. Yağma, Talan, Çapul ile İlgili Kavramlar

çabun “talan, yağma” (**LM** R241b/2830)

ġāret (< Ar.) “yağma, çapul” (**FK** 145/5, 613/4, 669/6; **GS** 260/2, 276/1; **NŞ** 37/6, 157/3, 363/6; **BV** 80/7, 111/2, 312/3, 342/5; **FŞ** SF49a/20, SF73a/54, SF86b/84, SF96a/42; **HE** 8b/636; **LM** R224b/1034, R226b/1234; **SS** R319a/1286, R344a/4004)

ġāret-ger (< Ar. ġāret + < Far. ger) “yağmacı, çapulcu” (**FK** 242/9; **HE** 7b/559, 29a/2564)

ġāret-ı ġūr (< Ar. ġāret + < Far. -ı + < Ar. ġūr) “mezarın yağmalanması” (**FŞ** SF49a/20)

ġāret-i ġūr (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Ar. ġūr) “mezarın yağmalanması” (**FK** 145/5; **SS** R319a/1286)

ġāret-i hūş (< Ar. ġāret + < Far. -i + < Ar. hūş) “aklını yağmalamak, mecnun etme” (**LM** R224b/1034)

ḳaraḳçı “çapulcu, talancı” (**FK** 284/6, 667/3; **GS** 101/6; **NŞ** 445/4, 452/5, 503/3; **FŞ** SF59a/26, SF73a/50; **LM** R226b/1277, R237a-28; **Sİ** R366a/1220, R366a/1221, R366b/1257, R392a/3931; **SS** R318a/1192)

nehb (< Ar.) “yağma, çapul” (**FŞ** SF73a/54; **GS** 683/98; **NŞ** 36/2)

tālān (< Far.) “talan, yağma” (**LM** R226b/1277; **Sİ** R381a/2768, R408a/5667; **HE** 35a/3128)

talḳan “yağma” (**FŞ** SF87a/106)

tārāc (< Ar.) “yağma, çapul, talan” (**BV** 37/2, 83/7, 196/7, 295/7, 379/2; **FK** 84/2, 100/7, 150/9, 382/3, 410/5; **GS** 58/2, 101/6, 195/6, 252/4, 354/5; **NŞ** 47/6, 264/5, 308/6, 395/5, 430/1, 518/3; **FŞ** SF46a/40, SF84b/86, SF88a/90, SF94a/101; **HE** 8b/636, 9a/706, 24a/2108, 31b/2814; **LM** R232b/1897, R235b/2257, R245a/3179; **Sİ** R372a/1825, R380b/2733, R391a/3843; **SS** R314b/827, R319b/1367, R332a/2680)

tārāc-gerī (< Ar. tārāc + < Far. gerī) “yağmacılık” (**FK** 45/2)

tārāc-ı ʻakl (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Ar. akl) “akıl yağması” (**GS** 58/2; **FK** 84/2)

tārāc-ı ʻışḳ (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk talanı” (**NŞ** 264/5)

tārāc-ı hūş (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Far. hūş) “akıl yağması” ((**HE** 9a/706; **Sİ** R380b/2733)

tārāc-ı merz (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Far. merz) “yer, toprak yağmalama, talan etme” (**SS** R319b/1367)

tarāş (< Far.) “yağma, talan” (**FŞ** SF50a/7, SF78a/18, SF89b/98)

türk-tāz (< Far.) “yağma, koşarak yağmalama” (**BV** 346/6, 582/4, 616/10; **FK** 255/9; **GS** 222/5, 354/3, 683/122; **NŞ** 513/5; **FŞ** SF93a/6, SF95a/94; **LM** R228b/1454; **Sİ** R369a/1538, R406b/5408; **SS** R317b/1175, R322b/1662, R331a/2563, R351b/4783)

türktāzī (< Far.) “yağma, koşarak yağmalama ile ilgili” (**LM** R247a/3409)

ṭarāc (< Ar.) “yağma, çapul, talan” (**NŞ** 581/1)

yaġma (< Far.) “yağma, çapul” (**BV** 37/1, 53/2, 83/7, 105/10, 486/6; **FK** 27/8, 114/4, 255/9, 488/4, 562/7; **GS** 28/9, 58/6, 116/1, 225/2, 452/4, 683/98; **NŞ** 64/4, 469/5, 513/5, 565/4, 670/4; **HE** 24a/2114; **Sİ** R368a/1443, R369a/1536, R380a/2673, R384b/3125; **SS** R309a/294, R316b/1056, R329a/2396, R342b/3845; **FŞ** SF53a/78, SF55a/70, SF95a/75, SF97b/5)

yaġma-gerī (< Far.) “yağmacı, çapulcu, zorba” (**GS** 681/1)

yaġmāyī (< Far.) “yağma, çapul ile ilgili” (**FK** 45/2)

2.21.6.8. Düşman, Düşmanlık, Kin ile İlgili Kavramlar

‘adāvet (< Ar.) “düşmanlık” (**FŞ** SF86a/2; **HE** 18b/1561, 41b/3750; **LM** R231a/1750, R231b-22; **Sİ** P455a/5571, R393b/4057, R396b/4391, R371b/1772)

‘adū (< Ar.) “düşman” (**FŞ** SF105b/81, SF92a/79, SF95a/75, SF51b/25, SF51b/46, SF52b/46; **LM** R219b/534, R232a/1837, R232b/1898, R232b-23, R234b/2094; **Sİ** R361b/752, R373b/1988, R373b/2006, R392b/3952, R393b/4057, R415a/6387; **SS** R321a/1495, R339a/3449, R340a/3552, R340a/3565, R352a/4833; **BV** 304/3; **FK** 533/3, 551/7, 760/1)

‘adūv (< Ar.) “düşman” (**BV** 92/8, 707/2; **FK** 254/5; **HE** 9a/684, 9a/687, 16b/1401, 23b/2069, 23b/2070, 27a/2366, 35a/3164, 41b/3763)

‘adüv-raḳ (< Ar. ‘adüv + < Tr- raḳ) “daha çok düşman olma” (**NŞ** 597/7)

‘adüv-veş (< Ar. ‘adüv + < Far. veş) “düşmanca” (**BV** 718/1)

a‘dā (< Ar.) “düşmanlar” (**GS** 179/2, 225/7; **FŞ** SF104a/107, SF92a/95, SF95a/75, SF95b/15, SF47a/18; **HE** 9a/699; **LM** R232a/1850, R232b/1869, R233a/1954; **Sİ** R360a/575, R370a/1599, R375b/2190, R383a/3007; **SS** R325b/2002, R352a/4832)

āġāz-ı kīn (< Far. āġāz + < Far. -ı < Far. kīn) “düşmanlık, garaz etmeye başlama” (**Sİ** R406a/5358)

ażam (< Ar.) “kin, karez” (**LM** R219b/521)

çav “düşman” (**NŞ** 510/5)

düşmān (< Far.) “düşman” (**NŞ** 38/6, 492/10)

düşmanlıġ (< Far. düşmān + < Tr. -lıġ) “düşmanlık” (**FŞ** SF94b/9; **GS** 271/6)

düşmān-vār (< Far.) “düşman gibi” (**NŞ** 38/6)

düşmen (< Far.) “düşman” (**FŞ** SF59a/22, SF86a/22, SF94a/101, SF94a/103, SF94b/8; **HE** 16b/1401, 26a/2310, 30a/2667, 35b/3181, 41b/3770; **LM** R246b/3329; **Sİ** R360a/574, R376b/2303, R391a/3805, R397a/4469; **SS** R325b/2004, R332a/2696, R337b/3301, R339b/3488; **BV** 83/3, 127/1/1, 236/1, 306/2, 487/2, 543/1; **FK** 3/4, 124/3, 297/2, 364/5, 440/7, 529/5; **GS** 14/5, 91/1, 119/6, 249/2, 326/8, 425/6; **NŞ** 87/1, 154/3, 260/4, 337/1, 420/1, 575/1)

düşmen-āyīn (< Far.) “düşman gibi” (**FK** 159/6)

düşmen-i cān (< Far. düşmen + < Far. -i + < Far. cān) “can düşmanı” (**FK** 33/1; **BV** 175/8; **GS** 91/5; **NŞ** 487/4)

düşmen-i dīn (< Far. düşmen + < Far. -i + < Ar. dīn) “din düşmanı” (**HE** 35b/3181)

düşmen-i ġaddār (< Far. düşmen + < Far. -i + < Ar. ġaddār) “zalim düşmanı” (**NŞ** 87/7)

düşmen-i kīn-ḫāh (< Far. düşmen + < Far. -i + < Far. kīn-ḫāh) “kindar düşman” (**HE** 41b/3770)

düşmen-kāmlıġ (< Far. düşmen-kām + < Tr. -lıġ) “düşman isteyicilik” (**GS** 312/1)

düşmenlıġ (< Far. düşmen + < Tr. -lıġ) “düşmanlık” (**FK** 3/4; **NŞ** 420/2, 571/8; **BV** 115/8; **Sİ** R371b/1791, R403b/5091)

düşmenraḳ (< Far. düşmen + < Tr. -raḳ) “daha çok düşman olma” (**FK** 472/2)

düşmen-vār (< Far.) “düşman gibi, düşmancasına” (**NŞ** 87/5)

e‘ādī (< Ar.) “düşmanlar” (**FŞ** SF100b/83, SF86a/16; **Sİ** R377b/2425)

ehl-i kīn (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. kīn) “düşmanlar” (**FŞ** SF96a/20; **Sİ** R406a/5379)

germ-i kīn (< Far. germ + < Far. -i + < Ar. kīn) “kinin/gizli düşmanlığı harareti/sıcaklığı” (**Sİ** R375b/2185)

ḫaṣm (< Ar.) “hasım, düşman” (**FK** 106/7, 266/6, 662/4, 689/178; **GS** 179/2, 216/6, 225/7, 557/2; **NŞ** 322/6; **BV** 421/2, 660/77, 660/82; **FŞ** SF48a/15, SF56a/92; **HE** 5b/362, 27a/2365, 34b/3092; **LM** R240a/2786; **Sİ** R365b/1166, R372b/1878, R373b/2014, R382a/2873, R393a/4033; **Sİ** R374a/2032, R375b/2226, R383a/2985; **SS** R314b/829, R332a/2695, R333b/2839)

ḫaṣm-ı ‘ālī-esās (< Ar. ḫaṣm + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī-esās) “esaslı, dayanaklı düşman” (**Sİ** R397b/4510)

ḫaṣm-ı bī-bāk (< Ar. ḫaṣm + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkmayan düşman” (**NŞ** 322/6)

ḫaşm-ı fertūt (< Ar. ḫaşm + < Far. -ı + < Far. fertūt) “yaşlı, bunamış düşman” (**BV** 99/6)

ḫaşm-ı ġaddār (< Ar. ḫaşm + < Far. -ı + < Ar. ġaddār) “gaddar düşman” (**FK** 266/6)

ḫaşm-küş (< Ar. ḫaşm + < Far. küş) “düşman öldüren” (**BV** 146/6)

hem-neberd (< Far.) “savaş arkadaşı, rakip” (**FŞ** SF89b/89; **Sİ** R369a/1514; **SS** R326b/2099; **NŞ** 120/5)

ḫuşūmet (< Ar.) “düşmanlık, çekemezlik, kıskançlık” (**FŞ** SF100b/66, SF85a-39; **Sİ** R370b/1663, R371b/1803, R393a/4031; **GS** 219/2)

kīn (< Far.) “kin, gizli düşmanlık” (**FK** 84/5, 182/3, 329/7, 553/4, 633/7; **GS** 58/1, 58/3, 264/4, 458/7, 680/2; **NŞ** 37/5, 373/3, 429/1, 429/3, 646/1, 655/18; **BV** 22/5, 98/2, 192/7, 384/4, 660/19; **HE** 4a/229, 26b/2361, 35a/3134, 35a/3152, 41b/3750, 42b/3825; **LM** R217a/340, R219a/469, R232a/1820, R232a/1836; **Sİ** R363b/964, R373b/1995, R375a/2127, R389b/3667; **SS** R313a/671, R320a/1421, R320a/1434, R336b/3155, R347b/4379; **FŞ** SF100a/48, SF90b/66, SF93b/72, SF96a/20, SF99a/174, SF74b/45)

kīne (< Far.) “kin, gizli düşmanlık” (**FK** 656/5; **NŞ** 159/7; **FŞ** SF104b/127, SF93a/8, SF93b/51, SF99a/156, SF72a/103; **LM** R233a/1932, R237a/2345; **Sİ** R360a/575, R371b/1783, R374a/2036, R396b/4377, R396b/4379; **SS** R327b/2203, R331b/2667, R335b/3084, R339b/3494)

ḳīne (< Far.) “kin, gizli düşmanlık” (**GS** 584/1)

kīne-cū (< Far.) “öç almaya çalışan” (**Sİ** R406b/5436)

kīne-güẕār (< Far.) “kinci, öç alan, kin besleyen” (**FK** 656/5)

kīne-ḫāh (< Far.) “kinci, öç almak isteyen” (**HE** 6b/464)

kīne-ḫʷāh (< Far.) “kinci, öç almak isteyen” (**FK** 458/2; **FŞ** SF93a/34; **Sİ** R372a/1835, R372a/1860, R376b/2304, R403b/5098; **SS** R339b/3495)

kīne-ḫʷāhī (< Far.) “kinci, öç almak isteyen” (**Sİ** R415a/6414)

kīne-keş (< Far.) “düşmandan öç alan” (**FŞ** SF87b/39; **Sİ** R375a/2179; **SS** R336a/3106)

kīne-perdāz (< Far.) “kindar” (**FŞ** SF91b/24)

kīne-perverd (< Far.) “kin tutan, kin besleyen, kindar” (**FŞ** SF90b/65)

kīnesiz (< Far. kīne + < Tr. -siz) “kinsiz, düşmansız” (**FŞ** SF65b/92)

kīne-vār (< Far.) “kin tutan, kin besleyen, kindar” (**SS** R339a/3459)

kīne-ver (< Far.) “kin tutan, kin besleyen, kindar” (**FŞ** SF53b-13; **HE** 38b/3473; **Sİ** R372a/1854; **SS** R340a/3554; **GS** 344/6; **NŞ** 690/3; **BV** 660/74)

kīn-ḫāh (< Far.) “kinci, öç almak isteyen” (**HE** 41b/3770)

kīn-ḫᵛāh (< Far.) “kinci, öç almak isteyen” (**FŞ** SF97b/24; **LM** R244a/3062; **Sİ** R368b/1481)

kīn-perdāz (< Far.) “kin düzenleyen; kinci” (**SS** R338b/3377)

kīn-perest (< Far.) “kindar, kinci” (**Sİ** R375b/2213, R379b/2648)

kīnrek (< Far. kīn + < Tr. -rek) “daha çok düşmanlık” (**FŞ** SF65b/67)

naḳş-ı kīn (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. kīn) “gizli düşmanlık izi” (**LM** R235b/2210)

nefsāniyet (< Ar.) “kin, gizli düşmanlık, garez” (**Sİ** R389a/3586)

ṣaf-şiken (< Ar. ṣaf + < Far. şiken) “düşman saflarını yaran” (**FK** 333/3; **HE** 7b/558, 25a/2193; **Sİ** R395a/4235, R405b-64; **SS** R338a/3327)

şu‘le-i kin (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. kin) “kin, düşmanlık alevi” (**Sİ** R394a/4148)

şu‘le-yi kīn (< Ar. şu‘le + < Far. -yi + < Far. kīn) “kin, düşmanlık alevi” (**LM** R232b/1865)

ta‘arruż (< Ar.) “ilişme sataşma; düşmana saldırma” (**FŞ** SF64a/58; **Sİ** R411b/6024; GS 9b-F2/19)

te‘addī (< Ar.) “düşmanlık” (**NŞ** 657/30; **Sİ** R403b/5097)

tīġ-ı kīn (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. kīn) “kin kılıcı” (**BV** 370/5, 539/5, 624/8; **FK** 633/7; **GS** 680/2; **SS** R320a/1434, R336b/3155, R340a/3528, R347b/4379; **HE** 38a/3433)

tīġ-i kīn (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. kīn) “kin kılıcı” (**FK** 553/4; **GS** 58/3, 458/7; **NŞ** 37/5, 373/3; **Sİ** R369a/1512, R372a/1819, R372a/1862, R377b-29)

tīġ-kīn (< Far.) “kin kılıcı” (**FK** 182/3)

ṭarīḳ-i ‘adāvet (< Far. ṭarīḳ + < Far. -i + < Ar. ‘adāvet) “düşmanlık yolu” (**Sİ** R379b/2620)

vāş-ḫāne (< Far.) “düşman evi” (**GS** 129/2)

yaġı “düşman” (**BV** 582/4; **SS** R315b/976, R319b/1366)

yaġılıḳ “düşmanlık” (**NŞ** 316/3)

yav “düşman” (**NŞ** 510/7)

zaḥlveş (< Ar. zaḥl + < Far. veş) “düşmanlık gibi” (**SS** R339b/3503)

żıddıyet (< Ar.) “zıtlık, karşıtlık; düşmanlık” (**GS** 699/1)

2.21.6.9. Zafer, Galibiyet, Mağlubiyet ile İlgili Kavramlar

‘uḳde-i güşāy (< Ar. ‘uḳde + < Far.-i+ < Far. güşāy) “zorluğu yenen” (**Sİ** R377b-29)

dest-bürd (< Far.) “kuvvet, üstünlük, zafer” (**Sİ** R386b/3338, R408b/5710, R417a-82; **SS** R331b/2668)

fütūḥ (< Ar. açma, zafer, galibiyet" (**FK** 241/2; **GS** 759/1; **NŞ** 106/3; **HE** 29b/2607, 31a/2773, 33b/3002, 36b/3301, 41a/3687; **LM** R237a/2333; **Sİ** R360a/581, R362a/788, R373b/2015, R403a/5049, R412a/6101; **SS** R310b/442, R350b/4650)

ġālib (< Ar.) "yenen, üstün gelen" (**FK** 167/3, 268/4, 321/6, 432/4, 633/6, 662/4; **GS** 3b-F2/7, 65/7, 290/6, 380/4; **NŞ** 307/6, 44/6; **BV** 23/1, 43/4, 272/6, 388/6, 581/11; **FŞ** SF100a/49, SF104b/135, SF54a/54, SF61a/86, SF70b/37; **HE** 41b/3771; **LM** R226a/1186, R232b/1882, R233a/1931, R237b/2379; **Sİ** R368b/1475, R372b/1879, R375b/2225, R380b/2753; **SS** R311a/477, R315b/946, R321a/1530, R327a/2166)

ġālibraḳ (< Ar. ġālib + < Tr. -raḳ) "yenen, daha üstün gelen" (**FK** 28/6)

girih-küşāy (< Far.) "düğüm açan, çözen; zorlukları yenen, üstesinden gelen" (**GS** 4b-F2/23)

hezīmet (< Ar.) "bozgun, savaşta bir taraf askerinin bozulması" (**GS** 62/7; **NŞ** 303/2)

maġlūb (< Ar.) "yenilmiş" (**FK** 28/6, 129/6, 257/7, 689/364; **GS** 5/3, 43/8, 387/3; **NŞ** 160/4, 565/6; **BV** 43/4, 93/9; **FŞ** SF51a/89, SF56b/3, SF68b/148, SF79a/41, SF85b/81; **HE** 25a/2174; **LM** R232b/1903, R238a/2441; **Sİ** R372b/1881; **SS** R330a/2496, R332a/2698, R334b/2969, R345b/4112, R347a/4291)

maġlūbluḳ (< Ar. maġlūb + < Tr. -luḳ) "yenilme, yenilmişlik" (**Sİ** R390a/3739)

maġlūbraḳ (< Ar. maġlūb + < Tr. -raḳ) "daha çok yenilen" (**BV** 317/3)

maḫhūr (< Ar.) "yenilmiş, Allah'ın gazabına uğramış, kahredilmiş olan" (**FŞ** SF89a/22; **SS** R336b/3159)

muẓaffer (< Ar.) "zafer kazanmış" (**FK** 689/71; **Sİ** R414b/6332, R417b/6753)

ẓafer (< Ar.) "düşmanı yenme, üstün gelme" (**GS** 6b-F2/18; **HE** 1b/35, 40b/3681, 41b/3767; **LM** R217a/375; **Sİ** R360a/566, R372a/1829, R372a/1837, R376a/2240; **FŞ** SF51b/30, SF52b/48)

2.21.6.10. Ganimet, Kazanç ile İlgili Kavramlar

çuldu "mükafat için verilen (at, deve, sığır); savaşçıların eline geçen ganimet" (**FŞ** SF87a/106)

ġanāyim (< Ar.) "ganimetler, düşmandan alınan mallar" (**FK** 410/5; **NŞ** 395/5)

ġanīmet (< Ar.) "kazanç, beklenmeyen kazanç; düşmandan alınan kazanç" (**FK** 44/7, 314/6, 459/7, 522/7, 602/8, 789/1; **GS** 215/8, 217/8, 232/1, 409/8, 541/2, 542/4; **NŞ** 11/4, 70/5, 184/5, 289/6, 315/8, 455/6, 533/8; 48/6, 140/9, 241/5, 338/9, 486/6, 571/8; **FŞ** SF101a/117, SF62a/2, SF67a/76, SF72a/114; **HE** 35a/3126, 37b/3364, 37b/3378; **LM**

R216b/208, R222b/817, R229b/1588, R233b/1986; **Sİ** R359b/557, R363b/950, R381b/2826, R409a/5788; **SS** R332b/2728, R349b/4542)

ġanīmī (< Ar.) “ganimet, kazanç” (**Sİ** R406a/5368)

2.21.6. 11. Barış ve İlgili Kavramlar

ṣulḥ (< Ar.) “sulh, barış” (**Sİ** R393a/4032, R396a/4358, R396b/4377)

vifāḳ (< Ar.) “uygunluk, barış” (**FK** 689/421)

ehl-i vifāḳ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vifāḳ) “barışçıl” (**FK** 689/421)

ṣalāḥ (< Ar.) “düzelme, iyileşme, rahatlık, barış” (BV 23/5, 81/6, 142/4, 304/7, 528/4, 555/6; **FK** 73/11, 106/1, 106/3, 449/8, 551/6; **GS** 107/1, 107/1, 467/4, 500/4, 591/7; **NŞ** 63/9, 101/1, 325/7, 340/2, 454/6, 461/8, 536/7; **FŞ** SF101a/114, SF101a/118, SF97a/56, SF60a/130; **HE** 11b/946, 13b/1132, 17b/1501, 30a/2675, 41b/3753; **LM** R224b/1061, R235b/2251; **Sİ** R378a/2443, R378a/2448, R389b/3663, R390a/3697; **SS** R325a/1941, R339b/3505, R343a/3884)

2.21.6.12. İttifak ve İttifak Yapma ile İlgili Kavramlar

berāber (< Far.) “birlikte, beraber” (**FŞ** SF75b/21; **Sİ** R393b/4079, R394b/4180, R400a/4769; **BV** 69/12, 251/7, 286/5, 358/5; **GS** 16/2, 472/6)

be-yek-bār (< Far.) “birlikte” (**FK** 53/4)

birge “birlikte, beraberce” (**NŞ** 206/7)

ittifāḳ (< Ar.) “birleşme, uyuşma; sözleşme” (**FK** 150/3, 150/8; **BV** 311/4; **FŞ** SF76a/51; **LM** R233a/1919, R237b/2379, R240a/2762, R240a/2787; **Sİ** R373a/1958, R376a/2253, R377b/2431, R401a/4873; **SS** R317b/1145, R337a/3225, R339a/3421, R344b/4029, R346a/4183)

ittifāḳen (< Ar.) “rastgele, tesadüfle” (**SS** R347b/4328)

ittifāḳī (< Ar.) “tesadüfle; birlikte, bir arada” (**FŞ** SF47b/38, SF72a/102, SF92a/90; **LM** R223a/887, R229b/1584, R234b/2063)

ittiḥād (< Ar.) “bir olma, birlik” (**FK** 121/7; **BV** 655/5; **Sİ** R372a/1831; **LM** R236b-27)

mes’ele-i müttefiḳ (< Ar. mes’ele + < Far. -i + < müttefiḳ) “ittifak yapanların meselesi” (**NŞ** 540/7)

mu‘āşir (< Ar.) “birlikte yaşayanlar” (**GS** 27/2; **Sİ** R384a/3104)

müttefaḳ (< Ar.) “bir olma, ittifak olma” (**BV** 324/9)

müttefiḳ (< Ar.) “ittifak yapan, anlaşmış, birleşmiş” (**FK** 323/1, 801/1; **NŞ** 540/7; **BV** 235/2, 642/2; **FŞ** SF83a/50; **HE** 24b/2151; **Sİ** R366a/1221, R398a/4554, R401a/4871, R410a/5864; **SS** R322a/1599)

müttehid (< Ar.) “birleşmiş, birlik” (**HE** 11b/940; **BV** 115/7)

nā-müttefik (< Far. nā + < Ar. müttefik) “müttefik olmayan; fikirce beraber olmayan, birleşmemiş, anlaşmamış” (**FŞ** SF97a/45)

2.21.6.13. Kale, Hisar, Burç ile İlgili Kavramlar

bārū (< Far.) “kale duvarı, hisar burcu” (**FŞ** SF66b/43, SF66b/63, SF66b/70, SF84a/14, SF86a/4, SF92a/86; **Sİ** R382b/2939, R382b/2940, R386a/3318)

derīçe (< Far.) “pencere, gözetleme, deliği” (**SS** R309b/309)

diz (< Far.) “kale, sur” (**LM** R217a/303)

ḥışār (< Ar.) “kale” (**FK** 369/3)

ḥışn (< Ar.) “sağlam kale, sarp yer” (**Sİ** R394a/4116, R394a/4122, R408b/5728, R373b/1985; **SS** R330a/2498, R331b/2659, R331b/2661, R332a/2670; (**FŞ** SF74b/65, SF83b-38, SF84a/11, SF86a/1, SF86a/5; **FK** 105/5; **NŞ** 690; **BV** 264/8, 408/7; **HE** 39a/3532)

ḥışn-ı ḥaṣīn (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Ar. ḥaṣīn) “sağlam kale” (**BV** 616/10; **Sİ** R394a/4122; **SS** R331b/2661)

ḥışn-ı metīn (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Ar. metīn) “sağlam kale” (**Sİ** R394a/4116)

ḥışn-ı pāyidār (< Ar. ḥışn + < Far. -ı + < Far. pāyidār) “sağlam, sabit, kalan kale” (**NŞ** 690)

ḥişār (< Ar.) “hisar, etrafı korunaklı kale” (**FK** 15/3, 164/1, 520/4, 681/54; **GS** 183/1, 234/7, 431/6, 510/5, 571/5, 644/3; **NŞ** 551/8, **BV** 483/4; **FŞ** SF60b/36, SF67a/79, SF67a/99, SF85b/82, SF88b/146, SF106b/56; **HE** 11b/909, 13a/1062; **LM** R224b/1066, R229b/1587, R231b-22, R238a/2430; **Sİ** R354b/36, R379b/2654, R386a/3281, R386a/3282, P455a/5593; **SS** R322a/1650, R325b/2014, R331b/2667, R332b/2735)

ḥişār- derd (< Ar.) “dert kalesi” (**FK** 520/4)

ḥişār-ı fitne (< Ar. ḥişār + < Far. -ı + < Ar. fitne) “fitne kalesi” (**FŞ** SF95b/7)

ḥişār-ı miḥnet (< Ar. ḥişār + Far. -ı + < Ar. miḥnet) “sıkıntı, mihnet kalesi” (**FŞ** SF95a/76)

ḥişārī (< Ar. ḥişār + < Far. ī) “kale, hisar gibi; kale ile ilgili” (**FŞ** SF66b/25, SF80b/49, SF88b/162, SF88b/165, SF95a/76; **Sİ** R379b/2649, R385b/3235; **SS** R345a/4110)

ḳal‘a (< Ar.) “kale, hisar” (**FŞ** SF60b/37, SF62b/22, SF71b/57, SF84a/26; **LM** R217a/312, R217a/325; **Sİ** R364b/1081, R378b/2509, R383a/2991, R386a/3289; **SS** R331b/2642, R331b/2651, R332a/2673, R332b/2750; **HE** 8b/643, 39a/3525, 39a/3532, 39a/3543; **FK** 458/6; **NŞ** 468/1; **BV** 57/3, 547/5)

ḳal‘a-dār (< Ar. ḳal‘a + < Far. dār) “kale muhafızı, dizdar” (**FŞ** SF60b/36, SF84a/10; **Sİ** R354b/36)

ḳal‘a-ı çarḫ-ı berīn (< Ar. ḳal‘a + < Far. -ı + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. berīn) “göğün yüksek kalesi” (**HE** 39a/3525)

ḳal‘a-ı çarḫ-mānend (< Ar. ḳal‘a + < Far. -ı + < Far. çarḫ-mānend) “gök gibi kale” (**Sİ** R383b/3022)

ḳal‘a-i eflāk (< Ar. ḳal‘a + < Far. -i + < Ar. eflāk) “feleklerin kalesi” (**NŞ** 468/1)

ḳal‘a-i pūlād (< Ar. ḳal‘a + < Far. -i + < Far. pūlād) “çelik gibi sağlam kale” (**BV** 547/5)

ḳal‘a-ken (< Ar. ḳal‘a + < Far. ken) “kale yıkan” (**Sİ** R386a/3317)

ḳal‘a-vār (< Ar. ḳal‘a + < Far. var) “kale gibi” (**Sİ** R409a/5765)

ḳıla‘ (< Ar.) “kaleler; *mec.* sağlamlık” (**Sİ** R378b/2510, R378b/2506, R379b/2641)

ḳorġan “kale” (**HE** 39a/3525, 5b/357; **Sİ** R379b/2652, R383b/3032, R386a/3280, R386b/3361)

ḳurġan “kale, mezar” (**SS** R331b/2648, R331b/2668, R332b/2728, R333a/2780, R352a/4839; **FŞ** SF47b/24, SF51b/42, SF66b/34, SF74b/65, SF84a/11, SF88b/138; **Sİ** R408b/5727; **FK** 491/5; **GS** 250/5; **LM** R217a/323; **SS** R331b/2643, R331b/2644)

küngür-i himmet (< Far. küngür + < Far. -i + < Ar. himmet) “himmet kalesi” (**HE** 19b/1681)

nīlī-ḫiṣār (< Far. nīlī + < Ar. ḫiṣār)“çivit renkli kümbet, hisar” (**HE** 27a/2389)

2.21.6.14. Şehit, Gazi ile İlgili Kavramlar

ġāzī (< Ar.) “gazi” (**HE** 16b/1398, 35a/3134, 35a/3168, 39b/3593; **Sİ** R417b/6732; **SS** R312b/640, R352a/4809; **FŞ** SF51b/12; **FK** 162/7; **GS** 9/10, 140/9)

iḳbāl-i şehādet (< Ar. iḳbāl + < Far. -i + < Ar. şehādet) “şehitlik” (**HE** 35a/3136)

meşhed (< Ar.) “şehit olunan, şehitlerin gömüldüğü yer” (**LM** R248b/3569; **BV** 508/1)

şehādet (< Ar.) “şehitlik” (**FK** 79/4; **HE** 34b/3112, 35a/3122, 35a/3125; **Sİ** R392b/3957)

şehīd (< Ar.) “şehit” (**BV** 95/4, 99/3, 343/6, 474/2, 592/5; (**FK** 79/4, 195/3, 468/2, 543/2; **GS** 23/5, 27/4, 103/4, 131/3; **NŞ** 271/7, 329/4, 503/2, 586/3, 658/2; **HE** 35a/3123, 35a/3156, 35b/3182)

şehīd-i ‘ışḳ (< Ar. şehīd + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şehidi” (**BV** 52/4; **FK** 678/4)

şehīdlıġ (< Ar. şehīd + < Tr. -lıġ) “şehitlik, kutsal bir ülkü veya inanç uğruna savaşırken ölme” (**NŞ** 400/4)

2.21.6.15. Esir ve İlgili Kavramlar

esīr (< Ar.) “esir, tutsak, köle” (**FK** 84/4, 102/6, 154/4, 363/1, 401/6, 517/8; **GS** 17/7, 32/2, 115/2, 149/1, 201/6, 307/4, 449/1; **NŞ** 133/5, 161/3, 217/3, 225/4, 532/3, 621/6; **BV** 8/3, 37/4, 138/3, 255/4, 353/5, 406/4, 437/4, 538/3; **LM** R214b/11, R226a/1183, R226b/1284, R240a/2700; **Sİ** R372a/1843, R375b/2188, R392b/3957, R395a/4247; **SS** R307b/105, R324a/1854, R328b/2308, R332a/2677; **FŞ** SF100b/86, SF94a/99, SF54a/85, SF73a/42, SF87a/104; **HE** 4a/234, 16b/1395, 16b/1396, 19b/1671, 29a/2588, 33b/2980)

esīrāne (< Ar. esīr + < Far. āne) “esirce, kölece” (**Sİ** R395b/4270; **SS** R319b-17, R325b/2015)

esīr-ı derd (< Ar. esīr + < Far. -ı + < Ar. derd) “derde düşme; dert ve sıkıntının esiri” (**FŞ** SF54a/85)

esīrī (< Ar. esīr + < Far. ī) “bir esir, bir tutsak” (**FK** 311/4; **FK** 4/3)

esīr-i bend (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. bend) “zincirlenmiş esir” (**GS** 679/5)

esīr-i ta‘ab (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ta‘ab) “çaresiz esir” (**HE** 38b/3464)

esīrlik (< Ar. esīr + < Tr. -lik) “esirlik” (**LM** R243a-33)

2.21.6.16. Hür Olma, Özgürlük ile İlgili Kavramlar

‘ārī (< Ar.) “çıplak, hür” (**FK** 656/1; **BV** 64/3, 493/5; **LM** R228a/1393, R240a/2785; **Sİ** R379b/2612; **SS** R309a-5, R329a/2389; **SS** R307b/100)

‘āzāde (< Far.) “hür, serbest” (**HE** 22b/1950)

aḥrār (< Ar.) “serbest olanlar, köle ve esir olmayanlar” (**NŞ** 658/27)

āzād (< Far.) “kurtulmuş, özgür, hür” (**BV** 58/5, 125/3, , 292/7/7, 321/3, 425/3; **FK** 49/5, 100/1, 264/6, 365/4, 457/6, 537/1; **GS** 130/4, 150/4, 315/2, 398/1, 467/6, 533/1; **NŞ** 90/4, 117/2, 301/8, 398/9, 405/7, 428/1, 571/7; **FŞ** SF100b/99, SF91b/7, SF96a/19, SF46b/8, SF61b/10; **HE** 16a/1335, 18a/1558, 26b/2346, 28b/2538, 30b/2695; **LM** R214b/15, R223b/954, R231b/1758, R233a/1947; **Sİ** R372a/1859, R378b/2494, R398a/4549, R404b/5238; **SS** R306b/44, R315a/872, R323a/1748, R334a/2923)

āzāde (< Far.) “hür, serbest” (**FK** 203/7, 208/3, 606/6, 689/51, 689/327; **BV** 142/9, 169/1, 372/6, 529/7, 624/2, 635/3; **GS** 96/7, 102/4, 474/5, 597/7, 687/1, 702/1; **NŞ** 68/2, 88/1, 112/8, 123/4, 459/6; **FŞ** SF100a/22, SF63b/8, SF69a/28, SF74b/68; **HE** 7b/542, 27a/2399,

29b/2625, 40b/3650; **Sİ** R359b/528, R372a/1831, R380a/2671, R392a/3928; **SS** R317b/1156, R331b/2664 , R341b/3714)

āzādeī (< Far.) “kurtulmuş, hür, bir azade” (**GS** 394/5, 630/6; **Sİ** R384b/3148)

āzāde-keş (< Far.) “kurtuluşu çeken” (**HE** 19b/1666)

āzādelıġ (< Far. āzāde + < Tr. -lıġ) “serbestlik” (**BV** 272/7; **GS** 260/6; **NŞ** 380/7, 535/6; **FŞ** SF93b/82)

āzādelıḳ (< Far. āzāde + < Tr. -lıḳ) “serbestlik” (**FK** 813/1)

āzāde-veş (< Far.) “hür, serbest gibi” (**FŞ** SF85b/50; **HE** 19b/1666, 38b/3477; **LM** R226b/1238; **Sİ** R397a-49; **FK** 274/7; **GS** 683/35)

āzādlıġ (< Far. āzād + < Tr. -lıġ) “serbestlik, bağımsızlık” (**GS** 595/1; **NŞ** 20/7, 549/6; **FŞ** SF91b/7; **Sİ** R357b/337, R361a/692)

āzādlıḳ (< Far. āzād + < Tr. -lıḳ) “serbestlik, bağımsızlık” (**FK** 135/4; **BV** 19/6; **HE** 29b/2615; **Sİ** R390a/3694)

āzād-merd (< Far.) “dünyevi bağlarından kurtulmuş kimse” (**Sİ** R411a/5989)

ma‘zūl (< Ar.) “azledilmiş, serbest” (**FŞ** SF100b/89, SF98b/86; **HE** 16b/1376; **Sİ** R383a/2975, R391b/3869; **SS** R351a/4727; **LM** R216b/199)

ma‘zūlluḳ (< Ar. ma‘zūl + < Tr. -luḳ) “azledilmiş olma, serbestlik” (**Sİ** R366a/1218)

ma‘ẕūlluḳ (< Ar. ma‘ẕūl + < Tr. -luḳ) “azledilmiş olma, serbestlik” (**Sİ** R367a/1340)

mu‘āf (< Ar.) “affedilmiş, bağışlanmış, serbest” (**GS** 13a-F2/13, 254/9, 803/1; **NŞ** 303/4, 304/4; **HE** 42b/3864; **LM** R215a/81, R227b/1376, R238b/2500; **Sİ** R362b/854, R369b/1568, R390a/3722, R413a/6188; **SS** R314b/827, R353a/4958)

2.21.7. Silah ve İlgili Kavramlar

bekter “bir tür silah” (**HE** 9a/703)

cerrārlıḳ (< Ar. cerrār + < Tr. -lıḳ) “silahlandırma” (**LM** R232a/1833)

silāḥ (< Ar.) “silah” (**FŞ** SF54a/60, SF63b/11)

silāh-ı rezm (< Ar. silāh + < Far. -ı + < Far. rezm) “savaş silahı” (**FŞ** SF63b/11)

2.21.7.1. Ok ve İlgili Kavramlar

başaġ “başak, ok” (**BV** 255/6, 519/4; **FK** 407/4, 157/5, 407/4; **NŞ** 400/2)

başaġlıġ “başaklı, oklu” (**BV** 75/2; **GS** 385/8)

başaḳ “başak, ok” (**BV** 224/7, 336/5, 474/3; **FK** 278/5, 333/3, 493/5; **GS** 12/4, 415/3, 453/2, 649/4; **NŞ** 57/6, 154/2, 483/3, 559/6; **FŞ** SF101b/10)

ca‘be (< Ar.) “ok kuburu, sadak” (**BV** 725/3)

çerḫ (< Far.) “ok, yay, ok yayı” (**FK** 11/8)

defek (< Far.) “okçular için işaret” (**HE** 10b/849)

gez (< Far.) “ok, kısa talim oku” (**BV** 391/3; **NŞ** 199/4; **Sİ** R367b/1344)

ḫadeng (< Far.) “kayın ağacından yapılan ok” (**FK** 14/6, 348/4, 421/3, 536/4, 603/5, 655/2; **GS** 14/3, 82/3, 101/5, 149/5, 325/3, 466/3, 507/4; **NŞ** 336/1, 339/1, 458/2, 480/2; **BV** 132/5, 136/2, 332/1, 405/6, 633/7; **FŞ** SF51b/25, SF66b/64, SF66b/69; **HE** 34a/3043; **Sİ** R373b/1980; **SS** R317a/1095, R318a/1228, R318b/1251, R347a/4303)

ḫadeng-efgen (< Far.) “düşürücü, yıkıcı ok” (**FŞ** SF66b/69; **BV** 256/6)

ḫadeng-ı berḳ-āṣār (< Far. ḫadeng + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. āṣār) “şimşeğe benzer ok (sevgilinin kirpikleri)” (**FŞ** SF66b/69)

ḫadengī (< Far.) “kayın ağacından yapılan okla ilgili” (**FŞ** SF64a/51, SF66b/67, SF68b/139; **GS** 12/6)

ḫadeng-i āh (< Far. ḫadeng + < Far. -i + < Far. āh) “ah oku” (FK 352/3, 421/3)

ḫadeng-i belā (< Far. ḫadeng + Far. -i + < Ar. belā) “bela oku” (**BV** 597/5)

ḫadeng-i ġamze (< Far. ḫadeng + Far. -i + < Ar. ġamze) “gamze oku” (**BV** 209/2)

ḳādir-endāz (< Ar. ḳādir + < Far. endāz) “iyi ok atan ve attığı oku hedefe isabet ettiren” (**SS** R349b/4577)

ḳavvās (< Ar.) “okçu” (**BV** 586/3)

kemān-keş (< Far.) “okçu” (**FŞ** SF66b/70; **HE** 23a/2015)

keybür “yassı ok demiri” (**SS** R347a/4307)

ḳırbān (< Far.) “ok sadağı, yay mahfazası” (**FK** 160/5, 686/10)

la‘l-i peykānī (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. peykānī) “kırmızı ok temreni” (**GS** 383/3)

lem‘a-ı peykān (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Far. peykān) “okun ucundaki demirin parıltısı” (**NŞ** 632/3)

lem‘a-i peykān (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Far. peykān) “okun ucundaki demirin parıltısı” (**FK** 152/3, 459/5; **NŞ** 9/5)

nāvek (< Far.) “ok” (**FK** 14/4, 151/6, 237/2, 382/2, 461/4, 577/1; **GS** 10/3, 124/1, 159/6, 204/4, 338/4, 436/2; **NŞ** 10/8, 81/2, 135/3, 145/5, 210/7, 307/1, 403/2; **BV** 60/3, 73/2, 193/3, 257/2, 336/5, 407/6, 731/3; **FŞ** SF54a/63, SF66b/46, SF66b/67, SF97b/9; **HE** 16b/1401, 26a/2271, 36a/3230; **LM** R239a/2561; **SS** R320b/1469)

nāvek-āsā (< Far.) “ok gibi, ucu sivri” (**BV** 296/2)

nāvek-efgen (< Far.) “okçu” (**FŞ** SF66b/63; **Sİ** R394a/4107; **BV** 309/9, 718/1)

nāvek-endāz (< Far.) “okçu” (**NŞ** 441/5, 545/4; **Sİ** R365b/1150, R380b/2730)

nāvek-figen (< Far.) “okçu” (**HE** 7b/558; **Sİ** R393b/4104, R416b/6631; **BV** 590/1)

nāvek-fiken (< Far.) “okçu” (FK 333/2, 468/3)

nāvek-fügen (< Far.) “okçu” (**BV** 343/2)

nāvekī (< Far.) “okla ilgili” (**GS** 547/4, 605/2)

nāvek-i ‘ışḳ (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk oku” (**GS** 124/1)

nāvek-i āh (< Far. nāvek + < Far. -i + < Far. āh) “ah oku” (**BV** 423/3, 518/4; **GS** 292/5; **NŞ** 215/2; **SS** R320b/1469)

nāvek-i cefā (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. cefā) “cefa oku” (**BV** 659/14)

nāvek-i dil-dūz (< Far. nāvek + < Far. -i + < Far. dil-dūz) “gönül çalanın oku; *mec.* sevgilinin kirpikleri” (**BV** 214/2, 469/3; **NŞ** 210/7)

nāvek-i ġam (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam oku” (**NŞ** 429/1)

nāvek-i ġamze (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. ġamze) “gamze oku” (**BV** 143/9; **NŞ** 151/3)

nāvek-i hicrān (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık oku” (**BV** 518/3)

nāvek-i ḳatl (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “katil oku” (**FK** 151/6)

nāvek-i peykān (< Far. nāvek + < Far. -i + < Far. peykān) “kirpiğin sivri ucu, sevgilinin kirpiği” (**GS** 532/2)

nāvek-i ẓulm (< Far. nāvek + < Far. -i + < Ar. ẓulm) “zulüm oku” (**GS** 244/4; **NŞ** 658/14)

nebl (< Ar.) “ok, ok yapma” (**FK** 202/3)

nevk-peykān (< Far.) “kirpiğin sivri ucu; okun ucu” (**NŞ** 428/7)

oḳ “ok” (**BV** 8/8, 74/7, 130/3, 212/8, 334/3, 654/4; **FK** 12/3, 117/5, 287/2, 320/5, 443/2, 589/4; **GS** 11/1, 139/4, 210/5, 319/7, 407/5, 505/2; **NŞ** 12/4, 100/5, 219/3, 305/2, 428/7, 502/3

FŞ SF103b/64, SF90b/77,SF51b/40, SF52b/45, SF73a/62; **HE** 8b/650, 11a/896, 25a/2180, 29a/2554, 33a/2939; **LM** R219a/470, R220b/649, R226b/1312, R233a/1935; **Sİ** R362a/777, R373a/1921, R374a/2063, R392b/3987; **SS** R315a/872, R318a/1224, R331a/2585, R340a/3547)

oḳ uçı “ok ucu” (**Sİ** R373a/1921)

oḳçı “okçu” (**NŞ** 461/6)

peykān (< Far.) “okun ucu, temren; *mec.* sevgilinin kirpiği” (**FK** 21/4, 131/5, 287/2, 356/2, 472/3, 587/5; **GS** 10/2, 64/6, 103/3, 205/2, 244/4, 301/3; **NŞ** 9/5, 135/4, 209/1,

327/4, 400/3, 504/2; **BV** 34/3, 132/5, 224/7, 376/2, 405/6, 533/3, 647/6; **FŞ** SF92a/67, SF97b/10; **HE** 9b/726, 27b/2411, 33a/2939, 34a/3043, 34b/3115, 36a/3230; **LM** R219b/534, R226b/1310, R232a/1851; **SS** R312b/661)

peykān-ı ecel (< Far. peykān + < Far. -ı + < Ar. ecel) "ecel okları" (**HE** 34b/3115)

peykānī (< Far.) "okun ucu, kirpik ile ilgili" (**GS** 383/3)

peykānlıġ (< Far. peykān + < Tr. -lıġ) "ok yemiş, yaralı" (**BV** 394/6)

peykānsız (< Far. peykān + < Tr. -sız) "ok yememiş, yarasız" (**NŞ** 215/2, 216/3)

şadaġ "içine ok konulan torba" (**NŞ** 358/3)

şadaḳ "içine ok konulan torba" (**BV** 538/6; **NŞ** 310/7; **SS** R318a/1233)

sehm (< Ar.) "ok" (**FŞ** SF52b/46)

sehm-ı ḳażā (< Ar. sehm + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) "kaza oku" (**FŞ** SF52b/46)

şest (< Far.) "okçuların parmaklarına geçirdikleri yüksük" (**FK** 151/6, 313/3, 512/3; **GS** 80/6, 92/9, 138/5, 254/8, 682a/4; **NŞ** 297/3, 301/7; **FŞ** SF59a/23, SF64a/52, SF72b-29, SF76b/137; **Sİ** R393a/4006, R394a/4119, R406a/5372; **SS** R347a/4309)

tīr (< Far.) "ok" (**FŞ** SF66b/65, SF71a/8, SF71b/18, SF76a/82, SF79b/51; **HE** 3a/153, 40a/3610; **LM** R215a/43, R220a/554, R232a/1843; **Sİ** R378a/2481, R403b/5120, R410a-71, R414a/6282; **GS** 258/3, 302/4, 343/5, 620/6, 702/1; **NŞ** 201/4, 308/5, 524/3, 568/2; **FK** 464/6, 500/6; **BV** 50/2; **LM** 43, 554, 1843)

tīr-bārān-ı belā (< Far. tīr-bārān + < Far. -ı + < Ar. belā) "belanın yağmur gibi yağan okları" (**FŞ** SF87b/71)

tīre-i ḳātil (< Far. tīre + < Far. -i + < Ar. ḳātil) "katil oku" (**BV** 136/1)

tīr-ı bārān (< Far. tīr + < Far. -ı + < Far. bārān) "ok yağmuru" (**FŞ** SF76a/82)

tīr-ı belā (< Far. tīr + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela oku" (**FŞ** SF66b/65)

tīr-i bārān (< Far. tīr + < Far. -i + < Far. bārān) "ok yağmuru" (**BV** 35/7, 172/5, 224/7, 467/2; **FK** 477/12, 570/3; **GS** 258/3, 302/4; **NŞ** 458/7, 483/3, 524/3; **LM** R220a/554, R232a/1843; **Sİ** R378a/2481, R403b/5120)

tīr-i bārān-ı belā (< Far. tīr + < Far. -i + < Far. bārān + < Far. -ı + < Ar. belā) "bela yağmurunun oku" (**BV** 561/7; **FK** 210/3, 521/4; **NŞ** 489/3)

tīr-i bārān-ı fenā (< Far. tīr + < Far. -i+ < Far. bārān + < Far. -ı + < Ar. fenā) "yokluk yağmurunun oku" (**NŞ** 163/2)

tīr-i bārān-ı firāḳ (< Far. tīr + < Far. -i+ < Far. bārān + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) "ayrılık yağmurunun oku" (**BV** 30/6; **FK** 500/6; **NŞ** 324/3)

tīr-i bārān-ı ġam (< Far. tīr + < Far. -i + < Far. bārān + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam yağmurunun oku” (**BV** 20/2, 528/3; **GS** 303/2, 620/6, 679/4; **NŞ** 9/5, 568/2; **FK** 464/6)

tīr-i dil-dūzī (< Far. tīr + < Far. -i + < Far. dil-dūzī) “gönül delen ok” (**GS** 343/5)

2.21.7.2. Yay ve İlgili Kavramlar

çarḫ-sā (< Far.) “yay gibi” (**Sİ** R391b/3865)

çarḫ-sāy (< Far.) “yay gibi” (**HE** 26a/2316; **Sİ** R390b/3780)

ḳavs (< Ar.) “kavis, yay” (**FK** 152/6, 337/3, 468/3, 528/2; **GS** 46/1, 250/3, 513/2; **NŞ** 309/4, 358/2, 495/5, 543/2; **BV** 132/5, 338/5; **FŞ** SF54a/62, SF64a/51, SF71a-28, SF76a/95; **HE** 6a/409, 9a/675, 39a/3542; **LM** R222b/826; **Sİ** R381a/2781; **SS** R308b/223)

ḳavseyn (< Ar.) “iki kavis” (**BV** 655/5; **FK** 6/9; **FŞ** SF48a/53; **Sİ** R357a/273, R357a/301)

ḳavsluḳ (< Ar. ḳavs + < Tr. -luḳ) “kavisli” (**BV** 391/3)

kemān (< Ar.) “yay” (**GS** 661/2; **Sİ** R359a/483)

kemān-ḫāne (< Far.) “yay evi, yay yapılan yer” (**BV** 617/3)

kiriş “ (yay) kiriş” (**FK** 254/4; **GS** 269/8; **NŞ** 266/4; **BV** 260/2, 536/4)

ya “yay” (**FK** 6/9, 166/4, 284/6, 327/5, 477/6, 555/5; **BV** 54/1, 55/3, 132/6, 260/3, 263/1; **GS** 47/3, 71/4, 102/3, 151/1, 210/5, 244/4, 327/9; **NŞ** 441/5, 583/2, 655/31, 709/10, 709/25)

yā “yay” (**FŞ** SF73a/59, SF73a/61, SF73a/62, SF103b/64, SF104b/115; **HE** 1b/24, 9a/671, 20a/1698, 20a/1700, 36a/3251; **LM** R226a/1186, R231a/1726; **GS** 12/6, 620/4, 679/2)

yay “yay” (**LM** R233a/1935, R229b/1553, R231a/1740, R233b/2000; **FŞ** SF84b/88, SF86b/47, SF73a/63, SF66b/54, SF66b/66; **Sİ** R357a/273, R388a/3483, R403b/5129, R410a-71; **SS** R318b/1246; **BV** 98/3, 260/2, 536/4, 654/4, 660/7; **GS** 557/2, 643/6, 655/2; **NŞ** 338/8, 484/7, 624/5; **FK** 617/2; **NŞ** 556/1)

yayça “yay gibi” (**NŞ** 543/2)

2.21.7.3. Süngü-Mızrak ve İlgili Kavramlar

ḥarbe (< Ar.) “kısa mızrak, süngü” (**LM** R232a/1853)

ḳullāb-keş (< Ar.) “süngü” (**HE** 1b/23)

nāçaḫ (< Far.) “kısa mızrak” (**GS** 112/7; **LM** R217a-7)

nāçeḫ (< Far.) “kısa mızrak” (**LM** R248a/3517)

nīze (< Far.) “kargı, mızrak, süngü” (**FK** 114/8, 136/4; **BV** 552/3; **FŞ** SF53b-13, SF54a/68; **Sİ** R359b/522, R368b-23, R375b/2182, R376a/2243; **SS** R351b/4761; **HE** 9a/675, 25b/2256, 34b/3076)

nīze-ver (< Far.) “kargı, mızrak, süngü gibi” (**Sİ** R374a/2067, R376a/2243, R389b/3646)

rümḥ (< Ar.) “kargı, mızrak, süngü” (**HE** 1b/21; 11a/896)

rümḥ uçı (< Ar. rümḥ + < Tr. uçı) “süngü ucu” (**HE** 1b/21)

senīn (< Ar.) “mızrak” (**LM** R217a/340, R232a/1846)

sinān (< Ar.) “süngü, mızrak” (**BV** 196/4, 254/7, 385/7, 723/1; **FK** 198/6, 212/1; **GS** 186/8, 431/6, 453/3, 604/2, 639/6; **NŞ** 240/5, 342/4, 358/3, 496/1, 657/74; **FŞ** SF107a/84, SF51b/27, SF51b/38, SF64b/116, SF65b/52; **HE** 30a/2677; **LM** R216a/145, R226a/1191, R226b/1311, R232b/1880; **Sİ** R360b/644, R364b/1079, R374a/2066, R388a/3482)

sinān uçı (< Ar. sinān + < Tr. uçı) “süngü ucu” (**Sİ** R375a/2169)

sinān-ı āh (< Ar. sinān + <Far + -ı + < Far. āh) “feryat mızrağı” (**GS** 431/6)

sinān-ı ḫūn-rīz (< Ar. sinān + <Far + -ı + < Far. ḫūn-rīz) “kan döken, kan dökücü mızrak” (**LM** R216a/145; R226a/1191)

sinān-ı ḳalem (< Ar. sinān + <Far + -ı + < Ar. ḳalem) “kalem mızrağı” (**Sİ** R360b/644)

sinān-ı sitīz (< Ar. sinān + <Far + -ı + < Far. sitīz) “kavga, gürültü mızrağı” (**Sİ** R375a/2126)

sinān-ver (< Ar. sinān + < Far. ver) “süngü, mızrak gibi” (**Sİ** R388a/3482)

2.21.7.4. Gürz ve İlgili Kavramlar

gürz (< Far.) “gürz, uzun saplı demir topuz” (**FŞ** SF104a/101, SF104b/117, SF54a/67, SF65b/64, SF65b/67, SF76b/101; **HE** 34b/3076, 34b/3092; **LM** R232b/1857; **Sİ** R364b/1082)

gürze (< Far.) “gürz, uzun saplı demir topuz” (**FŞ** SF75a/111)

2.21.7.5. Kılıç ve İlgili Kavramlar

berḳ-ı lem‘a-yi tīġ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. lem‘a + < Far. -yi + < Far. tīġ) “kılıç parıltısı” (**SS** R312b/661)

berḳ-ı tiġ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. tiġ) “kılıcın şimşeği, parıltısı” (**BV** 383/4)

berḳ-ı tiġ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. tiġ) “kılıcın şimşeği, parıltısı” (**BV** 383/4)

berḳ-i tīġ (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Far. tīġ) “kılıcın şimşeği, parıltısı” (**NŞ** 303/3)

cevher-dār (< Ar. cevher + < Far. dār) “elmaslı, noktalı, siyah-beyaz dalgalı benekli kılıç” (**FK** 189/1)

ġılāf (< Ar.) “kılıf, kın, mahfaza” (**FŞ** SF98a/45; **HE** 7a/515, 34b/3092; **LM** R232b/1858, R239b/2606, R245a/3191; **Sİ** R364b/1080, R399a/4636; **GS** 316/1, 551/3; **NŞ** 113/4, 303/5, 304/1; **BV** 729/3)

ḥamāyil (< Ar.) “boyundan ve belden geçirilen kılıç kayışı” (**FK** 62/7; **GS** 396/1; **NŞ** 523/4; **BV** 379/4, 379/4; **FŞ** SF49b/25, SF65a/4, SF65b/64, SF65b/80, SF93b/58; **HE** 35a/3167, 35b/3187; **LM** R233a/1917, R243b/3057; **Sİ** R375a/2164, R404a/5156)

ḳatīl-i tīġ-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık kılıcının katili” (**NŞ** 78/4)

ḳatl-i tīġ (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. tīġ) “kılıç ile öldürme, katletme” (**SS** R318b/1257)

ḳatl-i tīġ (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Far. tīġ) “kılıç ile öldürme, katletme” (**SS** R318b/1257)

ḳılıc “kılıç” (**GS** 264/1, 315/1, 316/1, 361/5, 559/4, 603/5)

ḳılıç “kılıç” (**FK** 127/2, 273/4, 348/4, 383/4, 577/3; **GS** 27/5, 95/7, 234/2, 330/1, 341/2; **NŞ** 241/4, 389/5, 429/6, 537/4; **BV** 38/5, 99/5, 273/3, 329/7, 452/4, 660/76; **FŞ** SF103b/61, SF91a/98, SF51b/23, SF64a/70, SF64b/82, SF65b/64; **HE** 9a/674, 11a/895, 17a/1417, 23b, 28a/2463, 40a/3629; **LM** R216b/218, R231a/1746, R232a/1847, R233b/2000, R246b/3289; **Sİ** R361b/773, R371b/1811, R376a/2266, R390b/3762, R399a/4636, R408b/5719; **SS** R312b/632, R320a/1439)

ḳılınç “kılıç” (**NŞ** 583/4; **LM** R217a/402)

ḳın “kılıç kını” (**HE** 9a/674; **FK** 533/1; **GS** 161/3, 264/1, 313/6; **GS** 58/3; **BV** 660/82; **FŞ** SF91b/12; **LM** R234b/2096, R237a/2346; **Sİ** R357a/258; **SS** R308b/213, R312b/632; **HE** 23b, 33a/2933)

ḳubāb (< Ar.) “keskin kılıç” (**FK** 681/7)

lem‘a-ı tīġ (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Far. tīġ) “kılıcın parıltısı” (**NŞ** 371/4; **Sİ** R355a/48)

lem‘a-i tīġ (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Far. tīġ) “kılıcın parıltısı” (**BV** 99/5)

niyām (< Far.) “kın, kılıç kını; kılıf” (**FŞ** SF102a/33; **NŞ** 406/6)

seyf (< Ar.) “kılıç” (**GS** 81/5, 361/5)

tīġ (< Far.) “kılıç” (**BV** 28/4, 71/4, 172/2, 224/6, 356/7, 426/2; **FK** 14/3, 110/1, 176/7, 308/5, 595/1, 617/4; **GS** 12/3, 103/3, 200/1, 301/5, 405/2, 521/6; **NŞ** 37/5, 117/6, 206/3, 301/1, 403/3, 503/2, 567/3, 602/1; **HE** 5b/358, 11a/890, 19a/1629, 23b/2073, 32a/2856, 34b/3075; **LM** R217a/403, R222b/834, R228b/1449, R232b/1859; **Sİ** R355a/47, R364b/1080, R374a/2070, R394b/4167; **SS** R308b/213, R312b/661, R318b/1276, R340a/3528, R352a/4829)

tīġ- ı intiḳām (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. intiḳām) “intikam kılıcı” (**FK** 379/4)

tīġ-cefā (< Far. tīġ + Ar. cefā) “cefa kılıcı” (**FK** 532/2, 577/2)

tīġ-ı ‘ışḳ (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk kılıcı” (**GS** 640/2; **NŞ** 224/5, 301/3, 301/5, 503/2; **BV** 106/7, 254/3, 485/3, 738/1)

tīġ-ı belā (< Far. tīġ +< Far. -ı + < Ar. belā) “bela kılıcı” (**HE** 23a/1999; **BV** 473/2; **FK** 7/1; **GS** 581/1)

tīġ-ı bī-bāk (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz, cüretkâr kılıç” (**LM** R228b/1449, R243b/3043)

tīġ-ı bī-dād (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “adaletsiz kılıç” (**BV** 52/4; **FK** 676/2)

tīġ-ı bürrān (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. bürrān) “keskin kılıç” (**GS** 69/1; **LM** R232b/1859; **Sİ** R421a/7134)

tīġ-ı cefā (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. cefā) “cefa kılıcı” (**BV** 199/6, 565/1; **FK** 654/4, 689/373; **HE** 8b/642; **Sİ** R403b/5096)

tīġ-ı cevr (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. cevr) “cefa kılıcı” (**NŞ** 524/5)

tīġ-ı firāḳ (< Far. tīġ +< Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık kılıcı” (**BV** 265/4; **FK** 154/1, 563/7; **NŞ** 310/5; **LM** R240a-31)

tīġ-ı fürḳat (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık kılıcı” (**FK** 654/2; **GS** 587/6)

tīġ-ı ġamze (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ġamze) “gamze kılıcı” (**NŞ** 301/6)

tīġ-ı ġayret (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ġayret) “gayret kılıcı” (**NŞ** 1/6)

tīġ-ı hecr (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık kılıcı” (**BV** 28/4, 85/6, 206/3, 478/7; **FK** 14/3, 199/1, 202/5, 407/1, 471/3, 630/5, 687/2; **GS** 192/4, 679/3)

tīġ-ı helāk (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. helāk) “helak kılıcı” (**BV** 537/6; **NŞ** 330/1; **SS** R319a/1292)

tīġ-ı hicr (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. hicr) “ayrılık kılıcı” (**LM** R237a/2329)

tīġ-ı hicrān (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kılıcı” (**BV** 390/1, 461/1, 625/1; **FK** 171/2, 564/1)

tīġ-ı ḫūn-fişān (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. ḫūn-fişān) “kan döken, kan saçan kılıç” (**SS** R313a/700)

tīġ-ı ḫūn-rīz (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. ḫūn-rīz) “kan dökücü kılıç” (**BV** 80/3; **SS** R332a/2678)

tīġ-ı inḳıṭā‘ (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. inḳıṭā‘) “son verme kılıcı, öldürme kılıcı” (**GS** 299/1)

tīġ-ı ḳahr (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ḳahr) “kahredici, azap verici kılıç” (**BV** 660/19)

tīġ-ı ḳātil (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ḳātil) “ölüm kılıcı” (**BV** 80/6, 463/1, 463/9; **LM** R228b/1472)

tīġ-ı ḳatl (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ḳatl) “ölüm kılıcı” (**BV** 201/4; **FK** 159/4, 433/1; **GS** 281/3)

tīġ-ı ḳatl-i firāḳ (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık katilinin kılıcı” (**BV** 427/4)

tīġ-ı ḳażā (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “hüküm kılıcı” (**GS** 301/5)

tīġ-ı miḥnet (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “mihnet kılıcı” (**BV** 208/1; **FK** 415/4)

tīġ-ı pūlād (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. pūlād) “çelik kılıç” (**BV** 226/4)

tīġ-ı ṣāfī (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) “duru, temiz, parlak kılıç” (**LM** R245a/3191)

tīġ-ı sitem (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. sitem) “eziyet kılıcı” (**FK** 689/370; **NŞ** 607/6)

tīġ-ı siyāset (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. siyāset) “ceza kılıcı; siyaset kılıcı” (**HE** 41a/3727, 44a/3973, 5a/329)

tīġ-ı şehādet (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. şehādet) “şehadet kılıcı” (**HE** 35a/3125)

tīġ-ı şeref (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. şeref) “şeref kılıcı” (**HE** 6a/402)

tīġ-ı timür (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Tr. timür) “demir kılıç” (**HE** 9a/685)

tīġ-ı tīz (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. tīz) “keskin kılıç” (**HE** 1b/20, 11a/890, 16a/1343, 23b/2073, 34b/3091; **FK** 236/5)

tīġ-ı zebān (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. zebān) “dil kılıcı” (**Sİ** R397b-50)

tīġ-ı zehr-alūd (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. zehr-alūd) “zehir bulaşmış, zehirli kılıç” (**BV** 30/1)

tīġ-ı zehr-perverd (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Far. zehr-perverd) “zehirli kılıç” (**BV** 354/1)

tīġ-ı ẓulm (< Far. tīġ + < Far. -ı + < Ar. ẓulm) “zulüm kılıcı” (**BV** 236/5, 318/1; **FK** 159/7, 575/4; **GS** 281/1; **NŞ** 635/4)

tīġī (< Far.) “kılıçla ilgili” (**Sİ** R392a/3945)

tīġ-i ʻışḳ (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk kılıcı” (**GS** 412/1; **Sİ** R403b/5121)

tīġ-i ʻömr-fersāy (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. ʻömr + < Far. fersāy) “ömür aşındıran, ömrü azaltan kılıç” (**Sİ** R377b-29)

tīġ-i belā (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. belā) “bela kılıcı” (**NŞ** 144/3)

tīġ-i bī-dād (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. bī-dād) “adaletsiz kılıç” (**FK** 367/5; **GS** 126/1)

tīġ-i cefā (< Far. tīġ +< Far. -i + < Ar. cefā) “cefa kılıcı” (**BV** 437/2; **GS** 397/4, 671/2; **NŞ** 409/1, 458/1)

tīġ-i cevr (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. cevr) “cefa kılıcı” (**NŞ** 602/3)

tīġ-i ecel (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. ecel) “ecel kılıcı” (**FK** 527/4)

tīġ-i elmās (< Far. tīġ + < Far. -i + <Yun. elmās) “elmas kılıç” (**Sİ** R421a/7134)

tīġ-i fürḳat (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık kılıcı” (**GS** 371/5)

tīġ-i hecr (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık kılıcı” (**GS** 12/3, 263/3, 416/7; **NŞ** 72/3)

tīġ-i helāk (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. helāk) “helak kılıcı” (**NŞ** 268/6; **Sİ** R360a/615)

tīġ-i ḫūn-ālūd (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. ḫūn-ālūd) “kana bulanmış kılıç” (**GS** 140/1)

tīġ-i ḳātil (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. ḳātil) “ölüm kılıcı” (**BV** 199/6)

tīġ-i ḳatl (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “ölüm kılıcı” (**NŞ** 129/6, 627/6; **Sİ** R372a/1846, R376a/2254)

tīġ-i sitem (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. sitem) “eziyet kılıcı” (**GS** 827/1)

tīġ-i tīz (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. tīz) “keskin kılıç” (**NŞ** 655/7; **Sİ** R372a/1816; **Sİ** R375a/2126, R387a/3380, R395a/4242)

tīġ-i zebān (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. zebān) “dil kılıcı” (**NŞ** 585/9, 602/3; **Sİ** R360b/644, R379a/2556, R395a/4242)

tīġ-i zehr-ālūd (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. zehr-ālūd) “zehir bulaşmış kılıç, zehirli kılıç” (**GS** 435/4, 668/7)

tīġ-i ẓulm (< Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. ẓulm) “zulüm kılıcı” (**NŞ** 450/1, 597/5)

tīġlıġ (< Far. tīġ + < Tr. -lıġ) “kılıçlı” (**Sİ** R379a/2556)

tīġ-zen (< Far.) “iyi kılıç kullanan” (**Sİ** R373b/1986, R374a/2042, R376a/2244, R394a/4107)

tiyġ (< Far.) “kılıç” (**FŞ** SF64b/79, SF89b/93, SF64b/79, SF89b/98, SF102a/33, SF102a/37, SF89a/19, SF90a/11, SF83a/32, SF97b/23, SF88a/126)

tiyġ-ı ʻışḳ-ı bī-bāk (< Far. tiyġ + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz aşkın kılıcı” (**FŞ** SF89b/93)

tiyġ-ı āb-dārī (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. āb-dārī) “güzel, parlak kılıç” (**FŞ** SF64b/79)

tiyġ-ı āh (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. āh) “ah kılıcı” (**FŞ** SF89b/98)

tiyġ-ı bī-bāk (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz kılıç” (**FŞ** SF102a/33)

tiyġ-ı bī-dād (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. bī-dād) "zulüm, işkence, adaletsizlik kılıcı" (**FŞ** SF102a/37, SF89a/19, SF90a/11)

tiyġ-ı bī-müdārā (< Far. tiyġ +<Far + -ı + < Far. bī-müdārā) "dost gibi görünmeyen kılıç" (**FŞ** SF51b/47)

tiyġ-ı ġam (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Ar. ġam) "gam, dert kılıcı" (**FŞ** SF83a/32, SF97b/23)

tiyġ-ı ḫūn-fişān (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. ḫūn-fişān) "kan döken, kan saçan kılıç" (**FŞ** SF88a/126)

tiyġ-ı ḫūn-rīz (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. ḫūn-rīz) "kan döken, kan dökücü kılıç" (**FŞ** SF59a/25, SF65b/83, SF88a/89, SF90a/30, SF95b/16)

tiyġ-ı kīn (< Far. tiyġ +<Far + -ı + < Far. kīn) "kin, düşmanlık kılıcı" (**FŞ** SF104a/109, SF88b/128)

tiyġ-ı lā'ubālī (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Ar. lā'ubālī) "kayıtsız, saygısız kılıç" (**FŞ** SF89a/18, SF51b/46)

tiyġ-ı mātem (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Ar. mātem) "yas, keder kılıcı" (**FŞ** SF89b/96)

tiyġ-ı pūlād (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. pūlād) "çelik kılıç" (**FŞ** SF102a/37, SF51b/37, SF70a/93)

tiyġ-ı ṭa'n (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Ar. ṭa'n) "ayıplama, yerme kılıcı" (**FŞ** SF95b/101)

tiyġ-ı zebān (< Far. tiyġ + <Far + -ı + < Far. zebān) "dil kılıcı" (**FŞ** SF107a/90, SF96b-48, SF84b/91, SF84b/96)

2.21.7.6. Hançer ve İlgili Kavramlar

bāriḳa-yı ḫançer (< Ar. bāriḳa + < Far. -yı + < Ar. ḫançer) "hançerin parıltısı" (**HE** 9a/678)

berḳ-ı ḫançer-i 'ışḳ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Ar. 'ışḳ) "aşk hançerinin şimşeği/parıltısı" (**LM** R220a/552)

deşne (< Far.) "hançer" (**FŞ** SF84a/35, SF91b/29, SF92a/58; **SS** R332b/2742, R348b/4463; **BV** 132/3, 538/3; **FK** 645/3)

deşne-ı tīz (< Far. deşne + < Far. -ı + < Ar. tīz) "keskin hançer" **FŞ** SF84a/35, SF91b/29, SF92a/58)

deşnevī (< Far.) "hançer, hançerle ilgili" (**LM** R240a/2727)

deşne-i fürḳat (< Far. deşne + < Far. -i + < Ar. fürḳat) "ayrılık hançeri" (**FK** 645/3)

deşne-yi ḫūn-rīz (< Far. deşne + < Far. -yi + < Far. ḫūn-rīz) "kan döken, kan dökücü hançer" (**SS** R332b/2742)

ḫancer (< Ar.) “hançer” (**FK** 63/2, 149/3, 315/4, 455/1, 645/3, 786/1; **FŞ** SF65a/37; **LM** R232a/1855)

ḫancer-ı tīz (< Ar. ḫancer + < Far. -ı + < Ar. tīz) “keskin hançer” (**FŞ** SF65a/37)

ḫancer-i ʻışḳ (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk hançeri” (**BV** 534/3)

ḫancer-i hicrān (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık hançeri” (**BV** 265/5; **FK** 455/1, 645/3)

ḫancer-i nevāyib (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Ar. nevāyib) “musibetler, belalar hançeri” (**FK** 786/1)

ḫançer (< Ar.) “hançer” (**GS** 23/1, 59/1, 200/3, 286/1, 467/1, 754/1; **NŞ** 164/4, 236/5, 301/2, 326/4, 408/5, 429/1, 586/3, 655/8; **BV** 71/4, 659/14; **HE** 6b/452, 16a/1335, 19a/1630, 23a/1994, 32a/2859; **LM** R220a/552, R226b/1296, R232b/1894, R237a/2346; **Sİ** R387a/3393; **SS** R322b/1690, R327b/2193, R327b/2197, R327b/2205; **FŞ** SF107a/83, SF90b/54, SF96a/53, SF54a/72, SF58b/97)

ḫançer-ı āh (< Ar. ḫançer + < Far. -ı + < Far. āh) “ah hançeri” (**FŞ** SF89b/97)

ḫançer-ı tīz (< Ar. ḫançer + < Far. -ı + < Ar. tīz) “keskin hançer” (**FŞ** SF88a/100)

ḫançerī (< Ar. ḫançer + < Far. ī) “hançer ile ilgili” (**SS** R327b/2192)

ḫançer-i ʻışḳ (< Ar. ḫancer + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk hançeri” (**GS** 23/1; **NŞ** 301/2, 586/3)

ḫançer-i bī-dād (< Ar. ḫancer + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “adaletsiz hançer” (**BV** 85/8; **HE** 32a/2859)

ḫançer-i elmās (< Ar. ḫancer + < Far. -i + <Yun. elmās) “elmas hançer” (**HE** 16a/1340)

ḫançer-i hecr (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık hançeri” (**GS** 286/1, 754/1; **SS** R322b/1690)

ḫançer-i hicrān (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık hançeri” (**BV** 55/1; **BV** 736/1; **GS** 74/2)

ḫançer-i ḫūn-rīz (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Far. ḫūn-rīz) “kan dökücü hançer; *mec.* sevgilinin kirpiği” (**NŞ** 236/5)

ḫançer-i kīn (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Far. kīn) “kin hançeri; sevgilinin bakışı” (**LM** R237a/2346, R244b/3127; **NŞ** 429/1)

ḫançer-i pūlād (< Ar. ḫancer + < Far. -i + < Far. pūlād) “çelik hançer” (**HE** 7b/547, 16a/1335; **NŞ** 408/5)

ḳatīl-i ḫançer-i āzār (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Far. āzār) "dert, sıkıntı hançerinin katli" (**NŞ** 164/4)

ḳatīl-i ḫançer-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık hançerinin katli" (**NŞ** 492/4)

ketāre (< Far.) "Hintlilerin bellerine bağladıkları bir çeşit hançer" (**FŞ** SF66b/28, SF98b/89; **LM** R226b/1287, R229a/1524)

2.21.7. 8. Mancınık ve İlgili Kavramlar

mancınıḳ "mancınık" (**GS** 571/5; 487/5)

2.21.8. Savaş Giysileri ile İlgili Kavramlar

2.21.8.1. Zırh, Savaş Giysileri ile İlgili Kavramlar

begter (< Far.) "eskiden kullanılan zırhlı elbise" (**Sİ** R358a/404)

cebe (< Moğ.) "cevşen, zırh" (**Sİ** R374b/2106, R394a/4106)

cevşen (< Ar.) "örme zırh, savaş giysisi" (**FŞ** SF66b/63, SF71b/58; **HE** 9a/683; **LM** R222b/833; **Sİ** R358a/404, R374b/2093, R374b/2099, R375a/2139; **BV** 303/4, 591/1, 660/20; **GS** 381/8, 425/4, 438/7, 628/7; **NŞ** 690, 690/3)

ḳalḳan "kalkan, savaş kıyafeti, koruma, siper" (**FK** 267/9, 333/6; **GS** 64/7, 323/3, 373/6, 454/6, 611/3; **NŞ** 17/5, 524/7, 567/8, 628/2; **BV** 393/4, 423/5, 518/4, 552/3; **FŞ** SF47a/25, SF54a/68, SF64b/80, SF65b/74, SF78a/36; **HE** 9a/673, 9a/674; **LM** R233b/2000, R242b/2906; **Sİ** R374a/2066, R414b/6358, R414b/6359)

ḳanġalduruḳ "bir tür zırh" (**Sİ** R374b/2093)

miṣl-i çevşen (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. çevşen) "zırh gibi" (**Sİ** R374b/2100)

öpçin "siper, zırh" (**FŞ** SF66b/40)

öpçinlig "siperli, zırhlı" (**FŞ** SF66b/62, SF68b/139)

zırh (< Far.) "zırh, cevşen, savaş elbisesi" (**HE** 11a/870)

zırıh (< Far.) "zırh, savaş elbisesi" (**BV** 561/7; **GS** 5b-F2/8, 412/4; **FŞ** SF104b/115; **LM** R232a/1854)

zırıh-pūş (< Far.) "zırhlı, zırh giyinmiş" (**FŞ** SF86a/39; **HE** 25a/2193)

zirh (< Far.) "zırh" (**Sİ** R391a/3825)

2.21.8.2. Miğfer, Başlık ile İlgili Kavramlar

davulġa (< Moğ.) "zırh, külah" (**Sİ** R374a/2053, R374a/2061, R374b/2095)

doluġa (< Moğ.) "miğfer" (**BV** 303/4, 660/78)

ḫūd (< Far.) "zırh, başlık, miğfer" (**FŞ** SF53b-13, SF84b/65, SF88a/114; **HE** 15b; **LM** R222b/834; **GS** 611/3; **BV** 157/6; **HE** 34b/3075)

ḫūdsız (< Far. ḫūd + < Tr. -sız) "zırhsız, başlıksız, miğfersiz" (**FŞ** SF84a-38)

otaġa "taç, savaş sırasında başa takılan zırh" (**FK** 557/7; **BV** 244/3; **GS** 207/3; **NŞ** 358/1; **Sİ** R374b/2095, R374b/2101)

tomaġa (< Moğ.) "kuşların başındaki saç, sipahilerin başlarına taktığı otağa" (**GS** 708/1; **Sİ** R377a/2373, R377a/2374)

2.21.9. Askerlik ile İlgili Diğer Kavramlar

cengī (< Far.) "savaş halinde bulunan" (**FŞ** SF48b/46; **Sİ** R420a/6998)

feṯḥ-nāme (< Ar. feṯḥ + < Far. nāme) "bir fethe dair yazılan şiir veya risale; düşmanın mağlubiyetini bildirmek için yazılan mektup" (**Sİ** R410a-71)

ḥasek (< Ar.) "üç köşeli diken, savaşta kullanılan demir dikeni alet" (**BV** 310/4)

kūs (< Far.) "kös, savaşa giderken ya da bir merasim esnasında çalınan büyük davul" (**FK** 144/2; **GS** 73/8, 346/4, 690/10, 698; **NŞ** 171/6; **BV** 314/6; **FŞ** SF101a/123, SF107a/91, SF59a/1, SF84b/53, SF85a/23, SF67a/6; **HE** 12b/1035, 16a/1367, 32b/2892; **LM** R217a/351, R248a/3499; **Sİ** R373a/1939, R374b/2112, R379a/2594, R393a/4020, R409a/5795; **SS** R312b-9, R319a/1309, R351a/4699)

şeş-per (< Far.) "altı dilimli topuz" (**FŞ** SF54a/72; **LM** R222b/833; **GS** 611/3)

Asker, Ordu ve Savaş ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Asker, Ordu ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 3 "Far. + Tr.", 2 "Tr. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 20 Arapça, 10 Türkçe, 14 Farsça kelime ve 29 isim tamlaması; "Nöbetçi, Bekçi, Gözcü, Muhafız ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 14 Farsça, 1 Moğolca ve 1 Türkçe kelime; "Komutan, Başkomutan, Çavuş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Türkçe, 14 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; "Askeri Eğitim Verilen Yerler ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile 3 Farsça, 1 Moğolca kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Savaş ve Savaş ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 10 Arapça, 13 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması ile birlikte "Savaş ve Savaş ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Savaş Alanı ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Farsça, 4 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Fethetme, Ele Geçirme ile İlgili

Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 6 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Hücum, Saldırı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Siper ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça kelime; "Bayrak, Sancak ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 2 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 11 isim tamlaması; "Tuzak, Pusu ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 2 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Yağma, Talan, Çapul ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Türkçe, 4 Arapça, 9 Farsça kelime ve 8 isim tamlaması; Düşman, Düşmanlık, Kin ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 3 "Ar. + Far.", 4 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 18 Arapça, 26 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 17 isim tamlaması; "Zafer, Galibiyet, Mağlubiyet ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Arapça ve 2 Farsça kelime; "Ganimet, Kazanç ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça ve 1 Türkçe kelime; "Barış ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "İttifak ve İttifak Yapma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 9 Arapça, 2 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Kale, Hisar, Burç ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Arapça, 3 "Farsça, 2 Türkçe kelime ve 10 isim tamlaması; "Şehit, Gazi ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Esir ve ilgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Hür Olma, Özgürlük ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça ve 11Farsça kelime yer almaktadır. "Silah ve İlgili Kavramlar" bölümünde bulunan 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması ile birlikte "Silah ve İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Ok ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Türkçe, 4 Arapça, 22 Farsça kelime ve 31 isim tamlaması; "Yay ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Farsça, 2 Arapça ve 5 Türkçe kelime; "Süngü-Mızrak ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 6 Arapça, 4 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; "Gürz ve İlgili Kavramlar" 2 Farsça kelime; "Kılıç ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1

"Ar. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 4 Türkçe, 4 Farsça kelime ve 83 isim tamlaması; "Hançer ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça, 2 Arapça kelime ve 21 isim tamlaması; "Mancınık ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 Türkçe kelime yer almaktadır. "Savaş Giysileri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Zırh, Savaş Giysileri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 Farsça, 5 Türkçe ve 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Miğfer, Başlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Moğolca, 1 Farsça ve 2 Türkçe kelime bulunmaktadır. "Askerlik ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Farsça, 1 Arapça ve 1 Türkçe kelime yer almaktadır.

2.22. Dünya, Gök, Gökyüzü ve Astronomi ile İlgili Kavramlar

2.22.1. Astrolojik Burçlar

2.22.1.1. Astrolojik Burçlar ile İlgili Kavramlar

burc (< Ar.) "gök ile ilgili, burç" (**FŞ** SF68a/57, SF64b/77, SF49a/8, SF62b/13, SF91a/109, SF91b/4; **Sİ** R363b/931, R380b/2744, R411a/5985, R417b/6747, R419a/6916; **LM** R216b/227; **SS** R308b/218, R321b/1592, R351a/4735, R351a/4733; **HE** 39a/3526; **Sİ** R364b/1081, R382b/2939, R386a/3318, R409a/5765, R410a/5879; **FŞ** SF83b-38, SF86a/4; **BV** 3/3; **GS** 3a-F2/3, 46/1, 254/8; **NŞ** 302/4, 305/1, 658/49)

burc-ı şeref (< Ar. burc + < Far. -ı + < Ar. şeref) "şeref burcı" (**FŞ** SF91a/101)

burcluḳ (< Ar. burc + < Tr. -luḳ) "burçlu, burcu olan" (**GS** 571/5)

bürûc (< Ar.) "güneşin evreleri, burçlar" (HE 411)

evc-i şeref (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. şeref) "şeref burcu" (**HE** 12b/1036)

felek-seyr (< Ar.) "astroloji, burç falı" (**GS** 639/7; **Sİ** R384b/3158)

2.22.1.2. Astrolojik Burç Adları ile ilgili Kavramlar

'aḳreb (< Ar.) "akrep burcu" (**BV** 602/3; **FK** 685/27; **HE** 6a/408; **LM** R216b/224; **SS** R308b/222)

arslan "aslan (burcu)" (**FK** 679/5)

burc-ı ābī (< Ar. burc + < Far. -ı + < Far. ābī) "balık burcu" (**FŞ** SF79a/15)

cedy (< Ar.) "oğlak burcu" (**Sİ** R411a/5985; **SS** R308b/223; **FŞ** SF47b/30; **LM** 32/2904)

cevzā (< Ar.) "ikizler burcu" **FŞ** SF70b/49; **HE** 6a/406; **LM** R216b/222, R234a/2039; **SS** R308b/220; **BV** 268/1, 374/3; **GS** 845/1)

delv (< Ar.) "on iki burçtan birinin adı, kova burcu" (**FŞ** SF47b/31, SF71b/48; **HE** 6a/410; **SS** R308b/224; **NŞ** 688/3)

esed (Ar.) “aslan; burç adı” (**FŞ** SF54a/73, SF67b/18; **HE** 5a/307, 26b/2351; **LM** R234a/2054, R235a/2124, R242b/2904, R244b/3129; **SS** R308b/221; **Sİ** R371b/1805)

ḥamel (< Ar.) “koç burcu” (**FŞ** SF47b/26, SF57b/1, SF84a/19; **HE** 36a/3243, 35b/3183, 6a/405; **LM** R216b/221, R222b/824, R239a/2591; **SS** R308a/159, R308b/219; **Sİ** R357a/265, R380b/2744, R382a/2854, R390b/3787, R402a/4963)

ḫarçeng (< Far.) “yengeç burcu” (**FŞ** SF47b/28, SF71b/60, SF72a/88; **Sİ** R357a/268, R414b/6327)

hût (< Ar.) “balık burcu” (**HE** 410; **LM** 4/226; **BV** 71/4)

kavs (< Ar.) “yay burcu” (**HE** 409)

sevr (< Ar.) “boğa burcu” (**HE** 405; LM 4/221)

seretān (< Ar.) “yengeç, yengeç burcu” (**HE** 406; **LM** 4/222)

sünbüle (< Far.) “başak burcu” (**HE** 694)

şîr (< Far.) “aslan, aslan burcu” (**HE** 407; **LM** 4/223)

2.22.2. Astronomi ile İlgili Kavramlar

2.22.2.1. Ay ve İlgili Kavramlar

ay “ay; *mec.* sevgili” (**FŞ** SF105a/14, SF89a/50, SF63a/60, SF71b/21, SF80b/81; **HE** 2a/58, 6a/398, 10b/849, 15b/1292, 20b/1770, 25a/2189; **LM** R214b/29, R221b/719, R225a/1092, R235b/2177; **Sİ** R356a/198, R364a/1010, R391a/3848, R398b/4598; **SS** R308b/209, R316a/1005, R327a/2161, R338a/3334; **BV** 14/6, , 62/7, 96/3, 172/3, 238/7, 313/7, 350/5; **GS** 7/6, 8/5, 109/2, 250/3, 401/3; **NŞ** 2/4, 108/4, 226/2, 317/3, 408/6, 505/4, 603/1; **FK** 26/9, 108/1, 189/2, 381/5, 425/4, 568/8)

bedr (< Ar.) “dolunay, ayın on dördüncü günündeki hali, dolunay” (**FŞ** SF105a/14, SF67b/25; **HE** 4b/301, 4b/302, 18a/1532, 25b/2225, 30a/2678; **LM** R219a/479, R221a/691, R221a/692; **SS** R353a/4919; **Sİ** R355a/70, R356b/202; **GS** 6a-F2/8, 536/5)

bedr-ı münîrî (< Ar. bedr + < Far. -ı + < Ar. münīrī) “dolunay” (**FŞ** SF67b/25)

bedr-i münîr (< Ar. bedr + < Far. -i + < Ar. münīr) “dolunay” (**GS** 6a-F2/8; **HE** 25b/2225, 30a/2678)

bedrî (< Ar. bedr + < Far. ī) “dolunayla ilgili” (**LM** R221a/691)

bedr-i menāzil-neverd (< Ar. bedr + < Far. -i + < Ar. menāzil-neverd) “pek çok menzili aşan ay” (**HE** 18a/1532, 18a/1532)

cār (< Ar.) “örtü, ay tutulması” (**LM** R226b/1262; **FŞ** SF62a/77; **Sİ** R380a/2666)

cirm-i hilāl (< Ar. cirm + < Far. -i + < Ar. hilāl) “yeni ay” (**HE** 22a/1898)

çehre-ḫırāş-ı ḳamer (< Far. çehre-ḫırāş + < Far. -ı + < Far. ḳamer) “ayın yüzü” (**HE** 27a/2394)

dāyire- i māh (< Ar. dāyire + < Far. -i + < Far. māh) “aylar” (**HE** 27b/2436)

devr-i ḳamer (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. ḳamer) “ay devri” (**FK** 455/3)

dürc-i sipihr (< Ar. dürc + < Far. -i + < Ar. sipihr) “göğün en değerli cevheri” (**HE** 11a/882)

dürr-ı şeb-çerāġ (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. şeb-çerāġ) “geceyi aydınlatan inci, ay” (**FŞ** SF63b/126)

dürr-ı şeb-çerāġī (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. şeb-çerāġī) “geceyi aydınlatan inci, ay” (**FŞ** SF46a/9)

dürr-ı şeb-efrūz (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. şeb-efrūz) “geceyi aydınlatan inci, ay” (**FŞ** SF53a/57)

dürr-i şeb-çerāġ (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şeb-çerāġ) “geceyi aydınlatan inci, ay” (**HE** 22b/1953; **LM** R219a-9; **FK** 621/3; **BV** 250/2, 293/7, 459/4; **GS** 7/3; **NŞ** 264/9)

dürr-i şeb-efrūz (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şeb-efrūz) “geceyi aydınlatan inci, ay” (**NŞ** 189/2)

dürr-i şeb-fürūz (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şeb-fürūz) “geceyi aydınlatan inci, ay” (**SS** R313b/766)

germ-i şeb-tāb (< Far. germ + < Far. -i + < Far. şeb-tāb) “geceyi parlatanın, aydınlatanın sıcaklığı” (**BV** 661/2; **Sİ** R361b/747, R361b/750)

gevher-i şeb-çerāġ (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. şeb-çerāġ) “geceyi aydınlatan cevher, ay” (**LM** R225a/1079; **Sİ** R407b-65, R407b-65)

gevher-i şeb-efrūzī (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. şeb-efrūzī) “geceyi aydınlatan cevher, ay” (**SS** R306b/13)

göher-i şeb-çirāġ (< Far. göher + < Far. -i + < Far. şeb-çirāġ) “geceyi aydınlatan cevher, ay” (**SS** R313b-10)

güher-i şeb-çerāġ (< Far. güher + < Far. -i + < Far. şeb-çerāġ) “geceyi aydınlatan cevher, ay” (**HE** 11a/865)

hāle (< Ar.) “ay çevresindeki parlaklık” (**NŞ** 194/4, 525/4, 526/8; **BV** 185/3, 195/6, 518/4, 525/5; **GS** 157/5, 200/5, 451/3; **FŞ** SF78a/36, SF80b/81; **FK** 558/2, 631/5)

ḥalḳa-i bedr (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Far. bedr) “dolunay halkası” (**GS** 536/5)

ḫar-geh-i māh (< Far. ḫar-geh + < Far. -i + < Far. māh) “ayın büyük çadırı, otağı” (**LM** R221b/723, R242a/2885)

hilāl (< Ar.) “yeni ay” (**FK** 57/6, 201/1, 384/1, 468/3, 546/1, 649/1; **GS** 22/1, 109/5, 253/4, 320/5, 392/3, 401/4; **NŞ** 94/6, 344/3, 388/4, 427/4, 457/6, 517/7; **FŞ** SF100a/17, SF105a/15, SF76a/49; **HE** 4b/301, 4b/302, 6a/401, 20a/1697, 22a/1898, 25a/2189; **LM** R219a/472, R221a/697, R228b/1441, R232b/1895; **Sİ** R355a/70, R374b/2101, R389a/3630, R398b/4617; **SS** R312b/636, R319b/1386, R319b/1387, R334b/2955; **BV** 180/2, 338/1, 373/1, 434/1, 660/42, 660/56)

hilāl-āyīn (< Ar.) “yeni ay gibi” (**FK** 613/2)

hilāl-ı felek (< Ar. hilāl + < Far. -ı + < Ar. felek) “feleğin hilali” (**Sİ** R413b/6231)

hilālī (< Ar.) “yeni ay şeklinde” (**BV** 635/4; **FK** 689/95, 689/98; **GS** 37/3, 144/3, 342/7, 380/6, 531/1, 840/1; **NŞ** 289/3, 618/5; **FŞ** SF70a/18, SF74b/49, SF76a/73, SF80a-35; **Sİ** R359b/534, R367a/1302, R398b/4617)

hilāl-i dıraḫşen (< Ar. hilāl + < Far. -i + < Far. dıraḫşen) “parlayan, parlak hilal” (**Sİ** R361b/774)

ḳamer (< Ar.) “ay” (**FK** 11/1, 398/1, 428/10, 597/2, 685/27; **GS** 8/4, 25/1, 305/1, 455/9, 536/4, 709/1; **NŞ** 166/1, 203/5, 313/2, 351/4, 427/10, 522/6; **BV** 50/3, 144/3, 161/3, 242/4, 525/5, 602/3, 744/2; **FŞ** SF47a/24, SF47a/25, SF58b/100, SF71a/8, SF85a/22, SF88b/161; **HE** 21b/1859, 27a/2394; **HE** 5a/326, 7b/557, 11a/870; **LM** R216a/149, R216a/151, R217a-7, R229a/1511, R242b/2903; **Sİ** R356b/249, R359a/470, R382b/2927, R394b-48; **SS** R312b/636)

ḳamer-i seyyāḥ (< Ar. ḳamer + < Far. -i + < Ar. seyyāḥ) “gezen, gezgin ay” (**Sİ** R394b-48)

ḳamer-veş (< Ar. ḳamer + < Far. veş) “ay gibi” (**LM** R216a/150)

ḳurṣ-ı ḳamer (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Ar. ḳamer) “ayın uzaktan görünen yüzü” (**HE** 21b/1859; **Sİ** R359a/470; **BV** 95/6)

ḳurṣ-ı meh-ı tābān (< Ar. ḳurṣ < Far. + < Far. -ı + < Far. meh + < Far. -ı + < Far. tābān) “parlak ayın görünen yüzü” (FŞ SF47a/26)

māh (< Far.) “ay; *mec.* sevgili” (**FK** 27/3, 124/9, 255/5, 377/1, 444/2, 599/1; **GS** 54/3, 148/2, 153/2, 285/7, 344/4, 401/4; **NŞ** 80/6, 104/6, 349/1, 349/7, 529/1, 639/2; **BV** 41/3, 109/6, 134/1, 252/3, 375/6, 425/9; **FŞ** SF62b/9, SF73b/129, SF74b/69, SF81a/112; **HE** 19a/1611, 27b/2436; **LM** R217a/258, R232a/1811, R239a/2597, R242a/2885; **Sİ**

R358b/441, R381a/2791, R387a/3408; **SS** R313b/763, R317b/1153, R331b/2660, R338b/3386)

māh-ı cihān-gerd (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. cihān-gerd) “dünyanın etrafını dolaşan ay” (**BV** 407/5)

māh-ı enver (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. enver) “parlak ay” (**NŞ** 487/2)

māh-ı felek-seyr (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. felek-seyr) “gökyüzünü dolaşan ay” (**GS** 639/7)

māh-ı felek-seyr-i tīz-gerd (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. felek-seyr + < Far. -i + < Far. tīz-gerd) “gökyüzünü hızlıca dolaşan ay” (**GS** 639/7)

māh-ı kāfūr-gūn (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. kāfūr + < Far. gūn) “kafur renkli ay” (**SS** R345b/4133)

māh-ı nev (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. nev) “yeni ay” (**GS** 401/4)

māh-ı şeb-efrūz (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. şeb-efrūz) “geceyi aydınlatan ay” (**BV** 440/7)

māh-ı tābān (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. tābān) “parlayan ay, sevgili” (**LM** R239a/2597; **Sİ** R401a/4851)

māh-ı tamām (< Far. māh + < Far. -ı + < Ar. tamām) “dolunay, sevgili” (**BV** 657/35; **FK** 686/35)

māhī (< Far.) “ayla ilgili” (**FK** 607/2, 681/4; **GS** 625/1, 682a/4; **FŞ** SF71a/3, SF71b/42, SF72a/98, SF89b/95; **SS** R308b/224, R313b/739)

māh-tāb (< Far.) “ay ışığı, mehtap” (**Sİ** R402a/4942; **BV** 542/7)

māh-tābī (< Far.) “ay ışığı, mehtap ile ilgili” (**FŞ** SF80a/6; **LM** R219b/518)

māh-veş (< Far.) “ay gibi, güzel” (**FK** 145/5; **GS** 104/3, 163/5, 322/3, 376/4; **NŞ** 501/9; **BV** 248/1, 248/1; **FŞ** SF100a/18; **Sİ** R354b/35, R380b/2733, R399b/4723, R403a/5082, R414b/6368, R419a/6915; **SS** R318a/1206, R318b/1269, R338b/3392, R348b/4485, R349b/4547)

meh (< Far.) “ay; *mec.* sevgili” (**FK** 95/1, 305/7, 437/6, 559/1; **GS** 33/1, 141/4, 321/3, 475/1, 771/1, 832/1; **NŞ** 155/5, 158/4, 224/6, 409/6, 452/1, 619/7; **BV** 275/3; **FŞ** SF102b/109, SF93b/83, SF47a/26, SF48b/33, SF53b/4; **HE** 24a/2095, 28b/2551; **LM** R215a/74, R222a/770, R225a/1083, R233a/1914, R235a/2137; **Sİ** R359a/501, R403a/5074; **SS** R306b/21, R313b/747, R324b/1914, R326b/2118)

mehçe (< Far. meh + < Tr. -çe) “ay gibi” (**FŞ** SF84a-38, SF84b/66, SF84b/67; **Sİ** R374a/2038; **SS** R307a/79; **NŞ** 505/6)

meh-ı tābān (< Far. meh + < Far. -ı + < Far. tābān) “parlayan, parlak ay” (**FŞ** SF79a/34, SF93b/83)

meh-i ʻālem-efrūz (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. ʻālem + < Far. efrūz) “dünyayı aydınlatan ay” (**Sİ** R386b/3370)

meh-i āsmān (< Far. meh + < Far. -i + < Far. āsmān) “gökyüzünün ayı” (**HE** 7b/556)

meh-i bed-mihr (< Far. meh + < Far. -i + < Far. bed-mihr) “ışığı sönük ay; merhametsiz sevgili” (**NŞ** 409/6)

meh-i enver (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. enver) “nurlar ayı” (**FK** 110/5; **GS** 33/1; **HE** 25b/2233)

meh-i ġāfil-veş (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. ġāfil + < Far. veş) “gaflette bulunan gibi, dalgın gibi olan ay, sevgili” (**FK** 437/4)

meh-i gül-ḫad (< Far. meh + < Far. -i + < Far. gül-ḫadd) “gül yanaklı ay; *mec.* sevgili” (**NŞ** 194/3)

meh-i ḫargāh (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫargāh) “ay ağılı; *mec.* sevgili” (**NŞ** 155/5)

meh-i ḫāver (< Far. meh + < Far. -i + < Far. ḫāver) “doğudaki ay” (**FK** 72/3)

meh-i münevver (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. münevver) “parlak ay” (**LM** R216b/196)

meh-i münīr (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. münīr) “parlak ay” (**LM** R225a/1083)

meh-i münīr-i cihān (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. münīr + < Far. -i + < Far. cihān) “dünyayı aydınlatan parlak ay” (**SS** R308b/201)

meh-i nā-kāste (< Far. meh + < Far. -i + < Ar. nā-kāste) “dolunay” (**HE** 24a/2095, 28b/2551)

meḫ-i şeb-gerd (< Far. meh + < Far. -i + < Far. şeb-gerd) “gecelerin koruyucusu olan ay” (**HE** 6a/397)

meh-i tābān (< Far. meh + < Far. -i + < Far. tābān) “parlayan, parlak ay” (**BV** 568/4; **FK** 115/4; **GS** 321/3/4, 832/1; **NŞ** 180/5)

meh-i zār (< Far. meh + < Far. -i + < Far. zār) “ağlayan, inleyen ay; *mec.* sevgili” (**LM** R235b/2211)

meh-tāb (< Far.) “ay ışığı, mehtap” (**FK** 373/1; **GS** 177/9, 202/5, 231/5, 288/4; **NŞ** 180/4, 293/5; **BV** 655/20; **FŞ** SF75b/46; **LM** R214b/38, R219b/541, R222a/786)

meh-veş (< Far.) “ay gibi, güzel” (**FK** 11/1, 110/4, 256/1, 329/6, 428/4; **GS** 10b-F2/8, 25/1, 127/6, 249/6, 265/1; **NŞ** 11/4, 165/5, 204/4, 379/6, 417/7, 536/1, 645/2; **BV** 91/5, 138/5, 227/4, 306/4, 403/6, 513/2, 660/42; **FŞ** SF46a/39, SF52a/57, SF74b/84, SF76b/123, SF85b/64, SF92b/119; **LM** R222b/862, R223b/924, R223b/931, R228b/1478, R246b/3272; **Sİ** R376a/2281, R381a/2775, R401a-56, R416a-81, R420a/7018; **SS** R307b/127, R325b/1994, R326b/2092, R343a/3856, R349b/4547)

mehveş-i hümāyūn-fāl (< Far. meh-veş + < Far. -i + < Far. hümāyūn + < Ar. fāl) “kutlu talihli ay gibi; geleceği kutlu ay gibi” (**SS** R336b/3169)

munḥasif (< Ar.) “tutulmuş (ay)” (**GS** 315/6)

neyyireyn (< Ar.) “cisimleşmiş iki nur: güneş ve ay” (**Sİ** R398a/4560)

reşk-i ḳamer (< Far. reşk + < Far. -i + < Ar. ḳamer) “ayın kıskançlığı” (**HE** 7b/557)

şaḳḳü’l-ḳamer (< Ar.) “ayın ikiye bölünmesi” (**HE** 5b/360; **GS** 105/4)

şeb-çerāġ (< Far.) “geceleri parlayan inci” (**FK** 621/3; **NŞ** 264/9; **FŞ** SF63b/126; **HE** 11a/865, 14b/1221, 22b/1953; **LM** R219a-9, R225a/1079; **Sİ** R407b-65; **GS** 7/3)

şeb-çerāġī (< Far.) “geceleri parlayan inci ile ilgili” (**FŞ** SF46a/9, SF54b/39)

şeb-çirāġ (< Far.) “geceleri parlayan inci” (**SS** R313b-10)

şeb-efrūz (< Far.) “geceyi aydınlatan” (**FŞ** SF53a/57; **NŞ** 189/2)

şeb-efrūzī (< Far.) “geceyi aydınlatan ile ilgili” (**SS** R306b/13)

şeb-fürūz (< Far.) “geceyi aydınlatan” (**SS** R313b/766)

şeb-gerd (< Far.) “gece bekçisi, ay” (**FK** 42/8, 438/7; **GS** 158/6, 435/5, 572/2; **FŞ** SF49b/39; **HE** 6a/397, 10b/846, 22a/1897; **LM** R216a/170, R242a/2879)

şeb-gerd-i semāvī (< Far. şeb-gerd + < Far. -i + < Ar. semāvī) “gökyüzünün gece bekçisi; ay” (**FK** 42/8)

şeb-gerdliġ (< Far. şeb-gerd + < Tr. -liġ) “gece bekçiliği, ay” (**NŞ** 349/1)

şem‘-i şeb-istān (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Far. şebistān) “gece mumu” (**HE** 22a/1896; **Sİ** R389a/3599; **GS** 41/6, 73/3, 417/1, 546/1, 583/1, 618/5, 633/2; **NŞ** 654/30; **BV** 25/3, 97/4, 194/5, 405/2, 563/6, 653/4; **FK** 202/4, 401/2, 538/6, 675/1, 804/1)

tolun “dolunay” (**NŞ** 451/4)

tolun ay “dolunay” (**GS** 42/2, 202/5, 401/4, 420/3; **FK** 384/1, 429/3, 610/3; **BV** 31/4/4, 542/7, 568/4; **Sİ** R365b/1153, R381a/2765; **SS** R322b/1671)

yanġıl ay “yeni ay, hilal” (**GS** 215/5)

yaŋı ay “yeni ay, hilal” (**BV** 31/4, 182/5, 212/4, 525/8, 660/90, 733/4; **FK** 57/6, 349/4, 416/4, 514/5, 630/1; **FŞ** SF105a/14, SF90b/81, SF53a/53, SF72a/70, SF72a/82, SF81a/123; **HE** 11a/895, 26a/2316, 31b/2825, 38a/3433; **LM** R219a/468; **Sİ** R359b/534, R367a/1302, R391a/3848; **SS** R338a/3334, R340a/3578)
yeŋi ay “yeni ay, hilal” (**GS** 25/3, 44/4, 102/2, 167/2, 430/6, 465/4, 542/1, 603/3, 655/1; **NŞ** 2/4, 168/1, 194/9, 305/5, 457/6, 505/4, 608/3, 709/10)

2.22.2.2. Güneş ve İlgili Kavramlar

‘aks-i mihr-i ḫāver (< Ar. ‘aks + < Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i +< Far. ḫāver) “doğudan doğan güneşin/doğunun güneşinin yansıması” (**LM** R233a/1909)
‘arūs-ı çarḫ (< Ar.‘arūs+ < Far. -ı +< Far. çarḫ) “gökyüzünün gelini; güneş” **(FŞ** SF53b/15)
‘arūs-ı mihr-i felek (< Ar.‘arūs+ < Far. -ı +< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. felek) “gökyüzünün gelini; güneş” (**NŞ** 576/3)
āfitāb (< Far.) “güneş” (**GS** 47/4, 594/4; **NŞ** 41/1, 42/4, 108/6, 172/7, 278/1, 592/2; **Sİ** R356b/216, R387a/3387, R391a/3818, R402a/4963, R419b/6953; **SS** R326b-22)
āfitāb-ı ‘ālem-ārā (< Far. āfitāb + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem +< Far. ārā) “dünyayı süsleyen güneş, dünyayı aydınlatan güneş; sevgili” (**NŞ** 278/1)
āfitāb-ı ḫāver (< Far. āfitāb + < Far. -ı + < Far. ḫāver) “doğunun güneşi; doğudan doğan güneş” (**NŞ** 592/2)
āfitāb-ı ḫāverī (Far. āfitāb + < Far. -ı + < Far. ḫāverī) “doğan güneş” (**GS** 594/4)
āfitāb-zerd (< Far.) “sarı güneş, altın gibi parlayan güneş” (**SS** R326b/2099)
āftāb (< Far.) “güneş; *mec.* sevgili” **BV** 41/4; **GS** 46/1; **FK** 72/3, 639/8; **FŞ** SF101b/15, SF77a/9, SF82a/52; **HE** 4b/285; **LM** R216a/179, R227b/1358; **SS** R308a/150)
āftāb-ı ‘ālem-ārāy (< Far. āftāb + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem +< Far. ārāy) “dünyayı süsleyen güneş, dünyayı aydınlatan güneş; *mec.* sevgili” (**FŞ** SF101b/15, SF77a/9)
āftāb-ı ‘ālem-tāb (< Far. āftāb + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. tāb) “dünyayı süsleyen güneş, dünyayı aydınlatan güneş” (**SS** R308a/150)
āftāb-ı ḫāverī (< Far. āftāb + < Far. -ı + < Far. ḫāverī) “doğunun güneşi; doğudan doğan güneş” (**FK** 72/3; **BV** 649/1; **FŞ** SF82a/52)
āġāz-ı mihr (< Far. āġāz + < Far. -ı + < Far. mihr) “güneşin doğuşu” (**Sİ** R406a/5358)

aḫter-i cihān-tāb (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) “dünyayı aydınlatan, süsleyen yıldız” (**LM** R217a-6)

başıḳ “güneş” (**FK** 14/4)

berḳ-ı dıraḫşende (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. dıraḫşende) “güneş” (**FK** 689/97)

bezm-i mihr-āsā (< Far. bezm + < Far. -i + < Far. mihr-āsā) “güneş asasının meclisi” (**BV** 97/4)

bürūc (< Ar.) “güneşin evreleri, burçlar” (**HE** 6a/411; **Sİ** R393a/4009)

cemāl-i ʻālem-efrūz (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ʻālem + < Far. efrūz) “dünyayı aydınlatan güzellik” (**NŞ** 210/2)

cemāl-i āftāb (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Far. āftāb) “güneşin güzelliği” (**LM** R227b/1358)

cihān-sūz (< Far.) “cihan yakan, ateşe veren, güneş” (**FŞ** SF46a/10, SF53a/57; **LM** R214b/9, R225a/1122, R230a/1614; **Sİ** R366b/1250)

cihān-sūzī (< Far.) “cihan yakan, ateşe veren, güneş” (**SS** R338a/3364)

cihān-sūzluḳ (< Far. cihān-sūz + Tr. -luḳ) “dünyayı yakma, ateşe verme” (**Sİ** R370a/1603)

cihān-tāb (< Far. cihān-tāb) “dünyaya ışık veren, aydınlatan” (**FŞ** SF101b/16, SF50a/82, SF72a/89; **HE** 12b/1036, 22b/1959, 39a/3542; **LM** R217a-6; **Sİ** R354b/14, R406b/5403; **FK** 280/2, 689/160; **GS** 266/4)

cihān-tāblıġ (< Far. cihān-tāb + < Tr. -lıġ) “dünyaya ışık verme, aydınlatma” **Sİ** R407b-65)

çehre-i ʻālem-efrūz (< Far. çehre + < Far. -i + < Ar. ʻālem + < Far. efrūz) “dünyayı aydınlatan çehresi, yüzü” (**Sİ** R417b/6761)

çehre-i ʻuşşāḳ-sūz (< Far. çehre + < Far. -i + < Ar. ʻuşşāḳ-sūz) “âşıkları yakan çehre” (**HE** 2b/113)

çeşme-i ḫurşīd (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. ḫurşīd) “güneş çeşmesi, güneşin aydınlığı” (**FK** 605/6, 609/5, 705/1; **NŞ** 44/5, 344/2)

çeşm-i ḫūrşīd (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd) “güneşin gözü, güneşin aydınlığı” (**NŞ** 140/2)

eşiʻa-yi mihr (< Ar. eşiʻa + < Far. -yi + < Far. mihr) “güneşin ışığı, aydınlığı” (**SS** R343b/3903)

evc-i ḫurşīd (< Ar. evc + < Far. -i + < Far. ḫurşīd) “gökyüzündeki güneş” (**FK** 689/457)

germ-i mihr (< Far. germ + < Far. -i + < Far. mihr) “güneşin harareti, sıcaklığı” (**BV** 590/6)

germ-mihr (< Far.) “sıcak güneş” (**GS** 75/3)

gītī-firūz (< Far.) “cihanı aydınlatan” (**Sİ** R382a/2869)

gītī-fürūz (< Far.) “cihanı aydınlatan” (**HE** 9a/678)

ġurūb (< Ar.) “bir gök cisminin batıda görünmez olması, batması” (**FK** 110/5; **FŞ** SF62a-21; **Sİ** R387a/3385)

gūy-ı mihr (< Far. gūy + < Far. -ı + < Far. mihr) “güneş topu” (**Sİ** R383b/3045)

gül-i mihr (< Far. gül + < Far. -i + < Far. mihr) “güneş gülü” (**NŞ** 194/3)

ḫātem-i ḫūrşīd (< Ar. ḫātem + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd) “güneşin mührü” (**HE** 43a/3886)

ḫer (< Far.) “güneş” (**Sİ** R359a/470)

ḫırşīd (< Far.) “güneş” (**FK** 281/6)

ḫışt-ı mihr (< Far. ḫışt + < Far. -ı + < Far. mihr) “güneş kerpici” (**HE** 8a/603)

ḫor (< Far.) “güneş, ışık” (**LM** R228b/1456)

ḫōrşīd (< Far.) “güneş” (**FŞ** SF46a/12, SF52a/29, SF56b/7, SF63a/60, SF67a/100, SF103a/143,)

ḫōrşīdçe (< Far. ḫōrşīd + < Tr. -çe) “güneş gibi” (**FŞ** SF61a/56)

ḫōrşīd-ı cihān (< Far. ḫōrşīd + < Far. -ı + < Far. cihān) “cihan güneşi” (**FŞ** SF85a/14)

ḫōrşīd-ı cihān-tāb (< Far. ḫōrşīd + < Far.-ı + < Far. cihān-tāb) “cihanı aydınlatan güneş” (**FŞ** SF72a/89)

ḫōrşīd-ı ḫāver (< Far. ḫōrşīd + < Far. -ı + < Far. ḫāver) “doğunun güneşi” (**FŞ** SF68b/118)

ḫōrşīd-ı lāmi‘ (< Far. ḫōrşīd + < Far. -ı + < Ar. lāmi‘) “parlayan, parlak güneş” (**FŞ** SF90b/80)

ḫōrşīdī (< Far.) “güneşle ilgili” (**FŞ** SF64b/80)

hūr (< Far.) “güneş” (**HE** 667, 1856, 2697, 2777)

ḫūrşīd (< Far.) “güneş” (**FK** 11/1, 151/7, 271/8, 307/4, 599/2, 643/8; **GS** 3a-F2/16, 16/5, 152/1, 203/1, 300/3, 306/3; **NŞ** 7/3, 140/2, 210/2, 305/1, 414/4, 507/3; **BV** 13/5, 69/5, 102/4, 283/3, 309/7, 471/2; **HE** 9a/673, 9a/712, 15b/1293, 22b/1969, 35a/3125; **Sİ** R356b/217, R366b/1275, R383b/3049, R394b/4212; **LM** R215a/43, R221a/693, R225b/1146, R234a/2043, R247a/3397; **SS** R313b/747)

ḫūrşīd-i ‘ālem-ārā (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “cihanı süsleyen güneş” (**BV** 682)

ḫūrşīd-i cemāl (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. cemāl) “güzelliğin güneşi” (**NŞ** 540/4)

ḫurşīd-i cihān-ārā (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. cihān-ārā) “cihanı süsleyen güneş” (**BV** 105/1)

ḫurşīd-i cihān-tāb (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) “cihanı aydınlatan güneş” (**GS** 266/4)

ḫurşīd-i dıraḫşān (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. dıraḫşān) “parlak güneş” (**FK** 689/96; **GS** 420/3)

ḫūrşīd-i diraḫşān (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. diraḫşān) “parlak güneş” (**HE** 9a/673)

ḫūrşīd-i enver (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. enver) “nurlar güneşi” (**NŞ** 329/6)

ḫurşīd-i ferruḫ-fāl (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. ferruḫ + < Ar. fāl) “bahtı açık güneş” (**BV** 245/1)

ḫurşīd-i raḫşān (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. raḫşān) “parlak güneş” (**BV** 234/5, 348/3, 660/45, 660/5; **FK** 179/1, 377/1, 485/1, 675/2, 793/1; **GS** 152/1, 417/4, 546/1)

ḫūrşīd-i raḫşān (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. raḫşān) “parlak güneş” (**Sİ** R389a/3589)

ḫūrşīd-i rūşen (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. rūşen) “parlak güneş” (**Sİ** R374b/2100)

ḫurşīd-i tābān (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Far. tābān) “parlak güneş” (**GS** 154/5, 477/5; **Sİ** R406b/5435)

ḫurşīd-intisāb (< Far. ḫurşīd + < Ar. intisāb) “güneşe dahil olan” (**LM** R247b-37)

ḫūrşīd-manend (< Far.) “güneş gibi, güneşe benzer” (**BV** 676)

ḫūrşīd-rāy (< Far.) “güneş sancağı” (**GS** 6a-F2/13; **HE** 8b/666; **Sİ** R399b/4724)

ḫurşīd-sān (< Far.) “güneş gibi” (**FK** 42/8)

ḫūrşīd-sāy (< Far.) “güneş gibi” (**HE** 8b/666)

ḫūrşīdsiz (< Far. ḫūrşīd+ < Tr. -siz) “güneşsiz” (**Sİ** R407b/5524)

ḫūrşīd-vār (< Far.) “güneş gibi” (**Sİ** R390b/3757)

ḫūrşīd-veş (< Far.) “güneş gibi” (**Sİ** R382a/2856, R403b/5140; **FK** 683/6)

ḫusrev-i encüm (< Far. ḫusrev + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızların padişahı; güneş” (**NŞ** 17/4; **Sİ** R362a/811)

ḫ^{v}ur-şīd (< Far.) “güneş” (**SS** R307a/78, R317b/1142, R335a/3014, R341b/3701, R348b/4443)

iḥtirāḳ (< Ar.) “tutuşup yanma; bir gezegenin güneşe yaklaşması” (**FK** 150/4; **GS** 10b-F2/11, 328/4)

ḳandīl-i ʻarṣa-i āfāḳ (< Ar. ḳandīl + < Far. -i + < Ar. ʻarṣa + < Far. -i + < Ar. āfāḳ) "ufukların kandili, güneş" (**GS** 320/2)

ḳandīl-i cihān-tāb (< Ar. ḳandīl + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) "dünyayı aydınlatan kandil" (**HE** 39a/3542)

ke's-i ḫurşīd (< Ar. ke's + < Far. -i + < Far. ḫurşīd) "güneşin kadehi, çanağı" (**FK** 689/5)

keş-şems (< Ar.) "güneş gibi" (**LM** R215b-3)

ḳurṣ-ı ḫurşīd (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Far. ḫurşīd) "güneşin görünen yüzü" (**FK** 513/3; **LM** R216a/150, R217a/427)

ḳurṣ-i ḫūrşīd-i raḫşān (< Ar. ḳurṣ + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd + < Far. -i + < Far. raḫşān) "parlak güneşin görünen yüzü" (**Sİ** R400a/4750)

ḳurṣ-ı mihr (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Far. mihr) "güneşin yüzü" (**Sİ** R361b/755, R387a/3416; **HE** 39b/3550)

ḳuyaş "güneş" (**FK** 11/2, 144/5, 278/2, 306/3, 422/3, 597/5; **GS** 2/5, 105/5, 202/5, 301/4, 401/3, 503/1; **NŞ** 1/1, 104/9, 203/5, 302/4, 407/1, 500/5; **BV** 4/4, 70/3, 92/4, 175/1, 329/2, 509/1; **FŞ** SF46a/14, SF51b/15, SF56b/6, SF58b/84; **HE** 2a/53, 9a/708, 24a/2099, 25b/2243, 36a/3243; **LM** R216b/217, R221b/743, R225b/1150; **Sİ** R354b/15, R366b/1249, R373b/1978, R374b/2091; **SS** R306b/37, R316b/1045, R326b/2094, R337a/3236)

ḳuyaşça "güneş gibi" (**GS** 462/3; **Sİ** R395a/4219)

ḳuyaşī (< Tr. ḳuyaş + < Far. ī) "güneşle ilgili" (**GS** 682h/3; **FŞ** SF83b/78)

ḳuyaşlıḳ "güneşli" (**FŞ** SF105a/17; **Sİ** R361b-9)

ḳuyaşsız "güneşsiz" (**FK** 664/5)

kün "güneş" (**GS** 3/3, 26/10, 81/3, 292/1, 320/4; **NŞ** 404/5; **LM** R225a/1092)

künes "bulutsuz sıcak gündüz" (**GS** 252/1, 711/5)

küneş "güneş" (**Sİ** R415a/6422; **SS** R327a/2161)

küsūf (< Ar.) "güneş tutulması" (**HE** 2b/120; **Sİ** R392b/3959, R415b/6443; **NŞ** 30/4, 393/7; **BV** 516/3)

levḥa-i ḫurşīd (< Ar. levḥa + < Far. -i + < Far. ḫurşīd) "güneş levhası" (**GS** 50/7)

maḫzen-i mihr (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Far. mihr) "güneş mahzeni" (**GS** 191/3)

mihr (< Far.) "güneş; *mec.* sevgi, şefkat" (**FK** 2/1, 124/2, 279/6, 357/7, 429/5, 545/1; **GS** 3/5, 108/1, 207/5, 300/3, 401/5, 505/1; **NŞ** 18/3, 104/5, 205/1, 309/3, 409/5, 500/5; **BV** 3/3, 48/5, 118/7, 227/2, 324/2, 375/6; **FŞ** SF46a/11, SF50a/82, SF61a/53, SF64b/104; **HE**

2a/55, 9b/760, 12b/1036, 18b/1599, 23b/2050; **LM** R214b/22, R219b/506, R224b/1043, R233a/1914; **Sİ** R354b/14, R367a/1301, R375b/2228, R386b/3329; **SS** R306b/39, R316b/1053, R326b/2093, R338a/3316)

mihr-āmīz (< Far.) "güneşli" (**SS** R341a/3649)

mihr-ı ʿālem-ārā (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. ʿālem + < Far. ārā) "dünyayı süsleyen güneş" (**FŞ** SF102a/24)

mihr-ı ʿālem-ārāy (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. ʿālem + < Far. ārāy) "dünyayı süsleyen güneş" (**FŞ** SF53a/53, SF69b/45)

mihr-ı ʿālem-efrūz (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. ʿālem + < Far. efrūz) "dünyayı aydınlatan güneş" (**FŞ** SF89b/76)

mihr-ı āfāḳ (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. āfāḳ) "ufkun güneşi" (**FŞ** SF85a/26)

mihr-ı dıraḫşān (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. dıraḫşān) "parlayan güneş" (**FŞ** SF67b/19)

mihr-ı eflāk (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. eflāk) "göklerin güneşi" (**FŞ** SF75b/43)

mihr-ı enver (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. enver) "parlak güneş; *mec.* güneş gibi parlak sevgili" (**FŞ** SF67b/24)

mihr-ı felek-sāy (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. felek + < Far. sāy) "göğe ulaşan/değen güneş" (**FŞ** SF56a/109)

mihr-ı gerdūn (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. gerdūn) "güneş" (**FŞ** SF58a/65; **BV** 424/4)

mihr-ı germ (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. germ) "sıcak, hararetli güneş" (**FŞ** SF90b/71)

mihr-ı gül-çihr (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. gül-çihr) "gül yüzlü güneş" (**FŞ** SF57b/1)

mihr-ı ḫāver (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. ḫāver) "doğu güneşi" (**FŞ** SF79a/35, SF83b/65, SF92a/69)

mihr-ı ḫāverī (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. ḫāverī) "doğu güneşi" (**FŞ** SF61a/53, SF64b/104, SF79a/13)

mihr-ı iḳbāl (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. gerdūn) "saadet güneşi" (**SS** R319a/1325)

mihr-ı münevver (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. münevver) "aydınlık, parlak güneş; sevgili" (**FŞ** SF57a/55)

mihr-ı nihān (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. nihān) "gizli, gizlenmiş güneş" (**FŞ** SF89b/68)

mihr-ı raḫşān (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. raḫşān) "parlak güneş" (**FŞ** SF46a/11, SF51a/109, SF56b/16, SF93a/11)

mihr-ı sebük-ḫīz (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. sebük-ḫīz) “çabuk hareket eden güneş” (**FŞ** SF52a/33)

mihr-ı semā (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. semā) “güneş” (**FŞ** SF58a/67, SF67a/84)

mihr-ı semā-veş (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. semā + < Far. veş) “güneş gibi” (**FŞ** SF57a/59)

mihr-ı tābān (< Far. mihr + < Far. -ı + < Far. tābān) “parlak güneş” (**FŞ** SF79a/14)

mihr-i devrān (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın güneşi” (**FK** 95/5)

mihrī (< Far.) “güneş; sevgi, şefkat ile ilgili”(**FŞ** SF51b/43, SF57a/69; **Sİ** R356a/192; **SS** R335a/2998; **GS** 683/14)

mihr-i ‘ālem (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “dünyanın güneşi” (**SS** R326b/2091, R349a/4530)

mihr-i ‘ālem-ārā (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen güneş” (**BV** 174/1, 564/1)

mihr-i ‘ālem-ārāy (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. ārāy) “dünyayı süsleyen güneş” (**GS** 3a-F2/10)

mihr-i ‘ālem-efrūzī (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. efrūzī) “dünyayı aydınlatan güneş” (**SS** R338a/3364)

mihr-i ‘ālem-gerd (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. gerd) “dünyayı dolaşan güneş” (**GS** 663/5)

mihr-i ‘ālem-gīr (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. gīr) “dünyayı tutan güneş” (**GS** 6a-F2/10)

mihr-i ‘ālem-tāb (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. tāb) “dünyayı aydınlatan güneş” (**GS** 197/1, 336/2; **SS** R329a/2391, R334b/2950)

mihr-i āsmān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. āsmān) “göklerin güneşi” (**LM** R239a/2564)

mihr-i āsmān-gerdī (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. āsmān-gerdī) “göğü dolaşan güneş” (**GS** 619/6)

mihr-i āsmānī (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. āsmānī) “göklerin güneşi” (**LM** R216b/197; **SS** R334a/2900)

mihr-i āsmān-rev (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. āsmān-rev) “asuman gidişli güneş” (**LM** R239a/2563)

mihr-i bī-‘adīl (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ‘adīl) “adaletsiz, adil olmayan güneş” (**SS** R306b/40)

mihr-i cāvīd (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. cāvīd) “sonsuz güneş” (**LM** R234a/2016)

mihr-i cihān-ārā (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. cihān-ārā) “dünyayı süsleyen güneş” (**BV** 97/1)

mihr-i cihān-efrūz (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. cihān-efrūz) “dünyayı aydınlatan güneş” (**BV** 469/1)

mihr-i cihān-gerd (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. cihān-gerd) “evreni dolaşan güneş” (**GS** 365/4)

mihr-i cihān-tāb (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) “dünyayı aydınlatan güneş” (**FK** 689/160; **FŞ** SF50a/82; **HE** 12b/1036; **Sİ** R354b/14; **Sİ** R406b/5403)

mihr-i dıraḫşān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. dıraḫşān) “parlayan güneş” (**GS** 421/4, 529/2; **NŞ** 487/2; **Sİ** R420a/6995)

mihr-i diraḫşān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. diraḫşān) “parlayan güneş” (**HE** 6a/427, 38b/3494)

mihr-i eflāk (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. eflāk) “göklerin güneşi” (**FK** 680/1; **LM** R246b/3277)

mihr-i envār (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. envār) “parlak güneş; *mec.* güneş gibi parlak sevgili” (**NŞ** 93/2; **SS** R347a/4275)

mihr-i enver (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enver) “parlak güneş; *mec.* güneş gibi parlak sevgili” (**LM** R216b/196, R219a/465, R220b/620; **SS** R332b/2763; **NŞ** 477/4)

mihr-i enverī (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enver + < Far. ī) “parlak güneş; *mec.* güneş gibi parlak sevgili” (**GS** 681/4)

mihr-i enverveş (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enver + < Far. veş) “parlak güneş gibi; *mec.* güneş gibi parlak sevgili” (**SS** R326b/2098)

mihr-i felek (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. felek) “feleğin güneşi” (**LM** R217a-6; **Sİ** R401b/4929)

mihr-i ferḫunde (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. ferḫunde) “uğurlu güneş” (**GS** 683/15)

mihr-i gerdūn (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. gerdūn) “güneş” (**LM** R234a/2038; **NŞ** 212/1)

mihr-i giyeh (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. giyeh) “yeni doğmuş güneş” (**BV** 31/2, 604/5)

mihr-i gül-çihr (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. gül-çihr) “gül yüzlü güneş” (**LM** R244b/3149; **SS** R340b/3616)

mihr-i ḫāver (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. ḫāver) “doğu güneşi” (**LM** R220b/620, R221a/681, R221a/687; **Sİ** R375b/2228)

mihr-i ḫāverī (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. ḫāverī) “doğu güneşi” (**BV** 295/1; **FK** 242/1, 314/1, 550/1; **GS** 666/1; **NŞ** 581/4, 641/2; **LM** R219a/486, R236b/2293, R248b/3549; **SS** R312a/575, R330b/2510, R343b/3949, R348b/4466)

mihr-i lāmi‘ (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. lāmi‘) “parıldayan güneş” (**LM** R221a/691; **GS** 245/3)

mihr-i münīr (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. münīr) “ışık saçan güneş” (**FK** 689/349, 749/1; **GS** 149/4; **NŞ** 146/6; **Sİ** R362a/807, R362a-10; **SS** R310b/455, R340b/3632, R341a/3685, R344b/4047; **HE** 3a/151, 6a/438, 29a/2588)

mihr-i nūrānī (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. nūrānī) “nurlu güneş” (**SS** R306b/39, R316b/1063)

mihr-i nübüvvet (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. nübüvvet) “nebilik güneşi” (**HE** 30b/2701; **Sİ** R356a/191; **SS** R307b-3)

mihr-i pür-nūr (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. pür-nūr) “çok aydınlık, parlak güneş” (**LM** R234a/2050; **Sİ** R417b/6743)

mihr-i raḫşān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. raḫşān) “parlak güneş” (**BV** 380/1; **GS** 280/5, 470/3; **NŞ** 387/4, 564/1; **LM** R217a/260; **Sİ** R382a/2897)

mihr-i raḫşān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. raḫşān) “parlak güneş” (**NŞ** 27/1)

mihr-i raḫşen (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. raḫşen) “parlak güneş” (**SS** R308a/153)

mihr-i rūşen-rāy (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. rūşen-rāy) “parlak fikirli güneş” (**SS** R341a/3650)

mihr-i ṣafḥa (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ṣafḥa) “güneşin yüzü” (**SS** R312b/633)

mihr-i sāyir (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. sāyir) “seyreden, dolaşan güneş” (**BV** 219/3)

mihr-i semā (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. semā) “güneş” (**Sİ** R390a/3732; **SS** R338a/3319)

mihr-i seyyār (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. seyyār) “gezen güneş” (**GS** 242/7; **Sİ** R398b/4591)

mihr-i sipihr (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. sipihr) “göğün güneşi” (**SS** R321b/1591)

mihr-i şerīf (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. şerīf) “ulu güneş” (**HE** 5a/323)

mihr-i tābān (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. tābān) “parlak güneş” (**NŞ** 500/5; **Sİ** R359b/523)

mihr-i zer-keş (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. zer-keş) “yaldızlı, altın işlemeli güneş” (**Sİ** R359a/481)

mihr-miṣāl (< Far. mihr + < Ar. miṣāl) “güneş gibi” (**Sİ** R401a-56; **SS** R334b/2955)

mihr-perver (< Far.) “güneşi besleyen; seven” (**SS** R347b/4359)

mihr-raḫşende (< Far.) “parlak, parlayan güneş” (**FŞ** SF52a-11)

mihrsiz (< Far. mihr + < Tr. -siz) “güneşsiz” (**FŞ** SF91a/93; **GS** 151/6, 213/7)

mihrsizlıġ (< Far. mihr + < Tr. -siz +lıġ) “güneşsizlik” (**FK** 689/318)

mihrsizlik (< Far. mihr + < Tr. -siz +lik) “güneşsizlik” (**GS** 306/1; **SS** R319a/1321)

mihr-veş (< Far.) “güneş gibi” (**FK** 587/2, 689/344; **HE** 40b/3652; **SS** R335b/3065)

mir’āt-ı ḫōrşīd (< Ar. mir’at + < Far. -ı + < Far. ḫōrşīd) “güneşin aynası (güneşin yüzü)” (**FŞ** SF69a/19)

mir’āt-ı ḫūrşīd (< Ar. mir’at + < Far. -ı + < Far. ḫūrşīd) “güneşin aynası (güneşin yüzü)” (**Sİ** R398b/4596)

miṣl-i ḳuyaş (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Tr. ḳuyaş) “güneş gibi” (**Sİ** R404b/5216)

mühre-i ḫūrşīd (< Ar. mühre + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd) “güneş” (**HE** 39a/3523)

münkesif (< Ar.) “küsufa uğrayan, tutulan, tutulmuş (güneş)” (**GS** 315/4)

neyyīr (< Ar.) “nurlu, ışıklı güneş” (**Sİ** R383b/3051; **SS** R352a/4811; **FK** 86/6)

neyyireyn (< Ar.) “cisimleşmiş iki nur: güneş ve ay” (**Sİ** R398a/4560)

neyyir-i a‘ẓam (< Ar. neyyir + < Far. -i + < Ar. a‘ẓam) “güneş” (**SS** R352a/4811; **FK** 86/6; **BV** 479/8)

pençe-i āfitāb (< Far. pençe + < Far. -i + < Far. āfitāb) “güneşin pençesi” (**Sİ** R391a/3818, R419b/6953)

pençe-i ḫūrşīd (< Far. pençe + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd) “güneşin pençesi; *mec.* sevgilinin kullandığı tarak” ” (**HE** 32a/2877; **NŞ** 7/3, 30/4)

reşk-ı ḫōrşīd (< Far. reşk + < Far. -ı + < Far. ḫōrşīd) “güneşin kıskançlığı” (**FŞ** SF62b/15)

reşk-i āftāb (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. āftāb) “güneşin kıskançlığı” (**LM** R216a/179)

reşk-i mihr (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. mihr) “güneşin kıskançlığı” (**HE** 11a/856)

reşk-i mihr-i enver (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i + < Ar. enver) “parlak güneşi kıskanma” (**LM**

rişte-i mihr (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. mihr) “güneş ipi” (**BV** 368/5)

ṣafḥa-i ḫurşīd (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Far. ḫurşīd) “güneşin yüzeyi” (**FK** 543/3)

ṣafḥa-i ḫurşīdçe (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Far. ḫurşīd + < Tr. -çe) "güneşin yüzeyi gibi" (**FK** 552/6)

ṣafḥa-i mihr (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Far. mihr) "güneşin yüzeyi" (**Sİ** R359a/478)

şem'-ı mihr-ı 'ālem-efrūz (< Ar. şem' + < Far. -ı + < Far. mihr + Far. -ı + < Ar. 'ālem + < Far. efrūz) "dünyayı aydınlatan güneşin mumu" (**FŞ** SF92a/59)

şem'-i cihān-tāb (< Ar. şem' + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) "cihanı aydınlatan mum, güneş" (**FK** 280/2)

şems (< Ar.) "güneş" (**GS** 10/7, 245/7; **BV** 508/8, 550/6, 672; **FŞ** SF51a/103)

şemse-i ḫūr (< Ar. şemse + < Far. -i + < Far. ḫūr) "güneş" (**HE** 8b/667)

şemse-i zer-kār (< Ar. şemse + < Far. -i + < Far. zer-kār) "altınla işlenmiş güneş" (**GS** 479/7; **HE** 3b/179)

şīd (< Far.) "güneş, nur" (**FŞ** SF67a/81; **LM** R247b/3428)

şu'le-i mihr (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Far. mihr) "güneşin alevi" (**FK** 225/4)

şu'le-yi cihān-sūzī (< Ar. şu'le + < Far. -yi + < Far. cihān-sūzī) "cihanı yakan ateş; güneş" (**SS** R338a/3364)

şu'le-yi ḫ^{v}urşīd (< Ar. şu'le + < Far. -yi + < Far. ḫ^{v}urşīd) "güneş ışığı" (**SS** R348b/4443)

şümūs (< Ar.) "şemsler, güneşler" (**Sİ** R374b/2092)

tābe (< Far.) "güneş" (**Sİ** R377b/2399)

terk-i mihr (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. mihr) "güneşin terki" (**BV** 19/2; **HE** 19a/1644)

ṭārem-i ḫurşīd (< Far. ṭārem + < Far. -i + < Far. ḫurşīd) "güneşin kubbesi" (**FK** 576/3)

ṭulū' (< Ar.) "(güneş) doğma, doğuş" (**BV** 27/4, 46/7, 104/3, 212/2, 365/4, 413/2; **FK** 27/3, 110/1, 269/1, 457/5, 581/3; **GS** 78/6, 95/6, 105/2, 336/2, 463/1; **NŞ** 106/5, 194/6, 319/5, 595/3; **FŞ** SF46a/12, SF59b/80, SF75a-31, SF89b/76; **HE** 4b/292, 7a/494; **LM** R215b-3, R242a/2870; **Sİ** R358b-6, R360a-8, R360b/657, R406b/5445, R411a/5983; **SS** R314a/790, R331a/2609)

yūḥ (< Ar.) "güneş" (**NŞ** 106/5)

yūhī (< Ar. yūh + < Far. ī) "güneşle ilgili" (**NŞ** 106/5)

zer-i sipihr (< Far. zer + < Far. -i + < Far. sipihr) "gökyüzünün altını, güneş" (**BV** 533/4)

2.22.2.3. Yıldız ve İlgili Kavramlar

aḫter (< Far.) "yıldız" (**BV** 2/5, 97/4, 135/3, 217/5, 365/5, 413/2; **GS** 22/1, 171/4, 430/3, 506/8, 570/8, 639/5; **NŞ** 34/4, 69/6, 104/1, 201/3, 450/1, 477/1, 567/4; **FK** 23/4, 110/1, 242/8, 615/4, 677/2, 689/97; **FŞ** SF106a/7, SF106b/77, SF48a/17, SF63a/104; **HE** 2b/119,

7b/536, 9a/711, 12b/1038, 18b/1565; **LM** R220a/575, R222a/785, R225a/1078, R232a/1852; **Sİ** R356a/192, R356b/227, R376b/2326, R391a/3826; **SS** R308a/149, R308a/189, R321b/1592, R331a/2606

aḫter-ı ʻışḳ (< Far. aḫter + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk yıldızı” (**FŞ** SF92a/77; **LM** R225a/1078)

aḫter-ı baḫt (< Far. aḫter + < Far. -ı + < Far. baḫt) “talih yıldızı” (**FŞ** SF106b/77; **GS** 171/4, 415/2; **NŞ** 34/4; **SS** R311b/515)

aḫter-ı pāk (< Far. aḫter + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz, saf yıldız” (**FŞ** SF52a/28)

aḫterī (< Far.) “yıldızlı” (**GS** 8b-F2/13, 597/2, 601/6; **NŞ** 146/3; **HE** 7a/500; **Sİ** R355a/45, R359a/469, R401b/4924; **SS** R313b/750)

aḫter-i burc-ı şeref (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. burc + < Far. -ı +< Ar. şeref) “şeref burcu yıldızı” (**NŞ** 305/1)

aḫter-i devlet (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. devlet) “devlet yıldızı” (**HE** 18b/1566)

aḫter-i eşk (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı, gözyaşı parıltısı” (**LM** R232b-23)

aḫter-i ferhūnde (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. ferhūnde) “kutlu, uğurlu yıldız” (**BV** 652/4)

aḫter-i ferḫunde-fal (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. ferḫunde-fal) “uğurlu olan yıldız” (**GS** 8a-F2/19, 506/8)

aḫter-i ferḫunde-fāl (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. ferḫunde-fāl) “uğurlu olan yıldız” (**FK** 457/5, 579/8, 649/6; **BV** 416/4; **GS** 430/3; **NŞ** 601/3)

āḫter-i ḫuceste (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. ḫuceste) “kutlu, uğurlu yıldız” (**LM** R245a/3185)

aḫter-i ḥüsn (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik yıldızı” (**BV** 46/7)

aḫter-i idbār (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. idbār) “talihsizlik, bahtsızlık yıldızı” (**BV** 160/3)

aḫter-i mesʻūd (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. mesʻūd) “mutluluk yıldızı” (**FK** 23/4)

aḫter-i naḥs (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. naḥs) “talihsizlik, bahtsızlık yıldızı” (**BV** 66/4, 638/6)

aḫter-i pür-tāb (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. pür-tāb) “parlak yıldız” (**Sİ** R358b-6)

aḫter-i raḫşende (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. raḫşende) “parlak yıldız” (**FK** 689/97)

aḫter-i sa‘d (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. sa‘d) “mutluluk yıldızı” (**GS** 42/2, 336/2; **SS** R331a/2606)

aḫter-i sa‘dī (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. sa‘dī) “mutluluk yıldızı” (**GS** 22/1, 47/5)

aḫter-i seyyāreī (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. seyyāreī) “gezen, dönen yıldızlar” (**BV** 13/5)

aḫter-i tāb-nāk (< Far. aḫter + < Far. -i + < Far. tāb-nāk) “parlak yıldız” (**Sİ** R376b/2326, R382a/2883)

aḫter-i ṭāli‘ (< Far. aḫter + < Far. -i + < Ar. ṭāli‘) “şans yıldızı” (**FK** 689/120)

aḫter-şināās (< Far.) “yıldız ilmi ile meşgul olan, müneccim” (**Sİ** R381b/2820)

behrām (< Far.) “Merih yıldızı” (**LM** R216b/218, R241b/2844, R244b/3126; **FK** 597/2; **HE** 6a/402; **SS** R306b/5, R315b/930; **Sİ** R357a/257, R415a/6379; **FŞ** SF47b/22, SF84a/13)

behrām-ı felek (< Far. behrām + < Far. -ı + < Ar. felek) “feleğin/gökyüzünün Behram’ı (Merih yıldızı” (**HE** 19a/1647)

behrāmī (< Far.) “Merih yıldızına ait” (**GS** 176/6)

behrām-veş (< Far.) “Merih yıldızı gibi” (**FŞ** SF46a/46)

benātü’n-na’ş (<ö. a.) “Büyükayı takımyıldızı, Yedigir” (**GS** 8b-F2/16)

bercīs (< Ar.) “Müşteri yıldızı” (**FŞ** SF106a/4, SF106a/7, SF52a/29; **GS** 3a-F2/15)

bircīs (< Ar.) “Müşteri yıldızı” (**LM** R216b/219, R241b/2845; **FK** 689/153)

cevzeher (< Far.) “ejderha kuyruğu, kuyruklu yıldız” (**LM** R232b/1862)

çarḫ-encüm (< Far. çarḫ + < Ar. encüm) “gökyüzünün yıldızları; dönen yıldızlar” (**NŞ** 616/6)

çarḫ-ı encüm (< Far. çarḫ + < Far.-i+ < Ar. encüm) “devreden, dönen yıldızlar” (**NŞ** 387/9)

çolpan “sabaha karşı doğan yıldız” (**NŞ** 505/4)

dārā-yı encüm-sipāh (< Far. dārā + < Far. -yı + < Ar. encüm-sipāh) “yıldızlar ordusunun hükümdarı” (**Sİ** R374a/2024)

encūm (< Ar.) “yıldızlar” (**SS** R348a/4425, R349b/4566; **FŞ** SF100a/14, SF91a/112, SF52b/5, SF62b/16; **HE** 2a/56, 3a/141, 10a/793, 12b/1036, 17a/1435; **LM** R214b/27, R228a/1418, R233a/1942, R234a/2043; **Sİ** R356b/216, R372b/1909, R377a/2389, R383a/2978; **SS** R310a/382, R313b/732, R320b/1468, R333a/2823; **FK** 23/3, 144/5,

296/5, 323/4, 467/3, 545/4; **GS** 3/6, 74/6, 108/6, 219/3, 301/6, 407/6; **NŞ** 17/4, 207/4, 308/5, 411/3, 501/9, 616/6, 650/5; **BV** 2/5, 122/4, 246/2, 270/6, 338/3, 441/6)

encüm-ʻaded (< Ar.) "yıldızların sayısı, adedi" (**Sİ** R384a-36)

encüm-āyīn (< Ar. encüm + < Far. āyīn) "yıldızlar gibi" (**Sİ** R401a/4881; **SS** R351a-37)

encüm-gürūh (< Ar.) "yıldızlar topluluğu" (**Sİ** R393a/4051)

encüm-i bī-dādger (< Ar. encüm + < Far. -i + < Far. bī-dādger) "adil olmayan yıldızlar" (**HE** 18a/1531)

encüm-i ḫāric-endīşe (< Ar. encüm + < Far. -i + < Ar. ḫāric + < Far. endīşe) "endişesiz yıldızlar" (**GS** 683/26)

encüm-i naḫs (< Ar. encüm + < Far. -i + < Ar. naḫs) "uğursuz yıldızlar" (**HE** 17a/1444)

encüm-i raḫşān (< Ar. encüm + < Far. -i + < Far. raḫşān) "parlak yıldızlar" (**NŞ** 161/1)

encüm-miṣillik (< Ar. encüm-miṣil + < Tr. -lik) "yıldız gibi olma" (**SS** R319a/1324)

encüm-rīz (< Ar. encüm + < Far. rīz) "yıldız saçan, dağıtan" (**NŞ** 193/4)

encüm-rübāy (< Ar. encüm + < Far. rübāy) "yıldız çalan" (**HE** 11a/895)

encüm-sipāh (< Ar. encüm + < Far. sipāh) "yıldız ordusu, yıldız takımı" (**GS** 6a-F2/6, 45/9; **HE** 17a/1429; **Sİ** R363b/952, R374a/2024, R394a/4136)

encüm-sipeh (< Ar. encüm + < Far. sipeh) "yıldız ordusu, yıldız takımı" (**GS** 351/1)

ferḳad (< Ar.) "kuzey kutbuna yakın ve Küçükayı kümesine tabi iki parlak yıldızdan her biri olup, bulundukları yerden doğup batarlar" (**NŞ** 657/42)

fevḳa's-süreyyā (< Ar.) "ülker yıldızından parlak, çekici" (**BV** 7/2)

ġayr-ı süheyl (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. süheyl) "Süheyl yıldızından başka" (**SS** R340b/3633)

gerdiş-i aḫter (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. aḫter) "yıldızın dolanması" (**BV** 90/6)

gevher-i encüm (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. encüm) "yıldızların mücevheri" (**GS** 74/6, 453/8)

ḫayl-ı aḫter (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. aḫter) "yıldızlar kümesi" (**FK** 24/3; **FŞ** SF48a/17)

ḫayl-ı encüm (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. encüm) "yıldızlar kümesi" (**FK** 664/3)

ḫayl-ı encüm-sipāh (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. encüm + < Far. sipāh) "yıldızlar kümesi, yıldızlar takımı kadar kalabalık ordu" (**Sİ** R394a/4136)

ḫayl-ı kevākib (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. kevākib) "yıldızlar kümesi" (**FK** 96/3)

ḫayl-i encüm (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızlar kümesi” (**BV** 486/3; **GS** 129/7; **SS** R320b/1468)

ḫayl-i encüm-sipeh (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. encüm + < Far. sipeh) “yıldızlar kümesi, yıldızlar takımı kadar kalabalık ordu” (**GS** 351/1)

ḫayl-i nücūm (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. nücūm) “yıldızlar kümesi” (**GS** 54/3)

ḫūşe-i pervīn (< Far. ḫūşe + < Far. -i + < Far. pervīn) “Ülker yıldızının başağı/salkımı” (**BV** 446/4)

keh-keşān (< Far.) “samanyolu” (**FK** 485/7, 519/4; **FŞ** SF46a/41; **FŞ** SF84a/12, SF90b/44; **HE** 9a/674, 9a/694, 10b/854, 31a/2777, 39b/3548; **LM** R215b/96; **Sİ** R382a/2882, R389a/3623; **BV** 122/4)

kevākib (< Ar.) “yıldızlar” (**FK** 96/3, 255/7, 351/2, 464/5, 606/; **GS** 252/6, 342/7, 510/2; **NŞ** 17/2, 201/7, 289/3, 310/1, 495/5; **BV** 50/1, 104/2, 168/2; **FŞ** SF47a/29, SF62b/10, SF63b/10, SF84a/16, SF90a/24; **HE** 15b/1295, 39a/3500, 39b/3562; **LM** R245a/3184; **Sİ** R355b/129, R364b/1057, R367a/1317, R378a/2450; **SS** R322a/1607, R342b/3844)

kevākib-i cihān-tāb (< Ar. kevākib + < Far. -i + < Far. cihān-tāb) “dünyaya sıcaklık veren yıldız” (**HE** 7a)

kevākib-i seḥerī (< Ar. kevākib + < Far. -i + < Ar. seḥerī) “seher yıldızları” (**SS** R342b/3844)

kevkeb (< Ar.) “yıldız” (**FK** 23/4, 108/1, 290/6, 352/3, 421/8, 550/2; **GS** 45/3, 108/3, 223/4, 328/4, 353/5, 417/4; **NŞ** 41/1, 135/5, 242/4, 330/5, 415/2, 541/6; **BV** 46/7, 170/3, 244/4, 311/2, 324/3; **FŞ** SF47a/11, SF50a/1, SF58b/81, SF65b/48, SF84a/16; **HE** 24a, 31a, 39a/3497, 42b/3844; **LM** R232a/1851, R238b/2523, R244b/3120; **Sİ** R355b/129, R401a/4882, R403b/5141, R417a/6715; **SS** R306b/13, R317a/1083, R329B/2413, R337a/3212)

kevkeb-āyīn (< Ar. kevkeb +< Far. āyīn) “yıldız parlayışlı” (**BV** 225/7)

kevkebe (< Ar.) “gökteki yıldız” (**FŞ** SF80a-35)

kevkeb-efrūzī (< Ar. kevkeb + < Far. efrūzī) “parlak yıldız” (**SS** R306b/13)

kevkeb-efşān (< Ar. kevkeb + < Far. efşān) “yıldız saçan” (**GS** 166/1, 354/1)

kevkeb-gūn (< Ar. kevkeb + < Far. gūn) “yıldız renkli” (**SS** R322a/1612)

kevkeb-ı baḫt (< Ar. kevkeb + < Far. -ı + < Far. baḫt) “baht, talih yıldızı” (**FŞ** SF105a/14, SF98a/50)

kevkeb-ı sa‘d (< Ar. kevkeb + < Far. -ı + < Ar. sa‘d) “kutlu, uğurlu yıldız” (**FŞ** SF65b/48)

kevkebī (< Ar. kevkeb + < Far. ī) “yıldız ile ilgili” (**Sİ** R403b/5140)

kevkeb-i ‘ışḳ (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar.‘ışḳ) “aşk yıldızı” (**NŞ** 650/3)

kevkeb-i baḫt (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Far. baḫt) “baht, talih yıldızı” (**SS** R351a/4710)

kevkeb-i cehān-peymā (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Far. cehān-peymā) “dünyayı gezen, dolaşan yıldız” (**SS** R306b/16)

kevkeb-i eşk (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı yıldızı” (**BV** 654/9; **GS** 108/3; **NŞ** 293/2, 264/9)

kevkeb-i iḳbāl (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “talih yıldızı” (**BV** 160/3, 245/1; **FK** 108/1, 431/6)

kevkeb-i naḥs (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. naḥs) “uğursuz yıldız” (**LM** R232a/1851, R244b/3120)

kevkeb-i raḫşendelıḳ (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Far. raḫşende + < Tr. -lıḳ) “parlak yıldız” (**HE** 5a)

kevkeb-i sa‘ādet (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk yıldızı” (**SS** R345b/4132)

kevkeb-i sa‘d (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. sa‘d) “uğurlu yıldız” (**BV** 114/5)

kevkeb-i ṣevābit (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. ṣevābit) “gezegenler dışında kalan ve yerinde durur gibi görünen yıldızlar” (**FK** 710/2)

kevkeb-i seyyār (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. seyyār) “gezgin yıldız” (**FK** 290/6; **GS** 98/1)

kevkeb-i seyyāre (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. seyyāre) “gezgin yıldız” (**BV** 208/3; **FK** 199/4, 688/68; **NŞ** 497/4)

kevkeb-i ṭāli‘ (< Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. ṭāli‘) “baht, talih yıldızı” (**SS** R325b/1999)

kevkeb-istān (< Ar. kevkeb + < Far. istān) “yıldız yeri” (**LM** R245a/3183; **Sİ** R361b/746)

kevkev-i cām (< Ar. kevkev + < Far. -i + < Far. cām) “kadeh yıldızı” (**SS** R313a/687)

kėçe ṭāvūsı (< Tr. kėçe + < Ar. ṭāvūs + < Tr. ı) “tavus yıldızı” (**HE** 10a/771)

ḳurṣ (< Ar.) “yuvarlak nesne, bir yıldızın görünen yüzü” (**FK** 365/7, 513/3, 689/349; **GS** 63/9, 342/7, 365/6, 397/2, 704/3; **NŞ** 177/6, 242/5, 256/6; **BV** 177/6; **FŞ** SF47a/26, SF53a/74, SF58a/62, SF67b/25; **HE** 3a/151, 9a/711, 21b/1843, 21b/1856, 21b/1859; **LM** R216a/150, R219a/476, R221a/681, R227b/1360; **Sİ** R359a/470, R361b/755, R387a/3416, R396b/4423; **SS** R327b/2190, R341b/3698, R341b/3702)

miṣl-ı encüm (< Ar. miṣl + < Far. -ı + < Ar. encüm) “yıldızlar gibi” (**FŞ** SF96b/13)

miṣl-i kevkeb-i seyyār (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. kevkeb + < Far. -i + < Ar. seyyār) "(gökte veya güneş etrafında) dolaşan yıldız gibi" (**SS** R337a/3212)

müneccim (< Ar.) "yıldız falına bakan, falcı" (**FK** 588/5; **GS** 20/8, 46/1, 455/3, 476/4, 538/5; **NŞ** 34/4, 535/3; **BV** 416/4; **LM** R240a/2793, R241b/2794)

müneccim-i naẓar-bīn (< Ar. müneccim + < Far. -i + < Ar. naẓar + < Far. bīn) "bakıp, gören falcı, müneccim" (**LM** R240a/2793)

nāhīd (< Far.) "Zühre yıldızı, Venüs gezegeni" (**FŞ** SF47b/7, SF52a/29, SF52a/34, SF52b/38, SF106a/7" (**GS** 3a-F2/15, 361/4, 683/21; **NŞ** 631/7; **LM** R215a/43, R219a/477)

naḥs-ı aṣġar (< Ar. naḥs + < Far. -ı + < Ar. aṣġar) "en küçük uğursuz yıldız; Merih, Behram" (**FŞ** SF47b/22)

naḫs-i encüm (< Ar. naḥs + < Far. -i + < Ar. encüm) "yıldızların uğursuzluğu" (**BV** 588/2)

necm (< Ar.) "yıldız" (**HE** 12b/1039; **LM** R234a/2032; **Sİ** R376a/2240, R417a/6719; **SS** R306b/7, R341b/3709, R344b/4044)

necm-i ṣāḳıb (< Ar. necm + < Far. -i + < Ar. ṣāḳıb) "karanlığı delerek geçen parlak yıldız, Zuhal, Satürn" (**LM** R234a/2032)

nücūm (< Ar.) "yıldızlar" (**FK** 6/2, 157/2, 326/4, 417/6, 551/3, 656/4; **GS** 54/3, 320/3, 407/8, 536/7, 611/6; **NŞ** 34/3, 92/2, 140/4, 295/2, 313/1; **BV** 168/6, 309/7, 525/2, 561/5, 567/6İ; **FŞ** SF58a/38, SF72a/86; **HE** 10a/770, 24a/2115, 35b/3190; **LM** R216a/180, R216a/186, R221b/726, R225a/1080; **Sİ** R357b/327, R367a/1319, R381a/2775, R395a/4213; **SS** R350b/4664, R351a/4713)

nücūm-ı āsmānī (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Far. āsmānī) "gökyüzündeki yıldızlar" (**FŞ** SF72a/86)

nücūm-ı bī-bāk (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) "korkusuz yıldızlar" (**LM** R244b/3136)

nücūm-ı çarḫ-peymāy (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Far. çarḫ-peymāy) "dünyayı dolaşan, gezen yıldızlar" (**FŞ** SF58a/38)

nücūm-ı çerāġ (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Far. çerāġ) "ışıldayan, parıldayan yıldızlar" (**NŞ** 295/2)

nücūm-ı ḥüsn (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) "güzelliğin yıldızları" (**NŞ** 34/3)

nücūm-ı sāyir (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Ar. sāyir) "dolaşan, gezen yıldızlar" (**LM** R216a/180)

nücūm-ı seyyār (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Ar. seyyār) "gezen, dolaşan yıldızlar" (**SS** R350b/4664)

nücūm-ı tīre (< Ar. nücūm + < Far. -ı + < Far. tīre) "karanlık yıldızlar" (**BV** 15/4; **FK** 417/6)

pervīn (< Far.) "Ülker yıldızı" (**GS** 58/8; **LM** R222b/857, R235a/2121; **Sİ** R391a/3823)

sa'd-aḫter (< Ar.) "yıldız uğuru" (**SS** R313b/761)

sa'd-ı aḫter (< Ar. sa'd + < Far. -ı + < Ar. aḫter) "yıldız uğuru" (**Sİ** R417a-84; **SS** R325b/1999)

sa'd-ı aḫterī (< Ar. sa'd + < Far. -ı + < Ar. aḫter) "yıldız uğuru" (**Sİ** R401b/4924)

sa'd-kevkeb (< Ar.) "yıldız uğuru" (**NŞ** 201/2; **BV** 203/4; **FK** 49/8)

sābit (< Ar.) "yıldızlar; sabit, hareketsiz yerinde duran" (**LM** 4/227, 20/1595, 31/2839; **BV** 431/2, 595/7)

ṣābitāt (< Ar.) "seyyar (gezegen) olmayan, yerinde durur gibi görünen yıldızlar" (**FK** 710; **Sİ** R354b/31, R394a/4142; **SS** R308b/217)

ṣarfe (< Ar.) "ışıklı bir yıldız, boncuk" (**FŞ** SF88a/83; **Sİ** R368a/1409, R368a/1410, R368a/1411)

serī'-encüm (< Ar.) "çabuk, hızlı olan yıldızlar" (**Sİ** P465a/6568)

sevābit (< Ar.) "yerinde durur gibi görünen yıldızlar" (**FK** 710/2; **GS** 6b-F2/16; **FŞ** SF47b/32, SF90a/24, SF91a/110; **HE** 39b/3548; **LM** R216b/227, R230a/1595, R241b/2839; **Sİ** R357a/263; **SS** R350b/4665)

sitāre (< Far.) "yıldız; talih, kader" (**FK** 251/4; **NŞ** 153/4; **FŞ** SF80a-35; **LM** R238b/2491; **SS** R333a/2809)

sitāre-feşān (< Far.) "yıldız saçan (terleyen)" (**SS** R319a/1322, R345b/4134)

sitāre-yi seḥer (< Far. sitāre + < Far. -yi + < Ar. seḥer) "seher yıldızı" (**SS** R333a/2809)

subḥa-i pervīn (< Ar. subḥa + < Far. -i + < Far. pervīn) "Ülker yıldızının tespih tanesi" (**GS** 58/8)

süṭurlāb (< Far.) "yıldızların yükseklik derecesini bulmakta kullanılan alet" (**Sİ** R411a/5984, R415a/6396; R401b/4891, R401b/4905, R401b/4926)

sühā (< Ar.) "büyük ayı yıldız kümesinden en küçük yıldız" (**FK** 689/265; **GS** 5/5, 673/4; **FŞ** SF103b/64; **Sİ** R394a/4135, R405a/5284; **GS** 6a-F2/8)

sühā-veş (< Ar. sühā + < Far. veş) "Süha yıldızı gibi" (**FŞ** SF84a/18)

süheyl (< Ar.) “Süheyl yıldızı” (**FŞ** SF72b-29; **HE** 9a/710; **LM** R219b/517, R220a/575; **Sİ** R369a/1523; **SS** R313a/687, R314a/812, R338b/3402, R339a/3431, R339b/3520; **GS** 430/3, 649/7; **FK** 689/242; **NŞ** 365/4, 383/5; **BV** 251/3)

süheylā (< Ar.) “parlak ve büyük bir yıldızın adı” (**FŞ** SF62a-21, SF62b/46, SF63a/61, SF63a/70, SF68b/153, SF63a/86)

süheylī (< Ar. süheyl + < Far. ī) “Süheyl yıldızı ile ilgili” (**FK** 689/243; **Sİ** R381a/2806)

süheyl-i yemen “Güney yarım kürede yer alan büyük ve parlak bir yıldız; Yemen’den çok iyi görüldüğü için Süheyl-ı Yemen (Yemen yıldızı) adını almıştır.” (**SS** R313a/687)

şüreyyā (< Ar.) Ülker yıldızı” (**FŞ** SF51b/18, SF58b/113, SF70b/64, SF99a/165; **LM** R217a/371, R239a/2539; **Sİ** R358b/420)

şāh-ı encüm-gürūh (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. encüm-gürūh) “yıldızlar topluluğunun şahı” (**Sİ** R393a/4051)

şāh-ı kevākib (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. kevākib) “yıldızların şahı” (**FŞ** SF63b/10)

şem‘-i encüm (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızların mumu, ışığı” (**Sİ** R365b/1152)

şem‘-i kevākīb (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. kevākīb) “yıldızların mumu, ışığı” (**HE** 39b/3562)

tāb-ı süheyl (< Far. tāb + < Far. -ı + < Ar. süheyl) “Süheyl yıldızının parıltısı” (**NŞ** 383/5)

taŋ yulduzı “tan yıldızı” (**FK** 512/1)

terk-i encüm (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızların terki” (**GS** 292/5)

tīre-aḫter (< Far.) “karanlık yıldızı, kara baht” (**NŞ** 400/3)

tīre-encüm (< Far. tīre + < Ar. encüm) “siyah yıldız” (**LM** R235b/2235)

ṭāḳ-ı keyvān (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. keyvān) “Zühal yıldızının tavanı, kemeri” (**FŞ** SF78a/55)

ṭāvūs (< Ar.) “tavus yıldızı” (**HE** 10a/771)

ṭulū‘-ı zühre (< Ar. ṭulū‘ + < Far. -ı + < Ar. zühre) “Çoban Yıldızı’nın doğması” (**GS** 95/6)

usṭurlāb (< Ar.) “yıldızların yükseklik derecesini bulmakta kullanılan alet” (**BV** 281/6; **FŞ** SF67a/2, SF68a/67)

yulduz “yıldız” (**BV** 27/4, 212/2, 459/4; **FK** 170/4, 228/8, 512/1, 705/2; **GS** 226/1, 260/1; **NŞ** 203/2, 264/9, 500/5; **FŞ** SF50b/21, SF58b/100, SF58b/82; **LM** R216a/179; **Sİ** R381a/2759, R413b/6255; **SS** R329B/2450)

zīc (< Ar.) “yıldızların yerlerini ve dolaşmalarını göstermek için hazırlanmış cetvel” (**GS** 371/6)

zühāl-āṣār (< Ar.) “Zuhal yıldızı gibi” (**Sİ** P455a-68)

zühre (< Ar.) “Zühre, Çobanyıldızı” (**GS** 6a-F2/14, 95/6, 361/4; **BV** 23/9, 251/3; **FK** 67/3, 110/4, 373/7, 605/4, 658/1; **NŞ** 164/6, 261/4, 576/4; **FŞ** SF46a/46, SF47b/20, SF76a/75, SF91a/89; **HE** 3a/152, 6a/400, 9a/709; **LM** R216b/216, R241b/2842; **Sİ** R357a/253, R406b/5435; **SS** R306b/5, R312b/634, R315b/968)

zühre-cebīn (< Ar.) “alnı Zühre yıldızı gibi parlak olan” (**BV** 271/4; **FK** 80/9; **SS** R317a-14, R325b/1993, R338b/3386)

zühreveş (< Ar. zühre + < Far. veş) “Zühre yıldızı gibi” (**SS** R315b/967)

2.22.2.4. Gezegenler ve İlgili Kavramlar

‘uṭārid (< Ar.) “Merkür” (**BV** 660/34, 660/6; **FK** 689/154; **NŞ** 631/7; **GS** 8b-F2/6, 683/63; **FŞ** SF102b/103, SF106a/3, SF47b/19, SF52b/39, SF59b/58, SF80b/69; **HE** 9a/710, 39b/3554; **Sİ** R357a/251, R359a/479, R378a/2453; **SS** R308b/210, R312b/635)

‘uṭārit (< Ar.) “Merkür” (**NŞ** 164/7)

keyvān (< Far.) “Satürn gezegeni, Zuhal” (**BV** 18/7, 660/78; **FK** 605/4; **FŞ** SF64b/77, SF78a/55; **HE** 27a/2389; **LM** R216b/215; **SS** R308a/148)

lem‘a-ı müşterī (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Ar. müşterī) “Jüpiter gezegenin parıltısı” (**NŞ** 146/1)

mirrīḫ (< Ar.) “Mars” (**GS** 6b-F2/15)

müşterī (< Ar.) “Jüpiter gezegeni” (**FK** 27/3, 242/2; **NŞ** 59/9, 146/1, 164/3, 261/4, 592/1; **GS** 6a-F2/11, 95/6; **BV** 295/2, 649/2; **FŞ** SF47b/23, SF62b/40, SF65b/94, SF76a/75, SF83b/78; **HE** 3a/149, 6a/403, 8b/670, 27a/2390, 39a/3541; **LM** R240a/2681; **Sİ** R355a/45, R357a/259, R359a/482, R366b/1274, R401b/4924; **SS** R308b/214, R315b/968, R315b/970, R316b/1053, R346b/4248)

sa‘d-ı ekber (< Ar. sa‘d + < Far. -ı + < Ar. ekber) “Jüpiter (Müşteri) gezegeni; müşteri yıldızı; parlak, aydınlık, nurlu” (**FŞ** SF47b/22; **SS** R331a/2608)

seb‘a-yi seyyār (< Ar. seb‘a + < Far. -yi + < Ar. seyyār) “yedi gezegen” (**SS** R352b/4881, R353a/4976)

seyyāre (< Ar.) “gezegen” (**BV** 431/2, 744/2; **FK** 152/3, 281/6, 588/5, 688/68; **NŞ** 497/4, 641/5; **LM** R241b/2839; **Sİ** R394a/4142; **SS** R339b/3512)

zuḥal (< Ar.) “Satürn gezegeni” **(FŞ** SF55b/52, SF56a/66, SF67b/12, SF96b/7, SF103b/63; **LM** R241b/2846; **GS**

zuḥal-veş (< Ar. zuḥal + < Far. veş) “Satürn gezegeni gibi” **(FŞ** SF55a-15)

züḥal (< Ar.) “Satürn gezegeni” (**BV** 660/89; **FK** 491/5, 579/4; **NŞ** 164/2; **HE** 3a/148, 6a/404, 39b/3582; **Sİ** R357a/261, R399a/4674; **SS** R308b/215, R312b/630, R332b/2763; **LM** R216b/220)

zühre (< Ar.) “Zühre, Çobanyıldızı” (**GS** 6a-F2/14, 95/6, 361/4; **BV** 23/9, 251/3; **FK** 67/3, 110/4, 373/7, 605/4, 658/1; **NŞ** 164/6, 261/4, 576/4; **FŞ** SF46a/46, SF47b/20, SF76a/75, SF91a/89; **HE** 3a/152, 6a/400, 9a/709; **LM** R216b/216, R241b/2842; **Sİ** R357a/253, R406b/5435; **SS** R306b/5, R312b/634, R315b/968)

2.22.2.5 Astronomi ile İlgili Meslekler

ḥallāl-i rümūz-ı āsmān (< Ar. ḥallāl + < Far. -i + < Ar. rümūz + < Far. -ı + < Far. āsmān) “göğün işaretlerini çözen, astrolog” (**GS** 848/1)

2.22.3. Dünya, Âlem ve Yeryüzü ile İlgili Kavramlar

‘ālem (< Ar.) “âlem, dünya” (**GS** 7/2, 101/8, 204/7, 306/3, 704/3, 811/1; **NŞ** 3/1, 40/7, 115/9, 204/4, 510/5, 604/4, 709/30; **BV** 4/3, 82/1/1, 141/2, 224/3, 317/2, 479/4, 506/4, 659/37; **FK** 16/2, 102/7, 108/6, 295/6, 329/3, 428/11; **FŞ** SF105a/23, SF90a/22, SF45b/10, SF47b/25, SF64b/100; **HE** 12b/1007, 14a/1160, 20a/1699, 23a/2005, 27a/2388; **Sİ** R354b/11, R364a/1008, R374a/2059, R384a/3090; **SS** R307b/121, R316b/1056, R326a/2051, R335b/3089; **LM** R215a/73, R217a/375, R228a/1407, R239b/2600, R246b/3284)

‘ālem-ārā (< Ar. ‘ālem + < Far. ārāy) “dünyayı süsleyen” (**GS** 5/5; **NŞ** 4/6, 278/1, 317/3, 626/1, 655/4; **BV** 83/6, 174/1, 196/6, 453/1; **FŞ** SF102a/24, SF52b/43, SF76b/124, SF78a/57; **LM** R219a/475, R222a/771; **Sİ** R355b-2, R363a/908, R363a/910, R380b/2718, R405a/5272)

‘ālem-ārāy (< Ar. ‘ālem + < Far. ārāy) “dünyayı süsleyen” (**GS** 3a-F2/10, 709; **FŞ** SF101b/15, SF105a/14, SF53a/53, SF69b/45, SF77a/9; **Sİ** R397a-49, R406b/5443, R419a/6886)

‘ālem-ārāyī (< Ar. ‘ālem + < Far. ārāyī) “dünyayı süsleme” (**FK** 610/6; **SS** R322a/1599)

‘ālem-ārāyraḳ (< Ar. ‘ālem + < Far. ārāy + < Tr. -raḳ) “dünyayı daha çok süsleyen” (**GS** 685)

‘ālemçe (< Ar. ‘ālem + <Tr.- çe) “dünya kadar, dünya gibi” (**FK** 132/6; **NŞ** 199/2; **FŞ** SF52b/4)

‘ālem-efrūz (< Ar. ‘ālem + < Far. efrūz) “dünyayı aydınlatan” (**NŞ** 210/2; **FŞ** SF46a/10, SF47b/9, SF89b/76, SF92a/59; **LM** R233a/1912; **Sİ** R363b/967, R402a/4955, R417b/6761)

‘ālem-efrūzī (< Ar. ‘ālem + < Far. efrūzī) “dünyayı aydınlatan” (**SS** R338a/3364)

‘ālem-efrūzluḳ (< Ar. ‘ālem + < Far. efrūz +<Tr- luḳ) “dünyayı aydınlatma” (**Sİ** R370a/1603)

‘ālem-fürūz (< Ar. ‘ālem + < Far. fürūz) “dünyayı aydınlatan” (**HE** 2a/74)

‘ālem-gerd (< Ar. ‘ālem + < Far. gerd) “dünyayı dolaşma” (**GS** 663/5; **FŞ** SF50b/47; **SS** R315a/904, R338a/3320)

‘ālem-gerdlıḳ (< Ar. ‘ālem +< Far. gerd +< Tr. -lıḳ) “dünyayı dolaşma” (**BV** 572/4)

‘ālem-gīr (< Ar. ‘ālem + < Far. gīr) “cihanı tutan, dünyayı zapt eden, bütün âleme yayılan” (**SS** R317b/1179, R326b/2126, R328b/2342; **SS** R344b/4023, R348a/4387, R351b/4761; **GS** 6a-F2/10)

‘ālem-ı bī-dād-ger (< Ar. ‘ālem + < Far. -ı + < Far. bī-dād-ger) “zalim, gaddar âlem, dünya” (**FŞ** SF84a/5)

‘ālemī (< Ar. ‘ālem + < Far. ī) “insana, cihana mensup” (**NŞ** 236/4, 577/5; **FŞ** SF71b/35; **HE** 39a/3539; **LM** R237a/2342; **Sİ** R359b/530, R380b/2731, R396b/4413, R409a/5798, R421a/7115; **BV** 400/3; **FK** 697/1)

‘ālem-i ‘ışḳ (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk âlemi” (**GS** 151/5, 223/4; **BV** 82/1, 494/3; **FK** 222/2, 256/3, 688/49)

‘ālem-i bī-hūşluḳ (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Far. bī-hūş +< Tr. -luḳ) “dünya” (**BV** 412/7)

‘ālem-i dūn (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. dūn) “aşağılık âlem” (**GS** 348/9, 491/1)

‘ālem-i ervāḥ (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ervāḥ) “ruhlar âlemi” (**NŞ** 50/6; **BV** 256/4)

‘ālem-i fānī (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. fānī) “gelip geçici âlem” (**FK** 564/7; **BV** 596/6; **NŞ** 564/7, 658/53)

‘ālem-i ġaddār (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ġaddār) “acımasız âlem” (**GS** 24/9)

‘ālem-i ḫarāb (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ḫarāb) “harap âlem” (**FK** 16/2)

‘ālem-i ḥüsn (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik âlemi” (**FK** 26/4)

‘ālem-i ḥüzn (< Ar. ‘ālem + < Far. -i + < Ar. ḥüzn) “hüzün âlemi” (**FK** 689/256)

‘ālem-penāh (< Ar. ‘ālem + < Far. penāh) “alemin sığınacağı yer” (**HE** 8b/661; **Sİ** R378b/2504)

‘ālem-serā (< Ar. ‘ālem + < Far. serā) “dünya şarkısı okuyan” (**GS** 584/8)

‘ālem-sūz (< Ar. ‘ālem +< Far. sūz) “dünyayı yakan” (**BV** 469/1; **LM** R219a-9; **SS** R312b/651)

‘ālem-tāb (< Ar.’ālem +< Far. tāb) “dünyayı aydınlatan” (BV 564/1; **GS** 197/1, 336/2; **SS** R308a/150, R329a/2391, R334b/2950)

‘arṣa-ı ‘ālem (< Ar.‘arṣa + < Far. -ı +< Ar. ‘ālem) “âlem arsası, dünya meydanı” (**HE** 8a/611)

‘arṣa-ı ḫāk (< Ar.‘arṣa + < Far. -ı +< Far. ḫāk) “toprak parçası; dünya meydanı” (**Sİ** R389a/3602, R401b/4907; **GS** 683/115)

‘arūs-ı dehr (< Ar.‘arūs + < Far. -ı +< Far. dehr) “dünya” (**FK** 205/5, 355/6, 373/8; **FŞ** SF57b/2)

‘ıḳd-ı cihān (< Ar. ‘ıḳd + < Far. -ı + < Far. cihān) “iki cihan” (**HE** 1b/3)

‘ibret-i dehr (< Ar. ‘ibret + < Far. -i + < Far. dehr) “dünyaya ibret” (**FK** 673/7)

ādem-i dehr (< Ar. ādem + < Far. -i + < Far. dehr) “yokluk dünyası” (**GS** 375/5)

aḥvāl-i cihān (< Ar. aḥvāl + < Far. -i + < Far. cihān) “dünyanın hâli” (**NŞ** 25/9)

arż (< Ar.) “dünya, toprak” (**FK** 445/2; **GS** 683/114; **NŞ** 88/3; **BV** 524/5; **FŞ** SF85b/88; **HE** 3a/167, 6b/483; **LM** R215a/53, R215a/87; **Sİ** R367a/1299, R374a/2041, R388a/3492, R401b/4893, R408b/5757, R414b/6362)

arż-ı vasī‘ (< Ar. arż + < Far. -ı + < Ar. vasī‘) “geniş yeryüzü, dünya” (**GS** 683/114)

āşūb-ı cihān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Far. cihān) “cihanı karıştırıcı” (**FK** 146/3; **GS** 612/4)

āşūb-ı dehr (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Far. dehr) “dünya kargaşası, zamane kargaşası” (BV 141/2)

āşūb-ı devrān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. devrān) “dünya kargaşası, zamane kargaşası” (**BV** 231/5; **GS** 276/5, 339/8/8; **NŞ** 499/7)

bāġ-ı cihān (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. cihān) “dünya bahçesi” (**BV** 408/2, 384/5)

bāġ-ı cihān-ārā (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. cihān-ārā) “dünyayı süsleyen bağ/bahçe” (**BV** 105/11; **FK** 383/1; **NŞ** 206/1)

bāġ-ı devrān (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. devrān) “dünya bağı/bahçesi; dünya” (**FK** 138/8)

berḳ-ı cihān-gerd (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. cihān-gerd) “dünyayı gezen/dolaşan şimşek/parıltı” (**BV** 354/5)

berḳ-ı cihān-sūz (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. cihān-sūz) “cihanı yakan şimşek” (**Sİ** R366b/1250)

cemāl-ı gītī-ārāy (< Ar. cemāl + < Far. -ı + < Far. gītī-ārāy) “dünyayı süsleyen güzellik” (**FŞ** SF78b/67)

cemāl-i ‘ālem (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “âlemin güzelliği” (**FK** 671/8)

cemāl-i ‘ālem-ārā (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen güzellik” (**BV** 83/6, 235/2; **NŞ** 317/3, 626/1, 655/4)

cemāl-i ‘ālem-ārāy (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. ārāy) “dünyayı süsleyen güzellik” (**BV** 453/1)

cemāl-i ‘ālem-ārāyī (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ‘ālem + < Far. ārāyī) “dünyayı süsleyen güzellik” (**FK** 610/6)

cihān (< Far.) “dünya, âlem” (**BV** 2/1/1, 76/6, 107/1, 177/1, 223/2, 319/8, 400/3; **FK** 33/1, 133/1, 285/1, 302/5, 414/7; **GS** 1/4, 89/3, 104/4, 170/8, 207/1, 305/2, 325/2; **NŞ** 25/9, 107/5, 202/7, 309/1, 430/7; **FŞ** SF105a/1, SF48a/17, SF60b/5, SF73b/140; **HE** 17b/1510, 23a/2017, 24b/2133, 34b/3091; **HE** 1b/2, 6b/478, 7b/539; **LM** R214b/13, R224b/1063, R234a/2040; **Sİ** R355b/131, R364b/1067, R375b/2220; **SS** R306b/16, R308a/188, R316a/1001)

cihān-ārā (< Far.) “dünyayı süsleyen” (**FK** 383/1, 688/12; **GS** 11b-F2/15; **NŞ** 176/4, 206/1; **BV** 97/1, 105/1; **SS** R333a/2806, R352a/4816, R352a/4843)

cihān-ārāy (< Far.) “dünyayı süsleyen” (**SS** R338a/3312; **FK** 658/2; **NŞ** 576/1, 543/1)

cihān-ārāyiş (< Far.) “dünyayı süsleme” (**NŞ** 206/1)

cihān-bīn (< Far.) “dünyayı gören, Allah, göz” (**FŞ** SF52a-11, SF67a/97, SF67b/41; **HE** 32b/2885; **Sİ** R364b/1043; **SS** R337b/3279; **FK** 271/7, 689/133; **NŞ** 25/9, 573/7; **BV** 148/9)

cihānça (< Far. cihān + < Tr. -ça) “dünya gibi, âlem gibi” (**FŞ** SF103b/22, SF67b/21)

cihān-efrūz (< Far.) “dünyayı aydınlatan, aleme nur saçan” (**SS** R338a/3360; **BV** 469/1)

cihān-gerd (< Far.) “dünyayı dolaşan” (**FŞ** SF106b/42, SF98a/57; **HE** 22a, 31b/2828; **LM** R214b/21; **Sİ** R384a-36; **SS** R313b/765, R322a/1632; **BV** 354/5; **GS** 365/4)

cihān-gerdlıġ (< Far. cihān-gerd + < Tr. -lıġ) “dünyayı dolaşma” (**SS** R322b/1681)

cihān-gerdlıḳ (< Far. cihān-gerd + < Tr. -lıḳ) “dünyayı dolaşma” (**Sİ** R410a/5898)

cihān-ı būḳalemūn (< Far. cihān + < Far.-i+ < Far. būḳalemūn) “dönek dünya” (**GS** 207/1)

cihān-ı letāfet (< Far. cihān + < Far. -ı + < Ar. letāfet) “güzel, latif, hoş dünya” (**Sİ** R362a/817)

cihān-ı ma‘nā (< Far. cihān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nā) “mana dünyası” (**SS** R310a/384)

cihān-ı ma‘nī (< Far. cihān + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “mana dünyası” (**LM** R217a/359)

cihān-ı me‘ānī (< Far. cihān + < Far. -ı + < Ar. me‘ānī) “manalar dünyası” (**Sİ** R361a/675)

cihān-ı ṣuġrā (< Far. cihān + < Far. -ı + < Ar. ṣuġrā) “küçük dünya” (**LM** R216a/153)

cihān-ı vefā (< Far. cihān + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa cihanı” (**HE** 23b/2061)

cihānī (< Far.) “bir dünya, bir ülke” (**FŞ** SF53b/32, SF65b/84, SF68a/61)

cihān-nümā (< Far.) “dünyayı gösteren” (**FŞ** SF67a-25; **HE** 32b; **LM** R233a/1939, R247a/3376; **BV** 202/7; **NŞ** 146/6)

cihān-nümālıḳ (< Far. cihān-nümā + < Tr. -lıḳ) “dünyayı gösteren” (**LM** R247a/3377)

cihān-nümāy (< Far.) “cihanı gösteren” (**FŞ** SF66a-24; **LM** R247a/3390, R247a/3397)

cihān-peymā (< Far.) “cihan ölçen” (**FŞ** SF49b/39, SF66a/5; **SS** R306b/16, R308b/203, R312b/660, R315a/917, R335b/3068; **BV** 124/6; **GS** 675/3; **NŞ** 703)

cihān-peymālıġ (< Far. cihān-peymā + < Tr. -lıġ) “dünyaya boş vermişlik” (**BV** 653/7; **NŞ** 433/3)

cihān-peymāy (< Far.) “dünyayı dolaşan” (**FK** 658/3; **GS** 191/5)

cirm-i ġabrā (< Ar. cirm + < Far. -i + < Ar. ġabrā) “yeryüzünün büyüklüğü” (**LM** R216a/156; **Sİ** R356b/225, R361b/725)

cirm-i ġabrān (< Ar. cirm + < Far. -i + < Ar. ġabrān) “yeryüzünün büyüklüğü” (**SS** R309a/281)

cümle-i ‘ālem (< Ar. cümle + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “bütün âlem” (**HE** 11a/892, 21a/1819, 23b/2073, 42a/3807; **FK** 255/6; **GS** 156/5, 499/1, 526/1; **NŞ** 621/1; **BV** 351/3)

çarḫ-ı fenā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. fenā) “fani dünya” (**NŞ** 658/20)

çarḫ-ı ḳadīmī-nihād (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳadīmī-nihād) “dünyanın yaratılışı” (**HE** 4b/287; **Sİ** R399a/4640)

çarḫ-peymāy (< Far.) “dünyayı dolaşan” (**FŞ** SF58a/38)

çerḫ-i kühen (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. kühen) “dünya” (**FK** 568/2)

dār-ı fenā (< Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. fenā) “dünya” (**FŞ** SF103b/28, SF87b/69)

dārü’l-fenā (<Far) “dünya” (**GS** 568/5)

dāyire-i dehr-bend (< Ar. dāyire + < Far. -i + < Ar. dehr-bend) “dünyanın dönen zinciri” (**HE** 37a/3345)

dehr (< Ar.) “dünya” (**BV** 6/1, 53/8, 82/8, 115/8, 140/8, 257/7, 311/6, 443/3, 510/7, 609/2, 711/1; **GS** 22/5, 57/6, 109/3, 137/5, 215/4, 309/5, 375/5; **NŞ** 22/4, 101/3, 210/6, 313/11, 415/5; **FK** 10/7, 123/3, 251/6, 302/7, 488/6, 586/4, 602/8; **FŞ** SF103b/54, SF105b/57, SF51b/39, SF57b/2, SF65a/1; **HE** 2a/61, 15b/1303, 22b/1947, 28b/2520, 31b/2814; **LM** R216a/183, R223b/961, R225a/1082, R234b/2070, R248b/3545; **Sİ** R355b/132, R368b/1478, R374a/2056, R387a/3416, R393b/4060; **SS** R306b/6, R312b/654, R323a/1706, R325a/1934, R331b/2662)

dehr- i dūn (< Far. dehr + < Far. -i + < Ar. dūn) “alçak dünya” (**FK** 222/7; **GS** 398/3)

dehr-i ‘anā (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. ‘anā) “zahmet, eziyet, işkence dünyası” (**BV** 147/8)

dehr-i ‘anber-ālūd (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. ālūd) “amber kokulu, amber kokusuna bulanmış dünya” (**LM** R225a/1082)

dehr-i bed-fercām (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. bed-fercām) “sonu kötü olan dünya” (**FK** 22/4)

dehr-i bī-ḥāṣıl (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥāṣıl) “sonsuz, nihayetsiz, verimsiz dünya” (**NŞ** 656/49)

dehr-i bī-pāk (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. bī-pāk) “kirli, temiz olmayan dünya” (**Sİ** P465a/6568)

dehr-i cefā-pīşe (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. cefā + < Far. pīşe) “zalim dünya” (**GS** 479/8)

dehr-i denī (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. denī) “alçak dünya, kahpe felek” (**BV** 401/7; **SS** R350a/4622)

dehr-i dūn (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. dūn) “alçak dünya” (**BV** 223/7; **GS** 22/5, 109/3; **NŞ** 80/4, 124/7, 625/6)

dehr-i fānī (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. fānī) “geçici dünya” (**FK** 302/7)

dehr-i genc (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. genc) “dünya hazinesi” (**SS** R314a-11)

dehr-i ḫān-mān (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. ḫān-mān) “dünyanın evi, barkı” (**LM** R243b/3019)

dehr-i muḫālif (< Ar. dehr + < Far. -i + < Ar. muḫālif) “zıt, karşıt dünya, felek” (**SS** R350a-36)

dehr-i nā-fercām (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. nā-fercām) “sonu olmayan dünya, uğursuz dünya” (**BV** 187/6; **GS** 114/8)

dehr-i virān (< Ar. dehr + < Far. -i + < Far. virān) “yıkık, harabe dünya” (**NŞ** 658/33)

dehr-neverd (< Ar.) “dünyayı dolaşan” (**FK** 689/303)

devrān-gird (< Ar. devrān + < Far. gird) “dünyayı dolaşan” (**FK** 689/303)

devrān-ı ḥüsn (< Ar. devrān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik dünyası” (**GS** 542/4)

devre-i eflāk (< Ar. devre + < Far. -i + < Ar. eflāk) “feleklerin dönüşü, göklerin dönüşü” (**HE** 2b/91, 2b/91)

devr-i dūn (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. dūn) “aşağılık felek, zaman” (**NŞ** 69/9)

deyr (< Ar.) “dünya” (**FŞ** SF105b/54, SF49a/34, SF53a/35; **HE** 2b/105, 9b/740, 11b/906, 13b/1130, 18a/1514; **LM** R243b/3051; **Sİ** R355a/68, R355b/146, R365a/1113, R366a/1204; **SS** R313b/749, R316b/1081, R326a/2050, R330a/2487; **FK** 12/4, 120/7, 276/5, 307/9, 490/6, 596/6, 614/4, 688/110; **BV** 8/10, 110/8, 174/5, 196/8, 295/9, 313/8, 401/8; 104/7, 203/6, 319/3, 409/9, 506/9, 607/5, 755/1; **NŞ** 23/6, 102/7, 204/8, 308/6, 401/3,)

deyr-i fānī (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. fānī) “geçici dünya” (**GS** 234/8)

deyr-i fenā (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk dünyası, geçici olan dünya” (**HE** 8a/607, 9b/743, 13b/1131, 32b/2887; **Sİ** R369b/1592; **FK** 55/6, 207/6, 339/7, 412/8, 556/3, 618/10, 689/451; **BV** 201/5, 295/7, 317/6, 325/8, 351/7, 452/6; **GS** 42/6, 106/8, 121/9, 234/7, 348/10, 557/6; **NŞ** 133/8, 291/6, 337/5, 401/4, 536/8)

deyr-i harāb (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. ḫarāb) “harap olmuş dünya, meyhane” (**BV** 42/1; **FK** 44/3; **NŞ** 61/8)

deyr-i kühen (< Ar. deyr + < Far. -i + < Far. kühen) “dünya” (**FK** 12/4, 241/1; **BV** 153/6; **NŞ** 433/6; **SS** R319b/1360)

dünyā (< Ar.) “dünya” (**FŞ** SF49b/59, SF49b/60; **HE** 19b/1657, 22a/1921, 25a/2219, 34a, 43a/3900; **Sİ** R360a/577; **SS** R345b/4128; **BV** 13/7, 29/9, 97/8, 97/8, 124/8, 189/9, 235/8; **FK** 177/8, 313/6, 590/6, 723, 737/2; **GS** 24/11, 73/5, 132/8, 139/7, 277/7, 300/6; **NŞ** 57/8, 185/8, 245/8, 333/6, 457/9, 550/9)

dünyālik (< Ar. dünyā + < Tr. -lik) “dünyaya ait” (**GS** 300/6, 705)

dünye (< Ar.) “dünya” (**FK** 193/7)

dünyī (< Ar.) “dünya” (**Sİ** R368b/1469, R387b/3448, R418b/6837, R418b/6867; **FŞ** SF106a/87; **HE** 28a/2485, 28a/2489; (**LM** R248a/3524, R248a/3496; **BV** 24/6, 276/4, 280/8, 706/1; **GS** 378/11; **NŞ** 15/7; **FK** 316/5, 387/11, 551/9, 763/1)

dünyī-i fānī (< Ar. dünyī + < Far. -i + < Ar. fānī “ölümlü dünya” (**HE** 28a/2485)

ehl-i ‘ālem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “dünya ehli” (**LM** R221a/707; **Sİ** R395b/4293, R416b/6651; **GS** 521/5; **NŞ** 318/2)

ġabrā (< Ar.) “yeryüzü” (**GS** 8/5; **LM** R216a/156, R216a/157, R222b/828; **Sİ** R356b/225, R361b/725, R364b/1080, R410b/5906; **SS** R309a/281)

ġayr-ı ‘ālem (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem) “başka bir âlem, bilinmeyen bir dünya” (**Sİ** R355b/100)

gerd-i ‘ālem (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “dünyanın tozu, toprağı” (**SS** R312b/664)

gerdiş-i çarḫ-ı berīn (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. berīn) “dönmeye devam eden dünya” (**HE** 26a/2291)

gerdiş-i gerdūn (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Far. gerdūn) “dünyanın dönüşü” (**FK** 94/7)

gerdūn-ı dāyir (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Ar. dāyir) “dönen dünya, felek” (**FŞ** SF55b/43)

gerdūn-ı gerdān (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Far. gerdān) “dönen dünya, felek” (**FŞ** SF86b/58)

gerdūn-neverd (< Far.) “dünyayı dolaşan” (**HE** 37b/3394; **BV** 120/5)

gītī (< Far.) “dünya” (**FŞ** SF67a/84)

gītī-neverd (< Far.) “dünyayı gezen, dolaşan” (**HE** 2b/125; **Sİ** R393b/4053, P465a/6526)

gītī-nümā (< Far.) “cihanı gösteren” (**FK** 247/7; **GS** 1/3; **FŞ** SF61a/56, SF67a/84, SF67b/53; **HE** 11a/884; **Sİ** R355a/78, R401b/4894, R415a/6396)

gītī-nümāy (< Far.) “cihanı gösteren” (**Sİ** R384a/3092, R384a/3102)

gītī-nümāyī (< Far.) “cihanı gösterme ile ilgili” (**FK** 681/21; **GS** 682c/1)

gītī-penāh (< Far.) “cihanın koruyucusu” (**Sİ** R380a/2662)

gītī-sitān (< Far.) “dünyayı zapt eden” (**Sİ** R387b/3448)

gīttī-nümā (< Far.) “dünyayı gösteren” (**Sİ** R384a/3093, R390a/3732)

gūy-ı felek (< Far. gūy + < Far. -ı + < Ar. felek) “feleğin topu, dünya” (**FK** 487/6)

gülşen-i dehr (< Far. gülşen + < Far. -i + < Far. dehr) “dünya bahçesi, dünya” (**FK** 209/8; **HE** 32a/2850)

gülşen-i kāyināt (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. kāyināt) “dünyanın, kâinatın gül bahçesi” (**Sİ** R358b/455)

ḫākdān (< Far.) “dünya, yer” (**FŞ** SF47b-5; **LM** R248b/3566)

ḫākdānī (< Far.) “dünya, yer ile ilgili” (**GS** 234/4)

ḫāk-i pelek (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Ar. felek) “yeryüzü” (**HE** 36b/3306)

ḫātem-i gerdūn (< Ar. ḫātem + < Far. -i + < Far. gerdūn) “dünya, felek mührü” (**HE** 14b/1187)

ḫayl-ı eflāk (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. eflāk) “felekler, gökler topluluğu” (**NŞ** 322/2; **Sİ** R357b/325)

ḫilḳat-i kāyināt (< Ar. ḫilḳat + < Far. -i + < Ar. kāyināt) “dünyanın/kâinatın yaratılışı” (**LM** R247a/3411)

ḫumm-ı gerdūn (< Far. ḫum + < Far. -ı + < Far. gerdūn) “dünyanın şarap küpü” (**FŞ** SF64b/75)

ḥüsn-i cihān-ārā (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. cihān-ārā) “dünyayı süsleyen güzellik” (**FK** 688/12)

ḥüsn-i cihān-ārāy (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. cihān-ārāy) “dünyayı süsleyen güzellik” (**NŞ** 543/1)

kār-gāh (< Far.) “dünya” (**FK** 4/5, 6/6; **GS** 287/4; **FŞ** SF46a/37, SF51b/4, SF60b/22, SF62a/8; **HE** 3b/182, 6a/426; **Sİ** R354b/4, R377a-28, R405a/5251, R408b/5750; **SS** R306b/3, R326b/2111, R328a/2254)

kār-gāh-ı vücūd (< Far. kār-gāh + < Far. -ı + < Ar. vücūd) “varlık dünyası” (**Sİ** R354b/4)

kār-geh (< Far.) “dünya” (**FK** 61/6, 178/7, 409/8, 491/6; **GS** 45/6, 245/6, 660/2, 682i/2; **NŞ** 60/2, 169/6, 393/8; **BV** 12/8, 189/6, 411/6, 422/7, 477/6; **LM** R217a/259)

kār-ḫāne (< Far.) “dünya” (**FK** 17/6, 105/6; **GS** 650/7; **NŞ** 186/4, 651/5; **BV** 432/6; **FŞ** SF55a/1, SF55a/59; **Sİ** R377a-28; **SS** R327a/2137)

ḳatl-i ʻālem (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. ʻālem) “âlemin, dünyanın katili” (**NŞ** 301/5)

kāyināt (< Ar.) “evren” (**FK** 665/6, 683/22, 737/1; **GS** 4/3, 683/116; **HE** 12b/1043, 18a/1545; **LM** R235b/2237, R247a/3411; **Sİ** R354b/19, R361b/772, R388b/3583, R390b/3742, R405b/5318; **SS** R307a/68, R309a/295, R309a-5, R337b/3302)

kevn (< Ar.) “var olma, dünya” (**FK** 133/1; **GS** 6/2, 677/1, 683/113, 779/1; **NŞ** 1/1, 80/7, 132/2, 196/7; **BV** 2/4, 7/1, 114/3, 513/3, 550/6, 610/6; **FŞ** SF47a/1; **HE** 12a/992,

18a/1516, 22b/1954, 30a/2694, 37b/3387, 43a/3881; **LM** R217a/271; **Sİ** R363b/963, R368b/1490, R379a/2578, R384a/3110, R394a/4144; **SS** R309a/286)

kevneyn (< Ar.) "dünya ve ahiret" (**FK** 96/7; **GS** 2/1, 136/4, 137/7, 253/1, 683/19; **NŞ** 199/1; **BV** 276/4, 364/9; **FŞ** SF47a/1, SF52b/15; **LM** R247b/3436; **Sİ** R354b/7, R367b/1381, R384a/3112, R419b/6947)

kevnī (< Ar. kevn + < Far. ī) "var olma, dünya ile ilgili" (**Sİ** R392a/3915)

kühen-deyr (< Far.) "dünya" (**FŞ** SF62a/5)

küre (< Ar.) "küre, yeryüzü" (**FK** 32/5; **BV** 17/4; **FŞ** SF70b/56; **HE** 2b/91, 2b/92, 6a/442, 33a/2966, 39a/3527; **LM** R241b/2836; **Sİ** R374b/2120, R411b/6012, R411b/6013, R412a-74; **SS** R350b/4644, R350b/4655)

kürsī (< Ar.) "arşın alt katı" (**FŞ** SF47a/4)

küre-i arż (< Ar. küre + < Far. -i + < Ar. arż) "yer yuvarlağı, küre" (**Sİ** R411a-71, R412a-74)

küre-i ḫāk (< Ar. küre + < Far. -i + < Far. ḫāk) "yer küre, yeryüzü" (**HE** 2b/92, 2b/91, 3a/139, 3b/175, 6a/442, 39a/3527; **FK** 32/5)

kürevī (< Ar.) "yuvarlak, küresel" (**HE** 5b/384)

küre-yi ḫāk (< Ar. küre + < Far. -yi + < Far. ḫāk) "yer küre, yeryüzü" (**SS** R350b/4644, R350b/4655)

metā'-ı dünyī-i dūn (< Ar. metā' + < Far. -ı + < Ar. dünyī + < Far. -i + < Ar. dūn) "alçak dünyanın sermayesi" (**BV** 24/6)

mevkib-i kişver-ārāy (< Ar. mevkib + < Far. -i + < Far. kişver-ārāy) "dünyayı süsleyen kafile, alay" (**Sİ** R405b/5330)

mezra'-ı dehr (< Ar. mezra' + < Far. -ı + < Far. dehr) "dünya tarlası, yurdu" (**BV** 172/6)

miḥnet-ābād (< Ar. miḥnet + < Far. ābād) "gam yeri; *mec.* dünya" (**FK** 200/3; **NŞ** 636/4, 657/2; **LM** R226b/1323)

milk-i cihān (< Ar. milk + < Far. -i + < Far. cihān) "dünya ülkesi" (**Sİ** R401b/4893)

miṣl-i çarḫ-ı nigūn (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nigūn) "tersine dönmüş âlem, dünya gibi" (**Sİ** R401b/4904)

miṣl-i rub'-ı meskūn (< Ar. miṣl + < Far. -i + < rub' + < Far. -ı + < Ar. meskūn) "dünyanın kara olan dörtte bir kısmı gibi" (**LM** R229b/1592)

mülk-ı fānī (< Ar. mülk + < Far. -ı + < Ar. fānī) "fani mülk; gelip geçici dünya" (**FŞ** SF102b/80)

mülk-i fānī (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. fānī) “fani mülk; gelip geçici dünya” (**Sİ** P465a/6523, R364a-15)

mülk-i fenā (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk mülkü; dünya” (**BV** 200/7; **FK** 146/6)

müşā‘bid-i gerdūn (< Ar. müşā‘bid + < Far. -i + < Far. gerdūn) “hokkabaz felek, dünya; dönen hokkabaz” (**SS** R344b/4044)

nev-‘arūs-ı dehr (< Far. nev-‘arūs + < Far. -ı + < Far. dehr) “dünyanın yeni gelini” (**GS** 647/6)

rub‘-ı meskūn (< Ar. rub‘ + < Far. -ı + < Ar. meskūn) “dünyanın kara olan dörtte bir kısmı” (**FŞ** SF55a-15, SF55b/59, SF99b/2; **Sİ** R361b/726, R364b/1061, R372b/1904, R387b/3438; **SS** R310b/436, R311b/522, R321a/1521, R327a/2140; **GS** 690/10, 7a-F2/23; **NŞ** 203/9, 246/7)

rūy-ı zemīn (< Far. rūy + < Far. -ı + < Far. zemīn) “yeryüzü” (**Sİ** R399b/4704)

rüsvā-yı ‘ālem (< Far. rüsvā + < Far. -yı + < Ar. ‘ālem) “âlemin rüsvalığı” (**GS** 431/2, 462/4, 480/7; **NŞ** 169/7, 213/3, 392/5, 410/1, 618/4, 626/8; **BV** 81/4, 485/7; **FK** 209/1, 245/8, 608/1)

rüsvāy-ı cihān (< Far. rüsvāy + < Far. -ı + < Far. cihān) “dünyanın rüsvalığı” (FK 331/5, 673/7)

rüsvā-yı cihān (< Far. rüsvā + < Far. -yı + < Far. cihān) “dünyanın rüsvalığı” ((**FŞ** SF102a/65; **GS** 240/6, 325/2, 848/1; **NŞ** 333/3)

rüsvā-yı devrān (< Far. rüsvā + < Far. -yı + < Ar. devrān) “dünyanın rüsvalığı” (**GS** 244/5, 679/1, 679/5; **NŞ** 72/5, 628/6)

sālik-i deyr-i fenā (< Ar. sālik + < Far. -i + < Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk dünyasının/âleminin yolcusu” (**BV** 292/5)

sipihr-i denī (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. denī) “alçak dünya” (**GS** 488/6; **SS** R349a/4514)

şīşe-i gerdūn (< Far. şīşe + < Far. -i + < Far. gerdūn) “dünya” (**NŞ** 201/5)

terk-i ‘ālem (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “dünyayı terk etme” (**SS** R324b/1893)

terk-i dār-ı fenā (< Ar. terk + < Far. -i + < dār + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk yurdunu; dünyayı terk etme” (**Sİ** R368a/1415)

terk-i dār-ı ġurūr (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. ġurūr) “gururlanma yerini, dünyayı terk etme” (**Sİ** R368b/1447)

terk-i dünyā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. dünyā) "dünyayı terk etme" (**BV** 486/7; **NŞ** 252/8)

yerī (< Tr. yer + < Far. ī) "yer, yeryüzü ile ilgili" (**FŞ** SF74b/83)

yėr "yer, yeryüzü" (**BV** 6/4, 189/5, 238/5, 314/2, 404/2, 584/6, 652/8; **SS** R307b/116, R322b/1672, R327b/2206, R336b/3152, R345a/4100; **FK** 42/8, 136/5, 290/2, 327/1, 436/2, 531/1; **GS** 24/9, 50/4, 101/3, 207/6, 306/1, 400/2, 502/3; **NŞ** 12/6, 102/6, 201/2, 303/3, 401/5; **FŞ** SF104b/123, SF90b/80, SF46b/25, SF61a/64; **HE** 1b/34, 9a/707, 12b/1003, 19a/1632, 35b/3185; **LM** R214b/19, R222a/808, R224a/1017, R231b/1761; **Sİ** R355a/69, R364b/1034, R373b/2000, R383a/3007, R411a/6008)

yėr yüzi "yeryüzü, dünya" (**BV** 134/1, 144/6, 338/3, 545/9, 593/2; **NŞ** 574/2; **SS** R308b/199, R350a/4598; **FK** 625/4; **GS** 164/6, 185/3, 431/1, 448/1; **NŞ** 176/4, 187/2, 201/4, 249/5, 455/8, 624/7; **FŞ** SF102a/33, SF52b/5, SF58b/101, SF61b/14; **HE** 2b/100, 4b/286, 6b/450, 22a/1907, 35b/3185, 35b/3190; **LM** R232b/1875; **Sİ** R363b/936, R369b/1597, R374b/2082, R400a/4776, R406a/5349)

zemīn (< Far.) "zemin, yeryüzü" (**FŞ** SF104a/75, SF104a/80, SF51b/35, SF69a/2, SF76a/89; **HE** 25a/2210; **LM** R243b/3040; **Sİ** R356a/197, R375a/2127, R389a/3617, R394a/4109, R399b/4704; **NŞ** 475/7)

zīb-ı ʻālem (< Far. zīb + < Far. -ı + < Ar. ʻālem) "âlemin süsü" (**FŞ** SF58a/54)

zīb-ı cihān (< Far. zīb + < Far. -ı + < Far. cihān) "âlemin süsü, dünyanın süsü" (**FŞ** SF105b/37)

zīb-i ʻālem (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar. ʻālem) "âlemin süsü" (**LM** R222a/772)

zümre-i deyr (< Ar. zümre + < Far. -i + < Ar. deyr) "dünya topluluğu; meyhane topluluğu" (**FK** 689/455)

2.22.4. Gök, Gökyüzü, Felek ve Ufuk ile İlgili Kavramlar

ʻālem-i kübrā (< Ar. ʻālem + < Far. -i + < Ar. kübra) "büyük âlem" (**HE** 6b/479, 9b/754, 9b/735; **GS** 348/2)

ʻālem-i sevdā (< Ar. ʻālem + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda âlemi" (**NŞ** 498/4)

ʻālemü'l-ġayb "gayb âlemi (İslam inanışına göre görünmez anlaşılmaz yani akıl ve beş duyu ile algılanamaz âlem" (**Sİ** R377b/2415)

ʻarş (< Ar.) "gökyüzünün dokuzuncu katı" (**FK** 689/308, 689/312; **BV** 94/8, 441/5, 441/6, 524/4; **GS** 8b-F2/12, 351/4; **FŞ** SF47a/3, SF47b/35; **HE** 1b/10, 6a/411, 14a/1149, 15b/1281, 28b/2528, 39b/3559, 39b/3560, 39b/3566; **LM** R216a/154, R217a/405,

R229b/1589; **Sİ** R354b/44, R356b/247, R357b/330; **SS** R308b/226, R308b/247, R313b/727, R350b/4662)

‘arş-ı a‘lā (< Ar. ‘arş + < Far. -ı +< Ar. a‘lā) “gökyüzünün en yüksek yeri” (**GS** 351/4)

‘arş-ı a‘zam (< Ar. ‘arş + < Far. -ı +< Ar. a‘ẓam) “en yüksek gök tabakası” (**FK** 689/308; **Sİ** R357a/279, R359b/536; **LM** R216a/154, R217a/405, R229b/1589)

‘arş-ı berīn (< Ar. ‘arş+ < Far. -ı +< Far. berīn) “göğün en yüksek tabakası” (**BV** 7/6)

‘arş-ı cenāb (< Ar. ‘arş+ < Far. -ı +< Ar. cenāb) “yüce, ulu gök” (**SS** R308b/247)

‘arş-ı mu‘allā (< Ar. ‘arş + < Far. -ı +< Ar. mu‘allā) “en yüce gök” (**HE** 1b/10, 9b/735)

‘arş-ı muḳaddes (< Ar. ‘arş + < Far. -ı +< Ar. muḳaddes) “mübarek, temiz gök” (**HE** 39b/3559)

‘arş-pervāz (< Ar. ‘arş + < Far. pervāz) “dokuzuncu göğe uçucu” (**FK** 522/8)

‘illiyīn (< Ar.) “cennetin ve gökyüzünün en kutsal ve en yüksek tabakası” (**FK** 689/326)

ābā (Ar). “gök küreleri, seyyareler” (**FK** 714/2)

āfāḳ (< Ar.) “ufuklar” (**BV** 223/4, 249/2, 324/2, 546/8, 660/80; **GS** 39/6, 179/2, 244/5, 320/2; **NŞ** 64/9, 75/2, 349/1, 495/9; **FK** 45/2, 221/6, 291/3, 637/4, 652/5, 689/336; **FŞ** SF101a/109, SF91a/126, SF52b/11, SF55b/59, SF64a/65, SF85a/26; **HE** 7a/491, 8a/612, 12b/1019, 21a/1838, 23b/2066, 43a/3880; **LM** R221a/671, R224b/1062, R240a/2652; **Sİ** R356b/231, R370a/1605, R379b/2639, R389a/3606; **SS** R310b/437, R312b/639, R333b/2841, R346a/4202)

āfāḳ-gerd (< Ar. āfāḳ + < Far. gerd) “ufukları gezen, dolaşan” (**Sİ** R394b/4210)

āfāk-gīr (< Ar. āfāk + < Far. gīr) “ufukları tutmuş, dünyaya, her tarafa yayılmış” (**Sİ** R362b/873, R366b/1249, R368b/1470, R369b/1584, R396a/4374, R410b/5947)

āfāḳ-sūz (< Ar. āfāḳ+ < Far.sūz) “ufukların yanması, yakıcılığı” (**HE** 2a/74, 2b/113, 9a/678; **Sİ** R398b/4629)

āsmān (< Far.) “gök, gökyüzü” (**FK** 387/3, 498/7, 623/6; **BV** 45/4, 446/2, 490/1, 584/6; **GS** 49/4, 90/1, 134/2, 255/8, 297/7, 405/7, 457/7, 848/1; **NŞ** 129/2; **FŞ** SF105b/37, SF106b/45, SF91a/118, SF50a/92, SF55b/50, SF72a/80; **HE** 7b/556, 13b/1088, 36a/3221, 42b/3839; **LM** R215a/91, R217a/361, R225a/1097, R239a/2564, R246b/3303; **SS** R307b/113, R308a/187, R308a/188, R337b/3268, R346b/4256)

āsmānça (< Far. āsmān + < Tr. -ça) “gök gibi, gökyüzü gibi” (**FŞ** SF103b/22, SF67b/21)

āsmān-dīv (< Far.) “gökyüzü devi” (**LM** R219b/512)

āsmān-gerd (< Far.) “gökyüzünü dolaşan” (**FŞ** SF106b/42; **GS** 619/6)

āsmānī (< Far.) “gökyüzü ile ilgili” (**FK** 34/6; **GS** 378/3; **FŞ** SF102b/80, SF95b/103, SF61b/14, SF73b/100, SF84a/32; **LM** R216b/197, R217a/258, R229b/1590, R238a/2481, R243a/2978; **SS** R334a/2900, R337b-28)

āsmān-pāye (< Far.) “göklere kadar yükseltilmiş, çok yüksek” (**SS** R307b/143)

āsmān-peymā (< Far.) “arşa çıkan, göğe yükselen” (**SS** R306b/16, R308b/203, R335b/3068)

āsmān-peymāy (< Far.) “arşa çıkan, göğe yükselen” (**SS** R340a/3578)

āsmān-peyvend (< Far.) “gök yüzüne ulaşan” (**SS** R326a/2057)

āsmān-rev (< Far.) “asuman gidişli” (**LM** R239a/2563)

āsmān-rif‘at (< Far. āsmān + < Ar. rif‘at) “gökyüzü mertebesi” (**SS** R310b/416)

āsmān-sāye (< Far.) “yüce gölgeli; gölgesi tüm cihanı kaplayan, cihana hükmeden” (**SS** R341b/3695, R351a/4732)

āsmān-tezyīn (< Far. āsmān + < Ar. tezyīn) “gökyüzünü süsleyen” (**SS** R327a/2155)

āsumān (< Far.) “gökyüzü, gök, sema” (**NŞ** 34/4, 328/4, 650/2; **Sİ** R362a/807, R362b/855, R367a/1299, R409a/5777, P465a/6549)

āsumānī (< Far.) “göğe, semaya mensup” (**Sİ** R356a/182, R358b/459)

aṭlas-ı çarḫ (< Ar. aṭlas + < Far. -ı + < Far. çarḫ) “göğün atlası” (**GS** 352/6)

aṭlas-ı eflāk (< Ar. aṭlas + < Far. -ı + < Ar. eflāk) “göklerin atlasları” (**HE** 39a/3536; **GS** 397/5)

aṭlas-ı felek (< Ar. aṭlas + < Far. -ı + < Ar. felek) “göğün atlası” (**SS** R315b/965)

aṭlas-ı gerdūn (< Ar. aṭlas + < Far. -ı + < Far. gerdūn) “gökyüzü atlası” (**HE** 12b/1027; **GS** 64/8, 678/6; **NŞ** 569/8; **NŞ** 205/7)

bāġ-ı sipihr (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. sipihr) “gökyüzünün, feleğin bağı” (**HE** 11a/856)

bülend-sipihr (< Far.) “yüce felek, gökyüzü” (**SS** R350b/4671)

cefā-yı āsmān (< Ar. cefā + < Far. -yı + < Far. āsmān) “gökyüzü cefası, eziyeti” (**LM** R225a/1097)

cümle-i āfāḳ (< Ar. cümle + < Far. -i + < Ar. āfāḳ) “göklerin hepsi, ufukların hepsi” (**HE** 43a/3880)

çarḫ (< Far.) “felek, gökyüzü” (**FŞ** SF104a/100, SF50a/3, SF60b/19, SF67b/13; **HE** 2a/59, 6b/445, 12b/1020, 14b/1186, 23a/2023; **Sİ** R354b/40, R367a/1316, R379b/2621, R383b/3051; **SS** R306b/24, R317b/1142, R329a/2378, R335b/3091; **GS** 12b-F2/2, 7/2,

98/1, 102/8, 207/1, 306/4, 320/3, 404/3; **NŞ** 15/5, 120/5, 207/4, 313/2, 402/8, 507/2, 607/1)

çarḫ-ı tīz (< Far. çarḫ + < Far.-i+ < Far. tīz) “dönen gökyüzü” (**HE** 23a/1983)

çarḫ-āsā (< Far.) “felek, gök gibi” (**Sİ** R411b/6017)

çarḫ-bülend (< Far.) “büyük, yüce gökyüzü” (**Sİ** R401a/4864)

çarḫ-ı ‘aẓam (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ‘aẓam) “büyük felek” (**SS** R308b/225; **Sİ** R361a/674, R418b/6860; **Sİ** R382a/2875)

çarḫ-ı a‘lā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. a‘lā) “en yüksek felek; arş-ı ala” (**Sİ** R356b/245, R400a/4762, R405a/5284; **NŞ** 93/2)

çarḫ-ı āb-gūn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. āb-gūn) “mavi renkli gökyüzü” (**FŞ** SF71b/46)

çarḫ-ı aḫḍar (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. aḫḍar) “yeşil gökyüzü” (**FŞ** SF58a/56, SF58a/60, SF72a/81, SF83b/65; **GS** 460/7)

çarḫ-ı aḫżar (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. aḫżar) “yeşil gökyüzü” (**GS** 155/6; **NŞ** 567/7; **Sİ** R368a/1421)

çarḫ-ı aḫżar-güzīn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. aḫżar-güzīn) “seçkin yeşil renkli gökyüzü” (**Sİ** R364b/1079)

çarḫ-ı aḫżarveş (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. aḫżarveş) “yeşil gökyüzü gibi” (**SS** R332a/2711)

çarḫ-ı aḫżer (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. aḫżer) “yeşil gökyüzü” (**Sİ** R393b/4052)

çarḫ-ı berīn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. berīn) “göğün en yüksek katı, tabakası” (**FŞ** SF49a-8; **HE** 14b/1186; **Sİ** R375a/2171, R419b/6971)

çarḫ-ı berīn-vār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. berīn-vār) “göğün en yüksek tabakası gibi” (**FŞ** SF78a/51)

çarḫ-ı bī-bāk (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz felek” (**FŞ** SF106b/32, SF90b/44)

çarḫ-ı bī-vefā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. vefā) “vefasız felek, kader” (**NŞ** 358/6)

çarḫ-ı bülend (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. bülend) (**HE** 20a/1703; **Sİ** R399b/4709; **SS** R344a/3955)

çarḫ-ı cefā-kīş (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. kīş) “eziyet eden felek” (**FŞ** SF104a/84, SF87a/14)

çarḫ-ı cefā-pīşe (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. cefā + < Far. pīşe) “zalim sevgilinin göğü” (**GS** 683/26)

çarḫ-ı dāyir (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. dāyir) “dönen gökyüzü” (**GS** 21/6)

çarḫ-ı denī (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. denī) “alçak dünya, aşağılık felek” (**HE** 32a/2843, 34a/3035; **Sİ** R379b/2621, R387a/3415, R402a/4948; **SS** R349b/4551)

çarḫ-ı devvār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. devvār) “daima dönen felek” (**FŞ** SF54a/68, SF95a/85; **Sİ** R370a/1602, R406b/5414)

çarḫ-ı dūn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. dūn) “alçak felek” (**GS** 479/7; **NŞ** 440/6; **HE** 32a/2871; **Sİ** R415a/6407)

çarḫ-ı düvāc (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. düvāc) “gök elbisesi” (**HE** 40b/3652)

çarḫ-ı eṯīr (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. eṯīr) “yüksek gök, esir maddesi içerisinde olan dünya” (**HE** 29a/2588)

çarḫ-ı fīrūze-fām (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. fīrūze-fām) “firuze renkli gökyüzü” (**Sİ** R399a/4658)

çarḫ-ı gerdāh (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. gerdāh/gerdan) “dönen felek/dünya” (**Sİ** R370b/1684)

çarḫ-ı gerdān (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. gerdān) “dönen gökyüzü” (**FŞ** SF76a/48; **Sİ** R361b/752, R372b/1894, R379b/2652, R383b/3037, R406b/5411; **GS** 148/6)

çarḫ-ı gerden (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. gerden) “dönen gökyüzü” (**Sİ** R405b/5299)

çarḫ-ı gerdūn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. gerdūn) “dönen felek” (**FŞ** SF62a/8; **Sİ** R380a/2703, R381a/2788; **GS** 16/5)

çarḫ-ı günbed-i devvār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. günbed + < Far. -i + < Ar. devvār) “dönen gök kubbe, gökyüzü” (**SS** R352b/4881)

çarḫ-ı ḫaḍrā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ḫaḍrā) “gök kubbe; gökyüzü” (**FŞ** SF57a/44)

çarḫ-ı ḫażrā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ḫażrā) “gök kubbe; gökyüzü” (**Sİ** R411a/5992, R411a-71)

çarḫ-ı ḫūn-rīz (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. ḫūn-rīz) “kan dökücü felek, kan döken dünya” (**FŞ** SF102a/48)

çarḫ-ı kebūd (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kebūd) “mavi gökyüzü” (**FŞ** SF81b-36; **Sİ** R404b/5245, R409a/5768; **SS** R350b/4690)

çarḫ-ı kec-reftār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kec-reftār) “aksak felek” (**GS** 113/6, 337/6; **NŞ** 164/10, 236/6, 622/5, 442/1, 409/3)

çarḫ-ı kec-rev (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kec-rev) “feleğin sabit olmayışı; her daim insanın istediği gibi dönmemesi” (**FŞ** SF92a/56; **NŞ** 332/3)

çarḫ-ı kec-rev-āyīn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kec-rev-āyīn) “feleğin sabit olmayışı gibi” (**FŞ** SF80b/46)

çarḫ-ı kīn-ḫᵛāh (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kīn-ḫᵛāh) “kindar felek, öç almak isteyen felek” (**FŞ** SF97b/24)

çarḫ-ı köhne-nihād (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. köhne-nihād) “eski yaratılışlı, yaşlanmış felek” (**SS** R334b/2948; R344b/4058)

çarḫ-ı kühen (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kühen) “köhne, eski felek, dünya” (**HE** 8a/612; **Sİ** R399a/4653)

çarḫ-ı kühen-gerd (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kühen-gerd) “eski, yıpranmış, yaşlı tasalı kederli felek” (**FŞ** SF52b/12)

çarḫ-ı kühen-seyr (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kühen + < Ar. seyr) “dönen eski, yaşlı felek” (**FŞ** SF53a/72)

çarḫ-ı lāciverd (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. lāciverd) “lacivert gökyüzü” (**GS** 722/2)

çarḫ-ı lāciverdī (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. lāciverdī) “lacivert renkli gökyüzü” (**FŞ** SF51b/36, SF77a/27)

çarḫ-ı mīnā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. mīnā) “mavi gök kubbe, mavi gökyüzü” (**Sİ** R361b/725, R391a/3846; **SS** R342a/3771; **SS** R352a/4812; **GS** 209/6)

çarḫ-ı mīnū (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. mīnū) “mavi gök kubbe, mavi gökyüzü” (**Sİ** R382b/2918, R391a/3831, R391a/3832, R399b/4708; **SS** R338b/3396)

çarḫ-ı mu‘allā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. mu‘allā) “yüce dünya, felek” (**HE** 39b/3565; **Sİ** R411a/5960)

çarḫ-ı muḫālif ((< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. muḫālif) “kötü talih; feleğin ters dönmesi” **NŞ** 49/7)

çarḫ-ı muḳarnes (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. muḳarnes) “kubbe biçiminde gökyüzü” (**GS** 331/7; **HE** 39b/3559)

çarḫ-ı muḳavves (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. muḳavves) “kavisli, yay gibi bükülmüş felek/gökyüzü” (**NŞ** 474/6)

çarḫ-ı muṭabbaḳ (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. muṭabbaḳ) “tabakalar halinde kat kat olan gökyüzü” (**FŞ** SF100a/11)

çarḫ-ı müdevver (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. müdevver) “dönen felek, dünya” (**FŞ** SF60b/19; **HE** 9a/673)

çarḫ-ı müdīr (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. müdīr) “yöneten, idare eden felek/gökyüzü” (**Sİ** R420a/7032)

çarḫ-ı münaḳḳaş (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. münaḳḳaş) “nakışlı, süslü felek” (**HE** 2a/59)

çarḫ-ı müşa‘bid-şi‘ār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. müşa‘bid-şi‘ār) “hareket eden felek, dünya” (**HE** 10b/852)

çarḫ-ı nā-baḫtiyār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nā-baḫtiyār) “mutsuz felek” (**GS** 683/36)

çarḫ-ı nāverd (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nāverd) “savaşan, dövüşen felek/gökyüzü” (**SS** R322a/1632)

çarḫ-ı nigūn (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nigūn) “baş aşağı dönmüş gökyüzü” (**GS** 398/3; **HE** 12b/1020, 36b/3274, 39a/3523; R394a/4144, R410b/5928)

çarḫ-ı nīlī (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nīlī) “mavi felek/gökyüzü” (**FŞ** SF48b/56, SF76b/107)

çarḫ-ı nīlūferī (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nīlūferī) “nilüfer renkli gökyüzü” (**Sİ** R419a/6905)

çarḫ-ı nüh (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nüh) “dokuz kubbeli gökyüzü” (**Sİ** R363a/896, R369b/1548)

çarḫ-ı nüh-ṭāḳ (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. nüh-ṭāḳ) “gökyüzünün dokuz katı” (**Sİ** R359a/472, R419a/6900, P465a/6524)

çarḫ-ı pür-fen (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. pür-fen) “hünerli, hileci felek, gökyüzü” (**FŞ** SF88b/143)

çarḫ-ı sāyir (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. sāyir) “yürüyen gökyüzü” (**FŞ** SF83a/12; **GS** 617/3, **NŞ** 433/3)

çarḫ-ı sebük-ḫīz (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. sebük-ḫīz) “çabuk dönen, çabuk hareket eden gökyüzü, felek” (**FŞ** SF101a/150)

çarḫ-ı sebük-rev (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. sebük-rev) “çabuk, hızlı dönen gökyüzü, felek” (**FŞ** SF102a/36)

çarḫ-ı serī‘ (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. serī‘) “çabuk, hızlı felek, gökyüzü” (**Sİ** R360b/624)

çarḫ-ı seyyār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. seyyār) “gezip dolaşan gökyüzü, felek” (**FŞ** SF75a/86)

çarḫ-ı sitem-ger (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. sitem-ger) “zalim felek, dünya” (**NŞ** 567/8)

çarḫ-ı sitem-kār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. sitem-kār) “zalim felek, dünya” (**GS** 479/8)

çarḫ-ı şu‘bede-bāz (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. şu‘bede-bāz) “hokkabaz felek” (**GS** 207/1)

çarḫ-ı tevsen (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. tevsen) “dik başlı, inatçı felek, gökyüzü” (**SS** R306b/24)

çarḫ-ı tīz-gerd (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. tīz-gerd) “çabuk, hızlı dönen felek, gökyüzü” (**NŞ** 120/6)

çarḫ-ı ṭannāz (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ṭannāz) “herkesle eğlenen, alaycı felek, gökyüzü” (**SS** R343b/3912)

çarḫ-ı vālā (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. vālā) “yüce gökyüzü, felek” (**Sİ** R405a/5282)

çarḫ-ı ẓālim (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ẓālim) “zalim felek” (**FŞ** SF72a/103; **NŞ** 423/6)

çarḫ-ı zengār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. zengār) “bakır renkli gökyüzü, felek” (**SS** R350b/4664)

çarḫ-ı zer-kār (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. zer-kār) “altın işlemeli gökyüzü, felek” (**FŞ** SF97b/21; **Sİ** R399a/4662)

çarḫ-ı ẓulm-pīşe (< Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. ẓulm + < Far. pīşe) “zulmetmeyi huy edinmiş, alışkanlık haline getirmiş felek, gökyüzü” (**FŞ** SF93b/48)

çarḫ-kirdār (< Far.) “felek davranışlı; göğe benzer” (**FŞ** SF55a/49, SF55b/58; **Sİ** R389b/3650; **GS** 12a-F2/23)

çarḫ-mānend (< Far.) “gök gibi” (**Sİ** R383b/3022)

çarḫ-vār (< Far.) “felek, gökyüzü gibi” (**SS** R331b/2645)

çarḫ-veş (< Far.) “felek, gökyüzü gibi” (**Sİ** R389a/3605, R389a/3621)

çerāġ-ı sipihr (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Far. sipihr) “gökyüzünün ışığı, mumu” (**Sİ** R356b/229)

çerḫ (< Far.) “felek, baht, gök” (**LM** R215b/100, R215b/141, R225b/1150, R235b/2253, R244a/3062; **BV** 15/4, 82/8, 102/6, 253/8, 311/1, 439/5, 445/4, 518/4, 631/6, 736/1; **NŞ** 69/6, 75/5, 99/6; **FK** 11/8, 102/7, 272/2, 314/2, 377/9, 461/6, 635/2, 656/2)

çerḫ-cenāb (< Far. çerḫ + < Ar. cenāb) “gökler kadar yüce” (**FK** 689/14)

çerḫ-ı aʿẓam (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. aʿẓam) “büyük felek” (**FK** 325/2)

çerḫ-ı bī-bāk (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. bī-bāk) “korkusuz felek, gökyüzü” (**LM** R235b/2253)

çerḫ-ı bī-mihr (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. bī-mihr) “sevgisiz, şefkatsiz felek” (**LM** R242a/2873)

çerḫ-ı bī-muḥaṣṣal (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. muḥaṣṣal) “elde edilmemiş felek, gökyüzü” (**LM** R244a/3105)

çerḫ-ı cefā (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. cefā) “zalim felek” (**NŞ** 441/7)

çerḫ-ı mīnā (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. mīnā) “mavi gök kubbe” (**FK** 689/74)

çerḫ-ı mīnū (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. mīnū) “mavi gök kubbe” (**FK** 542/6)

çerḫ-ı müdevver (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. müdevver) “dönen felek; dünya” (**FK** 165/6)

çerḫ-ı taʿaddī (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Ar. taʿaddī) “zulmeden, adaletsiz felek, gökyüzü” (**FK** 689/356)

çerḫ-ı zer-nigār (< Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. zer-nigār) “altın işlemeli, altın yaldızlı gökyüzü, dünya” (**FK** 602/7)

çerḫ-i bed-mihr (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. bed-mihr) “sevgisiz, merhametsiz felek, gökyüzü” (**FK** 689/158)

çerḫ-i bī-bāk (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “korkusuz felek, gökyüzü” (**LM** R215b/100)

çerḫ-i bī-dād (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. bī-dād) “zalim, adaletsiz felek” (**FK** 333/6)

çerḫ-i denīde (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. denīde) “alçak felek” (**BV** 471/6)

çerḫ-i evbāş (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. evbāş) “alçak felek” (**LM** R243b/3054)

çerḫ-i gerdān (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. gerdān) “dönen felek, gökyüzü” (**BV** 8/8, 608/2)

çerḫ-i ḫāżrā (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. ḫāżrā) “gök kubbe, gökyüzü” (**BV** 391/4)

çerḫ-i kec-reftār (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. kec-reftār) “eğri dönen felek, eğri davranışlı felek” (**BV** 280/9; **FK** 571/6, 576/9)

çerḫ-i kühen-ṭāḳ (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. kühen-ṭāḳ) “gökyüzünün eski kubbesi” (**FK** 689/336)

çerḫ-i mīnā (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. mīnā) “gökkubbe” (**BV** 462/6)

çerḫ-i muḳavves (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. muḳavves) “kavisli olan felek” (**BV** 172/5)

çerḫ-i mulā‘ib (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. mulā‘ib) “oynak felek” (**BV** 136/6)

çerḫ-i munḳalib (< Far. çerḫ +< Far. -i + < Ar. munḳalib) “dönen, değişen felek, gökyüzü” (**BV** 542/8)

çerḫ-i müla‘ib (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. müla‘ib) “oynak felek” (**BV** 660/31)

çerḫ-i pür-fen (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. pür-fen) “hünerli, hileci felek, gökyüzü” (**BV** 726/3; **LM** R240a/2760)

çerḫ-i sitem-kār (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. sitem-kār) “zalim, eziyet eden felek” (**BV** 308/7)

çerḫ-i tīz-gerd (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Far. tīz-gerd) “hızla dönen felek” (**BV** 122/1)

çerḫ-i ẓālim (< Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. ẓālim) “zalim felek” (**BV** 151/6, 537/9, 660/74)

çerḫ-ḳadr (< Far. çerḫ + < Ar. ḳadr) “felek gibi yüce” (**FK** 124/9)

çerḫ-peymā (< Far.) “feleği ölçen” (**FK** 122/6)

çerḫ-peymāy (< Far.) “feleği ölçen” (**LM** R219a/468)

çerḫ-peymāyī (< Far.) “feleği ölçen” (**FK** 610/5)

çerḫ-veş (< Far.) “felek gibi” (**FK** 689/346)

devre-yi eflāk (< Ar. devre + < Far. -yi + < Ar. eflāk) “feleklerin, gökyüzünün dönmesi” (**SS** R352a/4805)

devr-ı eflāk (< Ar. devr + < Far. -ı + < Ar. eflāk) “feleklerin, gökyüzünün dönmesi” (**FŞ** SF102b/86, SF67a/86, SF85b/88)

devr-ı felek (< Ar. devr + < Far. -ı + < Ar. felek) “feleğin dönmesi” (**FŞ** SF54a/69)

devr-ı felek-vār (< Ar. devr + < Far. -ı + < Ar. felek + < Far. vār) “felek, gökyüzü gibi dönmesi” (**FŞ** SF54a/68)

devr-i çerh (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. çerh) “feleğin devri, dönüşü” (**BV** 10/9; **FK** 233/5)

devr-i felek (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. felek) “feleğin dönmesi” (**BV** 177/6; **NŞ** 177/6; **LM** R231b/1763)

devr-i gerdān (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. gerdān) “dönen felek; dünya” (**FK** 239/6)

devr-i gerdūn (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. gerdūn) “dönen felek; dünya” (**BV** 281/8; **Sİ** R415a/6403)

devr-i semā‘ (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. semā‘) “dönen gökyüzü, felek” (**BV** 271/4)

devr-i sipihr (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. sipihr) “gökyüzü döngüsü; zaman, kader, talih” (**SS** R341a/3682)

deyr-i kühen-ṭāḳ (< Ar. deyr + < Far. -i + < Far. kühen-ṭāḳ) “yaşlı gökyüzünün dönmesi, yaşlı gök kubbenin dönmesi” (**Sİ** R416a/6491)

deyr-i sipihr (< Ar. deyr + < Far. -i + < Far. sipihr) “gökyüzünün döngüsü; kader, talih” (**SS** R330a/2493)

dūd-ı eflāk (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. eflāk) “feleklerin dumanı” (**FK** 430/4)

men‘-i gerdiş-i eflāk (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. eflāk) “feleklerin dönüşünün engellenmesi” (**FK** 400/6)

eflāk (< Ar.) “felekler, gökler” (**FK** 32/6, 111/4, 256/1, 349/6, 400/6, 482/9; **GS** 8/1, 107/2, 185/4, 249/6, 333/2; **NŞ** 8/4, 137/2, 302/8, 417/6, 501/1, 585/7, 652/19; **BV** 2/5, 3/2, 92/5, 182/4, 219/3, 333/4, 461/2, 638/5; **FŞ** SF102a/44, SF53b/27, SF63a/100, SF64a/43; **HE** 2b/92, 3b/175, 13a/1078, 22b/1955, 27b/2444; **LM** R214b/27, R217a/404, R223b/970, R241b/2823; **Sİ** R354b/10, R370a/1616, R379a/2567, R389a/3602; **SS** R306b/11, R313b/743, R331b/2619, R339b/3507)

eflākça (< Ar. eflāk + < Tr. -ça) “felekler gibi, gökler gibi” (**HE** 42b/3852)

eflāk-i ta‘addī-pīşe (< Ar. eflāk + < Far. -i + < Ar. ta‘addī + < Far. pīşe) “adaletsizliği huy edinen felekler, gökyüzü” (**FK** 689/158)

ehl-i dünyā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. dünyā) “dünya ehli, ahireti düşünmeyen kimseler” (**BV** 83/8, 235/8, 669/1; **GS** 300/6, 373/7)

ejderhā-yı eflāk (< Far. ejderhā + < Far. -yı + < Ar. eflāk) “göklerin, feleklerin ejderhası” (**FŞ** SF64a/43)

esfār-ı semā (< Ar. esfār + < Far. -ı + < Ar. semā) “gökyüzü seferleri” (**GS** 118/8)

esfār-ı semāvī (< Ar. esfār + < Far. -ı + < Ar. semāvī) “gökyüzü yolculukları” (**GS** 118/8)

evc (< Ar.) “yüce, yüksek; göğün en yüksek noktası, doruk” (**FK** 201/1, 271/8, 314/5, 415/5, 550/2, 607/2, 803/1; **GS** 6a-F2/11, 8b-F2/11, 73/1, 147/6, 193/6, 232/9; **NŞ** 146/3, 155/6, 201/7, 265/1, 311/6, 649/7, 658/11; **BV** 48/7, 52/6, 114/5, 160/3, 344/5, 450/5, 574/1, 657/3; **FŞ** SF46a/31, SF50a/1, SF59a/3, SF67a/1, SF71b/45; **HE** 3a/160, 6a/421,

9b/719, 12b/1036, 14a/1149, 26a/2286; **LM** R230a/1598, R234a/2017, R242b/2911, R246b/3370; **Sİ** R354b/13, R372b/1908, R382b/2934, R391a/3827, R395b/4313; **SS** R308b/226, R324a/1853, R331b/2621, R338b/3402, R344a/3993)

evc-i felek (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. felek) "göğün en yüksek noktası" (**HE** 3a/160)

evc-i rif'at (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. rif'at) "göğün en yüksek noktası, mertebesi" (**Sİ** R382b/2934)

felek (< Ar.) "felek, gökyüzü" (**FK** 24/6, 106/7, 280/3, 314/2, 469/7; **GS** 8/4, 105/4, 157/5, 207/5, 320/5, 407/6, 503/1; **NŞ** 53/1, 101/6, 201/1, 327/8, 415/1, 505/2, 607/3; **BV** 2/5, 144/6, 173/2, 184/6, 282/6, 341/4, 567/6; **FŞ** SF45b/20, SF57a/49, SF68b/127, SF78a/39; **HE** 2a/57, 9b/718, 12b/1017, 17a/1435, 24a/2095; **LM** R214b/41, R216a/187, R219a/454, R225a/1112; **Sİ** R354b/9, R366a/1208, R373b/2017, R385a/3194; **SS** R307a/82, R315a/880, R319a/1312, R327a/2177)

felek-cā (< Ar.) "rütbesi gök kadar yüksek olan" (**NŞ** 208/5)

felek-cāh (< Ar.) "rütbesi gök kadar yüksek olan" (**FK** 689/150; **SS** R352b/4877)

felek-çāh (< Ar.) "rütbesi gök kadar yüksek olan" (**Sİ** R393a/4012)

felekçe (< Ar. felek + < Tr. -çe) "felek gibi, felek kadar" (**FK** 130/6; **FŞ** SF54a/63)

felek-fersā (< Ar. felek + < Far. fersā) "feleği mahveden; uzun ömürlü, daimî" (**GS** 7a-F2/18/19; **NŞ** 6/1)

felek-fersāy (< Ar. felek + < Far. fersāy) "feleği mahveden; uzun ömürlü, daimî" (**FK** 658/5; **GS** 3b-F2/4/5)

felek-gūyī (< Ar. felek + < Far. gūyī) "gökyüzü" (**GS** 683/94)

felekī (< Ar. felek + < Far. ī) "felekle ilgili, feleğe ait" (**GS** 134/6; **BV** 252/3)

felek-i 'işmet (< Ar. felek + < Far. -i + < Ar. 'işmet) "temizlik, günahsızlık âlemi" (**SS** R313b/739)

felek-i a'ẓamī (< Ar. felek + < Far. -i + < Ar. a'ẓamī) "en yüksek felek, gökyüzü" (**HE** 39a/3539)

felek-i āb-gūn (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. āb-gūn) "mavi gökyüzü" (**FK** 721/2)

felek-i būḳalemūn (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. būḳalemūn) "duruma göre renk değiştiren felek; dönen felek" (**FK** 689/15)

felek-i dehr-neverd (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. dehr-neverd) "dünyayı gezen, dolaşan felek" (**FK** 689/303)

felek-i ferzīn-rū (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. ferzīn-rū) “satrançtaki vezir yüzlü felek, gökyüzü” (**LM** R217a-7)

felek-i lājiverd (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. lājiverd) “mavi gök” (**HE** 2a/57, 3a/158, 13b/1098, 31a/2761, 39a/3529)

felek-i naḳş-bāz (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. naḳş-bāz) “hilekâr feleğin nakışları” (**HE** 17a/1444)

felek-i naḳş-bīn (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. naḳş-bīn) “nakış işleyen felek” (**HE** 12b/1017)

felek-i sāl-ḫūrd (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. sāl-ḫūrd) “görmüş geçirmiş felek, çok yaşlı felek” (**HE** 4b/290)

felek-i şebistān (< Ar. felek + < Far. -i + < Far. şebistān) “karanlık dünyanın feleği” (**SS** R308b/200)

felek-i zühre (< Ar. felek + < Far. -i + < Ar. zühre) “Zühre feleği” (**Sİ** R357a/253)

felekiyyāt (< Ar.) “gök ve heyet ilmine ait şeyler” (**HE** 3b/176)

felek-miḳdār (< Ar.) “gökler kadar yüce” (**GS** 313/7; **NŞ** 523/9)

felek-miṣāl (< Ar.) “gök, dünya gibi, gök, dünya misali ” (**SS** R338b/3367)

felek-neverd (< Ar. felek + < Far. neverd) “dolaşan felek” (**LM** R216b/228)

felek-peymāy (< Ar. felek + < Far. peymāy) “felek ölçen, gökte dolaşan” (**SS** R311a/501, R331a/2614)

felek-rev (< Ar. felek + < Far. rev) “felek gibi giden” (**LM** R234a/2032; **NŞ** 7/2)

felek-sāy (< Ar. felek + < Far. sāy) “göğe ulaşan” (**FŞ** SF56a/109; **Sİ** R387a/3403, R390a/3715, R404b/5215)

felek-sür‘at (< Ar.) “gökyüzü kadar hızlı” (**GS** 8/4)

felek-şikāf (< Ar. felek + < Far. şikāf) “felek yırtan” (**LM** R239b/2606)

felek-vār (< Ar. felek + < Far. vār) “gökyüzü gibi” (**FŞ** SF54a/68)

felek-veş (< Ar. felek + < Far. veş) “gökyüzü gibi” (**FŞ** SF58a/56, SF63b/10, SF79b/95, SF99b/186; **Sİ** R357b/356, R380b-32, R382a/2886, R383a/2981, R398b/4581; **BV** 660/30)

ferş-i ġabrā (< ferş + < Far. -i + < Ar. ġabrā) “yeryüzünün zemini, halısı” (**LM** R222b/828; **Sİ** R410b/5906)

fevḳa’l-felek (< Ar.) “gökler üstünde” (**FŞ** SF48a/1)

gerdān (< Far.) “felek, gökyüzü” (**GS** 20/7, 129/7, 148/6; **NŞ** 5/2; **BV** 8/8; **FŞ** SF55b/55, SF76a/48, SF86b/58; **HE** 8b/662, 22a/1895; **Sİ** R355a/56, R372b/1894, R379b/2652, R383b/3037)

gerdān-sipihr (< Far.) “dönen felek, gökyüzü” (**Sİ** R382a/2854, R405a/5283)

gerdūn (< Far.) “felek, gökyüzü” (**FK** 39/4, 127/1, 274/2, 327/5, 486/5, 598/6; **GS** 6b-F2/7, 16/5, 102/7, 147/2, 223/2, 301/7; **NŞ** 59/6, 124/6, 201/5, 308/5, 448/1, 505/4; **BV** 25/7, 126/2, 258/2, 309/9, 488/1, 546/7, 699/2; **FŞ** SF104a/105, SF90a/106, SF54a/67, SF60a/97; **HE** 9a/692, 9a/708, 12b/1027, 19a/1649, 23a/1982; **LM** R215a/52, R234a/2038, R243a/2990, R244a/3065; **Sİ** R359a/475, R373a/1912, R374a/2024, R380a/2703; **SS** R306b/12, R320b/1466, R327a/2152, R336a/3144)

gerdūnça (< Far. gerdūn + < Tr. -ça) “felek gibi, feleğe benzer” (**FŞ** SF52b/4, SF62a/8; **SS** R307b/99)

gerdūn-ı ‘ālī (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Ar. ‘ālī) “yüce gökyüzü, felek” (**FŞ** SF91a/93)

gerdūn-ı ‘ālī-esās (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Ar.‘ālī-esās) “yüksek esaslı gökyüzü, felek” (**Sİ** R359a/476)

gerdūn-ı dūn-perver (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Ar. dūn + < Far. perver) “alçakları, kötü kimseleri koruyan felek” (**FK** 454/6)

gerdūn-ı düşmen (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Far. düşmen) “düşman felek, gökyüzü” (**NŞ** 260/4)

gerdūn-ı sebük-pey (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Far. sebük-pey) “çabuk dönen felek” (**FŞ** SF63a/75)

gerdūn-ı sebük-rev (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Far. sebük-rev) “çabuk dönen felek” (**FŞ** SF82a/26)

gerdūn-ı vālā-pāye (< Far. gerdūn + < Far. -ı + < Far. vālā-pāye) “yüce gökyüzü, felek” (**BV** 660/63)

gerdūn-iḥtişām (< Far.) “felek gibi, ihtişam sahibi” (**FK** 446/10)

gerdūn-sā (< Far.) “feleğe benzer, felek gibi” (FŞ SF57b/26; **SS** R334a/2890, R345b/4131; **NŞ** 6/2)

gerdūn-vār (< Far.) “feleğe benzer, felek gibi” (**GS** 127/7)

gerdūn-veş (< Far.) “feleğe benzer, felek gibi” (**FŞ** SF67a/79, SF78b/91; **SS** R327a/2161; **NŞ** 264/7)

gök “gök, gökyüzü” (**GS** 348/3)

gül-berg-i bāġ-ı sipihr (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. sipihr) “gökyüzünün, feleğin bağının gül yaprağı” (**Sİ** R356b/229)

gülşen-i çarḫ (< Far. gülşen + < Far. -i + < Far. çarḫ) “gökyüzünün gül bahçesi” (**HE** 35b/3190)

gülşen-i çarḫ-ı berīn (< Far. gülşen + < Far. -i + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. berīn) “en yüce gökyüzünün gül bahçesi” (**HE** 6b/475)

gülşen-i eflāk (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. eflāk) “göklerin gül bahçesi” (**HE** 18a/1535)

gülşen-i gerdūn (< Far. gülşen + < Far. -i + < Far. gerdūn) “gökyüzün gül bahçesi” (**HE** 9a/708)

gülşen-i mīnā (< Far. gülşen + < Far. -i + < Far. mīnā) “gökyüzünün gül bahçesi” (**HE** 39a/3512)

gülşen-i mīnū (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. mīnū) (< Far. gül-şen + < Far.-i+ < Ar. vaṣl) “gökyüzünün gül bahçesi” (**HE** 10a/783)

gülşen-i mīnū-sirişt (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. mīnū-sirişt) “gökyüzünün gül bahçesi” (**HE** 10a/783)

günbed-ı çarḫ-ı mu‘allaḳ (< Far. günbed + < Far. -ı + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. mu‘allaḳ) “boşlukta duran, asılı kalmış olan dünyanın, gökyüzünün kubbesi” (**FŞ** SF71b/53)

günbed-ı çarḫ-ı müşa‘bid (< Far. günbed + < Far. -ı + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Ar. müşa‘bid) “hokkabaz, hilekâr dünyanın, gökyüzünün kubbesi” (**FŞ** SF65a/22)

günbed-ı devvār (< Far. günbed + < Far. -ı + < Ar. devvār) “ dönen gökyüzü” (**FŞ** SF63b/24)

günbed-ı gerdūn (< Far. günbed + < Far. -ı + < Far. gerdūn) “feleğin kümbeti; gökyüzünün kubbesi” (**FŞ** SF55b/17)

günbed-ı ḫaḍrā (< Far. günbed + < Far. -ı + < Ar. ḫaḍrā) “gökyüzü” (**FŞ** SF71a/14)

günbed-i ‘ālī-esās (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. ‘ālī-esās) “yüksek kubbe, gökyüzü kubbesi” (**HE** 12a/949)

günbed-i bisyār-naḳş (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. bisyār + < Ar. naḳş) “nakışlarla süslü gökyüzü” (**HE** 12b/1009)

günbed-i cefā-gūş (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. cefā + < Far. gūş) “cefa yayan gök kubbe” (**LM** R243a/2985)

günbed-i çarḫ-ı gerdān (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. gerdān) “dönen feleğin, gökyüzünün kubbesi” (**Sİ** R355a/56)

günbed-i devvār (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. devvār) “dönen gökyüzü” (**BV** 86/8, 255/7; **FK** 243/6, 297/3, 560/8, 587/7, 661/6; **GS** 108/5, 530/5; **NŞ** 19/8; **HE** 13b/1121, 26a/2309, 35b/3200)

günbed-i devvār-sā (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. devvār-sā) “dönen gök gibi kümbetler” (**HE** 41b/3778)

günbed-i gerdān (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. gerdān) “dönen gökyüzü” (**GS** 20/7, 129/7; **NŞ** 5/2; **HE** 8b/662)

günbed-i gerdūn (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. gerdūn) “dönen kubbe, gökyüzü” (**GS** 4a-F2/12; **HE** 9a/695, 12a/949, 12a/950; **SS** R338a/3315)

günbed-i germ-pūy (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. germ-pūy) “hararetli koşan, dönen gökyüzü kubbesi” (**Sİ** R416b/6649)

günbed-i ḫaḍrā (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. ḫaḍrā) “gökyüzü” (**GS** 503/8)

günbed-i ḫażrā (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. ḫażrā) “gökyüzü” (**BV** 108/5; **GS** 8/1; **NŞ** 102/6)

günbed-i ḳīr-gūn (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. ḳīr-gūn) “zift renkli, katran gibi gökyüzü kubbesi” (**LM** R219a/495)

günbed-i lāciverd (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. lāciverd) “lacivert renkli (mavi renkli) gökyüzü kubbesi” (**Sİ** R373b/1991)

günbed-i maḫlūṭ (< Far. günbed + < Far. -i + < Ar. maḫlūṭ) “karışmış, karışık gökyüzü kubbesi” (**NŞ** 280/6)

günbed-i müşkīn (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. müşkīn) “misk kokulu gök kubbe, gökyüzü” (**SS** R322a-20)

günbed-i tiz-gerd (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. tiz-gerd) “çabuk dönen gökyüzü kubbesi” (**Sİ** R417b/6729)

günbed-i zer-nigār (< Far. günbed + < Far. -i + < Far. zer-nigār) “altınla işlenmiş, süslü, yaldızlı gökyüzü kubbesi” (**SS** R326b-22)

ḥakīm-ı çarḫ (< Ar. ḥakīm + < Far. -ı + < Far. çarḫ) “göklerin hâkimi” (**FŞ** SF68a/57)

ḥakīm-i sipihr (< Ar. ḥakīm + < Far. -i + < Far. sipihr) “gökyüzünün hâkimi” (**Sİ** R383b/3045)

ḫāzin-i gerdūn (< Ar. ḫāzin + < Far. -i + < Far. gerdūn) “gökyüzünün hazinecisi” (**HE** 42b/3826)

ḫulāṣa-ı ʿālem (< Ar. ḫulāṣa + < Far. -ı + < Ar. ʿālem) “âlemin, kâinatın özü” (**HE** 3b)

ḫum-ı sipihr (< Far. ḫum + < Far. -ı + < Far. sipihr) “gökyüzünün şarap küpü” (**HE** 8a/603)

ḳātil-i gerdūn (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. gerdūn) “katil felek” (**HE** 19a/1649)

ḳażā-yı āsmānī (< Ar. ḳażā + < Far. -yı + < Far. āsmānī) “gökyüzünün kaderi” (**FŞ** SF102b/80, SF95b/103, SF61b/14, SF73b/100; **LM** R232a/1813, R238a/2481)

kök “gök, gökyüzü” (**BV** 48/5, 134/1, 256/3, 249/4, 375/6; **FK** 60/2, 111/5, 187/6, 350/5, 421/11; **GS** 10/7, 108/5, 207/3, 312/6, 417/6; **NŞ** 17/2, 46/3, 149/1, 291/3, 523/3, 600/3, 709/1; **FŞ** SF50a/93, SF52b/20, SF61a/73, SF72a/91, SF82b/88; **HE** 2a/56, 8b/639, 12a/994, 34a/3031, 43b/3929; **LM** R214b/19, R219b/536, R224b/1063, R234a/2044, R243b/3022; **Sİ** R355b/127, R371b/1772, R373b/2017, R406b/5402, P465a/6525; **SS** R306b/17, R319b/1361, R325b/2014, R337b/3309, R349b/4554)

kök yüzi “gökyüzü” (**Sİ** R360b/622; **Sİ** R399a/4651)

kūj-puşt (< Far.) “kambur felek” (**Sİ** R400a/4760)

ḳulle-yi gerdūn (< Ar. ḳulle + < Far. -yi + < Far. gerdūn) “feleğin kulesi; gökyüzü” (**SS** R351a/4713)

kūtvāl-i sipihr (< Far. kūtvāl + < Far. -i + < Far. sipihr) “gökyüzünün muhafızı, bekçisi” (**SS** R331b/2651)

kühen-ṭāḳ (< Far.) “yaşlı gökyüzü” (**Sİ** R382a/2857; **FK** 689/336; **Sİ** R416a/6491, R416a/6592)

lücce-i çarḫ-ı kebūd (< Ar. lücce + < Far. -i + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. kebūd) “gök denizi” (**HE** 39b/3583)

mīnū-sirişt (< Far.) “gök, gökyüzü” (**HE** 10a/783, 35b/3193; **Sİ** R377a/2347)

miṣl-i çerḫ-i sāyir (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Far. çerḫ + < Far. -i + < Ar. sāyir) “dönen gök gibi” (**LM** R230a/1604)

naḳḳāş-ı sipihr-i bülend (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Far. sipihr + < Far. -i + < Far. bülend) “yüksek gökyüzünün nakkaşı” (**HE** 12b/1003)

neccār-ı gerdūn (< Ar. neccār + < Far. -ı + < Far. gerdūn) “felek, gök marangozu” (**FŞ** SF71a/12)

nīl-gūn-ṭārem (< Far.) “gök, sema” (**BV** 479/5; **FK** 409/2)

nīlūfer-i çarḫ (< Far. nīlūfer + < Far. -i + < Far. çarḫ) "gökyüzünün, feleğin nilüferi" (**HE** 10a/768)

nüh-ṭāḳ (< Far. nüh + < Ar. ṭāḳ) "dokuz gök" (**Sİ** R359a/472, R410a/5881, P465a/6524, R419a/6900; **SS** R310a/400)

pelek (< Ar. felek) "felek" (**HE** 36b/3306)

perde-i eflāk (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. eflāk) "felek perdesi, semanın örtüsü" (**BV** 448/2)

pervīzen-i eflāk (< Far. pervīzen + < Far. -i + < Ar. eflāk) "feleklerin, göklerin eleği/kalburu" (**FK** 32/6)

peyk-i eflāk (< Far. peyk + < Far. -i + < Ar. eflāk) "feleklerin, gökyüzünün habercisi" (**Sİ** R357a/287)

pīl-i felek (< Far. pīl + < Far. -i + < Ar. felek) "feleğin, göğün fili" (**HE** 39a/3530)

pīr-i çarḫ (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. çarḫ) "feleğin üstadı" (**GS** 280/4) R344b/4044)

ravża-ı çarḫ (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Far. çarḫ) "feleğin, gökyüzünün bahçesi" (**Sİ** R387a/3401)

ravża-ı çarḫ-ı aḫżer (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Far. çarḫ + < Far. -ı + < Far. aḫżer) "sürekli göz kırpan feleğin, gökyüzünün bahçesi" (**Sİ** R399a/4660)

reşk-i sipihr-i aḫḍar (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. sipihr + < Far. -i + < Far. aḫḍar) "yemyeşil gökyüzünü kıskanma" (**FŞ** SF47b-5)

rūḥ-ı eflākīn (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Ar. eflākīn) "feleklerin ruhu" (**FŞ** SF48a/60)

ṣafḥa-i eflāk (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. eflāk) "göklerin yüzü" (**FK** 76/2)

ṣafḥa-i kevneyn (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. kevneyn) "dünya ve ahiret safhası" (**NŞ** 199/1)

ṣaḫn-ı felek (< Ar. ṣaḫn + < Far. -ı + < Ar. felek) "felek sahnesi" (**HE** 22a/1894)

semā (< Ar.) "gök, gökyüzü" (**FŞ** SF58a/67, SF67a/84, SF82b/78, SF84a/16; **HE** 12b/1037, 39a/3505, 39a/3530; **LM** R216b/203; **Sİ** R388a/3492, R389b/3641, R390a/3732, R401a/4880; **SS** R308a-4, R338a/3319, R350b/4674; **GS** 118/8; **NŞ** 654/8)

semāī (< Ar.) "gök, gökyüzü ile ilgili" (**Sİ** R414a/6273)

semā-veş (< Ar. semā + < Far. veş) "gökyüzü gibi" (**FŞ** SF57a/59)

semāvī (< Ar.) "gökyüzü ile ilgili" (**FK** 42/8; **GS** 118/8; **NŞ** 17/5; **LM** R215a/44, R216a-4, R216b/203; **Sİ** R412a-75, R413b/6250; **SS** R341a/3687)

serābistān (< Ar. serāb + < Far. istān) “serap görülen yer, bu dünya” (**BV** 25/3)

serīr-i çarḫ (< Ar. serīr + < Far. -i + < Far. çarḫ) “felek tahtı, talih tahtı; göğe kurulmuş taht” (**FŞ** SF60a/98)

seyr-i eflākī (< Ar. seyr + < Far. -i + < Ar. eflākī) “felekleri dolaşma, gezme” (**SS** R309a/266)

sipihr (< Far.) “gök, gökyüzü; talih” (**BV** 18/7, 180/2, 222/2, 387/6, 423/2; **FK** 117/6, 22/4, 256/6, 388/3, 479/2; **GS** 6b-F2/21, 73/1, 112/7, 223/4, 353/5; **NŞ** 2/4, 135/5, 206/6, 313/1, 413/4, 511/1; **FŞ** SF50a/80, SF51a/2, SF61a/59, SF67a/2, SF82a/23; **HE** 2a/54, 12b/1003, 22a/1895, 23a/2000, 24a/2115; **LM** R214b/21, R220a/560, R224b/1062, R229a/1513; **Sİ** R355a/54, R364b/1063, R377a/2389, R390a/3728; **SS** R306b/5, R313a/665, R325a/1969, R330a/2493)

sipihr-ārā (< Far.) “gökyüzünü süsleyen” (**SS** R307a/80)

sipihr-āsā (< Far.) “gökyüzü gibi, gök benzeri” (**BV** 105/4; **GS** 7a-F2/18, 8/7; **NŞ** 120/6)

sipihr-cenāb (< Far.) “gökyüzü efendisi” (**LM** R247b-37; **Sİ** R417a-84)

sipihr-ı ‘işmet (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Ar. ‘işmet) “temiz, günahsız felek, gökyüzü” (**FŞ** SF74b/69)

sipihr-ı aḫḍar (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Far. aḫḍar) “yeşil gök” (**FŞ** SF57b-17)

sipihr-ı aṭlas (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Ar. aṭlas) “felekler göğü” (**FŞ** SF71a/9)

sipihr-ı bī-vefā (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. vefā) “vefasız baht, talih; vefasız gökyüzü” (**FŞ** SF54b/26)

sipihr-ı ḥilm (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Ar. ḥilm) “sakin, durgun gökyüzü” (**FŞ** SF68a/69)

sipihr-ı kīne-perverd (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Far. kīne-perverd) “kinci, kin tutan gökyüzü; talih baht” (**FŞ** SF90b/65)

sipihr-ı lāciverdī (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Ar. lāciverdī) “mavi gökyüzü” (**FŞ** SF64a/40)

sipihr-ı tīz-reftār (< Far. sipihr + < Far. -ı + < Far. tīz-reftār) “çabuk yürüyüşlü, çabuk dönen gökyüzü” (**FŞ** SF88a/86, SF93b/63)

sipihrī (< Far.) “gökyüzü ile ilgili” (**FŞ** SF51b/43, SF52a/32, SF57a/69, SF68a/61; **GS** 265/3)

sipihr-i ‘izz (< Far. sipihr + < Far. -i + <‘izz) “göğün büyüklüğü” (**SS** R313b/760)

sipihr-i aḫḍar (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. aḫḍar) “yeşil gök” (**NŞ** 295/4)

sipihr-i aḫżar (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. aḫżar) “yeşil gök” (**LM** R215b/120)

sipihr-i aḫżer-gūn (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. aḫżer-gūn) “yeşil renkli gökyüzü” (**SS** R327a/2170)

sipihr-i aṭlas (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. aṭlas) “felek göğü” (**FK** 194/6)

sipihr-i belend (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. belend) “yüce gökyüzü” (**SS** R314b/853)

sipihr-i bülend (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. bülend) “yüce gök” (**HE** 8a/621, 15b/1300)

sipihr-i eṣīr (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. eṣīr) “aydınlık gökyüzü” (**HE** 6a/438; **SS** R350b/4685)

sipihr-i ezraḳ (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ezraḳ) “mavi gökyüzü” (**NŞ** 313/7)

sipihr-i ġaddār (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ġaddār) “zalim felek, kader” (**BV** 659/5)

sipihr-i gerdān (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. gerdān) “dönen gökyüzü” (**Sİ** R358b-6)

sipihr-i ḫadrā (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ḫaḍrā) “yeşil gökyüzü” (**LM** R216a/185, R222b/828; **SS** R309a/281)

sipihr-i ḥaşmet (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ḥaşmet) “büyük, heybetli gökyüzü, felek” (**BV** 660/59)

sipihr-i ḫażrā (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ḫażrā) “yeşil gökyüzü” (**SS** R342a/3771)

sipihr-i ḫod-rāy (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. ḫod-rāy) “kendi düşüncesine göre hareket eden gökyüzü; felek” (**LM** R244b/3116)

sipihr-i ḫūn-ḫᵛār (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan döken, zalim gökyüzü” (**LM** R225a/1113)

sipihr-i ḫūrşīd-intisāb (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd + < Ar. intisāb) “güneşe dahil olan gökyüzü” (**LM** R247b-37)

sipihr-i kebūd (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. kebūd) “mavi gök, gökyüzü” (**Sİ** R400a/4742)

sipihr-i lāceverd (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. lāceverd) “mavi gökyüzü” (**LM** R216b/228)

sipihr-i lāciverdī (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. lāciverdī) “mavi gökyüzü” (**GS** 611/6)

sipihr-i mīnā (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. mīnā) “mavi gökyüzü” (**SS** R306b/6)

sipihr-i mīnā-gūn (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. mīnā-gūn) “mavi renkli gökyüzü” (**SS** R330a/2465)

sipihr-i mu‘allā (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. mu‘allā) “yüce gökyüzü” (**Sİ** R358b/450; **NŞ** 2/1)

sipihr-i muḫālif-meẕāḳ (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. muḫālif-meẕāḳ) “karşıt zevkteki gökyüzü” (**GS** 683/109)

sipihr-i neverden (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. neverden) “dönen, dolaşan gökyüzü” (**Sİ** R405b/5299)

sipihr-i pür-fen (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. pür-fen) “ilim dolu gökyüzü” (**LM** R219a/493)

sipihr-i refī‘ (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. refī‘) “yüce gökyüzü” (**GS** 683/114, 197/1, 266/1)

sipihr-i ṣānī (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ṣānī) “ikinci gökyüzü, felek” (**LM** R242b/2902)

sipihr-i tīz (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. tīz) “tez, çabuk gökyüzü” (**LM** R217a-7)

sipihr-i ẓālim (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ẓālim) “zalim, zulmeden gökyüzü” (**LM** R229a/1513)

sipihr-i zeber-dest (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. zeber-dest) “mahir, usta gökyüzü” (**Sİ** R400a/4762)

sipihr-i zengārī (< Far. sipihr + < Far. -i + < Far. zengārī) “göztaşı renkli gökyüzü” (**SS** R329a/2389)

sipihr-i ẓulmet-endūd (< Far. sipihr + < Far. -i + < Ar. ẓulmet + < Far. endūd) “karanlık gökyüzü” (**LM** R226b/1317)

sipihr-iḫtirām (< Ar. sipihr + < Ar. iḫtirām) “gök gibi yüce” (**Sİ** R399b/4685)

sipihr-iḥtişām (< Ar. sipihr + < Ar. iḥtişām) “ihtişamı gök kadar yüksek olan” (**Sİ** R396b/4390, P455a/5583)

sipihr-intişāb (< Ar. sipihr + < Ar. intişāb) “göğe mensup, yüce yaradılışlı” (**Sİ** R379b/2605)

sipihr-mertebe (< Ar. sipihr + < Ar. mertebe) “derecesi yüksek, çok talihli” (**NŞ** 35/7)

sipihr-timṣāl (< Far. sipihr + < Ar. timṣāl) “gökyüzü şeklinde” (**GS** 11b-F2/14)

sürme-yi çarḫ (< Far. sürme + < Far. -yi + < Far. çarḫ) “gökyüzünün, feleğin sürmesi” (**SS** R319a/1293)

şeh-süvār- felek (< Far. şeh-süvār + < Ar. felek) “feleğin atlıları” (**FK** 79/3)

şeh-süvār-ı çarḫ (< Far. şeh-süvār + < Far. -ı + < Far. çarḫ) “feleğin atlıları” (**NŞ** 120/5)

şīr-i gerdūn (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. gerdūn) "feleğin aslanı" (**NŞ** 7/5)

tāk-ı eflāk (< Ar. tāk + < Far. -ı + < Ar. eflāk) "feleklerin takındığı kemer, gökyüzü" (**LM** R217a/404)

tevsen- i çerḫ (< Far. tevsen + < Far. -i+ < Far. çerḫ) "felek atı" (**BV** 249/4)

tevsen-ı gerdūn (< Far. tevsen + < Far. -ı + < Far. gerdūn) "felek atı" (**FŞ** SF56a/61)

tevsen-i eflāk (< Far. tevsen + < Far. -i + < Ar. eflāk) "göklerin atı" (**HE** 9a/691; **NŞ** 302/8)

tevsen-i gerdūn (< Far. tevsen + < Far. -i + < Far. gerdūn) "felek atı" (**HE** 11b/927; **BV** 18/7; **GS** 50/1, 196/6, 292/5; **NŞ** 69/8, 283/6, 344/3)

türk-i felek (< Tr. türk + < Far. -i + < Ar. felek) "gökyüzü güzeli" (**GS** 510/5)

ṭāḳ-ı ʻālī-şān (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. ʻālī-şān) "şanı yüce, şerefli kubbe" (**FŞ** SF78a/53)

ṭāḳ-ı āfāḳ (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. āfāḳ) "gök kubbe" (**FŞ** SF101a/109, SF52b/11; **LM** R240a/2652)

ṭāḳ-ı aḫżār (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. aḫżār) "yeşil kubbe, gökyüzü" (**FK** 642/5; **GS** 389/2)

ṭāḳ-ı felek (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. felek) "gök kubbe, gökyüzü" (**HE** 22a/1904)

ṭāḳ-ı mīnā-kār (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. mīnā-kār) "mavi, billur kubbe; gökyüzü" (**BV** 545/8, 548/8; **FK** 243/5)

ṭāḳ-ı mīnāyī (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. mīnāyī) "mavi kubbe, gökyüzü" (**GS** 407/7)

ṭāḳ-ı muʻallā (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. muʻallā) "gök kubbe, yüce, ulu kubbe" (**HE** 22a/1895)

ṭāḳ-ı semā (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Ar. semā) "gökyüzü kubbesi, kemeri" (**HE** 39a/3530)

ṭāḳ-ı sipihr (< Ar. ṭāḳ + < Far. -ı + < Far. sipihr) "gökyüzü kubbesi, gökyüzü" (**HE** 3a/141; **NŞ** 145/8)

ṭārem-i aḫḍar (< Far. ṭārem + < Far. -i + < Far. aḫḍar) "yeşil kubbe, gökyüzü" (**GS** 351/1)

ṭārem-i mīnū (< Far. ṭārem + < Far. -i + < Far. mīnū) "mavi kubbe, gökyüzü" (**FK** 545/6; **GS** 525/6)

ṭās-ı çarḫ (< Far. ṭās + < Far. -ı + < Far. çarḫ) "felek tası" (**GS** 365/7)

ṭās-ı çerḫ (< Far. ṭās + < Far. -ı + < Far. çerḫ) "felek tası" (**BV** 660/75)

ṭās-ı nigūn (< Far. ṭās + < Far. -ı + < Far. nigūn) "ters dönmüş gökyüzü" (**GS** 500/6, 537/5)

ṭās-ı sipihr (< Far. ṭās + < Far. -ı + < Far. sipihr) "gök kubbe" (**HE** 2a/58)

zāl-ı çarḫ (< Far. zāl + < Far. -ı + < Far. çarḫ) "ihtiyar ve yaşlı felek" (**Sİ** P465b/6570)

zāl-ı çerḫ (< Far. zāl + < Far. -ı + < Far. çerḫ) "ihtiyar ve yaşlı felek" (**FK** 470/6; **LM** R244a/3062, R225b/1151)

zāl-i çarḫ (< Far. zāl + < Far. -i + < Far. çarḫ) "ihtiyar ve yaşlı felek" (**GS** 357/8; **SS** R331b/2656, R333a/2824)

zāl-i çerḫ (< Far. zāl + < Far. -i + < Far. çerḫ) "ihtiyar ve yaşlı felek" (**BV** 632/7; **FK** 90/6)

zāl-i felek (< Far. zāl + < Far. -i + < Ar. felek) "feleğin zulmü" (**HE** 17a/1435, 17a/1437; **BV** 590/6, 654/2)

zāl-i sipihr (< Far. zāl + < Far. -i + < Far. sipihr) "ihtiyar felek" (**GS** 404/6)

ẓātü'l-burūc (< Ar.) "gök, gökyüzü" (**HE** 11b/910, 39a/3526)

zāyir-i eflāk (< Ar. zāyir + < Far. -i + < Ar. eflāk) "göklerin ziyaretçisi" (**HE** 13a/1078)

Dünya, Gök, Gökyüzü ve Astronomi ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Astrolojik Burçlar" başlığı altın bulunan "Astrolojik Burçlar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Astrolojik Burç Adları ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 10 Arapça, 3 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Astronomi ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Ay ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far., 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Türkçe, 11 Arapça, 17 Farsça kelime ve 55 isim tamlaması; "Güneş ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Far. + Tr.", 2 "Far. + Ar.", 2 "Tr. + Far.", 3 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 32 Farsça, 10 Türkçe, 14 Arapça kelime ve 148 isim tamlaması; "Yıldız ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 13 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 15 Farsça, 32 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 90 isim tamlaması; "Gezegenler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 9 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Astronomi ile İlgili Meslekler" bölümünde ise 1 isim tamlaması yer almaktadır. "Dünya, Gök, Gökyüzü ve Astronomi ile İlgili Kavramlar" grubu içerisinde yer alan "Dünya, Âlem ve Yeryüzü ile İlgili Kavramlar" bölümünde 16 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr.", 5 "Far. + Tr.", 1 "Tr. + Ar.", 3 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 16 Arapça kelime, 30 Farsça kelime, 2 Türkçe kelime ve 120 isim tamlaması; "Gök, Gökyüzü, Felek ve Ufuk ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 16

“Ar. + Far.”, “2 Far. + Tr.”, 10 “Far. + Ar.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 21 Arapça, 41 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 301 isim tamlaması yer almaktadır.

2.23. Hava ve Atmosfer Olayları ile İlgili Kavramlar

2.23.1. Hava ve İlgili Kavramlar

havā (< Ar.) “hava” (**FK** 732; **GS** 82/3, 147/6, 362/5, 442/3, 454/1, 600/1, 702/1, 836/1; **FŞ** SF45b/12, SF45b/13, SF52b/38, SF58b/94, SF70b/53; **LM** R214b/34, R226b/1235, R232a/1849, R234a/2047; **Sİ** R354b/24, R369a/1542, R373b/2009, R385a/3218; **SS** R307a/78, R316b/1054, R320b/1456, R334a/2927)

havā-yı cān-fezā (< Ar. havā + < Far. -yı + < Far. cān-fezā) “cana can katan, cana ferahlık veren hava” (**FŞ** SF101b/159)

hevā (< Ar.) “hava” (**FK** 11/1, 117/4, 262/7, 311/6, 430/4; **GS** 3b-F2/6, 25/1,106/6, 165/5, 210/1, 377/3; **NŞ** 54/8, 120/1, 154/7, 201/5, 327/6, 392/8; **Sİ** R381a/2774, R409b/5848)

hevālıġ (< Ar. hevā + < Tr. -lıġ) “havalı” (**BV** 531/4)

kesb-i hevā (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. hevā) “hava alma” (**FK** 483/4, 688/98; **HE** 19b/1670, 25a/2182)

pür-ḥabāb (< Far. pür + < Ar. ḥabāb) “hava kabarcığı ile dolu” (**NŞ** 344/2)

2.23.2. Bulutlar ve İlgili Kavramlar

bulut “bulut” (**FŞ** SF101b/15, SF52b/28, SF58b/96, SF82a/41, SF88a/80; **HE** 3a/146, 10b/821, 18b/1602, 28a/2491, 34b/3115; **LM** R219b/503, R219b/534, R219b/545; **Sİ** R360a/571, R365b/1151, R381a/2766, R390b/3786; **SS** R309a/254, R313a/668, R321b/1593, R323a/1727; **BV** 58/3, 85/9, 154/4, 266/9, 338/4; **FK** 74/5, 122/6, 221/1, 306/1, 413/6; **GS** 75/6, 108/4, 152/6, 174/6, 278/3, 419/2; **NŞ** 71/1, 79/1, 116/4, 152/1, 311/6, 529/4)

bulutluḳ “bulutlu” (**GS** 678/2)

çetr-i seḥāb (< Far. çetr + < Far. -i + < Ar. seḥāb) “bulut gölgeliği” (**NŞ** 7/2)

ebr (< Far.) “bulut” (**BV** 97/5, 279/4, 310/6, 407/4, 608/3; **FK** 464/4, 554/6, 651/4; **GS** 6a-F2/17, 155/1, 295/7, 331/4, 363/5, 445/2; **NŞ** 53/5, 71/2, 163/2, 551/4; **FŞ** SF107a/106, SF89b/100, SF99b/197, SF65b/73, SF87b/54; **HE** 4a/232, 8b/668, 20a/1713, 22b/1970, 25a/2221, 35a/3124; **LM** R219a/496, R227b/1345, R232b/1861, R243b/3047; **Sİ** R355b/128, R373b/1972, R374b/2107, R384b/3139; **SS** R313b/744, R323a/1728, R333a/2824, R333b/2862)

ebr-ı bahārān (< Far. ebr + < Far. -ı + < Far. bahārān) “bahar bulutu” (**FŞ** SF65b/73, SF79b/91, SF87b/54, SF99b/197)

ebr-ı bahārī (< Far. ebr + < Far. -ı + < Far. bahārī) “bahar bulutu” (**FŞ** SF48b/37, SF77b-33)

ebr-ı belā (< Far. ebr + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela bulutu” (**FŞ** SF89b/100)

ebr-ı keşāfet (< Far. ebr + < Far. -ı + < Ar. keşāfet) “kirli, pis, kötülük bulutu” (**FŞ** SF64a/27)

ebr-ı kūh-sārī (< Far. ebr + < Far. -ı + < Far. kūh-sārī) “dağ başındaki bulut” (**FŞ** SF65b/71)

ebr-ı nīsān (< Far. ebr + < Far. -ı + < Ar. nīsān) “nisan bulutu” (**FŞ** SF48b/56)

ebr-i bahār (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. bahār) “bahar bulutu” (**BV** 676/2; **FK** 464/4; **GS** 155/1, 363/5, 672/6; **NŞ** 53/5, 190/1, 551/4; **LM** R243b/3047; **HE** 9a/716)

ebr-i bahārān (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. bahārān) “bahar bulutu” (**Sİ** R402a/4970)

ebr-i bahārī (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. bahārī) “bahar bulutu” (**BV** 407/4; **GS** 331/4; **NŞ** 71/2; **Sİ** R402a/4971; **HE** 9a/715)

ebr-i belā (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. belā) “bela bulutu” (**GS** 493/4; **LM** R232b/1860)

ebr-i ġarrān (< Far. ebr + < Far. -i+ < Far. ġarrān) “homurdanan, kükreyen bulut” (**LM** R232b/1859)

ebr-i güher-bār-ı ‘ışḳ (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. güher-bār + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk mücevherlerini yağdıran bulut” (**HE** 25a/2221)

ebr-i güher-senc (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. güher-senc) “hazineler saçan bulutlar” (**HE** 9b/751)

ebr-i ḥasret (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. ḥasret) “özlem bulutu” (**NŞ** 163/2)

ebr-i ḫırām (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. ḫırām) “nazlı bulut” (**GS** 6a-F2/17)

ebr-i iḥsān (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. iḥsān) “cömertlik, lütuf bulutu” (**SS** R333b/2862, R341b/3689)

ebr-i kāfūr-bīz (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. kāfūr + < Far. bīz) “güzel kokular yağdıran bulut” (**Sİ** R380b/2727)

ebr-i kef (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. kef) “köpük bulutları” (**HE** 8b/668)

ebr-i kerem (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. kerem) “kerem ve cömertlik bulutu” (**HE** 4a/232; **BV** 97/5; **GS** 295/7)

ebr-i muṭīr (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. muṭīr) “yağmur bulutu” (**Sİ** R362a/807)

ebr-i nev-bahār (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. nev-bahār) “bahar bulutu” (**GS** 448/1)

ebr-i neysān (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. neysān) “nisan bulutu” (**SS** R313a/691, R313b/744)

ebr-i nisān (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. nisān) “nisan bulutu” (**BV** 310/6, 608/3; **FK** 481/2, 651/4; **Sİ** R402b/4997)

ebr-i raḥmet (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “rahmet bulutu” (**GS** 365/3)

ebr-i raḥmet (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “rahmet bulutu” (**FK** 554/6; **Sİ** R355b/128)

ebr-i şengerf-gūn (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. şengerf-gūn) “kırmızı renkli bulut” (**SS** R333a/2824)

miṣl-i seḥāb (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. seḥāb) “bulut gibi” (**FK** 689/14)

seḥāb (< Ar.) “bulut” (**BV** 41/1, 216/6, 392/1, 454/4, 542/4; **FK** 43/1, 233/6, 275/1, 304/1, 438/4; **GS** 16/7, 47/1, 155/5, 174/4, 219/3, 465/3; **NŞ** 7/2, 61/1, 172/5, 185/4, 201/4, 376/1, 459/4, 504/3; **FŞ** SF101b-51, SF97b/16, SF51b/31, SF65b/49; **HE** 2a/73, 9a/682, 27a/2404, 30b/2727, 33b/2989; **LM** R220a/553, R222b-12; **Sİ** R355a/93, R362b/830, R364a/1025, R374b/2124; **SS** R310b-7, R312b/661, R322b/1671, R345a/4077)

seḥāb-ı berḳ-reftār (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. reftār) “şimşek gibi giden bulut” (**FŞ** SF51b/31)

seḥāb-ı dür-feşān (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. dürr + < Far. feşān) “inci saçan bulut” (**NŞ** 201/4)

seḥāb-ı hecr (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık bulutu” (**BV** 157/5)

seḥāb-ı kāfūrī (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. kāfūrī) “kafur renkli (beyaz) bulut” (**SS** R345a/4077)

seḥāb-ı ḳahr (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. ḳahr) “kahır bulutu” (**FŞ** SF65b/49)

seḥāb-ı keff (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Far. keff) “köpük şeklinde bulut” (**GS** 7b-F2/11)

seḥāb-ı pīl-reng (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Far. pīl-reng) “fil renkli bulut” (**BV** 338/1)

seḥāb-ı şekk (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. şekk) “kuşku bulutu” (**NŞ** 51/4)

seḥāb-ı vaṣl (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma bulutu” (**GS** 465/3)

seḥāb-ı ẓulmet-endūd (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. ẓulmet + < Far. endūd) “karanlık süren bulut, karanlık bulut” (**LM** R220a/553)

seḥābī (< Ar. seḥāb + < Far. ī) “bulut ile ilgili” (**FŞ** SF48b/39, SF65a/35, SF71b/37)

seḥāb-i gevher-efşān (< Ar. seḥāb + < Far. -i + < Far. gevher-efşān) "inciler/cevherler saçan bulut" (**SS** R310b-7)

seḫālıḳ (< Ar. seḫā + < Tr. -lıḳ) "bulutlu" (**Sİ** R400a/4772)

2.23.3. Soğuk, Soğuk Hava ile İlgili Kavramlar

bārid (< Ar.) "soğuk" (**FK** 263/7; **FŞ** SF70b/60; **Sİ** R381b/2821, R381b/2823, R388a/3512, R402b/5038, R402b/5039)

berd (< Ar.) "soğuk" (**Sİ** R381a/2795, R381b/2815; **BV** 354/4)

bürūdet (< Ar.) "soğukluk, soğuk" (**HE** 17b/1487, 35b; **Sİ** R381b-34, R388a/3512, R388b/3571; **FK** 413/6; **BV** 266/6)

fusurdelıġ (< Far. fusurde + < Tr. -lıġ) "soğukluk" (**GS** 207/4)

ḫuşk (< Far.) "kuru kaba soğuk" (**FK** 422/2; **BV** 512/6)

ḫuşk (< Far.) "kuru kaba soğuk" (**HE** 10b/846, 32a/2881; **LM** R222b/847; **Sİ** R358a/410, R359b/554, R362a/796, R364b/1068, R409b/5840)

savuġ "soğuk" (**BV** 115/3, 179/7, 266/9, 316/5, 322/2; **FK** 215/4, 340/1, 450/5, 586/5; **GS** 11/6, 60/3, 108/1, 202/3, 365/5, 416/3; **NŞ** 55/3, 73/1, 104/1, 183/7, 203/1, 257/6; **FŞ** SF54b/21, SF58b/111, SF70b/66, SF92a/68, SF97b/77, SF99a/170; **HE** 12a/974, 22a/1914, 36b/3268; **LM** R242a/2848, R247b/3429; **Sİ** R381a/2781, R385b/3265, R390b/3786, R415a/6421, R415b/6447)

savuġluġ "soğukluk" (**FK** 299/3, 315/1, 722/2; **GS** 600/1, 652/7; **NŞ** 136/9)

savuġluḳ "soğukluk" (**BV** 266/5; **GS** 723)

savuġraḳ "daha soğuk" (**GS** 723)

savuḳ "soğuk" (**BV** 266/6, 316/5, 322/2, 685/1; **FK** 215/7, 241/4, 324/5; **GS** 723/1, 723/1; **NŞ** 321/2; **FŞ** SF58a/77; **LM** R220b/648, R242a/2849, R247b/3428, R247b/3430; **Sİ** R380b-32, R381a/2800, R384b/3128, R388a/3512, R402b/5036)

savuḳluḳ "soğukluk" (**FK** 376/5)

tonmaḳ "donma, soğuktan üşüme, fazla üşüme" (**LM** R248b/3543)

2.23.3.1. Buz ile İlgili Kavramlar

muz "buz" (**FK** 215/4, 376/5, 721/1; **GS** 202/5, 207/4, 600/2, 723/1; **NŞ** 73/1, 82/4; **BV** 266/9, 469/1, 660/75, 711; **HE** 23a/2003, 41b/3738; **FŞ** SF55a/48, SF58b/100, SF58b/101, SF58b/110, SF70b/66; **Sİ** R377b/2395, R381a/2758, R381a/2762)

muzluḳ "buzlu" (**BV** 711/2)

saŋ "buz" (**FK** 376/5)

yaḫ (< Far.) “buz” (**GS** 112/1, 760/1; **NŞ** 108/7, 113/4; **HE** 17b/1487; **LM** R222b/834)

2.23.3.2. Şebnem, Çiğ ile İlgili Kavramlar

ceh “şebnem, çiy” (**FK** 690/3)

jāle (< Far.) “jale, çiy” (**FK** 43/1, 149/5, 272/2, 353/3, 417/2, 585/5; **GS** 10/8, 35/4, 117/7, 157/2, 200/5, 219/3; **NŞ** 81/4, 126/4, 191/2, 386/4, 505/1, 599/5; **BV** 147/3, 185/5, 324/3, 344/7, 525/2, 647/5, 660/28; **FŞ** SF57b/8, SF70a/19, SF80b/85, SF92a/68, SF93a/30; **HE** 2b/99, 7b/548, 10a/768, 21a/1804, 23b/2047, 29b/2640; **LM** R214b/33, R222b/842, R236b/2282; **Sİ** R361b/747, R388a/3485, R403b/5136; **SS** R307a/51, R313a/669, R319a/1289, R320a/1401)

jāleçe (< Far. jāle + < Tr. -çe) “jale gibi, çiy gibi” (**SS** R351a/4715)

jāle-i eşk (< Far. jāle + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı çiyi” (**FK** 228/9; **NŞ** 81/4)

jāle-i nāb (< Far. jāle + < Far. -i + < Far. nāb) “saf, katıksız çiy, jale” (**Sİ** R361b/747, R403b/5136)

jāle-yi berg (< Far. jāle + < Far. -yi + < Far. berg) “yaprak çiyi, jalesi” (**SS** R320a/1401)

ḳırav “kırağı, şebnem, çiğ” (**FK** 532/3, 579/5; **BV** 520/6; **FŞ** SF59b/67)

şebnem (< Far.) “şebnem, çiğ” (**BV** 161/4, 520/6, 595/4; **FK** 372/6, 442/4, 555/3, 605/1, 674/2; **GS** 31/5, 61/7, 331/6, 332/6, 473/5, 525/4; **NŞ** 168/2, 313/4, 592/4, 641/4, 656/35; **FŞ** SF47b/7, SF51b/22, SF89b/75; **HE** 10a/804, 19a/1626, 24a/2101, 31b/2797, 34a/3056; **LM** R216a/180, R222b/849, R223b/948; **Sİ** R361b/745; **SS** R310a/389, R313a/679)

şebnemçe (< Far. ebnem + < Tr. -çe) “şebnem gibi, çiğ gibi” (**GS** 407/8)

şebnem-i gül-āb (< Far. şebnem + < Far. -i + < Far. gül-āb) “gül sulu şebnem, çiy” (**LM** R223b-13)

şeb-nemlıḳ (< Far. şeb-nem + < Tr. -lıḳ) “nemli, çiğli” (FK 326/4)

şebnem-zede (< Far.) “çiğ vurmuş” (**BV** 559/4)

şudrun (< Moğ.) “çiy, kırağı” (**LM** R216a/191, R222b/850; **FK** 346/5, 464/5, 500/4; **GS** 268/3, 317/2, 601/6)

2.23.4. Kuru, Kuraklık ile İlgili Kavramlar

ḫuşk-sāl (< Far.) “kuraklık” (**NŞ** 688, 688/1)

ḫūşḳ-vār (< Far.) “kuru gibi” (**HE** 5a/308)

ḳara “kuru” (**HE** 14b/1199)

ḳuraḳ “yağmursuz yer, kuru yer” (**FK** 624/5)

kuruġ “kuru” (**FK** 430/1, 702/2; **GS** 90/4, 255/4, 538/4; **NŞ** 226/9, 297/1, 300/1, 375/2; **BV** 168/1, 248/2, 456/1, 504/4; **FŞ** SF65a/27, SF72b-29, SF85b/79, SF94b/31; **HE** 12a/973, 18b/1602, 21b/1856; **Sİ** R395a/4213, R400a/4750)

ḳuruġluġ “kuru, kurak yer” (**Sİ** R369b/1569, R410b/5908; **SS** R339b/3523)

ḳuruġluḳ “kuru, kurak yer” (**FŞ** SF71b/30, SF73b/103; **Sİ** R369b/1571, R410b/5906, R411b/6047, R412b/6129, R414a/6321; **SS** R339b/3498)

kuruḫ “kuru” (**FK** 117/6)

ḳuruḳ “kuru” (**FK** 73/4, 356/2, 424/3, 582/1, 623/8, 679/8; **GS** 63/3, 102/1, 117/7, 162/5, 205/2, 215/3, 305/3; **NŞ** 79/2, 388/6, 424/4, 447/1; **BV** 17/3, 182/2, 300/4, 332/1, 588/5; **HE** 16b/1416, 40a/3613; **LM** R217a/279, R230b/1696; **Sİ** R355b/120, R400a/4757, R402b/5036, P465a/6544)

ḳuruluḳ “kuru, kuru yer” (**Sİ** R410a/5894)

ḳuruşmaḳ “kuruma” (**FŞ** SF102a/59)

ḳurutmaḳ “kurutma” (**FK** 28/8; **SS** R342b/3827)

yābis (< Ar.) “kuru” (**FŞ** SF70b/48; **Sİ** R402b/5038, R402b/5039)

yebs (< Ar.) “yaş şeyin kuruması” (**BV** 660/17; **FŞ** SF70b/60; **Sİ** R381b/2822; **FŞ** SF70b/47)

yubūset (< Ar.) “kuruluk, kuraklık” (**FŞ** SF101a/131, SF93a-45)

yübs (< Ar.) “kuruma, kuruluk” (**HE** 10b/847; **Sİ** R381b/2823, R422a/7209)

yübūset (< Ar.) “kuruluk” (**HE** 25a/2182, 42b/3861)

2.23.5. Duman, Sis ve Buhar ile İlgili Kavramlar

baḫr (< Ar.) “buhar, duman” (**NŞ** 44/4, 199/3, 277/6, 616/9, 658/8)

buḫār (< Ar.) “buhar, buğu” (**FŞ** SF106b/42; **HE** 10b/839; **LM** R219a-9, R226b/1319; **Sİ** R413b/6265; **SS** R332b/2739, R341b/3718; **BV** 154/4; **GS** 83/5, 243/3; **NŞ** 190/1, 235/2)

buḫār-ı āh (< Ar. buḫār + < Far. -ı + < Far. āh) “feryat dumanı” (**GS** 83/5)

mīġ (< Far.) “duman, sis” (**GS** 306/3, 405/5; **HE** 35a/3124; **Sİ** R406b/5432; **SS** R312b/661)

2.23.6. Nem, Islaklık ile İlgili Kavramlar

bilāl (< Ar.) “ıslaklık, ıslatış” (**FK** 57/2, 457/4)

merṭūb (< Ar.) “nemli, yaş, ıslak” (**FK** 28/8; **Sİ** R408b/5712)

nem (< Far.) “nem, hafif ıslaklık” (**NŞ** 148/2, 170/5, 404/2, 427/1; **FK** 76/2, 211/3, 289/3, 371/6, 428/1, 544/3; **GS** 37/7, 156/2, 164/6, 214/6, 312/6, 429/1; **BV** 12/7, 165/7, 401/5, 513/3; **HE** 10a/797, 26a/2267, 35b/3210; **LM** R217a/283; **Sİ** R399a/4676, R412b/6146, R412b/6148; **SS** R349b/4589, R349b/4589, R350a/4594)

nemī (< Far.) “nem, hafif ıslaklıkla ilgili” (**Sİ** R359b/530)

nemlıḳ (< Far. nem + < Tr. -lıḳ) “nemli, ıslak” (**NŞ** 492/7)

nemnāk (< Far.) “nemli, yaşlı” (**GS** 324/1)

nem-nākrek (< Far. nem-nāk + < Tr. -rek) “daha nemli, daha ıslak” (**NŞ** 326/1)

nemsiz (< Far. nem + < Tr. -siz) “nemsiz” (**GS** 208/1)

öl “ıslak, nemli” (**HE** 33a/2934; **Sİ** R402b/5036)

ruṭūbet (< Ar.) “yaş, nem” (**FŞ** SF57b/4, SF57b/5, SF70b/65; **Sİ** R381b/2830, R388b/3575, R402a/4968, R402b/5038; **SS** R332b/2773; **GS** 711/5; **NŞ** 558/2)

yaş “ıslak, nemli” (**FK** 101/3; **NŞ** 148/2; **LM** R219b/503, R223a/903, R226b/1305; **NŞ** 18/2, 709/50; **Sİ** R366b/1285)

2.23.7. Rüzgâr, Yel ile İlgili Kavramlar

bād (< Far.) “rüzgâr” (**BV** 153/3; **FK** 90/6, 246/1, 290/3; **GS** 580/3, 773/1, 836/1; **NŞ** 444/6, 709/43; **FŞ** SF100a/4, SF98b/98, SF99b/201, SF51b/19, SF63b/117, SF68b/150; **HE** 9a/715, 18b/1590, 34a/3034; **LM** R233a-24, R243a/2958, R248b/3543; **SS** R309a/263, R328b/2300, R332a/2709, R335b/3067; **SS** R318a/1185, R319a/1287, R325a/1949)

bād-ı fenā (< Far. bād + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk rüzgârı” (**GS** 580/3)

bād-ı ḫazān (< Far. bād + < Far. -ı + < Far. ḫazān) “hazan yeli” (**HE** 9a/715)

bād-ı ḫazānī (< Far. bād + < Far. -ı + < Far. ḫazānī) “hazan yeli” (**FŞ** SF54b/12)

bād-ı ṣabā (< Far. bād + < Far. -ı + < Ar. ṣabā) “doğudan esen hafif, hoş rüzgâr” (**BV** 153/3; **FK** 98/2, 246/1, 290/3; **GS** 773/1, 836/1; **FŞ** SF98b/98; **LM** R243a/2958; R248b/3543)

bādlıġ (< Far. bād +< Tr. -lıġ) “rüzgârlı” (**FŞ** SF53a/63)

bād-peymā (< Far.) “rüzgâr ölçen” (**FK** 427/7; **GS** 250/4)

bād-peymāy (< Far.) “rüzgâr ölçen” (**FŞ** SF75b/37)

çapḳun “yel, rüzgâr” (**BV** 526/6; **Sİ** R381a/2767, R381a/2802, R381b/2816)

debūr (< Ar.) “batı rüzgârı, batı tarafından esen yel” (**NŞ** 132/6; **Sİ** R369a/1536)

dīv-bād (< Far.) “şiddetli rüzgâr, fırtına” (**BV** 425/6; **NŞ** 118/3; **FŞ** SF51b/34, SF64b-23, SF65a/17, SF90a/3; **Sİ** R360b/626, R362a/785, R389b/3638)

gird-bād (< Far.) “hortum, kasırga” (**FK** 121/5; **NŞ** 59/6, 193/2, 551/2; **LM** R220a/562, R238b/2490; **Sİ** R414a/6272)

ḳoyun “rüzgâr” (**GS** 64/3, 250/4, 252/2, 324/6, 407/4, 475/5, 504/9, 518/3, 636/1; **BV** 54/3, 120/5, 310/2, 403/4, 593/3, 621/4, 744/3; **SS** R314a/795)

ḳuyun “fırtına” (**FK** 160/2, 246/6, 349/2, 464/3, 575/6, 635/2, 687/52, 80/2; **NŞ** 5/2; **HE** 15a/1262)

nesīm (< Ar.) “rüzgâr, hafif rüzgâr” (**FK** 39/6, 121/9, 234/6, 350/9, 482/8, 581/1; **GS** 11/5, 88/1, 148/1, 169/4, 215/4; **NŞ** 3/2, 145/3, 202/3, 415/1, 485/4, 514/4; **BV** 4/5, 145/3, 215/1, 396/4, 412/2, 583/1, 660/65; **FŞ** SF106a/17, SF51b/20, SF57b/20, SF68b/130, SF81b/9; **HE** 5b/383, 9b/721, 12a/959, 15a/1261, 22a/1908; **LM** R216a/193, R223a/895, R230a/1630; **Sİ** R356b/204, R362a/810, R374a/2021, R385b/3241; **SS** R307a/48, R317a/1106, R331b/2657, R343a/3848)

nesīm-ı ṣubḥ (< Ar. nesīm + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ) “sabah rüzgârı” (**FŞ** SF57b/20)

nesīm-ı ṣubḥ-gāhī (< Ar. nesīm + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ + < Far. gāhī) “sabah vakti, sabahleyin esen yel” (**FŞ** SF58a/76, SF81b/9)

nesīmī (< Ar. nesīm + < Far. ī) “rüzgâr, rüzgârla ilgili” (**FK** 601/3; **NŞ** 226/7, 247/5, 466/5, 504/4; **BV** 501/6; **FŞ** SF46b/5, SF63b/19, SF68b/130, SF79b/78, SF88a/120; **Sİ** R358b/453, R391a/3812, R416b/6632)

nesīm-i ‘anber-efşān (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. efşān) “misk kokusu saçan rüzgâr/yel” (**FK** 581/1)

nesīm-i ‘ışḳ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk rüzgârı/yeli” (**LM** R230a/1630)

nesīm-i ‘iffet (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ‘iffet) “namus, temizlik yeli” (**LM** R226b/1250)

nesīm-i bahār (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. bahār) “bahar rüzgârı” (**Sİ** R402b/5017; **SS** R307a/48)

nesīm-i behişt (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. behişt) “cennet yeli; cennet rüzgârı” (**Sİ** R377a/2347; **HE** 5b/383)

nesīm-i cān-baḫş (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) “hayat veren, can veren rüzgâr” (**LM** R216a/193)

nesīm-i firāḳ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık rüzgârı” (**FK** 770/1)

nesīm-i gül (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. gül) “gül bahar esintisi” (**FK** 176/1)

nesīm-i gül-bīz (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. gül-bīz) “gül yapraklarını saçan rüzgâr” (**LM** R223b/943)

nesīm-i gül-pāş (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. gül-pāş) “gül saçan, gül serpen rüzgâr” (**BV** 429/5)

nesīm-i gül-şen (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. gül-şen) “gül bahçesinin hafif esen rüzgârı” (**BV** 103/5)

nesīm-i ḥüsn (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik esintisi, rüzgârı” (**FK** 234/6)

nesīm-i laḫlaḫa (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. laḫlaḫa) “güzel koku yayan rüzgâr” (**SS** R341b/3692)

nesīm-i miḥnet (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. miḥnet) “sıkıntı, mihnet rüzgârı” (**LM** R234b/2089)

nesīm-i müşk-bīz (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. müşk-bīz) “misk kokular saçan rüzgâr” (**NŞ** 202/3)

nesīm-i müşk-bū (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. müşk-bū) “misk kokulu esinti” (**GS** 520/7)

nesīm-i müşk-efşān (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. müşk-efşān) “misk kokular saçan rüzgâr” (**LM** R242a-32)

nesīm-i nāfe-güşāy (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. nāfe-güşāy) “misk kokusu saçan rüzgâr” (**NŞ** 576/5)

nesīm-i nuṣret (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. nuṣret) “zafer rüzgârı” (**BV** 660/84)

nesīm-i ṣabā (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ṣabā) “gün doğusundan esen hoş ve latif rüzgâr; sabah rüzgârı” (**Sİ** R381a/2776; **SS** R322b/1668)

nesīm-i ṣandal (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ṣandal) “sandal kokusu yayan rüzgâr” (**SS** R344b/4042)

nesīm-i seher (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. seher) “seher rüzgârı” (**BV** 493/4, 589/2)

nesīm-i seḥerī (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. seḥerī) “seher rüzgârı” (**HE** 35b/3184)

nesīm-i ṣubḥ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ṣubḥ) “sabah rüzgârı” (**GS** 88/1; **NŞ** 641/3; **NŞ** 175/3, 182/6)

nesīm-i şeb-gīr (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. şeb-gīr) “sabah vakti esen rüzgâr” (**LM** R219a/494)

nesīm-i şimāl (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. şimāl) “kuzey rüzgârı” (**HE** 10b/842, 35b/3186, 39b/3587, 12a/959, 38b/3469; **SS** R313b/735)

nesīm-i vaṣl (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma rüzgârı” (**FK** 121/9, 366/4; **GS** 189/2, 305/9; **NŞ** 155/3, 621/3; **FŞ** SF47b/50)

nesīm-i veġā (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. veġā) “gürültü, patırtı, kavga çıkaran rüzgâr” (**Sİ** R375a/2133)

nesīm-i vezān (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. vezān) “hafif esen rüzgâr” (**SS** R335a/3009)

nesīm-i vücūd (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. vücūd) “varlık rüzgârı” (**HE** 10a/773)

nesīm-i zülf (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. zülf) “(sevgilinin) güzel kokulu saçının rüzgârı” (**FK** 482/8)

nesīm-viṣāl (< Ar.) “kavuşma rüzgârı” (**NŞ** 61/4)

rīh (< Ar.) “yel, rüzgâr” (**Sİ** R383a/2990; **SS** R342a/3773)

riyāḥ (< Ar.) “rüzgârlar, esintiler” (**FŞ** SF88b-42; **SS** R308b/198, R342a/3760; **BV** 102/3)

ṣabā (< Ar.) “doğudan esen hafif rüzgâr” (**BV** 8/9, 39/1/1, 128/5, 414/2, 501/5, 632/1; **FK** 80/2, 139/6, 290/3, 341/6, 456/3, 570/1; **GS** 40/7, 71/1, 111/5, 215/3, 327/6, 366/4, 435/3; **NŞ** 7/2, 132/6, 223/3, 421/5, 536/3, 600/4, 653/3, 709/40; **FŞ** SF58a/70, SF75b/36, SF89b/89, SF96a/25, SF98b/98; **HE** 8a/611, 9a/690, 23a/2031; **LM** R214b/34, R224a/987, R230b/1696, R236b/2277, R248b/3543; **Sİ** R356b/204, R369a/1536, R381a/2776, R389b/3641, R410b/5945; **SS** R322b/1668, R338a/3345)

salḳın (< Moğ.) “sıcak günlerde esen soğuk yel” (**GS** 27/7, 268/3; **BV** 106/1)

ṣandal-nesīm (< Ar.) “güzel kokular saçan rüzgâr” (**SS** R341b-30, R342b/3829, R344a/4004)

ṣarṣar (< Ar.) “şiddetli rüzgâr, gürültülü rüzgâr, fırtına” (**BV** 66/7, 364/1, 439/6; **FK** 14/8, 140/4, 294/2, 314/6, 431/4; **GS** 12/8, 136/5, 368/5, 374/3, 450/7; **NŞ** 175/5, 202/3, 311/2, 442/2, 559/4; **FŞ** SF48b/49, SF51b/40, SF58b/93, SF72a/67, SF72a/95; **HE** 3a/146, 3a/164, 16b, 19b/1694, 23a/2000, 36a/3233; **LM** R219b/503, R220a/565, R229a/1523, R245a/3179; **Sİ** R360b/621, R371b/1778, R372b-27, R380b/2757; **SS** R307a/82, R312b/660, R315a/907, R317b/1176, R342a/3753)

ṣarṣar-ı dey (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. dey) “kış fırtınası” (**GS** 169/6)

ṣarṣar-āyīn (< Ar. ṣarṣar + < Far. āyīn) “şiddetli rüzgâr , gürültülü rüzgâr gibi” (**NŞ** 5/2)

ṣarṣar-ı āh (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. āh) "ah rüzgârı" (**NŞ** 314/3, 603/1, 623/5, 489/4)

ṣarṣar-ı 'ışḳ (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. 'ışḳ) "aşk rüzgârı" (BV 142/4, 163/5, 624/5)

ṣarṣar-ı āfet (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. āfet) "bela, musibet rüzgârı, sert rüzgâr" (**FK** 522/2)

ṣarṣar-ı āh (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. āh) "ah rüzgârı" (**BV** 24/2, 406/1, 607/4, 652/2; **FK** 153/3, 246/7, 422/7, 537/5, 558/1, 618/9; **GS** 368/5, 450/7, 455/2; **LM** R219b/503, R220a/565)

ṣarṣar-ı bī-dād (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. bī-dād) "adaletsiz rüzgâr" (**SS** R352a/4806)

ṣarṣar-ı cihān-peymā (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. cihān-peymā) "dünyayı gezen, dolaşan rüzgâr" (**SS** R312b/660)

ṣarṣar-ı deşt-i fenā (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. deşt + < Far. -i + < Ar. fenā) "yokluk çölünün rüzgârı" (**BV** 97/8)

ṣarṣar-ı dey (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. dey) "kışın şiddetli, soğuk rüzgârı" (**FK** 625/4; **HE** 36a/3233)

ṣarṣar-ı ġam (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam rüzgârı" (**HE** 23a/2000)

ṣarṣar-ı ġayret (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ġayret) "gayret rüzgârı" (**HE** 19b/1694)

ṣarṣar-ı hecr (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık rüzgârı" (**NŞ** 202/3, 473/4)

ṣarṣar-ı hicrān (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık rüzgârı" (**BV** 214/7, 565/6); **FK** 14/8; **GS** 12/8; **NŞ** 442/2)

ṣarṣar-ı ḳahr (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ḳahr) "kahrın rüzgârı" (**HE** 3a/146)

ṣarṣar-ı miḥnet (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) "mihnet, eziyet rüzgârı" (**FŞ** SF106b/37)

ṣarṣarī (< Ar. ṣarṣar + < Far. ī) "şiddetli rüzgâr ile ilgili" (**GS** 379/6; **Sİ** R406a/5377)

ṣarṣar-veş (< Ar. ṣarṣar + < Far. veş) "tufan gibi" (**FK** 625/4)

seḥer yėli (< Ar. seḥer + < Tr. yėli) "seher yeli" (**GS** 187/6)

semūm (< Ar.) "sam yeli, sıcak rüzgâr" (**BV** 23/7, 164/3, 323/4, 426/5; **FK** 88/2, 246/6, 388/5, 436/5, 538/4, 610/5; **GS** 86/3, 111/5, 236/3, 442/3, 449/3, 518/3; **NŞ** 148/2, 376/6, 560/5, 689/2; **FŞ** SF46a/4, SF70b/50, SF89b/90; **HE** 1b/18, 2b/84, 2b/87, 15a/1260, 34b/3118;; **Sİ** R360b/625, R384b/3135, P455a/5603; **SS** R308b/222, R341b/3718)

semūm-āsā (< Ar. semūm + < Far. āsā) “sam yeli, sıcak rüzgâr gibi; *mec.* zehir gibi” (**FŞ** SF70b/50)

semūm-ı āh (< Ar. semūm + < Far. -ı + < Far. āh) “ah rüzgârı, ah ateşinden dolayı sıcak esen rüzgâr” (**FK** 404/2; **FŞ** SF89b/90; **NŞ** 148/2)

semūm-ı belā (< Ar. semūm + < Far. -ı + < Ar. belā) “yakıcı rüzgâr” (**HE** 2b/87; **Sİ** R384b/3135)

ṣubḥ-ı nesīm (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. nesīmi) “tan yeli” (**HE** 23b/2037)

şām şimāli (< Far. şām + < Ar. şimāl + < Tr. i) “akşam rüzgârı” (**HE** 23b/2037)

şedd-i bād (< Ar. şedd + < Far. -i + < bād) “rüzgârı bağlama” (**NŞ** 447/2)

şemāl (< Ar.) “kuzey rüzgârı” (**GS** 400/5, 341/2; **LM** R243b/3012)

taŋ nesīmi (< Tr. taŋ + < Ar. nesīm + < Tr. i) “tan yeli” (**FŞ** SF63b/1)

taŋ yėli (< Tr. taŋ + < Tr. yėli) “tan yeli” **SS** R320b/1472, R322b/1678; **FŞ** SF58b/99, SF89b/70, SF92a/64; **LM** R219b/545, R221b/754, R246b/3319; **Sİ** R373b/1983, R402b/5002; **HE** 10a/772, 10a/775, 28a/2462; **FK** 508/3, 575/5; **GS** 477/5, 499/6, 509/5, 564/5, 611/2; **NŞ** 96/2, 104/2, 450/6, 633/4)

tün-bād (< Far.) “sert rüzgâr, kasırga” (**LM** R221a-11)

tünd-bād (< Far.) “sert rüzgâr, kasırga” (**FK** 116/3, 449/5; **NŞ** 411/3; **LM** R245a-35; **Sİ** R372a/1823, R410b/5910, P465a/6529)

tünd-bād-ı āh (< Far. tünd-bād + < Far. -ı + < Far. āh) “ahın sert rüzgârı” (**NŞ** 411/3)

tünd-bād-ı hecr (< Far. tünd-bād + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılığın sert rüzgârı” (**FK** 116/3)

tünd-bād-ı neberd (< Far. tünd-bād + < Far. -ı + < Far. neberd) “savaşın mücadelenin sert rüzgârı” (**Sİ** R372a/1823)

yėl “yel, rüzgâr” (**BV** 24/1, 94/8, 120/3, 398/2, 404/6, 504/2, 682/2, 712/2; **SS** R307a/72, R307b/132, R320b/1471, R332b/2759, R339a/3468; **FK** 39/7, 171/3, 292/6, 305/9, 428/3, 594/6; **GS** 16/6, 57/3, 141/4, 202/4, 317/8, 423/7, 504/9; **NŞ** 6/4, 104/2, 188/6, 202/1, 220/6, 300/2; **FŞ** SF106b/42, SF89b/70, SF54a/81, SF63a/75, SF72a/69, SF76b/123; **HE** 9a/716, 13a/1083, 15a/1256, 26a/2283, 27b/2452, 34a/3034; **LM** R215b/138, R219b/504, R225b/1177, R229a/1523, R234a/2041; **Sİ** R356b/228, R368b/1454, R374b/2079, R385b/3265, R402b/5001)

yėlçe “yel, rüzgâr gibi” (**FŞ** SF71b/22)

yėllenmek “rüzgâr çıkarma” (**GS** 161/8)

yėlsiz “yelsiz, rüzgârsız” (**Sİ** R385b/3253)

2.23.8. Yıldırım, Şimşek ile İlgili Kavramlar

‘arrās (< Ar.) “gürleyen ve şimşek çakan, şimşekli” (**GS** 714/1)

bāriḳa (< Ar.) “şimşek, yıldırım parıltısı” (**HE** 4b/274, 9a/678; **LM** R222a/784, R231a/1721)

bāriḳa-ı sermedī (< Ar. bāriḳa + < Far. -ı + < Far. sermedī) “ebedî bir şimşek” (**HE** 4b/274)

berḳ (< Ar.) “şimşek, kıvılcım” (**BV** 62/5, 62/6, 99/5, 165/5, 193/8, 295/6, 680/2; **FK** 36/5, 100/5, 275/4, 306/5, 427/4, 689/97; **GS** 21/3, 139/6, 302/3, 324/5, 350/1, 438/2, 537/1668/3; **NŞ** 53/2, 138/1, 299/6, 303/3, 324/5, 439/5, 630/7; **FŞ** SF102a/43, SF89b/100, SF94a/90, SF52b/44; **HE** 6b/453, 18b/1562, 24b/2145, 26b/2321, 34a/3030; **LM** R216b/205, R222a/783, R226b/1327, R238b/2485; **Sİ** R355a/48, R372b/1893, R374b/2125, R392a/3945; **SS** R307a/71, R308b/210, R319a/1290, R334a/2926, R335b/3044)

berḳ-āsā (< Far.) “şimşek gibi yakıcı” (**NŞ** 6/1)

berḳ-āsār (< Ar. berḳ + < Far. āsār) “şimşeğe benzer” (**FŞ** SF66b/69)

berḳ- ı rezm (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. rezm) “savaş şimşeği” (**Sİ** R372b-27)

berḳ-ı belā (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. belā) “felaket/bela şimşeği” (**FK** 228/4)

berḳ-ı ‘ışḳ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şimşeği” (**FK** 607/5; **BV** 364/6, 543/2, 606/3, 746/3)

berḳ-ı ‘ışḳ-ı cāvdānī (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ + < Far. -ı + < Far. cāvdānī) “sonsuz aşk şimşeği/parıltısı” (**FŞ** SF68b/121)

berḳ-ı āfet (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. āfet) “afet şimşeği” (**FK** 60/1, 178/4, 221/3, 471/5, 627/3, 684/9; **BV** 359/2, 660/66; **GS** 634/2, 680/6; **NŞ** 9/5; **FŞ** SF64a/27; **LM** R232b/1860)

berḳ-ı belā (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela şimşeği” (**FK** 169/1; **Sİ** R355a/48)

berḳ-ı birincīne (< Ar. berḳ + < Far. -ı + <. birincīne) “bakır renkli şimşek” (**HE** 35b/3187)

berḳ-ı cān-sūz (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. cān-sūz) “can yakan şimşek” (**LM** R244a/3099, R244a/3099)

berḳ-ı cemāl (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzel yüzün şimşeği, şimşek gibi parlaklığı” (**BV** 616/3)

berḳ-ı cihān-gerd (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. cihān-gerd) “dünyayı gezen/dolaşan şimşek/parıltı” (**BV** 354/5)

berḳ-ı cihān-sūz (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. cihān-sūz) “cihanı yakan şimşek” (**Sİ** R366b/1250)

berḳ-ı dıraḫşān (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. dıraḫşān) “parlak şimşek” (**FŞ** SF46a/11; **GS** 445/2)

berk-ı diraḫşān (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. dirāḫşān) “parlak şimşek” (**BV** 132/1)

berḳ-ı ecel (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ecel şimşeği” (**SS** R312b/662)

berḳ-ı endūh (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. endūh) “gam, keder şimşeği; şiddetli gam, keder” (**FŞ** SF89b/100)

berḳ-ı gām (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. gam) “gam şimşeği; şiddetli gam, üzüntü” (**LM** R232b/1863)

berḳ-ı ġam (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam şimşeği” (**FK** 36/5)

berḳ-ı germ-rev (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. germ-rev) “hızlı, hararetle hareket eden şimşek” (**LM** R216b/205)

berḳ-ı hātıf (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. hātıf) “göz kamaştıran şimşek” (**NŞ** 439/5; **FK** 489/6; **BV** 660/71)

berḳ-ı ḥüsn (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik şimşeği” (**GS** 305/2; **SS** R307a/71)

berḳ-ı lāmi‘ (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. lāmi‘) “şimşek” (FK 339/1)

berḳ-ı raḥmet (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) “rahmet şimşeği” (**BV** 632/6)

berḳ-ı raḫşen (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. raḫşen) “parlak şimşek” (**Sİ** R361b/774)

berḳ-ı reftār (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. reftār) “şimşek gibi gitme” (**GS** 538/7)

berḳ-ı reftārī (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. reftārī) “şimşek gibi gitme” (**SS** R335b/3044)

berḳ-ı revā (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. revā) “uygun, yaraşır şimşek” (**SS** R313a/665)

berḳ-i ‘ışḳ (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şimşeği” (**NŞ** 86/7, 631/4)

berḳ-i āfet (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. āfet) “afet şimşeği” (**FK** 233/6; **GS** 90/3, 604/5, 609/2; **NŞ** 354/6; **LM** R222a/784, R229a/1529)

berḳ-i belā (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. belā) “bela şimşeği” (**NŞ** 138/1, 270/3)

berḳ-i cefā (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. cefā) “sıkıntı, cefa şimşeği” (**NŞ** 3/6)

berḳ-i girīv (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Far. girīv) “feryat, figan, çığlık şimşeği” (**NŞ** 179/5)

berḳ-i ḥüsn (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik şimşeği” (**NŞ** 514/2)

berḳ-i lāmi‘ (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. lāmi‘) “parlayan şimşek” (**GS** 47/1)

berḳ-i vaṣl (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şimşeği” (**GS** 668/3)

berḳ-i viṣāl (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşmanın parlaklığı; süsü” (**NŞ** 573/4)

çaġın “şimşek” (**FŞ** SF83a/13; **LM** R217a/348; **Sİ** R381b/2826, R411a/5986)

çaḳın “şimşek, parlaklık, ateş” (**FŞ** SF51b/29, SF51b/30, SF65b/81, SF88a/81, SF88a/82, SF98b/92; **HE** 20a/1711; **LM** R219b/513, R219b/527, R230a/1603, R243b/3016, R247a/3421; **Sİ** R375a/2136, R399a/4676, R402b/4999; **BV** 407/4, 680/1, 680/2; **FK** 228/6; **GS** 163/8, 287/8; **NŞ** 88/3, 468/2, 585/3)

çaḳmaġ “şimşek” (**FK** 416/4)

ġurunbiş (< Far.) “gök gürlemesi” (**LM** R219b/535; **Sİ** R376a/2242)

ıldırım “yıldırım” (**HE** 3a/145; **Sİ** R362a/776; **FŞ** SF56a/90)

ra‘d (< Ar.) “yıldırım, gök gürlemesi” (**FŞ** SF65b/48, SF86a/11; **HE** 34b/3079; **Sİ** R374b/2125, R383a/2985, R383a/2986, R383a/3004; **GS** 70/7, 156/6, 445/2; **FK** 39/4, 76/5, 522/1; **BV** 189/2, 634/2; **FK** 231/3)

ṣā‘iḳa (< Ar.) “yıldırım” (**BV** 51/3; **FK** 593/1; **NŞ** 44/2, 67/2)

ṣa‘iḳa-kirdār (< Ar. ṣa‘iḳa + < Far. kirdār) “yıldırım tarzında” (**FK** 289/4)

2.23.9. Yağışlar ile İlgili Kavramlar

2.23.9.1. Kar ve İlgili Kavramlar

ḳar “kar, buz” (**BV** 266/2, 266/3, 266/9, 276/5; **FK** 411/5, 696; **GS** 600/7, 775/1; **Sİ** R381b/2816, R381b/2826, R388a/3513, R399a/4670, R402a/4990; **FŞ** SF55a/48, SF58b/110, SF77a/32)

deste-i şebe (< Far. deste + < Far. -i + < Ar. şebe) “kar yığını” (**GS** 7b-F2/17)

2.23.9.2. Yağmur ve İlgili Kavramlar

hemīm (< Ar.) “ince (yağmur) (**SS** R341b/3735)

ḳaṭre-bār (< Ar. ḳaṭre + < Far. bār) “yağmur damlası saçan” (**HE** 2a/73, 43a/3913; **SS** R350a/4593)

muṭīr (< Ar.) “yağmurlu” (**Sİ** R362a/807)

nīsān suyı (< Ar. nīsān + < Tr. suyı) “nisan yağmurları” (**HE** 33b/2984)

pāye-bārān (< Far.) “yağmur derecesinde, yağmur gibi” (**Sİ** R402a/4970)

seng-i bārān (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān) “yağmur taşı, büyülü Yada taşı” (**GS** 284/5; **NŞ** 649/7)

seng-i bārān-ı firāḳ (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān + < Far.-i+ < Ar. firāḳ) “ayrılık yağmurunun taşı” (**BV** 326/4)

yaġın “yağmur, yağış” (**Sİ** R362b/831, R381b/2826, R399a/4676, R402b/5000; **FŞ** SF51b/29, SF52b/28, SF77a/29, SF88a/81, SF88a/82; **LM** R219a-9, R219b/534, R222b/846, R230a/1603; **SS** R349b/4579, R350a/4599, R350a/4600; **HE** 2b/124, 5b/386, 19b, 20a/1702, 29a/2571, 34b/3115; **BV** 132/5; **FK** 548/2, 562/4; **GS** 70/7, 121/3, 155/2, 309/8, 362/7, 522/2, 547/5; **NŞ** 44/2, 117/7, 192/1, 476/5, 529/4, 551/4, 657/18)

bārān (< Far.) “yağmur” (**FŞ** SF76a/82; **LM** R220a/554, R232a/1843; **Sİ** R371b/1807, R378a/2481, R403b/5120; **BV** 172/5, 244/7, 325/4; **FK** 210/3, 464/6, 593/6; **GS** 258/3, 284/5, 302/4, 303/2, 620/6; **NŞ** 9/5, 163/2, 324/3, 458/7, 524/3, 568/2, 649/7)

bārende < Far.) “yağdıran, yağdırıcı” (**Sİ** R402b/4998)

yaz yamġurı (< Tr. yaz + < Tr. yamġurı) “yaz yağmuru” (**GS** 215/2; **LM** R214b/32)

nīsān yamġurı (< Ar. nīsān + < Tr. yamġurı) “nisan yağmuru” (**GS** 215/4)

yaġdurmaḳ “yağmur yağdırma” (**FK** 522/2; **GS** 327/6)

yaġınsız “yağmursuz, yağışsız” (**FK** 388/1; **NŞ** 376/1)

yaġdurmaġ “yağmur yağdırma” (**GS** 590/4)

yeşm (< Ar.) “yağmur taşı da denilen yeşil taş” (**BV** 680, 680/1; **NŞ** 669/1; **FŞ** SF57a/62; **Sİ** R398b/4590; **SS** R327b/2221, R334b/2949) **cada** (< Moğ.) “mucize kabilinden yağmur celbeden bir taş” (**FK** 770/1)

emṭār (< Ar.) “yağmurlar” (**GS** 3/2; **Sİ** R360a/583)

yamḳur “yağmur” (**GS** 5b-F2/5)

yamġur “yağmur” (**BV** 71/4, 453/6, 522/6, 608/1, 623/3; **FK** 74/5, 228/4, 438/4, 485/2, 500/6, 770/1; **GS** 21/3, 49/8, 121/3, 198/4, 215/2, 362/6; **NŞ** 3/9, 163/2, 179/6, 373/4, 459/4; **FŞ** SF107a/106/106, SF88b-42; **LM** R214b/32, R220a/554, R222b/831, R247a/3420, R247a/3421; **Sİ** R360a/571, R362a/783, R390b/3786, R392b/3965, R393b/4105; **SS** R349b/4585)

2.23.9.3. Dolu ve İlgili Kavramlar

tegerg (< Ar.) “(yağan) dolu” (**SS** R320a/1401)

Hava ve Atmosfer Olayları ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Hava ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte

2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Bulutlar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça, 2 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 42 isim tamlaması; “Soğuk, Soğuk Hava ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Arapça, 2 Farsça ve 7 Türkçe kelime; “Buz ile İlgili Kavramlar” bölümünde “3 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Şebnem, Çiğ ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Moğolca, 2 Türkçe, 3 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; “Kuru, Kuralık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça, 10 Türkçe ve 5 Arapça kelime; “Duman, Sis ve Buhar ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Nem, Islaklık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 2 Türkçe ve 3 Farsça kelime; “Rüzgâr, Yel ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 11 Arapça, 7 Türkçe, 1 Moğolca ve 62 isim tamlaması; “Yıldırım, Şimşek ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 4 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 38 isim tamlaması bulunmaktadır. “Yağışlar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Kar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Yağmur ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça, 7 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Dolu ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça kelime yer almaktadır.

2.24. Coğrafya ile İlgili Kavramlar

2.24.1. Toprak, Toz ile İlgili Kavramlar

ʿarṣa (< Ar.) “yer, toprak” (**GS** 7a-F2/12/13, 7a-F2/16, 294/2, 320/2, 328/3, 683/115; **NŞ** 451/6, 570/2, 658/5; **FK** 819/1; **FŞ** SF60a/112; **HE** 8a/586, 8a/611, 11b/934; **LM** R217a/361, R217a/389, R231b-22, R232a/1842, R234a/2037; **Sİ** R389a/3601, R415a/6392; **SS** R310b/408, R311a/463, R333b/2843)

arāżī (< Ar.) “yerler, topraklar” (**LM** R240a/2749)

beġayr-ı tofraḳ (< Ar. beġayr + < Far. -ı + < Tr. tofraḳ) “topraktan başka” “(**LM** R247a/3381)

ber (< Far.) “toprak” (**FŞ** SF105a/31, SF84b/55; **SS** R318a/1185, R321a/1547; **SS** R319a/1287; **HE** 15b/1288, 32a/2881; R358a/410, R364b/1068, R387b/3456, R392b/3990, R409b/5840, R416a/6587; **GS** 117/4, 163/7, 225/2, 301/6, 308/5, 422/1,

561/2, 609/2; **NŞ** 166/6, 657/41; **FK** 147/6, 271/6, 471/7, 402/2; **BV** 161/1, 183/2, 344/6, 656/31, 712)

berr (< Ar.) "kara, toprak" (**LM** R219b/499, R220b/606; **Sİ** R405a/5260, R414b/6329; **SS** R341b/3713)

cüz'-i ḥaḳ (< Ar. cüz' + < Far. -i + < Ar. ḥaḳ) "toprak parçası" (**LM** R229b/1593)

gerd (< Far.) "toz, toprak; *mec.* keder, tasa" (**FK** 36/8, 423/3, 469/1, 586/4, 166/1, 274/2; **GS** 37/7, 110/3, 184/4, 223/2, 305/9, 397/5; **NŞ** 17/3, 118/4, 201/7, 343/5, 462/1, 518/91; **BV** 18/2, 85/1, 223/4, 316/3, 405/7, 561/4; **FŞ** SF106b/49, SF98a/54, SF54a/67, SF63a/100; **HE** 2a/44, 6a/408, 18a/1530, 19b/1689, 25b/2228; **LM** R215a/72, R223b/941, R242b/2916, R244b/3140; **Sİ** R357a/287, R373b/1991, R374b/2120, R390b/3786; **SS** R306b/26, R310b/411, R316a/984; **SS** R316a/1027, R319b/1377, R324a/1841, R334b/2959)

gerd-ālūd (< Far.) "toza, toprağa bulanmış, toz toprak içinde" (**GS** 141/7, 555/2; **NŞ** 539/2)

gerd-engīz (< Far.) "tozu karıştıran" (**NŞ** 193/1)

gerd-ı merkeb (< Far. gerd + < Far. -ı + < Ar. merkeb) "binek hayvanlarının çıkardığı toz" (**FŞ** SF106a/2)

gerd-ı meydān (< Far. gerd + < Far. -ı + < Ar. meydān) "ortalığın tozu" (**FŞ** SF51b/49)

gerd-ı sipāh (< Far. gerd + < Far. -ı + < Far. sipāh) "askerlerin/ordunun tozu" (**FŞ** SF62a-21, SF65a/6)

gerdī (< Far.) "toz, toprak; *mec.* keder, tasa ile ilgili" (**GS** 619/1; **LM** R242b/2921)

gerd-i 'adem (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. 'adem) "yokluk tozu" (**SS** R307a/75)

gerd-i 'ālem (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. 'ālem) "dünyanın tozu, toprağı" (**SS** R312b/664)

gerd-i 'anber (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. 'anber) "güzel kokulu toprak/toz" (**LM** R236b/2278)

gerd-i 'anber-ālūd (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. 'anber-ālūd) "ambere bulanmış/bulaşmış toz/toprak" (**BV** 602/4)

gerd-i belā (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. belā) "bela tozu" (**BV** 410/5; **GS** 521/2; **NŞ** 63/8)

gerd-i cerāyim (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. cerāyim) "suçların tozu" (**LM** R249a/3620)

gerd-i elem (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. elem) "üzüntü, sıkıntı tozu" (**FK** 661/6)

gerd-i heycā (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. heycā) “savaş tozu” (**Sİ** R374b/2123)

gerd-i ḫʷār (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. ḫʷār) “hor, hakir toz” (**LM** R235b/2222)

gerd-i idbār (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. idbār) “talihsizlik tozu” (**SS** R341b/3715)

gerd-i melāl (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. melāl) “hüzün, keder tozu” (**BV** 381/5; **NŞ** 380/3)

gerd-i merkeb (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. merkeb) “binek hayvanının tozu” (**GS** 320/3)

gerd-i meydān (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. meydān) “ortalığın tozu” (**BV** 294/3; **GS** 503/2, 670/6)

gerd-i meẕellet (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. meẕellet) “alçaklık tasası” (**GS** 332/5; **NŞ** 656/24)

gerd-i miḥen (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. miḥen) “dert, keder tozu” (**Sİ** R384b/3133)

gerd-i nisyān (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. nisyān) “unutulmuşluk (gaflet) tozu, toprağı” (**BV** 97/8)

gerd-i rāh (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. rāh) “yolun tozu” (**LM** R215a/72)

gerd-i raḫş (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. raḫş) “atın kaldırdığı toz” (**NŞ** 343/5)

gerd-i reh (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. reh) “yol tozu” (**BV** ¾; **GS** 351/3)

gerd-i reh-neverd (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. reh-neverd) “yolcu tozu” (**GS** 639/1)

gerd-i sefer (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. sefer) “yolculuğun tozu, toprağı” (**FK** 398/6)

gerd-i semend (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. semend) “atın ayağının tozu” (**BV** 254/5; **FK** 274/2)

gerd-i sipāh (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. sipāh) “askerin ayak tozu” (**HE** 25b/2228; **GS** 547/1)

gerd-i şirāk (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. şirāk) “yolcu tozu” (**GS** 258/8)

gerd-i ta‘ab (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. ta‘ab) “yorgunluk, eziyet tozu” (**Sİ** R406b/5421)

gerdlıġ (< Far. gerd + < Tr. -lıġ) “tozlu, topraklı, tasalı” (**NŞ** 201/3)

gerdlıḳ (< Far. gerd + < Tr. -lıḳ) “tozlu, topraklı, tasalı” (**BV** 572/7)

ġubār (< Ar.) “toz” (**FK** 26/3, 122/2, 237/5, 303/4, 400/4, 570/1; **GS** 37/7, 164/6, 182/6, 239/5, 332/5, 334/4; **NŞ** 56/2, 163/5, 352/6, 414/6, 504/2, 610/2; **BV** 120/4, 223/4, 325/6, 415/2; **FŞ** SF52b/48, SF79a/31, SF79a/33, SF81b/10, SF97a/48; **HE** 22b/1964, 34b/3117; **LM** R239b/2600, R242a/2861, R243b/3008; **Sİ** R356b/228, R382a/2863, R399a/4669, R403b/5092; **SS** R315a/924, R350a/4634, R350a/4635, R352b/4905)

ġubār-engīz “tozu toprağı etrafa saçan” (**NŞ** 193/2; **SS** R314a/795)

ġubār-ı der-geh (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. der-geh) “(sevgilinin) dergâhın toprağı/tozu” (**SS** R315a/924)

ġubār-ı ġayr (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. ġayr) “başkasının tozu; Allah’tan başka ilgiler anlamında” (**FK** 626/6)

ġubār-ı hecr (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık tozu” (**NŞ** 333/7)

ġubār-ı melāmet (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. melāmet) “ayıplama, azarlama tozu” (**NŞ** 674/2)

ġubār-ı merkeb (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. merkeb) “eşeğin tozu” (**GS** 627/3; **NŞ** 653/6)

ġubār-ı miḥnet (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “keder tozu” (**LM** R243b/3008)

ġubār-ı müşk-i sārā (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. müşk + < Far. -i + < Far. sārā) “saf, katıksız misk tozu” (**FK** 122/2)

ġubār-ı sipeh (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. sipeh) “askerin ardında bıraktığı toz” (**GS** 351/1)

ġubār-ı sürme (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Tr. sürme) “sürme tozu” (**FŞ** SF79a/33)

ġubār-ı tevsen (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. tevsen) “atın geride bıraktığı toz” (**GS** 332/5; **NŞ** 656/23)

ġubār-ı tūtiyā-gūn (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. tūtiyā + < Far. gūn) “sürme renkli toz; çinko renkli toz” (**FŞ** SF79a/31)

ġubār-ı ẕillet (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. ẕillet) “zillet içerisinde olan, en alt seviyede olan” (**FK** 233/5)

ġubārī (< Far.) “tozla ilgili, tozlu” (**FK** 561/5; **GS** 492/1, 564/1; **FŞ** SF69b/73)

ḫāk (< Far.) “toprak” (**FŞ** SF106b/48, SF95a/81, SF54a/77, SF61a/71, SF71b/36, SF82a/51; **HE** 15b/1307, 26b/2331, 27a/2397, 33a/2974, 36b/3306, 44a/3975; **LM** R215b/121, R219a/457, R242b/2952, R246b/3316, R247b/3460; **Sİ** R356b/218, R373a/1924, R383a/3009, R393a/4026, R400a/4758, R415b/6470; **SS** R306b/11, R332b/2761, R341a/3683, R345b/4127, R352a/4805; **GS** 71/6, 258/4, 302/7, 330/6, 340/5, 478/3, 624/7; **NŞ** 169/3, 254/8, 320/3, 324/4, 655/43; **FK** 1/4, 30/5, 323/5, 421/7, 587/1, 665/3, 688/85; **BV** 170/5, 239/7, 328/6, 401/2)

ḫāk-bīz (< Far.) “toprak kalburu” (**GS** 7a-F2/23)

ḫākça (< Far. ḫāk + < Tr. -ça) “toprak gibi” (**HE** 18a/1516, 22a/1903)

ḫākī (< Far.) “toprakla ile ilgili” (**FK** 221/4, 586/4, 680/1; **GS** 124/1, 187/1, 199/5, 327/4, 329/5; **NŞ** 58/1, 97/2, 107/5, 116/1, 226/7, 563/4; **FŞ** SF103a/13, SF106b/63, SF90b/65, SF98a/36, SF79a/24; **HE** 4b/273, 6a/423, 9b/720, 24a/2091; **LM** R241b/2811, R246b/3308; **Sİ** R392a/3937, R404b-61; **SS** R309a/266, R309a/268; **BV** 68/1, 120/4, 122/1, 209/3, 254/5)

ḫāk-i āsitān (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. āsitān) “eşik toprağı” (**NŞ** 320/3)

ḫāk-i āstān (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. āstān) “eşik toprağı” (**BV** 47/2)

ḫāk-i der-gāh (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. der-gāh) “dergâh toprağı” (**Sİ** R389b/3666, R393a/4026, R421a/7096; **LM** R219a/457; **LM** R246b/3316, R247b/3460)

ḫāk-i der-gāhlıġ (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. der-gāh + < Tr. -lıġ) “dergâh topraklı” (**Sİ** R415b/6470)

ḫāk-i der-geh (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. der-geh) “dergâh toprağı” (**FK** 1/4; **Sİ** R373a/1924; **SS** R314a/811)

ḫāk-i ḳadem (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Ar. ḳadem) “ayak toprağı” (**LM** R242b/2952)

ḫāk-i na‘leyn (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. na‘leyn) “bir çift ayakkabının toprağı” (**GS** 71/6)

ḫāk-i pāy (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. pāy) “ayak toprağı” (**BV** 626/3; **FK** 98/3, 665/3; **GS** 360/4, 430/7, 624/7; **NŞ** 277/4; **Sİ** R390b/3746)

ḫāk-i rāh (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. rāh) “yol toprağı, uğur, kadem” (**FK** 30/5, 461/2, 574/7; **GS** 333/2; **HE** 28b/2512, 44a/3975; **Sİ** R356b/218, R359a/499)

ḫāk-i reh (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. reh) “yol toprağı” (**BV** 401/2; **FK** 32/5, 553/1; **LM** R242b/2949; **SS** R332b/2761, R346a/4213)

ḫāk-i siyāh (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. siyāh) “kara toprak” (**HE** 21b/1882)

ḫāk-pāy (< Far.) “ayak toprağı, ayak tozu” (**GS** 358/4)

ḫāk-rāh (< Far.) “yol toprağı” (**FŞ** SF50a/5, SF86b/56; **Sİ** R390a/3723; **NŞ** 440/2; **BV** 360/2)

ḫāk-rāhlıḳ (< Far. ḫāk-rāh + < Tr. -lıḳ) “yol topraklığı” (**FŞ** SF105a/175, SF84b/81)

ḫāk-reh (< Far. ḫāk-reh) “yol toprağı” (**Sİ** R367b/1359)

ḫāk-rehlıḳ (< Far. ḫāk-reh + < Tr. -lıḳ) “yol topraklığı” (**LM** R248a/3479)

ḫākrek (< Far. ḫāk + < Tr. -rek) “daha çok toprak” (**NŞ** 326/6)

ḫāk-veş (< Far.) “toprak gibi” (**FK** 689/191)

ḫāk-veşlıġ (< Far. ḫāk-veş + < Tr. -lıġ) “toprak gibilik” (**FK** 689/345)

ḳara “toprak parçası” (**GS** 729/3; **FŞ** SF69a/163; **Sİ** P465a/6553)

ḳara yėr “toprak” (**LM** R232b/1889, R245a/3200; **Sİ** R363a/915, R367a/1331, R370b/1701, R394a/4147; **HE** 8a/593, 22b; **GS** 726/4ō)

keh-gil (< Far.) “samanlı çamur, sıva” (**FK** 392/5; **GS** 648/2; **HE** 6a/436)

ḳoyunluġ “tozlu” (**BV** 628/7)

merz (< Far.) “yer, toprak” (**FŞ** SF100a/35, SF89b/99, SF91b/16, SF92b/97, SF54a/65; **LM** R222b/833, R231a/1708; **Sİ** R360b/625, R370a/1600, R379a/2587, R393a/3999; **SS** R319b/1367, R332a/2713)

muġber (< Ar.) “tozlu, tozlanmış” (**NŞ** 633/4)

serā (< Ar.) “toprak” (**NŞ** 196/7, 657/54; **BV** 7/3; **LM** R217a/444;

taḫta’ş-şerī (< Ar.) “yeraltı, alt tabaka, toprak altı” (**Sİ** R414a/6283)

taḥte’ş-şerā (< Ar.) “toprak altı” (**BV** 7/2)

taḥte’ş-şerī (< Ar.) “toprak altı ile ilgili” (**Sİ** R358b/420)

tīre-gerd (< Far.) “kara toprak” (**FŞ** SF51b/38; **HE** 2b/125, 34b/3090; **Sİ** R374b/2119, R399a/4651)

tīre-ḫāk (< Far.) “kara toprak” (**Sİ** R390a/3735)

tofraġ (< Tr. toprak) “toprak” (**BV** 28/2, 42/9, 120/4, 272/2, 304/2; **FK** 26/3, 110/9, 276/5, 303/4, 428/2; **GS** 59/6, 110/3, 221/6, 306/2, 403/5; **NŞ** 5/2, 237/5, 326/6, 405/6, 501/1; **FŞ** SF45b/11, SF50a/91, SF61b/44, SF71b/24, SF79a/24; **HE** 4b/303, 9b/751, 10a/790, 19a/1611, 23b/2036, 24a/2092; **LM** R216b/235, R224a/1000, R229a/1515, R233b/2011; **Sİ** R356b/246, R365a/1087, R379a/2547, R384b/3129; **SS** R306b/27, R312b/650, R320b/1446, R329a/2356)

tofraġça (< Tr. toprak) “toprak gibi” (**FK** 660/7; **GS** 585/5, 588/1; **Sİ** R421a/7139)

tofraġlıġ (< Tr. toprak) “topraklı” (**FK** 389/3; **NŞ** 379/3; **Sİ** R360a/591)

tofraḳ (< Tr. toprak) “toprak” (**BV** 42/5, 58/1, 126/5, 134/5, 253/6; **FK** 40/7, 143/5, 292/2, 384/1, 426/3; **GS** 9/2, 131/4, 256/4, 321/2, 415/9; **NŞ** 60/3, 134/7, 305/2, 407/5, 565/10, 607/11; **FŞ** SF47b/17, SF48a/18, SF60a/96, SF73a/78, SF84a/40; **HE** 6b, 7a/527, 13a/1083, 25a/2210, 30b/2734; **LM** R219b/531, R229a/1504, R232b/1895, R237b/2389; **Sİ** R360a/569, R367a/1314, R376a/2239, R387a/3381; **SS** R310a/400, R314a/795, R342a/3782, R349a/4525)

tofraḳça (< Tr. toprak) “toprak gibi” (**FŞ** SF60b-19; **NŞ** 343/5)

topraġ (< Tr. toprak) “toprak” (**BV** 508/1; **GS** 299/4)

tos “toz” (**BV** 586/3; **FK** 577/1; **GS** 10/4)

toz “toz” (**BV** 214/7; **FK** 72/7, 111/6, 170/5, 540/6; **GS** 214/3, 443/3; **NŞ** 103/2; **FŞ** SF64a/57; **Sİ** R381a/2766)

tūde-yi ḫāk (< Far. tūde + < Far. -yi + < Far. ḫāk) “toprak yığını” (**LM** R219a/464; **SS** R352a/4805)

türāb (< Far.) “toprak” (**FK** 304/6; **GS** 47/8; **NŞ** 44/7; **Sİ** R399a/4650; **SS** R308a/147)

2.24.2. Balçık, Çamur ile İlgili Kavramlar

balçaġ “çamur, kil” (**NŞ** 583/4, 590/4)

balçıġ “balçık, çamur” (**FŞ** SF55b/49, SF55b/50, SF77a/32; **HE** 11b/936, 33a/2934, 38b/3466; **LM** R234b/2075, R236b/2282, R243b/3007; **Sİ** R390b/3786, R391b/3851, R415a/6376, R415a/6377; **SS** R327b/2197, R327b/2198, R336a/3127, R349b/4590; **GS** 66/5, 151/4, 380/4; **NŞ** 171/2; **FK** 650/1)

balçıḳ “balçık, çamur” (**FŞ** SF90a/25; **NŞ** 169/3; **BV** 325/2, 630/3; **FK** 372/9)

deklay “balçık” (**BV** 694/2)

gil (< Far.) “balçık, kil” (**BV** 193/4, 694/2)

ṭīn (< Ar.) “çamur” (**FK** 87/8)

vaḥal (< Ar.) “bataklık, çamur” (**LM** R245a/3170)

2.24.3. Çorak, Tuzlu Toprak ile İlgili Kavramlar

şūre (< Far.) “çorak, verimsiz toprak; tuzlu” (**FŞ** SF82a/40; **GS** 24/9; **NŞ** 522/3; **SS** R341b/3717)

şūrelıġ (< Far. şūre + < Tr. -lıġ) “tuzlu” (**NŞ** 214/4)

şūre-zār (< Far.) “çorak yer” (**GS** 24/9; **Sİ** R400a/4773)

2.24.4. Kum ile İlgili Kavramlar

ḳum “kum” (**FK** 484/1, 730/1; **GS** 7/7, 683/5; **BV** 327/9; **FŞ** SF52b/5, SF75a/116, SF89a/3; **LM** R221b/746, R225b/1169, R231a/1702, R234a/2042, R243b/3044; **Sİ** R360b/628, R372b/1909, R382a/2888, R393b/4103, R415a/6414; **SS** R323b/1785, R342a/3756)

ḳumluḳ “kumlu” (**Sİ** R414b/6354)

reml (< Ar.) “kum” (**GS** 171/3, 538/5; **Sİ** R359a/512)

2.24.5. Yeryüzü Şekilleri ile İlgili Kavramlar

2.24.5.1. Çukur-Kuyu ile İlgili Kavramlar

çāh (< Far.) “kuyu, çukur” (**HE** 19a/1611, 25a/2199, 43b/3933; **LM** R217a/308, R226b-17, R245b/3216, R245b/3216; **Sİ** R355b/143, R386a/3289, R388a/3487, R398b/4624; **SS** R327b/2198, R328b/2333, R336a/3111, R336b/3152, R340b/3615; **FK** 92/5, 103/5, 210/6, 590/1; **BV** 155/4, 346/4, 513/3, 523/5, 524/8, 650/3; **GS** 54/4, 153/3, 521/7; **NŞ** 114/6, 117/4, 349/6, 659/4)

çāhī (< Far.) “çukur, kuyu, kuyu ile ilgili” (**SS** R339a/3461)

çeh (< Far.) “kuyu, çukur” (**BV** 19/5, 513/3, 574/3; **FK** 7/4, 544/3, 552/5; **GS** 50/9, 417/5, 576/5; **HE** 23a/1983, 27a; **LM** R232b/1904, R245b/3217; **Sİ** R413b/6269; **SS** R308a/163, R316b/1079, R327a/2185, R327b/2188, R341a/3666;)

çeh başı (< Far. çeh + < Tr. başı) “kuyunun başı” (**HE** 23a/1983)

çuḳur “çukur” (**LM** R234b/2088; **Sİ** R400a/4776, R412a/6080; **FK** 136/6, 137/3)

ġavṭa (< Ar.) “çukur” (**GS** 20/4, 422/4, 487/7; **NŞ** 478/4; **NŞ** 116/5; **BV** 305/6, 721/3; **HE** 9b/750; **SS** R342b/3808, R343b/3908, R343b/3911)

ḥufre (< Ar.) “çukur” (**HE** 31a/2750, 31a/2752)

maġāk (< Far.) “çukur” (**LM** R215b/108, R227b/1351; **NŞ** 324/5)

münḥaṭ (< Ar.) “aşağı inen, alçak, çukur” (**HE** 13a/1071)

münḥaṭṭ (< Ar.) “aşağı inen, alçak, çukur” (**SS** R306b/11)

naḳb-rev (< Ar. naḳb + < Far. rev) “çukurda giden” (**NŞ** 222/5)

2.24.5.2. Hendek ile İlgili Kavramlar

ḫandaḳ (< Ar.) “hendek, çukur” (**HE** 8b/646, 11b/911, 39a/3531; **SS** R350a/4605, R350a/4606)

ḫandeḳ (< Ar.) “hendek, çukur” (**Sİ** R373b/1977, R373b/1985, R375b/2230, R394a/4114, R408b/5726)

ḫandeḳī (< Ar. **ḫandeḳ** + < Far. **ī**) “çukur ile ilgili” (**Sİ** R394a/4112)

ḫendeḳ (< Far.) “hendek, çukur” (**FŞ** SF84a/14, SF86a/3, SF86a/4)

2.24.5.3. Mağara-İn ile İlgili Kavramlar

ġār (< Ar.) “in, mağara” (**GS** 775/1; **HE** 5b/362, 5b/365, 5b/366, 13b/1121; **Sİ** R360b/617; **SS** R328a/2247, R328a/2254, R328b/2297, R349a/4496; **FŞ** SF61a/81, SF62b/47, SF62b/58, SF63b/24, SF64a/63)

ġār-ı nihān (< Ar. ġār + < Far. -ı+ < Far. nihān) “gizli mağara” (**FŞ** SF62b/47)

ġārī (< Ar. ġār + < Far. ī) “in, mağara ile ilgili” (**FŞ** SF61a/80, SF62b/39, SF97a/35, SF99a/176; **SS** R332b/2750; **SS** R328a/2241)

ġār-nişīn (< Ar. ġār + < Far. nişīn) “mağarada oturan/oturmuş” (**SS** R331a/2610)

in “delik, çukur, in” (**FŞ** SF85a/19; **HE** 31a/2755; **Sİ** R357a/283)

kehf (< Ar.) “mağara, in, sığınak” (**GS** 736/1; **BV** 51/6; **HE** 7a/534)

kehf-i beḳā (< Ar. kehf + < Far. -i + < Ar. beḳā) “sonsuzluk mağarası” (**HE** 7a/534)

kehf-i kifāyet (< Ar. kehf + < Far. -i + < Ar. kifāyet) “yeterli olma mağarası” (**GS** 736/1)

maġāra (< Ar.) “mağara” (**FŞ** SF62b/57; **SS** R331b/2624)

2.24.5.4. Uçurum ve Kuyu ile İlgili Kavramlar

baş “kuyu başı” (**FK** 534/2; **HE** 23a/1983)

çeh (< Far.) “kuyu, çukur” (**BV** 19/5)

ḳoduġ “kuyu” (**FK** 827)

varṭa (< Ar.) “uçurum, kuyu gibi derin yer; *mec.* tehlike” (**BV** 127/2; **FK** 129/5; **Sİ** R382b/2944, R414b-76; **FŞ** SF53a/41)

2.24.5.5. Delik, Derinlik, Dip ile ilgili Kavramlar

çāl (< Far.) “delik” (**GS** 683/82)

efvāh (< Ar.) “ağızlar; menfezler, ağza benzeyen her türlü delikler” (**Sİ** R418b/6871)

ḳa‘r (< Ar.) “derinlik, dip” (**FŞ** SF50b/39, SF72a/88, SF72a/97; **HE** 8b/646; **LM** R217a/278; **Sİ** R369b/1565, R414a/6301; **SS** R329a/2352, R336b/3190, R339a/3463, R350a/4604; **GS** 688/1)

naḳb (< Ar.) “delik açma, çukur açma, delme”(**FŞ** SF49a/9; **Sİ** R383b/3027, R386b/3328, R386b/3346, R386b/3363; **HE** 31a/2754; **BV** 547/5, 723/1)

naḳbī (< Ar.) “delik açma, çukur açma, delme ile ilgili” (**Sİ** R379b/2651)

naḳb-ken (< Far.) “delik kazan” (**HE** 31a/2749)

naḳb-zen (< Ar. naḳb + < Far. zen) “lağımcı, lağım açıcı” (**HE** 31a/2749)

naḳḳāb (< Ar.) “delik açıcı, delici” (**FŞ** SF50b/22)

nuḳbe (< Ar.) “delik” (**Sİ** R383a/2984, R401b/4927)

ṣaḳbe (< Ar.) “delik” (**GS** 475/2)

suft (< Ar.) “küçük delik, omuz” (**FK** 689/248)

ṣuḳbe (< Ar.) “delik” (**BV** 78/3; **NŞ** 444/1; **SS** R317a/1125, R317a/1127, R317a/1129)

ṣuḳbeī (< Ar.) “delikle ilgili” (**FK** 653/3)

süft (< Far.) “küçük delik” (**LM** R240a/2790; **Sİ** R421b/7149; **SS** R316b/1074)

süftī (< Far.) “küçük delikle ilgili” (**GS** 379/1)

teh (< Far.) “dip” (**BV** 667/1; **FK** 552/6; **GS** 351/5; **NŞ** 108/5; **Sİ** R403a/5048; **SS** R336b/3152, R339a/3464; **HE** 3a/160, 9a/676, 10a/792, 43a/3906; **LM** R217a/337)

teşük “delik, oyuk” (**NŞ** 605/3)

tilük “delik” (**HE** 27b/2412)

tişük “delik, deşik, yarık, oyuk” (**BV** 45/2; **FK** 554/3; **GS** 347/1, 350/7, 484/6; **NŞ** 334/3; **FŞ** SF64a/33, SF90b/51; **HE** 31a/2754; **LM** R234b/2102)

tişüklüg “delikli, yarıklı, oyuklu” (**FŞ** SF90a-43)

tüp “dip, oyuk veya çukur şeylerin alt bölümü, son” (**BV** 415/1; **FK** 634/3, 667/2; **NŞ** 57/2; **HE** 8b/647, 20a/1724, 22a/1934; **LM** R232b/1891, R241b/2843, R245a/3176)

2.24.5.6. Vadi ile İlgili Kavramlar

vādī (< Ar.) “vadi, alan, yol” (**BV** 67/3, 134/7, 200/2, 327/9, 407/5; **FK** 118/1, 257/6, 374/6, 488/7; **GS** 37/6, 111/5, 137/6, 215/3, 346/5, 405/4; **NŞ** 5/3, 111/5, 138/5, 304/5, 402/9; **FŞ** SF62b/24, SF64b/105, SF66b/23, SF86b/43, SF90b/68; **HE** 2a/82, 5b/377, 9b/752, 17a/1459, 19b/1681; **LM** R219b/501, R220a/588, R224b/1060, R236b/2320; **Sİ** R357b/346, R381a/2793, R388a/3499, R401a/4862; **SS** R308b/227, R319a/1308, R332a/2710, R341b/3722, R347b/4361)

vādī-i ʻışḳ (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk vadisi” (**GS** 62/4, 217/3)

vādi-i fenā (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk vadisi” (**BV** 422/8)

vādi-i fürḳat (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık vadisi” (**GS** 135/3)

vādī-i ġayret (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ġayret) “gayret vadisi” (**HE** 19b/1681)

vādī-i ḥayret (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ḥayret) “şaşkınlık vadisi” (**GS** 168/6)

vādī-i hecr (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık vadisi” (**HE** 2a/82; **GS** 275/6, 433/1; **NŞ** 111/5)

vādī-i ḥırmān (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ḥırmān) “yokluk, ümitsizlik, mahrumiyet vadisi” (**NŞ** 5/3)

vādī-i hicrān (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık vadisi” (**BV** 200/1, 593/3; **GS** 91/4, 258/4, 518/3)

vādī-i hicret (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. hicret) “hicret vadisi” (**HE** 5b/377)

vādī-i ḥirmān (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ḥirmān) “umutsuzluk vadisi” (**HE** 18a/1525)

vādī-i ḫurrem (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ḫurrem) “gönül açıcı vadi” (**GS** 7/8)

vādī-i ṣabr (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ṣabr) “sabır vadisi” (**GS** 61/3)

vādī-i ẓulmet (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. ẓulmet) “zulmet vadisi” (**HE** 17a/1459)

vādī-neverd (< Ar. vādī + < Far. neverd) “vadide gezenler” (**Sİ** R380a/2668, R393a/4043, R397b/4505, R405a/5260)

vādī-nişīn (< Ar. vādī + < Far. nişīn) “vadide, kırda yaşayan, oturan” (**Sİ** R375b/2200)

vādīyī (< Ar. vādī + < Far. yī) “vadi ile ilgili” (**Sİ** P455b/5639, R404b/5208, R404b/5214)

vādī-yi ‘adem (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. ‘adem) “yokluk vadisi” (**FK** 592/7)

vādī-yi ‘ışḳ (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. ‘ışḳ) “aşk vadisi” (**LM** R219b/501, R220a/588; **NŞ** 196/6, 376/6; **FK** 196/5, 388/5, 596/3)

vādī-yi derd (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Far. derd) “dert vadisi” (**NŞ** 187/4)

vādī-yi ḥayret (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. ḥayret) “şaşkınlık vadisi” (**NŞ** 402/9)

vādi-yi hicrān (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. hicrān) “ayrılık vadisi” (**FK** 170/6; **NŞ** 5/6)

vādī-yi lā-mekān (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. lā-mekān) “mekansızlık vadisi” (**SS** R308b/227)

vādī-yi maḫāfet (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. maḫāfet) “korku vadisi, meydanı” (**SS** R347b/4361)

vādī-yi muḳaddes (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. muḳaddes) “kutsal vadi” (**FK** 194/3)

2.24.5.7. Dağ ile İlgili Kavramlar

cebel (< Ar.) “dağ” (**NŞ** 364/2)

cibāl (< Ar.) “dağlar” (**FŞ** SF65a/17; **LM** R236b/2322; **Sİ** R379b/2641, R389a/3605)

dāmene (< Far.) “dağ eteği, çevresi” (**HE** 13b/1086)

derī (< Far.) “yeşilliği bol dağ eteği” (**FK** 550/4)

ebr-ı kūh-sārī (< Far. ebr + < Far. -ı + < Ar. kūh-sārī) “dağlık yer, dağ başındaki bulut” (**FŞ** SF65b/71)

ehl-i kūh (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. kūh) “dağ ehli” (**LM** R245b/3242)

esās-ı kūh (< Ar. esās + < Far. -ı + < Ar. kūh) “dağın esası, temeli” (**FŞ** SF77b-33)

ėtek “dağ eteği” (**NŞ** 570/5)

kūh (< Far.) “dağ” (**FK** 162/3, 244/2, 415/4, 696; **GS** 24/3, 62/7, 128/8, 157/7, 316/3, 397/4; **NŞ** 45/3, 104/7, 278/6, 301/4, 383/4; **FŞ** SF48b/42, SF50b/64, SF51b/37, SF64a/35, SF75b/7; **HE** 4a, 4a/223, 23b/2040, 27a/2395; **LM** R223b/962, R224b/1060, R231b/1797, R238a/2463; **Sİ** R372b-27, R404b/5211, R406a/5377, R408b/5713, P465a/6553; **SS** R312b/657, R313b/757, R319b/1377, R333b/2836; **BV** 2/8, 374/2)

kūhe (< Far.) “dağ” (**Sİ** R374a/2061, R414b/6357)

kūh-ı belā (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela dağı” (**FK** 162/3, 206/4; **GS** 128/8, 151/5, 425/2; **NŞ** 104/7; **FŞ** SF75a-31, SF81b/6, SF95a/70; **SS** R312b/657; **HE** 23b/2040, 27a/2395)

kūh-ı bī-dād (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “zulüm, eziyet dağı” (**FŞ** SF51b/37)

kūh-ı derd (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. derd) “dert dağı” (**FK** 228/5; **GS** 557/4, 681/7; **NŞ** 45/3, 188/1; **SS** R319b/1377)

kūh-ı elem (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. elem) “elem, dert dağı” (**FŞ** SF79a/7)

kūh-ı endūh (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. endūh) “gam, sıkıntı dağı” (**FŞ** SF50b/64, SF93a/15; **LM** R223b/962, R230a/1633, R238a/2463, R242b/2908)

kūh-ı firāḳ (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık dağı” (**GS** 409/6)

kūh-ı ġalṭān (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. ġalṭān) “büyük dağ” (**NŞ** 194/5)

kūh-ı ġam (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam dağı” (**FK** 200/4, 415/4; **GS** 24/3, 62/7, 162/3, 316/3, 397/4; **NŞ** 171/4, 301/4; **FŞ** SF50b/65, SF99b/188; **LM** R228a/1390)

kūh-ı günāh (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. günāh) “günah dağı” (**HE** 4a, 4a/223)

kūh-ı ḳāf (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. ḳāf) “Kaf dağı” (**FŞ** SF56a/90)

kūh-ı ma‘ānī (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “anlam, mana dağı” (**FŞ** SF48b/42)

kūh-ı maḥāfet (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. maḥāfet) “korku dağı” (**Sİ** R372b-27)

ḳūh-ı miḥnet (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “mihnet dağı” (**FK** 244/2)

kūh-ı pūlād (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. pūlād) “çelikten dağ” (**FŞ** SF96b/17)

kūh-ı temkīn (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. temkīn) “temkin/dikkat, tedbir dağı” (**FŞ** SF91a/105)

kūh-ı ten (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. ten) “beden dağı” (**FŞ** SF82a/58)

kūh-ı vaḳār (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. vaḳār) “ağırbaşlılık dağı” (**SS** R348b/4451)

kūhī (< Far.) “dağ ile ilgili” (**FŞ** SF102b/117)

kūh-i ḫaṭā (< Far. kūh + < Far. -i + < Ar. ḫaṭā) “hata dağı” (**BV** 2/8)

kūh-i hecr (< Far. kūh + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık dağı” (**BV** 374/2)

kuhistān (< Far.) “dağlık” (**FŞ** SF85a/5)

kūh-ken (< Far.) “dağ kazıcı, dağ kazan” (**FK** 593/6; **FK** 80/5; **GS** 385/4; **NŞ** 103/4; **BV** 318/5; **FŞ** SF102b/112, SF50b/65, SF82a/57; **HE** 3a/146; **SS** R330b/2528)

kūh-kenlik (< Far. kūh-ken + < Tr. -lik) “dağ kazma işi, dağ kazıcılığı” (**FŞ** SF82a/56)

kūh-ken-vār (< Far.) “dağ kazıcı gibi, dağ kazan gibi” (**FŞ** SF51a/110)

kūh-mānend (< Far.) “dağ gibi” (**LM** R228a/1416; **Sİ** R414a/6277)

kūh-pāre (< Far.) dağ parçası" (**FŞ** SF65b/56)

kūh-peyker (< Far.) "dağ gibi heybetli, iriyarı"(**FŞ** SF63b-22)

kuh-sār (< Far.) "dağlık; dağ tepesi" (**FŞ** SF56b/5, SF64a/28, SF64a/28, SF64a/29, SF70b/53, SF79a/1; **GS** 570/5; **NŞ** 607/1; **SS** R328a/2241, R330b/2526, R331a/2602, R333b/2830; **BV** 431/5)

kūh-sārī (< Far.) "dağlık; dağ tepesi" (**FŞ** SF50b/55, SF65b/71, SF68a/101, SF89a/43, SF95a/76; **Sİ** R379b/2649; **SS** R328a/2241)

kūh-tā-kūh (< Far.) "dağ üstüne dağ" (**FŞ** SF49a/16, SF50b/64, SF78b/95, SF89b/100, SF90b/61, SF93a/15; **LM** R223b/962, R230a/1633, R242b/2908; **Sİ** R375a/2134)

ḳulle (< Ar.) "dağ tepesi, doruk" (**LM** R236b/2322, R242b/2902; **Sİ** R406a/5369, R406a/5378; **SS** R312b/657, R331b/2643, R351a/4713; **HE** 8b/644, 27a/2394, 34a/3033, 39a/3508; **FŞ** SF56b/7, SF62b/57, SF78a/33, SF78a/34, SF78a/38, SF91a/104; **GS** 497/6, 514/1, 690/4)

ḳule (< Ar.) "dağ tepesi, doruk" (**HE** 11b/909)

taġ "dağ" (**BV** 24/2/2, 67/2, 177/6, 226/3, 318/4; **FK** 34/4, 151/2, 255/6, 312/5, 416/4; **GS** 77/2, 108/2, 240/7, 313/1, 405/4, 506/6; **NŞ** 4/4, 138/5, 226/1, 301/4, 429/3, 570/5; **FŞ** SF104a/101, SF89a/41, 43, SF51a/68, SF59a/3, SF65b/71; **HE** 2b/123, 7b/579, 17a/1457, 18b/1602, 34b/3075; **LM** R214b/30, R219b/520, R227b/1373, R230b/1671; **Sİ** R354b/38, R365a/1128, R373b/2016, R393a/4009; **SS** R313a/667, R317b/1176, R325b/2012, R337a/3208, R353a/4928)

taġ ėtegi "dağ eteği" (**HE** 43a/3917)

taġ ėteki "dağ eteği" (**FK** 585/6; **NŞ** 570/5; **SS** R328b/2295)

taġ ėtekleri "dağ etekleri" (**GS** 414/1)

taġça "dağ gibi" (**Sİ** R397a/4440, R421a/7139)

taġçe "dağ gibi" (**Sİ** R360b/662)

taġ-ı refī' (< Tr. taġ + < Far. -ı + < Ar. refī') "yüksek, yüce dağ" (**Sİ** R391b/3852)

taġī (< Tr. taġ + < Far. ī) "dağ gibi, dağ ile ilgili" (**FŞ** SF54a/66; **FŞ** SF61a/73, SF62b/38, SF69a/31, SF71b/44, SF74b/83, SF78a/29; **Sİ** R373b/1982; **NŞ** 495/1)

tāḳ "dağ" (**FK** 306/2, 379/2)

tumşuġ "dağ burnu" (**FŞ** SF64a/31)

2.24.5.8. Çöl ile İlgili Kavramlar

bādiye (< Ar.) "çöl" (**BV** 171/7, 228/3, 662; **FK** 5/7, 180/3, 614/7; **GS** 295/3, 769/1; **NŞ** 214/7, 346/7, 513/6, 658/26; **HE** 1b/14, 6a/414, 13b/1131, 15a/1249, 15a/1273, 21b/1852, 42a/3783; **LM** R220a/562, R220b/610, R227b/1373, R240a/2722, R243b/3023; **SS** R319a/1332

bādiye- i firāḳ (< Ar. bādiye + < Far. -i + < Ar. firāḳ) "ayrılık çölü" (**GS** 769/1)

bādiye-i ʻışḳ (< Ar. bādiye + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk çölü" (**FK** 5/7)

bādiye-i lāmekān (< Ar. bādiye + < Far. -i + < Ar. lāmekān) "mekansızlık çölü" (**HE** 6a/414)

bādiye-peymāy (< Ar. bādiye + < Far. peymāy) "çölde dolaşan" (**FK** 689/419; **BV** 654/12; **NŞ** 15/4)

bayır "sahra, taşra ve çölde yüksek yer" (**Sİ** R392a/3932)

bevādī (< Ar.) "sahralar, çöller, kırlar" (**SS** R308a-4)

beyābān (< Far.) "kır, çöl" (**BV** 102/4, 474/4, 504/8; **FK** 223/8, 423/4, 534/1, 635/6; **GS** 62/4, 94/5, 449/5, 539/2, 566/7; **NŞ** 275/5, 312/7, 439/3, 447/8, 489/6, 609/5; **FŞ** SF46b/4, SF63b/121, SF67b/8, SF75b/41, SF86b/64; **HE** 2b/85, 9b/749, 24b/2129, 30a/2691; **LM** R225a/1109, R225b/1172, R230b/1671, R235b/2175, R241b/2804; **Sİ** R372b/1909, R392a/3938, R396a/4355, R404b/5198)

beyābānī (< Far.) "çöl adamı, çölde gezen, göçebe, yurtsuz" (**GS** 91/4)

bī-yābān (< Far.) "çölsüz, çölü olmayan" (**SS** R315a/896, R318b/1259, R330a/2486, R347a/4315, R352a/4839; **BV** 472/5)

çöl (< Moğ.) "çöl, sahra" (**FŞ** SF61b/28; **Sİ** R408b/5744; **GS** 818/1)

deşt (< Far.) "bozkır, çöl" (**BV** 23/7, 152/5, 252/6, 269/4, 327/9, 342/3, 581/7, 607/7; **FK** 19/6, 121/5, 260/4, 379/2, 446/11, 575/6, 601/6, 689/411; **GS** 27/7, 64/3, 111/5, 130/5, 200/7, 313/5,; **NŞ** 25/6, 119/7, 212/7, 303/2, 317/2, 416/6; **FŞ** SF104a/101, SF89b/95, SF51b/33, SF62b/57; **HE** 3a/148, 7a/533, 9b/748, 15a/1259, 19b/1670; **LM** R217a/445, R219b/547, R231b/1800, R235b/2173; **Sİ** R360b/624, R369a/1543, R374b/2119, R392a/3931; **SS** R315a/889, R316a/1018, R325b/2012, R342a/3756)

deştī (< Far.) "bozkır, çöl ile ilgili" (FK 350/5; **FŞ** SF102b/117, SF89a/43, SF53b/79, SF63b/15)

deşt- ı ʻadem (< Far. deşt + < Far. -ı + < Ar. ʻadem) "yokluk çölü" (**FK** 689/442)

deşt-ı ġam (< Far. deşt + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam çölü" (**FŞ** SF49b/32)

deştī (< Far.) “bozkır, çöl ile ilgili” (FK 350/5; **FŞ** SF102b/117, SF89a/43, SF53b/79, SF63b/15)

deşt-i ʻadem (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ʻadem) “yokluk çölü” (**FK** 211/6)

deşt-i ʻanā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ʻanā) “sıkıntı çölü” (**BV** 200/1)

deşt-i ʻışḳ (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk çölü” (**BV** 108/6, 331/6, 474/3)

deşt-i belā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. belā) “bela çölü” (**LM** R219b/547)

deşt-i cünūn (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. cünūn) “delilik, aşk çölü” (**BV** 272/3, 426/6)

deşt-i fenā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk çölü” (**FK** 324/6, 518/1; **BV** 174/6, 214/7, 305/1, 306/6, 325/1; **GS** 316/7, 438/6; **NŞ** 283/6, 607/13; **LM** R228a/1404; **HE** 23b/2056)

deşt-i firāḳ (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık çölü” (**BV** 323/4)

deşt-i ḫayāl (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ḫayāl) “hayal çölü” (**NŞ** 380/5)

deşt-i ḥırmān (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ḥırmān) “ümitsizlik çölü” (**GS** 343/6)

deşt-i istiġnā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. istiġnā) “çekinme, tok gözlülük çölü” (**BV** 228/3)

deşt-i maḫūf (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. maḫūf) “korkunç çöl” (**GS** 858/1)

deşt-i melāḥat (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. melāḥat) “güzellik çölü; *mec.* sevgilinin güzel yüzü” (**HE** 9b/748)

deşt-i neberd (< Far. deşt + < Far. -i + < Far. neberd) “savaş, cenk mücadele çölü” (**Sİ** R374b/2119, R375a/2133)

deşt-i nigār (< Far. deşt + < Far. -i + < Far. nigār) “sevgilinin çölü” (**Sİ** R391b/3871)

deşt-i sevdā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. sevdā) “sevda çölü” (**NŞ** 498/6)

deşt-i viṣāl (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma çölü” (**NŞ** 485/2)

deşt-neverd (< Far.) “çölde, kırda, evde gezen” (**SS** R315a/904, R350a/4617, R351a/4717)

deşt-peymā (< Far.) “çölde dolaşan” (**LM** R235b/2197; **Sİ** R396a/4368, R400b/4805; **SS** R337a/3250; **BV** 500/7; **FK** 521/3)

deşt-peymālıġ (< Far. deşt-peymā + < Tr. -lıġ) “çölde dolaşan” (**FŞ** SF69a-26, SF74a-30)

deşt-peymālıḳ (< Far. deşt-peymā + < Tr. -lıġ) “çölde dolaşan” (**Sİ** R414b/6348)

deşt-peymāy (< Far.) “çölde dolaşan” (**FŞ** SF56a/61, SF62b/35, SF75a/124, SF78b/84; **LM** R227b/1372, R244a/3079)

deşt-rev (< Far.) “çölde dolaşan” (**FK** 80/5)

geşt-i ṣaḥrā (< Far. geşt + < Far. -i + < ṣaḥrā) "çöl gezisi; çöle doğru yola koyulma" (**SS** R347a/4280)

hāmūn (< Far.) "çöl, büyük sahra" (**FK** 34/4, 162/3, 222/4, 588/2, 636/5; **GS** 22/4, 348/4, 599/4; **NŞ** 308/3, 623/5; **BV** 24/2, 157/7, 454/3, 620/4; **FŞ** SF106b/41, SF60a/108, SF64a/39, SF78a/38, SF86b/76; **HE** 9a/697; **Sİ** R359b/552, R372b/1904, R396a/4365, R411b/6014; **SS** R313a/667, R351a/4713)

hāmūn-neverd (< Far.) "kırda, ovada, çölde dolaşan" (**HE** 37b/3394)

ḳaṭ'-ı beyābān (< Ar. ḳaṭ' + < Far. -ı + < Far. beyābān) "çöl yolculuğu" (**FŞ** SF67b/8, SF75b/41)

ḳaṭ'-ı deşt (< Ar. ḳaṭ' + < Far. -ı + < Far. deşt) "çöl yolculuğu" (**SS** R333b/2849)

pür-deşt (< Far.) "çöl dolusu" (**LM** R231a/1702)

ṣaḥrā (< Ar.) "kır, ova, çöl" (**BV** 296/4, 302/7, 454/2, 538/8, 696/2; **FK** 68/5, 123/1, 261/7, 331/4, 404/2, 538/2; **GS** 37/9, 109/6, 139/2, 279/4, 313/5, 405/4; **NŞ** 59/5, 119/6, 278/6, 375/5, 489/6, 497/2, 585/3, 619/4; **FŞ** SF104a/110, SF106a/20, SF93b/38, SF98a/35; **HE** 24a; **LM** R217a/432, R222b/853, R226a/1220, R237b/2379; **Sİ** R375b/2223, R384b/3152; (**Sİ** R406a/5348, R408b/5713, R408b/5729, R413b/6241; **SS** R319a/1306, R323b/1785, R347a/4280)

ṣaḥrā-neverd (< Ar. ṣaḥrā + < Far. neverd) "çölde, kırda dolaşan" (**Sİ** R400b/4804, R407b/5551, R408a/5676; **SS** R317b/1144)

saḥrā-nişīn (< Ar. ṣaḥrā + < Far. nişīn) "çölde ikamet eden, sahrada yaşayan" (**BV** 447/2)

ṣaḥrā-yı 'adem (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. 'adem) "yokluk çölü; *mec.* ölüm" (**LM** R217a/432)

ṣaḥrā-yı 'ışḳ (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. 'ışḳ) "aşk çölü" (**BV** 264/4)

ṣaḥrā-yı belā (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. belā) "bela çölü" (**BV** 200/1)

ṣaḥrā-yı ḳıyāmet (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. ḳıyāmet) "kıyamet çölü" (**FK** 538/2)

ṣaḥrā-yı leṭāfet (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. leṭāfet) "letafet, güzellik çölü" (**LM** R233a/1910)

ṣaḥrāyī (< Ar. ṣaḥrā + < Far. yī) "çöle, ovaya ait" (**FŞ** SF100a/13)

ṣarṣar-ı deşt-i fenā (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Far. deşt + < Far. -i + < Ar. fenā) "yokluk çölünün rüzgârı" (**BV** 97/8)

tamām-ı deşt (< Ar. tamām + < Far. -ı + < Far. deşt) "bozkırın, çölün tamamı" (**FŞ** SF64b/106)

terḳ-i deşt (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. deşt) “çölü, bozkırı terk etme” (**LM** R222b/819)

yābān (< Far.) “çöl, sahra” (**Sİ**; **SS** R318a/1195; **BV** 305/2; **HE** 26a/2282; **Sİ** R414b/6358, R379b/2645; **LM** R239b/2632)

2.24.5.9. Tepe, Ada ile İlgili Kavramlar

cezīre (< Ar.) “ada” (**FŞ** SF70b/62, SF70b/65, SF71b/38; **Sİ** R368a/1433, R411b/6034, R411b/6049, R412b/6140; **SS** R338a/3329, R338a/3347, R338b/3392, R340b/3586)

püşte (< Far.) “yığın, tepe” (**Sİ** R382b/2917; **SS** R315a/877)

püşteī (< Far.) “yığın, tepe ile ilgili” (**Sİ** R382b/2917)

tell (< Ar.) “tepe, küme, yığın” (**SS** R309b/343)

töpe “tepe, üst, tümsek” (**FŞ** SF50a/13; **Sİ** R382b/2920)

töpi “tepe, üst, tümsek” (**Sİ** R374b/2095)

2.24.5.10. Ova ile İlgili Kavramlar

feżā-yı vasī‘ (< Ar. feżā + < Far. -yı + < Far. vasī‘) “geniş, büyük ova” (**Sİ** R399a/4673; **SS** R311b/524)

tüz “ova” (**FŞ** SF78b/78, SF89a/41; **FŞ** SF46b/32; **HE** 17a/1457; **Sİ** R358a/406, R373b/1989, R406a/5349, R408b/5717, R412a/6070)

yazı “ova” (**LM** R219b/532; **HE** 26a/2282)

2.24.5.11. Taş ile İlgili Kavramlar

ḥacer (< Ar.) “taş” (**FŞ** SF78a/32, SF98a/43; **SS** R349a/4498; **GS** 455/9)

ḫārā (< Far.) “taş” (**FŞ** SF48a/15, SF54a/66; SF56a/84, SF62b/38, SF74b/35, SF78a/57; **HE** 8b/645, 27a/2387, 43a/3918;; **Sİ** R364b/1080, R364b/1082, R383a/2987, R394b/4188, R408a/5703; **SS** R309b/308, R314a/780; **GS** 8a-F2/2, 2/7, 225/4, 256/6, 341/7, 392/1, 597/4; **NŞ** 4/4, 199/3, 230/2, 325/5, 581/2; **BV** 6/6, 53/3, 240/6, 325/5, 466/2, 552/1, 653/6; **FK** 275/3, 281/3, 425/3, 593/5, 689/243, 689/299)

ḥicār (< Ar.) “taşlar” (**BV** 132/4)

ḳaya “kaya, taş” (**BV** 132/3, 132/4; **FŞ** SF104b/129, SF89b/98, SF78a/52, SF86b/90; **Sİ** R382b/2931, R408a/5657; **GS** 690/4; **NŞ** 657/5)

mīlī (< Ar. mīl + < Far. ī) “bir nişan taşı” (**GS** 507/1; **NŞ** 458/2)

sebük-seng (< Far.) “hafif taş” (**HE** 3a/139, 23a/1984; **LM** R215a/52)

seng (< Far.) “taş” (**FK** 251/5, 593/6; **GS** 72/9, 284/5, 486/4; **NŞ** 640/4, 649/7; **FŞ** SF76b/98, SF80a/9; **LM** R242b/2907; **Sİ** R360b/616, R408a/5701)

seng-ı meşaḳḳat (< Far. seng + < Far. -ı + < Ar. meşaḳḳat) “zahmet, sıkıntı taşı” “(**FŞ** SF76b/98)

sengī (< Far.) “taş ile ilgili” (**FŞ** SF66b/35)

seng-i bārān (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān) “yağmur taşı, büyülü Yada taşı” (**GS** 284/5; **NŞ** 649/7)

seng-i bārān-ı beliyyet (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān + < Far.-i+ < Ar. beliyyet) “felaket, keder yağmurunun taşı” (**FK** 593/6)

seng-i bārān-ı firāḳ (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān + < Far. -ı < Ar. firāḳ) “ayrılık yağmurunun taşı” (**BV** 326/4)

seng-i belā (< Far. seng + < Far. -i + < Ar. belā) “bela taşı” (**Sİ** R360b/616)

seng-i melāmet (< Far. seng + < Far. -i + < Ar. melāmet) “birini kınarken sözle atılan taş, takınma taşı” (**GS** 72/9)

sengīn (< Far.) “taştan yapılmış, taştan” (**FŞ** SF53a/69, SF56a/110, SF75a/126; **Sİ** R398b/4589; **BV** 723/2)

seng-pāre (< Far.) “taş parçası” (**FŞ** SF60a-19)

seng-rīze (< Far.) “çakıl taş, küçük taş” (**Sİ** R412a-75)

seng-sār (< Far.) “taşlık, taşı bol olan yer; suç ve günah işlemekten dolayı taşla cezalandırılma” (**FŞ** SF65b/77; **NŞ** 420/4)

şekl-i şencerfī (< Ar. şekl + < Far. -i + < Far. şencerfī) “bir kırmızı zincifre taşının şekli” (**GS** 570/3)

taş “taş” (**FK** 6/6, 128/2, 281/2, 313/2, 428/5; **BV** 8/5, 75/1, 156/5, 246/4, 368/3; **GS** 9/2, 117/6, 211/1, 323/5, 403/6; **NŞ** 80/1, 118/4, 202/6, 331/1, 424/3; **FŞ** SF47a/32, SF50b/62, SF58b/106, SF66b/60, SF86b/66; **HE** 8b/649, 10a/799, 13b/1118, 16a/1353, 23a/2012, 24b/2149; **LM** R214b/33, R220b/636, R225a/1110, R230a/1595; **Sİ** R355a/72, R367b/1343, R379a/2547, R383a/3005, R394b/4190; **SS** R321b/1563, R323b/1802, R332b/2758, R342a/3789, R351a/4725)

taşlıġ “taşlı” (**BV** 296/4)

2.24.5.11.1. Mermer ile İlgili Kavramlar

ḫārā (< Far.) “sert taş, mermer” (**LM** R217a/312, R221a/680, R242b/2908)

ḫāre (< Far.) “sert taş, mermer” (**FK** 152/2, 281/4, 328/3, 439/5, 588/4; **GS** 70/3, 112/6, 393/7, 622/3, 657/2; **NŞ** 532/2, 541/2, 640/4, 657/76; **BV** 6/6, 161/8, 257/3, 325/5, 431/5, 555/5; **FŞ** SF48a/16, SF51a/74, SF57a/50, SF74b/46, SF85a/12; **HE** 7a/525, 19a/1618,

19a/1620, 24b/2144, 29b/2640; **LM** R221b/755, R230a/1636, R242b/2907, R242b/2910; **Sİ** R357b/357, R364b/1082, R375a/2164, R389a/3620; **SS** R308b/210, R319a/1291)

ḫāreī (< Far.) "sert taş, mermer ile ilgili" (**HE** 8b/643)

ḫāre-ı yek-pāre (< Far. ḫāre + < Far. -ı + < Far. yek-pāre) "tek parça, bütün taş" (**FŞ** SF78a/28)

ḫāreī (< Far.) "sert taş, mermer ile ilgili" (**BV** 13/6)

ḫāre-veş (< Far.) "sert taş, mermer gibi" (**Sİ** R406a/5362)

laḫt-ı ḫāre (< Far. laḫt + < Far. -ı + < Far. ḫāre) "taş, mermer parçası" (**FŞ** SF99a/137)

mermer (<Yun.) "mermer" (**BV** 508/1; **FŞ** SF57a/62, SF58b/93; **LM** R245a/3195; **Sİ** R380b-32)

mermerī (<Yun.) "mermer ile ilgili" (**FŞ** SF56b/6)

ruḫām (< Ar.) "mermer" (**SS** R327b/2221, R334b/2949)

ruḫām-ı yek-pāre (< Ar. ruḫām + < Far. -ı + < < Far. yek-pāre) "tek parça hâlindeki mermer" (**SS** R327b/2221)

ṣay "say taşı" (**FK** 198/5; **HE** 23b/2072, 32b/2922)

seng-ı ḫāre (< Far. seng + < Far. -ı + < Far. ḫāre) "mermer taşı" (**FŞ** SF80a/9)

seng-i ḫāre (< Far. seng + < Far.-i+ < Far. ḫāre) "mermer taşı" (**FK** 251/5; **NŞ** 640/4)

2.24.5.11.2. Alçı-Kireç ile İlgili Kavramlar

āhek (< Far.) "alçı, kireç" (**FŞ** SF55b/19)

dāş (< Far.) "kireç ocağı" (**FK** 595/7, 595/7; **BV** 508/7; **GS** 643/5; **NŞ** 197/4)

dāş-ḫāne (< Far.) "çanak, çömlek ve kireç ocağı" (**FK** 722/2; **NŞ** 689/4)

9.5.11.3. Taşlar ile İlgili Diğer Kavramlar

çaḳmaḳ "çakmak taşı" (**HE** 23a/2012)

çaḳmaḳ "çakma işi" (**HE** 2a/40)

çaḳmaḳ taşı "çakmak taşı" (**FŞ** SF50b/62, SF50b/64)

felāḫan (< Far.) "sapan (taş atmaya yarayan alet)" (**FK** 337/2; **FŞ** SF85a/5)

ḫāre-rūb (< Far.) "kaya süpüren" (**LM** R242b/2911)

kāşī (< Far.) "çini, fayans" (**FŞ** SF57a/49, SF57a/50; **HE** 13b/1095, 39a/3529; **Sİ** R399a/4679; **SS** R321b/1563; **GS** 311/6, 597/4; **NŞ** 684/4; **BV** 598/6)

seng-bārān (< Far.) "taş yağmuru" (**BV** 555/3; **FŞ** SF65b/73, SF65b/77, SF77a/29, SF87a-41, SF96b-48; **Sİ** R409a/5766, R409a/5772)

seng-best (< Far.) “etrafı taşla çevrili olan yer” (**FK** 681/5; **GS** 682a/5; **Sİ** R386a/3282, R408a/5694)

seng-bīz (< Far.) “taş eleyen” (**Sİ** R408a/5701)

sengīn (< Far.) “taştan yapılmış, taştan” (**FŞ** SF53a/69, SF56a/110, SF75a/126; **Sİ** R398b/4589; **BV** 723/2)

seng-kār (< Far.) “taşçı, taş ustası” (**Sİ** P455a-68)

seng-rīz (< Far.) “taşlama, taş atma, taşlanan kimse” (**HE** 5a/311)

tėgirmen taşı “değirmen taşı” (**FK** 189/2; **Sİ** R355a/72)

tivürük “dikilmiş, dönen, değirmen taşı, çevre” (**FK** 623/4)

yada taşı “yada taşı” (**GS** 121/3)

yedā taşı “yada taşı” (**BV** 598/1)

2.24.6. Geçit-Yol ile İlgili Kavramlar

memerr (< Ar.) “geçilecek yer, yol, geçit” (**HE** 12a/96; **FK** 44/3; **FŞ** SF79b/66)

reh-güẕār (< Far.) “geçit, geçecek yol” (**NŞ** 551/7; **BV** 466/2, 493/2)

reh-güzer (< Far.) “geçit, geçecek yol” (**FK** 471/4; **GS** 493/2; **Sİ** R410b/5927)

2.24.7. Su ile İlgili Kavramlar

‘aşare (< Ar.) “öz suyu” (**FŞ** SF80a-35)

āb (< Far.) “su” (**BV** 658/12; **GS** 11/2, 46/6, 197/3, 549/6, 616/1, 632/4, 764/1, 790/1; **NŞ** 10/2, 41/1, 110/2, 209/3, 334/4, 408/2, 436/3, 504/4, 619/6; **FK** 92/2, 107/2, 333/3, 377/2, 664/2, 674/2; **FŞ** SF106b/59, SF90a/19, SF49b/48, SF51b/51; **HE** 18b/1598, 24a/2099, 25b/2235, 27b/2442, 35a/3130; **LM** R216a/191, R228a/1408, R239a/2582, R241b/2819; **Sİ** R355a/83, R362b/831, R377a/2351, R384b/3141; **SS** R307a/57, R310a/367, R316b/1072, R322a/1614, R326a/2080)

āb-dār (< Far.) “sulu, taze nükteli, güzel, parlak” (**FK** 535/2; **GS** 526/7; **NŞ** 102/5, 563/5; **FŞ** SF51a-10; **HE** 43a/3911; **Sİ** R360a-8; **SS** R351a/4715)

āb-dārī (< Far.) “sulu, taze nükteli, güzel, parlak olan” (**FŞ** SF64b/79)

āb-gīr (< Far.) “su biriken yer, havuz” (**FŞ** SF58b/97)

āb-ḫor (< Far.) “su içmiş kimse, su ve yemek, günlük yiyecek, nasip kısmet” (**NŞ** 40/4; **HE** 6b/475)

āb-ḫūr “su içmiş kimse, su ve yemek, günlük yiyecek, nasip kısmet” (< Far.) (**Sİ** R355a/83)

āb-ı āteş-reng (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. āteş-reng) “ateş renkli su, kızıl su” (**NŞ** 257/6, 542/6)

ābī (< Far.) “sulu” (**FŞ** SF88b/132; **GS** 526/2; **NŞ** 489/6)

āb-şār (< Far.) “su şarıltısı, şelale” (**FŞ** SF78b/73)

açıġ su “acı, tatsız su” (**GS** 712, 712/1)

aḳızmaḳ “akıtma” (**FK** 282/2; **GS** 620/5; **NŞ** 600/1; **FŞ** SF93b/81; **HE** 24b/2161, 42a)

aḳmaġ “akma” (**FŞ** SF95a/53)

aḳmaġlıġ “akıcı olma” (**FK** 330/2)

aḳmaḳ “akma” (**BV** 322/2; **FK** 250/5, 417/5)

bī-āb (< Far.) “kuru, susuz” (**BV** 512/3; **NŞ** 172/2)

cüll-āb (< Ar.) “gül suyu” (**FŞ** SF49a/28, SF81b-36)

cüll-āblıġ (< Ar. cüll- āb + < Tr. -lıġ) “gül sulu” (**FŞ** SF49a/29)

çeşme-i zülāl (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. zülāl) “temiz su” (**HE** 15b)

gül-āb (< Far.) “gül suyu” (**FK** 63/1, 104/5, 304/2, 388/2; **GS** 46/4, 87/4, 385/7, 567/4; **NŞ** 10/5, 168/2, 376/2, 462/4; **BV** 400/4, 542/1, 715/1; **FŞ** SF93a/149; **HE** 10a/790, 10b/840, 30b/2731, 35b/3194; **LM** R223a/919, R223b-13, R228a/1407, R228a/1408; **Sİ** R376a/2281; **SS** R313a/680, R334b/2950, R347b/4352)

gül-āb-āmiz (< Far.) “gül suyu ile karışık” (**FK** 492/3; **NŞ** 193/6)

gül-āb-ḫāne (< Far.) “gül suyu evi” (**GS** 567/4; **LM** R221b/751)

gülāb-pāş (< Far.) gül suyu dağıtan, saçan” (**SS** R312a/562)

ḫayl-ı ḥabāb (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ḥabāb) “su kabarcıkları kümesi” (**FK** 574/3)

ḳanmaḳ “kanma, doyma, suya doyma” (**FŞ** SF55b/56, SF77a/33, SF103a/148)

kārīz (< Far.) “yer altı suyu” (**HE** 40a/3623, 40a/3621, 40a/3634)

ḳaṭreī (< Ar. ḳaṭre + < Far. ī) “bir damla, damla ile ilgili” (**FK** 689/142; **FŞ** SF93b/81, SF99b/216; **GS** 454/7, 505/3, 794/1, 657/3; **NŞ** 318/2, 440/5; **BV** 277/3)

ḳaṭreçe (< Ar. ḳaṭre + < Tr. -çe) “damla damla, damla gibi” (**SS** R353a/4955)

ḳaṭre-ı su (< Ar. ḳaṭre + < Far. -ı + < Tr. su) “su damlası” (**FŞ** SF58b/96)

ḳaṭre-i su (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. su) “su damlası” (**GS** 436/2; **Sİ** R361a/672)

ḳaṭresiz (< Ar. ḳaṭre + < Tr. -siz) “damlasız” (**HE** 20a/1713)

ḳaṭre-yi sū (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Tr. su) “su damlası” (**SS** R314a/779)

mā (< Ar.) “su” (**FK** 87/8; **GS** 803/1)

mā‘ (< Ar.) “su” (**HE** 37b/3395; **FŞ** SF80b/48)

māī̇-i sī̇m-gūn (< Ar. māī̇ + < Far. -i + < Far. sī̇m-gūn) “gümüş renkli su” (**Sİ** R391b/3859)

memzūc-ı gül-āb (< Ar. memzūc + < Far. -ı + < Far. gül-āb) “gül suyu karışımı” (**FK** 104/5)

meyl-i zülāl (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. zülāl) “tatlı ve güzel suya meyletme” (**FK** 591/6)

nuṭfe (< Ar.) “damla, saf su” (**HE** 40b/3647; **LM** R220b/628)

nūş-ı zülāl (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. zülāl) “temiz saf su” (**FK** 78/4)

sī̇r-āb (< Far.) “suya kanmış, taze, ıslak, körpe” (**BV** 42/9, 376/6, 407/6, 512/3, 599/6; **FK** 103/1, 229/7, 373/3, 578/4, 618/1; **GS** 8b-F2/10, 35/4, 75/6, 336/1, 361/2; **NŞ** 44/5, 70/3, 130/1, 538/1, 557/2, 658/34; **FŞ** SF49a/28, SF58b/104, SF60b/28, SF72a/89, SF73a/82; **HE** 6b/445, 18b/1575, 19b, 25b/2266, 30a/2679, 39b/3585; **LM** R217a-6, R239b/2599, R244b/3150; **Sİ** R358b-6, R360a-8, R400a/4774, R403b/5136, R411a-71, R419a/6910; **SS** R308b/247, R310a/370, R321a/1503, R353a/4936)

su “su” (**BV** 1/1, 48/2, 64/6, 213/4, 395/6, 450/1; **FK** 14/4, 107/3, 262/7, 304/6, 459/2, 545/1; **GS** 10/2, 122/4, 202/4, 301/2, 400/3; **NŞ** 10/2, 102/5, 218/3, 301/6, 408/5; **FŞ** SF104a/110, SF90b/59, SF52b/24, SF58b/106, SF74b/78; **HE** 2a/48, 9b/750, 11b/943, 12b/1042, 24a/2099; **LM** R214b/12, R222b/849, R224a/1001, R241b/2821, R246b/3271; **Sİ** R355a/48, R366b/1255, R374b/2122, R385a/3218; **SS** R306b/17, R316b/1080 , R332b/2772, R339a/3451)

su astı “suyun altı” (**Sİ** R371b/1810)

su ḳıraġı “suyun kenarı” (**SS** R342a/3743)

su ḳurtı “su kurdu” (**HE** 34b/3078)

su saṭḥı “su üstü” (**HE** 22b)

su tübi “suyun dibi” (**NŞ** 689; **Sİ** R369b/1561, R413b/6246, R414a/6278; **SS** R350b/4648)

su üsti “suyun üstü” (**Sİ** R410b/5935)

su yaḳası “boğaz, geçit” (**HE** 1b/8; **Sİ** R410b/5951; **SS** R328b/2298, R339b/3493, R342b/3820)

su yüzi “suyun yüzeyi” (**Sİ** R413b/6248; **SS** R339a/3468, R343b/3928)

suluġ “sulu” (**HE** 33a/2975)

suv “su” (**GS** 683/107; **HE** 32b/2922, 33a/2962)

süzüg su “temiz su” (**Sİ** R413b/6247)

süzük su “temiz su” (**SS** R334a/2902)

şināh (< Far.) “suda yüzme” (**GS** 567/4)

şinā-ver (< Far.) suda yüzen, yüzgeç” (**FŞ** SF103b/60; **NŞ** 400/7; **Sİ** R412a/6088, R414b/6327; **SS** R344a/3972)

tereng (< Far.) “derin su” (**BV** 650/5)

ṭālib-i cām-ı zülāl (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -ı + < Ar. zülāl) “saf su kadehinin talibi” (**GS** 344/5)

vaṣl-ı zülāl (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. zülāl) “temiz ve güzel suya kavuşma” (**NŞ** 67/3)

zemzem (< Ar.) “Kâbe civarındaki meşhur su, zemzem suyı” (**HE** 27a/2402; **GS** 7/5, 530/3)

zülāl (< Ar.) “tatlı su, saf ve güzel su” (**BV** 31/3, 137/7, 279/3, 338/3, 398/6; **FK** 78/4, 185/1, 201/9, 353/3, 457/1, 594/6; **GS** 114/4, 257/1, 335/5, 400/6, 542/3, 578/9; **NŞ** 67/3, 145/1, 203/8, 322/3, 417/1, 517/3, 608/5; **FŞ** SF52a/58, SF60a/100, SF74b/78, SF79b/52, SF85a/35; **HE** 11b/943, 13b/1096, 21b/1852, 39b/3586; **LM** R219a/488, R220a/564, R233a/1908, R241b/2820; **Sİ** R361b/766, R365a/1100, R382a/2884, R382a/2887, R384b/3156; **SS** R307a/55, R308a/164, R331b/2639, R342b/3816, R343a/3894)

zülāl-ı bī-ġış (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ġışş) “saf, katıksız su” (**LM** R233a/1908)

zülāl-ı ṣāfī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) “arı, saf su” (**FŞ** SF79a/1)

zülālī (< Ar. zülāl + < Far. ī) “tatlı su, saf ve güzel su ile ilgili” (**HE** 14b/1200; **NŞ** 24/4)

zülāl-i bihişt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. bihişt) “cennet suyu” (**HE** 11b/943)

zülāl-i çeşme-yi derd (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. derd) “dert, gam çeşmesinin/pınarının suyu” (**LM** R220a/564)

zülāl-i eşk (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşının tatlı suyu” (**GS** 257/1)

zülāl-i kevṯer (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. kevṯer) “Kevser suyu” (**BV** 711)

zülāl-i ṣūn‘ (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ṣūn‘) “yaratma suyu, kader suyu” (**NŞ** 322/3)

zülāl-i vaṣl (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma suyu” (**BV** 70/6, 445/6; **FK** 403/5, 619/9; **GS** 344/5, 401/2; **NŞ** 648/1)

2.24.7.1. Ölümsüzlük, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar

‘ayn-ı āb-ı ḥayvān (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “hayat suyunun kaynağı/pınarı” (**NŞ** 399/6)

‘ayn-ı ḥayāt-efzā (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt + < Far. efzā) “hayat veren pınar, kaynak” (**FK** 261/1)

‘aynü’l-ḥayāt (< Ar.) “hayat pınarı” (**FŞ** SF74b/79, SF76a/61, SF77b-33, SF78b-34; **Sİ** R367b-20; **HE** 5b/381; **GS** 712/1; **NŞ** 604/6)

‘aynü’l-ḥayāt-ı cāvīdānī (< Ar. ‘aynü’l-ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvīdānī) “sonsuz hayat pınarı, kaynağı” (**Sİ** R367b-20)

‘azm-ı āb-ı ḥayāt (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat suyu içmeye niyet etme” (**Sİ** R369b/1569)

āb-ı ḥayāt (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük veren su” (**FK** 46/5, 122/7, 380/5, 491/2, 674/4, 689/137; **BV** 74/3, 103/4, 180/3, 213/2, 345/4, 424/2, 525/4, 612/3; **GS** 9b-F2/14, 13a-F2/3, 78/1, 87/1, 174/7, 346/7, 632/4; **NŞ** 10/2, 74/2, 141/3, 334/4, 482/4, 508/4, 651/2, 671/4; **FŞ** SF90a/19; **HE** 7a/486, 11a/887, 18b/1598, 29a/2585, 35a/3130; **Sİ** R356b/213, R369b/1569, R377a/2351, R380b/2749; **SS** R319b/1341, R322a/1614, R326a/2080, R348a/4432)

āb-ı ḥayvān (< Far. āb + < Far. -ı < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük veren su” (**FK** 107/2, 230/1, 333/3, 456/6, 511/5, 676/4, 689/44; **BV** 22/2, 178/3, 279/1, 348/5, 355/4, 400/6, 571/5; **GS** 11/2, 148/1, 169/3, 219/7, 373/3, 417/5, 545/1, 616/1, 764/1, 790/1; **NŞ** 110/2, 145/1, 252/3, 382/2, 387/6, 483/1, 499/1, 538/3, 648/1; **FŞ** SF80b/52, SF82a/41; **Sİ** R355a/83, R362b/838, R380b/2750, R387a/3392, R402b/5000; **SS** R310a/366, R310a/367, R313b/744, R316b/1072)

āb-ı zindegānī (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. zindegānī) “canlılık suyu” (**FK** 552/5, **GS** 865/1; **NŞ** 436/3; **FŞ** SF49b/48, SF51b/51, SF67b/45, SF91a/127; **LM** R216a/191, R217a/344, R239a/2582, R241b/2819, R246b/3285; **Sİ** R402a-57; **SS** R334a/2900)

çeşme-ı ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi, ölümsüzlük veren su” (**FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF66a/8)

çeşme-ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Ar. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**FŞ** SF93b/60)

çeşme-i ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi, ölümsüzlük veren su” (**FK** 21/2, 180/1, 429/1, 535/2, 541/3, 670/1, 714/1; **BV** 4/2, 95/2, 252/4, 303/1, 512/2, 550/1, 623/2; **GS** 10/6, 20/4, 190/3, 321/5, 420/1, 443/4,783/1; **NŞ** 131/1, 167/3, 487/1; **HE** 35a/3129, 18a/1529, 21b/1856)

çeşme-i ḫıżr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) “sonsuzluk çeşmesi” (**FK** 92/2)

çeşme-i zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R359b/526)

çeşme-i zindegānī-şirişt (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. zindegānī-şirişt) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/764)

çeşme-yi ḥayāt (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “canlılık çeşmesi” (**SS** R310a/369)

çeşme-yi ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi, ölümsüzlük veren su” (**SS** R338a/3353)

çeşme-yi zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**SS** R329a-23)

çeşm-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. nūş) “sonsuzluk suyu” (**NŞ** 544/3)

ḥayāt suyı (< Ar. ḥayāt + < Tr. suyı) “canlılık suyu, sonsuzluk suyu” (**FK** 457/1, 591/6; **GS** 79/3, 699/1; **NŞ** 183/3, 534/2; **FŞ** SF66a-24)

ḥayvān çeşmesi (< Ar. ḥayvān + < Far. çeşme + < Tr. si) “canlılık çeşmesi” (**BV** 464/3; **FK** 373/3, 611/4; **NŞ** 263/2, 587/3; **FŞ** SF76a/62)

ḥayvān suyı (< Ar. ḥayvān + < Tr. suyı) “hayat suyu, ölümsüzlük suyu” (**BV** 33/2, 105/8, 249/5, 309/3, 460/8); **FK** 20/5, 201/6, 336/8, 598/5, 605/6; **GS** 19/5,123/8, 234/3, 268/3, 304/6, 339/1; **NŞ** 30/6, 191/5, 301/9, 344/1, 428/5; **FŞ** SF105b/74, SF66a/17, SF66a/9, SF76a/57, SF81b/152; **HE** 1b/7, 25b/2250, 40a/3634; **Sİ** R358b/430, R382a/2881, R384b/3140; **SS** R316a/981, R316b/1080, R351b/4764)

ḫıżır suyı (< Ar. ḫıżır + < Tr. suyı) “ölümsüzlük suyu” (**BV** 74/3, 655/11; **FK** 470/3; **GS** 17/6; **NŞ** 10/2, 225/1; **Sİ** R362a/820)

ḫıżır çeşmesi (< Ar. ḫıżır + < Far. çeşme + < Tr. -si) “ölümsüzlük suyu” (**HE** 10b/821)

ḫıżır suyı (< Ar. ḫıżır + < Tr. suyı) “ölümsüzlük suyu” (**BV** 424/2; **FK** 78/4, 536/9, 611/8; **GS** 527/2; **FŞ** SF66a-24; **HE** 36a/3257, 39b/3587; **Sİ** R420a/7003)

ḳaṭre-yi zülāl-i ḥayāt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat suyunun damlası” (**SS** R308a/164)

selsebīl-i ḥayāt (< Ar. selsebīl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük suyu” (**HE** 21a)

ser-çeşme-ı ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**FŞ** SF101b/170)

ser-çeşme-i āb-ı ḥayāt (< Far. ser-çeşme + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**BV** 396/2)

ser-çeşme-i cān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. cān) "can pınarı, can kaynağı, can çeşmesi" (**HE** 11a/883)

ser-çeşme-i ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük suyunun çıktığı yer" (**GS** 321/4; **NŞ** 557/2)

zülāl-ı ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ḫıżr) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**FŞ** SF52a/58)

zülāl-ı zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**FŞ** SF60a/100, SF78a/47, SF79b/52)

zülāl-i çeşme-i ḥayvān (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu, hayat çeşmesinin suyu" (**NŞ** 94/1)

zülāl-i ḥayāt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) "canlılık suyu, bengi su" (**Sİ** R361b/766, R382a/2884; **SS** R329a-23, R342b/3816)

zülāl-i ḥayvānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayvānī) "canlılık suyu, bengi su" (**SS** R331b/2639)

zülāl-i ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**BV** 364/7, 530/3; **FK** 185/1; **GS** 398/5; **NŞ** 302/3)

zülāl-i ḫıżr-ı leb (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. leb) "Hızır gibi olan dudağın suyu" (**FK** 353/3)

zülāl-i zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**LM** R219a/488; **Sİ** R367b-20)

2.24.7.2. Damla ile İlgili Kavramlar

cevāhir-i eşk (< Ar. cevāhir + < Far. -i + < Far. eşk) "gözyaşı cevherleri, gözyaşı damlaları" (**GS** 211/4)

cür'a (< Ar.) "damla, yudum, içim" (**FŞ** SF83b/102; **HE** 18b/1603, 22b/1951, 27a/2383, 33b/3012; **LM** R235b/2204, R235b/2213; **Sİ** R359b/529, R359b/530; **Sİ** R380b/2751; **GS** 126/5, 267/3, 315/5, 464/8, 608/2, 682c/1; **NŞ** 223/7, 277/6, 359/7, 402/10, 551/8; **FK** 51/6, 276/5, 291/5, 321/6, 556/1, 604/2; **BV** 27/5, 58/1, 97/7)

dāne-i eşk (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. eşk) "gözyaşı damlası" (**FK** 366/5; **HE** 27b/2413)

ḳatre (< Ar.) "damla" (**GS** 416/4, 516/5; **NŞ** 106/6, 709/1; BV 23/2, 52/4, 171/3, 243/4/4, 244/4, 327/1; **HE** 8a/606, 12a/992, 30a/2649; **Sİ** R357a/274, R402b/4997; **SS** R312b/620)

ḳatre-i baḥr (< Ar. ḳatre + < Far. -i + < Ar. baḥr) "denizin damlası" (**HE** 8a/606)

ḳatre-rīz (< Ar. ḳatre + < Far. rīz) “gözyaşı döken, damlalar saçan” (**HE** 4a/232)

ḳaṭarāt (< Ar.) “katreler, damlalar” (**HE** 5b/382; **NŞ** 286/4; BV 526/5)

ḳaṭra (< Ar.) “damla” (**BV** 72/1/1, 132/5, 354/4, 478/4, 551/4, 600/4, 641/3; **FŞ** SF53b/21)

ḳaṭra-i ḳan (< Ar. ḳaṭra + < Far. -i + < Tr. ḳan) “kan damlası” (**BV** 131/2)

ḳaṭre (< Ar.) “damla” (**FK** 14/4, 143/5, 230/3, 313/4, 481/8; **GS** 10/2, 136/3, 159/2, 217/4, 312/3, 348/2; **NŞ** 10/2, 124/3, 201/4, 308/5, 505/5, 644/3; **BV** 180/3, 195/5, 364/4, 465/1; **FŞ** SF46b/18, SF52a/29, SF58b/100, SF68a/66, SF79b/53, SF97b/18; **HE** 7a/487, 15b/1315, 18a/1529, 22b/1970, 25a/2197; **LM** R217a/269, R220a/554, R237b/2417, R239a/2565; **Sİ** R355a/51, R357b/310, R381a/2759, R382a/2866; **SS** R308a/164, R310a/399, R322a/1600, R339a/3449)

ḳaṭre-efşān (< Ar. ḳaṭre + < Far. efşān) “damla saçan” (**GS** 363/5; **SS** R312b/661)

ḳaṭre-ı su (< Ar. ḳaṭre + < Far. -ı + < Tr. su) “su damlası” (**FŞ** SF58b/96)

ḳaṭreī (< Ar. ḳaṭre + < Far. ī) “bir damla” (**GS** 454/7, 505/3, 794/1, 657/3; **NŞ** 318/2, 440/5; **BV** 277/3)

ḳaṭre-i bahārān (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. bahārān) “baharların damlası” (**LM** R220a/554)

ḳaṭre-i eşk (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı damlası” (**BV** 333/4)

ḳaṭre-i ḫoy (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. ḫoy) “ter damlası” (**FK** 24/3; **NŞ** 511/4, 709/38)

ḳaṭre-i ḫūn (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. ḫūn) “kan damlası” (**FK** 685/36)

ḳaṭre-i ḫūn-āb (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. ḫūn-āb) “kanlı su, kanlı gözyaşı damlası” (**GS** 266/3)

ḳaṭre-i ḳan (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. ḳan) “kan damlası” (**BV** 364/3; **FK** 143/5, 581/4; **GS** 312/3, 783/1; **NŞ** 390/5; **LM** R237b/2417)

ḳaṭre-i peykān (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. peykān) “sevgilinin ok misali kirpiklerinden damlayan katre, ok damlası” (**NŞ** 94/2)

ḳaṭre-i su (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. su) “su damlası” (**GS** 436/2; **Sİ** R361a/672)

ḳaṭre-pāş (< Ar. ḳaṭre + < Far. pāş) “damla saçan” (**HE** 9a/682)

ḳaṭre-rīz (< Ar. ḳaṭre + < Far. rīz) gözyaşı döken, damlalar saçan” (**LM** R248b/3541; **NŞ** 201/4)

ḳaṭre-rīz-i ḫāme (< Ar. ḳaṭre + < Far. rīz + < Far. -i + < Far. ḫāme) “gözyaşı döken, damlalar saçan kalem” (**LM** R248b/3541)

ḳaṭresiz (< Ar. ḳaṭre + < Tr. -siz) “damlasız” (**HE** 20a/1713)

ḳaṭre-yi zülāl-i ḥayāt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat suyunun damlası” (**SS** R308a/164)

lā-cür‘a (< Ar.) “damla bırakmadan” (**LM** R248a/3527; **FŞ** SF48b/5; **NŞ** 102/7, 105/3)

reşḥa (< Ar.) “sızıntı, damla” (**FK** 681/76; **GS** 526/7; **NŞ** 438/2)

reşḥaī (< Ar. reşḥa + < Far. ī) “sızıntı, damla ile ilgili” (**FK** 611/7)

tamçı “damla” (**GS** 174/5, 258/6)

tamġuçı “damlayıcı” (**BV** 149/2/2; **FK** 679/2)

tım “damla sesi” (**BV** 243/4/4, 401/1, 430/5, 577/3)

tim “damla sesi” (**LM** R238b/2528)

tim tim “damla damla, damlaların çıkardığı ses” (**FK** 230/3, 313/4, 355/2, 356/1; **GS** 39/1, 195/2, 280/2, 596/2, 601/4; **NŞ** 9/4)

2.24.7.3. Suya Batma, Boğulma ile İlgili Kavramlar

çommaġ “suya dalıp çıkma” (**SS** R342b/3807)

çommaḳ “suya dalıp çıkma” (**SS** R350a/4601)

çomurmaḳ “suya biraz daldırma, suyla oynaşma” (**Sİ** R372a/1813)

çummaḳ “suya dalıp çıkma” (**BV** 90/8)

ġarīḳ (< Ar.) “suya batmış, suda boğulmuş” (**FK** 106/2, 322/7, 662/8, 763/1; **GS** 248/5, 487/4; **NŞ** 400/7; **LM** R238a/2443; **Sİ** R360b/620, R371b/1811, R388b/3543, R405b/5311; **SS** R314a/813, R339a/3441, R339a/3464, R342a/3762)

ġarīḳlıḳ (< Ar. ġarīḳ + < Tr. -lıḳ) “suya batma” (**FK** 708/2)

ġarḳ (< Ar.) “suya batma, boğulma, boğma”(**FK** 2/2, 23/4, 304/2, 488/7, 685/16; **GS** 64/2, 92/9, 173/7, 185/3, 318/6, 465/1, 545/3; **NŞ** 44/5, 188/5, 264/7, 527/6, 583/3, 631/6; **BV** 4/7, 90/8, 455/4; **FŞ** SF58a/33, SF63b/11, SF66b/40, SF77a/12, SF77a/30; **HE** 14b/1208, 18b/1562, 32a/2849, 35a/3158; **LM** R217a/294, R223a/906, R225b/1178, R232b/1860; **Sİ** R355a/48, R368a/1417, R374a/2042, R392a/3945; (**SS** R319a/1288, R319a/1290 , R334a/2909, R337b/3301,)

ġarḳa (< Ar.) “suya batmış” (**FK** 291/3, 648/4; **GS** 144/1, 159/3, 379/4, 407/9, 452/7, 496/4, 628/6, 650/5; **NŞ** 185/9, 293/3; **BV** 400/4, 578/4, 650/5, 656/19; **FŞ** SF72b/26, SF72b/4; **HE** 2a/39, 8a/604, 14a/1139, 20b/1786; **Sİ** R419b/6960; **SS** R307b/139, R337b/3280)

ġarḳ-āb (< Ar. ġarḳ + < Far. āb) “suya batan” (**GS** 225/2; **LM** R215b/108)

ġarḳ-āb-ı helāk (< Ar. ġarḳ + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. helāk) “suda boğularak can verme” (**LM** R215b/108)

ġarḳa-ı baḥr-ı ʻacz (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ʻacz) “acizlik, çaresizlik denizinde batma/boğulma” (**Sİ** R419b/6960)

ġarḳa-ı ḫun-āb (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Far. ḫun-āb) “kanlı suda boğulmak” (**NŞ** 293/3; **GS** 144/1, 407/9, 628/6)

ġarḳalıġ (< Ar. ġarḳa + < Tr. -lıġ) “suya batma, boğulma” (**NŞ** 271/6)

ġarḳalıḳ (< Ar. ġarḳa + < Tr. -lıḳ) “suya batma, boğulma” (**FK** 688/73)

ġarḳ-ı baḥr-ı ḥayret (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ḥayret) “hayret denizinde boğulma” (**BV** 118/9)

ġarḳ-ı baḥr-ı tecrīd (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. tecrīd) “ayırma, soyutlama denizinde boğulma” (**NŞ** 631/6)

ġarḳ-ı deryā-yı nīl (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. deryā + < Far. -yı <ö.a. nīl) “Nil denizinde/deryasında boğulma” (**Sİ** R402a/4968)

ġarḳ-nişīn (< Ar. ġarḳ + < Far. nişīn) “batmış” (**LM** R244b/3151)

ġavs (< Ar.) “suya dalma” (**GS** 598/5; **Sİ** R413b/6235)

2.24.7.4. Yeryüzü Suları ile İlgili Kavramlar

2.24.7.4.1. Akarsu, Nehir, Irmak ile İlgili Kavramlar

bī-rūd (< Far.) “ırmaksız, çaysız” (**Sİ** R388a/3527)

bulġan “çay ve ırmak suyu” (**SS** R315b/974)

cū (< Far.) “akarsu, ırmak” (**HE** 21a; **Sİ** R380a/2655, R405a/5257, R411b/6053; **BV** 151/1; **NŞ** 474/2)

cuvun “ırmak, çay” (**BV** 593/6)

cūy (< Far.) “nehir, akarsu” (**Sİ** R371a/1757, R378b/2510, R382b/2916, R384b/3135, R403a/5084, R405b/5329; **GS** 423/2)

cūy-bār (< Far.) “dere, çay, akarsu” (**FŞ** SF101a/133, SF58a/51; **HE** 8b/668, 38b; **LM** R226b/1242; **Sİ** R356b-4; **GS** 571/4, 618/3, 628/1; **NŞ** 190/1, 637/2)

cūy-bārī (< Far.) “dere, çay, akarsu ile ilgili” (**GS** 492/2)

cūyī (< Far.) “akarsu, nehirle ilgili” (**FŞ** SF51a/74)

ebṭaḥ (< Ar.) “kumlu dere ve ırmak” (**HE** 13b/1109)

enhār (< Ar.) “nehirler, ırmaklar” (**Sİ** R382a/2865, R382a/2867, R382a/2873, R411a-71)

mā‘-i ma‘īn (< Ar. mā‘ + < Far. -i + < Ar. ma‘īn) “saf akarsu” (**HE** 37b/3395; **FŞ** SF80b/48)

ma‘īn (< Ar.) “saf, akarsu” (**FŞ** SF80b/48; **HE** 37b/3395)

mā-i ma‘īn (< Ar. mā + < Far. -i + < Ar. ma‘īn) “saf akarsu” (**SS** R308a/163)

nehr (< Ar.) “nehir, akarsu” (**FŞ** SF78b/72, SF78b/76; **HE** 39b/3585, 40a/3622; **Sİ** R382a/2887, R382a/2889, R382a/2905; **SS** R338b/3395; **BV** 141/3)

nehr-i kevṣer-miṣāl (< Ar. nehr + < Far. -i + < Ar. kevṣer-miṣāl) “Kevser’e benzer, Kevser gibi nehir” (**Sİ** R382a/2887)

rūd (< Far.) “nehir, ırmak” (**FK** 198/5; **GS** 428/3; **NŞ** 166/2, 203/8, 283/5, 495/3; **HE** 36a/3238, 39b/3583; **Sİ** R357a/254, R374a/2062, R384b/3126, R393a/4002, R411b/6021; **FŞ** SF54b/20, SF65a/20, SF65a/21, SF79b/71, SF89b/78; **LM** R233a/1927; **SS** R313a/685, R314b/868, R322b/1686, R334a/2891, R353a/4933)

rūdī (< Far.) “nehir, ırmakla ilgili” (**Sİ** R382b/2909; **SS** R345a/4081)

zemzem-i necāt (< Ar. zemzem + < Far. -i < Ar. necāt) “kurtuluş ırmağı” (**HE** 21a)

2.24.7.4.2. Çeşme, Pınar ile İlgili Kavramlar

bulaġ “pınar, çeşme” (**FŞ** SF64a/32, SF70b/53, SF70b/63; **LM** R222b/858; **SS** R343b/3909; **BV** 465/6; **FK** 206/4; **GS** 309/3, 823/1; **NŞ** 298/7, 300/7, 534/2)

bulaḳ “pınar, çeşme” (**NŞ** 312/7)

çeşme (< Far.) “çeşme” (**FK** 36/1, 92/2, 221/6; **GS** 10/6, 197/3, 202/5, 321/5, 420/1, 511/5, 525/1, 606/3; **NŞ** 27/2, 131/1, 263/2, 313/3, 344/2, 487/1, 637/5; **BV** 165/6, 239/5, 262/1, 333/1, 512/4; **FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF67b/19, SF74b/79; **HE** 5b/382, 6b/475, 11a/886, 14b/1197, 18a/1529; **LM** R220a/564, R221a/689, R228b/1486; **Sİ** R359b/526, R361b/764, R381a/2759, R382a/2863; **SS** R310a/369, R310a/370, R331b/2659, R342b/3800)

çeşme-ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Far. nūş) “su içilecek çeşme” (**SS** R342b/3804)

çeşme-i eşk-bār (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. eşk-bār) “gözyaşı döken çeşme” (**BV** 558/3)

çeşme-i ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “canlılık, ölümsüzlük çeşmesi” (**FK** 21/2, 180/1, 429/1, 535/2, 541/3, 670/1, 714/1; **BV** 4/2, 95/2, 252/4, 303/1, 512/2, 550/1, 623/2; **GS** 10/6, 20/4, 190/3, 321/5, 420/1, 443/4,783/1; **NŞ** 131/1, 167/3, 487/1; **HE** 35a/3129, 18a/1529, 21b/1856)

çeşme-i ḫıżr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) “sonsuzluk, ölümsüzlük çeşmesi” (**FK** 92/2)

çeşme-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**BV** 31/3)

çeşme-i zehr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zehr) “zehir çeşmesi” (**BV** 30/1)

çeşme-i zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R359b/526)

çeşme-i zindegānī-şirişt (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī-şirişt) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/764)

çeşme-i zülāl (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. zülāl) “temiz su” (**HE** 15b)

çeşmelıġ (< Far. çeşme + < Tr. -lik) “çeşmeli” (**HE** 11a/888)

çeşme-sār (< Far.) “çeşmesi bol olan yer” (**SS** R342b/3814)

çeşme-sārī (< Far.) “çeşmesi bol olan yer” (**FŞ** SF66a/7, SF97a/35)

çeşme-yi ḥayāt (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “canlılık, ölümsüzlük çeşmesi” (**SS** R310a/369)

çeşme-yi ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayvān) “canlılık, ölümsüzlük çeşmesi” (**SS** R338a/3353)

menbā‘ (< Ar.) “kaynak, pınar” (**BV** 660/68; **Sİ** R411b/6023, R411b/6046; **GS** 301/2; **HE** 20a/1702; **Sİ** R386a/3297)

ser-çeşme (< Far.) “suyun çıktığı yer, çeşme, pınar” (**BV** 132/8; **FK** 395/2; **GS** 321/4, 472/2; **NŞ** 260/3, 557/2; **FŞ** SF101b/170, SF58b/100, SF67a/90, SF69a/160, SF70b/66; **HE** 1b/33, 11a/883; **SS** R349a/4506)

2.24.7.5. Köpük ve Kabarcık ile İlgili Kavramlar

ḥabāb (< Ar.) “hava kabarcıkları; köpük” (**FK** 43/4, 204/9, 304/4, 481/4, 595/3; **GS** 45/3, 62/2, 138/6, 305/5, 317/10, 475/3; **NŞ** 10/2, 42/8, 185/9, 313/3, 376/4, 527/6; 311/5, 395/6, 423/5, 525/4; **FŞ** SF100a/6, SF100a/9, SF99b-50, SF65a/22, SF70a/12; **LM** R217a/356, R234a-25, R241b/2821; **Sİ** R360b/622, R411a/6005, R412a/6106, R412a-75; **SS** R310b/418; **HE** 3a/157, 24a/2099, 41b/3744)

ḥabāba (< Ar.) “hava kabarcıkları; köpük” (**FK** 481/4)

ḥabāb-ı ḥāṣıl (< Ar. ḥabāb +< Far. -ı + < Ar. ḥāṣıl) “ortaya çıkan hava kabarcıkları/köpük” (**LM** R241b/2821)

ḥabābī (< Ar.) “hava kabarcıkları; köpükle ilgili” (**FŞ** SF100a/5, SF55b/17, SF59b/58; **NŞ** 322/3)

kef (< Far.) “köpük” (**FK** 339/5, 689/91; **LM** R215a/70, R232a/1839, R235b/2224, R243b/3047; **Sİ** R362b/830, R411a/5996, R416a/6517; **HE** 5b/352/353, 8b/668, 12b/1016)

kef-i gülnār (< Far. kef + < Far. -i + < Far. gülnār) “nar çiçeği renkli köpük” (**NŞ** 462/4)

rīze-ḥabāb (< Far. rīze + < Ar. ḥabāb) “küçük kabarcık” (**NŞ** 50/2)

2.24.7.6. Su ile İlgili Diğer Kavramlar

alaŋ “arkların iki kenarına veya diğer yerlerde tepeler gibi toplanan toprak” (**FK** 376/1)

arıġ “su kanalı” (**FŞ** SF78b/82, SF75b/16, SF77b/2, SF78a/44, SF79b/68, SF75a/87; **Sİ** R371b/1807; **SS** R350a/4598)

arıġī (< Tr. arıġ + < Far. ī) “su kanalı ile ilgili” (**FŞ** SF79a/3)

arıḳ “su kanalı ” (**SS** R350a/4598; **FŞ** SF69b/35, SF75a/89, SF75a/116, SF77a/16, SF79a/16; **Sİ** R359b/520)

çırt “su tulumu ” (**Sİ** R397a/4432)

dāl (< Ar.) “delta” (**BV** 694/2)

derre (< Far.) “dere” (**SS** R307a/78, R312b/620, R319a/1320, R320a/1398, R345a/4099, R352a/4811)

igrim “girdap” (**FŞ** SF71b/23; **BV** 578/6; **FK** 356/6)

meşk (< Far.) “tulumdan yapılmış su kabı, saka kırbası” (**LM** R247b/3431)

nāv-dān (< Far.) “oluk” (**LM** R217a/344)

2.24.8. Deniz ile İlgili Kavramlar

‘ummān (< Ar.) “okyanus, büyük deniz” (**FŞ** SF52a/15, SF52b/9, SF71b/21; **HE** 12b/1042, 18b/1568, 22b/1958, 42b/3831; **LM** R217a/260; **Sİ** R357b/310, R396b/4375, R411b/6037; **SS** R351a/4712; **GS** 12b-F2/19, 99/4, 421/6, 505/4, 545/3; **NŞ** 27/2, 62/5, 399/4, 512/4; **BV** 621/1; **FK** 3/1, 94/6, 455/4, 535/1)

bāhir (< Ar.) “deniz” (**BV** 660/68; **SS** R351a/4731)

baḥr (< Ar.) “deniz” (**FŞ** SF103b/49, SF107a/106, SF52a/15, SF62a/6, SF73a/49; **HE** 2a/39, 9b/718, 13b/1089, 19a/1626, 22b/1938, 26a/2279; **LM** R217a/260, R219b/510, R221b/732, R240a/2789; **Sİ** R354b/13, R370b/1659, R374a/2045, R391a/3848; **SS** R307b/113, R315b/938, R324b/1895, R328a/2241; **GS** 16/3, 21/6, 134/8, 225/2, 305/2, 421/2, 513/8; **NŞ** 31/4, 112/4, 207/4, 301/7, 478/4, 504/3; **BV** 2/7, 90/8, 182/5, 271/3, 376/5, 416/2, 698/1; **FK** 28/8, 133/2, 291/3, 322/6, 465/4, 605/2, 721)

baḥr- i eşk (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı denizi” (**GS** 526/3)

baḥr- ẕāt (< Ar.) “varlık denizi” (**HE** 2b/107)

baḥr-ı ‘amīḳ (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘amīḳ) “derin deniz”(**Sİ** R414b/6372)

baḥr-ı ‘aṭā (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘aṭā) “ihsan, bağış denizi”(**FŞ** SF107a/112)

baḥr-ı ‘ışḳ (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk denizi” (**BV** 359/7; **NŞ** 585/2)

baḥr-ı ‘ināyet (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘ināyet) “inayet denizi” (**HE** 4a/233, 6a/421)

baḥr-ı ‘irfān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘irfān) “bilme, anlama denizi”(**NŞ** 658/8)

baḥr-ı ‘ummān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘ummān) “Hint okyanusu” (**FŞ** SF52a/15; **LM** R217a/260; **Sİ** R357b/310, R357b/318, R358b/423, R396b/4375; **GS** 545/3; **NŞ** 399/4, 512/4)

baḥr-ı a‘ẓam (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. a‘ẓam) “en büyük deniz” (**Sİ** R412b/6156, R413a/6164, R413a/6167)

baḥr-ı bāde-i ‘ışyān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ‘işyān) “isyan şarabı denizi” (**BV** 4/7)

baḥr-ı beḳā (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. beḳā) “sonsuzluk denizi” (**HE** 9b/719)

baḥr-ı belā (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela denizi” (**HE** 2a/71)

baḥr-ı belāġat (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. belāġat) “belagat denizi” (**HE** 6a/435)

baḫr-ı bī-kerān (< Ar. baḫr + < Far. -ı + < Far. bī-kerān) “uçsuz bucaksız deniz” (**NŞ** 616/9)

baḥr-ı bī-pāyān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. bī-pāyān) “sonsuz deniz” (**BV** 376/9; **NŞ** 5/8; **FŞ** SF49a/7)

baḥr-ı cevāhir-niṣār (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. cevāhir + < Far. niṣār) “cevher saçan deniz” (**HE** 8b/668)

baḥr-ı cūd (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. cūd) “cömertlik denizi” (**HE** 3b/187; **Sİ** R361b/724)

baḥr-ı cūşān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. cūşān) “coşan, kaynayan deniz” (**FŞ** SF55b/45)

baḥr-ı eflāk (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. eflāk) “felekler denizi, gökler denizi” (**LM** R217a/284)

baḥr-ı endīşe (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. endişe) “endişe denizi” (**Sİ** R361a/679)

baḥr-ı eşk (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı denizi” (**BV** 17/4, 156/7, 181/3, 256/3; **GS** 475/3; **NŞ** 301/7, 351/3, 399/6, 602/7)

baḥr-ı faż̇l (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. faż̇l) “iyilik ve cömertlik denizi; fazilet denizi” (**SS** R307b/113)

baḥr-ı felek (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. felek) “felek denizi” (**HE** 9b/718; **LM** R240a/2789)

baḥr-ı fenā (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. fenā) “fenalık denizi” (**BV** 305/6)

baḥr-ı firāḳ (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık denizi” (**Sİ** R415a/6411)

baḥr-ı ġaflet (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ġaflet) “gaflet denizi” (**Sİ** R410a/5905)

baḥr-ı ġam (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam denizi” (**BV** 126/2; **GS** 22/5, 22/6)

baḥr-ı gerdūn (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. gerdūn) “felek denizi” (**LM** R217a/343)

baḥr-ı ġufrān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ġufrān) “merhamet denizi” **(FŞ** SF48a/67; **Sİ** R355b-2, R357b/307)

baḥr-ı kān (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. kān) “kaynağı olan deniz, can denizi, maden” (**NŞ** 370/6)

baḥr-ı kerem (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. kerem) “kerem denizi” (**FK** 136/11; **HE** 34b/3116, 44a/3979; **LM** R217a/269)

baḥr-ı ma‘nī (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “mana denizi” **(FŞ** SF52a/26)

baḥr-ı maġrib (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. maġrib) “Batı denizi” (**Sİ** R411b/6031)

baḥr-ı maḫāfet (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. maḫāfet) “korku denizi” (**Sİ** R413b/6263)

baḥr-ı mevvāc (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. mevvāc) “çok dalgalı deniz” **(FŞ** SF48a/61)

baḥr-ı nübüvvet (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. nübüvvet) “peygamberlik denizi” (**HE** 5b/376)

baḥr-ı raḥmet (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) “bağışlama denizi” (**BV** 2/8; **GS** 98/5; **FŞ** SF103b/49)

baḥr-ı ṣāf (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ṣāf) “saf deniz” (**HE** 2b/124, 43b/3943)

baḥr-ı ṣafā (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “mutluluk, zevk, eğlence denizi” (**HE** 13b/1101)

baḥr-ı ṣıfat (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ṣıfat) “sıfat (Allah’ın sıfatlarının) denizi” (**LM** R219a/453)

baḥr-ı sirişk (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. sirişk) “gözyaşı denizi” (**BV** 415/1)

baḥr-ı taḫayyül (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. taḫayyül) “hayal denizi” (**HE** 42b/3871)

baḥr-ı zāḫir (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. zāḫir) “bilinen, aşikâr olan deniz; herkesçe bilinen” (**FŞ** SF68a/63)

baḥr-ı ẕāt (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ẕāt) “yüce Allah’ın zatının tecelli denizi” (**Sİ** R354b/13, R354b/19)

baḥr-ı ẕeḫḫar (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. zeḫḫar) “dalgalı, coşkun deniz” (**Sİ** R413b/6227)

baḥr-ı zūr (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. zūr) “güç, kuvvet denizi” (**FŞ** SF55b/46)

baḥrī (< Ar. baḥr + < Far. ī) “denize mensup, denize ait” (**FŞ** SF70b/64; **HE** 5b/353)

baḥr-i ‘ışḳ (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk denizi” (**FK** 684/29)

baḥr-i ‘ummān (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. ‘ummān) “Hint okyanusu” (**Sİ** R404a/5181)

baḥr-i bī-pāyān (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. bī-pāyān) “sonsuz deniz” (**GS** 162/5)

baḥr-i cefā (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. cefā) “cefa denizi” (**FK** 190/2)

baḥr-i derd (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. derd) “dert, sıkıntı, keder denizi” (**SS** R341b/3736)

baḥr-i endūh (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. endūh) “gam, keder, sıkıntı denizi” (**SS** R339b/3473)

baḥr-i eş‘ār (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. eş‘ār) “şiirler denizi” (**FK** 689/351)

baḥr-i eşk (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. ‘eşk) “gözyaşı denizi” (**FK** 76/2, 153/3, 256/6, 377/5; **GS** 305/2)

baḥr-i fenā (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. fenā) “cefa denizi” (**GS** 173/7; **FK** 688/73)

baḥr-i gird-āb (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. gird-āb) “coşup köpüren deniz; deniz girdabı” (**FK** 370/1)

baḥr-i ġufrān (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. ġufrān) “merhamet denizi” (**FK** 411/11)

baḥr-i kerem (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. kerem) “cömertlik denizi” (**HE** 4a/242)

baḥr-i leṭāfet (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. leṭāfet) “güzellik denizi” (**GS** 454/5)

baḥr-i muḥīṭ (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. muḥīṭ) “okyanus” (**FK** 704/2)

baḥr-i muz (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Tr. muz) “buz denizi” (**FK** 376/5)

baḥr-i neverd (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. neverd) “dönen, dolaşan deniz” (**SS** R328b/2312)

baḥr-i nübüvvet (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. nübüvvet) “nübüvvet denizi” (**HE** 26a/2279)

baḥr-i raḥmet (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “rahmet denizi” (**FK** 605/2; **SS** R307a-2)

baḥr-i sirişk (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. sirişk) “gözyaşı denizi” (**FK** 349/4)

baḥr-i şigerf (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Far. şigerf) “güzel, şahane deniz” (**FK** 689/341)

baḥr-i vaṣl (< Ar. baḥr + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma denizi” (**SS** R308b/247, R321a/1503)

bī-baḥr (< Far. bī + < Ar. baḥr) “denizsiz” (**GS** 287/3)

biḥār (< Ar.) “denizler” (**Sİ** R410a/5892, R410a-71, R413b/6265)

buḫūrāt (< Ar.) “denizler” (**FŞ** SF92b/121)

deryā (< Far.) “deniz” (**FŞ** SF103b/61, SF107a/114, SF52a/28, SF62a/6; **HE** 8a/616, 12a/992, 13a/1072, 15b/1315, 27b/2438; **LM** R215a/70, R232b/1866, R233a/1909, R234a/2047; **Sİ** R354b/4, R369b/1563, R374a/2039, R392a/3931; **SS** R310a/399, R328b/2322, R338a/3346, R342a/3770; **BV** 4/7, 82/4, 92/3, 115/5, 216/6, 482/2; **FK** 106/2, 256/3, 304/4, 425/5, 500/4, 621/5, 689/296; **GS** 40/3, 101/2, 138/2, 293/8, 452/7; **NŞ** 54/9, 170/1, 203/2, 313/8, 325/2, 440/5)

deryā kenārı (< Far. deryā + < Far. kenār + < Tr. ı) “derya kenarı” (**FŞ** SF72a/105)

deryā ḳıraġı (< Far. deryā + < Tr. ḳıraġı) “derya kenarı” (**Sİ** R411a/5965)

deryā ḳoyı (< Far. deryā + < Tr. ḳoyı) “derya dibi” (**Sİ** R369b/1565)

deryā suyı (< Far. deryā + < Tr. suyı) “derya suyu” (**GS** 518/1; **HE** 8b/668; **LM** R232b/1866; **Sİ** R369b/1565, R414a/6285)

deryā tübi (< Far. deryā + < Tr. tübi) “derya dibi” (**FŞ** SF72b/26; **Sİ** R414a/6279, R414a/6280)

deryā yüzi (< Far. deryā + < Tr. yüzi) “derya, su yüzeyi” (**FŞ** SF71b/37; **Sİ** R411a/5992; **SS** R350b/4657)

deryā-bār (< Far.) “deniz gibi coşan” (**Sİ** R411a-71)

deryāçe (< Far. deryā + < Tr. -çe) “deniz kadar, deniz gibi” (**FŞ** SF78a/47)

deryā-ı ḫūn-ḫᵛār (< Far. deryā + < Far. -ı + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan döken, zalim deniz, okyanus” (**Sİ** R413b/6227)

deryā-miṣāl (< Far. deryā + < Ar. miṣāl) “denizi andıran, deniz gibi” (**Sİ** R412a/6089)

deryā-neverd (< Far.) “denizde gezen, dolaşan” (**Sİ** R411a/5989, R413b/6237)

deryā-veş (< Far.) “deniz gibi” (**FK** 689/295; **FŞ** SF71a-28)

deryā-yı ‘ilm (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. ‘ilm) “ilim deryası” (**HE** 27b/2438)

deryā-yı ‘ummān (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. ‘ummān) “Umman denizi” (**FK** 377/5)

deryā-yı āfet (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. āfet) “felaket denizi” (**FŞ** SF84a/8; **Sİ** R372b-27; **GS** 460/2)

deryā-yı bī-pāyān (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. bī-pāyān) “sonsuz, sınırsız deniz, okyanus” (**Sİ** R358b-6)

deryā-yı cūd (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. cūd) “cömertlik denizi” (**SS** R307a-2)

deryā-yı fenā (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. fenā) “fenalık denizi” (**FK** 688/105)

deryā-yı feṣāḥat (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. feṣāḥat) “fesahat denizi”(**FŞ** SF105a/8)

deryā-yı ḫūn-ḫᵛār (< Far. deryā + < Far. -yı + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan döken, zalim deniz” (**FŞ** SF67b/27; **Sİ** R374a/2045)

deryā-yı iḥsān (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. iḥsān) “iyilik, lütuf denizi” (**Sİ** R361b/748)

deryā-yı jerf (< Far. deryā + < Far. -yı + < Far. jerf) “büyük deniz” (**HE** 8a/616, 13b/1089, 18a/1533; **Sİ** R361a/673, R384a/3083, R407a/5458)

deryā-yı ḳıdem (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. ḳıdem) “başlangıçsızlık deryası” (**HE** 13a/1072)

deryā-yı luṭf (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. luṭf) “lütuf denizi, Allah’ın lütfu” (**FK** 621/5)

deryā-yı meḫāfet (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. meḫāfet) “korku denizi/deniz korkusu” (**FŞ** SF103b/61)

deryā-yı melāḥat (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. melāḥat) “güzellik denizi; sevgilinin yüzü” (**LM** R233a/1909)

deryā-yı raḥmet (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. raḥmet) “rahmet denizi (Allah’ın rahmeti)” (**Sİ** R355b/120)

deryā-yı şevḳ (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. şevḳ) “arzu, istek denizi” (**FK** 310/5)

deryāyī (< Far.) “bir deniz, deniz gibi” (**GS** 523/3)

ġarḳa-ı baḥr-ı ‘acz (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘acz) “acizlik, çaresizlik denizinde batma/boğulma” (**Sİ** R419b/6960)

ġarḳa-ı baḥr-ı kerem (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. kerem) “cömertlik denizine dalma” (**HE** 2a/39)

ġarḳa-ı deryā-yı güneh (< Ar. ġarḳa + < Far. -ı + < Far. deryā + < Far. -yı + < Far. güneh) “günah denizine dalma” (**HE** 14a/1139)

ġarḳ-ı baḥr-ı ḥayret (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ḥayret) “hayret denizinde boğulma” (**BV** 118/9)

ġarḳ-ı baḥr-ı tecrīd (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. tecrīd) “ayırma, soyutlama denizinde boğulma” (**NŞ** 631/6)

ġayr- ı deryā (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. deryā) “denizden/deryadan başka” (**Sİ** R413b/6241)

girdāb-ı baḥr-ı ‘anā (< Far. girdāb + < Far. -ı + < Ar. baḥr + < Far. -ı + < Ar. ‘anā) “zahmet, güçlük denizinin girdabı” (**Sİ** R405b/5310)

ḥavża (< Ar.) “açık ve düz olan deniz kıyısı; kenar, yan, taraf” (**FŞ** SF57a/48; **HE** 10a/797)

iẓhār-ı yem (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. yemm) “deniz” (**HE** 2a/39)

ḳatre-i baḥr (< Ar. ḳatre + < Far. -i + < Ar. baḥr) “denizin damlası” (**HE** 8a/606)

kerem-i deryā (< Ar. kerem + < Far. -i + < Far. deryā) “cömertlik denizi” (**BV** 682)

kölek “deniz dalgası” (**NŞ** 585/2; **Sİ** R360b/622, R412a-75, R414a/6277, R414a/6281)

ḳulzüm-i zeḫḫār (< Ar. ḳulzüm + < Far. -i + < Ar. zeḫḫār) “coşkun, dalgalı deniz” (**HE** 3b/179)

külek “deniz dalgası” (**FK** 256/6, 349/4, 688/81; **NŞ** 62/5, 207/4; **BV** 182/5; **HE** 2a/71)

lāy-ı deryā (< Far. lāy + < Far. -ı + < Far. deryā) “denizinin tortusu, çamuru” (**Sİ** R374b/2123)

lücce (< Ar.) “engin deniz” (**Sİ** R372b/1898, R411b/6036; **FŞ** SF49a/18; **HE** 3b/207, 12a/993, 39b/3583, 43b/3958; **SS** R339b/3473; **GS** 491/5; **NŞ** 322/9; **LM** R219b/508)

lücce-i ḥayret (< Ar. lücce + < Far. -i + < Ar. ḥayret) “hayret denizi” (**HE** 12a/993)

lücce-i ḳahhār (< Ar. lücce + < Far. -i + < Ar. ḳahhār) “kahır denizi” (**HE** 3b/207)

lücce-i mīnā (< Ar. lücce + < Far. -i + < Far. mīnā) “deniz kıyısı” (**GS** 491/5)

lücce-i raḥmet (< Ar. lücce + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “rahmet denizi” (**HE** 43b/3958)

lücce-yi ġam (< Ar. lücce + < Far. -yi + < Ar. ġam) “gam denizi” (**SS** R339b/3473)

mecma‘ü’l-baḥreyn (< Ar.) “iki deniz veya büyük suyun kavuştuğu nokta” (**BV** 620/7)

mevc (< Ar.) “dalga” (**FŞ** SF46a/31, SF52b/25, SF62a/6, SF65a/23, SF71b/45; **HE** 2a/71, 2b/107, 6a/421, 21a, 34b/3116; **LM** R217a/276, R217a/277, R240a/2789; **Sİ** R354b/13, R369b/1559, R372a/1813, R396b/4406; **SS** R339a/3425, R343b/3945, R350b/4651, R353a/4935; **FK** 76/2, 136/11, 256/6, 411/11, 595/3; **GS** 22/6, 40/3, 136/4, 143/2, 293/8, 392/1; **NŞ** 24/4, 117/3, 207/4, 344/1, 401/9; **BV** 2/8, 262/1, 279/4, 376/5, 564/6, 578/4)

mevc-ḫīz (< Ar. mevc + < Far. ḫīz) “dalga kaldıran, dalga çıkaran” (**Sİ** R414a/6275)

mevc-ı āfet (< Ar. mevc + < Far. -ı + < Ar. āfet) “bela/afet dalgası; *mec.* (sevgilinin) aşığa belalar getiren kavisli kaşları” (**FŞ** SF103b/61)

mevc-ı belā (< Ar. mevc + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela dalgası” (**FŞ** SF51b/24; **Sİ** R360b/621)

mevc-i belā (< Ar. mevc + < Far. -i + < Ar. belā) “bela dalgası” (**GS** 460/2; **NŞ** 616/9)

mevc-i derya-yı cūd (< Ar. mevc + < Far. -i + < Far. derya + < Far. -yı + < Ar. cūd) “cömertlik denizinin dalgası” (**Sİ** R354b/4)

mevc-i eşk (< Ar. mevc + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı dalgası” (**FK** 189/1; **NŞ** 62/5)

mevc-i fenā (< Ar. mevc + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk dalgası” (**GS** 40/3)

mevc-i fiten (< Ar. mevc + < Far. -i + < Ar. fiten) “fitneler dalgası; sevgilinin süzgün bakışlarıyla etrafa yaydığı fitneler dalgası” (**Sİ** R372a/1813)

mevcluġ (< Ar. mevc + < Tr. -luġ) “dalgalı” (**GS** 173/1; **BV** 175/1)

mevc-nāk (< Ar. mevc + < Far. nāk) “dalgalı” (**Sİ** R357b/307)

mevvāc (< Ar.) “çok dalgalı” (**FŞ** SF48a/61; **BV** 92/3)

muḥīt-i bī-kerān (< Ar. muḥīt + < Far. -i + < Far. bī-kerān) “uçsuz bucaksız deniz” (**LM** R221b/731)

muḥīṭ-ı bī-kerān (< Ar. muḥīṭ + < Far. -ı + < Far. bī-kerān) “uçsuz bucaksız deniz” (**FŞ** SF72b/4)

naḳd-i baḥr (< Ar. + < Far. -i + < Ar. baḥr) “deniz nakdi” (**NŞ** 277/6)

sāḥil (< Ar.) “kıyı, sahil” (**BV** 19/4, 423/5, 575/5; **FK** 317/4; **GS** 21/6, 173/2, 650/5, 688/1; **NŞ** 101/7, 203/2, 582/1; **FŞ** SF71a/3; **HE** 4a, 40b; **Sİ** R404a/5181, R410b/5950, R411a/5964; **SS** R328a/2241, R328b/2314, R338a/3328, R340a/3536, R344a/3981)

sāḥil-i ‘ummān (< Ar. sāḥil + < Far. -i + < Ar. ‘ummān) “deniz kıyısı” (**FK** 317/4)

sāḥil-i baḥr (< Ar. sāḥil + < Far. -i + < Ar. baḥr) “deniz kıyısı” (**SS** R338a/3328)

sevāḥil (< Ar.) “kıyılar” (**Sİ** R369a/1525, R404a/5185, R410a/5891, R410b/5944; **SS** R338a/3328, R338a/3333)

tėŋiz “deniz” (**BV** 132/3, 132/4, 417/3, 682/1; **FK** 688/80/105; **GS** 45/4, 136/4, 248/5, 348/2, 455/2, 496/4, 621/4; **NŞ** 101/7, 207/4, 284/2, 322/3, 657/4, 659/3, 706/3; **FŞ** SF104a/110, SF53a/32, SF71b/46, SF71b/66, SF73b/103; **HE** 4a/244, 6b/461, 22b/1959; **LM** R243b/3042; **Sİ** R364b/1047, R369b/1553, R378b/2521, R390a/3687; **SS** R310b/456, R314b/828, R322a/1600, R337a/3219, R344a/3964)

tėŋiz suyı “deniz suyu” (**FŞ** SF104a/110; **Sİ** R393a/4038; **GS** 684/1)

tėŋiz yüzi “denizin yüzeyi” (**FŞ** SF71b/66)

ṭalāṭum (<ö. a.) “Talātum denizi” (**Sİ** R411b/6037)

zaḫḫār (< Ar.) “(deniz için) dalgalı, coşkun, taşkın” **(FŞ** SF49a/18)

zāḫir (< Ar.) “taşkın, coşkun (deniz)” (**Sİ** R411b/6025, R415a/6394)

zeḫḫār (< Ar.) “(deniz için) dalgalı, coşkun, taşkın” (**HE** 3b/179; **Sİ** R370a/1602, R360b/620, R412b/6130, R413b/6227)

2.24.9. Doğal Afetler ile İlgili Kavramlar

2.24.9.1. Sel ve İlgili Kavramlar

seyl (< Ar.) “sel” (**BV** 53/2, 137/8, 197/1, 218/2, 462/5; **FK** 34/4, 116/2, 273/3, 310/3, 486/4; **GS** 64/4, 126/4, 138/1, 215/1, 329/2, 445/1; **NŞ** 8/10, 120/3, 215/4, 312/3, 407/9, 512/5, 623/5, 703/2; **BV** 598/1; **FŞ** SF46a/3, SF53a/59, SF62b/17, SF68b/129, SF83a/39; **HE** 31a/2764, 33a/2956; **LM** R220b/635, R222b/837, R225b/1146, R235b/2271; **Sİ** R360b/623, R366b/1255, R375a/2161, R390b/3768; **SS** R312b/656, R327b/2240, R349a/4508, R349b/4588)

seyl-āb (< Ar. seyl + < Far. āb) “sel, sel suyu” (**FK** 178/4, 387/2, 466/4, 554/5, 821/1; **GS** 37/8, 92/8, 279/4, 378/2, 405/2, 540/6; **NŞ** 172/5, 405/6, 618/2; **HE** 33b; **Sİ** R372a/1814, R385b/3264; **SS** R313a/671, R313a/697)

seyl-āb-ı ciger-gūn (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Far. ciger-gūn) “ciğer renginde sel, gözyaşı” (**BV** 157/1)

seylāb-ı derd (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, keder seli” (**FK** 178/4)

seyl-āb-ı eşk (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı seli” (**FK** 554/5)

seylāb-ı ġam (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, keder seli” (**Sİ** R372a/1814)

seyl-āb-ı sirişk (< Ar. seyl-āb + < Far. -ı + < Far. sirişk) “gözyaşı seli” (**FK** 510/2)

seyl-endūz (< Ar. seyl + < Far. endūz) “sel biriktiren, sel oluşturan” (**GS** 678/5)

seyl-ḫīz (< Ar. seyl + < Far. ḫīz) “taşkın su, coşkun su” (**GS** 219/4)

seyl-ı āfet (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Ar. āfet) “afet seli” (**FŞ** SF79b/50)

seyl-ı bī-dād (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Far. bī-dād) “zulüm seli” (**FŞ** SF85b/80)

seyl-ı eşk (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı seli” (**FŞ** SF46a/3)

seyl-ı fenā (< Ar. seyl +< Far. -ı + < Ar. fenā) “yok eden, yıkan gözyaşı seli” (**FŞ** SF68b/129, SF99b/199)

seyl-ı ġam (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, dert seli” (**FŞ** SF79a/7)

seylī (< Far.) “sel ile ilgili” (**FŞ** SF64b/94, SF69b/65)

seyl-i ‘āfet (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ‘āfet) “afet seli” (**NŞ** 656/36)

seyl-i ‘ışḳ (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk seli” (**GS** 550/3; **FK** 34/4)

seyl-i āb (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. āb) “suyun seli; su seli” (**NŞ** 179/6)

seyl-i āfet (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. āfet) “afet seli” (**BV** 72/3; **GS** 332/6)

seyl-i belā (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. belā) “bela seli” (**BV** 359/2, 397/3, 529/2; **FK** 684/10; **GS** 174/4, 463/3; **LM** R220b/635; **Sİ** R372b-27, P465b/6573; **SS** R319b/1366; **HE** 33a/2957)

seyl-i eşk (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı seli” (**BV** 313/5, 444/3, 545/4, 620/7; **FK** 228/5, 256/3, 310/3; **GS** 373/9, 482/6, 526/1, 539/5; **NŞ** 283/5, 489/4, 623/5; **Sİ** R421a/7118; **SS** R349a/4508)

seyl-i fenā (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. fenā) “yok eden, yıkan gözyaşı seli” (**BV** 193/6; **NŞ** 73/9)

seyl-i ġam (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam, dert seli” (**NŞ** 268/5, 512/5)

seyl-i helāk (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. helāk) “mahveden, perişan eden sel” (**SS** R319b/1363)

seyl-i ḫırām (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. ḫırām) “nazlı, edalı sel” (**NŞ** 703/2)

seyl-i ḳahr (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. ḳahr) “üzüntü seli” (**BV** 614/4)

seyl-i müjgān (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. müjgān) “kirpik seli, gözyaşı” (**BV** 405/5; **FK** 511/3; **GS** 679/1; **NŞ** 72/1)

seyl-i rengīn (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. rengīn) “renkli, süslü sel” (**FK** 554/2)

seyl-i rūd (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. rūd) “nehrin, ırmağın seli” (**NŞ** 495/3)

seyl-i sirişk (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. sirişk) “gözyaşı seli” (**BV** 136/5, 517/4, 562/6; **FK** 116/2, 501/4; **GS** 349/1, 482/4)

seyl-rīzī (< Ar. seyl + < Far. rīzī “sel akıtan (sel gibi akan)” (**FŞ** SF97b/83/83)

tünd-i seyl (< Far. tünd + < Far. -i + < Ar. seyl) “selin şiddetti” (**Sİ** R378b/2521, R393a/4029)

2.24.9.2. Deprem ve İlgili Kavramlar

zelzele (< Ar.) “yer sarsıntısı, deprem” (**FŞ** SF56b/5; **LM** R221b/755; **Sİ** R374a/2040, R402b/4999; **SS** R316a/1028)

2.24.9.3. Tufan ve İlgili Kavramlar

çapḳun “boran, tufan, rüzgâr” (**BV** 526/6; **Sİ** R381a/2767, R381a/2802, R381b/2816; **FK** 346/6)

nūḫ-ṭūfān (< Ar.) “Nuh tufanı” (**GS** 532/3)

ṣarṣar-veş (< Ar. ṣarṣar + < Far. veş) “tufan gibi” (**FK** 625/4)

Coğrafya ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Toprak, Toz ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Arapça, 21 Farsça, 11 Türkçe kelime ve 54 isim tamlaması; "Balçık, Çamur ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Türkçe, 1 Farsça ve 1 Arapça kelime; "Çorak, Tuzlu Toprak ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Farsça kelime; "Kum ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Arapça ve 2 Türkçe kelime yer almaktadır. "Yeryüzü Şekilleri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Çukur-Kuyu ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 1 Türkçe ve 4 Arapça kelime; "Hendek ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Farsça ve 2 Arapça kelime; "Mağara-İn ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Uçurum ve Kuyu ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 1 Farsça ve 2 Türkçe kelime; "Delik, Derinlik, Dip ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 7 Farsça, 5 Türkçe ve 10 Arapça kelime; "Vadi ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça kelime ve 22 isim tamlaması; "Dağ ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Tr. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça, 16 Farsça, 8 Türkçe kelime ve 24 isim tamlaması; "Çöl ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far.", 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça, 1 Moğolca, 1 Türkçe, 17 Farsça kelime ve 32 isim tamlaması; "Tepe, Ada ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe, 2 Farsça ve 2 Arapça kelime; "Ova ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. "Taş ile İlgili Kavramlar" bölümündeki 1 "Ar. + Far." biçimindeki kelimenin yanı sıra 10 Farsça, 2 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 7 isim tamlaması ile birlikte "Taş ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Mermer ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Farsça, 2 Yunanca, 1 Arapça kelime ve 7 İsim tamlaması; "Alçı-Kireç ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Farsça kelime; "Taşlar ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde ise 10 Farsça ve 6 Türkçe kelime bulunmaktadır. Coğrafya ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Geçit-yol ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça ve 2 Farsça kelime; "Su ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 18 Farsça, 9 Türkçe kelime ve 20 isim tamlaması yer almaktadır. "Su ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Ölümsüzlük, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1

Arapça kelime ve 38 isim tamlaması; “Damla ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. +Tr.”, 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 15 isim tamlaması; “Suya Batma, Boğulma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Türkçe, 6 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; “Köpük ve Kabarcık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Arapça, 1 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Su ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 1 “Tr. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Türkçe, 1 Arapça ve 3 Farsça kelime bulunmaktadır. “Yeryüzü Suları ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Akarsu, Nehir, Irmak ile İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Farsça, 3 Türkçe, 4 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; “Çeşme, Pınar ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Türkçe, 4 Farsça, 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. Coğrafya ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Deniz ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 16 Arapça, 5 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 121 isim tamlaması bulunmaktadır. “Doğal Afetler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Sel ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime ve 26 isim tamlaması; “Deprem ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Tufan ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde kelimenin yanı sıra 1 Türkçe ve 1 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.25.Ateş ile İlgili Kavramlar

2.25.1. Ateş, Alev ile İlgili Kavramlar

āteş (< Far.) “ateş” (**GS** 324/5; **LM** R230a/1602)

āteş-ālūd (< Far.) “ateşe bulaşmış” (**FŞ** SF58b/124, SF60a/95, SF70b/45, SF76b/130, SF91a/125, SF97b/78; **LM** R223b/967, R225a/1075, R229a/1533, R230b/1683, R235b/2255)

āteş-bār (< Far.) “ateş yağdıran” (**BV** 546/1; **GS** 89/7)

āteş-dānī (< Far.) “ateşe tapan” (**FK** 750/1)

āteş-feşān (< Far.) “ateş saçan, ateş püsküren” (**HE** 7b/572, 24b/2166; **Sİ** R355b/127, R355b/138, R370a/1640, R381a/2793, R385b/3243, R385b/3266)

āteş-figen (< Far.) “ateş atan” (**Sİ** R375b/2190)

āteş-fiken (< Far.) “ateş atan” (**FK** 195/1)

āteş-fişān (< Far.) “ateş saçan, ateş püsküren” (**FŞ** SF70b/53)

āteş-fişānlıḳ (< Far. āteş-fişān +< Tr. – lıḳ) “ateş saçma, ateş püskürme” (**FŞ** SF63a/80)

āteşī (< Far.) “ateşle ilgili, canlı ateşe ait” (**GS** 312/3)

āteşīn (< Far.) “ateşten, ateşli” (**FK** 29/5, 150/3, 298/3, 309/1, 447/5, 598/3; **GS** 2/3, 86/8, 309/1, 397/3, 454/7, 456/6, 505/3; **NŞ** 9/6, 139/6, 279/3, 318/6, 430/3, 584/2; **BV** 11/3, 131/5, 183/5, 511/3, 519/3, 613/1; **FŞ** SF50b/42, SF53a/54, SF57b/20, SF80b/48, SF81a/126; **HE** 24a/2106, 27a/2397; **LM** R217a/379, R225a/1087, R228b/1452, R234a/2046; **Sİ** R360a-8, R360a-8, R402a/4984, R402b/5021, R417a-84; (**FŞ** SF46a/5))

āteşīnī (< Far.) “ateşten, ateşlik” (**FŞ** SF53a/55)

āteş-kede-i ʻışḳ (< Far. āteş-kede + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşkın ateş yanan yeri” (**FK** 682/7)

āteş-nāk (< Far.) “ateşli, canlı” (**BV** 270/1, 466/1; **GS** 138/2; **NŞ** 86/1, 460/5, 501/2; **FK** 256/2, 400/3, 689/297; **FŞ** SF103b/37)

ātişīn (< Far.) “ateşten, ateşlik” (**SS** R307a/60, R309b/339, R313b/767)

ātişnāk (< Far.) “ateşli, canlı” (**SS** R314a/776, R348a/4430)

āẕer (< Far.) “ateş” (**SS** R326b/2096)

beyābān otı (< Far. beyābān + < Tr. otı) “çöl ateşi” (**HE** 2b/85)

bī-lāv (< Far.) “alevsiz” (**BV** 520/2)

celāliyyet otı (< Ar. celāliyyet + < Tr. otı) “öfke ateşi” (**FŞ** SF59a/21)

cürm otı (< Ar. cürm + < Tr. otı) “günah ateşi” (**HE** 4a/232, 41a/3723)

ecel otı (< Ar. ecel + < Tr. otı) “ecel ateşi” (**Sİ** R407b/5517)

firāḳ otı (< Ar. firāḳ + < Tr. otı) “ayrılık ateşi” (**FŞ** SF77b/70, SF87b/74, SF90a/6; **HE** 9b/745)

fürḳat otı (< Ar. fürḳat + < Tr. otı) “ayrılık ateşi” (**LM** R227b/1380; **SS** R319b/1346, R319b/1358, R328b/2301)

gül otı (< Far. gül + < Tr. otı) “gülün ateşi” (**HE** 33b/2984)

güneh otı (< Far. güneh + < Tr. otı) “günah ateşi” (**LM** R248a/3485)

ḫacālet otı (< Ar. ḫacālet + < Tr. otı) “utanç ateşi” (**HE** 33b/2998)

ḫār-ı pür-nār (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Far. pür-nār) “ateş dolu diken” (**NŞ** 217/5)

ḥarīḳ (< Ar.) “yangın, ateş” (**Sİ** R380a/2656)

ḥasret otı (< Ar. ḥasret + < Tr. otı) “hasret ateşi” (**LM** R223a/905)

hecr otı (< Ar. hecr + < Tr. otı) “ayrılık ateşi” (**FŞ** SF77b/42, SF87b/75, SF93b/78; **Sİ** R407b/5531; **SS** R316b/1040, R319b/1345, R343b/3929)

hicrān otı (< Ar. hicrān + < Tr. otı) “ayrılık ateşi” (**LM** R230a/1616, R227b/1366, R239b/2599; **FŞ** SF89b/64; **SS** R320b/1471, R322a-20; **HE** 2b/85)

işti‘āl (< Ar.) “parlama, alevlenme” (**HE** 11b; **Sİ** R355a/70, R360b/665, R369b/1595; **FK** 380/1)

kāfir-i āteş-perest (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. āteş-perest) “ateşe tapan kafir” (**BV** 158/7)

ḳahr otı (< Ar. ḳahr + < Tr. otı) “cehennem ateşi” (**HE** 9a/677; **LM** R226b/1271)

ḳażā otı (< Ar. ḳażā + < Tr. otı) “takdir ateşi” (**HE** 33b/2993; **FŞ** SF61b/21)

köŋül otı (Tr. köŋül + < Tr. otı) “gönül ateşi” (**LM** R238a/2476)

lavlav “alevli, şiddetli ateş” (**GS** 384/2; **BV** 520/1)

leheb (< Ar.) “alev” (**BV** 213/7)

lem‘a-ı dil-cūy (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Far. dil-cūy) “çekici alev” (**HE** 33b/2979)

manḳal otı (< Ar. manḳal + < Tr. otı) “mangalın ateşi” (**HE** 33a/2965)

māye-i sūz (< Far. māye + < Far. -i + < Far. sūz) “ateş ve ızdırabın özü” (**HE** 2b/101)

merg otı (< Far. merg + < Tr. otı) “ölüm ateşi” (**LM** R232a/1852; **Sİ** R375a/2162, R415a/6413)

nārī (< Ar. nār + < Far. ī) “ateş gibi, ateşle ilgili” (**FŞ** SF70b/46, SF70b/59; **LM** R225a/1088; **SS** R340b/3595; **BV** 726/5)

ot “ateş; *mec.* sıkıntı, üzüntü” (**FK** 10/1, 130/5, 275/4, 312/3, 459/5, 598/3; **GS** 2b-F2/2, 2/3, 101/7, 202/4, 302/3, 403/7; **NŞ** 8/5, 108/1, 200/5, 303/3, 400/6, 501/2, 602/1; **BV** 4/3, 118/2, 186/5, 200/6, 270/4, 294/2; **FŞ** SF54b/28, SF58a/69, SF64a/25, SF76a/70, SF89a/18; **HE** 1b/19, 9b/745, 17a/1458, 23a/2013, 24b/2149, 34b/3079; **LM** R214b/9, R219b/523, R224a/1013, R234a/2040, R244a/3107; **Sİ** R354b/39, R365b/1165, R374a/2058, R383a/3006; **SS** R307a/58, R307b/132, R316b/1040, R333a/2803)

otça “ateş gibi” (**HE** 6b/453; **LM** R227b/1366)

otluġ “ateşli” (**FK** 86/5, 138/4, 272/3, 364/8, 542/1, 620/1; **GS** 41/2, 60/2, 129/7, 167/3, 312/3, 416/3; **NŞ** 47/9, 135/7, 171/1, 265/6, 312/6, 434/7; **BV** 23/5, 149/1, 238/7, 300/5, 446/7, 503/3, 634/2; **FŞ** SF49a-8, SF50b/63, SF53a/33, SF64a/32, SF93b/60; **HE** 25a/2194, 33a/2975; **LM** R239b/2603, R239b/2610; **Sİ** R386a/3298; **SS** R316b/1030, R324a/1846)

otluḳ “ateşli” (**FK** 86/4, 122/2, 274/3, 398/2, 411/5, 590/7; **GS** 45/1, 91/3, 180/3, 292/6, 416/2, 433/1, 512/2; **NŞ** 186/6, 257/3, 299/7, 354/1, 461/1, 492/9; **BV** 120/3, 146/4,

328/3, 477/1, 519/3, 659/37; **FŞ** SF57b/16, SF73b/109, SF76b/128, SF90b/50, SF98b/112; **HE** 10b/838, 14a/1151; **LM** R219b/524, R222a/782, R223a/871, R225a/1122, R234b/2076; **Sİ** R380b-32, P465a/6555)

otsız "ateşsiz; *mec.* sıkıntısız" (**HE** 23a/2003)

pür-nār (< Far.) "ateşle dolu" (**NŞ** 217/5)

şu'le (< Ar.) "alev" (**FŞ** SF102a/59, SF46a/4, SF52b/44, SF60a/106, SF66b/51; **HE** 2a/67, 9a/686, 15a/1263, 23a/1998, 24a/2107, 27b/2456; **LM** R214b/18, R223b/969, R229a/1494, R235b/2215, R239b/2602; **Sİ** R355b/128, R368b/1450, R374a/2055, R394a/4148; **SS** R307a/89, R317b/1157, R326b/2097, R338a/3360, R348a/4393; **GS** 11/3, 26/5, 126/1, 200/6, 254/5, 332/4, 431/5; **NŞ** 40/1, 125/6, 204/2, 310/4, 404/5, 510/3, 605/3; **BV** 5/7, 47/5, 132/3, 286/1, 300/6, 428/3, 603/2; **FK** 45/5, 122/1, 278/7, 312/3, 464/1, 550/6, 682/8)

şu'le -engīz (< Ar. şu'le + < Far. engīz) "alev çıkaran, alev koparan" (**FŞ** SF86b/49)

şu'le -ı 'ışḳ (< Ar. şu'le + < Far. -ı + < Ar. 'ışḳ) "aşk alevi" (**FŞ** SF93b/79)

şu'le -ı āh (< Ar. şu'le + < Far. -ı + < Far. āh) "ah alevi" (**FŞ** SF46a/4)

şu'le -ı derd (< Ar. şu'le + < Far. -ı + < Far. derd) "dert alevi, dert ateşi" (**FŞ** SF53a/54)

şu'le-ḫīz (< Ar. şu'le + < Far. ḫīz) "alev sıçratan" (**HE** 36a/3256; **Sİ** R355a/76, R370b/1683, R373a/1911)

şu'le-ı germ (< Ar. şu'le + < Far. -ı + < Far. germ) "sıcak alev" (**FŞ** SF77b/52)

şu'leī (< Ar. şu'le + < Far. ī) "alevle ilgili" (**GS** 634/2; **BV** 82/4; **FK** 346/2)

şu'le-i 'ārıż (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Ar. 'ārıż) "yanağın alevi, ateş gibi kırmızı yanak" (**NŞ** 65/8)

şu'le-i 'ışḳ (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Ar. 'ışḳ) "aşk alevi" (**BV** 129/3, 466/6; **FK** 250/2; **GS** 638/3; **NŞ** 339/2)

şu'le-i 'işyān (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Ar. 'işyān) "isyan ateşi, alevi" (**NŞ** 570/8)

şu'le-i āh (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Far. āh) "ah şulesi" (**HE** 2a/83; **GS** 553/4; **NŞ** 179/5, 396/5, 529/1; **BV** 62/7, 606/7, 746/7; **FK** 86/2, 192/2, 211/4, 404/1, 469/4, 612/7, 640/4)

şu'le-i aḫżār (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Far. aḫżār) "yeşil alev" (**FK** 214/1)

şu'le-i cān-fürūz (< Ar. şu'le + < Far. -i + < Far. cān-fürūz) "can aydınlatan alev" (**LM** R247a/3403)

şu‘le-i cebbārlıḳ (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. cebbār + < Tr. -lıḳ) “zorbalık alevleri” (**HE** 3b/207)

şu‘le-i cünūn (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. cünūn) “delirme, çıldırma alevi” (**FK** 501/5)

şu‘le-i endūh-ı fürḳat (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. endūh + < Far.-i+ < Ar. fürḳat) “ayrılık sıkıntısının, ayrılık kederinin alevleri” (**NŞ** 656/30)

şu‘le-i fitne (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. fitne) “fitne alevi, ateşi” (**Sİ** R366b/1255)

şu‘le-i fürḳat (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık alevi” (**FK** 80/3; **NŞ** 167/2, 514/6)

şu‘le-i gügird (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. gügird) “kükürt alevi” (**BV** 351/1; **FK** 397/6)

şu‘le-i hecr (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık alevi” (**BV** 347/3; **FK** 647/5)

şu‘le-i hicrān (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık alevi” (**BV** 224/4, 383/5, 455/4, 574/1, 621/3; **FK** 174/5, 260/8, 473/1, 538/4, 619/9)

şu‘le-i ḥüsn (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik ateşi” (**FK** 528/4)

şu‘le-i nār (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. nār) “ateşin alevi” (**Sİ** R391a/3833)

şu‘le-i nihān (< Ar. şu‘le +< Far. -i + < Far. nihān) “gizli alev” (**BV** 21/5)

şu‘le-i serkeşī (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. serkeşī) “başıboş ateş” (**Sİ** R397a/4443)

şu‘le-i şehvet (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. şehvet) “şehvet alevi” (**FK** 73/8)

şu‘le-i şevḳ (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “şevk alevi” (**Sİ** R407b/5553)

şu‘le-i tīġ (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. tīġ) “kılıcın parıltısı, alevi” (**HE** 9a/686)

şu‘le-i zerḳ (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. zerḳ) “riya, iki yüzlülük alevi” (**NŞ** 227/6)

şu‘le-keş (< Ar. şu‘le + < Far. keş) “şuleler, alevler saçan” (**HE** 24b/2130)

şu‘lelıġ (< Ar. şu‘le + < Tr. -lıġ) “alevli harlı” (**GS** 83/3, 399/2, 680/4; **NŞ** 197/4, 301/2; **BV** 183/5, 405/3, 526/1; **FK** 86/6, 202/8, 464/3, 481/7, 607/4)

şu‘lelıḳ (< Ar. şu‘le + < Tr. -lıḳ) “alevli harlı” (**FŞ** SF103a/146, SF54b/29; **GS** 380/1; **FK** 72/9)

şu‘lelik (< Ar. şu‘le + < Tr. -lik) “alevli harlı” (**NŞ** 354/4)

şu‘le-nāk (< Ar. şu‘le + < Far. nāk) “alevli” (**Sİ** R386a/3299)

şu‘le-perver (Ar. şu‘le + < Far. perver) “alevlendirici, ışıklandıran” (**NŞ** 125/4)

şu‘le-tīz (< Ar. şu‘le + < Far. tīz) “alevi hızlandıran, alevlendiren” (**BV** 199/1; **Sİ** R386a/3295)

şu‘le-yi firāḳ (< Ar. şu‘le + < Far. -yi + < Ar. firāḳ) “ayrılık alevi” (**LM** R224a/975)

şu‘le-yi sūz-nāk (< Ar. şu‘le + < Far. -yi + < Far. sūz-nāk) “yakıcı, can yakan alev, ateş” (**LM** R225b/1142)

şu‘le-yi şevḳ (< Ar. şu‘le + < Far. -yi + < Ar. şevḳ) “arzu, istek alevi” (**LM** R230a/1632)

tāb-ı ‘ışḳ (< Far. tāb + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk ateşi” (**BV** 286/1)

tāb-ı āh (< Far. tāb + < Far. -ı + < Far. āh) “ahın harareti, ateşi” (**LM** R243b/3044)

yalın “alev, şule, ışık” (**FK** 47/1, 274/2, 532/1, 388/4, 689/90; **NŞ** 59/7, 376/5; **GS** 46/7, 54/1, 245/5, 506/10, 634/3, 659/6; **FŞ** SF49a-8, SF83a/25, SF98b/92; **Sİ** R374a/2058, R408b/5731)

yalınlıḳ “alevli, ışıklı” (**FŞ** SF73a/67)

yalınraḳ “daha alevli, daha ışıklı” (**LM** R232b/1868)

yoḳluḳ otı (< Tr. yoḳluḳ + < Tr. otı) “yokluk ateşi” (**HE** 18a/1517)

zerḳ otı (< Ar. zerḳ + < Tr. otı) “münafıklık ateşi” (**HE** 17b/1487)

ẓulm otı (< Ar. ẓulm + < Tr. otı) “zulüm ateşi” (**HE** 41a/3716)

2.25.2. Erime, Yanma, Yakıcılık ile İlgili Kavramlar

āteş-zede (< Far.) “yakılmış, yakılan” (**Sİ** R386a/3291)

cız “yanma sesini yansıtan ses taklidi bir sözcük” (**NŞ** 207/3)

cız u bız “yanma sesini yansıtan ses taklidi bir sözcük” (**NŞ** 207/3)

güdāz (< Far.) “erime, yanma” (**FK** 219/5, 263/1; **GS** 207/1, 209/4, 221/5; **NŞ** 200/3, 396/5, 617/4; **BV** 302/4, 582/7, 616/3, 695/2; **FŞ** SF100b/103, SF103b/40, SF61a/68, SF68b/122, SF82b/79; **HE** 9b/745, 14a/1141; **LM** R228b/1454, R233a/1912, R247a/3385, R247a/3403; **Sİ** R385a/3212, R401b/4885, R407a/5504; **SS** R313a/696, R321b/1582, R323a/1705, R331a/2579)

güdāzendelıġ (< Far. güdāzende + < Tr. -lıġ) “eriticilik, eriten” (**Sİ** R408b/5750)

güdāz-ı cism (< Far. güdāz + < Far. -ı + < Ar. cism) “cismin erimesi, yanması; varlığın erimesi, yanması” (**FŞ** SF61a/68)

ḫām-sūz (< Far.) “pişmeden yanma” (**GS** 46/7)

ḥarḳat (< Ar.) “yanma” (**HE** 24a/2111)

iḫtirāḳ (< Ar.) “tutuşup yanma” (**FK** 150/4; **GS** 10b-F2/11, 328/4)

köydürmek “yakma, yandırma” (**FK** 472/3, 586/5; **GS** 10b-F2/19, 411/3, 458/6, 707/1; **NŞ** 230/1; 171/1, 379/2, 748/1)

köygüçi “yanıcı” (**LM** R249a/3602)

köymek “yanma” (**FK** 125/1, 289/4, 303/6, 426/1, 507/7, 684/9; **GS** 73/3, 83/3, 166/7, 304/3, 457/5, 517/1; **NŞ** 42/2, 158/1, 318/4, 411/6, 514/11, 560/4, 655/12; **BV** 13/9, 45/5, 175/3, 275/7, 409/1, 560/2; **LM** R222a/781, R234a/2042, R238b/2486, R247a/3417, **Sİ** R355b/125, R402b/5015, R407b/5533)

köymeklik “yanma durumu” (**NŞ** 361/2)

köymeslik “yanmazlık” (**FK** 466/2)

köyük “yanık, yanmış şeyler” (**FK** 540/3; **GS** 46/7, 220/3, 347/7, 475/4; **NŞ** 334/5; **BV** 331/4)

küydürgülük “yakma” (**HE** 24b/2158)

küydürmeg “yakma, yandırma” (**HE** 33a/2976)

küydürmek “yakma, yandırma” (**HE** 27b/2452, 33a/2977; **SS** R312a/578, R348a/4394)

küymeg “yanma, tutuşma” (**FŞ** SF73b/107, SF87a/24, SF81a/122, SF89b/85, SF90a-43)

küymek “yanma, tutuşma” (**FŞ** SF93b/78, SF99a/140; **HE** 24a/2110, 25a/2219, 31a/2747)

küymeklik “yanma, tutuşma” (**FŞ** SF93a/3, SF94a/87)

küyük “yanık, yanmış şeyler” (**FŞ** SF98b/92)

maḥrik̟ (< Ar.) “yanmış, yanık” (**FK** 436/2)

maḥrūk̟ (< Ar.) “yanmış, yanık” (**Sİ** R386b/3368; **SS** R307a/60, R310b/446)

maḥrūk̟luk̟ (< Ar. maḥrūk̟ + < Tr. -luk̟) “yanmış olma, yanıklı” (**HE** 24a/2111)

muḥrik̟ (< Ar.) “yakan, yakıcı” (**FK** 478/2; **GS** 57/3, 111/5, 170/4; **NŞ** 387/4, 389/4, 444/7; **BV** 327/2; **Sİ** R405b/5306)

muḥterik̟ (< Ar.) “yanık, yanmış” (**FK** 323/1, 323/2; **NŞ** 146/3; **BV** 342/1, 561/5; **HE** 24a)

mültehib (< Ar.) “alevlenmiş, tutuşmuş, şişmiş, kızarmış” (**BV** 51/3)

müşta‘il (< Ar.) “yanan, tutuşan” (**LM** R221b/749; **Sİ** R381b/2823; **SS** R348a/4395)

müşte‘al (< Ar.) “iştial eden, yanan, tutuşan” (**Sİ** R363a/908)

örtemeg “yakma” (**HE** 29a/2562)

örtemek “yakma” (**FK** 234/6, 260/8, 329/3, 576/7, 654/3; **GS** 213/5; **NŞ** 8/10, 328/1, 490/4; **BV** 264/2, 300/2, 433/1, 610/5; **HE** 24b/2143; **Sİ** R381a/2769, R403b/5119, R403b/5119; **SS** R307a/61)

örtemeklik “yakma” (**FK** 505/7; **Sİ** R357b/327)

örtengüçi “yanıcı” (**LM** R223b/968)

örtenmeg “yanma, yakış” (**HE** 25b/2243)

örtenmek “yanma, yakış” (**FK** 144/4, 192/3, 328/5, 516/8; **GS** 438/3, 609/3; **NŞ** 514/2, 616/7; **BV** 480/5, 625/4; **FŞ** SF68b/120, SF89b/79, SF99a/136, SF99a/139; **LM** R227b/1365; **Sİ** R407b/5540; **SS** R339b/3516)

pür-sūz (< Far.) “çok yanık, fazla yakıcı” (**FK** 689/90)

sūḫte (< Far.) “yanmış, tutuşmuş” (**LM** R244a-34, R235a/2149; **NŞ** 67/2)

sūz (< Far.) “yanma” (**BV** 82/1, 139/4, 197/4, 214/1, 302/4; **FK** 169/1, 263/1, 377/8, 621/1, 687/20; **GS** 60/1, 78/7, 269/6, 379/2, 596/1; **NŞ** 14/5, 133/1, 351/5, 413/1, 429/6; **FŞ** SF47b/9, SF50b/43, SF51a/105, SF73b/109, SF82b/79; **HE** 2b/101, 31a/2761, 42a; **LM** R220a/595, R226a/1195, R233a/1912, R235b/2208, R247a/3418; **Sİ** R359a/480, R359b/541, R405b/5323, R407b/5551; **SS** R312a/574, R312a/580, R313a/696, R329B/2444)

sūzān (< Far.) “yakıcı, yakan, yanan” (**BV** 165/3, 405/6, 428/3; **FK** 195/2; **GS** 135/6, 406/1; **NŞ** 161/4, 556/3; **FŞ** SF87b/57; **Sİ** R381a/2763; **SS** R348a/4393)

sūzānraḳ (< Far. sūzān + < Tr. -raḳ) “daha yakıcı, daha çok yakan, daha çok yanan” (**BV** 680/2)

sūzende (< Far.) “yakan, yakıcı” (**HE** 24b/2137; **Sİ** R400a/4770; **NŞ** 115/2)

sūzenderaḳ (< Far. sūzende + < Tr. -raḳ) “daha çok yakan, daha çok yakıcı” (**Sİ** R385a/212)

sūzī (< Far.) “yanma, ateş, dert ile ilgili” (**GS** 343/1; **SS** R311b/552)

sūziş (< Far.) “yanma, yakma” (**FŞ** SF76b/103)

sūzlıġ (< Far. sūz + < Tr. - lıġ) “ateşli, yakıcı” (**BV** 57/2; **FŞ** SF58b/124)

sūzluḳ (< Far. sūz + < Tr. - luḳ) “ateşli, yakıcı” (**GS** 350/2)

sūz-nāk (< Far.) “yakan, yakıcı” (**FŞ** SF49a-8; **LM** R225b/1142, R243b/3045; **Sİ** R416a/6481; **SS** R312a/580)

sūzsız (< Far. sūz + < Tr. -sız) “ateşsiz, yakıcısız, dertsiz” (**NŞ** 698/5)

yaḳılġuçı “yakıcı, yanıcı” (**HE** 7b/563)

yaḳmaḳ “yakma, tutuşturma” (**FK** 250/1, 452/1; **GS** 343/1, 581/4; **NŞ** 649/2; **HE** 24a/2120; **Sİ** R411b/6057)

yandurmaġlıḳ “yakma” (**FŞ** SF87b/59)

yanmaġ “yanma” (**LM** R232b-23; **NŞ** 473/1;)

yanmaġlıġ “yanma” (**LM** R233a/1950)

yanmaḳ “yanmak” (**FK** 143/7; **LM** R223a/914;)

2.25.3. Kıvılcım, Kor, Kül ile İlgili Kavramlar

aḫger (< Far.) "ateş koru, kızış ateş" (**FK** 24/2, 149/6, 550/6, 640/4, 689/298; **FŞ** SF53a/30, SF53a/31, SF53a/49, SF58b/104, SF75a/108, SF75a/109; **HE** 24a; **SS** R310a/381; **GS** 8a-F2/3, 33/5, 253/6, 254/5, 472/1, 512/3, 584/4, 611/4, 659/1, 680/7)

aḫgerī (< Far.) "ateş koru, kızıl ateş ile ilgili" (**FŞ** SF101a/136)

aḫker (< Far.) "ateş koru, kor" (**BV** 11/3, 90/3, 148/4, 371/2, 413/3, 456/1, 649/4, 726/1; **GS** 39/1; **NŞ** 115/2, 188/2, 366/4, 397/4, 443/2, 489/2; **HE** 22a/1902, 23b/2044, 29a/2554; **LM** R222a/778, R225a/1087, R235a/2150, R247b/3445; **Sİ** R359a/480, R377a/2386, R380b/2725, R385b-39)

aḫkerī (< Far.) "ateş koru, kor ile ilgili" (**NŞ** 146/5; **Sİ** R361b/750)

aḫker-i sūzende (< Far. aḫker + < Far. -i + < Far. sūzende) "yanan kor; yakıcı kor" (**NŞ** 115/2)

āteş-pāre (< Far.) "ateş parçası, kıvılcım" (**BV** 13/9; **FK** 150/2; **GS** 184/4; **NŞ** 207/3; **FŞ** SF99a/137)

ḫākister (< Far.) "kül, ateş külü" (**FŞ** SF101a/136, SF91b/21; **LM** R225a/1086; **GS** 512/1; **NŞ** 324/4)

kül "kül, ateş külü" (**FK** 10/5, 125/2, 221/3, 350/5, 407/3; **GS** 12/4, 123/8, 200/6, 327/2, 368/1, 409/7; **NŞ** 8/6, 115/2, 202/3, 366/4, 447/2, 505/9; **BV** 5/7, 56/1, 118/2, 230/5, 371/3, 615/3; **FŞ** SF46a/25, SF58b/103, SF63b/18, SF68b/121; **HE** 2b/86, 9a/688, 15a/1241, 18a/1517, 25a/2217, 27a/2397; **LM** R215a/85, R225a/1083, R227b/1344, R234a/2045, R244b/3122; **Sİ** R378a/2483, R379b/2628, R388b/3569, R407b/5529, P465a/6552; **SS** R307a/72, R311b/510, R322b/1670, R325b/2009)

ört "kıvılcım, kor, ateş şulesi" (**FŞ** SF104a/104, SF94b/48, SF52b/43, SF78b/98; **LM** R221b/749, R235a/2117; **Sİ** R358a/359)

şerer (< Ar.) "kıvılcımlar" (**BV** 61/3, 265/3, 351/5, 491/5, 504/1; **FK** 23/3, 144/4, 274/3, 324/4, 471/5, 493/1; **GS** 129/7, 335/6, 422/2, 493/4, 544/1, 576/3; **NŞ** 53/2, 67/2, 116/3, 298/1, 354/4, 450/4; **FŞ** SF101b/10, SF95b/112, SF60a/106, SF68b/121, SF76a/71; **HE** 11a/891, 16a/1344, 18a/1531, 24a/2115, 24b/2145, 43a/3915; **LM** R214b/9, R223a/869, R225a/1080, R229a/1528, R246b/3277; **Sİ** R355b/129, R367a/1317, R381a/2764, R386a/3296, R386a/3300; **SS** R310a/380, R324a/1822)

şererçe (< Ar. şerer + < Tr. -çe) "kıvılcımlar gibi" (**BV** 353/2; **NŞ** 88/3)

şererī < Ar. şerer + < Far. ī) "bir kıvılcım, bir ateş" (**LM** R229a/1532)

şerer-i fürḳat (< Ar. şerer + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık kıvılcımları” (**NŞ** 67/4)

şererlıḳ (< Ar. şerer + < Tr. -lıḳ) “kıvılcımlı” (**FK** 185/2)

şerer-rīz (< Ar. şerer + < Far. rīz) “kıvılcımlar saçan” (**FŞ** SF101a/131)

şerersiz (< Ar. şerer + < Tr. -siz) “kıvılcımsız” (**LM** R226b/1299)

şu‘le-i dūd-ı āh (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Far. dūd + < Far.-i+ < Far. āh) “ahın dumanlarının kıvılcımları” (**BV** 402/5)

şu‘le-i vaṣl (< Ar. şu‘le + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma kıvılcımı, ateşi” (**FK** 160/4, 663/3)

ṭab‘-ı nārī (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Ar. nār + < Far. ī) “ateş kıvılcımı” (**FŞ** SF70b/46)

tūde-i kül (< Far. tūde + < Far. -i + < Tr. kül) “kül yığını” (**LM** R235a/2161, R235a/2162)

2.25.4. Isınma ile İlgili Kavramlar

ısınmaġlıḳ “ısınma” (**FŞ** SF58b/99)

ısınmaḳ “ısınma” (**Sİ** R381a/2796; **SS** R351a/4724)

ısıtmaġ “ısıtma” (**GS** 619/7)

ısıtmaḳ “ısıtma” (**GS** 57/4; **LM** R243a/2968)

2.25.5. Ateş Yakılan Yerler ile İlgili Kavramlar

āteş-dān (< Far.) “ateşlik, ocak veya mangal” (**GS** 584/4)

ocaġ “ocak, ateş yakılan yer” (**GS** 59/5; **FŞ** SF53a/33; **BV** 302/7)

2.25.6. Duman-Sis-Tütsü ile İlgili Kavramlar

buḫūr (< Far.) “tütsü” (**FŞ** SF102b/111)

dūd (< Far.) “duman, tütün; *mec.* gam, keder” (**FŞ** SF46a/2, SF53a/59, SF61b/38, SF70b/45, SF86b/54; **HE** 10a/773, 12a/994, 18a/1528, 23a/2008, 27b/2456; **LM** R215a/90, R224b/1064, R230a/1610, R241b/2832; **Sİ** R355a/97, R373b/1991, R380b/2724, R385b/3242; **SS** R308a/195, R317b/1180, R329B/2400, R336b/3163; **BV** 47/7, 196/3, 223/3, 330/4, 414/6, 508/1, 726/2; **GS** 14/4, 50/7, 102/5, 140/2, 223/4, 303/3; **NŞ** 30/5, 104/4, 235/2, 318/7, 413/4; **FK** 23/1, 122/1, 249/1, 346/1, 418/1, 598/6, 614/5)

dūde (< Far.) “mürekkep yapılan ocak isi” (**FŞ** SF90a/22, SF91b-44, SF96a/31; **HE** 29a/2561, 42b/3839; **LM** R224b/1063; **Sİ** R376a/2270; **SS** R310a/364; **FK** 431/7; **GS** 134/2, 364/5, 367/3; **NŞ** 296/1)

dūde-endūd (< Far.) “dumanlı, isli” (**LM** R228a/1388)

dūde-i āh (< Far. dūde + < Far. -i + < Far. āh) “ahın dumanı” (**NŞ** 296/1)

dūd-ı āh (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. āh) "ahın dumanı" (**FK** 31/3, 178/4, 275/1, 370/1, 417/1, 516/11, 620/1, 688/68; **BV** 51/3, 66/4, 171/3, 333/4, 431/2, 438/1, 479/4; **GS** 33/7, 86/6, 129/2, 223/4, 324/1, 366/2; **NŞ** 57/1, 104/4, 191/9, 459/4, 462/2, 492/9, 524/1; **FŞ** SF66a/114, SF70a/20, SF90a/7, SF93a/34, SF98a/54; **HE** 18a/1528; **SS** R320a/1391)

dūd-ı çerāġ (< Far. dūde + < Far. -ı + < Far. çerāġ) "lamba isi" (**Sİ** R381b/2836)

dūd-ı efġān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. efġān) "feryat dumanı" (**GS** 417/6)

dūd-ı ḥırmān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. ḥırmān) "mahrumluk, ümitsizlik dumanı" (**BV** 132/8)

dūdī (< Far.) "dumanla ilgili" (**GS** 544/1)

dūd-i āh (< Far. dūde + < Far. -i + < Far. āh) "ahın dumanı" (**BV** 137/8)

dūdsız (< Far. dūd + < Tr. -sız) "dumansız" (**BV** 525/1)

duḫān (< Far.) "tütün, duman" (**FŞ** SF94b/3; **LM** R223b/961, R243b/3019; **FK** 434/3; **BV** 660/65)

duḫān-ı āh (< Far. duḫān + < Far. -ı + < Far. ah) "ahın dumanı" (**FK** 434/3;)

duḫān-ı ḥurḳat (< Far. duḫān + < Far. -ı + < Ar. ḥurḳat) "yanık dumanı" (**BV** 660/65)

düd (< Far.) "duman; keder" (**LM** R237a/2339)

ḳatrān-dūd (< Ar. ḳatrān + < Far. dūd) "siyah, katran gibi duman" (**NŞ** 539/4)

tīre-dūd (< Far.) "kara duman" (**Sİ** R407b/5517)

tütün "tütün, duman" (**BV** 54/3, 136/1/1, 456/1, 593/2, 648/2; **FK** 83/6, 341/6, 464/4, 561/2, 687/51; **GS** 39/6, 89/7, 139/6, 166/7, 472/1, 510/2; **NŞ** 113/3, 187/2, 328/7, 339/3, 446/3, 455/1; **FŞ** SF51b/33, SF64a/27, SF74b/53, SF81b/10, SF90a-43; **HE** 4a/221, 24a, 29a/2562; **LM** R220a/567, R229b/1573; **Sİ** R355b/130, R375a/2160; **SS** R319b/1345, R319b/1348, R320a/1427, R332b/2741)

2.25.7. Ateş ile İlgili Diğer Kavramlar

āteş-engīz (< Far.) "ateş çıkaran; *mec.* fesatçı, kundakçı" (**FK** 452/2; **FŞ** SF101a/131, SF96a/54, SF99b/212, SF58a/62, SF71b/33, SF78a/30; **Sİ** R418b/6883)

çaḳmaḳ "ateşle ilgili; çakmak taşı" (**FŞ** SF50b/62, SF50b/64)

enbür (< Far.) "ateşi karıştırma aleti, kısaç, kerpeten" (**GS** 566/4, 431/3; **FŞ** SF71b/58)

kāvkāv (< Far.) "ateş karıştırma demiri" (**FŞ** SF77a/37, SF85a/21; **SS** R339a/3438; **NŞ** 169/4)

kibrīt (< Ar.) "kibrit" (**Sİ** R356a/170)

kösev “yanmış odun parçası, fırın köseğisi” (**FK** 532/6, 750/1)

küsav “yanmış odun parçası, fırın köseğisi” (**BV** 520/4)

meş‘al (< Ar.) “çıra, yakacak, ucunda alev çıkaran yanıcı bir madde bulunan değnek” (**HE** 33a/2964, 33a/2965; **GS** 6a-F2/7, 9/8, 206/2, 380/5, 406/1, 636/7, 647/1; **NŞ** 257/3, 364/5, 468/1, 667/5; **FŞ** SF60a/106, SF62a/47, SF67b/41, SF67b/43, SF86a/8; **HE** 8a/600, 11a/864, 13b/1091, 13b/1111, 31a/2778; **LM** R237b/2428; **Sİ** R356a/169, R357b/328, R370a/1603, R373b/2017; **SS** R311a/467, R324b/1889, R338a/3360)

meş‘āl (< Ar.) “meşale” (**LM** R214b/36, R215b/121, R216b/196, R221a/687; **FK** 87/5, 305/1, 658/2; **BV** 46/5, 175/6, 300/1, 383/5)

meş‘alī (< Ar. meş‘al + < Far. ī) “meşale ile ilgili” (**GS** 7/6, 369/8; **BV** 316/1)

tutaşmaḳ “tutuşma, tutuşmak” (**BV** 90/3)

tutruġ “tutuşturucu, ilk ateşi vermek için kullanılan ateş” (**FK** 155/5)

tutruḳ “tutuşturucu, ilk ateşi vermek için kullanılan ateş” (**NŞ** 624/7, 649/2)

2.25.7.1 Sönme ile İlgili Kavramlar

öçmek “sönme, kül olma” (**FK** 493/1; **LM** R238a/2436)

öçük “sönük” (**FŞ** SF69b/62; **LM** R221b/745; **GS** 175/3; **HE** 43a/3915)

öçürmeklik “söndürme” (**GS** 174/6)

oçuḳ “sönük” (**HE** 43b/3926)

uçurmaḳ “söndürme” (**BV** 136/4)

Ateş ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Ateş, Alev ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.”, 5 “Ar. + Far.”, 3 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 17 Farsça, 3 Arapça, 10 Türkçe kelime ve 58 isim tamlaması; “Erime, Yanma, Yakıcılık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Farsça, 27 Türkçe, 10 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Kıvılcım, Kor, Kül ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 2 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; “Isınma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe kelime; “Ateş Yakılan Yerler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Duman-Sis-Tütsü ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 8 İsim tamlaması; “Ateş ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 10 Türkçe, 4 Farsça, 3 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.26. Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar

2.26.1. Cevher, Mücevherler ile İlgili Kavramlar

ʻulüvv-i güher (< Ar. ʻulüvv + < Far. -i + < Far. güher) “cevher, elmas, değerli taş” (**GS** 695/3)

cevāhir (< Ar.) “cevherler, özler, kıymetli taşlar” (**FŞ** SF45b/4, SF50b/58, SF52b/9, SF60b/27; **HE** 3b/176, 11b/938, 12a/979, 22b/1957; **LM** R216a/164, R217a/377, R217a/378; **Sİ** R354b/33, R370a/1643, R378b/2507, R383b/3029; **SS** R309b/337, R317a/1091, R327b/2224; **BV** 681/2; **GS** 10a-F2/5, 211/4, 411/4, 683/49, 717, 717/1; **NŞ** 284/6, 515/2)

cevāhirī (< Ar. cevāhir + < Far. ī) “cevherler, özler, kıymetli taşlar ile ilgili” (**GS** 367/5)

cevāhir-i kānī (< Ar. cevāhir + < Far. -i + < Far. kānī) “kaynağın cevheri” (**SS** R330b/2532)

cevāhir-i pāk (< Ar. cevāhir + < Far. -i + < Far. pāk) “saf, katıksız cevherler” (**LM** R217a/300, R217a/377)

cevāhir-i şemīn (< Ar. cevāhir + < Far. -i + < Ar. şemīn) “değerli, kıymetli cevherler” (**LM** R217a/379)

cevahir-i sīrāb (< Ar. cevāhir + < Far. -i + < Far. sīrāb) “göze görülen cevher” (**HE** 7b)

cevāhir-nişār (< Ar. cevāhir + < Far. nişār) “mücevherler saçan” (**HE** 8b/668)

cevāhir-nişān (< Ar. cevāhir + < Far. nişān) “mücevherler belirtisi” (**HE** 5b/352)

cevāhir-nişānlıġ (< Ar. cevāhir + < Far. nişān + < Tr. -lık) “mücevherler belirtisi” (**Sİ** R362b-11)

cevāhir-şemīn (< Ar.) “değerli, kıymetli cevher” (**SS** R351a-37)

cevāhir-senc (< Ar. cevāhir + < Far. senc) “cevherin değerini anlayan, cevheri tartan, ölçen” (**SS** R310a/373, R315b/969)

cevher (< Ar.) “cevher” (**LM** R217a/279, R217a/301; **Sİ** R354b/27, R365a/1103, R392a/3925, R403b/5135; **SS** R309b/341, R330b/2530; **FŞ** SF100a/28, SF103b/61, SF53b/6, SF68a/77; **HE** 1b/2, 11a/861, 11b/939, 13a/1083, 19a/1651; **BV** 71/1, 516/2, 525/7, 539/4; **FK** 22/1, 115/2, 272/2, 348/3, 456/1, 650/5, 689/172; **GS** 20/1, 187/4, 219/3, 360/4, 363/7, 512/7, 521/4; **NŞ** 22/1, 117/3, 235/1, 373/9, 515/2)

cevher-ı ʻālī (< Ar. cevher + < Far. -ı + < Ar. ʻālī) “yüce, ulu cevher/mücevher” (**FŞ** SF68a/79)

cevher-ı pākīze (< Ar. cevher + < Far. -ı + < Far. pākīze) “saf ve temiz cevher/mücevher” (**FŞ** SF100a/28)

cevherī (< Ar. cevher + < Far. ī) “cevhere, değerli taş ve inciye ait olan, bunlarla yapılmış, kıymetli olan” (**FK** 670/4; **BV** 44/9, 286/7; **Sİ** R419a/6907)

cevher-i ‘ulvī (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ‘ulvī) “değerli cevher, inci” (**HE** 11a/862)

cevher-i ferd (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ferd) “yegâne cevher” (**HE** 22b/1963; **Sİ** R362a/812)

cevher-i nā-yāb (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. nā-yāb) “eşi, benzeri olmayan kıymetli taş” (**BV** 489/4)

cevher-i pinhān (< Ar. cevher + < Far. -i + < Far. pinhān) “gizli cevher” (**FK** 115/2)

cevher-şinās (< Ar. cevher + < Far. şinās) “cevher kıymetini bilen” (**Sİ** R419a/6896)

envā‘-ı cevāhir (< Ar. envā‘ + < Far. -ı + < Ar. cevāhir) “mücevher çeşitleri” (**GS** 7b-F2/10)

gevher (< Far.) “cevher, inci, değerli taş” (**FK** 10/1, 111/5, 233/6, 609/6, 759/1; **GS** 74/6, 181/7, 261/4, 326/2, 363/7, 421/6; **NŞ** 135/5, 189/7, 232/4, 294/1, 322/9; **BV** 5/3, 90/8, 161/8, 286/7, 660/29, 660/58; **FŞ** SF100a/24, SF91b/4, SF53a/31, SF73b/120; **HE** 1b/9, 7b/535, 9b/750, 13b/1090, 23b/2061; **LM** R214b/39, R221a/685, R225a/1078, R230a/1620; **Sİ** R354b/32, R377a/2386, R384b/3122, R397a/4477; **SS** R306b/13, R321b/1592, R331a/2598, R339b/3525)

gevher-āmūde (< Far.) “kakmalı, mücevher işlemeli, süslü” (**Sİ** R421b/7148)

gevher-ārāy (< Far.) “mücevherleri süsleyen” (**SS** R310b/447)

gevher-āyīn (< Far.) “gevher gibi” (**LM** R217a/291; **Sİ** R391a/3802)

gevher-bār (< Far.) “cevher yağdıran, inci saçan” (**NŞ** 370/5; **BV** 285/2)

gevher-efşān (< Far.) “inci saçan” (**HE** 29b; **LM** R214b/29, R244a/3089; **Sİ** R393b/4077; **SS** R310b-7; **BV** 676/2)

gevher-feşān (< Far.) “cevher saçan” (**HE** 5b/352, 7a/502, 9a/679, 29a/2581; **Sİ** R359a/481, R410a/5876)

gevher-feşānlıġ (< Far. gevher-feşān + < Tr. -lıġ) “cevher saçma işi” (**Sİ** R362b-11)

gevher-fişānlıḳ (< Far. gevher-fişān + < Tr. -lıḳ) “cevher saçma işi” (**FŞ** SF72b/41)

gevherī (< Far.) “bir gevher, gevher gibi, inci gibi” (**FK** 389/7; **GS** 148/4; **FŞ** SF48a/19, SF53a/57, SF53b/21; **HE** 6b/448, 7a/500; **BV** 423/1)

gevher-i ‘ālī (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ‘ālī) “büyük mücevher” (**GS** 695/3)

gevher-i ‘ālī-ṣıfāt (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ‘ālī-ṣıfāt) “yüce özelliklere sahip cevherler” (**HE** 3b/177)

gevher-i ‘ışḳ (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk cevheri” (**LM** R220b/628, R225a/1078, R230a/1620; **NŞ** 583/3; **BV** 250/2, 482/2; **FK** 3/1)

gevher-i āb-dār (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. āb-dār) “parlak, taptaze mücevher” (**SS** R351a/4715)

gevher-i ḥāl (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ḥāl) “hâlin mücevheri” (**GS** 2b-F2/10)

gevher-i pākīze (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. pākīze) “saf, temiz inci/cevher” (**NŞ** 533/3)

gevher-i raḫşende (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. raḫşende) “parlayan, ışıldayan mücevher” (**HE** 37b/3400)

gevher-i şeh-vār (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. şeh-vār) “şahane mücevher” (**HE** 5b/364)

gevher-i tāc (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. tāc) “tacın mücevheri” (**BV** 92/1)

gevher-i yek-dāne (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. yek-dāne) “tek, eşi benzeri olmayan cevher” (**HE** 4b/288)

gevher-i yektā (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. yektā) “eşsiz, eşi benzeri olmayan mücevher” (**BV** 97/3; **HE** 40b/3648, 40b/3653)

gevherlik (< Far. gevher +< Tr. -lik) “değerli, cevherli” (**Sİ** R361b/743)

gevher-nigār (< Far.) “cevher benzeri, cevherle işlenmiş, süslenmiş olan” (**HE** 16a/1352, 34a/3060, 34a/3060; **Sİ** R362b/837, R391b/3870, R397a/4452, R399a/4681)

gevher-niṣārlıġ (< Far. gevher-niṣār + < Tr. -lıġ) “cevher saçma işi” (**SS** R310b-7)

gevher-senc (< Far.) “cevher tartan, ölçen, cevherden anlayan” (**SS** R314a/771)

gevhersiz (< Far. gevher + < Far.-i+ < Tr. -siz) “cevheri, elması olmayan” (**Sİ** R358b/422)

göher-i yegāne (< Far. göher + < Far. -i + < Far. yegāne) “tek, eşi benzeri olmayan cevher” (**SS** R348a-34)

göher-i zāt (< Far. göher + < Far. -i + < Ar. zāt) “zatının özü/cevheri” (**SS** R312b-9)

güher (< Far.) “cevher, elmas, değerli taş” (**FK** 377/5, 435/3; **GS** 296/7, 422/4, 427/5, 683/43, 695/3; **NŞ** 82/6, 207/5, 246/8, 325/2, 541/7; **BV** 97/3, 698/1; **FŞ** SF49a/23, SF49a/26, SF49a/32, SF53a/43; **HE** 6a/415, 7a/512, 18b/1565, 22b/1970, 27a/2395; **LM** R214b/33, R217a/293, R220b/639, R234a/2046; **Sİ** R358b/423, R360b/669, R374b/2089, R396a/4324; **SS** R338a/3325, R345a/4075)

güher-bār (< Far.) “cevher yağdıran” (**FK** 689/276; **HE** 22b/1966, 25a/2221)

güher-çīn (< Far.) “cevher toplayan” (**LM** R217a/291)

güher-efşān (< Far.) “cevher saçan” (**HE** 9a/716; **SS** R324a/1832)

güher-efşānlıġ (< Far. güher-efşān + < Tr. -lıġ) “cevher saçma” (**HE** 9a/717)

güher-feşānī (< Far.) “cevher saçan” (**LM** R228a/1405)

güher-i bī-bahā (< Far. güher + < Far. -i + < Far. bī-bahā) “değer biçilemez cevher” (**HE** 23a/2020; **NŞ** 82/6)

güherlıġ (< Far. güher + < Tr. -lıġ) “değerli taş, elmas, cevher” (**FŞ** SF80b/83)

güherlik (< Far. güher + < Tr. -lik) “değerli taş, elmas, cevher” (**NŞ** 657/42)

güher-niṣār (< Far.) “cevher saçan” (**LM** R237a/2332)

güher-pāş (< Far.) “cevher saçan” (**FŞ** SF53a/43, SF75b/1, SF81a/96, SF81a/96, SF81b/143)

güher-rīz (< Far.) “cevher saçan” (**FK** 689/257; **FŞ** SF48a/24, SF49a/22, SF81a/95; **LM** R217a/292, R236b/2279; **Sİ** R412a/6088)

güher-rīzlıḳ (< Far. güher-rīz + < Tr. -lıḳ) “cevher saçma” (**Sİ** R417a-84)

ḥabs-i gevher (< Ar. ḥabs + < Far. -i + < Far. gevher) “mücevherlerin hapsi, cevherin alıkoyulması” (**BV** 69/5)

kān (< Far.) “kaynak, cevher, maden” (**FŞ** SF105a/8, SF90b/42, SF93b/81, SF49b/65, SF52b/9; **HE** 2b/123, 9a/681, 12b/1042, 19a/1630, 24b/2132, 37b/3401; **LM** R215a/48, R217a/380, R247b/3458; **Sİ** R358b/459, R364b/1047, R378b/2515, R390b/3781, R396a/4358; **SS** R309b/340, R311b/559, R315b/954, R326b/2113; **BV** 2/7, 12/1, 21/4, 23/2, 181/6, 352/3; **FK** 34/2, 128/6, 223/8, 300/1, 466/1, 689/68; **GS** 7b-F2/11, 500/9, 583/8, 603/9, 683/66; **NŞ** 31/4, 138/9, 277/6, 370/6, 436/6)

kān-ı gevher (< Far. kān + < Far. -ı + < Far. gevher) “mücevher madeni, ocağı” (**Sİ** R380b/2725)

kān-ı güher (< Far. kān + < Far. -ı + < Far. güher) “mücevher madeni, cevher kaynağı” (**Sİ** R361a/670)

kānī (< Far.) “maden, cevher ile ilgili” (**HE** 3b/177, 21a/1826, 21a/1831, 21b/1875, 22a/1899, 27b/2418; **Sİ** R410a/5887; **SS** R330b/2532)

ma‘den-i cevāhir-i ma‘nevi (< Ar. ma‘den + < Far. -i + < Ar. cevāhir + < Far. -i + < Ar. ma‘nevi) “manevi cevherlerin madeni” (**GS** 5a-F2/16/17)

2.26.2. Değerli Taşlar ve İlgili Kavramlar

2.26.2.1. İnci ve İlgili Kavramlar

cümān (< Ar.) “iri, büyük inci” (**FŞ** SF51b/17)

dür (< Ar.) “inci” (**FK** 20/3, 111/5, 190/2, 304/3, 414/3, 575/7; **GS** 5a-F2/4, 9b-F2/12, 19/3, 50/1, 129/5, 230/5; **NŞ** 22/1, 124/5, 183/4, 345/7, 429/3, 501/8; **BV** 21/4, 135/3, 271/3, 305/5, 352/3, 390/3, 660/29; **FŞ** SF45b/10, SF50b/40, SF68b/115, SF76a/48, SF95b/118; **HE** 7a/530, 12a/951, 12b/1042, 23a/2016, 28a/2493, 35b/3209; **LM** R214b/42, R222b/831, R230b/1687, R239b/2635; **Sİ** R356a/194R370b/1659, R388a/3485, R396a/4325; **SS** R307a/52, R313a/699, R316b/1075, R320a/1400, R347a/4274)

dür-bār (< Ar. dür(r) + < Far. bār) “inci saçan” (**FŞ** SF50a/91, SF65a/35; **Sİ** R389b/3656; **BV** 285/1; **FK** 651/4; **GS** 296/3, 563/1; **NŞ** 164/3, 193/4, 382/5)

dür-dāne (< Far.) “inci tanesi” (**HE** 7b/575, 11b/916; **Sİ** R358b/434)

dür-dānelıḳ (< Far. dür-dāne + < Tr. -lıḳ) “inci tanesi, inci taneli” (**GS** 689/8)

dür-efşān (< Ar. dürr + < Far. efşān) “inci saçan” (**Sİ** R420a/7000; **SS** R324a/1837, R353a/4909)

dür-efşānlıġ (< Ar. dürr + < Far. efşān + < Tr. -lıġ) “inci saçma” (**FK** 680/9)

dür-efşānlıḳ (< Ar. dürr + < Far. efşān + < Tr. -lıḳ) “inci saçma” (**FŞ** SF45b/9)

dürer (< Ar.) “inciler” (**HE** 7b/548; **SS** R308a/177)

dürer-bār (< Ar. dürer + < Far. bār) “inciler yağdıran” (**GS** 7b-F2/13)

dür-feşān (< Ar. dürr + < Far. feşān) “inci saçan, inci gibi söz söyleyen” (**LM** R220a/579; **Sİ** R359b/553, R416b/6672; **FK** 337/9, 507/1, 666/1; **BV** 310/6; **GS** 370/1; **NŞ** 201/4)

dür-feşānlıġ (< Ar. dürr + < Far. feşān + < Tr. -lıġ) “inci saçma, güzel söz söyleme” (**LM** R247b/3457; **Sİ** R378a-31, R417a-84; **NŞ** 189/7)

dür-ı eşk (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı incisi” (**FŞ** SF70a/19, SF77b-33)

dür-ı ġalṭān (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. ġalṭān) “büyük inci” (**FŞ** SF106a/22)

dür-ı girān-māye (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. girān-māye) “değeri çok olan iri inci” (**FŞ** SF72b-29)

dür-ı nāb (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. nāb) “saf inci” (**FŞ** SF60b/28; **Sİ** R419a/6910, R411a/6003)

dür-ı pāk (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz inci” (**FŞ** SF51b/15, SF53b/27)

dür-ı raḫşān (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. raḫşān) “parlak inci” (**FŞ** SF49b/53)

dür-ı şeh-vār (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. şeh-vār) “padişaha layık inci” (**FŞ** SF60a/118)

dür-ı yek-tā (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. yek-tā) “eşsiz inci” (**FŞ** SF68b/115)

dür-ı ẕāt (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ẕāt) “zatının incisi” (**FŞ** SF52a/28)

dürī (< Ar. dürr + < Far. ī) “inci ile ilgili” (**FŞ** SF48a/21; **LM** R220b/618; **Sİ** R361a/693, R364a/1026; **SS** R313b/766)

dür-i ʻışḳ (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk incisi” (**GS** 427/5)

dür-i baḥr (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. baḥr) “denizin incisi” (**LM** R247b/3458)

dür-i bī-ḥadde (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. bī-ḥadde) “sınırsız, çok fazla inci” (**NŞ** 88/6)

dür-i ġalṭān (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. ġalṭān) “büyük inci” (**BV** 18/5, 376/8; **GS** 129/5, 174/6)

dür-i maḳṣūd (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “ulaşılması arzu edilen inci; sevgili” (**BV** 305/6)

dür-i meknūn (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. meknūn) “dizilmiş inci” (**FK** 162/7; **GS** 22/7, 453/9; **NŞ** 124/5, 128/7)

dür-i nāb (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. nāb) “saf inci” (**BV** 659/40; **LM** R230b/1687)

dür-i naẓm (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. naẓm) “nazım incisi, dizilmiş inci” (**Sİ** R358a/397)

dür-i pāk (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz inci” (**FK** 689/297; **NŞ** 658/8; **LM** R217a/290, R219a/453; **Sİ** R370b/1659)

dür-i semīn (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ṣemīn) “kıymetli inci” (**BV** 305/5; **NŞ** 21/9; **Sİ** R417a-84)

dür-i şāh-vār (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şāh-vār) “padişaha layık inci” (**Sİ** R419a/6904)

dür-i şeh-vār (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şeh-vār) “padişaha layık inci” (**GS** 296/1)

dür-i yektā (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. yektā) “eşsiz inci” (**BV** 118/9, 124/5)

dür-pāş (< Ar. dürr + < Far. pāş) “inci saçan” (**FŞ** SF48b/41; **FŞ** SF78b/90; **LM** R220a/576, R231a/1743, R247b/3432; **SS** R308a/176; **FK** 575/7, 685/21; **NŞ** 535/7)

dürr (< Ar.) “inci” (**FŞ** SF46a/9, SF61a/54, SF63b/126, SF76a/75, SF91a/108; **HE** 1b/1, 2a/41, 12b/1032, 19b/1662, 23a/2005; **LM** R217a/298, R217a/343; **Sİ** R357a/274, R364a/1025R370b/1660, R376b/2326; **SS** R308a/178, R315b/954, R317a/1083, R333b/2862; **BV** 2/7, 216/6, 251/3, 661, 741/4; **FK** 34/7, 173/7, 243/7, 317/4, 447/3, 689/48; **GS** 7/3, 74/6, 155/7, 348/11, 417/31; **NŞ** 2/3, 207/5, 326/4, 505/10, 571/9, 631/6)

dürr- ı meknūn (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. meknūn) “korunmuş parlak inci” (**LM** R247b-37)

dürr- ı ṣemīn (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ṣemīn) “kıymetli inci” (**FK** 455/4, 447/3)

dürre (< Ar.) “büyük inci tanesi” (**SS** R313a/676)

dürretü’t-tāc (< Ar.) “tacın büyük incisi” (**GS** 2b-F2/5)

dürr-ı beyżā (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. beyżā) “beyaz inci” (**FŞ** SF61a/54)

dürr-ı meknūn (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. meknūn) “dizilmiş inci” (**FŞ** SF50a/14)

dürr-ı nāb (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. nāb) “saf inci” (**FŞ** SF76a/75)

dürr-ı nābī (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. nābī) “saf inci” (**FŞ** SF48b/39)

dürr-ı raḫşān (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. raḫşān) “parlak inci” (**FŞ** SF49b/53)

dürr-ı ṣemīn (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. ṣemīn) “kıymetli inci” (**FŞ** SF49b/50)

dürr-ı şeh-vār (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. şeh-vār) “padişaha layık inci”(**FŞ** SF79a/12, SF81b/142)

dürr-ı tāc (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Ar. tāc) “tacın incisi” (**FŞ** SF61a/72)

dürrī (< Ar. dürr + < Far. ī) “inci ile ilgili” (**FŞ** SF48a/61)

dürr-i ‘aden (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ‘aden) “Aden incisi” (**GS** 490/4; **FK** 634/5)

dürr-i ‘ummān (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ‘ummān) “okyanus incisi” (**SS** R351a/4712)

dürr-i ‘ummānī (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ‘ummānī) “okyanus incisi” (**SS** R309b/340)

dürr-i ābdār (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. ābdār) “güzel inci” (**GS** 526/7)

dürr-i bī-bahā (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. bī-bahā) “sonsuz cevher” (**HE** 4a; **NŞ** 284/2)

dürr-i bī-hem-tā (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. bī-hem-tā) “benzersiz, eşsiz inci” (**FK** 689/296)

dürr-i deryā-yı cūd (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. cūd) “cömertlik denizinin incisi” (**Sİ** R405a/5265)

dürr-i diraḫşende (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. diraḫşende) “parıl parıl yanan inci” (**HE** 37b/3400)

dürr-i encüm (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldız incileri” (**SS** R313b/732)

dürr-i ġaltān (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. ġaltān) “büyük inci” (**FK** 202/2; **Sİ** R357a/274, R384b/3139; **GS** 546/2; **NŞ** 183/4)

dürr-i ḫoş-āb (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. ḫoş-āb) “değerli inci” (**HE** 29a/2591, 21b/1858, 40b/3647; **Sİ** R388a/3485; **FK** 63/4)

dürr-i ḫūrşīd-reng (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. ḫūrşīd-reng) “güneş renkli büyük inci” (**HE** 20b/1786)

dürr-i kevkeb-āyīn (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. kevkeb + < Far. āyīn) “yıldızlar gibi parlak olan inci” (**BV** 225/7)

dürr-i kirām (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. kirām) “soyluların incisi” (**GS** 675/2)

dürr-i la‘l (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. la‘l) “lal taşının incisi” (**NŞ** 69/7)

dürr-i maḳṣūd (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “ulaşılması arzu edilen inci; sevgili” (**Sİ** R384b/3138)

dürr-i manẓūm (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. manẓūm) “dizilmiş inci” (**HE** 7b/578)

dürr-i meknūn (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. meknūn) “dizilmiş inci” (**FK** 34/7, 689/269; **GS** 348/11, 417/3, 728; **BV** 699/1; **HE** 8b/634, 18b/1587; **LM** R217a/343)

dürr-i nāb (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. nāb) “saf inci” (**HE** 12a/952, 30a/2649, 30a/2682, 33b/2989; **Sİ** R378b/2515, R402a/4971, R410a/5875, R421a/7130; **SS** R312b-9; **FK** 43/1; **NŞ** 293/2)

dürr-i nā-yāb (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. nā-yāb) “eşsiz cevher, inci” (**HE** 22b/1962)

dürr-i naẓm (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. naẓm) “dizilmiş inci” (**FK** 243/7, 689/248; **NŞ** 17/9)

dürr-i pāk (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz inci” (**FK** 522/6; **GS** 683/53; **Sİ** R365b/1141, R376b/2326, R382a/2883, R418b/6882; **HE** 29b/2643, 37a/3329)

dürr-i raḫşende (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. raḫşende) “parlak inci” (**SS** R317a/1083)

dürr-i ṣāf (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ṣāf) “temiz, katkısız inci” (**HE** 19a/1642)

dürr-i semīn (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. ṣemīn) “kıymetli inci” (**BV** 290/9, 441/6; **GS** 4a-F2/21, 789/1; **HE** 6a/435, 12b/1032; **Sİ** R396b/4382, R401b/4916; **SS** R309b/339, R315a/899; **NŞ** 661/3)

dürr-i sīr-āb (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. sīr-āb) “taze inci, suya karışmış inci” (**HE** 6b/445, 18b/1575, 30a/2679; **Sİ** R403b/5136; **SS** R353a/4936)

dürr-i şāhāne (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şāhāne) “harika inci, büyük muhteşem inci” (**HE** 43a/3908; **Sİ** R364b/1047)

dürr-i şāh-vār (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şāh-vār) “padişaha ait inci” (**FK** 173/7, 539/4; **GS** 7b-F2/17, 155/7; **HE** 40b/3651)

dürr-i şeh-vār (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şeh-vār) “şahlara layık olan iri taneli inci” (**HE** 23a/2005)

dürr-i şeh-vār (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şeh-vār) “padişaha layık inci” (**Sİ** R359b/550, R384b/3121, R389b/3632; **HE** 21b/1849, 22b/1952)

dürr-i şigerf (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. şigerf) “iri inci tanesi” (**FK** 689/48; **HE** 13b/1089)

dürr-i tābān (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. tābān) “ışık saçan inci” (**HE** 38b/3494)

dürr-i vaḥdet (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. vaḥdet) “birliğin incisi/tevhit incisi” (**NŞ** 631/6)

dürr-i yek-dāne (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. yek-dāne) “eşsiz, eşi benzeri olmayan inci” (**Sİ** R361a/691, R417b/6751)

dürr-i yektā (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. yektā) “eşsiz, eşi benzeri olmayan inci, en büyük inci” (**HE** 22b/1963)

dürsiz (< Ar. dürr + < Tr. -siz) “incisiz” (**GS** 695/1; **HE** 7a/506)

ġarḳ-ı dür-i nāb (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. dürr + < Far. -i + < Far. nāb) “saf, katıksız inci içinde kalma, boğulma” (**Sİ** R400a/4774)

gevher-ı pāk (< Far. gevher + < Far. -ı + < Far. pāk) “saf inci” (**FŞ** SF80b/77, SF81a/103)

gevher-ı vālā (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. vālā) “yüce, ulu inci” (**FŞ** SF85b/47)

gevher-i ‘ummān (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. ‘ummān) “okyanus incisi” (**GS** 421/6)

gevher-i nā-yāb (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. nā-yāb) “bulunmaz inci” (**FK** 689/160; **Sİ** R409a-69)

gevher-i pāk (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. pāk) “saf inci” (**FK** 689/209; **NŞ** 322/9; **HE** 31a; **LM** R217a/284, R221b/732; **Sİ** R417b/6757; **SS** R310a/375, R313b/743, R314a/776)

güher-i āb-dār (< Far. güher + < Far. -i + < Far. āb-dār) “parlayan inci, mücevher” (**HE** 43a/3911)

güher-i nāb (< Far. güher + < Far. -i + < Far. nāb) “saf, temiz inci” (**HE** 25b/2266)

güher-i pāk (< Far. güher + < Far. -i + < Far. pāk) “saf, temiz inci” (**HE** 22b/1955)

inçü “inci” (**FK** 26/6, 157/3, 457/2, 479/3, 618/2; **GS** 490/4, 610/4, 720/1; **NŞ** 21/9, 162/2, 463/3, 619/2; **BV** 241/5, 536/3, 542/5, 595/4; **LM** R217a/286, R217a/441, R243b/3054; **Sİ** R357a/275, R361a/672, R382b/2918; **SS** R313b/732; **HE** 7b/547, 30a/2676; **FŞ** SF52b/24, SF57a/67, SF58b/96)

le’āl (< Ar.) “inciler” (**HE** 6b)

le’ālī (< Ar.) “inciler” (**FŞ** SF75b/47; **HE** 31a, 40b)

lü'lü' (< Ar.) "inci" (**SS** R314a/778; **NŞ** 73/6, 194/9, 203/9)

lü'lü'-veş (< Ar. lü'lü' + < Far. veş) "inci gibi" (**NŞ** 194/1, 194/10)

seḥāb-ı dür-feşān (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. dürr + < Far. feşān) "inci saçan bulut" (**NŞ** 201/4)

seḥāb-i gevher-efşān (< Ar. seḥāb + < Far. -i + < Far. gevher-efşān) "inciler/cevherler saçan bulut" (**SS** R310b-7)

seḥāb-i gevher-efşān (< Ar. seḥāb + < Far. -i + < Far. gevher-efşān) "inciler/cevherler saçan bulut" (**SS** R310b-7)

şāh-vār (< Far.) "şaha yakışacak surette; iri ve iyi cins inci" (**FK** 173/7, 539/4; **FŞ** SF105a-53; **HE** 40b/3651; **Sİ** R411a/5998, R419a/6904; **SS** R323b/1760, R337b/3289; **GS** 7b-F2/17, 155/7)

şeb-çerāġ (< Far.) "geceleri parlayan inci" (**FK** 621/3; **NŞ** 264/9; **FŞ** SF63b/126; **HE** 11a/865, 14b/1221, 22b/1953; **LM** R219a-9, R225a/1079; **Sİ** R407b-65; **GS** 7/3)

şeb-çerāġī (< Far.) "geceleri parlayan inci ile ilgili" (**FŞ** SF46a/9, SF54b/39)

şeb-çirāġ (< Far.) "geceleri parlayan inci" (**SS** R313b-10)

şeh-vār (< Far.) "iri ve iyi cins inci" (**HE** 5b/364, 7a/512, 21b/1849, 22b/1952; **FŞ** SF49a/18, SF60a/118, SF79a/12, SF81b/142; **Sİ** R359b/550, R383b/3029, R384b/3121, R389b/3632; **SS** R341a/3671; **GS** 296/1; **NŞ** 370/8)

şeh-vārsız (< Far. şeh-vār + < Tr. -sız) "incisiz" (**HE** 23a/2005)

2.26.2.2. Sedef ve İlgili Kavramlar

ṣadef (< Ar.) "sedef, inci kabuğu" (**BV** 256/3, 305/5, 390/3, 482/2, 726/3; **FK** 522/6, 759/1; **GS** 12b-F2/19, 198/4, 422/4, 695/1, 728, 802/1; **NŞ** 541/5, 587/2; **FŞ** SF51b/15, SF52b/23, SF61a/54, SF68a/64, SF82b/84; **HE** 4b/281, 7b/535, 14a/1165, 19a/1642, 20a/1745, 27a/2392; **LM** R214b/31, R217a/292, R220b/628, R230a/1620; **Sİ** R358b/422, R364a/1025, R377b/2393, R396a/4324; **SS** R308a/179, R314a/787, R314a/787, R338a/3316)

ṣadefī (< Ar. ṣadef + < Far. ī) "sedef, inci kabuğu ile ilgili" (**HE** 23a/2005, 36a/3222)

ṣadef-pāre (< Ar. ṣadef + < Far. pāre) "sedef parçası" (**HE** 30a/2676)

sadef-sān (< Ar. sadef + < Far. sān) "sedef gibi" (**LM** R225b/1143)

ṣadefsiz (< Ar. ṣadef + < Tr. -siz) "sedefsiz" (**HE** 4b/297)

ṣadef-vār (< Ar. ṣadef + < Far. vār) "sedef gibi" (**BV** 305/6)

2.26.2.3. Lal ve İlgili Kavramlar

la‘l (< Ar.) “lal, kırmızı renkte olan değerli bir taş; *mec.* dudak” (**HE** 7a/530, 9a/676, 13b/1090, 24b/2132, 24b/2154, 27a/2395; **FŞ** SF45b/17, SF60b/28, SF72a/89, SF76b/106, SF89b/58; **HE** 10a/799; **LM** R217a/379, R222a/767, R225a/1087, R232a/1804, R244b/3124, R247b/3458; **Sİ** R356a/194, R364b/1047, R377a/2386, R391b/3870; **SS** R308a/176, R316b/1074, R322a/1611, R330a/2477, R351a/4715; **NŞ** 438/1, 495/1; **GS** 11/2, 117/5, 125/5, 200/5, 310/4, 403/2, 500/9; **NŞ** 10/2, 102/1, 207/5, 310/3, 404/1, 501/8, 600/7; **BV** 11/3, 110/9, 194/2, 241/5, 376/9, 408/3;

la‘l-ı aḥmer (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Ar. aḥmer) “kırmızı renkli değerli taş, lal” (**FŞ** SF81b/149)

la‘l-ı āteşīn (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. āteşīn) “ateş kızılı renginde lal” (**FŞ** SF80b/48; SF81a/126)

la‘l-ı āteşīnī (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. āteşīnī) “ateş kızılı renginde lal” (**FŞ** SF53a/55)

la‘l-ı dıraḫşende (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. dıraḫşende) “parlak, ışıldayan değerli taş” (**FŞ** SF52a-11)

la‘l-ı nāb (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. nāb) “kıpkırmızı dudak, saf dudak” (**Sİ** R380b/2721)

la‘l-ı rengīn (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. rengīn) “(sevgilinin) parlak ve kırmızı renkteki dudağı” (**FŞ** SF75a/126)

la‘l-ı rūşen (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. rūşen) “parlak lal taşı” (**FŞ** SF68a/60)

la‘l-ı sīr-āb (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. sīr-āb) “parlak lal taşı” (**FŞ** SF60b/28, SF72a/89)

la‘l-ı şeker-bār (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. şeker-bār) “şeker yağdıran dudak” (**FK** 646/2)

la‘l-i ḳadeḥ-peymā (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) “şarap içen dudak” (**GS** 509/6)

la‘lī (< Ar. la‘l + < Far. ī) “lal, kırmızı renkte değerli taş ,dudakla ilgili” (**GS** 224/2, 370/5; **BV** 23/2)

la‘l-i āb-dār (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. āb-dār) “taze lal” (**NŞ** 102/5, 563/5; **FK** 535/2)

la‘l-i āteşīn (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. āteşīn) “ateş kızılı renginde lal” (**LM** R217a/379, R222a/778; **Sİ** R360a-8, R417a-84; **SS** R309b/339; **GS** 707/1; **BV** 351/6, 538/2)

la‘l-i āteşnāk (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. āteşnāk) “ateş renginde lal” (**BV** 333/1)

la‘l-i āteş-nāki (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. ātişnāk) “ateş renginde lal” (**NŞ** 86/1)

la‘l-i ātişnāk (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. ātişnāk) “ateş renginde lal” (**SS** R314a/776)

la‘l-i bī-ḥadd (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “sınırsız, çok kırmızı renkte değerli lal” (**Sİ** R396a/4342)

la‘l-i ḫoş-āb (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. ḫoş-āb) “berrak lal” (**NŞ** 50/1)

la‘l-i ḳıymetī (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. ḳıymetī) “değerli lal taşı” (**GS** 608/3)

la‘l-i müzāb (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. müzāb) “eritilmiş lal” (**FK** 674/4, 689/10; **NŞ** 668/2)

la‘l-i raḫşān (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. raḫşān) “parlak lal taşı, kıymetli taş” (**Sİ** R361b/758)

la‘l-i süftī (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. süftī) “delik lal taşı” (**GS** 379/1)

la‘l-i şeh-vār (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şeh-vār) “şahlara layık lal taşı” (**Sİ** R383b/3029)

la‘l-i tābende (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. tābende) “parlayan, ışık veren değerli taş; dudak” (**SS** R314a/780)

la‘l-i tāc (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. tāc) “tacın kırmızı ve kıymetli taşı” (**BV** 215/1, 688/1)

la‘l-i yākūt (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. yākūt) “kırmızı yakut” (**NŞ** 102/2)

la‘l-pāre (< Ar. la‘l + < Far. pāre) “lal parçası” (**NŞ** 153/1)

la‘l-veş (< Ar. la‘l + < Far. veş) “yakut gibi” (**LM** R245a/3187)

niṣār-ı la‘l (< Ar. niṣār + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “lal, kırmızı renkte değerli bir taş saçma, serpme” (**FŞ** SF81b/147)

2.26.2.4. Yakut ve İlgili Kavramlar

yākūt (< Ar.) “yakut (**FŞ** SF100a/25, SF93a/8, SF53b/24, SF56b/39, SF65b/93; **HE** 7a/530, 8b/669, 12a/953, 18b/1604, 22a/1905, 29b/2626; **LM** R242b/2935; **Sİ** R360a-8, R388a/3485, R399b/4695, R416a/6515, R418b/6843; **SS** R314a/780, R333a-26, R351a/4715; **BV** 30/5, 91/3, 131/5, 161/5, 354/4, 536/2; **FK** 128/7, 304/3, 369/4, 634/3, 669/7; **GS** 5/4, 45/8, 214/7, 458/2, 504/5; **NŞ** 102/2, 244/8, 329/5, 501/8, 543/4)

yāḳūt-ı aḥmer (< Ar. yāḳūt + < Far. -ı + < Ar. aḥmer) "kırmızı yakut" (**FK** 369/4; **GS** 5/4; **NŞ** 329/5; **FŞ** SF90a-43; **Sİ** R399b/4695)

yāḳūt-ı nāb (< Ar. yāḳūt + < Far. -ı + < Far. nāb) "saf, katıksız yakut" (**FK** 304/3; **GS** 45/8, 458/2; **Sİ** R388a/3485)

yāḳūt-ı sīr-āb (< Ar. yāḳūt + < Far. -ı + < Far. sīr-āb) "parlak yakut" (**BV** 655/15; 669/7)

yāḳūtī (< Ar. yāḳūt + < Far. ī) "yakuta benzer" (**FK** 639/6, 689/72)

2.26.2.5. Zümrüt ve İlgili Kavramlar

mīnū (< Far.) "sırça, zümrüt, cennet" (**FK** 29/6, 479/4, 542/6, 545/6; **GS** 525/6; **BV** 166/7; **HE** 2b/121, 10a/783; **LM** R219a/476; **Sİ** R382b/2918, R391a/3831, R391a/3832, R399b/4708, R399b/4733; **SS** R313b/729, R329B/2445, R338b/3396)

zümürüd (< Ar.) "zümrüt; çok yeşil renk" (**NŞ** 282/7)

zümürrüd (< Ar.) "zümrüt; çok yeşil renk" (**BV** 281/2, 384/1; **FK** 128/1, 584/7; **FŞ** SF57a/48; **HE** 10a/796, 21b/1860, 30a/2688, 35b/3209; **Sİ** R368b/1456, R389b/3656; **SS** R333a/2815, R353a/4923)

zümürrüdī (< Ar. zümürrüd + < Far. ī) "zümrüt gibi" (**LM** R214b/35; **SS** R329a/2398)

2.26.2.6. Firuze ve İlgili Kavramlar

firūze (< Far.) "Nişabur'da çıkan açık mavi renkli ve değerli bir yüzük taşı" (**SS** R338a/3311, R353a/4955; **Sİ** R355a/53, R360a/567, R377a/2387, R385a/3176, R398b/4584; **FŞ** SF102b/106, SF62b/9; **FK** 265/1; **GS** 140/7, 407/8, 453/8; **FK** 689/131; **SS** R309b/340)

2.26.2.7. Akik ve İlgili Kavramlar

'aḳīḳ (< Ar.) "kırmızı renkli değerli taş" (**GS** 23/4, 224/2, 302/1, 336/5, 430/3, 519/2, 649/7; **NŞ** 70/4, 190/3, 365/4; **BV** 256/3; **FK** 634/3, 666/1; **FŞ** SF58b/104, SF73a/82; **Sİ** R369a/1523; **SS** R313a/688, R314a/813, R320a/1397)

'aḳīḳ-ı nāb (< Ar. 'aḳīḳ + < Far. -ı +< Far. nāb) "saf akik" (**FŞ** SF58b/104)

'aḳīḳī (< Ar. 'aḳīḳ + < Far. ī) "kırmızı renkli değerli taş ile ilgili" (**NŞ** 383/5)

'aḳīḳ-i bī-ġış (< Ar. 'aḳīḳ + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ġışş) "saf, katıksız değerli taş" (**NŞ** 70/4)

'aḳīḳ-i dür-feşā (< Ar. 'aḳīḳ + < Far. -i + < Ar. dür + < Far. feşā) "değerli taş saçan, akik dağıtan" (**FK** 666/1)

'aḳīḳ-i nāb (< Ar. 'aḳīḳ + < Far. -i +< Far. nāb) "saf akik" (**GS** 336/5)

'aḳīḳ-i yemen (< Ar. 'aḳīḳ + < Far. -i + < Ar. yemen) "Yemen akiki" (**FK** 634/3; **GS** 23/4)

2.26.2.8. Kehribar ve İlgili Kavramlar

kāh-rübā (< Far.) "kehribar" (**HE** 29b/2637; **BV** 38/2)

kehriba (< Far.) "saman kapan, kehribar" (**NŞ** 183/6)

keh-rübā (< Far.) "kehribar" (**FK** 40/1; **GS** 437/3, 464/7, 580/4, 67/6; **NŞ** 192/2, 302/4; **BV** 225/5, 407/3; **FŞ** SF58a/67, SF93a/9; **HE** 7a/530; **LM** R222a/802; **Sİ** R381a/2776; **SS** R329a/2376)

kehrübā-veş (< Far.) "saman kapan, kehribar gibi" (**FŞ** SF57a/59)

kehrübāy (< Far.) "saman kapan, kehribar" (**NŞ** 158/3)

2.26.2.9. Billur ve İlgili Kavramlar

bilūr (< Far.) "billur" (**FŞ** SF58b/111, SF60b/29, SF60b/33, SF72a/89, SF80a/9; **LM** R238a/2445; **BV** 58/6)

bilūr-ı nāb (< Far. bilūr + < Far. -ı + < Far. nāb) "saf, katıksız billur" (**FŞ** SF60b/33)

bilūrīn (< Far.) "billurdan, billur gibi" (**FŞ** SF69a/12; **FK** 29/2; **GS** 202/1, 278/9)

2.26.2.10. Diğer Değerli Taşlar ve İlgili Kavramlar

elmās (<Yun.) "kıymetli taş, elmas" (**FŞ** SF64a/37, SF81a/101, SF89a/3; **HE** 16a/1340, 19a/1618, 27a/2393; **Sİ** R370b/1695, R375b/2199, R421a/7134; **GS** 2b-F2/4, 341/3; **NŞ** 505/3, 657/86)

fuṣūṣ (< Ar.) "yüzük taşları" (**FK** 335/7)

lāceverd (< Ar.) "lacivert, koyu mavi renkte değerli bir süs taşı" (**FK** 360/1; **BV** 120/1; **LM** R216b/228; **SS** R327b/2220, R338a/3315)

mercān (< Ar.) "mercan" (**GS** 117/5, 454/5, 518/1, 583/4, 626/3; **NŞ** 399/4; **BV** 376/5; **SS** R320a/1397)

zeberced (< Ar.) "açık yeşil renkli kıymetli bir taş" (**FK** 49/2; **HE** 10a/796, 21b/1860, 35b/3209)

zeberced-feşān (< Ar. zeberced + < Far. feşān) "süs taşını saçma, dağıtma" (**Sİ** R391a/3846)

zebercüd (< Ar.) "yeşil renkli bir süs taşı" (**FŞ** SF57a/48)

zengār (< Far.) "bakır pası çeşidinden göz taşı; pas" (**BV** 281/2, 384/1, 579/3; **FK** 192/5, 404/7, 584/6, 646/6, 676/4; **GS** 24/2, 124/2, 205/1; **NŞ** 466/6, 523/5; **FŞ** SF46a/43; **SS** R317a/1089, R350b/4664)

2.26.3. Madenler ile İlgili Kavramlar

2.26.3.1. Madenler ile İlgili Genel Kavramlar

filizzāt (< Ar.) “ham madenler, külçeler” (**Sİ** R383a/2979, R401a/4883)

ma‘den (< Ar.) “maden” (**GS** 5a-F2/16, 700/1; **HE** 15a/1228, 30b/2713; **LM** R217a-6; **Sİ** P455b/5646, R407a/5499; **SS** R312b-9, R349a/4530)

2.26.3.2. Değerli Madenler ile İlgili Kavramlar

2.26.3.2.1. Altın ve İlgili Kavramlar

altun “altın” (**FŞ** SF49b/54, SF50a/14, SF51a/103, SF60b/14; **HE** 18b/1562, 18b/1587, 19a/1621, 21b/1857, 29a/2597; **LM** R214b/38, R222b/831, R245a/3186, R247a/3387; **Sİ** R356a/172, R367b/1347, R377b/2399, R385a/3209; **SS** R326b/2093, R326b/2100, R327a/2135, R328a/2256; **BV** 44/2, 69/5, 120/1, 187/5, 553/2, 574/1; **FK** 14/5, 141/5, 264/3, 346/3, 404/5, 681/85, 810/1; **GS** 12/5, 96/8, 109/7, 141/3, 611/3, 705/2, 788/1; **NŞ** 24/1, 183/4, 235/7, 342/8, 603/3, 709/16)

rişte-i zer (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. zer) “altın tel” (**NŞ** 457/10)

zeng-i zer (< Far. zeng + < Far. -i + < Far. zer) “altın pası” (**Sİ** R402a/4986)

zer (< Far.) “altın” (**BV** 550/6; **GS** 24/7, 411/5, 572/3, 647/1; **NŞ** 393/7, 457/10, 607/3, 657/70; **FŞ** SF58a/71, SF58a/80; **HE** 9a/702, 9a/715, 10b/817, 17a/1436, 19a/1645; **LM** R225a/1089; **Sİ** R369b/1591, R370a/1633, R378b/2507, R387a/3425; **SS** R312b/633, R326b/2096, R326b/2113)

zer-āgīn (< Far.) “altınla dolu” (**Sİ** R389b/3646)

zer-efşān (< Far.) “altın saçan, altın süslemeli” (**BV** 676/2; **FK** 337/9, 360/1; **HE** 9a/716; **LM** R214b/29, R244a/3089, R245a/3190; **SS** R312b/633)

zer-efşānlıġ (< Far. zer-efşān + < Tr. -lıġ) “altın saçma” (**HE** 9a/717)

zer-feşān (< Far.) “altın saçan, altın süslemeli” (**GS** 134/1, 206/2, 255/1; **NŞ** 537/4; **HE** 9a/679, 34a/3053; **Sİ** R359a/481, R362b/835, R362b/836)

zer-feşānlıġ (< Far. zer-feşān + < Tr. -lıġ) “altın saçma” (**BV** 660/69)

zer-fişān (< Far.) “altın saçan, altın süslemeli” (**FŞ** SF71a/10, SF98a/55, SF106a/15)

zer-fişānlıḳ (< Far. zer-fişān + < Tr. -lıḳ) “altın saçma” (**FŞ** SF58a/70)

zer-ḥal (< Far.) “ressamlıkta kullanılan altın eriyiği, altın suyu” (**FK** 346/3; **GS** 647/2; **NŞ** 364/8; **FŞ** SF58a/79, SF58b/87; **HE** 21b/1850, 34a/3059; **LM** R214b/42; **SS** R343a/3864; **Sİ** R368a/1434, R391a/3842; **BV** 660/6)

zer-ḥall (< Far.) “ressamlıkta kullanılan altın eriyiği, altın suyu” (**Sİ** R394a/4106; **SS** R337b/3308)

zer-i nāb (< Far. zer + < Far. -i + < Far. nāb) “saf altın” (**Sİ** R401b/4896)

zerīn (< Ar.) “altın gibi parlak, sarı” (**Sİ** R379a/2554; **SS** R316b/1060, R326b/2102)

zerīnveş (< Far.) “altından veya altına benzer gibi, altın gibi sarı, parlak” (**SS** R328a/2256)

zer-kār (< Far.) “altın işleme, altın işlemeli” (**FK** 637/6, 689/6; **GS** 479/7; **FŞ** SF49b/49, SF57a/54, SF58b/89, SF97b/21; **HE** 3b/179, 9a/683, 22b/1952, 28a/2494, 36a/3215; **LM** R230a/1605; **Sİ** R389b/3632, R399a/4662; **SS** R310a/388, R321b/1574, R327b/2220)

zer-kārlıḳ (< Far. zer-kār + < Tr. -lıḳ) “altın işleme, altın işlemeli” (**FŞ** SF55a/46; **Sİ** R414b/6359)

zer-keş (< Far.) “yaldızlı, altın işlemeli” (**BV** 660/61; **FK** 149/3, 683/7; **GS** 84/2, 86/2, 200/3; **FŞ** SF62b/14; **HE** 12b/1016, 28a/2460, 42b/3841; **Sİ** R359a/481, R359b/556; **SS** R309a/301, R311a/487, R326b/2092, R326b/2115)

zer-nigār (< Far.) “altınla işlenmiş, yaldızlı, süslü” (**FK** 543/3, 602/7, 670/6; **GS** 8a-F2/19, 12a-F2/9, 436/6; **HE** 16a/1352, 34a/3060; **Sİ** R362b/837, R391a/3837, R391b/3870, R397a/4452; **SS** R324b/1916, R326b-22, R328a/2264, R334b/2955)

zer-nişānlıġ (< Far. zer-nişān + < Tr. -lıġ) “altın işlemeli, altın kaplamalı” (**FŞ** SF58a/70)

zer-pāş (< Far.) “altın saçan” (**FK** 689/104; **GS** 12a-F2/15; **HE** 19a/1638; **Sİ** R378a-31; **SS** R326b/2115)

zer-peyker (< Far.) “altın görünüşlü” (**HE** 36a/3216)

zerrīn (< Far.) “altın gibi parlak, sarı” (**BV** 181/2, 192/2; **GS** 202/7, 462/6; **NŞ** 69/3, 462/3, 657/70; **FŞ** SF101b/4, SF47b/4, SF51a/106, SF62b/10, SF74b/63; **HE** 38b/3469; **LM** R228b-19; **Sİ** R374a/2038, R383b/3030, R389b/3646, R400a/4769)

zerrīn-cenāḥ (< Far. zerrīn + < Ar. cenāḥ) “altın kanatlı” (**Sİ** R365a-16)

zer-rişte (< Far.) “altın tel, sarı” (**BV** 258/1, 446/2; **FK** 572/2; **GS** 133/4, 336/6, 513/3; **FŞ** SF58b/88; **HE** 10a/763, 21b/1859, 34a/3057; **SS** R334b/2956)

zer-rişte-keş (< Far.) “altın işlemeli” (**HE** 34a/3058)

zerveş (< Far.) “altın gibi” (**SS** R311a/487)

2.26.3.2.2. Gümüş ve İlgili Kavramlar

gümiş “gümüş” (**GS** 475/3, 611/4)

kümiş “gümüş” (**FK** 389/4**GS** 155/3, 171/5; **NŞ** 379/4; **BV** 612/5; **FŞ** SF49b/54, SF76a/66; **HE** 21b/1857; **SS** R327a/2162)

kümüş “gümüş” (**FK** 264/3; **NŞ** 35/4, 665/1; **BV** 722/2; **FŞ** SF58a/51, SF64b/76; **HE** 5b/366; **LM** R214b/37; **Sİ** R374a/2061, P455a/5595, P455a/5613, R418b/6841)

levḥa-ı nuḳre (< Ar. levḥa + < Far. -ı + < Ar. nuḳre) “gümüş levha” (**Sİ** R386b/3347)

nuḳre (< Ar.) “gümüş, gümüş külçesi” (**HE** 9a/676, 10a/792; **Sİ** R386b/3347)

nuḳre-i mīnā (< Ar. nuḳre + < Far. -i + < Far. mīnā) “parlak gümüş” (**HE** 10a/792)

sīm (< Far.) “gümüş” (**BV** 156/5; **FK** 99/1, 144/6, 416/3, 454/7, 590/6; **GS** 173/6, 202/4, 270/4, 300/1, 341/2, 498/3, 542/2; **NŞ** 194/6, 276/7, 445/2, 668/1, 693/1; **FŞ** SF49b/56, SF57a/63, SF63a/108, SF79b/78, SF93b/37; **HE** 9a/675, 10a/791, 12b/1042, 18b/1561, 18b/1596, 32a/2877; **LM** R214b/29, R220b/629, R222b/835; **Sİ** R356b/223, R378b/2507, R392b/3960, R399a/4671; **SS** R307a/49, R320a/1411, R326b/2113, R327a/2175)

sīm-āb (< Far.) “gümüş suyu, cıva” (**BV** 44/2, 350/4, 467/7; **GS** 144/4, 155/5, 197/4, 202/4, 288/2, 336/1, 606/6; **NŞ** 293/7; **FŞ** SF50a/82, SF57a/63, SF58b/93, SF58b/94, SF70b/51; **LM** R246b/3314; **Sİ** R381a/2777, R383a/2980, R404a/5145, R406b/5403; **SS** R320a/1410, R342a/3784, R351b/4758)

sīm-ābī (< Far.) “gümüş suyu, cıva ile ilgili” (**GS** 155/1, 155/5, 155/6)

sīm-efşān (< Far.) “gümüş saçan” (**GS** 190/4)

sīm-feşānlıġ (< Far. sīm-feşān + < Tr. -lıġ) “gümüş saçan” (**FK** 634/10)

sīm-feşānlıḳ (< Far. sīm-feşān + < Tr. -lıḳ) “gümüş saçan” (**HE** 18b/1560; **NŞ** 693)

sīm-ı nāb (< Far. sīm + < Far. -ı + < Far. nāb) “saf gümüş” (**FŞ** SF57a/63)

sīmī (< Far.) “gümüşle ilgili” (**FŞ** SF63b/1)

sīm-i nāb (< Far. sīm + < Far. -i + < Far. nāb) “saf gümüş” (**GS** 498/3; **NŞ** 668/1; **HE** 9a/675; **Sİ** R404b/5217)

sīm-i sūde (< Far. sīm + < Far. -i + < Far. sūde) “ezilmiş, dövülmüş gümüş”” (**BV** 266/1)

sīmīn (< Far.) “gümüşten, gümüş gibi” (**BV** 318/7, 538/1; **FK** 110/6, 183/6, 593/7, 595/4, 685/1; **GS** 31/5, 140/2, 336/1, 427/6, 627/1; **NŞ** 26/3, 477/5, 607/2; **FŞ** SF57a/64, SF58b/95, SF62b/10; **HE** 9b/746; **Sİ** R356b/224, R365a-16, R383b/3030, R393a/4006)

sīm-nāb (< Far.) “saf gümüş” (**Sİ** R381a/2777)

sīm-pāşende (< Far.) “gümüş saçan” (**FK** 689/39)

2.26.3.2.3. Demir ve İlgili Kavramlar

āhen (< Far.) “demir, zincir” (**FŞ** SF55b/19, SF75a/99; **NŞ** 690/4)

āhen-ı serd (< Far. ahen + < Far. -ı + < Far. serd) “soğuk demir” (**FŞ** SF75a/99)

āhenīn (< Far.) “demirden, demir gibi pek sağlam” (**FŞ** SF56b/15; **LM** R217a/303)

āhenī-vār (< Far.) “demir gibi, sağlam”(**FŞ** SF106b/56)

āyen (< Far.) “demir” (**HE** 3b/205)

tėmür “demir” (**BV** 483/4; **FK** 15/3, 277/1, 407/4, 520/4, 612/2, 689/24; **GS** 78/4, 139/4, 186/8, 219/2, 250/5, 457/7; **NŞ** 35/2, 505/3; **FŞ** SF101b/10, SF104b/129, SF56b/16, SF66b/37, SF66b/40; **LM** R226b-17, R228a/1397, R235b/2181; **Sİ** R362a/790, R367b/1343, R374a/2042, R385b/3263; **HE** 9a/683, 9a/685, 19a/1620, 35a/3158; **BV** 65/5, 719; **SS** R328a/2255, R328a/2268)

2.26.3.2.4. Bakır ve İlgili Kavramlar

mis (< Far.) “bakır” (**FŞ** SF51a/103; **HE** 18a/1530; **SS** R353a/4919; **Sİ** R356a/172, R365a/1111, R379b/2650, R401a/4884, R408a/5695; **NŞ** 227/6; **LM** R247a/3380)

misīn (< Ar.) “bakır” (**HE** 29b/2609)

2.26.3.2.5. Çinko ve İlgili Kavramlar

tūtiyā (< Ar.) “çinko” (**BV** 18/2, 632/4, 641/2)

tūtyā (< Ar.) “çinko” (**LM** R216b/242, R230a/1629)

tūtyā-veş (< Ar. tūtyā + < Far. veş) “çinko gibi” (**LM** R242b/2916)

2.26.3.2.6. Kurşun ve İlgili Kavramlar

ḳurġaşun “kurşun” (**FŞ** SF46a/30; **Sİ** R408a/5695)

2.26.3.2.7. Kömür ve İlgili Kavramlar

kimür “kömür” (**HE** 27a/2396, 33a/2954; **FŞ** SF64a/38, SF70b/56, SF75a/107, SF75a/108)

kömür “kömür” (**FK** 761/1; **GS** 707/1; **FŞ** SF58b/98; **LM** R224a/982; **Sİ** R402b/5021, R408a/5695)

2.26.3.2.8. Tuz ve İlgili Kavramlar

kān- ı nemek (< Far. kān + < Far. -ı + < Far. nemek) “tuz kaynağı” (**FK** 109/3)

nemek (< Far.) “tuz” (**FK** 109/3)

nemek-dān (< Far.) “tuzluk; *mec.* sevgilinin dudağı” (**FK** 223/2; **GS** 169/2, 280/3)

tuz “tuz” (**BV** 76/2, 459/5; **FK** 109/7, 223/1; **GS** 87/3, 139/1, 175/2, 216/4, 587/6, 645/1; **NŞ** 103/3; **FŞ** SF64a/47, SF76a/56, SF76a/57, SF76a/60, SF76a/60; **HE** 7b/562; **LM** R227b/1371; **Sİ** R377b/2396)

tuzī (< Tr. tuz + < Far. ī) “tuzla ilgili” (**FŞ** SF76a/56)

tuzluḳ “tuzlu” (**FK** 292/4; **GS** 87/3, 280/3)

tuzsız “tuzsuz” (**GS** 292/7)

2.26.4. Takılar ve Eşyalar ile İlgili Kavramlar

ʻıḳd (< Ar.) “gerdanlık, inci dizisi, yıldız takımı” (**HE** 1b/3; **LM** R222a/785, R231b-22; **SS** R310b/444)

ʻıḳd-i gevher (< Ar. ʻıḳd + < Far. -i + < Far. gevher) “cevher gerdanlığı; inci dizisi” (**LM** R222a/785)

ʻıḳdlıġ (< Ar. ʻıḳd + < Tr. – lıġ) “gerdanlık, inci dizisi, yıldız takımı” (**GS** 161/1)

dürc-i ʻaḳīḳ (< Ar. dürc + < Far. -i + < Ar. ʻaḳīḳ) “akik kutusu” (**BV** 659/40)

dürc-i laʻl (< Ar. dürc + < Far. -i + < Ar. laʻl) “lal taşından yapılmış mücevher kutusu; *mec.* ağız, dudak” (**BV** 536/2)

dürluḳ (< Ar. dürr + < Tr. -luḳ) “inciden yapılmış gerdanlık” (**FŞ** SF50b/62, SF68a/64; **BV** 256/3)

gevher-keş (< Far.) “mücevherli bilezik” (**BV** 338/1)

gūşvāre (< Far.) “küpe” (**NŞ** 657/72)

ḥoḳḳa-i yāḳūt (< Ar. ḥoḳḳa + < Far. -i + < Ar. yāḳūt) “yakut kutusu” (**GS** 214/7)

ḥoḳḳa-i yāḳūtī (< Ar. ḥoḳḳa + < Far. -i + < Ar. yāḳūtī) “yakut kutusu” (**GS** 9b-F2/21)

ḥuḳḳa (< Ar.) “mücevher kutusu” (**FŞ** SF69a/13, SF69a/13; **LM** R222b/839; **SS** R334b/2974)

ḥuḳḳa-yı laʻl (< Ar. ḥuḳḳa + < Far. -yı + < Ar. laʻl) “mücevher kutusu; *mec.* sevgilinin hokka gibi gizli, kapalı dudağı” (**LM** R222b/839)

ḥuliyy (< Ar.) “altın, yakut, zümrüt, gümüş gibi zinet eşyası” (**NŞ** 364/6)

rişte-i dür (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. dürr) “inci ipi” (**FK** 157/3; **NŞ** 528/5; **LM** R242b/2934)

rişte-yi dür (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. dürr) “inci ipi” (**SS** R316b/1080, R320a/1400)

zerrīn-kemer (< Far.) “altın kemer” (**LM** R214b/30)

2.26.5. Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar ve Meslekler

ʻayār (< Ar.) “altının, gümüşün ve başka kıymetli madenlerin karışma derecesi, derece” (**Sİ** R385a/3214)

ʻıyār (< Ar.) altın, gümüş ve başka madenlerin karışma derecesi” (**FK** 141/5)

būte (< Far.) “kuyumcu kalıbı, pota” (**HE** 22b)

gevher-furūş (< Far.) “kuyumcu” (**Sİ** R366a/1225)

güher-senc (< Far.) “mücevher tartan” (**HE** 9b/751; **Sİ** R415b/6450)

kūre (< Far.) “dökümhane, kuyumcu fırını, fırın” (**FK** 141/5; **BV** 695/2; **FŞ** SF70b/55, SF73a/52, SF75a/106, SF75a/107; **HE** 24b/2131; **Sİ** R383a/2979, R386a/3294, R386a/3295, R408b/5750; **SS** R323b/1766, R326b/2110)

kūreī (< Far.) “dökümhane, kuyumcu fırını ile ilgili” (**Sİ** R386a/3294)

külīçe (< Far.) “külçe” (**LM** R238b/2523; **SS** R326b/2110)

miḥeḳ (< Ar.) “altın veya gümüşün ayarını ölçmeye yarayan taş, ölçek” (**Sİ** R394b/4187; R385a/3214)

ṣadef-kār (< Ar. ṣadef +< Far. kār) “sedef işi yapan, sedef ile süsleme yapan” (**FŞ** SF46a/43)

ṣadef-kārlıḳ (< Ar. ṣadef +< Far. kār + Tr. -lıḳ) “sedef işi yapma, sedef ile süsleme yapma” (**HE** 2a/60)

ṣarrāf (< Ar.) “sarraf, kuyumcu” (**FŞ** SF75b/1; **SS** R314a/775; **GS** 336/5; **NŞ** 382/3, 382/6)

sīm-keş (< Far.) “haddeden gümüş tel çeken sanatkâr” (**SS** R330a/2476)

tersī‘ (< Ar.) “mücevher kakarak süsleme, oymacılık” (**SS** R306b/7, R317a/1091; **NŞ** 92/2; **HE** 9b/719; **FŞ** SF65b/88)

zer-ger (< Far.) “kuyumcu” (**FŞ** SF58b/95)

zergerī (< Far.) “kuyumculuk” (**SS** R326b/2109)

zergerlik (< Far. zerger + < Tr. -lik) “kuyumculuk” (**SS** R328a/2249)

2.26.6. Kimya ve İlgili Kavramlar

iksīr (< Ar.) “iksir” (**FK** 316/2; **NŞ** 270/5; **BV** 219/8; **Sİ** R356a/171)

kīmiyā (< Ar.) “kimya” (**Sİ** R354b/43, R356a/172, R365a/1114, R365a/1115)

kīmiyāyī (< Ar. kīmiyā + < Far. yī) “kimya ile ilgili” (**NŞ** 591/4)

kīmyā (< Ar.) “kimya” (**FK** 6/6, 166/3; **GS** 683/71; **NŞ** 8/2, 603/3; **FŞ** SF87b/38; **HE** 18a/1530, 20a/1702, 29b/2609; **LM** R216b/217, R230a/1629, R231a/1721, R247a/3376, R247a/3389; **SS** R329B/2421)

kimyā-ger (< Ar. kimyā + < Far. ger) “kimya ile uğraşan” (**NŞ** 657/64)

kīmyā-ḫāṣṣiyyetlıḳ (< Ar. kīmyā-ḫāṣṣiyyet + < Tr. -lıḳ) “iksir etkisi” (**GS** 7b-F2/8)

kīmyālıġ (< Ar. kīmyā + < Tr. -lıġ) “kimyalık, iksir yapmak için kullanılan madde” (**LM** R247a/3382)

kīmyālıḳ (< Ar. kīmyā + < Tr. -lıġ) “kimyalık, iksir yapmak için kullanılan madde” (**LM** R247a/3377)

kīmyā-veş (< Ar. kīmyā + < Far. veş) “kimya gibi” (**LM** R247a/3388)

sīmiyā (< Ar.) “eski, batıl kimya ilmi” (**SS** R342b/3794, R342b/3795, R343b/3919, R344b/4021, R344b/4032)

sīmyā (< Ar.) “eski kimya bilimi”(**BV** 472/3; **Sİ** R355a/78))

2.26.6.1. Alaşımlar ve İlgili Kavramlar

pelārek (< Far.) “suyu iyi verilmiş çelik” (**BV** 660/77)

pirinc (< Far.) “bakıra çinko katılarak elde edilen sarı renkte bir alaşım” (**Sİ** R408a/5695)

pūlād (< Far.) “çelik, paslanmaz demir” (**FK** 189/1, 439/5, 490/4, 650/5; **GS** 122/4, 209/4, 341/2, 369/4, 398/4, 498/3; **NŞ** 117/3, 301/3, 408/5, 463/4, 636/5; **BV** 58/6, 539/4, 660/75; **FŞ** SF102a/37, SF96b/17, SF46b/45, SF51b/37, SF56b/14; **HE** 7b/547, 8b/645, 9b/747, 16a/1335, 24a/2081; **LM** R247a/3393; **Sİ** R362a/790, R374b/2102, R401a/4884, R401b/4886; **SS** R327b/2225)

pūlād-ı maṣḳūl (< Far. pūlād + < Far. -ı + < Ar. maṣḳūl) “pası açılmış, cilalanmış çelik” (**Sİ** P455a-68)

pūlād-ı yek-pāre (< Far. pūlād + < Far. -ı + < Far. yek-pāre) “tek parça hâlinde çelik” (**Sİ** R419b/6949)

2.26.6.2. Kimyasal Maddeler ve İlgili Kavramlar

afyōn (<Yun.) “bir çeşit uyuşturucu, afyon” (**GS** 230/6, 453/6, 511/9)

afyon (<Yun.) “bir çeşit uyuşturucu, afyon” (**GS** 308/2, 494/6, 608/6)

efyūn (< Far.) “bir çeşit uyuşturucu, afyon” (**BV** 210/5)

gūgird (< Far.) “kükürt” (**FK** 397/6, 686/2; **NŞ** 298/3; **BV** 351/1, 433/1, 657/2; **LM** R222a/774; **SS** R341b/3717)

ḫayāl-i beng (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. beng) “afyon hayali” (**GS** 116/3)

kāfūr (< Ar.) “hekimlikte kullanılan saydam ve güzel kokulu madde” (**FK** 58/8, 149/2, 411/5, 610/4, 617/3, 685/28; **GS** 166/1, 168/2, 200/2, 287/6, 364/3, 600/4, 600/5; **NŞ** 194/2, 214/2, 316/1; **BV** 165/2, 266/1, 276/6, 489/1, 714/1; **FŞ** SF55b/48, SF58b/111, SF65a/1, SF75b/45, SF80a/26; **HE** 2a/64, 2a/65, 6a/404, 28b/2516; **LM** R215a/89, R222b/830, R224b/1063, R238a/2462; **Sİ** R389b/3659; **SS** R308a/195, R321a/1502, R341b/3698, R344b/4048)

kāfūrī (< Ar. kāfūr + < Far. ī) “kafur renginde, kafurdan yapılma, kafurla ilgili” (**FŞ** SF57a/62, SF57b-17, SF58b/115, SF93a-45; **SS** R311a/492, R344b/4053, R344b-32, R345a/4077; **GS** 125/6, 238/5, 380/3, 600/2)

kāfūr-bīz (< Ar. kāfur + < Far. bīz) “kafur eleyen” (**HE** 10a/767; **Sİ** R380b/2727, R416a/6479)

kāfūrī-mizāc (< Ar.) “kafurdan yapılmış; çok beyaz” (**GS** 600/4)

kāfūr-kirdār (< Ar. kāfūr + < Far. kirdār) “kafur gibi, çok beyaz” (**FŞ** SF57b-17; **GS** 4b-F2/6)

kāfūr-mānend (< Ar. kāfūr + < Far. mānend) “kafur gibi” (**FŞ** SF55a/48, SF58b/110)

kāfūr-mizāc (< Ar.) “kafurdan yapılmış, çok beyaz” (**SS** R344b-32)

kāfūr-rīz (< Ar. kāfur + < Far. rīz) “aydınlık” (**Sİ** R380b/2727)

kāfūr-ṭāb‘ (< Ar.) “kafur yaratılışlı, tabiatlı” (**Sİ** R400a/4738)

ḳīr (< Ar.) “zift, katran” (**FK** 501/1; **GS** 572/1, 572/6; BV 362/3; **FŞ** SF63b/15, SF90a/18, SF90a/23; **HE** 3a/151; **LM** R219a/494, R219a/496, R219b/497, R227b/1360; **Sİ** R369b/1562, R412b/6145, R414a/6305; **SS** R319b/1344, R336a/3127, R347a/4322)

ḳīr-endūd (< Ar. ḳīr + < Far. endūd) “zift, katran, renkli, zifte bulanmış” (**FK** 23/3; **GS** 121/7, 555/3; BV 544/5; **SS** R319b/1343)

ḳīr-mānend (< Ar. ḳīr + < Far. mānend) “katran gibi” (**LM** R219a/496)

ḳīr-peyvend (< Ar. ḳīr + < Far. peyvend) “katran bağı” (**LM** R219a/496)

ḳaṭrān (< Ar.) “katran” (**SS** R331b/2648, R332a/2693, R332b/2767, R333a/2780)

ḳurṣ-ı kāfūr (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı < Ar. kāfūr) “kafur hapı; sert, güzel kokulu, katı ve yağlı bir madde” (**BV** 187/5)

kükürd (< Far.) “kükürt” (**GS** 307/2, 442/4, 489/7, 411/1, 503/6; **Sİ** R356a/171)

kükürd-i aḥmer (< Far. kükürd + < Far. -i + < Ar. aḥmer) “kırmızı, kızıl kükürt” (**Sİ** R356a/171)

ma‘den-i kāfur (< Ar. ma‘den + < Far. -i + < Ar. kāfur) “kafur madeni; kafur ağacından elde edilen, hekimlikte kullanılan, beyaz ve yarı saydam, kolaylıkla parçalanan, güzel kokulu bir maddenin bol olduğu yer” (**SS** R349a/4530)

māye (< Far.) “maya, asıl ve lüzumlu madde” (**FŞ** SF53b/19, SF98a/77; **HE** 2b/101, 5a/321, 5a/347, 26b/2353, 40b/3654; **LM** R215b/138; **Sİ** R400b/4835, R401a/4839; **SS** R307b/125, R319a/1288, R334a/2933, R335a/3005; **GS** 105/3, 824/1; **NŞ** 498/5; **BV** 499/4)

neft (< Far.) “neft yağı” (**SS** R341b/3717; **FŞ** SF64a/32, SF64a/34, SF73a/52)

neft̤lık̤ (< Ar. neft̤ + < Tr. -lık̤) “neft yağ” (**FŞ** SF73a/67)

ṣābūn (< Ar.) “sabun” (**SS** R344b/4046)

zırnīḫ (< Far.) “zırnık, sıçanotu, arsenik madeni ile kükürt karışığı bir madde” (**HE** 42b/3839)

zībāḳ (< Ar.) “cıva” (**NŞ** 313/4)

Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Cevher, Mücevherler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.”, 9 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça, 22 Farsça kelime ve 31 isim tamlaması yer almaktadır. “Değerli Taşlar ve İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “İnci ve İlgili Kavramlar” bölümünde 7 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Arapça, 7 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 82 isim tamlaması; “Sedef ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime; “Lal ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime ve 27 isim tamlaması; “Yakut ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; “Zümrüt ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça ve 2 Arapça kelime; “Firuze ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime; “Akik ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; “Kehribar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Farsça kelime; “Billur ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Diğer Değerli Taşlar ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 1 Yunanca ve 1 Farsça kelime bulunmaktadır. “Madenler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Madenler ile İlgili Genel Kavramlar” bölümde 2 Arapça kelime; “Değerli Madenler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Altın ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte; 1 Türkçe, 17 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; “Gümüş ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Türkçe, 1 Arapça, 8 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; “Demir ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Bakır ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime; “Çinko ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça kelime; “Kurşun ve İlgili

Kavramlar" bölümünde 1 Türkçe kelime; "Kömür ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe kelime; "Tuz ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Tr. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar grubunun içerisinde yer alan "Takılar ve Eşyalar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 3 Arapça kelime ve 8 isim tamlaması; "Kuyumculuk ile İlgili Kavramlar ve Meslekler" bölümünde ise 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça ve 9 Farsça kelime yer almaktadır. "Kimya ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Arapça kelime bulunmaktadır. Ayrıca "Kimya ve İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Alaşımlar ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Kimyasal Maddeler ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 7 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Yunanca, 5 Farsça, 10 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.27. Bitkiler ve İlgili Kavramlar

2.27.1. Bitkiler ile İlgili Genel Kavramlar

giyā (< Far.) "nebat" (**HE** 22b, 22b/1962, 22b/1963)

giyāh (< Far.) "bitki, nebat, taze ot" (**FK** 17/5, 483/6, 561/1; **GS** 27/4, 75/7, 187/5, 313/5, 547/3, 567/1, 579/5; **NŞ** 529/5, 658/3; **BV** 1/2, 323/4, 365/2, 427/6; **FŞ** SF61a/72, SF67b/20, SF69a/22, SF74a/31, SF79a/28; **HE** 2a/82, 2a/83, 18a/1528; **Sİ** R360a/615, R408a/5654; **SS** R318b/1260, R318b/1261)

giyāh-ı mihr (< Far. giyāh + < Far. -ı + < Far. mihr) "güneş bitkisi" (**BV** 539/4; **FK** 483/6; **GS** 75/7)

giyāhī (< Far.) "nebat, bitki" (**FŞ** SF57a/51; **Sİ** P455a/5602; **BV** 738/4)

giyeh (< Far.) "bitki" (**FŞ** SF60a/107; **HE** 15a/1275, 29a/2554, 35b/3199; **LM** R232a/1842, R243a/2974; **Sİ** R402a/4975; **SS** R349b/4585, R349b/4586; **GS** 150/2, 458/7, 646/3; **NŞ** 18/3, 405/2, 651/2; **BV** 139/2)

nebāt (< Ar.) "bitki, ot" (**FK** 92/7, 345/4; **GS** 77/7, 87/4; **NŞ** 50/1, 170/5, 429/2; **FŞ** SF76a/64, SF76a/65; **HE** 3b/177, 18b/1598, 25b/2235, 37b/3387; **LM** R215a/48; **Sİ** R355a/82, R402a-57, R402b/5003)

nebātī (< Ar. nebāt + < Far. ī) "bitkisel, bitkilerle ilgili" (**NŞ** 74/2; **Sİ** R410a/5887)

rūḥ-ı nebāt (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < nebāt) "bitkilerin özü" (**Sİ** R402b/5003)

2.27.2. Çiçekler ve İlgili Kavramlar

2.27.2.1. Çiçekler ile İlgili Genel Kavramlar

cemī‘-ı ezhār (< Ar. cemī‘ + < Far. -ı + < Ar. ezhār) “tüm çiçekler” (**FŞ** SF52b-11)

çiçek “çiçek” (**FK** 343/5, 438/5, 675/8; **BV** 332/7, 581/7; **GS** 9a-F2/23, 186/1, 254/2, 611/5, 661/4)

ezhār (< Ar.) “çiçekler” (**FŞ** SF52b-11; **HE** 9b; **NŞ** 109/7)

şikūfe (< Far.) çiçek” (**FK** 73/4; **FŞ** SF52b-11)

şükūfe (< Far.) “çiçek” (**GS** 112/1; **HE** 10a/804, 30b/2729, 35b/3200, 36a/3259; **LM** R228a-18; **Sİ** R360a/584, R399a/4671)

zehre (< Far.) “çiçek” (**Sİ** R380b/2735, P465b/6572)

zevāhir (< Ar.) “çiçekler” (**GS** 2b-F2/13)

2.27.2.2. Gül ve İlgili Kavramlar

gǐtǐ-ārāy (< Far.) “iri yapraklı , güzel kokulu sadberk gülü” (**FŞ** SF78b/67)

ġonçelıḳ (< Far. ġonçe + < Tr. -lıḳ) “tomurcuklu, açılmamış gül” (**NŞ** 81/2)

gül (< Far.) “gül” (**FK** 10/7, 138/6, 292/6, 308/6, 422/7, 595/3; **GS** 2b-F2/12, 10/8, 102/1, 200/2, 300/7, 504/5; **NŞ** 3/4, 101/1, 203/3, 308/2, 400/8, 500/4, 603/43; **FŞ** SF105a/2, SF91a/115, SF50b/32, SF57a/58; **HE** 2a/75, 9b/721, 15a/1259, 22b/1970, 23b/2045; **LM** R214b/34, R224a/1006, R232b/1907, R234b/2112; **Sİ** R355a/84, R366b/1275, R377b/2428, R390a/3738; **SS** R306b/21, R310a/389, R317a/1090, R331b/2640; **BV** 1/1, 82/8, 106/3, 191/7, 220/6, 290/5, 358/1, 671/1, 737/4)

gülçe (< Far. gül + < Tr. -çe) “gül gibi” (**GS** 588/4; **NŞ** 43/9)

gül-ı ‘ayş (< Far. gül + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “eğlenme gülü” (**FŞ** SF60a/99)

gül-ı sǐr-āb (< Far. gül + < Far. -ı + < Far. sǐr-āb) “taze gül” (**FŞ** SF58b/104)

gülǐ (< Far.) “bir gül, gül renkli” (**FK** 592/5, 600/1; **GS** 199/1, 277/1, 646/2, 653/4, 681/5; **NŞ** 21/8, 581/5, 709/38; **FŞ** SF105a/5, SF106a/17, SF97b/20, SF86b/81; **Sİ** R357b/330; **BV** 154/6)

gül-i aḥmer (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. aḥmer) “kırmızı gül” (**BV** 30/4; **GS** 8a-F2/4)

gül-i āteşǐn (< Far. gül + < Far. -i + < Far. āteşǐn) “ateş renginde gül, kıpkırmızı gül” (**FK** 84/7, 340/1; **NŞ** 14/5, 430/3; **Sİ** R360a-8, R402a/4984, R402b/5021; **HE** 24a/2106, 27a/2397)

gül-i bahārǐ (< Far. gül + < Far. -i + < Far. bahārǐ) “bahar gülü” (**LM** R224a/1016)

gül-i bustān (< Far. gül + < Far. -i + < Far. bustān) “bahçenin gülü” (**FK** 115/3, 574/6)

gül-i gez (< Far. gül + < Far. -i + < Far. gez) “gül izi, gül nişanesi” (**NŞ** 199/4)

gül-i ḫod-rū (< Far. gül + < Far. -i + < Far. ḫod-rū) “yaban gülü” (**FK** 566/6)

gül-i mihr (< Far. gül + < Far. -i + < Far. mihr) “güneş gülü” (**NŞ** 194/3)

gül-i mu‘aṣfer (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. mu‘aṣfer) “benzi solmuş, sarı renkli gül” (**LM** R242a/2889

gül-i nā- şüküft (< Far. gül + < Far. -i + < Far. nā- şüküft) “açılmamış gül/gonca” (**Sİ** R378a/2491)

gül-i nesrīn (< Far. gül + < Far. -i + < Far. nesrīn) “yaban gülü” (**HE** 29a/2599)

gül-i nev-bāve (< Far. gül + < Far. -i + < Far. nev-bāve) “yeni açılan gül” (**HE** 36a/3245)

gül-i nev-ḫāste (< Far. gül + < Far. -i + < Far. nev-ḫāste) “yeni açılan gül” (**HE** 31b/2794, 38a/3427)

gül-i nev-ḫīz (< Far. gül + < Far. -i + < Far. nev-ḫīz) “yeni açmış gül” (**HE** 40a/3621)

gül-i ra‘nā (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. ra‘nā) “güzel gül, dışı sarı, içi kırmızı renkte olan gül” (**GS** 15/1, 38/1, 238/2, 255/2, 452/6; **NŞ** 55/1, 279/1, 315/2, 335/6, 464/6; **BV** 97/2, 115/7, 235/7, 243/4, 261/4, 264/5; **FK** 238/3, 310/2, 477/9, 591/4, 672/6, 689/87)

gül-i riyāż-ı irem (< Far. gül + < Far. -i + < Far. riyāż + < Far. -i + < Far. irem) “irem bahçesinin gülü” (**SS** R310a/389)

gül-i ṣad-berg (< Far. gül + < Far. -i + < Far. ṣad-berg) “yüz yapraklı gül” (**NŞ** 386/4)

gül-i semen-ber (< Far. gül + < Far. -i + < Far. semen-ber) “göğsü yasemin gibi beyaz olan gül (sevgili)” (**LM** R228b/1474)

gül-i serv-ḳāmet (< Far. gül + < Far. -i + < Far. serv + < Ar. ḳāmet) “servi gibi uzun ve düzgün boylu gül (sevgili)” (**FK** 81/1)

gül-i sīr-āb (< Far. gül + < Far. -i + < Far. sīr-āb) “taze gül” (**BV** 464/3; **GS** 197/1, 266/1, 336/1; **HE** 25b/2266)

gül-i sūrī (< Far. gül + < Far. -i + < Far. sūrī) “düğün gülü” (**GS** 595/1, 678/2; **NŞ** 168/2)

gül-i şem‘-cebīn (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. şem‘-cebīn) “parlak alınlının gülü” (**GS** 303/5)

gül-i şüküfte (< Far. gül + < Far. -i + < Far. şüküfte) “açılmış gül” (**LM** R223a/888)

gül-i tāze (< Far. gül + < Far. -i + < Far. tāze) “yeni açılan gül” (**Sİ** R383b/3069; **HE** 24a/2096)

gül-i tāze-rūy (< Far. gül + < Far. -i + < Far. tāze-rūy) “güzel kokulu gül” (**HE** 23a/1989)

gül-i ṭarī (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. ṭarī) “taze gül” (**SS** R334b/2957)

gül-i ẕevḳ (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. ẕevḳ) “tadımlık koklanacak gül” (**NŞ** 233/2)

gül-sīr-āb (< Far.) “suya kanmış gül; taze/körpe gül” (**NŞ** 44/5)

gülşen-i āyīne-reng (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. āyīne-reng) “ayna renkli gül” (**HE** 35b/3210)

nesrīn (< Far.) “yaban gülü” (**FK** 19/2, 292/1; **GS** 58/7, 122/1, 161/4, 170/3, 251/5, 460/4; **NŞ** 51/3, 147/3, 429/8, 657/30, 709/3; **BV** 117/7, 192/3, 225/4; **FŞ** SF103b/27, SF49a/10; **HE** 15a/1259, 24a/2098, 29a/2599; **LM** R222b/846, R235a/2121; **SS** R316b/1068, R325a/1957)

nesteren (< Far.) “yaban gülü” (**FK** 238/3, 359/6, 566/4, 678/3; **GS** 238/2, 322/6; **HE** 7b/540, 10b/844; **Sİ** R357a/264, R402a/4989; **SS** R317a/1114)

sūrī (< Far.) “eğlence gülü” (**GS** 595/1, 678/2; **NŞ** 168/2)

tāze-verd (< Far.) “taze gül” (**Sİ** R403a-60)

verd (< Ar.) “gül yaprağı” (**BV** 120/2, 122/5; **LM** R215a/74, R217a/261, R228b/1451, R233a/1957; **FK** 438/5, 586/3; **Sİ** R355a/84, R359a/466, R362a/810, R374b/2120, R390b/3786; **HE** 7b/579, 18a/1532, 22a/1896, 23b/2034, 29a/2597, 30a/2645, 37b/3356; **NŞ** 120/4; **GS** 394/3, 484/3, 639/5, 663/1, 683/142; **FŞ** SF106b/53, SF97b/20, SF53a/54, SF69a/21, SF85b/68)

verdī (< Ar.) “gül ile ilgili” (**GS** 619/4)

verdiyyetü’n-nesāyim (< Ar.) “gülgiller” (**FK** 410/1; **NŞ** 395/1)

2.27.2.2.1. Gül ile İlgili Diğer Kavramlar

ġarḳ-ı gül (< Ar. ġarḳ + < Far.-i+ < Far. gül) “gül içinde kalma; gül içinde boğulma” (**SS** R337b/3301)

gül-āgīn (< Far.) “gülle dolmuş” (**FŞ** SF57b/29; **GS** 460/5)

gül-āmīz (< Far.) “gülle karışık” (**BV** 559/4)

gül-āyīn (< Far.) “güle benzer” (**FK** 292/3)

gül-bār (< Far.) “gül saçan” (**FK** 408/2; **FŞ** SF57b/20)

gül-bīz (< Far.) “gül serpen” (**FK** 138/6, 212/4, 408/1, 492/4; **NŞ** 204/7; **LM** R223b/943)

gül-būy (< Far.) “gül kokusu” (**FK** 689/111)

gül-çīn (< Far.) “gül devşiren, gül toplayan” (**Sİ** R391b/3853)

gül-deste (< Far.) “gül destesi” (**GS** 2b-F2/12, 391/5, 626/6; **HE** 2a/55, 2a/56, 39b/3557; **Sİ** R391a/3844; **BV** 192/3)

gül-efşān (< Far.) “gül saçan” (**FK** 193/1; **NŞ** 179/1, 604/6, 637/1; **LM** R223a/896, R236b/2302)

gül-feşān (< Far.) “gül saçan” (**HE** 7b/540, 25a/2205; **Sİ** R362a/810, R409b/5838)

gül-fişānlıġ (< Far. gül-fişān + < Tr. -lıġ) “gül saçma” (**SS** R335a/3029)

gül-geşt (< Far.) “gül seyri, gül gezintisi” (**FK** 100/4, 210/2; **GS** 130/4, 307/3; **NŞ** 22/3, 296/2, 526/5; **BV** 113/4, 204/3, 402/6, 633/3)

gül-nişān (< Far.) “gül işareti” (**HE** 25a/2205)

gül-nişānlıġ (< Far. gül-nişān + < Tr. -lıġ) “gül işaretli” (**SS** R335a/3029)

gül-pāş (< Far.) “gül saçan, gül serpen” (**FK** 408/4; **BV** 429/5; **FŞ** SF58a/39; **SS** R337b/3298)

gül-rīz (< Far.) “gül saçan” (**FK** 138/4, 452/3; **GS** 224/1; **NŞ** 153/3, 204/1, 209/6; **BV** 199/5, 559/1; **FŞ** SF58a/32, SF58a/68, SF91a/117, SF97b/19; **LM** R223b/943, R229b/1547, R245a/3182; **Sİ** R409a/5809; **SS** R333a/2823)

gül-rīzlik (< Far. gül-rīz + < Tr. -lik) “gül saçma” (**HE** 28a/2462)

gülsiz (< Far. gül + < Tr. -siz) “gülsüz” (**GS** 474/4, 588/4; **NŞ** 267/1; **BV** 26/7; **Sİ** R416b/6655)

ḫırmen-i gül (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Far. gül) “gül harmanı” (**BV** 406/9; **FK** 391/3; **NŞ** 282/4)

ḫirmen-ı gül (< Far. ḫirmen + < Far. -ı + < Far. gül) “gül harmanı” (**FŞ** SF106a/24)

ḫirmen-i gül (< Far. ḫirmen + < Far. -i + < Far. gül) “gül harmanı” (**FŞ** SF56b/41)

nesīm-i gül (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. gül) “gül hoşluğu” (**FK** 176/1)

pervīzen-i gül-bīz (< Far. pervīzen + < Far. -i + < Far. gül-bīz) “gül serpen, saçan elek/kalbur” (**FK** 138/6)

pür-gül (< Far.) “gül dolu” (**SS** R309b/323)

2.27.2.3. Sümbül ve İlgili Kavramlar

merġūle-i sünbül (< Far. merġūle + < Far. -i + < Far. sünbül) “sümbülün kıvrımları; *mec.* sevgilinin saçının kıvrımları” (**LM** R246b/3284)

sünbül (< Far.) “sümbül; mec. güzelin saçı, zülfü” (**BV** 82/8, 113/3, 171/6, 219/2, 374/3; **FK** 70/3, 125/6, 246/3, 373/1, 477/5; **GS** 21/1, 72/1, 117/1, 122/1, 206/4, 310/2; **NŞ** 21/7, 109/3, 228/1, 328/7, 408/7, 508/3; **FŞ** SF46a/2, SF47a/10, SF51b/21, SF58b/105, SF69a/23; **HE** 2a/63, 6a/407, 9b/721, 10a/807, 14a, 24a/2098; **LM** R220a/596,

R223a/896, R236b/2306, R245a/3193; **Sİ** R356b/207, R362b/832, R398b/4592, R403b/5128; **SS** R307a/45, R307a/48, R313b/753, R322a/1611, R338a/3359)

sünbülī (< Far.) "sümbül çiçeği ile ilgili" (**BV** 6/3, 137/8, 358/5, 559/1; **GS** 646/3, 681/5)

sünbül-i ʻanberīn-fām (< Far. sünbül + < Far. -i + < Ar. ʻanberīn + < Far. fām) "renkli güzel kokulu sümbül; *mec.* sevgilinin saçı" (**Sİ** R356b/208)

sünbül-i müşgīn (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. müşgīn) "misk kokulu sümbül" (**HE** 4a/229, 24a/2098; **BV** 139/3)

sünbül-i müşkīn (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. müşkīn) "misk kokulu sümbül" (**FŞ** SF93a-45)

sünbül-i sīrāb (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. sīrāb) "taze sümbül" (**GS** 21/1, 288/3)

sünbül-i tāb (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. tāb) "parlayan sümbül" (**FK** 373/1, 373/2)

sünbül-i ter (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. ter) "taze sümbül" (**BV** 113/1/2/2; **BV** 358/1; **GS** 117/2; **HE** 25b/2260; **Sİ** R359a/490, R402a/4976)

2.27.2.4. Nergis ve İlgili Kavramlar

ʻabher (< Ar.) nergis çiçeği" (**HE** 10b/843)

ṣafḥa-ı ʻabher (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Ar. ʻabher) "nergisin yaprakları" (**HE** 10b/843)

2.27.2.5. Yasemin ve İlgili Kavramlar

yāsemen (< Far.) "yasemin" (**LM** R223b/945)

semen-sā (< Far.) yasemin gibi; yasemin döşeyen" (**FK** 122/5; **GS** 300/1; **NŞ** 317/4; **FŞ** SF80b/64; **HE** 10a/792)

semen (< Far.) "yasemin" (**FK** 122/5, 468/7, 470/3, 593/1; **GS** 11a-F2/11, 16/6, 23/2, 448/5; **NŞ** 85/8, 168/5, 425/1, 515/1, 586/5, 658/4; **HE** 2b/98, 10b/844, 29a/2598; **LM** R236b/2278; **Sİ** R399a/4665; **SS** R307a/48, R307a/49, R344a/4008; **FŞ** SF49b/47, SF84b/55; SF57a/66)

semen-sāyī (< Far.) "yasemin gibi" (**FK** 610/4)

semen-sāy (< Far.) "yasemin gibi" (**BV** 654/8; **NŞ** 15/3)

yāsemīn (< Far.) "yasemin" (**BV** 290/5, 519/6; **FK** 87/4; **NŞ** 21/7; **FŞ** SF94b/15; **LM** R221b/750)

2.27.2.6. Erguvan ve İlgili Kavramlar

erġavān (< Far.) "erguvan çiçeği" (**FK** 626/7; **GS** 218/2, 255/7, 456/6, 461/1, 461/7, 523/2, 603/5; **BV** 192/3, 462/5, 503/1; **LM** R242a/2874)

erġuvān (< Far.) "erguvan çiçeği" (**NŞ** 445/1, 261/3, 299/4; **Sİ** R375a/2138, R402b/4991)

2.27.2.7. Karanfil ve İlgili Kavramlar

ḳaranfīl (< Ar.) “karanfil” (**Sİ** R359a/489, R359a/490, R391a/3815, R391a/3815)

2.27.2.8. Gülnar ve İlgili Kavramlar

gül-nār (< Far.) “nar çiçeği, gülnar” (**FŞ** SF57b/20; **HE** 25a/2187; **Sİ** R391a/3833; **SS** R317a/1089, R322a/1620, R325a/1956; **GS** 681/6; **NŞ** 462/4; **BV** 376/3)

2.27.2.9. Menekşe ve İlgili Kavramlar

benefş (< Far.) “menekşe” (**LM** R245b/3219; **Sİ** R374a/2071, R374a/2071; **FK** 203/1, 279/1,343/4; **GS** 278/1)

benefşe (< Far.) “menekşe” (**FŞ** SF46a-2, SF69a/24; **HE** 10b/820, 16a/1336, 21a/1804; **LM** R222b/848, R224a/993, R245a/3194, R245a/3213; **Sİ** R387b-40, R399a/4666, R402a/4978; **BV** 147/1, 154/1, 533/5, 321/1; **FK** 343/4; **GS** 28/4, 87/2, 206/3, 327/7, 397/6, 598/4; **NŞ** 48/2, 73/3, 164/1, 298/3; **SS** R307a/50)

2.27.2.10. Lale ve İlgili Kavramlar

lāle (< Far.) “lale” (**HE** 2b/99, 15a/1260, 18b/1590, 23b/2040, 31b/279; **FŞ** SF46a/1, SF51b/40, SF58a/72, SF70b/49, SF80b/81; **LM** R215a/71, R222b/860, R233a/1910, R234b/2095, R242b/2951; **Sİ** R360a/615, R375b/2196, R402a/4972, R407b/5523; **SS** R307a/45, R307a/54, R316b/1068, R317b/1148, R319b/1378; **FK** 1/8, 143/4, 292/1, 304/3, 485/4, 595/2; **GS** 27/3, 106/3, 157/1, 200/5, 313/5, 424/3; **NŞ** 57/5, 120/4, 235/3, 302/1, 403/4, 525/1; **BV** 102/2, 180/6, 343/6, 494/2, 525/1, 560/2)

lāle-bār (< Far.) “lale saçan” (**NŞ** 188/6)

lāleçe (< Far. lāle + < Tr. -çe) “lale gibi” (**SS** R351a/4715)

lāleī (< Far.) “lale ile ilgili” (**GS** 169/5)

lāle-i aḥmerī (< Far. lāle + < Far. -i + < Ar. aḥmerī) “kırmızı lale” (**Sİ** R402a/4972)

lāle-i devr (< Far. lāle + < Far. -i + < Ar. devr) “lale devri, lale mevsimi” (**FK** 355/2)

lāle-i ḥamrā (< Ar. lāle + < Far. -i + < Ar. ḥamrā) “kırmızı lale” (**GS** 238/1, 675/6)

lāle-i ḫod-rū (< Far. lāle + < Far. -i + < Far. ḫod-rū) “kendi kendine biten, yetişen lale” (**FK** 574/6)

lāle-i nū‘mān (< Far. lāle + < Far. -i + < Ar. nū‘mān) “kan kırmızısı olan lale” (**FK** 356/1)

lāle-i sīr-āb (< Far. lāle + < Far. -i + < Far. sīr-āb) “taze lale, körpe lale” (**FK** 578/4; **Sİ** R360a-8)

lāle-vār (< Far.) “lale gibi” (**NŞ** 188/1, 188/7)

varaḳ-ı lāle (< Ar. varaḳ + < Far. -ı + < Far. lāle) “lale yaprağı” (**HE** 7b/548)

2.27.2.11. Nilüfer ve İlgili Kavramlar

nīlüfer (< Far.) “nilüfer” (**GS** 389/3, 407/8, 443/6, 611/6; **NŞ** 24/4, 641/5; **LM** R229a/1511; **SS** R337b/3309, R338a/3325, R338b/3407, R338b/3411; **FK** 36/1, 279/6, 326/4, 621/5; **BV** 268/3, 504/4; **HE** 10a/768, 22a/1894; **Sİ** R357a/277)

nīlüfer-vār (< Far.) “nilüfer gibi” (**SS** R338b/3408)

nīlüferveş (< Far.) “nilüfer gibi” (**SS** R341a/3687)

2.27.2.12. Reyhan, Fesleğen ve İlgili Kavramlar

reyhān-ı bahār (< Ar. reyhān + < Far. -ı + < Far. bahār) “baharın reyhanı” (**FK** 543/5)

reyāḥīn (< Ar.) “fesleğenler, reyhanlar” (**FK** 351/5, 372/4, 738/2; **GS** 7b-F2/12, 170/7, 460/3; **BV** 22/3, 338/3; **FŞ** SF57b-17, SF74a-30; **Sİ** R391b/3853, R399a/4668; **HE** 6b, 9b/722, 35b, 35b/3193, 35b/3188)

reyāḥīn-i nāz-perverd (< Ar. reyāḥīn + < Far. -i+ < Far. nāz-perverd) “nazlı reyhanlar” (**HE** 35b)

reyḥān (< Ar.) “fesleğen, reyhan” (**FK** 208/1, 246/3, 543/5, 668/6; **GS** 166/7, 321/2, 618/7, 618/7, 633/3; **NŞ** 83/4, 566/1; **BV** 376/6, 609/1, 647/3; **LM** R243b/3009; **SS** R313b/753; **HE** 35b, 9b/721)

reyḥānça (< Ar. reyḥān + < Tr. -ça) “fesleğen gibi” (**NŞ** 43/3)

reyḥānī (< Ar. reyḥān + < Far. ī) “reyhan, fesleğenle ilgili” (**FK** 689/186; **FŞ** SF57b-17; **SS** R313a/689, R329a/2392, R331b/2639, R333a/2812; **HE** 35b)

2.27.2.13. Zambak, Safran ve İlgili Kavramlar

za‘ferān (< Ar.) “safran” (**BV** 129/1; **FŞ** SF106a/15, SF57b/12; **HE** 21b/1859, 36b/3269; **LM** R224a/973, R247a/3425; **Sİ** R368a/1424, R368b/1457, R377a/2375, P465b/6576; **SS** R324a/1835, R329a/2372; **GS** 157/1, 456/7, 582/3, 598/3; **NŞ** 188/3, 537/4, 632/4; **BV** 23/4, 225/5, 509/5, 545/3; FK 351/4, 354/2, 547/5, 626/7, 699/1)

zanbaḳ (< Ar.) “zambak” (**FK** 612/5; **GS** 611/4, 649/1; **LM** R222b/847)

2.27.2.14. Çiçekler ile İlgili Diğer Kavramlar

būstān-efrūz (< Far.) “bahçe aydınlatan, horoz ibiği denilen bir çiçek” (**FK** 26/5, 629/3; **GS** 360/2, 506/2; **BV** 215/1, 394/2)

gül-deste-bend (< Far.) “çiçek demeti bağı” (**HE** 39b/3557)

2.27.3. Ağaçlar ve İlgili Kavramlar

2.27.3.1. Ağaçlar ile ilgili Genel Kavramlar

dıraḫt (< Far.) “ağaç” (**FŞ** SF57b-17; **LM** R220b/615; **Sİ** R368a/1422, R376a/2255, R376a/2269, R399a/4663; **SS** R342a/3777, R342a/3778, R342a/3782, R342a/3788; **BV** 113/5, 416/5; **NŞ** 261/3; **HE** 40a/3621)

dıraḫtī (< Far.) “ağaç, ağaçla ilgili” (**FŞ** SF66a/9)

eşcār (< Ar.) “ağaçlar” (**FŞ** SF57b-17, SF65a/15; **HE** 35b/3200, 36a/3219, 15a/1262, 17b/1463; **LM** R223b/951, R245a/3199, R223a/879; **SS** R309b/319; **NŞ** 139/7, 328/7, 335/3; **BV** 210/6, 414/6; **FK** 116/2; **GS** 166/7, 188/6, 212/4, 464/8; **Sİ** R391a/3827)

künde (< Far.) “iri, kalın ağaç” (**BV** 514/8)

şecer (< Ar.) “ağaç” (**BV** 211/2, 504/6; **FK** 194/3, 398/3, 431/4, 612/5, 671/7; **GS** 689/3; **NŞ** 166/1, 405/2, 522/6, 595/2, 641/1; **FŞ** SF52b/26, SF52b/27, SF58a/45, SF58a/67, SF58b/93; **HE** 1b/8, 7b/579, 10a/784, 16a/1323, 16a/1328; **LM** R216a/167, R220b/617, R222a/799, R245a/3178; **Sİ** R363a/876, R390b/3786, R391a/3816, R391a/3820, R402a/4943; **SS** R309b/319, R310b/425, R338a/3339, R338b/3407, R349a/4498)

şecere (< Far.) “ağaç, küçük ağaç, bir tek ağaç” (**FŞ** SF105a-53; **HE** 18b)

yıġaç “ağaç” (**FŞ** SF55a/9, SF56a/75, SF66a/10, SF75a/88, SF79b/76; **HE** 9a/698, 15a/1257, 17a/1450, 17a/1453, 23a/2008; **LM** R215a/70, R219b/522, R222b/835, R222b/852; **Sİ** R365a/1126, R382a/2905, R386a/3315, R393a/4024; **SS** R326b/2128, R334a/2930, R341b/3695, R343b/3947, R349b/4571; **GS** 12/4, 117/7, 195/6, 305/3, 372/4, 375/1, 415/3, 436/2, 506/10; **BV** 144/1, 176/3, 300/4, 321/6, 478/5, 727/1; **FK** 14/4, 116/4, 527/3, 679/8; **NŞ** 96/4, 98/4, 190/4, 248/4,300/1)

2.27.3.2. Meyvesiz Ağaçlar ile İlgili Kavramlar

2.27.3.2.1. Ardıç Ağacı ve İlgili Kavramlar

āriz (< Ar.) “ardıç ağacı” (**FK** 72/9)

2.27.3.2.2. Söğüt Ağacı ve İlgili Kavramlar

berg-ı bīd (< Far. berg + < Far. -ı + < Far. bīd) “söğüt yaprağı; *mec.* söğüt yaprağı şeklindeki süngü ucu” (**FŞ** SF51b/27)

berg-i bīd (< Far. berg + < Far. -i + < Far. bīd) “söğüt ağacı yaprağı” (**LM** R232a/1846)

bīd (< Far.) “söğüt ağacı” (**FK** 612/5; **GS** 131/5, 170/3; **FŞ** SF51b/27; **LM** R232a/1846)

sipīdār (< Far.) “ak kavak, ak söğüt” (**FK** 557/3; **FŞ** SF66a/102)

ṭaber-ḫūn “kızıl söğüt” (**FŞ** SF102b/104)

8.3.2.3. Çınar Ağacı ve İlgili Kavramlar

çenār (< Far.) "çınar ağacı" (**LM** R222b/836, R245a/3180, R245a/3182; **Sİ** R388a/3502, R391a/3818, P465a/6520; **SS** R349a/4496, R349a/4499; **HE** 10a/787, 29b 42a/3799; **NŞ** 108/6)

çinār (< Far.) "çınar" (**FŞ** SF59b/81, SF65a/39; **GS** 97/3; **BV** 605/4)

çinārī (< Far.) "bir çınar, çınar ile ilgili" (**FŞ** SF58a/68, SF58a/69, SF65b/55)

2.27.3.2.4. Sandal Ağacı ve İlgili Kavramlar

sandal (< Ar.) "güzel kokulu bir tür ağaç, sandal ağacı" (**FK** 197/2; **GS** 299/5, 380/4; **NŞ** 356/1; **FŞ** SF55b/47, SF55b/48, SF71b/22; **LM** R217a/338, R225a/1092; **SS** R315b/964, R341b/3691, R342a/3778, R343a/3890; **Sİ** R359a/492, R368a/1434, R389b/3659, R391a/3813; **HE** 10a/789, 33a/2967; **BV** 113/3, 223/3)

ṣandal-āsā (< Ar. ṣandal + < Far. āsā) "sandal ağacı gibi" (**Sİ** R391a/3814; **SS** R341b/3692, R341b/3694, R342a/3773, R342a/3781)

ṣandāl-āsāy (< Ar. ṣandal + < Far. āsāy) "sandal ağacı gibi" (**SS** R343a/3866)

ṣandal-āyīn (< Ar. ṣandal + < Far. āyīn) "sandal ağacı gibi" (**GS** 299/5)

ṣandalī-āyīn (< Ar. ṣandalī + < Far. āyīn) "sandal ağacı gibi" (**SS** R311a/491, R342b/3838)

ṣandāl-sā (< Ar. ṣandāl + < Far. sā) "sandal ağacı gibi" (**GS** 8/2)

ṣandel-āmīz (< Ar. ṣandel + < Far. āmīz) "sandalla karışık" (**FK** 452/5)

şāḫ-ı sandal (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. sandal) "sandal ağacının dalı" (**Sİ** R404a/5158)

'ūd (< Ar.) "öd, sandal ağacı" (**FŞ** SF55b/47, SF50a/4; **LM** R225a/1092, R226b/1319; **SS** R308a/196, R315b/964, R315b/967; **GS** 648/9, 140/7; **Sİ** R359a/480, R359a/492, R389b/3659)

2.27.3.2.5. Servi Ağacı ve İlgili Kavramlar

nihāl-i serv (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. serv) "servi fidanı" (**GS** 570/1)

nihāl-i serv-ḳāmet (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. serv + < Ar. ḳāmet) "servi boylu fidan" (**LM** R221b/712)

serv (< Far.) "servi ağacı; *mec.* sevgilinin boyu" (**BV** 22/4, 63/5, 117/7, 212/4, 375/5; **FK** 28/1, 126/1, 292/3, 351/5, 420/1; **GS** 16/6, 110/2, 208/6, 300/7, 400/5; **NŞ** 26/2, 103/1, 200/1, 301/9, 400/1; **FŞ** SF51b/27, SF54a/43, SF74b/71, SF87a/102, SF89b/74; **HE** 5b/387, 6b/469, 9b/721, 24a/2097, 28b/2538, 38a/3438; **LM** R219a/459, R221a/690,

R224a/1013, R226b/1242; **Sİ** R358a/406, R381a/2770, R382a/2878, R391a/3844; **SS** R306b/44, R310a/391, R316a/1017, R326a/2059)

serv-āzād (< Far.) "çok uzayan bir servi cinsi" (**FŞ** SF98b/122)

serv-āzādī (< Far.) "çok uzayan bir servi cinsi ile ilgili" (**GS** 500/9)

serv-ı āzād (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. āzād) "çok uzayan bir servi cinsi" (**FŞ** SF58a/43, SF60a/107, SF74b/71, SF75b/38, SF96a/19)

serv-ı çālāk (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. çālāk) "çok uzayan bir servi cinsi" (**FŞ** SF103a/144, SF97a/70, SF70b/21)

serv-ı nev-ḫīz (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. nev-ḫīz) "genç, taze servi; *mec.* genç, taze sevgili" (**FŞ** SF58a/32, SF97a/65)

serv-ı ser-efrāz (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. ser-efrāz) "uzun boylu servi; *mec.* uzun boylu güzel, sevgili" (**FŞ** SF52a/19, SF78a/8)

servī (< Far.) "servi ile ilgili" (**FK** 203/3; **GS** 409/1, 495/1, 653/4; **LM** R221a/690, R238b/2489; **Sİ** R398b/4625)

serv-i āzād (< Far. serv + < Far. -i + < Far. āzād) "çok uzayan bir servi cinsi" (**BV** 348/3, 572/3; **FK** 126/2, 200/1, 351/5, 365/4; **GS** 315/2, 474/5, 496/7, 558/1; **NŞ** 428/1; **LM** R221a/690; **Sİ** R378b/2494)

serv-i āzāde (< Far. serv + < Far. -i + < Far. āzāde) "salınarak yürüyen servi; *mec.* sevgili" (**Sİ** R362a/806)

serv-i bāġ (< Far. serv + < Far. -i + < Far. bāġ) "bağın/bahçenin servisi" (**NŞ** 159/1)

serv-i bostānī (< Far. serv + < Far. -i + < Far. bostānī) "bostanın servisi" (**SS** R306b/44)

serv-i būstān (< Far. serv + < Far. -i + < Far. būstān) "bostanın servisi" (**SS** R320a/1407)

serv-i būstānī (< Far. serv + < Far. -i + < Far. būstānī) "bostanın servisi" (**BV** 596/1; **FK** 670/2; **SS** R329a/2392, R333a/2812)

serv-i bülend (< Far. serv + < Far. -i + < Far. bülend) "uzun servi" (**FK** 684/11; **GS** 762/1)

serv-i çālāk (< Far. serv + < Far. -i + < Far. çālāk) "çok uzayan bir servi cinsi" (**NŞ** 322/7; **Sİ** R420b/7055)

serv-i felek-fersāy (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. felek + < Far. fersāy) "göğü aşan servi" (**FK** 658/5)

serv-i ra'nā (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ra'nā) "güzel, latif, hoş görünen servi" (**SS** R316b/1056; **GS** 26/5, 110/2, 278/2, 534/6; **NŞ** 317/2, 614/2; **BV** 83/5, 148/3, 235/7, 391/2, 486/4, 581/2; **FK** 191/2, 477/9)

serv-i raʿnālıḳ (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. raʿnā + < Tr. -lıḳ) “güzel, latif, hoş görünen servilik” (**GS** 676/1)

serv-i rāst (< Far. serv + < Far. -i + < Far. rāst) “düzgün servi, eğri olmayan servi” (**BV** 212/5)

serv-i sebzā-reng (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sebzā-reng) “yeşil renkli servi” (**SS** R329a/2394)

serv-i sebz-reng (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sebz-reng) “yeşil renkli servi” (**SS** R329a-23)

serv-i sehī (< Far. serv + < Far. -i + < Far. sehī) “doğru ve dik büyümüş servi” (**BV** 139/2, 355/1; **FK** 100/4, 411/6, 793/1; **GS** 651/9; **NŞ** 462/3; **HE** 16b/1416; **LM** R242a/2854; **SS** R317a/1097, R326a/2059)

serv-i ser-efrāz (< Far. serv + < Far. -i + < Far. ser-efrāz) “diğerlerinden uzun olan servi” (**GS** 194/4)

servistān (< Far.) “servilik” (**FŞ** SF71b/50)

serv-şıfat (< Far.) “servi gibi” (**Sİ** R397a-49)

2.27.3. 2.5. Abanoz Ağacı ve İlgili Kavramlar

ābnūs (< Far.) “abanoz ağacı” (**Sİ** R391a/3811; **HE** 10a/769, 33a/2967; **BV** 94/6; **NŞ** 342/1, 403/2; **FK** 96/10)

ābnūsī (< Far.) “abanoz, abanozdan yapılmış, abanoz gibi” (**LM** R247b/3450; **SS** R343b/3902, R353a/4972)

2.27.3.2.6. Çam Ağacı ve İlgili Kavramlar

nācū (< Far.) “çam ağacı” (**GS** 205/2)

naḫl-ı nā-jū (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. nā-jū) “çam ağacının fidanı” (**Sİ** R391a/3831)

naḫl-ı şanavber (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. şanavber) “çam fidanı; *mec.* sevgilinin fidan gibi ince boyu” (**FŞ** SF70a-27)

nā-jū (< Far.) “çam ağacı” (**Sİ** R391a/3831; **BV** 36/6)

2.27.3.2.7. Kavak Ağacı ve İlgili Kavramlar

sepīdār (< Far.) “kavak ağacı” (**BV** 36/6; **FK** 116/1; **HE** 10a/791, 10a/794, 25a/2206; **LM** R221b/754)

tarangu “kavak, kavak ağacı” (**BV** 36/4)

2.27.3.2.8. Şimşir Ağacı ve İlgili Kavramlar

şimşād (< Far.) şimşir ağacı" (**FK** 126/1, 208/1, 537/6; **GS** 122/1, 140/7, 203/2, 398/6, 498/5, 577/5, 586/3; **NŞ** 47/1, 123/4, 408/2, 459/2, 657/29; **FŞ** SF76a/76, SF81b/150; **HE** 24a/2097, 38a/3438; **LM** R221a/690, R221b/754, R223b/954; **Sİ** R381a/2770; **BV** 31/1, 58/7, 117/7, 282/5, 468/3, 655/17)

şimşād-ı gül-fām (< Far. şimşād + < Far. -ı + < Far. gül-fām) "gül renkli şimşir ağacı" (**FŞ** SF76a/76)

2.27.3.2.9. Tuba Ağacı ve İlgili Kavramlar

tūbī (< Ar.) "cennetteki ağaç" (**BV** ½, 36/4, 277/4, 345/3, 416/5, 602/6, 657/36; **GS** 409/5)

2.27.3.3. Meyveli Ağaçlar ile İlgili Kavramlar

2.27.3.3.1. Hünnap Ağacı ve İlgili Kavramlar

ʻunnāb (< Ar.) "hünnap; bir çeşit ağaç, bu ağacı meyvesi" (**GS** 21/4; **NŞ** 130/3, 460/3)

2.27.3.3.2. Sidre Ağacı ve İlgili Kavramlar

sidre (< Ar.) "Arabistan kirazı" (**BV** 227/6, 441/1, 441/3; **FK** 680/3; **GS** 333/4; **NŞ** 76/4, 88/5, 322/3; **HE** 10a/784, 22a/1903, 26b/2331; **LM** R243a/2979; **Sİ** R391a/3824, R391a/3845; **SS** R307b/131; **FŞ** SF67b/13)

sidre-āsā (< Ar. sidre + < Far. āsā) "sidre ağacı gibi" (**Sİ** R389a/3626)

sidre-gāh (< Ar. sidre + < Far. gāh) "sidre ağacı yeri" (**Sİ** R356b/234)

2.27.3.3.3. Sanavber Ağacı ve İlgili Kavramlar

ṣanavber (< Ar.) "çam fıstığı; *mec.* sevgilinin boyu" (**FŞ** SF57a/45, SF58a/44, SF70a-27; **GS** 97/3, 127/3, 383/4, 427/3, 661/6)

ṣanavber-vār (< Ar. ṣanavber + < Far. vār) "çam fıstığı gibi" (**GS** 127/3)

ṣanavber-veş (< Ar. ṣanavber + < Far. veş) "çam fıstığı gibi" (**FŞ** SF46a-2)

ṣanevber (< Ar.) "çam fıstığı; *mec.* sevgilinin boyu," (**BV** 113/4, 164/3, 340/2; **FK** 640/1; **NŞ** 329/3, 369/2, 400/1; **HE** 10a/793; **LM** R220b/616)

2.27.3.3.4. Hurma Ağacı ve İlgili Kavramlar

naḫl (< Ar.) "hurma ağacı, süs ağacı; *mec.* sevgilinin boyu" (**FK** 37/7, 116/6, 188/5, 326/3, 375/3, 427/1, 822/1; **GS** 24/4, 49/5, 117/4, 117/6, 214/3, 269/4, 361/6; **NŞ** 38/1, 65/4, 325/3, 407/5, 455/5, 550/3; **BV** 61/6, 183/2, 285/2, 345/3, 492/4, 589/4; **FŞ** SF100a/29, SF103b/18, SF99a/168, SF59b/83; **HE** 2a/71, 5b/361, 16a/1325, 16b/1416, 30a/2650; **LM** R220b/616, R222a/798, R222b/857, R228b/1441; **Sİ** R364a/1023, R368b/1455, R374b/2110, R391a/3831; **SS** R334a/2890, R338a/3358, R342b/3842)

naḫle (< Ar.) “fidan, hurma ağacı” (**Sİ** R391b/3853)

naḫl-ı ārāste (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. ārāste) “bezenmiş, süslemiş fidan; *mec.* sevgili” (**Sİ** R394a/4108)

naḫl-ı berūmend (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. berūmend) “taze fidan, yararlı faydalı ağaç” (**HE** 38a/3435)

naḫl-ı mūm (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. mūm) “mum (süslü) ağaç” (**Sİ** R364a/1023, R374b/2110)

naḫl-ı ser-ferāz (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. ser-ferāz) “başını yukarı kaldıran, benzerinden üstün olan, şerefli fidan; *mec.* sevgili” (**SS** R338a/3358)

naḫl-ı ter (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. ter) “taze fidan” (**HE** 16a/1325)

naḫl-ı ṭūbī-miṣāl (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ṭūbī-miṣāl) “Tuba ağacı gibi fidan” (**Sİ** R368b/1455)

naḫlī (< Ar. naḫl + < Far. ī) “ağaç, hurma ağacı” (**FŞ** SF70b/21; **LM** R221a/690, R229a/1515)

naḫl-i leṭāfet (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. leṭāfet) “güzellik gösteren fidan; *mec.* güzel” (**FK** 201/1)

naḫl-i māh-peyker (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. māh-peyker) “yüzü ay gibi parlak, nurlu fidan; *mec.* sevgili” (**BV** 77/2)

naḫl-i mūm (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. mūm) “mum (süslü) ağaç” (**FK** 584/5)

naḫl-i nā-hem-vār (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. nā-hem-vār) “eğri, çarpık, biçimsiz fidan” (**FK** 232/6)

naḫl-ḳāmet (< Ar.) “hurma ağacı boylu, boyu hurma ağacı gibi olan (sevgili)” (**BV** 87/1)

8.3.3.5. Nar Ağacı ve İlgili Kavramlar

nār-bün (< Far.) “nar ağacı” (**NŞ** 455/5)

2.27.4.Tohumlu Bitkiler ile İlgili Kavramlar

2.27.4.1. Susam ve İlgili Kavramlar

sevsenī (< Ar. sevsen + < Far. ī) “susamla ilgili” (**BV** 402/1)

sevsen-i āzād (< Ar. sevsen + < Far. -i + < Far. āzād) “susam bitkisi” (**BV** 163/3; **HE** 16a/1335, 24a/2097, 28b/2538, 38a/3438)

sevsen (< Ar.) “susam” (**HE** 16a/1335, 24a/2097, 25a/2205, 28b/2538, 38a/3438; 25a/2204; **LM** 833, 2297)

sūsen (< Far.) “susam” (**FK** 126/2, 203/2, 342/1, 409/3, 578/3; **GS** 96/7, 278/7, 398/6, 414/7, 611/3; **NŞ** 22/2, 117/2, 283/4, 301/8, 408/7, 584/3; **FŞ** SF65b/58, SF69a/28, SF74a/29, SF76a/69, SF93b/82; **Sİ** R375a/2141, R402a/4982)

sūsen-ı āzāde (< Ar. sūsen + < Far. -i + < Far. āzāde) “bağlarından kurtulmuş susen (susam); *mec.* sevgili” (**FŞ** SF65b/58)

sūsen-i āzād (< Ar. sūsen + < Far. -i + < Far. āzād) “bağlarından kurtulmuş susen (susam); *mec.* sevgili” (**FK** 126/2, 176/3, 203/2; **NŞ** 117/2, 301/8, 408/7, 459/6, 464/6)

sūsen-i āzāde (< Ar. sūsen + < Far. -i + < Far. āzāde) “bağlarından kurtulmuş susen (susam); *mec.* sevgili” (**FK** 208/3)

2.27.4.2. Kamış ve İlgili Kavramlar

ḳamış “kamış” (**FK** 204/1; **GS** 269/3, 397/7, 523/3; **NŞ** 149/2, 258/4, 266/3, 552/4; **BV** 260/5, 336/4; **FŞ** SF49a/21, SF49a/22; **HE** 22a/1906; **LM** R217a/292, R238a/2450; **Sİ** R368a/1434, R408b/5711, R418b/6883)

ḳamışlıġ “kamışlık, sazlık” (**GS** 545/4)

ḳamışlıḳ “kamışlık, sazlık” (**BV** 19/4; **FŞ** SF85b/79)

nāl (< Far.) “kamış” (**FK** 204/1, 343/3, 499/5; **GS** 43/5, 142/3, 181/3, 203/3, 344/3, 433/5, 506/4; **NŞ** 378/5, 388/6, 562/2; **BV** 150/7, 356/5, 484/2, 571/9, 622/5; **FŞ** SF93a/17, SF94a/116; **HE** 27b/2417; **LM** R226b/1257, R246b/3323; **Sİ** R415b-80; **SS** R320a/1408, R320a/1409)

nālī (< Far.) “kamış ile ilgili” (**FŞ** SF47a/23; **LM** R220a/556, R229a/1542)

ney-istān (< Far.) “kamışlık, sazlık” (**FK** 505/5; **GS** 604/5; **NŞ** 552/4; **BV** 181/3, 336/4; **Sİ** R393a/4007, R391a/3849, R391b/3851, R391b/3858)

ney-sitān (< Far.) “kamışlık, sazlık” (**GS** 90/4; **NŞ** 86/4, 266/3, 328/5, 552/4)

ney-şeker (< Far.) “şeker kamışı” (**FK** 532/7, 535/6; **GS** 498/5, 588/5; **NŞ** 107/7; **BV** 467/2, 597/2; **FŞ** SF49a/24; **Sİ** R355a/82, R359a/488, R392b/3990, R393a/4008; **SS** R335b/3047)

2.27.4.3. Pamuk ve İlgili Kavramlar

baḫte (< Far.) “pamuk” (**HE** 11b/925)

māmūġ (< Far.) “pamuk” (**NŞ** 560/2)

mamuġ (< Far.) “pamuk” (**Sİ** R355b/128, R365b/1151, R381a/2771; **FŞ** SF97b/11, SF97b/12; **FK** 104/4, 431/3, 557/4, 623/4; **GS** 299/7, 508/3, 530/7; **NŞ** 81/4, 165/7, 451/5; **BV** 28/3, 165/2, 165/2)

mamuḳ (< Far.) “pamuk” (**FK** 86/7, 324/1, 409/5; **GS** 108/4, 139/3, 215/6, 274/5, 299/7, 322/6; **NŞ** 81/4, 249/1, 393/5, 400/2, 506/5, 591/7; **BV** 321/4, 322/5, 506/4)

pāgunde (< Far.) “atılmış pamuk” (**FK** 419/2)

2.27.4.4.Arpa ve İlgili Kavramlar

arpa “arpa” (**HE** 19b/1655, 29a/2569; **LM** R217a/441; **Sİ** R392b/3988, R392b/3989; **FK** 104/6)

cev (< Far.) “arpa, tahıl” (**FŞ** SF101b/172, SF95b/102)

2.27.4.5. Mercimek ve İlgili Kavramlar

‘ades (< Ar.) “mercimek” (**GS** 246/5, 248/2)

2.27.4.6. Nohut ve İlgili Kavramlar

neḫūd (< Far.) “nohut” (**NŞ** 393/4)

noḫūd (< Far.) “nohut” (**FŞ** SF96b/12, SF96b/13; **HE** 21b/1858; **LM** R234a/2051; **NŞ** 687/3)

noḫūdça (< Far. noḫūd + < Tr. -ça) “nohut gibi” (**FŞ** SF74b/44, SF74b/44)

2.27.4.7. Buğday ve İlgili Kavramlar

buġday “buğday” (**HE** 19b/1655; **LM** R217a/441, R234a/2051, R243b/3045, R244b/3138; **Sİ** R392b/3988, R392b/3989; **GS** 683/91)

2.27.4.8. Haşhaş ve İlgili Kavramlar

haşhaş (< Ar.) “haşhaş, kapsüllerinden afyon, tohumlarından da yağ çıkarılan bir bitki” (**LM** R222b/850, R235a/2116; **FŞ** SF74b/44, SF86a/12, SF86a/13; **GS** 58/8, 246/5, 253/8; **HE** 43b/3929; 683/94)

8.5. Otlar, Dikenler, Diğer Bitkiler ile İlgili Kavramlar

baḫūr (< Ar.) “öd ağacı, misk, laden gibi maden meydana gelen ve yakılırsa güzel bir koku veren ot, tütsü” (**SS** R308a/196, R308a/197, R322a/1617, R341b/3698)

beng (< Far.) “esrar, ban otu” (**HE** 17b/1473; **LM** R240a/2724; **SS** R328b/2309; **GS** 291/5; **BV** 339/6, 685, 685/2)

ḥanẓal (< Ar.) “Ebucehil karpuzu denilen, portakal büyüklüğündeki meyvesi çok acı ve iç sürdürücü bir bitki” (**Sİ** R392b/3990)

ḫār (< Far.) “diken” (**HE** 2a/82, 15a/1275, 18b/1575, 22a/1906, 27b/2411, 30a/2684; **LM** R220a/569, R224a/989, R224a/1016, R232a/1811; **Sİ** R363b/973, R369a/1534, R384b/3129, R394b/4179; **FŞ** SF49a/9, SF56b/111, SF69b/40, SF74a/31, SF76b/98; **NŞ** 19/1, 40/1, 153/2, 217/5, 339/2, 467/2, 504/1; **BV** 46/6, 183/5, 206/9, 249/5, 329/6, 455/8,

494/3; **FK** 56/5, 157/5, 281/4, 311/9, 425/3, 584/3; **GS** 15/7, 179/1, 187/7, 232/3, 317/5, 349/3)

ḫār-efşān (< Far.) “diken saçan” (**NŞ** 179/1)

ḫār-ı ḥaşek (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. ḥaşek) “otun dikeni” (**BV** 310/4)

ḫār-ı muġaylan (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Far. muġaylan) “deve dikeni” (**BV** 367/5; **GS** 15/7, 454/9; **NŞ** 504/1)

ḫār-nümāylıḳ (< Far. ḫār-nümāy + < Tr. -lıḳ) “diken göstericilik” (**GS** 11a-F2/6)

ḫārsız (< Far. ḫār + < Tr. -sız) “dikensiz” (**FK** 592/5; **GS** 212/6; **NŞ** 179/8; **BV** 525/1)

ḫārī (< Far.) “dikenle ilgili” (**FŞ** SF84b/53; **LM** R235b/2224; **SS** R346a/4205)

ḫīzrānī (< Far.) “hezaren ağacı ile ilgili” (**FŞ** SF70a-27)

ḳabaḳ yıġacı “kabak ağacı” (**GS** 701/3)

ḳamḳaġ “deve dikeni” (**BV** 696/2)

lūḫ (< Far.) “hasır otu” (**NŞ** 107/7)

merdüm-giyā (< Far.) “kankurutan, adamotu” (**GS** 683/71)

mihr-i giyā (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. giyā) “sevgi otu denilen bir tür nebat” (**HE** 22b/1962, 22b/1963)

mihr-i giyāh (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. giyāh) “sevgi otu denilen bir tür nebat” (**FK** 558/4, 561/1; **GS** 187/5, 650/1)

muġaylān (< Far.) “deve dikeni” (**GS** 15/7, 454/9; **NŞ** 384/2, 387/8, 504/1; **BV** 367/5; **HE** 15a/1259, 15a/1262)

muġeylān (< Far.) “deve dikeni” (**GS** 295/3)

nārven (< Far.) “karaağaç” (**HE** 38a/3438; **GS** 543/2)

selem (< Ar.) “dikenli ağaç” (**LM** R219b/522)

sipendān (< Far.) “üzerlik tohumları, tütsülük otları” (**FŞ** SF54b/29)

şecer-i müşmir (< Ar. şecer + < Far. -i + < Ar. müşmir) “meyveli bir ağaç” (**HE** 16a/1323)

tiken “diken” (**BV** 8/8, 133/2, 258/2, 343/3, 417/5; **FK** 222/5, 372/1, 468/6, 593/5, 603/2, 618/4, 664/4; **GS** 2/11, 102/4, 310/3, 385/6, 456/5, 543/4, 626/1; **NŞ** 52/5, 165/1, 265/3, 330/7, 522/3, 546/2, 602/6; **FŞ** SF47a/16, SF47a/17, SF49a/11, SF74b/73, SF86a/26; **HE** 7a/495, 15a/1259, 23a/1990, 23b/2045, 27b/2410; **LM** R220a/558, R223a/884, R231a/1739, R237b/2396; **Sİ** R360a/568, R409b/5857, R416b/6631; **SS** R319a/1295, R341b/3717)

tikenī (< Tr. tiken + < Far. ī) “diken ile ilgili” (**GS** 199/1)

yavşan “yavşan otu” (**FŞ** SF53a/32)

künde (< Far.) “kütük” (**HE** 36a/3240)

kürūm (< Ar.) “üzüm, bağ kütükleri” (**LM** R215a/68)

rez (< Far.) “asma, bağ kütüğü” (**HE** 36a/3218; **Sİ** R382a/2872; **FK** 59/7, 77/7, 470/6, 494/6; **GS** 107/7, 143/2, 264/6, 427/8; **NŞ** 101/6, 154/6, 207/7, 218/7, 375/6)

ṣalb (< Ar.) “asma ” (**Sİ** R383a/2989)

2.27.6. Meyve ve Sebze ile İlgili Kavramlar

2.27.6.1. Meyve ile İlgili Genel Kavramlar

bār (< Far.) “meyve” (**BV** 321/2, 344/7; **GS** 179/4)

bī-ber (< Far.) “meyvesiz” (**FK** 442/3; **GS** 157/2)

bī-berlik (< Far. bī-ber + < Tr. -lik) “meyvesizlik” (**NŞ** 658/5)

eṣmār (< Ar.) “yemişler, meyveler” (**FŞ** SF99a/165)

fevākih (< Ar.) “yemişler, meyveler” (**FŞ** SF52b-11, SF58b/90)

ġaysī (< Ar.) “etli meyve” (**BV** 321/2)

meyve (< Far.) “meyve, yemiş” (**NŞ** 224/4)

mīve (< Far.) “meyve” (**FK** 514/2; **GS** 28/8, 112/4, 353/1; **NŞ** 302/2; **BV** 113/6, 244/1, 589/4; **FŞ** SF52b/27, SF52b-11, SF57b/97; **HE** 16a/1327, 16b/1416, 27a/2386, 29a/2599, 30b/2738, 36a/3214; **LM** R215b/126, R222b/835, R229a/1521, R234a/2055; **Sİ** R399a/4664, R402a/4944; **SS** R319a/1289, R333b/2854)

mīveī (< Far.) “meyve ile ilgili” (**NŞ** 18/2)

mīve-i şīrīn (< Far. mīve + < Far. -i + < Far. şīrīn) “tatlı meyve” (**HE** 29a/2599)

müṣmīr (< Ar.) “meyve veren, meyve verici, meyveli” (**HE** 16a/1323)

ṣemer (< Ar.) “meyve, mahsul” (**BV** 34/3, 61/6, 439/1, 504/2, 589/4; **FK** 36/2, 147/6, 269/4, 471/7; **GS** 117/6, 216/3, 305/3, 375/1, 422/1; **NŞ** 13/6, 135/3, 166/1, 461/3, 554/6; **HE** 1b/8, 15b/1288, 16a/1328, 22b/1977, 30b/2713, 36a/3219, 36a/3222; (**LM** R216a/167, R245a/3178; **SS** R309b/319)

ṣemere (< Ar.) “meyve, yemiş” (**FŞ** SF105a-53)

ṣemerī (< Ar.) “meyve, yemişle ilgili” (**GS** 136/1)

2.27.6.2. Meyveler ve İlgili Kavramlar

alma “elma” (**BV** 166/7, 715/1; **FK** 429/2, 480/1, 491/2; **GS** 420/2; **HE** 36a/3216; **LM** R233b/2008)

amrūd (< Far.) “armut” (**SS** R333b/2849)

bihī (< Ar.) “ayva” (**FŞ** SF58b/90; **BV** 28/1, 28/2, 28/3, 28/4, 28/5, 28/6, 28/7)

cevz (< Ar.) “ceviz” (**Sİ** R391a/3819, R391a/3820; **SS** R328a/2256)

enār (< Far.) “nar (meyve)” (**BV** 726/1)

faṣṣ (< Ar.) “badem gibi meyvelerin içi” (**NŞ** 272/4)

ḫurmā (< Ar.) “hurma” (**Sİ** R375b/2198)

kişnīz (< Far.) “çok küçük taneli çekirdeksiz üzüm: güzel kokulu bir tohum” (**FŞ** SF58a/62)

kişte (< Far.) “lezzetli bir tür meyve” (**LM** R234a/2056)

līmū (< Far.) “limon” (**FŞ** SF58b/90; **LM** R219a/476; **Sİ** R399b/4708, R402a/4980; **GS** 342/7, 397/2)

ḳurṣ-ı līmū (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Ar. līmū) “limon” (**GS** 342/7, 397/2)

nārenc (< Far.) “turunç, portakal” (**FŞ** SF58a/49, SF58b/90; **LM** R222b/845; **GS** 96/8, 273/1; **NŞ** 24/1; **BV** 28/7)

nārenc-i raʻnā (< Far. nārenc + < Far. -i + < Ar. raʻnā) “güzel, hoş turunç, portakal” (**NŞ** 24/1)

nārenc-veş (< Far.) “turunç gibi” (**GS** 273/1)

pehī (< Far.) “yabani elma” (**LM** R248a/3510)

piste (< Far.) “fıstık” (**FK** 619/1; **GS** 114/4, 180/2, 245/4, 606/2; **BV** 321/2)

pisteī (< Far.) “fıstık ile ilgili” (**GS** 245/4)

piste-i ḫandān (< Far. piste + < Far. -i + < Far. ḫandān) “ağzı açık fıstık” (**GS** 245/4)

ruṭab (< Ar.) “hurma, olgun hurma” (**GS** 49/5; **NŞ** 195/7)

sīb (< Far.) “elma” (**NŞ** 264/3)

şeftālū (< Far.) “şeftali” (**BV** 693, 693/2, 694/1)

şitte (< Ar.) “üzüm” (**LM** R234a/2056)

turuc (< Far.) “turunç” (**BV** 660/1)

turunc (< Far.) “turunç” (**GS** 353/1)

üzüm “üzüm” (**BV** 197/5; **FK** 689/2; **HE** 28b/2540; **Sİ** R391a/3823)

ġūre (< Far.) “koruk, olmamış, ham üzüm” (**Sİ** R397a/4470)

yaŋaġ “ceviz” (**Sİ** R365a/1126)

zerdālū (< Far.) “erik, kaysı” (**HE** 36a/3217)

zeytūn (< Ar.) “zeytin” (**Sİ** R391a/3821)

şemāme (< Ar.) “yenmeyen ve güzel kokulu küçük kavun” (**LM** R232a/1830, R242b/2925; **SS** R342b/3830)

2.27.7. Sebzeler ve İlgili Kavramlar

cezer (< Ar.) “havuç” (**Sİ** R411b/6044)

çuġundur “lahana” (**HE** 21b/1858)

kedū (< Far.) “kabak” (**HE** 28a/2492, 36a/3217)

kedū-yı ‘asel (< Far. kedū + < Far. -yı + < Ar. ‘asel) “bal kabağı” (**HE** 36a/3217)

terre (< Far.) “tere” (**HE** 21b/1860)

zerdek (< Far.) “havuç; sarımsı” (**HE** 21b/1857)

2.27.8. Bitkiler ile İlgili Diğer Kavramlar

2.27.8.1. Bitki Bölümleri ile İlgili Kavramlar

2.27.8.1.1. Yaprak- Dal- Kök ve İlgili Kavramlar

berg (< Far.) “yaprak” (**FŞ** SF46a/2, SF51b/27, SF58a/80, SF65a/24, SF86b/43; **HE** 2b/98, 9a/684, 17a/1455, 28a/2464, 30b/2729, 36a/3227; **LM** R222a/800, R223a/872, R229a/1521, R242b/2933; **Sİ** R354b/32, R356b/207, R381a/2777, R391a/3816; **SS** R309b/326, R320a/1401, R334a/2909, R336a/3139; **BV** 1/1, 338/2, 66/7, 93/7/7, 133/6, 192/3, 251/4; **FK** 10/9, 122/5, 253/2, 326/4, 477/8, 600/11; **GS** 39/3, 56/2, 108/8, 164/7, 300/7, 327/6, 400/3, 504/5; **NŞ** 24/3, 117/2, 231/2, 301/8, 519/11, 614/1, 709/33)

bergçe (< Far. berg + < Tr. -çe) “yaprak gibi” (**HE** 36a/3236)

berg-ı gül (< Far. berg + < Far. -ı + < Far. gül) “gül yaprağı” (**FŞ** SF46a/2, SF49a/10, SF58a/41)

berg-ı nārenc (< Far. berg + < Far. -ı + < Far. nārenc) “turunç, portakal yaprağı” (**FŞ** SF58a/49)

berg-ı ney (< Far. berg + < Far. -ı + < Far. ney) “ney yaprağı” (**FK** 204/1)

bergī (< Far.) “yaprak, bir yaprak” (**GS** 101/4; **LM** R222b/852)

berg-i gül (< Far. berg + < Far. -i + < Far. gül) “gül yaprağı” (**FK** 10/9, 125/6, 253/2, 389/4, 457/2, 597/1; **BV** 6/3, 199/1, 199/4, 232/5, 486/4, 651/5; **GS** 142/4, 157/3, 195/2, 300/7, 342/1, 504/5; **NŞ** 24/3, 193/1, 266/8, 308/2, 366/1, 614/1, 709/33; **Sİ** R356b/207; **SS** R334a/2909, R334a/2911, R336a/3139, R338b/3400; **HE** 7b/540)

berg-i ḫazān (< Far. berg + < Far. -i + < Far. ḫazān) “güz yaprağı” (**HE** 36b/3267; **FK** 438/3)

berg-i kāh (< Far. berg + < Far. -i + < Far. kāh) “saman yaprağı” (**FK** 458/3; **NŞ** 155/3)

berg-i nesrīn (< Far. berg + < Far. -i + < Far. nesrīn) “yaban gülü yaprağı” (**SS** R325a/1957)

berg-i şükūfe (< Far. berg + < Far. -i + < Far. şükūfe) “çiçek yaprağı” (**HE** 10a/804)

berg-i tāk (< Far. berg + < Far. -i + < Far. tāk) “asma yaprağı” (**FK** 154/8; **GS** 258/7)

berglik (< Far. berg + < Tr. -lik) “yapraklı” (**GS** 461/2)

bergsiz (< Far. berg + < Tr. -siz) “yapraksız” (**Sİ** R391a/3831; **BV** 393/1)

berg-veş (< Far.) “yaprak gibi” (**Sİ** R388a/3503)

bī-berg (< Far.) “dalsız, yapraksız” (**HE** 35b, 36a/3234; **LM** R243a/2973; **Sİ** R383b/3024; **NŞ** 652/26)

gebrekī (< Far.) “zencefile benzer bir bitki kökü” (**FK** 688/63)

gül-berg (< Far.) “gül yaprağı” (**FK** 19/2, 149/5, 242/3, 438/1, 505/3; **GS** 2b-F2/14, 34/3, 35/4, 110/1, 142/6; **NŞ** 24/2, 145/2, 209/3, 373/4, 408/2, 512/1; **BV** 34/1, 39/1, 144/5, 194/1, 199/1, 413/3, 447/1, 542/1; **FŞ** SF77b/56, SF79b/51, SF86b/63, SF91a/118, SF92b/106; **HE** 34a/3063, **LM** R228a/1410, R228b/1452, R236b/2306, R239b/2599; **Sİ** R356b/229, R400a/4752, R400a/4753; **SS** R316b/1071)

gül-berg-ı aḥmer (< Far. gül-berg + < Far. -ı + < Ar. aḥmer) “kırmızı olan gül yaprağı; *mec.* sevgilinin yüzü” (**FŞ** SF70a-27)

gül-berg-ı ḫandān (< Far. gül-berg + < Far. -ı + < Far. ḫandān) “gülen gül yaprağı” (**FŞ** SF86b/63)

gül-berg-ı ter (< Far. gül-berg + < Far. -ı + < Far. ter) “taze gül yaprağı” (**FŞ** SF92a/69, SF92b/106)

gül-berg-ı ṭarī (< Far. gül-berg + < Far. -ı + < Ar. ṭarī) “taze gül yaprağı” (**FŞ** SF79a/13)

gül-bergī (< Far.) “gül yaprağı ile ilgili” (**GS** 87/4)

gül-berg-i ḫandān (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Far. ḫandān) “gülen gül yaprağı” (**BV** 294/6, 388/4; **FK** 202/1, 505/3; **GS** 470/6, 477/1, 477/7; **NŞ** 85/1, 512/1, 538/5, 654/2)

gül-berg-i nāz-perverd (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Far. nāz-perverd) “nazlı büyümüş gül yaprağı” (**GS** 619/3; **FK** 438/1)

gül-berg-i ra‘nā (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Ar. ra‘nā) “nazik, latif gül yaprağı” (**NŞ** 322/7)

gül-berg-i ter (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Far. ter) “taze gül yaprağı” (**GS** 110/1; **NŞ** 24/2, 592/4, 614/1, 641/1)

gül-berg-i ṭarī (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Ar. ṭarī) “taze gül yaprağı” (**BV** 493/3; **FK** 242/3, 550/3, 621/6; 611/1, 611/7)

kūj (< Far.) “ağaç kökü, alıç” (**GS** 231/1)

miṣl-i gül-berg-i ḫandān (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Far. gül-berg + < Far.-i+ < Far. ḫandān) “gülen, açılmış, sevimli gül yaprağı gibi; sevgilinin gül gibi pembemsi renkte sevimli, güleç yüzü gibi” (**Sİ** R400a/4752)

ṣad-berg (< Far.) “yüz yapraklı, katmerli” (**GS** 822/1; **NŞ** 386/4)

şāḫ (< Far.) “dal, budak” (**BV** 28/5, 134/9, 227/6, 357/5, 406/7, 575/4; **GS** 24/8, 102/1, 205/2, 307/1, 400/4, 544/3; **NŞ** 57/2, 108/6, 229/8, 250/7; **FŞ** SF47b/30, SF58a/46, SF58a/50, SF65a/24, SF65a/38, SF87b/49; **HE** 10a/784, 10a/784, 5b/353, 22b/1977, 35b/3185, 39b/3574; **LM** R219b/521, R228b/1440, R229a/1519, R237b/2393, R244b/3122; **Sİ** R391a/3814, R394a/4160, R399a/4664, R404a/5158)

şāḫ-ı ṣanevber (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. ṣanevber) “çam ağacının dalı” (**HE** 10a/793)

şāh-ı sidre (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. sidre) “sidre ağacının dalı” (**FK** 680/3)

şāḫ-ı şecer (< Far. şāh + < Far. -ı + < Ar. şecer) “ağaç dalları (**HE** 35b/3211)

şāḫī (< Far.) “dal, budakla ilgili” (**FK** 688/83; **GS** 63/3, 216/3, 255/4; **FŞ** SF65a/33, SF67b/13)

yafraġ (< Tr. yaprak) “yaprak” (**BV** 34/2, 48/2, 176/4, 211/2, 560/1, 591/1; **FK** 172/6, 343/4, 554/3, 586/6, 618/1; **GS** 24/1, 122/7, 145/5, 307/1, 315/2, 400/2; **NŞ** 19/6, 182/7, 297/1, 297/8, 300/1, 405/2; **FŞ** SF54b/12, SF58a/41, SF58a/67, SF58a/75, SF65a/16; **HE** 7b/541, 10b/835, 35b/3206, 43a/3915; **LM** R214b/34, R220b/643, R228a-18, R244b/3118, R245a/3183; **Sİ** R388a/3501, R405b/5301)

yafraġça (< Tr. yaprak) “yaprak gibi” (**GS** 588/4)

yafraġlıġ (< Tr. yaprak) “yapraklı” (**NŞ** 335/3)

yafraḳ (< Tr. yaprak) “yaprak” (**BV** 320/1/1)

yapurġaġ “yaprak” (**HE** 43a/3914)

2.27.8.1.2. Tomurcuk ve İlgili Kavramlar

ġonça (< Far.) “gonca, tomurcuk, açılmamış çiçek” (**FŞ** SF106b/71, SF92a/51, SF92a/66, SF46a/5, SF70a/7, SF76a/65; **Sİ** R416b/6679, **Sİ** R358b/455, R399a/4669, R402a/4987, R402b/5029,; **GS** 10/8, 51/5, 196/3, 214/1, 215/2, 312/3, 354/2, 406/2, 532/5, 628/1; (**NŞ** 321/5; **SS** R313b/729, R313b/752, R338a/3359; **HE** 2a;)

ġonce (< Far.) “gonca, tomurcuk, açılmamış çiçek” (**Sİ** R358b/454)

ġonce-i nā-şüküft (< Far. ġonca + < Far. -i + < Far. nā-şüküft) “açılmamış gonca/tomurcuk” (**Sİ** R358b/454)

ġonça-ı gül (< Far. ġonca + < Far. -ı + < Far. gül) “gül goncası/tomurcuğu” (**FŞ** SF76a/65)

ġonça-i ḫandān (< Far. ġonça + < Far. -i + < Far. ḫandān) “gülen gonca” (**GS** 156/1)

ġonça-i süḫān-ver (< Far. ġonça + < Far. -i + < Far. süḫān-ver) “düzgün konuşan, güzel söz söyleyen gonca/tomurcuk” (**Sİ** R417a-84)

ġonçe (< Far.) “gonca, tomurcuk, açılmamış çiçek” (**FK** 18/4, 121/9, 266/2, 304/3, 452/4, 536/6, 608/5; **GS** 183/4; **NŞ** 14/5, 130/1, 218/2, 320/6, 335/1, 414/2 528/1; **BV** 11/2, 170/2, 298/4, 322/4, 408/3, 501/2, 552/6, 647/6; **HE** 6a/427, 7b/538, 19a/1639, 20a/1710, 24a/2100; **LM** R214b/34, R221b/752, R222b/839, R228b/1450; **Sİ** R356b-4, R357b/310, R375a/2141)

ġonçe-i ḫandān (< Far. ġonçe + < Far. -i + < Far. ḫandān) “gülen gonca” (**HE** 24a/2100; **BV** 434/1, 447/1, 533/1, 647/5; **FK** 208/2, 321/2; **NŞ** 487/3)

ġonçe-i nāb (< Far. ġonçe + < Far. -i + < Far. nāb) “saf gonca” (**FK** 538/3)

ġonçe-i nā-şüküft (< Far. ġonçe + < Far. -i + < Far. nā-şüküft) “açılmamış gonca/tomurcuk” (**Sİ** R360a/568)

ġonçe-i sīr-āb (< Far. ġonçe + < Far. -i + < Far. sīr-āb) “taze gonca” (**BV** 464/3, 489/2; **NŞ** 130/1)

ġonçe-yi lāle (< Far. ġonçe + < Far. -yi + < Far. lāle) “lale goncası” (**LM** R222b/839)

küm (< Ar.) “çiçek kasesi, çiçek kapçığı, tomurcuk” (**LM** R216a/173, R219b/533, R234a/2039)

2.27.8.1.4. Tohum, Çekirdek ve İlgili Kavramlar

çigit “çekirdek, pamuk çekirdeği” (**GS** 299/7; **NŞ** 81/4)

dān (< Far.) “tane” (**FŞ** SF82b/89; **Sİ** R420a/7022; **SS** R312b/635; **GS** 730/1)

dāne (< Far.) “tane, tohum” (**FŞ** SF100a/14, SF102a/46, SF106b/57, SF54b/5; **HE** 5b/365, 7b/575, 13a/1079, 16a/1362, 19a/1653; **LM** R217a/341, R217a/440, R243a/2974; **Sİ** R357a/270, R371b/1767, R392b/3986; **SS** R307a/47, R308b/221, R344b/4044; **BV** 31/2, 111/5, 187/4, 293/7, 304/1, 424/6, 517/7; **FK** 17/5, 123/4, 177/5, 305/5, 426/6, 541/1, 606/3, 681/14; **GS** 116/2, 220/2, 307/4, 366/6, 412/3, 506/2; **NŞ** 13/6, 108/5, 360/1, 449/1, 535/6, 625/3)

dāne- i nuḳl (< Far. dāne + < Far. -i + < Ar. nuḳl) “çerez tanesi” (**GS** 474/2)

dāne-çīn (< Far.) “tane toplayan, devşiren, döküntü hâlinde bulunan ufak tefek şeylerden faydalanan” (**SS** R311a/459)

dāneī (< Far.) “tane, tohum” (**Sİ** R408a/5671)

dāne-i ḫaşḫāş (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. ḫaşḫāş) “haşhaş tohumu” (**GS** 253/8)

dāne-pāş (< Far.) “tane serpen” (**Sİ** R381a/2764)

dāne-rīz (< Far.) “tane döken, tohum serpen” (**Sİ** R409b/5853)

dānesiz (< Far. dāne + < Tr. -siz) “tanesiz, tohumsuz” (**HE** 36b/3276

dest-efşān (< Far.) “tohum gibi saçılan şeyler” (**Sİ** R359b/535)

dest-efşānlıġ (< Far. dest-efşān + < Tr. -lıġ) “tohum gibi saçılan şeyler” (**GS** 446/6)

ėkmek “tohum ekme işi” (**FŞ** SF102a/45; **NŞ** 192/1)

ḥabb (< Ar.) “tane, tohum” (**FK** 92/7; **NŞ** 73/1; **BV** 336/5; **HE** 18b/1598, 25b/2235)

ḥabb-ı nebāt (< Ar. ḥabb + < Far. -ı + < Ar. nebāt) “bitki tohumu, bitki tanesi” (**FK** 92/7; **NŞ** 73/1; **BV** 336/5; **HE** 25b/2235, 18b/1598)

ḥibāb (< Ar.) “haplar; taneler, tohumlar” (**SS** R307a/82, R350b/4657, R350b/4658)

sipend (< Far.) “tütsü olarak da kullanılan üzerlik tohumu” (**BV** 238/7, 620/5; **FK** 130/5; **GS** 125/3, 571/2, 761/1; **HE** 20a/1708, 23a/2029, 25a/2188; **LM** R221a/667, R244b/3114)

toḫm (< Far.) “tohum” (**FŞ** SF102a/45, SF102a/47, SF70b/44, SF83a/27; **Sİ** R392b-46; **GS** 9a-F2/23, 21/4, 103/3, 179/4, 233/1, 301/6, 329/7, 422/1, 427/3, 506/2; **NŞ** 13/6, 455/7)

tuḫm (< Far.) “tohum” (**BV** 28/1, 53/2, 144/4, 238/7, 324/3, 439/1, 712/1; **FK** 26/5, 71/3, 305/5, 491/4, 629/3; **NŞ** 65/9, 192/1, 288/2, 566/1, 567/2; **HE** 26b/2323, 29a/2569, 30a/2660; **LM** R229a/1506, R234b/2079, R247a/3408)

tuḫm-ı reyḥān (< Far. tuḫm + < Far. -ı + < Ar. reyḥān) “reyhan tohumu” (**BV** 449/1; **NŞ** 566/1)

tuḫmıyāne (< Far.) “tohumlukla ilgili” (**LM** R243a/2974)

2.27.8.1.5. Başak ve İlgili Kavramlar

ḫūşe (< Far.) “başak, salkım, yığın” (**FŞ** SF47b/29; **HE** 16b, 16b/1415, 28b/2540, 41b/3738; **LM** R216b/223, R222b/857, R234a/2051; **Sİ** R357a/270, R376b/2329, R377b/2395, R387b/3440; **GS** 646/3; **NŞ** 199/6, 452/2, 501/8; **BV** 446/4)

ḫūşe-çīn (< Far.) “başak toplayan, başakçı” (**BV** 290/6; **HE** 19b/1658, 30b/2734)

ḫūşeī (< Far.) “başak, salkım, yığın ile ilgili” (**GS** 452/5; **GS** 646/3; **FK** 487/6, 488/5; **HE** 36a/3218)

2.27.8.2. Bitki Kırıntıları ile İlgili Kavramlar

2.27.8.2.1. Kabuk-Odun-Tahta ve İlgili Kavramlar

ʻūd (< Ar.) “ağaç, odun” (**BV** 23/9, 126/7, 223/3, 660/34; **LM** 1319, 1092)

hīme (< Far.) “odun, kütük” (**LM** R225a/1092, R247b/3448; **Sİ** R355b/126; **FK** 400/2; 624/5; **HE** 36a/3240; **SS** R319b/1347; **BV** 451/4)

hīme-i maṭbaḫ (< Far. hīme + < Far. -i + < Ar. maṭbaḫ) “yakılacak odun” (**HE** 36a/3240)

ḳabuġ “kabuk” (**LM** R246b/3361)

ḳabuḳ “kabuk” (**BV** 322/4)

kaḳşal “kendi kendine kuruyup parçalanan odun” (**BV** 442/5)

ḳav “kuru ağaç tozu, çürüyüp koğuk olan şey, kav” (**FK** 69/8)

ḳuşūr (< Ar.) “kabuklar” (**FŞ** SF56b/25)

levḥa-ı fīrūze-reng (< Ar. levḥa + < Far. -ı + < Far. fīrūze-reng) “firuze renkli tahta” (**HE** 4b/289)

otun “odun” (**FŞ** SF52b/27, SF88b/141; **LM** R244b/3122; **Sİ** R360b/619, R368a/1438, R368a/1439, R368b/1455, R381a/2769; **SS** R319b/1348; **HE** 7b/579, 16a/1325, 29a/2562, 36a/3232; **GS** 212/4; **NŞ** 291/3, 455/4; **BV** 21/5, 223/3, 456/1, 593/7; **FK** 464/2; **GS** 254/3)

şūre-püst (< Far.) “sert kabuklu” (**BV** 321/2)

taḫta (< Ar.) “tahta, kereste” (**FŞ** SF58b/106, SF64a/64, SF72b/10, SF78a/24, SF78a/26; **Sİ** R365a/1090, R365a/1091, R387b/3434, R387b/3437, R408b/5754; **SS** R320b/1462, R320b/1463; **GS** 538/5, 683/19; **NŞ** 602/7; **HE** 2a/57, 2a/60, 3a/149, 32a/2860, 32a/2861)

taḫte (< Far.) “tahta” (**FK** 110/6)

2.27.8.2.2. Çöp-Süprüntü-Yonga ve İlgili Kavramlar

bed-ʻalef (< Far.) “çer çöp” (**BV** 309/6)

çöp “çöp, çalı, çırpı” (**GS** 750/1; **LM** R220b/612, R226b/1246; **Sİ** R370a/1649, R400b/4822; **SS** R323b/1785, R313b/725, R343b/3952)

çöpür “çalılık” (**GS** 342/3)

çūb (< Far.) “çöp, değnek, sopa” (**LM** R237b/2396; **Sİ** R406a/5356)

ġayr-ı ḫāşāk (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. ḫāşāk) “çöp, süprüntüden başka” (**FŞ** SF106b/32)

ḫas (< Far.) “çerçöp, çalı” (**FK** 60/1, 125/2, 288/1, 318/1, 415/4, 574/3, 633/4, 665/7, 680/3; **FŞ** SF106b/33, SF99a/140, SF48a/67, SF68b/120, SF82a/40; **LM** R227b/1361,

R229a/1519, R236b/2311, R242a/2897; **Sİ** R356a/155, R367a/1314; **Sİ** R391b-44, R393a/4045, R399a/4639, P455b/5646, R403b/5093; **HE** 6b/469, 23b/2032, 26b/2331, 30a/2656, 33a/2970, 37b/3370, 38b/3461; **SS** R323b/1777; **BV** 2/8, 46/6, 210/3, 297/7, 374/2, 407/3, 610/1; **GS** 24/3, 61/3, 138/3, 235/4, 248/5, 331/4, 442/7; **GS** 7a-F2/6; **NŞ** 42/4, 81/6, 247/5, 339/2, 540/7, 585/2, 624/1, 624/7)

ḫāşāk (< Far.) "çöp, süprüntü, yonga" (**FK** 32/7, 169/1, 256/3, 344/1, 400/2, 494/1; **GS** 54/1, 137/7, 138/3, 324/5, 333/4, 439/1; **NŞ** 81/6, 195/3, 322/3, 468/2, 501/5, 585/3, 652/12; **BV** 39/4, 90/3, 106/1, 227/6, 333/2, 407/3, 559/3; **FŞ** SF106b/32, SF94a/90, SF97b/78, SF50a/80, SF72a/83; **HE** 2a/71, 3a/145, 24b/2160, 26b/2331, 33a/2970; **LM** R227b/1363, R229a/1534, R229a/1535, R235b/2219; **Sİ** R362a/785, R384b/3137, R390a/3687, P455b/5646; **SS** R307b/120, R310b/454, R317b/1176, R339a/3422)

ḫāşākça (< Far. ḫāşāk + < Tr. -ça) "çöp, süprüntü, yonga gibi" (**HE** 18a/1516, 22a/1903, 42b/3852; **Sİ** R420b/7055)

ḫāşāk-ı ḫavāṭır (< Far. ḫāşāk + < Far. -ı + < Ar. ḫavāṭır) "hatıraların süprüntüsü" (**GS** 72/8)

ḫāşāk-rūb (< Far.) "çer çöp toplayıcısı" (**HE** 12b/1020; **Sİ** R400a/4775)

ḫāşāk-veş (< Far.) "çöp, süprüntü, yonga gibi" (**HE** 24b/2130)

ḫes (< Far.) "çöp" (**LM** R247a/3384; **SS** R310b/408, R316a/1015, R321a/1506, R341a/3640, R353a/4929; **NŞ** 223/2, 224/3)

mezbele (< Ar.) "süprüntü yeri, çöplük" (**FK** 316/5)

süksük "sakavul, ilkbaharda bitip yazın kuruyup çer çöp olan bitkiler, bir tür odun" (**LM** R219b/532)

2.27.8.3. Fidan ve İlgili Kavramlar

gül-bün (< Far.) "gül kökü, gül fidanı" (**FK** 201/3, 356/7, 452/4, 500/5, 634/2; **GS** 2b-F2/12, 156/5, 194/4, 245/2, 322/6, 381/8; **NŞ** 24/2, 52/2, 202/2, 329/2, 467/2, 550/2, 603/4; **BV** 247/2; **FŞ** SF46a/5, SF54a-14, SF57b/22, SF62a/62; **HE** 7a/495, 10b/812, 10b/844, 29b/2618; **LM** R223a/880, R223a/883, R224a/1005, R224a/1020; **Sİ** R359a/463, R362a/812, R378a/2491, R382a/2885)

gül-bün-i 'ömr (< Far. gül-bün + < Far. -i + < Ar. 'ömr) "ömrün gül fidanı" (**NŞ** 202/2)

gül-bün-i aḫżarī (< Far. gül-bün + < Far. -i + < Ar. aḫżarī) "yeşil gül fidanı" (**Sİ** R382a/2885)

gülbün-i nāz (< Far. gülbün + < Far. -i + < Far. nāz) "nazın gül fidanı" (**GS** 456/1)

gül-bün-miṣāl (< Far. gül-bün + < Ar. miṣāl) “gül kökü, gül fidanı gibi” (**Sİ** R391a/3832)

ḳırtış “fidan” (**NŞ** 266/2; **BV** 427/6)

naḫl-i gül-zār-ı irem (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. gül-zār + < Far. -ı + < Far. irem) “İrem’in gülbahçesinin fidanı/sevgilisi” (**FK** 211/1)

nihāl (< Far.) “taze, düzgün fidan” (**FK** 29/5, 125/5, 271/6, 372/5, 431/4, 594/3, 611/2; **GS** 159/6, 315/2, 385/2, 400/8, 567/2, 673/3; **NŞ** 24/3, 84/2, 360/4, 423/4, 513/3, 601/2; **BV** 31/1, 77/2, 133/6, 151/5, 230/2, 373/2, 460/2; **FŞ** SF70a-27, SF71b/56, SF87b/49; **HE** 36a/3248; **LM** R221b/712, R229a/1519, R233a/1908; **Sİ** R361b/766, R387b/3479, R402a/4943; **SS** R317a/1085, R320a/1406)

serv-nihāl (< Far.) “servi fidanı” (**GS** 574/7)

nev-res-nihāl (< Far.) “yeni bitmiş fidan, sürgün” (**BV** 416/5, 492/4, 537/1, 652/2)

nihālī (< Far.) “taze, düzgün bir fidan” (**FŞ** SF58a/44; **Sİ** R397a/4455; **GS** 679/8; **NŞ** 24/5, 72/8)

nihāl-i gül (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. gül) “gül fidanı” (**FK** 372/5)

nihāl-i nev-res (< Far. nihāl + < Far. -i + < Far. nev-res) “yeni yetişen fidan” (**FK** 194/1; **LM** R229a/1519)

2.27.8.4. Bağ, Bahçe, Orman ve Bitki Bulunan Yerler ile İlgili Kavramlar

açılmaḳ “yeşerme” (**SS** R306b/23)

bāġ (< Far.) “bağ, büyük bahçe” (**BV** 30/4, 78/8, 106/3, 202/11, 302/5, 400/5; **FK** 39/7, 100/4, 292/3, 312/2, 488/6, 514/1, 602/8, 720/2; **NŞ** 18/2, 109/3, 206/1, 300/3, 319/3, 408/2; **GS** 15/1, 101/4, 201/2, 305/9, 307/3, 400/1; **FŞ** SF46a/1, SF53a/54, SF55a/10, SF59a/26, SF65a/13; **HE** 13b/1096, 18b/1602, 24a/2092, 24b/2126, 28b/2540; **LM** R215a/73, R222b/819, R224a/1015, R235b/2265; **Sİ** R355a/85, R368a/1418, R374a/2051, R391a/3809; **SS** R306b/23, R316a/1025, R325b/2029, R338b/3406)

bāġça (< Far.) “bahçe” (**GS** 588/7)

bāġçe (< Far.) “bahçe” (**HE** 2b/122, 7b/537, 10b/844, 40b; **Sİ** R360b/662)

baġçe-i dehr (< Far. baġçe + < Far. -i +< Far. dehr) “dünya bahçesi” (**HE** 7b/537)

bāġ-ı ʻanāṣır (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ʻanāṣır) “dört unsurdan oluşan bağ” (**HE** 7a/526)

bāġ-ı ʻışḳ (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk bahçesi” (**NŞ** 233/2)

bāġ-ı ʻömr (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür bahçesi” (**BV** 645/1; **FK** 381/6, 666/4; **FŞ** SF75b/12)

bāġ-ı aḥad (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. aḥad) “birlik bağı” (**HE** 1b/11)

bāġ-ı cāh (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. cāh) “makamın bahçesi” (**FŞ** SF51b/21)

bāġ-ı cemāl (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzellik bağı” (**BV** 31/1)

bāġ-ı devlet (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “mutluluk/devlet bahçesi” (**FK** 689/205)

bāġ-ı fenā (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk bağı” (**HE** 29b/2618)

bāġ-ı ferruḫ (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ferruḫ) “kutlu, mübarek, güzel bağ” (**Sİ** R361b/746)

bāġ-ı gül (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. gül) “gül bahçesi” (**NŞ** 522/3)

bāġ-ı gül-geşt (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. gül-geşt) “gül bahçesi gezintisi, gül bahçesi seyri” (**BV** 519/6)

bāġ-ı ḥayāt (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat bahçesi; ömür” (**BV** 250/1; **FK** 689/224)

bāġ-ı hecr (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık bahçesi” (**FK** 116/2)

bāġ-ı ḫıred (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ḫıred) “akıl bağı” (**HE** 2a/71)

bāġ-ı ḫuld (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ḫuld) “cennet bahçesi” (**BV** 15/9)

bāġ-ı ḫulḳ (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ḫulḳ) “yaratılış bağı” (**GS** 156/9)

bāġ-ı hümāyun (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. hümāyun) “padişah bahçesi” (**FK** 193/1)

bāġ-ı ḥüsn (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik bağı” (**FK** 440/4; **GS** 58/7; **NŞ** 445/1)

bāġ-ı irem (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. irem) “Şam’da ya da Yemen‘de bulunduğu söylenen ve cennete benzetilen bahçe” (**FŞ** SF57a/70; **HE** 9a/704, 39a/3521; **Sİ** R404b/5208; **BV** 573/6)

bāġ-ı ḳadr (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ḳadr) “kıymet bağı” (**GS** 683/23)

bāġ-ı leṭāfet (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. leṭāfet) “güzellik bahçesi” (**FK** 584/2; **GS** 492/2)

bāġ-ı naẓm (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. naẓm) “şiir bağı” (**GS** 119/9)

bāġ-ı sefīd (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. sefīd) “beyaz bağ”(**GS** 131/7)

bāġ-ı sīr-āb (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. sīr-āb) “suya kanmış/doymuş bağ/bahçe” (**BV** 370/4)

bāġ-ı ṭarab (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “eğlence bahçesi” (**Sİ** R412b/6158)

bāġ-ı vaṣl (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşmanın bağı, bahçesi” (**FK** 98/2)

bāġ-ı viṣāl (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşmanın bağı, bahçesi” (**FK** 541/1)

bāġ-ı vücūd (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. vücūd) “vücut bahçesi; beden” (**Sİ** R405a/5265)

bāġ-ı zāġān (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Ar. zāġān) “karga bağı” (**GS** 131/7)

bāġī (< Far.) “bağ ile ilgili” (**BV** 354/3; **GS** 11b-F2/15; **FŞ** SF101b/162, SF103b/22, SF105a/1; **FŞ** SF54b/39, SF58a/47; **Sİ** R368a/1418)

benefşe-zār (< Far.) “menekşe bahçesi” (**FK** 476/4; **GS** 278/6; **NŞ** 563/1)

berg-ı semen (< Far. berg + < Far.-i+ < Far. semen) “yasemin yaprağı” (**FŞ** SF57a/66)

berg-i lāle (< Far. berg + < Far. -i + < Far. lāle) “lale yaprağı” (**GS** 58/7; **LM** R242b/2933; **SS** R351a/4715)

berg-i semen (< Far. berg + < Far. -i + < Far. semen) “yasemin yaprağı” (**FK** 122/5; **BV** 448/4; **HE** 2b/98, 10b/844)

bīşe (< Far.) “orman, meşelik, sazlık” (**FŞ** SF48b/55, SF48b/60, SF59b/82, SF65a/12, SF65a/40; **HE** 5a/307, 26b/2351, 26b/2354, 26b/2355; **Sİ** R381b/2853, R390b/3793, R391b/3860, R393a/4003, R410b/5949, R420a/6997; **SS** R327a/2160, R338a/3338, R340a/3538, R340a/3553, R349b/4586; **BV** 67/3, 730/1; **GS** 90/7, 299/8)

bīşeī (< Far.) “orman, meşelik, sazlık ile ilgili” (**Sİ** R415b/6466)

bōstān (< Far.) “bahçe, sebze bahçesi” (**FŞ** SF107a/122, SF47b-5; **Sİ** R356b/226, R358b/452)

bostān (< Far.) “bahçe, sebze bahçesi” (**HE** 11b/941, 15b, 32b/2894, 35a/3124; **Sİ** R360a/606, R366b/1253, R402b/5005, R406b/5447, P465a/6565, R420b/7078; **SS** R307a/53, R309b/319, R331a/2614, R334a/2894; **NŞ** 56/7, 319/3, 444/6, 546/6, 591/6, 603/4, 657/32)

bostān-ı āfet (< Far. bostān + < Far. -ı + < Ar. āfet) “güzellik bahçesi” (**NŞ** 603/4)

bōstānī (< Far.) “bahçe, sebze bahçesi” (**FŞ** SF73b/135, SF76a/93)

bostānī (< Far.) “bahçe, sebze bahçesi” (**SS** R306b/44)

būsitān (< Far.) “bostan, bağ, bahçe” (**NŞ** 328/7; **Sİ** R362b/832, R363b/969, R389a/3608, R420b/7073)

bustān (< Far.) “bostan, bağ, bahçe” (**FŞ** SF50b/33, SF50b/43, SF60a/107, SF65a/13, SF65b/51; **HE** 9b/733, 24a/2104; **LM** R217a/444, R223a/897, R245a/3179; **SS** R313a/690, R317b/1141, R319a/1308, R320a/1407; **FK** 52/3, 115/3, 317/1, 483/6, 597/1, 607/2; **BV** 4/5, 82/8, 128/5, 230/1, 306/3, 362/6; **GS** 11/4, 159/6, 221/3, 360/2, 409/8, 507/8; **Sİ** R363a/876)

bustān-ı dil-güşā (< Far. bustān + < Far. -ı + < Far. dil-güşā) “gönül açan, kalbe ferahlık veren bahçe” (**SS** R317b/1141)

būstān-ı ḥüsn (< Far. būstān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik bahçesi” (**GS** 61/6)

bustān-ı meclis-efrūzī (< Far. bustān + < Far. -ı + < Ar. meclis +< Far. efrūzī) “meclisi parlatan, aydınlatan bağ/bahçe” (**SS** R314b/846)

bustānī (< Far.) “bostana ait, bahçeye ait” (**SS** R329a/2392, R333a/2812; **FK** 670/2)

cengel (< Far.) “orman” (**HE** 26b/2322; **SS** R340a/3548)

çemen (< Far.) “çimen, yeşillik” (**FŞ** SF101b/169, SF103b/23, SF52b/26, SF58a/74; **HE** 15a/1259, 21a/1810, 23b/2034, 29a/2597; **LM** R219a/459, R223b/943, R228b/1451; **Sİ** R357a/264, R369a/1536, R381a/2767, R402a/4971; **FK** 2/7, 125/5, 256/8, 308/6, 438/1, 578/1; **GS** 46/6, 118/4, 202/6, 333/4, 374/1, 400/8, 543/5; **NŞ** 21/8, 101/1, 297/8, 300/3, 421/2, 430/3; **BV** 4/5, 36/6, 139/7, 256/5, 398/6, 402/6, 445/6)

çemen-ārāy (< Far.) “çimen süsleyen” (**GS** 2b-F2/11)

çimen (< Far.) “çimen” (**SS** R338b/3398, R352a/4846)

ġavṭa (< Ar.) “toprakta çukur yer, sulak, ağaçlık” (**GS** 20/4, 422/4, 487/7; **NŞ** 478/4; **NŞ** 116/5; **BV** 305/6, 721/3; **HE** 9b/750; **SS** R342b/3808, R343b/3908, R343b/3911)

geşt-i bāġ (< Far. geşt + < Far. -i + < Far. bāġ) “bağı dolaşma, kır gezintisi” (**BV** 140/5, 167/2; **BV** 468/3; **GS** 310/3; **NŞ** 298/1; **Sİ** R420b/7078)

güşe-i bāġ (< Far. güşe + < Far. -i + < Far. bāġ) “bağın köşesi” (**NŞ** 300/3)

güşe-i gül-zār (< Far. güşe + < Far. -i + < Far. gül-zār) “gül bahçesinin köşesi” (**BV** 503/2)

gül-geşt-i bāġ (< Far. gül-geşt + < Far. -i + < Far. bāġ) “gül gezintisinin yapılacağı bahçelik” (**NŞ** 296/2)

gül-geşt-i çemen (< Far. gül-geşt + < Far. -i + < Far. çemen) “gül gezintisinin yapılacağı bahçelik” (**BV** 404/6; **FK** 210/2; **NŞ** 526/5)

gül-geşt-i gül-zār (< Far. gül-geşt + < Far. -i + < Far. gül-zār) “gül gezintisinin yapılacağı bahçelik” (**BV** 97/2)

gül-istān (< Far.) “gül bahçesi” (**FK** 41/5, 311/9, 477/1, 587/4, 605/1; **GS** 41/1, 154/6, 189/7, 302/2, 421/3, 669/5, 681/5; **NŞ** 85/8, 152/1, 308/2, 386/1, 581/5; **BV** 2/9, 4/6, 36/7, 39/9, 39/6, 41/5, 325/5; **FŞ** SF49a-8, SF52b-11; **HE** 5b/387, 9b/720, 10b/829, 20b/1784, 22a/1896; **LM** R220b/622, R222a/797, R223b/937; **Sİ** R358b/452, R369a/1534, R377b/2428, R400a/4773; **SS** R313a/689, R319a/1307, R334a/2894, R338b/3398)

gülistān-ı ḫalīl (< Far. gülistān + < Far. -ı + < Ar. ḫalīl) “Hz. İbrahim’in gül bahçesi” (**HE** 25a/2207)

gül-istān-ı irem (< Far. gül-istān + < Far. -ı + < Ar. irem) “İrem bahçesi gibi gül bahçesi” (**BV** 408/2)

gülistān-ı ṣūn‘ (< Far. gülistān + < Far. -ı + < Ar. ṣūn‘) “yaratılmış gül bahçesi” (**HE** 9b/720)

güllük (< Far. gül + < Tr. -lük) “güllü, güllük” (**HE** 36a/3258)

gül-sitān (< Far.) “gül bahçesi” (**FK** 157/6, 492/4, 592/5, 675/1; **GS** 2/8, 370/6, 403/7; **NŞ** 252/7, 533/10; **BV** 185/5, 264/1, 458/8, 490/4; **FŞ** SF82b/75; **LM** R222a/775, R245b/3227; **Sİ** R377b/2411, R382a/2867)

gül-sitānī (< Far.) “gül bahçesi ile ilgili” (**GS** 426/4)

gül-şen (< Far.) “gül bahçesi” (**FK** 10/7, 116/7, 279/1, 326/3, 443/3; **GS** 13/3, 117/1, 156/3, 206/3, 363/5, 383/2, 416/6; **NŞ** 22/3, 115/5, 203/5, 301/8, 411/5; **BV** 8/9, 115/7, 195/3, 220/6, 329/6, 427/6; **FŞ** SF101a/133, SF48a/62, SF51b/20, SF57b/19, SF74b/75; **HE** 13b/1096, 24b/2125, 29b/2618, 34b/3114; **HE** 4b/290, 8a/593, 9a/708; **LM** R217a/336, R222b/821, R224a/1005, R233a/1908; **Sİ** R355a/85, R368a/1418, R380b/2722, R385b/3242; **SS** R309b/320, R309b/332, R317a/1111, R320b/1458)

gülşen-āyīn (< Far. gülşen + < Ar. āyīn) “gül bahçesi gibi” (**Sİ** R402a/4953)

gülşençe (< Far. gülşen + < Tr. -çe) “gül bahçesi gibi” (**FŞ** SF57b/19)

gülşen-ı ‘ışḳ (< Far. gül-şen + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk bahçesi” (**FŞ** SF46a/8)

gülşen-ı ḫaḍrā (< Far. gül-şen + < Far. -ı + < Ar. ḫaḍrā) “yemyeşil gül bahçesi” (**FŞ** SF58a/42)

gülşen-ı mīnā (< Far. gül-şen + < Far. -ı + < Ar. mīnā) “lacivert, yeşil tonlarındaki gül bahçesi” (**FŞ** SF58a/55)

gülşenī (< Far.) “gül bahçesi ile ilgili” (**SS** R342b/3824)

gülşen-i ‘ayş (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ‘ayş) “sefanın gül bahçesi” (**GS** 363/5)

gülşen-i ‘ışḳ (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk bahçesi” (**BV** 227/6; **LM** R222b/822)

gülşen-i ‘işret (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “eğlence bahçesi” (**BV** 502/7)

gülşen-i ‘izzet (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ‘izzet) “izzet bağı” (**HE** 19b/1678)

gülşen-i ‘ömr (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ‘ömr) “ömrün gül bahçesi” (**FK** 375/3, 689/224; **HE** 36a/3242; **NŞ** 302/1)

gülşen-i aḫżar (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. aḫżar) “yeşil gül bahçesi” (**HE** 9a/711, 22a/1893)

gülşen-i cism (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. cism) “vücudun gül bahçesi” (**HE** 9b/725)

gülşen-i devlet (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. devlet) “mutluluk, talih bahçesi” (**HE** 34b/3114)

gülşen-i devrān (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın gül bahçesi” (**HE** 30b/2697; **FK** 116/7, 208/7, 537/2, 621/6; **GS** 129/10)

gül-şen-i faḳr (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirin gül bahçesi” (**GS** 416/6)

gülşen-i gül (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. gül) “gül bahçesi” (**FŞ** SF56b/41)

gülşen-i ḫilḳat (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ḫilḳat) “yaratılan gül bahçesi” (**HE** 36a/3262)

gülşen-i ḫulḳ (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ḫulḳ) “huyun gül bahçesi” (**GS** 698/1)

gülşen-i ḥüsn (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin gül bahçesi” (**FK** 268/1; **GS** 666/3; **NŞ** 47/1, 586/5)

gülşen-i iḳbāl (< Far. gül-şen + < Far. -i + < iḳbāl) “talihin, mutluluğun gül bahçesi” (**FK** 233/1)

gül-şen-i kūy (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Far. kūy) “sevgilinin memleketindeki gül bahçesi” (**BV** 39/1, 153/3; **NŞ** 25/5, 637/1)

gül-şen-i luṭf (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. luṭf) “lütuf bahçesi” (**BV** 242/4; **FŞ** SF51b/20)

gül-şen-i mülk (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. mülk) “memleketin, ülkenin gül bahçesi” (**LM** R247b/3469)

gülşen-i tevfīḳ (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. tevfīḳ) “yardım bağı, yardım gül bahçesi” (**HE** 22a/1908)

gül-şen-i vaḳt (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. vaḳt) “zamanın gül bahçesi” (**NŞ** 3/9)

gül-şen-i vaṣl (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma bahçesi” (**BV** 3/7; **GS** 156/3, 502/6; **NŞ** 37/3, 234/6, 575/4)

gül-şen-vār (< Far.) “gül bahçesi gibi” (**FK** 689/113)

gül-zār (< Far.) “gül bahçesi” (**FK** 57/1, 167/1, 259/1, 308/6, 404/3, 560/1, 688/57; **GS** 337/1, 464/4, 530/2, 598/3, 602/2, 862/1; **NŞ** 51/3, 198/6, 228/2, 267/1, 335/3, 482/7, 526/6; **BV** 31/1, 56/8, 104/6, 185/2, 210/6, 326/1, 514/11, 592/6; **FŞ** SF47a/13, SF56b/36, SF76a/61, SF82a/47; **HE** 15a/1261, 25a/2187, 29a/2596, 32a/2852; **LM** R223a/884,

R223a/894, R240a/2729; **Sİ** R381a/2801, R385b/3240, R387b-40, R402b/4997; **SS** R309b/325, R309b/327, R316b/1071, R334a/2907)

gül-zār- cemāl (< Far. gül-zār + < Ar. cemāl) "güzelliğin gül bahçesi" (**FK** 57/1; **NŞ** 228/2)

gül-zār-ı ḫalīl (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Ar. ḫalīl) "Hz. İbrahim'in gül bahçesi" (**HE** 15a/1263; **BV** 657/1; **FK** 686/1)

gül-zār-ı ḥüsn (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) "güzelliğin gül bahçesi" (**FK** 404/3)

gül-zār-ı ruḫsār (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) "(sevgilinin) yanağının gül bahçesi" (**BV** 579/1, 637/3)

gül-zār-ı vaṣl (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) "kavuşma bahçesi" (**FK** 259/1; **NŞ** 265/3)

gül-zārlıḳ (< Far. gül-zār + < Tr. -lıḳ) "gül bahçeli" (**HE** 39b/3571)

gül-zārsız (< Far. gül-zār + < Tr. -sız) "gül bahçesiz" (**GS** 212/1, 212/3; **NŞ** 654/32)

ḥadāyiḳ (< Ar.) "bahçeler, bağ ve bostanlar" (**FŞ** SF99a/163)

ḥadīḳa (< Ar.) "ağaçlı, suyu bol bahçe" (**FK** 194/1, 720/1; **GS** 629/6; **FŞ** SF52b-11, SF56b-15, SF57b-17; **SS** R309b/323)

ḥadīḳaī (< Ar. ḥadīḳa + < Far. ī) "ağaçlı, suyu bol bahçe ile ilgili" (**HE** 38b)

ḥadīḳa-i ḫıred (< Ar. ḥadīḳa + < Far. -i + < Far. ḫıred) "akıl bahçesi" (**FK** 720/1)

havā-yı gül-şen (< Ar. havā + < Far. -yı + < Far. gül-şen) "gül bahçesinin havası" (**LM** R222b/825, R246b/3281)

havā-yı gül-şen (< Ar. havā + < Far. -yı + < Far. gül-şen) "gül bahçesinin havası" (**LM** R222b/825, R246b/3281)

ḫırmen-i vaṣl (< Far. ḫırmen + Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma bahçesi, sevgiliye kavuşulan yer" (**NŞ** 653/11)

ḥüsn-i gül-zār (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. gül-zār) "(sevgilinin) güzelliğinin gül bahçesi" (**NŞ** 126/4)

irem (< Ar.) "Şeddad tarafından cennete benzetilerek meydana getirilen asma bahçe; sahte cennet" (**FŞ** SF56b-15, SF57a/70, SF66a/107, SF69a-26, SF73b/141, SF104a/72; **HE** 9a/704, 24a/2092, 24a/2093; **LM** R244a/3107; **Sİ** R366b/1253, R401b/4922, R404b/5208, R420b/7079; **SS** R310a/389, R325a/1931, R342b/3824, R352a/4841, R352a/4847; **FK** 211/1, 544/1, 550/3; **GS** 532/5, 570/1; **NŞ** 214/4; **BV** 211/4, 546/4)

irem-āsā (< Ar. irem + < Far. āsā) "İrem bahçesi gibi" (**FŞ** SF74a-30)

irem-mānend (< Ar. irem + < Far. mānend) “İrem bahçesi gibi” (**FŞ** SF55a-15)

irem-veş (< Ar. irem + < Far. veş) “İrem bahçesi gibi, ireme benzer” (**Sİ** R382b/2913; **BV** 660/18)

kūy-ı gülistān (< Far. kūy + < Far. -ı + < Far. gülistān) “gül bahçesinin yolu” (**NŞ** 85/8)

lāle-sitān (< Far.) “lale bahçesi” (**FK** 659/3; **BV** 287/4, 577/3)

lāle-zār (< Far.) “lale bahçesi, lalelik” (**FK** 26/5, 369/2, 576/2; **GS** 90/1, 213/6, 254/1, 326/1, 448/1, 448/2; **NŞ** 188/1, 249/5, 331/6, 337/4, 551/1, 592/5, 616/4; **BV** 81/7, 140/5, 373/5, 466/4, 530/7, 626/6; **HE** 43a/3913; **LM** R236b/2301, R242a-32; **Sİ** R369b/1597, R384b/3135; **SS** R325a/1957, R347a/4280, R347a/4284, R349b/4573)

lāle-zār-ı dehr (< Far. lāle-zār + < Far. -ı + < Far. dehr) “dünyanın lale bahçesi” (**BV** 119/5)

lāle-zārī (< Far.) “lale bahçesi, lalelikle ilgili” (**FŞ** SF101b/3)

maġris (< Ar.) “fidanlık, fidan yetiştirilen yer” (**NŞ** 505/9)

merġ-zār (< Far.) “çayırlık, çimenlik” (**FŞ** SF66a-24, SF58a/51, SF69a/1; **HE** 38a; **Sİ** R374b/2082, R395a/4213; **SS** R333a/2814, R349b/4568, R349b/4573; **FK** 438/5, 484/2)

merġ-zār-ı aḫḍar (< Far. merġ-zār + < Far. -ı + < Far. aḫḍar) “yeşil çimenlik” (**FŞ** SF66a-24)

merġzārī (< Far.) “çayırlık, çimenlikle ilgili” (**SS** R349b/4583; **FŞ** SF66a/7)

meyl-ı sebze (< Ar. meyl + < Far. -ı + < Far. sebze) “yeşilliğe, çimenliğe meyletme, yönelme” (**FŞ** SF99a/135)

meyl-i gül-zar (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. gül-zar) “gül bahçesine meyletme” (**Sİ** R402b/5007)

nergis-zār (< Far.) “nergis bahçesi” (**GS** 402/4)

nesīm-i gül-şen (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. gül-şen) “gül bahçesinin hafif esen rüzgârı” (**BV**
103/5)

nīlüfer-zār (< Far.) “nilüferlerin bulunduğu yer” (**SS** R340b/3601, R341a/3683)

öleŋ “çayır çimen” (**BV** 338/3; **FŞ** SF58a/52)

ravża (< Ar.) “cennet bahçesi” (**FK** 3/3, 246/2, 317/1, 446/2, 546/6, 677/6; **GS** 43/9, 190/2, 206/3, 321/5, 385/2, 565/3; **NŞ** 143/9, 30/7, 334/6, 401/7, 514/4; **BV** 3/5, 11/5, 185/5, 190/5, 247/2, 408/2, 514/8, 678/2; **FŞ** SF49b/49, SF55a/50, SF55a/51, SF57a/43, SF82a/48; **HE** 1b/6, 8b/629, 11a/860, 12b/1018, 17b/1509; **LM** R221a/706, R222b/856,

R228b/1455, R244a/3080; **Sİ** R355a/52, R368a/1423, R382a/2904, R387a/3401; **SS** R316a/1017, R316b/1059, R334a/2892, R342b/3842)

ravża-ı zer-kār (< Ar. ravża + < Far. -ı + < Far. zer-kār) "altın işlemeli bahçe" (**FŞ** SF49b/49)

ravża-i pür-envār (< Ar. ravża + < Far. -i + < Far. pür + < Ar. envār) "parıl parıl parlayan nur dolu bahçe" (**FK** 710)

ravża-mānend (< Ar. ravża + < Far. mānend) "bahçe gibi, bahçe benzeri" (**Sİ** R420b/7079; **SS** R329B/2438)

ravża-sān (< Ar. ravża + < Far. sān) "bahçe gibi" (**Sİ** R377a/2347)

ravża-tezyīn (< Ar.) "süslü, güzel bahçe" (**FŞ** SF55b/32)

ravża-yi cān (< Ar. ravża + < Far. -yi < Far. cān) "can/gönül bahçesi" (**SS** R347a/4277)

ravża-yi ḫażrā (< Ar. ravża + < Far. -yi < Far. ḫażrā) "yeşil bahçe" (**SS** R333a/2806)

refref (< Ar.) "kuşların çok bulunduğu çimenlik; kuşun kadını yayarak uçuşu" (**FŞ** SF47b/40; **HE** 6a/413; **LM** R216b/231; **Sİ** R357a/285; **SS** R308b/228)

riyāż (< Ar.) "bahçeler, çimenlik" (**FK** 605/3; **NŞ** 276/5; **BV** 4/5, 396/4; **FŞ** SF103a/12, SF103b/50; **HE** 12a/961; **LM** R217a/327, R216a/167; **Sİ** R356b/236, R360b/639, R364b/1066, R420a/7019, R368b/1454, R398a-52; **SS** R310a/389, R310b/420, R352a/4847)

riyāż-ı ḫurrem (< Ar. riyāż + < Far. -ı + < Far. ḫurrem) "taze bahçe; şen, sevinçli bahçe" (**LM** R217a/327)

riyāż-ı irem (< Ar. riyāż + < Far. -ı + < Ar. irem) "İrem bahçesi" (**SS** R352a/4847)

riyāżī (< Ar. riyāż + < Far. ī) "bahçeler, çimenlikle ilgili" (**FŞ** SF53b/38; **NŞ** 683/1)

ṣafḥa-ı gülşen (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Far. gülşen) "gül bahçesi sayfası" (**HE** 13b/1096)

sebze (< Far.) "yeşillik, çimen" (**BV** 103/4, 261/4, 376/6, 446/5, 533/3; **FK** 68/2, 107/3, 296/3, 341/3, 485/4, 587/5; **GS** 24/2, 156/1, 200/2, 278/7, 313/5, 435/4; **NŞ** 76/3, 154/1, 214/4, 326/1, 425/1, 504/5, 529/5, 650/4; **FŞ** SF57a/45, SF58a/55, SF65a/14, SF74a/29, SF80b/81; **HE** 2a/83, 2b/84, 10a/805, 21b/1860, 23b/2044, 31b/2797; **LM** R217a/325, R223b/956, R224a/995, R242b/2905; **Sİ** R360a/615, R368a/1424, R374b/2082, R391b/3863; **SS** R307a/47, R317b/1148, R331b/2633, R338a/3350)

sebze-ı ra'nā (< Far. sebze + < Far. -ı + < Ar. ra'nā) "güzel, hoş yeşil bahçe" (**FŞ** SF58a/55)

sebze-i bāġ-ı irem (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. bāġ + < Far.-i+ < Ar. irem) “irem bahçesinin yeşilliği” (**BV** 513/1; **FK** 544/1)

sebze-i dil-keş (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül çekici bahçe, yeşil bahçe” (**FK** 268/1)

sebze-i ḫurrem (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. ḫurrem) “taze çimen” (**HE** 24a/2101)

sebze-i irem (< Far. sebze + < Far. -i + < Ar. irem) “irem bahçesinin yeşilliği” (**NŞ** 214/4)

sebze-i ravża (< Far. sebze + < Far. -i + < Ar. ravża) “bahçenin yeşilliği” (**FK** 78/2)

sebze-i ter (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. ter) “taze çimen” (**BV** 34/1; **NŞ** 279/2, 282/2)

sebzelıġ (< Far. sebze + < Tr. -lıġ) “yeşillik, çimenlik” (**HE** 36a/3258)

sebze-yi ter (< Far. sebze + < Far. -yi + < Far. ter) “taze çimen” (**LM** R222b/829)

sebze-zār (< Far.) “yeşillik, çayırlık, çimenlik” (**Sİ** R402a/4963; **SS** R329a/2391, R329a/2393, R329B/2438)

ser-sebz (< Far.) “yemyeşil” (**FK** 274/7, 359/6; **GS** 215/1, 394/5, 460/7; **NŞ** 428/1, 561/1; **FŞ** SF66a-24; **HE** 4b; **SS** R314a/798, R328b/2343)

ser-sebze (< Far.) “taze, yemyeşil” (**GS** 731/1)

serā-bustān (< Far.) “ev avlusundaki bahçe” (**FŞ** SF54b/43; **GS** 7a-F2/24)

seyr-i bāġ (< Ar. seyr + < Far. -i + < Far. bāġ) “bahçe gezintisi” (**BV** 393/4; **GS** 627/4; **NŞ** 168/5)

sünbülistān (< Far.) “sümbül yeri, sümbül bahçesi” (**GS** 129/10)

şāḫ-ı sünbül (< Far. şāh + < Far. -ı + < Far. sünbül) “sümbül dalı” (**Sİ** R402a/4977)

şāḫ-sār (< Far.) “ağaçlık, koruluk, dallık” (**FK** 381/6)

terk-i çemen (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. çemen) “çimenliği, yeşilliği terk etme” (**LM** R245b/3229)

ṭavāf-ı bāġ (< Ar. ṭavāf + < Far. -ı + < Far. bāġ) “bağ etrafında tavaf etme, dolanma” (**LM** R246b/3282)

ṭāvūs-ı bāġī (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. bāġī) “bahçenin tavusu” (**FŞ** SF58a/47)

verd-i gülistān (< Ar. verd + < Far. -i + < Far. gülistān) “gül bahçesinin gülü; *mec.* sevgili” (**HE** 22a/1896)

za‘ferān-zār (< Ar. za‘ferān + < Far. zār) “safranlık, safran bahçesi” (**GS** 326/1; **FK** 647/1)

zīb-i bāġ (< Far. zīb + < Far. -i + < Far. bāġ) “bağın süsü” (**HE** 22b/1971)

zīver-i gül-zār-ı bihişt (< Far. zīver + < Far. -i + < Far. gül-zār + < Far. -ı + < Far. bihişt) “cennet bağının süsü” (**HE** 32a/2852)

2.27.9. Tarım ile İlgili Kavramlar

anbār (< Far.) “depo, içine tahıl, kuru erzak veya saman, ot gibi maddelerin konulduğu üstü örtülü yapı” (**Sİ** R389b/3659)

aşlıġ “tahıl, hububat, yemeklik malzeme” (**FŞ** SF84a/12)

bār-ver (< Far.) “meyveli, meyve veren, faydalı, iyi netice veren” (**HE** 36a/3262)

bīl (< Far.) “bel, çapa” (**FŞ** SF55b/40, SF55b/49, SF55b/50)

2.27.9.1. Ekin, Harman ve Ekin Alanı ile İlgili Kavramlar

direv (< Far.) “ekin, hasat” (**Sİ** R392b/3988)

ḫarman (< Far.) “harman” (**FŞ** SF100b/70)

ḫarmen (< Far.) “harman” (**NŞ** 154/2)

ḫırmān (< Far.) “harman” (**BV** 502/3; **FK** 149/6, 398/6, 477/10)

ḫırmen (< Far.) “harman” (**FK** 14/8, 192/2, 267/1, 391/3, 427/4, 529/1; **GS** 12/8, 89/1, 123/8, 153/4, 374/1, 411/1; **NŞ** 3/6, 19/1, 239/4, 347/2, 452/2, 584/1, 636/2; **BV** 89/3, 163/5, 197/4, 351/5, 502/3; **HE** 9a/692, 19b/1692, 23a/2000, 25a/2194, 33a/2969; **LM** R225b/1140, R225b/1141, R238a/2474, R238b/2485; **Sİ** R369a-23, R372a-25, R385b-39, R387b/3440)

ḫırmen-i ‘acz (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Ar. ‘acz) “acizlik harmanı” (**NŞ** 3/6)

ḫirmen (< Far.) “harman” (**FŞ** SF47b/29, SF48b/34, SF56b/41, SF73b/141, SF76a/70, SF85b/51; **LM** R230a/1615, R234a/2052; **BV** 290/6, 341/2/2, 364/6, 712/2)

iġlāl (< Ar.) “ekin yetiştirme” (**LM** R226a-16)

ėkin “ekin” (**GS** 553/2; **HE** 4a/253, 19b/1659)

maḥṣūl (< Ar.) “ürün, mahsul” (**FŞ** SF102a/47, SF47b/29; **HE** 19b/1656; **LM** R217a/439; **Sİ** R392b-46)

mezāri‘ (< Ar.) “ziraat olunacak yerler, tarlalar” (**Sİ** R411b/6029)

mezra‘ (< Ar.) “ekilecek yer, tarla” (**FK** 71/3, 147/6, 177/5, 487/6, 529/3; **BV** 89/3, 248/2, 474/3, 599/1, 712/2; **GS** 123/5, 301/6, 453/2, 569/3, 645/4; **NŞ** 65/9, 113/2, 210/5, 383/6, 455/7; **FŞ** SF102a/46; **HE** 12b/1029, 16b/1415; **LM** R229a/1506, R233a/1942; **Sİ** R421b/7189; **SS** R310b/420)

mezra‘a (< Ar.) “ekilecek yer, tarla” (**HE** 19a/1654, 19b/1657, 40a/3622; **Sİ** R376b/2329)

mezra‘a-ı fāḫire (< Ar. mezra‘a + < Far. -ı + < Ar. fāḫire) “ekilecek tarla” (**HE** 19b/1657)

pārū (< Far.) “kürek, bel, ziraat aletleri” (**FŞ** SF77a/32)

ẕaḫīre (< Ar.) “gerektiği zaman harcanmak üzere ambarda saklanan hububat” (**BV** 144/4, 170/7; **HE** 14b/1220; **LM** R221b/709; **Sİ** R408a/5670; **FŞ** SF100b/90, SF84a/17, SF85a/13)

zer‘ (< Ar.) “ekme, tohum saçma; ekilmiş ekin; çiftçilik” (**HE** 1b/24, 14b/1213; **Sİ** R412b/6154)

zirā‘at (< Ar.) “çiftçilik” (**HE** 40a/3622)

2.27.10. Bitkiler ve Tarım ile İlgili Meslekler

bāġ-bān (< Far.) “bahçıvan, bağın bakımıyla uğraşan, bağcı” (**FK** 37/7, 365/4, 492/4, 508/3, 631/6; **BV** 61/6, 151/5, 230/4, 302/5, 335/5; **GS** 16/6, 28/4, 86/8, 212/6, 335/5, 490/5; **NŞ** 84/2, 150/3, 269/6, 341/3, 446/3, 564/6; **HE** 16a/1323, 26b/2322, 36a/3221; **LM** R222b/822; **Sİ** R405a/5248, R416b/6656; **SS** R319a/1289)

bāġ-bānā (< Far.) “bahçıvan, bağcı” (**FK** 77/6, 471/7)

bāġbān-ı dehr (< Far. bāġbān + < Far. -ı + < Far. dehr) “dünya bahçıvanı” (**NŞ** 605/6)

bāġ-bān-ı mest (< Far. bāġbān + < Far. -ı + < Far. mest) “sarhoş olmuş, kendinden geçmiş bahçıvan” (**BV** 613/2)

dihḳān (< Far.) “köylü, çiftçi” (**HE** 9b/720, 39b/3574, 12b/1029, 16a/1325, 26b/2323, 30a/2650; **FK** 274/7, 308/6, 442/2, 537/2; **BV** 58/7, 143/8, 154/6, 491/4, 519/6; **GS** 6b-F2/15, 330/5, 454/7, 455/7, 603/8, 626/6; **NŞ** 166/6, 383/6, 559/8; **FŞ** SF106b/54, SF82a/44; **Sİ** R363b/951, R392b/3987)

ḥāriş (< Ar.) “çiftçi, ekinci” (**NŞ** 89/7; **BV** 89/3)

ḫarrās (< Ar.) “çiftçi” (**GS** 714/1)

Bitkiler ve İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Bitkiler ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Farsça, 1 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. “Çiçekler ve İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Çiçekler ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 3 Farsça, 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Gül ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 3 Arapça kelime ve 30 isim tamlaması; “Gül ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 15 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması; “Sümbül ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması; “Nergis ve İlgili Kavramlar” 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Yasemin ve İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Farsça kelime; “Erguvan ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Farsça kelime; “Karanfil ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1

Arapça kelime; “Gülnar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça kelime; “Menekşe ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Farsça kelime; “Lale ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması; “Nilüfer ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Farsça kelime; “Reyhan, Fesleğen ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Zambak, Safran ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Çiçekler ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime bulunmaktadır. “Ağaçlar ve İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Ağaçlar ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe, 6 Arapça ve 5 Farsça kelime yer almaktadır. “Meyvesiz Ağaçlar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Ardıç Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Söğüt Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça, 1 Türkçe ve 2 isim tamlaması; “Çınar Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Farsça kelime; “Sandal Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Servi Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Farsça kelime ve 24 isim tamlaması; “Abanoz Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Farsça kelime; “Çam Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Kavak Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Şimşir Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Tuba Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça kelime yer almaktadır. “Meyveli Ağaçlar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Hünnap Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Sidre Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime; “Sanavber Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Arapça kelime; “Hurma Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça kelime ve 10 isim tamlaması; “Nar Ağacı ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça kelime bulunmaktadır. “Tohumlu Bitkiler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Susam ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Arapça, 1 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; “Kamış ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe ve 3 Farsça kelime; “Pamuk ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Farsça kelime; “Arpa ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Mercimek ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Nohut ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.”

biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Farsça kelime; "Buğday ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe kelime; "Haşhaş ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 Arapça kelime yer almaktadır. "Otlar, Dikenle, Diğer Bitkiler ile İlgili Kavramlar" bölümünde de 2 "Far. + Tr.", 1 "Tr. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 12 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması bulunmaktadır. "Meyve ve Sebze ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Meyve ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Farsça, 8 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Meyveler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 8 Arapça, 16 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 23 isim tamlaması; "Sebzeler ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 Farsça, 1 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. "Bitkiler ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde yer alan "Bitki Bölümleri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Yaprak-Dal-Kök ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 13 Farsça, 1 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 22 isim tamlaması; "Tomurcuk ve İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Farsça, 1 Arapça kelime ve 10 isim tamlaması; "Tohum, Çekirdek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 11 Farsça, 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Başak ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 Farsça kelime bulunmaktadır. "Bitki Kırıntıları ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Kabuk-Odun-Tahta ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça, 5 Türkçe, 5 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Çöp- Süprüntü-Yonga ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Farsça, 3 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 22 isim tamlaması yer almaktadır. "Bitkiler ile İlgili Diğer Kavramlar" başlığı altında yer alan "Fidan ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar." biçiminde kelime ile birlikte 5 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; "Bağ, Bahçe, Orman ve Bitki Bulunan Yerler ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 5 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 8 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Türkçe, 44 Farsça, 9 Arapça kelime ve 110 isim tamlaması bulunmaktadır. "Tarım ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça ve 1 Türkçe kelimenin yanı sıra bu bölüm içerisinde yer alan "Ekin, Harman ve Ekin Alanı ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 7 Farsça, 8 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması yer almaktadır. "Bitkiler ve İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Bitkiler ve Tarım ile İlgili Meslekler" bölümünde ise 4 Farsça, 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.28. Hayvanlar ve Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

2.28.1. Hayvanlar ile İlgili Genel Kavramlar

āferīde (< Far.) “yaratık, mahluk” (**LM** R240a/2683)

bahāyim (< Ar.) “dört ayaklı hayvanlar, canavarlar” (**FŞ** SF93b/43; **NŞ** 368/6)

bala “yavru” (**HE** 26b/2355, 26b/2357, 26b/2358; **GS** 78/4, 101/5; **FŞ** SF53b/23)

cān-ver (< Far.) “canavar, hayvan” (**FŞ** SF65a/19, SF71b/62, SF78b/65; **LM** R231a/1740; **Sİ** R397a/4474, R404b/5199, R404b/5212; **SS** R318b/1261, R329B/2442, R341b/3720)

en‘ām (< Ar.) “at, deve vb. hayvanlar, hayvan gibi kimseler, tüm canlılar” (**FŞ** SF57a/85, SF64b/107; **Sİ** R404a/5165, R418b/6846; **NŞ** 199/3)

enām (< Ar.) “bütün varlıklar, yaratıklar, canlılar” (**SS** R328a/2275)

halāyıḳ (< Ar.) “mahluklar, yaratıklar” (**FK** 124/2, 425/8, 515/7; **GS** 2b-F2/15, 9b-F2/18, 12b-F2/12, 137/3, 430/6; **NŞ** 47/6, 142/5, 207/2, 349/4, 491/5, 514/2, 603/1, 687/1; **FŞ** SF105a/26, SF94a/89, SF54a/80, SF61b/15; **HE** 9b/738, 16a/1347, 17b/1465, 42a/3788; **LM** R217a/382, R220a-10, R224b/1054, R240a/2779; **Sİ** R360b/616, R372a/1824, R375a/2133, R376a/2287; (**SS** R309b/314, R318a/1197, R335a/3008; **BV** 119/1, 132/6, 220/4, 380/6, 488/2, 508/5, 658/1)

ḥayvān (< Ar.) “hayvan” (**FŞ** SF105a/29, SF99b/218; **GS** 215/7; **HE** 7b/553, 13a/1051, 30b/2710, 37b/3387; **LM** R215a/48; **Sİ** R405b/5319; **SS** R309a/297)

ḥayvānāt (< Ar.) “hayvanlar, organizmalar” (**Sİ** R405b-63)

ḥayvānça (< Ar. ḥayvān + < Tr. -ça) “hayvan gibi” (**FK** 69/9)

ḥayvānī (< Ar. ḥayvān + < Far. ī) “hayvanla ilgili” (**HE** 3b/177, 13a/1049)

ḥayvān-veş (Ar. ḥayvān + < Far. veş) “hayvan gibi” (**FK** 757/1; **FŞ** SF66a-24)

lāşe (< Far.) “zayıf hayvan” (**HE** 21b/1878)

mahlūḳ (< Ar.) “yaratılmış, yaratık, canlı” (**BV** 68/7; **FŞ** SF60b/33; **LM** R247b/3463; **Sİ** R386b/3368, R392b/3980, R405b/5323; **SS** R307a/83, R308b/239; **GS** 490/6, 692/1; **NŞ** 409/6)

maḫlūḳāt (< Ar.) “yaratılmışlar, canlılar” (**FK** 21/6; **NŞ** 364/3; **HE** 2a, 3a)

vuḥūş (< Ar.) “yabani hayvanlar” (**BV** 157/3, 466/4, 472/4, 570/7, 642/3; **GS** 497/6; **NŞ** 212/7; **FŞ** SF65a/30, SF88b-42SF93b/42; **LM** R237a/2325, R242b/2920)

2.28.2. Omurgalı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

2.28.2.1. Balıklar ve İlgili Kavramlar

balıġ “balık” (**FK** 310/5, 313/3, 618/5; **GS** 15/6, 101/2, 138/5, 427/5; **NŞ** 298/7, 302/4, 381/3, 414/5, 463/4, 583/3; **FŞ** SF71b/32, SF71b/54, SF72b-29; **LM** R243b/3042, R247a/3426; **Sİ** R370a/1615, R370b/1661, R381a/2778, R405a/5289, R405b/5303, R414b/6325; **SS** R339a/3443; **HE** 10b/816)

balıḳ “balık” (**FŞ** SF101a/111, SF101a/112; **NŞ** 301/7, 463/1)

ḥūt (< Ar.) “büyük balık, balina; balık burcu” (**FŞ** SF47b/31, SF54a/72, SF71a/7, SF71b/48, SF72a/88; **HE** 6a/410, 8b/669, 8b/670; **LM** R216b/226; **Sİ** R357a/276, R381a/2778, R391b/3859, R411a/5985, R414a/6284; **SS** R308b/224, R323b/1797, R328b/2314; **BV** 71/4; **FK** 90/5)

ḳursaġ “kursak; balık için karın” (**FK** 618/5; **NŞ** 583/3,)

māhī (< Far.) “balık” (**Sİ** R393a/4006, R406a/5372;)

māhī-endām (< Far.) “balık şekilli, balık şeklinde” (**FŞ** SF71b/44)

māhī-i sīm-gūn (< Far. māhī + < Far. -i + < Far. sīm-gūn) “gümüş renkli balık” (**Sİ** R393a/4006)

māhiyān (< Far.) “balıklar” (**NŞ** 463/1; **Sİ** R414a/6320)

semek (< Ar.) “balık” (**FŞ** SF54a/69, SF82b/78; **NŞ** 654/8)

2.28.2.2. Kurbağalar ve İlgili Kavramlar

çaġz (< Far.) “kurbağa” (**LM** R237b/2392, R237b/2393)

ḳurbaḳa “kurbağa” (**HE** 20a/1714)

2.28.3. Sürüngenler ile İlgili Kavramlar

28.3.1. Timsah ve İlgili Kavramlar

kām-ı neheng (< Far. kām + < Far. -ı + < Far. neheng) “timsahın ağzı” (**HE** 20b/1786)

neheng (< Far.) “timsah” (**FK** 688/85; **NŞ** 474/4, 661/4; **FŞ** SF90a/2; **HE** 1b/17, 12a/993, 20b/1786, 34b/3078; **Sİ** R360b/623, R370a/1615, R381a/2778, R384b/3122; **SS** R338a/3344, R339a/3443)

nehengāne (< Far.) “timsah gibi” (**Sİ** R415a/6393)

nehengī (< Far.) “timsah ile ilgili” (**FŞ** SF103b/60; **Sİ** R370b/1659; **Sİ** R405a/5295, R420a/6998)

neheng-i dilīr (< Far. neheng + < Far. -i + < Far. dilīr) “yürekli, yiğit timsah” (**Sİ** R420a/6997)

neheng-i fenā (< Far. neheng + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk, yok olma timsahı” (**Sİ** R405a-62, R405b/5304, R405b/5310)

neheng-i şigerf (< Far. neheng + < Far. -i + < Far. şigerf) "nadir bulunan, güzel, şahane timsah" (**Sİ** R405b/5302)

niheng (< Far.) "timsah" (**FŞ** SF71a-28, SF71b/59, SF72b-29; **SS** R343b/3921)

nihengī (< Far.) "timsah ile ilgili" (**FŞ** SF71b/54)

niheng-veş (< Far.) "timsah gibi" (**FŞ** SF71a-28)

timsāḥ (< Ar.) "timsah" (**FŞ** SF47b/31; **Sİ** R413b/6235)

2.28.3.2. Yılan ve İlgili Kavramlar

efʿī (< Ar.) "engerek yılanı" (**FŞ** SF85a/19; **LM** R246b/3287, R246b/3288; **Sİ** R356b/206, R360a/570, P455a/5606; **SS** R320a/1409, R333a/2815, R353a/4923; **GS** 264/2, 473/2; **NŞ** 623/3; **FK** 205/1, 685/1)

efʿī-miṣāl (< Ar.) "engerek yılanı gibi" (**HE** 10a/807)

efʿi-yi müşkīn (< Ar. efʿi + < Far. -yi + < Far. müşkīn) "misk kokulu yılan" (**FK** 205/1)

efʿā (< Ar.) "engerek yılanı" (**HE** 30a/2688; **NŞ** 368/4)

ejdehā (< Far.) "ejderha, büyük yılan" (**FK** 355/6, 470/2, 592/4, 752/1; **GS** 76/4, 111/6, 220/1, 425/7, 428/2, 481/6, 628/3; **NŞ** 138/1, 154/4, 219/5, 303/2, 358/3, 469/3, 679/1; **BV** 134/7, 205/1, 263/7, 396/3, 617/6, 626/4; **FŞ** SF102a/42, SF47b/49, SF61b/29, SF71b/59; **HE** 1b/9, 13b/1120, 19a/1646, 25b, 34b/3077; **LM** R219a-9, R219b/533, R237a/2337, R240a/2772; **Sİ** R360b/617, R370a/1614, R389a/3625, P455a/5604; **SS** R310a/401, R312b/616, R320a/1420, R331b/2650)

ejdehā-küş (< Far.) "öldürücü yılan" (**FŞ** SF62a/79; **SS** R320a/1420; **NŞ** 116/2)

ejdehā-küşlük (< Far. ejdehā-küş + < Tr. -lük) "öldürücü yılan" (**FŞ** SF63b-22)

ejdehālıḳ (< Far. ejdehā + < Tr. -lıḳ) "ejderha, büyük yılan" (**Sİ** R360a/589)

ejdehā-veş (< Far.) "ejderha, büyük yılan gibi" (**FŞ** SF63b-22, SF90a/5, SF99a/176)

ejdehā-yı demān (< Far. ejdehā + < Far. -yı + < Far. demān) "kızgın, öfkeli ejderha" (**GS** 428/2; **Sİ** R360b/617)

ejdehā-yı genc-ı maḳṣūd (< Far. ejdehā + < Far. -yı + < Far. genc + < Far.-ı + < Ar. maḳṣūd) "istek, arzu (kavuşma) hazinesinin ejderi, yılanı; istek, arzu hazinesini bekleyen ejderha" (**FŞ** SF47b/49)

ejdehāyī (< Far.) "ejderha büyük yılanla ilgili" (**FK** 144/1; **FŞ** SF61a/76, SF64a/35, SF94b/12; **LM** R216a/173, R226b/1318; **Sİ** R406a/5378; **SS** R350a/4622)

ejder (< Far.) "ejderha, büyük yılan" (**FK** 565/1; **NŞ** 477/5, 583/4, 590/4; **FŞ** SF63a/100, SF63a/103, SF63a/87, SF63b/2, SF70b/45, SF94a/89; **HE** 28b/2521, 28b/2522,

28b/2523; **LM** R220a/556, R247b/3475; **Sİ** R374b/2115, R389a/3624, R399a/4638, R406a/5367; **SS** R308a/167, R314b/826, R350b/4680)

ejder-āsā (< Far.) "ejderha gibi" (**LM** R239a/2580)

ejderhā (< Far.) "ejderha, büyük yılan" (**FŞ** SF63b/17, SF67b/27; **Sİ** R356b/211, R356b/212)

ejderī (< Far.) "ejderha, büyük yılan" (**Sİ** R361b/750, P455a/5606; **BV** 44/3, 311/2)

ejder-veş (< Far.) "ejderha, büyük yılan gibi" (**FŞ** SF64a/62, SF65b/52)

ḥayye (< Ar.) "yılan" (**Sİ** R381a/2773)

ılan "yılan" (**FK** 178/6)

mār (< Far.) "yılan" (**HE** 34b/3072; **Sİ** R389a/3624, R398a/4547, R405b/5341; **SS** R314b/832, R320a/1424; **NŞ** 444/2)

oḳ yılanı "ok yılanı, engerek yılanı" (**FŞ** SF63b-22, SF63b-22, SF64a/54; **NŞ** 358/3)

yılan "yılan" (**BV** 552/1, 591/7; **FK** 51/7, 156/2, 204/3, 394/1, 399/6, 469/2; **GS** 44/7, 96/4, 101/1, 139/7, 226/4, 348/5, 453/7; **NŞ** 358/3, 440/3, 457/5, 533/1, 623/3; **FŞ** SF100a/52, SF90b/53, SF63b-22, SF65b/52, SF70b/52, SF85a/6; **HE** 1b/19, 16a/1345, 20b/1785, 26a/2315, 28a/2461, 28b/2518; **LM** R232a/1845, R242a/2859, R249a/3584; **Sİ** R377a/2376, R377a/2378, R391a/3814, R397a/4471)

yılan ėti "yılan eti" (**HE** 34b/3072; **GS** 711/9)

yılança "yılan gibi" (**HE** 30a/2677)

zehr-i mār (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. mār) "yılan zehri" (**HE** 34b/3072)

2.28.3.3. Kaplumbağa ve İlgili Kavramlar

keşef (< Far.) "kaplumbağa" (**FŞ** SF71b/51, SF71b/61; **Sİ** R358b/424, R377b/2393, R414a/6280, R414b/6327)

2.28.3.4. Kertenkele ve İlgili Kavramlar

būḳalemūn (< Far.) "bulunduğu yerin rengine giren hayvan; *mec.* düşüncesini ve işini sık sık değiştiren kimse" (**FK** 689/15; **GS** 207/1; **SS** R311a/464)

2.28.4. Kuşlar ve İlgili Kavramlar

2.28.4.1. Kuşlar ile İlgili Genel Kavramlar

ġulġule (< Ar.) "kuşların ötüşü" (**HE** 24b/2141, 39b/3551, 39b/3568, 39b/3578)

ḳuş "kuş" (**FK** 2/7, 126/4, 275/2, 314/5, 482/11, 577/5; **GS** 11/4, 101/1, 202/6, 309/2, 369/5, 418/7; **NŞ** 12/4, 119/7, 202/1, 323/3, 427/5, 501/2; **BV** 3/7, 117/4, 215/3, 386/3, 424/6, 659/20; **FŞ** SF101a/149, SF89a/44, SF89b/66, SF50a/16, SF58a/74; **HE** 5b/365,

13a/1084, 21a/1830, 24a/2094, 27a/2400; **LM** R217a/341, R222b/852, R226b/1286, R234b/2097; **Sİ** R356b/228, R371a/1754, R374b/2095, R382a/2880; **SS** R307b/131, R320b/1447, R327a/2181, R336a/3112)

ḳuş āşiyānı (< Tr. ḳuş + < Far. āşiyān + < Tr. ı) "kuş yuvası" (**FK** 68/4; **FK** 677/4; **GS** 234/1)

kuş balası "kuş yavrusu" (**BV** 56/6; **GS** 78/4, 101/5)

ḳuşī (< Tr. ḳuş + < Far. ī) "kuşla ilgili" (**BV** 381/6; **GS** 506/1, 573/2; **NŞ** 359/1, 551/2; **FŞ** SF102b/88, SF106a/26; **Sİ** R356b/209)

ḳuşḳına "küçük kuş" (**LM** R222b/851)

ḳuşluḳ "kuşla ilgili" (**Sİ** R371b/1765)

mürġ (< Far.) "kuş" (**FŞ** SF89b/63, SF89b/95, SF90a/27; **NŞ** 408/9, 430/7)

pervāz (< Far.) "uçma, uçuş" (**Sİ** R365b/1150, R417a/6724; **FŞ** SF47a/30, SF48a/5, SF84b/57, SF90b/37, SF94a-46; **HE** 27a/2370, 11a/885; **LM** R243a/2997, R246b/3320; **SS** R314b-12, R349b/4577; **FK** 20/2, 66/5, 167/3, 302/3; **GS** 19/2, 207/3, 377/3, 725/1, 777/1; **NŞ** 11/5, 159/1, 361/2, 441/4, 441/7, 651/3; **BV** 220/6, 389/1, 498/2, 541/2)

sayramaḳ "kuşun ötmesi, şakıması" (**FŞ** SF52b-11)

ṭāyir (< Ar.) "kuş" (**FK** 213/7; **GS** 8/7, 220/2, 390/7, 377/3, 416/6, 539/7, 754/1; **NŞ** 9/3, 40/3, 260/7, 403/5; **FŞ** SF100a/10, SF100a/11, SF50a/17, SF62b/13; **HE** 5b/389, 5b/395, 11a/859, 27b/2413, 32b/2894; **LM** R232a/1849, R244b/3132; **Sİ** R356b/232, R391a/3827, R391a/3828, R409b/5844; **SS** R306b/17, R342a/3749, R349a/4532)

ṭayr (< Ar.) "kuş" (**BV** 69/2, 323/4; **FK** 377/7; **NŞ** 459/1; **FŞ** SF51b/25, SF93a/146, SF93b/43; **HE** 5b/363, 40b/3683, 43b/3929; **LM** R243a/2958, R243a/2979; **Sİ** R356b/232, R390b/3782, R391a/3828, R409b/5850, R417a/6725; **SS** R334a/2927)

ṭayrī (< Ar. ṭayr + < Far. ī) "kuş ile ilgili" (**Sİ** R356b/210; **SS** R338a/3341)

ṭuyūr (< Ar.) "kuşlar" (**BV** 724/3; **FK** 123/5, 594/3; **FŞ** SF88b-42; **LM** R237a/2325, R242b/2921; **SS** R310a/387; **HE** 43b/3928)

ṭuyūr-ı gül-şen-i ḫażrā (< Ar. ṭuyūr + < Far. -ı + < Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. ḫażrā) "yeşil gül bahçesinin kuşları" (**FK** 123/5)

2.28.4.2. Yabani Kuşlar ve İlgili Kavramlar

2.28.4.2.1. Yırtıcı Olan Yabani Kuşlar ile İlgili Kavramlar

cevāriḥ (< Ar.) "yırtıcı kuşlar" (**HE** 15b/1308)

2.28.4.2.1.1. Baykuş ve İlgili Kavramlar

būm (< Far.) “baykuş” (**HE** 10b/849, 20a/1721, 30a/2659, 30a/2680, 34a/3049; **GS** 412/2, 800/1; **FK** 470/2, 482/1, 628/5; **SS** R306b/38, R306b/39, R353a/4922; **Sİ** R374b/2096; (**FŞ** SF49b/38, SF90b/41, SF94a/102, **FŞ** SF104a/93

būm peri (< Far. būm + < Far. perr + < Tr. i) “baykuş kanadı” (**HE** 30a/2680)

būm-ı menḥūs (< Far. būm + < Far. -ı + < Ar. menḥūs) “uğursuz baykuş” (**FŞ** SF94a/102)

cuġd (< Ar.) “baykuş” (**HE** 33a/2955; **BV** 62/3, 64/8, 95/5, 550/4; **NŞ** 9/3, 260/7, 300/3, 503/4, 574/4 **Sİ** R356b/210, R415b/6427; **FK** 24/7, 140/5, 294/3, 317/3, 413/2, 564/5, 752/1; **GS** 158/3, 373/7, 424/6, 514/5, 528/3, 569/5, 674/3, 683/86)

cuġd-ı hecr (< Ar. cuġd + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık baykuşu (**NŞ** 574/4)

cuġd-ı nālān (< Ar. cuġd + < Far. -ı + < Far. nālān) “ağlayan, inleyen baykuş” (**BV** 385/2)

kūl (< Far.) “baykuş, uğursuz” (**Sİ** R373a/1948)

ügü “bir tür baykuş” (**LM** R241b/2830)

2.28.4.2.1.2. Kartal-Doğan-Atmaca ve İlgili Kavramlar

‘uḳāb (< Ar.) “karakuş, kartal, tavşancıl kuşu” (**FŞ** SF60a/111, SF65b/61; **HE** 23a/2010; **Sİ** R373b/2011)

‘uḳābī (< Ar. ‘uḳāb + < Far. ī) “kartala ait, kartalla ilgili, kartal gibi” (**Sİ** R373b/2009)

bürgüt “bir çeşit büyük av kuşu, kartal, tavşancıl” (**LM** R243a/3000)

bāz (< Far.) “doğan” (**Sİ** R398b/4626)

beşe (< Far.) “atmaca” (**SS** R307b/101)

cürre-bāz (< Far.) “erkek şahin veya akdoğan, atmaca” (**Sİ** R384b/3124)

köygenek “atmaca türünden yırtıcı kuş” (**FŞ** SF60a/111)

nesr (< Ar.) “akbaba, kartal” (**LM** R244b/3132)

şāh-bāz (< Far.) “bir cins iri ve beyaz doğan” (**NŞ** 706/2)

şāhīn (< Far.) “doğan kuşu” (**Sİ** R398b/4626)

2.28.4.2.1.3. Akbaba-Sungur-Kuzgun-Şahin ve İlgili Kavramlar

kerkesī (< Ar.) “akbaba” (**Sİ** R377b/2397)

ḳoŋ “kuzgun” (**GS** 377/3)

ḳuzġun “kuzgun” (**SS** R336a/3112)

nutuḳçı (< Moğ.) “çalagana benzer düz kara kuş, akbaba” (**GS** 708/1)

sunġar “sungur” (**Sİ** R371a/1754; **HE** 35a/3140)

sunġur “sungur” (**FŞ** SF83b/95; **Sİ** R377a/2374, R395a/4245)

şunḳar “şahin” (**GS** 708/1)

2.28.4.2.2. Yırtıcı Olmayan Yabani Kuşlar ile İlgili Kavramlar

2.28.4.2.2.1. Bülbül ve İlgili Kavramlar

‘andelīb (< Ar.) “bülbül” (**GS** 5a-F2/21, 53/4, 345/2, 431/7, 518/5, 558/2; **NŞ** 49/6, 330/7, 606/6; **BV** 49/7, 234/8, 393/6, 605/2; **FK** 29/5, 167/7, 371/3, 468/6, 681/74, 687/12; **HE** 29a/2583)

‘andelīb-i suḫan-ver (< Ar. ‘andelīb + < Far. -i + < Far. suḫan-ver) “güzel konuşan bülbül” (**GS** 5a-F2/21)

bülbül (< Ar.) “bülbül” (**FŞ** SF105a/4, SF89b/62, SF48b/30, SF57b/15; **HE** 2b/103, 9b/733, 24a/2104, 24b/2141; **LM** R222b/844, R224a/1003, R235b/2207; **Sİ** R360b/639, R381a/2801, R402a/4952; **SS** R307a/56, R313b/752, R317b/1133; **FK** 2/3, 123/4, 284/7, 311/9, 442/4, 581/7; **GS** 24/1, 108/8, 201/3, 303/5, 340/4, 400/1, 504/1; **NŞ** 3/4, 117/1, 132/4, 223/4; **BV** 1/1, 66/7, 139/7, 185/6, 220/6, 302/5, 445/61)

bülbül-āsā (< Ar. bülbül + < Far. āsā) “bülbül gibi” (**SS** R317b/1132)

bülbülçe (< Ar. bübül + < Tr. -çe) “bülbül gibi” (**NŞ** 657/26)

bülbül-elḥān (< Ar.) “bülbül sesli” (**SS** R317b/1131)

bülbül-ı mecnūn (< Ar. bülbül + < Far. -ı + < Ar. mecnūn) “deli, divane bülbül” (**FŞ** SF49a-8)

bülbül-ı şūrīde-ḥāl (< Ar. bülbül + < Far. -ı + < Far. şūrīde + < Ar. ḥāl) “perişan hâlli, deli divane bülbül” (**FŞ** SF48a/25)

bülbülī (< Ar. bülbül + < Far. ī) “bülbül ile ilgili” (**GS** 227/3, 681/5)

bülbül-i ‘ışḳ (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk bülbülü” (**BV** 46/2; **HE** 24a/2104)

bülbül-i bī-dil (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. bī-dil) “gönülsüz bülbül” (**FK** 381/2)

bülbül-i bustān-ı rāz (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. bustān + < Far. -ı + < Far. rāz) “sırlar bostanının bülbülü” (**HE** 9b/733)

bülbül-i dīvāne (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. dīvāne) “deli bülbül” (**FK** 71/1)

bülbül-i ġam-nāk (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli bülbül” (**NŞ** 652/27)

bülbül-i ḫod-rāy (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. ḫod-rāy) “kendi düşüncesine göre hareket eden bülbül”(**FK** 566/6)

bülbül-i nālān (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. nālān) “ağlayan bülbül” (**GS** 633/7)

bülbül-i nuṭḳ (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Ar. nuṭḳ) “söz, kelam bülbülü” (**SS** R309b/322)

bülbül-i rūḥ (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Ar. rūḥ) “ruh bülbülü” (**FK** 541/1; **NŞ** 232/4; **LM** R245a-35; **SS** R348a/4431)

bülbül-i ser-geşte (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. ser-geşte) “deli, divane bülbül” (**GS** 504/1)

bülbül-i şeb-ḫīz (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. şeb-ḫīz) “gece vakti uyanan bülbül” (**LM** R223b-13)

bülbül-i şeydā (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. şeydā) “çılgın bülbül” (**GS** 2/3, 238/3, 496/2)

bülbül-i zār (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. zār) “inleyen bülbül” (**FK** 161/6; **LM** R223a/884; **SS** R325a/1958)

bülbül-i zār-ı elḥān-serā (< Ar. bülbül + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -ı + < Ar. elḥān - serā) “nağmeler, ezgiler söyleyen, inleyen bülbül” (**Sİ** R360b/639)

bülbül-vār (< Ar. bülbül + < Far. vār) “bülbül gibi” (**FŞ** SF105a/6)

bülbül-veş (< Ar. bülbül + < Far. veş) “bülbül gibi” (**FK** 225/4)

hezār (< Far.) “bülbül” (**FŞ** SF49a-8; **HE** 27a/2401; **BV** 526/6)

hezār-destān (< Far.) “bülbül” (**LM** R220b/622)

2.28.4.2.2.2. Anka ve İlgili Kavramlar

ʻanḳā (< Ar.) “Anka kuşu” (**GS** 2/10, 137/6, 683/66, 700, 725/1; **NŞ** 469/4, 657/64; **BV** 173/4; **FK** 123/4, 209/7; **FŞ** SF106a/13, SF82b-37; **HE** 21a/1830, 21a/1831, 22b/1963; **LM** R217a/295, R217a/297, R249a/3603; **Sİ** R365a-16)

ʻanḳāça (< Ar. ʻanḳā + <Tr.- ça) “Anka kuşu gibi” (**NŞ** 373/2)

sīmūrg (< Far.) “Anka kuşu” (**HE** 22b; **GS** 202/6; **NŞ** 242/6; **BV** 12/3)

2.28.4.2.2.3. Kaknüs ve İlgili Kavramlar

ḳaḳnūs (< Far.) “adı şark masallarında geçen gayet iri bir kuş olup, çok delikli olan gagasından, rüzgâr estikçe türlü sesler çıkardığına inanılan bir tür kuş, kaknüs” (**SS** R317a/1124, R317b/1130, R317b/1132; **FK** 9/3)

ḳaḳnūslıġ (< Far. ḳaḳnūs + < Tr. -lıġ) “kaknüs gibi olma” (**SS** R317a/1128)

ḳaḳnūs-vār (< Far.) “kaknüs gibi” (**SS** R317a/1128)

ḳuḳnus (< Far.) “adı şark masallarında geçen gayet iri bir kuş olup, çok delikli olan gagasından, rüzgâr estikçe türlü sesler çıkardığına inanılan bir tür kuş, kaknüs” (**FŞ** SF48b/31, SF48b/32, SF89b/64)

ḳuḳnus-ı zār (< Far. ḳuḳnus + < Far.-ı + < Far. zār) “ağlayan, inleyen kaknüs kuşu” (**FŞ** SF48b/31)

2.28.4.2.2.4. Kumru-Kırlangıç ve İlgili Kavramlar

ebābīl (< Ar.) “dağ kırlangıcı” (**HE** 40b/3683)

fāḫte (< Far.) “kumru” (**HE** 1b/11, 10b/835, 13a/1085, 39b/3566)

ḳumrī (< Ar.) “kumru (bir tür kuş)” (**FK** 123/4, 554/1, 578/2; **FŞ** SF89b/60; **HE** 10b/835; **Sİ** R417a/6724)

2.28.4.2.2.5. Turna-Angut ve İlgili Kavramlar

çekāvek “angut kuşu” (**FŞ** SF66b/46, SF92a/93)

turna “turna kuşu” ” (**HE** 35a/3140; **LM** R222b/844; **GS** 337/2)

turna közi “turna gözü” (**LM** R222b/844)

uḳar “turna” (**BV** 244/3)

2.28.4.2.2.6. Papağan ve İlgili Kavramlar

ḫayl-ı ṭūṭī (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. ṭūṭī) “papağan sürüsü” (**FK** 68/2)

tūtī (< Far.) “papağan” (**BV** 60/4; **GS** 164/7; **NŞ** 657/71)

tūtiyālıḳ (< Far. tūtiyā + < Tr. -lıḳ) “papağan gibi olma” (**FK** 351/1; **GS** 664/2; **Sİ** R399a/4650)

ṭūṭī (< Far.) “papağan” (**FK** 68/2, 259/3, 584/1; **GS** 41/1, 235/1, 309/6, 350/2, 544/2; **FŞ** SF48a/25, SF48a/26, SF48a/27, SF57a/46, SF58a/45; **HE** 27a/2399, 29a/2584; **LM** R222b/826; **Sİ** R383a/3015, R389b/3655; **SS** R307b/121, R327a/2142, R327a/2148, R327a/2175; **NŞ** 282/4, 370/2, 323/11, 654/5)

rūḥ-ı ṭūṭī (< Ar. rūḥ + < Far. -ı + < Far. ṭūṭī) “papağan canı” (**FK** 584/1)

ṭūṭī-dil-keş (< Far.) “gönül alan papağan” (**Sİ** R391a/3829)

ṭūṭī-ı şīrīn-maḳāl (< Far. ṭūṭī + < Far. -ı + < Far. şīrīn + < Ar. maḳāl) “tatlı sözlü papağan” (**FŞ** SF48a/25)

ṭūṭīī (< Far.) “papağanla ilgili” (**GS** 62/3, 460/6)

ṭūṭī-i cān (< Far. ṭūṭī + < Far. -i + < Far. cān) “canın papağanı” (**GS** 235/1)

ṭūṭī-i gūyā (< Far. ṭūṭī + < Far. -i + < Far. gūyā) “tuti, konuşan papağan” (**HE** 27a/2399)

ṭūṭī-i şekker-şiken (< Far. ṭūṭī + < Far. -i + < Far. şekker-şiken) “tatlı konuşan, tatlı söz söyleyen papağan” (**Sİ** R389b/3655)

ṭūṭī-i şīrīn-kelām (< Far. ṭūṭī + < Far. -i + < Far. şīrīn + < Ar. kelām) “tatlı sözlü dudu kuşu” (**GS** 5a-F2/21)

ṭūṭī-yi dil-keş (< Far. ṭūṭī + < Far. -yi + < Far. dil-keş) "gönül çekici, gönül cezbedici papağan" (**SS** R327a/2168)

ṭūṭī-yi me'nūs (< Far. ṭūṭī + < Far. -yi + < Ar. me'nūs) "alışkın, alışık papağan" (**SS** R327a/2142)

ṭūṭī-yi mevzūn (< Far. ṭūṭī + < Far. -yi + < Ar. mevzūn) "ahenkli, düzgün papağan" (**SS** R327a/2170)

2.28.4.2.2.7. Ebabil ve İlgili Kavramlar

ebābīl (< Ar.) "ebabil, dağ kırlangıcı" (**HE** 40b/3683)

ṭayr-ı ebābīl (< Ar. ṭayr + < Far. -ı + < Ar. ebābīl) "ebabil kuşları" (**HE** 40b/3683)

2.28.4.2.2.7. Tavus ve ilgili Kavramlar

ṭāvus (< Ar.) "tavus kuşu" (**BV** 295/5, 493/1; **FK** 96/2, 123/6, 259/3, 550/4; **LM** R240a/2781; **SS** R317b/1130, R317b/1131, R327a/2142, R327a/2150; **FŞ** SF105a/27, SF49b/38, SF58a/45, SF58a/47, SF82b-37; **Sİ** R356b/235, R388a/3488, R389b/3657, R391a/3845, R405a/5259; (**HE** 10b/812, 27a/2398, 33a/2955, 34a/3049; **GS** 24/7, 158/3, 169/4, 563/2, 597/1; **NŞ** 19/3, 479/4, 607/2)

ṭāvūs-ı mest (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. mest) "sarhoş olan tavus" (**HE** 10b/812)

ṭāvūs-ı ra'nā (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Ar. ra'nā) "göz alıcı tavus kuşu" (**FK** 550/4)

ṭāvus-ı şikeste-bāl (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. şikeste + < Ar. bāl) "kanadı kırık, kırık kanatlı tavus" (**LM** R240a/2781)

ṭāvūs-ı zīb (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. zīb) "süslü tavus" (**Sİ** R388a/3488)

2.28.4.2.2.8. Ördek ve İlgili Kavramlar

küçek "ördek tüyü" (**BV** 330/4)

murġ-āb (< Far.) "su kuşu, ördek" (**Sİ** R382a/2876)

ördek "ördek" (**FK** 609/5; **FŞ** SF72a/90; **LM** R234a/2048)

tėmür ḳanat "bir çeşit ördek, yeni kanat çıkarmış kuş" (**GS** 78/4)

2.28.4.2.2.9. Sülün ve İlgili Kavramlar

ḳırġavul "sülün, yabani tavuk" (**BV** 276/5)

tezerv (< Ar.) "sülün" (**HE** 10a/811; **LM** R222b/844, R229b/1558, R244b/3130, R244b/3132; **Sİ** R362a/809, R381a/2770, R391a/3843, R391a/3844, R398b/4625; **BV** 295/5, 321/7; **FK** 123/6, 259/3; 689/224; **GS** 613/4, 666/2; **FŞ** SF101a/133, SF89b/56)

tezerv-āyin (< Ar. teẕerv + < Far. āyin) "sülün gibi" (**NŞ** 638/7)

tezerv-i ḫırāmende (< Ar. tezerv + < Far. -i + < Far. ḫırāmende) "salına salına yürüyen sülün; sevgili" (**Sİ** R391a/3843)

2.28.4.2.2.10. Deve Kuşu ve İlgili Kavramlar

şütür-mürġ (< Far.) "deve kuşu" (**Sİ** R405a/5260)

2.28.4.2.2.11. İshak Kuşu ve İlgili Kavramlar

şeb-āvīz (< Far.) "İshak kuşu (ayağından asılarak baş aşağı sarkar ve öter)" (**FŞ** SF89b/63)

mürġ-ı şeb-āvīz (< Far. mürġ + < Far. -ı + < Far. şeb-āvīz) "güzelliği geceyi aydınlatan kuş; İshak kuşu" (**FŞ** SF89b/63, SF89b/63)

2.28.4.2.2.12. Saka ve İlgili Kavramlar

ḳotan "saka kuşu" (**Sİ** R371a/1754)

2.28.4.2.2.13. Karga ve İlgili Kavramlar

ḳarġa "karga" (**Sİ** R383a/3015, R383b/3016)

kelāġ (< Far.) "karga" (**Sİ** R383a/3015)

2.28.4.2.2.14. Keklik ve İlgili Kavramlar

dürrāc (< Ar.) "keklik cinsinden bir kuş, çil kuşu, turaç" (**LM** R234a/2052; **Sİ** R391a/3843; **HE** 26b/2360, 27a/2367, 27a/2369; **FK** 96/2; **GS** 613/4)

dürrāc-ı mest (< Ar. dürrāc + < Far. -ı + < Far. mest) "sarhoş turaç" (**HE** 27a/2373)

dürrācī (< Ar.) "keklik cinsinden bir kuş, çil kuşu, turaç" (**HE** 26b/2354)

kebg (< Far.) "keklik" (**FK** 550/4; **GS** 666/2; **BV** 295/5, 493/1, 589/1; **HE** 9a/696, 20a/1705, 35a/3162)

kebg-i derī (< Ar. kebg + < Far. -i + < Far. derī) "yayla kekliği" (**FK** 550/4; **GS** 666/2; **BV** 295/5, 493/1, 589/1; **HE** 9a/696)

kebk (< Far.) "keklik" (**FŞ** SF89b/53; **GS** 563/2, 594/1; **NŞ** 375/5; **Sİ** R373b/2001)

kebk-ı derī (< Ar. kebk + < Far. -ı + < Far. derī) "yayla kekliği" (**FŞ** SF89b/53)

kebk-i derī (< Ar. kebk + < Far. -i + < Far. derī) "yayla kekliği" (**GS** 594/1; **Sİ** R373b/2001)

kebk-i ḫoş-reftār (< Far. kebk + < Far. -i + < Far. ḫoş-reftār) "yürüyüşü güzel keklik" (**GS** 563/2)

kebk-i ra'nā (< Far. kebk + < Far. -i + < Ar. ra'nā) "güzel, hoş keklik" (**NŞ** 375/5)

2.28.4.2.2.15. Hüma ve İlgili Kavramlar

fer-i hümā (< Far. fer + < Far. -i + < Far. hümā) "hüma kanadı" (**HE** 30a/2680)

hümā (< Far.) “devlet kuşu, kutluluk” (**FŞ** SF89a/25; **HE** 30a/2680; **Sİ** R356b-4, R377b/2397; **SS** R322a/1641; **GS** 111/2; **NŞ** 69/3)

hümāy (< Far.) “devlet kuşu; kutluluk” (**FŞ** SF53b/14, SF89b/54, SF93b/39; **HE** 15b/1298, 22a/1913, 27a/2370; **SS** R344a/4001; **Sİ** R363a/906)

hümā-yı baḫt (< Far. hümā + < Far. -yı + < Far. baḫt) “talih kuşu” (**SS** R322a/1641)

hümā-yı bülend-pervāz (< Far. hümā + < Far. -yı + < Far. bülend-pervāz) “yüksekte uçan hüma kuşu” (**Sİ** R356b-4)

hümā-yı çarḫ-pervāz (< Far. hümā + < Far. -yı + < Far. çarḫ-pervāz) “göğe kanat açan hüma kuşu” (**FŞ** SF89a/25)

2.28.4.2.2.16. Hüdhüd-Serçe ve İlgili Kavramlar

çupçuḳ “bir kuş adı, cadı kuşu, serçe” (**Sİ** R383a/2971)

hüdhüd (< Ar.) “çavuşkuşu, Süleyman peygamber ile Belkıs arasında haber getirip götüren kuş” (**FŞ** SF82b-37, SF89b/61; **GS** 8/7, 696/1; **NŞ** 223/4, 242/6, 535/1; **HE** 21a/1832; **LM** R215b/138; **Sİ** R395a/4245)

2.28.5. Evcil Kuşlar ile İlgili Kavramlar

2.28.5.1.Tavuk ve İlgili Kavramlar

bordaġan “yumurtaya yatan tavuk, kuluçkaya yatan tavuk” (**Sİ** R380b/2721, R384b/3123)

kürük mākiyān (< Far.) “gurk tavuk” (**HE** 35a/3145)

mākiyān (< Far.) “tavuk” (**FŞ** SF83b/95; **HE** 35a/3145; **Sİ** R367b/1350, R384b/3123; **BV** 321/7, 688, 688/2)

tavuġ “tavuk” (**GS** 683/86, 725/1; **HE** 29a/2569)

tavuḳ “tavuk” (**BV** 321/7; **Sİ** R371b/1766)

2.28.5.2. Horoz ve İlgili Kavramlar

ḫurūs (< Far.) “horoz” (**HE** 16a/1367, 35a/3145; **BV** 148/7, 688, 688/2; **GS** 706/3, 787/1; **SS** R324b/1908)

2.28.5.3. Güvercin ve İlgili Kavramlar

ḥamāme (< Ar.) “güvercin” (**FŞ** SF89b/55; **LM** R243a/3000)

ḫayl-ı kebūter (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. kebūter) “güvercin sürüsü” (**NŞ** 567/2)

kebūter (< Far.) “güvercin” (**FK** 111/1, 369/6, 389/6, 598/4, 677/1; **GS** 11/5, 47/2, 254/8, 350/2, 558/3; **NŞ** 117/4, 256/4, 379/5, 545/5, 567/2; **BV** 57/5, 77/3, 77/3, 186/2, 541/1, 541/5; **FŞ** SF100a/11, SF100a/12, SF100a/14, SF100a/16; **LM** R243a/2993, R245b/3216,

R245b/3217, R248b/3571; **Sİ** R354b/22, R392a/3914, R409b/5845, R409b/5853, R412b/6127)

kebūterī (< Far.) "güvercinle ilgili" (**LM** R248b/3571)

kebūter-i yegāne (< Far. kebūter + < Far. -i + < Far. yegāne) "biricik, tek eşsiz güvercin" (**LM** R243a/2993)

māġ (< Far.) "baş, kanat ve kuyrukları tek renk olan güvercin" (**SS** R341b/3701)

2.28.6. Diğer Kuşlar ve İlgili Kavramlar

āşiyān (< Far.) "yuva" (**BV** 347/3)

āşiyāne (< Far.) "kuş yuvası) (**SS** R318a/1226)

tilbe ḳuş "deli kuş" (**FK** 207/2; **NŞ** 119/7; **FŞ** SF86a-40)

ṭāyir-i bostān-ı ḳuds (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Far. bostān + < Far. -ı + < Ar. ḳuds) "temiz bostan kuşu" (**HE** 32b/2894)

sayramaḳ "kuşun ötmesi, şakıması" (**FŞ** SF52b-11)

sebük-per (< Far.) "kanadı hızlı" (**Sİ** R409b/5845)

2.28.7. Memeli Hayvanlar ve İlgili Kavramlar

2.28.7.1. Otçul Memeliler ile İlgili Kavramlar

2.28.7.1.1. At ve İlgili Kavramlar

abraş (< Ar.) "alacalı, benekli (at)" (**FK** 268/3, 529/8, 529/8, 613/3; **GS** 265/1, 607/2)

at "at, binek hayvanı" (**NŞ** 83/1, 218/5, 297/7, 495/2; **FK** 350/7, 395/4, 406/1, 656/3, 683/5, 689/76; **BV** 180/2, 216/9, 429/2; **SS** R310b/409, R325b/2025, R337a/3224, R350a/4599; **FŞ** SF47b/16, SF65b/80, SF79b/72, SF84a/38; **HE** 9a/690, 18b/1596, 20b/1756, 29a/2569, 35b/3172; **LM** R216a/189, R235b/2202, R236b/2280, R242a/2897; **Sİ** R365a/1131, R375a/2162, R375b/2192)

bāre (< Far.) "beygir" (**FŞ** SF84a/15; **HE** 6a/396; **Sİ** R374b/2125, R383a/2963, R383a/2989; **NŞ** 145/9)

bāre-i sür'at-nümā (< Far. bāre + < Far. -i + < Ar. sür'at + < Far. nümā) "süratli koşuya alışan beygir" (**HE** 6a/396)

cerde-ı şebdīz-reftār (< Far. cerde + < Far. -ı + < Far. şebdīz-reftār) "salınarak yürüyen yağız atın rengi" (**FŞ** SF48a/2)

çābükī (< Far.) "çabukluk, çeviklik, süratli at" (**GS** 47/1, 113/6, 159/5, 681/2; **NŞ** 83/1, 581/2;

çalıġ “süratli, acele, çabuk giden at” (**NŞ** 302/8)

ebreş (< Ar.) “alacalı, benekli (at)” (**BV** 249/4, 321/6; **NŞ** 204/4, 255/2)

edhem (< Ar.) “kara yağız at” (**FK** 428/10, 442/3; **NŞ** 427/10; **FŞ** SF48a/2; **LM** R219a-9; **SS** R306b/24)

eşheb (< Ar.) “boz donlu at, beyaz at, kır at” (**GS** 50/1, 417/4, 353/4, 112/7, 510/5; **FK** 428/10, 567/5; **NŞ** 427/10, 448/3, 614/6; **BV** 215/6, 146/3, 602/4, 719; **FŞ** SF79a/12; **HE** 9a/689; **LM** R217a-7, R231b/1776; **Sİ** R366b/1249, R389b/3644; **SS** R306b/24, R341b/3709)

eşhebī (< Ar.) “boz donlu at, beyaz at, kır at” (**FŞ** SF79a/11)

ġarrā (< Ar.) (< Ar.) “ak, parlak, gösterişli, alnında beyaz lekesi olan at” (**BV** 660/11)

ḫing (< Far.) “kır at” (**FŞ** SF71a-28, SF75b/33, SF75b/37, SF79b/73; **Sİ** R389b/3638)

ılġı “yılkı, at” (**HE** 18b/1596)

ılḳı “yılkı, at” (**HE** 18b/1596)

ḳolan “yabani at” (**FŞ** SF89a/50, SF93b/40)

kümeyt (< Ar.) “doru at” (**FK** 194/6, 689/221; **FŞ** SF106a/3, SF61a-20; **HE** 37a/3313)

mihār (< Ar.) “taylar, at yavruları” (**GS** 254/9)

raḫş (< Far.) “gösterişli, güzel at” (**FK** 3/9, 111/6, 271/2, 265/6, 391/6, 452/7; **GS** 50/3, 71/3, 152/4, 174/4, 265/6, 268/7; **NŞ** 17/4, 201/1, 343/5, 429/5, 596/2, 602/2; **BV** 18/4, 54/3, 128/3, 211/1, 332/2, 493/1, 597/5; **FŞ** SF103b/63, SF106a/2, SF50b/31, SF53b/36, SF79a/13; **HE** 5b/394, 6a/407, 9a/699, 21b/1878, 22a/1901, 25a/2210; **LM** R215b/120, R216b/205, R216b/230, R232b/1863; **Sİ** R356b/243, R357b/319, R375a/2136, R391a/3801; **SS** R308b/203, R312b/658, R327b/2239, R340a/3557)

raḫş-ı āsmān-peymā (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Far. āsmān-peymā) “arşa çıkan, göğe yükselen at” (**SS** R308b/203)

raḫş-ı cihān-peymāy (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Far. cihān-peymāy) “dünyayı gezen, dolaşan at” (**FK** 658/3)

raḫş-ı devlet (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devlet atı; talih atı; güzel talih” (**Sİ** R404a/5189)

raḫş-ı gerdūn-neverd (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Far. gerdūn-neverd) “dünyayı dolaşan at” (**Sİ** R357a/287)

raḫş-ı gītī-neverd (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Far. gītī-neverd) “dünyayı dolaşan at” (**Sİ** R393b/4053)

raḫş-ı gümān (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Far. gümān) "şüphe atı" (**FŞ** SF47b/12)

raḫş-ı himmet (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Ar. himmet) "himmet, lütuf atı" (**NŞ** 83/7)

raḫş-ı semā (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Ar. semā) "gökyüzünün atı" (**Sİ** R389b/3641)

raḫş-ı temennā (< Far. raḫş + < Far. -ı + < Ar. temennā) "arzulanan heybetli ve güzel at" (**FŞ** SF101b-51; **GS** 813/1)

semend (< Far.) "kula at, çevik ve güzel at" (**BV** 18/4, 38/2, 229/5, 354/5, 450/1; **FK** 65/1, 236/1, 274/2, 346/3, 532/1; **GS** 47/1, 196/3, 338/2, 374/3, 438/4, 575/5; **NŞ** 53/2, 116/3, 204/2, 358/1, 396/6, 483/2, 596/1; **FŞ** SF47b/39, SF51b/31, SF54a/71, SF69b/42, SF79b/57; **HE** 25a/2202; **LM** R216b/229, R233a/1956; **Sİ** R357a/261, R368b/1446, R374a/2071, R384b/3134; **SS** R310a/355, R310b/410, R324a/1818, R332a/2673)

semend-i berḳ-girdār (< Far. semend + < Far. -i + < Ar. berḳ + < Far. girdār) "şimşek gibi hızlı giden at" (**BV** 279/4)

semend-i berḳ-rev (< Far. semend + < Far. -i + < Ar. berḳ + < Far. rev) "şimşek gibi hızlı giden at" (**FK** 532/1)

semend-i ḥüsn (< Far. semend + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) "güzellik atı" (**BV** 570/6)

semend-i nāz (< Far. semend + < Far. -i + < Far. nāz) "naz atı" (**NŞ** 358/1)

semend-i şāhāne (< Far. semend + < Far. -i + < Far. şāhāne) "hükümdara yarışır şekilde, çok güzel at" (**SS** R324b/1915)

yekrān (< Far.) "soylu at, cins at" (**LM** R219a/468; **Sİ** R374a/2067, R389b/3647, R411a/5963)

feres (< Ar.) "at" (**Sİ** R415a/6408; **SS** R347a/4322)

şeb-dīz (< Far.) "yağız at" (**FK** 138/7; **NŞ** 193/5; **FŞ** SF46a/42, SF50b/47, SF71b/24; **SS** R335b/3045)

şebdīz-ı 'ālem-gerd (< Far. şebdīz + < Far. -ı + < Ar. 'ālem + < Far. gerd) "alemi gezen yağız at" (**FŞ** SF50b/47)

şebdīz-reftār (< Far.) "salınarak yürüyen yağız at" (**FŞ** SF48a/2)

tekāver (< Far.) "hızlı yürüyüşlü at" (**BV** 660/72; **GS** 385/3, 722/2; **NŞ** 69/8, 290/2; **FŞ** SF104b/116, SF54a/70, SF67a/90, SF69b/46, SF79b/55, SF84a/30; **LM** R232a/1829, R232b/1887; **Sİ** R357a/255, R357a/279, R374a/2043, R375b/2193, R414b/6347)

tevsen (< Far.) "dik başlı, sert at" (**BV** 144/8, 205/4, 310/7, 386/6; **FK** 221/2, 529/8, 583/1, 613/3; **GS** 27/5, 50/1, 100/5, 196/6, 292/5; **NŞ** 17/4, 69/8, 121/2, 283/6, 302/8, 344/3, 656/23; **FŞ** SF47b/18, SF56a/61, SF67a/3, SF69b/42 , SF76a/88, SF79a/22; **HE** 6a/398,

9a/692, 11b/927; **LM** R219b/498, R231b/1786; **Sİ** R363a/884; **SS** R306b/24, R346a/4209)

tevsen-i abraş (< Far. tevsen + < Far. -i + < Ar. abraş) "dik başlı cins at" (**FK** 613/3)

tevsen-i ṭab' (< Far. tevsen + < Far. -i + < Ar. ṭab') "mizacı dik başlı olan at" (**SS** R346a/4209)

2.28.7.1.1.1. Atlı, At Biniciliği ve İlgili Kavramlar

atlıġ "atlı, ata binen" (**LM** R229b/1575; **Sİ** R394a/4108; **FŞ** SF104a/72; **SS** R340a/3556, R352b/4864, R349b/4568, **SS** R349b/4569)

atlıḳ "atlı, ata binen" (**SS** R349b/4567)

çābük-süvār-ı dilīr (< Far. çābük- süvār + < Far. -ı + < Far. dilīr) "yürekli, yiğit usta binici" (**Sİ** R406b/5419)

çābük-süvārī (< Far.) "iyi at süren" (**GS** 564/1)

raḳīb (< Ar.) "binici, süvari; rakip" (**FK** 28/4, 103/3, 286/1, 340/4, 523/2, 598/9; **GS** 25/2, 163/1, 202/2, 223/2, 265/3, 301/4; **NŞ** 49/1, 149/4, 203/4, 308/7, 412/5; **BV** 27/1, 49/5, 223/6, 471/3, 504/2, 636/2; **FŞ** SF63b/10, SF75b/34, SF78b/87, SF85b/76, SF88a/92; **HE** 5b/395, 25a/2203; **LM** R219b/502, R232b/1864; **Sİ** R356b/244, R376a/2263, R381b/2852, R383a/3002; **SS** R308b/207, R312b/660, R316b/1031, R352b/4888)

rākib-i ferruḫ-cemāl (< Ar. rākib + < Far. -i + < Far. ferruḫ + < Ar. cemāl) "güzel yüzlü binici" (**HE** 5b/395)

süvār (< Far.) "binici" (**FK** 173/2)

şāh-süvār (< Far.) "ata iyi binen" (**BV** 645/3; FK 349/3)

şeh-süvār (< Far.) "ata iyi binen" (**BV** 159/6, 249/4, 375/3; **FK** 79/3, 265/6, 487/2, 602/3; **GS** 5b-F2/8, 77/3, 196/1, 363/1, 627/3; **NŞ** 120/5, 201/1, 337/3, 390/4, 415/3, 462/1, 546/4; **FŞ** SF47b-5, SF48a/3, SF79b/88)

şeh-süvārī (< Far.) "ata iyi binen ile ilgili" (**FŞ** SF65a/46, SF69b/41; **SS** R310a/355; **GS** 492/4)

2.28.7.1.1.2. Atlar ile İlgili Malzemeler, Eşyalar

āheng-i bergüstevān (< Far. aheng + < Far. -i + < Far. bergüstevān) "at eyerinin altına örtülen sırmalı veya şeritli örtünün uyumu, ahengi; haşa" (**Sİ** R406b/5404)

çibilger (< Moğ.) "at yuları, dizgin" (**HE** 34a/3060)

efsār (< Far.) "yular" (**FK** 696/2; **GS** 589/7)

fitrāk (< Far.) “atın terkisi, terki kayışı” (**FK** 349/3, 430/5, 674/5; **GS** 176/2, 439/5, 455/4; **NŞ** 182/3, 312/4, 330/3, 415/3, 468/4, 501/6, 585/4; **BV** 119/6, 182/7)

ġāşiye (< Ar.) “kıyamet, örtü, perde; at eyerinin altına örtülen sırmalı veya şeritli örtü” (**Sİ** R391a/3802)

ḫar-mühre (< Far.) “katır boncuğu” (**GS** 13a-F2/12; **Sİ** R360a/567, R377a/2387, R385a/3176; **SS** R353a/4955)

raḫt (< Far.) “at takımı; lüzumlu eşya, süs eşyası, örtü” (**FK** 103/6, 552/8; **GS** 69/6, 173/1, 664/3; **NŞ** 275/5, 326/3, 346/2, 607/12; **FŞ** SF103b/26, SF97a/56, SF53a/77, SF56a/81, SF59a/26; **HE** 11a/897, 12b/1043, 19b/1694, 32b/2887, 39a/3536; **LM** R220b/615, R226b/1293, R233a/1955, R240a/2679; **Sİ** R366a/1227, R387b/3434, R390b/3792, R398b/4583; **SS** R322a/1613, R325a/1944, R333a/2825, R342a/3761)

sitām (< Far.) “altın ve gümüş işlemeli at başlığı” (**GS** 3a-F2/15, 504/6; **Sİ** R398b/4578)

tāsme (Far.) “tasma, kulan kayışı” (**BV** 520/3)

2.28.7.1.1.3. Atlar ile İlgili Diğer Kavramlar

gerd-i raḫş (< Far. gerd + < Far. -i + < Far. raḫş) “atın kaldırdığı toz” (**NŞ** 343/5)

ġubār-ı tevsen (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Far. tevsen) “atın geride bıraktığı toz” (**GS** 332/5; **NŞ** 656/23)

yortaḳ “keskin at adımı” (**GS** 82/8)

kiçim “ata giydirilen zırh” (**Sİ** R374a/2066, R374b/2102, R374b/2106, R389b/3645, R394a/4106, R398b/4579)

2.28.7.1.2. Eşek ve İlgili Kavramlar

ġubār-ı merkeb (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. merkeb) “eşeğin tozu” (**GS** 627/3; **NŞ** 653/6)

ḫar-vār (< Far.) “eşek yükü” (**FŞ** SF76a/79; **LM** R248a/3510; **Sİ** R389b/3650, R389b/3659; **FŞ** SF60b/26, SF76a/79)

ėşek “eşek” (**FŞ** SF106a/15, SF90a/25; **Sİ** R377a/2375; **GS** 133/4, 714, 714/1; **NŞ** 694/4; **BV** 520/5, 683/2)

ḳulan “yaban eşeği” (**Sİ** R370a/1601, R400b/4803, R406a/5355; **LM** R235b/2173; **SS** R319b/1388, R345b/4125)

merkeb-i ebreş (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Ar. ebreş) “alaca renkli eşek” (**BV** 638/4)

na‘l-i merkeb (< Ar. na‘l + < Far. -i + < Ar. merkeb) “eşek nalı” (**GS** 353/2;**BV** 602/2)

sitām-ı merkeb (< Far. sitām + < Far. -ı + < Ar. merkeb) “eşeğin süslü başlığı” (**GS** 3a-F2/15)

2.28.7.1.3. Deve ve İlgili Kavramlar

buġra “erkek deve” (**SS** R319a/1298, R327a/2139, R344a/3955, R350a/4634, R350a/4635)

buḫtī (< Ar.) “büyük, güçlü, tüylü iki hörgücü olan deve” (**NŞ** 336/3; **FŞ** SF67b/15, SF71a-28)

cemāze (< Ar.) “dişi deve” (**LM** R237b/2383, R238b/2501, R239b/2623)

cemāzelıḳ (< Ar. cemāze + < Tr. -lıḳ) “dişi develik” (**LM** R239b/2623)

cemmāze (< Ar.) “hızlı koşan bir deve cinsi” (**GS** 6a-F2/17)

hüyūn (< Far.) “deve” (**LM** R232a/1844, R232b/1861)

ḳabīs (< Ar.) “yeni hamile deve” (**LM** R219b/519)

nāḳa (< Ar.) “dişi deve” (**NŞ** 312/4; **GS** 254/9; **HE** 4b/305, 5b/360; **LM** R239b/2624, R239b/2625; **Sİ** R392a/3929; **SS** R323a/1723; **BV** 45/6, 466/8)

nāḳa-i cism (< Ar. nāḳa + < Far. -i + < Ar. cism) “cisim devesi” (**GS** 254/9)

sār-bān (< Far.) “deve sürüsü, deveci” (**LM** R224b/1037; **NŞ** 312/4)

şikāl (< Ar.) “devenin ayağının bağlandığı ip; köstek; el ayak zinciri” (**Sİ** R395a/4241; **SS** R318a/1230, R347a/4307)

tėve “deve” (**FK** 696/2; **GS** 377/4; **LM** R220b/612, R228a/1416, R232a/1839, R233b/1979, R239b/2630; **Sİ** R398b/4580, R398b/4587, R408a/5696; **HE** 19b/1669; **SS** R325a/1944)

2.28.7.1.4. İnek ve İlgili Kavramlar

baḳar (< Ar.) “sığır” (**LM** R216b/222;)

gāv (< Ar.) “öküz, sığır” (**FŞ** SF71a/7)

gev-sāle (< Far.) “bir yaşına girmiş dana” (**Sİ** R403b/5123)

pāde (< Far.) “öküz ve inek sürüsü, sürü” (**FŞ** SF84a/19)

ṣevr (< Ar.) “öküz, boğa” (**FŞ** SF47b/26, SF71a/7, SF84a/19; **LM** R216b/221; **SS** R308b/219)

uy “sığır, geviş getiren büyükbaş evcil hayvanların genel adı” (**FŞ** SF47a/34, SF84a/19; **Sİ** R414a/6284; **HE** 9a/692, 9a/693, 9a/694, 41a/3686; **LM** R248a/3509, R248a/3510)

2.28.7.1.5. Geyik-Ceylan ve İlgili Kavramlar

āhū (< Far.) "ceylan, karaca" (**BV** 36/7, 60/1, 166/4; **GS** 34/5, 62/1, 205/3, 535/3; **NŞ** 619/4; **LM** R221a/705; **Sİ** R398a/4575, R405b-64)

buġu "erkek geyik, kızıl geyik" (**Sİ** R391b/3858; **SS** R340a/3542, R340a/3556; **FK** 757/1)

ceren (< Moğ.) "ceylan" (**SS** R316b/1069, R319b/1388, R350a/4611, R350a/4612)

ceyrān (< Ar.) "ceylan" (**FŞ** SF83a/24; **FK** 369/2; **BV** 652/3; **GS** 275/1, 510/6)

ciyrān (< Far.) "ceylan" (**LM** R222b/854, R231a/1700, R235a/2122, R238b-29, R242b/2923)

ġazāl (< Ar.) "ceylan" (**FK** 151/2, 648/2, 685/31; **GS** 675/3; **NŞ** 75/1, 430/5, 510/2, 601/7, 615/2; **BV** 36/7, 85/7, 181/2, 192/2, 373/5, 478/4, 652/3; **FŞ** SF47b/3, SF89b/51; **HE** 1b/6, 38a, 38a/3448, 38b/3469; **LM** R228b-19, R234a-25, R244b/3127, R244b/3129; **Sİ** P455b/5623, R404a/5157, R405b-64; R420a/6990; **SS** R317b/1148, R318a/1223, R318a/1230, R318b/1236)

ġazāle (< Ar.) "dişi geyik, ceylan" (**FŞ** SF101b/4, SF47b/4; **LM** R228b-19, R233a/1910; **Sİ** R405b-64; **SS** R316b/1068, R317b/1146, R322a/1613, R344b-32; **GS** 10b-F2/12; **NŞ** 190/6, 525/1, 526/6; **BV** 251/4)

ġazāle-i müşgīn (< Ar. ġazāle + < Far. -i + < Far. müşgīn) "misk kokulu ceylan" (**BV** 673/1)

ġazāle-yi müşk-būy (< Ar. ġazāle + < Far. -yi + < Far. müşk-būy) "misk kokulu ceylan" (**SS** R344b-32)

ġazāle-yi müşkīn (< Ar. ġazāle + < Far. -yi + < Far. müşkīn) "misk kokulu ceylan" (**SS** R317b/1146)

ġazāl-ı ḫoş-bū (< Ar. ġazāl + < Far. -ı + < Far. ḫoş-bū) "güzel kokulu ceylan" (**LM** R244b/3129)

ġazāl-ı müşk-būy (< Ar. ġazāl + < Far. -ı + < Far. müşk-būy) "güzel kokulu ceylan" (**LM** R242a-32)

ġazāl-ı müşkīn (< Ar. ġazāl + < Far. -ı + < Far. müşkīn) "güzel kokulu ceylan" (**LM** R228b-19; **LM** R244b/3127)

ġazālī (< Ar.) "ceylan ile ilgili" (**FŞ** SF101b/3, SF101b/4)

ġazāl-i müşg-bū (< Ar. ġazāl + < Far. -i + < Far. müşg-bū) "misk kokulu ceylan" (**BV** 656/9)

ġazāl-i müşk-bū (< Ar. ġazāl + < Far. -i + < Far. müşk-bū) "misk kokulu ceylan" (**FK** 648/2; **SS** R322a-20)

ġazāl-i müşkīn-bū (< Ar. ġazāl + < Far. -i + < Far. müşkīn-bū) "misk kokulu ceylan" (**SS** R317b/1148)

kėyik "geyik" (**FK** 151/2, 186/6, 193/3, 344/5; **GS** 94/5, 102/3, 176/2, 234/1, 268/5, 495/2; **NŞ** 10/1, 331/6, 551/5; **BV** 85/7, 192/8, 302/2, 482/7, 474/4, 504/7; **FŞ** SF89b/51, SF93b/40; **HE** 35a/3157; **LM** R221a/704, R231a/1701, R231a/1711, R235b/2173, R244a/3102; **Sİ** R367b/1349, R391b/3857, R401a/4852, R406a/5355; **SS** R318a-15, R318b/1251, R319b/1389, R347a/4303)

maral (< Moğ.) "dişi geyik" (**Sİ** R391b/3858; **SS** R340a/3542)

2.28.7.1.6. Koyun ve İlgili Kavramlar

ġanem (< Ar.) "koyun" (**LM** R239a/2590)

ḳoçḳar "koç, damızlık erkek koyun" (**LM** R216b/225)

ḳoy "koyun" (**BV** 666/2; **FK** 182/1; **GS** 232/7; **FŞ** SF57b/94, SF64a/55; **HE** 19b/1669; **LM** R217a/447, R220b/612, R228a/1415, R241b/2831, R248a/3503; **Sİ** R400a/4781, R400b/4811, R418a/6806; **SS** R308a/156, R318a/1195)

ḳoyun "koyun" (**LM** R234a/2042, R235b/2234; **HE** 16a/1324, 23b/2032, 23b/2032, 41b/3751, 43a/3920; **GS** 261/4)

ḳozı "kuzu" (**LM** R220b/612; **SS** R308a/157)

ḳuzı "kuzu" (**HE** 19b/1669; **LM** R222b/824, R222b/854, R239a/2573; **Sİ** R377a/2370, R380b/2744, R402a/4964; **FŞ** SF84a/19)

ḳuzı ḳulaġı "kuzu kulağı" (**LM** R222b/824)

2.28.7.1.7. Keçi ve İlgili Kavramlar

cedy (< Ar.) "oğlak, keçi yavrusu" (**HE** 5a/307, 6a/409; **LM** R239a/2565, R242b/2904; **FŞ** SF67b/18)

naḫçīr (< Far.) "dağ keçisi" (**LM** R231a/1709; **SS** R349b/4560)

öçkü "keçi" (**HE** 17a/1453, 17a/1455; **Sİ** R357a/274; **LM** R216b/225)

öçküçe "keçi gibi, keçi kadar" (**HE** 17a/1454)

tekke "teke, erkek keçi" (**LM** R242b/2904)

2.28.7.1.8. Fil ve İlgili Kavramlar

ʿimārī (< Ar.) "fil yavrusu gölgeliği" (**LM** R223b/936, R224b/1035, R229b/1587, R242a/2891; **SS** R347b/4362)

fīl (< Ar.) “fil” (**GS** 62/7; **NŞ** 271/5; **HE** 40b/3683; **Sİ** R406a/5348)

ḫayl-ı pīl (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. pīl) “fil sürüsü” (**Sİ** R402a/4968)

horṭūm (< Far.) “fil burnu, hortum” (**FŞ** SF48b/51, SF48b/52, SF48b/53, SF59b/57; **Sİ** R389a/3623, R389a/3624, R389a/3627)

ḥorṭūmluġ (< Far. ḥorṭūm + < Tr. -luġ) “hortumlu, burunlu” (**GS** 575/7)

pīl (< Far.) “fil” (**FŞ** SF48b/1, SF48b/51, SF48b/53, SF48b/57, SF50b/20; **HE** 17b/1480, 24b/2146, 34b/3077, 39a/3530; **LM** R217a-7; **Sİ** R377a/2366, R389b/3637, R393a/4004, P455a/5608, R405a/5259; **SS** R307b/101, R307b/103, R310b/410, R333b/2843, R339b/3491; **GS** 6/6, 216/6, 232/3; **NŞ** 322/6, 588/4; **BV** 98/2, 338/2)

pīl ayaḳ (< Far. pīl + < Tr. ayaḳ) “fil ayağı” (**HE** 24b/2146)

pīl ḫorṭūmı (< Far. pīl + < Far. ḫorṭūm + < Tr. ı) “fil hortumu” (**FŞ** SF48b/51, SF48b/53)

pīlçe (< Far. pīl + < Tr. -çe) “fil gibi” (**FK** 689/345; **Sİ** R389b/3638, R407a/5454)

pīl-efgen (< Far.) “fil yıkan” (**FK** 489/7; **NŞ** 439/6)

pīl-ı demān (< Far. pīl + < Far. -ı + < Far. demān) “güçlü, heybetli fil” (**FŞ** SF48b/59, SF76a/96)

pīl-ı mest (< Far. pīl + < Far. -ı + < Far. mest) “çıldırmış, kızgın fil; güçlü fil” (**FŞ** SF48b/57)

pīlī (< Far.) “fil ile ilgili” (**GS** 575/7)

pīl-i demān (< Far. pīl + < Far. -i + < Far. demān) “güçlü, heybetli fil” (**GS** 6/6; **SS** R307b/101)

pīl-i gevher-keş (< Far. pīl + < Far. -i + < Far. gevher-keş) “mücevher bilezikli fil” (**BV** 338/1)

pīl-i vālā (< Far. pīl + < Far. -i + < Far. vālā) “yüce, ulu, aziz fil” (**FŞ** SF48b/50)

pīl-i zūr (< Far. pīl + < Far. -i + < Far. zūr) “kuvvetli, güçlü fil” (**SS** R339b/3491)

pīllik (< Far. pīl + < Tr. -lik) “fillik” (**LM** R237a/2338)

2.28.7.1.9. Maymun-Gergedan ve İlgili Kavramlar

biçin “maymun” (**Sİ** R365a/1125)

gergeden (< Far.) “burnunun üstünde bir ya da iki boynuzu bulunan manda iriliğinde saldırıcı hayvan, gergedan” (**Sİ** R406a/5365)

2.28.8. Etçil Memeliler ile İlgili Kavramlar

2.28.8.1. Aslan ve İlgili Kavramlar

arslan “aslan” (**FŞ** SF53b/23; **Sİ** R377a/2372; **NŞ** 96/5)

arslan balası “aslan yavrusu” (**FŞ** SF53b/23)

arslanlıġ “aslanlık” (**SS** R320a/1422)

ġarrende (< Far.) “kükreyip azan aslan gibi yırtıcı hayvan” (**FŞ** SF59b/82)

ġażanfer (< Ar.) “iri aslan” (**FŞ** SF83a/24, SF83b/96; **GS** 5a-F2/16)

hizebr (< Ar.) “aslan” (**Sİ** R373b/1972, R394a/4128, R402b/4998)

hizebrī (< Ar.) “aslanla ilgili” (**FŞ** SF59b/82; **Sİ** R374b/2108)

hizebr-i yele (< Ar. hizebr + < Far. -i + < Far. yele) “aslan yelesi” (**Sİ** R394a/4128)

mehīb (< Ar.) “heybetli, azametli, korkunç; aslan” (**Sİ** R355a/46, R413b/6260)

nerre-şīr (< Far.) “erkek aslan” (**Sİ** R370a/1601, R370a/1612, R375b/2187, R420a/6997)

şīr < Far.) “aslan” (**BV** 305/2; **FK** 186/6, 735/1; **GS** 224/4; **NŞ** 7/5, 507/7, 596/6; **FŞ** SF48b/46, SF59a/32, SF66b/58, SF67a/95, SF86a/11; **HE** 5a/309, 6a/407, 26b/2351, 26b/2357, 27a/2371, 35a/3157; **LM** R216b/223, R219b/530, R220a/556; **Sİ** R357a/269, R366b/1243, R374a/2058, R393a/4004; **SS** R307b/100, R320a/1421, R338a/3344, R341a/3658)

şīr-ı ner (< Far. şīr + < Far. -ı + < Far. ner) “erkek aslan” (**FŞ** SF47b/28, SF66b/32)

şīr-ı şerze (< Far. şīr + < Far. -ı + < Far. şerze) “kükremiş aslan” (**FŞ** SF86a/11; SF89a/45)

şīr-i ġarīn (< Far. şīr + < Far. -i + < ġarīn) “mağara aslanı” (**Sİ** R378a/2473; **SS** R320a/1421)

şīr-i ġurran (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. ġurran) “kükreyen aslan” (**SS** R310b/414)

şīr-i jiyān (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. jiyān) “kızgın, kükremiş aslan” (**HE** 26b/2354, 41a/3686; **Sİ** R379b/2645; **NŞ** 596/6)

şīr-i mest (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. mest) “kendinden geçmiş, azgın aslan” (**Sİ** R371b/1775)

şīr-i şikār (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. şikār) “avcı aslan” (**FK** 735/1)

şīr-i yele (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. yele) “kuvvetle saldıran aslan” (**Sİ** R393a/4007)

şīr-veş (< Far.) “aslan gibi” (**SS** R314b/825)

şīr-zen (< Far.) “cesaretli kadın; dişi aslan” (**Sİ** R416a/6623)

şīr-zūr (< Far.) “aslan kuvveti” (**NŞ** 114/7)

2.28.8.2. Kaplan-Pars ve İlgili Kavramlar

bars “pars, kaplan” (**LM** R235a/2120)

ḳaplan “kaplan” (**FK** 726/2; **GS** 514/1; **BV** 192/8; **FŞ** SF67b/18, SF89a/47; **HE** 16b/1370, 34a/3032, 34a/3034; **LM** R219b/530, R242b/2903, R242b/2904, R246b/3324; **Sİ** R394a/4154)

pelengī (< Far.) “parsla ilgili” (**FŞ** SF48b/46, SF64a/38, SF71b/54; **LM** R215a/69)

pelengine (< Far.) “parsa ait, parsla ilgili” (**Sİ** R375b/2194)

2.28.8.3. Panter-Kunduz ve İlgili Kavramlar

ḫaz (< Ar.) “kunduzun güzel tüylüsü” (**FK** 281/4)

ḳunduz (< Ar.) “kunduz, derisi değerli bir hayvan” (**NŞ** 203/1)

peleng (< Far.) “panter” (**FŞ** SF90a/2; **HE** 34a/3033, 34b/3078; **LM** R235a/2118; **Sİ** R374b/2106; **SS** R338a/3344)

2.28.8.4. Köpek-Kedi-Tilki ve İlgili Kavramlar

it “köpek” (**BV** 32/1, 75/5, 144/7, 247/1, 247/5, 264/6; **FK** 51/5, 127/3, 285/5, 326/1, 473/5, 510/3; **GS** 119/3, 120/6, 217/5, 361/7, 393/2, 413/4; **NŞ** 45/4, 137/3, 321/3, 416/1, 509/3; **FŞ** SF85a/6, SF89a/47, SF89b/54, SF91a/99, SF95a/59; **HE** 7a/529, 16b/1370, 20a/1726, 24a/2122, 27b/2457; **LM** R217a/447, R219a/481, R225a/1115, R241b/2831; **Sİ** R365a/1124, R374a/2058, R377a/2379, R404b/5199; **SS** R313b/758, R332a/2679, R353a/4930)

itçe “it gibi” (**GS** 176/7; **NŞ** 223/6, 393/9; **FK** 409/9, 414/9; **LM** R238b/2495)

itlik “köpeklik” (**LM** R231a/1701, R231a/1727, R235a/2165; **SS** R341a/3662; **BV** 119/7; **NŞ** 596/7, 601/7)

ḳızıl tülkü “kızıl tilki” (**Sİ** R365b/1140)

kilāb (< Ar.) “köpekler” (**NŞ** 173/5)

küçük “küçük, köpek yavrusu” (**NŞ** 701/3)

möşük (< Far.) “kedi” (**Sİ** R377a/2379)

müşek (< Far.) “kedi” (**Sİ** R365b/1151)

müşük (< Far.) “dişi kedi” (**BV** 107/6)

seg (< Far.) “köpek, it” (**SS** R308b/221)

seg-i şikār (< Far. seg + < Far. -i + < Far. şikār) “av köpeği” (**SS** R308b/221)

tāzī (< Far.) “av köpeği, tazı” (**FK** 735, 735/1; **Sİ** R374a/2067)

tülkü “tilki” (**BV** 166/6; **FK** 746/1; **GS** 202/8; **NŞ** 96/5, 507/7; **FŞ** SF89a/49; **Sİ** R357a/269, R365b/1140; **HE** 20a/1726)

2.28.8.5. Kurt-Çakal-Sırtlan ve İlgili Kavramlar

böri “kurt” (**FŞ** SF89a/48; **HE** 16a/1324, 16a/1326; **LM** R217a/447, R235a/2117, R235b/2232, R241b/2829, R248a/3503; **Sİ** R377a/2370, R392a/3913, R418a/6806; **SS** R318a/1195; **NŞ** 190/5)

börilik “kurtluk” (**LM** R248a/3502)

börü “kurt” (**LM** R231a/1705)

dultu “sırtlan, sırtlan kurdu” (**LM** R241b/2832)

şaġāl (< Far.) “çakal” (**FŞ** SF65a/31)

2.28.9. Otçul-Etçil Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

ayıġ “ayı” (**Sİ** R365a/1124)

ḳaban (< Moğ.) “yaban domuzu, yaban domuzunun erkeği” (**SS** R341a/3658)

rāsū (< Far.) “gelincik, sansar cinsinden bir hayvan” (**Sİ** R392a/3914)

toŋuz “domuz” (**Sİ** P455b/5653)

2.28.10. Kemirgen Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

2.28.10.1.Tavşan-Sincap ve İlgili Kavramlar

ḫargūş (< Far.) “tavşan” (**FŞ** SF89b/52)

sincāb (< Far.) “sincap” (**BV** 44/7; **FK** 281/4, 373/8, 425/3, 685/25; **GS** 177/7, 202/3, 269/7, 288/7, 336/7, 524/6; **NŞ** 180/5; **FŞ** SF58b/103, SF58b/94; **HE** 22a/1914)

tavuşḳan “tavşan” (**FŞ** SF89b/52)

tiyin “sincap” (**GS** 202/2, 721/1)

2.28.10.2. Fare-Kirpi ve İlgili Kavramlar

sıçḳan “sıçan, fare” (**HE** 31a/2755)

yumran “fare, bir tür büyük sıçan” (**Sİ** R379b/2645)

ḫār-püşt (< Far.) “oklu kirpi” (**NŞ** 53/3)

2.28.11. Uçan Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

2.28.11.1. Yarasa ve İlgili Kavramlar

ḫayl-ı ḫuffāş (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. ḫuffāş) “yarasa sürüsü” (**LM** R230a/1598)

ḫuffāş (< Ar.) “yarasa” (**FK** 20/2, 125/3, 337/7; **GS** 19/2, 253/3, 643/4, 685, 787/1; **NŞ** 535/5, 18/6, 132/3, 197/6, 242/4; **BV** 3/4, 156/6, 173/4, 498/2, 567/6; **FŞ** SF106a/14, SF90b/38; **HE** 30a/2689, 43b/3929; **LM** R226b/1321, R230a/1598, R235a/2116, R236b/2296; **Sİ** R366a-19; **SS** R306b/37)

ḫuffāşe (< Ar.) “yarasa” (**FŞ** SF90b/37)

ḫuffāşlıġ (< Ar. ḫuffāş + < Tr. -lıġ) “yarasalık” (**BV** 296/1)

şeb-per (< Far.) “gece kuşu, yarasa” (**GS** 39/5; **Sİ** R356b/227)

şeb-perek (< Far.) “gece kuşu, yarasa” (**GS** 709/1; **NŞ** 391/1; **HE** 10b/848)

şeb-perī (< Far.) “gece kuşu, yarasa ile ilgili” (**GS** 486/6)

2.28.13. Eklem Bacaklı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

2.28.13.1. Örümcekler ve İlgili Kavramlar

‘ankebūt (< Ar.) “örümcek” (**GS** 65/4, 246/6, 571/1; **FK** 90/1, 718/2; **SS** R312b/616)

‘ankebūtī (< Ar. ‘ankebūt + < Far. ī) “örümceğe benzer, örümcekimsi” (**GS** 21/2; **NŞ** 225/4; **BV** 545/2; **NŞ** 181/4; **FŞ** SF68a/67)

örgemçi “örümcek” (**HE** 5b/362, 22a/1912; **FŞ** SF49a/8, SF64b/77; **LM** R234a/2053, R237a/2328, R241b/2827)

örkemci “örümcek” (**GS** 720/1)

örkemçi “örümcek” (**FŞ** SF54b/29)

rişte-i ‘ankebūt (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. ‘ankebūt) “örümcek ağı” (**GS** 246/6)

tār (< Far.) “örümcek ağı” (**GS** 571/1)

2.28.14. Çok Ayaklı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

2.28.14.1. Çıyan-Akrep ve İlgili Kavramlar

çayan “çıyan, akrep” (**Sİ** R357a/272)

çiyān “çıyan, akrep” (**FŞ** SF47b/29)

2.28.15. Böcekler ve İlgili Kavramlar

cu‘al “bok böceği” (**HE** 3a/148, 30a/2687; **Sİ** R365a/1130, R402b/5022)

ḳurt “böcek, kurt” (**HE** 34b/3078)

ḳurt “kurt, böcek” (**FK** 264/1; **GS** 163/5; 9a-F2/24; **LM** R234b/2092, R234b/2093; **SS** R318a/1195)

ḳurtī (< Tr. ḳurt + < Far. ī) “böcek, kurtçuk ile ilgili” (**LM** R234a/2055)

möcek “böcek” (**GS** 471/5)

pile (< Far.) “ipek kozası, ipek böceği” (**GS** 9a-F2/26)

şeb-tāb (< Far.) “geceyi parlatan, aydınlatan; ateşböceği” (**Sİ** R361b/747, R361b/750)

2.28.15.1. Sinek ve İlgili Kavramlar

cibin (< Moğ.) “sivrisinek” (**FK** 72/4, 579/9, 711/2; **GS** 65/5, 93/5, 282/3, 571/1, 705/2; **BV** 290/1, 447/1, 465/4, 550/2; **SS** R331b/2658)

çibin “sinek” (**HE** 28a/2494; **LM** R234b/2096, R234b/2097, R235b/2234, R237a/2330; **Sİ** R383b/3034, R403b/5094; **SS** R320a/1395; **FK** 234/4, 253/4; **NŞ** 36/1, 231/4, 263/2, 461/4, 534/4)

iveż “bir tür küçük sivrisinek” (**GS** 115/3)

meges (< Far.) “sinek” (**HE** 34a/3055, 34a/3056; **GS** 246/6; **NŞ** 225/4)

perr-i meges (< Far. perr + < Far. -i + < Far. meges) “sinek kanadı” (**HE** 34a/3055, 34a/3056)

peşşe (< Far.) “sivrisinek” (**FK** 123/4, 489/7, 622/2; **GS** 136/5, 136/6, 216/6, 232/3, 259/1, 575/7, 632/5; **GS** 6/7; **NŞ** 322/6, 439/6; **FŞ** SF48b/52, SF48b/53, SF50b/20, SF59b/57, SF60a/110, SF86a/17; **LM** R217a/401, R237a/2338; **Sİ** R366b/1243, R390b/3782, P455a/5608, R406a/5348; **SS** R312a/614; **HE** 24a/2116, 30a/2657, 34b/3077)

peşşeī (< Far.) “sivrisinek ile ilgili” (**NŞ** 469/4)

peşşelik (< Far. peşşe + < Tr. -lik) “sivrisinekli” (**SS** R312b/649)

siŋek “sinek” (**FŞ** SF59a/31; **GS** 6/6)

ẓübāb (< Ar.) “sinek” (**SS** R316b/1082)

2.28.15.2. Karınca ve İlgili Kavramlar

ḫayl-ı mūr (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Far. mūr) “karınca sürüsü” (**FK** 468/1; **Sİ** R406a/5350)

ḫayl-i mūr (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. mūr) “karınca sürüsü” (**BV** 144/4; **HE** 30a/2660)

mūr (< Far.) “karınca” (**FK** 59/4, 145/1, 192/3, 324/4, 468/1; **GS** 24/5, 65/5, 161/8, 193/6, 275/2, 344/6; **NŞ** 113/1, 230/4, 285/1, 303/2, 425/3, 469/3, 568/1; **BV** 98/2, 134/7, 263/7, 404/3, 501/1, 617/6; **FŞ** SF53b/23, SF62b/16, SF71b/59, SF94a/88, SF95a/72; **HE** 24b/2146, 26b/2352, 30a/2660, 30b/2728; **LM** R217a/402, R220a/556, R229a/1536, R229a/1538; **Sİ** R355a/72, R366b/1243, R374a/2063, R374b/2123; **SS** R307b/100, R312b/648, R318b/1281, R331b/2649)

mūrçe (< Far.) “küçük karınca” (**FK** 24/1)

mūr-ı ḫastā (< Far. mūr + < Far. -ı + < Far. ḫastā) “hasta karınca” (**SS** R307b/100)

mūr-ı ḫaste-ḥāl (< Far. mūr + < Far. -ı + < Far. ḫaste + < Ar. ḥāl) “hasta durumda, perişan karınca” (**LM** R220a/556)

mūr-ı mecrūḥ (< Far. mūr + < Far. -ı + < Ar. mecrūḥ) “yaralı, yaralanmış karınca” (**SS** R307b/103)

mūr-ı mübtelā (< Far. mūr + < Far. -ı + < Ar. mübtelā) "düşkün, belaya uğramış karınca" (**BV** 205/1)

mūr-ı pejmūrde (< Far. mūr + < Far. -ı + < Far. pejmūrde) "dağınık, perişan karınca" (**Sİ** R360b/656)

mūr-ı żā'īf (< Far. mūr + < Far. -ı + < Ar. żā'īf) "zayıf, güçsüz karınca" (**Sİ** R360b/655)

2.28.15.3. Kelebek ve İlgili Kavramlar

köbelek "kelebek" (**NŞ** 568/6)

köpelek "kelebek" (FK 343/6; **GS** 342/2; **BV** 325/7, 716/2; **FŞ** SF106a/16; **LM** R247a/3424, **HE** 27a/2406, 30a/2658)

pervāne (< Far.) "kelebek, ışığın çevresinde dönen küçük kelebek; *mec.* kendini aşkın ateşine kaptıran âşık" (**FK** 71/1, 111/4, 280/2, 303/6, 422/3, 580/6; **GS** 2/8, 158/1, 220/3, 303/5, 362/1, 409/7; **NŞ** 3/4, 139/6, 214/1, 341/5, 400/6, 527/3; **BV** 51/2, 139/4, 293/9, 328/3, 420/3, 594/1, 653/4; **FŞ** SF106a/16, SF93a/13, SF46a/47, SF47a/29, SF69b/62; **HE** 2b/102, 25b/2258, 27a/2407, 43a/3890; **LM** R220b/623, R237b/2426, R242b/2921, R247a/3424; **Sİ** R357b/327, R381a/2763, R400a/4770; **SS** R307a/91, R336b/3199)

pervāne-güdāz (< Far.) "pervane eriten" (**LM** R235b/2208)

pervāneī (< Far.) "kelebekle ilgili" (**GS** 674/2)

2.28.15.4. Arı ve İlgili Kavramlar

arı "arı" (**BV** 600/5; **FK** 653/2)

zenbūr (< Ar.) "arı" (**GS** 142/4, 203/5, 484/6; **SS** R308a/195, R340a/3562)

zenbūrī (< Ar.) "arı ile ilgili" (**GS** 347/1)

zünbūr (< Ar.) "eşek arısı" (**LM** R235b-26)

2.28.15.5. Çekirge ve İlgili Kavramlar

melaḫ (< Far.) "çekirge" (**FŞ** SF62b/16, SF90a/27; **NŞ** 113/1)

2.28.16. Kabuklular ile İlgili Kavramlar

2.28.16.1. Yengeç ve İlgili Kavramlar

sereṭān (< Ar.) "yengeç, yengeç burcu" (**HE** 6a/406; **LM** R216b/222, R234a-25; **SS** R308b/220, R328b/2314)

2.28.17. Diğer Hayvanlar ile İlgili Kavramlar

alṭayī (< Moğ.) "derisinden kürk yapılan tilki büyüklüğünde hayvan"(**NŞ** 258/2)

ās (< Far.) “as, kakım denilen hayvan” (**FŞ** SF58b/112; **LM** R220b/641, R240a/2666; **Sİ** R369a/1531; **NŞ** 657/81)

bebr (< Far.) “yırtıcı bir hayvan” (**FŞ** SF100a/41, SF89a/47, SF65b/60; **LM** R219b/530, R235a/2119; **Sİ** R374b/2106, R374b/2107, R379b/2645, R393a/4004)

bebrī (< Far.) “yırtıcı bir hayvan ile ilgili” (**FŞ** SF59b/82)

beçe (< Far.) “insan veya hayvan yavrusu” (**NŞ** 26/5)

cenībet (< Ar.) “yedek hayvanı” (**FŞ** SF75b/23; **LM** R216b/208)

ded (< Far.) “et yiyen orman hayvanı” (**FŞ** SF100a/32, SF102b/116, SF102b/122, SF89a/42, SF71b/62; **LM** R235b/2217, R236b/2323, R238b/2494, R246b/3330, R246b/3331; **Sİ** R362b/864, R391b/3860)

ḫez (< Ar.) “postundan kürk yapılan hayvan” (**NŞ** 199/3)

ḳaḳum (< Ar.) “siyah kuyruklu ve derisi çok değerli bir hayvan, kürk” (**GS** 202/2, 207/2, 683/5; **NŞ** 266/5; **BV** 327/9; **LM** R242b/2931; **FK** 373/8, 425/3, 685/25; **FŞ** SF49a/9, SF58b/112, SF72a/94; **Sİ** R381a/2771)

nesnās (< Ar.) “yarı insan efsane hayvanı” (**LM** R238b/2494)

pençe-i mercān (< Far. pençe + < Far. -i + < Ar. mercān) “bir el şeklini andıran girintili çıkıntılı kırmızı deniz hayvanı” (**BV** 621/1)

semender (< Far.) “ateşte yaşayan bir masal hayvanı” (**BV** 164/2, 164/2, 286/1; **FK** 215/7, 558/5, 602/1; **GS** 2/3, 111/4, 209/3, 245/5, 335/6; **NŞ** 9/6, 400/6; **FŞ** SF63a/101, SF63a/98, SF79a/46, SF79b/54, SF93a/13; **HE** 9b/750, 37b/3394; **LM** R235a/2150, R247b/3447; **Sİ** R402a/4984; **SS** R310a/381, R326b/2098)

semender-veş (< Far.) “semender gibi” (**FK** 274/2; **FŞ** SF70b/50; **SS** R326b/2098)

ṭāyir-i ʻulvī (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. ʻulvī) “kuş gibi uçan binek” (**HE** 5b/389)

ulaġ “yük hayvanı” (**GS** 726/1, 729/3)

vaḥş (< Ar.) “yabani hayvan” (**BV** 69/2, 119/7, 235/4, 323/4, 455/3, 622/7; **FK** 377/7; **GS** 407/2, 675/8; **NŞ** 443/5, 459/1; **FŞ** SF89a/46, SF93a/146; **HE** 18b/1589; **LM** R231a/1723, R231a/1735, R231b/1768, R235b/2232, R242b/2923; **Sİ** R362b/864, R390b/3782, R417a/6725; **SS** R319a/1331)

vaḥş-ı beyābān (< Ar. vāḥşet + < Far. -ı + < Far. beyābān) “yabani çöl hayvanı” (**BV** 234/3)

vaḥşi-i ṣaḥrā (< Ar. vaḥşi + < Far. -i + < Ar. ṣaḥrā) “yabani çöl hayvanı” (**FK** 123/1)

vaḥşi-yi deşt (< Ar. vaḥşi + < Far. -yi + < Far. deşt) "yabani kır, çöl hayvanı" (**LM** R235b/2173)

2.28.18. Hayvanlar ile İlgili Diğer Kavramlar

2.28.18.1. Sürü ve Hayvan Barınağı ile İlgili Kavramlar

āḫur (< Far.) "ahır, dam" (**LM** R234b/2078)

cem'-i ṭuyūr (< Ar. cem' + < Far. -i + < Ar. ṭuyūr) "kuş sürüsü" (**HE** 43b/3928)

gele (< Far.) "sürü, hayvan sürüsü" (**LM** R239a/2574; **Sİ** R391b/3857, R405b/5340, R408b/5708; **SS** R347b/4365; **HE** 16a/1326, 16a/1323, 16a/1327, 16a/1328, 17a/1455)

ḫayl-ḫāne (< Ar. ḫayl + < Far. ḫāne) "at evi, hara" (**LM** R233a/1941, R234b/2061, R224b-14)

ḳatār (< Ar.) "sürü" (**BV** 466/8, 501/1; **FK** 26/6, 157/3, 173/6, 369/4; **GS** 383/3; **NŞ** 190/3; **FŞ** SF88b-42; **HE** 42b/3830; **Sİ** R398b/4586; **SS** R330a/2476)

kebūter-ḫāne (< Far.) "güvercinlik" (**FŞ** SF100a/14)

ketek "kümes" (**GS** 683/86, 725/1; **Sİ** R384b/3123)

ḳuvan "kovan, arı teknesi" (**GS** 479/7)

maḥzen-i en'ām (< Ar. maḥzen + < Far. -i + < Ar. en'ām) "at, deve gibi hayvanların barınağı" (**NŞ** 199/3)

mevāşī (< Ar.) "büyük ve küçükbaş hayvan sürüsü" (**HE** 14b/1213; **Sİ** R408a/5669)

sürüg "sürü, birçok, bir topluluk, hayvan sürüsü" (**FK** 393/1; **GS** 9a-F2/2, 11a-F2/17, 232/7, 293/4, 347/4; **NŞ** 25/3; **FŞ** SF86b/88, SF87a/95, SF94b/44)

sürük "sürü, birçok, bir topluluk, hayvan sürüsü" (**BV** 331/6; **NŞ** 18/6, 589/3; **LM** R231a/1746, R234b/2095, R239a/2567; **Sİ** R390b/3773, R391a/3829, R401a/4858; **SS** R323a/1745, R328b/2308)

2.28.18.2. Hayvansal Ürünler ile İlgili Kavramlar

'asel (< Ar.) "bal" (**HE** 36a/3217; **FK** 205/3)

altay "tilki kürkü" (**GS** 336/7)

bal "bal" (**LM** R246b/3293; **FK** 457/2; **GS** 142/4, 203/5, 466/2, 484/6)

beyẓa (< Ar.) "yumurta" (**HE** 5b/363; 5b/363)

bulġar "deri" (**NŞ** 316/4)

cild (< Ar.) "deri, kap" (**HE** 7a/515; **LM** R234b/2084; **FK** 520/7)

cīr (< Far.) "tabaklanmış deri" (**LM** R229b-20)

çerm (< Far.) “meşin, dövülmüş, cilalı deri” (**Sİ** R362b/864; R406a/5355; **BV** 44/8, 393/4; **GS** 234/1)

edīm (< Ar.) “Yemen ve civar ülkelerden getirilen güzel kokulu keçi derisi, debbağlanmış deri” (**HE** 32a/2855)

edīm-i yemen (< Ar. edīm + < Far. -i + < Ar. yemen) “renkli Yemen derisi” (**HE** 32a/2855)

enbār-keş (< Far.) “gübre taşıyan” (**HE** 33a/2953)

engebīn (< Far.) “bal” (**GS** 458/3)

engübīn (< Far.) “bal” (**HE** 30a/2674; **NŞ** 21/5; **BV** 290/2, 519/1)

felle (< Far.) “ekşi süt” (**HE** 6a/409)

ėt “et” (**GS** 711/9)

ḳatıḳsız “yoğurtsuz” (**HE** 21b/1889)

ḳaṭre-i süt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. süt) “süt damlası” (**LM** R237b/2417)

kebāb (< Ar.) “kebap, parçalanmış et, doğrudan ateşte pişirilen et” (**FK** 156/5, 234/3, 314/3, 481/7, 540/3; **GS** 3b-F2/13, 45/1, 46/7, 475/4, 546/7; **NŞ** 41/6, 172/4, 283/7, 354/5, 376/5; **BV** 369/6, 392/3, 597/7; **FŞ** SF64a/55, SF64a/56; **HE** 27a/2384, 34b/3079; **LM** R222b/854, R244b/3131, R244b/3153; **Sİ** R380b/2721, R416b/6678; **SS** R315a/876, R347a/4284)

kebābī (< Ar. kebāb + < Far. ī) “kebap gibi” (**BV** 435/5)

kebāblıġ (< Ar. kebāb + < Tr. -lıġ) “kebaplık” (**NŞ** 414/3; **SS** R320b/1470)

ḳımız “kımız, at sütü” (**FK** 689/166; **NŞ** 218/6)

kīmsān (< Far.) “altın renkli deri” (**Sİ** R377b/2399, R391a/3836)

kīmuht (< Far.) “büzülmüş, çekilmiş deri” (**Sİ** R364b/1080; R399a/4636)

kiş “okluk, samur (kürk) ” (**FK** 265/1; **GS** 288/7; **NŞ** 258/2)

meske (< Ar.) “tereyağı” (**BV** 321/5, 728/1)

penīr (< Far.) “peynir” (**LM** R221a/681, R239a/2566; **BV** 728/1)

pōst (< Far.) “hayvan derisinden yapılma üstlük” (**HE** 29a/2573, 30a/2667)

post (< Far.) “post” (**LM** R239b/2611)

pōstīn (< Far.) “kürk” (**Sİ** R380b/2744)

saġmaġ “süt sağma işi” (**LM** R239a/2592)

sarıġ yaġ “sarı yağ, tere yağı” (**FŞ** SF56a/73)

semūr (< Ar.) “samur kürkü” (**GS** 207/2, 721/1)

süt “süt” (**BV** 85/7; **FK** 415/5; **NŞ** 71/3, 218/6; **FŞ** SF46b/18, SF53b/19, SF53b/21, SF53b/24; **HE** 5a/308, 41a/3686; **LM** R220b/649, R237b/2417, R239a/2565, R239a/2566; **Sİ** R357a/274, R402a-57)

şehd (< Ar.) “bal” (**BV** 45/1, 199/4, 447/1, 651/5, 731/1; **FK** 109/1; **GS** 75/8, 93/5, 114/8, 133/1, 347/1, 458/3; **NŞ** 136/5, 247/4; **FŞ** SF59b/50, SF76a/79, SF96b/77; **LM** R220b/643, R221b/708, R221b/748, R235b-26; **Sİ** R391b/3853, R391b/3855, R393a/4010, R403b/5094; **SS** R309a/298; **HE** 28a/2492)

şehd-ālūd (< Ar. şehd + < Far. ālūd) “bal bulaşmış” (**LM** R235b-26)

şehd-engīz (< Ar. şehd + < Far. engīz) “bal ile karışık; içinde bal varmış gibi tatlı” (**FŞ** SF85a-39)

şehd-i zenbūrī (< Ar. şehd + < Far. -i + < Far. zenbūrī) “eşek arısı balı” (**GS** 347/1)

şehdlıġ (< Ar. şehd + < Tr. -lıġ) “ballı” (**BV** 600/5; **FŞ** SF85a-39)

şehd-rīz (< Ar. şehd + < Far. rīz) “bal saçan” (**Sİ** R391b/3854, R403b/5099)

şīre (< Far.) “süt” (**BV** 34/7; **FK** 11/6, 142/1, 535/6; **GS** 25/6, 380/1, 401/6, 485/2; **NŞ** 74/2, 82/2, 302/3, 310/3, 551/8, 658/42; **FŞ** SF58a/62, SF58b/85, SF80b/49; **HE** 36a/3217; **LM** R221b/709; **Sİ** R357a/274, R380b/2720, R402a-57; **SS** R316b/1072, R316b/1076, R343a/3864)

tėri “deri, post” (**FK** 205/1, 216/7, 424/3, 726/2; **BV** 44/7; **GS** 347/2/2, 446/5, 585/3; **NŞ** 323/1; **FŞ** SF90b/49, SF90b/50; **HE** 7a/525; **LM** R215a/69, R222b/845, R234b/2082, R239a/2589, R239a/2594; **Sİ** R402a/4980)

yaġ “yağ” (**BV** 211/5, 300/3, 632/2; **FK** 24/2, 236/3, 312/3, 464/6, 522/1, 612/5, 618/8; **GS** 251/5, 309/8, 310/1, 574/4, 602/4; **NŞ** 264/1, 299/7, 615/1, 657/27; **FŞ** SF56a/73, SF63a/101, SF63a/102, SF63a/99, SF89b/81; **HE** 21b/1845; **LM** R221b/745, R223a/915, R230b/1662, R238a/2477; **Sİ** R379a/2558, R403b/5093; **SS** R316b/1040, R317b/1159, R319b/1365)

yarġaġ “kürk ve libas, Kazak ve Moğolların deriden diktikleri kürk ve giysi, tabakalanmamış deri” (**BV** 530/4)

2.28.18.3. Hayvan Pisliği, Dışkıları ile İlgili Kavramlar

tizek “tezek, gübre” (**BV** 685/1; **Sİ** R365a/1130)

2.28.18.4. Hayvanlara Ait Eşyalar, Aletler ile İlgili Kavramlar

celācil (< Ar.) “küçük çanlar, çıngıraklar” (**Sİ** R389b/3645; **BV** 309/7)

ceres (< Ar.) “hayvanın boynuna takılan çıngırak” (**FK** 253/6; **BV** 605/6; **GS** 236/4, 241/3, 252/3, 475/1, 618/8, 787/1; **NŞ** 223/5, 225/6, 234/5, 339/6)

ġujġāv (< Far.) “hayvanlar için halka, boyunduruk” (**BV** 520/5)

ġull (< Ar.) “pranga” (**GS** 397/6)

hevdec (< Ar.) “kadınların binmesi için deve üzerine yapılan mahfe” (**NŞ** 224/6)

ḳafās (< Ar.) “kafes” (**FK** 11/2; **NŞ** 272/3)

ḳafes (< Ar.) “kafes” (**FK** 2/7, 207/2, 253/7; **GS** 235/5, 236/5, 252/5, 309/6, 373/7, 425/3, 521/7; **NŞ** 339/1, 223/4, 224/5; **BV** 227/5, 227/5, 605/2; **FŞ** SF101a/149, SF96b-48, SF53b/14, SF66b/47; **LM** R223b-13, R228a/1392, R245a-35; **Sİ** R409b/5857; **SS** R307b/121, R314a/776; **HE** 39b/3559)

ḳamçı “kamçı, kırbaç” (**FK** 593/1)

licām (< Ar.) “hayvanların ağzına vurulan gem” (**Sİ** R398b/4578)

maḫmel (< Ar.) “deve veya fillerin üzerine konan binek sepeti” (**GS** 647/4)

maḥmil (< Ar.) “devenin üzerine konan binek sepeti” (**FK** 253/6, 392/1; **GS** 236/4; **NŞ** 226/7, 231/6, 336/3; **BV** 340/5, 605/6; **FŞ** SF101b/161, SF101b/169, SF96b/19, SF99b/1, SF61a/79; **LM** R223b-13, R224b/1036, R224b/1037, R233a/1953; **Sİ** R384a/3071, R392a/3929; **SS** R322b/1666, R322b/1668, R327b/2215, R332a/2713, R348b/4479)

maḥmil-nişīn (< Ar. maḥmil + < Far. nişīn) “binek sepetine oturan” (**FK** 369/3; **GS** 475/1; **NŞ** 224/6)

mehār (< Ar.) “dizgin, yular” (**SS** R342a/3747, R342a/3761, R342a/3788)

meres (< Far.) “köpeğin boynuna takılan halka; ip” (**GS** 236/6, 246/7, 252/9; **NŞ** 232/2, 236/7, 339/8)

mıḫ (< Far.) “çivi, nal çivisi” (**HE** 31a/2783)

miḥaffe (< Ar.) “mahfe, deve veya katırın sırtına konulan ve iki kişi oturabilecek büyüklükte olan sepet” (**Sİ** R377a/2345; **SS** R315b/964; **SS** R320b/1457, R325a/1946)

selāsil (< Ar.) “zincirler” (**BV** 65/5; **FK** 129/2, 218/1, 594/2; **GS** 147/2, 150/4, 349/4, 520/7; **NŞ** 143/1, 367/3, 480/5; **FŞ** SF87a/5, SF87a/8, SF88b/163, SF88b/164, SF89a/28, SF95b-47; **HE** 3b/200; **LM** R226a-16, R226b/1280, R226b/1281; **Sİ** R407a/5453)

na‘l (< Ar.) “nal” (**FŞ** SF73b/123, SF79b/57, SF97a/26; **HE** 5b/375, 41b/3778; **LM** R219a/468, R223a/910, R239a/2577, R248b/3534; **Sİ** R357a/280, R374b/2121, R375a/2161; **GS** 11/4, 50/2, 144/6, 195/5, 196/4, 203/3, 245/7, 320/5; **NŞ** 77/5, 116/3,

200/2, 344/3, 483/2, 503/1, 508/6; **BV** 44/3, 180/2, 242/1, 340/2, 493/1/2, 502/1, 660/5; **FK** 138/7, 271/2, 346/3, 481/6, 501/7, 689/3)

şiyār (< Far.) "saban, pulluk" (**FK** 141/4; **GS** 151/2; **LM** R229a/1505)

tāzyāne (< Far.) "kamçı, kırbaç" (**LM** R233b/1983)

üzengü "üzengi" (**FK** 29/4)

yalaġ "hayvanların sulandığı taş tekne" (**GS** 31/9; **NŞ** 534/1)

2.28.18.5. Hayvan Yemleri ve Otlak ile İlgili Kavramlar

'alef (< Ar.) "hayvan yemi, ot, saman" (**SS** R313b/719)

'ulūfe (< Ar.) "hayvan yemi" (**Sİ** R378b/2541)

ābāb (< Ar.) "otu çok olan yerler, meralar, çayırlar" (**Sİ** R388a/3528)

çerā (< Far.) "otlak" (**BV** 7/6)

çerām (< Far.) "otlak" (**LM** R245a/3173)

çerā-gāh (< Far.) "otlak, çayır" (**Sİ** R356b/234)

ḫas (< Far.) "ot, çör çöp" (**LM** R235b/2212)

ḫasça (< Far. ḫas + < Tr. -ça) "ot gibi" (**GS** 442/6; **NŞ** 112/2, 595/7; **LM** R227b/1361)

ḫasçe (< Far. ḫas + < Tr. -çe) "ot gibi" (**FK** 539/7, 664/8)

ḫas-ken (< Far.) "çöp koparan" (**LM** R242b/2911)

ictisās (< Ar.) "hayvanın, ağzı ile çayırı araştırarak otlaması" (**SS** R348a/4407)

kāh (< Far.) "saman, saman çöpü" (**BV** 406/9, 650/5; **FK** 458/3; **GS** 67/6, 153/4, 437/3; **NŞ** 653/15; **FŞ** SF62a/58; **HE** 4a, 4a/223; **LM** R223b/968, R229b/1544)

kāhī (< Far.) "samanla ilgili, sarı" (**FK** 607/5, 671/6; **GS** 437/3, 464/7, 625/5; **FŞ** SF104a/98, SF58a/76, SF58a/77, SF82a/58; **LM** R245a/3173; **Sİ** R388a/3510)

kāhī-veş (< Far.) "saman, saman çöpü gibi" (**FŞ** SF93a/9)

kāh-veş (< Far.) "saman gibi" (**BV** 248/2)

keh (< Far.) "saman çöpü" (**GS** 580/4; **LM** R223b/969, R223b/970; **SS** R340a/3540)

keh-berg (<Far) "saman yaprağı" (**GS** 423/4; **LM** R234b/2078)

kehriba (< Far.) "saman kapan, saman renkli" (**NŞ** 183/6)

keh-rübā (< Far.) "saman kapan, saman renkli" (**FK** 40/1; **GS** 437/3, 464/7, 580/4, 67/6; **NŞ** 192/2, 302/4; **BV** 225/5, 407/3; **FŞ** SF58a/67, SF93a/9; **HE** 7a/530; **LM** R222a/802; **Sİ** R381a/2776; **SS** R329a/2376)

kehrübā-veş (< Far.) "saman kapan, saman renkli gibi" (**FŞ** SF57a/59)

kehrübāy (< Far.) "saman kapan, saman renkli" (**NŞ** 158/3)

per-i kāhī (< Far. per + < Far. -i + < Far. kāhī) “saman çöpü” (**FK** 607/5; **GS** 625/5)

perr-i kāh (< Far. perr + < Far. -i + < Far. kāh) “kanatlanmış saman çöpü” (**HE** 4a/223)

rāġ (< Far.) “dağ eteği, çayırlık” (**BV** 211/7)

saman “saman” (**BV** 407/3, 445/1; **FK** 465/4, 508/2; **GS** 24/3, 28/2, 133/4, 412/3, 457/4, 570/2; **NŞ** 456/2; **FŞ** SF84a/12, SF93a/9; **HE** 4a/224, 42a; **LM** R223b/969, R244b/3138; **Sİ** R368a/1439, R368b/1457, R373b/1967, R377a/2369, R381a/2776)

yem “yem, yiyecek” (**HE** 2a/39)

yorunçḳa “yonca, alaf” (**FK** 719, 719/2)

2.28.18.6. Hayvansal Hastalıklar ile İlgili Kavramlar

ḥiyāl (< Ar.) “hayvanın kısır olma hâli” (**FŞ** SF96b/7)

ḳutur “uyuz” (**LM** R234b/2081)

ḳutuz “kuduz” (**FK** 215/5; **NŞ** 206/4; **BV** 144/7)

2.28.18.7. Hayvan Bölümleri/Hayvan Uzuvları ve İlgili Kavramlar

ʻāc (< Ar.) “fildişi” (**BV** 94/6, 728/1; **FK** 96/10; **GS** 186/2; **FŞ** SF67b/16, SF67b/17, SF95a/91; **HE** 10a/769; **Sİ** R404a/5158; **SS** R343a/3890, R344b/4050, R353a/4972)

asapḳur (< Moğ.) “Çağatay adetinde meşhur olan koyunun omurga kemiği” (**Sİ** R400a/4782)

bāl (< Far.) “kanat” (**FŞ** SF82b-37; **HE** 10b; **LM** R243a/2994; **Sİ** R384b/3124, R409b/5846, R412b/6128; **SS** R327a/2150; **GS** 122/7, 162/2, 207/3, 305/4, 506/1; **NŞ** 244/5, 450/2; **BV** 57/5, 73/8, 90/4, 371/4; **FK** 172/5, 493/5, 495/3, 579/9, 616/2)

bāl-güşāy (< Far.) “kanat açan, kanat açıcı” (**BV** 586/4; **SS** R341a/3650)

cenāḥ (< Ar.) “kanat, yan” (**FŞ** SF93b/43; **HE** 13a/1081; **Sİ** R370b/1677; **Sİ** R356b/228, R359b/535, R380a/2691, R395b/4306)

cenāḥ-ı ṭayr (< Ar. cenāḥ + < Far. -ı + < Ar. ṭayr) “kuşların kanadı” (**FŞ** SF93b/43)

cunāḳ (< Ar.) “kanat, semer kanat” (**LM** R216a/162)

düm (< Far.) “kuyruk” (**LM** R232b/1862)

dünbāle (< Far.) “kuyruk” (**HE** 27b/2411)

dünbāle-i peykān (< Far. dünbāle + < Far. -i + < Far. peykān) “okun kuyruğu” (**HE** 27b/2411)

ecniḥa (< Ar.) “kanatlar” (**HE** 13a/1079, 13a/1080)

hümā-yı çarḫ-pervāz (< Far. hümā + < Far. -yı + < Far. çarḫ-pervāz) “göğe kanat açan Hüma kuşu” (**FŞ** SF89a/25)

hümāyūn-bāl (< Far.) “hümayun kanatlı” (**SS** R308b/207)

ḳanat “kanat” (**FK** 143/1, 259/2, 452/2, 618/11, 624/1; **GS** 24/4, 78/4, 137/1, 147/6, 305/4, 643/4; **NŞ** 12/4, 74/7, 139/3, 202/1, 214/1, 453/4; **BV** 73/1, 74/2, 171/2, 186/2, 541/5, 724/1; **FŞ** SF47b/34, SF50a/17, SF57b/21, SF65b/61; **HE** 6b/477, 11a/859, 13a, 21a, 23a/2010, 28b/2517; **LM** R216a/189, R226b/1321, R232a/1850, R241b/2828; **Sİ** R375b/2230, R409b/5852, R409b/5854; **SS** R327a/2151, R331a/2572, R331b/2621, R341b/3701)

ḳanatlıġ “kanatlı” (**GS** 603/2)

ḳanatsız “kanatsız” (**FŞ** SF48a/5; **GS** 145/1, 449/7)

kecek (< Far.) “ördeğin kuyruk ve kanadındaki eğri tüyler” (**FK** 187/1, 609/1; **GS** 186/5, 360/5, 471/4; **Sİ** R406a/5372, R406a/5373)

kej-düm (< Far.) “eğri kuyruklu” (**FK** 685/28)

ḳuyruġ “kuyruk” (**LM** R235b/2217; **FŞ** SF48a/4, SF64a/39, SF94b/43; **HE** 31a/2755; **LM** R234b/2086, R234b/2089, R235b/2217; **BV** 725/2)

minḳār (< Ar.) “yırtıcı kuş gagası” (**FK** 9/3, 371/3, 612/4; **GS** 24/1, 89/6, 504/1, 834/1; **BV** 363/4, 724/1, 725/2; **FŞ** SF48a/6, SF82b-37; **HE** 10a/810, 28b/2515; **Sİ** R389b/3656; **SS** R317a/1124, R317a/1125; **NŞ** 370/2, 541/4)

moŋuz “boynuz” (**Sİ** R406a/5354)

mū (< Far.) “kıl” (**GS** 270/3; **NŞ** 374/2, 405/4, 489/3, 524/5, 546/2; **BV** 304/1, 511/1; **SS** R312b/630, R319b/1375, R347b/4332; **Sİ** R408b/5759; **HE** 3b/183, 10b/813, 18b/1571, 34a/3044; **FŞ** SF103a/8, SF93b/36, SF65b/52, SF74a/147)

pençe (< Far.) “pençe” (**FŞ** SF47b/28, SF48b/44, SF59a/32, SF64a/37; **HE** 3b/205, 5b/355, 9a/685, 18b/1560, 22b/1980, 27a/2365; **LM** R246b/3274; **Sİ** R388a/3502, R391a/3818, R416a/6517, R419b/6958; **GS** 112/5, 131/5, 170/3, 281/4; **NŞ** 2/5, 30/4, 108/6, 478/5, 537/2; **BV** 38/7, 330/5)

pençe-verlik (< Far. pençe-ver + < Tr. -lıḳ) “pençe gibilik” (**Sİ** R419b/6956)

per (< Far.) “kanat” (**FK** 36/8, 493/5, 541/7, 607/5, 620/2; **GS** 82/3, 122/7, 162/2, 200/1, 305/4, 416/6, 506/1; **NŞ** 11/5, 57/4, 244/5, 327/4, 367/4, 403/5; **BV** 73/8, 90/4, 150/3, 245/3, 371/4, 413/7; **FŞ** SF50a/2, SF57b/16, SF58a/48, SF58a/75, SF66b/46; **HE** 3a/148, 26a/2282, 27b/2415, 30a/2680, 34a/3047; **LM** R217a/401, R222b/829, R243a/2994; **Sİ** R354b/22, R356b/232, R374b/2095, R384b/3124; **SS** R327a/2150, R343a/3874)

perġāze (< Far.) “kuş kanadının vücuda yapışık olan bölümü” (**BV** 527/7)

perkār (< Far.) “kanatlı” (**FŞ** SF78a/25, SF78a/44, SF78a/49; **LM** R230a/1605)

perr (< Far.) “kanat” (**FK** 579/9; **GS** 10/4; **NŞ** 657/64; **FŞ** SF86a/17; **HE** 4a, 4a/223, 32b/2928, 34a/3055)

persiz (< Far. perr + < Tr. -siz) “kanatsız, kanadı olmayan” (**GS** 515/5)

siyeh-bāl (< Far.) “siyah kanatlı” (**LM** R226b/1320)

şeh-per (< Far.) “kuş kanadının en uzun tüyü” (**BV** 536/5, 660/4; **HE** 34a/3048; **LM** R219a/470; **Sİ** R374b/2101)

şeh-perī (< Far.) “kuş kanadının en uzun tüyü ile ilgili” (**BV** 295/6; **NŞ** 192/6)

toynaġ “tırnak” (**BV** 211/1; **NŞ** 495/2, 590/3)

toynak “hayvan tırnağı” (**LM** R242b/2942)

tumşuġ “gaga, kuş burnu” (**LM** R235a/2142, R241b/2827, R241b/2830, R226b/1321; **FK** 148/3, 618/4; **BV** 394/1)

tuvaġ “tırnak, hayvan tırnağı” (**FK** 476/1; **LM** R231b/1776, R242b/2928; **BV** 719; **Sİ** R357b/319)

tuynaġ “tırnak” (**GS** 634/2; **FK** 236/4)

tüg “tüy, kıl” (**Sİ** R374a/2058, R380b/2728, R381a/2771, P455b/5649; **BV** 673/2; **FK** 526/1; **NŞ** 524/5; **BV** 673/2; **GS** 721/1, 68/3; **NŞ** 553/2, 567/4; **LM** R237b/2395; **Sİ** R365b/1140, R408b/5731; **SS** R319b/1376, R319b/1384, R331b/2649; **HE** 36b/3279)

tük “tüy, kıl” (**BV** 28/2, 563/7; **LM** R234b/2085; **Sİ** R397a/4440)

tüz “tüy” (**FK** 204/5)

yüŋ “yün” (**FK** 259/6, 369/6, 570/3; **BV** 527/7; **LM** R219a/470, R241b/2831; **NŞ** 549/6)

ẕeneb (< Ar.) “kuyruk” (**BV** 84/6)

ẕū-ẕeneb (< Ar.) “kuyruklu” (**BV** 638/6; **HE** 11a/891)

2.28.19. Av, Avlanma, Avcılık ile ilgili Kavramlar

av “av, avlanma” (**FK** 424/7; **GS** 176/1; **NŞ** 510/2; **HE** 40a/3606, 40a/3608; **LM** R230b-21, R231a/1709; **Sİ** R400b/4803; **SS** R314a/820, R314b/823, R318a/1222, R340a/3543, R347a/4301, R350a/4605)

avlamaġ “avlama” (**HE** 40a/3606)

avlamaḳ “avlama” (**SS** R314a/820)

avlanmaġlıġ “avlanma” (**Sİ** R391b/3860)

bā‘iṣ-i ṣayd (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. ṣayd) “av, avlanma sebebi” (**FK** 746/1)

germ-i şikār (< Far. germ + < Far. -i + < Far. şikār) “avın sıcaklığı” (**GS** 102/3)

ḳātil-i ṣayd (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ṣayd) "avcı" (**FK** 424/7)

mundu "av tuzağındaki kazıklar; mızrak biçiminde bir tür şiş" (**BV** 449/5; **LM** R221a/705; **Sİ** R394a/4120; **SS** R320a/1390)

olta "olta ve kanca, çengel" (**FK** 376/3; **GS** 683/19)

ṣayd (< Ar.) "av, avlanma" (**BV** 57/1, 67/8, 125/2, 382/5, 449/5; **FK** 25/5, 123/1, 186/6, 424/7, 474/5; **GS** 21/5, 72/6, 101/3, 176/2, 206/4, 309/2; **NŞ** 10/6, 112/5, 207/6, 328/2, 432/7, 510/2; **FŞ** SF100a/16, SF92a/80, SF96a/65, SF60a/111, SF69a/23; **HE** 1b/5, 20b/1749, 36a/3251; **LM** R217a/341, R221a/707, R231a/1712, R231a/1726; **Sİ** R373b/2009, R375b/2218, R384b/3125, R391b/3858; **SS** R308a/165, R317b/1144, R340a/3542, R349b/4566)

ṣayd-efgen (< Ar. ṣayd + < Far. efgen) "avcı" (**NŞ** 432/7; **SS** R350a/4609)

ṣayd-efken (< Ar. ṣayd + < Far. efken) "avcı" (**FK** 424/7)

ṣayd-geh (< Ar. ṣayd + < Far. geh) "av yeri" (**BV** 119/4)

ṣayd-ger (< Ar. ṣayd + < Far. ger) "avcı" (**HE** 27a/2374; **Sİ** R383a/2971)

ṣayd-ı dām (< Ar. ṣayd + < Far. -ı + < Far. dām) "tuzak, tuzak kurarak avlanma" (**FŞ** SF75b/30; **NŞ** 657/26)

ṣayd-ı dest-āmūz (< Ar. ṣayd + < Far. -ı + < Far. dest-āmūz) "ele alıştırılmış av" (**BV** 469/5)

ṣayd-ı fitrāk (< Ar. ṣayd + < Far. -ı + < Far. fitrāk) "at terkisi ile ava gitme; avlanma" (**GS** 176/2)

ṣayd-ı gül-reng (< Ar. ṣayd + < Far. -ı + < Far. gül-reng) "gül renkli av" (**BV** 119/5)

ṣayd-ı nīm-bismil (< Ar. ṣayd + < Far. -ı + < Far. nīm + < Ar. bismil) "yarı boğazlanmış, usulüne göre kesilmiş av" (**SS** R319a/1311, R348b/4435)

ṣaydī (< Ar. ṣayd + < Far. ī) "av, avlanma ile ilgili" (**GS** 763/1; **SS** R340a/3568)

ṣaydsız (< Ar. ṣayd + < Tr. -sız) "avsız" (**SS** R315a/871)

ṣayyād (< Ar.) "avcı" (**BV** 67/3, 117/4, 191/8, 348/4, 425/5; **FK** 123/6, 126/4, 519/4; **GS** 63/2, 122/2, 369/5, 558/3, 565/7; **NŞ** 117/4, 301/7, 449/2, 464/3, 549/6, 657/71, 706/3; **FŞ** SF100a/16, SF86a-40; **HE** 27a/2375; **SS** R340a/3558)

ṣayyādlıġ (< Ar. ṣayyād + < Tr. -lıġ) "avcılık" (**FK** 123/3)

şaṣt (< Far.) "olta" (**FK** 681/4)

şibāk (< Ar.) "ağlar, tuzaklar" (**LM** R234a/2053, R241b/2827)

şikār (< Far.) “av, avlama” (**BV** 483/3; **FK** 735/1; **GS** 102/3, 176/6; **NŞ** 119/3, 249/3; **FŞ** SF97b/2; **HE** 5b/365; **Sİ** R377a/2380, R393a/4003, R401a/4852, R404a/5157, R408b/5710; **SS** R308b/221, R315a/877, R340a/3568, R347a/4280, R350a/4616)

şikār-efgen (< Far.) “av avlayan, avcı” (**NŞ** 249/3)

şikārī (< Far.) “avla ilgili” (**FŞ** SF83b/74; **SS** R340a/3546)

şīr-efgen (< Far.) “aslan avlayan” (**NŞ** 439/6; **Sİ** P455b/5623; **SS** R318a-15)

şīr-efken (< Far.) “aslan avlayan” (**FK** 489/7, 685/32)

şīr-şikārlıġ (< Far. şīr-şikār + < Tr. -lıġ) “aslan avcılığı” (**HE** 38a)

2.28.20. Hayvancılık ile İlgili Meslekler

aḫtaçı “baytar, seyis, atlı haberci” (**SS** R337a/3249)

cılāvdar (< Moğ.) “seyis” (**FK** 12/9)

çoban (< Far.) “çoban” (**GS** 348/1)

çūbān (< Far.) “çoban” (**LM** R239a/2567, R239a/2572, R239a/2584, R239a/2587; **Sİ** R418a/6806)

ḳaṣṣāb (< Ar.) “kasap” (**FK** 182/1; **GS** 225/4; **NŞ** 351/6; **LM** R248a/3509)

kebūter-bāz (< Far.) “güvercin yetiştiren, besleyen kimse” (**FŞ** SF100a/15; **NŞ** 545/5; **BV** 541/6)

ḳoyçı “koyuncu, çoban” (**LM** R217a/447, R239b/2633, R241b/2831)

rā‘ī (< Ar.) “çoban” (**HE** 41b/3751)

rāyiż (< Ar.) “seyis” (**BV** 144/8)

sāyislıġ (< Ar. sāyis + < Tr. -lıġ) “seyislik” (**LM** R216b/220)

seg-bān (< Far.) “av köpeklerine bakan kimse” (**FŞ** SF94b/34)

şebān (< Far.) “çoban” (**Sİ** R357a/265, R392a/3913; **SS** R318a/1195)

şīr-gīr (< Far.) “aslan avcısı” (**HE** 27a/2383; **Sİ** R374a/2063, R374b/2108, R406b/5427)

şobānī (< Far.) “çoban ile ilgili” (**GS** 232/7)

şobānlıġ (< Far. şobān + < Tr. -lıġ) “çobanlık” (**SS** R308a/156, R308a/160)

şubān (< Far.) “çoban” (**BV** 666/2; **LM** R231a/1705, R239a/2568, R239a/2574, R239b/2632; **HE** 16a/1323, 16a/1324)

şubānī (< Far.) “çobanlıkla ilgili” (**LM** R231a/1703)

şubānlıġ (< Far. şubān + < Tr. -lıġ) “çobanlık” (**LM** R239a/2580, R248a/3501)

şubānlıḳ (< Far. şubān + < Tr. -lıḳ) “çobanlık” (**HE** 5a/307; **LM** R239a/2573)

2.28.21. Hayvanlar ile İlgili Diğer Kavramlar

bismil (< Ar.) “kesilmiş, boğazlanmış hayvan” (**FŞ** SF102b/88; **LM** R239b/2607, R244a/3092, R244b/3128; **SS** R347a/4305; **FK** 504/1, 505/5; **GS** 680/5; **NŞ** 119/4, 249/3, 354/5; **BV** 96/1, 348/4, 574/9)

cenībet-keş (< Ar. cenībet + < Far. keş) “yedek hayvanı çekip götüren” (**HE** 26a/2283; **Sİ** R370b/1686)

gelīz (< Far.) “salya” (**Sİ** R391b/3854, R403b/5099)

gerd-ı merkeb (< Far. gerd + < Far. -ı + < Ar. merkeb) “binek hayvanlarının çıkardığı toz” (**FŞ** SF106a/2)

gerd-i merkeb (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. merkeb) “binek hayvanlarının çıkardığı toz” (**GS** 320/3)

kurḫ “gurk” (**FK** 117/6)

lu‘āb (< Ar.) “salya” (**FŞ** SF58b/97; **HE** 17a/1450)

māde (< Far.) “dişi” (**NŞ** 88/7, 112/9)

merkeb (< Ar.) “binek, taşıma için binilen hayvan” (**GS** 8/6, 417/4, 301/4, 353/2, 392/3; **FK** 47/7, 118/1, 175/3, 351/6, 489/2; **NŞ** 7/2, 193/1, 201/4, 307/7, 415/3, 549/8; **BV** 18/3, 51/7, 209/3, 441/2; **FŞ** SF106a/2, SF99a/173, SF51a/96, SF62b/58; **HE** 5b/395, 9b/729, 15a/1258, 25a/2203, 25b/2229; **LM** R215b/137, R220a/601, R231a/1710, R232a/1842; **Sİ** R357b/314, R368a/1437, R374a/2043, R375b/2217; **SS** R306b/24, R323b/1809, R328b/2331, R334a/2928)

merkeb-i ferḫunde-fāl (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Far. ferḫunde-fāl) “yüce talihli at” (**HE** 5b/395)

merkeb-i hümāyūn-bāl (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Far. hümāyūn-bāl) “hümayun (kutlu) kanatlı binek” (**SS** R308b/207)

merkeb-i sebük-pey (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Far. sebük-pey) “ayağına çabuk olan binek” (**LM** R216b/212)

merkeb-i tecrīd (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Ar. tecrīd) “soyutlanmış merkep” (**FK** 118/1)

merkeb-i tīz (< Ar. merkeb + < Far. -i + < Far. tīz) “tez, çabuk binek” (**SS** R312b/662)

merkeblıġ (< Ar. merkeb + < Tr. -lıġ) “merkepli” (**HE** 4b/305)

meslūḫ (< Ar.) “derisi yüzülmüş” (**BV** 107/6)

minmek “binmek” (**FŞ** SF104b/116, SF78b/92)

murtāż (< Ar.) “alıştırılmış, eğitimli (hayvan)” (**LM** R217a/355; **NŞ** 276/1; **BV** 276/1)

mūşek (< Far.) “küçük fare; fare yavrusu” (**FŞ** SF50b/21)

muṭlaḳu’l-‘inān (< Ar.) “yuları salınmış, başıboş” (**FŞ** SF88b-42)

nīm-bismil (< Far. nīm + < Ar. bismil) “yarı boğazlanmış, usulüne göre kesilmiş hayvan” (**BV** 382/5; **SS** R319a/1311, R348b/4435)

sibā‘ (< Ar.) “yırtıcı hayvanlar” (**FŞ** SF88b-42, SF89a/46, SF93b/42, SF99b/215; **HE** 18b/1589; **LM** R219b/529, R220a/555; **GS** 549/5)

sütūr “binek ve yük hayvanı” (**Sİ** R400b/4802, R405b/5327; **SS** R347a/4282)

şīr-ḫār (< Far.) “süt içen, henüz memede olan” (**HE** 5a/308, 37a/3324)

şīr-ḫʷāre (< Far.) “süt içen, henüz memede olan” (**FŞ** SF105a/12)

tişi “dişi” (**Sİ** R408a/5656)

tizek “tezek” (**Sİ** 1130)

tülüg “bazı kuşların tüy dökme vakti” (**HE** 8a/618)

Hayvanlar ve Hayvanlar ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Hayvanlar ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 14 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır. “Omurgalı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Balıklar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe, 2 Arapça, 3 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Kurbağalar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime yer almaktadır. “Sürüngenler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Timsah ve İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Farsça, 1 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; “Yılan ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Farsça, 4 Arapça, 6 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Kaplumbağa ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Farsça kelime; “Kertenkele ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Farsça kelime bulunmaktadır. “Kuşlar ve İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Kuşlar ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 1 “Tr. + Far.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 5 Türkçe, 3 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır. “Yabani Kuşlar ve İlgili Kavramlar” grubunda bunun “Yırtıcı Olan Yabani Kuşlar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Baykuş ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça, 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Kartal-Doğan-Atmaca ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça, 5 Farsça ve 2 Türkçe kelime; “Akbaba-Sungur-Kuzgun-Şahin ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Moğolca, 1 Arapça ve 4 Türkçe kelime bulunmaktadır.

"Yırtıcı Olmayan Yabani Kuşlar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Bülbül ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 2 Farsça kelime ve 17 isim tamlaması; "Anka ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Farsça ve 1 Arapça kelime; "Kaknüs ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kumru-Kırlangıç ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça ve 1 Farsça kelime; "Turna-Angut ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Türkçe kelime; "Papağan ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Farsça kelime ve 10 isim tamlaması; "Ebabil ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Tavus ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; "Ördek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe ve 1 Farsça kelime; "Sülün ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Deve Kuşu ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça kelime; "İshak Kuşu ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Saka ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Türkçe kelime; "Karga ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime; "Keklik ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Farsça, 3 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; "Hüma ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; "Hüdhüd-Serçe ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Türkçe ve 1 Arapça kelime yer almaktadır. "Evcil Kuşlar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Tavuk ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça ve 3 Türkçe kelime; "Horoz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça kelime; "Güvercin ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Diğer Kuşlar ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 4 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. "Memeli Hayvanlar ve İlgili Kavramlar" grubunda bulunan "Otçul Memeliler ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "At ve İlgili Kavramlar" bölümünde 10 Arapça, 10 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; "Atlı, At Biniciliği ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 2 Türkçe, 5 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; "Atlar ile İlgili Malzemeler, Eşyalar" bölümünde 6 Farsça, 1 Moğolca, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Atlar ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Eşek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Deve ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Arapça, 4

Farsça, 2 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "İnek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça, 2 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Geyik-Ceylan ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Farsça, 2 Moğolca, 2 Türkçe, 4 Arapça kelime ve 9 isim tamlaması; "Koyun ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça ve 6 Türkçe kelime; "Keçi ve İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Türkçe, 1 Arapça ve 1 Farsça kelime; "Fil ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 2 Arapça kelime ve 9 isim tamlaması; "Maymun-Gergedan ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime bulunmaktadır. "Etçil Memeliler ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Aslan ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe, 5 Farsça, 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Kaplan-Pars ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe ve 2 Farsça kelime; "Panter-Kunduz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça ve 2 Arapça kelime; "Köpek-Kedi-Tilki ve İlgili Kavramlar" bölümünde 6 Türkçe, 6 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kurt-Çakal- Sırtlan ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 4 Türkçe ve 1 Farsça kelime yer almaktadır. "Otçul-Etçil Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Moğolca, 2 Türkçe ve 1 Farsça kelime bulunmaktadır. "Kemirgen Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Tavşan-Sincap ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe ve 2 Farsça kelime; "Fare-Kirpi ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 Türkçe ve 1 Farsça kelime yer almaktadır. "Uçan Memeli Hayvanlar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Yarasa ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. +Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Arapça, 3 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Eklem Bacaklı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Örümcekler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 3 Türkçe ve 1 isim tamlaması; "Çok Ayaklı Hayvanlar ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Çıyan-Akrep ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise Türkçe 2 kelime bulunmaktadır. "Böcekler ve İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Sinek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Moğolca, 3 Türkçe, 1 Arapça, 3 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Karınca ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça kelime ve 8 isim tamlaması; "Kelebek ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe ve 2 Farsça kelime; "Arı ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça ve 1 Türkçe kelime; "Çekirge ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Türkçe kelime yer almaktadır. "Kabuklular ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Yengeç ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça kelime bulunmaktadır. "Diğer Hayvanlar ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 Moğolca,

7 Farsça, 6 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması yer almaktadır. “Hayvanlar ile İlgili Diğer Kavramlar” başlığı altında yer alan “Sürü ve Hayvan Barınağı ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Farsça, 1 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; “Hayvansal Ürünler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 13 Türkçe, 8 Arapça, 15 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; “Hayvan Pisliği, Dışkıları ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe kelime; “Hayvanlara Ait Eşyalar, Aletler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça, 15 Arapça, 3 Türkçe ve 1 Moğolca kelime; “Hayvan Yemleri ve Otlak ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 16 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; “Hayvansal Hastalıklar ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe ve 1 Arapça kelime; “Hayvan Bölümleri/Hayvan Uzuvları ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Moğolca, 17 Farsça, 8 Arapça, 16 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması bulunmaktadır. “Hayvanlar ve Hayvanlar ile İlgili Kavramlar” grubu içerisinde yer alan “Av, Avlanma, Avcılık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Türkçe, 8 Farsça, 3 Arapça kelime ve 8 isim tamlaması; “Hayvancılık ile İlgili Meslekler” bölümünde 23 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Farsça, 1 Moğolca, 2 Türkçe ve 3 Arapça kelime; “Hayvanlar ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Arapça, 4 Türkçe, 5 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması yer almaktadır.

2.29. Sağlık ve Tıp Kavramları

2.29.1. Sağlık ile İlgili Genel Kavramlar

‘āfiyet (< Ar.) “sağlık, esenlik” (**GS** 3b-F2/15, 26/7, 338/7, 607/1, 682g/6, 689/3; **NŞ** 29/6, 88/8, 311/3, 630/6, 656/13; **BV** 29/2, 88/4, 142/5, 386/2, 501/6, 644/5; **FK** 85/5, 126/7, 138/5, 329/9, 423/6, 471/4, 681/86; **LM** R223b/965; **SS** R317b/1174, R345b/4148)

esen “sağ salim, sağlıklı” (**Sİ** R389a/3588)

ḫayāl-i ‘āfiyet (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Ar. ‘āfiyet) “sağlık, sıhhat hayali” (**GS** 338/7)

mūcib-i ṣıḥḥat (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. ṣıḥḥat) “sağlık sebebi” (**GS** 42/5; **Sİ** R381b/2831, R385a/215)

saġ “sağ, sağlıklı” (**GS** 79/6, 151/3, 267/5, 307/7, 310/5, 494/1; **NŞ** 76/6, 264/8, 296/6, 472/5, 651/5; **LM** R236b/2304; **SS** R328a/2284, R334b/2970; **BV** 272/6)

şemer-i ‘āfiyet (< Ar. şemer + < Far. -i + < Ar. ‘āfiyet) “sağlık meyvesi” (**GS** 689/3)

ṣıḥḥat (< Ar.) “sağlık” (**BV** 59/4, 137/6, 352/7, 452/5, 463/6; **FK** 337/5, 497/2, 554/6; **GS** 42/5, 604/1, 640/2; **NŞ** 17/6, 288/5, 306/4, 359/2, 428/6, 472/5; **FŞ** SF101b/6, SF102a/54, SF105b/47, SF105b/48, SF47a/23; **HE** 5b/350, 29b/2614; **LM** R221a-11, R222a/765, R228b/1475, R235a/2115; **Sİ** R381b/2831, R385a/3215, R385a/3219; **SS** R320b/1476, R321a/1514, R321a/1539, R347b/4364)

ṣıḥḥatī (< Ar. ṣıḥḥat + < Far. ī) “sağlık, şifa ile ilgili” (**GS** 681/7)

ṣıḥḥatlıġ (< Ar. ṣıḥḥat + < Tr. -lıġ) “sağlıklı” (**BV** 58/9)

zamān-ı ṣıḥḥat (< Ar. zamān + < Far. -ı + < Ar. ṣıḥḥat) “sağlıklı olunan zaman, dönem” (**LM** R228b/1475)

2.29.2. Ağrı, Sızı ve Hastalık ile İlgili Kavramlar

‘alīl (< Ar.) “kör, sakat, hasta” (**GS** 282/3; **Sİ** R410b/5926, R415a/6416, R415b/6458)

‘illet (< Ar.) “hastalık” (**GS** 105/6, 682i/7; **NŞ** 92/5; **FŞ** SF61a/72; **Sİ** R388b/3578, R410a/5862; **SS** R321a/1504; **FK** 681/97)

‘illet-i küfr (< Ar. ‘illet+ < Far. -i + < Ar. küfr) “küfür hastalığı” (**NŞ** 92/5)

a‘mā (< Ar.) “görme özürlü, kör” (**GS** 677/4; **NŞ** 114/2, 132/3, 452/6; **HE** 6a/396, 30a/2688, 36b/3272; **FŞ** SF90a/26; **Sİ** R398a/4528; **BV** 3/4)

ābile (< Far.) “sivilce, çıban, su kabarcığı” (**FK** 343/5; **GS** 3/6; **HE** 29b, 30a/2679)

aġrıġ “ağrı, sızı, dert, hastalık” (**GS** 441/1; **LM** R245a/3174; **SS** R343b/3953)

aġrıḳ “hasta, dertli” (**FK** 40/1, 40/6, 223/6; **NŞ** 268/5, 625/2; **GS** 125/4, 665/1; **FŞ** SF47a/22, SF58a/73)

aḥvel (< Ar.) “şaşı” (**GS** 380/8)

aḳsaġ “topal” (**NŞ** 297/7)

aksaḳ “topal” (**BV** 320/8)

be-gūş (< Far.) “sağır” (**BV** 242/1; **SS** R317a/1092)

bī-baṣar (< Far. bī + < Ar. baṣar) “kör” (**BV** 616/7, 673; **HE** 32a/2850)

bī-baṣarlıġ (< Far. bī + < Ar. baṣar + < Tr. -lıġ) “körlük” (**BV** 309/6)

bīmār (< Far.) “hasta, hastalık” (**FŞ** SF102b/88, SF58a/73, SF78b/85; **LM** R221b/758, R224a/998, R236b/2304, R240a/2756, R240a/2757; **BV** 86/2, 145/5, 183/4, 306/1, 377/5,

434/2; **FK** 38/4, 138/5, 297/5, 318/2, 497/2, 571/4; **GS** 20/4, 108/1, 125/4, 337/3, 350/4, 416/2, 505/5; **NŞ** 100/3, 151/1, 267/2, 312/2, 420/3,)

bīmār-ı dīvāne (< Far. bīmār + < Far. -ı + < Far. dīvāne) "delilik hastalığı" (**GS** 526/5)

bīmār-ı furḳat (< Far. bīmār + < Far. -ı + < Ar. furḳat) "gam, keder hastası" (**BV** 439/3)

bīmārlıġ (< Far. bīmār + < Tr. -lıġ) "hastalık" (**FŞ** SF73a/87; **BV** 59/4, 262/5; **FK** 271/3, 276/2, 308/3, 329/2; **GS** 308/4, 311/2, 683/106; **NŞ** 494/6, 571/2)

bīmārlıḳ (< Far. bīmār + < Tr. -lıḳ) "hastalık" (**HE** 36a/3226; **NŞ** 307/4)

bīmārraḳ (< Far. bīmār + < Tr. -raḳ) "hastalıklı, çok hasta" (**BV** 637/1)

cān-ı bīmār (< Far. cān + < Far. -ı + < Far. bīmār) "hasta can" (**BV** 414/3; **GS** 786/1; **NŞ** 151/1, 350/2)

cism-i bīmār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. bīmār) "hasta vücut" (**FK** 318/2, 647/3; **BV** 29/1; **GS** 329/1)

cism-i zār-ı mübtelā (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -ı + < Ar. mübtelā) "(bir derde, hastalığa) tutulmuş, ağlayan, inleyen beden" (**FK** 641/4)

der-ālūd (< Far.) "derde tutulmuş/bulaşmış" (**BV** 544/1)

ehl-i vebā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vebā) "vebalılar" (**HE** 18b/1604)

ekmeh (< Ar.) "anadan doğma kör" (**BV** 524/3)

elken (< Ar.) "kekeme, peltek" (**GS** 503/3; **LM** R236b/2297)

emrāż (< Ar.) "hastalıklar" (**GS** 287/2; **NŞ** 276/3; **BV** 276/3)

güng (< Far.) "dilsiz" (**Sİ** R388a/3494, R401b/4909, R419b/6978, R419b/6979; **SS** R324a/1831; **HE** 11b/922, 40b/3658; **LM** R240a/2742; **FK** 1/3, 387/6, 681/83; **GS** 2/11, 212/2, 290/6, 378/6, 670/7; **NŞ** 478/1; **BV** 6/2, 89/6, 622/1)

güng-i māder-zād (< Far. güng + < Far. -i + < Far. māder-zād) "doğuştan dilsiz" (**FK** 387/6; **GS** 378/6)

güng-maḳāl (< Far. güng + < Ar. maḳāl) "dilsiz gibi" (**LM** R215a/86; **SS** R331b/2638)

ḫāk-i ten-i bīmār (< Far. ḫāk + < Far. -i + < Far. ten + < Far.-i+ < Far. bīmār) "topraktan yaratılmış hasta vücut" (**FK** 587/1)

ḥāl-ı tebāhī (< Ar. ḥāl + < Far. -ı + < Far. tebāhī) "hastalık hâli" (**FŞ** SF66a/114)

ḥāl-ı tebeh (< Ar. ḥāl + < Far. -ı + < Far. tebeh) "hastalık hâli" (**FŞ** SF90a/20)

ḫam-ḳad (< Ar.) "kambur, eğri boylu olma" (**SS** R317a/1116)

ḫanc "yara, cerahat" (**GS** 96/5, 96/6)

ḫasta (< Far.) “hasta” (**FŞ** SF98a/43; **Sİ** R364a/1012, R398b/4620, R407b/5519, R421a/7111; **SS** R307b/100, R316b/1047, R325b/2015, R341b/3731, R353a/4913; **GS** 722/3; **NŞ** 460/3, 503/5)

ḫasta-cān (< Far.) “ruhu hasta olan” (**SS** R348b/4472)

ḫasta-ḥāl (< Far. ḫasta + < Ar. ḥāl) “hasta durumda, hasta durumlu” (**SS** R318a/1202)

ḫasta-yi nā-murād (< Far. ḫasta + < Far. -yi + < Far. nā + < Ar. murād) “muradına erememiş hasta; *mec.* âşık” (**SS** R323b/1811)

ḫaste (< Far.) “hasta” (**FK** 39/9, 141/8, 290/2, 307/6, 448/3, 598/5; **GS** 20/5, 112/4, 147/5, 204/3, 311/2, 319/7; **NŞ** 16/6, 100/5, 130/7, 217/4, 313/6, 400/4; **BV** 9/4, 89/1, 103/7, 260/1, 349/7, 418/4; **FŞ** SF49a/17, SF51a/78, SF72b/6, SF86b/80, SF88a/102, SF98b/99; **HE** 2a/49, 5a/345, 8a/598, 40a/3606, 40b/3642, 42b/3847; **LM** R217a/267, R226b/1308, R230a/1646, R234b/2105, R249a/3587; **Sİ** R368a/1424, R368b/1458, R403b/5104)

ḫāste (< Far.) “hasta” (**Sİ** R376b/2330, R410b/5959, R415a/6416, R419b/6981)

ḫaste-cān (< Far.) “ruhu hasta olan” (**FK** 33/2, 33/5, 39/5; **LM** R239a/2583)

ḫaste-cānlıġ (< Far. ḫaste-cān + < Tr. -lıġ) “hasta canlı olma” (**LM** R237a/2340)

ḫaste-cānlıḳ (< Far. ḫaste-cān + < Tr. -lıḳ) “hasta canlı olma” (**LM** R246b/3309)

ḫaste-ḥāl (< Far. ḫaste + < Ar. ḥāl) “hasta durumda, hasta durumlu” (**FK** 683/29; **GS** 84/6, 344/1; **NŞ** 312/4; **LM** R220a/556)

ḫaste-ḫāṭır (< Far. ḫaste + < Ar. ḫāṭır) “hasta gönül” (**NŞ** 398/1)

ḫasteÏ (< Far.) “hasta ile ilgili” (**GS** 249/3)

ḫāste-i hicrān (< Far. ḫāste + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık hastası; *mec.* âşık” (**FK** 321/6)

ḫaste-i zār (< Far. ḫāste + < Far. -i + < Far. zār) “inleyen hasta; *mec.* âşık” (**FK** 496/7)

ḫastelıġ (< Far. ḫaste + < Tr. -lıġ) “hastalık” (**FK** 76/4, 79/2, 132/5; **GS** 224/5; **NŞ** 302/5; **BV** 256/9, 298/2, 308/4, 434/2, 568/4)

ḫastelıḳ (< Far. ḫaste + < Tr. -lıḳ) “hastalık” (**Sİ** R407b/5542)

ḫastesiz (< Far. ḫaste + < Tr. -siz) “hasta olmayan” (**GS** 49/5)

ḫaste-vār (< Far.) “hasta olmayan” (**LM** R245a/3175)

ḥaste-yi nā-tüvān (< Far. ḥaste + < Far. -yi + < Far. nā-tüvān) “zayıf, güçsüz, çaresiz hasta; *mec.* âşık” (**LM** R227b/1340)

ḫazān-ı maraż (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. maraż) “hastalığın, illetin sonbaharı” (**FŞ** SF70a-27)

heyża (< Ar.) “kolera, şiddetli kusma” (**BV** 107/6)

ḥummā (< Ar.) “ateşli hastalık” (**LM** R221b/750, R244b/3151)

hurḳat (< Ar.) “yanıklık, yanık; çıban” (**FK** 610/2, 627/2, 679/8; **NŞ** 8/6, 8/9, 67/3, 709/14; **BV** 82/2, 245/2, 568/6; **LM** R221b/744, R247b/3437; **SS** R341b/3721)

ısıtma “sıtma, ateşli hastalık” (**BV** 542/2; **FŞ** SF54b/11, SF95b-47; **LM** R226b-17, R228b/1459)

ısıtmaḳ “sıtma, ateşli hastalık” (**BV** 542/6)

iltihāb (< Ar.) “alevlenme, tutuşma, vücutta meydana gelen kızarıklık” (**LM** R227b/1380; **Sİ** R386a/3317; **SS** R313a/671; **NŞ** 61/4)

ḳabarçuḳ “kör çıban, uçuk, dünbel” (**Sİ** R384b/3138; **HE** 43a/3911)

kec-reftār (< Far.) “eğri giden, tuttuğu yol doğru olamayan, sakat olan; aksak, topal” (**FK** 571/6, 576/9; **GS** 113/6, 337/6; **NŞ** 164/10, 236/6, 442/1, 409/3, 622/5)

kesel (< Ar.) “gevşeklik, tembellik, hastalık” (**Sİ** R408a/5658, R413b/6242)

kezek “bir tür hastalık, kanser; meze, gezek, yenirce” (**HE** 9a/711; **NŞ** 50/1, 538/7, 612/5)

kör (< Far.) “kör” (**GS** 510/4, 817/1; **HE** 19b/1689; **Sİ** R355b-2, R366a-19, R366b/1270; **FŞ** SF51a/88, SF93a/7)

kūr (< Far.) “kör” (**FK** 145/2, 236/5, 352/2, 416/2; **GS** 279/6, 477/2; **NŞ** 437/3, 465/7; **BV** 18/2, 74/1, 204/2, 244/5, 272/2, 309/6; **FŞ** SF106a/11, SF90a/9, SF97b/5; **HE** 40a/3623; **LM** R217a/340, R227b/1347, R236b/2315, R241b/2844; **SS** R306b/36, R306b/39, R318b/1255, R319a/1338, R331a/2569)

kūr-ı māder-zād (< Far. kūr + < Far. -ı + < Far. māder-zād) “anadan doğma kör (kimse)” (**FŞ** SF106a/11)

kūz (< Far.) “kambur” (**HE** 15b/1278)

kühen-leng (< Far.) “çok ahsak” (**FŞ** SF91a/106; **HE** 3a/139, 23a/1984; **LM** R215a/52)

küj (< Far.) “kambur” (**BV** 222/1/1/2/3/4/5/6/7; **NŞ** 222/1)

lāl (< Ar.) “dilsiz” (**FŞ** SF47b/15, SF54a/53, SF61b/37, SF73a/73, SF78b/86; **HE** 10b/824, 14b/1179, 17b/1485, 25b/2239, 28a/2476; **LM** R215a/86, R223a/903, R229b/1576, R231b/1771; **Sİ** R364b/1034R371b/1768, R390a/3725, R391a/3809; **SS** R306b/1, R325a/1953, R326a/2035, R343b/3914; **GS** 9a-F2/12, 26/4, 212/2, 228/4, 400/1, 628/5; **NŞ** 121/1, 244/2, 400/9, 478/1; **BV** 121/1, 159/1, 243/2, 356/2, 381/2, 622/1; **FK** 1/3, 108/8, 214/4, 681/83)

lālī (< Ar.) “dilsizlikle ilgili” (**SS** R351a-37)

lālī-veş (< Ar. lālī + < Far. veş) “dilsiz gibi” (**GS** 465/6)

lāllıḳ (< Ar. lāl + < Tr. -lıḳ) “dilsizlik” (**SS** R329B/2427)

leng (< Far.) “topal, aksak” (**FK** 489/2; **GS** 360/6; **FŞ** SF69b/42; **HE** 11a/905; **LM** R219b/502)

lüknet (< Ar.) “pelteklik, dildeki tutukluk” (**Sİ** R420b/7049)

ma‘lūl (< Ar.) “hastalıklı, sakat” (**LM** R240a/2774)

maraż (< Ar.) “hastalık, illet” (**FK** 40/3, 297/5, 627/1, 689/375; **GS** 151/3, 479/2, 489/2; **NŞ** 95/2, 363/2; **BV** 33/7, 58/9, 190/4, 254/2, 530/3, 587/7; **FŞ** SF68a/85, SF70a-27, SF70b/27; **HE** 10b/815, 19a/1612; **LM** R222a/763; **Sİ** R392a/3903, R414b/6355; **SS** R320b/1492, R321a/1498, R328b/2317, R328b/2318)

marażlıḳ (< Ar. maraż + < Tr. -lıḳ) “illetli, hastalıklı” (**GS** 569/5)

marīż (< Ar.) “hasta, hastalıklı” (**FŞ** SF53b/20; **LM** R243a/2977; **SS** R319a/1311; **GS** 133/1, 307/7; **NŞ** 544/4)

marīżī (< Ar. marīż + < Far. ī) “hastalık, illetle ilgili” (**BV** 653/5)

marīż-i nā-tüvān (< Ar. marīż + < Far. -i + < Far. nā-tüvān) “güçsüz kuvvetsiz hasta” (**GS** 133/1)

mebṭūnluġ (< Ar. mebṭūn + < Tr. -luġ) “karın hastalığı” (**GS** 11b-F2/3)

mimrāż (< Ar.) “hastalıklı” (**BV** 276/9)

nigūn-ḳad (< Far. nigūn + < Ar. ḳadd) “kambur, kamburlaşmış” (**NŞ** 657/40; **BV** 434/1)

pā-şikeste (< Far.) “ayağı kırık” (**FŞ** SF93b/76; **LM** R235b/2248)

peltek “peltek” (**NŞ** 323/11)

remed (< Ar.) “göz ağrısı, göz hastalığı” (**GS** 34/1; **Sİ** R399a/4669, R399a/4670; **FK** 280/4)

renc (< Far.) “ağrı, eziyet, sıkıntı” (**FK** 47/5, 163/5, 296/6, 320/5, 408/7, 596/5; **GS** 18/4, 119/9, 226/2, 285/1, 314/2, 496/4; **NŞ** 18/6, 171/4, 294/1, 302/1, 447/5, 508/7; **BV** 15/5, 177/4, 213/3, 364/9, 405/8, 585/6; **FŞ** SF104b/167, SF91b/21, SF63a/65, SF74b/59; **HE** 6a/408, 11a/876, 12b/1012, 22a/1931, 23b/2043; **LM** R215a/60, R217a/372, R224a/998, R230b/1668; **Sİ** R357b/352, R370a/1646, R378b/2534, R392a/3905; **SS** R310a/401, R315b/940, R320b/1492; **SS** R327b/2213, R329a/2360, R329B/2450, R350a/4630, R351a/4739)

rencān (< Far.) “ağrılar” (**FŞ** SF65a/7, SF85b/58; **GS** 172/7)

rence (< Far.) “ağrı, eziyet” (**FK** 30/3, 276/3, 459/4, 602/6, 661/4; **GS** 555/6; **NŞ** 87/4, 214/6, 254/8, 369/8, 430/2, 520/3, 608/7; **BV** 469/6; **FŞ** SF107a/89, SF48b/45, SF54a/74, SF59a/32, SF68a/88; **HE** 5b/355, 10a/787; **LM** R215b/133, R220b/650, R245b/3235; **Sİ** R388a/3502)

renc-fersūd (<Far) “sıkıntıdan, dertten yıpranmış” (**BV** 126/5)

renc-ı bī-nihāyet (< Far. renc + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. nihāyet) “sürekli, sonsuz, tükenmez ağrı, sıkıntı” (**FŞ** SF61b/41)

renc-ı cāvīd (< Far. renc + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz ağrı, sıkıntı” (**FŞ** SF96b/82, SF97a/59)

renc-ı ġurbet (< Far. renc + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet, hasret acısı, sıkıntısı” (**FŞ** SF98a/76)

renc-ı nihānī (< Far. renc + < Far. -ı + <Fa. nihānī) “gizli ağrı, sıkıntı” (**FŞ** SF93a/9)

rencī (< Far.) “ağrı, eziyet, sıkıntı ile ilgili” (**BV** 10/2, 400/1; **FŞ** SF49b/52, SF54a/83, SF68a/83; **LM** R228b/1463)

renc-i cāvīd (< Far. renc + < Far. -i + < Far. cāvīd) “sonsuz ağrı, sıkıntı, eziyet” (**LM** R230b/1668)

renc-i devrān (< Far. renc + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın eziyeti” (**GS** 69/5; **SS** R331a/2582)

renc-i günā-gün (< Far. renc + < Far. -i + < Far. günā-gün) “türlü türlü sıkıntı, dert, acı” (**BV** 159/8)

renc-i ġurbet (< Far. renc + < Far. -i + < Ar. ġurbet) “gurbet, hasret acısı, sıkıntısı” (**Sİ** R409a/5783, R409a/5792)

renc-i nihān (< Far. renc + < Far. -i + < Far. nihān) “gizli sıkıntı, ağrı” (**HE** 42a/3812)

renc-keş (< Far.) “eza, cefa çeken” (**FK** 752/1)

renc-perverd (< Far.) “ağrıya sebep olan, sıkıntı besleyen” (**LM** R216a/170)

rencūr (< Far.) “sıkıntılı, incinmiş, hasta, dertli, rahatsız” (**FK** 290/5, 606/4, 688/93; **GS** 40/4, 193/7; **NŞ** 285/2, 492/3, 656/15; **BV** 197/8, 202/10, 400/1, 521/7, 651/2; **FŞ** SF100a/36, SF92a/82, SF55a/70, SF70b/30, SF84b/77; **HE** 22b/1947; **LM** R221b/744, R228b/1465; **Sİ** R366b/1245, R385a/3203, R389b/3675; **SS** R313a/707, R321a/1526, R326a/2079, R343b/3935, R348a/4422)

rencūr-ı ġam (< Far. rencūr + < Far. -ı + < Ar. ġam) “üzüntü hastalığı; ümitsiz, tedavisi mümkün olmayan hastalık” (**FK** 687/34)

rencūrluḳ (< Far. rencūr + < Tr. -luḳ) “incinme, rahatsızlık, dertli” (**HE** 33a/2942; **Sİ** R407b/5511)

ṣāḥib-firāş (< Ar. ṣāḥib + < Far. firāş) “yatağa düşmüş hasta” (**NŞ** 505/9)

sakat (< Ar.) “sakat, bozuk” (**LM** R235a/2119; **BV** 282/6; **GS** 292/5; **NŞ** 283/6)

saḳīm (< Ar.) “hasta, hastalıklı” (**HE** 4b/268)

sançış “sancı, ağrı” (**GS** 431/6; **NŞ** 599/3)

ṣar‘ (< Ar.) “sara hastalığı” (**FK** 689/311)

sarıġ aġrıḳ “sarılık hastalığı” (**FŞ** SF58a/73)

setervenlıġ (< Far. seterven + < Tr. -lıġ) “kısırlık” (**Sİ** R375a/2131)

ṣudā‘ (< Ar.) baş ağrısı, rahatsızlık” (**FK** 421/9, 452/5, 664/7; **FŞ** SF101a/122, SF93a-45; **LM** R217a/338, R244b/3162; **Sİ** R371b/1801, R413b/6222; **SS** R344a/3956; **NŞ** 290/7, 356/1; **GS** 299/5, 380/4)

ṣufret (< Ar.) “sarılık, sarı renk, beniz solukluğu” (**BV** 297/5; **NŞ** 302/4; **LM** R247b/3427)

şel (< Ar.) “çolak olma, elin veya kolun sakat olması, kötürüm” (**HE** 14b/1179)

şikeste-pā (< Far.) “ayağı kırılmış” (**LM** R229a/1537)

teb (< Far.) “hararet, ateş; sıtma” (**BV** 213/4; **GS** 204/3; **Sİ** R405a/5294; **FŞ** SF90b/59)

teb-ḫāle (< Ar.) “uçuk, dudak kabartısı” (**BV** 525/4; **FK** 631/3; **GS** 157/3, 569/4; **FŞ** SF90b/59)

ten-i bīmār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. bīmār) “hasta beden” (**FK** 569/1, 689/362)

ten-i rencūr (< Far. ten + < Far. -i + < Far. rencūr) “hasta, soluk ten” (**SS** R348a/4410)

uçuḳ “dudak kabartısı, uçuk” (**BV** 322/4, 465/4, 651/5; **FK** 318/4, 457/2, 579/9; **GS** 23/4, 34/1, 302/1, 508/2; **NŞ** 50/2, 565/1; **FŞ** SF106a-54)

vebā (< Ar.) “veba, veba hastalığı” (**FŞ** SF106a/18; **HE** 18b/1604, 29a/2570; **SS** R353a/4924; **GS** 465/2)

veca‘ (< Ar.) “ağrı, sızı, acı” (**BV** 288/5/5; **NŞ** 288/4)

verem (< Ar.) “verem” (**NŞ** 238/5, 264/2, 346/1, 368/3, 455/8; **SS** R344a/3982, R344a/3983)

yaraḳān (< Far.) “sarılık hastalığı” (**HE** 10b/815; **BV** 297/1, 297/4; **FK** 699/1; **LM** 832)

yaraḳānī (< Far.) “sarılık hastalığı ile ilgili” (**HE** 36a/3227)

żā‘f-ı ṭabi‘ī (< Ar.ża‘f + < Far. -ı + < Ar. ṭabi‘ī) “tabi hastalığı” (**HE** 42b/3860)

zār-ı bīmār (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. bīmār) “hastanın inlemesi” (**FK** 653/6)

zār-ı ḫaste (< Far. zār + < Far. -ı + < Far. ḫaste) “hastanın inlemesi” (**BV** 659/36)

2.29.3. Yara, İltihap ile İlgili Kavramlar

ʻufūnet (< Ar.) “pis koku, iltihap” (**BV** 94/9; **FŞ** SF101a/141; **SS** R344a/3980)

ʻufūnetlıḳ (< Ar. ʻufūnet + < Tr. -lıḳ) “pis kokulu, iltihaplı” (**FŞ** SF63b/19)

baş “yara” (**GS** 581/4, 78/4, 317/3, 349/3; **HE** 43a/3907)

bī-dāġ (< Far.) “yarasız” (**FŞ** SF97b/12)

cerāḥat (< Ar.) “yara, irinli yara” (**FŞ** SF89b/97, SF92b/131, SF95a/58, SF95b-47; **HE** 7b/562, 7b/563; **LM** R234b/2090, R235a/2163, R235a/2164, R237b/2378; **BV** 76/1, 290/1, 422/1, 555/5, 639/4; **FK** 51/9, 171/2, 199/2; **GS** 44/9, 208/5, 282/3, 325/4, 645/3; **NŞ** 25/11, 63/6, 248/3, 371/5, 414/2)

cerāḥat-engīz (< Ar. cerāḥat + < Far. engīz) “irin koparan” (**LM** R234a/2041)

cerāḥatī (< Ar. cerāḥat + < Far. ī) “yara, irinli yara ile ilgili” (**GS** 383/4)

cerāḥatlıġ (< Ar. cerāḥat + < Tr. -lıġ) “irinli, iltihaplı” (**FŞ** SF92b/110; **BV** 86/5; **FK** 75/6; **GS** 480/3)

cürūḥ (< Ar.) “yaralar” (**NŞ** 106/9)

çıban “çıban, yara” (**FK** 104/4; **BV** 321/4, 322/5/5)

dāġ (< Far.) “yara, yanık yarası” (**FK** 1/5, 104/4, 276/1, 312/1, 386/2, 612/2; **BV** 19/6, 167/3, 200/6, 259/2, 300/1, 322/5, 324/4, 406/6, 443/2, 466/4; 10/3, 108/3, 210/2, 300/5, 403/3, 503/6, 608/5; **NŞ** 27/3, 123/3, 233/5, 300/1, 505/8, 615/1, 709/7; **FŞ** SF46a/1, SF53a/33, SF63a/99, SF66b/68, SF74b/40; **HE** 2a/46, 4a/248, 14b/1221, 31b/2796, 36b/3273; **LM** R217a/434, R223b/949, R230a/1624, R234b/2068; **Sİ** R369b/1597, R375b/2196, , R388a/3483, R402a/4987, R405a/5293; **SS** R308b/209, R316b/1040, R331b/2627, R339b/3519)

dāg (< Far.) “yara, yanık yarası” (**LM** R247b/3440)

dāġça (< Far. dāġ + < Tr. -ça) “yara gibi, yanık yarası gibi” (**GS** 588/2)

dāġ-ı bī-endāze (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. bī-endāze) “ölçüsüz yara” (**FK** 394/5)

dāġ-ı bī-kerāne (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. bī-kerāne) “sayısız yara”(**LM** R230a/1624)

dāġ-ı çevgānī (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. çevgānī) “ucu eğri sopanın açtığı yara; *mec.* sevgilinin saçının açtığı yara” (**SS** R310a/356)

dāġ-ı ecel (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ecel yarası” (**BV** 383/1, 384/3; **GS** 354/7; **NŞ** 145/6)

dāġ-ı endūh (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. endūh) “gam yaraları” (**LM** R243b/3010)

dāġ-ı firāḳ (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık yarası” (**FK** 616/4, 689/253; **BV** 384/3; **GS** 213/5; **Sİ** R407b/5552, R416b/6639)

dāġ-ı fürḳat (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık yarası” (**FK** 1/5, 178/2, 233/2, 616/4; **GS** 332/1; **NŞ** 588/4, 656/6; **SS** R346a/4217)

dāġ-ı ġam (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, dert yarası” (**GS** 425/7; **NŞ** 616/4)

dāġ-ı ḥasret (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. ḥasret) “hasret yarası” (**FK** 687/19)

dāġ-ı hecr (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık yarası” (**FK** 460/2; **BV** 383/1, 588/9; **GS** 312/2, 480/1)

dāġ-ı ḥırmān (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. ḥırmān) “ümitsizlik yarası” (**FK** 477/10; **GS** 15/8; **NŞ** 183/5, 394/5; **FŞ** SF69a/26)

dāġ-ı hicrān (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık yarası” (**FK** 239/3, 386/2, 456/5, 580/1, 675/5; **BV** 72/2, 310/1, 364/4, 370/3, 393/7; **GS** 61/2, 279/8, 289/4, 317/1, 349/2, 454/4; **NŞ** 27/3, 145/6, 342/5, 387/5, 496/4, 552/2, 637/6)

dāġ-ı ḫūn-ālūd (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. ḫūn-ālūd) “kanlı yara” (**NŞ** 235/3)

dāġ-ı intiẓār (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. intiẓār) “bekleme yarası” (**GS** 363/4, 383/6, 448/3, 510/1, 590/7; **NŞ** 563/7; **SS** R331b/2627)

dāġ-ı iştiyāḳ (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. iştiyāḳ) “arzu yarası, aşkla vücuda vurulan kızgın dağ” (**LM** R224a/975)

dāġ-ı miḥnet (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) “eziyet, dert yarası” (**BV** 274/1)

dāġ-ı nihān (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. nihān) “gizli yara” (**FK** 143/3; **BV** 23/3, 52/7, 259/6, 264/2, 408/4, 428/5; **GS** 185/5, 217/6, 255/5, 325/4, 427/3, 507/2, 679/4; **NŞ** 444/1)

dāġ-ı nihānī (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. nihānī) “gizli yara” (**BV** 15/4; **GS** 234/5; **NŞ** 151/1)

dāġ-ı penhān (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. penhān) “gizli yara” (**NŞ** 72/4, 556/4)

dāġ-ı peykān (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. peykān) “ok yarası” (**NŞ** 157/5)

dāġ-ı pinhān (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. pinhān) “gizli yara” (**BV** 72/4, 303/3, 310/1, 341/3, 403/3, 404/1; **GS** 171/7, 280/2, 349/7, 417/2, 546/3, 566/2, 618/1, 679/4; **NŞ** 512/2; **FK** 179/6, 267/5, 361/3, 401/3, 655/2)

dāġ-ı pinhānī (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. pinhānī) “gizli yara” (**BV** 596/5)

dāġ-ı pinhānlıġ (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. pinhān + <Tr.-lıġ) “gizli yaralı” (**BV** 394/2)

dāġ-ı sa‘ādet (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk, saadet yarası” (**FK** 487/4)

dāġ-ı sitem (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. sitem) “eziyet yarası” (**GS** 538/1)

dāġ-ı siyāh (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Far. siyāh) “kararmış yara” (**FŞ** SF70a/20)

dāġ-ı vefā (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa yarası” (**NŞ** 658/2)

dāġ-ı ẓulm (< Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. ẓulm) “zulüm yarası” (**BV** 479/5)

dāġī (< Far.) “yara, yanık yarası” (**BV** 26/2; **GS** 447/1)

dāġlıġ (< Far. dāġ + < Tr. -lıġ) “yaralı” (**BV** 421/8; **FK** 631/2; **GS** 139/2, 381/6, 425/2)

dāġsız (< Far. dāġ + < Tr. -sız) “yarasız” (**BV** 525/1)

efgār (< Far.) “yaralı” (**HE** 14a/1161, 21b/1863, 43b/3940; **NŞ** 87/3, 229/6, 236/2; **BV** 11/2, 137/2, 137/3, 206/9, 285/5, 420/2, 540/7, 659/1; **FK** 137/3, 266/1, 311/5, 560/3, 637/2, 689/384; **GS** 13/5, 82/1, 108/6, 188/2, 242/1, 329/3; **NŞ** 350/3, 405/1, 523/6, 587/4, 622/2, 655/27)

efgārçe (< Far. efgār + < Tr. -çe) “yaralı gibi” (**FK** 554/3)

efgārī (< Far.) “yaralı” (**GS** 681/6)

efġārlıġ (< Far. efġār + < Tr. -lıġ) “yaralı” (**FK** 158/2, 240/2, 308/5)

efgārlıġ (< Far. efgār + < Tr. -lıġ) “yaralı” (**GS** 850/1)

ferhād-ı ciger-rīş (< ferhād + < Far. -ı + < Far. ciger-rīş) “ciğeri yaralı Ferhad” (**FŞ** SF92a/78)

ġayr-ı zaḫm (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. zaḫm) “yaradan başka” (**FK** 75/6)

ḫerāş (< Far.) “yara” (**BV** 592/4; **Sİ** R416a/6591)

ḫerāşī (< Far.) “yaraya ait” (**BV** 229/7)

ifgār (< Far.) “yaralı” (**FŞ** SF100a/43, SF90b/78, SF54a/52, SF75a/93)

ḳurūḥ (< Ar.) “yaralar” (**NŞ** 106/9)

mecrūh (< Ar.) “yaralı, yaralanmış” (**BV** 106/3, 349/1, 431/3, 589/6, 726/4; **FK** 105/3, 272/3, 536/4, 641/5, 679/6; **GS** 103/7, 174/2, 185/2, 211/5, 467/1, 566/5; **NŞ** 472/2, 628/1; **FŞ** SF94b/44, SF97b/11; **HE** 38a; **LM** R224a/1012, R230b/1693, R233b/1991, R241b/2810, R245b/3235; **Sİ** R389b/3675; **SS** R307b/103, R314a/789, R336b/3174, R348b/4472)

mecrūḥ-ı eṭfāl (< Ar. mecrūḥ + < Far. -ı + < Ar. eṭfāl) “yaralı çocuklar” (**BV** 243/3)

mecrūḥī (< Ar. mecrūḥ + < Far. ī) “yaralı, yaralanmışla ilgili” (**NŞ** 312/2)

naḳş-ı dāġ (< Ar. naḳş + < Far.-i+ < Far. dāġ) “yaranın görünüşü” (**HE** 14b/1221)

rīş (< Far.) “yara, yaralı” (**FK** 258/1, 278/4, 522/3, 664/4; **GS** 59/2, 151/6, 162/1, 188/2, 259/1, 259/2, 274/5; **NŞ** 54/6, 268/3, 402/6; **BV** 78/7, 232/5, 419/5; **FŞ** SF104a/84, SF90b/46, SF59b/69, SF73a/87, SF73b/105, SF78a/38; **HE** 20b/1782, 28b/2535; **LM** R223a/894, R225a/1104, R231a/1739, R233b/1985, R237b/2418; **Sİ** R367a/1326)

ten-i efġār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. efġār) “yaralı vücut” (**FK** 569/3, 571/5, 587/5, 661/7; **GS** 13/5, 24/8, 581/4; **NŞ** 442/4, 523/6)

ten-i figār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. figār) “yaralı vücut” (**GS** 590/5)

tīġ-i zaḫm (< Far. tīġ + < Far. -i + < Far. zaḫm) “kılıç yarası” (**NŞ** 523/1)

tügen “yara” (**BV** 263/4, 287/4, 343/5, 417/1, 535/3; **FK** 163/5, 276/6, 324/1, 446/5, 527/3, 620/3; **GS** 37/2, 79/2, 170/5, 289/4; **NŞ** 146/3, 202/2, 327/3, 455/8, 503/1; **FŞ** SF97b/11, SF97b/12; **HE** 23b/2045, 24b/2167, 31b/2836; **LM** R248b/3532)

tügenlik “yaralı” (**GS** 596/5)

yara “yara” (**FK** 21/1, 143/1, 294/5, 355/4, 434/2; **BV** 26/4, 30/8/9, 198/2, 203/2, 214/2, 387/1; **GS** 13/5, 68/3, 134/5, 215/6, 379/2, 471/1; **NŞ** 35/5, 136/4, 207/6, 241/4, 300/4, 400/2, 558/4, 639/4; **HE** 25a/2180, 26b/2358, 41b/3770, 43a/3891; **LM** R227b/1371, R234a/2026, R234b/2092, R234b/2109; **SS** R318b/1235, R319b/1376, R320a/1391, R345a/4083)

yaralıġ “yaralı” (**BV** 387/1; **GS** 14/1, 182/3; **NŞ** 176/7, 564/4; **FŞ** SF69b/50; **LM** R237b/2403)

yaralıḳ “yaralı” (**NŞ** 63/6; **Sİ** R392a/3936)

yarasız “yarasız” (**BV** 387/1; **FK** 655/4)

yarasiz (< Far. yāre + < Tr. -siz) “yarasız” (**BV** 387/1)

yāre (< Far.) “yara” (**BV** 30/3/5, , 136/7, 208/1, 444/5, 532/1, 738/1; **BV** 744/1; **GS** 64/5, 334/5, 417/2, 622/2, 703, 816/1; **NŞ** 153/1, 532/1, 657/74; **FŞ** SF97b/10, SF97b/3; **HE** 23a/1994; **LM** R226b/1296, R229a/1525, R233b/1995, R237b/2411; **Sİ** R362a/781, R392b/3951, R417a/6685)

yārei (< Far.) “yara ile ilgili” (**BV** 13/4)

yārelıḳ (< Far. yāre + < Tr. -lıḳ) “yaralı” (**GS** 683/6)

zaḫ zaḫ (< Far.) “yara yara” (**GS** 112/3)

zaḫm (< Far.) “yara” (**BV** 6/5, 55/3, 172/2, 255/5, 394/3, 427/3; **FK** 34/2, 114/8, 282/1, 315/4, 473/2, 597/7; **GS** 15/4, 101/2, 122/5, 264/3, 306/2, 406/3, 508/2; **NŞ** 13/2, 119/2, 212/3, 300/4, 404/4, 503/5; **FŞ** SF48b/53, SF64a/57, SF94b/46, SF97b/2; **HE** 11a/895,

19a/1626, 25a/2180, 33a/2939, 43a/3913; **LM** R223b/950, R232a/1856, R234b/2096, R237b/2395, R243b/3029; **Sİ** R357a/283, R375b/2188, R376a/2269, R392b/3951; **SS** R312b/663, R315a/872, R320a/1395, R349b/4573)

zaḫm-ı nihān (< Far. zaḫm + < Far. -ı + < Far. nihān) "gizli yara" (**FK** 223/5, 367/4,)

zaḫm-ı zebān (< Far. zaḫm + < Far. -ı + < Far. zebān) "dil yarası" (**LM** R226a-16; **LM** R232a/1856)

zaḫmī (< Far.) "yara ile ilgili" (**FŞ** SF100a/52; **GS** 465/2; **NŞ** 326/7)

zaḫmlıġ (< Far. zaḫm + < Tr. -lıġ) "yaralı" (**BV** 340/3, 621/5; **FK** 86/7, 149/1, 400/1, 581/4, 687/26; **GS** 272/6; **NŞ** 329/5, 332/2, 333/1, 431/1)

zaḫmlıḳ (< Far. zaḫm + < Tr. -lıḳ) "yaralı" (**FK** 273/4; **GS** 197/2, 200/1, 425/4, 540/2, 613/5)

zaḫm-nāk (< Far.) "yaralı, yaralanmış" (**HE** 24b/2142)

zār-ı mecrūḥ (< Far. zār + < Far. -ı + < Ar. mecrūḥ) "yaralı, yaralanmış kimsenin ağlaması, inlemesi" (**LM** R241b/2810)

2.29.4. Zehir ve İlgili Kavramlar

aġu "ağı, zehir" (**FŞ** SF59b/50; **Sİ** P455a/5602, R377a/2351; **GS** 429/2, 527/3, 599/1; **NŞ** 18/5, 162/6, 263/6, 463/6, 648/1; **BV** 462/6; **FK** 127/6, 533/1)

aġuluḳ "ağılı, zehirli" (**BV** 323/4)

sümūm (< Ar.) "zehirler, ağılar" (**LM** R220a/565)

çeşme-i zehr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zehr) "zehir çeşmesi" (**BV** 30/1)

helāhil (< Ar.) "öldürücü zehir, ağı, panzehri olmayan zehir" (**FK** 598/5, 701/1; **GS** 500/6; **BV** 463/1; **FŞ** SF51b/28, SF90a/107, SF92b/113, SF99b/219; **HE** 20b/1785, 21b/1867; **LM** R226a-16)

ḳaru "zehir" (**FK** 549/3, 566/7, 689/128; **GS** 262/7, 468/6)

mesmūm (< Ar.) "zehirlenmiş" (**FŞ** SF91a/126; **GS** 229/7)

nīş (< Far.) "zehirli (diken, iğne)" (**FK** 2/5, 128/8, 294/5, 348/3, 465/3, 589/2, 608/2; **GS** 6/6, 66/2, 164/5, 203/5, 373/2, 467/1, 532/2; **NŞ** 21/5, 124/6, 215/5, 322/6, 402/8, 504/5, 514/5; **BV** 45/2, 49/7, 137/3, 206/7, 343/2, 463/8, 600/5, 659/1; **FŞ** SF106b/65, SF46b/7, SF59a/31, SF61a/65, SF73a/87, SF85a/6; **HE** 6a/408, 10a/807, 12a/972, 20b/1782, 28b/2535, 31b/2832; **LM** R229b/1549, R231a/1739, R235b/2272, R242b/2910; **Sİ** P455a/5608, R403b/5099, R417a/6708, R357a/272)

nīş-ı şūm (< Far. nīş + < Far. -ı + < Far. şūm) "uğursuz diken, zehir" (**FŞ** SF48b/52)

nīş-i firāḳ (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. firāḳ) "ayrılığın zehri, dikeni" (**FK** 802/1)

nīş-i merg (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. merg) "öldürücü zehir" (**HE** 12a/972)

nīş-i müjgān (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. müjgān) "kirpiğin zehri" (**BV** 33/5)

nīş-i müjgān (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. müjgān) "kirpiğin zehri" (**BV** 33/5)

nīş-i zehr-ālūd (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. zehr-ālūd) "zehirli diken, zehirli iğne" (**FK** 128/8)

sem (< Ar.) "zehir, ağı" (**Sİ** R380a/2685; **FK** 592/2; **GS** 376/7)

semūm (< Ar.) "zehirler, zehirli şey" (**LM** R220a/557, R221a/680)

semūm-āsā (< Ar. semūm + < Far. āsā) "zehir gibi" (**FŞ** SF70b/50)

semūm-ı hecr (< Ar. semūm + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık zehri" (**BV** 250/6, 429/5; **FŞ** SF46a/4, SF46a/4)

zehr (< Far.) "zehir" (**BV** 10/2, 94/3, 141/1, 213/2, 336/6, 471/6; **FK** 12/8, 142/5, 278/4, 313/1, 460/6, 598/5; **GS** 39/7, 109/3, 205/3, 330/4, 442/3, 500/6; **NŞ** 21/2, 108/5, 205/6, 330/9, 421/8, 538/3, 629/6; **FŞ** SF51b/28, SF65b/49, SF82a/41, SF87b/32, SF100a/50; **HE** 5a/309, 11a/892, 20b/1785, 23a/1988, 30a/2674; **LM** R226a-16, R226b/1303, R235b/2205, R243a/2974; **Sİ** R355a/51, R368a/1412, R381a/2774, R384b/3120, R400a/4749; **SS** R318b/1261, R323a/1733, R323b/1787, R338a/3351)

zehr-āb (< Far.) "acı su" (**FŞ** SF82a/42)

zehr-ālūd (< Far.) "zehirli, zehir gibi" (**FK** 128/8, 130/3, 345/6; **GS** 27/4, 35/3, 435/4, 668/7; **NŞ** 450/3)

zehr-āşām (< Far.) "zehir içen" (**GS** 114/6)

zehre-fāş (< Ar. zehre + < Far. fāş) "zehir saçmak, saçan" (**HE** 28b/2547)

zehr-ı belā-keş (< Far. zehr + < Far. -ı + < Ar. belā + < Far. keş) "bela çekenin, kederlinin zehri" (**FŞ** SF90a/5)

zehr-ı helāhil (< Far. zehr + < Far. -ı + < Ar. helāhil) "öldürücü zehir saçan zehir" (**FŞ** SF51b/28, SF90a/107, SF92b/113, SF99b/219)

zehr-ı ḥirmān (< Far. zehr + < Far. -ı + < Far. ḥirmān) "mahrumiyet zehri" (**FŞ** SF81b-36)

zehr-ı nihānī (< Far. zehr + < Far. -ı + < Far. nihānī) "gizli zehir; *mec.* aşk" (**FŞ** SF100b/76)

zehr-i belā (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. belā) "bela zehri" (**FK** 262/3)

zehr-i belā-keş (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. belā + < Far. keş) "bela çekenin, kederlinin zehri" (**FK** 268/6)

zehr-i bī-gümān (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. bī-gümān) "şüphesiz zehir" (**BV** 178/3)

zehr-i cefā (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. cefā) "eziyet, cefa zehri" (**HE** 5a/309)

zehr-i çesm (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. çesm) "yakıcı, öldürücü göz" (**LM** R242b/2938; **BV** 238/3, 382/2; **FK** 619/6; **NŞ** 108/5, 294/4, 294/4)

zehr-i devrān (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. devrān) "zamanın zehri" (**FK** 160/3; **NŞ** 538/7)

zehr-i endūh (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. endūh) "keder zehri" (**FK** 262/5)

zehr-i firāḳ (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) "ayrılık zehri" (**BV** 1/3, 125/6; **GS** 39/7, 715/1)

zehr-i ġam (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. ġam) "tasa ve kaygı zehri" (**BV** 569/2; **FK** 663/7; **GS** 109/3; **NŞ** 66/6)

zehr-i giyāh (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. giyāh) "bitkinin zehri, zehirli ot; *mec.* sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin zehri" (**HE** 2a/83; **SS** R318b/1261)

zehr-i giyeh (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. giyeh) "bitkinin zehri, zehirli ot; *mec.* sevgilinin yüzündeki ayva tüylerinin zehri" (**LM** R243a/2974)

zehr-i ġuṣṣa (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. ġuṣṣa) "dert zehri" (**BV** 55/2)

zehr-i hecr (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. hecr) "ayrılık zehri" (**BV** 57/4, 85/4, 131/3, 292/6, 336/3, 453/2; **FK** 274/5; **GS** 205/3, 229/7, 267/3, 489/2)

zehr-i helāhil (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. helāhil) "öldürücü zehir" (**HE** 21b/1867; **BV** 463/1; **FK** 598/5, 701/1)

zehr-i helāk (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. helāk) "öldürücü zehir, yok edici zehir" (**HE** 31a)

zehr-i hicrān (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık zehri" (**BV** 336/6; **FK** 313/1; **GS** 99/8, 191/4; **NŞ** 82/1, 82/7, 538/4, 648/1)

zehr-i ḳātil (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. ḳātil) "öldüren zehir" (**BV** 110/2, 382/2; **FK** 238/6, 679/3; **GS** 53/5, 581/1, 664/8, 686; **NŞ** 47/4, 93/4, 657/58; **LM** R244a/3092)

zehr-i mār (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. mār) "yılan zehri" (**HE** 34b/3072)

zehr-i miḥnet (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. miḥnet) "tasa, keder zehri" (**BV** 348/8)

zehr-i nāb (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. nāb) "saf zehir" (**GS** 606/7; **NŞ** 42/3; **Sİ** R400b/4790)

zehr-i nihān (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. nihān) "gizli zehir; *mec.* aşk" (**NŞ** 47/4)

zehr-i pinhān (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. pinhān) "gizli zehir" (**NŞ** 577/3)

zehr-kāmlıġ (< Far. zehr-kām + < Tr. -lıġ) "zehir tadında olma" (**LM** R226b-17)

zehrlıġ (< Far. zehr + < Tr. -lıġ) "zehirli" (**FK** 646/2; **LM** R240a/2783)

zehrlıḳ (< Far. zehr + < Tr. -lıḳ) "zehirli" (**FŞ** SF100a/50)

zehr-nāk (< Far.) "öldürücü zehir" (**HE** 31a; **Sİ** R360a/615)

zehr-perverd (< Far.) "zehirli, zehirleyici" (**BV** 354/1)

2.29.5. İlaç, Çare, Tedavi ile İlgili Kavramlar

'abīr (< Ar.) çeşitli çiçek ve otlardan yapılmış bir tür ilaç" (**GS** 201/1; **BV** 495/4; **HE** 17b/1504; **LM** R246b/3284; **Sİ** R357a/261; **SS** R307a/50, R308a/186, R334a/2911, R339a/3426, R347b/4354)

'ilāc (< Ar.) "ilaç, çare" (**GS** 70/5, 162/4, 200/7, 479/2, 521/3, 583/5,; **NŞ** 82/2, 106/9, 138/4, 206/4, 475/6, 575/3; **FŞ** SF57b-17, SF61a/72, SF70b/48, SF70b/69, SF79b/86; **LM** R222a/765, R226b/1264, R243a/2970, R243a/2977; **Sİ** R373b/1964, R382b/2961, R385a/3190, R386b/3338; **SS** R316a/991, R321a/1498, R328b/2316, R343b/3952; **FK** 54/3, 139/2, 258/2, 308/5, 446/11, 570/7, 676/3, 734/1; **BV** 10/2, 94/3, 145/3, 241/4, 325/3, 513/5, 587/2, 639/5)

'ilāc-ı ża'f (< Ar. 'ilāc + < Far. -ı + < Ar. ża'f) "zayıflık ilacı" (**FK** 524/8)

'ilācī (< Ar. 'ilāc + < Far. ī) "ilaçla ilgili" (**FŞ** SF83a/45; **FK** 248/5)

'ilāc-peẕīr (< Ar. 'ilāc + < Far. peẕīr) "ilaçla tedavi edilebilen, çaresi bulunabilen" (**SS** R330b/2549)

bī-dermān (< Far.) "dermansız" (**FŞ** SF59b/87, SF77b/72, SF90a/12)

bī-devā (< Far. bī + < Ar. devā) "devasız, çaresiz" (**SS** R323b/1772, R323b/1800; **FK** 35/7, 502/3; **NŞ** 491/3)

çāre (< Far.) "çare, deva" (**FŞ** SF46b/49, SF62a/49, SF72b/27, SF86a/29, SF98b/119; **HE** 5a/345, 23a/1994, 25a/2180, 43a/3891; **LM** R219a/454, R224b/1059, R232b/1883; **Sİ** R361b/760, R373a/1957, R376a/2246, R387a/3430; **SS** R311b/553, R318a/1198, R326a/2066; **FK** 10/8, 114/8, 281/7, 303/7, 421/10, 588/3, 688/76; **BV** 29/5, 85/5, 152/8, 208/4, 346/5, 412/2, 526/3; **GS** 42/1, 68/2, 182/1, 202/1, 243/1, 308/4, 405/7; **NŞ** 7/7, 124/7, 229/3, 331/8, 442/5, 526/7, 621/7, 658/15)

çāre-cū (< Far.) "çare arayan" (**SS** R330b/2560)

çāre-cūy (< Far.) "çare arayan" (**Sİ** R394b/4186)

çāre-endīş (< Far.) “çare düşünen” (**FŞ** SF62a/48; **LM** R235b/2272, R239b/2621)

çāre-ger (< Far.) “çare bulucu” (**Sİ** R393a/4042, R398b/4611, R407b/5555)

çāre-gūş (< Far.) “çare duyan” (**LM** R235b/2187)

çāre-ḫ^{v}āh (< Far.) “çare arayan” (**FŞ** SF73b/130)

çāreī (< Far.) “bir çare, bir çıkar yol, bir kurtuluş” (**BV** 13/1, 216/8, 636/3; **NŞ** 318/5; **Sİ** R383a/3011, R383b/3025, R404b/5230, R408b/5738; **FŞ** SF70a/85; **HE** 8b/643; **FK** 121/8, 681/9, **GS** 682a/9)

çāre-i derd (< Far. çāre + < Far. -i + < Far. derd) “derdin devası” (**NŞ** 7/7)

çāre-i hecr (< Far. çāre + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık derdinin devası” (**NŞ** 339/5)

çāre-nümā (< Far.) “çare gösteren” (**LM** R229b/1570)

çāre-perdāz (< Far.) “çare bulan, çözüm yolu bulan” (**FŞ** SF59a/4, SF61b/45, SF78a/8; **Sİ** R386b/3343)

çāre-res (< Far.) “çare ulaştıran” (**GS** 9a-F2/5, 678/7; **NŞ** 232/6, 339/5; **LM** R217a/268; **Sİ** R387b/3462, R408a/5679)

çāre-sāz (< Far.) “çare bulan” (**FŞ** SF68b/116, SF68b/131, SF86a/32; **LM** R220b/608; **Sİ** R365a/1084, R369a/1538, R376a/2246, R382b/2941; **SS** R332a/2702; **GS** 807/1)

çāre-sāzlıġ (< Far. çāre-sāz + < Tr. -lıġ) “çare buluculuk” (**SS** R346a/4177)

çāre-senc (< Far.) “çare bilen” (**LM** R243a/2977)

çāresiz (< Far. çāre + < Tr. -siz) “çaresiz” (**FŞ** SF77b/71; **BV** 619/7)

çāresizlik (< Far. çāre + < Tr. -siz + < Tr. -lik) “çaresizlik” (**FK** 281/7)

çāreyī (< Far.) “bir çare, bir çıkar yol, bir kurtuluş” (**FŞ** SF61b/46)

dārū (< Far.) “ilaç” (**FŞ** SF81b-36, SF86b/43, SF86b/81; **LM** R237a-28; **Sİ** R383a/3006; **FK** 422/2; **BV** 73/4; **GS** 69/4, 125/2, 128/6, 241/7, 287/2, 373/8; **NŞ** 73/7, 209/7, 253/5)

dārū-yı bī-hūş (< Far. dārū + < Far. -yı + < Far. bī-hūş) “delilik ilacı, sersemlik ilacı” (**BV** 73/4; **NŞ** 73/7, 253/5, 253/5)

dārū-yı hicrān (< Far. dārū + < Far. -yı + < Ar. hicrān) “ayrılığın çaresi, ilacı” (**FŞ** SF81b-36)

dārūyī (< Far.) “ilaç ile ilgili” (**GS** 530/4)

def‘-i küdūret (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Ar. küdūret) “üzüntüyü savma” (**NŞ** 67/8)

def‘-i melāl (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Ar. melāl) “sıkıntıdan kurtulma” (**NŞ** 409/4, 423/3; **FK** 578/3, 689/439)

def‘-i renc (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Far. renc) “ağrıyı, sıkıntıyı, rahatsızlığı defetme” (**Sİ** R360a/590)

dermān (< Far.) “ilaç, çare, takat, kuvvet” (**FŞ** SF62a/53, SF77b/70, SF83b/67; **HE** 23b/2054, 33a/2939; **Sİ** R415a/6417; **SS** R307b/124, R316a/992, R324b/1906, R349a/4516; **FK** 564/2; **GS** 321/7, 441/5, 633/1, 824/1; **NŞ** 120/2, 426/6, 428/2, 492/5, 564/2)

der-mānde (< Far.) “biçare, aciz” (**FŞ** SF86a/24; **SS** R312b/663; **FK** 565/6, 762/1; **GS** 431/4, 578/5)

dermāndelıḳ (< Far. dermānde + < Tr. -lıḳ) “acizlik, biçaresizlik” (**NŞ** 220/5)

devā (< Ar.) “deva, ilaç, çare, çözüm” (**FŞ** SF61a/92, SF62a/61, SF77a/23; **HE** 6a/408, 7b/563, 16a/1339, 24a/2090; **LM** R217a/265, R226a/1205, R235b/2169, R238a/2446; **Sİ** R356b/212, R372b/1896, R383a/3006, R393b/4096; **SS** R320a/1415, R321a/1538, R328b/2341, R339b/3485; **FK** 11/6, 197/7, 262/2, 330/7, 422/2; **BV** 1/3, 33/7, 118/8, 172/7, 263/4, 378/3, 422/1, 531/4, 659/10; 25/6, 53/2, 146/4, 151/7, 215/5, 359/1, 450/2; **NŞ** 39/5, 116/6, 211/4, 484/3, 606/3)

devā-baḫş (< Ar. devā + < Far. baḫş) “deva bahşeden” (**LM** R216a/193)

devā-cū (< Ar. devā + < Far. cū) “çare arayan” (**FK** 217/2)

devāsız (< Ar. devā + < Tr. -sız) “ilaçsız, dermansız” (**BV** 416/1; **NŞ** 421/4)

devāsızlıġ (< Ar. devā + < Tr. -sız + < Tr. -lıġ) “çaresizlik, devasızlık” (**FK** 247/3)

devā-yı ‘ışḳ (< Ar. devā + < Far. -yı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk devası” (**FK** 512/5)

devāyī (< Ar.) “devalı, şifalı” (**FŞ** SF95a/79, SF95b/116, SF98b/119; **LM** R244a/3076; **FK** 681/22; **GS** 682c/2)

fetīle (< Ar.) “fitil, yaralara konulan tiftik” (**FK** 206/3, 367/4, 430/1; **GS** 59/5, 150/1, 240/5, 322/5, 383/6, 386/3, 439/1; **NŞ** 297/2, 300/4, 560/2, 615/1; **BV** 146/1, 300/1, 300/3, 471/5, 599/4; **FŞ** SF100a/51; **LM** R243b/3029, R245a/3181; **Sİ** R383a/2984, R383a/2986, R383a/2988, R402a/4987,)

fetīleliġ (< Ar. fetīle + < Tr. -liġ) “fitil, yaralara konulan tiftik” (**NŞ** 400/2)

gülāç (< Far.) “içerisine toz hâlindeki acı ilaçları koymak için eczacıların nişastadan yaptıkları yuvarlak mahfaza” (**FK** 104/6; **NŞ** 96/8; **Sİ** R365b/1144, R400a/4757; R400b/4826)

güzīr (< Far.) “çare, derman” (**FK** 492/7, 516/6; **GS** 683/135; **NŞ** 490/3; **FŞ** SF50b/65, SF60a/103, SF61b/27, SF94a/119, SF96a/52; **LM** R236b/2298; **Sİ** R360a/595, R372b/1891, R398a/4551, R403a/5045; **SS** R308a/157, R334a/2881)

ḫuşk-dārū (< Far.) “faydasız ilaç” (**GS** 450/2)

iksīr-i ekber (< Ar. iksīr + < Far. -i + < Ar. ekber) “en büyük iksir, en büyük ilaç” (**Sİ** R356a/171)

iksīr-menfa‘atlıḳ (< Ar. iksīr-menfa‘at + < Tr. -lıḳ) “menfaat iksiri” (**GS** 7b-F2/8)

iksīr-senc (< Ar. iksīr + < Far. senc) “iksir tartan” (**HE** 6a/408)

mecmū‘-ı devā (< Ar. mecmū’ + < Far. -ı + < Ar. devā) “ilaçların hepsi” (**GS** 165/2)

merhem (< Ar.) “merhem” (**FK** 31/6, 104/4, 269/2, 308/5, 409/5; **GS** 30/1, 56/7, 134/7, 139/3, 195/3, 214/7; **NŞ** 63/6, 119/2, 212/3, 324/7, 400/2; **BV** 6/5, 78/7, 177/4, 255/5, 322/5, 423/4, 555/4, 639/4; **FŞ** SF48b/53, SF92b/110, SF95a/58, SF95b-47, SF97b/9; **HE** 19a/1626, 20b/1782, 41a/3729; **LM** R234a/2026, R235b/2169, R235b/2272, R244a/3106; **Sİ** R367a/1326, R417a/6685; **SS** R314a/789, R323b/1812)

merhemī (< Ar. merhem + < Far. ī) “merhemle ilgili” (**GS** 540/2; **NŞ** 577/8; **BV** 23/3; **Sİ** R417a/6684)

merhem-i rāḥat (< Ar. merhem + < Far. -i + < Ar. rāḥat) “rahatlık merhemi” (**NŞ** 402/8; **BV** 343/1)

merhem-i vaṣl (< Ar. merhem + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma merhemi” (**FK** 565/3)

merhemlıġ (< Ar. merhem + < Tr. -lıġ) “merhemli, merhem sürülmüş” (**FK** 394/5)

merhemlıḳ (< Ar. merhem + < Tr. -lıḳ) “merhemli, merhem sürülmüş” (**GS** 274/5)

merhemsiz (< Ar. merhem + < Tr. -siz) “merhemsiz” (**GS** 208/5)

mu‘ālece (< Ar.) “ilaç kullanma, ilaç yapma” (**SS** R320b-18, R321a/1506; **LM** R244b/3160)

nūş-dārū (< Far.) “panzehir, sıvı ilaç” (**FŞ** SF86b/81; **LM** R216b/224)

oŋalmaḳ “sağlık bulma” (**FŞ** SF95b-47)

pādzehr (< Far.) “panzehir” (**LM** R242b/2937, R242b/2939, R242b/2936)

pāzehr (< Far.) “panzehir” (**GS** 205/3)

şāf (< Far.) “göz ilacı” (**GS** 125/6)

tīmār (< Far.) “bakım, yara bakımı” (**FŞ** SF63a/73, SF92b/100; **LM** R224a/998, R240a/2756; **Sİ** R357a/268)

tiryāk (< Ar.) “zehirlenmeye veya bazı hastalıklara karşı kullanılan macun, panzehir” (**FK** 12/8, 256/7, 688/84; **GS** 45/8, 511/9, 600/1, 640/5; **NŞ** 160/6, 263/6, 330/9, 652/16, 657/63; **FŞ** SF91a/126, SF91a/127, SF91a/128; **HE** 38a/3421)

tūtiyā (< Ar.) “sürme, göz ilacı” (**HE** 18a/1530, 36b/3272)

yaḳmaḳ “merhemi sürme” (**GS** 581/4)

2.29.6. Tıp, Hastalık ile İlgili Meslekler

eṭibbā (< Ar.) “hekimler, tabipler, tıp bilimini bilenler” (**FŞ** SF101a/142, SF101b/157, SF70b/33, SF70b/70, SF71a/71; **FK** 689/377; **LM** R221b/757, R244b/3156)

faṣṣād (< Ar.) “kan alıcı, kan alan; cerrah” (**GS** 467/2)

mu‘ālic (< Ar.) “ilaç yapan” (**GS** 245/2, 530/4; **LM** R222a/763; **BV** 276/3)

neşter (< Far.) “hekim bıçağı, neşter” (**GS** 654/4; **NŞ** 194/1, 294/3, 402/6, 477/6; **Sİ** R402a/4972)

neşterī (< Far.) “neşter ile ilgili” (**GS** 597/5)

nişter (< Far.) “hekim bıçağı, neşter” (**FK** 10/4, 103/2, 659/3; **GS** 27/4, 35/3, 532/2, 657/2; **FŞ** SF65a/37, SF69a/22; **HE** 2a/82, 10a/810, 23b/2044, 29a/2554, 41a/3729; **BV** 90/2, 491/2)

nişterī (< Far.) “neşter ile ilgili” (**GS** 481/3)

reg-zen (< Far.) “kan alıcı, hacamatçı” (**HE** 11a/874, 11a/875)

ṭabīb (< Ar.) “hekim, doktor” (**BV** 15/5, 205/2, 463/6, 530/3; **FK** 15/5, 197/5, 234/2, 687/10; **GS** 26/8, 53/5, 162/4, 219/7, 308/4, 441/5; **NŞ** 93/4, 138/4, 302/7, 428/6, 606/7; **LM** R221b/761, R230b/1648, R240a/2757, R243a/2974, R245a/3171)

ṭabībā (< Ar.) “ey hekim, ey tabip, doktor” (**BV** 14/5, 213/4; **FK** 11/6, 262/2; **GS** 25/6; **NŞ** 160/7)

ṭabīb-ı ḥāẕıḳ (< Ar. ṭabīb + < Far. -ı + < Ar. ḥāẕıḳ) “işin ehli olan doktor” (**LM** R221b/761)

ṭabībī (< Ar. ṭabīb + < Far. ī) “bir tabip, doktor, hekim” (**GS** 476/1; **Sİ** R384b/3156)

ṭabīb-i ‘ışḳ (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk tabibi” (**GS** 45/8; **BV** 105/5)

ṭabīb-i çāre-sāz (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Far. çāre-sāz) “çare bulan hekim” (**GS** 807/1)

ṭabīb-i ḫaste (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Far. ḫaste) “hastanın doktoru” (**LM** R244b/3158)

ṭabīb-i ḥāzıḳ (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Ar. ḥāẕıḳ) “işin ehli olan doktor” (**LM** R240a/2757)

ṭabīb-i ḫıred (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Far. ḫıred) “akıllı, bilgili doktor” (**BV** 241/4)

ṭıbb (< Ar.) “tıp” (**FŞ** SF105b/47; **SS** R321a/1505, R329a/2382)

2.29.7. Sağlık ve Tıp ile İlgili Diğer Kavramlar

bī-vücūd (< Far. bī + < Ar. vücūd) “zayıf, çelimsiz” (**Sİ** R360a/593; **SS** R307a-2)

cism-ı bī-tāb (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. bī-tāb) “güçsüz, hâlsiz beden” (**FŞ** SF95b/110)

cism-ı ḫarāb (< Ar. cism + < Far. -ı + < Ar. ḫarāb) “harap, perişan olmuş beden” (**FŞ** SF88b/145)

cism-ı nā-tüvān (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “güçsüz, bakımsız ve zayıf beden” (**FŞ** SF72b/6, SF93b/77)

cism-ı nizār (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. nizār) “zayıf beden” (**FŞ** SF92a/46)

cism-ı vīrān (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. vīrān) “viran olmuş beden” (**FŞ** SF96a/55)

cism-ı zār (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. zār) “ağlayan, inleyen beden” (**FŞ** SF99a/136)

cism-i bī-tāb (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. bī-tāb) “güçsüz ve halsiz, yorgun beden” (**FK** 373/9; **NŞ** 566/3)

cism-i efġār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. efġār) “yaralı beden” (**FK** 266/1; **BV** 30/2, 186/7, 279/5, 414/3; **GS** 329/3, 357/2; **NŞ** 350/3, 359/4)

cism-i figār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. figār) “yaralı beden” (**FK** 570/3; **BV** 415/3; **GS** 510/3; **NŞ** 56/5, 551/1)

cism-i naḥīf (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. naḥīf) “zayıf beden” (**GS** 318/6; **Sİ** P465b/6579)

cism-i nā-tüvān (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. nā-tüvān) “zayıf beden” (**LM** R222a/804, R230b/1651, R231b/1780; **SS** R319a/1317, R349a/4518; **FK** 364/9, 567/3; **GS** 508/4, 561/2, 607/4, 615/1; **BV** 21/2, 361/4, 428/1, 606/1, 746/1; **NŞ** 86/3, 354/3, 542/1, 552/1)

cism-i nā-tüvānā (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. nā-tüvānā) “güçsüz, bakımsız ve zayıf beden” (**SS** R328b/2321)

cism-i nizār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. nizār) “zayıf beden” (**FŞ** SF89b/71; **FK** 602/5; **GS** 216/3)

cism-i vīrān (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. vīrān) “zayıf beden” (**BV** 5/1, 341/1, 658/21; **GS** 279/1)

cism-i ża‘īf (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. ża‘īf) “zayıf beden” (**FK** 685/7; **GS** 502/6; **NŞ** 563/5)

cism-i zār-ı nā-tuvān (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -ı + < Far. nā-tuvān) “zayıf ve güçsüz beden” (**GS** 680/1)

cism-i zār-i ʻuryān (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -i + < Ar. ʻuryān) “çıplak ve zayıf beden” (**GS** 583/6)

efgende (< Far.) “biçare, çaresiz” (**FŞ** SF49a/30; **HE** 15b/1306; **Sİ** R356b/210, R370b/1687, R398a/4540)

efgendelıġ (< Far. efgende + < Tr. -lıġ) “düşkünlük, perişanlık” (**BV** 298/2)

efgendelıḳ (< Far. efgende + < Tr. -lıḳ) “düşkünlük, perişanlık” (**HE** 16a/1334)

efgendelik (< Far. efgende + < Tr. -lik) “düşkünlük, perişanlık” (**Sİ** R360b/653)

naḫīf (< Ar.) “zayıf, cılız, arık” (**FK** 649/2, 687/42; **GS** 318/6; **NŞ** 306/3; **BV** 71/7; **FŞ** SF94b/40; **LM** R228a/1395, R234b/2105; **Sİ** R398b/4620, P465b/6579)

naḫīfī (< Ar. naḫīf + < Far. ī) “zayıf, cılız, arık ile ilgili” (**NŞ** 492/4)

nā-tüvān (< Far.) “zayıf, güçsüz” (**FK** 37/9, 101/4, 278/1, 307/7, 413/4; **GS** 133/1, 185/1, 213/1; **NŞ** 17/6, 129/5, 315/3, 406/5, 441/2, 542/1; **BV** 23/1, 160/5, 234/1, 317/4, 490/7, 557/6; **FŞ** SF47a/22, SF61b/15, SF72b/6, SF75a/90, SF87a/6; **HE** 15b/1279, 21a/1799, 21a/1807, 26b/2356, 27a/2408; **LM** R222a/804, R225b/1149, R226a/1200, R234a/2018; **Sİ** R359b/538, R370b/1669, R382b/2910, R392a/3948; **SS** R307b/109, R316a/1008, R322b/1670, R337a/3208)

nā-tüvānā (< Far.) “zayıf” (**Sİ** R366b/1242; **SS** R328b/2321)

nā-tüvānī (< Far.) “zayıflık, güçsüzlük” (**FK** 144/3, 271/3, 652/1; **FŞ** SF100a/35, SF97a/27, SF69b/36, SF72b/17, SF88a/84; **SS** R325b/2023; **GS** 232/3, 426/5)

nā-tüvānlıġ (< Far. nā-tüvān + < Tr. -lıġ) “zayıflık, güçsüzlük” (**FK** 649/1, 723/3; **BV** 198/1; **LM** R237a/2340; **SS** R337a/3210, R339a/3449; **GS** 9a-F2/20)

nā-tüvānlıḳ (< Far. nā-tüvān + < Tr. -lıḳ) “zayıflık, güçsüzlük” (**FŞ** SF100b/59, SF96b/83, SF99b/195, SF46b/14; **LM** R238b/2510, R246b/3309; **SS** R348b/4469)

nā-tüvānraḳ (< Far. nā-tüvān + < Tr. -raḳ) “daha zayıf, daha güçsüz” (**LM** R228b/1457; **NŞ** 359/2; **GS** 605/2)

nizār (< Far.) “zayıf” (**FK** 328/7, 602/5, 664/5; **GS** 216/3, 683/136, 814/1; **FŞ** SF89b/71, SF92a/46; **LM** R239b/2616, R244a/3108, R245b/3252, R249a/3621; **SS** R324a/1854)

ten-i bī-tāb (< Far. ten + < Far. -i + < Far. bī-tāb) “güçsüz, kuvvetsiz beden” (**BV** 564/7)

ten-i fersūde (< Far. ten + < Far. -i + < Far. fersūde) “yıpranmış beden” (**FK** 441/5)

ten-i nizār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. nizār) "zayıf beden" (**GS** 814/1; **LM** R239b/2616, R244a/3108, R245b/3252, R249a/3621)

ża'af (< Ar.) "güçsüzlük, zayıflık" (**FK** 69/4; **NŞ** 595/2)

ża'f (< Ar.) "güçsüzlük, zayıflık" (**BV** 3/2; **FŞ** SF101b/156, SF94b/48, SF48a/8, SF68a/71, SF73a/76; **HE** 15b/1279, 24b/2162, 27b/2424, 36a/3225, 38b/3478; **LM** R219b/541, R224a/998, R228b/1459, R228b/1483; **Sİ** R355a/71, R365a/1088, R373b/2004, R388a/3504, R397b/4489; **SS** R316a/1020, R320b/1447, R329a/2350, R340b/3631; **GS** 28/2, 162/4, 231/2, 312/5, 401/3, 507/5, 601/5, 771/1, 847/1; **NŞ** 20/4, 115/8, 207/2, 302/9, 400/7, 502/4, 601/4; **BV** 23/1, 86/5, 219/4, 372/5, 445/1, 568/7; **FK** 57/9, 119/3, 261/2, 333/5, 492/3,)

ża'f-ı aḥvāl (< Ar. ża'f + < Far. -ı + < Ar. aḥvāl) "zayıf hâlli" (**GS** 162/4)

ża'f-ı ḥāl (< Ar. ża'f + < Far. -ı + < Ar. ḥāl) "zayıf hâlli" (**FK** 499/4)

ża'fī (< Ar. ża'f + < Far. ī) "dermansızlığa, kuvvetsizliğe ait" (**FŞ** SF68a/83, SF70b/21)

ża'flıġ (< Ar. ża'f + < Tr. -lıġ) "zayıflık, güçsüzlük" (**Sİ** R414b/6347; **SS** R337a/3245, R341a/3655, R347b/4355; **GS** 60/1, 80/3, 360/1, 372/4, 666/4, 681/7; **NŞ** 19/5, 222/4, 244/4, 257/5, 441/1, 637/3; **BV** 139/1, 373/4, 651/1; **FK** 51/2, 276/2, 594/2)

ża'flıḳ (< Ar. ża'f + < Tr. -lıḳ) "zayıflık, güçsüzlük" (**GS** 44/2; **NŞ** 139/1, 328/3)

ża'f-pezīr (< Ar. ża'f + < Far. pezīr) "zayıflık bulan, zayıflık alan, zayıflığı kabul eden" (**NŞ** 316/6)

za'īf (< Ar.) "zayıf, güçsüz" (**FŞ** SF60a/118, SF85b/62, SF88a/112, SF89a/33; **HE** 11b/924, 15b/1291, 38b/3462; **LM** R224b/1041, R228a/1401, R234b/2105, R235b/2248, R244a/3068; **Sİ** R360b/651, R383b/3020, R394b/4166, R398b/4620, R419b/6955; **SS** R307b/97, R312a/614, R324b/1886, R331a/2578; **GS** 92/9, 161/9, 234/1, 307/1, 424/5, 567/7, 631/7, 722/3, 829/1; **NŞ** 136/6, 261/2, 300/1, 563/5; **BV** 98/6, 260/5, 333/2, 478/5; **FK** 37/9, 182/5, 257/2, 308/3, 343/3)

ża'īf-aḥvāl (< Ar.) "zayıf hâlli" (**FK** 499/4)

ża'īfe (< Ar.) "zayıf, güçsüz, kadın" (**SS** R337b/3284; R347b/4332)

ża'īfī (< Ar.) "zayıflık, güçsüzlükle ilgili" (**FŞ** SF86a/19; **NŞ** 492/4)

ża'īf-i zār (< Ar. ża'īf + < Far. -i + < Far. zār) "ağlayan, inleyen zayıf (kimse)" (**BV** 98/9, 119/6, 594/4; **FŞ** SF60a/118)

2.29.7.1. Doğum ve İlgili Kavramlar

tevellüd (< Ar.) "doğma (maddi, manevi), doğum" (**GS** 495/5)

toġmaġ “doğma, dünyaya gelme” (**Sİ** R356a/188)

toġmaḳ “doğma, dünyaya gelme” (**BV** 748/2)

velādet (< Ar.) “doğma, doğuş” (**Sİ** R356a/183, R364b/1056, R367b/1385)

māder-zād (< Far.) “anadan doğma, doğuştan” (**FŞ** SF106a/11; **GS** 378/6)

zāyende (< Ar.) “doğmuş, meydana gelmiş” (**BV** 687/1; **GS** 139/6, 219/2; **NŞ** 115/6, 685/6; **SS** R314a/780)

nüḫüst (< Ar.) “ilk gelen; evvelki; önce doğan” (**Sİ** R364b/1048)

Sağlık ve Tıp Kavramları grubunda yer alan “Sağlık ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. +Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Ağrı, Sızı ve Hastalık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far +Ar”, 10 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar. + Tr.”, 5 “Far. + Ar.”, 3 “Ar. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 34 Arapça, 28 Farsça ve 14 Türkçe kelime; “Yara, İltihap ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.”, 10 “Far. +Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Arapça, 18 Farsça, 8 Türkçe kelime ve 38 isim tamlaması; “Zehir ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Türkçe, 5 Arapça, 7 Farsça kelime ve 35 isim tamlaması; “İlaç, Çare, Tedavi ile İlgili Kavramlar” bölümünde 8 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Ar.”, 4 “Far. + Tr.”, 7 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Arapça, 2 Türkçe, 29 Farsça kelime ve 13 isim tamlaması; “Tıp, Hastalık ile İlgili Meslekler” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Arapça, 6 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; “Sağlık ve Tıp ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 1 “Far. + Ar.”, 8 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 7 Arapça kelime ve 23 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca “Sağlık ve Tıp ile İlgili Diğer Kavramlar” başlığı altında yer alan “Doğum ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça, 1 Farsça ve 1 Türkçe kelime bulunmaktadır.

2.30. Saflık, Temizlik ve Kirlilik ile İlgili Kavramlar

2.30.1. Saf, Katıksız Olma ile İlgili Kavramlar

bī-ġış (< Far. bī + < Ar. ġışş) “saf, katıksız” (**LM** R233a/1908, R247a/3388; **NŞ** 70/4, 180/7, 251/3)

ḫāliṣ (< Ar.) “saf, katıksız, hilesiz” (**FK** 14/5, 141/5, 166/3; GS 12/5; **LM** R247a/3386, R247a/3387, R247a/3388; **Sİ** R385a/3211)

ḫāliṣ-nümūne (< Ar. ḫāliṣ + < Far. nümūne) “hilesiz, katkısız” (**FŞ** SF97a/26)

bī-ġışş (< Far. bī + < Ar. ġışş) “saf, katıksız” (**FK** 268/5, 689/422)

maḫş (< Ar.) “saf ve katışıksız olma” (**GS** 297/3)

maḫż (< Ar.) “halis, katıksız, tam” (**FK** 264/5, 319/4, 531/5, 713; **GS** 110/2, 302/9, 405/6, 444/5, 679/9; **NŞ** 514/9; **BV** 500/3; **HE** 8b/654, 40b/3657; **LM** R216b/200, R247b/3463; **Sİ** R367a/1310, R389b/3684; **SS** R313a/695, R326a/2043, R342b/3843)

nāb (< Far.) “saf, katıksız” (**FK** 43/1, 163/7, 277/6, 304/3, 418/3; **GS** 21/1, 48/1, 144/1, 202/1, 336/5, 458/2; **NŞ** 42/3, 130/1, 293/2, 351/1, 460/5, 530/4; **BV** 42/1, 233/6, 339/6; **FŞ** SF54b/38, SF58b/104, SF60b/28, SF73a/82; **HE** 9a/675, 10a/790, 12a/952, 21b/1858; **LM** R216a/179, R222b/854, R230b/1687; **Sİ** R361b/747, R378b/2515, R380b/2721, R388a/3485; **SS** R312b-9, R317a/1110, R318a/1221, R347a/4284)

ṣāf (< Ar.) “temiz, pak, katıksız” (**BV** 48/2, 122/4, 309/1, 339/5, 508/3, 570/1, 744/2; **FK** 137/6, 268/5, 617/6, 713/1; **GS** 7/5, 52/7, 183/6, 239/7, 267/3, 316/6, 529/6; **NŞ** 11/6, 234/4, 304/2, 421/9, 448/6, 526/1, 658/12; **SS** R342a/3742, R342a/3783, R351b/4764, R353a/4951; **Sİ** R359b/556, R384a/3081, R389b/3684, R395b/4291; **HE** 2b/124, 7a/531, 13b/1127, 19a/1642, 24b/2157, 34b/3074; **FŞ** SF84a/46, SF84b/50, SF97b/27; **LM** R224b/1052)

ṣāfī (< Ar.) “saf, temiz, halis” (**FŞ** SF51a/98, SF59a/14, SF79a/1, SF85a/35, SF98a/35; **HE** 27a/2393, 29a/2567, 33a/2975, 34b/3105; **LM** R217a/379, R217a-6, R245a/3191; **Sİ** R358b/416, R373a/1955, R380a/2690, R419a/6885; **SS** R342b/3823, R353a/4940; **GS** 72/8, 332/2, 428/1, 467/6, 656/3; **NŞ** 24/8, 203/8, 344/6, 439/9, 448/6, 578/7, 656/11; **BV** 94/8, 343/7; **FK** 22/5, 268/5, 425/6, 640/5, 689/89)

ṣafvet (< Ar.) “saflık, temizlik” (**BV** 660/50; **NŞ** 8/9)

sārā (< Far.) “saf, halis, katkısız” (**FK** 122/2; **GS** 238/1, 5/4, 8/3; **NŞ** 278/4; **HE** 39a/3512, 40b/3648)

yek-dest (< Far.) “saf, halis” (**Sİ** R380b/2727)

2.30.2. Temiz, Temizlik ile İlgili Kavramlar

arı “temiz” (**FK** 626/6)

arıġ “temiz” (**FK** 256/5, 268/7, 309/3, 566/9, 689/91, 699/1; **GS** 4b-F2/23, 355/6, 690/5; **NŞ** 40/3, 302/3, 463/5, 705; **FŞ** SF50a/11, SF56b/40, SF58b/97; **HE** 10a/798, 10b/815, 11a/888, 14b/1200, 21a/1818; **Sİ** R359b/519, R363a/876, R377a/2346, R384b/3141, R389b/3684, P455b/5649)

arıġlıġ “temizlik” (**FK** 724/2, 727/2; **NŞ** 61/2)

arıḳ “temiz” (**GS** 716/1; **HE** 24b/2161)

arımaḳ “temizleme” (**SS** R324b/1912; **SS** R312b/631)

arıtmaġ “temizleme” (**BV** 365/7, 621/1; **FK** 451/1; **GS** 309/3)

arıtmaḳ “temizleme” (**FK** 630/3, 704/1)

berī (< Ar.) “temiz, arımmış” (**NŞ** 484/3, 593/7, 657/19; **Sİ** R397b/4522, R405b/5319; **SS** R312a/575, R335b/3049; **LM** R247b/3439; **HE** 13a/1083, 23a/2024)

beyżā (< Ar.) “bembeyaz, tertemiz” (**FK** 435/7, 597/3; **GS** 105/5, 677/4; **BV** 4/4, 101/5, 332/3)

nezih (< Ar.) “temiz, pak” (**FK** 555/3; **HE** 2b/122, 10b/823)

pāk (< Far.) “pak, temiz, saf” (**FK** 32/3, 154/5, 256/5, 323/5, 455/6, 582/2; **GS** 24/11, 71/6, 209/7, 222/3, 309/3, 455/5; **NŞ** 67/6, 118/7, 200/7, 306/7, 501/4; **BV** 134/3, 328/4, 448/5, 522/1, 616/5, 682/1; **FŞ** SF46a/23, SF54a/79, SF63b/3, SF73a/70, SF76a/71; **HE** 4b/273, 7b/549, 12a/970, 23b/2038, 34b/3106, 43b/3952; **LM** R216a/159, R220b/638, R231a/1722, R234a/2057; **Sİ** R357b/307, R370b/1659, R376b/2326, R390a/3735; **SS** R309a/267, R319a/1303, R326b/2117, R343b/3907, R353a/4951)

pākā (< Far.) “ey temiz” (**LM** R215a/76)

pākī (< Far.) “temizlik, arılık” (**LM** R216a/147, R232a/1847, R232a/1848, R243b/3030, R246b/3343; **FŞ** SF54a/80; **NŞ** 194/1)

pākīze (< Far.) “temiz, saf” (**FŞ** SF100a/28, SF48b/41, SF53b/9; **HE** 35b/3202; **Sİ** R395b/4316; **GS** 16/3; **NŞ** 325/2, 533/3; **BV** 522/6)

pāklig (< Far. pāk + < Tr. -lig) “temizlik” (**HE** 25b/2243)

pāklik (< Far. pāk + < Tr. -lik) “temizlik” (**FK** 727/1, 795/1; **GS** 85/5, 444/6, 500/9, 576/2; **NŞ** 468/7; **BV** 298/5; **FŞ** SF81a/104, SF81a/108; **HE** 25b/2248; **LM** R242a/2865, R247a/3404; **Sİ** R418a/6822, R421a/7142; **SS** R316a/1003, R321b/1591, R322a/1650)

pākrek (< Far. pāk + < Tr. -rek) “daha pak, daha temiz” (**HE** 25a/2218; **NŞ** 326/3)

silik “temiz, pak” (**BV** 325/1)

şüst (< Far.) “yıkama” (**SS** R342b/3817)

tāhir (< Ar.) “temiz” (**NŞ** 709/27)

yumaġlıġ “yıkama” (**HE** 14b/1198; **Sİ** R397a/4458)

yumaḳ “yıkama” (**GS** 295/7; **Sİ** R355b-2; **SS** R338b/3371)

zāk (< Ar.) “temiz” (**GS** 335/8)

2.30.3. Kir, Pas ve Pislik ile İlgili Kavramlar

arıġsız “pis, kirli” (**FK** 727/2)

bī-pāk (< Far.) “kirli, temiz olmama” (**Sİ** P465a/6568)

bī-pāklik (< Far. bī-pāk+ < Tr. -lik) “kirli, temiz olmama” (**Sİ** R375b/2221)

çirk (< Far.) “kir, pas, pislik” (**SS** R324b/1912; **BV** 107/5; **FK** 183/6; **NŞ** 107/6)

çirke (< Far.) “bir pislik, bir kötülük” (**NŞ** 510/2)

ḫabāset (< Ar.) “pislik; kötü koku” (**NŞ** 330/7)

ḫalāb (< Ar.) “çamur; pis; kirli” (**SS** R350a/4599)

ḫaṭṭ-ı zengār (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. zengār) “bakır paslı çizgiler” (**FK** 192/5, 676/4)

levṯ (< Ar.) “pislik, kir, murdarlık” (**FK** 522/6; **FŞ** SF102b/86; **Sİ** R418a/6821)

murdār (< Far.) “kirli, pis” (**FK** 182/1; **GS** 24/11, 530/8; **HE** 28a/2494, 32b/2928, 33a/2953, 34a/3067)

murdārlıḳ (< Far. murdār + < Tr. -lıḳ) “pislik” (**HE** 37b/3381)

nā-pāk (< Far.) “pis, temiz olmayan, kirli” (**FK** 169/5, 724/1; **GS** 693/1; **NŞ** 107/5, 501/4, 667/1; **BV** 687/2; **FŞ** SF107a/115, SF46b/21; **HE** 17a/1450, 30a/2666, 32a/2846, 33a/2929; **LM** R249a/3582; **Sİ** R418a/6822)

nā-pāklik (< Far. nā-pāk + < Tr. -lik) “pis olma, temiz olmama” (**FK** 727/2; **Sİ** R418a/6823)

nā-pākraḳ (< Far. nā-pāk + < Tr. -raḳ) “daha pis, daha kirli” (**FK** 724)

necāset (< Ar.) “pislik, murdarlık” (**FK** 316/5; **GS** 705/2; **NŞ** 167/6; **BV** 688, 688/2, 706, 706/2; **HE** 28a/2483; **Sİ** R365a/1129)

neces (< Ar.) “pislik, murdarlık” (**NŞ** 40/5)

neceslıġ (< Ar. neces + < Tr. -lıġ) “pislik, murdarlık” (**SS** R311a/467)

necis (< Ar.) “pis” (**HE** 34a/3066; **Sİ** P455b/5647)

necis-ḫār (< Ar. necis + < Far. ḫār) “pislik yiyen” (**HE** 34a/3067)

zeng (< Far.) “kir, pas” (**HE** 10a/797, 15a/1244, 39a/3511; 10a/797, 35b/3210; **GS** 1/2, 256/3, 360/5, 703/1)

zengī (< Far.) “pas renginde” (**BV** 266/3; **Sİ** R389b/3635; **SS** R329/2435; **NŞ** 492/5)

zenglıġ (< Far. zeng + < Tr. -lıġ) “paslı” (**BV** 647/6)

zenglik (< Far. zeng + < Tr. -lik) “paslı” (**BV** 545/5)

zidā (< Far.) “pas açıcı, cilalayıcı, temizleyip parlatıcı” (**NŞ** 1/6)

Saflık, Temizlik ve Kirlilik ile İlgili Kavramlar grubu içerisinde yer alan "Saf, Katıksız Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Arapça ve 3 Farsça kelime; "Temiz, Temizlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Türkçe, 5 Farsça ve 5 Arapça kelime; "Kir, Pas ve Pislik ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 6 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Farsça, 7 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.31. Sağlam, Dayanaklı Olma ile İlgili Kavramlar

bėrk "pek, sıkı, sağlam" (**FŞ** SF55b/19, SF63b/21, SF64a/39, SF70b/24, SF84a/11; **LM** R231b-22, R233b/1975; **Sİ** R406a/5372, R406b/5423, R412b/6108, R414a/6306; **FK** 62/7; **NŞ** 468/4)

bėrkitmek "berkitme, sağlamlaştırma" (**BV** 325/8)

bėrklig "sağlamlık" (**BV** 719)

bėrkrek "daha katı, daha sağlam, daha sert" (**FK** 258/5)

bih-būd (< Far.) "iyi, sağlam" (**FŞ** SF106a/86, SF53a/48, SF73b/121, SF84a/33, SF87b/63; **Sİ** R377b/2436, R377b/2438, R379a/2581; **SS** R321a/1509; **FK** 688/28; **GS** 6a-F2/13, 121/8, 141/6, 765/1; **NŞ** 235/7, 413/6; **BV** 28/6)

bütkermek "bitirme, iyileştirme, sağlamlaştırma" (**GS** 245/1)

ġayet-i muḥkemlıġ (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. muḥkem + < Tr. -lıġ) "sağlamlığın son derecesi" (**BV** 719/2)

ḫākīn (< Ar.) "sağlam, kuvvetli, dayanaklı" (**FŞ** SF48a/60)

istiḥkām (< Ar.) "sağlamlık, kuvvet" (**Sİ** R419b-89)

istiḥkāmlıġ (< Ar. istiḥkām + < Tr. -lıġ) "sağlamlık" (**GS** 312/6)

ḳavī-heykel (< Ar.) "sağlam yapılı" (**Sİ** R414a/6323)

metīn (< Far.) "sağlam, dayanaklı" (**FK** 642/11; **GS** 12b-F2/2; **HE** 14a, 19a/1618, 19a/1630, 39b/3580, 41a/3714; **Sİ** R356b/214, R379b/2641, R394a/4116; **SS** R311a/480)

metn (< Ar.) "sağlam, dayanaklı" (**Sİ** R399a/4679)

muḥkem (< Ar.) "sağlam, güçlü" (**FK** 62/1, 100/7, 266/3, 409/3, 442/6; **GS** 39/4, 74/2, 164/3, 214/4, 246/7, 322/1; **NŞ** 40/6, 169/5, 258/3, 318/5, 410/6, 427/1; **BV** 78/3, 82/6, 165/6, 264/8, 399/9, 412/6; **FŞ** SF50a/95, SF52b/16, SF60b/35, SF72b/5, SF85a/13; **HE** 5b/357, 11b/909, 14a/1167, 16b/1409, 17b/1473; **LM** R226b/1280, R230a/1608,

R232b/1872; **Sİ** R354b/34, R372a/1841, R374a/2018, R386b/3357; **SS** R317a/1119, R327b/2226, R332b/2749, R336a/3126)

muḥkemlıġ (< Ar. muḥkem + < Tr. -lıġ) "sağlamlık" (**NŞ** 633/3; **BV** 39/8)

muḥkemlıḳ (< Ar. muḥkem + < Tr. -lıġ) "sağlamlık" (FK 326/7; **FŞ** SF84a/17)

muḥkemraḳ (< Ar. muḥkem + < Tr. -raḳ) "daha sağlam, daha güçlü" (**FŞ** SF60b/37; **BV** 255/3)

muḥkem-vār (< Ar. muḥkem + < Far. vār) "sağlam, güçlü gibi" (**SS** R328a/2294)

pāy-dār (< Far.) "iyice yerleşmiş, sağlam, sürekli" (**GS** 167/5; **BV** 67/6; **HE** 26b/2342; **LM** R245b/3239)

pāyidār (< Far.) "iyice yerleşmiş, sağlam, sürekli" (**NŞ** 555/10, 690)

rest (< Far.) "sıkı, sağlam" (**Sİ** R362a/791, R368b/1445, R369b/1564, R397a/4460; **SS** R351b/4752)

ṣalābet (< Ar.) "peklik, sağlamlık" (**LM** R230a/1601, R246b/3330; **Sİ** R379b/2645, R389a/3624)

ṣelābet "dayanıklılık, katılık, sağlamlık" (**FŞ** SF51b/43)

Sağlam, Dayanıklı Olma ile İlgili Kavramlar grubunda; 4 Farsça, 6 Arapça, 6 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra gruptaki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far.", 4 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 1 isim tamlaması da yer almaktadır.

2.32. Organ Adları ile İlgili Kavramlar

2.32.1. Organ Adları ile İlgili Genel Kavramlar

ʿużv (< Ar.) "organ" (**GS** 272/6, 767/1; **NŞ** 323/2; **FŞ** SF106b/39/39, SF88a/98; **HE** 11a/873, 14b/1195, 24b/2155; **LM** R244b/3128, R246b/3359; **Sİ** R388a/3518; **SS** R319b/1374, R328a/2258; **BV** 107/5, 253/3/3, 165/6; **FK** 116/4, 531/4, 714)

aʿżā (< Ar.) "organlar, uzuvlar" (**GS** 141/7, 202/3, 397/3, 649/3, 683/69, 834/1; **NŞ** 53/4, 193/4, 222/7; **FŞ** SF46b/22, SF64a/38, SF65b/75, SF66b/50, SF87a/5, SF93b/76; **HE** 15a/1238, 36b/3279; **LM** R222b/829, R230b/1693, R234b/2082, R234b/2085, R234b/2088; **Sİ** R407a/5453, R407a/5455; **SS** R339a/3463; **FK** 685/32; **BV** 149/1)

2.32.2. Baş Bölgesinde Bulunan Organ Adları ve İlgili Kavramlar

2.32.2.1. Baş ve Alın Bölgesi ile İlgili Kavramlar

baş "baş" (**FK** 64/1, 102/5, 256/1, 304/4, 420/4; **BV** 28/3, 44/7, 120/4, 210/1, 338/1, 429/1; **GS** 7/6, 101/9, 200/1, 306/5, 322/4, 403/1; **NŞ** 1/2, 138/2, 200/4, 300/7, 401/5, 501/6, 600/2; **FŞ** SF46b/6, SF50b/36, SF62b/38, SF69b/44; **HE** 1b/26, 9a/714, 12b/1031, 23a/2029; **LM** R214b/22, R220a/566, R224a/1019, R233b/2008; **Sİ** R355a/49, R365b/1177, R386b/3373, R394b/4173; **SS** R307a/49, R316b/1064, R325b/2024, R339a/3444,)

gül-cebīn (< Far. gül + < Ar. cebīn) "gül alınlı" (**FK** 121/4)

gül-cebīn (< Far. gül + < Ar. cebīn) "gül alınlı, pembe alınlı" (**SS** R334b/2965, R335a/3028, R335a/3032; **BV** 145/5, 302/9)

gül-cebīnlig (< Far. gül + < Ar. cebīn + < Tr. -lig) "gül alınlı" (**FK** 121/4, 537/9)

gül-cebīnlik (< Far. gül + < Ar. cebīn + < Tr. -lik) "gül alınlı" (**BV** 83/5, 510/3)

gül-i şem'-cebīn (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. şem'-cebīn) "parlak alınlının gülü" (**GS** 303/5)

ḳafā (< Ar.) "kafa, baş, arka, ense" (**GS** 25/2; **NŞ** 33/4)

kiçke "ense" (**FK** 64/7)

maŋlay (< Moğ.) "alın" (**FŞ** SF63a/71; **HE** 32b/2919; **LM** R224b/1043; **Sİ** R406a/5354; **SS** R332a/2706; **NŞ** 321/4, 646/4; **FK** 32/4, 324/7; **BV** 161/4, 598/3)

meh-cebīn (< Far. meh + < Ar. cebīn) "ay alınlı parlak" (**FK** 84/1, 87/5, 446/6; **GS** 328/6, 458/1, 570/1; **NŞ** 36/4, 655/17, 709/2; **BV** 447/1; **FŞ** SF47b/4, SF77a/149; **Sİ** R399b/4700)

pīşānī (< Far.) "alın" (**HE** 29b, 42a)

tārek (< Far.) "başın üst kısmı" (**FŞ** SF45b/15; **HE** 35b/3171; **LM** R228b/1439, R234b/2100; **Sİ** R419a/6908; **SS** R313b/768, R326a/2083, R353a/5008)

cebhe (< Ar.) "alın" (**FŞ** SF51b/18; **Sİ** R356b/239, R394a/4110; **SS** R308b/209, R333a/2783; **BV** 660/23; **GS** 564/6, 694/1; **GS** 8/2; **NŞ** 470/3, 566/2)

cebhe-i çīn (< Ar. cebhe + < Far. -i + < Far. çīn) "kırışık alın" (**GS** 694)

cebhet (< Ar.) "alın" (**BV** 660/78)

cebīn (< Ar.) "alın" (**FŞ** SF50a/12, SF50a/5, SF51a/85, SF69b/40, SF76b/99; **HE** 12b/1017, 12b/1020, 24a/2117, 35b/3172; **LM** R222a/778, R231a/1704, R240a/2731; **Sİ** R388a/3508, R393b/4074, R395b/4306; **SS** R322b/1680, R330b/2539, R341b/3691,

R351b/4751; **FK** 447/2, 680/2; **BV** 295/4, 441/5; **GS** 458/5, **NŞ** 21/1, 269/1, 430/4, 512/2, 646/7)

kelle (< Far.) "baş, kafa" (**HE** 35b/3196)

ser (< Far.) "baş" (**FK** 185/6, 296/2, 359/4, 485/5, 587/9; **GS** 20/6, 23/7, 257/7, 270/3, 329/7; **NŞ** 84/6, 240/4, 374/2, 401/8, 489/3, 524/5; **FŞ** SF103a/8, SF104a/114, SF91b/32, SF92a/57, SF65b/52, SF74a/147; **HE** 3b/183, 25a/2200, 27b/2455; **Sİ** R377b/2431, R406a/5357, R408b/5759; **SS** R341b/3700, R347b/4332)

2.32.2.2. Beyin ve İlgili Kavramlar

dimāġ (< Ar.) "beyin" (**FŞ** SF47b/48, SF62a/79, SF72b/21, SF84a/4, SF92b/121; **HE** 2a/66, 8a/608, 10a/773, 22b/1971, 25a/2182; **LM** R221a/686, R226a/1188, R230a/1602; **Sİ** R359a/462, R373a/1912, R375a/2163; **SS** R306b/3, R320b/1477, R331a/2565, R336b/3163; **FK** 114/3, 268/1, 352/8, 476/4, 579/7; **GS** 131/5, 170/3, 236/3, 310/9, 442/5; **NŞ** 4/3, 114/3, 298/2, 300/6, 476/6, 514/3, 615/8; **BV** 28/1, 102/3, 196/3, 300/6, 398/7, 465/2, 660/17)

dimāġī (< Ar. dimāġ + < Far. ī) "beyinle, akılla ilgili" (**GS** 373/5)

maġz (< Ar.) "beyin, iç, ruh" (**FŞ** SF84a/45, SF86b/92, SF87a/6; **HE** 3b/203, 11b/930, 29a/2573, 30a/2667, 36a/3247; **LM** R220b/647, R223b/942, R224b/1041, R239b/2636; **Sİ** R373b/1994, R399b/4698P465a/6544; **SS** R320b/1465, R351b/4759; **BV** 21/5; **Sİ** R415b/6468)

maḥrūrī-dimāġ (< Ar.) "hararetli beyin" (**GS** 309/4)

2.32.2.3. Yüz -Yanak Bölgesi ve İlgili Kavramlar

'ārıż (< Ar.) "yanak, sevgilinin yanağı" (**GS** 60/2, 122/1, 203/1, 345/2, 403/5, 503/1; **NŞ** 4/6, 57/1, 103/6, 204/3, 603/4, 619/1; **FK** 25/7, 117/1, 294/1, 305/1, 467/1, 579/4, 617/1, 685/28; **BV** 7/3, 161/1, 225/3, 284/3, 633/3, 693/2, 744/2; **FŞ** SF57b/27, SF76a/76, SF92a/82, SF97a/44; **HE** 8b/632, 10a/805, 24a/2096, 31b/2795, 35b/3194, 38a/3448; **LM** R216a/190, R216a/191, R222a/777, R236b/2314; **Sİ** R354b/8, R382b/2927, R406b/5401; **SS** R320a/1392, R338a/3360, R348b/4468, R351a/4719)

'ārıż-ı 'ālem-ārā (< Ar. 'ārıż + < Far. -ı +< Ar. 'ālem +< Far. ārā) "âlemi süsleyenin yanağı" (**NŞ** 4/6)

'ārıż-ı dil-cū (< Ar. 'ārıż + < Far. -ı +< Far. dil-cū) "gönül arayanın yanağı, maşuğun yanağı" (**NŞ** 619/1; **BV** 166/1, 536/1)

‘ārıż-ı dil-rübā (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. dil-rübā) “(gönlü kapan) sevgilinin yanağı” (**LM** R236b/2314)

‘ārıż-ı gül (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. gül) “gül yanaklı” (**BV** 231/2)

‘ārıż-ı gül-fām (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül kokulunun yanağı” (**FK** 25/7; **BV** 148/3, 187/3)

‘ārıż-ı gül-nār (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. gül-nār) “gül kırmızısı yanak” (**BV** 281/1)

‘ārıż-ı gül-reng (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli yanak” (FK 348/1; **HE** 24a/2096)

‘ārıż-ı meh-sīmā (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. meh-sīmā) “ay yüzlü sevgilinin yanağı” (**FK** 688/15)

‘ārıż-ı meh-veş (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. meh-veş) “ay gibi güzel sevgilinin yanağı” (**BV** 638/1)

‘ārıż-ı zībā (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. zībā) “süslü, güzel yanaklı” (**BV** 446/5)

‘ārıż-ı zībālıġ (< Ar. ‘ārıż + < Far. -ı + < Far. zībā+ < Tr.-lıġ) “süslü, güzel yanaklı” (**GS** 345/2)

‘ayn- ı ḫurşīd (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı < Far. ḫurşīd) “güneşin ta kendisi; aşığın aşktan dolayı sararıp solmuş yüzü” (**LM** R219a/466)

‘izār (< A.) “yanak” (**GS** 2/6, 106/3, 134/4, 200/4, 356/2, 511/2, 627/1, 664/7; **NŞ** 164/3, 295/1, 313/3, 415/2, 458/6, 551/6, 603/3; **FŞ** SF48a/3, SF51b/48, SF70a/19, SF75b/13, SF76b/99; **HE** 2a/63, 22b/1964, 26b/2325, 35b/3201, 36a/3227; **LM** R221a/693, R224a/995, R239b/2599, R242b/2932, R245b/3237, R247a/3383; **Sİ** R372b/1888, R376a/2280, R387a/3381, R396b/4377; **SS** R310a/356, R311a/488, R313a/679, R335b/3054; **FK** 26/5, 122/9, 203/5, 304/2, 394/2, 543/1, 612/1, 664/2; **BV** 33/6, 175/2, 180/5, 381/1, 427/2, 560/1, 660/45)

‘izārī (< Ar. ‘iẓār + < Far. ī) “yanak ile ilgili” (**FŞ** SF69b/41)

āb-ı rū (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. rū) “yüz suyu” (**GS** 403/5, 527/5; **NŞ** 535/7)

āb-ı rūy (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. rūy) “yüzsuyu” (**FŞ** SF106b/59; **Sİ** R414a/6281)

āb-rū (< Far.) “su gibi parlak, temiz yüz” (**FK** 536/5; **SS** R321a/1540)

āb-rūy (< Far.) “su gibi parlak, temiz yüz” (**BV** 44/2)

āfitāb-rū (< Far.) “güneş yüzlü, güzel” (**NŞ** 396/2)

ārıż (< Ar.) “yanak” (**GS** 586/3)

āteşīn-i ʿizār (< Far. āteşīn + < Far. -i + < Ar. ʿiẕār) “ateşten yanak, kırmızı yanak” (**GS** 571/2)

āyīne-ı ruḫsār (< Far. āyīne + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) “sevgilinin yüzünün aynası; sevgilinin parlak yüzü” (**FŞ** SF62a-21)

āzerde (< Far.) “ateş; sevgilin yanağı” (**SS** R312b/649, R316b/1054)

bāġ-ı ruḫsār (< Far. bāġ + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) “yanak; yanağın bahçesi” (**NŞ** 359/6, 625/3; **SS** R307a/47)

bahār-ı ʿārıż (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ʿārıż) “yanağın baharı” (**GS** 382/6)

berḳ-ı cemāl (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzel yüzün şimşeği, şimşek gibi parlaklığı” (**BV** 616/3)

berḳ-i ruḫsār (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “sevgilinin yanağının güzelliği, parıltısı” (**NŞ** 342/7)

bustān-ı ʿiẕār (< Far. bustān + < Far. -ı + < Ar. ʿiẕār) “yanak bahçesi” (**GS** 360/2)

cemāl (< Ar.) “yüz güzelliği, yüz” (**FŞ** SF53a/60, SF63b/112, SF74b/54, SF77b/4; **HE** 2b/126, 6a/401, 10b/842, 21b/1854, 22b/1960; **LM** R219a/475, R223a/906, R227b/1358, R239b/2604; **Sİ** R354b/14, R366b/1276, R375a/2173, R387b/3479; **SS** R307a/56, R317a/1096, R326b/2132, R335b/306; **BV** 4/1, 84/2, 121/1, 205/6, 317/1, 319/2; **FK** 33/1, 100/5, 296/2, 306/1, 474/1, 591/4, 610/6, 719/1; **GS** 2/8, 7/7, 102/1, 200/4, 304/7, 430/7; **NŞ** 1/1, 113/7, 210/2, 310/4, 400/6)

cemāl-efzā (< Ar. cemāl + < Far. efzā) “yüz güzelliği veren” (**HE** 2a)

cemāl-i cilve-ārā (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. cilve + < Far. ārā) “sevgilinin süslü güzel yüzünün görünmesi, ortaya çıkması” (**LM** R233a/1940)

cemāl-i gül-şen (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Far. gül-şen) “sevgilinin gül bahçesine benzeyen yüzünün güzelliği” (**NŞ** 646/5)

cemāl-i zībā (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Far. zībā) “güzellik, sevgilinin yüzü” (**SS** R309b/310)

cemāliyyet (< Ar.) “yüz güzelliği” (**HE** 2a/48)

çerāġ-ı ḥüsn (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik ışığı” (**GS** 220/3; **NŞ** 79/3)

çehre (< Far.) “çehre” (**GS** 392/5; **HE** 2b/113, 14b/1205, 15a/1243, 18a/1519, 25b/2265, 31b/2796, 37a/3322, 43a/3896; **Sİ** R383b/3050, R398b/4599, R417b/6761; **FŞ** SF61a/64, SF76b/103, SF83a/36)

çehre-ḫırāş (< Far.) “yüzü yaralayan” (**HE** 27a/2394)

çehre-i envār (< Far. çehre + < Far. -i + < Ar. envār) “nurlu yüz” (**HE** 38a/3449)

çehre-i gül-reng (< Far. çehre + < Far. -i + < Ar. gül-reng) “gül renkli yüz” (**HE** 25b/2265)

çehre-i maḳṣūd (< Far. çehre + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “istenilen, arzu edilen şeyi gösteren çehre, yüz” (**HE** 18a/1519)

çehrelig (< Far. çehre + < Far.-i+ < Tr. -lig) “yüzlü, suratlı” (**Sİ** R355a/58)

çıray (< Moğ.) “yüz, çehre” (**FK** 80/6; **NŞ** 676/3)

çıraylıġ (< Moğ.) “yüzlü, çehreli” (**Sİ** R399b/4729)

çihr (< Far.) “yüz, çehre” (**FŞ** SF56a/107, SF61a/54, SF81a/127; **LM** R242a/2873, R242b/2927; **Sİ** R394b/4212; **SS** R308a/166)

çihre (< Far.) “yüz, çehre” (**FK** 63/3, 150/7, 264/3, 313/4, 438/3, 573/2; **BV** 9/5, 185/5, 243/4, 283/2, 328/3, 368/2, 407/3, 598/4, 613/1; **GS** 1/6, 55/5, 159/7, 206/2, 302/2, 365/1; **NŞ** 51/6, 144/2, 251/6, 310/1, 414/6, 502/5; **FŞ** SF56b/29, SF56b/36, SF60b/20, SF81a/126; **LM** R222a/802, R224a/989, R228a/1407, R229b/1547; **SS** R307a/55, R308a/191, R318b/1246, R319a/1323, R333b/2829)

çihre-ālā (< Far.) “yüz kirleten” (**BV** 174/3)

çihre-güşāy (< Far.) “yüzünü açan, yüz açıcı” (**NŞ** 204/3; **SS** R330b/2536)

çihre-i maḳṣūd (< Far. çihre + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “arzu edilen yüz” (**FK** 97/7; **GS** 1/6; **NŞ** 414/6, 442/9, 465/6)

çihre-i pāk (< Far. çihre + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz yüz” (**GS** 455/5)

çihre-i zerd (< Far. çihre + < Far. -i + < Far. zerd) “sararmış yüz” (**BV** 354/6, 407/3; **FK** 438/3; **GS** 365/1, 435/6; **NŞ** 653/15)

çihrelig (< Far. çihre + < Tr. -lig) “yüzlü, çehreli” (**GS** 16/5)

deryā-yı melāḥat (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. melāḥat) “güzellik denizi; sevgilinin yüzü” (**LM** R233a/1909)

deşt-i melāḥat (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. melāḥat) “güzellik çölü, sevgilinin güzel yüzü” (**HE** 9b/748)

dīdār (< Far.) “yüz, çehre” (**FŞ** SF60a/113, SF92b/109; **HE** 23b/2055, 28a/2472; **LM** R216b/240, R222a/815, R240a/2740, R242a/2852; **FK** 398/6, 398/7, 601/2; BV 206/3, 521/3; **GS** 146/5, 247/1, 476/2, 683/147; **NŞ** 235/6, 509/6)

erguvān-ḫad (< Far. erguvān + < Ar. ḫad) “parlak yanak” (**LM** R222a/790; **NŞ** 192/2)

ferhünde-cemāl (< Far. ferhünde + < Far.-i+ < Ar. cemāl) “uğurlu ve güzel yüz” (**GS** 820/1)

ferruḫ-cemāl (< Far. ferruḫ + < Ar. cemāl) “yüzü güzel” (**HE** 5b/395, 11a/901; **Sİ** R374a/2037, R390a/3716, R421a/7095)

gird-bāliş (< Far.) “yüz yastığı” (**FK** 631/5)

gird-bālişt (< Far.) “yüz yastığı” (**FK** 31/5; **SS** R312b/627, R313b/746, R350b/4671)

gird-i ʻiẕār (< Far. gird + < Far. -i + < Ar. ʻiẕār) “yanağın yuvarlaklığı” (**HE** 26b/2325)

gūne-i ruḫsār-ı gül-fām (< Far. gūne + < Far. -i + < Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül renkli yanağın rengi” (**FK** 100/5)

gül- ʻiẕār-ı serv-reftār (< Far. gül + < Ar. ʻiẕār + < Far. -ı + < Far. serv-reftār) “servi gibi salınan gül yanaklı sevgili” (**BV** 420/8)

gül-ʻiẕār (< Far. gül + ʻiẕār) “gül yüzlü, gül yanaklı” (**FK** 87/4, 328/1, 570/1, 602/2; **BV** 22/3, 393/3, 413/1, 641/1)

gül-ʻiẕār (< Far. gül + < Ar. ʻiẕār) “gül yüzlü, gül yanaklı” (**GS** 102/1, 175/1, 214/2, 363/1, 488/1, 590/1; (**NŞ** 206/2, 386/6, 541/1, 610/1; **HE** 21a/1811; **LM** R223b/936, R223b/959, R224a/1013; **Sİ** R380b-32; **SS** R335a/3011, R335a/3013)

gül-ʻiẕārā (< Far.) “gül yanaklı” (**NŞ** 4/5)

gül-ʻiẕār-ı bāde-āşām (< Far. gül + < Ar. ʻiẕār + < Far. -ı + < Far. bāde-āşām) “şarap hazırlayan, içen gül yanaklı (sevgili)” (**BV** 569/7)

gül-ʻİẕār-ı tāze (< Far. gül + < Ar. ʻiẕār + < Far. -ı + < Far. tāze) “taze, körpe gül yanaklı (sevgili)” (**FK** 520/1)

gül-ʻiẕārī (< Far. gül + < Ar. ʻiẕārī) “gül yüzlü, gül yanaklı” (**FŞ** SF69b/41; **LM** R231b/1756; **GS** 681/5; **BV** 209/6)

gül-berg-ı aḥmer (< Far. gül-berg + < Far. -ı + < Ar. aḥmer) “kırmızı olan gül yaprağı; *mec.* sevgilinin yüzü” (**FŞ** SF70a-27)

gül-berg-i ʻiẕār (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Ar. ʻiẕār) “gül yapraklı yanak” (**GS** 2b-F2/14)

gül-berg-i ruḫsār (< Far. gül-berg + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “gül yaprağı gibi yanak” (**FK** 541/2)

gül-çehre (< Far.) “gül yüzlü” (**HE** 9a/706, 14a, 17a/1438; **Sİ** R360a/570, R384a/3108)

gül-çihr (< Far.) “gül yüzlü” (**FK** 689/152; **FŞ** SF101b/2, SF57b/1, SF77b/69, SF85b/48; **LM** R219a/459, R232b/1907, R244b/3149; **SS** R316b/1053, R331b/2665, R333a/2827, R337b/3289)

gül-çihre (< Far.) “gül yüzlü” (**FK** 119/5, 163/7, 585/5, 686/26; **GS** 10b-F2/14, 147/1, 356/1, 423/7; **NŞ** 371/7, 437/5, 526/2; **BV** 94/2, 145/3, 196/1, 388/1, 571/6, 657/26; **FŞ** SF54b/42, SF57a/42, SF57b/29, SF74b/68, SF88a/92; **LM** R240a/2672; **SS** R324b/1918, R325a/1928, R325a/1936, R343a/3866)

gül-çihreī (< Far.) “gül yüzlü, gül yüzlü ile ilgili” (**GS** 713/2)

gül-çihrelig (< Far. gül-çihre + < Tr. -lig) “gül yüzlü” (**FK** 419/6)

gül-çihre-yi dil-ārāy (< Far. gül-çihre + < Far. -yi + < Far. dil-ārāy) “gönlü süsleyen gül yüzlü sevgili, güzel” (**SS** R343a/3866)

gül-çihr-ı zībā (< Far. gül-çihre + < Far. -ı + < Far. zībā) “süslü, güzel gül yüzlü güzel, sevgili” (**FŞ** SF77b/69)

gül-gūne (< Far.) “gül renkli, gül yanaklı; düzgün, allık” (**FK** 369/2, 369/7; **GS** 206/6, 373/1, 508/3, 529/2; **NŞ** 279/6, 375/1, 503/2; **BV** 350/6, 446/5, 693, 735/1; **LM** R242b/2905, R246b/3291; **SS** R334a/2914)

gül-gūnelıḳ (< Far. gül-gūne + < Tr. -lıḳ) “gül renkli, gül yanaklı” (**GS** 389/1)

gül-gūnluḳ (< Far. gül-gūne + < Tr. -luḳ) “gül renkli, gül yanaklı” (**HE** 24a/2096)

gül-ḫād (< Far. gül + < Ar. ḫādd) “gül yanaklı” (**FK** 125/5)

gül-ḫad (< Far. gül + < Ar. ḫadd) “gül yanaklı” (**FŞ** SF54a/43, SF79b/89; **LM** R221b/759, R228b/1467; **Sİ** R398b/4592; **SS** R338b/3387; **NŞ** 194/3)

gül-ı ruḫsār (< Far. gül + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) “gül yanaklı” (**FŞ** SF58a/34)

gül-i ruḫsār (< Far. gül + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “gül yanaklı” (**BV** 270/1, 589/5; **FK** 296/3; **GS** 13/3, 590/6; **NŞ** 289/6, 557/1)

gül-reng-i ʿārıż (< Far. gül-reng + < Far. -i + < Ar. ʿārıż) “(sevgilinin) gül renkli yanağı” (**NŞ** 204/3)

gül-reng-i ruḫsār (< Far. gül-reng + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “(sevgilinin) gül renkli yanağı” (**NŞ** 368/2)

gül-rū (< Far.) “gül yüzlü, al yanaklı” (**FŞ** SF103a/142, SF79b/49; **NŞ** 103/1)

gül-ruḫ (< Far.) “gül yüzlü, al yanaklı” (**FK** 40/3, 117/1, 242/3, 317/1, 374/1; **GS** 238/9, 310/3, 319/2, 520/1, 537/3, 580/9; **NŞ** 111/2, 220/3, 305/5, 429/8, 504/8; **BV** 173/5, 449/7, 563/7, 647/9, 723/3; **FŞ** SF101a/141, SF89b/74, SF97a/61, SF74b/71, SF85b/59; **HE** 16b/1372, 21a/1810, 34a/3064, 38b/3454, 42a/3822; **LM** R217a/317, R224a/996, R236b/2293, R239b/2614, R244a/3104; **Sİ** R378b/2495, R401b/4920, R402b/4995, R416a-81; **SS** R307a/53, R310a/392, R316a/1014, R326a/2067, R341a/3687)

gül-ruḫ-ı bostān (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. bostān) “bahçenin gül renkli yanağı” (**SS** R307a/53)

gül-rūḫ-ı dūşīze (< Far. gül-rūḫ + < Far. -ı + < Far. dūşīze) “gül yanaklı kızlar” (**HE** 35b/3202)

gül-ruḫ-ı meh-sīmā (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. meh-sīmā) “ay yüzlünün gül yanağı” (**BV** 261/5)

gül-ruḫ-ı mehveş (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. mehveş) “aya benzer gül yanaklı (sevgili)” (**SS** R326b/2092)

gül-ruḫ-ı perī-zād (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. perī-zād) “gül yanaklı peri çocuğu; peri kadar güzel sevgili” (**LM** R244a/3104)

gül-ruḫ-ı perī-zāde (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. perī-zāde) “gül yanaklı peri çocuğu; peri kadar güzel sevgili” (**SS** R344b/4052)

gül-ruḫ-ı ra‘nā (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Ar. ra‘nā) “güzelin gül yanağı” (**NŞ** 55/1)

gül-rūḫ-ı ṭannāz (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Ar. ṭannāz) “eğlenen, alay eden gül yanaklı (sevgili)” (**NŞ** 545/1)

gül-ruḫ-ı zībā (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. zībā) “gül yüzlü güzeller, güzel yanaklı sevgili” (**HE** 34a/3064)

gül-ruḫ-ı zībā-‘iẕār (< Far. gül-ruḫ + < Far. -ı + < Far. zībā + < Ar. ‘iẕār) “güzel yüzlü, gül yanaklı (sevgili)” (**HE** 42a/3822)

gül-ruhī (< Far.) “gül yanaklı” (**GS** 681/2; **NŞ** 581/2)

gül-ruḫsār (< Far.) “gül yanaklı” (**FK** 372/1, 601/3, 688/56; **GS** 247/1, 530/1; **NŞ** 224/1, 494/4; **SS** R333b/2830)

gül-ruḫsārçe (< Far. gül-ruḫsār + < Tr. -çe) “gül yanaklı gibi” (**FK** 554/1)

gül-ruḫsāre (< Far.) “gül yanaklı” (**GS** 653/3)

gül-ruḫsārsız (< Far. gül-ruḫsār + < Tr. -sız) “gül yanaksız” (**GS** 212/2; **NŞ** 654/31)

gül-rūy (< Far.) “gül yüzlü, al yanaklı” (**FK** 229/3, 279/1, 541/7, 552/1; **GS** 226/6, 238/7; **NŞ** 486/3, 550/2; **BV** 97/2, 143/8, 256/5, 348/3; **FŞ** SF79a/19; **HE** 35b/3191; **LM** R222a/790; **SS** R336b/3182)

ḫad (< Ar.) “yanak” (**FK** 32/3; **NŞ** 126/4; **LM** R222a/773)

ḫadd (< Ar.) “yanak” (**SS** R348b/4445; **BV** 671/1)

ḫad-i pāk (< Ar. ḫadd + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz, parlak yanak” (**FK** 32/3)

ḥūr-ı melek-sīmā (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Ar. melek + < Far. sīmā) “melek yüzlü güzel” (**GS** 293/3; **NŞ** 325/1)

ḥūr-ı perī-peyker (< Ar. ḥūr + < Far. -ı + < Far. perī-peyker) “peri yüzlü huri, huri gibi güzel” (**FK** 10/3, 279/5, 578/5; **NŞ** 30/4)

ḥūr-i melek-sīmā (< Ar. ḥūr + < Far. -i + < Ar. melek + < Far. sīmā) “melek yüzlü güzel” (**BV** 240/1, 277/1)

ḥūr-i perī-veş (< Ar. ḥūr + < Far. -i + < Far. perī-veş) “peri gibi çok güzel huri (dilber)” (**BV** 616/1)

ḥūr-peyker (< Ar. ḥūr + < Far. peyker) “huri yüzlü, parlak, güneş yüzlü” (**FK** 165/3; **BV** 15/9)

ḫurşīd-‘ārıż (< Far. ḫurşīd + < Ar. ‘ārıż) “güneş gibi parlak yanaklı” (**GS** 306/2)

ḫurşīd-i ‘iẕār (< Far. ḫurşīd + < Far. -i + < Ar. ‘iẕār) “güneş gibi parlak yanaklı” (**FK** 543/1)

ḫurşīd-peyker (< Far.) “güneş yüzlü güzel” (**GS** 16/5)

ḫurşīd-sīmā (< Far.) “güneş yüzlü” (**FK** 27/2, 485/7; **GS** 300/3)

hümāyūn-cemāl (< Far. hümāyūn + < Ar. cemāl) “kutlu yüz” (**Sİ** R395a/4215)

hümāyūn-ruḫ (< Far.) “hümayun yanaklı” (**SS** R311b/510)

ḫᵛān-ı cemāl (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzel yüz sofrası” (**GS** 280/3)

ıẓhār-ı cemāl (< Ar. ıẓhār + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “yüz güzelliğini ortaya çıkarma” (**FK** 225/5)

iŋ “yanak” (**FŞ** SF76a/61, SF57b/3, SF93a/25, SF93b/57; **HE** 24a/2098; **LM** R237b/2391, R240a/2690; **FK** 149/2, 168/1; **GS** 200/2, 356/5, 860/1; **NŞ** 28/2; **BV** 252/1, 342/1, 342/7, 346/1, 365/4, 430/5)

iŋlig “yanaklı” (**FK** 566/8)

ḳamer-çihr (< Ar. ḳamer + < Far. çihr) “ay yüzlü” (**FŞ** SF83b/71)

ḳamer-sīmā (< Ar. ḳamer + < Far. sīmā) “ay yüzlü, çok güzel” (**GS** 8/4)

ḳurṣ-ı ḫūr (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Far. ḫūr) “güzel yüzünün görünmesi” (**HE** 21b/1856)

lāle-‘īẕār (< Far. lāle + < Ar. ‘īẕār) “lale yanaklı” (**FK** 125/5; **BV** 645/2)

lāle-ruḫ (< Far.) “lale yanaklı, lale renkte yanağa sahip” (**FK** 233/2, 427/5, 446/5; **GS** 170/7, 171/7; **NŞ** 616/4; **BV** 481/7, 632/1; **FŞ** SF102b/102, SF80a/21; **SS** R345b/4163)

lāle-ruḫā (< Ar. lāle + < Far. ruḫā) “ey lale yanaklı” (**GS** 42/1)

lāle-ruḫsār (< Far.) “lale yanaklı” (**FK** 647/4; **GS** 668/5; **FŞ** SF100b/74)

lāle-rūy (< Far.) “lale yüzlü, yüzü lale renginde olan” (**NŞ** 226/7, 302/1, 436/1)

lāle-zār-ı eşk (< Far. lāle-zār + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşının lale bahçesi, sevgilinin yanağı” (**NŞ** 296/1)

lem‘a-i ‘ārıż (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Ar. ‘ārıż) “yanağın parlayışı” (**GS** 10b-F2/18)

levḥ-ı ‘iẕār (< Ar. levḥ + < Far. -ı + < Ar.‘iẕār) “yanağın levhası/sayfası; yanak” (**FŞ** SF76a/68)

levḥ-ı sīm (< Ar. levḥ + < Far. -ı + < Far. sīm) “gümüş levha; sevgilinin yanağı” (**FŞ** SF63a/108)

levḥ-ı sīmī (< Ar. levḥ + < Far. -ı + < Far. sīmī) “gümüş levha; sevgilinin yanağı” (**FŞ** SF63b/1)

levḥ-i sīm (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Far. sīm) “gümüş levha; sevgilinin yanağı” (**LM** R221b/734)

levḥ-i sīmīn (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Far. sīmīn) “gümüş levha; sevgilinin yanağı” (**FK** 110/6)

māh-çihr (< Far.) “ay yüzlü (güzel)” (**SS** R332b/2730)

māh-ı perī-çihr (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. perī-çihr) “peri yüzlü ay (sevgili)” (**FŞ** SF102b/103)

māh-liḳā (< Far.) “ay yüzlü” (**GS** 285/7; **NŞ** 652/1; **LM** R224b/1069)

māh-peyker (< Far.) “yüz ay gibi parlak, güzel, nurlu” (**FŞ** SF69b/39; **SS** R315b/966; **BV** 77/2)

māh-peyker-i zībā (< Far. māh-peyker + < Far. -i + < Far. zībā) “süslü, yüzü ay gibi parlak ve güzel olan sevgili” (**SS** R315b/966)

māh-rū (< Far.) “ay yüzlü” (**BV** 512/1; **GS** 682ı/4)

māh-rūḫ (< Far.) “ay yanaklı” (**HE** 9b/748; **SS** R332b/2763, R346a/4194, R349a/4491)

māh-ruḫ-ı dil-keş (< Far. māh-ruḫ + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “ay yüzlü güzel” (**HE** 9b/748)

māh-ruḫsār (< Far.) “ay yüzlü, çok güzel” (**FK** 502/7; **NŞ** 656/43)

māh-rūy (< Far.) “yüzü ay gibi güzel olan” (**SS** R317b/1152)

meh-i gül-ḫad (< Far. meh + < Far. -i + < Far. gül + < Ar. ḫadd) “gül yanaklı ay, sevgili” (**NŞ** 194/3)

mehliḳā (< Far.) “ay yüzlü, güzel” (**SS** R346a/4187; **BV** 401/4)

meh-rū (< Far.) “ay yüzlü güzel” (**FŞ** SF69b/52, SF76b/120, SF77b/38, SF83b/80, SF92a/70; **HE** 26b/2324; **Sİ** R399b/4723)

meh-rūy (< Far.) “ay yüzlü güzel” (**FŞ** SF86b/50)

meh-simā (< Far.) “ay yüzlü, parlak yüzlü, güzel” (**FK** 688/15; **NŞ** 102/3; **BV** 97/1, 261/5; **SS** R343a/3898)

mehveş-i perī-peyker (< Far. meh-veş + < Far. -i + < Far. perī-peyker) “peri yüzlü, çok güzel ay gibi” (**SS** R325a/1959)

melāḥat (< Ar.) “güzellik, yüz güzelliği” (**FK** 109/3, 274/6, 300/1, 466/1, 607/2; **GS** 2/9, 49/5, 118/2, 158/1, 175/2, 216/4; **NŞ** 103/4, 111/4, 214/, 371/2, 392/6, 516/5, 522/1; **BV** 76/2, 194/3, 238/4, 321/2, 563/1, 584/7; **FŞ** SF101a/133, SF105a/8, SF76a/80, SF81a/112; **HE** 7b/562, 7b/564, 9b/748, 25a/2185, 25b/2232, 30b/2739; **LM** R220b/657, R233a/1909; **Sİ** R399b/4694, R403b/5112; **SS** R315a/897)

melek-sīmā (< Ar. melek+ < Far. sīmā) “melek yüzlü, güzel” (**FK** 86/1, 148/1, 238/8, 570/2, 683/4; **GS** 84/1, 132/5, 190/2, 195/1, 200/4, 293/3, 496/1, 545/2; **NŞ** 181/1, 296/4, 325/1; **BV** 53/4, 118/5, 124/3, 587/5; **SS** R340b/3626)

mest-i didār (< Far. mest + < Far. -i + < Far. didār) “güzel yüzün sarhoşluğu” (**LM** R240a/2740, R242a/2852)

mihr-cemāl (< Far. mihr + < Ar. cemāl) “güneş yüzlü” (**Sİ** R401a-56)

mihr-çihr (< Far.) “güneş yüzlü” (**SS** R311b/528)

mihr-efrūz (< Far.) “güneşi parlatan; güneşten daha parlak” (**GS** 678/5; **SS** R312b/651)

mihr-ı ‘iẕār (< Far. mihr + < Far. -ı + **< Ar.** ‘iẕār) “(sevgilinin) yanağının güneşi” (**FŞ** SF75b/13)

mihr-ı cemāl (< Far. mihr + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzel yüzün güneşi” (**FŞ** SF80a-35)

mihr-i ‘ārıż (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘ārıż) “güneş gibi parlak yanak” (**NŞ** 132/1)

mihr-i ‘iẕār (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. ‘iẕār) “(sevgilinin) yanağının güneşi” (**BV** 284/6)

mihr-i cemāl (< Far. mihr + < Far. -i + < Ar. cemāl) “güzel yüzün güneşi” (**FK** 131/2, 236/1; **NŞ** 522/8)

mihr-i gül-ruḫsār (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. gül-ruḫsār) “gül yanaklı güneş” (**SS** R333b/2830)

mihr-i nāz (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. nāz) “naz güneşi; *mec.* sevgilinin yüzü” (**Sİ** R387a/3408, R389a/3598, R401a-56)

mihr-i ruḫ (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. ruḫ) “güneş gibi parlak yanak” (**BV** 604/5; **GS** 14/2)

mihr-i ruḫsār (< Far. mihr + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “güneş gibi parlak yanak” (**FK** 32/4i 558/4, 561/1; **GS** 151/6, 155/4; **NŞ** 342/4)

mėŋiz “çehre, beniz, yüz” (**GS** 19/7, 200/5; **Sİ** R398b/4593; **FK** 20/7, 149/5)

mir’at- ruḫsār (< Ar. mir’at + < Far. ruḫsār) “yanak aynası, çok parlak yanak” (**GS** 504/2)

mir’āt-ı cemāl (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “cemalin aynası” (**HE** 2b/126; **NŞ** 709/30)

miṣl-i gül-berg-i ḫandān (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Far. gül-berg + < Far. -i + < Far. ḫandān) “gülen, açılmış, sevimli gül yaprağı gibi; sevgilinin gül gibi pembemsi renkte sevimli, güleç yüzü gibi” (**Sİ** R400a/4752)

muṭrib-i zühre-cebīn (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Ar. zühre-cebīn) “yüzü Zühre yıldızı gibi parlak olan sazende” (**BV** 309/7)

naḫl-i māh-peyker (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. māh-peyker) “yüzü ay gibi parlak, nurlu fidan; sevgili” (**BV** 77/2)

nesrīn-‘iẓārī (< Ar. nesrīn-‘iẓār + < Far. ī) “yaban gülü yanaklı” (**GS** 681/2; **NŞ** 581/2)

nev-bahār-ı ‘ārız (< Far. nev-bahār + < Far. -ı + < Ar. ‘ārız) “yanağın ilkbaharı” (**BV** 1/1)

nigār-ı zībā (< Far. nigār + < Far. -ı + < Far. zībā) “güzel yüzlü sevgili” (**LM** R222a/809, R232b/1906; **SS** R317a/1099)

pāk-rū (< Far.) “temiz yüzlü, güzel” (**FK** 240/6, 316/5; **NŞ** 42/8, 667)

pāk-rūlıġ (< Far. pāk- rū + < Tr. -lıġ) “temiz yüzlü” (**NŞ** 667/6; **SS** R326a/2069)

pāk-rūlik (< Far. pāk- rū + < Tr. -lik) “temiz yüzlü” (**GS** 640/7)

perī-çehre (< Far.) “peri yüzlü” (**Sİ** R404a/5159)

perī-çihr (< Far.) “peri yüzlü” (**FŞ** SF102b/103, SF52a/37, SF77a/18, SF80b/65; **LM** R222a/795, R230a/1619, R239a/2591)

perī-çihre (< Far.) “peri yüzlü” (**FK** 32/2, 396/1, 664/1, 681/46; **GS** 682d/4, 682e/6; **BV** 493/5; **SS** R341a/3686)

perī-çihreī (< Far.) “peri yüzlü, çok güzel olma ile ilgili” (**GS** 682d/4; **FK** 681/34)

perī-peyker (< Far.) “peri yüzlü” (**FK** 10/3, 149/4, 283/1, 454/1, 578/5; **GS** 17/4, 84/1, 132/5, 200/4, 248/1; **NŞ** 9/1, 30/4, 194/8, 278/2, 294/5, 315/1, 645/4; **BV** 18/3, 53/4, 118/5, 565/2, 622/1; **FŞ** SF75b/20, SF80b/65; **HE** 25b/2264; **SS** R325a/1959)

perī-rū (< Far.) “peri yüzlü” (**SS** R313b/751)

perī-ruḥ (< Far.) “peri yanaklı” (**NŞ** 68/4)

perī-ruḫ (< Far.) “peri yanaklı” (**BV** 348/7; **FŞ** SF88b/144)

perī-ruḫsār (< Far.) “peri yanaklı” (**FK** 243/3, 283/2, 515/3; **GS** 113/1, 476/3, 581/6; **NŞ** 236/4, 281/2; **BV** 86/6, 110/5)

perī-ruḫsāre (< Far.) “peri yanaklı” (FK 357/5; **GS** 405/3, 679/7; **NŞ** 119/7, 241/5, 461/3, 645/5; **BV** 431/7, 744/5; **FŞ** SF49b/27)

perī-ruḫsāreī (< Far.) “peri yanaklı” (**BV** 13/8; **FK** 649/3)

perī-ruḫsārlıġ (< Far. perī-ruḫsār + < Tr. -lıġ) “peri yanaklı” (**NŞ** 645/5)

perī-rūy (< Far.) “peri yüzlü” (**GS** 113/1, 267/1; **NŞ** 115/4, 154/7; **BV**

perī-yi gül-çihr (< Far. perī + < Far. -yi + < Far. gül-çihr) “gül yüzlü peri; sevgili” (**SS** R337b/3286)

peykār (< Far.) “yüz, surat” (**GS** 242/5; **Sİ** R380a/2666; **SS** R351a/4719)

peyker (< Far.) “yüz, surat” (**FK** 11/4, 229/1, 271/5, 431/1, 565/1, 621/2; **GS** 25/4, 44/5, 110/5, 151/4, 377/4, 416/1; **NŞ** 381/5, 450/1, 637/3; **BV** 30/9, 92/5, 122/3, 317/1, 413/1, 578/4, 660/9; **FŞ** SF46a/38, SF61a/61, SF69b/39, SF79b/80, SF81b/1; **HE** 10a/808, 11a/867, 11a/888, 27b/2438, 31a/2783; **LM** R220a/563, R234b/2108, R242b/2924, R247a/3387; **Sİ** R357a/267, R374a/2058, R389b/3640, R403a/5050; **SS** R311b/523, R324a/1826, R328b/2315, R342b/3803)

peykerān (< Far.) “yüzler, suratlar” (**LM** R244a/3078; **Sİ** R403b/5141)

peyker-ārā (< Far.) “yüzü süsleyen” (**FŞ** SF66b/37, SF68b/143; **Sİ** R398a/4534)

peyker-ārāy (< Far.) “yüzü süsleyen” (**Sİ** R404b/5243)

peyker-ı pāk (< Far. peyker + < Far. -ı + < Far. pāk) “temiz, saf yüz” (**FŞ** SF69a/12)

peykerī (< Far.) “yüz, surat ilgili” (**BV** 18/3; **GS** 594/3; **NŞ** 581/7; **SS** R333a/2802, R342b/3840)

peyker-i ḫāk (< Far. peyker + < Far. -i + < Far. ḫāk) “topraktan yapılmış yüz; put” (**LM** R247a/3387)

peyker-i maṭbū‘ (< Far. peyker + < Far. -i + < Ar. maṭbū‘) “güzel yüz, çehre” (**HE** 28b/2513)

rū (< Far.) “yüz, çehre” (**GS** 403/5, 527/5; **NŞ** 535/7; **Sİ** R368b/1453)

ruḫ (< Far.) “yanak” (**LM** R217a/376, R217a-7, 3212; (**FK** 117/7; **Sİ** R377a/2366; **SS** R308a/189, R322b/1699, R324a/1816; **FŞ** SF69b/43)

ruḫ-ı ʻaraḳ-nāk (< Far. ruḫ + < Far. -ı + < Ar. ʻaraḳ + < Far. nāk) “terli (ter içinde kalmış) yanak” (**LM** R245a/3212)

ruḫ-ı enver (< Far. ruḫ + < Far. -ı + < Ar. enver) “nurlu, parlak yanak” (**SS** R308a/189)

ruḫ-ı gül-fām (< Far. ruḫ + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül yanaklı yanak” (**FK** 638/3, 689/86)

ruḫ-ı mehveş (< Far. ruḫ + < Far. -ı + < Far. mehveş) “ay yüzlü sevgili” (**SS** R324a/1823)

rūḥ-ı nāzenīⁿ (< Far. rūḥ + < Far. -ı + < Far. nāzenīn) “nazlı, cilveli yanak” (**FŞ** SF52a-11)

ruḫ-ı zerd (< Far. ruḫ + < Far. -ı + < Far. zerd) “sararmış yanak” (**GS** 771/1)

ruḫsār (< Far.) “yüz, yanak” (**FK** 32/4, 100/5, 295/4, 398/1, 495/2, 587/2; **GS** 10b-F2/10, 13/3, 24/1, 108/1, 151/6, 226/6; **NŞ** 17/1, 26/3, 200/3, 309/2, 408/2, 501/2; **BV** 6/1, 85/3, 122/6, 297/3, 322/1, 436/6, 545/1, 737/4; **FŞ** SF47a/14, SF47b/8, SF51b/24, SF63a/77, SF73b/132, SF88b/161; **HE** 15a/1235, 25a/2186, 36a/3255; **LM** R216a/150, R222a/801, R230a/1606, R236b/2305, R246b/3270; **Sİ** R369b/1596, R376b/2288, R390b/3779, R398b/4621, R400a/4768; **SS** R307a/47, R312b/630, R317b/1143, R326a/2056, R337b/3280)

ruḫsāre (< Far.) “yanak, yüz, çehre” (**FK** 688/67; **GS** 58/4, 256/7, 601/3, 653/6; **NŞ** 104/7, 709/37; **BV** 361/1, 387/6; **HE** 30a/2653)

ruhsārelıġ (< Far. ruhsāre + < Tr. -lıġ) “yanaklı, çehreli” (**FK** 11/2; **GS** 25/2)

ruḫsār-ı ʻālem-sūz (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Ar. ʻālem + < Far. sūz) “âlemi yakan yanak” (**BV** 469/1)

ruḫsār-ı āteş-gūn (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. āteş-gūn) “ateş gibi kırmızı olan yanak” (**BV** 620/3)

ruḫsār-ı āteş-nāk (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. āteş-nāk) “ateş gibi kırmızı olan yanak” (**FK** 256/2; **NŞ** 501/2)

ruḫsār-ı āteş-nāki (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. āteş-nāki) “ateş gibi kırmızı olan yanak” (**BV** 182/1)

ruḫsār-ı ferruḫ-fāl (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. ferruḫ + < Ar. fāl) “bahtı, talihi açık yanak” (**BV** 159/1; **FK** 108/1; **NŞ** 562/6)

ruḫsār-ı gerd-ālūd (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. gerd-ālūd) “toza toprağa karışmış yanak” (**BV** 544/2; **NŞ** 539/2)

ruḫsār-ı gül-gūn (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) "gül renkli yanak" (**BV** 24/1; **FK** 193/1)

ruḫsār-ı meh-peyker (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. meh-peyker) "ay yüzlü, yanaklı sevgili" (**FK** 72/2)

ruḫsār-ı meh-sīmā (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. meh-sīmā) "ay gibi parlak olan yanak" (**BV** 97/1)

ruḫsār-ı mihr-efrūz (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. mihr-efrūz) "güneşi aydınlatan yanak, sevgilinin yanağı" (**GS** 678/5)

ruḫsār-ı za'ferān (< Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Ar. za'ferān) "safran renginde olan" (**BV** 291/6)

rūy (< Far.) "yüz, çehre" (**FK** 586/6; **GS** 423/6; **NŞ** 148/5, 249/4; **BV** 718; **FŞ** SF106b/59, SF83b/66; **HE** 3b/210; **LM** R239a/2587; **Sİ** R383a/2980, R383b/3036, R394a/4109, R408a/5695, R414a/6281)

rūy-ı zerd (< Far. rūy + < Far. -ı + < Far. zerd) "sarı ve solgun yüz" (**FK** 586/6)

ṣafḥa-ı kāfūr (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Ar. kāfūr) "beyaz sayfa; *mec.* sevgilinin yanağı" (**HE** 28b/2516)

ṣafḥa-ı mīnū (< Ar. ṣafḥa + < Far. -ı + < Far. mīnū) "parlak ve berrak güzellikte yüz" (**HE** 2b/121)

ṣafḥa-i ḥüsn (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) "güzelliğin yüzü" (**GS** 490/1, 666/5)

ṣafḥa-i kāfūr (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. kāfūr) "beyaz yüz, sevgilinin yüzü" (**GS** 168/2)

ṣafḥa-i ruḫsār (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Far. ruḫsār) "yanağın yüzü" (**BV** 356/4; **FK** 121/3; **GS** 3/1)

ṣāḥib-i cemāl (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. cemāl) "yüz güzelliğine sahip" (**BV** 138/7)

ṣaḥīfe-i ruḫsār (< Ar. ṣaḥīfe + < Far. -i + < Far. ruḫsār) "sevgilinin yanağı, yüz sayfası" (**HE** 28b)

serv-ı gül-çihr (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül-çihr) "gül yüzlü servi; gül yüzlü sevgili" (**FŞ** SF101b/2, SF85b/48)

serv-ı gül-ḫad (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül + < Ar. ḫadd) "gül yanaklı servi; gül yanaklı sevgili" (**FŞ** SF54a/43, SF79b/89)

serv-ı gül-rū (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül-rū) "gül yüzlü, al yanaklı servi; gül yüzlü, al yanaklı sevgili" (**FŞ** SF79b/49; SF103a/142)

serv-ı gül-ruḫ (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül-ruḫ) "gül yüzlü servi gibi olan" (**FŞ** SF101a/141, SF78b/59)

serv-ı gül-rūy (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül-rūy) "gül yüzlü servi gibi olan" (**FŞ** SF79a/19)

serv-ı lāle-ruḫ (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. lāle-ruḫ) "lale yüzlü servi gibi olan" (**FŞ** SF102b/102)

serv-ı lāle-ruḫsār (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. lāle-ruḫsār) "lale yüzlü servi gibi olan" (**FŞ** SF100b/74)

serv-i ʻiẕār (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ʻiẕār) "yanaklı servi; sevgili" (**FK** 87/4)

serv-i gül-ʻiẕār (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül + < Ar. ʻiẕār) "gül yanaklı servi; sevgili" (**LM** R223b/959, R224a/1013; **GS** 175/1, 590/1; **FK** 602/)

serv-i gül-cebīn (< Far. serv + < Far. -i + < gül + < Ar. cebīn) "gül alınlı servi; sevgili" (**SS** R335a/3032)

serv-i gül-çihr (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-çihr) "gül yüzlü servi; sevgili" (**SS** R333a/2827; **FK** 689/152; **LM** R219a/459)

serv-i gül-çihre (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-çihre) "gül yüzlü servi gibi olan" (**SS** R325a/1928, R325a/1936, R349b/4558)

serv-i gül-ḫad (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül + < Ar. ḫadd) "gül yanaklı servi; sevgili" (**LM** R221b/759; R228b/1467)

serv-i gül-rū (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-rū) "gül yüzlü, al yanaklı servi; gül yüzlü, al yanaklı sevgili" (**BV** 611/1; **NŞ** 103/1)

serv-i gül-ruḫ (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-ruḫ) "gül yüzlü servi gibi olan" (**BV** 386/5, 603/1, 737/2; **FK** 317/1; **GS** 310/3, 520/1, 653/2, 653/6; **NŞ** 97/7, 227/1, 366/3; **LM** R228a-18; **Sİ** R402b/4995; **SS** R316a/1014, R341a/3654, R343a/3873, R349a/4492)

serv-i gül-ruḫsār (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-ruḫsār) "gül yanaklı servi; sevgili" (**GS** 212/2; **BV** 145/1, 158/6, 737/1; **FK** 560/4, 601/3; **GS** 247/1, 530/1; **NŞ** 224/1, 494/4)

serv-i gül-ruḫsāre (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-ruḫsāre) "gül yanaklı servi; sevgili" (**GS** 653/3)

serv-i gül-rūy (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-rūy) "gül yüzlü servi gibi olan" (**BV** 97/2, 143/8, 256/5; **FK** 552/1; **GS** 226/6, 238/7; **NŞ** 550/2)

serv-i ḳadd-i māh-ruḫsār (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḳadd + < Far.-i+ < Far. māh-ruḫsār) "ay yüzlü, yanaklı uzun boylu servi; sevgili" (**NŞ** 656/43)

serv-i lāle-ruḫ (< Far. serv + < Far. -i + < Far. lāle-ruḫ) “lale yanaklı servi; sevgili” (**SS** R345b/4163)

serv-i lāle-ruḫsār (< Far. serv + < Far. -i + < Far. lāle-ruḫsār) “lale yanaklı servi; sevgili” (**FK** 647/4)

serv-i meh-liḳā (< Far. serv + < Far. -i + < Far. meh-liḳā) “yüzü ay gibi olan servi; sevgili” (**SS** R346a/4187)

serv-i meh-veş (< Far. serv + < Far. -i + < Far. meh-veş) “ay gibi beyaz olan servi” (**NŞ** 255/1)

serv-i perī-ruḫsār (< Far. serv + < Far. -i + < Far. perī-ruḫsār) “peri yanaklı servi; sevgili” (**GS** 113/1)

serv-i perī-rūy (< Far. serv + < Far. -i + < Far. perī-rūy) “peri yüzlü servi; sevgili” (**GS** 113/1)

serv-ḳad-i gül-ruḫ (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. gül-ruḫ) “gül yanaklı servi boylu sevgili” (**BV** 588/7)

serv-ḳad-i mehliḳā (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. mehliḳā) “yüzü ay gibi olan servi boylu sevgili” (**BV** 401/4)

simā (< Far.) “yüz, çehre, beniz” (**BV** 28/1; **FK** 689/243; **NŞ** 246/6)

ṣubḥ-ı ʿiẕār (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar.ʿiẕār) “yanağın, yüzün aydınlığı” (**BV** 104/5; **HE** 2a/63)

süheyl-i ʿārıż (< Ar. süheyl + < Far. -i + < Ar. ʿārıż) “yanağın Süheyl yıldızı, kırmızı yanak” (**GS** 302/1, 649/7)

şāhid-i gül-rūy (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Far. gül-rūy) “gül yüzlü güzel” (**HE** 35b/3191)

şāhid-i mehrū (< Ar. şāhid + < Far. -i + < Far. mehrū) “ay yüzlü güzel” (**HE** 26b/2324)

şemʿ-i gül-rūy (< Ar. şemʿ + < Far. -i + < Far. gül-rūy) “gül yüzlü, al yanaklı mum; sevgili” (**FK** 541/7)

şemʿ-i ruḫ (< Ar. şemʿ + < Far. -i + < Far. ruḫ) “yanağın mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan mumu” (**FK** 437/6)

şemʿ-i ruḫsār (< Ar. şemʿ + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “yanağın mumu; sevgilinin parlayan, ışıldayan mumu” (**NŞ** 636/4)

şuʿle-i ruḫsār (< Ar. şuʿle + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “yanak alevi” (**FK** 177/1; **NŞ** 26/3, 417/7)

şūḫ-ı gül-ruḫsār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. gül-ruḫsār) "gül gibi kırmızı yanaklı sevgili" (**NŞ** 654/31)

şūḫ-ı meh-peyker (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. meh-peyker) "yüzü ay gibi parlak ve güzel olan, ay yüzlü cilveli, nazlı (sevgili)" (**FK** 110/1)

şūḫ-ı perī-ruḫsār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. perī-ruḫsār) "peri yanaklı güzel" (**FK** 515/3)

ṭal'at (< Ar.) "parlaklık, parlak, güzellik; yüz, çehre" (**FŞ** SF74a/13; **LM** R216b/214, R234b/2100, R239a/2570; **Sİ** R366b/1274; **SS** R307a/88, R322b/1679, R334b/2976; **GS** 9/8; **BV** 459/4, 660/1, 660/37; **FK** 178/3, 627/6)

ṭāvūs-ı peyker (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. peyker) "yüzün tavus kuşu" (**GS** 563/2)

ṭāvus-ı zībā-cemāl (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. zībā + < Ar. cemāl) "güzel yüzlü tavus; *mec.* sevgili" (**Sİ** R389b/3657, R391a/3840)

ṭāvus-peyker (< Ar. ṭāvus + < Far. peyker) "tavus yüzlü; *mec.* sevgili" (**BV** 64/8)

vech (< Ar.) "yüz, surat" (**FK** 2/1, 307/1, 466/7, 597/7, 631/5, 644/3; **Sİ** R389a/3588; **FK** 15/3)

vech-i ḥasen (< Ar. vech + < Far. -i + < Ar. ḥasen) "güzel yüz" (**FK** 634/11; **Sİ** R389a/3588)

vücūh (< Ar.) "yüzler, çehreler" (**GS** 683/40)

yaŋaḳ "yanak" (**FK** 670/4)

yüz "yüz, surat, çehre" " (**FK** 39/3, 122/2, 296/1, 352/7, 495/7; **GS** 8/5, 101/7, 200/2, 307/2, 400/2; **NŞ** 1/1, 100/6, 200/5, 300/2, 402/3; **BV** 6/3, 161/6, 208/7, 304/1, 424/4, 501/2; **FŞ** SF104a/94, SF94b/42, SF53a/56, SF57b/22, SF74b/71; **HE** 1b/32, 6a/402, 14a/1177, 24a/2099, 34a/3041, 43b/3957; **LM** R216a/183, R222b/832, R226a/1187, R235a/2137, R246b/3294; **Sİ** R354b/9, R365a/1130, R374b/2085, R376b/2305, R383a/3010; **SS** R307a/75, R319a/1309, R333b/2879, R335a/3012, R345a/4073)

yüzlüg "yüzlü, suratlı" (**GS** 178/6, 249/8, 354/6; **FK** 340/1; **NŞ** 104/6, 149/3; **NŞ** 112/10, 407/1; **BV** 45/4; 479/8)

za'ferān-çihr (< Ar. za'ferān + < Far. çihr) "sarı yüzlü" (**LM** R214b/22)

za'ferānī-çihr (< Ar. za'ferānī + < Far. çihr) "safran renginde yüz, sarı yüzlü" (**SS** R329a/2378)

ẕerre-i mihr-i cemāl (< Ar. ẕerre +< Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i+ < Ar. cemāl) "güzel yüzün güneş zerresi" (**GS** 665/5)

zībā-‘iẓār (< Far. zībā + < Ar. ‘iẓār) “güzel yanaklı” (**HE** 42a/3822)

zībā-cemāl (< Far. zībā + < Ar. cemāl) “güzel yüzlü” (**Sİ** R389b/3657, R391a/3840)

zībā-çihr (< Far.) “güzel yüzlü” (**SS** R335b/3057, R344a/3998)

zīb-i ‘iẕār (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar.‘iẕār) “yanak süsü” (**Sİ** R372b/1888)

2.32.2.4. Ben ve İlgili Kavramlar

dāne-i ḫāl (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. ḫāl) “ben tanesi;tane, tohum gibi olan ben” (**FK** 123/4; **BV** 119/1; **GS** 506/2, 650/1; **NŞ** 360/1, 580/2, 653/14, 709/22)

dāne-i ḥāl (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. ḥāl) “ben tanesi; tane, tohum gibi olan ben” (**NŞ** 449/1)

dāne-i ḫāl-i leb (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. leb) “dudak beninin tanesi” (**NŞ** 252/1)

ḫāl (< Far.) “benek, vücuttaki, yüzdeki ben” (**FK** 17/5, 112/4, 277/2, 314/4, 422/5, 591/5, 611/7; **GS** 28/4, 124/3, 205/5, 302/1, 389/2, 400/4, 506/2; **NŞ** 11/1, 103/2, 225/4, 328/1, 415/2, 511/4, 609/2, 709/22; **BV** 166/5, 169/7, 303/1, 311/2, 424/6, 447/4; **FŞ** SF59a/10, SF76a/58, SF79b/51, SF83a/33, SF93a/26; **HE** 8b/632, 25a/2188, 29a/2595, 31b/2796, 42a/3822; **LM** R217a/307, R221a/706, R222a/773, R236b/2305, R246b/3293; **Sİ** R388a/3487, R389b/3634, R398b/4618, R401b/4920, P465a/6520, R421b/7197; **SS** R316b/1069, R316b/1070, R316b/1082, R334a/2883, R347b/4337)

ḫāl –i leb (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. leb) “dudaktaki ben” (**FK** 90/2)

ḫāl-ı cādū (< Far. ḫāl + < Far. -ı + < Far. cādū) “büyücü ben” (**FK** 542/1)

ḫāl-ı hindū (< Far. ḫāl + < Far. -ı + < Far. hindū) “kara ben” (**LM** R236b/2305; **Sİ** R389a-43)

ḫālī (< Far.) “benle ilgili” (**FK** 52/5, 201/7, 359/7, 521/6, 604/4, 742/1; **GS** 150/7, 171/6, 206/3, 294/2, 425/7, 436/6, 508/5, 617/4, 743/1; **NŞ** 11/1; **BV** 492/2; **FŞ** SF102b/92, SF106b/46, SF52b/17, SF60a/112; **HE** 14a, 14b/1200, 23a/1995, 32b/2891, 39a/3535; **Sİ** R358b/424, R383a/2981, R387a/3422, R394b/4178, P455b/5652; **SS** R320a/1394, R320b/1460, R325b/2018, R335a/3016, R346b/4220)

ḫāl-i ‘anber (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Ar. ‘anber) “anber kokan ben” (**NŞ** 145/4)

ḫāl-i ‘anber-ālūd (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. ālūd) “anber kokan ben” ” (**BV** 126/1)

ḫāl-i ‘anberīn (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. īn) “anber gibi olan ben” (**NŞ** 36/1)

ḫāl-i ‘anberīne (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. īne) “anber gibi olan ben” (**SS** R316b/1082)

ḫāl-i āşkāre (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. āşkāre) “açık, gözle görülen ben” (**SS** R345a/4083)

ḫāl-i cādū (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. cādū) “büyücü ben” (**FK** 572/4)

ḫāl-i dil-rübāyī (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. dil-rübāyī) “gönül kapan, alan ben” (**LM** R217a/307)

ḫāl-i hindū (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. hindū) “kara ben” (**BV** 230/7; **FK** 29/1; **LM** R222a/779)

ḫāl-i hindūyī (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. hindūyī) “kara ben” (**GS** 554/2)

ḫāl-i leb (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. leb) “dudağın üstündeki ben” (**FK** 391/3; **GS** 175/7)

ḫāl-i mey-gūn (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. mey-gūn) “şarap misali olan ben” (**GS** 33/4)

ḫāl-i müşg-fām (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. müşg-fām) “misk renkli ben” (**NŞ** 362/4)

ḫāl-i müşg-i nāb (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. müşg + < Far.-i+ < Far. nāb) “saf, katıksız misk kokulu ben” (**BV** 489/1)

ḫāl-i müşg-sā (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. müşg-sā) “misk kokulu gibi ben” (**NŞ** 516/1)

ḫāl-i müşk-bār (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. müşk-bār) “misk kokusu saçan ben” (**FK** 539/3)

ḫāl-i müşkīn (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. müşkīn) “misk kokulu ben” (**GS** 170/1; **SS** R316b/1069)

ḫāl-i ruḫsār (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Far. ruḫsār) “(sevgilinin) yanağındaki beni” (**GS** 171/5)

ḫāl-i taḳdīr (< Far. ḫāl + < Far. -i + < Ar. taḳdīr) “beğenilen ben” (**LM** R246b/3306)

ḫāllıḳ (< Far. ḫāl + < Tr. -lıḳ) “benli” (**LM** R247b/3440)

ḫaṭ-ı müşkīn (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşkīn) “misk kokulu ben” (**FK** 149/2; **GS** 200/2)

ḫaṭṭ-ı müşkīn (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşkīn) “misk kokulu ben” (**FK** 411/5, 638/3; **GS** 37/1)

hindū (< Far.) “kara ben, benek” (**NŞ** 103/2, 153/4; **FŞ** SF83a/33; **SS** R320a/1390; **GS** 231/5, 554/2; **BV** 60/4, 181/4, 230/7, 347/2, 496/5, ; **FK** 29/1; **LM** R222a/779, R236b/2305)

hindu-yı mevzūn (< Far. hindu + < Far. -yı + < Ar. mevzūn) "düzgün ben" (**GS** 231/5)

mėŋ "ben, leke" (**SS** R339a/3451; **GS** 519/3, 658/3, 860/1)

müşkīn-ḫāl (< Far.) "misk kokulu ben" (**FK** 108/5; **GS** 469/5; **FK** 108/5)

noḳṭa (< Ar.) "ben, leke" (49/2, 171/1/7, 494/2; **NŞ** 21/1, 103/2, 320/2, 426/1, 458/3, 506/3; **LM** R217a/307; **FK** 24/2, 277/2, 461/7; **BV** 181/1, 564/5; **FŞ** SF48b/11, SF48b/9, SF53b/37, SF64a/68, SF76a/74)

noḳṭaça (< Ar. noḳṭa + < Tr. -ça) "nokta gibi, benek gibi" (**HE** 14b/1199)

noḳṭa-i ʻanber (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Ar. ʻanber) "anber gibi olan ben" (**NŞ** 544/5)

noḳṭa-i aġız (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Tr. aġız) "ağzın kenarındaki ben" (**GS** 494/2)

noḳṭa-i ḫāl (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Far. ḫāl) "nokta gibi olan ben" (**FK** 24/2; **GS** 49/2, 171/1, 171/7)

noḳṭa-i müşg (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Far. müşg) "misk kokulu ben" (**NŞ** 21/1)

noḳṭa-i müşgīn (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Far. müşgīn) "misk kokulu ben" (**NŞ** 709/12)

noḳṭasız (< Ar. noḳṭa + < Tr. -sız) "noktasız, beneksiz, bensiz" (**GS** 203/4; **NŞ** 533/7)

noḳṭayī (< Ar.) "nokta, benek, benle ilgili" (**Sİ** R398b/4618)

nuḳṭa-yi ḫāl (< Ar. nuḳṭa + < Far. -yi + < Far. ḫāl) "nokta gibi olan ben" (**SS** R316b/1070)

sevād-ḫāl (< Ar. sevād + < Far. ḫāl) "kara ben" (**GS** 519/2)

sevād-ı ḫāl (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Far. ḫāl) "benin karalığı, kara ben" (**FK** 24/1, 422/5; **NŞ** 563/1; **FŞ** SF76a/58)

2.32.2.5. Burun ve İlgili Kavramlar

bur(u)n "burun" (**FŞ** SF76a/63)

meşām (< Ar.) "burun" (**FK** 482/8, 484/4; **GS** 442/4; **NŞ** 612/1; **BV** 299/6, 424/1; **LM** R219b/500, R224a/994; **Sİ** R381a/2803, R383a/2993, R383b/3040; **SS** R310a/362, R342a/3781, R349a/4500)

2.32.5.6. Kulak ve İlgili Kavramlar

bināgūş (< Far.) "kulak, kulak memesi" (**HE** 25a/2193; **BV** 55/4, 330/4, 355/2, 447/4, 538/4; **NŞ** 298/5)

bināgūşū (< Far.) "kulak memesi" (**NŞ** 189/2)

bünā-gūş (< Far.) "kulak memesi" (**HE** 33a/2940)

gūş (< Far.) "kulak, işitme" (**BV** 153/4; **FŞ** SF100b/71, SF80b/79, SF84a/45; **HE** 14a/1165; **Sİ** R376b/2298, R402b/5025, R408b/5753; **SS** R330a/2461)

ḳulaġ “kulak” (**FK** 64/2, 173/2, 303/1, 414/3, 555/1, 609/6; **GS** 31/1, 39/2, 116/8, 194/1, 201/3, 257/3; **NŞ** 81/5, 135/5, 257/4, 311/7, 344/2, 451/3; **BV** 180/1, 251/3, 379/7, 423/2, 681/1; **FŞ** SF48a/19, SF49a/25, SF58b/108, SF83a/38, SF92a/52; **HE** 10b/834, 34a/3037, 40b; **LM** R222b/824, R226a/1194, R229a/1494, R240a/2640; **Sİ** R360b/638, R372a/1858, R376b/2288, R381a/2772; **SS** R315a/883, R317a/1083, R332b/2741, R337a/3253)

ḳulaḳ “kulak” (**FŞ** SF48a/20, SF50b/38, SF60a/118, SF85b/72; **HE** 16a/1358, 21b/1849, 27a/2377, 37b/3389; **LM** R247b/3470, R247b-37; **Sİ** R358b/429, R358b/442, R387b/3453, R389b/3649; **SS** R309a/299, R312a/573, R324a/1850, R331a/2592; **GS** 348/11, 380/9, 450/1, 491/7, 541/4, 541/5; **NŞ** 193/7, 261/4, 386/7, 506/5, 542/7, 592/6; **BV** 111/4, 135/3, 227/3, 444/5, 538/4, 683/1; **FK** 89/3, 220/1, 229/6, 419/2, 422/1, 595/5)

ḳullaġ “kulak” (**NŞ** 162/4)

saḫt-ı güş (< Far. saḫt + < Far. -ı + < Far. güş) “katı, sert, kulak” (**Sİ** R402b/5025)

sāmi‘a (< Ar.) “işitme gücü, duyu organı, kulak” (**HE** 12a/975)

sem‘ (< Ar.) “kulak, işitme organı” (**Sİ** R374a/2039)

2.32.2.7. Ağız ve İlgili Kavramlar

aġız “ağız” (**Sİ** R360b/618, R369b/1562, R374b/2116, R386a/3290; **FŞ** SF47a/21, SF58b/97, SF69b/40, SF87a/17; **HE** 14a/1165, 20a/1713, 24a/2090, 25a/2215, 26a/2315; **LM** R220b/637, R222b/842, R225a/1100, R233a/1915; **SS** R308a/178, R316b/1074, R327a/2186, R330a/2504; **BV** 23/3, 60/6, 147/3, 164/5, 236/4, 307/5, 408/3, 657/13, 744/4; **GS** 16/4, 103/7, 201/3, 307/4, 401/2, 508/3, 600/3, 706/2; **NŞ** 45/1, 100/6, 207/5, 302/6, 403/6, 505/4, 528/5, 601/5; **FK** 19/3, 113/8, 223/2, 307/4, 429/2, 512/6, 619/1, 718/1, 825/1)

aġızlıḳ “ağızlı” (**HE** 7b/554)

āġz “ağız, dudak” (**NŞ** 661/4)

2.32.2.8. Dudak ve İlgili Kavramlar

la‘l-i raḫşānī (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. raḫşānī) “parlak dudak” (**GS** 500/9)

cām-ı la‘l (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “lal renkli kırmızı kadeh; *mec.* sevgilinin dudağı” (**SS** R333b/2828; **BV** 251/2, 286/3)

cām-ı leb (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. leb) “kırmızı şarapla dolu bir kadehe benzeyen dudak” (**NŞ** 294/3)

cām-ı leb-ā-leb (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. leb-ā-leb) “kırmızı şarapla dolu bir kadehe benzeyen bir dudak” (**FK** 689/78; **BV** 576/6; **GS** 606/1; **FŞ** SF81b/151)

cām-ı māl-ā-māl (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. māl-ā-māl) “kırmızı şarapla dolu bir kadehe benzeyen dudak” (**BV** 9/6, 159/8, 181/6, 496/6; **FK** 108/2; **GS** 660/6; **NŞ** 625/7)

cevher-i la‘l (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. la‘l) “lal cevheri; cevhere benzeyen dudak” (**BV** 458/1)

dudaġ “dudak” (**BV** 465/4, 479/9, 660/45; **FK** 215/1, 476/2, 659/6, 667/4, 674/4; **GS** 31/4, 61/5, 401/5, 496/3, 616/1, 860/1)

dudak “dudak” (**BV** 538/2)

dürc-i la‘l (< Ar. dürc + < Far. -i + < Ar. la‘l) “lal taşından yapılmış mücevher kutusu; ağız, dudak” (**BV** 536/2)

ḥoḳḳa-i la‘l (< Ar. ḥoḳḳa + < Far. -i + < Ar. la‘l) “kızıl hokka, hokka misali dudak” (**GS** 35/4; **NŞ** 506/1, 528/4)

ḥuḳḳa-yı la‘l (< Ar. ḥuḳḳa + < Far. -yı + < Ar. la‘l) “kızıl hokka, hokka misali dudak” (**LM** R222b/839)

ḫuşk-leb (< Far.) “dudağı kurumuş, kuru dudaklı” (**Sİ** R369b/1570, R411a/6001)

ḫuşk-leblıġ (< Far. ḫuşk-leb + < Tr. -lıġ) “dudağı kurumuş, kuru dudaklı” (**Sİ** R411a-71)

irin “dudak” (**BV** 199/4, 655/1)

la‘l (< Ar.) “lal, kırmızı renkte olan değerli bir taş; *mec.* dudak” (**HE** 7a/530, 9a/676, 13b/1090, 24b/2132, 24b/2154, 27a/2395; **FŞ** SF45b/17, SF60b/28, SF72a/89, SF76b/106, SF89b/58; **HE** 10a/799; **LM** R217a/379, R222a/767, R225a/1087, R232a/1804, R244b/3124, R247b/3458; **Sİ** R356a/194, R364b/1047, R377a/2386, R391b/3870; **SS** R308a/176, R316b/1074, R322a/1611, R330a/2477, R351a/4715; **NŞ** 438/1, 495/1; **GS** 11/2, 117/5, 125/5, 200/5, 310/4, 403/2, 500/9; **NŞ** 10/2, 102/1, 207/5, 310/3, 404/1, 501/8, 600/7; **BV** 11/3, 110/9, 194/2, 241/5, 376/9, 408/3;

la‘l-ı nāb (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. nāb) “kıpkırmızı dudak, saf dudak” (**Sİ** R380b/2721)

la‘l-ı rengīn (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. rengīn) “(sevgilinin) parlak ve kırmızı renkteki dudağı” (**FŞ** SF75a/126)

la‘l-ı şeker-bār (< Ar. la‘l + < Far. -ı + < Far. şeker-bār) “şeker yağdıran dudak” (**FK** 646/2)

la‘l-i ḳadeḥ-peymā (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) “şarap içen dudak” (**GS** 509/6)

la‘lī (< Ar. la‘l + < Far. ī) “lal, kırmızı renkte değerli taş ,dudakla ilgili” (**GS** 224/2, 370/5)

la‘l-i cān-baḫş (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) “can bahşeden dudak” (**NŞ** 124/5; **GS** 279/9, 296/2; **NŞ** 370/5, 382/1; **BV** 234/5, 336/1; **FK** 72/4, 215/3, 331/1, 401/1)

la‘l-i cān-fezā (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. cān-fezā) “cana can katan dudak” (**FK** 641/1, 641/7)

la‘l-i cān-perver (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. cān-perver) “cana can katan dudak, ruhu besleyen dudak” (**NŞ** 294/6; **FK** 72/1)

la‘l-i dür-feşān (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. dürr + < Far. feşān) “inci saçan dudak” (**GS** 370/1; **FK** 507/1)

la‘l-i gevher-bār (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. gevher-bār) “cevher yağdıran dudak” (**BV** 595/4)

la‘l-i ḫandān (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. ḫandān) “gülen dudak” (**GS** 94/1, 169/1, 169/2, 289/1; **NŞ** 145/2; **BV** 33/1; **FK** 223/1)

la‘l-i hicrān (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. hicrān) “sevgilinin (lal taşı gibi parlak) kırmızı dudaklarının ayrılığı” (**NŞ** 102/4)

la‘l-i ḫurde-dān (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. ḫurde-dān) “dikkat ve inceliği anlayan dudak” (**FK** 666/1)

la‘l-i ḳadeḥ-peymā (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) “şarap içen dudak” (**NŞ** 565/5; **FK** 688/16)

la‘l-i leb (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. leb) “dudağın lal taşı gibi olanı” (**HE** 7b/557; **LM** R222a/767; **GS** 15/2, 134/4, 228/4, 266/1; **NŞ** 10/2, 294/4; **BV** 10/1; **BV** 239/5, 240/3, 309/3; **FK** 88/1, 243/2, 348/3, 380/5, 688/60)

la‘l-i mey (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. mey) “kırmızı dudak” (**HE** 32b/2913; **SS** R338a/3311; **NŞ** 429/4; **BV** 580/7; **FK** 248/5, 674/4)

la‘l-i meygūn (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. meygūn) “şarap renkli dudak” (**LM** R221b/711; **GS** 310/4)

la‘l-i nāb (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. nāb) “kıpkırmızı dudak, saf dudak” (**HE** 21b/1858; **GS** 144/1, 202/1, 288/1; **NŞ** 199/6, 376/8, 460/5, 530/4; **BV** 395/7, 542/5, 564/6, 620/6; **FK** 163/7, 388/7, 481/8, 639/6, 674/7)

la‘l-i re’fet (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. re’fet) “acıyan, esirgeyen dudak” (**Sİ** R405a/5266)

la‘l-i reng-āmīz (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. reng-āmīz) “rengarenk dudak” (**FK** 138/2)

la‘l-i rengīn (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. rengīn) “(sevgilinin) parlak ve kırmızı renkteki dudağı” (**BV** 535/2; **FK** 19/3)

la‘l-i rūḥ-efzā (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. rūḥ + < Far. efzā) “ruhu artıran lal, sevgilinin dudağı” (**GS** 293/6, 509/4, 646/5; **NŞ** 565/1; **BV** 29/1; **BV** 97/9, 470/2; **FK** 100/9)

la‘l-i rūḥ-perver (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. rūḥ + < Far. perver) “ruha ferahlık veren lal, dudak” (**FK** 24/1)

la‘l-i rummānī (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. rümmānī) “nar çiçeği renginde dudak, kırmızı dudak” (**FK** 670/4)

la‘l-i rümmānī (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. rümmānī) “nar çiçeği renginde dudak, kırmızı dudak” (**GS** 73/2; **NŞ** 329/5)

la‘l-i seyyāl (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Ar. seyyāl) “akıcı dudak” (**BV** 243/9; **FK** 689/43)

la‘l-i suḫan-dān (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. suḫan-dān) “güzel konuşan dudak” (**GS** 832/1)

la‘l-i şeker-bār (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şeker-bār) “şeker yağdıran dudak” (**BV** 186/1, 279/1)

la‘l-i şeker-ḫand (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şeker-ḫand) “tatlı gülüşlü dudak” (**BV** 93/1; **FK** 345/1, 345/7)

la‘l-i şeker-ḫāy (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şeker-ḫāy) “şeker çiğneyen dudak; sevgilinin şeker gibi tatlı olan kırmızı dudağı” (**BV** 453/2)

la‘l-i şekker-bār (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şekker-bār) “şeker yağdıran dudak” (**FK** 584/1)

la‘l-i şekker-ḫand (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şekker-ḫand) “tatlı gülüşlü dudak” (**GS** 139/1)

la‘l-i şekker-ḫāy (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şekker-ḫāy) “şeker çiğneyen dudak; sevgilinin şeker gibi tatlı olan kırmızı dudağı” (**NŞ** 655/42; **NŞ** 543/3)

la‘l-i şīrīn (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şīrīn) “şirin dudak” (**FK** 399/5)

la‘l-i şīrīn-kār (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şīrīn-kār) “hoş, şirin dudak” (**GS** 89/4)

la‘l-i şūr-engīz (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şūr-engīz) “karışıklık çıkaran, gürültü yapan dudak” (**FK** 138/9)

la‘l-i tābende (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. tābende) “parlayan, ışık veren değerli taş; dudak” (**SS** R314a/780)

la‘l-i yek-dāne (< Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. yek-dāne) “eşi ve benzeri olmayan dudak” (**Sİ** R364b/1047; **FK** 689/2)

la‘l-mey (< Ar. la‘l + < Far. mey) “kırmızı dudak” (**FK** 584/6)

leb (< Far.) “dudak” (**FK** 10/1, 109/2, 274/5, 307/3, 478/1, 595/6; **GS** 15/2, 112/4, 203/5, 301/2, 402/2; **NŞ** 36/1, 102/5, 209/3, 323/11, 408/4, 504/4; **BV** 4/2, 44/1, 161/5, 294/6, 301/3, 430/7; **FŞ** SF46b/6, SF52b/25, SF56b/40, SF76a/54, SF81a/114, SF93b/60; **HE** 4a/237, 13b/1124, 23a/1997, 24a/2100, 24b/2154, 27a/2403, 36a/3254; **LM** R221a/692, R223a/913, R235b/2242, R239b/2631, R246b/3293; **Sİ** R403b/5135, R403b/5142; **SS** R312a/593, R316b/1071, R316b/1074, R320a/1396, R331b/2639)

leb-be-leb (< Far.) “dudak dudağa” (**GS** 10/6, 201/4; **BV** 384/7; **Sİ** R384a/3096, R402a/4954, R408b/5755; **SS** R342b/3822)

leb-ı la‘l (< Far. leb + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “kırmızı renkli dudak” (**FŞ** SF76b/106; **HE** 24b/2154; **SS** R331b/2639)

leb-i cān-baḫş (< Far. leb + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) “can bahşeden dudak” (**BV** 60/5, 241/1, 415/6, 477/5, 491/3; **FK** 120/6, 572/4; **GS** 181/8, 548/5)

leb-i cān-perver (< Far. leb + < Far. -i + < Far. cān-perver) “can besleyen dudak” (**GS** 95/4)

leb-i gūyā (< Far. leb + < Far. -i + < Far. gūyā) “söyleyen dudak” (**BV** 277/4; **FK** 261/1; **GS** 509/2)

leb-i ḫandān (< Far. leb + < Far. -i + < Far. ḫandān) “gülen dudak” (**BV** 351/6, 550/1; **FK** 21/3, 180/1, 513/4; **GS** 71/5, 532/1; **NŞ** 332/1)

leb-i la‘l (< Far. leb + < Far. -i + < Ar. la‘l) “kırmızı renkli dudak” (**BV** 196/2, 253/2, 319/3; **GS** 180/4, 656/5; **NŞ** 226/4, 389/2, 530/4; **FK** 92/7, 274/6, 481/9, 611/7)

leb-i la‘l-i şeker-bār (< Far. leb + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şeker-bār) “şeker saçan kırmızı dudak” (**GS** 504/4)

leb-i la‘l-i şīrīn (< Far. leb + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şīrīn) “tatlı kırmızı dudak” (**BV** 22/2)

leb-i mey-gūn (< Far. leb + < Far. -i + < Far. mey-gūn) “kırmızı dudak, şarap renginde olan dudak” (**BV** 275/3; **FK** 633/2; **GS** 548/2; **NŞ** 124/3)

leb-i şekker-ḫā (< Far. leb + < Far. -i + < Far. şekker-ḫā) "şeker misali dudak" (**BV** 240/2)

leb-şīrīn (< Far.) "şeker misali dudak" (**GS** 143/1)

leb-teşne (< Far.) "susamış, dudağı kurumuş" (**FK** 5/3, 380/5, 535/7; **GS** 42/4, 109/3, 178/5; **NŞ** 314/5, 658/12; **BV** 629/1; **FŞ** SF48b-7, SF66a/19; **HE** 4a/243)

leb-teşnelıġ (< Far. leb-teşne + < Tr. -lıġ) "susamışlık, dudağı kurumuşluk" (**BV** 512/1)

mey-ālūde-leb (< Far.) "şarap bulaşmış dudak" (**GS** 79/5)

mey-i leb (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. leb) "(sevgilinin) şaraba benzeyen dudağı" (**BV** 432/2)

nemek-dān (< Far.) "tuzluk, sevgilinin dudağı" (**FK** 223/2; **GS** 169/2, 280/3)

nūş-ı la'l (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. la'l) "(sevgilinin) dudağını içme, dudağını öpme" (**BV** 85/4)

nūş-ı leb (< Far. nūş + < Far. -ı + < Far. leb) "(sevgilinin) dudağını içe, dudağını öpme" (**FŞ** SF87b/32; **GS** 240/1, 244/2, 510/7, 554/7, 568/3; **NŞ** 240/5, 334/2, 344/1, 347/9, 417/1)

nūşīn-leb (< Far.) "tatlı dudaklı" (**FK** 48/1; **GS** 54/4; **NŞ** 415/7)

nūşīn-lebī (< Far.) "tatlı dudaklı" (**GS** 681/2)

nūş-leb (< Far.) "bal dudaklı, tatlı dudak" (**FK** 223/9, 553/6, 592/1, 685/39; **GS** 49/1, 438/5; **NŞ** 183/1; **BV** 84/1, 256/7; **FŞ** SF53b/16, SF75b/31; **HE** 7b/554)

pāk-leb (< Far.) "temiz, saf dudak" (**NŞ** 388/7)

şehd-i la'l (< Ar. şehd + < Far. -i + < Ar. la'l) "dudak balı" (**GS** 347/1)

şehd-i leb (< Ar. şehd + < Far. -i + < Far. leb) "dudağın balı" (**LM** R221b/708, R245a/3214)

şeker-leb (< Far.) "tatlı dudaklı, tatlı sözlü" (**FK** 49/5; **GS** 119/7; **LM** R222b/818)

şūḫ-ı nūş-leb (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. nūş-leb) "tatlı dudağının oynaklığı, neşesi" (BV 84/1)

teng-i şeker (< Far. teng + < Far. -i + < Far. şeker) "dilber dudağı" (**HE** 7b/557)

teşne-i la'l-i leb (< Far. teşne + < Far. -i + < Ar. la'l + < Far. -i + < Far. leb) "sevgilinin kırmızı dudağına susamış" (**NŞ** 263/5)

teşne-leb (< Far.) "dudağı kurumuş, susamış" (**BV** 538/7, 584/5; **FK** 370/4, 675/7; **GS** 1/9; **NŞ** 55/6, 69/2, 486/5, 608/5; **HE** 4a/244, 35a/3130; **Sİ** R372a/1818, R408a/5686)

teşne-leblıġ (< Far. teşne-leb + < Tr. -lıġ) "çok susamışlık" (**FK** 229/7)

uçuġ “dudak kabartısı” (**LM** R245b/3215)

ümīd-i la‘l-i cān-perver (< Far. ümīd + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. cān-perver) “(sevgilinin) ruh besleyen, gönül açan kırmızı renkli dudağının ümidi” (**BV** 90/5)

2.32.2.9. Diş ve İlgili Kavramlar

dendāne (< Far.) “diş tanesi” (**FŞ** SF78a/21; **HE** 12a/952, 36b/3277; **BV** 462/3; **FK** 177/6, 280/3; **NŞ** 419/1)

dendāneī (< Far.) “diş tanesi, diş tanesi ile ilgili” (**GS** 674/4, 682d/7)

dendānesiz (Far. dendāne + < Tr. -siz) “dişsiz, diş tanesiz” (**HE** 36b/3276)

tiş “diş” (**FK** 51/1, 149/5, 266/1, 353/3, 460/7; **GS** 44/1, 157/2, 200/5, 431/3, 448/5; **NŞ** 21/9, 145/2, 257/2, 331/1, 419/1; **BV** 27/1, 260/3, 320/4, 365/3, 410/6; **FŞ** SF59b/71, SF63b/21, SF71b/55, SF83b/96, SF99b/217; **HE** 7b/578, 17a/1428, 22a/1934, 26b/2357, 36b/3275; **LM** R216a/185, R222b/842, R225a/1104, R227b/1339; **Sİ** R360b/619, R388a/3485, R389a/3627, R409a/5771; **SS** R316b/1080, R319b/1379, R320a/1400, R339b/3475)

2.32.2.10. Dil ve İlgili Kavramlar

bī-zebān (< Far.) “dilsiz” (**GS** 6/3)

bī-zebānlıġ (< Far. bī-zebān + < Tr. lıġ) “dilsizlik” (**BV** 436/5)

ebkem (< Ar.) “dilsiz, lal, konuşamayan” (**BV** 505/6)

ebkemlıḳ (< Ar. ebkem + < Tr. -lıḳ) “dilsizlik” (FK 326/6)

günġ (< Far.) “dilsiz” (**Sİ** P455b/5643)

kecce “dil bilmeyen, dilsiz, acemi” (**NŞ** 323/11)

nā-gū (< Far.) “söylemeyen, dilsiz” (**LM** R217a/296)

til “dil” (**BV** 2/9, 16/4, 216/3, 320/4, 402/2, 507/1, 600/5; **FK** 17/3, 105/5, 271/1, 300/3; **GS** 140/1, 220/5, 315/2, 412/1, 503/3, 603/1; **NŞ** 1/7, 133/3, 284/4, 313/5, 409/2, 524/5; **FŞ** SF104a/96, SF98b/81, SF54a/79, SF57a/88, SF69b/75; **HE** 6a/422, 14a/1177, 15a/1275, 24b/2159, 24b/2169; **LM** R215b/110, R220b/655, R224a/1008, R232a/1855; **Sİ** R358a/393, R376a/2282, R387b/3451, R398a/4553; **SS** R306b/1, R317b/1177, R326a/2076, R342b/3800)

zebān (< Far.) “dil” (**FK** 359/4; **GS** 613/6; **NŞ** 585/9, 602/3, 709/17; **FŞ** SF107a/90, SF98a/70, SF84b/91, SF84b/96; **HE** 23b/2062; **LM** R223a/904, R226a-16, R232a/1856, R237b/2381; **Sİ** R360b/644, R379a/2556, R395a/4242, R397b-50)

zebān-bend (< Far.) “dili bağlı” (**FK** 59/5)

2.32.2.11. Göz ve İlgili Kavramlar

‘ayn-ı belā (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı < Ar. belā) “bela gözü” (**GS** 548/3)

‘aynek (< Ar.) “gözlük” (**GS** 12/7; **HE** 36b/3273; **FK** 14/7, 728/3)

‘ayn-ı ḫumār (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ḫumār) “sarhoş gözü” (**FK** 542/2; **GS** 45/1)

‘ayn-ı idbār (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. idbār) “bahtsızlık gözü” (**GS** 682g/4)

‘ayn-ı külgü (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Tr. külgü) “gülen göz” (**BV** 27/2)

‘ayn-ı nāz (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Far. nāz) “nazlı göz” (**GS** 204/2, 233/4; **NŞ** 441/2)

‘ayn-ı reşk (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Far. reşk) “kıskançlık gözü” (**NŞ** 10/3)

‘ayn-ı şevḳ (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) “parıltılı göz” (**GS** 414/4)

‘ayn-ı şühūd (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. şühūd) “ilahi tecellilere şahit olma, mana âlemini seyretme işini yapan göz; tecellinin aynası” (**Sİ** R355a/97)

‘ayn-ı tekessür (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. tekessür) “gözleri kısma” (**NŞ** 100/2)

‘ayn-ı vaṣl (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma gözü” (**FK** 62/8; **GS** 654/3)

‘ayn-ı ża‘f (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ża‘f) “hemen öldüren göz, sevgilinin gözü” (**BV** 503/2; **FK** 207/7, 341/5; **GS** 416/1)

‘īn (< Ar.) “iri ve güzel gözlüler” (**HE** 39a/3507; **Sİ** R420a/7020)

a‘şā (< Ar.) “gözleri dumanlı (adam)” (**NŞ** 246/8)

a‘ver (< Ar.) “bir gözü kör, tek gözlü” (**SS** R342b/3818)

bādām (< Far.) “badem; *mec.* sevgilinin güzel gözü” (**FK** 142/5, 272/6, 307/7, 686/19, 686/23; **GS** 16/4, 114/4, 260/2; **NŞ** 108/5, 359/4; **BV** 177/2, 193/7, 657/19, 657/23; **FŞ** SF53b/20; **HE** 21b/1846; **LM** R220b/647, R246b/3356)

çeşm (< Far.) “göz” (**FŞ** SF92a/95; **LM** R231b/1753; **Sİ** R357a/283, R421b/7172; **SS** R338a/3351; **FK** 21/2, 175/4, 619/6, 180/1, 221/6, 392/1, 545/1, 609/5; **GS** 34/1, 114/4, 279/3, 329/2, 401/6, 604/2; **NŞ** 539/5, 108/5, 140/2, 294/4; **BV** 238/3, 341/6, 382/2, 393/4, 512/4, 558/3)

çeşm-bend (< Far.) “göz bağı” (**GS** 125/7)

çeşme-i eşk-bār (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. eşk-bār) “gözyaşı döken çeşme” (**BV** 558/3)

çeşme-i mihr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. mihr) “muhabbet gözü” (**FK** 36/1; **NŞ** 146/1)

çeşme-i sebz (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. sebz) “yeşil göz” (**NŞ** 152/1)

çeşm-i bīdār (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. bīdār) “uyanık göz” (**GS** 34/1)

çeşm-i ġam-fersūd (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. fersūd) “gamdan, kederden yıpranmış göz” (**NŞ** 539/5)

çeşm-i giryān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. giryān) “ağlayan göz” (**BV** 341/6; **GS** 279/3, 604/2; **Sİ** R421b/7172)

çeşm-i ḫūn-bār (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. ḫūn-bār) “kan yağdıran göz” (**GS** 329/2)

çeşm-i ḫūn-feşān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. ḫūn-feşān) “kan saçan göz” (**FK** 175/4)

dīde (< Far.) “göz” (**FŞ** SF83a/41; **HE** 43b/3930; **Sİ** R387a/3407, R388b/3537; **SS** R337b/3279; **BV** 8/7 78/3, 656/30; **FK** 78/2, 243/2, 425/2, 575/7, 648/6; **GS** 21/5, 22/3, 286/3, 429/7, 432/1, 434/7; **NŞ** 20/3, 144/2, 319/1, 460/6, 465/7, 572/5)

dīde-ı giryān (< Far. dīde + < Far. -ı + < Far. giryān) “ağlayan göz” (**FŞ** SF83a/41)

dīde-i ‘ibret (< Far. dīde + < Far. -i + < Ar. ‘ibret) “ibret gözü, ibretle bakış” (**HE** 43b/3930)

dīde-i bī-ḫᵛāb (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. bī-ḫᵛāb) “uykusuz göz” (**BV** 464/7, 564/3; **GS** 21/5; **NŞ** 460/6, 572/5)

dīde-i dür-pāş (< Far. dīde + < Far. -i + < Ar. dürr + < Far. pāş) “inci saçan göz” (**FK** 575/7)

dīde-i giryān (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. giryān) “ağlayan göz” (**FK** 535/1, 648/1; **BV** 18/2, 257/6, 656/5; **GS** 286/3, 432/1, 680/6; **NŞ** 20/3, 319/1, 465/7)

dīde-i ḥayrān (< Far. dīde + < Far. -i + < Ar. ḥayrān) “hayran göz” (**BV** 253/1)

dīde-i ḫūn-bār (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. ḫūn-bār) “kan damlayan göz” (**FK** 243/2; **BV** 11/3, 236/4, 297/1, 545/4, 548/2)

dīde-i ḫūn-bārçe (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. ḫūn-bār + < Tr. -çe) “kan damlayan göz gibi” (**FK** 554/2)

dīde-i pür-ḫūn (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. pür-ḫūn) “kanla dolmuş göz” (**GS** 22/3)

dīde-i rūşen (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. rūşen) “parlak göz; sürekli göz yaş döken göz” (**NŞ** 38/4)

dīde-i ter-dāmen (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. ter-dāmen) “namussuz, günahkâr göz” (**GS** 434/7)

dīde-yi cehān-bīn (< Far. dīde + < Far. -yi + < Far. cehān-bīn) “dünyayı, hakikati gören göz” (**SS** R337b/3279)

ḳarıḳmaḳ “kara bakmadan dolayı gözün ışığının gitmesi” (**Sİ** R399a/4670)

ḳımaç “şaşı, şehla göz” (**FK** 104/2; **Sİ** R398b/4619)

ḳımaç köz “şaşı göz” (**Sİ** R398b/4619)

ḳıymaç “şaşı göz” (**NŞ** 96/1, 98/2, 100/1, 614/4)

köz “göz” (**FK** 11/3, 121/5, 284/2, 304/4, 431/3, 587/3; **GS** 11/6, 101/2, 203/4, 301/1, 305/7, 400/3; **NŞ** 9/4, 100/1, 200/5, 302/4, 403/2, 500/1; **BV** 8/4, 32/2, 136/5, 252/1, 339/4, 577/2, 733/1; **FŞ** SF45b/2, SF54a/79, SF56b/10, SF74a/2, SF87a/17; **HE** 2a/79, 9a/707, 18a/1529, 23b/2034, 24b/2159; **LM** R214b/28, R220a/597, R224b/1041, R234b/2074; **Sİ** R354b/39, R372a/1844, R374a/2027, R384b/3154; **SS** R306b/36, R322a/1623, R326a/2063, R335b/3055)

köz aḳı “göz akı” (**GS** 600/6)

köz ḳarası “gözün karası” (**GS** 8b-F2/6, 144/4, 205/3, 323/3, 616/7, 628/2; **LM** R236b-27, R248b/3530)

köz uçı “göz ucu” (**FK** 96/11; **GS** 139/9, 268/2, 536/7; **FŞ** SF81a/101; **HE** 17b/1486; **LM** R217a/268, R223a/871)

közlüg “gözlü” (**FK** 212/2, 340/1, 340/7, 806/1)

közlük “gözlü” (**HE** 21a; **NŞ** 85/6)

merdümek-ı cihān-bīn (< Far. merdümek + < Far. -ı + < Far. cihān-bīn) “dünyayı gören göz” (**FŞ** SF52a-11)

mükaḥḥal (< Ar.) “sürmeli göz” (**LM** R214b/28)

nergis (< Far.) “nergis, güzelin gözü” (**FK** 57/5, 144/6, 208/3, 321/5, 417/2, 566/3; **GS** 26/5, 48/2, 227/3, 331/6, 454/8, 512/6; **NŞ** 61/3, 122/3, 203/3, 337/6, 450/5, 526/4; **BV** 32/2, 147/4, 177/2, 212/4, 309/6, 373/3; **HE** 2b/104, 8b/631, 10b/815, 21a/1812, 24a/2100, 31b/2801; **LM** R214b/36, R223b/948, R224a/997, R242a/2874; **Sİ** R356b-4, R360b/662, R376a/2281, R399a/4669, R402a/4980; **SS** R307a/46, R313b/754, R349a/4495; **FŞ** SF47b/52, SF57b/6, SF57b/9, SF69a/25, SF92a/68)

nergis-i bīmār (< Far. nergis + < Far. -i + < Far. bīmār) “hasta göz” (**GS** 2b-F2/14-15)

nergis-i cādū (< Far. nergis + < Far. -i + < Far. cādū) “cadı göz, büyücü göz” (**BV** 60/1, 166/3, 536/4; **FK** 566/3; **GS** 62/1, 535/1; **HE** 8b/631)

nergis-i fettān (< Far. nergis + < Far. -i + < Ar. fettān) “fitneci göz” (**FK** 208/3, 321/5; **HE** 24a/2100)

nergis-i maḫmūr (< Far. nergis + < Far. -i + < Ar. maḫmūr) “sarhoş göz” (**GS** 48/2)

nergis-i nīm-ḫᵛāb (< Far. nergis + < Far. -i + < Far. nīm-ḫᵛāb) “yarı uykulu baygın göz” (**Sİ** R376a/2281)

nergis-i pür-ḫumār (< Far. nergis + < Far. -i + < Far. pür + < Ar. ḫumār) "baygın bakışlı, sarhoş göz" (**NŞ** 337/6)

nergis-i ser-mest (< Far. nergis + < Far. -i + < Far. ser-mest) "sarhoş, baygın göz" (**NŞ** 526/4)

nergis-i şehlā (< Far. nergis + < Far. -i + < Ar. şehlā) "güzel ve baygın bakışlı göz" (**BV** 29/1, 88/1; **NŞ** 565/3; **HE** 21a/1815, 31b/2800)

tīz-bīn (< Far.) "gözü keskin, çok iyi gören" (**HE** 30a/2674; **Sİ** R364b/1051)

zehr-i çeşm (< Far. zehr + < Far. -i + < Far. çeşm) "yakıcı, öldürücü göz" (**LM** R242b/2938; **BV** 238/3, 382/2; **FK** 619/6; **NŞ** 108/5, 294/4, 294/4)

zehr-çeşm (< Far.) "yakıcı, öldürücü göz" (**BV** 80/6)

2.32.2.11.1. Göz Bebeği ve İlgili Kavramlar

ḳaraġ "göz bebeği" (**FK** 206/1, 428/1, 551/4, 667/3; **GS** 301/1, 327/9, 504/6, 519/1, 574/1, 782/1; **NŞ** 295/1, 427/1; **FŞ** SF60a/115, SF91a/87, SF93a/24; **SS** R309a/271, R331b/2641)

ḳārūre (< Ar.) "gözün siyahı, göz bebeği" (**FŞ** SF73a/52, SF73a/64, SF73a/65; SF73a/67)

köz merdümi (< Tr. köz + < Far. merdüm + < Tr. i) "göz bebeği" (**HE** 25a/2188)

merdüm (< Far.) "göz bebeği" (**FK** 78/2, 142/4, 228/7, 425/2, 579/3; **GS** 22/3, 63/4, 125/3, 203/4, 323/3, 375/5; **NŞ** 38/2, 115/6, 200/5, 327/5, 489/6; **BV** 37/3, 181/3, 231/6, 320/3, 427/1, 553/4; **FŞ** SF95a/52; **HE** 8b/632, 25a/2188; **LM** R221a/667, R229b/1557, R233a/1911, R241b/2814; **Sİ** R362a/811, R389b/3634; **SS** R320a/1394, R353a/4965)

merdümek (< Far.) "göz bebeği" (**FŞ** SF52a-11; **GS** 387/2)

merdümek-vār (< Far.) "göz bebeği gibi" (**Sİ** R403b/5132)

merdüm-i ābī (< Far. merdüm + < Far. -i + < Far. ābī) "parlak gözbebeği" (**NŞ** 489/6)

merdüm-i dīde (< Far. merdüm + < Far. -i + < Far. dīde) "göz bebeği" (**FK** 78/2)

merdüm-i dür-pāş (< Far. merdüm + < Far. -i + < Ar. dür + < Far. pāş) "inci saçan gözbebeği" (**NŞ** 535/7)

merdüm-nişīn (< Far.) "göz bebeğinde oturan, gözde" (**BV** 545/4)

merdüm-vārlıġ (< Far. merdüm-vār + < Tr. -lıġ) "göz bebeği" (**NŞ** 645/2)

ninek "gözbebeği" (**FK** 435/5; **GS** 414/4)

2.32.2.11.2. Göz Kapağı ve İlgili Kavramlar

ḳabaġ "göz kapağı, kaş ile kirpik arası" (**BV** 479/9; **GS** 853/1, 860/1; **FŞ** SF69b/40; **Sİ** R398b/4593; **FK** 104/2)

ḳabaḳ “göz kapağı, kaş ile kirpik arası” (**BV** 538/5

ḳabaḳ “göz kapağı, kaş ile kirpik arası” (**GS** 47/2, 47/5)

köz perdesi (< Tr. köz + < Far. perde + < Tr. -si) “göz kapağı” (**GS** 455/5)

perde (< Far.) “göz kapağı” (**GS** 455/5; **Sİ** R385a/3188)

2.32.2.12. Boğaz, Boyun, Gerdan ve İlgili Kavramlar

boġuz “boğaz, gırtlak” (**FŞ** SF72b/22; **HE** 21b/1863, 34a/3028; **LM** R220b/649, R249a/3617; **Sİ** R368b/1445, R384a/3077, R418b/6875; **SS** R318a/1231, R318b/1237, R319a/1316; **FK** 202/6, 272/3, 278/4, 432/1, 495/6; **GS** 80/6, 92/9, 129/6, 261/7, 269/8, 306/4, 526/6; **NŞ** 55/5, 206/3, 219/2, 266/4, 301/9, 612/9; **BV** 40/3, 42/3, 505/3, 516/2, 706/2)

boyun “boyun” (**FŞ** SF51b/30, SF54a/71, SF63a/108, SF70a/94, SF88b/145; **HE** 2a/41, 5a/343, 13a/1085, 17a/1424, 20b/1790, 27a/2399; **LM** R228a/1399, R235a/2123, R242b/2924, R245a/3197; **Sİ** R355a/49, R372a/1848, R374b/2115, R390b/3762; **SS** R336a/3108, R338a/3361, R347a/4281, R348b/4462; **GS** 31/1, 82/2, 131/6, 202/7, 214/4, 337/4, 349/4, 450/4; **NŞ** 7/5, 116/1, 207/1, 312/4, 425/5, 457/8, 537/3, 669/1; **BV** 65/3, 129/7, 233/3, 263/9, 316/2, 425/3, 519/2; **FK** 69/7, 130/4, 265/1, 350/2, 467/4, 576/8, 645/4, 670/7)

cīd (< Ar.) “boyun”(**SS** R313b/757)

ġabġab (< Ar.) “çene altı, gerdan” (**FK** 205/2, 370/3, 478/1; **GS** 50/9, 353/1; **NŞ** 100/6, 141/2, 201/3, 344/1, 448/1; **BV** 602/1; **HE** 24a/2099, 25a/2199; **SS** R316b/1077, R316b/1079)

ġabġab-ı dil-ḫāh (< Ar. ġabġab + < Far. -ı + < Far. dil-ḫāh) “gönlün arzuladığı gerdan” (**HE** 25a/2199)

ġabġabī (< Ar. ġabġab + < Far. ī) “çene altı, gerdan ile ilgili” (**Sİ** R403b/5140)

gerdān (< Far.) “boyun, gerdan” (**FK** 230/7, 294/7)

gerden (< Far.) “boyun, gerdan” (**HE** 34a/3050; **Sİ** R405b/5299)

ḥalḳ (< Ar.) “boğaz” (**FŞ** SF90a/32)

ḥulḳūm (< Ar.) “boğaz” (**SS** R309b/312)

ḳılāde (< Ar.) “gerdanlık” (**FŞ** SF94b/35; **LM** R235a/2130; **GS** 396/1)

moy “boyun” (**GS** 81/3)

turunc-ı ġabġab (< Far. turunc + < Far. -ı + < Ar. ġabġab) “gerdan turuncu, turunca benzer gerdan” (**GS** 353/1)

ṭavḳ (< Ar.) “gerdanlık” (**BV** 519/2; **FK** 79/1, 370/3, 577/5, 600/9; **GS** 291/4, 350/2, 570/4; **NŞ** 344/1, 457/8, 524/2, 537/3; **FŞ** SF89b/60, SF94b/35; **HE** 2a/41, 13a/1085, 13b/1087, 34a/3039; **LM** R221b/711, R222b/826, R230a/1608, R230a/1632, R235b/2241; **Sİ** R355a/91, R364b/1062, R396a/4341, R398b/4623; **SS** R316b/1077)

ṭavḳ-ı ġabġab (< Ar. ṭavḳ + < Far. -ı + < Ar. ġabġab) “çene altına takılan gerdanlık” (**BV** 660/1; **FK** 370/3; **SS** R316b/1077)

ṭavḳ-ı la’net (< Ar. ṭavḳ + < Far. -ı + < Ar. la’net) “lanet gerdanlığı” (**GS** 291/4; **NŞ** 457/8; **FK** 600/9)

ṭavḳ-ı sa‘ādet (< Ar. ṭavḳ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “saadet gerdanlığı” (**FK** 79/1)

2.32.2.13. Çene ve İlgili Kavramlar

çāh-ı ẕeḳan (< Far. çāh + < Far. -ı + < Ar. ẕeḳan) “çene çukuru” (**LM** R245b/3216; **FK** 678/5)

çāh-ı zeneḫdān (< Far. çāh + < Far. -ı + < Far. zeneḫdān) “çene çukuru” (**GS** 65/4)

çeh-i ġabġab (< Far. çeh + < Far. -i + < Ar. ġabġab) “çenenin altındaki çukur” (**GS** 50/9; **SS** R316b/1079)

çeh-i zeneḫdān (< Far. çeh + < Far. -i + < Far. zeneḫdān) “çene çukuru” (**SS** R320a/1404)

dāire-i ġabġab (< Ar. dāire + < Far. -i + < Ar. ġabġab) “çenenin çevresi” (**NŞ** 141/2)

gūy-ı ġabġab (< Far. gūy + < Far. -ı + < Ar. ġabġab) “çenenin toparlak kısmı” (**NŞ** 201/3)

gūy-ı ẕeḳan (< Far. gūy + < Far. -ı + < Ar. ẕeḳan) “çenenin toparlak kısmı” (**BV** 9/2)

gūy-ı zenaḫdān (< Far. gūy + < Far. -ı + < Far. zenaḫdān) “çenenin yuvarlaklığı” (**GS** 420/2)

gūy-ı zenehdān (< Far. gūy + < Far. -ı + < Far. zenehdān) “topa benzeyen çene çukuru” (**NŞ** 556/1)

iŋek “çene” (**LM** R235a/2142; **Sİ** R386a/3269)

saḳaġ “çene altı” (**BV** 479/9; **LM** R242a/2855; **GS** 31/5, 853/1, 860/1)

saḳaḳ “çene altı” (**BV** 538/1)

ẕeḳan (< Ar.) “çene” (**FK** 92/5, 185/4, 611/7, 678/5; **GS** 853/1; **NŞ** 26/3; **LM** R221b/711, R235b/2241, R245b/3216; **Sİ** R388a/3487, R398b/4624)

zenaḫ (< Far.) “çene” (**GS** 57/2, 760/1; **NŞ** 108/2, 113/1; **HE** 34a/3045, 34a/3046, 36b/3278; **Sİ** R398b/4623; **FK** 429/2)

zenāḫdān (< Far.) “çene” (**FK** 29/2, 370/3, 544/3, 552/5, 641/1; **GS** 31/3, 140/2, 153/3, 420/2, 576/5, 652/1; **NŞ** 264/3; **BV** 9/2, 513/3, 523/5; **FŞ** SF93a/32; **Sİ** R388a/3486)

zeneḫdān (< Far.) “çene” (**BV** 524/8; **GS** 65/4; **NŞ** 556/1; **Sİ** R408a/5655; **SS** R320a/1404)

2.32.3. Göğüs, Bağır, Meme ve İlgili Kavramlar

imçek “meme, göğüs” (**Sİ** R408a/5656)

ḳoyun “göğüs” (**LM** R217a/387, R223a/918, R235b/2240, R242b/2909; **Sİ** R381a/2772, R376a/2280, R390b/3762, R404a/5156; **FŞ** SF76b/132; **HE** 2a/41, 20a/1740, 20b/1758, 27a/2392, 31b/2793; (**GS** 386/1, 386/7, 473/2)

kögrek “ciğer, göğüs” **FK** 464/7; **BV** 54/4, 409/2, 625/1; **SS** R320a/1441)

kögüs “göğüs” (**HE** 7a/515; **Sİ** R358b/448, R366a/1185, R378a/2492, R388a/3505; **SS** R317b/1169, R319a/1314, R330b/2535, R344a/3983, R349a/4497; **NŞ** 35/4, 235/3, 390/4)

kök(ü)s “göğüs” (**FK** 17/2, 154/1, 273/3, 330/4, 421/2, 542/4, 612/2, 668/5; **GS** 47/2, 217/6, 131/4, 301/5, 312/3, 417/2, 419/3; **NŞ** 13/2, 118/1, 297/2, 304/1, 405/1; **BV** 38/3, 196/4, 265/4, 300/1, 404/1, 513/4, 629/7; **HE** 6b/472, 16a/1343, 19a/1642, 24b/2166, 29b/2643, 34a/3028; **FŞ** SF58b/107, SF61b/42, SF73b/131, SF87b/34; **LM** R223b/949, R224a/974, R224b/1033, R229a/1505)

kökrek “göğüs, bağır” (**GS** 3b-F2/8, 59/1, 68/5, 317/3, 455/1, 456/9, 653/4; **FK** 400/7, 426/2, 520/2; **NŞ** 326/1)

meyān (< Far.) “vücudun göğüs ile karın arasındaki bölümü; orta, ara,” (**NŞ** 533/11)

sīne (< Far.) “göğüs, yürek” (**FK** 430/2; **GS** 439/2; **FŞ** SF68b/140; **HE** 39a/3513)

sīne-bend (< Far.) “göğüs bağı” (**GS** 3a-F2/14)

sīne-çāk (< Far.) “göğsü, yüreği yaralı” (**GS** 478/7; **SS** R343a/3855)

sīne-i çāk (< Far. sīne + < Far. -i + < Far. çāk) “göğsü, yüreği yaralı” (**FK** 430/2; **GS** 439/2)

baḳır “bağır, göğüs” (**HE** 14a/1158)

baġ(ı)r “yürek, göğüs, ciğer” (**FŞ** SF100a/18, SF92b/129, SF54a/72, SF57b/15; **HE** 14b/1222, 16a/1340, 23b/2040, 25b/2242; **LM** R220b/649, R222b/837, R224a/1015, R235a/2131; **Sİ** R355a/59, R366b/1266, R376b/2330, R388a/3483; **SS** R320a/1390, R322b/1688, R329a/2375; **BV** 23/1, 123/4, 315/2, 499/3, 561/2, 634/7; **GS** 10/8, 66/6,

122/5, 217/4, 301/2, 400/3, 502/1; **NŞ** 31/4, 100/2, 215/7, 329/7, 442/3, 501/7; **FK** 51/1, 127/3, 282/7, 309/1, 481/7, 589/5, 616/4, 645/1, 689/253)

bağırlıḳ "yürekli" (**NŞ** 656/45)

2.32.4. Beden, Gövde, Vücut ve İlgili Kavramlar

beden (< Ar.) "gövde, beden, vücut" (**BV** 16/2, 16/2, 30/6, 234/1, 279/2, 318/7, 417/1; **FK** 37/2, 117/5, 195/4, 333/5, 466/6, 593/7, 678/1; **GS** 90/4, 105/3, 188/2, 490/6, 677/3; **NŞ** 5/2, 147/3, 306/2, 377/3, 425/3; **FŞ** SF102b/112, SF102b/114, SF102b/96, SF54b/11; **HE** 11b, 33b/2981, 35a/3121, 37b/3374, 41a/3730; **LM** R228b/1475, R233b/1992, R235a/2161, R241b/2809, R246b/3361; **Sİ** R373b/2015, R381b/2831, R389b/3679, R398b/4580; **SS** R307b/121, R320a/1409, R334b/2952)

beden-i zār (< Ar. beden + < Far. -i + < Far. zār) "ağlayan vücut" (**BV** 521/1; **GS** 479/1)

bedensiz (< Ar. beden + < Tr. -siz) "bedensiz" (**LM** R240a-31; **Sİ** R377b/2428)

bėl "bel" (**BV** 42/2, 44/3, 125/4, 139/1, 262/4, 308/3, 333/6, 445/1, 601/5, 657/17; **SS** R313a/676, R317a/1087, R317a/1121, R342b/3819, R343b/3908; **FK** 63/2, 137/5, 204/1, 342/4, 418/5, 579/7, 642/12; **GS** 24/3, 82/4, 120/5, 177/6, 200/3, 462/6, 517/8, 527/1; **NŞ** 21/9, 149/2, 181/4, 339/8, 378/2, 401/1, 571/6, 608/2, 620/6; **FŞ** SF101a/118, SF93b/36, SF48a/3, SF57b/14, SF64b/93, SF74b/63, SF76a/77; **HE** 9a/702, 33a/2931, 34a/3057, 34b/3108; **LM** R215b/99, R217a/293, R220a/601, R229b/1552, R235b/2217; **Sİ** R375b/2216, R376b/2302, R391a/3807, R393b/4101, R404a/5146, R402a/4978)

cevher-i cism (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. cism) "bedenin özü, mayası" (**SS** R330b/2530)

cisim (< Ar.) "beden, cisim, vücut" (**NŞ** 154/4)

cism (< Ar.) "beden, cisim, vücut" (**FŞ** SF105b/47, SF89b/54, SF53b/19, SF61a/68; **HE** 2a/54, 9b/725, 13b/1105, 19b/1675, 33b/3011; **LM** R214b/10, R224a/1013, R233b/2009, R243a/2968; **Sİ** R355a/81, R372b/1892, R376a/2243, R386a/3294; **SS** R307a/51, R316a/1020, R328b/2321, R336a/3127; **FK** 20/7, 102/3, 286/3, 318/2, 464/2, 593/5, 622/4; **BV** 9/1, 39/4, 136/2, 211/3, 260/5, 319/5, 340/7, 407/1, 501/5; **GS** 11/4, 34/2, 105/3, 202/4, 300/1, 409/2; **NŞ** 17/6, 135/3, 234/3, 300/1, 405/6)

cismānī (Ar.) "bedenle ilgili" (**SS** R321a/1532, R331b/2617, R343a/3878)

cism-ı bī-ḳarār (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḳarār) "kararsız beden" (**FŞ** SF65b/50)

cism-ı cihān-gerd (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. cihān-gerd) “dünyayı dolaşan beden” (**FŞ** SF98a/57)

cism-ı cihān-gerd (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. cihān-gerd) “dünyayı dolaşan beden” (**FŞ** SF98a/57)

cism-ı ḫākī (< Ar. cism + < Far. -ı + < Far. ḫākī) “toprak olan beden” (**FŞ** SF103a/13)

cism-ı ḥaḳīr (< Ar. cism + < Far. -ı + < Ar. ḥaḳīr) “aşağılanmış beden” (**FŞ** SF60a/103, SF71a/91)

cismī (< Ar. cism + < Far. ī) “beden, gövde, vücutla ilgili” (**FŞ** SF105b/48, SF48a/7, SF66b/37, SF68a/58; **LM** R221b/750; **Sİ** R405a/5273; **GS** 223/1, 321/1)

cism-i ʻuryān (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. ʻuryān) “çıplak beden” (**FK** 88/2, 267/1, 419/8, 655/1, 669/2; **BV** 130/3, 269/4, 403/4, 634/1; **GS** 679/7; **NŞ** 27/5, 564/4)

cism-i çāk (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. çāk) “paramparça olan beden” (**LM** R243b/3046)

cism-i derd-perver (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. derd-perver) “acı, dert çeken beden” (**BV** 126/5)

cism-i ġam-fersūd (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. fersūd) “gamdan, kederden yıpranmış beden” (**BV** 544/4; **NŞ** 163/5, 413/3)

cism-i ġam-nāk (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli beden” (**NŞ** 195/1; **Sİ** R407b/5530)

cism-i ġam-perverd (< Ar. cism + < Far. -i +< Ar. ġam + < Far. perverd) “sıkıntı artıran, tasa veren beden” (**FK** 586/1)

cism-i gerd-ālūd (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. gerd-ālūd) “toprağa bulaşmış beden” (**GS** 555/2)

cism-i ḫak (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫak) “topraktan olan beden” (**SS** R350a/4634)

cism-i ḫākī (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫākī) “topraktan olan beden” (**SS** R309a/268)

cism-i ḫāk-sār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫāk-sār) “perişan, düşkün beden” (**LM** R243b/3015)

cism-i ḫūn-ālūd (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫūn-ālūd) “kan bulaşmış beden” (**FK** 23/2)

cism-i ḫūn-bār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ḫūn-bār) “kan yağdıran beden, kanayan beden” (**GS** 34/2; **NŞ** 350/4)

cism-i insān (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. insān) “insanın cismi, bedeni” (**SS** R309b/320)

cism-i miḥnet-perver (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. miḥnet + < Far. perver) “dert çeken, eziyet çeken beden” (**BV** 413/4)

cism-i mihnet-zede (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. mihnet + < Far. zede) “dert çekmiş beden” (**Sİ** R355b/126)

cism-i pā-māl (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. pā-māl) “ayaklar altında kalmış, çiğnenmiş, hor görülmüş beden” (**Sİ** R385a/3194)

cism-i pīç (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. pīç) “bükülmüş beden, yaşlı beden” (**GS** 21/3)

cism-i ser-gerdān (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. ser-gerdān) “perişan, sersem beden” (**BV** 561/5)

cism-i sūz-nāk (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. sūz-nāk) “yakıcı beden; ateşli beden” (**LM** R243b/3045)

cism-i şerīf (< Ar. cism + < Far. -i + < Ar. şerīf) “kutsal beden” (**LM** R245b/3254)

cism-i tüvānā (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. tüvānā) “güçlü, kuvvetli beden” (**NŞ** 222/4)

cism-i zār (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār) “inleyen beden”(**FŞ** SF93a/19; **LM** R224a/1013, R235b/2226, R243b/3016; **Sİ** R414b/6347; **SS** R320b/1481; **GS** 350/1, 680/1, 814/1; **NŞ** 56/1, 143/1, 215/1)

cism-i zār-ı ġam-nāk (< Ar. cism + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. nāk) “gamlı, kederli, ağlayan, inleyen beden” (**FK** 169/1)

cüṣṣe (< Ar.) “gövde, beden, ceset” (**Sİ** R373b/2003, R389a/3630, R398b/4581)

cüṣṣeliġ (< Ar. cüṣṣe + < Tr. -liġ) “cüsseli, bedenli, gövdeli” (**Sİ** R365a-16)

ebdān (< Ar.) “cisimler, vücutlar, gövdeler, tenler” (**Sİ** R388b/3571)

ebrāṣ (< Ar.) “vücudunda sam lekesi olan” (**BV** 524/3)

ecsād (< Ar.) “vücutlar, gövdeler” (**BV** 106/6)

gülşen-i cism (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. cism) “vücudun gül bahçesi” (**HE** 9b/725)

ḫamīr-i māye-i cism (< Ar. ḫamīr + < Far. -i + < Far. māye + < Far. -i + < Ar. cism) “beden mayasının hamuru” (**GS** 105/3)

ḫılṭ (< Ar.) “eski hekimlerin insan vücudunda var saydığı: safra; sevda; dem; balgam gibi dört unsurdan her biri” (**SS** R321a/1504)

ḫırḳa-ı vücūd (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı + < Ar. vücūd) “varlık hırkası, beden” (**HE** 17a)

ḫırḳa-i cism (< Ar. ḫırḳa + < Far. -i + < Ar. cism) “cisim hırkası, beden” (**GS** 558/5)

itfāl (< Ar.) “insan vücudunun fena kokması” (**LM** R216a/186)

kemer-gāh (< Far.) “kemer yeri, bel” (**FŞ** SF69a/34; **Sİ** R382b/2938)

kīmiyā-yı vücūd (< Ar. kīmiyā + < Far. -yı + < vücūd) “vücudun kimyası, özü” (**Sİ** R365a/1114)

kūh-ı ten (< Far. kūh + < Far. -ı + < Far. ten) “beden dağı” (**FŞ** SF82a/58)

levḥ-i vücūd (< Ar. levḥ + < Far. -i + < Ar. vücūd) “vücut levhası” (**GS** 683/113)

mülk-i vücūd (< Ar. mülk + < Far. -i + < Ar. vücūd) “vücut mülkü” (**FK** 415/6)

nakş-ı vücūd (< Ar. nakş + < Far. -ı + < Ar. vücūd) “vücudun yapısı, vücudun nakşı” (**BV** 4/6; **LM** R247a/3400; **Sİ** R361b/724, R384a/3109; **HE** 12b/1006)

nāzük-beden (< Far. nāzük + < Ar. beden) “vücudu nazik” (**FK** 468/5)

nāzük-bedenlıġ (< Far. nāzük + < Ar. beden + < Tr. -lıġ) “nazik bedenli, nazik vücutlu” (**FK** 683/2)

nefy-ı vucūdī (< Ar. nefy + < Far. -ı + < Ar. vucūdī) “vücudun yok olması” (**FŞ** SF48b/7)

nefy-i vücūd (< Ar. nefy + < Far. -i + < Ar. vücūd) “vücudun yok olması” (**FK** 681/66, 733/2; **GS** 682h/6; **SS** R310b/431)

rişte-i cism (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. cism) “beden ipi” (**BV** 136/3; **GS** 418/7; **HE** 43a/3909)

sīm-ber (< Far.) “gümüş göğüslü, berrak tenli” (**BV** 58/6, 467/7, 493/7, 504/9; **FK** 398/1, 471/1; **GS** 181/2, 193/7, 202/4, 270/4, 305/1, 520/3; **NŞ** 135/1, 461/9, 554/4, 709/12; **FŞ** SF58a/58, SF82b/75; **HE** 17a/1436, 25b; **Sİ** R391a/3814; **SS** R309a/302, R316a/1004)

sīm-berā (< Far.) “göğsü gümüş gibi olan” (**NŞ** 35/4)

sīm-cism (< Far. sīm + < Ar. cism) “gümüş tenli, gümüş gibi parlak ve beyaz vücutlu” (**SS** R320a/1410)

sīm-endām (< Far. sīm + < Ar. endām) “gümüş bedenli, gümüş gibi parlak vücutlu” (**BV** 104/3; **FK** 181/7; **SS** R326a/2072, R345a/4079, R352b/4872)

taḫta-ı ten (< Ar. taḫta + < Far. -ı + < Far. ten) “bedenin tahtası” (**FŞ** SF72b/11)

tār-ı beden (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. beden) “beden karanlığı” (**LM** R230a/1623)

ten (< Far.) “ten, vücut, beden” (**BV** 15/4, 71/7, 129/2, 253/9, 359/3; **FK** 20/7, 121/5, 276/1, 281/2, 304/6, 464/1; **GS** 13/5, 155/3, 203/3, 302/7, 407/5, 540/6; **NŞ** 8/5, 118/4, 200/2, 311/5, 401/2, 584/2; **FŞ** SF46b/3, SF47b/43, SF63b/119, SF70b/23, SF87a/25; **HE** 7b/545, 14b/1198, 17b/1503, 24b/2134, 24b/2155; **LM** R216b/235, R223b/965, R224a/1012, R232a/1850; **Sİ** R358a/358, R375a/2175, R384b/3137, R397b/4482; **SS** R307a/51 , R323b/1788, R332b/2757, R341b/3719, R348b/4473)

ten öyi (< Far. ten + < Tr. öyi) “beden” (**FK** 486/3)

ten üyi (< Far. ten + < Tr. üyi) “beden” (**HE** 40b/3643)

ten-dürüst (< Far.) “vücudu sağlam, kuvvetli” (**FŞ** SF105b/75; **Sİ** R385a/3217)

ten-dürüstraḳ (< Far. ten-dürüst + < Tr. -raḳ) “vücudu sağlam, daha kuvvetli” (**LM** R235a/2133)

ten-güdāz (< Far.) “teni mahveden” (**FK** 507/3)

ten-ı āsūde (< Far. ten + < Far. -ı + < Far. āsūde) “sakin, huzurlu, rahat beden” (**FŞ** SF64a/55)

ten-i ‘uryān (< Far. ten + < Far. -i + < Ar. ‘uryān) “çıplak beden” (**FK** 21/1, 589/2, 480/3; **BV** 257/3, 561/7, 563/7; **GS** 286/1, 584/6; **NŞ** 319/2, 569/8, 570/5)

ten-i gül-fām (< Far. ten + < Far. -i + < Far. gül-fām) “gül kokulu beden” (**HE** 24b/2155)

ten-i ḫāk (< Far. ten + < Far. -i + < Far. ḫāk) “topraktan ten, topraktan yapılmış vücut” (**FK** 140/7)

ten-i ḫākī (< Far. ten + < Far. -i + < Far. ḫākī) “topraktan ten, topraktan yapılmış vücut” (**BV** 73/6, 332/1; **SS** R309a/266)

ten-i ḫākī-nihād (< Far. ten + < Far. -i + < Far. ḫākī + < Ar. nihād) “topraktan yaratılmış beden” (**NŞ** 118/4)

ten-i ḫak-sār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. ḫak-sār) “toprak olmuş beden, ölü” (**FK** 681/52; **GS** 682f/2; **NŞ** 190/6; **LM** R247a/3383)

ten-i ḫāre-veş (< Far. ten + < Far. -i + < Far. ḫāre-veş) “sert taş gibi, mermer gibi beden” (**Sİ** R406a/5362)

ten-i iṭā‘at (< Far. ten + < Far. -i + < Ar. iṭā‘at) “itaat eden, boyun eğen beden” (**LM** R234b/2099)

ten-i nā-kār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. nā-kār) “işe yaramaz, faydasız beden” (**BV** 545/5)

ten-i nejend (< Far. ten + < Far. -i + < Far. nejend) “korkunç, çirkin beden” (**LM** R243b/3018)

ten-i niġār (< Far. ten + < Far. -i + < Far. niġār) “sevgilinin bedeni” (**NŞ** 610/5)

ten-i pāk (< Far. ten + < Far. -i + < Far. pāk) “temiz beden” (**SS** R319a/1303)

tenū-mend (< Far.) “irikıyım, gövdeli, vücutlu kimse” (**Sİ** R358a/363; **Sİ** R373b/2012; **SS** R338a/3329)

tin (< Far.) “ten, vücut” (**GS** 570/5; **NŞ** 321/9, 477/5, 492/3, 492/6, 532/3)

vücūd (< Ar.) “beden, vücut” (**BV** 3/1/1, 74/6, 114/3, 369/5, 513/8; **FK** 14/8, 151/8, 319/7, 469/7, 567/6; **GS** 13/8, 112/5, 253/1, 360/7, 437/2; **NŞ** 3/3, 21/6, 122/2, 322/8, 427/8, 529/7; **FŞ** SF46a/27, SF61b/38; **HE** 2b, 3a/136, 12a/996, 12b/1006, 13a/1069, 25b/2247; **LM** R214b/6, R223a/906, R224b/1044, R231a/1724; **Sİ** R354b/4, R372b/1877, R379a/2578, R383a/3008; **SS** R306b/43, R310b/431, R323b/1795, R342b/3842, R352a/4805; **FŞ** SF103b/37, SF91a/106, SF68a/62, SF74b/59, SF84a/44, SF88b/168)

vücūdī (< Ar. vücūd + < Far. ī) “beden, vücut ile ilgili, vücuda ait” (**HE** 12a/996; **Sİ** R357a/291, R403b/5137; **FŞ** SF48a/55, SF48b/7)

2.32.5. Boy, Endam ve İlgili Kavramlar

bod “boy” (**NŞ** 27/1)

boy “boy, beden, gövde ” (**Sİ** R357a/291, R387b/3479, R400a/4760; **BV** 214/3; **NŞ** 26/2, 76/3, 279/1, 309/5, 492/7; **FK** 172/3; **FŞ** SF47b/43, SF48a/27, SF57b/3, SF65b/54, SF76a/81; **SS** R347b/4336; **HE** 25b/2257)

boyī (< Tr. boy + < Far. ī) “boy” (**GS** 543/2)

boyluġ “boylu” (**BV** 173/5; **FK** 411/6)

boyluḳ “boylu” (**NŞ** 269/1)

cilve-i ḳad (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “cilveli, işveli boy” (**FK** 57/4)

cilve-i ḳadd (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “cilveli, işveli boy” (**BV** 458/1)

endām (< Far.) “beden, boy” (**FK** 20/7, 114/7, 201/2, 521/5; **GS** 19/7, 168/3, 254/4, 513/5, 711/6; **NŞ** 184/4, 421/2; **BV** 148/2, 726/1; **FŞ** SF53a/76, SF60b/25, SF64a/30, SF67b/16, SF79b/55; **HE** 24b/2155, 33a/2936, 33a/2941; **LM** R226b/1280; **Sİ** R398b/4607, R418b-86; **SS** R342a/3755, R342b/3803)

endāmlıġ (< Far. endām + < Tr. -lıġ) “boylu, endamlı” (**GS** 312/3)

ġonçe-endām (< Far.) “nazik, güzel endamlı” (**NŞ** 360/3)

gül-bün-i ḳadd (< Far. gül-bün + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “sevgilinin gül fidanına benzeyen boyu” (**FK** 452/4)

gül-endām (< Far.) “gül boylu, nazik, güzel, endamlı” (**FK** 77/6, 197/6, 420/1, 521/5, 660/4; **GS** 88/1, 366/2, 404/1, 758/1, 797/1; **NŞ** 26/2, 177/1, 252/5, 421/2, 486/3; **BV** 22/3, 177/1, 335/1, 653/2; **FŞ** SF102a/70, SF89b/74, SF76a/76, SF77b/3, SF80b/64; **LM** R228a/1406; **SS** R326a/2073, R351b/4748)

gül-endāmī (< Far.) “gül boylu, endamlı” (**NŞ** 578/5)

gül-i serv-ḳāmet (< Far. gül + < Far. -i + < Far. serv + < Ar. ḳāmet) “servi gibi uzun ve düzgün boylu gül (sevgili)” (**FK** 81/1)

hem-ḳad (< Far. hem + < Ar. ḳadd) “aynı boyda olanlar, boyları bir” (**LM** R222a/790; **SS** R307b/145, R317a/1116, R338b/3387)

ḳad (< Ar.) “boy” (**FK** 12/1, 114/5, 263/3, 357/2, 418/4; **GS** 24/4, 110/2, 127/6, 214/3, 221/3, 305/7; **NŞ** 24/1, 25/2, 203/3, 247/1, 313/5, 400/1, 503/6; **BV** 22/4, 88/3, 148/3, 250/1, 387/6; **FŞ** SF54b/7, SF58b/99, SF76a/76, SF79b/89, SF90b/81; **HE** 13b/1124, 35b/3187, 36b/3267; **LM** R222a/767, R225b/1151, R232b/1895, R238a/2459, R248b/3533; **Sİ** R355a/82, R365a/1087, P455b/5645, R412b/6110, R417b/6750; **SS** R309a/263, R317a/1085)

ḳadd (< Ar.) “boy” (**FK** 32/3, 116/1, 271/6, 358/3, 452/3, 572/1; **GS** 127/4, 203/3, 231/6, 309/1, 333/4, 409/5; **NŞ** 18/1, 41/4, 208/7, 315/2, 407/5, 508/6; **BV** 20/1, 85/3, 106/5, 212/6, 373/2, 440/2; **FŞ** SF51b/48, SF54a/59, SF79b/55, SF89b/56; **HE** 5b/361, 15b/1278, 16a/1336, 17b/1466, 24b/2164, 31a/2760; **LM** R229a/1515, R236b/2309; **Sİ** R368a/1423, R373b/2014, R404a/5143; **SS** R307b/145, R313b/725, R319b/1386, R320a/1412, R338b/3400)

ḳadd-ı ḫoş-reftār (< Ar. ḳadd + < Far. -ı + < Far. ḫoş-reftār) “güzel yürüyen sevgilinin boyu” (**GS** 669/2)

ḳadd-ı raʿnā (< Ar. ḳadd + < Far. -ı + < Ar. raʿnā) “gül endamlı” (**FŞ** SF89b/56; **GS** 509/3)

ḳadd-i bī-ḳānūn (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḳānūn) “ölçüsüz boy” (**GS** 231/6)

ḳadd-i mevzūn (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Ar. mevzūn) “ölçülü boy, düzgün boy” (**BV** 24/1; **FK** 685/4)

ḳadd-i nīgūn (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. nīgūn) “baş aşağı eğilme” (**HE** 16a/1336)

ḳadd-i nihāl (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. nihāl) “fidan boy” (**FK** 541/2)

ḳad-ḫam (< Ar. ḳadd + < Far. ḫam) “eğri boylu” (**FK** 409/4)

ḳad-i çābük (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. çābük) “çevik, hızlı hareket eden boy, vücut” (**GS** 338/2)

ḳad-i çālāk (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. çālāk) “çevik, hızlı hareket eden boy, vücut” (**FK** 32/3)

ḳad-i ḫam (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. ḫam) “(âşığın) bükülmüş boyu” (**LM** R225b/1151)

ḳad-i ḫamīde (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. ḫamīde) "eğilmiş, bükülmüş, kambur boy" (**LM** R248b/3533)

ḳad-i ra'nā (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Ar. ra'nā) "gül endamlı" (**BV** 29/5, 88/3, 285/2; **FK** 12/1, 114/5, 261/5)

ḳad-i sīmīn-beden (< Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. sīmīn + < Ar. beden) "gümüşe benzer bedenli boy" (**FK** 593/1)

ḳad-rāst (< Ar. ḳadd + < Far. rāst) "düzgün boylu" (**FK** 232/1)

ḳadsiz (< Ar. ḳadd + < Tr. -siz) "boysuz" (**BV** 510/3)

ḳāmet (< Ar.) "boy" (**FK** 21/5, 163/1, 257/1, 326/3, 446/4; **GS** 20/1, 117/3, 176/5, 203/2, 348/6, 399/1; **NŞ** 22/2, 54/6, 222/6, 227/4, 343/2; **BV** 36/4, 138/9, 231/2, 317/1, 501/2, 643/4; **FŞ** SF93a/21; **HE** 20b/1772, 24a/2097, 25a/2201, 25b/2259; **LM** R220a/602; **SS** R317a/1119, R343a/3892)

ḳāmet-i dil-cū (< Ar. ḳāmet + < Far. -i + < Far. dil-cū) "gönlü çeken boy" (**BV** 36/1)

ḳamet-i dil-keş (< Ar. ḳamet + < Far. -i + < Far. dil-keş) "sevgilinin gönül cezbeden boyu" (**BV** 638/1)

ḳāmet-i mevzūn (< Ar. ḳāmet + < Far. -i + < Ar. mevzūn) "ölçülü boy, münasip vücut" (**BV** 275/2; **FK** 222/3; **NŞ** 124/4, 457/4; **SS** R343a/3892)

ḳāmet-i ra'nā (< Ar. ḳāmet + < Far. -i + < Ar. ra'nā) "güzel boy" (**NŞ** 222/6, 279/1, 565/2; **BV** 277/4; **FK** 446/4, 658/5)

ḳāmetlıġ (< Ar. ḳāmet + < Tr. -lıġ) "boylu" (**GS** 681/5; **NŞ** 581/5)

naḫl (< Ar.) "hurma ağacı, süs ağacı; *mec.* sevgilinin boyu" (**FK** 37/7, 116/6, 188/5, 326/3, 375/3, 427/1, 822/1; **GS** 24/4, 49/5, 117/4, 117/6, 214/3, 269/4, 361/6; **NŞ** 38/1, 65/4, 325/3, 407/5, 455/5, 550/3; **BV** 61/6, 183/2, 285/2, 345/3, 492/4, 589/4; **FŞ** SF100a/29, SF103b/18, SF99a/168, SF59b/83; **HE** 2a/71, 5b/361, 16a/1325, 16b/1416, 30a/2650; **LM** R220b/616, R222a/798, R222b/857, R228b/1441; **Sİ** R364a/1023, R368b/1455, R374b/2110, R391a/3831; **SS** R334a/2890, R338a/3358, R342b/3842)

naḫl-ı ḳadd (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ḳadd) "hurma misali boy, boyu hurma ağacı gibi olan sevgili" (**NŞ** 224/4, 637/2, 601/2)

naḫl-ı ḳad-ı ra'nā (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ḳadd + < Far. -ı + < Ar. ra'nā) "sevgilinin fidan gibi güzel boyu" (**NŞ** 325/3)

naḫl-ı ṣanavber (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Ar. ṣanavber) "çam fidanı; sevgilinin fidan gibi ince boyu" (**FŞ** SF70a-27)

naḫl-ı ser-erāz (< Ar. naḫl + < Far. -ı + < Far. ser-erāz) "başını yukarı kaldıran, benzerinden üstün olan, şerefli fidan; sevgili" (**SS** R338a/3358)

naḫl-i ḳad (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. ḳadd) "hurma misali boy, boyu hurma ağacı gibi olan sevgili" (**BV** 506/3; **LM** R222a/767; **GS** 423/2)

naḫl-i ḳadd (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. ḳadd) "hurma misali boy, boyu hurma ağacı gibi olan sevgili" (**BV** 87/2, 358/5, 376/3, 554/2, 596/1; **FK** 477/8, 537/6, 584/5; **NŞ** 407/5, 455/5)

naḫl-i ḳad-i raʻnā (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Ar. raʻnā) "sevgilinin fidan gibi güzel boyu" (**FK** 688/13)

naḫl-i ḳāmet (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. ḳāmet) "hurma misali boy, boyu hurma ağacı gibi olan sevgili" (**FK** 163/1, 611/4)

naḫl-i leṭāfet (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. leṭāfet) "güzellik gösteren fidan; güzel" (**FK** 201/1)

naḫl-i raʻnā (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. raʻnā) "güzel boylu sevgili" (**BV** 391/1)

naḫl-i ter (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Far. ter) "taze fidan; sevgili" (**NŞ** 38/1)

naḫl-ḳāmet (< Ar.) "hurma ağacı boylu, boyu hurma ağacı gibi olan (sevgili)" (**BV** 87/1)

nā-ḫoş (< Far.) "beğenilmeyen, çirkin, kötü" (**FK** 213/1, 262/1, 609/3; **BV** 251/6, 261/1; **HE** 7b/580, 13b/1129, 27b/2450, 30a/2672, 30b/2715, 42a/3821; **LM** R226a/1196, R232b/1892)

nihāl-i ḳad (< Far. nihāl + < Far. -i + < Ar. ḳadd) "boyun fidan gibi olanı, boy düzgünlüğü" (**GS** 567/2)

nihāl-i ḳadd (< Far. nihāl + < Far. -i + < Ar. ḳadd) "boyun fidan gibi olanı, boy düzgünlüğü" (**BV** 163/3; **FK** 598/1)

nihāl-i ḳamet (< Far. nihāl + < Far. -i + < Ar. ḳamet) "boyun fidan gibi olanı, boy düzgünlüğü" (**NŞ** 561/1)

reşk-i şimşād (< Far. reşk + < Far. -i + < Far. şimşād) "şimşir ağacını, sevgilinin boyunu kıskanma" (**LM** R221a/690)

şanevber (< Ar.) "çam fıstığı; *mec.* sevgilinin boyu" (**BV** 113/4, 164/3, 340/2; **FK** 640/1; **NŞ** 329/3, 369/2, 400/1; **HE** 10a/793; **LM** R220b/616)

sāye-i serv (< Far. sāye + < Far. -i + < Far. serv) "servi ağacının gölgesi (sevgilinin boyunun gölgesi)" (**BV** 177/1; **NŞ** 177/1)

sehī-ḳad (< Far. sehī + < Ar. ḳadd) "fidan boylu" (**FK** 667/2; **GS** 464/1)

sehī-ḳadd (< Far. sehī + < Ar. ḳadd) “fidan boylu” (**Sİ** R398b/4592)

serv (< Far.) “sevgilinin boyu” (**BV** 22/4, 63/5, 117/7, 212/4, 375/5; **FK** 28/1, 126/1, 292/3, 351/5, 420/1; **GS** 16/6, 110/2, 208/6, 300/7, 400/5; **NŞ** 26/2, 103/1, 200/1, 301/9, 400/1; **FŞ** SF51b/27, SF54a/43, SF74b/71, SF87a/102, SF89b/74; **HE** 5b/387, 6b/469, 9b/721, 24a/2097, 28b/2538, 38a/3438; **LM** R219a/459, R221a/690, R224a/1013, R226b/1242; **Sİ** R358a/406, R381a/2770, R382a/2878, R391a/3844; **SS** R306b/44, R310a/391, R316a/1017, R326a/2059)

serv-endām (< Far.) “servi boylu, boyu uzun ve biçimli olan kimse” (**GS** 40/2)

serv-ı gül-endām (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. gül-endām) “gül endamlı servi” (**FŞ** SF102a/70, SF89b/74, SF76a/76, SF77b/3, SF87a/102)

serv-ı nāz (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. nāz) “uzun boylu servi; sevgili” (**FŞ** SF75b/12)

serv-ı ser-efrāz (< Far. serv + < Far. -ı + < Far. ser-efrāz) “uzun boylu servi; sevgili” (**FŞ** SF52a/19, SF78a/8)

serv-i gül-endām (< Far. serv + < Far. -i + < Far. gül-endām) “gül endamlı servi gibi olan” (**BV** 177/1, 335/1, 569/1, 653/2; **FK** 77/6, 197/6, 420/1, 521/5, 660/4; **GS** 88/1, 404/1; **NŞ** 26/2, 177/1, 252/5, 421/2)

serv-i ḳad (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “servi boylu” (**BV** 230/4)

serv-i ḳadd (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḳadd) “servi boylu” (**BV** 342/2)

serv-i ḳadd-i māh-ruḫsār (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. māh-ruḫsār) “ay yüzlü, yanaklı uzun boylu servi; sevgili” (**NŞ** 656/43)

serv-i ḳamet (< Far. serv + < Far. -i + < Ar. ḳamet) “servi boylu” (**BV** 573/6)

serv-i nāz (< Far. serv + < Far. -i + < Far. nāz) “uzun boylu sevgili” (**BV** 156/1, 163/3, 351/2, 391/7; **FK** 40/4, 167/1, 263/5, 587/6, 817/1; **GS** 221/3, 337/2, 401/1, 513/3; **NŞ** 335/1, 513/1, 513/3, 521/1; **HE** 26a/2270; **LM** R247b/3469; **Sİ** R359a/489; **SS** R310a/391, R338a/3358)

serv-i revān (< Far. serv + < Far. -i + < Far. revān) “salınarak yürüyen servi; salınarak yürüyen uzun boylu sevgili” (**LM** R228a/1410)

serv-i ser-firāz (< Far. serv + < Far. -i + < Far. ser-firāz) “emsalsiz servi boylu sevgili” (**LM** R247b/3469)

serv-ḳad (< Far. serv + < Ar. ḳadd) “servi boylu” (**BV** 374/1, 398/2, 510/3, 547/1, 645/2; **FK** 124/9, 208/2, 427/5, 516/8, 683/38, 688/56; **GS** 2/9, 128/1, 210/1, 235/4, 371/4; **NŞ**

103/1, 126/1, 208/1, 336/1, 553/3; **FŞ** SF46a-2; **LM** R239b/2615; **Sİ** R403a/5057; **SS** R325a/1927)

serv-ḳadd (< Far. serv + < Ar. ḳadd) “servi boylu” (**BV** 63/5; **GS** 460/5, 587/7; **NŞ** 46/1, 114/7, 220/3; **SS** R317a/1114, R352b/4872)

serv-ḳadd-i sīm-ber (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. sīm-ber) “gümüş gibi göğüslü servi boylu sevgili” (**BV** 61/5)

serv-ḳadd-i sīm-endām (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Far. -i + < Far. sīm-endām) “gümüş bedenli servi boylu sevgili” (**SS** R352b/4872)

serv-ḳadlik (< Far. serv + < Ar. ḳadd + < Tr. -lik) “servi boyluluk” (**BV** 83/5)

serv-ḳāmet (< Far. serv + < Ar. ḳāmet) “servi boylu” (**FK** 81/1, 117/2; **NŞ** 384/5; **NŞ** 111/2; **FŞ** SF80b/55; **LM** R221b/712)

şūḫ-ı serv-ḳad (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. serv + < Ar. ḳadd) “servi boylu sevgili” (**GS** 371/4)

2.32.6. El, Kol, Parmak ve Tırnak ile İlgili Kavramlar

avuç “avuç” (**FŞ** SF106b/48, SF46a/48, SF50a/80, SF61a/71; **HE** 3a/145, 3a/147, 16a/1367, 18b/1582, 22a/1903, 23a/2007, 33a/2971; **LM** R215a-2, R217a/387, R217a/404, R229a/1509; **SS** R310a/400, R313b/722; **FK** 56/3, 350/5, 630/3; **GS** 233/1, 282/5, 289/5, 414/5, 640/1, 666/4; **NŞ** 69/2, 190/6, 323/6, 377/2; **BV** 65/6, 433/2)

bāzū (< Far.) “pazı” (**GS** 112/5, 377/6; **HE** 3b/205; **Sİ** R367b/1347, R419b/6951)

barmaġ “parmak” (**BV** 449/4, 560/7, 592/5; **FK** 369/1, 416/1, 459/4, 687/30, 691/1; **GS** 24/1, 44/8, 169/1, 415/4, 466/2, 640/6; **NŞ** 140/1, 297/3, 321/4, 514/1, 590/2; **FŞ** SF47a/24, SF56a/69, SF77a/35, SF92a/62; **HE** 5a/326, 5b/358; **LM** R230a/1607; **Sİ** P455a/5594, P455b/5648, R405a/5270, R416a/6517; **SS** R321b/1570)

barmaḳ “parmak” (**HE** 41a/3730; **FK** 369/1)

barmaḳ uçı “parmak ucı” (**HE** 41a/3730)

benān (< Ar.) “parmaklar, parmak uçları” (**SS** R352b/4888)

ḍarb-dest (< Ar. ḍarb + < Far. dest) “elin darbesi” (**Sİ** R374a/2032)

ḍarb-ı dest (< Ar. ḍarb + < Far. -ı + < Far. dest) “elin darbesi, bilek gücü” (**FŞ** SF78a/32, SF82a/57; **FŞ** SF75a/120)

dest (< Far.) “el” (**FŞ** SF105a/32, SF105b/36, SF55a/65, SF66a/118; **HE** 20a/1698, 23b/2069, 26b/2339, 31b/2811; **LM** R217a/318, R229a/1514, R237b/2416, R243a/2962; **Sİ** R363a/921, R369a/1501, R375b/2213, R384b/3146; **SS** R308a/158, R318a/1186,

R323b/1793, R331b/2615; **GS** 7b-F2/19, 35/2, 80/1, 359/6, 513/8, 578/8; **NŞ** 70/6, 517/2; **FK** 27/7, 242/1, 261/4, 339/8, 506/6, 642/9; **BV** 11/5, 240/4, 240/4, 280/1, 406/3, 443/12)

dest-āmīz (< Far.) “ele alıştırılmış, alışkın” (**GS** 427/6)

dest-āmūz (< Far.) “ele alıştırılmış, alışkın” (**BV** 215/3)

dest-i zūr (< Far. dest + < Far. -i + < Ar. zūr) “güçlü el” (**Sİ** R408b/5716)

ėl “el, uzuv” (BV 135/4, 216/1, 221/5, 237/7, 355/5, 721/4; **SS** R308b/250, R310a/400, R313a/680, R318b/1242, R347b/4341; **HE** 5b/358, 19a/1650, 30b/2708, 33b/3012; **LM** R235b/2217; **Sİ** R374b/2116, R394b/4195; **NŞ** 113/6, 150/4, 301/1, 638/8)

ėlig “el” (**FK** 51/1, 128/4, 273/4, 341/1, 462/7, 543/6; **GS** 7/6, 109/5, 201/2, 216/7, 306/7, 330/4; **NŞ** 62/8, 137/6, 205/6, 313/11, 502/3, 603/6; **BV** 5/5, 138/3, 170/5, 299/2, 309/5; **FŞ** SF45b/8, SF49b/63, SF60b/15, SF70b/32, SF75b/29, SF87a/12; **HE** 2b/124, 9a/71412b/1007, 19a/1625, 24a/2092, 26a/2275, 34a/3031; **LM** R215b/135, R224b/1066, R233b/1973, R235a/2122, R246b/3332; **Sİ** R355b/108, , R372a/1844, R374a/2034, R390a/3712, R394a/4156, R416a/6492)

kef (< Ar.) “el içi, avuç” (**Sİ** R361b/759, R379a/2596, R384b/3138; **HE** 18b/1562, 30a/2679; **FK** 435/5; 508/7, 689/4, 610/2, 634/9; **BV** 309/5)

keff (< Ar.) “el içi, avuç” (**FŞ** SF49a/21, SF52b/25, SF52b/9, SF58b/107; **SS** R313b/745, R345a/4075, R352a/4808; **GS** 105/5, 116/4, 289/5, 319/1, 573/1; **NŞ** 138/2, 305/3, 428/4, 587/4, 641/6, 709/3; **BV** 56/5, 453/1, 585/3; **HE** 5b/359)

keff-i mu‘ciz-nümāy (< Ar. keff + < Far. -i + < Ar. mu‘ciz + < Far. nümāy) “mucize gösteren el” (**HE** 5b/359)

kilik (< Far.) “küçük parmak” (**FK** 369/1)

ḳol “el” (**FŞ** SF45b/6, SF61b/3, SF72b/38, SF79b/58, SF93a/151; **HE** 8a/618, 12a/979, 18a/1526, 18b/1568, 22b/1980, 27a/2365; **LM** R215b/107, R220a/603, R225a/1090, R235a/2129; **Sİ** R357a/260, R366b/1258, R375a/2126, R376b/2321; **SS** R307b/134, R318a/1192, R326b/2123, R341a/3665; **GS** 104/3, 346/5, 377/7, 583/9; **NŞ** 468/5, 499/6, 525/1, 665/1)

ḳol “kol” (**BV** 25/6, 98/5, 113/7, 360/3, 474/7, 520/3; **FK** 51/9, 139/8, 247/2, 401/4, 580/5, 634/7; **GS** 31/1, 44/9, 356/6, 416/1, 478/6, 559/7, 582/2, 692/2, 818/1; **NŞ** 6/4, 76/4, 300/5, 331/1; **HE** 5b/355, 16a/1346, 32b/2925, 33a/2937, 42a/3792; **Sİ** R360a/568, R386a/3269, R417a/6702; **SS** R335b/3082)

müşt (< Far.) “yumruk, avuç” (**BV** 144/3)

puşt-ı dest “elin tersi, arkası” (**FŞ** SF77a/36)

şehādet barmaġı (< Ar. şehādet + < Tr. barmaġı) “şehadet parmağı” (**BV** 592/5; **FK** 282/1)

tırnaġ “tırnak” (**BV** 91/2, 129/2, 176/6, 218/3, 592/4; **FK** 94/3, 172/2, 277/5, 313/5, 432/3, 595/5; **GS** 7/8, 108/6, 122/7, 251/3, 391/3, 547/2; **NŞ** 165/2, 390/4, 465/5, 587/4, 657/30; **FŞ** SF47a/24, SF48a/3, SF64a/37, SF80b/88, SF96b/1; **HE** 9b/747, 28b/2514; **LM** R229a/1505, R235a/2119, R235a/2145, R246b/3278; **Sİ** P455b/5648, R409a/5771, R355a/59; **SS** R325a/1957)

tırnaġça “tırnak gibi” (**GS** 588/3; **LM** R246b/3278)

tırnaḳ “tırnak” (**BV** 320/4; **LM** R237b/2389)

ṭabanca (< Far.) “avuç içi, el ayası” (**GS** 207/8)

ṭabānça (< Far.) “avuç içi, el ayası” (**FK** 326/4; **FŞ** SF92a/60; **SS** R319a/1309, R319b/1373, R340b/3603)

ṭabānçe (< Far.) “avuç içi, el ayası” (**HE** 30a/2657; **LM** R223b/971, R230b/1693, R244b/3118, R245b/3235; **Sİ** R403b/5094)

yed (< Ar.) “el” (**FK** 435/7, 597/3; **GS** 105/5; **NŞ** 2/5; **Sİ** R381b-35, R402a/4964; **SS** R308a/158)

2.32.7. Ayak, Bacak ve Dirsek ile İlgili Kavramlar

ārenc (< Far.) “dirsek” (**Sİ** R419b/6951)

ayaġ “ayak” (**FŞ** SF104a/94, SF90a/25, SF48a/4, SF62b/38, SF69b/69, SF77b/43; **HE** 2a/45, 7a/510, 17a/1429, 23b/2036, 35b/3172; **LM** R219b/502, R224a/991, R224a/1000, R233b/2001; **Sİ** R357a/271, R368a/1417, R375a/2177, R388a/3490; **SS** R307b/102, R316b/1064, R326a/2043 , R336a/3126, R347b/4337; **GS** 3b-F2/21, 24/10, 31/2, 604/4, 821/1; **NŞ** 44/7, 144/4, 297/9, 306/5, 508/3, 615/5; **BV** 3/6, 128/1, 180/2, 219/6, 243/7, 303/2; **FK** 16/6, 206/1, 234/1, 305/2, 409/9)

ayag “ayak” (**GS** 257/4)

ayaġlıġ “ayaklı” (**LM** R238b/2504)

ayaḳ “ayak” (**FK** 87/10, 150/2, 583/7, 662/5; **GS** 4/6, 71/3, 264/3, 385/5, 506/1, 554/1, 568/4, 726/2; **NŞ** 153/2, 420/4, 422/3, 560/5; **FŞ** SF47b/41, SF50b/36, SF57a/42, SF74a/20, SF96a/33; **HE** 2a/45, 14a/1175, 14b/1202, 21b/1850, 23b/2038; **LM** R235a/2145, R246b/3332; **Sİ** R357b/333, R380a/2670, R397a/4430, R399a/4677; **SS** R307b/97, R325a/1970, R328b/2308, R342b/3843; **SS** R347a/4300, R349b/4570)

bilek “bilek” (**BV** 330/5, 332/3, 612/5; **GS** 341/2)

ḫāk-ı pāy (< Far. ḫāk + < Far. -ı + < Ar. pāy) “ayak toprağı” (**FŞ** SF54a/77; **GS** 318/4; ö**NŞ** 655/43)

ḳadem (< Ar.) “ayak, adım” (**FK** 30/3, 121/6, 289/5, 311/10, 459/4; **GS** 37/6, 105/5, 199/5, 297/1, 309/9, 360/6; **NŞ** 6/2, 45/6, 212/5, 305/6, 334/9, 401/7; **BV** 3/6, 132/9, 239/7, 368/7, 490/2, 611/6; **FŞ** SF46b/27, SF53b/26, SF74a/26, SF82b/98; **HE** 2a/50, 5a/329, 15a/1248, 19b/1681, 23b/2042; **LM** R214b/22, R224a/1022, R233b/1992; **Sİ** R355b/143, R370a/1619, R374a/2042, R387b/3471; **SS** R307a/75, R316b/1064, R326b/2093, R337a/3240)

ḳadem-i berḳ (< Ar. ḳadem + < Far. -i + < Ar. berḳ) “sağlam ayak” (**FK** 689/309)

ḳademsiz (< Ar. ḳadem + < Tr. -siz) “ayaksız” (**Sİ** R357a/288)

kef-i pāy (< Ar. kef + < Far. -i + < Far. pāy) “ayak tabanı” (**BV** 56/5, 453/1, 585/3; **FK** 610/2, 634/9; **NŞ** 465/3, 587/4, 709/3; **Sİ** R384b/3138)

ḳudūm (< Ar.) “ayak basma” (**FŞ** SF47b/20; **Sİ** R369a/1521; **SS** R315a/908, R347b/4331; **GS** 190/2)

pā (< Far.) “ayak” (**GS** 513/8; **NŞ** 498/6, 709/35; **BV** 514/10; **Sİ** R394b/4166, R406b/5402; **SS** R323b/1793)

pā-ber-cā (< Far.) “ayağı yerde; yerinde duran” (**GS** 350/6)

pā-ber-cālıġ (< Far. pā-ber-cā + < Tr. -lıġ) “ayağı yerde; yerinde durma” (**NŞ** 433/4)

pā-best (< Far.) “ayağı bağlı” (**FK** 689/390, 689/425; **FŞ** SF46b/44; **HE** 8b/653, 24b/2127, 31a/2747; **LM** R221a/677, R226b/1285; **GS** 92/4)

pā-bestlıḳ (< Far. pā-best + < Tr. -lıḳ) “ayağı bağlı olma” (**HE** 36b/3295)

pālıġ (< Far. pā + < Tr. -lıġ) “ayaklı” (**FK** 601/8; **Sİ** R355b/147)

pā-renc (< Far.) “ayak teri, ücret” (**Sİ** R411b/6060)

pāy (< Far.) “ayak” (**FK** 98/3, 610/2, 665/3; **GS** 57/1, 77/7, 318/4, 430/7, 624/7; **NŞ** 277/4, 428/4, 465/3, 587/4, 596/5, 655/43, 709/3; **FŞ** SF54a/77, SF59b/44, SF66b/40; **HE** 13a/1047; **LM** R217a/318, R225b/1178, R239a/2560, R244a/3079; **SS** R315b/965, R322a/1641)

pāy-bend (< Far.) “ayak bağı, köstek; engel” (**HE** 43a/3904; **LM** R235b/2247; **Sİ** R358a/383, R403b/5094; **SS** R350b/4695)

pāy-bendī (< Far.) “ayak bağı, köstek; engel ile ilgili” (**LM** R240a/2697)

pāy-best (< Far.) “ayağı bağlı, hareketsiz” (**FŞ** SF88b/167; **LM** R225b/1131; **Sİ** R371a/1750, R378a/2450, R380a/2667, R384b/3146; **SS** R332b/2733; **GS** 80/1, 80/7, 833/1)

pāy-beste (< Far.) “ayağı bağlı, hareketsiz” (**LM** R230a/1621, R235b/2248)

pāy-endāz (< Far.) “ayak atan, ayak atmış” (**FK** 665/2; **NŞ** 159/6; **FŞ** SF57b/96)

pāyī (< Far.) “ayakla ilgili” (**LM** R238a/2442)

pāy-kūb (< Far.) “ayak vuran; *mec.* raks eden, köçek” (**Sİ** R359b/535)

sā‘id (< Ar.) “kolun dirsek ile bilek arasındaki kısmı” (**GS** 427/6, 694/1, 675/9, 682i/3; **NŞ** 445/2)

sürīn (< Far.) “kalça, bacak” (**LM** R231a/1704, R242b/2932)

taban “taban, ayak altı” (**HE** 22a/1907; **LM** R234b/2108, R237b/2418, R239a/2577, R245b/3264; **NŞ** 465/1; **GS** 70/3; **FK** 324/6, 376/3, 582/4; **BV** 232/5, 264/3, 419/5)

tipük “ayak ile vurma, tepik, tekme” (**FŞ** SF106b/67)

tirsek “dirsek” (**BV** 409/5; **NŞ** 323/6)

2.32.8. Kemikler ve Kaslar ile İlgili Kavramlar

‘adāle (< Ar.) “vücutta hareketleri yapan sinirli etler; kaslar” (**NŞ** 526/9)

maġz-ı üstüḫᵛān (< Ar. maġz + < Far. -ı + < Far. üstüḫᵛān) “kemiğin içi, özü” (**LM** R230a/1625; **BV** 21/5)

ṣulb (< Ar.) “omurga kemiği” (**NŞ** 88/7)

süŋeg “kemik” (**FŞ** SF101b-51; **HE** 3b/201)

süŋek “kemik” (**BV** 17/3, 71/7, 136/3, 262/5, 332/1, 182/2, 442/5, 593/4; **FK** 117/5, 287/2, 343/3, 491/4, 582/1; **GS** 44/5, 65/3, 142/3, 237/3, 342/3, 452/5; **NŞ** 69/3, 111/5, 224/3, 323/1, 427/2, 455/4; **FŞ** SF46b/3, SF87b/68, SF89b/54, SF90b/49, SF94b/41, SF97b/6; **HE** 11a/873, 24b/2138; **LM** R226a/1193, R227b/1336, R234b/2084, R235a/2138, R243b/3037; **Sİ** R366a/1186, R366a/1188, R377a/2369, P465a/6552; **SS** R318b/1235, R319a/1298)

süŋgek “kemik” (**NŞ** 151/4)

süŋük “kemik” (**LM** R219b/531)

üstüḫᵛān (< Far.) “kemik” (**LM** R230a/1625)

2.32.9. Kirpik ve İlgili Kavramlar

ḫadeng-ı berḳ-āṣār (< Far. ḫadeng + < Far. -ı + < Ar. berḳ + < Far. āṣār) “şimşeğe benzer ok (sevgilinin kirpikleri)” (**FŞ** SF66b/69)

ḫār-ı müjgān (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Far. müjgān) “sevgilinin kirpikleri” (**GS** 317/5, 545/4)

ḫayl-i müjgān (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. müjgān) “birçok kirpik” (**BV** 183/5, 310/5, 449/5; **GS** 61/4, 470/5)

keşret-i peykān (< Ar. keşret + < Far. -i + < Far. peykān) “sevgilinin kirpiğinin çokluğu” (**BV** 571/4; **GS** 372/4)

kirpig “kirpik” (**FŞ** SF74b/73, SF76a/67; **BV** 538/3, 659/1)

kirpiḥ “kirpik” (**NŞ** 165/6)

kirpik “kirpik” (**FK** 10/4, 114/8, 258/1, 356/4, 451/4, 584/3; **GS** 35/3, 59/3, 124/3, 227/4, 316/2; **NŞ** 21/5, 150/1, 204/7, 326/1, 524/7, 650/4; **BV** 19/5, 181/3, 232/5, 385/7, 435/5, 586/3, 654/3; **FŞ** SF49a/21, SF50a-9, SF51a-10, SF69b/40, SF76a/82; **FŞ** SF91b-44, SF93b/51; **HE** 7b/558, 36a/3251; **LM** R226b/1287, R234b/2074, R235b/2224, R238a/2472, R245b/3264; **Sİ** R388a/3482, R388a/3505, R403b/5120, R403b/5130; **SS** R320a/1390)

mijgān (< Far.) “kirpikler, kirpik” (**BV** 547/5)

müje (< Far.) “kirpik” (**FK** 348/4, 353/1; **BV** 391/3; **GS** 79/2, 621/4; **NŞ** 386/3, 452/1; **Sİ** R398b/4593; **LM** R229b/1554)

müjgān (< Far.) “kirpikler, kirpik” (**FK** 63/2, 138/1, 277/1, 327/5, 431/3; **GS** 11/6, 72/6, 148/4, 191/6, 255/6, 317/5, 373/2; **NŞ** 72/1, 145/5, 253/3, 303/5, 408/4, 504/1; **BV** 19/4, 63/1, 96/6, 254/7, 309/1, 493/7, 538/3; **FŞ** SF102b/104, SF80b/88, SF81a/118, SF86a/26; **HE** 25a/2195, 26a/2271; **LM** R221a/701, R230a/1596, R239b/2602, R243b/3040)

müjgān-ı ḫūn-ālud (< Far. müjgān + < Far. -ı + < Far. ḫūn-ālud) “kan bulaşmış kirpikler” (**FK** 249/4)

müjgān-ı ḫūn-pālāy (< Far. müjgān + < Far. -ı + < Far. ḫūn-pālāy) “kan süzen kirpik” (**GS** 191/6)

müjgānlıġ (< Far. müjgān + < Tr. -lıġ) “kirpikli” (**BV** 296/2)

nāvek-i müjgān (< Far. nāvek + < Far. -i + < Far. müjgān) “oka benzeyen kirpik” (**FK** 210/3; **GS** 561/3; **HE** 26a/2271)

nāvek-i peykān (< Far. nāvek + < Far. -i + < Far. peykān) “kirpiğin sivri ucu, sevgilinin kirpiği” (**GS** 532/2)

nevk-i müjgān (< Far. nevk + < Far. -i + < Far. müjgān) “kirpiğin sivri ucu” (**BV** 310/4; **NŞ** 145/5, 636/5)

nevk-i peykān (< Far. nevk + < Far. -i + < Far. peykān) “kirpiğin sivri ucu” (**BV** 545/5; **FK** 485/5; **GS** 61/3, 317/3; **NŞ** 512/3)

nevk-peykān (< Far.) “kirpiğin sivri ucu; okun ucu” (**NŞ** 428/7)

nīş-i müjgān (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. müjgān) “kirpiğin zehri” (**BV** 33/5)

nişter-i müjgān (< Far. nişter + < Far. -i + < Far. müjgān) “kirpik neşteri” (**GS** 532/2)

nişter-i müjgān (< Far. nişter + < Far. -i + < Far. müjgān) “kirpik neşteri” (**GS** 532/2)

oḳ “kirpik” (**GS** 10/2)

peykān (< Far.) “okun ucu, temren; *mec.* sevgilinin kirpiği” (**FK** 21/4, 131/5, 287/2, 356/2, 472/3, 587/5; **GS** 10/2, 64/6, 103/3, 205/2, 244/4, 301/3; **NŞ** 9/5, 135/4, 209/1, 327/4, 400/3, 504/2; **BV** 34/3, 132/5, 224/7, 376/2, 405/6, 533/3, 647/6; **FŞ** SF92a/67, SF97b/10; **HE** 9b/726, 27b/2411, 33a/2939, 34a/3043, 34b/3115, 36a/3230; **LM** R219b/534, R226b/1310, R232a/1851; **SS** R312b/661)

ṣaf-ı müjgān (< Ar. ṣaf + < Far. -ı + < Far. müjgān) “kirpiklerin sırası” (**FK** 477/2; **HE** 25a/2195)

şest-i ġamze (< Far. şest + < Far. -i + < Ar. ġamze) “(sevgilinin) süzgün bakışının yüzüğü, oltası” (**NŞ** 301/7)

2.32.10. Kaş ve İlgili Kavramlar

ḳaş “kaş” (**HE** 11a/869, 17b/1463, 25a/2189, 34a/3035, 36a/3251; **FŞ** SF103a/8, SF93a/21, SF55b/39, SF57a/64, SF74b/49; **LM** R216b/225, R229b/1553, R232b/1895, R235b/2241, R246b/3289; **Sİ** R357a/273, R380b/2743, R403b/5129; **SS** R316b/1081, R319b/1386, R342b/3794, R347b/4336; **BV** 29/4, 156/3, 173/3, 212/4, 274/3; **FK** 11/3, 104/2, 284/6, 306/4, 412/7, 512/3; **GS** 24/7, 102/3, 210/5, 305/7, 315/3; **NŞ** 18/4, 28/2, 206/2, 436/7, 505/4)

kemān-ebrū (< Far.) “kaşları yay gibi olan güzel, keman kaşlı” (**GS** 426/3)

miḥrāb (< Ar.) “mihrap, ümit bağlanan yer; *mec.* sevgilinin kaşları” (**FK** 45/4, 188/9, 277/3, 327/6, 563/2, 616/1, 776/1; **GS** 21/2, 53/3, 121/1, 197/5, 202/10, 315/3, 336/4; **NŞ** 44/3, 98/6, 127/2, 150/1, 227/4, 460/2; **BV** 330/7, 464/2, 489/1, 655/5, 659/45; **FŞ** SF59a/5, SF93a/21; **HE** 6a/439, 17b/1463, 21b/1846, 24b/2124, 26a/2273, 39a/3528; **LM** R217a/346, R217a/347; **SS** R316b/1082)

mīhrāb (< Ar.) “mihrap, ümit bağlanan yer; *mec.* sevgilinin kaşları” (**NŞ** 307/2, 351/2)

nūn (< Ar.) “Arap alfabesindeki nun harfi; *mec.* sevgilinin kaşı” (**GS** 348/6, 392/4, 394/3)

2.32.11. İç Organlar ile İlgili Kavramlar

2.32.11.1. Karın-Mide ve İlgili Kavramlar

ḳarın “karın, mide” (**Sİ** R377a/2371, R377a/2372; **HE** 27b/2416)

ḳursaġ “kursak” (**FK** 522/6; **NŞ** 587/2; **BV** 66/6, 530/3, 560/3)

ma‘de (< Ar.) “mide” (**HE** 21b/1865, 21b/1866)

mī‘de (< Ar.) “mide, kursak, karın” (**BV** 726/5; **FŞ** SF105b/74; **Sİ** R388b/3577, R405b/5306; **GS** 711/6)

mümtelī (< Ar.) “mide dolgunluğuna uğramış” (**HE** 18b/1601; **HE** 4a/252; **BV** 341/7)

tuḫme (< Ar.) “mide dolgunluğu, hazımsızlık” (**SS** R351b/4784)

2.32.11.2. Kalp-Ciğer ve İlgili Kavramlar

ciger (< Far.) “ciğer, yürek” (**HE** 16b/1415, 17a/1418, 26b/2358; **LM** R237b/2411, R237b/2412, R237b/2418, R244b/3153; **Sİ** R392a/3935, R392a/3940, R416a/6604; **FK** 34/2, 188/4, 398/4, 471/3; **BV** 34/2, 467/3, 504/5, 589/6, 597/7; **GS** 30/2, 53/1, 180/4, 493/1, 502/1, 544/1, 591/1; **NŞ** 24/9, 147/6, 215/2, 318/2, 456/6, 525/3, 595/5, 618/7)

ciger-gāh (< Far.) “ciğerin bulunduğu yer” (**Sİ** R392a/3948)

ciger-tāb (< Far.) “ciğer aydınlatan” (**LM** R248b/3556)

dāye-yi ciger-sūz (< Far. dāye + < Far. -yi + < Far. ciger-sūz) “ciğer, yürek yakan dadı” (**LM** R228b/1464)

ġarḳa-i ḫūn-ı ciger (< Ar. ġarḳa + < Far. -i+ < Far. ḫūn + < Far. -ı + < Far. ciger) “ciğer kanına batma; ciğer kanında boğulma” (**BV** 491/3)

ḫūn-āb-ı ciger (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Far. ciger) “ciğer kanı” (**NŞ** 147/6)

ḫūn-ciger (< Far.) “ciğer kanı” (**GS** 180/4; **NŞ** 24/9)

ḫūn-ı ciger (< Far. ḫūn + < Far. -ı + < Far. ciger) “ciğer kanı” (**BV** 14/1; **GS** 30/2, 53/1; **NŞ** 618/7)

ḳaṭre- ḫūn-ı ciger (< Ar. ḳaṭre + < Far. ḫūn + < Far. -ı + < Far. ciger) “ciğer kanı damlası” (**GS** 544/1)

perġāle-i ciger (< Far. perġāle + < Far. -i + < Far. ciger) “ciğer parçası” (**NŞ** 554/3)

şeġaf (< Ar.) “kalp zarı” (**GS** 319/2; **Sİ** R407a/5491)

2.32.11.3. Bağırsak, Öd, Safra ve İlgili Kavramlar

öt “öd, safra” (**HE** 20a/1726)

rūde (< Far.) “bağırsak” (**FŞ** SF64a/55)

safrā (< Ar.) “öd, safra” (**GS** 303/4; **Sİ** R403a/5043; **NŞ** 302/6)

zehre (< Far.) “öd, safra” (**GS** 59/4,

2.32.11.4. Kan, Damar ve İlgili Kavramlar

ḫūn-āb-ı ciger (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Far. ciger) “ciğer kanı” (**NŞ** 147/6)

ḫūn-ālūd (< Far.) “kana bulanmış” (**FK** 23/2, 249/4; **GS** 140/1; **NŞ** 235/3, 478/3; **FŞ** SF98a/46)

ḫūn-ālūde (< Far.) “kana bulanmış” (**FK** 272/4)

ḫūn-āmīz (< Far.) “kanla karışık” (**FK** 212/3)

ḫūnīn (< Far.) “kanlı” (**FK** 401/3, 685/32; **NŞ** 461/5)

ḳan “kan” (**FŞ** SF45b/17, SF53b/24, SF65a/37, SF77a/33, SF90a/103, SF93a/28; **HE** 9b/726, 11a/874, 14a/1162, 14b/1222, 16a/1351; **LM** R215a/59, R225a/1105, R232a/1840, R234b/2084, R246b/3279; **Sİ** R355a/50, R369b/1596, R374b/2086, R375b/2199; **SS** R313a/667, R318a/1217, R333b/2839, R340b/3600, R349b/4581; **FK** 21/4, 137/3, 281/6, 310/2, 455/5, 589/5, 670/7; **GS** 10/4, 101/2, 206/6, 301/2, 403/4; **NŞ** 9/4, 100/3, 203/2, 300/4, 400/4, 501/7, 602/4, 709/1; **BV** 21/1, 72/1, 193/9, 247/2, 310/3, 369/6, 577/2)

ḳanlıġ “kanlı” (**FK** 195/3, 276/6, 343/7, 480/2, 586/3; **GS** 24/8, 108/4, 195/3, 200/1, 309/1, 384/5; **NŞ** 52/1, 115/5, 221/1, 329/2, 431/2, 503/2; **BV** 11/2, 169/4, 287/4, 373/1, 413/3; **FŞ** SF98b/88; **HE** 19a/1649, 29b/2644, 43a/3912; **LM** R234b/2095, R237b/2396, R243a/3001)

ḳanlıḳ “kanlı” (**FŞ** SF70a/96; **Sİ** R392b/3958; **SS** R349b/4580; **BV** 319/3)

ḳansız “kansız” (**NŞ** 215/7)

ḳaṭra-i ḳan (< Ar. ḳaṭra + < Far. -i + < Tr. ḳan) “kan damlası” (**BV** 131/2)

ḳaṭre-i ḫūn (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. ḫūn) “kan damlası” (**FK** 685/36)

ḳaṭre-i ḳan (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. ḳan) “kan damlası” (**BV** 364/3; **FK** 143/5, 581/4; **GS** 312/3, 783/1; **NŞ** 390/5; **LM** R237b/2417)

nabż (< Ar.) “atardamar” (**FK** 197/5; **NŞ** 302/7; **BV** 110/4; **SS** R329a/2359, R329a/2360)

pür-ḫūn (< Far.) “kan dolu, kanlı, kanlar içinde olan” (**GS** 22/3)

reg (< Far.) “damar” (**FK** 204/3, 426/4, 582/1; **GS** 205/5, 508/4, 523/5, 618/2, 629/6; **NŞ** 20/3, 96/2, 327/7; **BV** 184/3, 334/5, 376/5, 449/2, 560/1; **HE** 11a/873, 11a/874, 23b/2041, 28b/2514; **LM** R227b/1336, R230a/1622, R230a/1643, R234b/2084; **Sİ** R402a/4972, P465a/6552, R403b/5127)

tamar “damar” (**BV** 99/3, 161/4, 310/8, 494/2, 641/3; **FK** 679/2; **NŞ** 595/6; **Sİ** R402a/4969)

tamur “damar, taşın ve ağacın içinde bulunan yol yol izler” (**Sİ** R388a/3503)

2.32.12. Omuz, Sırt, Arka ile İlgili Kavramlar

dāl “arka, sırt, omuz” (**BV** 9/3, 94/6, 484/4, 552/1)

dalda (< Moğ.) “her şeyin sırtı, omuzu, arkası” (**FK** 561/6)

ig(i)n “sırt, omuz” (**FK** 36/8, 206/7, 279/3, 340/5, 369/6, 449/9, 577/6; **GS** 117/3, 570/6, 150/5, 202/2, 234/1,305/4, 506/10, 647/4; **NŞ** 29/7, 50/5, 230/7, 266/1, 358/2, 477/2, 481/5,339/8, 684/4; **BV** 69/10, 73/1, 51/3, 379/4, 553/6, 593/5, 616/9; (**FŞ** SF77a/149, SF78b-34, SF85b/62; **HE** 3a/148, 12b/1023, 18b/1559, 23a/2010, 31a/2762, 34a/3040; **LM** R215a/43, R215a/69, R216b/232, R225b/1150, R235b/2241; **Sİ** R358a/396, R375a/2140, R390b/3762, R394b/4203; **SS** R323b/1760, R331a/2571, R331b/2621)

ketif (< Ar.) “omuz” (**FŞ** SF58b/108; **Sİ** R356a/192, R381a/2772)

kin “arka, sırt” (**SS** R312b/650, R312b/654, R321b/1589, R322a/1633, R333b/2835, R346a/4198; **FŞ** SF63a/88; **GS** 142/5, 245/3; **NŞ** 41/2)

püşt (< Far.) “arka, sırt” (**Sİ** R414b/6345; **SS** R308a/158, R315a/906)

uça “sırt, arka” (**FK** 279/4; **Sİ** R388a/3517, R388a/3518, R399b/4712)

2.32.13. Saç, Kıl ve Tüyler ile İlgili Kavramlar

2.32.13.1. Saç ve İlgili Kavramlar

ca‘d (< Ar.) “kıvırcık saç” (**BV** 158/4)

ca‘d-ı ‘anber-bār (< Ar. ca‘d + < Far. -ı + < Ar. ‘anber + < Far. bār) “güzel koku saçan kıvırcık saç” (**BV** 158/4)

çeng-i ḥalḳa-i zülf (< Far. çeng + < Far. -i + < Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Far. zülf) “eğri büğrü zülüf halkası” (**GS** 428/1)

çevgen-i zülf (< Far. çevgen + < Far. -i + < Far. zülf) “saçın kıvrımı” (**NŞ** 108/2)

çīn-i zülf (< Far. çīn + < Far. -i + < Far. zülf) “zülüf kıvrımı, büklümü” (**BV** 440/4; **GS** 678/2; **Sİ** R398b/4616)

dām-ı zülf (< Far. dām + < Far. -ı + < Far. zülf) “zülüf tuzağı” (**FK** 123/4; **BV** 119/1, 263/2; **NŞ** 323/3)

dām-ı zülfey (< Far. dām + < Far. -ı + < Far. zülfey) “(sevgilinin) zülfünün tuzağı” (**FK** 123/5)

gīsū (< Far.) “saç, kakül, uzun saç” (**FK** 372/2, 394/4, 572/1; **GS** 43/8, 63/5, 118/6, 204/3, 301/7; **NŞ** 508/3; **BV** 6/3, 56/2, 524/8; **HE** 8b/631, 35b/3185, 41a/3713; **LM** R235b/2183, R235b/2184, R239b/2600; **Sİ** R356b/203, R356b/221; **SS** R308a/165, R316b/1065, R318b/1262, R319b/1384, R340b/3622)

gīsū-yı ‘anberīn (< Far. gīsū + < Far. -yı + < Ar. ‘anberīn) “anber kokan uzun saç” (**Sİ** R356b/203)

gīsu-yı müşkīn (< Far. gīsū + < Far. -yı + < Far. müşkīn) “misk kokulu uzun saç” (**SS** R316b/1065)

gīsū-yı müşk-rīz (< Far. gīsū + < Far. -yı + < Far. müşk-rīz) “misk kokular saçan uzun saç” (**Sİ** R356b/221)

gīsū-yı pür-tāb (< Far. gīsū + < Far. -yı + < Ar. pür-tāb) “omuza dökülen parlak saçlar” (**SS** R340b/3622)

gīsū-yi ‘anber-şemīm (< Far. gīsū + < Far. -yi + < Ar.‘anber-şemīm) “anber gibi güzel kokulu saç” (**BV** 396/1)

gīsū-yi müşk-bū (< Far. gīsū + < Far. -yi + < Far. müşk-bū) “misk kokulu saçlar” (**SS** R308a/188)

giysū (< Far.) “saç, kakül, uzun saç” (**FŞ** SF47a/7, SF47a/8, SF47a-4; **NŞ** 391/1)

gülāle (< Far.) “örgülü saç” (**NŞ** 526/4)

ḥalḳa-i gīsū (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Far. gīsū) “saçın enseye dökülen kıvrımları” (**BV** 166/5)

ḥalḳa-i ḳullāb (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. ḳullāb) “çengel halkası; *mec.* sevgilinin saçı” (**FK** 609/6)

ḥalḳa-i zülf (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Far. zülf) “saçın kıvrımları” (**BV** 514/9; **FK** 609/1; **GS** 632/5, 678/1)

ḥalḳa-yi zülf (< Ar. ḥalḳa + < Far. -yi + < Far. zülf) “saçın kıvrımları” (**SS** R308a/189)

ḫam-ı zülf (< Far. ḫam + < Far. -ı + < Far. zülf) “saç kıvrımı” (**GS** 266/5, 368/3)

jülide-mū (< Far.) “dağınık saç” (**NŞ** 263/1)

kāfir-zülf (< Ar. kāfir + < Far. zülf) “kafir saç” (**HE** 25a/2200)

kākül (< Far.) “perçem” (**FK** 391/1, 613/5; **GS** 203/2, 409/2; **NŞ** 194/2, 449/2; **BV** 9/3, 230/3, 230/3, 358/1, 392/2; **LM** R245a/3193; **Sİ** R402a/4977)

kākül-efşān (< Far.) “perçem saçan” (**LM** R223a/896)

kākülī (< Far.) “perçemli, perçemi olan” (**GS** 646/4, 681/5)

keçek “halka, kıvırcık saç lülesi” (**FŞ** SF69a/24; **NŞ** 150/2; **BV** 330/4, 464/4)

kisme “perçem” (**Sİ** R401b/4921; **BV** 654/1)

ḳullāb-ı zülf (< Ar. ḳullāb + < Far. -ı + < Far. zülf) “saçın çengeli” (**BV** 380/5; **FK** 609/5)

küfr-i zülf (< Ar. küfr + < Far. -i + < Far. zülf) “saçın karalığı” (**FK** 187/5, 320/2; **GS** 290/3, 623/4; **NŞ** 36/2, 236/3, 437/4, 620/6)

külāle (< Far.) “kıvırcık saç” (**NŞ** 525/3; **BV** 185/2, 195/2)

merġūl (< Far.) “kıvırcık saç” (**FK** 396/3; **BV** 97/1)

merġūle (< Far.) “bükülmüş, kıvrılmış saç” (**FŞ** SF47b/1; **HE** 11a/870; **LM** R246b/3284; **NŞ** 282/4, 555/6)

merġūle-i sünbül (< Far. merġūle + < Far. -i + < Far. sünbül) “sümbülün kıvrımları; *mec.* sevgilinin saçının kıvrımları” (**LM** R246b/3284)

meyl-i çevgān (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. çevgān) “sevgilinin saçına meyletme, bağlanma” (**LM** R219a/471)

meyl-i sünbül (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. sünbül) “sevgilinin saçına meyletme, bağlanma” (**Sİ** R391a/3815)

mūy-i müşkīn-fām (< Far. mūy + < Far. -i + < Far. müşkīn-fām) “misk renkli, siyah saç” (**SS** R308a/190)

müşg-i zülf (< Far. müşg + < Far. -i + < Far. zülf) “saçın misk kokusu” (**NŞ** 479/3)

müşkīn-ṭınāb (< Far.) “mis kokulu siyah saç” (**FK** 639/2)

nāfe (< Far.) “misk ahusu denilen hayvanın göbeğinden çıkarılan koku; *mec.* sevgilinin saçı” (**FK** 344/5, 649/4; **GS** 170/2, 535/3; **NŞ** 429/2, 430/5; **BV** 242/4, 447/4, 523/1; **FŞ** SF102b/111, SF60b/26, SF70a/6, SF93a-45; **HE** 12a/973, 28a/2492, 29b/2644, 30a/2664; **LM** R239b/2612, R242a/2861, R242b/2925; **Sİ** R356b/204, R402b/5018; **SS** R316b/1065, R322b/1667)

nāfe-güşāy (< Far.) “sevgilinin misk kokan saçını açan, dağıtan” (**NŞ** 576/5)

perçem (< Far.) “perçem” (**FK** 76/3, 245/9, 605/4; **GS** 465/6, 560/4)

resen-i zülf (< Far. resen + < Far. -i + < Far. zülf) “(sevgilinin) saç ipi” (**FK** 396/3)

saç “saç, kıl” (**BV** 6/1, 42/4, 113/1, 214/3, 379/2, 434/3, 519/1; **FK** 40/6, 104/1, 205/4, 352/6, 457/7, 579/7; **GS** 24/5, 117/1, 206/2, 257/4, 307/4, 348/5, 409/1; **NŞ** 1/2, 108/3, 309/3, 338/7, 429/2, 504/7, 623/3, 709/36; **FŞ** SF57b/3, SF69b/57, SF79b/54, SF88b/167, SF93a/20; **HE** 18b/1600, 22b/1964, 43a/3905; **LM** R216a/174, R222a/786, R229b/1545,

R232a/1848, R235b/2219; **Sİ** R391a/3814, P455b/5645, P455b/5646, R405a/5268; **SS** R320a/1429, R330b/2531, R330b/2536, R338a/3361, R347b/4333)

selāsil-i zülf (< Ar. selāsil + < Far. -i + < Far. zülf) "saç örgüsü" (**GS** 147/2, 150/4, 349/4)

ser-ı mū (< Far. ser + < Far. -ı + < Far. mū) "saç ucu" (**FŞ** SF103a/8, SF65b/52, SF74a/147)

ser-ı mūy (< Far. ser + < Far. -ı + < Far. mūy) "saç ucu" (**FŞ** SF92a/57)

ser-i mū (< Far. ser + < Far. -i + < Far. mū) "saç ucu" (**BV** 13/4, 40/3, 411/6, 545/9, 567/3; **FK** 485/5, 645/2; **GS** 270/3; **NŞ** 374/2, 405/4, 489/3, 524/5, 546/2; **Sİ** R408b/5759; **SS** R347b/4332; **HE** 3b/183)

ser-i mūy (< Far. ser + < Far. -i + < Far. mūy) "saç ucu" (**BV** 422/7, 581/8; FK 359/4, 396/6, 608/2, 646/5; **HE** 25a/2200, 27b/2455)

ser-i mūyī (< Far. ser + < Far. -i + < Far. mūyī) "saç ucu" (**BV** 318/6)

ser-i zülf (< Far. ser + < Far. -i + < Far. zülf) "saçın ucu" (**GS** 23/7)

sevād-ı 'anber (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. 'anber) "anber kokulu siyah saç" (**BV** 97/1)

sevād-ı 'anber-ālūd (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar.'anber + < Far. ālūd) "anber bulaşmış siyah saç" (**FŞ** SF96a/30; **LM** R241b/2832)

silsile-i zülf (< Ar. silsile + < Far. -i + < Far. zülf) "sıra sır saç" (**FK** 562/2; **GS** 5b-F2/8, 50/9, 307/5; **NŞ** 95/4)

sünbül (< Far.) "sümbül çiçeği; *mec.* sevgilinin saçı" (**BV** 82/8, 113/3, 171/6, 219/2, 374/3; **FK** 70/3, 125/6, 246/3, 373/1, 477/5; **GS** 21/1, 72/1, 117/1, 122/1, 206/4, 310/2; **NŞ** 21/7, 109/3, 228/1, 328/7, 408/7, 508/3; **FŞ** SF46a/2, SF47a/10, SF51b/21, SF58b/105, SF69a/23; **HE** 2a/63, 6a/407, 9b/721, 10a/807, 14a, 24a/2098; **LM** R220a/596, R223a/896, R236b/2306, R245a/3193; **Sİ** R356b/207, R362b/832, R398b/4592, R403b/5128; **SS** R307a/45, R307a/48, R313b/753, R322a/1611, R338a/3359)

sünbül-i 'anberīn-fām (< Far. sünbül + < Far. -i + < Ar. 'anberīn + < Far. fām) "anber kokulu sümbül; *mec.* sevgilinin saçı" (**Sİ** R356b/208)

sünbül-i gīsū (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. gīsū) "sümbül kokulu saç" (**HE** 8b/631; **NŞ** 508/3)

sünbül-i müşgīn (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. müşgīn) "misk kokulu sümbül; *mec.* sevgilinin saçı" (**HE** 4a/229, 24a/2098; **BV** 139/3)

sünbül-i müşkīn (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. müşkīn) misk kokulu sümbül; *mec.* sevgilinin saçı" (**FŞ** SF93a-45)

sünbül-i pīçān (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. pīçān) "kıvrımlı sümbül; *mec.* sevgilinin sümbül kokulu saçı" (**HE** 10a/807)

sünbül-i pür-çin (< Far. sünbül + < Far. -i + < pür-çin) "kıvrım kıvrım sünbül; *mec.* sevgilinin sümbül gibi kıvrım kıvrım olan saçı" (**FK** 205/1)

sünbül-i pür-tāb (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. pür-tāb) "sevgilinin sümbül gibi kıvrım kıvrım olan saçı" (**FK** 156/2, 578/4)

sünbül-i rişte (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. rişte) "sümbül gibi tel; sevgilinin sümbül gibi olan saçlarının teli" (**NŞ** 40/2)

sünbül-i sīrāb (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. sīrāb) "taze sümbül; *mec.* sevgilinin sümbül kokulu saçı" (**GS** 21/1, 288/3)

sünbül-i tāb (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. tāb) "parlak sümbül; *mec.* sevgilinin saçı" (**FK** 373/1, 373/2)

sünbül-i zülf (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. zülf) "saç sümbülü; *mec.* sevgilinin sümbül kokan saçı" (**BV** 39/3; **FK** 70/3, 458/4, 555/2; **GS** 156/7, 272/4; **NŞ** 181/5, 182/6, 653/13; **HE** 14a; **Sİ** R398b/4592; **HE** 25a/2192)

sünbül-i zülf-i perīşān (< Far. sünbül + < Far. -i + < Far. zülf + < Far. -i + < Far. perīşān) "sümbül gibi dağınık saç" (**GS** 373/5)

şām-ı zülf (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. zülf) "siyah saç" (**BV** 104/5, 284/6; **FK** 108/4; **GS** 322/3, 681/4; **NŞ** 576/2)

şeb-reng-i zülf (< Far. şeb-reng + < Far. -i + < Far. zülf) "gece renkli saç, siyah saç" (**GS** 19/2)

tāb-ı zülf (< Far. tāb + < Far. -ı + < Far. zülf) "kıvrımlı saç" (**FK** 688/59)

tār-ı mūy (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. mūy) "saç teli" (**FK** 644/1; **FŞ** SF89a/29, SF93a/23)

tār-ı zülf (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. zülf) "saç teli" (**BV** 144/2, 345/7, 369/2, 448/7, 514/4; **FK** 18/1, 277/4, 571/3; **GS** 672/5; **NŞ** 416/2; **SS** R308a/163)

ṭınāb-ı zülf (< Ar. ṭınāb + < Far. -ı + < Far. zülf) "saçın uzun kısmı" (**BV** 158/5; **GS** 252/9; **NŞ** 185/3)

ṭurra (< Ar.) "alın saçı, kıvırcık saç lülesi" (**FŞ** SF46a-2, SF89b/73; **HE** 2b/98; **Sİ** R354b/8, R403b/5112; **GS** ¾, 238/4, 606/4; **NŞ** 150/1, 313/3, 342/1, 555/6, 572/7, 652/5, 709/27)

ṭurra-ı sünbül (< Ar. ṭurra +< Far. -ı + < Far. sünbül) "sümbüle benzeyen alın saçı, sevgilinin alnından sarkan kıvırcık saç lülesi, kakül" (**FŞ** SF89b/73)

ṭurra-i perīşān (< Ar. ṭurra + < Far. -i + < Far. perīşān) "dağınık, perişan alın saçı, kıvırcık saç" (**NŞ** 342/1)

ṭurre (< Ar.) "alın saçı, kıvırcık saç lülesi" (**BV** 97/1, 146/1, 151/2, 337/5, 472/1; **FK** 86/5, 102/1, 289/7, 688/14; **GS** 214/4, 598/4; **HE** 11a/870, 38a/3451; **LM** R224a/994; **SS** R307a/45, R307a/50)

ṭurre-i 'anber-sā (< Ar. ṭurra + < Far. -i + < Ar. 'anber + < Far. sā) "anber kokulu alın saçı, kıvırcık saç" (**FK** 688/14)

ṭurre-i āşüfte (< Ar. ṭurra + < Far. -i + < Far. āşüfte) "perişan alın saçı, kıvırcık saç" (**FK** 225/3)

ṭurre-i pür-ḫam (< Ar. ṭurra + < Far. -i + < Far. pür-ḫam) "kıvrım kıvrım saç lülesi" (**FK** 86/5)

ṭurre-i ṭarrār (< Ar. ṭurra + < Far. -i + < Ar. ṭarrār) "(sevgilinin) yan kesici kıvırcık, saç lülesi" (**FK** 232/1)

ṭurre-yi sünbül (< Ar. ṭurra + < Far. -yi + < Far. sünbül) "sümbüle benzeyen alın saçı, sevgilinin alnından sarkan kıvırcık saç lülesi, kakül" (**SS** R307a/45)

zencīr-i gīsū (< Far. zencīr + < Far. -i + < Far. gīsū) "sevgilinin saçlarının zinciri" (**FK** 372/2)

zencīr-i zülf (< Far. zencīr + < Far. -i + < Far. zülf) "saçın zinciri, sevgilinin saçı" (**FK** 148/4; **GS** 288/5, 409/4, 570/4)

ẓulmāt-ı zülf (< Ar. ẓulmāt +< Far. -ı + < Far. zülf) "saçın siyahlığı" (**FK** 377/2)

ẓulmet-i zülf (< Ar. ẓulmet + < Far. -i + < Far. zülf) "saçın siyahlığı" (**GS** 161/7)

zülf (< Far.) "saç, zülüf" (**BV** 9/3, 46/3, 151/5, 268/1, 319/4; **FK** 12/7, 123/1, 258/5, 313/3, 462/3; **GS** 19/2, 101/1, 200/2, 300/1, 409/4, 504/3; **NŞ** 10/6, 108/2, 201/3, 304/7, 403/6, 503/3; **FŞ** SF47a/9, SF57b/3, SF75b/44, SF81a/120, SF93a/32; **HE** 2a/63, 10b/845, 24a/2098, 31b/2795, 38b/3452; **LM** R216b/241, R223a/907, R225a/1127, R236b/2302; **Sİ** R356b/202, R366b/1254, R388a/3481, P455b/5624; **SS** R308a/163, R316b/1067, R322a/1625, R338b/3403)

zülfeyn (< Far.) "iki zülüf" (**FK** 79/1, 123/5, 137/5; **GS** 197/6; **FŞ** SF69a/16, SF69a/17)

zülf-ı 'anber-ālūd (< Far. zülf + < Far. -ı + < Ar. 'anber + < Far. ālūd) "anber kokusu bulaşmış saç" (**FŞ** SF79a/47, SF92a/71)

zülf-ı girih-gīr (< Far. zülf + < Far. -ı + < Far. girih-gīr) “sevgilinin dolaşık ve düğümlü saçı” (**FŞ** SF93a/32)

zülf-i ‘anber-ālūd (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. ālūd) “anber kokusu bulaşmış saç” (**LM** R222a/776)

zülf-i ‘anber-bār (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. bār) “anber saçan zülüf” (**FK** 63/2)

zülf-i ‘anber-efşān (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. efşān) “anber saçan zülüf” (**NŞ** 295/3)

zülf-i ‘anber-fām (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. fām) “anber renkli zülüf” (**FK** 20/3; **GS** 19/3)

zülf-i ‘anber-sāy (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. ‘anber + < Far. sāy) “anber kokulu saç” (**NŞ** 655/41)

zülf-i cādū (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. cādū) “cadı saçı; *mec.* sevgilinin büyüleyici saçları” (**Sİ** R389a-43)

zülf-i dil-ārām (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. dil-ārām) “gönlü süsleyen saç” (**FK** 25/4)

zülf-i dil-āvīz (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. dil-āvīz) “gönüller açan saç” (**BV** 559/2)

zülf-i ḫam (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. ḫam) “kıvrımlı saç” (**BV** 521/5)

zülf-i mu‘anber (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. mu‘anber) “anber kokulu saç” (**GS** 472/1)

zülf-i müşg-bū (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. müşg-bū) “misk kokulu saç” (**BV** 511/2)

zülf-i müşgīn (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. müşgīn) “misk kokulu saç” (**NŞ** 278/4)

zülf-i müşk-āyīn (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. müşk-āyīn) “mis kokulu saç” (**FK** 149/2; **GS** 200/2)

zülf-i müşk-bār (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. müşk-bār) “misk kokular saçan saç” (**LM** R223b/952)

zülf-i müşk-būy (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. müşg-būy) “misk kokulu saç” (**FK** 644/1)

zülf-i müşkīn (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. müşkīn) “misk kokulu saç” (**FK** 685/28; **FŞ** SF47b/1)

zülf-i pā-māl (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. pā-māl) “ayak altında kalmış saç” (**SS** R347b/4337)

zülf-i perīşān (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. perīşān) “dağınık saç” (**BV** 294/1, 634/5; **GS** 284/2; **NŞ** 145/3, 499/2, 504/7, 531/3)

zülf-i pür-ḫam (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. pür-ḫam) "kıvrım kıvrım saç" (**LM** R217a/395)

zülf-i semen-sā (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. semen-sā) "yasemin kokulu saç" (**FK** 122/5; **GS** 300/1; **NŞ** 317/4)

zülf-i semen-sāy (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. semen-sāy) "yasemin kokulu saç" (**BV** 654/1; **NŞ** 15/3; **BV** 453/3)

zülf-i semen-sāyī (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. semen-sāyī) "yasemin kokulu zülüf" (**FK** 610/4)

zülf-i sevḍa (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. sevḍa) "sevgilinin)saçının sevdası, arzusu" (**NŞ** 568/7)

zülf-i siyeh-kār (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. siyeh-kār) "günahkār saç" (**FK** 371/1)

zülf-i sünbül (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. sünbül) "sümbül kokulu saç" (**FK** 591/3)

zülf-i şeb-gūn (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. şeb-gūn) "gece renkli saç, karanlık saç, siyah saç" (**BV** 548/4)

zülf-i şiken (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. şiken) "kıvrımlı, büklümlü saç" (**BV** 590/7)

zülf-i tāb-dār (< Far. zülf + < Far. -i + < Far. tāb-dār) "kıvrılmış, bükülmüş saç" (**GS** 571/1)

zülf-i zünnār (< Far. zülf + < Far. -i + < Ar. zünnār) "kuşağı andıran saç" (**NŞ** 76/5)

zülüf (< Far.) "zülüf, saç" (**NŞ** 709/36)

zünnār-ı zülf (< Ar. zünnār + < Far. -ı + < Far. zülf) "saçın saçakları" (**FK** 573/5, 589/6; **GS** 389/6; **NŞ** 604/2; **FŞ** SF81a/120)

2.32.13.1.1. Saç ile İlgili Diğer Kavramlar

'aḳd-i zülf (< Ar. 'aḳd + < Far. -i + < Far. zülf) "saç bağı" (**NŞ** 151/4; **BV** 113/7)

bend-i zülf (< Far. bende + < Far. -i + < Far. zülf) "saç bağı" (**FK** 460/4, 469/2; **BV** 112/2, 255/3; **GS** 284/9, 388/1; **NŞ** 161/3, 537/3)

ḳarımçı "saç düzenleyen" (**GS** 72/3)

ḳayd-ı zülfey (< Ar. ḳayd + < Far. -ı + < Far. zülfey) "saç bağı" (**FK** 79/1)

kemend-i zülf (< Far. kemend + < Far. -i + < Far. zülf) "saç bağı, saçın kemendi" (**FK** 38/5, 540/1, 559/1; **GS** 145/3; **LM** R245a/3205)

rişte-i zülf (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. zülf) "saç ipi" (**BV** 186/4; **FK** 271/4, 651/3; **GS** 57/1, 272/3, 573/2)

rişte-i zünnār-ı zülf (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zünnār + < Far. -ı + < Far. zülf) "saçın kuşak ipi" (**GS** 366/6)

saç bağı "saç bağı" (**HE** 20b/1760; **GS** 551/3; **FK** 205/1, 205/4)

2.32.13.2. Bıyık-Sakal ile İlgili Kavramlar

saḳal "sakal" (**FK** 78/6, 136/2; **NŞ** 250/2, 316/1, 316/4, 664, 664/3; **FŞ** SF59b/67, SF59b/68; **HE** 17a/1453, 20a/1717, 32b/2927, 33a/2929, 34a/3041; **Sİ** R406a/5354; **SS** R320b/1451)

saḳalsızlıḳ "sakalsızlık" (**NŞ** 316/2)

seblet (< Ar.) "bıyık" (**HE** 17a/1443)

bürūt (< Ar.) "bıyık" (**HE** 34a/3034, 34a/3044; **FK** 90/6)

2.32.13.3. Kıl ile İlgili Kavramlar

ḳıl "kıl" (**HE** 34a/3044; **GS** 318/6; **FK** 647/1; **GS** 553/1)

ḳıl uçı "kıl ucu" (**GS** 553/1)

ḳıllıḳ "kıllı, kılı çok olan, tüylü" (**FK** 641/6)

mūy (< Far.) "kıl, saç teli" (**FK** 359/4, 499/5, 608/2, 646/5; **GS** 344/3, 423/4, 637/5; **FŞ** SF56b-15, SF89a/29, SF92a/57, SF93a/23; **HE** 25a/2200, 27b/2455; **SS** R308a/190)

mūyī (< Far.) "kıl, saç ile ilgili" (**LM** R230a/1647; **BV** 318/6))

2.32.13.4. Tüy ile İlgili Kavramlar

ḫaṭlıġ (< Ar. ḫaṭṭ + < Tr. -lıġ) "(yüz) ayva tüylü" (**BV** 595/3)

ḫaṭṭ (< Ar.) "yüzdeki tüy" (**FK** 68/2, 107/3, 296/3, 346/5, 411/5; **GS** 10/6, 84/8, 175/1, 175/6, 292/2; **NŞ** 29/1, 113/7, 305/1, 510/2, 540/2; **BV** 60/4, 103/3, 148/2, 217/5, 302/3; **FŞ** SF90a/30, SF71a/10; **HE** 5a/328, 11a/885, 22b/1964, 24b/2156; **LM** R215b/136, R216b/215; **SS** R333a/2816)

ḫaṭṭ-ı ʻanber-ālūd (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. ʻanber + < Far. ālūd) "sevgilinin yüzündeki anber kokulu ayva tüyleri" (**FK** 632/1)

ḫaṭṭ-ı kāfūr (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. kāfūr) "sevgilinin yüzündeki kafur kokulu ayva tüyleri" (**FŞ** SF75b/45)

ḫaṭṭ-ı müşg-bār (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşg-bār) "sevgilinin yüzündeki misk saçan ayva tüyleri" (**BV** 466/1; **NŞ** 563/1)

ḫaṭṭ-ı müşg-bū (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşk-bū) "sevgilinin yüzündeki misk kokulu ayva tüyleri" (**NŞ** 378/3)

ḫaṭṭ-ı müşg-sūd (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşg-sūd) "sevgilinin yüzündeki misk saçan ayva tüyleri" (**HE** 26a/2267)

ḫaṭṭ-ı müşk-bār (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. müşk-bār) "sevgilinin yüzündeki misk saçan ayva tüyleri" (**FK** 543/1)

ḫaṭṭ-ı sebz (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. sebz) "sevgilinin yüzündeki yeşile çalan ayva tüyleri" (**BV** 459/5)

naḳş-ı ḫaṭ (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzündeki nakış gibi olan ayva tüyleri" (**NŞ** 525/5)

sebze-i ḫaṭ (< Far. sebze + < Far. -i + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin yeşilliği" (**BV** 295/3, 604/5, 621/5; **FK** 192/5, 107/6, 558/4, 572/5; **GS** 650/1; **NŞ** 523/5)

sebze-i ḫaṭṭ (< Far. sebze + < Far. -i + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin yeşilliği" (**NŞ** 540/2, 567/7, 653/12; **BV** 674/1; **FK** 68/2; **GS** 292/2, 610/1; **NŞ** 245/1)

sebze-yi ḫaṭ (< Far. sebze + < Far. -yi + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin yeşilliği" (**SS** R307a/47)

sebze-yi ḫaṭṭ (< Far. sebze + < Far. -yi + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin yeşilliği" (**SS** R333a/2816)

sebz-ḫaṭ (< Far. sebz + < Ar. ḫaṭṭ) ""sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin yeşilliği" (**FK** 61/1, 78/6, 341/3, 683/39, 778/1; **GS** 84/8; **NŞ** 76/3, 696)

sevād-ı ḫaṭ (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin siyahlığı" (**NŞ** 167/;1; **FK** 579/6)

sevād-ı ḫaṭṭ (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. ḫaṭṭ) "sevgilinin yüzünde çıkan ayva tüylerinin siyahlığı" (**BV** 150/7)

2.32.14. Vücuttan Salgılanan Sıvılar ve Maddeler ile İlgili Kavramlar

2.32.14.1. Ter ve İlgili Kavramlar

ʻaraḳ (< Ar.) "ter" (**GS** 87/4, 678/2; **NŞ** 44/5, 310/4, 540/4; **BV** 324/3, 400/4; **FK** 628/1, 688/45; **FŞ** SF51b/18; **HE** 10a/806)

ʻaraḳ-nāk (< Ar. ʻaraḳ +< Far. nāk) "terlemiş, ter içinde" (**BV** 511/3; **LM** R245a/3212)

ʻaraḳ-rīz (< Ar. ʻaraḳ +< Far. rīz) "ter döken" (**LM** R222b/832)

ġarḳ-ı ʻaraḳ (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. ʻaraḳ) "ter içinde kalma, terde boğulma" (**NŞ** 44/5)

ḫoy (< Far.) “ter” (**FK** 23/4, 104/5, 230/1, 487/1, 550/3, 618/5; **GS** 8/2, 39/3, 332/6, 403/5, 416/4, 600/6; **NŞ** 310/4, 470/3, 500/5, 656/35, 709/38; **NŞ** 10/5, 41/1, 161/3; **HE** 25a/2197, 25b/2266, 26a/2267, 36a/3255; **LM** R216a/191, R228a/1407, R236b/2307, R245a/3212; **SS** R317b/1168, R336b/3182, R344a/4007)

ḫōy (< Far.) “ter” (**FŞ** SF50a/14)

ḫoy-feşān (< Far.) “ter saçan” (**FK** 175/4, 607/1)

ḫoy-ı ruḫsār (< Far. ḫoy + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) “yüzdeki ter” (**FK** 618/5)

ḳaṭre-ḫoyluḳ (< Ar. ḳaṭre + < Far. ḫoy + < Tr. -luḳ) “ter damlası” (**FK** 34/7)

ḳaṭre-ı ḫōy (< Ar. ḳaṭre + < Far. -ı + < Far. ḫōy) “ter damlası” (**FŞ** SF50a/14)

ḳaṭre-i ḫoy (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. ḫoy) “ter damlası” (**FK** 24/3; **NŞ** 511/4, 709/38)

ter (< Far.) “taze, yaş; ter” (**FK** 685/30; **GS** 110/1, 117/2, 542/1, 610/1; **NŞ** 10/2, 279/2, 282/2, 404/2, 614/1, 641/1; **FŞ** SF57b/4, SF92a/69, SF92b/106; **HE** 12a/973, 25b/2260, 32a/2881, 39b/3579; **LM** R216a/149, R221b/751, R222b/829, R232b/1896; **Sİ** R358a/410, R362a/796, R364b/1068, R378a/2491, R402a/4976; **SS** R310a/360)

tereşşuh (< Ar.) “sızma, sızıntı yapma, terleme” (**BV** 513/3; **FK** 143/5, 397/3, 428/1, 544/3; **NŞ** 427/1; R359b/530; 314/5, 501/7)

tir “ter” (**LM** R217a/446, R241b/2841, R243a/2969, R244b/3150, R244b/3151; **FŞ** SF70b/57; **GS** 177/8, 204/1, 317/8, 462/5, 525/1, 619/4, 666/3; **BV** 18/5, 185/5; FK 342/1; **NŞ** 63/1, 193/4, 709/50; **HE** 18b/1562, 24a/2101, 32a/2854)

2.32.14.2. Gözyaşı ve İlgili Kavramlar

‘āḳīḳ-i eşk (< Ar. ‘aḳīḳ + < Far. -i + < Far. eşk) “akik taşına benzer gözyaşı, kanlı gözyaşı” (**GS** 649/7)

cevāhir-i eşk (< Ar. cevāhir + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı cevherleri, gözyaşı damlaları” (**GS** 211/4)

dāne-i eşk (< Far. dāne + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı damlası” (**FK** 366/5; **HE** 27b/2413)

dumū‘ (< Ar.) “gözyaşları” (**BV** 291/6)

dür-i eşk (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı incisi” (**FK** 26/6, 95/4; **NŞ** 429/3, 658/23)

dürr-ı eşk (< Ar. dürr + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı incisi” (**FŞ** SF91a/113, SF93a/33)

dürr-i eşk (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı incisi” (**FK** 317/4; **GS** 720/1; **NŞ** 326/4; **HE** 43a/3912)

dürr-i sirişk (< Ar. dürr + < Far. -i + < Far. sirişk) “gözyaşı incisi” (**NŞ** 164/6)

encüm-i eşk (< Ar. encüm + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı yıldızları, gözyaşı damlaları” (**FK** 568/7; **GS** 663/5)

encüm-i peykān (< Ar. encüm + < Far. -i + < Far. peykān) “sevgilinin kirpiğinin yıldızları” (**GS** 591/4)

eşk (< Far.) “gözyaşı” (**FK** 26/6, 138/2, 289/2, 304/4, 465/4, 596/4, 621/3; **GS** 21/3, 45/4, 101/2, 203/7, 304/4, 400/2, 505/3; **NŞ** 13/6, 104/1, 207/4, 301/7, 405/6, 500/5, 602/7, 709/1; **BV** 1/2, 34/2, 82/4, 126/2, 182/4, 207/7, 250/6; **FŞ** SF104b/121, SF45b/18, SF54a/52, SF63b/119; **HE** 14a/1151, 19b/1690, 24b/2161, 27b/2413, 33b/3020; **LM** R214b/12, R223b/964, R224a/1001, R233a/1930; **Sİ** R356a/154, R363b/929, R376b/2335, R392a/3950; **SS** R313a/691, R319a/1324, R331a/2598, R336b/3154)

eşk suyı (< Far. eşk + < Tr. suyı) “gözyaşı” (**FŞ** SF63b/119; **LM** R214b/18)

eşk-bār (< Far.) “gözyaşı yağdıran, çok ağlayan” (**FK** 683/13; **GS** 614/2; **NŞ** 179/6; **BV** 558/3; **FŞ** SF77b-33; **SS** R324a/1824, R338b/3408)

eşk-bārān (< Far.) “gözyaşı yağmuru” (**FŞ** SF79b/91)

eşk-bīz (< Far.) “gözyaşı döken” (**NŞ** 214/1)

eşk-efşān (< Far.) “gözyaşı saçan, gözyaşı döken” (**BV** 313/1)

eşk-feşān (< Far.) “gözyaşı saçan, gözyaşı döken” (**GS** 135/3, 199/4; **HE** 16a/1366)

eşk-feşānlıġ (< Far. eşk-feşān + < Tr. -lıġ) “gözyaşı saçma, gözyaşı dökme işi” (**NŞ** 205/1)

eşk-ı ġalṭān (< Far. eşk + < Far. -ı + < Far. ġalṭān) “iri ve parlak gözyaşı” (**FŞ** SF54b/23, SF99b/216)

eşk-ı gül-gūn (< Far. eşk + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli gözyaşı” (**FŞ** SF93a/25)

eşk-ı gül-reng (< Far. eşk + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli gözyaşı” (**FŞ** SF99a/167)

eşk-ı melālet (< Far. eşk + < Far. -ı + < Ar. melālet) “dert, sıkıntı, keder gözyaşı” (**FŞ** SF68b/154)

eşk-ı nā-gāh (< Far. eşk + < Far. -ı + < Far. nā-gāh) “ansızın gözyaşı” (**FŞ** SF70a/10)

eşk-ı niyāz (< Far. eşk + < Far. -ı + < Far. niyāz) “yalvarma, yakarma gözyaşları” (**FŞ** SF92b/132)

eşk-ı revān (< Far. eşk + < Far. -ı + < Far. revān) “akıp giden gözyaşı” (**FŞ** SF89b/68)

eşk-ı ṣāfī (< Far. eşk + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) “saf, temiz, katıksız gözyaşı” (**FŞ** SF98a/35)

eşk-i al (< Far. eşk + < Far. -i + < Tr. al) “kırmızı gözyaşı; kanlı gözyaşı” (**BV** 745/4)

eşk-i ciger-gūn (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. ciger-gūn) “ciğer renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı” (**GS** 370/5)

eşk-i cūy-bār (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. cūy-bār) “gözyaşı ırmağı; coşkun akan gözyaşı” (**LM** R226b/1242)

eşk-i çihre-ālā (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. çihre-ālā) “yüz kirleten gözyaşı” (**BV** 174/3)

eşk-i endūh (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. endūh) “gam, keder, sıkıntı gözyaşı” (**SS** R349a/4509)

eşk-i eşkān (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. eşkān) “isyan edenlerin gözyaşı” (**Sİ** R363b/929)

eşk-i gāh (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. gāh) “ara sıra akan gözyaşı” (**FK** 417/5)

eşk-i ġalṭān (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. ġalṭān) “iri ve parlak gözyaşı” (**FK** 223/7, 230/1; **GS** 99/2, 417/3)

eşk-i gül-gūn (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli gözyaşı” (**BV** 281/5; **GS** 174/2, 470/7, 664/5; **NŞ** 157/4, 308/2, 604/6)

eşk-i gül-reng (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. gül-reng) “gül renkli gözyaşı” (**LM** R239a/2557)

eşk-i ḥasret (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. ḥasret) “hasret gözyaşı” (**FK** 147/6)

eşk-i ḫūn-āb (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. ḫūn-āb) “kanlı gözyaşı” (**NŞ** 333/2, 648/2)

eşk-i ḫūn-bār (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. ḫūn-bār) “kanlı gözyaşı” (**FK** 647/2)

eşk-i ḫūn-feşān (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. ḫūn-feşān) “kan saçan gözyaşı” (**LM** R226b/1304)

eşk-i la‘l -gūn (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. gūn) “kırmızı renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı” (**BV** 432/2)

eşk-i la‘l-veş (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. veş) “lal gibi kırmızı (kanlı) gözyaşı” (**LM** R245a/3187)

eşk-i lāle-fām (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. lāle-fām) “lale renkli gözyaşı” (**FK** 482/4)

eşk-i mey-gūn (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. mey-gūn) “kırmızı, şarap renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı” (**LM** R229b/1556)

eşk-i nedāmet (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. nedāmet) “pişmanlık gözyaşları” (**GS** 55/7; **NŞ** 297/7; **HE** 33b/2985)

eşk-i neşāṭ (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “sevinç gözyaşları” (**LM** R246b/3327)

eşk-i niyāz (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. niyāz) “yalvarma, yakarma gözyaşları” (**HE** 31a/2746, 20a/1712)

eşk-i rengīn (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. rengīn) “renkli gözyaşı, kanlı gözyaşı” (**GS** 101/2, 460/1)

eşk-i revān (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. revān) “akıp giden gözyaşı” (**FK** 507/7; **GS** 185/3, 508/5, 604/3; **NŞ** 176/1; **HE** 6b/461)

eşk-i riyāżet (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. riyāżet) “dünyadan el çekenlerin gözyaşları” (**HE** 19b/1690)

eşk-i seyl-endūz (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. seyl + < Far. endūz) “sel biriktiren gözyaşı” (**GS** 678/5)

eşk-i sīm-endūh (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. sīm-endūh) “üzüntünün gümüş renkli gözyaşı” (**GS** 425/4)

eşk-i sīmīn (< Far. eşk + < Far. -i + < Far. sīmīn) “gümüş renkli gözyaşı” (**FK** 595/4)

eşk-i şafaḳ-gūn (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renginde gözyaşı, kanlı gözyaşı” (**GS** 348/3)

eşk-i taḥassür (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. taḥassür) “özlem gözyaşı” (**GS** 136/7)

eşk-i zülālī (< Far. eşk + < Far. -i + < Ar. zülālī) “berrak, temiz gözyaşı” (**HE** 14b/1200)

eşk-nāk (< Far.) “gözyaşlı” (**Sİ** R358a/395)

eşk-pāş (< Far.) “(pişmanlık) gözyaşları ortaya çıkaran” (**HE** 33b/2988)

eşk-rīz (< Far.) “gözyaşı saçan” (**GS** 219/3; **HE** 31b/2834; **Sİ** R366b/1285, R407b/5521, R409a/5809)

eşk-rīzān (< Far.) “gözyaşı dökme” (**FŞ** SF92a/73)

eşksiz (< Far. eşk + < Tr. -siz) “gözyaşsız” (**BV** 405/3)

ġaltān-ı sirişk (< Far. ġaltān + < Far. -ı + < Far. sirişk) “gözyaşının yuvarlanması” (**NŞ** 399/4)

ġarḳ-ı eşk (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşına boğulma” (**NŞ** 583/3)

gevher-i sīr-āb (< Far. gevher + < Far. -i + < Far. sīr-āb) “gözyaşı incisi, cevheri” (**LM** R217a-6; **Sİ** R358b-6)

giryān (< Far.) “ağlayan, ağlayıcı; gözyaşı” (**FK** 346/5, 455/1, 535/1, 648/1, 681/9; **GS** 15/5, 64/1, 159/2, 419/5, 455/2, 513/2, 604/2; **NŞ** 41/3, 104/8, 221/5, 319/1, 399/3, 440/5, 541/3; **BV** 19/4, 217/2, 265/2, 265/2, 278/7, 543/3; **FŞ** SF50a/78, SF77a/149, SF83a/41, SF99b/199; **LM** R239b/2609; **Sİ** R376a/2279, R421b/7172; **SS** R353a/4908)

giryānlıġ (< Far. giryān + < Tr. -lıġ) “ağlayıcılık, ağlarlık” (**FK** 451/2; **BV** 566/2)

ḥabāb-ı eşk (< Ar. ḥabāb + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı kabarcığı” (**BV** 423/5; **GS** 305/5)

ḫūn-āb (< Far.) “kanlı su, kanlı gözyaşı” (**FK** 65/4, 209/8, 269/4, 355/4, 435/4; **GS** 35/1, 69/4, 114/7, 141/2, 225/1, 255/5; **NŞ** 82/4, 130/5, 256/1, 333/2, 483/4; **BV** 23/1, 44/5, 143/5, 194/3, 394/2, 464/1; **FŞ** SF90a/105, SF98b/101; **LM** R228b-19, R229a/1507, R243b/3010, R248b/3556; **SS** R318a/1221)

ḫūn-āb- firāḳ (< Far. ḫūn-āb + < Ar. firāḳ) “ayrılığın kanlı gözyaşı” (**LM** R243b/3010)

ḫūn-ābe (< Far.) “kanlı su, kanlı gözyaşı” (**FK** 75/5, 167/5, 247/4, 397/3; **GS** 109/2, 133/6, 376/5, 429/5, 506/2; **NŞ** 66/6, 94/3, 177/5, 549/1; **BV** 85/8, 177/5; **FŞ** SF104b/121, SF70a-27; **LM** R226b-17, R242a-32)

ḫūn-ābe-i eşk (< Far. ḫūn-ābe + < Far. -i + < Far. eşk) “kanlı gözyaşı” (**FK** 167/5)

ḫūn-ābe-i hicrān (< Far. ḫūn-ābe + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılığın kanlı gözyaşı” (**GS** 57/7, 109/2; **NŞ** 94/5)

ḫūn-ābe-i renc (< Far. ḫūn-ābe + < Far. -i + < Far. renc) “incinmenin kanlı gözyaşı” (**FK** 247/4)

ḫūn-āb-ı eşk (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Far. eşk) “kanlı gözyaşı” (**NŞ** 188/3)

ḫūn-āb-ı firāḳ (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılığın kanlı gözyaşı” (**FK** 689/57; **GS** 114/7)

ḫūn-āb-ı ġam (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam ve kederin kanlı gözyaşı” (**FK** 435/4; **NŞ** 607/5)

ḫūn-āb-ı hecr (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılığın kanlı gözyaşı” (**BV** 198/1)

ḫūn-āb-ı helāk (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Ar. helāk) “helak olmanın kanlı gözyaşı” (**FK** 688/16)

ḫūn-āb-ı hicrān (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılığın kanlı gözyaşı” (**FK** 536/1, 536/8; **GS** 69/4, 74/3)

ḫūn-āb-ı sirişk (< Far. ḫūn-āb + < Far. -ı + < Far. sirişk) “kanlı gözyaşı dökme” (**FK** 689/64)

ḫūn-āblıġ (< Far. ḫūn-āb + < Tr. -lıġ) “kanlı gözyaşı” (**GS** 594/3)

ḫūn-āġüşte (< Far.) “kan kucaklamış, kanlı” (**FŞ** SF97b/13)

ḫūn-bārlıġ (< Far. ḫūn-bār + < Tr. -lıġ) “kanlı gözyaşı dökme, kanlı gözyaşı yağdırma” (**FK** 240/3)

ḫūn-bārraḳ (< Far. ḫūn-bār + < Tr. -raḳ) “daha çok kanlı gözyaşı dökme” (**BV** 313/1)

ḳatre-rīz (< Ar. ḳatre + < Far. rīz) “gözyaşı döken, damlalar saçan” (**HE** 4a/232)

ḳaṭre-i eşk (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı damlası” (**BV** 333/4)

ḳaṭre-i ḫūn-āb (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. ḫūn-āb) “kanlı su, kanlı gözyaşı damlası” (**GS** 266/3)

ḳaṭre-rīz-i ḫāme (< Ar. ḳaṭre + < Far. rīz + < Far. -i + < Far. ḫāme) “gözyaşı döken, damlalar saçan kalem” (**LM** R248b/3541)

lāle-ı eşk (< Far. lāle + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı lalesi” (**GS** 424/3)

lāle-i eşk (< Far. lāle + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı lalesi” (**GS** 435/6)

men‘-i eşk (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşını engelleme, durdurma” (**GS** 481/2; **BV** 388/5)

rişte-i eşk (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı ipi” (**GS** 221/6; **NŞ** 579/5)

seyl-āb-ı ciger-gūn (< Ar. seyl + < Far. āb + < Far. -ı + < Far. ciger-gūn) “ciğer renginde sel, gözyaşı” (**BV** 157/1)

seyl-āb-ı eşk (< Ar. seyl + < Far. āb + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı seli” (**FK** 554/5)

seyl-āb-ı sirişk (< Ar. seyl + < Far. āb + < Far. -ı + < Far. sirişk) “gözyaşı seli” (**FK** 510/2)

seyl-ı eşk (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Far. eşk) “gözyaşı seli” (**FŞ** SF46a/3)

seyl-ı fenā (< Ar. seyl + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yok eden, yıkan gözyaşı seli” (**FŞ** SF68b/129, SF99b/199)

seyl-i eşk (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı seli” (**BV** 313/5, 444/3, 545/4, 620/7; **FK** 228/5, 256/3, 310/3; **GS** 373/9, 482/6, 526/1, 539/5; **NŞ** 283/5, 489/4, 623/5; **Sİ** R421a/7118; **SS** R349a/4508)

seyl-i fenā (< Ar. seyl + < Far. -i + < Ar. fenā) “yok eden, yıkan gözyaşı seli” (**BV** 193/6; **NŞ** 73/9)

seyl-i müjgān (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. müjgān) “kirpik seli, gözyaşı” (**BV** 405/5; **FK** 511/3; **GS** 679/1; **NŞ** 72/1)

seyl-i sirişk (< Ar. seyl + < Far. -i + < Far. sirişk) “gözyaşı seli” (**BV** 136/5, 517/4, 562/6; **FK** 116/2, 501/4; **GS** 349/1, 482/4)

sīm-āb-ı eşk (< Far. sīm-āb + < Far. -ı + < Far. eşk) “gümüş renkli gözyaşı” (**GS** 288/2)

sīm-i eşk (< Far. sīm + < Far. -i + < Far. eşk) “gözyaşı gümüşü” (**FK** 454/7; **GS** 542/2)

sirişk (< Far.) “gözyaşı” (**BV** 168/2, 195/5, 212/2, 368/4, 417/3; **FK** 74/5, 116/2, 281/6, 349/4, 438/3; **GS** 46/5, 66/5, 112/3, 255/6, 303/3, 455/5; **NŞ** 8/10, 50/4, 107/6, 203/2,

298/7, 355/1; **FŞ** SF54b/5, SF73b/104, SF81a/99, SF89b/99, SF98b/118, SF99a/141; **HE** 41a/3723, 43a/3908; **LM** R229a/1506, R229b/1547, R239b/2599, R243a/3001, R243a/3004; **SS** R319b/1363, R324a/1850, R324b/1878)

sirişk-i la'l-fām (< Far. sirişk + < Far. -i + < Ar. la'l + < Far. fām) "lal gibi kırmızı renkli gözyaşı" (**FK** 484/5)

şeker-rīz (< Far.) "şeker saçan, tatlı sevinçten gelen gözyaşı" (**FŞ** SF107a/94, SF46b/53, SF48a/24, SF49a/22, SF81b-36; **HE** 18b/1598; **LM** R217a/292)

şeker-rīzī (< Far.) "şeker saçan, tatlı sevinçten gelen gözyaşı ile ilgili" (**SS** R309b-6)

şūr'ābe (< Far.) "kirli su, gözyaşı" (**FK** 138/9, 145/3, 310/1, 540/3)

şūrāb (< Far.) "kirli su, gözyaşı" (**BV** 110/3)

şūrābe (< Far.) "kirli su, gözyaşı" (**FŞ** SF98b/97; **LM** R223a/900, R226b-17; **NŞ** 103/6, 392/6; **BV** 196/5; **GS** 114/3)

tār-ı sirişk (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. sirişk) "gözyaşı karanlığı" (**NŞ** 222/2)

yāḳūt-ı müẕāb (< Ar. yāḳūt + < Far. -ı + < Ar. müẕāb) "erimiş yakut; *mec.* kanlı gözyaşı" (**BV** 243/9; **FK** 689/131)

yaş "gözyaşı" (**LM** R247b/3432, R220a/597, R223b/948, R231a/1700; **FŞ** SF45b/17, SF53a/43, SF61b/40, SF69b/65, SF86a/24; **HE** 2a/79, 8b/632, 21a/1817, 24a/2117, 25b/2230, 37a/3321; **Sİ** R382b/2920, R386b/3373, R395b/4312, R407b/5518; **SS** R313a/699, R319a/1312, R325a/1965, R326a/2063, R340b/3602; **BV** 12/5/7, 41/4, 144/6, 250/3; **FK** 36/4, 127/2, 273/2, 313/4, 426/3; **GS** 2/7, 18/5, 101/3, 211/6, 301/2, 400/3, 508/7; **NŞ** 24/9, 102/3, 218/3, 308/4, 403/2, 505/5)

yaşlıġ "yaşlı (göz)" (**BV** 296/3

yıġı "gözyaşı, ağlama" (**HE** 3b/195; LM 1697, 2407; **FK** 70/1, 358/2)

zülāl-i eşk (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. eşk) "gözyaşının tatlı suyu" (**GS** 257/1)

2.32.14.3. Sperm, Döl ve İlgili Kavramlar

bil suyı "meni, döl" (**Sİ** R402a/4978)

2.32.15. Duyu Organları ile İlgili Kavramlar

2.32.15.1. İşitme, Duyma ile İlgili Kavramlar

ismā' (< Ar.) "işittirme, dinletme" (**Sİ** R357b/305; **SS** R318b/1252)

istimā' (< Ar.) "duyma, dinleme" (**FK** 220/1, 379/3; **BV** 241/1, 416/3; **GS** 5b-F2/11, 10b-F2/8, 94/6, 299/7, 406/6; **FŞ** SF91a-44, SF91b/40; **HE** 12a/971, 17b/1479, 42a/3816; **LM**

R244b/3162; **Sİ** R368a/1413, R372b/1890, P455a/5611, R409a/5763; **SS** R313a/692, R320a/1403, R336a/3138, R345b/4142; **NŞ** 136/4)

èşitküçi "işitici" (**LM** R226b/1257, R234a/2013, R249a/3605; **Sİ** R370b/1668, R388b/3546)

èşitmek "işitme, duyma" (**FK** 89/8, 406/7; **GS** 363/6; **NŞ** 223/9; **FŞ** SF73b/121; **Sİ** R364b/1071, R385b/3248, R395a/4234, R395b/4320, R419a/6921)

èşitmeklik "işitme, duyma" (**FŞ** SF83b/93; **GS** 267/6; **Sİ** P465a/6547, R359b/540)

èşitmeslik "işitmemezlik, duymamazlık" (**FŞ** SF85a/8, SF91b/17; **NŞ** 254/9)

mesmū' (< Ar.) "işitilmiş, duyulmuş" (**FK** 301/1; **GS** 8b-F2/18; **FŞ** SF50b/26, SF82a/61; **HE** 40b/3669; **LM** R239a/2547; **Sİ** R372b/1866, R379b/2613; **SS** R311b/546)

müstemi' (< Ar.) "işiten, dinleyen, dinleyici" (**FK** 303/1, 688/53; **NŞ** 291/5; **FŞ** SF83a/38; **HE** 37b/3385; **Sİ** R370b/1675, R372b/1887, R376b/2288, R394b/4202; **SS** R315b/944)

müstemi'-i pend (< Ar. müstemi' + < Far. -i + < Far. pend) "öğüde kulak verme, dinleme" (**HE** 37b/3385)

müstemi'lıġ (< Ar. müstemi' + < Tr. -lıġ) "işitme, dinleme" (**Sİ** R357b/305)

nā-mesmū' (< Far. nā + < Ar. mesmū') "işitilmemiş, işitilmeye değmez" (**Sİ** R372b-26)

sāmi' (< Ar.) "dinleyen, dinleyici, işiten" (**LM** R226b/1236, R226b/1273, R232a/1809, R249a/3604)

semā' (< Ar.) "işitme, kulak verme" (**BV** 136/4; **FK** 106/6; **FŞ** SF103a/128, SF91b/40, SF77b/4; **HE** 9a/709, 12a/971, 16a/1360, 17b/1479, 35b/3170, 42a/3816; **LM** R242b/2903; **SS** R348a/4417; **NŞ** 247/6)

şinīd (< Far.) "işitme" (**LM** R232b/1885)

şünūd (< Far.) "işitme" (**HE** 28a/2499, 42b/3859)

şünüft (< Far.) "işitme, duyma" (**Sİ** R401a/4870)

2.32.15.2. Ses, Seda ile İlgili Kavramlar

āvāz (< Far.) "ses, seda" (**FŞ** SF68b/123, SF79b/71, SF84b/57; **Sİ** R417a/6724; **SS** R346b/4256; **BV** 220/1, 498/6; **GS** 194/1, 207/8; **NŞ** 361/6, 521/7; **FK** 167/9)

āvāze (< Far.) "bağırma, yüksek ses çığlık" (**FŞ** SF100a/42, SF101a/148, SF92a/92, SF62b/21, SF82b/70; **Sİ** R362b/843, R367b/1376, R377a/2342, R397a/4467; **SS** R313b/724, R335b/3088, R344a/3957, R345a/4065; **BV** 191/4, 527/3; **FK** 457/4; **GS** 110/1; **NŞ** 159/2)

bāng (< Far.) "ses, seda, haykırma" (**SS** R315a/880)

bāng-ı nūş-ā-nūş (< Far. bāng + < Far. -ı + < Far. nūş-ā-nūş) “sürekli içilen, içtikçe içmenin gürültüsü/sesi” (**SS** R315a/880)

bed-āvāz (< Far.) “fena sesli” (**NŞ** 700)

bī-nevāyī (< Far.) “sessizlik” (**LM** R229b/1582, R238a/2442)

bülend-āvāze (< Far.) “haykırma, yüksek ses, seda” (**FŞ** SF46b/52, SF54a/75, SF88a/91; **FK** 520/1; **SS** R309b/327)

cer (< Ar.) “nida, avaz” (**Sİ** R404a/5166)

cehr (< Ar.) “yüksek sesle söyleme, bağırma” (**HE** 2a; **BV** 14/7)

dil-keş-i āheng (< Far. dil-keş + < Far. -i + < Far. āheng) “gönül çekici, gönül cezbedici ses, nağme, ahenk” (**Sİ** R361a/722)

enkerü’l-aṣvāt (< Ar.) “seslerin en çirkini, anırtı” (**BV** 683, 683/2)

ey “ey, seslenme edatı” (**FŞ** SF48b/61, SF49b/46, SF62a/78, SF70b/35, SF84b/58, SF98a/33; **HE** 9b/724, 14a/1155, 16a/1348, 23a/2031, 33b/3017, 34a/3029; **NŞ** 13/5, 101/2, 201/7, 302/7, 400/8, 501/1; **BV** 3/1/1, 87/5, 105/3, 218/7, 255/6, 306/2, 310/8, 312/7, 313/8)

eyā (< Ar.) “ey!, hey!” (**HE** 4a/245, 5b/392, 35a/3168, 35b/3172; **LM** R230a/1613, R231a/1744, R233a/1918, R234a/2015, R239a/2578; **BV** 42/8, 659/6; **FK** 689/171)

eyā “ey!, hey!” (**HE** 35a/3168; **FK** 680/5)

ġırīv (< Far.) “çığlık, feryat, gürültü” (**FK** 679/5, 787/1; **BV** 39/9, 63/8; **FŞ** SF65b/51, SF90a/101; **HE** 3a/162; **SS** R319a/1310, R337b/3273; **NŞ** 179/5; **Sİ** P465a/6560; **Sİ** R374b/2112, R402b/4999; **SS** R332b/2775)

ġırīvī (< Far.) “çığlık, feryat, gürültü ile ilgili” (**FŞ** SF65a/36, SF88b/142, SF97b/79)

ġırīv-i ġam (< Far. ġırīv + < Far. -i + < Ar. ġam) “gamdan, kederden bağırma, haykırma” (**FK** 787/1)

ġirīvī (< Far.) “çığlıkla ilgili” (**FŞ** SF51b/39)

ġulġule-i ẕikr (< Ar. ġulġule + < Far. -i + < Ar. ẕikr) “zikir sesleri” (**HE** 39b/3551)

ḫāmūş (< Far.) “suskun, sessiz” (**FK** 167/9, 689/102; **FŞ** SF69a/167, SF69b/54, SF72a/104, SF82b/84, SF86b/80; **HE** 7b/554, 10b/838, 14a/1165; **LM** R226a/1188; **Sİ** R363b/948, R388a/3494, R366a/1225, R375a/2132; **SS** R315b/978, R324a/1836, R328a/2287, R343a/3897, R353a/4933; **GS** 274/4, 277/1, 676/5; **NŞ** 243/5, 262/5; **BV** 155/5, 242/6, 425/2)

ḫāmūşluḳ (< Far. ḫāmūş + < Tr. -luḳ) “suskunluk, sessizlik” (**HE** 10b/839)

hem-ṣadā (< Far. hem + < Ar. ṣadā) “aynı seste” (**HE** 11a/875)

hey (< Far.) “hey!” (**HE** 8a/618; **Sİ** R388a/3499, R402a/4956; **SS** R338a/3342, R340a/3557, R349b/4551; **FK** 44/8, 157/6, 332/6)

hey-ā-hey (< Far.) “acı çeken birinin çıkardığı ses” (**FŞ** SF55b/53)

ḫitāb (< Ar.) “hitap, sesleniş” (**FK** 688/107, 689/228; **NŞ** 45/3, 704/4; **HE** 6b/447, 13b/1093, 19b/1674, 20a/1739, 24a/2123; **Sİ** R368b/1449, R371a/1746, R380a/2684, R384a/3108, R393b/4097; **LM** R215a/77, R237a/2348, R237a/2366, R238a/2470, R246b/3301; **FŞ** SF60a/101, SF63a/94, SF83a/15, SF87b/45, SF98b/125; **LM** R226a/1211, R231b/1773, R233b/1967R247a/3379; **SS** R310b/456, R315a/903, R321a/1499, R340b/3617; **GS** 223/6, 388/9; **BV** 42/7)

ḫōş-āvāz (< Far.) “güzel ses, güzel sesli” (**FŞ** SF48a/5)

ḫoş-nevā (< Far.) “güzel sesli” (**FK** 237/9; **GS** 239/9; **Sİ** R355a/60; **NŞ** 85/9)

iy “ey!” (**LM** R214b/1, R228b/1474, R233b/1963, R234a/2026, R244b/3116; BV 217/3, 354/7, 363/5, 654/14; **FK** 10/8, 108/9, 296/6, 308/6, 423/2, 581/7, 639/7, 765/1; **SS** R311a/501, R320b/1444, R325b/2024, R335b/3057, R351a/4744)

kilk-i ṣarīri (< Far. kilk + < Far. -i + < Ar. ṣarīri) “kalemin sesi” (**HE** 29a/2559)

ḳulḳul (< Ar.) “bir şeyin hareketinden , deprenmesinden çıkan ses” (**NŞ** 511/2; **SS** R342a/3785)

ḳulḳulī (< Ar.) “bir şeyin hareketinden , deprenmesinden çıkan sesle ilgili” (**GS** 646/6)

laḥn-i ṭareb (< Ar. laḥn + < Far. -i + < Ar. ṭareb) “neşeli ses” (**GS** 54/7)

mühr-i sükūt (< Far. mühr + < Far. -i + < Ar. sükūt) “sessizlik mührü” (**BV** 71/2; **FK** 90/2; **NŞ** 261/1; **Sİ** R417a/6696)

na‘re (< Ar.) “yüksek sesle bağırma” (**FK** 516/11, 688/18; **BV** 379/7; **HE** 16a/1367, 31a/2764, 35a/3153; **LM** R225a/1098, R232b/1859; **Sİ** R402b/4998; **GS** 50/4)

na‘re-i mestāne (< Ar. na‘re + < Far. -i + < Far. mestāne) “sarhoşça bağırmak” (**FK** 516/11)

na‘re-zen (< Ar. na‘re + < Far. zen) “nara atan, kuvvetli bağıran” (**HE** 3a/146; **Sİ** R375b/2190; **NŞ** 641/3)

naġam (< Ar.) “güzel sesler” (**SS** R313a/686, R346b/4255)

nevā (< Far.) “ses, inilti” (**FK** 16/7, 103/8, 284/7, 350/10, 475/7, 584/7; **GS** 40/1, 108/8, 165/7, 207/8, 359/7; **NŞ** 19/9, 111/7, 233/7, 270/9, 307/7, 453/7, 519/11; **BV** 1/1, 96/9, 202/11, 360/7, 421/9, 595/9; **FŞ** SF49b/71, SF52b/38, SF57b/96, SF58b/89; **HE** 8b/658,

13a/1059, 13b/1129, 23a/2007, 27a/2382, 28b/2547; **LM** R216b/216, R225a/1094, R229b/1546, R237b/2392, R241b/2806; **Sİ** R357b/341, R370b/1663, R373b/2016, R422a/7213; **SS** R307b/131, R317a/1109, R327a/2148, R336a/3150, R345b/4137)

nevā-baḫş (< Far.) "neva, seda bahşeden" (**Sİ** R419b/6942)

nevālıġ (< Far. nevā + < Tr. -lıġ) "sesli" (**NŞ** 519/11)

nevālıḳ (< Far. nevā+ < Tr. -lıġ) "sesli" (**FŞ** SF53a/45)

nevāsız (< Far. nevā + < Tr. -sız) "sessiz" (**FŞ** SF45b/13, SF73a/43; **LM** R244a/3090; **Sİ** R419b/6942; **BV** 46/2)

nevā-yı dil-güşā (< Far. nevā + < Far. -yı + < Far. dil-güşā) "gönül açan, kalbe ferahlık veren ses" (**FK** 640/6)

nevā-yı ġarīb (< Far. nevā + < Far. -yı + < Ar. ġarīb) "garip, şaşılacak ses" (**SS** R331b/2631)

nevā-yı rūd (< Far. nevā + < Far. -yı + < Far. rūd) "nehir, ırmak sesi" (**SS** R345b/4137, R349a/4507)

nevā-yı zār (< Far. nevā + < Far. -yı + < Far. zār) "inleme, inilti sesi" (**FK** 584/7)

nevā-zīr (< Far.) "ince ses" (**BV** 721/1)

nidā (< Ar.) "seslenme" (**FK** 253/6; **GS** 8b-F2/1, 1/9, 262/6, 277/2; **NŞ** 1/4, 223/5, 243/4, 581/3; **BV** 688/2; **FŞ** SF49b/45, SF52a/24, SF67b/54; **HE** 1b/25, 10a/780, 12a/990, 24a/2085, 39b/3579; **LM** R219b/550, R248b/3545; **Sİ** R360b/660, R394b/4196, R419b/6959; **SS** R313b/727, R313b/736, R330b/2511, R338a/3322, R352b/4878)

nidā-yı ḳabūl (< Ar. nidā + < Far. -yı + < Ar. ḳabūl) "kabul nidası" (**HE** 12a/990)

nidā-yı müjde-i vaṣl (< Ar. nidā + < Far. -yı + < Far. müjde + < Far.-i+ < Ar. vaṣl) "kavuşma müjdesinin sesi" (**NŞ** 223/5)

nidāyī (< Ar. nidā + < Far. yī) "seslenme, nida ile ilgili" (**FŞ** SF67b/54)

pür-ṣadā (< Far. pür + < Ar. ṣadā) "ses, seda ile dolu" (**SS** R317a/1127)

ṣadā (< Ar.) "ses, seda" (**FK** 39/4, 237/4, 355/3, 478/7, 537/4; **GS** 4a-F2/12, 1/1, 40/1, 239/4, 646/6; **NŞ** 243/4, 458/4, 463/5; **FŞ** SF58b/89, SF66b/61, SF66b/62, SF83b/95, SF87a/100; **HE** 13b/1129, 23a/2007, 39b/3579; **LM** R217a/275, R219b/536, R220a/605, R245b/3245; **Sİ** R364a/993, R383a/3008, R400a/4740, R407b/5527; **SS** R314a/809, R321b/1550, R324b/1872, R344b/4030, R351b/4781)

ṣadā-yı ḳulḳulī (< Ar. ṣadā + < Far. -yı + < Ar. ḳulḳulī) "su sesi" (**GS** 646/6)

ṣadāyī (< Ar.) "ses, seda ile ilgili" (**FŞ** SF66b/60; **Sİ** R367b/1356)

ṣafîr (< Ar.) “ince, güzel ses” (**FŞ** SF85b/87; **HE** 42a/3815; **LM** R225a/1101; **GS** 201/3; **SS** R312b/621, R327a/2177)

ṣāmit (< Ar.) “sesi çıkmayan, sessiz” (**NŞ** 89/6)

ṣavt (< Ar.) “ses, seda” (**BV** 152/7, 220/6, 340/5, 683, 683/2; **FK** 305/4, 591/8, 642/6; **GS** 30/6, 593/1, 681/5, 787/1; **NŞ** 99/7, 123/7, 305/5; **FŞ** SF48a/11, SF85b/87, SF91b/35, SF91b/36, SF91b/40; **HE** 11a/866, 16a/1360, 20a/1714, 27a/2371, 27a/2377, 42a/3821; **LM** R226a/1216, R233a/1915; **Sİ** R358b/437, R362b/843, R380b/2715, R382a/2864; **SS** R315b/961, R317a/1120, R324a/1863, R345b/4139)

ṣavt-ı ṭarab (< Ar. ṣavt + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “coşkunluk sesi” (**BV** 384/7)

ṣavṭ ṣavt (< Ar.) “ses, seda” (**GS** 638/6; **LM** R217a/275)

ser-āvāz (< Far.) “kafa sesi” (**BV** 498/6; **GS** 194/6)

sükūt (< Ar.) “sessizlik, susma” (**FK** 90/2; **GS** 574/3; **NŞ** 261/1; **HE** 8a/609; **Sİ** R412a/6087, R417a/6696)

tavuş “ayak sesi, ses, şamata” (**FK** 188/1, 264/2; **FŞ** SF65a/45, SF74a/6)

tım “damla sesi” (**BV** 243/4/4, 401/1, 430/5, 577/3; **LM** R238b/2528)

tik “doğru, sessiz, uslu” (**BV** 173/7, 643/6; **FK** 344/1; **Sİ** 720; **LM** R245a/3207; **SS** R344b/4041)

tim tim “damla damla, damlaların çıkardığı ses” (**FK** 230/3, 313/4, 355/2, 356/1; **GS** 39/1, 195/2, 280/2, 596/2, 601/4; **NŞ** 9/4)

2.32.16. Vücut ile İlgili Diğer Kavramlar

āġūş (< Far.) “kucak” (**FŞ** SF50b/51; **SS** R316a/1024, R349b/4547, R351b/4752)

koyun “koyun, koltuk altı, kucak” (**FK** 110/6)

ḳuçaġ “kucak” (**FK** 667/5; **GS** 574/7, 31/7)

ḳuçaḳ “kucak” (**FŞ** SF47a/16; **HE** 19b/1671; **SS** R336a/3133)

Organ Adları ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Organ Adları ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime bulunmaktadır. “Baş Bölgesinde Bulunan Organ Adları ve İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Baş ve Alın Bölgesi ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Ar.”, 2 “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Türkçe, 4 Arapça, 4 Farsça, 1 Moğolca kelime ve 2 isim tamlaması; “Beyin ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça kelime ; “Yüz-Yanak Bölgesi ve İlgili Kavramlar” bölümünde 12 “Ar. + Far.”, 14 “Far. + Ar.”, 11 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 16 Arapça, 75 Farsça,

2 Moğolca, 6 Türkçe kelime ve 166 isim tamlaması; "Ben ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 2 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 1 Türkçe, 2 Arapça kelime ve 35 isim tamlaması; "Burun ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça ve 1 Türkçe kelime; "Kulak ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Farsça, 2 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Ağız ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe kelime; "Dudak ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 " Far. + Tr.", 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Türkçe, 13 Farsça, 1 Arapça kelime ve 65 isim tamlaması; "Diş ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Dil ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça ve 5 Farsça kelime; "Göz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Arapça, 8 Farsça, 11 Türkçe kelime ve 42 isim tamlaması; "Göz Bebeği ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Türkçe, 2 Arapça, 4 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; "Göz Kapağı ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Boğaz, Boyun, Gerdan ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Türkçe, 2 Farsça, 8 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; "Çene ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 4 Türkçe, 4 Farsça, 1 Arapça kelime ve 9 isim tamlaması yer almaktadır. "Organ Adları ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Göğüs, Bağır, Meme ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Farsça, 9 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Beden, Gövde, Vücut ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 3 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr.", 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 1 Türkçe, 8 Farsça kelime ve 60 isim tamlaması; "Boy, Endam ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Tr. + Far.", 7 "Far. + Ar.", 2 "Ar. +Far.", 2 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Türkçe, 5 Farsça, 6 Arapça kelime ve 49 isim tamlaması; "El, Kol, Parmak ve Tırnak ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 12 Türkçe, 9 Farsça, 5 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Ayak, Bacak ve Dirsek ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 14 Farsça, 8 Türkçe, 3 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Kemikler ve Kaslar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 4 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kirpik ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Türkçe, 5 Farsça kelime ve 15 isim tamlaması; "Kaş ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise

1 Türkçe, 1 Farsça ve 3 Arapça kelime bulunmaktadır. “İç Organlar ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Karın-Mide ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe, 5 Arapça ve 1 Farsça kelime; “Kalp-Ciğer ve İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Farsça, 1 Arapça kelime ve 6 isim tamlaması; “Bağırsak, Öd, Safra ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça, 2 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Kan, Damar ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 7 Farsça, 6 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması yer almaktadır. “Organ Adları ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde yer alan “Omuz, Sırt, Arka ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe, 1 Arapça, 1 Moğolca ve 2 Farsça kelime; “Saç, Kıl ve Tüyler ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça, 19 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 97 isim tamlaması; “Saç ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe kelime ve 7 isim tamlaması; “Bıyık-Sakal ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe, 2 Arapça ve 1 Farsça kelime; “Kıl ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe, 3 Farsça ve 3 Arapça kelime; “Tüy ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime ve 15 isim tamlaması bulunmaktadır. “Vücuttan Salgılanan Sıvılar ve Maddeler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Ter ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Far. +Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 4 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması; “Gözyaşı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 21 Farsça, 1 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 86 isim tamlaması; “Sperm, Döl ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Türkçe ve 1 Arapça kelime bulunmaktadır. “Duyu Organları ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “İşitme, Duyma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 3 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Ses, Seda ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 4 “Far. + Tr.”, 2 “Far. + Ar.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 23 Farsça, 22 Arapça, 6 Türkçe kelime ve 18 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca “Vücut ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe ve 1 Farsça kelime de bulunmaktadır.

2.33. Koku ile İlgili Kavramlar

2.33.1. Koku

bū (< Far.) “koku” (**BV** 510/7, 522/2; **FK** 186/5; **GS** 527/6; **NŞ** 615/8; **FŞ** SF105a/3, SF76a/61; **Sİ** R359b/520, R388a/3486; **SS** R314a/779; **HE** 9b/727)

būy (< Far.) “koku” (**GS** 270/6, 375/6, 423/1, 423/7; **Sİ** R359b/519, R405a/5250; **HE** 2a/77, 18b/1600, 23a/1989; **BV** 8/9, 78/8, 510/1, 609/2; **LM** R219b/500; **FK** 143/6, 225/4, 644/3; **NŞ** 49/6, 252/2, 254/3; **FŞ** SF106a/18, SF106a/24, SF106b/62, SF96a/36, SF105a/5)

būyī (< Far.) “koku ile ilgili” (**BV** 609/2; **NŞ** 411/5; **FŞ** SF105a/3)

būyluġ (< Far. būy + < Tr. luġ) “kokulu, güzel kokulu” (**NŞ** 533/10)

iper “koku” (**Sİ** R391a/3802)

is “koku, rayiha” (**SS** R320b/1465, R327b/2199, R343b/3953, R344b/4041, R353a/4924; **FŞ** SF47b/2, SF47b/48, SF69b/64, SF70a/6, SF81b/153; **LM** R222a/807, R224a/994, R224b/1071, R230a/1631, R234b/2068, R243b/3033; **Sİ** R356b/222, R368a/1424, R381a/2801, R383a/3010, R390a/3738, R402b/5022; **HE** 24b/2127, 30b/2734; **FK** 246/1, 352/8, 396/2; **NŞ** 454/7; **BV** 398/7, 401/9, 453/5, 495/4, 515/1, 647/1; **GS** 140/7, 193/2, 307/5, 383/8, 489/7)

rāyiḥa (< Ar.) “koku” (**FŞ** SF93a-45; **HE** 9b/734, 10a/790, 12a/973; **NŞ** 75/2; **BV** 715)

revāyiḥ (< Ar.) “kokular” (**FŞ** SF72a/109; **SS** R347b/4363)

2.33.2. Güzel Kokular ve İlgili Kavramlar

‘abīr-i cennet (< Ar. ‘abīr + < Far. -i + < Ar. cennet) “cennet kokusu” (**BV** 299/6)

‘abīr-i nāb (< Ar. ‘abīr + < Far. -i + < Far. nāb) “saf, katıksız koku” (**SS** R347b/4352)

‘anber (< Ar.) “güzel koku, anber” (**GS** 8/3, 33/4, 200/2, 238/1, 542/1, 611/5; **NŞ** 145/4, 194/2, 540/1, 544/5; **BV** 93/1, 113/2, 281/1, 358/7, 519/1, 588/11; **FK** 72/6, 149/2, 277/2, 314/4, 609/3; **HE** 5b/384, 10b/843, 39a/3512, 40b/3648; **LM** R216b/241, R228b/1474, R236b/2278; **Sİ** R387a/3400; **SS** R308a/187, R322a/1617, R334b/2956, R350b/4668)

‘anber-ālūd (< Ar. ‘anber +< Far. ālūd) “anbere bulanmış” (**BV** 126/1, 602/4; **FK** 632/1; **FŞ** SF79a/47, SF92a/71, SF96a/30; **LM** R222a/776, R225a/1082, R226b/1317, R235b/2183, R241b/2832; **SS** R322b/1678)

‘anber-āmiz (< Ar. ‘anber +< Far. āmiz) “anberle karışık” (**FK** 408/2)

‘anber-āsā (< Ar. ‘anber +<) “anber gibi” (**FŞ** SF76a/55)

‘anber-i sārā (< Ar. ‘anber + < Far. -i +< Far. sārā) “saf anber” (**HE** 39a/3512, 40b/3648; **GS** 8/3, 238/1; **BV** 6/1)

‘anber-i sūde (< Ar. ‘anber + < Far. -i +< Far. sūde) “sürülmüş anber” (**Sİ** R387a/3400)

‘anber-i ter (< Ar. ‘anber + < Far. -i +< Far. ter) “taze anber” (**GS** 542/1)

‘anberīn (< A. ‘anber + < F. īn) “amber kokulu” (**GS** 19/3, 40/5, 159/5, 253/4, 315/4, 421/4, 470/5, 738/1; **NŞ** 11/1, 36/1, 252/2, 525/3, 551/5; **FŞ** SF79a/47, SF93b/56; **LM** R222a/776, R246b/3288; **Sİ** R356b/203, R356b/206; **SS** R316b/1082; **FK** 20/3, 296/7, 355/6, 579/4, 685/29; **BV** 267/5, 536/5, 553/3)

‘anberīne (< Far.) “anberden” (**SS** R316b/1082)

‘anber-nesīm (< Ar.) “anber kokulu” (**Sİ** R391a/3810)

‘anber-sā (< Ar. ‘anber + < Far. sā) “amber sürülmüş, anber gibi” (**FK** 688/14)

‘anber-sārā (< Ar. ‘anber + < Far. sārā) “saf, katıksız, anber” (**SS** R352a/4843)

‘anber-sāy (< Ar. ‘anber + < Far. sāy) “anber gibi” (**NŞ** 576/2, 655/41)

‘anber-sirişt (< Ar. ‘anber + < Far. sirişt) “anber gibi” (**HE** 5b/383, 6a/436, 11b/943; **Sİ** R368b/1454; **SS** R343a/3865)

‘anber-sirişti (< Ar. ‘anber + < Far. sirişti) “anber gibi” (**Sİ** R381a/2785)

‘anber-şemīm (< Ar.) “anber gibi güzel kokulu” (**BV** 396/1; **Sİ** R358b/457, R391a/3810)

‘anber-veş (< Ar. ‘anber + < Far. veş) “anber gibi” (**HE** 42b/3841)

‘ıṭr (< Ar.) “güzel koku” (**BV** 4/6, 145/3, 147/1, 256/4, 412/2, 510/7, 647/6; **FK** 98/2, 176/1, 268/1, 578/1, 482/8, 586/3, 601/3, 659/1, 689/56; **GS** 512/2, 527/6, 837/1, 800/1; **NŞ** 51/3, 189/5, 295/3, 427/8, 479/3, 534/7, 632/2; **FŞ** SF106a/18, SF63b/20, SF63b/19; **LM** R222b/847, R223a/895, R223b/944, R233a/1957; **Sİ** R356b/203, R359a/462, R366b/1275, R368a/1425; **SS** R307a/50, R308a/188, R334a/2931, R341b/3693; **HE** 10a/789, 30a/2664, 30a/2687, 22b/1971, 35b/3192)

‘ıtrlıḳ (< Ar. ‘ıtr + < Tr. -lıḳ) “güzel kokulu” (**BV** 335/5)

‘ıṭr-ı ‘anber-nesīm (< Ar. ‘ıṭr + < Far. -ı + < Ar. ‘anber-nesīm) “anber kokulu” (**Sİ** R391a/3810)

‘ıṭr-ı bihişt (< Ar. ‘ıṭr + < Far. -ı + < Far. bihişt) “cennet kokusu” (**SS** R349a/4500)

‘ıṭr-ı mu‘aṭṭar (< Ar. ‘ıṭr + < Far. -ı + < Ar. mu‘aṭṭar) “güzel koku” (**HE** 22b/1971)

‘ıṭr-ı müşk (< Ar. ‘ıṭr + < Far. -ı + < Far. müşk) “misk kokulu” (**SS** R308a/197; **SS** R334a/2911)

‘ıṭr-ı rūḥ-efzā (< Ar. ‘ıṭr + < Far. -ı + < Ar. rūḥ + < Far. efzā) “ruha tazelik veren koku, cana can katan koku” (**FK** 586/3)

‘ıṭr-ı ṣandal (< Ar. ‘ıṭr + < Far. -ı + < Ar. ṣandal) “sandal ağacının güzel kokusu” (**SS** R344b/4014)

ʻıṭr-ı ṣandal-āsā (< Ar. ʻıṭr + < Far. -ı + < Ar. ṣandal + < Far. āsā) “güzel kokulu sandal ağacının kokusu gibi” (**SS** R341b/3693)

anberīn (< Ar. ānber + < Far. īn) “anber içeren, anber gibi güzel kokan” (**NŞ** 499/2; **Sİ** R399b/4700)

būyā (< Far.) “güzel kokulu” (**Sİ** R391a/3819, R391a/3820)

ebr-i kāfūr-bīz (< Far. ebr + < Far. -i + < Ar. kāfūr + < Far. bīz) “güzel kokular yağdıran bulut” (**Sİ** R380b/2727)

ḫōş-bū (< Far.) “güzel kokulu” (**FŞ** SF77b/71, SF86b/43)

ḫoş-bū (< Far.) “güzel kokulu” (**LM** R244b/3129)

ḫoş-būy (< Far.) “güzel kokulu” (**LM** R221a/686)

ıṭṭılāʻ (< Ar.) “kokulu şeyler sürünme; öğrenme, tanıma” (**Sİ** R381b/2819)

laḫlaḫa (< Far.) “güzel kokulardan meydana gelen koku; anber, misk, kafur, laden gibi şeylerden meydana gelen şamama” (**SS** R341b/3692, R341b-30)

meşmūm (< Ar.) “koklanmış; misk, ıtır gibi güzel kokulu şey” (**FŞ** SF72b/21)

muʻanber (< Ar.) “güzel kokulu, anberli” (**FK** 296/1, 391/1; **BV** 230/3, 295/4, 295/6, 358/1; **FŞ** SF47a/9, SF64b/103; **HE** 25a/2189, 28b/2518, 38a/3449; **SS** R308a/167; **GS** 117/1, 472/1; **NŞ** 125/1, 449/3)

muʻaṭṭar (< Ar.) “ıtırlı, kokulu” (**FK** 609/3; **BV** 299/6, 304/2, 495/4, 609/2; **GS** 3b-F2/6, 442/4; **HE** 22b/1971, 37b/3357; **Sİ** R368a/1425, R383a/2993, R422a/7210; **SS** R309b/328, R341b-30)

müşg (< Far.) “misk” (**HE** 7a/525, 17b/1504, 22b/1964, 26a/2267, 28a/2492, 30a/2664, 38a/3449; **Sİ** R356a/198; **NŞ** 21/1, 161/2, 237/5, 304/7, 430/5, 516/4, 630/2; **BV** 167/4, 266/1, 358/4, 506/5, 647/8, 714/1)

müşg-āsā (< Far.) “misk gibi” (**NŞ** 305/1)

müşg-bū (< Far.) “misk kokulu” (**NŞ** 190/6, 378/3, 525/1; **BV** 511/2)

müşgī (< Far.) “misk ile ilgili” (**BV** 196/3)

müşg-i ʻışḳ (< Far. müşg + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk miski” (**BV** 506/5)

müşg-i nāb (< Far. müşg + < Far. -i + < Far. nāb) “saf misk” (**HE** 10a/790)

müşg-i sārā (< Far. müşg + < Far. -i + < Far. sārā) “saf misk” (**NŞ** 278/4)

müşg-i sūde (< Far. müşg + < Far. -i + < Far. sūde) “sürülmüş misk; kokusu yayılmış misk” (**NŞ** 182/6)

müşg-i ter (< Far. müşg + < Far. -i + < Far. ter) “taze misk” (**BV** 478/4; **HE** 12a/973)

müşgīn (< Far.) misk kokulu, kapkara" (**GS** 159/5; **NŞ** 33/4, 155/4, 278/4, 440/3, 510/2, 608/3; **BV** 51/3, 85/7, 146/1, 230/3, 342/7, 553/3, 653/1; **HE** 4a/229, 24a/2098, 29a/2593, 29a/2595, 38a/3448)

müşg-nāb (< Far.) "saf misk" (**BV** 392/2; **NŞ** 10/1)

müşg-sā (< Far.) "misk gibi" (**NŞ** 516/1)

müşk (< Ar.) "misk" (**FK** 73/5, 104/3, 296/1, 344/5, 411/5, 594/1; **GS** 131/5, 193/2, 203/2, 287/6, 307/5, 364/3; **FŞ** SF59b/66, SF60b/26, SF70a/6, SF80a/26, SF94a/120; **LM** R215a/89, R219b/513, R222b/830, R224b/1063; **Sİ** R355b/134, R362b/833, R380b/2726, R389b/3659; **SS** R308a/187, R308a/196, R316b/1069, R322a/1613)

müşk-āsā (< Far.) "misk gibi" (**FŞ** SF64b/103)

müşk-āyīn (< Far.) "misk gibi" (**FK** 149/2; **GS** 200/2)

müşk-bū (< Far.) "misk kokulu" (**FK** 648/2; **GS** 520/7, 560/4; **LM** R233a/1910; **SS** R308a/188, R318b-16, R322a/1608, R322a/1610)

müşk-būy (< Far.) "misk kokulu" (**FK** 644/1; **GS** 140/2; **LM** R242a-32; **Sİ** R400a/4738; **SS** R344b-32)

müşk-ı siyeh-tāb (< Far. müşk + < Far. -ı + < Far. siyeh-tāb) "siyah misk" (**FŞ** SF75b/46)

müşk-ı sūde (< Far. müşk + < Far. -ı + < Far. sūde) "sürülmüş misk; kokusu yayılmış misk" (**FŞ** SF96a/31)

müşkī (< Far.) "misk ile ilgili" (**FK** 44/6)

müşk-i bīd (< Far. müşk + < Far. -i + < Far. bīd) "misk gibi kokan söğüt ağacı" (**GS** 131/5, 170/3)

müşk-i nāb (< Far. müşk + < Far. -i + < Far. nāb) "saf misk" (**FK** 192/5, 484/4; **GS** 21/1, 21/1; **LM** R216a/179; **Sİ** R399a/4650)

müşk-i sārā (< Far. müşk + < Far. -i + < Far. sārā) "saf misk" (**GS** 5/4)

müşk-i sūde (< Far. müşk + < Far. -i + < Far. sūde) "sürülmüş misk; kokusu yayılmış misk" (**LM** R224b/1063)

müşk-i ter (< Far. müşk + < Far. -i + < Far. ter) "taze misk" (**FK** 344/5, 685/30; **GS** 610/1; **LM** R216a/149; **SS** R310a/360)

müşkīn (< Far.) "misk kokulu, kapkara" (**FK** 57/6, 130/4, 296/8, 371/5, 411/5, 577/5; **GS** 37/1, 125/6, 170/1, 200/2, 252/9, 278/3, 394/4; **FŞ** SF47b/1, SF48b/39, SF71b/37, SF88a/80; **LM** R221a/696, R221a/705, R230a/1631; **Sİ** R374b/2124, R398b/4616, R398b/4617; **SS** R310a/361, R316b/1065, R322a/1608)

müşkīn-bū (< Far.) “misk kokulu” (**SS** R317b/1148)

müşkiyyetü’ş-şemāyim (< Ar.) “misk kokular” (**FK** 410/1)

müşk-nāb (< Far.) “saf misk” (**Sİ** R398b/4616)

müşk-sā (< Far.) “misk gibi” (**Sİ** R368b/1454)

müşk-sārā (< Far.) “saf, katıksız misk” (**NŞ** 4/3; **Sİ** R356b/222)

müşk-sāy (< Far.) “misk sürülmüş” (**FK** 617/3; **Sİ** P455a/5582)

nāfe (< Far.) “misk ahusu denilen hayvanın göbeğinden çıkarılan koku; *mec.* sevgilinin saçı” (**FK** 344/5, 649/4; **GS** 170/2, 535/3; **NŞ** 429/2, 430/5; **BV** 242/4, 447/4, 523/1; **FŞ** SF102b/111, SF60b/26, SF70a/6, SF93a-45; **HE** 12a/973, 28a/2492, 29b/2644, 30a/2664; **LM** R239b/2612, R242a/2861, R242b/2925; **Sİ** R356b/204, R402b/5018; **SS** R316b/1065, R322b/1667)

nāfe-i müşg (Far. nāfe + < Far. -i + < Far. müşg) “misk kokusu” (**BV** 242/4, 447/4)

nefḥa (< Ar.) “nefes, güzel koku” (**FK** 492/4; **HE** 10b/843, 11b/943, 29b/2611; **SS** R310b/442, R341b/3707, R342a/3772, R347b/4353)

nefḥa-ı ‘anber (< Ar. nefḥa + < Far. -ı + < Ar. ‘anber) “anber kokusu” (**HE** 10b/843)

nefḥāī (< Ar.) “güzel koku” (**BV** 652/3)

nefḥa-i gül-biz (< Ar. nefḥa + < Far. -i + < Far. gül-biz) “gül serpen güzel koku, yel” (**FK** 492/4)

nefḥa-yi ‘abīr (< Ar. nefḥa + < Far. -yi + < Ar. ‘abīr) “güzel kokulu nefes, yel” (**SS** R347b/4354)

nefḥa-yi ṣandal (< Ar. nefḥa + < Far. -yi + < Ar. ṣandal) “sandal ağacının güzel kokusu” (**SS** R341b/3707)

nesrīn-ber (< Far.) “göğsü nesrin gibi güzel kokan” (**NŞ** 429/8)

nükhet (< Ar.) “koku, güzel koku” (**BV** 8/9, 31/7, 660/13)

ṣandal-ālūd (< Ar. ṣandal + < Far. ālūd) “sandal kokulu, sandal ağacı kokulu” (**Sİ** R391a/3812)

ṣandal-bū (< Ar. ṣandal + < Far. bū) “sandal ağacı kokulu” (**SS** R341b/3696, R342b/3829, R343a/3865)

ṣandal-būy (< Ar. ṣandal + < Far. būy) “sandal ağacı kokulu” (**SS** R344a/4007)

ṣandal-ı sūde (< Ar. ṣandal + < Far. -ı + < Far. sūde) “güzel koku sürülmüş” (**Sİ** R391a/3813)

semen-bīz (< Far.) “yasemin saçan” (**FK** 408/4)

semen-bū (< Far.) “yasemin kokulu” (**LM** R224a/1002)

semen-būy (< Far.) “yasemin kokulu” (**FŞ** SF80b/64; **HE** 35b/3191; **GS** 475/9)

şāf-ı kāfūrī (< Far. şāf + < Far. -ı + < Ar. kāfūrī) “bir kafur dalı, güzel koku” (**GS** 125/6)

şemīm (< Ar.) “güzel koku” (**BV** 38/4; **FK** 484/4, 605/3; **NŞ** 189/5; **FŞ** SF51b/20; **HE** 37a , 10b/843; **LM** R222b/848, R234a/2035, R234a/2036; **Sİ** R356b/204, R362a/810; **SS** R342a/3773)

şemīmī (< Ar. **şemīm + < Far. ī**) “güzel koku ile ilgili” (**FŞ** SF68b/130, SF88a/120)

şemīm-i luṭf-ı ‘ālem (< Ar. şemīm + < Far. -i + < Ar. luṭf + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem) “âlemin lütuflarının güzel kokusu” (**NŞ** 189/5)

şemīm-i rīḥ (< Ar. şemīm + < Far. -i + < Ar. rīḥ) “güzel kokulu yel, rüzgâr” (**SS** R342a/3773)

şemīm-i zülf (< Ar. şemīm + < Far. -i + < Far. zülf) “sevgilinin güzel kokulu saçları” (**FK** 484/4)

2.33.2.1. Güzel Kokular Yayma, Saçma ile İlgili Kavramlar

‘abīr-efşān (Ar. ‘abīr + < Far. efşān) “güzel koku yayan” (**NŞ** 161/2; **BV** 39/3)

‘anber-bār (< Ar. ‘anber +< Far. bār) “anber yağdıran, güzel koku saçan” (**BV** 158/4, 281/1; **FK** 63/2)

‘anber-efşān (< Ar. ‘anber + < Far. efşān) “anber saçan” (**GS** 103/1; **NŞ** 295/3; **FK** 581/1)

‘anber-feşān (< Ar. ‘anber + < Far. feşān) “anber saçan” (**Sİ** R354b/8)

‘anber-fişān (< Ar. ‘anber + < Far. fişān) “anber saçan” (**FŞ** SF48a/29)

‘ıṭr-feşānlıḳ (< Ar. ‘ıṭr + < Far. feşān +< Tr. -lıḳ) “güzel koku saçma” (**HE** 29b/2644)

müşg-bār (< Far.) “misk yağdıran, misk saçan” (**NŞ** 563/1; **BV** 466/1)

müşg-feşān (< Far.) “misk yayan” (**HE** 10b/842, 10b/845)

müşg-pāş (< Far.) “misk saçan” (**HE** 30b/2733, 35b/3184; **BV** 199/8)

müşg-rīz (< Far.) “misk saçan” (**HE** 2a/64, 10a/767)

müşg-sirişt (< Far.) “misk saçan” (**HE** 39a/3524)

müşg-sūd (< Far.) “misk saçan” (**HE** 26a/2267)

müşk-bār (< Far.) “misk yağdıran” (**FK** 539/3, 543/1; **GS** 4b-F2/6, 21/1, 72/3, 680/4; **LM** R223b/952, R234a-25)

müşk-efşān (< Far.) “misk yayan” (**FŞ** SF107a/110; **LM** R242a-32; **GS** 166/1)

müşk-rīz (< Far.) “misk saçan” (**Sİ** R356b/221, R416a/6479)

müşk-sirişt (< Far.) “misk saçan” (**SS** R316b/1066)

nefeḥāt (< Ar.) “üfürmeler, esintiler, yayılan güzel kokular” (**HE** 29b/2611; **SS** R310b/442)

nefḥ (< Ar.) “güzel kokunun yayılması” (**NŞ** 579/3; **Sİ** R386a/3295, P465a/6532, P465b/6578)

2.33.3. Kötü Koku ile İlgili Kavramlar

biḫr (< Ar.) “ağız kokusu” (**Sİ** R416b/6668)

ta‘affün (< Ar.) “çürüyüp kokma, leş kokma, kötü koku çıkarma” (**FŞ** SF101a/132)

2.33.4. Koku İşiyle Uğraşanlar ile İlgili Kavramlar

müşk-bīẕ (< Far.) “misk eleyen, tarayan” (**LM** R223b/922; **Sİ** R356b/221, R398b/4592; **NŞ** 202/3, 214/2)

‘anber-bīz (< Ar. ‘anber +< Far. Bīz) “anber eleyen, anberci” (**BV** 199/8)

laḫlaḫa-sāz (< Far.) “güzel kokulardan meydana gelen kokuyu yapan (kimse)” (**SS** R321a/1519)

2.33.5. Koku ile İlgili Diğer Kavramlar

bū-yı vefā (< Far. bū + < Far. -yı + < Ar. vefā) “vefa kokusu” (**NŞ** 615/8)

būy-ı vefā (< Far. būy + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa kokusu” (**FK** 143/6, 225/4; **GS** 270/6, 375/6, 423/7; **NŞ** 252/2; **HE** 2a/77; **BV** 8/9, 78/8)

islemek “koklama, kokma” (**GS** 800/1)

istişmām (< Ar.) “koklama, hissetme” (**FK** 482/8; **Sİ** R381a-33)

müşg-i devāc (< Far. müşg + < Far. -i + < Far. devāc) “kaftan miski” (**BV** 242/4)

müşk-bīzlik (< Far. müşk-bīz + < Tr. -lik) “misk eleme, tarama” (**FŞ** SF93a-45)

perde-i müşkī (< Far. perde + < Far. -i + < Far. müşkī) “misk perdesi” (**FK** 44/6)

perde-yi müşkīn (< Far. perde + < Far. -yi + < Far. müşkīn) “misk perdesi” (**SS** R320b/1464)

şem (< Ar.) “koklama, koku alma” (**BV** 528/2; **Sİ** R415b/6464; **FK** 605/3)

şāmme (< Ar.) “koku alma duygusu” (**HE** 12a/975)

şemme (< Ar.) “bir kez koklama” (**FK** 657/3; **NŞ** 688; **SS** R313b-10, R325a/1974, R337b/3283, R340b/3626)

Koku ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Koku” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Farsça, 2 Arapça ve 3 Türkçe kelime; “Güzel Kokular ve İlgili Kavramlar” bölümünde 17 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 15 Arapça, 21 Farsça kelime ve 35 isim tamlaması; “Güzel Kokular Yayma, Saçma

ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. +Far.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Farsça ve 2 Arapça kelime; "Kötü Koku ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Koku İşiyle Uğraşanlar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Farsça kelime; "Koku ile İlgili Diğer Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.34. Renkler ve Boya ile İlgili Kavramlar

2.34.1. Renkler ile İlgili Genel Kavramlar

bī-renglik (< Far. bī- reng + < Tr. -lik) "renksizlik" (**FK** 404/6)

fām (< Far.) "renk" (**NŞ** 612/2; **Sİ** R386b/3347)

ġayr-ı levn (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. levn) "renkten başka" (**GS** 711/3)

gūn (< Far.) "renk" (**LM** R228a/1424)

levn (< Ar.) "renk" (**FK** 20/7, 670/5, 689/96; **GS** 19/7, 142/6, 512/4, 527/6, 711/3; **NŞ** 8/9; **BV** 197/3, 338/5, 510/7; **FŞ** SF53a/50, SF57a/91, SF58b/85, SF82a/42, SF89b/86; **HE** 29a/2589; **LM** R234b/2100; **Sİ** R362b/841, R368a/1421, R375a/2135; **SS** R311a/483, R311a/503)

reng (< Far.) "renk" (**FK** 2/3, 114/6, 273/5, 307/2, 480/1, 591/5, 611/7; **GS** 19/7, 58/7, 155/5, 183/7, 224/2, 302/1, 339/3; **NŞ** 18/2, 122/6, 245/1, 305/3, 448/2, 500/4, 657/75, 665/2; **BV** 10/6, 122/3, 215/7, 355/4, 402/5, 503/1, 641/2, 660/72; **FŞ** SF50a/6, SF53a/49, SF54b/12, SF60b/19, SF74a/4; **HE** 2b/120, 15a/1260, 18a/1557, 23a/1989, 27a/2405; **LM** R216a/179, R222a/802, R225a/1085, R233a/1920; **Sİ** R355a/65, R370a/1640, R374a/2066, R391a/3834; **SS** R306b/14 , R323a/1741, R327b/2225 , R339a/3472, R349b/4549)

rengī (< Far.) "renkle ilgili" (**GS** 558/2, 722)

rengīn (< Far.) "renkli" (**FK** 19/3, 140/3, 298/3, 401/4, 554/2; **GS** 10/4, 88/3, 101/2, 141/2, 170/4, 201/2; **NŞ** 24/9, 102/5, 359/8, 429/4, 465/5, 585/4; **BV** 52/5, 91/3, 144/6, 225/5, 404/4, 592/6, 660/78; **HE** 2b/116, 8b/629, 8b/656, 38b/3487; **FŞ** SF101b/171, SF91a/98, SF49a/32, SF51a/99, SF56a/110, SF77b/1; **LM** R220a/594, R229a/1507, R230a/1631, R246b/3289; **Sİ** R374a/2055, R397a/4429, R398b/4589, R407b/5534, R420a/6993; **SS** R309a/298, R311b/556)

renglıḳ (< Far. reng + < Tr. -lıḳ) "renkli" (**FŞ** SF60a/119)

renglig (< Far. reng + < Tr. -lig) "renkli" (**Sİ** R402b/4991)

rengsiz (< Far. reng + < Tr. -siz) “renksiz” (**GS** 248/2; **NŞ** 135/1; **BV** 536/1)

2.34.2. Renkler ile İlgili Kavramlar

2.34.2.1. Beyaz ve İlgili Kavramlar

aḳ “beyaz” (**FŞ** SF46b/51, SF57a/64, SF57a/65, SF62a/8, SF66a/113; **HE** 2a/65, 4a/226, 22a/1911, 35b/3208, 36a/3216; **LM** R219b/531, R229b/1555, R233a/1942, R238a/2462; **Sİ** R355b/134, R374b/2076, R389a/3628, R396b/4409; **SS** R308b/244, R310b/408, R319b/1351, R333b/2879, R340a/3563; **FK** 39/1, 341/3, 409/5, 597/1, 625/5, 671/2, 711/2; **BV** 94/6, 187/3, 244/3, 266/1, 320/1, 419/5, 437/5; **GS** 4b-F2/6, 112/1, 215/6, 505/3, 600/6, 649/2, 838/1; **NŞ** 74/5, 223/4, 309/3, 375/1, 452/1, 500/4, 590/3, 614/4)

aḳlıḳ “beyazlık” (**HE** 28b)

beyāż (< Ar.) “beyaz” (**BV** 276/6, 520/6; **GS** 124/2, 287/7, 306/3; **NŞ** 1/2, 21/1, 276/4, 516/1; **FK** 74/5; **FŞ** SF57a/61; **HE** 6a/433, 31b/2789; **LM** R235b-26; **Sİ** R355b/135)

beyża (< Ar.) “bembeyaz, apak” (**SS** R308a/158, R308a/193, R330a/2465)

beyżā-gūn (< Ar. beyżā + < Far. gūn) “beyaz renkli” (**SS** R330a/2465)

kāfūr-gūn (< Ar. kāfur + < Far. gūn) “kafur renkli” (**FK** 532/3; **GS** 387/4; **NŞ** 513/1; **BV** 78/7; **FŞ** SF55a/47; **Sİ** R374b/2077; **SS** R345b/4133, R348a/4423, R349a/4534, R349a/4535)

nesrīn-fām (< Far.) “nesrin renkli” (**FŞ** SF60b/25, SF76a/66)

reng-ı nesrīn-fām (< Far. reng + < Far. -ı + < Far. nesrīn-fām) “nesrin renkli renk” (**FŞ** SF60b/25, SF76a/66)

ṣadef-gūn (< Ar. ṣadef + < Far. gūn) “sedef renkli” (**FŞ** SF57a/67)

sefīd (< Far.) “beyaz” (**GS** 131/7; **HE** 28b)

zuḥal-reng (< Ar. zuḥal + < Far. reng) “zuhal renkli” (**Sİ** R389b/3648)

2.34.2.2. Kırmızı-Kızıl ve İlgili Kavramlar

‘aḳīḳ-i mey (< Ar. ‘aḳīḳ + < Far. -i + < Far. mey) “şarap kırmızısı” (**GS** 430/3)

‘unnāb-gūn (< Ar. ‘unnāb + < Far. gūn) “hünnap renkli; kırmızı renkli” (**GS** 21/4)

aḥmer (< Ar.) “kırmızı, kızıl” (**FK** 369/4, 409/3; **GS** 8a-F2/4, 5/4, 39/1, 117/5, 472/5, 512/4; **NŞ** 294/1, 329/5, 393/3; **FŞ** SF53a/49, SF70a-27, SF81b/149, SF90a-43; **Sİ** R356a/171, R375b/2197)

aḥmerī (< Ar. aḥmer + < Far. ī) “kırmızı, kızılla ilgili” (**GS** 594/5; **Sİ** R402a/4972)

al “kırmızı” ” (**FK** 154/8, 409/6, 447/4, 594/1, 681/85; **BV** 41/4, 150/1, 196/1, 243/4, 265/1, 356/1; **GS** 289/5, 313/6, 400/2, 660/5, 682g/5, 794/1; **FŞ** SF71a/90; **HE** 8b/632, 11a/872, 15a/1260, 22a/1898, 31b/2796; **LM** R235b/2189)

āteş-gūn (< Far.) “ateş gibi kırmızı” (**BV** 620/3)

āteş-reng (< Far.) “ateş renginde, kızıl” (**NŞ** 257/6, 542/6)

birincīne “bakır renkli” (**HE** 35b/3187)

ciger-gūn (Far.) “ciğer renginde” (**LM** R214b/12; **BV** 157/1, 467/3; **FK** 34/2; **GS** 30/2, 99/2, 370/5, 591/1, 603/9; **NŞ** 333/1, 623/1)

ciger-reng (< Far.) “ciğer renkli” (**Sİ** R392a/3946)

erġavan-gūn (< Far.) “kızıl renkli, erguvan renginde olan” (**FK** 279/2)

erġavān-ı rīz (< Far. erġavān + < Far. -ı + < Far. rīz) “kırmızılık saçan” (**LM** R242a/2874)

erġavānī (< Far.) “erguvan renginde olan, kızıl” (**SS** R333b/2839; **BV** 503/1, 693/1; **GS** 461/1/2, 461/6, 628/5/5)

erġuvānī (< Far.) “erguvan renginde olan” (**FK** 279/2; **NŞ** 299/4)

ġāze (< Far.) “allık, kızıllık” (**FK** 73/3, 120/6, 152/6, 520/5; **GS** 110/4, 142/6, 843/1; **NŞ** 65/1; **BV** 191/7, 527/5; **HE** 20b/1759, 24a/2096, 31b/2795; **LM** R245a/3210, R245a/3212; **Sİ** R354b/9; **SS** R307a/54, R310a/390)

gūne-i ruḫsār-ı gül-fām (< Far. gūne + < Far. -i + < Far. ruḫsār + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül renkli yanağın rengi” (**FK** 100/5)

gül-fām (< Far.) “gül renkli, gül gibi rengi kızıl” (**FK** 22/1, 25/7, 100/5, 181/2, 638/3; **GS** 114/2, 404/1, 682b/2, 758/1, 845/1; **NŞ** 70/3, 126/4, 360/2, 486/3, 611/1; **BV** 104/2, 335/5, 424/4, 728/1; **FŞ** SF57b/28, SF76a/76; **HE** 8a/617, 24b/2155; **LM** R222a/776; **SS** R311a/489, R317a/1114, R333b/2828, R335b/3075)

gül-fāmī (< Far.) “gül renkli, gül gibi rengi kızıl” (**NŞ** 578/5)

gül-gūn (< Far.) “gül renkli” (**FK** 94/1, 149/1, 276/6, 307/1, 455/5, 572/2; **GS** 3b-F2/13, 28/5, 103/4, 200/1, 336/5, 375/5; **NŞ** 80/1, 117/2, 228/1, 308/2, 450/5, 504/3, 604/6; **BV** 41/1, 70/1, 194/8, 223/1, 376/3, 464/1; **FŞ** SF46a/41, SF53b/81, SF57b/23, SF75b/37, SF85b/89, SF93a/25; **HE** 35a/3121; **LM** R222a/769, R222b/822, R223b/947, R238a/2458; **SS** R320a/1393, R333a/2803, R333b/2838, R335a/3028)

gülgūnā (< Far.) “gül renkli” (**GS** 288/2)

gül-güne (< Far.) “gül renkli, gül yanaklı, allık” (**FK** 369/2, 369/7; **GS** 206/6, 373/1, 508/3, 529/2; **NŞ** 279/6, 375/1, 503/2; **BV** 350/6, 446/5, 693, 735/1; **LM** R242b/2905, R246b/3291; **SS** R334a/2914)

gül-günelıḳ (< Far. gül-güne + < Tr. -lıḳ) “gül renkli, gül yanaklı” (**GS** 389/1)

gül-günluḳ (< Far. gül-güne + < Tr. -luḳ) “gül renkli, gül yanaklı” (**HE** 24a/2096)

gül-gül (< Far.) “gül renkli, pembe” (**SS** R316a-13, R333b/2829, R335a/3012)

gülī (< Far.) “gül renkli” (**FK** 592/5, 600/1; **GS** 199/1, 277/1, 646/2, 653/4, 681/5; **NŞ** 21/8, 581/5, 709/38; **FŞ** SF105a/5, SF106a/17, SF97b/20, SF86b/81; **Sİ** R357b/330; **BV** 154/6)

gül-nār-gūn (< Far.) “nar çiçeği renkli” (**FŞ** SF58a/39)

gül-nārī (< Far.) “nar çiçeği renginde” (**FŞ** SF101b/3, SF57b-17; **GS** 472/5, 649/2; **GS** 89/1; **NŞ** 149/1, 180/2; **BV** 41/2; **SS** R333a-26, R334b/2965)

gül-reng (< Far.) “gül renkli, pembe” (**FK** 181/2, 279/8, 321/5, 595/3, 689/243; **GS** 134/4, 212/6, 251/5, 342/1, 507/1, 570/6; **NŞ** 64/2, 198/5, 204/3, 334/7, 448/2, 507/4, 584/6; **BV** 41/5, 144/6, 195/5, 342/7, 510/1, 551/4; **FŞ** SF54b/15, SF57b/22, SF77b/71, SF80b/48, SF99a/167; **HE** 24a/2096, 25a/2201, 25b/2265, 36a/3249; **LM** R239a/2557, R246b/3296; **SS** R333a/2826, R334a/2907, R335a/3011, R337b/3262)

ḫacil-reng (< Ar. ḫacil + < Far. reng) “kırmızı renkli” (**FŞ** SF69b/42)

ḥamrā (< Ar.) “kırmızı, kızıl” (**GS** 238/1, 675/6; **NŞ** 279/6; **GS** 132/3)

ḥumret (< Ar.) “kırmızılık, kızıllık” (**FK** 73/3, 172/5, 394/2; **GS** 381/5, 390/1, 649/2; **NŞ** 252/4; **NŞ** 135/2, 562/1, 597/1; **BV** 506/4, 660/76)

ḥumretī (< Ar. ḥumret + < Far. ī) “kırmızılık, kızıllıkla ilgili” (**BV** 340/4)

keh-rübā-gūn (< Far.) “kehribar renkli” (**FŞ** SF58a/65, SF58a/66; **LM** R222a/801)

kehrübā-reng (< Far.) “kehribar renkli” (**FŞ** SF92a/62)

ḳırmızı “kırmızı renk” (**FK** 221/6)

ḳızarmaḳ “kızarma, kırmızı olma” (**FK** 382/4; **GS** 2/5)

ḳızıl “kızıl, kırmızı” (**FK** 23/2, 143/2, 296/3, 307/1, 404/1, 597/1; **GS** 10/3, 112/1, 140/1, 261/1, 379/1, 380/4; **NŞ** 28/2, 120/4, 297/3, 374/5, 399/4, 450/4; **BV** 22/3, 97/2, 192/7, 235/7, 320/1, 449/2; **FŞ** SF46b/51, SF49b/54, SF55b/44, SF58a/59, SF64b/112, SF92a/61; **LM** R217a/446, R232a/1855; **Sİ** R365b/1140, R370b/1699, R374b/2105, R391a/3833; **SS** R341b/3700; **HE** 20b/1759, 33a/2951, 35a/3122, 36a/3216)

ḳızıllıḳ “kızıllık” (**BV** 735/3)

la‘l -bār (< Ar. la‘l + < Far. bār) “lal renkli, kıpkırmızı” (**LM** R225a/1088)

la‘l-fām (< Ar. la‘l + < Far. fām) “lal renkli, kırmızı” (**Sİ** R384a/3087; **SS** R309b/311)

la‘l-gūn (< Ar. la‘l + < Far. gūn) “lal renkli, kırmızı” (**FŞ** SF104b/118, SF51b/50, SF58a/39; **Sİ** R375a/2140, R376a/2266, R377b/2425; **GS** 202/7, 217/4, 379/4, 482/4, 579/4, 594/7, 618/6, 638/3; **NŞ** 18/2, 102/1, 266/6, 440/5, 528/7, 637/4, 657/15; **BV** 41/4, 173/2, 352/6, 364/3, 432/2, 503/4; **FK** 72/1, 163/7, 249/4, 377/10, 413/3, 596/4, 612/4; **BV** 41/4, 81/7, 173/2, 364/3)

la‘l-reng (< Ar. la‘l + < Far. reng) “lal renkli, kırmızı” (**Sİ** R363b/945; **SS** R333a-26; **BV** 126/3, 180/6, 251/2)

lāle-fām (< Far.) “lale renkli, kırmızı” (**FK** 482/4; **BV** 481/7)

lāle-gūn (< Far.) “lale renkli, kırmızı” (**FK** 48/1, 195/3; **GS** 214/5, 313/1, 414/1, 507/1, 845/1; **NŞ** 188/6, 331/6, 383/2, 592/5, 641/6; **BV** 81/7, 192/1, 291/6, 373/5, 376/9, 522/2; **Sİ** R367a/1304; **SS** R347a/4283, R349b/4581, R352a/4836)

lāle-günluḳ (< Far. lāle-gūn + < Tr. -luḳ) “lale renklilik, kırmızılık” (**FK** 325/6)

lāle-reng (< Far.) “lale renkli, kırmızı” (**Sİ** R416a/6598)

leb-ḫāle (< Far.) “dudak kırmızısı” (**GS** 451/5)

levn-i aḥmer (< Ar. levn + < Far. -i + < Ar. aḥmer) “kırmızı renk” (**GS** 512/4)

mey-gūn (< Far.) “şarap renkli, kırmızıya çalan” (**FK** 611/7, 633/2; **GS** 33/4, 310/4, 548/2; **NŞ** 50/2, 124/3, 365/4, 652/15; **BV** 477/5; **FŞ** SF76a/54; **HE** 27a/2403; **LM** R221b/711; **LM** R229b/1556)

mey-günluġ (< Far. mey-gūn + < Tr. -luġ) “şarap renklilik, kırmızılık” (**FK** 579/3)

mışḳ “kızıl, kırmızı” (**Sİ** R402b/4993)

müşābih-i mercān (< Ar. müşābih + < Far. -i + < Ar. mercān) “mercana benzer, kırmızı renkte” (**GS** 117/5)

reng-i āl (< Far. reng + < Far. -i + < Tr. al) “kırmızı renk” (**Sİ** R391a/3832)

reng-i raḥīḳ (< Far. reng + < Far. -i + < Ar. raḥīḳ) “kızıl renkli, duru ve katıksız şarabın rengi” (**SS** R313a/688)

rümmānī (< Ar.) “nar çiçeği renginde” (**GS** 73/2; **NŞ** 329/5; **LM** R225a/1088; **FK** 670/4, 689/66)

saḳırlāt “kırmızı” (**HE** 34a/3061)

şafaḳ-fām (< Ar. şafaḳ + < Far. fām) “şafak renkli, kızıl” (**FŞ** SF90a/103)

şafaḳ-gūn (< Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli, kızıl” (**BV** 57/6, 105/4, 194/5, 258/1, 363/7; **FK** 22/2, 518/6, 542/6, 575/2, 618/8; **GS** 37/3, 109/4, 348/3, 348/3, 594/5, 757/1, 806/1; **NŞ** 94/6, 191/4; **FŞ** SF101b-51, SF49b/24, SF57b/23, SF80a-35; **LM** R247b/3453; **SS** R333a-26)

şafaḳ-reng (< Ar. şafaḳ + < Far. reng) “şafak renkli, kızıl” (**FK** 479/4)

şingerf (< Far.) “zincifre denilen boya renginde, kırmızı renkli” (**BV** 129/1, 192/4, 269/3, 384/1, 466/3, 579/3)

şengerf-gūn (< Far.) “zincifre denilen boya renginde, kırmızı renkli” (**GS** 288/2; **SS** R333a/2824)

şingerf-gūn (< Far.) “zincifre denilen boya renginde, kırmızı renkli” (**BV** 591/2)

şingerfī (< Far.) “zincifre denilen boya renginde, kırmızı renkli” (**BV** 70/1)

yāḳūt-fām (< Ar. yāḳūt + < Far. fām) “yakut renkli, kırmızı” (**SS** R333a-26)

yāḳūt-gūn (< Ar. yāḳūt + < Far. gūn) “yakut renkli, kırmızı” (**Sİ** R384a/3103)

yāḳūt-reng (< Ar. yāḳūt + < Far. reng) “yakut renkli, kırmızı” (**HE** 29b/2636)

zengār-gūn (< Far.) “bakır renkli” (**HE** 35b/3207)

2.34.2.3. Mavi ve İlgili Kavramlar

āb-gūn (< Far.) “suya benzer, mavi renk, gök, parlak” (**FK** 721/2; **GS** 155/7; **NŞ** 256/3; **FŞ** SF71b/46; **Sİ** R413b/6246)

ezraḳ (< Ar.) “mavi, gök renkli” (**FK** 409/3; **GS** 183/7; **NŞ** 313/7, 393/3; **Sİ** R406a/5354)

fīrūze (< Far.) “gök rengi, mavi” (**GS** 13a-F2/12; **HE** 2a/55)

fīrūze-fām (< Far.) “mavi renkli, gök renkli” (**Sİ** R399a/4658)

fīrūze-gūn (< Far.) “gök renkli, mavi renkli” (**GS** 453/8; **BV** 70/1; **Sİ** R401b/4940; **SS** R337b-28)

fīrūze-reng (< Far.) “mavi renkli, gök renkli” (**HE** 4b/289)

gögümtal “mavimsi” (**GS** 269/6; 411/1)

kebūd (< Far.) “mavi, gök, gök rengi” (**FŞ** SF81b-36; **HE** 39b/3583; **Sİ** R400a/4742, R404b/5245, R409a/5768; **SS** R350b/4690)

kök “mavi, gök rengi” (**BV** 454/1, 660/72; **GS** 166/1, 278/10, 361/3, 407/7, 457/7, 649/3; **NŞ** 30/2, 88/5, 164/1, 210/4, 614/6; **Sİ** R374a/2042, R374b/2073, R375a/2161, R383a/3015, /4213, R406b/5402; **HE** 10b/820, 12b/1027, 22a/1911, 31a/2776, 35a/3158; **LM** R217a-7)

kölkömük “gömgök, masmavi” (**LM** R243b/3020)

māī (< Ar.) “mavi” (**Sİ** R391b/3859; R415a/6383)

māvī (< Ar.) “mavi” (**FK** 279/6, 459/2, 617/7; **GS** 281/1, 647/2; **NŞ** 199/4, 341/2, 479/1, 484/5; **BV** 48/5, 282/2, 542/4; **LM** R215a/44, R245a/3190; **Sİ** R413b/6250; **SS** R337b-28, R341a/3686, R341a/3687, R341a/3688)

mīnā-gūn (< Far.) “mine renkli, renkli cam” (**SS** R330a/2465)

mīnā-reng (< Far.) “billur renkli, gök mavisi, mine renkli” (**FK** 373/5, 477/8; **NŞ** 282/1; **FŞ** SF57a/47; **SS** R306b/10, R329a/2394)

mīnāyī (< Far.) “mine renkli” (**FK** 29/6, 243/5, 479/4, 542/6, 689/130; **GS** 209/6, 407/7; **LM** R221a/697)

nīl (< Far.) “mavi, çiğit” (**GS** 69/3, 206/3, 307/2, 411/3, 630/5; **BV** 55/4, 351/1, 657/2; **Sİ** R403b/5133; **LM** R222a/774, R245a/3212, R246b/3292; **NŞ** 393/2; **SS** R338a/3316/3316, R338b/3410)

nīl-gūn (< Far.) “mavi renkli, çividi, lacivert” (**FK** 43/7, 317/6, 641/4; **GS** 7/6, 526/1; **NŞ** 108/4, 393/2, 653/2; **BV** 449/1, 479/5; **FŞ** SF68b/124, SF71a/11, SF89b/90; **SS** R307a/51, R311a/463)

nīlī (< Far.) “çivit renkli, mavi” (**GS** 475/8; **NŞ** 24/4; **FŞ** SF48b/56, SF72a/81, SF76b/107; **HE** 5a/315)

sīm-gūn (< Far.) “gümüş renkli” (**BV** 153/6, 311/5, 467/7; **FK** 141/5, 337/7; **GS** 155/3, 606/6; **NŞ** 11/2, 30/2; **HE** 31a/2785; **Sİ** R391b/3859, R393a/4006, R402a/4989; **SS** R306b/17, R320a/1410, R334b/2955)

siyeh-tāb (< Far.) “çelik mavisi” (**FK** 277/1; **FŞ** SF75b/46; **LM** R214b/38)

şeb-nīl-gūn (< Far.) “mavi renkli” (**Sİ** R399a/4666)

2.34.2.4. Siyah ve İlgili Kavramlar

‘anber-fām (< Ar. ‘anber + < Far. fām) “anber renkli” (**GS** 19/3; **FK** 20/3; **SS** R322a/1618, R342a/3781)

‘anberīn-fām (< Ar. ‘anber + < Far. fām) “anber renkli” (**Sİ** R356b/208)

ḳara “siyah, kara” (**FK** 11/5, 113/4, 281/5, 327/4, 458/5, 512/1; **GS** 7/4, 115/2, 129/5, 205/3, 303/1, 321/3, 402/4; **NŞ** 1/2, 115/6, 202/2, 319/8, 403/2, 502/2; **BV** 7/7, 59/9, 190/3, 249/6, 359/1, 405/2, 454/1; **FŞ** SF46b/46, SF56b/5, SF65a/10, SF75b/46, SF90a/21, SF90a/29; **HE** 2a/65, 9a/713, 13b/1117, 19a/1643, 24a/2118, 25a/2195, 35b/3189; **LM** R215b/97, R228a/1388, R242b/2936, R243b/3033, R248b/3530; **Sİ**

R354b/40, R366b/1257, R374a/2030, R383a/3010; **SS** R308a/172, R316a/1027, R326b/2100, R336a/3109, R347a/4325)

ḳaralıġ “karalık, siyahlık” (**FK** 113/4, 460/6, 704; **GS** 182/4, 252/8, 410/1, 489/3, 660/5; **NŞ** 302/5, 529/3, 614/4; **BV** 94/6, 274/3, 530/7; **FŞ** SF90a-43; **HE** 5a/328, 20b/1759, 28b; **Sİ** R383a/3013; **SS** R320a/1428)

ḳaralıḳ “karalık, siyahlık” (**HE** 33a/2951; **FŞ** SF46b/34; **LM** R248b/3540)

ḳararaḳ “daha kara, daha siyah” (**FK** 724; **GS** 129/11, 202/8, 866/1; **NŞ** 591/3; **Sİ** R383a/2992)

ḳare “kara” (**GS** 68/4; **NŞ** 657/75; **BV** 438/1)

ḳaşaŋ “siyah, karanlık” (**FK** 376/7)

ḳīr-gūn (< Ar.) “zift renkli, katran gibi” (**FŞ** SF102b/106, SF90b/74, SF64b/95; **Sİ** R373b/2017; **GS** 8/5; **LM** R219a/495)

müşg-fām (< Far.) “misk renkli, siyah” (**NŞ** 362/4)

müşg-reng (< Far.) “misk renkli, siyah” (**Sİ** R389b/3635)

müşk-fām (< Far.) “misk renkli, siyah” (**GS** 93/4; **Sİ** R356b/205; **SS** R322a/1615, R322a-20, R341b/3702)

müşkīn-fām (< Far.) “misk renkli, siyah” (**FŞ** SF51b/21; **SS** R308a/190)

sevādī (< Ar. sevād + < Far. ī) “siyahla ilgili” (**FŞ** SF48b/39, SF90a/16; **Sİ** R359a/513; **SS** R342a/3770)

siyāh (< Far.) “siyah, kara” (**BV** 114/7; **FK** 561/2; **GS** 13a-F2/18; **FŞ** SF70a/20; **HE** 21b/1882; **Sİ** P465a/6530; **SS** R308b/244)

siyāhī (< Far.) “siyah renkli, siyahla ilgili” (**FŞ** SF85b/84, SF91a/87, SF99a/146; **LM** R242b/2942; **SS** R310a/366, R310a/368; **NŞ** 103/2)

siyeh (< Far.) “siyah, kara” (**BV** 78/4, 531/1; **GS** 328/6, 683/82, 698/1; **NŞ** 475/7; **FŞ** SF80a-35; **HE** 4a/241; **LM** R238b/2491; **Sİ** R381a/2773, R392a/3915, R406b/5424; **SS** R326b/2100)

siyeh-fām (< Far.) “siyah renkli” (**LM** R223b/960)

sürme-gūn (< Far.) “sürme renkli, siyah” (**BV** 206/8; **GS** 351/3; **HE** 25a/2196)

şām-reng (< Far.) “siyah renkli” (**SS** R323b/1760)

şebe-gūn (< Far.) “gece renkli, siyah” (**FK** 705/2)

şeb-gūn (< Far.) “gece renkli, siyah” (**BV** 636/3; **FK** 122/6; **GS** 129/8, 301/1; **SS** R322a/1612, R324b/1914, R338a/3315)

şeb-reng (< Far.) “gece renkli, siyah” (**FŞ** SF63b/18; **HE** 6a/404; **LM** R219b/499; **GS** 19/2; **NŞ** 193/3, 331/4; **FK** 57/2, 20/2, 395/4)

tīre-fām (< Far.) “siyah renkli” (**FK** 596/4)

zehr-fām (< Far.) “zehir renkli, siyah” (**HE** 31b/2829)

2.34.2.5. Sarı ve İlgili Kavramlar

aṣfār (< Ar.) “sarı” (**FK** 40/1, 40/4, 664/5; **GS** 67/6, 258/7, 657/3; **BV** 302/5)

aṣfer (< Ar.) “sarı” (**FŞ** SF53a/50; SF57a/57, SF57b-17; **LM** R242a/2889, R247a/3425; **Sİ** R375b/2197, R391a/3826; **SS** R326b/2096, R326b/2099, R326b-22; **NŞ** 183/3, 614/4)

aṣfer-efşān (< Ar. aṣfer + < Far. efşān) “sarılık saçan” (**LM** R245a/3190)

güne-i berg-i ḫazān (< Far. güne + < Far. -i + < Far. berg + < Far. -i + < Far. ḫazān) “güz yaprağının rengi” (**HE** 36b/3269)

ḫūrşīd-fām (< Far.) “güneş renkli” (**Sİ** R389b/3654)

līmuyī (< Far.) “limon renginde” (**FK** 342/3; **GS** 427/1; **Sİ** R402a/4981; **NŞ** 180/2)

maṣrū’ (< Ar.) “sarılı” (**FK** 301/5)

muza‘fer (< Ar.) “safran renginde, sarı renkte” (**FŞ** SF57b/10; **HE** 30b/2741)

nārencī (< Far.) “turunç renginde” (**GS** 273/2)

reng-ı ḫazānī (< Far. reng + < Far. -ı + < Far. ḫazānī) “sonbaharın rengi” (**FŞ** SF57a/52)

reng-i aṣfar (< Far. reng + < Far. -i + < Ar. aṣfar) “sarı, soluk benizli renk” (**FK** 664/5)

reng-i ḫazān (< Far. reng + < Far. -i + < Far. ḫazān) “sonbaharın rengi” (**FK** 485/8)

reng-i zer (< Far. reng + < Far. -i + < Far. zer) “altın rengi” (**HE** 10b/817)

sarıġ “sarı” (**BV** 23/4, 126/3, 264/5, 355/7, 481/6; **FK** 40/1, 143/2, 266/3, 309/2, 495/7; **GS** 58/4, 108/1, 222/1, 261/1, 303/4, 326/1, 427/1; **NŞ** 28/2, 183/1, 284/2, 302/1, 424/4; **FŞ** SF49b/54, SF58a/72, SF58a/74, SF70a/19, SF92a/61; **HE** 10a/768, 10b/815, 36a/3228, 36a/3231, 38b/3478; **LM** R222b/831, R222b/832, R223b/971, R244b/3157; **Sİ** R362b/832, R374a/2066, R389b/3636, R406a/5354; **SS** R326b/2094, R326b/2100, R329a/2370)

sarıġlıġ “sarılık” (**BV** 297/2; **GS** 127/7; **Sİ** R388a/3501)

sarıġlıḳ “sarılık” (**NŞ** 302/5)

sarıġraġ “daha sarı” (**GS** 197/4, 412/3)

sarıḳ “sarı” (**BV** 250/3; **GS** 818/1; **HE** 24b/2161)

senderūs (< Far.) “sarı” (**HE** 10a/769; **Sİ** R369a/1531, R391a/3811)

za‘ferānī (< Ar. za‘ferān + < Far. ī) “safran renginde” (**FŞ** SF101b/5, SF54b/12, SF54b/45, SF57b/11, SF58b/84; **LM** R223a/872, R224a/972, R245a/3201; **GS** 232/5, 452/6, 664/5; **FK** 238/3, 325/6, 488/6, 647/2)

zirnīḫ (< Far.) “zırnık, sarı renk” (**FŞ** SF49b/54; **LM** R247b/3427)

2.34.2.6. Yeşil ve İlgili Kavramlar

aḫḍar (< Ar.) “pek yeşil, yemyeşil” (**FŞ** SF48a/27, SF51b/27, SF58a/56, SF62a/74, SF72a/95, SF83b/65; **GS** 117/3, 351/1, 460/4, 460/7; **NŞ** 194/3, 295/4)

aḫżar (< Ar.) “yeşil” (**FK** 111/1, 296/3, 584/2, 584/4, 642/5; **GS** 155/6, 222/1, 389/2; **HE** 9a/711, 18a/1528, 18b/1565, 22a/1893, 22a/1894, 32a/2882, 35b/3211; **LM** R215b/120; **Sİ** R368a/1421; **SS** R311a/488, R329B/2433, R331a/2584, R333a/2807, R333a/2814; **BV** 113/5, 164/1, 643/3; **NŞ** 567/7)

aḫżarī (< Ar. + < Far. i) “yeşil ile ilgili” (**Sİ** R359a/469, R382a/2885)

aḫżarveş (< Ar. aḫżar + < Far. veş) “yeşil gibi” (**SS** R330a/2506, R332a/2711)

aḫżer-gūn (< Ar. aḫżer + < Far. gūn) “yeşil renkli” (**SS** R327a/2170)

baḳl (< Ar.) “sebze, yeşillik” (**BV** 391/6)

ḫaḍrā (< Ar.) “çok yeşil, en yeşil” (**FŞ** SF57a/44, SF58a/42, SF71a/14; **GS** 503/8; **NŞ** 378/1; **SS** R309a/281; **LM** R216a/185, R222b/828; **NŞ** 245/1, 386/2)

ḫaḍrā-reng (< Ar. ḫaḍrā + < Far. reng) “yeşil renk” (**SS** R311a/488)

ḫażrā (< Ar.) “yeşil, yeşillik, sebzelik” (**FK** 122/8, 261/1, 383/3, 532/3; **GS** 8/1; **NŞ** 102/6; BV 108/5; **Sİ** R356b/225, R411a/5992, R411a-71; **SS** R342a/3771)

ḥınā-reng (< Ar. ḥınā + < Far. reng) “kına renkli” (**FŞ** SF92a/62)

kögermek “yeşerme” (**NŞ** 96/4)

kökermek “yeşerme” (**FK** 136/2; **BV** 376/6)

pür-sebz (< Far. “yemyeşil” (**BV** 344/7)

reng-i aḫżar “(< Far. reng + < Far. -i + < Far. aḫżar) “yeşil renk” (**SS** R333a/2814)

sebz (< Far.) “yeşil, yeşil renkli” (**BV** 186/6, 187/3, 674; **FK** 111/1, 537/8; **GS** 10/6, 322/5, 460/1; **NŞ** 103/4, 152/1, 210/4, 404/2; **FŞ** SF58a/54, SF58a/61; **SS** R329a/2395, R329B/2434, R331b/2633, R333a/2813)

sebzā-reng (< Far.) “yeşil renkli” (**FŞ** SF57a/47; **SS** R329a/2394)

sebze-gūn (< Far.) “yeşil renkli” (**NŞ** 360/2)

sebze-i rūşen (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. rūşen) “açık yeşil” (**HE** 10a/781)

sebze-i şīrīn (< Far. sebze + < Far. -i + < Far. şīrīn) “tatlı yeşil” (**NŞ** 103/4)

sebze-miṣāl (< Far. sebze + < Ar. miṣāl) “yeşillik gibi” (**NŞ** 692/2)

sebze-reng (< Far.) “yeşil renkli” (**NŞ** 282/9, 336/1; **SS** R311a/488)

sebz-ı şīrīn (< Far. sebz + < Far. -ı + < Far. şīrīn) “tatlı yeşil” (**FŞ** SF58a/61)

sebzī (< Far.) “yeşillikle ilgili” (**BV** 459/5)

sebz-i şīrīn (< Far. sebz + < Far. -i + < Far. şīrīn) “tatlı yeşil” (**GS** 460/1)

sebz-i telḫ (< Far. sebz + < Far. -i + < Far. telḫ) “acı yeşil” (**GS** 460/1)

sebz-reng (< Far.) “yeşil renkli” (**BV** 321/3; **Sİ** R383a/3014; **SS** R329a-23)

yaşıl “yeşil, taze” (**BV** 113/5, 147/2, 391/1; **FK** 73/4, 404/1, 442/1, 584/5; **GS** 117/3, 155/6, 264/1, 278/10; **NŞ** 24/1, 92/3, 335/3, 374/5, 375/7, 455/5; **FŞ** SF51b/28, SF54b/44, SF57a/50, SF58a/51, SF58a/58; **HE** 10a/808, 17b/1473, 32b/2890, 35b/3208, 36a/3214; **LM** R214b/32, R246b/3289; **Sİ** R359a/469, R368b/1456, R374b/2081, R391a/3834, R399b/4708; **SS** R329a/2393, R329B/2423, R333a/2811)

zengārī (< Far.) “bakır pası renkli, yeşil” (**BV** 546/5; **FK** 620/4; **GS** 649/4; **FŞ** SF58a/53; **SS** R329a/2389)

zümürrüd-fām (< Ar. zümürrüd + < Far. fām) “zümrüt renkli, yeşil” (**SS** R329a/2397, R329a-23)

zümürrüd-gūn (< Ar. zümürrüd + < Far. gūn) “zümrüt renkli, yeşil” (**FK** 584/6; **NŞ** 370/2; **SS** R329a/2390)

zümürrüd-reng (< Ar. zümürrüd + < Far. reng) “zümrüt renkli, yeşil” (**BV** 338/6)

2.34.2.7. Mor ve İlgili Kavramlar

benefşe-gūn (< Far.) “menekşe renkli” (**SS** R317a/1090)

benefşe-reng (< Far.) “menekşe renkli” (**FK** 279/2)

benefş-gūn (< Far.) “menekşe renkli” (**LM** R245b/3218)

2.34.2.8. Lacivert ve İlgili Kavramlar

lāceverdī (< Ar.) “lacivert renkte, lacivert renginde” (**FK** 22/2, 689/74; **BV** 533/4, 660/29; **SS** R307a/80)

lāciverd (< Ar.) “lacivert renkli” (**GS** 647/1, 722/2, 722/3; **Sİ** R373b/1991)

lāciverdī (< Ar.) “lacivert renkli” (**FŞ** SF51b/36, SF64a/40, SF77a/27; **Sİ** R391a/3842; **GS** 255/8, 611/6; **NŞ** 161/1)

lājiverd (< Far.) “lacivert” (**HE** 2a/57, 3a/158, 10b/850, 13b/1098, 29a/2597, 31a/2761, 39a/3529)

şamaṭ (< Ar.) “laciverde yakın bir renk” (**BV** 282/2; **SS** R337b/3308)

2.34.2.9. Gri-Boz ve İlgili Kavramlar

boz “boz rengi” (**BV** 215/6, 215/6; **GS** 722/2, 726/4; **NŞ** 614/6; **LM** R217a-7)

ḫākisterī (< Far.) “kül rengi” (**FK** 621/1; **FŞ** SF64a/38; **Sİ** R389a/3620)

timür-boz “boz, demir rengi” (**BV** 719)

2.34.2.10. Kahverengi ve İlgili Kavramlar

bed-reng (< Far.) “açıkla, koyu arasındaki kirli bir renk” (**Sİ** R388a/3509)

jengār-gūn (< Far.) “pas rengi, pas renkli” (**HE** 10a/786)

sincābī (< Far.) “kahverengi ile kurşuni arasında renk” (**FŞ** SF72a/94; **NŞ** 180/5, 375/5)

sūsenī (< Far.) “susam renginde” (**FK** 203/1, 279/4, 342/1; **GS** 278/3, 414/7, 628/5; **NŞ** 180/4)

zeng-sāz (< Far.) “pas renkli” (**Sİ** R374b/2099)

2.34.2.11. Parlak Renkler ve İlgili Kavramlar

āyīne-fām (< Far.) “ayna renkli” (**HE** 2b/118; **BV** 398/6; **FK** 689/279; **GS** 63/6, 268/6)

āyine-gūn (< Far.). “ayna renkli” (**BV** 399/6; **FK** 625/4; **GS** 250/5; **Sİ** R362a/800)

āyīne-i fām (< Far. āyīne + < Far. -i + < Far. fām) “ayna renkli” (**NŞ** 612/2)

āyīne-reng (< Far.) “ayna renkli, parlak” (**BV** 338/3, **FK** 689/278; **HE** 2b/120, 10a/797; **HE** 39a/3511)

berḳ-fām (< Far.) “parlak renkli” (**HE** 9a/689, 25a/2202)

billūr-gūn (< Ar. billūr + < Far. gūn) “billur renkli” (**FŞ** SF57b-17)

2.34.2.12. Karışık Renkte Olan Renkler ve İlgili Kavramlar

ablaḳ (< Ar.) “alacalı” (**FŞ** SF51b/32; **Sİ** R389b/3643; **GS** 639/6; **NŞ** 203/1)

ala bula “karışık, karışık renkli” (**FK** 557/6)

dü-rengāne (< Far.) “iki renkli” (**FK** 711/1)

eblāḳ (< Ar.) “alaca bulacalı, rengarenk” (**FK** 683/6; **NŞ** 255/2; **BV** 18/5; **NŞ** 559/2)

eblek (< Far.) “alacalı (renk)” (**GS** 714/1)

elvān (< Ar.) “renkler, renkli, göz alıcı” (**FK** 143/2, 404/3; **NŞ** 17/7; **FŞ** SF56b/27, SF76a/81; **HE** 35a/3128; **LM** R245a/3192; **Sİ** R399b/4711)

gūn-ā-gūn (< Far.) “renk renk, türlü türlü” (**FK** 711; **NŞ** 675; **HE** 6b, 9b, 40b; **LM** R247b-37; **SS** R308a/193, R311a/464)

gūnā-gūnlıġ (< Far. gūnā-gūn + < Tr. -lıġ) “renkli, alacalı” (**HE** 28b)

güne-gūn (< Far.) “rengarenk” (**LM** R227b/1367)

güne-güne (< Far.) “rengarenk, türlü türlü” (**SS** R311a/478, R315a/901, R324a/1838, R334b/2941, R338b/3407)

memzūc-rengīn (< Ar. memzūc + < Far. rengīn) “karışmış, karışık renkli” (**FŞ** SF69a/166)

mülevven (< Ar.) “rengarenk” (**GS** 29/4, 161/5, 342/2; **HE** 35b, 37b/3393; **Sİ** R399a/4672, R416a/6485)

mülevveş (< Ar.) “renkli, renk renk” (**GS** 800/1; **NŞ** 107/5)

pīse (< Far.) “alaca renk” (**HE** 34b/3077; **FŞ** SF95a/70; **BV** 311/2)

reng-ā-reng (< Far.) “çeşit çeşit, renkli” (**SS** R328a/2257)

reng-āmīz (< Far.) “renk renk, türlü türlü renkte” (**FK** 138/2; **BV** 199/2; **GS** 224/2, 278/10, 778/1; **SS** R321b/1561)

reng-āmiz (< Far.) “renk renk, türlü türlü renkte” (**NŞ** 204/3)

reng-āmīzlıġ (< Far. reng-āmīz + < Tr. -lıġ) “renklilik” (**NŞ** 657/82)

reng-āmīzlik (< Far. reng-āmīz + < Tr. -lik) “renklilik” (**GS** 585/4)

reng-ā-reng (< Far.) “çeşit çeşit, renkli” (**HE** 9b; **SS** R306b/10, R329a/2354)

reng-i muḥtelif (< Far. reng + < Far. -i + < Ar. muḥtelif) “çeşitli renk, karışık renk” (**NŞ** 180/1)

ṭūṭegī-reng (< Far.) “papağan renginde” (**LM** R222b/827)

2.34.2.13. Tek Renkte Olan Renkler ve İlgili Kavramlar

hem-rengliġ (< Far. hem-reng + < Tr. -liġ) “bir renkli, aynı renkli” (**NŞ** 478/4)

yek-reng (< Far.) “bir renkte olan” (**NŞ** 464/6)

yek-renglig (< Far. yek-reng + < Tr. -lig) “bir renkte olan” (**FK** 681/49)

yek-renglik (< Far. yek-reng + < Tr. -lik) “bir renkte olan” (**BV** 420/6, 689/2; **GS** 682e/9)

2.34.2.14. Diğer Renkler ve İlgili Kavramlar

ẖod-reng (< Far.) “bir şeyin kendi rengi” (**NŞ** 535/1)

ẖōd-reng (< Far.) “bir şeyin kendi rengi” (**Sİ** R388a/3509, R388a/3510)

ẖoş-reng (< Far.) “güzel renkli” (**GS** 142/6)

nīlūferī (< Far.) “nilüfer renkli” (**GS** 416/6, 443/6; **BV** 70/1; **Sİ** R354b/32, R419a/6905; **SS** R337b/3307)

nīlüfer-gün (< Far.) “nilüfer renkli” (**SS** R337b/3310, R338b/3414)

pīl-reng (< Far.) “fil renkli” (**BV** 338/1; **Sİ** R402a/4967)

reng-i ġarīb (< Far. reng + < Far. -i + < Ar. ġarīb) “garip, şaşılacak renk” (**FK** 689/59)

reng-i mūm (< Far. reng + < Far. -i + < Far. mūm) "mumun rengi" (**Sİ** R391a/3834)

reng-i reyāḥīn (< Far. reng + < Far. -i + < Ar. reyāḥīn) "fesleğen rengi, reyhan rengi" (**FK** 738/2)

reng-i vücūd (< Far. reng + < Far. -i + < Ar. vücūd) "varlık rengi" (**SS** R307a/45)

ṣandal-fām (< Ar. ṣandal + < Far. fām) "sandal ağacı renkli" (**SS** R343a/3867)

ṣandal-gūn (< Ar. ṣandal + < Far. gūn) "sandal ağacı renkli" ((**SS** R342b/3823, R343b/3902)

ṣandalī-gūn (< Ar. ṣandalī + < Far. gūn) "sandal ağacı renkli" (**SS** R341b/3696)

2.34.3. Boya, Boyama ile İlgili Kavramlar

boyaġlıġ "boyalı" (**BV** 331/4)

boyalmaġ "boyanma, boyama" (**FŞ** SF90a-43)

reng-rezlik (< Far. reng-rez + < Tr. -lik) "boyacılık; *mec.* meyhaneci" (**FŞ** SF59b/71)

ṣabbāġ (< Ar.) "boyacı, deri altındaki boyalı madde" (**NŞ** 199/4)

Renkler ve Boya ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Renkler ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 4 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. "Renkler ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulanan "Beyaz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Türkçe, 2 Arapça, 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Kırmızı-Kızıl ve İlgili Kavramlar" bölümünde 14 "Ar. +Far.", 4 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 8 Türkçe, 30 Farsça kelime ve 7 isim tamlaması; "Mavi ve İlgili Kavramlar" bölümünde 16 Farsça, 4 Arapça ve 3 Türkçe kelime; "Siyah ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Türkçe, 14 Farsça ve 2 Arapça kelime; "Sarı ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Farsça, 2 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; "Yeşil ve İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 3 Türkçe, 12 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; "Mor ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Farsça kelime; "Lacivert ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 Arapça ve 1 Farsça kelime; "Gri-Boz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe ve 1 Farsça kelime; "Kahverengi ve İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Farsça kelime; "Parlak Renkler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Karışık Renkte Olan Renkler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan

kelimeler ile birlikte 7 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Tek Renkte Olan Renkler ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Farsça kelime; "Diğer Renkler ve İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Farsça kelime ve 4 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca "Renkler ve Boya ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Boya, Boyama ile Kavramlar" bölümünde de 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Türkçe ve 2 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.35. Süs, Süsleme, Süslenme ve Süs Malzemeleri ile İlgili Kavramlar

2.35.1. Süs ve Süslenme ile İlgili Kavramlar

ʻarāyiş (< Far.) "süs, bezek" (**HE** 40b; **NŞ** 576/5; **FŞ** SF50a-9)

ārāste (< Far.) "süslenmiş, bezenmiş" (**BV** 174/7; **GS** 7b-F2/13; **HE** 24a/2095, 28b/2551, 31b/2794, 35b, 38a/3427; **Sİ** R358a/406, R373b/1965, R374b/2079, R383a/2994, R394a/4108, R420a/7018; **SS** R342b/3831)

ārāyiş (< Far.) "süs, bezek" (**BV** 351/1, 631/6; **GS** 11a-F2/2; **NŞ** 675; **FK** 300/6, 566/8, 754/1; **FŞ** SF50a-9, SF55a/67, SF69a-26; **HE** 2a/76, 6b/451, 8b/630, 21b/1851, 24b/2152; **LM** R222a/771; **Sİ** R369a/1508, R369b/1576, R374a/2033, R387a/3398; **SS** R327a/2156, R329B/2428, R338a/3317, R347b/4374)

bėzemek "bezeme, süslenme" (**FŞ** SF52b-11; **GS** 8a-F2/7)

bī-nakşlıġ (< Far. bī + < Ar. nakş + < Tr. -lıġ) "nakışsızlık, süssüzlük" (**NŞ** 207/8)

bizeklik "süslü" (**GS** 425/2)

ehl-i tecemmül (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. tecemmül) "süs düşkünü, gösterişli; ticaret ehli" (**HE** 4b/306)

ferş-ı dībā (< ferş + < Far. -ı + < Far. dībā) "süslü zemin, bezenmiş yeryüzü" (**FŞ** SF80a/4)

ġarḳ-ı zīver (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Far. zīver) "süs, bezek içinde boğulma, kalma" (**LM** R217a/294)

ḫamse-zīnet (< Ar.) "hamse süsü" (**GS** 11a-F2/20)

ḥilye (< Ar.) "süs, ziynet" (**FŞ** SF69a-26)

levh-i müẕehheb (< Ar. levh + < Far. -i + < Ar. müẕehheb) "yaldızlı levha" (**FK** 49/2)

muraṣṣaʻ (< Ar.) "kıymetli taşlarla süslenmiş" (**BV** 446/4; **GS** 2b-F2/3, 109/8, 255/8, 352/3, 506/10; **FŞ** SF50b/48, SF51b/17, SF60b/35, SF64b/78, SF65b/91; **HE** 2b/123, 4a/239, 9a/702, 28a/2463, 28a/2482; **Sİ** R354b/33, R391a/3802, R409b/5857, R417a-84; **SS** R327b/2224)

muraṣṣa‘lıġ (< Ar. muraṣṣa‘ + < Tr. -lıġ) “kıymetli taşlarla bezenmiş” (**FK** 149/3)

muraṣṣa‘lıḳ (< Ar. muraṣṣa‘ + < Tr. -lıḳ) “kıymetli taşlarla bezenmiş” (**GS** 200/3)

muṣayḳal (< Ar.) “cilalı, parlak, yaldızlı, perdahlı” (**FŞ** SF64a/64, SF78a/20; **HE** 26b/2325)

muṭallā (< Ar.) “yaldızlanmış, yaldızlı, süslenmiş” (**FŞ** SF57a/53; **GS** 336/3)

muvaşşaḥ (< Ar.) “süslenmiş, süslü” (**GS** 10a-F2/21)

mükellel (< Ar.) “taçlı, süslü” (**FŞ** SF52b/13, SF58b/87; **HE** 42b/3844; **LM** R214b/42; **Sİ** R358b/438, R374b/2089, R389b/3632)

mülk-ārā (< Ar. mülk + < Far. ārā) “memleket süsü” (**FŞ** SF55a/2, SF55a/75, SF55b/37, SF64b/98, SF69b/58, SF99a/145)

müşkīn-ṭırāz (< Far.) “siyah süslü” (**FK** 638/3)

pīrāste (< Far.) “süslenmiş, donatılmış” (**GS** 7b-F2/11; **HE** 35b)

pīrāye (< Far.) “süs, bezek” (**FK** 572/1, 572/9; **FŞ** SF45b/19, SF47a/7, SF47b/36, SF55b/23; **HE** 8b/667; **Sİ** R356a/198, R377a/2357, R390b/3762, R402a/4944; **SS** R309a/256, R312a/577, R314b/864, R327a/2143; **NŞ** 490/1)

pīrāyeī (< Far.) “süs, bezek ile ilgili” (**Sİ** R357a/281)

pīrāyelıḳ (< Far. pīrāye + <lıḳ) “süslü, bezekli” (**Sİ** R392b/3963)

pür-zīnet (< Far. pür + < Ar. zīnet) “çok süslü; zinetlerle dolu” (**SS** R316b/1062)

reşk-i ṭırāz (< Far. reşk + < Far. -i + < Ar. ṭırāz) “süsü kıskanma” (**Sİ** R387a/3408)

revnaḳsız (< Ar. revnaḳ + < Tr. -sız) “süssüz” (**BV** 44/2)

şa‘şa‘a (< Ar.) “yaldız, gösteriş; parlaklık, parlama” (**HE** 4b/274, 9a/678; **GS** 106/7)

şebistān-ārāylıġ (< Far. şebistān-ārāy + < Tr. -lıġ) “haremi süsleme” (**Sİ** R403a-60)

tāc-ı zībende (< Ar. tāc + < Far. -ı + < Far. zībende) “süslü taç” (**Sİ** R362a-10)

tecemmül (< Ar.) “süs, süsleme” (**FK** 457/6, 552/8; **GS** 79/4; **NŞ** 541/6; **FŞ** SF52b/6, SF59b/47, SF74b/67, SF78b/88; **HE** 4b/306, 21a/1824, 21b/1875)

terşī‘-i ebed (< Ar. terşī‘ + < Far. -i + < Ar. ebed) “sonsuzluk süsleri” (**HE** 9b/719)

ṭırāz (< Ar.) “süs” (**BV** 593/5, 616/9, 687; **FK** 214/1, 263/6, 580/6, 806/1; **GS** 222/1, 683/17; **NŞ** 199/1, 513/1; **Sİ** R387a/3408, R388a/3482, R390a/3714, R390a/3715; **SS** R314b/852, R316a/983, R316b/1036, R334a/2886; **HE** 18b/1566; **LM** R215a/43, R241b/2837)

ṭırāzī (< Ar.) “süs ile ilgili” (**LM** R216b/195)

zer-nişān (< Far.) “kılıç, kalemtıraş gibi şeyler üzerine kakma altınla yapılan işleme, yazı, süs” (**GS** 464/4)

zeyn (< Ar.) “süs, bezek” (**FK** 689/110; **FŞ** SF51b/14; **LM** R219a-8; **Sİ** R355a/54, R398b/4586; **SS** R307b/138, R343b/3950)

zeynlıġ (< Ar. zeyn + < Tr. -lıġ) “süslü, bezekli” (**BV** 69/4)

zīb (< Far.) “süs, bezek” (**BV** 50/4, 303/8, 446/5, 525/6, 599/3, 641/4; **FK** 203/1, 296/3, 369/1, 484/8, 631/6, 729/2; **GS** 2/9, 142/2, 223/5, 248/2, 376/4, 537/2; **NŞ** 19/3, 112/9, 152/5, 207/8, 490/2, 576/5, 641/5; **FŞ** SF103b/28, SF105b/37, SF49b/38, SF51b/14; **HE** 7b/564, 10b/842, 12b/1027, 18b/1587, 24b/2156; **LM** R214b/39, R217a/301, R222a/772, R228b/1439; **Sİ** R355a/54, R364a/1023, R374b/2080, R387a/3398; **SS** R309a/300, R325b/1991, R334a/2895, R343b/3950)

zīb-ı ‘ālem (< Far. zīb + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem) “âlemin süsü” (**FŞ** SF58a/54)

zīb-ı cihān (< Far. zīb + < Far. -ı + < Far. cihān) “âlemin süsü” (**FŞ** SF105b/37)

zīb-i ‘ālem (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar. ‘ālem) “âlemin süsü” (**LM** R222a/772)

zīb-i ‘iẕār (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar. ‘iẕār) “yanak süsü” (**Sİ** R372b/1888)

zīb-i bāġ (< Far. zīb + < Far. -i + < Far. bāġ) “bağın süsü” (**HE** 22b/1971)

zīb-i mecāz (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar. mecāz) “mecazi süsler” (**HE** 7a/501)

zīb-i tārek (< Far. zīb + < Far. -i + < Far. tārek) “tepesini, başını süsleme” (**LM** R228b/1439; **Sİ** R419a/6908; **SS** R353a/5008)

zīb-i varaḳ (< Far. zīb + < Far. -i + < Ar. varaḳ) “sayfaların süsü” (**HE** 29b/2642)

zīblıġ (< Far. zīb + < Tr. -lıġ) “süslü” (**LM** R243b/3028; **SS** R347b/4366)

zīblig (< Far. zīb + < Tr. -lig) “süslü” (**FK** 203/2)

zīne (< Ar.) “süs, bezek” (**GS** 297/7; **HE** 1b/32, 39a/3541; **Sİ** R409a/5764; **SS** R327a/2143, R327b/2203, R327b/2204)

zīnet (< Far.) “süs, bezek” (**BV** 69/4, 161/3, 303/8, 656/16, 699/1; **FK** 73/5, 265/1, 343/6, 360/1; **GS** 10/7, 307/2, 373/1, 461/3, 471/4, 537/1; **NŞ** 112/9, 310/2, 490/1; **FŞ** SF103b/24, SF49b/38, SF53b/5, SF55a/67, SF82a/29; **HE** 10a/801, 11a/856, 21b/1857, 28a/2491, 30b/2740; **LM** R214b/41, R219b/522, R240a/2672; **SS** R309b/345, R311a/458, R321b/1580, R334a/2893)

zīnetī (< Far.) “süs, bezek ile ilgili” ((**GS** 633/6)

zīver (< Far.) “süs, bezek” (**FK** 10/7, 677/3; **GS** 678/3; **NŞ** 92/1, 189/7, 364/4, 477/1, 515/2; **BV** 30/5, 161/3, 656/16, 722/3, 180/3; **FŞ** SF105a/27/27, SF50b/41, SF61a/70,

SF69b/39, SF78b/69; **HE** 8b/634, 9b/719, 14b/1187, 27b/2441, 32a/2852, 43a/3882; **LM** R217a/294, R225b/1161, R246b/3283; **Sİ** R361a/694, R374b/2081, R415a/6381)

zīverī (< Far.) "süslü, bezekli, süs, bezek ile ilgili" (**Sİ** R359a/482, R391a/3836)

zīver-i ḫātem (< Far. zīver + < Far. -i + < Ar. ḫātem) "yüzüğün süsü" (**HE** 14b/1187)

ziynet (< Ar.) "süs, bezek" (**NŞ** 8/11, 88/6, 619/2, 641/4; **Sİ** R358a/405, R374b/2104, R387b/3435, R399a/4681, R410b/5946, P465a/6540,)

2.35.2. Süsleme ve Süsleyici ile İlgili Kavramlar

ārā (< Far.) "süs, süsleyen, süsleyici" (**BV** 6/1, 57/2; **NŞ** 630/1; **Sİ** R399a/4656; **LM** R242a/2888; **FŞ** SF57a/44, SF57b/2; **SS** R309b/308)

ārāyiş-i kişver (< Far. ārayiş + < Far. -i + < Far. kişver) "ülkeyi, memleketi süsleme" (**Sİ** R377b/2401)

gül-ārāylıḳ (< Far. gül-ārāy + < Tr. -lıḳ) "gülle süsleyicilik, süsleme" (**GS** 11a-F2/5)

ḫāme-i naḳḳāş (< Far. ḫāme + < Far. -i + < Ar. naḳḳāş) "süsleme ustasının, sanatkârının kalemi; nakkaş kalemi" (**BV** 535/5)

kār-dān-ı naḳş-perdāz (< Far. kār-dān + < Far. -ı + < Ar. naḳş + < Far. perdāz) "süsleyen, bezeyen ressamlık, nakkaşlık işini bilen" (**FŞ** SF56a/89)

memleket-ārā (< Ar. memleket + < Far. ārā) "memleketi, ülkeyi süsleyen" (**HE** 6b/457)

menḳūş (< Ar.) "nakşolunmuş, işlenmiş, süslenmiş" (**FŞ** SF46a/20)

meşşāṭalıġ (< Ar. meşşāṭa + < Tr. -lıġ) "süsleyicilik" (**HE** 31b/2793)

meşşāṭalıḳ (< Ar. meşşāṭa + < Tr. -lıġ) "süsleyicilik" (**HE** 31b/2792)

mi'cer-ārā (< Ar. mi'cer + < Ar. ārā) "baş örtüsü süsleyen" (**LM** R246b/3295)

muḥallā (< Ar.) "süslenmiş, süs yapılmış, donatılmış" (**NŞ** 313/6)

muṭallā' (< Ar.) "yaldızlanmış" (**Sİ** R391a/3844)

muṭarraz (< Ar.) "süslendirilmiş, işlenmiş, nakışlanmış" (**NŞ** 199/1)

müẕehheb (< Ar.) "yaldızlanmış" (**FK** 49/2, 473/1, 482/1; **GS** 9/2, 50/2, 223/5, 722/2; **NŞ** 607/2; **FŞ** SF57a/53, SF58b/81, SF58b/85, SF62b/15; **HE** 30a/2683; **Sİ** R399a/4677)

müzeyyen (< Ar.) "tezyin edilmiş, süslenmiş" (**FK** 675/8; **GS** 417/3; **NŞ** 235/7; **BV** 508/1; **FŞ** SF48a/19, SF52b-11, SF59b/90, SF60a/106; **LM** R221a/688; **Sİ** R366b/1252, R417a-84; **SS** R307b-3)

teẕhīb (< Ar.) "altın sürme, süsleme" (FK 337/9; **FŞ** SF58a/79; **HE** 13b/1095)

tezyīn (< Ar.) “süsleme, tezyin” (**BV** 225/7; **FK** 149/2; **GS** 5a-F2/14, 9b-F2/3, 9b-F2/10, 143/5, 200/2; **FŞ** SF46a/39, SF56b/35; **HE** 18b/1574; **LM** R221a/697; **Sİ** R377a/2361, R380b/2720, R391a/3802, R396b/4404, R399a/4667; **SS** R327a/2163, R342b/3838)

tüzetmek “düzenleme, süsleme” (**BV** 659/43; **FŞ** SF53b-13, SF80a-35)

tüzetmemek “düzenlememe, süslememe” (**Sİ** R376a/2241)

yasamaġlıḳ “düzme, düzenleme; kurma, süsleme” (**HE** 41b/3744)

yasamaḳ “düzme, düzenleme; kurma, süsleme” (**GS** 5a-F2/8, 8a-F2/6; **SS** R310a/400, R312b/615)

zīnet-efzāy (< Ar. zīnet + < Far. efzāy) “süsleyen, süs, ziynet” (**GS** 3b-F2/4)

zīnet-efzāylıḳ (< Ar. zīnet + < Far. efzāy + < Tr. -lıḳ) “süsleyen, süs, ziynet” (**Sİ** R405b/5332)

2.35.3. Nakış, Nakkaşlık ile İlgili Kavramlar

münaḳḳaş (< Ar.) “nakışlı, işlemeli” (**FK** 268/7, 623/3; **GS** 322/7, 679/7; **NŞ** 72/7, 251/6, 255/6, 523/6; **BV** 545/8; **FŞ** SF51a/1, SF52b/1, SF53a/69, SF55a/58, SF63b/110; **HE** 2a/59, 12b/1004, 12b/1016, 21b/1879; **LM** R217a/277, R217a/314, R233a/1948, R249a/3592; **Sİ** R392a-45; **SS** R351b/4768, R353a/4992)

naḳḳāş (< Ar.) “nakkaş, nakış yapan, süsleme ustası” (**FK** 87/1, 273/5, 337/4, 374/4, 623/3; **GS** 242/2, 253/1, 278/4, 302/2, 392/5, 585/4; **NŞ** 133/2, 197/1, 204/3, 359/8, 535/4, 541/5; **BV** 145/7, 153/5, 355/4, 567/4, 598/4, 603/4; **FŞ** SF46a/19, SF46a/20, SF55a/56, SF58a/79, SF73b/93; **HE** 12a/948, 12b, 12b/1003, 38a/3447, 39b/3580; **Sİ** R399a/4682, R404b/5242; **SS** R313b/728, R321b/1573, R346b/4263, R346b/4263)

naḳḳāş-ı māhir (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Ar. māhir) “maharetli nakış ustası” (**FŞ** SF46a/19)

naḳḳāş-ı yegāne (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Far. yegāne) “biricik, eşi benzeri olmayan nakış ustası” (**FŞ** SF73b/93)

naḳḳāşī (< Ar. naḳḳāş + < Far. ī) “nakkaş, nakış yapan, süsleme ustası ile ilgili” (**SS** R321b/1563)

naḳḳaşlıġ (< Ar. naḳḳaş + < Tr. -lıġ) “nakkaşlık” (**BV** 296/5)

naḳş (< Ar.) “nakış, süs, resim” (**FK** 87/1, 230/3, 271/5, 327/3, 418/7, 598/2; **GS** 66/7, 177/6, 191/7, 236/1, 309/7, 362/3; **NŞ** 1/6, 141/1, 207/8, 323/9, 425/2, 546/3, 600/5; **BV** 17/5, 124/4, 256/5, 330/5, 415/4, 567/4, 612/3, 742/1; **FŞ** SF46a/20, SF51a/1, SF61a/61, SF74a/3, SF85a/18; **HE** 6a/417, 7b/569, 12a/977, 25a/2205, 27a/2406; **LM** R216a/148,

R222b/830, R230b/1695, R235b/2210, R246b/3363; **Sİ** R355a/67, R365a/1107, R379a/2566, R384a/3109, R394b/4208, R418a/6785; **SS** R309a/279, R320a/1400, R332b/2776, R343a/3864, R353a/4959)

naḳş-ı ḫātem (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ḫātem) “mührün/yüzüğün nakışı/resmi” (**NŞ** 169/2)

naḳş-bend-i nām (< Ar. naḳş + < Far. bend + < Far. -i + < Far. nām) “namlı, ünlü nakkaş, sanatkâr (**BV** 256/5)

naḳş-ger (< Ar. naḳş + < Far. ger) “yazıyı süsleyici” (**HE** 28b/2526)

naḳş-ger-i nāme (< Ar. naḳş + < Far. ger + < Far. -i + < Far. nāme) “yazıyı süsleyici” (**HE** 28b/2526)

naḳş-gīr (< Ar. naḳş + < Far. gīr) “nakşı” (**HE** 11a/878)

naḳş-ı beḳā (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. beḳā) “sonsuzluk süsü” (**HE** 12b/1014)

naḳş-ı dīvār (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. dīvār) “duvar resmi, süsü” (**BV** 420/5; **NŞ** 600/5; **FŞ** SF81b/142)

naḳş-ı ġarīb (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ġarīb) “ilginç, benzersiz yazı, nakış, süs” (**SS** R309a/279)

naḳş-ı ḫāme (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. ḫāme) “kalemin işlemesi; nakışı, deseni” (**Sİ** R416a/6474, R416a/6583; **FŞ** SF94a/112)

naḳş-ı ḫātem (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ḫātem) “mühürlü, yüzüğün üzerindeki nakış” (**BV** 12/6; **LM** R216a/148)

naḳş-ı ḫuffāş (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ḫuffāş) “yarasa nakşı, resmi” (**BV** 153/6)

naḳş-ı nāme (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. nāme) “mektup nakşı; mührü” (**LM** R217a/263, R217a/365)

naḳş-ı nigārende (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. nigārende) “ressamın resimleri, süsü” (**HE** 28b/2514)

naḳş-ı nigīn (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. nigīn) “yüzük kaşının yazıları, nakışları” (**HE** 12b/1007, 14b/1186)

naḳş-ı seyr (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. seyr) “nakışlı yerleri izleme” (**HE** 12b/1015)

naḳş-ı sitem (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. sitem) “sitem nakışı” (**FK** 412/4)

naḳş-ı taḳdīr (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. taḳdīr) “beğenilen nakış, resim” (**FŞ** SF58b/121)

naḳş-ı vefā (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. vefā) “sadakat izi; vefa resmi” (**BV** 545/8)

naḳşī (< Ar. naḳş + < Far. ī) “süsle, göz alıcılıkla ilgili olan; bir nakış” (**FŞ** SF71a-28; **GS** 336/4; **FŞ** SF55b/20)

naḳşlıḳ (< Ar. naḳş + < Tr. -lıḳ) “nakışlı, süslü, resimli” (**NŞ** 684/4)

naḳş-perdāz (< Ar. naḳş + < Far. perdāz) “nakış yapan, ressam” (**FŞ** SF46a/37, SF56a/89, SF56b/26, SF74a/22)

naḳş-ṭerāz (< Ar. naḳş + < Far. ṭerāz) “süslü işlemeler” (**SS** R309a/279)

nuḳūş (< Ar.) “nakışlar, desenler” (**FŞ** SF72b-29)

üstād-ı naḳḳāş (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. naḳḳāş) “süsleme ustası” (**FŞ** SF92b/133)

2.35.4. Resim ve İlgili Kavramlar

muṣavvir (< Ar.) “ressam, tasvir yapan” (**FK** 87/10, 221/7, 307/2, 569/5; **GS** 153/4, 224/2, 580/5, 596/6, 632/2; **NŞ** 11/4, 79/5, 536/4, 550/5, 601/4; **BV** 9/5, 245/6, 253/1, 257/5, 269/5, 380/1, 637/5; **Sİ** R384a/3112, R384a/3114; **SS** R321b-19)

muṣavvirī (< Ar. muṣavvir + < Far. ī) “ressam, tasvir yapanla ilgili” (**FK** 469/1)

nigārende (< Far.) “ressam” (**FK** 689/127; **Sİ** R362b/846, R401a/4844)

nigāriş (< Far.) “resim yapma, tasvir etme” (**FK** 689/49; **FŞ** SF106b/55, SF77a/1, SF78b/66; **LM** R226a/1225, R240a/2759, R248b/3553; **Sİ** R361a/696, R401a/4844; **SS** R333a/2785)

ṣūret-ger (< Ar. ṣūret + < Far. bīn) “resim yapan, ressam” (**GS** 504/4; **BV** 296/5; **FK** 337/4; **SS** R311a/478, R314b-12)

sūret-ger (< Ar. ṣūret + < Far. ger) “resim yapan, ressam” (**FK** 87/8685/13)

ṣūret-ḫāne (< Ar. ṣūret + < Far. ḫāne) “resim yapılan yer” (**FK** 87/11; **FŞ** SF53a/70, SF57a/68, SF57a/69, SF78b/68)

şemse (< Ar.) “güneş şeklinde yapılan resim ya da işleme” (**FŞ** SF57a/55, SF57a/69; **HE** 3a/141, 8b/667, 16a/1352, 22a/1895; **Sİ** R357a/282; **SS** R311b/513; **GS** 145/8, 479/7; **NŞ** 246/5; **BV** 257/1)

şemseī (< Ar. şemse + < Far. ī) “güneş şeklinde yapılan resim ya da işleme ile ilgili” (**Sİ** R361b-9)

taṣvīr (< Ar.) “resmini yapma, resim, figür” (**BV** 475/1, 603/4; **GS** 501/6; **NŞ** 133/2, 141/1, 488/1; **FŞ** SF49a/12, SF56b/27, SF60b/20, SF78b/58, SF79a/5, SF99a/172; **HE** 2a; **LM** R230b/1677; **Sİ** R384a/3110, R384a/3113; **SS** R315b/945, R329B/2442, R331a/2576)

taṣvīrī (< Ar. taṣvīr + < Far. ī) “resmini yapma, resim, figür ile ilgili” (**GS** 632/2)

timṣāl (< Ar.) “suret, resim, şekil” (**BV** 9/5, 150/4, 160/5, 245/6, 484/5; **FK** 259/2, 399/2, 515/1, 689/43; **GS** 203/1, 506/9; **NŞ** 244/6, 479/7, 562/3, 625/5; **FŞ** SF48b/6, SF56b/29, , SF69b/49, SF69b/53, SF69b/54; **Sİ** R383b/3018, R401b/4906, R405a/5264, R405a/5265; **SS** R311b/510, R321b/1577, R331b/2642, R336b/3192)

timṣālī (< Ar. timṣāl + < Far. ī) “suret, resim, şekil ile ilgili” (**NŞ** 11/4)

2.35.5. Boya ve İlgili Kavramlar

boyaġlıġ “boyalı” (**BV** 331/4)

boyalmaġ “boyanma, boyama” (**FŞ** SF90a-43)

reng-rezlik (< Far. reng-rez + < Tr. -lik) “boyacılık; *mec.* meyhaneci” (**FŞ** SF59b/71)

ṣabbāġ (< Ar.) “boyacı, deri altındaki boyalı madde” (**NŞ** 199/4)

şengerf (< Far.) “zincifre denilen boya” (**FK** 404/7, 409/6, 584/6; **GS** 177/2, 288/2, 404/4, 606/6; **FŞ** SF46a/43, SF89b/89, SF99a/146; **HE** 16a/1351, 23b/2071, 35b/3207, 42b/3843; **LM** R248b/3535)

şengerfī (< Far.) “ zincifre denilen boya ile ilgili” (**GS** 108/4)

şengref (< Far.) “zincifre denilen boya” (**NŞ** 457/4, 466/6)

2.35.6. Kadın ile İlgili Süs Malzemeleri

2.35.6.1. Kına ve İlgili Kavramlar

ḥınā (< Ar.) “kına” (**FK** 488/2, 567/5, 678/3; **GS** 143/3, 385/3, 519/1, 504/7, 607/3; **NŞ** 144/4, 145/7, 428/4, 462/4, 570/1; **BV** 421/5; **LM** R225a/1105, R235a/2122, R245a/3192)

ḥınālıġ (< Ar. ḥınā + < Tr. -lıġ) “kınalı” (**FK** 667/2)

ḥınnā (< Ar.) “kına” (**FK** 401/4; **GS** 264/5, 339/3; **NŞ** 366/5, 657/75; **SS** R333a/2824)

ḥınnālıġ (< Ar. ḥınnā + < Tr. -lıġ) “kınalı” (**FK** 154/8)

ḫınyā-gerlıġ “kına” (**FŞ** SF91a/91)

ḥinā (< Ar.) “kına” (**FŞ** SF94b/38)

ḫiżāb (< Ar.) “boya, kına” (**LM** R245a/3194; **Sİ** R391a/3818)

2.35.6.2. Sürme ve İlgili Kavramlar

bī-sürme (< Far.) “sürmesiz” (**LM** R242b/2940)

iḳtiḥāl (< Ar.) “sürme çekme, çekinme” (**FK** 384/3)

kuḥl (< Ar.) “göze çekilen sürme” (**BV** 272/2; **Sİ** R404b-61, R405a/5255; **SS** R331b/2632)

kuḥlī (< Ar.) “sürme gibi kara” (**BV** 3/4)

kuḥl-i başīret (< Ar. kuḥl + < Far. -i + < Ar. başīret) "göze çekilen sürme" (**BV** 272/2)

kuḥlü'l-cevāhir (< Ar.) "incili, değerli sürme" (**FK** 98/3)

mükeḥḥal (< Ar.) "sürmeleme" (**GS** 403/1)

sürme (< Far.) "sürme" (**LM** R216b/243, R222a/782, R225a/1086, R234b/2077; **FŞ** SF48a/53, SF79a/33, SF79b/85, SF90a/31, SF90a/32, SF90a/33; **HE** 6a/426, 8b/631, 34b/3117; **SS** R309a/271, R319a/1293; **BV** 125/5; **FK** 469/1, 477/7, 561/2, 605/4; **GS** 251/1, 275/1, 351/6, 360/4, 403/1; **NŞ** 65/1, 295/1, 322/2, 404/3, 565/3, 600/1)

sürmeī (< Far.) "sürme ile ilgili" (**FŞ** SF90a/33)

sürme-ālūd (< Far.) "sürmeli" (**LM** R222a/782)

sürme-dān (< Far.) "sürmelik" (**NŞ** 583/2)

sürme-endūd (< Far.) "sürmeli" (**LM** R242b/2915)

sürmesiz (< Far. sürme + < Tr. -siz) "sürmesiz" (**FK** 273/1; **HE** 25a/2196)

sürmeyī (< Far.) "sürme ile ilgili" (**FŞ** SF74a/4)

tūtiyā (< Ar.) "sürme" (**GS** 36/1, 77/7, 147/3, 580/3, 580/6)

vesme (< Ar.) "kaşa sürülen boya, kaş boyası" (**BV** 391/3, 446/5, 654/1; **FK** 152/6, 477/7; **GS** 24/7, 264/1, 389/2, 647/7, 655/2, 843/1; **NŞ** 19/3, 309/4, 360/2; **HE** 20b/1761, 30a/2652, 31b/2797; **LM** R221a/697, R236b/2303, R242b/2905, R245a/3212, R246b/3289; **Sİ** R401b/4921; **SS** R307a/54, R310a/390)

vesmesiz (< Ar. vesme + < Tr. -siz) "boyasız" (**FK** 273/1)

mīl (< Ar.) "göze sürme çekmeye mahsus bir alet" (**FK** 166/1, 389/3, 469/1, 543/2, 656/3; **GS** 27/1, 69/3, 400/4, 403/1, 513/6; **NŞ** 379/3, 600/1; **BV** 125/5, 374/1, 682; **FŞ** SF84a/28, SF84b/65, SF84b/71, SF88a/114; **LM** R237b/2388, R246b/3292, **Sİ** R369b/1551, R387a/3403, R403b/5133; **SS** R319a/1293, R348b/4481)

2.35.7. Süs, Süsleme ile İlgili Meslekler

muṣavvir (< Ar.) "ressam, tasvir yapan" (**FK** 87/10, 221/7, 307/2, 569/5; **GS** 153/4, 224/2, 580/5, 596/6, 632/2; **NŞ** 11/4, 79/5, 536/4, 550/5, 601/4; **BV** 9/5, 245/6, 253/1, 257/5, 269/5, 380/1, 637/5; **Sİ** R384a/3112, R384a/3114; **SS** R321b-19)

muṣavvirī (< Ar.) "ressam, tasvir yapanla ilgili" (**FK** 469/1)

naḳḳāş (< Ar.) "nakış yapan, süsleme ustası, nakkaş" (**FK** 87/1, 273/5, 337/4, 374/4, 623/3; **GS** 242/2, 253/1, 278/4, 302/2, 392/5, 585/4; **NŞ** 133/2, 197/1, 204/3, 359/8, 535/4, 541/5; **BV** 145/7, 153/5, 355/4, 567/4, 598/4, 603/4; **FŞ** SF46a/19, SF46a/20,

SF55a/56, SF58a/79, SF73b/93; **HE** 12a/948, 12b, 12b/1003, 38a/3447, 39b/3580; **Sİ** R399a/4682, R404b/5242; **SS** R313b/728, R321b/1573, R346b/4263, R346b/4263)

naḳḳāş-ı māhir (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Ar. māhir) "maharetli nakış ustası" (**FŞ** SF46a/19)

naḳḳāş-ı yegāne (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Far. yegāne) "biricik, eşi benzeri olmayan nakış ustası" (**FŞ** SF73b/93)

naḳḳāşī (< Ar. naḳḳāş + < Far. ī) "nakış yapan, süsleme ustası, nakkaş ile ilgili" (**SS** R321b/1563)

naḳḳaşlıġ (< Ar. naḳḳaş + < Tr. -lıġ) "nakkaşlık" (**BV** 296/5)

naḳş-perdāz (< Ar. naḳş + < Far. perdāz) "nakış yapan, ressam" (**FŞ** SF46a/37, SF56a/89, SF56b/26, SF74a/22)

ṣūret-ger (< Ar. ṣūret + < Far. ger) "resim yapan, ressam" (**GS** 504/4; **BV** 296/5; **FK** 337/4; **SS** R311a/478, R314b-12; **FK** 87/8685/13)

üstād-ı naḳḳāş (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. naḳḳāş) "nakkaş ustası, süsleme ustası" (**FŞ** SF92b/133)

Süs, Süsleme, Süslenme ve Süs Malzemeleri ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Süs ve Süslenme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Ar. + Tr.", 4 "Far. + Tr.", 1 "Far + Ar.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 12 Arapça, 13 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Süsleme ve Süsleyici ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 3 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Farsça, 11 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Nakış, Nakkaşlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr.", 6 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 21 isim tamlaması; "Resim ve İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça ve 2 Farsça kelime; "Boya ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Türkçe, 3 Farsça ve 2 Arapça kelime; "Süs, Süsleme ile İlgili Meslekler" bölümünde ise 4 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca "Süs, Süsleme, Süslenme ve Süs Malzemeleri ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Kadın ile İlgili Süs Malzemeleri" başlığı altında bulunan "Kına ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça kelime;

“Sürme ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 7 Farsça, 7 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.36. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Kavramlar

2.36.1. Kumaş ve İlgili Kavramlar

aḳmişe (< Ar.) “kumaşlar, yünden veya pamuktan yapılmış bezler, dokumalar”(**FŞ** SF50a-9)

alaca “çok karışık nakışlı bir tür iplik, kumaş” (**BV** 589/1)

aṭlas (< Ar.) “üstü ipekli altı pamuklu kumaş” (**BV** 41/4, 182/5, 413/1; **FK** 111/5, 194/6, 391/6, 681/87; **GS** 64/8, 74/7, 123/7, 352/6, 397/5, 678/6, 682g/7; **NŞ** 2/4, 39/7, 108/4, 205/7, 230/7, 457/10, 569/8; **FŞ** SF46a/41, SF50a/3, SF62a/7, SF71a/9, SF72a/78; **HE** 7a/529, 12b/1027, 39a/3536; **LM** R214b/42, R221a/682; **Sİ** R357a/278, R374b/2073, R391a/3839, R416a/6594; **SS** R308b/198, R315b/965, R325a/1944, R338a/3313; **NŞ** 199/3)

aṭlas-ı zer-beft (< Ar. aṭlas + < Far. -ı + < Far. zer-beft) “sırmalı, altın işlemeli kumaş” (**BV** 20/8; **GS** 266/6)

böz “bez” (**FK** 220/5)

bözlüg “bezli” (FK 340/5)

çuḫḫa (< Far.) “yün kumaş” (**FK** 114/5)

dībā (< Far.) “renkli ve desenli ipek, ipekli kumaş” (**FŞ** SF50b/25, SF53a/68, SF53a/69, SF57a/42, SF60b/16; **HE** 22a/1909; **LM** R232b/1906, R238b/2511, R246b/3363; **Sİ** R389b/3632, R398a/4534, R398b/4583, R413b/6254; **SS** R309a/294, R309b/310, R315b/966, R317a/1090, R326a/2077; **BV** 285/6, 691/2; **GS** 278/7; **NŞ** 316/7, 670/2)

dībā-yı gül-gūn (< Far. dībā + < Far. -yı + < Far. gül-gūn) “gül renkli ipekli kumaş” (**FŞ** SF57a/42)

dībā-yı gül-reng (< Far. dībā + < Far. -yı + < Far. gül-reng) “gül renkli ipekli kumaş” (**FŞ** SF57b/26)

dībā-yı zer-kār (< Far. dībā + < Far. -yı + < Far. zer-kār) “altın işlemeli ipekli kumaş” (**Sİ** R389b/3632)

eksūn (< Far.) “değerli bir kumaş” (**FŞ** SF53a/68, SF60b/16, SF62a/7; **HE** 7a/529; **GS** 348/10; **NŞ** 457/10; **FK** 104/3)

ġārā (< Far.) “üzeri menevişli kumaş” (**LM** R214b/30)

ḫārā-şikāf (< Far.) “üzeri menevişli ipek kumaş” (**FŞ** SF49b/68, SF50b/55, SF55b/26, SF77b-33, SF78a/31)

ḫārā-şikāfī (< Far.) “üzeri menevişli ipek kumaşla ilgili” (**FŞ** SF56a/90, SF85a/28)

ḥarīr (< Ar.) “ipek” (**Sİ** R374a/2053, R375a/2139, R357b/356; **FŞ** SF102b/118, SF103b/26, SF92a/65, SF99a/179; **HE** 8b/637, 33b/2980; **LM** R232a/1854, R241b/2837, R245a/3195; **SS** R309b/310, R317a/1088, R333a/2812, R342b/3827; **FK** 279/5, 399/2, 434/1, 594/1, 644/4; **GS** 9b-F2/20, 56/4, 149/5, 201/1, 238/5, 281/7, 452/8, 567/5; **NŞ** 11/6; **BV** 542/2, 612/1)

ḥarīrī (< Ar.) “ipekle ilgili” (**FK** 738/2; **FŞ** SF58b/106)

ḥarīr-i al (< Ar. ḥarīr + < Far. -i + < Tr. al) “kızıl ipek” (**BV** 181/2; **FK** 594/1)

ḥarīr-i gülnār (< Ar. ḥarīr + < Far. -i + < Far. gülnār) “nar çiçeği renkli ipek” (**SS** R317a/1089)

ḥarīr-i reyḥānī (< Ar. ḥarīr + < Far. -i + < Ar. reyḥānī) “fesleğen renkli ipek” (**SS** R333a/2812)

ḥarīr-i tū-be-tūy (< Ar. ḥarīr + < Far. -i + < Far. tū-be-tūy) “kat kat ipek, kumaş” (**FK** 644/4)

ḫaz (< Ar.) “ipek, ipek kumaş” (**LM** R232b/1906)

ḫazz (< Ar.) “ipek” (**HE** 7a/529; **LM** R238b/2511)

ḫūn-pālā (< Far.) “kanlı kumaş” (**GS** 191/6)

iksūn (< Far.) “değerli bir kumaş” (**BV** 643/3)

ipek “ipek” (**FK** 343/1, 373/4, 577/5; **GS** 170/8, 341/6, 471/1, 661/5; **NŞ** 549/6; **BV** 332/5, 334/5; **FŞ** SF60b/19, SF79a/23; **HE** 34a/3052; **LM** R217a/285, R242b/2931; **Sİ** R398b/4584; **SS** R310a/375)

ipekçe “ipek gibi” (**HE** 34b/3077)

kālā (< Far.) “kumaş” (**FK** 114/6, 425/7; **GS** 123/7, 198/5; **LM** R217a/435)

kāle (< Ar.) “elbise kumaşı” (**BV** 525/7)

kemḫā (< Far.) “ipek kumaş” (**GS** 278/6)

keneb (< Far.) “keten” (**Sİ** R420b/7055)

ketān (< Ar.) “keten” (**FK** 149/3, 204/6; **GS** 198/3, 200/3, 482/5; **BV** 23/5; **Sİ** R389a/3590)

keten (< Ar.) “keten” (**GS** 281/1; **NŞ** 180/4, 341/2)

kettān (< Ar.) “keten” (**FK** 670/5; **GS** 299/3; **NŞ** 180/4; **HE** 9a/703, 34a/3055)

kīç (< Far.) “bir tür ipekli kumaş” (**Sİ** R373b/1994, R377a/2368)

kīş (< Far.) “elbise” (**FŞ** SF72a/94, **HE** 19a/1637; **Sİ** R365b/1140; **GS** 202/8, 259/3, 269/7, 467/3, 524/6, 721/1; **NŞ** 257/4, 266/5, 657/81; **FK** 258/4; **BV** 44/7; **LM** R220b/641, R224b/1053, R240a/2666)

ḳumaş (< Ar.) “kumaş” (**GS** 352/6; **LM** R217a/436)

lās (< Far.) “ipek” (**BV** 276/7)

lāye (< Far.) “ipekli kumaş” (**FK** 572/2)

naḳş-ı dībā (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Far. dībā) “renkli ipekli kumaşının süsü, işlemesi” (**FŞ** SF50b/25)

perend (< Far.) “nakışsız ipek kumaş” (**FK** 130/7; **NŞ** 116/5; **HE** 34a/3054, 39b/3581; **LM** R221a/667, R245b/3218; **Sİ** R406b/5405; **SS** R313b/737)

perendī (< Far.) “nakışsız ipek kumaş ile ilgili” (**FŞ** SF55b/20)

perniyān (< Far.) “ipek kumaş, ipekten dokunmuş” (**FŞ** SF92a/65; **LM** R232a/1854)

saçaġ “kumaş veya diğer nesnenin kenarına ilave olunan perişan haşiye, kenarı püsküllü ve dağınık olan şeyler” (**NŞ** 477/5)

saḳarlāt (< Far.) “bir çeşit kumaş, çuha” (**Sİ** R374b/2094)

sayfūr (< Far.) “bir tür ipek” (**SS** R347b/4351)

şuḳḳa-ı ‘anber-veş (< Ar. şuḳḳa + < Far. -ı + < Ar. ‘anber + < Far. veş) “anber kokulu kumaş” (**HE** 42b/3841)

zer-beft (< Far.) “sırmalı kumaş” (**BV** 3/3, 149/1, 691/2; **FK** 279/9; **GS** 9/1, 89/5, 232/5, 266/6, 275/4, 647/4; **NŞ** 8/5, 160/1, 230/2, 578/5; **HE** 34a/3053; **LM** R216b/217; **Sİ** R374a/2052, R374b/2090, R377a/2375; **SS** R326a/2074, R326b/2091, R326b-22, R329a/2371)

zer-beft-i gül-fāmī (< Far. zer-beft + < Far. -i + < Far. gül-fāmī) “gül renkli sırmalı kumaş” (**NŞ** 578/5)

zer-beft-i gül-gūn (< Far. zer-beft + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli sırmalı kumaş” (**GS** 647/4)

zer-beftlıġ (< Far. zer-beft + < Tr. -lıġ) “sırma kumaşlı” (**BV** 298/6)

2.36.2. Giyim, Giysi, Elbise ile İlgili Kavramlar

‘abā (< Ar.) “yünden yapılmış, kalın kumaş, aba” (**NŞ** 7/6; **HE** 34a/3061)

benefşe-pūş (< Far.) “menekşe giyen, menekşe renkli elbise giyen veya örten” (**GS** 278/11)

cāme (< Far.) “elbise, çamaşır” (**NŞ** 163/7, 690/4)

cübbe (< Ar.) “cübbe, evvelce din adamlarının, bazı yaşlıların giydikleri elbise” (**Sİ** R387a/3426; **FK** 560/7, 685/25; **GS** 479/9)

cübbe-i sincāb (Ar. cübbe + < Far. -i + < Far. sincāb) “sincap postu, kürkü” (**FK** 685/25)

çāk-i girībān (< Far. çāk + < Far. -i + < Far. girībān) “yırtık elbise yakası” (**BV** 265/4, 404/1; **GS** 61/8, 334/6, 417/2; **NŞ** 72/3)

çāk-i giribānlıġ (< Far. çāk + < Far. -i + < Far. girībān + < Tr. -lıġ) “yırtık elbise yakası” (**BV** 394/3)

çāk-i ḫırḳa (< Far. çāk + < Far. -i + < Ar. ḫırḳa) “yırtık hırka, elbise” (**BV** 444/6)

çatma “çadır, parça ve perişan şeylerden oluşturulan elbise” (**HE** 40a/3608, 40a/3609)

çekmen “uzun çekme çakşır, çuha, yağmurluk” (**LM** R214b/32)

dāmān (< Far.) “elbisenin eteği” (**FŞ** SF47b/50, SF65a/32; **SS** R328b/2321; **GS** 71/6; **NŞ** 556/6)

dāmāne (< Far.) “etek” (**FŞ** SF67b/10; **Sİ** R408a/5660, R408a/5700)

dāmān-ı vaḥdet (< Far. dāmān + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) “vahdet elbisesi” (**FŞ** SF47b/50)

delḳ (< Far.) “eski, yamalı elbise” (**GS** 127/7; **Sİ** R358b/445)

digle (< Moğ.) “mintan, elbise üzerine giyilen uzun kollu giysi” (**BV** 113/5)

digley (< Moğ.) “mintan, elbise üzerine giyilen uzun kollu giysi” (**FK** 367/3)

dikley (< Moğ.) “mintan, elbise üzerine giyilen uzun kollu giysi” (**BV** 446/3; **Sİ** R387a/3427)

ebyaż-pūş (< Ar. ebyaż + < Far. pūş) “pek ak, pek beyaz giyinen, örtünen” (**SS** R349a/4529)

eṣvāb (< Ar.) “giyimler, giyilecek şeyler” (**SS** R329B/2423, R344b-32)

ezrāḳ-libās (< Ar.) “mavi, gök renkli elbise, örtü” (**SS** R311a/490)

fūṭa-ı zer-beft (< Ar. fūṭa + < Far. -ı + < Far. zer-beft) “sırmalı peştemal” (**GS** 89/5)

girībān (< Far.) “elbise yakası” (**GS** 61/8, 334/6, 417/2, “679/3; **NŞ** 72/3, 556/6; **BV** 265/4; **FŞ** SF47a/20)

girībānlıġ (< Far. girībān + < Tr. -lıġ) “yakalı” (BV 394/3)

gül-gūn-ḳabā (< Far. gül-gūn + < Ar. ḳabā) “gül renkli elbise” (**NŞ** 478/4)

gül-reng-i ḳabā (< Far. gül-reng + < Far. -i + < Ar. ḳabā) “gül renkli cübbe, kaftan, örtü” (**NŞ** 484/5)

ḫaftān (< Far.) “kaftan” (**FŞ** SF104b/115; **HE** 9a/703; **Sİ** R374a/2066, R374b/2106, R399a/4637)

ḫırḳa (< Ar.) “hırka, ceket benzeri bir giyecek” (**FK** 38/6, 148/6, 275/9, 315/6, 460/2; **GS** 82/4, 116/9, 218/3, 327/3, 368/6, 407/5; **NŞ** 81/3, 105/8, 151/6, 230/7, 401/2; **BV** 24/5, 111/5, 325/7, 448/1, 529/1, 555/6, 593/5; **HE** 2b/105, 6b/480, 18a/1513, 22a/1908, 24a/2122, 24b/2167; **Sİ** R359b/533; **SS** R331a/2584)

ḫırḳa-çāk (< Ar. ḫırḳa + < Far. çāk) “yırtık hırka” (**GS** 5a-F2/18)

ḫırḳa-ı faḳr (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı + < Ar. faḳr) “dervişlik hırkası” (**HE** 31a/2766)

ḫırḳa-ı idbār (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı < Ar. idbār) “perişan hırkası” (**HE** 24b/2167)

ḫırḳa-ı irşād (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı < Ar. irşād) “irşat hırkası” (**HE** 25b/2237)

ḫırḳa-ı taḳvā (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı < Ar. taḳvā) “takva hırkası” (**HE** 24a/2122)

ḫırḳa-ı telbīs (< Ar. ḫırḳa + < Far. -ı < Ar. telbīs) “sahtekarlık hırkası” (**HE** 17a)

ḫırḳaī (< Ar.) “hırka ile ilgili” (**GS** 139/3)

ḫırḳa-i çāk (< Ar. ḫırḳa + < Far. -i + < Far. çāk) “yırtık hırka” (**BV** 240/5; **GS** 329/6)

ḫırḳa-i faḳr (< Ar. ḫırḳa + < Far. -i + < Ar. faḳr) “dervişlik hırkası” (**FK** 316/3)

ḫırḳa-i zühd (< Ar. ḫırḳa + < Far. -i + < Ar. zühd) “sofuluk hırkası” (**BV** 433/1)

ḫırḳat (< Ar.) “hırka” (**GS** 3/6; **Sİ** R407b/5531)

ḫil‘at (< Ar.) “süslü elbise, kaftan” (**FŞ** SF50a-9; **GS** 170/7, 232/5, 278/3, 300/7, 342/8, 404/1, 506/10, 683/125; **NŞ** 17/7, 24/2, 160/1, 230/2, 386/2, 656/50; (**HE** 15b/1307, 25a/2201, 26a/2277, 28a/2483, 28a/2491, 34b/3106; **LM** R214b/41, R238b/2511; **Sİ** R358b-6, R402a/4974; **SS** R311a/487, R326a/2033, R329a/2394, R342b/3829; **FK** 73/4, 143/2, 279/2, 404/1, 418/2, 584/3; **BV** 144/5, 194/1, 194/1, 194/2, 297/3, 691/2)

ḫil‘at -ı baḫşīş (< Ar. ḫil‘at + < Far. -ı + < Far. baḫşīş) “bahşiş örtüsü” (**HE** 42a)

ḫil‘at -ı devlet (< Ar. ḫil‘at + < Far. -ı + < Ar. devlet) “bahtiyarlık giysisi” (**HE** 43a/3903)

ḫil‘at -i ḫażrā (< Ar. ḫil‘at + < Far. -i + < Ar. ḫażrā) “yeşil kaftan” (**FK** 532/3)

ḫil‘atī (< Ar. ḫil‘at + < Far. ī) “süslü elbise, kaftan ile ilgili” (**GS** 251/4)

ḫil‘at-ı ārāyiş (< Ar. ḫil‘at + < Far. -ı + < Far. ārāyiş) “süslü, bezekli kaftan” (**FŞ** SF50a-9)

ḫil‘at-ı ḫaḍra (< Ar. ḫil‘at + < Far. -ı + < Ar. ḫaḍra) “yeşil kaftan” (**NŞ** 386/2)

ḫil‘at-i mevt (< Ar. ḫil‘at + < Far. -i + < Ar. mevt) “ölüm elbisesi, kaftanı ; kefen” (**SS** R347b/4380)

ḫulel (< Ar.) “elbiseler” (**FŞ** SF58b/87; **LM** R234a/2017; **Sİ** R358b/438, R402b/5022; **GS** 389/5; **NŞ** 2/3, 364/6, 382/1, 555/4)

ḥulle (< Ar.) “cennet elbisesi, güzel giysi” (**FK** 195/3, 204/6, 325/8, 468/5, 532/3; **GS** 60/3, 103/4, 110/4, 252/1, 275/4, 278/2; **NŞ** 147/3, 180/1, 455/5, 656/50; **BV** 194/5, 290/5, 325/7, 343/4, 391/1, 486/4; **FŞ** SF48a/27, SF57b/29, SF76a/81, SF83a/25, SF102b/118; **HE** 8b/634, 17b/1502, 20b/1755, 25a/2201, 27a/2406; **LM** R221b/752, R236b/2322; **Sİ** R354b/42, R389b/3651, R399a/4655, R402a/4974; **SS** R317a/1088, R324a/1859, R326b/2091)

ḥulle-i bī-miṣāl (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. miṣāl) “eşsiz, benzersiz cennet elbisesi, güzel elbise” (**Sİ** R389b/3651)

ḥulle-i gül-gūn (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli elbise” (**HE** 35a/3121)

ḥulle-i gül-reng (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. gül-reng) “gül renkli giysi” (**HE** 25a/2201; **BV** 651/3)

ḥulle-i kāfūr-gūn (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Ar. kāfūr + < Far. gūn) “beyaz renkli elbise” (**FK** 532/3; **GS** 387/4)

ḥulle-i mevzūn (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Ar. mevzūn) “ipek gömlek” (**HE** 8b/634)

ḥulle-i ravża (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Ar. ravża) “cennet elbisesi” (**NŞ** 334/6)

ḥulle-i tā‘at (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Ar. tā‘at) “ibadet elbisesi” (**FK** 204/6)

ḥulle-i zer-beft (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. zer-beft) “altın sırmalı giysi” (**GS** 275/4)

ḥulle-i zer-keş (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. zer-keş) “süslü giysiler, elbiseler” (**HE** 28a/2460)

ḥulle-i zer-rişte-keş (< Ar. ḥulle + < Far. -i + < Far. zer-rişte-keş) “altın işlemeli ipek” (**HE** 34a/3058)

hullelıġ (< Ar. hulle + < Tr. -lıġ) “güzel elbiseli, cennet elbiseli” (**BV** 542/2; **FK** 340/5; **SS** R326b-22)

ḥullelig (< Ar. hulle + < Tr. -lig) “güzel elbiseli, cennet elbiseli” (**SS** R333a-26)

ḥulle-pūş (< Ar. ḥulle + < Far. pūş) “cennet elbisesi, cennet örtüsü” (**GS** 215/3)

ḥulle-sān (< Ar. ḥulle + < Far. sān) “cennet elbisesi gibi” (**HE** 11a/898)

ḥulle-yi kāfūr (< Ar. ḥulle + < Far. -yi + < Ar. kāfūr) “beyaz renkli, misk kokulu elbise” (**SS** R324a/1859)

ḥulle-yi nūr (< Ar. ḥulle + < Far. -yi + < Ar. nūr) “nur elbisesi” (**SS** R349a/4530)

iḥdār (< Ar.) “yaşmaklama, ferace giydirme” (BV 232/7)

iḥrām (< Ar.) “hacıların Kabe’yi tavaf için Mekke haricinde örtündükleri dikişsiz bürgü” (**FK** 5/7, 82/5, 362/7, 420/9; **NŞ** 184/7, 238/6, 418/4; **BV** 423/7, 653/6; **HE** 15a/1257)

iteg “etek” (**FŞ** SF80a-35, SF90a-43; **HE** 9b/759, 25a/2204, 43a/3917)

itek “etek” (**FK** 137/2, 343/7, 435/3, 584/3, 689/399; **GS** 24/11, 71/6, 128/9, 186/1, 266/6; **NŞ** 51/3, 107/5, 188/1, 311/5, 522/5, 654/7; **BV** 325/1, 329/7, 448/5, 538/1, 548/6, 626/5; **FŞ** SF47b/41, SF47b/42, SF64b/112, SF68a/59, SF98a/43; **HE** 3a/147, 4a/233, 5b/385, 18b/1582, 25a/2203, 31a/2771; **LM** R215a/60, R217a/381, R222b/858, R235b/2246, R242b/2909; **Sİ** R360b/616, R366a/1186, R384b/3149, R409b/5843, R414b/6371; **SS** R308a/168, R328b/2295; **BV** 125/4, 125/4, 177/6)

iteklig “etekli” (**FK** 582/2)

iteklik “etekli” (**GS** 71/6; **Sİ** R368b/1457)

jende (< Far.) “eski, yamalı hırka” (**FK** 259/6; **GS** 341/6; **NŞ** 17/7, 180/7; **BV** 20/7)

jendelıġ (< Far. jende + < Tr. -lıġ) “eski, yamalı hırka” (**BV** 298/6)

jende-pūş (< Far.) “eski püskü, yamalı şey, hırka giyen” (**NŞ** 584/7)

ḳabā (< Ar.) “cübbe, kaftan, örtü, üste giyilen cübbe” (**NŞ** 7/3, 462/3, 484/5; **BV** 38/3, 192/6, 471/2; **FK** 172/3, 40/4; **Sİ** R389b/3646; **GS** 678/6))

ḳamīṣ (< Ar.) “gömlek” (**GS** 283/1; **NŞ** 273/4)

ḳaptan (< Ar.) “kaftan” (**GS** 683/17; **NŞ** 180/3)

ḳara “elbise” (**LM** R243a/2987)

kefen (< Ar.) “kefen” (**FK** 195/3, 342/7, 468/2, 520/5, 603/3; **GS** 23/5, 299/3, 385/7, 482/5, 490/3, 543/6; **NŞ** 54/4, 268/4, 400/4, 446/1, 503/2, 586/3, 658/2; **BV** 318/4, 343/6, 417/2, 448/2, 590/4; **FŞ** SF49b/25, SF71a-28; **HE** 33a/2932, 35a/3121, 36b/3279; **LM** R245b/3255, R246b/3350, R246b/3358, R246b/3361; **Sİ** R355b/136, R384b/3133, R390b/3762, R390b/3765; **SS** R347b/4351, R347b/4380, R348a/4407, R348a/4408, R348b/4467)

kelle-pūş (< Far.) “bir çeşit baş örtüsü, şapka” (**HE** 35b/3196)

kepenek “yağmurluk” (**GS** 342/8, 818/1)

ketūn (< Ar.) “pamuk bezinden dikilen kaftan” (**GS** 482/5)

kisvet (< Ar.) “elbise, kıyafet, giysi” (**FK** 104/3, 527/4, 681/87; **GS** 9/1, 74/7, 129/8, 155/7, 262/5, 407/5; **NŞ** 8/4, 163/2, 180/7, 230/7, 297/4; **BV** 150/5, 265/1, 391/2, 561/3, 660/72; **FŞ** SF54a/66, SF54a/66, SF57b-17, SF58b/84; **HE** 18b/1559, 28a/2494, 28b/2546, 34b/3107; **LM** R239a/2589; **Sİ** R358a/396, R358b/437, R406a/5355; **SS** R309a/302, R326a/2081, R329B/2436, R339a/3472, R348a/4408)

kisvetī (< Ar. kisvet + < Far. ī) “elbise, kıyafet, giysi ile ilgili” (**GS** 140/5)

kisvet-i faḳr (< Ar. kisvet + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirlik elbisesi” (**GS** 74/7; **NŞ** 230/7)

kisvet-i mevt (< Ar. kisvet + < Far. -i + < Ar. mevt) “ölüm elbisesi, kefen” (**NŞ** 163/2)

kiygülük “giyme” (**GS** 236/1; **Sİ** R374b/2076; **SS** R337a/3233, R337b/3285)

kiyim “giyim” (**HE** 11a/898; **Sİ** R374b/2089, R405b/5332)

kiymek “giyme” (**FK** 73/4; **FŞ** SF84a/20; **HE** 8b/633, 21b/1879, 36a/3236; **Sİ** R374b/2081; **SS** R326a/2082, R334a/2912, R338b/3413, R341a/3684, R348a/4408; **BV** 330/2)

kiyürmek “giydirme” ” (**Sİ** R408a/5707)

köŋleg “gömlek, elbise” (**FŞ** SF53b-13; **SS** R341a/3684; **HE** 24b/2167)

köŋlek “gömlek, elbise” (**FK** 14/6, 206/2, 307/1, 426/1, 523/1; **GS** 108/2, 198/3, 262/5, 334/5, 490/6, 527/6; **NŞ** 27/5, 115/5, 180/4, 323/1, 329/4, 431/2; **BV** 38/3, 182/3, 270/2, 362/6, 385/5, 409/1; **HE** 17b/1504, 34a/3055; **LM** R224b/1033, R234b/2109, R234b/2112, R235b/2207; **Sİ** R413b/6250)

köŋlekçe “gömlek gibi, elbise gibi” (**FK** 654/4; **GS** 654/5, 655/5; **NŞ** 193/7, 429/5)

köŋlekī (< Tr. köŋlek + < Far. ī) “gömlek, elbise ile ilgili” (**GS** 465/5)

köŋleksiz “gömleksiz, elbisesiz” (**NŞ** 331/1)

kūşe-i dāmān (< Far. kūşe + < Far. -i + < Far. dāmān) “eteğin ucu” (**GS** 71/6)

leçek (< Far.) sırmalı ve mücevherli bir nevi başörtüsü, ipek mendil, başörtüsü” (**GS** 471/3)

lette (< Ar.) “paçavra, çaput” (**HE** 17b/1473; **SS** R333a/2802)

libās (< Ar.) “elbise” (**FK** 6/5, 114/5, 286/2, 340/5, 469/3, 494/3; **GS** 4a-F2/10, 43/6, 153/6, 236/1, 330/5; **NŞ** 108/4, 230/2, 319/6, 396/3, 405/2; **BV** 232/6, 375/7, 403/4, 454/1, 533/5, 723/2; **FŞ** SF49a/17, SF57a/59, SF58a/42, SF66a/3, SF69a/163, SF99a/148, **HE** 7a/529, 8b/633, 12b/1023, 21b/1879, 24a/2118, 34a/3054, 37b/3393; **LM** R214b/30, R223b/950, R229a/1512, R240a/2666, R249a/3590; **Sİ** R355b/131, R387a/3425, R391a/3839, R394b/4203, P455b/5646, R405a/5274; **SS** R306b/43, R325a/1951, R333a/2811, R339a/3470, R349b/4581)

libāsāt (< Ar.) “elbiseler” (**FK** 516/2; **HE** 17a)

libās-ı ʻāfiyet (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. ʻāfiyet) “esenlik, sağlık elbisesi” (**BV** 330/2; **FK** 85/5)

libās-ı ʻazā (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. ʻazā) “yas, matem elbisesi” (**Sİ** R355b/132)

libās-ı aḥmerī (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. aḥmerī) “kırmızı renkli elbise” (**GS** 594/5)

libās-ı al (< Ar. libās + < Far. -ı + < Tr. al) “kırmızı renkli elbise” (**BV** 194/4)

libās-ı faḳr (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. faḳr) “fakirlik elbisesi” (**FŞ** SF49a/17)

libās-ı gül-reng (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli elbise” (**LM** R246b/3296)

libās-ı ḫārā (< Ar. libās < Far. -ı + < Far.-i+ < Far. ḫārā) “üzeri menevişli elbise” (**LM** R214b/30)

libās-ı kāfūr (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. kāfūr) “kafur (beyaz) renkli elbise” (**SS** R348a/4409)

libās-ı lāle-gūn (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. lāle-gūn) “lale kırmızısı renginde elbise” (**BV** 194/3)

libās-ı mātem (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. mātem) “matem elbisesi” (**GS** 43/6; **LM** R223b/950, R229a/1512, R230a/1611)

libās-ı melāḥat (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. melāḥat) “güzellik elbisesi” (FK 340/5)

libās-ı mevzūn (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. mevzūn) “güzel, düzgün elbise” (**LM** R249a/3590)

libās-ı nāz (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. nāz) “naz elbisesi” (**NŞ** 194/5)

libās-ı nümāyiş (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. nümāyiş) “gösterişli elbise” (**FŞ** SF50a-9)

libās-ı reyḥānī (< Ar. libās + < Far. -ı + < Ar. reyḥānī) “reyhan (fesleğen) renkli elbise” (**SS** R331b/2639)

libās-ı sīm-gūn (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. sīm-gūn) “gümüş renkli elbise” (**GS** 155/3, 155/4)

libās-ı şāhāne (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. şāhāne) “hükümdara yaraşır şekilde, çok güzel elbise” (**SS** R337b/3292)

libās-ı yarġaġ (< Ar. libās + < Far. -ı + < Tr. yarġaġ) “kürk” (**BV** 591/3)

libās-ı zer (< Ar. libās + < Far. -ı + < Far. zer) “altın renkli/altın sarısı elbise” (**Sİ** R387a/3425)

mamuġluḳ “pamuklu” (**FK** 269/2)

maşab “aba, elbise” (**GS** 177/8, 202/8, 266/6, 336/6; **SS** R329B/2423)

mātem-i hicrān (< Ar. mātem + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık elbisesi” (**GS** 465/7)

mecmū‘-ı libās (< Ar. mecmū‘ + < Far. -ı + < Ar. libās) “bütün elbiseler” (**LM** R221a/702)

melbūsāt (< Ar.) “libaslar, giyecek şeyler, elbiseler” (**SS** R349b/4549)

peşmīne (< Far.) “yünden yapılma, dervişlerin giydiği sade düz elbise, süssüz elbise” (**FK** 555/6; **GS** 133/4, 160/6; **NŞ** 349/2; **BV** 28/6, 38/7; **Sİ** R358b/445)

pīrehen (< Far.) “gömlek” (**BV** 417/6, 502/2)

pīrāhen (< Far.) “gömlek” (**FK** 256/4, 424/3, 634/6; **GS** 14/6, 425/5, 628/6; **NŞ** 7/3, 326/1; **HE** 25a/2204)

ridā (< Ar.) “hırka, dervişlerin omuzlarına attıkları post, örtü” (**FK** 220/5, 577/6, 630/6; **GS** 53/7, 450/4, 557/6, 575/2; **NŞ** 52/6, 91/8, 206/5, 245/9; **BV** 90/7, 174/5, 345/6; **HE** 11a/898, 17a/1445)

sebz-pūş (< Far.) “yeşil örtülü, yeşil elbiseli” (**BV** 150/5; **SS** R308b/200, R330a/2480, R331b/2632, R333a/2811)

sebz-pūşī (< Far.) “yeşil örtülü, yeşil elbise ile ilgili” (**FŞ** SF57a/46, SF66a/13)

sevb (< Ar.) “bez, elbise” (**FŞ** SF46a/27; **SS** R344b/4046, R349b/4586)

şāl (< Far.) “şal” (**BV** 150/5; **FK** 247/2, 551/3, 681/87; **GS** 123/7, 506/10, 682g/7; **NŞ** 8/4, 316/7, 457/10, 562/1, 608/6; **HE** 8b/638, 22a/1909; **Sİ** R400a/4760; **SS** R326a/2076, R326a/2080)

şālī (< Far.) “şal ile ilgili” (**NŞ** 11/6, 180/6)

şırdaġ (< Moğ.) “bir tür elbise” (**GS** 251/4; **BV** 48/5; **FK** 172/3)

ton “elbise” (**BV** 41/1, 144/5, 211/2, 339/2, 402/2; **FK** 95/2, 191/1, 279/7, 369/4, 477/9; **GS** 84/2, 117/3, 264/5, 341/6, 397/1, 414/7; **NŞ** 24/1, 117/2, 180/2, 337/4, 457/4; **FŞ** SF47a/15, SF47a/17, SF47b/43, SF57a/60, SF58a/58; **HE** 4a/254, 6b/481, 12b/1027, 21b/1873, 25a/2204; **LM** R216b/232, R229a/1490, R230a/1611, R232a/1830; **Sİ** R375b/2194, R387a/3426, R392a/3910, R396a/4359; **SS** R311a/485, R311a/505, R317a/1090, R329a/2354)

tonluġ “elbiseli, elbiselik, renkli” (**FK** 344/1; **GS** 460/3, 580/4)

tonluḳ “elbiseli, elbiselik, renkli” (**BV** 503/1; **FK** 584/1)

türme “örmek denilen elbise” (**HE** 12b/1027, 12b/1028)

yadurḳan “bir çeşit giyecek” (**Sİ** R374b/2094)

yaḳa “yaka, elbise yakası” (**BV** 42/2, 155/1, 330/2, 457/3, 538/1, 601/3; **FK** 14/6, 108/7, 177/2, 427/8, 523/1; **GS** 12/6, 85/1, 210/7, 333/6, 340/4, 411/7; **NŞ** 53/4, 104/2, 322/5, 330/1, 422/3, 607/5, 658/45; **FŞ** SF52b/47, SF61b/42, SF72a/68, SF78b/79, SF92a/64; **HE** 5a/333, 7b/574, 24b/2150, 25b/2251, 31a/2779, 42a/3819; **LM** R223a/885,

R223b/965, R226a/1180, R229a/1503; **Sİ** R355b/133, R366a/1185, P465b/6577, R416a/6481; **SS** R307a/52, R317b/1169, R328b/2298, R340b/3601)

yamaġlıġ “yamalı, parça parça konulmuş elbise” (**BV** 321/4; **FK** 527/4; **FŞ** SF47a/15)

yapuġ “gelinlerin yüzene yapıştırdıkları zinet, yensiz aba” (**SS** R323a/1724)

yapuḳ “gelinlerin yüzene yapıştırdıkları zinet, yensiz aba” (**FK** 342/6)

yilek “yelek, mintan” (**BV** 342/4, 599/5; **FK** 13/2, 342/1, 343/4; **GS** 342/1; **NŞ** 180/4)

yiŋ “elbisenin kolu” (**BV** 113/5, 332/3, 346/2, 365/7; **FK** 307/1, 689/447; **GS** 356/4, 356/6/6, 551/5; **NŞ** 525/1; **HE** 18a/1515; **FŞ** SF47b/42, SF52b/21, SF85a/97, SF93b/57; **LM** R237b/2391; **Sİ** R420b/7075; **Sİ** R420b/7073)

yiŋsiz “kolsuz (elbise)” (**NŞ** 331/1)

zeyl (< Ar.) “bir şeyin eki, devamı; bir şeyin altı” (**FK** 316/3, 399/2, 613/8, 689/237; **GS** 11b-F2/4; **NŞ** 199/4; **FŞ** SF101b/14, SF63b/16, SF67b/11, SF71b/41; **LM** R234b/2089; **Sİ** R361a/698, R408b/5734, R416b/6632; **BV** 351/7, 471/7; **NŞ** 262/3, 383/3)

2.36.3. Peçe, Örtü, Mendil ile İlgili Kavramlar

aḫżar-pūş (< Far.) “yeşil örtü, örtme” (**SS** R332a/2691)

bī-niḳāb (< Far. bī + < Ar. niḳāb) “örtüsüz, peçesiz” (**GS** 46/1)

burḳa‘-ı gül-reng (< Ar. burḳa‘ + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli örtü, peçe” (**SS** R335a/3032)

burḳa‘-ı ḫārā (< Ar. burḳa‘ + < Far. -ı + < Far. ḫārā) “üzeri menevişli örtü, peçe” (**FŞ** SF56a/107)

burḳu‘ (< Ar.) “kadınların yüzlerine örttükleri tül, peçe, yaşmak” (**SS** R335a/3032, R335a/3033, R335a/3034)

bürḳa‘ (< Ar.) “yüz örtüsü, peçe” (**BV** 602/5; **FK** 170/7, 279/6, 398/7, 413/5, 504/4; **NŞ** 41/2, 116/4, 171/1, 582/3, 655/26; **HE** 35a, 35a/3159, 35a/3167, 35b/3169; **LM** R234a/2017; **FŞ** SF56a/107, SF81a/127, SF94a/95, SF98b/126; **Sİ** R356b/213; **GS** 10b-F2/10, 101/6, 159/7, 170/10, 245/3, 301/1, 389/4, 447/1; **NŞ** 142/2)

bürünçek “kadınların kullandığı ince örtü, tülbent” (**GS** 471/3; **NŞ** 375/4; **NŞ** 477/2)

çāder-şeb (< Far.) “kara çarşaf, örtü” (**SS** R329a/2390; **HE** 42b/3844)

devāc (< Far.) “duvak, örtünecek şey, kaftan” (**HE** 4b/276; **BV** 92/5, 242/4; **GS** 3b-F2/4, 97/7; **NŞ** 92/2)

devāc-ı şeref (< Far. devāc + < Far. -ı + < Ar. şeref) “şeref örtüsü” (**HE** 4b/276)

gül-gün-pūş (< Far.) “gül renkli örtü, gül renginde bir şeyler örtme” (**SS** R335a/3011; **BV** 242/4)

ḳom “eyer örtüsü” (**FK** 594/5)

niḳāb (< Ar.) “peçe, yüz örtüsü” (**FK** 45/3, 304/1, 388/1, 639/4, 689/418; **GS** 386/4, 475/1; **NŞ** 10/3, 44/1, 113/4, 172/6, 376/1, 530/3; **BV** 41/2, 188/6, 233/4, 309/8, 379/3, 392/1; **FŞ** SF72a/93, SF73b/118, SF76b/123, SF79b/56, SF94a/95; **HE** 4b/285; **LM** R216b/245, R227b/1358, R240a/2673; **Sİ** R357a/297, R374b/2124, R394b/4192, R396a/4363; **SS** R308a/150, R309a/294, R345a/4076, R349a/4535, R350a/4592)

niḳāb-ı belend (< Ar. niḳāb + < Far. -ı + < Far. belend) “yüksek, yüce örtü, perde” (**SS** R313b/737)

niḳāb-ı dībā (< Ar. niḳāb + < Far. -ı + < Far. dībā) “renkli ve desenli örtü, peçe; ipekli örtü, peçe” (**SS** R309a/294)

niḳāb-ı kāfūrī (< Ar. niḳāb + < Far. -ı + < Ar. kāfūrī) “kafur renkli örtü, peçe” (**SS** R345a/4077)

niḳābī (< Ar. niḳāb + < Far. ī) “peçe, yüz örtüsü ile ilgili” (**FŞ** SF71b/37)

rūpūşluḳ (< Far. rūpūş + < Tr. -luḳ) “yüz örtüsü, yüz örtücü, yüz örten” (**SS** R313b-10)

sebz-devāc (< Far.) “yeşil örtü” (**GS** 756/1)

sīmīn-niḳāb (< Far. sīmīn + < Ar. niḳāb) “gümüş renkli peçe, yüz örtüsü” (**SS** R311a/470)

tuvaġ “örtü” (**SS** R308b/209)

yaġlıġ “yağlık; mendil” (**GS** 247/2, 281/2; **NŞ** 525/5; **HE** 17a/1424, 25a/2205, 34a/3058)

yaġlıḳ “yağlık, mendil” (**HE** 10b/820; **FK** 386/1, 386/6, 451/1, 617/7, 781/1)

2.36.4. Bağ, Kemer, Kuşak ile İlgili Kavramlar

beste-i zünnār (< Far. beste + < Far. -i + < Ar. zünnār) “kuşak bağlama” (**NŞ** 608/6)

bil bağı “kuşak, kemer” (**FŞ** SF48a/3)

bilbaġ “kuşak, kemer” (**FK** 529/6; **GS** 330/5, 588/5; **NŞ** 590/7)

fūṭa (< Ar.) “peştamal, kuşak, bel bağı” (**SS** R334b/2956, R342b/3826, R343b/3908; **FK** 204/1; **GS** 89/5, 487/2)

ḥalḳa-i zünnār (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. zünnār) “papazların kuşak halkası” (**NŞ** 620/6)

ḳavs-ı ḳuzaḥ (< Ar. ḳavs + < Far. -ı + < Ar. ḳuzaḥ) “ebem kuşağı” (**FK** 152/6, 337/3; **NŞ** 309/4, 358/2; **BV** 132/5, 338/5; **GS** 513/2; **FŞ** SF54a/62, SF64a/51; **HE** 39a/3542)

ḳavs-i ḳuzaḥ (< Ar. ḳavs + < Far. -i + < Ar. ḳuzaḥ) "ebem kuşağı" (**LM** R222b/826)

kemer (< Far.) "kemer, kuşak" (**FK** 36/3, 149/3; **GS** 200/3, 202/7, 207/7, 336/3, 462/6, 493/5, 544/4, 692/1; **NŞ** 462/3; **BV** 34/4, 262/4, 660/20; **FŞ** SF66a-24, SF69b/35, SF74b/63, SF75a/111, SF78a/32; **HE** 2b/123, 9a/702, 19b/1693, 27a/2394, 28a/2463; **LM** R216b/232, R217a/293; **Sİ** R360a/614, R372a/1815, R387a/3425, R391a/3800; **SS** R330a/2477)

kemer-bend (< Far.) "kemer bağı, belinde kemer olan" (**HE** 8b/669; **SS** R330a/2477)

ḳurın "kuşak" (**HE** 34a/3057)

şedde (< Ar.) "esnafların bellerine sardıkları kumaş" (**FK** 114/6)

ton bağı "elbise bağı" (**GS** 626/4)

zünnār (< Ar.) "papazların bellerine bağladıkları ipten örülmüş kuşak" (**BV** 33/6, 42/2, 145/6, 235/6, 363/6; **FK** 38/5, 100/7, 266/4, 302/8, 427/6; **GS** 24/6, 145/3, 236/6, 329/4, 479/3; **NŞ** 19/4, 133/7, 236/7, 359/3, 401/1; **FŞ** SF81a/120, SF81a/121; **HE** 17a/1449, 38a/3451; **LM** R215b/99; **SS** R317a/1121)

zünnārçe (< Ar. zünnār + < Tr. -çe) "papazların bellerine bağladıkları ipten örülmüş kuşak gibi" (**FK** 554/4)

zünnārlıġ (< Ar. zünnār+ < Tr. -lıġ) "zünnarlı" (**NŞ** 571/6)

zünnārsız (< Ar. zünnār+ < Tr. -sız) "zünnarsız" (**GS** 212/5)

2.36.5. Yama, Parça ile İlgili Kavramlar

muḫammel (< Ar.) "ipekten bir parça" (**Sİ** R374b/2089)

muraḳḳa' (< Ar.) "yamalı" (**FK** 206/2; **BV** 421/8; **GS** 198/6, 491/3; **FŞ** SF96b/22; **HE** 17a/1442; **LM** R230a/1594)

ruḳ'a (< Ar.) "yama" (**HE** 17a/1442, 24a/2122)

yama "yama" (**HE** 42a)

yamaġ "yama, parça" (**FK** 667/6; **HE** 22a/1911, 31a/2777)

yamaḳ "yama, parça" (**HE** 42a)

yamamaḳ "yamama" (**HE** 42a)

yorun "yama, parça" (**BV** 444/6, 456/6, 588/9, 616/9)

yurun "kaftan yaması, parça" (**FK** 464/10, 501/2; **NŞ** 187/6, 451/5, 455/8; **HE** 24b/2167)

yurunluḳ "kaftan yaması, parça" (FK 325/8)

2.36.6. Başa Giyilen Kıyafetler ile İlgili Kavramlar

bez (< Far.) "ketenden yapılmış başlık, bir tür giyecek, kumaş" (**LM** R215b/102)

börk “başlık, börk” (**HE** 20a/1718, 30a/2658, 34a/3051; **LM** R217a/446; **Sİ** R358b/448, R380b/2743, R382b/2927, R391a/3839, R402a/4981, R404b/5215; **BV** 330/4; **FK** 214/1, 279/4, 342/3, 477/2, 584/4; **GS** 150/1, 186/1, 222/1, 288/7, 427/1, 585/3, 683/111; **NŞ** 187/5)

dalbay “yüzü rüzgâr ve tozdan koruyan bir tür şapka” (**GS** 207/3)

destār (< Far.) “sarık, tülbent” (**FŞ** SF65a/33; **HE** 25a/2186, 26b/2317, 33a/2931, 34a/3050; **FK** 38/6, 102/5, 279/3, 417/1, 557/6, 587/4, 601/8, 681/44; **GS** 267/6, 329/6, 453/4, 479/9, 504/8, 570/6; **NŞ** 64/2, 248/7, 405/2, 431/5, 462/2; **BV** 128/1, 183/7, 373/3, 514/10, 548/6, 551/3, 694/1)

destār uçı (< Far. destār + < Tr. uçı) “sarık ucu” (**HE** 34a/3050)

feş (< Far.) “pelerin” (**GS** 265/6, 267/6, 273/6; **NŞ** 248/7)

feşlıġ (< Far. feş + < Tr. -lıġ) “pelerinli” (**GS** 589/7)

ḫażrā-pūş (< Ar. ḫażrā + < Far. pūş) “yeşil örtü, yeşil sarık” (**SS** R329B/2427)

ḳalpaġ “kalpak, bir tür baş giysisi” (**FK** 172/3, 522/5; **NŞ** 297/5)

ḳalpaḳ “kalpak, bir tür baş giysisi” (**GS** 251/4; **HE** 21a/1838)

külāh (< Far.) “külah, başa giyilen şey” (**SS** R314b/825)

küleh-dār (< Far.) “külah tutan, külah giyen” (**FŞ** SF84b/72; **Sİ** R399b/4690)

küleh-dārlıḳ (< Far. küleh-dār + < Tr. -lıḳ) “külah tutma, külah giydirme” (**Sİ** R395b/4308)

mıḳna‘ (< Ar.) “baş örtüsü” (**GS** 301/7)

mi‘cer (< Ar.) “bir çeşit kadın baş örtüsü” (**FŞ** SF75b/46; **HE** 31b/2797, 35b/3202; **LM** R222a/786; **GS** 143/2, 551/2, 655/1; **FK** 205/2, 373/1, 398/5)

mi‘cerī (< Ar. mi‘cer + < Far. ī) “bir çeşit kadın baş örtüsü ile ilgili” (**NŞ** 657/72)

mi‘cer-i pākize (< Ar. mi‘cer + < Far. -i + < Far. pākize) “güzel, latif baş örtüsü” (**HE** 35b/3202)

miḳna‘ (< Ar.) “baş örtüsü” (**FŞ** SF96b/22)

nevbet-i destār (< Ar. nevbet + < Far. -i + < Far. destār) “sarık sırası” (**FK** 38/6)

peç “sarık” (**HE** 27b/2412)

ser-pūş (< Far.) “kadın baş örtüsü, başlık” (**FK** 154/8, 461/4)

şāme (< Far.) “kadın başörtüsü” (**BV** 531/4)

titregüç “kadınların taktığı süslü taç, başlık” (**GS** 264/4; **NŞ** 64/3, 477/3; **Sİ** R389b/3658)

ṭaylasān (< Ar.) “başa veya boyuna sarılan şal” (**FŞ** SF106a/4; **HE** 11a/898; **GS** 218/3)

ṭaylesān (< Ar.) “başa veya boyuna sarılan şal” (**Sİ** R354b/42, R384b/3133)

2.36.7. Düğme ile İlgili Kavramlar

ilik “düğme” (**BV** 329/7, 530/5)

tügme “düğme” (**BV** 446/3, 452/2; **FK** 29/4, 265/1, 369/4, 464/10; **GS** 383/3; **NŞ** 24/1, 360/3; **FŞ** SF49a/16; **HE** 5b/363, 5b/364, 10a/793, 36a/3214, 36a/3215; **LM** R215a/43)

tügme-i zer-kār (< Tr. tügme + < Far. -i + < Far. zer-kār) “altın işlemeli düğmeler” (**HE** 36a/3215)

tügme-i zer-peyker (< Tr. tügme + < Far. -i + < Far. zer-peyker) “altın görünüşlü düğmeler” (**HE** 36a/3216)

tügmelig “düğmeli” (**GS** 506/10)

2.36.8. Küpe, Bilezik, Boncuk ile İlgili Kavramlar

cez‘ (< Ar.) “göz boncuğu” (**BV** 659/40; **FŞ** SF60b-19)

ḫalḫāl (< Ar.) “kadınları süs olarak bileklerine taktıkları gümüşten veya altından yapılmış halka, ayak bileziği” (**HE** 10a/801; **Sİ** R396a/4341)

ısırġa “küpe, halka” (**HE** 21b/1850)

minçaġ “boncuk” (**Sİ** R398b/4584)

ṣāf-çeş (< Ar. ṣāf + < Far. çeş) “boncuk dizisi” (**NŞ** 132/8)

şebe (< Far.) “siyah boncuk” (**GS** 7b-F2/17; **HE** 32a/2849, 28b/2522; **LM** R214b/29)

taḫalḫul (< Ar.) “ayağa halhal takma” (**SS** R350a/4597; **FŞ** SF71b/31)

2.36.9. Ayakkabı ile İlgili Kavramlar

itük “çizme, ayakkabı” (**BV** 589/1)

kefş (< Far.) “ayakkabı” (**FK** 601/8, 681/44; **GS** 682e/4; **BV** 514/10, 700; **HE** 33a/2933)

meyl-i na‘leyn (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. na‘leyn) “bir çift ayakkabıya meyletme” (**GS** 8/2)

na‘leyn (< Ar.) “ayakkabı” (**HE** 17a/1452; **LM** R217a/338; **Sİ** R359a/484; **GS** 683/19, 777/1, 8/2, 71/6; **BV** 433/3; **FŞ** SF83a/30)

ötük “çizme, ayakkabı” (**FK** 481/6; **GS** 683/19; **NŞ** 375/5, 462/4; **BV** 128/1; **HE** 21b/1850, 34a/3059; **LM** R239a/2577)

ötük taḳası “ayakkabının altı” (**HE** 34a/3059)

pā-bend (< Far.) “ayak bağı, köstek, mâni, engel” (**FŞ** SF88a/78)

pāleng (< Far.) “postal, çarık” (**Sİ** R375a/2172)

papūş (< Far.) “ayak örten, ayakkabı, pabuç” (**NŞ** 247/4)

şirāk (< Ar.) “ayakkabı bandı” (**GS** 258/8)

taḳa “ayakkabı, ayakkabının altı; nal” (**HE** 34a/3059; **Sİ** R398b/4578)

tirlik “terlik, ev ayakkabısı (**BV** 48/5; **FK** 342/1; **NŞ** 297/4; **HE** 34a/3056)

2.36.10. Heybe, Çuval, Kese ile İlgili Kavramlar

hemyān (< Far.) “heybe, dağarcık, çanta, büyük kese” (**HE** 17a/1424)

mefreş (< Ar.) “meşinden veya çadır bezinden yapılmış büyük çuval” (**HE** 26a/2283)

taġar “çuval, torba” (**NŞ** 486/5)

tovurluġ “heybenin çevresine çekilen keçe” (**BV** 594/3)

tūbre (< Far.) “torba” (**Sİ** R368a/1439)

2.36.11. İp, Urgan, Bağ ile İlgili Kavramlar

‘uḳde (< Ar.) “düğüm” (**BV** 563/5; **FK** 686/35; **HE** 12a/964; **LM** R231b/1764; **SS** R316a/1005, R332a/2700, R339b/3503, R343a/3890)

‘uḳde-i re’s (< Ar. ‘uḳde + < Far. -i + < Ar. re’s) “baş düğümü, baştaki düğüm” (**BV** 657/35; **FK** 686/35)

baġ “bağ, ip” (**HE** 20b/1760, **GS** 573/2, 700)

bend-bend (< Far.) “düğüm düğüm” (**NŞ** 138/3)

best (< Far.) “düğüm” (**NŞ** 77/5, 475/2; **Sİ** R363b/951, R368a/1444, R394a/4119; **SS** R349b/4560)

bī-rişte (< Far.) “ipsiz” (**FŞ** SF51a/2)

epgin “siyah iplik” (**FK** 205/4)

epkin “siyah iplik” (**GS** 264/5)

girih (< Far.) “düğüm, saç bağı” (**FK** 45/3, 197/2, 266/4, 318/4, 464/9, 563/2, 628/2; **GS** 149/2, 161/1, 203/2, 360/3; **NŞ** 50/5, 145/5, 203/7, 351/2, 454/2, 504/7; **BV** 102/7, 154/1, 168/3, 345/7, 373/4; **FŞ** SF106b/54, SF94a/86, SF52b/45, SF54a/64; **HE** 2b/122, 19a/1639, 24b/2162, 24b/2163, 25a/2192; **LM** R233b/1961, R239b-30; **Sİ** R362a/778, R364b/1078, R365a/1123, R375a/2169; **SS** R318b/1246)

girih-gīr (< Far.) “düğüm tutmuş, düğünlü, dolaşık” (**FŞ** SF93a/32)

girihlig (< Far. girih + < Tr. -lig) “düğümlü, bağlı” (**FŞ** SF61a/84, SF94a/86)

girihlik (< Far. girihlik + < Tr. -lig) “düğümlü, bağlı” (**NŞ** 264/2)

girih-nāk (< Far.) “düğümlü, bağlı” (**LM** R215b/100, R217a/290, R236b/2303)

ġulūle-i teşvīş (< Far. ġulūle + < Far. -i + < Ar. teşvīş) “karışmış ip yumağı” (**GS** 96/5)

ḥabl (< Ar.) “ip, urgan” (**FK** 642/11; **HE** 14a, 41a/3714; **Sİ** R356b/214, R416a/6520)

ḥable'l-metīn (< Ar.) "sağlam ip" (**Sİ** R405a/5268)

ḥabl-i metīn (< Ar. ḥabl + < Far. -i + < Ar. metīn) "sağlam ip" (**HE** 14a; **SS** R308a/163; **Sİ** R356b/214)

ḫabl-i metīn (< Ar. ḫabl + < Far. -i + < Ar. metīn) "sağlam ip" (**FK** 642/11)

ḥabl-ül-metīn (< Ar.) "sağlam ip" (**LM** R217a/342)

ḥayṭa-i ḥükm (< Ar. ḥayṭa + < Far. -i + < Ar. ḥükm) "hüküm ipi" (**HE** 32a/2881)

ilmeg "ilmek, bağ, zincir" (**NŞ** 580/4)

ilmek "ilmek, bağ, zincir" (**NŞ** 323/3, 327/6; **FK** 13/4, 426/6)

ip "ip" (**FK** 277/4, 542/4; **GS** 150/5, 306/4, 337/4, 372/1, 504/5; **NŞ** 115/2, 257/7, 356/2, 468/3, 669/3; **BV** 546/6; **FŞ** SF95b/110/110; **HE** 7a/532, 17a/1443, 23a/1997, 41a/3708; **LM** R217a-5; **Sİ** R365a/1083, R381a/2773, R400a/4760, R412b/6111; **SS** R312b/616, R334b/2956; **Sİ** R388a/3506)

kelābe (< Far.) "çile hâlindeki iplik" (**GS** 372/1)

kemend (< Far.) "kement, bağ" (**FK** 38/5, 123/1, 274/3, 540/1, 559/1, 660/8; **GS** 101/1, 145/3, 176/6, 648/1, 763/1; **NŞ** 8/4, 116/1, 148/4, 219/5, 232/2; **BV** 46/3, 238/6, 254/1, 417/4, 524/8; **FŞ** SF51b/29, SF54a/71, SF69a/23, SF85b/82, SF89b/94; **HE** 1b/6, 6b/476, 8b/647, 19b/1680, 20b/1760, 23b/2041, 25b/2256, 30b/2706; **LM** R216b/229, R219b/516, R230a/1622, R235b/2247; **Sİ** R354b/25, R363b/931, R391a/3824, R394a/4158; **SS** R308a/164, R318b/1262, R338a/3361, R347a/4281, R351a/4696)

kemendī (< Far.) "bir kement, kement ile ilgili" (**HE** 1b/5)

kemend-i ḫam-be-ḫam (< Far. kemend + < Far. -i + < Far. ḫam-be-ḫam) "eğri büğrü kement" (**NŞ** 148/4)

peyvend-i rişte (< Far. peyvend + < Far. -i + < Far. rişte) "ipliğin bağı" (**LM** R231b-22)

rābıṭa (< Ar.) "iki şeyi birbirine bağlayan şey, bağ" (**GS** 8a-F2/7, 9b-F2/16, 12b-F2/7)

resen (< Far.) "ip, urgan" (**FK** 38/5, 372/4, 396/3, 470/1, 656/1; **GS** 385/3, 763/1; **NŞ** 425/5, 446/4, 620/6, 658/6; **BV** 417/4, 448/7, 590/2; **FŞ** SF94b/39; **LM** R235b/2217, R238b/2503, R240a/2697; **Sİ** R410b/5943; **SS** R336a/3134, R339a/3463)

ribḳa (< Ar.) "kement, kement bağı, ilmekli ip" (**Sİ** R407a/5463)

rişte (< Far.) "iplik, tel" (**FK** 18/1, 148/4, 277/4, 318/4, 495/7, 589/6; **GS** 13a-F2/5, 11/1, 140/5, 221/6, 304/4, 416/2; **BV** 34/4, 113/7, 241/4, 315/2, 414/4, 564/2, 595/1; **FŞ** SF47a/23, SF48b/36, SF61a/84, SF73a/76, SF75b/13; **HE** 1b/1, 9b/759, 11a/877, 16a/1345, 36a/3227; **LM** R215b/100, R221b/714, R226b/1283, R241b/2827; **Sİ**

R355a/58, R366b/1257, R384a/3077, R399a/4631, R403b/5136; **SS** R308a/164, R313b/759, R317a/1087, R333a/2803, R341a/3677; **NŞ** 20/4, 114/6, 203/7, 327/7, 405/3, 524/1)

rişteī (< Far.) "iplik, tel ile ilgili" (**GS** 350/5, 487/2; **FŞ** SF102a/42)

rişte-i ʻışḳ (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk ipi" (**BV** 304/5)

rişte-i āl (< Far. rişte + < Far. -i + < Tr. āl) "kırmızı ip" (**NŞ** 20/3)

rişte-i baḫt (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. baḫt) "baht ipi" (**HE** 10a/802)

rişte-i cān (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. cān) "can ipi" (**BV** 116/7, 593/4; **FK** 45/3, 46/3, 76/1; **GS** 11/1, 471/1; **NŞ** 41/4, 405/3; **Sİ** R402b/5000; **HE** 36a/3227)

rişte-i cism (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. cism) "beden ipi" (**BV** 136/3; **GS** 418/7; **HE** 43a/3909)

rişte-i devrān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. devrān "devran, zaman ipi" (**FK** 243/7)

rişte-i dīn (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. dīn) "din ipi" (**BV** 277/5)

rişte-i dür (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. dürr) "inci ipi" (**FK** 157/3; **NŞ** 528/5; **LM** R242b/2934)

rişte-i eşk (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. eşk) "gözyaşı ipi" (**GS** 221/6; **NŞ** 579/5)

rişte-i evḳāt (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. evḳāt) "vakit ipi" (**HE** 42b/3865)

rişte-i fikr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. fikr) "fikir ipi" (**FŞ** SF96b/70; **GS** 475/9)

rişte-i gevher (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. gevher) "cevher değerindeki ip" (**HE** 1b/9)

rişte-i hicrān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık ipi" (**FK** 208/6)

rişte-i iḫlāṣ (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. iḫlāṣ) "ihlas ipi" (**GS** 282/7)

rişte-i iḳbāl (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) "baht, talih ipi" (**FŞ** SF51b/30)

rişte-i īmān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. īmān) "iman, inanç ipi" (**FK** 589/6)

rişte-i ḳurb (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. ḳurb) "yakınlık, yakınlaşma ipi" (**FK** 642/10)

rişte-i küfr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. küfr) "kafirlik ipi" (**GS** 287/5)

rişte-i laʻl (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. laʻl) "kırmızı ip" (**NŞ** 390/5; **FK** 318/4)

rişte-i maḳṣūd (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) "istek ipi" (**NŞ** 40/2)

rişte-i mihr (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. mihr) "sevgi ipi" (**BV** 368/5)

rişte-i muḥabbet (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. muḥabbet) "aşk ipi" (**HE** 2a)

rişte-i naġme (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. naġme) "ahenk, ezgi ipi" (**FK** 640/6)

rişte-i peyvend (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. peyvend) "ulaşma, varma ipi" (**GS** 226/9; **HE** 38a/3435)

rişte-i renc (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. renc) "sıkıntı ipi" (**HE** 20a/1730)

rişte-i sevdā (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. sevdā) "sevda ipi" (**BV** 144/2)

rişte-i telbīs (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. telbīs) "yalan ipi" (**HE** 17a/1443)

rişte-i tesbīḥ (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. tesbīḥ) "tesbih ipi" (**GS** 623/4)

rişte-i tevfīḳ (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. tevfīḳ) "yardım ipi" (**NŞ** 114/6)

rişte-i tezvīr (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. tezvīr) "dedikodu ipi" (**HE** 28b/2548)

rişte-i ṭāḳat (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. ṭāḳat) "güç, kuvvet ipi" (**LM** R244b/3139)

rişte-i ümmīd (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. ümmīd) "ümit ipi" (**FK** 220/7)

rişte-i vaṣl (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma ipi" (**BV** 172/2)

rişte-i zer (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. zer) "altın ip" (**NŞ** 457/10)

rişte-i zühd (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zühd) "ibadet ipi" (**BV** 504/9)

rişte-i zühd-i riyāyī (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zühd + < Far. -i + < Ar. riyāyī) "yalandan yapılan ibadetin ipi" (**FK** 446/3)

rişte-i zülf (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. zülf) "zülüf ipi" (**BV** 186/4; **FK** 271/4, 651/3; **GS** 57/1, 272/3, 573/2)

rişte-i zünnār (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zünnār) "papazların bellerine bağladıkları ipten örülmüş kuşak" (**BV** 11/4, 277/5, 545/6; **FK** 38/5; **FK** 571/3, 642/4; **GS** 13/7, 24/6, 145/3, 479/3; **NŞ** 569/7; **HE** 17a/1449)

rişte-i zünnār-ı zülf (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. zünnār + < Far. -ı + < Far. zülf) "sevgilinin saçının kuşağının ipi" (**GS** 366/6)

rişte-keş (< Far.) "iplik çeken, dokumacı" (**HE** 34a/3058)

rişte-tāb (< Far.) "güzel bir iplik" (**Sİ** R384a/3076, R405a/5253)

rişte-yi cān (< Far. rişte + < Far. -yi + < Far. cān) "can ipi" (**SS** R310a/365, R319a/1297, R320a/1404, R320a/1413)

rişte-yi cān-ı zār (< Far. rişte + < Far. -yi + < Far. cān + < Far. -ı + < Far. **zār**) "ağlayan, inleyen gönlün ipi" (**LM** R221b/714)

rişte-yi dür (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. dürr) "inci ipi" (**SS** R316b/1080, R320a/1400)

rişte-yi ḫayāl (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. ḫayāl) "hayal ipliği" (**SS** R317a/1087)

rişte-yi medār (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. medār) "yörünge ipi, çizgisi" (**SS** R313b/759)

rişte-yi ṭāḳat (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. ṭāḳat) "güç, kuvvet ipi" (**SS** R314b-12)

rişte-yi vaṣl (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. vaṣl) "kavuşma ipi" (**SS** R341a/3677)

ser-rişte (< Far.) “ip ucu” (**BV** 238/6, 467/8, 504/7, 723/4; **FK** 243/1, 619/8; **GS** 642/7, 678/6; **NŞ** 19/4, 180/6, 203/7, 267/5, 504/7; **FŞ** SF68b/145; **HE** 10b/827, 36b/3312; **LM** R217a/290; **Sİ** R381a-33, R419a/6889)

ser-rişteī (< Far.) “ip ucu ile ilgili” (**GS** 467/7)

ser-rişte-i ‘izz (< Far. ser-rişte + < Far. -i + < Ar. ‘izz) “temizlik ipi” (**NŞ** 180/6)

silk (< Ar.) “iplik” (**FK** 497/6; **GS** 24/11, 118/1, 291/7, 336/6; **NŞ** 226/9, 382/5, 592/7, 601/6; **FŞ** SF49a/17, SF82a/47; **HE** 26b/2336, 32a/2875; **LM** R217a/357, R217a-5, R231b-22; **Sİ** R417a-84, R419b-89; **SS** R309b/338, R351a-37, R353a/4938)

süst-peyvend (< Far.) “gevşek bağ” (**LM** R220b/614)

ṭınāb (< Ar.) “kazığa bağlanan çadır ipi” (**BV** 233/3)

ṭanāb (< Ar.) “halat, kalın ip” (**SS** R313b/758, R320a/1405, R340b/3622, R341a/3665)

tār (< Far.) “ip, iplik” (**GS** 140/5, 246/6, 247/2, 350/1, 551/4)

ṭınāb-ı ecel (< Ar. ṭınāb + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ecel ipi” (**Sİ** R377a/2377)

tügün “düğüm” (**BV** 136/3, 373/4, 456/3, 501/1, 593/4; **FK** 104/1, 266/4, 358/4, 464/9, 589/6; **GS** 24/5, 150/4, 150/8, 227/2, 348/2; **NŞ** 19/5, 165/4, 455/3, 559/1; **FŞ** SF57b/14, SF94b/41; **HE** 19a/1641, 36b/3278; **LM** R230a/1623; **Sİ** R365a/1120, R365a/1122, R371a/1737, R388a/3506, R388a/3507)

yip “ip” (**GS** 25/4, 288/9, 580/7, 495/5; **NŞ** 40/5, 207/6)

2.36.12. Dikiş ile İlgili Kavramlar

baḫye (< Far.) “dikiş, teyel” (**GS** 648/4; **HE** 17a/1441, 31a/2777)

baḫyelıġ (< Far. baḫye + < Tr. -lıġ) “dikişli, kaba dikişli” (**FK** 551/3)

baḫye-sāz (< Far.) “teyel yapan” (**HE** 17a/1444)

derz (< Ar.) “yiv” (**FŞ** SF104a/101, SF89b/99, SF90b/37, SF54a/66, SF65b/51, SF78a/28; **HE** 42a; **Sİ** R408b/5759; **GS** 188/3; **BV** 723/3)

rüfū (< Far.) “dikişi belirsiz yapma” (**NŞ** 263/4; **BV** 304/5)

sırıġ (< Ar.) “sarık; bir çeşit dikiş,” (**FK** 315/6)

2.36.13. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Meslekler

būriyā-bāf (< Far.) “hasır dokuyan, hasırcı” **Sİ** R359b/556)

ḫarrāz (< Ar.) “ayakkabı tamircisi” (**FK** 288/6)

ḥulle-bāf (< Ar. ḥulle + < Far. bāf) “terzi” (**HE** 2b/124;**Sİ** R379a/2555)

nessāc (< Ar.) “dokumacı” (**FK** 96/11)

2.36.14. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Diğer Kavramlar

arış "dokuma tezgâhı üzerine atılan argaç" (**NŞ** 248/4)

āster (< Far.) "astar" (**HE** 12b/1027; **FK** 477/9)

ġarvāş (< Far.) "bez dokunan tarak" (**HE** 32b/2928)

iriş "bezin boydan boya giden çizgisi" (**FK** 254/9, 265/7; **NŞ** 257/7)

naṭ' (< Ar.) meşin döşek, sofra bezi" (**LM** R230a/1594, R236b/2321)

pōst-pūşī (< Far.) "kürk giyen" (**NŞ** 429/2)

pūd (< Far.) "dokumada enlemesine atılan atkı" (**FK** 418/2, 632/5; **GS** 140/5; **NŞ** 163/2; **BV** 601/3, 612/2, 723/2; **FŞ** SF58b/88, SF61a/47, SF62b/51, SF96b/22, SF99b/209; **HE** 7a/506, 40a/3628; **LM** R226b/1251; **Sİ** R388a/3510, R405a/5274; **SS** R306b/2, R312a/608, R321a/1507, R333a/2791)

taġyīr-i libās (< Ar. taġyīr + < Far. -i + < Ar. libās) "elbiseyi değiştirme; şekil değiştirme; farklı bir görünüme bürünme" (**HE** 12b/1024)

Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Kumaş ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 12 Arapça, 6 Türkçe, 13 Farsça kelime ve 15 isim tamlaması; "Giyim, Giysi, Elbise ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far.", 3 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar.", 4 "Ar. + Tr.", 1 "Tr. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 41 Arapça, 4 Moğolca, 20 Farsça, 29 Türkçe kelime ve 58 isim tamlaması; "Peçe, Örtü, Mendil ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar." 1 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 4 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; "Bağ, Kemer, Kuşak ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Türkçe, 4 Arapça, 2 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Yama, Paça ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça ve 7 Türkçe kelime; "Başa Giyilen Kıyafetler ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 2 "Ar + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Farsça, 5 Arapça, 6 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Düğme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Küpe, Bilezik, Boncuk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 2 Türkçe ve 2 Farsça kelime; "Ayakkabı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 5 Türkçe, 4 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Heybe, Çuval, Kese ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 2 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "İp, Urgan, Bağ ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Arapça, 20 Farsça, 8 Türkçe kelime ve 19 isim

tamlaması; “Dikiş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Farsça ve 2 Arapça kelime; “Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Meslekler” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Arapça kelime; “Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde ise 4 Farsça, 2 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.37. Eğlence ile İlgili Kavramlar

2.37.1. Oyun, Eğlence ile İlgili Kavramlar

bāzī (< Far.) “oyun, eğlence” (**BV** 206/6, 159/3, 160/4, 245/9, 496/7; **FK** 417/6, 618/7; **GS** 393/6, 447/4, 469/7; **FŞ** SF54b/27, SF89a/49; **Sİ** R360b/627, R363a/885; **SS** R336a/3098, R350b/4694)

gūy (< Far.) “top” (**FK** 29/4, 188/3, 448/4, 487/2, 625/1, 651/5; **GS** 20/5, 159/5, 183/4, 323/1, 334/2, 394/7; **NŞ** 108/2, 201/2, 556/1, 561/4, 602/2; **BV** 51/7, 182/7, 269/3, 429/2, 460/9; **FŞ** SF104a/104, SF106a/20, SF50b/50, SF61b/31, SF68b/127; **HE** 38b/3454, 42b/3867; **LM** R219a/473, R226a/1181, R234a/2037, R244a/3086; **Sİ** R360b/622, R371a/1757, R375a/2142, R388a/3514; **SS** R310a/357)

lehv (< Ar.) “oyun, eğlence” (**FK** 100/8; **GS** 3b-F2/7, 143/5; **FŞ** SF97a/55; **HE** 16b/1384, 40a/3631; **SS** R318a/1187; **Sİ** R387b/3470, R388a/3526)

lu‘b (< Ar.) “oyun, eğlence” (**FŞ** SF54b/27, SF83a/12, SF85b/90, SF88b/143; **HE** 16b/1384; **LM** R216a/187; **Sİ** R355a/65; **Sİ** R365a/1124, R375a/2169, R406a/5370, P465b/6570; **SS** R350b/4667, R350b/4669; **GS** 144/8; **NŞ** 194/4, 455/1, 691/3; **FK** 746/1; **BV** 54/2, 81/5, 185/2, 215/3, 452/4, 631/2, 660/32)

lu‘b-āverī (< Ar. lu’b + < Far. āverī) “eğlence getiren” (**Sİ** R359a/486)

manṣūbe (< Ar.) “oyun, tedbir” (**FŞ** SF82a/23, SF92a/90; **HE** 6a/428; **LM** R231b-22; **Sİ** R381b/2811; **SS** R339b/3492; **NŞ** 451/6)

oyun “oyun, eğlence, raks” (**FK** 615/2; **GS** 323/7; **NŞ** 187/5, 451/6; **BV** 111/3, 136/6, 158/3, 456/7, 588/10; **HE** 10b/819, 23a/2011, 35b/3196, 35b/3198; **LM** R223a/881; **Sİ** R387b/3468, R393b/4094, R413b/6226)

raḳṣ (< Ar.) “oynama, dans etme” (**FŞ** SF80b/54; **SS** R308b/220)

rāmiş (< Far.) “istirahat, dinleme; oyun, eğlence” (**Sİ** R422a/7212)

2.37.2. Oyuncak ve İlgili Kavramlar

bāzīçe-i eṭfāl (< Far. bāzīçe + < Far. -i + < Ar. eṭfāl) “çocukların oyuncağı” (**BV** 159/3, 160/4, 245/9, 496/7; **GS** 447/4, 469/7)

ḳavurçaġ “kukla, bebek” (**FK** 618/7)

lu‘bet (< Ar.) “oyuncak” (**FŞ** SF47b/1, SF47b/5, SF49b/57, SF86a/1; **HE** 10b/845, 10b/853, 31a, 31a/2784, 31a/2785, 31b/2802; **LM** R222b/816; **Sİ** R402a/4975, R413b/6251; **SS** R306b/20, R316a/1000, R322a/1611, R345a/4110, R350b/4668; **FK** 616/6, 658/6; **BV** 168/6, 215/3, 631/1, 660/31, 660/31; **GS** 393/6, 520/5)

lu‘bet-ı meh-peyker (< Ar. lu‘bet + < Far. -ı + < Far. meh-peyker) “ay yüzlü oyuncak” (**FŞ** SF49b/57)

lu‘betī (< Ar. lu‘bet + < Far. ī) “oyuncakla ilgili” (**Sİ** R398b/4612)

lu‘bet-i dehr (< Ar. lu‘bet + < Far. -i + < Far. dehr) “dünya oyuncağı” (**GS** 393/6)

lu‘bet-i semen-ber (< Ar. lu‘bet + < Far. -i + < Far. semen-ber) “yasemin renkli oyuncak” (**HE** 10b/853)

lu‘bet-i semen-peyker (< Ar. lu‘bet + < Far. -i + < Far. semen-peyker) “yasemin yüzlü oyuncak” (**SS** R311a/470)

lu‘bet-i şeng (< Ar. lu‘bet + < Far. -i + < Far. şeng) “neşeli, kıvrak oyuncak” (**LM** R222b/816)

melā‘ib (< Ar.) “oyun oynayacak yerler; oyunlar, oyuncaklar” (**NŞ** 451/6)

2.37.3. Oyun Adları ile İlgili Kavramlar

18.3.1. Gölge Oyunu ve İlgili Kavramlar

ḳavurbaḳçı “gölge oyunu” (**HE** 31a/2782)

2.37.3.2. Satranç ve İlgili Kavramlar

beydāḳ (< Ar.) “satranç oyununda piyade denilen taşların her biri” (**Sİ** R377a/2366; **FŞ** SF60a/112)

bisāṭ (< Ar.) “satranç tahtası, kilim, yaygı” (**HE** 2a/57, 8a/582, 8a/590; **Sİ** R356b/241, R373b/1999, R376b/2327, R385b/3257; **SS** R310b/409, R312a/569, R329a/2371, R334b/2947; **FŞ** SF101a/152, SF96b/13, SF97a/54, SF51b/19, SF81a/94; **FK** 149/8, 295/3; **BV** 283/4, 283/4, 503/6; **GS** 200/8, 291/3, 294/2, 365/7)

dāv (< Far.) “satranç, tavla gibi oyunlarda tutulan sıra, oyunda sürülen para, dava” (FK 337/6)

ferzīn (< Far.) “satranç oyununda şahın müşaviri, veziri suretinde kullanılan bir taş” (**GS** 328/3)

ferzīn-rū (< Far.) “satrançtaki vezir yüzlü” (**LM** R217a-7)

māt (< Far.) “satrançta oyununda yenilme” (**FK** 117/7, 295/3; **FŞ** SF101b/8, SF69b/43; **HE** 5a/343, 8a/590; **LM** R237b/2397, R216b/242; **Sİ** R404a/5144; **SS** R333a/2781, R346a/4194)

saṭranc (< Ar.) “satranç oyunu” (**LM** R217a-7; **SS** R340a/3564; **GS** 726/2/3; **HE** 8a/586; **Sİ** R377a/2364; **SS** R310b/408)

şāh (< Far.) “satranç taşlarından en önemlisi, şah” (**FK** 295/3)

2.37.3.3. Tavla ve İlgili Kavramlar

dāv (< Far.) “satranç, tavla gibi oyunlarda tutulan sıra, oyunda sürülen para, dava” (**FK** 337/6)

nerd (< Ar.) “tavla, tavla oyunu” (**GS** 180/1, 365/7; **HE** 2a/57, 2a/61, 23a/2011)

şeş-der (< Far.) “oyun tahtası, tavla kutusu; *mec.* dünya” (**GS** 589/5, 365/7)

2.37.3.4. Cirit ve İlgili Kavramlar

çevgān (< Far.) “çevgen, at üzerinde sopayla yerdeki topa vurarak oynanan oyun” (**FK** 487/4, 625/3; **GS** 71/1, 159/5, 317/6, 323/1, 334/2, 394/7, 436/5; **NŞ** 556/1; **BV** 175/4, 269/3; **FŞ** SF106a/21; **HE** 38b/3454; **LM** R219a/471, R219a/472; **Sİ** R370b/1696, R371a/1759, R388a/3514, R388a/3516, R416b/6648; **NŞ** 194/5, 201/3, 280/6)

çevgānī (< Far.) “cirit oyununa alışık at” (**SS** R310a/356)

çevgen (< Far.) “çevgen, ucu eğri sopa” (**NŞ** 108/2)

2.37.4. Oyuncu, Oyunculuk ile İlgili Kavramlar

bāzī-ger (< Far.) “oyun oynayan, köçek, çengi” (**BV** 310/5; **NŞ** 194/9)

bāzī-gerī (< Far.) “oyun oynayan, köçek, çengi” (**Sİ** R391a/3836)

lūlī (< Far.) “çengani, rakkas, baştan çıkarıcı, raks eden” (**FŞ** SF106a/20; **HE** 20a/1722; **NŞ** 68/3, 231/1; **BV** 185/2, 586/5, 721/1; **FK** 245/9, 253/1, 425/7)

lūlī-veş (< Far.) “rakkase gibi, rakkaseye benzeyen” (**FK** 74/7, 77/9; **NŞ** 71/7, 79/7; **BV** 73/9, 185/1; **GS** 144/8, 597/5)

lūlī-veşī (< Far.) “rakkase gibi, rakkaseye benzeyen” (**BV** 333/7; **FK** 90/7)

lu‘bet-bāz (< Ar. lu‘bet + < Far. bāz) “oyuncu, hokkabaz” (**SS** R350b/4667; **FK** 618/7; **BV** 631/1/7)

oyunçı “oyuncu” (**BV** 660/32)

oyunçılıḳ “oyunculuk” (**BV** 588/10)

pīşe-kār (< Far.) “sanatkâr, oyuncu” (**Sİ** R410b/5948)

raḳḳāṣ (< Ar.) “oyuncu, oynayan, köçek” (**FK** 288/3; **GS** 282/5; **NŞ** 271/5; **BV** 271/4; **FŞ** SF80b/58; **Sİ** R414a/6273; **SS** R306b/20, R311a/493, R344a/3965)

raḳḳāslıḳ (< Ar. raḳḳās + < Tr. -lıḳ) “oyunculuk, köçeklik” (**HE** 3a/161)

2.37.5. Şaka ve İlgili Kavramlar

beẕle (< Far.) “hoşa giden nazik söz, latife, şaka tarzında söylenen lakırdı; ahenkle okunan şiir” (**SS** R333b/2847)

beẕle-gū (< Far.) “şakacı, latifeci” (**FŞ** SF52b/39)

beẕle-gūy (< Far.) “şakacı, latifeci” (**NŞ** 292/7)

hecv (< Ar.) “hiciv, biriyle şiir yolu ile alay etme” (**BV** 20/8)

hezl (< Ar.) “şaka, alay” (**FK** 112/7, 250/6, 338/3, 521/7, 639/9; **GS** 220/4, 230/4, 488/5, 589/7, 727/4; **NŞ** 124/9, 356/6, 504/6, 609/5; **BV** 222/6, 351/3, 450/7, 457/7, 656/22; **HE** 7b/570, 20a/1714, 20a/1715, 20a/1722, 24b/2156, 27b/2426; **LM** R240a/2761)

lāġ (< Far.) “şaka, latife” (**NŞ** 299/2, 657/25; **BV** 632/7; **Sİ** R403b/5093)

masḫara (< Ar.) “maskara, soytarı” (**HE** 20a/1720; **BV** 701)

masḫara-veş (< Ar. masḫara + < Far. veş) “maskara, soytarı gibi” (**HE** 20a/1721)

mülā‘abe (< Ar.) “şakalaşma” (**GS** 410/3)

rezālet (< Ar.) “arsızlık, maskaralık” (**HE** 27b/2458; **Sİ** R365a/1128; **FK** 8/5)

suḫre (< Ar.) “biriyle alay etme; maskaralık” (**NŞ** 250/1)

ta‘accübluḳ (< Ar. ta‘accüb + < Tr. -luḳ) “şaşakalma, şaşkınlık” (**BV** 660/34)

tamashur (< Ar.) “alay etme” (**GS** 5a-F2/21; **GS** 150/9)

temesḫūr (< Ar.) “alay etme” (**BV** 166/6)

ṭannāz (< Ar.) “herkesle eğlenen, alaycı” (**FK** 167/8; **GS** 10b-F2/17; **NŞ** 545/1; **HE** 7b/559, 11a/869; **LM** R245a/3209; **SS** R343b/3912, R350b/4694)

ṭanz (< Ar.) “alay etme, eğlenme” (**GS** 683/119)

Eğlence ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Oyun, Eğlence ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Farsça, 5 Arapça ve 1 Türkçe kelime; “Oyuncak ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 7 isim tamlaması yer almaktadır. “Oyun Adları ile İlgili Kavramlar” başlığı altından bulunan “Gölge Oyunu ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe kelime; “Satranç ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Arapça ve 5 Türkçe kelime; “Tavla ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça ve 2 Farsça kelime; “Cirit ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 5 Farsça kelime bulunmaktadır. Ayrıca

“Eğlence ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde bulunan “Oyuncu, Oyunculuk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Farsça, 1 Arapça ve 2 Türkçe kelime; “Şaka ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde kelimelerin yanı sıra 4 Farsça ve 12 Arapça kelime yer almaktadır.

2.38. Müzik ve İlgili Kavramlar

2.38.1. Müzik ile İlgili Genel Kavramlar

arġuştek “musikide bir usul; bir tür oyun ve saz” (**BV** 321/9)

edvār (< Ar.) “devirler, doğu müziğinden bahseden fen eserleri” (**FK** 689/351; **NŞ** 537/7; **BV** 595/9; **FŞ** SF80b/58; **SS** R345a/4063)

fenn-i edvār (< Ar. fenn + < Far. -i + < Ar. edvār) “musiki ilmi” (**FK** 689/351)

fenn-i mūsīḳī (< Ar. fenn + < Far. -i + < Ar. mūsīḳī) “musiki ilmi” (**SS** R345a/4063)

mūsīḳī (< Ar.) “müzik, musiki” (**SS** R345a/4063, R346a/4172)

2.38.2. Ahenk, Ses, Nağme, Ezgi ile İlgili Kavramlar

āheng-i zīr (< Far. aheng + < Far. -i + < Ar. zīr) “tambur vb. sazların en ince sesi veren tellerinin oluşturduğu ahenk” (**BV** 627/7)

āvāz (< Far.) “ses, seda” (**FŞ** SF68b/123, SF79b/71, SF84b/57; **Sİ** R417a/6724; **SS** R346b/4256; **BV** 220/1, 498/6; **GS** 194/1, 207/8; **NŞ** 361/6, 521/7; **FK** 167/9)

āvāze (< Far.) “bağırma, yüksek ses, çığlık” (**FŞ** SF100a/42, SF101a/148, SF92a/92, SF62b/21, SF82b/70; **Sİ** R362b/843, R367b/1376, R377a/2342, R397a/4467; **SS** R313b/724, R335b/3088, R344a/3957, R345a/4065; **BV** 191/4, 527/3; **FK** 457/4; **GS** 110/1; **NŞ** 159/2)

ayalġu (< Moğ.) “nağme, ses, ezgi” (**FK** 350/6; **GS** 598/6; **FŞ** SF91b/37; **HE** 8a/619; **Sİ** R402a/4959)

bāng (< Far.) “ses, seda, haykırma” (**SS** R315a/880)

bed-āvāz (< Far.) “fena sesli” (**NŞ** 700)

bülend-āvāze (< Far.) “haykırma, yüksek ses, seda” (**FŞ** SF46b/52, SF54a/75, SF88a/91; **FK** 520/1)

bülend-āvāze (< Far.) “haykırma, yüksek ses, seda” (**SS** R309b/327)

cehr (< Ar.) “yüksek sesle söyleme, bağırma” (**HE** 2a; **BV** 14/7)

dil-keş-i āheng (< Far. dil-keş + < Far. -i + < Far. āheng) “gönül çekici, gönül cezbedici ses, nağme, ahenk” (**Sİ** R361a/722)

elḥān (< Ar.) “ezgiler, nameler” (**FŞ** SF54b/19, SF65a/34; **HE** 27a/2371, 39b/3577; **Sİ** R398b/4629; **SS** R345a/4085, R345a/4091, R346a/4167; **BV** 533/9)

hem-ṣadā (< Far. hem + < Ar. ṣadā) “aynı seste” (**HE** 11a/875)

ḫōş-āvāz (< Far.) “güzel ses, güzel sesli” (**FŞ** SF48a/5)

ḫoş-nevā (< Far.) “güzel sesli” (**FK** 237/9; **GS** 239/9; **Sİ** R355a/60; **NŞ** 85/9)

ḳoşuḳ “ezgi, oyun ezgisi” (**BV** 321/9; **HE** 8b/626)

laḥn (< Ar.) “ezgi, nağme” (**FK** 108/2, 261/2, 354/7, 578/2, 689/340; **GS** 54/7, 234/6, 297/4, 298/3, 580/9, 593/1; **NŞ** 287/1, 287/7, 361/7, 576/4; **BV** 292/4; **FŞ** SF46a/46, SF50b/49, SF79b/71, SF89b/64, SF92a/53, SF92a/58; **HE** 26b/2363, 29a/2559; **Sİ** R355a/60, R360b/640; **SS** R309b/330, R309b/331, R317b/1138, R337a/3254, R346a/4175)

laḥn-ı ‘ıyş (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Ar. ‘ıyş) “zevk ve sefa veren ses, nağme” (**BV** 525/9)

laḥn-ı ‘ūd (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Ar.‘ūd) “ut nağmesi, sesi” (**SS** R337a/3246)

laḥn-ı çeng (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Far. çeng) “çeng (kanuna benzeyen bir saz) nağmesi” (**SS** R315a/876)

laḥn-ı dil-nevāz (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Far. dil-nevāz) “gönlü okşayan ses, nağme” (**SS** R312b/634)

laḥn-ı ġam-engīz (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Ar. ġam + < Far. engīz) “tasa artıran, gam veren nağme, ses” (**FŞ** SF92a/58)

laḥn-ı mūsīḳar (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Far. mūsīḳar) “kaval sesi” (**FK** 576/4)

laḥn-ı nevḥa (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Ar. nevḥa) “ağıt, yüksek sesle ağlama sesi” (**FŞ** SF103a/1)

laḥn-ı ney (< Ar. laḥn + < Far. -ı + < Far. ney) “neyin inleyişi” (**HE** 29a/2559)

laḥnī (< Ar. laḥn + < Far. ī) “ezgi, nağme ile ilgili” (**Sİ** R411a/6002)

na‘re (< Ar.) “yüksek sesle bağırma” (**FK** 516/11, 688/18; **BV** 379/7; **HE** 16a/1367, 31a/2764, 35a/3153; **LM** R225a/1098, R232b/1859; **Sİ** R402b/4998; **GS** 50/4)

naġme (< Ar.) “ahenk, ezgi, şarkı” (**FK** 67/1, 145/7, 294/9, 484/8, 640/6, 682/10; **GS** 369/7, 187/7, 234/6, 298/1, 388/7, 488/5; **NŞ** 13/3, 287/4, 287/6, 361/2, 485/6, 537/7; **BV** 18/8, 58/2, 220/4, 309/7, 498/7; **FŞ** SF46a/3, SF48a/56, SF58a/31, SF91a/90, SF92a/53; **HE** 8a/625, 17b/1478, 26b/2363, 27a/2382, 27a/2401; **Sİ** R363a/918, R371b/1777, R377a/2352, R391b/3872; **SS** R309b/321, R317a/1122, R324b/1871, R352a/4850)

naġmeī (< Ar. naġme + < Far. ī) “ahenk, ezgi, şarkı ile ilgili” (**GS** 612/7; **FK** 373/7)

naġme-i ‘ayş (< Ar. naġme + < Far. -i + < Ar. ‘ayş) “yaşama, yaşama nağmesi” (**NŞ** 13/3)

naġme-i çeng (< Ar. naġme + < Far. -i + < Far. çeng) “kanuna benzeyen sazın nağmesi, sesi” (**BV** 339/3; **Sİ** R377a/2352)

naġme-i dil-keş (< Ar. naġme + < Far. -i + < Far. dil-keş) “gönül alıcı ses, nağme” (**HE** 27a/2401)

naġme-i ḫāric (< Ar. naġme + < Far. -i + < Ar. ḫāric) “dışardan gelen bir nağme, ses” (**HE** 17b/1479)

naġme-i hicrān (< Ar. naġme + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık nağmesi, sesi” (**FK** 294/9)

naġme-i mestāne (< Ar. naġme + < Far. -i + < Far. mestāne) “mest olmuş yani sarhoş kişinin nameleri, şarkıları” (**BV** 64/9)

naġme-i muġāne (< Ar. naġme + < Far. -i + < Far. muġāne) “ateşe tapanların ayinlerinin nağmesi, sesi” (**NŞ** 485/6)

naġme-yi cān-fizā (< Ar. naġme + < Far. -yi + < Far. cān-fizā) “cana can katan, cana ferahlık veren ses, nağme” (**SS** R309b/321)

naġme-yi dil-keş (< Ar. naġme + < Far. -yi + < Far. dil-keş) “gönül çeken nağme, ses” (**SS** R315a/883, R317b/1182, R349b/4561)

naġme-yi muġāne (< Ar. naġme + < Far. -yi + < Far. muġāne) “ateşe tapanların ayinlerinin nağmesi, sesi” (**SS** R317a/1122)

nāle-yi ney (< Far. nāle + < Far. -yi + < Far. ney) “ney inlemesi, ney sesi” (**SS** R337a/3246)

neġam (< Ar.) “nağmeler, ezgiler” (**Sİ** R355a/61, R363a/888)

neġamāt (< Ar.) “nağmeler” (**SS** R346a/4194)

nevā (< Far.) “ses, seda, ahenk, nağme”(**SS** R313a/684)

nevālıġ (< Far. nevā + < Tr. -lıġ) “ahenkli, nağmeli” (**NŞ** 519/11)

nevālıḳ (< Far. nevā + < Tr. -lıġ) “ahenkli, nağmeli” (**FŞ** SF53a/45)

nevāsızlıġ (< Far. nevā + < Tr. -sız + lıġ) “ahenksizlik” (**FK** 247/9)

nevā-yı dil-güşā (< Far. nevā + < Far. -yı + < Far. dil-güşā) “gönül açan, kalbe ferahlık veren ses, nağme” (**FK** 640/6)

nevā-yı ġarīb (< Far. nevā + < Far. -yı + < Ar. ġarīb) “garip, şaşılacak ses, nağme” (**SS** R331b/2631)

nevā-yı gül-şen-i ḳuds (< Far. nevā + < Far. -yı + < Far. gül-şen + < Far.-i+ < Ar. ḳuds) "kutsal gül bahçesinin nağmesi" (**GS** 521/9)

nevā-zīr (< Far.) "ince ses" (**BV** 721/1)

ṣadā (< Ar.) "ses, seda" (**FK** 39/4, 237/4, 355/3, 478/7, 537/4; **GS** 4a-F2/12, 1/1, 40/1, 239/4, 646/6; **NŞ** 243/4, 458/4, 463/5; **FŞ** SF58b/89, SF66b/61, SF66b/62, SF83b/95, SF87a/100; **HE** 13b/1129, 23a/2007, 39b/3579; **LM** R217a/275, R219b/536, R220a/605, R245b/3245; **Sİ** R364a/993, R383a/3008, R400a/4740, R407b/5527; **SS** R314a/809, R321b/1550, R324b/1872, R344b/4030, R351b/4781)

ṣadāyī (< Ar. ṣadā + < Far. yī) "ses, seda ile ilgili" (**FŞ** SF66b/60; **Sİ** R367b/1356)

ṣafīr (< Ar.) "güzel ve ince ses" (**FŞ** SF85b/87; **HE** 42a/3815; **LM** R225a/1101; **GS** 201/3; **SS** R312b/621, R327a/2177)

ṣavt (< Ar.) "ses, seda" (**BV** 152/7, 220/6, 340/5, 683, 683/2; **FK** 305/4, 591/8, 642/6; **GS** 30/6, 593/1, 681/5, 787/1; **NŞ** 99/7, 123/7, 305/5; **FŞ** SF48a/11, SF85b/87, SF91b/35, SF91b/36, SF91b/40; **HE** 11a/866, 16a/1360, 20a/1714, 27a/2371, 27a/2377, 42a/3821; **LM** R226a/1216, R233a/1915; **Sİ** R358b/437, R362b/843, R380b/2715, R382a/2864; **SS** R315b/961, R317a/1120, R324a/1863, R345b/4139)

ṣavt-ı rübāb (< Ar. ṣavt + < Far. -ı + < Ar. rübāb) "tambur şeklindeki kısa saplı sazın sesi, sedası" (**SS** R324a/1863)

terāne (< Far.) "nağme, ahenk" (**BV** 17/7, 101/4, 220/4, 432/7; **FK** 17/1, 451/7, 559/6; **GS** 187/7, 374/5, 428/3, 541/5, 650/9; **NŞ** 13/3; **FŞ** SF67a/102, SF67a-25, SF89b/66, SF91b/27, SF91b/36; **LM** R216a/171, R217a/281, R223a/887, R224b/1028; **Sİ** R384b/3126, R411a/6002; **SS** R312a/611, R317a/1122, R345a/4084, R346b/4251)

terāne-i cān-baḫş (< Far. terāne + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) "can veren ezgi" (**GS** 374/5)

zemzeme (< Ar.) "ezgili, nağmeli, ses, nağme" (**BV** 21/7; **NŞ** 186/2; **HE** 2b/103, 6a/400, 7a/516)

2.38.3. Şarkı ile İlgili Kavramlar

nevā-yı 'ışḳ (< Far. nevā + < Far. -yı + < Ar. 'ışḳ) "aşk şarkısı, musikisi" (**GS** 82/3)

sürūd (< Far.) "şarkı, ezgi" (**BV** 64/9, 195/4, 212/7, 410/1, 447/7; **FK** 199/5, 294/9, 418/3, 508/1, 688/32; **GS** 423/5, 428/4, 598/6, 642/4; **NŞ** 164/6, 338/9, 352/3, 401/3; **FŞ** SF103a/128, SF91b/37, SF92a/54, SF48a/55; **HE** 7a/523, 9a/705, 9a/709; **LM** R220a/598, R243a/2963, R244a/3083, R249a/3607; **Sİ** R357a/254, R365a/1105, R382a/2864, R384b/3126; **SS** R313a/685, R314b/868, R317a/1110, R345a/4081)

sürūd-ı bī-nevālıġ (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Far. bī-nevā + < Tr. -lıġ) "çaresizlik, nasipsizlik nağmesi, sesi" (**LM** R244a/3083)

sürūd-ı derd (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Far. derd) "dert, sıkıntı nağmesi" (**FŞ** SF86b/46)

sürūd-ı dil-ḫᵛāh (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Far. dil-ḫᵛāh) "gönlün istediği, dilediği nağme, ses" (**LM** R220a/598)

sürūd-ı dil-keş (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Far. dil-keş) "gönül çekici nağme" (**BV** 17/7)

sürūd-ı fenā (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Ar. fenā) "yokluk, yok olma nağmesi, ezgisi" (**NŞ** 401/3)

sürūd-ı ġam (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam, keder nağmesi" (**GS** 642/6; **SS** R346a/4218)

sürūd-ı nāz (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Far. nāz) "naz nağmesi" (**BV** 220/5)

sürūd-ı neşāṭ (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Ar. neşāṭ) "sevinç, neşe nağmesi" (**Sİ** R365a/1105)

sürūd-ı pür-derd (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Far. pür-derd) "dert dolu, dertli nağme, ezgi" (**LM** R243a/2963)

sürūdī (< Far.) "şarkı, nağme, ezgi ile ilgili" (**FŞ** SF54b/17; **Sİ** R362b/842, R363a/918, R384a/3105; **GS** 384/3)

teġannī (< Ar.) "makamla şarkı söyleme" (**NŞ** 607/8)

telālā "şarkı nağmesi" (**FŞ** SF79b/70; **HE** 7b/569)

tenedirnā "şarkı nağmesi" (**HE** 7b/569)

terennüm (< Ar.) "şarkı söyleme; şakıma" (**BV** 217/7, 327/4; **FK** 354/7; **GS** 444/7, 541/5; **NŞ** 52/1, 99/7, 438/7, 635/7; **FŞ** SF105a/4; **HE** 13a, 7b/568; **LM** R246b/3325, R248a-38; **SS** R320a/1402, R324b/1871, R331a/2567)

terennümī (< Ar. terennüm + < Far. ī) "şarkı söyleme; şakıma ile ilgili" (**GS** 491/7)

yır "makam (müzik), şarkı" (**FK** 689/167; **Sİ** R400a/4740; **FŞ** SF53b/81)

zemzeme-i bī-ḫodāne (< Ar. zemzeme + < Far. -i + < Far. bī-ḫodāne) "kendinden geçercesine söylenen şarkı" (**NŞ** 186/2)

zemzeme-i bī-ḫōdāne (< Ar. zemzeme + < Far. -i + < Far. bī-ḫōdāne) "kendinden geçercesine söylenen şarkı" (**BV** 604/7)

2.38.3.1. Makam ile İlgili Kavramlar

'ırak̦ (< Ar.) "musiki makamlarından biri" (**BV** 367/7; **FK** 239/7, 485/9; 689/57)

āheng-i 'ırāk̦ (< Far. aheng + < Far. -i + < Ar. 'ırāk̦) "Irak makamı, ahengi" (**FK** 689/57)

āheng-i ḥicāz (< Far. āheng + < Far. -i + < Ar. ḥicāz) “hicaz makamı” (**FK** 214/7, 263/9; **BV** 616/11; **GS** 222/7, 444/7; **NŞ** 617/7)

beste (< Far.) “beste, şarkı makam ve ahengi” (**FK** 100/1; **NŞ** 431/6, 489/8, 608/6, 655/36; **FŞ** SF46a/42, SF93b/66; **LM** R231b/1759, R238a/2456, R249a/3618; **Sİ** R356b/209, R407a/5481; **SS** R334a/2918, R341a/3639)

beyāti (< Far.) “Türk müziğinin en eski makamlarından biridir” (**FK** 145/7)

ḥicāz (< Ar.) “Türk müziğinde bir makam adı” (**FK** 214/7, 263/9, 485/9; **GS** 95/9, 207/9, 222/7, 320/7, 328/7, 444/7; **NŞ** 513/6, 609/7, 617/7; **HE** 29b/2621; **BV** 367/7, 472/7, 582/3)

ḫorāsān (< Far.) “Türk müziğinde bir makam adı” (**FK** 239/7, 485/9)

ışfāhānī (< Far.) “Türk müziğinin en eski makamlarından biri” (**FK** 689/271)

māhūr (< Far.) “Türk müziğinin en eski makamlarından biri” (**FK** 145/7)

nihāvend (< Far.) “Türk müziğinde bir makam adı” (**FK** 263/9)

nīrīz (< Far.) “Türk müziğinde bir makam adı” (**FK** 263/9)

şeh-nāz (< Far.) “Türk müziğinde bir makam adı” (**NŞ** 361/7)

2.38.4. Müzik Aletleri ile İlgili Kavramlar

2.38.4.1. Telli Çalgılar ile İlgili Kavramlar

‘ūd (< Ar.) “ud, müzik aleti” (**FK** 9/9; **NŞ** 361/2, 530/7, 539/7; **Sİ** R380b/2724)

ber-baṭṭ (< Far.) “lavuta denilen bir çalgı” (**Sİ** R399a/4632)

çalġu “çalgı” (**GS** 346/4; **Sİ** R364b/1063; **BV** 314/6)

çeng (< Far.) “kanuna benzeyen bir saz” (**FŞ** SF47b/28, SF48b/45, SF90b/41, SF91a/89; **HE** 16a/1361, 24a/2081; **LM** R235a/2118, R241b/2842, R241b/2846; **Sİ** R357a/268, R365b/1153, R377a/2352, R384b/3122; **SS** R308b/211, R315b/960 , R320a/1414, R335a/3035; **FK** 76/1, 447/2, 585/4, 640/6, 682/10; **BV** 305/7, 338/5, 342/5; **GS** 17/7, 73/7, 92/4, 143/6, 254/10, 360/1; **NŞ** 282/4, 305/5, 336/6, 545/6)

erġanūn (< Far.) “bir çeşit rübab ve tanbure cinsinden saz” (**FK** 241/5, 642/6)

ḳopuz “kopuz, eski bir Türk sazı” (**FK** 215/9; **GS** 226/7; **BV** 219/9)

öleŋ “bir tür çalgı” (**Sİ** R402a/4956)

rebāb (< Ar.) “rebap, tambur şeklinde kısa saplı saz” (**NŞ** 530/7)

rübāb (< Ar.) “rebap, tambur şeklinde kısa saplı saz” (**SS** R315a/876, R324a/1863)

sāz (< Far.) “saz, çalgı” (**BV** 58/2, 220/1/1, 305/7, 498/7, 525/8; **FK** 334/7, 360/2, 572/9, 689/15, 689/60; **GS** 40/1, 163/9, 374/5, 429/5; **NŞ** 205/3, 351/9, 361/4, 441/1, 526/3; **FŞ**

SF46a/45, SF53a/50, SF59a/4, SF78a/27, SF82b/2; **HE** 6a/400, 8a/615, 25b/2261, 31a/2776, 43a/3900; **LM** R222a/791, R223b/939, R224a/1003, R225b/1165; **Sİ** R374a/2035, R387a/3410, R393a/4005, R405a/5278, R420a/6992; **SS** R309a/279, R314b/867, R317a/1112, R334b/2987; **Sİ** R355a/68, R356b/243, R360b/640, R364b/1065, R370a/1620, R414a/6304)

sāzī (< Far.) "saz, çalgı ile ilgili" (**FK** 572/9; **GS** 465/7; **FŞ** SF49a/1; **SS** R335a/3031)

ṭanbūre (< Ar.) "tambur, bir çeşit müzik aleti" (**BV** 321/9)

yatuġan (< Moğ.) "santur sazı, kanun, rebap" (**FK** 689/167)

2.38.4.1.1. Telli Çalgıların Bölümleri ile İlgili Kavramlar

bem (< Ar.) "tambur, ud gibi müzik aletlerine takılan en kalın tel" (**FK** 76/1, 211/7, 334/7; **BV** 627/7; **GS** 297/4, 428/3, 429/5, 465/7, 613/6)

evṭār-ı çeng (< Ar. evṭār + < Far. + < Far. -ı+ < Far. çeng) "çengin (sazın) telleri" (**BV** 338/5)

gūşmāl (< Far.) "sazın kulağı" (**HE** 25b/2255)

mıżrāb (< Ar.) "saz ve benzeri telli çalgıların tellerine vurmaya yarayan alet, mızrap" (**FK** 373/7; **NŞ** 130/6, 150/7, 351/9; **BV** 44/6)

nāḫun (< Far.) "tanbur mızrabı; tırnak" (**GS** 822/1)

zīr (< Ar.) "sazın ince teli" (**LM** R216b/216, R222a/807, R229a/1514, R243b/3024; **FK** 76/1, 211/7, 334/7; **GS** 297/4, 465/7; **NŞ** 577/9, 607/8)

2.38.4.2. Üflemeli Çalgılar ile İlgili Kavramlar

ġarav (< Far.) "ney, kalem; mızrak, kamış" (**FK** 532/7)

işki "bir tür kamış ve ney" (**GS** 201/3)

kürege "bir çeşit boru, ney" (**Sİ** R374b/2117)

mūsīḳar (< Far.) "bir çeşit üflemeli çalgı" (**FK** 576/4; **GS** 350/7)

nāy (< Far.) "kamış, ney" (**FK** 410/3; **NŞ** 171/6, 395/3; **Sİ** R379a/2594)

ney (< Far.) "üflemeli bir çalgı, ney" (**FK** 204/1, 535/6, 625/5; **GS** 162/5, 463/5, 507/3, 537/4, 600/3, 656/2; **BV** 34/7, 336/4; **FŞ** SF107a/94, SF93a-45, SF46b/53, SF49a/24; **Sİ** R391b/3850, R402b/5021, R419a/6912, R419a/6913; **SS** R337a/3246; **HE** 25b/2255, 29a/2559, 29a/2560, 42a/3814, 42a/3815, 42a/3817)

neyçe (< Far. ney + < Tr. -çe) "ney gibi" (**NŞ** 304/1)

ney-ı kilk (< Far. ney + < Far. -ı + < Far. kilk) "kamış kalemin neyi" (**FŞ** SF107a/94, SF93a-45, SF46b/53)

neyī (< Far.) “ney ile ilgili” ” (**HE** 17b/1478)

2.38.4.3. Vurmalı Çalgılar ile İlgili Kavramlar

çeġāne (< Far.) “tef” (**FK** 682/10)

def (< Far.) “tef” (**LM** R219a/477; **HE** 3a/152)

kās (< Far.) “büyük davul” (**BV** 72/6; **Sİ** P465a/6550)

kös (< Far.) “kös, büyük davul” (**NŞ** 83/9)

kūs (< Far.) “kös, büyük davul” (**FK** 144/2; **GS** 73/8, 346/4, 690/10, 698; **NŞ** 171/6; **BV** 314/6; **FŞ** SF101a/123, SF107a/91, SF59a/1, SF84b/53, SF85a/23, SF67a/6; **HE** 12b/1035, 16a/1367, 32b/2892; **LM** R217a/351, R248a/3499; **Sİ** R373a/1939, R374b/2112, R379a/2594, R393a/4020, R409a/5795; **SS** R312b-9, R319a/1309, R351a/4699)

kūs-ı beşāret (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. beşāret) “müjde davulu” (**FŞ** SF101a/146)

kūs-ı devlet (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. devlet) “devlet davulu” (**GS** 690/10)

kūs-ı fenā (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. fenā) “gelip geçici olma davulu; ölümlülük davulu” (**NŞ** 171/6)

kūs-ı mübāhāt (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. mübāhāt) “övünme davulu” (**FŞ** SF101a/123)

kūs-ı raḥīl (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. raḥīl) “göç davulu” (**FŞ** SF84b/53; **HE** 32b/2892; **Sİ** R393a/4020; **Sİ** R409a/5795)

kūs-ı rıḥlet (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. rıḥlet) “göç davulu” (**GS** 346/4; **LM** R217a/351)

kūs-ı rıḥlet (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. rıḥlet) “göç davulu” (**GS** 346/4; **LM** R217a/351)

kūs-ı şāhī (< Far. kūs + < Far. -ı + < Far. şāhī) “büyük davul; padişah mehterinde çalınan büyük davul” (**FŞ** SF59a/1)

kūs-ı şāhī (< Far. kūs + < Far. -ı + < Far. şāhī) “büyük davul; padişah mehterinde çalınan büyük davul” (**FŞ** SF59a/1)

kūs-ı şevket (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. şevket) “yücelik davulu” (**FŞ** SF107a/91; **GS** 73/8)

kūs-i raḥīl (< Far. kūs + < Far. -i + < Ar. raḥīl) “göç davulu” (**BV** 314/6; **SS** R351a/4699)

kūs-zen (< Far.) “davul çalan” (**Sİ** R376a/2242)

naḳḳare (< Ar.) “dümbelek” (**BV** 588/1)

nevbet-i şāhī (< Ar. nevbet + < Far. -i + < Far. şāhī) “sultanlık davulu; şahlık davulu” (**HE** 32b/2892)

tāle (< Far.) “Hint köçeklerinin ellerinde birbirine vurarak oynadıkları pirinçten zil ya da çalpara” (**BV** 525/8)

tünbek “dümbelek, davul” (**HE** 34b/3079)

ṭabl (< Ar.) “davul” (**BV** 185/4; **GS** 538/2, 787/1; **NŞ** 194/7; **Sİ** R416a/6520; 6519)

ṭabl-ı ‘ases (< Ar. ṭabl + < Far. -ı + < Ar. ‘ases) “gece bekçisinin davulu” (**GS** 787/1)

ṭabl-ı raḥīl (< Ar. ṭabl + < Far. -ı + < Ar. raḥīl) “göç, ölüm davulu” (**Sİ** R416a/6520)

2.38.5. Müzik ile İlgili Meslekler

çengī (< Far.) “çeng denilen sazı çalan kimse, rakkase, çengi” (**NŞ** 321/6; **SS** R328b/2296, R346b/4255; R320a/1412; **FŞ** SF94a/89; **NŞ** 164/6)

elḥān-serā (< Ar. elḥān + < Far. serā) “nağmeler, ezgiler söyleyen” (**Sİ** R360b/639)

ḫunyā-ger (< Far.) “şarkıcı” (**LM** R219a/477)

ḫunyā-gerī (< Far.) “şarkıcı ile ilgili” (**GS** 597/7)

ḳaṣab-pūş (< Ar. ḳaṣab + < Far. pūş) “kamış giyen, saz giyinmiş” (**FŞ** SF81b/150; **LM** R221a/692)

muġannī (< Ar.) “şarkıcı” (**FK** 110/4, 261/2, 334/7, 484/8, 527/6; **GS** 73/7, 92/4, 163/9, 234/6, 254/10, 346/4; **NŞ** 106/1, 130/6, 203/8, 361/1, 485/6, 539/7; **BV** 219/9, 367/7, 392/5, 498/7, 616/8; **Sİ** R361a/722, R371b/1776, R377a/2352, R391b/3872, R397a/4432; **SS** R313a/683, R315a/880; **FŞ** SF52b/38, SF58a/31, SF58b/89, SF79b/71, SF80b/54)

muġanniyā (< Ar.) “ey şarkıcı” (**GS** 428/3; **NŞ** 205/3)

muṭrib (< Ar.) “çalgı çalan” (**FK** 27/2, 67/1; **GS** 66/7, 181/5, 369/7, 429/5, 486/7, 559/3; **NŞ** 351/9, 389/7; **BV** 11/7, 105/10, 212/7, 378/7, 384/7, 401/6, 570/8; **HE** 7b/568, 11a/874, 13b/1129, 40a/3617; **LM** R216b/216; **Sİ** R414b/6368)

muṭribā (< Ar.) “ey çalgıcı” (**GS** 360/1, 374/5, 555/4, 600/3; **FK** 689/58; **NŞ** 54/7)

muṭrib-i destān-serā (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Far. destān-serā) “sazende” (**HE** 7b/568)

muṭrib-i naġme-keş (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Ar. naġme + < Far. keş) “şarkı söyleyen çalgıcı” (**Sİ** R414b/6368)

muṭrib-i naġme-serā (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Ar. naġme + < Far. serā) “şarkı söyleyen çalgıcı” (**GS** 559/3)

müterennim (< Ar.) “terennüm eden, güzel sesle yavaş yavaş şarkı söyleyen” (**GS** 9a-F2/15; 3a-F2/5/6)

naġme-kār (< Ar. naġme + < Far. kār) “şarkı söyleyen” (**GS** 27/2)

naġme-keş (< Ar. naġme + < Far. keş) “şarkı söyleyen” (**Sİ** R414b/6368)

naġme-perdāz (< Ar. naġme + < Far. perdāz) “şarkı söyleyen” (**FŞ** SF91a/92; **LM** R223b/946; **SS** R349b/4562)

naġme-sāz (< Ar. naġme + < Far. sāz) “şarkı söyleyen” (**LM** R219a/477; **HE** 10b/837; **SS** R318b/1249, R345b/4120, R345b/4146; **GS** 212/2; **BV** 616/8)

naġme-serā (< Ar. naġme + < Far. serā) “şarkı söyleyen” (**FK** 67/3; **GS** 227/3, 559/3; **NŞ** 35/3; **SS** R324b/1871)

naġme-serāy (< Ar. naġme + < Far. serāy) “şarkı söyleyen” (**NŞ** 576/7)

naġme-zen (< Ar. naġme + < Far. zen) “şarkı söyleyen” (**FK** 689/420)

nevā-keş (< Far.) “şarkı söyleyen” (**FŞ** SF86b/87)

nevā-sāz (< Far.) “ezgi yapan, nağme düzen” (**FŞ** SF54b/16, SF79b/71; **HE** 11a/871, 26b/2362, 29a/2560; **LM** R215a/63, R221a/678; **Sİ** R363b/951; **GS** 41/1; **NŞ** 35/7, 361/1, 654/4)

nevā-sāzlıġ (< Far. nevā-sāz + < Tr. -lıġ) “ezgi yapma, nağme düzme” (**Sİ** R380b/2729, R399b/4699, R418b/6838)

nevā-sāzlıḳ (< Far. nevā-sāz + < Tr. -lıḳ) “ezgi yapma, nağme düzme” (**Sİ** R367b/1355)

sāzende (< Far.) “çalgıcı” (**HE** 6b/462; **NŞ** 150/7)

terāne-güster (< Far.) “nağme yayan” (**BV** 126/7)

terāne-sāzlıġ (< Far. terāne-sāz + < Tr. -lıġ) “öten, ötücü” (**FŞ** SF106a-54)

terennüm-serāy (< Ar. terennüm + < Far. serāy) “şarkı söyleyen” (**HE** 8a/625, 43a/3875)

yatuġançı (< Moğ. Yatuġan + < Tr. -çı) “santur çalan, sazende” (**FK** 689/168)

yırav “koşukçu, hanende, şarkıcı” (**FK** 689/167, 689/168)

zemzeme-perdāz (< Ar. zemzeme + < Far. perdāz) “ezgi söyleyen” (**HE** 11a/871)

Müzik ve İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Müzik ile İlgili Genel Kavramlar” bölümünde 4 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; “Ahenk, Ses, Nağme, Ezgi ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Ar.”, 4 “Ar + Tr.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 12 Farsça, 1 Moğolca, 1 Türkçe, 9 Arapça kelime ve 26 isim tamlaması; “Şarkı ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Farsça, 1 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 12 isim tamlaması; “Makam ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Farsça, 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Müzik ile İlgili Meslekler” bölümünde ise 11 “Ar. +Far.”, 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Farsça, 9 Arapça, 1 Moğolca, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması

bulunmaktadır. Ayrıca "Müzik ve İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Müzik Aletleri ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Telli Çalgılar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Farsça, 5 Arapça, 5 Türkçe ve 1 Moğolca kelime; "Telli Çalgıların Bölümleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça, 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Üflemeli Çalgılar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 5 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Vurmalı Çalgılar ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 7 Farsça, 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 14 isim tamlaması yer almaktadır.

2.39. Meyhane ile İlgili Kavramlar

2.39.1. Yeme-İçme, Zevk, Eğlence ile İlgili Kavramlar

'ayş (< Ar.) "yeme, içme, eğlence" (**GS** 75/8, 154/5, 202/8, 352/2, 515/3, 646/4, 648/4, 761/1; **NŞ** 11/6, 35/6, 101/5, 213/4, 302/9, 443/7, 549/5, 639/2, 656/2; **SS** R313b/720, R317b/1138, R326b/2118, R334a/2916; **FŞ** SF101a/145, SF97a/54, SF53a/78, SF57a/90; **HE** 16a/1349, 20b/1783, 23a/2009, 26b/2362, 36b/3296; **Sİ** R363b/965, R369b/1545, R380b/2709, R385b/3222)

'ayş-ı nihān (< Ar. 'ayş + < Far. -ı + < Far. nihān) "gizli eğlence" (**GS** 218/4)

'ayşī (< Ar. 'ayş + < Far. ī) "yeme, içme, eğlence ile ilgili" (**FŞ** SF59b/48)

'ayş-perdāz (< Ar. 'ayş + < Far. perdāz) "eğlence" (**FŞ** SF46a/45)

'ayş-sāz (< Ar. 'ayş + < Far. sāz) "keyifli bir hayat süren" (**HE** 9b/745, 40a/3635; **Sİ** R404a/5160; **NŞ** 656/44)

'ışret (< Ar.) "yeme, içme; içki" (**NŞ** 247/6, 335/2, 549/9, 656/4)

'ıyş (< Ar.) "yaşam, yaşama, zevk ve sefa" (**GS** 143/7, 156/5, 823/1; **NŞ** 351/7, 509/4, 549/9, 611/2, 618/2; **LM** R221b/743, R240a/2767, R242a/2895, R247b/3476; **BV** 51/5, 149/6, 258/9, 307/4, 464/6, 503/6, 621/6)

'ıyş-ı müdām (< Ar. 'ıyş + < Far. -ı + < Ar. müdām) "daima, sürekli yaşam, yaşama zevki" (**NŞ** 612/4)

'īş (< Ar.) "yaşama, zevk ve sefa, eğlence" (**FK** 45/9, 116/3, 209/6, 313/1, 490/3, 592/3)

'īş-i bī-kerān (< Ar. 'īş + < Far. -i + < Far. bī-kerān) "sonsuz, sınırsız zevk, sefa" (FK 332/6)

'īş-i müdām (< Ar. 'īş + < Far. -i + < Ar. müdām) "sürekli zevk ve sefa yapma" (**FK** 598/8, 688/1)

cünbiş (< Far.) “cümbüş, zevk, eğlenti” (**FŞ** SF71b/30; **LM** R217a/272, R219b/535; **Sİ** R354b/19, R356b/223, R376a/2242, R416b/6647; **BV** 660/26)

cünbüş (< Far.) “cümbüş, zevk, eğlenti” (**HE** 3a/140, 3b/187)

ehl-i ‘ayş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘ayş) “zevk ve sefa sahipleri” (**NŞ** 11/6)

ehl-i ‘ıyş (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘ıyş) “zevk ve sefa sahipleri” (**BV** 292/6, 502/7)

gül-ı ‘ayş (< Far. gül + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “eğlenme gülü” (**FŞ** SF60a/99)

imkān-ı ṭarab (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “eğlence imkânı” (**BV** 213/1)

muḫālif-meẕāḳ (< Ar.) “aykırı zevki olan” (**GS** 683/109)

pür-ḫurūş (< Far.) “coşup eğlenme; coşkunluk dolu” (**Sİ** R360b/638)

ṣāf-ı ‘işret (< Ar. ṣāf + < Far. -ı + < Ar. ‘işret) “eğlencenin temizi” (**FK** 233/7)

ṣāf-ı ṭarab (< Ar. ṣāf + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “eğlencenin temizi” (**NŞ** 421/9)

ṣāfi-i ‘işret (< Ar. ṣāfi + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “eğlencenin temizi” (**BV** 348/8)

şevḳ-nāk (< Ar. şevḳ + < Far. nāk) “keyifli” (**HE** 13a/1084)

ṭoy “düğün, eğlence” (**FŞ** SF57b/94; **Sİ** R402a/4953, R402a/4954; **GS** 154/4, 154/4, 418/6, 686; **FŞ** SF53b/81)

ẕevḳ (< Ar.) “zevk” (**BV** 119/4, 213/3, 305/8, 660/41; **FK** 8/1, 363/6; **GS** 31/4, 54/6, 169/2, 315/6, 467/1, 486/5, 791/1; **NŞ** 157/1, 233/2, 609/5, 709/16; **FŞ** SF60b/6, SF76a/72, SF94b/35, SF97a/32, SF106a/16; **HE** 13a/1085, 29a/2586, 41b/3753; **LM** R220a/600, R222b/826, R230b/1682, R232b/1901, R248b/3580; **Sİ** R388b/3537, R402a/4983, R402b/5033, R415a/6412, R420b/7069)

ẕevḳ-baḫş (< Ar.) “zevk veren” (**FK** 182/6)

ẕevḳ-nāḳ (< Ar. ẕevḳ + < Far. nāḳ) “zevkli” (**HE** 13a/1084, 14b/1197, 26b/2352, 44a/3972; **Sİ** R359b/540, R408a/5668, R414a/6298, R421b/7145)

2.39.2. Meyhane ile İlgili Kavramlar

‘azīmet-i deyr (< Ar. ‘azīmet + < Far. -i + < Ar. deyr) “meyhaneye gitme” (**GS** 831/1)

‘azīmet-i mey-ḫāne (< Ar. ‘azīmet + < Far. -i + < Far. mey-ḫāne) “meyhaneye yönelme, meyhaneye gidiş” (**BV** 111/4)

‘āzim-i mey-ḫāne (< Ar. ‘āzim + < Far. -i + < Far. mey-ḫāne) “meyhane yolcusu” (**GS** 127/6)

‘azm-ı kūy-ı ḫammār (< Ar. ‘azm + <Far -ı + < Far. kūy + < Far. -ı +< Ar. ḫammār) “şarap yapan, satan kimsenin bulunduğu yere gitme” (**NŞ** 405/9, 431/5)

‘azm-i ḫarābāt (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. ḫarābāt) “meyhaneye gitmeye niyetlenme; meyhaneye gitmeye karar verme, yönelme” (**BV** 201/6; **FK** 628/7; **NŞ** 60/1)

‘işret (< Ar.) “içki içme, eğlenme” (**FK** 110/9, 247/4, 355/6, 444/5, 596/6; **BV** 58/1, 70/5, 147/5, 203/1, 348/2, 447/7, 591/6; **GS** 15/2, 169/7, 262/4, 375/4, 429/4; **NŞ** 64/7, 67/9, 345/6, 350/7, 413/4, 611/2, 618/2, 656/8; **FŞ** SF54b/15, SF58b/118, SF63b/126, SF74a/150; **HE** 9a/700, 39b/3578; **LM** R223a/900; **Sİ** R384a/3103, R391b/3869, R393a/4002, R402a/4951; **SS** R314a/818, R331a/2569, R335a/3042, R344b/4051)

‘işret-ābād (< Ar. ‘işret + < Far. ābād) “meyhane, içki içilen yer; eğlence yeri” (**FŞ** SF55a/55)

‘işret-geh (< Ar. ‘işret + < Far. geh) “içki içilen yer, meyhane” (**FŞ** SF92a/89)

‘işretī (< Ar. ‘işret + < Far. ī) “içki içme, eğlence ile ilgili” (**Sİ** R385a/3207)

bezm (< Far.) “içki, eğlence meclisi” (**BV** 57/4, 111/3, 292/3, 300/6, 337/4, 498/7; **FK** 22/5, 144/5, 294/9, 324/7, 446/7, 594/5; **GS** 15/2, 102/9, 201/2, 350/7, 550/5; **NŞ** 14/3, 105/2, 203/8, 332/6, 511/2, 545/6; **LM** R240a/2674, R240a/2765, R217a/383; **FŞ** SF104b/118, SF90a/1, SF54a/40, SF58b/90; **HE** 12b/1021, 19b/1670, 25b/2257, 29a/2566; **Sİ** R358a/398, R367a/1304, R380b/2709, R383b/3042; **SS** R312b/651, R316a/1026, R326a/2036, R335a/3010)

bezm-ārā (< Far.) “meclise renk katan, hoş sohbet” (**FK** 123/6, 689/132; **BV** 499/3)

bezm-ārālıḳ (< Far. bezm-ārā + < Tr. -lıḳ) “meclisi süsleme, renk” (**FŞ** SF60a/127; **NŞ** 316/9)

bezm-ārāy (< Far.) “meclise renk katan, hoş sohbet” (**FK** 689/203, 689/232; **FŞ** SF57a/53)

bezm-ārāyī (< Far.) “meclise renk katan, hoş sohbet” (**SS** R335a/3007)

bezm-efrūz (< Far.) “meclisi aydınlatan, ışıltı, parıltı” (**SS** R340b/3598, R341a/3668)

bezm-fürūzende (< Far.) “meclisi aydınlatan” (**HE** 6b/462, 24b/2137)

bezm-gāh (< Far.) “eğlence yeri” (**FŞ** SF80a/16; **LM** R217a/386)

bezm-geh (< Far.) “eğlence yeri” (**LM** R217a/320; **SS** R334b/2962; **FK** 560/1; **GS** 674/6)

bezm-ı ‘işret (< Far. bezm + < Far. -ı + < Ar. ‘işret) “içki meclisi” (**FŞ** SF56b-15, SF74b/81)

bezmī (< Far.) “içki meclisi ile ilgili” (**FŞ** SF64b/119; **Sİ** R399b/4709; **SS** R334b/2948; **GS** 45/9)

bezm-i ‘ıṭr (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ‘ıṭr) “güzel kokulu meclis” (**SS** R341b/3698)

bezm-i ‘ıyş (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ‘ıyş) “eğlence meclisi” (**BV** 69/6, 91/4, 142/3, 369/6, 580/5)

bezm-i ‘işret (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “içki meclisi” (**GS** 15/2; **BV** 660/15)

bezm-i neşāṭ (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “eğlence meclisi” (**NŞ** 130/5; **SS** R336b/3160)

bezm-i ṣabūḥī (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ṣabūḥī) “sabah meclisi, sabah vakti içilen şarabın meclisi” (**FK** 44/7)

bezm-i şāhāne (< Far. bezm + < Far. -i + < Far. şāhāne) “şahane, şahlara yakışan meclis, sevgilinin meclisi” (**Sİ** R401a/4859; **SS** R317a/1112)

bezm-i ṭarab (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. ṭarab) “eğlence meclisi” (**FK** 209/8; **GS** 130/4)

devre-i bezm (< Ar. devre + < Far. -i + < Far. bezm) “meclisin dönmesi, değişmesi” (**BV** 55/6, 314/4)

deyr-i harāb (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. ḫarāb) “harap olmuş dünya, meyhane” (**BV** 42/1; **FK** 44/3; **NŞ** 61/8)

deyr-i ḫarābāt (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. ḫarābāt) “meyhane” (**FK** 682/3)

deyr-i muġān (< Ar. deyr + < Far. -i + < Far. muġān) “meyhane” (**SS** R330b/2514)

ehl-i ‘işret (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “içki ehli, eğlence düşkünleri” (**GS** 397/2)

ehl-i bezm (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. bezm) “içki meclisinde bulunan kimseler” (**BV** 565/8; **FK** 222/7; **NŞ** 105/2)

ehl-i ḫarābāt (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḫarābāt) “meyhane ehli” (**FK** 562/6, 689/396; **NŞ** 401/2)

ehl-i ḫarābātī (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḫarābātī) “meyhane ehli” (**GS** 593/5)

gūşe-i mey-ḫāne (< Far. gūşe + < Far. -i + < Far. mey-ḫāne) “meyhane köşesi” (**BV** 497/5; **GS** 251/5)

ḫarābāt (< Ar.) “meyhane” (**FK** 16/6, 106/3, 291/5, 301/1, 443/5, 562/6; **GS** 11a-F2/14, 26/7, 107/3, 121/8, 218/3, 327/1; **NŞ** 60/1, 105/7, 206/5, 317/6, 394/5, 401/2, 526/9; **BV** 42/6, 181/7, 196/9, 203/7, 313/9, 419/6, 506/8, 616/9; **FŞ** SF52a/3; **HE** 7b/573, 9b/741; **Sİ** R355b/144, R358b/433, R358b/446; R371b/1797)

ḫarābāt- fenā (< Ar.) “yokluk meyhanesi” (**FK** 374/7, 337/6)

ḫarābāt-ı ‘ışḳ (< Ar. ḫarābāt + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk meyhanesi” (**GS** 107/3; **FK** 322/8)

hevā-yı ḫarābāt (< Ar. hevā + < Far. -yı+ < Ar. ḫarābāt) “meyhane hevesi” (**FK** 681/61; **GS** 682h/1)

ḫum-ḫāne (< Far.) “meyhane” (**FK** 189/6, 681/32; **GS** 3a-F2/24, 177/5, 277/3, 467/6; **GS** 682d/2; **HE** 32b/2918, 44a/3986)

ḫum-hāneî (< Far.) “meyhane ile ilgili” (**GS** 682d/1; **FK** 681/31)

ḫum-ḫānelıġ (< Far. ḫum-ḫāne + < Tr. -lıġ) “meyhaneli” (**NŞ** 575/2)

kūçe-i ḫammār (< Ar. kūçe + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “meyhane sokağı” (**FK** 557/8)

kūy-ı ḫammār (< Far. kūy + < Far. -ı + < Ar. ḫammār) “şarap satan kimsenin bulunduğu yer; meyhane” (**NŞ** 435/6)

kūy-ı ḫarābāt (< Far. kūy + < Far. -ı + (< Ar. harabat) “meyhane” (**FK** 61/8, 106/3; **NŞ** 226/9; **HE** 7b/573, 9b/741)

kūy-i ḫarābāt (< Far. kūy + < Far. -i + (< Ar. ḫarābāt) “meyhane” (**BV** 42/10)

külbe-i ḫammār (< Far. külbe + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “meyhane” (**BV** 11/6, 16/5, 137/7, 236/6, 545/7; **FK** 137/6, 189/7, 311/8, 508/6; **GS** 24/10, 247/6, 350/8, 479/5; **NŞ** 19/7, 236/8, 267/6, 409/4)

künc-i ‘işret (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “eğlence köşesi” (FK 355/6)

künc-i ḫarābāt (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. ḫarābāt) “meyhane köşesi” (**NŞ** 589/5)

künc-i mey-kede (< Far. künc + < Far. -i + < Far. mey-kede) “meyhane köşesi” (**GS** 218/1)

māh-ı bezm (< Far. māh + < Far. -ı + < Far. bezm) “içki meclisinin güzeli” (**FK** 675/2)

mey-gede (< Far.) “meyhane” (**NŞ** 146/6, 398/9, 520/6, 610/6, 620/9)

mey-ḫāne (< Far.) “meyhane, içki içilen yer” (**FK** 59/7, 148/6, 280/6, 347/2, 473/8; **GS** 1/8, 92/4, 127/6, 262/5, 407/6, 523/8; **NŞ** 44/6, 102/6, 307/7, 341/6, 415/4, 527/6; **BV** 86/9, 153/7, 296/6, 335/7, 482/6, 580/6; **FŞ** SF48b-7; **HE** 18a/1514, 32b)

meyhāne (< Far.) “meyhane, içki içilen yer” (**Sİ** R359b/533)

mey-ḫāneî (< Far.) “meyhane, içki içilen yerle ile ilgili” (**GS** 681/3, 682d/8; **Sİ** R414b/6365; **Sİ** R419a/6919)

mey-kede (< Far.) “meyhane, içki içilen ve satılan yer” (**FK** 65/7, 106/4, 320/7, 422/6, 514/6, 616/6; **GS** 68/6, 107/6, 128/7, 218/1, 450/6, 519/7; **BV** 276/1, 299/4, 343/9, 408/7, 528/6; **HE** 24b/2125, 33b/3009; **Sİ** R355b/146)

muḳīm-i ḥarīm-i ṣafā (< Ar. muḳīm + < Far. -i + < Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. ṣafā) “sefa hareminde oturan” (**GS** 683/132)

muḳīm-i küy-i ḫammār (< Ar. muḳīm + < Far. -i + < Far. küy + < Far. -i + < Ar. ḫammār) "şarap satanın köyünde, meyhanesinde ikamet eden, oturan" (**BV** 420/8, 514/7; **FK** 217/8)

muḳīm-i külbe-i ḫammār (< Ar. muḳīm + < Far. -i + < Far. külbe + < Far. -i + < Ar. ḫammār) "meyhanede oturan, ayyaş" (**FK** 218/5; **GS** 669/6)

muṭrib-i bezm (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Far. bezm) "içki meclisinde saz çalan çalgıcı" (**BV** 582/5)

pīr-deyr (< Far. pīr + < Ar. deyr) "meyhanenin piri" (**GS** 660/9; **NŞ** 23/6)

pīr-ı deyr (< Far. pīr + < Far. -ı + < Ar. deyr) "meyhanenin piri" (**FŞ** SF49a/34)

pīr-i deyr (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. deyr) "meyhanenin piri" (**BV** 24/5, 197/9, 218/7, 323/6, 420/8, 552/7; **FK** 14/7, 233/7, 291/7, 307/9, 414/8; **GS** 12/7, 53/7, 107/7, 109/7, 203/6; **NŞ** 24/8, 186/1, 206/5, 321/6, 486/5; **HE** 11a/903)

pīr-i ḫarābāt (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. ḫarābāt) "meyhanelerin piri, tarikat şeyhi" (**FK** 682/5; **GS** 552/6; **NŞ** 421/6, 526/9)

pīr-i mey-ḫāne (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. mey-ḫāne) "meyhanenin piri" (**FK** 59/7, 604/5)

pīr-i mey-kede (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. mey-kede) "meyhanenin piri" (**BV** 245/7; **FK** 616/6)

sākin-i mey-hāne (< Ar. sākin + < Far. -i + < Far. mey-hāne) "meyhane müdavimi" (**BV** 64/7)

sürūd-ı 'işret (< Far. sürūd + < Far. -ı + < Ar. 'işret) "içki ve eğlence nağmesi" (**BV** 15/8)

2.39.2.1. Şarap İçme ve Sarhoşluk ile İlgili Kavramlar

'ayn-ı maḥmūrluġ (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Ar. maḥmūr +< Tr. -luġ) "sarhoşluğun kaynağı" (**Sİ** R380b/2742)

'ayn-ı ösrüklük (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Tr. ösrüklük) "sarhoşluğun kaynağı" (**BV** 256/1, **FK** 168/2; **FŞ** SF76a/53)

'işret-engīz (< Ar. 'işret + < Far. engīz) "çok içen, içkiyle karışık eğlence yaratan" (**FŞ** SF52a/33, SF91a/90; **LM** R222a/768; **LM** R240a/2727; **FK** 408/1)

'işret-fezāy (< Ar. 'işret + < Far. fezāy) "eğlenceyi güzelleştiren, artıran" (**Sİ** R380a/2708, R384a/3092, R384a/3102, R391a/3804, R409b/5859)

'işret-fizāy (< Ar. 'işret + < Far. fizāy) "eğlenceyi güzelleştiren, artıran" (**FŞ** SF57b/97)

bāde-āşām (< Far.) "içki içen, içici" (**GS** 88/2; **Sİ** R384a/3100)

bāde-keş (< Far.) "şarap içen" (**FŞ** SF83a/51)

bāde-nūş (< Far.) “bade içen, içici” (**BV** 77/5, 137/9; **FK** 72/7, 260/5, 792/1; **GS** 223/3; **NŞ** 172/1, 262/1, 262/7; **HE** 17a; **Sİ** R380b/2733; **SS** R313a/680)

bāde-nūşī (< Far.) “şarap içicilik” (**FK** 256/7; **GS** 681/3)

bāde-perest (< Far.) “şaraba düşkün”(**BV** 586/1; **FK** 688/11, 688/22, 689/56; **GS** 92/1, 833/1; **HE** 6b/465, 7b/555, 38b/3488, 40a/3604; **SS** R312a/585, R318a/1193, R335a/3021, R335b/3053, R347a/4302)

bāde-perestāne (< Far.) “şaraba taparcasına” (**FK** 689/55)

bāde-peymā (< Far.) “şarap içen” (**FK** 27/5, 427/7; **BV** 83/3, 576/5)

bāde-peymālıġ (< Far. bāde-peymā+ < Tr. -lıġ) “şarap içicilik, şarap içen” (**NŞ** 565/5)

bāde-peymāy (< Far.) “şarap içen” (**BV** 621/4; **GS** 557/7; **NŞ** 15/4; **FŞ** SF58a/64, SF90a/1)

bāde-peymāylıḳ (< Far. bāde-peymāy + < Tr. -lıḳ) “şarap içen, şarap içicilik” (**Sİ** R403a/5081)

bed-mest (< Far.) “kendini bilmeyecek derecede sarhoş” (**FK** 184/1, 216/2; **BV** 128/5, 144/3; **NŞ** 321/4, 350/7, 488/6, 629/3; **Sİ** R401a/4860)

bed-mestlıġ (< Far. bed-mest + < Tr. – lıġ) “kendini bilmeyecek derecede sarhoşluk” (**FK** 576/8, 657/3; **NŞ** 633/7; **BV** 77/4, 98/6)

bed-mestlıḳ (< Far. bed-mest + < Tr. –lıḳ) “kendini bilmeyecek derecede sarhoşluk” (**Sİ** R398b/4608)

belā-yı ḫumār (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. ḫumār) “içki sarhoşluğunun belası” (**BV** 223/1)

bī-ḫumār (< Far. bī + < Ar. ḫumār) “ayık, sarhoş olmayan” (**GS** 212/6, 537/5)

cür‘a-çeş (< Ar. cür‘a + < Far. çeş) “içki içen” (**Sİ** R359b/532; **NŞ** 248/2; **FK** 683/8)

cür‘a-ḫᵛār (< Ar. cür‘a + < Far. ḫᵛār) “şarap tortularını, damlalarını yudumlayan, içen” (**SS** R311a/459)

cür‘a-keş (< Ar. cür‘a + < Far. keş) “içki bağımlısı, içki içen” (**FŞ** SF85b/50; **Sİ** R359a/485, R359b/564, R380b/2740, R388b/3534, P455b/5626; **GS** 267/5, 273/4, 410/6, 683/35)

def‘-i ḫumār (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Ar. ḫumār) “sarhoşluğun defi” (**NŞ** 555/7; **FK** 554/7; **BV** 477/5, 483/6)

deryā-keş (< Far.) “çok içki içen” (**FK** 689/295; **GS** 138/4)

dürd-i keş (< Far. dürd + < Far. + < Far. -i + < Far. keş) “kadehin dibindeki tortuyu içen (kimse)” (**HE** 7a/531)

dürdī-keş (< Far.) “kadehin dibindeki tortuyu içen (kimse” (**FK** 392/6; **GS** 429/3, 676/6)

dürdī̄-keş-i ḫammār (< Far. dürdī̄-keş + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “şarapçının şarap tortusunu içen” (**GS** 429/3)

dürdī̄-nūş (< Far.) “kadehin dibindeki tortuyu içen (kimse” (**BV** 242/5)

dürd-keş (< Far.) “kadehin dibindeki tortuyu içen (kimse” (**HE** 32b; **Sİ** R361a/717; **BV** 313/9, 413/6; **FK** 681/42, 681/61; **GS** 65/8, 203/6, 541/3, 682h/1; **NŞ** 205/7, 448/6)

dürd-keşlik (< Far. dürd-keş + < Tr. -lik) “kadehin dibindeki tortuyu içmeye düşkünlük” (**GS** 682e/2)

dürd-nūş (< Far.) “kadehin dibindeki tortuyu içen (kimse” (**FŞ** SF48b/4; **HE** 2b/106, 13b/1133, 18b/1603; **GS** 4a-F2/18)

ehl-i ḫumār (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḫumār) “sarhoşlar; *mec.* âşıklar” (**NŞ** 370/7)

ehl-i mest (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. mest) “sarhoş olanlar” (**HE** 13b/1127)

esrük “sarhoş” (**HE** 19a/1638)

ġarḳ-ı mey (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Far. mey) “içkiye batmış, sarhoş” (**BV** 590/4; **GS** 92/9, 712/1; **NŞ** 527/6)

ḫarābātī (< Ar.) “vaktini meyhanede geçiren, içki düşkünü” (**FK** 83/2; **GS** 593/5, 682b/8, 682e/1; **NŞ** 457/11; **BV** 108/7; **SS** R317a/1120)

ḫarāb-ı cām-ı ḫarābāt-ı ‘ışḳ (< Ar. ḫarāb + < Far. -ı + < Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḫarābāt + < Far. ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk meyhanesinin kadehinin sarhoşu” (**BV** 305/7)

ḥarīf-i bāde-peymā (< Ar. ḥarīf + < Far. -i + < Far. bāde-peymā) “sarhoş ile dost olan kimse” (BV 83/3)

ḥarīf-i cür‘a-keş (< Ar. ḥarīf + < Far. -i + < Ar. cür‘a + < Far. keş) “içki arkadaşı” (**GS** 410/6)

ḫayl-i ser-gerdān-i sāde (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Far. ser-gerdān + < Far. -i + < Far. sāde) “sarhoşlar topluluğu” (**GS** 9a-F2/3)

hem-kāse (< Far.) “kadehleri bir olan, içki arkadaşı” (**FK** 147/2, 280/4; **GS** 91/2; **BV** 406/5)

ḫumār (< Ar.) “içkiden sonra gelen baş ağrısı, içki mahmurluğu” (**FK** 16/5, 108/3, 290/5, 421/9, 571/7; **GS** 45/1, 81/2, 102/8, 218/1, 510/7, 590/8; **NŞ** 56/6, 179/8, 274/6, 337/6, 455/6, 610/6; **BV** 42/8, 105/7, 204/6, 315/7, 415/6, 558/6; **FŞ** SF78b/100, SF78b/99, SF87a/107; **HE** 30a/2684, 32b/2904, 33a/2943, 40a/3630; **Sİ** R380b/2740; **SS** R328b/2309)

ḫumār-ı bī-kerān (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Far. bī-kerān) "uçsuz, bucaksız mahmurluk; (içkiden sonra gelen) baş ağrısı" (**FK** 507/5)

ḫumār-ı intiẓār (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Ar. intiẓār) "bekleyişin mahmurluğu; (içkiden sonra gelen) baş ağrısı, mahmurluk" (**FŞ** SF78b/99)

ḫumār-ı ḳallāş (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Ar. ḳallāş) "kallleş, hilekâr, dönek mahmurluk" (**BV** 429/4)

ḫumār-ı sāġar-ı hicrān (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık şarabının mahmurluğu" (**BV** 245/8)

ḫumār-ı şām (< Ar. ḫumār + < Far. -ı + < Far. şām) "akşam sarhoşluğu" (**BV** 291/5)

ḫumārī (< Ar. ḫumār + < Far. ī) "içki mahmurluğuyla ilgili" (**GS** 130/6, 321/6; **NŞ** 652/18; **BV** 209/7)

ḫumārlıġ (< Ar. ḫumār + < Tr. -lıġ) "mahmurluk" (**FK** 158/7)

ḫumārraḳ (< Ar. ḫumār + < Tr. -raḳ) çok fazla mahmur olma" (**BV** 313/9)

içkülüg "içkici, sarhoş" (**FŞ** SF72b/18)

ḳadeh-ḫᵛār (< Ar. ḳadeh + < Far. ḫᵛār) "içki içen" (**FK** 647/7)

ḳadeḥ-keş (< Ar. ḳadeḥ + < Far. keş) "içki içen" (**FK** 82/2; **FŞ** SF52b/40, SF55a/5; **LM** R246b/3313; **SS** R311a/493)

ḳadeḥ-nūş (< Ar. ḳadeḥ + < Far. nūş) "içki içen" (**GS** 224/5, 262/7; **NŞ** 173/1; **BV** 528/4; **LM** R219a/485; **Sİ** R407b/5512)

ḳadeḥ-peymā (< Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) "içki içen, içici" (**FK** 683/45, 688/16; **GS** 84/9, 509/6, 293/2; **NŞ** 565/5; **BV** 105/1, 261/6)

ḳadeḥ-peymālıġ (< Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā + < Tr. -lıġ) "içki içicilik" (**NŞ** 613/5)

ḳadeḥ-peymālıḳ (< Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā + < Tr. -lıḳ) "içki içicilik" (**NŞ** 316/4)

ḳadeḥ-peymāyça (< Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā + < Tr. -ça) "içki içen gibi, içici gibi" (**NŞ** 543/6)

kāfir-i mest (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. mest) "sarhoş kafir" (**FK** 173/4, 188/9; **FŞ** SF76a/52; **LM** R221a/699; **SS** R316b/1081)

kāfir-i mestī (< Ar. kāfir + < Far. -i + < Far. mestī) "sarhoş kafir" (**FK** 371/1; **GS** 145/3; **NŞ** 442/6)

maḫmūr (< Ar.) "sarhoşluktan dolayı sersem olma, sarhoş" (**FK** 168/2, 416/6, 681/79, 688/98; **GS** 48/2, 81/1, 104/7, 193/4, 449/6, 474/5, 499/6; **NŞ** 101/4, 208/6, 391/2,

457/11, 551/9; **BV** 180/6, 241/6, 266/8, 286/3, 477/5; **FŞ** SF107a/125, SF76a/53; **HE** 11b/931)

maḫmūr-ı devrān (< Ar. maḫmūr + < Far. -ı + < Ar. devrān) "dünya sarhoşluğu" (**GS** 449/6)

maḫmūr-ı ḫᵛāb-ālūd (< Ar. maḫmūr + < Far. -ı + < Far. ḫᵛāb-ālūd) "uyku sarhoşu" (**GS** 546/4)

mest (< Far.) "sarhoş" (**FK** 16/2, 103/1, 277/6, 312/4, 423/6; **GS** 5a30/5, 102/8, 149/3, 207/6, 307/7, 413/5; **NŞ** 15/4, 47/6, 105/4, 202/4, 321/6, 415/6; **BV** 35/9, 181/7, 218/7, 385/6, 417/6, 590/4, 684/2; **FŞ** SF107a/124, SF46b/44, SF53b/82, SF69a/25, SF76a/85; **HE** 2b/104, 9b/743, 18b/1584, 24a/2091, 25a/2175, 36b/3284; **LM** R221a/699, R222a/807, R226b/1325, R235b/2204; **Sİ** R355b/144, R359b/529, R370b/1673, R403a/5056; **SS** R312a/585, R312b/617, R318a/1186, R342b/3834)

mestāne (< Far.) "sarhoşça" (**FK** 120/6, 347/1, 562/7, 689/13, 689/55; **GS** 30/6, 846/1; **BV** 64/9, 556/3; **Sİ** R359b/533; **SS** R312a/586, R332b/2735)

mestāneī (< Far.) "sarhoş, sarhoşlukla ile ilgili" (**GS** 681/3, 682d/5; **FK** 681/35)

mestānelıġ (< Far. mestāne + < Tr. -lıġ) "sarhoşluk" (**GS** 681/9)

mest-ı ḫarāb (< Far. mest + < Far. -ı + < Ar. ḫarāb) "harap olmuş sarhoş, yıkılasıya içmiş adam" (**SS** R318b/1267)

mest-ı mey (< Far. mest + < Far. -ı + < Far. mey) "şarabın sarhoşluğu" (**SS** R318b/1267)

mestī (< Far.) "sarhoşluk" (**FK** 371/1; **GS** 145/3, 483/6, 496/5; **NŞ** 442/6; **SS** R332b/2743)

mest-i 'ışḳ (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. 'ışḳ) "aşk sarhoşu" (**BV** 462/7)

mest-i bāde-i cām-i elest (< Far. mest + < Far. -i + < Far. bāde + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. elest) "elest kadehinin şarabının sarhoşu" (**NŞ** 77/6)

mest-i bī-bāk (< Far. mest + < Far. -i + < Far. bī-bāk) "korkusuz ve sarhoş" (**FK** 303/1; **GS** 5a-F2/18, 272/5; **BV** 258/5)

mest-i cām-i ezelī (< Far. mest + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. ezelī) "ezel kadehinin sarhoşu" (**FK** 689/312)

mest-i cām-i ṣahbā (< Far. mest + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. ṣahbā) "içki kadehinin sarhoşu" (FK 338/8)

mest-i ġarḳ-i bāde (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. ġarḳ + < Far. -i + < Far. bāde) "şaraba batmış sarhoş" (**GS** 575/1)

mest-i ḫāb (< Far. mest + < Far. -i + < Far. ḫāb) “uyku sarhoşu” (**HE** 2b/104, 40a/3605)

mest-i ḥarāb (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. ḥarāb) “harap sarhoş” (**NŞ** 173/6; **FK** 16/2, 248/3, 639/1, 688/109; **GS** 48/6, 533/6; **NŞ** 416/7; **Sİ** R361a/721)

mest-i ḫᵛāb (< Far. mest + < Far. -i + < Far. ḫᵛāb) “uyku sarhoşu” (**FK** 639/1; **GS** 45/1; **LM** R226b/1325; **SS** R323a/1746, R336b/3202, R345b/4117)

mest-i ḫᵛāb-ālūd (< Far. mest + < Far. -i + < Far. ḫᵛāb-ālūd) “uykulu sarhoş” (**GS** 72/2)

mest-i lā-ya‘aḳıl (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. lā-ya‘aḳıl) “akılsız sarhoş” (**NŞ** 182/2, 243/5; **GS** 642/6)

mest-i lā-yu‘aḳl (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. lā-yu‘aḳl) “akılsız sarhoş” (**BV** 319/10)

mest-i mey (< Far. mest + < Far. -i + < Far. mey) “şarap sarhoşu” (**FK** 688/92)

mest-i mey-i nāb (< Far. mest + < Far. -i + < Far. mey + < Far.-i+ < Far. nāb) “saf şarap sarhoşu” (**FK** 277/6, 688/103)

mest-i müdām (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. müdām) “devamlı sarhoş” (**BV** 299/1)

mest-i mül (< Far. mest + < Far. -i + < Far. mül) “şarap sarhoşu” (**GS** 607/6)

mest-i nāz (< Far. mest + < Far. -i + < Far. nāz) “naz sarhoşu” (**BV** 162/4; **NŞ** 174/2; **Sİ** R391a/3841)

mest-i ṣabūḥ (< Far. mest + < Far. -i + < Ar. ṣabūḥ) “sabah içilen şarap sarhoşu” (**GS** 598/1)

mest-i ser-endāz (< Far. mest + < Far. -i + < Far. ser-endāz) “korkusuz sarhoş” (**NŞ** 361/5)

mest-i ser-gerdān (< Far. mest + < Far. -i + < Far. ser-gerdān) “başı dönen sarhoş” (**GS** 504/9)

mestlıġ (< Far. mest + < Tr. -lıġ) “sarhoşluk” (**FK** 22/5, 175/4, 277/3, 371/7, 477/10, 558/6; **GS** 4a-F2/5, 204/2, 321/6, 613/4, 642/5, 786/1; **NŞ** 109/9, 213/6, 262/5, 291/6, 389/1, 421/6; **BV** 502/2, 579/7; **HE** 16b/1373, 32b/2915; **SS** R313a/697, R313a/708, R318b-16, R336b/3171)

mestlıḳ (< Far. mest + < Tr. -lıḳ) “sarhoşluk” (**HE** 11b/929, 32b/2902, 32b/2904, 36b/3295)

mey-āşām (< Far.) “mey, şarap içen” (**FK** 682/8)

mey-ḫār (< Far.) “ayyaş, şarap içen” (**FK** 681/48)

mey-ḫāre (< Far.) “ayyaş, şarap içen” (**GS** 184/6)

mey-ḫārelıġ (< Far. mey-ḫāre + < Tr. -lıġ) “ayyaşlık, şarap içicilik” (**GS** 182/2)

mey-ḫᵛār (< Far.) “ayyaş, şarap içen” (**GS** 682e/8)

mey-ḫᵛāre (< Far.) “ayyaş, şarap içen” (**FK** 68/7, 184/7, 199/5, 575/5; **GS** 48/7, 308/6; **NŞ** 193/9, 497/6, 532/6, 652/2; **BV** 319/3, 744/6)

mey-ḫᵛāre-i bī-i‘tidāl (< Far. mey-ḫᵛāre + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. i‘tidāl) “ölçüsüz sarhoş” (**FK** 184/7)

mey-ḫᵛāre-i ḳallāş (< Far. mey-ḫᵛāre + < Far. -i + < Ar. ḳallāş) “kalleş ayyaş, sarhoş” (**FK** 575/5)

meyl-i bāde (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. bāde) “şaraba, içkiye meyletme, yönelme” (**NŞ** 88/8)

meyl-i cām (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. cām) “şaraba meyletme, arzu duyma” (**SS** R349b/4546)

meyl-i cām-i ṣahbā (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. ṣahbā) “içki kadehine meyletme, arzu duyma” (**FK** 159/8)

meyl-i mey (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. mey) “şaraba meyil” (**FK** 100/6)

meyl-i mey-i nāb (< Ar. meyl + < Far. -i + < Far. mey + < Far. -i + < Far. nāb) “halis, şaraba meyletme, yönelme” (**NŞ** 173/1)

mey-nūş (< Far.) “şarap içen, içki içen” (**FK** 689/93; **BV** 296/6)

mey-perest (< Far.) “ayyaş, durmadan şarap içen” (**FK** 402/6, 681/2, 681/3; **GS** 3b-F2/11, 80/5, 81/1, 682a/2; **BV** 576/8; **FŞ** SF53b/82; **HE** 13b/1132; **LM** R224b/1072, R241b/2816, R241b/2817; **Sİ** R355b/144, R359b/529, R380b/2739, R380b/2742; **SS** R324a/1858; R343a/3882)

mėn-i maḫmūr (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. maḫmūr) “sarhoşluktan dolayı sersem olan ben” (**NŞ** 623/6)

na‘re-i mestāne (< Ar. na‘re + < Far. -i + < Far. mestāne) “sarhoşluk narası” (**FK** 516/11)

neşāṭ-ı mey (< Ar. neşāṭ + < Far. -ı + < Far. mey) “şarabın neşesi; şarabın verdiği sarhoşluk, coşkunluk” (**Sİ** R358a/367)

nigār-ı bāde-nūş (< Far. nigār + < Far. -ı + < Far. bāde-nūş) “şarap içen sevgili” (**NŞ** 262/1)

nūş-ālūd (< Far.) “içkiye bulaşmış” (**FK** 653/2)

nūş-ā-nūş (< Far.) “tekrar tekrar içerek” (**FK** 108/2; **GS** 223/6; **SS** R315a/880, R324b/1872, R337b-28, R343a/3870)

ösrök “sarhoş, mest” (**BV** 454/8)

ösrük “sarhoş, mest” (**FK** 30/7, 170/2, 226/6, 394/2, 459/2, 587/1; **GS** 31/7, 92/7, 151/3, 193/4, 243/6, 267/2, 311/4; **NŞ** 29/3, 153/4, 212/6, 324/6, 519/2, 638/9, 645/3; **BV** 32/4, 154/2, 173/3, 282/3, 302/6; **FŞ** SF101b/172, SF80b/50; **LM** R232a/1839; **SS** R335a/3039)

ösrüklüg “sarhoşluk” (**HE** 40a/3630)

ösrüklük “sarhoşluk” (**FK** 168/2, 280/7; **GS** 12b-F2/10, 440/6, 770/1; **NŞ** 136/2; BV 256/1; **FŞ** SF76a/53; **HE** 32b/2921)

ösrükrek “daha sarhoş” (**GS** 143/1; **BV** 252/4)

peymāne-keş (< Far.) “içki içen, ayyaş, sarhoş” (**NŞ** 248/6; **Sİ** R407a/5469)

pīr-i ḫammār (< Far. pīr + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “şarap satanların piri” (**GS** 29/6)

rehn-i cām-i zülāl (< Ar. rehn + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. zülāl) “içimi güzel suyun kadehinin esiri” (**GS** 682g/6)

renc-i ḫumār (< Far. renc + < Far. -i + < Ar. ḫumār) “içkiden sonra gelen ağrı, eziyet, sıkıntı” (**BV** 618/6; **FK** 664/7, 688/87/100; **NŞ** 294/1, 530/5)

rind-i ser-mest (< Ar. rind + < Far. -i + < Far. ser-mest) “sarhoş rint” (**NŞ** 134/6)

ṣāfī-āşām (< Ar. ṣāfī + < Far. āşām) “saf içki içen” (**Sİ** R361a/688)

sāġar-keş (< Far.) “içki içen” (**FK** 689/39; **SS** R342b/3797)

sebū-keşlıġ (< Far. sebū-keş + < Tr. -lıġ) “içicilik” (**GS** 589/1)

sebū-keşlik (< Far. sebū-keş + < Tr. -lik) “içicilik” (**FK** 681/84; **GS** 682g/4)

sekr (< Ar.) “sarhoşluk” (**BV** 684/2; **GS** 12b-F2/20; **NŞ** 122/7; **Sİ** R359b/535)

ser-girān (< Far.) “başı ağır, sarhoş” (**GS** 664/8; **NŞ** 57/7, 468/4)

ser-girānlıḳ (< Far. ser-girān + < Tr. -lıḳ) “başı ağır, sarhoşluk” (**FŞ** SF59b/65)

ser-güm (< Far.) “sarhoş” (**FK** 38/6)

ser-ḫoş (< Far.) “sarhoş, kendinden geçmiş” (**BV** 126/7, 229/5, 403/7, 501/8; **FK** 58/1, 113/5, 268/2, 348/7, 544/7; **GS** 104/3, 265/4, 513/9, 566/6; **NŞ** 64/4, 97/6, 157/7, 251/1, 429/5; **HE** 16a/1368, 25a/2185)

serḫōş (< Far.) “sarhoş, kendinden geçmiş” (**Sİ** R371b/1774)

ser-ḫʷuş (< Far.) “sarhoş” (**SS** R316b/1061, R318a/1222)

ser-mest (< Far.) “sarhoş, kendinden geçmiş” (**FK** 276/2, 613/7, 647/6, 689/56; **GS** 449/6, 646/5, 682f/8, 682ı/9; **NŞ** 25/7, 134/6, 526/4, 607/11, 652/4; **FŞ** SF48b/3; **LM** R236b/2304, R240a/2742)

ser-mest-ı cām-ı vaḥdet (< Far. ser-mest + < Far. -ı + < Far. cām + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) “vahdet şarabının sarhoşluğu” (**FŞ** SF48b/3)

ser-mest-i ḫammār (< Far. ser-mest + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “şarap yapan veya satan şarapçının, meyhanecinin sarhoşluğu” (**FK** 647/6)

ser-mest-i lā-yu‘ḳal (< Far. ser-mest + < Far. -i + < Ar. lā-yu‘ḳal) “aklı başında olmayan, yaptığını bilmez sarhoş” (**BV** 80/1)

ser-mest-i mey-i viṣāl (< Far. ser-mest + < Far. -i + < Far. mey + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma şarabının sarhoşu” (**LM** R240a/2742)

ṣubḥ-ı ‘Īş (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ‘Īş) “içki sabahı” (**FK** 610/4, 646/3)

ṣa‘ṣa‘a-ı sāġar (< Ar. ṣa‘ṣa‘a + < Far. -ı + < Far. sāġar) “kadehin parıltısı, ışıltısı” (**HE** 9a/678)

şām-ı ‘Īş (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ‘Īş) “içki akşamı” (**FK** 689/415)

şām-ı ḫumār (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ḫumār) “şarap akşamı” (**NŞ** 243/1)

şarāb-ālūd (< Ar. şarāb + < Far. ālūd) “şarap bulaşmış” (**GS** 121/3; **SS** R312a/593)

şarāb-ālūdlıġ (< Ar. şarāb + < Far. ālūd + < Tr. -lıġ) “şaraba bulaşma” (**FŞ** SF76a/54)

şārib (< Ar.) “içen, içici” (**FK** 689/438; **NŞ** 344/6)

şūḫ-ı ḳadeḥ-nūş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳadeḥ + < Far. nūş) “şarap içen güzel” (**BV** 528/4)

şūḫ-ı ḳadeḥ-peymā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) “şarap içen güzel” (**BV** 29/2, 105/1, 261/6, 277/3)

şūḫ-ı ḳadeḥ-peymā (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḳadeḥ + < Far. peymā) “içki içen sevgili” (**FK** 683/45; **GS** 84/9; **GS** 293/2)

tāb-ı mül (< Far. tāb + < Far. -ı + < Far. mül) “şarap hararet” (**GS** 397/1)

tiryāk-i mey (< Ar. tiryāk + < Far. -i + < Far. mey) “şarap tiryakı” (**GS** 600/1)

türk-i mest (< Tr. türk + < Far. -i + < Far. mest) “sarhoş olmuş yiğit” (**FK** 214/5; **GS** 222/5)

türk-i mestī (< Tr. türk + < Far. -i + < Far. mestī) “sarhoş olmuş yiğit” (**GS** 496/5)

ṭāvūs-ı mest (< Ar. ṭāvūs + < Far. -ı + < Far. mest) “sarhoş olan tavus” (**HE** 10b/812)

2.39.2.2. Şarap, Bade, Mey ile İlgili Kavramlar

‘azm-ı bāde (< Ar. ‘azm + < Far. -ı + < Far. bāde) “içki içmeye niyet etme” (**FŞ** SF64b/118)

‘azm-i şarāb-nāb (< Ar. ‘azm + < Far. -i + < Ar. şarāb + < Far. nāb) “saf, katıksız şarabı içmeye niyetlenme” (**LM** R222b/854)

‘işret-i āmāde (< Ar. ‘işret + < Far. -i + < Far. āmāde) “hazır içki” (**GS** 474/3)

bāde (< Far.) “şarap, içki” (**FK** 14/7, 142/1, 278/6, 340/6, 458/6; **BV** 13/2, 69/6, 104/1, 167/5, 214/6, 302/8, 500/8, 635/4; **GS** 11/2, 106/2, 204/7, 302/8, 305/5, 420/3, 524/1; **NŞ** 8/9, 101/7, 202/6, 306/7, 416/5, 501/8; **Sİ** R358a/385, R371b/1780, R380b/2716, R384a/3095; **FŞ** SF53b/80, SF57b/27, SF73b/116, SF85b/50; **HE** 21a/1821, 22b/1950, 29b/2637, 32b/2906, 33b/3009; **LM** R222b/845, R230a/1641, R230a/1642, R241b/2816; **SS** R309b/311, R316b/1061, R333b/2831, R335a/3021)

bāde-āmiz (< Far.) “içki ile karışık” (**NŞ** 209/3)

bāde-āmīzī (< Far.) “içki ile karışık” (**SS** R335b/3056)

bāde-ı ʻışḳ (< Far. bāde + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk şarabı” (**FŞ** SF80a-35)

bāde-ı nāb (< Far. bāde + < Far. -ı + < Far. nāb) “halis, duru şarap” (**FŞ** SF67a/101)

bādeī (< Far.) “bade ile ilgili” (**GS** 201/5, 464/8; **NŞ** 644/5; **FK** 689/79)

bāde-i ʻışḳ (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) “aşk şarabı” (FK 340/6, 689/359; **BV** 131/5, 212/3; **GS** 230/6; **NŞ** 77/1)

bāde-i ʻişyān (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ʻişyān) “isyan şarabı” (**HE** 24b/2124)

bāde-i cān-fezāy (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. cān-fezāy) “mutluluğu arttıran şarap” (**Sİ** R380b/2716)

bāde-i ġaflet (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ġaflet) “gaflet şarabı” (**HE** 40a/3604)

bāde-i ġam (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ġam) “keder şarabı” (**BV** 471/6)

bāde-i gül-fām (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. gül-fām) “gül renkli şarap, kırmızı şarap” (**FK** 181/2, 682/4, 689/84; **BV** 337/1; **GS** 114/2; **NŞ** 611/1, 611/8; **HE** 8a/617)

bāde-i gül-gūn (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “kırmızı şarap” (**FK** 94/1, 222/5, 233/1; **BV** 402/1; **NŞ** 91/1, 193/5)

bāde-i gül-reng (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. gül-reng) “kırmızı şarap” (**FK** 279/8; **BV** 104/2, 236/6; **NŞ** 648/2)

bāde-i ḥamrā (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ḥamrā) “kırmızı şarap” (**GS** 132/3)

bāde-i ḫāṭır (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ḫāṭır) “gönle ferahlık veren şarap” (**Sİ** R358a/385)

bāde-i hecr (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık şarabı” (**FK** 661/5; **NŞ** 192/3, 538/3)

bāde-i kāfūr-gūn (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. kāfūr + < Far. gūn) “kafur renkli şarap; kafur renginde şarap” (**BV** 78/7)

bāde-i kevṣer (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. kevṣer) “Kevser şarabı” (**BV** 536/7; **HE** 4a/237)

bāde-i la‘l (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. la‘l) “kırmızı şarap” (**GS** 11/2, 117/5, 311/4, 618/7, 624/5; **NŞ** 178/7, 555/7, 657/86; **BV** 178/7, 201/6)

bāde-i la‘l -fām (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. fām) “kırmızı renkli şarap” (**Sİ** R384a/3087)

bāde-i la‘l-i leb (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. leb) “dudağın kırmızı şarabı” (**NŞ** 184/6; **FK** 396/5)

bāde-i lem‘a (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. lem‘a) “parlak şarap” (**FK** 689/201)

bāde-i maḳṣūd (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “arzu edilen şarap” (**GS** 315/6)

bāde-i mestāne (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. mestāne) “sarhoşluk veren şarap” (**FK** 689/55)

bāde-i nāb (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. nāb) “halis, duru şarap” (**FK** 44/7, 45/1, 689/389; **BV** 42/1, 339/6; **GS** 524/1; **NŞ** 50/1, 150/4, 549/1; **HE** 9a/704)

bāde-i rengīn (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. rengīn) “renkli şarap” (**FK** 689/133; **GS** 58/4)

bāde-i ṣāf (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ṣāf) “saf şarap” (**FK** 191/3; **BV** 464/6; **NŞ** 67/8)

bāde-i ṣāfī (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ṣāfī) “saf şarap” (**HE** 34b/3105; **Sİ** R358b/416)

bāde-i şafaḳ-gūn (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli, kırmızı şarap” (**LM** R247b/3453)

bāde-i şevḳ (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “şevk şarabı” (**GS** 233/5)

bāde-i vaḥdet (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. vaḥdet) “ vahdet şarabı” (**FK** 412/8)

bāde-i vaṣl (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şarabı” (**FK** 366/7; **GS** 274/2, 790/1)

bāde-i yāḳūt-reng (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. yāḳūt + < Far. reng) “yakut renkli, kırmızı şarap” (**BV** 338/6)

bādesiz (< Far. bāde-) + < Tr. -siz) “badesiz, içkisiz” (**NŞ** 101/1, 296/7)

bāde-yi aṣfer (< Far. bāde + < Far. -yi + < Ar. aṣfer) “sarımsı şarap” (**SS** R326b/2096)

bāde-yi gül-fām (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. gül-fām) “gül renkli şarap, kırmızı şarap” (**SS** R333b/2828)

bāde-yi gül-gūn (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. gül-gūn) “kırmızı şarap” (**SS** R334b/2966)

bāde-yi gül-reng (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. gül-reng) “kırmızı şarap” (**SS** R333a/2826, R334a/2907)

bāde-yi kāfūr-mizāc (< Far. bāde + < Far. -yi + < Ar .kāfūr-mizāc) “kafur huylu şarap” (**SS** R344b-32)

bāde-yi müşkīn (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. müşkīn) “misk kokulu şarap” (**SS** R322a-20)

bāde-yi nāb (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. nāb) “halis, duru şarap” (**SS** R317a/1110)

baḥr-ı mey (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. mey) “şarap denizi” (**FŞ** SF79b/97)

bī-dürd (< Far.) “tortusuz (şarap)” (**GS** 332/2)

bī-dürd-i firāḳ (< Far. bī-dürd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılığın tortusuz şarabı” (**GS** 332/2)

bülbüle (< Ar.) “şarap, kadeh” (**HE** 39b/3578)

cām- ı fenā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk şarabı, ölüm” (**BV** 274/7)

cām-ı ‘ışḳ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şarabı” (**FK** 248/3)

cām-ı deryā-miṣāl (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. deryā + < Ar. miṣāl) “deniz gibi, deniz misali kadeh, içki” (**Sİ** R411a/6000)

cām-ı fürḳat (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık kadehi; ayrılık şarabı” (**FK** 679/3)

cām-ı ġarībāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ġarīb +< Far. āne) “garip biçimde kadeh, şarap” (**FK** 689/116)

cām-ı girāmī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. girāmī) “değerli, kıymetli kadeh; şarap” (**FŞ** SF49a/33)

cām-ı gül-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül renkli kadeh, kırmızı şarap” (**FK** 681/12; **GS** 682b/2)

cām-ı gül-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli kadeh, kırmızı şarap” (**BV** 398/2; **FK** 533/4; **FŞ** SF53b/81)

cām-ı gül-nārī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-nārī) “nar çiçeği renkli şarap, kırmızı şarap” (**GS** 472/5)

cām-ı gül-reng (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli kadeh, şarap” (**FŞ** SF54b/15; **SS** R335a/3011)

cām-ı ḥayāt (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat kadehi, şarabı” (**Sİ** R368a/1412)

cām-ı hecr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık kadehi, şarabı” (**BV** 368/4; **FK** 406/5, 670/7)

cām-ı ḫoş-güvār (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫoş-güvār) “hoş içimli lezzetli şarap” (**FK** 539/8)

cām-ı ḫusrevāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫusrevāne) “hükümdara yakışır biçimde kadeh” (**FŞ** SF67a/89)

cām-ı ḫusrevānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫusrevānī) “hükümdara yakışır biçimde kadeh” (**FŞ** SF52a/30)

cām-ı ḥuzūr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥuzūr) “huzur kadehi, şarabı” (**FK** 688/97)

cām-ı ḥüsn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik kadehi, şarabı” (**FŞ** SF76a/85)

cām-ı kām-rānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. kām-rānī) “arzuya eriştiren kadeh, şarap” (**FŞ** SF81b/19)

cām-ı ḳātil (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḳātil) “katledici, öldürücü kadeh, şarap” (**FŞ** SF99b/219)

cām-ı ma‘ānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “anlamlar kadehi” (**FK** 689/280)

cām-ı mātem-zedāy (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. mātem + < Far. zedāy) “yaslı, kederli kadeh, şarap” (**Sİ** R365a/1103)

cām-ı mestāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mestāne) “sarhoş eden, kendinden geçiren kadeh, şarap” (**Sİ** R359b/533)

cām-ı neşāṭ-endūz (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. neşāṭ + < Far. endūz) “neşe, sevinç veren kadeh, şarap” (**BV** 469/6)

cām-ı pāk (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. pāk) “saf, katıksız şarap” (**FK** 689/107)

cām-ı ṣāf (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣāf) “saf, katıksız şarap” (**HE** 34b/3074; **Sİ** R384a/3081)

cām-ı ṣafā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “neşe ve zevk şarabı” (**Sİ** R364b/1031)

cām-ı ṣāfī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) “katıksız, saf şarap” (**FŞ** SF51a/98)

cām-ı ṣaḥbā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣaḥbā) “al, kızıl şarap, kadeh” (**BV** 216/8, 235/9)

cām-ı ṣandal-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣandal + < Far. fām) “sandal ağacı renkli kadeh, şarap” (**SS** R343a/3867)

cām-ı şafaḳ-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli şarap, kırmızı şarap” (**BV** 70/2)

cām-ı şükrāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şükr + < Far. āne) “gönül borcu, minnettarlık kadehi, şarabı” (**FK** 689/443)

cür‘a (< Ar.) “damla, yudum, içim” (**FŞ** SF83b/102; **HE** 18b/1603, 22b/1951, 27a/2383, 33b/3012; **LM** R235b/2204, R235b/2213; **Sİ** R359b/529, R359b/530; **Sİ** R380b/2751; **GS** 126/5, 267/3, 315/5, 464/8, 608/2, 682c/1; **NŞ** 223/7, 277/6, 359/7, 402/10, 551/8; **FK** 51/6, 276/5, 291/5, 321/6, 556/1, 604/2; **BV** 27/5, 58/1, 97/7)

cür‘adān (< Ar. cür‘a + < Far. dān) “kadeh, içki kadehinin dibinde kalan kısım” (**HE** 32a/2854)

cür‘a-ı lāy (< Ar. cür‘a + < Far. -ı + < Far. lāy) “kadehin dibindeki damla, tortu” (**HE** 33b/3013)

cür‘aī (< Ar. cür‘a + < Far. ī) “bir yudum” (**GS** 648/8, 654/7; **NŞ** 124/6, 163/6, 462/5; **FK** 560/7; **BV** 58/1, 97/7, 636/6, 658/39)

cür‘a-i mey (< Ar. cür‘a + < Far. -i + < Far. mey) “içki damlası” (**FK** 77/5; **NŞ** 652/14)

cür‘ayī (< Ar. cür‘a + < Far. yī) “bir yudum” (**GS** 132/9)

çağır “içki, şarap” (**HE** 34b/3072, 34b/3071; **FK** 16/1, 681/83; **GS** 491/3, 631/6)

dürd (< Far.) “tortu, çöküntü” (**FŞ** SF48b/4; **HE** 7a/531, 36a/3218; **LM** R217a-6, R221a/685; **SS** R308a/177; **BV** 78/7, 83/7, 148/9, 299/5, 364/7, 460/8; **FK** 16/6, 137/6, 278/6, 372/9, 511/5, 611/8, 689/129; **GS** 198/4, 349/7, 467/6, 509/6, 574/5, 656/3; **NŞ** 11/6, 249/6, 340/9, 415/7, 506/6,)

dürd-āşām (< Far.) “şarap tortusunu içen” (**FŞ** SF48b/2; **FK** 22/5, 82/6, 660/6, 688/1; **NŞ** 70/7, 421/9, 611/6)

dürdī (< Far.) “şarap tortusunu içen” (**FK** 489/8, 689/12, 489/8, 689/12)

dürd-i āşāmī (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. āşāmī) “şarap tortusunu içen” (**NŞ** 578/7)

dürd-i bāde (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. bāde) “şarap tortusu” (**BV** 421/8)

dürd-i cām (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. cām) “kadehte kalan içki tortusu” (**FK** 278/6, 689/129; **BV** 42/5; **NŞ** 344/6; **LM** R217a-6)

dürd-i ḫum (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. ḫum) “şarap küpünün tortusu” (**BV** 351/7; **NŞ** 526/1)

dürd-i ḳadeḥ (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ) “kadehte kalan tortu” (**FK** 16/6)

dürd-i ḳadeḥ-pālā (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ + < Far. pālā) “süzgeçte kalan tortu” (**BV** 240/5)

dürd-i mey (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. mey) “şarap tortusu” (**BV** 627/6)

dürd-i piyāle (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. piyāle) “kadehte kalan içki tortusu” (**FK** 30/5)

dürd-i sāġar (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. sāġar) “kadehte kalan içki tortusu” (**GS** 509/6)

dürd-i cām (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. cām) “kadehte kalan içki tortusu” (**FK** 689/12)

içki “içki” (**GS** 678/6)

içkü “içme, içki” (**BV** 105/4; **FK** 77/5, 618/8; **GS** 167/6; **LM** R240a/2670)

ḳadeḥ suyı (< Ar. ḳadeḥ + < Tr. suyı) “şarap, bade” (**GS** 590/7)

ḳadeḥ-i ġurbet (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. ġurbet) “gurbet kadehi; gurbet şarabı” (**NŞ** 110/5)

ḳadeḥ-pālā (< Ar. ḳadeḥ + < Far. pālā) “süzülmüş şarap” (**GS** 238/5, 475/7; **BV** 240/5)

ḳaṭre-i ṣahbā (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + Ar. ṣahbā) “şarap damlası; kadeh damlası” (**NŞ** 365/4)

lāy (< Far.) “tortu” (**FK** 424/6, 617/6; **GS** 648/2, 759/1; **NŞ** 15/6, 405/7, 577/8; **BV** 197/1, 636/1, 636/6, 682, 682/2; **Sİ** R358a/384, R358a/385, R374b/2123, R391b/3882; **HE** 7a/531, 33b/3013)

lāyī (< Far.) “tortu ile ilgili” (**FK** 681/21; **GS** 682c/1)

mey (< Far.) “şarap” (**FK** 19/2, 191/2, 275/9, 336/7, 429/7; **GS** 3b-F2/9, 1/1, 104/1, 200/5, 302/6, 403/6; **NŞ** 8/3, 102/4, 201/6, 313/6, 414/3, 502/1; **BV** 10/6, 70/2, 167/6, 277/3, 302/1; **FŞ** SF104b/119, SF94b/6, SF52a/58, SF60a/100; **HE** 4a/234, 9a/708, 13b/1127, 19b/1687, 23b/2057; **LM** R217a/348, R221b/748, R228b/1480, R232a/1853; **Sİ** R355a/50, R358a/367, R367a/1304, R377a/2350; **SS** R311a/461, R317a/1114, R332b/2752, R337a/3246)

mey-ālūd (< Far.) “şaraba bulaşmış” (**GS** 656/5; **HE** 36a/3254)

mey-ālūde (< Far.) “şaraba bulaşmış” (**FK** 47/2)

mey-ı aṣfer (< Far. mey + < Far. -ı + < Ar. aṣfer) “sarı şarap” (**FŞ** SF57a/57)

mey-ı gül-gūn (< Far. mey + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli şarap” (**FŞ** SF57b/30, SF90a/106)

mey-ı gül-reng (< Far. mey + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli şarap” (**FŞ** SF58a/60)

mey-ı gül-reng-ı ḫōş-bū (< Far. mey + < Far. -ı + < Far. gül-reng + < Far. -ı + < Far. ḫōş-bū) “güzel kokulu gül renkli şarap” (**FŞ** SF77b/71)

mey-ı medḥ (< Far. mey + < Far. -ı + < Ar. medḥ) “övülen şarap” (**FŞ** SF48b/62)

mey-ı memzūc-rengīn (< Far. mey + < Far. -ı + < Ar. memzūc + < Far. rengīn) “renkli, renkleri birbirine karışmış şarap” (**FŞ** SF69a/166)

mey-ı müfriṭ (< Far. mey + < Far. -ı + < Ar. müfriṭ) “aşırı, çok fazla şarap” (**FŞ** SF70b/38)

mey-ı nāb (< Far. mey + < Far. -ı + < Far. nāb) “halis şarap” (**FŞ** SF54b/38, SF73a/82)

mey-ı raḥmet (< Far. mey + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) “rahmet şarabı” (**FŞ** SF48b/57)

mey-ı taḥḳīḳ (< Far. mey + < Far. -ı + < Ar. taḥḳīḳ) “hakikat şarabı” (**FŞ** SF48b/5)

meyī (< Far.) “şarapla ilgili” (**BV** 197/3; **GS** 467/6, 682a/1; **NŞ** 538/7; **FŞ** SF101b/171)

mey-i ‘ayş (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ‘ayş) “sefa şarabı; zevk, sefa şarabı” (**NŞ** 94/5)

mey-i ‘ışḳ (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şarabı” (**BV** 82/3, 121/6, 131/2, 131/7, 221/4; **FK** 7/5; **GS** 358/7, 650/6; **NŞ** 327/8; **LM** R235b/2203)

mey-i ‘işret (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “eğlence şarabı” (**FK** 247/4, 619/4)

mey-i aḥmer (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. aḥmer) “kırmızı şarap” (**GS** 472/5; **NŞ** 294/1)

mey-i al (< Far. mey + < Far. -i + < Tr. al) “kırmızı şarap” (**FK** 154/8)

mey-i aṣfar (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. aṣfar) “sarı şarap” (**GS** 67/6)

mey-i aṣfer (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. aṣfer) “sarı şarap” (**SS** R326b/2099)

mey-i bezm (< Far. mey + < Far. -i + < Far. bezm) “meclis şarabı” (**GS** 683/68)

mey-i bī-ġışş (< Far. mey + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ġışş) “saf şarap” (**FK** 268/5)

mey-i cām-i elest (< Far. mey + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. elest) “elest kadehinin şarabı” (**NŞ** 76/6)

mey-i cān-baḫş (< Far. mey + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) “can bağışlayan, cana can katan şarap” (**BV** 425/7)

mey-i cehl (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. cehl) “cahillik şarabı” (**HE** 32b/2914)

mey-i dōst-kānī (< Far. mey + < Far. -i + < Far. dōst-kānī) “arkadaş veya sevgililerle içilen şarap” (**Sİ** R363a/916)

mey-i erġavān (< Far. mey + < Far. -i + < Far. erġavān) “erguvan renkli şarap, pembe şarap” (**GS** 218/2)

mey-i ezelī (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ezelī) “çok eski şarap” (**GS** 478/6)

mey-i furḳat (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. furḳat) “ayrılık şarabı” (**NŞ** 110/7, 110/1)

mey-i gül-fām (< Far. mey + < Far. -i + < Far. gül-fām) “gül renkli şarap” (**BV** 177/1, 735/4; **FK** 22/1, 142/8; **GS** 845/1; **NŞ** 70/3, 177/1; **SS** R337b/3298)

mey-i gül-gūn (< Far. mey + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli şarap” (**FK** 636/4, 688/57; **NŞ** 91/1, 252/7; **SS** R335a/3028)

mey-i gül-nārī (< Far. mey + < Far. -i + < Far. gül-nārī) “gül renkli şarap” (**GS** 89/1)

mey-i gül-reng (< Far. mey + < Far. -i + < Far. gül-reng) “gül renkli şarap” (**FK** 348/1, 689/84; **GS** 251/5; **NŞ** 70/3, 209/6, 335/2)

mey-i ḫammār (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “sarhoş eden şarap” (**BV** 98/6, 110/6, 128/6)

mey-i hecr (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık şarabı” (**GS** 414/5; **Sİ** R409a/5797)

mey-i hecrī (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. hecrī) “ayrılık şarabı” (**BV** 110/1)

mey-i ḫoş-güvār (< Far. mey + < Far. -i + < Far. ḫoş-güvār) “hoş içimli, lezzetli şarap” (**HE** 18b/1586)

mey-i īmān (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. īmān) “iman şarabı” (**HE** 14a/1168)

mey-i kevṯer (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. kevṯer) “Kevser şarabı” (**BV** 137/7, 221/3, 299/4; **NŞ** 185/6)

mey-i la‘l (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. la‘l) “kırmızı şarap” (**GS** 99/1, 308/4, 404/7, 453/6, 625/2; **NŞ** 94/1, 414/3, 613/7; **BV** 71/3, 86/7, 217/5, 565/8, 580/7; **FK** 128/9, 491/2, 606/4, 681/85; **Sİ** R380b/2742)

mey-i lāle-gūn (< Far. mey + < Far. -i + < Far. lāle-gūn) “kırmızı renkli şarap” (**Sİ** R367a/1304)

mey-i luṭf (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. luṭf) “lütuf şarabı” (**FK** 7/2)

mey-i maḳṣūd (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “istek, emel şarabı” (**FK** 689/241)

mey-i muġāne (< Far. mey + < Far. -i + < Far. muġāne) “tarikat reisinin içtiği şarap” (**BV** 17/5; **FK** 241/5; **NŞ** 563/6)

mey-i nāb (< Far. mey + < Far. -i + < Far. nāb) “halis şarap” (**BV** 233/6, 655/1; **FK** 45/6, 418/3, 689/10, 689/131; **GS** 35/1, 48/1, 266/1, 852/1; **NŞ** 50/8, 130/1, 130/5, 351/1; **SS** R318a/1221, R347a/4284)

mey-i nāz (< Far. mey + < Far. -i + < Far. nāz) “naz şarabı” (**FK** 268/2)

mey-i nuṭḳ (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. nuṭḳ) “sözün şarabı” (**FŞ** SF46b/53)

mey-i rengīn (< Far. mey + < Far. -i + < Far. rengīn) “değişik renkli şarap; tatlı, hoş şarap” (**HE** 38b/3487)

mey-i revān-baḫş (< Far. mey + < Far. -i + < Far. revān-baḫş) “can bağışlayan şarap” (**LM** R219a/489)

mey-i rıfḳ (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. rıfḳ) “yumuşak, tatlı şarap” (**Sİ** R389b/3680)

mey-i rūşen (< Far. mey + < Far. -i + < Far. rūşen) “açık renkli şarap” (**FK** 274/8, 538/6; **NŞ** 22/5)

mey-i sāf (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. sāf) “saf içki” (**BV** 635/6; **GS** 803/1)

mey-i ṣāfī (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ṣāfī) “saf içki” (**GS** 428/1; **HE** 29a/2567; **FK** 425/6)

mey-i ṣubḥ (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ṣubḥ) “sabah vakti içilen şarap” (**FK** 270/8)

mey-i şafaḳ-gūn (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli, kırmızı şarap” (**FK** 542/6)

mey-i şükrāne (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. şükr + < Far. āne) “şükür şarabı” (**HE** 44a/3985)

mey-i vaḥdet (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. vaḥdet) “Allah’a kavuşma şarabı” (**BV** 529/4; **GS** 1/2)

mey-i vaṣl (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şarabı” (**BV** 125/6, 501/8; **FK** 5/1, 26/7, 269/4, 642/10; **GS** 74/3, 99/8; **NŞ** 179/8, 642/3; **Sİ** R359b/563)

mey-i viṣāl (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma şarabı” (**FK** 582/5)

mey-kühen (< Far.) “eski, köhnemiş şarap” (**GS** 378/8)

meylıġ (< Far. mey + < Tr. -lıġ) “şaraplı” (**GS** 380/1)

meylıḳ (< Far. mey + < Tr. -lıḳ) “şaraplı” (**FK** 365/7, 681/6; **GS** 682a/6; **NŞ** 528/7)

meylig (< Far. mey + < Tr. -lig) “şaraplı” (**GS** 600/7)

meylik (< Far. mey + < Tr. -lig) “şaraplı” (**NŞ** 572/1)

meysiz (< Far. mey+ < Tr. -siz) “şarapsız, içkisiz” (**FK** 681/58; **GS** 201/2, 682f/8; **BV** 570/8; **LM** R240a/2767)

muḥīṭ-ı bāde-ı al (< Ar. muḥīṭ + < Far. -ı + < Far. bāde + < Far. -ı + < Tr. al) “kırmızı şarap denizi” (**FŞ** SF71a/90)

muḳalḳal (< Ar.) “karasız; şarap” (**NŞ** 589/3)

mükeyyif (< Ar.) “keyif verici, neşelendirici, sarhoşluk veren şey” (**NŞ** 429/4)

mül (< Far.) “şarap” (**FK** 381/4, 482/7; **GS** 397/1, 397/2, 607/6, 822/1; **NŞ** 335/4, 367/1, 371/7, 449/5; **BV** 230/6, 283/1; **FŞ** SF57a/58; **HE** 24b/2125, 24b/2126, 24b/2127, 32b/2922; **LM** R217a/280, R240a/2685, R241b/2813, R242b/2934; **Sİ** R362b/830; **SS** R333b/2829, R349b/4544)

mül isi (< Far. mül + < Tr. isi) “şarabın kokusu” (**HE** 24b/2127)

müldür (< Far.) “şarap” (**SS** R313a/699, R316b/1080, R320a/1400, R320a/1401)

mülī (< Far.) “şarap ile ilgili” (**GS** 646/5)

naġme-yi mey (< Ar. naġme + < Far. -yi + < Far. mey) “şarabın nağmesi, sesi” (**SS** R324a/1863)

nebīd (< Ar.) “şarap” (**HE** 35b/3182; **Sİ** R367a/1311)

nūş (< Far.) “tatlı içki, işret” (**FK** 2/5, 104/6, 268/6, 313/1, 439/3, 560/3; **GS** 15/2, 69/4, 114/9, 229/7, 429/2, 527/3, 606/7; **NŞ** 70/3, 105/2, 203/4, 334/2, 417/1, 538/4; **BV** 13/2, 66/8, 163/6, 236/1, 324/6, 501/8, 560/3; **FŞ** SF48b/62, SF52a/60, SF54b/15, SF69a/25, SF81b/149; **HE** 6a/408, 8a/605, 20b/1782, 23a/1988, 23b/2057, 32a/2863; **LM** R228b/1444, R231a/1699, R235b/2213, R242b/2937; **Sİ** R357a/272, R367a/1301, R381a/2787, R407a/5459, R411a/6001; **SS** R308b/222, R317a/1095, R326a/2080, R338a/3351, R349b/4547)

nūş-ı la‘l (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “lal içme, kırmızı şarap içme” (**BV** 68/4, 336/3)

nūş-ı vaṣl (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma işreti” (**FK** 313/1, 511/5, 802/1; **GS** 480/3, 606/7)

nūş-ı viṣāl (< Far. nūş + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma işreti” (**BV** 1/3, 177/5, 292/6; **FK** 262/5; **GS** 74/5; **NŞ** 177/5, 421/8)

nūşī (< Far.) “tatlı içki, işret ile ilgili” (**GS** 622/2)

nūş-i vaṣl (< Far. nūş + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma işreti” (**BV** 199/3)

rāḥ (< Ar.) “şarap” (**HE** 8a/602; **FK** 268/4, 399/6, 668/6; **FŞ** SF47b/31, SF50b/45, SF58b/85)

raḥīḳ (< Ar.) “kızıl renkli duru ve temiz şarap” (**NŞ** 572/6; **SS** R313a/688)

raḥīḳ-i nāb (< Ar. raḥīḳ + < Far. -i + < Far. nāb) “saf, temiz şarap” (**NŞ** 572/6)

raṭab-nūş (< Ar. raṭab + < Far. nūş) “taze içki” (**LM** R221a/692)

rehn-i bāde (< Ar. rehn + < Far. -i + < Far. bāde) “içkinin ödünçlüğü” (**NŞ** 245/9)

rez ḳızı (< Far. rez + < Tr. ḳızı) “üzümün kızı, şarap” (**FK** 373/7, 470/6; **GS** 107/7, 143/2, 264/6; **NŞ** 101/6, 154/6, 218/7, 375/6; **BV** 520/7)

rez suyı (< Far. rez + < Tr. suyı) “üzüm suyu, şarap” (**FK** 494/6)

ṣabūḥ (< Ar.) “sabah içilen şarap” (**BV** 147/4, 420/7; **FK** 16/5, 108/2, 110/4, 434/6, 506/6, 575/5, 682/2; **GS** 106/3, 380/7, 598/1, 759/1; **NŞ** 104/6, 106/1, 234/4, 342/8, 612/7; **HE** 9b/761, 33b/3016; **SS** R318b/1268, R335a/3025, R335a/3026)

ṣabūḥ-ı ḫumār (< Ar. ṣabūḥ + < Far. -ı + < Ar. ḫumār) "sabah içilen şarabın sarhoşluğu" (**FK** 16/5)

ṣabūḥī (< Ar. ṣabūḥ + < Far. ī) "sabah içkisiyle ilgili" (**BV** 21/6, 230/6, 398/4, 466/5, 552/6; **FK** 39/8, 200/6, 290/4, 566/1; **GS** 108/7, 262/6, 380/3, 380/5, 506/8, 510/8; **NŞ** 471/7, 572/6, 607/7; **Sİ** R380b/2740;**LM** R222b/831)

ṣāf-ı mey (< Ar. ṣāf + < Far. -ı + < Far. mey) "şarabın temizi, safı" (**NŞ** 25/9)

ṣāf-ı şarāb (< Ar. ṣāf + < Far. -ı + < Ar. şarāb) "şarabın temizi, safı" (**NŞ** 15/6)

ṣahbā (< Ar.) "şarap, al, kızıl" (**BV** 69/6, 105/7, 642/8; **FK** 12/8, 129/7, 261/8, 338/8; **GS** 55/4, 116/9, 261/9, 278/9, 675/7, 755/1; **NŞ** 102/1, 246/3, 365/4; **LM** R222b/846)

sorḳut "geceden kalan yiyecek, kadehin dibindeki son yudum" (**FK** 689/170)

süçi "içki, şarap" **(FŞ** SF48b-7; **GS** 275/8)7410-963,

şarāb (< Ar.) "içilecek şey, şarap" (**FK** 481/9; **NŞ** 15/6; **FŞ** SF52a/59, SF57b/98, SF61a/91, SF70a/107, SF77a/152; **LM** R222b/854)

şarāben (< Ar.) "tertemiz bir içki, şarap" **Sİ** R382a/2872, R399b/4692)

şārāb-ı ʻāşıḳāne (< Ar. şārāb + < Far. -ı + < Ar. ʻāşıḳ + < Far. āne) "aşığa yaraşır şarap" (**FŞ** SF70a/107)

şarāb-ı derd-perverd (< Ar. şārāb + < Far. -ı + < Far. derd-perverd) "dert besleyen şarap" **(FŞ** SF54a/86)

terk-i mey (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. mey) "içkiyi terk etme, bırakma" (**Sİ** R398b/4610)

tilf (< Ar.) "tortu, şarap tortusu" (**GS** 575/7)

vech-i mey (< Ar. vech + < Far. -i + < Far. mey) "şarap parası" (**GS** 608/5)

2.39.2.3. Kadeh ile İlgili Kavramlar

āb-gīne (< Far.) "şişe, sürahi kadeh" (**FŞ** SF93a/8)

āheng-i cām (< Far. aheng + < Far. -i + < Far. cām) "şarap kadehinin ahengi, uyumu" (**Sİ** R365a/1102)

aḳdāḥ (< Ar.) "kadehler, bardaklar" (**BV** 102/2; **GS** 107/1, 107/2; **GS** 577/2; **NŞ** 101/2)

ayaġ "kadeh" (**BV** 25/6, 37/9, 86/8, 162/7, 197/9, 219/7; **FK** 58/6, 206/7, 432/5, 575/7; **GS** 38/6, 69/5, 104/3, 226/8, 270/7, 310/4, 583/9; **NŞ** 296/6, 297/6, 312/6, 420/7, 523/7, 538/7; **FŞ** SF53b/82, SF62a/78, SF63b/126, SF80b/51, SF80b/66, SF93b/52; **HE** 17a/1439, 33a/2964, 38b/3488; **LM** R217a/348, R217a/427, R247b/3462; **Sİ** R368a/1440, R380b/2715, R381a/2787, R394b/4188, R407a/5502)

ayaḳ “kadeh” (**BV** 137/3, 197/9; **FK** 58/6; **GS** 389/7, 408/6, 486/2, 691/2/3; **NŞ** 11/6, 279/5, 709/15; **FŞ** SF81b/143; **HE** 16a/1358, 19b/1686, 21b/1852, 28b/2541, 34a/3027; **LM** R228a/1398; **Sİ** R367b/1358, R380b/2712, R384b/3140; **SS** R335a/3015)

ayaḳlıḳ “kadeh” (**HE** 43b)

bāde-i lem‘a (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. lem‘a) “parlak şarap, kadeh” (**FK** 689/201)

bülbüle (< Ar.) “kadeh” (**HE** 39b/3578)

cām (< Far.) “cam, şarap kadehi” (**FŞ** SF104b/118, SF90a/103, SF50a/15, SF63b/109; **HE** 5a/309, 9b/760, 13b/1127, 23b/2057, 34b/3074; **LM** R217a/427, R222b/845, R228b/1444; **Sİ** R354b/32, R367b/1353, R375b/2232, R384a/3087; **SS** R311a/459, R315a/901, R317a/1110, R333a/2815; **GS** 17/6, 102/8, 201/6, 308/6, 404/2, 500/6, 600/7; **NŞ** 8/3, 104/6, 218/8, 312/6, 415/7, 506/6, 526/9, 603/6; **FK** 16/7, 100/6, 262/3, 330/6, 427/4, 539/6; **BV** 55/2, 70/4, 111/3, 203/5, 324/8, 400/6)

cām-ı beḳā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. beḳā) “ölümsüzlük kadehi” (**HE** 13b/1125)

cām-ı mey (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mey) “şarap kadehi” (**FK** 689/42)

cām-ı ‘adl (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘adl) “adalet kadehi” (**Sİ** R367b/1353; **HE** 17a/1438; **FK** 294/8)

cām-ı ‘ayş (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “içki kadehi; hayat kadehi” (**Sİ** R363b/965; **NŞ** 70/2)

cām-ı ‘ışḳ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk kadehi” (**FK** 248/3)

cām-ı ‘ıyş (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘ıyş) “eğlence kadehi” (**GS** 823/1)

cām-ı ‘işret (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar . ‘işret) “içki kadehi; yaşam kadehi” (**NŞ** 492/11)

cām-ı ‘işret (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘işret) “yiyip, içme kadehi” (**FK** 638/6)

cām-ı ‘işret-fezāy (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘işret + < Far. fezāy) “keyif artıran kadeh” (**Sİ** R384a/3092)

cām-ı bāde (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. bade) “içki kadehi” (**BV** 197/2, 269/6)

cām-ı bāḳī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. bāḳī) “sonsuzluk kadehi” (**Sİ** R384a/3108)

cām-ı belā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. belā) “hüzün kadehi” (**GS** 169/7, 308/6)

cām-ı billūr (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. billūr) “şeffaf, billur kadeh” (**SS** R344b-32)

cām-ı bilūrīn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. bilūrīn) “billurdan yapılmış kadeh” (**GS** 202/1)

cām-ı cehālet (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. cehālet) “cehalet kadehi” (**HE** 32b/2905)

cām-ı cihān-bīn “(< Far. cām + < Far. -ı + < Far. cihān-bīn) “cihanı gösteren kadeh, içinde dünyayı seyrettiren kadeh” (**FK** 271/7; **BV** 12/8; **NŞ** 25/9, 573/7; **FŞ** SF67a/97; **HE** 32b/2885)

cām-ı cihān-nümā (< Far. cām + < Far. -ı + < Far.cihān-nüma) “cihanı gösteren kadeh, içinde dünyayı seyrettiren kadeh” (**BV** 202/7; **NŞ** 146/6; **FŞ** SF67a-25; **HE** 32b)

cām-ı cihān-nümāy (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. cihān-nümay) “cihanı gösteren kadeh, içinde dünyayı seyrettiren kadeh” (**FŞ** SF66a-24)

cām-ı çerḫ-ı gerdān (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. çerḫ + < Far. -ı + < Far. gerdan) “mecliste dönen kadeh” (**FK** 230/7)

cām-ı der-ḫor (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. der-ḫor) “layık, hoş kadeh” (**FK** 689/5)

cām-ı deryā-miṣāl (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. deryā + < Ar. miṣāl) “deniz gibi, deniz misali kadeh” (**Sİ** R411a/6000)

cām-ı dil-ārā (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. dil-ārā) “gönül dinlendirici kadeh” (**FK** 689/106)

cām-ı dil-keş (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül çekici kadeh” (**Sİ** R409b/5812)

cām-ı ecel (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ölüm kadehi” (**FK** 566/7; **GS** 167/6, 389/7, 418/6)

cām-ı eflāk (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. eflāk) “felekler, gökyüzü kadehi” (**FŞ** SF81b/155)

cām-ı elem (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. elem) “gam, keder kadehi” (**NŞ** 607/9)

cām-ı elest (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. elest) “ruhlar meclisinin kadehi” (**GS** 81/7, 92/7; **HE** 13b/1127)

cām-ı faḳr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. faḳr) “fakirlik kadehi” (**HE** 43a/3899)

cām-ı fenā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. fena) “yokluk kadehi, ölüm” (**FŞ** SF105a/177, SF52b/19; **FK** 262/6, 301/2, 518/3, 689/321, 689/324; **BV** 163/6, 405/9, 581/10; **GS** 285/3, 521/8, 537/7, 656/3)

cām-ı ferāġ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ferāġ) “huzur kadehi” (**GS** 237/7; **Sİ** R422a/7209)

cām-ı firāḳ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık kadehi; ayrılık şarabı” (**NŞ** 110/3)

cām-ı fīrūze (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. fīrūze) “mavi renkli kadeh” (**SS** R338a/3311; **FK** 689/131)

cām-ı fīrūze-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. fīrūze-gūn) “mavi renkli kadeh” (**SS** R337b-28)

cām-ı fürḳat (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık kadehi; ayrılık şarabı” (**FK** 679/3)

cām-ı ġam (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam, dert kadehi” (**GS** 642/1)

cām-ı ġarībāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ġarīb +< Far. āne) “garip biçimde kadeh, şarap” (**FK** 689/116)

cām-ı gerdūn-veş (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gerdūn-veş) “dönen kadeh” (**NŞ** 264/7)

cām-ı girāmī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. girāmī) “değerli, kıymetli kadeh; şarap” (**FŞ** SF49a/33)

cām-ı gītī-nümāy (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gītī-nümāy) “cihanı gösteren kadeh, içinde dünyayı seyrettiren kadeh” (**Sİ** R384a/3092, R384a/3102)

cām-ı gītī-nümāyī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gītī- nümāyī) “cihanı gösteren kadeh, içinde dünyayı seyrettiren kadeh” (**FK** 681/21; **GS** 682c/1)

cām-ı ġurūr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ġurūr) “büyüklenme kadehi” (**GS** 297/4)

cām-ı gül-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül renkli kadeh, kırmızı şarap” (**FK** 681/12; **GS** 682b/2)

cām-ı gül-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli kadeh, kırmızı şarap” (**BV** 398/2; **FK** 533/4; **FŞ** SF53b/81)

cām-ı gül-nārī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-nārī) “nar çiçeği renkli şarap, kırmızı şarap” (**GS** 472/5)

cām-ı gül-reng (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli kadeh, şarap” (**FŞ** SF54b/15; **SS** R335a/3011)

cām-ı ḥarīfāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥarīf + < Far. āne) “bölüşülen kadeh” (**GS** 743/1)

cām-ı ḥayāt (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat kadehi, şarabı” (**Sİ** R368a/1412)

cām-ı hecr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık kadehi, şarabı” (**BV** 368/4; **FK** 406/5, 670/7)

cām-ı hicrān (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kadehi” (**GS** 114/6)

cām-ı hidāyet (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hidāyet) “hidayet kadehi” (**HE** 8a/609; **FK** 16/7)

cām-ı hilāl (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hilāl) “ay renkli kadeh” (**FK** 479/2)

cām-ı hilālī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hilālī) “ay renkli kadeh” (**FK** 546/1, 689/95, 689/98; **GS** 177/9, 342/7, 531/1, 840/1; **Sİ** R359b/534)

cām-ı ḫusrevāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫusrevāne) “hükümdara yakışır biçimde kadeh” (**FŞ** SF67a/89)

cām-ı ḫusrevānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫusrevānī) “hükümdara yakışır biçimde kadeh” (**FŞ** SF52a/30)

cām-ı ḥuzūr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥuzūr) “huzur kadehi” (**FK** 688/97)

cām-ı ḥüsn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik kadehi” (**FŞ** SF76a/85)

cām-ı kām-rānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. kām-rānī) “arzuya eriştiren kadeh” (**FŞ** SF81b/19)

cām-ı ḳātil (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḳātil) “katledici, öldürücü kadeh” (**FŞ** SF99b/219)

cām-ı kerāmet (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. kerāmet) “keramet kadehi” (**GS** 42/7)

cām-ı kevṯer (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. kevṯer) “Kevser kadehi; cennette bulunduğuna inanılan Kevser suyu” (**FK** 476/5)

cām-ı mātem-zedāy (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. mātem + < Far. zedāy) “yaslı, kederli kadeh” (**Sİ** R365a/1103)

cām-ı me‘ānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. me‘ānī) “anlamların kadehi” (**Sİ** R359b/531)

cām-ı merg (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. merg) “ölüm kadehi” (**GS** 109/8)

cām-ı mestāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mestāne) “sarhoş eden, kendinden geçiren kadeh” (**Sİ** R359b/533)

cām-ı mey (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mey) “şarap kadehi” (**FK** 65/6, 110/4, 215/9, 322/8, 510/6, 570/7; **BV** 37/9, 66/6, 69/11, 178/4, 470/6, 476/6, 548/8; **GS** 3b-F2/13, 1/5, 35/2, 72/9, 650/8; **NŞ** 70/5, 82/2, 123/5, 342/7, 394/4; **FŞ** SF80a/24, SF81a/95; **Sİ** R399b/4736, R419a/6913; **SS** R324b/1873, R337a/3258; **HE** 29a/2559)

cām-ı mey-ı la‘l (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mey + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “kırmızı şarap kadehi” (**NŞ** 373/9)

cām-ı mey-ı nāb (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mey + < Far. -ı + < Far. nāb) içinde saf şarabın olduğu kadeh” (**FŞ** SF55a/77)

cām-i mey-i iḥsān (< Far. cām + < Far. -i + < Far. mey + < Far. -i + < Ar. iḥsān) “lütuf, cömertlik şarabının kadehi” (**FK** 414/8)

cām-i mey-i nāb (< Far. cām + < Far. -i + < Far. mey + < Far. -i + < Far. nāb) “içinde saf şarabın olduğu kadeh” (**FK** 688/86, 689/42; **GS** 35/2, 683/31)

cām-ı mey-nāb (< Far. cām + < Far.-i+ < Far. mey-nāb) “içinde saf şarabın olduğu kadeh” (**GS** 855/1)

cām-ı mīnā (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mīnā) “açık mavi, gök renkli kadeh” (**FK** 689/10; **SS** R329a/2396)

cām-ı mīnā-reng (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mīnā-reng) “açık mavi, gök renkli kadeh” (**FŞ** SF57a/47)

cām-ı mīnāyī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mīnāyī) “açık mavi, gök renkli kadeh” (**FK** 29/6, 243/5, 479/4; **BV** 29/8)

cām-ı mīnūs (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mīnūs) “sırça, zümrüt kadeh” (**FK** 479/4)

cām-ı muġāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. muġāne) “meyhaneci kadehi” (**FK** 447/6, 689/449; **BV** 604/6; **NŞ** 186/10, 588/6)

cām-ı muġānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. muġānī) “meyhaneci kadehi” (**GS** 234/6)

cām-ı muġ-girdār (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. muġ-girdār) “ateşe tapanların kadehi gibi” (**BV** 110/8)

cām-ı muḥabbet (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. muḥabbet) “muhabbet kadehi” (**BV** 659/41)

cām-ı murād (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. murād) “murat kadehi” (**FK** 191/6, 221/8; **BV** 198/1; **GS** 666/6)

cām-ı neşāṭ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. neşāṭ) “neşe kadehi” (**BV** 104/1)

cām-ı neşāṭ –efzā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. neşāṭ + < Far. efzā) “neşe veren kadeh” (**BV** 127/5)

cām-ı neşāṭ-endūz (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. neşāṭ + < Far. endūz) “neşe, sevinç veren kadeh” (**BV** 469/6)

cām-ı nīlūferī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. nīlūferī) “nilüfer çiçeği renkli kadeh” (**Sİ** R354b/32)

cām-ı nīlüfer (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. nīlüfer) “nilüfer çiçeği renkli kadeh” (**SS** R338a/3314)

cām-ı nūş-a-nūş (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. nūş-a-nūş) “tekrar tekrar içilen kadeh” (**NŞ** 243/3)

cām-ı rengīn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. rengīn) “rengarenk cam (şarap kadehi)” (**FŞ** SF56a/110; **Sİ** R397a/4429)

cām-ı rūḥ-baḫş (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. rūḥ + < Far. baḫş) “ruh bahşeden kadeh” (**NŞ** 106/4)

cām-ı rūḥ-efzā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. rūḥ + < Far. efzā) “cana can katan kadeh” (**BV** 53/7)

cām-ı ṣabāḥ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣabāḥ) “sabah vakti içilen şarabın kadehi” (**BV** 266/8)

cām-ı ṣabūḥ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣabūḥ) “sabah vakti içilen şarabın kadehi” (**FK** 44/5, 108/8, 688/102; **BV** 104/6; **GS** 106/3; **NŞ** 104/6; **HE** 9b/761)

cām-ı sabūhī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. sabūhī) “sabah vakti içilen şarabın kadehi” (**BV** 398/1)

cām-ı ṣafā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “neşe ve zevk kadehi” (**Sİ** R364b/1031)

cām-ı ṣaḥbā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣaḥbā) “al, kızıl şarap, kadeh” (**BV** 216/8, 235/9)

cām-ı salṭanat (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. salṭanat) “saltanat kadehi” (**FK** 702/1)

cām-ı ṣandal-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣandal + < Far. fām) “sandal ağacı renkli kadeh” (**SS** R343a/3867)

cām-ı sīmīn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. sīmīn) “gümüş kadeh” (**Sİ** R393a/4006)

cām-ı şafaḳ-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli (kızıl) şarap” (**BV** 70/2)

cām-ı şāhāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. şāhāne) “harika, muhteşem şarap, kadeh” (**Sİ** R364a/986)

cām-ı şarāb (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şarāb) “şarap kadehi” (**BV** 42/2)

cām-ı şebāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. şebāne) “geceden kalma kadeh; gece sohbeti kadehi” (**FK** 559/5; **Sİ** R409a/5810)

cām-ı şevḳ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) “arzu, istek kadehi; sevgiliye duyulan arzu, istek” (**Sİ** R361a/717)

cām-ı şigerf (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. şigerf) “nadir bulanan, güzel şahane kadeh” (**HE** 8a/616; **Sİ** R407a/5458)

cām-ı şükrāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şükr + < Far. āne) “gönül borcu, minnettarlık kadehi” (**FK** 689/443)

cām-ı tevfīḳ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar . tevfīḳ) “yardım kadehi” (**FŞ** SF103b/41, SF46b/54)

cām-ı ṭaleb (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṭaleb) “istek, arzu kadehi” (**LM** R230a/1641)

cām-ı ṭarab (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṭarab) “sevinç, mutluluk kadehi” (**GS** 67/1)

cām-ı vaḥdet (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. vaḥdet) “vahdet kadehi” (**FK** 162/5)

cām-ı vaṣl (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma kadehi” (**FK** 108/3, 262/3, 799/1; **GS** 57/7, 142/7, 608/7, 640/5; **NŞ** 94/5, 654/16, 656/37; **LM** R228b/1444)

cām-ı vefā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. vefā) “vefa kadehi” (**FK** 689/414; **GS** 580/1)

cām-ı viṣāl (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma kadehi” (**BV** 12/1, 245/8; **FK** 379/5, 689/212; **GS** 821/1; **NŞ** 647/2, 658/40)

cām-ı yāḳūt-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. yāḳūt + < Far. gūn) “yakut renkli kadeh” (**Sİ** R384a/3103)

cām-ı zer (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. zer) “altın kadeh” (**SS** R326b/2096)

cām-ı zer-kār (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. zer-kār) “altın işlemeli kadeh” (**FK** 689/125)

cām-ı zerrīn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. zerrīn) “altın işlemeli kadeh” (**BV** 119/8)

cām-ı zülāl (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. zülāl) “saf güzel su kadehi” (**BV** 745/6; **FK** 57/8, 681/86)

cām-ı zümürrüd (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. zümürrüd) “zümrüt renkli kadeh” (**SS** R333a/2815)

cām-ı zümürrüd-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. zümürrüd + < Far. fām) “zümrüt renkli kadeh” (**SS** R329a-23)

cām-ı zümürrüd-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. zümürrüd + < Far. gūn) “zümrüt renkli kadeh” (**FK** 584/6)

cāmī (< Far.) “bir kadeh, kadeh ile ilgili” (**GS** 212/6; **FŞ** SF50a/96; (**FŞ** SF67a/82; **LM** R217a/353)

cām-i hilālī (< Far. cām + < Far. -i + < Ar. hilālī) “hilal kadehi; yeni ay biçiminde olan kadeh” (**Sİ** R367a/1302)

devr-i aḳdāḥ (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. aḳdāḥ) “kadehlerin dönmesi” (**NŞ** 101/2)

devr-i cām (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. cām) “kadehlerin dönmesi” (**FK** 24/6, 598/7; **BV** 310/8)

devr-i sāġar (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. sāġar) “kadehlerin dönmesi” (**FK** 165/7; **Sİ** R380b/2717)

ġayr-ı cām (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. cām) “kadehten başka” (**HE** 15b/1299)

ġayr-ı cām-ı belā (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. cām + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela ile dolu kadehten başka” (**FK** 604/1)

ḥācet-i sāġar (< Ar. ḥācet + < Far. -i + < Far. sāġar) “kadeh ihtiyacı” (**FK** 268/2)

heyhey (< Far.) “meclisteki son kadeh” (**LM** R237a/2361)

ḫum (< Far.) “şarap küpü” (**FK** 92/6, 189/6, 436/6, 689/2; **GS** 22/5, 262/3, 575/3; **NŞ** 243/1, 446/7, 526/1, 340/9; **BV** 327/1, 335/7, 483/7; **FŞ** SF64b/75; **HE** 2b/105, 8a/603, 8a/605; **LM** R217a/349)

ḫurşīd-cām (< Far.) “güneş kadehi” (**GS** 464/7)

ḫurşīd-cām-ı keh-rübā (< Far. ḫurşīd-cām + < Far. -ı + < Far. keh-rübā) “kehribar renkli güneş kadehi” (**GS** 464/7)

ibrīḳ-i mey (< Ar. ibrīḳ + < Far. -i + < Far. mey) “şarap konulan ibrik” (**FK** 272/6)

ḳadeḥ (< Ar.) “kadeh, içki bardağı” (**FK** 16/6, 118/6, 281/6, 322/6, 403/6, 595/7; **GS** 13/6, 72/7, 104/1, 212/5, 322/9, 327/8; **NŞ** 23/6, 101/5, 205/4, 313/11, 425/6, 502/7; **BV** 29/2, 104/3, 111/3, 351/6, 432/3, 585/2; **FŞ** SF50a/95, SF52b/52, SF60a/138, SF72a/115, SF82a/20; **HE** 7a/531, 12b/1001, 15b/1290, 21b/1855, 24a/2089; **LM** R214b/33, R238a/2445, R241b/2819, R247b/3452; **Sİ** R355a/51, R367a/1305, R380b/2734, R389b/3654; **SS** R312a/588, R324a/1865, R336a/3101, R344b/4052)

ḳadeḥ-çeş (< Ar. ḳadeḥ + < Far. çeş) “küçük kadeh” (**FŞ** SF52a/3)

ḳadeḥī (< Ar. ḳadeḥ + < Far. ī) “bir kadeh” (**GS** 295/6, 767/1; **NŞ** 130/6; **LM** R248a/3526)

ḳadeḥ-i ʻaḳl-zidā (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. ʻaḳl + < Far. zidā) “aklı açan, parlatan kadeh” (**FK** 689/141)

ḳadeḥ-i āyine-i kirdār (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. āyine + < Far. -i + < Far. kirdār) “ayna gibi kadeh” (**GS** 13/6)

ḳadeḥ-i āyīne-reng (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. āyīne-reng) “ayna gibi parlak olan kadeh” (**FK** 689/278)

ḳadeḥ-i bīlūr (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. bīlūr) “billur gibi kadeh” (**LM** R238a/2445)

ḳadeḥ-i dil-pesend (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. dil-pesend) “gönül alıcı kadeh” (**HE** 40b/3643)

ḳadeḥ-i dil-peẕīr (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. dil-peẕīr) “gönül alıcı kadeh” (**HE** 27a/2383)

ḳadeḥ-i ġurbet (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. ġurbet) “gurbet kadehi; gurbet şarabı” (**NŞ** 110/5)

ḳadeḥ-i ḫoş-güvār (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. ḫoş-güvār) “içmesi pek güzel olan kadeh”

ḳadeḥ-i māl-ā-māl (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. māl-ā-māl) “çok dolu kadeh” (**FK** 689/64)

ḳadeḥ-i mey-i melāmet (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. mey + < Far. -i + < Ar. melāmet) “melamet şarabının kadehi” (**GS** 801/1)

ḳadeḥ-i mīnāyī (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. mīnāyī) “lacivert renkli kadeh” (**FK** 689/130)

ḳadeḥ-i rūḥ-āsā (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. rūḥ + < Far. āsā) “ruh gibi kadeh” (**FK** 689/265)

ḳadeḥ-i ṣāf (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. ṣāf) “saf, katıksız kadeh” (**HE** 7a/531)

ḳadeh-i ṣahbā (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. ṣahbā) “şarap kasesi, şarap kadehi” (**BV** 240/1)

ḳadeḥ-i sulṭānī (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. sulṭānī) “saltanat kadehi” (**FK** 689/186)

ḳadeh-i şāhāne (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. şāhāne) “harika, çok güzel kadeh” (**FK** 689/1)

ḳadeḥ-i şevḳ-engīz (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. şevḳ + < Far. engīz) “neşe ve sevinç veren kadeh” (**FK** 689/89)

ḳadeḥ-i şükrāne (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. şükr + < Far. āne) “şükür alameti olan kadeh” (**FK** 689/426)

ḳadeḥ-i telḫ-fām (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Far. telḫ-fām) “acı kadeh” (**HE** 36b/3284)

ḳadeḥsiz (< Ar. ḳadeḥ + < Tr. -siz) “kadehsiz” (**FŞ** SF59a/132)

ḳarrābe (< Ar.) “büyük şarap kadehi” (**HE** 17a/1449)

ḳarrābe-i küffār (< Ar. ḳarrābe + < Far. -i + < Ar. küffār) “kâfirin büyük kadehi” (**HE** 17a/1449)

kāse (< Far.) “kâse, çanak, bir çeşit bardak” (**GS** 109/6; **NŞ** 657/10; **BV** 210/2; **HE** 11a/894, 43b; **LM** R232b/1858; **Sİ** R355a/50; **SS** R317a/1124)

ke’s (< Ar.) “çanak, kadeh” (**FK** 689/5)

kedū (< Far.) “şarap kabı” (**BV** 276/8, 299/2)

keşti-i bāde (< Far. keşti + < Far. -i + < Far. bāde) “şarap kadehi; şarap gemisi” (**NŞ** 101/7)

körege “mecliste üzerine sürahi konulan sandalye, şarap kabı, belbele” (**SS** R337a/3257)

müjde-i cām (< Far. müjde + < Far. -i + < Far. cām) “kadeh, şarap müjdesi” (**FK** 681/11)

peymāne (< Far.) “büyük kadeh, şarap bardağı” (**FK** 65/7, 120/5, 280/7, 347/3, 402/6, 516/2; **GS** 76/5,, 201/4, 220/6, 314/3, 418/6, 528/6, 624/5; **NŞ** 192/3, 228/6, 248/6, 356/5, 504/9, 605/5, 638/8; **BV** 174/5, 194/7, 528/6/6, 556/5; **FŞ** SF48b-7, SF97b-49, SF97b-49; **HE** 32b, 32b/2909, 32b/2918, 33b/3012, 44a/3985; **Sİ** R419a/6920)

peymānei̇ (< Far.) “büyük kadeh, şarap bardağı ile ilgili” (**GS** 445/6, 674/7, 681/3, 682d/9; **Sİ** R419a/6919, R414b/6365; **FK** 681/39)

peymāne-i la‘l (< Far. peymāne + < Far. -i + < Ar. la‘l) “lal; sevgilinin dudağının kadehi” (**BV** 508/7)

piyāle (< Far.) “kadeh, şarap kadehi” (**FK** 30/5, 70/1, 349/5, 778/1; **GS** 9b-F2/2, 106/7, 224/5, 273/4, 715/1; **NŞ** 190/7, 300/5, 526/1, 526/2; **BV** 147/4, 185/1, 377/7, 429/6, 505/5, 525/7; **FŞ** SF49a/34, SF58a/59, SF66a/117, SF81b/3; **LM** R215a/70, R235b/2233, R247b/3454)

rıṭl (< Ar.) “büyük kadeh” (**FK** 229/7; **Sİ** R381a/2787)

rıṭl-ı girān (< Ar. rıṭl + < Far. -ı + < Far. girān) “büyük kadeh, büyük şarap kadeh” (**FK** 229/7; **BV** 473/6)

sāġar (< Ar.) “şarap kadehi” (**BV** 31/6, 87/6, 286/3, 340/6, 462/6, 523/6; **FK** 10/8, 110/8, 279/8, 302/8, 476/5, 588/6; **GS** 22/5, 169/7, 200/7,416/5, 509/6, 512/6, 666/6; **NŞ** 18/5, 105/1, 202/6, 331/7, 400/5, 504/8, 638/8; **FŞ** SF100a/27, SF107a/123, SF59a/132, SF74a/151, SF81b/149; **HE** 9a/678, 9a/708, 18b/1604, 38b/3460; **LM** R241b/2813, R247b/3451, R247b/3452, R247b/3456; **Sİ** R362a/800, R363a/891, R380b/2717, R391b/3870, R402a/4980;**SS** R313a/675, R326b-22, R329a/2397, R340b/3599)

sāġar-ı ‘ayş (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “yaşam, eğlence kadehi” (**FŞ** SF81b-36)

ṣāġar-ı ‘işret (< Far. ṣāġar + < Far. -ı + < Ar. ‘işret) “içki kadehi” (**GS** 169/7)

sāġar-ı derd (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. derd) “dert kadehi” (**FŞ** SF82a/35)

sāġar-ı devrān (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. devrān) “dünya (felek) kadehi” (**FK** 472/7, 535/8)

sāġar-ı dil-keş (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. dil-keş) “gönül çekici kadeh” (**GS** 249/6)

sāġar-ı feraḥ (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. feraḥ) “sevinç, mutluluk veren kadeh” (**LM** R247b/3452)

sāġar-ı feyż (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. feyż) "bolluk, bereket kadehi" (**FK** 112/9)

saġār-ı furḳat (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. furḳat) "ayrılık kadehi" (**NŞ** 11/3)

sāġar-ı gül-fām (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. gül-fām) "gül renkli kadeh" (**GS** 797/1)

sāġār-ı gül-reng (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. gül-reng) "gül renkli kadeh" (**FK** 181/2)

sāġar-ı hicrān (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "hicran kadehi" (**HE** 38b/3460; **FK** 174/6)

sāġar-ı jerf (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. jerf) "derin kadeh" (**FK** 689/341)

sāġar-ı la'l-reng (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. la'l + < Far. reng) "kırmızı renkli kadeh" (**Sİ** R363b/945)

sāġar-ı lāle-reng (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. lāle-reng) "lale renkli kadeh" (**Sİ** R416a/6598)

sāġar-ı mestāne (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. mestāne) "sarhoş eden, kendinden geçiren kadeh" (FK 347/1)

sāġar-ı mey (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. mey) "şarap kadehi" (**FK** 604/5, 659/6; **NŞ** 71/4)

sāġar-ı nāmūs (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. nāmūs) "namus kadehi" (**BV** 339/1)

sāġar-ı ṣahbā (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. ṣahbā) "şarap kadehi" (**BV** 53/7, 88/6, 108/7, 124/7, 587/7; **FK** 129/7, 261/8; **GS** 278/9; **NŞ** 246/3)

sāġar-ı vaṣl (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) "kavuşma kadehi" (**BV** 656/21)

sāġar-ı zehr (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. zehr) "zehir kadehi" (**FK** 689/28)

sāġar-ı zer-endūd (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. zer-endūd) "altın yaldızlı kadeh" (**BV** 126/3)

sāġar-ı zer-kār (< Far. sāġar + < Far. -ı + < Far. zer-kār) "altın işlemeli kadeh" (**BV** 281/7)

sāġarī (< Far.) "kadeh ile ilgili" (**FK** 516/7; **GS** 30/2, 509/6, 597/3, 681/1, 681/8; **NŞ** 146/6, 581/8, 641/6; **Sİ** R362a/800)

sāġır-ı ḫ^{v}ur-şīd (< Far. sāġır + < Far. -ı + < Far. ḫ^{v}ur-şīd) "güneş kadehi, güneş gibi parlak kadeh" (**SS** R313a/675)

sāġır-ı yāḳūt-fām (< Far. sāġır + < Far. -ı + < Ar. yāḳūt + < Far. fām) "yakut renkli kadeh" (**SS** R333a-26)

sebū (< Far.) "şarap kadehi, testi" (**BV** 304/6, 512/4; **FK** 449/9, 576/8, 657/6, 681/9; **GS** 682a/6, 682a/9; **NŞ** 55/5, 339/8; **HE** 33b/3011; **SS** R343a/3865)

sebū-keş (< Far.) "testi, şarap kabı" (**BV** 304/6; **FK** 165/9; **GS** 3a-F2/24)

sıfālī (< Far.) “testi ve saksı parçaları; çanak, çömlek, kadeh” (**NŞ** 134/7)

sifāl (< Far.) “çanak, çömlek” (**HE** 21b/1852)

süheyl-i cām (< Ar. süheyl + < Far. -i + < Far. cām) “kadehin Süheyl yıldızı, kırmızı kadeh” (**GS** 430/3)

şīşe-i mey (< Far. şīşe + < Far. -i + < Far. mey) “mey şişesi” (**FK** 63/6; **NŞ** 313/6)

tostuġan (< Moğ.) “çanak, kadeh, testi” (**FK** 689/166)

zevrāḳ-ı mey (< Ar. zevrāḳ + < Far. -ı + < Far. mey) “şarap kayığı, içki kayığı; kadeh” (**BV** 432/4; **NŞ** 321/6)

2.39.2.4. Meyhane ile İlgili Meslekler

ʿaṣṣār (< Ar.) “meyveleri sıkarak öz su çıkaran kimse; şıracı” (**FŞ** SF47a/33, SF47a/34; **Sİ** R357a/266)

āb-keş (< Far.) “saki, kadeh sunucu” (**BV** 560/1; **FK** 586/6, 647/2; **FŞ** SF58a/46, SF65a/24; **HE** 36a/3227; **LM** R245a/3187; **Sİ** R388a/3503)

ayaġçı “saki, hizmetçi” (**FŞ** SF81a/135; **Sİ** R362a/800, R407a/5502; **GS** 612/7)

ayaḳçı “saki, hizmetçi” (**FŞ** SF80b/53; **Sİ** R363a/916, R371b/1774, R380b/2712, R387b/3461, R397a/4430, R411a/6000, R422a/7209; **BV** 403/7, 616/8, **NŞ** 162/6)

ayaḳçılıḳ “sakilik, hizmetçilik” (**FŞ** SF58a/61)

bāde-fürūş (< Far.) “meyhaneci” (**FK** 106/2, 345/2, 642/3; **BV** 588/9; **GS** 791/1; **NŞ** 623/6)

bāde-i fürūş (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. fürūş) “şarap satıcısı, meyhaneci” (**FK** 301/5)

bāde-pālā (< Far.) “şarap süzücü, süzen” (**BV** 174/5; **GS** 265/6, 644/7; **NŞ** 245/9, 630/6; **Sİ** R355b/145)

bāde-pālālıḳ (< Far. bāde-pālā +< Tr. -lıḳ) “şarap süzücülük” (**FK** 220/5)

bāde-pālāy (< Far.) “şarap süzücü, süzen” (**BV** 453/5; **GS** 557/6)

bekāvul (< Moğ.) “çeşnici başı, tadımcı” (**HE** 43b/3966)

büt-i ḫammār (< Far. büt + < Far.-i+ < Ar. ḫammār) “şarapçı sevgili” (**GS** 277/7)

cāşnī (< Far.) “çeşni” (**GS** 63/1)

ḫammār (< Ar.) “şarap yapan veya satan, şarapçı, meyhaneci” (**FK** 137/6, 291/5, 311/8, 502/6, 601/7, 661/5, 681/41; **GS** 12b-F2/20, 24/10, 127/6, 212/7, 247/6, 350/8; **NŞ** 19/7, 101/4, 236/8, 350/7, 405/9, 431/5, 537/6, 620/9; **BV** 86/9, 280/1, 523/6, 637/8)

ḫammārçe (< Ar. ḫammār + < Tr. -çe) “şarap yapan veya satan gibi, şarapçı gibi, meyhaneci gibi” (**FK** 554/7)

ḫammārlıġ (< Ar. ḫammār + < Tr. -lıġ) “şarap yapma veya satma işi” (**GS** 271/5, 308/6; **NŞ** 571/5)

ḫammārlıḳ (< Ar. ḫammār + < Tr. -lıḳ) “şarap yapma veya satma işi” (**GS** 4a-F2/2)

mey-fürūş (< Far.) “şarap satan, meyhaneci” (**FK** 267/8, 443/5, 570/8, 681/32, 681/82; **GS** 65/8, 262/1, 274/6, 277/4, 682d/2, 682g/2; **NŞ** 262/4, 243/1; **BV** 105/9, 429/4, 324/8; **HE** 2b/106, 18b/1603)

muġ-beçe (< Far.) “meyhaneci çırağı” (**FK** 16/3, 120/7, 291/7, 301/5, 449/9; **GS** 1/5, 29/6, 106/6, 170/9, 212/5, 339/6; **NŞ** 24/8, 105/8, 218/7, 319/8, 400/5; **BV** 32/4, 128/6, 235/9, 334/1, 421/7, 576/8; **HE** 2b/106, 9b/743, 13b/1132; **LM** R247b/3450)

muġ-beçe-i bāde-fürūş (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. bāde-fürūş) “içki satan meyhaneci çırağı” (**FK** 642/3; **GS** 791/1; **NŞ** 623/6; **FK** 301/5, 345/2)

muġbeçe-i bāde-perest (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. bāde-perest) “şarap düşkünü meyhaneci çırağı; *mec.* aşka düşkün olan âşık” (**FK** 688/11, 688/22, 688/44, 688/99)

muġbeçe-i māhlikā (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. māhlikā) “ay yüzlü meyhaneci çırağı” (**NŞ** 652/1)

muġ-beçe-i mest (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. mest) “sarhoş meyhaneci çırağı” (**GS** 590/3)

muġ-beçe-i mey-fürūş (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. mey-fürūş) “meyhaneci çırağı” (**HE** 2b/106)

muġbeçe-i meyḫāne (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. meyḫāne) “meyhaneci çırağı” (**NŞ** 568/4)

muġ-beçe-i mey-perest (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. mey-perest) “meyhaneci çırağı” (**HE** 13b/1132)

muġ-beçe-i şūḫ (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. şūḫ) “güzel meyhaneci çırağı” (**NŞ** 109/6)

reng-rezlik (< Far. reng-rez + < Tr. -lik) “boyacılık; *mec.* meyhaneci” (**FŞ** SF59b/71)

sāḳī (< Ar.) “içki sunan, su veren, saki” (**BV** 10/6, 57/6, 105/3, 203/5, 319/10, 462/7; **FK** 10/8, 103/7, 297/3, 349/5, 460/6, 597/6; **GS** 3b-F2/12, 1/9, 104/3, 200/7, 308/6, 429/5, 500/6; **NŞ** 32/6, 101/2, 203/8, 324/6, 415/7, 504/8; **FŞ** SF46b/13, SF60a/137, SF74a/150, SF88b/167; **HE** 10b/840, 11b/924, 14a/1168, 17a/1438, 24a/2089; **LM** R219a/486, R219a/487, R241b/2815, R247b/3452; **Sİ** R377a/2350, R391b/3870, R399b/4700, R404b/5234; **SS** R313a/679, R324b/1869, R334b/2963, R341b/3700)

sāḳī-ı dehr (< Ar. sāḳī + < Far. -ı + < Far. dehr) "zamanın, dünyanın sakisi" (**FŞ** SF98b/95)

sāki-i bezm (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. bezm) "mecliste içki dağıtan, sunan; sevgili" (**BV** 585/2; **NŞ** 110/3)

sāḳī-i devr (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. devr) "zamanın sakisi" (**GS** 99/7; **NŞ** 634/5)

sāḳī-i devrān (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Ar. devrān) "feleğin, devranın sakisi" (**BV** 55/6, 125/6, 348/8; **FK** 657/6; **GS** 475/8, 522/6, 529/7; **NŞ** 32/6, 471/7, 506/6)

sāḳī-i ecel (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. ecel) "ecel sakisi" (**FK** 518/3)

sāḳī-i gül-'iẕār (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül + < Ar. 'iẕār) "gül yüzlü, gül yanaklı saki" (**FK** 681/51)

sāḳī-i gül-'iẕār (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül + < Ar. 'iẕār) "gül yüzlü, gül yanaklı saki" (**GS** 682f/1)

sāḳī-i gül-çehre (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-çehre) "gül yüzlü saki" (**HE** 17a/1438, 9a/706)

sāḳi-i gül-çihre (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-çihre) "gül yüzlü saki" (**BV** 41/6, 642/8; **FK** 163/7; **GS** 648/6; **NŞ** 526/2)

sāḳī-i gül-endām (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-endām) "gül boylu, nazik endamlı saki" (**GS** 797/1)

sāḳī-i gül-ruḫ (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-ruḫ) "gül yanaklı saki" (**GS** 319/2; **BV** 430/6)

sāḳī-i māh-veş (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Ar. māh-veş) "ay gibi saki" (**GS** 104/3, 249/6; **Sİ** R414b/6368)

sāḳī-i meh-cebīn (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. meh-cebīn) "alnı ay gibi parlak olan saki; sevgili" (**Sİ** R399b/4700)

sāḳī-i meh-veş (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. meh-veş) "ay gibi saki" (**BV** 339/5, 745/6; **FK** 83/7, 688/3; **NŞ** 264/7)

sāḳi-i mevzūn (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. mevzūn) "ahenkli, düzgün, biçimli saki" (**FK** 94/1; **NŞ** 91/1)

sāḳī-i nūşīn-leb (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. nūşīn-leb) "tatlı dudaklı saki; sevgili" (**NŞ** 415/7)

saḳi-i raḥmet (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. raḥmet) "rahmet sakisi" (**FK** 7/2)

sāḳī-i şeng (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. şeng) “neşeli saki” (**BV** 339/4; FK 348/1; **Sİ** R361a/722)

sāḳī-i şīrīn (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. şīrīn) “tatlı saki; sevgili” (**FK** 613/2)

sāḳi-i tevfīk (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Ar. tevfīk) “uygun saki” (**BV** 197/7)

sāḳī-i devr (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. devr) “zamanın sakisi” (**FK** 268/5)

sāḳīlıġ (< Ar. sāḳī + < Tr. -lıġ) “sakilik” (**BV** 235/9; **NŞ** 555/11)

sākiyā (< Ar.) “ey içki sunan güzel” (**BV** 9/6, 118/8, 219/7, 338/7, 450/6, 514/7; **FK** 11/8, 100/6, 294/8, 321/6, 423/7, 536/8, 681/62; **GS** 13/6, 108/7, 201/4, 308/1, 309/5, 403/6, 512/7, 600/1; **NŞ** 14/6, 105/1, 201/6, 314/5, 416/5, 509/5, 627/4; **FŞ** SF59a/132; **Sİ** R361a/718, R367b/1353, R414b/6364)

sāḳī-yı vaḥdet (< Ar. sāḳī + < Far. -yı + < Ar. vaḥdet) “vahdet sakisi” (**FŞ** SF103b/41)

sāḳī-yi bezm (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Far. bezm) “mecliste içki dağıtan, sunan saki; sevgili” (**SS** R324b/1869)

sāḳī-yi devr (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Ar. devr) “zamanın sakisi” (**LM** R247b/3452)

sāḳī-yi mevzūn (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Ar. mevzūn) “ahenkli, düzgün, biçimli saki” (**SS** R334b/2966)

sāḳī-yi perī-veş (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Far. perī-veş) “peri gibi güzel saki” (**SS** R313a/679)

saḳḳā (< Ar.) “su dağıtan, saka” (**BV** 499/6; **GS** 585/6)

saḳḳā-miṣāl (< Ar.) “su dağıtan, saka misali” (**HE** 35b/3186)

şūḫ-ı ḫammār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḫammār) “işveli şarapçı, cilveli güzel; meyhaneci sevgili” (**NŞ** 151/6)

şūḫ-ı mey-fürūş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. mey-fürūş) “şarap satan, meyhaneci güzel” (**BV** 580/7)

Meyhane ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Yeme-İçme, Zevk, Eğlence ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Arapça, 3 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 11 isim tamlaması; “Meyhane ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 3 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 18 Farsça kelime ve 47 isim tamlaması bulunmaktadır. Ayrıca bu grubun içerisinde yer alan “Meyhane ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Şarap İçme ve Sarhoşluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 13 “Ar. + Far.”, 12 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.”, 4 “Ar. + Far. + Tr.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 39 Farsça, 7

Türkçe, 6 Arapça kelime ve 76 isim tamlaması; "Şarap, Bade, Mey ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 "Far. + Tr.", 5 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 22 Farsça, 11 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 165 isim tamlaması; "Kadeh ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 16 Farsça, 7 Arapça, 4 Türkçe, 1 Moğolca kelime ve 188 isim tamlaması; "Meyhane ile İlgili Meslekler" bölümünde ise 2 "Far. + Tr.", 4 "Ar. + Tr." biçiminde 4 Arapça, 7 Farsça, 4 Türkçe, 1 Moğolca kelime ve 40 isim tamlaması yer almaktadır.

2.40. Yiyecek, İçecek ile İlgili Kavramlar

2.40.1. Yeme-İçme Durumu ile İlgili Kavramlar

2.40.1.1. Açlık, Tokluk ile İlgili Kavramlar

'ayn-ı cū' (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Ar. cū') "açlık gibi" (**HE** 21a)

aç "aç, acıkmış" (**BV** 466/5; **HE** 4a/254, 18b/1595, 21b/1861, 21b/1873, 27b/2416; **FŞ** SF46b/18, SF46b/19; **LM** R217a/431, R237b/2415; **Sİ** R398b/4619, R400b/4805, R418b/6847)

açlıġ "açlık" (**Sİ** R398b/4620; **GS** 711; **NŞ** 100/3)

açlıḳ "açlık" (**SS** R337a/3237; **HE** 27b/2416)

cū' < Ar.) "açlık" (**Sİ** R400b/4812; **SS** R342b/3797, R342b/3812, R342b/3816)

def'-i cū' (< Ar. deff' + < Far. -i + < Ar. cū') "açlığı giderme, karnını doyurma" (**SS** R342b/3797)

toḳ "tok, aç olmayan, doymuş" (**FŞ** SF46b/18, SF46b/20, SF47a/28, SF64a/56, SF65b/77; **SS** R348a/4391; **LM** R215a/56, R230a/1638, R231a/1735, R247b/3449; **Sİ** R377a/2372, R380a/2687, R392b/3989; **HE** 4a/252; **GS** 116/5)

toymaġ "doyma" (**GS** 68/1)

toymaḳ "doyma" (**FŞ** SF62a/52; **NŞ** 43/5)

2.40.1.2. Yeme-İçme ile İlgili Kavramlar

āşām (< Far.) "yeme, içme" (**BV** 107/3, 348/4, 653/5; 100/3, 688/4; **GS** 233/3, 436/2, 711/2, 758/1; **NŞ** 26/5, 194/9, 252/4, 549/1, 590/4; **FŞ** SF100a/50, SF48b/5, SF66a/116; **HE** 8a/601, 11a/894, 36b/3283; **LM** R217a-6, R237b/2417; **Sİ** R355a/50, R382a/2872, R406b/5410, R415b/6445, R416b/6645; **SS** R344b-32)

āşāmī (< Far.) "yeme, içme" (**NŞ** 578/7)

ekl (< Ar.) "yeme" (**FŞ** SF73a/43, SF82b/7; (**HE** 37b/3391, 15a/1236; **SS** R321a/1519)

eyyām-ı ʻayş (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. ʻayş) “yeme, içme günleri; eğlence, keyif sürme vakti” (**Sİ** R402a/4954)

ġayr-ı nūş-ā-nūş (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. nūş-ā-nūş) “içmekten başka” (**GS** 223/6)

ḫᵛāre (< Far.) “yiyecek, yiyinti” (**NŞ** 60/5)

ḫoriş (< Far.) “yeme, içme” (**LM** R220a-10)

ḫōriş (< Far.) “yeme, içme” (**Sİ** R361b/756)

içküçi “içici” (**BV** 195/8; **NŞ** 648/1)

içmeg “içme” (**FŞ** SF64b/121)

içmek “içme” (**FK** 48/5, 106/3, 268/2, 449/9, 533/1; **GS** 74/3, 114/2, 212/5, 327/8, 437/8, 537/6; **NŞ** 202/6, 296/6, 417/1, 436/6, 538/3; **BV** 30/1, 75/5, 104/1, 125/6, 266/4; **FŞ** SF53b/20, SF63b/126, SF73b/132, SF80a/24, SF96b/76; **HE** 8a/622, 28b/2541, 34b/3073, 35b/3182; **LM** R231a/1699, R244a/3060; **Sİ** R362b/839, R384b/3142, R399b/4706; **SS** R313a/706, R334a/2907, R335a/3041, R342b/3802, R348b/4471)

içmeklik “içme” (**FK** 511/5; **NŞ** 263/2)

maʻİşet (< Ar.) “yiyip içme, geçinme” (**GS** 683/70; **SS** R346a/4179)

nevāle (< Ar.) “yiyecek, içecek” (**FŞ** SF65b/63; **LM** R215a/70, R226b/1303, R242b/2933; **GS** 237/8; **NŞ** 525/6, 526/7; **BV** 185/6)

sıpḳarmaġ “süzerek içme” (**FK** 432/5)

sıpḳarmaḳ “süzerek içme” (**BV** 247/6)

sömürmek “sömürme, içme, içiş” (**BV** 584/5; **GS** 380/2, 414/5, 454/6, 654/6; **LM** R217a-6; **Sİ** R416a/6599)

şürb (< Ar.) “içme, içilme” (**FK** 49/6; **GS** 353/6; **NŞ** 448/6; **HE** 15a/1236, 37b/3391; **FŞ** SF73a/43, SF82b/7; **SS** R321a/1519)

yėgülük “yiyecek, yemeklik, yemeklik için” (**Sİ** R387a/3420; **SS** R324a/1861)

yėmeg “yiyiş, yeme” (**HE** 43a/3891)

yėmek “yiyiş, yeme” (**BV** 330/1, 685/2, 688; **FK** 186/5, 316/4, 586/2, 744/1; **GS** 711/9, 713; **NŞ** 472/4, 618/1; **FŞ** SF47a/28, SF84a/20, SF84b/55, SF95b/9; **LM** R231a/1699, R244a/3060, R248b/3558; **Sİ** R365b/1144, R365b/1178, R380a/2658, R399b/4710, R408a/5668; **SS** R348b/4475, R349a/4512; **HE** 34b/3073, 36a/3246, 21b/1847, 21b/1873)

yėmeklik “yemeklik” (**Sİ** R400b/4805)

2.40.1.3. Susuz-Susuzluk ile İlgili Kavramlar

ʻaṭaş (< Ar.) “susama, susuzluk, hararet” (**GS** 267/3, 273/3; **SS** R342b/3797, R342b/3812, R342b/3816)

ʻaṭeş (< Ar.) “susama, susuzluk” (**BV** 249/5)

ʻaṭş (< Ar.) “susuzluk, susama” (**Sİ** R390b/3789; **SS** R310a/370; **FK** 428/8)

maġlūl (< Ar.) “susuz kalmış, zincire vurulmuş” (**FK** 393/7)

menʻ-i ʻaṭaş (< Ar. menʻ + < Far. -i + < Ar.ʻaṭaş) “susuzluğun engellenmesi, menedilmesi” (**SS** R342b/3797)

susız “susuz” (**BV** 450/1; **FK** 669/7; **NŞ** 381/3, 517/3; **FŞ** SF101a/111)

susızlıġ “susuzluk” (**BV** 512/2)

susuz “susuz” (**NŞ** 167/3)

2.40.1.4. Tat-Lezzet ile İlgili Kavramlar

çāşnī (< Far.) “çeşni, lezzet, tat” (**Sİ** R359b/517, R362a/782, R404b/5242; **SS** R310a/365, R315a/897; **BV** 4/2, 655/10; **FK** 263/7, 707; **GS** 478/6; **LM** R220a-10; **NŞ** 110/3, 189/3, 600/7)

çüçüg “tatlı, lezzetli” (**FK** 92/7, 145/3, 223/9, 309/4, 313/7, 370/5; **NŞ** 45/3, 110/6, 130/2, 302/3, 474/1, 544/3, 619/6)

çüçüglük “tatlılık, lezzetli olma” (**FK** 307/3)

çüçük “tatlı, lezzetli” (**FŞ** SF59b/60, SF81b-36; **HE** 30b/2736, 42b/3851; **Sİ** R359a/488, R361b/773, R397a/4474; **SS** R335b/3065; **BV** 106/5, 196/5, 182/2, 331/5, 334/7, 336/1, 589/4, 600/5; **GS** 112/4, 141/6, 174/1, 228/1, 303/4, 502/5, 577/1, 712/1, 764/1; **NŞ** 51/2)

çüçüklik “tatlılık, lezzetli olma” (**NŞ** 45/1)

çüçüklük “tatlılık, lezzetli olma” (**SS** R310a/359; **BV** 110/6, 538/2; **GS** 89/4; **NŞ** 383/1)

eleẕẕ (< Ar. lezīz) “pek lezzetli, en lezzetli” (**GS** 764/1)

ḫoş-güvār (< Far.) “lezzetli” (**FK** 539/8; **HE** 12b/1001, 18b/1586; **LM** R230a/1641)

iltiẕāẕ (< Ar.) “tat alma, lezzet bulma” (**NŞ** 131/1)

leẕīẕ (< Ar.) “leziz, tatlı, hoş” (**GS** 133/1)

leẕẕāt (< Ar.) “lezzetler, tatlar” (**GS** 119/8, 689/3)

leẕẕāt-ı nefs (< Ar. leẕẕāt + < Far. -ı + < Ar. nefs) “nefsin lezzetleri” (**GS** 689/3)

leẕẕet (< Ar.) “tatlı, çeşni” (**FK** 334/3, 465/3, 592/3; **GS** 37/2, 133/3, 216/4, 412/1, 616/1; **NŞ** 110/4, 131/2, 514/1, 657/51; **BV** 348/2; **FŞ** SF49a/25, SF59a/40, SF85a/98; **LM** R242a/2896; **Sİ** R388b/3552, P455b/5651)

leẕẕetī (< Ar. leẕẕet + < Far. ī) “tatlı, çeşni ile ilgili” (**GS** 616/1)

leẕẕet-i derd (< Ar. leẕẕet + < Far. -i + < Far. derd) “dert lezzeti” (**GS** 37/2)

leẕẕet-i vaṣl (< Ar. leẕẕet + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma lezzeti” (**LM** R242a/2896)

leẕẕetlıġ (< Ar. leẕẕet + < Tr. -lıġ) “lezzetli, tatlı” (**GS** 133/5)

mezāḳ (< Ar.) “zevk alma, tatma; lezzet” (**GS** 75/8, 486/5, 554/7, 715/1; **NŞ** 538/4, 656/10; **BV** 311/2, 630/5; **Sİ** R362a/814, R400a/4749; **HE** 21a)

nūşīn (< Far.) “tatlı, lezzetli” (**NŞ** 178/2, 581/2; **BV** 178/2)

tatmaḳ “tatma, tadını alma” (**FŞ** SF64a/47)

ṭa‘m (< Ar.) “yeme, tat, lezzet” (**FK** 598/5, 689/73; **FŞ** SF59b/50; **HE** 12a/972, 33a/2936; **Sİ** R405a/5292; **GS** 191/4, 216/4; **NŞ** 110/4, 302/6)

ẕāyiḳa (< Ar.) “tatma, tat alma duyusu” (**HE** 12a/975)

2.40.1.5. Tatsızlık-Lezzetsizlik ile İlgili Kavramlar

bī-meze (< Far.) “tatsız, lezzetsiz” (**HE** 8b/627; **Sİ** R388a/3521; **SS** R312a/579)

bī-mezelıḳ (< Far. bī-meze + < Tr. -lıḳ) “tatsızlık, lezzetsizlik” (**HE** 17b/1483)

çāşnīsizlik (< Far. çāşnī + < Tr. -siz + < Tr. -lik) “lezzetsizlik, tatsızlık” (**BV** 285/6)

leẕẕetsiz (< Ar. leẕẕet + < Tr. -siz) “lezzetsiz, tatsız” (**BV** 283/7)

merāret (< Ar.) “acılık, tatsızlık” (**LM** R221b/743; **BV** 242/3)

yavġan “yavan, lezzeti garip” (**Sİ** R400a/4757)

yavġan umaç “yavan, lezzetsiz yemek” (**Sİ** R400a/4757)

2.40.1.5. Acı ile İlgili Kavramlar

Acıġ “acı” (**FŞ** SF52b/24, SF52b/25, SF60a/94, SF83b-38; **Sİ** R404a/5151; **GS** 119/7, 125/5, 154/4, 374/1, 502/5)

acıḳ “acı” (**GS** 114/5, 577/1) ‘

açıġlıġ “acılık” (**BV** 110/6, **NŞ** 263/6)

açuḳ “acı” (**FK** 241/2, 324/3, 342/6)

2.40.2. Yemek ile İlgili Kavramlar

arpa kömeçi “arpa ekmeği” (**FK** 104/6)

aş “yemek” (**HE** 21b/1864, 21b/1866, 33a/2951, 43b, 43b/3968; **Sİ** R387a/3414, R399b/4710, R400b/4826, R416a/6488, R416a/6490; **FK** 337/5, 732; **GS** 691/2/3; **NŞ** 18/5)

azuġ “azık, yicecek” (**GS** 683/67)

azuḳ “azık, yiyecek” (**NŞ** 321/9)

bisāṭ-ı ni‘met (< Ar. bisāṭ + < Far. -ı + < Ar. ni‘met) “sofra, yiyecek minderi” (**BV** 660/70)

bī-tūşelıġ (< Far. bī + < Ar. tūşe + < Tr. -lıġ) “azıksız olma” (**BV** 348/9; **NŞ** 549/8)

ehl-ı tena‘um (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. tena‘um) “nimet ve bolluk içinde bulunanlar” (**FŞ** SF94b/51)

eṭ‘ime (< Ar.) “yemekler” (**GS** 711/5; **Sİ** R416a/6489; **SS** R343a/3862)

faṭīr (< Ar.) “bazlama, mayasız ekmek” (**LM** R217a/427, R225a/1083, R227b/1360, R236b/2321; **HE** 30a/2678; **FK** 689/349; **NŞ** 256/6)

gezek (< Far.) “meze” (**FK** 51/6, 174/6, 345/1, 435/4, 582/5; **GS** 186/3, 342/7, 414/5; **BV** 325/8, 410/6, 494/6; **Sİ** R393a/4008, R399b/4706, R399b/4710)

ġıdā (< Ar.) “gıda, yiyecek, besin” (**FK** 204/5; **GS** 29/5, 133/3, 226/8, 378/5, 403/6, 495/5; **NŞ** 363/2, 658/43; **FŞ** SF90a/32; **SS** R337a/3237, R343a/3863, R353a/4983)

ġıẕā (< Ar.) “gıda” (**FK** 216/5, 278/6, 337/5, 387/5, 641/3; **GS** 234/2, 240/2, 423/5, 517/4, 792/1; **NŞ** 96/8, 166/5, 287/4, 495/8; **BV** 23/1, 185/6, 288/3, 341/7, 362/4, 439/3, 567/2, 715/3; **FŞ** SF105b/72, SF97a/36, SF99a/131, SF46b/15, SF53b/23; **HE** 6a/409, **LM** R217a/428, R225a/1101, R231a/1736, R231a/1738; **Sİ** R371b/1765, R388b/3577, R407a/5457)

ḫamīr (< Ar.) “hamur” (**GS** 105/3, 385/4; **HE** 11b/936; **Sİ** R405a/5271)

ḫān-ı muza’fer (< Far. ḫān + < Far. -ı + < Ar. muza’fer) “safranlı pilav” (**HE** 30b/2741)

ḫōr (< Far.) “yemek” (**FŞ** SF66a/113)

ḫōrd (< Far.) “yiyecek, yiyinti” (**FŞ** SF61a/86)

ḫord (< Far.) “yiyecek, yiyinti” (**GS** 288/9)

ḫorde (< Far.) “yiyecek” (**GS** 611/4)

ḫurd (< Far.) “yiyecek, yiyinti” (**GS** 663/6; **NŞ** 61/3, 414/7; **LM** R217a/320, R226b/1286)

ḫūrd (< Far.) “yiyecek, yiyinti” (**HE** 21b/1866; **BV** 369/7, 459/6)

ėkmek “ekmek, yiyecek” (**HE** 19b/1655)

ḳatıḳsız umaç “katıksız ekmek” (**HE** 21b/1889)

ḳavurmaç “kavurma, buğday kavurması” (**LM** R234a/2052)

ḳavurmaġ “kavurma, pişirme, kızartma” (**GS** 602/4)

biryān (< Ar.) “kebap” (**Sİ** R387a/3419; **SS** R315a/876; **FK** 504/1; **GS** 596/1; **NŞ** 409/5)

kebāb (< Ar.) “kebap, parçalanmış et, doğrudan ateşte pişirilen et” (**FK** 156/5, 234/3, 314/3, 481/7, 540/3; **GS** 3b-F2/13, 45/1, 46/7, 475/4, 546/7; **NŞ** 41/6, 172/4, 283/7, 354/5, 376/5; **BV** 369/6, 392/3, 597/7; **FŞ** SF64a/55, SF64a/56; **HE** 27a/2384, 34b/3079; **LM**

R222b/854, R244b/3131, R244b/3153; **Sİ** R380b/2721, R416b/6678; **SS** R315a/876, R347a/4284)

kebābī (< Ar. kebāb + < Far. ī) “kebap gibi, kebap ile ilgili” (**BV** 435/5)

kebāblıġ (< Ar. kebāb + < Tr. -lıġ) “kebaplık” (**NŞ** 414/3; **SS** R320b/1470)

kesb-ı rūzī (< Ar. kesb + < Far. -ı + < Far. rūzī) “rızık, nimet elde etme, kazanma” (**FŞ** SF87a/22)

kömeç “bir tür ekmek” (**FK** 104/6)

kulū veşrebū (< Ar.) “yiyiniz içiniz” (**HE** 18b/1590),

ḳurṣ-ı faṭīr (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Ar. faṭīr) “bazlama” (**FK** 689/349; **HE** 30a/2678)

ḳuruġ nān “kuru ekmek” (**Sİ** R400a/4750)

ḳuruġ ötmek “kuru ekmek” (**HE** 21b/1856)

ḳuruḳ nān “kuru ekmek” (**Sİ** R400a/4757)

ḳuruḳ ötmek “kuru ekmek” (**HE** 40a/3613)

ḳūt (<Ar.) “yiyecek, besin, gıda; beslenme kaynağı” (**FK** 37/3, 337/5, 478/1, 641/3, 689/85; **GS** 40/4, 133/3, 240/1, 260/2, 370/1, 462/7; **NŞ** 240/5, 346/8; **BV** 71/1; **FŞ** SF53b/19, SF53b/24, SF56b/39, SF72b/22; **HE** 10a/799, 12a/955, 12a/993, 22a/1905, 29b/2637, 33b/3010; **LM** R227b/1336, R227b/1337, R227b/1348, R242b/2935; **Sİ** R362a/820, R381a/2778, R389a/3587, R407b/5514; **SS** R322a/1644, R323b/1797, R335b/3047, R342b/3832)

ḳūt-ı bāṭın (< Ar. ḳūt + < Far. -ı + < Ar. bāṭın) “gizli yiyecek” (**GS** 133/3)

ḳūt-ı cān (< Ar. ḳūt + < Far. -ı + < Far. cān) “can yiyeceği” (**FK** 37/3, 478/1, 673/8; **GS** 240/1; **FŞ** SF95a/71)

ḳūt-ı ḥayāt (< Ar. ḳūt + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat yiyeceği” (**BV** 348/1; **GS** 462/7, 509/4; **NŞ** 240/5; **FŞ** SF101a/107; **HE** 33b/3010, 38a/3409; **Sİ** R362a/820)

külaç “bir tür helva, güllaç, çörek” (**HE** 21b/1889)

loḳma (< Ar.) “lokma” (**FŞ** SF64a/46; **HE** 4a/254, 18b/1601; **LM** R215a/59, R227b/1350, R244a/3061; **Sİ** R377b/2428, R400b/4790; **GS** 292/7)

nuḳl (< Ar.) “meze, çerez” (**FK** 681/14, 681/44; **GS** 233/1, 474/2, 682b/4, 682e/4; **NŞ** 68/1; **BV** 177/2, 193/7, 240/2, 656/22; **HE** 16a/1362; **Sİ** R358a/367, R358a/372, R408a/5672)

loḳma-gāh (< Ar. loḳma + < Far. gāh) “yiyecek yer, aşevi” (**FŞ** SF64a/46)

loḳma-ḫāh (< Ar. loḳma + < Far. ḫāh) “yiyecek isteyen” (**HE** 21a/1828)

loḳma-ḫor (< Ar. loḳma + < Far. ḫor) “lokma yiyen” (**HE** 22a/1906; **LM** R227b/1350)

loḳma-ı nān (< Ar. loḳma + < Far. -ı + < Far. nān) “ekmek lokması” (**LM** R244a/3061)

loḳmaī (< Ar. loḳma + < Far. ī) “lokma ile ilgili” (**Sİ** R418b/6847)

luḳme (< Ar.) “lokma” (**FK** 104/6, 316/4, 343/2)

me’kūl (< Ar.) “yenmiş şey, yiyecek” (**FŞ** SF46b/19, SF57b/95; **HE** 12a/954; **Sİ** R399b/4693)

müstaġal (< Ar.) “gıda geliri sağlayan vakıf malı” (**HE** 17b/1496)

müstehlek (< Ar.) “yiyip içilerek tüketilmiş, bitirilmiş” (**NŞ** 327/10)

nān (< Far.) “ekmek” (**FK** 115/7, 691/2, 702/2; **GS** 119/5, 133/5, 683/84, 683/91, 704/1; **NŞ** 226/9; **BV** 95/6, 311/3; **FŞ** SF47a/26, SF53a/74; **HE** 18b/1601, 21b/1859, 21b/1860, 39b/3550; **LM** R215a/56, R244a/3061; **Sİ** R365a/1124, R396b/4423, R400a/4750, R400a/4757; **SS** R327b/2190, R327b/2196, R327b/2199, R339a/3464)

nān-ı beẕl (< Far. nān + < Far. -ı + < Ar. beẕl) “cömertlik ekmeği; bol bol verilen, saçılan ekmek” (**Sİ** R400a/4748)

ni‘am (< Ar.) “nimetler” (**FK** 702; **HE** 11a/896, 37b/3386, 37b/3404, 38a/3405, 41a/3688; **Sİ** R387b/3474, R388a/3492)

ni‘am-ı bü’l-‘aceb (< Ar. ni‘am + < Far. -ı + < Ar. bü’l-‘aceb) “şaşılacak, güzel nimetler” (**HE** 41a/3688)

ni‘met (< Ar.) “nimet, yiyecek ve içecek şeyler” (**GS** 3/7, 51/4; **HE** 15a/1246, 15a/1271, 15b/1319, 35a/3128, 37b/3391; **Sİ** R387a/3415, R387b/3472, R399b/4711, R404a/5165, R416b/6669; **SS** R320a/1437, R320b/1489, R325b/1996, R328a/2279, R348a/4414; **FK** 689/348, 689/443, 732/1; **BV** 106/6)

ni‘met-i elvān (< Ar. ni‘met + < Far. -i + < Ar. elvān) “çeşit çeşit nimetler, yemekler” (**HE** 35a/3128)

ni‘metlıġ (< Ar. ni‘met + < Tr. -lıġ) “nimet, nimet sahibi” (**LM** R244a/3073)

ötmek “ekmek” (**HE** 21b/1856, 40a/3613)

reh-tūşe (< Far.) “yol azığı” (**LM** R238b/2523)

rızḳ (< Ar.) “Allah’ın bahşettiği nimet” (**FK** 551/7, 689/347, 743/1; **GS** 261/8, 291/6, 299/6, 365/6, 423/6, 441/6; **BV** 380/6; **HE** 41a/3688; **Sİ** R400b/4832, R400b/4834)

rūzī (< Far.) “rızık” (**FK** 8/5, 110/1, 619/6, 690; **GS** 6b-F2/16, 51/4, 100/6, 279/9; **NŞ** 198/1, 251/7, 373/2, 396/4, 525/6, 534/1; **BV** 49/1, 258/9; **FŞ** SF52a/4, SF61a/66, SF72b/27, SF86b/53, SF87a/22; **HE** 8a/598, 15b/1302, 15b/1318, 17b/1499, 20a/1740,

28a/2472; **LM** R227b/1366, R230a/1646, R233b/1965, R247a/3418; **Sİ** R360a/586, R379a/2572, R384a/3100, R387b/3472, R418b/6850; **SS** R311b/552, R314b/846, R323b/1781 , R331b/2619)

selīṭa (< Ar.) "salata" (**BV** 146/6)

şilan (< Far.) "yemek masası" (**HE** 43b/3967)

şükr-i ni'am (< Ar. şükr + < Far. -i + < Ar. ni'am) "nimete (edilen) şükür" (**HE** 11a/896)

tana'um (< Ar.) "nimet ve bolluk içinde bulunma/yaşama" (**FŞ** SF54b/43, SF55a/54, SF81b/2)

tu'me (< Ar.) "yiyecek, yemek" (**BV** 30/3; **FK** 266/1, 430/5)

tūşe (< Far.) "azık, yiyecek" (**FK** 487/6, 489/4; **HE** 6a/407, 23a/2003; **LM** R216b/223, R233b/1981; **Sİ** R355a/81, R376b/2331, R387b/3440, R392a/3940, R392a/3949)

tūşeī (< Far.) "azık, yiyecek ile ilgili" (**Sİ** R381b/2833)

tūşesızlıḳ (< Far. tūşe + < Tr. -sız + lıḳ) "azıksız olma" (**NŞ** 321/9)

tūşesiz (< Far. tūşe + < Tr. -sız) "azıksız olma" (**NŞ** 367/6)

ṭa'ām (< Ar.) "yemek" (**FŞ** SF58a/63; **HE** 37b/3390; **LM** R217a/431; **Sİ** R396b/4424, R396b/4425, R400a/4749, R407a/5457; **SS** R315a/901, R323b/1787, R334b/2945, R336b/3198, R342b/3799; **GS** 711/3, 711/4)

ṭa'ām-ı şāhāne (< Ar. ṭa'ām + < Far. -ı + < Far. şāhāne) "hükümdara yarışır şekilde, çok güzel yemek" (**SS** R332b/2725)

ṭa'āmī (< Ar. ṭa'ām + < Far. ī) "yemekle ilgili" (**Sİ** R385a/208)

ṭu'm (< Ar.) "yiyinti, azık, tat" (**BV** 519/1; **FK** 25/1, 142/1; **HE** 5a/309, 22a/1906, 37b/3391, 39b/3586; **Sİ** R368a/1421)

ṭu'me (< Ar.) "yiyecek, yemek" (**BV** 66/9, 119/6, 244/7, 363/4, 404/2, 544/4, 640/4; **FK** 154/2, 282/7, 343/2, 401/4, 528/3, 612/4, 629/2; **FŞ** SF64a/45, SF72a/98, SF72b/22, SF94b/32; **HE** 16a/1324, 21a/1832, 21b/1867, 27b/2416, 28b/2516; **LM** R227b/1337, R234b/2092; **Sİ** R365a/1128, R370b/1661, R377a/2370, R400b/4792; **SS** R318a/1195, R323b/1796; **GS** 50/5, 251/3, 275/2, 347/2, 439/5, 725/1, 773/1; **NŞ** 56/5, 182/3, 249/2, 350/1, 436/5, 549/7, 637/3)

ṭu'melıġ (< Ar. ṭu'me + < Tr. -lıġ) "yemeklik, azıklık" (**BV** 409/2)

ṭu'melıḳ (< Ar. ṭu'me + < Tr. -lıḳ) "yemeklik, azıklık" (**BV** 532/3)

umaç "ekmek, yemek"" (**Sİ** R365b/1144, R400a/4757; **HE** 21b/1889)

un "un, buğday unu" (**BV** 297/5; **GS** 482/3, 517/2; **SS** R344b/4044, R344b/4045)

velī-ni‘met (< Ar.) “nimet sahibi, velinimet” (**Sİ** R419a/6932)

zād (< Ar.) “azık, yiyecek” (**BV** 14/3, 348/9; **FK** 2/4, 365/7, 551/8; **GS** 378/5, 432/6, 461/3, 683/4; **NŞ** 88/2, 250/8, 381/6, 549/8; **HE** 15a/1258; **Sİ** R387a/3387, R387b/3441, R406a/5379, R410b/5942; **SS** R310a/391, R319a/1303, R319a/1306, R348b/4479)

zād-ı rāh (< Ar. zād + < Far. -ı + < Far. rāh) “yol azığı” (**GS** 683/4; **Sİ** R387b/3441, R410b/5942; **SS** R348b/4479)

zād-ı reh (< Ar. zād + < Far. -ı + < Far. reh) “yol azığı, yolluk” (**NŞ** 381/6; **NŞ** 237/6)

bī-tūşe (< Far. bī + < Ar. tūşe) “azıksız” (**HE** 27b/2423)

2.40.2.1. Pişirme ile İlgili Kavramlar

maṭbūḫ (< Ar.) “pişirilmiş” (BV 107/3)

müherrā (< Ar.) “iyice kaynatarak pişirmek” (**FŞ** SF64a/45)

pişürmek “pişirme” (**Sİ** R387a/3418)

bişürmek “pişirme” (**FK** 595/7, 598/3; **BV** 124/2; **NŞ** 197/4)

2.40.2.2. Sofra ile İlgili Kavramlar

ḫān-ı letāyif (< Far. ḫān + < Far. -ı + < Ar. letāyif) “letayif sofrası” (**HE** 6b/444)

ḫān-ı ni‘am (< Far. ḫān + < Far. -ı + < Ar. ni‘am) “nimetler sofrası” (**HE** 38a/3405)

heft-ḫᵛān (< Far.) “yedi sofra” (**SS** R352b/4891)

ḫᵛān (< Far.) “yemek sofrası, yemek” (**LM** R215a/67, R221a/681, R225a/1083, R243b/3023; **Sİ** R355b/107, R361b/756, R379a/2572, R387a/3421; **SS** R329B/2407; **FŞ** SF50b/48, SF53a/74, SF80b/44, SF81b/145, SF81b/146; **FK** 352/5, 513/3, 689/346, 691/1; **GS** 43/7, 169/2, 237/8, 246/5, 280/3; **NŞ** 18/5, 35/6, 135/1, 525/6, 659/1; **BV** 324/5, 441/6)

ḫᵛān-güster (< Far.) “sofra yayan” (**LM** R220b/608)

ḫᵛān-ı ḥüsn (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik sofrası” (**FK** 223/2; **GS** 169/2, 246/5; **NŞ** 35/6)

ḫᵛān-ı raḥmet (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) “rahmet sofrası” (**LM** R243b/3023)

ḥᵛān-ı vaṣl (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma sofrası, kavuşma yemeği” (**GS** 51/4, 670/2)

ḫᵛān-ı viṣāl (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma sofrası, kavuşma yemeği” (**GS** 375/4)

ḫᵛānī (< Far.) “yemek sofrası, yemek ile ilgili” (**Sİ** R396b/4425)

māyide (< Ar.) “sofra, yiyecekle donanmış sofra” (**Sİ** R400b-55, R405a/5246)

sofra (< Ar.) “sofra” (**GS** 704/1; **Sİ** R400b-55)

süfre (< Ar.) “sofra” (**HE** 18b/1595; **NŞ** 310/3)

şilan (< Moğ.) “ziyafet sofrası, yemek ziyafeti” (**HE** 43b/3967)

2.40.2.3. Meyve ve Sebzeler ile İlgili Kavramlar

2.40.2.3.1. Meyveler ile İlgili Kavramlar

2.40.2.3.1.1. Elma-Armut-Şeftali

alma “elma” (**BV** 166/7, 715/1; **FK** 429/2, 480/1, 491/2; **GS** 420/2; **HE** 36a/3216; **LM** R233b/2008)

amrūd (< Far.) “armut” (**SS** R333b/2849)

pehī (< Far.) “yabani elma” (**LM** R248a/3510)

sīb (< Far.) “elma” (**NŞ** 264/3)

şeftālū (< Far.) “şeftali” (**BV** 693, 693/2, 694/1)

2.40.2.3.1.2. Ayva-Nar-Üzüm

bihī (< Ar.) “ayva” (**FŞ** SF58b/90; **BV** 28/1, 28/2, 28/3, 28/4, 28/5, 28/6, 28/7)

enār (< Far.) “nar (meyve)” (**BV** 726/1)

ġūre (< Far.) “koruk, olmamış, ham üzüm” (**Sİ** R397a/4470)

kişnīz (< Far.) “çok küçük taneli çekirdeksiz üzüm: güzel kokulu bir tohum” (**FŞ** SF58a/62)

şitte (< Ar.) “üzüm” (**LM** R234a/2056)

üzüm “üzüm” (**BV** 197/5; **FK** 689/2; **HE** 28b/2540; **Sİ** R391a/3823)

2.40.2.3.1.3. Hurma-Limon-Turunç

ḫurmā (< Ar.) “hurma” (**Sİ** R375b/2198)

līmū (< Far.) “limon” (**FŞ** SF58b/90; **LM** R219a/476; **Sİ** R399b/4708, R402a/4980; **GS** 342/7, 397/2)

ḳurṣ-ı līmū (< Ar. ḳurṣ + < Far. -ı + < Far. līmū) “limon” (**GS** 342/7, 397/2)

nārenc (< Far.) “turunç, portakal” (**FŞ** SF58a/49, SF58b/90; **LM** R222b/845; **GS** 96/8, 273/1; **NŞ** 24/1; **BV** 28/7)

nārenc-i ra‘nā (< Far. nārenc + < Far. -i + < Ar. ra‘nā) “güzel, hoş turunç, portakal” (**NŞ** 24/1)

nārenc-veş (< Far.) “turunç gibi” (**GS** 273/1)

ruṭab (< Ar.) “hurma, olgun hurma” (**GS** 49/5; **NŞ** 195/7)

turuc (< Far.) “turunç” (**BV** 660/1)

turunc (< Far.) “turunç” (**GS** 353/1)

2.40.2.3.1.4. Badem-Ceviz-Fıstık

cevz (< Ar.) “ceviz” (**Sİ** R391a/3819, R391a/3820; **SS** R328a/2256)

piste (< Far.) “fıstık” (**FK** 619/1; **GS** 114/4, 180/2, 245/4, 606/2; **BV** 321/2)

pisteī (< Far.) “fıstık ile ilgili” (**GS** 245/4)

piste-i ḫandān (< Far. piste + < Far. -i + < Far. ḫandān) “ağzı açık fıstık” (**GS** 245/4)

yaŋaġ “ceviz” (**Sİ** R365a/1126)

2.40.2.3.1.5. Erik-Kaysı-Zeytin-Kavun

zerdālū (< Far.) “erik, kaysı” (**HE** 36a/3217)

zeytūn (< Ar.) “zeytin” (**Sİ** R391a/3821)

şemāme (< Ar.) “yenmeyen ve güzel kokulu küçük kavun” (**LM** R232a/1830, R242b/2925; **SS** R342b/3830)

2.40.2.3.1.6. Diğer Meyveler

kişte (< Far.) “lezzetli bir tür meyve” (**LM** R234a/2056)

2.40.2.4. Sebzeler ile İlgili Kavramlar

73.2.4.1. **Havuç-Lahana**

cezer (< Ar.) “havuç” (**Sİ** R411b/6044)

çuġundur “lahana” (**HE** 21b/1858)

zerdek (< Far.) “havuç; sarımsı” (**HE** 21b/1857)

2.40.2.4.2. Kabak-Tere

kedū (< Far.) “kabak” (**HE** 28a/2492, 36a/3217)

kedū-yı ‘asel (< Far. kedū + < Far. -yı + < Ar. ‘asel) “bal kabağı” (**HE** 36a/3217)

terre (< Far.) “tere” (**HE** 21b/1860)

2.40.2.5. Tahıllar ile İlgili Kavramlar

2.40.2.5.1. Arpa

arpa “arpa” (**HE** 19b/1655, 29a/2569; **LM** R217a/441; **Sİ** R392b/3988, R392b/3989; **FK** 104/6)

cev (< Far.) “arpa, tahıl” (**FŞ** SF101b/172, SF95b/102)

2.40.2.5.2. Mercimek

‘ades (< Ar.) “mercimek” (**GS** 246/5, 248/2)

2.40.2.5.3. Nohut

neḫūd (< Far.) “nohut” (**NŞ** 393/4)

noḫūd (< Far.) “nohut” (**FŞ** SF96b/12, SF96b/13; **HE** 21b/1858; **LM** R234a/2051; **NŞ** 687/3)

noḫūdça (< Far. noḫūd + < Tr. -ça) “nohut gibi” (**FŞ** SF74b/44, SF74b/44)

2.40.2.5.4. Buğday

buġday “buğday” (**HE** 19b/1655; **LM** R217a/441, R234a/2051, R243b/3045, R244b/3138; **Sİ** R392b/3988, R392b/3989; **GS** 683/91)

2.40.2.6. Hayvansal Ürünler ile İlgili Kavramlar

2.40.2.6.1. Bal

‘asel (< Ar.) “bal” (**HE** 36a/3217; **FK** 205/3)

bal “bal” (**LM** R246b/3293; **FK** 457/2; **GS** 142/4, 203/5, 466/2, 484/6)

engebīn (< Far.) “bal” (**GS** 458/3)

engübīn (< Far.) “bal” (**HE** 30a/2674; **NŞ** 21/5; **BV** 290/2, 519/1)

şehd (< Ar.) “bal” (**BV** 45/1, 199/4, 447/1, 651/5, 731/1; **FK** 109/1; **GS** 75/8, 93/5, 114/8, 133/1, 347/1, 458/3; **NŞ** 136/5, 247/4; **FŞ** SF59b/50, SF76a/79, SF96b/77; **LM** R220b/643, R221b/708, R221b/748, R235b-26; **Sİ** R391b/3853, R391b/3855, R393a/4010, R403b/5094; **SS** R309a/298; **HE** 28a/2492)

şehd-ālūd (< Ar. şehd + < Far. ālūd) “bal bulaşmış” (**LM** R235b-26)

şehd-i zenbūrī (< Ar. şehd + < Far. -i + < Ar. zenbūrī) “eşek arısı balı” (**GS** 347/1)

şehdlıġ (< Ar. şehd + < Tr. -lıġ) “ballı” (**BV** 600/5; **FŞ** SF85a-39)

şehd-rīz (< Ar. şehd + < Far. rīz) “bal saçan” (**Sİ** R391b/3854, R403b/5099)

2.40.2.6.2. Süt-Yoğurt

felle (< Far.) “ekşi süt” (**HE** 6a/409)

ḳatıḳsız “yoğurtsuz” (**HE** 21b/1889)

ḳaṭre-i süt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. süt) “süt damlası” (**LM** R237b/2417)

ḳımız “kımız, at sütü” (**FK** 689/166; **NŞ** 218/6)

süt “süt” (**BV** 85/7; **FK** 415/5; **NŞ** 71/3, 218/6; **FŞ** SF46b/18, SF53b/19, SF53b/21, SF53b/24; **HE** 5a/308, 41a/3686; **LM** R220b/649, R237b/2417, R239a/2565, R239a/2566; **Sİ** R357a/274, R402a-57)

2.40.2.6.3. Yağ-Et

ėt “et” (**GS** 711/9)

sarıġ yaġ “tereyağı” (**FŞ** SF56a/73)

yaġ “yağ” (**BV** 211/5, 300/3, 632/2; **FK** 24/2, 236/3, 312/3, 464/6, 522/1, 612/5, 618/8; **GS** 251/5, 309/8, 310/1, 574/4, 602/4; **NŞ** 264/1, 299/7, 615/1, 657/27; **FŞ** SF56a/73, SF63a/101, SF63a/102, SF63a/99, SF89b/81; **HE** 21b/1845; **LM** R221b/745, R223a/915, R230b/1662, R238a/2477; **Sİ** R379a/2558, R403b/5093; **SS** R316b/1040, R317b/1159, R319b/1365)

2.40.2.7. Tatlı ve Şeker ile İlgili Kavramlar

gül-ḳand (< Far.) “gül tatlısı, gül şekeri” (**GS** 119/9; **NŞ** 95/1, 115/8, 254/5; **BV** 93/5; **SS** R326a/2067)

gül-şeker (< Far.) “gül tatlısı” (**HE** 22a/1906)

ḥelvā (< Ar.) “helva, tatlı” (**FŞ** SF50b/51; **Sİ** R397a/4470; **GS** 133/4, 496/3, 683/61)

ḳand-ı gül-āb-āmiz (< Ar. ḳand + < Far. -ı + < Far. gül-āb-āmiz) “gül suyu karışmış şeker, tatlı” (**FK** 492/3)

ḳand-ı mükerrer (< Ar. ḳand + < Far. -ı + < Ar. mükerrer) “tekrar tekrar kaynatılarak özenle yapılmış şeker, tatlı” (**Sİ** R391b/3850)

ḳandī (< Ar. ḳand + < Far. ī) “şekerden yapılmış, şekerle ilgili” (**NŞ** 96/8)

muḳanned (< Ar.) “şekerle terbiye olunmuş” (**GS** 606/2)

şehd-engīz (< Ar. şehd + < Far. engīz) “bal ile karışık; içinde bal varmış gibi tatlı” (**FŞ** SF85a-39)

şeker (< Far.) “şeker, tatlı, hoş” (**BV** 34/7, 123/2, 336/4, 465/4, 504/3, 731/1; **FK** 18/2, 109/2, 253/4, 345/1, 416/1; **GS** 157/3, 216/4, 224/3, 375/2, 544/2; **NŞ** 24/3, 103/3, 135/1, 231/4, 461/4, 543/3, 614/1; **FŞ** SF49a/23, SF49a/26, SF50b/51, SF76a/56; **HE** 5a/310, 7b/557; **Sİ** R391b/3851, R391b/3858, R403b/5099; **SS** R310a/360, R310a/361)

şeker-ālūde (< Far.) “şekere bulaşmış, karışmış” (**SS** R310a/364)

şeker-fişān (< Far.) “şeker saçan” (**SS** R316b/1073)

şeker-genc (< Far.) “şeker hazinesi” (**Sİ** R389b/3664)

şekerī (< Far.) “şeker, tatlı, hoş olma ile ilgili” (**SS** R310a/361, R329a/2395)

şeker-ḳand (< Far.) “nebat şekeri” (**NŞ** 95/1)

şeker-rīz (< Far.) “şeker saçan” (**FŞ** SF107a/94, SF46b/53, SF48a/24, SF49a/22, SF81b-36; **HE** 18b/1598; **LM** R217a/292)

şeker-rīzī (< Far.) “şeker saçan” (**SS** R309b-6)

şeker-rīzlik (< Far. şeker-rīz + < Tr. -lik) “şeker saçma” (**FŞ** SF93a-45)

şekker (< Far.) "şeker" (**BV** 60/4, 116/1, 116/5, 177/2, 519/1; **FK** 24/1, 68/2, 72/4, 149/5; **GS** 16/4, 118/7, 200/5, 235/1, 458/4; **NŞ** 36/1, 177/2, 378/1; **FŞ** SF49a/25, SF49a/31, SF76a/59, SF76a/60, SF96b/77; **HE** 5a/308, 5a/309; **Sİ** R387a/3418, R391b/3850, R392b/3990; **SS** R310a/362)

şekker-ḫan (< Far.) "şekerci dükkânı" (**FK** 148/6)

şekker-i la'l (< Far. şekker + < Far. -i + < Ar. la'l) "kırmızı şeker" (**GS** 24/5; **NŞ** 263/2)

şekker-i nāb (< Far. şekker + < Far. -i + < Far. nāb) "saf, halis şeker" (**BV** 655/10)

şekker-istān (< Far.) "şeker kamışı tarlası" (**FK** 223/9; **GS** 5a-F2/21, 41/1, 119/9; **NŞ** 654/5)

teng-i şeker (< Far. teng + < Far. -i + < Far. şeker) "şeker yükü; *mec.* dilber dudağı" (**HE** 7b/557)

ḳand (< Ar.) "şeker, şeker kamışının donmuş usaresi" (**FK** 92/7, 345/1, 492/3; **GS** 119/8, 139/1, 556/1; **NŞ** 657/50; **BV** 286/2; **FŞ** SF59b/60, SF76a/56, SF76a/57, SF76a/58; **HE** 30b/2741, 36a/3217, 41a/3728; **LM** R238a/2450, R241b/2820; **Sİ** R377b/2396, R377b/2396, R388a/3484, R391b/3850)

2.40.3. İçecekler ile İlgili Kavramlar

2.40.3.1. Su ve İlgili Kavramlar

āb (< Far.) "su" (**BV** 658/12; **GS** 11/2, 46/6, 197/3, 549/6, 616/1, 632/4, 764/1, 790/1; **NŞ** 10/2, 41/1, 110/2, 209/3, 334/4, 408/2, 436/3, 504/4, 619/6; **FK** 92/2, 107/2, 333/3, 377/2, 664/2, 674/2; **FŞ** SF106b/59, SF90a/19, SF49b/48, SF51b/51; **HE** 18b/1598, 24a/2099, 25b/2235, 27b/2442, 35a/3130; **LM** R216a/191, R228a/1408, R239a/2582, R241b/2819; **Sİ** R355a/83, R362b/831, R377a/2351, R384b/3141; **SS** R307a/57, R310a/367, R316b/1072, R322a/1614, R326a/2080)

āb-ı āteş-reng (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. āteş-reng) "ateş renkli su, kızıl su; *mec.* şarap" (**NŞ** 257/6, 542/6)

ābī (< Far.) "sulu" (**FŞ** SF88b/132; **GS** 526/2; **NŞ** 489/6)

cüll-āb (< Ar.) "gül suyu" (**FŞ** SF49a/28, SF81b-36)

cüll-āblıġ (< Ar. cüll- āb + < Tr. -lıġ) "gül suyu" (**FŞ** SF49a/29)

gül-āb (< Far.) "gül suyu" (**FK** 63/1, 104/5, 304/2, 388/2; **GS** 46/4, 87/4, 385/7, 567/4; **NŞ** 10/5, 168/2, 376/2, 462/4; **BV** 400/4, 542/1, 715/1; **FŞ** SF93a/149; **HE** 10a/790, 10b/840, 30b/2731, 35b/3194; **LM** R223a/919, R223b-13, R228a/1407, R228a/1408; **Sİ** R376a/2281; **SS** R313a/680, R334b/2950, R347b/4352)

gül-āb-āmiz (< Far.) “gül suyu ile karışık” (**FK** 492/3; **NŞ** 193/6)

gül-āb-ḫāne (< Far.) “gül suyu evi” (**GS** 567/4; **LM** R221b/751)

ḳaṭre-ı su (< Ar. ḳaṭre + < Far. -ı + < Tr. su) “su damlası” (**FŞ** SF58b/96)

ḳaṭre-i su (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Tr. su) “su damlası” (**GS** 436/2; **Sİ** R361a/672)

ḳaṭre-yi sū (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Tr. su) “su damlası” (**SS** R314a/779)

mā (< Ar.) “su” (**FK** 87/8; **GS** 803/1; **HE** 37b/3395; **FŞ** SF80b/48)

māī-i sīm-gūn (< Ar. māī + < Far. -i + < Far. sīm-gūn) “gümüş renkli su” (**Sİ** R391b/3859)

memzūc-ı gül-āb (< Ar. memzūc + < Far. -ı + < Far. gül-āb) “gül suyu karışımı” (**FK** 104/5)

meyl-i zülāl (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. zülāl) “tatlı ve güzel suya meyletme” (**FK** 591/6)

nūş-ı zülāl (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. zülāl) “temiz saf su” (**FK** 78/4)

su “su” (**BV** 1/1, 48/2, 64/6, 213/4, 395/6, 450/1; **FK** 14/4, 107/3, 262/7, 304/6, 459/2, 545/1; **GS** 10/2, 122/4, 202/4, 301/2, 400/3; **NŞ** 10/2, 102/5, 218/3, 301/6, 408/5; **FŞ** SF104a/110, SF90b/59, SF52b/24, SF58b/106, SF74b/78; **HE** 2a/48, 9b/750, 11b/943, 12b/1042, 24a/2099; **LM** R214b/12, R222b/849, R224a/1001, R241b/2821, R246b/3271; **Sİ** R355a/48, R366b/1255, R374b/2122, R385a/3218; **SS** R306b/17, R316b/1080 , R332b/2772, R339a/3451)

suluġ “sulu” (**HE** 33a/2975)

suv “su” (**GS** 683/107; **HE** 32b/2922, 33a/2962)

tereng (< Far.) “derin su” (**BV** 650/5)

ṭālib-i cām-i zülāl (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -i + < Ar. zülāl) “saf su kadehinin talibi” (**GS** 344/5)

vaṣl-ı zülāl (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. zülāl) “temiz ve güzel suya kavuşma” (**NŞ** 67/3)

zemzem (< Ar.) “Kâbe civarındaki meşhur su, zemzem suyı” (**HE** 27a/2402; **GS** 7/5, 530/3)

zülāl (< Ar.) “tatlı su, saf ve güzel su” (**BV** 31/3, 137/7, 279/3, 338/3, 398/6; **FK** 78/4, 185/1, 201/9, 353/3, 457/1, 594/6; **GS** 114/4, 257/1, 335/5, 400/6, 542/3, 578/9; **NŞ** 67/3, 145/1, 203/8, 322/3, 417/1, 517/3, 608/5; **FŞ** SF52a/58, SF60a/100, SF74b/78, SF79b/52, SF85a/35; **HE** 11b/943, 13b/1096, 21b/1852, 39b/3586; **LM** R219a/488, R220a/564, R233a/1908, R241b/2820; **Sİ** R361b/766, R365a/1100, R382a/2884, R382a/2887, R384b/3156; **SS** R307a/55, R308a/164, R331b/2639, R342b/3816, R343a/3894)

zülāl-ı bī-ġış (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. bī-ġış) "saf, katıksız su" (**LM** R233a/1908)

zülāl-ı ṣāfī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) "arı, saf su" (**FŞ** SF79a/1)

zülālī (< Ar. zülāl + < Far. ī) "tatlı su, saf ve güzel su ile ilgili" (**HE** 14b/1200; **NŞ** 24/4)

zülāl-i bihişt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. bihişt) "cennet suyu" (**HE** 11b/943)

zülāl-i çeşme-yi derd (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. derd) "dert, gam çeşmesinin suyu" (**LM** R220a/564)

zülāl-i eşk (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. eşk) "gözyaşının tatlı suyu" (**GS** 257/1)

zülāl-i kevṯer (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. kevṯer) "Kevser suyu" (**BV** 711)

zülāl-i ṣūn' (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ṣūn') "yaratma suyu, kader suyu" (**NŞ** 322/3)

zülāl-i vaṣl (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma suyu" (**BV** 70/6, 445/6; **FK** 403/5, 619/9; **GS** 344/5, 401/2; **NŞ** 648/1)

2.40.3.1.1. Ölümsüzlük, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar

'ayn-ı āb-ı ḥayvān (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "hayat suyunun kaynağı/pınarı" (**NŞ** 399/6)

'ayn-ı ḥayāt-efzā (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt + < Far. efzā) "hayat veren pınar, kaynak" (**FK** 261/1)

'aynü'l-ḥayāt (< Ar.) "hayat pınarı" (**FŞ** SF74b/79, SF76a/61, SF77b-33, SF78b-34; **Sİ** R367b-20; **HE** 5b/381; **GS** 712/1; **NŞ** 604/6)

'aynü'l-ḥayāt-ı cāvīdānī (< Ar. 'aynü'l-ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvīdānī) "sonsuz hayat pınarı, kaynağı" (**Sİ** R367b-20)

'azm-ı āb-ı ḥayāt (< Ar. 'azm + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "hayat suyu içmeye niyet etme" (**Sİ** R369b/1569)

āb-ı ḥayāt (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "ölümsüzlük veren su" (**FK** 46/5, 122/7, 380/5, 491/2, 674/4, 689/137; **BV** 74/3, 103/4, 180/3, 213/2, 345/4, 424/2, 525/4, 612/3; **GS** 9b-F2/14, 13a-F2/3, 78/1, 87/1, 174/7, 346/7, 632/4; **NŞ** 10/2, 74/2, 141/3, 334/4, 482/4, 508/4, 651/2, 671/4; **FŞ** SF90a/19; **HE** 7a/486, 11a/887, 18b/1598, 29a/2585, 35a/3130; **Sİ** R356b/213, R369b/1569, R377a/2351, R380b/2749; **SS** R319b/1341, R322a/1614, R326a/2080, R348a/4432)

āb-ı ḥayvān (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük veren su" (**FK** 107/2, 230/1, 333/3, 456/6, 511/5, 676/4, 689/44; **BV** 22/2, 178/3, 279/1, 348/5, 355/4, 400/6, 571/5; **GS** 11/2, 148/1, 169/3, 219/7, 373/3, 417/5, 545/1, 616/1, 764/1, 790/1; **NŞ** 110/2, 145/1, 252/3, 382/2, 387/6, 483/1, 499/1, 538/3, 648/1; **FŞ** SF80b/52, SF82a/41; **Sİ**

R355a/83, R362b/838, R380b/2750, R387a/3392, R402b/5000; **SS** R310a/366, R310a/367, R313b/744, R316b/1072)

āb-ı zindegānī (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. zindegānī) “canlılık suyu” (**FK** 552/5, **GS** 865/1; **NŞ** 436/3; **FŞ** SF49b/48, SF51b/51, SF67b/45, SF91a/127; **LM** R216a/191, R217a/344, R239a/2582, R241b/2819, R246b/3285; **Sİ** R402a-57; **SS** R334a/2900)

çeşme-ı ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF66a/8)

çeşme-ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Far. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**FŞ** SF93b/60)

çeşme-i ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**FK** 21/2, 180/1, 429/1, 535/2, 541/3, 670/1, 714/1; **BV** 4/2, 95/2, 252/4, 303/1, 512/2, 550/1, 623/2; **GS** 10/6, 20/4, 190/3, 321/5, 420/1, 443/4,783/1; **NŞ** 131/1, 167/3, 487/1; **HE** 35a/3129, 18a/1529, 21b/1856)

çeşme-i ḫıżr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) “sonsuzluk çeşmesi” (**FK** 92/2)

çeşme-i zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R359b/526)

çeşme-i zindegānī-şirişt (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī-şirişt) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/764)

çeşme-yi ḥayāt (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “canlılık çeşmesi” (**SS** R310a/369)

çeşme-yi ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**SS** R338a/3353)

çeşme-yi zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**SS** R329a-23)

çeşm-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “sonsuzluk suyu” (**NŞ** 544/3)

ḥayāt suyı (< Ar. ḥayāt + < Tr. suyı) “canlılık suyu, sonsuzluk suyu” (**FK** 457/1, 591/6; **GS** 79/3, 699/1; **NŞ** 183/3, 534/2; **FŞ** SF66a-24)

ḥayvān çeşmesi (< Ar. ḥayvān + < Far. çeşme + < Tr. -si) “canlılık çeşmesi” (**BV** 464/3; **FK** 373/3, 611/4; **NŞ** 263/2, 587/3; **FŞ** SF76a/62)

ḥayvān suyı (< Ar. ḥayvān + < Tr. suyı) “hayat suyu, ölümsüzlük suyu” (**BV** 33/2, 105/8, 249/5, 309/3, 460/8); **FK** 20/5, 201/6, 336/8, 598/5, 605/6; **GS** 19/5,123/8, 234/3, 268/3, 304/6, 339/1; **NŞ** 30/6, 191/5, 301/9, 344/1, 428/5; **FŞ** SF105b/74, SF66a/17, SF66a/9,

SF76a/57, SF81b/152; **HE** 1b/7, 25b/2250, 40a/3634; **Sİ** R358b/430, R382a/2881, R384b/3140; **SS** R316a/981, R316b/1080, R351b/4764)

ḫızır suyı (< Ar. ḫızır + < Tr. suyı) "ölümsüzlük suyu" (**BV** 74/3, 655/11; **FK** 470/3; **GS** 17/6; **NŞ** 10/2, 225/1; **Sİ** R362a/820)

ḫızır çeşmesi (< Ar. ḫızır + < Far. çeşme + < Tr. -si) "ölümsüzlük suyu" (**HE** 10b/821)

ḫızır suyı (< Ar. ḫızır + < Tr. suyı) "ölümsüz suyu" (**BV** 424/2; **FK** 78/4, 536/9, 611/8; **GS** 527/2; **FŞ** SF66a-24; **HE** 36a/3257, 39b/3587; **Sİ** R420a/7003)

ḳaṭre-yi zülāl-i ḥayāt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Ar. zülāl + < Far.-i+ < Ar. ḥayāt) "hayat suyunun damlası" (**SS** R308a/164)

selsebīl-i ḥayāt (< Ar. selsebīl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) "bengi su" (**HE** 21a)

ser-çeşme-ı ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük suyunun çıktığı yer" (**FŞ** SF101b/170)

ser-çeşme-i āb-ı ḥayāt (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "ölümsüzlük suyunun çıktığı yer" (**BV** 396/2)

ser-çeşme-i cān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. cān) "can pınarı, can kaynağı, can çeşmesi" (**HE** 11a/883)

ser-çeşme-i ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük suyunun çıktığı yer" (**GS** 321/4; **NŞ** 557/2)

zülāl-ı ḫızır (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ḫızır) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**FŞ** SF52a/58)

zülāl-ı zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**FŞ** SF60a/100, SF78a/47, SF79b/52)

zülāl-i çeşme-i ḥayvān (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu, hayat çeşmesinin suyu" (**NŞ** 94/1)

zülāl-i ḥayāt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) "canlılık suyu, bengi su" (**Sİ** R361b/766, R382a/2884; **SS** R329a-23, R342b/3816)

zülāl-i ḥayvānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayvānī) "canlılık suyu, bengi su" (**SS** R331b/2639)

zülāl-i ḫızır (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫızır) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**BV** 364/7, 530/3; **FK** 185/1; **GS** 398/5; **NŞ** 302/3)

zülāl-i ḫızır-ı leb (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫızır + < Far. -ı + < Far. leb) "Hızır gibi olan dudağın suyu" (**FK** 353/3)

zülāl-i zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**LM** R219a/488; **Sİ** R367b-20)

2.40.3.2. Şerbet ve İlgili Kavramlar

sikencübīn (< Ar.) "balla sirke karıştırılıp yapılan bir şerbet" (**LM** R243a/2975)

şerbet (< Ar.) "şerbet" (**BV** 4/2, 58/9, 110/5, 241/4, 324/7, 439/3; **FK** 15/5, 307/3, 366/6, 596/5, 689/73; **GS** 53/5, 93/1, 114/1, 219/7, 303/4; **NŞ** 10/5, 110/2, 267/2, 302/3, 487/1; **FŞ** SF72b/22; **HE** 43a/3901, 43a/3901; **LM** R217a/427, R226b/1302, R236b/2284, R243a/2972, R243a/2973; **Sİ** R391b/3851, R407b/5549; **SS** R324a/1829, R330a/2488, R336b/3198, R341a/3655, R347b/4363)

şerbetī (< Far.) "bir şerbet, şerbetle ilgili" (**NŞ** 704/1)

şerbet-i ʻaṭṭār (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. ʻaṭṭār) "aktar şerbeti; şifa veren şerbet" (**BV** 110/6)

şerbet-i ʻunnāp (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. ʻunnāp) "hunnap şerbeti" (**NŞ** 130/3)

şerbet-i hicrān (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. hicrān) "ayrılık şerbeti" (**BV** 328/2; **FK** 689/73)

şerbet-i ḳand (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. ḳand) "şeker şerbeti" (**FK** 92/7)

şerbet-i laʻl (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. laʻl) "kırmızı şerbet" (**GS** 527/3, 764/1; **NŞ** 170/1, 193/6, 579/9)

şerbet-i merg (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. merg) "ölüm şerbeti" (**GS** 299/2; **LM** R243a/2973)

şerbet-i nāb (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. nāb) "saf, halis şerbet" (**NŞ** 566/1)

şerbet-i nārenc (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. nārenc) "narenciye şerbeti" (**GS** 273/3)

şerbet-i ṣabr (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. ṣabr) "sabır şerbeti" (**GS** 114/4; **NŞ** 110/2)

şerbet-i ṣafā (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. ṣafā) "sefa şerbeti" (**NŞ** 92/5)

şerbet-i vaṣl (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma şerbeti" (**BV** 33/3; **GS** 441/5, 663/3)

şerbet-i yuḥyī'l-ʻıẓām (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuḥyī'l-ʻıẓām) "ölüyü dirilten şerbet; abıhayat" (**BV** 655/1)

şerbet-i yuḥyi'l-ʻiẓām (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. yuḥyi'l-ʻiẓām) "ölüyü dirilten şerbet; abıhayat" (**GS** 63/1)

şerbet-i zindegānī (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Far. zindegānī) "dirilik, canlılık şerbeti; ölümsüzlük şerbeti" (**Sİ** R407b/5549)

2.40.3.3. Şarap, Bade, Mey ile İlgili Kavramlar

ʻazm-ı bāde (< Ar. ʻazm + < Far. -ı + < Far. bāde) "bade içmeye niyet etme" (**FŞ** SF64b/118)

ʻazm-i şarāb-nāb (< Ar. ʻazm + < Far. -i + < Ar. şarāb + < Far. nāb) "saf, katıksız şarabı içmeye niyetlenme" (**LM** R222b/854)

ʻişret-i āmāde (< Ar. ʻişret + < Far. -i + < Far. āmāde) "hazır içki" (**GS** 474/3)

bāde (< Far.) "şarap, içki" (**FK** 14/7, 142/1, 278/6, 340/6, 458/6; **BV** 13/2, 69/6, 104/1, 167/5, 214/6, 302/8, 500/8, 635/4; **GS** 11/2, 106/2, 204/7, 302/8, 305/5, 420/3, 524/1; **NŞ** 8/9, 101/7, 202/6, 306/7, 416/5, 501/8; **Sİ** R358a/385, R371b/1780, R380b/2716, R384a/3095; **FŞ** SF53b/80, SF57b/27, SF73b/116, SF85b/50; **HE** 21a/1821, 22b/1950, 29b/2637, 32b/2906, 33b/3009; **LM** R222b/845, R230a/1641, R230a/1642, R241b/2816; **SS** R309b/311, R316b/1061, R333b/2831, R335a/3021)

bāde-āmiz (< Far.) "içki ile karışık" (**NŞ** 209/3)

bāde-āmīzī (< Far.) "içki ile karışık" (**SS** R335b/3056)

bāde-ı ʻışḳ (< Far. bāde + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk şarabı" (**FŞ** SF80a-35)

bāde-ı nāb (< Far. bāde + < Far. -ı + < Far. nāb) "halis, duru şarap" (**FŞ** SF67a/101)

bādeī (< Far.) "bir bade, bade ile ilgili" (**GS** 201/5, 464/8; **NŞ** 644/5, **FK** 689/79)

bāde-i ʻışḳ (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşk şarabı" (FK 340/6, 689/359; **BV** 131/5, 212/3; **GS** 230/6; **NŞ** 77/1)

bāde-i ʻişyān (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ʻişyān) "isyan şarabı" (**HE** 24b/2124)

bāde-i cān-fezāy (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. cān-fezāy) "mutluluğu arttıran şarap" (**Sİ** R380b/2716)

bāde-i ġaflet (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ġaflet) "gaflet şarabı" (**HE** 40a/3604)

bāde-i ġam (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ġam) "keder şarabı" (**BV** 471/6)

bāde-i gül-fām (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. gül-fām) "gül renkli şarap, kırmızı şarap" (**FK** 181/2, 682/4, 689/84; **BV** 337/1; **GS** 114/2; **NŞ** 611/1, 611/8; **HE** 8a/617)

bāde-i gül-gūn (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. gül-gūn) "kırmızı şarap" (**FK** 94/1, 222/5, 233/1; **BV** 402/1; **NŞ** 91/1, 193/5)

bāde-i gül-reng (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. gül-reng) "kırmızı şarap" (**FK** 279/8; **BV** 104/2, 236/6; **NŞ** 648/2)

bāde-i ḥamrā (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ḥamrā) "kırmızı şarap" (**GS** 132/3)

bāde-i ḫātır (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ḫātır) “gönle ferahlık veren şarap” (**Sİ** R358a/385)

bāde-i hecr (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık şarabı” (**FK** 661/5; **NŞ** 192/3, 538/3)

bāde-i kāfūr-gūn (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. kāfūr + < Far. gūn) “kafur renkli şarap; kafur renginde şarap” (**BV** 78/7)

bāde-i kevser (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. kevser) “Kevser şarabı” (**HE** 4a/237; **BV** 536/7)

bāde-i la‘l (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. la‘l) “kırmızı şarap” (**GS** 11/2, 117/5, 311/4, 618/7, 624/5; **NŞ** 178/7, 555/7, 657/86; **BV** 178/7, 201/6)

bāde-i la‘l-fām (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. la‘l +< Far. fām) “kırmızı renkli şarap” (**Sİ** R384a/3087)

bāde-i la‘l-i leb (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. leb) “dudağın kırmızı şarabı” (**NŞ** 184/6; **FK** 396/5)

bāde-i lem‘a (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. lem‘a) “parlak şarap, kadeh” (**FK** 689/201)

bāde-i maḳṣūd (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “arzu edilen şarap” (**GS** 315/6)

bāde-i mestāne (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. mestāne) “sarhoşluk veren şarap” (**FK** 689/55)

bāde-i nāb (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. nāb) “halis, duru şarap” (**FK** 44/7, 45/1, 689/389; **BV** 42/1, 339/6; **GS** 524/1; **NŞ** 50/1, 150/4, 549/1; **HE** 9a/704)

bāde-i rengīn (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. rengīn) “renkli şarap” (**FK** 689/133; **GS** 58/4)

bāde-i ṣāf (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ṣāf) “saf şarap” (**FK** 191/3; **BV** 464/6; **NŞ** 67/8)

bāde-i ṣāfī (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. ṣāfī) “en saf içki” (**HE** 34b/3105; **Sİ** R358b/416)

bāde-i şafaḳ-gūn (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. şafaḳ +< Far. gūn) “şafak renkli, kırmızı şarap” (**LM** R247b/3453)

bāde-i şevḳ (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. şevḳ) “şevk şarabı” (**GS** 233/5)

bāde-i vaḥdet (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. vaḥdet) “birlik şarabı” (**FK** 412/8)

bāde-i vaṣl (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şarabı” (**FK** 366/7; **GS** 274/2, 790/1)

bāde-i yāḳūt-reng (< Far. bāde + < Far. -i + < Ar. yāḳūt + < Far. reng) “yakut renkli, kırmızı şarap” (**BV** 338/6)

bādesiz (< Far. bāde-) + < Tr. -siz) “badesiz, içkisiz” (**NŞ** 101/1, 296/7)

bāde-yi aṣfer (< Far. bāde + < Far. -yi + < Ar. aṣfer) “sarı/sarımsı kızıl şarap” (**SS** R326b/2096)

bāde-yi gül-fām (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. gül-fām) “gül renkli şarap, kırmızı şarap” (**SS** R333b/2828)

bāde-yi gül-gūn (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. gül-gūn) “kırmızı şarap” (**SS** R334b/2966)

bāde-yi gül-reng (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. gül-reng) “kırmızı şarap” (**SS** R333a/2826, R334a/2907)

bāde-yi kāfūr-mizāc (< Far. bāde + < Far. -yi + < Ar. kāfūr-mizāc) “kafir huylu şarap” (**SS** R344b-32)

bāde-yi müşkīn (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. müşkīn) “mis kokulu şarap” (**SS** R322a-20)

bāde-yi nāb (< Far. bāde + < Far. -yi + < Far. nāb) “halis, duru şarap” (**SS** R317a/1110)

baḥr-ı mey (< Ar. baḥr + < Far. -ı + < Far. mey) “şarap denizi” (**FŞ** SF79b/97)

bī-dürd (< Far.) “tortusuz (şarap)” (**GS** 332/2)

bī-dürd-i firāḳ (< Far. bī-dürd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılığın tortusuz şarabı” (**GS** 332/2)

bülbüle (< Ar.) “şarap, kadeh, bir çeşit zerdali” (**HE** 39b/3578)

cām- ı fenā (< Far. cām + < Far.-i+ < Ar. fenā) “yokluk şarabı, ölüm” (**BV** 274/7)

cām-ı ‘ışḳ (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şarabı” (**FK** 248/3)

cām-ı deryā-miṣāl (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. deryā + < Ar. miṣāl) “deniz gibi, deniz misali kadeh, içki” (**Sİ** R411a/6000)

cām-ı fürḳat (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık kadehi; ayrılık şarabı” (**FK** 679/3)

cām-ı ġarībāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ġarīb +< Far. āne) “garip biçimde kadeh, şarap” (**FK** 689/116)

cām-ı girāmī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. girāmī) “değerli, kıymetli kadeh; şarap” (**FŞ** SF49a/33)

cām-ı gül-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-fām) “gül renkli kadeh, kırmızı şarap” (**FK** 681/12; **GS** 682b/2)

cām-ı gül-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli kadeh, kırmızı şarap” (**BV** 398/2; **FK** 533/4; **FŞ** SF53b/81)

cām-ı gül-nārī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-nārī) “nar çiçeği renkli şarap, kırmızı şarap” (**GS** 472/5)

cām-ı gül-reng (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli kadeh, şarap” (**FŞ** SF54b/15; **SS** R335a/3011)

cām-ı ḥayāt (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat kadehi, şarabı” (**Sİ** R368a/1412)

cām-ı hecr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık kadehi, şarabı” (**BV** 368/4; **FK** 406/5, 670/7)

cām-ı ḫoş-güvār (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫoş-güvār) “hoş içimli lezzetli şarap” (**FK** 539/8)

cām-ı ḫusrevāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫusrevāne) “hükümdara yakışır biçimde kadeh, şarap” (**FŞ** SF67a/89)

cām-ı ḫusrevānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. ḫusrevānī) “hükümdara yakışır biçimde kadeh, şarap” (**FŞ** SF52a/30)

cām-ı ḥuzūr (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥuzūr) “huzur kadehi, şarabı” (**FK** 688/97)

cām-ı ḥüsn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik kadehi, şarabı” (**FŞ** SF76a/85)

cām-ı kām-rānī (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. kām-rānī) “arzuya eriştiren kadeh, şarap” (**FŞ** SF81b/19)

cām-ı ḳātil (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ḳātil) “katledici, öldürücü kadeh, şarap” (**FŞ** SF99b/219)

cām-ı mātem-zedāy (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. mātem + < Far. zedāy) “yaslı, kederli kadeh, şarap” (**Sİ** R365a/1103)

cām-ı mestāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. mestāne) “sarhoş eden, kendinden geçiren kadeh, şarap” (**Sİ** R359b/533)

cām-ı neşāṭ-endūz (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. neşāṭ + < Far. endūz) “neşe, sevinç veren kadeh, şarap” (**BV** 469/6)

cām-ı pāk (< Far. cām + < Far. -ı + < Far. pāk) “saf, katıksız şarap” (**FK** 689/107)

cām-ı ṣāf (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣāf) “saf, katıksız şarap” (**HE** 34b/3074; **Sİ** R384a/3081)

cām-ı ṣafā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “neşe ve zevk şarabı” (**Sİ** R364b/1031)

cām-ı ṣāfī (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣāfī) “katıksız, saf şarap” (**FŞ** SF51a/98)

cām-ı ṣaḥbā (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣaḥbā) “al, kızıl şarap, kadeh” (**BV** 216/8, 235/9)

cām-ı ṣandal-fām (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. ṣandal + < Far. fām) “sandal ağacı renkli kadeh, şarap” (**SS** R343a/3867)

cām-ı şafaḳ-gūn (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli (kızıl) şarap” (**BV** 70/2)

cām-ı şükrāne (< Far. cām + < Far. -ı + < Ar. şükr + < Far. āne) “gönül borcu, minnettarlık kadehi, şarabı” (**FK** 689/443)

cur‘a (< Ar.) “yudum, kadehin dibindeki son yudum” (**GS** 44/6, 67/7, 142/7; **NŞ** 652/14)

cur‘a-ı mey (< Ar. cur‘a + < Far. -ı + < Far. mey) “bir yudum şarap; şarabın dibinde kalan son yudum” (**NŞ** 652/14)

cür‘adān (< Ar. cür‘a + < Far. dān) “kadeh, içki kadehinin dibinde kalan kısım” (**HE** 32a/2854)

cür‘a-ı lāy (< Ar. cür‘a + < Far. -ı + < Far. lāy) “kadehin dibindeki damla, tortu” (**HE** 33b/3013)

cür‘aī (< Ar. cür‘a + < Far. ī) “bir yudum, yudumla ilgili” (**GS** 648/8, 654/7; **NŞ** 124/6, 163/6, 462/5; **FK** 560/7; **BV** 58/1, 97/7, 636/6, 658/39)

cür‘a-i mey (< Ar. cür‘a + < Far. -i + < Far. mey) “içki damlası” (**FK** 77/5)

cür‘ayī (< Ar. cür‘a + < Far. ī) “bir yudum, yudumla ilgili” (**GS** 132/9)

çaġır “içki, şarap” (**HE** 34b/3072, 34b/3071; **FK** 16/1, 681/83; **GS** 491/3, 631/6)

dürd (< Far.) “tortu, çöküntü” (**FŞ** SF48b/4; **HE** 7a/531, 36a/3218; **LM** R217a-6, R221a/685; **SS** R308a/177; **BV** 78/7, 83/7, 148/9, 299/5, 364/7, 460/8; **FK** 16/6, 137/6, 278/6, 372/9, 511/5, 611/8, 689/129; **GS** 198/4, 349/7, 467/6, 509/6, 574/5, 656/3; **NŞ** 11/6, 249/6, 340/9, 415/7, 506/6,)

dürd-āşām (< Far.) “şarap tortusunu içen” (**FŞ** SF48b/2; **FK** 22/5, 82/6, 660/6, 688/1; **NŞ** 70/7, 421/9, 611/6)

dürdī (< Far.) “tortu ile ilgili” (**FK** 489/8, 689/12, 489/8, 689/12)

dürd-i āşāmī (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. āşāmī) “şarap tortusunu içen” (**NŞ** 578/7)

dürd-i bāde (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. bāde) “şarap tortusu” (**BV** 421/8)

dürd-i cām (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. cām) “kadehte kalan içki tortusu” (**FK** 278/6, 689/129; **BV** 42/5; **NŞ** 344/6; **LM** R217a-6)

dürd-i ḫum (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. ḫum) “şarap küpünün tortusu” (**BV** 351/7; **NŞ** 526/1)

dürd-i ḳadeḥ (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ) “kadehte kalan tortu” (**FK** 16/6)

dürd-i ḳadeḥ-pālā (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. ḳadeḥ + < Far. pālā) “süzgeçte kalan tortu” (**BV** 240/5)

dürd-i mey (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. mey) “şarap tortusu” (**BV** 627/6)

dürd-i piyāle (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. piyāle) “kadehte kalan içki tortusu” (**FK** 30/5)

dürd-i sāġar (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. sāġar) “kadeh tortusu” (**GS** 509/6)

dürd-i cām (< Far. dürd + < Far. -i + < Far. cām) “kadehte kalan içki tortusu” (**FK** 689/12)

içki “içki” (**GS** 678/6)

içkü “içme, içki” (**BV** 105/4; **FK** 77/5, 618/8; **GS** 167/6; **LM** R240a/2670)

ḳadeḥ suyı (< Ar. ḳadeḥ + < Tr. suyı) “şarap” (**GS** 590/7)

ḳadeḥ-i ġurbet (< Ar. ḳadeḥ + < Far. -i + < Ar. ġurbet) “gurbet kadehi; gurbet şarabı” (**NŞ** 110/5)

ḳadeḥ-pālā (< Ar. ḳadeḥ + < Far. pālā) “süzülmüş şarap” (**GS** 238/5, 475/7; **BV** 240/5)

ḳaṭre-i ṣahbā (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Ar. ṣahbā) “şarap damlası; kadeh damlası” (**NŞ** 365/4)

lāy (< Far.) “tortu” (**FK** 424/6, 617/6; **GS** 648/2, 759/1; **NŞ** 15/6, 405/7, 577/8; **BV** 197/1, 636/1, 636/6, 682, 682/2; **Sİ** R358a/384, R358a/385, R374b/2123, R391b/3882; **HE** 7a/531, 33b/3013)

lāyī (< Far.) “tortu ile ilgili” (**FK** 681/21; **GS** 682c/1)

mey (< Far.) “şarap” (**FK** 19/2, 191/2, 275/9, 336/7, 429/7; **GS** 3b-F2/9, 1/1, 104/1, 200/5, 302/6, 403/6; **NŞ** 8/3, 102/4, 201/6, 313/6, 414/3, 502/1; **BV** 10/6, 70/2, 167/6, 277/3, 302/1; **FŞ** SF104b/119, SF94b/6, SF52a/58, SF60a/100; **HE** 4a/234, 9a/708, 13b/1127, 19b/1687, 23b/2057; **LM** R217a/348, R221b/748, R228b/1480, R232a/1853; **Sİ** R355a/50, R358a/367, R367a/1304, R377a/2350; **SS** R311a/461, R317a/1114, R332b/2752, R337a/3246)

mey-ı aṣfer (< Ar. mey + < Far. -ı + < Ar. aṣfer) “sarı şarap” (**FŞ** SF57a/57)

mey-ı gül-gūn (< Ar. mey + < Far. -ı + < Far. gül-gūn) “gül renkli şarap” (**FŞ** SF57b/30, SF90a/106)

mey-ı gül-reng (< Ar. mey + < Far. -ı + < Far. gül-reng) “gül renkli şarap” (**FŞ** SF58a/60)

mey-ı gül-reng-ı ḫōş-bū (< Ar. mey + < Far. -ı + < Far. gül-reng + < Far. -ı + < Far. ḫōş-bū) “güzel kokulu gül renkli şarap” (**FŞ** SF77b/71)

mey-ı medḥ (< Ar. mey + < Far. -ı + < Ar. medḥ) “övülen şarap/kadeh” (**FŞ** SF48b/62)

mey-ı memzūc-rengīn (< Ar. mey + < Far. -ı + < Ar. memzūc + < Far. rengīn) “renkli, renkleri birbirine karışmış şarap” (**FŞ** SF69a/166)

mey-ı müfriṭ (< Ar. mey + < Far. -ı + < Ar. müfriṭ) “aşırı, çok fazla şarap” (**FŞ** SF70b/38)

mey-ı nāb (< Ar. mey + < Far. -ı + < Far. nāb) “halis şarap” (**FŞ** SF54b/38, SF73a/82)

mey-ı raḥmet (< Ar. mey + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) “rahmet şarabı” (**FŞ** SF48b/57)

mey-ı taḥḳīḳ (< Ar. mey + < Far. -ı + < Ar. taḥḳīḳ) “hakikat şarabı” (**FŞ** SF48b/5)

meyī (< Far.) “şarapla ilgili” (**BV** 197/3; **GS** 467/6, 682a/1; **NŞ** 538/7; **FŞ** SF101b/171)

mey-i ‘ayş (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. ‘ayş) “sefa şarabı; zevk, sefa şarabı” (**NŞ** 94/5)

mey-i ‘ışḳ (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk şarabı” (**BV** 82/3, 121/6, 131/2, 131/7, 221/4; **FK** 7/5; **GS** 358/7, 650/6; **NŞ** 327/8; **LM** R235b/2203)

mey-i ‘işret (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. ‘işret) “eğlence şarabı” (**FK** 247/4, 619/4)

mey-i aḥmer (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. aḥmer) “kırmızı şarap” (**GS** 472/5; **NŞ** 294/1)

mey-i al (< Ar. mey + < Far. -i + < Tr. al) “kırmızı şarap” (**FK** 154/8)

mey-i aṣfar (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. aṣfar) “sarı şarap” (**GS** 67/6; **SS** R326b/2099)

mey-i bezm (< Far. mey + < Far. -i + < Far. bezm) “meclis şarabı” (**GS** 683/68)

mey-i bī-ġışş (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ġışş) “hilesiz, yalansız, kinsiz şarap” (**FK** 268/5)

mey-i cām-ı elest (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. cām + < Far. -ı + < Ar. elest) “elest kadehinin şarabı” (**NŞ** 76/6)

mey-i cān-baḫş (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. cān-baḫş) “can bağışlayan, cana can katan şarap” (**BV** 425/7)

mey-i cehl (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. cehl) “cahillik şarabı” (**HE** 32b/2914)

mey-i dōst-kānī (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. dōst-kānī) “arkadaş veya sevgililerle içilen şarap” (**Sİ** R363a/916)

mey-i erġavān (< Far. mey + < Far. -i + < Far. erġavān) “erguvan renkli şarap, pembe şarap” (**GS** 218/2)

mey-i ezelī (< Far. mey + < Far. -i + < Ar. ezelī) “çok eski şarap” (**GS** 478/6)

mey-i furḳat (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. furḳat) “ayrılık şarabı” (**NŞ** 110/7, 110/1)

mey-i gül-fām (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. gül-fām) “gül renkli şarap” (**BV** 177/1, 735/4; **FK** 22/1, 142/8; **GS** 845/1; **NŞ** 70/3, 177/1; **SS** R337b/3298)

mey-i gül-gūn (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. gül-gūn) “gül renkli şarap” (**FK** 636/4, 688/57; **NŞ** 91/1, 252/7; **SS** R335a/3028)

mey-i gül-nārī (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. gül-nārī) “nar çiçeği renginde şarap” (**GS** 89/1)

mey-i gül-reng (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. gül-reng) “gül renkli şarap” (**FK** 348/1, 689/84; **GS** 251/5; **NŞ** 70/3, 209/6, 335/2)

mey-i ḫammār (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “sarhoş eden şarap” (**BV** 98/6, 110/6, 128/6)

mey-i hecr (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık şarabı” (**GS** 414/5; **Sİ** R409a/5797)

mey-i hecrī (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. hecrī) “ayrılık şarabı” (**BV** 110/1)

mey-i ḫoş-güvār (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. ḫoş-güvār) “hoş içimli, lezzetli şarap” (**HE** 18b/1586)

mey-i īmān (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. īmān) “iman şarabı” (**HE** 14a/1168)

mey-i kevṯer (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. kevṯer) “Kevser şarabı” (**BV** 137/7, 221/3, 299/4; **NŞ** 185/6)

mey-i la‘l (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. la‘l) “kırmızı şarap” (**GS** 99/1, 308/4, 404/7, 453/6, 625/2; **NŞ** 94/1, 414/3, 613/7; **BV** 71/3, 86/7, 217/5, 565/8, 580/7; **FK** 128/9, 491/2, 606/4, 681/85; **Sİ** R380b/2742)

mey-i lāle-gūn (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. lāle-gūn) “kırmızı renkli şarap” (**Sİ** R367a/1304)

mey-i luṭf (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. luṭf) “lütuf şarabı” (**FK** 7/2)

mey-i maḳṣūd (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “istek, emel şarabı” (**FK** 689/241)

mey-i muġāne (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. muġāne) “tarikat reisinin içtiği şarap” (**BV** 17/5; **FK** 241/5; **NŞ** 563/6)

mey-i nāb (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. nāb) “halis şarap” (**BV** 233/6, 655/1; **FK** 45/6, 418/3, 689/10, 689/131; **GS** 35/1, 48/1, 266/1, 852/1; **NŞ** 50/8, 130/1, 130/5, 351/1; **SS** R318a/1221, R347a/4284)

mey-i nāz (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. nāz) “naz şarabı” (**FK** 268/2)

mey-i nuṭḳ (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. nuṭḳ) “sözün şarabı” (**FŞ** SF46b/53)

mey-i rengīn (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. rengīn) “değişik renkli şarap; tatlı, hoş şarap” (**HE** 38b/3487)

mey-i revān-baḫş (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. revān-baḫş) “can bağışlayan şarap” (**LM** R219a/489)

mey-i rıfḳ (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. rıfḳ) “yumuşak, tatlı şarap” (**Sİ** R389b/3680)

mey-i rūşen (< Ar. mey + < Far. -i + < Far. rūşen) “açık renkli şarap” (**FK** 274/8, 538/6; **NŞ** 22/5)

mey-i sāf (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. sāf) “saf içki” (**BV** 635/6; **GS** 803/1)

mey-i ṣāfī (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. ṣāfī) “saf içki” (**GS** 428/1; **HE** 29a/2567; **FK** 425/6)

mey-i ṣubḥ (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. ṣubḥ) “sabah vakti içilen şarap” (**FK** 270/8)

mey-i şafaḳ-gūn (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. şafaḳ + < Far. gūn) “şafak renkli, kırmızı şarap” (**FK** 542/6)

mey-i şükrāne (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. şükr + < Far. āne) “şükür meyi, şarabı” (**HE** 44a/3985)

mey-i vaḥdet (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. vaḥdet) “Allah’a kavuşma meyi” (**BV** 529/4; **GS** 1/2)

mey-i vaṣl (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şarabı” (**BV** 125/6, 501/8; **FK** 5/1, 26/7, 269/4, 642/10; **GS** 74/3, 99/8; **NŞ** 179/8, 642/3; **Sİ** R359b/563)

mey-i viṣāl (< Ar. mey + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma şarabı” (**FK** 582/5)

mey-kühen (< Far.) “şarap eskisi” (**GS** 378/8)

meylıġ (< Far. mey + < Tr. -lıġ) “şaraplı” (**GS** 380/1)

meylıḳ (< Far. mey + < Tr. -lıḳ) “şaraplı” (**FK** 365/7, 681/6; **GS** 682a/6; **NŞ** 528/7)

meylig (< Far. mey + < Tr. -lig) “şaraplı” (**GS** 600/7)

meylik (< Far. mey + < Tr. -lig) “şaraplı” (**NŞ** 572/1)

meysiz (< Far. mey+ < Tr. -siz) “şarapsız, içkisiz” (**FK** 681/58; **GS** 201/2, 682f/8; **BV** 570/8; **LM** R240a/2767)

muḥīṭ-ı bāde-ı al (< Ar. muḥīṭ + < Far. -ı + < Far. bāde + < Far. -ı + < Tr. al) “kırmızı şarap denizi” (**FŞ** SF71a/90)

mül (< Far.) “şarap” (**FK** 381/4, 482/7; **GS** 397/1, 397/2, 607/6, 822/1; **NŞ** 335/4, 367/1, 371/7, 449/5; **BV** 230/6, 283/1; **FŞ** SF57a/58; **HE** 24b/2125, 24b/2126, 24b/2127,

32b/2922; **LM** R217a/280, R240a/2685, R241b/2813, R242b/2934; **Sİ** R362b/830; **SS** R333b/2829, R349b/4544)

mül isi (< Far. mül + < Tr. isi) “şarabın kokusu” (**HE** 24b/2127)

müldür (< Far.) “şarap” (**SS** R313a/699, R316b/1080, R320a/1400, R320a/1401)

mülī (< Far.) “şarap ile ilgili” (**GS** 646/5)

nebīd (< Ar.) “şarap” (**HE** 35b/3182; **Sİ** R367a/1311)

nūş (< Far.) “tatlı içki, işret” (**FK** 2/5, 104/6, 268/6, 313/1, 439/3, 560/3; **GS** 15/2, 69/4, 114/9, 229/7, 429/2, 527/3, 606/7; **NŞ** 70/3, 105/2, 203/4, 334/2, 417/1, 538/4; **BV** 13/2, 66/8, 163/6, 236/1, 324/6, 501/8, 560/3; **FŞ** SF48b/62, SF52a/60, SF54b/15, SF69a/25, SF81b/149; **HE** 6a/408, 8a/605, 20b/1782, 23a/1988, 23b/2057, 32a/2863; **LM** R228b/1444, R231a/1699, R235b/2213, R242b/2937; **Sİ** R357a/272, R367a/1301, R381a/2787, R407a/5459, R411a/6001; **SS** R308b/222, R317a/1095, R326a/2080, R338a/3351, R349b/4547)

nūş-ı la‘l (< Far. nūş + < Far. -ı + < Ar. la‘l) “kırmızı şarap içme” (**BV** 68/4, 336/3)

nūşī (< Far.) “tatlı içki, işret ile ilgili” (**GS** 622/2)

raḥīḳ (< Ar.) “kızıl renkli duru ve temiz şarap” (**NŞ** 572/6; **SS** R313a/688)

raḥīḳ-i nāb (< Ar. raḥīḳ + < Far. -i + < Far. nāb) “saf, temiz şarap” (**NŞ** 572/6)

raṭab-nūş (< Ar. raṭab + < Far. nūş) “taze içki” (**LM** R221a/692)

rez ḳızı (< Far. rez + < Tr. ḳızı) “üzümün kızı, şarap” (**FK** 373/7, 470/6; **GS** 107/7, 143/2, 264/6; **NŞ** 101/6, 154/6, 218/7, 375/6; **BV** 520/7)

ṣabūḥ (< Ar.) “sabah içilen şarap” (**BV** 147/4, 420/7; **FK** 16/5, 108/2, 110/4, 434/6, 506/6, 575/5, 682/2; **GS** 106/3, 380/7, 598/1, 759/1; **NŞ** 104/6, 106/1, 234/4, 342/8, 612/7; **HE** 9b/761, 33b/3016; **SS** R318b/1268, R335a/3025, R335a/3026)

ṣabūḥī (< Ar. ṣabūḥ + < Far. ī) “sabah içkisiyle ilgili” (**BV** 21/6, 230/6, 398/4, 466/5, 552/6; **FK** 39/8, 200/6, 290/4, 566/1; **GS** 108/7, 262/6, 380/3, 380/5, 506/8, 510/8; **NŞ** 471/7, 572/6, 607/7; **Sİ** R380b/2740)

sabūḥī (< Ar.) “sabah içkisiyle ilgili” (**LM** R222b/831)

ṣāf-ı mey (< Ar. ṣāf + < Far. -ı + < Far. mey) “şarabın temizi, safı” (**NŞ** 25/9)

ṣāf-ı şarāb (< Ar. ṣāf + < Far. -ı + < Ar. şarāb) “şarabın temizi, safı” (**NŞ** 15/6)

ṣahbā (< Ar.) “şarap, al, kızıl” (**BV** 69/6, 105/7, 642/8; **FK** 12/8, 129/7, 261/8, 338/8; **GS** 55/4, 116/9, 261/9, 278/9, 675/7, 755/1; **NŞ** 102/1, 246/3, 365/4; **LM** R222b/846)

sorḳut “kadehin dibindeki son yudum” (**FK** 689/170)

süçi “içki, şarap” (**FŞ** SF48b-7; **GS** 275/8)7410-963,

şarāb (< Ar.) “içilecek şey, şarap” (**FK** 481/9; **NŞ** 15/6; **FŞ** SF52a/59, SF57b/98, SF61a/91, SF70a/107, SF77a/152; **LM** R222b/854)

şarāben (< Ar.) “tertemiz bir içki, şarap” **Sİ** R382a/2872, R399b/4692)

şārāb-ı ‘āşıḳāne (< Ar. şārāb + < Far. -ı + < Ar. ‘āşıḳ + < Far. āne) “aşk şarabı” (**FŞ** SF70a/107)

şarāb-ı derd-perverd (< Ar. şārāb + < Far. -ı + < Far. derd-perverd) “dert besleyen şarap” (**FŞ** SF54a/86)

tilf (< Ar.) “tortu, şarap tortusu” (**GS** 575/7)

2.40.3.4. Şalgam ve İlgili Kavramlar

şalġam (< Far.) “şalgam” (**HE** 21b/1857)

2.40.4. İştah ile ilgili Kavramlar

müştehī (< Ar.) “iştahı olan, iştahlı” (**HE** 4a/252, 16a/1354, 18b/1601)

Yiyecek, İçecek ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Yeme-İçme Durumu ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Açlık, Tokluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Türkçe, 1 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Yeme-İçme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Farsça, 11 Türkçe, 5 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Susuz-Susuzluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Tat-Lezzet ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçimde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 6 Türkçe, 10 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; “Tatsızlık-Lezzetsizlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Türkçe, 1 Farsça ve 1 Arapça kelime; “Acı ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 4 Türkçe kelime bulunmaktadır. “Yemek ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar. + Tr.”, 6 “Ar. + Far.”, 5 “Ar. + Tr.”, 2 “Far. +Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçimde olan kelimelerin yanı sıra 27 Arapça, 14 Farsça, 15 Türkçe kelime ve 17 isim tamlaması ile birlikte bu bölüm başlığı altında yer alan “Pişirme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça ve 2 Türkçe kelime; “Sofra ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 4 Farsça, 3 Arapça, 1 Moğolca kelime ve 6 isim tamlaması yer almaktadır. “Meyve ve Sebzeler ile İlgili Kavramlar” bölümünde yer alan “Meyveler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Elma-Armut-Şeftali” bölümünde 1 Türkçe ve 4 Farsça kelime; “Ayva-Nar-Üzüm” bölümünde 2 Arapça, 3 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Hurma-Limon-Turunç” bölümünde 5 Farsça, 2 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması;

“Badem-Ceviz-Fıstık” bölümünde 2 Farsça, 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Erik-Kaysı-Zeytin-Kavun” bölümünde 2 Arapça ve 1 Farsça kelime; “Diğer Meyveler” bölümünde ise 1 Farsça kelime bulunmaktadır. “Sebzeler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Havuç-Lahana” bölümünde 1 Arapça, 1 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Kabak-Tere” bölümünde ise 2 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. “Tahıllar ile İlgili Kavramlar” başlığı altıdan yer alan “Arpa” bölümünde 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Mercimek” bölümünde 1 Arapça kelime; “Nohut” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Farsça kelime; “Buğday” bölümünde ise 2 Türkçe kelime bulunmaktadır. “Hayvansal Ürünler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Bal” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça, 2 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Süt-Yoğurt” bölümünde 3 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Yağ-Et” bölümünde ise 3 Türkçe kelime yer almaktadır. “İçecekler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Su ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Farsça, 5 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 18 isim tamlaması; “Ölümsüzlük, Canlılık Suyu ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime ve 38 isim tamlaması; “Şerbet ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Farsça kelime ve 14 isim tamlaması; “Şarap, Bade, Mey ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 “Far. + Tr.”, 6 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 20 Farsça, 9 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 152 isim tamlaması; “Şalgam ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça ve 1 Farsça kelime bulunmaktadır. Ayrıca “Yiyecek, İçecek ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde bulunan “Tatlı ve Şeker ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 12 Farsça, 3 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; “İştah ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Arapça kelime yer almaktadır.

2.41. Ticaret ile İlgili Kavramlar

2.41.1. Satış, Alışveriş ile İlgili Kavramlar

bey‘ (< Ar.) “satma, satış” (**BV** 256/2, 401/1, 411/3; **FK** 416/3; **Sİ** R397a/4451; **SS** R315b/972, R316a/997, R316a/1014, R316b/1053, R346b/4271; **SS** R346b/4259, R346b/4248; **SS** R315b/968)

dest-be-dest (< Far.) “elden ele, peşin satış” (**HE** 32a/2865)

ehl-i bey‘ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. bey‘) “satma, satış ehli” (**BV** 626/3)

ḫarīdār (< Far.) “satın alan, alıcı” (**FK** 114/3, 242/2, 358/1, 631/6; **GS** 372/1, 538/1, 735/1; **NŞ** 261/4; **BV** 626/3; **FŞ** SF54a/84; **HE** 7a/528, 39a/3533, 39a/3534, 43a/3880; **LM** R217a/435; **Sİ** R361a/693, R419a/6906; **SS** R338b/3405, R346b/4261, R346b/4270, R353a/5009)

ḫarīdārlıġ (< Far. ḫarīdār + < Tr. -lıġ) “satın alma, alıcı” (**Sİ** R380a/2698; **Sİ** R419a/6903)

ḫırīdār (< Far.) “müşteri, satın alan” (**BV** 203/6)

mezād (< Ar.) “arttırma ile yapılan satış” (**NŞ** 59/9)

nüsye (< Ar.) “bedel, satın alınan şeyin karşılığı” (**GS** 474/3)

satıġ “satış, alışveriş” (**FK** 313/6)

satḳuçı “satıcı” (**BV** 626/3; **Sİ** R367b/1342; **HE** 39a/3534)

satḳun “satış” (**BV** 59/5; **FK** 355/5, 528/1; **NŞ** 340/6; **SS** R346b/4249, R346b/4269)

satmaġ “satma” (**HE** 33a/2954; **NŞ** 359/5)

satmaḳ “satma” (**FK** 631/6)

şirā (< Ar.) “satın alma” (**FK** 4451)

ticāret (< Ar.) “ticaret, alışveriş” (**FŞ** SF73a/54; **HE** 4b/303, 4b/304, 12b/1040; **Sİ** R392a/3927; **SS** R344a/3979)

2.41.2. Pazar, Çarşı ile İlgili Kavramlar

2.41.2.1. Dükkân ve İlgili Kavramlar

dükān (< Far.) “dükkân” (**Sİ** R361a/670; **SS** R314a/775; **HE** 14b/1213, 39a/3535; **BV** 613/7; **FK** 133/4)

dükān-ı güher (< Far. dükān + < Far. -ı + < Far. güher) “cevher, değerli taş (inci, elmas) dükkânı” (**Sİ** R361a/670)

dükānī (< Far.) “dükkânla ilgili” (**GS** 232/4; **Sİ** R359a/492)

dükkān (< Ar.) “dükkân, satış yeri” (**FŞ** SF49a/23, SF55b/47; **NŞ** 461/6)

ḫān (< Far.) “han, dükkân” (**LM** R214b/10;)

2.41.2.2. Konak, Kervansaray ve İlgili Kavramlar

ribāt (< Ar.) “tekke, kervansaray, sağlam yapı; han, konak, konak yeri” (**Sİ** R369b/1552; **FK** 295/6, 489/1; **NŞ** 439/1; **BV** 283/6; **LM** R217a/430)

ribāṭ-ı ʿālī (< Ar. ribāṭ + < Far. -ı + < Ar. ʿālī) “yüce, büyük bina, konak” (**LM** R217a/430)

2.41.2.3. Pazar-Çarşı ve İlgili Kavramlar

bāzār (< Far.) “pazar, çarşı” (**BV** 73/7, 124/9, 143/7, 240/3, 576/7; **FK** 69/3, 114/6, 218/4, 350/2, 488/2, 569/6, 607/3; **GS** 2/1, 98/4, 123/7, 299/3, 452/2, 529/5; **NŞ** 127/7, 235/4,

359/5, 415/5; **FŞ** SF46a/15, SF80b/69, SF86b/55, SF89b/51, SF95b/6, SF96a/31; **HE** 7a/528, 11b/941, 20b/1757, 27b/2421, 39a/3533, 43a/3880; **Sİ** R359a/491, R410b/5936; **SS** R309a/293, R314a/773, R314a/774, R337a/3240, R346b/4261)

bāzār-ı ḥüsn (< Far. bāzār + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) "güzellik pazarı" (**FK** 218/4)

çār-sū (< Far.) "çarşı" (**GS** 530/9; **HE** 12b/1043)

meẓāhir (< Ar.) "arttırma ile yapılan satış" (**FŞ** SF46a/13, SF59a/19, SF85b/53; **SS** R307a/67, R317a/1091; **NŞ** 1/3, 3/6, 132/1, 172/7)

2.41.2.4. Tüccar ve İlgili Kavramlar

ehl-i bāzār (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. bāzār) "Pazar ehli, alıp satmaya alışmış" (**Sİ** R410b/5936)

sūdā (< Far.) "tüccar" (**GS** 455/8; **Sİ** R392a/3948; **Sİ** R392a/3930)

tācir (< Ar.) "tüccar, ticaret, ticaretle uğraşan" (**BV** 219/3, 256/2; **FK** 261/4; **GS** 475/9, 496/4; **FŞ** SF57b-17, SF59a/26, SF72b/14, SF72b/25, SF72b-29; **HE** 5b/377; **LM** R217a/433, R217a/438, R248a/3516, R248a/3517; **Sİ** R392a/3927, R392a/3948, R392b/3963; **SS** R316a/1015, R319a/1288, R344a/3979, R345a/4066)

tācirī (< Ar. tācir + < Far. ī) "bir satıcı, ticaret erbabı, ticaretle ilgili" (**BV** 338/4; **FK** 317/4; **SS** R315b/953, R335a/3002)

tācir-i nā-tüvān (< Ar. tācir + < Far. -i + < Far. nā-tüvān) "zayıf, kudretsiz tacir, tüccar" (**Sİ** R392a/3948)

tācir-i reh-neverd (< Ar. tācir + < Far. -i + < Far. reh-neverd) "yola çıkan tüccar" (**Sİ** R392a/3934)

tüccār (< Ar.) "tüccarlar, satıcılar" (**FŞ** SF50a-9, SF55b/47, SF72b-29; **Sİ** R392a/3927; **SS** R344a/3957)

2.41.2.5. Kervan ve İlgili Kavramlar

kārvān (< Far.) "kervan" (**FK** 101/9, 103/6, 185/2, 363/9, 413/8, 517/8; **GS** 37/8, 90/3, 101/6, 133/2, 157/6, 291/2, 390/5, 461/5, 523/4; **BV** 19/3, 23/7, 264/4, 370/6, 503/3, 613/6; **FŞ** SF53a/77; **HE** 12a/968; **LM** R217a/359, R224b/1037, R225a/1097, R233a/1952; **Sİ** R378b/2523; **SS** R316b/1065, R316b/1066, R330a/2459, R337b/3307, R353a/4930; **NŞ** 34/6, 223/5, 389/9, 445/4, 447/1, 497/7)

kārvān-ı müşg (< Far. kārvān + < Far. -ı + < Far. müşg) "misk kervanı" (**BV** 447/4)

kārvānī (< Far.) "kervan ile ilgili" (**FŞ** SF85a/6; **SS** R338a/3332)

ser-ḫayl (< Far.) “kervan veya kafile başı” (**FK** 689/343; **GS** 5b-F2/4, 128/7, 492/4; **NŞ** 417/4, 614/9; **FŞ** SF102b/84, SF107a/82, SF51b/11, SF51b/11, SF84b/68; **Sİ** R373a/1929, R373a/1934, R394a/4122)

ser-ḫayllıḳ (< Far. ser-ḫayl + < Tr. -lıḳ) “kervan ve kafile başı olma” (**Sİ** R356a/164)

2.41.3. Ticaret ile İlgili Diğer Kavramlar

arġış “zahire ticareti, tahıl ticareti” (**NŞ** 580/5)

bezzāz (< Ar.) “kumaş satıcısı, manifaturacı” (**HE** 39a/3536)

dest-gāh (< Far.) “tezgâh, atölye; zenginlik” (**FŞ** SF106a/30, SF95a/93; **HE** 18b/1580; **Sİ** R355b/105; **SS** R315b/976, R327a/2159)

maġbūn (< Ar.) “şaşkın, şaşırma; alışverişte aldanmış olan” (**FK** 149/7; **GS** 200/7; **FŞ** SF100a/19, SF91b/34; **SS** R315b/928)

narḫ (< Far.) “narh, resmi makamlarca konan fiyat” (**FK** 115/1, 115/7; **Sİ** R367b/1342)

2.41.4. Sermaye ve İlgili Kavramlar

bī-biżā‘at (< Far. bī + < Ar. biżā’at) “sermayesiz” **SS** R312a/606)

bī̇-sāmān (< Far.) “parasız, sermayesiz (kimse)” (**FŞ** SF61b/27, SF81a/129; **FK** 95/6, 260/5, 286/5, 414/6, 689/169; **BV** 206/2; **NŞ** 62/9)

bī̇-sāmānlıḳ (< Far. bī-sāmān + < Tr. -lıḳ) “parasızlık” (**Sİ** R381b-34)

bī̇-sermāye (< Far.) “sermayesiz, parasız” **(FŞ** SF50b/41)

biżā‘at (< Ar.) “mal, mülk, sermaye” (**SS** R352a/4820)

kem-sermāye (< Far.) “sermayesi az, yoksul” (**Sİ** R418b-86, R418b-86)

māye-dest (< Far.) “sermaye” (**GS** 683/104)

māye-senc (< Far.) “para, sermaye değerlendiren” (**HE** 4b/303)

metā‘ (< Ar.) “mal, sermaye, elde bulunan varlık” (**FK** 98/8, 165/3; **BV** 181/6, 246/7; **GS** 299/3, 705/1; **NŞ** 127/7, 290/5; **HE** 9a/709, 14b/1214; **Sİ** R360a/577, R366a/1191, R413b/6222, R417b/6773, R420a/7029, R389a/3616)

naḳd-ı bī̇-bahā (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. bī̇-bahā) “değer biçilemeyecek kadar kıymetli sermaye, değer” (**FŞ** SF64b/110)

naḳd-ı bi-ḥadd (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. bi + < Ar. ḥadd) “sınırsız sermaye” (**FŞ** SF86a/35)

naḳd-ı bī̇-şumārī̇ (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. bī̇-şumārī̇) “sayısız, hadsiz değer, sermaye” (**FŞ** SF78b/89)

naḳd-ı cüzvī (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. cüzvī) “pek az, az miktarda sermaye” (**Sİ** R400b/4833)

naḳd-ı emānet (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. emānet) “emanet sermaye” (**NŞ** 657/53)

naḳd-ı encüm (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. encüm) “para, akçe; sermaye; yıldız sermayesi” (**Sİ** R357a/260)

naḳd-ı girāmī (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. girāmī) “değerli, kıymetli sermaye” (**FŞ** SF68a/77)

naḳd-ı ḫaber (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. ḫaber) “haber sermayesi, değeri” (**FŞ** SF75b/1)

naḳd-ı maḳṣūd (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. maḳṣūd) “amaç sermayesi” (**Sİ** R416a/6502)

naḳd-ı nihān (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. nihān) “gizli sermaye, değer” (**Sİ** R387a/3395)

naḳd-ı peykān (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. peykān) “sevgilinin kirpiğinin serveti” (**GS** 503/2)

naḳd-ı senc (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. senc) “tartan, ölçen sermaye, değer” (**Sİ** R398a/4569)

naḳd-ı sīm (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Far. sīm) “gümüş sermaye (para); gümüş, değerli varlık” (**Sİ** R392b/3960)

naḳd-i āḫir (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. āḫir) “son, sonraki sermaye” (**FK** 153/5)

naḳd-i ma‘nī (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. ma‘nī) “anlam sermayesi, parası” (**FK** 689/249)

naḳd-i rāygān (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Far. rāygān) “bedava, parasız, değersiz sermaye, değer” (**FK** 103/1)

2.41.5. Kâr-Kazanç ile İlgili Kavramlar

daḫl (< Ar.) “etki, tesir; gelir, kazanç, verim” (**FŞ** SF74a/22, SF88b/151; **HE** 40a/3622; **LM** R217a/422, R237a/2371; **Sİ** R360b/635, R366a/1212, R398a/4563, R401b/4888; **SS** R342b/3842; **FK** 105/6; **BV** 595/9; **GS** 8a-F2/19, 12a-F2/10, 98/5, 579/4; **NŞ** 687)

dest-renc (< Far.) “el ile yapılan iş, el emeği; kazanç, ücret” (**HE** 19b/1683, 21b/1888)

dest-res (< Far.) “eli ulaşma, erişme, kuvvet ve zenginlik” (**SS** R322b/1681, R310a/399; **FŞ** SF45b/5, SF48a/58, SF82b/94; **HE** 9b/759, 21b/1877, 38a/3441, 41b/3758, 42b/3868; **LM** R239a/2551; **Sİ** R357a/300, R372b/1873, R380a/2679, R389b/3672; **BV** 605/4; **GS** 429/4; **NŞ** 223/7, 224/4; **SS** R346a/4168)

fā'iż (< Ar.) "ödünç verilen paraya karşı alınan kâr; bolluk, çokluk, taşkınlık" (**HE** 12b/1000)

ġanīm (< Ar.) "ganimet, kazanç" (**LM** R227b/1362; **Sİ** R406a/5386, R406a/5392; **SS** R332b/2748)

ġayr-i ġanīmet (< Ar. ġayr + < Far. -i + < Ar. ġanīmet) "ganimetten başka" (**FK** 689/292)

kāsib (< Ar.) "kazanan, kazanç sahibi" (**HE** 29a/2565; **SS** R322a/1607; **NŞ** 185/8)

mekseb (< Ar.) "kazanç, kazanılan yer, kazanç yeri" (**NŞ** 415/5)

muġtenem (< Ar.) "ganimet olarak alınmış" (**FK** 22/3, 140/6, 291/7, 445/7, 465/6; **GS** 272/7, 673/7; **NŞ** 68/3, 134/2, 309/6, 470/1; **BV** 68/9, 186/6, 266/7, 338/8, 408/8, 566/6, 639/6; **HE** 38a/3408, 38b/3486; **LM** R239a/2590; **Sİ** R387b/3471, R398a/4557, R407b/5507; **SS** R350a/4614)

muġtenim (< Ar.) "ganimet olarak alan, ganimet bilen" (**FŞ** SF100b/98;BV 408/8)

nafaḳa (< Ar.) "geçinmek için gerekli olan gelir, nafaka" (**HE** 20b/1754)

naḳd (< Ar.) "peşin para, nakit; servet" (**FK** 22/1, 103/1, 280/6, 386/7, 410/5; **GS** 34/8, 101/6, 152/2, 230/5, 348/8, 425/7; **NŞ** 12/7, 101/5, 223/7, 308/6, 415/5; **BV** 59/5, 97/9, 159/6, 201/3, 397/6, 419/3; **FŞ** SF49b/64, SF60b/28, SF68a/77, SF78b/89; **HE** 2b/127, 8b/647, 12b/1041, 18a/1516, 19a/1639; **LM** R228a/1422, R231b/1761, R233b/1989; **Sİ** R355a/81, R365a/1111, R387a/3395, R396a/4359; **SS** R309b/333, R325a/1933, R329B/2410, R337b/3305)

naḳd-elfenc (< Ar. naḳd + < Far. elfenc) "servet kazanma" (**GS** 96/7)

naḳd-i revān (< Ar. + < Far. -i + < Far. revān) "akıp giden servet" (**FK** 33/3, 673/8)

nemā (< Ar.) "büyüme, çoğalma, gelişme, kazanç" (**HE** 32a/2840; **NŞ** 39/7; **BV** 696/1)

sūd (< Far.) "kâr, kazanç, fayda" (**BV** 12/3, 17/7, 104/7, 213/5, 315/4; **FK** 11/6, 126/6, 282/3, 323/6, 402/3; **GS** 14/5, 60/6, 120/7, 215/4, 309/4, 341/1; **NŞ** 45/6, 114/5, 206/6, 307/2, 405/8; **FŞ** SF52b/28, SF53a/51, SF62b/51, SF74a/11; **HE** 3a/168, 13a/1044, 14a/1136, 28a/2482, 28a/2499; **LM** R216a/172, R222a/762, R244b/3160, R248a/3496; **Sİ** R356b/240, R372b/1877, R377b/2426, R384b/3123; **SS** R315b/973, R316a/1015, R327a/2183, R343a/3887)

sūdī (< Far.) "kâr, kazanç, fayda ile ilgili" (**BV** 15/6, 320/5; **FK** 421/8; **GS** 345/3)

temettu' (< Ar.) "kâr, kazanç" (**BV** 489/4; **FK** 483/3; **FŞ** SF56b/12, SF63b/123, SF89a/39; **HE** 4a/240; **Sİ** R399b/4715)

2.41.6. Gider-Harcama ile İlgili Kavramlar

beẕl-i māl (< Ar. beẕl + < Far. -i + < Ar. māl) “ikram edilen nesne, servet harcama” (**HE** 18b/1594)

ḫarc (< Ar.) “gider, harcama” **FK** 99/1, 99/6; **GS** 98/1, 191/3; **BV** 56/4, 56/4; **FŞ** SF95a/62; **Sİ** R389a/3596, R398a/4564, R401a/4837; **SS** R328a/2278, R344a/4006)

isrāf (< Ar.) “gereksiz yere harcama” (**GS** 191/3, 455/7; **HE** 18b/1576, 18b/1593, 21b/1877, 21b/1883; **Sİ** R400a/4779, R400b/4810, R400b/4835)

itlāf (< Ar.) “lüzumsuz yere harcama” (**HE** 18b, 21b/1876, 21b/1883; **Sİ** R400a/4787)

maṣrıf (< Ar.) “sarf, harcama mahalli” (**HE** 14b/1216)

ṣarf (< Ar.) “sarf, harcama” (**BV** 12/9; **FK** 73/11, 488/2, 601/5, 681/64; **GS** 314/1, 314/2, 346/7, 407/10, 452/2, 508/9; **NŞ** 31/4, 73/8, 507/6; **FŞ** SF104b/148, SF60b/29; **HE** 19a/1634, 21b/1875, 21b/1883, 27b/2427, 38a/3416, 38a/3431; **LM** R217a/409; **Sİ** R360a/578, R365a/1132, R365b/1146, R417b/6735; **SS** R351b/4792, R352b/4904)

2.41.7. Zarar-Ziyan ile İlgili Kavramlar

bī-gezend (< Far.) “zararsız, ziyansız” (**Sİ** R394b/4209)

bī-sāmānlıġ (< Far. bī-sāmān + < Tr. -lıġ) “parasızlık” (**GS** 446/1)

ġayr-ı ziyān (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. ziyān) “zarardan başka” (**HE** 19a/1613)

gezend (< Far.) “zarar, ziyan, elem” (**FK** 797/1; **GS** 125/1, 761/1; **NŞ** 623/3; **BV** 620/5; **FŞ** SF64b/99; **HE** 20b/1751, 25a/2188, **LM** R221b/716, R225b/1156, R226b/1284; **Sİ** R357b/324, R372b/1868, R376b/2319, R392a/3910, R397a/4472; **SS** R327b/2194, R329a/2399, R330b/2540, R345b/4145)

gezende (< Far.) “zarar, ziyan” (**LM** R241b/2833)

gezendī (< Far.) “zarar, ziyan, elem” (**HE** 27a/2364; **LM** R233b/1959)

güm (< Far.) “kayıp, yitik” (**FK** 234/4, 235/3, 425/1, 498/6, 687/36; **GS** 131/4, 379/6, 413/3, 524/4, 553/2; **NŞ** 176/6, 339/6, 438/1; **BV** 149/4, 390/7, 426/6, 660/27; **FŞ** SF102b/95, SF89b/58, SF52a/10, SF59b/81, SF72a/94; **HE** 7a/534, 16a/1348, 42a/3797; **LM** R216a/181, R222a/764, R225b/1177, R229b/1551; **Sİ** R360b/628, R360b/669, R397a/4466, R405b/5309; **SS** R320a/1394, R320a/1399, R335b/3091, R349b/4566)

ḫasāret (< Ar.) “zarar, ziyan” (**HE** 26b/2346)

ḫüsrān (< Ar.) “zarar, ziyan; beklenilenin elde edilmemesi yüzünden duyulan acı, yokluk” (**FŞ** SF99a/141)

inḫirāṭ (< Ar.) “zarar verme, bilmediği işe girişme” (**GS** 294/5; 291/7)

leked-kūb-ı zamān (< Far. leked-kūb + < Far. -ı + < Ar. zamān) “zamanın çiftesini yeme; büyük bir yıkıma uğrama, zarar görme” (**FŞ** SF106b/34)

mutażarrır (< Far.) “zarar gören” (**FK** 324/5)

müflis (< Ar.) “iflas etmiş” (**FK** 99/3, 145/4, 275/10, 389/4, 448/6, 633/6; **GS** 80/4, 334/4, 453/4, 591/6, 682a/9; **NŞ** 227/7, 379/4, 584/7; **FŞ** SF58b/107; **HE** 7a/524; **Sİ** R365a/1111, R365b/1136, R385a/3175)

müflislıġ (< Ar. müflis + < Tr. -lıġ) “iflas etme, parasızlık” (**FK** 411/10)

müsrif (< Ar.) “israf eden, malını, parasını boş yere yok eden, tutumsuz” (**Sİ** R400b/4817)

müżāyaḳa (< Ar.) “sıkıntı, darlık, parasızlık; yokluk” (**SS** R336a/3137)

naḳd-cūluġ (< Far. naḳd-cū + < Tr. -luġ) “para arama” (**Sİ** R359a/505)

raḫne (< Ar.) “zarar, bozukluk” (**FK** 228/3, 403/4, 548/2, 650/1; **GS** 386/2, 490/2, 522/2; **NŞ** 382/5, 419/1, 419/2, 602/5; **BV** 132/6; **FŞ** SF102a/30, SF89b/96, SF97b/14; **HE** 5b/378, 43a/3907; **LM** R238a/2456; **Sİ** R354b/39, R372a/1841, R386a/3322, R386b/3357, R409a/5771; **SS** R349b/4566)

telāfī (< Ar.) “yerini doldurma, ziyanı karşılama” (**BV** 63/3; **FK** 45/9, 600/6; **NŞ** 67/7, 538/5; **LM** R240a/2642, R242a/2853; **Sİ** R419a/6885)

telāfi-i mā-fāt (< Ar. telāfi + < Far. -i + < Ar. mā-fāt) “kaybedileni, elden çıkanı telafi etme” (**BV** 412/6)

żarar (< Ar.) “zarar, ziyan” (**BV** 14/5, 23/5, 181/3, 704; **GS** 30/1, 178/2, 216/6, 416/3, 456/5, 696, 732/1; **NŞ** 661; **HE** 1b/22, 28a/2461, 30a/2654, 30a/2693, 30b/2695; **Sİ** R367a/1317, R370a/1649, R372b/1872, R405b/5334; **SS** R320a/1397, R325b/1999, R350a/4635)

żarār (< Ar.) “zarar, ziyan” (**Sİ** R415b/6427)

żararī (< Ar. żarar + < Far. ī) “zararla ilgili” (**GS** 528/1)

żararlıḳ (< Ar. żarar + < Tr. -lıḳ) “zararlı, ziyanlı” (**GS** 457/4)

żarr (< Ar.) “zarar” (**Sİ** R409b/5833)

żāyi‘ (< Ar.) “kayıp, elden çıkan, zarar, ziyan” (**BV** 74/4, 93/5, 276/2, 579/3; **FK** 131/1, 230/4, 307/2; **GS** 55/7, 302/2, 329/7, 430/4, 563/4, 640/5, 676/3; **NŞ** 60/3, 280/4, 549/1, 551/10, 653/20; **FŞ** SF103b/43, SF103b/45, SF97a/73, SF77b/47, SF83a/40; **HE** 19a/1653, 37b/3382, 42a/3802, 43a/3898; **LM** R241b/2834; **Sİ** R355b/141, R362a/792, R400b/4817; **SS** R322b/1675, R341a/3642, R352b/4901; R352b/4902)

ziyān (< Far.) “kayıp, zarar, ziyan” (**BV** 15/6, 124/9, 544/6, 601/4; **FK** 131/6, 255/8, 488/2, 498/8; **GS** 218/7, 255/6, 306/6, 452/2; **NŞ** 163/4, 235/4, 413/2, 518/9; **FŞ** SF100b/67, SF104b/152, SF107a/117, SF84b/62; **HE** 3a/168, 16a/1345, 19a/1613, 25b/2253; **Sİ** R377b/2433, R384b/3123, R400b/4833, R416b/6659; **SS** R307b/115, R314a/782, R325b/2000, R344b/4028)

ziyānī (< Ar.) “kayıp, zarar, ziyan ile ilgili” (**BV** 15/6)

2.41.8. Para ile İlgili Kavramlar

akça “para, akçe” (**NŞ** 48/4)

be-naḳd (< Far. be + < Ar. naḳd) “parayla, nakit olarak” (**BV** 167/6, 299/4, 657/34; **FK** 686/34)

derāhim (< Ar.) “dirhemler, paralar, akçeler” (**FK** 417/6; **GS** 562/5)

dīnār (< Ar.) “para, akçe, dirhem, beyaz akçe” (**HE** 33a/2931; **Sİ** R402b/5020; **BV** 548/3, 722/3; **FK** 99/9; **GS** 98/1)

direm (< Far.) “akçe, para, gümüş para” (**FŞ** SF106a/6, SF53a/44; **HE** 14b/1212, 17a/1442, 28b/2533, 28b/2539, 30b/2729; **LM** R216b/213, R222b/835, R222b/836, R228a/1418; **Sİ** R355b/106, R360a/584, R362b/828, R365a/1122; **SS** R325a/1932, R330a/2476, R337a/3242; **FK** 61/5, 249/5, 362/2, 422/3, 544/4, 623/4, 667/5; **GS** 37/2, 121/4, 234/5, 334/4, 403/3, 455/8, 538/1; **NŞ** 23/4, 123/3, 505/8; **BV** 73/7, 401/1, 406/6, 506/1, 513/4, 529/1, 581/3,)

diremçe (< Far. direm + < Tr. -çe) “para gibi” (**NŞ** 541/6)

direm-pāşlıḳ (< Far. direm-pāş + < Tr. -lıḳ) “para saçıcılık” (**LM** R228a-18)

diremsiz (< Far. direm + < Tr. -siz) “parasız, akçesiz” (**GS** 77/6)

dirhem (< Far.) “para, akçe, gümüş para” (**LM** R234b/2093)

dirhemī (< Far.) “para, akçe, gümüş para, parayla ilgili” (**Sİ** R384a/3080)

kīse (< Ar.) “kese, para çantası” (**LM** R233b/1989; **BV** 330/3)

meblaġ (< Ar.) “para, akçe” (**FK** 601/5; **GS** 648/4)

naḳd-ı ‘ayş (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “yeme içme parası” (**GS** 457/8)

naḳd-ı cān (< Ar. + < Far. -ı + < Far. cān) “can nakdi, can karşılığı ödenen para” (**FŞ** SF106a/21, SF106a/22; **Sİ** P455b/5616; **GS** 450/1, 477/6, 588/1; **NŞ** 294/6)

naḳd-ı dīn (< Ar. + < Far. -ı + < Ar. dīn) “din karşılığı ödenen para, dinin değeri” (**GS** 681/1; **NŞ** 630/3)

naḳdī (< Ar. naḳd + < Far. ī) “parayla ilgili” (**Sİ** R365b/1146; **BV** 353/7; **SS** R315b/955)

naḳd-i cān (< Ar. + < Far. -i + < Far. cān) “can nakdi, can karşılığı ödenen para” (**BV** 5/3, 12/9, 141/6, 153/7, 240/3, 458/1, 475/7; **FK** 103/1, 205/5, 331/1, 422/1, 601/5; **GS** 655/7; **NŞ** 58/1, 150/6, 223/7, 357/7, 436/6, 513/4, 600/4; **LM** R233b/1989; **SS** R347b/4356)

naḳd-i ḥayāt (< Ar. + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayatın para karşılığı, hayatın değeri” (**FK** 22/1, 116/5, 164/5, 316/4; **GS** 183/5; **NŞ** 507/6, 582/4)

naḳd-i raḥmet (< Ar. + < Far. -i + < Ar. raḥmet) “ “bağışlanma karşılığı ödenen para” (**GS** 98/3)

naḳd-i telef (< Ar. + < Far. -i + < Ar. telef) “boşuna giden para” (**GS** 319/4)

naḳdīne (< Ar.) “peşin para” (**LM** R235b/2188)

naḳdsiz (< Ar. naḳd + < Tr. -siz) “parasız, değersiz” (**FK** 382/2)

nāḳıd (< Ar.) “dirhem, dinar” (**Sİ** R380a/2664)

nāsere (< Far.) “ayarı bozuk (para)” (**HE** 8b/627)

nuḳūd (< Ar.) “paralar, nakitler” (**FŞ** SF49b/55; **HE** 6a; **SS** R328a/2277)

peşīz (< Far.) “pul, akçe, mangır” (**HE** 19a/1615; **Sİ** R359a/465, R365b/1143, R385a/3176, R390a/3695, R415b/6457, R418b/6848)

peşīze (< Far.) “pul, akçe, mangır” (**Sİ** R398b/4579)

peşīzī (< Far.) “pul, akçe, mangır ile ilgili” (**Sİ** R365a/1119)

pul (< Far.) “para, pul, akçe” (**FK** 463/5; **NŞ** 368/3, 371/5; **GS** 397/7, 683/69, 683/92; **HE** 21a/1833, 21b/1888; **SS** R353a/4964)

pulek (< Far.) “küçük pul” (**BV** 553/3)

sikke (< Ar.) “para, sikke, para üzerine vurulan damga” (**BV** 722/3; **GS** 6a-F2/12; **NŞ** 163/3, 235/7; **HE** 15b/1295, 32a/2882, 43a/3885; **Sİ** R373a/1920)

sikke-i behbūd (< Ar. sikke + < Far. -i + < Far. behbūd) “dayanıklı sikke” (**NŞ** 163/3)

sikke-i bihbūd (< Ar. sikke + < Far. -i + < Far. bihbūd) “dayanıklı sikke” (**BV** 548/3; **NŞ** 235/7)

sikke-i i‘tibār (< Ar. sikke + < Far. -i + < Ar. i‘tibār) “itibar, saygı parası” (**Sİ** R373a/1920)

sikke-i ḳadr (< Ar. sikke + < Far. -i + < Ar. ḳadr) “değerli akçe, para” (**HE** 15b/1295)

tenge “para birimi” (**GS** 450/3, 517/3)

tenge-i beyāne (< Tr. tenge + < Far. -i + < Ar. beyāne) “anlatma parası” (**GS** 517/3)

yarmaġ “para, akçe” (**BV** 592/7)

yarmaḳ “para” (**Sİ** R418b/6841; **SS** R314b/860, R316a/1015; **GS** 170/8)

2.41.8.1.Para ile İlgili Meslekler

nakḳḳād (< Ar.) “paranın sahtesini sağlamından ayıran; bir şeyin iyisinden kötüsünü ayıran” (**Sİ** R420a/7028)

sikke-perdāz (< Ar. sikke + < Far. perdāz) “sikke yapan” (**LM** R217a/289)

sīm-pāş (< Far.) “para saçan, gümüş sikke dağıtan” (**HE** 29b/2638; **SS** R320a/1411)

2.41.9. Parasal İşler ile İlgili Kavramlar

2.41.9.1. Fiyat, Paha, Değer

aġır “ağır, değerli, çok” (**FŞ** SF104a/102, SF55b/41, SF86b/90, SF87a/4; **HE** 31a/2760; **LM** R228a/1391, R234b/2085, R246b/3280; **Sİ** R367b/1342, R387a/3404, R397a/4440, R406a/5356, R413a/6211; **SS** R327b/2194, R327b/2204, R332b/2751, R350a/4603, R351a/4706; **BV** 23/1, 123/6, 306/6; **FK** 9/6, 153/6, 312/5, 411/1, 579/5, 689/287; **GS** 77/1, 305/4, 379/3, 390/9, 407/5, 521/4, 528/5; **NŞ** 29/7, 97/4, 170/6, 191/8, 334/9, 396/3, 416/6,)

aġırraḳ “daha ağır, daha değerli, daha çok” (**BV** 145/8, 375/4; **GS** 249/4; **NŞ** 620/8)

bahā (< Far.) “kıymet, değer” (**GS** 450/3, 517/3, 521/4, 562/5, 659/3; **NŞ** 71/5, 343/5, 382/3, 450/7, 458/6, 597/2; **HE** 1b/9, 7a/530, 19a/1646, 21b/1868, 34b/3077; **LM** R217a/284; **Sİ** R397a/4450, R397a/4451; **SS** R310b/429, R314a/781, R315b/970, R316a/1006, R316b/1052; **BV** 59/5, 96/5, 360/5; **FK** 74/2, 115/2, 115/7, 355/5, 420/8, 500/3)

behā (< Far.) “değer, kıymet” (**Sİ** R400b/4817, R403b/5137)

bī-bahā (< Far.) “paha biçilemeyecek kadar değerli, kıymetli” (BV 231/1; **FK** 98/8; **NŞ** 82/6, 284/2; **FŞ** SF64b/110; **HE** 4a, 23a/2020; **SS** R315b/956)

ehem (< Ar.) “daha (en, pek) muhim, çok ehemmiyetli” (**Sİ** R419a-88)

ercümend-ser-māye (< Far.) “değerli, kıymetli sermaye” (**FŞ** SF59a-18)

girāmī (< Far.) “değerli, kıymetli, saygın” (**FŞ** SF103b/21, SF89a/10, SF49a/33, SF64b/107, SF66a/109, SF68a/77; **LM** R216a/160; **GS** 11b-F2/2)

girān-māye (< Far.) “değerli, kıymetli” (**FŞ** SF105a-53, SF72b-29, **HE** 37b/3366, **Sİ** R383a/3005, R421b/7187; **SS** R314b/864; **GS** 695/1)

ḳadīr (< Ar.) “değer, kıymet” (**Sİ** R411b/6012)

ḳıymet (< Ar.) “kıymet, değer” (**FK** 68/1, 115/3; **GS** 9/5; **NŞ** 8/2, 270/5; **BV** 134/5, 660/45, 722/2; **HE** 1b/2, 7b/578, 22b/1954; **SS** R314b/866, R315b/971, R316a/999, R316a/1002)

ḳıymetī (< Ar. ḳıymet + < Far. ī) “değerli, kıymetli” (**GS** 608/3; **HE** 39a/3535; **FK** 68/1, 103/3, 114/6, 689/433)

ḳıymetīraḳ (< Ar. ḳıymetī + < Tr. -raḳ) “daha değerli, daha kıymetli” (**FK** 500/3)

ḳiymet (< Ar.) “kıymet, değer” (**FŞ** SF52a/27)

ḳiymetlıġ (< Ar. ḳiymet + < Tr. -lıġ) “kıymetli, değerli” (**FŞ** SF50b/58, SF64b/76)

metā‘-ı bī-bahā (< Ar. metā‘ + < Far. -ı + < Far. bī-bahā) “değer biçilemeyecek kadar kıymetli, değerli mal, eşya” (**FK** 98/8)

muḳaddemraḳ (< Ar. muḳaddem + < Tr. -raḳ) “daha değerli olan, daha üstün olan, daha önde olan” (**BV** 396/7/7)

revānī (< Far.) “rağbetli, değerli” (**LM** R223b/929, R239b/2624, R240a/2779; **FK** 652/8)

ṣemīn (< Ar.) “pahalı, değerli, kıymetli” (**BV** 305/5, 309/2; **FK** 447/3, 455/4; **GS** 3a-F2/3, 4a-F2/21, 198/5, 789/1; **NŞ** 21/9, 661/3; **FŞ** SF49b/50, SF82a/46; **HE** 6a/435, 11a/882, 12b/1032, 27a/2392, 31a/2748, 36b/3275; **LM** R217a/378, R225a/1087; **Sİ** R361b/744, R396b/4382, R397a/4476, R401b/4916, R417a-84; **SS** R309b/339, R310a/374, R315a/899, R351a/4734)

2.41.9.2. Değersiz, Kıymetsiz

bī-ḳadr (< Far. bī + < Ar. ḳadr) “değersiz” (**BV** 305/5; **GS** 144/4, 296/7; **NŞ** 370/4)

bī-ḳıymet (< Far. bī + < Ar. ḳıymet) “kıymetsiz, değersiz” (**GS** 299/3)

bī-miḳdār (< Far. bī + < Ar. miḳdār) “sayısız, önemsiz” (**FK** 168/3; **NŞ** 370/4)

bī-miḳdārraḳ (< Far. bī + < Ar. miḳdār + < Tr. -raḳ) “daha az, daha önemsiz” (BV 313/6)

bī-naṣīb (< Far. bī + < Ar. naṣīb) “nasipsiz, kıymetsiz” (**FŞ** SF93a/16; **HE** 35a/3139; **FK** 3/5; **NŞ** 347/8, 606/3)

ednā (< Ar.) “en aşağı, değersiz” (**GS** 20/7, 102/7, 123/6; **BV** 69/3; **HE** 17b/1476)

ḫᵛār (< Far.) “hor, hakir, değersiz” (**LM** R217a/267, R225a/1107, R225a/1112, R225a/1113, R235b/2222; **Sİ** R375b/2182, R385a/3197, R395b/4269, R415a/6405; **FŞ** SF101a/143, SF90b/74, SF65b/79; **FK** 7/7, 172/1, 328/1, 687/41, 758/1; **GS** 180/7, 235/4, 296/7, 376/6, 448/4, 491/4; **NŞ** 17/7, 80/9, 199/7, 217/5, 240/4, 316/9; **BV** 374/7, 483/5)

ḫᵛārlıġ (< Far. ḫᵛār + < Tr. -lıġ) “hakirlik, değersizlik” (**FK** 240/2, 516/9, 592/5; **GS** 271/3; **NŞ** 368/6; **SS** R346a/4176)

ḫᵛārlıḳ (< Far. ḫᵛār + < Tr. -lıḳ) “hakirlik, değersizlik” (**NŞ** 288/1, 288/2; **Sİ** R385a/3174)

ḫaḳīr (< Far.) “değersiz, hor gözle bakılan” (**FK** 194/6; **GS** 210/4, 541/3; **NŞ** 143/1; **BV** 10/5, 323/6, 553/6, 650/6; **FŞ** SF60a/103, SF60a/125, SF71a/91; **HE** 24a/2121; **LM**

R215b/137; **Sİ** R366a/1207, R366b/1241; **Sİ** R373b/2003, R373b/2007, R418a/6781, R418b/6882; **SS** R310b/412, R345a/4090, R348b/4470)

2.41.9.3. Armağan-Bahşiş

baḫşiş (< Far.) "bağışlama, bağış olarak verilen şey" (**FŞ** SF52a/5, SF52a/54, SF52a/8; **HE** 36b/3293; **Sİ** R355b/114, R364b/1042, R372a/1857, R390a/3724; **SS** R309a/275, R331a/2594, R340a/3527; **FK** 96/9)

baḫşiş-i bī-nihāyet (< Far. baḫşiş + < Far. -i + < Far. bī +< Ar. nihāyet) "sınırsız, sonsuz armağan, hediye" (**Sİ** R390a/3724)

deryā-nevāl (< Far.) "bahşişi deniz gibi çok olan" (**Sİ** R378b/2535, R381b/2813, R411a/6000)

dest-müzd (< Far.) "bahşiş" (**FŞ** SF64a/67)

dest-āvīz (< Far.) "ufak hediye, küçükten büyüğe verilen hediye" (**BV** 199/7; **GS** 224/4; **NŞ** 193/3; **FK** 138/3, 212/5, 492/7)

hedāyā (< Ar.) "hediyeler, armağanlar" (**FK** 4/3; **FŞ** SF62b/26; **Sİ** R383b/3031)

hedye (< Ar.) "hediye, armağan" (**FŞ** SF53b/2, SF54a/43; **HE** 17b/1496)

hediyye (< Ar.) "hediye" (**FK** 4/3; **GS** 3a-F2/7; **LM** R228a/1422)

pīş-keş (< Far.) "peşkeş, hediye" (**Sİ** R369b/1589, R373a/1931, R379b/2616, R390a/3688, R398a/4574; **SS** R335a/3005)

savġat (< Moğ.) "hediye, armağan, ihsan" (**SS** R316b/1051)

tartıġ "hediye, armağan" (**BV** 23/6; **Sİ** R373a/1913)

tuḥaf (< Ar.) "hediyeler, hoşa giden şeyler" (**BV** 305/8; **FŞ** SF50a-9; **HE** 5b/380, 7a/514, 17b/1496; **Sİ** R383b/3031, R398a-52)

tuḥfe (< Ar.) "hediye, hoşa giden güzel şey" (**BV** 305/9; **FK** 42/5; **GS** 3a-F2/6, 76/7, 134/3, 466/1, 688/1; **NŞ** 357/7, 481/6, 670/1; **FŞ** SF53a/66, SF64b/108, SF64b/92; **HE** 7a/509, 8a/621, 12a/988, 14a/1166; **LM** R217a/368, R228a/1422, R228a/1426, R231b/1762; **Sİ** R359b/549, R373a/1913, R384a/3085, R390b/3753; **SS** R314b/864, R315b/956, R316b/1051, R333b/2863)

tuḥfe-āyīn (< Ar. tuḥfe + < Far. āyīn) "hediye gibi, hoşa giden şeyler gibi" (**FŞ** SF67a/97)

tuḥfeī (< Ar.) "hediye, hoşa giden güzel şey ile ilgili" (**BV** 397/6; **GS** 633/5)

ṭuhfe (< Ar.) "hediye, hoşa giden güzel şey" (**Sİ** R383b/3028)

yād-gar (< Far.) "hatıra, armağan" (**BV** 453/7, 615/3)

2.41.9. 4. Maaş ile İlgili Kavramlar

ma‘āş (< Ar.) “maaş, dirlik, geçim kaynağı” (**FK** 160/3, 278/6, 530/6, 595/4, 629/5, 739/; **BV** 244/6; **HE** 16a/1363, 17a/1426, 21b/1843, 41b/3768; **Sİ** R377b/2402, R381b/2833, R385a/3172, R389a/3586; **SS** R337b/3298, R345b/4147; **GS** 253/7, 260/6, 352/5, 683/66, 689/1, 857/1; **NŞ** 198/1, 250/1, 256/6, 495/8, 662, 679/4)

ma‘āşī (< Ar. ma‘āş + < Far. ī) “maaş, dirlik, geçim kaynağı ile ilgili” (**GS** 683/102; **LM** R235b/2239; **SS** R343a/3859)

mevācib (Ar.) “maaşlar, aylıklar” (**Sİ** R368b/1474, R378b/2530, R379b/2643, R398a/4568, R404a/5165)

rātibe (< Ar.) “maaş, ücret, vazife” (**SS** R327b/2190)

2.41.9. 5. Bedel, Karşılık ile İlgili Kavramlar

‘ivaż (< Ar.) “bedel, karşılık, karşılık verilen şey” (**NŞ** 276/5, 277/1; **HE** 16a/1334, 18a/1548, 23a/1986, 23a/1990, 35a/3126, 41b/3761; **LM** R231b/1765, R233b/1998; **Sİ** R368b/1452, R392a/3903, R392a/3922, R413a/6203; **SS** R319a/1317, R328b/2334, R337b/3265; **FK** 288/2, 689/285; **GS** 343/5, 608/4, 794/1; **BV** 267/5, 277/1/7, 344/4, 580/7; **Sİ** R368b/1456, R368b/1457, R409a/5776; **FŞ** SF102a/36, SF102a/42, SF60b/6, SF68a/75, SF84b/73, SF89a/5)

bedel (< Ar.) “karşılık, bedel” (**BV** 30/8, 92/7, 138/7, 344/6, 377/7, 384/2; **FK** 80/9, 138/2, 198/2; **GS** 276/3, 323/4, 389/1, 400/9, 664/5, 557/6; **NŞ** 19/4, 56/7, 164/6, 223/8, 382/1, 382/6; **FŞ** SF103b/40, SF68b/131, SF88b-42; **HE** 12a/969; **Sİ** R364b/1064, R366a/1199, R407b/5536, R407b/5548; **SS** R306b/40, R318a/1194, R320b/1477, R328a/2263)

iḳtā‘ (< Ar.) “bir miktar araziye borca karşılık verme” (**Sİ** R378a/2486)

kerī (< Far.) “bedel, layık, uygun” (**NŞ** 352/4, 581/1; **BV** 549/6, 596/6)

pā-dāş (< Far.) “mükafat, karşılık, ödül” (**FK** 269/5, 575/4, 689/401; **GS** 580/8; **NŞ** 541/7, 682/1; **BV** 368/4, 429/6, 435/2, 567/5; **FŞ** SF76b/143, SF77a/20, SF88a/117; **HE** 16a/1344, 23a/1987, 23b/2078; **LM** R239a/2533, R240a/2702; **Sİ** R375b/2211, R376a/2268, R390a/3712, R397b/4507, R407a/5470)

ṣıla (< Ar.) “ödül, bahşiş” (**HE** 20b/1773; **Sİ** R401b/4914; **SS** R333b/2847, R333b/2855)

ta‘vīẓ (< Ar.) “bedel verme, karşılık olarak bir şey verme, taviz” (**FŞ** SF53a/56, SF65a/24, SF93b/58, SF95b-47

2.41.10. Mal-Mülk ile İlgili Kavramlar

ehl-i menāl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. menāl) “mal mülk sahipleri” (**Sİ** R366a/1214)

emvāl (< Ar.) “mallar, mülkler, eşyalar” (**FK** 99/5; **FŞ** SF103a-52, SF104b/158; **LM** R228a/1421; **Sİ** R365b/1136; **SS** R335b/3052, R344a/3969, R344a/3970, R345a/4068)

eşyān (< Ar.) “eşya” (**BV** 549/4)

ġınā (< Ar.) “zenginlik, bolluk; usanma, bıkkınlık” (**FK** 1/5, 71/8, 93/5, 270/8; **NŞ** 199/6, 641/9, 658/12; **FŞ** SF45b/8; **HE** 12b/1041, 15a/1254, 16a/1355, 21a/1824; **Sİ** R365a/1113, R365b/1142, R366a/1200, R399a/4631; **SS** R310b/430, R318b/1241)

māddī (< Ar.) “madde ile ilgili olan; paraya ve mala çok ehemmiyet veren” (**SS** R321a/1504)

māl (< Ar.) “mal, mülk, servet” (**FŞ** SF104b/155, SF104b/168, SF59b/89, SF62b/29, SF73a/75; **HE** 14b/1209, 17b/1496, 29a/2574, 38a/3425, 40a/3627; **LM** R220b/614, R226b/1265, R231b/1762, R248a/3511, R248a/3514; **Sİ** R366b/1258, R379b/2616, R390a/3719, R396a/4341R418a/6809, R421b/7159; **SS** R314b/866, R325a/1932, R333b/2858, R338a/3343, R352a/4802; **GS** 60/6, 162/3, 181/2, 687, 687/1; **NŞ** 59/9, 185/8, 223/1, 250/3, 658/53; **BV** 134/5, 374/4, 531/6, 669/2, 706/1; **FK** 275/10, 558/8, 689/398, 753/1)

māl-ā-māl (< Ar.) “çok dolu, dopdolu” (**FK** 108/2, 395/6, 689/64, 689/450; **GS** 2b-F2/8, 142/7, 660/6; **NŞ** 625/7, 658/40, 709/15; **BV** 9/6; **FŞ** SF79b/93; **SS** R342b/3822)

menāl (< Ar.) “sahip olunan, mal” (**NŞ** 658/53; **Sİ** R366a/1214, R378b/2498; **SS** R330a/2472)

milk (< Ar.) “mülk, varlık” (**NŞ** 64/4, 283/5, 427/3, 651/7, 697/3; **Sİ** R359b/522, R364a/984)

raḫtī (< Far.) “lüzumlu eşya, süs eşyası ile ilgili” (**FŞ** SF77a/150)

rehn (< Ar.) “tutu, ödünç alınan eşya” (**FK** 38/6, 148/6, 233/7, 498/8, 560/7, 681/44; **GS** 53/7, 104/6, 116/9, 262/5, 474/5, 656/4; **NŞ** 91/8, 105/8, 245/9, 248/7, 417/2; **BV** 24/5, 90/7, 111/5, 342/6, 576/5)

revnāḳ-fezāy (< Ar. revnāḳ + < Far. fezāy) “bir şeyin güzelliğini, zenginliğini artıran” (**Sİ** R389a/3595)

ṣadr-ı emlāk (< Ar. ṣadr + < Far. -ı + < Ar. emlāk) “mülklerin başı” (**GS** 683/85)

ṣāḥib-nişāb (< Ar.) “malın gerçek sahibi” (**HE** 14b/1212)

sermāye (< Far.) “ana mal, bilgi, ustalık” (**BV** 124/2, 124/8, 124/9; **FK** 129/1, 451/6, 572/7; **NŞ** 79/7, 156/7, 490/5, 657/66; **FŞ** SF45b/19, SF53b/21; **HE** 16a/1332, 19a/1634,

43a/3888; **LM** R248b/3578; **Sİ** R359a/507, R361b/761, R366a/1196, R366a/1197, R379a/2552; **SS** R312a/577, R317a/1085)

sermāye-i nā-būd (< Far. ser-māye + < Far. -i + < Far. nā-būd) "mevcut olmayan, yokluk sermayesi" (**BV** 544/3)

ser-māyelıḳ (< Far. ser-māye + < Tr. -lıḳ) "ana mal, bilgili olma, ustalık" (**Sİ** R392b/3963)

temlīk (< Ar.) "mülk olarak verme" (**GS** 98/6)

2.41.10.1. Hazine ile İlgili Kavramlar

bād-āverd (< Far.) "Bizans imparatoruna ait bir gemide rüzgâr tarafından Hüsrev Pervīz'e getirilen hazinelerden birinin adı" (**FK** 586/7; **FŞ** SF50b/47)

beytü'l-māl (< Ar.) "devlet hazinesi" (**SS** R344a/3988)

cem'-i beytü'l-māl (< Ar. cem' + < Far. -i + < Ar. beytü'l-māl) "devlet hazinesinin toplamı" (**SS** R344a/3988)

defīn (< Ar.) "gömü, define" (**HE** 19a/1646; **FŞ** SF47b/20)

defīne (< Ar.) "define" (**FŞ** SF65b/86, SF71b/29)

genc (< Far.) "hazine" (**FK** 34/6, 140/5, 193/6, 302/6, 459/4, 592/4; **GS** 14/1, 103/6, 144/7, 348/8, 424/6, 514/5; **NŞ** 20/6, 145/8, 235/4, 386/5, 477/5, 503/4; **BV** 20/7, 107/6, 296/6, 435/3, 519/4; **FŞ** SF101b/166, SF54a/84, SF60b/12, SF63a/103, SF74b/66; **HE** 1b/4, 9b/751, 14b/1220, 19a/1646, 23b/2043, 26a/2315; **LM** R215a/60, R219b/533, R226b/1318, R242a/2859, R246b/3287; **Sİ** R356a/194, R370a/1614, R378a/2464, R384a/3085, R396a/4344; **SS** R307b/113, R322b/1695, R329a/2361, R346b/4259, R350a/4630)

genc-baḫşī (< Far.) "hazine bağışlayan" (**GS** 6a-F2/12)

genc-feşān (< Far.) "hazine saçan" (**HE** 6b/458; **LM** R217a/287)

genc-feşānlıġ (< Far. genc-feşān +< Tr. -lıġ) "hazine saçma" **LM** R217a-5)

genc-ḫīz (< Far.) "hazine yükselten" (**HE** 6a/440, 9a/680; **Sİ** R359a/465)

genc-ı bād-āverd (< Far. genc + < Far. -ı + < Far. bād-āverd) "rüzgârın getirdiği hazine; İran hükümdarı Hüsrev Perviz'in sekiz hazinesinden biri" (**FŞ** SF50b/47)

genc-ı bī-ḳıyās (< Far. genc + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḳıyās) "emsalsiz, kıyasa gelmez; ölçüsüz hazine" (**FŞ** SF104b/164)

genc-ı ferāġat (< Far. genc + < Far. -ı + **< Ar.** ferāġat) "vazgeçme, el çekme hazinesi" (**FŞ** SF64b/115)

genc-ı girāmī (< Far. genc + < Far. -ı + < Far. girāmī) “değerli, kıymetli hazine” (**FŞ** SF64b/107)

genc-ı ḳārūn (< Far. genc + < Far. -ı + <ö. a. ḳārūn) “Karun’un hazinesi” (**FŞ** SF67a/76, SF71b/29)

genc-ı ma‘ānī (< Far. genc + < Far. -ı + < Ar. ma‘ānī) “manalar hazinesi, şiir hazinesi” (**FŞ** SF48a/11)

genc-ı ma‘nī (< Far. genc + < Far. -ı + < Ar. ma‘nī) “mana hazinesi” (**FŞ** SF50a/74)

genc-ı maḫfī (< Far. genc + < Far. -ı + < Ar. maḫfī) “gizli hazine” (**FŞ** SF64a/67)

genc-ı ṣūret (< Far. genc + < Far. -ı + < Ar. ṣūret) “görünüş, güzellik hazinesi” (**FŞ** SF50a/74)

genc-ı şāhī (< Far. genc + < Far. -ı + < Far. şāhī) “padişahlara yaraşır bir hazine” (**FŞ** SF49b/55)

gencī (< Far.) “hazine ile ilgili, bir hazine” (**FŞ** SF49b/52, SF54a/83, SF64a/66, SF64a/73; **Sİ** R405b/5308)

genc-i ‘ilm (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. ‘ilm) “bilgi hazinesi” (**GS** 550/3)

genc-i bād-āverd (< Far. genc + < Far. -i + < Far. bād-āverd) “Bizans imparatoruna ait bir gemide rüzgâr tarafından Hüsrev Perviz’e getirilen hazinelerden birinin adı” (**FK** 586/7)

genc-i beḳā (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. beḳā) “sonsuzluk hazinesi” (**HE** 1b/4)

genc-i bī-intihā (< Far. genc + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. intihā) “sonsuz, bitmeyen hazine” (**Sİ** R360b/630)

genc-i bī-ḳıyās (< Far. genc + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḳıyās) “emsalsiz, kıyasa gelmez; ölçüsüz hazine” (**SS** R324b/1883)

genc-i da‘vā (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. da‘vā) “dava hazinesi” (**GS** 683/93)

genc-i efrīdūn (< Far. genc + < Far. -i + <ö. a. efrīdūn) “Feridun’un hazinesi; Cemşid soyundan anlayışı ve zekasıyla meşhur olan İran hükümdarının hazinesi” (**BV** 620/6)

genc-i ferīdūn (< Far. genc + < Far. -i + <ö. a. ferīdūn) “Feridun’un hazinesi; Cemşid soyundan anlayışı ve zekasıyla meşhur olan İran hükümdarının hazinesi” (**HE** 28a/2461)

genc-i feyz (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. feyz) “feyz hazinesi” (**NŞ** 678/1)

genc-i ḫayāl (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. ḫayāl) “hayal hazinesi” (**BV** 305/8)

genc-i ḥikmet (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. ḥikmet) “hikmet, bilgelik hazinesi” (**Sİ** R367a/1295)

genc-i ḥüsn (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) "güzellik hazinesi" (**BV** 188/4, 392/4, 395/2; **FK** 459/4, 483/3; **GS** 20/1, 191/3, 424/6; **NŞ** 38/5, 386/5)

genc-i ilāhī (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. ilāhī) "ilahi hazine" (**HE** 1b/9)

genc-i ḳanā'at (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. ḳanā'at) "kanaat hazinesi" (**HE** 22a/1936)

genc-i ḳārūn (< Far. genc + < Far. -i + <ö. a. ḳārūn) "Karun'un hazinesi" (**LM** R217a-5; **SS** R329a/2369; **FK** 34/6, 193/6, 685/1; **GS** 60/6, 348/8, 591/6, 691/2; **NŞ** 657/82; **SS** R310a/372)

genc-i me'ānī (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. me'ānī) "anlam hazinesi" (**Sİ** R359a/473, R421b/7152)

genc-i medfūn (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. medfūn) "gömülü hazine" (**GS** 728)

genc-i nihān (< Far. genc + < Far. -i + < Far. nihān) "gizli hazine" (**HE** 19a/1647; **Sİ** R382a/2877)

genc-i rāz (< Far. genc + < Far. -i + < Far. rāz) "sırlar hazinesi" (**Sİ** R356a/194, R421a/7136; **HE** 7b/553)

genc-i revān (< Far. genc + < Far. -i + < Far. revān) "Karun'un kaybolan hazinesi" (**Sİ** R378b/2523)

genc-i şāhī (< Far. genc + < Far. -i + < Far. şāhī) "padişahlara yaraşır hazine" (**Sİ** R356a/196)

genc-i şigerf (< Far. genc + < Far. -i + < Far. şigerf) "nadir bulunan, güzel, şahane hazine" (**Sİ** R411b/6058)

genc-i vaṣl (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma hazinesi" (**FK** 140/5; **NŞ** 574/4)

genc-i vīrān (< Far. genc + < Far. -i + < Far. vīrān) "viran olmuş hazine" (**BV** 79/6; **NŞ** 145/8)

genc-i vīrāne (< Far. genc + < Far. -i + < Far. vīrāne) "viran olmuş hazine" (**Sİ** R356b/211)

genc-i yaḳīn (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. yaḳīn) "bilgi hazinesi" (**HE** 6a/434)

genc-i zāt (< Far. genc + < Far. -i + < Ar. zāt) "(Allah'ın) zatının hazinesi" (**SS** R308a/167)

genc-i zīb (< Far. genc + < Far. -i + < Far. zīb) "süs hazinesi" (**GS** 609/6)

gencīne (< Far.) "hazine, define" (**GS** 608/5; **HE** 6b/472, 9b/739, 39a/3513; **LM** R217a/291; **Sİ** R405a/5281; **SS** R311b/517)

gencīne-i esrārlıḳ (< Far. gencīne + < Far. -i + < Ar. esrār + < Tr. -lıḳ) “sır dolu hazine” (**HE** 9b/739)

gencīne-yi fikr (< Far. gencīne + < Far. -yi + < Ar. fikr) “fikir, düşünce hazinesi” (**LM** R217a/291)

genc-pāş (< Far.) “hazine saçan, dağıtan” (**FŞ** SF48a/9; **Sİ** R359a/467, R405b/5314)

genc-perdāz (< Far.) “hazine yapan” (**HE** 8b)

genc-rīz (< Far.) “hazine saçan” (**HE** 6a/440, 9a/680; **Sİ** R359a/467, R420a/7011)

genc-senc (< Far.) “hazine tartan, ölçen; hazineden anlayan” (**Sİ** R419b/6952)

gencūr (< Far.) “hazinedar, hazine bekçisi” (**FŞ** SF55a/70, SF60b/24, SF60b/30; **HE** 6a/440; **Sİ** R359a/468, R404b/5225; **SS** R311b/516)

genc-zār (< Far.) “hazine yeri” (**Sİ** R420a/7035)

ḥarem-i maḥrem (< Ar. ḥarem + < Far. -i + < Ar. maḥrem) “gizli hazine” (**HE** 3a/134)

ḫazāne (< Ar.) “hazine, servet” (**HE** 42a)

ḫazāne-i luṭf (< Ar. ḫazāne + < Far. -i + < Ar. luṭf) “lütuf hazinesi” (**HE** 42a)

ḫazāyin (< Ar.) “hazineler, defineler” (**FŞ** SF60b/10, SF60b/11, SF66a/110, SF67a/96, SF69a/4; **HE** 12a/987; **LM** R217a/376; **Sİ** R355b/108, R378b/2497, R383b/3027, R383b/3031, R404b/5225; **SS** R341a/3669)

ḫazāyin-i ma‘ānī (< Ar. ḫazāyin + < Far. -i + < Ar. ma‘ānī) “manalar hazinesi” (**LM** R217a/376)

ḫāzīn (< Ar.) “bekçi, muhafız; haznedar, hazinenin idare ve korumasıyla görevli olan memur” (**Sİ** R378b/2515, R402b/5013, R404b/5236, R407b/5519, R411a/6002)

ḫazīne (< Ar.) “devlet malının, devlet parasının saklandığı yer, hazine” (**FŞ** SF65b/86; **Sİ** R378b/2509; **FK** 742/1)

ḫazīne-dār (< Ar. ḫazīne + < Far. dār) “hazinenin idare ve muhafazasına memur edilen kimse” (**SS** R326b/2112)

ḫāzin-i ‘irfān (< Ar. ḫāzin + < Far. -i + < Ar. ‘irfān) “irfan hazinesi” (**HE** 12b/1023)

ḫizāne (< Ar.) “hazine” (**FŞ** SF104b/148, SF52b/6; **LM** R217a/281, R217a/288, R228a/1426; **SS** R307b/115, R318a/1211, R328b/2339, R334a/2885, R337b/3296; **GS** 348/8; **GS** 3a-F2/5, 187/4, 541/3, 683/83; **FK** 435/3; **Sİ** R378b/2546)

künūz (< Ar.) “hazineler” (**Sİ** R378a-31)

maḫzen-i cevāhir (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. cevāhir) “cevherler mahzeni, hazinesi” (**Sİ** R378b/2507)

maḫzen-i dürr-i nāb (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. dürr + < Far. -i + < Far. nāb) "saf, katıksız inci hazinesi" (**Sİ** R419b/6953)

maḫzen-i esrār-ı şevḳ (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. esrar + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) "şevk sırlarının hazinesi" (**HE** 5b/392)

maḫzen-i ḳārūn (< Ar. maḫzen + < Far. -i + <ö. a. ḳārūn) "Karun hazinesi" (**HE** 21b/1870, 22a/1916)

maḫzen-i rāfet (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. rāfet) "merhamet hazinesi" (**HE** 9b/756)

maḫzen-i vaḥdet (< Ar. maḫzen + < Far. -i + < Ar. vaḥdet) "vahdet hazinesi" (**HE** 1b/12)

maḫzūn (< Ar.) "hazinede saklanan şey" **NŞ** 124/1; **FŞ** SF67a/79, SF73a/48)

zer-i maḫfī (< Far. zer + < Far. -i + < Ar. maḫfī) "gizli, saklı altın, hazine" (**Sİ** R378b/2507)

2.41.10.2. Pay-Hisse ile İlgili Kavramlar

behr (< Far.) "hisse, pay" (**BV** 141/4; **FK** 210/7, 689/28; **NŞ** 105/4; **FŞ** SF106b/50, SF90b/59, SF94b/6, SF53b/79, SF69a/159; **HE** 11b/934, 23a/1988, 38a/3421, 39b/3545, 41a/3720; **Sİ** R355a/47, R373a/1937, R375b/2183, R387a/3421; **SS** R323a/1706, R323b/1787, R332b/2725)

behre (< Far.) "hisse, pay, kısmet" (**BV** 187/5, 238/2/2, 459/6, 640/5; **FK** 316/2, 530/3, 566/3, 472/1, 483/3; **GS** 15/8, 114/9, 707, 766/1; **NŞ** 496/1; **FŞ** SF74b/70; **HE** 2a/80, 4b/296, 29a/2558, 41a/3720; **LM** R247a/3412, R249a/3597; **Sİ** R358a/361, R380b/2735, R384a/3078, R419b/6934; **SS** R324a/1837, R342b/3800, R348a/4394, R353a/4955)

behre-ber (< Far.) "şerik, ortak" (**Sİ** R401a/4878, R419a/6901)

behre-berdār (< Far.) "hisseli, nasipli" (**LM** R228a/1427, R242a/2886)

behre-der (< Far.) "hisseli, paylı" (**GS** 683/127)

behre-mend (< Far.) "hisseli, kıymetli" (**BV** 238/2, 254/7; **FK** 3/2, 274/6; **GS** 7a-F2/18, 683/140; **HE** 17b/1491, 23a/2029, 35a/3144, 36b/3264; **LM** R217a/375; **Sİ** R357a/261, R369a/1521, R382a/2879, R404b/5244; **SS** R327a/2147)

behremendlıġ (< Far. behremend + <Tr.- lıġ) "hisseli, kıymetli" (**SS** R310b/413)

behresiz (< Far. behre + < Tr. -siz) "nasipsiz" (**FK** 80/6)

behre-ver (< Far.) "hisse ve nasibini almış" (**FK** 240/6, 276/5; **BV** 460/6, 491/7, 660/33, 671; **FŞ** SF105b/41; **HE** 10b/833, 28a/2502; **Sİ** R371b/1760, R418a/6817; **SS** R311a/460, R311a/461, R315a/916)

bī-behre (< Far.) "nasipsiz" (**NŞ** 23/7)

bölek “nasip, pay; bölük, bir alay” (**GS** 327/9)

cüzv (< Ar.) “kısım, hisse, parça” (**Sİ** R379b/2628, R420a/7022; **SS** R333a/2801;)

ḥiṣṣe (< Ar.) “pay, nasip, hisse” (**BV** 346/6)

ḳısm (< Ar.) “bölme, dağıtma, nasip” (**FK** 79/6, 132/1, 225/1, 603/2, 688/91; **NŞ** 90/5, 233/3, 366/6, 441/8, 475/1, 658/12; **BV** 41/5, 45/8, 78/4; **FŞ** SF53b/10, SF53b/37; **HE** 3a/129, 12a/963, 13b/1105, 18b/1570, 22a/1925, 33b/3021; **LM** R217a/302, R220a/565, R232a/1816; **Sİ** R361b/728, R364b/1065, R398b/4600, R401b/4891, R419b/6936; **SS** R309b/334, R331b/2620, R335a/3019, R350a/4621)

ḳısmet (< Ar.) “kısmet, nasip” (**GS** 63/6, 81/7, 218/6, 223/7, 303/6; **FK** 20/1, 199/5, 329/2, 332/7, 576/7; **NŞ** 142/5, 260/6, 310/3, 410/8, 547/6; **BV** 152/8, 255/7, 359/1, 380/6, 503/6, 660/83; **FŞ** SF104b/158, SF52a/24, SF52a/5, SF76b/132; **HE** 5b/369, 18b/1559, 36b/3294, 41a/3689; **Sİ** R354b/21, R359a/465, R378a/2456, R379a/2586, R410a/5871, **SS** R325a/1930)

naṣīb (< Ar.) “pay, hisse” (**FK** 27/9, 118/5, 210/6, 363/2, 411/10, 556/6; **GS** 15/2, 53/1, 113/5, 187/7, 242/8, 288/5; **NŞ** 14/2, 49/4, 102/2, 254/8, 446/5, 526/7; **BV** 3/9, 101/2, 231/1, 388/7, 475/6, 660/83; **FŞ** SF45b/1, SF56a/92, SF63a/103, SF68a/93; **HE** 3b/215, 4b/270, 5b/370, 18b/1580, 23a/2027; **LM** R215b/109, R217a/251, R230b/1648, R240a/2710; **Sİ** R356a/163, R369a/1522, R378a/2464, R387b/3474; **SS** R311b/551, R325b/2022, R329B/2422, R331b/2623, R352a/4842)

naṣībī (< Ar. naṣīb + < Far. ī) “pay, hisse ile ilgili” (**LM** R235a/2158; **Sİ** R417a/6720)

naṣīb-i bülbül (< Ar. naṣīb + < Far. -i + < Ar. bülbül) “bülbülün nasibi, bülbülün payı” (**GS** 187/7)

naṣīb-i raḳīb (< Ar. naṣīb + < Far. -i + < Ar. raḳīb) “rakibin payı, hissesi” (**FK** 681/73)

naṣīb-i vaṣl (< Ar. naṣīb + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşmanın payı, hissesi” (**NŞ** 606/3)

pergāle (< Far.) “parça, pay” (**FK** 143/4, 188/4, 426/4, 551/8, 631/1; **GS** 157/1, 158/4, 400/3, 502/1, 585/1, 591/1, 626/1, 664/7; **BV** 176/4, 362/4, 407/6, 494/3, 525/3, 567/2; **FŞ** SF100b/74, SF102b/120, SF90b/55, SF91b/22, SF51b/40; **HE** 23b/2040, 24a; **Sİ** P465b/6576, R407b/5523, R392a-45; **SS** R319b/1378, R322b/1687; **NŞ** 373/4, 495/8, 554/3, 561/5, 654/11)

pergāle pergāle (< Far.) “parça parça” (**FŞ** SF90b/55)

rāḥ-ı naṣīb (< Far. rāh + < Far. -ı + < Ar. naṣīb) “nasip, kısmet yolu” (**BV** 42/11)

raḫt-ı ḥırmān (< Far. raḫt + < Far. -ı + < Far. ḥırmān) “nasipsizlik örtüsü” (**GS** 69/6)

üleşmek “pay etme, paylaşma, taksim etme” (**FK** 323/3)

ülüş “pay, hisse, kısmet, bölük” (**FŞ** SF53b/81; **Sİ** R380a/2673; **GS** 462/3; **NŞ** 32/2)

vāye (< Far.) “nasip, kısmet” (**FK** 572/3, 689/310, 698/2, 714/1; **NŞ** 400/9, 490/7; **FŞ** SF67b/49; **HE** 19a/1634, 41b/3734; **LM** R220b/642, R235b/2243, R238a/2452; **Sİ** R381a/2794; **SS** R327b/2198, R328b/2296)

vāyeī (< Far.) “nasip, kısmet ile ilgili” (**Sİ** R381a/2794)

vāyeyī (< Far.) “nasip, kısmet ile ilgili” (**Sİ** R418b/6874)

2.41.10.3. Vergi ile İlgili Kavramlar

bāc (< Far.) “haraç, vergi, gümrük vergisi” (**FŞ** SF74b/62; **HE** 20a/1720, 21a/1834; **Sİ** R364a/1003, R370b/1660; **SS** R314b/858; **GS** 756/1)

ḫarāc (< Ar.) “bir yerin veya çalıştırılan kölelerin gelirinden alınan vergi; genel olarak vergi” (**Sİ** R403b/5114)

ḫarāc (< Ar.) “haraç, Müslüman olmayan kimselerden alınan vergi” (**FŞ** SF48b/41, SF53a/75, SF60b/29; **HE** 9b/718; **LM** R217a/301; **Sİ** R363a/882, R373a/1941, R376b/2304, R390a/3722, R393b/4059; **SS** R310a/374, R314b/858, R316a/1016, R335a/3004, R346b/4271; **GS** 97/4, 756/1, 756/1; **NŞ** 93/6, 382/3, 697/3; **BV** 92/1, 94/7)

ḫarāc-ı mülk (< Ar. ḫarāc + < Far. -ı + < Ar. mülk) “memleketin vergisi” (**FŞ** SF48b/41, SF60b/29; **SS** R316a/1016, R335a/3004)

ḫarācī (< Ar. ḫarāc + < Far. ī) “haraç, Müslüman olmayan kimselerden alınan vergi ile ilgili” (**Sİ** R396a/4339)

ḫarc-ı rāh (< Ar. ḫarc + < Far. -ı + < Far. rāh) “yol giderleri; yol vergisi” (**Sİ** R389a/3596)

rüsūm (< Ar.) “vergiler, gümrük vergileri” (**FŞ** SF80b/59; **Sİ** R367a/1336, R367b/1352, R396b/4405; **SS** R327b/2232, R329a/2359, R345b/4157)

2.41.11. Hesap ile İlgili Kavramlar

tutḳuçı “tutucu, elde edici; sunan hesap eden” (**GS** 246/1; **NŞ** 658/30; **HE** 17b/1472; **LM** R235b/2246)

bī-ḥisāb (< Far. bī +< Ar. ḥisāb) “hesapsız, sayısız” (**BV** 30/8, 41/6, 392/7, 588/6; **GS** 43/4, 272/3; **NŞ** 114/8, 185/7, 520/3; **FK** 28/5, 441/6, 706; **HE** 32b/2914, 39a/3543; **LM** R223a/891; **Sİ** R357b/338, R370b/1697, R371a/1725, R383b/3027; **SS** R312a/600, R313a/703, R322b/1664, R325a/1972)

bī-mer (< Far.) “sayısız, hesapsız” (**HE** 21a/1809; **BV** 30/8)

ehl-i ḥisāb (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ḥisāb) “hesap ehli” (**Sİ** R412b/6121)

hesāb (< Ar.) “hesap, sayma” (**NŞ** 524/5; **Sİ** R412b/6150; R412b/6153)

ḥisāb (Ar.) “hesap” (**FK** 39/3, 45/8, 163/5, 614/3; **GS** 28/3, 46/5, 161/2, 272/3, 314/8, 386/3; **NŞ** 10/9, 112/2, 185/7, 383/7, 456/8, 520/3; **BV** 40/5, 43/5, 188/7, 188/7, 233/1, 305/2; **FŞ** SF54b/30, SF60b/21, SF60b/8, SF71b/22, SF80b/62; **HE** 2a/59, 13b/1114, 18b/1583, 26b/2337, 30a/2676, 33b/2993; **LM** R220b/612, R226b/1273, R229a/1508, R237a/2366; **Sİ** R356a/161, R371b/1766, R377b/2392, R388b/3545; **SS** R307a/82, R323b/1785, R333b/2856, R339a/3457)

ḥisābī (< Ar.) “hesabını iyi bilen” (**FK** 441/6; **FŞ** SF59b/58)

ḥisāblıḳ (< Ar. ḥisāb + < Tr. -lıḳ) “hesaplı” (**Sİ** R392b-47)

iḥtisāb (< Ar.) “hesap sorma, sorumluluk” (**FK** 16/4, 681/7, 706/2; **GS** 6a-F2/14, 682a/7; **FŞ** SF47b/20; **HE** 20a/1738, 32b/2914, 41a/3721; **Sİ** R357a/253; **SS** R308b/216)

maḥsūb (< Ar.) “hesaplanmış, hesaba katılmış” (**FK** 28/5, 257/5; **GS** 43/4, 387/7, 746/1, 749/1; **NŞ** 348/7, 686/13; **BV** 40/5, 43/5; **FŞ** SF46b/39; **LM** R237a/2350)

muḥāsib (< Ar.) “hesap işlerini iyi bilen, muhasip” (**FŞ** SF104b/158; **Sİ** R373a/1932, P465a/6566, R412b/6119, R412b/6150, R420b/7046)

Ticaret ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Satış, Alışveriş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça, 3 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Ticaret ile İlgili Diğer Kavramlar” bölümünde 1 Türkçe, 2 Arapça ve 2 Farsça kelime; “Sermaye ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı 5 Farsça, 2 Arapça kelime ve 16 isim tamlaması; “Kâr-Kazanç ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 11 Arapça, 4 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Gider-Harcama ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Zarar-Ziyan ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 2 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Farsça, 14 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Para ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 3 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Türkçe, 8 Arapça, 10 Farsça kelime ve 12 isim tamlaması; “Parasal İşler ile İlgili Meslekler” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça ve 1 Arapça kelime; “Hesap ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 Türkçe, 7 Arapça, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır. “Ticaret ile İlgili Kavramlar” grubunda yer alan “Pazar, Çarşı ile İlgili Kavramlar” başlığı altında bulunan “Dükkân ve İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim

tamlaması; “Konak, Kervansaray ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Pazar-Çarşı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Tüccar ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça, 2 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; “Kervan ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Farsça ve 1 isim tamlaması yer almaktadır. “Ticaret ile İlgili Kavramlar” grubunda yer alan “Parasal İşler ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Fiyat, Paha, Değer” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Türkçe, 7 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Değersiz, Kıymetsiz” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar. + Tr.”, 4 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça ve 3 Farsça kelime; “Armağan-Bahşiş” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 7 Farsça, 1 Türkçe, 6 Arapça, 1 Moğolca kelime ve 1 isim tamlaması; “Maaş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Arapça kelime; “Bedel, Karşılık ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 7 Arapça ve 2 Farsça kelime bulunmaktadır. “Ticaret ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde bulunan “Mal-Mülk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 12 Arapça, 2 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca “Mal-Mülk ile İlgili Kavramlar” başlığı altında yer alan “Hazine ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 13 Farsça, 12 Arapça kelime ve 35 isim tamlaması; “Pay-Hisse ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 14 Farsça, 3 Türkçe, 5 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; “Vergi ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça, 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.42. Taşımacılık ile İlgili Kavramlar

2.42.1. Kara Taşımacılığı ile İlgili Kavramlar

araba (< Ar.) “araba” (**Sİ** R394a/4116, R394a/4117, R394a/4118)

2.42.1.1. Kara Taşımacılığında Kullanılan Araç-Gereçler

ʿamārī (< Ar.) “kadınlar için yapılmış tenteli fil mahfesi” (**FŞ** SF101b/14, SF101b/168, SF101b/3, SF102b/121, SF47b/32; **GS** 22/4)

hevdec (< Ar.) “kadınların binmesi için deve üzerine yapılan mahfe” (**NŞ** 224/6)

mahmil (< Ar.) “devenin üzerine konan binek sepeti” (**FK** 253/6, 392/1; **GS** 236/4, 647/4; **NŞ** 226/7, 231/6, 336/3; **BV** 340/5, 605/6; **FŞ** SF101b/161, SF101b/169, SF96b/19, SF99b/1, SF61a/79; **LM** R223b-13, R224b/1036, R224b/1037, R233a/1953; **Sİ** R384a/3071, R392a/3929; **SS** R322b/1666, R322b/1668, R327b/2215, R332a/2713, R348b/4479)

maḥmil-nişīn (< Ar. maḥmil + < Far. nişīn) “binek sepetine oturan” (**FK** 369/3; **GS** 475/1; **NŞ** 224/6)

miḥaffe (< Ar.) “deve veya katırın sırtına konulan ve iki kişi oturabilecek büyüklükte olan sepet, mahfe” (**Sİ** R377a/2345; **SS** R315b/964; **SS** R320b/1457, R325a/1946)

2.42.2. Deniz Taşımacılığı ile İlgili Kavramlar

bād-bānī (< Far.) “tersane halkından olan azapların bir sınıfı” (**FŞ** SF71a/9)

cöng “büyük yelkenli gemi” (**GS** 22/4, 506/9; **Sİ** R360b/620, R389a/3622/3623, R410b/5938, R411a/6006, R412b/6147; **FŞ** SF71a/6, SF71b/26, SF72a/103, SF72a/72, SF72a/91;))

cünk “büyük yelkenli gemi” (**SS** R342b/3819)

fülk (< Ar.) “gemi, sandal, kayık; Nuh’un gemisi” (**FŞ** SF71a-28)

keştī (< Far.) “gemi” (**SS** R350b/4649, R350b/4650; **FŞ** SF71b/20, SF72a/99, SF72b/20, SF73a/45, SF79b/96; **LM** R215a/70; **Sİ** R393a/4005, R410b/5932, R410b/5950, R411a/5990; **FK** 726/2; **GS** 138/4, 173/7; **NŞ** 101/7, 106/6)

keştī-i baḫr-peymā (< Far. keşti + < Far. -i + < Ar. baḫr + < Far. peymā) “denizde yol alan, denizde ilerleyen gemi” (**Sİ** R393a/4005)

kėme “gemi” (**FŞ** SF55b/46, SF71a/5, SF71b/30, SF72a/84, SF72b/16, SF73a/64; **HE** 1b/17, 4a, 22b, 43b/3943, 43b/3944; **LM** R230b/1696, R245a/3170; **Sİ** R369b/1554, R369b/1567, R391a/3848, R410b/5942, R413a/6166; **SS** R328b/2299, R328b/2306, R337a/3220, R349b/4590; **FK** 349/4, 685/40; **GS** 22/2/3, 138/1, 173/2, 173/4, 545/3, 702/1, 828/1)

kėme aġzı (< Tr. kėme + < Tr. aġzı) “geminin ağız kısmı” (**FŞ** SF71a/88)

kėme başı (< Tr. kėme + < Tr. başı) “geminin başı” (**FŞ** SF73a/71)

kimelik “gemili” (**Sİ** R411b/6041; **FK** 685/38)

kėmi “gemi” (**SS** R328b/2302, R338b/3369)

sefāyīn (< Ar.) “gemiler” (**FŞ** SF71a-28; **Sİ** R414a/6299)

sefine (< Ar.) “gemi” (**FŞ** SF50a-9, SF71a-28, SF71b/29; **HE** 40b; **Sİ** R410a-71, R412b/6147, R420b/7067; **SS** R344a/3965, R353a/4937; **NŞ** 313/6)

zevrak (< Ar.) “kayık, sandal” (**BV** 182/5, 575/5; **FŞ** SF71a/90, SF71b/22, SF71b/33, SF72a/70, SF72a/99, SF73a/44; **HE** 8a/616; **Sİ** R410b/5945; **SS** R338a/3316, R339a/3445, R342a/3776, R343b/3940; **FK** 153/3, 277/7, 322/7, 662/8; **GS** 22/1, 173/7, 475/5, 506/9; **NŞ** 321/6; **NŞ** 112/4, 277/6)

zevraḳçe (< Ar. zevraḳ + < Tr. -çe) “sandal gibi, kayık gibi” (**SS** R342a/3761)

zevrāḳ-ı ‘ömr (< Ar. zevrāḳ + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “hayat, ömür sandalı” (**FK** 277/7)

zevrāḳ-ı cān (< Ar. zevrāḳ + < Far. -ı + < Far. cān) “can sandalı” (**GS** 40/3)

zevrāḳ-ı cism (< Ar. zevrāḳ + < Far. -ı + < Ar. cism) “beden sandalı” (**FŞ** SF72a-29)

zevraḳ-ı ḥayāt (< Ar. zevrāḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayat, ömür sandalı” (**FŞ** SF72b-29)

2.42.2.1. Deniz Taşımacılığında Kullanılan Araç-Gereçlerin Parçaları

bād-bān < Far.) “yelken, gemi sereni” (**FŞ** SF71a/10, SF71a/16, SF71a-28; **Sİ** R389a/3622, R414a/6299; **GS** 702/1)

lenger (< Far.) “büyük sahan, gemiyi yerinde sabit tutmak için denize atılan büyük çapa” (**FK** 431/1; **GS** 498/7; **FŞ** SF69a/33, SF71a/16; **HE** 4a , 43b/3944; **Sİ** R412b/6111, R412b/6115, R414a/6299)

yėlken “yelken” (**Sİ** R410a-71)

2.42.2.2. Deniz Taşımacılığı ile İlgili Meslekler

keştī-bān (< Far.) “gemici, gemi süvarisi, kaptan” (**NŞ** 5/7, 244/6; **SS** R350b/4651)

kėmeçi “gemici” (**SS** R350b/4650)

mellāḥ (< Ar.) “denizci, kaptan” (**FK** 106/2; **NŞ** 101/7; **FŞ** SF71b/32, SF72a/68, SF72b/16; **Sİ** R411a/5989, R413b/6235; **SS** R338b/3370, R342a/3746)

mellāḫ (< Ar.) “denizci, kaptan” (**Sİ** R412a/6093)

mellāḫ-ı hüner-ver (< Ar. mellāḫ + < Far. -ı + < Far. hüner-ver) “hünerli, marifetli kaptan” (**FŞ** SF71b/32)

mellāḫī (< Ar. mellāḫ + < Far. ī) “denizci, kaptan” (**SS** R341b/3705)

2.42.3. Yük ile İlgili Kavramlar

bār-keş (< Far.) “yük taşıyan” (**GS** 377/4; **Sİ** R366a/1192)

ber-bār (< Far.) “yükte, yük altında” (**NŞ** 118/4)

sebük-bār (< Far.) “hafif yüklü, eşyası az” (**BV** 43/6, 514/8; **GS** 82/8, 568/7; **NŞ** 431/7, 453/5; **SS** R351a/4705; **FK** 38/7)

sebük-bārlıġ (<Far sebük-bār + < Tr. -lıġ) “hafif yüklü, yükü hafiflik” (**FK** 158/6)

sebük-bārlıḳ (<Far sebük-bār + < Tr. -lıḳ) “hafif yüklü, yükü hafiflik” (**HE** 23a/2019; **Sİ** R366a-18)

teng (< Far.) “denk, yük dengi” (**BV** 338/4/4)

yük “yük, ağırlık” (**BV** 145/8, 203/5, 374/2, 484/4, 534/3; **FK** 9/6, 126/3, 162/3, 412/3, 430/5, 594/5; **GS** 77/2, 82/8, 231/1, 299/6, 347/6, 390/9; **NŞ** 29/7, 137/4, 196/6, 222/1, 303/1, 374/6; **FŞ** SF105b/73, SF94b/43, SF55b/41, SF55b/43, SF75a/126, SF79b/78; **HE** 7b/552, 12b/1041, 19b/1672, 23b/2060, 30b/2699, 31a/2754, 35b/3187; **LM** R228a/1391, R229a/1535, R234b/2085, R234b/2086; **Sİ** R355b/123, R366b/1238, R366b/1243, R397a/4440; **SS** R330a/2476, R343b/3947, R351a/4706, R351a/4707, R351a/4708)

yüklük “yüklü” (**BV** 306/6)

yüksiz “yüksüz” (**SS** R337a/3219)

zīr-bār “yük” (**SS** R329B/2426)

Taşımacılık ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Kara Taşımacılığı ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça kelime; “Kara Taşımacılığında Kullanılan Araç-Gereçler” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 4 Arapça kelime; “Deniz Taşımacılığı ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Farsça, 6 Arapça, 7 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması; “Deniz Taşımacılığında Kullanılan Araç-Gereçlerin Parçaları” bölümünde 2 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Deniz Taşımacılığı ile İlgili Meslekler” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça, 1 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Yük ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Türkçe ve 4 Farsça kelime bulunmaktadır.

2.43. Matematik ile İlgili Kavramlar

2.43.1. Sayılar

ʿaded (< Ar.) “sayı” (**GS** 13/5, 371/5; **NŞ** 358/4; **BV** 136/3, 137/5, 619/2, 722/4; **FK** 74/2, 125/7, 688/70, 689/338; **FŞ** SF103b/21, SF52a/21, SF53a/74, SF71b/21; **HE** 2b/111, 6b/448, 13a/1061, 29a/2580, 31b/2820; **LM** R217a/366, R231a/1711, R237b/2395, R240a/2660; **Sİ** R359b/546, R373a/1929, R374b/2074, R389b/3653; **SS** R315b/953, R320b/1486, R323b/1806)

‘adedlıġ (< Ar. ‘aded +< Tr. -lıġ” “sayılı” (**FŞ** SF62b/16)

‘adedsiz (< Ar. ‘aded + < Tr.- siz) “sayısız” (**BV** 259/2; **GS** 534/3; **NŞ** 181/3, 558/7; **FŞ** SF55a/4, SF57b/97, SF60b/12, SF67b/20, SF68a/77; **Sİ** R367a/1300, R370b/1665, R411b/6045, R412b/6149, R421b/7146)

a‘dād (< Ar.) “sayılar” (**FK** 434/4)

bī-‘āded (< Far. bī + < Ar. ‘āded) “sayısız, hesapsız” (**LM** R228a/1429, R232a/1818; **Sİ** R357b/313, R377b/2412, R391b/3860, R406a/5370; **Sİ** R397a/4473; **SS** R312b/619, R317a/1126, R325a/1932, R338a/3350; **HE** 2b/115, 7b/543, 18b/1599)

bī-‘aded (< Far. bī + < Ar. ‘aded) “sayısız, hesapsız” (**NŞ** 114/8; **FK** 124/3, 226/4)

bī-şumāre (< Far.) “hesapsız” (**FŞ** SF101b/13, SF91b/15, SF71b/64)

bī-şumārī (< Far.) “sayısız, hadsiz, pek çok” (**FŞ** SF78b/89)

bī-şümār (< Far.) “hadsiz, sayısız, pek çok” (**GS** 713/2; **NŞ** 182/9)

bī-şümāre (< Far.) “hesapsız” (**LM** R246b/3340, R248b/3568)

ruḳūm (< Ar.) “rakamlar” (**FŞ** SF80b/59)

san “sayı” (**BV** 533/2, 563/4; **FK** 20/4, 103/4, 341/3, 414/9; **GS** 667/2; **FŞ** SF60b/23, SF71b/25, SF71b/50; **LM** R224a/980, R228a/1417; **Sİ** R364b/1062, R374b/2097, R397b/4480, P455b/5644)

sansız “sayısız” (**Sİ** P455b/5644)

sayu “sayı, adet” (**FK** 526/1, 651/7)

şümār (< Far.) “hesap, sayı” (**HE** 18b/1575; **FŞ** SF46b/25, SF78b/73)

şümāre (< Far.) “hesap, sayı” (**BV** 190/7, 438/5, 526/5, 619/1; **GS** 68/3; **NŞ** 657/69; **LM** R219a/454, R228a/1415, R235a/2146, R243a/2983; **SS** R313a/718, R315a/888, R322a/1639, R323b/1783, R339a/3457; **FK** 251/2, 434/4, 523/6; **FŞ** SF100a/18, SF105a/12, SF67b/38, SF84a/3, SF86a/35)

2.43.1.1. Tek Sayılar

aḥad (< Ar.) “bir (1)” (**HE** 1b/11, 2b/111; **Sİ** R356a/173, R357b/313, R370b/1680; **NŞ** 644/2)

aḥed (< Ar.) “bir (1)” (**GS** 607/4)

bir “bir (1)” (**FŞ** SF45b/5, SF51a/73, SF54b/8, SF74b/44, SF75a/110; **HE** 2b/111, 9b/727, 19b/1666, 23a/2005, 33b/3016; **LM** R214b/9, R224a/1020, R224b/1038, R234a/2045; **Sİ** R354b/19, R364a/1010, R383b/3055, R393a/4023; **SS** R306b/15, R316a/1000, R325b/2003, R325b/2013; **BV** 3/3, 91/3, 110/3, 177/6, 203/6, 250/4, 302/8; **FK** 111/1,

274/3, 306/5, 428/11, 590/5, 608/6, 816/1; **GS** 102/5, 200/9, 302/9, 400/1, 500/5, 601/2; **NŞ** 6/7, 104/4, 200/2, 323/4, 400/2, 500/3)

bėş “beş (5)” (**HE** 6b/447, 12a/967, 14b/1181, 29a/2576, 39b/3568; **LM** R217a/299, R221a/668; **Sİ** R358a/362, R420a/6990, R420a/7031; **FŞ** SF46b/18, SF47b/44, SF50a/75, SF53b/10, SF59b/69, SF64a/37, SF70b/61; **SS** R308b/220, R311b/516, R329a/2360; **BV** 311/6, 393/6, 187/5; **NŞ** 544/2, 69/3, 189/6, 227/3; **FK** 531/4; **GS** 83/7, 232/2, 701/3)

eḥad (< Ar.) “bir (1)” (**NŞ** 114/9)

ḫams (< Ar.) “beş (5)” (**FK** 531/4)

heft (< Far.) “yedi (7)” (**FK** 114/6; **Sİ** R408b/5754; **SS** R311b/523)

nüh (< Far.) “dokuz (9)” (**GS** 218/5; **Sİ** R363a/896, R369b/1548; **SS** R345a/4074)

on bir “on bir (11)” (**FŞ** SF70b/39; **Sİ** R362b/862, R402b/5012, R402b/5016; **BV** 699/1)

on bėş “on beş (15)” (**Sİ** R394a/4114, R382a/2907; **FŞ** SF59b/69, SF73a/71, SF75a/110, SF84b/61, SF97a/28; **HE** 27b/2431; **SS** R349b/4572)

on toḳḳuz “on dokuz (19)” (**Sİ** R363a/923)

on üç “on üç (13)” (**Sİ** R413a/6179; **BV** 699/1)

on yėtti “on yedi (17)” (**Sİ** R386a/3307, R386a/3308)

ottuz toḳuz “otuz dokuz (39)” (**Sİ** R389a/3618)

penc (< Far.) “beş (5)” (**FŞ** SF48a-6; **HE** 5b/353, 5b/356, 6a/441; **LM** R217a/332, R217a-5; **Sİ** R364b/1040; **SS** R310a/372; **GS** 96/6; **NŞ** 7/6)

ṣadyek (< Far.) “yüz bir (101)” (**BV** 294/5; **FK** 52/1)

seb‘ (< Ar.) “yedi (7)” (**HE** 13b/1093/1094)

seb‘a (< Ar.) “yedi (7)” (**FŞ** SF67a-25; **Sİ** R420a/7015; **HE** 5a)

ṣelāṯ (< Ar.) “üç (3)” (**HE** 13a/1081, 13b/1092)

toḳḳuz “dokuz (9)” (**BV** 165/1, 212/8, 699/1; **FK** 76/3, 95/7, 572/6, 681/6, 689/284; **GS** 8/1, 157/5, 381/2, 612/7, 682a/6; **NŞ** 41/2, 205/5, 565/11; **FŞ** SF102a/44, SF107a/121, SF98b/127, SF68b/125; **LM** R214b/41, R215b/128, R219a/464; **Sİ** R358b/450, R363b/953, R387a/3428, R399b/4720; **SS** R308a/148, R353a/5005)

toḳuz “dokuz (9)” (**BV** 92/5, 219/3; **FK** 283/6, 689/168; **GS** 8/1, 43/2, 226/8, 351/1, 351/5, 641/6; **FŞ** SF46a/31, SF47a/3, SF48b/35, SF80a-35; **HE** 2b/118, 8a/612, 21a/1821, 23b/2060, 28b/2539; **LM** R215b/127, R219a/470, R227b/1359, R240a/2673; **Sİ** R354b/25, R375b/2187, R387a/3411, R399a/4641; **SS** R313b/731, R313b/737)

toḳuẓ “dokuz (9)” (**NŞ** 2/1, 32/2, 206/6, 215/2)

üç “üç (3)” (**BV** 74/2, 311/6, 441/1, 586/2, 669/1; **FK** 531/4, 707/5; **GS** 660/3, 683/76; **NŞ** 41/2; **FŞ** SF53a/75, SF53b/27, SF58b/118, SF73a/51, SF75a/94; **HE** 1b/20, 4b/269, 13a/1058, 38b/3492; **LM** R215a/47, R227b/1382, R233b/1982; **LM** R237b/2416; **Sİ** R354b/22, R373b/1996, R376b/2297, R385b/3256; **SS** R311b/519, R323b/1799, R331b/2667, R342b/3799)

yek (< Far.) “bir (1)” (**BV** 411/1; **GS** 55/5; **FŞ** SF48a-6)

yėdi “yedi (7)” (**BV** 659/5; **LM** R225b/1147)

yėti “yedi (7)” (**BV** 82/4; **LM** R215a/44, R215b/141; **FŞ** SF68b/127, SF70b/63, SF79b/77, SF46a/31, SF51b/18; **HE** 5b/353, 7b/536, 13b/1092, 18b/1564, 32a; **Sİ** R364b/1061, R374a/2052, R379a/2576, R393b/4102, R412a/6073; **SS** R306b/15, R311b/528, R314b/828, R321b/1567, R349b/4546, R352a/4845; **GS** 73/8, 85/3; **NŞ** 206/6)

yėtti “yedi (7)” (**BV** 699/2; **FŞ** SF94a/95, SF51b/18, SF52a/21, SF55a/78, SF67b/35; **LM** R214b/20, R215a/44, R227b/1382; **Sİ** R358b/450, R367a/1298, R374b/2075, R386b/3353, R400b/4804; **NŞ** 41/2; **FK** 254/5, 689/284; **SS** R306b/6, R311a/495, R349b/4554, R350b/4686; **GS** 187/1, 606/5, 683/116)

2.43.1.2. Çift Sayılar

altı “altı (6)” (**LM** R214b/39, R216b/234; **Sİ** R357a/289, R408b/5761, R420b/7047; **SS** R307a/82, R308b/235, R339b/3521; **FŞ** SF46b/18, SF47b/43, SF47b/44, SF59b/69, SF67b/51; **HE** 1b/20, 6a/415, 13a/1061, 37a/3320; **FK** 254/5; **NŞ** 41/2, 510/6, 564/5)

altı yüz “altı yüz (600)” (**Sİ** R411b/6030)

altı yüz miŋ “altı yüz bin (600000)” (**Sİ** R374a/2050, R374b/2074, R378b/2541)

altmış “altmış (60)” (**FŞ** SF59b/62; **HE** 36b/3297; **FK** 254/5)

bėş miŋ “beş bin (5000)” (**Sİ** R408b/5709; **SS** R353a/4977, R353a/5007)

bėş yüz “beş yüz (500)” (**FŞ** SF62b/46, SF68a/94, SF78a/49, SF88b/166; **Sİ** R364a/996, R382b/2954, R408b/5757)

çehār (< Far.) “dört (4)” (**HE** 39a/3503)

deh (< Far.) “on (10)” (**GS** 55/5)

deh ṣad (< Far.) “bin (1000)” (**BV** 411/1)

dört “dört (4)” (**GS** 660/3, 690/10)

dü-gāne (< Far.) “çift” (**LM** R246b/3356, R246b/3357, R246b/3358)

düşeş (< Far.) “altı; zar oyununda en büyük sayı olan iki “6”nın yan yana gelmesi” (**NŞ** 182/9)

elf (< Ar.) “bin (1000)” (**Sİ** R377b/2392, R377b/2392, R397a/4461)

heşt (< Ar.) “sekiz (8)” (**Sİ** R359a/470; **SS** R311b/523)

ėki “iki (2)” (**FK** 11/7, 104/1, 223/7, 310/1, 691/2; **GS** 120/3, 200/5, 307/7, 407/11, 610/4, 726/1; **NŞ** 15/7, 22/1, 310/7, 510/2, 603/7, 709/39; **BV** 7/1, 40/4, 108/3, 227/6, 319/8; **FŞ** SF48a/12, SF51b/21, SF64b/91, SF70a/91, SF78a/41, SF92a/67; **HE** 1b/2, 9b/761, 23b/2074, 26a/2277, 34a/3040, 36a/3246; **LM** R215a/73, R225b/1143, R225b/1143, R237a/2334, R243b/3012; **Sİ** R354b/20, R364a/1001, R374a/2062, R394a/4134, R413a/6185; **SS** R308a/167, R309a/253, R316b/1067, R326a/2061, R327a/2168, R336a/3135)

ėki miŋ “iki bin (2000)” (**FŞ** SF105b/33, SF78b/73; **Sİ** R382b/2941, R401a/4837, R411b/6041, R413a/6210; **GS** 12b-F2/12)

ėki yüz “iki yüz (200)” (**FŞ** SF71a/6, SF74b/45; **Sİ** R410b/5936; **GS** 683/63)

ėkki “iki (2)” (**FK** 12/7, 115/3, 284/2, 309/7, 432/1, 561/4; **GS** 24/1, 117/3, 229/2, 333/4, 348/7, 407/11; **NŞ** 22/1, 111/1, 220/2, 300/7, 419/1; **BV** 1/4, 103/1, 193/3, 295/4, 309/2; **FŞ** SF47a/25, SF50b/54, SF60a/128, SF64b/92, SF79b/84, SF92a/66; **LM** R215a/51, R225a/1107, R233b/1979, R236b/2315, R244a/3091; **LM** R222b/861, R225b/1170; **Sİ** R357b/345, R372a/1815, R373b/2001, R384b/3138; **SS** R306b/24, R307a/63, R316b/1071, R327a/2168, R336a/3135, R346b/4230)

ėkki miŋ “iki bin (2000)” (**Sİ** R408a/5701, R410b/5946, R411b/6036; **SS** R327a/2135, R351b/4787)

ėkki üç miŋ “iki üç bin” (**Sİ** R410b/5954)

ėkki üç yüz “iki üç yüz” (**FŞ** SF74b/46)

ėkki yüz “iki yüz (200)” (**FŞ** SF75a/122, SF78a/16; **Sİ** R410b/5942)

ėkki yüz miŋ “iki yüz bin (200000)” (**Sİ** R378b/2540)

ėllig “elli (50)” (**FK** 254/3, 411/7; **BV** 698/1; **GS** 251/6; **NŞ** 587/6, 590/8; **FŞ** SF59b/62, SF59b/62; **HE** 36b/3297; **Sİ** R393a/4024)

ėllik “elli (50)” (**SS** R328a/2293)

iṣneyn (< Ar.) “iki (2)” (**HE** 27b/2447)

iṣneyniyyet (< Ar.) “ikilik” (**FK** 121/7; **LM** R217a/253)

ḳırḳ “kırk (40)” (**FK** 254/3, 689/353; **NŞ** 371/6; **FŞ** SF103b/21, SF60b/13, SF60b/13, SF60b/16, SF74b/65; **HE** 14b/1212, 36b/3296; **Sİ** R392a/3907, R392a/3908, R420a/7035; **SS** R322b/1652)

ḳırḳ miŋ “kırk bin (40000)” (**Sİ** R374a/2067)

miŋ “bin (1000)” (**FŞ** SF105a/27, SF90b/41, SF52b/18, SF60b/27, SF66b/34, SF76a/83; **HE** 3b/188, 9a/698, 17a/1455, 21b/1873, 34b/3086, 43b/3946; **LM** R215a/59, R224a/1008, R230a/1637, R235b/2214, R245b/3226; **Sİ** R356b/237, R358a/370, R376b/2312, R383a/3014, R396b/4401; **SS** R307b/113, R315b/962, R317b/1132, R322b/1663, R350a/4624; **GS** 137/3, 250/6, 257/2, 445/4, 565/2, 622/5, 650/4; **NŞ** 9/6, 25/11, 159/5, 202/2, 248/4, 313/5; **BV** 1/1, 59/3, 119/9, 214/1, 291/1, 302/4; **FK** 45/7, 151/3, 283/1, 481/11, 568/6)

miŋ bėş yüz “bin beş yüz (1500)” (**FŞ** SF71b/25)

miŋ üç yüz “bin üç yüz (1300)” (**Sİ** R378b/2504, R411b/6034)

on “on (10)” (**SS** R328a/2291, R333b/2860, R337a/3223, R338a/3332; **Sİ** R358a/367, R364a/994, R374a/2062, R397a/4450; **HE** 7a/499, 42b/3837, 21b/1873, 27b/2431, 29a/2574; **LM** R217a/448, R221b/739, R242b/2948; **FŞ** SF52a/13, SF60b/24, SF70b/62, SF81b/145; **NŞ** 32/2, 313/5, 544/2; **FK** 384/1, 750/1; **GS** 112/7, 184/5, 229/4, 630/5)

on altı “on altı (16)” (**Sİ** R411b/6019, R417b/6742)

on bir miŋ “on bir bin (11000)” (**FŞ** SF66b/31)

on bėş miŋ “on beş bin (15000)” (**Sİ** R410b/5952)

on ėki “on iki (12)” (**FŞ** SF70b/39, SF83b-38; **HE** 11b/911, 11b/913, 15a/1231; **Sİ** R412b/6139; **BV** 722/2, 722/3)

on ėki miŋ “on iki bin (12000)” (**Sİ** R369b/1550, R411b/6043, R412b/6133, R415a/6394)

on ėkki “on iki (12)” (**FŞ** SF62b/12; **Sİ** R417b/6746, R417b/6747; **GS** 571/5; **BV** 375/1)

on ėkki miŋ “on iki bin (12000)” (**FŞ** SF66b/26, SF95a/92; **Sİ** R411a-71, R412a-75)

on miŋ “on bin (10000)” (**HE** 3b/188; **Sİ** R408b/5747, R408b/5757)

on sėkiz “on sekiz (18)” (**BV** 156/1, 156/2, 156/2, 156/3)

on sėkiz miŋ “on sekiz bin (18000)” (**BV** 156/1; **FK** 221/9)

on sėkkiz “on sekiz (18)” (**FK** 221/9)

on sėkkiz miŋ “on sekiz bin (18000)” (**FK** 409/1; **NŞ** 393/1)

on tört “on dört (14)” (**FŞ** SF54a/85; **HE** 15a/1275, 15b/1283; **Sİ** R378b/2504, R417b/6745)

ottuz “otuz (30)” (**FŞ** SF74b/65)

ottuz altı “otuz altı (36)” (**Sİ** R364a/994)

otuz “otuz (30)” (**GS** 226/8, 683/60; **NŞ** 205/5; **HE** 21a/1822, 36b/3296; **Sİ** R392a/3907, R420a/7033, R420b/7039)

otuz altı “otuz altı (36)” (**FK** 293/7)

otuz ėki “otuz iki (32)” (**GS** 9b-F2/18, 9b-F2/21)

rübā‘ (< Ar.) “dört (4)” (**HE** 13a/1081)

sad (< Far.) “yüz (100)” (**BV** 411/1, 454/5; **HE** 5b/371; **Sİ** R364b/1066; **GS** 55/5; **NŞ** 199/2; **FK** 52/1; **Sİ** 1066,)

sėkiz “sekiz (8)” (**SS** R327a/2141, R327a/2143, R327a/2152, R351a/4732, R351a/4741)

sėkkiz “sekiz (8)” (**SS** R314b/836, R327a/2152, R351a/4745)

sėkkiz yüz “sekiz yüz (800)” (**SS** R353a/5005)

sėksen “seksen (80)” (**SS** R322b/1653, R353a/5005)

sėkiz “sekiz (8)” (**FK** 531/7; **FŞ** SF92a/61; **HE** 6a/436, 14b/1216; **LM** R222a/789, R227b/1382; **Sİ** R354b/30, R399a/4661, R410b/5941)

sėkiz ü sėkiz yüz ü sėksen “sekiz yüz seksen sekiz (888)” (**HE** 44a/3982)

sėkiz yüz “sekiz yüz (800)” (**Sİ** R410b/5936)

sėkiz yüz sėksen “sekiz yüz seksen (880)” (**FŞ** SF107a/121)

sėkkiz “sekiz (8)” (**FŞ** SF70b/63, SF79b/77; **Sİ** R354b/27, R398a-52, R418b/6861; **GS** 588/7)

sėksen “seksen (80)” (**Sİ** R378b/2506; **HE** 36b/3298)

şıfr (< Ar.) “sıfır (0)” (**FK** 163/5; **GS** 229/4)

sitte (< Ar.) “altı (6)” (**FK** 531/5)

şeş (< Far.) “altı (6)” (**HE** 2a/59; **NŞ** 409/5)

toḳḳuz miŋ “dokuz bin (9000)” (**Sİ** R399b/4712)

toḳḳuz yüz “dokuz yüz (900)” (**FŞ** SF66b/35)

toḳsan “doksan (90)” (**HE** 36b/3299; **BV** 212/8)

toḳuz yüz miŋ “dokuz yüz bin (900000)” (**Sİ** R393b/4104)

tört “dört (4)” (**BV** 233/4, 311/6, 677/2; **FK** 1/4, 69/7, 350/2, 572/6, 624/2, 689/171; **GS** 9b-F2/19, 9b-F2/21, 245/3, 378/3; **NŞ** 180/1, 205/5, 309/1, 427/10, 544/2; **FŞ** SF47b/43, SF58b/118, SF64a/36, SF78b/98, SF94b/48; **HE** 5b/376, 8a/588, 11b/938, 23b/2067,

33b/2980; **LM** R214b/20, R215a/50, R221a/668, R221a/702; **Sİ** R354b/22, R364a/1001, R382a/2864, R383a/3008; **SS** R308b/220, R311b/521, R329a/2360, R353a/4978)

tört miŋ üç yüz “dört bin üç yüz (4300)” (**Sİ** R364a/994)

tört yüz “dört yüz (400)” (**FŞ** SF61a/58, SF75b/32; **SS** R320b/1486, R321a/1521, R330a/2477)

tört yüz miŋ “dört yüz bin (400000)” (**Sİ** R378b/2538)

tümen “on bin (10000)” (**FŞ** SF91a/116, SF95b/102; **HE** 35a/3168; **LM** R216a/157, R221b/761, R240a/2772; **Sİ** R371b/1796, R371b/1797, R379a/2556, R380b/2747; **SS** R351b/4757; **NŞ** 536/2, 653/19)

üç miŋ “üç bin (3000)” (**Sİ** R410a-71, R410b/5933)

üç üz “üç yüz (300)” (**Sİ** R413b/6231)

üç üz altmış altı “üç yüz altmış altı (366)” (**Sİ** R375a/2169)

üç yüz “üç yüz (300)” (**Sİ** R409a/5763, R410b/5940, R411b/6036, R413b/6233)

üç yüz èllig “üç yüz elli (350)” (**FŞ** SF71b/21)

üz “yüz (100)” (**FK** 69/6)

yègirmi “yirmi (20)” (**FŞ** SF54a/59; **Sİ** R363b/953; **HE** 36b/3295)

yègirmi tört “yirmi dört (24)” (**FŞ** SF106b/72/72)

yèti yüz “yedi yüz (700)” (**Sİ** R413b/6219)

yètmiş “yetmiş (70)” (**FŞ** SF82a/33, SF98a/32; **HE** 36b/3298; **Sİ** R393b/4102; **SS** R308a/180; **FK** 254/5, 827)

yètmiş èkki “yetmiş iki (72)” (**BV** 7/3)

yètmiş miŋ “yetmiş bin (70000)” (**LM** R216b/245; **Sİ** R357a/297)

yètti yüz “yedi yüz (7000)” (**Sİ** R411b/6039, R414b/6344; **SS** R330b/2533)

yètti yüz miŋ “yedi yüz bin (700000)” (**Sİ** R374b/2075)

yüz “sayı (100)” (**BV** 1/1, 90/5, 128/7, 242/7, 310/7, 406/3; **FK** 12/4, 19/4, 63/6, 90/3; **GS** 169/3, 228/2, 338/3, 417/7, 502/4; **NŞ** 8/2, 115/1, 312/7, 402/9, 501/4, 608/1; **FŞ** SF107a/92, SF52a/35, SF60a/107, SF72a/100; **HE** 1b/17, 5b/380, 12b/1023, 24a/2094, 31b/2817, 34b/3086, 43b/3954; **LM** R215a/77, R219b/540, R230a/1637, R240a/2782, R247b/3474; **Sİ** R357b/350, R358a/370, R373b/1997, R379a/2598; **SS** R307b/113, R310b/441, R323b/1784, R331a/2603)

yüz èki yüz “yüz iki yüz” (**HE** 16b/1400; **SS** R323a/1715)

yüz èki yüz miŋ “yüz iki yüz bin” (**HE** 34b/3085)

yüz èllig “yüz elli (150)” (**Sİ** R361b/765, R382b/2934)

yüz èllig miŋ “yüz elli bin (150000)” (**Sİ** R374a/2049)

yüz miŋ “yüz bin (100000)” (**BV** 2/1/1, 132/4, 236/2, 338/2, 442/3; **FK** 4/3, 115/1, 289/1, 350/10, 488/3; **GS** 2/5, 74/4, 159/4, 210/8, 320/6, 405/2; **NŞ** 64/4, 85/6, 106/8, 213/2, 313/1, 402/2; **FŞ** SF105b/33, SF52b/6, SF61b/29, SF73a/79; **HE** 12a/961, 14a/1158, 22b/1955, 31b/2787, 34b/3085; **LM** R216a/168, R228a/1411, R233a/1946, R236b/2287; **Sİ** R354b/32, R365a/1126, R374a/2049, R392b/3964; **SS** R306b/44, R315b/968, R322b/1703, R333b/2860)

yüz on èkki “yüz on iki (112)” (**Sİ** R388b/3545)

yüz sèksen “yüz seksen (180)” (**BV** 156/3)

2.43.1.3. Çokluk İfade Eden Kavramlar

altav “altısı, altı tane, altısı birlikte” (**FK** 531/5)

bèşev “beşi birlikte” (**FK** 531/4)

èkele “her ikisi, ikisi birlikte” (**LM** R238a/2466)

èkelesi “her ikisi, ikisi birlikte” (**GS** 5b-F2/9; **HE** 23a/2012)

èkev “her ikisi” (**FK** 48/4, 239/2, 405/2, 531/1, 563/5, 689/124, 689/230; **FŞ** SF61b/43, SF66a/110, SF69a/157, SF81b/8, SF96b/77, SF98a/66; **LM** R223b/931, R224b/1054, R235a/2156, R243a/2989, R248b/3569; **Sİ** R371b/1789, R375b/2209, R379b/2614, R386b/3351, R396b/4411; **GS** 531/7, 627/1; **NŞ** 207/2; **BV** 103/7, 103/9, 220/4, 387/5; **SS** R312a/568, R314b/839, R328a/2247, R332a/2714, R339a/3465, R350a/4616)

èkevle “ikisi birlikte, her ikisi” (**GS** 835/1; **LM** R233b/1983)

èkevlen “ikisi birlikte, her ikisi” (**FŞ** SF55b/12, SF92b/118, SF93a/150, SF96b/71; **GS** 31/1, 65/7, 683/99; **NŞ** 274/5; **BV** 459/7, 464/2, 636/4)

èkevlik “ikilik” (**NŞ** 203/6)

èkin “ikisi” (**HE** 20b/1767)

èkisi “ikisi” (**FŞ** SF46a/18, SF52b/21, SF68a/92, SF81b/162, SF95b/118; **HE** 6a/405, 7a/498, 7a/502, 13a/1050, 18a/1552, 22b/1960; **LM** R217a/333, R225b/1149, R241b/2817, R243a/2966; **Sİ** R372a/1818, R386b/3323, R417b/6746)

èkkigü “ikisi birlikte” (**BV** 411/3)

èkkilik “ikilik” (**FK** 62/5; **LM** R241b/2815, R242a/2864, R246b/3360; **Sİ** R357a/303)

èkkisi “ikisi” (**FK** 555/4, 689/123, 689/199, 725/2; **GS** 349/8, 434/4; **NŞ** 680/2; **NŞ** 167/3; **FŞ** SF54b/8, SF63a/63, SF70b/30, SF76a/50, SF103a/13; **LM** R216b/202, R225b/1169,

R233b/2011, R241b/2805, R243a/2997; **LM** R223b/922, R223b/924, R225b/1147, R230b/1678; **Sİ** R364a/1028, R385b/3225, R386b/3359, R392b/3978; **SS** R306b/9, R317b/1151, R325b/2029, R337a/3205, R346a/4191)

on tümen "binlerce" (**SS** R333b/2856)

törtev "dördü birlikte" (**FK** 531/3)

tümen miŋ "on birlerce" (**BV** 203/1; **FK** 635/1; **GS** 513/8, 625/5; **NŞ** 17/2, 501/1; **FŞ** SF46b/14, SF49a/19, SF60b/18, SF74a/21, SF88a/93, SF95a/96; **HE** 8a/614; **Sİ** R356a/154, R357b/323, R371a/1706, P455a/5607; **SS** R308a/193)

üçev "üçü birlikte" (**FK** 531/2; **FŞ** SF51a/98, SF66a/109, SF67b/50; **LM** R225b/1169)

yėttev "yedisi birlikte, yedisi birden" (**FK** 531/6)

yėtti yüz miŋ tümen "binlerce, on binlerce" (**Sİ** R378b/2528)

yüz miŋ tümen "binlerce, on binlerce" (**SS** R315b/955)

yüz tümen "binlerce, on binlerce" (**BV** 15/4, 42/7, 277/7, 318/1, 437/2; **FK** 62/3, 123/5, 276/1, 333/1, 459/1; **GS** 66/2, 154/1, 326/6, 376/2, 470/2; **NŞ** 3/5, 64/5, 167/7, 193/5, 211/4, 245/3; **FŞ** SF105b/44, SF94a/93, SF99b/185, SF47b/33; **HE** 9a/699, 10a/776, 19a/1632; **LM** R215a/82, R216a/190, R235b/2170, R244b/3116, R245a/3184; **Sİ** R354b/35, R402b/4994, R403b/5116; **SS** R308b/200, R323b/1780, R332b/2764)

yüz tümen miŋ "binlerce, on binlerce" (**FK** 506/2, 688/71, 730/1; **GS** 190/3, 609/1, 683/13; **FŞ** SF72a/80, SF95a/65; **Sİ** R361b/749, P455b/5641, R408a/5685, R413b/6257; **SS** R309a/258, R309a/260)

yüz tümeŋ "binlerce, on binlerce" (**FŞ** SF72a/77)

2.43.1.4. Sıra Sayıları

altıncı "altıncı" (**SS** R341b-31; **FŞ** SF91a/100; **HE** 19b ; **Sİ** R357a/259, R359a/482, R411b/6040; **BV** 660/22)

bėşinçi "beşinci" (**Sİ** R355a/47, R411b/6038, R357b/351; **FŞ** SF91a/96; **HE** 5b, 13b/1114, 18a; **Sİ** R357a/257, R358a/383; **SS** R338a-29; **BV** 660/19)

ẖāmis (< Ar.) "beşinci" (**HE** 15a/1248; **SS** R308b/234)

ėkinç "ikinci" (**Sİ** R379b/2643, R418b/6866)

ėkinçi "ikinci" (**FŞ** SF50a/75, SF50a/86, SF52a/16, SF57a/79, SF61a/77; **HE** 4b, 5b/369, 12a/980, 13a/1077, 15a/1236; **LM** R221b/738; **LM** R247a/3408, R247a/3412; **Sİ** R357a/251, R362b/860, R363a/893, R371b/1807, R411b/6031; **SS** R315b/949, R330b/2521, R332a/2672; **BV** 429/7, 455/6; **GS** 683/135)

ėkinçisi “ikincisi” (**HE** 26a/2300; **LM** R247a/3407)

ėkkinçi “ikinci” (**FŞ** SF50a/85; **LM** R247a/3390; **SS** R332a/2670, R332a/2700, R333a/2781; **BV** 660/10)

nuḫust (< Far.) “ilk, birinci” (**SS** R326b/2105, R335b/3050; **SS** R351b/4752)

nuḫustraḳ (< Far. nuḫust +< Tr. -raḳ) “ilk, birinci” (**NŞ** 32/1)

on altınçı “on altıncı” (**HE** 34a)

on birinçi “on birinci” (**HE** 27a)

on bėşinçi “on beşinci” (**HE** 32b)

on ėkinçi “on ikinci” (**HE** 28b)

on sėkizinçi “on sekizinci” (**HE** 37a)

on toḳuzunçı “on dokuzuncu” (**HE** 38b)

on törtünçi “on dördüncü” (**HE** 31a)

on üçünçi “on üçüncü” (**HE** 29b)

on yėtinçi “on yedinci” (**HE** 35b)

onunçı “onuncu” (**HE** 25b)

pencüm (< Far.) “beşinci” (**Sİ** R358a/380)

rābi‘ (< Ar.) “dördüncü” (**HE** 14b/1227)

sādis (< Ar.) “altıncı” (**HE** 13b/1126; **SS** R308b/234)

s̱āliṯ (< Ar.) “üçüncü” (**BV** 89/5; **FK** 689/81; **NŞ** 89/4; **HE** 14b/1209, 27b/2447)

s̱ānī̱ (< Ar.) “ikinci” (**FK** 689/81; **FŞ** SF52a/31; **HE** 2b, 2b, 14b/1193; **LM** R242b/2902; **Sİ** R380a/2694, R417b/6733)

sėkkizinçi “sekizinci” (**BV** 660/28; **SS** R308b/217; **FŞ** SF47b/25)

sėkizinçi “sekizinci” (**FK** 710/1; **FŞ** SF83b-38; **HE** 22b; **Sİ** R357a/263)

toḳḳuzunçı “dokuzuncu” (**BV** 660/31; **FŞ** SF91a/110)

toḳuzunçı “dokuzuncu” (**FŞ** SF83b-38; **HE** 24a)

törtünci “dördüncü” (**NŞ** 660/5; **Sİ** R363b/952)

törtünç “dördüncü” (**FŞ** SF52a/18, SF99a/176; **HE** 38b/3492)

törtünçi “dördüncü” (**BV** 660/16; **GS** 6b-F2/22; **NŞ** 80/6, 246/7; **FŞ** SF57a/80, SF61a/79, SF91a/93; **HE** 4a, 5a, 13b/1101, 39a/3501; **Sİ** R357a/255, R363b-14, R382a/2895, R410a/5882, R411b/6035; **SS** R311b/520, R333b-27)

tötrünçi “dördüncü” (**Sİ** R358a/362)

üçünç “üçüncü” (**FŞ** SF99a/175; **Sİ** R379b/2648, R383a/2972; **GS** 683/112)

üçüngi “üçüncü” (**BV** 660/13; **NŞ** 660/5; **FŞ** SF52a/17, SF54a/44, SF57a/79, SF61a/78, SF77a/6; **HE** 11b, 12a/981, 13b/1088, 15a/1241; **LM** R217a/330; **Sİ** R357a/253, R363a/923, R363a-13, R394a/4146; **SS** R319a/1285, R329B-25, R332a/2675)

üçüngü “üçüncü” (**Sİ** R384a-36)

yėgirminçi “yirminci” (**HE** 40b)

yėtinçi “yedinci” (**FŞ** SF91a/104; **HE** 21a, 39a/3505; **Sİ** R357a/261, R411b/6040, R411b/6042; **SS** R317a/1127, R345a-33)

yėttinçi “yedinci” (**BV** 660/25; **FŞ** SF47b/24)

2.43.1.5. Üleştirme Sayıları

birer “birer, tek tek, ayrı ayrı” (**FŞ** SF51a/82, SF53b/11, SF72b-29, SF78a/22; **HE** 8a/610, 8a/620; **Sİ** R370b/1657, R376a/2238, R393a/4025; **SS** R312a/612, R315a/889; **BV** 113/5; **FK** 293/7, 299/4; **GS** 7b-F2/18, 8a-F2/19, 10b-F2/9, 178/1; **NŞ** 68/3, 108/5, 369/1)

birev “her biri, her birisi, bir kimse” (**FŞ** SF104a/87, SF90b/69, SF94b/8, SF53b/24; **HE** 19a/1633, 21a/1807, 23a/2019, 30a/2666; **LM** R226a/1185, R232a/1813, R232a/1818; **Sİ** R354b/1, R371a/1751, R375a/2154, R391b/3876; **SS** R309b/309, R333b/2858, R335b/3043, R343b/3919; **BV** 25/1, 147/8, 299/8, 353/6, 413/5; **FK** 26/5, 105/4, 275/4, 311/6, 476/6, 592/1, 606/6; **GS** 30/4, 119/2, 175/5, 272/8, 377/6, 407/10; **NŞ** 48/5, 107/2, 208/4,, 303/6, 372/2, 427/11)

birin “birer birer” (**FŞ** SF46a/16, SF64b/82; **HE** 5b/368, 30b/2718; **LM** R232a/1816, R244b/3131; **Sİ** R365a/1091, R369b/1557, R373b/2007, R382a/2866, R383b/3044; **SS** R309a/280, R321b/1581, R351a/4735; **FK** 56/1, 56/5; **GS** 123/3, 242/2, 361/3, 488/3, 610/4; **NŞ** 185/1, 323/2, 374/2, 406/5, 537/7, 636/5)

birin birin “birer birer” (**LM** R235b/2219; **SS** R311b/525; **FK** 358/4; **GS** 414/3, 750/1; **NŞ** 111/2)

ėkirer “ikişer” (**GS** 10b-F2/9)

meṣnā (< Ar.) “ikişer ikişer” (**HE** 13a/1081)

2.43.2. Kesirler

‘aşīr (< Ar.) “onda bir” (**FŞ** SF80a-35;**SS** R353a/4989)

‘öşr (< Ar.) “öşür, onda bir, ondalık, onda bir alınan vergi”(**SS** R333b/2866, R353a/4989)

‘öşr-i ‘aşīr (< Ar. ‘öşr + < Far. -i < Ar. ‘aşīr) “onda bir” (**SS** R353a/4989)

‘uşr-ı ‘aşīr (< Ar. ‘uşr + < Far. -ı + < Ar.‘aşīr) “onda bir” (**FŞ** SF80a-35)

dāng (< Far.) “bir dirhemin altıda biri” (**Sİ** R402b/5020)

deh-yek (< Far.) “onda bir” (**HE** 22b, 39b/3591)

ḫums (< Ar.) “beşte bir” (**BV** 722/5; **HE** 5b/357, 14b/1181)

miṣl-i rub‘ (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. rub‘) “dörtte bir, çeyrek gibi” (**LM** R229b/1592)

rub‘ (< Ar.) “dörtte bir, çeyrek, bir şeyin dört kısmından bir kısmı” (**FŞ** SF100a/4, SF99b/2, SF55a-15, SF55b/59; **LM** R229b/1592; **Sİ** R361b/726, R372b/1904, R384b/3166, R409a/5783; **SS** R310b/436, R311b/522, R321a/1521, R327a/2140, R352a/4830; **GS** 7a-F2/23, 690/10; **NŞ** 203/9, 246/7; **BV** 722/5)

ṣülṣ (< Ar.) “üçte bir” (**Sİ** R420b/7039)

ṣülṣī (< Ar. ṣülṣ + < Far. ī) “sülüsle ilgili, üçlü, üçleme” (**FK** 685/30)

terbī‘ (< Ar.) “dörtleme, dörde çıkarma; dörde bölme” (**FŞ** SF55b/52)

2.43. 3. Arapça, Farsça Sayı Kavramları

‘aşīr (< Ar.) “onda bir” (**FŞ** SF80a-35; **SS** R353a/4989)

‘öşr (< Ar.) “öşür, onda bir, ondalık, onda bir alınan vergi”(**SS** R333b/2866, R353a/4989)

‘öşr-i ‘aşīr (< Ar. ‘öşr + < Far. -i + < Ar. ‘aşīr) “onda bir” (**SS** R353a/4989)

‘uşr-ı ‘aşīr (< Ar. ‘uşr + < Far. -ı + < Ar. ‘aşīr) “onda bir” (**FŞ** SF80a-35)

aḥad (< Ar.) “bir (1)” (**HE** 1b/11, 2b/111; **Sİ** R356a/173, R357b/313, R370b/1680; **NŞ** 644/2)

aḥed (< Ar.) “bir (1)” (**GS** 607/4)

çehār (< Far.) “dört (4)” (**HE** 39a/3503)

dāng (< Far.) “bir dirhemin altıda biri” (**Sİ** R402b/5020)

deh (< Far.) “on (10)” (**GS** 55/5)

deh ṣad (< Far.) “bin (1000)” (**BV** 411/1)

deh-yek (< Far.) “onda bir” (**HE** 22b, 39b/3591)

dü-gāne (< Far.) “çift” (**LM** R246b/3356, R246b/3357, R246b/3358)

düşeş (< Far.) “altı (6); zar oyununda en büyük sayı olan iki “6”nın yan yana gelmesi” (**NŞ** 182/9)

eḥad (< Ar.) “tek, bir (1), ilk sayı” (**NŞ** 114/9)

elf (< Ar.) “bin (1000)” (**Sİ** R377b/2392, R377b/2392, R397a/4461)

ḫāmis (< Ar.) “beşinci” (**HE** 15a/1248; **SS** R308b/234)

ḫams (< Ar.) “beş (5)” (**FK** 531/4)

heft (< Far.) “yedi (7)” (**FK** 114/6; **Sİ** R408b/5754; **SS** R311b/523)

heşt (< Ar.) “sekiz (8)” (**Sİ** R359a/470; **SS** R311b/523)

ḫums (< Ar.) “beşte bir” (**BV** 722/5; **HE** 5b/357, 14b/1181)

iṣneyn (< Ar.) “iki (2)” (**HE** 27b/2447)

iṣneyniyyet (< Ar.) “ikilik” (**FK** 121/7; **LM** R217a/253)

meṣnā (< Ar.) “ikişer ikişer” (**HE** 13a/1081)

miṣl-i rub‘ (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. rub‘) “dörtte bir, çeyrek gibi” (**LM** R229b/1592)

nuḫust (< Far.) “ilk, birinci” (**SS** R326b/2105, R335b/3050; **SS** R351b/4752)

nuḫustraḳ (< Far. nuḫust +< Tr. -raḳ) “ilk, birinci” (**NŞ** 32/1)

nüh (< Far.) “dokuz (9)” (**GS** 218/5; **Sİ** R363a/896, R369b/1548; **SS** R345a/4074)

penc (< Far.) “beş (5)” (**FŞ** SF48a-6; **HE** 5b/353, 5b/356, 6a/441; **LM** R217a/332, R217a-5; **Sİ** R364b/1040; **SS** R310a/372; **GS** 96/6; **NŞ** 7/6)

pencüm (< Far.) “beşinci” (**Sİ** R358a/380)

rābi‘ (< Ar.) “dördüncü” (**HE** 14b/1227)

rub‘ (< Ar.) “dörtte bir, çeyrek, bir şeyin dört kısmından bir kısmı” (**FŞ** SF100a/4, SF99b/2, SF55a-15, SF55b/59; **LM** R229b/1592; **Sİ** R361b/726, R372b/1904, R384b/3166, R409a/5783; **SS** R310b/436, R311b/522, R321a/1521, R327a/2140, R352a/4830; **GS** 7a-F2/23, 690/10; **NŞ** 203/9, 246/7; **BV** 722/5)

rübā‘ (< Ar.) “dört (4)” (**HE** 13a/1081)

sad (< Far.) “yüz (100)” (**BV** 411/1, 454/5; **HE** 5b/371; **Sİ** R364b/1066; **GS** 55/5; **NŞ** 199/2; **FK** 52/1; **Sİ** 1066,)

sādis (< Ar.) “altıncı” (**HE** 13b/1126; **SS** R308b/234)

ṣadyek (< Far.) “yüz bir (101)” (**BV** 294/5; **FK** 52/1)

ṣāliṣ (< Ar.) “üçüncü” (**BV** 89/5; **FK** 689/81; **NŞ** 89/4; **HE** 14b/1209, 27b/2447)

ṣānī̄ (< Ar.) “ikinci” (**FK** 689/81; **FŞ** SF52a/31; **HE** 2b, 2b, 14b/1193; **LM** R242b/2902; **Sİ** R380a/2694, R417b/6733)

seb‘ (< Ar.) “yedi (7)” (**HE** 13b/1093/1094)

seb‘a (< Ar.) “yedi (7)” (**FŞ** SF67a-25; **Sİ** R420a/7015; **HE** 5a)

ṣelāṣ (< Ar.) “üç (3)” (**HE** 13a/1081, 13b/1092)

ṣıfr (< Ar.) “sıfır (0)” (**FK** 163/5; **GS** 229/4)

sitte (< Ar.) “altı (6)” (**FK** 531/5)

ṣülṣ (< Ar.) “üçte bir” (**Sİ** R420b/7039)

ṣülṣī̄ (< Ar. ṣülṣ + < Far. ī) “üçlü, üçleme” (**FK** 685/30)

şeş (< Far.) “altı (6)” (**HE** 2a/59; **NŞ** 409/5)

terbī‘ (< Ar.) “dörtleme, dörde çıkarma; dörde bölme” (**FŞ** SF55b/52)

yek (< Far.) “tek, bir (1)” (**BV** 411/1; **GS** 55/5; **FŞ** SF48a-6)

2.43.4. Bütün ile İlgili Kavramlar

‘ām (< Ar.) “umumi, genel, bütün” (**FŞ** SF104a/71, SF105a/20, SF91b/40, SF53a/67, SF59b/43, SF88b/147; **HE** 3a/172, 14a/1176, 19b/1668, 23b/2070, 28a/2461; **LM** R217a/374, R243b/3023; **Sİ** R362b/855, R372a/1857, R384a/3072, R396a/4372, R403b/5121; **SS** R326a/2039, R329B/2415; **GS** 7a-F2/6, 116/7, 627/6, 682b/6, 682h/3; **NŞ** 271/4, 558/5, 659; **FK** 191/7, 581/5, 622/4, 681/16))

‘āmm (< A.) “umumi, genel, bütün” (NŞ 301/1; **HE** 29b/2638; **LM** R247b/3464)

‘umūm (< Ar.) “bütün, cümle” (**Sİ** R367a/1336)

bi’l-kül (< Ar.) “tamamıyla” (**FK** 503/7; **FŞ** SF105b/66, SF60a/124, SF76a/65; **HE** 11b; **SS** R340a/3552, R349b/4544)

bi’l-külli (< Ar.) “tamamıyla” (**FŞ** SF57a/84; **GS** 10b-F2/11)

bī-kem (< Far.) “eksiksiz, tam” (**LM** R220a/589; **SS** R344b/4020)

bī-kül (< Far. bī + < Ar. kül) “hep, bütünüyle, tamamıyla” (**Sİ** P455b/5617)

bi-küllī (< Ar.) “tamamen, bütünüyle” (**FŞ** SF103a/128)

bütev “bütün, tamam” (**FK** 532/2)

bütün “hep, bütün, tam” (**Sİ** R361b/766, R377a/2387, R417a/6702; **BV** 20/4, 87/6, 136/7, 456/2, 588/8, 736/2; **FK** 59/7, 464/7, 759/1)

cemī‘ (< Ar.) “cümle, hep, bütün” (**BV** 107/5; **NŞ** 47/7, 364/3; **FŞ** SF52b-11, SF56b-15; **HE** 5a; **Sİ** R362a/815, R402b/5037, R404b/5220)

cümle (< Ar.) “bütün, hep” (**FŞ** SF67b/19, SF67b/48; **HE** 3a/158, 9b/753, 21a/1819, 27b/2445, 35b/3176, 40b/3674, 43a/3880; **Sİ** R384a/3083, R404b/5197; **SS** R321a/1528, R322a/1643, R336a/3126, R352a/4820; **BV** 351/3, 616/6; **FK** 255/6; **GS** 16/8, 156/5, 499/1, 526/1, 642/3; **NŞ** 621/1, 709/30)

cüz’-i lā-yenfek (< Ar. cüz’ + < Far. -i + < Ar. lā-yenfek) “ayrılmaz parça” (**GS** 12/3)

cüzv-i lā-yenfek (< Ar. cüzv + < Far. -i + < Ar. lā-yenfek) “bölünmeyen parça” (**FK** 14/3)

çum “kâmil, tam, bütün, tamamen” (**FŞ** SF90a/29; **LM** R217a/440, R221b/725, R236b/2285, R242b/2931, R243b/3032; **FK** 724/1; **GS** 572/6)

her (< Far.) “bütün, hep” (**FK** 111/7, 279/7, 313/5, 439/7, 586/1, 603/5, 788/1; **GS** 101/7, 201/2, 300/6, 302/3, 400/6, 500/6, 600/1; **NŞ** 2/3, 103/1, 200/2, 300/2, 403/4, 501/4,

600/1; **BV** 1/2, 131/2, 232/2, 301/2, 306/1, 309/1, 313/1; **FŞ** SF104b/125, SF89a/15, SF46b/35, SF60b/16, SF67a/96; **HE** 1b/2, 9a/710, 12b/1022, 19a/1616, 23a/2005, 33b/3007; **LM** R214b/1, R219b/529, R224a/1024, R234a/2021, R243a/3004; **Sİ** R354b/26, R365b/1184, R374a/2020, R383b/3031, R393a/4013; **SS** R306b/12, R316a/1020, R326b/2097, R336a/3133,)

kāffe (< Ar.) "tamamen, bütün, hep" (**GS** 2b-F2/15)

ḳamuḳ "bütün" (**Sİ** R373a/1918, R406a/5348)

küll (< Ar.) "hep, bütün" (**FK** 689/311; **FŞ** SF46a/23, SF46a/25; **LM** R215a-2; **Sİ** R355a/60; **SS** R326a/2048)

külli (< Ar.) "tamamıyla, bütün" (**FK** 376/3, 665/6; **NŞ** 622/1; **HE** 21a/1799, 37a/3351)

küllī (< Ar.) "tamamıyla, bütün" (**LM** R215a-2; **Sİ** R361a/723, R362b-11, R369b/1580, R394b/4208; **SS** R316b/1054, R323b/1764; **FŞ** SF106a/91, SF106b/77; **BV** 92/3, 230/5, 666; **FK** 198/3)

lā-yenfek (< Ar.) "ayrılamaz, bölünemez" (**FK** 14/3; **GS** 12/3; **NŞ** 327/11)

lā-yetecezzā (< Ar.) "parçalanmaz, bölünmez" (**BV** 612/6; **HE** 3b/189)

mükemmel (< Ar.) "tam" (**FŞ** SF60b/22; **SS** R315b/966; **GS** 9b-F2/15)

ṣırf (< Ar.) "yalnız, ancak, tamamıyla" (**FK** 319/4; **HE** 15a/1232; **Sİ** R357a/303, R358b/452)

tām (< Ar.) "tam, bütün, eksiksiz" (**FŞ** SF58b/86; **HE** 11b/907, 13a/1050; **Sİ** R399a/4655; **GS** 362/6, 385/6)

tamām (< Ar.) "tamam, tam, eksizsiz, uygun" (**BV** 299/7, 424/3, 517/3, 704/2; **FK** 27/2, 275/2, 446/6, 552/6; **GS** 4/9, 208/4, 382/7, 442/7, 636/2; **NŞ** 128/5, 451/4, 518/2; **FŞ** SF53a/70, SF59a/10, SF59b/43, SF71a/75, SF82b/97; **LM** R217a/255, R217a/450, R224b/1029, R243a/2996; **Sİ** R355b/103, R365b/1163 , R383b/3040, R396b/4381; **SS** R310b/453, R323a/1717, R331a/2597, R343b/3904, R353a/4942)

tamāmī (< Ar. tamām + < Far. ī) "tamamen, eksiksiz olarak" (**FŞ** SF103b/21, SF105b/44, SF57a/71, SF63a/107, SF73a/53, SF79b/76; **LM** R231a/1701; **SS** R331a/2582)

temām (< Ar.) "tamam, eksiksiz" (**HE** 2b/118, 13b/1113, 23b/2070, 31a/2752, 36b/3288, 40b/3672, 42b/3823)

töküz "bütün, tam" (**BV** 219/1; **NŞ** 206/2, 656/19; **GS** 226/6)

tüküz "bütün, tam, tamam" (**FK** 215/8)

yek-cihet (< Far. yek + < Ar. cihet) "tümüyle, tamamıyla" (**Sİ** R413a/6201, R413b/6234)

yek-pāre (< Far.) “tek parça, bütün” (**BV** 387/7; **FŞ** SF78a/28; **Sİ** R379b/2650, R382b/2935, R389a/3620, R419b/6949; **SS** R327b/2221, R329a/2368, R344b/4029, R345b/4150)

2.43.5. Yarı, Yarım ile İlgili Kavramlar

nıṣf (< Ar.) “yarım, yarı” (**FK** 24/1; **GS** 170/2, 273/4; **NŞ** 71/5; **Sİ** R378b/2524, R420b/7039; **SS** R322b/1695)

nīm (< Far.) “yarı, yarım” (**FŞ** SF102b/88; **HE** 8a/615; **SS** R307b/101; **NŞ** 117/5)

yarı “yarı, yarısı” (**NŞ** 401/4)

yarım “yarı, yarım” (**FŞ** SF106a-54, SF89a/15, SF65a/10, SF84a/28; **LM** R223b/943, R239a/2539; **Sİ** R358a/376, R361a/708, R367a/1313, R373a/1925; **SS** R319b/1379, R320a/1422, R322b/1695, R336a/3127; **HE** 16a/1365, 22a/1927; **GS** 136/6; **NŞ** 32/2)

yarımçuḳ “küçük, yarımcık, eksik” (**NŞ** 322/6; **Sİ** R360a/610)

2.43.6. Parça ile İlgili Kavramlar

bölmek “bölme, parçalama” (**FŞ** SF87b/66, SF98b/91; **Sİ** R408a/5688; **SS** R339b/3486; **GS** 149/3)

bölük “ bölüm, kısım” (**Sİ** R363a/923)

ceste-ceste (< Far.) “yavaş yavaş, kısım kısım, parça parça” (**SS** R334a/2918)

cev-be-cev (< Far.) “tane tane, parça parça” (**FŞ** SF53b/36; **GS** 153/4)

cev-cev (< Far.) “tane tane, parça parça” (**SS** R310b/420)

cüz’ (< Ar.) “kısım, parça, bölük” (**GS** 12/3, 35/1, 217/4, 478/5, 509/3, 665/2, 683/110, 711/8, 809/1; **NŞ** 5/2, 272/4, 327/11, 412/4, 533/9, 538/7; **HE** 3b/189, 6a/430, 43a/3915; **LM** R220a/560, R226b/1250, R233a/1940, R240a/2741; **SS** R321a/1523)

cüz’ī (< Ar.) parça, -den başka, dışında” (**HE** 21a/1799; **NŞ** 327/11)

cüzv (< Ar.) “kısım, parça, bölük” (**BV** 230/5, 411/5; **FK** 14/3, 257/1, 528/2;)

cüzvī (< Ar.) “pek az, az miktarda” (**FŞ** SF51b/3, SF80b/68; **Sİ** R359a/508, R397a-49, R400b/4833; **SS** R333a/2801; **BV** 230/5, 660/6)

cüzv-i cüzv (< Ar. cüzv + < Far. -i + < Ar. cüzv) “parça parça, kısım kısım” (**FK** 14/3, 257/1, 528/2; **BV** 79/8, 131/2, 411/5)

çāk (< Far.) “yarık, yırtık, parça” (**FŞ** SF47a/20, SF61b/42, SF66b/30, SF87b/34, SF89b/67; **HE** 5a/333, 7b/574, 17a/1417, 22a/1907, 24b/2142; **LM** R223a/885, R225b/1160, R226b/1310, R234a/2057; **Sİ** R355b/133, R366a/1185, R378a/2492, R407b/5522; (**SS** R308a/172, R317b/1169, R336a/3115, R340b/3601; **FK** 13/2, 154/1,

256/4, 343/1, 464/7; **GS** 55/3, 101/2, 131/4, 210/7, 313/2, 324/1; **NŞ** 58/2, 104/2, 298/4, 322/5, 401/2, 501/7; **BV** 20/4, 144/1, 193/5, 238/4/4, 354/1)

çāk çāk (< Far.) "paramparça" (**Sİ** R411a/5994; **BV** 216/7, 238/4, 331/4, 417/6; **GS** 434/4)

çākī (< Far.) "yarık, yırtık, parça" (**GS** 603/4; **NŞ** 579/7; **LM** R243b/3030)

çākrek (< Far. çāk + < Tr. -rek) "daha çok yırtık olma, parçalanma" (**NŞ** 326/1, 326/7)

defter-i eczā (< Ar. defter + < Far. -i + < Ar. eczā) "defterin parçaları, vücudun parçaları" (**HE** 3b/189)

eczā (< Ar.) "parçalar" (**FK** 369/6, 568/1; **GS** 3a-F2/23, 107/5, 139/2, 388/2, 665/2; **NŞ** 52/3; **BV** 387/2, 425/6; **FŞ** SF106b/37, SF106b/42, SF51a/2, SF53b/36, SF78a/57; **HE** 3b/189, 7a/508, 21b/1868; **LM** R229a/1525; **Sİ** R374a/2040, R384a/3095, R396b/4399, R420b/7067; **SS** R307b/132)

eczā' (< Ar.) "parçalar" (**BV** 79/8)

ḫāşe (< Far.) "kırıntı" (**HE** 21b/1878)

ḳısmī (< Ar. ḳısm + < Far. ī) "bir kısım, bir parça" (**BV** 263/3)

ḳıya ḳıya "parça parça, bölük bölük" (**FK** 348/4; **NŞ** 63/2)

laḫt (< Far.) "parça, az, bir şeyin parçası" (**FŞ** SF99a/137; **HE** 31b/2830; **SS** R343b/3921; **GS** 237/1, 498/6, 603/8; **NŞ** 528/6; **BV** 239/1/1; **FK** 360/6; **NŞ** 320/6, 97/3)

laḫtī (< Far.) "bir parça" (**FŞ** SF92b/120, SF94b/13; **LM** R226b/1259; **SS** R325b/2027)

müseddes (< Ar.) "altı parçalı" (**GS** 11a-F2/20; **BV** 726/1; **HE** 2b/122, 39b/3571)

müsemmen (< Ar.) "sekiz parçalı" (**BV** 726/1; **Sİ** R357a/264)

müṣemmen (< Ar.) "sekiz parçalı" (**Sİ** R399a/4678; **SS** R327a/2140; **HE** 39b/3571)

müṣemmen (< Ar.) "sekiz parçalı" (**SS** R351a/4730)

pārçe (< Far.) "parça" (**FK** 554/9)

pāre (< Far.) "parça, kısım" (**NŞ** 34/1, 119/4, 241/2, 366/2, 450/1, 532/1; **FK** 144/6, 282/7, 314/3, 434/1, 588/1, 619/5; **GS** 68/5, 133/5, 272/2, 311/6, 405/2, 622/5; **BV** 16/1, 183/5, 208/1, 332/4, 431/3, 526/1, 608/7; **FŞ** SF46a/34, SF50b/63, SF57b/18, SF62b/57, SF74a/32; **FŞ** SF89b/92, SF89b/98, SF58a/71, SF69b/83, SF78a/15; **HE** 8a/586, 8b/645, 17a/1417, 22a/1905, 24b/2149; **LM** R223b/947, R227b/1371, R230a/1635, R234b/2080; **Sİ** R376b/2329, R381a/2766, **Sİ** R392b/3951, R404b/5211; **SS** R319a/1318, R319b/1376, R329a/2368, R333a/2803)

pāre pāre (< Far.) "parça parça" (**FK** 343/2; **NŞ** 266/8; **LM** R221b/755, R224b/1033, R233b/1995, R234b/2109, R243a/2983)

pāreī (< Far.) “parça ile ilgili” (**FK** 620/3)

pārelıġ (< Far. pāre + < Tr. -lıġ) “parçalı, parçalanmış” (**GS** 182/5; **BV** 390/1)

parpar (< Far.) “parça parça” (**GS** 431/3)

pergend (< Far.) “perakende, parça, dağınık, azar azar” (**GS** 118/4, 119/3, 139/2, 230/3, 502/4, 556/6; **NŞ** 386/4; 34/2, 93/7/7, 116/1/1, 123/3/3, 390/1)

pergend pergend (< Far.) “parça parça, azar azar” (**GS** 375/6, 502/4)

pergendī(< Far.) “perakende, parça, dağınık, azar azar ile ilgili” (**GS** 631/5)

rīz (< Far.) “parça, ufak parça” (**LM** R242a/2874)

rīz rīz (< Far.) “parça parça” (**GS** 577/2; **NŞ** 201/5, 202/6, 655/8; **HE** 3b/201; **Sİ** R416a/6475)

rīze (< Far.) “küçük parça, döküntü, kırıntı” (**FK** 457/2, 618/8; **FŞ** SF48b/41, SF75a/118, SF75a/118, SF76a/92, SF90b/51; **HE** 10a/799, 17a/1448, 21b/1858, 29a/2575, 34b/3078)

rīze rīz (< Far.) “parça parça” (**HE** 2a/69)

rīze rīze (< Far.) “parça parça” (**FŞ** SF76a/92, SF90b/51)

rīze-çīn (< Far.) “döküntü, kırıntı toplayan” (**Sİ** R359a/479)

sındurmaġ “kırma, parçalama” (**NŞ** 605/6, 673/6)

sındurmaḳ “kırma, bozma” (**FK** 184/5)

sındurmaḳ “kırma, parçalama” (**BV** 259/4, 264/7; **GS** 327/1; **NŞ** 406/5; **FŞ** SF98b/116)

sınmaḳ “kırılma, bozulma” (**FK** 490/4; **FŞ** SF97b/6)

sınuġ “kırık, kırılmış, bozuk” (**FŞ** SF72a-29)

sınuḳ “kırık, kırılmış, bozuk” (**BV** 567/3, 627/6; **FK** 30/6, 198/3, 269/2, 702/1, 782/1; **GS** 6/6, 166/2, 208/2, 234/1, 296/5, 393/7; **NŞ** 254/4, 336/5, 394/2, 536/8; **FŞ** SF72a-29, SF78b/90, SF98b/115, SF99b/185; **HE** 16a/1340, 32b, 42a, 43a/3907; **LM** R244a/3084; **Sİ** R364a/1012, R377a/2387)

şemmeī (< Ar.) “bir parça” (**BV** 4/6, 416/3; **GS** 401/2, 423/7, 432/5, 560/6; **NŞ** 138/6, 355/4, 493/4, 545/3, 577/7; **Sİ** R409a-69; **FK** 689/367)

şerḥa (< Ar.) “dilim, parça” (**LM** R236b-27; **GS** 507/3)

şerḥa şerḥa (< Ar.) “dilim dilim, parça parça” (**GS** 507/3)

taḳsīm (< Ar.) “bölme, parçalama” (**FK** 362/2, 399/3; **NŞ** 270/9; **FŞ** SF46b/40, SF52a/21, SF67a-25, SF67b/35; **LM** R221a/674, R232a/1816, R248a-38; **Sİ** R370a/1635, R382a/2896, R397a/4435, R401b/4908; **SS** R306b/15, R329a/2369; **SS** R315b/950)

tanṣīf (< Ar.) “iki eşit parçaya ayırma” (**FK** 320/1; **Sİ** R378b/2534, R378b/2536, R378b/2542)

tecezzī-pezīr (< Ar. tecezzī + < Far. pezīr) “bölünebilir, parçalanabilir” (**HE** 6a/430)

uşaḳ “ufak, küçük, kırıntı” (**FK** 664/3; **BV** 525/4; **Sİ** R360a/604, R377b/2396, R382b/2918, R399b/4714; **LM** R220a/555, R230a/1595; **HE** 10a/800, 21b/1866; **NŞ** 40/3, 82/4, 463/3; **GS** 407/6, 437/3, 717/1; **FŞ** SF56b/39, SF57a/48, SF60b-19, SF75a/119, SF78a/37, SF78a/38)

uşatmaġ “ufalama, parçalama, kırma” (**Sİ** R362a/791, R362a/792)

uşatmaḳ “ufalama, parçalama, kırma” (**BV** 87/6; **FK** 691/2; **NŞ** 657/49; **HE** 33b/3004; **LM** R244b/3124)

uşşaġraḳ “daha ufak, daha küçük, kırıntı, döküntü” (**FK** 631/3)

vuṣla (< Ar.) “ek, parça, yama” (**FK** 685/25; 624/6)

ẕerāyir (< Ar.) “zerreler” (**LM** R216a/180)

ẕerrāt (< Ar.) “zerreler, ufak parçalar” (**BV** 509/3, 74/6; **FK** 547/3, 681/63, 740/1; **GS** 3/2, 677/1, 682h/3; **NŞ** 1/1, 132/1, 172/7; **FŞ** SF46a/13, SF46a/14, SF81a/128, SF94b/4, SF101b/8; **HE** 2a/51, 18a/1520; **Sİ** R355a/55, R356a/158, R398a/4560)

ẕerrāt-ı kevn (< Ar. ẕerrāt + < Far. -ı + < Ar. kevn) “âlemin zerreleri” (**NŞ** 1/1)

ẕerre (< Ar.) “zerre, çok küçük parça” (**BV** 18/6, 208/2, 313/6, 509/3, 574/4; **FK** 42/8, 151/7, 271/8, 307/4, 461/6; **GS** 18/7, 118/9, 203/1, 300/3, 418/4, 559/6; **NŞ** 25/1, 114/1, 314/2, 338/6, 427/9, 501/1; **FŞ** SF46a/49, SF56a/86, SF60a/113, SF83b/65, SF94b/5, SF100a/18; **HE** 43a/3887, 2a/53, 6a/427, 12a/992; **LM** R217a/282, R219a/465, R236b/2316; **Sİ** R356a/159, R361b/753, R384a/3117, R390b/3757)

ẕerrece (< Ar. ẕerre + < Tr. -ce) “zerre kadar” (**GS** 300/3)

zerreçe (< Ar. ẕerre + < Tr. -çe) “zerre kadar” (**FK** 616/5; **HE** 23b/2060)

ẕerreī (< Ar. ẕerre + < Far. ī) “bir zerre, zerre ile ilgili” (**BV** 270/6, 386/4, 564/1, 574/4, 660/69; **GS** 55/1, 78/3, 242/6, 457/6, 462/2, 641/6; **NŞ** 458/1; **LM** R230a/1628; **FK** 645/2)

ẕerre-i bī-ḥadd (< Ar. ẕerre + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “zerre, çok küçük parça” (**BV** 294/5)

ẕerre-vār (< Ar. ẕerre + < Far. vār) “zerre gibi, küçük parça gibi” (**Sİ** R419b/6975)

zübde (< Ar.) “bir şeyin en seçkin parçası” (**GS** 4/3)

2.43.7. Ölçme-Ölçüm ile İlgili Kavramlar

baş “terazi ile ilgili” (**Sİ** R367b/1343)

bī-endāze (< Far.) “ölçüsüz, derecesiz, çok” (**FŞ** SF104b/163, SF94a/97, SF54a/75, SF60a/99, SF67a/74, SF88a/91; **GS** 110/3; **BV** 41/6, 191/1; **FK** 394/5, 520/3)

bī-i‘tidāl (< Far. bī + < Ar. i‘tidāl) “aşırı, ölçüsüz” (**Sİ** R386a/3284; **GS** 637/6; **BV** 202/2, 622/3; **FK** 184/7, 457/6, 649/5, 683/28)

bī-ḳıyās (< Far. bī + < Ar. ḳıyās) “ölçüsüz, eşsiz, benzersiz” (**FŞ** SF104b/164; **Sİ** R373a/1931, R390b/3778; **SS** R307a/54, R315b/941, R324b/1883, R325a/1932, R346b/4257)

cerīb (< Ar.) “tarla ve arazi ölçüsü” (**Sİ** R412b/6157)

cevī (< Far.) “bir arpa ölçüsündeki ağırlık” (**FŞ** SF96b/12)

endāz (< Far.) “ölçü” (**NŞ** 16/7, 651/4; **Sİ** R420b/7039)

endāze (< Far.) “ölçü” (**FK** 94/4, 394/5, 520/3, 689/313; **NŞ** 545/4; **BV** 191/2, 527/1; **FŞ** SF64a/44, SF66b/61; **HE** 11b/911, 34a/3068, 39a/3530; **Sİ** R358b/460, R367b/1376, R393a/4039, R397a/4467; **SS** R307a/54, R315b/941, R335b/3088, R339b/3474)

endāzeī (< Far.) “ölçü ile ilgili” (**Sİ** R382b/2936)

endāzelıḳ (< Far. endāze + < Tr. -lıḳ) “ölçülü” (**FŞ** SF65b/57)

endāzesiz (< Far. endāze + < Tr. -siz) “ölçüsüz” (**NŞ** 651/4; **Sİ** R400b/4816, R404a/5186, R405a/5251, R418a/6813)

ġayl-ı bī-endāze (< Ar. ġayl + < Far. -ı + < Far. bī-endāze) “ölçüsüz, derecesiz topluluk” (**FŞ** SF88a/91)

hem-seng (< Far.) “bir tartıda, bir ölçüde” (**FK** 164/2, 348/3; **GS** 183/2, 360/4; **FŞ** SF83b/92; **LM** R244b/3126; **SS** R315b/965)

ḳarı “bir kulaçlık uzunluk ölçüsü” (**BV** 724/4)

keffe (< Ar.) “terazi gözü, kefe” (**FK** 164/2, 390/7; **GS** 183/2; **NŞ** 479/5; **BV** 533/8; **HE** 6a/442)

keffe-i mīzān (< Ar. keffe + < Far. -i + < Ar. mīzān) “terazi kefesi, gözü” (**HE** 6a/442)

keyl (< Ar.) “tahıl ölçüsü, ölçek” (**GS** 737/1; **NŞ** 383/6; **BV** 525/7; **HE** 14b/1215; **Sİ** R367b/1346)

kil “ölçek” (**GS** 385/1, 403/4, 423/5; **FK** 221/7)

kile “hububat ölçüsü” (**FK** 38/4)

ḳulaç “kulaç, uzunluk ölçü birimi” (**FK** 104/1; **NŞ** 96/3, 98/1, 256/4; **Sİ** P455b/5645, R369b/1550)

mesāḥat (< Ar.) “ölçme” (**FŞ** SF78a/46; **HE** 39a/3503; **Sİ** R369b/1548, R369b/1549, R382a/2862, R382a/2889; **GS** 293/5; **BV** 76/6)

messāḥ (< Ar.) “çok ölçen, çok ölçüp biçen” (**Sİ** R369b/1550, R412b/6108, R412b/6109)

mezrū‘ (< Ar.) “arşınla ölçülmüş” (**Sİ** R392b/3987)

misāḥat (< Ar.) “ölçme (yer)” (**FŞ** SF50a-9)

misḳāl (< Ar.) “yirmi dört kıratlık bir ağırlık ölçüsü” (**FK** 115/1; **NŞ** 479/5; **GS** 506/6; **NŞ** 364/4)

mīzān (< Ar.) “terazi, ölçek” (**HE** 3b/210, 6a/441, 6a/442; **Sİ** R357a/271, R370b/1688, R400b/4827; **SS** R308b/222, R314a/771, R314a/772; **NŞ** 137/1, 393/4, 561/7; **BV** 533/8; **FK** 267/8, 409/4)

ölçek “ölçek, ölçü” (**NŞ** 323/2, 327/7)

ölçü “ölçü, ölçek” (**SS** R313b/748)

ölçünlük (**Sİ** R374a/2056)

pelle (< Far.) “terazi kefesi” (**HE** 6a/408)

raṣad (< Ar.) “gözleme, ölçme” (**FŞ** SF105b/37; **Sİ** R391a/3823, R410a/5900; **GS** 371/6)

raṣad-bend (< Ar. raṣad + < Far. bend) “gözlemci” (**FŞ** SF63a/82, SF66a/20)

rece (< Far.) “mimar ipi, ölçme ipi, harita ipi” (**FŞ** SF78a/25; **Sİ** R408b/5752)

ṣa‘ (< Ar.) “bin dirhemlik bir hububat ölçeği” (**SS** R352a/4801)

terāzū (< Far.) “terazi” (**FK** 528/1, 542/4; **GS** 504/5; **NŞ** 242/1, 479/5; **FŞ** SF68b/140; **HE** 3b/205, 13b/1118; **LM** R216b/224; **Sİ** R367b/1343, R367b/1347, R419b/6951)

ṭarāz “terazi” (**FŞ** SF52b-11, SF61a/55, SF75b/12, SF81b/1)

ṭarāzī “terazi” (**FŞ** SF49a/1, SF51a/107, SF92b/132, SF93a/6)

ḳarış “karış, uzunluk” (**Sİ** P455b/5645; **NŞ** 96/3)

2.43.8. Pergel ile İlgili Kavramlar

devre-i pergār (< Ar. devre + < Far. -i + < Far. pergār) “pergelin dönmesi” (**NŞ** 466/7)

devr-i pergār (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. pergār) “pergelin dönmesi” (**BV** 363/7; **FK** 371/8; **GS** 372/5; **NŞ** 359/8)

gerdiş-i pergār (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Far. pergār) “pergelin çap etrafında dönmesi” (**BV** 145/7)

ḫaṭ-ı pergār (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. pergār) “pergel çizgisi” (**NŞ** 467/5)

noḳṭa-i pergār (< Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Far. pergār) "pergelin merkez noktası" (**FK** 229/5)

pergār (< Far.) "pergel" (**FK** 102/7, 296/4, 371/8, 576/7; **GS** 82/6, 350/6, 372/5, 494/2, 504/1, 623/5; **NŞ** 359/8, 466/7, 467/5; **BV** 281/8, 285/6, 637/6; **FŞ** SF55b/21, SF55b/55; **HE** 11b/947, 26a/2309; **Sİ** R355a/67, R398b/4622, R399a/4661, R406b/5414, R413a/6165; **SS** R321b/1559, R325b/1991, R327b/2229)

pergār-ṣıfat (< Far. pergār + < Ar. ṣıfat) "pergel gibi" (**Sİ** R412a-75)

pergārsız (< Far. pergār + < Tr. -sız) "pergelsiz, pergel kullanmaksızın, düzensiz" (**Sİ** R402b/4994)

Matematik ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Kesirler" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 2 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; "Arapça, Farsça Sayı Kavramları" bölümünde 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 26 Arapça, 17 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; "Bütün ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 19 Arapça, 2 Farsça, 6 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Yarı, Yarım ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 1 Farsça ve 3 Türkçe kelime; "Parça ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr.", 4 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 24 Farsça, 21 Arapça, 13 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; "Ölçme-Ölçüm ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 2 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Farsça, 9 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Pergel ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması bulunmaktadır. "Matematik ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Sayılar" bölümünde 2 "Ar. + Tr.", 2 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 8 Farsça ve 3 Türkçe kelime bulunmaktadır. Ayrıca "Sayılar" başlığı altında bulunan "Tek Sayılar" bölümünde 10 Arapça, 15 Türkçe ve 5 Farsça kelime; "Çift Sayılar" bölümünde 83 Türkçe, 8 Farsça ve 7 Arapça kelime; "Çokluk İfade Eden Kavramlar" bölümünde 23 Türkçe kelime; "Sıra Sayıları" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 30 Türkçe, 5 Arapça ve 2 Farsça kelime; "Üleştirme Sayıları" bölümünde ise 1 Arapça ve 5 Türkçe kelime yer almaktadır.

2.44. Kabiliyet, Yetenek ile İlgili Kavramlar

çīre-dest (< Far.) "eli işe yakışan, becerikli" (**Sİ** R372a/1829)

çīrelik (< Far. çīre + < Tr. -lik) “maharetli, becerikli” (**Sİ** R369a/1513)

ehl (< Ar.) “sahip, malik, maharetli, usta” (**FK** 1/5, 156/7, 287/7, 309/2, 473/4, 598/6, 613/4, 671/8; **GS** 1/5, 9/8, 100/1, 200/7, 300/5, 405/1, 500/5; **NŞ** 2/6, 103/6, 200/1, 303/4, 401/2, 505/7, 600/2, 705/3; **BV** 2/8, 40/3, 121/4, 232/6, 300/2, 310/5, 311/1, 317/2, 342/6; **FŞ** SF45b/16, SF48b/4, SF54b/16, SF63b/120, SF86a/6, SF89a/33; **HE** 1b/14, 9b/755, 12b/1037, 23b/2074; **LM** R215a/76, R215b/134, R224a/1010, R235a/2140; **Sİ** R355a/54, R373a/1925, R374a/2069, R390a/3690; **SS** R306b/42, R308a/160, R316b/1056, R326a/2045)

ḳābiliyyet (< Ar.) “yetenek, anlama” (**GS** 7b-F2/5; **NŞ** 383/6; **LM** R248b/3555; **Sİ** R366b/1244, R385a/3183, R391b/3889)

kār-sāz (< Far.) “iş işleyen, becerikli” (**LM** R233a/1954; **Sİ** R404b-61, R417b/6726, R419a/6922)

maḥāret (< Ar.) “maharet, beceriklilik, ustalık” (**FK** 300/7; **FŞ** SF55b/15; **HE** 14b/1198; **LM** R243a/2971; **SS** R312a/565, R312a/568, R346b/4252)

mūcib-i zeber-destlik (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. zeber-dest + < Tr. -lik) “mahir olma, ustalık gerektiren” (**FK** 701)

müsta‘id (< Ar.) “yetenekli” (**HE** 15a/1250)

ṣınā‘at (< Ar.) “ustalık, mahir olma” (**Sİ** R355a/78)

zāde-i ṭab‘ (< Far. zāde + < Far. -i + < Ar. ṭab‘) “bir kimsenin kabiliyetinden, tabiatından meydana gelen eseri” (**Sİ** R417a-84, R420b/7052, R420b/7053; **SS** R352b/4895)

zeber-dest (< Far.) “mahir, eli üstün” (**FK** 689/191; **FŞ** SF90b/69; **HE** 15b/1303, 35a/3154; **Sİ** R354b/3, R370b/1678, R389a/3607, R398a/4540, R400a/4762)

zeber-destlik (< Far. zeber-dest + < Tr. -lik) “mahir olma, eli üstün olma” (**FK** 701; **HE** 21a/1802)

zeber-destraḳ (< Far. zeber-dest + < Tr. -raḳ) “daha mahir olma, daha maharetli olma” (**Sİ** R373b/2003)

2.44.1. Acemi, Yeteneksiz Olma ile İlgili Kavramlar

nā-ehl (< Far. nā + < Ar. ehl) “ehliyetsiz, ehil olmayan, beceriksiz” (**FK** 191/4; **GS** 119/2; **NŞ** 633/1; **BV** 161/8; **FŞ** SF49b/35)

nev‘-āmūz (< Far.) “yeni alışan, acemi” (**BV** 440/5)

mübtedī (< Ar.) “acemi” (**FK** 151/5)

ā‘cemī (< Ar.) “acemi, beceriksiz” (**LM** R223a/913)

2.44.2. Hüner, Marifetli Olma ile İlgili Kavramlar

ehl-ı hüner (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Far. hüner) "marifet sahibi" (**FŞ** SF55a-15, SF56b/11)

ehl-i hüner (< Ar. ehl + < Far. -i + < Far. hüner) "marifet sahibi" (**FK** 712/1; **SS** R326b/2114)

ehl-i ma'rifet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ma'rifet) "marifetli" (**NŞ** 27/6)

ehl-i şan'at (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. şan'at) "sanat ehli, sanat konusunda ustalığı, kabiliyeti olan" (**Sİ** R371b/1792)

fenlıġ (< Ar. fenn + < Tr. -lıġ) "hünerli" (**Sİ** R371b/1791)

fenlıḳ (< Ar. fenn + < Tr. -lıḳ) "hünerli" (**FŞ** SF80b/63)

fenn (< Ar.) "fen, bilim, hüner" (**FK** 689/351; **GS** 5b-F2/13; **NŞ** 22/4, 525/5, 657/69; **FŞ** SF55b/29, SF80b/70; **Sİ** R359b/557, R413b/6235; **SS** R309b/334, R312b/652, R326a/2069, R329a/2382)

hüner (< Far.) "hüner, marifet" (**FK** 46/6, 471/8, 689/277, 712/1; **GS** 14/7, 55/2; **NŞ** 686/10; **BV** 14/4, 40/7, 317/2, 477/6, 589/7; **FŞ** SF55a/56, SF57a/54, SF62b/48, SF73b/93, SF76b/111; **HE** 15b/1309, 23a/2006, 34b/3093, 36a/3219; **LM** R237b/2421, R249a/3616; **Sİ** R364b/1074, R375a/2137, R377b/2415, R397b/4481; **SS** R318b/1258, R326b/2114, R326b/2117, R338b/3401)

hüner-kār (< Far.) "hünerli, maharetli" (**FŞ** SF57a/54)

hüner-mend (< Far.) "hünerli, usta, marifetli" (**FŞ** SF78b/80; **SS** R326b/2120)

hüner-perver (< Far.) "hünere değer veren" (**Sİ** R421b/7158)

hüner-pīşe (< Far.) "hünerli, marifetli" (**SS** R310a/394)

hüner-ver (< Far.) "hünerli" (**FK** 594/2; **GS** 201/2; **FŞ** SF54b/25, SF55a/56, SF56a/104, SF67a/5, SF71b/32; **LM** R221a/676; **Sİ** R410b/5949, R421b/7158; **SS** R325b/1988)

hünerver-i māhir (< Far. hünerver + < Far.-i+ < Ar. māhir) "çok hünerli, marifetli usta" (**SS** R325b/1988)

ḳatl-i fen (< Ar. ḳatl + < Far. -i + < Ar. fen) "hüner katli" (**GS** 683/92)

ma'ārif (< Ar.) "bilimler, marifetler" (**HE** 17a, 17b/1467, 29b/2612)

māhir (< Ar.) "hünerli, maharetli, becerikli" (**FK** 151/5, 686/37; **GS** 12a-F2/7, 651/3; **NŞ** 22/4; **BV** 443/4, 610/5, 657/37; **FŞ** SF46a/19, SF50b/58, SF55b/24, SF63a/77, SF76b/114; **LM** R217a/304, R217a/413; **Sİ** R371b/1787, R383a/2992, R392a/3926, R392a/3927; **SS** R312a/568, R321b/1564, R329a/2364, R331b/2653)

pür-hünerlıḳ (< Far. pür-hüner + < Tr. -lıḳ) "hünerli, marifetli" (**FŞ** SF51a/85)

tehī (< Far.) “boş, hünersiz” (**BV** 413/6; **HE** 13a/1046, 43a/3874; **LM** R245b/3248; **Sİ** R356b/248, R363a/883, R365a/1133, R376b/2300, R395a/4248; **SS** R331a/2565, R352b/4898)

uz “hüner, hünerli, marifetli” **HE** 23a/2006)

2.44.3. Usta, Sanatkâr, Sanat ile İlgili Kavramlar

cām-gīr (< Far.) “cam ustası, cam yapan sanatkâr” (**Sİ** R365a/1106, R369b/1545)

ḫayyāt (< Ar.) “zanaatkâr” (**BV** 493/3)

ḫayyāṭlıḳ (< Ar. ḫayyāṭ + < Tr. -lıḳ) “zanaatkârlık” (**HE** 42a)

ḥāẕıḳ (< Ar.) “usta, işinin ehli” (**LM** R221b/761, R240a/2757)

hem-pīşelik (< Far. hem-pīşe + < Tr. -lik) “sanatı bir olma, bir sanatta bulunma” (**FŞ** SF74a/19)

ḫıref (< Ar.) “sanatlar, meslekler” (**FK** 728/2)

ḥırfet (< Ar.) “esnaf kollarından her birinin yaptığı iş, meslek” (**Sİ** R381b/2833)

ḥırfe-ver (< Ar. ḥırfe + < Far. ver) “sanatçı, meslek sahibi” (**BV** 613/7)

ḥiref (< Ar) “sanatlar, meslekler” (**HE** 37a/3342)

hüner-mend-ı yegāne (< Far. hüner-mend + < Far. -ı + < Far. yegāne) “biricik, tek, benzersiz ustalık sahibi” (**FŞ** SF78b/80)

maṣnū‘ (< Ar.) “sanatla yapılmış” (**FK** 1/1; **HE** 28b/2513)

maṣnū‘āt (< Ar.) “sanatla yapılmış şeyler” (**HE** 2a; **Sİ** R384a-36)

pīr-i üstād (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. üstād) “üstatların üstadı” (**FK** 135/3)

pīşe (< Far.) “sanat, meslek” (**FK** 136/3, 717/2; **GS** 683/22; **BV** 175/3, 343/1, 610/5, 730/2; **FŞ** SF48b/60, SF56b/24, SF70b/40, SF84a/21, SF87a/21; **HE** 5a/307, 6b/460, 25b/2252, 30b/2714; **LM** R217a/297, R220b/611, R226b/1232, R232a/1856; **Sİ** R368a/1432, R371b/1786, R380b/2709, R392a/3913; **SS** R312a/564, R318b/1258, R335a/2996, R338a/3338)

pīşeī (< Far.) “sanat, meslek ile ilgili” (**Sİ** R371b/1784, R376a/2236, R392a/3909, R394b/4193)

pīşe-ver (< Far.) “sanat ehli” (**FŞ** SF56a/71)

pīşe-verlik (< Far. pīşe-ver + < Tr. -lik) “sanat ehli olma” (**FŞ** SF69b/37)

ṣan‘at (< Ar.) “sanat, hüner, marifet” (**FŞ** SF102a/29, SF106b/76, SF46b/24, SF56a/93, SF56b/26; **HE** 3a/143, 15b/1318, 17a/1440, 26a/2277; **LM** R239a/2566; **Sİ** R358b/439, R371b/1792, R384a/3115, R401a/4882; **SS** R310a/353, R321b/1562, R326b/2123,

R327a/2144; **GS** 348/5; **NŞ** 21/5, 199/4, 226/8, 369/5; **BV** 192/3, 215/7, 493/3, 660/32; **FK** 584/)

ṣan‘at-āyīn (< Ar.) “sanat, hüner, marifet gibi” (**FŞ** SF56a/82)

ṣan‘at-ger (< Ar. ṣan‘at + < Far. ger) “sanatçı, esnaf” (**Sİ** R408b/5743, R408b/5753)

ṣan‘at-gerī (< Ar. ṣan‘at + < Far. gerī) “sanatçı, esnaf” (**Sİ** R409a/5762)

ṣan‘at-ger-i saḫt (< Ar. ṣan‘at + < Far. ger + < Far. -i + < Far. saḫt) “katı, sert sanatçı” (**Sİ** R408b/5753)

ṣan‘atī (< Ar. ṣan‘at + < Far. ī) “sanatla ilgili” (**FŞ** SF106b/76)

ṣan‘at-ver (< Ar. ṣan‘at +< Far. ver) “sanat, hüner, marifetli gibi” (**Sİ** R410b/5932)

ṣanāyi‘ (< Ar.) “sanatlar, zanaatlar” (**FŞ** SF56b-15)

tarraḥlıġ (< Ar. tarraḥ + < Tr. -lıġ) “tarh eden; süsmeli desen çizen sanatkâr” (**SS** R311a-8)

üstād (< Far.) “usta, sanatkâr” (**BV** 67/4; **FK** 48/8, 135/3, 176/5, 329/4, 365/2, 650/4; **GS** 12a-F2/12, 122/3, 498/1; **NŞ** 301/6, 464/4; **FŞ** SF50b/58, SF53b/12, SF53b/6, SF54a/42, SF74b/45, SF85a/1; **HE** 3a/143; **LM** R216a/187, R221b/728, R222a/793; **Sİ** R401a/4854, R408a/5693, R410b/5952, R411b/6010, R421a/7098; **SS** R309a/279, R312a/564, R312a/604, R333a/2783, R345a/4064)

üstād-ı ‘ışḳ (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ‘ışḳ) “aşk üstadı” (**FŞ** SF53b/12)

üstād-ı āhen-güdāz (< Far. üstād + < Far. -ı + < Far. āhen-güdāz) “demir eriten üstat” (**Sİ** R408a/5696)

üstād-ı bennā (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. bennā) “usta mimar” (**FŞ** SF55b/51)

üstād-ı ezel (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ezel) “ezel üstadı; Allah” (**BV** 486/4)

üstād-ı fen (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. fen) “ilim, marifet hocası, üstadı” (**Sİ** R401a/4854)

üstād-ı ḥaddād (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ḥaddād) “usta demirci, çilingir” (**FŞ** SF56b/14)

üstād-ı ḳażā (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ḳażā) “kader ustası, Allah” (**FŞ** SF100a/15; **LM** R216a/187)

üstād-ı māhir (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. māhir) “yetenekli hoca, usta” (**FŞ** SF50b/58, SF55b/24, SF56b/32, SF56b/33; **SS** R312a/568)

üstād-ı naḳḳāş (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. naḳḳāş) “nakkaş ustası, süsleme ustası” (**FŞ** SF92b/133)

üstād-ı nāzük-ḫayāl (< Far. üstād + < Far. -ı + < Far. nāzük + < Ar. ḫayāl) "ince, zarif hayal üstadı" (**Sİ** R408a/5693)

üstād-ı neccār (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. neccār) "marangoz ustası" (**Sİ** R410b/5952)

üstād-ı ṣan'at-gerī (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ṣan'at + < Far. gerī) "sanatçı, üstat" (**Sİ** R409a/5762)

üstād-ı suḫan-ver (< Far. üstād + < Far. -ı + < Far. suḫan-ver) "güzel söz söyleyen, düzgün konuşan üstat" (**FŞ** SF85a/1)

üstād-ı yegāne (< Far. üstād + < Far. -ı + < Far. yegāne) "biricik, eşi benzeri olmayan üstat" (**FŞ** SF55b/29)

üstād-ı zemāne (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. zemāne) "zamanın üstadı" (**FŞ** SF73b/93)

üstādī (< Far.) "usta, sanatkâr ile ilgili" (**LM** R221a/676)

üstādraḳ (< Far. üstād + < Tr. -raḳ) "daha iyi usta, daha sanatkâr, ustalaşmış" (**BV** 67/4)

Kabiliyet, Yetenek ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Kabiliyet, Yetenek ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 5 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Acemi, Yeteneksiz Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 21 Arapça ve 3 Farsça kelime; "Hüner, Marifetli Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Tr.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 8 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 6 isim tamlaması; "Usta, Sanatkâr, Sanat ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 "Far. + Tr.", 2 "Ar. + Tr.", 5 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 10 Arapça kelime ve 18 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.45. Çalışma, İş, Emek ile İlgili Kavramlar

2.45.1. İş ile İlgili Kavramlar

'amel (< Ar.) "iş, niyet" (**FK** 105/4, 204/7, 411/10, 551/6, 642/6; **BV** 355/6, 660/15, 703, 703/2; **GS** 287/3, 367/6, 725; **FŞ** SF106a/90, SF107a/104, SF91b/35; **HE** 4a/220, 13b/1135, 16b/1388, 28a/2484, 28b/2508; **Sİ** R366a/1212, R367a/1340, R368b/1489, R387b/3440)

'amel-dār (< Ar. 'amel + < Far. dār) "iş tutan" (**HE** 29a/2558)

der-kār (< Far.) "bilinen, belli, maluma; iş üzerinde bulunan" (**FŞ** SF55b/38, SF97b/21; **Sİ** R383a/2979, R410b/5933, R410b/5952; **SS** R325b/1991)

dest-kārī (< Far.) "el işi, iş" (**FŞ** SF73b/97)

ḥavāle (< Ar.) “bir işi ve bir şeyi başka bir kişiye bırakma” (**FK** 15/2, 421/10, 734; **GS** 53/7, 65/8; **NŞ** 526/1; **BV** 195/8; **FŞ** SF49a/34, SF65b/63, SF66a/117, SF78a/36; **LM** R220a/599, R244a/3096, R247b/3454; **SS** R308b/219, R318a/1191)

ḥavālet (< Ar.) “birine bırakma, ısmarlama” (**FK** 8/7; **FŞ** SF89a/36; **HE** 31a/2766; **Sİ** R420a/6985)

hem-kār (< Far.) “aynı işte olan, aynı işi işleyen” (**FŞ** SF98a/50; **GS** 431/7)

hem-kāre (< Far.) “aynı işi işleyen” (**FK** 515/6; **NŞ** 497/5, 640/4)

hem-kārlıḳ (< Far.) “aynı işte olma, aynı işi işleme” (**Sİ** R371b/1785)

iḳtidār (< Ar.) “bir işi yapabilme gücü” (**FŞ** SF66b/55; **Sİ** R410a/5903; **GS** 7b-F2/7)

iḳtidārī (< Ar. iḳtidār + < Far. ī) “bir işi yapabilme gücü ile ilgili” (**FŞ** SF95a/89)

iş “iş” (**FK** 61/1, 102/6, 254/1, 315/6, 400/2; **GS** 10/9, 104/4, 206/8, 302/8, 323/1, 409/9; **NŞ** 16/2, 33/6, 109/5, 211/8, 311/1, 400/1; **BV** 12/8, 185/4, 204/5, 311/4, 427/2, 648/6; **FŞ** SF46b/21, SF51a/75, SF62a/2, SF66b/21, SF77b/46; **HE** 1b/21, 6a/432, 23a/2008, 33b/3014, 34b/3093; **LM** R215a/58, R224b/1025, R234a/2028, R242a/2892; **LM** R217a/396, R232a/1834, R234b/2087, R240a/2711; **Sİ** R354b/37, R364a/1024, R373b/2014, R383a/3008; **SS** R306b/22, R316a/1003, R325b/2002, R335b/3074; **SS** R323b/1771)

kār-āgāh (< Far.) “iş bilir, uyanık” (**SS** R330b/2525, R335b/3062)

kār-āgeh (< Far.) “iş bilir, uyanık” (**FŞ** SF84a/21)

kār-dān (< Far.) “iş bilir” (**FŞ** SF55b/39, SF56a/82, SF56a/89, SF67b/50, SF82b/89, SF83b/63; **Sİ** R363a/925, R363b/955, R377b/2441, R379b/2626, R421b/7157; **SS** R315a/904, R330b/2521, R347b/4347, R351b/4759)

kār-dānī (< Far.) “iş bilirlik” (**FŞ** SF56a/80; **LM** R220b/606)

kār-fermā (< Far.) “iş buyuran, iş buyurucu” (**FŞ** SF55b/53, SF56b/28)

kār-fermāy (< Far.) “iş buyuran, iş buyurucu” (**FŞ** SF51a/77, SF75a/124)

müzd (< Far.) “ücret, bedel, mükafat” (**FK** 364/1, 386/7, 698/2; **GS** 12a-F2/8, 724/1; **NŞ** 345/7; **FŞ** SF75b/29, SF76b/114, SF80a/12; **HE** 4a/235, 4a/240, 18a/1551, 28b/2542, 35a/3133; **Sİ** R368b/1454, R368b/1455, R375a/2152, R400b/4798; **SS** R314b/826, R320a/1443, R333b/2850, R337a/3242)

müzdūr (< Far.) “işçi, amele, ücret karşılığında iş gören” (**GS** 12a-F2/6/7, 12a-F2/14; **HE** 18a/1551; **Sİ** R410b/5953, R418b/6846)

müzdūrlıġ (< Far. müzdūr + < Tr. -lıġ) “işçilik, amelelik” (**HE** 22a/1891)

müzdūrlıḳ (< Far. müzdūr + < Tr. -lıḳ) “işçilik, amelelik” (**HE** 22a/1890)

nisbet (< Ar.) “bağlılık, nispet” (**FK** 55/2, 411/4, 667/5, 679/1; **GS** 9/3, 43/3, 488/2, 616/4, 683/125; **NŞ** 49/1, 67/2, 167/3, 306/7, 552/7, 588/5, 657/33; **BV** 8/4, 51/6, 159/7, 375/5, 448/5, 660/65; **FŞ** SF51a/84, SF52a/27, SF55a/48, SF69b/60; **HE** 30b/2740, 33a/2976; **LM** R228b/1469, R235a/2154, R237a/2357; **Sİ** R363b/978, R364a/1022, R373b/2005, R387a/3390; **SS** R309b/345, R309b/346, R324b/1882, R340b/3628, R345a/4074)

öyle “iş, meşgale” (**SS** R316a/1025)

ser-ü-kār (< Far.) “iş güç” (**NŞ** 401/8; **SS** R343a/3900)

şuġl (< Ar.) “iş, uğraş, meşgale” (**BV** 70/3, 189/9; **FK** 396/4, 600/9; **GS** 390/8, 667/7, 683/122, 697/1; **NŞ** 89/5; **FŞ** SF106b/79, SF50a/72, SF56a/102, SF56a/105, SF58a/80; **HE** 15a/1239, 36a/3246; **LM** R221b/716, R237b/2388, R239b/2634; **Sİ** R366a/1186, R376b/2327, R391b/3869, R402a/4946, P465a/6521,)

şuġlī (< Ar. şuġl + < Far. ī) “iş, uğraş, meşgale ile ilgili” (**Sİ** R378a/2452)

2.45.2. Çalışma ile İlgili Kavramlar

bī-‘ināyet (< Far. bī + < Ar. ‘ināyet) “dikkatsiz, gayretsiz, özenmeme” (**SS** R328b/2348)

bī-himmetlıġ (< Far. bī +< Ar. himmet) “çalışmayan” (**BV** 692)

bī-sa’y (< Far. bī + < Ar. sa’y) “çalışmadan, çabalamadan; emeksiz” (**FŞ** SF52a/8; **Sİ** R362a/796)

cehd (< Ar.) “çalışma, çabalama” (**FŞ** SF102a/31, SF53b/26, SF61a/58, SF76a/51; **HE** 19b/1658, 21a/1825, 26b/2339, 27a/2367; **LM** R221b/748, R231b/1760; **Sİ** R363b/958, R373b/1984, R381b/2838, R392b/3953; **SS** R321a/1508, R322a/1628, R327a/2136, R337a/3216; **FK** 35/3, 304/7, 398/3, 571/7; **GS** 6/9, 77/1, 282/2, 492/7; **NŞ** 141/6, 414/4, 431/6, 658/42)

ġayret (< Ar.) “çalışma, çabalama” (**FK** 175/4, 178/6, 358/2, 477/8, 616/2; **GS** 137/4, 184/2, 252/8, 274/4, 332/4, 408/6, 540/1; **NŞ** 1/6, 275/2, 402/5, 483/7, 514/2; **BV** 60/2, 438/2; **FŞ** SF105a/1, SF52b/2, SF84b/47, SF85a/32, SF87b/29; **HE** 11b/921, 18a/1527, 19b/1681, 20b/1763, 26a/2304; **LM** R232b/1907; **Sİ** R357b/330, R391a/3809, R397b/4489, R419a/6928; **SS** R308a/186, R318b/1255, R322a/1616)

ġayret-āyīn (< Ar.) “çalışma, çabalama gibi” (**FŞ** SF87a/15)

gūşiş (< Far.) “uğraşma, çabalama” (**LM** R217a/420, R232a/1837; **Sİ** R358a/405, R395b/4310, R397b/4502, R406a/5387)

ḫec (< Far.) “uğraşma; çaba; gayret” (**LM** R232b/1862)

himmet (< Ar.) “gayret, çalışma, çabalama” (**FK** 6/5, 194/6, 250/6, 361/7, 516/10, 614/7; **GS** 9/4/12, 137/2, 343/6, 377/3, 407/8; **NŞ** 8/3, 83/7, 167/6, 265/9, 292/3, 352/7; **BV** 3/6, 32/6, 660/69, 676, 715/2; **FŞ** SF50a/11, SF50a/12, SF50a/16, SF61b/25, SF63b/6; **HE** 3b/211, 5a/341, 13a/1047, 19b/1684, 34b/3109; **LM** R217a/351, R217a/376, R243b/3022; **Sİ** R357b/336, R364b/1063, R372a/1861, R386b/3337; **Sİ** R362b/827, R382b/2925, P455b/5615, R411b/6056; **SS** R310b/416, R333b/2861, R335b/3076, R337b/3268)

himmetlik (< Ar. himmet + < Tr. -lik) “gayretli” (**BV** 676/1)

himmetsiz (< Ar. himmet + < Tr. -siz) “gayretsiz” (**FŞ** SF50b/19)

ictihād (< Ar.) “gücü, kuvveti yettiği kadar çalışma” (**HE** 35b/3175; **SS** R321a/1518)

iḳdām (< Ar.) “gayret ve sebatla çalışma; ilerleme” (**FK** 688/2)

istimzāc (< Ar.) “birinin mizacını yoklama, ne düşündüğünü öğrenmeye çalışma” (**SS** R334b/2946)

iştiġāl (< Ar.) “iş işleme, bir şeyle uğraşma” (**FŞ** SF105b/68, SF56b/24; **HE** 34a/3042, 38a/3418; **Sİ** P455a/5567, R419a/6932, R360b/665, R367b/1342; **SS** R318b/1252, R320b-18; **GS** 683/100)

ked-ḫudā (< Far.) “bir kimsenin maiyetinde olan ve onun direktifiyle çalışan kişi” (**GS** 9a-F2/2; **Sİ** R385a/3191; **SS** R352a/4816)

kedḫudā (< Far.) “bir kimsenin maiyetinde olan ve onun direktifiyle çalışan kişi” (**Sİ** R412b/6160)

ked-ḫudālıġ (< Far. ked-ḫudā + < Tr. -lıġ) “kahyalık” (**FK** 460/8; **GS** 660/3)

ked-ḫudālıḳ (< Far. ked-ḫudā + < Tr. -lıḳ) “kahyalık” (**FŞ** SF52b/18; **LM** R215a/49, R240a/2761)

ked-ḫudāy (< Far.) “bir kimsenin maiyetinde olan ve onun direktifiyle çalışan kişi” (**GS** 655/7; **Sİ** R363a/898, R412b/6161)

kesb (< Ar.) “çalışıp kazanma” (**FK** 55/6, 101/8, 291/1, 302/7, 483/4, 599/6; **GS** 388/2, 441/7, 453/6, 517/4, 530/8; **NŞ** 25/8, 128/2, 291/7, 371/6, 415/5, 532/2; **BV** 243/9, 458/6, 489/4, 543/7, 663/3, 703/1; **FŞ** SF105a/16, SF89b/57, SF92a/51, SF54a/58, SF70b/61; **HE** 9b/753, 9b/754, 19b/1670, 22a/1905, 25a/2182; **LM** R217a/409, R220b/611, R231b/1792, R248b/3551; **Sİ** R356a/199, R357a/252, R364b/1073, R373a/1919; **SS** R329B/2418, R330b/2547, R346b/4254, R349b/4542)

kesb-i fenā (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluğu kazanma” (**FK** 501/6)

kesb-i ḳuvvet (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. ḳuvvet) “gücü kazanma, elde etme” (**NŞ** 538/6)

kūşiş (< Far.) “çalışma, çabalama” (**SS** R331a/2594; **FŞ** SF52a/8, SF78a/45; **Sİ** R375b/2180, R375b/2214, R382b/2939, R394b/4163; **GS** 704; **NŞ** 141/6; **LM** R247a/3413)

kümeyt-i himmet (< Ar. kümeyt + < Far. -i + < Ar. himmet) “gayret etme, çalışma atına benzetilme” (**FK** 194/6)

mücādil (< Ar.) “savaşan, uğraşan” (**BV** 89/6)

mücid (< Ar.) “çok çalışan” (**BV** 115/1)

müzd-ver (< Far.) “ücretle çalışan” (**Sİ** R408b/5760)

nekūşiş (< Far.) “çalışmama, çabalamama” (**GS** 704)

sa‘y (< Ar.) “çalışma, çaba, gayret” (**FŞ** SF61a/63, SF61b/33, SF73b/134, SF84a/33, SF86a/27; **HE** 12b/1009, 18b/1588, 41b/3748, 42a/3803; **LM** R222a/808, R225a/1117, R232a/1834, R240a/2736; **Sİ** R358a/405, R371b/1800, R375b/2180, R385a/3187; **SS** R311b/555, R321a/1507 , R334a/2930, R340b/3618; **GS** 164/3, 181/7, 226/9, 303/6, 377/6, 440/4, 517/3; **NŞ** 119/2, 364/6, 487/6, 540/6, 621/7, 709/16; **FK** 52/5, 89/2, 213/3, 241/3, 427/11, 553/1; **BV** 140/2, 206/5, 371/7, 486/7, 572/1)

ṣarṣar-ı ġayret (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. ġayret) “gayret rüzgârı” (**HE** 19b/1694)

taḳlīd (< Ar.) “taklit, benzemeye veya benzetmeye çalışma” (**BV** 139/2, 151/4, 175/5, 258/2; **FK** 187/1; **GS** 194/6, 242/2; **NŞ** 550/5, 631/2)

talpınmaḳ “çalışıp çabalama, çırpınma” (**FŞ** SF101a/112, SF101a/113, SF97b/6; **LM** R228a/1394)

verziş (< Ar.) “çalışma, işletme, uğraşarak durma” (**BV** 260/4, 343/2, 427/4; **FK** 320/6, 448/2, 617/2; **GS** 636/2; **NŞ** 599/6, 248/6, 266/7; **FŞ** SF53b-13, SF60a/133, SF60a/134, SF60a/135; **HE** 5a/316, 18a/1555, 19b/1667; **LM** R215a/67, R220b/651, R248a-38; **Sİ** R364b/1077, R375a/2176, R395b/4296; **SS** R318b/1243)

2.45.3. Emek ile İlgili Kavramlar

bayrı “emektar” (**GS** 7a-F2/20)

imgek “zahmet, eziyet, sıkıntı; emek” (**FK** 13/3, 156/6, 423/4, 426/3, 528/6, 681/53; **GS** 12/5, 53/8, 682f/3; **NŞ** 323/7, 345/7, 372/2, 447/5, 639/1; **BV** 250/7, 397/4, 409/3; **FŞ** SF53b/26, SF59a/37, SF68a/75, **LM** R220b/651, R224b/1059, R236b/2284, R242b/2904,

R243b/3049; **Sİ** R355b/139, R355b/140, R358a/371, R358a/373, R420b/7041; **HE** 19b/1674, 19b/1675, 27b/2433, 22a/1929; **SS** R324b/1895)

2.45.4. Meşgul, Meşgul Olma ile İlgili Kavramlar

eşġāl (< Ar.) "daha (en, pek) meşgul, çok işi olan" (**FŞ** SF106b/79, SF55a/62, SF82a/56; **SS** R353a/4981)

işġāl (< Ar.) "meşgul etme, tutma" (**FK** 199/5; **GS** 181/5; **Sİ** R373a/1933, R388b/3573)

meşġūl (< Ar.) "meşgul, bir işle uğraşan, dalgın" (**FK** 162/2, 227/2, 393/2, 396/4, 689/208, **GS** 5b-F2/11, 83/7, 181/5, 565/4, 585/7; **NŞ** 572/6, 649/3, 657/62; **BV** 280/7, 481/3; **FŞ** SF46b/19, SF56a/102, SF69b/35, SF74b/76, SF83a/20; **HE** 9b, 16b/1376; **LM** R216b/199, R217a/439, R240a/2774; **Sİ** R360a/609, R378a/2447, R388a/3495, R391b/3869; **SS** R309b/331, R316b/1037, R321b/1588, R341b/3733)

meşġūllıḳ (< Ar. meşġūl + < Tr. -lıḳ) "meşgul olma" (**SS** R322a-20)

meşġūlluḳ (< Ar. meşġūl + < Tr. -luḳ) "meşgul olma" (**Sİ** R364b/1033, R366a/1218, R367a/1340, R399b/4727)

müştaġil (< Ar.) "meşgul olan" (**FŞ** SF104b/157)

şāġil (< Ar.) "meşgul eden" (**FŞ** SF74b/40; **LM** R215a/45; **NŞ** 657/62)

2.45.5. Kazanma, Elde Etme ile İlgili Kavramlar

bī̈-muḥaṣṣal (< Far. bī + < Ar. muḥaṣṣal) "elde edilmemiş" (**LM** R244a/3105)

iktisāb (< Ar.) "kazanma, elde etme" (**FŞ** SF53b/31, SF63a/104; **HE** 7a/487, 34a; **LM** R216b/219; **Sİ** R415b/6434; **SS** R335a/2990; **GS** 5b-F2/2, 8/5; **NŞ** 185/8)

kesb-i ḳuvvet (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. ḳuvvet) "gücü kazanma, elde etme" (**NŞ** 538/6)

kesb-i żiyā (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. żiyā) "aydınlık elde etme, manevi olarak aydınlanma" (**HE** 36b/3272)

mükteseb (< Ar.) "kazanılmış, iktisap edilmiş" (**BV** 84/7)

müktesib (< Ar.) "kazanan, elde eden" (**FK** 55/6)

tesḫīr (< Ar.) "ele geçirme, elde etme" (**FK** 192/4; **NŞ** 133/6, 143/2; **Sİ** R384b/3164, R386a/3279; **SS** R351b/4761)

Çalışma, İş, Emek ile İlgili Kavramlar grubunda bulunan "İş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 1 Türkçe ve 13 Farsça kelime; "Çalışma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Ar. + Tr.", 2 "Ar. + Tr.", 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 14

Arapça, 9 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Emek ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe kelime; “Meşgul, Meşgul Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça kelime; “Kazanma, Elde Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması yer almaktadır.

2.46. Bahane, Sebep ile İlgili Kavramlar

bā‘iṣ (< Ar.) “neden, sebep” (**FŞ** SF100a/52, SF92b/100, SF49a/5, SF52a/9, SF58b/119, SF70b/47; **HE** 5a/323, 5b/355, 7b/551; **LM** R217a/443, R231b/1757, R241b/2823, R244b/3113, R247b/3433; **Sİ** R373a/1938, R373a/1948, R392a/3946, R393b/4054, R415b/6441; **SS** R311b/545, R321b/1566, R335a/2993, R335b/3087, R353a/4911; **GS** 70/6, 156/2, 220/5, 297/2, 330/2, 514/5, 683/37, 745/1, 755/1; **NŞ** 19/9, 102/5, 213/2, 363/4, 407/7, 518/8, 705, 705/1; **FK** 8/5, 290/3, 304/5, 413/8, 562/9, 627/1, 746/1; **BV** 70/2, 89/1, 94/1, 134/8, 259/7, 266/6,)

bā‘iṣ -i iḳbāl (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. iḳbāl) “mutluluk sebebi” (**GS** 745/1)

bā‘iṣ -i nisyān (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. nisyān) “unutma sebebi” (**NŞ** 71/6)

bā‘iṣ -i rem (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Far. rem) “korkma sebebi” (**GS** 164/7)

bā‘iṣī (< Ar. bā‘iṣ + < Far. ī) “sebep, sebep olan” (**BV** 53/1)

bā‘iṣ-i ḫalvet (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. ḫalvet) “yalnız kalmaya, tenhaya çekilmeye sebep olan” (**NŞ** 518/8)

bā‘iṣ-i maḳṣūd (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. maḳṣūd) “amaç, niyet, gaye sebebi” (**BV** 423/6)

bā‘iṣ-i nisyān (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. nisyān) “unutma sebebi” (**BV** 684/2)

bā‘iṣ-i renc (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. renc) “zahmet sebebi” (**GS** 70/6)

bā‘iṣ-i sevdā (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. sevdā) “aşka, arzuya sebep olan” (**NŞ** 498/2)

ba‘iṣ-i ṭarab (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Ar. ṭarab) “eğlenceye sebep olan, eğlence, sevinç getiren” (**SS** R321b/1566)

bahāne (< Far.) “sebep, bahane” (**FŞ** SF77b/45, SF78b/97, SF83b/91, SF90a/29, SF90b/58; **LM** R214b/17, R216b/209, R220b/649, R225a/1118, R239b/2620; **SS** R307a/62, R316b/1031, R318a/1211, R333b/2857, R346a/4219; **BV** 2/6, 17/1, 17/1, 247/3, 432/1; **FK** 17/1, 156/3, 350/8, 417/5, 559/4, 682/14, 689/35; **GS** 64/9, 187/2, 541/1, 553/3, 608/4, 650/3; **NŞ** 13/1, 186/3, 355/3, 554/4, 592/3)

bahāne-i sünnet (< Far. bahāne + < Far. -i + < Ar. sünnet) “sünnet bahanesi” (**GS** 711/2)

bahānesiz (< Far. bahāne + < Tr. -siz) “sebepsiz, noksansız” (**GS** 187/2)

behāne (< Far.) “bahane, sebep” (**Sİ** R362b/845, R387a/3393, R395b/4289)

bī-bahāne (< Far.) “bahanesiz, sebepsiz” (**SS** R312a/594, R333b/2846)

bī-sebeb (< Far. bī + < Ar. sebeb) “sebepsiz, nedensiz” (**LM** R231b/1755, R233a/1950; **SS** R306b/32)

bī-vech (< Far. bī + < Ar. vech) “sebepsiz” (**FŞ** SF100b/68; **BV** 28/4, 696/1; **NŞ** 580/7)

cihetsiz (< Ar. cihet + < Tr. -siz) “sebepsiz, sınırsız, çok” (**FŞ** SF73b/107; **NŞ** 357/1, 460/3, 657/65)

dest-pīç (< Far.) “sebep, bahane” (**HE** 21b/1887)

esbāb (< Ar.) “sebepler” (**FK** 27/8, 293/4, 316/5, 373/4, 686/16, 687/13; **GS** 144/8, 197/6, 202/9, 683/141; **NŞ** 130/7, 194/4, 486/7, 656/19, 657/36; **BV** 210/2, 266/7, 345/1, 380/7, 464/6, 489/6; **FŞ** SF101a/150, SF54b/38, SF57b/25, SF60b/3, SF71b/29; **HE** 15a/1252, 16b/1377, 18a/1517, 27a/2384; **LM** R235b/2273, R239b-30, R245b/3257; **Sİ** R358a/397, R370b/1692, R380a/2693, R384b/3149; **SS** R308b/215, R321a/1520, R321a/1531, R329B/2424)

esbāb-ı ‘ayş (< Ar. esbāb + < Far. -ı + < Ar.‘ayş) “yaşama sebepleri” (**GS** 202/9)

esbāb-ı tena‘um (< Ar. esbāb + < Far. -ı + < Ar. tena‘um) “nimet ve bolluk içinde bulunma sebebi” (**FŞ** SF57b/25)

mūceb-i helāk (< Ar. mūceb + < Far. -i + < Ar. helāk) “helak olması lazım gelen, helak olması gereken” (**BV** 107/6)

mūcib (< Ar.) “icap eden, gerektiren; sebep, vesile” (**FK** 17/6, 263/2, 332/7, 444/6; **GS** 42/5, 136/2, 216/2, 230/2, 294/1; **NŞ** 89/5, 91/9, 192/7, 254/5, 288/1; **BV** 281/9; **FŞ** SF49a-8, SF69b/70; **HE** 12a/991, 19b, 24a, 28b; **LM** R227b/1377, R231b/1778; **Sİ** R365b/1140, R372b/1865, R381b/2831 R388b/3573; **SS** R310b/431, R332b/2773, R344a/3994, R345a/4098)

mūcib-i ‘ayş (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. ‘ayş) “yaşama, zevk safa sebebi” (**Sİ** R385b/3222)

mūcib-i ‘aẕāb (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. ‘aẕāb) “eziyet sebebi” (**GS** 708/1)

mūcīb-i āh (< Ar. mūcīb + < Far. -i + < Far. āh) “ah gerektiren” (FK 332/7)

mūcib-i beḳā (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. beḳā) “ebedilik sebebi, ebedilik gerektiren” (**SS** R310b/431)

mūcib-i cemi‘iyyet (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. cemi‘iyyet) “topluluk sebebi” (**Sİ** R407b-67)

mūcib-i fenā (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk, yok olma sebebi” (**SS** R313a/704)

mūcib-i i‘zāz (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. i‘zāz) “hayret sebebi” (**GS** 364/4; **SS** R345a/4098)

mūcib-i imtinā‘ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. imtinā‘) “çekinme, kaçınma sebebi” (**Sİ** R372b/1865)

mūcib-i inhiżām (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. inhiżām) “hezimete uğrama sebebi” (**Sİ** R385a/3216)

mūcib-i izdiyād (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. izdiyād) “artma, çoğalma sebebi” (**Sİ** R381b/2841)

mūcib-i kām (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. kām) “mutluluk sebebi” (**Sİ** R385a/3208)

mūcib-i köp (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Tr. köp) “çokluk sebebi” (**GS** 309/3; **Sİ** R388b/3573)

mūcib-i meṣāyib (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. meṣāyib) “felaketler sebebi” (**SS** R344b/4009)

mūcib-i mübāhāt (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. mübāhāt) “öğünme gerektiren, öğünme sebebi” (**SS** R352b/4869)

mūcīb-i müşevveşlıḳ (< Ar. mūcīb + < Far. -i + < Ar. müşevveş + < Tr. -lıḳ) “düzensizlik sebebi” (**GS** 10b-F2/8/9)

mūcib-i neşāṭ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) “sevinç sebebi” (**GS** 294/1)

mūcib-i pend (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. pend) “nasihat gerektiren” (**GS** 230/2)

mūcib-i perīşānlıġ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. perīşān + < Tr. -lıġ) “perişanlık, dağınıklık sebebi” (**NŞ** 700)

mūcib-i perīşānlıḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. perīşān + < Tr. -lıḳ) “perişanlık, dağınıklık sebebi” (**Sİ** R381b-34)

mūcib-i ref‘-i derecāt (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. ref‘ + < Far. -i + < Ar. derecāt) “dereceleri yükseltme gereği” (**HE** 12a/991)

mūcib-i rīş-ḫand (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. rīş-ḫand) “bıyık altından gülme sebebi, alay sebebi” (**FK** 728)

mūcib-i sa‘ādet (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk sebebi” (**SS** R344a/3994)

mūcib-i sa‘ādet-mendlıġ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet-mend + < Tr. -lıġ) “mutluluk, bahtiyarlık sebebi” (**NŞ** 676)

mūcib-i sa‘ādet-mendlıḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. sa‘ādet-mend + < Tr. -lıḳ) “mutluluk sebebi” (**HE** 19b)

mūcib-i ser-geştelik (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. ser-geşte + < Tr. -lik) “şaşkınlık, perişanlık sebebi” (**NŞ** 192/7)

mūcib-i ser-keşlik (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. ser-keş + < Tr. -lik) “dik kafalık sebebi” (**GS** 10b-F2/8)

mūcib-i sevdā (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. sevdā) “sevda sebebi” (**NŞ** 608/3)

mūcib-i şevket (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. şevket) “büyüklük, heybetli olma sebebi” (**Sİ** R405b/5324)

mūcībi-i taḳviyet (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. taḳviyet) “kuvvetlendirme, güçlendirme sebebi” (**Sİ** R413b/6224)

mūcib-i uyḳu (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Tr. uyḳu) “uyku sebebi” (**SS** R332b/2773)

mūcib-i yıġlamaḳ (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Tr. yıġlamaḳ) “ağlama sebebi” (**NŞ** 664)

mü’eddī (< Ar.) “sebep olan” (**HE** 37b/3383)

müsebbib (< Ar.) “sebep olan” (**GS** 306/6; **HE** 19a/1636; **Sİ** R360a/580)

sebeb (< Ar.) “sebep” (**BV** 20/9, 45/3, 46/3, 258/1, 459/7, 649/1; **FK** 47/1, 507/5, 627/2, 689/444; **GS** 54/1, 181/5, 221/6, 306/6, 430/5; **NŞ** 40/2, 45/1, 420/8, 465/1; **HE** 14a/1150, 19a/1637, 34a/3038, 41a/3688, 41b/3767; **LM** R230b/1693, R244b/3111; **Sİ** R355b/110, R365a/1116, R381b/2843, R402b/5030; **SS** R312a/611, R317b/1183, R321b/1565, R321b/1584)

sebeb-kār (< Ar. sebeb + < Far. kār) “sebep olan, vesile olan” (**NŞ** 620/8)

sebeblıḳ (< Ar. sebeb + < Tr. -lıḳ) “sebepli” (**HE** 41a/3689)

sebebsiz (< Ar. sebeb + < Tr. -siz) “sebepsiz” (**FŞ** SF100b/96)

ta‘allül (< Ar.) “bahane arama” (**FK** 52/4, 503/2)

vechī (< Ar.) “bir sebep, bir vasıta” (**Sİ** R371a/1723)

vesīle (< Ar.) “bahane, sebep” (**BV** 146/1, 146/7; **GS** 3a-F2/7; **NŞ** 20/5; **FŞ** SF71a/85; **HE** 21a/1806; **LM** R220b/607, R226b/1243, R226b/1276, R237b/2427; **SS** R341a/3660)

Bahane, Sebep ile İlgili Kavramlar grubunda; 4 Farsça, 9 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Bahane, Sebep ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 2 tanesi "Ar. + Far.", 2 tanesi "Far. + Ar.", 3 tanesi "Ar. + Tr.", 1 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 44 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.47. Fakirlik, Zenginlik ile İlgili Kavramlar

2.47.1. Zengin-Zenginlik ile İlgili Kavramlar

bay "zengin" (**FK** 225/6, 323/3, 617/7, 749/1; **GS** 77/6, 655/1; **NŞ** 336/2)

bayī (< Tr. bay + < Far. ī) "zengin ile ilgili" (**GS** 348/1)

baylıġ "zenginlik" (**FK** 411/10)

dünyālıġ (< Ar. dünyā + < Tr. -lıġ) "para, mal, zenginlik" (**BV** 107/5, 706)

ehl-i ġınā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ġınā) "zengin" (**FK** 1/5; **HE** 9a/705, 9a/714, 16a/1355)

ehl-i māl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. māl) "mal sahibi, zenginler" (**HE** 15a/1270)

ṣāhib-ġınā (< Ar.) "zenginlik, bolluk sahibi" (**BV** 375/5)

sāmān (< Far.) "servet, zenginlik" (**BV** 644/6; **GS** 446/1, 810/1, 838/1; **NŞ** 179/9; **Sİ** R414b/6353; **SS** R307b/124, R329a/2376, R336b/3154; **HE** 7a/530, 38b/3478; **LM** R215b/138; **FŞ** SF67a/3; **NŞ** 328/3, 424/4, 443/2, 489/1, 492/8, 709/21)

sāmānī (< Far.) "zenginlik" (**BV** 264/9)

temevvül (< Ar.) "mal edinme, zenginleşme" (**BV** 706/1; **NŞ** 657/39; **HE** 15a/1250, 37a; **Sİ** R400b/4809)

tüvān-ger (< Far.) "zengin, paralı" (**BV** 69/3; **NŞ** 400/8; **Sİ** R366a/1211, R366a/1212; **GS** 396/6, 436/6)

2.47.2. Fakir-Fakirlik ile İlgili Kavramlar

çıḳan "fakir, yoksul" (**FK** 749/1)

fāḳa (< Ar.) "fakirlik, yoksulluk" (**BV** 222/1; **NŞ** 381/6, 547/6; **HE** 17b/1493, 19a/1628, 22a/1916, 40a/3615; **SS** R326b/2089; **Sİ** R365b/1135)

faḳīr (< Ar.) "yoksul, zavallı, biçare" (**FŞ** SF94a/103; **LM** R230b/1658, R244a/3088; **Sİ** R366a/1207, R392b/3957, R417b/6741, R418a/6781; **SS** R340b/3612, R345a/4090; **GS** 9/5, 133/5, 287/8, 637/7; **NŞ** 586/7, 680, 680/4; **BV** 495/7)

faḳīrāne (< Ar. faḳīr + < Far. āne) "fakire yakışacak surette, fakircesine" (**Sİ** R387b/3461)

faḳīrī (< Ar. faḳīr + < Far. ī) "bir fakir, fakir ile ilgili" (**GS** 627/5)

faḳr (< Ar.) “yoksulluk, fakirlik” (**FK** 1/5, 136/7, 259/6, 301/3, 404/6, 551/8, 672/9, 733/2; **GS** 9/1, 100/1, 138/6, 214/6, 347/6, 379/7, 416/6; **NŞ** 17/7, 145/8, 276/7, 351/8, 431/6, 519/11, 641/9, 708/2; **BV** 29/9, 107/7, 141/7, 219/8, 305/4, 362/7; **FŞ** SF106a-54, SF49a/17; **HE** 5b/356, 12b/1028, 19a/1628, 22a/1916, 30a/2665; **LM** R217a/405, R248a/3479; **Sİ** R365b/1142, R365b/1156, R365b/1159, R384b/3152; **SS** R310b/428, R310b/429, R313a/694, R322b/1657)

faḳrī (< Ar. faḳr + < Far. ī) “bir fakir, fakir ile ilgili” (**FK** 98/7)

fuḳarā (< Ar.) “fakirler, yoksullar” (**GS** 227/6; **NŞ** 35/6, 680/3)

gedā (< Far.) “yoksul, dilenci” (**FK** 35/5, 112/8, 271/7, 380/5, 459/6, 596/6; **GS** 17/6, 100/1, 111/1, 249/3, 304/7, 311/7; **NŞ** 11/2, 123/3, 212/2, 336/5, 400/8, 505/8, 639/2; **BV** 29/6, 134/7, 205/6, 321/4, 421/8, 581/3; **FŞ** SF102a/39, SF52a/53, SF61b/7, SF85b/45, SF87b/56; **HE** 4a/250, 9a/714, 12b/1022, 20a/1731, 23a/2017, 28a/2506; **LM** R215a/56, R217a/442, R247b/3474, R247b/3475; **Sİ** R355b/104, R367b/1359, R379a/2569, R387b/3431; **SS** R307b/114, R307b/123, R317b/1175, R317b/1178)

gedālıġ (< Far. gedā + < Tr. -lıġ) “yoksulluk, dilencilik” (**FK** 145/4, 261/8, 414/6, 524/9, 671/4; **GS** 78/3, 100/4, 119/5, 127/7, 342/8, 495/6; **NŞ** 35/6, 270/7, 368/3, 469/5, 519/1, 662/2, 666/2; **BV** 61/7, 95/7, 126/4, 205/7, 362/7, 416/6, 545/7; **LM** R215a-2, R233b/1965; **Sİ** R354b/1, R365b/1155, R365b/1158, R379a/2580; **SS** R323b/1778)

gedālıḳ (< Far. gedā + < Tr. -lıḳ) “yoksulluk, dilencilik” (**FK** 55/2, 599/5; **GS** 587/5; **NŞ** 60/1; **BV** 658/38; **FŞ** SF47a/16, SF50a/76, SF54a/78, SF85a/98; **HE** 40b/3677; **LM** R215a/87, R227b/1348; **Sİ** R365a/1108, R366b/1284)

gedālik (< Far. gedā + < Tr. -lik) “yoksulluk, dilencilik” (**FK** 166/5)

gedā-veşī (< Far.) “dilenci gibi, dilenciye benzer” (**BV** 228/2)

gül-şen-i faḳr (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirliğin gül bahçesi” (**GS** 416/6)

iftiḳār (< Ar.) “fakirlik gösterme” (**HE** 42a)

kām-ı faḳr (< Far. kām + < Far. -ı + < Ar. faḳr) “fakirlik kadehi” (**HE** 43a/3899)

men‘-i faḳr (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirliği yasaklama” (**GS** 166/8)

mėn-i bī-sāmān (< Tr. min + < Far. -i + < Far. bī-sāmān) “züğürt olan ben” (**FK** 689/169)

mėn-i gedā (< Tr. min + < Far. -i + < Far. gedā) “fakir olan ben” (**FK** 54/5)

mėn-i gedāyī (< Tr. min + < Far. -i + < Far. gedāyī) “fakir olan ben” (**GS** 562/1)

mėn-i müflis (< Tr. min + < Far. -i + < Ar. müflis) “züğürt olan ben” (**FK** 448/6)

mėn-i müflis-i ūr (< Tr. min + < Far. -i + < Ar. müflis + < Far. -i + < Ar. ūr) “iflas etmiş ve çıplak olan ben” (**GS** 682a/9)

sifāl-ı faḳr (< Far. sifāl + < Far. -ı + < Ar. faḳr) “fakirlik, düşkünlük çanağı (dünya nimetlerinden vazgeçme)” (**NŞ** 11/6; **BV** 59/5; **FK** 399/6)

silsile-i faḳr (< Ar. silsile + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirlik zinciri” (**HE** 43a/3906)

tehī-dest (< Far.) “eli boş, züğürt” (**HE** 32a/2878)

tehī-destlıḳ (< Far. tehī-dest + < Tr. -lıḳ) “eli boş olma, züğürtlük” (**HE** 32b/2902)

teng-dest (< Far.) “eli dar, züğürt” (**Sİ** R385a/3172)

ṭālib-i faḳr (< Ar. ṭālib + < Far. -i + < Ar. faḳr) “fakirliğin talibi” (**GS** 554/6)

2.47.3. Evsiz-Barksız Olma ile İlgili Kavramlar

alaḫan (< Far.) “evsiz barksız” (**BV** 5/4, 130/6, 403/5, 606/2, 644/5, 746/2; **FK** 85/4, 377/6, 382/5, 405/5; **GS** 449/2, 810/1; **NŞ** 489/1, 570/4, 604/3, 609/3)

alāḫān-ı alāmān (< Far. alāḫān + < Far. -ı + < Far. alāmān) “evsiz, başıboş” (**NŞ** 604/3)

alaḫanlıġ (< Far. alaḫan + < Far.-i+ < Tr. -lıġ) “evsiz barksız” (**BV** 628/3)

alaman (< Far.) “evsiz barksız” (**BV** 5/4, 130/6, 403/5, 606/2, 644/5, 746/2; **FK** 85/4, 179/5, 377/6, 382/5, 405/5, **GS** 449/2, 810/1; **NŞ** 37/3, 489/1, 570/4, 604/3, 609/3)

alamanlıġ (< Far. alaman + < Tr. -lıġ) “evsiz barksız” (**BV** 628/2, 628/3)

2.47.4. Çıplak-Çıplaklık ile İlgili Kavramlar

‘ūr (< Ar.) “çıplak, her şeyden mahrum kalmış olan” (**FK** 145/4, 681/9; **GS** 682a/9, 504/8; **FŞ** SF90a/9; **Sİ** P465a/6532; **SS** R325b/2009)

‘uryān (< Ar.) “çıplak” (**GS** 33/2, 86/2, 103/4, 334/7, 400/4, 515/5, 654/2, 677/3; **NŞ** 27/5, 72/7, 262/3, 311/5, 406/6, 483/5, 504/6, 523/6, 628/5; **LM** R246b/3307; **SS** R309b/303, R337a/3230; **BV** 52/2, 117/4, 196/7, 339/2, 420/2, 578/3; **FK** 56/4, 180/3, 286/2, 356/5, 480/3, 598/2, 600/1, 807/1; **HE** 28a/2506, 36a/3238; **Sİ** R381a/2768, R387b/3437; **FŞ** SF58a/78)

‘uryānlıġ (< Ar. ‘uryān + < Tr. -lıġ) “çıplaklık” (**GS** 446/5)

‘üryānlıḳ (< Ar. ‘üryān + < Tr. -lıḳ) “üryanlık, çıplaklık” (**HE** 28a/2491)

yalanġaç “çıplak, yalın” (**LM** R217a/428, R245a/3179; **Sİ** R387b/3436; **SS** R336a/3139; **HE** 4a/254, 18b/1595, 21b/1873, 34b/3091, 36a/3239; **NŞ** 422/3)

yalaŋ “yalın, çıplak” (**BV** 349/1, 349/4, 455/2; **FK** 56/4, 206/1, 247/2, 376/2, 427/8; **GS** 112/6, 236/1, 479/9, 818/1; **NŞ** 57/5, 169/3, 184/7, 243/6, 372/7, 468/5, 658/46; **FŞ**

SF95b/13; **HE** 19a/1631, 27b/2409, 40a/3612, 43a/3903; **LM** R232b/1879, R237b/2415, R246b/3304; **Sİ** R366a/1185, R366a/1185, R366b/1285, R387a/3427; **SS** R320b/1451)

yalaŋaç "çıplak" (**FK** 104/4)

yalaŋlıḳ "yalınlık, çıplaklık, uryanlık (**NŞ** 684/3)

yalıŋ "çıplak" (**NŞ** 297/9, 396/2)

2.47.5. Muhtaç-Muhtaçlık ile İlgili Kavramlar

ehl-i iḥtiyāc (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. iḥtiyāc) "ihtiyaç sahibi, muhtaç kimseler" (**BV** 94/5)

iḥtiyāc (< Ar.) "ihtiyaç" (**FK** 98/1, 98/6, 324/4; **GS** 97/1, 100/2, 632/5; **NŞ** 93/1; **BV** 43/4, 92/4; **FŞ** SF52b/13, SF53a/75; **HE** 19a/1631, 21a/1829; **LM** R231a/1736; **Sİ** R377a/2373, R379b/2634, R393a/4024; **SS** R315b/971, R316a/997, R352b/4879, R353a/4910)

iḳtiżā (< Ar.) "gerekme, ihtiyaç" (**FK** 646/6; **GS** 683/29; **BV** 186/6; **FŞ** SF106a-54, SF57a/91, SF62a/73, SF86b/58; **HE** 26a/2308, 36b/3294; **LM** R236b/2286, R236b-27, R240a/2644; **Sİ** R354b/16, R359a/510, R361b/729, R371a/1728; **SS** R318b/1241)

iḳtiżā-yı çerḫ (< Ar. iḳtiżā + < Far. -yı + < Far. çerḫ) "dünyevi ihtiyaç" (**FK** 646/6)

muḥtāc (< Ar.) "ihtiyacı olan, muhtaç" (**FK** 96/5, 98/8, 600/10, 689/187; **GS** 3/7, 100/1, 118/5; **NŞ** 5/8, 92/7, 514/9; **BV** 92/4, 95/6/7/8/9, 170/6, 575/4, 688; **FŞ** SF102a/51, SF105a/20, SF105b/51, SF106a/4; **HE** 4a/250, 21a/1832, 21a/1833, 23a/2015, 23a/2020; **LM** R217a/428, R219a/481, R227b/1349; **Sİ** R355b/107, R387b/3436, R400b/4805, R418b/6847; **SS** R309a/274, R314b/860, R331b/2637, R333b/2848)

muḥtāclıḳ (< Ar. muḥtāc + < Tr. -lıḳ) "muhtaçlık, ihtiyaç sahibi olma" (**HE** 27b/2416)

muḥtācraḳ (< Ar. muḥtāc + < Tr. -raḳ) "daha çok ihtiyacı olan" (**BV** 95/8)

münezzeh (< Ar.) "muhtaç olmayan, tenzih edilmiş" (**LM** R217a/424; **Sİ** R358b/418)

2.47.6. Dilenci-Dilencilik ile İlgili Kavramlar

der-yūze (< Far.) "dilencilik" (**Sİ** R360a/567; **SS** R338a/3311)

ged (< Far.) "dilenen, dilenci" (**BV** 589/2)

gedā (< Far.) "yoksul, dilenci" (**FK** 35/5, 112/8, 271/7, 380/5, 459/6, 596/6; **GS** 17/6, 100/1, 111/1, 249/3, 304/7, 311/7; **NŞ** 11/2, 123/3, 212/2, 336/5, 400/8, 505/8, 639/2; **BV** 29/6, 134/7, 205/6, 321/4, 421/8, 581/3; **FŞ** SF102a/39, SF52a/53, SF61b/7, SF85b/45, SF87b/56; **HE** 4a/250, 9a/714, 12b/1022, 20a/1731, 23a/2017, 28a/2506; **LM** R215a/56, R217a/442, R247b/3474, R247b/3475; **Sİ** R355b/104, R367b/1359, R379a/2569, R387b/3431; **SS** R307b/114, R307b/123, R317b/1175, R317b/1178)

gedālıġ (< Far. gedā + < Tr. -lıġ) “yoksulluk, dilencilik” (**FK** 145/4, 261/8, 414/6, 524/9, 671/4; **GS** 78/3, 100/4, 119/5, 127/7, 342/8, 495/6; **NŞ** 35/6, 270/7, 368/3, 469/5, 519/1, 662/2, 666/2; **BV** 61/7, 95/7, 126/4, 205/7, 362/7, 416/6, 545/7; **LM** R215a-2, R233b/1965; **Sİ** R354b/1, R365b/1155, R365b/1158, R379a/2580; **SS** R323b/1778)

gedālıḳ (< Far. gedā + < Tr. -lıḳ) “yoksulluk, dilencilik” (**FK** 55/2, 599/5; **GS** 587/5; **NŞ** 60/1; **BV** 658/38; **FŞ** SF47a/16, SF50a/76, SF54a/78, SF85a/98; **HE** 40b/3677; **LM** R215a/87, R227b/1348; **Sİ** R365a/1108, R366b/1284)

gedālik (< Far. gedā + < Tr. -lik) “yoksulluk, dilencilik” (**FK** 166/5)

gedā-veşī (< Far.) “dilenci gibi, dilenciye benzer” (**BV** 228/2)

gedāy (< Far.) “dilenci” (**FŞ** SF52a/55, SF54a/77; **LM** R217a/442; **Sİ** R365b/1157; **GS** 584/6, 610/5; **NŞ** 396/2; **GS** 97/1; **NŞ** 536/8)

gedā-yı dād-ḫᵛāh (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. dād-ḫᵛāh) “hakkını isteyen dilenci” (**GS** 579/2)

gedā-yı faḳr (< Far. gedā + < Far. -yı + < Ar. faḳr) “fakir dilenci” (**GS** 111/1)

gedā-yı ḫān-ḳah (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. ḫān-ḳah) “tekke, dergâh fakiri, dilencisi” (**LM** R247b/3474)

gedā-yı ḫaste (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. ḫaste) “hasta dilenci” (**FK** 624/3; **GS** 674/6; **NŞ** 532/4, 595/4)

gedā-yı ḫastelī (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. ḫastelī) “hasta dilenci” (**GS** 249/3)

gedā-yı ḫᵛān (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. ḫᵛān) “yiyecek dileyen dilenci” (**GS** 43/7)

gedā-yı jende-pūş (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. jende-pūş) “yamalı, eski hırka giyen dilenci, yoksul” (**NŞ** 584/7)

gedā-yı maẓlūm (< Far. gedā + < Far. -yı + < Ar. maẓlūm) “zulüm görmüş, sessiz, sakin fakir, dilenci” (**SS** R307b/114)

gedā-yı mey-kede (< Far. gedā + < Far. -yı + < Far. mey-kede) “meyhanenin fakiri, dilencisi” (**BV** 155/6)

gedā-yı muḥtāc (< Far. gedā + < Far. -yı + < Ar. muḥtāc) “ihtiyacı olan köle, dilenci” (**FK** 689/187)

gedā-yı telāş (< Far. gedā + < Far. -yı + < Ar. telāş) “telaşlı, kaygılı fakir, dilenci” (**NŞ** 242/5)

gedā-yı vaṣl (< Far. gedā + < Far. -yı + < Ar. vaṣl) “kavuşma dilencisi” (**NŞ** 400/8)

gedāyī (< Far.) “dilencilik” (**FK** 35/5, 244/6, 326/8, 600/10, 670/6; **GS** 97/1, 562/1, 664/3; **BV** 183/1, 263/5, 668; **FŞ** SF47a/15, SF84b/83; **Sİ** R365a/1109, R366a/1206, R379a/2572)

ḫāk-nişīn (< Far.) “yoksul, dilenci” (**SS** R307b/132; **FK** 688/104, 689/326; **GS** 4a-F2/22)

sā’il (< Ar.) “saldırıcı, saldıran; dilenci” (**NŞ** 561/7, 652/20, 682/4)

sāyil (< Ar.) “dilenci; soran” (**BV** 248/4, 406/6, 575/4, 612/5, 640/5; **FK** 96/9, 249/5, 473/9, 541/8, 641/2; **GS** 6/5, 43/7, 348/10, 394/6, 396/6, 565/6, 565/6; **NŞ** 373/9, 514/10; **FŞ** SF47a/27, SF73b/118; **HE** 14a/1165, 33b/3009, 39b/3550; **LM** R215a/71, R217a/256, R217a/441; **Sİ** R356a/157, R366a/1225, R411a-71, R415b-79, R418b/6882; **SS** R324a/1832, R332a/2670, R332a/2672, R333a/2786)

sāyilī (< Ar. sāyil + < Far. ī) “dilenci” (**GS** 596/5)

sāyil-i bī-ḫānumān (< Ar. sāyil + < Far. -i + < Far. bī-ḫānumān) “yersiz yurtsuz dilenci” (**GS** 6/5)

sāyillıḳ (< Ar. sāyil + < Tr. -lıḳ) “dilencilik” (**FK** 473/9)

tilençi “dilenci, fakir, muhtaç” (**LM** R215a/69)

2.47.7. Derviş-Dervişlik ile İlgili Kavramlar

dervīş (< Far.) “yoksul, ihtiyar kişi, Allah için alçak gönüllüğü ve fukaralığı kabul eden veya bir tarikata bağlı bulunan kişi” (**FK** 196/6, 258/6, 689/195; **BV** 660/62; **GS** 4b-F2/2, 3/7, 341/6, 436/6, 467/7; **FŞ** SF51a/89, SF87b/40, SF92a/78; **LM** R217a/404, R217a/406, R248a/3478; **Sİ** R372a/1834, R372a/1861, R387b/3432; **SS** R312b/647, R351b/4792; **HE** 21a/1826, 29b , 33a/2960; **NŞ** 323/8)

dervīş-āyīn (< Far.) “derviş gibi” (**FK** 689/189)

dervīşlıġ (< Far. dervīş + < Tr. -lıġ) “dervişlik” (**BV** 660/61)

dervīşlıġ (< Far. dervīş + < Tr. -lıġ) “dervişlik” (**GS** 9/11)

dervīşlik (< Far. dervīş + < Tr. -lik) “dervişlik” (**FŞ** SF59a/24; **SS** R312b/646)

dervīş-ṣıfat (< Far. dervīş + < Ar. ṣıfat) “dervişlerin dış görünüşüne sahip olan” (**GS** 6b-F2/10)

dervīş-sīret (< Far. dervīş + < Ar. sīret) “dervişlerin iç görünüşüne sahip olan” (**Sİ** R419a-88)

derviş-veş (< Far.) “derviş gibi” (**FK** 689/195)

dervīş-żamīr (< Far. dervīş + < Ar. żamīr) “derviş gönüllü” (**LM** R217a/400)

ehl-i ṭarīḳ (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ṭarīḳ) “bir tarikata mensup olan derviş” (**FK** 322/2)

ferzāne-ṭab‘ (< Far.) “derviş mizaçlı” (**FK** 302/7)

ġayet-i dervīşlıġ (< Ar. ġayet + < Far. -i + < Ar. dervīş + < Tr. lıġ) “dervişliğin son derecesi” (**BV** 660/61)

günc-i ḳalender-ḫāne (< Far. günc + < Far. -i + < Far. ḳalender-ḫāne) “yoksul dervişlerin barınması için yapılan tekkenin köşesi” (**BV** 586/6)

ḫırḳa-pūş (< Ar. ḫırḳa + < Far. pūş) “hırka giyen, derviş” (**GS** 262/5, 274/5, 4a-F2/18; **HE** 4a/233, 13b/1133, 17a/1440)

ḳalender (< Far.) “derviş, kalender, dünyadan elini eteğini çekip boş dolaşan kimse” (**FK** 681/45, 726; **GS** 226/7; **BV** 52/2)

ḳalender-ḫāne (< Far.) “yoksul dervişlerin barınmaları için yapılan tekke” (**BV** 586/6)

ḳalender-veş (< Far.) “derviş gibi, dervişe benzer” (**HE** 33a/2946; **BV** 219/9, 586/6)

keçkūl (< Far.) “dervişlerin ya da dilencilerin kullandığı dilenme çanağı” (**BV** 276/8)

muraḳḳa‘-pūş (Ar. muraḳḳa’ + < Far. pūş) “yamalı hırka giymiş olan (derviş)” (**GS** 198/6)

rind-i ferzāne (< Ar. rind + < Far. -i + < Far. ferzāne) “nefsani bağlantılarından sıyrılmış olan derviş” (**BV** 716, 716/1)

ṣōfī-i ‘aḳl (< Ar. ṣōfī + < Far. -i + < Ar. ‘aḳl) “akıl dervişi” (**GS** 568/5)

Fakirlik, Zenginlik ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Zengin-Zenginlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Tr. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Türkçe, 2 Arapça, 5 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Fakir-Fakirlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 4 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Türkçe, 6 Arapça, 4 Farsça kelime ve 11 isim tamlaması; “Evsiz-Barksız Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Çıplak-Çıplaklık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça ve 5 Türkçe kelime; “Muhtaç-Muhtaçlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Dilenci-Dilencilik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 2 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 13 isim tamlaması; “Derviş-Dervişlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 3 “Far. + Tr.”, 3 “Far. + Ar.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 9 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.48. Yokluk ile İlgili Kavramlar

‘adem (< Ar.) “yokluk, yok olma” (**GS** 2b-F2/18, 37/6, 67/5, 136/4, 279/4, 357/4, 407/3, 422/6, 517/9, 611/4; **NŞ** 122/2, 263/3, 357/6, 607/12, 657/52; **BV** 3/1, 14/3, 134/2, 200/7, 365/3, 419/4, 657/15; **FK** 15/6, 103/9, 230/5, 507/2, 652/3; **FŞ** SF102b/87, SF91a/84, SF97b/82, SF51b/42, SF87b/67; **HE** 2b/104, 6a/416, 13a/1082, 23b/2042, 23b/2056; **LM** R214b/4, R226b/1329, R229b/1551; **Sİ** R354b/6, R371b/1773, R376b/2340, R387b/3476; **SS** R306b/30, R308b/238, R320a/1399, R323b/1795)

‘adem-i iltifāt (< Ar. ‘adem + < Far. -i + < Ar. iltifāt) “iltifat etmeme, önemsememe; iltifatların yokluğu” (**BV** 683)

‘adem-vār (< Ar. ‘adem + < Far. vār) “yokluk, yok olma gibi” (**FŞ** SF95a/98)

‘adīm (< Ar.) “yok, yok olan” (**HE** 13b/1100; **Sİ** R416b/6667)

‘ayn-ı ‘adem (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. ‘adem) “yokluğun ta kendisi” (**NŞ** 419/6)

deşt- ı ‘adem (< Far. deşt + < Far. -ı + < Ar. ‘adem) “yokluk çölü” (**FK** 689/442)

deşt-i ‘adem (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. ‘adem) “yokluk çölü” (**FK** 211/6)

deşt-i fenā (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk çölü” (**FK** 324/6, 518/1; **BV** 174/6, 214/7, 305/1, 306/6, 325/1; **GS** 316/7, 438/6; **NŞ** 283/6, 607/13; **LM** R228a/1404; **HE** 23b/2056)

ehl-i ‘adem (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘adem) “yokluk ehli” (**HE** 3a/154)

ehl-i fenā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk ehli” (**BV** 271/1, 555/7, 668/1; **FK** 206/6, 284/5, 473/8; **GS** 111/3, 372/6; **NŞ** 107/7, 163/6, 658/15; **HE** 15a/1254, 15a/1270; **SS** R315b/969)

fenā (< Ar.) “yokluk, yok olma” (**FK** 1/1, 104/7, 275/9, 310/7, 599/6; **GS** 12/8, 106/8, 217/7, 407/6, 427/7, 506/10; **NŞ** 25/8, 107/1, 207/8, 305/6, 401/3, 507/9, 600/6; **BV** 2/4, 90/8, 112/7, 223/7, 271/7; **FŞ** SF103b/46, SF91b/4, SF48b/7, SF70a/108, SF88a/79; **HE** 6a/420, 9b/743, 12b/1012, 12b/1042, 23b/2056; **LM** R214b/4, R217a/403, R228a/1404; **Sİ** R355b/136, R370a/1645, R384b/3133, R384b/3139; **SS** R307a/72, R313a/704, R318a/1214, R350b/4649)

fenā-yı maḥż (< Ar. fenā + < Far. -yı + < Ar. maḥż) “halis yokluk” (**FK** 531/5)

fenāyī (< Ar.) “yokluk, yok olma ile ilgili” (**FK** 681/27; **GS** 682c/9)

ġā’ib (< Ar.) “görünmeyen, hazır olmayan, yok olan, kayıp” (**NŞ** 580/6, 672/3)

ḫār-ı ‘adem (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. ‘adem) “yokluk dikeni” (**GS** 2b-F2/18)

hebā (< Ar.) “boş, yok yere, nafile” (**FK** 686/28; **NŞ** 7/4; **BV** 38/1, 657/28; **FŞ** SF95b/102; **Sİ** R376b/2323, R379a/2583, R398b/4576)

intifā (< Ar.) “ortada yok olma, aradan çıkma” (**Sİ** R413b/6248)

ke’l-‘adem (< Ar.) “yok, yokmuş gibi” (**BV** 513/8; **FK** 544/8; **BV** 513/8)

kesād (< Ar.) “yokluk, kıtlık” (**FŞ** SF60a/130)

kesb-i fenā (< Ar. kesb + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluğu kazanma” (**FK** 501/6)

kūy-ı fenā (< Far. kūy + < Far. -ı + (< Ar. fenā) “yokluk köşesi” (**HE** 43a/3899)

künc-i faḳr (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. faḳr) “yokluk köşesi” (**FK** 446/2)

künc-i fenā (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk köşesi” (**FK** 247/1)

künc-i faḳr (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. faḳr) “yokluk köşesi” (**FK** 446/2)

künc-i fenā (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk köşesi” (**FK** 247/1)

ma‘dūm (< Ar.) “yok olan, bulunmayan” (**GS** 37/4, 118/2, 171/1, 171/7, 229/1, 395/1; **NŞ** 426/4; **FŞ** SF46a/51, SF48b/8, SF93b/39, SF96a/47; **HE** 13a/1073, 13b/1100, 23a/2021; **LM** R214b/5, R217a/270, R239b/2614; **Sİ** R354b/7, R360a/585, R404b/5234, R405a/5280, R409b/5822; **SS** R307a/72; **FK** 37/2, 378/6, 632/6, 688/48; **BV** 458/4, 544/3)

maḥv (< Ar.) “yok etme” (**FK** 319/7, 509/7, 686/29; **GS** 1/6, 158/3, 196/1, 218/7, 382/5, 413/5; **NŞ** 128/5, 174/5, 350/6, 607/11, 655/42; **BV** 1/7, 126/6, 213/9, 305/3, 534/4, 657/29; **FŞ** SF103b/48, SF53b/80, SF56a/68, SF88b/130; **HE** 12b/1006, 31a/2768; **LM** R216b/247; **Sİ** R407b/5561, R419b/6975; **SS** R316a/986, R343a/3849)

meydān- ı fenā (< Ar. meydān + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk meydanı” (**GS** 463/4)

mėn-i maḥrūm (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. maḥrūm) “yokluk çeken ben” (**GS** 516/3)

naḳd-ı fenā (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. fenā) “yokluk serveti” (**GS** 724/1; **HE** 12b/1041)

nā-mevcūd (< Far. nā + < Ar. mevcūd) “olmayan, yok” (**GS** 555/6; **SS** R307a-2)

nāṣiḫ (< Ar.) “yok eden, lağveden, iptal eden” (**HE** 13b/1110)

ne-būd (< Far.) “yok, yokluk” (**FK** 418/5, 688/24; **BV** 601/2; **FŞ** SF48b/7; **HE** 36b/3292; **LM** R235a/2160, R247a/3415; **Sİ** R354b/12, R368b/1451, R379a/2578, R387b/3476,)

selb (< Ar.) “yok etme, mahvetme, kaldırma” (**BV** 213/9, 601/6; **FK** 46/7; **GS** 82/8, 247/7; **SS** R345b/4152, R351a/4708)

sermāye-i nā-būd (< Far. ser-māye + < Far. -i + < Far. nā-būd) “mevcut olmayan, yokluk sermayesi” (**BV** 544/3)

telef (< Ar.) “boş yere harcama, yıpratma, yok etme” (**BV** 309/3; **GS** 319/4, 683/139; **NŞ** 305/7; **HE** 21b/1883; **LM** R225b/1149; **Sİ** R365b/1165, R387b/3469, P455b/5616, R404a/5162, R416b/6641; **SS** R340a/3580)

yoġ “yok” (**HE** 34b/3099)

yoḳ “yok” (**BV** 5/2, 21/7, 202/6, 297/5, 313/4; **FK** 65/2, 150/2, 276/4, 305/4, 473/10; **GS** 16/2, 34/4, 208/2, 220/2, 405/1, 408/5; **NŞ** 16/3, 316/6, 350/5, 467/7, 512/9, 556/7; **FŞ** SF106a/31, SF99b/199, SF52b/22, SF61b/27, SF72b/26; **HE** 8a/622, 14a/1163, 23a/1986, 26b/2318, 27b/2409, 30b/2725; **LM** R214b/6, R220b/613, R229a/1529, R235a/2165, R246b/3355; **Sİ** R354b/12, R364a/1008, R373b/2010, R383b/3057; **SS** R306b/28, R317a/1088, R322a/1637, R327a/2185, R352a/4807)

yoḳluġ “yokluk, bulunmayış” (**BV** 381/4; **FK** 738; **GS** 431/6; **NŞ** 134/1, 429/7, 457/9; **FŞ** SF46b/33, SF47b/48, SF88a/97; **LM** R214b/6; **Sİ** R405a/5252)

yoḳluḳ “yokluk, bulunmayış” (**BV** 380/7, 448/6, 573/2; **FK** 42/6; **GS** 736/1; **NŞ** 392/1; **FŞ** SF46b/4, SF81b/157, SF85b/50, SF91b/32; **HE** 6a/416, 12b/1042, 18a/1517; **LM** R216b/232, R237a/2367; **Sİ** R366a-18)

2.48.1. Mahrum, Mahrum Olma ile İlgili Kavramlar

maḥrūm (< Ar.) “mahrum, yoksun” (**FK** 48/7, 166/4, 220/2, 370/6, 525/4, 620/7, 781/1; **GS** 7/9, 109/2, 171/2, 229/6, 366/5, 395/2, 418/4; **NŞ** 42/4, 168/7, 240/3, 412/5, 475/5, 501/6; **BV** 178/5, 274/4, 364/2, 404/8, 500/5, 659/44; **FŞ** SF100b/86, SF103a/130, SF96a/47, SF83a/41, SF87a/24; **HE** 4a/259, 5a/325; **LM** R217a/269, R225a/1108; **SS** R307b/114, R309b/306, R323b/1811, R332a/2681, R351b/4782)

maḥrūmlıḳ (< Ar. maḥrūm + < Tr. -lıḳ) “mahrumluk, elde edemezlik” (**GS** 347/3)

maḥrūmluḳ (< Ar. maḥrūm + < Tr. -luḳ) “mahrumluk, elde edemezlik” (**Sİ** R400b/4794)

Yokluk ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Yokluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 14 Arapça, 1 Farsça, 4 Türkçe kelime ve 19 isim tamlaması; “Mahrum, Mahrum Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça kelime bulunmaktadır.

2.49. Fizik ile İlgili Kavramlar

2.49.1. Optik ve İlgili Kavramlar

2.49.1.1. Işık ile İlgili Kavramlar

bī-fürūġ (< Far.) “nursuz, ışıksız” (**Sİ** R395a/4213)

bī-nūr (< Far. bī + < Ar. nūr) “nursuz” (**LM** R215a/89, R237b/2425; **Sİ** R388b/3541)

bī-pertev (< Far.) “ışıksız, alevsiz, parlak olmayan” (**BV** 662)

celī (< Ar.) “parlaklık” (**FK** 7/3; **GS** 570/4)

cilā (< Ar.) “parlaklık” (**FŞ** SF62a-21, SF77b-33; **HE** 2b/87, 11a/884; **BV** 509/4, 564/6; **FK** 11/3, 547/4, 646/6; **GS** 25/3, 104/2, 147/4, 442/7, 598/2, 599/3, 683/110; **NŞ** 322/8, 523/5)

devr-i şerār (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. şerār) “kıvılcımların dönmesi, devri” (**NŞ** 616/6)

dıraḫş (< Far.) “nur, ziya, ışık” (**LM** R232b/1863; **Sİ** R356b/244, R365a/1091, R374a/2071, R375a/2136)

dıraḫşān (< Far.) “parlak” (**FŞ** SF46a/11, SF51a/109, SF67b/19; **Sİ** R420a/6995; **BV** 5/7; **FK** 689/96; **GS** 420/3, 421/4, 445/2, 529/2; **NŞ** 487/2, 601/3; **HE** 6a/427, 9a/673, 38b/3494)

dıraḫşen (< Far.) “parlak” (**Sİ** R361b/774, R384a/3087)

dıraḫşende (< Far.) “ışıklı, ışıldayan” (**FŞ** SF52a-11; **Sİ** R401a/4884, R401b/4919; **FK** 689/97; **HE** 37b/3400, 38b/3491)

dıraḫşendelıḳ (< Far. dıraḫşende + < Tr. -lıḳ) “parlaklık” (**Sİ** R359a/502)

diraḫş (< Far.) “nur, ziya” (**HE** 10b/821)

direfişānlıḳ (< Far. direfişān + < Tr. -lıḳ) “parlaklık” (**SS** R334b/2975)

direfşān (< Far.) “ışıldayan, parıldayan” (**SS** R316b/1076, R352a/4808)

direfşānlıġ (< Far. direfişān + < Tr. -lıġ) “parlaklık” (**SS** R312b/638)

duraḫş (< Far.) “nur, ziya, ışık, parıltı” (**SS** R308b/217)

duraḫşān (< Far.) “parlak, parlayan” (**SS** R312b/633)

duraḫşen (< Far.) “parlak, parlayan” (**SS** R308a/153)

duraḫşende (< Far.) “ışıldayan, parıldayan, ışıklı, nurlu” (**SS** R317a/1083)

efrūḫte (< Far.) “yanmış, tutuşmuş, parlamış, ışıklanmış, aydınlanmış” (**GS** 360/2; **HE** 10a/806; **Sİ** R386b/3365)

efrūz (< Far.) “şule, parıltı” (**LM** R246b/3294)

ehl-i beḳā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. beḳā) “sonsuzluk nuruna mazhar olanlar” (**NŞ** 610/2)

envār (< Ar.) “ışıklar, nurlar, aydınlıklar” (**FK** 291/1, 689/113, 710; **GS** 649/5; **NŞ** 93/2; **FŞ** SF51a/110, SF53a/29, SF68a/65, SF88a/108, SF89b/65; **HE** 15a/1235, 15a/1241, 16b/1374, 24a, 38a/3449; **LM** R215b-3, R219b/515; **Sİ** R356b/225, R357a/282, R383b/3049, R395a/4219; **SS** R347a/4275)

envār-ı ḳuds (< Ar. envār + < Far. -ı + < Ar. ḳuds) “kutsal nurlar, ışıklar” (**Sİ** R419b/6972)

envār-ı şāhen-şehī (< Ar. envār + < Far. -ı + < Far. şāhen-şehī) “en yüce sultanın,şahlar şahının nuru, ışığı” (**Sİ** R405a/5269)

eşi‘a (< Ar.) “aydınlıklar, ışıklar” (**HE** 4a , 24a; **LM** R219b/509; **GS** 685/1; **GS** 6a-F2/8, 6a-F2/9)

eşi‘a-yi mihr (< Ar. eşi‘a + < Far. -yi + < Far. mihr) “güneşin ışığı, aydınlığı” (**SS** R343b/3903)

eşi‘a-yi zāt (< Ar. eşi‘a + < Far. -yi + < Ar. zāt) “zatının ışığı, nuru” (**SS** R310b/439)

fer (< Far.) “parlaklık, aydınlık; süs, bezek” (**FŞ** SF53b/5, SF53b/7; **HE** 5a/344, 12b/1027, 22a/1913, 30a/2680, 30b/2697; **LM** R214b/39, R217a/301; **Sİ** R357a/277, R363a/883, R363b/976, R374a/2056; **SS** R312b/659; **NŞ** 24/1, 211/9)

furāġī (< Far.) “parıltı, ışık” (**FŞ** SF46a/9)

fürūġ (< Far.) “nur, ziya, ışık, parlaklık” (**FK** 305/9, 688/47; **GS** 59/9, 374/1, 583/3, 614/2; **NŞ** 295/5, 652/9; **BV** 529/4, 589/5; **FŞ** SF105a/13, SF86a/8; **LM** R216b/214, R222b/825)

fürūzān (< Far.) “parlak, parlayıcı” (**FŞ** SF65b/94, SF87b/57; **SS** R348a/4393)

fürūzende (< Far.) “yanıcı, yakıcı, parlatan” (**HE** 6b/462, 24b/2137; **Sİ** R400a/4770)

ġarḳa-yi nūr (< Ar. ġarḳa + < Far. -yi + < Ar. nūr) “nura batma, ışık içinde kalma” (**SS** R307b/139)

ġarḳ-ı lücce-i nūr (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. lücce + < Far. -i + < Ar. nūr) “nur denize dalma” (**LM** R219b/508)

ġarḳ-ı nūr (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. nūr) “ışığa batmak” (**HE** 14b/1208; **Sİ** R368a/1417)

ġāyet-i rūşenlıġ (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Far. rūşen + < Tr. - lıġ) “en son parlaklık” (**NŞ** 582/3)

ġurre (< Ar.) “aklık, parlaklık” (**HE** 4b/287; **LM** R234a/2054; **NŞ** 522/5, 586/6)

ġurrelıġ (< Ar. ġurre + < Tr. -lıġ) “aklık, parlaklık” (**SS** R312a/604)

gül-i şem‘-cebīn (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. şem‘ + < Far. cebīn) “parlak alınlının gülü” (**GS** 303/5)

ḫaṭṭ-ı nūrānī (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. nūrānī) "nurlu bir çizgi; nurlu bir yazı" (**FK** 96/6)

ḫaṭṭ-ı şu'ā' (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Ar. şu'ā') "ışıkların çizgileri" (**BV** 244/3; **HE** 11a/885, 11a/888)

ḫaṭṭ-ı zer-nigār (< Ar. ḫaṭṭ + < Far. -ı + < Far. zer-nigār) "altın işlemeli çizgiler; parlak güzel çizgiler" (**FK** 543/3)

ḫayāl-i rūşen (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. rūşen) "parlak, aydınlık hayal" (**BV** 660/2)

ḫoş-āb (< Far.) "parlak, berrak" (**FK** 63/4; **HE** 21b/1858, 29a/2591, 40b/3647; **Sİ** R388a/3485)

ḫōş-āb (< Far.) "parlak, berrak" (**Sİ** R364a/1025)

ışık "ışık" (**Sİ** R402b/5036)

ifşā-yı nūr (< Ar. ifşā < Far. -yı + < Ar. nūr) "nurun, aydınlığın ortaya çıkması" (**Sİ** R354b/15)

ḳavī-mihr (< Ar. ḳavī + < Far. mihr) "çok parlak, çok yakıcı" (**Sİ** R366b/1249)

ḳurratu'l-'ayn (< Ar.) "göz nuru, nurlu" (**FŞ** SF47a/1, SF48a/53, SF52b/15)

ḳurretü'l-'ayn (< Ar.) "göz nuru, nurlu" (**LM** R216b/240- R219a-8; **Sİ** R355a/54, R385a/3189; **SS** R343b/3950, R344a/4006; **GS** 2b-F2/15; **GS** 682d/3; **FK** 681/33, 689/68)

ḳurretü-ı 'ayn (< Ar. ḳurretü + < Far. -ı + < Ar. 'ayn) "göz nuru, nurlu" (**LM** R220a/577)

lāmi' (< Ar.) "parlak, parlayan" (**FK** 339/1; **GS** 10b-F2/10, 47/1, 245/3; **FŞ** SF67a-25, SF90b/80; **LM** R219b/517, R221a/691, R231a/1733, R240a/2690; **SS** R314a/812)

lāyıḥ (< Ar.) "parlayan, parlak" (**FK** 105/6)

lem'a (< Ar.) "parıltı, parlayış" (**FK** 32/7, 152/3, 291/1, 400/2, 500/2, 689/201; **BV** 197/2, 279/3, 339/5, 469/4, 660/23; **GS** 90/3, 222/2, 275/7, 514/2, 529/1, 649/7, 672/3; **NŞ** 9/5, 106/7, 205/4, 371/4, 383/4, 573/4, 632/3, 654/27; **FŞ** SF47b/23, SF65b/94, SF75a-31, SF77a/30; **HE** 2b/113, 4a/261, 16b/1374, 22b/1953, 33b/2979, 35a/3158; **Sİ** R355a/48, R357b/323, R369a-23, R374b/2102, R404b/5217; **SS** R310b/437, R310b/439, R312b/661, R322b/1670, R326b/2097; **LM** R219b/506, R220a/552, R220b/657, R225a/1081, R227b/1359)

lem'a-efgen (< Ar. lem'a + < Far. efgen) "parıltı düşüren" (**LM** R219b/521)

lem'a-ı dil-cūy (< Ar. lem'a + < Far. -ı + < Far. dil-cūy) "çekici alev" (**HE** 33b/2979)

lem'a-ı müşterī (< Ar. lem'a + < Far. -ı + < Ar. müşterī) "Mars'ın parıltısı" (**NŞ** 146/1)

lem'a-ı nūr (< Ar. lem'a + < Far. -ı + < Ar. nūr) "nurun aydınlığı" (**HE** 4a/261)

lem‘a-ı peykān (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Far. peykān) “okun ucundaki demirin parıltısı” (**NŞ** 632/3)

lem‘a-ı ruḫsār (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) “yanağın parlayışı” (**HE** 16b/1374; **NŞ** 654/27)

lem‘a-ı tīġ (< Ar. lem‘a + < Far. -ı + < Far. tīġ) “kılıcın parlayışı” (**NŞ** 371/4; **Sİ** R355a/48)

lem‘aī (< Ar. lem‘a + < Far. ī) “bir ışık, bir parıltı” (**BV** 4/3; **NŞ** 195/6)

lem‘a-i ‘ārıż (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Ar. ‘ārıż) “yanağın parlayışı” (**GS** 10b-F2/18)

lem‘a-i ḥüsn (< Ar. lem‘a + < Far. -i < Ar. ḥüsn) “güzelliğin parıltısı” (**BV** 625/4; **FK** 275/4)

lem‘a-i peykān (< Ar. lem‘a + < Far. -i < Far. peykān) “okun ucundaki demirin parıltısı” (**FK** 152/3, 459/5; **NŞ** 9/5)

lem‘a-i ruḫsār (< Ar. lem‘a + < Far. -i < Far. ruḫsār) “yanağın parlayışı” (**FK** 400/2, 580/3; **GS** 10b-F2/10, 275/7, 529/1; **NŞ** 246/5; **GS** 514/2)

lem‘a-i şām-ı firāḳ (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Far. şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık akşamının parıltısı” (**FK** 500/2)

lem‘a-i tīġ (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Far. tīġ) “kılıcın parıltısı” (**BV** 99/5)

lem‘a-yı melāḥat (< Ar. lem‘a + < Far. -yı < Ar. melāḥat) “güzelliğin parıltısı” (**LM** R220b/657)

lem‘a-yi nūr (< Ar. lem‘a + < Far. -yi < Ar. nūr) “nurun aydınlığı” (**SS** R310b/437)

levāmi‘ (< Ar.) “parlamalar, parıldayan şeyler, nurlar” (**SS** R310b/437)

maḥż-ı nūr (< Ar. maḥż + < Far. -ı + < Ar. nūr) “nurun kendisi, özü” (**LM** R216b/200)

maṭla‘-ı nūr (< Ar. maṭla‘ + < Far. -ı + < Ar. nūr) “nurun doğduğu yer, kaynağı” (**SS** R345a/4073)

mehbiṭ-i envār-ı kül (< Ar. mehbiṭ + < Far. -i + < Ar. envār + < Far. -ı + < Ar. küll) “yukarıdan inen bütün nurların meskeni” (**HE** 15a/1241)

meh-cebīn (< Far.) “ay gibi parlak alınlı” (**FK** 84/1, 87/5, 446/6; **GS** 328/6, 458/1, 570/1; **NŞ** 36/4, 655/17, 709/2; **BV** 447/1; **FŞ** SF47b/4, SF77a/149; **Sİ** R399b/4700)

men‘-i nūr-ı āfitāb (< Ar. men‘ + < Far. -i + < Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. āfitāb) “güneş nurunun, ışığının engellenmesi” (**NŞ** 172/7)

meş‘al-i mihr-i cihān-ārāy (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Far. mihr + < Far. -i + < Far. cihān-ārāy) “dünyayı süsleyen güneşin ışıkları” (**FK** 658/2)

mihr-āyīn (< Far.) “güneş gibi parlak; güneşi andıran” (**Sİ** R398b/4597; **SS** R348b/4454)

münevver (< Ar.) “nurlandırılmış, aydınlatılmış” (**BV** 619/5, 661/2; **FK** 423/7, 675/3; **GS** 3b-F2/5, 16/7, 279/3, 408/2, 748/1; **NŞ** 125/1, 242/2, 313/2, 515/3; **FŞ** SF47b-5, SF57a/55, SF62a/47; **HE** 13b/1091; **LM** R216a/161, R220b/623, R221a/687; **Sİ** R357a/282, P465a/6565, R422a/7210; **SS** R309b/328)

münīr (< Ar.) “ışık veren, parlak” (**FK** 263/6, 306/5, 689/349, 749/1; **GS** 3a-F2/3, 6a-F2/8, 149/4; **NŞ** 146/6, 515/3; **FŞ** SF106a/85, SF51b/16, SF53b/34; **HE** 2a/54, 6a/438, 25b/2225, 29b/2613, 30a/2678, 38b/3490; **LM** R225a/1083; **Sİ** R355a/45, R361b/744, R361b/745, R366b/1273; **SS** R308b/201, R330b/2538, R340b/3632, R341a/3685)

münīrī (< Ar. münīr + < Far. ī) “ışık verme, parlaklıkla ilgili” (**FŞ** SF67b/25)

mütelālā (< Ar.) “parıldayan, ışıldayan” (**BV** 114/2)

nevr (< Ar.) “parlaklık” (**LM** R219b/522)

nūr (< Ar.) “nur, parlaklık, ışık” (**FK** 5/9, 111/3, 293/2, 320/3, 425/1, 539/5; **GS** 5/5, 163/5, 295/8, 304/6, 351/1; **NŞ** 3/1, 114/3, 200/3, 309/3, 419/6, 566/2, 614/5, 656/3; **BV** 25/3, 92/4, 197/2, 268/4, 453/4, 649/6; **FŞ** SF46a/13, SF61b/18, SF62b/40, SF74a/6, SF77b/40; **HE** 4a/228, 12b/1039, 22b/1969, 26b/2320, 33b/3021; **LM** R214b/27, R219b/513, R231a/1733, R235b/2202; **Sİ** R354b/15, R368a/1417, R377a/2390, R390a/3735; **SS** R306b/18, R316b/1045, R326a/2079, R342b/3842)

nūrānī (< Ar.) “nurlu, ışıklı, ışıkla ilgili” (**FK** 96/6, 675/3; **BV** 596/2; **FŞ** SF66a/13; **SS** R306b/39, R308b/236, R316b/1063, R342b/3840)

nūr-baḫş (< Ar. nūr +< Far. baḫş) “nur veren” (**GS** 820/1; **LM** R216b/200)

nūr-ı a‘lā (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. a‘lā) “yüce nur” (**SS** R308a/151)

nūr-ı bāṭın (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. bāṭın) “iç âlem nuru” (**NŞ** 599/6)

nūr-ı cāvid (< Ar. nūr +< Far. -ı + < Far.-i+ < Far. cāvid) “sonsuzluk nuru” (**Sİ** R356b/250)

nūr-ı dīde (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. dīde) “göz nuru; sevgili” (**Sİ** R387a/3407)

nūr-ı ferāset (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ferāset) “sezgi ışığı, idrak nuru” (**Sİ** R377b/2398)

nūr-ı ḫıred (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. ḫıred) “zekâ ışığı” (**SS** R321a/1525)

nūr-ı hidāyet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. hidāyet) “hak yolunun nuru” (**HE** 2a/67, 10b/834)

nūr-ı ḥüsn (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik nuru” (**Sİ** R355a/88)

nūr-ı īmān (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. īmān) “iman nuru” (**BV** 33/6)

nūr-ı ḳıdem (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ḳıdem) "Allah'ın nuru" (**HE** 5a/321)

nūr-ı ḳıdemiyyet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ḳıdemiyyet) "nurun eskiliği" (**HE** 4a)

nūr-ı ma'delet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ma'delet) "adalet, hakkaniyet nuru, ışığı" (**SS** R351a/4731)

nūr-ı pāk (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. pāk) "mübarek nur, kutsal ışık" (**HE** 15b/1307; **Sİ** P465a/6564, R390a/3735; **SS** R309a/267; **NŞ** 324/4)

nūr-ı raḥmet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. raḥmet) "rahmet nuru" (**FŞ** SF47a/5)

nūr-ı ruḫsār (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. ruḫsār) "sevgilinin yanağının nuru" (**NŞ** 200/3)

nūr-ı sa'ādet (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. sa'ādet) "mutluluk ışığı" (**HE** 11a/900; **Sİ** R356a/183, R377a/2390)

nūr-ı sirişt (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. sirişt) "nur yaratılışlı, nur mizaçlı" (**HE** 4b/286)

nūr-ı şefā'at (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. şefā'at) "şefaat nuru" (**GS** 351/6)

nūr-ı şem'-i ḫıred (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. şem' + < Far. -i + < Far. ḫıred) "aklın ışının nuru" (**Sİ** R388b/3566)

nūr-ı taḥḳīḳ (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. taḥḳīḳ "doğruya, gerçeğe ulaşma ışığı" (**Sİ** R416b/6642)

nūr-ı taḳvī (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. taḳvī) "takva nuru" (**BV** 660/23)

nūr-ı tevfīḳ (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. tevfīḳ) "Allah'ın yardım ışığı" (**FŞ** SF97a/44)

nūr-ı vālā (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Far. vālā) "yüce, ulu, aziz nur, ışık" (**SS** R307b/141)

nūr-ı vaṣl (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) "vuslat, kavuşma nuru" (**FK** 539/5)

nūr-ı vefā (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. vefā) "vefa nuru" (**LM** R231a/1733, R240a/2690)

nūr-ı vücūd (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. vücūd) "varlık nuru" (**BV** 114/2)

nūr-ı yaḳīn (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. yaḳīn) "bilgi ışığı" (**HE** 7a/502)

nūrī (< Ar. nūr + < Far. ī) "nurlu olma, parlaklık" (**LM** R221a/689)

nūrlıġ (< Ar. nūr + < Tr. -lıġ) "nurlu, ışıklı" (**LM** R246b-36)

nūrluḳ (< Ar. nūr + < Tr. -luḳ) "nurlu, ışıklı" (**Sİ** R381a/2761, R414a/6318, R418b/6860)

nūr-pāş (< Ar. nūr + < Far. pāş) "nur saçıcı, nur saçan" (**BV** 676/1; **HE** 7a/503, 16a/1363)

nūrsız (< Ar. nūr + < Tr. -sız) "nursuz" (**Sİ** R375b/2214)

nūrsızlik (< Ar. nūr + < Tr. -sız +lik) "nursuz olma" (**NŞ** 667)

pāre-ı nūr (< Far. pāre + < Far. -ı + < Ar. nūr) "ışık, nur parçası" (**FŞ** SF67b/56)

pertev (< Far.) "ışık, parlaklık, alev" (**FK** 125/2, 429/3, 546/1, 617/7; **GS** 14/2, 88/6, 288/4, 301/5, 420/3, 531/1; **NŞ** 142/2, 189/4, 293/5, 334/1; **BV** 161/6/6, 293/6, 322/1,

440/7, 454/4; **FŞ** SF46a/13, SF51a/108, SF67b/53, SF67b/56, SF88a/108; **HE** 2a/74, 7a/503, 9b/734, 14b/1221, 42b/3824; **LM** R219b/512; **Sİ** R356a/158, R367a/1305, R381a/2761, R388b/3562; **SS** R336a/3130, R338a/3360)

pertevī (< Far.) "ışıkla ilgili" (**Sİ** R391a/3817, R413b/6248; **BV** 4/4)

pertev-i meh-tāb (< Far. pertev + < Far. -i + < Far. meh-tāb) "ay gibi parlayan ışık" (**NŞ** 293/5)

pertev-i ruḫsār (< Far. pertev + < Far. -i + < Far. ruḫsār) "yanağın parlaklığı" (**BV** 643/5; **NŞ** 347/4)

pertev-i taḥḳīḳ (< Far. pertev + < Far. -i + < Ar. taḥḳīḳ) "hakikat kıvılcımları" (**HE** 7a/503)

pertev-i ẕāt (< Far. pertev + < Far. -i + < Ar. ẕāt) "zatın ışığı, varlığının ışığı" (**BV** 114/2)

pertevluġ (< Far. pertev + < Tr. -luġ) "ışıklı, parlak" (**Sİ** R359a/498)

pür-envār (< Far. pür + < Ar. envār) "parıl parıl" (**FK** 710; **Sİ** R361a/709)

pür-nūr (< Far. pür + < Ar. nūr) "nur dolu, nur içinde, nurlu, aydınlık" (**LM** R234a/2050; **Sİ** R417b/6743)

pür-rūşen (< Far.) "aydınlık dolu, aydınlık içinde" (**Sİ** R420b/7061)

pür-tāb (< Far.) "çok parlak, parıl parıl" (**FK** 156/2, 578/4; **Sİ** R358b-6; **SS** R340b/3622)

raḫşān (< Far.) "parlak" (**FK** 179/1, 377/1, 429/3, 675/2, 793/1; **GS** 152/1, 280/5, 417/4, 470/3, 546/1; **NŞ** 27/1, 161/1, 310/1, 387/4, 505/6, 564/1; **BV** 593/2, 660/1, 660/5; **FŞ** SF46a/11, SF49b/53, SF56b/16, SF67b/19, SF92a/77, SF93a/11; **HE** 30a/2693, 37a/3320; **LM** R217a/260; **Sİ** R361b/758, R380b/2744, R382a/2897, R389a/3589, R400a/4750)

raḫşānī (< Far.) "parlaklık, parlaklıkla ilgili" (**GS** 500/9)

raḫşen (< Far.) "parlak" (**FŞ** SF46a/12, SF51b/43, SF52a/32, SF67a/82; **HE** 22a/1895; **LM** R225a/1078; **Sİ** R355a/55, R361b/774, R382b/2928; **SS** R308a/153)

raḫşende (< Far.) "parıldayan" (**FK** 689/97; **GS** 683/15; **NŞ** 632/6; **FŞ** SF52a-11, SF61a/52; **HE** 37b/3400, 38b/3491; **Sİ** R362a/808, R362b/838, R393a/4017; **SS** R317a/1083)

raḫşendelıḳ (< Far. raḫşende + < Tr. -lı) "ışıldama, parıldama" (**HE** 5a; **Sİ** R359a/502)

revnaḳ (< Ar.) "parlaklık" (**FK** 607/2, 729/1; **GS** 806/1; **NŞ** 313/1; **BV** 161/3, 660/45; **FŞ** SF56b/20; **Sİ** R418a/6796; **SS** R314a/818; **SS** R352a/4840)

revnaḳlıḳ (< Ar. revnaḳ + < Tr. -lıḳ) "parlak, güzel" (**Sİ** R381b/2839)

rūşen (< Ar.) “aydın, parlak” (**FK** 2/1, 111/6, 274/8, 341/7, 489/6, 579/6; **GS** 14/2, 56/4, 125/6, 233/3, 300/3, 320/2, 400/6; **NŞ** 22/5, 114/1, 220/6, 349/3, 432/3, 539/4; **BV** 15/7, 135/6, 213/7, 314/5, 486/2, 543/4, 657/2; **FŞ** SF46b/55, SF47b/18, SF52b/15, SF60a/106, SF68b/124; **HE** 6a/426, 9a/713, 12b/1017, 23a/2013, 28b/2534, 38a/3429; **LM** R216b/242, R222b/825, R232b/1865, R237a/2374; **Sİ** R356a/188, R362a/801, R374b/2100, R384b/3158; **SS** R314a/791, R316b/1048, R324a/1828, R333a/2821; R307a/55)

rūşen-envār (< Far. rūşen + < Ar. envār) “parlak ışıklar” (**Sİ** R386b/3345)

rūşenlıġ (< Far. rūşen + < Tr. -lıġ) “parlaklık, aydınlık” (**FK** 23/1, 660/1; **GS** 545/5; **NŞ** 582/3)

rūşenlıḳ (< Far. rūşen + < Tr. -lıḳ) “parlaklık, aydınlık” (**FK** 11/5; **GS** 25/5; **HE** 30a/2689)

rūşenraḳ (< Far. rūşen + < Tr. -raḳ) “daha parlak, daha aydınlık” (**FK** 610/1; **GS** 103/1; **NŞ** 310/4, 502/5; **FŞ** SF52a/36)

ṣāḳıb (< Ar.) “parlak, ışıklı” (**LM** R234a/2032)

ṣubḥ-ı enver (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. enver) “nurla dolu, parlak sabah” (**FŞ** SF68b/118)

ṣubḥ-ı nūrānī (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. nūrānī) “nurlu sabah” (**BV** 596/2)

şavḳ (< Ar.) “ışık, parıltı, şule” (**NŞ** 407/6)

şem‘-i encüm (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızların nuru, ışığı” (**Sİ** R365b/1152)

şem‘-i enver (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. enver) “parlak mum” (**HE** 25b; **LM** R220b/623; **GS** 5a-F2/20; **NŞ** 189/4)

şem‘-i enverī (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. enverī) “parlak mum” (**GS** 681/5; **NŞ** 581/5)

şerār (< Ar.) “kıvılcım” (**BV** 61/3, 133/2, 223/3, 344/3, 433/2, 558/2; **FK** 40/3, 137/1, 157/2, 328/2, 481/3, 570/9; **NŞ** 384/7, 616/6, 654/10; **LM** R219a/467, R222a/777, R223a/878, R224b/1074; **Sİ** R357b/323, R360b/618, R363a/904, R375a/2162; **SS** R320b/1455, R333a/2823, R343a/3851, R346a/4206)

şerāre (< Ar.) “kıvılcım” (**BV** 208/3, 526/1, 532/2, 619/5; **FK** 241/4, 722; **NŞ** 35/1, 153/3, 414/4, 657/70; **FŞ** SF50b/63, SF57b/18, SF58a/71, SF59a/133, SF69a/20; **LM** R224b/1074, R230a/1636, R238b/2484, R238b/2486, R246b/3276; **SS** R310b/448, R341b/3726)

şerārelıġ (< Ar. şerāre + < Tr. -lıġ) “kıvılcımlı” (**BV** 588/2, 659/38; **LM** R246b-36)

şerār-ı ʻışḳ (< Ar. şerār + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk kıvılcımı” (**BV** 477/1; **FK** 40/3)

şerār-ı āh (< Ar. şerār + < Far. -ı + < Far. āh) “ah kıvılcımı” (**BV** 395/5; **NŞ** 384/7)

şerār-ı belā (< Ar. şerār + < Far. -ı + < Ar. belā) “bela kıvılcımı” (**Sİ** R360b/618)

şerār-ı dūd (< Ar. şerār + < Far. -ı + < Far. dūd) “gam, keder kıvılcımları” (**BV** 490/1)

şerār-ı helāk (< Ar. şerār + < Far.-i+ < Ar. helāk) “helak eden, perişan eden kıvılcımlar” (**SS** R349a/4497)

şihāb (< Ar.) “akan yıldızlar, kıvılcım” (**BV** 558/3; **FK** 388/3, 522/3; **GS** 47/5, 196/4, 320/5, 353/4, 536/5; **NŞ** 201/2, 364/7, 376/3; **FŞ** SF70b/56; **HE** 9a/675, 12b/1039, 26a/2314, 29b/2619; **LM** R219a/472; **Sİ** R359a/478)

şihāb-āsā (< Ar. şihāb + < Far. āsā) “kıvılcım gibi” (**FK** 568/7; **FŞ** SF51b/41)

şihābī (< Ar. şihāb + < Far. ī) “kıvılcım, kıvılcımla ilgili” (**FŞ** SF62b/14, SF71b/46)

şihāb-kirdār (< Ar. şihāb + < Far. kirdār) “yıldız gibi kayan” (**Sİ** P455a-68)

şihāb-vār (< Ar. şihāb + < Far. vār) “kıvılcım gibi” (**LM** R232a/1853)

şirār (< Ar.) “kıvılcım” (**FŞ** SF46a/50, SF50a/4, SF70b/46, SF80a/31, SF89b/71, SF95b/112; **GS** 27/7, 108/5, 254/5, 366/3, 431/5, 513/1, 590/6, 657/3, 680/4)

şirāre (< Ar.) “kıvılcım” (**GS** 224/1, 561/2)

şirār-ı derd (< Ar. şirār + < Far. -ı + < Far. derd) “dert, sıkıntı kıvılcımı” (**FŞ** SF80a/31)

şirārī (< Ar. şirār + < Far. ī) “kıvılcımlı” (**FŞ** SF96b/74; **GS** 41/2, 564/3)

şuʻāʻ (< Ar.) “ışık, ışın, ışık vektörü” (**GS** 108/6, 191/6, 275/4, 453/3, 505/6; **NŞ** 290/1, 342/4, 657/74; **BV** 446/4; **FK** 6/4, 501/5, 639/4; **FŞ** SF90a/30, SF71a/10; **HE** 3a/154, 6a/401, 11a/885; **Sİ** R416a/6482, R401b/4927)

şuʻāʻī (< Ar. şuʻāʻ + < Far. ī) “ışık, ışın, ışık vektörü ile ilgili” (**FK** 485/1)

şuʻle-i bī-bāk (< Ar. şuʻle + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “merhametsiz ışıklar” (**HE** 3a/155)

şuʻle-yi çirāġ (< Ar. şuʻle + < Far. -i + < Far. çirāġ) “kandilin, mumun ışığı” (**SS** R315b/935)

şuʻle-zen (< Ar. şuʻle + < Far. zen) “aydınlık” (**HE** 11b/932; **Sİ** R386a/3317; **NŞ** 146/5; **FK** 195/1)

tāb (< Far.) “parlaklık, ışık” (**LM** R214b/27, R221b/752, R225a/1095, R227b/1380; **SS** R307a/56; **HE** 4a/262, 12b/1039, 24a/2099, 33b/3020; **GS** 15/8, 163/3, 202/2, 243/4, 350/1; **SS** R307a/56, R314a/778, R326b/2100; **FK** 12/7, 102/2, 289/7, 321/2, 481/1; **BV**

42/4, 146/1, 308/1, 464/1, 512/2; **Sİ** R362b/831, R370a/1604, R375b/2212, R384b/3156; **NŞ** 61/2, 133/3, 293/1, 415/1; **FŞ** SF58b/81, SF74b/59, SF82a/42)

tabān (< Far.) "ışıklı, parlak" (**FK** 38/3; **FŞ** SF47a/26, SF79a/14, SF79a/34, SF93b/83; **LM** R239a/2597; **Sİ** R359b/523, R384b/3141, R401a/4851, R406b/5435; **GS** 154/5, 190/1, 321/3, 477/5, 742/1, 832/1; **NŞ** 145/7, 180/5, 465/1, 500/5; **FK** 115/4, 157/5)

tābende (< Far.) "parlayan, ışık veren" (**GS** 8a-F2/18; **HE** 30b/2697; **SS** R314a/780)

tāb-ı ḥüsn (< Far. tāb + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) "güzelliğin parıltısı" (**SS** R307a/56)

tāb-ı şevḳ (< Far. tāb + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) "şevk ışığı" (**HE** 33b/3020)

tāb-nāk (< Far.) "parlak, ışıklı" (**HE** 28a/2488, 41a/3711; **Sİ** R376b/2326, R382a/2883)

tābsız (< Far. tāb + < Tr. -sız) "ışıksız" (**GS** 144/5; **NŞ** 408/2)

taḫte'ş-şu'ā (< Ar.) "bir ışık kaynağından uzanan ışık telleri" (**Sİ** R356b/249)

tenevvür (< Ar.) "nurlanma, parlama, ışıldama, aydınlık olma" (**NŞ** 473/1; **Sİ** R385b/3266)

uçḳun "kıvılcım" (**BV** 66/4, 164/1, 175/5, 407/4, 559/1, 648/2; **FK** 195/1, 323/4, 464/1, 580/4; **GS** 6a-F2/8, 158/1, 368/2, 445/2, 457/5, 601/2; **NŞ** 195/3, 303/3, 328/4, 497/4, 603/2, 650/5; **FŞ** SF102a/43, SF94b/16, SF87b/75; **HE** 10a/770, 24a, 31a/2781, 34b/3079, 38b/3493; **LM** R215a/91, R215a/92, R221a/687; **Sİ** R385b/3261)

uçḳunluġ "kıvılcımlı" (**FK** 83/6)

yaġdu "ışık, parlaklık" (**BV** 27/4/4, 536/5, 566/5; **GS** 599/6; **NŞ** 221/6; **HE** 42b/3840; **FŞ** SF106a/13, SF51a/104, SF51b/38; **FK** 547/4)

yalav "parlaklık, alev" (**Sİ** R374a/2053, R374a/2055; **FK** 532/1; **BV** 520/1,)

yaruġ "parlak, aydınlık" (**BV** 366/3; **FK** 97/5, 341/7, 517/1, 688/47; **GS** 134/5, 473/5, 606/3; **NŞ** 487/2, 511/6; **FŞ** SF97b/5; **HE** 12a/997; **LM** R220b/629, R243b/3026; **Sİ** R374a/2038, R374b/2103, R384b/3141, R400a/4769, R416b/6655; **SS** R318b/1270)

yaruġlıġ "parlaklık, aydınlık" (**NŞ** 300/6)

yaruġluġ "parlaklık, aydınlık" (**BV** 537/5, 660/68, 672/1; **FK** 121/2, 460/5, 705/1, 740/1; **GS** 125/1, 226/1, 295/9; **NŞ** 112/3, 114/1, 435/6, 507/2, 573/3; **Sİ** R361b/751, R372b-26, R381b/2840; **Sİ** R369b/1570)

yaruġluḳ "parlaklık, aydınlık" (**FK** 324/6, 421/11, 484/3; **GS** 574/1, 599/6; **NŞ** 55/3; **FŞ** SF47b/8; **HE** 31a/2769, 33a/2962; **LM** R219b/505; **Sİ** R356a/169, R381b/2841, R387b-40, R402a/4942)

yaruġraḳ "daha parlak, daha aydınlık" (**FK** 425/1; **GS** 324/4; **NŞ** 70/2, 189/4, 675/3)

yaruḳ “parlak, aydınlık” (**BV** 20/4, 316/1, 321/3, 322/1, 705/1; **FK** 324/1, 352/2, 463/2, 705; **GS** 220/1; **NŞ** 162/3, 164/5, 203/5, 253/7, 321/1, 611/3, 658/18; **FŞ** SF103a-52, SF51b/16, SF52b/49, SF53b/34, SF54b/28; **HE** 2a/53, 4a/231, 11a/883, 22a/1910, 40b/3662; **LM** R224a/986, R231b/1766, R242a/2851, R247a/3390; **Sİ** R367a/1317, R369a/1529, R374a/2061, R376b/2310; **SS** R306b/37, R319a/1285, R330a/2454, R337b/3277, R347a/4278)

yarumaḳ “parlama, aydınlanma” (**FK** 570/4; **NŞ** 57/9; **SS** R322b/1654)

yarutmaġ “parlatma, aydınlatma” (**BV** 275/4; **FK** 144/5; **FŞ** SF49a-8)

yarutmaḳ “parlatma, aydınlatma” (**BV** 182/2, 450/2, 649/2; **FK** 95/5, 236/1; **GS** 638/2; **NŞ** 624/7; **FŞ** SF53a/30; **HE** 14a, 22b/1969; **LM** R225a/1085; **Sİ** R387b-40)

żav’ (< Ar.) “aydınlık, ışık, parla” (**FK** 546/6; **GS** 531/6)

zebāne (< Far.) “alev, ateş yalını” (**BV** 17/2, 604/2; **FK** 17/3, 305/4, 473/1, 682/8; **GS** 152/5, 264/2, 379/2, 553/4, 650/2; **NŞ** 186/6; **FŞ** SF53a/50, SF63b/2, SF69a/15, SF70b/55, SF87b/47; **HE** 10b, 9a/686, 19a/1620; **LM** R219b/514, R225a/1076, R226b/1299, R236b/2292; **Sİ** R355b/127; **SS** R317b/1160, R319b/1364)

zebāneī (< Far.) “alev, ateş yalını ile ilgili” (**FK** 722/1)

żiyā (< Ar.) “ışık, aydınlık” (**FK** 6/1, 166/1, 237/5, 475/1, 528/4; **GS** 202/5, 239/5, 495/7, 685/1; **NŞ** ½; **FŞ** SF67a/81, SF90a/20; **HE** 5a/322, 11b/942, 18b/1599, 23a/2003, 36b/3272; **LM** R231a/1721, R241b/2840, R247a/3423; **Sİ** R354b/42, R361b/734, R392b-47, R394b-48, R399a/4670; **SS** R306b/19, R307a/88)

żiyā-rīz (< Ar. ziyā + < Far. rīz) “aydınlık saçan” (**LM** R219b/509)

żiyāyī (< Ar. żiyā + < Far. yī) “ışık, aydınlık ile ilgili” (**FŞ** SF51a/106)

2.49.1.2. Karanlık ile İlgili Kavramlar

dāc (< Ar.) “karanlık” (**FK** 96/3)

deycūr (< Far.) “çok karanlık, zifiri karanlık” (**FŞ** SF62b/40, SF75b/45, SF80a/26, SF94b/2; **Sİ** R358b/413; **SS** R314a/790, R322a/1609; **NŞ** 492/3)

ḥāk-sār-ı tīre (< Far. ḥāk-sār + < Far. -ı + < Far. tīre) “karanlıklar” (**HE** 6b)

ḳarangu “karanlık, gece” (**FK** 122/4, 205/4, 322/4, 425/2, 542/3; **GS** 129/1, 153/3, 256/1, 281/3, 369/8, 411/2; **NŞ** 4/6, 162/3, 203/5, 346/4, 447/2, 502/5; **BV** 41/2, 83/6, 148/5, 293/1, 350/1, 442/1; **FŞ** SF47a/8, SF54b/28, SF68a/100, SF74a/4, SF89a/20; **LM**

R216a/176, R223b/923, R226b/1323, R227b/1378; **Sİ** R362a/822, R369b/1570, R381a-33, R394b/4207; **SS** R307b/142, R320a/1433, R330b/2526, R336a/3109, R349a/4494)

ḳaranġuluġ “karanlık” (**GS** 482/1)

ḳaranġuluḳ “karanlık” (**NŞ** 176/4; **BV** 323/1)

ḳaranġuraḳ “daha karanlık” (**FK** 500/1)

ḳaranḳu “karanlık, gece” (**HE** 13b/1111, 41a/3717)

perde-i ẓulmet (< Far. perde + < Far. -i + < Ar. ẓulmet) “karanlık perdesi” (**HE** 16a/1364)

seḥāb-ı ẓulmet-endūd (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. ẓulmet + < Far. endūd) “karanlık süren bulut, karanlık bulut” (**LM** R220a/553)

sevād (< Ar.) “karanlık, kara” (**BV** 11/5, 34/5, 136/5, 267/3, 313/4; **FK** 20/2, 119/1, 296/7, 330/1, 422/5; **GS** 19/2, 124/2, 364/5, 415/2, 569/2; **NŞ** 21/1, 30/1, 118/2, 270/2, 454/1, 559/6; **FŞ** SF48b/10, SF54a/44, SF62b/24, SF74a/1, SF84a/6; **HE** 4a/230, 6a/433, 14a/1138, 23b/2068, 24a/2123; **LM** R214b/37, R217a/327, R221a/694, R236b/2279; **Sİ** R355b/134, R383b/3056, R402a/4973, R404a/5190; **SS** R308a/169, R311a/499, R319a/1308 , R332a/2686, R353a/4967)

sevād-ı mātem (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Ar. mātem) “matem, yas karanlığı” (**FŞ** SF96a/32; **SS** R308a/169)

şām-ı ʻadem (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ʻadem) “yokluk akşamı; yokluk karanlığı” (**HE** 10a/773)

şām-ı ciger-sūz (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. ciger-sūz) “ciğer yakan karanlık, acıklı akşam” (**BV** 440/1)

tār (< Far.) “karanlık; tel, saç teli” (GS 24/5, 102/5, 140/5, 402/1, 417/6; **FŞ** SF99b/209, SF93a/19, SF54a/64, SF62b/51, SF71b/19; **HE** 3b/204, 7a/506, 24b/2162, 29a/2594; **LM** R217a/342, R222a/786, R226b/1251, R230a/1623; **Sİ** R355a/58, R364b/1078, R379a/2555, R386b/3372; **SS** R306b/2, R312a/608, R317a/1088, R321a/1507; **BV** 6/2, 56/2, 151/7, 232/6, 315/2, 489/5; **FK** 18/1, 208/6, 289/7, 342/7, 451/4, 571/2; **NŞ** 19/5, 151/4, 222/2, 331/9, 401/7, 537/3)

tār-ı ʻışḳ (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) “aşk karanlığı” (**NŞ** 656/31)

tār-ı taḫayyül (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. taḫayyül) “hayalin karanlığı” (**Sİ** R364b/1078)

tīre (< Far.) “karanlık, kara; *mec.* üzüntü” (**BV** 8/4, 157/5, 166/2, 213/7, 320/8, 415/2, 548/7; **FK** 11/2, 122/5, 274/8, 323/5, 450/4, 598/6; **GS** 4/5, 63/5, 106/7, 202/5, 304/4, 411/2516/5, 552/5; **NŞ** 44/1, 104/3, 205/4, 324/4, 426/4, 428/3, 507/3; **FŞ** SF52a/36,

SF62b/39, SF63b/22, SF67b/24, SF74a/30, 7, SF97a/35; **HE** 8a/602, 10a/766, 12b/1038, 15b/1307, 23a/2012, 35a/3123; **LM** R215a/90, R220b/610, R224b/1064, R233b/1964; **Sİ** R356b/247, R376b/2341, R391a/3810, R398b/4598; **SS** R306b/11, R312b/664 , R319b/1369, R332b/2766)

tīrelıġ (< Far. tīre + < Tr. -lıġ) “karalık, siyahlık” (**BV** 654/9; **FK** 20/1; **FK** 11/5; **LM** R216a/181)

tīrelıḳ (< Far. tīre + < Tr. -lıḳ) “karalık, siyahlık” (**FŞ** SF62b/40; **HE** 27b/2456, 33a/2961; **Sİ** R365b/1152, R385b/3268)

tīrelig (< Far. tīre + < Tr. -lig) “karalık, siyahlık” (**LM** R219b/505)

tīrelik (< Far. tīre + < Tr. -lik) “karalık, siyahlık” (**BV** 291/5, 160/2, 419/4, 550/1, 690/2; **FK** 183/6, 270/6, 323/5, 326/6, 653/4; **GS** 19/1, 25/5, 233/2, 309/8, 352/5; **NŞ** 30/6, 33/6, 55/3, 243/1, 419/8; **FŞ** SF67b/25; **Sİ** R355b/134, R355b/142, R369a/1513, R382a/2868, R407b-65; **BV** 18/2, 70/3)

tīreraḳ (< Far. tīre + < Tr. -raḳ) “daha kara” (**GS** 450/5; **NŞ** 278/4; **HE** 43b/3957)

tīrerek (< Far. tīre + < Tr. -raḳ) “daha kara” (**FK** 422/5, 425/1, 471/2)

ẓulem (< Ar.) “karanlık” (**BV** 400/2; **NŞ** 419/7)

ẓulemāt (< Ar.) “karanlıklar” (**GS** 9b-F2/13, 79/3; **HE** 11a/887; **Sİ** R407b/5516)

ẓulmānī (< Ar.) “karanlığa ait, karanlık olan, karanlıkta” (**BV** 266/3; **SS** R306b/39, R308b/236, R325a/1975)

ẓulmāt (< Ar.) “karanlıklar” (**BV** 623/2; **FK** 122/8, 130/7, 377/2, 406/5; **GS** 5/6, 253/3, 683/44; **FŞ** SF48a/28, SF64b/97, SF66a-24, SF67b/44, SF79b/54; **Sİ** R358b/413, R367b-20, R391b-44, P455b/5637; **LM** R246b/3285)

ẓulmet (< Ar.) “karanlık” (**BV** 72/5, 103/3, 132/8, 471/5, 512/4; **FK** 78/4, 247/6, 293/2, 325/3, 474/2, 546/4; **GS** 78/1, 110/6, 133/2, 289/1, 304/6, 401/6; **NŞ** 50/7, 295/5, 363/5, 403/1, 573/4, 637/5, 656/3; **FŞ** SF48a/29, SF49b/48, SF67a/100, SF74a/6, SF90a/19; **HE** 4a/228, 5b/381, 7a/486, 10a/770, 16a/1364; **LM** R216a/189, R219b/537, R232b/1874, R238a/2436; **Sİ** R356a/167, R357a/297, R365a-16, R399b/4731, P455b/5638; **SS** R313a/665, R314a/790, R319b/1345, R322a/1614)

ẓulmet-āsā (< Ar. ẓulmet + < Far. āsā) “karanlık gibi” (**FK** 122/7)

ẓulmet-efgen (< Ar. ẓulmet + < Far. efgen) “karanlık düşüren” (**LM** R219a/493)

ẓulmet-endūd (< Ar. ẓulmet + < Far. endūd) “karanlık süren” (**FŞ** SF90a/23; **LM** R220a/553, R226b/1317)

ẓulmet-esās (< Ar.) “karanlık esaslı” (**Sİ** R355b/146)

ẓulmet-feşān (< Ar. ẓulmet + < Far. feşan) “karanlık saçan” (**Sİ** R408a/5706)

ẓulmet-fezāy (< Ar. ẓulmet + < Far. fezāy) “karanlığı artıran” (**HE** 3a/154)

ẓulmetī (< Ar. ẓulmet + < Far. ī) “karanlık, karanlıkla ilgili” (**GS** 321/4)

ẓulmet-i ‘ışyān (< Arr. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. ‘ışyān) “isyan karanlığı” (**BV** 92/9)

ẓulumāt (< Ar.) “karanlık” (**GS** 87/1; **SS** R307b/140; **FK** 92/4, 689/137; **HE** 25a/2198, 27b/2443, 35b/3212; **SS** R319b/1340, R319b/1341, R322a/1614, R326a/2080)

2.49.1.3. Gölge ile İlgili Kavramlar

fer-i hümāy (< Far. fer + < Far. -i + < Far. hümāy) “Hüma kuşunun gölgesi” (**HE** 22a/1913)

iẓlāl (< Ar.) “gölge verme, gölgelendirme” (**BV** 121/4)

kölege “gölge” (**SS** R308a/147; **HE** 15b/1298)

sāye (< Far.) “gölge” (**BV** 15/7, 25/2, 113/4, 212/5, 329/2, 411/2; **FK** 11/2, 157/1, 264/2, 365/4, 462/2; **GS** 25/2, 111/2, 149/4, 247/4, 302/1, 337/5, 468/2; **NŞ** 33/4, 116/1, 205/2, 311/4, 423/4, 502/2, 566/3, 621/1; **FŞ** SF102b/98, SF93b/50, SF98a/77, SF59a/16, SF59b/81; **HE** 5a/315, 7a/533, 10a/785, 15b/1293, 22a/1915, 26a/2286; **LM** R217a/337, R222a/808, R225b/1137, R232b/1874; **Sİ** R356a/198, R367a/1296, R374a/2019, R391a/3817; **SS** R307b/143, R327a/2151, R335a/2991, R342a/3781)

sāye-bān (< Far.) “gölgelik” (**FK** 172/3; **HE** 26a/2282; **Sİ** R414b/6358)

ẓıll (< Ar.) “gölge” (**FŞ** SF104a/81, SF47a/5, SF47a/6, SF88b-42; **HE** 43a/3883; **LM** R230a/1600; **Sİ** R367b/1369, R410b/5929, R417b/6765; **SS** R311a/460, R313b/769, R334b/2985, R349a/4525; **NŞ** 567/9)

ẓıll-ı ilāh (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Ar. ilāh) “Allah’ın gölgesi” (**HE** 43a/3883; **Sİ** R367b/1369, R417b/6765; **SS** R349a/4525)

ẓıll-ı şāhī (< Ar. ẓıll + < Far. -ı + < Far. şāhī) “şahın gölgesi” (**LM** R230a/1600)

2.49.2. Mekanik Fizik ve İlgili Kavramlar

2.49.2.1. Güç, Kuvvet ile İlgili Kavramlar

celd (< Ar.) “güç” (**FŞ** SF71b/32)

celdlıḳ (< Ar. celd + < Tr. -lıḳ) “güçlülük” (**GS** 535/7)

güç “güç” (**GS** 502/7; **SS** R345a/4087)

ḥaṣīn (< Ar.) “güçlü” (**FŞ** SF65b/74, SF84a/11; **HE** 39a/3525; **Sİ** R379b/2641; **Sİ** R394a/4116, R394a/4122; **SS** R331b/2661; **BV** 408/7)

ḳuvā (< Ar.) “kuvvetler, güçler” (**FŞ** SF46b/17; **Sİ** R365a/1088, R388b/3574; **SS** R343a/3878; **BV** 3/2)

ḳuvvet (< Ar.) “kuvvet, zor” (**FK** 39/9, 321/6, 411/8, 687/23, 689/72; **GS** 9a-F2/13, 42/5, 111/2, 495/5, 517/4, 676/4; **NŞ** 133/3, 142/4, 254/5, 288/5, 346/8, 385/3; **BV** 256/9, 348/2, 426/4, 568/2, 660/38; **FŞ** SF105b/48, SF91a/122, SF48b/58, SF73a/43, SF81b/16; **HE** 5b/354, 8a/620, 21a/1816, 38a/3409, 42b/3856, 43a/3877; **LM** R222a/764, R223a/870, R235a/2115; **Sİ** R355a/71, R372b/1880, R373b/2004, R388b/3578; **SS** R321b/1584, R326a/2069, R341a/3655, R346a/4167)

ḳuvvetī (< Ar. ḳuvvet + < Far. ī) “kuvvetlilik, kuvvet” (GS 681/7, 681/7)

ḳuvvetlıġ (< Ar. ḳuvvet + < Tr. -lıġ) “kuvvetli, güçlü” (**FŞ** SF47b/28; **NŞ** 598/6)

küç “güç, kuvvet, zor” (**FK** 65/6, 225/3, 536/4, 544/6, 630/5, 688/6; **GS** 112/5, 630/3, 683/95, 723; **NŞ** 237/4, 241/3, 406/5, 410/1; **BV** 11/2, 98/1, 147/6, 216/1, 386/1, 507/6, 726/4; **FŞ** SF73a/51, SF83a/23; **HE** 9a/671, 17a/1436, 17b/1469, 20a/1722, 35a/3155, 40b/3681; **Sİ** R358a/375, R365a/1084, R389b/3658, R406a/5353; **SS** R331a/2562, R332b/2771)

küçlüg “güçlü, kuvvetli” (**NŞ** 29/6; **Sİ** R397b/4488)

küçlük “güçlük, zorluk” (**GS** 338/6)

nīrū (< Far.) “güç, kuvvet” (**HE** 19b/1663; **Sİ** R360b/663)

tuvānālıġ (< Far. tuvānā + < Tr. -lıġ) “güçlü, kuvvetli” (**GS** 232/3)

tuvānāraḳ (< Far. tuvānā + < Tr. -raḳ) “daha güçlü, daha kuvvetli” (**GS** 507/5)

tüvān (< Far.) “güç” (**FŞ** SF95a/71; **Sİ** R360b/661, R376a/2237, R388b/3553, R389a/3631; **SS** R323b/1767, R327a/2154, R328b/2329, R337a/3238; **NŞ** 581/7)

tüvānā (< Far.) “güçlü, kuvvetli” (**FŞ** SF62b/44, SF84b/79; **LM** R230a/1613, R244a/3068; **Sİ** R366b/1240, R366b/1242, R382b/2910, R383b/3052, R408b/5742; **NŞ** 222/4, 306/1)

tüvānālıġ (< Far. tüvānā + < Tr. -lıġ) “güçlü, kuvvetli” (**FŞ** SF76b/138; **Sİ** R360b/651, R417b/6766)

zūr-bāzu (< Far.) “kuvvetli, güçlü” (**HE** 6a)

zur-dest (< Far.) “bilek gücü, kol kuvveti” (**Sİ** R419b/6954)

zūr-ı bī-endāze (< Far. zūr + < Far. -ı + < Far. bī-endāze) “ölçüsüz, derecesiz güç, kuvvet” (**FŞ** SF54a/75)

zūr-ı dest (< Far. zūr + < Far. -ı + < Far. dest) "bilek gücü, kol kuvveti" (**FŞ** SF54a/76, SF76b/137, SF76b/138)

zūr-i bāzū (< Far. zūr + < Far. -i + < Far. bāzū) "kol kuvveti" (**GS** 112/5, 377/6)

zūr-mend (< Far.) "kuvvetli, güçlü" (**Sİ** R399a/4635)

2.49.3. Metafizik ve İlgili Kavramlar

'ayn-ı āb-ı ḥayvān (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "hayat suyunun kaynağı" (**NŞ** 399/6)

'ayn-ı ḥayāt-efzā (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt + < Far. efzā) "hayat veren pınar, kaynak" (**FK** 261/1)

'aynü'l-ḥayāt (< Ar.) "hayat pınarı" (**FŞ** SF74b/79, SF76a/61, SF77b-33, SF78b-34; **Sİ** R367b-20; **HE** 5b/381; **GS** 712/1; **NŞ** 604/6)

'aynü'l-ḥayāt-ı cāvīdānī (< Ar. 'aynü'l-ḥayāt + < Far. -ı + < Far. cāvīdānī) "sonsuz hayat pınarı, kaynağı" (**Sİ** R367b-20)

'azm-ı āb-ı ḥayāt (< Ar. 'azm + < Far. -ı + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "hayat suyu içmeye niyet etme" (**Sİ** R369b/1569)

āb-ı ḥayāt (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "ölümsüzlük veren su, abıhayat" (**FK** 46/5, 122/7, 380/5, 491/2, 674/4, 689/137; **BV** 74/3, 103/4, 180/3, 213/2, 345/4, 424/2, 525/4, 612/3; **GS** 9b-F2/14, 13a-F2/3, 78/1, 87/1, 174/7, 346/7, 632/4; **NŞ** 10/2, 74/2, 141/3, 334/4, 482/4, 508/4, 651/2, 671/4; **FŞ** SF90a/19; **HE** 7a/486, 11a/887, 18b/1598, 29a/2585, 35a/3130; **Sİ** R356b/213, R369b/1569, R377a/2351, R380b/2749; **SS** R319b/1341, R322a/1614, R326a/2080, R348a/4432)

āb-ı ḥayvān (< Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "ölümsüzlük veren su, abıhayat" (**FK** 107/2, 230/1, 333/3, 456/6, 511/5, 676/4, 689/44; **BV** 22/2, 178/3, 279/1, 348/5, 355/4, 400/6, 571/5; **GS** 11/2, 148/1, 169/3, 219/7, 373/3, 417/5, 545/1, 616/1, 764/1, 790/1; **NŞ** 110/2, 145/1, 252/3, 382/2, 387/6, 483/1, 499/1, 538/3, 648/1; **FŞ** SF80b/52, SF82a/41; **Sİ** R355a/83, R362b/838, R380b/2750, R387a/3392, R402b/5000; **SS** R310a/366, R310a/367, R313b/744, R316b/1072)

āb-ı zindegānī (< Far. āb + < Far. -ı + < Far. zindegānī) "canlılık suyu" (**FK** 552/5, **GS** 865/1; **NŞ** 436/3; **FŞ** SF49b/48, SF51b/51, SF67b/45, SF91a/127; **LM** R216a/191, R217a/344, R239a/2582, R241b/2819, R246b/3285; **Sİ** R402a-57; **SS** R334a/2900)

çeşme-ı ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) "canlılık çeşmesi" (**FŞ** SF48a/28, SF60a/116, SF66a/8)

çeşme-ı nūş (< Far. çeşme + < Far. -ı + < Far. nūş) “tatlı su, hayat çeşmesi” (**FŞ** SF93b/60)

çeşme-i ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**FK** 21/2, 180/1, 429/1, 535/2, 541/3, 670/1, 714/1; **BV** 4/2, 95/2, 252/4, 303/1, 512/2, 550/1, 623/2; **GS** 10/6, 20/4, 190/3, 321/5, 420/1, 443/4,783/1; **NŞ** 131/1, 167/3, 487/1; **HE** 35a/3129, 18a/1529, 21b/1856)

çeşme-i ḫıżr (< Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) “sonsuzluk çeşmesi” (**FK** 92/2)

çeşme-i zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R359b/526)

çeşme-i zindegānī-şirişt (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. zindegānī-şirişt) “ölümsüzlük suyu” (**Sİ** R361b/764)

çeşme-yi ḥayāt (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) “canlılık çeşmesi” (**SS** R310a/369)

çeşme-yi ḥayvān (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Ar. ḥayvān) “canlılık çeşmesi” (**SS** R338a/3353)

çeşme-yi zindegānī (< Far. çeşme + < Far. -yi + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu” (**SS** R329a-23)

çeşm-i nūş (< Far. çeşme + < Far. -i + < Far. nūş) “sonsuzluk suyu” (**NŞ** 544/3)

ġayb (< Ar.) “kayıp, gizli, belirsiz” (**FK** 105/2, 105/5; **GS** 55/1, 261/8; **NŞ** 51/1, 641/2; **BV** 307/5; **FŞ** SF50a-9, SF61a/67, SF83b/77, SF91b/3; **HE** 2b/109, 12b/1025, 33b/3004, 40b/3667; **LM** R214b/5; **Sİ** R360b/663, R394b/4192, R398a/4528, R410b/5925, R413a/6185; **SS** R351b/4797, R353a/4966)

ġayb-dān (< Far.) “gaybı bilen” (**Sİ** R384a/3115)

ġāyib (< Ar.) “görünmeyen, kayıp” (**FK** 37/2, 145/2, 151/1, 446/10, 560/2, 648/3; **GS** 20/8, 53/9, 310/6, 493/1, 545/2, 611/5, 617/6; **NŞ** 142/6, 207/9, 311/1, 332/2; **BV** 20/3, 103/4, 247/7, 465/6, 644/1, 656/30; **FŞ** SF64b/96, SF71b/40, SF72a/111, SF79a/42; **LM** R214b/25, R214b/26, R223b/935, R225b/1164; **Sİ** R380a/2674, R408b/5732, R416a/6628; **SS** R318b/1268, R331a/2597, R336a/3114, R336b/3181)

ġāyibāne (< Ar. ġāyib + < Far. āne) “görmeyerek, görünmeyerek” (**GS** 553/1; **LM** R240a/2732)

ġāyibī (< Ar. ġāyib + < Far. ī) “görünmeyen, kayıpla ilgili” (**SS** R341b/3706)

ġāyip (< Ar.) “görünmeyen, kayıp” (**NŞ** 11/5)

ḥayāt suyı (< Ar. ḥayāt + < Tr. suyı) “canlılık suyu, sonsuzluk suyu” (**FK** 457/1, 591/6; **GS** 79/3, 699/1; **NŞ** 183/3, 534/2; **FŞ** SF66a-24)

ḥayvān çeşmesi (< Ar. ḥayvān + < Far. çeşme + < Tr. -si) “canlılık çeşmesi” (**BV** 464/3; **FK** 373/3, 611/4; **NŞ** 263/2, 587/3; **FŞ** SF76a/62)

ḥayvān suyı (< Ar. ḥayvān + < Tr. suyı) “hayat suyu, ölümsüzlük suyu” (**BV** 33/2, 105/8, 249/5, 309/3, 460/8); **FK** 20/5, 201/6, 336/8, 598/5, 605/6; **GS** 19/5,123/8, 234/3, 268/3, 304/6, 339/1; **NŞ** 30/6, 191/5, 301/9, 344/1, 428/5; **FŞ** SF105b/74, SF66a/17, SF66a/9, SF76a/57, SF81b/152; **HE** 1b/7, 25b/2250, 40a/3634; **Sİ** R358b/430, R382a/2881, R384b/3140; **SS** R316a/981, R316b/1080, R351b/4764)

ḫıżır suyı (< Ar. ḫıżır + < Tr. suyı) “ölümsüzlük suyu” (**BV** 74/3, 655/11; **FK** 470/3; **GS** 17/6; **NŞ** 10/2, 225/1; **Sİ** R362a/820)

ḫıżır çeşmesi (< Ar. ḫıżır + < Far. çeşme + < Tr. -si) “ölümsüzlük suyu” (**HE** 10b/821)

ḫıżır suyı (< Ar. ḥıżr + < Tr. suyı) “ölümsüz suyu” (**BV** 424/2; **FK** 78/4, 536/9, 611/8; **GS** 527/2; **FŞ** SF66a-24; **HE** 36a/3257, 39b/3587; **Sİ** R420a/7003)

ḳaṭre-yi zülāl-i ḥayāt (< Ar. ḳaṭre + < Far. -yi + < Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “hayat suyunun damlası” (**SS** R308a/164)

nā-bedīd (< Far.) “görünmez, bellisiz, kayıp” (**HE** 11b/935, 11b/935)

nā-pedīdār (< Far.) “kapalı, görünmez” (**Sİ** R361a/684)

selsebīl-i ḥayāt (< Ar. selsebīl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) “bengi su” (**HE** 21a)

ser-çeşme-ı ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -ı + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**FŞ** SF101b/170)

ser-çeşme-i āb-ı ḥayāt (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. āb + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**BV** 396/2)

ser-çeşme-i cān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Far. cān) “can pınarı, can kaynağı, can çeşmesi” (**HE** 11a/883)

ser-çeşme-i ḥayvān (< Far. ser-çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) “ölümsüzlük suyunun çıktığı yer” (**GS** 321/4; **NŞ** 557/2)

zülāl-ı ḫıżır (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Ar. ḫıżır) “Hızır suyu, ölümsüzlük suyu” (**FŞ** SF52a/58)

zülāl-ı zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -ı + < Far. zindegānī) “ölümsüzlük suyu, bengi su” (**FŞ** SF60a/100, SF78a/47, SF79b/52)

zülāl-i çeşme-i ḥayvān (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. çeşme + < Far. -i + < Ar. ḥayvān) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu, hayat çeşmesinin suyu" (**NŞ** 94/1)

zülāl-i ḥayāt (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayāt) "canlılık suyu, bengi su" (**Sİ** R361b/766, R382a/2884; **SS** R329a-23, R342b/3816)

zülāl-i ḥayvānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḥayvānī) "canlılık suyu, bengi su" (**SS** R331b/2639)

zülāl-i ḫıżr (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr) "Hızır suyu, ölümsüzlük suyu" (**BV** 364/7, 530/3; **FK** 185/1; **GS** 398/5; **NŞ** 302/3)

zülāl-i ḫıżr-ı leb (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. ḫıżr + < Far. -ı + < Far. leb) "Hızır gibi olan dudağın suyu" (**FK** 353/3)

zülāl-i zindegānī (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Far. zindegānī) "canlılık suyu, bengi su" (**LM** R219a/488; **Sİ** R367b-20)

2.49.4. Termodinamik Fizik ve İlgili Kavramlar

2.49.4.1. Isı, Sıcaklık ile İlgili Kavramlar

'ayn-ı ḥarāret (< Ar. 'ayn + < Far. -ı + < Ar. ḥarāret) "sıcaklık gibi" (**NŞ** 44/5)

def'-i 'aṭaş (< Ar. def' + < Far. -i + < Ar. 'aṭaş) "harareti savma" (**GS** 273/3)

def'-i 'aṭeş (< Ar. def' + < Far. -i + < Ar. 'aṭeş) "harareti alma" (**BV** 249/5)

germ (< Far.) "sıcak, hararet" (**FK** 358/1, 489/6; **GS** 49/4, 89/6, 102/3, 184/4, 485/4; **NŞ** 439/5, 631/4; **BV** 322/2, 386/4, 572/2; **FŞ** SF101b/155, SF90b/71, SF96b/16, SF77b/52, SF83b/89; **HE** 8a/608, 19b/1692; **LM** R228a/1432, R230b/1656, R232b/1869, R234a/2040; **Sİ** R357a/278, R371b/1776, R375b/2185, R383b/3047; **SS** R329B/2430, R335a/3040, R343a/3871, R349b/4576)

germ-i ġam (< Far. germ + < Far. -i + < Ar. ġam) "gamın, kederin sıcaklığı" (**LM** R229b/1565)

germ-i hemgāme (< Far. germ + < Far. -i + < Far. hemgāme) "kavganın, gürültünün sıcaklığı" (**Sİ** R371b/1776; R360b/664)

germ-i mihr (< Far. germ + < Far. -i + < Far. mihr) "güneşin harareti, sıcaklığı" (**BV** 590/6)

germ-i şeb-tāb (< Far. germ + < Far. -i + < Far. şeb-tāb) "geceyi parlatanın, aydınlatanın sıcaklığı" (**BV** 661/2; **Sİ** R361b/747, R361b/750)

germ-i şikār (< Far. germ + Far. -i + < Far. şikār) "avın sıcaklığı" (**GS** 102/3)

germ-i tekellüm (< Far. germ + < Far. -i + < Ar. tekellüm) "söylemenin sıcaklığı" (**BV** 467/6)

germlıġ (< Far. germ + < Tr. -lıġ) "sıcaklık, hararet" (**GS** 207/4)

ḥarāret (< Ar.) "sıcaklık, hararet" (**NŞ** 18/7, 44/5, 122/1, 189/1, 297/5, 384/6, 514/6; **FK** 204/6, 234/2, 309/2, 506/3, 722/1; **GS** 18/6, 89/4, 401/3, 567/1, 569/4, 645/2; **BV** 82/3, 164/4, 185/5, 242/3, 400/3, 739/4; **FŞ** SF101a/131, SF90b/56, SF54b/11, SF58b/102, SF70b/41; **HE** 11b/928, 24a, 30a/2662, 33b/2983; **LM** R221b/743, R221b/753, R234a/2043, R243a/2971; **Sİ** R380b/2753, R381b/2822, R381b/2823, R388b/3571; **SS** R318a-15, R341b/3726, R342b/3812, R345b/4151)

ḥarāret-āmīz (< Ar. ḥarāret + < Far.-i+ < Far. āmīz "sıcaklıkla karışmış" (**LM** R234a/2041)

ılıġ "sıcak" (**FK** 309/7, 315/7; **GS** 355/3)

ılıtmaḳ "ılıtma, sıcaklığını veya soğukluğunu değiştirmek" (**LM** R243a/2968)

ısıġ "sıcak, sıcaklık" (**FK** 309/1, 315/1, 689/349; **GS** 11/1, 663/4, 707/1, 775/1; **BV** 115/3, 316/5, 331/5; **FŞ** SF70b/52, SF70b/57, SF79a/37; **HE** 12a/974, 22a/1915, 43b/3968; **LM** R220a-10, R234a/2047, R235b/2228; **Sİ** R385b/3259, R390b/3786; **SS** R337b/3282)

ısıġlıġ "sıcaklık" (**BV** 542/3)

ısıġraḳ "daha sıcak" (**LM** R221b/746)

ısıḳ "sıcak, sıcaklık" (**GS** 504/7; **Sİ** R414b/6350, R414b/6351, R414b/6352; **SS** R337b/3290)

ıssıġ "sıcak" (**FK** 86/4, 215/7, 309/7, 315/7, 324/5; **GS** 401/3, 431/4; **BV** 75/4, 266/9, 322/2, 711/1; **FŞ** SF70b/59; **LM** R243a/2969, R247b/3428; **Sİ** R385b/3258, R385b/3265, R415a/6421; **SS** R316b/1054)

issi "sıcak" (**GS** 383/8; **LM** R238b/2497)

issiġ "sıcak" (**NŞ** 689)

ḳızıġ "hararetli, kızıl renk, kızmış" (**FK** 309/1, 315/4; **HE** 3b/203, 33a/2978)

ḳızıḳ "hararetli, kızıl renk, kızmış" (**FŞ** SF58b/103, SF95b/3; **HE** 10a/788, 11b/931; **LM** R234a/2045, R238a/2468; **Sİ** R414b/6350, R415a/6414; **GS** 98/4, 180/3, 195/3, 377/5, 436/2, 512/2, 618/6; **NŞ** 298/2, 551/6; **BV** 340/4, 476/4)

ḳızıḳraḳ "daha sıcak, daha hararetli" (**FK** 299/3; **BV** 572/2; **LM** R221b/746)

semūm-ı āh (< Ar. semūm + < Far. -ı + < Far. āh) "ah rüzgârı, ah ateşinden dolayı sıcak esen rüzgâr" (**FK** 404/2; **FŞ** SF89b/90; **NŞ** 148/2)

tāb-ı muḥabbet (< Far. tāb + < Far. -ı + < Ar. muḥabbet) "sevgi sıcaklığı" (**HE** 13a/1080)
tef (< Far.) "sıcaklık" (**GS** 166/5, 180/3, 516/5; **LM** R227b/1383, R234a/2049; **Sİ** R381a/2762; **HE** 27a/2404, 33b/2981, 37a/3327)
teff (< Ar.) "sıcaklık" (**GS** 243/3)
tefsān (< Far.) "sıcak, sıcaklık" (**FŞ** SF87b/57; **LM** R225b/1143)

Fizik ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Optik ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Işık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 10 "Far. + Tr.", 7 "Ar. + Tr.", 18 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 42 Farsça, 35 Arapça, 15 Türkçe kelime ve 89 isim tamlaması; "Karanlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Ar. + Far.", 7 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Arapça, 4 Farsça, 6 Türkçe kelime ve 9 isim tamlaması; "Gölge ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 1 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır. "Mekanik Fizik ve İlgili Kavramlar" başlığı altında yer alan "Güç, Kuvvet ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Far.", 3 "Far. + Tr." biçiminde kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 5 Türkçe, 6 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması bulunmaktadır. Ayrıca "Fizik ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde bulunan "Metafizik ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 2 Farsça kelime ve 38 isim tamlaması; "Termodinamik Fizik ve İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Isı, Sıcaklık ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Farsça, 2 Arapça, 12 Türkçe kelime ve 12 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.50. Yansıma ile İlgili Kavramlar

ʿakṣ (< Ar.) "yansıma, ters, zıt" (**GS** 1/1, 7/5, 106/2, 120/5, 402/7, 505/4, 530/5; **NŞ** 22/5, 25/9, 132/7, 219/6, 304/2, 502/1, 612/1; **BV** 27/3, 27/6, 195/6, 279/3, 321/8, 462/2561/3; **FK** 21/4, 140/3, 268/4, 420/3, 574/1, 637/6, 707/6; **FŞ** SF57a/57, SF57b/23, SF76b/126, SF81b/164, SF84a/16; **HE** 10a/805, 39b/3556; **LM** R224a/1002, R233a/1909; **Sİ** R355a/90, R371b-24, R399a/4667, R412a/6082, R415b/6438; **SS** R313a/687, R333b/2864, R342b/3820, R351a/4735, R352b/4881)
ʿukūs (< Ar.) "akisler, çarpmalar, yankılar" (**SS** R307a/89)
ʿaks-i ḥüsn (< Ar. ʿaks + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) "güzelliğin yansıması" (**GS** 195/5)
ʿaks-i mihrāb (< Ar. ʿaks + < Far. -i + < Ar. mihrāb) "mihrabın yansıması" (**FK** 370/3)
ʿaks-i ẓāhir (< Ar. ʿaks + < Far. -i + < Ar. ẓāhir) "görünen, ortaya çıkan yansıma" (**BV** 509/2)

Yansıma ile İlgili Kavramlar grubunda; 2 Arapça kelime bulunmaktadır. Ayrıca bu grupta 3 isim tamlaması da yer almaktadır.

2.51. Haber, Müjde ile İlgili Kavramlar

2.51.1. Haber ile İlgili Kavramlar

aḫbār (< Ar.) "haberler, bilgiler, bilgi kaynakları" (**FŞ** SF72a/113)

bā-ḫaber (< Far. bā + < Ar. ḫaber) "haberli" (**BV** 200/4)

ber-ḫaber (< Far. ber + < Ar. ḫaber) "haberli" (**Sİ** R419a/6901, R420b/7061; **SS** R315a/916; **BV** 84/3; **GS** 242/9)

bī̈-ḫaber (< Far. bī + < Ar. ḫaber) "habersiz" (**FK** 196/5, 217/1, 361/5; **BV** 162/6, 169/6, 475/3, 491/6; **GS** 30/4, 384/5, 422/5, 456/8, 614/3; **NŞ** 109/9, 174/4; **FŞ** SF76b/116; **HE** 22b/1972; **LM** R226a-16; **Sİ** R402b/5015; **SS** R312a/570, R318b/1269)

bī̈-ḥaber (< Far. bī + < Ar. ḫaber) "habersiz" (**NŞ** 672/6)

bī̈-ḫaberlıġ (< Far. bī + < Ar. ḫaber +< Tr. -lıġ) "bilgisiz, habersiz" (**FK** 257/7)

bī̈-ḫaberlıḳ (< Far. bī + < Ar. ḫaber +< Tr. -lıḳ) "bilgisiz, habersiz" (**LM** R226b/1253)

fitne-i ḥavādiṯ (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. ḥavādiṯ) "haberin, sözün fitnesi, karışıklığı" (**LM** R242a/2875)

ḫaber (< Ar.) "haber" (**FK** 36/7 , 170/1, 217/9, 380/6, 471/1; **GS** 30/4, 148/5, 185/1, 216/2, 376/1, 378/10; **NŞ** 24/6, 135/4, 166/4, 207/9, 361/3, 401/6, 502/6; (**BV** 61/1, 84/3, 135/4, 307/7, 401/8, 501/9; **FŞ** SF53a/59, SF63b/17, SF72b/31, SF88b/143; **HE** 13a/1053, 19b/1676, 22b/1970, 23b/2051; **LM** R216b/233, R223b/942, R226a/1195, R233a/1943; **Sİ** R362b/857, R373a/1960, R374b/2118, R393b/4082; **SS** R308a/175, R316b/1032, R327b/2209 , R342a/3772, R350a/4628)

ḫaber-dār (< Ar. ḫaber + < Far. dār) "haberi olan, haberdar" (**FK** 38/2, 217/1, 506/3, 676/7, 689/366; **GS** 242/9, 635/2; **NŞ** 109/9, 217/2, 353/6, 401/6, 431/4, 614/8, 658/26; **FŞ** SF103a/124, SF92b/137, SF53b/15, SF69b/55, SF84a/22; **HE** 24a/2105, 33b/3005; **LM** R226a-16, R228a/1427, R242a/2886, R244b/3154, R247b/3437; **Sİ** R376b/2307; **SS** R315a/913)

ḫaber-dārlıġ (< Ar. ḫaber + < Far. dār + < Tr. -lıġ) "haberdar olma" (**HE** 20a/1741; **Sİ** R357a/289)

ḫaberī̈ (< Ar. ḫaber + < Far. ī̈) "bir haber" (**LM** R234a/2020)

ḫaberlıḳ (< Ar. ḫaber + < Tr. -lıḳ) "haberli" (**LM** R220b/655; **Sİ** R365b/1167)

ḫabersiz (< Ar. ḫaber + < Tr. -siz) “habersiz” (**FK** 38/2, 170/2, 676/7; **NŞ** 175/2; **BV** 162/2; **LM** R226b/1299, R243a/2990)

ḥadīṯ-ı āteş-engīz (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -ı + < Far. āteş-engīz) “fesatçının, kundakçının haberi, sözü” (**FŞ** SF96a/54)

ḥadīṯ-ı dil-nevāzī (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -ı + < Far. dil-nevāzī) “gönül okşayan haber, söz” (**FŞ** SF75b/14)

ḥadīṯ-ı tāze (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -ı + < Far. tāze) “taze, yeni haber, söz” (**FŞ** SF92a/92)

ḥadīṯ-i la‘l-i şekker-bār (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Ar. la‘l + < Far. -i + < Far. şekker-bār) “etrafa şeker saçan sevgilinin dudağından çıkan haber, söz” (**BV** 523/4)

ḥadīṯ-i pīç-ā-pīç (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Far. pīç-ā-pīç) “dolaşık, karma karışık haber, söz” (**SS** R353a/4996)

ḥadīṯ-i pinhānī (< Ar. ḥadīṯ + < Far. -i + < Far. pinhānī) “gizli haber, söz” (**SS** R321b/1597)

havādis (< Ar.) “haber, yeni söz” (**FŞ** SF100a/4, SF106b/47, SF95a/99, SF52b/17, SF59a/23; **LM** R220b/619, R241b/2823, R242a/2875; **Sİ** R362b/855, R381a/2782, R385a/3172, R413a/6207; **SS** R323a/1748, R331b/2618; **FK** 27/8, 43/7, 247/8, 277/6, 516/9; **GS** 47/7, 234/7, 362/6, 640/3, 683/97, 696/1; **NŞ** 89/1, 90/1, 236/8, 481/6; **BV** 12/7, 89/7, 224/8, 497/5, 501/3)

iḫbār (< Ar.) “haber verme, bildirme” (**FŞ** SF56a/96)

iş‘ār (< Ar.) “yazı ile bildirme, haber verme” (**NŞ** 313/6; **FK** 689/61)

naḳd-ı ḫaber (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. ḫaber) “haber sermayesi, değeri” (**FŞ** SF75b/1)

nev-āmūz (< Far.) “yeni öğrenen, yeni haberdar olan” (**NŞ** 210/5)

oyġaġ “haberdar, uyanık” (**SS** R308b/202, R347b/4338, R351a/4736; **BV** 411/4)

oyġaġlıġ “haberdar, uyanık olma” (**SS** R312a/595, R351a/4728)

oyġaġlıḳ “haberdar, uyanık olma” (**SS** R318b-16)

oyġaḳ “haberdar, uyanık” (**BV** 320/2)

payġām (< Ar.) “haber” (**HE** 7b/561)

peyām (< Far.) “haber” (**FK** 139/6; **NŞ** 171/7; **BV** 481/5; **FŞ** SF101a/119, SF97a/49, SF99a/152, SF63a/83, SF71a/77; **HE** 5b/391, 9b/761; **LM** R226b/1272, R233b/2003, R235b/2186, R249a/3609; **Sİ** R370a/1629, R371a/1710, R379a/2565, R390a/3692; **SS** R331a/2573, R352b/4865)

peyām-ı ṣabūḥ (< Far. peyām + < Far. -ı + < Ar. ṣabūḥ) "sabah verilen, gelen haber" (**HE** 9b/761)

peyġām (< Far.) "haber" (**FK** 20/9, 142/7, 420/5, 521/7, 638/1, 799/1; **GS** 168/1, 366/4, 376/7, 501/1; **NŞ** 421/5, 428/6, 535/1, 578/2, 709/44; **BV** 57/5, 104/6, 148/7, 470/2, 569/5, 569/5, 653/4; **FŞ** SF102a/70, SF89b/64, SF95b/5, SF99b/183, SF63a/95; **HE** 10a/772, 19a/1608; **LM** R231b/1786, R232a/1808; **Sİ** R370b/1670, R397a/4474; **SS** R328b/2332, R328b/2347, R352b/4878)

peyġām-ı vaṣl (< Far. peyġām + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) "kavuşma haberi" (**FK** 799/1)

peyġāmī (< Far.) "haberle ile ilgili" (**FŞ** SF83b/64; **NŞ** 578/2)

sā'ī (< Ar.) "haberci; çalışan" (**Sİ** R414b-76; **SS** R308a/160, R339b/3495; **BV** 379/2)

salıġ "haber" (**FK** 310/4)

tevātür (< Ar.) "bir haberin ağızdan ağıza dolaşarak yayılması" (**FŞ** SF75b/10)

2.51.2. Haberci, Elçi ile İlgili Kavramlar

edā-yı peyām (< Ar. edā + < Far. -yı + < Far. peyām) "haber etme, bildirme" (**Sİ** R390a/3691)

edā-yı peyġām (< Ar. edā + < Far. -yı + < Far. peyġām) "haber etme, bildirme" (**SS** R352b/4878)

farfar "postacı, müjdeci, muhbir" (**SS** R342a/3753)

ḳāṣıd (< Ar.) "postacı, haberci" (**FK** 139/8, 445/2/4, 638/1/7; **Sİ** R379b/2626, R379b/2626, R370b/1669, R393a/4050 ; **NŞ** 175/1; **SS** R308b/203)

ḳāṣıdā (< Ar.) "postacı, haberci" (**FK** 445/3)

ḳāṣıd-ı cihān-peymā (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Far. cihān-peymā) "dünyayı gezen ulak, haberci" (**SS** R308b/203)

ḳāṣıd-ı kār-dān (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Far. kār-dān) "iş bilen ulak, haberci" (**Sİ** R379b/2626)

ḳāṣıd-ı nāme-ber (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Far. nāme-ber) "mektup götüren ulak/postacı" (**LM** R237a/2374)

ḳāṣıd-ı nā-tüvān (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) "zayıf, güçsüz ulak, haberci" (**Sİ** R370b/1669, R393a/4050)

ḳāṣıd-ı reh-neverd (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Far. reh-neverd) "yolda gezen, yolcu ulak, haberci" (**Sİ** R395a/4250)

ḳāsidlik (< Ar. ḳāsid + < Tr. lik) "habercilik" (**NŞ** 682)

muḫbir (< Ar.) “haber veren” (**FŞ** SF47b-5; **HE** 26b/2329; **SS** R317a/1117, R344a/3990, R350a-36)

muḫbir-i ṣādıḳ (< Ar. muḫbir + < Far. -i + < Ar. ṣādıḳ) “sadık haberci” (**HE** 26b/2329; **SS** R344a/3990)

münhī (< Ar.) “haberci, ulak” (**FŞ** SF82a/46, SF82a/65, SF82b-37; **GS** 8b-F2/1)

nābī (< Ar.) “haberci, haber veren”(**FŞ** SF48b/39, SF52a/2)

peyām-āver (< Far.) “haber getiren” (**FŞ** SF102a/70, SF83b/61, SF83b/83; **Sİ** R356b/239; **SS** R351a/4743)

peyām-āver-i reh-neverd (< Far. peyām-āver + < Far. -i + < Far. reh-neverd) “yolcudan, yola çıkandan haber veren, getiren” (**Sİ** R356b/239)

peyk (< Far.) “haberci” (**FK** 139/6, 395/3, 445/2, 689/309; **GS** 112/7, 191/5, 387/7, 477/5, 616/6, 8/6, 71/1; **NŞ** 7/2, 50/4, 120/3, 498/4; **BV** 441/2; **FŞ** SF47b/12, SF47b/13, SF47b/16, SF93a/146; **HE** 5b/394, 10b/817, 21a/1832, 39a/3522; **LM** R215b/137, R216b/201, R216b/231, R242b/2918; **Sİ** R357a/287, R357b/331, R402a/4986; **SS** R308b/230, R327a/2142, R351a/4717, R351a/4720, R351a/4723)

peyk-ı naẓar (< Far. peyk + < Far. -ı + < Ar. naẓar) “görüşün, bakışın habercisi” (**FŞ** SF47b/12)

peyk-ı sebük-seyr (< Far. peyk + < Far. -ı + < Far. sebük + < Ar. seyr) “hızlı yürüyen, koşan haberci” (**FŞ** SF93a/146)

peykī (< Far.) “bir haberci, haberci ile ilgili” (**NŞ** 120/3)

peyk-i cihān (< Far. peyk + < Far. -i + < Far. cihān) “dünyayı dolaşan haberci (**NŞ** 498/4)

peyk-i cihān-peymāy (< Far. peyk + < Far. -i + < Far. cihān-peymāy) “dünyayı dolaşan haberci” (**GS** 191/5)

peyk-i eflāk (< Far. peyk + < Far. -i + < Ar. eflāk) “feleklerin, gökyüzünün habercisi” (**Sİ** R357a/287)

peyk-i ferruḫ-pey (< Far. peyk + < Far. -i + < Far. ferruḫ-pey) “ayağı uğurlu haberci” (**SS** R351a/4720)

peyk-i ḫayāl (< Far. peyk + < Far. -i + < Ar. ḫayāl) “hayal elçisi” (**FK** 395/3, 689/309; **HE** 39a/3522; **SS** R313b/735)

peyk-i naẓar (< Far. peyk + < Far. -i + < Ar. naẓar) “görüş habercisi” (**NŞ** 50/4, 65/5)

peyk-i nesīm (< Far. peyk + < Far. -i + < Ar. nesīm) “hafif rüzgârın habercisi” (**GS** 616/6)

peyk-i ṣabā (< Far. peyk + < Far. -i + < Ar. ṣabā) "seher habercisi" (**FK** 139/6, 445/2; **GS** 71/1; **NŞ** 7/2)

2.51.3. Müjde ile İlgili Kavramlar

beşāret (< Ar.) "müjde" (**FŞ** SF101a/146, SF102b/97, SF68a/87; **HE** 1b/31, 7a/509; **Sİ** R367b/1386, R395a/4228, R407a/5483, R415b-79, R421a/7122; **NŞ** 365/6, 666; **SS** R311b/526)

beşāretlıġ (< Ar. beşāret + <Tr.-lıġ) "müjdeli" (**FŞ** SF68a/87)

beşīr (< Ar.) "müjde getiren, müjdeci" (**SS** R331b/2620)

kūs-ı beşāret (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. beşāret) "müjde davulu" (**FŞ** SF101a/146)

mijde (< Far.) "müjde" (**SS** R311b/515, R325a/1949, R331a/2576, R331a/2605, R340a/3567)

mijde-yi ḥayāt (< Far. mijde + < Far. -yi + < Ar. ḥayāt) "hayat müjdesi" (**SS** R331a/2605)

mijde-yi iḳbāl (< Far. mijde + < Far. -yi + < Ar. iḳbāl) "baht, talih müjdesi" (**SS** R340a/3567)

mijde-yi maḳṣūd (< Far. mijde + < Far. -yi + < Ar. maḳṣūd) "istek, niyet müjdesi" (**SS** R316b/1044)

mijde-yi ta'bīr (< Far. mijde + < Far. -yi + < Ar. ta'bīr) "düş yorma müjdesi" (**SS** R331a/2576)

müjde (< Far.) "müjde" (**FK** 97/6, 375/5, 561/8, 633/5; **GS** 80/5, 148/2, 168/5, 351/2, 477/3, 461/5; **NŞ** 104/9, 223/5, 398/5, 412/4, 456/7; **BV** 312/2, 340/6, 363/11, 605/6, 627/3; **FŞ** SF103a/126, SF91b-44, SF68a/78, SF68a/95; **HE** 5b/393, 15a/1233, 29a/2586, 40a/3633; **LM** R225a/1101, R228a/1427, R231b/1780, R231b/1781; **Sİ** R357a/273, R357b/337, R371b/1762, R414a/6294, R414b/6331)

müjdegānī (< Far.) "müjde bahşişi" (**FŞ** SF101a/144; **LM** R231b/1779)

müjdeī (< Far.) "müjde ile ilgili" (**GS** 365/4, 682b/1; **NŞ** 428/6; **FK** 536/4)

müjde-i cān (< Far. müjde + < Far.-i+ < Far. cān) "can müjdesi" (**GS** 148/2; **HE** 29a/2586; **LM** R225a/1101)

müjde-i cānān (< Far. müjde + < Far. -i + < Far. cānān) "canan haberi" (**HE** 5b/393)

müjde-i cānī (< Far. müjde + < Far. -i + < Far. cānī) "bir can müjdesi" (**GS** 865/1)

müjde-i şādlıġ (< Far. müjde + < Far. -i + < Far. şād + < Tr. -lıġ) "mutluluk müjdesi" (**Sİ** R357b/337)

müjde-i vaṣl (< Far. müjde + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma müjdesi" (**BV** 372/2; **FK** 530/5, 633/5; **GS** 351/2; **NŞ** 104/9; **LM** R231b/1780)

nevīd (< Far.) "müjde, sevinçli haber" (**SS** R321a/1516)

nüvīd (< Far.) "müjde, hayırlı haber" (**FK** 689/378; **GS** 9b-F2/5, 131/1; **FŞ** SF47b/15, SF50a/77, SF59b/86, SF62b/22, SF73a/56; **Sİ** R374a/2034, R385b/3232, R407b/5550, R415a/6412)

nüvīd-ı vaṣl (< Far. nüvīd + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) "kavuşmanın müjdesi" (**FŞ** SF47b/15)

Haber, Müjde ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Haber ile İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Far. + Ar.", 2 "Far. + Ar. + Tr.", 2 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Far. + Tr.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 8 Arapça, 6 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 10 isim tamlaması; "Haberci, Elçi ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 1 Türkçe, 3 Farsça kelime ve 19 isim tamlaması; "Müjde ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça, 7 Farsça kelime ve 11 isim tamlaması yer almaktadır.

2.52. Mucize ile İlgili Kavramlar

iẓhār-ı i'cāz (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. i'cāz) "mucize gösterme" (**NŞ** 361/3)

mu'ciz (< Ar.) "mucize gösteren" (**FŞ** SF76b/111, SF92b/139; **HE** 5a/348, 5b/351, 6a/429; **LM** R215a/79, R215b/143, R217a/310; **Sİ** R356a/178, R356a/179; **SS** R309b/315, R351b/4766; **GS** 402/2; **NŞ** 360/1; **FK** 221/5, 595/9, 777/1; **BV** 655/15)

mu'cizāt (< Ar.) "mucizeler" (**HE** 13b/1103; **Sİ** R356a/177; **BV** 7/4)

mu'cize (< Ar.) "mucize" (**HE** 5b/370; **LM** R239a/2579; **Sİ** R381b-35; **GS** 364/2)

2.52.1. Mucize Gösterme ile İlgili Kavramlar

mu'cize-engīz (< Ar. mu'cize + < Far. engīz) "mucize yaratan" (**FK** 689/257)

mu'cize-nümāy (< Ar. mu'cize + < Far. nümāy) "mucize gösteren, mucize derecesinde bir iş ortaya koyan" (**FK** 691)

mu'cize-perdāz (< Ar. mu'cize + < Far. perdāz) "mucize gösteren" (**GS** 364/2)

Mucize ile İlgili Kavramlar grubunda 1 başlık olmak üzere; 3 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Mucize ile İlgili Kavramlar" grubundaki kelimelerin 3 tanesi "Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 1 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.53. Göç ile İlgili Kavramlar

çāder-nişīn (< Far.) “göçebe” (**FK** 478/2)

hicret (< Ar.) “memleketten memlekete göç, hicret” (**HE** 5b/377)

intiḳāl (< Ar.) “göç etme, geçme” (**FK** 541/6; **GS** 344/7; **HE** 4b/278, 12a/980; **Sİ** R378b/2498, R385a/3192, R402a/4943; **SS** R352a/4831)

köç “göç” (**FŞ** SF104a/80, SF62b/19, SF69a/5; **LM** R233a/1952, R233b/1977; **Sİ** R373a/1959, R373a/1959, R408a/5690; **SS** R322b/1665)

köç-be-köç (< Tr. köç + < Far. be + < Tr. köç) “göçten göçe” (**SS** R322b/1699)

köç-ber-köç (< Tr. köç + < Far. ber + < Tr. köç) “göçten göçe” (**FŞ** SF104a/80, SF62b/19, SF69a/5; **Sİ** R373a/1960, R383b/3054, R394a/4123)

köçürmeg “göç ettirme” (**FŞ** SF84a-38)

kūs-ı raḥīl (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. raḥīl) “göç davulu” (**FŞ** SF84b/53; **HE** 32b/2892; **Sİ** R393a/4020; **Sİ** R409a/5795)

kūs-ı rıḥlet (< Far. kūs + < Far. -ı + < Ar. rıḥlet) “göç davulu” (**GS** 346/4; **LM** R217a/351)

kūs-i raḥīl (< Far. kūs + < Far. -i + < Ar. raḥīl) “göç davulu” (**BV** 314/6; **SS** R351a/4699)

meyl-i intiḳāl (< Ar. meyl + < Far. -i + < intiḳāl) “göçmeye meyletme” (**BV** 537/8, 537/8)

muhācir (< Ar.) “göçmen, göç eden” (**HE** 5b/377; **LM** R217a/433, R248a/3516)

raḥīl (< Ar.) “göç eden, göçmen, göç, hicret” (**FŞ** SF84b/53; **HE** 32b/2892; **LM** R219b/543, R237b/2422, R238a/2467; **Sİ** R355b/135, R393a/4020, R409a/5795, R416a/6520; **SS** R351a/4699; **NŞ** 202/7; **BV** 314/6)

rāḥile (< Ar.) “göç eden, göçmen, göç, hicret” (**HE** 15a/1258)

Göç ve İlgili Kavramlar grubunda; 3 Farsça, 5 Arapça, 2 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Ayrıca bu grupta 4 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.54. Macera, Serüven, Olay ile İlgili Kavramlar

ḥādiṣāt (< Ar.) “hadiseler, olaylar” (**SS** R316a/990)

ḥādiṣe (< Ar.) “olay, macera” (**HE** 3a, 5b/386, 13a/1064, 26b, 27a/2374, 40a/3612, 40a/3627; **LM** R224b/1049, R227b/1351, R245b/3246; **NŞ** 21/8; **BV** 11/6, 240/5; **SS** R352a/4821)

ḥādiṣe-i devr (< Ar. ḥādiṣe + < Far. -i + < Ar. devr) “devrin durumu, devrin olayı” (**BV** 240/5)

mācerā (< Ar.) “cereyan etmiş serüven, macera” (**FK** 94/6, 516/8, 524/5, 600/8; **FŞ** SF61a/8, SF69b/56, SF83b/93, SF89b/59; **HE** 8a/585, 13b/1117, 23a/1982, 24a/2118;

LM R221a/696, R224b/1030, R232b/1885; **Sİ** R358b/446, R373a/1943, R376a/2248, R389b/3673; **SS** R310a/402, R325b/1978, R344b/4021, R352b/4887; **GS** 495/3, 517/6, 580/2, 592/5; **NŞ** 233/6, 437/4, 553/5, 647/4, 687/2, 709/16; **BV** 7/5, 59/7, 96/7, 112/6, 200/3, 202/6, 658/6)

ser-güzeşt (< Far.) "macera, serüven" (**FK** 185/3, 595/3, 681/3; **NŞ** 647/4, 696; **HE** 39a/3508; **Sİ** R364a/1006, R412a/6063; **SS** R325a/1965, R325a/1970, R333b/2836, R337b/3294; **FŞ** SF59a-18, SF72b/1; **LM** R220a/551; **BV** 293/5; **GS** 394/7, 487/4)

ser-güẕeştī (< Far.) "macera, serüvenle ilgili" (**FŞ** SF67a-25; **GS** 682a/3)

şerḥ-ı mācerā (< Ar. şerḥ + < Far. -ı + < Ar. mācerā) "maceranın açıklaması" (**SS** R352b/4887)

vāḳ'a (< Ar.) "olup geçen şey, olay, hadise" (**NŞ** 518/7)

vuḳū' (< Ar.) "olma, oluş; bir olayın çıkış şekli" (**BV** 291/2; **GS** 8a-F2/23, 9a-F2/11, 12b-F2/16, 798/1; **HE** 13b/1128, 36b/3310, 42a/3790; **LM** R246b/3342; **Sİ** R360b/666, R368b/1485, R411b/6026, R421b/7151; **SS** R316a/1006, R331b/2630)

Macera, Serüven, Olayla İlgili Kavramlar grubunda; 3 Farsça, 5 Arapça kelime bulunmaktadır. Ayrıca bu grupta 2 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.55. Tehlike ile İlgili Kavramlar

aḫṭār (< Ar.) "tehlikeler" (**NŞ** 359/9)

ḫaṭar (< Ar.) "tehlike" (**FK** 289/6, 493/3, 561/7; **GS** 30/3, 205/6, 305/8, 422/6, 493/6; **NŞ** 509/7, 658/56; **BV** 478/6, 504/8; **FŞ** SF68a/91; **HE** 2a/82, 38a/3451; **Sİ** R367b/1348, R379a/2549, P455a/5577, P455a/5601,)

ḫaṭarlıḳ (< Ar. ḫaṭar + < Tr. -lıḳ) "tehlikeli, sakıncalı" (**FŞ** SF69a/17; **GS** 370/7; **BV** 311/1, 589/7)

mehālik "tehlikeli yerler; zararlı, tehlikeli işler" (**FŞ** SF62b/36)

mehleke (< Ar.) "tehlikeli yer, iş" (**HE** 1b/23, 38b/3484; **LM** R219b/540; **BV** 241/3; **LM** R238a/2439)

pür-ḫaṭar (< Far. pür + < Ar. ḫaṭar) "tehlike, güvensizlik dolu" (**FŞ** SF68b/156)

Tehlike ile İlgili Kavramlar grubunda; 4 Arapça kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Tehlike ile İlgili Kavramlar" grubundaki kelimelerin 1 tanesi "Far. + Ar.", 1 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

2.56. Sığınma, Sığınak ile İlgili Kavramlar

dārü'l-amān (< Ar.) "korunulacak yer" (**GS** 217/7, 218/1, 263/6, 390/8, 523/8; **NŞ** 178/6)

dārü'l-āmānī (< Ar.) "korunulacak yer" (**GS** 234/7)

ḥırz (< Ar.) "sığınak" (**FK** 24/6, 257/3, 502/2, 577/5; **GS** 168/6, 361/5, 387/2, 501/2; **Sİ** R407b/5562; **SS** R332b/2770)

ilticā (< Ar.) "sığınma, barınma" (**FK** 327/8, 422/6; **GS** 9b-F2/8, 450/6, 519/7; **NŞ** 211/8, 491/5; **BV** 68/7; **Sİ** R368b/1486, R383a/2973, R384a/3074, R421b/7181)

me'men (< Ar.) "emin yer, sığınılacak yer" (**FK** 155/7, 443/7, 552/9; **GS** 7a-F2/24, 411/6; **NŞ** 38/8, 260/3, 506/7; **BV** 16/5; **FŞ** SF100a/5; **HE** 6b/474, 8b/648, 13a/1063, 27b/2428; **LM** R235b/2240; **Sİ** R361b/726, R376b/2303, R387a/3404, R416a/6513; **SS** R320b/1463, R338a/3347, R339a/3460; **NŞ** 341/6, 658/56)

me'menī (< Ar. me'men + < Far. ī) "emin yer, sığınılacak yer ile ilgili" (**GS** 350/8, 377/2)

melāẕ (< Ar.) "sığınacak yer" (**GS** 135/1)

melceī (< Ar. melce + < Far. ī) "bir sığınacak yer, bir sığınak" (**GS** 846/1)

mültecā (< Ar.) "sığınılacak yer" (**FK** 247/8)

penāh (< Far.) "sığınma, sığınılacak yer" (**FK** 458/6, 561/6, 689/24; **GS** 135/7, 247/4, 449/3, 547/5, 575/3, 700/1; **NŞ** 236/8, 507/11, 529/4; **BV** 224/4, 534/6; **FŞ** SF104b/161, SF52b/20, SF60a/137, SF62b/49; **HE** 4a/239, 4b/277, 17a/1460, 21a/1819, 32a/2861; **LM** R215a/72, R217a/429, R233b/1966, R239a/2581; **Sİ** R357b/346, R370b/1664, R375a/2151, R379b/2610; **SS** R328a/2254, R330a/2497, R343b/3928, R348a/4386)

penāhī (< Far.) "sığınma, sığınılacak yer ile ilgili" (**FŞ** SF107a/85, SF95a/56)

peneh (< Far.) "sığınacak yer, sığınak" (**FK** 247/8; **GS** 4/7, 135/3, 135/4, 520/9, 575/3; **NŞ** 570/5; **FŞ** SF98a/43; **Sİ** R413a/6206; **SS** R307b/119, R337a/3227)

Sığınma, Sığınak ile İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça, 7 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Sığınma, Sığınak ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 2 tanesi "Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir.

2.57. Hareketler, Davranışlar, Durumlar ile İlgili Kavramlar

2.57.1. Yavaş Hareket Etme ile İlgili Kavramlar

āheste (< Far.) "yavaş, ağır" (**BV** 487/7; **GS** 66/6, 391/7; **LM** R228a/1401; **Sİ** R393b/4092; **SS** R323b/1761, R328a/2265, R329B/2403)

āhestelıġ (< Far. āheste + < Tr. -lıġ) "ağırlık, yavaşlık" (**BV** 434/6)

baṭī (< Ar.) "ağır, yavaş hareketli" (**FK** 306/5, 681/83; **NŞ** 283/7)

baṭī-seyr (< Ar.) “ağır, yavaş” (**HE** 11b/906)

2.57.2. Alma, Alış ile İlgili Kavramlar

aldurmaġ “aldırma” (**BV** 591/4; **NŞ** 605/4)

aldurmaḳ “aldırma” (**GS** 327/5, 532/7; **NŞ** 406/7)

alġuçı “alıcı, talip” (**HE** 13a/1044, 22b/1978, 40b/3675; **Sİ** R415b/6455; **FK** 46/4, 701/2)

alġuluḳ “alınacak şey, alınmaya uygun” (**BV** 323/3; **FŞ** SF84b/53)

alıġ “alış” (**FK** 313/6)

alışmaḳ “alışma” (**GS** 827/1)

almaġ “alma” (**BV** 272/4, 363/11; **FK** 172/7, 313/6; **NŞ** 100/6)

almaġlıġ “almış olma, almışlık”(**BV** 323/3, 474/5; **NŞ** 118/2, 373/2; **FŞ** SF45b/7, SF84a/33; **HE** 19a/1613, 19a/1642, 30b/2726; **Sİ** R372b/1884, R377a/2365)

almaḳ “alma, alış” (**FK** 224/5, 238/2, 347/5, 478/5, 622/7, 681/4; **GS** 341/4, 413/4, 564/4, 566/4, 589/3; **NŞ** 54/5, 150/5, 314/1, 406/7, 468/2, 658/56, 693/4; **BV** 183/7, 246/1, 324/8, 377/3, 385/3; **FŞ** SF55b/51, SF85a/15, SF85a/16, SF87b/56; **HE** 19a/1609, 19a/1612, 19b/1661, 30b/2725; **LM** R229a/1518, R247b-37; **Sİ** R370b/1658, R371a/1711, R377b/2431, R387b/3473, R412a/6066, R416b/6677; **SS** R346b/4269)

2.57.3. Bekleme, Durma, Eğlenme ile İlgili Kavramlar

bī-direng (< Far.) “beklemeden, gecikmeden” (**HE** 18a/1557, 18b/1600, 24a/2081, 29b/2636; **LM** R246b/3300; R372b/1897, R374b/2086, R388a/3529, R394a/4138, R411a/5963; **BV** 338/2)

bī-direngī (< Far.) “beklemeden, gecikmeden” (**FŞ** SF64a/51)

direng (< Far.) “bekleme, duraklama, yavaşlama” (**HE** 4b/289, 20b/1755; **LM** R219b/502; **Sİ** R361a/676, R373b/1980, R375a/2172, R385b/3253; **SS** R311a/505, R318a/1234, R329a/2354, R333b/2850; **BV** 339/7)

direngī (< Far.) “bekleme, duraklama, yavaşlama” (**FŞ** SF66b/67)

mubaṣṣır (< Ar.) “gözetici, bekleyici, bakıcı” (**SS** R309b/333)

muntaẓır (< Ar.) “bekleyen, gözleyen” (**FŞ** SF63a/95; **Sİ** R376b/2313, R383b/3063, R390b/3761, R396a/4367; bekleyen, gözleyen” (**FK** 68/7, 515/2, 617/1; **NŞ** 17/6, 21/8, 389/6, 391/7, 540/3; **BV** 157/2, 157/7; **LM** R219a/482, R235b/2194)

pās (< Far.) “bekleme, gözetleme; *mec.* gam, keder, gönül sıkıntısı” (**FK** 491/5; **NŞ** 230/3, 657/88; **BV** 232/2; **FŞ** SF50a/87, SF60a/121, SF65a/18, SF68a/94, SF89a/3; **HE**

17b/1486, 27a/2407, 41b/3751; **LM** R229a/1498, R246b/3329; **Sİ** R373b/1974, R376a/2238, R390a/3706, R391b/3887, R407a/5455; **SS** R332b/2731, R332b/2740, R346b/4241,)

sekenāt (< Ar.) "durmalar, duruşlar" (**HE** 2a/43)

tavaḳḳu' (< Ar.) "bekleme" (**GS** 434/4)

tavaḳḳuf (< Ar.) "durma, eğlenme, birkaç gün geçirme" (**GS** 37/9; **Sİ** R364b/1072, R390b/3780, **Sİ** R409a/5804, R416a/6508)

tavaḳḳufsız (< Ar. tavaḳḳuf + < Tr. -sız) "durmama, eğlenmeme" (**Sİ** R393a/4027)

tevaḳḳuf (< Ar.) "durma, eğlenme, bekleme" (**FŞ** SF56b/9, SF86b/82, SF92b/108; **HE** 2a/43, 18a/1534; **SS** R332a/2708, R348b/4474; **NŞ** 98/7, 377/4, 506/4)

tevaḳḳufsız (< Ar. tevaḳḳuf + < Tr. -sız) "durmama, eğlenmeme, beklememe" (**Sİ** R378a/2472)

turmaġ "durma, duruş" (**BV** 474/5; **GS** 602/6; **NŞ** 605/1; **HE** 36b/3298)

turmaḳ "durma, duruş" (**BV** 573/2; **FK** 224/6; **GS** 327/3; **NŞ** 418/2; **FŞ** SF48b/44, SF70a/12, SF87b/55; **Sİ** R380a/2657; **SS** R313a/677, R315a/900, R336b/3194)

2.57.4. Besleme, Büyütme ile İlgili Kavramlar

çerb (< Far.) "semiz, yağlı, uygun" (**FK** 51/8)

mürebbī (< Ar.) "terbiye eden, besleyen" (**GS** 683/66; **BV** 158/6; **Sİ** R418b/6872, R421b/7156, R421b/7157)

pervār (< Far.) "besili, beslenmiş" (**FŞ** SF47a/34; **LM** R248a/3510)

perver (< Far.) "besleyen, büyüten" (**GS** 3/7; **BV** 295/8; **Sİ** R380b-32)

perverd (< Far.) "besleyen, büyüten" (**SS** R310b/411)

perverde (< Far.) "beslenmiş, büyütülmüş, terbiye edilmiş, yetiştirilmiş" (**FŞ** SF54a/86; **Sİ** R364a/1020, R388a/3511; **GS** 663/2)

perverde-ı derd (< Far. perverde + < Far. -ı + < Far. derd) "dert, acı ile beslenmiş, büyütülmüş" (**FŞ** SF54a/86)

perveriş (< Far.) "besleme, beslenme, besleyiş; terbiye etme" (**FK** 219/1, 353/4, 585/2, 670/4, 676/4; **GS** 46/6, 269/4, 335/5, 423/2; **BV** 696/2; **FŞ** SF98a/62; **HE** 10a/785, 20a/1744, 30a/2650, 31a/2770, 34b/3073; **LM** R220a-10, R248a/3509; **Sİ** R356a/153, R364b/1045, R377a/2382, R392b/3971)

per-verīş (< Far.) "besleme, beslenme, besleyiş; terbiye etme" (**NŞ** 125/4, 258/7, 362/8)

semizlik “şişmanlık, besilik” (**BV** 321/5)

2.57.5. Başarma, Üstesinden Gelme ile İlgili Kavramlar

başḳarmaġ “başarmak, bitirmek” (**FK** 432/5)

başḳarmaḳ “başarma, bitirme” (**BV** 247/7; **FŞ** SF61a/74)

2.57.6. Bakma, Bakış ile İlgili Kavramlar

bakış “bakma, bakış” (**BV** 443/4, 450/4; **FK** 348/4; **GS** 415/7; **FK** 353/1)

baḳmaġ “bakma, bakış” (**NŞ** 353/2; **Sİ** R409a/5778)

baḳmaḳ “bakma, bakış” **FK** 178/5, 250/3; **GS** 139/9, 655/4; **NŞ** 100/2, 194/1, 307/4, 532/4; **FŞ** SF78b/98; **Sİ** R380b/2735)

ġamz (< Ar.) “göz kırpma, münafıklık etme” (**FK** 163/2)

ġamze (< Ar.) “süzgün bakış” (**FK** 13/1, 138/1, 258/1, 304/5, 439/3, 571/1; **GS** 39/4, 71/4, 106/1, 132/4, 237/5, 302/4, 338/5; **NŞ** 38/5, 100/5, 236/5, 300/3, 464/3, 510/1; **BV** 54/1, 159/2, 225/2, 380/5, 417/5, 614/5, 731/4; **FŞ** SF46a/40, SF66b/68; **HE** 7b/558, 31b/2801, 36a/3249, 38a/3450, 38a/3451; **LM** R229b/1549; **Sİ** R380b/2730, R398b/4594, R403a/5062, R403b/5123; **SS** R312a/592)

ġamze-i bī-bāk (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “(sevgilinin) korkusuz yan bakışı” (**HE** 38a/3450)

ġamze-i cādū (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. cādū) “hileci gamze” (**BV** 654/1; **FK** 446/4)

ġamze-i fettān (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Ar. fettān) “fitneci gamze, aldatıcı bakış” (**BV** 95/4)

ġamze-i ḫūn-ḫᵛār (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. ḫūn-ḫᵛār) “kan içici olan süzgün bakış” (**NŞ** 236/5)

ġamze-i ḫūn-rīz (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. ḫūn-rīz) “kan dökücü yan bakış” (**BV** 80/6; **FK** 138/1, 439/3; **NŞ** 100/5)

ġamze-i ḳātil (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Ar. ḳātil) “katil gamze, katil yan bakış” (**NŞ** 487/4)

ġamze-i ḳaṭṭāl (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Ar. ḳaṭṭāl) “en öldürücü bakış” (**GS** 181/8)

ġamze-i mestāne (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. mestāne) “kendinden geçmiş, süzgün yan bakış” (**FK** 120/6)

ġamze-i nāvek-endāz (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. nāvek-endāz) “ok atan, saçan yan, süzgün bakış” (**Sİ** R380b/2730)

ġamze-i nāvek-figen (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. nāvek-figen) “ok saçan yan, süzgün bakış” (**BV** 590/1, 343/2)

ġamze-i şūḫ (< Ar. ġamze + < Far. -i + < Far. şūḫ) “işveli, cilveli yan bakış” (**Sİ** R398b/4594)

keç-naẓar (< Far. keç + < Ar. naẓar) “eğri bakışlı, hasetçi, kıskanç” (**BV** 673)

körüş “görüş, bakış, nazar” (**FK** 264/7)

mülāḥaẓa (< Ar.) “dikkatle bakma” (**GS** 295/4; **LM** R237a-28; **Sİ** R419a-87)

naẓar (< Ar.) “bakma, göz atma” (**FK** 21/3, 102/2, 220/1, 307/4, 471/2, 585/2; **GS** 53/9, 66/1, 142/2, 216/1, 305/5, 408/1; **NŞ** 17/9, 120/3, 200/7, 327/5, 416/4, 517/4; **BV** 7/8, 153/5, 268/7, 303/6, 483/3, 590/1, 657/40; **FŞ** SF47b/12, SF56b/9, SF74b/48, SF80a/25, SF84a/31; **HE** 1b/29, 7b/537, 10b/833, 12b/1039, 22a/1935; **LM** R216b/222, R227b/1356, R230b/1649, R236b/2279; **Sİ** R356b/238, R366a/1189, R381a/2760, R386a/3308; **SS** R307a/78, R321a/1517, R333b/2868, R338b/3384, R353a/4944)

naẓar-bāz (< Ar. naẓar + < Far. bāz) “neşeyle bakan” (**FK** 66/6)

naẓar-bīn (< Ar. naẓar + < Far. bīn) “bakıp gören” (**LM** R240a/2793)

naẓar-gāh (< Ar. naẓar + < Far. gāh) “nazar edilen, bakılan veya bakılacak yer” (**FK** 437/7; **BV** 648/7, 660/2)

naẓarī (< Ar. naẓar + < Far. ī) “bir kere bakmak” (**NŞ** 606/1)

naẓarlıḳ (< Ar. naẓar + < Tr. -lıḳ) “bakma, göz atma” (**FŞ** SF67b/34)

neẓāre (< Ar.) “bakma, seyir” (**FK** 51/4, 171/1, 271/5, 324/3, 434/1; **GS** 44/4, 99/6, 294/3, 486/3, 650/2; **NŞ** 153/5, 241/1, 396/2, 425/7, 610/3; **BV** 154/3, 190/1, 333/4, 438/1, 526/2, 619/4; **FŞ** SF56a/103, SF61a/51, SF67b/38, SF64a/32, SF77b/57, SF84a/32; **LM** R216b/243, R223b/963, R224a/1020, R224b/1059, R235a/2146; **Sİ** R414b/6324; **SS** R308b/223, R316a/1022, R326a/2066, R336b/3164)

neẕẕāre (< Ar.) “bakma, seyir” (**FK** 28/1, 199/6, 394/1, 400/5, 586/2, 647/1, 672/1; **FŞ** SF53a/64, SF58b/130, SF69b/51, SF74a/148, SF81b/161; **HE** 5a/345, 35b/3201; **Sİ** R368a/1436, R373b/2008, R381a/2783, R394a/4112, R404b/5215; **SS** R316a/987, R319a/1294, R321b/1559, R333b/2875, R343b/3930; **GS** 52/8, 142/2, 221/2, 285/6, 380/8, 405/5; **NŞ** 22/5, 105/5, 241/1, 375/1, 455/2, 502/7; **BV** 95/3, 208/5, 385/2, 431/4, 561/3, 740/4)

neẕẕāre-ger (< Ar. neẕẕāre + < Far. ger) “seyirci” (**Sİ** R393a/4042, R398b/4611, R407b/5555)

neẕẕāreī (< Ar. neẕẕāre + < Far. ī) “bakma, seyirle ilgili” (**Sİ** R404b/5230, R408b/5738)

neẕẕāre-i beyżā (< Ar. neẕẕāre + < Far. -i + < Ar. beyżā) “beyaz bakış” (**GS** 677/4, 677/4)

neẕẕārelıġ (< Ar. neẕẕāre + < Tr. -lıġ) “bakma, seyirlik” (**GS** 182/6)

nigāh (< Far.) “bakış, bakma” (**GS** 536/7; **NŞ** 524/1, 682/8; **LM** R236b/2317; **Sİ** R370a/1626, R387b/3459, R398b/4603, R415b/6447)

rū’yet (< Ar.) “görme, bakma” (**GS** 817/1; **FK** 514/5; **NŞ** 563/4; **BV** 552/4, 660/9)

şehlā (< Ar.) “hafif şaşı göz, baygın bakışlı” (**BV** 32/2; **NŞ** 565/3; **HE** 21a/1815, 31b/2800)

tāb-ı naẓar (< Far. tāb + < Far. -ı + < Ar. naẓar) “bakıştaki parlaklık, göz alıcı parlaklık” (**BV** 68/3)

tilmürmek “bakma, ümit ve özlemle bakma, hasretle bakma” (**NŞ** 119/5)

ṭarf (< Ar.) “bakış, göz ucu” (**BV** 250/1; **NŞ** 479/3, 705/1; **HE** 36a/3218)

ṭarfī (< Ar. ṭarf + < Far. ī) “bakış, göz ucu ile ilgili” (**GS** 770/1)

2.57.7. Banma, Bulama, Bulaştırma ile İlgili Kavramlar

āġaşte (< Far.) “bulaşmış, başlangıç” (**FK** 230/1, 269/4; **SS** R319b/1362)

āġeşte (< Far.) “banmış, bulanmış” (**HE** 14a/1158; **BV** 45/1, 199/4)

āgişte (< Far.) “banmış, bulanmış” (**SS** R334b/2956)

āġuşte (< Far.) “bulaştırılmış, kirletilmiş” (**BV** 319/3, 428/2, 650/7; **GS** 66/5)

2.57.8. Çabuk, Hızlı Hareket Etme ile İlgili Kavramlar

bād-pā (< Far.) “yel ayaklı, ayağına çabuk kimse” (**FŞ** SF49b/26, SF75b/36, SF78b/93, SF79b/83; **HE** 9a/690; **Sİ** R374b/2094; **SS** R312b/660, R350a/4591; **FK** 349/2; **GS** 397/5)

bād-pāy (< Far.) “yel ayaklı, ayağına çabuk kimse” (**FK** 60/2, 350/9, 610/5; **GS** 5b-F2/7, 71/2, 363/5, 397/5; **NŞ** 42/5, 590/3; **FŞ** SF47b/19, SF54a/71, SF79a-34, SF79b/79, SF93b/40; **LM** R233a-24, R233b/2000; **Sİ** R374a/2052, R375a/2138, R411a/5962)

bād-pāyī (< Far.) “yel ayaklı, ayağına çabuk kimse” (**FŞ** SF75b/33)

bat “çabuk, çabucak, hemen” (**FK** 305/9, 406/1, 548/6, 605/7, 680/2; **BV** 13/6, 65/6, 73/1, 74/1, 377/3, 420/1, 439/5, 573/5; **GS** 31/3, 77/1, 89/6, 333/6, 345/5, 427/8, 475/8, 523/8; **NŞ** 12/3, 73/4, 286/6; **FŞ** SF105b/57, SF98b/90, SF52b/52, SF63b/116, SF73a/60, SF84b/56; **HE** 31a/2773, 32a/2873, 34a/3027, 41a/3733; **LM** R214b/32, R221b/745, R233a/1944; **Sİ** R355a/70, R369b/1569, R374a/2057; **SS** R308b/225, R316a/1005, R329a/2377)

bat bat “çabuk çabuk, acele acele” (**FŞ** SF65b/87; **GS** 260/3, 522/6, 530/3)

batraḳ “daha çabuk, daha erken” (**FK** 352/4; **BV** 313/3, 320/9, 325/9, 537/7, 557/6, 627/2; **GS** 608/6, **NŞ** 455/4; **FŞ** SF92b/108; **SS** R339b/3504)

çābük (< Far.) “çabuk, seri” (**FŞ** SF102a/40, SF55b/25, SF56a/71, SF73b/115, SF84b/58; **HE** 4a/230, 6b/457, 9b/746, 28b/2517; **LM** R215a/44, R242b/2924; **Sİ** R364b/1051, R375a/2142, R406b/5401, R406b/5432; **SS** R310a/394, R312b/662, R339a/3429; **FK** 29/4, 172/3, 236/4, 395/3, 480/4, 597/7, 683/10; **GS** 70/1, 71/1, 113/3, 186/5, 246/7, 332/5, 394/7; **NŞ** 29/1, 194/5, 257/7, 330/3, 432/7, 510/7, 602/2; **BV** 17/3, 37/4, 61/4, 74/7, 182/7, 229/5, 393/4, 429/2, 460/9, 632/4)

çābük-ḫīz (< Far.) “çabuk coşan, dalgalanan” (**SS** R318a/1223, R333a/2823)

çābüklüg (< Far. çābük + < Tr. -lüg) “serilik, çabukluk” (**HE** 25a/2208)

çābüklük (< Far. çābük + < Tr. -lük) “serilik, çabukluk” (**FŞ** SF76a/77; **BV** 34/4; **GS** 465/6)

çābük-niṣār (< Far. çābük + < Ar. niṣār) “çabuk dağıtan” (**GS** 363/7)

deyr-i sebük-rev (< Ar. deyr + < Far. -i + < Far. sebük-rev) “çabuk hareket etme” (**HE** 11b/906)

enfās-ı şitābī (< Ar. enfās + < Far. -ı + < Far. şitābī) “çabuk, hızlı nefes” (**FŞ** SF76b/117)

esra‘ (< Ar.) “seri, çabuk” (**GS** 301/4)

germ-hīz (< Far.) “aceleci, hızlı süren” (**NŞ** 201/1)

germ-revraḳ (< Far. germ-rev + < Tr. -raḳ) “daha aceleci, daha çabuk giden” (**FŞ** SF47b/12)

ıldam “çabuk, seri” (**FK** 570/6, 529/8; **GS** 379/3)

ıldamlıḳ “çabukluk, serilik” (**FŞ** SF71b/23; **Sİ** R416b/6648)

isti‘cāl (< Ar.) “acele etme, tez olmasını isteme, çabuklandırma” (**SS** R337a/3224, R349a/4489)

pūye-ger-nihād (< Far.) “hızlı” (**LM** R220a/562)

sebük-‘inān (< Far. sebük + < Ar. ‘inān) “çabuk koşan” (**SS** R352b/4888)

sebük-ḫīz (< Far.) “çabuk kalkan, çabuk hareket eden” (**BV** 559/7; **FŞ** SF101a/150, SF52a/33, SF79b/77)

sebük-pāy (< Far.) “ayağına çabuk olan” (**LM** R219b/538)

sebük-pey (< Far.) “ayağına çabuk olan” (**FŞ** SF63a/75; **LM** R216b/212)

sebük-rev (< Far.) “çabuk giden” (**FŞ** SF102a/36, SF79b/73, SF82a/26; **HE** 11b/906; **NŞ** 344/3)

sebük-seyr (< Far. sebük + < Ar. seyr) “çabuk gitme, hızlı gitme” (**FŞ** SF93a/146; **Sİ** R356b/236)

sebük-seyrī (< Far. sebük + < Ar. seyrī) “çabuk gitme, hızlı gitme” (**SS** R338a/3341)

serī‘ (< Ar.) “çabuk, hızlı” (**FK** 306/5; **HE** 5a/335; **Sİ** R360b/624; **SS** R341b/3709; **NŞ** 289/3, 292/4)

serī‘ü’s-seyr (< Ar.) “hızlı giden” (**Sİ** R394b-48; **SS** R334a/2927)

serī‘ü’s-seyrraḳ (< Ar. serī’ü’s-seyr + < Tr. -raḳ) “daha hızlı giden” (**FŞ** SF52a/34)

sür‘at (< Ar.) “hız, çabukluk” (**FŞ** SF48a/64, SF51b/31, SF52a/37, SF71b/24, SF71b/33; **HE** 25a/2202; **LM** R232b/1863; **Sİ** R355a/71, R355a/72, R398b/4582, R410b/5935; **SS** R308b/251, R318a/1227, R328b/2313, R342a/3749, R348b/4454; **GS** 3a-F2/13, 616/6, 625/4; **NŞ** 52/7, 313/4, 597/4; **BV** 8/7, 324/3, 374/2, 493/6, 660/71; **FK** 63/1, 411/8, 586/4, 735/2)

sür‘at-āyīn (< Ar. sür‘at + < Far. āyīn) “hızlı” (**LM** R220b/613)

sür‘at-i seyr (< Ar. sür‘at + < Far. -i + < Ar. seyr) “gidiş hızı, çabukluk” (**HE** 25a/2202)

sür‘at-nümā (< Ar. sür‘at + < Far. nümā) “hız gösteren” (**HE** 6a/396)

sür‘at-nümāy (< Ar. sür‘at + < Far. nümāy) “hız gösteren” (**Sİ** R364b/1050, R391a/3848, R413a/6163)

şitāb (< Far.) “acele etme, çabukluk” (**BV** 42/6, 188/5, 369/5, 395/5, 747/2; **FK** 16/6, 163/6, 304/7, 481/10, 540/7; **GS** 45/2, 77/3, 386/1, 432/3, 475/8, 511/1; **NŞ** 10/8, 42/1, 172/3, 520/4, 530/1, 709/39; **FŞ** SF71b/22, SF77b/51, SF79a/15; **HE** 11b/928, 24a/2082, 27b/2414, 35a/3166, 38b/3492, 41b/3752; **LM** R214b/27, R234a-25, R244b/3131; **Sİ** R357a/253, R367a/1325, R375b/2191, R406a/5347; **SS** R306b/25, R316b/1060, R328a/2249, R337a/3208 , R345b/4162)

şitābān (< Ar.) “acele eden, çabuk olan, koşan, seğirten” (**LM** R241b/2804)

şitābān (< Far.) “acele eden” (**FŞ** SF65a/11, SF67b/8, SF75b/41, SF77a/15, SF79a/14; **LM** R225a/1109, R225b/1172, R230b/1671, R235b/2175, R239a/2597)

şitābī (< Far.) “çabukluk, çabuklukla ilgili” (**FK** 441/4; **FŞ** SF71b/46, SF76b/117; **Sİ** R373b/2009)

şitāblıġ (< Far. şitāb + < Tr. -lıġ) “acele etmek, çabukluk” (**NŞ** 414/4)

ta‘cīl (< Ar.) “acele ettirme, çabuklaştırma” (**FK** 37/5, 518/2, 639/7, 670/8; **FŞ** SF104a/84, SF51a/81, SF65b/93, SF79b/85, SF84a/28; **LM** R215b/137, R222a/774, R222b/816, R237b/2388; **Sİ** R409b/5829; **SS** R311b/549, R316a/1018, R337a/3207, R348b/4481, R351a/4699; **HE** 39b/3563; **GS** 203/7, 322/4; **NŞ** 497/7)

2.57.9. Çekme, Çekiş ile İlgili Kavramlar

çikküçi “çekici” (**HE** 29a/2577)

çikmek “çekme, çekiş” (**BV** 550/6; **FK** 42/5, 147/7, 267/9, 372/4, 416/5, 565/2, 652/5; **GS** 237/7, 658/2, 688/1; **NŞ** 142/4, 278/6, 323/7, 371/6, 467/5, 565/3, 617/5; **FŞ** SF102a/45, SF97b/24, SF55b/48, SF70b/24, SF82a/58; **HE** 21a/1814; **LM** R217a/339, R231a/1740, R243b/3019, R244b/3127; **Sİ** R358a/387, R377b/2405)

çikmek “çekme, çekiş” (**BV** 98/3; **SS** R314a/820, R316a/1021, R327b/2195, R346a/4218)

çikmeklik “çekme, çekiş” (**BV** 579/5; **FK** 652/5; **GS** 248/6; **FŞ** SF87b/53)

keş (< Far.) “çeken, çekici” (**HE** 33a/2937; 7a/531; **SS** R329B/2434, R332a/2711)

keşān (< Far.) “çekenler, çekiciler” (**Sİ** R355b/138, R398b/4622)

tartılmaḳ “çekilme” (**FŞ** SF46b-3)

tartımaḳ “çekme” (**NŞ** 299/5)

tartmaġlıġ “çekmeklik” (**Sİ** R358a/385)

tartmaḳ “çekmek” (**BV** 143/3, 223/4; **FK** 87/1, 123/5, 638/6; **GS** 65/3, 286/4, 732; **NŞ** 536/4; **FŞ** SF71a-28, SF84a/18; **LM** R217a-5; **Sİ** R360a/575, R366b/1243, R390b/3788, R390b/3792, R396b/4391; **SS** R309a/280, R346b/4255)

2.57.10. Çıkma-Çıkarma ile İlgili Kavramlar

çıḳarmaḳ “çıkarma” (**BV** 656/25; **FK** 473/2, 648/5; **GS** 729/3; **NŞ** 196/4, 247/5; **FŞ** SF49a/11, SF51a/74; **HE** 36a/3253; **LM** R232b/1891)

çıḳmaġlıġ “çıkma” (**GS** 256/1; **Sİ** R415a/6377)

çıḳmaḳ “çıkma, ortaya çıkma” (**BV** 75/2, 546/8; **FK** 32/1, 132/5, 387/8, 438/4, 585/4, 657/1, 657/7; **GS** 14/3, 324/2, 386/1, 392/2, 500/7, 550/6, 693/1; **NŞ** 114/6, 114/9, 153/6, 390/1; **FŞ** SF51b/33, SF72a/85, SF80b/86, SF97b/14; **HE** 41b/3734; **Sİ** R357b/353, R358a/360; **SS** R318b/1249, R339a/3462, R344b/4012)

çıḳmaḳlıġ “çıkma, ortaya çıkma” (**LM** R238a/2453)

çıḳmamaḳ “çıkmama, çıkmayış” (**BV** 100/6)

çıkmaslıġ “çıkmama” (**FK** 376/7)

çıḳuġ “çıkık” (**HE** 40a/3610)

2.57.11. Kaynama, Coşma, Coşkunluk ile İlgili Kavramlar

ġaleyān (< Ar.) “kaynama, coşma, coşkunluk) (**LM** R226b-17; **SS** R318a-15, R343a/3878)

ḳaynamaḳ “kaynama, coşma, taşma” (**Sİ** R414b/6349)

pür-cūş (< Far.) “coşku dolu” (**LM** R217a/259, R222b/851)

pür-ḫīz (< Far.) “coşkunluk dolu” (**LM** R216b/202)

pür-kerr (< Far.) “coşkunluk” (**Sİ** R406a/5345)

ḫīz (< Far.) “coşkunluk, dalgalanma” (**FK** 452/7; **NŞ** 209/2; **BV** 99/5, 199/9; **FŞ** SF64a/50, SF66a/5; **HE** 11a/890; **LM** R226a/1199, R236b/2276, R239b/2623; **Sİ** R358a/360, R409b/5853; **SS** R308b/208, R310a/355, R315a/890, R340a/3556)

2.57.12. Çürüme-Çürük ile İlgili Kavramlar

‘afen (< Ar.) “çürüme” (**BV** 38/4; **FŞ** SF101b/158; **SS** R341b/3718)

‘iẓām-ı remīm (< Ar. ‘iẓām + < Far. -ı + < Ar. remīm) “çürük, çürümüş” (**Sİ** R402a/4965)

çörgük/çürgük “çürümüş, çürük” (**BV** 334/2)

çürük “çürük” (**LM** R217a-5; **Sİ** R365a/1083; **BV** 331/1, 334/5; **GS** 347/2, 571/7, 636/3; **NŞ** 334/6, 468/2; **HE** 42a)

remīm (< Ar.) “çürük, çürümüş” (**Sİ** R377b/2394, R402a/4965)

2.57.13. Dağıtma, Yayma, Saçma ile İlgili Kavramlar

bāsıṭ (< Ar.) “yayan, yayıcı” (**NŞ** 576/4)

bāẕil (< Ar.) “bol bol veren, dağıtan” (**FK** 96/9)

bezl (< Ar.) “bol bol verme, saçma” (**BV** 288/3; **FK** 733/1, 756/1; **GS** 704/1; **NŞ** 223/1; **FŞ** SF45b/13, SF52b/9; **HE** 14b/1226, 18b/1579, 19a/1654, 22b/1978, 30b/2706, 38a/3430; **Sİ** R359a/467, R364b/1042, R365b/1147, R400a/4744, R400a/4765; **SS** R325a/1973, R329B/2407, R333b/2845, R335b/3088, R352b/4864)

bezl-sāz (< Ar. beẕl + < Far. sāz) “saçıcı, dağıtıcı” (**HE** 30b/2707)

dökmek “dökme, saçma” (**Sİ** R359a/468)

efşān (< Far.) “saçan, serpen, yayan” (**HE** 9a/676; **NŞ** 75/3, 145/4, 310/1, 364/7; **BV** 20/8)

fesḫ (< Ar.) “bozma, bozulma, dağıtma, dağılma” (**Sİ** R388b/3539)

feşān (< Far.) “saçan, saçıcı” (**NŞ** 178/7, 359/4)

niṣār (< Ar.) “saçma, serpme” (**FK** 359/2, 445/3, 632/2, 681/56; **GS** 1/4, 98/2, 148/5, 176/1, 257/6, 326/2; **NŞ** 27/7, 166/5, 239/7, 356/5, 456/3, 513/4; **BV** 133/7, 262/5, 352/3, 427/2, 483/2; **FŞ** SF103a/137, SF63b-22, SF73a/75, SF77b-33, SF81b/147; **HE** 3a/172, 18b/1586, 20a/1711, 30b/2730, 38a/3430; **LM** R217a/383, R217a/388, R233b/2009, R235a/2136; **Sİ** R367a/1299, R376b/2291, R387a/3395, R406b/5429; **SS** R308b/221, R309a/259, R313a/702, R321a/1496, R327a/2172, R341b/3710)

niṣārī (< Ar. niṣār + < Far. ī) “saçma, serpme ile ilgili” (**FŞ** SF47b/32, SF48b/37, SF78b/89; **GS** 564/6)

niṣārlıḳ (< Ar. niṣār + < Tr. -lıḳ) “saçma, serpme” (**LM** R246b/3326)

saçılmaġ “saçılma, dağılma, serpilme” (**SS** R312a/561)

saçılmaḳ “saçılma, dağılma, serpilme” (**HE** 20a/1706; **SS** R306b/23)

saçılmaḳlıġ “saçılma, dağılma, serpilme” (**HE** 8a/593)

saçḳuçı “saçıcı, dağıtıcı” (**NŞ** 693/1)

saçmaġ “saçma, serpme, dağıtma” (**BV** 712; **FŞ** SF45b/12, SF52b/9; **HE** 18b/1565, 19a/1654; **LM** R217a/388)

saçmaġlıġ “saçma, serpme, dağıtma” (**BV** 681/2; **Sİ** R358a/397)

saçmaḳ “saçma, serpme, dağıtma” (**BV** 433/2; **FK** 519/4; **GS** 569/1; **NŞ** 383/6, 561/7; **FŞ** SF102a/47, SF64a/45; **HE** 18b/1582, 22b/1977; **LM** R215a-2; **Sİ** R355b/108, R357b/318, R362a/819, R381b-34; **SS** R335a/3041)

saçmamaḳ “saçmama, dağıtmama” (**GS** 695)

tarḳatmaġ (< Moğ.) “dağıtma, bölme, paylaştırma, taksim etme” (Sİ R365a/1121)

tefvīz (< Ar.) “dağıtma” (**Sİ** R378b/2512)

tevzī‘ (< Ar.) “dağıtma, dağıtılma” (**SS** R328a/2288)

tökküçi “dökücü, saçıcı” (**GS** 213/6)

tökmek “dökme, saçma” (**FK** 294/1, 488/6, 645/3, 665/4; **GS** 404/1, 452/6, 597/5, 717/1, 723/1; **NŞ** 194/1, 583/5, 657/87, 695/1; **FŞ** SF106a/15, SF57b/14, SF76a/50, SF88a/109; **HE** 23b/2073; **LM** R222a/768, R232a/1855, R235b/2258; **Sİ** P455a-68, R357a/258, R362b/871, R392a/3950; **SS** R320a/1417)

töktürmek “döktürme, saçtırma” (**NŞ** 91/7)

tökülmek “dökülme, saçılma, yayılma” (**BV** 254/3; **FK** 52/6; **NŞ** 335/6)

yayılmaḳ “yayılma, dağılma, saçılma” (**FŞ** SF70a/6)

yaymaḳ “yayma, serme, açma” (**FŞ** SF52b-11; **Sİ** R400b-55)

2.57.14. Bağlama, Düğümleme ile İlgili Kavramlar

baġlamaḳ “bağlama” (**BV** 455/2; **FK** 17/7, 116/2, 681/75; **GS** 507/7, 682ı/5; **NŞ** 281/6), 418/4, 681; **FŞ** SF66b/21; **SS** R312a/576)

baġlıġ “bağlı, düğümlü” (**BV** 186/4, 219/4, 363/1, 425/3, 445/1, 448/7; **FK** 207/3, 465/1, 646/5; **GS** 107/6, 571/1; **NŞ** 10/6, 101/4, 331/3, 409/4, 530/6, 551/2; **FŞ** SF47a/15, SF66b/41; **LM** R238b/2504; **Sİ** P455b/5614; **SS** R338b/3403)

2.57.15. Vurma, Darbe, Darp Etme ile İlgili Kavramlar

ḍarb (< Ar.) “vurma, darbe” (**FŞ** SF65b/81, SF75a/120, SF76b/101, SF88a/94, SF98a/37; **Sİ** R406a/5370, R412b/6122, R412b/6155; **SS** R307a/51, R314a/794, R320a/1441, R339a/3431; **GS** 436/5; **NŞ** 201/5, 514/5)

ḍarb-dest (< Ar. ḍarb + < Far. dest) “elin darbesi” (**Sİ** R374a/2032)

ḍarbe (< Ar.) “vurma, çarpma” (**FŞ** SF54a/65, SF72b/17, SF78a/33, SF78a/50, SF92a/74; **LM** R232a/1853)

ḍarb-ı dest (< Ar. ḍarb + < Far. -ı + < Far. dest) “elin darbesi, bilek gücü” (**FŞ** SF78a/32, SF82a/57; **FŞ** SF75a/120)

ḍārib (< Ar.) “darbeden, çarpan, döven” (**FŞ** SF64b/89)

kāc (< Far.) “tokat, darbe, yıkım” (**FK** 40/5, 228/6, 409/3, 593/3; **GS** 70/7, 97/3, 199/4, 649/3, 660/5, 668/3; **NŞ** 44/2, 270/3, 657/16; **BV** 144/3, 154/4, 421/4, 476/4, 617/1, 739/1; **FŞ** SF90b/69; **HE** 20a/1720, 40a/3612; **Sİ** R395a/4245, R402a/4982, R416a/6479)

ḳaḳmaġ “çakma, vurma, kakma” (**GS** 414/5)

ḳaḳmaḳ “çakma, vurma, kakma” (**FK** 250/6; **GS** 73/8, 233/1)

ḳaḳturmaġ “çaktırma” (**NŞ** 340/5)

kūb (< Far.) “vurma, vuruşma” (**FŞ** SF106b/35, SF71b/49; **Sİ** R385a/3194)

sīlī (< Far.) “şamar, tokat” (**HE** 4a/250)

sīlī-i güneh (< Far. sīlī + < Far. -i + < Far. güneh) “günah tokadı” (**HE** 4a/250)

soḳmaġ “sokma, vurma, darp etme” (**FŞ** SF65a/28)

soḳmaḳ “sokma, vurma, darp etme” (**FŞ** SF66b/28)

tipmek “tepme, çiğneme, hayvan arka ayağı ile vurma” (**BV** 727/3; **HE** 30a/2659)

urmaġ “vurma, çarpma” (**FK** 505/2; **GS** 602/1, 602/7; **NŞ** 172/3, 353/1, 605/1, 673/2; **FŞ** SF64a/60, SF84a-38, SF91b-44, SF98b/92, SF98b/92; **HE** 20a/1721, 33a/2972; **Sİ** R357b/357, R358a/369, R392b/3989; **SS** R336a/3138)

urmaḳ “vurma, çarpma” (**BV** 333/2; **FK** 111/1, 273/3, 391/7, 420/6, 491/4, 667/3; **GS** 101/7, 281/1, 327/1, 346/5, 373/2, 424/2; **NŞ** 231/2, 308/1, 406/2, 643/6, 669/4; **FŞ** SF100a/11, SF98b/116, SF48b/44, SF61b/37, SF74b/45; **HE** 17b/1484, 42a; **LM** R223a/910, R231a/1740, R233b/1985, R243b/3018; **Sİ** R355a/49; **SS** R312b-9, R318a/1224, R336a/3135, R350b/4674)

urmaḳlıġ “vurma hâli” (**NŞ** 498/4)

urmamaḳ “vurmama, çarpmama” (**NŞ** 418/2)

yumruġ “elin yumulmuş biçimi, yumruk” (**Sİ** R358b/448; **FK** 583/6)

żarb (< Ar.) “vurma, güç” (**HE** 35a/3168; **LM** R244b/3121; **NŞ** 235/7)

żarbe (< Ar.) “vurma, çarpma” (**FK** 43/7; **HE** 35a/3154)

żarb-ı dest (< Ar. żarb + < Far. -ı + < Far. dest) “elin darbesi” (**LM** R244b/3121)

2.57.16. Çağırma-Çağrı ile İlgili Kavramlar

da‘vet (< Ar.) “çağırma, çağrı” (**HE** 13b/1108, 19b/1678, 21b/1865)

da‘vet-i dīn (< Ar. da‘vet + < Far. -i + < Ar. dīn) “dine davet etme, çağırma” (**HE** 13b/1108)

ṣalā (< Ar.) “ilan etme, çağırma, davet” (**FK** 7/2, 604/1; **GS** 104/7; **NŞ** 1/4, 32/1, 422/5, 644/7; **HE** 1b/16, 26a/2312; **LM** R220a/602, R235b/2203, R247b-37; **Sİ** R364b/1031; **SS** R351b/4762)

ṣalāyī (< Ar.) “ilan etme, çağırma, davet ile ilgili” (**FŞ** SF67b/54)

2.57.17. Deneme, Sınama, Tecrübe ile İlgili Kavramlar

āzmā (< Far.) “denemiş, sınamış” (**Sİ** R415a/6396)

āzmāyiş (< Far.) “tecrübe, deneme, sınama” (**Sİ** R382b/2948; **Sİ** R385a/211; **SS** R333b/2865, R335a/3020)

āzmūn (< Far.) “tecrübe, deneme, sınama” (**FK** 101/8; **NŞ** 166/6; **Sİ** R413a/6200)

ḫām (< Far.) “olgunlaşmamış, tecrübesiz, pişmemiş, olmamış” (**FŞ** SF64a/46, SF95b/17, SF96a/49; **HE** 16b/1371, 22b/1947; **LM** R234a/2056; **Sİ** R384b/3128, R385a/3208, R413a/6171, R415b/6467; **GS** 6a-F2/20, 797/1; **NŞ** 26/3, 362/7, 659; **BV** 187/7, 299/8)

ḫāmlıġ (< Far. ḫām + < Tr. -lıġ) “tecrübesizlik” (**GS** 312/2)

ḫāmraḳ (< Ar. ḫām + < Tr. -raḳ) “daha tecrübesiz” (**GS** 12b-F2/14)

imtiḥān (< Ar.) “deneme, sınama” (**FK** 101/8, 352/8, 475/5, 630/5; **GS** 302/2, 325/5; **NŞ** 68/5, 398/6, 552/6; **BV** 73/4, 273/3; **Sİ** R377b/2400, R385a/214; **Sİ** R375a/2158)

kār-āzmāy (< Far.) “tecrübeli; görgülü; iş bilen” (**Sİ** R393a/4046)

puḫte (< Far.) “tecrübesiz, toy” (**BV** 423/2; **FŞ** SF105b/49; **Sİ** R355b/136; **SS** R328a/2294; **GS** 309/4, 317/4, 626/5; **NŞ** 387/9)

puḫtelıġ (< Far. puḫte + < Tr. -lıġ) “tecrübesizlik, toyluk” (**GS** 530/7)

tecribe (< Ar.) “tecrübe, görmüş geçirmişlik” (**FK** 689/148, 755/1; **HE** 32b/2900; **Sİ** R388b/3543, R388b/3547, R388b/3548; **SS** R321a/1517)

2.57.18. Dokunma, Dokunuş ile İlgili Kavramlar

‘aṭf (< Ar.) “eğme, meylettirme, dokunma” (**NŞ** 477/2)

lāmise (< Ar.) “dokunma duygusu” (**HE** 12a/975)

lems (< Ar.) “elle dokunup duyma, elle tutma” (**BV** 249/7)

mess (< Ar.) “yapışma, değme, dokunma; meydana gelme” (**FŞ** SF71b/61)

misās (< Ar.) “değip dokunma, el sürme” (**FŞ** SF61a/73; **HE** 3a/162)

mü’eṩṩir (< Ar.) “içe işleyen, dokunaklı” (**FK** 727; **NŞ** 556/6; **HE** 12a/974; **Sİ** R407b/5539; **SS** R345b/4123; **NŞ** 657/7)

mümās (< Ar.) “temas eden, dokunan, ilişen” (**Sİ** R404a/5158; **BV** 232/5)

nesīc (< Ar.) “dokunma, dokunmuş” (**GS** 112/6; **NŞ** 108/4; **Sİ** R398b/4588)

2.57.19. Doldurma, Dolu Olma ile İlgili Kavramlar

leb-ā-leb (< Far.) “ağzına kadar dolu” (**FK** 49/7, 181/1, 502/6, 548/6, 681/77, 689/78; **GS** 8/3, 88/2, 223/7, 310/4, 470/4, 522/6; **NŞ** 48/8, 56/6, 329/7, 448/5, 581/8; **BV** 57/6, 140/7, 348/4, 400/6, 401/6; **FŞ** SF48a/22, SF56b/40, SF66a/116, SF81b/151; **HE** 4a/243; **LM** R247b/3454; **Sİ** R359b/563, R397a/4431, R411a/5988)

leb-le-leb (< Far.) “ağzına kadar dolu” (**BV** 384/7; **HE** 8a/603)

memlū (< Ar.) “dolu, doldurulmuş” (**FK** 201/7, 320/5, 491/2, 689/346, 689/50; **GS** 166/8, 470/2, 596/5, 711/4; **NŞ** 313/5, 355/7; **BV** 340/7, 461/2, 661; **FŞ** SF77b/62, SF90a/106; **HE** 6b/450, 24b/2168; **LM** R230a/1625; **Sİ** R355a/64, R391b/3853, R413b/6233; **SS** R312b/630, R314a/778, R323a/1721, R336a/3123)

meşḥūn (< Ar.) “doldurulmuş, dolu” (**HE** 40b)

tola “dolu, doldurulmuş” (**FK** 20/8, 118/6, 222/7, 465/7, 604/2; **NŞ** 71/4, 313/8; **FŞ** SF45b/20; **LM** 381, 1703, 2899, 2909, R241b/2799; **SS** R324a/1850, R324b/1878, R340a/3542, R349b/4568; **HE** 13b/1127, 14a/1152, 44a/3985, 44a/3986; **Sİ** R359a/474, R363b/965, R365b/1134, R383a/2982)

toldurmaġ “doldurma” (**NŞ** 605/5)

toldurmaḳ “doldurma” (**NŞ** 356/5)

tolmaḳ “dolma” (**GS** 418/6)

2.57.20. Dönme, Gezme, Dolaşma ile İlgili Kavramlar

‘aşer-gerd (< Ar. ‘aşer + (< Far. gerd) “(genç bir deveyle) on ayda dönme” (**HE** 13b/1098)

‘avd (< Ar.) “geri gelme, dönme” (**BV** 23/1; **GS** 683/30; **NŞ** 345/5; **FŞ** SF76a/59, SF87a/98; **LM** R217a/258, R228b/1458, R230b/1670; **Sİ** R357b/309, R357b/321, R408b/5737, R408b/5740)

‘avf (< Ar.) “(kuş için) çevresinde dönüp dolaşma, gezinme” (**FŞ** SF101a/139, SF98a/47)

‘inān-tāb (< Ar. ‘inān +< Far. tāb) “dizgin çevirip dönen” (**FŞ** SF82b/3; **Sİ** R369a/1530)

aylan “dönme” (**GS** 349/5)

aylandurmaḳ “döndürme, dolaştırma” (**FK** 189/2)

aylanmaġ “döndürme, dolaştırma” (**Sİ** R391a/3819)

aylanmaḳ “döndürme, dolaştırma” (**FŞ** SF71b/23)

cevelān (< Ar.) “dolaşma, gezinme” (**LM** R217a/437; **SS** R332b/2762; **NŞ** 483/2)

cevlān (< Ar.) “dolaşma, gezinme” (**FŞ** SF49b/26; **HE** 9a/699, 18a/1537, 25a/2184, 25a/2209, 35a/3152; **LM** R219a-9, R248a/3519; **Sİ** R362a/784, R375a/2137, R375b/2192, R399a/4634, R406b/5442; **SS** R310a/354; **FK** 3/9, 442/2, 472/4, 487/3, 569/4; **BV** 18/3, 51/7, 310/7, 350/5, 483/1, 563/2, 618/1; **GS** 27/5, 71/2, 174/4, 265/2, 301/4, 334/1, 423/3, 547/3; **NŞ** 17/4, 193/7, 429/5, 510/7)

cevlān-geh (< Ar. cevlān + < Far. geh) “gezme, dolaşma yeri” (**Sİ** R356b/247; **BV** 38/1, 524/5; **FK** 271/2; **GS** 8/1, 438/6)

cevlānī (< Ar. cevlān + < Far. ī) “dolaşma, gezinme ile ilgili” (**SS** R310a/356)

dā’ir (< Ar.) “ait, ilgili, devreden, dönen” (**NŞ** 585/7)

dāyir (< Ar.) “devreden, dönen” (**FŞ** SF52a/35, SF55b/43, SF79b/94; **HE** 9a/693, 32a/2845; **LM** R230a/1604; **Sİ** R390a/3728; **SS** R311a/482, R325b/2019, R341b/3699, R341b/3708; **BV** 219/7; **GS** 12a-F2/26, 21/6, **NŞ** 19/8)

gerdende (< Far.) “dönme, dönüş” (**FK** 689/250)

gerdiş (< Far.) “dönme, dönüş, dolaşma” (**FK** 94/7, 400/6, 656/5, 689/334; **GS** 404/6, 639/7; **NŞ** 124/6; **HE** 6b/470, 20b/1780, 26a/2291, 26a/2310, 35b/3205; **LM** R226a/1226; **Sİ** R363a/914, R367a/1308, R374b/2075, R382a/2875)

gerdiş-nümāy (< Far.) “dönen” (**HE** 27a/2370)

geşt (< Far.) “gezme, dolaşma, seyretme” (**LM** R222b/819)

geşt (< Far.) “gezme, seyretme” (**FK** 71/5, 581/3; **GS** 310/3; **NŞ** 298/1, 446/3; **BV** 167/2, 468/3; **FŞ** SF72b/1, SF74b/72, SF89a/16; **LM** R235b/2173, R242b/2946, **Sİ** R392a/3943, R404a/5194, R420b/7078, **SS** R347a/4280, R347a/4285)

ḥavelān (< Ar.) “dönme, dolaşma” (**LM** R217a/437)

igergüçi “eğirici, döndürücü” (**LM** R232a/1844)

igermek “eğirme, dönme” (**FŞ** SF51b/33; **Sİ** R406b/5412)

ivrülmek “dönme, çevresinde dönme” (**GS** 252/2; **GS** 350/6; **NŞ** 535/5; **BV** 227/1/1)

ivürmek “evirme, çevirme, döndürme” (**GS** 492/5, 510/5; **NŞ** 346/6)

iyāb (< Ar.) “geri dönme” (**Sİ** R419a-88)

ḳayıtmaḳ “dönme” (**SS** R348a/4400)

ḳaytarmaġ “çevirme, geri döndürme” (**Sİ** R413b/6218)

ḳaytarmaḳ “çevirme, geri döndürme” (**FK** 640/2; **BV** 247/3; **FK** 640/2)

ḳaytılmaġlıġ “dönme, çekilme, dönüp gitme” (**NŞ** 627/1)

ḳaytmaġlıġ “dönme, çekilme, dönüp gitme” (**SS** R323a/1716)

ḳaytmaḳ “dönme, çekilme, dönüp gitme” (**FŞ** SF67a-25; **Sİ** R381a/2784; **SS** R323a/1715; **SS** R340b/3597)

kizmeg “gezme, yürüme, dolaşma” (**FŞ** SF88b-42)

kizmek “gezme, yürüme, dolaşma” (**GS** 57/6, 67/3; **HE** 39a/3522, **LM** R216a/170, R226b/1232; **Sİ** R384a-36)

muṭāf (< Ar.) “tavaf edilecek, etrafı dolaşıp ziyaret edilecek yer” (**FŞ** SF91b/8, SF98a/35)

muṭāfī (< Ar.) “tavaf edilecek, etrafı dolaşıp ziyaret edilecek yer ile ilgili” (**FŞ** SF89a/16)

münḳalib (< Ar.) “dönen, değişen” (**FK** 55/4; **FŞ** SF97a/33)

münḳalib-veş (< Ar. münḳalib + < Far. veş) “dönen, değişen gibi” (**FŞ** SF97a/33)

mürāca‘āt (< Ar.) “başvurma, geri dönme” (**HE** 38a/3428)

neverd (< Far.) “dönen, dolaşan” (**FK** 680/3; **BV** 122/4; **FŞ** SF95b-47; **Sİ** R355a/84, R359a/515, R374b/2118, R417b/6729; **SS** R316a/984, R323b/1759, R328b/2312, R348b/4476)

neverden (< Far.) “dönen, dolaşan” (**Sİ** R405b/5299)

neverdī (< Far.) “dönen, dolaşanla ilgili” (**Sİ** R415b-80)

rāci‘ (< Ar.) “geri gelen, dönen” (**FK** 307/6, 615/4; **GS** 302/7; **FŞ** SF85a/36; **LM** R219a/467, R233b/1970; **Sİ** R364b/1058, R378b/2533, R394a/4143; **SS** R307b/133, R321a/1498, R333a/2794, R333b/2871)

ric‘at (< Ar.) “geri dönme, gerilme” (**LM** R232b/1862, R232b/1863; **FK** 681/94; **BV** 660/34; **GS** 682i/4)

rucū‘ (< Ar.) “dönme, geri dönme” (**FŞ** SF55a/74, SF60a/132, SF80a/21; **GS** 581/2, 798/1)

sāyir (< Ar.) “gezen, dolaşan” (**BV** 310/2, 41/4, 160/6, 249/4; **FK** 42/4, 151/2, 412/5, 485/7, 522/9, 628/8; **GS** 39/5, 294/6, 363/1, 455/9, 470/3, 617/3; **NŞ** 192/6, 433/3; **FŞ** SF50a/17 , SF62b/13, SF72b/25, SF73a/50, SF79b/94; **HE** 5b/389, 6b/482, 11a/859, 15a/1238, 20b/1774; **LM** R216a/180, R223a/879, R230a/1604, R235b/2175; **Sİ** R355a/77, R356b/242, R381a/2791, R391b/3887, R404a/5184; **SS** R306b/17, R317a/1118, R323b/1784, R334b/2977, R341b/3708)

sāyir-i maḳāmāt (< Ar. sāyir + < Far.-i+ < Ar. maḳāmāt) “makamlar, mevkiler gezen, dolaşan” (**SS** R317a/1118)

sāyir-i nās (< Ar. sāyir + < Far. -i + < nās) “gezen insanlar” (**HE** 20b/1774; **Sİ** R391b/3887)

seyrān (< Ar.) “eğlenme için bakma, temaşa, gezinme” (**NŞ** 150/3)

seyr-i maḳāmāt (< Ar. seyr + < Far. -i + < Ar. maḳāmāt) “makamlarda gezme” (**GS** 143/6)

seyr-i seb‘a-yi seyyār (< Ar. seyr + < Far. -i + < Ar. seb‘a + < Far. -yi + < Ar. seyyār) “yedi gezegeni gezme, dolaşma” (**SS** R352b/4881)

seyyār (< Ar.) “gezen; gezici” (**BV** 255/6, 595/7; **FK** 189/2, 290/6, 628/8; **GS** 98/1, 242/7, 476/4, 570/8; **NŞ** 409/6; **FŞ** SF75a/86; **LM** R235b/2238; **SS** R325a/1942, R328a/2251, R338a/3334, R350b/4664, R350b/4665)

seyyāh-ı cihān-gerd (< Ar. seyyāh + < Far. -ı + < Far. cihān-gerd) “dünyayı gezen, dolaşan seyyah” (**Sİ** R384a-36)

taḥvīl (< Ar.) “dönme, yönünü bir tarafa çevirme” (**FŞ** SF57b/1; **Sİ** R411a/5985)

tigürmek “çevirme, döndürme, dolaştırma” (**FŞ** SF105a-53; **HE** 30b/2703, 30b/2708; **LM** R234b/2094)

tīz-gerd (< Far.) “çabuk dönen” (**GS** 639/7; **NŞ** 120/6; **Sİ** R405a/5260, R417b/6729)

tizgin “dönmüş” (**GS** 654/7)

ṭavāf (< Ar.) “tavaf, bir yerin etrafında dolaşma” (**BV** 272/5, 552/2; **FK** 97/2; **GS** 7a-F2/17, 270/5, 316/7, 653/1; **FŞ** SF91b/8; **HE** 11b/907, 15b/1276, 15b/1281; **LM** R229b-20, R230b/1667, R246b/3282; **Sİ** R361a/677, R373a/1955, R384a/3081, R384b/3131; **SS** R322b/1702, R322b/1703, R323a/1709, R334a/2888; **NŞ** 55/1)

ṭavf (< Ar.) “tavaf, dönme, dolaşma” (**BV** 337/6, 514/6, 582/3; **FK** 60/7, 132/3, 317/1, 470/4, 544/9; **GS** 248/1, 259/6, 305/8, 516/7, 518/7, 728/1; **NŞ** 387/8, 471/9; **HE** 10b/824, 15a/1265, 15b/1279, 42a/3785; **LM** R222b-12, R230a/1600, R230b/1663, R243b/3051; **Sİ** R368a/1432, R384b/3143, R419b/6966, R420b/7080; **SS** R311a/479)

ṭavf-gāh (< Ar. ṭavf + < Far. gāh) “dönme, dolaşma yeri” (**Sİ** R419b/6966)

ṭayerān (< Ar.) “uçma, havada dolaşma” (**HE** 25b/2253; **Sİ** R356b-4)

yanmaḳ “dönme” (**GS** 539/3; **NŞ** 471/8; **LM** R238a/2455, R239a/2554; **Sİ** R406b/5400; **SS** R339a/3447; **BV** 615/7; **SS** R308b/246)

yüzlenmek “yüzünü dönme, yönelme” (**GS** 611/4)

2.57.21. Eritilme ile İlgili Kavramlar

müzāb (< Ar.) eritilmiş, erimiş” (**FK** 674/4, 689/131; BV 243/9; **NŞ** 668/2)

2.57.22. Gelme-Geliş ile İlgili Kavramlar

kėlgüçi “gelici” (**HE** 31b/2820, 42b/3847)

kėlmeg “gelme” (**FŞ** SF56b-15; **HE** 2b; **Sİ** R394a/4129)

kėlmek “gelme” (**Sİ** R357b/334, R388b/3542, R395a/4252, R413a/6169, R421a/7104; **FŞ** SF104b/140, SF97a/25, SF65b/62, SF74a/8, SF82b/72, SF86a/9; **HE** 31b/2818, 37b/3369; **FK** 77/4, 101/4, 265/3, 406/4, 592/1; **GS** 283/3, 682i/4; **NŞ** 78/5, 91/3, 175/4, 305/4, 390/5, 402/9, 538/8, 591/5; **SS** R309a/270, R321a/1535, R335b/3060; **BV** 39/5, 284/5)

kėlmeklig “gelme” (**FŞ** SF104b/142, SF48a/63; **LM** R231a/1729)

maḳdem (< Ar.) “adım, gelme, geliş, dönüp gelme” (**HE** 38a/3429, 43a/3911; **FK** 359/2; **GS** 6a-F2/4, 7/8, 211/4; **NŞ** 17/3, 157/2; **BV** 659/52; **FŞ** SF103a/137, SF104b/165, SF52a/17, SF68a/101; **LM** R216b/225, R229b/1591, R231a/1702; **Sİ** R357a/263, R357a/283, R366a-19, R367a/1296, R416a/6612; **SS** R308a/183, R327a/2145, R331b/2629, R335a/3001)

taḳaddüm (< Ar.) “önce gelme, ileri geçme, ileride bulunma” (**GS** 51/7, 444/4; **SS** R308a/182)

āyed “gelme, geliş” (**NŞ** 490/2)

kėlmeslik “gelmezlik, gelmeyiş” (**BV** 496/1)

kėliş “gelme, geliş” (**GS** 269/1, 678/5; **NŞ** 257/1, 258/5; **BV** 640/2; **FK** 254/2; **Sİ** R395a/4261, R417b/6761)

ictimā’ (< Ar.) “bir araya gelme, toplanma” (**BV** 744/5)

muḥdeş (< Ar.) “sonradan gelmiş” (**FK** 93/2)

ḫuṭūr (< Ar.) “hatıra gelme, akla gelme” (**GS** 7b-F2/6, 134/8; **BV** 197/6; **HE** 15a/1245; **Sİ** R370a/1607, R410a/5884, R416b/6681; **SS** R318a/1205)

iḳtirān (< Ar.) “yanına gelme, yanaşma” (**HE** 1b/22, 27b/2437; **BV** 7/4)

2.57.23. Gitme- Gidiş ile İlgili Kavramlar

azīmet (< Ar.) “gitme, gidiş” (**LM** R222b/817, R228b/1456, R235b/2174, R245b/3233, R248b/3547)

ʻazīmet (< Ar.) “gitme, gidiş” (**GS** 5b-F2/7, 192/7, 233/2, 424/6, 668/5, 831/1; **NŞ** 129/7, 149/5, 272/6, 304/5, 587/7; **BV** 417/7, 478/1; **FK** 265/7, 552/9, 625/7, 687/14; **FŞ** SF104a/75, SF91a/117, SF98a/34, SF62b/18, SF63b/126; **HE** 7b/552, 19b/1693, 28a/2474; **Sİ** R357b/355, R372a/1828, R379b/2636, R384b/3163; **SS** R322b/1683, R332b/2728, R339b/3498, R343b/3921)

2.57.24. Gösteriş, Gösteriş Yapma ile İlgili Kavramlar

nümāy (< Far.) “gösterme, gösteriş” (**Sİ** R410b/5923)

nümāyān (< Far.) “görünen, meydanda olan” (**FŞ** SF80b/44)

nümāyende (< Far.) “gösterici, görünücü” (**NŞ** 685/4)

nümāyiş (< Far.) “gösteriş” (**FŞ** SF50a-9, SF67b/33, SF69a-26; **HE** 10a/803; **LM** R247a/3394; **Sİ** R382b/2948, R389a/3620, R389b/3654, R398b/4600; **SS** R333b/2865; **GS** 11a-F2/2)

nümūd (< Far.) “gösteren, görünen” (**FŞ** SF68a/62; **LM** R226b/1251; **GS** 648/5; **NŞ** 122/5)

ıẓhār (< Ar.) “belirtme, gösterme, ortaya çıkarma” (**FK** 48/2, 124/3, 274/8, 387/6, 405/2, 506/1, 628/6, 769/1; **Sİ** R394b/4174)

nümūdī (< Far.) “gösteren, görünen ile ilgili” (**FŞ** SF58b/88)

işāret (< Ar.) “bir şeyi gösterme” (**FK** 61/3, 261/3, 354/3, 691/1; **GS** 288/6, 600/2; **NŞ** 522/6, 606/1, 680/5; **BV** 101/1; **FŞ** SF63a/61, SF65a/38, SF68a/87, SF86b/84, SF101b/161; **HE** 1b/31, 7a/509, 42a/3798; **LM** R248b/3564; **Sİ** R367b/1386, R395a/4228, R407a/5483, R421a/7122; **SS** R311b/526, R327a/2153, R329a/2373, R335a/3030)

işāretī (< Ar. işāret + < Far. ī) “bir şeyi gösterme ile ilgili” (**LM** R234a/2020; **SS** R335a/3030)

ṭumṭurāḳ (< Ar.) “gösteriş, tantana” (**BV** 314/6; **Sİ** R401a-56)

ālāyiş (< Far.) “debdebe, gösteriş” (**FK** 738, 738/1; **FŞ** SF46b/9; **HE** 13a/1078, 24b/2152; **Sİ** R369a/1508, R355b-2)

ḫod-nümā (< Far.) “gösterişe meraklı olan” (**GS** 497/7)

ḫod-nümālıġ (< Far. ḫod-nümā + < Tr. -lıġ) “gösterişe meraklı olma” (**GS** 660/1; **NŞ** 274/1; **BV** 179/3)

ḫōd-nümālıġ (< Far. ḫod-nümā + < Tr. -lıġ) “gösterişe meraklı olma” (**Sİ** R400a/4780)

ḫod-nümāy (< Far.) “gösterişe meraklı olan” (**GS** 468/7, 655/4)

mu‘ciz-nümāy (< Ar. mu‘ciz + < Far. nümāy) “mucize gösteren, mucize derecesinde bir iş ortaya koyan” (**HE** 5b/359; **GS** 536/4)

2.57.25. Haddini Aşma, Coşma, Saldırma ile İlgili Kavramlar

cūş (< Far.) “coşma, kaynama, taşma” (**FK** 689/142, 717/1; **BV** 242/3; **GS** 65/8, 262/3, 791/1; **NŞ** 262/1, 298/2; **FŞ** SF48b/61, SF53a/62, SF62a/6, SF71a/88, SF82b/84; **HE** 3b/203, 4a/233, 17b/1503, 23b/2057, 24a/2110; **LM** R220b/634, R226b/1290, R239a/2596, R248b/3560; **Sİ** R372b/1898, R372b/1904, R393a/4019, R396b/4399; **SS** R309a/257, R309b/329, R320b/1459, R333a/2777, R342a/3784)

cūşān (< Far.) “coşan, kaynayan” (**FŞ** SF55b/45; **BV** 165/6)

cūşī (< Far.) “coşma, kaynama, taşma” (**Sİ** R387b/3464)

cūşiş (< Far.) “coşma, kaynama” (**Sİ** R394a/4107)

farṭ (< Ar.) “taşkınlık” (**FŞ** SF101a/145, SF101a/146; **FŞ** SF65a/21; **LM** R234a-25; **Sİ** R355b/113, R367b/1363, R414b/6351)

ġulū (< Ar.) “haddini aşma, taşkınlık, tecavüz, hücum” (**FK** 186/1, 186/7, 533/5, 547/3, 689/346; **GS** 407/3, 527/4; **NŞ** 509/3; **FŞ** SF52b/39, SF84b/52; **HE** 10b/813, 10b/827, 34a/3044; **LM** R217a/274, R223a/879; **Sİ** R369a/1519, R374a/2028, R376a/2285, R393b/4057, R413b/6259; **SS** R323a/1721, R326a/2061, R349b/4572)

ġulüv (< Ar.) “haddini aşma, taşkınlık, tecavüz, hücum” (**FK** 155/3, 224/3; **BV** 509/3, 511/5, 522/7; **HE** 14a/1152, 16a/1359, 21b/1882, 39a/3532; **LM** R235b/2172; **SS** R335b/3084; **Sİ** R363b/961; **GS** 683/107; **NŞ** 263/2, 309/6)

ġulüvv (< Ar.) “haddini aşma, taşkınlık, tecavüz, hücum” (**GS** 35/6; **SS** R314a/775, R330b/2560)

ḫamle (< Ar.) “ileri atılma, saldırış” (**FŞ** SF47b/17, SF54a/67, SF64a/59, SF66b/51; **HE** 32b/2920, 35a/3160, 41b/3764; **Sİ** R356b/247, R404b/5201, R404b/5202, R406a/5383)

ḫurūşān (< Far.) “coşan, çağlayan” (**FŞ** SF55b/45)

hücūm (< Ar.) “hücum, saldırı” (**FK** 68/2, 159/5, 186/7, 499/2, 594/1, 628/7; **GS** 65/5, 307/6, 634/7, 660/8; **NŞ** 36/6, 47/3, 226/10, 253/3, 478/3, 509/3; **BV** 262/6, 309/1, 408/7, 410/3, 412/8; **FŞ** SF106b/67, SF68b/151, SF69a/34, SF71b/66; **HE** 16b/1373, 20a/1721, 24a/2115, 35b/3190; **LM** R217a/382, R225a/1080; **Sİ** R355b/137, R367a/1319, R377b/2414, R391a/3834; **SS** R313a/715, R319b/1367, R327a/2165, R341b/3718)

ḳozġalmaḳ “harekete gelme, coşma, ayaklanma” (**NŞ** 160/3, 314/2)

şavlet (< Ar.) “şiddetli hücum, saldırı” (**BV** 660/23; **NŞ** 555/8; **FŞ** SF83b/60; **LM** R226b/1265; **Sİ** R385b/3235, R396a/4337, R417b/6760; **SS** R308b/213, R308b/216, R311b/509, R320a/1419)

tuġyān (< Ar.) “taşma, taşkınlık, coşkunluk” (**BV** 62/6, 312/1, 364/2, 563/1, 660/8; **FK** 263/2, 421/6; **NŞ** 564/5; **LM** R226b-17; **Sİ** R371a/1727, R386b/3323, R400a/4779, R407b/5553, R415a/6411)

ṭuġyān (< Ar.) “taşma, taşkınlık, coşkunluk” (**BV** 184/7, 224/5, 496/6, 585/7, 660/38; **FK** 56/1, 128/8, 140/4, 370/4, 486/4, 535/3; **GS** 219/4, 445/1, 445/7, 530/2, 532/3, 584/1; **NŞ** 387/4, 559/4, 561/4; **FŞ** SF68b/151, SF72a/75, SF93a/22, SF93b/71; **HE** 13a/1080, 24a/2112, 33a/2960; **Sİ** R386a/3312, R388b/3576; **SS** R318a-15, R321a/1495, R343a/3855)

ṭuġyān-ı kemāl (< Ar. ṭuġyān + < Far. -ı + < kemāl) “coşkun bir şekilde ortaya çıkma” (**HE** 24a/2112)

ṭuġyānsız (< Ar. ṭuġyān + < Tr. -sız) “azgınlık yapmadan, coşkunluk yapmadan” (**NŞ** 215/4)

2.57.26. Hareketlilik-Hareket Etme, Hareket Etmeme-Durma ile İlgili Kavramlar

açışmaḳ “kaşınma ile hararetlenme” (**FK** 223/6)

atlamaġ “sıçrama, birden yerinden kalkma” (**LM** R235a/2120)

bī-sükūnluḳ (< Far. bī-sükūn + < Tr. -luḳ) “hareketlilik, durmama” (FK 325/5)

bī-taḥarrük (< Far. bī + < Ar. taḥarrük) “hareketsiz” (**LM** R228a/1391)

cünbiş-nümāy (< Far.) “hareket gösterme, kımıldama” (**Sİ** R386a/3293, R411a/5990, R414b/6325)

çalınmaḳ “dövünme” (**GS** 690/10)

çayḳalmaḳ “çalkalanma, sallanma, harekete geçme” (**NŞ** 314/3)

çüst (< Far.) “çevik, hareketli” (**FK** 101/9, 104/7; **NŞ** 419/9)

çüstluġ (< Far. çüst + < Tr. -luġ) “çeviklik, hareketlik” (**FK** 169/6)

çüstluḳ (< Far. çüst + < Tr. -luḳ) “çeviklik, hareketlik” (**FŞ** SF76a/78)

ef’āl (< Ar.) “işler, hareketler, ameller, davranışlar” (**FŞ** SF101b/12; **Sİ** R367b/1370, R377b/2439, R392b/3991, R400a/4777, R418a/6801; **GS** 716/1)

fi‘l (< Ar.) “iş, hareket, eylem” (**FŞ** SF48a/65, SF87a/14; **HE** 13b/1135, 27a/2388, 30a/2672, 32b/2916, 34a/3033, 41b/3737; **LM** R239a/2555, R243a/2990; **Sİ** R368b/1453, R400a/4771, R401a/4860, R416b/6668, R418a/6826; **SS** R307b/104, R336a/3144, R336b/3182; **GS** 77/3, 683/76, 746/1; **NŞ** 117/6; **BV** 256/8; **FK** 306/7, 319/5)

fi‘lī (< Ar. fi‘l + < Far. ī) “harekete bağlı olan, bir fiil” (**Sİ** R377b/2433, R377b/2434, R392b/3968)

ḫōd-rāy (< Far.) “kendi düşüncesine göre hareket eden” (**BV** 586/1)

ḫod-rāy (< Far.) “kendi düşüncesine göre hareket eden” (**FK** 566/6, 658/1; **GS** 191/4; **NŞ** 15/1, 15/7; **LM** R244b/3116; **Sİ** R380b/2736)

ḫod-rāylıġ (< Far. ḫod-rāy + < Tr. -lıġ) “kendi düşüncesine göre hareket etme” (**FK** 89/5; **BV** 254/9, 743/3)

ḫōd-rāylıġ (< Far. ḫod-rāy + < Tr. -lıġ) “kendi düşüncesine göre hareket etme” (**FŞ** SF59a/34)

ḫoş-edālıḳ (< Far. ḫoş + < Ar. edā + < Tr. -lıḳ) “hoş davranışlı olma” (**LM** R215a/87)

iḫtiyār (< Ar.) “seçme, kendi arzusuyla hareket etme” (**FK** 15/1, 136/9, 272/6, 311/6, 532/4; **GS** 19/6, 100/4, 218/6, 326/3, 383/9; **NŞ** 16/3, 118/5, 352/5, 406/7, 551/11, 610/7, 708/2; **BV** 81/3, 133/5, 284/5, 307/8, 466/9, 584/3, 641/5; **FŞ** SF46b/20, SF46b/25, SF69b/84, SF77b/44; **HE** 8a/610, 17a/1427, 22b/1968, 26b/2328; **LM** R217a/321, R221b/733, R224b/1066, R233b/1973; **Sİ** R354b/30, R368b/1465, R383b/3041, R385b/3247; **SS** R307b/107, R318a/1184, R325b/2017, R335a/3020)

iḫtiyārī (< Ar.) “seçme, kendi arzusuyla hareket etme ile ilgili” (**FŞ** SF69b/71; **Sİ** R410a/5871; **BV** 433/6, 655/25)

iḫtiyārsız (< Ar. iḫtiyār + < Tr. -sız) “hâkim olmayan, tercihsiz (**GS** 367/3, 614/4; **BV** 315/3; **LM** R223a/866, R237b/2394; **SS** R334b/2973, R340a/3547, R346b/4236)

ihtizāz (< Ar.) “titreme, deprenme” (**LM** R247a/3385)

ḳoŋarmaḳ “yerinden kımıldatma” (**FŞ** SF80b/88)

ḳopmaġ “kalkma, meydana çıkma” (**BV** 39/2)

ḳopmaḳ “kopma, ayağa kalma, ayrılma, çıkma” (**FK** 465/1; **BV** 322/8, 545/2; **HE** 20a/1732; **SS** R348b/4437)

ḳozġamaḳ “hareket etme, karıştırma, birbirine girme” (**NŞ** 311/2)

körgüzmek “durma, ayakta durma” (**HE** 13a)

lerz (< Far.) “titreme, titreyiş” (**FŞ** SF104a/101, SF65b/51; **LM** R227b/1383; **Sİ** R404b/5206; **SS** R313a/669)

lerzān (< Far.) “titrek, titreyen” (**GS** 503/3)

lerze (< Far.) “titreme, titreyiş” (**Sİ** R381a/2770)

medāyiḥ (< Ar.) “övülmeye değer hareketler” (**FK** 680/6)

meyl-i sükūn (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. sükūn) “hareketsiz olmaya meyletme, yönelme” (**LM** R235b/2249, R238b/2492)

muḫtār (< Ar.) “hareketinde serbest olan, dilediği gibi davranma özgürlüğüne sahip” (**HE** 33b/3005; **Sİ** R414a/6311)

müteḥarrik (< Ar.) “hareket eden, hareketli” (**FŞ** SF95b-47, SF99b-50; **HE** 22a/1933; **SS** R322b/1668, R330b/2507, R350b/4665)

reşīd (< Ar.) “iyi hareket eden, akıllı, doğru yol tutan” (**FŞ** SF59a/6)

sābit (< Ar.) “sabit, hareketsiz, yerinde duran” (**BV** 39/8, 255/6, 288/7, 431/2, 595/7; **FK** 152/3, 199/4, 530/7, 588/5, 628/8, 710/1; **GS** 10a-F2/18, 98/2; 476/4, 570/8, 593/2; **NŞ** 409/6, 602/7, 641/5; **FŞ** SF103a/133, SF91a/110, SF96b/10, SF74a/145; **HE** 12b/1006, 41b/3746; **LM** R216b/227, R230a/1595, R235b/2238, R241b/2839; **Sİ** R368b-22, R392a/3917, R392b/3984; **SS** R350b/4665)

sākin (< Ar.) “sakin, hareketsiz, uslu oturan” (**BV** 417/1, 461/4, 506/7; **FK** 361/6, 408/6, 512/8, 688/95; **GS** 11/3, 20/7, 292/4, 455/9, 593/5, 628/3; **NŞ** 223/4, 353/3, 384/6, 406/2, 460/5, 658/47; **FŞ** SF49b/33, SF61b/21, SF61b/45, SF68a/68, SF86a/9; **HE** 2b/91, 9b/750, 12a/966, 13b/1125, 38a/3424; **LM** R220a/559, R221b/723, R228a/1394, R237a/2341; **Sİ** R355a/46, R355a/68, R385b/3246, R412b/6114; **SS** R325a/1936, R330a/2470, R331b/2644, R340b/3630)

sākinlik (< Ar. sākin + < Tr. -lik) “sakinlik” (**LM** R238a/2450)

sançılmaġ “saplanma, sokulma” (**NŞ** 580/3)

sükūn (< Ar.) “hareketsizlik, kımıldamama” (**BV** 2/5, 502/6; **FK** 71/5, 205/7, 234/2, 588/5; **GS** 136/4, 648/7, 683/137; **FŞ** SF106b/52, SF106b/63, SF93b/49; **HE** 2a/73, 2b/107, 5b/386; **LM** R229b/1592, R235b/2249, R238b/2492; **Sİ** R354b/35, R375a/2132, R388b/3540, R394a/4144; **SS** R306b/4, R332b/2759, R340a/3562, R343a/3892)

sürtmek “sürtme, sürme” (**BV** 453/1)

şükkine (< Ar.) “hareketsiz, sessizce” (**FK** 583/7)

taḥarrük (< Ar.) “hareket etme, kımıldama” (**BV** 175/2, 630/3; **FK** 142/3, 360/5, 419/6, 537/4; **GS** 160/6, 177/8, 318/5, 415/6, 537/5, 747/1; **NŞ** 314/3, 421/3; **FŞ** SF51b/44, SF71b/31, SF71b/53, SF79b/78, SF90b/35; **LM** R225a/1080, R228a/1393, R232a/1806; **Sİ** R354b/30, R374b/2115, R384a/3110, R394a/4136; **SS** R348b/4452)

taḥarrüklüg (< Ar. taḥarrük + < Tr. -lüg) “hareketli, hareket etme, kımıldama” (**GS** 6a-F2/3)

taḥarrüksiz (< Ar. taḥarrük + < Tr. -siz) “hareketsiz” (**FŞ** SF52a/1)

taḥrīk (< Ar.) “oynatma, harekete geçirme, kızdırma, kışkırtma” (**BV** 406/1, 592/4, 721/2; **FK** 20/6, 389/4, 465/4; **GS** 19/6, 173/3, 327/6, 388/7, 648/7; **NŞ** 139/7, 161/2, 379/4, 590/1; **HE** 2a/42; **Sİ** R413b/6267; **SS** R310b/445)

tayanmaḳ “dayanma, yaslanma” (**FŞ** SF55b/56, SF77a/33)

taymaġ “kayma” (**Sİ** R360b/646)

teprenmeklik “deprenme, kımıldanma” (**NŞ** 423/5)

tibrenmeg “kımıldanma, deprenme, hareket etme” (**FŞ** SF104a/105)

tiprenmek “deprenme, tepinme” (**Sİ** R374a/2021; **SS** R350a/4601)

tiprenmeklik “deprenme hâli, kımıldama” ((**BV** 39/2)

titik “tetik, hareketli, kuvvetli” (**FK** 341/5)

titremek “titreme, hareket etme” (**FK** 70/1, 296/6; **GS** 202/4, 380/2; **HE** 33a/2936; **LM** R221b/754; **SS** R316a/1028)

titretme “titretme” (**LM** R221b/753; **FŞ** SF50a/82)

titretmek “titretme” (**FŞ** SF101b/5; **LM** R245a/3178)

vaḥşī-fi‘āl (< Ar. vaḥşī + < Far. fi‘āl) “hareketleri vahşi, vahşi hareketli” (**Sİ** R406a/5359)

yilmek “koşma, acele etme, hızla hareket etme” (**GS** 66/6)

2.57.27. Yapma-Yapış ile İlgili Kavramlar

bolġuçı “yapıcı, yapan” (**GS** 285/6; **HE** 13a/1075)

ėtgüçi “edici, yapıcı” (**HE** 2a/54/54, 44a/3975)

ėtküçi “edici, yapıcı” (**BV** 43/3/3; **FK** 290/2, 630/1; **NŞ** 276/7, 650/3; **LM** R228a/1411, R244b/3132; **Sİ** R420a/7024)

eylegüçi “yapıcı, edici” (**NŞ** 75/7)

eylemeg “yapma, etme” (**HE** 4a/242, 20a/1738)

eylemek “yapma, etme” (**FŞ** SF48a/56, SF54b/15, SF68b/109, SF83b/77, SF87b/46; **HE** 3b/173, 7b/574, 14b/1218, 15b/1287, 16b/1396, 30b/2706; **Sİ** R355a/66, R370b/1679, R377a/2381, R386a/3316, R395b/4298; **GS** 57/3, 65/2, 115/4, 143/6, 205/6, 250/1, 334/1, 405/6, 513/5, 644/3, 711/9, 838/1; **NŞ** 16/4, 118/6, 273/2, 333/1, 407/2, 505/4, 611/4, 656/49)

eylemeklik “yapma, etme” (**FŞ** SF70b/69; **Sİ** R395a/4245; **GS** 306/5, 462/7)

eylememek “yapmama, etmeme” (**HE** 21a/1804, 30b/2707)

fā‘il (< Ar.) “işleyen, yapan” (**HE** 18a/1523; **Sİ** R367b/1362, R372b/1871)

ėtmek “yapma, etme” (**BV** 23/5, 67/1, 139/3, 255/7, 279/6, 281/8, 389/3; **SS** R309a/281, R315a/891, R322b/1677, R328a/2286, R346a/4180, R353a/4915; **FK** 12/6, 123/2, 261/9, 311/7, 443/2; **GS** 52/5, 126/1, 140/8, 206/4, 286/5, 300/3; **NŞ** 72/9, 120/2, 261/5, 313/10, 402/9; **FŞ** SF47a/32, SF55b/17, SF63a/66, SF74a/12, SF85a/38; **HE** 6b/481, 25a/2190, 37a/3346, 44a/3979; **LM** R220b/650, R229a/1497, R232a/1815, R233b/2005; **Sİ** R356b/241, R370a/1610, R374a/2020, R389a/3614)

ėtmeklig “yapma, etme” (**FŞ** SF49a/4, SF60a/122)

ėtmeklik “yapma, etme” (**FŞ** SF105b/59)

ėtmemek “etmeme, yapmama” (**HE** 15a/1238, 30b/2726)

ėylegüçi “yapıcı, edici” (**FK** 290/1, 290/7)

ėylemek “yapma, etme” (**BV** 58/2, 89/1, 102/6, 275/3, 285/7, 307/2, 311/5, 357/3, 381/2; **SS** R306b/30, R318b/1277, R333a/2788, R338b/3415; **FK** 32/1, 105/6, 257/5, 327/5, 406/3, 582/7; **LM** R214b/41, R220a/593, R226b/1330, R237b/2405, R244b/3122)

ėylemeklik “yapma, etme” (**FK** 730/1; **SS** R324b/1905, R343b/3920)

kār-ger (< Far.) “iş yapan; etkili” (**FŞ** SF55b/39, SF75a/124; **Sİ** R408a/5694, R408b/5752)

ḳılġu “yapma, etme” (**FK** 11/7, 132/2, 277/3, 643/8, 687/14; **GS** 25/7, 41/6, 242/5, 361/4, 406/6, 563/1; **NŞ** 290/3, 482/3, 587/7, 603/3, 654/30, 697/4; **FŞ** SF50b/25, SF50b/61, SF54b/6, SF54b/7; **HE** 15a/1230, 16b/1408; **LM** R229a/1496, R232a/1823, R240a/2714; **Sİ** R364b/1064, R376a/2254, R384a/3077, R393b/4092, R408a/5694, R419a/6912; **SS** R306b/29, R332a/2685, R341b/3708, R332a/2704)

ḳılġucı “yapıcı, yapan” (**GS** 145/6)

ḳılġuçı “yapıcı, yapan” (**BV** 80/6; **GS** 73/4, 223/5; **NŞ** 686; **FK** 84/2, 290/1, 299/4; **HE** 1b/14, 7b/563, 13a/1075, 13b/1092, 29a/2577, 33b/2987, 40a/3607, 40a/3625; **Sİ** R405a/5247)

ḳılġuluġ “yapma, yapan” (**FŞ** SF60a/125)

ḳılġuluḳ “yapma, yapan” (**FŞ** SF87b/50; **Sİ** R420a/6983)

ḳılıġ “iş, kılış, hareket, kıyafet” (**FK** 309/6, 315/2, 689/181, 703/1; **GS** 355/1; **Sİ** R362a/816, R368a/1411, R392b/3992; **SS** R335b/3089)

ḳılmaġ “kılma, etme, yapma” (**FK** 68/6, 73/7, 236/7, 498/9, 603/7; **GS** 306/6, 566/6, 573/7; **NŞ** 85/6, 580/1; **BV** 291/1; **FŞ** SF56b-15, SF63b-22, SF67a-25, SF69a-26, SF91b/30, SF93a/10; **HE** 20b/1766, 33b/3008; **LM** R216a-4, R239a/2549; **Sİ** R363a/913, R372b/1871, R374b/2120, R386b/3331; **SS** R306b/30, R311b/551, R322b/1683, R352b/4856)

ḳılmaġlıġ “kılma, etme, yapma” (**FK** 320/3; **NŞ** 608/4; **BV** 292/7; **LM** R239a/2537, R240a/2649; **SS** R348b/4437)

ḳılmaġlıḳ “kılma, etme, yapma” (**FŞ** SF87b/54; **GS** 591/2; **NŞ** 347/4, 356/3, 428/5)

ḳılmaḳ “kılma, etme, yapma” (**FK** 34/1, 123/6, 293/4, 303/9, 386/3, 478/1; **GS** 1/4, 111/7, 132/1, 204/5, 300/6, 442/3; **NŞ** 54/8, 167/6, 312/2, 394/3, 407/1; **BV** 28/4, 76/6, 199/8, 280/3, 359/6, 384/4; **FŞ** SF55a/2, SF58a/75, SF64b/114, SF70a/85, SF88b/155; **HE** 2a/40, 7a/529, 14b/1217, 18b/1580, 20a/1715; **LM** R221b/728, R227b/1374, R233b/1974, R235b/2173; **Sİ** R355a/98, R371b/1783, R374a/2031, R392a/3900; **SS** R307a/85, R316b/1040, R335a/2994, R335a/3001)

ḳılmaḳlıġ “kılma, etme, yapma” (**FŞ** SF102a/68; **FŞ** SF80a-35; **NŞ** 223/1)

ḳılmaḳlıḳ “kılma, etme, yapma” (**FŞ** SF71a/74)

ḳılmamaḳ “kılmama, etmeme, yapmama” (**HE** 30b/2725; **SS** R348b/4447)

ḳılmaslıḳ “kılmazlık, yapmazlık” (**FŞ** SF77b/47)

nėylemek “ne yapma, ne eyleme” (**SS** R316a/995)

2.57.28. Kucaklama, Sarılma ile İlgili Kavramlar

çırmanmaġ “sarılma, dolanma” (**FK** 62/6; **LM** R229a/1542)

hem-āġuş (< Far.) “kucak kucağa, sarmaş dolaş” (**FŞ** SF103a/145, SF103a/7, SF72b/28, SF73b/131, SF87a/6; **LM** R224b/1034, R228b/1444, R243a/2985; **SS** R343a/3897, R347b/4355)

hem-āġūşluġ (< Far. hem-āġūş + < Tr. -luġ) “kucak kucağa, sarmaş dolaş olma” (**FŞ** SF101b-51)

ḳuçmaġ “kucaklama, sarılma” (**SS** R316a/1024)

ḳuçmaḳ “kucaklama, sarılma” (**FK** 174/1)

çırmaşmaḳ “dolaşma, sarılma” (**FŞ** SF47a/10)

ḳuçuşḳuçı “kucaklayıcı” (**SS** R351b/4753)

ḳuçuşmaḳ “kucaklaşma” (**Sİ** R390b/3767; **SS** R350a/4615)

maṣḥūb (< Ar.) “beraber alınmış, birlikte götürülmüş, kucaklanmış” (**GS** 43/6)

2.57.29. Çevirme, Kuşatma ile İlgili Kavramlar

çırmamaḳ “sarma, kuşatma, çevirme” (**NŞ** 311/5)

iḥāta (< Ar.) “çevirme, kuşatma” (**LM** R221a/684)

muḥāṣara (< Ar.) “kuşatma, etrafını çevirme” (**FŞ** SF85a-39)

musaḫḫar (< Ar.) “ele geçirilmiş, zaptedilmiş, kazanılmış” (**FŞ** SF48b/60; **HE** 32b/2886; **LM** R219a/452; **Sİ** R358a/410, R365b/1161, R368b/1469, R390a/3731; **SS** R352a/4830; **GS** 6b-F2/22, 16/8; **NŞ** 69/1, 349/5; **BV** 69/2)

iḥāṭa (< Ar.) “çevirme, kuşatma” (FK 349/6; **NŞ** 359/8; **BV** 17/4; **FŞ** SF85b/88; **Sİ** R411a-71, R411b/6015, R412a-74; **HE** 5a)

tolġamaḳ “dolanma, etrafını sarma, kuşatma” (**NŞ** 311/7)

tolġanmaġ “dolanma, etrafını sarma, kuşatma” (**FK** 102/3; **LM** R234a/2047)

tolġanmaḳ “dolanma, etrafını sarma, kuşatma” (**FK** 318/3)

2.57.30. Oturma-Oturuş ile İlgili Kavramlar

cārullāh (< Ar.) “Mekke’ye çekilip orada oturan” (**SS** R310b/422)

esfel-nişīn (< Ar. esfel + < Far. nişīn) “en alt, en aşağı kısımda oturan” (**Sİ** R355a/79)

gül-bün-nişīn (< Far.) “gül ağacında oturan” (**HE** 24a/2106)

ḥalḳa-ı ẕikr (< Ar. ḥalḳa + < Far. -ı + < Ar. ẕikr) “zikir esnasında daire şeklinde oturma” (**NŞ** 658/21)

hem-ber (< Far.) “birlikte oturan” (**FŞ** SF66a/9; **Sİ** R415b/6456)

hem-zānū (< Far.) “diz dize oturanlardan her biri” (**FK** 729/1)

iḳāme (< Ar.) “oturma, kaldırma, ayakta durma, meydana koyma” (**GS** 294/6)

iḳāmet (< Ar.) “oturma” (**GS** 291/2, 298/4; **NŞ** 84/2, 140/6, 658/34; **BV** 87/7, 100/6, 311/4; **LM** R220a/602; **SS** R350b/4647, R350b/4658)

mukīm (< Ar.) “ikamet eden, oturan” (**FK** 217/8, 218/5; **GS** 279/2, 669/6, 683/132; **BV** 396/9, 660/10; **Sİ** R355a/52, R355a/57; **Sİ** R385a/218, R385b/3225; **SS** R311a/496, R331b/2652, R349b/4558)

neşīmen (< Far.) “oturacak yer” (**GS** 147/6, 576/5, 725/1; **BV** 159/5; **LM** R224a/1005; **Sİ** R365a/1092, R365a-16, R387a/3413, R402b/5011, R409b-70)

nişest (< Far.) “oturan” (**FK** 681/3, 689/27; **GS** 81/5, 92/8; **HE** 19b/1675, 19b/1688, 25a/2175, 29b/2634, 33b/3023; **Sİ** R364a/980, R385a/3185, R399b/4686, R403a/5061; **SS** R314a/793, R314a/794, R325a/1955, R327b/2231, R328a/2248)

nişestlıġ (< Far. nişest + < Tr. -lıġ) “oturan, oturma işi” (**SS** R310b/412)

nişīmen (< Far.) “oturacak, kalınacak yer” (**FK** 155/3, 372/5, 598/4; **NŞ** 9/3, 260/7, 575/6; **BV** 220/6, 530/6, 550/4; **FŞ** SF53b/14; **LM** R234b/2103, R243a/2979; **SS** R351a/4735)

nişīn (< Far.) “oturan, oturmuş” (**FK** 84/3; **BV** 440/6; **Sİ** R411b/6038)

olturmaġ “oturma” (**FK** 526/2; **NŞ** 673/4; **HE** 36b/3298)

olturmaḳ “oturma” (**FŞ** SF81a/92; **SS** R313a/677, R315a/900; **NŞ** 406/4, 699; **BV** 572/7)

olturtmaḳ “oturtma” (**Sİ** R365b-17)

sükkān (< Ar.) “oturanlar, sakinler” **GS** 27/2, 429/3; **NŞ** 321/8)

teḳaddüm (< Ar.) “ileri geçme, daha yüksekte oturma” (**BV** 101/1, 695/1; **FK** 354/5; **SS** R309a/287, R309a-5)

2.57.31. Öpme ile İlgili Kavramlar

öpmek “öpme” (**FK** 74/2, 115/1, 234/1, 327/1, 476/2, 514/4; **GS** 71/3, 229/7, 320/4, 339/5, 353/2, 632/4; **NŞ** 59/7, 100/6, 230/1, 406/4, 612/5, 657/40; **BV** 50/4, 108/2, 116/2, 233/3, 410/4, 555/2; **HE** 17a/1451; **LM** R225a/1118)

öpmeklik “öpme” (**FK** 428/4; **NŞ** 427/4; **BV** 116/2; **FŞ** SF79b/82)

būs (< Far.) “öpme, öpüş” (**FŞ** SF64a/52; **Sİ** R396a/4336; **SS** R322a/1620; **NŞ** 277/1)

būse (< Far.) “öpücük” (**BV** 470/2; **FK** 100/9; **GS** 399/3, 497/4)

būseī (< Far.) “öpücük ile ilgili” (**GS** 260/4)

dest-bū (< Far.) “el öpme” (**FŞ** SF47a/21; **GS** 281/5)

dest-būs (< Far.) “el öpme” (**FŞ** SF62b/33; **Sİ** R421a/7108; **FK** 234/1; **GS** 706/2)

müçek “öpücük” (**GS** 341/4; **BV** 410/4)

2.57.32. Sıvama, Parlatma, Cilalama ile İlgili Kavramlar

endūd (< Far.) “sıva, parlak sıva” (**NŞ** 148/5)

suvamaġ “sıvama, sürtme” (**HE** 40a/3625)

suvamaḳ “sıvama, sürtme” (**HE** 42a)

şüst-mān (< Far.) “sıvama, kaplama” (**HE** 42b/3839)

maṣḳūl (< Ar.) “saykal vurulmuş, cilalanmış” (**Sİ** P455a-68)

mışḳal (< Ar.) “cilalayan, parlatan alet” (**FK** 11/3, 479/1; **GS** 25/3, 380/6)

mücellā (< Ar.) “cilalanmış, parlatılmış” (**GS** 3/3, 223/5; **NŞ** 2/3)

perdāḫt (< Far.) “cila, parlaklık, parlama” (**FŞ** SF78b/69; **Sİ** R382b/2928)

ṣayḳal (< Ar.) “cilacı, cila aleti” (**BV** 383/4; **GS** 647/3; **NŞ** 356/3, 364/4; **FŞ** SF71b/47; **SS** R342a/3778)

ṣayḳal-endūz (< Ar. ṣayḳal + < Far. endūz) “cilacı toplayan” (**LM** R217a/354)

2.57.33. Sızma, Sızıntı ile İlgili Kavramlar

sızmaḳ “sızma” (**FŞ** SF71a-28; **HE** 12b/1012)

teraşşuḥ (< Ar.) “sızma, sızıntı yapma” (**GS** 31/4, 272/1)

terāviş (< Far.) “sızıntı” (**LM** R228b/1486, R237b/2412; **SS** R346a/4205)

taraşşuḥ (< Ar.) “sızıntı” (**GS** 679/2)

2.57.34. Sunma, Söyleme, Arz Etme ile İlgili Kavramlar

‘arż (< Ar.) “sunma” (**GS** 52/4, 290/1, 433/6, 450/1, 553/7, 556/5, 652/6; **NŞ** 3/8, 401/5, 482/6, 537/1, 573/1, 658/52; **BV** 27/4, 66/8, 94/3, 163/7, 359/5, 660/47, 669/1; **FK** 181/6, 282/6, 375/2, 445/2, 626/2, 689/204; **FŞ** SF101b/157, SF91a/100, SF50a/81, SF60a/125; **HE** 5b/350, 5b/391, 15b/1287, 17b/1477, 23b/2033; **LM** R217a/249, R226a/1228, R233a/1937; **Sİ** R356a/156, R372b/1891, R375a/2149, R386b/3331; **SS** R306b/15, R315b/944, R324a/1843, R328b/2335, R341a/3636,)

‘arż-ı cāh (< Ar.‘arż + < Far. -ı +< Ar. cāh) “makam mevki verme” (**FŞ** SF82b/88)

‘ārż-ı cemāl (< Ar. ‘arż + < Far. -ı +< Ar. cemāl) “yüz gösterme” (**NŞ** 658/52)

‘arż-ı cürm (< Ar.‘arż + < Far. -ı +< Ar. cürm) “kabahati arz etme, sunma” (**NŞ** 479/5)

‘arż-ı ḥāl (< Ar. ‘arż + < Far. -ı +< Ar. ḥāl) “hâlin bildirilmesi, ne hâlde olduğunu bildirme” (**BV** 676, 676/1; **FK** 422/1, 684/18; **GS** 450/1; **NŞ** 423/1; **FŞ** SF50a/81, SF89a/48; **HE** 23b/2035; **Sİ** R367a/1322, R367a/1327, R395b/4270, R419b/6977; **SS** R328a/2246)

‘arż-ı ḥālet (< Ar.‘arż + < Far. -ı +< Ar. ḥālet) “durumunu, hâlini arz etme” (**FŞ** SF83a/11)

ʻarż-ı hüner (< Ar. ʻarż + < Far. -ı +< Far. hüner) "marifet gösterme" (**HE** 34b/3093)

ʻarż-ı iḫlās (< Ar.ʻarż + < Far. -ı +< Ar. iḫlās) "samimi olarak söyleme" (**FK** 282/6)

ʻarż-ı iltimās (< Ar.ʻarż + < Far. -ı +< Ar. iltimās) "isteme, talep etme, rica etme" (**SS** R308b/241)

ʻarż-ı irādet (< Ar.ʻarż + < Far. -ı +< Ar. irādet) "isteğini sunma" (**SS** R327b/2236)

ʻarż-ı istiʻdād (< Ar.ʻarż + < Far. -ı +< Ar. istiʻdād) "kabiliyet gösterme" (**BV** 163/7)

ʻarż-ı maḳṣūd (< Ar.ʻarż + < Far. -ı +< Ar. maḳṣūd) "maksatlarını sunma" (**LM** R217a/249)

ʻarż-ı taẓallüm (< Ar.ʻarż + < Far. -ı +< Ar. taẓallüm) "mazlumluğunu gösterme, zulümden şikâyet etme" (**FŞ** SF72b/40)

sunmaġ "uzatma" (**HE** 21a/1814)

sunmaḳ "uzatma" (**GS** 243/5)

2.57.35. Süzme ile İlgili Kavramlar

süzgüçi "süzücü" (**FK** 630/6)

süzmek "süzme, saflaştırma, ayırma" (**GS** 273/6)

süzüg "süzülmüş, berrak" (**Sİ** R413b/6247)

süzük "süzülmüş, berrak" (**FK** 29/3; **GS** 257/1; **NŞ** 334/7; **SS** R334a/2902)

pālūdelıḳ (< Far. pālūde + < Tr. -lıḳ) "saf hâle getirilme, süzülmüş" (**Sİ** R415a/6374)

2.57.36. Tezlik-Çabukluk ile İlgili Kavramlar

çābük-nişān (< Far.) "çabuk nişan alan" (**BV** 350/5)

çābük-ṭabʻ (< Far. çābük + < Ar. ṭabʻ) "çabuk kavrayan" (**FK** 689/432)

çābük-zihn (< Far. çābük + < Ar. zihn) "çabuk anlayan" (**GS** 5b-F2/8)

çālāklik (< Far. çālāk + < Tr. -lik) "tez canlılık, atılganlık, yiğitlik" (**FK** 224/6)

çālākrek (< Far. çālāk + < Tr. -rek) "daha tez canlı, daha atılgan" (**NŞ** 326/5)

çerb-dest (< Far.) "eline çabuk, eli işe yatkın" (**Sİ** R408a/5694)

çīre-kār (< Far.) "eline çabuk, cesur ve anlayışlı" (**FŞ** SF78b/64)

kemāl-ı sürʻat (< Ar. kemāl + < Far. -ı + < Ar. sürʻat) "mükemmel, eksiksiz bir hızla, hızlı bir şekilde" (**FŞ** SF79b/49)

revānraḳ (< Far. revān + < Tr. -raḳ) "daha akıcı, daha çabuk" (**BV** 311/1; **GS** 192/7; **FŞ** SF106b/75, SF79a/11; **Sİ** R393b/4093)

revānsiz (< Far. revān + < Tr. -siz) "akıcı olmama" (**FŞ** SF91a/113)

tīz (< Far.) “tez, çabuk” (**BV** 39/5, 99/1, 131/2, 559/1, 600/4; **FK** 44/4, 165/9, 274/2, 344/2, 408/6; **GS** 11/3, 22/4, 122/4, 219/1, 518/6; **NŞ** 81/2, 120/6, 202/1, 314/3, 324/2, 414/4; **FŞ** SF46a/44, SF49b/47, SF53a/32, SF59a/25, SF63b/9, SF71b/33; **HE** 2a/72, 6b/454, 22a/1901, 23a/2010, 32a/2859, 34b/3091; **LM** R216a/145, R222b/832, R232b/1861, R234a/2033; **Sİ** R355a/76, R366a/1226, R373b/2002, R394a/4129; **SS** R306b/22, R317b/1158, R332b/2742, R335a/3012, R353a/4929)

tīzlik (< Far. tīz + < Tr. -lik) “tezlik, çabukluk” (**BV** 434/6, **GS** 657/2; **NŞ** 415/3; **HE** 6b/453, 28a/2462; **LM** R232a/1848; **Sİ** R406b/5406)

tīz-pey (< Far.) “ayağına çabuk” (**SS** R308b/227)

tīzrek (< Far. tīz + < Tr. -rek) “daha çabuk” (**HE** 24b/2140; **Sİ** R370b/1670; **BV** 54/6; **GS** 483/7, 621/3; **SS** R346b/4261)

yügürük “seri, ayağına çabuk” (**FK** 9/2)

zūd (< Far.) “çabuk, tez” (**LM** R244b/3123)

2.57.37. Tutma, Yakalama ile İlgili Kavramlar

dūçār (< Far.) “tutulmuş, yakalanmış” (**HE** 23b/2074)

gīr (< Far.) “tutma, tutuş” (**Sİ** R417b/6741)

girift (< Far.) “tutma, yakalama” (**NŞ** 106/3)

giriftārlıġ (< Far. giriftār + < Tr. -lıġ) “tutkunluk” (**FK** 158/3; **FŞ** SF86a-40; **HE** 38a; **SS** R349b-35)

giriftārlıḳ (< Far. giriftār + < Tr. -lıḳ) “tutkunluk” (**HE** 26a/2295, 42b/3845)

ḳapmaġ “kapma, tutma” (**FK** 240/7)

şehr-bend (< Far.) “tutuklu” (**HE** 37a/3345)

tutmaġ “tutma, tutuş, elde etme, yakalama” (**FK** 338/2; **GS** 240/7, 711/7; **HE** 16b/1392; **LM** R240a/2694)

tutmaḳ “tutma, tutuş, elde etme, yakalama” (**BV** 179/3, 187/6, 234/3, 320/7; **FK** 40/6, 240/7, 350/7, 453/3, 564/7; **GS** 128/5, 139/7, 268/4, 430/6, 453/7; **NŞ** 51/1, 185/1, 201/5, 256/4, 302/7; **FŞ** SF102a/42, SF90a/29, SF61b/36, SF84a/39, SF86a/16; **HE** 9b/759, 14a, 37a, 37a; **LM** R215a-2, R224b/1061, R233b/1981, R237a/2366, R244a/3097; **Sİ** R374b/2116, R390a/3706, R409a-69, R412a/6098, R416a/6584; **SS** R309b-6, R330b/2547)

tutmamaḳ “tutmama” (**SS** R343b/3920)

tutuḳçı “tutucu, tutan” (**Sİ** R377a/2373)

tutulmaġlıġ “tutulma” (**SS** R350a/4636)

tutulmaḳ “tutulma” (**NŞ** 580/2; **Sİ** R386b/3356, R406a/5390, R412a/6082)

tutulmaḳlıḳ “tutulma” (**FŞ** SF70a/95)

2.57.38. Uçma, Uçuş ile İlgili Kavramlar

perende (< Far.) “uçucu, uçan” (**LM** R241b/2833)

perrān (< Far.) “ok gibi uçucu, uçan” (**FK** 131/5, 580/6; **GS** 10/4, 289/7, 566/1; **NŞ** 194/6, 355/2; **BV** 530/4; **FŞ** SF64a/54, SF90b/54; **HE** 3b/196, 16b/1401, 29a/2575, 34a/3043; **LM** R219b/529;**Sİ** R367b/1391, R399a/4637, R403b/5120, R409a/5772, R409b/5845)

perrānlıġ (< Far. perrān + < Tr. -lıġ) “uçuculuk” (**HE** 28b/2519)

perren (< Far.) “ok gibi uçucu, uçan, uçucu” (**LM** R232b/1862)

perrende (< Far.) “uçan, uçucu” (**FK** 259/7; **NŞ** 194/8; **FŞ** SF98a/72)

tīz-pervāz (< Far.) “çabuk uçan” (**Sİ** R377a/2374)

ṭayyār (< Ar.) “uçan, uçucu” (**BV** 724/3; **FŞ** SF103a/124, SF71a/2, SF75a/86; **LM** R232a/1833; **Sİ** R384b/3144, R394b/4205; **SS** R325a/1942, R328a/2251, R337b/3291, R338a/3334, R353a/4976)

uçḳu “uçma, uçuş” (**BV** 36/3, 234/4; **FŞ** SF76a/78, SF84b/64)

uçmaḳ “uçma” (**SS** R331a/2572; **Sİ** R384b/3123)

uçurmaġ “uçurma” (**FŞ** SF84a-38; **GS** 602/2)

uçurmaḳ “uçurma” (**Sİ** R355a/49)

uçurmaḳ “uçurma” (**GS** 253/5; **FŞ** SF77a-32; **HE** 8b/649, 34a/3047;)

uçuş “uçuş” (**HE** 25b/2258; **SS** R306b/38)

2.57.39. Üfürme ile İlgili Kavramlar

nefḫ (< Ar.) “üfürme” (**FK** 509/4)

nefḫa (< Ar.) “üfürük” (**FK** 446/2)

2.57.40. Varma, Ulaşma ile İlgili Kavramlar

barġuluḳ “varılması gereken yer”(**BV** 323/5)

barış “varış, varma” (**BV** 424/2, 640/2; **GS** 269/1; **NŞ** 257/1, 258/5; **FK** 254/2, 265/3)

barmaġ “varma, varış” (**SS** R309a/270)

barmaḳ “varma, varış” (**BV** 247/1, 320/4, 726/4; **GS** 342/5; **FŞ** SF61a/74, SF46b-3, SF48a/3, SF84b/93; **LM** R232b/1891; **Sİ** P455a/5597, R415a/6383)

irişmek “erişme, ulaşma” (**FK** 11/2, 254/9; **GS** 25/2; **NŞ** 100/7)

irişmeklik “erişme, ulaşma” (**NŞ** 572/3)

ḳat‘-ı maḳāmāt (< Ar. ḳat‘ + < Far. -ı + < Ar. maḳāmāt) “makamlar kat etme, çeşitli makamlara ulaşma” (**NŞ** 60/4)

ḳat‘-i kūh (< Ar. ḳat‘ + < Far. -i + < Far. kūh) “dağı geçme, dağın öte tarafına varma” (**NŞ** 278/6)

maḳrūn (< Ar.) “ulaşma, kavuşma” (**HE** 41a/3710; **LM** R229b/1592, R242a/2863, R246b/3341; **Sİ** R361b/726; **SS** R334b/2979, R344a/3980)

muvāṣalat (< Ar.) “ulaşma, varma, kavuşma” (**LM** R235b/2206)

rişte-i peyvend (< Far. rişte + < Far. -i + < Far. peyvend) “ulaşma, varma ipi” (**GS** 226/9; **HE** 38a/3435)

ṭarīḳ-ı peyvend (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Far. peyvend) “ulaşma, erişme yolu” (**LM** R240a/2657)

vaṣl-ı kāmil (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. kāmil) “olgunluğa ulaşma” (**BV** 176/2)

vaṣlī (< Ar. vaṣl + < Far. ī) “ulaşma, kavuşma ile ilgili” (**GS** 148/3)

vürūd (< Ar.) “gelme, ulaşma” (**GS** 3a-F2/6, 3a-F2/7; **Sİ** R391b/3856)

vüṣūl (< Ar.) “kavuşma, ulaşma” (**GS** 520/6, 722/4; **Sİ** R370a/1633, R370b/1700, R378b/2516; **BV** 112/7; **NŞ** 2/2; **Sİ** R366a/1213; **SS** R316b/1052; **HE** 12a/990, 13b/1087)

yitişmek “yetişme, ulaşma, kavuşma” (**BV** 360/4; **FK** 420/5; **GS** 77/2; **FŞ** SF50b/39; **Sİ** R373b/1967, R375b/2186, R406a/5390; **SS** R350a/4640)

yitmeg “yetişme, ulaşma” (**HE** 14a/1144)

yitmek “yetişme, ulaşma” (**BV** 73/1, 119/6, 283/5, 413/7; **FK** 414/1, 495/3, 689/38, 756/1; **GS** 4/2, 4/9, 527/7; **NŞ** 52/7; **FŞ** SF47a/32, SF68b/111, SF74a/12, SF96a/35; **HE** 33a/2977; **LM** R219a-9, R232a/1815; **Sİ** R356b/241, R362a/780, R371b/1800, R387b/3432, R409b/5822; **SS** R312a/608, R322b/1677, R323b/1784, R328a/2286, R348b/4445)

yitmeklik “yetişme, ulaşma” (**BV** 320/8)

yitmemek “yetişmeme, ulaşmama” (**HE** 15a/1238)

2.57.41. Vazgeçme, Terk Etme ile İlgili Kavramlar

der-baḫt “bir kenara koyma, vazgeçme; ilgisini kesme, önem vermeme” (**Sİ** R378a/2482)

ferāġ (< Ar.) “vazgeçme, dinlenme, bırakıp terk etme” (**FK** 129/7, 262/3, 476/6, 659/7, 720/1; **GS** 237/7, 285/2, 309/5, 310/7, 324/7, 574/5; **NŞ** 138/9, 226/1, 300/5, 352/7, 534/3; **BV** 145/1, 167/1/1, 300/4, 302/1, 557/8; **FŞ** SF60a/115, SF75b/27, SF82b-37,

SF92a/95; **HE** 4a/248, 11a/865, 22b/1953, 25a/2182, 35b/3188; **LM** R217a/438, R225a/1079, R226b/1231; **Sİ** R360a/573, R373b/1990, R376a/2240, R385b/3267; **SS** R319b/1365, R326a/2037, R331b/2641, R334a/2933)

ferāġat (< Ar.) "vazgeçme, el çekme, bırakma" (**FK** 137/6, 375/3, 479/5; **GS** 7a-F2/23, 18/1, 390/7, 674/3; **NŞ** 218/8, 301/8, 446/7, 543/6, 658/13, 658/33; **BV** 258/9, 311/6, 324/9, 346/4, 491/6, 596/7; **FŞ** SF106b/78, SF94b/28, SF54b/38, SF60a/127; **HE** 15b, 22a, 22a; **Sİ** R368b/1464, R373b/1964, R381b/2824, R390b/3784; **SS** R326b/2090, R351a-37)

ferāġī (< Ar. ferāġ + < Far. ī) "vazgeçme, dinlenme, bırakıp terk etme ile ilgili" (**FŞ** SF78a/29)

ihmāl (< Ar.) "aldırmama, terk etme, bırakma" (**FK** 108/6, 495/6, 499/7; **GS** 162/7, 181/7, 243/5, 447/5, 630/7, 658/2; **NŞ** 11/7; **BV** 159/9, 160/9, 181/5, 243/6, 245/5, 356/7, 398/9; **FŞ** SF63b/115, SF70a/90; **Sİ** R373a/1962; **NŞ** 121/4, 244/7, 562/5; **SS** R344a/3988)

ilḳā (< Ar.) "bırakma, salma; telkin" (**GS** 858/1)

ker (< Ar.) "bir şeyden vazgeçtikten sonra tekrar o işe yönelme, maksat, meram" (**Sİ** R374a/2056)

kerr (< Ar.) "bir şeyden vazgeçtikten sonra tekrar ona, o işe yönelme" (**SS** R312b/659)

ḳoymaġ "koyma, bırakma, terk etme" (**HE** 3b/186; **LM** R223a/915, **Sİ** R403b/5093, **SS** R340b/3593; **NŞ** 183/6, 296/1, 299/5; **BV** 211/6)

ḳoymaġlıġ "koyma, bırakma, terk etme" (**GS** 490/2; **HE** 12b/1031, 20a/1746)

ḳoymaḳ "koyma, bırakma, terk etme" (**FK** 108/5, 226/4, 450/4, 620/3; **GS** 113/6, 202/10, 240/5, 261/5, 309/9, 322/6; **NŞ** 97/6, 232/1, 312/1, 415/4; **BV** 147/5, 211/1, 211/4, 374/1, 539/7; **FŞ** SF53b/3, SF62a/52, SF77a/36, SF95b/17; **HE** 23a/1988, 43a/3918; **HE** 6a/412; **Sİ** R361a/714, R377a/2369, R402a/4987; **SS** R339a/3454, R351b/4756)

ḳoymamaḳ "koymama, bırakmama, terk etmeme" (**BV** 600/3)

metrūk (< Ar.) "terk edilmiş" (**FK** 335/3)

şem'-ı ferāġ (< Ar. şem' + < Far. -ı + < Ar. ferāġ) "vazgeçme mumu" (**FŞ** SF60a/115)

terk (< Ar.) "terk, bırakma" (**BV** 11/7, 144/8, 202/3, 397/2, 418/1; **FK** 47/3, 119/7, 265/3, 302/4, 453/4; **GS** 17/5, 192/1, 213/4, 312/4, 440/6; **NŞ** 9/6, 118/5, 201/1, 304/6, 368/5; **FŞ** SF49a/16, SF53b/26, SF59a/36, SF69b/68, SF81b/15; **HE** 14a/1142, 17b/1511, 24b/2153, 31b/2816, 36a/3259; **LM** R219b/500, R222b/819, R224b/1051, R240a/2646;

Sİ R357a/258, R365a/1093, R374a/2035, R385a/3173; **SS** R318a/1211, R324a/1855, R330a/2461, R342b/3813)

terk-ı ʻādet (< Ar. terk + < Far. -ı + < Ar. ʻādet) "âdeti, alışkanlıkları terk etme" **(FŞ** SF51a/92)

terk-ı ʻazīmet (< Ar. terk + < Far. -ı + < Ar.ʻazīmet) "gitme, gidişten vazgeçme" (**Sİ** R409b/5842)

terk-ı cān (< Ar. terk + < Far. -ı + < Far. cān) "canı terk etme, ölme" (**FŞ** SF102b/87)

terk-ı hūş (< Ar. terk + < Far. -ı + < Far. hūş) "anlayışı terk etme" (**FŞ** SF69b/68, SF81a/131, SF85b/57)

terk-ı mehd (< Ar. terk + < Far. -ı + < Ar. mehd) "beşiği terk etme" **(FŞ** SF53b/26)

terk-ı mihr (< Ar. terk + < Far. -ı + < Far. mihr) "vefasızlık" (**FK** 265/6)

terk-i ʻaḳl (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ʻaḳl) "aklı terk etme" (**FK** 685/34)

terk-i ʻālem (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ʻālem) "dünyayı terk etme" (**SS** R324b/1893)

terk-i ʻışḳ (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ʻışḳ) "aşkı terk etme" (**BV** 250/7, 315/5, 488/7, 562/8; **FK** 225/7, 331/3, 382/1, 456/2, 801/1; **GS** 230/2, 524/7; **NŞ** 9/6, 43/7, 447/9, 496/6, 638/9)

terk-i āh (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. āh) "inlemeyi terk etme" (**Sİ** P465a/6539)

terk-i bezm (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. bezm) "meclisi terk etme" (**Sİ** R358a/403; **SS** R338a/3317)

terk-i bī-dād (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. bī-dād) "zulmetmeyi bırakma" (**Sİ** R363a/889)

terk-i cāh (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. cāh) "makam mevki terki" (**BV** 615/6; **GS** 17/6; **GS** 234/3, 235/2; **HE** 15a/1272)

terk-i cān (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. cān) "canı verme, ölme" (**SS** R322b/1677)

terk-i cümle-i ʻālem (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. cümle + < Far. -i + < Ar. ʻālem) "dünya terki, ölüm" (**GS** 642/3)

terk-i cünūn (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. cünūn) "deliliği terk etme" (**BV** 81/9; **FK** 187/3; **GS** 565/5)

terk-i çemen (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. çemen) "çimenliği, yeşilliği terk etme" (**LM** R245b/3229)

terk-i dār-ı fenā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. fenā) "yokluk yurdunu; dünyayı terk etme" (**Sİ** R368a/1415)

terk-i dār-ı ġurūr (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. dār + < Far. -ı + < Ar. ġurūr) "gururlanma yerini, dünyayı terk etme" (**Sİ** R368b/1447)

terḳ-i deşt (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. deşt) "çölü, bozkırı terk etme" (**LM** R222b/819)

terk-i dünyā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. dünyā) "dünyayı terk etme" (**BV** 486/7; **NŞ** 252/8)

terk-i edeb (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. edeb) "edebi terk etme" (**BV** 213/1; **FK** 47/3, 48/2; **GS** 252/8; **NŞ** 40/5; **HE** 20a/1704, 24b/2153; **LM** R240a/2646; **Sİ** R359a/510, R373a/1946, R419b/6934)

terk-i encüm (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. encüm) "yıldızların terki" (**GS** 292/5)

terk-i evreng (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. evreng) "tahtı, şanı, şerefi terk etme" (**LM** R232b/1875)

terk-i ḫānumān (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫānumān) "evi barkı terk etme" (**BV** 584/3)

terk-i ḫānümān (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫānümān) "evi barkı terk etme" (**FK** 161/4, 179/5, 352/9, 818/1)

terk-i ḫayāl-i ḫām (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. ḫām) "boş hayalleri, olmayacak hayalleri terk etme" (**FK** 181/7)

terk-i ḫıred (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫıred) "aklı terk etme" (**FK** 132/1, 689/342; **SS** R321a/1522)

terk-i hūş (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. hūş) "anlayışı terk etme" (**FK** 63/7, 189/6, 260/5, 494/6; **GS** 277/5, 440/6; **NŞ** 243/2; **LM** R223a/916, R240a/2777; **SS** R330a/2461)

terk-i ḫᵛāb (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫᵛāb) "uyanma" (**FK** 63/9)

terk-i iḫtiyār (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. iḫtiyār) "seçmeyi bırakma; nefsin iradesini terk etme" (**NŞ** 616/8)

terk-i islām (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. islām) "İslam'ı terk etme" (**GS** 651/5)

terk-i ḳanā'at (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ḳanā'at) "kanaat etmeyi terk etme" (**HE** 21b/1886, 22a/1922)

terk-i ḳatl (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ḳatl) "öldürmekten vazgeçme" (**Sİ** R398a/4543)

terk-i lāf (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. lāf) "konuşmadan, sözden, kelamdan vazgeçme" (**NŞ** 304/6)

terk-i maḥabbet (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) "dostluğu, muhabbeti terk etme" (**BV** 659/42; **FK** 458/1; **GS** 192/1, 269/9, 679/1)

terk-i mey (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. mey) "içkiyi terk etme, bırakma" (**Sİ** R398b/4610)

terk-i nām (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. nām) "şöhreti terk etme" (**BV** 338/8)

terk-i naṣīḥat (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. naṣīḥat) "öğüt terk etme" (**GS** 17/5)

terk-i pend (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. pend) "öğüdü, nasihati terk etme" (**FK** 399/4)

terk-i rezm (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. rezm) "savaşı, kargaşayı terk etme" (**Sİ** R408b/5729)

terk-i riyā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. riyā) "iki yüzlülükten vazgeçme" (**FK** 120/4)

terk-i ta'alluḳ (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ta'alluḳ) "münasebetini, ilgiyi alakayı kesme" (**BV** 145/8)

terk-i tāc (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. tāc) "tacı terk etme; makam, mevkiden vazgeçme" (**Sİ** R365b/1177, R365b-17)

terḳ-i ṭama' (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. ṭama') "aç gözlülüğü terk etmek" (**HE** 19b/1660; **BV** 702/2)

terk-i vaṣl (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşmayı terk etme" (**FK** 141/1)

terk-i vefā (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. vefā) "vefayı terk etme, vefasızlık" (**FK** 453/6; **GS** 366/2; **HE** 31b/2816)

terk-i zühd (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. zühd) "sofuluğu terk etme" (**BV** 254/9)

2.57.42. Verme ile İlgili Kavramlar

bėrgüçi "verici" (**FŞ** SF75b/1; **HE** 14b/1212, 34b/3095, 40b/3675, 40b/3681; **Sİ** R369b/1590, R370a/1651, R370b/1666, P455b/5638; **FK** 50/2, 701/2; **GS** 15/3)

bėrmeg "verme" (**HE** 18b/1594, 19a/1610, 19a/1613; **FŞ** SF56a/96)

bėrmek "verme" (**FŞ** SF101b/167, SF91a/126, SF51b/7, SF81a/108, SF83b/94; **HE** 18b/1569, 19a/1612, 22a/1890, 28b/2532, 30a/2650; **LM** R244b/3121; **Sİ** R359b/527, R371a/1713, R377a/2365, R390a/3720; **SS** R333b/2858; **SS** R342b/3817; **BV** 85/5, 376/8; **GS** 77/6, 119/4, 168/4, 517/3, 527/2, 683/107; **NŞ** 70/6, 579/1, 658/48, 693/4; **FK** 43/4, 294/10, 354/4, 424/4, 514/1, 744/1)

bėrmemek "vermeme" (**NŞ** 490/5; **Sİ** R384b/3144)

bėrmeslik "vermemezlik" (**FK** 730)

2.57.43. Toplama, Yığma ile İlgili Kavramlar

mecmū‘ (< Ar.) “toplanmış, bir araya getirilmiş” (**FK** 301/6, 720/2; **GS** 8b-F2/17, 165/2; **NŞ** 411/7; **FŞ** SF81a/98; **HE** 11b/922; **LM** R217a/278, R220b/621, R221a/702, R225b/1131, R241b/2796; **Sİ** R411b/6027, R421b/7179; **SS** R311b/546, R326a/2041)

tėrmeg “toplama, derme” (**HE** 19a/1610; **Sİ** R369a-23)

tėrmek “toplama, derme” (**FŞ** SF89b/74; **Sİ** R371b/1767, R377a/2365, R419a-87; **GS** 453/2; **NŞ** 224/4, 561/7, 693/2)

top “top, yığın, yuvarlak” (**GS** 349/7)

yıġılmaḳ “yığılma, toplanma” (**GS** 282/3; **LM** R246b/3372)

tūde (< Far.) “yığın, küme” (**FŞ** SF100a/9, SF99b-50, SF67b/11; **HE** 9a/688, 22a/1902; **LM** R219a/464, R219b/532, R234a/2045, R235a/2161, R235a/2162; **SS** R352a/4805)

yıġmaġ “yığma, toplama” (**Sİ** R365a/1132, R396a/4344)

yıġmaḳ “yığma, toplama” (**Sİ** R372b-27)

yıġmaḳlıḳ “yığmak, toplamak; engel olmak; hazırlamak” (**FŞ** SF57b/13)

2.57.44. Yırtma, Yırtıcı ile ilgili Kavramlar

derende (< Far.) “yırtıcı, yırtan” (**LM** R241b/2833)

derrende (< Far.) “yırtıcı” (**FŞ** SF98a/72; **LM** R220a/555)

ḫırāş (< Far.) “tırmalama, yaralama” (**FK** 188/5, 278/4, 527/6, 595/5, 629/7; **GS** 254/4, 270/4, 288/5, 352/4, 463/5, 679/2; **NŞ** 35/2, 198/6, 495/6, 505/3; **BV** 285/5; **FŞ** SF52a/1, SF77a/31, SF78a/18, SF84b/76, SF84b/96, SF99b/190; **HE** 31a/2750; **LM** R217a/365, R234b/2082; **Sİ** R359a/478, R371b/1771, R377b/2402, P465a/6528, R416a/6483)

ḫırāşī (< Far.) “tırmalama, yaralama ile ilgili” (**FŞ** SF51a/71, SF75a/117, SF97b/25; **GS** 20/9, 352/4; **NŞ** 495/6)

ḫırāşlıġ (< Far. ḫırāş + < Tr. -lıġ) “yırtıcılık” (**GS** 428/3)

ḫırāşlıḳ (< Far. ḫırāş + < Tr. -lıḳ) “yırtıcılık” (**FK** 585/4)

yele (< Far.) “kuvvetli, yırtıcı” (**Sİ** R391b/3857, R393a/4007, R394a/4128, R405b/5340)

2.57.45. Yarma, Yarık-Yırtık ile İlgili Kavramlar

çāk-ceyb (< Far. çāk + < Ar. ceyb) “yırtık cep” (**BV** 655/21)

çāk-ı giribān (< Far. çāk + < Far. -ı + < Far. giribān) “yırtık elbise yakası” (**FŞ** SF47a/20; **GS** 679/3)

çāk-i pīrāhen (< Far. çāk + < Far. -i + < Far. pīrāhen) “gömleğin yırtılması” (**GS** 14/6)

çāklıġ (< Far. çāk + < Tr. -lıġ) “yırtık, yarık” (**NŞ** 234/5; **Sİ** R384b/3141)

çāklig (< Far. çāk + < Tr. -lig) “yırtık, yarık” (**NŞ** 446/2, 503/1, 527/2)

çāklik (< Far. çāk + < Tr. -lıġ) “yırtık, yarık” (**BV** 349/3, 411/3, 533/1, 610/3; **FK** 47/2, 160/5, 628/3; **GS** 49/5, 309/6, 425/5; **NŞ** 558/4)

çāksiz (< Far. çāk + < Tr. -siz) “yırtıksız, yırtık olmayan” (**FK** 39/7)

fürce (< Ar.) “yarık, aralık” (**LM** R223a/876, R240a/2687)

şaḳ (< Ar.) “yarma, çatlama, yarık” (**FŞ** SF70a/4, SF71b/53, SF86a/3; **HE** 4b/302, 23a/2014, 29a/2578, 31a/2786; **LM** R242b/2941; **Sİ** R373b/1977; **NŞ** 310/5, 388/6; **BV** 282/4, 324/1; **GS** 722/4, 726/3; **Sİ** P455a/5578)

şaḳḳ (< Ar.) “yarma, çatlama, yarık” (**FK** 691; **NŞ** 84/7, 522/6; **FŞ** SF47a/24; **HE** 5a/333, 28b; **Sİ** R420a/7002; **SS** R309b/349, R310a/359, R310a/360)

şigāf (< Ar.) “yarık, yırtık, çatlak; ikiye bölme, yarma” (**NŞ** 55/2, 72/3, 304/1)

şikāf (< Ar.) “yarık, yırtık, çatlak” (**BV** 38/3, 85/1, 333/5, 452/2, 534/3, 601/3, 729/4; **FK** 371/3, 413/3, 588/1; **GS** 51/5, 95/7, 113/3, 158/4, 204/4, 316/1, 450/2, 661/5; **NŞ** 180/3, 303/3, 330/1, 338/1, 427/7, 446/2, 532/1, 579/7; **FŞ** SF54a/65, SF78a/28, SF79b/66, SF97b/27, SF98a/45; **HE** 7a/515, 19a/1642, 22a/1912, 34b/3092, 40a/3634, 43b/3943; **LM** R227b/1376, R227b/1377, R233a/1933; **Sİ** R361a/677, R364b/1080, R382b/2930, R399a/4636; **SS** R327b/2205, R342a/3783)

şikāfī (< Ar. şikāf + < Far. ī) “yarık, yırtık, çatlakla ilgili” (**HE** 24b/2166)

tėşilmek “deşilme, yarılma” (**BV** 395/7)

töşüglüg “yarıklık, oyukluk” (**FK** 634/1, 495/5; **FŞ** SF64b/77, SF67b/52, SF87a/10; **SS** R327b/2219)

töşük “delik, yarık” (**BV** 331/1, 334/3/3, 599/2; **FK** 369/6; **GS** 159/4, 237/4, 266/3, 338/4, 547/4; **FŞ** SF89b/96; **LM** R241b/2832; **SS** R327b/2207)

töşüklük “yarıklık, oyukluk” **FK** 634/1; **FŞ** SF64b/77, SF67b/52, SF87a/10; **SS** R327b/2219 (**NŞ** 578/3)

yarılmak “yarılma, açılma” (**LM** R227b/1381)

yarmaġ “açma, yarma” (**HE** 5a/326; ; **FK** 416/3)

yarmaḳ “açma, yarma” (**BV** 247/4; **LM** R232a/1856; **GS** 697/1, 729/2; **HE** 27a/2400; **FŞ** SF77a-32, SF80b/88, SF87a/106; SF55b/35)

yarmaḳ “açma, yarma” (**GS** 170/8;)

yırtuġ “yırtık” (**FK** 427/8; **FŞ** SF47a/17; **HE** 28a/2490)

yırtuḳ “yırtık” (**BV** 20/7, 457/3; **GS** 342/8, 411/7, 818/1; **NŞ** 589/2)

2.57.46. Geçme-Geçiş ile İlgili Kavramlar

güẕār (< Far.) “geçme, geçiş” (**FK** 685/16; **GS** 27/6, 254/1, 773/1; **BV** 344/4, 433/4; **FŞ** SF57a/76, SF58a/68, SF65a/25, SF72b/10, SF73b/97; **HE** 21a/1800; **LM** R217a/321, R220a/585, R225b/1174, R231a/1706; **Sİ** R403a/5048; **SS** R313b/758, R315a/877, R345a/4061)

güẕāre (< Far.) “geçme, geçiş” (**FŞ** SF66b/39, SF91a/104; **LM** R245b/3262)

güẕārende (< Far.) “geçici, geçen; geçirici, geçiren” (**Sİ** R362b/846, R389a/3592, R401a/4844)

güẕārī (< Far.) “geçme, geçiş” (**FŞ** SF61a/80; **GS** 492/6)

güẕāriş (< Far.) “geçme, geçiş” (**FK** 689/49; **FŞ** SF50b/57, SF51a/98, SF77a/1, SF78b/66, SF80a/1; **LM** R226a/1225, R246b/3335; **Sİ** R355a/59, R361a/696, R366a/1226, R401a/4844)

güẕer (< Far.) “geçme, geçiş” (**FK** 191/7, 510/2, 510/4, 647/1; **GS** 27/3, 216/1, 258/4, 683/127, 766/1; **NŞ** 250/7, 166/2, 595/4; **BV** 539/8, 656/33; **FŞ** SF105b/42, SF56b/9, SF79b/59, SF82b/75; **HE** 11b/919, 19b/1676, 22a/1935, 25a/2183, 38b/3473, 40a/3639; **LM** R220a/582, R238a/2431; **Sİ** R356b/238, R373b/1993, R382b/2910, R392a/3942, R402a/4986; **SS** R311a/495, R313a/667, R317a/1125, R325b/2021, R343b/3912)

güẕerī (< Far.) “geçme, geçiş ile ilgili” (**LM** R248a/3516; **NŞ** 595/4)

kiçmek “geçme” (**FK** 460/1, 681/98; **GS** 474/3, 682i/8; **NŞ** 468/7, 564/2, 657/78)

ötmeg “geçme, geçiş” (**BV** 461/7; **HE** 41a/3707)

ötmek “geçme, geçiş” (**FK** 39/7, 254/4, 553/7; **GS** 693/1; **FŞ** SF54a/47; **Sİ** P455a/5610, R356b/248, R362a/780; **HE** 43b/3931)

ötmeklig “geçme, geçiş” (**LM** R219b/501)

ötmemek “geçmeme” (**FŞ** SF102b/79)

2.57.47. Yükselme, Yukarıya Çıkma ile İlgili Kavramlar

‘urūc (< Ar.) “yukarı çıkma, yükselme” (**BV** 328/6; **FK** 6/3, 42/8, 680/2)

‘urūc (< Ar.) “yukarı çıkma, yükselme” (**GS** 43/2, 93/2, 105/5, 111/3, 333/6; **NŞ** 6/3, 242/4, 282/8; **HE** 6a/411, 11b/910, 23a/2023, 39a/3526; **Sİ** R357a/281, R393a/4009)

ber-endāḫte (< Far.) “yükseğe kaldırılmış, üste, yükseğe çıkarılmış” (**GS** 194/2)

irtifā‘ (< Ar.) “yükselme, yükseklik” (**FŞ** SF67a-25, SF78b/73; **HE** 33b; **LM** R220b/621; **Sİ** R360a-8, R401b/4927, R409a/5763; **GS** 299/4; **NŞ** 290/6)

mūcib-i ref‘-i derecāt (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. ref‘ + < Far. -i + < Ar. derecāt) “dereceleri yükseltme gereği” (**HE** 12a/991)

sāṭı‘ (< Ar.) “yükselip meydana çıkan, yükselen, yükseldikçe yükselen” (**Sİ** R384a-36)

teraḳḳī (< Ar.) “yükselme, ilerleme” (**HE** 36b/3297)

2.57.48. Yürüme, Gitme, Koşma ile İlgili Kavramlar

berḳ-gām (< Far.) “şimşek gibi adım” (**HE** 9a/689, 25a/2202)

berḳ-ı reftār (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. reftār) “şimşek gibi gitme” (**GS** 538/7)

berḳ-ı reftārī (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Far. reftārī) “şimşek gibi gitme” (**SS** R335b/3044)

berḳ-reftār (< Ar. berḳ + < Far. reftār) “şimşek gibi giden” (**FK** 406/1; **NŞ** 332/3; **FŞ** SF49b/28, SF51b/31)

berḳ-rev (< Ar. berḳ +< Far. “şimşek gibi giden” (**FK** 142/9, 532/1, 660/9; **LM** R216b/205)

cārī (< Ar.) “akan, geçen, yürüyen” (**LM** R238b/2483; **Sİ** R382b/2919, R388a/3497, R418b/6871; **FŞ** SF89a/43; **FK** 133/2; **GS** 4a-F2/19; **NŞ** 300/7)

çapmaḳ “koşma” (**FŞ** SF77b/50, SF78a/10, SF78a/30; **HE** 23b/2076; **LM** R219a-9; **SS** R308a-4, R317b/1150; **BV** 576/3)

dāmen-keşān (< Far.) “salınarak, nazla yürüyen” (**BV** 626/5)

dev (< Far.) “koşma” (**FŞ** SF50b/56; **LM** R239a/2563; **FK** 546/3; **GS** 42/3, 531/3)

gām (< Far.) “adım” (**HE** 2a/44, 25a/2211, 33a/2941, 35a/3131, 40a/3595; **LM** R215b/133, R223b/921, R224b/1070, R234b/2072, R246b/3331; **SS** R316a/1009, R332b/2737, R335b/3048, R349a/4506; **NŞ** 6/2, 20/4, 421/7; FK 5/4, 327/2, 446/11, 484/1)

gām-ber-gām (< Far.) “adım, adım” (**FŞ** SF74a/17; **LM** R234b/2072)

germ-pūy (< Far.) “hararetli koşan” (**FK** 487/2; **Sİ** R371b/1761, R388a/3516, R415a/6376, R416b/6649)

girdār (< Far.) “meşguliyet, iş, tarz, yürüyüş” (**LM** R219b/515, R235b/2178; **NŞ** 164/8; **BV** 280/7)

ḫırām (< Far.) “nazlı, edalı, salınarak gidiş” (**FK** 63/1, 191/2, 261/5, 383/6, 446/7; **GS** 26/5, 63/3, 117/4, 268/3, 337/6, 442/6; **NŞ** 84/4, 211/2, 297/9, 313/4; **BV** 77/2, 188/4, 398/8, 424/2, 517/6, 579/2; **FŞ** SF101b/7, SF89b/53, SF53a/35, SF59b/79, SF74a/25; **HE** 5b/361, 12b/1018, 13a/1066, 23b/2056, 35a/3155; **LM** R217a/358, R224a/996,

R225a/1112, R235a/2162; **Sİ** R354b/33, R369b/1592, R381a/2799, R389b/3642; **SS** R309b/311, R316a/1017, R328b/2344, R335b/3048)

ḫırāmān (< Far.) “salınarak yürüyen” (**FK** 85/2, 100/4, 202/3, 360/5, 419/6; **GS** 61/6, 154/1, 292/4, 477/4, 604/3; **NŞ** 85/1, 145/1, 203/3, 317/2, 428/1, 512/1; **BV** 351/2; **HE** 8b/635, 10a/811, 15a/1262, 26a/2271, 38a/3439, 39b/3577; **LM** R228a-18; **Sİ** R362a/809, R398b/4625, R420b/7082; **FŞ** SF55a/53, SF64b/94, SF71b/42, SF75b/38, SF81a/116)

ḫırāmen (< Far.) “salınarak yürüyen” (**Sİ** R391a/3838, R391a/3840, R398b/4625)

ḫırāmende (< Far.) “salınarak yürüyen” (**Sİ** R391a/3843)

ḫırāmī (< Far.) “nazlı, edalı, salınarak gidişle ilgili” (**BV** 321/7; **FK** 89/4; **FŞ** SF99a/169)

ḫırāmlıḳ (< Far. ḫırām + < Tr. -lıḳ) “nazlı, edalı, salınarak gitme” (**FŞ** SF64b-23)

ḫoş-ḥareḳāt (< Far.) “güzel yürüyüşlü” (**FK** 689/115)

ḫoş-ḫırām (< Far.) “güzel yürüyüşlü” (**FK** 686/34; **BV** 714; **HE** 5b/361)

ḫōş-ḫırām (< Far.) “güzel yürüyüşlü” (**Sİ** R358a/411)

ḫoş-reftār (< Far.) “güzel gidişli, yürüyüşü güzel olsun” (**GS** 563/2, 669/2, 676/1; **NŞ** 386/6)

ifrāṭ (< Ar.) “aşırı gitme” (**FK** 200/7, 282/4; **GS** 31/6, 204/2; **NŞ** 311/5; **BV** 140/6, 404/4, 506/1, 530/1; **HE** 20b/1751, 20b/1754, 20b/1767, 21b/1869; **Sİ** R400b/4828, R407a/5469, R412a/6068, R418a/6815, R418a/6816; **SS** R322a/1622, R326a/2037, R336b/3160, R341a/3652, R342a/3757; **LM** R231b/1789)

ḳadem-keş (< Ar. ḳadem + < Far. keş) “adım çeken” (**LM** R224b/1032)

kitgüçi “gidici” (**HE** 31b/2820)

kitkülük “gitme, uzaklaşma” (**Sİ** R387b/3439)

kitmeg “gitme, uzaklaşma” ((**HE** 42b/3847; **LM** R245b/3230)

kitmek “gitme, uzaklaşma” ((**FK** 48/6, 586/4, 681/94, 688/37; **GS** 432/5, 682i/4; **NŞ** 504/8; **BV** 372/5; **FŞ** SF103b/25, SF96a/35, SF74a/4, SF85b/61, **HE** 14a/1159, 31b/2818, 37b/3369; **LM** R238b/2494, R240a/2717, R245b/3221; **Sİ** R364a/984, R387b/3432, R388a/3523, R414b/6341, R415b/6444; **SS** R319b-17, R335b/3060, R349b/4555)

kitmeklik “gitme, uzaklaşma” (**FŞ** SF68a/106; **Sİ** R364a/989)

kitmemek “gitmeme, uzaklaşmama” (**HE** 30b/2726)

mangış “naz ile salınarak yürüme, yürüyüş” (**LM** R228a/1409)

müteveccih (< Ar.) “bir tarafa dönen, bir tarafa yönelen; bir tarafa gitmeye kalkan” (**Sİ** R381b-35)

nāzük-ḫırām (< Far.) “zarif yürüyüşlü” (**FK** 598/1)

piyāde (< Far.) “yaya, yürüyen” (**LM** R217a-7)

pū (< Far.) “koşma, araştırma” (**FŞ** SF77a/16; **LM** R226b/1313)

pūy (< Far.) “seğirtme; koşma, acele etme” (**FŞ** SF79a/19; **HE** 3b/210; **LM** R219a/473, R219b/500, R234a/2037, R235a/2137; **GS** 423/7; **NŞ** 132/6, 605/1; **LM** R242b/2948)

pūye (< Far.) “koşma, seğirtme” (**FK** 60/4, 201/8, 324/6, 487/5, 553/1, 728/3; **GS** 66/6, 91/2, 301/4, 346/5, 374/7, 436/5; **NŞ** 6/1, 171/7, 275/4, 308/1, 424/5, 498/6; **BV** 45/6, 93/1, 331/7, 411/2, 499/2, 573/4, 656/31; **FŞ** SF47a/32, SF63b/14, SF79b/75, SF79b/85, SF98a/37; **HE** 5b/390, 9a/691, 22a/1901, 22a/1926, 34a/3032; **LM** R215b/137, R216b/212, R224b/1070, R225b/1152; **Sİ** R356b/245, R357b/314, R380a/2671, R392a/3942; **SS** R306b/26, R315a/923, R323b/1762, R339a/3469; **SS** R337a/3212)

pūyelıġ (< Far. pūye + < Tr. -lıġ) “koşma, seğirtme” (**FK** 171/4)

pūyende (< Far.) “koşucu” (**FK** 265/6)

pūyesiz (< Far. pūye + < Tr. -siz) “koşmama, seğirtmeme” (**Sİ** R357a/288)

pūye-zen (< Far.) “koşan” (**HE** 34a/3032)

rāst-rev (< Far.) “doğru giden, doğru yürüyen” (**FK** 102/8; **GS** 328/3, 702)

rāst-revlik (< Far. rāst-rev + < Tr. -lik) “doğru gitme, doğru yürüme” (**GS** 702/1)

reftār (< Far.) “gidiş, salınarak yürüyüş” (**FK** 232/2, 259/3, 358/3, 584/2, 601/4; **GS** 24/4, 24/4, 127/1, 538/7, 687/1; **NŞ** 353/1, 462/3, 442/1, 658/17; **BV** 128/3, 186/4, 279/2, 363/1, 414/4, 521/3, 595/2; **FŞ** SF51b/31; **HE** 5b/360, 20a/1714; **LM** R235b/2249, R236b/2309, R238b/2492; **Sİ** R375b/2205, R389b/3642, R389b/3643, R412a/6094)

reftārī (< Far.) “edalı gidişli, edalı yürüyüşlü” (**SS** R335b/3044)

reftārlıġ (< Far. reftār + < Tr. -lıġ) “salınarak yürüyüşlü” (**BV** 18/8)

revān (< Far.) “yürüyen, giden” (**FK** 33/3, 133/5, 175/5, 357/2, 442/1; **GS** 28/9, 110/2, 185/3, 237/1, 425/1, 507/1; **NŞ** 24/9, 165/3, 178/2, 239/8, 315/2, 445/7; **BV** 115/3, 279/2, 350/4, 433/3, 585/6, 642/4, 729/3; **FŞ** SF48a/28, SF54a/44, SF63a/92, SF63b/120, SF74b/38; **HE** 6b/461, 14b/1222, 15b/1314, 20b/1757, 26a/2290; **LM** R220a/592, R228a/1410, R232b/1884, R233a/1952; **Sİ** R356b/242, R371b/1769, R375a/2158, R392a/3948; **SS** R309a/255, R317a/1086, R328b/2329, R335b/3067)

revāne (< Far.) “yürüyen, giden” (**FK** 451/1, 451/2, 559/1, 682/4; **BV** 432/2; **FŞ** SF104b/148, SF97b/8, SF63b/116, SF71b/35, SF81a/95; **LM** R216b/237, R223b/964,

R224a/1001, R227b/1375; **Sİ** R394a/4135; **SS** R314b/861, R328b/2330, R341a/3635, R349a/4488)

revānī (< Far.) “yürüyen, giden” (**FŞ** SF51a/76, SF56b/12, SF60b/41, SF73a/80, SF84b/66, SF88b/151;)

revān-perver (< Far.) “akıp gitme, su gibi akıp gitme” (**FŞ** SF76a/62; **SS** R334a/2892)

revende (< Far.) “giden, çok yürüyen” (**LM** R216b/203, R244b/3136; **SS** R316b/1043)

rūşen-reviş (< Far.) “gidişi parlak” (**NŞ** 329/6)

seyr (< Ar.) “yürüme, yürüyüş, seyir, gezme, gezinti” (**BV** 1/6, 54/7, 145/1, 300/5, 433/4; **FK** 71/5, 118/1, 242/9, 317/3, 420/1; **GS** 22/1, 57/6, 137/6, 251/2, 320/7; **NŞ** 6/1, 324/5, 349/2, 418/5, 434/2, 548/5; **FŞ** SF106b/52, SF90a/24, SF53a/62, SF62a/5, SF71b/25; **HE** 9a/698, 16b/1406, 19b/1671, 25a/2202, 27b/2415; **LM** R215a/45, R222b/841, R224b/1071, R232b/1862; **Sİ** R354b/31, R366b/1279, R375a/2163, R390a/3728; **SS** R306b/4, R315b/950, R317b/1149, R325b/2020)

sikrimek “koşma, seğirtme” (**BV** 175/5; **HE** 9a/695)

şād-revān (< Far.) “yürüyüşü hoş, güzel yürüyüşlü” (**BV** 571/6)

şev-rev (< Far.) “bayırda yürüyen” (**FK** 63/2; **GS** 531/4)

tāz (< Far.) “koşma, koşuş” (**FK** 214/5; **GS** 207/2; **FŞ** SF47a/30, SF80a/28, SF90a-43; **Sİ** R377a/2373, R381a/2792, R405b/5328; **SS** R342a/3756)

tek (< Far.) “koşma, seğirtme” (**LM** R219a/473, R219b/500, R226b/1313, R234a/2037; **FK** 546/3; **Sİ** P455a/5592, R405b/5328, R381a/2792; **HE** 3b/210)

teselsül (< Ar.) “zincirleme, zincirleme gitme” (**BV** 646/3; **GS** 409/4; **NŞ** 367/3, 381/1; **FŞ** SF71a/89; **HE** 28a/2473, 31b/2819; **Sİ** R390b/3777)

tīz-reftār (< Far.) “çabuk yürüyüşlü” (**FŞ** SF48a/2, SF88a/86, SF93b/63; **LM** R245a/3207)

tīz-reftārlıġ (< Far. tīz-reftār + < Tr. -lıġ) “çabuk yürüyüşlü olma” (**SS** R349b-35)

tīz-rev (< Far.) “yürüyüşü çabuk, çabuk yürüyüşlü” (**FŞ** SF51a-10, SF52a/33, SF79b/67; **Sİ** R391a/3801, R410b/5945, R412b/6116)

tīz-revraḳ (< Far. tīz-rev + < Tr. -raḳ) “yürüyüşü çabuk, çabuk yürüyüşlü” (**FŞ** SF72a/70)

tīz-seyr (< Far. tīz + < Ar. seyr) “çabuk yürüme, yürüyüş; gezme, gezinme” (**Sİ** R355a/68)

yayaġ “yaya” (**LM** R229b/1575)

yayaġlıġ “yaya olma” (**Sİ** R364b/1077)

yayaġlıḳ “yaya olma” (**NŞ** 321/9)

yayaḳ “yaya” (**FŞ** SF62b/58; **SS** R315a/891; **GS** 726/1; **NŞ** 312/2)

yozġalamaḳ “yavaş koşma” (**HE** 9a/696)

yörimek “yürüme, yürüyüş” (**HE** 41a/3708)

yörümek “yürüme, yürüyüş” (**LM** R234b/2086; **Sİ** R388a/3515, R414b/6353; **SS** R322b/1700)

yörüş “yürüyüş, sefer” (**Sİ** R373b/1976, R390b/3787, R401a/4846, R404a/5166, R413a/6188, R418b/6852)

yügürmek “koşma, seğirtme” (**BV** 8/7, 61/4, 196/7, 212/2, 411/4; **FK** 201/8, 260/4, 494/4; **GS** 323/6; **FŞ** SF47a/32, SF50b/31, SF79a-34, SF79b/74, SF98a/38; **Sİ** R360b/626, R389b/3641, R398b/4577; **SS** R310a/376; **HE** 22b, 22b/1940, 31b/2827)

yügürmeklik “koşma, yürüme” (**NŞ** 194/3)

yürüş “yürüyüş, sefer, hücum” (**FŞ** SF62b/19)

2.57.49. Olma, Olmama ile İlgili Kavramlar

bolmaġ “olma” (**BV** 39/4, 39/7, 83/5, 222/6; **FK** 43/3, 160/5, 171/5, 517/8, 537/8, 605/2, 709/2, 738/2; **GS** 10/6, 63/9, 285/5, 627/7; **NŞ** 29/3, 133/6, 243/5, 344/6, 400/7, 657/66; **FŞ** SF80b/89; **HE** 14b/1192, 21a/1803, 33a/2954; **LM** R229b/1562, R245b/3230; **Sİ** R362b-11, R372a/1813, R399b/4732, R404a/5168; **SS** R317a/1117, R339a/3456)

bolmag “olma” (**Sİ** R402b-59)

bolmaġlıġ “olma” (**LM** R238b/2495; **Sİ** R368b/1470, R368b/1484; **FK** 507/2; **GS** 107/1, 113/2, 212/4, 322/9, 524/3; **NŞ** 25/1, 549/2, 598/4, 701)

bolmaġlıḳ “olma” (**FŞ** SF100a/12, SF85a/12; **BV** 322/9; **GS** 6a-F2/5/7)

bolmaḳ “olma” (**FŞ** SF47a/6, SF49a/22, SF62a/50, SF68b/108, SF84b/79, SF95a/95; **HE** 11b/944, 14b/1220, 25a/2217, 30b/2707, 40b/3676; **LM** R215a/86, R223a/873, R227b/1365, R235b/2250; **Sİ** R356b/242, R372a/1812, R381a/2769, R392b/3989; **SS** R308a/185, R324a/1833, R329a/2384, R342b/3811; **BV** 29/6, 83/1, 124/6, 187/4, 200/4, 311/4, 406/2, 443/3; **FK** 51/3, 132/6, 295/2, 302/4, 398/2, 644/4; **GS** 231/6, 276/3, 319/4, 405/3, 430/2, 509/3, 521/7; **NŞ** 17/3, 37/3, 142/7, 250/2, 307/2, 341/4, 532/3, 583/1)

bolmaḳlıḳ “olma” (**NŞ** 247/1)

bolmamaġ “olmama” (**HE** 30a/2673)

bolmamaġlıġ “olmama” (**GS** 10a-F2/10)

bolmamaḳ “olmama” (**GS** 715; **NŞ** 273/5; **SS** R318b/1254)

ėrmeslig “olmama” (**FŞ** SF88b/149, SF98a/79)

ėrmeslik “olmama” (**FK** 730)

olmaġ “olma” (**FK** 12/9, 239/5, 385/4, 482/10; **GS** 230/4, 288/9, 309/3, 383/7; **NŞ** 405/8, 410/7, 645/7; **BV** 185/7, 412/4; **FŞ** SF107a/113; **HE** 23a/2024, 30b/2698, 33a/2968; **LM** R229b/1563, R232b/1903, R236b/2304; **Sİ** R367b/1363, R374a/2027, R396b/4412, R404a/5175; **SS** R335b/3085, R340b/3604, R350a/4639)

olmaġlıġ “olma, oluş, olmaklık” (**FK** 42/3; **FK** 681/18; **GS** 682b/8; **NŞ** 49/3, 543/6; **Sİ** R372b/1879, R398a/4565; **SS** R336b/3181)

olmaġlıḳ “olma, oluş, olmaklık” (**FŞ** SF88a/79; **GS** 316/4)

olmaḳ “olma” (**FK** 5/4, 107/7, 154/4, 323/6, 482/10, 669/7; **GS** 24/4, 98/1, 111/5, 282/1, 330/1, 344/1; **NŞ** 5/4, 101/1, 216/1, 365/1, 427/10, 507/9; **BV** 2/7, 39/8, 115/1, 123/5, 227/7, 298/2; **FŞ** SF45b/1, SF59b/66, SF62a/48, SF84b/90, SF89a/6; **HE** 13b/1115, 22b/1960, 36b/3302; **LM** R227b/1376; **Sİ** R356a/173, R364a/989, R365a/1085, R385a/3198; **SS** R306b/34, R314a/784, R328a/2283, R339a/3435)

2.57. 50. Yolma, Koparma ile İlgili Kavramlar

yolmaḳ “yolma, koparma” (**FŞ** SF59b/68, SF98b/129; **LM** R244b/3131)

yoluġ “yolunmuş, kılları alınmış” (**SS** R320b/1451)

2.57.51. Yatma, Yatış ile İlgili Kavramlar

yatmaġ “yatma, yatış” (**LM** R225b/1171, R226a/1209)

yatmaḳ “yatma, yatış” (**BV** 251/4; **HE** 30b/2732; **SS** R350a/4591)

2.57.52. Atma-Atış ile İlgili Kavramlar

atmaġ “atma, atış” (**FK** 617/2)

atmaġlıġ “atma” (**GS** 599/5)

atmaḳ “atma, atış” (**BV** 260/2; **GS** 343/5; **NŞ** 343/3; **FK** 23/5, 267/5; **FŞ** SF66b/55; **HE** 32b/2923; **LM** R244b/3124; **Sİ** R360b/616, R365b/1151; **SS** R318a/1224, R318a/1231, R350a-36)

taşlamaġlıḳ “atma, fırlatma” (**FŞ** SF87b/58)

taşlamaḳ “atma, atış” (**BV** 433/3; **FK** 408/7; **GS** 414/3; **Sİ** R407b-66; **SS** R329a/2354)

2.57.53. Katma-Katış ile İlgili Kavramlar

ḳatış “katma, katma işi, katış, katılmış” (**NŞ** 266/6)

ḳatmaġ “katma, koyma, ilave etme” (**Sİ** R365a/1121)

ḳatmaḳ “katma, koyma, ilave etme” (**GS** 241/7)

2.57.54. Uyanma-Uyandırılma ile İlgili Kavramlar

oyġanmaġ “uyanma” (**LM** R246b/3273; **BV** 455/6)

oyġatḳuçı “uyandırıcı” (**FK** 634/10)

oyġatmaġ “uyandırma”(**LM** R245b/3267)

oyġatmaḳ “uyandırma” (**SS** R350a-36; **BV** 217/7)

ayıḳmaḳ “farkına varma, hatırlama” (**FK** 657/3)

ayılmaḳ “ayılma, uyanma” (**LM** R238b/2498)

2.57.55. Açma-Açılma ile İlgili Kavramlar

açılmaġ “açılma” (**FŞ** SF101b-51, SF56b-15; **LM** R216a-4; **SS** R316a-13; **NŞ** 580/2)

açılmaġlıġ “açılma” (**FK** 611/1)

açılmaḳ “açılma” (**FŞ** SF106b/61, SF57b/7, SF80b/50; **HE** 20a/1706; **Sİ** R368b-22; **GS** 438/5, 477/2, 530/2, 686/1)

açılmaḳlıġ “açılma” (**HE** 8a/593)

açmaġ “açma” (**FŞ** SF61a/63; **Sİ** R365a/1119, R365a/1122, R374b/2116, R395b/4288)

açmaġlıġ “açma” (**FŞ** SF61a/68)

açmaḳ “açma” (**BV** 445/3; **FK** 61/4, 266/4; **GS** 176/6, 389/4, 468/4, 695; **NŞ** 51/4, 443/3, 457/7, 535/4, 659/4; **FŞ** SF54a/45, SF57b/22, SF61a/69, SF70b/43, SF79a/2, SF94b/42; **HE** 11a/900; **LM** R215a-2, R223a/907; **Sİ** R369a/1515, R375a/2141, R383b/3027, R395b/4294, R415b/6466; **SS** R335a/3041)

2.57.56. Kovma-Kovuş ile İlgili Kavramlar

ḳavlamaġlıġ “kovma, kovuş” (**GS** 49/6)

ḳavlamaḳ “kovma, kovuş” (**NŞ** 311/4; **BV** 316/1)

ḳavmaġ “kovma, kovuş” (**FK** 227/2; **GS** 451/4)

ḳavmaḳ “kovma, kovuş” (**BV** 469/5; **NŞ** 95/5, 247/5)

ḳavmaḳlıġ “kovma, kovuş” (**NŞ** 433/2; **BV** 20/6)

2.57.57. Kazma ile İlgili Kavramlar

ḳazmaġ “kazma” (**FŞ** SF49b/65, SF50b/22, SF75b/16; **HE** 22a/1934)

ḳazmaġlıḳ “kazma” (**FŞ** SF49b/64)

ḳazmaḳ “kazma” (**FŞ** SF69b/35, SF74b/76, SF75a/89, SF75a/111, SF77b/46, SF78a/43; **HE** 6b/460; **Sİ** P455b/5653; **BV** 526/4)

2.57.58. Girme ile İlgili Kavramlar

kirmeg “girme” (**GS** 473/2; **HE** 38a/3408)

kirmek “girme” (**FK** 5/7, 589/5, 615/3, 631/2; **GS** 111/6, 324/2, 440/3, 503/7, 674/2; **NŞ** 312/5, 390/1, 688/3; **BV** 328/7; **FŞ** SF100b/66, SF100b/68, SF97b/14, SF67b/54, SF72a/82, SF84a/23; **HE** 1b/31, 30b/2728, 33a/2944; **LM** R241b/2842, R248b/3564; **Sİ** R381a/2805; **SS** R326b/2101, R333a/2797, R342b/3802, R342b/3817)

kirmeklig “girme” (**HE** 38a/3408)

2.57.59. Görme-Gözükme ile İlgili Kavramlar

körgüçi “görücü” (**FŞ** SF71b/43; **HE** 16b/1388; **LM** R243a/3001; **Sİ** R366b/1270)

körgülük “görme” (**FŞ** SF75b/23)

körgüzmeg “gözükme, gösterme” (**FŞ** SF49a-8, SF54b-14)

körgüzmek “gözükme, gösterme” (**FK** 240/5, 696, 712; **GS** 697, 722, 724; **NŞ** 409/5, 561/6, 657/25, 660; **BV** 119/8, 695; **FŞ** SF106a-54, SF96b/83, SF67a-25, SF71a-28, SF84a/5; **LM** R227b/1362, R248a-38, R249a/3584; **Sİ** R366a-18, R372b-26, R398a-52, R402a-57; **SS** R350a-36)

körmeg “görme” (**FŞ** SF101b-51, SF75b/4, SF86b/61, SF86b/85; **HE** 2a/76, 3b/196, 3b/201, 27b/2450, 33a/2976; **Sİ** R360a-8)

körmek “görme” (**GS** 60/8, 402/5, 456/4, 399/7, 170/10; **FK** 52/6, 239/1, 294/1, 399/1, 406/2; **NŞ** 14/3, 234/9, 346/9, 402/2, 577/6, 655/12, 657/64; **BV** 78/3, 243/2, 392/7; **FŞ** SF61a/66, SF61b/16, SF68b/142, SF83a/13, SF100a/36; **HE** 18a/1522, 25a/2217, 26a/2277, 28a/2496, 33b/2995; **LM** R226b/1308, R244b/3127, R248a/3486; **Sİ** R369b/1561, R373a/1931, R380a/2679, R384b/3120; **SS** R315b/951, R330b/2551, R345a/4083, R349b/4549)

körmeklig “görme, görüş” (**FŞ** SF85b/66)

körmeklik “görme, görüş” (**GS** 171/2; **LM** R221a/660)

körmemek “görmeme” (**BV** 88/9)

körsetmek “gösterme” (**FK** 775/1; **GS** 42/6; **NŞ** 286/6)

körünmek “görünme” (**NŞ** 235/1; **Sİ** R385a/3175)

2.57.60. Bulma, Buluş ile İlgili Kavramlar

tapılmaġ “bulunma” (**LM** R216a-4; **NŞ** 580/6)

tapılmaḳ “bulunma” (**Sİ** R364b/1054, R368b-22)

tapılmaslıġ “bulunmama” (**NŞ** 100/6)

tapmaġ “bulma, buluş” (**BV** 69/3, 209/3, 231/3, 277/2, 457/11; **FK** 91/6, 129/9, 242/9, 331/3, 463/5; **GS** 84/4, 204/3; **NŞ** 315/6, 682/5; **FŞ** SF53a/48, SF61b/25, SF63b-22; **HE**

23a/2022; **LM** R217a/256, R237a-28; **Sİ** R379b/2635, R386a/3281, R394b/4167; **SS** R316a/980, R319a/1309)

tapmaġlıġ “bulma, buluş” (**GS** 344/2)

tapmaġlıḳ “bulma, buluş” (**Sİ** R362b-11)

tapmaḳ “bulma, buluş” (**BV** 73/2, 145/3, 260/4, 306/2, 621/6; **FK** 56/8, 115/2, 152/4, 379/4, 541/4; **GS** 2/2, 4/2, 73/7, 161/9, 226/9, 382/7; **NŞ** 116/6, 189/2, 279/7, 380/6, 455/6; **FŞ** SF106a-54, SF68b/114, SF77b/50, SF77b/54; **HE** 14a/1147, 23a/1991, 23a/2026, 33b/2995, 42b/3857; **LM** R214b/23, R219a-9, R243b/3027; **Sİ** R357b/308, R371b/1800, R373a/1963, R384b/3169; **SS** R317a/1087, R317b/1150, R332a/2684, R339b/3481)

tapmamaḳ “bulmama” (**NŞ** 311/1; **Sİ** R405b/5324)

tapmaslıḳ “bulmamazlık” (**GS** 2/2)

2.57.61. Düşme-Yıkılma ile İlgili Kavramlar

tėşmek “deşme, kazma” (**BV** 547/5; **NŞ** 57/6)

tüşmek “düşme, inme” (**BV** 231/5; **FK** 58/4, 264/4, 516/2; **GS** 318/6, 406/7, 575/5; **FŞ** SF106a-54, SF72a/74; **HE** 5a/316; **LM** R219a-9; **Sİ** R421a/7117; **SS** R309a/256, R337b/3261, R351b/4757)

tüşmeklik “düşme, inme” (**HE** 41b/3734; **NŞ** 507/4; **Sİ** R407b/5540)

tüşürmek “düşürme, düşmesine sebep olma” (**BV** 379/4; **FŞ** SF82b/6)

yıḳılmaġ “yıkılma, yere düşme” (**LM** R238a/2464)

yıḳılmaġlıġ “yıkılma, yere düşme” (**SS** R348b/4437)

yıḳılmaḳ “yıkılma, yere düşme” (**BV** 56/7; **FK** 289/3; **Sİ** R375b/2186, R383b/3036; **SS** R320b/1446, R341a/3641; **FŞ** SF55b/18, SF69b/51, SF79b/80, SF83a/37; **HE** 36b/3299, 41b/3735; **LM** R227b/1377)

yıḳmaḳ “yıkma, devirme, kırma” (**FK** 657/5; **GS** 475/8; **HE** 33a/2958, 35a/3160; **Sİ** R389a/3619)

2.57.62. Getirme ile İlgili Kavramlar

kėltürmeg “getirme” (**FŞ** SF86a/38)

kėltürmek “getirme” (**BV** 644/7; **FK** 389/6; **GS** 362/4, 710, 729; **NŞ** 172/5, 379/5, 398/6; **FŞ** SF61a/66; **Sİ** R384a-36, R390b/3744; **BV** 259/4, 264/7)

kėtürmek “getirme” (**FŞ** SF49a/9, SF53b/17)

2.57.63. Yontma, Kesme ile İlgili Kavramlar

kėsgülük “kesme, biçme, koparma” (**HE** 25b)

kėsik “kesik” (**FŞ** SF65a/21)

kėsilmek “kesilme, koparılma” (**FK** 412/9)

kėsmek “kesme, biçme, koparma” (**FK** 265/5, 338/6; **GS** 305/3, 339/9, 342/9, 411/3, 683/95; **FŞ** SF71b/56, SF74b/41, SF75b/5; **HE** 26a/2276; **Sİ** R373b/1998, R408a/5701, R408a/5702; **SS** R318b/1256; **BV** 273/3)

kėsük “kesik” (**HE** 1b/26; **Sİ** R355a/50, R417a/6702, R417a/6709; **BV** 123/4)

yonmaġ “yontma, gerekli biçimi vermek için kesmek, tıraş etme” (**FŞ** SF56b/21)

yonmaḳ “yontma, gerekli biçimi vermek için kesmek, tıraş etme” (**FŞ** SF56a/87)

2.57.64. Savurma-Savuruş ile İlgili Kavramlar

savrulmaḳ “savrulma, yayılma” (**HE** 11b; **NŞ** 658/4)

savurmaġ “savurma, savuruş” (**BV** 120/4, 660/73; **GS** 602/1; **HE** 27b/2452, 33a/2972)

savurmaġlıġ “savurma, savuruş” (**GS** 826/1; **FŞ** SF87b/59)

savurmaḳ “savurma, savuruş” (**BV** 537/4, 648/1; **GS** 327/2; **NŞ** 468/3; **LM** R244b/3118; **Sİ** R373b/1967)

2.57.65. Gömme, Oyma-Kazma ile İlgili Kavramlar

defn (< Ar.) “gömme, defnetme” (**LM** R246b/3345; **Sİ** R364a/1019, R378a/2476; **FK** 40/7, 424/6, 468/2, 488/7, 678/4; **BV** 333/5, 560/5; **GS** 122/6, 131/3, 306/1, 330/7; **NŞ** 446/1)

kömmek “gömme” (**FŞ** SF100a/20)

kömüglüg “gömülü, gizli” (**FŞ** SF64a/69)

oymaġ “oyma, delme” (**GS** 471/2)

2.57.66. Yumma-Kapama ile İlgili Kavramlar

yummaḳ “yumma, kapama” (**BV** 477/3; **SS** R350a/4601)

yunmaġlıġ “yumma, kapama” (**NŞ** 532/7)

yutmaġ “yutma, kapma” (**BV** 388/4, 495/5; **GS** 74/3, 437/7, 557/7; **HE** 21b/1863; **LM** R226b/1302; **SS** R350a/4624)

yutmaḳ “yutma, kapma” (**BV** 12/1, 117/6, 193/7, 376/8; **FK** 160/3, 536/1; **NŞ** 94/3; **FŞ** SF53a/30, SF70b/22, SF71a-28; **LM** R220a-10, R247b/3475; **Sİ** R361b/752, R374b/2116, R374b/2122; **SS** R350a/4622, R350a/4623)

2.57.67. Geçirme-Sokma ile İlgili Kavramlar

aşurmaġ “aşırma, çıkarma, geçirme” (**NŞ** 605/3)

aşurmaḳ “aşırma, çıkarma, geçirme” (**BV** 646/6)

kėçürmek “geçirme, geçiriş” (**BV** 571/1)

kivürmeg “içeriye sokma, koyma” (**FŞ** SF60a-19)

kivürmek “içeriye sokma, koyma” (**FŞ** SF48a-6, SF51a-10)

2.57.68. Salma, Gönderme, Ulaştırma ile İlgili Kavramlar

salmaġ “salma, gönderme, yollama” (**BV** 592/1; **FK** 416/6, 522/1; **GS** 251/7; **NŞ** 587/5; **Sİ** R394a/4129)

salmaḳ “salma, gönderme, yollama” (**HE** 3a , 2a/58, 14a; **FŞ** SF49a/8, SF71a-28, SF80a-35, SF85a/15; **LM** R227b/1338, R229a/1513, R229a/1518, R244b/3134; **Sİ** R365a/1124, R369a-23, R377a/2369, R377a/2378, R415a/6404; **SS** R346b/4269; **BV** 146/3, 247/1, 553/6, 572/5; **FK** 150/7, 220/1, 635/7; **GS** 61/9, 89/4, 111/2, 170/10, 402/3, 457/5, 458/5; **NŞ** 83/7, 314/1, 314/7, 424/2, 572/2, 657/73)

yibermek “gönderme, ulaştırma” (**FŞ** SF104b/149; **Sİ** R369a-23, R393a/4024)

yitkürmek “ulaştırma, yetiştirme” (**FŞ** SF79a-34; **Sİ** R367b/1378, R390b/3744, R419b-89; **GS** 215/8; **NŞ** 525/7; **SS** R309a-5, R309b-6, R316a-13)

yitürmek “ulaştırma, yetiştirme” (**HE** 30a/2647; **Sİ** R365a/1099, R374a/2034, R400b/4832)

yitürmemek “ulaştırmama, yetiştirmeme; kaybetme” (**NŞ** 107/5)

iltmek “iletme, gönderme, ulaştırma” (**LM** R238b-29, R246b/3364)

2.57.69. Diğer İlgili Kavramlar

asmaḳ “asma, asılı bırakma” (**FK** 681/75; **GS** 125/6, 682ı/5; **BV** 42/3, 182/7; **LM** R220b/609)

batmaġ “batma, görünmez olma, saplanma” (Sİ R416a/6592)

batmaḳ “batma, görünmez olma, saplama” (**SS** R350a/4591; **FŞ** SF64a/69; **HE** 6a/442; **SS** R327a/2135)

bilmeslik “bilmezlik” (**FŞ** SF91b/17; **LM** R244a/3074; **Sİ** R371a/1728; **SS** R323b/1779)

bütmeg “bitme, tamamlanma” (**HE** 42b/3850)

bütmek “batma, bitme” (**FK** 554/9, 659/4; **HE** 10b/830; **Sİ** R392a/3904, R419b/6982; **SS** R327a/2136)

çıḳarmaġ “çıkarma, açma” (**NŞ** 664)

çıḳarmaġlıġ “çıkarma, açma” **GS** 264/2)

çıḳmaġ “çıkma, ortaya çıkma” (**FŞ** SF62a/66; **HE** 22b/1937, 38a/3408; **LM** R219a/478; **Sİ** R373b/1974, R391a/3825; **SS** R330a/2500)

çırmaş “sarmaşık” (**BV** 368/5, 535/7; **GS** 152/1, 265/6; **NŞ** 253/7; **SS** R340a/3548)

çırmaşlıġ “sarmaşık, dolaşık” (**GS** 501/6)

işmek “eğirme, burma” (**FK** 277/4)

izmek “ezme, eziş” (**BV** 598/4, 660/75)

ḳalmaġ “kalma” (**FK** 580/6, 727/2; **FŞ** SF73a/85; **Sİ** R372b/1902; **SS** R348a/4405)

ḳalmaḳ “kalma” (**FK** 29/7, 411/7, 519/3; **NŞ** 314/5; **FŞ** SF106a-54, SF71a-28, SF78b-34; **LM** R219a-9, **Sİ** R358a/376, R386a/3316, R417a/6713)

ḳalmamaḳ “kalmama” (**FŞ** SF87b/60)

ḳapsamaḳ “kapsama, içine alma, çevirme” (**SS** R339b/3500)

ḳırḳamaḳ “kırkma, kesme” (**NŞ** 316/2)

ḳıymaġ “kıyma, kesme, zulmetme” (**NŞ** 100/2)

kitermek “giderme, yok etme” (**FK** 681/22; **GS** 682c/2; **LM** R215b/103)

ḳonmaḳ “konma, konaklama” (**LM** R232b/1881; **BV** 405/4)

ḳoparmaġlıġ “koparma, ayırma, çekme” (**FK** 685/42)

ḳoparmaḳ “koparma, ayırma, çekme; kaldırma, yerinden kalma” (**FŞ** SF77a-32; **GS** 729/1)

ḳoşmaḳ “koşma, katma” (**FK** 293/3; **FŞ** SF100b/86)

ḳoşulmaḳ “eklenme, katılma” (**FK** 576/9; **GS** 668/6)

kötermek “götürme, kaldırma, taşıma” (**FŞ** SF81b/160; **LM** R217a/380; **Sİ** R388a/3519, R392b-46; **NŞ** 159/8)

oḳşamaḳlıḳ “benzeme, benzemek” (**SS** R328a/2262)

oynamaġ “oynama” (**HE** 35b/3195, 36a/3246; **BV** 77/3, 128/3)

oynamaḳ “oynama” (**FK** 625/1; **GS** 20/2, 163/4, 323/1, 466/1; **BV** 139/5, 263/8, 370/4)

oynaşlıḳ “oynaşlık” (**BV** 692/2)

örmek “örme” (**GS** 202/8)

savutmaġ “soğutma, uzaklaştırma” (**LM** R240a/2694)

savutmaḳ “soğutma, uzaklaştırma” (**FŞ** SF51a-10)

sürmek “yüzdürme” (**HE** 22b)

taşmaḳ “taşma, coşma” (**Sİ** R371b/1807)

taşımaḳ “taşıma, nakletme” (**Sİ** R365a/1130)

taşurmaḳ “taşırma” (**NŞ** 678/4)

tikmek “dikme” (**BV** 315/2, 431/3, 680/1; **FK** 386/4, 404/6, 584/3; **GS** 68/5, 247/2, 457/3; **NŞ** 54/4, 115/1; **HE** 17a/1442; **LM** R226b/1312)

toġmaġ “doğma, ortaya çıkma” (**NŞ** 366/3)

uçurmaġ “kesme” (**FŞ** SF84b/71)

ulamaḳ “birleştirme” (**LM** R217a-5)

uzatmaġ “uzatma, gönderme” (**GS** 549/5)

üzmek “kesme, koparma” (**FK** 266/5, **FK** 465/1; **BV** 629/6; **Sİ** R416a/6478; **GS** 214/6, 406/4, 697; **SS** R328a/2273)

üzmek “yüzme” (**Sİ** R388b/3543;)

üzmeklik “kırma, üzme, kırma hâli” (**NŞ** 453/3)

yalamaḳ “dil ile yalama” (**HE** 33a/2929; **LM** R234b/2093)

yapılmaḳ “örtülme, kapanma” (**GS** 415/6)

yapışmaġlıġ “yapışma” (**GS** 330/6)

yapmaġ “örtme, kapama” (**GS** 101/6)

yapmaḳ “örtme, kapama” (**BV** 50/3; **FŞ** SF50a/94; **FK** 712/2; **LM** R241b/2836)

yaratmaḳ “yaratma” (**NŞ** 199/2; **SS** R341b/3728)

yėdürmek “yedirme” (**Sİ** R400a/4783)

Hareketler, Davranışlar, Durumlar ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Yavaş Hareket Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça ve 2 Arapça kelime; “Alma, Alış ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe kelime; “Bekleme, Durma, Eğlenme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 7 Arapça ve 2 Türkçe kelime; “Besleme, Büyütme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Farsça, 1 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Başarma, Üstesinden Gelme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe kelime; “Bakma, Bakış ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 7 “Ar. + Far.”, 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 12 isim tamlaması; “Banma, Bulama, Bulaştırma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Farsça kelime; “Çabuk, Hızlı Hareket Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 4 “Far. + Tr.”, 3 “Far. + Ar.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 14 Farsça, 6 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; “Çekme, Çekiş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 8

Türkçe ve 2 Farsça kelime; “Çıkma-Çıkarma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Türkçe kelime; “Kaynama, Coşma, Coşkunluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça, 4 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Çürüme-Çürük ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça, 2 Türkçe ve 1 isim tamlaması; “Dağıtma, Yayma, Saçma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Arapça, 15 Türkçe kelime ve 1 Moğolca kelime; “Bağlama, Düğümleme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe kelime; “Vurma, Darbe, Darp Etme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 6 Arapça, 11 Türkçe, 3 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; “Çağırma-Çağrı ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Deneme, Sınama, Tecrübe ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Farsça ve 3 Arapça kelime; “Dokunma, Dokunuş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 8 Arapça kelime; “Doldurma, Dolu Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Farsça, 2 Arapça ve 5 Türkçe kelime; “Dönme, Gezme, Dolaşma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 23 Arapça, 8 Farsça, 21 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Eritilme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Gelme-Geliş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 6 Türkçe ve 6 Arapça kelime; “Gitme-Gidiş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Arapça kelime; “Gösteriş, Gösteriş Yapma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 9 Farsça ve 14 Arapça kelime; “Haddini Aşma, Coşma, Saldırma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Farsça, 12 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Hareketlilik-Hareket Etme, Hareket Etmeme-Durma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.”, 4 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 22 Türkçe, 7 Farsça, 16 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Yapma-Yapış ile İlgili Kavramlar” bölümünde 30 Türkçe, 1 Farsça ve 1 Arapça kelime; “Kucaklama, Sarılma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 6 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Çevirme, Kuşatma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe ve 4 Arapça kelime; “Oturma-Oturuş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 8 Farsça, 8 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Öpme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe ve 5 Farsça kelime; “Sıvama, Parlatma, Cilalama ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 3 Farsça, 2 Türkçe ve 4 Arapça kelime; “Sızma, Sızıntı ile İlgili

Kavramlar" bölümünde 2 Arapça, 1 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Sunma, Söyleme, Arz Etme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 2 Türkçe kelime ve 12 isim tamlaması; "Süzme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Türkçe kelime; "Tezlik-Çabukluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 6 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Tutma, Yakalama ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 8 Türkçe ve 4 Farsça kelime; "Uçma, Uçuş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Farsça, 1 Arapça ve 6 Türkçe kelime; "Üfürme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça kelime; "Varma, Ulaşma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 11 Türkçe, 7 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Vazgeçme, Terk Etme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Farsça, 9 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 50 isim tamlaması; "Verme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Türkçe kelime; "Toplama, Yığma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 Türkçe, 1 Arapça ve 1 Farsça kelime; "Yırtma, Yırtıcı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça kelime; "Yarma, Yarık-Yırtık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 4 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 10 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Geçme-Geçiş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 10 Farsça ve 5 Türkçe kelime; "Yükselme, Yukarıya Çıkma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Arapça, 1 Farsça ve 1 isim tamlaması; "Yürüme, Gitme, Koşma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 6 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 40 Farsça, 20 Türkçe, 6 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Olma, Olmama ile İlgili Kavramlar" bölümünde 16 Türkçe kelime; "Yolma, Koparma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe kelime; "Yatma, Yatış ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Türkçe kelime; "Atma-Atış ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Türkçe kelime; "Katma-Katış ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe kelime; "Uyanma-Uyandırılma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 Türkçe kelime; "Açma-Açılma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 Türkçe kelime; "Kovma-Kovuş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Türkçe kelime; "Kazma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe kelime; "Girme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Türkçe kelime; "Görme-Gözükme ile İlgili Kavramlar" bölümünde 11 Türkçe kelime; "Bulma, Buluş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 9 Türkçe kelime; "Düşme-Yıkılma ile İlgili Kavramlar"

bölümünde 8 Türkçe kelime; “Getirme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe kelime; “Yontma, Kesme ile İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Türkçe kelime; “Savurma-Savuruş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe kelime; “ Gömme, Oyma-Kazma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe ve 1 Arapça kelime; “Yumma-Kapama ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe kelime; “Geçirme-Sokma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Türkçe kelime; “Salma, Gönderme, Ulaştırma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Türkçe kelime; “Diğer İlgili Kavramlar” bölümünde ise 51 Türkçe kelime yer almaktadır.

2.58. Meslekler

2.58.1. Aktar ile İlgili Meslekler

ʻaṭṭārlıġ (< Ar. ʻaṭṭār + < Tr. -lıġ) “aktarlık” (**Sİ** R359a/493)

ʻaṭṭārlıḳ (< Ar. ʻaṭṭār + < Tr. -lıḳ) “aktarlık” (**Sİ** R359a/491)

aṭṭār (Ar.) “aktar” (**BV** 110/6)

2.58.2. Bekçilik ile İlgili Kavramlar

ʻases (< Ar.) “gece bekçisi” (**GS** 252/4, 787/1; **NŞ** 223/6, 234/8; **FK** 207/6; **HE** 33a/2938)

dīdebān (< Far.) “gözcü, gözleyici, bekçi, nöbetçi” (**SS** R338a/3337, R339a/3426, R339a/3427, R340b/3583)

dīdebānlıḳ (< Far. dīdebān + < Tr. -lıḳ) “gözcülük, bekçilik, nöbetçilik” (**SS** R338b/3374)

emānet-dārlıḳ (< Ar. emānet + < Far. dār + < Tr. -lıḳ) “bekçilik” (**FŞ** SF92b/126)

ḥāmī (< Ar.) “koruyan, koruyucu” (**GS** 179/5, 681/1; **LM** R217a/393; **SS** R341b/3721)

ḫāzin (< Ar.) “bekçi, muhafız; hazinenin idare ve korumasıyla görevli olan memur” (**HE** 6b/443, 12a/979, 12b/1023; **FŞ** SF103b/33, SF64a/74, SF69a/14; **Sİ** R358b/423, R378b/2508, R378b/2525, R384a/3084; **SS** R329a/2366; **FK** 61/5; **GS** 103/4, 503/2, 504/5; **NŞ** 323/3, 452/7)

ḳaravul (< Moğ.) “bekçi, koruyucu; keşif kolu” (**FK** 667/3; **GS** 316/2)

kūtvāl (< Far.) “kale muhafızı, dizdar” (**Sİ** R378b/2508; **SS** R331b/2651)

nigāh-bān (< Far.) “gözcü, bekçi, koruyucu” (**LM** R224a/1019)

nigeh-bān (< Far.) “gözcü, bekçi” (**FK** 136/8; **BV** 472/4; **FŞ** SF100b/78, SF91a-44, SF88b/157, SF88b/166, SF89a/2; **HE** 11b/906, 12b/1029, 12b/1030, 17b/1494, 38b/3455; **Sİ** P455a/5590, R404b/5224, R407a/5473, R409a/5766, R417b/6733; **SS** R331b/2654, R336b/3171)

nigeh-dārlıġ (< Far. nigeh-dār + < Tr. -lıġ) “koruyuculuk, sağlayıcılık” (**Sİ** R387b/3478)

nigeh-dārlıḳ (< Far. nigeh-dār + < Tr. -lıḳ) “koruyuculuk, sağlayıcılık” (**Sİ** R358a/409)

pās-bān (< Far.) “bekçi, gözcü, gece bekçisi” (**FK** 42/4; **GS** 246/3, 390/4; **FŞ** SF47b/24, SF93a/14; **HE** 39b/3582; **LM** R231a/1705, R235a/2128; **Sİ** R399a/4674; **SS** R336b/3202, R336b/3203)

pāsbānī (< Far.) “bekçilik, gece bekçiliği ile ilgili” (**GS** 232/9)

pās-bānlıġ (< Far. pās-bān + < Tr. -lıġ) “gece bekçiliği” (**FK** 491/5, 687/44; **LM** R225a/1106)

pāsbānlıḳ (< Far. pās-bān + < Tr. -lıḳ) “gece bekçiliği” (**LM** R217a/447)

pās-dār (< Far.) “gece bekçisi; güvenilir, doğru kimse” (**Sİ** R413b/6221)

şaḥne (< Ar.) “güvenlik memuru, bekçi” (**BV** 105/10, 614/5; **GS** 244/3, 261/2, 641/2; **NŞ** 223/6, 234/8)

şeb-revāne (< Far.) “gece gidenler, gece bekçileri” (**FK** 559/1)

yezek (< Far.) “öncü, bekçi” (**FŞ** SF84a/15; **LM** R235a/2116; **Sİ** R373b/1979, R374a/2019, R374a/2021, R375b/2231, R394a/4135)

2.58.3. Bitkiler ve Tarım ile İlgili Meslekler

bāġ-bān (< Far.) “bahçıvan, bağın bakımıyla uğraşan, bağcı” (**FK** 37/7, 365/4, 492/4, 508/3, 631/6; **BV** 61/6, 151/5, 230/4, 302/5, 335/5; **GS** 16/6, 28/4, 86/8, 212/6, 335/5, 490/5; **NŞ** 84/2, 150/3, 269/6, 341/3, 446/3, 564/6; **HE** 16a/1323, 26b/2322, 36a/3221; **LM** R222b/822; **Sİ** R405a/5248, R416b/6656; **SS** R319a/1289)

bāġ-bānā (< Far.) “bahçıvan, bağcı” (**FK** 77/6, 471/7)

bāġbān-ı dehr (< Far. bāġbān + < Far. -ı + < Far. dehr) “dünya bahçıvanı” (**NŞ** 605/6)

bāġ-bān-ı mest (< Far. bāġbān + < Far. -ı + < Far. mest) “sarhoş olmuş, kendinden geçmiş bahçıvan” (**BV** 613/2)

dihḳān (< Far.) “köylü çiftçi” (**FŞ** SF106b/54, SF82a/44; **HE** 10b/830; **Sİ** R363b/951, R392b/3987)

diḥḳān (< Far.) “köylü, çiftçi” (**HE** 9b/720, 39b/3574, 12b/1029, 16a/1325, 26b/2323, 30a/2650; **FK** 274/7, 308/6, 442/2, 537/2; **BV** 58/7, 143/8, 154/6, 491/4, 519/6; **GS** 6b-F2/15, 330/5, 454/7, 455/7, 603/8, 626/6; **NŞ** 166/6, 383/6, 559/8)

ḥāriş (< Ar.) “çiftçi, ekinci” (**NŞ** 89/7; **BV** 89/3)

ḫarrās (< Ar.) “çiftçi” (**GS** 714/1)

neccār (< Ar.) “marangoz” (**FŞ** SF55b/47, SF71a/12; **Sİ** R410b/5952)

üstād-ı neccār (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. neccār) “marangoz ustası” (**Sİ** R410b/5952)

2.58.4. Cellat ile İlgili Kavramlar

cellād (< Ar.) “cellat” (**FŞ** SF100a/16, SF100a/19; **HE** 7b/551, 30b/2717, 33a/2952; **LM** R226b/1323; **BV** 125/4, 163/2, 191/4, 218/6, 348/5; **FK** 37/8, 329/6, 439/3, 595/1; **GS** 122/6, 264/1, 369/6, 398/5, 498/1; **NŞ** 117/6, 130/2, 408/4, 621/5, 642/7, 657/5)

cellād-ı hecr (< Ar. cellād + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılığın celladı” (**BV** 225/2)

cellād-vār (< Ar. cellād + < Far.-i+ < Far. vār) “cellat gibi” (**GS** 568/6)

miṣl-i cellād (< Ar. miṣl + < Far. -i + < Ar. cellād) “cellat gibi” (**NŞ** 657/5)

2.58.5. Dalgıç ile İlgili Kavramlar

ġavvāṣ (< Ar.) “dalgıç” (**FK** 288/5, 377/5, 455/4, 689/269; **GS** 5b-F2/12, 16/3, 282/4; **NŞ** 246/8, 271/6, 382/2, 661/3; **BV** 90/8/8, 271/3; **FŞ** SF71a/1, SF80b/58; **HE** 8a/599, 42b/3871; **Sİ** R361a/710, R397a/4476, R405a/5288, R410a/5876)

ġavvāṣ-ı gevher-feşān (< Ar. ġavvāṣ + < Far. -ı + < Far. gevher-feşān) “cevher, inci saçan dalgıç” (**Sİ** R410a/5876)

ġavvāṣ-ı şigerf (< Ar. ġavvāṣ + < Far. -ı + < Far. şigerf) “nadir bulunan, güzel, şahane dalgıç” (**FK** 689/269)

ġavvāṣlıḳ (< Ar. ġavvāṣ + < Tr. -lıḳ) “dalgıçlık” (**HE** 3a/161)

ġavvāṣ-miṣāl (< Ar.) “dalgıç gibi, dalgıç misali” (**GS** 2b-F2/9)

2.58.6. Demirci ile İlgili Kavramlar

āhen-ger (Far.) “demirci” (**FK** 279/4)

āhen-güdāz (< Far. āhen + < güdāz) “demir eriten; en güçlü varlığı etkisiz hale getiren” (**FŞ** SF56b/15; **Sİ** R408a/5696)

ḥaddād (< Ar.) “demirci, demir işleri yapan” (**FŞ** SF56b/14; **NŞ** 301/2; **Sİ** P455a-68, R408b/5758)

menfaḫ (< Ar.) “üfürme yeri, körük” (**NŞ** 108/1)

sendān (< Ar.) “örs denilen demirci aleti” (**FŞ** SF83a/25; **GS** 20/4)

sindān (< Far.) “örs, demirci aleti” (**BV** 20/4; **FŞ** SF54b/29)

tėmürçi “demirci” (**FŞ** SF75a/106)

üstād-ı āhen-güdāz (< Far. üstād + < Far. -ı + < Far. āhen-güdāz) “demir eriten üstat” (**Sİ** R408a/5696)

üstād-ı ḥaddād (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. ḥaddād) “usta demirci, çilingir” (**FŞ** SF56b/14)

2.58.7. Deniz Taşımacılığı ile İlgili Meslekler

keştī-bān (< Far.) “gemici, gemi süvarisi, kaptan” (**NŞ** 5/7, 244/6; **SS** R350b/4651)

kėmeçi “gemici” (**SS** R350b/4650)

mellāḥ (< Ar.) “denizci, kaptan” (**FK** 106/2; **NŞ** 101/7; **FŞ** SF71b/32, SF72a/68, SF72b/16; **Sİ** R411a/5989, R413b/6235, R412a/6093; **SS** R338b/3370, R342a/3746)

mellāḥ-ı hüner-ver (< Ar. mellāḥ + < Far. -ı + < Far. hüner-ver) “hünerli, marifetli kaptan” (**FŞ** SF71b/32)

mellāḥī (< Ar. mellāḥ + < Far. ī) “gemici, kaptan” (**SS** R341b/3705)

2.58.8. Din ile İlgili Meslekler

imām (< Ar.) “imam, hoca” (**HE** 28b/2511, 35a/3131; **SS** R310b/428, R318a/1193; **FK** 689/306, 710/1; **HE** 37a/3322; **GS** 727)

imāmet (< Ar.) “imamlık” (**GS** 727/4)

imām-ı ‘ālem (< Ar. imām + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem) “âlemin imamı” (**SS** R310b/428)

imāmü’l-ümemi (< Ar.) “Müslümanların imamı” (**HE** 28a/2495)

keşiş (< Far.) “papaz” (**BV** 432/7; **HE** 36b/3275)

mü’ezzin (< Ar.) “ezan okuyan, müezzin” (**SS** R313a/710, R318a/1193; **FŞ** SF90a/32; **HE** 16a/1359; **LM** R220a/602; **NŞ** 607/4)

mü’zin (< Ar.) “ezan okuyan, müezzin” (**HE** 39b/3562)

müctehid (< Ar.) “ayet ve hadislerden şeri hükümler çıkaran din bilgini” (**LM** R217a/417; **BV** 115/2)

müftī (< Ar.) “fetva veren, müftü” (**FK** 106/5; **HE** 23a/1982, 28b/2544)

müftī-i gerdūn (< Ar. müftī + < Far. -i + < Far. gerdūn) “felek müftüsü” (**HE** 23a/1982)

müftī-i ḫiyel-pīşe (< Ar. müftī + < Far. -i + < Ar. ḫiyel + < Far. pīşe) “hileyi adet edinen müftü” (**HE** 28b/2544)

rāhib (< Ar.) “rahip, keşiş” (**FK** 7/3; **BV** 168/4)

rāhibā (< Ar.) “rahibe” (**GS** 116/8)

ruhbān (< Ar.) “evlenmeyen papazlar” (**FŞ** SF100b/78, SF88b/166; **HE** 11b/917; **SS** R327b/2226)

şeyḫü’l-islām (< Ar.) “şeyhülislam” (**BV** 337/7; **GS** 682b/5)

ġāsil (< Ar.) “ölü yıkayan adam” (**HE** 30b/2717)

vā‘ıẓ (< Ar.) “vaiz, dini öğütlerde bulunan” (**GS** 380/9)

vā‘ıẓā (< Ar.) “ey vaiz” (**FK** 512/6)

vā‘iẓ (< Ar.) “vaiz, dini öğütlerde bulunan” (**GS** 10b-F2/13, 297/1, 409/5, 455/8, 636/6; **NŞ** 12/7, 286/1, 518/8, 583/7, 621/4; **BV** 15/9, 61/3, 270/7, 277/4, 454/7, 497/6, 552/8; **FK** 23/6, 162/6, 199/5, 556/6)

vā‘iẓā (< Ar.) “ey vaiz” (**BV** 443/5, 473/6; **FK** 320/6; **GS** 233/6, 247/6; **NŞ** 174/3)

vā‘iẓī (< Ar. vā‘iẓ + < Far. ī) “vaiz, dini öğütlerde bulunan ile ilgili” (**FK** 204/7)

vā‘iẓ-i ebleh (< Ar. vā‘iẓ + < Far. -i + < Ar. ebleh) “ahmak, akılsız vaiz” (**FK** 556/6)

vā‘iẓ-i pür-gū (< Ar. vā‘iẓ + < Far. -i + < Far. pür-gū) “çok konuşan, çok söyleyen vaiz” (**NŞ** 12/7)

2.58.9. Eğitim ile İlgili Meslekler

āmūz-gār (< Far.) “öğretici, öğretmen, muallim” (**Sİ** R363a/907)

āmūz-kār (< Far.) “öğretici, öğretmen, muallim” (**Sİ** R388b/3565, R400b/4820, R415b/6426, R416a/6496, R416a/6618)

ḫāce (< Far.) “hoca, efendi, öğretmen” (**HE** 9b/730, 10a/772, 12a/995, 12b/1003, 28a/2473, 29a/2572; **HE** 35b/3198, 42a/3789)

ḫᵛāce (< Far.) “hoca, sahip, efendi; öğretmen” (**NŞ** 453/6, 657/21; **SS** R308b/204, R316a/1013, R326a/2032, R342b/3828, R345a/4067; **SS** R315b/968)

ḫᵛāce-vār (< Far.) “hoca gibi” (**LM** R217a/437)

ḫᵛāce-yi cihān (< Far. ḫᵛāce + < Far. -yi + < Far. cihān) “dünyanın hocası” (**SS** R315b/954)

mu‘āllim (< Ar.) “öğretmen, muallim” (**GS** 367/4; **FK** 125/4; **BV** 391/5; **FŞ** SF53b-13; **HE** 20b/1748; **LM** R221a/672)

müderris (< Ar.) “ders veren, hoca” (**FK** 72/8; **NŞ** 106/8, 227/5; **HE** 39b/3553)

2.58.10. Giyim ile İlgili Meslekler

būriyā-bāf (< Far.) “hasır dokuyan, hasırcı” **Sİ** R359b/556)

cūlehe ġarvāşı “çulha ustası” (**HE** 32b/2928)

ḫarrāz (< Ar.) “ayakkabı tamircisi” (**FK** 288/6)

ḥulle-bāf (< Ar. ḥulle + < Far. bāf) “terzi” (**HE** 2b/124;**Sİ** R379a/2555)

nessāc (< Ar.) “dokumacı” (**FK** 96/11)

2.58.11. Hayvancılık ile İlgili Meslekler

aḫtaçı “baytar, seyis, atlı haberci” (**SS** R337a/3249)

cılāvdar (< Moğ.) “seyis” (**FK** 12/9)

çoban (< Far.) “çoban” (**GS** 348/1)

çūbān (< Far.) “çoban” (**LM** R239a/2567, R239a/2572, R239a/2584, R239a/2587; **Sİ** R418a/6806)

ḳaṣṣāb (< Ar.) “kasap” (**FK** 182/1; **GS** 225/4; **NŞ** 351/6; **LM** R248a/3509)

kebūter-bāz (< Far.) “güvercin yetiştiren, besleyen kimse” (**FŞ** SF100a/15; **NŞ** 545/5; **BV** 541/6)

ḳoyçı “çoban” (**LM** R217a/447, R239b/2633, R241b/2831)

rā‘ī (< Ar.) “çoban” (**HE** 41b/3751)

rāyiż (< Ar.) “seyis” (**BV** 144/8)

ṣayd-efgen (< Ar. ṣayd + < Far. efgen) “avcı” (**NŞ** 432/7; **SS** R350a/4609)

ṣayd-efken (< Ar. ṣayd + < Far. efken) “avcı” (**FK** 424/7)

ṣayd-ger (< Ar. ṣayd + < Far. ger) “avcı” (**HE** 27a/2374; **Sİ** R383a/2971)

sāyislıġ (< Ar. sāyis + < Tr. -lıġ) “seyislik” (**LM** R216b/220)

ṣayyād (< Ar.) “avcı” (**BV** 67/3, 117/4, 191/8, 348/4, 425/5; **FK** 123/6, 126/4, 519/4; **GS** 63/2, 122/2, 369/5, 558/3, 565/7; **NŞ** 117/4, 301/7, 449/2, 464/3, 549/6, 657/71, 706/3; **FŞ** SF100a/16, SF86a-40; **HE** 27a/2375; **SS** R340a/3558)

ṣayyādlıġ (< Ar. ṣayyād + < Tr. -lıġ) “avcılık” (**FK** 123/3)

seg-bān (< Far.) “av köpeklerine bakan kimse” (**FŞ** SF94b/34)

şikār-efgen (< Far.) “av avlayan, avcı” (**NŞ** 249/3)

şikārī (< Far.) “avla ilgili, avcı; padişahın av hizmetçisi” (**FŞ** SF83b/74; **SS** R340a/3546)

şobānī (< Far.) “çoban ile ilgili” (**GS** 232/7)

şobānlıġ (< Far. şobān + < Tr. -lıġ) “çobanlık” (**SS** R308a/156, R308a/160)

şubān (< Far.) “çoban” (**BV** 666/2; **LM** R231a/1705, R239a/2568, R239a/2574, R239b/2632; **HE** 16a/1323, 16a/1324)

şubān iti (< Far. şubān + < Tr. iti) “çoban köpeği” (**LM** R238b-29)

şubānī (< Far.) “çobanlıkla ilgili” (**LM** R231a/1703)

şubānlıġ (< Far. şubān + < Tr. -lıġ) “çobanlık” (**LM** R239a/2580, R248a/3501)

şubānlıḳ (< Far. şubān + < Tr. -lıḳ) “çobanlık” (**HE** 5a/307; **LM** R239a/2573)

2.58.12. Kâhyalık ile İlgili Kavramlar

kedḫudā (< Far.) “bir kimsenin maiyetinde olan ve onun direktifiyle çalışan kişi” (**Sİ** R412b/6160)

ked-ḫudālıġ (< Far. ked-ḫudā + < Tr. -lıġ) “kâhyalık” (**FK** 460/8; **GS** 660/3)

ked-ḫudālıḳ (< Far. ked-ḫudā + < Tr. -lıḳ) “kâhyalık” (**FŞ** SF52b/18; **LM** R215a/49, R240a/2761)

ked-ḫudāy (< Far.) “bir kimsenin maiyetinde olan ve onun direktifiyle çalışan kişi” (**GS** 655/7; **Sİ** R363a/898, R412b/6161)

ser-kār (< Far.) “kâhya, bakıcı” (**FŞ** SF55a-15, SF55b/38, SF55b/55, SF74b/47; **SS** R321b/1574, R327b/2229)

2.58.13. Koku ile İlgili Meslekler

müşk-bīz (< Far.) “misk eleyen, tarayan” (**LM** R223b/922; **Sİ** R356b/221, R398b/4592; **NŞ** 202/3, 214/2)

‘anber-bīz (< Ar. ‘anber +< Far. bīz) “amber eleyen, amberci” (**BV** 199/8)

laḫlaḫa-sāz (< Far.) “güzel kokulardan meydana gelen kokuyu yapan (kimse)” (**SS** R321a/1519)

2.58.14. Kuyumculuk ile İlgili Meslekler

gevher-furūş (< Far.) “kuyumcu” (**Sİ** R366a/1225)

güher-senc (< Far.) “mücevher tartan” (**HE** 9b/751; **Sİ** R415b/6450)

ṣadef-kār (< Ar. ṣadef +< Far. kār) “sedef işi yapan, sedef ile süsleme yapan” (**FŞ** SF46a/43)

ṣadef-kārlıḳ (< Ar. ṣadef +< Far. kār + Tr. -lıḳ) “sedef işi yapma, sedef ile süsleme yapma sanatı” (**HE** 2a/60)

ṣarrāf (< Ar.) “sarraf, kuyumcu” (**FŞ** SF75b/1; **SS** R314a/775; **GS** 336/5; **NŞ** 382/3, 382/6)

sīm-keş (< Far.) “haddeden gümüş tel çeken sanatkâr” (**SS** R330a/2476)

tarṣī‘ (< Ar.) “mücevherler kakarak süsleme, oymacılık”(**FŞ** SF65b/88; **SS** R306b/7, R317a/1091; **NŞ** 92/2)

terṣī‘ (< Ar.) “mücevherler kakarak süsleme, oymacılık” (**HE** 9b/719)

zer-ger (< Far.) “kuyumcu” (**FŞ** SF58b/95)

zergerī (< Far.) “kuyumculuk” (**SS** R326b/2109)

zergerlik (< Far. zerger + < Tr. -lik) “kuyumculuk” (**SS** R328a/2249)

2.58.15. Meyhane ile İlgili Meslekler

‘aṣṣār (< Ar.) “meyveleri sıkarak öz su çıkaran kimse; şıracı” (**FŞ** SF47a/33, SF47a/34; **Sİ** R357a/266)

āb-keş (< Far.) “saki, kadeh sunucu” (**BV** 560/1; **FK** 586/6, 647/2; **FŞ** SF58a/46, SF65a/24; **HE** 36a/3227; **LM** R245a/3187; **Sİ** R388a/3503)

ayaġçı “saki, hizmetçi” (**FŞ** SF81a/135; **Sİ** R362a/800, R407a/5502; **GS** 612/7)

ayakçı “saki, hizmetçi” (**BV** 403/7, 616/8, **NŞ** 162/6)

ayaḳçı “saki, hizmetçi” (**FŞ** SF80b/53; **Sİ** R363a/916, R371b/1774, R380b/2712, R387b/3461, R397a/4430, R411a/6000, R422a/7209,)

ayaḳçılıḳ “sakilik, hizmetçilik” (**FŞ** SF58a/61)

bāde-fürūş (< Far.) “meyhaneci” (**FK** 106/2, 345/2, 642/3; **BV** 588/9; **GS** 791/1; **NŞ** 623/6)

bāde-i fürūş (< Far. bāde + < Far. -i + < Far. fürūş) “meyhaneci” (**FK** 301/5)

bāde-pālā (< Far.) “şarap süzücü, şarap süzen” (**BV** 174/5; **GS** 265/6, 644/7; **NŞ** 245/9, 630/6; **Sİ** R355b/145)

bāde-pālālıḳ (< Far. bāde-pālā(y) +< Tr. -lıḳ) “şarap süzücülük” (**FK** 220/5)

bāde-pālāy (< Far.) “şarap süzücü, şarap süzen” (**BV** 453/5; **GS** 557/6)

bekāvul (< Moğ.) “çeşnici başı, tadımcı” (**HE** 43b/3966)

büt-i ḫammār (< Far. büt + < Far. -i + < Ar. ḫammār) “şarapçı sevgili” (**GS** 277/7)

cāşnī (< Far.) “çeşni” (**GS** 63/1)

ḫammār (< Ar.) “şarap yapan veya satan, şarapçı, meyhaneci” (**FK** 137/6, 291/5, 311/8, 502/6, 601/7, 661/5, 681/41; **GS** 12b-F2/20, 24/10, 127/6, 212/7, 247/6, 350/8; **NŞ** 19/7, 101/4, 236/8, 350/7, 405/9, 431/5, 537/6, 620/9; **BV** 86/9, 280/1, 523/6, 637/8)

ḫammārçe (< Ar. ḫammār + < Tr. -çe) “şarap yapan veya satan gibi, meyhaneci gibi” (**FK** 554/7)

ḫammārlıġ (< Ar. ḫammār + < Tr. -lıġ) “şarap yapma veya satma işi” (**GS** 271/5, 308/6; **NŞ** 571/5)

ḫammārlıḳ (< Ar. ḫammār + < Tr. -lıḳ) “şarap yapma veya satma işi” (**GS** 4a-F2/2)

mey-fürūş (< Far.) “şarap satan, meyhaneci” (**FK** 267/8, 443/5, 570/8, 681/32, 681/82; **GS** 65/8, 262/1, 274/6, 277/4, 682d/2, 682g/2; **NŞ** 262/4, 243/1; **BV** 105/9, 429/4, 324/8; **HE** 2b/106, 18b/1603)

muġ-beçe (< Far.) “meyhaneci çırağı” (**FK** 16/3, 120/7, 291/7, 301/5, 449/9; **GS** 1/5, 29/6, 106/6, 170/9, 212/5, 339/6; **NŞ** 24/8, 105/8, 218/7, 319/8, 400/5; **BV** 32/4, 128/6, 235/9, 334/1, 421/7, 576/8; **HE** 2b/106, 9b/743, 13b/1132; **LM** R247b/3450)

muġ-beçe-i bāde-fürūş (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. bāde-fürūş) “içki satan meyhaneci çırağı” (**FK** 642/3; **GS** 791/1; **NŞ** 623/6; **FK** 301/5, 345/2)

muġbeçe-i bāde-perest (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. bāde-perest) “şarap düşkünü meyhaneci çocuğu; aşka düşkün olan, âşık” (**FK** 688/11, 688/22, 688/44, 688/99)

muġbeçe-i māhlikā (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. māhlikā) “ay yüzlü meyhaneci çırağı” (**NŞ** 652/1)

muġ-beçe-i mest (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. mest) “sarhoş meyhaneci çırağı” (**GS** 590/3)

muġ-beçe-i mey-fürūş (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. mey-fürūş) “meyhaneci çırakları” (**HE** 2b/106)

muġbeçe-i meyḫāne (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. meyḫāne) “meyhaneci çırağı” (**NŞ** 568/4)

muġ-beçe-i mey-perest (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. mey-perest) “sarhoş meyhaneci çırağı” (**HE** 13b/1132)

muġ-beçe-i şūḫ (< Far. muġ-beçe + < Far. -i + < Far. şūḫ) “güzel meyhaneci çırağı” (**NŞ** 109/6)

pīr-i muġān (< Far. pīr + < Far. -i + < Far. muġān) “meyhaneci; Mecusilerin başrahibi” (**FK** 23/7, 681/4; **GS** 682a/4)

reng-rezlik (< Far. reng-rez + < Tr. -lik) “boyacılık; *mec.* meyhaneci” (**FŞ** SF59b/71)

sāḳī (< Ar.) “içki sunan, su veren” (**BV** 10/6, 57/6, 105/3, 203/5, 319/10, 462/7; **FK** 10/8, 103/7, 297/3, 349/5, 460/6, 597/6; **GS** 3b-F2/12, 1/9, 104/3, 200/7, 308/6, 429/5, 500/6; **NŞ** 32/6, 101/2, 203/8, 324/6, 415/7, 504/8; **FŞ** SF46b/13, SF60a/137, SF74a/150, SF88b/167; **HE** 10b/840, 11b/924, 14a/1168, 17a/1438, 24a/2089; **LM** R219a/486, R219a/487, R241b/2815, R247b/3452; **Sİ** R377a/2350, R391b/3870, R399b/4700, R404b/5234; **SS** R313a/679, R324b/1869, R334b/2963, R341b/3700)

sāḳī-ı dehr (< Ar. sāḳī + < Far. -ı + < Far. dehr) “zamanın, dünyanın sakisi” (**FŞ** SF98b/95)

sāki-i bezm (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. bezm) “mecliste içki dağıtan, sunan” (**BV** 585/2; **NŞ** 110/3)

sāḳī-i devr (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. devr) “zamanın sakisi” (**GS** 99/7; **NŞ** 634/5)

sāḳī-i devrān (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Ar. devrān) "dönen saki, şarabı elden ele meclistekilere sunan saki" (**BV** 55/6, 125/6, 348/8; **FK** 657/6; **GS** 475/8, 522/6, 529/7; **NŞ** 32/6, 471/7, 506/6)

sāḳī-i ecel (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. ecel) "ecel sakisi; Azrail" (**FK** 518/3)

sāḳī-i gül-ʿiẕār (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül + < Ar. ʿiẕār) "gül yüzlü, gül yanaklı saki" (**FK** 681/51)

sāḳī-i gül-ʿiẕār (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül + < Far. ʿiẕār) "gül yüzlü, gül yanaklı saki" (**GS** 682f/1)

sāḳī-i gül-çehre (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-çehre) "gül yüzlü saki" (**HE** 17a/1438, 9a/706)

sāḳi-i gül-çihre (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-çihre) "gül yüzlü saki" (**BV** 41/6, 642/8; **FK** 163/7; **GS** 648/6; **NŞ** 526/2)

sāḳī-i gül-endām (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-endām) "gül boylu, nazik endamlı saki" (**GS** 797/1)

sāḳī-i gül-ruḫ (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. gül-ruḫ) "gül yanaklı saki" (**GS** 319/2; **BV** 430/6)

sāḳī-i māh-veş (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. māh-veş) "ay gibi saki" (**GS** 104/3, 249/6; **Sİ** R414b/6368)

sāḳī-i meh-cebīn (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. meh-cebīn) "alnı ay gibi parlak olan saki; sevgili" (**Sİ** R399b/4700)

sāḳī-i meh-veş (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. meh-veş) "ay gibi güzel saki" (**BV** 339/5, 745/6; **FK** 83/7, 688/3; **NŞ** 264/7)

sāḳi-i mevzūn (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. mevzūn) "ahenkli, düzgün, biçimli saki" (**FK** 94/1; **NŞ** 91/1)

sāḳī-i nūşīn-leb (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. nūşīn-leb) "tatlı dudaklı saki; sevgili" (**NŞ** 415/7)

saḳi-i raḥmet (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Ar. raḥmet) "rahmet sakisi" (**FK** 7/2)

sāḳī-i şeng (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Far. şeng) "neşeli saki" (**BV** 339/4; FK 348/1; **Sİ** R361a/722)

sāḳī-i şīrīn (< Ar. sāḳī + < Far. -i + < Far. şīrīn) "tatlı saki; sevgili" (**FK** 613/2)

sāḳi-i tevfīk (< Ar. sāḳi + < Far. -i + < Ar. tevfīk) "uygun saki" (**BV** 197/7)

sāḳī-i yi devr (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Ar. devr) "zamanın sakisi" (**FK** 268/5)

sāḳīlıġ (< Ar. sāḳī + < Tr. -lıġ) “sakilik” (**BV** 235/9; **NŞ** 555/11)

sākiyā (< Ar.) “ey içki sunan güzel” (**BV** 9/6, 118/8, 219/7, 338/7, 450/6, 514/7; **FK** 11/8, 100/6, 294/8, 321/6, 423/7, 536/8, 681/62; **GS** 13/6, 108/7, 201/4, 308/1, 309/5, 403/6, 512/7, 600/1; **NŞ** 14/6, 105/1, 201/6, 314/5, 416/5, 509/5, 627/4; **FŞ** SF59a/132; **Sİ** R361a/718, R367b/1353, R414b/6364)

sāḳī-yı vaḥdet (< Ar. sāḳī + < Far. -yı + < Ar. vaḥdet) “birlik sakisi” (**FŞ** SF103b/41)

sāḳī-yi bezm (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Far. bezm) “mecliste içki dağıtan, sunan saki; sevgili” (**SS** R324b/1869)

sāḳī-yi devr (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Ar. devr) “zamanın sakisi” (**LM** R247b/3452)

sāḳī-yi mevzūn (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Ar. mevzūn) “ahenkli, düzgün, biçimli saki” (**SS** R334b/2966)

sāḳī-yi perī-veş (< Ar. sāḳī + < Far. -yi + < Far. perī-veş) “peri gibi güzel saki” (**SS** R313a/679)

saḳḳā (< Ar.) “su dağıtan, saka” (**BV** 499/6; **GS** 585/6)

saḳḳā-miṣāl (< Ar.) “su dağıtan, saka misali” (**HE** 35b/3186)

şūḫ-ı ḫammār (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Ar. ḫammār) “işveli şarapçı, cilveli güzel; meyhaneci sevgili” (**NŞ** 151/6)

şūḫ-ı mey-fürūş (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. mey-fürūş) “şarap satan, meyhaneci güzel” (**BV** 580/7)

2.58.16. Mimari ile İlgili Meslekler

bānī (< Ar.) “bina eden, yapan, kuran” (**GS** 12a-F2/17/18; **SS** R321b/1557, R331b/2654, R333a/2807)

bennā (< Ar.) “bina ustası, mimar” (**FŞ** SF55b/51; **Sİ** R408b/5758; **SS** R321a/1544; **FK** 491/6, 93/4)

bennālıġ (< Ar. bennā + < Tr. -lıġ) “bina ustası, mimarlık” (**SS** R327b/2201)

mi‘mār (< Ar.) “mimar” (**FK** 1/1, 93/3; **BV** 508/8; **FŞ** SF48a/13, SF55a-15, SF71b/52; **HE** 11b/947, 38b; **Sİ** P455a-68, R408a/5693; **SS** R310a/388, R314a/773, R314a/819; **GS** 11b-F2/15, 12a-F2/6, 312/6, 465/4, 503/7, 648/1; **NŞ** 467/5)

mi‘mār-ı māhir (< Ar. mi‘mār + < Far. -ı + < Ar. māhir) “becerikli mimar” (**GS** 12a-F2/7)

mi‘mārlıġ (< Ar. mi‘mār + < Tr. lıġ) “mimarlık” (**SS** R311a-8)

mi‘mārlıḳ (< Ar. mi‘mār + < Tr. lıġ) “mimarlık” (**FŞ** SF55b/14; **HE** 3a/143, 42a)

mühendis (< Ar.) “mühendis, hesap ve matematik bilen” (**FK** 306/2, 409/8; **NŞ** 227/4, 393/8; **FŞ** SF54b/1, SF75a/86; **HE** 3a/142, 39b/3553; **Sİ** R354b/37, R408b/5751; **SS** R321a/1529, R328a/2259, R329a/2364, R329a/2383)

mühendisī (< Ar. mühendis + < Far. ī) “mühendis, hesap ve matematik bilen ile ilgili” (**FK** 624/1)

mühendis-vār (< Ar. mühendis + < Far. vār) “mühendis gibi” (**FŞ** SF78a/11)

mühendis-veş (< Ar. mühendis + < Far. veş) “mühendis gibi” (**Sİ** P455a-68; **SS** R325b/1987, R326b/2115)

üstād-ı bennā (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. bennā) “usta mimar” (**FŞ** SF55b/51)

2.58.17. Müzik ile İlgili Meslekler

çengī (< Far.) “çeng denilen sazı çalan kimse, rakkase, çengi” (**NŞ** 164/6, 321/6; **SS** R328b/2296, R346b/4255; **SS** R320a/1412; **FŞ** SF94a/89)

elḥān-serā (< Ar. elḥān + < Far. serā) “nağmeler, ezgiler söyleyen” (**Sİ** R360b/639)

ḫunyā-ger (< Far.) “şarkıcı” (**LM** R219a/477)

ḫunyā-gerī (< Far.) “şarkıcı ile ilgili” (**GS** 597/7)

ḳaṣab-pūş (< Ar. ḳaṣab + < Far. pūş) “kamış giyen, saz giyinmiş” (**FŞ** SF81b/150; **LM** R221a/692)

muġannī (< Ar.) “şarkıcı” (**FK** 110/4, 261/2, 334/7, 484/8, 527/6; **GS** 73/7, 92/4, 163/9, 234/6, 254/10, 346/4; **NŞ** 106/1, 130/6, 203/8, 361/1, 485/6, 539/7; **BV** 219/9, 367/7, 392/5, 498/7, 616/8; **Sİ** R361a/722, R371b/1776, R377a/2352, R391b/3872, R397a/4432; **SS** R313a/683, R315a/880; **FŞ** SF52b/38, SF58a/31, SF58b/89, SF79b/71, SF80b/54)

muġanniyā (< Ar.) “ey şarkıcı” (**GS** 428/3; **NŞ** 205/3)

muṭrib (< Ar.) “çalgı çalan” (**FK** 27/2, 67/1; **GS** 66/7, 181/5, 369/7, 429/5, 486/7, 559/3; **NŞ** 351/9, 389/7; **BV** 11/7, 105/10, 212/7, 378/7, 384/7, 401/6, 570/8; **HE** 7b/568, 11a/874, 13b/1129, 40a/3617; **LM** R216b/216; **Sİ** R414b/6368; **FK** 689/58; **NŞ** 54/7)

muṭribā (< Ar.) “ey çalgıcı” (**GS** 360/1, 374/5, 555/4, 600/3)

muṭrib-i destān-serā (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Far. destān-serā) “sazende” (**HE** 7b/568)

muṭrib-i nağme-keş (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Ar. nağme + < Far. keş) “şarkı söyleyen çalgıcı” (**Sİ** R414b/6368)

muṭrib-i nağme-serā (< Ar. muṭrib + < Far. -i + < Ar. nağme + < Far. serā) “şarkı söyleyen çalgıcı” (**GS** 559/3)

müterennim (< Ar.) “şarkı söyleyen” (**GS** 3a-F2/5/6; 9a-F2/15)

naġme-kār (< Ar. naġme + < Far. kār) “şarkı söyleyen” (**GS** 27/2)

naġme-keş (< Ar. naġme + < Far. keş) “şarkı söyleyen” (**Sİ** R414b/6368)

naġme-perdāz (< Ar. naġme + < Far. perdāz) “şarkı söyleyen” (**FŞ** SF91a/92; **LM** R223b/946; **SS** R349b/4562)

naġme-sāz (< Ar. naġme + < Far. sāz) “şarkı söyleyen” (**LM** R219a/477; **HE** 10b/837; **SS** R318b/1249, R345b/4120, R345b/4146; **GS** 212/2; **BV** 616/8)

naġme-serā (< Ar. naġme + < Far. serā) “şarkı söyleyen” (**FK** 67/3; **GS** 227/3, 559/3; **NŞ** 35/3; **SS** R324b/1871)

naġme-serāy (< Ar. naġme + < Far. serāy) “şarkı söyleyen” (**NŞ** 576/7)

naġme-zen (< Ar. naġme + < Far. zen) “şarkı söyleyen” (**FK** 689/420)

nevā-keş (< Far.) “şarkı, nağme söyleyen” (**FŞ** SF86b/87)

nevā-sāz (< Far.) “ezgi yapan, nağme düzen” (**FŞ** SF54b/16, SF79b/71; **HE** 11a/871, 26b/2362, 29a/2560; **LM** R215a/63, R221a/678; **Sİ** R363b/951; **GS** 41/1; **NŞ** 35/7, 361/1, 654/4)

nevā-sāzlıġ (< Far. nevā-sāz + < Tr. -lıġ) “ezgi yapan, nağme düzme” (**Sİ** R380b/2729, R399b/4699, R418b/6838)

nevā-sāzlıḳ (< Far. nevā-sāz + < Tr. -lıḳ) “ezgi yapan, nağme düzme” (**Sİ** R367b/1355)

sāzende (< Far.) “çalgıcı” (**HE** 6b/462; **NŞ** 150/7)

terāne-güster (< Far.) “nağme yayan” (**BV** 126/7)

terāne-sāzlıġ (< Far. terāne-sāz + < Tr. -lıġ) “öten, ötücü” (**FŞ** SF106a-54)

terennüm-serāy (< Ar. terennüm + < Far. serāy) “şarkı söyleyen” (**HE** 8a/625, 43a/3875)

yatuġançı (< Moğ. yatuġan + < Tr. -çı) “santur çalan, sazende” (**FK** 689/168)

yırav “koşukçu, şarkıcı” (**FK** 689/167, 689/168)

zemzeme-perdāz (< Far.) “ezgi söyleyen” (**HE** 11a/871)

2.58.18. Oyuncu-Oyunculuk ile İlgili Kavramlar

bāzī̈-ger (< Far.) “oyun oynayan, köçek, çengi” (**BV** 310/5; **NŞ** 194/9)

bāzī̈-gerī̈ (< Far.) “oyun oynayan, köçek, çengi” (**Sİ** R391a/3836)

lu‘bet-bāz (< Ar. lu‘bet + < Far. bāz) “oyuncu, hokkabaz” (**SS** R350b/4667; **FK** 618/7; **BV** 631/1/7)

oyunçı “oyuncu” (**BV** 660/32)

oyunçılıḳ “oyunculuk” (**BV** 588/10)

pī̈şe-kār (< Far.) “sanatkâr, oyuncu” (**Sİ** R410b/5948)

raḳḳāṣ (< Ar.) “oyuncu, oynayan, köçek” (**FK** 288/3; **GS** 282/5; **NŞ** 271/5; **BV** 271/4; **FŞ** SF80b/58; **Sİ** R414a/6273; **SS** R306b/20, R311a/493, R344a/3965)

raḳḳāslıḳ (< Ar. raḳḳās + < Tr. -lıḳ) “oyunculuk, köçeklik” (**HE** 3a/161)

2.58.19. Rüya, Düş ile İlgili Meslekler

mu‘abbir (< Ar.) “rüya tabir eden, görülen rüyalardan mana çıkaran (kimse)” (**SS** R311b/540, R331a/2575, R331a/2612)

mu‘abbir-i kāmil (< Ar. mu‘abbir + < Far. -i + < Ar. kāmil) “olgun rüya tabircisi, falcı” (**SS** R311b/540)

2.58.20. Süs, Süsleme ile İlgili Meslekler

muṣavvir (< Ar.) “ressam, tasvir yapan” (**FK** 87/10, 221/7, 307/2, 569/5; **GS** 153/4, 224/2, 580/5, 596/6, 632/2; **NŞ** 11/4, 79/5, 536/4, 550/5, 601/4; **BV** 9/5, 245/6, 253/1, 257/5, 269/5, 380/1, 637/5; **Sİ** R384a/3112, R384a/3114; **SS** R321b-19)

muṣavvirī (< Ar. muṣavvir + < Far. ī) “ressam, tasvir yapanla ilgili” (**FK** 469/1)

naḳḳāş (< Ar.) “nakkaş, nakış yapan, süsleme ustası” (**FK** 87/1, 273/5, 337/4, 374/4, 623/3; **GS** 242/2, 253/1, 278/4, 302/2, 392/5, 585/4; **NŞ** 133/2, 197/1, 204/3, 359/8, 535/4, 541/5; **BV** 145/7, 153/5, 355/4, 567/4, 598/4, 603/4; **FŞ** SF46a/19, SF46a/20, SF55a/56, SF58a/79, SF73b/93; **HE** 12a/948, 12b, 12b/1003, 38a/3447, 39b/3580; **Sİ** R399a/4682, R404b/5242; **SS** R313b/728, R321b/1573, R346b/4263, R346b/4263)

naḳḳāş-ı māhir (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Ar. māhir) “maharetli nakış ustası” (**FŞ** SF46a/19)

naḳḳāş-ı yegāne (< Ar. naḳḳaş + < Far. -ı + < Far. yegāne) “biricik, eşi benzeri olmayan nakış ustası” (**FŞ** SF73b/93)

naḳḳāşī (< Ar. naḳḳāş + < Far. ī) “nakkaş, nakış yapan, süsleme ustası ile ilgili” (**SS** R321b/1563)

naḳḳaşlıġ (< Ar. naḳḳaş + < Tr. -lıġ) “nakkaşlık” (**BV** 296/5)

naḳş-perdāz (< Ar. naḳş + < Far. perdāz) “nakış yapan, ressam” (**FŞ** SF46a/37, SF56a/89, SF56b/26, SF74a/22)

ṣūret-ger (< Ar. ṣūret + < Far. bīn) “resim yapan, ressam” (**GS** 504/4; **BV** 296/5; **FK** 337/4; **SS** R311a/478, R314b-12)

sūret-ger (< Ar. ṣūret + < Far. ger) “resim yapan, ressam” (**FK** 87/8685/13)

üstād-ı naḳḳāş (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. naḳḳāş) “nakkaş ustası, süsleme ustası” (**FŞ** SF92b/133)

2.58.21. Ticaret ile İlgili Meslekler

nakḳḳād (< Ar.) “paranın kalpını sağlamından ayıran; bir şeyin iyisinden kötüsünü ayıran” (**Sİ** R420a/7028)

sikke-perdāz (< Ar. sikke + < Far. perdāz) “sikke yapan” (**LM** R217a/289)

sīm-pāş (< Far.) “para saçan, gümüş sikke dağıtan” (**HE** 29b/2638; **SS** R320a/1411)

sūdā (< Far.) “tüccar” (**GS** 455/8; **Sİ** R392a/3948; **Sİ** R392a/3930)

tācir (< Ar.) “tüccar, ticaret, ticaretle uğraşan” (**BV** 219/3, 256/2; **FK** 261/4; **GS** 475/9, 496/4; **FŞ** SF57b-17, SF59a/26, SF72b/14, SF72b/25, SF72b-29; **HE** 5b/377; **LM** R217a/433, R217a/438, R248a/3516, R248a/3517; **Sİ** R392a/3927, R392a/3948, R392b/3963; **SS** R316a/1015, R319a/1288, R344a/3979, R345a/4066)

tācirī (< Ar. tācir + < Far. ī) “ticaret erbabı, ticaretle ilgili” (**BV** 338/4; **FK** 317/4; **SS** R315b/953, R335a/3002)

tācir-i nā-tüvān (< Ar. tācir + < Far. -i + < Far. nā-tüvān) “zayıf, kudretsiz tacir, tüccar” (**Sİ** R392a/3948)

tācir-i reh-neverd (< Ar. tācir + < Far. -i + < Far. reh-neverd) “yolcu, yola çıkan tüccar” (**Sİ** R392a/3934)

tüccār (< Ar.) “tüccarlar, satıcılar” (**FŞ** SF50a-9, SF55b/47, SF72b-29; **Sİ** R392a/3927; **SS** R344a/3957)

2.58.22. Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Meslekler

efsūn-ger (< Far.) “büyücü” (**GS** 8b-F2/2; **HE** 10a/808; **Sİ** R379b/2643, R387b/3480)

efsūn-ger-i efsāne-perdāz (< Far. efsūn-ger + < Far. -i + < Far. efsāne-perdāz) “efsane yazan büyücü” (**GS** 8b-F2/2)

efsūnraḳ (< Far. efsūn + < Tr. -raḳ) “daha iyi büyücü” (**GS** 435/2)

efsūn-sāz (< Far.) “sihirbaz, büyücü” (**FK** 217/7; **GS** 402/2; **SS** R315a/898)

füsūn-ger (< Far.) “büyücü” (**GS** 348/5, 466/6)

füsūn-rīz (< Far.) “büyü saçan” (**LM** R217a/305)

füsūn-sāz (< Far.) “büyüleyici, efsuncu” (**FK** 66/2; **GS** 364/1, 617/4; **NŞ** 651/7, 657/25; **LM** R217a/309; **Sİ** R383a/2970, R386b/3327)

perī-ḫān (< Far.) “büyücü, perileri davet eden” (**HE** 31a/2786, 31b/2788)

perī-ḫanlıġ (< Far. perī-ḫan + < Tr. -lıġ) “büyücülük, perileri davet etme” (**HE** 31b/2787)

perī-ḫᵛān (< Far.) “büyücü, perileri davet eden” (**GS** 26/8, 611/5)

rāḳī (< Ar.) “büyücü, kâhin” (**FK** 134/3; **BV** 129/6)

sāḥir (< Ar.) “büyücü, büyü yapan; büyüleyici” (**BV** 443/5, 657/40; **FK** 86/5, 365/2, 370/3, 638/5, 707/2; **NŞ** 709/19; **FŞ** SF51a/80; **LM** R217a/304, R217a/309, R217a/310, R217a-5; **Sİ** R383a/2992, R383b/3017, R403a/5074; **SS** R311b/517, R344b/4028)

siḥr-perdāz (< Ar. siḥr + < Far. perdāz) “büyü yapan, büyücü” (**LM** R217a/309)

siḥr-pervāzī (< Ar. siḥr + < Far. perdāzī) “büyü yapan, büyücü ile ilgili” (**SS** R333b/2833)

siḥr-sāz (< Ar. siḥr + < Far. sāz) “büyücü” (**FK** 806/1; **Sİ** R383a/2964, R384a/3105)

şūḫ-ı cādū (< Far. şūḫ + < Far. -ı + < Far. cādū) “büyücü, büyüleyici güzel” (**SS** R345b/4119)

2.58.23. Tıp ile İlgili Meslekler

eṭıbbā (< Ar.) “hekimler, tabipler, tıp bilimini bilenler” (**LM** R221b/757, R244b/3156; **FK** 689/377)

eṭibbā (< Ar.) “hekimler, tabipler, tıp bilimini bilenler” (**FŞ** SF101a/142, SF101b/157, SF70b/33, SF70b/70, SF71a/71)

faṣṣād (< Ar.) “kan alıcı, kan alan; cerrah” (**GS** 467/2)

mu‘ālic (< Ar.) “ilaç yapan, ilaçla tedavi eden” (**GS** 245/2, 530/4; **LM** R222a/763; **BV** 276/3)

reg-zen (< Far.) “kan alıcı, hacamatçı” (**HE** 11a/874, 11a/875)

ṭabīb (< Ar.) “hekim, doktor” (**BV** 15/5, 205/2, 463/6, 530/3; **FK** 15/5, 197/5, 234/2, 687/10; **GS** 26/8, 53/5, 162/4, 219/7, 308/4, 441/5; **NŞ** 93/4, 138/4, 302/7, 428/6, 606/7; **LM** R221b/761, R230b/1648, R240a/2757, R243a/2974, R245a/3171)

ṭabībā (< Ar.) “ey hekim, ey tabip, doktor” (**BV** 14/5, 213/4; **FK** 11/6, 262/2; **GS** 25/6; **NŞ** 160/7)

ṭabīb-ı ḥāẕıḳ (< Ar. ṭabīb + < Far. -ı + < ḥāẕıḳ) “işin ehli olan doktor” (**LM** R221b/761)

ṭabībī (< Ar. ṭabīb + < Far. ī) “doktor, hekimle ilgili” (**GS** 476/1; **Sİ** R384b/3156)

ṭabīb-i ‘ışḳ (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Ar. ‘ışḳ) “aşk tabibi” (**GS** 45/8; **BV** 105/5)

ṭabīb-i çāre-sāz (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Far. çāre-sāz) “çare bulan hekim” (**GS** 807/1)

ṭabīb-i ḫaste (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Far. ḫaste) “hasta doktoru” (**LM** R244b/3158)

ṭabīb-i ḥāzıḳ (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Ar. ḥāẕıḳ) “işin ehli olan doktor” (**LM** R240a/2757)

ṭabīb-i ḫıred (< Ar. ṭabīb + < Far. -i + < Far. ḫıred) “akıllı doktor” (**BV** 241/4)

ṭıbb (< Ar.) “tıp” (**FŞ** SF105b/47; **SS** R321a/1505, R329a/2382)

2.58.24. Edebiyat ile İlgili Meslekler

efsāne-perdāz (< Far.) “efsane yazan” (**GS** 8b-F2/2)

efsāne-perdāz (< Far.) “efsane yazan” (**FŞ** SF83b/83)

fesāne-perdāz (< Far.) “efsane uyduran” (**LM** R224b/1028, R236b/2289)

fesāne-serā (< Far.) “efsane anlatan, söyleyen” (**SS** R326a/2041)

ḳıṣṣa-gū (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. gū) “hikâye, kıssa anlatan” (**SS** R348a/4425)

ḳıṣṣa-güẕār (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. güẕār) “kıssa anlatan” (**GS** 3a-F2/23)

ḳıṣṣa-ḫᵛān (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. ḫᵛān) “kıssa anlatan” (**SS** R312a/587)

ḳıṣṣa-perdāz (< Ar. ḳıṣṣa + < Far. perdāz) “kıssa anlatan” (**GS** 617/5)

şā‘ir (< Ar.) “şair, ozan” (**HE** 33a/2950; **Sİ** R421b/7170; **GS** 651/9)

şā‘ir-i kec-ṭāb (< Ar. şā‘ir + < Far. -i + < Far. kec + < Ar. ṭāb) “yeteneksiz şair” (**HE** 33a/2950)

şā‘irlıḳ (< Ar. şā‘ir + < Tr. -lıḳ) “şairlik” (**FŞ** SF106a/31)

şā‘ir-veşī (< Ar. şā‘ir + < Far. veşī) “şair gibi” (**Sİ** R420b/7083)

şu‘ārā (< Ar.) “şairler” (**Sİ** R419b-89)

2.58.25. Yazıcı, Kâtip ile İlgili Kavramlar

‘āmil-i dīvān (< Ar. ‘āmil + < Far. -i + < Ar. dīvān) “divan kâtibi” (**HE** 29a/2557)

baḫşı “kâtip, yazıcı” (**HE** 29a/2579)

baḫşılıġ “kâtiplik, yazıcılık” (**NŞ** 150/5)

debīr (< Far.) “kâtip, müşavir, yazıcı” (**FŞ** SF60b/27; **HE** 42b/3825; **LM** R221b/724; **Sİ** P455a/5582, R415b/6448, R415b/6450; **BV** 633/5; **GS** 364/6)

debīr-i raḳam-senc (< Far. debīr + < Far. -i + < Ar. raḳam + < Far. senc) “ölçen, yazan kâtip” (**Sİ** P455a/5582)

ḳalem-keş (< Ar. ḳalem + < Far. keş) “yazıcı” (**FŞ** SF80b/59; **LM** R224b/1039)

ḳalem-zen (< Ar. ḳalem + < Far. zen) “yazıcı” (**FŞ** SF55b/28, SF56b/28, SF74a/146, SF91a/86; **HE** 6a/399; **Sİ** R366b/1256, R378a/2454; **SS** R318a/1191, R351b/4770; **GS** 730)

kāmil-i ḳalem-zen (< Ar. kāmil + < Far. -i + < Ar. ḳalem + < Far. zen) “yazı yazan kâmil insan” (**GS** 730)

kātib (< Ar.) “kâtip, yazıcı” (**FK** 61/1, 119/1, 296/2, 689/439; **GS** 597/6, 729, 729/1; **BV** 50/2, 200/6, 666/2; **FŞ** SF46b/29, SF46b/30, SF46b/32; **HE** 28b, 28b/2530, 28b/2532; **SS** R316b/1078, R353a/4959)

ḳātibī (< Ar. ḳātib + < Far. ī) “kâtip, yazıcı ile ilgili” (**GS** 594/5)

kātib-i dārü’l-ḳażā (< Ar. kātib + < Far. -i + < Ar. dārü’l-ḳażā) “mahkeme kâtibi” (**HE** 28b/2532)

kātip (< Ar.) “kâtip, yazıcı” (**NŞ** 143/4)

kitābet (< Ar.) “yazı yazma, kâtiplik” (**FK** 257/3; **GS** 9b-F2/19, 12b-F2/15, 43/5, 93/4; **FŞ** SF64a/63; **HE** 28b/2531; **Sİ** R355a/63, R377b/2392, R378a/2452, R380a/2689)

münşī (< Ar.) “inşa eden, kitap yazıcı” (**HE** 11a/877, 29a/2581; **LM** R216b/215)

münşī-i gevher-feşān (< Ar. münşī + < Far. -i + < Far. gevher-feşān) “mücevher saçan yazıcı” (**HE** 29a/2581)

naḳş-ger (< Ar. naḳş + < Far. ger) “yazıyı süsleyici” (**HE** 28b/2526)

naḳş-ger-i nāme (< Ar. naḳş + < Far. ger + < Far. -i + < Far. nāme) “yazıyı süsleyici” (**HE** 28b/2526)

raḳam-kār (< Ar. raḳam + < Far. kār) “yazıcı” (**FŞ** SF55b/21)

raḳam-keş (< Ar. raḳam + < Far. keş) “yazıcı” (**FŞ** SF106a/89, SF99a/176, SF52b/1, SF53b/3, SF63b/110; **HE** 9a; **LM** R224b/1039, R233a/1948, R249a/3592; **NŞ** 251/7)

raḳam-senc (< Ar. raḳam + < Far. senc) “yazıcı” (**Sİ** P455a/5582)

2.58.26. Yönetim ile İlgili Meslekler

‘āmil (< Ar.) “işleyen, icra eden kimse, memur” (**GS** 293/5; **HE** 29a/2557)

aḥfād (< Ar.) “hizmetçiler, yardımcılar” (**FK** 689/25; **HE** 5b/379; **Sİ** R356a/176)

eṭba‘ (< Ar.) “birinin sözüne, işine, mesleğine uyanlar; hizmetçiler, uşaklar” (**Sİ** R367a/1289)

ferrāş (< Ar.) “hizmetçi” (**GS** 152/6, 585/6; **NŞ** 607/2, 675/5; **BV** 246/7, 594/3; **HE** 35b/3186; **LM** R222b-12)

ferrāşlıġ (< Ar. ferrāş + < Tr. -lıġ) “hizmetçilik” (**HE** 35b/3184)

ġılmān (< Ar.) “köleler, esirler, yeni yetişmekte olan genç erkekler” (**FŞ** SF55a/51, SF55a/53; **Sİ** R402b/4996; **SS** R334b/2972; **NŞ** 289/2)

ġılmān-veş (< Ar. ġılmān + < Far. veş) “köleler, esirler, gençler gibi” (**FŞ** SF55a/52)

ḫadem (< Ar.) “hizmetçiler, odacılar” (**HE** 14b/1213, 32b/2889; **Sİ** R361b/737)

ḫādim (< Ar.) “hizmet eden, hizmetçi” (**FŞ** SF67b/7, SF93b/42; **SS** R313b/734, R313b/750, R322a/1627, R323a/1732, R337b/3269; **BV** 659/49; **SS** R326a/2034, R328a/2243, R332a/2717; **FK** 5/4; **GS** 339/5)

ḫādimlıḳ (< Ar. ḫādim + < Tr. -lıḳ) “hizmetçilik” (**FK** 732)

ḫıdmet-kār (< Ar. ḫıdmet + < Far. kār) “hizmetçi” (**FK** 402/6, 497/6)

ḫidmetkārlıġ (< Ar. ḫidmet + < Far. kār + < Tr. -lıġ) “hizmetkârlık” (**SS** R310b-7)

ḳassām (< Ar.) “taksim eden, miras pay eden şeriat memuru” (**NŞ** 270/9; **BV** 258/9, 383/6)

ḳaż (< Ar.) “kadı” (**FK** 641/6)

ḳāżī (< Ar.) “kadı” (**HE** 16b/1411, 17a/1419, 17a/1422; **NŞ** 683/1)

ḳāżī-i islām (< Ar. ḳāżī + < Far. -i + < Ar. islām) “İslam kadısı” (**HE** 16b/1411)

ḳulluḳçı “hizmetçi” (**BV** 660/90)

me‘mūr (< Ar.) “memur” (**BV** 507/8; **FK** 133/3, 688/89, 689/8; **GS** 839/1; **NŞ** 2/1, 493/2, 532/8; **BV** 507/8;**FŞ** SF101a/153, SF104b/134, SF106b/79, SF46a/36, SF46b/26; **HE** 16b/1384, 18a/1553; **LM** R217a/397; **Sİ** R362a/824, R380a/2688; **SS** R324b/1911, R333b/2832, R334b/2961, R340b/3620)

me‘mūr-ı emr (< Ar. me‘mūr + < Far. -ı + < Ar. emr) “emrin memuru” (**Sİ** R362a/824)

me‘mūrluḳ (< Ar. me‘mūr+ < Tr. -luḳ) “memurluk” (**HE** 41a/3695)

muḥālāt (< Ar.) “muhasebeci” (**Sİ** 7062)

muhtesib (< Ar.) “emniyet ve belediye ile ilgili işlere bakan memur” (**NŞ** 143/7, 243/6, 248/7, 695, 695/1; **BV** 51/5, 210/2, 264/7, 638/6, 647/8; **GS** 4a-F2/6, 380/4; **HE** 32b/2910)

muḥżır (< Ar.) “şeriat mahkemelerinde mübaşir hizmetini gören kimse” (**BV** 180/5)

nāyib-i rūşen-żāmīr (< Ar. nāyib + < Far. -i + < Far. rūşen + < Ar. żāmīr) “gönlü aydınlık olan vezir” (**HE** 12a/984)

nūger (< Far.)“hizmetçi” (**BV** 692, 692/1)

perestār (< Far.) “hizmetçi, besleme, kul” (**FŞ** SF50b/52; **SS** R343a/3893, R343a/3900, R347b/4342)

perestārlıḳ (< Far. perestār + < Tr. -lıḳ) “hizmetçilik, kulluk” (**Sİ** R403a/5062)

ṣudūr (< Ar.) “dini işlerin yürütülmesinden sorumlu olan memuriyet” (**GS** 9a-F2/11; **Sİ** R390b/3760; **SS** R337b/3299)

ṣıhne (< Ar.) “inzibat görevlisi, polis” (**FK** 27/8, 55/5, 133/4, 207/6; **NŞ** 182/8)

tevābi‘ (< Ar.) “bir kimsenin hizmetinde bulunanlar, birinin adamları” (**BV** 673/1)

vālī (< Ar.) “bir ili idare eden en büyük memur, vali” (**HE** 25b/2225, 25b/2228, 25b/2244; **LM** R228a/1430; **Sİ** R364a/1004, R373a/1914; **SS** R311b/522, R332a/2675, R333a/2821, R335b/3076, R338b/3397; **FK** 3/7)

vezāret (< Ar.) “vezirlik” (**Sİ** R385a/3198)

vezīr (< Ar.) “vezir” (**FŞ** SF46a/36, SF67b/50, SF68a/89, SF71a/73; **HE** 12a/966, 12a/984, 44a/3971; **Sİ** R363a/911, R385a/3196; **SS** R333a/2811, R336a/3132, R336b/3200, R337a/3213, R349b/4541)

vüzerā (< Ar.) “vezirler” (**SS** R333b/2857)

yasavul “yasakçı, yasak memuru, zabıta memuru, çavuş” (**BV** 600/3)

yasavulluḳ “zabıta memurluğu” (**BV** 660/21)

yāver (< Far.) “yardımcı, yaver” (**BV** 161/2, 579/7; **GS** 179/2, 683/3; **NŞ** 658/31; **FŞ** SF63b/12, SF74a/24, SF84b/58, SF98b/109; **LM** R217a/375, R228b/1460, R232a/1829, R232b/1887; **Sİ** R358a/393, R364b/1040, R370a/1616, R376b/2311; **SS** R325a/1959, R352a/4815; **HE** 44a/3980)

yāverlıḳ (< Far. yāver + < Tr. -lıḳ) “yardımcılık, yaverlik” (**FŞ** SF101a/138)

2.58. 27. Berber ile İlgili Kavramlar

ser-tırāş (< Far.) “berber” (**NŞ** 675/5)

terāş (< Far.) “tıraş” (**HE** 34a/3041, 42a/3813)

tirāş (< Far.) “tıraş” (**BV** 710/1)

Meslekler grubunda yer alan “Aktar ile İlgili Meslekler” bölümünde 2 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 1 Arapça kelime; “Bekçilik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 10 Farsça, 1 Moğolca, 4 Arapça ve 1 Türkçe kelime; “Bitkiler ve Tarım ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Farsça, 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Cellat ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Dalgıç ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; “Demirci ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Arapça, 3 Farsça, 1 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; “Deniz Taşımacılığı ile İlgili Meslekler” bölümünde 1 “Ar. +Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça, 1 Farsça, 1 Türkçe ve kelime ve 1 isim tamlaması; “Din ile İlgili Meslekler” bölümünde 20 Arapça, 1 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; “Eğitim ile İlgili Meslekler” bölümünde 5 Farsça, 3 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Giyim ile İlgili Meslekler” bölümünde 1 “Ar. +Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 1 Farsça, 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Hayvancılık ile İlgili Meslekler” bölümünde 2 “Ar. + Tr.”, 3 “Ar. +Far.”, 4 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 1 Moğolca, 2 Türkçe ve 4 Arapça kelime; “Kâhyalık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan

kelimeler ile birlikte 3 Farsça kelime; "Koku ile İlgili Meslekler" bölümünde 1 "Ar. +Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 3 Farsça kelime; "Kuyumculuk ile İlgili Meslekler" bölümünde 1 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Far. + Tr.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça ve 5 Farsça kelime; "Meyhane ile İlgili Meslekler" bölümünde 3 "Ar. + Tr.", 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 7 Farsça, 1 Moğolca, 4 Türkçe kelime ve 43 isim tamlaması; "Mimari ile İlgili Meslekler" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Müzik ile İlgili Meslekler" bölümünde 10 "Ar. + Far.", 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 9 Farsça, 9 Arapça, 1 Moğolca, 1 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Oyuncu-Oyunculuk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. +Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 3 Türkçe ve 1 Arapça kelime; "Rüya, Düş ile İlgili Meslekler" bölümünde 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Süs, Süsleme ile İlgili Meslekler" bölümünde 5 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 2 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; "Ticaret ile İlgili Meslekler" bölümünde 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Arapça, 2 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; "Tılsım, Sihir, Büyü ile İlgili Meslekler" bölümünde 2 "Far. + Tr.", 3 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 7 Farsça, 2 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; "Tıp ile İlgili Meslekler" bölümünde 1 "Ar. +Far." biçiminde olan kelime ile birlikte 8 Arapça, 1 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; "Edebiyat ile İlgili Meslekler" bölümünde 5 "Ar. + Far.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 4 Farsça, 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Yazıcı, Kâtip ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 5 Arapça, 2 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 6 isim tamlaması; "Yönetim ile İlgili Meslekler" bölümünde 3 "Ar. + Tr.", 2 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far. + Tr.", 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 26 Arapça, 3 Farsça, 3 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Berber ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 3 Farsça kelime bulunmaktadır.

2.59. İz, Belirti, Nişan ile İlgili Kavramlar

ʻalāmāt (< Ar.) "izler, nişanlar, belirtiler" (**FŞ** SF63b/14)

ʻalāmet (< Ar.) "iz, nişan, belirti" (**GS** 298/5, 662/4; **FK** 81/2; **LM** R248a/3488; **Sİ** R366b/1286; **BV** 566/7, 612/4)

ʻaraż (< Ar.) "işaret, alamet" (**HE** 9b/753; **SS** R308b/235; **Sİ** R361b/742; **NŞ** 276/8; **Sİ** R361b/743)

a‘lām (< Ar.) “belirtiler, izler, işaretler” (**FŞ** SF71a/16)

āṣār (< Ar.) “belirtiler, eserler” (**BV** 137/6, 363/8, 425/4; **FK** 42/5, 102/7, 291/1, 374/6, 628/7; **GS** 26/9, 357/4, 635/4, 683/89, 704; **NŞ** 350/6; **FŞ** SF46a/26, SF53a/29, SF54b/10, SF87b/60, SF88b/130, SF94a/118; **HE** 3b/186, 6a/417, 37a/3318; **Sİ** R354b/11, R360a/583, R364a/995, R383b/3058, R412a-75; **SS** R352a/4807)

āṣār-ı hecr (< Ar. āṣār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık izleri, işaretleri” (**BV** 612/4)

āṣārlıġ (< Ar. āṣār + < Tr. -lıġ) “eserli, eser sahibi” (**FK** 308/6)

belgü “işaret, iz, nişan” (**HE** 20a/1704, 31b/2793)

bī-nişān (< Far.) “belirtisiz, nişansız” (**SS** R323b/1782, R348a-34)

bī-nişāne (< Far.) “belirtisiz, nişansız” (**GS** 4b-F2/23)

bī-nişānlıġ (< Far. bī-nişān + < Tr. -lıġ) “belirtisizlık, nişansızlık” (**FK** 364/6)

bī-nişānlıḳ (< Far. bī-nişān + < Tr. -lıḳ) “belirtisizlık, nişansızlık” (**FŞ** SF46a/28, SF47b/41, SF47b/46)

eṣer (< Ar.) “iz, alamet” (**FK** 24/2, 121/7, 276/6, 321/3, 471/1, 595/2; **GS** 6b-F2/17, 20/4, 64/4, 216/5, 485/5, 489/3; **NŞ** 56/5, 135/2, 286/4, 408/6, 511/1, 595/1; **BV** 34/1, 61/1, 151/6, 257/1, 339/5, 415/7; **FŞ** SF53a/59, SF62a/55, SF64b/100, SF68a/79, SF81a/117; **HE** 10a/766, 18a/1519, 25b/2242, 31b/2829, 33a/2948; **LM** R216b/233, R226b/1289, R238a/2460, R247b/3437; **Sİ** R372a/1858, R383a/2988, R409b/5825, R417a/6718; **SS** R308b/232, R312a/578, R320b/1482, R329a/2381, R337a/3232, R350b/4691)

eṣerlıḳ (< Ar. eṣer + < Tr. -lıḳ) “eserli” (**FŞ** SF64a/49; **LM** R220b/655)

eṣersiz (< Ar. eṣer + < Tr. -siz) “esersiz” (**NŞ** 227/6)

iz “iz, işaret” (**FK** 96/1, 111/6, 271/2, 351/4; **GS** 59/6, 98/1, 125/6, 128/6, 170/3, 219/7, 379/6; **NŞ** 6/1, 207/2, 295/1, 327/7, 483/2, 667/2; **FŞ** SF74a/7, SF80a/35, SF99a/131; **HE** 5b/360, 12b/1017, 41b/3778; **LM** R215b/120, R216b/230, R225b/1167, R225b/1174; **Sİ** R403b/5101; **SS** R331a/2597, R331a/2598, R331b/2632)

nişān (< Far.) “iz, belirti, alamet” (**FK** 37/1, 103/6, 285/4, 352/3, 471/6, 597/4; **GS** 21/5, 30/5, 101/3, 183/5, 217/8, 310/6; **NŞ** 5/3, 25/2, 49/5, 149/2, 330/5, 351/5; **BV** 15/1, 131/6, 264/3, 364/4, 466/7, 501/1; **FŞ** SF46a/28, SF50b/54, SF58a/45, SF89b/61, SF92a/67; **HE** 4b/269, 9a/694, 10b/854, 13a/1048, 24b/2166; **LM** R215b/96, R224a/992, R225b/1169, R234b/2101; **Sİ** R354b/8, R370a/1640, R376b/2325, R389b/3679; **SS** R308a/175, R319a/1322, R333a/2817, R343a/3849)

nişāne (< Far.) “iz, belirti” (**FK** 17/2, 716/1; **GS** 187/1, 508/2, 541/1, 553/1, 650/1; **NŞ** 13/2, 186/1, 272/4, 505/1, 689/2; **BV** 17/3, 432/5, 604/1; **FŞ** SF51a/99, SF52a/17, SF63b/116, SF67b/46, SF73b/122; **HE** 22b, 27a; **LM** R224a/1001, R230a/1624, R234b/2061, R240a/2732; **Sİ** R380b-32, R386b/3326, R394a/4135, R394b/4209, R403b/5130; **SS** R316b/1030, R323b/1770, R330b/2545, R339b/3525, R347b/4345)

nişāneī (< Far.) “iz, belirti ile ilgili” (**FŞ** SF46b-3)

nişān-ı mesālik (< Far. nişān + < Far. -ı + < Ar. mesālik) “mesleklerin belirtisi” (**GS** 683/133)

nişānī (< Far.) “iz, belirti, işaret” (**FK** 482/2, 652/3; **GS** 426/3, 507/9, 865/1; **NŞ** 164/5, 436/1, 657/16; **FŞ** SF47b/47, SF62b/42, SF74a/149, SF85b/56, SF98a/55; **HE** 30a/2662; **LM** R228a/1405, R231b/1800, R234a/2045, R242b/2913, R247a/3410; **Sİ** R356a/182, R361a/675, R374a/2054, R409a/5793; **SS** R324b/1886)

nişānlıġ (< Far. nişān + < Tr. -lıġ) “nişanlık” (**LM** R247b/3457; **SS** R310a/367; **BV** 198/5)

nişānsiz (< Far. nişān + < Tr. -siz) “belirtisiz, işaretsiz” (**FŞ** SF91a/113)

pey (< Far.) “iz, işaret” (**FK** 39/5; **BV** 435/4; **FŞ** SF102a/64, SF47b/30, SF66b/29, SF74a/23; **LM** R217a/271, R225b/1168, R239a/2543; **Sİ** R364b/1060, R380a/2672, R392a/3943, R393a/4002; **SS** R325a/1938, R330a/2486, R332b/2742, R332b/2752, R351b/4778)

sīme-vār (< Ar. sīme + < Far. vār) “damga, işaret, iz gibi” (**Sİ** R386b/3366)

surag̱ (< Far.) “eser, iz, işaret” (**FŞ** SF74a/150; **GS** 56/1, 310/6; **BV** 167/7; **BV** 656/6)

İz, Belirti, Nişan ile İlgili Kavramlar bölümünde; 8 Farsça, 7 Arapça, 2 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 3 tanesi “Ar. + Tr.”, 5 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca “İz, Belirti, Nişan ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.60. Örnek, Misal ile İlgili Kavramlar

meṣel (< Ar.) “misal, örnek” (**FK** 604/6; **GS** 193/2, 355/3, 418/1, 549/2, 595/3; **NŞ** 142/1; **FŞ** SF102a/66, SF104a/106, SF87a/93; **LM** R231b/1787; (**Sİ** R383b/3016, R358a/370; **SS** R307b/144)

meṣelā (< Ar.) “misal olarak, söz gelişi” (**FK** 7/1, 604/6; **GS** 11a-F2/19, 420/1, 421/1; **SS** R312b/657, R331a/2580)

meṣellig (< Ar. meṣel + < Tr. -lig) “gibi, benzer, benzerlik, örnek olarak” (**Sİ** R375b/2198)

meṣellik (< Ar. meṣel + < Tr. -lik) “gibi, benzer, benzerlik, örnek olarak” (**NŞ** 42/8, 83/4, 102/1, 313/2, 457/2, 571/9; **BV** 28/2, 102/2, 155/4, 343/4, 457/4, 571/7; **Sİ** R408b/5730)

miṣāl (< Ar.) “misal, örnek, gibi” (**FK** 201/3, 225/4, 371/2, 384/4, 579/1; **GS** 48/4, 358/2, 392/5, 400/7; **NŞ** 108/1, 424/4, 517/4, 550/5, 601/4; **BV** 151/4, 366/2, 460/3; **FŞ** SF52b/7, SF56b/34, SF62b/12, SF75b/47, SF94b/25; **HE** 4b/302, 13b/1096, 38a/3448; **LM** R230b/1677, R235b/2270, R237b/2398, R248b/3538; **Sİ** R361b/762, R374b/2101, R383a/2981, R391a/3840; **SS** R315b/931, R325a/1968, R331a/2565, R342b/3839, R344b/4037, R353a/4969)

miṣālī (< Ar. miṣāl + < Far. ī) “misal, örnek, benzerlikle ilgili” (**FŞ** SF58a/44, SF65b/92, SF82a/54)

misillig (< Ar. misil + < Tr. -lig) “gibi, benzer, benzerlik” (**FK** 62/7, 157/1, 191/1, 275/2, 390/6, 535/4, 630/2)

miṣillig (< Ar. miṣil + < Tr. -lig) “gibi, benzer, benzerlik” (**FŞ** SF106a/21, SF58a/42, SF66a/8, SF66a/8, SF78a/20/20; **Sİ** R376b/2298; **GS** 1/2, 60/1, 449/7, 576/5, 597/7, 628/5, 730/1)

nümūne (< Far.) “örnek” (**FK** 493/1; **FŞ** SF57b-17, SF73b/123, SF90b/35; **LM** R223a/910)

temṣīl (< Ar.) “benzetme, örnek, söz, söz gelişi” (**Sİ** R372a/1863)

emṣāl (< Ar.) “çok benzeyen, örnek, örnekler” (**GS** 506/7, 658/3; **BV** 496/4)

fi‘l-meṣel (< Ar.) “örnekte olduğu gibi, örneğin” (**FK** 332/1; **GS** 148/5, 169/1, 389/3; **NŞ** 18/3, 382/3; **BV** 377/4, 384/5, 377/4, 384/5, 664/2; **HE** 3a/144; **Sİ** R359b/557, R372a/1817, R377a/2391)

fil-l-meṣel (< Ar.) “örnekte olduğu gibi, örneğin” (**NŞ** 305/4; 216/2)

Örnek, Misal ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 7 Arapça kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Örnek, Misal ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.” 4 tanesi “Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir.

2.61. Son ve Sona Erme ile İlgili Kavramlar

‘āḳıbet (< Ar.) “son, nihayet, sonunda” (**GS** 40/6, 74/7, 146/2, 233/7, 335/4, 422/2, 542/4, 679/1; **NŞ** 69/7, 122/2, 206/6, 404/6, 412/5, 493/2, 613/3, 704/1; **FK** 76/1, 113/8, 282/6, 330/3, 419/4, 633/7, 689/241; **BV** 72/1/7, 210/1, 226/7, 525/9, 527/6, 583/4; **FŞ** SF52b/19, SF54b/9; **HE** 25b/2245, 26b/2341, 32a/2860, 38a/3437; **Sİ** R385a/3200,

R392b/3965, R402a/4944, R406a/5371, R416b/6657; **SS** R318b/1263, R323b/1763, R333b/2872, R337a/3206, R348b/4454)

‘āḳıbetü’l-emr (< Ar.) “işin sonu; netice” (**HE** 32a/2862)

‘āḳibet (< Ar.) “son, nihayet, sonunda” (**NŞ** 360/7)

bī-beḳā (< Far. bī + < Ar. beḳā) “baki olmayan, bekasız, ebedi olmayan” (**FK** 689/163)

encām (< Ar.) “nihayet, son” (**FK** 5/8, 167/6, 638/6, 681/11, 689/321; **GS** 11a-F2/4, 233/7, 682b/1, 683/126; **NŞ** 26/6, 418/6, 441/8, 521/2, 611/7, 651/5; **BV** 507/6; **FŞ** SF67b/39, SF74b/51, SF76b/118, SF83b/61, SF96a/39; **HE** 17a/1438; **LM** R214b/1, R215b/133, R240a/2671; **Sİ** R361a/683, R363b/946, R377a/2362, R396a/4327, R420b/7045; **SS** R349b/4556, R349b-35)

encām-ı fenā (< Ar. encām + < Far. -ı + < Ar. fenā) “kötü son” (**FK** 689/321)

encāmī (< Ar. encām + < Far. ī) “nihayet, son ile ilgili” (**FK** 553/8)

fi‘l-cümle (< Ar.) “sonunda” (**GS** 28/9; **HE** 38a/3443; **NŞ** 622/1; **LM** R227b/1374)

ġāyet (< Ar.) “nihayet, son” (**FK** 298/6, 635/4, 689/375; **GS** 4a-F2/2, 9a-F2/13, 608/3, 770/1; **NŞ** 492/2, 582/3; **BV** 353/1, 411/2, 660/48; **FŞ** SF103a/9, SF54b/30, SF60b/17, SF62b/11, SF88a/105; **LM** R221b/718, R226b/1233, R238a/2439; **Sİ** R355b/119, R372b/1885, R384b/3165, R390a/3724; **SS** R307b/112, R311a/457, R329B/2407, R333b/2842)

ġāyet-i ıżṭırāb (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. ıżṭırāb) “acı çekmenin sonu” (**GS** 9a-F2/13)

ġāyet-i iflās (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. iflās) “iflasın sonu” (**GS** 608/3)

ġayet-i muḥkemlıġ (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. muḥkem + < Tr. -lıġ) “sağlamlığın son derecesi” (**BV** 719/2)

ġāyet-i ẓan (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. ẓan) “fazla düşünen, sanan” (**Sİ** R372b/1885)

ġāyet-i ẓuhūr (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. ẓuhūr) “en sonunda ortaya çıkma, görünme” (**BV** 570/3)

ḫitām (< Ar.) “son, nihayet, bitme” (**SS** R314b/849)

ihtimām (< Ar.) “bitirme, sona erdirme” (**FK** 446/8, 484/7, 686/32, 689/176, 815/1; **GS** 8a-F2/9, 12a-F2/5, 63/9; **NŞ** 121/4, 362/2, 709/48; **BV** 181/5, 398/9, 657/32; **HE** 42b/3823; **LM** R231b/1769, R235b/2180; **Sİ** R358a/411, R367b/1367, R382b/2923, R386a/3304; **SS** R321a/1543, R321b/1553, R327a/2138, R351a/4740)

iḫtitām (< Ar.) “sona erme” (**FŞ** SF101b/1, SF106a-54; **HE** 42a; **LM** R248a-38; **Sİ** R417b/6776; **SS** R349b-35, R352b/4885)

ilā-ġāye (< Ar.) “sonuna kadar” (**FK** 572/8)

intihā (< Ar.) “son, sona erme, en güzel” (**FK** 355/1, 450/6, 708; **GS** 295/5; **NŞ** 3/3; **BV** 2/3; **FŞ** SF102a/62, SF46a/29, SF83a/23; **HE** 1b/38, 13b/1120; **LM** R226b/1322, R236b/2281, R247b-37; **Sİ** R366a/1198, R370a/1645, R379a/2568, R397a/4451, R400b/4793; **SS** R310b/429)

itmām (< Ar.) “tamamlama, sona erdirme” (**FK** 638/7; **GS** 11a-F2/4; **NŞ** 418/7; **FŞ** SF107a/120, SF95b/108, SF77a/21, SF77b/3, SF80a/3; **HE** 42a; **LM** R248a-38; **Sİ** R361a/683, R414a/6316, R417b/6728, R420b/7045; **SS** R321b/1554, R325b/1990, R349b-35, R353a/4947)

ḳaṭ‘-i derd (< Ar. ḳaṭ‘ + < Far. -i + < Far. derd) “derdin sona ermesi” (**NŞ** 95/7)

kenārī (< Far.) “son, nihayet, sondaki” (**NŞ** 657/79; **Sİ** R420a/7030)

müncer (< Ar.) “varıp sona eren, neticelenen” (**NŞ** 69/7; **BV** 319/8)

münḳażī (< Ar.) “biten, bitmiş, sona ermiş” (**HE** 13a/1070; **Sİ** R379b/2625)

müntehī (< Ar.) “sona ulaşan, biten, son noktaya varan” (**Sİ** R369a/1496, R410a/5873; **SS** R327b/2216)

mürūr (< Ar.) “geçme, geçiş, sona erme” (**FŞ** SF47b/23, SF54a/59, SF56b/25, SF68a/73; **LM** R220a/559, R246b/3373; **Sİ** R357a/263, R379b/2612, R382a/2902, R396b/4391; **SS** R306b/23, R321a/1547, R340a/3539, R341b/3716; **HE** 12a/961, 39b/3563; **NŞ** 418/1; **BV** 570/1)

nihāyet (< Ar.) “son, son derece” (**FK** 689/375; **GS** 4a-F2/3, 8a-F2/11, 206/7, 683/2, 768/1; **NŞ** 6/5, 364/1, 429/7, 709/47; **BV** 68/6, 75/3, 353/1; **FŞ** SF105a/7, SF97a/51, SF60b/17, SF62b/11, SF67b/47; **HE** 2b/95, 18a, 44a/3980; **LM** R216a/178, R226b/1233, R238a/2439; **Sİ** R355b/119, R372b/1908, R384b/3165, R391b/3854; **SS** R307b/112, R311a/457, R327b/2224, R329B/2407)

nihāyet-i sülūk (< Ar. nihāyet + < Far. -i + < Ar. sülūk) “sülukun sonu” (**HE** 18a)

nīk-fercām (< Far.) “akıbeti, sonu hayırlı olan, sonu iyi” (**SS** R316a/979)

nikū-fercām (< Far.) “sonu iyi” (**FK** 22/4)

pāyān (< Far.) “son, akıbet, sınır” (**FK** 75/4, 124/7, 249/2; **GS** 61/7, 74/1, 316/3, 369/1, 577/7; **NŞ** 492/2, 591/2; **BV** 294/5, 312/6, 312/6, 331/6, 388/3, 439/2; **FŞ** SF93b/67; **HE** 4a/257, 19b/1669, 38a/3406; **Sİ** R400a/4751, R406b/5434, R417b/6762, R422a/7203; **SS** R349a/4527; **FŞ** SF50b/39, SF60b/23, SF75a/97, SF80b/44)

ser-encām (< Far.) "başına gelen, olay; bir işin sonu" (**FK** 476/7; **NŞ** 360/7; **FŞ** SF100a/50, SF99a/145, SF51a/95, SF58b/98; **LM** R217a/329, R225b/1167, R239a/2550, R240a/2771; **Sİ** R371a/1723, R386b/3335, R391a/3798, R412b/6125; **SS** R313b/720, R321a/1522)

şūret-i encām (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. encām) "son suret" (**NŞ** 26/6)

sülūk-ı nihāyet (< Ar. sülūk + < Far. -ı + < Ar. nihāyet) "sülukun sonu" (**HE** 18a)

tükenmek "tükenme, bitme, nihayete erme" (**FŞ** SF55a/59; **SS** R310b/451)

tükenmeklik "tükenme, bitme, nihayete erme" (**FŞ** SF75a/97; **Sİ** R369a/1503)

tüketmek "tüketme, bitirme, sona erdirme" (**FŞ** SF79b/97; **Sİ** R408b/5722)

vā-pes (< Far.) "son, en gerideki" (**LM** R236b/2311)

zā'il (< Ar.) "sona eren, devamlı olmayan, geçen, geçmiş olan" (**GS** 25/8, 128/6, 262/2, 381/5)

zāyil (< Ar.) "sona eren, geçen" (**BV** 121/2, 257/6, 307/7, 463/4, 612/3, 660/76; **FK** 11/8, 124/7, 392/2, 689/67/427; **GS** 61/9, 396/3, 650/8; **NŞ** 144/7, 244/2, 373/4, 436/4, 502/7, 657/60; **FŞ** SF59a/13, SF65b/90, SF71b/43, SF72b/18, SF77a/2; **HE** 8a/584, 10b/824, 33a/2930; **LM** R216a/151, R222a/803, R222b/863, R242a/289; **Sİ** R358b/415, R416b/6661; **SS** R320b/1473, R321b/1578, R330b/2552, R336a/3103)

zevāl (< Ar.) "yok olma, sona erme" (**BV** 550/6, 657/4; **FK** 379/6, 636/3, 686/4; **GS** 12a-F2/2, 218/2, 358/5, 401/3, 484/4, 820/1; **NŞ** 364/2, 544/6, 658/49; **FŞ** SF52b/51, SF95b-47; **HE** 11b/923, 31a, 32b/2891, 40a/3632; **LM** R232b-23, R233a/1921, R240a/2701, R244b/3149; **Sİ** R363b/941, R382a/2900, R385a/3192, R416b/6634, R418a/6779; **SS** R324a/1862, R337a/3236, R347b/4349)

zevālī (< Ar. zevāl + < Far. ī) "zevale ait" (**GS** 679/8)

Son ve Sona Erme ile İlgili Kavramlar bölümünde; 6 Farsça, 20 Arapça, 3 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra "Son ve Sona Erme ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 2 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 10 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.62. Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar

cem-hey'et (< Ar.) "Cem görünüşlü" (**FK** 689/135)

ehl-i bāṭın (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. bāṭın) “batın ehli, dış görünüşe ve zahire önem vermeyenler; sır ehli” (**BV** 108/8)

ehl-i ṣūret (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ṣūret) “görünüş sahipleri, kâmil insan olanlar” (**NŞ** 666/4)

eşkāl (< Ar.) “biçimler, şekiller” (**FK** 59/3, 108/7, 689/153; **GS** 283/6; **BV** 121/3, 121/6; **HE** 18b/1579, 21a/1797, 29b/2614; **Sİ** R384a/3110, R401a/4866, R401b/4891, R402b/5026; **SS** R331b/2626)

hey’āt (< Ar.) “dış görünüş” (**SS** R320a/1412)

hey’et (< Ar.) “görünüş” (**Sİ** R377b/2393, R392a/3946, R364b/1064, R371a/1757; **FŞ** SF53b/36, SF60b/34, SF60b/35, SF65b/47, SF81a/106; **HE** 3b/200, 6a/439, 10a/798, 24b/2138, 29a/2600, 38a/3433; **LM** R219a/472, R232a/1849, R232a/1846; **SS** R342a/3771, R342b/3840; **FK** 143/3, 278/7, 527/3, 528/2, 616/1; **GS** 64/7, 145/6, 201/1, 202/10, 407/4; **NŞ** 532/9, 597/2, 477/3; **BV** 8/8, 191/2, 322/4, 384/2, 622/5, 660/50)

hey’et-i hāyil (< Ar. hey’et + < Far. -i + < Ar. hāyil) “korkunç bir görünüş” (**HE** 3b/200)

hey’et-i mevzūn (< Ar. hey’et + < Far. -i + < Ar. mevzūn) “göz alıcı görünüş” (**HE** 29a/2600)

hey’et-peẕīr (< Ar. hey’et + < Far. peẕīr) “görünüşü kabul eden” (**GS** 201/2)

heybet (< Ar.) “azamet, korku ve hürmet hissi uyandıran görünüş, dış görünüşteki azamet” (**Sİ** R374b/2091)

liḳā (< Ar.) “yüz, çehre, suret; görünüş” (**GS** 112/2; **NŞ** 327/9; **SS** R317b/1135)

manẓar (< Ar.) “görünüş, bakılan yer, manzara” (**FK** 1/1, 11/2, 689/80; **BV** 660/22; **FŞ** SF63a/91, SF91a/93; **SS** R344b/4025, R344b/4032)

manẓara (< Far.) “manzara, görüntü” (**GS** 677/5; **HE** 5b/374)

manẓarī (< Ar.) “görünüş, bakılan yer, manzara ile ilgili” (**SS** R342b/3824)

muṣavver (< Ar.) “şekil verilmiş” (**FK** 106/6, 399/1; **GS** 8a-F2/5, 683/120; **NŞ** 477/3, 515/1; **FŞ** SF55b/22, SF57a/55, SF60b/19; **HE** 13b/1124; **Sİ** R399a/4655, R399a/4683; **SS** R353a/4990)

müşekkel (< Ar.) “şekillendirilmiş” (**GS** 3/4; **LM** R214b/28; **Sİ** R358b/438)

naḳş-ı ġayr (< Ar. naḳş + < Far. -ı + < Ar. ġayr) “başka suret” (**HE** 12b/1015; **NŞ** 1/6)

ṣūret (< Ar.) “biçim, görünüş” (**FK** 87/1, 117/6, 273/5, 337/4, 455/2; **GS** 9/11, 110/4, 118/1, 242/2, 501/6; **NŞ** 11/4, 133/2, 204/3, 310/2, 402/2; **FŞ** SF105a/169, SF53a/69, SF60a/122, SF73b/95, SF78b/66; **HE** 4b/291, 8a/595, 12b, 15b/1308, 21b/1880,

28b/2543; **LM** R222b/820, R226b/1244, R232a/1814, R242b/2925; **Sİ** R356a/174, R377a/2384, R384a/3112, R400a/4766; **Sİ** R377a-28; **SS** R307a/66, R316a/981, R323a/1753, R326a/2038, R347b/4350; **BV** 8/3, 50/4, 179/6, 245/6, 355/4)

ṣūret-bīn (< Ar. ṣūret + < Far. bīn) "şekil ve suretini gösteren" (**FK** 298/7)

ṣūret-i cism (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. cism) "varlığın görünüşü" (**HE** 43b/3945)

ṣūret-i dīvār (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Far. dīvār) "duvar sureti (duvar gibi katı görünüş)" (**FK** 571/1; **HE** 7b/556)

ṣūret-i irşād (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. irşād) "irşat sureti" (**HE** 12b)

ṣūret-i nev' (< Ar. ṣūret + < Far. -i + < Ar. nev') "çeşitli suretle, çeşitli şekille; dış görünüş" (**HE** 15b/1308)

ṣūret-nümā (< Ar. ṣūret + < Far. nümā) "şekil ve suretini gösteren" (**FK** 87/9; **HE** 6a/420; **Sİ** R414b/6361)

ṣūret-nümāy (< Ar. ṣūret + < Far. nümāy) "şekil ve suretini gösteren" (**Sİ** R420b/7047)

ṣūret-perest (< Ar. ṣūret + < Far. perest) "surete tapan, surete önem veren" (**BV** 269/5; **FŞ** SF73b/95)

ṣuver (< Ar.) "suretler, mevcudat, varlıklar" (**HE** 15a/1246, 31a/2782; **Sİ** R354b/20, R384a/3111, R398b/4606, R404b/5199, R411b/6050; **SS** R307a/94, R311a/478, R322b/1663)

şekl (< Far.) "şekil, biçim" (**BV** 14/3, 238/4, 304/4, 379/1, 446/6; **FK** 52/3, 172/2, 197/2, 305/4, 337/4; **GS** 3/4, 61/6, 168/3, 197/5, 320/4, 403/4; **NŞ** 17/5, 194/9, 200/2, 358/5, 479/7; **FŞ** SF51b/29, SF55a/61, SF59b/58, SF69b/79, SF86a/42; **HE** 5b/384, 9b/727, 20a/1721, 20b/1784, 29a/2589; **LM** R222a/789; **Sİ** R362a/789, R374b/2120, R388a/3515, R402b/4999; **SS** R321a/1529, R321b/1552, R329B/2442, R335b/3047)

şekl-i insān (< Ar. şekl + < Far. -i + < Ar. insān) "insanın sureti" (**Sİ** R402b/5005)

şekl-i mevzūn (< Ar. şekl + < Far. -i + < Ar. mevzūn) "ölçülü görünüş" (**FK** 685/12)

2.62.1. Kıvrım, Eğrilik ile İlgili Kavramlar

ber-şiken (< Far.) "kıvrımlı, büklümlü" (**BV** 590/7)

çīn "kıvrım" (**FŞ** SF52b/25, SF53b/79, SF74b/49, SF87a/15, SF98b/129; **HE** 26a/2303, 34a/3052; **LM** R244a/3063; **Sİ** R380b/2713, R388a/3508; **FK** 84/6, 205/2, 372/2, 470/1, 678/7; **GS** 58/1, 264/3, 409/2, 458/5, 460/2; **BV** 153/1, 262/1, 373/3, 380/5, 447/3)

çīn-be-çīn (< Far.) "kıvrım kıvrım" (**Sİ** R406b/5405; **BV** 447/3)

ġayr-ı nā-hem-vārlıġ (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Far. nā-hem-vār + < Tr. -lıġ “eğrilikten başka” (**GS** 249/7)

ḫam (< Far.) “eğri, bükülmüş, kıvrım” (**Sİ** R355b/123, R360a/613, R365a/1087, R374b/2115; **SS** R308b/225, R313b/725, R319b/1386, R342b/3803; **LM** R216b/225, R217a/349, R225b/1151, R239a/2590; **FŞ** SF47a/17, SF51b/48, SF54b/7, SF58b/99, SF68a/70, SF79b/82; **HE** 17b/1466, 20a/1697, 24b/2164, 36b/3267; **GS** 6b-F2/7, 37/3, 140/8, 193/7, 214/3, 336/3, 428/1, 547/3; **NŞ** 10/8, 222/2, 227/4, 303/1, 404/3, 513/3, 618/3; **BV** 28/6, 120/5, 263/1, 303/3, , 451/3, 489/3, 506/3, 660/7; **FK** 9/6, 126/3, 289/7, 334/2, 457/3, 598/3, 626/3, 685/29, 732)

ḫam-be-ḫam (< Far.) “eğri büğrü, kıvrım kıvrım, büklüm büklüm” (**FŞ** SF64a/53; **NŞ** 148/4)

ḫamī (< Far.) “eğrilik” (**FK** 623/6)

ḫamīde (< Far.) “eğrilmiş, bükülmüş, kambur” (**LM** R221a/698, R248b/3533)

ḫamlıġ (< Far. ḫam + < Tr. -lıġ) “eğrilik” (**HE** 25b/2254; **NŞ** 244/4, 633/2; **BV** 326/4; **FK** 449/7)

ḫamlıḳ (< Far. ḫam + < Tr. -lıḳ) “bükülmüş, bükük, eğrilik” (**FK** 326/3, 618/4; **NŞ** 492/7; **FŞ** SF70b/21)

ḫamsız (< Far. ḫam + < Tr. -sız) “eğri olmayan, düzgün” (**GS** 208/6)

igme “eğilmiş, eğiklik, eğik, çarpık, iki kat olmuş” (**FK** 198/7; **BV** 534/3, 622/2)

igri “eğri” (**FK** 232/5, 356/6, 477/3, 563/2; **GS** 73/7, 150/1, 186/1, 189/8, 207/8, 269/8, 337/6; **NŞ** 222/7, 236/6, 307/4, 351/2, 444/4, 515/5; **BV** 219/2, 578/6, 643/6; **FŞ** SF46b/27, SF46b/28, SF47a/33, SF47a/34, SF85b/67; **HE** 8a/615, 25b/2253, 25b/2263, 26a/2274, 26b/2319, 41a/3703; **LM** R217a/446, R219a/481; **Sİ** R380b/2743, R384a/3097, R405b/5299, R414b/6327; **SS** R320a/1412, R320a/1413)

igrilig “eğrilik” (**HE** 26a/2316, 31a; **SS** R307b/106)

igrilik “eğrilik” (**FK** 232/6, 340/3, 563/6; **GS** 192/2, 226/4, 231/6, 701/1; **BV** 219/2, 280/9; **FŞ** SF98b/106; **HE** 25b, 25b/2260, 26a/2276, 26b/2321; **Sİ** R367b/1346, R397a/4458)

kec (< Far.) “eğri, çarpık” (**GS** 328/3; **NŞ** 513/7; **HE** 8a/625; **Sİ** R369a/1541, R382b/2935, R386b/3355, R387a/3394, R408b/5753; **FK** 97/4; **LM** R229a/1511)

keclıḳ (< Far. kec + < Tr. -lıḳ) “eğrilik, çarpıklık” (**HE** 26a/2308)

kej (< Far.) “eğri, çarpık” (**FK** 232/1)

kündalan “eğri, kavisli” (**FK** 51/5)

muḳavves (< Ar.) “kavisli, yay gibi eğri olan” (**FK** 194/5, 211/5, 337/3; **GS** 513/2; **NŞ** 474/6, 600/3, 624/5; **BV** 296/2; **FŞ** SF71a-28, SF73b/126, SF76a/95; **Sİ** R356b-4, R401b/4921)

münḥanī (< Ar.) “eğilen, eğrilen, eğri” (**Sİ** R420b/7074)

nā-hem-vār (< Far.) “eğri, çarpık, biçimsiz” (**FK** 232/6, 676/1; **NŞ** 324/5, 571/4)

nā-hemvārraḳ (< Far. nā-hemvār + < Tr. -raḳ) “daha çarpık, daha eğri, daha biçimsiz” (**BV** 313/5; **BV** 313/5)

perd (< Far.) “kıvrık, kat, büklüm” (**NŞ** 181/3)

pīç (< Far.) “büklüm, kıvrım” (**FK** 12/7, 102/1, 289/7, 342/2, 441/1, 565/1; **GS** 21/3, 47/3, 145/7, 156/7, 214/3, 243/4; **NŞ** 61/2, 293/1, 351/5, 378/5, 414/2, 477/5; **BV** 9/1, 151/3, 263/2, 369/2, 489/5, 581/5; **FŞ** SF46a/24, SF52b/42, SF64a/25, SF70b/52, SF81a/120; **HE** 21b/1887, 26a/2313, 30a/2682, 43b/3963; **LM** R217a/436, R224a/990, R225a/1095, R232a/1845; **Sİ** R357b/350, R370a/1604, R375b/2212, R387b/3477; **SS** R310a/395, R319b/1358, R325a/1973, R343a/3877)

pīç pīç (< Far.) “kıvrım kıvrım, büklüm büklüm” (**HE** 17a/1446, 18a/1540)

pīçān (< Far.) “kıvrım kıvrım, büklüm büklüm” (**FŞ** SF58a/50; **HE** 10a/807, 23b/2041; **LM** R223b/955; **GS** 464/5, 498/5, 576/1; **NŞ** 116/1)

pīç-ā-pīç (< Far.) “pek dolaşık, karma karışık, kıvrım kıvrım” (**Sİ** R415b-80; **SS** R352b/4903, R353a/4996)

pīç-der-pīç (< Far.) “karışık” (**FŞ** SF107a/107, SF96a/59, SF66b/44; **LM** R235b/2252)

pīçīde (< Far.) “karışmış, bükülmüş, kıvrılmış” (**FŞ** SF64a/29)

pīç-pīç (< Far.) “büklüm büklüm, kıvrım kıvrım, dolaşık” (**Sİ** R360a/604)

pür-pīç “büklüm büklüm, kıvrım kıvrım” (**NŞ** 244/4)

pür-şiken (< Far.) “kıvrım kıvrım” (**NŞ** 586/4)

pür-çīn (< Far.) “çok bükülmüş” (**FK** 205/1, 292/5)

pür-ḫam (< Far.) “çok kıvrık” (**FK** 86/5; **NŞ** 150/2; **LM** R217a/395)

se-pīç (< Far.) “üç büklüm, üç kıvrım” (**GS** 275/4)

şiken (< Far.) “büklüm kıvrım” (**FK** 348/5, 372/2, 470/1, 634/7, 678/7; **GS** 23/7, 385/5; **NŞ** 165/1, 503/3, 524/2, 586/4; **LM** R229b/1548, R237a/2369; **SS** R319a/1295)

şikenc (< Far.) “büklüm, kıvrım” (**FŞ** SF53a/40, SF101a/115; **HE** 23b/2043, 26a/2315, 37a/3349; **LM** R243a/2982, R244b/3141, R244b/3142; **Sİ** R356b/206; **SS** R328b/2315; **GS** 96/4; **BV** 369/2; **NŞ** 185/3; 191/9)

şikenlik (< Far. şiken + < Tr. -lik) “büklümlü, kıvrımlı” (**NŞ** 524/1)

tāblıġ (< Far. tāb + < Tr. -lıġ) “kıvrımlılık” (**BV** 9/1, 56/2; **FK** 639/2; **GS** 145/7, 479/3; **NŞ** 414/1, 414/2, 709/6)

tāb-dār (< Far.) “kıvrımlı, büklümlü” (**GS** 571/1)

tolġaş “büklüm, kıvrım, kuyruk” (**BV** 535/7)

2.62.2. Daire, Çember ile İlgili Kavramlar

dāire (< Ar.) “daire, çember” (**NŞ** 141/2, 390/2)

dāyire (< Ar.) daire, çember” (**HE** 2b/89, 10b/849, 10b/850, 13b/1098, 27b/2436, 37a/3345; **Sİ** R355a/62, R413a/6183; **BV** 185/3; **FK** 111/7, 378/5; **GS** 753/1; **NŞ** 199/5)

dāyire-i lājiverd (< Ar. dāyire + < Far. -i + < Far. lājiverd) “lacivert bir daire” (**HE** 10b/850)

dāyire-i noḳṭa-i mevhūm (< Ar. dāyire + < Far. -i + < Ar. noḳṭa + < Far. -i + < Ar. mevhūm) “görünüşte hissedemeyip farz edilen nokta, daire” (**FK** 378/5)

devāyir (< Ar.) “daireler” (**FK** 4/4)

ḳuṭr (< Ar.) “daire gibi yuvarlak yüzeylerde yuvarlağın çapı” (**FŞ** SF71b/19; SF62b/14; **Sİ** R412b/6121, R413a/6165)

müstedīr (< Ar.) “yuvarlak, daire şeklinde olan” (**HE** 38b/3490; **Sİ** R411b/6012)

2.62.3. Girdap, Yuvarlak ile İlgili Kavramlar

ġaltān (< Far.) “yuvarlak, yuvarlanan” (**FK** 202/2, 230/1, 487/1; **NŞ** 399/4)

ġalṭān (< Far.) “yuvarlak, yuvarlanan” (**FŞ** SF106a/22, SF99b/216, SF54b/23, SF79a/12, SF79b/53; **HE** 18a/1529, 25a/2197; **Sİ** R357a/274, R361b/758, R384b/3139, R397a/4477, R402b/4997; **GS** 99/2, 129/5, 166/4, 174/6, 244/1, 334/2, 417/3; **NŞ** 77/2, 183/4, 194/5, 246/8, 531/5, 619/1; **BV** 18/5, 72/1, 376/8)

ġalṭānlıġ (< Far. ġalṭān + < Tr. -lıġ) “yuvarlaklık” (**FK** 26/6)

gird (< Far.) “yuvarlak, küre” (**FK** 197/4, 373/1, 398/5; **GS** 3/6, 157/5, 363/2, 435/7, 545/4, 655/1; **NŞ** 242/4, 360/1, 527/3, 657/72; **BV** 108/5, 362/5; **FŞ** SF58b/100, SF58b/81, SF70a/100, SF75a/113, SF83b/73; **HE** 26b/2325, 27a/2369, 31b/2787; **LM** R222a/785, R230a/1604, R231a/1703, R240a/2682; **SS** R309a/261)

gird-āb (< Far.) “girdap, çevrinti” (**FK** 121/5, 277/7, 370/1, 688/80, 688/105; **GS** 21/6, 22/5, 35/5, 138/3, 177/4, 475/5, 688/1; **NŞ** 351/3, 481/3; **BV** 275/5, 564/4; **FŞ** SF104a/111, SF88b/131; **HE** 33b/3020; **LM** R234a/2047; **Sİ** R405a/5294, R405b/5298, R405b/5310, R411a/6003, R413b/6268; **SS** R344a/3962)

gird-āb-ı āfet (< Far. gird-āb + < Far. -ı + < Ar. āfet) "afet girdabı" (**GS** 475/5)
girdāb-ı şevḳ (< Far. girdāb + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) "şevk girdabı" (**HE** 33b/3020)
müdevver (< Ar.) "yuvarlak, döndürülmüş" (**FK** 86/6, 165/6, 296/4, 409/2, 576/7; **GS** 570/3; **NŞ** 249/1, 393/2, 515/5, 525/4, 614/4; **FŞ** SF55b/21, SF60b/19, SF64a/68, SF78a/49; **HE** 9a/673, 11a/863; **Sİ** R368a/1421, R383a/2981, R401a/4883, R410a/5893)
şekl-i müdevver (< Ar. şekl + < Far. -i + < Ar. müdevver) "yuvarlak şekil" (**FK** 86/6; **Sİ** R410a/5893)

Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 13 Arapça, 2 Farsça kelime ve 11 isim tamlaması bulunmaktadır. Ayrıca "Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar" başlığı altında bulunan "Kıvrım, Eğrilik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 28 Farsça, 6 Türkçe, 2 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; "Daire, Çember ile İlgili Kavramlar" bölümünde 5 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması; "Girdap, Yuvarlak ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Farsça, 1 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması yer almaktadır.

2.63. Mutlak, Kesinlik Bildiren Kavramlar

'ale'l-ıṭlaḳ (< Ar.) "mutlaka, kesin olarak" (**FK** 690; **Sİ** R355b-2)
ārī (< Far.) "evet, elbette" (**GS** 72/5, 122/4, 394/2, 458/3)
aṣlā (< Ar.) "asla, kesiklikle, hiçbir zaman" (**FK** 112/9, 248/7; **BV** 32/1, 108/1, 108/8, 261/2, 277/1, 457/11; **NŞ** 102/4, 246/4, 279/7, 559/8, 701/4; **FŞ** SF82b/93; **HE** 6a/414, 30a/2671; **Sİ** R355b/148, R379b/2653, R384a/3095, R384a/3101, R391b/3894)
bī-gümān (< Far.) "şüphesiz" (**HE** 13b/1088, 26a/2300, 40a/3608; **LM** R233a/1938; **Sİ** R356a/152, R413a/6173; BV 178/3; **GS** 580/6; **NŞ** 178/3, 389/5)
bī-iştibāh (< Far. bī + < Ar. iştibāh) "şüphesiz" (**HE** 14b/1182, 17a/1419; **Sİ** R372a/1834, R373a/1961, R387b/3431, R397b/4518, R413a/6167; **NŞ** 682/2)
bilā-iştibāh (< Ar.) "şüphesiz" (**Sİ** R357b/351)
bī-şek (< Far. bī + < Ar. şekk) "şüphesiz" (**FK** 14/1, 46/1, 196/3; **GS** 12/1, 153/6, 507/9; **NŞ** 709/4; **FŞ** SF101b/19, SF68a/75; **LM** R220b/651, R221b/738; **Sİ** R368b/1474; **SS** R324b/1885, R333b/2856, R350b/4655)

bī-şekk (< Far. bī + < Ar. şekk) “şüphesiz” (**FŞ** SF59a/37; **HE** 12b/1025, 30a/2648)

bī-şübhe (< Far.) “şüphesiz, kesin” (**FŞ** SF75b/8)

bī-tevehhüm (< Far. bī + < Ar. tevehhüm) “şüphesiz” (**FŞ** SF97b/23; **LM** R233a/1942)

cāzim (< Ar.) “kesin karar veren, kestirip atan” (**FŞ** SF103b/59, SF71a/82, SF87a-41; **Sİ** R368b/1468, R412a/6090; **SS** R321a/1512, R336b/3201, R344a/3958, R347a/4319; **FK** 662/4; **BV** 659/54)

elbette (< Ar.) “mutlak, kesinlikle” (**FK** 48/9, 147/7, 232/6, 544/8, 669/9; **GS** 59/4, 125/2, 290/7, 322/8, 482/3, 545/5; **NŞ** 70/2, 309/4, 383/2, 507/11, 636/7; **BV** 195/4, 266/8, 479/3, 513/8, 638/7, 699/2; **FŞ** SF100b/75, SF54b/18, SF66b/55, SF82a/41; **HE** 42b/3848; **Sİ** R370a/1646, R371b/1786, R376b/2311, R416a/6473,)

hergiz (< Far.) “asla, kesinlikle, hiçbir zaman” (**NŞ** 60/5, 220/3, 345/2, 392/2, 439/1, 533/8; **BV** 24/6, 91/2, 108/4, 263/8, 357/6, 446/6, 492/3, 525/5, 629/1; **FK** 32/5, 213/7, 276/6, 307/5, 434/4, 565/4; **GS** 41/7, 115/5, 123/5, 216/1, 339/8, 381/5; **FŞ** SF101b/12, SF48b/40, SF61b/12, SF74b/73, SF80b/75; **HE** 1b/6, 7a/525; **LM** R215b/143, R230a/1642, R234b/2086, R245b/3260; **Sİ** R355b/101, R372b/1907, R389b/3667, R393b/4084; **SS** R310b/427, R329a/2378, R336a/3119, R344a/3984)

illā (< Ar.) “yalnız, sadece, ancak” (**FK** 12/6, 129/6, 446/10, 683/40, 727/1; **GS** 84/8, 278/1, 278/11; **BV** 29/3, 88/1, 118/7, 127/4, 274/7, 500/4, 642/7; **HE** 4a/245; **LM** R225b/1131; **SS** R307b/141)

ḳat‘ā (< Ar.) “kesinlikle, asla, hiç” (**FK** 383/4, 27/3, 442/5; **BV** 216/7, 118/3, 127/1, 127/3, 357/4)

muṭlaḳ (< Ar.) “yalnız, tek, kayıtsız, şartsız” (**FK** 127/5, 188/2, 688/76, 689/306; **GS** 146/6, 207/6, 651/6, 686/1; **NŞ** 313/2, 435/3, 593/7; **FŞ** SF103b/39, SF105b/63, SF91b/30, SF60a/112; **HE** 3a, 11b, 14a/1144, 18a/1523, 33b/3001; **LM** R217a/416, R242b/2941; **Sİ** R370a/1611, R418a/6794; **SS** R310b/456, R323a/1749, R350a/4605; **BV** 162/8; **SS** R343b/3926)

muṭlaḳā (< Ar.) “kesinlikle” (**GS** 155/4, 784/1; **NŞ** 118/6; **HE** 3b; **Sİ** R365b/1179, R385b/3262, R408a/5671; **SS** R328a/2258)

muṭlaḳlıġ (< Ar. muṭlaḳ + < Tr. -lıġ) “kayıtsızlık, şartsızlık” (**HE** 15b/1316, 28b/2534)

zinhār (< Far.) “sakın, asla” (**BV** 64/4, 119/9, 235/8, 386/7, 431/6, 648/7; **FK** 86/3, 132/6, 293/1, 311/6, 489/2; **GS** 247/7, 284/8, 313/6, 383/8, 429/7; **FŞ** SF99a/178; **HE** 23b/2051;

LM R245b/3253, R248a/3500; **SS** R323a/1754, R332a/2694, R338b/3379; **NŞ** 56/4, 125/7, 205/6, 307/7, 401/4, 537/4; **Sİ** R394b/4200, R397b/4499, R416a/6514)

Mutlak, Kesinlik Bildiren Kavramlar bölümünde; 7 Farsça, 8 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Mutlak, Kesinlik Bildiren Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 4 tanesi "Far. + Ar.", 1 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

2.64. Çeşitli Araç Gereçler ve Eşya Adları ile İlgili Kavramlar

ālāt (< Ar.) "aletler" (**GS** 496/6; **Sİ** R398b/4591; **GS** 300/6)

ālet (< Ar.) "alet, vasıta, araç" (**BV** 660/20; **Sİ** R366b/1260)

2.64.1. Değnek, Sopa ile İlgili Kavramlar

ʻaṣā (< Ar.) "sopa, asa, değnek" (**GS** 399/6, 640/6; 51/5, 81/2, 112/4, 553/3; **FK** 39/9, 136/4, 136/5, 358/5, 641/2, 728/3; **BV** 222/5, 396/3, 471/3, 617/4, 666/2; **HE** 17a/1447, 19b/1672, 28b/2526, 36b/3274; **Sİ** R356b/212, R388a/3515, P465a/6556; **SS** R331a/2584)

ʻaṣā-keş (< Ar.ʻaṣā +< Far. keş) "asa taşıyan" (**LM** R227b/1350)

ʻaṣālık (< Ar.ʻaṣā +< Tr. -lık) "değnekli, sopalı" (**Sİ** R360a/589)

dūr-bāş (< Far.) "asa, değnek" (**FŞ** SF93b/74; **Sİ** R367a/1338, R380b-32)

ḳazuḳ "kazık, ucu sivri sopa, çubuk" (**FŞ** SF62b/10)

let (< Ar.) "sopa, değnek" (**HE** 5a/341)

nūk (< Far.) "ucu sivri şey" (**LM** R217a/340; **HE** 28b/2526)

ṣavlecān (< Ar.) "ciritteki eğri sopa" (**LM** R219a/474; **Sİ** R371a/1730)

tirek "direk" (**FŞ** SF58a/73; **Sİ** R408b/5711; **GS** 567/2)

2.64.2. Zincir, Pranga ile İlgili Kavramlar

aġlāl (< Ar.) "boyuna geçirilen zincirler, prangalar" (**FŞ** SF87a/5, SF87a/8, SF87a-41; **HE** 3b/200)

zencīr (< Far.) "zincir" (**FK** 18/5, 129/1, 296/7, 372/2, 562/2; **GS** 80/7, 214/4, 336/3, 347/4, 409/4; **NŞ** 16/1, 128/1, 226/6, 341/1, 392/7, 507/7; **BV** 65/3, 85/5, 149/6, 511/2, 603/3; **FŞ** SF46b/44, SF66b/32, SF88a/97, SF93a/32, SF94b/34; **LM** R215a/51, R220a/605, R226b/1279, R230a/1609, R249a/3618; **Sİ** R358a/374)

zencīrī (< Far.) "zincir ile ilgili" (**NŞ** 351/4)

zincīr (< Far.) "zincir" (**SS** R328b/2342, R330b/2512, R340b/3625)

iḥtiyāc-ı zencīr (< Ar. iḥtiyāc + < Far. -ı + < Far. zencīr) "zincir ihtiyacı" (**GS** 632/5)

2.64.3. Çengel, Kanca ile İlgili Kavramlar

şekl-i ḳullāb (< Ar. şekl + < Far. -i + < ḳullāb) "çengel, kanca şeklinde olan" (**BV** 44/3)

çengāl (< Far.) "çengel" (**FŞ** SF100a/41, SF99b/217, SF65b/60, SF71b/55, SF83b/96; **LM** R225a/1104)

çengek (< Far.) "çengel" (**HE** 17b/1480; **Sİ** R389a/3630; **BV** 338/1; **GS** 161/9)

esīr-i ḳullāb (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. ḳullāb) "çengelin, kancanın esiri, tutsağı olma" (**LM** R226b/1283)

ḳullāb-ı maḥabbet (< Ar. ḳullāb + < Far. -ı + < Ar. maḥabbet) "muhabbbet kancası" (**GS** 186/5, 763/1; **LM** R230a/1608)

ḳullāb-veş (< Ar. ḳullāb + < Far. veş) "çengel, kanca gibi" (**HE** 1b/23)

ḳullāb (< Ar.) "çengel, kanca" (**FK** 51/7, 187/1, 277/5, 370/2, 609/1, 609/5; **GS** 44/7, 80/6, 144/2, 177/3, 197/2, 202/7, 225/6; **NŞ** 50/6, 150/2, 351/4, 460/1, 525/3; **BV** 464/4, 489/3, 655/25; **FŞ** SF54a/62; **LM** R217a/339, R226b/1283, R230a/1609, R242a/2856, R245a/3205; **Sİ** R388a/3481, R394a/4119, R403b/5134, R406a/5384, R406b/5413)

2.64.4. Halka ile İlgili Kavramlar

ḥalḳa (< Ar.) "halka" (**FK** 79/1, 274/1, 348/5, 482/11, 540/5, 605/5; **GS** 116/1, 197/2, 246/7, 348/6, 412/4, 510/1; **NŞ** 323/3, 389/7, 449/2, 476/6, 577/3, 630/1; **BV** 18/6, 50/1, 158/5, 304/1, 447/5, 508/4, 617/3, 660/7; **FŞ** SF100a/33, SF102b/116, SF94b/30, SF47a/11, SF52b/46; **HE** 11a/862, 11a/863, 13b/1087, 14b/1186, 34a/3039, 34a/3040; **LM** R217a/345, R220a/605, R226b/1283, R230a/1607, R230a/1609; **Sİ** R389b/3649, R420b/7081; **SS** R308a/189, R308a/190, R317a/1092, R339a/3448)

ser-ḥalḳa (< Far. ser + < Ar. ḥalḳa) "halka başı" (**GS** 796/1; **Sİ** R361a/688)

ser-ḥalḳa-i devrān (< Far. ser-ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. devrān) "dünya halkasının başı" (**GS** 796/1)

ṭavḳ-ı fermān (< Ar. ṭavḳ + < Far. -ı + < Far. fermān) "buyruk halkası, buyruk tasması" (**Sİ** R364b/1062)

ṭavḳ-ı la'n (< Ar. ṭavḳ + < Far. -ı + < Ar. la'n) "lanet tasması" (**HE** 34a/3039; **Sİ** R355a/91)

çember (< Far.) "halka, çember" (**HE** 32a/2844; **BV** 166/5; **NŞ** 359/1)

çenber (< Far.) "esirlik, bağlılık, halka, çember" (**NŞ** 194/4; **BV** 185/3, 325/6, 332/6, 410/5)

ḥalḳa-ı ẕikr (< Ar. ḥalḳa + < Far. -ı + < Ar. ẕikr) “zikir esnasında daire şeklinde oturma” (**NŞ** 658/21)

ḥalḳa-i bezm (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Far. bezm) “toplantı halkası” (**GS** 606/4)

ḥalḳa-i ders (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. ders) “ders halkası” (**NŞ** 476/6)

ḥalḳa-i küfr (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < küfr) “küfür halkası” (**BV** 447/5, 540/6)

ḥalḳa-i zaḫm (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Far. zaḫm) “yara halkası” (**GS** 197/2)

ḥalḳa-i ẕikr (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. ẕikr) “zikir tespihi” (**GS** 116/1; **NŞ** 389/7)

ḥalḳa-i zünnār (< Ar. ḥalḳa + < Far. -i + < Ar. zünnār) “papazların kuşak halkası” (**NŞ** 620/6)

ḥalḳa-vār (< Ar. ḥalḳa + < Far. vār) “halka, kıvrım gibi” (**HE** 13b/1086)

2.64.5. İğne ile İlgili Kavramlar

igne “iğne” (**FK** 24/4, 229/2, 344/2, 386/1, 470/5, 667/6; **GS** 150/3, 150/5, 385/6, 400/4, 478/2; **NŞ** 115/2, 331/9, 523/1, 579/7, 586/1; **BV** 331/1, 440/6, 469/3, 547/5; **FŞ** SF50a-9, SF78b/77, SF93b/51; **HE** 16a/1340, 17a/1443, 30a/2677, 41a/3730, 42a; **LM** R217a/283, R226b/1311, R232a/1854, R232b/1894)

igne uçı “iğne uçı” (**LM** R217a/283)

nīş (< Far.) “iğne; diken” (**GS** 6/6, 232/3, 203/5; **LM** **LM** R229b/1549, R231a/1739, R235b/2272, R242b/2910; **FK** 24/4, 369/6, 373/6, 386/1; **HE** 6a/408, 31b/2832; **NŞ** 21/5, 124/6, 215/5, 322/6, 514/5; **BV** 45/2, 49/7, 137/3, 206/7, 343/2, 659/1; **FŞ** SF106b/65, SF46b/7, SF59a/31, SF61a/65, SF73a/87, SF85a/6;; **Sİ** P455a/5608, R403b/5099, R417a/6708, R357a/272)

nīş-i nūş-ālūd (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. nūş-ālūd) “içkiye bulaşmış diken, iğne” (**FK** 653/2)

nīş-i pūlād (< Far. nīş + < Far. -i + < Far. pūlād) “çelik, paslanmaz çelik diken, iğne” (**NŞ** 636/5)

sūfār (< Far.) “iğne deliği, ok gezi” (**BV** 362/4; **GS** 71/4; **NŞ** 556/3)

sūzenī (< Far.) “iğne ile ilgili” (**BV** 723/4)

2.64.6. Sandık, Kutu, Hokka ile İlgili Kavramlar

sanduḳ (< Ar.) “sandık” (**GS** 198/5; **NŞ** 690/4; **Sİ** R412b/6145, R412b/6148, R414a/6304; **FK** 612/2)

ṣanduḳ-veş (< Ar. ṣanduḳ + < Far. veş) “sandık gibi” (**Sİ** R414a/6304)

dürc (< Ar.) “kutu; mücevher kutusu” (**FŞ** SF45b/20, SF48a/21, SF48a/22, SF60a/117, SF86a/4, SF91b/4; **HE** 4b/300, 6b/450, 22b/1952, 24b/2136, 29b/2623; **LM** R241b/2812, R247a/3377; **Sİ** R355a/67, R359b/547, R361b/744, R416a/6587; **SS** R306b/13, R308b/218, R311b/558, R321b/1592; **FK** 10/1, 142/6; **BV** 23/3, 536/2, 659/40; **GS** 3a-F2/3, 683/43, 695/2; **NŞ** 599/5, 658/8)

dürce (< Far.) “kutu” (**HE** 31a)

dürc-i vücūd (< Ar. dürc + < Far. -i + < Ar. vücūd) “varlığın mücevher kutusu” (**HE** 37b/3401)

ḥoḳḳa (< Ar.) “hokka” (**FK** 306/4, 420/7; **GS** 9b-F2/21, 35/4, 214/7, 473/6, 521/3, 647/1; **NŞ** 528/4; **BV** 23/3, 224/8, 256/3, 679; **FŞ** SF91a/108; **Sİ** R383a/2983; **HE** 7b/546, 18b/1564, 31a, 39a/3537, 43b/3929)

ḥoḳḳa-i ‘ac (< Ar. ḥoḳḳa + < Far. -i + < Ar. ‘ac) “fildişinden yapılma hokka” (**BV** 728/1)

ḥoḳḳa-i gevher (< Ar. ḥoḳḳa + < Far. -i + < Far. gevher) “mücevher kutusu, süslü hokka” (**HE** 39a/3537)

ḥoḳḳalıġ (< Ar. ḥoḳḳa + < Tr. -lıġ) “hokkalık” (**BV** 536/3)

Çeşitli Araç Gereçler ve Eşya Adları ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Değnek, Sopa ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 1 Türkçe ve 1 Farsça kelime; “Zincir, Pranga ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Farsça, 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Çengel, Kanca ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Arapça, 2 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması; “Halka ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Arapça, 2 Farsça kelime ve 10 isim tamlaması; “İğne ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe, 3 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Sandık, Kutu, Hokka ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 1 Farsça kelime ve 3 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.65. Özel Adlar

2.65.1. Adlar ile İlgili Genel Kavramlar

at “isim, ad” (**FŞ** SF63a/70, SF97a/66, SF53b/9, SF63a/77; **HE** 17a/1460, 18b/1589, 22b/1961, 28a/2468; **LM** R214b/1, R215b/132, R220b/640, R226a/1213, R234a/2029; **Sİ** R355a/70, R367b/1361, R379b/2638, R387a/3408; **SS** R308a/182, R319b/1340,

R333a/2806; **BV** 51/1, 57/7, 57/7, 136/1, 212/8, 213/9, 493/5; **FK** 55/1, 199/3, 257/4, 309/2; **GS** 8/9, 108/5, 593/7, 677/5, 682h/5; **NŞ** 1/5, 30/7, 416/7, 469/6, 704/4)

‘ism (< Ar.) “isim, ad” (**LM** R220a/563)

atī (< Tr. at + < Far. ī) “adlı, ünlü” (**GS** 593/7)

atlıġ “adlı, isimli” (**FK** 3/7, 85/6, 386/4; **GS** 88/5, 185/1, 279/2, 363/3; **NŞ** 457/6, 604/3; **BV** 259/5)

ism (< Ar.) “isim, ad” (**FŞ** SF52a/11, SF66a/97, SF80b/65, SF89a/10; **HE** 6b/449, 9b/732, 11a/877, 13b/1105, 18a/1546; **LM** R226b/1255, R237a/2327, R245b/3252; **Sİ** R362b/859, R382a/2904, R382b/2917; **SS** R309b/334, R350a/4621; **FK** 689/228; **GS** 6a-F2/12, 11b-F2/11, 12a-F2/18, 1/7, 5/2, 318/2, 552/7; **BV** 58/7)

ismī (< Ar. ism + < Far. ī) “isim, ad ile ilgili” (**FŞ** SF64b/88)

ismlig (< Ar. ism + < Tr. -lig) “isimli” (**FK** 575/6)

esmā (< Ar.) “isimler, adlar” (**HE** 13a/1074; **SS** R313b-10; **Sİ** R367b/1361, R367b/1365; **NŞ** 3/6, 469/6)

maẓhar-ı esmā (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. esmā) “isimlerin zuhur ettiği yer” (**HE** 13a/1074)

2.65.2. Kişi Adları

2.65.2.1. Hükümdar, Sultan, Padişah ve Şehzade Adları

Anūşīrevān (< ö. a.) “Anuşirvan, Sasani hükümdarı” (**HE** 39b/3593, 21a/1807; **Sİ** R367b/1373, R367b/1379)

Bayḳara İbn-i Manṣūr (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**FK** 689/138)

Bedī’ü’z-zamān (< Ar.) “Şehzade Mirza” (**LM** R219a/460)

Behmān (< ö. a.) “İran şahlarından birinin adı” (**FK** 689/150)

Behrām (< ö. a.) “İran’ın Sasâsîyân sülalesinden Yezdgird’in oğlu olan eski İran hükümdarı, yaban eşeği avına merakı olmasından dolayı yaban eşeği anlamına *gûr* lakabı ile anılmıştır” (**BV** 375/6, 660/4, 660/78; 164/4, 533/2; **FK** 145/6, 689/22, 145/6, 689/22; **HE** 3a/150, 19a/1647, 34b/3076, 40a/3603; **GS** 176/6; **SS** R318b/1283, R333a/2818;)

Buḫtü’n-naṣar (< ö. a.) “Babil Kralı Nebuknezar” (**Sİ** R363a/901)

Cem (< ö. a.) “Pişdadiyan sülalesinin dördüncü hükümdarı. Hz. Nuh zamanında yaşadığı rivayet edilir.” (**BV** 327/3, 399/7, 627/6; **GS** 17/6, 109/9, 184/6, 348/10, 429/3, 526/3, 574/5, 600/7; **NŞ** 89/4, 123/6, 225/1, 336/5, 394/2, 427/8, 607/10, 643/7; **FŞ** SF67a/101,

SF67b/31; **HE** 21b/1870, 26a/2288, 32a/2868; **FK** 30/6, 145/6, 399/6, 428/8, 611/8, 660/8, 702/1)

Çingiz (< ö. a.) "Cengiz Han" (**Sİ** R372a/1835, R372a/1837, R372a/1851; **SS** R312b/644)

Çingiz Ḫan (< ö. a.) "Cengiz Han" (**HE** 32a/2870; **FK** 689/23)

Dārā (< ö. a.) "Keyaniyen sülalesinden İran'ın dokuzuncu hükümdarı" (**GS** 5/3, 612/7; **LM** R248a/3497; **Sİ** R362b/871, R363a/908, R374b/2083, R375a/2145; **SS** R351b/4759; **FŞ** SF101a/120, SF52a/10; **HE** 32a/2869; **Sİ** R364a/1022, R364b/1029, R370b/1700; **SS** R350b/4682)

Dārā-fer (< ö. a.) "Dara ışığına sahip, Dara'ya benzeyen (İran'ın Keyaniyan sülalesinin dokuzuncu ve sonuncu hükümdarı" (**Sİ** R383a/2996)

Dārā-yı ṣānī (< ö. a.) "ikinci Dara. Dara, İran'ın Keyaniyan sülalesinin dokuzuncu hükümdarı olan Keykubad'dır. İhtişamın, ululuğun sembolüdür." (**Sİ** R380a/2694)

Dāver-i Cem-ḳadr Sulṭān Aḥmed (< ö. a.) "Sultan Ahmet" (**FK** 706/1)

Ebu'l-ġāzī (< ö. a.) "Ebü'l Gazi Bahadır Han" (**HE** 8b/666; **Sİ** R361b/739; **FK** 689/196, 689/452; **NŞ** 35/7; **BV** 660/59)

Efrāsyāb (< ö. a.) "Alp Er Tunga'nın Farsça adı" (**Sİ** R363a/879)

Efrīdūn (< ö. a.) "Çemşid soyundan, anlayışı ve zekasıyla meşhur olan bir İran hükümdarı" (**FŞ** SF52b/6, SF63b-22, SF74b/61; **SS** R350a/4638, R350b/4679; **FK** 399/6; **NŞ** 69/5; **GS** 102/7, 109/9, 231/7; **BV** 495/5)

Ferīdūn (< ö. a.) "İran mitolojisinde Dahhâk'ı öldüren padişah" (**FŞ** SF64b/75; **Sİ** R356a/154, R358a/382, R362b/873, R377a/2343, R378b/2498; **HE** 21b/1870, 22a/1916, 28a/2461, 32a/2841, 32a/2868; **SS** R350a/4638, R351b/4793, R352a/4817; **NŞ** 238/7, 607/10, 69/5; **FK** 689/20)

Güştāsb (< ö. a.) "Eski İran'da hüküm süren Keyaniyan sülalesinin beşinci hükümdarı" (**SS** R350b/4680)

Ḫārezmşāh (< ö. a.) "Sultan Muhammed, Harezmşahlar Devleti'ne 1200-1221 döneminde Harezmşah ünvanı ile hükümdarlık yapmıştır." (**HE** 28a/2496, 28b/2512)

Hūşenk (< ö. a.) "İran'ın Pişdadiyan sülalesinden ikinci hükümdarı" (**HE** 32a/2868)

Ḥüseynī (< ö. a.) "Sultan Hüseyin Baykara" (**BV** 658/41; **FK** 263/9, 689/58)

İskender (< ö. a.) "İskender; Makedonya kralı Filip'in oğlu olup millattan önce 356-323 yılları arasında yaşamış Büyük İskender" (**BV** 399/6; **GS** 268/7; **NŞ** 30/6, 89/4; **FŞ**

SF61a/57, SF63a/78, SF66a/1, SF66a/97, SF67a/77, SF99a/175; **Sİ** R363a/925, R367b/1353, R374a/2064, R390a/3689, R403a/5051; **HE** 32a; **FŞ** SF90a/20)

İskenderānī (< Ar.) "İskender'e uygun hâlde olma İskender gibi, İskender'ce" (**Sİ** R375b/2234)

İskenderī (< Ar.) "İskender'e ait, İskender gibi" (**FK** 689/135; **FŞ** SF60b-19, SF61a/53, SF63a/91; **Sİ** R358a/408, R362a/800, R375b/2181, R392a/3925, R394b/4212; **HE** 32b/2903)

İskender-ı rūmī (< ö. a.) "Rum imparatoru İskender" (**FŞ** SF61a/57, SF63b/110, SF99a/175)

İskender-i ṣānī (< ö. a.) "ikinci İskender" (**Sİ** R417b/6733)

Key Ḫusrev (< Far.) "Siyavuş'un oğlu olan ünlü hükümdar" (**FK** 546/5)

Keyḳubād (< ö.a.) "İran'ın eski hükümdar sülalelerinden Keyaniyan sülalesinin birinci hükümdarı" (**Sİ** R363a/894, R376a/2270, R378b/2499; **SS** R350b/4681)

Keyḳubādī (< Far.) "Keykubad'a ait" (**Sİ** R377a/2342, R403b/5109)

Keyūmers (< ö. a.) "ünlü İran padişahı" (**FK** 689/19; **Sİ** R386a/3291, R415a/6389; **SS** R350b/4677)

Ḳubād (< ö. a.) "Sâsânî hükümdarı Nûşîrevan'ın babası" (**GS** 124/7, 682a/7; 367/6; **NŞ** 709/36)

Maḥmūd (< ö. a.) "Gazneli Mahmud" (**FK** 214/6; **BV** 114/1/1; **GS** 682ı/9; **NŞ** 200/6; **Sİ** R366a/1209, R368a/1416, R368b/1466)

Maḥmūd-ı cīb (< ö. a.) "Gazneli Mahmud" (**GS** 682ı/9)

Mengü (< ö. a.) "Mengü Kağan" (**Sİ** R373a/1926; R374a/2059)

Mezīd (< ö. a.) "Şeddad'ın oğlu olan bir hükümdar" (**FK** 689/238)

Mīrzā Big (< ö.a.) "Hüseyin Baykara" (**FK** 689/227)

Mülūk-ı ṭavāyif "Büyük İskender'in ölümünden sonra ele geçirdiği toprakları aralarında bölüşen kumandanların oluşturdukları devletlerin hükümdarları ve aynı zamanda ortaya çıkan Eşkaniyan sülalesi hükümdarlarına verilen isim" (**Sİ** R363a/924, R363a-13, R397b/4486, R414b/6343,)

Nemrūd (< ö. a.) "Hz. İbrahim'i ateşe atan ve Babil'in kurucusu olan hükümdar" (**FK** 34/6; **LM** R219b/515; **GS** 5/2)

Nersī (< ö. a.) "Sasani hükümdarlarından yedincisi" (**Sİ** R363b/960)

Nev-der (< ö. a.) “Pişdadiyan sülalesinin sekizinci hükümdarı olarak sayılır” (**Sİ** R363a/877; **SS** R338a/3356; R340a/3533, R340a/3539, R340a/3565, R340a/3566)

Nūşirevān (< ö. a.) “İran Sâsânî hükümdarı Kubad’ın oğlu olup, adaleti ile ün yapmış hükümdardır.” (**BV** 503/7; **HE** 21a; **Sİ** R367b/1390; **SS** R313b/722)

Ögedey (< ö. a.) “Cengiz Han’ın oğlu” (**FK** 689/23)

Pervīz-i Hürmüz (< ö. a.) “Nuşirevân’ın torunu ve Hürmüz’ün oğlu olan ünlü İran hükümdarı Hüsrev’in lakabı” (**Sİ** R363b/972)

Rāy (< ö. a.) “Hint hükümdarı” (**FK** 658/6, 689/8; **HE** 6b/457; **Sİ** R389a/3609, R390b/3749, R390b/3778, R393a/4000; **SS** R314b/859)

Şānī-i Efrīdūn (< ö. a.) “şarabın mucidi hükümdar Cem’in yerine geçen, adaleti ve zekâsıyla ünlü hükümdar” (**GS** 109/9)

Selm (< ö. a.) “Pişdadiyan sülalesinden altıncı hükümdar olan Feridun’un üç oğlundan biri” (**HE** 32a/2869)

Sikender (< ö. a.) “İskender; Makedonya kralı Filip’in oğlu olup milattan önce 356-323 yılları arasında yaşamış kimse” (**BV** 95/2, 132/8, 178/3, 473/4, 571/5; **FK** 92/4, 247/6, 658/3, 689/21; **GS** 12a-F2/13, 5/3; **NŞ** 69/2, 178/3, 657/41; **FŞ** SF105a/31, SF64b/97, SF66a/19, SF68b/139, SF79b/54; **LM** R247a/3393; **Sİ** R358a/409, R365b/1183, R373b/2005, R386b/3349, R393b/4097; **SS** R352a/4817; **HE** 32a/2869, 32a/2879, 33b/3024)

Siyāvūş (< ö. a.) “eski İran hükümdarlarından Keykavus’un oğlu, Keyhusrev’in babası olan hükümdar” (**FŞ** SF53a/62; **Sİ** R363a/897)

Sulṭān Ḥüseyn-i Bayḳara (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**NŞ** 35/7)

Sulṭān ‘Alī (< ö. a.) “Sultan Ali Meşhedî, Ali Şir Nevâyî de dahil olmak üzere dönemin bir çok önemli isminin şiirlerini yazıya geçirmiş ünlü bir hattat” (**GS** 730/1)

Sulṭān Bedī’ü’z-zamān Bahādur (< ö. a.) “Timurlar Devleti hükümdarı, Hüseyin Baykara’nın oğlu” (**FŞ** SF52a-11)

Sulṭān Bedī’ü’z-zemān Bahādır (< ö. a.) “Timurlar Devleti hükümdarı, Hüseyin Baykara’nın oğlu” (**HE** 40b; **Sİ** R362a-10)

Sulṭān bin Sulṭān bin Sulṭān Ebū’l-ġāzī Sulṭān Ḥüseyn Bahādır Hān (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**GS** 6b-F2/11/12/13)

Sulṭān Ebü’l-Ġāzī (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**GS** 679/9)

Sulṭān Ḥüseyin Bahādır Ḫan (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**HE** 8b; **LM** R219a-8)

Sulṭān Ḥüseyn (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**BV** 660/59; **FK** 467/7; **FŞ** SF51b/14; **HE** 8b/665)

Sulṭān Ḥüseyn Bahādır Ḫān (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**SS** R312b-9)

Sulṭān Ḥüseyn-i Ġāzī (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**LM** R217a/391)

Sulṭān Muḥammed Ḫārezmşāh (< ö. a.) “Alaaddin Muhammed Harezmşah, Harezmşahlar Devleti’nin 1200-1221 döneminde Harezmşah ünvanı ile hükümdarlık yapmıştır.” (**HE** 28a)

Sulṭān Uluġ Big (< ö. a.) “Uluğ Bey” (**FŞ** SF105b/34)

Sulṭān Üveys bahādır (< ö. a.) “isim” (**LM** R247b-37)

Sulṭān Veys İbn-i Bayḳara (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**FK** 689/132)

Sulṭān-zāde-ı ‘ālim Ebü’l-Fevāris Şāh Ġarīb Bahādır (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF105a-53)

Şāh Behrām (< ö. a.) “İran’ın Sasâsîyân sülalesinden Yezdgird’in oğlu olan eski İran hükümdarı, yaban eşeği avına merakı olmasından dolayı yaban eşeği anlamına *gûr* lakabı ile anılmıştır.” (**SS** R314a/811, R317b/1134, R329a/2379, R341b/3689, R349b/4556)

Şāh Behrām-gūr (< ö. a.) “İran’ın Sasâsîyân sülalesinden Yezdgird’in oğlu olan eski İran hükümdarı, yaban eşeği avına merakı olmasından dolayı yaban eşeği anlamına *gûr* lakabı ile anılmıştır.” (**SS** R349b/4576)

Şah Behrām-ı gūr (< ö. a.) “İran’ın Sasâsîyân sülalesinden Yezdgird’in oğlu olan eski İran hükümdarı, yaban eşeği avına merakı olmasından dolayı yaban eşeği anlamına *gûr* lakabı ile anılmıştır.” (**Sİ** R400b/4802)

Şāh Ebū’l-muḥsin-i ferruḫ-dīdār (< ö. a.) “isim” (**FK** 689/83)

Şāh Ebü’l-Ġāzī-i bin Bayḳara (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**GS** 227/6)

Şāh Fīrūz (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R387a/3429)

Şah Ġarīb (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF105a/9)

Şāh Ġazī (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**BV** 682, 682/1, 686)

Şāh Nevder (< ö. a.) “isim” (**SS** R340a/3532, R340b/3595)

Şāh Nu’mān (< ö. a.) “isim” (**SS** R314a/814, R339b/3483, R339b/3506)

Şāh Sulṭān Ḥüseyn bin Manṣūr (< ö. a.) “isim” (**SS** R312b/641)

Şāh Sulṭān Ḥüseyn-i çarḫ-serīr (< ö. a.) “Hüseyin Baykara” (**SS** R352a/48010)

Şāh-ı Behrām “İran’ın Sasâsîyân sülalesinden Yezdgird’in oğlu olan eski İran hükümdarı, yaban eşeği avına merakı olmasından dolayı yaban eşeği anlamına *gûr* lakabı ile anılmıştır.” (**SS** R333a/2825)

Şāh-ı Derviş Muḥammed Sulṭān (< ö. a.) "isim" (**GS** 4b-F2/3)

Şāh-ı Ġāzī (< ö. a.) "Hüseyin Baykara" (**FK** 162/7, 530/7, 652/9; **GS** 9/10, 30/6, 71/7, 135/7, 140/9, 605/7; **NŞ** 238/7; **FŞ** SF51b/12; **Sİ** R361b-9, R417b/6732, R417b/6753, R421b/7161; **SS** R312b/640; **SS** R352a/4809, R352a/4831)

Şīrūye (< ö. a.) "Sasani hükümdarlarından biri" (**FŞ** SF101b/16, SF102a/49, SF102b/108, SF104b/124, SF46a/44; **Sİ** R363b/973)

Yezd-cerd (< Far.) "Eski İran hükümdarı Behrâm Gûr'un babası" (**FK** 689/22; **Sİ** R364a/982)

Yezd-cird (< Far.) "Eski İran hükümdarı Behrâm Gûr'un babası" (**HE** 40a/3603)

Yezdecird (< Far.) "Eski İran hükümdarı Behrâm Gûr'un babası" (**SS** R314a/786, R350b/4684)

Zāb (< ö. a.) "Eski İran'da hüküm süren Pişdadiyan sülalesinin onuncu hükümdarı" (**Sİ** R363a/881)

2.65.7.2. Masal, Efsane ve Mitoloji Kahramanlarının Adları

'Aẕrā (< ö. a.) "Vamık ile Azra hikâyesindeki kadın kahraman" (**GS** 2/6; **NŞ** 38/7)

Cemşīd (< ö. a.) "Pişdadiyan sülalesinin dördüncü hükümdarı, Hz. Nuh zamanında yaşadığı rivayet edilir. Cemşîd "ışık şahı" lakabı ile anılır." (**HE** 9a/701, 9a/712, 15b/1299; **FŞ** SF105b/55, SF62b/15, SF63a/89, SF67a/83, SF85a/14; SF51b/50; **GS** 102/7, 109/8, 231/7; **FK** 598/7, 660/6, 827)

Ḍaḥḥāk (< ö. a.) "İran mitolojisinde zalimliği ile ün salan bir hükümdar" (**FŞ** SF105b/55; **Sİ** R362b/871; **SS** R350b/4679)

Ferāmerz (< ö. a.) "İran mitolojisindeki Rüstem-i Zal'ın oğlu olduğu söylenen kişi" (**Sİ** R363a/899)

Ferhād (< ö. a.) "Ferhat ile Şirin hikâyesinin erkek kahramanı" (**BV** 8/5, 64/1, 91/2, 142/3, 304/8, 317/3, 443/2; **NŞ** 43/6, 127/6, 204/6, 301/4, 408/3, 533/9; **FK** 17/7, 124/8, 276/4, 354/5, 492/6, 541/5, 611/5; **GS** 2/7, 38/4, 115/3, 153/5, 213/6, 331/2, 369/3; **FŞ** SF104a/94, SF74a/15, SF85b/42, SF51a/70, SF54b/37; **LM** R222b/837; **Sİ** R408a/5702, R417b/6744, R420a/7013; **SS** R319a/1310; **HE** 6b/459, 9b/747, 43a/3920)

Gīv (< ö. a.) "Farsların masal kahramanlarından birinin adı, Rüstem'in üvey oğlu" (**Sİ** R363a/899; **HE** 34b/3102)

Ḥātem (< ö. a) "cömertliği ile tanınmış Hatem-i Tayy" (**BV** 660/70; **FK** 702, 702/2; **GS** 102/7; **HE** 18b/1569, 19b/1676, 19b/1686; **SS** R334a/2919)

Ḫusrev (< ö. a.) “Hüsrev ü Şirin hikâyesinin erkek kahramanı” (**FŞ** SF51a/99, SF50b/45, SF82a/26, SF84a/28, SF87a/96, SF97a/52; **NŞ** 17/4; **GS** 369/3, 557/4; **HE** 7a/497, 7a/522, 26a/2289; **Sİ** R421a/7109, R421a/7114)

Ḫüsrev (< ö.a.) “Hüsrev ü Şirin hikâyesinin kahramanı” (**LM** R219a/480, R220a/573, R220a/577 R232b/1875; **HE** 6b/459)

İrec (< ö. a.) “İran mitolojisindeki Feridun’un üç oğlundan en küçüğünün adı” (**HE** 32a/2868)

Ḳārūn (< ö. a.) “Hz. Musa zamanında zenginliği ile tanınan kişi” (**BV** 296/6; **FK** 34/6, 193/6, 685/1; **NŞ** 571/9, 657/39, 657/82; **GS** 102/7, 348/8, 491/2, 511/8, 591/6; **FŞ** SF52b/6, SF67a/76, SF71b/29, SF74b/66; **HE** 18b/1588, 21b/1870, 22a/1916, 32a/2841, 42b/3857; **LM** R217a-5; **Sİ** R358a/382, R400b/4809, R400b-54; **SS** R326a/2054, R351b/4793)

Ḳārūnī (< ö. a.) “Hz. Musa zamanında zenginliği ile tanınan kişi” (**SS** R310a/372)

Ḳays (< ö. a.) “Leyla ile Mecnun hikâyesinin kahramanı Mecnun’un asıl adı” (**LM** R220b/640, R223a/885, R224a/1023, R231b/1787, R238b/2488; **Sİ** R384a/3114)

Leylā (< ö. a.) “Leyla ile Mecnun hikâyesinin kadın kahramanı” (**GS** 2/4; **NŞ** 2/7)

Leylī (< ö. a.) “Leyla ve Mecnun hikâyesinin kadın kahramanı” (**FK** 48/4, 123/2, 242/6, 308/7, 371/2; **NŞ** 38/7, 238/3, 326/3, 440/1, 408/3, 532/5, 623/4; **FŞ** SF89a/8, SF94b/25; **BV** 9/5, 32/1, 157/3, 213/5, 307/4, 418/4, 604/3)

Mecnūn (< ö. a.) “Leyla ile Mecnun hikâyesinin erkek kahramanı” (**FK** 17/7, 123/1, 286/5, 329/7, 416/5, 541/5; **GS** 2/4, 49/6, 109/6, 231/1, 316/5, 347/4; **NŞ** 2/7, 124/1, 304/4, 408/3, 527/2, 603/2; **BV** 8/6, 43/4, 176/2, 231/5, 302/2, 454/2, 500/7; **FŞ** SF49b/30, SF54b/18, SF58a/78, SF89a/8, SF90b/68, SF94b/25; **HE** 9b/749, 43a/3920; **LM** R214b/11, R220a/589; **Sİ** R359b/552, R381a-33, R407b-66)

Minūçihr (< ö. a.) “İran mitolojisinde Feridun’un büyük oğlu” (**Sİ** R363a/875, R377a/2343; **HE** 32a/2869)

Rūşeng (< ö. a.) “Dara’nın kızı ve İskender’in karısı” (**Sİ** R401b/4929, R401b/4935, R403a/5059, R403b/5106)

Rūşenk (< ö. a.) “Dara’nın kızı ve İskender’in karısı” (**Sİ** R376b/2324)

Rüstem (< ö. a.) “İranlı meşhur pehlivan; Rüstem, Cemşîd soyundan gelen Nerimân’ın torunu ve Sam’ın oğlu olan Sicistân ve Seyistân hükümdarı Zâl’in oğludur.” (**FK** 65/6, 681/79, 689/22; **GS** 683/55; **NŞ** 275/6, 657/40; **FŞ** SF65b/82, SF66a/113, SF95b/12; **LM**

R232b/1864; **Sİ** R363a/895, R363a/899; **SS** R312b/658, R340a/3561; **BV** 141/6, 727/4; **HE** 9a/701, 16b/1413, 34a/3030, 34b/3099, 42b/3856; **NŞ** 709/17)

Rüstem Māzenderān (< ö. a.) "isim" (**FŞ** SF65a-23)

Rüstem-āyīn (< ö. a.) Rüstem gibi" (**BV** 660/20)

Rüstemī (< ö. a.) "İranlı meşhur pehlivan; Rüstem, Cemşîd soyundan gelen Nerimân'ın torunu ve Sam'ın oğlu olan Sicistân ve Seyistân hükümdarı Zâl'in oğludur." (**GS** 682ı/9; **Sİ** R373b/1966, R382a/2870, R383b/3051; **HE** 31b/2806)

Rüstem-i Zāl (< ö. a.) "İran'ın ünlü pehlivanı Rüstem'in babası; Sicistân ve Seyistân hükümdarı Zâl" (**Sİ** R374b/2088; **SS** R352b/4891; **FK** 689/94)

Şīrīn (< ö. a.) "Ferhad ile Şirin hikâyesinin kadın kahramnı" (**BV** 91/2, 125/5, 318/5, 418/4, 496/4; **FK** 48/4, 123/2, 242/6, 308/7, 461/1; **GS** 2/7, 498/2, 557/4; **NŞ** 3/5, 38/7, 103/4, 209/5, 408/3, 533/9, 623/4; **FŞ** SF103b/47, SF96b/76, SF51a/70, SF74a-30, SF79a/38, SF85b/55; **SS** R319a/1310; **Sİ** R417b/6744)

Vāmıḳ (< ö. a.) "Vamık ile Azra hikayesindeki erkek kahraman" (**BV** 15/3, 79/4, 142/7, 155/2, 296/7, 304/8, 587/4; **FK** 156/7, 245/5; **NŞ** 341/7, 457/3, 587/7, 542/3; **GS** 2/6, 153/5, 115/3, 349/8, 407/3, 502/7, 614/6)

Żahhāh (< ö. a.) "Dahhak, İran mitolojisinde zalimliği ile ün salan bir hükümdar" (**HE** 26a/2288; 32a/2868; 41a/3685, 34a/3040)

Zāl (< ö. a.) "İran'ın ünlü pehlivanı Rüstem'in babası; Sicistân ve Seyistân hükümdarı Zâl" (**NŞ** 275/6, **FK** 43/3; **SS** R333a/2799, R333a/2793, R333a/2797, R333a/2801; **HE** 16b/1413, 16b/1414)

Zelīḫa (< ö. a.) " Yusuf u Zeliha hikâyesinin kadın kahramanı" (**Sİ** R359b/551)

Züleyhā (< ö. a.) "Yusuf u Zeliha hikâyesinin kadın kahramanı" (**NŞ** 305/4)

2.65.2.3. Filozof, Bilim Adamlarının Adları

'Alī-i fikret (< ö. a.) "İbni Sina" (**HE** 27b/2444)

'Arif-i cām (< Ar. 'ārif + < Far.-i+< Far. cām) "incelikleri bilen, hakikatin sırrına ermiş kimse; Molla Cami"(**FK** 689/312, 707/4)

Arisṭō (< ö. a.) "ünlü Yunanlı filozof" (**FŞ** SF53b/39, SF96b/10, SF99a/176; **Sİ** R364b/1052, R367a/1306, R395a/4246, R416b/6670, R417b/6774)

Buḳrāṭ (< ö. a.) "eski Yunan hekimi meşhur Hipokratis" (**FŞ** SF61a/81, SF96b/13)

Eflāṭūn (< ö. a.) "Sokrates'in öğrencisi, Aristo'nun hocası olan meşhurdur Eflatun" (**FŞ** SF61a/58; **SS** R346a/4172; **Sİ** R385b-39; **NŞ** 128/3)

Felāṭūn (< ö. a.) “Sokrates’in öğrencisi, Aristo’nun hocası olan meşhurdur Eflatun” (**Sİ** R377b/2432, R386a/3270, R386a/3305, R399b/4691, R418a/6787; **LM** R249a/3602; **Sİ** R416a/6626)

Soḳrāṭ (< ö. a.) “Sokrates, eski Yunanlı filozof” (**FŞ** SF46a/38, SF62b/47, SF63b/111, SF67b/39, SF72a/113, SF89a/9; **Sİ** R382b/2956, R401a/4875, R411b/6009, R412b/6142, R416a/6626)

Şemīnās (< ö. a.) “Şeminas, Yunan filozofu” (**Sİ** R382b/2955)

2.75.2.4. Şair, Yazar Adları

Beyānī (< ö. a.) “Beyani” (**FK** 689/281)

Cāmī (< ö. a.) “ünlü İran şairi” (**FŞ** SF107a/82, SF107a/91, SF48b/62, SF48b/1, SF49a/33, SF50a/96; **HE** 7a/522; **Sİ** R359b/530, R361a/688, R364b/1037, R421a/7114; **FK** 16/7, 553/8; **BV** 215/7, 653/9, 660/55; **NŞ** 578/1)

Fāryābī (< ö. a.) “şair adı” (**FK** 689/271)

Firvdevsī (< ö. a.) “Şehname’nin yazarı” (**GS** 683/55)

Ġam-ḫᵛār (< ö. a.) “şair adı” (**FK** 689/438)

Ġarībī (< ö. a.) “şair adı” (**FK** 689/59)

Ḥāfıẓ-ı Şīrāz (< ö. a.) “İranlı büyük şair Hafız Şirazi” (**GS** 298/7)

Ḫāḳānī (< ö. a.) “ünlü İran şairi” (**FK** 689/271)

Ḳıymetī (< ö. a.) “şair adı” (**FK** 689/433)

Luṭfī (< ö. a.) “Mevlâna Lutfi, Heratlı Lutfi” (**FK** 685/41, 686/41)

Mevlānā Sekkāki (< ö. a) “Çağatay edebiyatının 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın ilk yarsında yaşamış klasik devrin başlangıç döneminin ilk önemli şairi” (**GS** 5b-F2/24)

Niẓāmī (< ö. a.) “Genceli Nizami” (**HE** 6b/445, 7a/497, 7a/522; **Sİ** R364a/1006, R364b/1037, R420a/7028, R421a/7114, R421a/7141; **LM** R217a/298, R220a/573; **SS** R309b-6; **FŞ** SF48b/1, SF48b/44, SF48b/50, SF51b/7, SF107a/82)

Sa‘dī (< ö. a.) “Gülistan’ın yazarı İranlı Şeyh Sadi” (**FK** 689/259; **GS** 22/1; **Sİ** R421a/7106)

Sām (< ö. a.) “ünlü İran şairi” (**FK** 689/22)

Sekkākī (< ö. a.) “Çağatay edebiyatının 14. yüzyılın ikinci yarısı ile 15. yüzyılın ilk yarsında yaşamış klasik devrin başlangıç döneminin ilk önemli şairi” (**NŞ** 585/9)

Selmān (< ö. a.) “kasideleriyle ünlü İranlı şair Selman-ı Saveci” (**FK** 689/259; **BV** 660/55; **NŞ** 709/21; **NŞ** 51/6)

Süheylī (< ö. a.) "Nizameddin Ahmed Süheyli, Sultan Hüseyin Baykara'nın emirlerinden Çağatay şairi ve devlet adamı" (**GS** 5b-F2/4)

2.65.2.5. Ünvan, Lakap ile İlgili Adlar

Behmen (< ö. a.) "İran hükümdarlarından İsfendiyar'ın oğlu Erdeşir'in lakabı" (**GS** 202/6; **Sİ** R363a/904, R376b/2339, R381a/2779, R388a/3512; **HE** 32a/2869; **SS** R350b/4682)

Behmenī (< ö. a.) "İran hükümdarlarından İsfendiyar'ın oğlu Erdeşir'in lakabı" (**Sİ** R369b/1586, R403b/5109)

Cemşīd (< ö. a.) "Pişdiyan sülalesinin dördüncü hükümdarı, Hz. Nuh zamanında yaşadığı rivayet edilir. Cemşîd "ışık şahı" lakabıyla anılır." (**BV** 59/5, 148/9, 173/6, 334/6, 337/4; **GS** 1/3, 361/7, 367/6; **NŞ** 69/5, 127/5, 238/7, 394/3, 627/4, 631/5; **LM** R217a/427; **Sİ** R362b/869, R384a/3090, R393a/4017, R398b/4596; **SS** R313a/675, R322a/1616, R326b/2108, R335a/3014, R352a/4817)

Cemşīdlıḳ (< Far. cemşīd + < Tr. -lıḳ) "Cemşid gibi" (**HE** 32b/2885)

Çibīn (< ö. a.) "Nuşirevan'a karşı ayaklanmış olan, Hürmüz'ün seraskeri Behram'ın lakabı" (**Sİ** R354b/40)

Çūbīn (< Far.) "Nuşirevan'a karşı ayaklanmış olan, Hürmüz'ün seraskeri Behram'ın lakabı" (**FŞ** SF103b/62, SF71b/27)

Faġfūr (< ö. a) "eskiden Çin imparatorlarının lakabı" (**SS** R314b/859)

Faġfūrī (< ö. a) "eskiden Çin imparatorlarının lakabı" (**FŞ** SF58b/115; **SS** R344b/4053)

Ḥātem-i Ṭāy (< ö. a.) "Arapların Tayy kabilesinden cömertliğiyle ünlü İbn Abdullah bin Sad'ın lakabı" (**HE** 19b/1682)

Ḥātem-i Ṭāyī (< ö. a.) "Arapların Tayy kabilesinden cömertliğiyle ünlü İbn Abdullah bin Sad'ın lakabı" (**HE** 19b, 19b/1666, 19b/1685, 42b/3856)

Ḫıdīv (< Far.) "imtiyazlı Mısır valisi veya bu valinin ünvanı" (**Sİ** R396b/4401)

Ḫıdīvī (< Far.) "hıdive mensup, hıdivle ilgili" (**FŞ** SF88b/142)

Keyānī (< ö. a.) "İran hükümdarlarının lakabı, dört tabakaya ayrılan eski İran şahlarının ikinci tabakası" (**FK** 689/200, 689/21; **FŞ** SF51b/51, SF53a/73, SF60a/100, SF71b/26, SF87a/11; **SS** R313a/714; **Sİ** R361a/718, R364a/1002, R369b/1584, R377a/2345, R407a/5461)

Kisrā (< Ar.) "eski İran hükümdarlarından Nuşirevan- ı Adil'in lakabı olup, kendisinden sonra gelenler de bu lakapla anılmışlardır." (**FŞ** SF82a/28, SF82a/29, SF82b/4)

Mekkī-laḳab (< Ar. mekkī + < Far. laḳab) "Mekkī lakaplı" (**Sİ** R362b/848)

Necāşī (< Ar.) "Habeş imparatorunun ünvanı" (**FK** 160/6)

Pārsā "Ḫāce Muḥammed Pārsā'nın lakabı" (**HE** 41b/3778, 42a/3810)

Pervīz (< ö. a.) "İran hükümdarı Hüsrev'in lakabı" (**FŞ** SF46a/44; **LM** R222b/838; **Sİ** R363b/978; **FŞ** SF82a/30, SF84a/2, SF84a/35, SF88b/135, SF91b/9, SF95b/18)

Pīl-ten (< Far.) "Rüstem-i Dastan'ın lakaplarından biri; fil tenli, fil vücutlu, fil gibi" (**Sİ** R375b/2193, R391a/3801, R406a/5353; **NŞ** 114/7)

Pīş-dād (< ö. a.) "eski İran'da hüküm süren Pişdadiyan sülalesinin ilk hükümdarı olan Huşeng'e adaletli olması sebebiyle verilen lakap" (**Sİ** R362b/860, R362b/862, R363a/889)

Pīşdādī (< ö. a.) "eski İran'da hüküm süren Pişdadiyan sülalesinin ilk hükümdarı olan Huşeng'e adaletli olması sebebiyle verilen lakap" (**Sİ** R362b-11)

Zāl-i zer (< ö. a.) "sarışın ihtiyar (Zāl: Firdevsi'nin Şehname'sinde anlatılan İranlı tarihi-efsanevi kahramanlardandır. Rüstem'in babası, Sām'ın oğlu, Neriman'ın torunudur. İnanışa göre doğduğu vakit saçı, kirpiği ve kaşı bembeyaz veya sapsarı olduğu için Zāl'a "zāl-ı zer" (sarışın ihtiyar) lakabı verilmiştir" (**HE** 17a/1436)

Zeynü'l-'ābidīn (< ö. a.) "Ali bin Hüseyin'in lakabı" (**HE** 37a/3315)

Ẕü'l-ḳarneyn (< Ar.) "iki boynuz sahibi anlamında olup Kuran-ı Kerim'de adı geçen bir zat, Büyük İskender" (**FK** 124/5)

2.65.2.6. Diğer Adlar

'Abburaḥmān-ı cāmī (< ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin arkadaşlarından İranlı alim ve şair. Molla Câmî olarak da tanınır." (**Sİ** R359b-7)

'Abdu'r-Raḥman Cāmī (< ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin arkadaşlarından İranlı alim ve şair. Molla Câmî olarak da tanınır." (**FŞ** SF48b-7)

'Abdullāh (< ö. a.) "Allh'ın kulu anlamına gelip, Hz. Muhammed'in lakabı" (**HE** 4a)

'Abdullah Mübārek (< ö. a.) "Albdullah bin Mübarek bin Vâdıh Hanzalî Temîmî, Türk asıllı olup hadis ve fıkıh alimi" (**HE** 35a)

'Abdullāh-ı Enṣārī (< ö. a.) "döneminin mutasavvıf ve şair ve yazarlarındandır." (**HE** 18a/1546)

'Abdur-raḥmān (< ö.a.) "isim" (**LM** R217a/353)

'Alī İbni Ḥüseyn (< ö. a.) "İmām-i Ma'sûm-ı Zeynü'l-'Ābidîn; Asıl adı 'Alî İbni Hüseyin olup din erbabı ibadetlerinden dolayı bu adı vermiştir" (**HE** 37a/3314)

‘Amr (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R387b/3438; **HE** 28b/2548)

Arşimīdes (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R382b/2955, R401a/4876)

Āṣafī (< ö. a.) “Asafi” (**FK** 689/433)

Asḳilīnūs (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R418a/6828)

Ayaz (< ö. a.) “Sultan Gazneli Mahmud’un musahibi” (**BV** 616/6; **NŞ** 200/6; **FK** 214/6)

Ayāz (< ö. a.) “Sultan Gazneli Mahmud’un musahibi” (**GS** 222/6)

Azremī (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R364a/980)

Barlas big (< ö. a.) “Barlas boyu beylerinden” (**BV** 720)

Bāyezīd (< ö. a.) “Bayezid-i Bestāmī” (**HE** 14a/1148)

Behrām-ı Hürmüz (< ö. a.) “Eski İran hükümdarı, Sasânîyân sülalesinden Yezdgird’in oğlu” (**Sİ** R363b/957)

Belīnās (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R367a/1294, R367a/1297, R382b/2955, R401a/4876, R416b/6644)

Belīnās-ı Dānā (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R367a/1294)

Belḳīs (< ö. a.) “Kur’an’da Hz. Süleyman zamanında tevhid dinini kabul ettiğini bildiren Sebe kraliçesi” (**FŞ** SF82b-37, SF93b/44, SF93b/45, SF93b/47; **GS** 232/9, 264/7)

Berhemen (< ö. a.) “Brahman” (**GS** 82/4, 362/3; **NŞ** 488/6; **HE** 11b/917; **SS** R330a/2498, R330b/2515; **BV** 546/6)

Bilāl (< ö. a.) “Hz. Bilal” (**GS** 55/4)

Bilaş İbn-i Behrām (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/931)

Bilāş İbn-i Fīrūz (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/935)

Bināyī (< ö. a.) “Binayi” (**FK** 689/434)

Birāhīm (< ö. a.) “İbrahim” (**HE** 15b/1284)

Boḳrāṭ (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R401a/4875, R416b/6644, R416b/6654, R418a/6807)

Bū cehl (< ö. a.) “Ebu Cehil” (**FK** 293/6)

Bū Lehep (< ö. a.) “Hz. Muhammed’in amcası olup, İslam düşmanlığı ile bilinir; Abdülmuttalip” (**HE** 30a/2694; **GS** 49/8)

Būzer (< ö. a.) “Hz. Nuh’un oğlu Sam’ın dördüncü oğlu” (**NŞ** 223/3, 234/7; 51/6)

Bü’l-Ḳāsım (< ö. a.) “Ebu’l Kasım Babür” (**BV** 396/6)

Ca‘fer (< ö. a.) “isim” (**NŞ** 709/9)

Cāmāsb (< ö. a.) “İran’ın eski hükümdar sülalelerinden Keyanilerden Güstaşb’ın veziri olan hâkim” (**FŞ** SF62a-21, SF63a/74; **Sİ** R386a/3277)

Cenāb-ı Maḫdūmī Mevlānā Nūre'd-dīn 'Abd-u'r-Raḥman Cāmī (< ö. a.) "Ali Şir Nevâyî'nin arkadaşlarından İranlı alim ve şair. Molla Câmî olarak da tanınır." (**GS** 5a-F2/22/23)

Cūkī (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R383a/2964, R383a/2968)

Cūkī Şah (< ö. a.) "isim" (**NŞ** 691/4)

Cüneyd (< ö. a.) "Cüneyd-i Bağdadi" (**LM** R217a/376)

Cüneyd-i Şānī (< ö. a.) "Cüneyd-i Bağdadi" (**LM** R217a/376)

Derviş Fenayi (< ö. a.) "isim" (**FK** 689/430)

Ebū Cehl (< ö. a.) "Abdül-Hakem Amr b. Hişâm b. Mugîre; Ebû Cehl "cehaletin babası" ismi Hz. Muhammed tarafından takılmıştır." (**HE** 5b/368)

Ebū-ḥanīfe (< ö. a.) "Hanefiliğin kurucusu; Numan İbnü Sabit" (**LM** R217a/421)

Edhem (< ö. a.) "İbrahim Edhem" (**HE** 15a/1272)

Emir Ḫusrev (< ö. a.) "Ebül-Hasen Emîr Hüsrev b. Emîr Seyfeddîn Mahmûd-ı Dihlevî; Hindistan'da yaşayan Farsça söyleyen Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıf" (**HE** 6a)

Emīr Ḫusrev Dihlevī (< ö. a.) "Ebül-Hasen Emîr Hüsrev b. Emîr Seyfeddîn Mahmûd-ı Dihlevî; Hindistan'da yaşayan Farsça söyleyen Türk asıllı şair, tarihçi ve mutasavvıf" (**GS** 5a-F2/17)

Erdeşīr (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/974, R397b/4486, R397b-50, R397b/4508)

Erdeşir Bin-i Hürmüz (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/963)

Erdeşīr İbn-i Bābek (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/954)

Erdevān (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/942, R397b/4487, R397b/4488, R397b/4503, R397b/4506)

Erdevān Bin-i Eşġān (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/939)

Erdevān-ı Bilaş (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/938)

Fereng (< ö. a.) "Behmen'in Süleyman'ın kızı olan karısından olan üç kızından biri" (**SS** R327b/2208, R328a/2257, R328b/2336)

Fīlikūs (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R364b/1038, R366a/1227, R373a/1939)

Furfūniyūs (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R416b/6662)

Furfūrmiyūs (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R416b/6670)

Fużeyl-i 'İyāż (< ö. a.) "Horasan'ın ilk büyük sufilerindendir" (**GS** 287/3)

Fużeyl-i Bermekī (< ö. a.) "Abbasi halifesi Hārūnü'r-reşid devrinde vezir ve Horasan valisi olan özellikle şairleri korumasıyla tanınan devlet adamı" (**GS** 287/3)

Fürfūrnūs (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R382b/2956)

Fürfūryūs (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R399b/4691)

Füyūż-ı ‘Ārif-i Cāmī (< ö. a.) “isim” (**NŞ** 651/8)

Ġazālī (< ö. a.) “İmam Gazali” (**HE** 27b/2446)

Güstehem (< ö. a.) “eski İran pehlivanlarından iki meşhur zatın oğullarının adı” (**Sİ** R374b/2072)

Güştāsbī (< ö. a.) “Güştasb’a ait” (**Sİ** R369b/1585; R376b/2340)

Ḫāce ‘Abdullah Enṣārī (< ö. a.) “Şeyhülislam ve büyük imamdır. Döneminin mutasavvıf ve şairlerinden, yazarlarından” (**HE** 18a)

Hāce ‘Ubeydullāh (< ö.a.) “Türkistan’ın büyük velilerinden olup Silsile-i âliyyenin on sekizincisidir.” (**HE** 12b)

Ḫāce Bahā’üddīn Naḳş-bend (< ö .a.) “Seyyid Muhammed Bahauddin; Nakşibendi tarikatının kurucusu” (**HE** 12b)

Ḫāce Ebū Naṣr (< ö. a.) “Hace Muhammed Parsa’nın oğlu; şeriat ilminde derin bilgi sahibi” (**HE** 41b, 41b/3781, 42a/3790, 41b/3779)

Ḫāce Muḥammed Pārsā (< ö. a.) “Nakşibendiyye tarikatının kurucusu, Bahâeddin Nakşibend’in önde gelen halifelerinden” (**HE** 41b)

Ḥasan (< ö. a.) “8. yüzyıl sonu 9. yüzyılın başlarında yaşamış hadis âlimlerindendir” (**HE** 35b/3175)

Ḥasan İbni Rebī’ (< ö. a.) “8. yüzyıl sonu 9. yüzyılın başlarında yaşamış hadis âlimlerindendir” (**HE** 35a/3149)

Ḥasan Rebī’ (< ö. a.) “8. yüzyıl sonu 9. yüzyılın başlarında yaşamış hadis âlimlerindendir” (**HE** 35a)

Ḥażret-ı Şeyḫü’l-İslāmī Mevlānā Nūrü’d-dīn (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF48b-7)

Ḥazret-i Ḫᵛace-i Nakşibend-i Kuddise (< ö. a.) “isim” (**BV** 663)

Ḥazret-i Maḥdūmī Mevlā Nūre’d-dīn (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R359b-7)

Ḥażret-i Şeyḫ Niẓāmī (< ö. a.) “bugünkü Azerbaycan’ın Gence şehrinde yaşamış felsefe, edbiyat, astronomi, tıp gibi alanlarda eserler yazmıştır” (**HE** 6a; **Sİ** R358b-6)

Hermes (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R382b/2956, R401a/4876, R416b/6654, R416b/6662, R418b/6838)

Ḫubeyb (< ö. a.) “isim” (**FK** 234/7)

Ḫusrev İbn-i Bilāş (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/936)

Ḫusrev-i Ġāzī (< ö. a.) “Gazi Hüsrev” (**BV** 105/13, 134/9; **GS** 677/7; **FK** 467/7)

Hūşeng (< ö. a.) “Siyam bin Kıyumerz’in oğlu” (**FK** 689/19; **Sİ** R362b/865, R382a/2874; **SS** R350b/4677)

Hürmüz (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF82a/29, SF82a/30; **HE** 26a/2289; **Sİ** R363b/956)

Hürmüz İbn-i Anūşīrevān (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/971)

Hürmüz İbn-i Bilāş (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/932)

Ḥüseyn (< ö. a.) “Hz. Hüseyin” (**HE** 20b/1747)

Ḫᵛāce Ḥāfıẓ-ı Şīrāzī (< ö. a.) “Hâfız-ı Şîrâzî; İran’ın ünlü lirik şairlerinden” (**GS** 5a-F2/19)

Ḫᵛāce Kemāl (< ö. a.) “isim” (**FK** 689/420)

Ḫᵛāce Naḳş-Bend (< ö. a.) “isim” (**FK** 731)

İbn-i Bilāş (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/933)

İbni Fāriż (< ö. a.) “isim” (**SS** R310b/440)

İbni Ḥacer (< ö. a.) “isim” (**SS** R310b/425)

İbni Ḥācib (< ö. a.) “isim” (**SS** R310b/422, R310b/421)

İbn-i Ḥüseyn (< ö. a.) “isim” (**FK** 689/110)

İbn-i Mübārek (< ö. a.) “Abdullah b. Muhammed b. Vâdıh Hanzalî Temîmî; Türk asıllı hadis ve fıkıh âlimi” (**HE** 35b/3171)

İbnü-selām (< ö. a.) “İbnü Selam” (**LM** R228a/1414, R228a/1428, R228b/1465, R237a/2358, R240a/2762)

İbrāhīm Edhem (< ö. a.) “Asıl adı İbrahim b. Edhem b. Mansûr b. Yezîd b. Câbirüt-Temîmî olup babası Belh sultanlarındandır” (**HE** 15a)

İmām Faḫr Razi (< ö. a.) “Horasan’da yetişmiş meşhur din ve fen âlimi” (**HE** 28a)

İmām-ı A‘ẓam (< ö. a.) “en büyük imam. İslam ilim ve kültüründe herhangi bir ilim dalında önderliği, üstünlüğü kabul edilen kimse; Hanefi mezhebinin kurucusu Ebu Hanife” (**SS** R310b/428)

Ḳāsım-ı Envār (< ö. a.) “isim” (**FK** 689/114)

Kemāl (< ö. a.) “isim” (**NŞ** 709/38; **FK** 689/259)

Kesrī (< ö. a.) “Muşirevān’a verilen bir isim” (**Sİ** R363b/977)

Kesrī-yi Arsalān (< ö. a.) “Muşirevān’a verilen bir isim” (**Sİ** R363b/976)

Keyḫurev (< ö. a.) “isim” (**SS** R350b/4681; **Sİ** R363a/898, R415a/6380; **GS** 526/3, 531/5)

Key-kāvūs (< ö. a.) “isim” (**SS** R350b/4681)

Ḳıbletü'l-küttāb (< Ar.) "katiplerin kıblesi, Sultan Ali Meşhedī, Sultan Hüseyin Baykara'nın özel kütüphanesinin hattatıdır" (**GS** 730/1)

Ḳubād Bin-i Fīrūz (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363b/968)

Luhrāsb (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R363a/900, R363a/902)

Luhrāsbī (< Far.) "Luhrāsb'a ait" (**Sİ** R369b/1585)

Lūṭ (< ö. a.) "isim" (**NŞ** 667/3)

Maŋḳıt (< ö. a.) "Maŋkıt" (**Sİ** R374a/2060)

Mecd Barlas Big (< ö. a.) "isim" (**BV** 720/1)

Melik Filiḳūs (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R364a/1004, R364b/1041, R369b/1582, R370a/1632; **Sİ** R395b/4307)

Mellū (< ö. a.) "isim, Mellüv" (**Sİ** R395b/4296)

Mellüv (< ö. a.) "isim, Mellüv" (**Sİ** R380a/2660, R380b/2716, R383b/3018, R386b/3364, R401b/4932)

Mellüv İbn Mübārek (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R379b/2638)

Mellüv İbn-i Hebāk (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R386b/3369)

Mevlānā Luṭfī (< ö. a) "Orta Asya klasik Türk edebiyatının ilk önemli şairi, Ali Şir Nevâyî tezkiresinden ondan bahşetmiş ve Farsça ve Türkçe divanlar yazdığını, Türk divanlarının daha güzel olduğunu belirtmiştir." (**GS** 5b-F2/25)

Mevlānā Nūreddin 'Abdurraḥmān Cāmī (< ö. a.) "Ahdürrahmân b. Nizâmeddin Ahmed; nisbetleriyle ünlü olmuştur. Anadolu'da Molla Câmi olarak bilinmektedir." (**HE** 6b; **LM** R217a-6)

Meymene (< ö. a.) "İsrafiloğullarından bir rinddir. Allah'ın izniyle tövbekâr olmuş fakat sonradan tövbesini bozmuştur." (**HE** 33b/3010)

Mihīn Bānū (< ö. a.) "isim" (**FŞ** SF74a-30, SF74b/74, SF79b/72, SF82b/86, SF92b/109, SF97a/52)

Mīr 'Aṭāyī (< ö. a.) "isim" (**FK** 689/430)

Mir Dervīş (< ö. a.) "isim" (**FK** 689/228)

Mīr Ḥaydar (< ö. a.) "isim" (**FK** 726/1)

Mīr Ḫusrev Nüvvire (< ö. a.) "isim" (**Sİ** R358b-6)

Mīr Ṣadr (< ö. a.) "isim" (**FK** 689/421)

Ners İbn-i Bilāş (< ö. a.) "Ners İbn-i Bilaş" (**Sİ** R363b/933)

Nevāyī-āsā (< ö. a.) "Nevayi gibi" (**BV** 84/7)

Nevāyī-vār (< Far.) “Nevayi gibi” (**FK** 182/7)

Nevfel (< ö.a.) “Nevfel” (**LM** R231a/1707, R231a/1731, R231b/1779, R235b/2256, R237a/2335)

Niḳomaçes (< ö. a.) “Nikomaçes” (**Sİ** R364b/1049)

Nūr-ı Sa‘īd (< ö. a.) “Nur-ı Said” (**FK** 689/238)

Pīr- i Mu‘ammāyi (< ö. a.) “isim” (**FK** 689/419)

Rābi‘a-ı ‘Adeviyye (< ö. a.) “hanım velîlerin büyüklerinden ilk kadın evliyadır. Doğum tarihi bilinmemektedir” (**HE** 15a)

Rüfeḳā (< ö. a.) “İshak peygamberin eşi” (**NŞ** 680/3)

Sām (< ö. a.) “Hz. Nuh’un oğullarından biri” (**NŞ** 89/3)

Sāmirī (< ö. a.) “yapılan buzağıya halkı taptırmaya çalışan adam” (**FK** 365/2; **GS** 402/2; **Sİ** R403a/5074, R403b/5123)

Selmī (< ö. a.) “isim” (**NŞ** 312/4)

Şenāyī (< ö. a.) “Senayi” (**Sİ** R421a/7106)

Sencer (< ö. a.) “Sencer” (**FK** 689/81; **Sİ** R382a/2880)

Seyyid Ḥasan (< ö. a.) “Ali Şir Nevâyî’nin babası gibi sayıp sevdiği, şahsına çok bağlılık duyduğu mürşidi ve yakın dostu” (**GS** 683/22; **NŞ** 658/8)

Seyyid Ḥasan-ı Erdeşīr (< ö. a.) “Ali Şir Nevâyî’nin babası gibi sayıp sevdiği, şahsına çok bağlılık duyduğu mürşidi ve yakın dostu” (**HE** 43b/3931)

Sinimmār (< ö. a.) “Numan İbn-i Münzir’in Havernak adıyla yaptırdığı köşkün mimarı. Köşk bittiken sonra bir benzerini daha yapmasın diye sarayın damından atılarak öldürülmüştür.” (**SS** R314a/819)

Şāpūr (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF46a/43, SF50b/49, SF73b/130, SF74a/2, SF86b/85, SF92b/117; **Sİ** R363b/930)

Şāpūr Bin-i Erdeşīr (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/955)

Şeh Bilāş İbn-i Fīrūz (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R363b/967)

Şeyde (< ö. a.) “Şeyde, bir İran savaşçısı” (**Sİ** R375a/2178)

Şeyḫ Loḳman (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R400a/4786)

Şeyḫ Ṣan‘an (< ö. a.) “isim” (**FK** 688/64)

Şeyḫ-i ‘Irāḳī (< ö. a.) “isim, Iraklı” (**HE** 25a)

Şibāl (< ö. a.) “Şibal” (**Sİ** R374b/2088)

Şiblī (< ö. a.) “Şiblî, ismi Câfer ve babasının ismi Yunus’tur.” (**HE** 25a/2213)

Şīş (< ö. a.) “Hz. Âdem ve Havva’nın üçüncü oğlu” (**HE** 4b/280)

Tahmāsb (< ö. a.) “Tahmāsb” (**Sİ** R363a/881, R363a/883)

Tehmūreṯ (< ö. a.) “Pişdadilerden Huşney’in torunu ve Cemşid’in babası” (**Sİ** R382a/2879)

Timür Gūregān (< ö. a.) “Timür İmparatorluğu’nun kurusu, Maveraünnehirli Türk-Moğol komutan ve hükümdar” (**HE** 32a/2870; 23b/2067)

Timür Ḫān (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF105b/34)

Toḳrāt (< ö. a.) “Tokrat” (**Sİ** R374a/2057)

Ṭahmūreṯ (< ö. a.) “İran’ın Pişdadi sülalesinden Huşeng’in torunu ve Çemşid’in babası” (**FŞ** SF105b/55; **SS** R350b/4678)

Ṭahūr (< ö. a.) “Nuh peygamber ile İbrahim peygamber arasında hüküm süren on kişiden biri” (**Sİ** R399b/4692)

Ṭehmūreṯ (< ö. a.) “İran’ın Pişdadi sülalesinden Huşeng’in torunu ve Çemşid’in babası” (**Sİ** R362b/867)

Ümmi-Hānī (< ö. a.) “Hz. Ali’nin ablası” (**FŞ** SF47b/10)

Vācid (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R367b/1364)

Vālīs (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R382b/2956)

Varḳa (< ö. a.) “isim” (**Sİ** R373a/1927; **NŞ** 709/47)

Vehhāb (< ö. a.) “isim” (**FŞ** SF59a/17; **Sİ** R419a/6926)

Yāfeṯ (< ö. a.) “Hz. Nuh’un oğlu” (**NŞ** 89/3)

Yāfiṯ (< ö. a.) “Hz. Nuh’un oğlu” (**FK** 689/171)

Zeyd (< ö. a.) “Hz. İbrahim’den kalma bir inanca sahip Hanîflerdendir. Bundan dolayı putlardan yüz çeviriyor ve her fırsatta onların, hiçbir fayda ve zarara muktedir olamayacaklarını haykırmaktadır.” (**LM** R233a-24, R233b/1967, R234a/2032, R235b/218; **Sİ** R387b/3438; **SS** R327a/2166, R327a/2171, R327a/2184; **HE** 28b/2548)

Zeyd-i Dehāb (< ö. a.) “isim” (**SS** R326b/2114)

Ẕü-n-nūn (< ö. a.) “Zünnûn Ebû’l Faid Savban ibn İbrâhim el-Mısrî; felsefenin kurucularından ve ilk temsilcilerinden” (**HE** 17b/1466, 25a/2213)

2.65.3. Yer Adları

2.65.3.1. Şehir, Kasaba, Yer, Bölge Adları

‘Aden (< ö. a.) “Aden şehri, Yemen’de bulunan bir liman şehri” (**GS** 490/4; **FK** 634/5; **Sİ** R392a/3927; **SS** R338a/3327)

Adaḳ (< ö. a.) “Andican’ın eski adı” (**HE** 16b/1400)

Ardistānī (< ö. a.) “İran’da bir yer adı” (**FK** 689/66)

Bābil (< ö. a.) “Babil’in bulunduğu şehir” (**FŞ** SF78a/42; **LM** R217a/308; **BV** 523/5)

Baġdād (< ö. a.) “Bağdat, bugünkü Irak’ın başkenti” (**FK** 425/7; **NŞ** 124/8, 283/5; **BV** 99/7; **Sİ** R374b/2072, R379a/2563; **HE** 29b/2636)

Baḥreyn (< ö. a.) “yer adı” (**Sİ** R374b/2072; **SS** R309b-6)

Barlas (< ö. a.) “Semerkant yakınında bir yer adı” (**FK** 150/7, 425/7; **BV** 212/9; **GS** 273/7; **NŞ** 68/3, 203/9)

Baṭḥā (< ö. a.) “Mekke-i Mükerreme” (**FK** 680/5)

Bedāḫşān (< ö. a.) “Amu-derya ırmağının yukarı mecrasının sol yakasında bulunan, değerli yakutlarıyla bilinen, dağlık bir yer” (**FŞ** SF49b/53, SF56b/16; **FK** 513/3, 689/73, 689/96)

Belḫ (< ö. a.) “Afganistan’ın kuzeyinde uzun süre siyasi, dini ve kültürel bir merkez olma özelliğini taşıyan şehir” (**Sİ** R363a/900, R382a/2873, R382a/2874)

Bilād-ı Cezāyir (< Ar. bilād + < Far. -ı + < Cezāyir) “Cezayir şehirleri, kasabaları” (**Sİ** R411b/6025)

Bilād-ı Fireng (< Ar. bilād + < Far. -ı + < Far. Fireng) “Avrupa şehirleri, kasabaları” (**Sİ** R369a/1515)

Buḫārā (< ö. a.) “şehir adı” (**BV** 6/7; **NŞ** 124/8)

Cürcān (< ö. a.) “Hazar Denizi’nin güneydoğusunda bir bölge ve şehir” (**FK** 717, 717/1)

Çigil (< ö. a.) “Türkistan’a bir yer adı” (**FK** 165/2, 738/1; **Sİ** R369a/1536)

Deşt-i Ḳıpçaḳ (< ö. a.) “Dinyester ile İrtiş nehirleri arasındaki geniş bozkır” (**Sİ** R362a/776, R369a/1529, R374b/2077)

Endülüs (< ö. a.) “yer ismi” (**Sİ** R369a/1516)

Ermen (< ö. a.) “Azerbaycan civarında bir şehir” (**FŞ** SF103a/123, SF96a/42, SF97a/30, SF73b/141, SF74a/23, SF84a/2, SF84b/78)

Fāryābī (< ö. a.) “yer adı” (**FK** 689/271)

Ferḫār (< ö. a.) “şehir adı” **Sİ** R369a/1534)

Firengīs (< ö. a.) “yer adı” (**Sİ** R373a/1928)

Gence (< ö. a.) “Gence” (**FŞ** SF107a/89, SF48a/10; **LM** R217a/287, R217a/299, R217a/323, R217a-5; **SS** R310a/358, R310a/372, R311b/516; **HE** 6a/440, 6b/458, 6b/463)

Gücerāt (< ö. a.) “yer adı” (**Sİ** R404a/5180)

Ḫalac (< ö. a) “Türkistan’da yer adı” (**FK** 97/7)

Ḥaleb (< ö. a.) “Halep şehiri” (**SS** R323a/1711, R323a/1720, R323b/1805, R325b/1992, R326a/2073; **Sİ** R369a/1522)

Ḫalluḫ (< ö. a) “Türkistan’da bir şehir adı” (**FK** 117/4)

Ḫārezm (< ö. a.) “Ceyhun nehrinin aşağı merasında yer alan bölge, yer adı” (**HE** 16b/1400, 28a/2496, 28b/2512)

Ḫāverān (< ö. a.) “Horasan’a bağlı bir kasaba” (**FK** 689/86; **Sİ** R373a/1928)

Ḫayber (< ö. a.) “Medine’den Suriye’ye giden yol üzerinde bulunan, eskiden Yahudilerin yaşadığı yer” (**FK** 242/4; **NŞ** 329/1; **BV** 295/7; **Sİ** R373b/1985; **SS** R330a/2498)

Herāt (< ö. a.) “İslam medeniyetinin hususiyle Timürlüler zamanında Orta Asya’da, Horasan bölgesindeki önemli kültür merkezlerinden” (**HE** 18a/1545, 38b, 39a/3514; **Sİ** R369a/1542, R382a/2892, R382a/2893, R411b/6021; (**FK** 602/1, 683/21; **GS** 683/97; **NŞ** 12/7)

Herī (< ö. a.) “İslam medeniyetinin hususiyle Timürlüler zamanında Orta Asya’da, Horasan bölgesindeki önemli kültür merkezlerinden; Herat’ın eski adı” (**BV** 295/9, 596/7; **FK** 314/7, 550/9; **GS** 95/9; **Sİ** R382a/2894, R382a/2898; **HE** 37a/3353, 39b/3546, 39b/3547)

Ḫorāsān (< ö. a.) “İran’ın doğusunda ve kuzeydoğusunda yer alan bölge” (**NŞ** 174/7, 504/8, 609/7; **FK** 219/7; **GS** 3b-F2/3, 5b-F2/1, 683/74; **FŞ** SF107a/93, SF107a/94; **HE** 38b, 39a/3504; **Sİ** R369a/1542, R377b/2409, R382a/2858, R382a/2889, R382a/2897)

Ḫotan (< ö. a.) “Doğu Türkistan’da bulunan miskiyle ünlü şehir” (**LM** R238b-29)

Ḫoten (< ö. a.) “Doğu Türkistan’da bulunan miskiyle ünlü şehir” (**FK** 610/4, 634/10; **GS** 275/1, 535/3, 647/5; **NŞ** 248/5, 516/1; **HE** 2b/98, 10b/842, 32a/2854, 38a/3448, 38a/3449, 38b/3469; **Sİ** R398a/4553; **SS** R316b/1069, R317b/1147)

Ḫurāsān (< ö. a.) “İran’ın doğusunda ve kuzeydoğusunda yer alan bölge” (**BV** 367/7, 644/7, 649/1; **SS** R310a/404)

Ḫuten (< ö. a.) “Doğu Türkistan’da bulunan miskiyle ünlü şehir” (**FŞ** SF72b/25, SF90a/17, SF99a/162; **BV** 523/1, 652/3)

Ḫʷārezm (< ö. a.) “Ceyhun nehrinin aşağı merasında yer alan bölge” (**Sİ** R369a/1528, R374b/2077, R377b/2410, R378a/2471; **SS** R345a/4061, R348a/4404, R348b/4445, R348b/4478, R348b/4486)

İskenderiyye (< ö. a.) “Mısır’ın başlıca limanı, Akdeniz’in en önemli ticaret merkezi, Batlamyus zamanında ikinci şehir” (**Sİ** R369a/1518, R415b-80, R416a/6512)

Kābil (< ö . a.) “Afganistan’ın başkenti ve oradaki bir ırmağın adı” (**BV** 230/7)

Ḳaşġar (< ö. a.) “Kaşgar, Doğu Türkistan’daki Kaşgar şehri” (**Sİ** R377b/2410)

Ḳāt (< ö. a.) “Harezm’de bir kasaba” (**GS** 683/96)

Ḳaṭīf (< ö. a.) “yer adı, Katif” (**Sİ** R374b/2072)

Ḳayruvān (< ö. a.) “yer adı” (**Sİ** P455a-68, P455b/5635)

Ken‘ān (< ö. a.) “Filistin, Hz. Yakub’un memleketi” (**BV** 25/5; **FK** 95/1, 115/5, 377/1; **GS** 148/2, 477/2; **NŞ** 43/5, 158/6)

Keşmīr (< ö. a.) “Keşmir, Pakistan’da bir bölgenin adı” (**Sİ** R403a/5074) (**Sİ** R379b/2638, R384a/3081, R386a/3303, R396b/4399, R403b/5122; **SS** R322a/1640; **LM** R217a/306, R217a-5; **FK** 806/1; **NŞ** 80/7)

Keşmīrī (< ö. a.) “Keşmir ile ilgili” (**Sİ** R380b/2714, R381b-35)

Ḳırım (< ö. a.) “Kırım, Karadeniz’in kuzeyindeki bir yarımada” (**Sİ** R362a/776, R369a/1516)

Kirmān (< ö. a.) “İran’da bir eyalet ve bu eyaletin merkezinin ismi” (**Sİ** R369a/1541, R377b/2410; **HE** 18b/1597)

Ḳosṭanṭnıyyen (< ö. a.) “Bizans İmparatorluğu” (**SS** R327b/2215)

Ḳubbetü’l-islām (< ö. a.) “Belh şehrinin bir başka adı” (**FK** 689/75)

Ḳudüs (< ö. a.) “Filistin’in merkezi olan şehir; mukaddes” (**HE** 6b/446, 5a/347, 39b/3553; **SS** R322b/1672, R322b/1676, R322b/1702)

Māḫān (< ö. a.) “Mahan, Kirman’da bir kasaba” (**Sİ** R382a/2878)

Māveraü’n-nehr (< ö. a.) “Orta Asya’da Ceyhun nehrinin kuzeyinde bulunan ülkeye Araplar tarafından verilen coğrafi ad” (**Sİ** R369a/1535, R374a/2062, R382a/2904, R377b/2409)

Māzenderān (< ö. a.) “İran’da Taberistan olarak bilinen yer” (**GS** 90/7, 663/1)

Medīne (< ö. a.) “şehir adı” (**FK** 680/4; **GS** 96/9)

Mekke (< ö. a) “şehir adı” (**HE** 4b/294, 5b/373, 15b/1276, 41b/3781; **LM** R215b-3, R243b/3023; **Sİ** R356a/184, R369a/1524; **SS** R308a/151)

Merġ (< ö. a.) “Hindistan’da bir şehir” (**SS** R350b/4695, R351a/4703)

Merv (< ö. a.) “Karakum çölünün güney sınırında Murgab’ın yakınında bir şehir” (**Sİ** R362b/868, R382a/2878; **FK** 689/80; **GS** 663/1)

Naḫşeb (< ö. a.) “Nahşeb şehri” (**FK** 559/1)

Nev-şād (< ö. a.) “Nevşād, Türkistan’da bir şehir” (**Sİ** R379a/2563; **SS** R324b/1914)

Nīm-rūz (< ö. a.” “Nimruz, şehir adı” (**FK** 689/92; **Sİ** R382a/2869, R392b-47)

Nişābūr (< ö. a.) “orta çağda İran’ın en büyük şehirlerinden biri” (**Sİ** R362b/868)

Öççe (< ö. a.) “Türkistan’da bir yer adı” (**FK** 117/4)

Rey (< ö. a.) “Rey, İran’da yer alan tarihî bir şehir” (**Sİ** R369a/1543; **GS** 683/81)

Rūd-bār (< ö. a) “Gilan ve Kazvin arasında bir kasaba” (**Sİ** R411b/6020)

Saḳlāb (< ö. a.) “Saklab, Türkistan’da bir yer adı” (**Sİ** R369a/1530, R378a/2471, R379a/2561)

Saḳsīn (< ö. a.) “Türkistan’da bir yer adı” (**Sİ** R369a/1530, R379a/2561)

Ṣannā’ (< ö. a.) “Yemen diyarında bir şehir” (**Sİ** R410b/5948)

Sebe‘ (< ö. a.) “Hz. Süleyman’ın eşi Belkıs’ın Yemen‘de hükmü altında bulundurduğu mamur olan şehir” (**NŞ** 112/6)

Sebz-vār (< ö. a.) “Horasan’da bir şehir” (**FK** 602/1)

Semerḳand (< ö. a.) “dünyanın en eski şehirlerinden biri olan Semerkant, Persler tarafından kurulmuştur. İpek Yolu’nun kavşağında kurulan şehir 14-15. yüzyıllarda altın dönemini yaşamıştır.” (**HE** 39b/3589; **Sİ** R369a/1535, R374a/2048, R374a/2064, R382b/2922; **GS** 683/97)

Serāndīb (< ö. a.) “Hindistan’ın güneyindeki Seylan” (**SS** R325b/2012)

Serendīb (< ö. a.) “Hindistan’ın güneyindeki Seylan” (**SS** R322a/1641)

Sevād-ı A‘zam (< ö. a.) “en büyük şehir, Mekke” (**FŞ** SF48b/10; **LM** R217a/327, R248b/3548; **GS** 678/1; **BV** 319/4; **FK** 348/5, 689/275; **SS** R308a/169)

Sipāhān (< ö. a.) “İran’da tarihi bir şehir, İsfehan” (**GS** 683/81; **Sİ** R362b/868, R369a/1543, R377b/2410, R382a/2858)

Şām (< ö. a.) “Şam şehri” (**HE** 25b/2225, 25b/2224, 37a/3353; **Sİ** R369a/1522, R372a/1842, R408a/5692; **LM** R243b/3023)

Şaṭ (< ö. a.) “yer adı” (**NŞ** 283/5)

Şīrāz (< ö. a.) “yer adı” (**FK** 707/3; **FŞ** SF107a/94)

Şīrvān (< ö. a.) “Hazar denizinin batı sahillerinde Kafkas sıradağları ile Kur nehrinin alt kısımları arasında kalan bölge, şehir” (**Sİ** R373a/1928)

Tebrīz (< ö. a.) “Tebriz şehri, İran Azerbaycan’ında bulunan önemli tarihî şehir” (**BV** 99/7; **FŞ** SF107a/94; **Sİ** R377b/2414)

Tibet (< ö. a.) “Tibet” (**FK** 117/4)

Tūrān (< ö. a.) “Turan, eski İranlılar tarafından Türk diyarına verilen ad” (**Sİ** R363b/978, R364a/980, R372b/1899)

Tūrān-zemīn (< Far.) “Turan toprağı, ülkesi” (**Sİ** R379a/2577)

Türkistān (< ö. a.) “Türkistan, Türkistan bölgesi” (**GS** 5b-F2/25; **SS** R313a/684)

Ṭarsūs (< ö. a.) “yer adı” (**FK** 241/6)

Ṭāyif (< ö. a.) “Hicaz’da Mekke-i Mükerreme’nin güney-doğusunda bir tepe üzerinde kurulmuş bir kasaba” (**FŞ** SF72b/10)

Ṭūs (< ö. a.) “Horasan yakınlarında yer alan şehir” (**GS** 728/1; **Sİ** R363a/897, R363a/899; **SS** R350b/4681)

Yam (< ö. a.) “Semerkand ile Hocend arasında bir memleket” (**Sİ** R374a/2049)

Yeṯrib (< ö. a.) “Medine-i Münevvere’nin Müslümanlıktan önceki adı” (**FK** 680/5; **GS** 7/8; **LM** R219b/509, R219b/512)

Yezdī (< ö. a.) “İran’da yer alan Yezd şehri” (**FK** 373/1; **GS** 551/2, 655/1; **NŞ** 360/1, 657/72)

Zābilistān (< ö. a.) “yer adı” (**Sİ** R363a/905, R377b/2411)

Zābilsitan (< ö. a.) “yer adı” (**Sİ** R363a/905, R377b/2411)

Zābül (< ö. a.) “Afganistan’ın güney kesimiyle Gürcistan’ın kuzey kesimi” (**FK** 689/94)

Zengibār (< ö. a.) “Zengbar şehri, karalar memleketi” (**Sİ** R369a/1513, R372b/1897, R373a/1954, R392b-47)

2.65.4. Dağ Adları

‘Arafāt (< ö. a.) “Arafat dağı” (**LM** R229b-20)

Bedeḫşān (< ö. a.) “Amu-derya ırmağının yukarı mecrasının sol yakasında bulunan, değerli yakutları ile bilinen, dağlık bir yer” (**GS** 421/5, 783/1; **NŞ** 370/3; **HE** 18b/1597)

Elbürz (< ö. a.) “İran’ın kuzeyinde bulunan dağlar silsilesi” (**FŞ** SF65b/57, SF76b/101, SF86a/13, SF54a/67, SF60a/108)

Kāf (< ö. a.) “Kaf Dağı, Anka kuşunun yaşadığına inanılan efsanevî dağ” (**NŞ** 140/45, 242/6, 303/1, 657/64; **GS** 137/6, 202/6, 676/2, 683/66, 725/1; **BV** 137/5, 173/4, 552/1; **FŞ** SF56a/90, SF82b-37; **HE** 18a/1534, 22b; **Sİ** R365a-16, R382b/2930, R408a/5661, R416b/6645; **LM** R217a/295, R217a/297, R230a/1633, R230a/1635, R246b-36; **FK** 34/5, 164/2, 517/1)

Kūh-ı Ḳāf (< ö. a.) “Kaf Dağı, Anka kuşunun yaşadığına inanılan efsanevî dağ” (**FŞ** SF56a/90)

Necd (< ö. a.) “Necd dağı” (**LM** R219b/523, R222b/858, R242a-32, R242b/2902, R243a/2990; **Sİ** R407b/5555)

Tūr (< Ar.) “Tur dağı” (**FK** 125/2, 525/9; **NŞ** 323/10; **FŞ** SF96b/23; **LM** R217a/295, R217a/397, R219b/506, R219b/507, R237a/2327; **SS** R308a/151)

Uḥud (< ö. a.) “Uhud dağı” (**NŞ** 644/2)

2.65.5. Nehir, Irmak ve Pınar Adları

‘Aynā’n tüsemmā selsebil (< Ar.) “Selsebil diye adlandırılan pınar. Dehr suresinden alınmıştır (18. Ayet)” (**BV** 374/6, 655/9)

‘Aynen tüsemmā selsebīl (< Ar.) “Selsebil diye adlandırılan pınar. Dehr suresinden alınmıştır (18. Ayet)” (**FK** 389/1)

Āmū (< ö. a.) “Amu nehri, Batı Türkistan’da bir nehir” (**BV** 359/7; **FK** 684/30)

Aras (< ö. a.) “Aras nehri” (**BV** 359/7, 426/4, 471/1, 526/4, 658/24; **FK** 207/5, 234/5, 684/30; **Sİ** R381b/2853, R382a/2907)

Baṭḥā (< ö. a.) “Mekke’de dağ arasında bulunan derenin adı” (**BV** 6/7; **GS** 7/7; **FŞ** SF47a/18)

Ceyhūn (< ö. a.) “Ceyhun nehri” (**LM** R229b/1556; **Sİ** R382a/2902, R382a/2906; **SS** R313a/667; **NŞ** 124/8; **FK** 94/6, 665/4, 685/42; **BV** 141/3, 275/5, 620/7; **GS** 22/1, 417/3, 511/3; **NŞ** 308/4, 333/7)

Dicle (< ö. a.) “Dicle nehri” (**NŞ** 124/8, 333/7, 379/2; **BV** 141/3, 275/5; **FK** 94/6, 207/5, 389/2)

Fırāt (< ö. a.) “Fırat nehri” (**FK** 665/4; **Sİ** R411b/6021)

Hīrmend (< ö. a.) “Sistan’da büyük nehir” (**FK** 689/91; **Sİ** R382a/2866)

Kühek (< ö. a.) “Kühek ırmağı” (**Sİ** R382b/2909, R382b/2917, R382b/2919, R411b/6021)

Nehr-i Nīl (< ö. a.) “Nil nehri” (**Sİ** R382b/2914)

Nīl (< ö. a.) “Nil nehri” (**NŞ** 379/2; **HE** 23b/2071; **Sİ** R382b/2914, R382b/2915, R402a/4968, R411b/6021; **FK** 36/1, 389/2, 409/2, 621/5, 641/4, 686/2; **GS** 28/4; **NŞ** 566/1)

Nīleyn (< Ar.) “Seyhun ve Ceyhun; Fırat ve Dicle nehirleri” (**LM** R245b/3216)

Seyḥūn (< ö. a.) “Seyhun ırmağı, Maveraünnehir’de yer alan büyük bir ırmak” (**Sİ** R382a/2906)

Sind (< ö. a.) “Sind bölgesi, Hindistan’da bir ırmak” (**Sİ** R369a/1541, R378a/2471, R391a/3847, R411b/6035)

2.65.6. Deniz Adları

Ḳulzüm (< ö. a.) “Kızıldeniz” (**FK** 94/6, 425/5, 685/27; **HE** 3b/179, 18b/1568; **Sİ** R411b/6037; **GS** 99/4)

2.65.7. Aile, Kabile, Boy ve Millet Adları

‘Acem (< Ar.) “Acem, İranlı kimse” (**FK** 48/4; **BV** 616/1; **GS** 207/9, 320/7, 328/7, 444/7; **FŞ** SF107a/91, SF82a/25; **HE** 5a/331, 25b/2234; **LM** R220a/571; **Sİ** R362b/853, R363a/888, R369a/1520, R384b/3164, R420a/6989; **SS** R313a/686, R314a/817, R314b/851)

‘Ad (< ö. a) “Ad kavmi” (**Sİ** R388b/3581, P455a/5607, R393a/4040)

‘Āmir (< Ar.) “kabile adı” (**LM** R226a/1229, R226b/1260)

‘Arab (< Ar.) “Arap kavmi” (**GS** 49/6, 93/6, 506/3; **NŞ** 45/5, 284/3, 502/8, 516/6; **FK** 48/4, 97/7, 634/6; **BV** 45/6, 213/5, 258/7, 672/2; **FŞ** SF107a/91, SF82a/25; **HE** 5a/331, 25b/2234, 30a/2694; **LM** R217a/445, R221b/730, R225a/1123, R231a/1707; **Sİ** R362b/848, R367b/1381, R374a/2067, R374a/2069; **SS** R307b/138, R314a/816)

‘Arābī (< Ar.) “Arap kavmine mensup” (**FK** 691/1; **HE** 3b/209; **LM** R233a/1941; **Sİ** R361b-9; **SS** R309b/317, R310b/426)

‘Arabiyyet (< Ar.) “Arapça ile ilgili, Araplık” (**SS** R310b/421)

‘İbrī (< Ar.) “İbrani, Yahudi” (**HE** 27b/2439)

A‘rab (< ö. a.) “göçebe Araplar, çöl Arapları” (**LM** R226b/1265, R243b/3024)

Arlat (< ö. a.) “Özbek boylarından biri” (**NŞ** 68/3, 203/9)

Behmen-nijād (< Far.) “İran hükümdarlarından İsfendiyar’ın oğlu Erdeşir’in soyundan” (**Sİ** R376a/2270)

Benī İsrā’ilī (< ö. a.) “İsrail soyundan” (**HE** 33b, 33b/3009)

Benī-esed (< ö. a.) “Beni Esed kabilesi” (**LM** R228a/1430, R228b-19, R228a/1430)

Bermek (< ö. a.) “Abbasi hükümdarlığına ünlü vezirler yetiştiren İranlı aile” (**HE** 18b/1569; **BV** 660/70)

Bilgüt (< ö. a.) “Özbek boylarından birinin adı” (**FK** 74/7; **NŞ** 71/7)

Cehūd (< Ar.) “Yahudi” (**GS** 120/4, 293/10)

Cüci (< ö. a.) “kavim adı” (**FK** 624/7)

Cühūd (< Ar.) “Yahudi” (**FK** 376/6)

Çerkes (< ö. a.) “Çerkes” (**NŞ** 624/4; **Sİ** R369a/1532; **FK** 234/6)

Efrenc (< Ar.) “Avrupalı” (**FK** 241/6; **GS** 96/9)

Erlat (< ö. a.) “Özbeklerden bir boy” (**BV** 212/9; **FK** 74/7)

Ermenī (< ö. a.) “Ermeni” (**FK** 114/4; **NŞ** 516/5; **FŞ** SF74a/151)

Eşkānī (< ö. a.) “İran hükümdarlarından üçüncü hanedanın adı” (**FK** 689/21; **Sİ** R362b/861, R363a-13)

Etrāk (Ar.) “Türkler” (**LM** R249a/3598; **Sİ** R420a/6988, R420a/6989; **SS** R351b/4782; **BV** 333/7; **FK** 90/7)

Firengī (< Ar. Fireng + < Far. ī) “Avrupalı” (**HE** 12b; **Sİ** R374b/2089)

Gürcī (< ö. a.) “kavim, millet ismi” (**Sİ** R369a/1532)

Ḥabeş (< ö. a.) “Habeşistanlı, Habeşistan halkından olan” (**BV** 249/6; **NŞ** 248/5; **Sİ** R411b/6033)

Ḫıtāy (< ö. a.) “Çin’in kuzeyinde bölge, bu bölgede yaşayan Moğol kavmi” (**Sİ** R398b/4583; **BV** 591/3; **HE** 34a/3052; **SS** R316a/1000, R322a/1640, R347a/4319)

Ḫıtāyī (< ö. a.) “Çin’in kuzeyinde bölge, bu bölgede yaşayan Moğol kavmi” (**BV** 20/8)

Hindī-nijād (< Ar. hindī + < Far. nijād) “Hint neslinden” (**Sİ** R389a/3592, R403b/5102)

Hind-nijād (< Ar. hind + < Far. nijād) “Hint neslinden” (**LM** R217a/324)

Hindu (< ö. a.) “Hintli” (**HE** 21a/1833, 36a/3237; **Sİ** R391b/3875; **HE** 27a/2396, 28b/2541, 6b/452)

Hindūyī (< Far.) “Hintliye ait” (**Sİ** R380b/2714; **SS** R308b/215, R335b/3054; **BV** 310/5, 321/1, 660/25; **GS** 323/3, 458/4, 554/2)

Ḳalmaḳ (< ö. a.) “boy adı” (**NŞ** 100/4; **Sİ** R374a/2049, R374a/2054)

Ḳıpçak (< ö. a.) “Orta Asya’da İrtiş ırmağı havzasında göçebe hayat sürmüş olan bir Türk boyu” (**NŞ** 71/7; **Sİ** R369a/1529)

Ḳıyat (< ö. a) “Özbeklerden bir boy” (**BV** 73/9; **FK** 77/9; **NŞ** 71/7, 73/6)

Ḳoŋrat (< ö. a.) “Özbeklerden bir boy” (**BV** 73/9; **FK** 77/9; **NŞ** 73/6)

Ḳureyş (< ö. a.) “Arabistan’da meşhur olan bir kabile” (**HE** 4b/295)

Meleş (< ö. a.) “Çağatay Hanlığı kabilelerinden birisi” (**GS** 273/7)

Mesīḥī (< Ar.) “Hristiyan” (**Sİ** R380b/2750)

Mıṣrī (< Ar.) “Mısırlı” (**FK** 381/7)

Mīrānşāhī (< ö. a.) “bir kabile adı” (**FK** 689/143)

Moġol (< ö. a.) “Moğol kavmi” (**FŞ** SF52b/8; **HE** 8b/664)

Moġul (< ö. a.) “Moğol kavmi” (**NŞ** 100/4; **Sİ** R374a/2049, R374a/2058)

Özbek (< ö. a.) “Özbek, Özbek halkından olan, bir Türk boyu” (**NŞ** 100/4, 180/2, 323/8; **Sİ** R374a/2049, R374a/2060)

Pehlevī (< ö. a.) “İran’da İsfahan ile havalisindeki bölge halkı” (**FK** 689/340; **Sİ** R363a/918)

Rūm (< ö. a.) “Anadolu, Anadolulu” (**FŞ** SF104a/67, SF107a/89; **Sİ** R364a/1004, R374b/2110, R379a/2587, R394b/4188, R410a/5880, R412b/6128; **SS** R310a/405, R310b/410, R326b/2111, R328b/2315, R329a/2382; **NŞ** 670)

Rūmī (< Ar.) “Anadolulu” (**FŞ** SF61a/57, SF63a/78, SF63b/110, SF66a/97, SF99a/175; **LM** R215a/68; **SS** R325a/1943)

Sart (< ö. a.) “Türkler ve Moğollara verilen ad” (**HE** 29a/2579)

Sāsānī (< ö. a.) “kavim adı” (**FK** 689/21; **Sİ** R362b/861, R363b-14)

Şemūd (< ö. a.) “Salih peygamberin kavmi” (**NŞ** 709/7)

Sulduz (< ö. a.) “Çağatay’da bir Türk boyu” (**BV** 212/9; **NŞ** 203/9)

Tācik (< ö. a.) “Tacik, Tacik milletinden olan” (**NŞ** 368/5)

Tarḫan (< ö. a.) “Moğol devletlerinde çeşitli yükümlülüklerden ayrı tutulan bir Türk boyu” (**BV** 212/9; **FK** 150/7, 491/7; **GS** 273/7)

Tāt (< Far.) “Türklerden gayrı olanlar” (**HE** 27a/2376)

Tatar (< ö. a.) “Tatar” (**FK** 117/4; **HE** 22b/1964; **NŞ** 551/5; **Sİ** R420a/6996)

Tatārī (< ö. a.) “Tatarla ilgili, Tatar’a ait” (**FŞ** SF69a/27, SF70a/6; **LM** R242a/2861)

Tersā (< Ar.) “Hristiyan” (**BV** 10/4, 53/9, 196/8, 261/7; **FK** 12/4, 112/3, 383/6, 650/7, 688/17; **GS** 84/7, 132/7, 293/10, 583/3, 755/1; **NŞ** 115/8, 197/6, 308/6, 565/9; **HE** 17b/1463)

Tersā-yı mevzūn (< Ar. tersā + < Far. -yı + < Ar. mevzūn) “mutedil ve ölçülü Hristiyan” (**NŞ** 308/6)

Turfān (< ö. a.) “boy adı” (**NŞ** 203/9)

Türk “Türk” (**HE** 8a/618, 8b/664, 25a/2193, 29a/2579; **BV** 37/7; **FK** 104/2, 624/7; **NŞ** 395/5, 516/7, 624/4; **Sİ** R360b/641, R360b/643, R374a/2051, R420a/7036; **LM** R217a/445, R249a/3594, R249a/3597; **SS** R325a/1943, R351b/4786; **FŞ** SF107a/92, SF107a/95)

Türkmen (< ö. a.) “Türkmen, Orta Asya’da yaşayan Müslüman Oğuzlar” (**FK** 97/7, 114/4; **NŞ** 111/7; **FŞ** SF107a/95)

Ṭaġmaç (< ö. a.) “Afganistan’da Müslüman olmayan bir kabile” (**NŞ** 100/4)

Uyġur (< ö. a.) “Türk boyu” (**GS** 5b-F2/23)

Ye’cūc (< Ar.) “Kur’an’da bahsi geçen kısa boylu kavim” (**FK** 124/5; **GS** 217/7; **NŞ** 657/41; **Sİ** R362a/789, R369b/1547, P455b/5640, R409a/5779, R417b/6740)

Yemāni (< ö. a.) “Yemenli” (**FK** 577/5)

Yūnān (< ö. a.) “Yunan” (**FŞ** SF53b/39, SF61a/70, SF62a/2, SF62b/18, SF67b/36, SF99a/173; **Sİ** R385a/3179, R401b/4915)

Yūnānī (< ö. a.) “Yunan asıllı” (**HE** 27b/2439)

2.65.8. Ülke Adları

‘Irāḳ (< ö. a.) “ırak” (**SS** R313a/686; **Sİ** R369a/1520; **GS** 5b-F2/1, 95/9, 320/7, 328/7, 486/7; **NŞ** 609/7; **GS** 207/9, 444/7)

Çaġatay (< ö. a.) “Çağatay Han’ın ülkesi” (**FK** 97/7, 624/7)

Çīn (< ö. a.) “Çin ülkesi” (**FK** 19/1, 23/5, 337/4, 658/6, 738/1; **GS** 520/5; **NŞ** 516/7; **FŞ** SF103b/56, SF54a/81, SF58a/37, SF66a/104, SF78b/68; **HE** 12b/1007, 22a/1924, 26a/2304, 38a/3447, 38a/3451, 38b/3488; **LM** R221a/704, R221a/705, R232a/1811; **Sİ** R369a/1539, R374a/2048, R380b/2713, R393a/4022, R404a/5173, R411b/6038; **SS** R310a/363, R315b/958, R317b/1146, R344b/4049, R352a/4822)

ÇīnÎ (< ö. a.) “Çin ile ilgili” (**FŞ** SF53b/16, SF60b/18, SF69a/2)

Fārs (< ö. a.) “İran” (**HE** 22a/1924; **Sİ** R363a/892, R364a/1027; **Sİ** R369a/1526)

Fireng (< Ar.) “Avrupa, Batı” (**FŞ** SF49b/23; **LM** R247a/3392, R247a/3394; **Sİ** R369a/1515, R373a/1954, R374b/2086, R379a/2595, P455b/5627; **NŞ** 670/2)

Freng (< Far.) “Avrupa, Batı” (**FK** 348/5)

Ḫıṭa (< ö. a.) “Hıtay ülkesi” (**Sİ** R373a/1926, R404a/5173; **FŞ** SF54b/24, SF59b/46, SF73b/97, SF88a/120, SF46a/35, SF53a/69; **SS** R315b/952, R315b/958, R316a/1000, R316a/1009, R346b/4271; **HE** 38a/3450; **BV** 249/6; **GS** 667/8; **NŞ** 237/5, 697/3)

ḪıṭāyÎ (< ö. a.) “Hıtay ülkesinden olan” (**FŞ** SF52b-11, SF57a/66, SF57b/97, SF60b/18; **Sİ** R394a/4150, R399b/4706; **FK** 234/6, 566/4; **NŞ** 516/5; **HE** 12b)

Hind (< ö. a.) “Hindistan” (**FŞ** SF104a/67, SF76a/65; **HE** 6b/457, 6b/452, 6b/457; **Sİ** R379a/2561, R369a/1538, R385a/3186, R403a/5074; **SS** R310b/410, R310b/406, R322b/1655, R326b/2087; **LM** R217a/304, R217a-5, R217a-7; **BV** 230/7, 310/5; **FK** 658/6, 707/2; **NŞ** 365/5, 630/2)

Hindistān (< ö. a.) “Hindistan” (**BV** 37/7, 266/2/2; **FK** 689/100; **Sİ** R389a-43

Hindūsitān (< ö. a.) “Hindistan” (**Sİ** R359a/495, R368a/1429, R380a/2660, R389a/3597, R389a/3608, R393a/4022;)

Hindūsitānī (< ö. a.) “Hindistan ile ilgili” (**Sİ** R389b/3682)

Hindūstān (< ö. a.) “Hindistan” (**FŞ** SF107a/90, SF48a/29, SF48b/55, SF76a/64; **HE** 6b/456; **SS** R310a/363, R310a/405; **GS** 171/5)

Hindūstānī (< ö. a.) “Hindistan ile ilgili” (**FŞ** SF105a/28, SF48a/28, SF51a/80)

İrān (< ö. a.) “İran ülkesi” (**Sİ** R363a/879, R372b/1899, R379a/2553, R379a/2600)

İrān-zemīn (< ö. a.) “İran ülkesi” (**Sİ** R382a/2859)

Zābül (< ö. a.) “Zabül ülkesi” (**FK** 689/94)

Mışr (< ö. a.) “Mısır” (**HE** 18b/1598, 25b/2224, 25b/2231, 25b/2233, 39b/3589; **SS** R329B/2406, R329B/2410; **Sİ** R369a/1517, R373a/1927, R379a/2563; **NŞ** 429/2; **NŞ** 158/6)

Mışrī (< Ar.) “Mısır ülkesine has” (**Sİ** R382b/2915)

Zābilsitan (< ö. a.) “Rüstem’in memleketi” (**Sİ** R382a/2867)

Pars (< ö. a.) “İran ülkesi” **(FŞ** SF48b/47)

Pārsī (< Far.) “İran ülkesine ait, İran ile ilgili” (**SS** R310b/426)

Rūs (< ö. a.) “Rus” (**Sİ** R369a/1531, R374b/2092, R379a/2594, P455b/5627, R408a/5692,)

Sīn (< ö. a.) “Çin” (**BV** 373/3)

Yemen (< ö. a.) “Yemen” (**FK** 634/3; **GS** 23/4; **FŞ** SF72a-29, SF72b/10, SF72b/13, SF72b/25, SF73a/78; **LM** R219b/516, R219b/517; **HE** 32a/2855; **Sİ** R369a/1523; **SS** R338b/3398, R341a/3635, R313a/687, R314a/812, R314a/818)

Özel Adlar bölümünde 15 başlık olmak üzere; tane Arapça, 3 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Özel Adlar” bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Tr. + Far.”, 1 tanesi “Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Bunların yanı sıra “Özel Adlar” bölümünde; 335 şahıs adı, 24 ünvan ve lakap, 98 şehir, kasaba, yer ve bölge adı, 8 dağ adı, 16 nehir, ırmak ve pınar adı, 1 deniz adı, 72 aile, kabile, boy ve millet adı, 29 ülke adı ve 2 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.66. Vasıf, Nitelik, Özellik ile İlgili Kavramlar

cemī‘-i ṣıfāt (< Ar. cemī‘+ < Far. -i + < Ar. ṣıfāt) “tüm sıfatlar” (**Sİ** R362a/815)

evṣāf (< Ar.) “özellikler, vasıflar” (**FK** 300/2, 689/405; **GS** 30/6, 315/7, 388/5; **BV** 527/4; **FŞ** SF82a/62, SF84a/46; **HE** 15b/1310, 18b/1577, 39b/3592; **Sİ** R358b/416, R368a/1420, R382a/2862, R387a/3420; **SS** R312a/599, R313b-10, R334a/2888, R351b/4764)

hāsiyyet (< Ar.) “özellik, nitelik” (**FŞ** SF51a/86, SF64b/108, SF64b/85, SF64b/89, SF89a/10; **Sİ** R372a/1861, R392b/3973; **SS** R306b/14, R341b/3732; **NŞ** 300/4, 705; **HE** 21a/1818, 22b/1974, 25b/2245, 40a/3636; **BV** 268/2)

hüviyyet (< Ar.) “mahiyet, nitelik” (**HE** 1b/36)

ittiṣāf (< Ar.) “muttasıf olma, vasıflanma, nitelenme” (**HE** 18a/1534)

keyf (< Ar.) “nitelik, vasıf” (**HE** 14b/1215)

keyfiyet (< Ar.) “nasıllık, nitelik” (**FK** 118/7; **GS** 59/9, 338/3, 422/5; **NŞ** 19/6, 612/3; **BV** 71/3, 86/7, 128/4, 660/46; **FŞ** SF102b/109, SF67a-25, SF74a-30; **LM** R233a/1937, R235b/2198; **Sİ** R392b/3967)

keyfiyetlıġ (< Ar. keyfiyyet + < Tr. -lıġ) “nasıllık, nitelik” (**NŞ** 334/7)

keyfiyyet (< Ar.) “nasıllık, nitelik” (**FK** 432/2, 482/7, 598/7, 675/7, 627/1, 689/44; **GS** 106/4, 630/6, 682a/2; **NŞ** 150/4; **FŞ** SF54b/32, SF56a/93, SF67b/28, SF75a/102; **HE** 14a/1148, 37a/3341; **Sİ** R392b/3985, R394b/4201, R411a/6008, R412a/6090; **SS** R311a-8, R311b/508, R344a/3975)

keyfiyyetī (< Ar. keyfiyyet + < Far. ī) “nasıllık, nitelikle ilgili” (**Sİ** R384b/3155, R392b/3973)

ḳudsī-ṣıfāt (< Ar.) “vasıflara mukaddes olan” (**Sİ** R359b/558, R388b/3583)

mevṣūf (< Ar.) “nitelenmiş, övülmüş, vasıflanmış” (**FK** 316/6, 414/5; **GS** 593/3; **FŞ** SF85b/54; **HE** 9a; **LM** R247a/3404)

mihr-ṣıfat (< Far. mihr + < Ar. ṣıfat) “vasıfları güneş gibi olan” (**Sİ** R401a-56)

muttaṣıf (< Ar.) “vasıflanan, kendisinde nitelik bulunan” (**GS** 315/7; **Sİ** R388b/3582, R389a/3629)

ṣıfat (< Ar.) “sıfatlar, hâller” (**BV** 91/3, 165/5, 306/7, 505/6, 638/7; **FK** 15/4, 110/2, 293/6, 354/6, 414/5; **GS** 17/4, 177/5, 219/1, 301/2, 406/2; **NŞ** 6/6, 83/5, 132/2, 243/3, 329/4; (**HE** 6b/449, 13a/1056, 18b/1573, 23a/2021, 25a/2174; **LM** R214b/14, R226a/1202, R231b/1793, R235a/2135; **Sİ** R355a/73, R370b/1679, R388a/3498, R394a/4121; **SS** R307b/138, R315b/956, R316b/1033, R327a/2163; **FŞ** SF46a/24, SF53b/18, SF60a/119, SF66a/112, SF68a/70; **SS** R307a/68)

ṣıfatlıġ (< Ar. ṣıfat + < Tr. -lıġ) “sıfatlı olan, niteliği olan” (**FK** 614/6; **SS** R314b/829)

ṣıfatlıḳ (< Ar. ṣıfat + < Tr. -lıḳ) “sıfatlı olan, niteliği olan” (**FK** 224/7; **GS** 763/1)

sürme-ṣıfat (< Far. sürme + < Ar. ṣıfat) “sürme şekilli, sürme vasıflı” (**GS** 351/3)

tavṣīf (< Ar.) “vasıflandırma, niteleme” (**GS** 10b-F2/3; **HE** 38b)

vaṣf (< Ar.) “sıfat, nitelik” (**BV** 154/3, 191/5, 245/2, 381/2, 402/2; **FK** 10/9, 102/9, 296/7, 300/1, 449/2; **GS** 13/3, 102/1, 174/7, 228/6, 310/6, 409/4; **NŞ** 43/8, 121/1, 238/7, 302/5, 393/8; **FŞ** SF103b/24, SF98a/36, SF48b/40, SF59b/59, SF74b/70; **HE** 7b/544, 9b/724, 18a, 20a/1728, 24b/2155, 28b/2527; **LM** R215b/132, R219a/455, R221a/664, R228a/1411; **Sİ** R358a/381, R364a/1000, R383b/3026, R397a/4456; **SS** R307a/75, R325b/1987, R334a/2887, R336b/3164)

vaṣf-ı zāt (< Ar. vaṣf + < Far. -ı + < Ar. zāt) “kişilik özellikleri, vasıfları” (**SS** R307a/75; R310b/453; **LM** R215b/132)

Vasıf, Nitelik, Özellikle İlgili Kavramlar grubunda; 13 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 2 tanesi “Far. + Ar.”, 2 tanesi “Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 2 tane isim tamlaması da yer almaktadır.

2.67. Yiğitlik ile İlgili Kavramlar

‘ayn-ı celādet (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. celādet) “kahramanlık, yiğitlik gibi” (**HE** 34a/3029)

bahādır-veş (< Far.) “cesur, yiğit gibi” (**FK** 114/9)

bahādur (< Far.) “yürekli, cesur” (**FŞ** SF51b/41; **FK** 273/6)

bernā (< Far.) “genç, yiğit” (**Sİ** R388a/3525, R388b/3539)

bürnā (< Far.) “genç, yiğit” (**FŞ** SF100b/94, SF76a/93)

bürnāyī (< Far.) “genç, yiğit ile ilgili” (**FŞ** SF76a/92)

celādet (< Ar.) “kahramanlık, yiğitlik” (**HE** 34a/3029, 35a/3133; **LM** R232a/1835; **Sİ** R358a/391, R413b/6234; **FK** 79/3)

coldu “ödüllendirme, cesaret ve yeteneğe verilen ödül” (**GS** 599/7)

cür’et (< Ar.) “cesaret, atılganlık” (**FŞ** SF80b/72, SF93b/69; **FŞ** SF87b/51; **HE** 8a/620, 34b/3109; **LM** R233b/1974; **Sİ** R376a/2238, R421a/7101; **SS** R339a/3452, R352b-38; **FK** 62/9, 681/98; **GS** 9/13, 297/2, 332/8, 408/5, 682i/8; **NŞ** 656/48; **BV** 108/5, 541/1, 660/21)

çālāklik (< Far. çālāk + < Tr. -lik) “tez canlılık, atılganlık, yiğitlik” (**FK** 224/6)

dilāver (< Far.) “yiğit, yürekli” (**FŞ** SF103a-52, SF103b/60, SF104b/116, SF73a/63, SF84b/58; **Sİ** R361a/676, R375b/2186, R405b/5331, R420a/6998; **GS** 10/3, 667/1; **NŞ** 690)

dilāverlıġ (< Far. dilāver + < Tr. -lıġ) “yiğit, yürekli” (**Sİ** R364b/1075, R365a/1084)

dil-āverlıḳ (< Far. dilāver + < Tr. -lıḳ) “yiğit, yürekli” (**FŞ** SF53b-13, SF54a/60)

dilāver-sıfat (< Far. dilāver + < Ar. sıfat) “yiğit, yürekli yaratılışlı, sıfatlı” (**Sİ** R370b/1678)

dilīr (< Far.) “yürekli, yiğit” (**FŞ** SF75a/121, SF80b/72; **HE** 26b/2351, 27a/2369, 35a/3157, 43b/3931; **Sİ** R357a/269, R371b/1774, R374a/2070, R393a/4004; **SS** R309a/296, R334a/2928, R338a/3329, R341a/3658; **BV** 683/1; **FK** 591/1; **GS** 111/4; **NŞ** 470/4)

dilīrāne (< Far.) “yiğitcesine, mertcesine” (**NŞ** 496/1)

dilīrlik (< Far. dilīr + < Tr. -lik) “yürekli, yiğitlik” (**GS** 12b-F2/12)

gürd (< Far.) “cesur, kahraman” (**FŞ** SF64a/52; **LM** R232b/1859; **Sİ** R374a/2040, R375b/2216, R406a/5367, R406b/5426; **SS** R313a/674; **GS** 683/55)

gürd-i dilīr (< Far. gürd + < Far. -i + < Far. dilīr) “yürekli, yiğit kahraman” (**Sİ** R406a/5367)

gürd-i encüm (< Far. gürd + < Far. -i + < Ar. encüm) “yıldızların kahramanı” (**FŞ** SF64a/52)

gürd-i meydān (< Far. gürd + < Far. -i + < Ar. meydān) “meydanın kahramanı” (**SS** R313a/674)

ėrlik “yiğitlik” (**GS** 710/1; **HE** 34b/3102, 35a/3143, 35a/3144)

iskender-i şīr-dil (<ö. a. iskender + < Far. -i + < Far. şīr-dil) “aslan yürekli, cesur İskender” (**Sİ** R374b/2085)

ḳadīmī-nihād (< Ar. ḳadīmī + < Far. nihād) “yiğit tabiatlı” (**HE** 4b/287; **Sİ** R399a/4640)

ḳahramān (< Far.) “yiğit, kahraman” (**FK** 363/7; **BV** 660/19; **FŞ** SF91a/96, SF97b/22; **LM** R219a/460, R246b/3317; **Sİ** R355a/47, R360b/645, R363b/974, R398a/4567; **Sİ** R372a/1856, R383b/3041)

ḳahramānlıḳ (< Far. ḳahramān + < Tr. -lıḳ) “yiğitlik, kahramanlık” (**FŞ** SF68b/133, SF82b-37)

ḳātil-i şücā‘ (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. şücā‘) “cesur, yiğit katil” (**NŞ** 290/1)

ḳavī-dil (< Ar. ḳavī + < Far. dil) “yüreği güçlü olan, cesur” (**LM** R232b/1900)

ḳazaḳ “mert, cesur” (**HE** 16b/1400, 16b/1414)

merdāne (< Far.) “erkekçe, mertçe” (**FK** 147/7; **GS** 66/6, 325/5; **NŞ** 258/5, 384/3; **BV** 237/4; **FŞ** SF98a/30; **HE** 34b/3113; **Sİ** R362b/844, R393b/4101)

merdāneī (< Far.) “erkekçe mertçe olma ile ilgili” (**GS** 674/8)

merdānelıḳ (< Far. merdāne + <lıḳ “mertlik, yiğitlik” (**GS** 689/2; **HE** 20b/1763)

merdek (< Far.) “yiğit” (**FK** 736/1; **GS** 797/1)

merdī (< Far.) “adam, insan; sözü doğru, yiğit, kabadayı” (**FŞ** SF73b/92)

meydān-ı şecā‘at (< Ar. meydān + < Far. -ı + < Ar. şecā‘at) “yiğitlik meydanı, yiğitlik, cesaret” (**HE** 34a/3029)

mürüvvet (< Ar.) “yiğitlik, mertlik; insanlık” (**FK** 744/1; **GS** 260/4, 683/75, 683/78; **NŞ** 394/5, 533/10; **FŞ** SF104b/137, SF62a/73, SF73a/43, SF80a/14; **HE** 18b; **LM** R222a/764, R237a/2350, R240a/2645, R240a/2707; **Sİ** R376b/2297, R390b/3765, R391b/3896; **SS** R324b/1891, R324b/1897, R326a/2053, R326a/2069)

nev-cevān (< Far.) “yiğit, genç” (**FK** 161/7, 363/3, 626/1, 689/142; **GS** 427/8, 461/3; **FŞ** SF59a/6; **LM** R244a/3069; **Sİ** R363a/895, R367a/1292, R376a/2283, R387b/3460, R399b/4719)

nev-cevānī (< Far.) “yiğitlik, gençlik ile ilgili” (**FŞ** SF69b/36, SF72b/17, SF75b/4; **LM** R228a/1413; **SS** R334a/2899)

nev-cevānlıḳ (< Far. nev-cevān + < Tr. -lıḳ) “yiğitlik, gençlik” (**FŞ** SF59b/65)

nev-cevānraḳ (< Far. nev-cevān + < Tr. -raḳ) “daha yiğit, daha genç” (**Sİ** R370a/1612)

nīv (< Far.) “kahraman, cesur” (**Sİ** R363a/899; **SS** R340a/3554)

pehlevān (< Far.) “pehlivan, güreşçi” (**FK** 689/342, 732/1; **GS** 461/7; **NŞ** 696, 696/1; **FŞ** SF59a/6, SF84b/61, SF93b/70, SF95a/66; **HE** 29a/2572; **Sİ** R373b/1987, R374a/2052, R376a/2283, R394b/4162, R407a/5492)

pehlevānāne (< Far.) “pehlivan gibi” (**FK** 689/341)

pehlevān-ı dilīr (< Far. pehlevān + < Far. -ı + < Far. dilīr) “yürekli, yiğit pehlivan” (**Sİ** R375b/2187)

pehlevān-ı zamān (< Far. pehlevān + < Far. -ı + < Ar. zamān) “zamanın pehlivanı, yiğidi” (**Sİ** R406a/5390)

pehlevānlıġ (< Far. pehlevān + < Tr. -lıġ) “pehlivanlık, yiğitlik” (**SS** R314a/800, R341a/3659)

pehlevānlıḳ (< Far. pehlevān + < Tr. -lıḳ) “pehlivanlık, yiğitlik” (**Sİ** R420a/7001)

pür-dil (< Far.) “yürekli, cesur” (**HE** 35a/3151)

ṣāf-ārāylıḳ (< Far.) “savaş meydanlarında safları süsleyen cesur ve yiğit kimse” (**Sİ** R405b/5332)

ṣaf-der (< Ar. ṣaf + < Far. der) “düşman saflarını yaran yiğit” (**Sİ** R405b-64)

serbāzlıġ (< Far. serbāz + < Tr. -lıġ) “cesur, yürekli” (**Sİ** R355b/123)

şecā‘at (< Ar.) “yiğitlik, şecaat” (**FŞ** SF53b-13, SF88a/106, SF88a/111; **HE** 34a/3029; **LM** R247b/3465; **Sİ** R369a/1498, R393b/4082; **SS** R352a/4820; **GS** 111/6, 299/8; **NŞ** 657/40)

şīr-dil (< Far.) “aslan yürekli, cesur” (**Sİ** R374b/2085)

şīr-ı cengī (< Far. şīr + < Far. -ı + < Far. cengī) “aslan (yüreklinin) savaşı” (**FŞ** SF48b/46)

şīr-i cengī (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. cengī) “aslan (yüreklinin) savaşı” (**Sİ** R420a/6998)

şīr-i peyker (< Far. şīr + < Far. -i + < Far. peyker) “aslan görünüşlü” (**Sİ** R374a/2058)

şīrlik (< Far. şīr + < Tr. -lik) “aslanlık, yiğitlik” (**LM** R237a/2338)

şīr-merd (< Far.) “yiğit, yürekli adam” (**Sİ** R416a/6623)

şīr-peyker (< Far.) “aslan suratlı (kimse)” (**Sİ** R374b/2109, R375a/2174)

şücā‘ (< Ar.) “cesur, yiğit” (**SS** R338a/3329; **GS** 299/8; **NŞ** 290/1)

tehemten (< Far.) “iriyarı, boylu boslu, yiğit” (**HE** 11a/890; **SS** R350b/4681)

türk “yiğit” (**GS** 222/5; **FK** 214/5)

türk-i mest (< Tr. türk + < Far. -i + < Far. mest) “sarhoş olmuş yiğit” (**FK** 214/5; **GS** 222/5)

türk-i mestī (< Tr. türk + < Far. -i + < Far. mest) “bir sarhoş olmuş yiğit” (**GS** 496/5)

yigit “yiğit, genç, delikanlı” (**BV** 80/8/9, 371/1, 421/1, 523/7, 591/6; **FK** 73/1, 136/9, 236/6, 301/7, 411/1; **GS** 84/1, 167/4, 280/6, 598/7, 634/4; **NŞ** 28/1, 112/10, 245/3, 306/6, 562/7; **FŞ** SF59b/68, SF59b/86, SF60a/104, SF75a/95, SF77b/47; **LM** R223a/892, R226a/1195; **Sİ** R387b/3458, R388a-41, R406b/5410; **HE** 16a/1369, 17a/1430, 34b/3086, 34b/3093, 36b/3305)

yigitlig “yiğitlik, gençlik” (**HE** 35b, 36b/3304, 36b/3307)

yigitlik “yiğitlik, gençlik” (**BV** 48/6, 50/7, 338/8, 502/6, 560/6; **FK** 73/1, 126/6, 254/6, 570/5, 689/155; **GS** 3b-F2/6, 147/5, 280/6, 500/9; **NŞ** 28/1, 289/6, 316/4, 340/9, 342/9, 534/5, 549/9; **FŞ** SF59b/73, SF59b/74, SF59b/78, SF88a/110; **HE** 11a/872; **Sİ** R366a/1199, R380a/2696, R387b/3462, R388b/3552; **SS** R341a/3662)

zehre (< Far.) “yiğitlik, cesaret” (**BV** 460/1; **GS** 121/2, 424/2, 354/3, 582/4)

zehreī (< Far.) “yiğit, cesaret ile ilgili” (**GS** 48/3)

2.67.1. Güç ve Kuvvet ile İlgili Kavramlar

bāzū (< Far.) “pazı, güç, kuvvet” (**GS** 112/5, 377/6; **HE** 3b/205; **Sİ** R367b/1347, R419b/6951)

bāzū-yı ‘adl (< Far. bāzū + < Far. -yı + < Ar. ‘adl) “adaletin pazısı” (**HE** 3b/205)

celd (< Ar.) “güç” (**FŞ** SF71b/32)

celdlıḳ (< Ar. celd + < Tr. -lıḳ) “güçlülük” (**GS** 535/7)

ġāyet-i ża‘f (< Ar. ġāyet + < Far. -i + < Ar. ża‘f) “aşırı derecede zayıf, güçsüz olma” (**FK** 635/4)

güç “güç” (**GS** 502/7; **SS** R345a/4087)

ḫaṣīn (< Ar.) “güçlü” (**FŞ** SF65b/74, SF84a/11; **HE** 39a/3525; **Sİ** R379b/2641; **Sİ** R394a/4116, R394a/4122; **SS** R331b/2661; **BV** 408/7)

ḫāṣṣiyet (< Ar.) “kuvvet, tesir” (**GS** 205/3, 609/3; **NŞ** 328/3; **Sİ** R382a/2884; **SS** R311a/464, R342b/3802, R319b/1352; **FK** 396/5)

ḫāṣṣiyyet (< Ar.) “kuvvet, tesir” (**GS** 362/4; **Sİ** R385a/3198, R392b/3985, R416b/6658; **FK** 263/1, 665/3, 689/44/258)

ḫāṣṣiyyetī (< Ar. ḫāṣṣiyyet + < Far. ī) “kuvvet, tesir ile ilgili” (**Sİ** R384b/3155, R392b/3973)

ḫavf-ı ża‘f (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Ar. ża‘f) “güçsüzlük, zayıflık korkusu” (**LM** R219b/541)

heng (< Far.) “güç, kuvvet; ağırlık, vakar” (**NŞ** 210/4)

istiṭā‘at (< Ar.) “kudret, takat, güç” (**LM** R240a/2718)

ḳāhırlıḳ (< Ar. ḳāhır + < Tr. -lıḳ) “kudret, güç; ezici üstünlük, zulüm” (**FŞ** SF104b/128)

ḳāṣıd-ı nā-tüvān (< Ar. ḳāṣıd + < Far. -ı + < Far. nā-tüvān) “zayıf, güçsüz ulak, haberci” (**Sİ** R370b/1669, R393a/4050)

ḳavī (< Ar.) “sağlam, güçlü, kuvvetli” (**FK** 121/8; **GS** 676/4; **NŞ** 322/6; **BV** 3/2; **FŞ** SF101a/137; **HE** 16a/1346, 16b/1405; **Sİ** R361a/705, R367b/1347, R374a/2032, R388b/3579, R394b/4166)

ḳavīrāḳ (< Ar. ḳavī + < Tr. -raḳ) “daha sağlam, daha güçlü, daha kuvvetli” (**FK** 318/7)

ḳavī-ża‘f (< Ar.) “çok güçsüz” (**FK** 136/6)

ḳudret (< Ar.) “kudret, güç” (**FK** 11/5, 43/5, 43/8, 87/8, 543/5; **GS** 9a-F2/13, 25/5, 253/8, 292/1; **NŞ** 53/6, 114/7, 199/2, 322/4, 364/2, 707/4; **FŞ** SF64a/71, SF71b/52; **HE** 3b/186, 5a, 15b/1315, 29a/2588; **Sİ** R376a/2287, R384a/3115, R405a/5271, R405a/5272, R412a/6084; **SS** R307a/82)

kūh-efgenī (< Far.) “dağ deviren, çok kuvvetli (kimse)” (**Sİ** R406a/5362)

ḳuvā (< Ar.) “kuvvetler, güçler” (**FŞ** SF46b/17; **Sİ** R365a/1088, R388b/3574; **SS** R343a/3878; **BV** 3/2)

ḳuvvet (< Ar.) “kuvvet, güç” (**FK** 39/9, 321/6, 411/8, 687/23, 689/72; **GS** 9a-F2/13, 42/5, 111/2, 495/5, 517/4, 676/4; **NŞ** 133/3, 142/4, 254/5, 288/5, 346/8, 385/3; **BV** 256/9, 348/2, 426/4, 568/2, 660/38; **FŞ** SF105b/48, SF91a/122, SF48b/58, SF73a/43, SF81b/16; **HE** 5b/354, 8a/620, 21a/1816, 38a/3409, 42b/3856, 43a/3877; **LM** R222a/764, R223a/870, R235a/2115; **Sİ** R355a/71, R372b/1880, R373b/2004, R388b/3578; **SS** R321b/1584, R326a/2069, R341a/3655, R346a/4167)

ḳuvvetī (< Ar. ḳuvvet + < Far. ī) “kuvvet, güç ile ilgili” (**GS** 681/7, 681/7)

ḳuvvetlıġ (< Ar. ḳuvvet + < Tr. -lıġ) “kuvvetli, güçlü” (**FŞ** SF47b/28; **NŞ** 598/6)

küç “güç, kuvvet” (**FK** 65/6, 225/3, 536/4, 544/6, 630/5, 688/6; **GS** 112/5, 630/3, 683/95, 723; **NŞ** 237/4, 241/3, 406/5, 410/1; **BV** 11/2, 98/1, 147/6, 216/1, 386/1, 507/6, 726/4; **FŞ** SF73a/51, SF83a/23; **HE** 9a/671, 17a/1436, 17b/1469, 20a/1722, 35a/3155, 40b/3681; **Sİ** R358a/375, R365a/1084, R389b/3658, R406a/5353; **SS** R331a/2562, R332b/2771)

küçlüg “güçlü, kuvvetli” (**NŞ** 29/6; **Sİ** R397b/4488; **GS** 338/6)

maḳdūr (< Far.) “elden gelen, yapılabilen, güç, kuvvet) (**BV** 98/3, 197/3, 727/3; **FŞ** SF58b/91, SF59b/66, SF62b/31, SF80a/30; **HE** 6b/455, 19a/1627, 21b/1874, 39b/3549; **LM** R226b/1255, R229a/1497; **Sİ** R358a/372, R381b/2832, R384a/3093, R390a/3741; **SS** R309a/268, R310a/396, R321a/1497, R333b/2832, R351b/4773; **FK** 168/3, 189/5; **GS** 11b-F2/10, 193/6, 499/3; **NŞ** 142/4, 493/1, 656/14)

maḳdūrsız (< Far. maḳdūr + < Far.-i+ < Tr. -sız) “güçsüz, kuvvetsiz” (**Sİ** R375b/2214)

mecāl (< Ar.) “güç, kuvvet” (**FK** 184/4; **GS** 392/7, 542/5, 632/3, 662/2; **NŞ** 643/6; **HE** 17b/1488, 23b/2035; **LM** R217a/328, R219b/539, R234b/2097, R237a/2338, R246b/3360; **Sİ** R401b/4931; **SS** R313b/760, R336b/3169, R338b/3385, R340a/3549)

miknet (< Ar.) “kuvvet, kudret” (**FŞ** SF48b/13; **HE** 4b/294; **BV** 69/3, 660/60, 684/1)

mėn-i zār-ı nā-tuvān (< Tr. mėn + < Far. -i + < Far. zār + < Far. -ı + < Far. nā-tuvān) “ağlayan, güçsüz olan ben” (**GS** 819/1)

ökte “güçlü, kuvvetli, pehlivan” (**GS** 83/6; **Sİ** R395b/4290; **BV** 70/5)

pūlād-bāzū (< Far.) “çelik pazılı, kuvvetli, pehlivan” (**FŞ** SF79a/16)

rişte-i ṭāḳat (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. ṭāḳat) “güç, kuvvet ipi” (**LM** R244b/3139)

rişte-yi ṭāḳat (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. ṭāḳat) “güç, kuvvet ipi” (**SS** R314b-12)

rūyīn-ten (< Far.) “tunç vücutlu, güçlü, kuvvetli (kimse)” (**FŞ** SF54a/74; **SS** R312b/658)

ṣāḥib-i tāc (< Ar. ṣāḥib + < Far. -i + < Ar. tāc) “tac sahibi, güç ve kuvvet sahibi” (**FK** 689/187; **HE** 40b/3652; **Sİ** R355b/107)

saḫt-kūş (< Far.) “çok gayretli ve güçlü, kuvvetli (kimse)” (**FŞ** SF72b/30; **GS** 274/7, 277/6, 277/6)

serḫun “güçlü yörük” (**BV** 719/1)

ser-pençe (< Far.) “güçlü, kuvvetli” (**BV** 330/5, 660/69; **FŞ** SF54a/73, SF64a/36; **HE** 6a)

tāḳāt (< Ar.) “güç, kuvvet” (**BV** 477/3; **FK** 253/2)

tuvānālıġ (< Far. tuvānā + < Tr. -lıġ) “güçlü, kuvvetli” (**GS** 232/3)

tuvānāraḳ (< Far. tuvānā + < Tr. -raḳ) “daha güçlü, daha kuvvetli” (**GS** 507/5)

tüvān (< Far.) “güç” (**FŞ** SF95a/71; **Sİ** R360b/661, R376a/2237, R388b/3553, R389a/3631; **SS** R323b/1767, R327a/2154, R328b/2329, R337a/3238; **NŞ** 581/7; **GS** 681/7)

tüvānā (< Far.) “güçlü, kuvvetli” (**FŞ** SF62b/44, SF84b/79; **LM** R230a/1613, R244a/3068; **Sİ** R366b/1240, R366b/1242, R382b/2910, R383b/3052, R408b/5742; **NŞ** 222/4, 306/1)

tüvānālıġ (< Far. tüvānā + < Tr. -lıġ) “güçlü, kuvvetli” (**FŞ** SF76b/138; **Sİ** R360b/651, R417b/6766)

ṭāḳat (< Ar.) “güç, kuvvet” (**BV** 171/3, 173/3, 343/9, 431/4, 660/56; **FK** 130/6, 170/2, 142/3, 576/1, 681/99, 689/319; **GS** 48/3, 142/1, 326/3, 332/7, 408/1; **NŞ** 4/2, 137/4, 208/4, 313/8407/8, 572/3, 581/7; **FŞ** SF100b/100, SF104a/108, SF90b/64, SF93b/69; **LM** R223a/870, R240a/2734, R244b/3139; **Sİ** R403a/5087, R407b/5554, R416a/6484; **SS** R314b-12, R320a/1425, R323a/1712)

ṭāḳatī (< Ar. ṭāḳat + < Far. ī) “güç, kuvvet ile ilgili” (**GS** 681/4, 681/7)

üstüvārī (< Far.) “güçlü, sağlam” (**BV** 209/4)

veki‘ (< Ar.) “sıkı, sağlam, kuvvetli” (**Sİ** R374a/2069)

yārā (< Far.) “güç, kuvvet” (**BV** 6/4; **FK** 112/8; **GS** 5/6, 466/3; **NŞ** 4/2; **FŞ** SF70a/11, SF83b/75, SF94b/46, SF97b/18, SF95a/61; **LM** R225b/1144, R236b/2296; **Sİ** R370a/1622, R371a/1707, R379a/2582, R403a/5068; **SS** R333a/2787, R350b/4653)

zūr-bāzu (< Far.) “kuvvetli, güçlü” (**HE** 6a)

zur-dest (< Far.) “bilek gücü, kol kuvveti” (**Sİ** R419b/6954)

zūr-ı bī-endāze (< Far. zūr + < Far. -ı + < Far. bī-endāze) “ölçüsüz, derecesiz güç, kuvvet” (**FŞ** SF54a/75)

zūr-ı dest (< Far. zūr + < Far. -ı + < Far. dest) “bilek gücü, kol kuvveti” (**FŞ** SF54a/76, SF76b/137, SF76b/138)

zūr-i bāzū (< Far. zūr + < Far. -i + < Far. bāzū) “kol kuvveti” (**GS** 112/5, 377/6)

zūr-mend (< Far.) “kuvvetli, güçlü” (**Sİ** R399a/4635)

Yiğitlik ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Yiğitlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 13 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 27 Farsça, 5 Arapça, 6 Türkçe kelime ve 14 isim tamlaması; “Güç ve Kuvvet ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 4 “Ar. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.”, 6 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 16 Farsça, 7 Arapça, 8 Türkçe kelime ve 11 isim tamlaması yer almaktadır.

2.68. Vahşi-Vahşilikle İlgili Kavramlar

vaḥşetlıġ (< Ar. vaḥşet + < Tr. -lıġ) “yabani olma” (**LM** R230b-21)

vaḥşī (< Ar.) “yabani, insandan kaçan” (**LM** R230b/1691, R235b/2173; **Sİ** R414a/6279; **FŞ** SF98b/125; **Sİ** P455a/5589, R406a/5346, R406b/5451, R408b/5711; **GS** 348/1, 591/5; **NŞ** 706; **BV** 85/7, 644/9; **FK** 123/1)

vaḥşī-figen (< Ar. vaḥşī + < Far. figen) “vahşiyi deviren, yıkan” (**Sİ** R406b/5426)

vaḥş-zād (< Ar. vaḥş + < Far. zād) “vahşi doğmuş” (**Sİ** R406a/5371, R407a/5465)

vaḥşet (< Ar.) “vahşilik, yabanilik” (**FŞ** SF103a-52, SF64a/33; **HE** 26b/2351; **LM** R231a/1725, R234b/2107, R236b/2324, R237a/2325; **Sİ** R372b/1883, R381b/2819, R386b/3355, R414a/6279; **SS** R318b/1265; **GS** 407/2; **NŞ** 67/1, 402/7, 443/5, 536/3; **BV** 234/3, 660/19; **FK** 245/5, 627/5, 635/5)

vaḥşet-ābād (< Ar. vaḥşet + < Far. ābād) “ıssız, korku ve ürkeklik veren yer” (**GS** 683/80)

vaḥşet-āmīz (< Ar. vaḥşet + < Far. āmīz) “vahşetle karışık” (**LM** R234a-25)

vaḥşet-āyīn (< Ar. vaḥşet + < Far. āyīn) “vahşilik gibi” (**FŞ** SF52b/25)

vaḥşet-efzā (< Ar. vaḥşet + < Far. efzā) “vahşet artırıcı” (**FK** 122/4)

vaḫşetī (< Ar. vaḫşet + < Far. ī) “vahşilik, yabanilik ile ilgili” (**Sİ** R367a/1324)

ḫālī (< Ar.) “ıssız, tenha, boş” (**LM** R222b/836, R229a/1489, R229b/1593, R245b/3216) Vahşi-Vahşilikle İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Arapça kelime yer almaktadır. Vahşi-Vahşilikle İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 7 tane “Ar. + Far.”, 1 tane “Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelimeler de bu bölümde yer almaktadır.

2.69. Uyku ile İlgili Kavramlar

2.69.1. Uyku ve İlgili Kavramlar

ġaflet uyḳusı (< Ar. ġaflet + < Tr. uyḳusı) “gaflet uykusu” (**FŞ** SF107a/101; **Sİ** R357b-5, R368a-21; **SS** R318b-16, R350a-36)

girān-ḫᵛāb (< Far.) “uykusu ağır” (**GS** 286/3; **LM** R246b/3272)

ḫāb (< Far.) “uyku” (**FŞ** SF77b/66; **HE** 2b/104, 40a/3605)

ḫᵛāb (< Far.) “uyku” (**FK** 16/1, 63/9, 586/2; **GS** 45/1, 288/9, 663/6; **NŞ** 61/3, 150/5; **BV** 369/7, 459/6; **FŞ** SF101b/18, SF89b/52, SF56a/64, SF61a/86; **LM** R225a/1124, R226b/1325, R228b/1456; **Sİ** R381b/2838; **SS** R321a/1522, R323b/1799, R336b/3202, R345b/4117)

ḫᵛāb-ālūd (< Far.) “uykusu gelmiş, uyku basmış” (**GS** 72/2, 402/4, 546/4; **NŞ** 518/6; **SS** R312a/593, R335b/3055)

ḫᵛāb-ālūdlıġ (< Far. ḫᵛāb-ālūd + < Tr. -lıġ) “uykusu gelme, uykulu” (**FŞ** SF76a/54)

ḫᵛāb-ı ḫargūş (< Far. ḫᵛāb + < Far.-i+ < Far. ḫargūş) “tavşan uykusu, hafif, kuşkulu uyku” (**FŞ** SF89b/52)

ḫᵛāblıġ (< Far. ḫᵛāb + < Tr. -lıġ) “uykulu” (**NŞ** 414/7)

ḳara basḳan “uyku içinde hücum etme, hamle yapma, kara basan” (**FŞ** SF90a/26)

maḫmūr-ı ḫᵛāb-ālūd (< Ar. maḫmūr + < Far. -ı + < Far. ḫᵛāb-ālūd) “uyku sarhoşu” (**GS** 546/4)

mūcib-i uyḳu (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Tr. uyḳu) “uyku sebebi” (**SS** R332b/2773)

münevvim (< Ar.) “uyutan, uyku veren, uyutucu” (**NŞ** 314/6; **SS** R346b/4255)

nevm (< Ar.) “uyku” (**SS** R351a/4728)

siskenmeg “uykudan sıçrayıp uyanma, ürkme, titreme” (**FŞ** SF104a/105)

siskenmek “uykudan sıçrayıp uyanma, ürkme, titreme” (**HE** 26b/2357)

şeker-ḫᵛāb (< Far.) “otururken gelen tatlı uyku” (**BV** 44/1; **FK** 370/5 (**GS** 35/3, 524/3; **NŞ** 130/4, 351/7; **SS** R338a/3318)

şekker-ḫᵛāb (< Far.) “otururken gelen tatlı uyku” (**GS** 197/7)

uyġanmaḳ “uyanma” (**FŞ** SF103a/148; **NŞ** 149/6)

uyġu “uyku” (**SS** R319b/1357)

uyḳu “uyku” (**BV** 27/1, 147/4, 256/1, 323/2, 464/7; **FK** 44/3, 110/5, 290/4, 305/4, 450/3, 549/1; **GS** 21/5, 72/2, 140/9, 204/2, 311/3, 353/3; **NŞ** 75/1, 104/8, 270/1, 323/4, 441/2, 502/3, 603/1; **FŞ** SF46b/1, SF53b/17, SF53b/18, SF55b/24, SF58a/48, SF77a/6; **HE** 10b/847, 11b/929, 16b/1373, 27b/2424, 33a/2930; **LM** R221a/699, R221a/700, R233a/1929, R242a/2851; **Sİ** R361a/708, R367a/1312, R374a/2033, R394b/4191; **SS** R307a/46, R324b/1909, R329B/2445, R341a/3652, R349a/4494)

uyḳuçı “uykucu” (**FK** 630/2)

uyḳuluġ “uykulu” (**FK** 566/1)

uyḳuluḳ “uykulu” (**BV** 323/2; **FK** 506/4)

uyutmaḳ “uyutma” (**FK** 393/2)

ehl-i riyāżet (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. riyāżet) “az yiyen az uyuyan ve ibadetle meşgul olan, kanaat içinde yaşayan” (**HE** 17b/1470)

nāyim (< Ar.) “uyuyan” (**LM** R232b/1881, R241b/2822; **SS** R330b/2558, R331a/2564)

2.69.2. Uykusuzluk, Uyumama, Uyanık Olma ile İlgili Kavramlar

bīdār (< Far.) “uyanık, uyumayan, uykusuz” (**FK** 38/3, 217/9, 290/4, 506/4, 508/4; **BV** 203/4, 420/7, 540/5; **GS** 34/1, 82/9, 108/8, 145/4, 402/1; **NŞ** 87/4, 104/8, 149/6, 518/7, 620/4; **FŞ** SF103a/150, SF77b/65; **LM** R242a/2852, R248a/3503; **Sİ** R368a-21, R382b/2925, R400a/4785; **SS** R313a/709, R318b-16, R347a/4325)

bīdārlıġ (< Far. bīdār + <Tr.-lıġ) “uykusuzluk, uyumama” (**FK** 158/1; **GS** 249/4, 271/1, 308/3, 311/3, 617/7; **NŞ** 571/3)

bī-dārlıḳ (< Far. bīdār + <Tr.-lıḳ) “uykusuzluk, uyumama” (**Sİ** R373b/1979)

bīdārraḳ (< Far. bīdār + <Tr.-raḳ) “daha uyanık” (**BV** 313/4)

bī-ḫᵛāb (< Far.) “uykusuz” (**FK** 688/100; **GS** 21/5, 177/6, 225/1; **NŞ** 293/1, 460/6, 572/5)

dīde-i bīdār (< Far. dīde + < Far. -i + < Far. bīdār) “gözüne uyku girmeyen” (**FK** 508/4)

nīm-ḫᵛāb (< Far.) “yarı uykulu” (**Sİ** R376a/2281; **BV** 382/5)

sergek “uykusuzluk” (**NŞ** 323/5)

sirgek “uykusuzluk” (**BV** 409/4)

uyġaġ “uyanık” (**HE** 41b/3741)

uyġaġlıġ “uyanıklık” (**Sİ** R404b/5222)

uyġaġlıḳ “uyanıklık” (**Sİ** R404b/5222)

uyḳusız “uykusuz” (**BV** 232/2, 409/4; **GS** 624/3)

uyḳusızlıġ “uykusuzluk” (**GS** 286/3, 533/5, 856/1; **NŞ** 509/4)

uyḳusızlik “uykusuzluk” (**SS** R322a/1626)

2.69.3. Rüya, Düş ile İlgili Kavramlar

rü’yā (< Ar.) “rüya, düş” (**HE** 13b/1106)

ta‘bīr (< Ar.) “düş yorma” (**FŞ** SF54a/56; **HE** 17b/1470, 17b/1471; **LM** R243a/3002; **Sİ** R395a/4218; **SS** R311b/525, R330b/2554, R331a/2576, R331a/2593, R332b/2755; **BV** 603/1; **NŞ** 141/7, 488/3)

ta‘bīrī (< Ar. ta‘bīr + < Far. ī) “düş yorma ile ilgili” (**GS** 632/4)

tüş “düş, rüya” (**FK** 69/2, 198/4, 204/5, 410/3, 477/13, 519/2, 689/122; **BV** 27/1, 161/1, 175/7, 596/2, 603/1; **GS** 7/5, 59/4, 206/7, 311/3, 373/4, 402/7; **NŞ** 141/7, 502/3, 518/6; **FŞ** SF103b/21, SF103b/53, SF73b/127, SF74a/24, SF86b/85; **HE** 27b/2419, 34b/3088; **LM** R233a/1938, R234a/2039, R243a/3002; **Sİ** R360a/590, R368a/1416, R368a-21, R372a/1852; **SS** R311b/539, R323a/1724, R330b/2551, R336a/3128)

2.69.3.1. Rüya, Düş ile İlgili Meslekler

mu‘abbir (< Ar.) “rüya tabir eden, görülen rüyalardan mana çıkaran (kimse)” (**SS** R311b/540, R331a/2575, R331a/2612)

mu‘abbir-i kāmil (< Ar. mu‘abbir + < Far. -i + < Ar. kāmil) “olgun rüya tabircisi, falcı” (**SS** R311b/540)

Uyku ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Uyku ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Farsça, 10 Türkçe, 3 Arapça kelime ve 5 isim tamlaması; “Uykusuzluk, Uyumama, Uyanık Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 8 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Rüya, Düş ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelime ile birlikte 2 Arapça ve 1 Türkçe kelime; “Rüya, Düş ile İlgili Meslekler” bölümünde ise 1 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.70. Yıkık, Viran, Harap Olma ile İlgili Kavramlar

aṭlāl (< Ar.) “örenler harabeler” (**Sİ** R409a/5783)

bozmaġ “bozma, yıkma, tahrip etme, dağıtma” (**NŞ** 358/5)

bozmaḳ “bozma, yıkma, tahrip etme, dağıtma” (**GS** 664/1, 724; **NŞ** 88/8, 483/6)

bozuġ “bozuk, viran” (**BV** 218/2; 13/2, 76/4, 126/4, 160/1, 247/4, 337/5, 470/2; **NŞ** 9/3, 129/5, 213/4, 389/9, 407/4, 503/4, 604/4, 637/7; **FŞ** SF92a/53, SF92a/84, SF99b/208; **Sİ** R360a/590, R368a/1435, R375b/2224, R376b/2329, R398b/4611, R417a/6686)

bozuġluġ “bozukluk” (**GS** 130/3; **NŞ** 6/7, 533/1; **Sİ** R398b/4611)

bozuġluḳ “bozukluk” (**FŞ** SF54a/70, SF98b/94)

bozuḳ “bozuk, viran” (**Sİ** R364a/1012, R398b/4609, R409b-70; **GS** 349/8, 418/3, 418/4, 603/2, 625/1; **NŞ** 293/5, 380/4, 471/5, 483/6)

buzmaġ “bozma” (**SS** R306b/32)

buzmaḳ “bozma” (**HE** 3b/184; **SS** R327a/2164; **BV** 142/2)

buzuġ “bozuk, viran” (**HE** 8a/611, 16b, 16b/1404, 23b/2050, 33a/2955; **LM** R237b/2384; **SS** R323b/1801, R324a/1816, R336b/3158, R337a/3236; **BV** 37/2, 81/1, 102/6, 238/5, 257/1, 392/4, 415/4, 550/4, 641/6; **FK** 71/5, 144/1, 286/3, 317/7, 459/4, 562/4, 616/1, 780/1)

buzuġluġ “bozukluk, harap, yıkık olma” (**FK** 147/3, 289/5, 302/6)

buzuġluḳ “bozukluk, harap, yıkık olma” (**FK** 246/7)

buzuġraḳ “daha harap, daha harabe” (**LM** R237b/2385)

buzuḳ “bozuk, viran” (**HE** 41a/3705; **LM** R237b/2385; **SS** R324a/1817, R325b/2021, R337a/3234, R348b/4438; **BV** 237/7, 385/2; **FK** 264/1, 265/2, 353/6)

fersūde (< Far.) “yıpranmış, eskimiş” (**FK** 188/3, 246/5, 441/5, 593/2; **GS** 843/1; **NŞ** 165/4; **BV** 593/4; **FŞ** SF49a/26; **SS** R312a/595, R327b/2217, R332b/2727, R342a/3774)

fersūdelıġ (< Far. fersūde + < Tr. -lıġ) “eksik, yıpranmış, aşınmış olma” (**FK** 745/1 **NŞ** 539/5; **Sİ** R383b/3048, R396a/4369, R400b/4815)

fersūdelıḳ (< Far. fersūde + < Tr. -lıḳ) “eksik, yıpranmış, aşınmış olma” (**FŞ** SF63b/123; **HE** 18a/1550, 42b/3869, 43a/3916; **Sİ** R358a/364, R366b/1262, R368b/1487, R385a/3202)

ḫarāb (< Ar.) “yıkık, viran” (**FK** 16/2, 163/1, 248/3, 321/7, 430/7, 540/4; **GS** 3b-F2/12, 48/6, 103/3, 386/2, 439/7, 533/6; **NŞ** 42/6, 61/8, 172/1, 185/1, 318/5, 348/1, 416/7; **BV** 42/10, 77/5, 233/2, 365/6, 539/8, 614/4, 627/7; **FŞ** SF71b/52, SF81a/105, SF86b/48, SF88b/145, SF94a/87; **HE** 2b/104, 17a/1431, 33a/2956, 34b/3101, 37a/3341; **LM** R226b/1325, R229b/1560, R234b/2103, R240a/2698; **Sİ** R361a/721, R368a/1396, R381a/2807, R409b/5851; **SS** R312b/656, R315b/977, R325a/1972, R325b/2003, R343b/3929)

ḫarāb-ābād (< Ar. ḫarāb + < Far. ābād) “her tarafı harap yer” (**BV** 547/2)

ḫarābe (< Ar.) “çok harap, yıkıntı” (**FŞ** SF55b/40; **SS** R337b/3286; **GS** 367/5, 541/3, 683/83; **BV** 531/4)

ḫarābī (< Ar.) “yıkık, viran olma ile ilgili” (**FK** 441/5; **NŞ** 185/11; **BV** 435/3; **FŞ** SF100a/5; **Sİ** R403a/5070, R415b/6441)

ḫarāblıġ (< Ar. ḫarāb + < Tr. -lıġ) “yıkık, viran olma” (**NŞ** 414/1; **Sİ** R371b-24; **SS** R320b/1470)

ḫarāblıḳ (< Ar. ḫarāb + < Tr. -lıḳ) “yıkık, viran olma” (**GS** 459/1; **BV** 395/2)

köhne-serā (< Far.) “eski, köhne saray” (**SS** R341b/3713)

künc-ı vīrān (< Far. künc + < Far. -ı + < Far. vīrān) “yıkılmış, harap olmuş köşe” (**Sİ** R410a/5866)

künc-i ḫarāb-ābād (< Far. künc + < Far. -i + < Ar. ḫarāb + < Far. ābād) “harabe, yıkık dökük köşe” (**BV** 539/8)

künc-i vīrāneī (< Far. künc + < Far. -i + < Far. vīraneī) “yıkık, dökük köşe” (**Sİ** R415a/6425)

mėn-i ḫarāb (< Tr. mėn + < Far. -i + < Ar. ḫarāb) “yıkık, viran olan ben” (**BV** 188/4)

pūda (< Far.) “çürük, bozuk” (**Sİ** P455a/5592)

pūde (< Far.) “çürük, bozuk” (**LM** R219b/532; **Sİ** P465a/6552)

rind-i ḫarābāt (< Ar. rind + < Far. -i + < Ar. ḫarābāt) “harap olmuş rint” (**BV** 31/6, 299/2; **FK** 207/6)

rind-i ḫarābātī (< Ar. rind + < Far. -i + < Ar. ḫarābātī) “harap olmuş rint” (**BV** 53/8; **FK** 83/2)

tebāh (< Far.) “yıkılma, mahvolma, bozuk” (**FŞ** SF48a/65; **HE** 3a/156, 14a/1151, 19a/1623, 31b/2821, 31b/2833; **LM** R216a/155, R216a/155, R221a/684; **Sİ** R356a/150, R372a/1860, R373b/2011, R388b/3538; **SS** R318b/1261; **GS** 13a-F2/16, 562/6; **NŞ** 492/9, 524/6)

tebāhī (< Ar. tebāh + < Far. ī) “yıkık, mahvolma, bozuk olma ile ilgili” (**FŞ** SF66a/114, SF68b/147, SF89a/23; **HE** 33b/3008;; **SS** R306b/35İ **LM** R248a/3524; **Sİ** R388a/3510)

tebāhlıġ (< Far. tebāh + < Tr. -lıġ) “bozukluk, mahvolma” (**FK** 739)

tebeh (< Far.) “yıkılma, mahvolma, bozuk” (**FK** 553/8; **FŞ** SF90a/20, SF96b/69; **SS** R307b/104, R313a/706)

tebeh-kār (< Far.) “harap eden, bitiren” (**FŞ** SF106b/68, SF88b/133; **LM** R248a/3484; **Sİ** R355b/122)

vīrān (< Far.) “yıkık, harap” (**BV** 25/1, 86/3, 364/1, 418/2, 563/3, 659/49; **FK** 56/2, 115/6, 294/3, 317/3, 486/1, 589/1; **GS** 64/4, 103/3, 215/2, 284/4, 327/2, 436/6; **NŞ** 5/1, 145/8, 170/2, 308/4, 407/4; **FŞ** SF100b/88, SF93a/5, SF96a/42, SF51b/23, SF78b/81, SF85b/80; **HE** 11a/864, 14b/1224, 22a/1904, 30a/2683, 33a/2957, 40a/3620; **LM** R220a/566, R234b/2064; **Sİ** R367b/1391, R376a/2279, R386a/3312, R408a/5667, P465b/6573; **SS** R314a/799)

vīrāne (< Far.) “yıkılmış, harap” (**BV** 62/3, 75/4, 86/4, 293/6, 401/5, 528/3; **FK** 24/7, 134/6, 280/5, 305/9, 403/4; **GS** 76/4, 97/4, 129/1, 174/3, 220/1, 362/7; **NŞ** 125/2, 300/3, 428/3, 527/2, 638/7; **FŞ** SF49b/63, SF63b/125; **HE** 37a, 4a/239; **LM** R217a-5, R226a/1184, R235b/2229; **Sİ** R356b/211, R364a/1013, R383b/3061, R409b/5856; **SS** R310a/358, R317b/1177, R323b/1810, R325b/2015)

vīrānetī (< Far.) “yıkılmış, harap olma ile ilgili” (**GS** 452/3, 513/4, 674/3; **NŞ** 267/3, 425/4; **Sİ** R364a/1011; **Sİ** R415a/6425, R417a/6706; **HE** 22a/1930, 40a/3619)

vīrāne-i ġam (< Far. vīrāne + < Far. -i + < Ar. ġam) “gam yıkıntısı” (**GS** 438/6)

vīrānelıḳ (< Far. vīrāne + < Tr. -lıḳ) “yıkılmışlık, harap olma” (**GS** 689/7)

vīrānelik (< Far. vīrāne + < Tr. -lıḳ) “yıkılmışlık, harap olma” (**NŞ** 609/4)

vīrāne-ṭab‘ (< Far. vīrāne + < Ar. ṭab‘) “bozuk tabiatlı” (**FK** 302/6)

vīrānī (< Far.) “yıkık, harap olma ile ilgili” (**GS** 429/1, 728/1)

vīrānlıġ (< Far. vīrān+ < Tr. -lıġ) “yıkılmışlık, harap olma” (**BV** 25/1, 301/1; **FŞ** SF88b/135; **HE** 19a/1649)

vīrānlıḳ (< Far. vīrān+ < Tr. -lıḳ) “yıkılmışlık, harap olma” (**FŞ** SF75a/104, SF88b/133, SF88b/146; **SS** R350a/4631; **BV** 319/1)

yebāb (< Far.) “virane, yıkık, harap” (**FK** 45/2; **GS** 48/7; **NŞ** 520/5; **HE** 33a/2956; **SS** R323b/1799)

yıḳuġ “yıkık, harap” (**FK** 508/5, 573/4; **NŞ** 345/3; **HE** 40a/3610)

yıḳuḳ “yıkık, harap” (**HE** 22a/1904, 32b)

Yıkık, Viran, Harap Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 15 Farsça, 4 Arapça, 15 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Yıkık, Viran, Harap Olma ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Far. + Ar.”, 2

tanesi “Ar. + Tr.”, 8 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 7 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.71. Tezatlık, Kıyas, Denklik, Benzerlik ile İlgili Kavramlar

2.71.1. Kıyaslama ile İlgili Kavramlar

ḳıyās (< Ar.) “karşılaştırma” (**FK** 256/3, 715/1; **FŞ** SF68a/94, SF68b/132, SF72b/34, SF82b/9, SF84a/23; **HE** 12b/1023, 16a/1330, 17b/1486, 30b/2703, 37b/3393; **LM** R226a/1203; **Sİ** R363a/920, R373b/1994, R374b/2114, R383a/2978; **SS** R322a/1604, R322b/1697, R336a/3129, R350b/4676; **BV** 232/1, 255/8, 670/2)

ḳıyāsen (< Ar.) “kıyas olarak, kıyas yoluyla benzeterek” (**NŞ** 230/1)

taṭbīḳ (< Ar.) “karşılaştırma, benzetme, uygulama” (**Sİ** R362b/858)

‘alā haẕe’l-ḳıyās (< Ar.) “bu kıyas üzerine, bu kıyasla” (**NŞ** 230/1)

2.71.2. Azlık-Çokluk

2.71.2.1 Az ve Az Olma ile İlgili Kavramlar

az “az, nadir” (**HE** 27b/2435, 29b/2616, 30a/2669, 30b/2707, 34a/3031; **LM** R215a/63, R221b/744, R235b/2189, R235b/2254; **Sİ** R364a/998, R377a/2374, R390a/3707, R394b/4180; **SS** R308b/236, R317b/1175, R327a/2153, R335a/3018; **FŞ** SF100b/67, SF105b/71, SF95a/84, SF52a/5; **BV** 105/3, 218/6, 220/4, 389/5, 616/4; **FK** 45/7, 114/2, 264/5, 412/5, 561/7, 681/55; **GS** 18/3, 194/7, 340/5, 441/1, 565/6, 617/3; **NŞ** 159/4, 277/1, 344/7, 441/9, 505/8)

azġına “cüzi, azıcık” (**GS** 35/7, 837/1)

azlıġ “azlık, az olma, kıtlık” (**GS** 405/6; **NŞ** 629/7)

azraġ “daha az” (**Sİ** R357a/297)

azraḳ “daha az” (**FŞ** SF88b/153; **HE** 17a/1444, 32a/2858; **LM** R249a/3594; **Sİ** R370b/1666, R373b/1996, R418b/6845; **SS** R312a/567; **BV** 67/1; **FK** 164/7, 343/2)

kemīn (< Far.) “çok az” (**GS** 348/10, 458/4, 496/5, 578/8; **FK** 87/9; **SS** R346a/4171)

nādir (< Ar.) “nadir, az bulunur” (**FK** 689/268, 689/61; **GS** 683/52; **BV** 660/10; **FŞ** SF76b/107, SF80a/39, SF81a/138, SF82a/54, SF89a/27; **HE** 21b/1844; **LM** R231a/1707, R240a/2708; **Sİ** R359a/466, R388b/3567, R395a/4223, R399b/4722; **SS** R313b/762, R322a/1645, R334b/2968)

nādire (< Ar.) “nadir, az bulunur” (**FK** 689/157, 689/226; **GS** 677/5; **HE** 7a/496, 11a/876, 37a/3319, 41b/3779; **LM** R220a/570, R221a/661)

2.71.2.2. Çok ve Çok olma ile İlgili Kavramlar

artaḳraḳ “daha çok” (**BV** 670)

artmaġ “artma, çoğalma, fazlalaşma” (**FK** 719)

artmaḳ “artma, çoğalma, fazlalaşma” (**FK** 438/2)

artuġ “çok, fazla” (**LM** R221b/745; **Sİ** R388a/3521, R395b/4282, R415b/6430, R418b/6877, R422a/7214; **HE** 20b/1779)

artuġraḳ “daha çok, daha fazla” (**FK** 137/5, 814/1; **GS** 36/7, 4b-F2/4, 12b-F2/13; **NŞ** 59/3, 77/3; **BV** 336/3; **FŞ** SF68b/149; **Sİ** R406a/5364, R417a/6691; **SS** R315b/955)

artuḳ “çok, fazla” (**FŞ** SF103b/24, SF105b/73, SF52b/10, SF63b/114; **HE** 16a/1332, 20b/1787, 22a/1925, 41b/3735; **LM** R216a/158, R224a/980, R234a/2021, R237a/2326; **Sİ** R355b/122, R368b/1450, R381b/2818, R391b/3854; **SS** R309b/318, R320a/1416, R331b/2647, R335a/3003, R352a/4847; **GS** 96/2, 137/6, 154/3, 206/7, 641/5, 711/9; **NŞ** 42/3, 103/2, 239/9, 529/2, 623/4, 643/4, 666/3; 30/6, 242/4, 591/2, 622/3, 690/3; **BV** 118/3, 298/2, 575/1, 624/2, 655/6, 698/1, 718/2)

artuḳluḳ “artık olma, çok olma” (**BV** 325/3)

artuḳraḳ “daha çok, daha fazla” (**FŞ** SF105a/15, SF57a/80, SF61a/90, SF94a/109; **FK** 599/1; **GS** 654/8)

artuḳsı “artığı, çoğu” (**BV** 331/7, 451/2; **GS** 63/7; **HE** 30b/2738; **Sİ** R361a/694, R361a/700)

artuḳsılıġ “ziyadelik, fazlalık” (**Sİ** R361a/682)

artuḳsıraḳ “çoğu, artığı” (**FK** 622/3)

asru “çok, fazla” (**FK** 18/2, 122/7, 263/3, 545/4, 642/1, 766/1; **BV** 36/1, 109/1, 533/5, 590/6, 652/7, 715/2; **GS** 52/1, 116/5, 129/11, 227/1, 631/7, 721/1; **NŞ** 46/2, 103/1, 204/9, 300/2, 507/6, 658/32; **FŞ** SF104b/138, SF92a/85, SF52b/53, SF61a/68, SF68a/104; **HE** 1b/12, 11b/931, 18b/1573, 19b/1677, 36b/3290; **LM** R214b/23, R226b/1239, R229a/1499, R239a/2583, R247a/3390; **Sİ** R355b/140, R366a/1195, R378b/2532, R389a/3615; **SS** R311b/554, R315b/946, R325a/1972, R334a/2896, R339b/3507, R351b/4799)

bes (< Far.) “çok fazla, yeterli” (**FŞ** SF46b/33, SF47a/16, SF63a/91, SF68b/152, SF83a/44; **HE** 13a/1054, 14b/1220, 23a/2001, 24b/2145, 33b/3015, 34a/3031; **LM** R215a/50, R226a/1190, R235b/2227, R242a/2897 , R244b/3134; **Sİ** R354b/41, R372a/1863, R382a/2907, R384b/3142, R418b/6840; **SS** R309b/321, R316a/1015,

R329a/2376, R336a/3138, R349b/4544; **FK** 13/4, 114/9, 291/4, 306/2, 499/4, 589/5,; **BV** 32/5, 159/7, 247/5, 300/6, 457/2, 548/1, 748/1; **GS** 10/8, 67/7, 101/8, 131/6, 234/1, 328/2, 339/5; **NŞ** 11/6, 101/2, 204/9, 301/4, 408/1)

besā (< Far.) “nice, çok, hayli” (**FK** 97/2, 105/5; **GS** 106/8, 141/6; **NŞ** 280/3; **FŞ** SF105a/20, SF53a/49)

besī̄ (< Far.) “çok” (**FK** 1/9, 127/7, 296/8, 303/2, 333/6, 483/5; **BV** 135/3, 245/4, 322/8, 431/6, 525/8, 556/2; **GS** 2/2, 11/2, 115/5, 135/7, 209/7, 311/2; **NŞ** 120/7, 222/4, 331/2, 340/8, 417/5, 453/5; **FŞ** SF100a/27, SF92b/130, SF62a/57, SF73b/101; **HE** 3b/185, 12b/1004, 21b/1862, 23b/2032, 28a/2499; **LM** R232b/1892, R235b/2188, R238a/2453, R240a/2676; **Sİ** R354b/18, R371b/1762, R373b/2002, R391a/3801; **SS** R312a/605, R318a/1198, R328b/2305, R335b/3067, R352b/4893)

bisyār (< Far.) “çok” (**BV** 98/1, 98/8, 119/1, 280/2, 297/4, 306/6, 308/2; **FK** 53/8, 174/7, 297/1, 687/5; **GS** 98/2, 108/7, 113/7, 127/5, 313/2, 429/1, 530/4, **NŞ** 87/6, 281/1, 370/3, 435/1, 547/1; **FŞ** SF59b/74, SF67b/22, SF76b/147, SF82b/89, SF99a/178; **LM** R234a/2060; **Sİ** R359a/464; **SS** R322b/1680)

bisyār bisyār (< Far.) “çok çok” (**FŞ** SF76a/79)

bī̇ş (< Far.) “artık, çok, fazla” (**GS** 232/1, 683/130; **NŞ** 592/6; **FK** 43/4, 167/7, 689/294; **HE** 19a/1637; **LM** R224b/1053, R233b/1985, R246b-36; **Sİ** R355b/109, R378a/2443, R387b/3470, R417a/6701; **SS** R306b/33, R353a/4945)

çoḫ “çok” (**NŞ** 111/7; **FK** 114/1, 204/8)

çoḳ “çok” (**LM** R238a/2480)

çoḳ çoḳ “çok çok” (**Sİ** R418b/6833)

efzāyiş (< Far.) “artma, çoğalma” (**SS** R341b/3690)

efzūn (< Far.) “çok, fazla, bol” (**FK** 34/1, 130/1, 162/4, 327/8, 415/1, 633/3, 684/19; **GS** 49/9, 109/8, 302/6, 362/1, 453/5, 511/5; **NŞ** 91/6, 128/2, 310/4, 333/2, 502/5, 613/1, 613/4; **BV** 24/3, 24/3, 86/6, 157/2, 213/4, 341/1, 390/35; **FŞ** SF101b/18, SF93b/83, SF52b/9, SF64a/69, SF67a/76, SF87b/75; **HE** 2a/53, 19b/1684, 33a/2975; **LM** R222a/769, R225a/1111, R231b/1770, R237b/2395, R247b/3444; **Sİ** R368b/1477, R380a/2699; **SS** R317b/1163, R326b/2130, R334b/2979, R335b/3051, R350b/4676)

efzūnlıġ (< Far. efzūn + < Tr. -lıġ) “çokluk, artıklık” (**BV** 380/6)

efzūnluġ (< Far. efzūn + < Tr. -luġ) “çokluk, artıklık” (**GS** 443/2)

efzūnraḳ (< Far. efzūn + < Tr. -raḳ) “daha çok, daha fazla, daha bol” (**FK** 209/1, 421/6; **BV** 308/5)

ez-bes (< Far.) “çoktan, az çok” (**FK** 436/4; **LM** R230a/1597; R248b/3572)

fażla (< Ar.) “artık, ziyade, çok” (**HE** 12a/956; **NŞ** 40/5)

ferāvān (< Far.) “çok, fazla” (**GS** 289/7; **BV** 388/2, 393/5, 518/6, 608/6; 312/2)

firāvān (< Far.) “çok, fazla” (**FK** 136/1, 360/1, 456/4; **GS** 419/1, 678/4; **NŞ** 287/6; **BV** 393/5, 388/2, 518/6, 608/6; **HE** 2b/127, 16a/1322, 19b/1677; **Sİ** R397a/4446)

füzūn (< Far.) “çok, fazla” (**FK** 171/6, 223/6, 400/3, 461/1, 633/3; **GS** 40/1, 307/2, 316/5, 435/2, 638/3; **NŞ** 8/2, 197/1, 339/3, 389/4, 440/1, 566/4, 624/4, 675/1; **BV** 78/2, 426/1, 639/1; **FŞ** SF107a/112, SF60a/98, SF64a/49, SF77a/8; **HE** 16b/1370, 20a/1730, 24a/2102, 28a/2465, 36a/3244; **LM** R215b/102, R216a/175, R226b/1305; **Sİ** R355a/95, R373a/1929, R375a/2157, R392b/3963; **SS** R320a/1428, R335a/3028, R335a/3042, R342b/3795)

füzūnraḳ (< Far. füzūn + < Tr. -raḳ) “daha çok, daha fazla” (**FK** 297/5; **NŞ** 318/1; **FŞ** SF53a/74, SF59b/47, SF62b/11, SF73a/76, SF76a/96; **HE** 20a/1697; **LM** R217a/257, R221b/736, R226a/1208, R228b/1466; **Sİ** R364b/1044, R368a/1419, R405b/5321; **SS** R320a/1416, R337a/3209)

hezāre (< Far.) “pek çok” (**BV** 526/6)

keṣāfet (< Ar.) “sıklık, çokluk” (**FŞ** SF64a/27; **LM** R214b/38, R227b/1345; **GS** 4/4; **NŞ** 701/2; **BV** 7/7, 252/3; **Sİ** R355a/79)

keṣīr (< Ar.) “çok, çok olan” (**GS** 683/98; **Sİ** R392a/3944, R420b/7081; **SS** R351a/4729)

key “çok” (**FŞ** SF65b/59, SF74a/24, SF75b/12, SF86b/49, SF89a/27, SF99b/201; **Sİ** R368b/1449, R406b/5448; **SS** R352b/4879; **GS** 438/3, 600/7, 621/4; **BV** 679, 689)

köp “çok fazla, pek çok” (**HE** 2a/82, 9b/739, 17a/1442, 24b/2141, 27b/2421, 33b/3014, 44a/3987; **FŞ** SF45b/7, SF54a/51, SF57b/95, SF69a/29, SF75a/123, SF95a/84; **LM** R215a/64, R222b/846, R224b/1050, R232b/1885; **Sİ** R358a/380, R371a/1721, R374b/2120, R383b/3043; **SS** R308b/236, R316a/1017, R326b/2117, R335a/3018, R349a/4488; **FK** 20/9, 102/9, 296/3, 300/2, 429/5, 590/1; **GS** 4b-F2/14, 18/3, 100/3, 206/5, 300/7; **NŞ** 9/2, 103/4, 204/6, 302/2, 402/5, 507/8; **BV** 8/11, 70/7, 191/6, 209/3, 301/4, 401/8)

köplük “çokluk” (**BV** 322/9)

köpreg “daha çok, daha fazla” (**FŞ** SF63b/20; **HE** 15b/1312)

köprek “daha çok, daha fazla” (**FK** 13/6, 141/1, 185/6, 462/2, 579/5, 688/42; **GS** 5b-F2/11, 12/9, 144/5, 302/6, 389/4, 434/3; **NŞ** 105/5, 128/1, 202/5323/9, 446/2, 455/4, 589/4; **BV** 98/6, 325/9, 328/5, 386/3, 389/5, 432/6; **FŞ** SF45b/5, SF58b/91, SF61a/50, SF70b/23, SF81a/122; **HE** 10a/777, 15b/1306, 15b/1319, 22b/1977, 30a/2648; **LM** R220a/595, R240a/2760, R243a/2970, **Sİ** R356a/150, R361b/733, R366a/1211, R366a/1212; **SS** R312a/564, R346b/4261, R351b/4775)

müfriṭ (< Ar.) “aşırı, çok fazla” (**FK** 71/4, 159/2, 282/4, 341/7, 432/2, 722/1; **NŞ** 219/4, 232/5, 311/6, 423/7, 510/3; **BV** 60/7, 290/2, 369/1; **FŞ** SF58a/36, SF64b/111, SF70b/38; **HE** 18b/1576; **Sİ** R367a/1298, R381b/2815, R390a/3726, R400a-53)

nā-ma‘dūd (Far. nā + < Ar. ma‘dūd) “sayısız, çok” (**FK** 23/5; **GS** 555/5)

öküş “çok, fazla” (**FŞ** SF46a/47, SF46b/12, SF48a/66, SF92a/80; **Sİ** R355b/134, R373a/1913, R374b/2123, R387b/3437, R408b/5728; **NŞ** 14/5, 89/2, 112/9; **BV** 570/2)

ṭūlā (< Ar.) “daha, çok, pek çok” (**NŞ** 2/5)

ügüş “çok, fazla” (**GS** 10a-F2/1, 432/3, 592/3, 667/7, 683/109)

üküş “çok, fazla” (**BV** 570/9, 747/1; **FK** 30/1, 32/5, 264/5, 625/7; **GS** 51/4, 194/5; **HE** 13a/1064, 22a/1890, 40a/3627, 41a/3692, 43b/3953; **LM** R227b/1341, R239b/2620; **SS** R307a/68, R309a/276, R311b/535, R313b/721, R320b/1490)

ziyād (< Ar.) “çokluk, fazlalık” (**BV** 147/5; **LM** R230b/1665; **Sİ** R378a/2463; **SS** R335a/2992, R353a/4978)

ziyāde (< Ar.) “artma, çoğalma, fazla” (**BV** 147/5; **FK** 79/6; **FŞ** SF55b/60, SF72a/71, SF82a/43, SF85b/45, SF105a/7; **LM** R226b/1302, R230a/1641, R230b/1663, R240a/2665, R240a/2738; **SS** R330a/2479, R335b/3089, R344b/4054, R352a/4838, R352b/4880)

ziyādet (< Ar.) “artma, çoğalma” (**FK** 79/6, 190/5; **LM** R224b/1025, R231a/1714, R231a/1752)

2.71.3. Büyüklük-Küçüklük

2.71.3.1. Küçük ve Küçüklük ile İlgili Kavramlar

asġar (< Ar.) “en küçüğü” (**HE** 35b/3179; **FŞ** SF47b/22)

kiçigrek “daha küçük” (**FK** 425/5)

kiçik “küçük, ufak” (**FŞ** SF100b/91, SF105a/13, SF99a/135, SF48b/55, SF60a/109; **HE** 16b/1379, 19b, 20b/1774, 31a/2754, 31a/2757; **LM** R220b/651; **Sİ** R357b/348,

R371a/1753, R377a/2358, R377a/2360; **SS** R320b/1451; **GS** 60/5, 377/4, 674/7, 709; **NŞ** 331/7; **BV** 56/6, 329/1, 598/5, 715/2)

kiçiklig "küçüklük" (**BV** 715)

kiçiklik "küçüklük" (**HE** 20a/1744)

kiçikrek "daha küçük" (**FŞ** SF48b/54, SF60a/131, SF71b/49; **HE** 20b/1775; **GS** 254/5)

ṣıġār (< Ar.) "küçük" (**HE** 14a/1160)

ṣuġrā (< Ar.) "pek küçük" (**FŞ** SF49a/15; **LM** R216a/153)

2.71.3.2. Büyük-Büyüklük ile İlgili Kavramlar

'ālī (< Ar.) "yüksek, yüce, ulu" (**BV** 52/6, 149/2, 632/5; **FK** 11/8, 276/4, 280/3, 317/6, 689/148, 689/9; **GS** 6b-F2/2, 8b-F2/21, 25/8, 202/10, 579/2, 695/3; **FŞ** SF101a/151, SF106a/1, SF52a/32, SF54b/37, SF64b/77, SF80b/73; **LM** R217a/430, R241b/2799, R248b/3567; **SS** R311b/527, R317b/1165, R329b/2440, R335b/3076, R353a/4969; **HE** 6b/473, 8b/644, 29b/2629, 42a/3785; **Sİ** R363a-12, R376a/2269, R385a-37, R389a/3605, R399b/4687)

'ālī-cāh (< Ar. 'ālī +< Far. cāh) "rütbesi yüce, yüksek rütbeli" (**FK** 83/1; **BV** 149/2)

'ālī-cenāb (< Far.) yüce yaratılışlı, soylu" (**GS** 550/7; **NŞ** 520/7; **HE** 14a/1155)

'ālī-esās (< Ar.) "esaslı, dayanaklı, yüksek esaslı" (**BV** 232/3; **HE** 12a/949, 39b/3564; **Sİ** R359a/476, R373a/1931, R397b/4510, R399a/4643)

'ālī-güher (< Ar. 'ālī +< Far. güher) "mayası yüce olan" (**FŞ** SF68a/70)

'ālī-himmet (< Ar.) "himmeti yüksek olan" (**GS** 8b-F2/19)

'ālī-ḳadr (< Ar.) "derecesi ve rütbesi yüksek, yüce" (**BV** 259/9)

'ālī-maḳām (< Ar.) "makamı yüksek" (**Sİ** R366a/1187, R390b/3766, R393a/4027, R402b/5032, R421a/7124)

'ālī-miḳdār (< Ar.) "yüksek değerli" (**GS** 7b-F2/5, 768/1)

'ālī-nihād (< Ar. 'ālī + < Far. nihād) "yüce yaratılışlı, huylu" (**Sİ** R393a/4023)

'ālī-nijād (< Ar.) "yüksek soylu" (**Sİ** R370a/1637)

'ālī-ṣıfat (< Ar.) "yüce özellik" (**HE** 3b/177; **Sİ** R375a/2148, R405b/5318, R407a/5496)

'ālī-şān (< A. 'ālī + < F. şān) "şan ve şerefi büyük olan" (**GS** 71/7, 709; **NŞ** 5/9; **FK** 689/239; **BV** 227/6; **FŞ** SF68a/62, SF78a/53)

'aẓamet (< Ar.) "büyüklük, ululuk" (**HE** 3a, 3a/168; **SS** R307a/77)

'aẓīm (< Ar.) "büyük, ulu" (**LM** R228a/1387; **LM** R227b/1364, R240a/2669; **HE** 5a/313; **Sİ** R365a-16, R383a/3007, R396b/4413; **SS** R307b/96; **FK** 11/4)

‘iẓām (< Ar.) “büyükler” (**Sİ** R402a/4965)

‘ulūv (< Ar.) “yükseklik, büyüklük, yücelik” (**FŞ** SF52b/7, SF98a/42)

‘ulūv-ı ḳadr (< Ar. ‘ulūvv + < Far.-i+ < Ar. ḳadr) “yüce şerefli, değerli” (**FŞ** SF98a/42)

‘ulüvv (< Ar.) “yükseklik, büyüklük, yücelik” (**GS** 695/3; **SS** R333b/2861; **Sİ** R401a/4840)

‘ulüvv- himmet (< Ar.) “gayretin, himmetin büyük olması” (**SS** R333b/2861)

‘ulvī (< Ar.) “yüksek, yüce” (**HE** 11a/862, 5b/389)

‘ulvī-maḳām (< Ar. ‘ulvī + < Ar. maḳām) “yüce makam, yer” (**HE** 5b/389)

‘ulvī-nijād (< Ar. ‘ulvī + < Far. nijāh) “yüce soy, nesil” (**HE** 5a/324, 11b/939)

‘ulyā (< Ar.) “pek, yüce” (**Sİ** R403a/5059; **SS** R352b/4873)

‘uzmā (< Ar.) “çok büyük, çok iri; yüce” (**SS** R313b/742)

a‘lā (< Ar.) “yücelik, büyüklük” (**GS** 123/6, 301/4, 351/4, 677/5; **NŞ** 2/1, 93/2, 222/1; **HE** 9b/734, 17b/1476, 22a/1909, 37b/3375, 37b/3397, 40b/3653; **FŞ** SF51b/17, SF71b/18, SF82a/53; **LM** R215b/141, R217a/408; **Sİ** R356b/245, R400a/4762, R405a/5284; **SS** R308a/151)

a‘ẓam (< Ar.) “ulu, büyük” (**GS** 156/9, 678/1, 685/1; **FŞ** SF48b/10, SF96a/32; **HE** 9b/736, 13b/1109, 39b/3588; **LM** R216a/154, R217a/327, R217a/405, R248b/3548; **Sİ** R357a/279, R361a/674, R386a/3291, R404a/5190, R418b/6860; **SS** R352a/4811; **NŞ** 597/2; **FK** 325/2, 425/5, 662/2, 689/308; **BV** 319/4; **SS** R308a/169, R308a/170, R308b/225)

a‘ẓamī (< Ar.) “ulu, büyük olma ile ilgili” (**HE** 39a/3539)

a‘ẓamlıḳ (< Ar. a‘ẓam + < Tr. -lıḳ) “büyüklük” (**FK** 662/3)

aẓīm (< Ar.) “büyük” (**LM** R221a/679)

bānraḳ (< Far. bān +< Tr. -raḳ) “daha büyük, daha iri” (**GS** 605/1)

biyik “büyük” (**FŞ** SF47b/32, SF47b/36, SF55b/51, SF70b/66; **HE** 3b/182, 14a/1143, 15b/1303, 29b/2630, 30b/2705; **LM** R215a/77, R225a/1101, R229b/1546, R247a/3379; **Sİ** R354b/3, R371a/1753, R378a/2474, R390a/3697, R402a/4981, R420b/7064; **SS** R315a/877, R327a/2151, R334a/2934, R338a/3339; **BV** 201/6, 217/2, 360/4, 414/6, 522/6; **FK** 15/7, 341/6, 344/1, 514/5, 667/3, 688/53, 689/9; **GS** 81/3, 92/5, 147/6, 207/8, 261/6, 270/2; **NŞ** 83/8, 198/6, 283/4, 324/5, 408/6, 506/4)

biyiklik “büyüklük” (**FŞ** SF50b/19, SF67b/21, SF78a/48, SF87b/69; **HE** 16a/1334; **SS** R314a/793)

biyikrek “daha büyük” (**FŞ** SF50a/13, SF57a/86, SF76a/89, SF86b/91; **HE** 24b/2142; **Sİ** R357b/343, R365b/1149, R366a/1224, R384b/3127, R399a/4675; **BV** 602/6)

biyikrik “daha büyük” (**SS** R309b/336)

büyük “büyük” (**LM** R215a/77)

ceberūt (< Ar.) “aşırı büyüklük” (**HE** 3a, 3a/168; **SS** R307a/78)

cel (< Ar.) “büyük, ulu” (**BV** 384/1)

cong “büyük” (**GS** 377/4)

irig “iri, büyük” (**FK** 341/7, 344/6, 582/3; **FŞ** SF92b/136; **Sİ** R371a/1709, R380a/2697, R393b/4058, R418b/6854)

iriglik “irilik, büyüklük” (**FK** 610/7; **LM** R237a/2331; **Sİ** R366b/1251, R380a/2697, R418b/6854, R418b/6855)

irigrek “daha iri, daha büyük” (**Sİ** R372b/1875)

irik “iri, büyük” (**GS** 160/6, 177/8, 454/3; **NŞ** 331/2; **BV** 107/5, 327/9, 329/5; **Sİ** R418b/6876, R418b-86)

iriklik “irilik, büyüklük” (**GS** 342/9)

kūh-ten (< Far.) “iriyarı, gösterişli, dağ gibi olan kimse” (**HE** 34a/3032; **Sİ** R398b/4580)

kūh-tenlik (< Far. kūh-ten + < Tr. -lik) “iriyarı, gösterişli, dağ gibi olan kimse” (**FŞ** SF82a/56)

kübrā (< Ar.) “pek büyük olan” (**FŞ** SF49a/14, SF49a/15, SF68a/62; **HE** 6b/479, 9b/735, 9b/754; **LM** R216a/156; **GS** 348/2; **SS** R313b/742)

mūcib-i şevket (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. şevket) “büyüklük, heybetli olma sebebi” (**Sİ** R405b/5324)

şevket (< Ar.) “büyüklük, ululuk” (**BV** 281/7, 660/47; **FK** 260/2, 363/6, 679/5, 689/398; **GS** 73/8, 641/1; **NŞ** 458/9, 514/10, 639/2; **FŞ** SF107a/91, SF89a/45, SF95a/68, SF48b/58, SF76a/96, SF83b/95; **HE** 16a/1332; **LM** R226b/1265; **Sİ** R357b/313, R364b/1061, R375b/2201, R386b/3334, R393b/4083, R405b/5324, R418a/6788; **SS** R332a/2696, R332b/2770, R338a/3331)

şikūh (< Far.) “büyüklük, ululuk” (**GS** 641/1; **SS** R339b/3491)

zaḫāmet (< Ar.) “iri, büyük hacimli” (**HE** 28b/2525; **Sİ** R382b/2934)

2.71.4. Güzellik-Çirkinlik

2.71.4.1. Güzellik ile İlgili Kavramlar

‘ayn-ı leṭāfet (< Ar. ‘ayn + < Far. -ı + < Ar. leṭāfet) “güzelliğin kendisi, kaynağı” (**FŞ** SF79b/50)

aḥsen (< Ar.) “pek güzel” (**FK** 689/371; **GS** 503/1, 677/5; **NŞ** 589/6, 653/11; **FŞ** SF59b/59, SF80b/63, SF85b/46; **HE** 3a/130, 44a/3982; **LM** R217a/370)

aḥsene’t-taḳvīm (< Ar.) “en iyi, en güzel kıvamda; insan” (**BV** 657/6)

aḥsen-i taḳvīm (< Ar. aḥsen + < Far. -i + < Ar. taḳvīm) “en iyi kıvamda, en güzel ölçüde” (**FK** 686/6; **HE** 3a/130)

ān (< Far.) “güzellik, alım, cazibe” (BV 563/1)

berḳ-ı cemāl (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzel yüzün şimşek gibi parlaklığı” (**BV** 616/3)

berḳ-ı ḥüsn (< Ar. berḳ + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik şimşeği” (**GS** 305/2; **SS** R307a/71)

berḳ-i ḥüsn (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik şimşeği” (**NŞ** 514/2)

bostān-ı āfet (< Far. bostān + < Far. -ı + < Ar. āfet) “güzellik bahçesi” (**NŞ** 603/4)

būstān-ı ḥüsn (< Far. būstān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik bahçesi” (**GS** 61/6)

cān-sitān (< Far.) “can alıcı, güzel” (**SS** R347b/4361, R352b/4900; **FK** 507/3; **NŞ** 294/3)

cemāl-ı ‘ālem-ārā (< Ar. cemāl + < Far. -ı + < Ar. ‘ālem + < Far. ārā) “dünyayı süsleyen güzellik” (**FŞ** SF76b/124)

cemāl-ı cān-fezāy (< Ar. cemāl + < Far. -ı + < Far. cān-fezāy) “cana can katan güzellik” (**FŞ** SF87a/97)

cemāl-i bedī‘ (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. bedī‘) “eşsiz güzellik” (**FK** 306/1)

cemāl-i ṣabīḥ (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ṣabīḥ) “latif güzellik” (**GS** 105/2)

cemāl-i ẓāhir (< Ar. cemāl + < Far. -i + < Ar. ẓāhir) “görünen, meydana çıkan güzellik” (**NŞ** 113/7)

cemī‘-i yaḫşı (< Ar. cemī‘ + < Far. -i + < Tr. yaḫşı) “bütün, cümle güzeller” (**NŞ** 47/7)

cemīl (< Ar.) “güzel” (**HE** 4a/238, 4b/279, 25a/2207; **BV** 268/1, 655/6, 657/5; **FK** 389/1, 686/5; **NŞ** 2/2, 379/1, 576/1, 522/8, 684/1)

cevdet (< Ar.) “güzellik” (**BV** 660/35)

cevher-i ḥüsn (< Ar. cevher + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik cevheri” (**NŞ** 515/2; **SS** R309b/342)

cilve-i ḥüsn (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik edası” (**BV** 121/2; **GS** 37/5, 48/7; **NŞ** 12/6, 64/6, 592/2; **HE** 2b/117, 5a/323, 2b/115)

cilve-yi ḥüsn (< Ar. cilve + < Far. -yi + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin tecelli etmesi” (**SS** R311a/471)

cilve-yi ḥüsn-i cān-fizā (< Ar. cilve + < Far. -yi + < Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Far. cān-fizā) “cana can katan, gönle ferahlık veren güzelliğin tecelli etmesi” (**SS** R317b/1140)

çerāġ-ı ḥüsn (< Far. çerāġ + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin ışığı” (**GS** 220/3; **NŞ** 79/3)

çüşt (< Far.) “güzel” (**FŞ** SF53b/8; **GS** 692/1)

çüştraḳ (< Far. çüşt + < Tr. -raḳ) “daha güzel” (**LM** R235a/2133)

deryā-yı melāḥat (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. melāḥat) “güzellik denizi; *mec.* sevgilinin yüzü” (**LM** R233a/1909)

deşt-i melāḥat (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. melāḥat) “güzellik çölü; *mec.* sevgilinin güzel yüzü” (**HE** 9b/748)

devlet-i ḥüsn (< Ar. devlet + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik ülkesi, güzellik saltanatı” (**BV** 344/8)

dībāce-i ḥüsn (< Ar. dībāce + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin başlangıcı” (**GS** 3/1)

dil-berlıġ (< Far. dil-ber + < Tr. -lıġ) “güzellik” (**FK** 583/2)

dīvān-ı ḥüsn (< Ar. dīvān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik meclisi” (**BV** 293/3)

ecmel (< Ar.) “en güzel, yakışıklı” (**FŞ** SF85b/54)

emlaḥ (< Ar.) “son derece güzel” (**GS** 105/1)

ene emlaḥ (< Ar.) “ben en güzelim” (**GS** 3a-F2/5/6)

enver (< Ar.) “çok güzel, çok nurlu” (**FK** 110/5, 111/6; **GS** 5a-F2/20, 33/1; **NŞ** 189/4, 329/6, 477/4, 487/2; **FŞ** SF67b/24, SF68b/118; **HE** 25b, 25b/2233; **LM** R215b/120, R216b/196, R219a/465, R220b/620, R231b/1784; **SS** R308a/189, R332b/2763)

enverveş (< Ar. enver + < Far. veş) “çok güzel, çok nurlu gibi” (**SS** R326b/2098)

evc-i ḥüsn (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin en yüksek noktası” (**BV** 245/1)

evc-i melāḥat (< Ar. evc + < Far. -i + < Ar. melāḥat) “güzelliğin en yüksek noktası” ((**FK** 201/1)

firih (< Far.) “çok, fazla, güzel, hoş” (**FK** 555/4; **Sİ** R388a/3507)

ġırra-i ḥüsn (< Ar. ġırra + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin mağruru” (**NŞ** 258/6)

ġırre-i ḥüsn (< Ar. ġırre + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin mağruru” (**NŞ** 658/52)

görk “güzellik” (**GS** 311/7)

gülbün-i ḥüsn (< Far. gülbün + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin gül fidanı” (**GS** 2b-F2/12)

gülşen-i ḥüsn (< Far. gülşen + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin gül bahçesi” (**FK** 268/1; **GS** 666/3; **NŞ** 47/1, 586/5)

gül-zār- cemāl (< Far. gül-zār + < Ar. cemāl) “güzelliğin gül bahçesi” (**FK** 57/1; **NŞ** 228/2)

gül-zār-ı ḥüsn (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin gül bahçesi” (**FK** 404/3)

güşādī (< Far.) “güzellik, hoşluk” (**FK** 601/7; **NŞ** 118/1; **BV** 102/7; **FŞ** SF101b/14)

ḥabbeẕā (< Ar.) “ne sevimli, ne güzel manasında takdir edatı” (**GS** 135/5)

ḥasen (< Ar.) “güzel, iyi” (**FK** 634/11, 689/76; **Sİ** R389a/3588)

ḫeş (< Far.) “güzel, iyi” (**LM** R245b/3219)

ḫırmen-i ḥüsn (< Far. ḫırmen + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik harmanı” (**NŞ** 452/2)

ḫōş (< Far.) “güzel, iyi” (**FŞ** SF49b/35, SF55a/3, SF64b/114, SF69b/73, SF75b/39; **Sİ** R363b/950, P465a/6562, R420b/7083; **Sİ** R384a/3096, R385b/3248; **BV** 113/6)

ḫoş (< Far.) “güzel, iyi” (**FK** 10/7, 124/6, 277/6, 309/6, 439/4, 598/8; **GS** 1/3, 8/9, 117/6, 139/8, 202/7, 308/6, 407/2; **NŞ** 21/1, 104/6, 204/7, 351/8, 406/7, 526/8; **BV** 8/10, 67/6, 104/2, 202/7, 304/7, 325/5, 398/2; **HE** 2b/110, 8a/597, 14a/1153, 22a/1892, 23a/2001, 34a/3070, 36b/3304; **LM** R226a/1196, R231b/1781, R232b/1892, R237a/2372, R242a/2880; **Sİ** R367a/1332, R377b/2429, R384b/3132)

ḫoşā (< Far.) “ne güzel, ne hoş” (**FK** 61/8, 137/6, 275/10, 420/4, 562/6; **GS** 10/7, 42/6, 254/8, 574/5, 577/5; **NŞ** 36/4, 270/4, 308/6, 394/2, 347/2, 480/6; **BV** 295/7, 615/5, 652/2; **Sİ** R372a/1831, R387b/3471)

ḫōşā (< Far.) “ne güzel, ne hoş” (**Sİ** R388a/3524, R400a/4744, R400b/4813)

ḫōşluḳ (< Far. ḫoş + < Tr. -luḳ) “hoşluk, iyilik, güzellik” (**FŞ** SF105a/171; **Sİ** R388b/3534)

ḫoşluḳ (< Far. ḫoş + < Tr. -luḳ) “hoşluk, iyilik, güzellik” (**GS** 808/1; **NŞ** 380/7; **Sİ** R409a-69)

ḫoş-nümā (< Far.) “güzel görünen” (**FK** 296/3, 584/6)

ḫoşraġ (< Far. ḫoş + < Tr. -raġ) “daha güzel, daha iyi” (**NŞ** 587/6, 590/8)

ḫōşraḳ (< Far. ḫoş + < Tr. -raḳ) “daha güzel, daha iyi” (**FŞ** SF64b/111, SF83b/102, SF96a/47; **Sİ** R409b/5857)

ḫoşraḳ (< Far. ḫoş + < Tr. -raḳ) “daha güzel, daha iyi” (**HE** 22a/1911, 28a/2492, 30b/2741; **LM** R232b/1898, R237b/2385, R248a/3489; **Sİ** R381b/2825; **FK** 236/6, 249/6, 464/2,

542/3, 629/2; **GS** 441/2 584/7; **NŞ** 48/3, 117/3, 317/6, 321/5, 397/6, 549/6, 553/6; **BV** 398/4, 403/8, 417/7)

ḫoşrāḳ (< Far. ḫoş + < Tr. -raḳ) “daha güzel, daha iyi” (**NŞ** 509/5)

ḫūb (< Far.) “güzel, hoş, iyi” (**FK** 1/6, 121/8, 257/1, 309/6, 459/6, 561/5; **GS** 24/6, 52/1, 120/1, 226/3, 379/5, 396/2; **NŞ** 34/3, 100/6, 211/1, 240/1, 303/5, 528/2; **BV** 40/1, 48/1/7, 274/7, 284/2, 285/6, 376/1, 588/8; **FŞ** SF49a/2, SF51a/101, SF62a/68, SF85b/66, SF102b/77; **HE** 8a/596, 16a/1357, 20b/1779, 25a/2174, 30a/2653; **LM** R217a/362, R222a/787, R226b/1245, R235b/2266; **Sİ** R359b/542, R372b/1881, R384b/3161, R404a/5170; **SS** R309b/308, R318b/1244, R334b/2952, R351b/4753)

ḫūbī (< Far.) “güzellik, hoşluk, iyilik ile ilgili” (**SS** R309b/350; **BV** 109/3, 213/6, 245/3)

ḫūblıḳ (< Far. ḫūb + < Tr. -lıḳ) “güzellik” (**SS** R344b/4023)

ḫūbluġ (< Far. ḫūb + < Tr. - luġ) “güzellik” (**FK** 410/2, 480/5, 483/5, 719/1; **GS** 124/2; **NŞ** 315/5, 325/4, 395/2, 561/6, 663/2; **Sİ** R388a/3490)

ḫūbluḳ (< Far. ḫūb + < Tr. - luġ) “güzellik” (**FK** 52/5; **NŞ** 238/3; **BV** 374/6, 563/2, 649/3; **Sİ** R354b/16, R398b/4627)

ḫūbraḳ (< Far. ḫūb + < Tr. -raḳ) “daha güzel, daha hoş” (**HE** 30b/2724; **BV** 317/1)

ḫūbrāḳ (< Far. ḫūb + < Tr. -raḳ) “daha güzel, daha hoş” (**NŞ** 315/1, 707/3)

ḥüs(ü)n (< Ar.) “güzel, güzellik” (**FK** 12/2, 115/4, 240/6, 302/6, 459/4, 599/5, 664/1; **GS** 2/1, 103/1, 206/5, 305/2, 404/6, 508/7, 602/3, 817/1; **NŞ** 1/3, 103/5, 206/2, 305/5, 421/5, 502/5; **BV** 4/3, 71/5, 182/6, 298/5, 375/5, 406/1; **FŞ** SF46a/10, SF46a/39, SF57b/2, SF60b/20, SF72b/40; **HE** 2a/74, 7b/559, 24a/2102, 24b/2139, 34a/3070, 35b/3192; **LM** R214b/7, R222a/769, R236b/2299, R245a/3203, R246b/3370; **Sİ** R354b/18, R364b/1038, R398b/4614, R402b/5020, R420a/6992; **SS** R307a/56, R317b/1140, R331b/2634, R342b/3841, R345a/4068)

ḥüsnī (< Ar. ḥüsn + < Far. ī) “güzellikle ilgili” (**HE** 29b/2609)

ḥüsn-i ẓāhir (< Ar. ḥüsn + < Far. -i + < Ar. ẓāhir) “zahir olan güzellik” (**BV** 150/6)

jāle-i āfet (< Far. jāle + < Far. -i + < Ar. āfet) “güzelin jalesi” (**FK** 272/2)

ḳaḥṭ-ı ḥüsn (< Ar. ḳaḥṭ + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin kıtlığı” (**NŞ** 96/7)

kān-ı melāḥat (< Far. kān + < Far. -ı + < Ar. melāḥat) “güzellik kaynağı” (**FK** 190/2, 300/1, 466/1; **FŞ** SF105a/8)

kemāl-i ḥüsn (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik mükemmelliği” (**FK** 672/4; **GS** 358/5)

kemāl-i melāḥat (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. melāḥat) “güzellikte olgunluk” (**BV** 101/3)

kemāl-i ṣabāḥat (< Ar. kemāl + < Far. -i + < Ar. ṣabāḥat) “güzellik mükemmelliği” (**GS** 105/2)

kişver-i ḥüsn (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik ülkesi” (**BV** 393/3, 659/48; **FK** 315/3; **LM** R236b/2299)

körk “güzellik” (**HE** 20a/1718; **LM** R217a/446)

lem‘a-i ḥüsn (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin parıltısı” (**BV** 625/4; **FK** 275/4)

lem‘a-yı melāḥat (< Ar. lem‘a + < Far. -yı + < Ar. melāḥat) “güzelliğin parıltısı” (**LM** R220b/657)

maġrūr-ı ḥüsn (< Ar. maġrūr + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik gururu” (**GS** 238/8)

maḥāsin (< Ar.) “güzellikler” (**Sİ** R375b/2197, R375b/2198; **FK** 641/6)

maẓhar-ı sırr-ı cemālī (< Ar. maẓhar + < Far. -ı + < Ar. sırr + < Far. -ı + < Ar. cemālī) “güzellik sırrına erişmiş” (**FŞ** SF59a/21)

meḥāsin (< Ar.) “güzellikler” (**NŞ** 470/7; **GS** 380/7)

melāḥatlıġ (< Ar. melāḥat + < Tr. -lıġ) “güzellik” (**FK** 109/4)

melāḥat-şīvelıġ (< Ar. melāḥat + < Far. şīve + < Tr. -lıġ) “güzel edalı” (**FK** 658/6)

melāḥat-şīvelig (< Ar. melāḥat + < Far. şīve + < Tr. -lig) “güzel edalı” (**FK** 215/1)

mesned-i ḥüsn (< Ar. mesned + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik makamı” (**NŞ** 653/1)

mir’āt-ı ḥüsn (< Ar. mir’āt + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik aynası” (**BV** 380/2; **FK** 23/1)

miṣāl-i ḥüsn (< Ar. miṣāl + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik örneği” (**GS** 673/2)

naḫl-i melāḥat (< Ar. naḫl + < Far. -i + < Ar. melāḥat) “güzellik fidanı” (**BV** 589/4)

nefīs (< Ar.) “güzel, beğenilen” (**FK** 425/7, 689/247, 689/258; **GS** 236/1; **FŞ** SF51b/10; **HE** 14b/1196, 18b/1573, 32a/2847, 37b/3365; **Sİ** R378a/2452, R383b/3028)

nesīm-i ḥüsn (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ḥüsn) “güzellik esintisi, rüzgârı” (**FK** 234/6)

nīk (< Far.) “iyi, güzel” (**NŞ** 507/9)

nūr-ı ḥüsn (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik nuru” (**Sİ** R355a/88)

ra‘nā (< Ar.) “güzel, hoş” (**FŞ** SF47b/2, SF52b/26, SF58a/55, SF79b/55, SF89b/56; **HE** 12b/1025, 31b/2800, 31b/2811, 34a/3064, 36a/3213; **LM** R242b/2943, R245a/3192; **Sİ** R388a/3525, R420b/7047; **SS** R316b/1056, R318a/1223, R318b/1256, R319a/1306,

R333a/2824; **GS** 2/5, 8/2, 110/2, 178/6, 200/4, 255/2, 376/6; **NŞ** 24/1¸55/1, 222/6, 315/2, 347/1, 423/4, 503/6, 601/7; **FK** 12/1, 114/5, 271/6, 310/2, 442/5, 591/4, 658/5, 784/1; **BV** 36/1, 88/3, 116/6, 270/1, 533/4, 660/13)

ra‘nālıġ (< Ar. ra‘nā + < Tr. -lıġ) “güzellik, hoşluk” (**HE** 31b/2803; **LM** R220b/616; **Sİ** R388a/3489; **GS** 221/3; **NŞ** 469/6, 568/6; **FK** 83/4, 143/2, 201/2; **BV** 36/3)

ra‘nālıḳ (< Ar. ra‘nā + < Tr. -lıḳ) “güzellik, hoşluk” (**HE** 35a/3147; **GS** 676/1, 721/1; **NŞ** 316/1, 316/2; **BV** 355/1, 694/1)

ṣabīḥ (< Ar.) “güzel, latif, şirin” (**BV** 101/6; **GS** 105/2; **NŞ** 103/5)

ṣaḥrā-yı leṭāfet (< Ar. ṣaḥrā + < Far. -yı + < Ar. leṭāfet) “letafet, güzellik çölü” (**LM** R233a/1910)

ṭīb (< Ar.) “güzellik, hoşluk” (**Sİ** R383b/3046)

ṭīb-i dimāġ (< Ar. ṭīb + < Far. -i + < Ar. dimāġ) “aklın güzelliği” (**Sİ** R383b/3046)

türk “güzel” (GS 510/5, 620/3, 634/1, 683/51; **HE** 10b/842; **FK** 214/5, 410/5, 452/7; **NŞ** 100/1, 445/5; **LM** R233a/1942; **SS** R313a/685, R351b/4785; **FŞ** SF47b/4, SF54a/64)

vesīm (< Ar.) “güzel yüzlü, hoş görünüşlü” (**SS** R312a/566)

yaḫşı “güzel, iyi” (**BV** 23/2, 57/7, 294/4, 311/4, 445/5, 584/1; **FK** 51/3, 101/5, 295/4, 319/2, 404/5, 564/5; **GS** 30/7, 135/4, 229/8, 317/7, 427/9, 533/6; **NŞ** 25/7, 104/5, 203/6, 310/5, 401/1; **FŞ** SF100b/94, SF105b/60, SF52b/41, SF62b/29, SF68b/135; **HE** 2a/50, 8b/657, 13a/1054, 18a/1515, 25b/2227, 26a/2300; **LM** R214b/1, R217a/319, R222a/810, R226b/1258, R233a/1926; **Sİ** R361a/698, R365b/1173, R377a/2383, R384a/3078; **SS** R309b/337, R324b/1897, R332b/2747, R343b/3922)

yaḫşıġına “iyice, güzelce” (**LM** R235b/2266)

yaḫşılıġ “güzellik, iyilik” (**BV** 198/8, 660/67, 710/1; **FK** 254/3, 315/2, 551/1, 673/4, 703/2; **GS** 355/1; **NŞ** 709/20; **HE** 38a/3420; **LM** R215b/101; **Sİ** R362a/816, R392b/3992; **SS** R335b/3089, R352b/4869, R352b/4901)

yaḫşılıḳ “güzellik, iyilik” (**FK** 103/7; **GS** 719; **NŞ** 32/7; **FŞ** SF102a/47; **LM** R231a/1708; **Sİ** R355a/45, R362a/816, R392b/3969; **SS** R307b/107, R307b/109, R307b/110, R329B/2449, R352b/4870)

yaḫşıraġ “daha güzel, daha iyi” (**HE** 19b/1659)

yahşıraḳ “daha güzel, daha iyi” (**BV** 11/5, 83/7, 298/3, 314/1, 469/3; **FK** 14/2, 104/6, 182/7, 331/1, 415/5; **GS** 12/2, 84/8, 123/1, 201/7, 328/2, 452/9; **NŞ** 96/8, 275/1, 276/1, 301/9, 394/3, 413/7; **Sİ** R365a/1109, R367b/1358, R372a/1834)

yaḫşıraḳ “daha güzel, daha iyi” (**FŞ** SF102b/74, SF95a/79, SF60a/132, SF61b/31, SF80b/90; **HE** 7a/505, 14b/1203, 18b/1583, 19b/1661, 23a/2016, 35a/3148; **LM** R232a/1804; **Sİ** R376a/2262, R382b/2929, R393b/4075, P455a/5568; **SS** R313a/707, R329B/2451, R334a/2893, R339a/3420, R346b/4225)

yaḫşi “güzel, iyi” (**FŞ** SF51a/97)

yūsuf-āyīn (< Ar. yūsuf + < Far. āyīn) “Yusuf gibi, çok güzel” (**GS** 681/3; **NŞ** 581/3)

zamān-ı ḥüsn (< Ar. zamān + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzellik zamanı” (**NŞ** 533/8)

zekāt-ı ḥüsn (< Ar. zekāt + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin zekâtı” (**FK** 323/3; **NŞ** 368/3, 457/9, 653/24)

zībā (< Far.) “güzel, süslü” (**BV** 691/1; **FK** 12/1, 112/1, 255/1, 425/7, 491/1, 683/15; **GS** 11b-F2/5, 2/9, 132/6, 238/7, 279/7, 399/1; **NŞ** 279/1, 316/7, 541/5, 619/2, 655/1; **FŞ** SF50b/25, SF53a/68, SF54b/25, SF56b/37, SF60b/16; **HE** 29b, 34a/3064, 34a/3070; **LM** R222a/809, R232b/1906, R238b/2511, R246b/3363; **Sİ** R364b/1041, R366b/1240, R383a/2994, R406b/5410; **SS** R308a/194, R315b/966, R317a/1090, R325a/1944)

zībālıġ (< Ar. zībā + < Tr. -lıġ) “güzellik” (**GS** 345/2; **NŞ** 613/1; **HE** 31b/2803; **Sİ** R388a/3489)

zībālıḳ (< Ar. zībā + < Tr. -lıḳ) “güzellik” (**NŞ** 316/7)

zībende (< Far.) “süslü, yakışıklı” (**Sİ** R362a-10, R362b/865)

zihī (< Far.) “ne hoş, ne güzel” (**BV** 37/1, 101/1, 224/8, 348/1, 522/6; **FK** 7/1, 109/1, 351/1, 409/1, 549/7; **GS** 2/1, 105/1, 253/1, 312/4, 320/1, 545/1; **NŞ** 1/1, 123/1, 316/2, 425/1, 528/1; **FŞ** SF105a/10, SF51b/15, SF53a/34, SF80b/65, SF88a/102; **Sİ** R355a/98, R356b/216, R362a/814, R373b/1987, R384a/3096)

ẓuhūr-ı cemāl (< Ar. ẓuhūr + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzel yüzün görünmesi” (**NŞ** 1/1)

ẓuhūr-ı ḥüsn (< Ar. ẓuhūr + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “güzelliğin görünmesi” (**NŞ** 1/3; **NŞ** 709/29)

2.71.4.2. Çirkinlik ile ilgili Kavramlar

bī-melāḥat (< Far. bī + Ar. melāḥat) “çirkin” (**BV** 285/6)

çirkin (< Far.) “çirkin” (**FŞ** SF66a/11; **GS** 177/8; **NŞ** 602/1)

mesh (< Ar.) “çirkin” (**Sİ** R388b/3582; **SS** R325a/1967; **FK** 61/6, 80/8, 129/8, 348/2; **GS** 116/6; **BV** 121/3, 701/1; **HE** 24b/2128; **Sİ** R388b/3539)

ṣaḳīl (< Ar.) “ağır, sıkıntılı, çirkin” (**BV** 374/2; **FK** 411/2; **GS** 403/6; **NŞ** 306/6)

şun‘at (< Ar.) “çirkinlik” (**FK** 73/9)

vaḫşet-ābād-ı zişt (< Ar. vaḫşet-ābād + < Far. -ı + < Far. zişt) “çirkin olanın çok yabaniliği” (**GS** 683/80)

yaramaslıġ “yaramaz, çirkin” (**BV** 710; **NŞ** 694)

zişt (< Far.) “çirkin, kötü” (**FŞ** SF49a/2, SF69b/71, SF85b/66; **HE** 13b/1135, 33a/2949; **LM** R226b/1245; **Sİ** R361b/727; **SS** R352b/4897, R353a/5000; **GS** 683/80, 740/1)

ziştī (< Far.) “çirkin, kötü ile ilgili” (**FŞ** SF61b/8)

2.71.5. Kolaylık-Zorluk/Güçlük

2.71.5.1. Kolay ve Kolaylık ile İlgili Kavramlar

āsān (< Far.) “kolay” (**FŞ** SF105b/69, SF107a/93, SF60a/134, SF65b/89, SF71b/25; **HE** 3b/185, 4a/226, 13b/1119, 23a/2022, 37a/3352, 41a/3707; **LM** R215a/55, R215b/105, R228a/1417, R229a/1515; **Sİ** R356b/248, R369a/1503, R377b/2431, R388b/3550; **SS** R307b/110, R324b/1900, R327a/2182, R333b/2878; **BV** 33/4, 380/7, 423/6, 578/7, 608/7, 629/6; **FK** 128/4, 287/6, 327/2, 404/6, 580/5, 691/1; **GS** 2/2, 245/1, 347/6, 406/4, 678/4, 688/1; **NŞ** 14/4, 179/4, 277/3, 634/4, 693/4)

āsānlıġ (< Far. āsān + <Tr.-lıġ) “kolaylık” (**BV** 211/7; **FK** 504/3; **BV** 319/9; **NŞ** 268/7)

āsānlıḳ (< Far. āsān + <Tr.-lıḳ) “kolaylık” (**SS** R350b/4654)

āsānraḳ (< Far. āsān + <Tr.-raḳ) “daha kolay” (**BV** 313/2, 532/7, 717/2; **NŞ** 374/6)

eshel (< Ar. sehl) “daha kolay” (**NŞ** 356/5)

müyesser (< Ar.) “kolay, kolay gelen, kolaylıkla yapılan” (**FK** 27/4, 118/2, 296/8, 326/1, 476/7, 624/2; **GS** 96/1, 330/6, 380/10, 408/5, 630/7,; **NŞ** 7/6, 105/5, 234/1, 327/9, 425/7, 526/8; **BV** 69/1, 84/4, 203/6, 349/7, 403/1, 555/2; **FŞ** SF47a/21, SF52b/50, SF65b/96, SF78a/9, SF82a/37; **HE** 21a/1798, 21a/1809, 27b/2415, 30b/2708, 32b/2886; **LM** R219a/452, R231b/1765, R240a-31; **Sİ** R360b/647, R369b/1574, R381b/2825, R385b/3223; **SS** R339b/3501, R343a/3885, R353a/4990)

sehl (< Ar.) “kolay” (**BV** 147/8; **FK** 37/2, 426/2; **GS** 83/4, 274/7, 510/9, 538/2, 564/3; **NŞ** 42/2, 356/5, 409/4, 494/6; **FŞ** SF75b/18; **HE** 19a/1605, 37a/3351; **LM** R235b/2245, R238a/2453; **Sİ** R371b/1803, R407b/5536)

sühūlet (< Ar.) “kolaylık” (**Sİ** R360a/587, R378a/2445, R388b/3570; **BV** 666, 717)

2.71.5.2. Güçlük, Zorluk ile İlgili Kavramlar

bed-pesend (< Far.) “güç beğenir” (**BV** 254/8; **LM** R225b/1156)

bī-ta‘ab (< Far. bī + < Ar. ta‘ab) “zahmetsiz, zorluk çekmeden” (**Sİ** R412b/6155)

deḳāyıḳ (< Ar.) “ince ve anlaşılması güç ve dikkate muhtaç olan şeyler” (**FŞ** SF56b-15, SF80b/60, SF80b/67; **GS** 4b-F2/23, 150/8; **NŞ** 452/6; **Sİ** R420a/6999)

düşvār (< Far.) “güç, zor” (**FŞ** SF59b/74, SF59b/75, SF72b/35, SF82b/94, SF82b/99; **HE** 23a/1991, 23a/2023, 23a/2026, 24b/2143; **Sİ** R358a/390, R361a/684, R377b/2431, R384b/3121; **SS** R312b/617, R341b/3728, R343a/3879; **BV** 72/7, 72/7, 255/9, 406/1, 409/2; **FK** 182/5, 311/2, 339/8, 404/6, 685/42; **GS** 15/9, 57/3, 159/7, 440/1, 441/3, 579/1, 582/2; **NŞ** 29/5, 105/7, 268/7, 353/1, 410/3,)

düşvārlıġ (< Far. düşvār + < Tr. -lıġ) “güçlük, zorluk” (**FK** 240/1, 287/6, 589/1; **GS** 314/2, 850/1; **NŞ** 571/1, 693; **BV** 319/9/9)

düşvārlıḳ (< Far. düşvār + < Tr. -lıḳ) “güçlük, zorluk” (**FŞ** SF59b/75; **HE** 3a/143; **Sİ** R377a/2388, R377b/2421; **NŞ** 628/8)

düşvārraḳ (< Far. düşvār + < Tr. -raḳ) “daha güç, daha zor” (**Sİ** R416b/6640; **BV** 313/2; **FK** 521/1)

ehl-i ‘anā (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. ‘anā) “güçlük çeken, zahmet ehli” (**FK** 349/6; **Sİ** R414a/6306)

eṣ‘ab (< Ar.) “pek, çok güç” (**LM** R242b/2900)

ḫār-ı ta‘ab (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. ta‘ab) “zahmet dikeni” (**NŞ** 40/1)

işkāl (< Ar.) “müşkül olma, güçlük” (**FŞ** SF54b/34, SF61a/71, SF61a/82)

ḳatıġ “zor, meşakkatli” (**HE** 36b/3290)

ḳatıḳ “zor, meşakkatli” (**HE** 1b/13; 23b/2068)

küçlük “güçlük, zorluk” (**HE** 38b/3462; **NŞ** 445/2)

küçlükkine “güçlük, zorluk” (**FK** 583/5)

ma‘al-usri yüsr (< Ar.) “zorlukta kolaylık vardır” (**FK** 97/6)

müşkil (< Ar.) “güç, zor” (**FK** 36/7 , 128/4, 180/5, 339/8, 416/3, 548/7; **GS** 14/7, 80/1, 121/2, 123/3, 380/1, 412/6; **NŞ** 48/9, 179/4, 244/9, 311/1, 439/7, 563/4; **BV** 19/2, 151/6, 289/2, 320/8, 463/2, 577/5, 666/1; **FŞ** SF49b/42, SF53b/33, SF54b/34, SF66a/98, SF77b/7; **HE** 6b/473, 24b/2143, 27b/2444, 32b/2898; **LM** R214b/23, R221b/758, R222b/863, R228a/1417; **Sİ** R357b/340, R358a/376, R386b/3375, R387b/347; **SS** R312a/614, R318a/1204, R331a/2613, R340a/3539)

müşkilāt (< Ar.) “güçlükler, zorluklar” (**GS** 4a-F2/3, 683/1; **HE** 14b/1193; **Sİ** R362a/794, R364b/1064)

müşkil-güşāy (< Ar. müşkil + < Far. güşāy) “müşkül, güç, çetin şeyler, halleden” (**FŞ** SF105b/61, SF95b/1; **HE** 12a/964; **Sİ** R364b/1050, R366a/1203)

müşkilī (< Ar. müşkil + < Far. ī) “güçlükle, zorlukla ile ilgili” (**BV** 19/2; **GS** 681/2; **FŞ** SF60b/46; **Sİ** R417a/6703; **SS** R346a/4212)

müşkil-pesend (< Ar. müşkil + < Far. pesend) “güç beğenen, her şeyi beğenmeyen” (**FŞ** SF82b/8; **Sİ** R409b/5858; **GS** 123/3)

müşkilraḳ (< Ar. müşkil + < Tr. -raḳ) “daha zor, daha güç” (**FŞ** SF94a/91)

müşkilrek (< Ar. müşkil + < Tr. -rek) “daha zor, daha güç” (**FK** 741/1; **FŞ** SF61a/78; **Sİ** R358a/392)

müşkil-sened (< Ar.) “müşküllere dayalı, güçlüklerden kaçmayan” (**Sİ** R395b/4273)

mütekellif (< Ar.) “külfetli, zahmetli bir iş tutan” (**SS** R325a/1946)

ṣa‘abraḳ (< Ar. ṣa‘ab + < Tr. -raḳ) “çok zor” (**GS** 857/1)

ṣa‘b (< Ar.) “güç, zor, çetin” (**FŞ** SF61a/91, SF62a/58, SF72b/34, SF81b/13, SF86b/68, SF98a/80; **LM** R229b/1570, R233b/2004, R237b/2400, R244b/3155; **Sİ** R358a/365, R375b/2203, R388b/3536, R407b/5544; **SS** R321a/1535, R335b/3059, R352b/4860; **GS** 614/5, 668/6, 739/1, 532/4, 581/4, 114/6; **NŞ** 14/4, 67/6, 105/3, 198/2, 219/2, 314/1, 453/3; **BV** 32/7, 123/5, 224/5, 363/9, 409/1, 502/4, 681/2; **FK** 58/5, 175/6, 244/5, 322/6, 402/4, 541/5, 679/7)

ṣa‘b-ḥāl (< Ar.) “güç, zor durum” (**FK** 676/7)

ṣa‘blıḳ (< Ar. ṣa‘b + < Tr. -lıḳ) “güçlü, zorlu” (**HE** 37a/3352)

ṣa‘braḳ (< Ar. ṣa‘b + < Tr. -raḳ) “daha güç, daha zor” (**FŞ** SF61a/89; **BV** 63/2; **FK** 255/2)

ṣu‘ūbet (< Ar.) “güçlük, zorluk, çetinlik” (**FŞ** SF61a/90, SF70b/65, SF93a-45, SF95b/10; **Sİ** R381b/2814, R385b/3244, R385b/3245, R407b/5543, R409a/5801; **SS** R338b/3373, R341b/3723; **GS** 23/3, 64/5, 160/7, 688; **NŞ** 492/11; **BV** 29/4, 442/3, 571/3, 578/7; **FK** 156/7, 313/2, 330/3, 363/6, 687/29, 689/376)

tekellüf (< Ar.) “külfetli, zahmetli iş görme, güçlüğe dayanma” (**BV** 322/8; **FK** 319/2, 677/3, 745/1; **GS** 705, 752/1; **NŞ** 392/4, 464/7, 509/5; **FŞ** SF58a/63, SF58b/116, SF70a/86, SF78b/88, SF86a/42; **HE** 24b/2150, 26a/2299, 37a, 38a/3428; **Sİ** R399a/4643, R403a/5083, R403b/5103, R410a/5867; **SS** R327b/2224, R328a/2290, R336a/3122, R345b/4143)

tekellüfluġ (< Ar. tekellüf + < Tr. -luġ) “külfetli, zahmetli iş görme, güçlüğe katlanma” (**HE** 21b/1864)

tekellüfluḳ (< Ar. tekellüf + < Tr. -luḳ) "külfetli, zahmetli iş görme, güçlüğe katlanma" (**GS** 721)

tekellüfsiz (< Ar. tekellüf + < Tr. -siz) "külfetsiz, zahmetsiz iş görme, gösterişsiz" (**Sİ** R390a/3701)

yaman "zorluk" (**HE** 2a/50)

zūr (< Far.) "zor, güç" (**BV** 280/2, 364/2, 622/3; **FK** 145/1, 629/6, 689/345; **GS** 112/5, 199/2, 377/6, 723/1; **FŞ** SF49a/13, SF59a/32, SF73a/61, SF87b/27, SF95a/68; **HE** 9a/672, 15b/1282, 17b/1469, 20b/1764, 24b/2146; **LM** R222a/806, R224b/1061, R232b/1878, R238a/2445; **Sİ** R355a/72, R364b/1077, R389a/3612,R399b/4698; **SS** R347a/4326, R353a/4922, R353a/4965; **SS** R307b/101, R314b/823, R320a/1420, R333a/2815)

zūrluḳ (< Far. zūr + < Tr. -luḳ) "zorluk, güçlük" (**FŞ** SF73a/59)

2.71.6. İmkân-İmkânsızlık

2.71.6.1. İmkân ile İlgili Kavramlar

ḥayyiz-i imkān (< Ar. ḥayyiz + < Far. -i + < Ar. imkān) "imkânı sağlanabilecek durum" **BV** 257/7; **FK** 3/8)

iḥtimāl (< Ar.) "mümkün olma" (**FK** 201/8, 379/4, 380/4, 594/7, 611/1; **GS** 662/5, 673/5; **NŞ** 380/7, 423/5, 536/1, 550/9, 643/1; **BV** 138/4, 366/1, 492/7, 537/7, 745/7; **FŞ** SF62a/66, SF64a/58; **HE** 13b/1104, 22b/1960; **LM** R217a/430, R219b/539, R229b/1552, R229b/1562, R234b/2097; **Sİ** R372b/1902, R414a/6310; **SS** R315b/931, R317b/1166, R334a/2895)

iḥtimālī (< Ar. iḥtimāl + < Far. ī) "mümkün olma ile ilgili" (**LM** R227b/1374; **NŞ** 11/7)

imkān (< Ar.) "imkân, olanak, olabilirlik" (**FK** 43/4, 126/3, 287/5, 318/6, 478/1; **GS** 21/7, 36/6, 172/5, 215/5, 321/6; **NŞ** 5/4, 179/8, 213/6, 301/8, 342/9; **BV** 1/5, 100/6, 184/6, 224/9, 380/6, 403/7; **FŞ** SF46b/11, SF53a/47, SF62a/53, SF74b/67; **HE** 4a/257, 10b/830, 13a/1045, 18b/1568, 26a/2269; **LM** R217a/380, R231b/1760; **Sİ** R354b/17, R371b/1785, R373b/2000, R385b/3245; **SS** R310b/451, R319a/1301, R329B/2416, R343a/3891)

imkān-ı ferāġat (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. ferāġat) "feragat imkânı" (**NŞ** 301/8)

imkān-ı ṣebāt (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. ṣebāt) "sebat imkânı" (**NŞ** 74/3)

imkān-ı şehādet (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. şehādet) "şehadet imkânı" (**HE** 34b/3112)

ḳābil (< Ar.) "mümkün, olabilir" (**FK** 291/4, 301/3, 504/7, 689/194; **GS** 5a-F2/9, 677/4; **NŞ** 276/2, 373/8, 454/3, 658/35; **BV** 206/9, 382/6, 696/1; **FŞ** SF68b/120, SF78a/42; **HE** 21b/1867, 44a/3978; **LM** R226b/1238, R239a/2546; **Sİ** R385a/3184)

mümkin (< Ar.) “mümkün” (**FK** 11/2, 114/2, 285/2, 318/5, 411/11; **GS** 25/2, 86/5, 113/2, 147/7, 207/3, 258/4, 307/6; **NŞ** 10/7, 112/3, 224/4, 305/4, 400/7, 504/8; **BV** 2/7, 143/3, 283/5, 372/3, 460/1, 592/7; **FŞ** SF100a/34, SF49b/33, SF51a/92, SF61a/65; **HE** 2b/84, 4a/245, 14b/1188, 25b/2248, 30a/2673; **LM** R220a/559, R228a/1421, R231b/1763; **Sİ** R365a/1085, R374a/2032, R392a/3904, R401a/4846; **SS** R309b/344, R319b/1341, R334a/2899, R342b/3811)

mümkināt (< Ar.) “olabilen, olabilir şeyler” (**HE** 2b, 2b/107; **SS** R309a-5)

yümkin (< Ar.) “mümkün olur, olabilir” (**LM** R238a/2443, R245b/3247)

2.71.6.2. İmkânsızlık ile İlgili Kavramlar

muḥāl (< Ar.) “olmayacak, olmaz, imkânsız” (**FK** 62/9, 164/2, 271/1, 380/7, 503/6; **GS** 4/1, 150/9, 183/2, 204/3, 344/2; **NŞ** 380/6, 389/6, 407/7, 550/4, 643/9; **BV** 108/3, 373/4; **FŞ** SF106b/65, SF65b/62; **HE** 3b/204, 10a/777, 37b/3361, 39a/3522, 40b/3658; **LM** R234a/2027; **Sİ** R357b/334, R364b/1054, R386a/3316, R392b/3980; **SS** R315a/915, R317a/1087, R333a/2797, R342b/3807, R345b/4112)

muhālāt (< Ar.) “olmaz, olmayacak şeyler” (**BV** 240/4; **HE** 37b/3382; **Sİ** R420b/7062; **NŞ** 60/3)

refʿ-i imkān-ı mevcūdluḳ (< Ar. refʿ + < Far. -i + < Ar. imkān + < Far.-i+ < Ar. mevcūd + < Tr. luḳ) “var olan imkânı ortadan kaldırma” (**GS** 683/124)

muḥāl-veş (< Ar. muḥāl + < Far. veş) “olmayacak, olmaz gibi” (**LM** R231b/1781)

2.71.7. Uzunluk-Kısalık

2.71.7.1. Kısalık ile İlgili Kavramlar

ḫāṣılā (< Ar.) “son olarak, kısaca” (**GS** 104/6; **Sİ** R356b/235; **SS** R321b/1588, R345a/4102)

icmāl (< Ar.) “kısaltma, özetleme” (**Sİ** R362b-11, R368b-23, R369a/1504, R369b/1577; **SS** R314a/808; **FŞ** SF75a/101; **HE** 13a/1067, 20b/1791; **GS** 658/6; **NŞ** 522/2)

ḳışḳa “kısa” (**FK** 254/6, 461/6; **NŞ** 440/6, 451/1; **BV** 489/5; **Sİ** R366b/1258; **HE** 19a/1625)

kūtāh (< Far.) “kısa, boysuz” (**HE** 42b/3865; **Sİ** R386b/3372; **NŞ** 104/9)

kūteh (< Far.) “kısa, boysuz” (**FŞ** SF107a/126; **FŞ** SF88b/137; **LM** R232b/1886; **BV** 524/8)

muḫtaṣar (< Ar.) “kısaltılmış, kısa, özet” (**HE** 6a/437, 7a/513, 20b/1791; **FŞ** SF67a/81; **SS** R330b/2530; **FK** 772/1; **GS** 9a-F2/10; **BV** 195/7, 424/7)

muḫtaṣarlıġ (< Ar. muḫtaṣar + < Tr. -lıġ) “kısaltılmışlık, kısalık” (**BV** 715)

2.71.7.2. Uzunluk ile İlgili Kavramlar

basṭ (< Ar.) “yayma, açma, uzun uzadıya anlatma” (**BV** 34/6; **HE** 28a/2475; **Sİ** R403a/5083)

imtidād (< Ar.) “uzama, uzunlaşma” (**FK** 449/1; **BV** 406/4; **FŞ** SF93a/152; **Sİ** R362b/855, R381b/2841, R414a/6272; **SS** R319b-17)

mebsūṭ (< Ar.) “yayılmış, açılmış, uzun uzadıya anlatılan” (**FK** 293/5; **NŞ** 280/7)

mufaṣṣal (< Ar.) “uzun uzadıya anlatılan, tafsilatlı” (**NŞ** 364/3)

muḫtāc-ı tafṣīl (< Ar. muḫtāc + < Far. -ı + < Ar. tafṣīl) “etraflı olarak bildirme, uzun uzadıya anlatma ihtiyacı duyan” (**Sİ** R421a/7107)

muṭavvel (< Ar.) “uzatılmış, uzun” (**HE** 26b/2325; **BV** 467/8)

tafṣīl (< Ar.) “etraflı olarak bildirme, uzun uzadıya anlatma” (**FŞ** SF52a/11, SF75a/101; **HE** 2b/112; **Sİ** R360a/594, R368b-23, R411b/6053, R421a/7107, R421a/7107; **SS** R310b/450, R314a/810; **GS** 658/6; **NŞ** 522/2)

ṭavīl (< Ar.) “uzun, uzun süren” (**BV** 268/1, 374/3; **FK** 686/12; **Sİ** R381b/2828)

ṭavīle (< Ar.) “uzun, uzun süren” (**BV** 146/3)

tūl (< Ar.) “uzunluk, zaman” (**GS** 388/6; **FŞ** SF52a/18, SF55a/9, SF69b/35, SF74b/76, SF88b/136; **HE** 41a/3715; **Sİ** R360b/627, R372b/1889, R374a/2047, R401b/4893; **SS** R308b/242, R316b/1037, R319b-17, R321a/1541; **BV** 313/4, 439/2, 524/8, 660/89; **FK** 142/6, 393/1, 718/2; **LM** R226b/1320, R232b/1885, R236b/2324)

ṭūlānī (< Ar.) “uzunlamasına” (**FŞ** SF69a/33; **HE** 10b/854)

uzun “uzun” (**BV** 157/5, 442/1, 727/1; **FK** 84/6, 153/6, 254/8, 322/4, 462/1, 481/10; **GS** 82/8, 421/4, 457/3, 589/7; **NŞ** 55/3, 394/7, 451/1, 455/9; **FŞ** SF46b/42, SF63a/66, SF68b/153, SF93b/56, SF97b/76; **HE** 20a/1730, 24a/2118, 29b/2603, 36b/3290, 41b/3757; **LM** R215b/102, R216a/175, R245a/3176, R245a/3176; **Sİ** R361a/680, R369a/1497, R374a/2036, R384a/3082; **SS** R320a/1428, R320a/1429, R345a/4093, R352a/4813)

uzunluḳ “uzunluk” (**FŞ** SF65b/54)

uzunraḳ “daha uzun” (**FŞ** SF73a/76; **LM** R244a/3110; **Sİ** R416b/6646; **NŞ** 63/3)

2.71.8. Uzaklık-Yakınlık

2.71.8.1. Uzaklık ile İlgili Kavramlar

aḳṣā (< Ar.) “son, en son, uzak” (**FŞ** SF49a/14; **Sİ** R356b/245; **Sİ** R372b/1901, R375b/2200, R404a/5192, R405a/5258)

aḳṣā-yı ġarb (< Ar. aḳṣā + < Far. -yı + < Ar. ġarb) “batının en uzak noktası” (**Sİ** R372b/1901)

aḳṣā-yı maġrib-zemīn (< Ar. aḳṣā + < Far. -yı + < Ar. maġrib + < Far. zemīn) “batı ülkelerinin en uzak noktası” (**Sİ** R375b/2200)

aḳṣā-yı rūm (< Ar. aḳṣā + < Far. -yı + < Ar. rūm) “Anadolu’nun en uzak noktası” (**Sİ** R404a/5192)

behr (< Far.) “uzaklık” (**LM** R217a/325, R226b/1303, R235b/2205, R242b/2937)

bu‘d (< Ar.) “uzaklık, aralık” (**NŞ** 58/2, 321/8; **FK** 91/6)

dūr (< Far.) “uzak” (**GS** 509/3, 522/6; **NŞ** 6/6, 122/5; **HE** 16a/1326; **LM** R221a/689, R244b/3164; **Sİ** R372b/1871)

ırak̟ “uzak, ırak” (**FK** 488/3)

meṣāfāt (< Ar.) “aralar, uzaklıklar” (**LM** R235a/2156)

mesāfet (< Ar.) “mesafe, ara, uzaklık” (**FK** 625/2; **BV** 516/6; **FŞ** SF61a/75, SF62b/43, SF75a/88; **LM** R241b/2803; **Sİ** R370b/1699, R421a/7103; **SS** R340a/3537)

mīl-der-mīl (< Ar.) “uzun mesafe” (**FŞ** SF79b/85)

muṣāf (< Ar.) “uzaklıklar” (**GS** 803/1)

müntehā (< Ar.) “ıssız ve uzak yer” (**NŞ** 284/7)

taşḳılıġ “uzakta olmak, uzakta olma” (**HE** 21a/1797)

uzaġ “uzak” (**HE** 7b/570; **SS** R349a/4511)

uzaḳ “uzak” (**FŞ** SF68b/112; **LM** R244b/3161; **SS** R312a/579)

yıraġ “uzak” (**Sİ** R374a/2025; **SS** R328a/2286, R328a/2291, R339b/3496, R351a/4699)

yıraġlıġ “uzaklık” (**NŞ** 588/2)

yıraġlıḳ “uzaklık” (**FK** 709)

yıraġraḳ “daha uzak” (**FK** 324/2, 427/7)

yıraḳ “uzak” (**BV** 13/3, 52/3, 314/7, 425/8, 510/5; **FK** 42/4, 191/3, 325/4, 450/7, 579/2; **GS** 67/1, 82/8, 262/3, 328/1, 406/7, 596/7; **NŞ** 185/5, 218/9, 251/1, 309/7, 382/7, 418/9; **FŞ** SF104a/108, SF92b/97, SF61b/31, SF72a/107, SF86b/60; **HE** 7a/505, 15b/1312, 20a/1709, 23a/2012, 25b/2254; **LM** R219a/482, R225b/1157, R232a/1804, R239a/2582;

Sİ R365a/1109, R375a/2171, R384a/3074, R393b/4075; **SS** R308b/224, R317b/1145, R323b/1797, R334a/2882)

yıraḳlıġ “uzaklık” (**GS** 328/5, 562/3)

yıraḳraḳ “daha uzak” (**FŞ** SF46a/28, SF92b/101, SF97a/35; **LM** R225b/1155, R246b/3331; **Sİ** R395a/4226; **SS** R345b/4153)

yıraḳraḳḳına “daha uzak” (**Sİ** R391a/3796)

2.71.8.2. Yakınlık ile İlgili Kavramlar

şemre (< Ar.) “yakınlık” (**GS** 560/4; **HE** 1b/8, 1b/31, 25a/2191)

yaḳın “yakın, uzak olmayan” (**BV** 17/3, 143/2, 405/4, 580/1; **FK** 51/8, 140/2, 291/6, 323/3, 428/8; **GS** 44/8, 328/5, 359/6, 439/5, 508/8; **NŞ** 81/5, 313/7, 358/5, 442/8, 495/3, 588/2; **FŞ** SF100b/100, SF53a/48, SF60a/130, SF74b/57, SF82b/91; **HE** 1b/12, 3a/129, 40a/3629; **LM** R215b-3, R229a/1502; **Sİ** R365a/1093, R370a/1612, R375a/2128, R386b/3330; **SS** R315a/900, R323b/1804, R335a/2997, R343a/3888)

yaḳınraḳ “daha yakın, en yakın” (**BV** 314/1; **GS** 131/6, 170/4; **FŞ** SF68a/96, SF74b/36, SF76b/105; **Sİ** R357a/299, R371b/1802, R399b/4691, R406b/5407, R408b/5747)

yavuġraḳ “daha yakın” (**GS** 723)

yavuḳ “yakın, uzak olmayan” (**BV** 316/6, 322/8; **FK** 324/2; **NŞ** 321/8; **FŞ** SF84b/93, SF86a/9; **LM** R247b/3428; **Sİ** R371b/1766, R381a/2800, R388a/3512, R390b/3746, R396b/4409)

yavumaḳ “yaklaşma, yakın olma” (**FŞ** SF100a/34)

2.71.9. Kavuşma-Ayrılık

2.71.9.1. Ayrılık ile İlgili Kavramlar

āsīb-i firāḳ (< Far. āsīb + Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılığın belası” (**NŞ** 573/8)

āşūb-ı firāḳ (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık kargaşası(**NŞ** 5/5)

āşūb-ı hicrān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kargaşası” (**FK** 811/1)

āyīn-i firāḳ (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık merasimi” (**NŞ** 5/1)

belā-yı fürḳat (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**LM** R244b/3146)

belā-yı fürḳat (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**LM** R244b/3146)

belā-yı hecr (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. hecr) “ayrılık derdi” (**BV** 636/6; **FŞ** SF90a/10)

belā-yı hecr (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. hecr) “ayrılık derdi” (**BV** 636/6; **FŞ** SF90a/10)

belā-yı hicrān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**BV** 659/27)

belā-yı hicrān (< Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**BV** 659/27)

bend-i hicrān (< Far. bende + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık bağı” (**GS** 626/7)

beste-i hicrān (< Far. beste + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık nedeniyle suskun, bağlı” (**NŞ** 489/8)

bī-derd-i firāḳ (< Far. bī-derd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi olmayan” (**NŞ** 656/11)

bī-derd-i firāḳ (< Far. bī-derd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi olmayan” (**NŞ** 656/11)

bīm-i hecr (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık korkusu” (**BV** 353/1; **NŞ** 408/9, 442/5)

bīm-i hicrān (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık korkusu” (**BV** 372/2)

bister-i hicrān (< Far. bister + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık döşeği” (**BV** 439/4)

būriyā-yı hecr (< Far. būriyā + < Far. -yı + < Ar. hecr) “ayrılık hasırı” (**FK** 598/2)

cüdā (< Far.) “ayrı, ayrılmış” (**FŞ** SF67b/35, SF93b/48; **HE** 5b/373, 32a/2846, 33b/3001; **LM** R234b/2083; **Sİ** R357a/272, R371b/1781, R377a/2346, R385a/3209; **BV** 5/1/9, 56/6, 359/3, 478/2, 495/2; **FK** 55/4, 237/1, 327/9, 684/15, 808/1; **GS** 32/1, 41/1, 239/1, 609/7; **NŞ** 608/3, 654/1)

cüdālıġ (< Far. cüdā + < Tr. -lıġ) “ayrılık, ayrılma” (**LM** R244a/3074; **Sİ** R409b/5828; **SS** R352a/4823; **FK** 22/4, 460/3)

cüdālıḳ (< Far. cüdā + < Tr. -lıḳ) “ayrılık, ayrılma” (**FŞ** SF81b/7; **LM** R231a/1751; **Sİ** R409b/5827)

dāstān-ı hecr (< Far. dāstān + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık hikâyesi” (**NŞ** 138/8)

defter-i hecr (< Ar. defter + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık defteri” (**GS** 576/9)

derd-ı firāḳ (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF93a/15)

derd-ı firāḳ (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF93a/15)

derd-ı fürḳat (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF98a/76)

derd-ı fürḳat (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF98a/76)

derd-ı ġurbet (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet, ayrılık derdi” (**FŞ** SF94a/98)

derd-ı hicrān (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF86b/64)

derd-ı hicrān (< Far. derd + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**FŞ** SF86b/64)

derd-i firāḳ (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi” (**FK** 290/7; **NŞ** 431/4, 656/10; **GS** 320/5; **Sİ** R405b/5303)

derd-i firāḳ (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdi” (**FK** 290/7; **NŞ** 431/4, 656/10; **GS** 320/5; **Sİ** R405b/5303)

derd-i fürḳat (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**FK** 233/8; **GS** 609/1)

derd-i fürḳat (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık derdi” (**FK** 233/8; **GS** 609/1)

derd-i hecr (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık derdi” (**FK** 222/6, 251/5, 406/7, 687/4; **BV** 28/1, 33/1, 82/1, 93/6, 94/3, 215/4, 228/1, 481/4; **GS** 245/7, 610/5, 622/5; **NŞ** 93/4, 213/5, 331/5; **SS** R346a/4195)

derd-i hecr (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık derdi” (**FK** 222/6, 251/5, 406/7, 687/4; **BV** 28/1, 33/1, 82/1, 93/6, 94/3, 215/4, 228/1, 481/4; **GS** 245/7, 610/5, 622/5; **NŞ** 93/4, 213/5, 331/5; **SS** R346a/4195)

derd-i hicrān (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**FK** 382/4, 689/384, 689/444; **BV** 176/2, 658/31; **GS** 284/1, 441/5, 470/1, 672/3; **NŞ** 604/5; **SS** R335b/3059)

derd-i hicrān (< Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdi” (**FK** 382/4, 689/384, 689/444; **BV** 176/2, 658/31; **GS** 284/1, 441/5, 470/1, 672/3; **NŞ** 604/5; **SS** R335b/3059)

deşne-i fürḳat (< Far. deşne + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık hançeri” (**FK** 645/3)

deşt-i firāḳ (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık çölü” (**BV** 323/4)

dūd-ı hicrān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kederi” (**FK** 230/2)

dūd-ı hicrān (< Far. dūde + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kederi” (**FK** 230/2)

dūzaḫ-ı hicrān (< Far. dūzaḫ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık cehennemi” (**FK** 500/2)

dürd-i firāḳ (< Far. dürd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık tortusu” (**FK** 511/5)

efsāne-i hicrān (< Far. efsāne + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık efsanesi” (**BV** 284/2)

ehl-i hicrān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık ehli, ayrı düşenler” (**FK** 36/6; **GS** 657/7)

el-firāḳ (< Ar.) “ayrılık sözü” (**HE** 3a/163)

enbur-ı hicrān (< Far. enbur + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık kıskacı” (**GS** 431/3)

endāz-ı firāḳ (< Far. endāz + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık ölçüsü” (**NŞ** 16/7)

endīşe-i hicrān (< Far. endīşe + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık düşüncesine kapılma, tasalanma” (**NŞ** 355/5)

enduh-ı fürḳat (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık sıkıntısı, ayrılık kederi” (**FK** 349/8; **NŞ** 658/39)

enduh-ı fürḳat (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık sıkıntısı, ayrılık kederi” (**FK** 349/8; **NŞ** 658/39)

endūh-ı ġurbet (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. ġurbet) “gurbet, hasret gamı, sıkıntısı” (**SS** R324a/1834)

endūh-ı hicrān (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı, ayrılık kederi” (**BV** 133/6; **GS** 143/7)

endūh-ı hicrān (< Far. endūh + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı, ayrılık kederi” (**BV** 133/6; **GS** 143/7)

esīr-i belā-yı firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i+ < Ar. belā + < Far. -yı + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdinin esiri, ayrılık belasına tutsak olma” (**Sİ** R413a/6197)

esīr-i derd-i hicrān (< Ar. esīr + < Far. -i + < Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdinin esiri” (**GS** 449/1)

esīr-i firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık esiri” (**HE** 29a/2582; **Sİ** R407b/5533, R407b/5557; **SS** R328b/2308)

esīr-i firāḳ (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık esiri” (**HE** 29a/2582; **Sİ** R407b/5533, R407b/5557; **SS** R328b/2308)

esīr-i hecr (< Ar. esīr + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık esiri” (**GS** 189/2)

evrāḳ-ı hicrān (< Ar. evrāḳ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık defteri, ayrılık sayfası” (**BV** 79/5)

eyyām-ı hecr (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık günleri” (**NŞ** 380/2; **Sİ** R407b/5515)

fersūde-i hicrān (< Far. fersūde + < Far. -i + < Ar. hicrān) “eskimiş ayrılık, dert” (**FK** 246/5)

firāġ (< Ar.) “ayrılık, ayrılma” (**Sİ** R407b/5508)

firāḳ (< Ar.) “ayrılık, ayrılma” (**FK** 13/3, 122/7, 284/7, 310/4, 421/4, 594/5; **GS** 39/7, 106/5, 204/3, 325/3, 409/6, 506/7, 516/1; **NŞ** 5/5, 108/1, 205/3, 310/5, 406/5, 413/7, 502/8; **BV** 1/4, 54/4, 165/4, 210/3, 383/2, 410/3, 520/4, 606/6, 746/6; **FŞ** SF103b/46, SF91a/111, SF53b/11, SF63b/16, SF83a/40; **HE** 9b/745, 23a/2012, 29a/2582, 43b/3946; **LM** R220b/636, R224a/974, R224a/1016, R233a/1915, R235b/2205; **Sİ** R368a/1415, R404a/5152, R407b/5520, R413a/6197, R416b/6639; **SS** R319b/1340, R323b/1770, R327b/2189, R338b/3416, R349a/4505)

firāḳ-nāme (< Ar. firāḳ + < Far. nāme) “ayrılık mektubu” (**LM** R248b/3541)

firḳat (< Ar.) “ayrılma, ayrılık” (**Sİ** R407b/5531, R407b/5554, R411a/5968, R415b/6465)

furḳat (< Ar.) “ayrılma, ayrılık” (**GS** 15/1, 28/1; **NŞ** 9/6, 37/4, 110/7; **BV** 26/7, 184/7, 226/1, 384/4, 420/4, 569/5, 622/5, 745/1)

fürḳat (< Ar.) “ayrılma, ayrılık” (**FK** 1/5, 116/3, 172/2, 308/3, 432/4, 509/5; **GS** 7/4, 135/3, 157/1, 213/5, 368/1, 440/1, 520/6; **NŞ** 5/5, 110/1, 318/5, 397/1, 402/4, 514/6, 603/1, 709/14; **FŞ** SF102b/96, SF93b/70, SF98a/76, SF62b/39, SF87b/27; **HE** 11a/905, 29a/2585, 38a/3436; **LM** R227b/1380, R235b/2214, R244a/3093, R244a/3098; **SS** R317b/1164, R322b/1688, R328a/2284, R340b/3616, R348b/4463)

fürḳat-ı bī-ḥadd (< Ar. fürḳat + < Far. -ı + < Far. bī + < Ar. ḥadd) “sınırsız ayrılık, dert” (**FŞ** SF103a/9)

fürḳatī (< Ar. fürḳat + < Far. ī) “ayrılma, ayrılıkla ilgili” (**GS** 681/4; **NŞ** 581/4)

fürḳat-i ḫūn-rīz (< Ar. fürḳat + < Far. -i + < Far. ḫūn-rīz) “kan döken, kan dökücü ayrılık” (**FK** 492/1)

ġam-ı hecr (< Ar. ġam + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık üzüntüsü” (**BV** 21/2, 289/1, 605/1; **FK** 10/8, 143/4, 473/5, 790/1; **GS** 42/1, 101/4, 493/1; **NŞ** 275/2, 339/6, 627/3; **FŞ** SF85a/34)

ġam-ı hecr (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık üzüntüsü” (**BV** 21/2, 289/1, 605/1; **FK** 10/8, 143/4, 473/5, 790/1; **GS** 42/1, 101/4, 493/1; **NŞ** 275/2, 339/6, 627/3; **FŞ** SF85a/34)

ġam-ı hicr (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hicr) “ayrılık üzüntüsü” (**LM** R228b/1454)

ġam-ı hicr (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hicr) “ayrılık üzüntüsü” (**LM** R228b/1454)

ġam-ı hicrān (< Ar. ġam + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık üzüntüsü” (**BV** 184/1, 209/1, 623/7; **FK** 287/5, 548/1; **GS** 522/1, 620/1; **NŞ** 20/7, 275/1, 412/2)

ġam-ı hicrān (< Ar. ġamm + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık üzüntüsü” (**BV** 184/1, 209/1, 623/7; **FK** 287/5, 548/1; **GS** 522/1, 620/1; **NŞ** 20/7, 275/1, 412/2)

gerd-i firāḳ (< Far. gerd + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık tasası” (**BV** 311/1)

ġubār-ı hecr (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık tozu” (**NŞ** 333/7)

ġubār-ı hecr (< Ar. ġubār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık tozu” (**NŞ** 333/7)

ġuṣṣa-i firḳat (< Ar. ġuṣṣa + < Far. -i + < Ar. firḳat) “ayrılık acısı” (**Sİ** R411a/5968)

ġuṣṣa-i firḳat (< Ar. ġuṣṣa + < Far. -i + < Ar. firḳat) “ayrılık acısı” (**Sİ** R411a/5968)

gül-şen-i hicrān (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılığın gül bahçesi” (**BV** 590/1)

ḫār-ı firāḳ (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık dikeni” (**BV** 439/4; **NŞ** 607/9)

ḫār-ı firāḳ (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık dikeni” (**BV** 439/4; **NŞ** 607/9)

ḫār-ı hecr (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık dikeni” (**BV** 145/3, 364/5)

ḫār-ı hecr (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık dikeni” (**BV** 145/3, 364/5)

ḫār-ı hicrān (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık dikeni” (**BV** 265/5, 306/3; **GS** 534/4; **NŞ** 654/21)

ḫār-ı hicrān (< Far. ḫār + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık dikeni” (**BV** 265/5, 306/3; **GS** 534/4; **NŞ** 654/21)

ḫayl-ı hicrān (< Ar. ḫayl + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık, dert sürüsü” (**FŞ** SF87b/70)

ḫayl-i firāḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık, dert sürüsü” (**BV** 614/7)

ḫayl-i firāḳ (< Ar. ḫayl + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık, dert sürüsü” (**BV** 614/7)

ḫazān-ı furḳat (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. furḳat) “ayrılığın sonbaharı” (**BV** 260/6)

ḫazān-ı hecr (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılığın sonbaharı” (**BV** 41/5; **FK** 40/1; **GS** 273/1; **NŞ** 244/3, 352/2; **FŞ** SF96a/35)

ḫazān-ı hicrān (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılığın sonbaharı” (**FK** 423/1)

hecr (< Ar.) “ayrılık” (**FK** 10/5, 107/7, 269/6, 308/5, 435/2; **GS** 7/7, 101/4, 205/3, 301/2, 303/3, 400/5; **NŞ** 25/2, 102/5, 205/3, 308/5, 400/4; **BV** 8/2, 118/2, 250/4, 281/3, 367/2; **FŞ** SF104b/119, SF89b/70, SF46a/4, SF58b/129, SF69a/31; **Sİ** R407b/5515, R407b/5530, R411a/5969, R417a/6692; **SS** R307b/133, R316a/1023, R326a/2038, R340b/3604, R349a/4527)

hecr-ı bī-pāyān (< Ar. hecr + < Far. -ı + < Far. bī-pāyān) “sonsuz ayrılık” (**FŞ** SF90a/12)

hecrī (< Ar. hecr + < Far. ī) “ayrılıkla ilgili” (**FŞ** SF88b-42)

hecr-i bī-dād (< Ar. hecr + < Far. -i + < Far. bī-dād) “acımasız ayrılık” (**GS** 577/1)

hecr-i bī-kerān (< Ar. hecr + < Far. -i + < Far. bī-kerān) “sonsuz, sınırsız ayrılık” (**NŞ** 481/3)

hecr-i bi-pāyān (< Ar. hecr + < Far. -i + < Far. bi-pāyān) “sonsuz ayrılık” (**BV** 625/5; **NŞ** 191/4)

hecr-i ḳattālī (< Ar. hecr + < Far. -i + < Ar. ḳattālī) “çok kan alıcı, çok öldürücü ayrılık” (**NŞ** 11/3)

hecr-i mühlik (< Ar. hecr + < Far. -i + < Ar. mühlik) “öldürücü ayrılık” (**BV** 348/1; **FK** 11/6; **GS** 25/6)

hicr (< Ar.) “ayrılık” (**HE** 2a/82, 11a/864, 23b/2041, 29a/2585; **LM** R223b/949, R223b/960, R224a/1011, R231b/1780, R234a/2016; **Sİ** R355a/81)

hicrān (< Ar.) “ayrılık” (**FK** 14/8, 141/3, 294/9, 311/2, 431/6; **GS** 12/8, 109/2, 200/6, 304/3, 405/2; **NŞ** 5/6, 14/5, 102/4, 203/4, 311/4; **BV** 8/8, 110/2, 148/5, 263/6, 439/1, 607/6; **FŞ** SF46a/3, SF61a/80, SF68b/153, SF77b/44, SF87b/66; **HE** 2b/85, 18a/1525, 38a/3436, 38b/3460; **LM** R219b/524, R225a/1090, R230a/1616, R234a/2027; **Sİ** R356b/241, R407a/5502, R407b/5509, R407b/5539; **SS** R316a/1019, R322a/1624, R324b/1912, R328a/2272)

hicrān-güdāz (< Ar. hicrān + < Far. güdāz) “ayrılığı yok eden” (**GS** 267/4)

hicrān-ı cāvīd (< Ar. hicrān + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz ayrılık” (**FŞ** SF100b/85)

hicrān-ı ẓālim (< Ar. hicrān + < Far. -ı + < Ar. ẓālim) “zalim, zulmeden ayrılık” (**BV** 347/5)

hicrān-keş (< Ar. hicrān + < Far. keş) “ayrılık derdi çeken” (**Sİ** R412b/6137)

ḡumār-hecr (< Ar.) “ayrılık sarhoşluğu” (**FŞ** SF87a/107, SF78b/100)

ḡumār-ı fürḳat (< Ar. ḡumār + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık sarhoşluğu” (**GS** 668/2)

ḡumār-ı hecr (< Ar. ḡumār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık sarhoşluğu” (**BV** 161/7, 175/7, 580/6, 581/6, 585/2; **FK** 108/3, 181/5, 608/7; **GS** 517/7; **NŞ** 185/6)

ḡumār-ı hicrān (< Ar. ḡumār + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sarhoşluğu” “(**BV** 659/46; **FK** 664/7)

ḳatīl-i ḫançer-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. ḫançer + < Far.-i+ < Ar. hicrān) “ayrılık hançerinin katili” (**NŞ** 492/4)

ḳatīl-i tīġ-i hicrān (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Far. tīġ + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık kılıcının katili” (**NŞ** 78/4)

kūh-ı firāḳ (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık dağı” (**GS** 409/6)

kūh-i hecr (< Far. kūh + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık dağı” (**BV** 374/2)

lem‘a-i şām-ı firāḳ (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < Far. şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık akşamının parıltısı” (**FK** 500/2)

maḥall-i iḫtilāf (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. iḫtilāf) “ayrılık zamanı” (**GS** 316/5)

mehcūr-ı cāvīd (< Ar. mehcūr + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz ayrılık” (**FŞ** SF95b/121)

melāl-i hecr (< Ar. melāl + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık acısı” (**FK** 213/4; **NŞ** 387/5)

menkūb-i hicrān (< Ar. menkūb + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılıktan dolayı talihsiz olan” (**BV** 243/3)

miḥnet-ı hicrān (< Ar. miḥnet + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı” (**FŞ** SF103b/36)

miḥnet-i hecr (< Ar. miḥnet + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık sıkıntısı” (**GS** 616/3; **SS** R349a/4513)

miḥnet-i hicrān (< Ar. miḥnet + Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık sıkıntısı” (**FK** 231/5; **FK** 85/1; **GS** 286/5; **NŞ** 124/2, 167/7, 179/3)

mūcib-i tefriḳa (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Ar. tefriḳa) “ayrılık, ikilik, bozuşma sebebi” (**Sİ** R407b-67, P455a/5567)

mübtelā-yı dāġ-ı hicrān (< Ar. mübtelā + < Far. -yı + < Far. dāġ + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık yarasının düşkünü” (**GS** 354/7, 670/4)

mübtelā-yı derd-i hicrān (< Ar. mübtelā + < Far. -yı + < Far. derd + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık derdinin düşkünü” (**BV** 644/4; **GS** 515/3)

nāliş-i hecr (< Far. nāliş + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılıktan inleme” (**GS** 350/3)

nesīm-i firāḳ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık rüzgârı” (**FK** 770/1)

nevḥa-yı firāḳ (< Ar. nevḥa + < Far. -yı + < Ar. firāḳ) “ayrılık feryadı” (**LM** R233a/1915)

nīş-i hecr (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık dikeni” (**GS** 412/4)

nīş-i hicrān (< Far. nīş + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık dikeni” (**GS** 74/5, 480/3)

nişter-i hicrān (< Far. nişter + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık neşteri” (**FK** 103/2; **GS** 70/2)

rişte-i hicrān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık ipi” (**FK** 208/6)

rūzigār-ı firāḳ (< Far. rūzigār + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık zamanı” (**Sİ** R407b/5513)

ṣarṣar-ı hecr (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık rüzgârı” (**NŞ** 202/3, 473/4)

ṣarṣar-ı hicrān (< Ar. ṣarṣar + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık rüzgârı” (**BV** 214/7, 565/6); **FK** 14/8; **GS** 12/8; **NŞ** 442/2)

seḥāb-ı hecr (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık bulutu” (**BV** 157/5)

semūm-ı hecr (< Ar. semūm + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık zehri” (**BV** 250/6, 429/5; **FŞ** SF46a/4, SF46a/4)

seng-i bārān-ı firāḳ (< Far. seng + < Far. -i + < Far. bārān + < Far. -ı < Ar. firāḳ) “ayrılık yağmurunun taşı” (**BV** 326/4)

siyāset-i hecr (< Ar. siyāset + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık cezası” (**FK** 324/4)

ṣubḥ-ı hecr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık sabahı” (**BV** 440/1; **FK** 518/6)

ṣubḥ-ı hicr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. hicr) “ayrılık sabahı” (**LM** R242a/2880)

sūz-ı fürḳat (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık acısı” (**FK** 687/20)

sūz-ı hecr (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık acısı” (**BV** 613/4; **FK** 169/1; **GS** 60/1, 269/6, 596/1; **NŞ** 133/1, 137/5, 413/1)

sūz-ı hicrān (< Far. sūz + < Far. -ı + < Ar. hicrān) (< Far. sūz + < Far.-i+ < Ar. hecr) “ayrılık acısı” (**FK** 377/8; **NŞ** 14/5)

sūz-ı nihān (< Far. sūz + < Far. -ı + < Far. nihān) “ayrılık acısı” (**BV** 352/5; **FŞ** SF79a/9)

şām-ı firāḳ (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık akşamı” (**BV** 548/4; **FK** 507/7; **GS** 364/3; **SS** R319b/1352)

şām-ı furḳat (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. furḳat) “ayrılık akşamı” (**BV** 660/25)

şām-ı fürḳat (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık akşamı” (**FK** 70/3, 569/2; **GS** 681/4; **NŞ** 581/4, 595/3)

şām-ı fürḳatī (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. fürḳatī) “ayrılık akşamı” (**GS** 681/4; **NŞ** 581/4)

şām-ı hecr (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık akşamı” (**BV** 66/4, 104/7, 122/4, 259/2, 411/4; **FK** 62/1, 108/5, 222/1, 366/1; **GS** 81/2; **NŞ** 15/3; **FŞ** SF91a/95; **Sİ** R407b/5515; **SS** R316b/1045, R316b/1048)

şām-ı hicrān (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık akşamı” (**SS** R319b/1340, R326b/2084; **BV** 151/1, 170/1, 405/1, 566/3, 579/4; **FK** 238/1, 478/2, 485/2, 500/4, 681/13; **GS** 88/4, 419/6, 445/4, 477/7, 515/2; **NŞ** 193/5, 433/4, 460/6, 512/6)

şem‘-i firāḳ (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık mumu” (**NŞ** 466/5)

şerbet-i hicrān (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık şerbeti” (**BV** 328/2; **FK** 689/73)

şerh-i firāḳ (< Ar. şerḥ + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık derdini açıklama, ayrılık derdini anlatma” (**FK** 323/7; **SS** R346a/4202)

tār-ı hecr (< Far. tār + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık karanlığı” (**NŞ** 222/7)

tefriḳa (< Ar.) “ayrılık, ikilik, bozuşma” (**BV** 335/7, 337/6; **FK** 25/6, 50/6, 659/7; **GS** 487/6, 700/1; **NŞ** 21/6, 340/4, 700/3; **HE** 12b/1024; **Sİ** P455a/5567, R407b-67)

tīşe-i hicrān (< Far. tīşe + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık kazması” (**GS** 557/4)

ṭāyir-i hecr (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık kuşu” (**NŞ** 9/3)

vādi-i fürḳat (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. fürḳat) “ayrılık vadisi” (**GS** 135/3)

vādī-i hecr (< Ar. vādī + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık vadisi” (**HE** 2a/82; **GS** 275/6, 433/1; **NŞ** 111/5)

vādī̆-i hicrān (< Ar. vādī̆ + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık vadisi” (**BV** 200/1, 593/3; **GS** 91/4, 258/4, 518/3)

vādi-yi hicrān (< Ar. vādī̆ + < Far. -yi + < Ar. hicrān) “ayrılık vadisi” (**FK** 170/6; **NŞ** 5/6)

zehr-i firāḳ (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık zehri” (**BV** 1/3, 125/6; **GS** 39/7, 715/1)

zehr-i hecr (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık zehri” (**BV** 57/4, 85/4, 131/3, 292/6, 336/3, 453/2; **FK** 274/5; **GS** 205/3, 229/7, 267/3, 489/2)

zehr-i hicrān (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık zehri” (**BV** 336/6; **FK** 313/1; **GS** 99/8, 191/4; **NŞ** 82/1)

zindān-ı fürḳat (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık zindanı” (**NŞ** 485/2)

zindān-ı hecr (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık zindanı” (**FK** 70/6)

zindān-ı hicrān (< Far. zindān + < Far. -ı + < Ar. hicrān) “ayrılık zindanı” (**NŞ** 575/4)

ẓulmet-i hecr (< Ar. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık karanlığı” (**NŞ** 637/5)

ẓulmet-i hicrān (< Ar. ẓulmet + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık karanlığı” (**HE** 18a/1525; **NŞ** 403/1, 573/4)

ẓulm-i hecr (< Ar. ẓulm + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık zulmü” (**BV** 500/9)

2.71.9.2. Kavuşma ile İlgili Kavramlar

berḳ-i vaṣl (< Ar. berḳ + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şimşeği” (**GS** 668/3)

bezm-i vaṣl (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma meclisi” (**BV** 249/1, 204/7; **NŞ** 105/5, 237/7)

bezm-i viṣāl (< Far. bezm + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma meclisi” (**FK** 210/4; **GS** 16/4)

cilve-i vaṣl (< Ar. cilve + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma cilvesi” (**GS** 509/3)

cür‘a-ı vaṣl (< Ar. cür‘a + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma umudu” (**LM** R235b/2213)

deşt-i viṣāl (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma çölü” (**NŞ** 485/2)

dür-i vaṣl (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma incisi” (**GS** 230/5)

dürr-i viṣāl (< Ar. dürr + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma incisi” (**NŞ** 597/2)

ehl-i vaṣl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşmuş” (**NŞ** 213/7)

ehl-i viṣāl (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşmuş” (**BV** 458/2; **LM** R224a/1011)

eyyām-ı viṣāl (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma zamanı” (**BV** 745/3; **FK** 57/7, 689/54/212; **GS** 548/1)

ġayr-ı vaṣl (< Ar. ġayr + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşmaktan başka” (**BV** 163/1; **NŞ** 118/6)

gevher-i vaṣl (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşmanın cevheri” (**BV** 271/3)

ġonçe-i vaṣl (< Far. ġonçe + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma goncası” (**NŞ** 466/5)

gül-i vaṣl (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma gülü” (**BV** 347/4; **NŞ** 61/5)

gül-i viṣāl (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma gülü” (**NŞ** 496/4)

gül-şen-i vaṣl (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma bahçesi” (**BV** 3/7; **GS** 156/3, 502/6; **NŞ** 37/3, 234/6, 575/4)

gül-zār-ı vaṣl (< Far. gül-zār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma bahçesi” (**FK** 259/1; **NŞ** 265/3)

ḥarīm-i vaṣl (< Ar. ḥarīm + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma köşesi” (**GS** 516/3, 516/7)

ḫᵛān-ı vaṣl (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma sofrası” (**GS** 51/4, 670/2)

ḫᵛān-ı viṣāl (< Far. ḫᵛān + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma sofrası” (**GS** 375/4)

imkān-ı viṣāl (< Ar. imkān + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma imkânı” (**BV** 152/9)

intiẓār-ı vaṣl (< Ar. intiẓār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşmayı bekleme” (**NŞ** 604/5)

ittiṣāl (< Ar.) “birleşme, kavuşma” (**FK** 2/6; **GS** 274/5; **BV** 366/7; **HE** 4b/278; **LM** R223a/880; **Sİ** R357a/299, R357b/334; **Sİ** R417a/6722)

kesb-i mey (< Ar. kesb + < Far. -i + < Far. mey) “şarabı elde etme, kavuşma” (**Sİ** R381b/2830)

kişver-i vaṣl (< Far. kişver + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşulacak ülke” (**FK** 209/6)

körüşmek “görüşme, karşılaşma, karşılıklı konuşma” (**FŞ** SF72a/74; **LM** R219a-9; **Sİ** R421a/7105, R421a/7117; **GS** 562/2)

lāf-ı vuṣūl (< Far. lāf + < Far. -ı + < Ar. vuṣūl) “kavuşma sözü” (**BV** 71/6)

mecāl-i viṣāl (< Ar. mecāl + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma takati, dermanı” (**Sİ** R401b/4931)

mesned-i viṣāl (< Ar. mesned + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma makamı” (**FK** 594/5)

meş‘al-i vaṣl (< Ar. meş‘al + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma çırası” (**BV** 619/5)

meyl-i vaṣl (< Ar. meyl + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşama meyletme” (**NŞ** 652/17)

mülāḳāt (< Ar.) “kavuşma, buluşma” (**FŞ** SF66a-24; **Sİ** R396b/4427, R401b/4936, R409a-69, R417a-83; **SS** R341a/3642; **GS** 790/1)

mülāḳī (< Ar.) “kavuşan, buluşan, görüşen” (**BV** 667)

naḳd-i vaṣl (< Ar. + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma nakdi, kavuşmanın değeri” (**BV** 401/1; **NŞ** 235/4)

naḳd-i visāl (< Ar. + < Far. -i + < Ar. visāl) “kavuşma nakdi, kavuşmanın değeri” (**NŞ** 652/20)

naṣīb-i vaṣl (< Ar. naṣīb + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşmanın payı, hissesi” (**NŞ** 606/3)

nesīm-i vaṣl (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma rüzgârı” (**FK** 121/9, 366/4; **GS** 189/2, 305/9; **NŞ** 155/3, 621/3; **FŞ** SF47b/50)

nesīm-viṣāl (< Ar.) “kavuşma rüzgârı” (**NŞ** 61/4)

nihāl-i vaṣl (< Far. nihāl + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma fidanı” (**GS** 571/4)

nūr-ı vaṣl (< Ar. nūr + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma nuru” (**FK** 539/5)

nūş-viṣāl (< Far. nūş + < Ar. viṣāl) “kavuşma işreti” (**FK** 330/6)

perde-yi viṣāl (< Far. perde + < Far. -yi + < Ar. viṣāl) “kavuşma perdesi” (**LM** R223a/880)

peyvest (< Far.) “ulaşma, kavuşma” (**FK** 613/7, 689/170; **GS** 92/1; **NŞ** 76/7; **FŞ** SF105a/174, SF107a/124, SF55a/65, SF55b/49; **HE** 41a/3723; **LM** R214b/18, R221a/677, R232b/1866, R237b/2416, R248a/3485; **Sİ** R368a/1444, R375a/2163, R394a/4118; **SS** R307b/102, R324b/1907, R328b/2346, R342b/3808, R352a/4848)

peyveste (< Far.) “ulaşmış, bitişik” (**FK** 160/5, 272/1, 337/3; **GS** 46/3, 53/3, 188/6, 203/3, 391/3, 466/4, 604/6; **NŞ** 18/4, 598/5, 633/2; **BV** 44/3, 731/3; **FŞ** SF106a/20, SF76a/50; **Sİ** R392b/3982, R421b/7183; **SS** R319b/1387, R323b/1761, R329B/2403)

peyvestelıġ (< Far. peyveste + < Tr. -lıġ) “birlikte olma” (**BV** 434/1)

peyvestelıḳ (< Far. peyveste + < Tr. -lıḳ) “birlikte olma” (**HE** 2a, 20b/1761)

rişte-i vaṣl (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma ipi” (**BV** 172/2)

rişte-yi vaṣl (< Far. rişte + < Far. -yi + < Ar. vaṣl) “kavuşma ipi” (**SS** R341a/3677)

rūzgār-ı vaṣl (< Far. rūzgār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma zamanı” (**BV** 439/6)

seḥāb-ı vaṣl (< Ar. seḥāb + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma bulutu” (**GS** 465/3)

ṣubḥ-ı vaṣl (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma sabahı” (**BV** 104/7, 405/1, 548/4, 625/5; **FK** 165/6, 183/7, 519/5; **GS** 335/8, 343/3, 361/1, 419/6; **NŞ** 362/3, 486/2; **Sİ** R407b-65)

ṣubḥ-ı viṣāl (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma sabahı” (**BV** 199/8, 566/3, 579/4; **GS** 401/7, 430/1; **NŞ** 508/2; **LM** R216a-4; **SS** R326a/2078, R326b/2084, R349a/4528)

şām-ı vaṣl (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma akşamı” (**BV** 440/1; **FK** 38/3; **NŞ** 7/3)

şām-ı viṣāl (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma akşamı” (**BV** 246/2; **LM** R216a-4)

şem‘-i vaṣl (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma mumu” (**BV** 580/4; **FK** 213/5, 230/2)

şem‘-i viṣāl (< Ar. şem‘ + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma mumu” (**NŞ** 224/2)

şerbet-i vaṣl (< Ar. şerbet + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma şerbeti” (**BV** 33/3; **GS** 441/5, 663/3)

tarīḳ-i vüsūl (< Ar. tarīḳ + < Far. -i + < Ar. vüsūl) “kavuşma yolu” (**Sİ** R378b/2516)

terk-i vaṣl (< Ar. terk + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşmayı terk etme” (**FK** 141/1)

terkīn (< Ar.) “buluşma sözleşmesi” (**LM** R232b-23)

ṭarīḳ-ı vusūl (< Far. ṭarīḳ + < Far. -ı + < Ar. vusūl) “kavuşma yolu” (**HE** 12a/990)

ṭāyir-i vaṣl (< Ar. ṭāyir + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma kuşu” (**BV** 405/4; **FK** 213/7; **GS** 220/2)

ümīd-i vaṣl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma ümidi” (**BV** 127/7; **GS** 147/5)

ümīd-i viṣāl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. viṣāl) “kavuşma ümidi” (**BV** 353/7; **GS** 189/9; **SS** R338b/3393, R348b/4440)

ümīd-i vuṣūl (< Far. ümid + < Far. -i + < Ar. vuṣūl) “kavuşma ümidi” (**Sİ** R366a/1213)

ümmīd-ı viṣāl (< Far. ümmīd + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma ümidi” (**FŞ** SF101b/20)

ümmīd-i vaṣl (< Far. ümmīd + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma ümidi” (**FK** 14/9; **GS** 12/9)

va‘de-i vaṣl (< Ar. va‘de + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma için belirlenen zaman” (**GS** 168/5, 290/4; **NŞ** 10/9, 109/7, 397/7, 655/17, 657/8; **BV** 58/4, 85/6, 206/6, 404/9, 558/1; **FK** 171/7, 270/9; **FK** 366/2, 495/4, 510/5)

va‘de-i vaṣlī (< Ar. va‘de + < Far. -i + < Ar. vaṣlī) “kavuşma için belirlenen zaman” (**GS** 148/3)

vaṣıla (< Ar.) “kavuşan” (**GS** 491/3; **NŞ** 451/5; **HE** 17a/1441)

vaṣılalıġ (< Ar. vaṣıla + < Tr. -lıġ) “kavuşma” (**GS** 336/6)

vaṣl (< Ar.) “ulaşma, kavuşma” (**BV** 5/9, 91/1, 118/1, 248/4, 384/7, 445/5; **FK** 26/7, 118/4, 295/1, 308/5, 424/4; **GS** 12/9, 101/7, 219/4, 300/1, 400/7; **NŞ** 37/1, 103/2, 203/4,

307/5, 400/8; **FŞ** SF46a/40, SF47b/9, SF49b/33, SF68b/110; **HE** 2a/73, 5b/388, 5b/392, 23a/2027, 23a/2029; **LM** R216b/204, R222a/786, R225b/1144, R231b/1770; **Sİ** R357a/301, R366a/1220, R402b/5008, R415a/6412; **SS** R308b/239, R310b/449, R324b/1921, R338b/3405)

vaṣl-ı telāş (< Ar. vaṣl + < Far. -ı + < Ar. telāş) "kavuşma telaşı" (**HE** 43a/3922)

vaṣlsız (< Ar. vaṣl + < Tr. -sız) "ulaşmama, kavuşmama" (**NŞ** 106/9)

viṣāl (< Ar.) "kavuşma, ulaşma" (**BV** 22/5, 127/7, 273/2, 381/7, 403/8; **FK** 15/2, 139/2, 286/4, 304/7, 467/5; **GS** 11a-F2/5, 16/4, 106/5, 200/7, 307/6; **NŞ** 61/4, 140/7, 205/3, 314/4, 414/4; **FŞ** SF107a/120, SF96a/47, SF58b/128, SF83a/41, SF85a/34; **HE** 9b/745, 21a/1809, 21a/1815, 23b/2039, 37a; **LM** R216a-4, R223a/880, R224a/1004, R237a/2358; **Sİ** R377b-30, R387a/3388, R396a/4367, R401b/4931, R407a/5500; **SS** R308b/205 , R323a/1707, R332b/2734, R338b/3393, R348a/4409)

viṣālī (< Ar. viṣāl + < Far. ī) "kavuşma, ulaşma ile ilgili" (**FŞ** SF103a/128)

viṣāl-i cān-fezā (< Ar. viṣāl + < Far. -i + < Far. cān-fezā) "cana can katan, cana ferahlık veren kavuşma" (**FK** 98/1)

viṣāl-i cāvdānī (< Ar. viṣāl + < Far. -i + < Far. cāvdānī) "ebedi, sonsuz kavuşma" (**LM** R246b/3349)

viṣāl-i kūy (< Ar. viṣāl + < Far. -i + < Far. kūy) "sevgiliye kavuşma" (**GS** 863/1)

viṣāl-perverd (< Ar. viṣāl + < Far. perverd) "kavuşturan" (**LM** R243a/2961)

vuṣlat (< Ar.) "kavuşma, ulaşma" (**FK** 824/1; **GS** 473/6, 678/6; **FŞ** SF82b/87, SF83b/68, SF97a/54; **Sİ** P455a/5569; **SS** R344a/4002)

ẕikr-i viṣāl (< Ar. ẕikr + < Far. i + < Ar. viṣāl) "kavuşma zikri" (**BV** 174/4)

zülāl-i vaṣl (< Ar. zülāl + < Far. -i + < Ar. vaṣl) "kavuşma suyu" (**BV** 70/6, 445/6; **FK** 403/5, 619/9; **GS** 344/5, 401/2; **NŞ** 648/1)

2.71.10. Düzen, Sıra, Dizi- Düzensizlik, Dağınıklık, Karışıklık

2.71.10.1. Düzen, Sıra, Dizi ile İlgili Kavramlar

intizām (< Ar.) "nizamlı, tertipli, düzgün" (**HE** 6a/432; **Sİ** R356a/181, R418a/6796, R418b/6837; **LM** R217a/393, R216a/144)

intizāmī (< Ar. intiẓām + < Far. ī) "düzen ile ilgili" (**FŞ** SF51b/7)

kār-perdāzlıḳ (< Far. kār-perdāz + < Tr. -lıḳ) "iş düzenleyen, iş düzenleme" (**Sİ** R408b/5751)

ḳurmaḳ "kurma, oluşturma, düzenleme" (**GS** 327/9; **LM** R231a/1740)

meknūn (< Ar.) “dizilmiş” (**FK** 34/7, 162/7, 689/269; **GS** 22/7, 348/11, 417/3, 453/9, 728; **NŞ** 124/5, 128/7; **FŞ** SF50a/14; **HE** 8b/634, 18b/1587; **LM** R217a/343)

munṭaẓam (< Ar.) “düzgün, düzenli” (**HE** 6b/444)

munṭaẓım (< Ar.) “düzgün, düzenli” (**LM** R217a/298)

münḫariṭ (< Ar.) “ipe dizilmiş, sıralanmış” (**GS** 294/5)

müretteb (< Ar.) “dizilmiş, düzenlenmiş” (**FŞ** SF50a/1, SF52a/13, SF53b/12, SF71a/74, SF71a/81, SF84a/1; **HE** 11b/938; **LM** R217a/364, R221b/722, R231a/1710, R236b/2274, R242b/2900; **Sİ** R364b/1070, R379b/2627, R389a/3615, R413b/6237; **SS** R330a/2474; **GS** 8b-F2/5, 9a-F2/9, 10a-F2/6, 50/5, 223/1, 225/8; **NŞ** 203/1; **BV** 23/6)

müretteblıġ (< Ar. müretteb + < Tr. -lıġ) “dizilmiş olma, düzenlenmiş olma” (**HE** 7b/580)

mürevvaḳ (< Ar.) “süzülmüş, düzenlenme” (**NŞ** 313/6)

nāẓım (< Ar.) “düzenleyen” (**FŞ** SF106b/80; **HE** 6b/445; **SS** R310a/371, R351a-37; **GS** 5b-F2/10)

nizām (< Ar.) “düzen, düzenleme, tertip etme” (**FŞ** SF52a/22; **HE** 5a/348, 8a/583, 14b/1184; **LM** R216a/144; **Sİ** R359b-7, R367b/1367; **SS** R310a/371)

niẓāmet (< Ar.) “nizamlar, düzenler” (**Sİ** R387b-40)

niẓāmī (< Ar. niẓām + < Far. ī) “düzenli” (**GS** 683/52; **Sİ** R359b-7)

nizāmīçe (< Ar. niẓām + < Far. ī + < Tr. -çe) “düzenli gibi” **Sİ** R359a/500)

perdāz (< Far.) “tertipleyen” (**FŞ** SF78a/14, SF78a/27; **LM** R234b/2107; **SS** R311b/543)

remān (< Far.) “sürü, dizi, diziler” (**FK** 465/5; **NŞ** 443/5)

ṣaf (< Ar.) “sıra, dizi” (**FK** 96/4, 356/4, 458/5, 478/6, 574/4; **GS** 171/5, 316/2, 319/3, 373/2, 802/1; **NŞ** 150/1, 599/3, 630/3, 709/25; **FŞ** SF47b/40, SF51b/29, SF51b/37, SF52b/47, SF55b/26; **HE** 7b/558, 8a/587, 13b/1097, 25a/2195, 34b/3099, 35a/3131; **LM** R221a/701, R221a/702, R232a/1839; **Sİ** R374b/2077, R376a/2241, R387a/3412, R403b/5130; **SS** R309a/260, R310b/408, R312b/657, R349b/4569)

ṣaff (< Ar.) “sıra, dizi” (**Sİ** R397b/4505, R415a/6387)

taḳvīm (< Ar.) “kıvama sokma, düzen verme” (**GS** 145/2; **HE** 3a/130)

tertīb (< Ar.) “tertip, düzene koyma” (**BV** 142/4, 670; **FK** 154/5, 602/6; **GS** 9b-F2/18, 10a-F2/6, 12b-F2/14, 116/9; **FŞ** SF102b/111, SF52a/13, SF58a/79, SF59b/42; **HE** 7b , 13b/1095, 42b/3836; **LM** R235a/2151, R248a-38; **Sİ** R360a-8, R364b/1043, R387a/3398, R396a/4346, R410b/5946; **SS** R309b/341, R310b/426, R324a/1833, R326a/2051)

tüzmeg “düzme, düzenleme, dizme” (**FŞ** SF54b-14)

tüzmek “düzme, düzenleme, dizme” (**BV** 578/1; **FK** 215/2, 662/1; **GS** 722, 724; **NŞ** 660; **FŞ** SF106a-54, SF67a-25, SF71a-28; **HE** 13a, 13a; **LM** R248a-38; **Sİ** R366a-18, R372b-26, R374a/2046, R402a-57; **SS** R346a/4174, R350a-36)

tüzük “tertipli, sıralı, düzenli” (**FK** 139/5; **NŞ** 203/8; **FŞ** SF59a/12; **LM** R214b/40; **Sİ** R377a/2363, R418b/6856)

tüzüklük “düzenlilik” (**BV** 588/8; **NŞ** 345/2; **Sİ** R377a/2363)

ṭarḥ (< Ar.) “düzenleme” (**BV** 219/5, 253/6, 385/1, 423/4; **FK** 93/4, 204/2, 215/2, 374/4; **GS** 82/7, 459/7, 504/1, 520/1, 683/113; **NŞ** 636/3; **FŞ** SF49b/49, SF50b/29, SF57a/88, SF74a/20, SF83a/24, SF85a/23; **HE** 12a/948, 12b, 39b/3553, 40b/3675; **LM** R217a/326; **Sİ** R354b/24, R368b/1478, R381b-35, R396a/4352, P455a-68; **SS** R314a/773, R321a/1529, R325b/1987, R333a/2780, R336a/3097)

2.71.10.2. Düzensizlik, Dağınıklık, Karışıklık ile İlgili Kavramlar

āmīẖte (< Far.) “karışmış, karışık olan” (**Sİ** R380b/2714, R391b/3872, R411a/6002)

def‘-i fesād (< Ar. deff‘ + < Far. -i + < Ar. fesād) “karışıklığı, kötülüğü kovma, uzaklaştırma” (**HE** 41a/3729)

derhem (< Far.) “karışık, karmakarışık” (**FŞ** SF48b/53, SF51b/22, SF51b/48, SF92b/110, SF95a/58, SF97b/9; **LM** R224a/982, R230a/1608, R235b/2221, R244a/3063; **BV** 78/5, 82/8, 358/6; **GS** 30/7; **NŞ** 709/40)

derhemī (< Far.) “karışık, karmakarışık” (**Sİ** R381a/2782)

derhemlıġ (< Far. derhem + < Tr. -lıġ) “karışıklık, karmakarışıklık” (**NŞ** 633/4)

maẖlūṭ (< Ar.) “karışık, katılmış” (**FK** 293/1; **NŞ** 24/9, 280/1, 280/6)

memzūc (< Ar.) “karışmış, karışık” (**FK** 20/5, 104/5, 491/2; **GS** 11/2, 99/1, 302/6, 512/7; **NŞ** 94/1, 252/4, 599/4; **BV** 256/7, 462/6)

muẖteliṭ (< Ar.) “karışık, karma” (**FK** 295/2, 727/1; **GS** 294/4; **HE** 28a/2501)

mürekkeb (< Ar.) “karışmış, karışık” (**FŞ** SF52a/13, SF53b/12, SF53b/6, SF94a/120, SF98a/74; **HE** 11b/938; **LM** R217a/364, R220a/563, R236b/2274; **Sİ** R383a/2983, R402b/5037; **GS** 8b-F2/6, 50/7)

müşevveş (< Ar.) “karışık, düzensiz, karmakarışık” (**NŞ** 251/5, 255/3; **FK** 46/8, 268/1, 679/1; **GS** 22/6, 310/9, 373/5; **BV** 157/3, 638/3; **FŞ** SF74b/50, SF83a/19, SF84b/49, SF94a/85, SF99a/134; **HE** 30b/2715; **LM** R217a/317, R228a/1412, R228b/1468, R232a/1817; **Sİ** R407a/5502; **SS** R331b/2634, R346b/4235, R351b/4799)

nā-girift (< Far.) “karışık olmayan” (**LM** R224b/1049)

pit “darmadağın, karmakarışık” (**NŞ** 81/3)

tār-u-mār (< Far.) “darmadağın, perişan, karmakarışık” (**FŞ** SF63b-22)

teşvīş (< Ar.) “karıştırma, karmakarışık etme” (**BV** 191/1, 647/4; **FK** 451/7, 533/7; **GS** 96/5, 467/5, 683/33; **NŞ** 13/5; **Sİ** R395b/4297, R409a/5796)

2.71.11. Benzerlik, Denklik, Eşitlik- Yegâne, Eşi-Benzeri Olmayan

2.71.11.1. Benzerlik, Denklik, Eşitlik ile İlgili Kavramlar

hemçü (< Far.) “aynı, tıpkı, gibi” (**GS** 172/3, 668/8)

bī-‘aynih (< Ar.) “aynı olarak, olduğu gibi, tıpkı” (**BV** 474/4, 549/2; **BV** 553/4, 557/1, 568/3; **FK** 271/4, 389/3, 514/3, 579/2, 711/2; **NŞ** 379/3; **FŞ** SF58a/31; **LM** R224a/997; **Sİ** P455b/5650; **SS** R316a/982; **GS** 77/7, 79/1, 159/2, 255/5, 387/2, 576/6; **NŞ** 27/2, 313/4)

‘ibāret (< Ar.) “ibare, bir şeyin aynısı, başkası” (**GS** 5b-F2/24, 7b-F2/15, 9b-F2/18; **FŞ** SF55b/15, SF63a/61, SF67a/80, SF80b/68, SF87b/56; **HE** 14b/1194, 42a/3798; **LM** R217a/302, R226b/1234; **Sİ** R396a/4354, R416a-81; **SS** R342b/3812)

istivā (< Ar.) “denk olma, eşit olma” (**HE** 36b/3274; **Sİ** R367a/1328)

şibh (< Ar.) “benzer” (**FK** 201/3, 578/4; **GS** 206/3)

ting “denk, eşit, benzer” (**BV** 214/3, 214/3, 286/5, 322/7, 440/2, 637/6; **GS** 6/5, 98/5, 196/6, 288/4, 328/2, 556/1, 579/2, 620/2, 648/3; **FŞ** SF51a/89, SF52b/21, SF60a/104, SF71a/6, SF85b/80; **HE** 12b/1007, 18b/1577, 32a/2859, 34b/3099, 40a/3618; **LM** R224a/979, R243b/3055, R247b/3427, R247b/3475; **Sİ** R358b/424, R365b/1142, R371b/1790, R386a/3290; **SS** R327a/2162, R327a/2186, R349b/4565, R353a/4989; **NŞ** 12/6, 186/4, 230/7, 352/7, 418/5, 469/5, 502/8, 528/5; **FK** 234/6)

tinglik “denklik, eşitlik” (**LM** R217a/319; **BV** 469/2)

tingsiz “denk olmayan, eşit olmayan” (**FŞ** SF83a/21)

tink “denk, eşit, benzer” (**FK** 48/6, 124/9, 222/4, 312/6, 464/5, 572/4, 623/2, 802/1)

tuş “denk, eşit, benzer” (**FK** 24/2, 88/5, 264/1, 499/2, 681/7; ; **LM** R226b/1276, R231a/1712, R238a/2435, R240a/2684)

yaŋlıġ “gibi, benzer” (**BV** 9/2, 49/4, 258/4, 303/1/1, 406/2; **FK** 51/5, 122/8, 267/7, 311/1, 426/7; **GS** 44/5, 108/2, 203/1, 336/2, 403/5; **NŞ** 4/6, 114/1, 200/1, 304/1, 418/4; **FŞ** SF104a/71, SF89a/36, SF53b/20, SF57a/49, SF66a/7; **HE** 3a/146, 9a/717, 13a/1085, 19b/1684, 28a/2462; **LM** R215b/140, R223a/885, R232a/1846, R236b/2306; **Sİ**

R355b/115, R364a/1007, R374a/2037, R383b/3066; **SS** R307b/106, R313b/750, R320a/1428, R336b/3188, R348b/4456)

hem-tā (< Far.) “benzer, eşit” (**NŞ** 433/5)

mānend (< Far.) “gibi, benzer, eş” (**FK** 18/3, 116/1, 227/5, 345/3, 399/1, 609/3; **GS** 119/8, 139/5, 375/5, 502/7, 679/5; **NŞ** 95/3, 115/3, 254/3, 386/1, 567/4, 614/6; **BV** 93/6, 116/1, 390/5, 595/5; **FŞ** SF49a/16, SF62b/28, SF74a/3, SF76a/58, SF88b/155; **HE** 6b/468, 11a/866, 28a/2505, 35b/3199, 39b/3589; **LM** R215b/126, R225b/1136, R231b/1795, R241b/2820; **Sİ** R354b/2, R357b/318, R364b/1052, R377b/2396, R392a/3928; **SS** R306b/9, R314a/787, R320a/1429, R329B/2408, R338b/3399)

mānende (< Far.) “benzeyen” (**FK** 259/3; **FŞ** SF73b/127)

mānendelıġ (< Far. mānende + < Tr. -lıġ) “benzerlik, eşlik” (**BV** 298/5)

miṣl (< Ar.) “eş, benzer” (**FK** 135/6, 689/14; **GS** 392/4, 617/1, 734/1; **NŞ** 578/3, 657/5; **BV** 38/2, 151/4; **FŞ** SF64b/84, SF85b/42, SF86a/42, SF96b/13; **HE** 2a/62, 10a/789, 13b/1100; **LM** R229b/1592, R230a/1604, R244a/3095; **Sİ** R374b/2100, R382a/2903, R399a/4653, R400a/4752, R401b/4904; **SS** R311b/548, R337a/3212, R346b/4250, R352a/4812, R353a/4930)

miṣlā (< Ar.) “benzer” (**GS** 734/1)

müsāvī (< Ar.) “eşit, denk” (**BV** 345/4; **NŞ** 50/7)

müşābih (< Ar.) “benzer, benzeyen” (**FK** 215/4; **GS** 29/4, 117/5, 673/4, 728; **BV** 8/8, 424/3, 707/1; **FŞ** SF66b/38, SF86b/77; **HE** 13b/1100; **Sİ** R377a/2389)

naẓīr (< Ar.) “benzer” (**FK** 371/2, 689/424, 721; **GS** 226/3, 358/2; **LM** R217a/396, R236b/2298; **SS** R317a/1088, R321a/1521, R328a/2262, R352a/4810)

naẓīrī (< Ar. naẓīr + < Far. ī) “bir benzeri, bir eşi” (**LM** R228b/1477)

oḫşaş “benzer” (**BV** 9/5; **FK** 345/3)

şebeh (< Ar.) “benzeme, benzeyiş” (**FŞ** SF48a/6; **Sİ** R391a/3811; **GS** 129/5, 421/5, 421/6)

şebīh (< Far.) “benzer, benzeyen” (**BV** 298/5, 707/1; **GS** 679/6; **NŞ** 19/5, 522/1, 709/13; **HE** 41b/3773; **LM** R217a/280; **Sİ** R368a/1395; **SS** R328a/2255, R329a/2398, R347b/4336)

şerīk (< Ar.) “ortak, eş, benzer” (**FK** 17/4, 416/5, 618/6)

te‘ādül (< Ar.) “beraberlik, denklik, birbirine denk gelme” (**HE** 11b/940; **Sİ** R367b/1354, R367b/1357, R400b/4827; **NŞ** 367/7)

tev’amān (< Ar.) “ikizler, benzerler” (**FŞ** SF50a/89)

tev'amānlıḳ (< Ar. tev'amān + < Tr. -lıḳ) "ikizlik, benzerlik" (**FŞ** SF55b/12)

tev-emān (< Ar.) "ikizler, benzerler" (**HE** 3b/218; **Sİ** R357b/308; **BV** 508/5; **FK** 327/9; **GS** 457/6; **SS** R310a/393)

2.71.11.2. Yegâne, Eşi-Benzeri Olmama ile İlgili Kavramlar

'adīmü'l-miṯl (< Ar.) "benzersiz" (**HE** 38b)

bedāyī' (< Ar.) "eşi benzeri olmayan mükemmel ve güzel şeyler" (**Sİ** R384a-36; **NŞ** 292/7)

bedī' (< Ar.) "eşi ve benzeri olmayan, yeni" (**FK** 306/1, 569/7, 689/47/421; **FŞ** SF52a-11; **LM** R219a/461, R229b/1572; **Sİ** R366a/1233; **HE** 35a/3149; **GS** 7a-F2/20; **NŞ** 289/2, 292/7)

bī-bedel (< Far. bī + < Ar. bedel) "benzersiz, eşsiz" (**BV** 657/5; **FK** 686/5; **FŞ** SF102a/66; **HE** 37b/3364; **LM** R231b/1787; **Sİ** R359b/557; **SS** R307b/144)

bī-behā (< Far.) "değer biçilemez, eşsiz" (**Sİ** R383b/3028, R403b/5137, R404b/5218)

bī-hem-tā (< Far.) "benzersiz" (**FK** 683/1, 689/296)

bī-mānend (< Far.) "eşi, benzeri olmayan" (**Sİ** R381b-35)

bī-miṯāl (< Far. bī + < Ar. miṯāl) "eşsiz, benzersiz" (**NŞ** 667; **Sİ** R389b/3651)

bī-miṯillig (< Far. bī + < Ar. miṯil + < Tr. -lig) "eşsizlik, benzersizlik" (**GS** 11/1)

bī-miṯl (< Far. bī + < Ar. miṯl) "eşsiz, benzersiz" (**FŞ** SF80a/39, SF92b/97; **Sİ** R354b/2, R384a-36, R415a/6398)

bī-miṯl-ı eyyām (< Far. bī + < Ar. miṯl + < Far. -ı + < Ar. eyyām) "eşi, benzeri olmayan günler" (**FŞ** SF92b/97)

bī-naẓīr (< Far. bī + < Ar. naẓīr) "eşsiz, benzersiz" (**GS** 11b-F2/1; **HE** 39a/3502)

bī-naẓīrī (< Far. bī + < Ar. naẓīrī) "eşsiz, benzersiz" (**FŞ** SF82b/83; **LM** R221a/669)

ferīd (< Ar.) "tek, eşsiz, eşi olmayan" (**Sİ** R389b/3664; **SS** R312a/598)

ferīd-i zamān (< Ar. ferīd + < Far. -i + < Ar. zamān) "zamanında eşi benzeri olmayan kimse" (**SS** R312a/598)

iḫtirā' (< Ar.) "benzeri görülmemiş bir şey meydana getirme" (**Sİ** R362b/870, R367b/1345, R420a/7029; **GS** 299/6; **NŞ** 290/4)

mānendsiz (< Far. mānend + < Tr. -siz) "benzersiz, eşsiz" (**SS** R346b/4264)

nā-yāb (< Far.) "bulunmaz; benzeri olmaz, eşi bulunmaz" (**FK** 370/6, 688/106, 689/160; **GS** 144/7, 202/6, 225/3, 521/2, 521/3, 524/4; **NŞ** 293/4; **BV** 44/9, 659/46; **FŞ** SF104a/111,

SF88b/131; **HE** 22b/1959, 22b/1962; **LM** R221b/752, R222a/786, R245b/3228; **Sİ** R354b/14, R384b/3156, R405b/5298, R405b/5325; **SS** R337a/3208, R345a/4097)

nā-yāblıġ (< Far. nā-yāb + < Tr. -lıġ) "bulunmama, eşi benzeri olmama" (**Sİ** R385b/3259, R407b-65)

nā-yāft (< Far.) "eşi bulunmaz" (**FK** 47/6)

şigerf (< Far.) "nadir bulunan, güzel, şahane" (**FK** 689/48/269/341; **FŞ** SF61a/62, SF71b/47; **HE** 8a/616, 18a/1533; **Sİ** R371a/1756, R384a/3083, R398b/4590, R405b/5302, R411b/6058)

şūḫāne (< Far.) "güzel gibi" (**FK** 342/2)

yegāne (< Far.) "tek, biricik" (**FŞ** SF102b/94, SF50b/67, SF62b/45, SF73b/109; **LM** R216b/209, R220a/572, R221b/740, R231b/1783; **SS** R311a/504, R312a/603, R322a/1645, R326a/2042; **GS** 4b-F2/22)

yek-dāne (< Far.) "eşi benzeri olmayan" (**FK** 689/1; **HE** 4b/288; **Sİ** R361a/691, R364b/1047, R417b/6751)

yektā (< Far.) "tek, eşsiz" (**HE** 22b/1963, 40b/3648; **FŞ** SF68b/115)

yektālıġ (< Far. yektā + < Tr. -lıġ) "benzersizlik, eşsizlik" (**NŞ** 433/5)

2.71.12. Gülme-Gülüş, Sertlik-Ciddilik

2.71.12.1. Gülme, Gülüş ile İlgili Kavramlar

gül-i şeker-ḫand (< Far. gül + < Far. -i + < Far. şeker-ḫand) "tatlı gülüşlü gül" (**LM** R224a/988)

ḫand (< Far.) "gülme, gülüş" (**NŞ** 615/7)

ḫandān (< Far.) "gülen, sevinçli" (**FK** 18/2, 128/7, 223/1, 321/2, 429/5, 513/4; **GS** 10/8, 94/1, 156/1, 169/1, 245/4, 289/1; **NŞ** 85/1, 104/8, 219/4, 321/5, 428/1, 512/1; **BV** 27/1, 60/5, 143/1, 194/8, 740/3; **FŞ** SF103a/141, SF105a/4, SF92b/106, SF57b/10, SF85a/20; **HE** 2a/75, 24a/2100, 31b/2799; **LM** R240a/2680, R245b/3265; **Sİ** R400a/4752, R400a/4753; **SS** R313a/691, R313a/699, R313a/716, R329a/2372, R351a/4702)

ḫandānlıġ (< Far. ḫandān + < Tr. -lıġ) "gülme, sevinçli olma" (**HE** 20a/1710; **NŞ** 632/4)

ḫandānlıḳ (< Far. ḫandān + < Tr. -lıḳ) "gülme, sevinçli olma" (**HE** 29b)

ḫande (< Far.) "gülme, gülüş" (**HE** 5a/310, 9b/746)

ḫande-i şīrin (< Far. ḫande + < Far. -i + < Far. şīrin) "tatlı gülüş" (**HE** 9b/746)

ḫande-nāk (< Far.) "gülüşlü" (**HE** 22a/1907, 36a/3257)

ḳahḳaha (< Ar.) “sesle ve çok gülme” (**FK** 617/5; **NŞ** 438/2, 511/2; **FŞ** SF65b/48; **HE** 20a/1705, 20a/1714)

külgi “gülüş, gülme” (**GS** 723; **NŞ** 557/4)

külgü “gülüş, gülme” (**FK** 183/5, 269/3, 321/2, 450/2, 566/2; **GS** 52/1, 79/6, 293/6, 434/2, 456/7, 488/5; **NŞ** 103/3, 219/4, 271/5, 391/6, 463/5, 502/4; **BV** 60/5, 132/2, 350/3, 462/3, 509/5, 566/2; **FŞ** SF100a/46, SF57a/52, SF57b/6, SF57b/7, SF57b/9; **HE** 7a/509, 17a/1453, 20a/1709, 20a/1717, 29a/2584, 31a/2780; **LM** R222b/843, R226b/1306, R226b/1307, R240a/2680; **Sİ** R401b/4919; **SS** R318b/1283, R329a/2375, R348b/4443)

külgülük “gülünç” (**HE** 27b/2412)

külmek “gülme, gülüş” (**FK** 34/2, 266/2, 299/7, 425/8, 505/3; **GS** 4b-F2/17, 5a-F2/19, 20/2, 399/4; **NŞ** 311/6, 463/5, 474/5, 601/5; **BV** 147/3; **FŞ** SF53a/64, SF59b/71, SF96a/66, SF96a/67, SF99a/142; **LM** R224a/973, R230b/1692; **SS** R348b/4442)

mūcib-i rīş-ḫand (< Ar. mūcib + < Far. -i + < Far. rīş-ḫand) “bıyık altından gülme sebebi, alay sebebi” (**FK** 728)

mużḥik (< Ar.) “güldürmeye mahsus, gülünç” (**HE** 20a/1725; **SS** R346b/4255)

nūş-ḫand (< Far.) “tatlı gülüşlü” (**FK** 205/3, 274/5, 542/5, 578/3, 684/12; **GS** 125/5; **BV** 110/9, 238/3; **HE** 5a/312; **LM** R222a/767; **Sİ** R355a/57, R388a/3484, R396b/4396)

rīş-ḫand (< Far.) “büyük altından gülme, alay” (**FK** 728; **SS** R350b/4695)

şeker-ḫand (< Far.) “tatlı gülüş” (**BV** 116/5, 123/2; **FK** 18/2, 127/6, 227/7, 345/1, 345/7; **GS** 230/4, 375/3, 502/5; **NŞ** 150/5, 254/1, 657/51; **FŞ** SF80b/53, SF83a/22; **LM** R224a/988)

şekker-ḫand (< Far.) “tatlı gülüşlü” (**FK** 399/5; **GS** 118/7, 119/7, 139/1, 556/1; **NŞ** 115/8, 152/6, 386/6; **SS** R343a/3881)

şekker-ḫande (< Far.) “tatlı gülüş” (**FŞ** SF57b/7; **GS** 595/2)

şekker-ḫandelıġ (< Far. şekker-ḫande + < Tr. -lıġ) “tatlı gülüşlü” (**BV** 298/4)

tebessüm (< Ar.) “gülme, gülümseme” (**BV** 45/2, 116/5, 217/2, 294/6, 327/2; **FK** 16/3, 131/3, 235/1, 354/2; **GS** 51/5, 119/7, 375/3, 444/3, 595/2; **NŞ** 99/1, 152/6, 438/2, 635/1, 657/51, 709/33; **FŞ** SF105a/4; **LM** R231b/1772; **Sİ** R371a/1740, R393b/4077; **SS** R329a/2395, R330b/2544)

tebessümī (< Ar. tebessüm + < Far. ī) “gülme, gülümseme ile ilgili” (**GS** 615/5)

teveccüh (< Ar.) “güler yüz gösterme, sevgi, yönelme, yakınlık gösterme” (**BV** 103/8, 648/5; **FK** 731; **NŞ** 502/2; **HE** 6b/482; **LM** R217a/423; **Sİ** R369a/1528, R396a/4373, R404a/5174, R419b/6961; **SS** R321a/1518, R333a-26, R339b/3526)

üns (< Ar.) “alışkanlık, yakınlık” (**FK** 10/2, 242/3, 245/1; **GS** 5a-F2/20, 407/2, 602/2; **NŞ** 136/1, 588/3; **HE** 5b/387, 6b/474, 29b/2611; **LM** R230b-21; **SS** R310b/442)

yandaşmaḳ “yaklaşma, yanaşma” (**BV** 269/2, 538/6)

zeḫr-ḫand (< Far.) “acı acı gülme” (**FK** 127/6, 274/5, 542/5; **NŞ** 116/7, 152/6, 657/51; **Sİ** R406b/5399)

2.71.12.2. Sertlik, Ciddilik ile İlgili Kavramlar

cidd (< Ar.) “ciddilik” (**HE** 18a/1541, 34b/3097; **SS** R321a/1508, R327a/2136, R328a/2289; **NŞ** 141/6, 431/6)

ḫaşin (< Ar.) “kaba, sert” (**HE** 28b/2546)

havāyī (< Ar.) “ciddi şeylerle ilgisiz” (**FŞ** SF106b/40, SF92a/51, SF50b/21; **LM** R217a/318, R243a/2995; **GS** 474/4)

ḳattıġ “sert, müşkül” (**FŞ** SF53a/41, SF94b/7; **LM** R226a/1192)

sāḫt (< Far.) “katı, sert, haşin” (**FŞ** SF78b/69, SF98a/64; **Sİ** R402b/5025, R408b/5753; **SS** R334b/2935)

sengīn-dil (< Far.) “taş yürekli” (**BV** 80/5; **SS** R331b/2660)

şedīd (< Ar.) “şiddetli, sert, katı, sıkı” (**SS** R348b/4449)

yılman “sert” (**Sİ** R408a/5657)

seng-dil (< Far.) “taş yürekli” (**SS** R336a/3150)

dūrüşt (< Far.) “kaba, sert, katı” (**BV** 107/5)

dürüşt (< Far.) “kaba, sert” (**Sİ** R414b/6345; **BV** 107/5)

tünd (< Far.) “haşin, sert, şiddetli” (**BV** 128/1/7, 205/4, 614/4; **FK** 65/1, 113/5, 250/3, 465/4, 602/3, 681/67; **GS** 107/6, 173/3, 338/1, 509/5; **NŞ** 111/7, 166/2, 340/7, 559/2; **FŞ** SF100a/4, SF104b/129, SF51b/6, SF61a/73, SF69b/38; **HE** 2a/69, 6b/454, 9a/691, 17a/1428, 24a/2081, 26b/2351, 41a/3697; **LM** R232a/1841, R245a/3195; **Sİ** R363b/938, R373b/2002, R386a/3321, R393a/4029, R418b/6878; **SS** R306b/5, R323a/1725, R336a/3103, R338b/3370)

ġalīẓ (< Ar.) “kaba” (**GS** 149/6; **Sİ** R375a/2160)

‘anīf (< Ar.) “sert, şiddetli kaba muamelede bulunan” (**GS** 318/5; **Sİ** R406a/5395)

ḳattıḳ “sert, müşkül” (**FK** 326/7; **NŞ** 137/2, 331/2; **BV** 329/5; **FŞ** SF69b/55, SF74b/43)

serd (< Far.) “soğuk, sert, haşin” (**FK** 360/5, 586/5; **GS** 365/5, 639/4, 663/4; **NŞ** 120/7; **FŞ** SF75a/99; **LM** R243a/2969; **Sİ** R416b/6632)

ḳıya “haşin, sert, cihet” (**FK** 212/2, 235/7, 353/1, 421/1; **GS** 139/9, 415/6; **NŞ** 100/2)

cid (< Ar.) “ciddilik” (**BV** 460/4; **Sİ** R398a/4572, R409a/5775, R413b/6223, R416a/6512)

sengīn-dil (< Far.) “taş yürekli” (**BV** 80/5; **SS** R331b/2660)

‘unf (< Ar.) “şiddet, sertlik, kabalık” (**BV** 6/5)

2.71.13. Kıtlık-Kuraklık, Bereket-Bolluk

2.71.13.1. Kıtlık, Kuraklık ile İlgili Kavramlar

ḳaḥṭ (< Ar.) “kıtlık, kuraklık” (**NŞ** 96/7)

ḫuşk-sāl (< Far.) “kuraklık” (**NŞ** 688, 688/1)

yubūset (< Ar.) “kuruluk, kuraklık” (**FŞ** SF101a/131, SF93a-45)

2.71.13.2. Bereket, Bolluk ile İlgili Kavramlar

bereket (< Ar.) “bereket” (**HE** 23b)

bol “bereket, çok, çok bol” (**FŞ** SF64b/120; **LM** R243b/3035)

fāyiż (< Ar.) “bolluk, çokluk, verimlilik” (**Sİ** R358b/451; **FK** 291/4; **LM** R214b/3, R217a/355)

feyż (< Ar.) “bolluk, çokluk, verimlilik” (**FŞ** SF105a/174; **HE** 6b/446, 8a/600, 8a/606, 15a/1242, 29b/2613, 39b/3553; **LM** R217a/341, R217a/354, R217a/375, R248b/3577; **Sİ** R360a/583, R360a-8, R390b/3757, R419b/6968, R419b/6973; **SS** R309b/306, R352b/4876, R352b/4884, R352b/4885; **NŞ** 88/1, 104/8, 270/8, 329/6, 515/6, 562/6, 658/36; **BV** 4/6, 89/6, 97/5, 103/5, 417/7, 704/2, 704/1; **FK** 112/9, 241/3, 316/2, 494/7, 578/9, 680/9, 681/63; **GS** 5b-F2/5, 116/7, 287/9, 295/8, 305/9, 529/6, 531/6)

feyż-āṣārraḳ (< Ar. feyż-āṣār + < Tr. -raḳ) “daha çok feyz veren” (**BV** 313/8)

feyż-baḫşende (< Ar. feyż + < Far. baḫşende) “bolluk, bereket veren” (**Sİ** R362b/840)

ġarḳ-ı na‘īm (< Ar. ġarḳ + < Far. -ı + < Ar. na‘īm) “bereket, bolluk içinde kalma/boğulma” (**Sİ** R401b/4934)

na‘īm (< Ar.) “bereket, bolluk, bollukta yaşayış” (**HE** 13b/1123;)

pür-bār (< Far.) “yüklü, yükü olan; üzerinde yemişi çok olan, bereketli” (**FŞ** SF50a/91)

2.71.14. Eski-Yaşlı, Yeni-Taze

2.71.14.1. Eski, Yaşlı ile İlgili Kavramlar

ėski “eski” (**FK** 61/8, 104/3, 261/8, 326/8, 411/6, 598/8; **GS** 3b-F2/8, 35/1, 79/2, 109/7, 294/6, 307/1; **NŞ** 8/4, 180/6, 233/1, 327/3, 422/1, 515/4; **BV** 31/6, 156/6, 283/6, 322/5,

416/5; **FŞ** SF105b/54, SF66b/68; **HE** 6b/470, 8b/638, 17a/1446, 27a/2407, 36b/3273, 40a/3621; **LM** R221a/682; **Sİ** R365b/1175, R370b/1657, R400a/4760; **SS** R337a/3227, R337a/3233, R351b/4778; **BV** 274/7)

ḳadīm (< Ar.) "eski, çok eski" (**FK** 686/23; **GS** 10a-F2/14; **BV** 243/7, 484/4, 673/1, 694/2, 734/2; **HE** 2b/94, 13b/1100; **Sİ** R371a/1711, R371b/1806, R376b/2323, R416b/6667)

ḳadīmī (< Ar.) "eski ile ilgili" (**FŞ** SF106a/93; **Sİ** R379a/2568, R390a/3719; **GS** 699/1; **NŞ** 656/7)

ḳıdem (< Ar.) "kadim olma, eskilik" (**HE** 5a/321, 13a/1072; **Sİ** R354b/6)

köhne (< Ar.) "köhne, eski, eskimiş, zamanı geçmiş" (**NŞ** 214/6; **BV** 203/3; **Sİ** R416a/6491)

kühen (< Far.) "eski" (**FK** 12/4, 122/4, 241/1, 347/2, 431/4, 554/7; **GS** 81/5, 84/5, 275/9; **NŞ** 61/6, 233/1, 264/8, 433/6, 624/5; **BV** 42/1102/1, 198/7; **FŞ** SF53a/72, SF65a/15, SF68b/123, SF99b/181; **HE** 8a/612; **LM** R243b/3017; **Sİ** R360b/669, R363b/941, R369a/1500, R387b/3460; **SS** R309a/282, R319b/1360, R326a/2050, R351a/4725)

kühen-pīr (< Far.) "çok yaşlı" (**FK** 161/7, 387/8, 683/24, 689/142; **BV** 278/6)

kühen-sāl (< Far.) "yaşlı" (**HE** 11a/872; **LM** R221a/664, R226b/1320; **NŞ** 121/3)

sāl-ḫord (< Far.) "yaşlı, eski" (**GS** 327/7)

sāl-hōrd (< Far.) "yaşlı, eski" (**Sİ** R405a/5295)

sāl-ḫūrd (< Far.) "yaşlı, eski" (**HE** 4b/290)

2.71.14.2. Yeni, Taze ile İlgili Kavramlar

nev (< Far.) "yeni, taze, körpe" (**FŞ** SF52a/31; **GS** 401/4)

nev-ber (< Far.) "yeni yetme, taze" (**FŞ** SF57a/45; **LM** R220b/616)

nev-demīde (< Far.) "yeni yetişmiş, taze" (**LM** R221a/698)

nev-res (< Far.) "yeni yetişen, yeni biten" (**FK** 194/1, 201/1, 618/4, 689/108; **NŞ** 601/2; **BV** 148/2; **HE** 4b; **LM** R228b/1441, R229a/1519; **Sİ** R402a/4943)

nev-reste (< Far.) "yeni bitmiş, yeni yetişmiş" (**GS** 577/5; **BV** 148/2)

raṭab (< Ar.) "taze, yeşil" (**LM** R221b/748)

şād-āb (< Far.) "suya kanmış, taze" (**GS** 454/1; **NŞ** 585/8; **Sİ** R356b-4)

şād-āblıḳ (< Far. şād-āb + < Tr. -lıḳ) "tazelik" (**BV** 445/6)

tāze (< Far.) "taze, genç, yeni" (**BV** 26/2, 122/5, 129/2, 250/6, 310/6; **FK** 12/2, 171/2, 267/5, 337/8, 409/5; **GS** 10/3, 27/3, 108/3, 251/1, 309/1; **NŞ** 52/1, 106/2, 159/1, 327/2, 404/2; **FŞ** SF100a/42, SF104b/163, SF50b/29, SF60a/99; **HE** 1b/34, 7b/537, 12a/996,

31b/2836, 35b; **LM** R216b/226, R222b/858, R224a/1005, R234b/2068; **Sİ** R356b/229, R367a/1304, R378a/2491, R383b/3069; **SS** R309a/282, R315b/941, R334b/2948, R344a/3957)

tāzelıġ (< Far. tāze + < Tr. -lıġ) "tazelik" (**GS** 63/3)

tāzeraḳ (< Far. tāze + < Tr. -raḳ) "daha taze, daha yeni" (**FK** 463/1; **Sİ** R358b/460)

tecdīd (< Ar.) "yenileme, yenilenme" (**FK** 118/7, 187/5; **SS** R342b/3815)

teceddüd (< Ar.) "tazelenme, yenilenme, yeni olma" (**Sİ** R385b/3221)

ṭarī (< Ar.) "taze" (**FK** 242/3, 550/3, 621/6; **BV** 493/3)

yangı "yeni" (**BV** 302/1/1)

yangıl "yeni" (**GS** 215/5)

yaŋ "yeni, taze" (**FK** 412/8)

yaŋı "yeni" (**BV** 193/9, 257/2, 519/4, 343/5, 440/5, 478/3; **FK** 51/4, 104/3, 292/5, 349/4, 416/4, 527/3, 603/6, 659/3; **FŞ** SF105a/14, SF53a/53, SF72a/70, SF72a/82, SF85b/58, SF86b/47; **HE** 10b/813, 11a/895, 26a/2316, 31b/2825; **LM** R219a/468, R222b/829, R243b/3007; **Sİ** R359b/534, R367a/1302, R384a/3073, R391a/3848; **SS** R315b/948, R338a/3334, R340a/3578, R348a/4384)

yaş "taze" (**LM** R222b/842)

yeni "yeni, taze" (**SS** R328a/2277)

yeŋgi "yeni, taze" (**GS** 3b-F2/8)

yeŋi "yeni, taze" (**GS** 3a-F2/14, 25/3, 82/1, 102/2, 145/5, 269/6, 309/1; **NŞ** 2/4, 146/3, 194/9, 305/5, 457/6, 505/4)

2.71.15. Darlık-Genişlik

2.71.15.1. Darlık ile İlgili Kavramlar

tar "dar, ince, sıkışık, sık" (**Sİ** R355b/136, R386a/3290, R398b/4593, R412b/6113; **FŞ** SF69b/40, SF88a/125; **HE** 24b/2162, 31a/2755; **LM** R227b/1341, R243a/2984, R243b/3019; **SS** R327a/2186, R340a/3548; **FK** 9/9, 307/8, 653/3; **GS** 356/1)

cendere (< Far.) "dar alan" (**HE** 37a/3325)

mażīḳ (< Ar.) "sıkan, artan, darlaştıran" (**FK** 97/1)

2.71.15.2. Genişlik ile İlgili Kavramlar

becā (< Ar.) "geniş, bol" (**NŞ** 280/2; **FK** 427/9; **FŞ** SF64a/72, SF66a/100, SF80a/39; **HE** 15a/1265; **Sİ** R368b/1486, R379b/2616, R412a/6107, R412b/6112, R419b/6939; **SS** R314b/847, R325b/2029, R340a/3574, R318b/1238)

evsa‘ (< Ar.) “daha (en, pek) geniş” (**GS** 301/5)

feżā (< Ar.) “geniş alan, boşluk, dünyanın sonsuz genişliği” (**FK** 689/448; **GS** 25/4, 135/5, 183/6; **NŞ** 269/2, 278/1, 332/3; **BV** 76/4, 360/2, 658/8; **FŞ** SF55a/50, SF55a/6, SF63b/124, SF65a/42, SF66a/107; **HE** 14a/1149, 15a/1242, 20b/1769; **LM** R220a/556, R230a/1630, R239a/2591; **Sİ** R354b/26, R382a/2886, R382a/2905, R399a/4673, R417a/6710; **SS** R311a/463, R311a/479, R316b/1066, R337b/3309, R351a/4728)

feżāyī (< Ar.) “geniş alan, boşluk, dünyanın sonsuz genişliği ile ilgili” (**FŞ** SF65a/41, SF67b/51)

kiŋ “geniş” (**FK** 104/2; **NŞ** 380/5; **FŞ** SF66b/33, SF69b/40, SF71a/6, SF78a/43, SF84b/82; **HE** 18b/1578, 21b/1851, 40a/3618, 42b/3853, 43b/3930; **LM** R224a/979, R247b/3475; **Sİ** R365b/1142, R370a/1605, R371b/1790, R386a/3290; **SS** R327a/2186, R349b/4565; **BV** 342/3, 346/4)

kiŋlik “genişlik” (**Sİ** R386a/3290)

kiŋrek “daha geniş” (**FŞ** SF49a/17)

tevsī‘ (< Ar.) “genişletme, genişletilme” (**FŞ** SF55b/52)

vesī‘ (< Ar.) “geniş, bol” (**FK** 306/4; **HE** 3b/175, 8b/644, 39a/3505, 43b/3925; **LM** R223a/879; **Sİ** R405a/5251; **SS** R310a/352, R311a/480, R311b/524, R327b/2219, R351a/4720)

vüs‘at (< Ar.) “genişlik, büyüklük” (**FŞ** SF52b/4; **HE** 3b/183, 39a/3520; **SS** R310a/353, R321b/1556; **FK** 94/5, 689/308)

2.71.16. Fayda-Yarar, Faydasız-Yararsız

2.71.16.1. Fayda-Yarar ile İlgili Kavramlar

asıġ “fayda, faydalı; yarar, yararlı” (**FŞ** SF84b/50; **HE** 23b/2049; **LM** R248a/3510; **Sİ** R370a/1648, R387b/3455, R404a/5151, R408b/5733, R409a/5774, R418a/6810; **SS** R339b/3479; **BV** 97/5, 336/3, 383/5, 525/2, 589/6, 594/6; **FK** 93/5, 141/5, 296/5, 310/1, 410/6, 517/9, 688/26; **GS** 69/4, 145/8, 215/6, 340/3, 452/6, 501/1717/1; **NŞ** 9/6, 132/9, 271/6, 302/2, 395/6, 409/1, 561/9, 605/7, 649/6)

asıġlıġ “yararlı, faydalı” (**FŞ** SF63a/108; **BV** 99/4)

assıġ “fayda, faydalı; yarar, yararlı” (**FŞ** SF106a/30, SF59a/32; **BV** 631/3; **GS** 49/6)

enfa‘ (< Ar.) “daha yararlı” (**BV** 110/6; **FŞ** SF101b/160)

fāyide (< Ar.) “fayda” (**FK** 524/2, 689/50; **NŞ** 314/7, 626/9, 655/44; **HE** 10b/831, 39b/3554; **Sİ** R368a/1402, R389a/3591, R400b-55, R405a/5246; **SS** R326b/2131, R326b/2131)

fevāyid (< Ar.) “faydalar, yararlar” (**HE** 40b; **Sİ** R397a-49; **SS** R328b/2305)

ḫāṣṣiyet (< Ar.) “fayda” (**GS** 205/3, 609/3; **NŞ** 328/3; **Sİ** R382a/2884; **SS** R311a/464, R342b/3802, R319b/1352)

ḫāṣṣiyyet (< Ar.) “fayda” (**GS** 362/4; **Sİ** R385a/3198, R392b/3985, R416b/6658; **FK** 263/1, 665/3, 689/44/258)

ḫāṣṣiyyetī (< Ar. ḫāṣṣiyyet + < Far. ī) “fayda ile ilgili” (**Sİ** R384b/3155, R392b/3973)

ḫāṣīyet (< Ar.) “fayda” (**FŞ** SF74a/19; **FŞ** SF59a/24; **Sİ** R362a/822, R392b/3967, R420a/7019; **GS** 324/4; **BV** 23/4, 303/1)

ḫāṣiyetlıġ (< Ar. ḫāṣiyet + < Tr. -lıġ) “faydalı” (**GS** 301/6)

ḫay(ı)r (< Ar.) “iyi, faydalı” (**FK** 5/8, 39/2, 561/9, 689/180, 689/241; **GS** 644/3; **NŞ** 250/8, 454/4, 657/78; **BV** 198/7, 424/7; **FŞ** SF63b/117, SF68b/150, SF72a/69, SF99b/201; **HE** 4a/236, 5a/312, 13a/1065, 13b/1126, 30a/2646; **LM** R217a/424, R219b/525, R235b/2267, R240a/2661; **Sİ** R366a/1211, R366a/1214, R369b/1546, R385a/3200; **SS** R309a/263, R322b/1698, R328b/2300, R331a/2564)

kār (< Far.) “fayda, yarar” (**FK** 426/7, 676/2; **GS** 182/1, 242/6, 329/7, 369/3, 370/5; **NŞ** 401/8; **BV** 519/7; **FŞ** SF70a/16, SF75a/93, SF78b/94, SF92a/53; **HE** 27b/2422; **LM** R237b/2380, R240a/2786, R247a/3417; **Sİ** R361a/709, R377b/2431; **SS** R318b/1269, R328a/2257, R339a/3432, R345b/4139)

menfa‘at (< Ar.) “fayda, yarar” (**HE** 38a/3419; **GS** 706)

menfa‘at-engīz (< Ar. menfa’at + < Far. engīz) “fayda veren” (**GS** 11a-F2/21)

nāfi‘ (< Ar.) “faydalı, yararlı” (**FK** 1/5, 120/1, 162/6, 307/3, 688/9; **GS** 11a-F2/21, 133/1, 302/6, 303/6; **FŞ** SF67b/20; **HE** 16a/1327; **Sİ** R372b/1887, R378a/2451; **SS** R322b/1675, R343b/3953; **BV** 587/7)

nef‘ (< Ar.) “yarar, fayda, kâr” (**FK** 86/7, 120/1, 241/7, 387/3, 472/7, 616/7, 681/77; **BV** 218/4, 386/6, 434/3, 608/3; **GS** 30/1, 73/3, 206/9, 312/5, 378/3, 462/2, 521/8; **NŞ** 155/6, 271/1, 370/8, 428/4, 476/5, 661; **FŞ** SF106a/91, SF106a/92, SF52b/26, SF62a/57, SF77b/53; **HE** 4b/304, 7a/513, 16a/1328, 29a/2588, 30a/2648, 30b/2708; **LM** R248a/3520; **Sİ** R362a/787, R370a/1649, R378a/2446, R392b/3976; **SS** R309b/309, R310b/451, R321b/1554, R335a/2996)

nefʿ-ı küllī (< Ar. nefʿ + < Far. -ı + < Ar. küllī) "bütünü faydalı, çok yararlı" (**FŞ** SF106a/91)

nefʿ-i çendān (< Ar. nefʿ + < Far. -i + < Far. çendān) "çok, çok fazla yarar, fayda" (**SS** R310b/451)

nefʿ-i pinhānī (< Ar. nefʿ + < Far. -i + < Far. pinhānī) "gizli yarar, fayda" (**Sİ** R392b/3977)

nefʿ-i vefā (< Ar. nefʿ + < Far. -i + < Ar. vefā) "vefa yararı, faydası" (**BV** 418/5)

nefʿlıḳ (< Ar. nefʿ + < Tr. -lıḳ) "yararlı, faydalı, karlı" (**FŞ** SF68a/82)

nefʿ-resān (< Ar. nefʿ + < Far. resān) "kâr getiren, kâr ulaştıran" (**HE** 29b, 30b/2721, 30b/2725)

nükte-i sūd-mend (< Ar. nükte + < Far. -i + < Far. sūd-mend) "yararlı, faydalı söz" (**Sİ** R419a/6920)

sūd-mend (< Far.) "faydalı" (**BV** 254/2; **GS** 125/2, 438/4; **HE** 8b/647, 20b/1751, 41a/3728; **Sİ** R370b/1653, R376b/2319, R387b/3445, P455a/5572; **SS** R309b/330, R341b/3734)

menāfiʿ (< Ar.) "çıkarlar, yararlar" (**HE** 16a/1327; **Sİ** R382a/2871)

müntefi (< Ar.) "yararlanmış, yarar görmüş" (**Sİ** R385b-39)

müntefiʿ (< Ar.) "yararlanmış, yarar görmüş" (**Sİ** R372b/1887; **NŞ** 291/1)

müstefīd (< Ar.) "yararlanan" (**HE** 7a/513; **Sİ** R401b/4888, R401b/4890)

nefʿī (< Ar.) "çıkar ile ilgili, yararcı" (BV 608/3)

2.71.16.2. Faydasız-Yararsız Olma ile İlgili Kavramlar

bī-kār (< Far.) "faydasız, yararsız" (**Sİ** R392b/3983; **SS** R321b/1559; **FK** 689/276; **GS** 563/4)

bī-nefʿ (< Far. bī+ < Far.-i+ < Ar. nefʿ) "faydasız" (**Sİ** R379a/2550, R393b/4100)

ebter (< Ar.) "faydasız, beyhude" (**BV** 358/6; **FK** 68/5, 296/6, 640/7; **GS** 472/7, 611/2, 681/6; **NŞ** 369/6; **SS** R320a/1432)

ebterī (< Ar.) "faydasız, beyhude" (**NŞ** 581/6)

fāyidesiz (< Ar. fāyide + < Tr. -siz) "faydasız" (**HE** 21b/1871, 21b/1872)

nā-fercām (< Far.) "boş, faydasız" (**FK** 82/1, 191/5, 279/7; **GS** 114/8; **NŞ** 611/5, 659; **BV** 187/6)

nā-kār (< Far.) "işe yaramaz, faydasız" (**FK** 676/2; **GS** 313/4; **NŞ** 229/5, 472/3; **BV** 544/5; **FŞ** SF64b/87, SF65b/79, SF70a/95; **Sİ** R374b/2114)

nā-sūd-mend (< Far.) “faydasız” (**Sİ** R378a/2489)

nef‘siz (< Ar. nef’ + < Tr. -siz) “yararsız, faydasız” (**Sİ** R392b/3981)

sūdsız (< Far. sūd + < Tr. -sız) “faydasız” (**SS** R323b/1774)

ṭāliḥ (< Ar.) “yaramaz, faydasız” (**FK** 105/1, 105/7)

bī-fāyide (< Far. bī + < Ar. fāyide) “yararsız, boş” (**HE** 10b/831; **LM** R230b/1669)

2.71.17. Korkma-Korkusuzluk

2.71.17.1. Korku-Korkma ile İlgili Kavramlar

bā‘iṣ -i rem (< Ar. bā‘iṣ + < Far. -i + < Far. rem) “korkma sebebi” (**GS** 164/7)

bāk (< Far.) “korku, sakınma” (**LM** R235b/2260, R242a/2866, R223b/928, R245b/3254; **FŞ** SF101b/22, SF94b/9, SF48b/48, SF59a/27, SF85a/4, SF85b/71; **HE** 14a/1137, 25b/2240, 28a/2490, 30a/2692, 41b/3743; **Sİ** R359a/500, R359b/559, R391a/3796, R392a/3900; **SS** R307b/120, R309b/351, R312a/580, R339a/3433; **BV** 30/7, 170/6, 286/4, 318/3, 471/3, 522/3; **FK** 97/4, 154/4, 243/5, 349/8, 400/4, 560/2; **GS** 29/2, 189/5, 248/4, 340/2, 353/7, 456/5; **NŞ** 223/2, 261/6, 324/1, 324/1, 468/5)

bāklik (< Ar. bāk +< Tr. -lik) “korkma, sakınma” (**Sİ** R418a/6817, R418a/6819)

bīm (< Far.) “korku” (**BV** 90/5, 127/3, 261/6, 396/6, 501/8, 538/4; **FK** 137/6, 206/6, 358/7, 474/3, 529/5; **GS** 28/7, 60/4, 318/5, 402/6, 447/2, 565/2; **NŞ** 133/4, 201/5, 408/9, 442/5, 558/4; **FŞ** SF46a/35, SF51b/9, SF61b/4, SF72a/106; **HE** 13a/1064, 17a/1425, 18a/1548, 22b/1965; **LM** R214b/36, R217a/266, R232a/1816, R235b/2196; **Sİ** R365a/1119, R372b/1883, R374a/2021, R390a/3737; **SS** R311a/494, R313a/672, R327a/2175, R330b/2534)

bīm-ı āfāt (< Far. bīm + < Far. -ı + < Ar. āfāt) “felaketler korkusu” (**FŞ** SF57a/89; **LM** R232b/1870, R240a/2661)

bīm-i āfet (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. āfet) “felaket korkusu” (**NŞ** 133/4)

bīm-i belā (< Far. bīm + < Far. -i + Ar. belā) “bela korkusu” (**SS** R331a/2580)

bīm-i cān (< Far. bīm + < Far. -i + < Far. cān) “can korkusu” (**LM** R248a/3518)

bī-ciger (< Far.) “korkak” (**FK** 426/4)

bīm-i cünūn (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. cünūn) “delirme, çıldırma korkusu” (**Sİ** R410b/5911)

bīm-i hecr (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. hecr) “ayrılık korkusu” (**BV** 353/1; **NŞ** 408/9, 442/5)

bīm-i helāk (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. helāk) “ölüm korkusu” (FK 358/7; **GS** 318/5)

bīm-i hicrān (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. hicrān) “ayrılık korkusu” (**BV** 372/2)

bīm-i ḳatl (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. ḳatl) “öldürülme korkusu” (**FK** 676/5)

bīm-i melālet (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. melālet) “sıkıntı, gam korkusu” (**Sİ** R384b/3143)

bīm-i siyāset (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. siyāset) “ölüm cezası korkusu” (**HE** 41a/3691)

bīm-i tārāc (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. tārāc) “yağma, talan korkusu” (**LM** R235b/2257)

bīm-i vebā (< Far. bīm + < Far. -i + < Ar. vebā) “veba korkusu” (**BV** 38/4)

çaġz (< Far.) “korku, inilti” (**LM** R235b/2229)

dehşet (< Ar.) “dehşet, korku” (**FŞ** SF87b/51; **HE** 22a/1919; **LM** R231a/1725; **BV** 106/7)

dehşetī (< Ar. dehşet + < Far. ī) “dehşet, korku ile ilgili” (**Sİ** R367a/1324)

dehşet-i yevmü’l-ḥisāb (< Ar. dehşet + < Far. -i + < Ar. yevmü’l-ḥisāb) “hesap korkusu” (**HE** 22a/1919)

deryā-yı meḫāfet (< Far. deryā + < Far. -yı + < Ar. meḫāfet) “korku denizi” (**FŞ** SF103b/61)

deşt-i maḫūf (< Far. deşt + < Far. -i + < Ar. maḫūf) “korkunç çöl” (**GS** 858/1)

fezāġ (< Ar.) “korkudan inleme” (**GS** 307/6)

girdāb-ı bīm (< Far. girdāb + < Far. -ı + < Far. bīm) “korku girdabı” (**Sİ** R405b/5301)

ḫaṭar-nāk (< Ar. ḫaṭar + < Far. nāk) “tehlikeli, korkulu, korkunç” (**FŞ** SF71b/66)

ḫavf (< Ar.) “korku” (**FK** 14/1, 153/3; **GS** 12/1, 290/7, 679/4; **NŞ** 226/3, 341/6, 589/4; **BV** 306/1/2/5/6/7, 474/2; **FŞ** SF66a/102, SF79b/80, SF92a/95; **HE** 8b/648, 30b/2695; **LM** R219b/541, R225b/1149; **Sİ** R384b/3143, R392a/3932, R419b/6939; **SS** R331a/2585, R343b/3945)

ḫavf-ı cān (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Far. cān) “can korkusu” (**LM** R225b/1149)

ḫavf-ı elem (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Ar. elem) “dert, keder, üzüntü korkusu” (**Sİ** R384b/3143)

ḫavf-ı żaʻf (< Ar. ḫavf + < Far. -ı + < Ar. żaʻf) “güçsüzlük, zayıflık korkusu” (**LM** R219b/541)

hevl (< Ar.) “korku” (**LM** R230b/1694; **SS** R313a/686, R343b/3910)

hevlān (< Ar.) “korkular” (**LM** R248a/3519)

hevlī (< Ar.) “korku ile ilgili” (**Sİ** R404b/5198)

hirās (< Far.) “korku, korkma, ürkme” (**FŞ** SF104b/135; **LM** R246b/3329; **Sİ** R371a/1738, R373b/1974, R376a/2238, R397b/4510; **SS** R330a/2503, R330b/2527, R332b/2731, R332b/2740; **GS** 111/5, 189/6; **NŞ** 230/4)

hirāsān (< Far.) “korkan, korkak” (**FŞ** SF105b/69, SF65b/89, SF70b/69, SF80b/89, SF86a/30; **LM** R215a/55; **Sİ** R358a/388, R360b/668, R381b/2819, R388b/3550, R406a/5393; **SS** R327a/2182; **GS** 515/6; **NŞ** 230/4; **HE** 3b/185, 13b/1119, 42a/3795)

hūy (< Far.) “korku, gürültü, çığlık” (**FŞ** SF101a/147, SF104a/104, SF106b/62, SF93a/23, SF68b/127, SF86b/78; **HE** 16a/1359, 26b/2321, 27b/2455, 30b/2725, 42b/3867; **Sİ** R399b/4701; **GS** 3b-F2/23, 57/6, 60/5; **NŞ** 518/4, 576/6; **FK** 44/8; **SS** R349b/4550)

ḳorḳunç “korkunç” (**Sİ** R390a/3733; **FŞ** SF65a/7, SF86a-40)

ḳorḳuş “korku” (**SS** R330a/2455)

ḳorḳutmaḳ “korkutma” (**FŞ** SF86a/16, SF86a/21)

kūh-ı maḥāfet (< Far. kūh + < Far. -ı + < Ar. maḥāfet) “korku dağı” (**Sİ** R372b-27)

maḫāf (< Ar.) “korku, korkma” (**Sİ** P465a/6541)

mahāfet (< Ar.) “korkma, korku” (**FŞ** SF84a/8; **LM** R219b/537; **Sİ** R413b/6263, R372b-27; **SS** R347b/4361; **BV** 252/6; **FŞ** SF103b/61)

maḫūf (< Ar.) “korkulu, tehlikeli” (**FK** 489/2; **GS** 858/1; **NŞ** 305/6, 439/2, 529/6; **BV** 305/1, 306/4; **HE** 1b/13, 33b/2995; **SS** R341b/3716)

nehīb (< Ar.) “dehşet, korku” (**GS** 9a-F2/18; **Sİ** R413b/6260; **SS** R340b/3581; **BV** 113/6; **HE** 16b/1386)

nejend (< Far.) “korkunç, çirkin” (**HE** 22a/1891, 32a/2860, 41a/3733; **LM** R243b/3018, R244b/3114; **Sİ** R358a/383, R368b/1446, R384b/3129, R406b/5415; **SS** R350b/4675)

pervā (< Far.) “korku, çekingenlik” (**FK** 394/7, 442/5, 657/3, 779/1; **FŞ** SF73b/106, SF80a/13, SF91b/30; **HE** 22a/1935; **SS** R316a/994, R322a/1605, R336a/3150; **GS** 26/1, 38/6, 185/4, 677/7; **NŞ** 239/3, 613/2, 655/20; **BV** 40/3, 357/1, 414/7, 502/4, 648/6)

pervāy (< Far.) “korku, çekingenlik” (**GS** 191/1; **NŞ** 15/2, 593/6, 521/4; **Sİ** R390b/3743, R397a/4465; **SS** R352a/4802)

pervāyī (< Far.) “korku, çekingenlik” (**FK** 610/3)

rev‘ (< Ar.) korku” (**SS** R318a/1225)

sehm (< Ar.) “korku” (**BV** 257/2; **HE** 1b/24)

sehm-gīnrek (< Far. sehm-gīn + < Tr. -rek) “daha korkunç, daha korkulu” (**FŞ** SF65b/67)

sehm-nāk (< Far.) “korkunç, korkulu” (**FŞ** SF71b/43; **Sİ** R394a/4130)

taḫvīf (< Ar.) “korkutma, korkuya düşürme” (**FK** 320/6; **NŞ** 268/6, 303/4; **Sİ** R408a/5707, R413a/6189)

teḥāşī (< Ar.) “korkup çekinme, sakınma” (**BV** 683/2; **NŞ** 198/4; **FŞ** SF103a/8, SF61b/30; **HE** 32b/2923; **SS** R343a/3859)

ters-kār (< Far.) “korkulu” (**LM** R247b/3477)

ṭūfān-ı maḫāfet (< Ar. ṭūfān + < Far. -ı + < Ar. maḫāfet) “korku tufanı” (**FŞ** SF84a/8)

ürkün “dehşet, korku” (**NŞ** 591/5)

vādī-yi maḫāfet (< Ar. vādī + < Far. -yi + < Ar. maḫāfet) “korku vadisi” (**SS** R347b/4361)

vaḥşet-engīz (< Ar. vaḥşet + < Far. engīz) “korkunç” (**FŞ** SF106b/37, SF53a/32, SF72a/67, SF88a/89; **LM** R219b/504, R232a/1840, R232b/1861)

2.71.17.2. Korkusuzluk ile İlgili Kavramlar

amān (< Ar.) “emin olma, korkusuzluk” (**FK** 24/6, 72/4, 465/3; **GS** 237/7, 426/7, 457/1, 838/1; **NŞ** 154/5; **FŞ** SF52a/9, SF59a/33, SF63a/102, SF88a/117, SF94a/114; **LM** R240a/2709, R248a/3503, R248a/3513; **Sİ** R355a/47, R372a/1841, R376b/2297, R392b/3968; **SS** R313b/755, R332b/2747, R338b/3388, R350a/4609, R350a/4632)

amānī (< Ar.) “emin olma, korkusuzlukla ilgili” (**GS** 426/7; **LM** R245b/3222; **Sİ** R377a/2350)

amānlıḳ (< Ar. amān +< Tr. -lıḳ) “korkusuzluk” (**FŞ** SF51b/42, SF97a/50/50; **LM** R217a/447)

bī-bāk (< Far.) “korkusuz, yürekli” (**BV** 42/2, 106/7, 270/3, 286/4, 551/3, 625/2; (**FK** 32/1, 154/4, 275/6, 303/1, 349/1, 494/3, 654/4, 689/324; **GS** 85/1, 272/5, 290/5, 324/3, 355/5, 439/1; **NŞ** 85/7, 109/4, 234/1, 322/6, 468/5, 501/3, 571/4, 652/2; **FŞ** SF101b/22, SF106b/32, SF90b/44, SF49b/34; **HE** 3a/155, 32a/2846, 32b, 38a/3450; **LM** R215b/100, R222a/806, R225b/1138; **Sİ** R362b/871, R370b/1659, R379b/2644, R406a/5356; **SS** R310a/404, R317b/1176, R326b/2117)

bī-bākī (< Far.) “korkusuzluk, aldırış etmeme” (**GS** 138/4; **SS** R310a/354)

bī-bāklik (< Far. bī-bāk + < Tr. -lik) “korkusuzluk” (**FK** 175/6; **GS** 333/5, 340/2; **NŞ** 262/3, 708/1; **HE** 25b/2248; **Sİ** R418a/6822; **SS** R311a-8, R312a/564)

bī-bākrek (< Far. bī -bāk + < Tr. -rek) “korkusuzluk, cüretkârlık” (**NŞ** 326/4)

bī-bīm (< Far.) “korkusuz” (**Sİ** R376a/2282)

bī-ḫavf (< Far. bī + < Ar. ḫavf) “korkusuz” (**FŞ** SF73b/111, SF87b/51)

bī-hirās (< Far.) “korkusuz” (**Sİ** R421b/7164)

bī-muḥābā (< Far. bī + < Ar. muḥābā) “korkusuz, çekinmeden” (**SS** R343a/3853)

bī-pervā (< Far.) “pervasız, korkusuz, çekinmeyen” (**BV** 587/1; **GS** 84/5, 132/1; **FK** 683/25)

bī-pervālıġ (< Far. bī-pervā(y) + < Tr. -lıġ) “korkusuzluk, pervasızlık” (**FŞ** SF88b/148; **BV** 571/3; **GS** 254/7, 345/1, 534/5, 543/7; **NŞ** 42/3, 613/2)

bī-pervālıḳ (< Far. bī-pervā(y) + < Tr. -lıḳ) “korkusuzluk, pervasızlık” (**FŞ** SF60a/127)

bī-pervāy (< Far.) “pervasız, korkusuz, çekinmeyen” (**FK** 658/7; **NŞ** 543/5)

bī-pervāylıġ (< Far. bī-pervāy + < Tr. -lıġ) “korkusuzluk, pervasızlık” (**FŞ** SF59a/34)

bī-teḥāşī (< Far.) “korkusuz, çekinmeden” (**FŞ** SF71a-28; **LM** R235b/2239, R246b/3333; **FK** 62/9, 160/4; **NŞ** 198/4)

büt-i bī-bāk (< Far. büt + < Far. -i + < Far. bī-bāk) “korkusuz put gibi olan sevgili” (**FK** 349/1)

emniyet (< Ar.) “eminlik, korkusuzluk” (**HE** 14a, 15a/1251, 15b; **Sİ** R371b/1778)

emniyyet (< Ar.) “eminlik, korkusuzluk” (**FK** 27/6; **FŞ** SF97a/30; **SS** R335a/2989)

nā-hirāsān (< Far.) “korkusuz” (**SS** R310a/404)

pervāsız (< Far. pervā + < Tr. -sız) “korkusuz, çekingen olmayan” (**FŞ** SF65a/46)

ser-endāz (< Far.) “korkusuz, çekinmez, fedai” (**GS** 364/6; **NŞ** 361/5; **Sİ** R362a/803)

ser-endāzlıġ (< Far. ser-endāz + < Tr. -lıġ) “korkusuzluk, çekinmeme, fedailik” (**Sİ** R380b/2729)

ser-endāzlıḳ (< Far. ser-endāz + < Tr. -lıḳ) “korkusuzluk, çekinmeme, fedailik” (**HE** 34a)

teḥāşīsizlıġ (< Ar. teḥāşī + < Tr. -siz + lıġ) “korkusuzluk, sakınmama, çekinmeme” (**FŞ** SF88b/153)

Tezatlık, Kıyas, Denklik, Benzerlik ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Kıyaslama ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça kelime; “Azlık- Çokluk” başlığı altında bulunan “Az ve Az Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 Türkçe ve 2 Arapça kelime; “Çok ve Çok Olma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 23 Türkçe, 1 Moğolca, 9 Arapça ve 15 Farsça kelime; “Büyüklük-Küçüklük” başlığı altında bulunan “Küçük ve Küçüklük ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Arapça ve 5 Türkçe kelime; “Büyük-Büyüklük ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.”, 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 45 Arapça, 3 Farsça, 11 Türkçe ve 2 isim tamlaması; “Güzellik-Çirkinlik” başlığı altında bulunan “Güzellik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 13 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.”, 1 “Far. + Ar.”,

3 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far. + Tr.”, 2 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 20 Arapça, 16 Farsça, 9 Türkçe kelime ve 55 isim tamlaması; “Çirkinlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça, 3 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; “Kolaylık-Zorluk/Güçlük” başlığı altında bulunan “Kolay ve Kolaylık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Farsça ve 5 Arapça kelime; “Güçlük, Zorluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Ar.”, 4 “Far. + Tr.”, 3 “Ar. + Far.”, 8 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 13 Arapça, 3 Farsça, 5 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; “İmkân-İmkânsızlık” başlığı altında bulunan “İmkân ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 7 Arapça kelime ve 4 isim tamlaması; “İmkânsızlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Arapça kelime ve 1 isim tamlaması; “Uzunluk-Kısalık” başlığı altında bulunan “Kısalık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 4 Arapça, 3 Farsça ve 1 Türkçe kelime; “Uzunluk ile İlgili Kavramlar” bölümünde 12 Arapça ve 4 Türkçe kelime; “Uzaklık-Yakınlık” başlığı altında bulunan “Uzaklık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 7 Arapça, 2 Farsça, 12 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması; “Yakınlık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 Arapça ve 5 Türkçe kelime; “Kavuşma-Ayrılık” başlığı altında bulunan “Ayrılık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Farsça, 7 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 156 isim tamlaması; “Kavuşma ile İlgili Kavramlar” bölümünde 2 “Far. + Tr.”, 1 “Far. + Ar.”, 2 “Ar. + Tr.”, 2 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 10 Arapça, 1 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 65 isim tamlaması; “Düzen, Sıra, Dizi-Düzensizlik, Dağınıklık, Karışıklık” başlığı altında bulunan “Düzen, Sıra, Dizi ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Far. + Tr.”, 1 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 21 Arapça, 3 Farsça ve 5 Türkçe kelime; “Düzensizlik, Dağınıklık, Karışıklık ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimenin yanı sıra 5 Farsça, 6 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Benzerlik, Denklik, Eşitlik-Yegâne, Eşi-Benzeri Olmayan” başlığı altında bulunan “Benzerlik, Denklik, Eşitlik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Tr.”, 1 “Far. + Tr.”, 1 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Farsça, 16 Arapça ve 8 Türkçe kelime; “Yegâne, Eşi-Benzeri Olmama ile İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Far. + Ar.”, 1 “Far. + Ar. + Tr.”, 3 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 10 Farsça kelime ve 2 isim tamlaması; “Gülme-Gülüş,

Sertlik-Ciddilik" başlığı altında bulunan "Gülme, Gülüş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 11 Farsça, 6 Arapça, 5 Türkçe kelime ve 3 isim tamlaması; "Sertlik, Ciddilik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 8 Arapça, 8 Farsça ve 4 Türkçe kelime; "Kıtlık-Kuraklık, Bereket-Bolluk" başlığı altında bulunan "Kıtlık, Kuraklık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Arapça ve 1 Farsça kelime; "Bereket, Bolluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 5 Arapça, 1 Türkçe, 1 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Eski-Yaşlı, Yeni-Taze" başlığı altında bulunan "Eski, Yaşlı ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 Farsça, 2 Türkçe ve 4 Arapça kelime; "Yeni, Taze ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 7 Farsça, 4 Arapça ve 9 Türkçe kelime; "Darlık-Genişlik" başlığı altında bulunan "Darlık ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 1 Farsça ve 1 Türkçe; "Genişlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 Arapça ve 23 Türkçe kelime; "Fayda-Yarar, Faydasız-Yararsız" başlığı altında bulunan "Fayda-Yarar ile İlgili Kavramlar" bölümünde 3 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 3 Türkçe, 17 Arapça, 2 Farsça kelime ve 5 isim tamlaması; "Faydasız-Yararsız Olma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Ar.", 3 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Farsça ve 3 Arapça kelime; "Korkma-Korkusuzluk" başlığı altında bulunan "Korku-Korkma ile İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 3 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 13 Farsça, 17 Arapça, 4 Türkçe kelime ve 24 isim tamlaması; "Korkusuzluk ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 2 "Ar. + Tr.", 8 "Far. + Tr.", 2 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Arapça, 9 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması yer almaktadır.

2.72. Tören, Merasim, Âdet ile İlgili Kavramlar

ʻādet (< Ar.) "görenek, usul, âdet" (**GS** 18/2; **NŞ** 514/11, 693/3; **FK** 79/7, 300/6, 520/6, 739/2; **BV** 8/1, 212/2, 539/6, 660/86; **FŞ** SF50a/8, SF51a/86, SF51a/92; **HE** 11a/900, 16b/1384, 25a/2219, 27b/2455, 35a/3136; **LM** R224b/1025, R231a/1714, R231a/1752, R236b/2283, R248a/3481; **Sİ** R388b/3536, R410a/5868, R410a/5873; **SS** R311a/467)

āyīn (< Far.) "tören, merasim, usul" (**FK** 19/1, 132/7, 293/5, 303/5, 489/4, 569/81; **GS** 58/1, 58/6, 143/1, 190/2, 286/6, 323/3, 690/1; **NŞ** 30/3, 147/4, 283/4, 347/8, 429/1, 520/4; **BV** 144/8, 81/4, 292/5, 352/7, 660/74; **HE** 7b/565, 23a/2002, 27b/2451, 32b/2885; **LM** R215b/143, R220b/632, R232b/1865, R234a/2031; **Sİ** R361b/735, R373b/1996,

R376b/2318, R390b/3771; **SS** R317b/1152, R327a/2163, R334b/2971, R340a/3562; **FŞ** SF104b/162, SF50b/46, SF61b/4, SF74a/34, SF88a/102)

āyīn-i ʻizzet (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. ʻizzet) “büyüklük ayini” (**GS** 690/1)

āyīn-i cefā (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. cefā) “eziyet etme âdeti” (**FK** 283/3)

āyīn-i celādet (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. celādet) “kahramanlık ayini” (**FK** 79/3; **LM** R232a/1835)

āyīn-i fenā (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. fenā) “yokluk ayini” (**FK** 527/7, **BV** 226/8, 364/9; **HE** 22a/1892)

āyīn-i firāḳ (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. firāḳ) “ayrılık merasimi” (**NŞ** 5/1)

āyīn-i ḳanāʻat (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. ḳanāʻat) “kanaat ayini” (**HE** 22a/1917; **BV** 268/6)

āyīn-i maḥabbet (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. maḥabbet) “aşk adeti” (**FK** 569/8)

āyīn-i vefā (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. vefā) “vefa ayini” (**FK** 249/3, **NŞ** 494/7; **HE** 23a/2002; **LM** R234a/2031, R240a/2732)

āyīn-i ẓulm (< Far. āyīn + < Far. -i + < Ar. ẓulm) “zulüm ayini” (**GS** 58/1)

muʻtād (< Ar.) “alışılmış, âdet olmuş” (**FK** 119/7, 329/9, 407/6, 537/7, 650/6, 688/35; **BV** 58/9, 117/6, 292/6, 372/7, 488/7, 562/5; **FŞ** SF101b/159, SF55a/64, SF59a/39; **Sİ** R385a/3220, R410a/5865; **SS** R343a/3850; **GS** 398/7, 586/4; **NŞ** 347/7, 369/3, 407/6, 459/7, 473/1)

resm (< Ar.) “âdet, töre; yöntem, tören” (**NŞ** 38/3, 51/1, 119/2, 245/6, 328/2, 533/8; **FK** 4/4, 103/5, 293/1, 324/3, 454/4, 516/3; **GS** 31/6, 77/3, 115/6, 327/4, 378/8, 418/2, 430/2, 507/7; **BV** 28/4, 80/6, 107/1, 266/4, 433/4, 501/7, 657/23; **FŞ** SF46b/11, SF48a/14, SF70a/85, SF80a/23, SF87a/16, SF88a/111; **HE** 13a/1049, 15a/1234, 22b/1941; **LM** R221b/730, R232a/1803, R240a/2766, R248a/3481; **Sİ** R358a/400, R365a/1083, R375a/2155, R390a/3719, R393b/4078; **SS** R321b/1575, R322a/1601, R325a/1941, R336a/3147, R348a/4388)

resmī (< Ar. resm +< Far. ī) “âdet ile ilgili” (**GS** 11a-F2/1)

resm-i ḳadīm (< Ar. resm + < Far. -i + < Ar. ḳadīm) “eski bir âdet; bildik davranış” (**Sİ** R371a/1711, R416b/6667)

taʻvīd (< Ar.) “âdet ettirme, ettirilme” (**FK** 187/3; **GS** 217/6, 361/5; **SS** R321a/1516)

terk-ı ʻādet (< Ar. terk + < Far. -ı + < Ar. ʻādet) “âdeti, alışkanlıkları terk etme” (**FŞ** SF51a/92)

Tören, Merasim, Adet ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 5 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Tören, Merasim, Adet ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 13 isim tamlaması da mevcuttur.

2.73. Tür, Cins, Soy ile İlgili Kavramlar

bed-aṣıl (< Far. bed + < Ar. aṣıl) "kötü soy" (**GS** 698)

cins (< Ar.) "soy, sop" (**FŞ** SF105b/35, SF96b/22, SF60b/18, SF65b/86, SF84a/20; **HE** 7b/566, 23a/2022, 34a/3052; **LM** R231b/1768, R237b/2406, R245b/3256; **Sİ** R372b/1903, R374b/2090, R391b/3888, P455a/5588; **SS** R309a/273, R315b/955; **BV** 24/5, 24/5, 80/4, 219/3, 258/1, 297/4, 418/6; **FK** ¼, 194/1, 260/7; **GS** 132/5, 318/7, 336/6, 395/7, 560/7, 628/7, 683/71; **NŞ** 91/3, 268/4, 334/6, 410/2, 577/6, 639/5, 670/2)

cinsīyet (< Ar.) "bir cins ile ilgili olma" (**FŞ** SF74a/19)

cinsiyyet (< Ar.) "bir cins ile ilgili olma" (**FK** 679/2; **GS** 125/4)

civān-merd (< Far.) "temiz, soylu" (**Sİ** R391b-44)

dārā-nijād (< Far.) "Dārā'nın soyundan" (**Sİ** R378a/2484)

ecnās (< Ar.) "cinsler, çeşitler, soylar" (**FK** 114/6; **FŞ** SF50a-9, SF60b/16; **HE** 39a/3535; **NŞ** 206/6)

ecnās-ı zībā (< Ar. ecnās + < Far. -ı + < Far. zībā) "süslü, güzel türler, cinsler" (**FŞ** SF60b/16)

eṣnāf (< Ar.) "cinsler, çeşitler" (**Sİ** R360a/603)

gevher-i 'ulvī-nijād (< Far. gevher + < Far. -i + < Ar. 'ulvī + < Far. nijād) "en yüce soyun cevheri" (**HE** 11b/939; 5a/324)

ḫānedān-ı ḳadīm (< Far. ḫānedān + < Far. -ı + < Ar. ḳadīm) "geçmişi uzun zamana dayanan soylu aile" (**Sİ** R371b/1806, R376b/2323)

hem-cins (< Far. hem + < Ar. cins) "cinsleri bir, aynı soydan" (**FK** 409/7; **LM** R231b/1768; **Sİ** R417a/6714, R417a-83)

kirāmend (< Far.) "soylu, ulu, büyük" (**SS** R329B/2419)

kirāmī (< Ar.) "saygın, soylular" (**LM** R225a/1112, R228a/1422)

nā-cins (< Far. nā + < Ar. cins) "cinsi bozuk; aynı cinsten olmayan" (**NŞ** 701/1)

nev'ī (< Ar.) "çeşit, tür, cinsle ilgili" (**FŞ** SF51a/86, SF71a/85, SF83a/20, SF84a/31, SF86a/29; **GS** 651/5, 704/1; **NŞ** 657/38; **FK** 12/6)

nev‘-i beşer (< Ar. nev‘ + < Far. -i + < Ar. beşer) “insan soyu, insanlar” (**BV** 3/2; **HE** 8a/581)

nev‘-i insān (< Ar. nev‘ + < Far. -i + < Ar. insān) “insan soyu, insanlar” (**FK** 41/3, 405/6)

nev‘ (< Ar.) “çeşit, tür” (**BV** 20/7, 122/5, 272/1, 320/6, 493/3, 517/4; **FK** 10/5, 126/4, 294/4, 304/1, 451/3, 592/3, 688/94; **GS** 10/5, 108/7, 205/3, 303/7, 408/2, 502/7; **NŞ** 28/7, 106/2, 202/4, 301/6, 516/2; **FŞ** SF46a/19, SF49b/52, SF61b/37, SF68a/87, SF81b/164; **HE** 2b/84, 8a/581, 13a/1051, 21b/1861, 24a/2085; **LM** R215a/49, R220a/605, R224a/1018, R225b/1151; **Sİ** R354b/12, R372a/1822, R373b/2010, R391a/3811; **SS** R308a/151, R317a/1109, R325b/2007, R335a/3019)

tāzī-nijād (< Far.) “Arap soyundan, neslinden” (**Sİ** R389b/3638)

Tür, Cins, Soy ile İlgili Kavramlar grubunda; 5 Farsça, 7 Arapça, 1 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Tür, Cins, Soy ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 2 tanesi “Far. + Ar.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu grupta 5 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2.74. Yön ile İlgili Kavramlar

2.74.1. Yön ve İlgili Kavramlar

aḳṭār (< Ar.) “taraflar, yanlar” (**Sİ** R402b/4993)

cānib (< Ar.) “taraf, yan, cihet” (**FŞ** SF71b/18, SF83b/64, SF86b/59, SF96a/57, SF99a/163; **HE** 11b/927, 12a/956, 38a/3424, 38b/3456; **Sİ** R354b/29, R372a/1817, R373b/2007, R389a/3622; **SS** R307b/134, R321b/1579, R332a/2695, R343b/3906; **FK** 54/4, 193/3, 301/4, 376/1, 663/4, 689/447; **BV** 80/3, 126/1, 134/8, 208/3, 223/6, 314/2, 349/3; **GS** 39/2, 127/6, 180/7, 208/6, 252/5, 586/7, 669/5; **NŞ** 136/7, 319/7, 356/2, 389/6, 441/4)

cānibī (< Ar. cānib + < Far. ī) “taraf, yan, cihetle ile ilgili” (**BV** 134/8)

cānib-i esfel (< Ar. cānīb + < Far. -i + < Ar. esfel) “aşağı taraf” (**HE** 12a/956)

cenb (< Ar.) “yan, taraf” (**HE** 9a/692; **BV** 660/70; **NŞ** 305/5; **FŞ** SF80b/84; **GS** 588/7; **LM** R219a/465; **Sİ** R407b-65, R411b/6035, R414b/6334)

cenbī (< Ar.) “yan, taraf ile ilgili” (**NŞ** 402/8; **Sİ** R410a/5895)

cevānib (< Ar.) “taraflar, yanlar” (**FŞ** SF89a/36)

cihāt (< Ar.) “yönler” (**HE** 14b/1209, 19a/1607; **LM** R216b/233, R228a/1429, R233b/1998, R238a/2429; **Sİ** R378a/2459; **SS** R308b/234, R328b/2298, R335a/3038)

cihet (< Ar.) “yön, taraf” (**FŞ** SF107a/98, SF47b/43, SF62a-21, SF83b/80; **HE** 1b/20, 6a/415, 13a/1062, 16a/1339, 37a/3326; **LM** R214b/39, R242a/2876, R244a-34; **Sİ** R362b-11, R371b/1791, R379a/2571, R387b/3454; **SS** R313b/745, R317b/1151, R329a/2350, R339a/3421, R351b/4796; **FK** 238/8, 263/5, 510/1, 510/7, 724, 824/1; **BV** 118/7, 143/5, 171/7, 246/6, 296/4; **GS** 12b-F2/8, 172/1, 328/1, 447/6, 679/6; **NŞ** 155/7, 226/4, 504/8, 510/6, 693/3)

cılav (< Moğ.) “ön, ileri” (**Sİ** R380a/2671; **FK** 532/4)

çār-gāh (< Far.) “dört taraf (güney, kuzey, batı, doğu)” (**NŞ** 335/4, 336/7)

çer-geh < Far.) “dört taraf (güney, kuzey, batı, doğu)” (**LM** R231a/1711)

eṭrāf (< Ar.) “taraflar, yanlar” (**FK** 68/2, 223/1, 267/2, 305/5, 536/6, 681/82; **GS** 61/3, 82/5, 159/6, 197/5, 261/2, 391/3; **NŞ** 53/3, 194/6, 200/4, 390/2, 394/2, 585/2, 674/2; **BV** 115/1, 183/5, 196/5, 259/3, 309/1, 368/2; **FŞ** SF100a/34, SF100b/78, SF50a/80, SF56a/62; **HE** 10b/850, 12a/962, 13b/1096, 22a/1897, 29a/2596; **LM** R221a/661, R226a/1217, R230b/1656, R241b/2824; **Sİ** R361b/751, R361b/760, R382a/2862, R391b/3862; **SS** R307a/48, R317a/1084, R324a/1815, R327b/2220)

iley “ön, ön taraf” (**FK** 495/5; **FŞ** SF95a/70; **HE** 34b/3078; **LM** R219a/464, R248a/3522; **Sİ** R358a/389, R383a/2965, R396b/4408; **SS** R337a/3219, R340b/3586)

istiḳāmet (< Ar.) “yön” (**FK** 81/1, 741/1; **GS** 4a-F2/1, 298/3; **NŞ** 84/3, 159/9; **BV** 87/2, 434/6; **FŞ** SF105b/80, SF98a/60; **LM** R222a/766; **Sİ** R385b/226; **SS** R321a/1510, R348b/4452, R349b/4587, R350b/4647)

ḳayan “taraf, yan, nere, nereye” (**FK** 33/6, 115/5, 265/7, 374/3, 446/7; **GS** 58/6, 93/3, 101/7, 193/1, 204/5, 338/4; **NŞ** 10/7, 47/6, 129/7, 257/2, 365/3, 434/5; **BV** 81/1, 99/4, 143/9, 256/6, 310/3, 448/7; **FŞ** SF45b/4, SF52b/44, SF62b/43, SF71a/79, SF81b/146, SF85b/80; **HE** 25a/2211, 27b/2421; **LM** R217a/432; **Sİ** R355a/61, R373b/1993, R378a/2484, R391a/3838, R393b/4074; **SS** R313a/697, R317a/1123, R326a/2058, R340b/3614, R347a/4282)

kū-be-kū (< Far.) “yer yer, taraf taraf” (**BV** 512/6)

nevāḥī (< Ar.) “yanlar, taraflar; nahiyeler, bucaklar” (**SS** R319a/1300)

pīş (< Far.) “,ön, ileri, taraf” (**NŞ** 7/6, 509/6; **BV** 594/6; **Sİ** R360a/582)

pīşān (< Far.) “en ileri, en ön” (**FŞ** SF63a/97)

sarı “taraf, yön” (**BV** 4/5, 28/4, 132/6, 237/6, 369/5; **FK** 23/2, 116/3, 246/1, 364/6, 471/4; **GS** 8/3, 120/1, 218/3, 305/8, 400/2; **NŞ** 10/1, 49/6, 121/4, 300/2, 401/3; **FŞ** SF105b/53,

SF89a/38, SF49b/63, SF60a/113, SF71a/75, SF86b/66; **HE** 5b/391, 9a/711, 12b/1043, 23b/2040, 23b/2050, 33b/3019; **LM** R214b/13, R219b/535, R224b/1036, R233b/2007, R248b/3579; **Sİ** R357a/253, R365b/1182, R373b/2006, R383b/3037, R393a/4047; **SS** R307b/122, R316a/1009, R326a/2056, R339a/3460, R350a/4597)

saru "doğru, cihet, yön, tarafa" (**NŞ** 513/5)

şavb (< Ar.) "taraf, yön" (**Sİ** P455b/5621)

sū (< Far.) "yan taraf" (**SS** R314a/775)

sū-be-sū (< Far.) "taraf taraf, her tarafa, her yana" (**Sİ** R394b/4176)

sū-be-sūy (< Far.) "taraf taraf, her tarafa, her yana" (**Sİ** R375b/2209)

sūy-be-sūy "taraf taraf, her tarafa, her yana" (**SS** R323b/1762)

töş "yan, karşı taraf, semt" (**BV** 127/1/1, 253/1/9, 330/4)

tuş "taraf, yön, rastlama" (**Sİ** R370a/1651, R380a/2673, R383b/3052, R401a/4846)

tüştüş "her taraf" (**GS** 384/2, 412/4, 440/3, 682a/7, 849/1)

ṭaraf (< Ar.) "yan, yön" (**BV** 17/2, 143/9, 269/5, 304/5, 437/2; **FK** 38/4, 106/4, 276/3, 343/3, 420/2; **GS** 24/2, 117/1, 254/2, 317/1, 400/6 507/2; **NŞ** 5/3, 108/3, 212/2, 305/1, 405/5; **FŞ** SF47a/13, SF49b/26, SF62a/77, SF71b/42, SF82a/66; **HE** 8a/587, 17b/1462, 18a/1522, 25b/2226, 34a/3046; **LM** R215a/62, R222a/774, R225a/1109, R233b/1987; **Sİ** R357a/289, R365b/1184, R374a/2020, R391b/3867; **SS** R309a/261, R323b/1775, R334a/2894, R342a/3763)

ṭaraflik (< Ar. ṭaraf + < Tr. -lik) "taraflı, yönlü" (**SS** R322b/1665)

yan "yan, taraf" (**FK** 23/3, 185/4, 296/1, 356/7, 461/4; **BV** 9/3, 194/6, 202/6, 342/3, 461/1, 504/1; **GS** 108/4, 205/2, 339/9, 403/3, 505/1, 530/9; **NŞ** 2/3, 159/8, 220/2, 301/8, 313/7; **FŞ** SF47a/15, SF49b/22, SF58a/78, SF65a/15, SF75b/23, SF89b/78; **HE** 1b/30, 6b/464, 13a/1072, 17a/1452, 23a/2016, 23b/2076, 34a/3037; **LM** R216a/192, R220a/596, R224a/1016, R229b/1563, R243a/2982; **Sİ** R355a/96, R365a/1127, R374a/2062, R383a/3005, R403a/5061; **SS** R308a/189, R316b/1065, R325b/2022, R327b/2240, R344b/4050)

yek-sū (< Far.) "bir taraf" (**Sİ** R413b/6261)

2.74.2. Ana Yönler ve İlgili Kavramlar

bāḫter (< Far.) "doğu" (**FŞ** SF54a/70, SF67a/77, SF73b/96; **SS** R341b/3710; **BV** 649/1; **FK** 689/98, 72/3; **GS** 95/3)

cenūb (< Ar.) "güney" (**Sİ** R369a/1540, R372b/1902, R391a/3847, R404a/5177)

cenūbī (< Ar.) “cenuba mensup, güneyde bulunan” (**FŞ** SF72a/67; **HE** 17b/1462, 39b/3583)

ġarb (< Ar.) “batı, gün batısı” (**FŞ** SF51b/32; **HE** 15a/1235; **LM** R231b/1762; **Sİ** R359a/464, R372b/1901, R374a/2046, R394a/4132; **BV** 3/6)

ġarbī (< Ar. ġarb + < Far. ī) “batı, gün batısı ile ilgili” (**FŞ** SF74b/77, SF74b/82; **Sİ** P455b/5636, R382a/2906, R391b/3851)

ḫāver (< Far.) “doğu, doğu yönü, gün doğusu” (**FK** 72/3, 110/2; **NŞ** 592/2, 593/5, 607/1; **BV** 649/2; **FŞ** SF68b/118, SF79a/35, SF83b/65, SF92a/69; **HE** 13b/1091; **LM** R220b/620, R221a/681, R221a/687, R233a/1909; **Sİ** R375b/2228; **SS** R341b/3711, R342a/3749, R343b/3948, R344a/3972, R342a/3744)

ḫāverī (< Far.) “doğu ile ilgili” (**FK** 72/3, 242/1, 314/1, 550/1; **GS** 95/3, 594/4, 666/1; **NŞ** 581/4, 641/2; **BV** 295/1; **FŞ** SF61a/53, SF64b/104, SF65b/94, SF79a/13, SF82a/52; **LM** R219a/486, R225b/1173, R236b/2293, R248b/3549; **Sİ** R359a/501; **SS** R312a/575, R317b/1142, R330b/2510, R343b/3949, R348b/4466)

maġribī (< Ar. maġrib + < Far. ī) “batı ile ilgili” (**Sİ** R375b/2213, R375b/2225, R408b/5711, R411b-73)

maşrıḳ (< Ar.) “doğu” (**FŞ** SF54a/62; **FŞ** SF89b/66; **HE** 18b/1560; **LM** R215b-3; **Sİ** R411b/6042, R411b/6058, R413b/6247)

maşrıḳī-intisāb (< Ar. maşrıḳī + < Far. intisāb) “doğuya mensup olan” (**Sİ** R405b/5342)

şarḳ (< Ar.) “doğu” (**BV** 3/6; **FŞ** SF51b/32, SF89b/65; **LM** R219b/506; **Sİ** R359a/464, R369a/1533, R374a/2046, R391a/3849, R404b/5239; **SS** R336a/3124)

şarḳī (< Ar. şarḳ + < Far. ī) “doğu ile ilgili, doğuya ait” (**FŞ** SF74b/77, SF74b/78; **Sİ** R382a/2906, R411b/6032)

şem‘-ı ḫāverī (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Far. ḫāverī) “doğunun mumu” (**FŞ** SF65b/94)

şimāl (< Ar.) “kuzey, sol taraf” (**FK** 578/1, 610/5; **NŞ** 223/3, 234/7, 536/3; **FŞ** SF101b/162, SF46a/4, SF58a/40, SF64b/103, SF65a/17; **HE** 10b/842, 12a/959, 13b/1117, 15a/1260, 23b/2037, 35b/3186; **Sİ** R369a/1527, R372b/1902, R391a/3847, P455b/5621, P455b/5628; **SS** R313b/735, R317a/1106, R323a/1725)

şimālī (< Ar. şimāl + < Far. ī) “kuzey, sol tarafla ilgili" (**FŞ** SF61a/73, SF65a/36; **HE** 39b/3585; **Sİ** R411b/6032)

tuşluḳ “güney; taraf, yan, yön;” (**FŞ** SF85b/85; **SS** R323a/1709)

2.74.2.1. Ara Yönler ve İlgili Kavramlar

mā-beyn-i ġarb u şimāl (< Ar. mā-beyn + < Far. -i + < Ar. ġarb u şimāl) "kuzey ve batı arası" (**Sİ** P455b/5628)

2.74.3. Yön Bildiren Diğer Kavramlar

2.74.3.1. Aşağı-Yukarı

alt "alt" (**FŞ** SF47a/8, SF99b/191; **GS** 594/6)

asra "altta, altında" (**BV** 93/4, 260/7, 377/5, 380/4, 401/9, 420/2, 451/5, 647/2; **GS** 234/2, 343/5; **NŞ** 109/8, 225/2; **FŞ** SF66b/48, SF79a/39; **LM** R248a/3503, R248a/3513; **Sİ** R394b/4197)

ast "alt, aşağı" (**Sİ** R371b/1810, R359a/470, R360b/654, R379b/2642; **FŞ** SF106a/6, SF99b/185, SF48b/35, SF57b/25, SF67b/18; **HE** 17a/1442, 21a/1803, 22a/1931, 24b/2146, 27a/2395; **LM** R221a/700, R232a/1829, R233a/1922, R234a/2043; **SS** R307b/99, R314a/796, R323b/1802, R327a/2152; **BV** 44/5, 215/6, 224/6, 484/4, 553/1, 587/8; **FK** 10/5, 126/3, 275/3, 425/3, 585/6, 681/84; **GS** 24/3, 49/2, 181/4, 511/8, 575/9, 655/1, **NŞ** 88/6, 233/1, 303/1, 577/3, 658/3, 709/37)

firāz (< Ar.) "yokuş, yüksek, yukarı" (**NŞ** 513/7; **Sİ** R384b/3124, R393b/4064)

ḥażīż (< Ar.) "en aşağı yer" (**BV** 524/5; **Sİ** R354b/13, R355b/120, R358a/402; **SS** R339a/3425)

kemā-bīş (< Far.) "aşağı, yukarı" (**Sİ** R420b/7044)

ḳoyı "aşağı" (**FŞ** SF47b/21, SF57b/5, SF70b/39, SF71b/19, SF78b/74, SF87a/17, **LM** R226a/1188, R228a/1436, R243a/3004, R246b/3369; **Sİ** R356b/248, R370a/1641, R382b/2919, R391b/3881, R401b/4904, R422a/7199; **SS** R309a/262, R316b/1078, R319b/1354, R342b/3821, R350a/4594; **HE** 36b/3280, 38b/3492, 39b/3562; **NŞ** 561/7; **BV** 135/2, 418/2, 303/1)

ḳoyıġı "aşağıki" (**FŞ** SF67a/71)

ḳoyılıḳ "aşağı" (**SS** R317a/1117)

ḳoyıraḳ "daha aşağı" (**FŞ** SF66b/27, SF67b/13; **Sİ** R391b/3881, R399b/4690)

ḳuyı "aşağı" (**HE** 27a/2390, 35b/3187, 41a/3713; **GS** 96/7, 204/6, 316/4, 327/7, 397/6, 429/6, 431/1, 468/5, 502/6, 511/8)

ör "yokuş, yukarı" (**LM** R226a/1224)

töben "aşağı, alt" (**HE** 19a/1644)

üst “üst, üzeri, yukarı” (**BV** 82/2, 189/2, 227/5, 324/4, 433/2; **FK** 47/7, 112/4, 281/2, 323/2, 425/3; **GS** 8/7, 47/4, 203/2, 288/7, 342/1; **NŞ** 61/2, 112/2, 210/4, 300/1, 430/5; **FŞ** SF48a/3, SF51b/27, SF60a/91, SF72b/18, SF87a/11, SF92a/73; **HE** 2a/64, 12b/1027, 25a/2212, 26a/2303, 29b/2623, 34a/3032; **LM** R217a/386, R222a/772, R224a/1019, R235a/2164; **Sİ** R356a/198, R374a/2053, R387a/3425, R395a/4232; **SS** R312b/660, R322b/1667, R332a/2682, R340a/3571, R352b/4883)

üstün “üst taraf, yukarı” (**Sİ** R369b/1560)

yoḳarı “yukarı” (**FK** 701/2; **GS** 431/1; **NŞ** 699; **SS** R327a/2178, R332b/2738, R339a/3439, R350a/4594, R350a/4599)

yoḳarılıġ “yukarı” (**NŞ** 699/4)

yoḳarıraḳ “daha yukarı” (**NŞ** 699)

yoḳaru “yukarı” (**NŞ** 699/1)

yoḳḳarı “yukarı” (**FK** 111/3, 572/4; **NŞ** 73/3, 561/7, 598/5; **HE** 3a/160, 11b/915, 21a/1804, 22a/1927, 38b/3492; **LM** R216b/229, R243a/3000; **Sİ** R409a/5764; **SS** R339a/3465)

yuḳar “yukarı” (**Sİ** R413b/6252)

yuḳarı “yukarı” (**GS** 351/5, 394/4, 598/4; **LM** R224b/1046; **Sİ** R417b-85)

yuḳarraḳ “daha yukarı” (**FŞ** SF47b/37; **Sİ** R360a/581, R390b/3769)

yuḳḳarı “yukarı” (**BV** 303/1, 695/2; **FŞ** SF66b/27, SF71b/19; **LM** R222a/796)

yuḳḳarırak “daha yukarı” (**FŞ** SF47b/33)

z̲eber (< Far.) “üst” (**BV** 128/3, 150/4, 491/1)

zeber (< Far.) “üst” (**GS** 864/1; **NŞ** 614/6, 709/29; **HE** 3b/184, 31b/2824, 40a/3607, 41b/3736; **Sİ** R367b/1372, R372a/1837, R372b-27, P465a/6525)

z̄ir (< Ar.) “alt, aşağı” (**BV** 128/3, 150/4, 491/1; **Sİ** R367b/1372, R372a/1837, R394b/4189, R397a/4459, P465a/6525; **HE** 3b/184, 31b/2824, 40a/3607, 41b/3736; **GS** 864/1; **NŞ** 614/6, 709/29)

2.74.3.2. Sağ- Sol ile İlgili Kavramlar

oŋ “sağ, sağ taraf” (**FK** 258/6; **GS** 377/1, 377/7; **SS** R335a/3017, R347a/4303; **HE** 14b/1202; **Sİ** R375a/2140, R375b/2217, R376a/2235, R410b/5930)

öŋ “ön, sağ taraf” (**NŞ** 313/6; **Sİ** R419a/6892; **SS** R313a/684; **FŞ** SF57a/75; **HE** 26a/2278)

saġ “sağ, sağ taraf” (**BV** 13/7, 98/8, 167/5, 302/6, 304/8; **FK** 91/3, 118/7, 276/2, 312/4, 810/1; **FŞ** SF92a/94; **SS** R335a/3039, R347b/4338)

sol “sol, sol taraf” (**FŞ** SF57a/74; **Sİ** R375a/2140, R375b/2217, R376a/2235; **SS** R335a/3018; **GS** 377/7)

yemīn (< Ar.) “sağ, sağ taraf” **Sİ** P455a/5593; **HE** 13b/1116)

yesār (< Ar.) “sol, sol taraf” (**Sİ** P455a/5593)

2.74.3.3. Dışarı-İçeri ile İlgili Kavramlar

iç “iç” (**BV** 9/1, 42/10, 137/3, 265/3, 306/3, 340/3; **FK** 36/4, 117/5, 293/6, 322/7, 446/5; **GS** 101/5, 200/6, 320/1, 342/7, 400/6; **NŞ** 2/6, 27/3, 113/4, 137/7, 215/5, 218/6, 334/8; **FŞ** SF47b/3, SF54a/85, SF61a/52, SF74b/40, SF79b/63; **HE** 2a/75, 9b/751, 12b/1019, 24b/2151, 27a/2401; **LM** R215a/59, R224b/1064, R230a/1632; **Sİ** R355a/63, R365b/1165, R380b/2721, R387a/3403; **SS** R307a/80, R316b/1062, R332b/2752, R342a/3745)

içgeri “içeri, içe doğru” (**FK** 374/3)

içker “içeri ” (**FŞ** SF103a/140)

içkeri “içeri, içe doğru” (**FK** 27/5, 615/6, 687/45; **GS** 391/7; **NŞ** 390/1; **BV** 594/3, 594/4, 600/3, 625/1, 723/2; **HE** 14b/1202, 28b/2507, 34a/3051; **Sİ** R373a/1934, R386a/3319, R399a/4659, R408b/5740; **SS** R319b/1371, R337b/3275)

içkerirek “daha içeri, daha içe doğru” (**FŞ** SF65a/9)

içkerrek “daha içeri, daha içeri” (**LM** R227b/1380)

içre “içine, içinde” (**FK** 1/9, 110/6, 284/5, 312/4, 459/5, 595/5; **GS** 7/3, 101/7, 200/4, 304/6, 400/3, 411/6; **NŞ** ½, 103/1, 200/2, 300/4, 400/5, 500/1; **BV** 2/4, 95/3, 108/7, 220/2, 300/3, 400/5; **FŞ** SF45b/11, SF50b/39, SF61a/80, SF66a/11, SF75a/121; **HE** 13a/1054, 23a/2022, 25b/2234, 35a/3126; **HE** 2a/58, 9b/745; **LM** R215a/57, R219b/526, R224a/1006, R232b/1891; **Sİ** R354b/11, R373b/2001, R383a/3001, R393a/4001, R413b/6218; **SS** R306b/2, R316b/1039, R325b/2011, R337a/3236, R345a/4094)

taş “dış ” (**NŞ** 30/2, 357/3, 405/1, 577/8; **FK** 26/2, 188/1, 337/8, 595/2; **GS** 421/6, 454/4; **FŞ** SF54a/85, SF56b/31, SF57a/54, SF57a/62, SF67a/87, SF79b/63; **HE** 12a/958, 17b/1501, 22b/1979, 24b/2151, 24b/2157, 39a/3543; **LM** R217a/314, R226a/1217, R230a/1605; **Sİ** R364a/1012, R386a/3319, R387a/3403; **SS** R329B/2441, R329B/2442; **BV** 432/5; **GS** 166/8)

taşġarı “dışarı” (**HE** 22a/1927; **SS** R346a/4205)

taşḳarı “dışarı” (**BV** 142/3, 145/7, 492/7, 563/4, 695/1; **FK** 516/7, 615/3, 688/81; **GS** 10b-F2/10; **NŞ** 224/6, 340/7, 390/7, 598/3; **FŞ** SF103a/4, SF92a/85, SF92a/86, SF66a/101, SF69a/157; **HE** 6a/420, 20b/1771, 28b/2507, 38b/3466; **LM** R235b/2178, R235b/2189, R241b/2800, R246b/3304; **Sİ** R374a/2022, R386a/3311, R391b/3861, R404a/5174; **SS** R309b/312, R328b/2345, R331a/2603, R337b/3275)

taşḳaru “dışarı” (**NŞ** 77/5)

2.74.3.4. Arka-İleri ile İlgili Kavramlar

ard “art, arka” (**NŞ** 111/7)

arḳa “arka” (**FŞ** SF71b/45, SF71b/56, SF78a/35, SF79b/83, SF89b/91; **HE** 1b/17, 19b/1671, 24b/2163, 34a/3050, 36b/3278; **LM** R215b/131, R216a/148, R243b/3036; **SS** R309a/253; **BV** 420/5; **NŞ** 138/2)

2.74.3.5. Karşı ve İlgili Kavramlar

ḳarşu “karşı, yüz yüze, o taraf, o yön” (**FŞ** SF87a/105; **HE** 15b/1317; **Sİ** R374b/2111; **GS** 205/4)

utru “karşı” (**BV** 27/1, 109/6, 263/5, 416/4, 513/7, 611/6, 733/2; **FK** 126/2, 258/6, 441/3, 474/2, 574/1, 689/262, 689/401; **GS** 62/6, 204/5; **NŞ** 162/5, 221/3, 277/5, 445/7, 463/2, 502/2, 632/5; **FŞ** SF107a/84, SF93b/59, SF94a/90, SF60b/6, SF62b/26; **HE** 3a/145, 6a/419, 15b/1317, 23a/2030, 25b/2227; **LM** R217a/311, R217a/313, R217a/318, R232a/1837; **Sİ** R359b/544, R364b/1033, R374a/2044, R386a/3318; **SS** R307a/55, R313b/746, R333b/2863, R341a/3658, R351a/4736)

2.74.3.6. Sınır, Uç ile İlgili Kavramlar

ḥad (< Ar.) “sınır, nihayet” (**FK** 58/2, 124/1, 295/2, 445/1, 643/4, 689/375; **GS** 4/6, 72/3, 105/7, 128/2, 319/2, 340/5; **NŞ** 114/2, 152/3, 306/2, 406/4; **BV** 11/4, 211/1, 227/2, 312/6, 410/4, 614/5, 637/4; **FŞ** SF60a/124, SF71a/78, SF75a/97, SF91a/94; **HE** 2b/115, 11b/935; **LM** R216a/175, R226b/1233, R227b/1382, R235b/2249, R238a/2478; **Sİ** R356a/190, R370b/1680, R377b/2420, R389b/3668; **SS** R306b/34, R320a/1416, R325a/1932, R343a/3857, R349b/4567)

ḥadd (< Ar.) “sınır, nihayet” (**FK** 201/2, 282/5, 326/1, 497/3, 613/5; **GS** 65/9, 149/5, 247/2; **NŞ** 45/7, 512/7, 612/5, 653/9, 709/47; **BV** 116/2, 269/2, 75/5, 353/1, 407/7, 486/5, 498/3; **FŞ** SF46b/42, SF54b/30, SF59b/47, SF61a/73, SF72b/10, SF80a/30; **HE** 6a/436, 9a/695, 13a/1049, 20a/1709, 36a/3244, 39b/3583, 42a/3798; **LM** R244b/3148,

R245b/3267; **Sİ** R365a/1128, R369a/1497, R374b/2083, R391a/3849; **SS** R311a/457, R322a/1647, R329B/2407, R333b/2842, R350b/4676)

ḥadd-ı cenūb (< Ar. ḥadd + < Far. -ı + < Ar. cenūb) "güney sınırı" (**Sİ** R404a/5177)

ḥadd-ı evṣāf (< Ar. ḥadd + < Far. -ı + < Ar. evṣāf) "niteliklerin vasıflarının sınırı" (**Sİ** R387a/3420)

ḥadd-ı ġarbī (< Ar. ḥadd + < Far. -ı + < Ar. ġarbī) "batı sınırı" (**Sİ** R382a/2906, R391b/3852)

ḥadd-ı şarḳ (< Ar. ḥadd + < Far. -ı + < Ar. şarḳ) "doğu sınırı" (**Sİ** R391a/3849)

ḥadd-ı şarkī (< Ar. ḥadd + < Far. -ı + < Ar. şarkī) "doğu sınırı" (**Sİ** R382a/2906)

ḥaddī (< Ar. ḥadd + < Far. ī) "sınır, nihayet; derece ile ilgili" (**GS** 136/3)

ḥadd-i cenūbī (< Ar. ḥadd + < Far. -i + < Ar. cenūbī) "güney sınırı" (**HE** 39b/3583)

ḥadd-i i'tidāl (< Ar. ḥadd + < Far. -i + < Ar. i'tidāl) "orta yol; makul sınır" (**FK** 201/2, 591/2)

ḥadd-i men' (< Ar. ḥadd + < Far. -i + < Ar. men') "yasağın sınırı" (**GS** 149/5)

ḥadd-i şimālī (< Ar. ḥadd + < Far. -i + < Ar. şimālī) "kuzey sınırı" (**HE** 39b/3585)

ḥaṣr (< Ar.) "sınır, sıkıştırma, dar bir yerin içine alma" (**SS** R333b/2838)

ḥudūd (< Far.) "sınırlar" (**FŞ** SF67a/77, SF73b/96, SF77a/28; **SS** R348a/4411)

merz-bān (< Far.) "hudut muhafızı, sınır beyi" (**Sİ** R360b/644, R379a/2556, R390a/3686, R400a/4772, R403b/5110)

mufriṭ (< Ar.) "sınırı geçen, aşırı" (**BV** 369/1)

saṭḥ-ı vücūd (< Ar. saṭḥ + < Far. -ı + < Ar. vücūd) "varlığın sınırı" (**NŞ** 3/3)

ser-ḥad (< Far. ser + < Ar. ḥadd) "sınır, serhat, uç" (**Sİ** P455b/5635, R393a/4028)

ser-ḥadd (< Far. ser + < Ar. ḥadd) "sınır, serhat, uç" (**Sİ** R374a/2048)

tecavüz (< Ar.) "tecavüz, sınır aşma; saldırma" (**BV** 492/3; **FK** 387/10; **GS** 11a-F2/1, 378/10; **NŞ** 458/1; **FŞ** SF59a/5; **Sİ** R359a/509)

uç "uç, sınır, kıyı" (**HE** 1b/21, 6b/457, 34a/3035, 35a/3157, 17b/1485, 23a/2014; **FŞ** SF49a/23, SF65a/13, SF67b/23, SF71a/14, SF71a/7; **LM** R217a/268, R217a/283, R223a/871, R226b/1322; **Sİ** R357a/273, R369b/1564, R375a/2169, R389a/3621; **SS** R312b/631, R312b/636, R314a/796, R351b/4753; **BV** 17/2, 17/3, 65/4, 180/4, 206/6, 619/4; **FK** 96/11, 212/5, 342/3, 409/4, 587/5, 630/1; **NŞ** 6/7, 239/5, 338/4, 400/2, 526/6, 675/4; **GS** 139/9, 186/6, 553/1, 362/5, 364/2, 536/7,)

zāyidü'l-ḥadd (< Ar.) "sınırı aşma" (**GS** 11b-F2/1)

2.74.3.7. Kıyı-Kenar, Köşe ile İlgili Kavramlar

bī-kenār (< Far.) “kıyısız, uçsuz” (**FK** 368/5)

bī-kerān (< Far.) “uçsuz, bucaksız” (**FŞ** SF72b/4, SF72b/7, SF73a/50, SF88b/130; **HE** 1b/22; **LM** R221b/731; **BV** 584/5; **FK** 332/6, 507/5; **NŞ** 101/3, 481/3, 616/9)

gūşe (< Far.) “köşe, bucak, uç” (**FK** 26/6, 102/8, 134/6, 377/6, 447/4, 565/7; **GS** 53/3, 82/2, 128/5, 243/7, 251/5, 269/8; **NŞ** 274/3, 293/5, 300/3, 425/4, 531/6; **BV** 126/1, 193/8, 263/3, 447/4, 497/5; **FŞ** SF47b/10; **HE** 4a/239, 12b/1026, 17b/1466, 27b/2423, 38b/3461; **LM** R216b/223, R216b/225, R233b/1981; **Sİ** R355b/145; **SS** R308b/218, R319b/1353, R330b/2529, R343b/3918, R351a/4725)

gūşeī (< Far.) “köşe ile ilgili” (**GS** 399/6; **NŞ** 202/7; **FK** 411/7; **NŞ** 68/7; **HE** 36a/3218)

gūşe-i miḥrāb (< Far. gūşe + < Far. -i + < Ar. miḥrāb) “mihrabın bulunduğu köşe” (**FK** 776/1; **GS** 53/3, 260/2; **NŞ** 293/6; **HE** 21b/1846)

gūşe-i vīrān (< Far. gūşe + < Far. -i + < Far. vīrān) “boş köşe” (**NŞ** 293/5)

gūşe-i vīrāne (< Far. gūşe + < Far. -i + < Far. vīrāne) “boş köşe” (**BV** 497/1; **FK** 134/6; **HE** 4a/239)

gūşe-i vīrāneī (< Far. gūşe + < Far. -i + < Far. vīrāneī) “boş köşe” (**NŞ** 425/4)

günc (< Far.) “köşe” (**FŞ** SF106b/78, SF49b/46)

kenāre (< Far.) “kıyı, kenar” (**FK** 251/6, 434/7, 523/3; **GS** 68/1, 661/6; **NŞ** 657/69, 657/79; **BV** 190/2, 619/2, 432/4; **FŞ** SF72a/101, SF72b-29, SF84a/3, SF91a-44; **HE** 21a; **LM** R224a/1020, R231b/1774, R235b/2269, R238a/2448; **SS** R316a/1022, R322a/1639, R323b/1783, R334a/2917)

kerāne (< Far.) “kıyı, kenar, uç” (**FŞ** SF53a/78; **LM** R221a/682, R223b/964; **GS** 650/5)

kerānsız (< Far. kerān + < Tr. -sız) “kıyısız, kenarsız, uçsuz” (**GS** 7a-F2/11; **Sİ** R377b/2414)

ḳıraġ “kenar, yan” (**FK** 57/2, 384/1, 483/4, 554/6; **NŞ** 268/4, 296/1, 534/4, 659/3, 695/3; **BV** 381/1; **FŞ** SF65a/13, SF66a/9, SF67b/23, SF69a/31; **LM** R224b-14; **Sİ** R358a/394, R373a/1923, R380b/2743, R383a/3004, R399a/4654; **SS** R330a/2497, R337a/3226, R339b/3518, R342a/3743, R350a/4606)

ḳıraḳ “kenar, yan” (**FK** 601/6; **GS** 11a-F2/7, 90/1, 207/8, 328/3, 389/7, 455/2; **NŞ** 309/6; **BV** 176/9, 314/4; **FŞ** SF47b/42, SF72a/107; **HE** 4a , 14b/1203, 35a/3148, **LM** R219a/482, R235a/2159, R242b/2947; **Sİ** R366a-19, R372a/1812, R392a-45, R398a/4562, R400b/4803, R417a/6705; **SS** R337a/3223, R339a/3420, R342a/3740)

ḳıraḳraḳ “daha kenar, daha yan” (**FŞ** SF46a/28; **LM** R225b/1155)

kūşe (< Far.) “köşe” (**FŞ** SF106b/78, SF92a/82, SF93a/22, SF73a/62; **HE** 23a/2015, 24b/2124; **Sİ** R360a/612, R392a/3935, R392a/3940, R392a-45; **GS** 71/6, 678/5)

kūşeī (< Far.) “köşe ile ilgili” (**Sİ** R381b/2833)

kūşe-i miḥrāb (< Far. kūşe + < Far. -i + < Ar. miḥrāb) “mihrabın köşesi” (**HE** 24b/2124)

künc (< Far.) “köşe, bucak” (**FK** 4/4, 136/5, 247/8, 355/6, 423/7, 496/6; **GS** 4a-F2/22, 106/7, 158/7, 218/1, 254/8; **NŞ** 80/9, 197/6, 225/6, 300/3, 425/4, 534/3; **BV** 117/3, 138/5, 198/1, 307/2, 386/2; **FŞ** SF77a/150; **HE** 8a/602, 24b/2125, 27b/2432, 33a/2955, 36b/3270; **LM** R245a/3178; **Sİ** R386a/3292, R392b/3969, R403a/5082, R410a/5866; **SS** R309a-5, R309b/304, R323b/1763)

küncāyiş “köşe yeri, makamı” (**Sİ** R391b/3885)

küncī (< Far.) “köşe, bucak ile ilgili” (**SS** R339a/3461)

perre (< Far.) “kenar, uç” (**FŞ** SF71b/56, SF71b/57; **HE** 1b/17)

tör “baş köşe, köşe, dip, bucak” (**Sİ** R377a/2379; **FK** 634/1; **FŞ** SF64b/77, SF67b/52, SF87a/10; **SS** R327b/2219)

yaḳa “kıyı, kenar” (**HE** 1b/8; **SS** R339b/3493, R342b/3820)

zih (< Far.) “kiriş, kenar çizgisi” (**FK** 555/5; **FŞ** SF54a/64, SF66b/38; **LM** R235b/2247; **SS** R318b/1246)

2.74.4. Mesafe Bildiren Kavramlar

2.74.4.1. Yakınlık-Uzaklık ile İlgili Kavramlar

aḳṣā (< Ar.) “son, en son, uzak” (**FŞ** SF49a/14; **Sİ** R356b/245, R372b/1901, R375b/2200, R404a/5192, R405a/5258)

aḳṣā-yı ġarb (< Ar. aḳṣā + < Far. -yı + < Ar. ġarb) “batının en uzak noktası” (**Sİ** R372b/1901)

aḳṣā-yı maġrib-zemīn (< Ar. aḳṣā + < Far. -yı + < Ar. maġrib + < Far. zemīn) “batı ülkelerinin en uzak noktası” (**Sİ** R375b/2200)

aḳṣā-yı rūm (< Ar. aḳṣā + < Far. -yı + < Ar. rūm) “Anadolu’nun en uzak noktası” (**Sİ** R404a/5192)

behr (< Far.) “uzaklık, ümidin boşa çıkması” (**LM** R217a/325, R226b/1303, R235b/2205, R242b/2937)

bu‘d (< Ar.) “uzaklık, aralık” (**NŞ** 58/2, 321/8; **FK** 91/6)

dūr (< Far.) “uzak” (**GS** 509/3, 522/6; **NŞ** 6/6, 122/5; **HE** 16a/1326; **LM** R221a/689, R244b/3164; **Sİ** R372b/1871)

ırak̦ “uzak, ırak” (**FK** 488/3)

k̦aṭ‘-ı mesāfet (< Ar. k̦aṭ‘ + < Far. -ı + < Ar. mesāfet) “mesafeleri aşma” (**BV** 516/6; **Sİ** R370b/1699)

meṣāfāt (< Ar.) “aralar, uzaklıklar” (**LM** R235a/2156)

mesāfet (< Ar.) “mesafe, ara, uzaklık” (**FK** 625/2; **BV** 516/6; **FŞ** SF61a/75, SF62b/43, SF75a/88; **LM** R241b/2803; **Sİ** R370b/1699, R421a/7103; **SS** R340a/3537)

mīl-der-mīl (< Ar.) “uzun mesafe” (**FŞ** SF79b/85)

muṣāf (< Ar.) “uzaklıklar” (**GS** 803/1)

müntehā (< Ar.) “ıssız ve uzak yer” (**NŞ** 284/7)

şemre (< Ar.) “yakınlık” (**GS** 560/4; **HE** 1b/8, 1b/31, 25a/2191)

taşk̦ılıġ “uzakta olmak, uzakta olma” (**HE** 21a/1797)

ṭayy-ı merāḥil (< Ar. ṭayy + < Far. -ı + < Ar. merāḥil) “merhaleler aşmak; mesafeler geçme” (**HE** 9b/740)

uzaġ “uzak” (**HE** 7b/570; **SS** R349a/4511)

uzak̦ “uzak” (**FŞ** SF68b/112; **LM** R244b/3161; **SS** R312a/579)

yak̦ın “yakın, uzak olmayan” (**BV** 17/3, 143/2, 405/4, 580/1; **FK** 51/8, 140/2, 291/6, 323/3, 428/8; **GS** 44/8, 328/5, 359/6, 439/5, 508/8; **NŞ** 81/5, 313/7, 358/5, 442/8, 495/3, 588/2; **FŞ** SF100b/100, SF53a/48, SF60a/130, SF74b/57, SF82b/91; **HE** 1b/12, 3a/129, 40a/3629; **LM** R215b-3, R229a/1502; **Sİ** R365a/1093, R370a/1612, R375a/2128, R386b/3330; **SS** R315a/900, R323b/1804, R335a/2997, R343a/3888)

yak̦ınrak̦ “daha yakın, en yakın” (**BV** 314/1; **GS** 131/6, 170/4; **FŞ** SF68a/96, SF74b/36, SF76b/105; **Sİ** R357a/299, R371b/1802, R399b/4691, R406b/5407, R408b/5747)

yavuġrak̦ “daha yakın” (**GS** 723)

yavuk̦ “yakın, uzak olmayan” (**BV** 316/6, 322/8; **FK** 324/2; **NŞ** 321/8; **FŞ** SF84b/93, SF86a/9; **LM** R247b/3428; **Sİ** R371b/1766, R381a/2800, R388a/3512, R390b/3746, R396b/4409)

yavumak̦ “yaklaşma, yakın olma” (**FŞ** SF100a/34)

yıraġ “uzak” (**Sİ** R374a/2025; **SS** R328a/2286, R328a/2291, R339b/3496, R351a/4699)

yıraġlıġ “uzaklık” (**NŞ** 588/2)

yıraġlık̦ “uzaklık” (**FK** 709)

yıraġraḳ “daha uzak” (**FK** 324/2, 427/7)

yıraḳ “uzak” (**BV** 13/3, 52/3, 314/7, 425/8, 510/5; **FK** 42/4, 191/3, 325/4, 450/7, 579/2; **GS** 67/1, 82/8, 262/3, 328/1, 406/7, 596/7; **NŞ** 185/5, 218/9, 251/1, 309/7, 382/7, 418/9; **FŞ** SF104a/108, SF92b/97, SF61b/31, SF72a/107, SF86b/60; **HE** 7a/505, 15b/1312, 20a/1709, 23a/2012, 25b/2254; **LM** R219a/482, R225b/1157, R232a/1804, R239a/2582; **Sİ** R365a/1109, R375a/2171, R384a/3074, R393b/4075; **SS** R308b/224, R317b/1145, R323b/1797, R334a/2882)

yıraḳlıġ “uzaklık” (**GS** 328/5, 562/3)

yıraḳraḳ “daha uzak” (**FŞ** SF46a/28, SF92b/101, SF97a/35; **LM** R225b/1155, R246b/3331; **Sİ** R395a/4226; **SS** R345b/4153)

Yön ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan “Yön ve İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 1 “Ar. + Tr.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 14 Arapça, 9 Farsça, 9 Türkçe ve 1 isim tamlaması; “Ana Yönler ve İlgili Kavramlar” bölümünde 5 “Ar. + Far.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 3 Farsça, 6 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; “Ara Yönler ve İlgili Kavramlar” bölümünde ise 1 isim tamlaması bulunmaktadır. “Yön ile İlgili Kavramlar” grubunun içerisinde yer alan “Yön Bildiren Diğer Kavramlar” başlığı altında bulunan “Aşağı-Yukarı” bölümünde 22 Türkçe, 4 Arapça ve 3 Farsça kelime; “Sağ-Sol ile İlgili Kavramlar” bölümünde 4 Türkçe ve 2 Arapça kelime; “Dışarı-İçeri ile İlgili Kavramlar” bölümünde 11 Türkçe kelime; “Arka-İleri ile İlgili Kavramlar” bölümünde 3 Türkçe kelime; “Karşı ve İlgili Kavramlar” bölümünde 2 Türkçe kelime; “Sınır, Uç ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Ar. + Far.”, 2 “Far. + Ar.” biçiminde olan kelimeler ile birlikte 6 Arapça, 2 Türkçe, 2 Farsça kelime ve 10 isim tamlaması; “Kıyı-Kenar, Köşe ile İlgili Kavramlar” bölümünde 1 “Far. + Tr.” biçiminde olan kelime ile birlikte 15 Farsça, 6 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması yer almaktadır. Ayrıca “Mesafe Bildiren Kavramlar” başlığı altında yer alan “Yakınlık-Uzaklık ile İlgili Kavramlar” bölümünde ise 8 Arapça, 2 Farsça ve 15 Türkçe kelime ve 5 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.75. Zaman ile İlgili Kavramlar

2.75.1. Zaman, Devir, Dönem ile İlgili Genel Kavramlar

ʿan-ḳarīb (< Ar.) “en yakın zamanda, çok geçmeden” (**NŞ** 49/5; **FK** 687/14)

ān (< Ar.) “an” (**BV** 503/5; **GS** 195/5, 456/3; **NŞ** 585/6; **HE** 24b/2134, 26a/2269)

āşūb-ı zamān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. zamān) “zaman kargaşası” (**FK** 498/2, 507/6, 673/6; **BV** 259/7, 289/3; **NŞ** 481/1)

āşūb-ı zamāne (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. zamāne) “zaman kargaşası” (**FK** 682/6; **FŞ** SF78b/97, SF57a/60, SF79b/57)

āşūb-ı zemān (< Far. āşūb + < Far. -ı + < Ar. zemān) “zaman kargaşası” (**NŞ** 255/2)

avān (Ar.) “vakit, zaman” (**BV** 503/5)

bed-rūz (< Far.) “günü, zamanı kötü” (**FK** 689/380; **BV** 292/3; **LM** R226a/1229; **Sİ** R394b/4171)

be-key (< Far.) “zamana kadar” (**GS** 670/7)

bī-devir (< Far. bī + < Ar. devir) “zamansız” (**Sİ** R404a/5180)

bī-gāh (< Far.) “yersiz, vakitsiz, zamansız” (**FŞ** SF77b/61; **SS** R323b/1809; **GS** 67/3)

bī-geh (< Far.) “yersiz, vakitsiz, zamansız” (**SS** R321a/1546; **FK** 453/4)

bī-vaḳt (< Far. bī + < Ar. vaḳt) “zamansız” (**LM** R232a/1810)

çaġ “zaman, çağ” (**FK** 29/2, 150/1, 276/1, 303/2, 450/4; **GS** 31/6, 128/9, 251/6, 368/4, 413/5, 573/6; **NŞ** 52/1, 188/5, 295/7, 395/2, 427/2, 501/5, 607/7; **BV** 3/4, 5/1, 48/6, 113/1, 285/1, 388/5, 393/7, 421/15; **HE** 6a/439, 12b/1033, 18b/1572, 23b/2063, 26b/2350; **LM** R216b/235, R230b/1662, R235a/2118, R235b/2225; **Sİ** R356b/207, R373b/1973, R375b/2187, R386a/3291; **SS** R307b/99, R316b/1047, R327b/2197, R337a/3226; **FŞ** SF48a/19, SF52b/43, SF59b/64, SF71b/61, SF87a/25)

çaġlıġ “zaman, zamanlı” (**FŞ** SF66b/41; **HE** 14b/1226; **LM** R216a/157; **Sİ** R356a/152, R360a/591, R395b/4296, R405b/5335, R415b/6433; **SS** R307b/113, R315b/954, R331b/2649; FK 77/2, 355/7, 551/2, 597/1, 689/386; **BV** 148/8, 188/4, 630/1; **GS** 485/4, **NŞ** 135/1, 373/6)

çaḳ “zaman, çağ, mevsim” (**FK** 79/3, 189/4, 228/6, 324/1, 580/4, 593/3)

dem (< Far.) “zaman, an” (**LM** R216a/193, R224a/1010, R226b/1294, R234b/2071; **Sİ** R354b/39, R368a/1399, R372a/1848, R383b/3036; **SS** R307a/66, R317a/1106, R327b/2233, R342b/3810; **FŞ** SF46b/30, SF50a/73, SF58b/126, SF72b/20, SF87b/66; (**HE** 23a/1999, 23a/2010, 23b/2054, 33b/3021, 3a/150, 9a/710; **FK** 2/2, 44/2, 111/6, 126/5)

dem-ı ḫōş (< Far. dem + < Far. -ı + < Far. ḫōş) “hoş dem, hoş zaman” (**FŞ** SF94a/100)

devr (< Ar.) “dönme, zaman” (**FŞ** SF52a/32, SF52a/36, SF63b/110, SF67a/86; **HE** 11b/909, 17a/1434, 17a/1442, 23a/2007; **LM** R216b/233, R225a/1120, R230a/1604,

R235b/2247; **Sİ** R354b/10, R369b/1564, R374a/2021, R387a/3412; **SS** R311a/482, R316b/1077, R325b/2019, R338a/3348; **FK** 24/6, 108/7, 297/2, 355/2, 459/7, 598/7, 604/2, 689/334; **GS** 24/10, 99/7, 102/8, 129/7, 200/5, 350/6, 409/4; **NŞ** 29/1, 101/2, 210/6, 305/1, 420/7, 510/2, 606/6, 709/15; **BV** 9/3, 69/11, 133/5, 162/7, 219/7, 303/2, 405/8, 651/3,)

devre (< Ar.) "dönüş, dönme, zaman, dönem" (**FŞ** SF63a/75, SF67b/21; **HE** 2b/91, 31b/2824, 39a/3522; **LM** R217a/345, R217a/348; **Sİ** R375b/2199, R392a/3907, R394a/4117, R405b/5300; **SS** R338a/3349, R341b/3697, R344a/3962, R349b/4565; **BV** 705/1; **NŞ** 466/7)

devr-ı çarḫ (< Ar. devr + < Far. -ı + < Far. çarḫ) "feleğin dönmesi" (**FŞ** SF65b/59, SF95a/98)

devrī (< Ar. devr + < Far. ī) "zamanla ilgili" (**FŞ** SF76a/74; **HE** 31a/2783; **GS** 381/2)

devr-i çarḫ (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. çarḫ) "feleğin dönmesi" (**NŞ** 69/3, 351/3, 218/8)

devr-i eyyām (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. eyyām) "günlerin devretmesi, geçip gitmesi, zamanın akışı" (**NŞ** 101/2)

devr-i neşāṭ (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. neşāṭ) "sevinç, mutluluk zamanı" (**Sİ** R399b/4697)

devr-i ṭarab (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. ṭarab) "sevinç, mutluluk veren zaman" (**BV** 253/8)

devvār (< Ar.) "devreden, çok dönen" (**FŞ** SF54a/68, SF63b/24, SF95a/85; **HE** 13b/1121, 26a/2309, 35b/3200; **Sİ** R357a/266, R370a/1602, R406b/5414; **SS** R352b/4881; **FK** 243/6, 297/3, 560/8, 587/7, 661/6; **BV** 255/7; **GS** 108/5, 530/5; **NŞ** 19/8, 409/6, 523/7)

deyr-i kühen (< Ar. deyr + < Far. -i + < Ar. kehün) "eski zaman, eski devir" (**SS** R327b/2218)

ehl-ı zamān (< Ar. ehl + < Far. -ı + < Ar. zamān) "zaman ehli" (**FŞ** SF76a/96, SF82a/62)

ehl-i devrān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. devrān) "zamane ehli" (**BV** 162/7, 367/1, 449/6, 461/6; **FK** 41/1, 239/2, 405/1; **GS** 36/1, 36/4, 276/5, 349/6; **NŞ** 175/6, 604/7, 648/4; **Sİ** R398b/4624)

ehl-i zamān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. zamān) "zaman ehli" (**BV** 343/8, 408/8, 458/7, 490/1, 577/6; **FK** 101/2, 285/6, 412/1, 413/5, 478/6; **GS** 13/9, 133/1, 249/7, 407/1, 554/6; **NŞ** 39/8, 134/5; **Sİ** R363b/974, R371b/1773, R400a/4745; **SS** R334b/2988)

ehl-i zemān (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. zemān) “zaman ehli” (**NŞ** 212/1, 232/6, 410/8, 481/1, 481/7, 577/1)

ehl-i zemāne (< Ar. ehl + < Far. -i + < Ar. zemāne) “zamane ehli” (**NŞ** 186/7)

ejdehā-yı zamān (< Far. ejdehā + < Far. -yı + < Ar. zamān) “zamanın ejderhası” (**Sİ** R360b/617; **SS** R350a/4627)

ekmel-i devrān (< Ar. ekmel + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın olgunu” (**NŞ** 658/7)

el-‘ömrü eyn (< Ar.) “zaman, ömür nerede” (**FK** 467/5)

evāṣıṭ (< Ar.) “orta günler, orta zamanlar” (**Sİ** R371b/1805)

evḳāt (< Ar.) “vakitler, çağlar, zamanlar” (**GS** 5a-F2/9, 116/1, 314/2, 314/8, 682h/4; **FK** 36/6, 92/8, 681/64, 739/1; **BV** 69/11, 74/4; **FŞ** SF82a/48, SF97a/51; **HE** 42b/3865, 43b/3941; **LM** R216a/168, R240a/2667, R247b/3463; **Sİ** R367a/1315, R416a/6504; **SS** R341a/3642, R345b/4135, R352b/4870, R353a/4982)

eyyām-ı ‘ayş (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. ‘ayş) “yeme, içme günleri; eğlence, keyif sürme vakti” (**Sİ** R402a/4954)

eyyām-ı şebāb (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. şebāb) “gençlik zamanı” (**FK** 612/6; **GS** 55/7)

eyyām-ı ṭā‘at (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. ṭā‘at) “ibadet günleri” (**Sİ** R388a/3498)

eyyām-ı viṣāl (< Ar. eyyām + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma zamanı” (**BV** 745/3; **FK** 57/7, 689/54/212; **GS** 548/1)

ferd-ı zamān (< Ar. ferd + < Far. -ı + < Ar. zamān) “zamanın eşsizi” (**FŞ** SF59a/33, SF92a/91)

ferd-ı zemāne (< Ar. ferd + < Far. -ı + < Ar. zemāne) “zamanın eşsizi” (**FŞ** SF66a/105, SF81b/158, SF82a/60)

fitne-i āḫir (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. āḫir) “ahir zaman fitnesi” (**FK** 37/6)

fitne-i devrān (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın fitnesi” (**NŞ** 43/2)

fitne-i eyyām (< Ar. fitne + < Far. -i + < Ar. eyyām) “zamanın fitnesi” (**BV** 177/7; **NŞ** 177/7)

gāh gāh (< Far.) “zaman zaman, bazen” (**Sİ** R397b/4518)

gerdiş-i devr (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. devr) “zamanın dönüşü” (**FK** 689/334)

gerdiş-i devrān (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın dönüşü” (**FK** 656/5; **HE** 26a/2310)

gerdiş-i eyyām (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. eyyām) “zamanın dönüşü” (**GS** 404/6)

gerdiş-i zamāne (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. zamāne) “zamanın dönüşü” (**LM** R226a/1226)

gülşen-i devrān (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın gül bahçesi” (**HE** 30b/2697; **FK** 116/7, 208/7, 537/2, 621/6; **GS** 129/10)

gül-şen-i vaḳt (< Far. gül-şen + < Far. -i + < Ar. vaḳt) “zamanın gül bahçesi” (**NŞ** 3/9)

hemgāme (< Far.) “belli bir zaman, çağ, devir” (**Sİ** R371b/1776)

hem-vāre (< Far.) “daima, her zaman” (**GS** 405/6; **SS** R343b/3930)

hem-zamānī (< Far. hem + < Ar. zamānī) “aynı zamanda olan, çağdaş” (**GS** 407/1)

hengām (< Far.) “zaman, çağ, mevsim” (**FŞ** SF106a/90, SF106b/74, SF107a/104, SF94b/10, SF95b/3; **Sİ** R389b/3648; **SS** R348b/4458; **NŞ** 53/2, 70/5, 679/2; **BV** 592/5)

hengāme- şevḳ (< Far. hengāme + < Ar. şevḳ) “neşe zamanı”(**FK** 689/134)

hengāme-ı şevḳ (< Far. hengāme + < Far. -ı + < Ar. şevḳ) “neşe zamanı” (**FŞ** SF95b/3)

henūz (< Far.) “henüz” (**FK** 27/4, 163/2, 218/1, 382/3, 588/6, 637/2; **GS** 210/1, 263/4, 307/4, 381/3, 477/6; **BV** 135/2, 154/1, 154/5, 218/6, 377/1; **NŞ** 97/6, 146/4, 159/4, 210/5, 242/3, 402/1, 444/2, 521/2; **FŞ** SF105b/72, SF89a/20; **FŞ** SF50a/8, SF60b/25, SF74a/4; **HE** 2b/103; **Sİ** R377a/2374, R398a/4556, R401a/4841; **SS** R328b/2338, R328b/2338, R351a/4727)

her-dem (< Far.) “her dakika, her zaman, daima” (**GS** 325/1, 326/5, 332/4)

ḫoş-devrān (< Far.) “hoş vakit” (**BV** 439/6)

ḫoş-hengām (< Far.) “hoş vakit, mesut an” (**BV** 104/1)

istiḳbāl (< Ar.) “gelecek, gelecek zaman” (**FŞ** SF62b/28; **SS** R325b/1981, R333a/2827, R345a/4071, R349a/4489; **GS** 658/7; **BV** 160/7, 518/5; **FK** 689/178; **BV** 160/7)

devrān (< Ar.) “zaman” (**FŞ** SF102a/35, SF53a/55, SF63a/93, SF74a/150, SF81a/124; **HE** 14a/1169, 17a/1439, 26a/2301, 27b/2431, 30b/2697; **LM** R215a/52, R219a/496, R222b/859, R233a/1924; **Sİ** R360b/656, R372b/1894, R379a/2570, R392a/3908; **SS** R330b/2537, R331a/2603; **FK** 3/5, 138/8, 294/8, 459/7, 597/2, 614/6, 762/1; **GS** 18/5, 118/4, 169/7, 215/8, 339/8, 443/1; **NŞ** 36/5, 131/4, 201/6, 338/7, 421/8, 506/6, 604/7; **BV** 9/6, 39/7, 159/8, 258/6, 302/8, 428/6, 695/2)

kāmil-i devrān (< Ar. kāmil + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın olgunluğu” (**BV** 623/6)

ḳātil-i zemāne (< Ar. ḳātil + < Far. -i + < Ar. zemāne) “zamanın katili” (**NŞ** 13/1)

ḳayd-ı zamāne (< Ar. ḳayd + < Far. -ı + < Ar. zamāne) “zamanın endişesi” (**LM** R228a/1403)

ḳażā-yı mā-maḍā (< Ar. ḳażā + < Far. -yı + < Ar. mā-maḍā) “geçmiş zamanın kazası” (**GS** 576/7)

laḥẓaī (< Ar.) “zaman, müddet, an ile ilgili” (**BV** 39/8, 110/7, 314/2, 326/2; **GS** 160/4, 408/4, 556/5, 583/9; **NŞ** 296/6, 377/4; **LM** R234b/2078, R237a-28; **Sİ** R370a/1641, R399b/4736)

laḥẓe “zaman, müddet, göz açıp kapayacak kadar kısa süre” (**NŞ** 52/5, 123/2, 204/2, 311/6, 411/3, 507/1, 538/2, 635/6; **NŞ** 549/2)

laḥẓeī (< Ar. laḥẓe + < Far. ī) “zaman, müddet, kısa süre ile ilgili” (**NŞ** 411/4, 421/1)

maḥa (< Ar.) “yer, zaman” (**BV** 312/1)

maḥall-i iḫtilāf (< Ar. maḥall + < Far. -i + < Ar. iḫtilāf) “ayrılık zamanı” (**GS** 316/5)

mażī (< Ar.) “geçmiş, geçmiş zaman” (**GS** 673/7; **FK** 481/10; **HE** 37b/3361)

māżiye (< Ar.) “geçmiş, geçmiş zaman” (**Sİ** R362b-11)

mehl (< Ar.) “vade, vakit belirleme” (**LM** R235b/2245, R238a/2453, R239b/2622; **Sİ** R373a/1925, R407b/5536)

mev‘id (< Ar.) “sözleşilen zaman, vaat edilen zaman, vakit” (**Sİ** R373a/1910, R386a/3274, R413b/6223; **SS** R340a/3529; **NŞ** 373/10)

mevḳi‘ (< Ar.) “zaman, vakit” (**HE** 18b/1594; **Sİ** R366a/1215, R382a/2895)

mir’āt-ı evḳāt (< Ar. mir’at + < Far. -ı + < Ar. evḳāt) “zaman aynası” (**BV** 69/11)

müddet (< Ar.) “zaman, vakit, süre” (**FŞ** SF101a/130; **Sİ** R364a/995, R364a/996, R413a/6181, R413b/6221; **SS** R325b/2012; **NŞ** 421/4; **BV** 660/88)

müddetī (< Ar. müddet + < Far. ī) “zaman, vakit ile ilgili” (**FK** 121/2, 688/8; **GS** 311/5, 681/7; **NŞ** 239/9, 418/2; **BV** 350/2; **FŞ** SF74a/23, SF82a/22; **HE** 19b/1673; **LM** R237b/2378, R243a/2995; **SS** R328a/2266, R328a/2285, R329B/2405, R330a/2486)

mühlet (< Ar.) “süre, iş için verilen zaman” (**FK** 411/9; **FŞ** SF77a/22; **HE** 32a/2858; **Sİ** R385b/3252, R387a/3385; **GS** 520/7, 609/8; **BV** 660/49)

mühletī (< Ar. mühlet + < Far. ī) “süre, zamanla ile ilgili” (**Sİ** R416a/6503)

mürūr-ı eyyām (< Ar. mürūr + < Far. -ı + < Ar. eyyām) “günlerin geçmesi, zamanın sona ermesi” (**LM** R246b/3373)

nādire-i ‘aṣr (< Ar. nādire + < Far. -i + < Ar. ‘aṣr) “zamanın yeganesi” (**HE** 41b/3779)

naḳd-ı evḳāt (< Ar. naḳd + < Far. -ı + < Ar. evḳāt) “vakitler serveti” (**GS** 116/1)

naḳd-i evḳāt (< Ar. naḳd + < Far. -i + < Ar. evḳāt) “vakitler serveti” (**GS** 314/2)

nefes (< Ar.) “zaman, an” (**Sİ** R370b/1670, R376b/2293, R386b/3353, R409a/5792; **FŞ** SF45b/5, SF68b/149, SF80a/27, SF86b/72; **HE** 2a/79, 8a/617, 17b/1495, 23a/1993, 29b/2607; **LM** R217a/398, R223a/876, R226b/1288, R244a/3076; **SS** R307a/71, R314a/770, R321b/1577, R342a/3776, R348b/4458; **FK** 72/1, 148/5, 231/2, 689/38, 689/60; **GS** 3/5, 167/3, 248/1, 322/9, 351/2, 408/3; **NŞ** 13/4, 105/4, 215/3, 373/11, 407/6; **BV** 29/3, 401/3, 656/2)

rişte-i devrān (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın ipi” (**FK** 243/7)

rişte-i evḳāt (< Far. rişte + < Far. -i + < Ar. evḳāt) “vaktimin ipi” (**HE** 42b/3865)

rūzgār (< Far.) “zaman, devir, ömür” (**FK** 15/4, 173/5, 281/5, 327/4, 417/3; **GS** 4/5, 88/4, 177/7, 280/6, 310/8, 364/5, 411/7; **BV** 59/9, 160/2, 263/1, 315/6, 421/4, 500/3, 606/6, 746/4; **FŞ** SF49b/41, SF69a/27, SF76a/68, SF90a/13; **HE** 6b, 12b, 26a/2294; **LM** R223a/907, R242b/2922, R243b/3033, R245b/3243; **Sİ** R363a/907, R388b/3565, R400b/4820, R415b/6426; **NŞ** 610/4)

rūz-gār-ı ḥayāt (< Far. rūz-gār + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayatın, ömrün zamanı” (**LM** R244a-34)

rūzgār-ı ḫıyre-küş (< Far. rūzgār + < Far. -ı + < Far. ḫıyre-küş) “gaddar zaman” (**BV** 160/2)

rūzgār-ı vaṣl (< Far. rūzgār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma zamanı” (**BV** 439/6)

rūzgārī (< Far.) “zamanla ilgili ” (**GS** 564/5; **LM** R233b/1964)

rūzigār (< Far.) “zaman, devir, ömür”(**NŞ** 15/5, 30/6, 104/3, 241/7, 319/8, 551/10, 591/3, 610/4; **Sİ** R355b/125, R379a/2593, R391b/3873, R402b/5016; **SS** R318a/1191, R319a/1321, R346b/4246)

rūzigār-ı firāḳ (< Far. rūzigār + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık zamanı” (**Sİ** R407b/5513)

sayı “vakit, zaman” (**BV** 257/6, 498/1/1, 541/3, 598/1; **FK** 14/5, 243/4, 307/5, 426/1, 719/2; **GS** 12/5, 125/5, 163/3, 219/1, 306/4; **NŞ** 23/1, 195/5, 311/9, 326/7, 421/7; **FŞ** SF106b/36, SF95b/120, SF99a/138, SF60b/31, SF65a/9)

sayu “vakit, zaman” (**BV** 563/7; **SS** R319b/1376, R331b/2649)

ser-fitne-i devrān (< Far. ser-fitne + < Far. -i + < Ar. devrān) “zamanın fitne kaynağı” (**FK** 455/3; **NŞ** 287/2)

şubḥsız (< Ar. şubḥ + < Tr. -sız) “zamansız” (**NŞ** 486/2)

şubḥsız (< Ar. şubḥ + < Tr. -sız) “zamansız” (**NŞ** 486/2)

şem‘-ı zemāne (< Ar. şem‘ + < Far. -ı + < Ar. zemāne) “zamanın mumu” (**FŞ** SF74a/13)

tā-be-key (< Far.) “ne kadar, ne zamana kadar” (**GS** 33/6)

ṭab‘-ı zamān (< Ar. ṭab‘+ < Far. -ı + < Ar. zamān) “zamanın idaresi, yönetimi” (**BV** 131/4)

ṭūl-i müddet (< Ar. ṭūl + < Far. -i + < Ar. müddet) “vaktin uzunluğu” (**BV** 660/26)

üstād-ı zemāne (< Far. üstād + < Far. -ı + < Ar. zemāne) “zamanın üstadı” (**FŞ** SF73b/93)

va‘de-i vaṣl (< Ar. va’de + < Far. -i + < Ar. vaṣl) “kavuşma için belirlenen zaman” (**GS** 168/5, 290/4; **NŞ** 10/9, 109/7, 397/7, 655/17, 657/8; **BV** 58/4, 85/6, 206/6, 404/9, 558/1; **FK** 171/7, 270/9; **FK** 366/2, 495/4, 510/5)

va‘de-i vaṣlī (< Ar. va’de + < Far. -i + < Ar. vaṣlī) “kavuşma için belirlenen zaman” (**GS** 148/3)

vaḥīd-i zamān (< Ar. vaḥīd + < Far. -i + < Ar. zamān) “yaşanılan zamanın biri, teki” (**SS** R312a/598, R335a/3000)

vaḳt (< Ar.) “vakit, zaman” (**BV** 15/2, 21/1, 166/6, 221/2, 326/6; **FK** 20/4, 185/6, 227/7, 371/7, 440/2; **GS** 19/4, 50/7, 129/5, 206/7, 299/2, 301/4; **NŞ** 15/2, 135/6, 243/6, 313/4, 418/2, 525/6, 614/3; **FŞ** SF103b/60, SF93b/49, SF51b/33, SF59b/84, SF80a/2, SF84a/27; **HE** 8a/610, 9a/696, 25b/2224, 30b/2709, 33b/2996, 35a/3145; **LM** R219a/469, R221b/741, R226b/1316, R235a/2129, R245a/3195; **Sİ** R356a/157, R364a/1026, R374a/2057, R385a/3181, R407b/5552; **SS** R311b/520, R325a/1941, R331b/2650, R340a/3554, R352a/4828)

vaḳt-ı tekellüm (< Ar. vaḳt + < Far. -ı + < Ar. tekellüm) “konuşma (sohbet) zamanı” (**NŞ** 438/1)

vaḳtī (< Ar. vaḳt + < Far. ī) “vakit, zaman ile ilgili” (**GS** 662/3; **SS** R328b/2342)

vaḳtlıġ (< Ar. vaḳt + < Tr. -lıġ) “zaman alan, vakitli, vakit süren” (**NŞ** 590/8)

vaḳtlıḳ (< Ar. vaḳt + < Tr. -lıḳ) “zaman alan, vakitli, vakit süren” (**FŞ** SF58a/35)

yaŋla “yenile, yeniden, henüz, son zamanda” (**LM** R229a/1520)

zamān (< Ar.) “zaman” (**BV** 5/6, 53/8, 207/2, 302/8, 445/1, 557/7; **FK** 30/4, 161/3, 275/8, 321/7, 426/3, 576/1; **GS** 13/9, 113/7, 201/6, 336/1, 407/1; **NŞ** 25/8, 134/5, 205/2, 350/6, 443/7; **FŞ** SF45b/17, SF62b/47, SF66b/45, SF76a/89, SF92a/91; **LM** R216a/162, R222a/804, R235b/2201, R237b/2424, R247b/3432; **Sİ** R355b/142, R364b/1071, R375a/2127, R383b/3057, R394b/4172; **SS** R307a/68, R315a/874, R318b/1273, R326b/2108, R342b/3833)

zamāne (< Ar.) “devir, vakit, şimdiki zaman” (**BV** 17/6, 77/4, 147/6, 241/6, 344/7; **FK** 24/6, 113/5, 275/8, 311/8, 524/7; **GS** 96/5, 104/2, 187/5, 287/6, 413/6, 553/5; **NŞ** 300/5,

685/5; **FŞ** SF78b/97, SF90b/58; **LM** R219b/514, R225b/1158, R232b/1877, R239a/2555; **Sİ** R355b/130, R360b/619, R373b/2017, R387a/3393; **SS** R315a/920, R322a/1645, R326a/2042, R330b/2540)

zamān-ı ḥayāt (< Ar. zamān + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) "hayatın zamanı, ömür" (**Sİ** R376b/2312)

zamān-ı ṣıḥḥat (< Ar. zamān + < Far. -ı + < Ar. ṣıḥḥat) "sağlıklı olunan zaman" (**LM** R228b/1475)

zamānī (< Ar. zamān + < Far. ī) "zamanla ilgili" (**BV** 147/6, 387/5, 408/8, 571/3, 635/7; **FK** 72/1, 246/3, 338/8, 372/7, 488/1, 524/7; **GS** 217/1, 283/3, 413/5, 452/1, 553/5, 653/2; **NŞ** 650/6, 654/18; **FŞ** SF102b/106, SF91a/91, SF51b/35, SF62a/65, SF74b/45; **LM** R220b/645, R245b/3222; **Sİ** R354b/7, R363b/950, R371a/1714, R376b/2288, R377b/2421; **SS** R339a/3425)

zamānlıġ (< Ar. zamān + < Tr. -lıġ) "zamanlı" (**BV** 133/5; **FK** 233/2, 617/1; **GS** 167/5; **NŞ** 186/7)

zehr-i devrān (< Far. zehr + < Far. -i + < Ar. devrān) "zamanın zehri" (**FK** 160/3; **NŞ** 538/7)

zemān (< Ar.) "zaman" (**HE** 9a/697, 18b/1572, 23a/1994, 24a/2085, 26a/2290, 35a/3160, 37a/3320; **Sİ** R389a/3617; **NŞ** 34/2, 102/3, 212/1, 315/8, 410/8, 501/5, 604/4, 709/1)

zemāne (< Ar.) "devir, zaman, vakit" (**FK** 591/7, 671/9; **GS** 12a-F2/4; **NŞ** 13/1, 186/7, 300/5, 528/8; **FŞ** SF45b/20, SF53a/50, SF61b/44, SF74a/13, SF81b/158, SF96a/28; **HE** 16b/1379)

zemānī (< Ar.) "devir, zamanla ilgili" (**NŞ** 19/2, 194/5, 317/4, 322/1, 462/6, 607/6)

zemen (< Ar.) "zaman" (**FK** 372/7; **Sİ** R387a/3410)

2.75.2. Zaman Ölçüleri

2.75.2.1. Saat

sā'at (< Ar.) "saat, vakit, zaman" (**BV** 25/1, 29/7, 56/9, 70/4, 86/1/11; **NŞ** 607/10; **FŞ** SF106b/72, SF92a/51, SF51b/43, SF55a/77, SF72b/28, SF77a/31; **HE** 18a/1554; **LM** R221b/733, R240a/2718, R240a/2769, R240a/2793; **Sİ** R367b/1387, R368b/1462, R376b/2292, R386b/3348, R408b/5748; **SS** R316a/1025, R322a/1604, R340a/3529, R349b/4564; **GS** 65/8, 131/1, 178/1, 265/5, 288/5, 418/5; **NŞ** 5/1, 34/3, 128/7, 191/3, 412/6, 436/4, 661/3; **BV** 138/7, 176/7, 207/5, 219/6, 375/1, 525/4, 632/3, 724/3; **FK** 57/3, 162/1, 187/5, 460/4, 506/2, 662/3, 796/1)

sā‘atī (< Ar. sā‘at + < Far. ī) “saat, vakit, zamanla ilgili” (**GS** 681/4; **NŞ** 353/4; **Sİ** R407a/5503)

2.75.3. Vakit Bildiren Ölçüsüz Kavramlar

2.75.3.1. Sabah ve İlgili Kavramlar

bā-ġudüv (< Far. bā + < Ar. ġudüv) “sabahleyin, sabahla” (**BV** 509/4)

felaḳ (< Ar.) “sabah aydınlığı” (**FŞ** SF55b/44)

gül-i ṣabāḥ (< Far. gül + < Far. -i + < Ar. ṣabāḥ) “sabah gülü” (**GS** 224/7)

maṭla‘-ı ṣubḥ (< Ar. maṭla‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ) “sabahın başlangıcı” (**NŞ** 364/8)

nesīm-ı ṣubḥ (< Ar. nesīm + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ) “sabah rüzgârı” (**FŞ** SF57b/20)

nesīm-ı ṣubḥ-gāhī (< Ar. nesīm + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ + < Far. gāhī) “sabah vakti, sabahleyin esen rüzgâr” (**FŞ** SF58a/76, SF81b/9)

nesīm-i ṣubḥ (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. ṣubḥ) “sabah rüzgârı” (**GS** 88/1; **NŞ** 641/3; **NŞ** 175/3, 182/6)

nesīm-i şeb-gīr (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. şeb-gīr) “sabah vakti esen rüzgâr” (**LM** R219a/494)

ṣabāḥ (< Ar.) “sabah” (**BV** 102/1, 660/50; **FK** 106/1, 110/1, 494/1, 559/5, 688/92; **GS** 107/6, 224/7; **NŞ** 6/3, 101/1; **HE** 42a/3810; **LM** R226a/1216, R226b/1248; **Sİ** R361a/723, R389b/3663)

ṣabāḥen (< Ar.) “sabah vakti” (**Sİ** R404b-61)

ṣabaḥ-ı ḥaşr (< Ar. ṣabaḥ + < Far. -ı + < Ar. ḥaşr) “Kıyamet sabahı” (**BV** 579/7)

ṣabāḥ-ı vaṣl (< Ar. ṣabāḥ + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma sabahı” (**BV** 404/5)

ṣabūh-ı ezel (< Ar. ṣabūh + < Far. -ı + < Ar. ezel) “ezel sabahı” (**BV** 101/6)

seḥer-ḫīz (< Ar. seḥer + < Far. ḫīz) “erkenci, sabah erken kalkan” (**NŞ** 209/7)

sepīde-dem (< Far.) “sabah aydınlığı” (**LM** R240a/2745)

ṣubḥ (< Ar.) “sabah, sabah vakti” (**FŞ** SF68b/117, SF69b/64, SF90b/36, SF46b/38, SF53a/37; **HE** 2a/63, 5a/312, 9b/760, 10a/765, 14b/1208, 17a/1445; **LM** R216a/194, R224a/982, R233a/1913, R240a/2745; **Sİ** R355b/133, R374a/2037, R383b/3050, R405b/5342; **SS** R306b/40, R316b/1070, R326a/2078, R335a/3025, R344b/4045; **BV** 1/1, 39/7, 76/3, 295/3, 365/5; **FK** 16/5, 108/1, 283/4, 373/8, 426/5; **GS** 14/6, 81/1, 105/2, 120/2, 210/7; **NŞ** 7/3, 104/1, 219/1, 319/6, 418/5)

ṣubḥ-āsā (< Ar. ṣubḥ + < Far. āsā) “sabah vakti gibi” (**Sİ** R397a-49)

ṣubḥ-dem (< Ar. ṣubḥ + < Far. dem) “sabah vakti, sabahleyin” (**SS** R332b/2753, R330a/2465, R330a/2504, R349a/4492; **FŞ** SF70b/56, SF90b/78; **HE** 17a/1445, 22b/1938, 25b/2224; **Sİ** R402a/4965; **BV** 39/6, 128/5, 398/1, 573/1; **FK** 108/8, 169/4, 448/6, 688/102; **GS** 163/6, 262/6, 681/1; **NŞ** 104/8, 562/6, 596/5, 641/1)

ṣubḥ-gāh (< Ar. ṣubḥ + < Far. gāh) “sabah vakti, sabahleyin” (**Sİ** R394a/4136)

ṣubḥ-gāhī (< Ar. ṣubḥ + < Far. gāhī) “sabah vakti, sabahleyin” (**FŞ** SF58a/76, SF81b/9)

ṣubḥ-geh (< Ar. ṣubḥ + < Far. geh) “sabah vakti, sabahleyin” (**FK** 553/6, 639/1; **FŞ** SF84b/80)

ṣubḥ-gehī (< Ar. ṣubḥ + < Far. gehī) “sabah vakti, sabahleyin” (**SS** R352b/4898)

ṣubḥ-ı ʻayş (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ʻayş) “yaşama sabahı” (**GS** 154/5, 276/3, 409/2)

ṣubḥ-ı ʻīş (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ʻīş) “içki sabahı” (**FK** 610/4, 646/3)

ṣubḥ-ı ʻömr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ʻömr) “ömür sabahı” (**BV** 157/5)

ṣubḥ-ı bahār (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. bahār) “bahar sabahı” (**FK** 44/1)

ṣubḥ-ı cāvīd (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. cāvīd) “sonsuz sabah” (**LM** R216a/194)

ṣubḥ-ı devlet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. devlet) “baht, talih sabahı” (**BV** 459/4; **GS** 50/1; **NŞ** 189/4)

ṣubḥ-ı dil-efrūz (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. dil-efrūz) “gönül aydınlatan sabah” (**BV** 337/3, 440/1; **FŞ** SF90a/14)

ṣubḥ-ı ecel (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ecel) “ölüm sabahı” (**GS** 287/7)

ṣubḥ-ı elest (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. elest) “ruhların yaratıldığı sabah” (**FK** 681/1; **GS** 682a/1; **HE** 24a/2091)

ṣubḥ-ı enver (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. enver) “nurla dolu, parlak sabah” (**FŞ** SF68b/118)

ṣubḥ-ı eymān (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. eymān) “bahtlar, talihler sabahı” (**BV** 365/4)

ṣubḥ-ı ezel (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ezel) “ezel sabahı” (**BV** 377/6; **FK** 132/1; **NŞ** 126/5; **HE** 9b/720; **SS** R306b/40)

ṣubḥ-ı fürḳat (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) “ayrılık sabahı” (**FK** 500/4)

ṣubḥ-ı ġam (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ġam) “gam sabahı” (**NŞ** 447/2)

ṣubḥ-ı hecr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. hecr) “ayrılık sabahı” (**BV** 440/1; **FK** 518/6)

ṣubḥ-ı hicr (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. hicr) “ayrılık sabahı” (**LM** R242a/2880)

ṣubḥ-ı iḳbāl (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. iḳbāl) “talih sabahı” (**BV** 342/1; **FK** 617/3)

ṣubḥ-ı kāẕib (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. kāẕib) “geçici olarak tan yerinin ağarması” (**LM** R242a/2870, R247a/3423; **GS** 723/1)

ṣubḥ-ı ḳıyāmet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ḳıyāmet) “kıyamet sabahı” (**HE** 14b/1208)

ṣubḥ-ı maḥşer (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. maḥşer) “mahşer sabahı” (**FK** 63/9; **FK** 689/415)

ṣubḥ-ı mihnet-efzāy (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. mihnet + < Far. efzāy) “sıkıntı, mihnet artıran sabah” (**FK** 610/1)

ṣubḥ-ı necāt (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. necāt) “kurtuluş ışığı” (**HE** 29a/2585)

ṣubḥ-ı nūrānī (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. nūrānī) “nurlu sabah” (**BV** 596/2)

ṣubḥ-ı sa‘ādet (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “saadet sabahı” (**GS** 168/2; **BV** 295/4)

ṣubḥ-ı sefīd-āb (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. sefīd-āb) “şafak beyazlığı” (**HE** 31b/2793)

ṣubḥ-ı şebāb (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. şebāb) “gençlik sabahı” (**FK** 20/1, 44/5; **GS** 19/1)

ṣubḥ-ı şenbih (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. şenbih) “cumartesi sabahı” (**SS** R322a/1609)

ṣubḥ-ı ümīd (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. ümīd) “ümit sabahı” (**LM** R234a/2016)

ṣubḥ-ı ümidī (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. ümidī) “ümit sabahı” (**BV** 654/7)

ṣubḥ-ı ümmīd (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. ümmīd) “ümit sabahı” (**LM** R234a/2016; **Sİ** R383b/3050)

ṣubḥ-ı vaṣl (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma sabahı” (**BV** 104/7, 405/1, 548/4, 625/5; **FK** 165/6, 183/7, 519/5; **GS** 335/8, 343/3, 361/1, 419/6; **NŞ** 362/3, 486/2; **Sİ** R407b-65)

ṣubḥ-ı viṣāl (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) “kavuşma sabahı” (**BV** 199/8, 566/3, 579/4; **GS** 401/7, 430/1; **NŞ** 508/2; **LM** R216a-4; **SS** R326a/2078, R326b/2084, R349a/4528)

şafaḳ (< Ar.) “şafak, akşam kızıllığı” **BV** 41/2, 144/6, 242/4, 324/2, 471/2; **FK** 22/2, 152/6, 256/6, 409/6, 479/4; **GS** 45/9, 90/1, 180/6, 265/3, 348/3, 404/3; **NŞ** 190/2, 310/1, 393/6, 499/6, 540/1, 657/75; **FŞ** SF101b/4, SF89b/89, SF51b/40, SF58b/98, SF70b/54; **HE** 2b/99, 9a/676, 22a/1898, 29a/2589, 31a/2786, 42b/3843; **LM** R234a/2044; **Sİ** R354b/9, R367a/1301; **SS** R319b/1362, R320a/1393, R330a/2466)

şafaḳ-āsā (< Ar. şafaḳ + < Far. āsā) “şafak gibi” (**FK** 613/2)

şafaḳ-miṣāl (< Ar.) “şafak gibi” (**LM** R233a/1921)

şafaḳ-veş (< Ar. şafaḳ + < Far. veş) “şafak gibi” (**LM** R233a/1922)

ṭulū‘-ı ṣubḥ-ı sa‘ādet (< Ar. ṭulū‘ + < Far. -ı + < Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. sa‘ādet) “mutluluk sabahının güneşinin doğması” (**GS** 105/2)

2.75.3.2. Öğle Vakti ve İlgili Kavramlar

nıfs-ün-nehār (< Ar.) “öğle vakti” (**LM** R215b-3)

2.75.3.3. Seher Vakti ve İlgili Kavramlar

bāmdādān (< Far.) “seher vakti” (**LM** R240a/2747)

nesīm-i seher (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. seher) “seher rüzgârı” (**BV** 493/4, 589/2)

nesīm-i seḥerī (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Ar. seḥerī) “seher rüzgârı” (**HE** 35b/3184)

seḥer (< Ar.) “seher, tan yeri ağarmadan önceki vakit” (**FK** 36/6, 106/4, 110/9, 414/1, 479/6, 510/5; **GS** 95/6, 116/8, 390/4, 422/7, 488/1; **NŞ** 7/3, 135/6, 407/1, 432/3, 555/7, 607/1, 658/21; **BV** 14/6, 21/6, 385/4, 405/1, 605/1, 653/3; **FŞ** SF59b/57, SF67a/1, SF69a/1, SF89b/65, SF89b/87; **HE** 10a/763, 10a/768, 15a/1235, 17a/1440, 22b/1942; **LM** R216a/182, R219b/544, R224a/981, R224a/1008; **Sİ** R354b/9, R367a/1328, R374a/2038, R376a/2240; **SS** R320b/1447, R343b/3901, R348b/4435, R349a/4537)

seḥer vaḳtı (< Ar. seḥer + < Ar. vaḳt + < Tr. ı) “seher vakti, tan yeri ağrımadan önceki vakit” (**GS** 197/7; **Sİ** R421a/7143; **HE** 41b/3759)

seḥer-gāh (< Ar. seḥer + < Far. gāh) “seher vakti” (**FK** 444/5; **HE** 8b/650)

seḥer-geh (< Ar. seḥer + < Far. geh) “seher vakti” (**BV** 660/21; **FK** 275/5, 434/6, 556/4; **GS** 369/7, 380/2; **GS** 61/8; **FŞ** SF81b/9; **Sİ** R396a/4371)

seher-gūn (< Ar. seḥer + < Far. gūn) “seher vakti renginde” (**FK** 428/10)

seḥerī (< Ar. seḥer + < Far. ī) “seherle ilgili” (**HE** 33b/3016, 35b/3184; **SS** R342b/3844)

2.75.3.4. Tan Vakti ve İlgili Kavramlar

fecr (< Ar.) “tan vakti, gün doğarken ki aydınlık” (**NŞ** 106/5; **Sİ** R357b-5)

sepīde (< Far.) “tan vakti” (**LM** R240a/2745)

ṣubḥ-ı nesīm (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. nesīmi) “tan yeli” (**HE** 23b/2037)

ṣubḥ-ı ṣafā (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Ar. ṣafā) “tan aydınlığı” (**HE** 30a/2680)

taŋ “şafak, tan, sabah” (**BV** 24/2, 109/4, 201/2, 307/5; **FK** 20/5, 107/7, 294/5, 300/3, 481/2; **GS** 14/6, 100/7, 212/3, 327/6, 410/1; **NŞ** 18/6, 104/2, 202/2, 300/2, 400/9; **FŞ** SF100a/4, SF92b/144, SF58b/99, SF63b/1, SF81b/8, SF86a/8; **HE** 4b/264, 4b/298, 9b/761, 14a/1140, 22b/1938, 25a/2203; **LM** R219a/453, R221b/754, R226b/1321,

R235a/2152, R247a/3418; **Sİ** R354b/34, R368b/1466, R376b/2339, R387a/3398; **SS** R312a/588 , R320b/1472, R333a/2817, R343a/3893)

taŋla “sabahleyin, ertesi gün, yarın” (**BV** 24/4, 64/7, 105/11, 106/6, 173/7; **FK** 241/7, 308/6, 464/8, 556/4, 634/10; **GS** 31/7, 118/5, 337/3, 342/4, 350/4; **NŞ** 251/4, 280/7, 360/6, 371/7, 455/6; **FŞ** SF71a/82, SF83a/13, SF83a/52; **HE** 4a/237, 19a/1641, 19b/1656, 27b/2425, 31b/2810; **LM** R225b/1158, R232b/1877, R233a/1934, R243a/2965; **Sİ** R361a/721, R365a/1120, R374a/2031R386a/3274; **SS** R322a/1607, R323a/1711, R332b/2745, R335a/3040)

2.75.3.5. Kuşluk Vakti ve İlgili Kavramlar

çāşt (< Far.) “kuşluk vakti” (**HE** 27b/2449)

çāşt-gāh (< Far.) “kuşluk vakti yeri” (**HE** 16b/1375)

tuş “kuşluk vakti” (**Sİ** R401b/4917)

tuşluḳ “kuşluk vakti” (**LM** R240a/2684)

tüş vaḳtı “kuşluk vakti” (**GS** 683/21)

2.75.3.6. Akşam Vakti ve İlgili Kavramlar

aḳşām (< Tr. aḳ +< Far. şām) “akşam” (**FŞ** SF103b/20, SF90b/36, SF96b/9, SF47b/1, SF52a/36, SF70a/5; **Sİ** R394a/4131, R408b/5725, R409b/5823, R413b/6264, R420b/7042; **SS** R311b/544, R312a/585, R318b/1266, R328a/2252; **BV** 86/2, 97/4, 160/1, 203/4, 293/9, 536/5, 630/3, 690/2; **GS** 43/2, 417/1, 417/7, 419/2, 619/6, 634/5; **NŞ** 6/3, 203/5, 285/5, 457/1, 500/7, 535/5; **FK** 27/6, 140/4, 263/6, 370/1, 419/7, 581/3, 613/7, 794/1; **LM** R220b/610, R225a/1097, R238a/2458, R239a/2584, R242a/2875; **HE** 27b/2423)

hecr şāmı (< Ar. hecr + < Far. şām + < Tr. ı) “ayrılık akşamı” (**FŞ** SF90a-43, SF91a/103; **Sİ** R407b-65; **SS** R319a/1337, R349a/4528)

ḳiçḳurun “akşamdan sonraki geç vakit” (**GS** 98/2; BV 442/3, 444/1)

lem‘a-i şām-ı firāḳ (< Ar. lem‘a + < Far. -i + < şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) “ayrılık akşamının parıltısı” (**FK** 500/2)

mesā (< Ar.) “akşam” (**FK** 688/92; **NŞ** 6/3; **HE** 42a/3810; **LM** R219b/536)

niyāz-ı şām (< Ar. niyāz + < Far. -ı + < Far. şām) “akşam duası” (**GS** 544/5)

şām (< Far.) “akşam, karanlık” (**BV** 24/2, 75/2, 177/6, 212/2, 300/6; **FK** 20/1, 106/1, 283/5, 318/3, 491/1; **GS** 19/1, 105/5, 204/3, 301/7, 401/7; **NŞ** 7/3, 101/1, 203/2, 305/1, 411/3, 507/2, 607/5; **FŞ** SF103a/4, SF90b/61, SF50a/83, SF59b/80, SF72b/8; **HE** 3a/154,

10a/766, 12a/955, 15a/1247, 23b/2037, 36b/3288; **LM** R216a/170, R222b/856, R225a/1090, R239b/2628; **Sİ** R355b/130, R364a/1016, R366a-19, R376b/2339; **SS** R306b/41, R316b/1045, R329B/2446, R341b/3702)

şām-gūn (< Far.) "akşam, akşam vakti" (**FK** 72/2)

şām-ı ʻadem (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ʻadem) "yokluk akşamı" (**HE** 10a/773)

şām-ı ʻışḳ (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ʻışḳ) "aşk akşamı" (**NŞ** 616/7)

şām-ı ʻīd (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar.ʻīd) "bayram akşamı" (**FK** 456/4)

şām-ı ʻişyān (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar.ʻişyān) "isyan akşamı" (**Sİ** R355b/135)

şām-ı ʻīş (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ʻīş) "içki akşamı" (**FK** 689/415)

şām-ı cāvīd (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. cāvīd) "sonsuz karanlık, akşam" (**LM** R246b/3273)

şām-ı ciger-sūz (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. ciger-sūz) "ciğer yakan akşam" (**BV** 440/1)

şām-ı dūde-endūd (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. dūde-endūd) "isli karanlık, akşam" (**LM** R228a/1388)

şām-ı ebed (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ebed) "sonsuz akşam" (**FK** 132/1; **GS** 81/7; **NŞ** 126/5)

şām-ı ecel (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ecel) "ecel akşamı" (**HE** 41b/3765; **NŞ** 97/1, 317/4)

şām-ı endūh (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. endūh) "gam, keder, sıkıntı akşamı" (**FŞ** SF90b/61)

şām-ı firāḳ (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. firāḳ) "ayrılık akşamı" (**BV** 548/4; **FK** 507/7; **GS** 364/3; **SS** R319b/1352)

şām-ı furḳat (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. furḳat) "ayrılık akşamı" (**BV** 660/25)

şām-ı fürḳat (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. fürḳat) "ayrılık akşamı" (**FK** 70/3, 569/2; **GS** 681/4; **NŞ** 581/4, 595/3)

şām-ı fürḳatī (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. fürḳatī) "ayrılık akşamı" (**GS** 681/4; **NŞ** 581/4)

şām-ı ġam (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ġam) "gam akşamı" (**BV** 573/1; **FK** 23/3, 157/2, 247/6, 443/1, 452/3, 646/3; **GS** 288/3, 335/8, 430/1; **NŞ** 615/3; **FŞ** SF51a/105)

şām-ı hecr (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. hecr) "ayrılık akşamı" (**BV** 66/4, 104/7, 122/4, 259/2, 411/4; **FK** 62/1, 108/5, 222/1, 366/1; **GS** 81/2, 114/3, 226/1, 362/4, 444/3, 515/1;

NŞ 15/3, 125/3, 278/4, 319/6, 421/4, 486/2, 513/1, 591/3; **FŞ** SF91a/95; **Sİ** R407b/5515, R407b/5532, R407b/5537; **SS** R316b/1045, R316b/1048)

şām-ı hicrān (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. hicrān) "ayrılık akşamı" (**SS** R319b/1340, R326b/2084; **BV** 151/1, 170/1, 405/1, 566/3, 579/4; **FK** 238/1, 478/2, 485/2, 500/4, 681/13; **GS** 88/4, 419/6, 445/4, 477/7, 515/2; **NŞ** 193/5, 433/4, 460/6, 512/6)

şām-ı ḫumār (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ḫumār) "şarap akşamı" (**NŞ** 243/1)

şām-ı ḳīr (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ḳīr) "zift gibi akşam" (**FK** 501/1)

şām-ı melālet (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. melālet) "sıkıntı, gam akşamı" (**FŞ** SF65b/54)

şām-ı miḥnet (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. miḥnet) "mihnet, sıkıntı akşamı" (**FK** 617/3; **LM** R238a/2434; **Sİ** R420a/6994)

şām-ı müşg-āsā (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. müşg-āsā) "misk gibi karanlık, akşam" (**NŞ** 305/1)

şām-ı rıḥlet (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. rıḥlet) "ölüm akşamı" (**Sİ** R364a/1016)

şām-ı ṣavm (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ṣavm) "oruç akşamı" (**BV** 230/6)

şām-ı sevdā (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. sevdā) "sevda akşamı" (**FK** 373/1)

şām-ı sīmīn (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. sīmīn) "gümüş gibi karanlık, akşam" (**FK** 138/7)

şām-ı ümmīd (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. ümmīd) "umut akşamı" (**LM** R221a/693)

şām-ı vaṣl (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) "kavuşma akşamı" (**BV** 440/1; **FK** 38/3; **NŞ** 7/3)

şām-ı viṣāl (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) "kavuşma akşamı" (**BV** 246/2; **LM** R216a-4)

şām-ı zībā (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. zībā) "süslü, güzel akşam" (**SS** R308a/194)

şāmī (< Far.) "akşam, karanlıkla ilgili" (**BV** 566/3; **FŞ** SF75b/46)

şāmlıġ (< Ar. şām + < Tr. -lıġ) "akşamlık" (**GS** 312/7)

şām-miṣāl (< Far. şām + < Ar. miṣāl) "akşam, karanlık gibi" (**SS** R316b/1070)

tā-be-şām (< Far.) "akşama kadar" (**HE** 15a/1247)

2.75.3.7. Gece ve İlgili Kavramlar

devr-i leyl ü nehār (< Ar. devr + < Far. -i + < Ar. leyl) "gece ve gündüzün dönmesi, devretmesi" (**Sİ** R380b/2745)

ecel şāmı (< Ar. ecel + < Far. şām + < Tr. ı) "ecel gecesi" (**Sİ** R376b/2339)

gerdiş-i leyl (< Far. gerdiş + < Far. -i + < Ar. leyl) “dönen gece” (**HE** 35b/3205)

gėce “gece” (**GS** 256/1/1, 310/1, 344/2, 406/1, 509/5, 550/1, 568/4, 613/5, 650/4, 680/3)

gėcelik “gecelik” (**GS** 709, 709/1)

gürūh-ı şeb-gīr (< Far. gürūh + < Far. -ı + < Far. şeb-gīr) “gece uyumanlar” (**LM** R239a/2540)

ḫayāl-i şeb-gerd (< Ar. ḫayāl + < Far. -i + < Far. şeb-gerd) “gece dolaşma hayali” (**LM** R216a/170)

ḳara tün “gece” (**FŞ** SF54a/63, SF67b/47; **LM** R219b/517; **Sİ** R374b/2100, R381a/2806, R381b/2840, R386b/3345; **SS** R319a/1285, R332b/2736, R347a/4325)

kėce “gece” (**GS** 336/2)

kėçe “gece” (**FK** 15/4, 110/8, 275/3, 360/7, 421/3, 568/1; **GS** 36/7, 50/4, 101/7, 226/2, 252/1, 311/3, 338/1; **NŞ** 14/7, 108/2, 203/2, 322/5, 411/1, 500/7, 613/5, 709/42; **FŞ** SF104a/94, SF93b/61, SF49b/41, SF69b/63, SF74a/8; **HE** 5b/381, 16b/1380, 18b/1600, 22a/1890, 29a/2594; **LM** R214b/36, R225a/1126, R225b/1162, R239a/2539, R248b/3570; **Sİ** R356b/229, R368a/1416, R374b/2096, R385b/3266, R394b/4198; **SS** R306b/21, R320a/1428, R327b/2233, R336a/3109, R347a/4293; **BV** 64/4, 173/4, 267/7, 420/3, 537/1, 651/7, 705/1)

kėçeī (< Tr. kiçe + < Far. ī) “gece ile ilgili” (**NŞ** 293/4)

kėçelik “gece, gece boyunca” (**GS** 112/7; **NŞ** 543/7)

leyl (< Ar.) “gece” (**HE** 2a/65, 35b/3205; **LM** R221b/718, R225b/1146; **Sİ** R380b/2745, R393a/4015, R402a/4961, R402b/5017; **NŞ** 383/7; **SS** R307a/48, R316b/1067)

leyle’n ve nehārā (< Ar.) “gece gündüz” (**BV** 6/3)

leyletü’l-ḳadr (< Ar.) “Kadir gecesi, Ramazan ayının yirmi yedinci gecesi” (**Sİ** R356b/202; **SS** R308a/166)

leyletü-l-bedr (< Ar.) “ayın on dördüncü gecesi” (**LM** R235b-26)

leyletü-l-ḳadr (< Ar.) “Kadir gecesi, Ramazan ayının yirmi yedinci gecesi” (**LM** R235b-26)

leylī (< Ar. leyl + < Far. ī) “geceleyin, geceye ait zaman” (**GS** 22/4, 206/5, 373/6, 382/4, 400/4, 454/4, 504/3, 677/2; **LM** R214b/13, R221b/742, R224b/1067, R233b/2002, R248b/3540; **Sİ** R359b/552, R381a/2797, R381a/2806, R381b/2809, R407b/5552, R407b-66)

leyl-i bī-nihāyet (< Ar. leyl + < Far. -i + < Far. bī + < Ar. nihāyet) "sınırsız, sonsuz gece" (**LM** R221b/718)

perde-ı şām (< Far. perde + < Far. -ı + < Far. şām) "gecenin örtüsü, perdesi" (**FŞ** SF103a/4)

perde-yi şām (< Far. perde + < Far. -yi + < Far. şām) "gecenin örtüsü, perdesi" (**LM** R224b/1062)

sevād-ı şām (< Ar. sevād + < Far. -ı + < Far. şām) "gecenin karanlığı" (**FK** 398/5; **FŞ** SF92a/69)

şām-ı ʻurūc (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ʻurūc) "Hz. Muhammed'in Mirac'a vardığı gece" (**GS** 333/6; **BV** 40/2)

şām-ı deycūr (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. deycūr) "karanlık gecenin başlangıcı" (**FŞ** SF62b/40, SF75b/45, SF80a/26, SF94b/2; **Sİ** R358b/413; **SS** R314a/790, R322a/1609)

şām-ı ḳīr-endūd (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. ḳīr + < Far. endūd) "zifte bulanmış gece, çok karanlık gece" (**FK** 23/3; **GS** 555/3)

şām-ı şeyb (< Far. şām + < Far. -ı + < Ar. şeyb) "beyaz gece, aydınlık gece" (**GS** 55/7)

şām-ı tīre (< Far. şām + < Far. -ı + < Far. tīre) "karanlık gece" (**BV** 14/6; **NŞ** 44/1; **SS** R338b/3392)

şeb (< Far.) "gece, karanlık" (**NŞ** 119/3; **SS** R341b/3702)

şebāne (< Far.) "geceye ait, gece ile ilgili" (**FK** 493/7, 559/5, 682/1; **GS** 422/7; **Sİ** R409a/5810)

şeb-ender-rūz (< Far.) "gece içinde gündüz" (**GS** 252/1)

şeb-gīr (< Far.) "gece uyanık olan" (**FŞ** SF63b/15, SF67b/43; **LM** R216a-4, R219a/494, R233b/1976, R239a/2540; **SS** R347a/4322, R349a/4491; **GS** 133/2, 493/3, 572/2; **NŞ** 15/5; **Sİ** R392a/3930)

şeb-ḫīz (< Far.) "geceleri iş gören" (**FK** 138/8, 519/6; **GS** 224/7; **NŞ** 223/6; **FŞ** SF48b/30; **LM** R223b-13)

şeb-istān-ı rāz (< Far. şeb-istān + < Far. -ı + < Far. rāz) "sırlı geceler" (**HE** 6a/397)

şeb-istān-ı şühūd (< Far. şeb-istān + < Far. -ı + < Ar. şühūd) "isteklerin gözle görme gecesi" (**HE** 43b/3928)

şeb-istān-ı viṣāl (< Far. şeb-istān + < Far. -ı + < Ar. viṣāl) "kavuşma gecesi" (**FK** 213/5, 660/3)

şeb-rev (< Far.) "uyur gezer, gece giden" (**FK** 546/4, 560/6; **GS** 252/4, 429/6; **NŞ** 109/8)

şeb-rev-i ‘ayyār (< Far. şeb-rev + < Far. -i + < Ar. ‘ayyār) “gece gezen hileci” (**GS** 429/6; **FK** 560/6)

şeb-revlıġ (< Far. şeb-rev + < Tr. -lıġ) “gece yolculuğu, uyur gezerlik” (**NŞ** 208/3)

şeb-zinde-dārlıġ (< Far. şeb-zinde-dār + < Tr. -lıġ) “gece uyanık durma” (**FK** 438/7)

tün “gece” (**BV** 14/6, 117/3, 199/5, 215/2, 313/1; **FK** 26/9, 139/7, 275/5, 328/2, 432/4; **GS** 3b-F2/21, 14/4, 102/9, 202/5, 303/3; **NŞ** 17/2, 104/2, 208/5, 319/5, 407/1; **FŞ** SF48a/29, SF51a/104, SF53b/15, SF58b/98, SF70b/23; **FŞ** SF89a/15, SF91a/96; **HE** 2a/60, 5b/383, 11a/905, 12b/1038, 25b/2225, 35a/3125; **LM** R214b/21, R219b/511, R225a/1081, R228a/1390; **Sİ** R354b/8, R364a/1025, R374a/2020, R386b/3345; **SS** R306b/24, R325b/1979, R326b/2116, R336a/3110)

tün ḳarası “gece karanlığı” (**HE** 30a/2680, 42b/3840)

tün ortası “gece ortası” (**Sİ** R381b/2837)

tün yarımı “gece yarısı” (**SS** R319b/1379)

tünçe “gece gibi” (**NŞ** 182/6; **SS** R320b/1470)

yarım kėçe “gece yarısı” (**LM** R223b/943, R239a/2539; **Sİ** R367a/1313, R368b/1481)

yarım tün “gece yarısı” (**FŞ** SF89a/15; **Sİ** R361a/708; **HE** 16a/1365)

yeldā (< Far.) “uzun, en uzun gece” (**BV** 267/3, 268/1, 374/3, 657/11; **FK** 238/1, 686/11; **GS** 584/1; **NŞ** 466/2)

2.75.3.8. Gündüz ve İlgili Kavramlar

kün “gündüz” (**SS** R345b/4135; **Sİ** R355b/144, R371b/1789, R374a/2036; **BV** 14/7, 442/2; **LM** R214b/21, R219b/547; **FŞ** SF47a/7, SF53b/15; **HE** 2a/60; **FK** 139/7,)

kündüz “gündüz” (**FK** 39/3, 183/4, 382/7, 471/2, 560/4; **GS** 152/1, 185/4, 226/2, 344/2, 376/4, 422/7; **NŞ** 57/1, 192/6, 203/5, 333/4, 415/1, 500/7; **BV** 70/3, 108/4, 257/3, 393/6, 420/3; **FŞ** SF104a/94, SF93b/50, SF98a/73, SF71b/38, SF78a/44; **HE** 16b/1390, 18b/1599, 22a/1890, 27b/2428, 42b/3861; **LM** R215a/68, R216a/184, R225b/1164, R240a/2670; **Sİ** R364b/1044, R381b/2826, R385b/3266, R401a/4877; **SS** R306b/21, R313b/750, R321a/1512, R327b/2233)

nehār (< Ar.) “gündüz” (**HE** 2a/65, 35b/3205; **Sİ** R380b/2745, R393a/4015, R402a/4961, R402b/5017; **SS** R307a/48)

2.75.4. Gün ve İlgili Kavramlar

bī̈-miṣl-ı eyyām (< Far. bī + < Ar. miṣl + < Far. -ı + < Ar. eyyām) “eşi, benzeri olmayan günler” (**FŞ** SF92b/97)

eyyām (< Ar.) “günler, gündüzler” (**FK** 20/1, 100/8, 179/1, 452/6, 535/3, 681/17; **GS** 19/1, 60/7, 114/4, 212/1, 404/6, 548/1, 625/3; **NŞ** 51/7, 101/2, 210/3, 347/7, 418/1, 549/9, 611/3; **BV** 177/7, 218/4, 337/3, 338/8, 470/5, 626/6; **FŞ** SF104a/102, SF105b/39, SF90b/36,SF52a/36, SF58a/74; **HE** 36b/3289; **LM** R234a/2015, R242b/2899, R246b/3373; **Sİ** R367b/1353, R377b/2420, R388a/3498, R402a/4953; **SS** R325a/1922, R331b/2618, R337b/3300, R338b/3394)

gün “gün” (**GS** 47/4, 66/2)

güzīn-i eyyām (< Far. güzīn + < Far. -i + < Ar. eyyām) “seçkin, seçilmiş günler” (**LM** R234a/2015)

irte “yarın, sabah” (**FŞ** SF92a/87, SF97a/34; **SS** R332a/2708, R333b/2840)

irte kün “ertesi gün” (**FŞ** SF97a/34; **SS** R332a/2708)

kün “gün” (**GS** 7/2, 17/2, 81/3, 122/6, 291/2, 446/2: **FK** 1/2, 283/1, 307/7, 460/5, 510/6; **NŞ** 15/3, 104/4, 214/3, 300/6; **BV** 108/2, 140/4, 238/4, 350/5; **FŞ** SF57b/94, SF77b/63; **HE** 9a/683, 15a/1235, 19b/1656; **SS** R306b/20, R316a/1020, R326a/2037, R335a/3002)

kün-be-kün (< Far.) “günden güne” (**Sİ** R410b/5954)

küncilik “bir günlük, gündelik, her gün” (**SS** R340a/3577, R318b/1260)

künçelik “günlük, gündelik” (**Sİ** P455a/5605)

künçilik “günlük, gündelik” (**FŞ** SF70b/61, SF76b/112; **Sİ** R373b/1981, R397b/4494, P455a/5598, P455a/5602, R409b/5850)

künī (< Tr. kün + < Far. ī) “gün ile ilgili” (**Sİ** R403a/5076)

künkine “güncük” (**LM** R222b/819)

künluḳ “günlük” (**FK** 571/4)

künlük “günlük” (**FŞ** SF101a/111; **GS** 453/9; **NŞ** 244/6)

nev-rūz (< Far.) “yeni gün, nevruz” (**FK** 442/1; **GS** 678/5; **NŞ** 210/3; **BV** 214/3, 215/2, 440/2, 469/2, 655/18; **LM** R223a/895; **Sİ** R366b/1250, R390b/3785, R402a/4955, R417b/6761)

rūz (< Far.) “gün, gündüz” (**FK** 689/354; **NŞ** 114/3; **BV** 108/4; **FŞ** SF65b/54; **LM** R223a/907, R235b/2208, R243b/3033)

rūzan (< Far.) “günler, gündüzler” (**SS** R312b/627, R324a/1844, R327b/2203, R327b/2204)

taŋlaġı “ertesi, ertesi gün, yarın” (**FK** 677/6)

tīre-rūz (< Far.) “kara gün” (**FK** 75/7; **NŞ** 349/5; **LM** R233b/1994; **Sİ** R416b/6657)

tünegün “geçen gün” (**BV** 627/3)

tünekün “geçen gün” (**HE** 37b/3360)

ṭaŋla “erte, yarın sabah, sabahleyin” (**Sİ** R394a/4141)

yarım kün “gün ortası” (**Sİ** R367b/1351, R367a/1333, R373a/1925)

yarın “yarın, ertesi gün” (**NŞ** 200/6)

yevm (< Ar.) “gün” (**HE** 5b/380; **NŞ** 383/7)

2.75.5. Ay ve Ay Adları ile İlgili Kavramlar

ay “ay, süre” (**BV** 375/1/1, 385/6, 657/3; **GS** 6b-F2/4, 396/7, 536/4, 683/60; **FK** 385/4, 394/4, 419/2, 686/3; **NŞ** 372/4, 374/4, 375/6, 449/7; **FŞ** SF100b/87, SF54a/44, SF57a/91, SF58a/64, SF58b/92; **Sİ** R389a/3595, R402b/5012, R408b/5761, R413a/6163, R420b/7047; **SS** R306b/22, R308a/166, R339b/3521, R353a/4978, R353a/5006; **HE** 7a/507, 15a/1231, 16a/1324, 16b/1385, 32b/2915)

ayçılıḳ “bir aylık” (**FK** 596/1)

aylıġ “aylı, süre” (**NŞ** 564/5)

aylıḳ “aylı, süre” (**FŞ** SF57a/90)

2.75.5.1. Ay Adları

berḳandān (<ö. a.) “Ramazan ayı yaklaşırken Şaban ayının son günlerinde yapılan içkili eğlencelerin gerçekleştirildiği zaman dilimi” (**GS** 109/9)

dey (< Far.) “aralık, kış ayı” (**FŞ** SF58b/95, SF57b-17, SF58b/93; **HE** 36a/3233; **LM** R245b/3227; **Sİ** R380b/2719, R381a/2767, R381a/2778, R388a/3527; **FK** 625/4; **GS** 169/6, 202/1, 380/5, 600/1, 600/2, 723/1, 747/1; **NŞ** 171/7; **BV** 66/7, 120/3)

neysān (< Ar.) “nisan ayı” (**SS** R313a/691, R313b/744)

nīsān (< Ar.) “nisan ayı” (**FK** 481/2, 651/4; **GS** 215/4, 454/5; **BV** 338/3; **FŞ** SF48b/56; **Sİ** R402b/4997; **HE** 33b/2984)

nīsānī (< Ar.) “nisan ayına ait” (**FŞ** SF48b/38)

2.75.6. Mevsimler ve Mevsim Adları ile İlgili Kavramlar

bahār (< Far.) “bahar, ilk yaz”(**FŞ** SF57b-17, SF70a-27, SF96a/35; **HE** 9a/716, 10b/817, 35b/3201, 36a/3242; **LM** R217a/261, R223a/896, R236b/2300, R242b/2946, R245a/3201; **Sİ** R362a/809, R377b/2411, R389b/3636, R393a/4015; **SS** R307a/48, R313a/691, R314a/797, R333a/2814; **FK** 26/4, 103/8, 271/9, 312/6, 423/1, 585/5; **BV** 54/4, 86/1, 180/6, 344/6, 501/2, 609/1; **GS** 83/5, 102/1, 215/5, 363/5, 400/7, 508/7, 561/6; **NŞ** 53/5, 209/2, 302/2, 450/5, 503/6, 551/4, 641/6)

bahārān (< Far.) “baharlar” (**FŞ** SF65b/73, SF76a/82, SF77a/29, SF87b/54, SF99b/197; **LM** R220a/554, R232a/1843; **Sİ** R402a/4970)

bahār-ı ʻadl (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ʻadl) “adaletin baharı” (**SS** R314a/797)

bahār-ı ʻālem (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ʻālem) “âlemin baharı” (**FK** 688/45)

bahār-ı ʻālem-ārā (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ʻālem + < Far. ārā) “âlemi süsleyen bahar mevsimi” (**BV** 391/7)

bahār-ı cemāl (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. cemāl) “güzellik baharı” (**FK** 312/6)

bahār-ı ḥayāt (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ḥayāt) “hayatın baharı, gençlik” (**FK** 671/6; **LM** R245a-35)

bahār-ı ḥüsn (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ḥüsn) “gençlik, güzellik baharı” (**FK** 103/8, 272/2, 438/3, 554/2, 607/5; **BV** 310/6, 693/1; **GS** 83/5, 153/7, 363/5, 508/7; **NŞ** 209/2, 209/6)

bahār-ı nāz-perverd (< Far. bahār + < Far. -ı + < Far. nāz-perverd) “nazlı bahar” (**GS** 365/1; **LM** R217a/261, R236b/2300; **Sİ** R403a-60)

bahār-ı ṣıḥḥat (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. ṣıḥḥat) “sağlık, afiyet baharı” (**FŞ** SF70a-27)

bahār-ı vaṣl (< Far. bahār + < Far. -ı + < Ar. vaṣl) “kavuşma baharı” (**FK** 271/9, 423/1; **BV** 370/3; **NŞ** 244/3; **FŞ** SF96a/35)

bahār-ı zindegānī (< Far. bahār + < Far. -ı + < Far. zindegānī) “dirilik, hayat baharı” (**LM** R222a/798)

bahārī (< Far.) “ilkbahar ile ilgili” (**FŞ** SF48b/37, SF54b/41, SF56b/35, SF77b-33, SF99a/167; **HE** 9a/715; **LM** R224a/1016; **Sİ** R402a/4967, R402a/4971; **GS** 331/4, 492/1; **NŞ** 71/2, 183/2, 319/7)

bahāristān (< Far.) “ilkbahar mevsimi” (**HE** 9b; **SS** R313a/690, R313b-10; **BV** 284/3)

berg-rīz (< Far.) “yaprak döken, sonbahar” (**HE** 36a/3233; **LM** R245a/3204; **NŞ** 202/2)

deşt-i bahār (< Far. deşt + < Far. -i + < Far. bahār) “bahar ovası” (**GS** 862/1)

devr-i gül (< Ar. devr + < Far. -i + < Far. gül) “gül mevsimi; ilkbahar” (**Sİ** R402b/5022)

ebr-ı bahārān (< Far. ebr + < Far. -ı + < Far. bahārān) “bahar bulutu” (**FŞ** SF65b/73, SF79b/91, SF87b/54, SF99b/197)

ebr-ı bahārī (< Far. ebr + < Far. -ı + < Far. bahārī) “bahar bulutu” (**FŞ** SF48b/37, SF77b-33)

ebr-i bahār (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. bahār) “bahar bulutu” (**BV** 676/2; **FK** 464/4; **GS** 155/1, 363/5, 672/6; **NŞ** 53/5, 190/1, 551/4; **LM** R243b/3047; **HE** 9a/716)

ebr-i bahārān (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. bahārān) “bahar bulutu” (**Sİ** R402a/4970)

ebr-i bahārī (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. bahārī) “bahar bulutu” (**BV** 407/4; **GS** 331/4; **NŞ** 71/2; **Sİ** R402a/4971; **HE** 9a/715)

ebr-i nev-bahār (< Far. ebr + < Far. -i + < Far. nev-bahār) “bahar bulutu” (**GS** 448/1)

faṣl (< Ar.) “mevsim; kısım” (**FK** 158/7, 306/1, 566/3, 625/5; **GS** 53/4, 156/5, 212/1, 219/4, 310/8, 454/6, 511/5; **NŞ** 117/1, 289/6, 292/1, 478/1, 544/2, 583/6; **BV** 23/8, 59/7, 122/6, 180/6, 591/6; **FŞ** SF105b/44, SF54b/37, SF55a/78, SF58b/83, SF70b/49; **HE** 6a/411, 14b/1217; **LM** R222b/855, R223a/897, R234a/2039, R245a/3193; **Sİ** R366b/1250, R381b/2814, R391b/3852, R393a/4015; **SS** R334a/2910, R335a/3009, R337b/3300)

faṣl- nevrūz (< Ar. faṣl + < Far. nevrūz) “nevruz mevsimi, ilkbahar” (**Sİ** R366b/1250)

faṣl-ı bahār (< Ar. faṣl + < Far. -ı + < Far. bahār) “bahar mevsimi” (**FK** 566/3; **NŞ** 583/6; **Sİ** R393a/4015, R402a/4961, R403a/5041, R403a/5073)

faṣl-ı dey (< Ar. faṣl + < Far. -ı + < Far. dey) “kış mevsimi” (**Sİ** R388a/3527)

faṣl-ı ḫazān (< Ar. faṣl + < Far. -ı + < Far. ḫazān) “sonbahar mevsimi” (**Sİ** R388a/3500; **SS** R335a/3009)

faṣl-ı nev-rūz (< Ar. faṣl + < Far. -ı + < Far. nev-rūz) “bahar mevsimi” (**Sİ** R402a/4955)

faṣl-ı rebī‘ (< Ar. faṣl + < Far. -ı + < Ar. rebī‘) “bahar mevsimi” (**FK** 306/1; **NŞ** 289/6, 292/1; **Sİ** R391b/3852, R402b/5027)

faṣlī (< Ar.) “mevsim ile ilgili” (**FŞ** SF56a/83, SF58b/82, SF98b/85)

ḫazān (< Far.) “sonbahar, güz” (**FK** 40/1, 103/8, 137/1, 254/7, 314/6, 475/7; **GS** 53/4, 101/4, 153/7, 212/1, 310/8, 398/6, 400/5; **GS** 4a-F2/4, 87/6; **NŞ** 21/7, 144/6, 244/3, 302/2, 455/5, 503/6; **BV** 30/4, 63/8, 113/5, 122/6, 220/6, 354/6, 526/6; **FŞ** SF58a/79, SF70a-27, SF96a/35; **HE** 9a/684, 9a/715, 19a/1645, 25b/2259, 36a/3230, 36a/3242; **LM** R222a/800, R232b/1897, R245a/3173, R245b/3227, R247b/3430; **Sİ** R388a/3500, R391a/3826; **SS** R316a-13, R335a/3009)

ḫazān-dīde (< Far.) “hazan görmüş, yaprakları sararmış, solmuş” (**Sİ** R416b/6655)

ḫazān-ı ‘ömr (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. ‘ömr) “ömrün sonbaharı, yaşlılık” (**GS** 327/7, 679/8)

ḫazān-ı şeyb (< Far. ḫazān + < Far. -ı + < Ar. şeyb) “yaşlılığın sonbaharı” (**FK** 233/4)

ḫazānī (< Far.) “güz mevsimine ait, sonbahar ile ilgili” (**FK** 647/3; **GS** 258/7, 273/1, 464/5; **NŞ** 563/3; **FŞ** SF54b/12, SF54b/45, SF57a/58, SF73b/135, SF99a/169; **LM** R222a/798, R223a/872, R229a/1521, R245a/3201)

ḫazānlıġ (< Far. ḫazān + < Tr. -lıġ) “hazanlı, sonbaharlı” (**GS** 400/6, 612/6)

hengāmeī (< Far.) “bir mevsim yaşayabilen nesne” (**GS** 683/39; **Sİ** R378a/2488, R379a/2564, R412b/6126)

ḳaṭre-i bahārān (< Ar. ḳaṭre + < Far. -i + < Far. bahārān) “baharların damlası” (**LM** R220a/554)

ḳış “kış mevsimi” (**FK** 167/7, 254/7, 353/6, 413/6; **GS** 207/4, 269/5, 288/7, 431/4; **NŞ** 55/3, 257/6, 457/1, 599/4; **BV** 266/1/2/3/4/5/6/7/8/9; **FŞ** SF55b/48; **HE** 22a/1914; **LM** R214b/31, R220a/557, **Sİ** R380b/2710, R390b/3783, R393a/3999, R401a/4846, R418b/6852)

ḳışlaḳ “kışın barınılan yer; kışla” (**Sİ** R380b/2711, R381b/2846, R382a/2857, R389a-43, R401a/4850)

küz “güz, güz mevsimi, sonbahar” (**FK** 215/7; **NŞ** 319/3; **BV** 345/3; **FŞ** SF70b/66)

mevsim (< Ar.) “mevsim, yılın dört bölümünden her biri” (**FK** 647/4; **BV** 338/6; **LM** R229b/1584; **Sİ** R401a/4846, R403a/5073)

mihrecān (< Far.) “sonbahar” (**LM** R245a/3177)

nesīm-i bahār (< Ar. nesīm + < Far. -i + < Far. bahār) “bahar rüzgârı” (**Sİ** R402b/5017; **SS** R307a/48)

nev-bahār (< Far.) “ilkbahar” (**FK** 574/6, 647/6; **GS** 167/2, 212/1, 448/1, 668/1, 679/8; **NŞ** 71/1, 144/6; **BV** 63/8, 641/6; **LM** R245a/3198; **Sİ** R388a/3527)

nev-bahār-ı dehr (< Far. nev-bahār + < Far. -ı + < Far. dehr) “ilkbahar zamanı” (**FK** 574/6)

nev-bahār-ı ḫüsn (< Far. nev-bahār + < Far. -ı + < Ar. ḫüsn) “güzelliğin ilkbaharı” (**BV** 405/5; **FK** 647/6; **GS** 679/8; **NŞ** 144/6)

nev-bahār-mānend (< Far.) “ilkbahar gibi” (**SS** R329a-23)

nevbet-i ḫüsn-i bahār (< Ar. nevbet + < Far. -i + < Ar. ḫüsn + < Far. -i + < Far. bahār) “bahar güzelliğinin sırası” (**HE** 35b/3205)

rebi‘ (< Ar.) “bahar mevsimi, ilkbahar” (**FK** 306/1; **Sİ** R391b/3852, R402b/5027; **NŞ** 289/6, 292/1)

ṣayfī (< Ar. ṣayf + < Far. ī) “yaza ait, yazla ilgili” (**FŞ** SF99a/168)

ṣubḥ-ı bahār (< Ar. ṣubḥ + < Far. -ı + < Far. bahār) “bahar sabahı” (**FK** 44/1)

şil “kış ve baharın ihtiyacını görme, kaldırma” (**Sİ** P465a/6520)

şitā (< Ar.) “kış mevsimi” (**Sİ** R381b/2814, R381b-34)

şitāyī (< Ar.) “kış mevsimi ile ilgili” (**FŞ** SF55a/47, SF99a/170)

tābistānī (< Far.) “yazla ilgili, yaza mensup, yazlık” (**FŞ** SF54b/43, SF57a/43)

tārāc-ı ḫazān (< Ar. tārāc + < Far. -ı + < Far. ḫazān) “sonbaharın yağması” (**FK** 659/4; **LM** R232b/1897)

temūz (< Ar.) “yaz mevsimi” (**LM** R234a/2039; **Sİ** R414b/6349)

yaz “yaz mevsimi” (**HE** 22a/1915; **LM** R220a/557; **Sİ** R381a/2792, R381a/2793, R381b/2818, R391b/3853; **LM** R214b/32; **NŞ** 257/6, 599/4; **GS** 207/4, 215/2, 269/5, 431/4, 617/1; **BV** 711/1; **FK** 167/7, 215/7, 409/6)

zemherīr (< Ar.) “karakış” (**LM** R241b/2837; **Sİ** R380b-32, R381a/2795, R381b/2816)

zemherīrī (< Ar. zemherīr + < Far. ī) “karakış ile ilgili” (**FŞ** SF58b/106)

2.75.7. Yıl ve İlgili Kavramlar

‘ām (< Ar.) “sene, yıl” (**BV** 141/4, 141/4, 302/6, 450/4, 620/1, 696/2, 704/1; **LM** 374)

bılturġı “geçen yılkı” (**GS** 238/8)

feyż-i ‘ām (< Ar. feyż + < Far. -i + < Ar. ‘ām) “bolluk yılı” (**GS** 116/7; **BV** 271/7)

ıl “yıl” (**FŞ** SF48a/23, SF56a/97; **Sİ** R364a/994)

ıllıḳ “yıllık” (**GS** 452/3; **FK** 488/3; **Sİ** R356b/237; **SS** R348b/4478)

illik “yıllık” (**HE** 43b/3946)

sāl (< Far.) “yıl, sene” (**FK** 683/16; **GS** 344/4; **NŞ** 653/20; **Sİ** R401b/4931; **SS** R326b/2118, R346b/4254; **HE** 19a/1611, 27b/2436)

sāle (< Far.) “senelik, yıllık” (**NŞ** 525/5)

sinīn (< Ar.) “yıllar” (**FK** 688/92)

yıl “yıl, sene” (**BV** 80/2, 133/5, 375/1, 385/6, 657/3; **FK** 37/8, 124/1, 233/2, 385/1, 411/7; **GS** 66/1, 167/5, 228/2, 337/3, 401/2; **NŞ** 75/6, 159/5, 251/2, 302/1, 374/4, 449/7; **FŞ** SF100b/87, SF53a/34, SF54a/44, SF63a/95, SF74b/45, SF85b/44; **HE** 3b/188, 11a/891, 14a/1136, 16b/1385, 27b/2431, 32b/2915; **LM** R238a/2451, R243a/2961, R245b/3226, R247b/3474; **Sİ** R364a/996, R364b/1067, R376b/2312, R384a/3091; **SS** R306b/22, R315b/963, R322b/1652, R334a/2885)

yılca “yıllarca” (**SS** R316a/1020)

yılça “yıllarca” (**FK** 165/6, 218/2, 486/5; **GS** 167/5, 228/3; **SS** R326b-22)

yılçılıḳ “yıllık, senelik, yıl süresince” (**BV** 425/8; **GS** 653/7; **NŞ** 531/6; **Sİ** R361b/765, R413a/6168, R414b/6336)

yılġı “yıl” (**GS** 5b-F2/7; **Sİ** R370a/1635)

yıllıġ “yıllık, senelik” (**GS** 160/3; **Sİ** R398a/4568, R398a/4569)

yıllıḳ “yıllık, senelik” (**BV** 612/7; **FK** 239/3, 614/3, 689/353; **GS** 169/3; **FŞ** SF53a/75, SF57b/93; **Sİ** R363a/882, R380a/2664, R380a/2665, R390a/3722, R410b/5958, R413a/6170)

2.75.8. Asır, Yüzyıl, Tarih ile İlgili Kavramlar

ʻaṣr (< Ar.) “asır, yüz yıl, çağ” (**GS** 6/5; **NŞ** 691/2; **FŞ** SF70a-27; **HE** 41b/3779; **LM** R217a/313; **Sİ** R357b-5, R363a/912, R366a/1207, R415b/6433; **SS** R321a/1542, R331b/2644, R352a/4845)

ḳarn (< Ar.) “yüzyıl, asır” (**BV** 223/5, 224/7, 609/4, 678/1; **FK** 3/5, 45/9, 689/213; **GS** 6b-F2/22, 6b-F2/23, 480/6, 701/2; **NŞ** 641/8; **FŞ** SF62b/13, SF76b/112, SF77b/49; **LM** R214b/31; **Sİ** R369a/1502, R420a/7030, R420a/7032; **SS** R349b/4553; **HE** 6b/443, 11b/907, 27b/2437)

sinn (< Ar.) “yaş, doğuştan beri geçen ve yıl birimi ile ölçülen zaman” (**GS** 3b-F2/6; **NŞ** 419/5)

tārīḫ (< Ar.) “tarih, geçmiş zaman” (**BV** 79/9, 281/7; **FK** 827; **GS** 322/7; **FŞ** SF105b/53, SF105b/76, SF107a/121, SF50b/27, SF80b/61; **HE** 29a/2592, 44a/3982; **Sİ** R362b/853, R364a/1027, R369a/1493, R385b/3229; **SS** R312a/576, R314a/803, R339b/3499, R351b/4765, R353a/5005)

2.75.9. Hafta ve İlgili Kavramlar

hafta (< Far.) “hafta (**SS** R306b/20, R306b/22, R334a/2922, R349b/4545, R353a/4979)

haftalıġ (< Far. hafta + < Tr. -lıġ) “haftalık” (**SS** R334a/2929)

hefteī (< Far.) “hafta ile ilgili” (**FK** 654/1)

heftelıḳ (< Far. hefte + < Tr. -lıḳ) “haftalık” (**HE** 42b/3823)

2.75.9.1. Haftanın Gün Adları ile İlgili Kavramlar

ādīne (< Far.) “cuma günü” (**SS** R344b/4043, R344b-32)

cumʻā (< Ar.) “cuma günü” (**NŞ** 700/2)

çār-şenbih (< Far.) “çarşamba günü” (**SS** R337b/3307, R337b-28)

dü-şenbeh (< Far.) “pazartesi günü” (**SS** R329a/2389, R329a-23)

penc-şenbih (< Far.) “Perşembe günü” (**SS** R341b/3691, R341b-30, R353a/5006)

sūk (< Ar.) “pazar günü” (**GS** 93/4)

şenbih (< Far.) “cumartesi günü” (**SS** R322a/1607, R322a/1609, R322a/1619, R322a-20)

yek-şenbih (< Far.) “pazar günü” (**SS** R326b/2091, R326b-22)

2.75.10. Zaman Bildiren Kavramlar

2.75.10.1. Süreklilik İfade Eden Kavramlar

‘ale’d-devām (< A.r) “sürekli, sürekli olarak” (**NŞ** 518/9)

dā‘im (< Ar.) “daima, sürekli” (**GS** 261/6; **HE** 22b/1966)

dā‘imā (< Ar.) “daim, daima, sürekli” (**NŞ** 619/2)

dāyim (< Ar.) “daima, sürekli” (**FŞ** SF105b/68, SF105b/75, SF91a/86, SF48a/10, SF54b/22, SF85a/33; **HE** 26b/2359; **LM** R215a/67, R225a/1093; **Sİ** R372a/1826, R381b/2849, R387b/3439; **SS** R317b/1151, R318a/1220, R330b/2558; **BV** 28/6, 31/5, 34/3, 78/4, 162/3, 276/9, 725/2; **FK** 217/6, 283/5, 302/5, 410/4, 598/8, 617/4, 690/5; **GS** 27/7, 66/7, 117/4, 206/8, 315/6, 395/4; **NŞ** 128/6, 214/7, 362/9, 395/4, 403/3, 445/6)

dāyimā (< Ar.) “daim, daima, sürekli” (**LM** R217a/328; **Sİ** R385b/3241, R394b/4181; **FK** 537/8, 758/1; **BV** 68/5, 72/6, 293/6, 445/6; **GS** 171/1, 232/9, 398/2, 456/2, 458/3, 515/4, 624/3; **NŞ** 139/7, 217/4, 386/3, 465/3)

dāyimġı (< Ar. dāyim + < Tr. -ġı) “her zamanki, her zaman olduğu gibi” (**HE** 27a/2377)

dem-ā-dem (< Far.) “her zaman, sık sık” (**FK** 377/10, 413/9, 593/3; **GS** 8/3, 86/7, 260/3, 370/4, 386/5, 614/4; **NŞ** 34/2, 125/2, 202/6, 318/1, 420/7; **BV** 12/1, 86/5, 141/1, 204/4, 348/4, 565/6, 659/34; **FŞ** SF100b/81, SF106b/65, SF90a/104, SF47b/27; **LM** R226b/1305, R229a/1510, R243a/2955; **Sİ** R357a/285, R372a/1820, R373a/1963, R396b/4420)

devām (< Ar.) “daim olma, sürme, süreklilik” (**HE** 38a/3446; **NŞ** 362/9)

devāmī (< Ar. devām + < Far. ī) “daim olma, süreklilikle ilgili” (**HE** 38a/3443)

ebed (< Ar.) “sonu olmayan gelecek zaman, sonsuz” (**FK** 2/5, 124/6, 283/2, 578/7, 660/5, 688/106, 817/1; **GS** 19/5, 81/7, 128/5, 152/7, 276/4, 371/7, 382/5; **NŞ** 3/3, 114/1, 203/6, 352/6, 456/7, 536/6, 635/3; **BV** 2/3, 87/5, 148/5, 241/3, 377/6, 463/10; **FŞ** SF46a/29, SF52a/2; **HE** 2b/94, 2b/94, 9b/719, 13a/1072, 13b/1127, 31b/2820, 40b/3642; **LM** R239a/2532; **Sİ** R356a/190, R366a/1198, R368b/1459, R372a/1863, R407b/5506; **SS** R325a/1930, R347a/4279)

ebedī (< Ar.) “sonu olmayan” (**FK** 562/3, 614/4; **NŞ** 644/3; **HE** 3a/154, 14a/1137)

ebed-i lemyezel (< Ar. ebed + < Far. -i + < Ar. lemyezel) “ebediyen kalıcı” (**HE** 2b/94)

ezel (< Ar.) “öncesizlik, başlangıcı olmayan, geçmiş zaman” (**FK** 30/7, 105/1, 191/5, 614/4, 642/13, 689/312; **GS** 3/1, 81/7, 143/7, 223/6, 303/6, 327/8, 504/1; **NŞ** 3/3, 114/1, 270/9, 364/1, 382/2, 441/8; **BV** 2/3, 79/1, 92/3, 101/2, 258/9, 311/2, 660/58, 721/6; **FŞ** SF46a/29, SF46b/38, SF48a/1, SF52a/12, SF61b/8; **HE** 2b/94, 9b/720, 13a/1072, 22a/1925, 31b/2820; **LM** R232a/1810, R240a/2654, R247b/3439; **Sİ** R356a/190, R370a/1609, R384a/3109, R387a/3430; **SS** R306b/40, R312b/639, R314a/770)

ezelī (< Ar.) “öncesiz” (**FK** 562/3; **GS** 478/6, 696/1, 699/1; **NŞ** 644/3; **HE** 5a/337, 13b/1126, 14a/1136; **LM** R220a-10; **SS** R311b/550)

hemīşe (< Far.) “daima, sürekli olarak” (**LM** R217a/297, R225b/1135, R226b/1232, R238b/2514; **Sİ** R365b/1171, R395b/4314, R402a/4986, R421b/7177; **SS** R331b/2652, R335a/2996, R346a/4210, R346a/4214; **FŞ** SF100b/70, SF93b/48, SF50b/22, SF60a/129, SF74b/42, SF84a/21; **FK** 16/2, 118/7, 186/7, 312/4, 410/3, 808/1; **GS** 95/8, 140/8, 184/3, 362/2, 398/1, 428/6; **NŞ** 80/4, 143/6, 218/7, 322/4, 395/3; **BV** 260/2, 314/7, 365/7, 370/5, 695/2; **HE** 10b/817)

muḫalled (< Ar.) “sürekli, devamlı, ebedi” (**FŞ** SF103b/50; **NŞ** 657/43, 657/44)

müdām (< Ar.) “daima, sürekli, devamlı” (**FK** 48/3, 139/7, 417/5, 598/8, 604/5; **GS** 17/6, 160/9, 369/5, 482/2, 536/3, 548/2; **NŞ** 470/5, 518/3, 612/4; **BV** 376/8, 398/4, 481/1, 517/5, 660/88; **FŞ** SF76a/50, SF89a/35, SF93b/52; **HE** 9a/693, 18a/1552, 28b/2511, 32b/2905, 41a/3719; **Sİ** R365a/1119, R392a/3941, R403b/5100, R405a/5290; **SS** R314b/867, R326a/2074, R334b/2985, R342a/3755)

müdāvemet (< Ar.) “devam etme, süreklilik” (**SS** R318b/1250, R324b/1880)

müstedām (< Ar.) “devamlı, sürekli” (**GS** 6b-F2/20, 124/7; **HE** 42a/3805; **LM** R216a/166; **SS** R327a/2149, R334b/2985)

pāyende (< Far.) “devamlı, sürekli” (**Sİ** R412a/6067)

pāyendelıḳ (< Far. pāyende + < Tr. -lıḳ) “devamlı, sürekli olma” (**Sİ** R418a/6778)

sermed (< Far.) “sürekli, daimi” (**FŞ** SF68b/110; **HE** 11a/901; **Sİ** R379a/2597; **Sİ** R401b/4901)

sermedī (< Far.) “sürekli, daimi” (**HE** 4b/274)

2.75.10.2. Öncelik, Sonralık İfade Eden Kavramlar

āḫir (< Ar.) “son, sonraki, en sonra” (**BV** 2/3, 35/4, 126/6, 296/1, 302/4, 513/7; **FK** 12/5, 113/9, 297/4, 318/5, 460/2, 596/3, 689/160, 821/1; **HE** 14a/1166, 17b/1494, 21a/1818, 23b/2054, 26a/2296; **SS** R308a/184, R319a/1320, R326a/2066, R339b/3502,

R351a/4697; **FŞ** SF104a/99, SF105b/56, SF46b/10, SF59b/87, SF72b/36; **LM** R220a/590, R223a/911, R231b/1798, R240a/2641, R248b/3542; **Sİ** R363b/960, R375a/2170, R375b/2192; **GS** 74/2, 114/8, 277/6, 299/4, 513/8, 612/1, 725/1, 852/1; **NŞ** 69/3, 133/9, 248/6, 340/6, 401/8, 552/3, 656/10, 709/49)

ba'd (< Ar.) "sonra" (**GS** 3a-F2/22)

ber-taḳdīrī (< Far. ber + < Ar. taḳdīrī) "sonra" (**GS** 5a-F2/9)

burna "önce, evvelki" (**FŞ** SF63b/127, SF98b/91; **LM** R227b/1347, R235a/2133; **SS** R309a/270, R324b/1899, R329b/2432, R332a/2693; **HE** 40a/3620, 37a/3346, 40a/3616, 41b/3763; **BV** 635/1; FK 346/6; **GS** 252/8, 392/7)

burnaġı "evvelki" (**FŞ** SF66a/112; **HE** 12a/979, 26b/2342; **Sİ** R390b/3753, R400b/4794; **SS** R310a/388, R320b/1470, R326a/2057, R331b/2648, R351a/4743; **BV** 591/5)

burnaraḳ "daha önce, daha evvelki" (**FŞ** SF66b/61; **FK** 511/4)

burun "önce, evvel" (**BV** 37/6, 43/6, 242/2, 328/6, 456/4, 580/6, 584/3; **FK** 46/7, 147/4, 217/3, 340/6, 504/1, 558/1; **GS** 13/7, 167/6, 192/3, 273/5, 341/2, 526/2, 546/6; **NŞ** 6/2, 70/1, 101/7, 120/6, 280/5, 330/2, 455/5, 582/6; **FŞ** SF105b/66, SF91b/12, SF51a/88, SF60b/13; **HE** 1b/31, 8a/622, 20b/1793, 22b/1939; **LM** R217a/264, R223a/905, R239b-30; **Sİ** R356b/247, R368b/1471, R375a/2143, R386a/3284; **SS** R308b/242, R315b/972,R318a/1230, R329b/2404, R335b/3094, R352b/4874)

burunġı "önceki, evvelki" (**FŞ** SF51a/82, SF54a/44, SF61a/76, SF69b/78, SF78a/16, SF96a/39; **HE** 7a/499; **LM** R222a/769, R226a/1201; **Sİ** R354b/29, R371b/1807, R386b/3324, R409a/5799; **SS** R332a/2699, R335a/3042, R351a/4707; **GS** 488/3, 683/133; **NŞ** 271/1, 396/6)

burunḳı "önceki, evvelki" (**LM** R217a/278, R217a/329, R217a/331, R231b/1770; **Sİ** R362b/860, R363a/894, R390b/3774, R407b/5545; **SS** R333a/2780; **NŞ** 660/3)

burunraġ "daha önceki, daha evvelki" (**FK** 276/7)

burunraḳ "daha önceki, daha evvelki" (**FŞ** SF54b/10, SF60a/131, SF76b/105; **LM** R217a/257, R221b/736, R228a/1428; **Sİ** P465a/6542, R408a/5674, R358b/453, R370a/1632, R376a/2254; **SS** R322b/1690, R348b/4465; **BV** 155/2, 357/1, 357/5, 502/6; **GS** 299/1; **NŞ** 424/2; **NŞ** 119/4, 172/1; **FK** 125/2, 176/6)

esbāk (< Ar.) "daha eski, daha evvel olan" (**Sİ** R412b/6143)

evvel (< Ar.) "önce, evvel, eski" (**FK** 99/7, 149/9, 248/6, 317/6, 412/9, 536/2; **GS** 6/9, 128/8, 185/1, 200/9, 343/1, 350/4; **NŞ** 3/7, 118/5, 272/6, 412/1, 570/1, 625/1, 672/8; **BV**

1/7, 58/2, 120/6, 207/4, 280/1, 307/8; **FŞ** SF103b/38, SF98b/100, SF52a/60, SF63a/64; **HE** 1b/16, 3b/193, 4b/265, 13a/1082, 23b/2036, 29a/2567; **LM** R217a/322, R223a/906, R226a/1218, R236b/2281; **Sİ** R356a/166, R370b/1694, R375a/2129, R387b/3476; **SS** R308a/184, R317a/1089, R331b/2668, R343a/3861)

evvelā (< Ar.) "ilk olarak, ilk önce, her şeyden önce" (**FK** 93/2)

evvelġı (< Ar. evvel + < Tr. -ġı) "önceki, evvelki" (**FK** 755/1; **GS** 5a-F2/15, 10a-F2/20, 89/3, 683/135; **NŞ** 238/1, 393/4; **FŞ** SF50a/86, SF51a/72, SF65b/67, SF78a/44, SF85a/25; **HE** 2b, 5b/369, 9b, 11a/860, 13a, 13a/1068, 40b; **LM** R217a/272, R217a/275, R242b/2900, R247a/3402; **Sİ** R369b/1594, R372a/1850, R385a/3199, R388b/3568; **SS** R311a/486, R322a-21, R332b/2755)

evveliyet (< Ar.) "öncelik" (**HE** 2b)

evvelḳı (< Ar. evvel + < Tr. -ḳı) "önceki, evvelki" (**FK** 409/4)

evvelraḳ (< Ar. evvel + < Tr. -raḳ) "daha önce, daha eski, daha evvel" (**FŞ** SF54b/13)

ibtidā (< Ar.) "başlangıç, ilk olarak, ilkin" (**FK** 330/3, 525/9, 708; **GS** 1/5, 295/5, 316/3, 519/4; **NŞ** 3/3, 211/5, 284/3, 709/47; **BV** 2/3, 53/5; **FŞ** SF46a/29, SF46a/7, SF53b/11, SF68b/144; **HE** 7a/518; **LM** R217a/275, R226b/1322, R236b/2281, R247b/3441; **Sİ** R357a/272, R372a/1845, R379a/2568, R380a/2705; **SS** R327b/2201, R333b/2837, R334a/2889, R336a/3112)

ilgeri "ileri, önce, evvel" (**FK** 615/4, 672/9; **NŞ** 598/2; **BV** 594/6, 600/2, 666/1; **HE** 14b/1202, 26b/2339, 41b/3766; **Sİ** R390b/3752, R390b/3795, R417b-85, R421a/7111; **SS** R337a/3253, R340a/3541)

ilgerirek "daha ileri, daha önce, daha evvel" **FŞ** SF65a/9; **Sİ** R369b/1557, R421a/7110; **NŞ** 699)

ilgerrek "daha ileri" (**Sİ** R393a/4027)

kėy(i)n "geri, arka, sonra" (**FŞ** SF51a/77, SF61a/55, SF68b/143, SF81a/127, SF84a/13; **LM** R226a/1221, R222a/790; **Sİ** R396b/4416, R406a/5373, R394a/4118, R394a/4119, R401a/4868; **HE** 15b/1280, 35a/3132; **GS** 575/3, 635/5, 607/6; **NŞ** 502/2, 598/2; **BV** 462/4, 600/2; **SS** R335b/3073; **FK** 66/5, 173/6)

müstaḳbel (< Ar.) "gelecek, gelecek zaman" (**FK** 481/10; **GS** 673/7; **HE** 37b/3361)

narı "öte, sonra, başka" (**FK** 344/9, 569/3, 573/6, 615/2; **GS** 137/6; **NŞ** 390/3; **BV** 145/4; **FŞ** SF63b/122, SF97b/21; **HE** 9a/698; **LM** R226b/1268, R232a/1819; **Sİ** P455b/5637, R404b/5214, R374a/2024, R376b/2324, R387b/3471)

ozaġu “önceki, dünkü değil öteki gün” (**HE** 40b/3666)

soŋ “son, nihayet, sonra” (**BV** 69/2, 171/5, 377/6, 455/5, 509/6, 660/24; **FK** 3/7, 87/2, 208/4, 354/5, 547/6; **GS** 41/4, 325/3, 377/1, 537/7, 540/5, 598/7; **NŞ** 258/6, 373/3, 455/1, 507/1, 654/19; **FŞ** SF103a/5, SF94b/13, SF51b/9, SF63a/74, SF63a/83, SF72a/74; **HE** 11b, 36b/3285, 38a/3432, 41a/3714; **LM** R217a/395, R226a/1220, R228a/1433, R235b/2209; **Sİ** R361a/713, R369a/1511, R378b/2500, R400b/4825, R411a/5971; **SS** R329a/2373, R335b/3069, R339b/3500)

soŋġı “sonra, sonraki” (**SS** R349a/4539, R350b/4654, R309a/288, R320a/1433, R331b/2620; **FŞ** SF63a/82, SF82a/53, SF97b/76; **HE** 28b/2544, 41b/3749, 42a/3801; **Sİ** R421b/7189; **BV** 64/4; **FK** 207/4, 330/6, 436/7, 642/7; **GS** 5a-F2/20, 60/8, 488/3, 533/3; **NŞ** 139/4, 373/10)

soŋı “sonraki” (**GS** 683/142; **NŞ** 658/39)

soŋıça “ardınca” (**FK** 5/4; **GS** 70/4; **NŞ** 596/1; **FŞ** SF72a/77; **HE** 16b/1386; **LM** R225a/1099, R225b/1137, R226a/1210, R245a-35; **SS** R340a/3549)

soŋınça “ardınca” (**FK** 65/1, 84/3, 97/6, 157/1; **FŞ** SF50b/31)

soŋra “sonra” (**BV** 1/5, 42/10, 69/3, 85/1, 252/5, 591/5; **FK** 58/6, 125/9, 448/2, 519/5, 576/9; **GS** 142/7, 185/1, 316/3, 433/2, 592/6; **NŞ** 5/4, 70/1, 213/3, 311/1, 341/5, 510/5; **FŞ** SF102b/78, SF105b/45, SF97b/22, SF63a/75, SF73a/77; **HE** 4b/265, 13b/1107, 23b/2049, 24b/2148, 32a/2863; **LM** R217a/332, R226b/1270, R233a/1917; **Sİ** R356a/166, R362b/873, R365a/1092, R381a/2808; **SS** R308b/243, R318a/1231, R328b/2298, R342b/3816)

soŋrağı “sonraki, arkadan gelen” (**LM** R247a/3406)

te’eḫḫür (< Ar.) “sonraya, geriye kalma, gecikme” (**SS** R309a/287, R309a-5)

te’ḫīr (< Ar.) “geciktirme, sonraya bırakma” (**BV** 377/2; **FK** 362/3; **NŞ** 133/4; **FŞ** SF57a/89, SF99a/161)

2.75.10.3. Anlık, Kısa Süreli Zamanı İfade Eden Kavramlar

ān (< Ar.) “an, çok kısa zaman” (**BV** 563/1; **FK** 466/1, 689/124; **HE** 6a/428, 37b/3362; **SS** R317b/1183)

ānī (< Far.) “bir anda, hemen, o anda” (**GS** 249/8)

be-yek (< Far.) “bir anda” (**FŞ** SF71b/65; **Sİ** R356b/238)

demī (< Far.) “bir an, bir soluk, bir zaman” (**HE** 38a/3441, 40a/3640, 43a/3916; **LM** R220b/653, R221a/680, R232b/1879, R235b/2254; **Sİ** R357b/336, R360a/612,

R377a/2353, R392a/3931; **SS** R312b/632, R317b/1134, R317b/1169, R347a/4286; **FŞ** SF46a/30, SF46b/43; **FK** 15/1, 118/6, 272/4, 430/3, 493/1, 569/7, 688/86, 808/1; **BV** 12/1, 29/3, 226/1, 257/4, 332/5; **GS** 31/2, 70/4, 193/4, 212/4, 308/2, 406/7; **NŞ** 17/8, 122/4, 251/2, 334/8, 437/4, 523/7, 572/6, 610/6, 674/1; **FŞ** SF54b/15, SF67b/41, SF78b/92, SF79a/19, SF95b/111)

demlıġ (< Far. dem + < Tr. -lıġ) "anlık" (**BV** 416/2; **FK** 476/6)

derān (< Far.) "derhâl, hemen" (**LM** R219b/529)

der-ḥāl (< Far. der + < Ar. ḥāl) "hemen, derhâl" (**FŞ** SF68b/156)

eyn (< Ar.) "an, zaman" (**NŞ** 324/7)

fi'l-ḥāl (< Ar.) "şu anda, şimdi" (**FK** 367/5, 825/1; **GS** 4b-F2/5/6, 390/8, 630/2; **NŞ** 625/1, 709/27, 709/43; **FŞ** SF103a/139, SF97a/63, SF63b/115, SF70a/90, SF83a/47; **Sİ** R391b/3899, R408b/5724; **SS** R308b/237, R318a/1232, R326a/2031, R336b/3192, R347a/4307; **LM** R221b/734, R228a/1421, R233a/1916, R235b/2189, R239a/2588)

ḥālī (< Ar.) "şimdi, henüz; bir hâl, durum" (**GS** 18/3, 96/6; **NŞ** 476/7; **BV** 52/7, 138/1, 142/5, 366/5, 492/2, 551/6, 661/1; **LM** R227b/1374, R239a/2565, R241b/2799, R242a/2885, R246b/3325; **Sİ** R367a/1302, R418a/6821; **SS** R309a/254, R309a/254, R345a/4082)

ḥāliyā (< Ar.) "şimdiki, şimdiki gibi, şimdiki hâlde" (**FK** 6/7, 166/7, 658/7; **GS** 5b-F2/9, 181/2; **FŞ** SF79b/60; **SS** R351b/4784)

hemān (< Far.) "derhâl, hemen, o anda, çarçabuk" (**FK** 42/3, 465/1, 715/1; **GS** 457/5; **NŞ** 443/1, 655/12; **BV** 103/4, 259/4, 264/7, 445/2; **FŞ** SF100a/6, SF52b/28, SF56b/27, SF85b/61; **HE** 7b/556, 9a/697, 13a/1052, 22b/1940, 26b/2322; **LM** R247a/3396; **Sİ** R356a/157, R373b/1967, R375b/2186, R392b/3993, R403b/5139; **SS** R310a/393, R336b/3183, R337b/3261, R348a/4402, R350a/4609)

hemīn (< Far.) "hemen" (**GS** 359/2; **NŞ** 549/7; **HE** 3b/212, 17b/1475)

ėmdi "şimdi, hâlen" (**FK** 15/5, 126/6, 282/2, 313/3, 443/7, 590/; **GS** 15/4, 107/1, 150/9, 211/3, 325/4, 337/7; **NŞ** 10/5, 110/7, 212/6, 302/5, 401/8; **FŞ** SF52a/11, SF55a/74, SF62a/78, SF74b/36, SF88b/139; **HE** 3b/187, 13a/1060, 24a/2090, 28b/2510, 32a/2847; **LM** R217a/270, R222b/859, R231b/1802, R234a/2031; **Sİ** R360a/594, R364a/1000, R376a/2261, R391b/3871, R393a/4049; **SS** R309a/287, R311b/511, R320a/1420, R329a/2351, R339a/3466, R352b/4865; **BV** 6/7, 85/9, 179/7, 214/4, 380/3, 427/4, 513/6, 561/7, 714/2)

laḥẓa (< Ar.) “zaman, müddet, göz açıp kapayacak kadar kısa süre” (**FK** 11/3, 121/4, 231/7, 305/6, 413/7, 568/9; **GS** 13/7, 118/4, 200/9, 310/5, 343/4, 408/7; **NŞ** 38/8, 256/2, 336/4, 523/9, 619/6, 643/8; **BV** 16/5, 187/3, 221/1, 380/2, 425/1, 537/1, 644/4; **FŞ** SF46a/22, SF51b/45, SF58b/120, SF72b/30, SF78a/39; **HE** 3b/210, 7b/573, 24a/2094, 33b/3013, 34b/3075; **LM** R215b/100, R222a/803, R224b/1058, R241b/2801; **Sİ** R375a/2132, R380b/2724, R389a/3625, R395a/4242; **SS** R308b/248, R318a/1205, R329a/2365, R340b/3631, R350b/4692)

laḥẓaī (< Ar. laḥẓa + < Far. ī) “zaman, müddet, kısa süre ile ilgili” (**FK** 43/5, 276/2, 517/3; **NŞ** 68/2; **FŞ** SF105b/50)

müsta‘cel (< Ar.) “acele, tez, acilen yapılması gerek şey” (**BV** 80/3)

müsta‘cil (< Ar.) “acele, tez” (**SS** R323a/1723; **SS** R330a/2483, R332b/2759; **SS** R340a/3536, R344a/3971; **SS** R348b/4482; **NŞ** 656/51)

nā-gāh (< Far.) “ansızın, birdenbire” (**FK** 83/5, 405/4, 558/7, 596/7; **GS** 9a-F2/18, 304/1, 437/6; **NŞ** 39/6, 104/8, 349/4, 485/4, 548/7, 573/6; **BV** 56/8, 487/6; **FŞ** SF54a/81, SF66b/45, SF70a/99, SF89a/4, SF89b/56; **HE** 41b/3769; **LM** R223a/866, R223a/882, R224a/1018, R234b/2081; **Sİ** P465a/6533, R356b/231; **SS** R315a/874, R316a/990, R327b/2187, R338b/3382)

nā-gāhān (< Far.) “ansızın, birdenbire” (**FŞ** SF82a/23)

nā-gāhī (< Far.) “ansızın, birdenbire” (**GS** 8a-F2/22; **SS** R320b/1491, R344b/4025)

nā-geh (< Ar.) “ansızın, birdenbire” (**FK** 8/9, 165/9, 270/9, 313/7, 405/5, 556/7; **GS** 12/4, 102/4, 185/7, 260/2, 310/3, 381/1; **NŞ** 45/2, 207/6, 319/5, 427/6, 554/1; **BV** 25/2, 63/3, 129/4, 258/5, 319/8, 542/9, 684/1; **FŞ** SF49b/45, SF71b/65, SF77b/68, SF87a/102; **HE** 8b/651, 17b/1478, 23b/2074, 25a/2185; **LM** R223a/873, R225a/1128, R232b/1858; **Sİ** R373b/2009, R397b/4497, R408a/5684, R419b/6959; **SS** R312a/607, R316b/1043, R324a/1842)

nā-gehān (< Far.) “ansızın, birdenbire” (**FK** 37/5, 161/5, 446/7, 627/6; **GS** 44/8, 59/4, 101/1, 134/8, 498/7; **NŞ** 34/3, 47/2, 319/6, 385/6, 509/3, 566/3; **BV** 47/4, 103/3, 314/2, 448/5, 480/1, 561/3; **FŞ** SF66b/29; **HE** 19a/1647, 21a/1799, 26b/2356; **LM** R234a/2059; **Sİ** R356a/188, R379b/2651, R381b/2809, R392a/3939; **SS** R331b/2666, R338b/3368, R340a/3546, R345a/4065)

nā-gehānī (< Far.) “ansızın, birdenbire” (**FK** 687/47)

nefesī (< Ar. nefes + < Far. ī) “bir nefeslik an, bir an” (**FK** 44/8, 216/3; **GS** 478/1, 479/6, 493/1; 614/1; **NŞ** 122/4; **BV** 221/7, 320/7, 492/2)

ṭarfatü’l-‘ayn (< Ar.) “göz açıp kapayıncaya kadar geçen zaman” (**GS** 654/9)

ṭarfatü’l-‘aynī (< Ar.) “göz açıp kapayıncaya kadar geçen zaman” (**GS** 233/4, 468/4, 508/5)

ṭarfet-ül-‘ayn (< Ar.) “göz açıp kapayıncaya kadar geçen zaman” (**NŞ** 418/8)

ṭarī (< Ar.) “ansızın çıkan” (**FK** 621/6, **LM** R238a/2482; **HE** 11b/945)

2.75.10.4. Zamanın Bir Bölümünü İfade Eden Kavramlar

aḥyānen (< Ar.) “ara sıra, vakit vakit” (**GS** 11a-F2/3)

dem-be-dem (< Far.) “zaman zaman, zamanla” (**FŞ** SF59b/63, SF86a/2; **HE** 26b/2355, 32b/2921, 36b/3286; **LM** R215b/102, R226a/1208, R229a/1489; **Sİ** R358b/460, R372b/1895, R374b/2109; **SS** R309a/259, R317a/1113, R329a/2397, R336a/3116, R347b/4352; **FK** 22/3, 108/6, 281/3, 365/1, 445/4, 553/2, 613/2, 688/96; **GS** 10/2, 67/1,139/1, 214/5, 244/1, 326/3, 420/5; **NŞ** 11/3, 128/1, 296/7, 339/3, 403/1, 577/2, 607/7, 655/23; **BV** 64/8, 97/2, 110/3, 285/1, 397/1, 401/1, 536/2, 627/2)

esnā (< Ar.) “ara, aralık, vakit” (**BV** 663/1; **SS** R333b/2867)

gāh (< Far.) “ara sıra, bazen” (**FK** 45/5, 183/5, 403/7, 452/3, 599/2, 602/3; **GS** 11/3, 153/1, 212/2, 247/1, 304/1, 443/5; **NŞ** 7/2, 104/7, 116/7, 311/4, 400/9, 548/2; **BV** 54/2, 169/4, 241/6, 389/3, 487/2, 534/4, 633/6; **FŞ** SF106b/80, SF98b/115, SF46b/36, SF54a/54, SF77b/61; **HE** 3b/210, 9b/744, 32a/2851, 43a/3894; **LM** R217a/306, R225a/1120, R231b/1797, R235a/2122; **Sİ** R355a/70, R364a/1016, R375b/2211, R384b/3164; **SS** R309a/299, R316a/1019, R325b/2019, R336b/3198, R350b/4662)

gāhī (< Far.) “ara sıra, bazen” (**FK** 148/2, 255/7, 310/2, 408/2, 516/11; **FŞ** SF106b/49, SF91b/44, SF98a/46, SF50b/52, SF61b/24; **HE** 9a/672, 29b/2608; **LM** R214b/38, R223b/969, R224a/1001, R231a/1704, R235a/2124; **Sİ** R355a/70, R369b/1555, R372a/1825, R393a/4007, R420b/7070; **SS** R308b/224, R329a/2377, R339a/3425, R339a/3461, R347b/4363; **GS** 18/2, 139/6, 230/4, 304/1, 349/5, 427/4; **NŞ** 64/6, 243/7, 331/5, 385/2, 589/5, 607/5; **BV** 117/2, 169/4, 169/7, 185/7/7, 430/5; **BV** 51/4, 243/7, 384/2, 476/3, 530/2)

ġāhī (< Far.) “ara sıra, bazen” (**NŞ** 159/7)

mābeyn (< Ar.) “ara sıra, zaman, esna” (**HE** 2b/96, 42b/3845; **Sİ** R362b/851, P455b/5628, R408a/5660)

ṣafḥa-i devrān (< Ar. ṣafḥa + < Far. -i + < Ar. devrān) "zamanın bir bölümü, akıp giden zaman" (**BV** 257/5)

Zaman ile İlgili Kavramlar grubunda yer alan "Zaman, Devir, Dönem ile İlgili Genel Kavramlar" bölümünde 6 "Ar. + Far.", 5 "Ar. + Tr.", 2 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 32 Arapça, 19 Farsça, 6 Türkçe kelime ve 62 isim tamlaması; "Zaman Ölçüleri" başlığı altında bulunan "Saat" bölümünde 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 1 Arapça kelime; "Vakit Bildiren Ölçüsüz Kavramlar" başlığı altında bulunan "Sabah ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 7 "Ar. + Far.", 2 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 6 Arapça, 1 Farsça kelime ve 42 isim tamlaması; "Öğle Vakti ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Türkçe ve 1 Arapça kelime; "Seher Vakti ve İlgili Kavramlar" bölümünde 4 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 1 Farsça, 1 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması; "Tan Vakti ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Arapça, 1 Farsça, 2 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Kuşluk Vakti ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 Farsça ve 3 Türkçe kelime; "Akşam Vakti ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Tr. + Far.", 1 "Far. + Tr.", 1 "Far. + Ar." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 4 Farsça, 1 Arapça, 1 Türkçe kelime ve 34 isim tamlaması; "Gece ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 "Tr. + Far.", 2 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 17 isim tamlaması; "Gündüz ve İlgili Kavramlar" bölümünde 1 Türkçe ve 1 Arapça kelime yer almaktadır. Ayrıca "Zaman ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde yer alan "Gün ve İlgili Kavramlar" bölümünde" 1 "Tr. + Far." biçiminde olan kelimenin yanı sıra 2 Arapça, 5 Farsça, 16 Türkçe kelime ve 2 isim tamlaması; "Ay ve Ay Adları ile İlgili Kavramlar" bölümde 4 Türkçe kelime; "Ay Adları" bölümünde 3 Türkçe ve 1 Farsça kelime; "Mevsimler ve Mevsim Adları ile İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Ar. + Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 12 Farsça, 5 Türkçe, 9 Arapça kelime ve 32 isim tamlaması; "Yıl ve İlgili Kavramlar" bölümünde 3 Arapça, 2 Farsça, 11 Türkçe kelime ve 1 isim tamlaması; "Asır, Yüzyıl, Tarih ile İlgili Kavramlar" bölümünde 6 Arapça kelime; "Hafta ve İlgili Kavramlar" bölümünde 2 "Far. + Tr." biçiminde olan kelimelerin yanı sıra 2 Farsça kelime; " Haftanın Gün Adları ile İlgili Kavramlar" bölümünde ise 6 Farsça, 2 Arapça ve 1 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bunların yanı sıra "Zaman ile İlgili Kavramlar" grubunun içerisinde bulunan "Zaman Bildiren Kavramlar" başlığı altında yer alan "Süreklilik İfade Eden Kavramlar" bölümünde 1 "Ar. + Tr.", 1 "Ar. +Far.", 1 "Far. + Tr." biçiminde olan

kelimeler ile birlikte 14 Arapça, 6 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması; "Öncelik, Sonralık İfade Eden Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 2 "Ar. + Tr." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 11 Arapça, 24 Türkçe kelime; "Anlık, Kısa Süreli Zamanı İfade Eden Kavramlar" bölümünde 1 "Far. + Ar.", 1 "Far. + Tr.", 1 "Ar. + Far." biçiminde olan kelimeler ile birlikte 18 Arapça, 11 Farsça ve 1 Türkçe kelime; "Zamanın Bir Bölümünü İfade Eden Kavramlar" bölümünde ise 4 Arapça, 4 Farsça kelime ve 1 isim tamlaması bulunmaktadır.

2.76. Sahip, Sahip Olma ile İlgili Kavramlar

ḥāmil (< Ar.) "sahip, taşıyan, malik" (**FK** 400/6, 623/6, 689/287; **NŞ** 373/2; **BV** 92/5; **FŞ** SF102b/77, SF105b/73, SF47b/11, SF82b/2; **HE** 2b/128, 7b/552, 23a/2009, 30a/2651, 30b/2699, 33b/3011; **LM** R226b/1271, R228a/1410; **Sİ** R371a/1706, R395a/4238, R396a/4357; **SS** R322b/1666, R328a/2259, R340a/3531)

ḫāvend (< Far.) "sahip, büyük, koca" (**GS** 118/9)

ige "sahip" (**HE** 40a/3635)

ėye "sahip" (**LM** R217a/347, R248a/3505; **Sİ** R368a/1443; **HE** 14b/1203, 22b/1979, 40a/3613; **BV** 708/3)

ėyesiz "sahipsiz" (**NŞ** 654/34; 41/7)

mālik (< Ar.) "sahip" (**GS** 724/1; **NŞ** 172/9; **Sİ** R397a/4449)

ṣāḥib (< Ar.) "sahip" (**SS** R337b/3295, R315a/913, R326b/2112; **HE** 18a, 28a/2459, 29a/2567, 40b/3652; **LM** R219b/508, R239a/2584; **Sİ** R355b/107, R369b/1589, R382a/2895, R392b/3954; **FK** 689/187, 689/412; **GS** 85/6)

ṣāḥib-ḳarānī (< Ar. ṣāḥib + < Far. ḳarānī) "bir başarı sahibi" (**GS** 6b-F2/16)

Sahip, Sahip Olma ile İlgili Kavramlar grubunda; 1 Farsça, 3 Arapça, 4 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Sahip, Sahip Olma ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir.

2.77. Hazırlık, Hazır Olma ile İlgili Kavramlar

āmāde (< Far.) "hazır, hazırlanmış" (**FK** 94/9, 381/6, 687/13; **GS** 474/3, 731/1, 808/1; **NŞ** 68/5, 88/2, 112/5, 364/8, 419/9; **FŞ** SF60b/22, SF64b/118, SF75a/111; **HE** 21a/1821; **LM** R240a/2665; **Sİ** R386b/3356; **SS** R315a/879, R317b/1183, R326a/2033, R339a/3447, R351a/4700)

ḥāżır (< Ar.) “hazır” (**FK** 151/1, 560/2; **GS** 48/2, 153/3, 727/3, 727/3; **NŞ** 623/7; 443/5, 443/7, 516/5, 610/2; **FŞ** SF54b/31, SF67b/31, SF70b/33, SF86a/7, SF96b/15; **HE** 12a/987, 15a/1266, 27a/2384, 33b/2997; **LM** R221b/757, R224b/1035, R228b/1484, R244a/3070, R248a/3521; **Sİ** R396a/4354, R396a/4373, R408b/5732; **SS** R312b/628, R320b/1485, R332a/2721, R336a/3114, R347b/4344)

i‘dādī (< Ar.) “hazırlama yeri” (**BV** 137/5)

mā-ḥażar (< Ar.) “daha önceden hazır olan şey” (**FK** 510/3; **Sİ** R400b/4808, R400b/4814, R400b/4827)

mu‘ad (< Ar.) “hazırlanmış” (**FK** 132/7)

müheyyā (< Ar.) “hazır, hazırlanmış” (**FK** 642/9, 689/87; **GS** 50/5, 202/9, 454/5; **NŞ** 159/6, 371/4, 657/84; **BV** 500/8; **FŞ** SF47b/30, SF57a/71, SF59b/53, SF71a/73, SF75a/85; **HE** 3b/182, 12a/967, 15a/1252, 16a/1350, 16b/1378, 43b/3938; **LM** R217a/371, R217a/438, R239a/2539; **Sİ** R374a/2035, R389a/3616, R392a/3940, R398a/4573; **SS** R312b/629, R326b/2132)

ta‘biye (< Ar.) “yerli yerine koyup hazırlama, tertip etme, düzenleme” (**HE** 8b/649, 11b/937, 20b/1757; **Sİ** R386a/3309; **FK** 469/3, 631/3)

tedārük (< Ar.) “tedarik, hazırlık” (**HE** 40a)

yarag̈ “hazırlık” (**BV** 69/9, 134/5; **FK** 254/1; **FŞ** SF57a/90, SF70a/87, SF71a/2, SF71a/79, SF71b/28, SF83a/13; **LM** R240a/2665; **Sİ** R381b/2850, R391a/3807, R393a/4030, R394b/4199; **SS** R323a/1717, R325a/1938, R325a/1939, R325a/1942)

yarag̈lıg̈ “hazırlıklı olma ” (**HE** 14b/1226; **Sİ** P455b/5614, R415b/6465)

yarag̈lık̟ “hazırlıklı olma” (**FŞ** SF71a/5)

yarak̟ “hazırlık” (**FŞ** SF47a/35; **LM** R229b/1584, R233a/1919, R240a/2762, R248b/3552; **NŞ** 312/5; **Sİ** R373a/1958, R376a/2253, R380a/2669, R402a/4945, R413a/6170)

yarak̟sız “hazırlıksız” (**NŞ** 312/5)

yıg̈ “hazır, amade, hazırlanmış” (**FK** 315/1)

Hazırlık, Hazır Olma ile İlgili Kavramlar grubunda; 1 Farsça, 7 Arapça, 6 Türkçe kelime bulunmaktadır.

2.78. Baş Aşağı, Ters Olma ile İlgili Kavramlar

bāz-gūn (< Far.) “baş aşağı, ters” (**FK** 501/7; **GS** 269/7; **Sİ** R414a/6271)

bāz-güne (< Far.) “baş aşağı, ters” (**FŞ** SF73b/123, SF90b/35, SF97a/26; **LM** R223a/910; **Sİ** R378a-31)

ser-nigūn (< Far.) "baş aşağı, ters dönmüş" (**FK** 130/6; **NŞ** 55/6, 501/1, 615/6; **FŞ** SF70b/54; **HE** 20a/1722, 26a/2311, 30a/2651, 35b/3207; **Sİ** R365a/1130, R372b-27, R407b/5558; **SS** R350b/4673, R350b/4679)

ser-nigūnluḳ (< Far. ser-nigūn + < Tr. -luḳ) "baş aşağı olma" (**FK** 718/1; **FŞ** SF46b/34; **LM** R232b/1904; **SS** R308a/155)

ser-nigūnlük (< Far. ser-nigūn + < Tr. -lük) "baş aşağı olma" (**BV** 28/5)

Baş Aşağı, Ters Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Baş Aşağı, Ters Olma ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 2 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

2.79. Başlama, Başlangıç ile İlgili Kavramlar

āġāz (< Far.) "başlama, başlangıç" (**BV** 220/2, 220/3, 220/3, 389/2; **GS** 10b-F2/12, 88/6, 233/7, 364/5, 534/7; **NŞ** 159/1, 361/1, 418/6, 421/6, 441/8, 521/2, 651/5; **FK** 66/1, 167/6, 362/3, 634/6; **FŞ** SF103a/1, SF91b/24, SF52a/59, SF62b/33, SF74b/51; **HE** 6a/400; **LM** R214b/1, R223b/946, R224b/1028, R234b/2107, R246b/3320; **Sİ** R358a/397, R371a/1721, R378b/2496, R383b/3043, R393a/4002, R420b/7045; **SS** R312b/624, R319b/1383, R326a/2040, R338b/3377)

baş "başlangıç" (**FŞ** SF46a/22; **HE** 13b/1095, 1b/19; **LM** R248b/3535; **Sİ** R421a/7135; **GS** 644/1)

başlamaḳ "başlama" (**FK** 9/5)

ber-āmed (< Far.) "çıkış, başlama" (**LM** R248b/3559)

bidāyet (< Ar.) "başlangıç, başlama" (**FŞ** SF51a/100; **HE** 2b/95; **Sİ** R415b/6453; **BV** 662; **GS** 206/7, 683/2; **NŞ** 23/5, 364/1)

fi'l-bedīhe (< Ar.) "başlangıç olarak" (**BV** 660/55)

iftitāḥ (< Ar.) "başlama, açılma" (**FŞ** SF101b/1; **Sİ** R364a-15; **SS** R326a/2055; **GS** 10a-F2/11)

mebde' (< Ar.) "başlangıç" (**FK** 681/94, 688/36; **GS** 682i/4; BV 276/1, 382/6; **HE** 2b/94; **BV** 577/3)

ser-āġāz (< Far.) "baştan başa" (**FŞ** SF101a/121, SF56a/89; **LM** R214b/1, R225a/1077; **Sİ** R370a/1620)

ser-ā-ser (< Far.) "baştan başa" (**BV** 113/3, 340/7, 358/5, 501/1, 660/29; **FK** 111/2, 273/4, 453/5, 478/6, 640/6, 655/5; **GS** 24/5, 117/2, 280/2, 329/3, 585/2; **NŞ** 125/2, 324/2, 375/2,

413/4, 497/3, 515/4; **FŞ** SF48b/38, SF49a/24, SF51b/37, SF57a/62, SF73b/139; **HE** 13b/1090, 24b/2165, 36a/3238, 40b/3669; **LM** R231a/1717; **Sİ** R365a/1123, R372a/1860, R374b/2103, R391b/3850; **SS** R309a/260, R320a/1426, R332a/2669, R352a/4830)

ser-be-ser (< Far.) "baştan başa" (**BV** 163/5, 291/4, 401/8, 625/1; **FK** 289/3, 398/8, 577/3, 681/46; **GS** 145/2, 293/7, 305/5, 425/2, 520/3, 682e/6, 683/83; **NŞ** 24/7, 88/4, 425/2, 500/6, 593/3; **FŞ** SF107a/107, SF89a/12, SF52b/47, SF57b/19; **LM** R222a/799, R223b/956, R240a/2751; **Sİ** R355a/65, R367a/1310, R374b/2073, R392a/3947; **SS** R307a/63, R311b/556, R328a/2282, R329B/2442)

ser-tā-ḳadem (< Far.) "baştan ayağa" (**BV** 400/4; **GS** 297/3)

ser-tā-ser (< Far.) "baştan başa" (**BV** 30/1, 549/6; **FK** 87/11, 279/1; **GS** 33/2, 427/5, 672/3, 829/1; **NŞ** 30/1; **FŞ** SF97b/18, SF97b/27; **SS** R317a/1125)

şürū' (< Ar.) "başlama" (**BV** 291/1; **FK** 301/3, 307/8; **HE** 14b/1218, 15a/1238, 28b, 43a/3889; **LM** R240a/2643; **Sİ** R360b/666, R363a/913, R368b/1485, R379a/2592, R417b/6775; **SS** R311b/553, R314a-11, R331b/2630, R344a/3999; **FŞ** SF105b/59, SF49a/4, SF55a/74, SF60a/132; **GS** 9a-F2/8/13, 9b-F2/1, 798/1)

Başlama, Başlangıç ile İlgili Kavramlar grubunda; 7 Farsça, 6 Arapça, 2 Türkçe kelime bulunmaktadır.

2.80. Görünme, Ortaya Çıkma, Meydana Gelme ile İlgili Kavramlar

iẓhār (< Ar.) "gösterme, ortaya çıkarma" (**FŞ** SF49a/9, SF54b/10, SF67a/85, SF77b/67; **HE** 2a/39, 5b/360, 12b/1009, 22b/1967, 23b/2079; **LM** R217a/249, R227b/1348, R231a/1747; **Sİ** R354b/16, R366b/1246, R367b/1383; **SS** R308b/243, R316a/1013, R328a/2270; **GS** 4/4, 98/5, 108/3, 110/5, 242/1, 313/1, 375/3, 402/2; **NŞ** 87/1, 164/2, 229/3, 353/2, 404/5, 547/2; **BV** 16/4, 137/4, 297/3, 363/9, 412/5, 540/3)

iẓhār-ı derd (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Far. derd) "(birine) derdini göstermek, belli etme" (**HE** 23a/1993)

iẓhār-ı sücūd (< Ar. iẓhār + < Far. -ı + < Ar. sücūd) "secdeleri aşikâr etme, görünür kılma" (**HE** 10a/778)

keşf (< Ar.) "ortaya çıkma" (**FK** 226/3, 316/1, 433/6; **GS** 315/5; **NŞ** 273/6; **BV** 12/8, 366/7; **FŞ** SF63a/104; **HE** 10a/778; **SS** R310b/419)

keşĭf (< Ar.) "ortaya çıkarma" (**Sİ** R375b/2198; **SS** R314a/784)

ma‘hūd (< Ar.) “bilinen, alışılmış olan” (**FŞ** SF60a/105; **LM** R221b/730, R246b/3353; **Sİ** R409a/5770, R413a/6187, R415a/6402; **SS** R325b/2028, R329b/2400, R336a/3114, R337b/3290; **GS** 140/6, 458/5, 652/1; **NŞ** 235/1, 698/3; **FK** 249/3, 439/7, 678/4, 739/2; **BV** 517/2)

māterā (< Ar.) “gördüğün, göründüğün gibi” (**BV** 7/8)

maẓhar (< Ar.) “bir şeyin ortaya çıktığı yer; nail olma, şereflenme” (**FK** 547/4, 689/135; **GS** 318/2, 562/3, 677/1; **NŞ** 74/6, 364/3, 576/3, 593/1, 623/2; **BV** 509/4; **FŞ** SF59a/18, SF59a/21, SF68b/132, SF85b/53; **HE** 2b/109, 6b/448, 13a/1074; **LM** R229b/1593, R247a/3410, R214b/13; **Sİ** R397b/4522; **SS** R307a/69, R307a/90, R342a/3751, R350b/4684)

ṣūret-peẕīr (< Ar. ṣūret + < Far. peẕīr) “hasıl olan, meydana çıkan” (**Sİ** R383b/3035, R404b-61, R405a/5271)

ḥāṣıl (< Ar.) “ortaya çıkmış” (**FK** 11/5, 118/2, 221/6, 381/5, 572/3; **GS** 25/5, 104/6, 128/9, 314/4, 321/2, 369/7; **NŞ** 40/5, 107/1, 107/2, 340/8, 371/3, 421/1; **BV** 33/3, 80/4, 150/6, 307/1, 371/7, 463/3; **FŞ** SF105b/42, SF92a/95, SF48b/47, SF54b/2, SF62a/76; **HE** 11b, 19a/1634, 20b/1769, 29a/2570, 32a/2873, 33b/2979; **LM** R217a/350, R228b/1456, R232b/1900, R235b/2259, R248a/3492; **Sİ** R357b/336, R366a/1209, R375a/2156, R389a/3604; **SS** R308b/199, R316b/1042, R328a/2278, R343b/3937)

ḥāṣıla (< Ar.) “meydana gelen, ürün” (**LM** R222a/783; **SS** R317a/1103)

ḥudūṯ (< Ar.) sonradan peyda olma” (**NŞ** 90/2, 90/7)

iḥdās (< Ar.) “meydana getirme” (**FK** 93/1, 93/7; **NŞ** 89/2; **Sİ** R369b/1586, R396a/4334)

ifşā (< Ar.) “açığa vurma” (**FK** 338/1, 338/6; **GS** 3/5, 26/9, 116/3, 260/3, 690; **NŞ** 246/1, 410/4, 410/5; **BV** 216/1, 357/7, 482/2, 576/8, 660/44; **FŞ** SF100b/55, SF67a/104, SF75b/22; **HE** 15b/1315, 31b/2792, 35b/3203; **Sİ** R354b/15, R379b/2624, R380b/2754, R407a/5476, R420a/7025; **SS** R327a/2165)

mec’ūl (< Ar.) “meydana çıkarılmış, yapılmış olan” (**FK** 393/5)

muḥaṣṣıl (< Ar.) “ortaya çıkaran, meydana getiren” (**NŞ** 480/4)

müte‘ayyin (< Ar.) “bilinen, apaçık meydanda olan” (**SS** R334b/2936; **GS** 10a-F2/11)

nümū-dār (< Far.) “görünme, görünen” (**FK** 102/3, 318/3, 386/5, 637/3; **GS** 12a-F2/24, 82/1, 242/2, 357/3, 504/1; **NŞ** 156/4, 405/1, 431/3, 620/3, 655/26; **BV** 279/3, 308/4, 414/2, 596/7, 626/4, 691/2; **FŞ** SF105a/6, SF55a/49, SF60b/34, SF68a/58, SF69b/79; **HE**

6a/417, 12b/1010, 19b/1686, 23a/1991, 28b/2515; **Sİ** R355b/111, R370b/1705, R374a/2045, R389b/3652)

nümū-dārī (< Far.) “görünme, görünen ile ilgili” (**BV** 725/3; **FK** 646/4)

nümū-dārlıḳ (< Far. nümū-dār + < Tr. -lıḳ) “görülme” (**HE** 2a/60; **Sİ** R377a/2388)

peydā (< Far.) “meydanda , ortada olan” (**FK** 36/1, 122/1, 255/2, 338/7, 580/2; **GS** 2/2, 116/6, 238/8, 260/1, 317/10, 532/6; **NŞ** 1/1, 102/5, 228/2, 335/6, 354/7, 613/3, 655/15; **BV** 2/1, 72/5, 105/11, 255/4, 388/7, 430/2, 545/1; **FŞ** SF46a/15, SF60b/20, SF74a/28, SF75b/4; **HE** 8a/589, 15a/1252, 16b/1377, 21a/1830; **LM** R217a/274, R220b/630, R224b/1041, R229b/1580; **Sİ** R354b/11, R372b/1908, R376a/2271, R397a/4470; **SS** R307a/59, R321a/1527, R327b/2235, R340a/3538)

ṣādır (< Ar.) “çıkan, ortaya gelen” (**FŞ** SF80a/39; **GS** 727/2)

ta‘ayyün (< Ar.) “aşikâr olma, belirme, ortaya çıkma” (**FŞ** SF101a/132, SF105a/172, SF84a/43; **Sİ** R357a/291, R389a-43, R409a-69, R409b/5823, R412a/6104; **FK** 594/7, 673/9; **GS** 160/6, 390/8, 538/7; **BV** 389/6)

ta‘ayyünāt (< Ar.) “belli olmalar” (**FK** 493/6)

tecellā (< Ar.) “görünme, belirme” (**FŞ** SF93a/3; **HE** 9b/734; **SS** R308a/151)

tecellī (< Ar.) “görünme, belirme” (**BV** 295/6, 536/5; **FK** 125/2, 349/7, 547/4; **GS** 5/2, 147/4, 206/2; **HE** 8a/600; **LM** R214b/13, R217a/398, R219b/507, R247a/3416; **NŞ** 576/1, 614/5)

vāḳı‘ (< Ar.) “meydana gelen, olan” (**BV** 552/4; **FK** 95/7, 170/3, 177/9, 307/1, 411/4, 552/5; **FŞ** SF83b/69; **HE** 15a/1251, 21a/1815, 21b/1875, 43a/3898; **Sİ** R362b/851)

vāḳı‘a (< Ar.) “meydan gelen, olan, olmuş şey” (**HE** 15b/1280, 17b/1474; **LM** R223b/921, R224a/1023, R224b/1051, R235b/2260, R244b/3111; **SS** R352b/4900; **GS** 9a-F2/14, 673/9; **NŞ** 107/4, 516/4; **BV** 726/5; **FK** 689/164; **Sİ** R377b/2438)

vāḳi‘ (< Ar.) “meydana gelen, olan” (**FŞ** SF101a/129, SF106a/29, SF61a/75, SF75a/104, SF82a/22, SF85a/36; **LM** R219a/467, R233b/1970, R237a/2355; **Sİ** R359a/463, R360b/641, R362b-11, R394a/4143, R411b/6029; **SS** R307b/133, R321a/1498, R328a/2276, R336b/3204; **GS** 49/1, 83/6, 120/3, 292/3, 613/3; **NŞ** 387/5, 457/5; **GS** 4a-F2/7, 9b-F2/21, 9b-F2/22, 12b-F2/11, 302/5, 303/1)

vāḳi‘ī (< Ar. vāḳi‘ + < Far. ī) “vuku bulmak, olmak, geçmek, cereyan etmek ile ilgili” (**Sİ** R417a/6719)

ẓuhūr (< Ar.) “görünme, meydana çıkma” (**BV** 155/2, 197/5, 660/79; **FK** 372/3, 542/3, 681/29, 689/218; **GS** 7b-F2/7, 2/1, 508/7; **NŞ** 1/3, 132/1, 331/4, 502/5, 544/5; **HE** 4a/228, 10a/765, 13b/1112, 14b/1208, 25a/2191, 36a/3260, 43b/3928; **LM** R232b/1858; **Sİ** R354b/15, R357a/297, R364a/1001, R374a/2041, R411a/5966; **SS** R306b/18, R316b/1058, R326a/2061, R342a/3779, R353a/4944)

Görünme, Ortaya Çıkma, Meydana Gelme ile İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça, 27 Arapça kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Görünme, Ortaya Çıkma, Meydana Gelme ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 2 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir.

2.81.Bağ, İlişki, İlgi ile İlgili Kavramlar

‘aḳid (< Ar.) “bağlama, bağlanma” (**BV** 115/8)

‘alāḳa (< Ar.) “iki ve daha fazla şey arasındaki bağlılık, karşılıklı ilgi” (**Sİ** R398b/4584)

‘alāyıḳ (< Ar.) “ilgiler” (**FK** 494/7)

‘āyid (< Ar.) “ait, ilgili” (**NŞ** 127/3; **Sİ** R400b/4835; **SS** R328b/2305)

bend (< Far.) “bağ; ilişki” (**BV** 22/1, 98/5, 123/6, 254/1, 293/2, 358/3, 470/4, 523/3, 597/2; **FK** 116/2, 287/1, 305/2, 449/4, 582/3; **GS** 116/3, 199/8, 212/5, 349/4, 375/1, 502/6; **NŞ** 95/4, 115/4, 200/5, 305/2, 338/7, 416/6; **FŞ** SF105a/172, SF89a/11, SF51a/2, SF61b/35; **HE** 12b/1043, 18b/1587, 20b/1760, 25b/2256; **LM** R219a/469, R223a/898, R226a/1194, R237b/2381; **Sİ** R357a/272, R370b/1685, R386a/3283, R392a/3910; **SS** R308a/165, R318a/1192, R325b/2005, R336b/3166)

bendlıḳ (< Far. bende + < Tr. -lıḳ) “bağlık, bağlama” (**LM** R242b/2944)

bend-ver (< Far.) “bağcı, engelci” (**BV** 424/6)

bī-rabṭ (< Far. bī + < Ar. rabṭ) “bağlantısız” (**GS** 291/9)

der-bend (< Far.) “bağlı” (**FŞ** SF66b/32, SF66b/33, SF66b/58, SF67a/95, SF89a/15; **Sİ** R382b/2933, R382b/2940, R382b/2961, R383b/3022; **SS** R326a/2057, R331b/2652, R332a/2669, R333a/2792)

irtibāṭ (< Ar.) “bağlanma” (**FK** 295/5; **GS** 291/9, 294/7)

iżāfet (< Ar.) “ilişki, bağ, ilgi” (**HE** 15a/1237; **LM** R240a/2766; **BV** 23/8, 252/5)

ḳayd (< Ar.) “bağ, bağlama” (**FK** 79/1, 121/6, 227/3, 362/6, 461/3; **GS** 119/8, 146/3, 202/8, 206/4, 341/3, 368/3; **NŞ** 95/4, 115/4, 341/1, 440/3, 535/6, 706/2; **BV** 45/3, 97/6, 198/3, 434/3, 435/4, 486/5, 508/9; **FŞ** SF53b/13, SF60a/111, SF61a/83, SF77a/5,

SF88b/168; **HE** 6a/415, 8b/653, 28b/2548; **LM** R217a/341, R226b/1282, R233b/1967, R235b/2249; **Sİ** R365a/1109, R371a/1750, R381b/2852, R391b/3858; **SS** R310a/387, R325b/2007, R332b/2757, R340a/3544, R340a/3558)

mensūb (< Ar.) "mensup, bir yere bağlı kimse" (**FK** 257/4; **GS** 43/3, 387/5, 746/1; **NŞ** 302/5, 348/2; **BV** 40/3; **FŞ** SF46a/6, SF85a/31; **HE** 30b/2722; **LM** R226b/1245, R237a/2350; **Sİ** R371b/1794, R382b/2919; **SS** R318b/1244)

mensūbluḳ (< Ar. mensūb + < Tr. -luḳ) "mensupluk" (**Sİ** R390a/3739)

muḳayyed (< Ar.) "bağlı" (**FK** 373/4, 374/2, 628/2; **GS** 147/2, 632/5, 687/1; **NŞ** 421/9, 432/2, 578/3, 657/49; **BV** 45/3, 529/7; **FŞ** SF102a/31, SF89a/26, SF91b/2, SF87a/5, SF87a/7, SF87a-41; **HE** 7b/542; **LM** R226a-16, R226b/1279; **Sİ** R365a/1109)

muḳayyedraḳ (< Ar. muḳayyed + < Tr. -raḳ) "daha çok bağlı olma" (**NŞ** 341/1)

peyvend (< Far.) "bağlayıcı, bağ, bağlama" (**FK** 18/1, 116/1, 227/1, 345/5, 557/3, 619/8; **GS** 118/1, 139/3, 226/9, 230/1, 375/1, 502/1, 556/7; **NŞ** 95/7, 115/1, 254/2, 386/2, 403/2, 569/7; **BV** 93/2, 116/7, 276/7, 373/2, 595/1, 659/28; **FŞ** SF46b/12, SF51b/27, SF63b/16, SF74a/3, SF77b/64; **HE** 3b/180, 4b/266, 25a/2206, 26b/2353, 37a/3319; **LM** R215a/47, R226a/1230, R233a/1934, R242a/2869; **Sİ** R355a/80, R368a/1414, R376b/2330, R387a/3390; **SS** R309a/280, R322a/1644, R334b/2974, R343a/3890)

peyvendī (< Far.) "bağlama, bağ ilgi ile ilgili" (**GS** 631/3)

peyvendlıġ (< Far. peyvend + < Tr. -lıġ) "bağlayıcılık, bağ, ilgi" (**NŞ** 676)

peyvendlıḳ (< Far. peyvend + < Tr. -lıḳ) "bağlayıcılık, bağ, ilgi" (**Sİ** R416a/6597)

şed (< Ar.) "bağlama, sıkı bağlama" (**NŞ** 300/2)

şedd (< Ar.) "bağlama, sıkı bağlama" (**NŞ** 106/2, 250/7, 447/2, 448/3)

vā-best (< Far.) "bağlı" (**Sİ** R354b/28)

vā-beste (< Far.) "bağlı, bağlanmış" (**BV** 86/11; **FK** 35/8, 118/4, 651/2; **GS** 181/7, 391/1, 854/1; **NŞ** 148/6, 676; **HE** 36b/3312; **Sİ** R392b/3982)

vā-bestelıġ (< Far. vā-beste + < Tr. -lıġ) "bağlılık" (**BV** 145/8; **FK** 562/2; **GS** 667/7)

vā-bestelıḳ (< Far. vā-beste + < Tr. -lıḳ) "bağlılık" (**HE** 2a, 20b/1761)

Bağ, İlişki, İlgi ile İlgili Kavramlar grubunda; 7 Farsça, 11 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Bağ, İlişki, İlgi ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Far. + Ar.", 2 tanesi "Ar. + Tr.", 5 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

2.82. Fark, Farklılık ile İlgili Kavramlar

ayrı "ayrı" (**GS** 14/1, 449/1)

ayrıḳ “ayrı, başkası” (**GS** 94/5)

ayru “ayrı” (**FŞ** SF101a/112, SF102a/55, SF48a/54), SF55a/68, SF67a/96, SF72a/74; **HE** 14b/1180; **LM** R242a/2865; **Sİ** R367a/1308, R388a/3506, R407b/5540, R411b/6044, R416b/6655; **SS** R339a/3468; **BV** 5/9, 85/3, 157/5, 185/1, 239/1, 354/3; **FK** 10/2, 139/1, 276/3, 635/7, 689/118, **GS** 21/3, 52/9, 528/1, 608/7, 635/6; **NŞ** 103/6, 259/3, 311/4, 637/1, 709/37)

be-cüz (< Far.) “başka, ayrı” (**FK** 560/8, 616/7; **BV** 16/6, 518/3; **GS** 115/4; **LM** R243b/3027; **Sİ** R372b/1897, R376b/2291, R390a/3710, R392b/3978, R410a/5871)

farīḳ (< Ar.) “farklı” (**Sİ** R361b/749, R371b/1811, R388b/3564, R408a/5691)

farḳ (< Ar.) “fark” (**FK** 149/1, 250/6, 492/4; **GS** 6a-F2/6, 6a-F2/7, 164/8, 200/1, 457/6, 579/5; **NŞ** 104/3, 218/4, 299/1, 348/3, 502/8, 653/10; 18/7, 249/6, 526/4, 573/7, 650/6, 655/19, 660/77; **FŞ** SF106b/33, SF58a/33, SF63b/11, SF64a/60, SF66b/40; **HE** 6b/482, 9a/687, 13a/1055, 18b/1566, 18b/1567; **LM** R222a/776, R225b/1178, R235b/2220; **Sİ** R356a/158, R365b/1136, R375b/2212, R377b/2399; **SS** R306b/3, R308a/185, R317b/1175, R334a/2909)

mütefāvit (< Ar.) “farklı” (**HE** 13a/1053; **FK** 117/6)

tefāvüt (< Ar.) “iki şey arasındaki fark, ayrılık” (**BV** 2/2, 19/7, 254/8, 302/3, 442/2; **FK** 23/7, 104/3, 215/7, 387/2; **GS** 204/5, 234/8, 278/10, 378/2, 565/6; **NŞ** 19/4, 152/4, 246/9, 368/6, 448/6; **FŞ** SF49b/56, SF52a/7, SF74a/147; **HE** 8a/581, 13a/1054, 17b/1508, 19a/1605; **LM** R217a/315, R234b/2106, R247a/3391; **Sİ** R359a/463, R361b/730, R365b/1145, R370a/1614, R371b/1798; **SS** R340a/3563)

Fark, Farklılık ile İlgili Kavramlar grubunda; 1 Farsça, 5 Arapça, 3 Türkçe kelime bulunmaktadır.

2.83. Defetme, Savma ile İlgili Kavramlar

ber-ṭaraf (< Far. ber + < Ar. ṭaraf) “bir yana atılan, kaldırılmış” (**FK** 406/6, 564/7; **BV** 411/7; **GS** 5a-F2/12; **FŞ** SF100b/96, SF97a/55, SF98b/126, SF46a/22; **HE** 18a/1522, 24b/2173, 27b/2434, 34a/3046, 36a/3258; **Sİ** R357a/295, R373a/1933, R378b/2544, R392a/3937; **SS** R342a/3763)

dāfi‘ (< Ar.) “def eden, savan” (**FK** 7/5, 204/6, 256/7, 307/5; **GS** 119/9, 213/5, 302/3, 303/4; **NŞ** 394/4; **FŞ** SF67b/20; **HE** 27b/2446; **SS** R321a/1527)

def‘ (< Ar.) “giderme, savma, ortadan kaldırma” (**FK** 29/7, 102/2, 267/9, 303/7, 543/6, 639/6, 689/439; **BV** 29/9, 129/1, 268/4, 305/7, 378/3, 400/7, 518/4, **GS** 26/8, 50/9, 109/4,

135/2, 205/3, 309/4, 425/6; **NŞ** 17/5, 115/8, 280/4, 302/4, 405/7, 504/9, 601/5, 644/4; **FŞ** SF102a/24, SF107a/101, SF53b/80; **HE** 5a/310, 12a/956, 15a/1244, 19a/1611, 22a/1914; **LM** R229a/1496, R229a/1497, R235a/2132; **Sİ** R357a/262, R373a/1951, R375b/2226, R390b/3772; **SS** R313a/717, R320b/1492, R329a/2360)

Defetme, Savma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 2 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Defetme, Savma ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Far. + Ar." biçiminde türetilmiştir.

2.84. Herhangi Bir Gruplamaya Dahil Edilmeyen Kelimeler

'alleme'l-insān (< Ar.) "insana öğretti" (**FK** 3/3)

'amīḳ (< Ar.) "derin" (**GS** 487/7; **FK** 322/6; **Sİ** R360b/620, R377b/2441, R408a/5691, R411b/6048, R413b/6268, R414b/6372; **SS** R339a/3441)

'amīm (< Ar.) "umuma ait, umumi" (**HE** 3a/172; **Sİ** R355b-2)

'ammī (< Ar.) "halka ait" (**SS** R306b/38)

'anāṣır (< Ar.) "unsurlar, elemanlar, ögeler" (**NŞ** 5/3, 336/7; **FK** 524/6, 531/3; **FŞ** SF46b/3, SF68a/92, SF71b/17; **HE** 3b/176, 7a/526, 33b/2981, 33b/2982; **LM** R216b/234, R220a/563)

'ārıża (< Ar.) "bir şeyin aslında bulunmayıp da sonradan ortaya çıkan şey, engel" (**HE** 15a/1251)

'āriyet (< Ar.) "ödünç, iğreti" (**FK** 85/5; **GS** 87/5)

'azl (<A.) "işinden çıkarma, yol verme" (**FK** 233/5)

'ırḳ (< Ar.) "kök" (**HE** 22a/1933)

'ıẓam (< Ar.) "gözde, büyüklük, fevkalade" (**FK** 111/3)

'ifrīt (< Ar.) "zararlı ve korkunç mitolojik mahluk; *mec.* etrafı birbirine katan korkunç insan" (**FŞ** SF65a/2, SF65a/45; **GS** 647/6)

'inān (< Ar.) "dizgin, idare etme" (**GS** 70/4, 167/1, 218/6, 338/6, 423/3, 553/5, 664/4; **NŞ** 307/7, 438/4; **FŞ** SF61a/74; **LM** R232b/1880; **Sİ** R388a/3482, R400b/4814, R411a/5965, R413b/6267, R418a/6794; **FK** 494/4, 532/4, 625/4)

'inān-gīr "dizginleri elinde tutan" (**Sİ** R369a/1530)

'ubūr (< Ar.) "bir başka tarafa geçme, geçilme" (**Sİ** R360b/621, R373a/1912, R380a/2659, R382a/2902, R404a/5195, R412b/6131; **SS** R338a/3346; **BV** 570/1)

'umḳ (< Ar.) "derinlik, çukurluk" (**HE** 11b/911; **FŞ** SF78a/12)

‘unṣur (< Ar.) “öğe, eleman, unsur” (**FK** 384/4, 387/3; **GS** 378/3; **NŞ** 180/1; **HE** 5b/376; **LM** R214b/40, R216b/233; **SS** R307b/132; **SS** R311b/521)

ācil (< Ar.) “vadeye bağlı, vadesi geldiğinde yapılacak olan, ertelenmiş” (**NŞ** 375/2)

açuġ “açık” (**Sİ** R400a/4751)

açuġluḳ “açıklık” (**Sİ** R387b-40)

açuḳ “açık” (**BV** 316/1, 321/2, 322/1, 527/6, 725/2; **GS** 5/1, 180/2, 479/9, 711/1; **NŞ** 162/5, 253/7, 276/9, 321/1, 659/1; **FŞ** SF61b/26, SF65a/10, SF65a/26, SF90b/40; **HE** 6a/439, 22a/1910, 30b/2736, 31a/2757; **Sİ** R362a/812, R388a/3518, R398b/4598, R404a/5194; **SS** R336b/3202)

aġır “ağır” (**FŞ** SF104a/102, SF55b/41, SF86b/90, SF87a/4; **HE** 31a/2760; **LM** R228a/1391, R234b/2085, R246b/3280; **Sİ** R367b/1342, R387a/3404, R397a/4440, R406a/5356, R413a/6211; **SS** R327b/2194, R327b/2204, R332b/2751, R350a/4603, R351a/4706; **BV** 23/1, 123/6, 306/6; **FK** 9/6, 153/6, 312/5, 411/1, 579/5, 689/287; **GS** 77/1, 305/4, 379/3, 390/9, 407/5, 521/4, 528/5; **NŞ** 29/7, 97/4, 170/6, 191/8, 334/9, 396/3, 416/6,)

aġırlıġ “ağırlık” (**NŞ** 704; **Sİ** R407b-66)

aġırlıḳ “ağırlık” (**GS** 402/3)

aḫaṣṣ (< Ar.) “özel, hususi, yakın” (**GS** 4b-F2/14; **NŞ** 272/5)

aḫer (< Ar.) “diğer, başka” (**GS** 200/6)

āḫır-endīş (< Ar. āḫır + < Ar. endīş) “sonunu düşünen” (**Sİ** R387b/3470)

aḫẕ (<A.) “alma, kabul etme” (**BV** 37/8)

aḳṭā‘ (< Ar.) “kesmeler, ilgiyi, kesme” (**Sİ** R378b/2539)

aḳṭāb (< Ar.) “kutuplar, azizler” (**LM** R230a/1596)

āmīziş (< Far.) “geçiniş, uysallık” (**NŞ** 446/1)

ataġlıġ “adanmış, namzet olmuş” (**SS** R338b/3403)

bādame (< Far.) “badem biçiminde” (**BV** 330/3)

baş “uç kısım” (**FŞ** SF50a/7; **HE** 5a/326, 5a/329; **BV** 54/6)

bā-vücūd (< Far. bā + < Ar. vücūd) “özellikle, yine de, bununla birlikte” (**BV** 664, 735/1; **FK** 69/4, 275/8; **GS** 5a-F2/16, 113/4, 220/7; **HE** 27a, 42b/3859; **Sİ** R361b-9, R394a/4115; **SS** R345a/4069)

bā-vücūdī (< Far. bā + < Ar. vücūd) “özellikle, yine de, bununla birlikte” (**GS** 56/1, 116/6, 197/4, 198/4, 243/4, 727/4)

bāz-āverd (< Far.) “geri getirme” (**GS** 663/7)

bāz-āverdlıḳ (< Far. bāzār + < Tr. -lıḳ) “geri getirilme” (**BV** 572/5)

bāz-keşt (< Far.) “nakşi tabirlerinden” (**FK** 731/2)

be-cüz’ (< Far. be + < Ar. cüz’) “başka” (**GS** 442/5)

bed-fercām (< Far.) “sonu kötü” (**FK** 22/4)

bed-kār (< Far.) “hareketi, işi kötü” (**FK** 229/8)

bed-kāre (< Far.) “hareketi, işi kötü” (**FK** 152/5)

be-ġāyet (< Far. be + < Ar. ġāyet) “pek çok, son derece” (**BV** 75/4, 338/7; **FK** 108/2, 296/3, 303/3, 463/6; **GS** 49/3, 112/5, 427/9, 533/4, 587/1; **NŞ** 48/1, 179/9, 283/4, 418/8, 432/1, 445/2; **FŞ** SF102b/101, SF92a/49, SF54b/19, SF54b/25, SF71a/87, SF85a/13; **HE** 8a/609, 14b/1206, 20a/1734; **LM** R232a/1809, R240a/2715, R248a/3498; **Sİ** R365b/1181, R372b/1869, R381a/2800, R391b/3863; **SS** R315a/892, R324a/1847, R326b/2105, R334b/2970, R353a/4974)

behrī (< Far.) “biraz, az bir şey” (**FŞ** SF71a/4; **SS** R334a/2884)

ber-‘aks (< Far. ber + < Ar. ‘aks) “aksine, tersine” (**BV** 23/4)

ber’ (< Ar.) “iyileşme” (**BV** 625/6)

berāt (< Ar.) “kıymet ve imtiyaz verme, buyruk” (**BV** 655/19)

berbaṭ (< Far.) “berbat” (**Sİ** R355a/61)

ber-dār (< Far.) “salbedilmiş, asılmış insan” (**FŞ** SF87b/69)

ber-ḥaḳ (< Far. ber + < Ar. ḥaḳḳ) “hak üzere” (**FK** 689/306; **GS** 806/1; **HE** 12b)

ber-ḥaḳlıġ (< Far. ber + < Ar. ḥaḳḳ) +< Tr. -lıġ) “hak üzere” (**HE** 15b/1316)

berkendelıḳ (< Far. berkende + < Tr. lıḳ) “koparılmış, sökülmüş, kökünden çıkarılmış” (**Sİ** R418a/6805)

berpāy (< Far.) “ayakta, ayak üzerinde” (**HE** 25b)

beṣāret (< Ar.) “göz açıklığı, öngörü” (**FŞ** SF106a/10)

be-ser (< Far.) “baş üstünde” (**GS** 325/6; **Sİ** R409b/5825, R415b/6427)

besme (< Ar.) “rastık” (**NŞ** 657/70)

beste (< Far.) “bağlı, bağlanmış, kapalı” ” (**FK** 100/1; **NŞ** 431/6, 489/8, 608/6, 655/36; **FŞ** SF46a/42, SF93b/66; **LM** R231b/1759, R238a/2456, R249a/3618; **Sİ** R356b/209, R407a/5481; **SS** R334a/2918, R341a/3639)

be-taḫṣīṣ (< Ar.) “özellikle, bilhassa” (**Sİ** R407a/5499, R408a/5685, R421b/7178; **HE** 8b, 38b)

beyne beyn (< Ar.) “ikisinin ortası” (**FK** 467/1; **Sİ** R372b/1880)

beyże (< Ar.) “haya, herhangi bir şeyin ortası” (**Sİ** R370a/1633)

beẓl-senc (< Ar. beẓl + < Far. senc) “bol bol tartan, ölçen” (**SS** R310a/358)

bī- miḳdār (< Far. bī + < Ar. miḳdār) “önemsiz” (**BV** 313/6)

bi‘at (< Ar.) “kabul ve tasdik muamelesi” (**FŞ** SF102a/29)

bi’l-ḥaḳīḳa (< Ar.) “gerçekten, gerçek olarak” (**BV** 115/7)

bi’l-hāṣiye (< Ar.) “özellikle” (**NŞ** 102/2; **LM** R234b/2066)

bi’t-ṭab‘ (< Ar.) “tabiatıyla, tabii olarak” (**Sİ** R378a/2448; **Sİ** R414b/6350; **FŞ** SF49b/35; **HE** 30a/2662; **FK** 301/2)

bi’ż-żarūre (< Ar.) “ister istemez” (**SS** R343b/3924)

bī-ārām (< Far.) “durup dinlenmeyen, rahatsız” (**BV** 57/2, 104/4, 187/1; **GS** 2/4; **NŞ** 184/1; **SS** R316b/1042)

bī-bünyād (< Far.) “temelsiz, asılsız” (**FK** 387/1; **GS** 378/1; **SS** R350b/4644)

bī-ceẕb (< Far. bī + < Ar. ceẕb) “itici” (**LM** R247a/3426)

bī-dirīġ (< Far.) “esirgemeyen, elinden geleni yapan” (**FŞ** SF98b/96; **HE** 23b/2076, 34b/3075, 44a/3971; **Sİ** R357a/258, R406a/5376; R376a/2267; **GS** 306/1)

bī-diyānet (< Far. bī + < Ar. diyānet) “dinsiz” (**SS** R326b/2119)

bī-ġaraż (< Far. bī + < Ar. ġaraż) “samimi, garazsız” (**HE** 41b/3761; **Sİ** R368b/1452)

bī-ġāyet (< Far. bī + < Ar. ġāyet) “çok, nihayetsiz” (**FŞ** SF78a/56; **GS** 5b-F2/26)

bī-ġayr (< Ar.) “başka, hariç, diğer” (**SS** R334b/2988)

bī-girān (< Far.) “fena olmayan” (**FŞ** SF48b/12)

bī-ḫaṭā (< Far. bī + < Ar. ḫaṭā) “hatasız” (**HE** 19a/1636; **FK** 643/1)

bī-hūde (< Far.) “beyhude, boşuna” (**HE** 4a/255, 32b/2927; **Sİ** R370b/1654; **BV** 549/7; **FK** 213/3, 484/7; **GS** 10b-F2/6, 189/3, 204/7, 843/1; **NŞ** 657/85)

bīhūdelıġ (< Far. bī-hūde + < Tr. -lıġ) “beyhude, boşuna” (**Sİ** R358a/394)

bī-iltifāt (< Far. bī + < Ar. iltifāt) “iltifatsız” (**Sİ** R376b/2305, R417a/6702)

bī-maḥal (< Far. bī + < Ar. maḥall) “yersiz” (**SS** R328a/2263; **FK** 453/4)

bī-maḥall (< Far. bī + < Ar. maḥall) “yersiz” (**GS** 573/6)

bī-menzīl (< Far. bī + < Ar. menzīl) “hedefsiz” (**GS** 135/5)

bī-müzd (< Far.) “ücretsiz, karşılıksız, mükafatsız” (**BV** 708/3)

bī-nehīm (< Far. bī + < Ar. nehīm) “uysal” (**BV** 38/7)

bī-pā (< Far.) “ayaksız, dayanaksız” (**Sİ** R400a/4740)

birerte “birazcık” (**FK** 38/2; **NŞ** 520/5)

bī-revnāḳ (< Far.) “revnaksız” (**FK** 689/273)

birlik “birlik, bir olma” (**HE** 2b/111)

bī-rüstem (< Far.) “Rüstem’siz” (**Sİ** P465a/6543)

bī-şemer (< Far. bī + < Ar. şemer) “meyvesiz, sonuçsuz” (**FŞ** SF52b/26; **BV** 210/6, 418/5)

bī-sütūn “sütunsuz; gökyüzü” (**FŞ** SF46a/32, SF46a/48; **SS** R350b/4661; **FK** 34/5, 126/3, 203/6; **BV** 376/4, 547/4; **GS** 251/2)

bī-şibh (< Far.) “eşşiz” (**FK** 689/259, 689/424)

bī-te’emmül (< Far.) “düşünmeksizin” (**FŞ** SF58a/31, SF67a/4, SF90b/57, SF92a/61, SF93a/4; **LM** R217a/333, R219b/498, R219b/528, R244b/3122)

bī-tevaḳḳuf (< Far. bī + < Ar. tevaḳḳuf) “durmadan” (**Sİ** R368a/1406; **FK** 319/3)

boġmaġ “boğma, sıkma” (**Sİ** R392a/3913)

boġun “boğum” (**FŞ** SF48a/3, SF94b/41; **HE** 24b/2162, 35b/3199, 36b/3278; **LM** R230a/1623, R234b/2083; **Sİ** R388a/3506; **FK** 571/2; **BV** 136/3, 373/4, 588/4, 593/4; **GS** 414/3; **NŞ** 19/5, 151/4, 187/1)

borç “borç” (**HE** 21b/1880, 21b/1881, 21b/1883)

burūdet (< Ar.) “soğukluk; kırgınlık” (**FŞ** SF58b/104, SF58b/106, SF58b/96)

bü’l-fużūl (< Ar.) “boşboğaz, münasebetsiz” (**HE** 13b/1087, 33b/3017)

bükülmek “bükülme, eğilme” (**FK** 126/6)

bürrān (< Far.) “keskin, kesici” (**GS** 69/1; **LM** R232b/1859; **Sİ** R421a/7134)

bürrānlıḳ (< Far. bürrān + < Tr. -lıḳ) “keskinlik, kesicilik” (**FŞ** SF64b/79)

ca‘al (< Ar.) “kavgacı” (**FŞ** SF106a/18, SF106a/19, SF106a/20, SF106a/24, SF102b/73; **GS** 698/1)

cā-be-cā (< Far.) “yer yer” (**Sİ** R383a/2973, R421b/7181)

cāmi‘ (< Ar.) “toplayan, bir araya getiren” (**HE** 5b/372, 39a/3539; **SS** R309b-6; **GS** 303/5, 658/3; **BV** 660/67)

cāsūs (< Ar.) “casus, ajan” (**FŞ** SF95b/4)

cāy (< Far.) “yer, mekân” (**FŞ** SF68a/91, SF87b/65; **SS** R353a/4994; **FK** 91/7)

cāy-gīr (< Far.) “yer tutan, yerleşmiş” (**GS** 683/78; **HE** 28b/2528; **Sİ** R388a/3530)

cebbār (< Ar.) “zorlayıcı, kuvvet ve kudret sahibi” (**FŞ** SF88a/83; **Sİ** R375a/2126, R419a/6926; **BV** 280/4)

cefā-güş (< Far.) “cefa kulağı” (**LM** R243a/2985)

ceffe'l-ḳalem (< Ar.) "düşünmeksizin, birden bire, hemen" (**FK** 690/2; **HE** 3a/153)

cehāz (< Ar.) "cihaz, takım" (**LM** R238b/2502)

cem-iḳtidār (< Far. cem + < Ar. iḳtidār) "Cem iktidarı" (**GS** 179/5, 326/8)

cemlıḳ (< Ar. cem + < Tr. lıḳ) "Cem gibi" (**FK** 326/8; **GS** 268/7)

cerīde (< Ar.) "yalnız, tenha" (**GS** 207/7; **LM** R240a/2683)

cest (< Far.) "atlayış, sıçrayış" (**Sİ** R368b/1445, R369b/1564; **SS** R333a/2800)

cevf (< Ar.) "boşluk" (**FŞ** SF45b/20, SF48a/8, SF63b/9, SF67b/38, SF78a/17; **HE** 22b/1952, 28b/2521, 30b/2696, 39a/3509; **LM** R217a/296, R217a/358, R219a/494; **Sİ** R354b/28, R370b/1683, R381a/2766, R384b/3124; **SS** R309a/260, R312b/659, R319b/1343, R342a/3783; **BV** 78/3, 96/5, 224/8, 258/3, 327/1, 461/2, 635/5; **FK** 705/2; **GS** 115/6, 451/2, 555/3, 569/4, 606/5, 674/9, 775/1; **NŞ** 111/5, 284/6, 458/6)

cevv (< Ar.) "boşluk, hava" (**NŞ** 505/2)

ceyb (< Ar.) "cep" (**HE** 10b/819, 43a/3874; **LM** R215a/43, R217a/380, R217a/381; **Sİ** R365a/1133, R365b/1134; **SS** R332a/2687; **BV** 4/4; **GS** 8/3, 55/3; **NŞ** 51/3, 468/3, 654/7)

cezā-yı 'āmel (< Ar. cezā + < Far. yı + < Ar. 'āmel) "amelinin, yapılan iyiliğin karşılığı" (**Sİ** R368b/1489)

ceẕb (< Ar.) "çekim, kendine çekme" (**LM** R217a/283, R234a/2057, R241b/2820; **Sİ** R384a/3098, R386a/3299; **FK** 259/5; **GS** 683/132)

cihān-āferīn (< Far.) "cihanı, dünyayı yaratan" (**Sİ** R409a/5768)

cirm (< Ar.) "cisim" (**FŞ** SF106a/8, SF67a/2, SF71b/36; **HE** 22a/1898, 37b/3368; **LM** R215a/44, R216a/156; **Sİ** R355b-2, R356b/225, R361b/725, R412a/6075; **SS** R306b/15, R308a/147, R309a/281, R326b/2110; **NŞ** 160/2; **GS** 107/2)

cirm-i türāb (< Ar. cirm + < Far.-i+ < Far. türāb) "toprağın cismi" (**SS** R308a/147)

cur'a-çeş (< Ar. cur'a + < Far. çeş) "yudum tadan" (**GS** 3a-F2/24)

cūyende (< Far.) "arayan, arayıcı" (**GS** 595/3; **Sİ** R384b/3170; **SS** R315b/936)

cuz (< Far.) "bundan başka" (**BV** 255/7)

cünāb (< Far.) "tutuşma" (**SS** R308a/147)

cürūn (< Ar.) "alışkanlık" (**Sİ** R406a/5371)

çaḳmaḳ "çakma" (**FK** 250/1)

çal "kır ve boz, aklı karalı" (**BV** 78/4)

çār-çūb (< Far.) "çerçeve" (**FŞ** SF87b/68; **FK** 358/9)

çemşīd-vār (< Far.) "Cemşid gibi" (**Sİ** R406b/5425)

çend (< Far.) “ne kadar, her ne kadar, birkaç” (**GS** 228/1; **BV** 562/2)

çendān (< Far.) “o kadar, çok, o kadar çok” (**FŞ** SF103a/141, SF57b/10, SF77b/56, SF83a/25; **LM** R240a/2680; **SS** R310b/451, R329a/2372; **FK** 429/6; **BV** 307/4)

çendīn (< Far.) “bu kadar, böylece” (**HE** 42b/3866; **FK** 292/6, 298/2; **GS** 161/8)

çerende (< Far.) “otlayıcı, otlayan” (**LM** R241b/2833)

çigin “küçük bohça” (**BV** 302/3, 674, 674/1)

çöküş “çekiç” (**NŞ** 247/3)

çöşkürmek “aksırma, hapşırma” (**LM** R222b-12)

çūbe (< Far.) “oklava” (**FŞ** SF62b/9)

çubuḳ “çubuk” (**GS** 59/3)

çürçek “efsane, boş laf” (**NŞ** 323/4)

daḳāyıḳ (< Ar.) “ince, anlaşılması güç şeyler” (**BV** 419/6; **GS** 5b-F2/7, 7b-F2/11; **NŞ** 227/5; **Sİ** R359b/547)

daḳīḳ (< Ar.) “dikkatli” (**FŞ** SF82b/8; **HE** 18a/1536; **LM** R220a/594; **Sİ** R377b/2441; **SS** R318a/1229; **FK** 430/6; **BV** 660/2; **GS** 228/4, 394/2, 439/6, 487/3; **NŞ** 106/7, 362/5, 672/7)

dārü’ş-şifā (< Ar.) “şifa yurdu” (**FK** 606/4)

dėgüçi “deyici, söyleyici” (**Sİ** R419a-87; **SS** R348a/4430, R353a/4921)

dehen-best (< Far.) “ağzı bağlı” (**GS** 711)

deḳāyıḳ-şi‘ār (< Ar.) “incelik sahibi” (**GS** 12b-F2/5)

delā’il (< Ar.) “delalet eden şeyler” (**NŞ** 660)

delī (< Ar. del + < Far. ī) “kandırma ile ilgili” (**GS** 250/4)

derāy (< Far.) “durmadan söylenen, dırlanan” (**BV** 340/5)

der-best (< Far.) “kapalı kapı, kapalı, kapanmış, susmuş” (**SS** R337b/3297)

derc (< Ar.) “sokma, arasına karışma, yazma” (**FŞ** SF95a/62; **FK** 350/6)

derī (< Far.) “bir tür” (**GS** 594/1, 666/2; **HE** 9a/696; **Sİ** R373b/2001)

der-miyān (< Far.) “ortada” (**Sİ** R367b/1350)

deste (< Far.) “deste” (**FŞ** SF46a/42, SF65b/56, SF77b-33; **HE** 10a/798, 21b/1854; **LM** R216b/220, R217a/261, R219a/472, R245a/3185; **SS** R334b/2955; **FK** 29/2, 279/3; **GS** 7b-F2/17; **BV** 321/6)

dest-rez (< Far.) “eline ulaşma, erişme” (**BV** 605/4)

devlet-i erkān (< Ar. devlet + < Far.-i+ < Ar. erkān) “devlet erkanı, devlet yöneticiliği” (**HE** 29a/2563)

dėyilmek “söylenme” (**Sİ** R368b-23)

dėyişmek “söyleşme” (**FK** 565/5)

deyn (< Ar.) “borç” (**BV** 617/8; **FK** 467/4)

diger-gūn (< Far.) “bozuk, başkalaşmış” (**FK** 162/1, 684/17; **Sİ** R414b/6362)

dikmek “dikme, koyma” (**FK** 412/2)

dimen (< Ar.) “süprüntülükler, yurtlar” (**LM** R234a/2060, R236b/2320, R244a/3101; **FK** 689/121)

dīv-bend (< Far.) “dev bağlayan, güçlü” (**FŞ** SF62a/79, SF65b/69; **Sİ** R382a/2879, R406a/5352)

dīv-lāḫ (< Far.) “dev yatağı” (**FŞ** SF65a/17, SF65a/27)

dīv-sīret (< Far. dīv + < Ar. sīret) “şeytan, cin yaradılışlı” (**BV** 409/6, 485/4)

diyet (< Ar.) “diyet, kan bahası” (**HE** 17a/1422; **SS** R318b/1276)

dōlāb (< Far.) “dolap” (**GS** 306/4; **Sİ** R412a-75)

dögüldemek “dövünme” (**GS** 414/2)

duḫūl (< Ar.) “içeri girme, içine girme” (**Sİ** R411b/6018, R358a/387)

dūr-bāş (< Far.) “uzak ol anlamında bir emir” (**FK** 585/3)

dūş-ber-dūş (< Far.) “omuz omuza”(**FŞ** SF103a/145, SF103a/7; **LM** R219a/485)

dūz (< Far.) “dikici, diken” (**HE** 42a)

dü-tāh (< Far.) “iki kat” (**GS** 536/4)

eblāġ (< Ar.) “daha beliğ, olgunluk derecesine en yakın olan” (**NŞ** 295/6)

ecrām (< Ar.) “cansız olan cisimler” (**NŞ** 88/4)

edā (< Ar.) “yapma, yerine getirme” (**FK** 11/7, 192/6, 300/1, 422/1, 525/6, 653/1; **GS** 4a-F2/10, 1/7, 25/7, 450/1, 635/6, 683/13; **NŞ** 1/5, 484/4, 558/3; 263/6, 285/4, 359/5, 471/7, 658/2, 660/57, 678; **FŞ** SF105a-53, SF96a/38, SF51a/101, SF72b/34, SF72b-29; **HE** 7a/518, 9a/710, 12b/1034, 15a/1253, 18a/1539, 30a/2646; **LM** R220a/603, R223b-13, R248b/3545; **Sİ** R359b/564, R367a/1320, R378a/2466, R390a/3691; **SS** R309b/307, R325b/1982, R328b/2334, R338a/3322)

efgen (< Far.) “düşüren, yıkan, deviren” (**NŞ** 575/3; **Sİ** R375a/2175)

efṣaḥ (< Ar.) “en fasih, en düzgün” (**GS** 503/1; **HE** 13b/1109)

efsāne-ṭab‘ (< Far.) “efsane tabiatlı” (**FK** 302/5)

ekṣer (< Ar.) “en çok, daha ziyade” (**FK** 180/7, 279/3, 454/4; **GS** 117/7; **NŞ** 30/3, 91/5, 125/7; **BV** 30/2, 69/9, 69/9, 77/6, 164/7; **FŞ** SF72a/98; **Sİ** R388b/3569)

ekṣeri (< Ar.) “çok defa, çoğu” (**Sİ** R410a/5893)

elvāḥ (< Ar.) “düz satıhlar, üzerine yazı yazılan ve resim yapılan şeyler, tablolar” (**FŞ** SF77a/1)

emkine (< Ar.) “yerler, evler, mahaller” (**FK** 106/6)

emlāk (< Ar.) “mülkler” (**GS** 683/85)

emvāc (< Ar.) “dalgalar” (**FŞ** SF71a-28; **Sİ** R354b/19, R413b/6253; **SS** R342a/3759; **NŞ** 657/4)

encümen-sāz (< Far.) “toplanma, toplanmak” (**Sİ** R382b/2957)

ene ecīru bihī (< Ar.) “ödülünü ben vereceğim” (**HE** 15a/1233)

ene efṣaḥ (< Ar.) “ben çok iyi konuşurum” (**BV** 101/4; **GS** 105/1; **HE** 5b/349)

envā‘ (< Ar.) “neviler, türler, çeşitler” (**GS** 7b-F2/10)

esfel (< Ar.) “en sefil, pek aşağı, aşağı” (**FŞ** SF71b/18; **HE** 12a/956)

eşbeh (< Ar.) “pek benzeyen” (**FK** 552/4, 556/5; **BV** 524/7)

eşrāf (< Ar.) “ileri gelenler” (**FK** 22/5; **FŞ** SF62b/26; **Sİ** R416a/6486)

eşyā (< Ar.) “eşya, nesneler” (**FK** 4/1, 151/7, 211/1, 307/6; **GS** 302/7, 649/6, 677/1; **NŞ** 74/6, 709/30; **FŞ** SF105b/68, SF60b/9, SF85b/53; **HE** 3a, 5b/379, 38b/3489; **Sİ** R354b/6, R368b/1446, R383a/2983, R384a/3115, R389a/3616; **SS** R328b/2324)

eṭbāḳ (< Ar.) “tabakalar, katlar” (**Sİ** R399b/4707; **SS** R353a/4991)

evḳāf (< Ar.) “vakıflar” (**GS** 683/84, 683/85)

evṭār (< Ar.) “teller” (**GS** 161/9)

fāṣıl (< Ar.) “kısım, bölüm” (**Sİ** R408a/5662)

faṣṣ (< Ar.) “yüzük taşı” (**NŞ** 272/4)

fāyiz (< Ar.) başarıya ulaşan” (**GS** 535/4)

fedā (< Ar.) “feda etme, adama, gözden çıkarma” (**HE** 12a/995; **Sİ** R358b/431, R365b/1170, R383b/3061, R387a/3391, R392a/3921)

fem (< Ar.) “ağız” (**LM** R222a/773)

fer‘ (< Ar.) “geçerli” (**FŞ** SF105b/44, SF56a/83; **HE** 14b/1210, 14b/1211, 29b/2603; **Sİ** R366a/1218, R413a/6182; **SS** R310b/430)

ferāhem (< Far.) “toplanma, birikme” (**LM** R239a/2532)

ferhād-küş (< Far.) “Ferhat’ı öldüren” (**FK** 205/6, 264/6; **FŞ** SF96b/14, SF99b/215, SF99b/217; **HE** 31b/2791)

ferhād-veş (< Far.) “Ferhat gibi” (**FK** 379/2)

ferhād-veşlıġ (< Far. ferhād-veş + < Tr. -lıġ) “Ferhat gibilik” (**FK** 308/7)

ferhād-veşlıḳ (< Far. ferhād-veş + < Tr. -lıḳ) “Ferhat gibilik” (**FŞ** SF99b/220)

ferḫār (< Far.) “dindar ve güzel kızların mabedi” (**LM** R232a/1811) (

ferīdūn-āṣār (< Far.) “Feridun eserli” (**FK** 689/125)

ferīdūn-ḥaşem (< Far.) “Feridun gibi haşmetli” (**Sİ** R372b/1864, R385a/201)

fersā (< Far.) “aşındıran, mahveden, yoran” (**Sİ** R384a/3070)

fevt (< Ar.) “kaybetme, elden çıkarma, kaçırma” (**FK** 566/1, 612/6; **GS** 15/8, 202/8, 576/7; **NŞ** 342/8; **BV** 678, 326/6; **FŞ** SF105b/64, SF92a/57; **HE** 3b/188, 16a/1360; **LM** R240a/2667; **Sİ** R406a/5383; **SS** R335b/3092)

fırḳa fırḳa (< Ar.) “bölüm bölüm, bölük bölük” (**Sİ** R394b/4176)

fırṣat (< Ar.) “elverişli durum, faydalanma sırası” (**Sİ** R370a/1600, R375b/2181)

fi‘l-ı tebāh (< Ar. fi’l + < Far.-i+ < Ar. tebāh) “bozuk, kötü amel, işler” (**FŞ** SF48a/65)

fi‘l-i tebeh (< Ar. fi’l + < Far.-i+ < Ar. tebeh) “bozuk, kötü amel, işler” (**SS** R307b/104)

fi‘l-i zişt (< Ar. fi’l + < Far.-i+ < Far. zişt) “kötü amel” (**HE** 13b/1135)

fi‘l-işāre (< Ar.) “işaretle” (**FŞ** SF47a/25)

fi‘l-vāḳi‘ (< Ar.) “gerçekten” (**GS** 302/5, 303/1)

fidā (< Ar.) “uğruna can verme, feda” (**FK** 21/6, 128/6, 263/8, 301/6, 496/4, 594/7; **GS** 1/4, 6/4, 128/4, 289/6, 313/3, 340/5, 426/1; **NŞ** 1/7, 159/4, 200/1, 306/4, 420/2, 519/7, 610/1; **BV** 10/1, 59/8, 127/4, 212/6, 246/4, 317/5, 658/19; **FŞ** SF103b/19, SF89a/29, SF54a/82, SF60b/5, SF73a/75; **HE** 1b/25, 9b/758, 17a/1423, 17a/1430, 23b/2033, 23b/2059; **LM** R216a/163, R217a/368, R225a/1105, R233b/1992; **Sİ** R372a/1845; **SS** R318b/1275, R319a/1301, R335a/3001, R336b/3185, R348b/4462)

fidāk (< Ar.) “feda olsun” (**HE** 23b/2038)

fidāyī (< Ar.) “canını esirgemeyen” (**FŞ** SF102a/72, SF87b/50; **BV** 106/7, 357/2)

fidāyīlıġ (< Ar. fidāyī + < Tr. -lıġ) “bir amaç uğruna canını verme” (**FK** 169/3)

filān (< Ar.) “söylenilmesi sakıncalı özel adların yerine kullanılan kelime” (**NŞ** 178/5; **Sİ** R385b/3235, R397b/4501, R411b/6060)

firū-dest (< Far.) “birkaç hanendenin bir ağızdan usul ile söyledikleri nağme” (**SS** R352b/4882)

furṣat (< Ar.) “uygun zaman, fırsat” (**FŞ** SF101a/117, SF91b/2, SF54a/61, SF56b/30, SF78a/52; **HE** 19b/1673, 42b/3838, 42b/3863; **LM** R217a/326, R229b/1588, R233b/1986, R239a/2552, R241b/2845; **Sİ** R364a/1004, R364b/1030, R375a/2163, R377a/2372, R378b/2503; **SS** R321b/1580, R349b/4552, R353a/4993, R353a/4989; **GS** 346/3, 581/8, 683/54; **NŞ** 85/2; **BV** 660/74)

fuṣūl (< Ar.) “fasıllar, bölümler” (**GS** 388/5; **Sİ** R402b/5040)

fużūl (< Ar.) “lüzumsuz, fazla gereksiz” (**FK** 689/208; **NŞ** 687; **BV** 92/10)

fużūlī (< Ar.) “boşuna, yersiz, gereksiz” (**FŞ** SF95b/4)

fükūk (< Ar.) “bozmalar, kurtarmalar, çözmeler” (**FK** 335/7)

fürū‘ (< Ar.) “ikinci derecede önemli olanlar “(**BV** 291/4; **HE** 13b/1128)

ġarāmet (< Ar.) “borç, diyet ödeme” (**FŞ** SF89a/31; **LM** R240a/2703)

ġarrān (< Far.) “homurdanan, kükreyen” (**LM** R232b/1859; **Sİ** R373b/1972, R402b/4998)

ġarvāş (< Far.) “dokumacılar tarafından kullanılan fırçaya benzer bitki” (**HE** 32b/2928)

ġaş (< Ar.) “bayılma, kendinden geçme” (**FŞ** SF81b/2; **HE** 17b/1505, 17b/1506, 25a/2218; **Sİ** R389b/3660; **GS** 265/5, 267/4; **NŞ** 251/3)

ġaşlıġ (< Ar. ġaş + < Tr. -lıġ) “kendinden geçme, bayılma” (**GS** 589/5)

gerd-bālişt (< Far.) “yüz yastığı” (**BV** 314/5)

gerdūn-sāy (< Far.) “dünyayı idare eden” (**FŞ** SF57a/53, SF74b/35; **SS** R342b/3835)

ġırev (< Far.) “rehin” (**GS** 531/1)

girān (< Far.) “ağır, fena, kokmuş, usandırıcı” (**FK** 229/7)

girān-cān (< Far.) “ağır canlı, can sıkıcı (adam)” (**FK** 136/1; **HE** 11b/906)

girü “geri” (**GS** 643/6)

gūne (< Far.) “tür, çeşit” (**FK** 100/5; **HE** 10b/850, 36b/3269; **Sİ** R396b/4424, R415a/6389)

ġurran (< Far.) “homurdanan, gürleyen, korkunç haykıran” (**SS** R310b/414)

gūyālıġ (< Ar. gūyā + < Tr. -lıġ) “söyleyicilik” (**GS** 345/4)

gülbün-i nāz (< Far. gülbün + < Far.-i+ < Far. nāz) “nazın gül fidanı” (**GS** 456/1)

gül-gūnesiz (< Far. gül-gūne + < Tr. -siz) “gülgüne denilen düzgün sürülmemiş, duru” (**BV** 735/1)

güm-şüde (< Far.) “kaybolmuş” (**LM** R225a/1102)

güncāyiş (< Far.) “sığınma” (**HE** 3b/183, 6b/451; **Sİ** R369b/1576; **Sİ** R394a/4137)

güşā (< Far.) “açan, açıcı” (**FŞ** SF89a/21)

güşād (< Far.) “açma, açılma, gönül açıklığı” (**FK** 121/9, 449/4, 688/42; **NŞ** 106/3, 118/1; **BV** 501/7; **FŞ** SF50b/18, SF61b/25, SF63b/117, SF66b/46, SF93a/12; **HE** 2a, 6a/413, 16b/1403, 29b/2608, 41a/3729, 41b/3754; **LM** R217a/334, R223a/898, R226b/1282, R231b/1764, R249a/3616; **Sİ** R404a/5190, R410b/5927, R418a/6789, R420a/7002; **SS** R311b/545, R313b/721 , R325a/1949, R331a/2594, R348b/4457)

güşāde (< Far.) “açılmış, açık, ferah, şen” (**FŞ** SF70b/67)

güşāyiş (< Far.) “açılma, açılış, açıklık” (**FŞ** SF67b/33; **HE** 10a/803; **LM** R247a/3394)

güvārā (< Far.) “sindirimi kolay olan” (**FK** 689/106; **BV** 501/8; **FŞ** SF105b/70)

ḫā’in (< Ar.) “hıyanet eden, nankörlük eden, hain” (**HE** 28b/2534)

ḥaccām-veş (< Ar. ḥaccām + < Far. veş) “şantajcı” (**HE** 11a/874)

ḥakem (< Ar.) “iki hasım tarafın, aralarındaki anlaşmazlığı halletmek için hakem olarak seçtikleri kimse, hakem” (**GS** 189/4; **HE** 38a/3412; **Sİ** R372b/1864, R378a/2443, R385a/3201, R419a/6891)

ḥakīmāne (< Ar. ḥakīm + < Far. āne) “hikmet sahibi, hâkim olana yakışacak surette, hakimcesine” (**Sİ** R396b/4404)

ḥakīmī (< Ar. ḥakīm + < Far. ī) “hâkim ile ilgili” (**FŞ** SF61a/55, SF62b/45, SF69b/78; **Sİ** R398b/4600, R405a/5278, R412b/6153)

ḥaḳ-şinās (< Ar. ḥaḳ + < Far. şinās) “hakkı bilen, hakka riayet eden” (**NŞ** 230/6)

ḫalā (< Ar.) “boşluk, uzay” (**FK** 7/6, 201/7, 244/5, 604/4, 686/34; **GS** 104/5, 734/1; **HE** 15a/1228, 18b; **Sİ** R359a/474, R383a/2982, R400a/4776)

ḫāl-dār (< Far.) “benli, benekli” (**GS** 175/5)

ḫalel (< Ar.) “bozma, bozukluk, eksiklik” (**FŞ** SF52a/12, SF75a/104; **HE** 3a/144, 4a/220, 15a/1238, 38a/3451; **Sİ** R356b/215, R372a/1841, R377b/2419, R406b/5441; **SS** R318a/1194, R320b/1477; **GS** 115/5, 389/6; **NŞ** 146/4, 364/2, 656/34; **BV** 2/1, 42/4, 94/8, 194/7)

ḫālidāt (< Ar.) “sürüp gidenler” (**Sİ** R411a-71)

ḫālīlıḳ (< Ar. ḫālī + < Tr. -lıḳ) “boşluk” (**HE** 15a/1228)

ḥall (< Ar.) “hallolma” (**FŞ** SF53b/33, SF61a/85, SF62b/53; **Sİ** R415a/6399; **SS** R350b/4648; **GS** 371/6, 380/1, 389/2, 392/5, 412/6, 600/6, 623/2, 682i/5; **BV** 309/8)

ḥallāc (< Ar.) “hallaç, pamuk atan” (**HE** 23a/2015)

ḫalṭ (< Ar.) “karıştırma” (**FK** 727/2)

ḫām-kār “boş işli, lüzumsuz iş gören” (**Sİ** R412a/6061)

ḥaml (< Ar.) “yük” (**FK** 689/286; **GS** 390/9; **BV** 472/3; **LM** R216b/207, R225b/1151; **Sİ** R356b/246, R364a/1014, R375a/2131; **SS** R348b/4469; **HE** 31a/2760; **FŞ** SF65b/70)

ḥamlelıġ (< Ar. ḥamle + < Tr. -lıġ) “ileri atılma, saldırma” (**FŞ** SF63a/101)

ḫamyāze (< Far.) “esneme” (**BV** 191/3)

ḫār-best (< Far.) “dikenlerle kaplama; engeller çıkarma” (**GS** 81/6)

ḥarf-be-ḥarf (< Ar.) “olduğu gibi, aynen, aslından ayrılmaksızın” (**FŞ** SF53b-13, SF52a/14)

ḥarf-ber-ḥarf (< Ar. ḥarf + < Far. ber + < Ar. ḥarf) “harf harf” (**LM** R217a/409, R248b/3535; **SS** R310b/423)

ḫāric (< Ar.) “hariç, dış” (**FK** 3/5, 96/7, 371/8, 551/7; **GS** 12b-F2/16, 83/6, 243/6, 589/1; **NŞ** 226/9, 336/7, 361/6, 537/7, 547/6, 687; **BV** 53/9, 595/9; **FŞ** SF74b/58; **HE** 12a/959, 17b/1479, 26b/2336, 37b/3358; **LM** R222a/763, R237a/2361; **Sİ** R370b/1663, R371a/1741; **SS** R336a/3120)

ḫāric-i taḳdīr (< Ar. ḫāric + < Far.-i+ < Ar. taḳdīr) “alın yazısının dışında” (**GS** 243/6)

ḫāriş (< Far.) “kaşıntı” (**LM** R240a/2759; **FŞ** SF106b/55; **Sİ** R355a/59, R398b/4605; **FK** 73/9)

ḫāṣ (< Ar.) “has, özel, seçkin” (**BV** 141/4, 175/3, 184/5; **GS** 53/5, 282/1, 286/1, 605/6, 627/6; **FK** 681/16; **FŞ** SF59b/43, SF70a/108, SF72a/116, SF87b/76; **HE** 6a/418, 7a/492, 8b/628, 17a/1422, 38b/3457; **LM** R221b/717, R230a/1627; **Sİ** R384a/3072, R388a/3493, R407a/5497, R410b/5934, R414a/6273; **SS** R306b/20, R319a/1305, R326b/2089, R339a/3455)

ḥasb (< Ar.) “göre, nazaran” (**Sİ** R397a/4433)

ḥasb-ı ḥāl (< Ar. ḥasb + < Far.-i+ < Ar. ḥāl) “görüşüp, dertleşme” (**Sİ** R397a/4433)

ḫāṣılī (< Ar. ḫāṣıl + < Far. ī) “ortaya çıkan bir şey” (**GS** 681/2)

ḫāṣlıġ (< Ar. ḫāṣ + < Tr. -lıġ) “has olma” (**FK** 689/317)

ḫaṣm-bend (< Ar.) “kesme, kesip atma; son erdirme, halletme” (**Sİ** R375a/2174)

ḫass (< Ar.) “mahsus, özel” (**GS** 638/2; 671/3, 682b/6)

ḫāṣṣa (< Ar.) “özel, mahsus” (**FK** 45/1, 204/9, 296/9, 389/7, 486/2, 519/3; **GS** 45/9, 55/3, 293/8, 581/2, 584/2, 611/1; **NŞ** 254/7, 291/5, 310/5, 312/2, 379/7; **BV** 134/2, 358/4, 420/4; **HE** 15b/1291, 22b/1980, 33a/2957, 33a/2963, 34b/3097; **LM** R227b/1357; **LM** R229a/1532, R232a/1816, R245b/3227; **NŞ** 188/6; **SS** R317b/1133, R319a/1307, R328b/2330, R334a/2906, R350a/4598)

ḫaṣṣıyet (< Ar.) “nitelik, özellik; kuvvet” (**FK** 396/5)

ḫāṣü’l-ḫāṣ (< Ar.) “en has olan” (**FŞ** SF67b/7)

hāşīmī-kīş (< Ar. hāşīmī + < Far. kīş) “Haşimiyye mezhebi” (**LM** R219b/510)

hātıf (< Ar.) “göz kamaştıran” (**NŞ** 439/5, 614/9)

ḫatim (< Ar.) “bitirme, sona erdirme” (**SS** R339b/3507)

ḫatm (< Ar.) “bitirme, sona erdirme” (**FK** 605/5; **GS** 690/1; **NŞ** 535/4, 535/6, 680/7; **HE** 19b/1664, 28a/2474, 37a/3314; **LM** R232a/1824, R235a/2165; **Sİ** R361a/710, R368b/1491, R416b/6637, R421b/7179)

ḫāṭıf (< Ar.) “göz kamaştıran” (**FK** 489/6)

ḫāṭır-nevāz (< Ar. ḫāṭır + < Far. nevāz) “gönlü okşayan, hatır naz” (**Sİ** R360b/640)

ḫaṭīb (< Ar.) “hutbe veren, hatip; düzgün ve güzel konuşan kimse” (**LM** R240a/2675, R240a/2770)

ḫaṭṭa (< Ar.) “hatta, ayrıca” (**BV** 219/5)

ḫaṭṭeyn (< Ar.) “iki çizgi” (**HE** 31b/2822, 31b/2822)

ḫavārıḳ (< Ar.) “insanda hayranlık uyandıran şeyler, mükemmel şeyler” (**HE** 6a/429)

ḫavāşī (< Ar.) “haşiyeler, derkenarlar” (**HE** 14b/1213)

hāyile (< Ar.) “dram, trajedi (korkunç vaziyet)” (**Sİ** R374a/2040)

ḫayyiz (< Ar.) “mekân, taraf, meydan” (**BV** 257/7; **FK** 3/8)

hāżım (< Ar.) “hazım, sindirme” (**BV** 107/3)

hażm (< Ar.) “hazım, sindirme” (**Sİ** R385a/3217, R388b/3577; **FŞ** SF105b/73, SF105b/74; **GS** 240/2; **BV** 311/3)

hedef (< Ar.) “maksat, gaye, amaç” (**FK** 77/3, 655/2; **GS** 47/7, 319/7; **NŞ** 305/2; **BV** 309/9; **Sİ** R403b/5130)

hem-dūş (< Far.) “omuz omuza gelen, eşit, müsavi” (**LM** R222b/851)

hemen (< Far.) “hemen” (**GS** 408/3)

hem-zād (< Far.) “yaşları aynı olan, akran” (**FŞ** SF55b/12, SF69b/59; **SS** R335b/3046; **GS** 130/7)

herze-rev (< Far.) “boş yere akan” (**HE** 27a/2406)

heyūlā (< Ar.) “madde, dünyevi obje” (**HE** 15b/1308)

ḫıkke (< Ar.) “kaşıntı” (**FK** 73/9)

ḫıyre (< Far.) “karmaşık, donuk, karanlık, fersiz (göz)” (**NŞ** 297/7; **BV** 320/8)

hiç (< Far.) “hiç, hiçbir” (**BV** 96/2, 231/4, 234/2, 274/7, 284/2, 512/7)

hīç-kes (< Far.) “hiç kimse” (**HE** 8a/624)

ḫiffet (< Ar.) “hafiflik, hoppalık” (**FK** 411/2; **GS** 705/1; **NŞ** 306/6; **HE** 36a/3260)

ḫilāf-ı şer‘ (< Ar. ḫilāf + < Far. -ı + < Ar. şer‘) “şeriat kurallarına aykırı olma” (**FK** 93/2,531/6)

ḫilāl (< Ar.) “kürdan, ara, aralık” (**NŞ** 143/1, 193/3)

ḥimāyet (< Ar.) “koruma, korunma” (**FK** 194/7; **GS** 65/7; **NŞ** 23/6, 48/8, 131/6; **BV** 353/4; **FŞ** SF87a-41; **LM** R217a/392; **Sİ** R397a/4447)

hindūyī-zād (< Far.) “Hintliden doğmuş” (**LM** R217a/324)

ḫīre (< Ar.) “karmaşık, donuk, fersiz göz” (**FŞ** SF67b/24, SF70b/62, SF74a/30, SF77b/40, SF84a/17; **Sİ** R391b/3861, R404b/5216; **SS** R350b/4666)

ḫīrelıḳ (< Ar. ḫīre + < Tr. -lıḳ) “karmaşıklık, donukluk” (**HE** 27b/2456, 33a/2961; **Sİ** R365b/1152, R385b/3268, R382a/2868)

ḫīrelik (< Ar. ḫīre + < Tr. -lik) “karmaşıklık, donukluk” (**Sİ** R355b/142)

ḫīreraḳ (< Ar. ḫīre + < Tr. -raḳ) “daha karmaşık, daha donuk” (**HE** 43b/3957)

ḫod-rū (< Far.) “kendi kendine biten, yabani” (**FK** 566/6, 574/6)

ḥod-rūy (< Far.) “kendi kendine biten, yabani” (**LM** R221a/686)

ḥulūl (< Ar.) “girme, geçme” (**LM** R241b/2811; **Sİ** R387b/3447, R403a/5049; **GS** 388/3; **BV** 484/5)

ḫūn-bahā (< Far.) “diyet, kan pahası” (**FK** 205/5; **HE** 21b/1868)

ḫusūf-zād (< Ar. ḫusūf + < Far. zād) “tutulmuş aydan doğan” (**LM** R214b/37)

ḥuṣūl (< Ar.) “üreme, türeme, çıkma” (**FK** 207/1; **FŞ** SF76b/111, SF77b/7, SF83b/88; **Sİ** R360a/587, R366a/1213, R414a/6295, R420a/7026; **SS** R316a/1006, R321b/1588, R330b/2554)

ḫusūsā (< Ar.) “ayrıca, özellikle, bundan başka” (**Sİ** R358a/366)

ḫuṣūṣā (< Ar.) “ayrıca, özellikle, bundan başka” (**Sİ** R358a/374, R380b/2750, R390b/3785, R395a/4246, R420b/7088; **FŞ** SF62b/52, SF89a/33; **GS** 4a-F2/21, 149/5, 373/3, 699; **NŞ** 442/9, 657/32; **BV** 263/9, 406/1)

ḫuṣūṣan (< Ar.) “özellikle, ayrıca” (**NŞ** 528/7)

hübūṭ (< Ar.) “yukarıdan aşağı inme, düşme, uyuma” (**FK** 293/2)

ḫüsn-i naḳş (< Ar. ḫüsn + < Far. -i + < Ar. naḳş) “resminin güzelliği” (**NŞ** 323/9)

ıṣḳāṭ (< Ar.) “düşürme, düşürülme” (**SS** R342a/3757)

ıṣlāḥ (< Ar.) “iyileştirme, düzeltme” (**FK** 331/7; **GS** 7b-F2/16, 8a-F2/8/13, 605/7; **BV** 102/6; **FŞ** SF106b/81, SF52b/41; **LM** R226a/1203; **Sİ** R371a/1722; **Sİ** R420a/7031; **SS** R318b/1247, R353a/4947)

ışrār (< Ar.) “ayak direme” (**SS** R348a/4401)

ıṣṭılāḥ (< Ar.) “düzeltme, iyileştirme; terim” (**FŞ** SF56b/10; **HE** 13a/1056; BV 672/2)

ıṣṭılāhāt (< Ar.) “iyileştirme, düzeltme işleri; terim” (**FK** 319/2)

ıṭlāḳ (< Ar.) “bir kelimeyi belirli bir anlam vermeden söyleyivermek; bırakma, ayrılma” (**FK** 625/6; **FŞ** SF84a/43)

ıṭnāb (< Ar.) “sözü uzatma” (**LM** R229b/1548)

ibdā (< Ar.) “yoktan ortaya koyma, icat” (**FŞ** SF51a/101)

iblāġ (< Ar.) “vardırma, vardırılma, erişme, eriştirilme” (**FŞ** SF67b/37; **Sİ** R421b/7187; **SS** R339b/3519; **NŞ** 295/6)

ibnü’l-vaḳt (< Ar.) “geçmiş ve gelecek kaydından kurtulup kendisi için sadece içinde bulunduğu zaman var olan ve o zamanın gereklerini yerine getiren (kimse)” (**NŞ** 565/8)

ibrā (< Ar.) “temize çıkma, aklanma” (**BV** 524/3)

ibtidād (< Ar.) “iki kişinin bir şeyi bir taraftan tutması” (**FŞ** SF54a/42)

icābet (< Ar.) “kabul edilmek, kabul etme, kabul edilme” (**FŞ** SF48a/57, SF50a/89, SF53a/52; **SS** R308b/243; **GS** 748/1)

icād (< Ar.) “yaratma, yeni bir şey çıkarma” (**FŞ** SF46a/51; **HE** 3a/140; **BV** 1/5; **FK** 125/7, 387/10; **GS** 437/3; **NŞ** 199/2)

İcād-ı cefā (< Ar. İcād + < Far. ı + < Ar. cefā) “cefanın icadı, ortaya çıkması” (**BV** 115/2)

içim “yudum” (**Sİ** R416a/6598)

idāre (< Ar.) “döndürme, döndürülme, çekip çevirme, yönetme” (**Sİ** R398b/4591)

idiş “kap” (**NŞ** 509/5; **Sİ** R370b/1697)

idmān (< Ar.) “alıştırma, alışkanlık olması için bir şeyi birçok defa tekrarlama” (**SS** R318b/1244, R318b/1251)

iflās (< Ar.) “bitirme, tüketme” (**FK** 99/6; **GS** 608/3; **NŞ** 657/82; **BV** 51/5, 700/1; **Sİ** R366a/1200)

iġmāż (< Ar.) “göz yumma, görmemezlikten gelme” (**GS** 287/6; **NŞ** 276/9; **BV** 276/5)

İhām (< Ar.) “iki anlamlı bir kelimeyi az kullanılan anlamında kullanmak” (**GS** 683/61)

iḥdād (< Ar.) “keskinleştirme, ağırlaştırma” (**HE** 33a/2938)

iḫrāc (< Ar.) “çıkarma” (**FK** 96/7; **NŞ** 638/3; **HE** 6a/415, 31b/2814, 32a/2857; **SS** R332a/2680, R333b/2848)

iḫsās (< Ar.) “duyurma, sezdirme” (**NŞ** 657/81; **BV** 471/2; **Sİ** R383b/3032, R399b/4730; **SS** R336a/3129, R341b/3713)

iḫtibār (< Ar.) “yoklama, sınama (bir kimseyi)” (**GS** 713/3)

iḫtilāt (< Ar.) “karışma” (**NŞ** 240/7, 617/3; **BV** 283/3, 692; **FK** 295/2; **GS** 291/4, 294/4; **Sİ** R365b/1180; **LM** R231b/1778; **Sİ** R420b/7085)

iḫtişāṣ (< Ar.) “uzmanlık, ihtisas” (**FK** 284/1; **FŞ** SF91b/10; **HE** 6b/481, 7a/492, 27a/2366; **Sİ** R385a/3177, R399b/4705; R387a/3388)

iḫtişām (< Ar.) “ihtişam, debdebe” (**FŞ** SF52b-11; **LM** R217a-6)

Īḳān (< Ar.) “sağlam biliş, bilme” (**Sİ** R405b/5317)

iḳrār (< Ar.) “bildirme, saklamayıp söyleme” (**GS** 242/3, 433/7, 665/6; **NŞ** 405/4; **BV** 436/7)

iktifā (< Ar.) “yeter bulma, yetinme” (**HE** 27b/2435; **LM** R244b/3125; **Sİ** R365b/1176, R372b/1881, R396b/4418, R415a/6403; **NŞ** 33/7, 68/2)

ilḥāḥ (< Ar.) “üzerine düşme, zorlama” (**FK** 106/3)

ilhām (< Ar.) “Tanrı’nın insan yüreğine bir şey telkini” (**HE** 33b/3004; **Sİ** R379a/2592)

iltizām (< Ar.) “lüzumlu sayma” (**GS** 63/7; **NŞ** 518/6)

imāret (< Ar.) “bayındırlık” (**GS** 724/1)

imtilā (< Ar.) “dolgunluk” (**FŞ** SF45b/20; **Sİ** R359a/475, R400a-53)

inbisāṭ (< Ar.) “yayılma, genişleme” (**FK** 295/1; **GS** 291/5, 294/1; **BV** 283/1, 283/7; **LM** R239a/2545, R248a/3520; **Sİ** R365b/1180, R368a/1419, R377a/2364, R390b/3784; **SS** R329a/2371, R349a/4540, R353a/4913)

inçke “ince, zayıf” (**SS** R318a/1233)

inçkerek “daha ince, daha zayıf” (**GS** 479/1)

inḥitāṭ (< Ar.) “düşme, aşağı inme, aşağılama” (**NŞ** 290/6)

inhiżām (< Ar.) “hazmetme, sindirilme” (**Sİ** R385a/216)

iniş “iniş, aşağı” (**LM** R226a/1224)

inḳılāb (< Ar.) “değişme, bir halden başka bir hale geçme, yenilik” (**HE** 41a/3732; **Sİ** R409b/5851; **BV** 542/8)

inḳıṭā‘ (< Ar.) “kesilme, kesinti” (**HE** 13a/1081; **GS** 299/1)

intisāb (< Ar.) “bir kimseye veya bir yere yere bağlı olma” (**HE** 20b/1792; **BV** 41/7)

intisābī (< Ar. intisāb + < Far. ī) “bir kimseye veya bir yere yere bağlı olma ile ilgili” (**FŞ** SF96b/73)

intişār (< Ar.) “neşr olunmuş, yayılma, dağılma” (**GS** 4b-F2/11, 5b-F2/1)

inẓār (< Ar.) “gecikme” (**Sİ** R401a/4882)

īrād (< Ar.) “getirme, söyleme” (**FŞ** SF61b/32; **LM** R215a/57; **SS** R348a/4389)

irāde (< Ar.) “irade” (**FŞ** SF62a/65, SF75a/89, SF85a/24; **LM** R226b/1302, R230b/1663, R235a/2130, R236b/2312, R240a/2738; **Sİ** R372b/1880; **SS** R352b/4880; **BV** 2/4)

irādet (< Ar.) “dileme, isteme” (**FK** 15/1, 79/1, 160/6; **NŞ** 112/8, 522/6, 657/88; **FŞ** SF49a/30; **HE** 17b/1468; **LM** R217a/345; **Sİ** R377a/2390; **SS** R323a/1714, R327b/2236, R335b/3060)

irṣ (< Ar.) “mirasçılık” (**FŞ** SF82a/32)

irsāl (< Ar.) “gönderme, yollama” (**FK** 495/7; **GS** 630/4, 821/1; **NŞ** 364/9, 368/7; **BV** 12/3, 397/7; **FŞ** SF102a/57, SF104b/146, SF96a/27, SF51b/8, SF82a/66; **HE** 13b/1107, 13b/1110; **LM** R231b/1785; **Sİ** R361b/734, R373a/1945, R414b/6342; **SS** R332a/2692, R333a/2778)

iṣābet (< Ar.) “rast gelme, doğruca gidip erişme, yerini bulma” (**Sİ** R397b-51)

isnād (< Ar.) “yükleme, atfetme, dayanak” (**FK** 509/6; **GS** 586/7; **NŞ** 347/8, 411/7; **BV** 425/8, 562/3; **FŞ** SF95b/103; **HE** 15a/1230; **SS** R311b/529)

isnemek “esneme” (**GS** 533/4; **LM** R222b/842)

isti‘āre (< Ar.) “ödünç alma” (**BV** 532/6)

isti‘fā (< Ar.) “bir işten kendi isteğiyle çekilme” (**SS** R313a/705, R342a/3739)

istidāmet (< Ar.) “bir şeyin devamını, sürüp gitmesini dileme; dönerek uçma” (**SS** R348a/4399)

istihlāk (< Ar.) “boş yere harcayıp tüketme” (**FŞ** SF103b/52)

istīkān (< Ar.) “yakinen bilme” (**NŞ** 444/7)

işkestelıġ (< Far. işkeste + < Tr. -lıġ) “kırılmışlık” (**BV** 434/4)

işrāḳ (< Ar.) “doğma, ışıklandırma” (**LM** R215b-3; **Sİ** R369a/1529)

iştibāk (< Ar.) “tokuşma, karışma, örülme; birbirine geçme” (**NŞ** 468/1)

itig “keskin” (**FŞ** SF49b/68, SF56a/73, SF66b/28, SF66b/30, SF77a/32, SF97b/3; **Sİ** R376a/2257)

itiglik “keskinlik” (**FŞ** SF64b/88, SF88a/100)

itik “keskin” (**GS** 4b-F2/23, 149/4, 547/3; **NŞ** 301/3; **BV** 552/2, 504/2, 540/7; **Sİ** R355a/49, R357b/349, R357b/356, R370b/1695, R408b/5720; **FK** 207/7, 341/3, 344/2, 524/2)

itiklik “keskinlik” (**HE** 28b/2535; **Sİ** R360a/614)

itikrek “çok keskin, daha keskin” (**GS** 621/3, 866/1; **LM** R214b/31; **Sİ** R355a/69, R408b/5720)

ititmek “keskinleştirme, bileme” (**FK** 353/1)

iżāfe (< Ar.) “katma, karıştırma” (**NŞ** 50/3; **SS** R315b/964)

izdivāc (< Ar.) “evlenme, birbirine eş olma” (**FŞ** SF82a/47; **HE** 40b)

izdiyād (< Ar.) “ziyadeleşme, artma, çoğalma” (**Sİ** R381b/2841)

jerf (< Far.) “derin” (**FK** 689/341; **HE** 8a/616, 13b/1089, 18a/1533; **Sİ** R361a/673, R384a/3083, R394a/4159, R405b/5302)

jūlī (< Far.) “büklüm, kıvrım” (**BV** 516/7)

kā’ināt (< Ar.) “var olan şeylerin cümlesi, hepsi, yaratıklar” (**FŞ** SF100a/26; **HE** 5b/381, 26b/2334)

ḳabīl (< Ar.) “tür, türlü, gibi” (**BV** 268/7

ḳabż (< Ar.) “el ile tutma, avuç içine alma, kavrama” (**LM** R243a/2975)

ḳabżā (< Ar.) “alma, tutma” (**HE** 8b/670, 26a/2281, 32a/2881; **SS** R338a/3355)

ḳadem-rence (< Ar. ḳadem + < Far. rence) “tenezzül, lütfen, kabul” (**Sİ** R390a/3717)

kādib (< Ar.) “ince, düz fidan, dal, çubuk” (**SS** R342b/3796, R342b/3799, R342b/3809)

ḳadr-dānī (< Ar.) “kadirbilirlik” (**LM** R224a/992)

kāfī (< Ar.) “yetişen, elveren, yetecek seviyede olan” (**FŞ** SF88a/101; **Sİ** R392b/3997, R408a/5661; **BV** 58/8)

kāfur-bār (< Ar. kāfur + < Far. bār) “beyazlık yağdıran” (**FŞ** SF57b-17; **Sİ** R380b-32)

ḳāleb (< Ar.) “kalıp” (**FŞ** SF56a/67; **GS** 201/2, 223/1, 465/4; **NŞ** 344/7, 415/4, 448/7)

ḳālıb (< Ar.) “kalıp, gövde, beden” (**FK** 46/4; **BV** 191/2; **FŞ** SF48a/60; **HE** 6a/423, 11a/858, 17a/1448; **Sİ** R408b/5723)

ḳalın “çok, pek çok, kalabalık, yoğun” (**FK** 689/9; **NŞ** 92/3; **BV** 599/2; **FŞ** SF52b/28, SF83b-38, SF88a/113, SF90a/27; **LM** R244a/3102; **Sİ** R374a/2058, R380a/2687, R394a/4120, R404a/5168)

ḳalınlıḳ “yoğunluk, sıkılık” (**Sİ** R399a/4666)

ḳalınraḳ “daha kalın, daha yoğun, daha çok” (**LM** R232b/1868; **BV** 673/2)

ḳalış “kalma” (**LM** R232a/1805)

ḳalīl (< Ar.) “az, çok olmayan” (**GS** 683/98; **Sİ** R385a/3175)

ḳalīle (< Ar.) “az, çok olmayan” (**LM** R224b-14)

ḳapḳuçı “kapıcı, kapan” (**GS** 246/1)

ḳarī (< Far.) “etkili, işleyen” (**FŞ** SF67b/17, SF70b/59, SF73b/126, SF78a/34, SF96b/84, SF97b/2; **GS** 4a-F2/19)

ḳarīn (< Ar.) “yakın, bir şeye sahip olan” (**FK** 91/3; **NŞ** 36/6; **BV** 384/6; **HE** 5b/380, 38a/3434, 43a/3877, 43b/3951; **LM** R233a/1921, R233a/1945, R233a/1946, R240a/2681; **Sİ** R378a/2473, R396b/4382, P455a/5581, R420a/7015; **SS** R307b/132, R320b/1464, R330a/2485, R344a/3976)

ḳarīnraḳ (< Ar. ḳarīn + < Tr. -raḳ) “daha yakın, daha yakın olan” (**FŞ** SF68a/96)

ḳarż (< Ar.) “borç, ödünç” (**HE** 20b/1773; **LM** R215b/140, R240a/2655; **Sİ** R397a/4439)

ḳarż-ḫāh (< Ar. ḳarż + < Far. ḫāh) “borç isteyen” (**HE** 21b/1882)

ḳasım (< Ar.) “taksim eden, bölen” (**BV** 592/3)

ḳasm (< Ar.) “taksim eden, bölen” (**FŞ** SF46a/38, SF87b/32, SF99a/135; **Sİ** R356a/179, R359a/471, R404b/5232; **GS** 327/8, 331/7, 362/2, 592/6, 641/5, 666/6)

kāşāneī (< Far.) “köşk ile ilgili” (**GS** 674/6, 682d/1; **Sİ** R364a/1011, R415a/6425)

kāşif (< Ar.) “keşfeden, kaşif” (**FŞ** SF83b/77, SF91b/3; **HE** 6b/471, 15a/1269; **Sİ** R420b/7057; **GS** 290/6, 683/1, 777/1, 848/1; **NŞ** 658/25, 658/37)

ḳaşlıġ “kaşlı” (**BV** 296/2)

ḳaṭ‘ (< Ar.) “kesme, kesilme, sona erme” (**FK** 19/6, 215/7, 303/8, 441/5, 551/8, 619/8, 689/310; **GS** 57/3, 92/6, 123/4, 205/6, 309/9, 316/7, 422/6; **NŞ** 1/7, 104/4, 230/5, 312/2, 403/1, 513/6; **FŞ** SF47a/33, SF63a/79, SF68b/109, SF77a/15, SF92a/90; **HE** 1b/14, 9b/740, 15a/1249, 19b/1696, 28a/2484, 38a/3435; **LM** R230b/1671, R238a/2454, R243a/2966; **Sİ** R366a/1220, R370b/1699, R382b/2929, R390b/3754, R396b/4381; **SS** R310a/375, R316a/1018, R331a/2571, R341b/3724, R351a/4719; **BV** 478/6, 654/11)

ḳaṭ‘ī (< Ar. ḳaṭ‘ + < Far. ī) “kesme, kesilme, sona erme ile ilgili” (**LM** R228a/1402)

ḳāṭı‘ (< Ar.) “kesen, durduran” (**HE** 18a/1524; **Sİ** R364b/1036, R384a-36)

ḳaṭla “defa, kere” (**NŞ** 428/3; **Sİ** R369b/1546)

ḳavġun “gammaz, kovalama takip etme” (**SS** R337a/3221)

kāviş (< Far.) “kazma, eşme” (**LM** R228b/1486, R237b/2412; **SS** R346a/4205)

ḳāyim (< Ar.) “mevcut, var olan, ayakta duran, birinin yerini tutan” (**FK** 410/6; **NŞ** 395/6; **FŞ** SF68a/86, SF82a/30, SF82a/36; **HE** 12b/1018, 13a/1073; **LM** R231b-22, R232b/1881; **Sİ** R354b/5, R376a/2245, R379a/2567; **SS** R309b/342, R332b/2771, R339a/3434)

ḳāyim-maḳām (< Ar.) “birinin yerine geçen, yerini tutan” (**FK** 706/1; **GS** 5a-F2/13; **GS** 683/76; **FŞ** SF59b/79; **Sİ** R363b/956, R369b/1592, R387a/3386, R402a/4941, R417b/6731; **SS** R309a/264)

keceklik (< Far. kecek + < Tr. -lik) “kecek şeklinde, ucu sivri” (**Sİ** R406a/5371)

kefel (< Ar.) “art, dip” (**LM** R242b/2932)

kefīl (< Ar.) “kefalet eden” (**HE** 29b/2610; **BV** 268/5)

kėngeş “danışma, görüşme” (**LM** R232b/1884)

kerde (< Far.) “yapmış” (**HE** 4a/258)

kerret (< Ar.) “kez, defa” (**Sİ** R413b/6264)

keşīf (< Ar.) “bulanık, berrak olmayan” (**GS** 683/42; **HE** 5a/323)

kesīf (< Ar.) “yoğun” (**HE** 22b/1974)

keşret (< Ar.) “çokluk” (**FK** 24/3, 398/3, 493/5, 561/2, 621/5; **GS** 204/1, 204/1, 275/3, 372/4, 522/2, 566/3; **NŞ** 86/4, 117/7, 266/3, 302/6, 529/4; **BV** 197/6, 426/2, 438/5, 528/3, 660/82; **FŞ** SF101a/132, SF78b/78, SF84a/20; **HE** 23b/2071; **LM** R245b/3222; **Sİ** R397a/4465, P455a/5571, R408b/5717, R419a/6893; **SS** R353a/4981)

keyānī-nihād (< Far.) “keyanī tabiatlı” (**Sİ** R362b/860, R376b/2332)

ḳıble-nümā (< Ar. ḳıble + < Far. nümā) “kıble yönünü gösteren, pusula” (**FK** 306/4; **GS** 266/2)

ḳıllet (< Ar.) “eksiklik, azlık” (**GS** 7b-F2/5)

ḳıyıġ “ucu keskin, öldürücü alet” (**BV** 446/2)

kiç “geç” (**FŞ** SF49b/60, SF68a/106, SF69a/17, SF84b/93, SF92a/87, SF98a/31, **HE** 32a/2873; **LM** R226a/1195, R231a/1742, R232b/1871, R237a/2370; **Sİ** R358a/373, R362a/779, R387b/3465; **GS** 211/2, 533/5, 548/4, 652/4; **NŞ** 73/4, 251/1; **SS** R324b/1907, R339b/3522; **BV** 39/5)

kiçrek “daha geç” (**GS** 389/4; **NŞ** 312/1; **HE** 41b/3743)

kifāyet (< Ar.) “yetme, yeterlik” (**FŞ** SF95a/87; **LM** R217a/443; **Sİ** R373a/1952; **GS** 206/4, 736/1; **NŞ** 23/4; **BV** 75/5, 353/7)

ḳolaç “kulaç” (**LM** R242a/2858, R245a/3208; **Sİ** R409b/5845)

ḳoltuġ “koltuk, kol altı” (**FŞ** SF58b/108)

ḳoş “çift” (**BV** 158/4; **LM** R230a/1642; **Sİ** R407a/5459; **NŞ** 309/4; **GS** 262/7, 277/7, 468/6, 530/6, 794/1; **FK** 218/7, 420/7, 689/123/128/129; **NŞ** 262/7, 309/4, 603/7;))

köl “göl” (**HE** 33a/2934; **Sİ** R411b/6036; **NŞ** 108/3, 695/3)

ḳubbe “kalkan ile ilgili” (**FŞ** SF64b/84)

ḳulaġlaşmaḳ “birbirine kulak verme” (**FK** 569/2)

ḳumār (< Ar.) “kumar” (**BV** 111/5)

kun-fe-yekūn (< Ar.) “ol deyince olur” (**FK** 689/284)

ḳurbet (< Ar.) “yakınlık, akrabalık” (**FK** 1/5, 91/6)

ḳutb (< Ar.) “önder” (**HE** 6b/471)

ḳuzaḥ (< Ar.) “gökkuşağı” (**FK** 152/6, 337/3; **GS** 513/2; **NŞ** 309/4, 358/2, 543/2; **FŞ** SF54a/62, SF64a/51; **HE** 39a/3542; **LM** R222b/826)

kük “ezgi, ahenk” (**GS** 374/5i 559/3)

künh (< Ar.) “öz, hakikat” (**NŞ** 114/2, 132/3; **HE** 12a/978)

künişt (< Far.) “Yahudilerin havrası” (**Sİ** R378a/2456)

künyet (< Ar.) “künye” (**BV** 660/90)

lā‘ib (< Ar.) “oynayan” (**HE** 21a/1833)

la‘īn (< Ar.) “lanetlenmiş, kovulmuş” (**FŞ** SF64b/91; **HE** 28a/2470, 34a/3048; **NŞ** 288/4)

lā-aḳal (< Ar.) “en azından” (**FK** 347/3)

lāḥıḳ (< Ar.) “lühūk eden, yetişen, ulaşan” (**NŞ** 660/4)

lāḥik (< Ar.) “yetişen; eklenen” (**Sİ** R361a/685)

lā-şey (< Ar.) “pek değersiz iş, bir şey değil” (**FK** 625/6)

lā-yen‘aḳım (< Ar.) “birleştirilemez” (**BV** 411/5)

lebī (< Far.) “dilim” (**BV** 336/7)

lekeb-kūb (< Far.) “tekme yiyen, çifte yiyen” (**FK** 537/3; **FŞ** SF106b/34, SF106b/47, SF88a/85; **LM** R224a/977, R226b/1295, R234b/2069; **Sİ** R385a-37, R389a/3601, R394a/4151, P455a/5574, R419a/6884; **SS** R310b/410; R319a/1330)

levāhık (< Ar.) “layihalar, ekler, eklenen şeyler” (**BV** 673)

levāyiḥ (< Ar.) “layihalar; eser” (**SS** R310b/438, R310b/438)

lev-keşf (< Ar.) “olsa bile” (**BV** 309/8)

leylī-veş (< Ar. leylī + < Far. veş) “Leyla gibi, Leylaca” (**FK** 11/1, 94/2, 99/4, 171/6; **GS** 25/1, 658/3; **BV** 382/4, 444/7; **HE** 9b/748)

leylī-veşī (< Ar. leylī + < Far. veş) “Leyla gibi, Leylaca” (**FK** 625/7)

likā (< Ar.) “kavuşma, buluşma” (**HE** 13b/1125)

lūde (< Far.) “bulaşmış” (**GS** 843/1)

lūle (< Far.) “lüle” (**GS** 309/4; **LM** R217a/344)

ma‘a’l-ḳıṣṣa (< Ar.) “kıssa olarak” (**FŞ** SF100a/31, SF53b/14; **Sİ** R361a/678, R385b/3265)

ma‘ad (< Ar.) “dönüş, geri gidiş” (**GS** 128/9)

ma‘dūd (< Ar.) “sayılı, sayılmış, muayyen, belli” (**HE** 14a/1174)

ma‘nevī (< Ar.) “manevi” (**FŞ** SF103a-52, SF48a/8, SF47b/39; **Sİ** R363a/918, R420b/7087; **GS** 5a-F2/17, 676/5)

ma‘raż (< Ar.) “bir şeyin göründüğü, çıktığı yer” (**FŞ** SF60a/102; **Sİ** R356a/156; **GS** 683/57)

ma‘rifet-āmiz (< Ar. ma‘rifet + < Far. āmiz) “ustalıkla karışık” (**GS** 10b-F2/4)

ma‘riż (< Ar.) “bir şeyin göründüğü, çıktığı yer” (**FK** 689/261)

ma‘rūż (< Ar.) “arz olunmuş, yayılmış” (**FK** 290/1; **FŞ** SF102b/108)

ma‘ṭūf (< Ar.) “eğilmiş, yöneltilmiş” (**FK** 316/3)

mādde (< Ar.) “madde” (**HE** 41a/3729; **LM** R249a/3599; **Sİ** R372b/1867, R372b-26)

mā-fāt (< Ar.) “fevt olan, kaybolan, elden çıkan şey” (**Sİ** R367a/1315; **BV** 412/6)

mā-fi’ż-żamīr (< Ar.) “gönüldeki , içteki şey, görünmeyen gizli olan yan” (**GS** 179/3)

māh- tā- māhī (< Far.) “gökten yerin derinliklerine kadar” (**SS** R314b/854)

maḫāric (< Ar.) “huruc edecek, çıkacak yerler” (**HE** 12a/959)

maḥdūd (< Ar.) “sınırlanmış, sınırlı, belirli” (**Sİ** R391b/3862)

māḥiyet (< Ar.) “bir şeyin aslı, esası, iç yüzü” (**HE** 40b/3646; **Sİ** R410a/5899)

māhiyyet (< Ar.) “bir şeyin aslı, esası, iç yüzü” (**FK** 428/9, 681/93; **GS** 14/2, 263/2, 682i/3; **NŞ** 114/2, 195/4, 427/9, 566/6; **FŞ** SF71b/42; **SS** R306b/14, R313a/706)

maḥiyyet (< Ar.) “bir şeyin aslı, esası, iç yüzü” (**Sİ** R384a/3117)

maḫlāṣ (< Ar.) “mahlas” (**LM** R217a/263; **Sİ** R412b/6150, R415b/6431)

maḥlūl (< Ar.) “çözülmüş, dağılmış” (**FK** 396/5; **GS** 99/5, 556/6; **NŞ** 244/8, 370/7; **Sİ** P455a-68, R408b/5753; **SS** R308a/177, R342a/3784)

maḥmūl (< Ar.) “haml olunmuş, yüklenmiş; bir şey üzerine kurulmuş” (**FŞ** SF88b/136)

maḫrūṭ (< Ar.) “koni” (**HE** 39b/3560)

maḫṣūṣ (< Ar.) “başkasında bulunmayan, ayrılmış, özel” (**FK** 332/5, 523/2; **GS** 11a-F2/2, 11a-F2/3, 7/9, 283/2; **BV** 138/2, 275/1/2/3/4/5/6/7, 273/3, 680/3; **SS** R319b/1354)

maḥsūsāt (< Ar.) “gözle görülür şeyler” (**SS** R349b/4549)

maḥẕuf (< Ar.) “silinmiş, kaldırılmış” (**FK** 316/1)

maḳām-ı nevḥa (< Ar. maḳām + < Far. -ı + < Ar. nevḥa) “ağıt yakma yeri” (**GS** 500/7)

maḳbūl (< Ar.) “kabul edilmiş, kabul, geçerli” (**FK** 23/7, 253/3, 396/1, 419/7, 620/7, 689/110; **GS** 5b-F2/12, 6a-F2/1, 128/2, 162/1, 203/6, 555/7; **NŞ** 125/5, 220/3, 231/3, 349/6, 373/8, 413/5; **BV** 1/5, 45/5, 92/7, 145/9, 317/7, 544/7; **FŞ** SF100a/23, SF56a/102, SF75a/100, SF78a/52, SF85b/76; **HE** 19b/1656, 28b/2530; **LM** R221a/659, R226b/1239; **Sİ** R366a/1217, R367b/1370, R395b/4286; **SS** R308b/242, R309b/331, R337a/3241, R341b/3733)

maḳbūlluḳ (< Ar. maḳbūl + < Tr. -luḳ) “kabul edilme, geçerlilik” (**GS** 656/1)

maḳbūz (< Ar.) “sıkılmış, daralmış” (**BV** 34/6; **NŞ** 280/7)

mākiṣ (< Ar.) “duraksayan” (**NŞ** 89/1; **BV** 89/4)

maḳsem (< Ar.) “bir şeyin kollara, kısımlara ayrıldığı yer” (**HE** 11b/947)

maḳsūm (< Ar.) “bölünmüş” (**FK** 551/7; **GS** 63/9, 365/6; **FŞ** SF52a/3, SF53a/51; **Sİ** R400b/4834; **SS** R330b/2548)

mālīde (< Far.) “sürülmüş, kovulmuş” (**LM** R242b/2931)

mālīş (< Far.) “sürme, sürüştürme, ovma, ovuşturma” (**FK** 181/4)

mā-maḍā (< Ar.) “geçmiş şey, geçen” (**GS** 576/7)

mānevī (< Ar.) “manevi” (**FŞ** SF52b-11; **GS** 676/3)

mā-sebāḳ (< Ar.) “geçen, geçmiş” (**NŞ** 540/5)

mā-sivā (< Ar.) “Allah’tan başka şeyler, dünyayla ilgili olan şeyler” (**HE** 18a/1543; **NŞ** 185/10; **BV** 10/7)

mā-sivā’llāh (< Ar.) “Allah’tan başka şeyler” (**FK** 43/9, 206/6, 387/9, 412/9; **GS** 378/9, 648/5; **NŞ** 402/10, 657/11, 657/34, 657/79; **BV** 3/8, 29/9; **Sİ** R366a/1219)

māsivāh (< Ar.) “Allah dışındaki tüm varlıklar, dünya ile ilgili her şey” (**HE** 14b/1188)

maṣlaḥat (< Ar.) “ehemmiyetli, güvenilir iş” (**FŞ** SF100b/66, SF79b/60, SF84b/93, SF88b/152; **LM** R215a/66, R215a/65, R242a/2876; **Sİ** R381a/2784, R383b/3039, R386b/3333, R397b/4511; **SS** R327a/2176, R346b/4229, R347b/4375, R351b/4796; **GS** 308/1; **BV** 468/2, 497/5)

maṣlaḥat-āmūz (< Ar. maṣlaḥat + < Far. āmūz “iş bilen” (**BV** 214/4)

maṣlaḥat-bīn (< Ar. maṣlaḥat + < Far. bīn) “iş gören, iş görmesini bilen” (**NŞ** 429/5)

maṣra‘ (< Ar.) “musaraa edilecek yer, güreş meydanı” (**NŞ** 457/4)

maṣrūf (< Ar.) “sarf olunmuş, harcanmış” (**FK** 316/2)

maşrū’ (< Ar.) “saralı” (**BV** 660/51)

māşūre (< Far.) “masura, lüle” (**Sİ** R386a/3295)

māşūreī (< Far.) “masura, lüle ile ilgili” (**Sİ** R386a/3294)

maẓāhir (< Ar.) “bir şeyin göründüğü, çıktığı yerler” (**HE** 2b/114, 2b/1117)

maẓanne (< Ar.) “zannolunan” (**LM** R228a/1394)

mażbūt (< Ar.) “ele geçirilmiş, hatırda tutulmuş, yerleştirilmiş” (**HE** 12a/953; **FK** 293/1, 294/3; **NŞ** 280/1; **Sİ** R374a/2022, R408b/5712)

maẕmūm (< Ar.) “ilave olunmuş” (**Sİ** R400b/4828)

me‘āṣir (< Ar.) “güzel eserler” (**LM** R216b/234;’**Sİ** R380b/2729)

me‘nūs (< Ar.) “alışılmış, alışık” (**BV** 234/5, 235/3; **FK** 252/1, 252/7; **FŞ** SF77b/67, SF98a/76; **HE** 13a/1079; **LM** R235b/2175; **Sİ** R409b/5856, R410a/5867; **SS** R317b/1130, R327a/2142, R343a/3852)

me’ḫaẕ (< Ar.) “bir şeyin alındığı, çıkarıldığı yer, kaynak” (**FŞ** SF53b/10)

me’lūf (< Ar.) “alışılmış, yerleşilmiş, edinilmiş” (**FŞ** SF98a/76; **LM** R223a/881; **Sİ** R409b-71, R417a-83)

me’lūfī (< Ar.) “alışılmış, yerleşilmiş, edinilmiş” (**Sİ** R410a/5872)

me’nūs (< Ar.) “alışılmış, alışık” (**FK** 420/4)

mecbūl (< Ar.) “yaratılmış” (**NŞ** 686/1; **Sİ** P455a/5579, R378a/2447, R385a/3220, R393a/4014)

mecrā (< Ar.) “suyun aktığı yatak, su yolu, akıntı yeri” (**FŞ** SF76a/91)

medār (< Ar.) “yörünge, etrafında dönülen nokta; dönme, dönüş” (**FŞ** SF71a/15, SF71b/18; **HE** 15a/1246, 41a/3704; **LM** R247b/3472; **Sİ** R354b/30; **SS** R313b/759; **GS** 388/8; **BV** 223/7)

mehbiṭ (< Ar.) “inecek yer” (**HE** 15a/1241)

mekīn (< Ar.) “oturan, yerleşen” (**FK** 688/90; **NŞ** 21/8, 36/3; **Sİ** R394a/4119)

mekṣ (< Ar.) “duraklama, bekleme” (**FK** 17/1, 441/4, 503/2; **FŞ** SF92b/128; **HE** 24a/2085; **LM** R235b/2194; **Sİ** R362a/779, R393a/4049, R411a/5967; **SS** R335b/3073)

meks (< Ar.) “duraklama, bekleme” (**NŞ** 182/1, 277/2)

mekşūf (< Ar.) “açılmış, keşif olunmuş” (**FK** 316/1, 316/9; **Sİ** R362b-11; **SS** R310b/435, R331a/2613)

mel‘ūn (< Ar.) “melun, lanetlenmiş” (**HE** 13b/1087; **Sİ** P455b/5650; **NŞ** 91/7, 457/8)

melsā (< Ar.) “düz, pürüzsüz yer” (**FŞ** SF66b/27, SF78a/18, SF78a/19)

memed (< Ar.) “devamlı” (**Sİ** R362b/839)

menfī (< Ar.) “sürülmüş” (**BV** 124/1)

menḥ (< Ar.) “verme” (**Sİ** R371b-24)

menī‘ (< Ar.) “ele geçirilmesi zor, çetin” (**GS** 11b-F2/7; **NŞ** 289/1)

menḳūṭ (< Ar.) “noktalanmış, noktalı” (**NŞ** 280/4)

menşūr (< Ar.) “yayılmış, dağıtılmış” (**FŞ** SF73b/98; **HE** 9a/671; **LM** R220b/630, R235b/2202; **GS** 3a-F2/12, 193/5, 357/1, 386/4; **BV** 53/5)

mer‘ī (< Ar.) “gözle görülen, hükmü geçerli olan” (**FŞ** SF63a/98; **HE** 16b/1408, 18b/1594; **Sİ** R400b/4799; **BV** 34/4, 506/7; **GS** 8b-F2/7, 9b-F2/16, 44/4)

merākīb (< Ar.) “binilecek şeyler” (**Sİ** R412a-75)

merbūṭ (< Ar.) “bağlı” (**FK** 293/4; **HE** 12a/953)

merdüm-şikār (< Far.) “insan avlayan” (**Sİ** R375b/2216)

merḥabā (< Far.) “merhaba” (**FK** 686/25; **GS** 359/6; **NŞ** 7/1; **BV** 657/25; **Sİ** R376a/2283, R420b/7084)

merkez (< Ar.) “merkez” (**FŞ** SF64a/68, SF67a/80, SF67a/86, SF82a/51; **HE** 2b/92, 11a/861; **Sİ** R357b/325, R413a/6167, R413a/6183, R413b/6244; **SS** R306b/11, R349b/4588; **GS** 82/6; **NŞ** 199/5, 390/2)

merkez-ı ḫāk (< Ar. merkez + < Far. -ı + < Far. ḫāk) “toprağın merkezi” (**FŞ** SF67a/86; SF82a/51; **Sİ** R357b/325, R413b/6244; **SS** R306b/11)

mes (< Ar.) “temas, dokunma” (**BV** 605/5)

mes’ele (< Ar.) “mesele, derece” (**LM** R217a/413, R217a/415, R217a/417; **Sİ** R395b/4320; **SS** R310b/429, R310b/445; **NŞ** 404/6, 540/7)

mes’ūl (< Ar.) “sual olunmuş, kendisinden sorulmuş; sorumlu” (**Sİ** R367b/1370; **SS** R333b/2870)

mesālik (< Ar.) “meslekler” (**FŞ** SF72a/90, SF72a/90; **Sİ** R369b/1549; **GS** 683/133)

mesāmmāt (< Ar.) “delik, ciltteki delikler” (**LM** R234a-25)

meṣānī (< Ar.) “bir şeyin tekrarı, tekrar edilmiş” (**HE** 13b/1093/1094)

meṣāyib (< Ar.) “felaketler” (**FŞ** SF72a/111; **LM** R225b/1164; **SS** R344b/4009)

mesāyil (< Ar.) “meseleler” (**BV** 704; **LM** R217a/418, R217a/419)

mesdūd (< Ar.) “kapanmış, kapalı” (**FK** 249/7; **GS** 121/5, 140/9; **FŞ** SF79b/67; **SS** R319b/1343)

mesīr (< Ar.) “seyir edilecek, gezilecek yer, gezinti yeri” (**HE** 2a/54)

meskūn (< Ar.) “iskan olunmuş yer, içinde oturulan yer” (**FŞ** SF55a-15, SF55b/59, SF99b/2; **LM** R229b/1592; **Sİ** R361b/726, R372b/1904, R384b/3166, R387b/3438; **SS** R310b/436, R311b/522, R321a/1521, R327a/2140, R352a/4830; **GS** 7a-F2/23, 690/10; **NŞ** 203/9, 246/7)

mesḳūṭ (< Ar.) “söylenmemiş, sükut edilmiş” (**FK** 293/6; **NŞ** 280/5)

meslūb (< Ar.) “yoksun kalmış, kaybolmuş” (**FK** 1/1, 28/4; **BV** 43/6; **SS** R342b/3811, R346a/4182)

meslūbraḳ (< Ar. meslūb + < Tr. -raḳ) “daha çok yoksun bırakılmış, daha çok giderilmiş” (**BV** 317/6)

meşhūd (< Ar.) “şahit olunan, gözle görülmüş” (**FK** 688/31; **GS** 538/6; **NŞ** 122/7; **BV** 114/6)

meşrūb (< Ar.) “içecek” (**FŞ** SF57b/95; **HE** 12a/954)

meşrūṭ (< Ar.) “şartlı, şartlanmış” (**FK** 293/3; **NŞ** 280/2)

meṭāf (< Ar.) “tavaf edilen yer” (**GS** 7a-F2/16; **HE** 15b/1281, 43a/3910; **Sİ** R365b/1175, R381b/2853; **SS** R308a/148, R322b/1702)

mevād (< Ar.) “maddeler, cisimler” (**BV** 33/5)

mevāḳi’ (< Ar.) “mevkiler, yerler” (**SS** R311a/497)

mevālīd (< Ar.) “doğulan yerler” (**FK** 531/2; **HE** 13b/1092; **Sİ** R401a/4881)

mevāżi’ (< Ar.) “mevziler, yerler” (**FŞ** SF78b/58; **Sİ** R399b/4684)

mevcūd (< Ar.) “mevcut, var olan” (**FK** 201/7, 249/2, 319/1, 545/7, 632/6; **GS** 1/8, 120/2, 121/6, 140/1, 253/2, 395/1; **NŞ** 235/1, 380/6, 426/4, 504/8, 657/52, 682/2; **FŞ** SF46a/50, SF49a/15, SF52a/2, SF60a/105, SF70a/3; **HE** 2b/108, 3a/136, 13a/1068, 13a/1075, 14a/1174; **LM** R214b/5, R224a/984, R226b/1330, R237a/2365; **Sİ** R354b/12, R371b/1783, R374a/2064, R392b/3976; **SS** R306b/30, R318a/1209, R330a/2479, R335b/3096 , R352a/4851)

mevcūdāt (< Ar.) “var olan şeyler, mahluklar” (**HE** 3a)

mevcūdī (< Ar. mevcūd + < Far. ī) “var olan, bulunanla ilgili” ” (**GS** 507/4)

mevcūdluḳ (< Ar. mevcūd + < Tr. -luḳ) “hazır olan şey, var olma” (**FŞ** SF68b/107; **HE** 2b/93; **GS** 683/124)

mevc-zen (< Ar. mevc + < Far. zen) “dalga vuran, dalgalanan, dalgalı” (**Sİ** R372a/1813; **SS** R308b/241)

mevkib (< Ar.) “alay, kafile” (**FŞ** SF84a/30; **HE** 6a/403; **Sİ** R405b/5330; **BV** 660/80)

mevḳūf (< Ar.) “vakfedilmiş, birine ait kılınmış, tutulmuş” (**FK** 316/4, 515/2; **LM** R246b/3282, R246b/3321; **Sİ** R357a/290, R383a/2999, R383a/3000, R420a/6984; **SS** R328a/2291, R340a/3570, R351a/4704)

mevkūf (< Ar.) “vakfedilmiş, birine ait kılınmış, tutulmuş” (**FŞ** SF61a/88, SF82a/65)

mevlevī (< Ar.) “Mevlevî” (**GS** 676/6; **Sİ** R421b/7188)

mevsūm (< Ar.) “ad verilmiş, adlı, tanınmış” (**LM** R231a/1708)

mevżi‘ (< Ar.) “bir şey konulacak yer, yer, mahal, kısım” (**FK** 191/2, 687/43; **FŞ** SF78b/63)

mevżū‘ (< Ar.) “ele alınıp incelenen konu” (**FK** 393/5; **HE** 39a/3503)

meydān (< Ar.) “meydan, alan” (**FK** 3/9, 188/3, 214/5, 350/3, 448/4, 583/1; **GS** 20/6, 159/5, 222/5, 265/1, 323/1, 463/4; **NŞ** 17/3, 116/3, 201/2, 332/3, 427/10, 559/1; **BV** 18/1, 159/6, 254/5, 310/7, 499/2, 563/2; **FŞ** SF104b/117, SF91b/25, SF51a/96, SF54a/70; **HE** 9a/700, 11a/890, 18a/1537, 25a/2183, 25a/2209; **LM** R219a/471, R219a/473, R232a/1843; **Sİ** R360a/605, R372a/1828, R374b/2097, R375b/2192; **SS** R310a/352, R313a/674, R332b/2762)

meydānī (< Ar. meydān + < Far. ī) “meydan, alan ile ilgili” (**FK** 613/3)

mezc (< Ar.) “katma, karıştırma” (**FK** 689/279; **Sİ** R383a/2980)

mezīd (< Ar.) “çok” (**HE** 17b/1495)

mıntaḳa (< Ar.) “bölge; coğrafi kuşak” (**HE** 31b/2822, 39b/3563, 2a/57)

miḥmīz (< Ar.) “mahmuz” (**BV** 350/5; **SS** R335b/3068)

mihr-aṣār (< Far. mihr + < Ar. aṣār) “eserleri güneş gibi parlak, etrafı aydınlatan” (**NŞ** 494/2)

miḥver (< Ar.) “eksen, durduğu yerde dönmekte olan bir şeyin, dolayında döndüğü varsayılan doğru çizgi” (**FŞ** SF71a/9)

mihver-āsā (< Ar. mihver + < Far. āsā) “mihver gibi” (**Sİ** R410a-71)

miḳdār (< Ar.) “miktar, derece” (**FK** 99/1, 189/5, 232/1, 318/7, 601/5; **GS** 89/3, 98/6, 113/2, 499/3, 504/5; **NŞ** 164/9, 240/5, 385/6, 429/7; **BV** 98/3, 110/2, 119/5, 236/3, 306/5, 514/2; **HE** 14b/1215; **Sİ** R383b/3029)

miḳdārlıḳ (< Ar. miḳdār + < Tr. -lıḳ) “miktarlı” (**Sİ** P465a/6534)

miyān-besteī (< Far.) “bel bağlamış; hemen işe hazır” (**Sİ** R384b/3148)

miyān-gir (< Far.) “ortayı tutan, arabulucu” (**LM** R216b/216)

mu‘accel (< Ar.) “peşin, önden verilen, başlık” (**HE** 31b/2810, 31b/2813)

mu‘addil (< Ar.) “denkleştiren” (**HE** 31b/2822)

mu‘allaḳ (< Ar.) “asılı, asılmış, sürüncemede kalmış” (**FŞ** SF100a/11, SF71b/53; **Sİ** R405a/5252; **FK** 662/3; **BV** 541/7; **NŞ** 313/3)

mu‘arrā (< Ar.) “çıplak” (**FŞ** SF46a/27, SF47b/44, SF90a/24; **LM** R217a-7; **Sİ** R398a/4559, R400a-53, R405b-63; **SS** R353a/4931; **GS** 7b-F2/16)

mu‘aṣfer (< Ar.) “benzi solmuş” (**LM** R242a/2889, R247a/3425)

mu‘ātab (< Ar.) “azarlanan” (**FŞ** SF106b/69; **LM** R240a/2706)

mu‘aṭṭal (< Ar.) “boş bırakılmış, yoksun kalmış, kullanılmaz” (**LM** R217a/415; **Sİ** R421b/7157)

mu‘aẓẓam (< Ar.) “ulu, kocaman” (**FŞ** SF52b/3, SF71a/5; **HE** 39b/3588; **NŞ** 213/7)

mu‘ciz-niẓām (< Ar.) “nazmı herkese benzemeyen” (**GS** 93/6)

mu‘izz (< Ar.) “izzet ve ikram edici” (**LM** R217a/390)

mu‘ṭī (< Ar.) “ita eden, veren” (**SS** R307b/115)

mū-be-mū (< Far.) “en ince ayrıntılarına kadar” (**FK** 359/4; **GS** 520/7, 527/1; **FŞ** SF56b-15; **HE** 3b/181, 12b/1000; **Sİ** R354b/28, R385b/3237, R395b/4279, R406a/5383, R414a/6275; **SS** R347b/4368)

mūceb (< Ar.) “icap etmiş, bir söz veya emrin gerektirdiği şey” (**FK** 62/8, 398/6; **BV** 91/4, 107/6, 147/4)

mudġam (< Ar.) “başka bir şey içine sokulmuş” (**FK** 625/2; **GS** 63/4)

muḍḥik (< Ar.) “güldüren, güldürücü” (**NŞ** 286/1, 314/6)

muġayyir (< Ar.) “tagyir edilmiş, değiştirilmiş, başkalaştırılmış” (**NŞ** 543/2)

muḫ (< Ar.) “ilik” (**FK** 117/5)

muḥaddeb (< Ar.) “kanburlu, tümsekli” (**Sİ** R420b/7074)

muḥaḳḳıḳ (< Ar.) “gerçeği arayıp bulan” (**GS** 12b-F2/5; **HE** 17b/1467)

muḫālefet (< Ar.) “muhalefet, muhaliflik, aykırılık” (**Sİ** R371b-24, R372a-25, R372b-26)

muḫālif-güdāz (< Ar. muḫālif + < Far. güdāz) “aykırı düşeni eriten” (**HE** 9a/677)

muḫammer (< Ar.) “yoğurulmuş, mayalanmış” (**GS** 549/6; **HE** 25b/2222; **FŞ** SF98a/74)

muḥāzi (< Ar.) “paralel, aynı hizada” (**LM** R225b/1168)

muḫḫ (< Ar.) “ilik” (**NŞ** 111/5)

muḫteber (< Ar.) “baş vurma, müracaat yeri” (**NŞ** 614/8)

muḫtel (< Ar.) “ihlal edilmiş, bozulmuş, bozuk; karışmış” (**GS** 569/7; **SS** R345b/4150)

muḫtelif (< Ar.) “çeşitli” (**FK** 453/2; **GS** 287/2, 287/4, 315/1; **BV** 75/6, 324/9; **HE** 4b/295, 17b/1462, 24b/2128; **Sİ** R361b/731, R377b/2392, R392b/3996; **SS** R306b/36, R350b/4664)

muḥtelif (< Ar.) “çeşitli” (**LM** R226a/1210; **NŞ** 180/1, 307/5)

muḥtemel (< Ar.) “muhtemel, olabilir, umulan” (**GS** 673/5; **NŞ** 382/7)

muḫtera‘ (< Ar.) “icat edilmiş, uydurulmuş, uydurma” (**NŞ** 288/7)

muḥteseb “hesap vermek zorunda olma” (**NŞ** 141/5)

muḥteşem (< Ar.) “ihtişamlı, görkemli” (**FK** 99/9)

muḳārin (< Ar.) “erişmiş, yaklaşmış, ulaşmış, yakın” (**FŞ** SF56b-15; **Sİ** R391a/3811, R394b-48)

muḳārine (< Ar.) “yaklaşma” (**Sİ** R394b-48)

muḳarreb (< Ar.) “yaklaşmış, yakın” (**GS** 50/6, 713/1; **HE** 18a)

muḳavvī (< Ar.) “kuvvetlendiren” (**GS** 46/4)

muḳtedā (< Ar.) “örnek tutulan, uyulan, peşinden gidilen” (**FK** 82/3; **BV** 159/3; **SS** R330b/2557)

munbasıṭ (< Ar.) “açılmış” (**GS** 291/5)

munḳalib (< Ar.) “dönmüş, değişmiş, başka bir şekle girmiş” (**BV** 51/4, 542/8)

munḳalib-ḥāl (< Ar.) “dönmüş, değişen hâl” (**LM** R229b/1568)

munḳaṭı‘ (< Ar.) “kesilmiş” (**GS** 407/1)

murabbā (< Ar.) “korunmuş” (**HE** 39a/3501)

murıḳ (< Ar.) “şık, zarif” (**FK** 323/7)

musaṭṭaḥ (< Ar.) “satıhlandırılmış, düz, yassı hale sokulmuş” (**GS** 381/2; **HE** 26b/2324)

mustāṭīl (< Ar.) “dikdörtgen; istitale eden, uzayan” (**HE** 39b/3560)

mutavassıṭ (< Ar.) “tavassut eden, vasıta olan, aracılık eden, aracı; orta” (**HE** 20b/1776)

muttaṣıl (< Ar.) “yan yana, bitişik” (**FK** 25/4, 107/2; **GS** 549/7; **NŞ** 632/1; **BV** 61/2, 745/4; **FŞ** SF53a/42, SF59b/51, SF98a/32; **HE** 9b/730, 10a/794, 11a/867, 12a/982, 16a/1341, 28a/2464; **LM** R232a/1855, R246b/3359; **Sİ** R354b/10, R361b/731, R367b/1355, R389b/3636; **SS** R324b/1872)

muṭabbaḳ (< Ar.) “tatbik olunmuş, uydurulmuş; kapak gibi kapanmış” (**FŞ** SF100a/11)

muṭṭaṣıl (< Ar.) “aralıksız, hiç durmaksızın” (**Sİ** R374b/2085, R408a/5658)

muvaffaḳ (< Ar.) “başarılı, başarmış” (**GS** 571/6, 576/7; **Sİ** R378a/2463, R387b/3450)

muvāẓa’a (< Ar.) “bir meselede bahse girişme” (**SS** R352b-38)

mūy-be-mū (< Far.) “tel tel, inceden inceye” (**SS** R330b/2542)

mūy-be-mūy (< Far.) “tel tel, inceden inceye” ((**SS** R325b/1986)

mużāf (< Ar.) “katılmış, bağlanmış” (**BV** 552/8)

mużmaḥil (< Ar.) “çökmüş, dağılmış” (**FK** 107/6, 662/6; **HE** 30a/2657; **Sİ** R405b/5307, P455a/5604)

mü’eccel (< Ar.) “ileriye bırakılmış, ileride yapılmak üzere vakti belirtilen; ertelenmiş” (**HE** 31b/2813)

mü’ekked (< Ar.) “sağlamlaştırılmış; tekrar edilmiş” (**Sİ** R371a/1734)

mü’eṩṩer (< Ar.) “kendisine bir şey tesir etmiş olan” (**FŞ** SF79a/44)

mübālaġa (< Ar.) “abartma, büyütme; pek fazla, çok aşırı” ” (**BV** 529/6)

mübeddel (< Ar.) “değişmiş, değiştirilmiş” (**FK** 795/1; **NŞ** 85/3; **BV** 198/4; **FŞ** SF68a/85, SF97a/60; **LM** R240a/2778, R244a/3105; **Sİ** R364a/983, R398a/4535)

müberhen (< Ar.) “ispat edilmiş, açık aşikar” (**FK** 155/6; **FŞ** SF81a/106; **HE** 14b/1215)

müberrā (< Ar.) “temize çıkmış, arınmış” (**FŞ** SF46a/27, SF47b/44, SF90a/24; **LM** R217a-7; **Sİ** R376b/2303, R400a-53; **GS** 7b-F2/15)

mübīn (< Ar.) “hayrı şerri, iyiyi kötüyü ayıran, açık, belli” (**HE** 35b/3172; **BV** 441/3)

mübkī (< Ar.) “ağlatıcı” (**NŞ** 314/6)

mübrem (< Ar.) “kaçınılmaz” (**GS** 141/5)

mübriz (< Ar.) “ibraz eden, gösteren, meydana çıkaran” (**Sİ** P455b/5652)

mübtedi’ (< Ar.) “bir yenilik ortaya koyan” (**FK** 303/5; **NŞ** 291/7)

mücelled (< Ar.) “ciltlenmiş” (**GS** 11a-F2/19; **SS** R310b/424)

mücessem (< Ar.) “cisimlenmiş, üç boyutlu olan cisim” (**GS** 110/4; **BV** 659/33)

mücevvef (< Ar.) “oyuk içi boş (şey)” (**NŞ** 561/4)

mücrā (< Ar.) “kendini başka bir zümreden sayma” (**SS** R314b/866)

müctemi‘ (< Ar.) “toplanan, toplu, birikmiş” (**FK** 303/2; **NŞ** 291/4, 448/1)

müdārāsız (< Far. müdārā + < Tr. -sız) “minnetsiz” (**Sİ** R408a/5703)

müdġam (< Ar.) “kaplanmış, ortaya sıkışmış” (**BV** 161/5)

müdīr (< Ar.) “yöneten, idareci” (**FŞ** SF52a/37; **HE** 11b/908; **Sİ** R374a/2020, R420a/7032; **BV** 244/4)

müdmin (< Ar.) “idman eden, devam eden” (**FK** 689/211)

müfāraḳat (< Ar.) “ayrılma, uzaklaşma” (**SS** R325a/1923)

müfāreḳat (< Ar.) “ayrılma, uzaklaşma” (**LM** R235b/2206)

müferriḥ (< Ar.) “ferahlık veren, iç açan, iç açıcı” (**FK** 128/7, 639/6; **NŞ** 102/2, 316/6, 501/8, 543/4; **BV** 71/1, 131/5, 536/2; **SS** R329a/2376, R333a-26)

müfeyyiż-‘aṭā (< Ar.) “feyiz veren” (**Sİ** R415b/6454)

müfredāt (< Ar.) “basit şeyler” (**GS** 8a-F2/23)

müfsid (< Ar.) “bozan, ara açan” (**Sİ** R418a/6815)

müft (< Far.) “bedava” (**FŞ** SF84b/54; **HE** 29a/2574; **SS** R327b/2230; **GS** 137/3, 152/2; **NŞ** 374/1; **BV** 463/9)

mühmel (< Ar.) “ihmal edilmiş, bırakılmış” (**GS** 380/9; **NŞ** 276/3; **HE** 19a/1610, 32b/2916, 33a/2950; **LM** R215a/58)

mühre-düzd (< Far.) “boncuk çalma, boncuk şıkırdatma” (**Sİ** R383a/2964)

mükellef (< Ar.) “bir şeyi yapmaya , bir şeyi ödemeye mecbur olan” (**GS** 97/7)

mükerrer (< Ar.) “tekrara olunan, tekrar olunmuş” (**FK** 111/4; **GS** 31/3; **NŞ** 290/4, 525/5, 567/5; **BV** 113/1, 286/2, 748/1; **FŞ** SF104a/82, SF47b/27, SF50b/30, SF52a/23, SF58b/126; **HE** 27b/2410, 39b/3570, 40b/3669; **LM** R237a/2334; **Sİ** R391b/3850; **SS** R311a/503)

mükevvenāt (< Ar.) “yaratılmış olan her şey” (**GS** 253/1)

mülā‘ib (< Ar.) “oynayan, oynaşan” (**BV** 166/4, 168/6; **NŞ** 365/5)

mülaḫḫas (< Ar.) “özetlenmiş, özeti çıkarılmış” (**NŞ** 273/6)

mülāḥıḳ (< Ar.) “bitişik, yapışık” (**FK** 264/3)

mülāṣıḳ (< Ar.) “bitişik” (**LM** R230b/1686)

mülāzemet (< Ar.) “bir yere veya kimseye sımsıkı bağlanma; aşırı bağlılık” (**GS** 7b-F2/6, 7b-F2/9, 692; **SS** R321a/1533)

mülemmā‘ (< Ar.) “renk renk olan” (**GS** 2b-F2/14; **FŞ** SF64b/78, SF81a/93; **HE** 2b/123)

mülḥaḳ (< Ar.) “katılmış, eklenmiş” (**FŞ** SF56b/20; **LM** R237b/2381)

mülhem (< Ar.) “ilham edilmiş, birinin içine doğmuş” (**FŞ** SF67b/30; **GS** 409/9)

mülṣāḳ (< Ar.) “bitiştirilmiş” (**NŞ** 313/5)

mülzem (< Ar.) “lüzum görülmüş, susturulmuş, susturulmuş kimse” (**FK** 76/7; **NŞ** 475/7; **BV** 412/5, 505/4)

mümill (< Ar.) “usandıran, bıktıran” (**FK** 70/3)

mümted (< Ar.) “uzayan, süren” (**FK** 151/3; **FŞ** SF62a/65, SF82b/81; **LM** R221b/759; **Sİ** R381b/2834, R407a/5490)

mün‘aḳid (< Ar.) “toplananlar, toplum” (**BV** 115/8)

mün‘aṭif (< Ar.) “bir yere yönelen, meyleden” (**NŞ** 307/7)

müncemid (< Ar.) “donmuş, donuk” (**BV** 115/3)

müncī (< Ar.) “kurtaran” (**NŞ** 503/1)

mündefi‘ (< Ar.) “atlatılmış, savuşturulmuş” (**FK** 303/7)

münderic (< Ar.) “bir şeyin içinde yer almış, bir şeyde toplanmış” (**SS** R334a/2901)

müneḳḳah (< Ar.) “ayıklanmış” (**GS** 10b-F2/1)

münfek (< Ar.) “ayrılmış, çıkmış” (**FK** 14/3; **GS** 12/3; **NŞ** 327/11)

münḥarif (< Ar.) “çarpık” (**HE** 17b/1462; **LM** R216a/152; **Sİ** R392b/3996; **NŞ** 307/4; **BV** 396/8)

münḥaṣır (< Ar.) “mahsus, inhisar eden, içine alan” (**FŞ** SF101b/21)

münḫasif (< Ar.) “sönükleşen, sönük” (**FK** 24/3; **LM** R216a/149, R216a/152, R243b/3014)

münḳasım (< Ar.) “bölünmüş” (**HE** 6b/444, 15a/1234; **Sİ** R411a-71)

münḳatı‘ (< Ar.) “kesik, aralıklı” (**FK** 132/5, 303/8; **NŞ** 291/1; **HE** 27a/2380; **Sİ** R385b-39)

müntesib (< Ar.) “intisap eden, giren” (**FK** 55/2)

münteşir (< Ar.) “yayılmış, dağılmış” (**GS** 306/3; **HE** 7a/489)

mürā‘āt (< Ar.) “bakma, koruma” (**FŞ** SF101a/123; **Sİ** R377b/2411, R400b-55; **SS** R324a/1813; **GS** 7b-F2/9; **NŞ** 60/7)

mürtesim (< Ar.) “resmeden” (**HE** 15a/1234)

müsellem (< Ar.) “doğruluğu kabul edilmiş” (**FK** 92/1, 209/6, 319/1; **GS** 9/9, 94/6, 322/1, 462/7, 580/2, 667/3; **NŞ** 99/5, 392/9, 410/7, 469/7; **BV** 12/9, 114/4, 301/5, 319/5, 364/8; **FŞ** SF46a/51, SF57a/87, SF60a/91, SF74a/34; **HE** 3a/169, 6b/468, 13a/1076, 16b/1398, 31a/2745; **LM** R215a/73, R224a/1010, R240a/2693; **Sİ** R354b/1, R364b/1075, R384b/3164, R390a/3731; **SS** R308a/178, R311b/536, R328a/2282)

müsellemlıḳ (< Ar. müsellem + < Tr. lıḳ) “teslim edilmişlik, doğruluğu herkesçe kabul edilmiş” (**FK** 326/5)

müselsel (< Ar.) “zincirleme, bir birine bağlı olan” (**FK** 109/1; **GS** 11b-F2/3, 161/1, 214/4, 517/6, 606/4; **BV** 501/1, 508/6; **FŞ** SF69a/23, SF75b/44; **HE** 28b/2527; **Sİ** R420b/7072)

müsemmā (< Ar.) “isimlendirilmiş” (**NŞ** 379/1)

müstāġnī (< Ar.) “gönlü tok olan” (**FŞ** SF59b/55, SF84a/20; **HE** 22a/1917; **SS** R312a/605, R336b/3162; **GS** 80/4, 378/4, 522/1; **NŞ** 663/1; **FK** 387/4, 548/1; **BV** 267/6)

müstaġraḳ (< Ar.) “dalgın, cezbe hâline giren” (**SS** R310b/433; **BV** 601/6)

müstesnā (< Ar.) “istisna olan, ayrı tutulan” (**Sİ** R405b-63)

müstevlī (< Ar.) “istila eden, ele geçiren, idaresi altına alan” (**Sİ** R365a/1094; **SS** R318b/1254, R329a/2365, R337b/3260, R343a/3887, R348b/4447)

müsūḫ (< Ar.) “gezi, seyahat” (**BV** 107/7)

müşābehet (< Ar.) “benzeyiş, benzeme” (**FK** 117/2; **GS** 717; **NŞ** 661, 685; **BV** 704; **SS** R352a/4819)

müşāhede (< Ar.) “bir şeyi gözle görme” (**FŞ** SF69a-26; **Sİ** R404b-61; **BV** 114/6, 601/6)

müşāhid (< Ar.) “gözleyen” (**GS** 50/8)

müşāveret (< Ar.) “bir konu hakkında görüş teatisinde bulunmak” (**SS** R335b/3085)

müte‘addid (< Ar.) “çok, bir çok, birkaç” (**SS** R321b/1587; **GS** 4b-F2/8; **NŞ** 669)

müte‘āḳib (< Ar.) “arkası sıra beliren” (**SS** R324b/1881; **HE** 34a/3065; **BV** 410/4)

müteahhid (< Ar.) “taahhüt eden, bir işi üzerine alan” (**NŞ** 142/7)

mütecellī (< Ar.) “tecelli eden, görünen, parlak” (**BV** 114/2; **NŞ** 276/2)

mütefekkir (< Ar.) “tefekkür eden, düşünen, düşünür” (**GS** 8a-F2/15; **HE** 3b/208, 42b/3832)

müteġayyir (< Ar.) “değişen, değişmiş” (**HE** 21a/1813, 37a/3333; **SS** R313b/723)

mütemekkin (< Ar.) “yerleşmiş” (**GS** 7a-F2/23)

mütemeṣṣil (< Ar.) “temessül eden, bir şeyin şekline giren” (**SS** R351a-37)

müttaḳī (< Ar.) “takva sahibi” (**SS** R328a/2271)

müttekā (< Ar.) “koltuk değneği, asa, dayanılacak şey” (**FK** 188/8, 247/2, 643/8; **GS** 517/9, 597/4; **NŞ** 398/8; **BV** 457/2; **LM** R242b/2926; **SS** R351a/4725)

müvecceh (< Ar.) “döndürülmüş, makbul” (**FŞ** SF73a/43; **LM** R217a/414; **Sİ** R358b/418; **GS** 475/6)

müveccih (< Ar.) “döndürülmüş, makbul” (**FŞ** SF88a/101)

müvekkil (< Ar.) “tayin edilen, tayin yoluyla bir işi başkası yerine yapan” (**SS** R328b/2327)

müẕeyyel (< Ar.) “eklentili, eklentisi olan” (**GS** 11b-F2/5)

nā-ādemīlıġ (< Far. nā ++ < Ar. ādemī + < Tr. -lıġ) “insanlık dışı” (**FK** 325/4)

nāciḫ (< Ar.) “yüksek sesle öksürme” (**BV** 729/1)

nā-ferāhemlıġ (< Far. nā-ferāhem + < Tr. -lıġ) “toplamama, biriktirmeme; derli, toplu olmama” (**Sİ** R393b/4070)

nāfiye (< Ar.) “olumsuz olan” (**HE** 14b/1188)

nā-ḥaḳ-şināś (< Far. nā + < Ar. ḥaḳ-şināś) “Hakkı tanımayan” (**Sİ** R416b/6680)

nā-ḫalef (< Far. nā + < Ar. ḫalef) “hayırsız evlat” (**HE** 31a)

nā-kerde (< Far.) “yapılmamış, olmamış” (**HE** 4a/258)

naḳl (< Ar.) “nakil, aktarma” (**FK** 393/5; **GS** 412/7; **NŞ** 39/4, 227/2, 442/5, 507/5; **BV** 540/4, 678/2; **FŞ** SF101b/158, SF75a/125; **Sİ** R359a/512, R368a/1420, R378b/2520, R393a/3998; **SS** R314a/801, R325b/1992, R330b/2521, R332a/2706)

naḳş-bāz (< Ar. naḳş + < Far. bāz) “dikkatli ve ustalıkla oynayan” (**HE** 17a/1444; **SS** R314b-12)

naḳş-bāzī (< Ar. naḳş + < Far. bāzī) “dikkatli ve ustalıkla oynayan” (**FŞ** SF86a/32)

naḳş-bīn (< Ar.) “incelikleri gören” (**FK** 87/11; **NŞ** 646/6; **HE** 12b/1017)

nā-ma‘lūm (Far. nā + < Ar. ma‘lūm) “bilinmeyen, bilinmemiş” (**SS** R309b/306, R345a/4082; **NŞ** 373/10)

nā-maḥrem (Far. nā + < Ar. maḥrem) “mahrem olmayan” (**FK** 42/3, 565/5; **GS** 81/6, 214/2; **BV** 436/4, 479/3, 485/5, 607/3; **SS** R346a/4180)

nā-mażbūṭ (< Far. nā + < Ar. mażbūṭ) “kolayca ele geçirilmiş” (**GS** 8a-F2/6)

nā-merbūṭ (< Far. nā + < Ar. merbūṭ) “bağlı olmayan” (**GS** 8a-F2/6; **NŞ** 280/3)

nāmiye (< Ar.) “olma, yerden bitme kuvveti” (**FK** 509/6; **BV** 256/5; **HE** 10b/817)

nā-mükerrer (< Far. nā + < Ar. mükerrer) “tekrar olunmamış, ilk kez icra edilmiş” (**Sİ** R385b/223)

nām-zed (< Far.) “nişanlı; aday” (**LM** R232a/1818; **Sİ** R379a/2560)

naṣb (< Ar.) “atama, bağlama” (**FK** 233/5; **Sİ** R361b/735, R363a/925, R363a/925)

naṣṣ (< Ar.) “sarihlik, açıklık, katilik” (**NŞ** 272/1; **Sİ** R364b/1036, R397a/4439, R397a/4441)

nā-şer‘ (< Far. nā + < Ar. şer‘) “şerri olmayan” (**HE** 28b/2532)

nāşī (< Ar.) “neşet eden, edici, ileri gelen” (**FŞ** SF84b/76; **BV** 173/7)

nā-şüküft (< Far.) “açılmamış” (**HE** 7b/538; **Sİ** R358b/454, R360a/568, R378a/2491)

nav (< Far.) “boş, içi boş, oyuk” (**FK** 486/2)

nāv (< Far.) “boş, içi boş, oyuk” (**FŞ** SF75a/121, SF78b/82, SF79b/66, SF79b/68; **LM** R217a/358; **Sİ** R411b/6035; **SS** R339a/3438, R339a/3439, R349b/4583; **NŞ** 245/4; **BV** 193/3; **NŞ** 510/1; **SS** R349b/4583)

nāvī (< Far.) “boş, içi boş, oyuk” (**FŞ** SF76a/90, SF76a/91)

nāvlıġ (< Far. nāv + < Tr. -lıġ) “oluklu” (**BV** 193/3)

nāzım (< Ar.) “nazım” (**GS** 261/1; **NŞ** 96/6, 545/1; **Sİ** R404a/5149)

nāẓır (< Ar.) “bakan, gözeten” (**FK** 686/39; **GS** 50/8, 596/6, 651/2; **BV** 443/3, 610/4, 657/39; **FŞ** SF60a/129, SF60b/30, SF69b/80, SF75a/119; **HE** 1b/29, 2b/110, 12a/987, 18a/1523, 29b/2613, 33b/2997; **LM** R214b/26; **Sİ** R360a/612, R360b/631, R364b/1051, R404b/5245; (**SS** R338b/3374, R343b/3910, R347b/4344; R332b/2763, R332b/2765)

nāzil (< Ar.) “yukarıdan inen” (**FŞ** SF82a/50; **LM** R219b/520, R235a/2155; **Sİ** R356a/180; **SS** R308b/199; **GS** 168/1, 536/2; **NŞ** 373/7; **BV** 25/5, 45/4, 463/7, 533/6)

nāzük-mizāc (< Far.) “nazik ince tabiatlı” (**FK** 357/7; **GS** 49/3, 97/2; **BV** 94/2)

nāzük-nihāl (< Far.) “nazik, zarif fidan” (**FK** 579/5; **NŞ** 378/1)

nedret (< Ar.) “az bulunma, azlık” (**BV** 660/55)

nefʿ-cūy (< Ar. nefʿ + < Far. cūy) “çıkar arayan” (**HE** 30b/2725)

nefāẕ (< Ar.) “geçme, sözü geçme” (**FK** 133/1; **NŞ** 129/3)

neŋ “şey, nesne” (**FŞ** SF94a/92, SF94a/94; **NŞ** 184/5)

nergiz (< Far.) “nergisi” (**NŞ** 96/1)

nerrād (< Ar.) “tavlacı, usta tavlacı” (**NŞ** 182/9)

neşv (< Ar.) “gelişip büyüme” (**HE** 32a/2840, 34a/3065; **BV** 696/1)

netāyic (< Ar.) “neticeler” (**FŞ** SF106a/90)

netīce (< Ar.) “sonuç” (**FK** 460/2, 664/2, 727/1; **GS** 603/7, 707/1; **BV** 122/5, 147/7, 179/5, 198/5; **FŞ** SF106b/32, SF106b/53, SF62a/49; **LM** R228b/1479, R230b/1669, R247a/3380; **Sİ** R355a/74, R368b/1472, R368b/1489, R368b-22, R377b/2434; **SS** R309b/309, R321a/1528, R336b/3194)

nevāzende (< Far.) “okşayan, okşayıcı” (**HE** 9a/705)

nevbet (< Ar.) “nöbet, sıra” (**FK** 38/6, 91/2, 796/1; **GS** 209/1, 310/4, 690/11; **NŞ** 213/7, 391/5; **BV** 181/5, 314/6, 660/89; **FŞ** SF103a/132, SF107a/91, SF55b/11; **HE** 5b/354, 12b/1035, 15b/1292, 32b/2892, 35b/3205, 36b/3283, 39b/3568; **Sİ** R363a/881, R364b/1063, R388b/3552, R403a/5076, R416b/6635; **SS** R318a/1214, R351b/4772)

nev-ḫāste (< Far.) “yeni kalkmış” (**HE** 31b/2794, 38a/3427; **Sİ** R401b/4922)

nev-ḫʷāste (< Far.) “yeni kalkmış” (**Sİ** R358a/406, R369a/1494, R373b/1965; R420a/7018)

nevk (< Far.) “sivri uç” (**FK** 337/9, 485/5; **GS** 61/3, 148/4, 179/1, 317/3, 534/4, 645/3; **NŞ** 145/5, 428/7, 512/3, 636/5; **BV** 79/6, 281/4; **FŞ** SF46b/29, SF55b/27, SF65a/37,

SF77a/32, SF90a/30, SF98a/63; **HE** 28b/2514, 43b/3956; **LM** R235b-26; **Sİ** R359a/489, R362a/781, R379a/2566, R418b/6883, R420a/7011; **SS** R310a/359, R312b/621, R313b/728, R327b/2205)

nevk-i ḫār (< Far. nevk + < Far.-i+ < Far. ḫār) "dikenin ucu" (**GS** 179/1)

nez' (< Ar.) "can çekişme" (**GS** 299/2, 582/6; **Sİ** R388b/3540)

nezd (< Far.) "yan, kat" (**Sİ** R378a/2488)

nişīb (< Far.) "iniş" (**FK** 681/78; **GS** 682ı/8; **NŞ** 513/7; **Sİ** R384b/3124)

nuḳṭa (< Ar.) "nokta, benek leke" (**SS** R310b/424, R316b/1079, R353a/4946, R353a/4966)

nūrun-'alā-nūr (< Ar.) "daha iyi, daha üstün" (**FK** 168/1; **LM** R217a/352)

nūşādur (< Far.) "nişadır" (**NŞ** 657/75)

nüfūẕ (< Ar.) "içene geçme, işleme" (**BV** 131/1/1/2/3/4/5/6/7)

nümālıḳ (< Far. nümā + < Tr. -lıḳ) "gelişen, büyüyen" (**LM** R247a/3395)

nüzūl (< Ar.) "yukarından aşağı inme" (**FK** 58/3; **GS** 213/3, 388/2, 520/6; **NŞ** 262/6; **BV** 19/5; **HE** 1b/30, 11b/933, 19b/1695, 21a/1806, 23b/2050; **LM** R217a/392, R241b/2811; **Sİ** R357b/322, R370a/1617, R376b/2336, R389b/3676; **SS** R346b/4230, R348a/4411, R351a/4727)

orta "orta" (**FK** 2/6, 682/5; **GS** 54/3, 64/9, 229/2, 294/5, 310/7, 346/1, 567/4, 635/4; **NŞ** 46/1, 479/4, 528/7; **FŞ** SF100b/97, SF86a/29; **HE** 7b/551, 19a/1605, 28a/2477, 31b/2807, 34a/3069, 35a/3146; **LM** R231a/1703, R232a/1803, R234a/2025, R240a/2674; **Sİ** R360a/580, R369b/1559, R375a/2142, R394a/4144, R413a/6170; **SS** R319b/1356, R349b/4572, R351a/4730)

ortançı "ortadaki" (**HE** 39a/3496)

ortaraḳ "daha çok ortada" (**GS** 7a-F2/5)

otlaş "taraf, yan, kat, tabaka" (**FK** 158/3)

öntüç "ödünç, veresiye" (**BV** 378/5; **FK** 630/4)

ötküçi "geçici" (**BV** 303/7; **FK** 737/2)

ötkün "geçen, etkili" (**FK** 464/6, 500/6)

ötkünçi "geçici" (**LM** R235a/2146)

pāk-dest (< Far.) "temiz elli" (**HE** 29b/2634)

pertāb (< Far.) "atılma, sıçrama" (**FŞ** SF54a/62)

pervāne-güdāz (< Far.) "pervane eriten" (**LM** R235b/2208)

pervāneī (< Far.) “kelebekle ilgili” (**GS** 674/2)

pervānelıġ (< Far. pervāne + < Tr. -lıġ) “pervane olma, pervanelik” (**LM** R246b/3320)

pervānelıḳ (< Far. pervāne + < Tr. -lıḳ) “pervane olma, pervanelik” (**FŞ** SF47a/30; **HE** 9b/744; **GS** 689/5)

pervāne-ṭāb‘ (< Far.) “pervane tabiatlı” (**FK** 302/2)

pervāne-vār (< Far.) “pervane gibi” (FK 328/5, 401/2; **NŞ** 616/7; **HE** 22a/1897)

pey-ā-pey (< Far.) “bir biri ardınca, azar azar” (**FK** 593/1, 680/9; **GS** 569/5, 714/1; **NŞ** 573/2; **BV** 51/3, 407/4; **FŞ** SF50b/49, SF55b/53, SF72a/77, SF73b/132, SF84b/67, SF100b/81; **LM** R219b/527; **Sİ** R373a/1963, R375a/2158, R388a/3506, R394a/4135, R414a/6277)

pey-be-pey (< Far.) “birbiri ardına” (**HE** 32b/2926)

pey-der-pey (< Far.) “azar azar, bölüm bölüm” (**FK** 625/3; **SS** R318b/1266, R334b/2967, R335a/3017, R349b/4557; **SS** R312a/588, R315a/873)

peymā (< Far.) “geride bırakan, yol alan, ölçen” (**NŞ** 498/4)

pey-rev (< Far.) “arkasından giden, izinden giden” (**FŞ** SF50b/66; **HE** 6b/458, 6b/468, 7a/497; **Sİ** R359a/503, R366b/1261, R418b/6863, R421a/7097, R421a/7109; **SS** R310a/376; **GS** 676/1)

pey-revlıġ (< Far. pey-rev + < Tr. -lıġ) “ardı sıra gitme, uyma” (**NŞ** 695/2)

pīl-zūr (< Far.) “fil kuvvetinde, fil gibi zorlu” (**Sİ** R374a/2063, R375b/2193)

pūçluġ (< Far. pūç + < Tr. -luġ) “boşluk” (**GS** 180/2)

pür (< Far.) “dolu, sahip, malik” (**FŞ** SF101a/153, SF54b/30, SF57a/74, SF81b/141, SF82b/84; **Sİ** R373b/1998; **SS** R335a/3016; **NŞ** 403/6; **BV** 229/6, 285/3, 546/1)

pür-ḫumār (< Far.) “çok mahmur” (**NŞ** 337/6)

pür-kār (< Far.) “işle dolu” (**Sİ** R402b/4993)

pür-şūr (< Far.) “çok tuzlu, keyifsiz” (**FŞ** SF67b/55)

rā’ī (< Ar.) “görücü, gören” (**SS** R308a/160)

rābi‘ühüm kelbühüm (< Ar.) “dördüncüleri köpekleriydi” (**HE** 7a/534)

raġm (< Ar.) “zıddına davranma” (**FK** 252/7; **GS** 48/2, 670/2; **NŞ** 207/3, 267/6; **BV** 73/5, 137/6, 226/6, 498/3)

raḥbe (< Ar.) “genişletilmiş alan, meydan” (**FŞ** SF58a/32, SF78a/56; **HE** 12a/967, 12a/968, 12a/969; **SS** R334a/2913, R335a/3008; **BV** 660/8)

rāygān (< Far.) “bedava, parasız; değersiz; çok bol” (**FK** 33/7, 103/1)

rāy-zen (< Ar. rāy + < Far. zen) “müşavir” (**Sİ** R381b/2848, R397b/4486, R401a/4854)

rāzıḳ (< Ar.) “rızık veren” (**FK** 43/3)

ref‘ (< Ar.) “yükseltme” (**FK** 62/8, 110/9, 295/7, 479/1, 671/9, 681/54; **BV** 10/7, 382/7, 392/6; **GS** 33/5, 182/6, 521/8, 601/1, 657/5, 683/124; **NŞ** 116/4, 321/8, 507/5; **FŞ** SF101b/154, SF103a/128, SF54b/33, SF64a/71, SF80b/76; **HE** 4b/285, 12a/991, 42b/3869; **LM** R220a/600, R222b/853, R235a/2132, R240a/2754, R248b/3569; **Sİ** R355a/95, R368b/1492, R375a/2154, R387a/3410, R399b/4698, R418b/6854; **SS** R316a/1023, R331b/2617, R331b/2626, R344b/4028, R344b/4038)

refī‘ (< Ar.) “yüce, yüksek” (**FŞ** SF50a/13, SF52a-11; **HE** 3b/175, 8b/644, 27a/2388, 32a/2864, 39a/3505, 39b/3580; **LM** R227b/1382; **Sİ** R354b/41, R370a/1609, R379b/2601, R391b/3852, R399a/4673; **SS** R306b/7, R311b/530, R313b/733, R327b/2218, R341b/3709, R349a/4496; **GS** 7a-F2/7, 7a-F2/20, 11b-F2/7, 683/114; **NŞ** 289/1, 292/3; **FK** 306/2, 689/47; **BV** 598/6)

resā (< Far.) “erişen, ulaşan” (**FK** 689/99; **NŞ** 6/5)

rest-ḫīz (< Far.) “yerden kaldırmak” (**Sİ** R366b/1285)

revāc (< Ar.) “değer, kıymet” (**FŞ** SF51b/13, SF60a/130; **Sİ** R355a/86, R363b/957, R370a/1635; **GS** 6a-F2/13, 97/5; **NŞ** 93/7; **BV** 92/2)

rezīn (< Ar.) “vakarlı, temkinli, ağır, ağırbaşlı” (**Sİ** R397a/4476, R397b-50)

rīḫte (< Far.) “dökülmüş, akıtılmış” (**Sİ** R380b/2714, R391b/3872, R411a/6002)

riḳḳat (< Ar.) “incelik” (**FK** 323/7; **GS** 616/2; **NŞ** 110/1; **BV** 384/2, 660/36, 696/1; **FŞ** SF59a/13)

rīşe (< Far.) “saçak, saçaklı” (**GS** 392/2; **BV** 730/2; **SS** R342a/3787, R349b/4586, R349b/4587)

rīzān (< Far.) “dökülen, akan” (**LM** R217a/401, R242a/2872, R245a/3199; **SS** R308b/222, R314a/772)

ru‘ūnet (< Ar.) “bönlük, insana ağır gelecek hâllerde bulunma” (**FK** 164/6; **GS** 183/6)

rū-be-rū (< Far.) “yüz yüze” (**GS** 468/2; **NŞ** 77/7, 515/3, 688/2; **BV** 253/3, 511/6; **Sİ** R368a/1441, R380a/2703, R395b/4279, R401a/4857, R406a/5383; **FK** 57/3, 186/2, 420/3, 539/2)

rū-be-rūy (< Far.) “yüz yüze” (**GS** 529/3; **Sİ** R373b/1971, R400a/4738; **SS** R337b/3309, R352a/4822)

rūşen-revān (< Far.) “açık yürekli” (**HE** 39b/3593; **Sİ** R395a/4263)

rūy-ber-rū (< Far.) “yüz yüze” (**FŞ** SF103a/145, SF103a/7)

rūy-ber-rūy (< Far.) “yüz yüze” (**Sİ** R389b/3669)

rübūde (< Far.) “kapılmış, kapılan” (**NŞ** 516/2)

rükū‘ (< Ar.) “rüku, öne doğru eğilme” (**FK** 9/6, 418/4; **GS** 727/2; **NŞ** 81/6; **HE** 4b/292, 16a/1361, 36b/3306, 36b/3310)

rümūz (< Ar.) “remizler, işaretler” (**GS** 848/1; **Sİ** R388b/3549)

rüst (< Far.) “güçlü, kuvvetli” (**FK** 90/1, 688/30; **GS** 128/9; **NŞ** 620/6; **BV** 548/6; **FŞ** SF53b/8, SF60b/36, SF65a/3, SF69a/32, SF78a/16; **HE** 16b/1406, 17a/1424, 17a/1451, 26a/2294, 30a/2659; **LM** R215b/99, R226a/1185, R233a/1956, R234b/2080; **Sİ** R354b/25, R358a/379, R375b/2217, R386b/3355; **SS** R319b/1375, R327b/2228, R332a/2706, R342a/3788)

rüste (< Far.) “bitmiş, çıkmış” (**FK** 539/4)

sa‘d-sā‘at (< Ar.) “kutluluk saatinde, uğurlu saatte” (**Sİ** R382a/2857)

ṣā‘ḳa (< Ar.) “bayılma” (**BV** 601/1)

sābıḳ (< Ar.) “geçmiş, ilerde bulunan” (**LM** R215b/127; **NŞ** 660/4)

sābıḳa (< Ar.) “geçmişe dair olan” (**HE** 33b/3000)

sāde (< Far.) “basit, sade, yalın” (**BV** 529/4; **FK** 120/6, 218/5; **GS** 9a-F2/3, 12b-F2/21, 78/2, 474/2; **NŞ** 8/11, 88/1, 112/1, 112/10, 255/6, 709/11; **FŞ** SF79a/3, SF98a/36; **HE** 12a/958, 22a/1926, 36a/3248, 39a/3508; **LM** R223b/934; **Sİ** R383a/2987; **SS** R334a/2914, R334b/2959, R352b/4894)

ṣafāyiḥ (< Ar.) “düz yassı şeyler, madeni levhalar” (**SS** R352b-38)

sāḥat (< Ar.) “sahalar, açık yerler, meydanlar” (**BV** 76/4; **NŞ** 465/6; **HE** 12a/977, 17a, 34a, 39a/3505; **LM** R234a/2037)

sāḥatī (< Ar. sāḥat + < Far. ī) “sahalar, açık yerler, meydanlarla ilgili” (**GS** 135/2)

sāḥet (< Ar.) “meydan, boşluk” (**BV** 660/28, 660/79; **GS** 320/3)

ṣāḥib-ḫafaḳān (< Ar.) “yüreği daralmış” (**LM** R242a/2890)

ṣāḥib-iḫlās (< Ar.) “ihlaslı, samimi” (**Sİ** R394b/4177)

ṣaḥn (< Ar.) “meydan” (**Sİ** R368a/1423, R387a/3419, R402a/4971; **FŞ** SF105a/2, SF50b/33, SF52b-11, SF69a/21; **SS** R317a/1127; **SS** R328a/2248, R333a/2787, R334a/2915; **BV** 217/6; **FK** 681/32, 710/2; **GS** 682d/2; **HE** 9a/704, 22a/1894, 24a/2095, 26a/2283)

saḫt-gīr (< Far.) “sert tutan, sıkıca tutan” (**GS** 277/6)

sāḳıṭ (< Ar.) “hükümsüz, düşmüş, düşücü” (**BV** 110/4; **Sİ** R413a/6180)

sal “sal” (**BV** 181/3; **LM** 2084)

salġuçı “salıcı” (**FK** 84/2, 212/2; **HE** 40b/3675; **Sİ** R415b/6455)

sālim (< Ar.) “sağ, salim” (**BV** 132/1; **FK** 81/4, 197/6; **GS** 454/6; **FŞ** SF72a/103, SF76a/72, SF79b/89, SF86a/16; **LM** R228a/1414; **Sİ** R388a/3520, R401a/4867; **SS** R320b/1475)

sāniḥ (< Ar.) zihin ve fikirde hasıl olup çıkan” (**FK** 105/2)

sār (< Far.) “yer” (**BV** 158/6; **FŞ** SF106a/23)

ṣarāfet (< Ar.) “bozulma” (**BV** 252/4)

sarġarmaḳ “sararma” (**GS** 2/5)

sārī (< Far.) “bulaşan” (**HE** 11b/945)

ṣarīḥ (< Ar.) “açık, anlaşılan; meydanda; belli” (**BV** 101/1, 655/11; **FK** 109/5; **GS** 105/4)

sātir (< Ar.) “örten, kapatan” (**BV** 610/3; **FK** 151/8; **GS** 11b-F2/2, 651/4; **LM** R223a/879)

saṭḥ (< Ar.) “yüzey, satıh” (**FK** 145/6, 720/2; **GS** 683/91; **NŞ** 3/3; **HE** 22b, 39a/3511, 39a/3523; **Sİ** R372b/1907, R411b/6046, R412a/6070, R412b/6154, R414a/6281)

saṭḥlıḳ (< Ar. saṭḥ + < Tr. -lıḳ) “yüzeyli, satıhlı” (**FŞ** SF89b/99)

ṣayrafī (< Ar.) “işini bilir, sarraf” (**FŞ** SF67a-25; **LM** R217a/300)

sebed (< Ar.) “sepet” (**SS** R333b/2849)

sebḳat (< Ar.) “geçme, ilerleme” (**Sİ** R356a/173)

sefīd-āb (< Far.) “üstübec” (**HE** 31b/2793)

sehī (< Far.) “fidan gibi” (**FŞ** SF78a/8; **HE** 16b/1416, 24a/2097; **LM** R242a/2854; **SS** R317a/1097, R326a/2059; **GS** 651/9; **FK** 100/4, 411/6; **NŞ** 462/3)

sehm (< Ar.) “yükseklik” (**GS** 679/4)

sekerāt (< Ar.) “baygınlık, dalgınlık” (**LM** R245b/3220)

selāsil (< Ar.) “zincirler” (**BV** 65/5; **FK** 129/2, 218/1, 594/2; **GS** 147/2, 150/4, 349/4, 520/7; **NŞ** 143/1, 367/3, 480/5; **FŞ** SF87a/5, SF87a/8, SF88b/163, SF88b/164, SF89a/28, SF95b-47; **HE** 3b/200; **LM** R226a-16, R226b/1280, R226b/1281; **Sİ** R407a/5453)

senc (< Far.) “tartan, ölçen” (**HE** 16a/1367; **LM** R217a/288; **Sİ** R364b/1040, R398a/4569, R398a/4569)

se-per (< Far.) “üç kanat” (**GS** 643/6)

ser-āb (< Ar.) serap” (**FK** 388/5; **GS** 475/5; **NŞ** 122/5, 376/6, 658/34;**FŞ** SF46b/4; **HE** 40b/3673; **Sİ** R384b/3135; **SS** R310b/456, R329a/2391)

ser-āmed (< Far.) “seçkin, mümtaz” (**FK** 65/5, 555/4; **FŞ** SF53b-13; **LM** R248b/3559; **Sİ** R419a/6925)

ser-beste (< Far.) “başı bağlı; örtülü, gizli, kapalı” (**SS** R328a/2265)

sere (< Far.) “iyi, doğru, seçkin” (**FK** 689/157; **Sİ** R408a/5662, R408b/5744)

ser-germ (< Far.) “sarhoş, neşeli” (**FK** 566/4)

ser-kūb (< Far.) “başa buran” (**FŞ** SF79b/57, SF98b/123; **LM** R232b/1857, R243b/3040)

ser-kūfte (< Far.) “başı ezilmiş” (**Sİ** R377a/2376)

serrāc (< Ar.) “saraç” (**FK** 96/11)

serserī (< Far.) “serseri, başıboş gezen” (**HE** 18a/1541; **Sİ** R370b/1681, R420b/7048)

serv-nāz (< Far.) “servi edalı, servi tavırlı” (**Sİ** R417b/6750)

ser-zemīn (< Far.) “başını yere koyarak” (**FŞ** SF79a/20, SF97a/38)

seyyāl (< Ar.) “akıcı, akan” (**FK** 689/43; **NŞ** 244/8)

sılıġ “temiz, düzgün” (**FK** 315/5; **GS** 355/3; **Sİ** R361a/682)

ṣınf (< Ar.) “sınıf, tür” (**FK** 320/4; **GS** 683/71)

sicill (< Ar.) “resmi vesikaların kaydedildiği kütük” (**FK** 467/4)

ṣīġa (< Ar.) “kip, fiilin çekiminden meydana gelen türlü şekillerden her biri” (**NŞ** 680/4)

sigrimeklik “sıçrama” (**GS** 726/3)

sikāl (< Ar.) “sakil şeyler” (**Sİ** R372b/1906)

sikender-fer (< Far.) “şanı İskender gibi yüce olan” (**Sİ** R362a/799)

sikender-meṣellik (< Far. sikender + < Ar. meṣel + < Tr. -lik) “İskender gibi” (**Sİ** R384b/3162)

sikender-nihād (< Far.) “İskender gibi” (**Sİ** R376b/2332)

sikender-ṣıfat (< Far. sikender + < Ar. ṣıfat) “İskender gibi” (**Sİ** R417b/6732)

silsele (< Ar.) “zincirleme olan şey, zincir” (**FK** 125/6, 562/2; **BV** 399/9, 430/4, 434/3; **GS** 5b-F2/8, 43/8, 50/9, 118/6, 199/8, 307/5, 341/3; **NŞ** 95/4; **FŞ** SF46b-3, SF88b-42, SF94a-46, SF95b-47; **HE** 2b/89, 2b/90, 10b/814, 12b/1028, 31b/2820, 43a/3906; **LM** R217a/367, R220a/605, R226b/1281, R235b/2217; **Sİ** R402b/4999; **SS** R310b/445)

siŋürmek “çekmek, hazmetme” (**FŞ** SF70a-27)

sipāriş (< Far.) “ısmarlama” (**LM** R246b/3335, R248b/3553; **SS** R333a/2785)

sirāyet (< Ar.) “geçme” (**BV** 75/1, 353/2; **GS** 206/6; **NŞ** 23/3, 48/4; **FŞ** SF54a/51, SF73b/108; **LM** R221a/658, R238b/2512; **SS** R336b/3167)

sirişte (< Far.) “yoğurulmuş, karıştırılmış” (**LM** R235a/2152, R243b/3013, R247b/3461; **SS** R317a/1098, R336b/3176)

sivā (< Ar.) “başka” (**BV** 3/8/8; **GS** 32/8; **NŞ** 211/6; **Sİ** R409a/5799)

siyāset (< Ar.) “siyaset, yönetme” (**BV** 254/7, 597/1; **FK** 7/3, 324/4, 595/1, 639/2, 706/2; **GS** 521/6, 570/2, 592/7; **NŞ** 37/5, 44/4, 496/1; **FŞ** SF59a/12, SF59a/25, SF88a/102, SF88a/103, SF88b/149; **HE** 5a/329, 38b/3464, 41a/3727, 44a/3973; **LM** R248a/3515; **Sİ** R358a/400, R372b/1905, R390a/3711, R395b/4282)

siyāsetlıġ (< Ar. siyāset + < Tr. -lıġ) “siyasetli” (**FK** 706)

siyeh-ḥāl (< Ar. siyeh + < Ar. ḥāl) “kötü durumda olan” (**GS** 129/4)

soyurġal “daimi ihsan, hoşgörü, memnun olma” (**Sİ** R401b/4915)

su‘ūr (< Ar.) “bilezikler” (**LM** R237a/2363)

ṣubḥ-ḫīz (< Ar. ṣubḥ + < Far. ḫīz) “erken kalkan, erkenci” (**GS** 187/6; **Sİ** R409a/5809)

ṣubūt (< Ar.) “sabit olma, gerçekleşme” (**BV** 71/6)

sūde (< Far.) “sürülmüş” (**FŞ** SF56a/98, SF90a/22, SF96a/31; **HE** 10b/846; **LM** R224b/1063; **Sİ** R387a/3400, R391a/3813; **NŞ** 182/6, 200/3, 296/3, 356/2)

ṣunūf (< Ar.) sınıflar” (**Sİ** R390a/3707)

sūrī (< Far.) “yapmacık, sahte” (**GS** 595/1, 678/2; **NŞ** 168/2)

ṣübūt (< Ar.) “sabit olma, meydana çıkma” (**SS** R311a/475; **FK** 90/3; **HE** 5b; **Sİ** R389a/3587)

sünen (< Ar.) “sünnetler” (**FK** 97/3489/4; **HE** 20a/1737)

sünnet (< Ar.) “sünnet” (**GS** 711/2; **HE** 14b/1206, 18a/1539; **LM** R215b/140)

sürük “sürü, bölük” (**HE** 35b/3202, 42b/3848)

şāfī (< Ar.) “yeterli” (**FŞ** SF102b/76; **HE** 14a)

şāḫā (< Far.) “boyunduruk” (**BV** 270/4)

şāh-cān (< Far.) “gönül sultanı” (**GS** 663/1)

şaḫṣ (< Ar.) “kişi, şahıs” (**FŞ** SF46a/24, SF70b/58, SF85a/20, SF88b/132, SF91a/106; **HE** 5a/320, 15b/1314, 18a/1535; **LM** R219a-8, R242b/2924; **Sİ** R355b/132, R360b/625, R374b/2103, R398b/4606; **SS** R311b/510; **GS** 106/1, 140/5, 164/8, 233/2, 515/7; **NŞ** 222/4, 498/5; **BV** 660/77)

şaḫṣī (< Ar. şaḫṣ + < Far. ī) “kişiye ait” (**FŞ** SF68a/58, SF72b/15; **LM** R221a/679)

şāmil (< Ar.) “içine alan, kaplayan” (**BV** 663/2; **GS** 381/7; **FŞ** SF89a/9; **Sİ** R385a/3199, R386b/3375; **SS** R311b/540, R334b/2986)

şarṭ (< Ar.) “şart, koşul” (**BV** 280/1/2/5/6/8/9; **FK** 147/5, 203/7, 323/6, 393/6, 503/7; **GS** 29/2, 82/6, 487/6, 608/1; **NŞ** 205/5, 281/1, 333/6, 480/7, 614/1, 614/5; **FŞ** SF94b/49, SF96a/29, SF99b/204; **HE** 14a/1176, 20a/1734, 21a/1821, 24a/2089, 32b/2893; **LM** R239a/2544, R239a/2553; **Sİ** R372b/1877, R385a/3183, R412b/6112, R418a/6811, R419b/6934; **SS** R330a/2458, R331a/2586, R331b/2665, R348a/4416)

şarṭī (< Ar. şarṭ + < Far. ī) “şart, koşul ile ilgili” (**SS** R331a/2592)

şāyi‘ (< Ar.) “yayılmış” (**FK** 301/4; **GS** 9b-F2/19, 11a-F2/1; **NŞ** 571/6; **FŞ** SF103b/45; **Sİ** R360b/641, R382a/2888; **SS** R351b/4785, R352b/4901)

şehb (< Far.) “kır, kırçıl” (**LM** R246b/3293)

şeh-kār (< Far.) “üstün eser” (**GS** 357/1; **NŞ** 613/3)

şehruḫī (< Far.) “Şehruh’a ait” (**FK** 689/145)

şekl-i peykān (< Ar. şekl + < Far.-i+ < Far. peykān) “sivri şekil (okun ucu)” (**BV** 336/5)

şemme‘ (< Ar.) “biraz” (**BV** 667; **FK** 197/3, 361/6, 575/6; **HE** 28a/2476)

şerāyiṭ (< Ar.) “şartlar” (**HE** 15a/1265)

şerze (< Far.) “kükreyen” (**FŞ** SF86a/11, SF89a/45; **HE** 27a/2369)

şeş-pāye (< Far.) “altı basamak” (**HE** 11a/899)

şidde (< Ar.) “iki kat arttırma” (**Sİ** R374a/2071)

şinās (< Far.) “anlayan, tanıyan, bilen” (**Sİ** R377a/2385)

şināsā (< Far.) “tanıma, bilme” (**SS** R310b/417)

şināsālıġ (< Far. şināsā + < Tr. -lıġ) “tanıma, bilme” (**Sİ** R377b/2398)

şu‘ab (< Ar.) “şubeler, bölükler, kısımlar” (**NŞ** 40/6)

şu‘be (< Ar.) “şube, bölük, takım” (**HE** 4a/227)

şuḳḳa (< Ar.) “parça” (**HE** 35b/3207, 42b/3841; **LM** R222b/839; **Sİ** R374b/2081, R374b/2090; **NŞ** 92/3)

şūy (< Far.) “koca” (**Sİ** R414a/6281)

şuyū‘ (< Ar.) “herkes tarafından bilinir olma” (**GS** 12b-F2/15)

şühūd (< Ar.) “vücut bulma, var olma” (**BV** 114/6, 133/8; **FŞ** SF46a/27)

şühūr (< Ar.) “aylar” (**FK** 688/92)

şüküfte (< Far.) “açılmış” (**LM** R217a/336, R223a/884, R223a/888; **SS** R313b-10)

şümūl (< Ar.) “içine alma, kapsama” (**HE** 29b/2611; **Sİ** R395b/4309)

şüyu‘ (< Ar.) “duyulma, yayılma” (**FK** 301/4)

şüyūn (< Ar.) “işler” (**HE** 2b/112)

ta‘addüd (< Ar.) “çoğalma, sayısı artma” (**HE** 1b/28; **Sİ** P455b/5644, R421a/7107, R374a/2058, R386b/3325; **SS** R310b/451)

ta‘āḳub (< Ar.) “peş peşe çoğalma; bir birini takip etme” (**FŞ** SF71a-28)

ta‘alluḳ (< Ar.) “dünya ilgisi, dünyaya bağlı olma” (**Sİ** R379b/2609; **SS** R307a/93; **FK** 619/8; **GS** 302/9; **NŞ** 203/7)

ta‘aṣṣub (< Ar.) “bağnazlık” (**LM** R232b/1865; **Sİ** R371b/1788, R371b/1801)

ta‘dād (< Ar.) “sayma, sayım” (**BV** 699; **FK** 689/156; **HE** 37b/3392; **Sİ** R364b/1073, R398a-52; **SS** R309b/337; **NŞ** 471/6)

ta‘mīm (< Ar.) “genelleştirme, genelge” (**FK** 362/5; **NŞ** 273/1)

ta‘mīr (< Ar.) “tamir, onarma” (**BV** 603/5; **NŞ** 141/4; **NŞ** 16/7)

ta‘vīẕ (< Ar.) “nazara ve başka kötülüklere karşı takılan muska” (**LM** R243a/2976; R237a/2373; **BV** 129/1/2/3/4/5/6/7, 545/3; **FK** 134/1, 134/5, 577/5)

ta‘yīn (< Ar.) “belli etme” (**BV** 225/2; **FK** 115/2, 298/4, 439/7; **FŞ** SF104b/143, SF104b/158, SF60a/131, SF62b/32, SF70a/100; **HE** 39b/3545; **LM** R239a/2554, R240a/2793; **Sİ** R369b/1549, R369b/1593, R374b/2098, R387a/3397; **SS** R314b/858, R324a/1841, R332b/2724, R337a/3220; **GS** 143/7; **NŞ** 147/6, 206/3)

tābe-kān (< Far.) “maden yatağına kadar” (**HE** 18a/1544)

tā-be-māh (< Far.) “aya kadar” (**LM** R220b/631)

tābsız (< Far. tāb + < Tr. -sız) “güçsüz, kuvvetsiz” (**GS** 144/5; **NŞ** 408/2)

taġayyür (< Ar.) “değişme, başkalaşma” (**GS** 136/4; **LM** R235a/2148; **Sİ** R361a/681, R370b/1671; **SS** R323a/1737, R325a/1967)

taġşīş (< Ar.) “karıştırma, saflığını bozma” (**GS** 467/6)

taġyīr (< Ar.) “değiştirme” (**BV** 475/4, 603/7; **FK** 115/3, 266/3, 297/6, 629/6, 690/2; **GS** 111/7, 136/4, 243/2, 405/6, 501/3; **NŞ** 53/6, 133/9, 143/3, 406/2, 488/2; **FŞ** SF49a/12, SF51a/81, SF62a/57, SF66a/14, SF82b/82; **HE** 12b/1024; **LM** R215a/53, R223a/867, R223a/868; **Sİ** R361a/684, R378a/2457, R385b/3256, R421b/7197; **SS** R310a/403, R318a/1203, R325b/2008, R335b/3064)

taġyīr-peẕīr (< Ar. taġyīr + < Far. peẕīr) “başkalaştıran” (**LM** R222a/805)

taḫfīf (< Ar.) “hafifletme” (**GS** 658/2; **NŞ** 306/6)

taḥlīl (< Ar.) “analiz, ayırma, çözme” (**BV** 377/7; **FK** 396/5)

taḫlīṣ (< Ar.) “kurtarma, kurtarılma” (**GS** 283/4; **NŞ** 273/3)

taḫmīn (< Ar.) “tahmin, sanı, sanma” (**BV** 22/4, 660/82; **GS** 170/6; **NŞ** 429/7; **FŞ** SF104b/143; **Sİ** R378b/2525, R382b/2932, R408a/5704, R413a/6162; **SS** R353a/5007)

taḫmīr (< Ar.) “yoğurma, mayalandırma” (**NŞ** 141/3)

taḥrīm (< Ar.) “haram kılma” (**FK** 362/7)

taḥrīṣ (< Ar.) “hırslandırma” (**GS** 283/5; **NŞ** 273/2; **Sİ** R387b-40)

taḫṣīṣ (< Ar.) “ayırma, tahsis etme” (**BV** 273/1/2/3/4/5/6/7; **FK** 362/5; **GS** 283/2; **NŞ** 273/1)

taḥẓīr (< Ar.) “sakındırma” (**GS** 692, 699)

taḳabbül (< Ar.) “kabul etme, alma; benimseme, üstüne alma” (**FŞ** SF62b/29)

taḳarrüb (< Ar.) “yaklaşma, yanaşma” (**HE** 21a/1797; **Sİ** R356b-4, R371b/1794)

taḳdīm (< Ar.) “öne alma, tercih etme, sunma” (**FK** 362/3; **NŞ** 223/2)

taḳlīl (< Ar.) “azaltma, azaltılma, indirme” (**Sİ** R388b/3578)

taḳmaḳ “takma, bağlama, iliştirme” (**FK** 250/4; **NŞ** 257/7)

taḳrīb (< Ar.) “tahmin, yaklaştırma, hatırlatma” (**BV** 450/7, 683/2; **FK** 681/49; **GS** 682e/9; **FŞ** SF59b/42; **LM** R228a/1435; **Sİ** R361a/698, R365b/1182)

taḳviyet (< Ar.) “kuvvetlendirme, takviye, destek verme” (**GS** 7b-F2/12; **HE** 39a/3498; **Sİ** R360a-8, R367a/1341, R413b/6224)

tal “dal” (**HE** 10b/813, 36a/3230; **Sİ** R405b/5301; R408a/5695; R414a/6272; **FK** 23/2; **GS** 315/2, 454/5, 823/1)

tanlamaḳ “tanıma, ayırma, tanıyacak derecede seçme” (**FK** 187/7)

tāpāk (< Far.) “çarpıntı, ızdırap” (**FŞ** SF46b/21; **Sİ** R384b/3137; **SS** R336b/3179)

tār-ı bem (< Far. tār + < Far. -ı + < Far. bem) “bam teli” (**GS** 429/5)

tarıġ “saçkı” (**GS** 96/8)

tartmaḳ “dizme” (**HE** 6b)

taṣarruf (< Ar.) “idare ile kullanma, elde etme, alma” (**BV** 531/3; **FK** 319/5; **GS** 752/1; **NŞ** 254/7; **FŞ** SF56b/20; **HE** 6b/455, 12a/983; **Sİ** R360b/635, R364b/1072, R415a/6381, R421b/7148; **SS** R328a/2290, R353a/4961)

taṣdīḳ (< Ar.) “onay, onaylama” (**FK** 322/5; **NŞ** 680/8; **FŞ** SF63a/70; **HE** 13a/1077; **LM** R233a/1943; **Sİ** R388b/3546, R419b/6981; **SS** R351b/4769)

taṣfiye (< Ar.) “temizleme, saf hak getirme” (**Sİ** R414a/6315)

taṣnīf (< Ar.) “sınıflama” (**FK** 320/4, 689/315; **Sİ** R378b/2542, R384a/3089, R401a-56)

taṭvīl (< Ar.) “uzatma, uzatılma” (**FŞ** SF100b/101; **Sİ** R421a/7107; **SS** R310b/450, R314a/804)

taż‘īf (< Ar.) “iki kat etme, zayıflandırma” (**FK** 320/1; **Sİ** R378b/2502, R378b/2536)

te‘cīl (< Ar.) “erteleme” (**NŞ** 133/4)

te’ehhül (< Ar.) “ehlileşme, evlenme” (**SS** R322b/1658)

te’kīd (< Ar.) “güçlendirme, pekiştirme” (**BV** 425/3; **FK** 118/6, 187/2; **FŞ** SF54a/41)

tebdīl (< Ar.) “değiştirme, değiştirilme” (**FŞ** SF103b/57, SF51a/81; **SS** R310a/403, R314a-11, R328a/2268)

tecāhül (< Ar.) “bilmez gibi görünme” (**LM** R226b/1267)

tecrīd (< Ar.) “ayırma” (**BV** 208/6; **FK** 118/1, 187/6, 317/6, 689/344; **GS** 689/5; **NŞ** 631/6, 657/45; **SS** R313b/743)

tecvīf (< Ar.) “oyma, oyulma, oyuk haline koyma” (**FK** 320/5)

teferrüc (< Ar.) “açılma” (**FK** 523/3; **GS** 409/3; **NŞ** 629/3; **FŞ** SF71b/39, SF80a/2; **SS** R338b/3365, R342b/3793)

teferrüs (< Ar.) “sezme, anlar gibi olma” (**FŞ** SF73b/105, SF77a/13; **Sİ** R417a/6711)

tefrīṭ (< Ar.) “tersine aşırılık, ortalamanın çok altında kalma” (**Sİ** R400b-54, R412a/6068; **SS** R342a/3757)

teġayyur (< Ar.) “değişme, başkalaşma” (**GS** 7b-F2/15; **FK** 688/13; **NŞ** 261/3, 507/4)

tėgmek “değme, ulaşma, erişme” (**FK** 375/2; **NŞ** 635/4; **HE** 8b/649)

tėgmeslik “değmeme, ulaşamama, erişmeme” (**BV** 708)

teh-be-teh (< Far.) “kat kat, dipten dibe” (**BV** 72/1, 393/2; **FK** 507/2, 553/2, 581/6, 623/6; **GS** 351/5, 391/5, 500/6, 587/6; **NŞ** 53/4; **Sİ** R416b/6679; **SS** R313b/731, R324b/1913, R349b/4585)

tehī-ceyb (< Far. tehī + < Ar. ceyb) “boş cepli” (**Sİ** R365a/1133)

tek “tek” (**HE** 3b/210, 34a/3057; **GS** 42/3, 207/2, 423/7, 531/3;)

teḳāżā (< Ar.) “başa kakma, sıkışarak söz söyleme” (**BV** 342/7; **FŞ** SF81b/16)

tekbīr (< Ar.) “tekbir, yüceltme” (**HE** 35a/3163)

tekerrür (< Ar.) “tekrarlanma” (**FŞ** SF82a/39)

tekī (< Tr. tek + < Far. ī) “bir tek” (**GS** 13a-F2/4)

teklīf (< Ar.) “teklif” (**BV** 322/8, 339/4; **FK** 119/7, 287/4, 320/2, 432/5, 548/4; **GS** 4b-F2/14, 202/7, 508/8, 565/5; **NŞ** 313/10, 637/6; **FŞ** SF60a/126, SF80a/15; **HE** 33b/2990;

LM R217a/436, R222b/818; **Sİ** R366b/1245, R378b/2534, R380a/2693, R396a/4340; **SS** R312a/596, R312a/614, R324a/1839, R328a/2287)

tekmīl (< Ar.) “bitirme, tamamlama” (**BV** 575/9; **GS** 5b-F2/9, 10b-F2/2; **FŞ** SF105b/46; **HE** 9b/752; **Sİ** R357b-5, R384a-36, R422a/7205; **SS** R314a/804, R314a/810)

tekrār (< Ar.) “tekrar, yenileme” (**BV** 15/3, 285/4, 295/3; **FK** 187/2, 189/4, 338/4, 653/7; **GS** 95/5, 296/1, 387/5, 665/3; **NŞ** 353/4, 482/4; **FŞ** SF54a/49; **LM** R248a/3505; **Sİ** R385a/218, R385b/221, R412b/6159; **SS** R307a/66, R332a/2694, R348b/4438, R351b/4752)

telaffuz (< Ar.) “söyleyiş” (**FK** 300/5; **NŞ** 660/4; **GS** 409/3; **Sİ** R420b/7049)

telātum (< Ar.) “(dalgalar) çarpışma, çok dalgalanma” (**FŞ** SF107a/113, SF71a-28, SF72a/94, SF72b/9)

televvün (< Ar.) “renkten renge girme, renk değiştirme” (**FŞ** SF84a/43, SF96b/22; **SS** R311a/464)

telḫ (< Far.) “acı” (**BV** 46/4, 110/3/9, 196/5, 324/7, 644/4; **FK** 117/3, 309/4, 399/5, 533/1, 689/57; **GS** 41/4, 88/3, 112/4, 114/1, 460/1; **NŞ** 18/5, 110/1, 302/6, 351/7, 656/10; **FŞ** SF83b-38, SF90b/60, SF94b/6, SF97b-49; **HE** 7b/560; **LM** R226b-17, R230a/1617, R235b/2205; **Sİ** R382a/2873; **SS** R345b/4149)

telḫīṣ (< Ar.) “özetleme” (**GS** 283/6; **NŞ** 273/6)

telḫlıġ (< Far. telḫ + < Tr. -lıġ) “acılı” (**BV** 46/4; **FK** 142/5)

telḳīn (< Ar.) “telkin, fikir aşılama” (**BV** 91/5; **FK** 19/5, 224/5; **GS** 143/6, 170/9, 228/6, 460/6; **NŞ** 204/5; **FŞ** SF60a/131, SF63a/92, SF79b/60; **HE** 19a/1640; **Sİ** R407a/5489, R421a/7093; **SS** R331a/2610)

temāşā (< Far.) “bakıp seyretme, seyir” (**BV** 27/3, 108/3, 269/4, 310/5, 488/3; **FK** 112/2, 255/7, 326/8, 494/5, 586/7; **GS** 26/3, 38/5, 251/4, 252/7, 600/7; **NŞ** 38/2, 185/9, 239/5, 581/9, 592/2; **FŞ** SF56a/80, SF56b/7, SF74a/25, SF78b/78, SF84a/29; **HE** 10a/776, 12a/967, 22a/1893, 24a/2104, 31b/2792, 35b/3203; **LM** R221a/661, R239a/2592; **Sİ** R357b/316, R368a/1425, R375a/2135, R384a/3096; **SS** R320b-18, R321a/1528, R321a/1544, R333a/2798)

temelluḳ “destekli, dirsekli, metanetli” (**FŞ** SF105a-53; **SS** R343a/3852)

temevvüc (< Ar.) “dalgalanma, dalga dalga olma” (**FK** 594/6; **FŞ** SF71a/89, SF71b/39, SF71b/63, SF72b/9, SF80a/2; **SS** R338b/3365)

temhīd (< Ar.) “yayma, döşetme, düzeltme” (**FK** 187/4)

temīz (< Ar.) “temiz, seçme” (**Sİ** P455a/5575; **SS** R346b/4258)

temkīn (< Ar.) “ağırbaşlılık” (**BV** 384/4; **FK** 689/189; **GS** 503/9; **FŞ** SF50b/46, SF72a/95, SF76b/135, SF91a/105; **LM** R216b/244; **LM** R228a/1434, R247b/3461; **Sİ** R378a/2476, R393b/4078; **SS** R311a/491, R320a/1425, R330b/2539, R348b/4451)

temme (< Ar.) “bitti, tam oldu” (**FK** 827; **FŞ** SF95b/108)

temyīz (< Ar.) “ayırma, seçme” (**HE** 38a/3412)

tenaḳḳul (< Ar.) “bir yerden bir yere geçme; meze yeme” (**NŞ** 381/4)

teng (< Far.) “dar, sıkıntılı” (**Sİ** R387a/3418, R389b/3650, R389b/3654, R402a/4974; **LM** R216a/183; **FK** 215/1; **NŞ** 44/1, 292/2)

teng-nāy (< Far.) “sıkıntılı yer” (**Sİ** R354b/7; **SS** R309b/312)

tenḳīr (< Ar.) “bilinmeyecek, tanınmayacak hale getirme” (**FŞ** SF56a/88; **GS** 11b-F2/8)

tenḳīṣ (< Ar.) “azaltma, kısma” (**FŞ** SF70b/36; **Sİ** R377b/2416; **GS** 283/3; **NŞ** 273/1, 273/7, 275/1)

terceme (< Ar.) “tercüme, çeviri, aktarma, büyütme” (**BV** 664, 665, 669; **FK** 727, 731; **NŞ** 661, 707)

terci‘ (< Ar.) “geri çevirme, döndürme, tekrarlama” (**GS** 11b-F2/3)

tercümān (< Ar.) “tercüman” (**SS** R336a/3149)

tereddütsüz (< Ar. tereddüt + < Tr. -süz) “duraksamadan, oyalanmaksızın, hemen” (**NŞ** 149/7)

terekküb (< Ar.) “bileşim” (**FŞ** SF53b/12, SF88a/78; **HE** 11b/940)

terencübīn (< Ar.) “kudret helvası” (**LM** R243a/2975)

terk-i ḫᵛāb (< Ar. terk + < Far. -i + < Far. ḫᵛāb) “uyanma” (**FK** 63/9)

terkīb (< Ar.) “birleştirme, takım” (**FK** 462/5; **GS** 8a-F2/23; **NŞ** 5/4; **FŞ** SF52a/25; **HE** 7b, 8b/627, 42b/3836; **LM** R235a/2151; **SS** R309b/341, R311b/521, R327a/2139, R353a/4943)

terlik “fanila, ter bezi” (**NŞ** 180/2)

tervīc (< Ar.) “destekleme” (**LM** R240a/2768; **SS** R322a/1602)

tesellüm (< Ar.) “teslim edilen, verilen bir şeyi alma” (**SS** R332a/2688)

teslīm (< Ar.) “teslim” (**BV** 386/6; **FK** 121/8, 362/6; **GS** 462/7, 722/4; **NŞ** 202/5, 405/8, 447/3, 532/8, 545/5, 560/7; **FŞ** SF46b/36, SF63b/118, SF66a/110, SF83a/55, SF86a/23; **HE** 12a/983, 19a/1653, 21a/1811; **LM** R221b/728, R221b/734, R235b/2196,

R240a/2730; **Sİ** R366a/1227, R387a/3379, R416b/6636; **SS** R326b/2113, R327a/2175, R330a/2469, R342a/3769)

teş‘īr (< Ar.) “gedik etme; gedik açma” (**FŞ** SF78b/65)

teşbīh (< Ar.) “benzetme, benzetilme” (**BV** 3/8, 575/3, 595/4, 649/6; **FK** 719; **GS** 206/5, 360/4, 593/4, 651/9, 712; **NŞ** 198/3, 503/4, 505/4, 600/7, 661/1; **Sİ** R367b/1380, R371b/1764)

teşdīd (< Ar.) “şiddetlendirme, bağlama” (**FK** 187/1; **HE** 1b/28, 2a/40)

teşeddüd (< Ar.) “şiddetlenme, keskinleşme” (**FŞ** SF101a/142, SF59a/13, SF59a/38; **HE** 1b/28, 28a/2471; **Sİ** R378b/2517)

teşḫīṣ (< Ar.) “fark etme, tanıma” (**FŞ** SF101b/157, SF70b/36; **LM** R240a/2757)

teşvīr (< Ar.) “içine atma, içine gömüp gizleme” (**BV** 721/5; **Sİ** R369b/1562, R414b/6340; **SS** R340b/3629, R342a/3767)

tevfīr (< Ar.) “artma, çoğaltma, arttırma” (**BV** 475/7; **FK** 192/7)

tevḳīr (< Ar.) “güzel karşılama, ağırlama, ululama” (**HE** 20b/1777; **Sİ** R400a/4764)

tezelzül (< Ar.) “sarsılma, sallama” (**FŞ** SF71b/31, SF96a/55; **SS** R325b/2001, R350a/4597; **NŞ** 364/2, 381/5)

tıḳmaḳ “tıkma, tıkış” (**BV** 456/6; **FK** 657/6)

tırāş (< Far.) “üstten yontma” (**FK** 713/1, 719/1; **Sİ** R359a/478, R382b/2928, R408b/5754)

tigiş “yetecek miktar; ulaşma” (**Sİ** R374a/2023, R389a/3596)

tihī (< Far.) “boş” (**FK** 46/4)

tilim “dilim” (**BV** 216/7)

tillik “dilli” (**BV** 727/1)

timürtaş “isim” (**Sİ** R373a/1927)

tīre-dil (< Far.) “kalbi kara, fena kalpli” (**HE** 28a/2464)

tireng “derin” (**BV** 650/5; **Sİ** R411a/5990)

tirgek “dirilecek, devşirilecek” (**BV** 409/6)

tirkin “çabucak” (**FK** 338/9)

tivrük “batmış, saplanmış, dikilmiş” (**BV** 448/1; **GS** 322/6; **HE** 24b/2167)

tiz “diz” (**BV** 56/3, 296/2, 592/1; **NŞ** 50/4; **Sİ** R388a/3518)

tong “don, donmuş” (**GS** 377/5)

tonuġluḳ “şeffaflık” (**GS** 540/3)

tū-ber-tū (< Ar.) “kat kat” (**SS** R313b/729, R341b/3696, R342b/3829)

tū-be-tū (< Far.) “kat kat” (**BV** 512/3; **FK** 533/4, 644/4; **HE** 3b/181; **Sİ** R354b/28; **SS** R349b/4572)

tūmār (< Ar.) “tomar, dürülmüş nesne” (**BV** 363/5, 579/3, 216/9)

tutman “baş aşağı, yüzü koyun” (**FŞ** SF87b/29)

tübi “dip, esas, temel” (**BV** 478/5; **NŞ** 63/4, 75/6, 355/6, 490/1, 658/11, 689; **FŞ** SF46a/31, SF54a/69, SF67b/21, SF71a/7, SF72b/26, SF80a/40; **HE** 18b/1603, 22a/1906, 28b/2547, 41a/3717; **Sİ** R357a/256, R369b/1561, R386a/3302, R399a/4665; **SS** R327a/2186, R336a/3124, R339a/3439, R351b/4791)

türlüg “türlü, çeşitli” (**FK** 475/3; **GS** 7b-F2/12, 338/3, 389/5; **NŞ** 29/1, 411/1, 419/4, 553/5; **FŞ** SF57a/78, SF82b/2, SF88a/103; **Sİ** R364b/1072)

türlük “türlü, çeşitli” (**BV** 258/7, 319/4, 640/4; **NŞ** 334/8; **SS** R351a/4712)

tüz “düz” (**BV** 94/6, 101/3, 117/7, 155/7, 212/5; **FK** 97/4, 126/3, 211/1, 326/2, 576/9; **GS** 113/6, 181/3, 269/8, 535/4, 600/2; **NŞ** 70/1, 142/6, 203/8, 208/1, 656/20; **FŞ** SF65b/55, SF66b/31, SF66b/64, SF73a/62, SF78a/44; **Sİ** R367b/1343, R374a/2060, R378a/2460, R384b/3157; **SS** R325b/2001, R330b/2519, R338b/3372, R347b/4381, R353a/4997; **HE** 6a/406, 9a/693, 18a/1524, 25b/2253, 36b/3308, 43b/3947)

tüz “düz” (**LM** R215b/109, R217a/403, R224a/991, R242a/2857;)

tüzlenmek “düzleme” (**BV** 546/8)

ṭabaḳa (< Ar.) “tabaka, kat” (**LM** R235b-26; **Sİ** R362b-11, R363a-12)

ṭabī‘ī (< Ar.) “tabii, normal” (**FŞ** SF53b/38; **HE** 36b/3300, 42b/3860; **Sİ** R417a/6717; **SS** R310b/419)

ṭalāḳ (< Ar.) “boşanma, bırakma” (**BV** 311/6, 520/7, 692/2; **FK** 91/5, 106/7; **GS** 29/7, 451/6, 660/3; **NŞ** 640/6; **SS** R325a/1928, R325a/1962, R325a/1964, R326a/2047)

ṭāpāk (< Ar.) “çarpıntı” (**GS** 138/5; **NŞ** 195/5)

ṭarīd (< Ar.) “kovulmuş, çıkartılmış” (**Sİ** R406b/5407)

ṭarīḳ (< Far.) “yol” (**BV** 111/3, 146/5, 198/8, 208/6, 426/3; **FK** 42/3, 170/4, 293/6, 319/7, 463/7; **GS** 226/6, 295/1, 346/1, 487/1; **NŞ** 66/1, 107/1, 309/6, 412/5, 507/9; **FŞ** SF62a/3, SF62b/48, SF70a/1, SF85a/39, SF90b/66; **HE** 12a/990, 14b/1214, 22a/1924, 29a/2591, 37a/3328; **LM** R225a/1093, R232b/1869, R235b/2236, R240a/2730; **Sİ** R367a/1338, R375a/2166, R391b/3896, R393a/4032; **SS** R314b/862, R328a/2242, R334b/2943, R338a/3331)

ṭās-bāz (< Far.) “geleneksel gösteri sanatçıları arasında taslarla gösteri yapan kimse” (**HE** 31a/2776)

ṭavāyif (< Ar.) “güruhlar, bölükler” (**FŞ** SF51b/5, SF51b/6; **Sİ** R363a/924, R363a-13, R397b/4486, R414b/6343)

ṭay (< Ar.) “dürüp bükme, katlama” (**BV** 702; **FK** 625/2, 688/39; **NŞ** 3/7, 517/6; **FŞ** SF59b/62, SF62b/13, SF66b/29, SF74a/23, SF82b/100; **HE** 6b/483; **LM** R216b/212, R219b/538, R231b/1782, R239a/2543; **Sİ** R369a/1543, R380a/2672, R388a/3499, R396a/4355; **SS** R330a/2486, R341a/3636, R351a/4720)

ṭayy (< Ar.) “dürüp bükme, katlama” (**FK** 445/2; **GS** 828/1; **NŞ** 88/3, 447/8; **HE** 9b/740; **Sİ** R356b/241, R358a/360, R384b/3127; **SS** R308b/227)

ṭōmār (< Ar.) “tomar, dürülmüş nesne” (**FŞ** SF107a/107)

ṭomar (< Ar.) “tomar, dürülmüş nesne” (**NŞ** 164/7)

ṭufeylī (< Ar.) “dalkavukluk” (**FK** 689/267; **GS** 3a-F2/11; **NŞ** 508/9; **FŞ** SF47a/1)

ṭūmār (< Ar.) “tomar, dürülmüş nesne” (**BV** 281/3, 545/3; **FK** 102/2, 134/3, 371/5, 502/2, 576/5; **GS** 82/2, 337/4, 350/2, 387/3, 507/2, 551/4; **NŞ** 327/1, 431/1, 466/4, 537/4)

uçuz “ucuz” (**FK** 215/6; **BV** 219/8)

ufuḳ (< Ar.) “ufuk” (**BV** 324/2; **HE** 11b/927; **SS** R307a/77)

umūr (< Ar.) “işler, hususlar, maddeler” (**BV** 570/5, 666; **FŞ** SF67a/85; **Sİ** R369a/1507, R369b/1585; **SS** R315a/911, R329B/2437, R351b/4777, R353a/4979)

ürmek “ürme” (**LM** R246b/3287; **FŞ** SF85a/6)

üzük “kesik, kesilmiş” (**LM** R217a-5)

vācibü’l-ittibā‘ (< Ar.) “uyulması gereken” (**GS** 9a-F2/11)

vāfī (< Ar.) “yeter, tam elverir” (**FŞ** SF102b/76, SF88a/101)

vaḥy (< Ar.) “vahiy, ilahi haber” (**GS** 168/1; **NŞ** 106/5; **HE** 13b/1106)

vaḳār (< Ar.) “ağırbaşlılık” (**HE** 18a/1534, 40b/3659; **Sİ** R370b/1703, R401b/4905; **LM** R228a/1434; **SS** R348b/4451)

vāḳıf (< Ar.) “bilen, farkında olan” (**BV** 16/3, 82/6, 179/6, 191/8, 307/6; **FK** 37/6, 472/6, 486/4, 550/9; **GS** 53/2, 113/6, 289/7, 301/7, 323/7; **NŞ** 201/7, 404/6, 545/3, 686/12; **FŞ** SF103b/53, SF91b/3, SF99b/205, SF50a/85, SF73b/117, SF89a/6; **HE** 24b/2126, 26b/2340, 40b/3664, 41b/3740; **LM** R219b/550, R221a/696, R225b/1133, R239b/2626, R246b/3312; **Sİ** R364b/1056, R392b/3962, P455b/5638, R405b/5328; **SS** R312a/565, R328a/2266, R330b/2536, R338b/3368, R350b/4652)

vārid (< Ar.) “gelen, vasıl olan, erişen” (**FŞ** SF62b/27, SF70b/60; **NŞ** 127/6)

vaṣatlıġ (< Ar. vaṣat + < Tr. -lıġ) “vasat olma, vasatlık” (**Sİ** R377a/2359)

vasaṭ (< Ar.) “orta” (**GS** 12b-F2/9, 292/4; **NŞ** 283/4; **HE** 20b/1774; **Sİ** R382a/2897)

vāṣıl (< Ar.) “ulaşan, vasıl olan, erişen” (**FK** 389/6, 747/1; **GS** 538/6; **NŞ** 321/8, 522/4; **FŞ** SF100a/39; **HE** 6a/424; **LM** R217a/350, R246b/3351, R249a/3601; **SS** R314b/865, R328a/2278, R334a/2885)

vāsıṭa (< Ar.) “araç” (**BV** 660/74; **GS** 3a-F2/6, 710; **HE** 2b/118, 3b/181, 28a/2479; **LM** R244b/3113)

vāsıṭa-sāz (< Ar. vāsıṭa + < Far. sāz) “aracı yapma” (**HE** 12a/989)

vaẓīfe (< Ar.) “vazife, görev” (**FK** 629/5)

vebes (< Ar.) “ve yetişir” (**BV** 531/2)

vech (< Ar.) “sebep, neden” (**BV** 86/9, 106/2, 281/5, 333/7, 511/2; **GS** 116/9, 218/3, 273/6, 400/2, 491/2; **NŞ** 9/6, 134/8, 154/1, 253/2, 341/4, 426/6; **FŞ** SF104b/145, SF51b/7; **LM** R216b/239; **Sİ** R364b/1051, R378a/2459, R389a/3588, R412a/6070, R416b/6672; **SS** R348b/4486)

vechesiz (< Ar. veche + < Tr. -siz) “yüzsüz, tarafsız” (**NŞ** 642/1)

veḫāmet (< Ar.) “hazım güçlüğü, zor hazmedilen şeyin hâli, güçlük, ağırlık” (**HE** 28b/2525)

vekālet (< Ar.) “birinin yerini tutma” (**FK** 8/10; **SS** R316a/1014)

veḳār (< Ar.) “ağırbaşlılık” (**FŞ** SF100b/84, SF91a/105; **GS** 700/1)

velāyet (< Ar.) “velilik, ermişlik” (**HE** 37a/3314; **LM** R217a-6, R240a/2647; **Sİ** R369b/1573, R414a/6317, R415a/6401; **NŞ** 658/23)

vel-ḥaḳ (< Ar.) “hakkıyla” (**GS** 8a-F2/11)

velī (< Ar.) “veli, sahip, ermiş, eren” (**Sİ** R357b/324, 954, 5375)

vesāyil (< Ar.) “vesileler” (**BV** 379/6; **HE** 19a/1608; **LM** R221a/660; **SS** R310b/449)

vesvese (< Ar.) “vesvese, kuruntu” (**HE** 10b/828; **LM** R224b/1051; **NŞ** 121/6)

vezān (< Far.) “esici, esen” (**Sİ** R388a/3500; **SS** R335a/3009)

vidā‘ (< Ar.) “ayrılma, ayrılış” (**BV** 289/1/2/3/4/5/6/7/8/9)

vilādet (< Ar.) “doğma, ayrılış” (**SS** R308a/149)

vuṣlat-endīş (< Ar. vuṣlat + < Far. endīş) “birleşme düşünen” (**LM** R219b/510)

yābendelıġ (< Far. yābende + < Tr. -lıġ) “bulan, buluculuk” (**Sİ** R384b/3170)

yābinde (< Far.) “bulan, bulucu” (**SS** R315b/936)

yaġmaġ “yağma” (**HE** 34b/3115)

yaġmaġlıġ “yağma” (**NŞ** 192/1)

yalman “sert; keskin, kesici” (**Sİ** R382b/2931)

yarış “yarış, müsabaka” (**HE** 9a/697)

yaruḳ “çatlak, ayrık” (**FK** 324/6)

yaşlıġ “yaş, süre” (**GS** 709; **Sİ** R417b/6759, R371a/1728)

yek-ā-yek (< Far.) “tek tek, birer birer” (**FK** 13/1; **FŞ** SF67b/35, SF73b/128, SF75b/8, SF92a/93, SF96b/12; **Sİ** R375a/2158)

yek-bāre (< Far.) “bir kere, bir defada, birdenbire” (**FK** 199/3, 688/75; **FŞ** SF63b/117)

yek-bend (< Far.) “tek bağa” (**LM** R228a/1416)

yek-be-yek (< Far.) “tek tek, birer bire” (**Sİ** R383b/3016, R389a/3613)

yek-fen (< Far.) “bir çeşit, bir tür” (**FK** 689/350; **GS** 503/5; **FŞ** SF51a/73, SF80b/63, SF85b/46; **SS** R327a/2133)

yek-ḳalem (< Far. yek + < Ar. ḳalem) “bir kalemde, bir çırpıda, birden” (**HE** 5a/330, 6b/463, 11b/926; **Sİ** R359b/521, R360b/643, R369a/1499, R379b/2609, R393a/4021)

yek-sān (< Far.) “düz” (**BV** 132/7, 312/5, 472/2, 574/8, 659/30, 666; **FK** 4/6, 174/2, 180/4, 473/10, 513/6, 536/7; **GS** 73/1, 201/3, 287/3, 679/8, 796/1; **NŞ** 72/8, 355/3; **FŞ** SF76b/139; **HE** 26b/2323, 27b/2457, 28a/2506, 33a/2960, 41b/3737; **LM** R229a/1515, R248a/3480; **Sİ** R356b/248, R397b/4515)

yirlik “yeri olan, bir yerden olan” (**FŞ** SF81a/135; **Sİ** R399b/4689, R421a/7120; **SS** R313a/678)

yitik “kaybolan şey, yitik” (**BV** 329/2)

yitküçi “yetişen, ulaşan” (**Sİ** R420a/7024)

yupḳa “hafif, zayıf, ince” (**GS** 587/6)

yupḳaraḳ “daha hafif, daha zayıf, daha ince” (**GS** 202/8)

yüzsizlik “yüzsüzlük” (**BV** 479/7)

żābıṭ (< Ar.) “zat etmekle görevli” (**Sİ** R372b/1905; **GS** 8a-F2/6)

żam (< Ar.) “arttırma, ekleme” (**BV** 252/4; **GS** 827/1; **LM** R215b/116, R244a/3091, R246b/3291, R248a/3487; **Sİ** R374a/2049, R403a/5043)

żāmin (< Ar.) “kefil, tazmine mecbur olan” (**FŞ** SF72b/33; **NŞ** 265/10)

żamm (< Ar.) “arttırma, katma” (**SS** R316a/981)

zānū-be-zānū (< Far.) “diz dize” (**FŞ** SF81a/133; **Sİ** R416a/6627, R420b/7038)

ẓarāyif (< Ar.) “zarifler” (**FŞ** SF51b/5; **HE** 40b; **GS** 5b-F2/10)

zāyid (< Ar.) “fazla” (**GS** 237/3; **Sİ** R400b/4835)

zāyide (< Ar.) “fazla gereksiz” (**Sİ** R389a/3591)

zebānlıġ (< Far. zebān + < Tr. -lıġ) “dilli” (**FŞ** SF101b-6)

zeġān (< Far.) “çaylak” (**FK** 488/9, 528/7)

zerd (< Far.) “solgun, soluk” (**BV** 122/6; **FK** 438/3, 586/6; **GS** 365/1, 435/6, 771/1; **NŞ** 653/15; **SS** R326b-22)

zer-şemse (< Far. zer + < Ar. şemse) “altın şemse” (**Sİ** R355a/56)

żımn (< Ar.) “iç taraf, gizli amaç” (**FK** 689/48), 725/2; **GS** 141/6, 715/1; **NŞ** 487/5, 656/8; **NŞ** 238/2; **FŞ** SF52a/12, SF72b/40; **HE** 8a/589, 8a/597, 18a/1534, 21b/1848, 24b/2157, 39b/3589, 40b/3645; **Sİ** R356b/223, R372b/1872, R379a/2564, R388a/3493, R392b/3985; **SS** R351b/4771)

zimām (< Ar.) “kendi tarafını koruma, gözetme” (**SS** R324b/1873)

ziyāret (< Ar.) “görmeye gitme, görüşmeye gitme” (**SS** R327b/2233)

ẓulmet-ābād (< Far.) “zulmetten yapılmış” (**NŞ** 260/1)

żurūf (< Ar.) “zarflar” (**GS** 287/4; **Sİ** R383b/3030, R389b/3653)

ẕüll (< Ar.) “alçalma, horluk” (**Sİ** R359a/510)

Herhangi Bir Gruplamaya Dahil Edilmeyen Kelimeler bölümünde; 222 Farsça, 724 Arapça, 119 Türkçe kelime yer almaktadır. Herhangi Bir Gruplamaya Dahil Edilmeyen Kelimeler bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 36 tane “Ar. + Far.”, 36 tane “Far. + Ar.”, 20 tane “Ar. + Tr.”, 16 tane “Far. + Tr.”, 1 tane “Tr. + Far.”, 1 tane “Ar. + Far. + Ar.”, 1 tane “Ar. + Far. + Tr.”, 2 tane “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelimeler de bu bölümde yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde 19 isim tamlaması da bulunmaktadır.

SONUÇ

Çağatay Türkçesi ve Edebiyatının en büyük şair ve yazarlarından olan Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserleri incelendiğinde; eserlerin dil ve konu bakımından oldukça zengin olduğu görülmektir. Eserler üzerine yapılan tematik söz varlığı çalışmasından hareketle dönemin dil özelliklerini, kelimeler arasındaki ilişkileri ve farklı alanlarda kullanılan söz varlığının zenginliğini görmemiz mümkündür. Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's-Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerinin içerdiği söz varlığı sayesinde eserler dil, edebiyat, tarih, coğrafya, zooloji, askerlik, astroloji, astronomi, felsefe, botanik vb. alanlar üzerine çalışmalar yapan bilim insanlarını da yakından ilgilendiren bilgiler sunmakta ve bu bakımından eserler yazıldığı döneme birçok açıdan ışık tutmaktadır. Bu çalışmada ise Ali Şir Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l-Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerinin zengin söz varlığını, isimler açısından ortaya konulmuştur. Ali Şir Nevâyî'nin eserlerinden taranan isimlerin kavram alanlarına göre oluşturulan tematik söz varlığı çalışması seksen dört bölümünden oluşmaktır. Her bölümünde kelimelerin genel bir dökümü verilmiş ve eserlerin içerik açısından hangi kavram alanlarından meydana geldiği ortaya konulmuştur. Ayrıca her bölümün sonunda kavram alanlarını oluşturan kelimeler hakkında değerlendirmeler yapılmış olup, kelimelerin kökeni ve sayıları hakkında bilgiler verilmiştir. Buradan hareketle kavram alanlarına göre oluşturduğumuz tematik söz varlığı çalışmasının bölümleriyle ilgili genel değerlendirmeleri şu şekilde sıralayabiliriz;

1. İnsan ve İnsan İlişkileri ile İlgili Kavramlar bölümünde 17 başlık olmak üzere; 53 Türkçe, 120 Arapça, 56 Farsça, 2 Moğolca kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bu bölümde yer alan kelimelerin 16 tanesi ". + Far.", 2 tanesi "Far. + Ar.", 10 tanesi "Ar. + Tr.", 11 tanesi "Far. + T[illegible]i ise "Ar. + Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 68 isim tamlaması da bulunmaktadır.

2. Aşk, Sevgi ile İlgili Kavramlar bölümünde 12 başlık olmak üzere; 15 Türkçe, 57 Arapça, 167 Farsça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bu bölümde yer alan

kelimelerin 36 tanesi “Ar. + Far.”, 21 tanesi “Far. + Ar.”, 10 tanesi “Ar. + Tr.”, 54 tanesi “Far. + Tr.”, 6 tanesi ise “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca Aşk, Sevgi ile İlgili Kavramlar bölümde 663 isim tamlaması da bulunmaktadır.

3. Psikolojik Durumlarla İlgili Kavramlar bölümünde 30 başlık olmak üzere; 58 Türkçe, 329 Arapça, 3 Moğolca, 245 Farsça kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Psikolojik Durumlarla İlgili Kavramlar” bölümde yer alan kelimelerin 124 tanesi “Ar. + Far.”, 47 tanesi “Far. + Ar.”, 84 tanesi “Ar. + Tr.”, 90 tanesi “Far. + Tr.”, 23 tanesi ise “Ar. + Far. + Tr.”, 9 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kelimelerin yanı sıra bu bölümde 803 isim tamlaması da bulunmaktadır.

4. Karakter ve İlgili Kavramlar bölümde 13 başlık olmak üzere; 86 Farsça, 112 Arapça, 11 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Karakter ve İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 14 tanesi “Ar. + Far.”, 14 tanesi “Far. + Ar.”, 11 tanesi “Ar. + Tr.”, 25 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Tr.”, 3 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca “Karakter ve İlgili Kavramlar” bölümünde 77 isim tamlaması da bulunmaktadır.

5. Toplumsal İlişkilerle İlgili Kavramlar bölümünde 29 başlık olmak üzere; 186 Farsça, 303 Arapça, 48 Türkçe kelime yer almaktadır. Toplumsal İlişkilerle İlgili Kavramlar bölümde bu kelimelerin yanı sıra 58 tane “Ar. + Far.”, 19 tane “Far. + Ar.”, 19 tane “Ar. + Tr.”, 78 tane “Far. + Tr.”, 5 tane “Ar. + Far. + Tr.”, 6 tane “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bu bölümde bulunmaktadır. Ayrıca bu bölümde 154 isim tamlaması da bulunmaktadır.

6. Toplumsal Adetler, İnançlarla İlgili Kavramlar bölümde 8 başlık olmak üzere; 54 Farsça, 49 Arapça, 1 Moğolca, 6 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra “Toplumsal Adetler, İnançlarla İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 12 tanesi “Ar. + Far.”, 15 tanesi “Far. + Ar.”, 2 tanesi “Ar. + Tr.”, 14 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Tr.”, 1 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca “Toplumsal Adetler, İnançlarla İlgili Kavramlar” bölümünde 90 isim tamlaması da bulunmaktadır.

7. Eğitim ile İlgili Kavramlar bölümünde 21 başlık olmak üzere; 65 Farsça, 123 Arapça, 25 Türkçe kelime bulunmaktadır. Eğitim ile İlgili Kavramlar bölümündeki kelimelerin yanı sıra 19 tanesi “Ar. + Far.”, 4 tanesi “Far. + Ar.”, 8 tanesi “Ar. + Tr.”, 17 tanesi “Far.

+ Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bu bölümde bulunmaktadır. Eğitim ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 129 isim tamlaması da yer almaktadır.

8. Düşünce ile İlgili Kavramlar bölümünde 9 başlık olmak üzere; 84 Farsça, 154 Arapça, 19 Türkçe kelime mevcuttur. Bu kelimelerin yanı sıra “Düşünce ile İlgili Kavramlar” bölümünde 25 tanesi “Ar. + Far.”, 22 tanesi “Far. + Ar.”, 16 tanesi “Ar. + Tr.”, 25 tanesi “Far. + Tr.”, 4 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Bu kavram alanında bu kelimelerin yanı sıra 246 isim tamlaması da bulunmaktadır.

9. Söz, Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar bölümünde 3 başlık olmak üzere; 55 Farsça, 79 Arapça, 17 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Söz, Kelam, Konuşma ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 31 tane “Ar. + Far.”, 6 tane “Far. + Ar.”, 1 tane “Ar. + Tr.”, 7 tane “Far. + Tr.”, 2 tane “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bu bölümde bulunmaktadır. Ayrıca bu kavram alanında 118 isim tamlaması da bulunmaktadır.

10. Felsefe ile İlgili Kavramlar bölümünde 24 başlık olmak üzere; 214 Farsça, 324 Arapça, 80 Türkçe, 1 Moğolca kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Felsefe ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 89 tanesi “Ar. + Far.”, 44 tanesi “Far. + Ar.”, 56 tanesi “Ar. + Tr.”, 87 tanesi “Far. + Tr.”, 7 tanesi “Ar. + Far. + Tr.”, 12 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Bunların yanı sıra “Felsefe ile İlgili Kavramlar” bölümünde 292 isim tamlaması da bulunmaktadır.

11. Yazı, Dil, Edebiyat ile İlgili Kavramlar bölümünde 25 başlık olmak üzere; 33 Farsça, 202 Arapça, 17 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Yazı, Dil, Edebiyat İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 46 tanesi “Ar. + Far.”, 10 tanesi “Far. + Ar.”, 9 tanesi “Ar. + Tr.”, 3 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Tr. + Far.”, 1 tanesi “Tr. + Ar.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 109 tane Arapça ve Farsça isim tamlaması ve 26 farklı konuda yazılmış eser adı da bulunmaktadır.

12. Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar bölümünde 4 başlık olmak üzere; 33 Farsça, 24 Arapça, 14 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 16 tane “Ar. + Far.”, 2 tane “Far. + Ar.”, 3 tane “Ar. + Tr.”, 19 tane “Far. + Tr.”, 1 tane “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de

bulunmaktadır. Ayrıca "Hayat, Ömür ile İlgili Kavramlar" bölümünde 206 isim tamlaması da yer almaktadır.

13. Ebedilik, Sonsuzluk, Ölümsüzlükle İlgili Kavramlar bölümünde; 11 Farsça, 12 Arapça, kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Ebedilik, Sonsuzluk, Ölümsüzlükle İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 3 tanesi "Ar. + Far.", 8 tanesi "Far. + Ar.", 6 tanesi "Ar. + Tr.", 1 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 59 isim tamlaması da bulunmaktadır.

14. Din ile İlgili Kavramlar bölümünde 68 başlık olmak üzere; 162 Farsça, 597 Arapça, 35 Türkçe 2 Soğdca kelime mevcuttur. Din ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra; bu bölümde 135 tane "Ar. + Far.", 11 tane "Far. + Ar.", 45 tane "Ar. + Tr.", 24 tane "Far. + Tr.", 5 tane "Ar. + Far. + Tr.", 2 tane "Far. + Ar. + Tr." biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca bu kavram alanında 799 isim tamlaması, 35 özel isim, 3 kutsal kitap ismi ve 143 sureler, ayetler ve hadislerle ilgili parçalar da bulunmaktadır.

15. Kafile, Kabile, Toplulukla İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Farsça, 25 Arapça, 3 Türkçe, 1 Moğolca kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Kafile, Kabile, Toplulukla İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 4 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 53 isim tamlaması da bulunmaktadır.

16. Yönetim ve İlgili Kavramlar bölümünde 30 başlık olmak üzere; 139 Farsça, 193 Arapça, 41 Türkçe, 3 Moğolca kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bu kavram alanındaki kelimelerin 64 tanesi "Ar. + Far.", 7 tanesi "Far. + Ar.", 16 tanesi "Ar. + Tr.", 47 tanesi "Far. + Tr.", 6 tanesi "Ar. + Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Yönetim ve İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 436 isim tamlaması da yer almaktadır.

17. Rehber, Kılavuz ile İlgili Kavramlar bölümünde; 8 Farsça, 10 Arapça, 1 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Rehber, Kılavuz ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Ar. + Tr.", 7 tanesi "Far. + Tr.", 1 tanesi "Tr. + Far." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 12 isim tamlaması da bulunmaktadır.

18. Hukuk ile İlgili Kavramlar bölümünde 23 başlık olmak üzere; 78 Farsça, 246 Arapça, 59 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Hukuk ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 60 tanesi "Ar. + Far.", 14 tanesi "Far. + Ar.", 24 tanesi "Ar. + Tr.", 21 tanesi "Far. + Tr.", 1 tanesi "Ar. + Far. + Tr.", 3 tanesi "Far. + Ar. + Tr.", 1 tanesi "Far. + Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir. Bu kavram alanında 77 isim tamlaması da yer almaktadır.

19. Çevre ve Şehircilikle İlgili Kavramlar bölümünde 11 başlık olmak üzere; 43 Farsça, 71 Arapça, 19 Türkçe, 1 Soğdca kelimeye yer verilmiştir. Bu bölümündeki kelimelerin yanı sıra 15 tane "Ar. + Far.", 4 tane "Far. + Ar.", 2 tane "Ar. + Tr.", 9 tane "Far. + Tr.", 1 tane "Ar. + Far. + Tr.", 1 tane "Far. + Ar. + Tr.", 1 tane "Ar. + Far. + Ar." biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca "Çevre ve Şehircilikle İlgili Kavramlar" bölümünde 103 isim tamlaması da yer almaktadır.

20. Mimari ile İlgili Kavramlar bölümünde 38 başlık olmak üzere; 213 Farsça, 152 Arapça, 63 Türkçe, 1 Yunanca, 1 Moğolca kelime bulunmaktadır. Mimari ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra bu bölümde; 36 tane "Ar. + Far.", 14 tane "Far. + Ar.", 8 tane "Ar. + Tr.", 14 tane "Far. + Tr.", 1 tane "Tr. + Far." biçiminde türetilmiş kelimeye de yer verilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 297 isim tamlaması da bulunmaktadır.

21. Asker, Ordu ve Savaş ile İlgili Kavramlar bölümünde 33 başlık olmak üzere; 161 Farsça, 127 Arapça, 63 Türkçe, 5 Moğolca kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Asker, Ordu ve Savaş ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 35 tanesi "Ar. + Far.", 4 tanesi "Far. + Ar.", 10 tanesi "Ar. + Tr.", 28 tanesi "Far. + Tr.", 1 tanesi "Ar. + Far. + Tr.", 1 tanesi "Tr. + Far." biçiminde türetilmiştir. Asker, Ordu ve Savaş ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 243 isim tamlaması da bulunmaktadır.

22. Dünya, Gök, Gökyüzü ve Astronomi ile İlgili Kavramlar bölümünde 11 başlık olmak üzere; 132 Farsça, 120 Arapça, 25 Türkçe kelime bulunmaktadır. Dünya, Gök, Gökyüzü ve Astronomi ile İlgili Kavramlar bölümündeki kelimelerin yanı sıra 50 tane "Ar. + Far.", 13 tane "Far. + Ar.", 5 tane "Ar. + Tr.", 16 tane "Far. + Tr.", 3 tane "Ar. + Far. + Tr.", 3 tanesi "Tr. + Far." biçiminde türetilmiş kelimeye de yer verilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 719 isim tamlaması da bulunmaktadır.

23. Hava ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Kavramlar bölümde 14 başlık olmak üzere; 23 Farsça, 37 Arapça, 45 Türkçe, 3 Moğolca kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Hava ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 10 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar.", 2 tanesi "Ar. + Tr.", 7 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca "Hava ve Atmosfer Olaylarıyla İlgili Kavramlar" bölümünde 154 isim tamlaması da bulunmaktadır.

24. Coğrafya ile İlgili Kavramlar bölümünde 29 başlık olmak üzere; 139 Farsça, 97 Arapça, 83 Türkçe, 1 Moğolca, 2 Yunanca kelime bulunmaktadır. Coğrafya ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 31 tane "Ar. + Far.", 3 tane "Far. + Ar.", 8 tane "Ar. + Tr.", 11 tane "Far. + Tr.", 2 tane "Tr. + Far." biçiminde türetilmiş kelime de bu bölümde görülmektedir. Ayrıca bu bölümde 396 isim tamlaması ve 1 tane yer adı da bulunmaktadır.

25. Ateş ile İlgili Kavramlar bölümünde 7 başlık olmak üzere; 47 Farsça, 17 Arapça, 53 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kavram alanındaki kelimelerin yanı sıra 10 tane "Ar. + Far.", 10 tane "Ar. + Tr.", 8 tane "Far. + Tr." biçiminde türetilmiş kelime de bu bölümde bulunmaktadır. Ayrıca "Ateş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 70 isim tamlaması da mevcuttur.

26. Kuyumculukla İlgili Kavramlar bölümünde 20 başlık olmak üzere; 78 Farsça, 68 Arapça, 13 Türkçe, 3 Yunanca kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Kuyumculukla İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 37 tanesi "Ar. + Far.", 2 tanesi "Far. + Ar.", 8 tanesi "Ar. + Tr.", 19 tanesi "Far. + Tr.", 4 tanesi "Ar. + Far. + Tr.", 1 tanesi "Tr. + Far." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 173 isim tamlaması da bulunmaktadır.

27. Bitkiler ve İlgili Kavramlar bölümde 42 başlık olmak üzere; 233 Farsça, 86 Arapça, 42 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bitkiler ve İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 24 tane "Ar. + Far.", 4 tane "Far. + Ar.", 7 tane "Ar. + Tr.", 13 tane "Far. + Tr.", 1 tane "Tr. + Far." biçiminde türetilmiş kelime de görülmektedir. Ayrıca bu bölümde 267 isim tamlaması da bulunmaktadır.

28. Hayvanlar ve İlgili Kavramlar bölümünde 57 başlık olmak üzere; 237 Farsça, 148 Arapça, 142 Türkçe, 10 Moğolca kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra

“Hayvanlar ve Hayvanlarla İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 22 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Far. + Ar.”, 12 tanesi “Ar. + Tr.”, 14 tanesi “Far. + Tr.”, 2 tanesi “Tr. + Far.” biçiminde türetilmiştir. Hayvanlar ve İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 160 isim tamlaması da yer almaktadır.

29. Sağlık ve Tıp Kavramları bölümünde 8 başlık olmak üzere; 104 Farsça, 78 Arapça, 30 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Sağlık ve Tıp Kavramları bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 18 tane “Ar. + Far.”, 7 tane “Far. + Ar.”, 15 tane “Ar. + Tr.”, 35 tane “Far. + Tr.”, 1 tane “Far. + Ar. + Tr.” şeklinde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca bu kavram alanında 152 isim tamlaması da mevcuttur.

30. Saflık, Temizlik ve Kirlilik ile İlgili Kavramlar bölümde 3 başlık olmak üzere; 18 Farsça, 19 Arapça, 11 Türkçe kelime yer almaktır. Bölümdeki bu kelimelerin yanı sıra 2 tane “Ar. + Far.”, 2 tane “Far. + Ar.”, 1 tane “Ar. + Tr.”, 9 tane “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bu bölümde bulunmaktadır. Ayrıca bu bölümde 1 de isim tamlaması vardır.

31. Sağlam, Dayanıklı Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Farsça, 6 Arapça, 6 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Sağlam, Dayanıklı Olma ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 4 tanesi “Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 1 isim tamlamasına da yer verilmiştir.

32. Organ Adları ile İlgili Kavramlar bölümde 42 başlık olmak üzere; 246 Farsça, 119 Arapça, 114 Türkçe, 3 Moğolca kelime yer almaktadır. Organ Adları İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 32 tane “Ar. + Far.”, 29 tane “Far. + Ar.”, 10 tane “Ar. + Tr.”, 34 tane “Far. + Tr.”, 1 tane “Moğ. + Tr.”, 5 tane “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca “Organ Adları ile İlgili Kavramlar” bölümde 698 isim tamlamasına da yer verilmiştir.

33. Koku ile İlgili Kavramlar bölümünde 6 başlık olmak üzere; 43 Farsça, 24 Arapça, 4 Türkçe kelime mevcuttur. Bu bölümündeki kelimelerin yanı sıra 23 tane “Ar. + Far.”, 1 tane “Ar. + Tr.”, 2 tane “Far. + Tr.”, 1 tane “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de görülmektedir. Koku ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 42 isim tamlaması da bulunmaktadır.

34. Renkler ve Boya ile İlgili Kavramlar bölümde 17 başlık olmak üzere; 117 Farsça, 36 Arapça, 30 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Renkler ve Boya ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 34 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar." 15 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 25 isim tamlaması da bulunmaktadır.

35. Süs, Süsleme, Süslenme ve Süs Malzemeleri ile İlgili Kavramlar bölümünde 9 başlık olmak üzere; 25 Farsça, 47 Arapça, 8 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Kavram alanındaki bu kelimelerin yanı sıra 21 tane "Ar. + Far.", 1 tane "Far. + Ar.", 11 tane "Ar. + Tr.", 2 tane "Far. + Tr.", 1 tane "Ar. + Far. + Tr.", 1 tane "Far. + Ar. + Tr." biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca "Süs, Süsleme, Süslenme ve Süs Malzemeleri ile İlgili Kavramlar" bölümünde 42 isim tamlaması da yer almaktadır.

36. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Kavramlar bölümünde 14 başlık olmak üzere; 92 Farsça, 82 Arapça, 3 Moğolca, 78 Türkçe kelime bulunmaktadır. Giyim, Giysi ve Kumaş ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 14 tane "Ar. + Far.", 3 tane "Far. + Ar.", 5 tane "Ar. + Tr.", 9 tane "Far. + Tr.", 1 tanesi "Tr. + Far." biçiminde türetilmiş kelime de yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde 143 isim tamlaması da bulunmaktadır.

37. Eğlence ile İlgili Kavramlar bölümünde 8 başlık olmak üzere; 24 Farsça, 26 Arapça, 5 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra "Eğlence ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 4 tanesi "Ar. + Far.", 2 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 6 isim tamlaması da bulunmaktadır.

38. Müzik ile İlgili Kavramlar bölümünde 9 başlık olmak üzere; 50 Farsça, 35 Arapça, 12 Türkçe, 3 Moğolca kelime bulunmaktadır. Müzik ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 16 tane "Ar. + Far.", 1 tane "Far. + Ar.", 7 tane "Far. + Tr." biçiminde türetilmiş kelime de yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde 62 isim tamlaması da mevcuttur.

39. Meyhane ve İlgili Kavramlar bölümünde 6 başlık olmak üzere; 99 Farsça, 45 Arapça, 24 Türkçe, 2 Moğolca kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Meyhane ve İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 28 tanesi "Ar. + Far.", 2 tanesi "Far. + Ar.", 7 tanesi

“Ar. + Tr.”, 21 tanesi “Far. + Tr.”, 4 tanesi “Ar. + Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Meyhane ve İlgili Kavramlar bölümde ayrıca 524 isim tamlaması da bulunmaktadır.

40. Yiyecek, İçecek İlgili Kavramlar bölümünde 20 başlık olmak üzere; 92 Farsça, 88 Arapça, 71 Türkçe, 1 Moğolca kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 17 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Far. + Ar.”, 8 tanesi “Ar. + Tr.”, 12 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca “Yiyecek, İçecek İlgili Kavramlar” bölümünde 261 isim tamlaması da bulunmaktadır.

41. Ticaret ile İlgili Kavramlar bölümde 25 başlık olmak üzere; 89 Farsça, 114 Arapça, 15 Türkçe, 1 Moğolca kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra “Ticaret ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 12 tanesi “Ar. + Far.”, 7 tanesi “Far. + Ar.”, 8 tanesi “Ar. + Tr.”, 17 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Tr.”, 1 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 109 isim tamlaması da bulunmaktadır.

42. Taşımacılıkla İlgili Kavramlar bölümde 6 başlık olmak üzere; 9 Farsça, 10 Arapça, 12 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Ar. + Tr.”, 2 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Taşımacılıkla İlgili Kavramlar bölümde ayrıca 6 isim tamlaması da bulunmaktadır.

43. Matematik ile İlgili Kavramlar bölümünde 12 başlık olmak üzere; 86 Farsça, 102 Arapça, 183 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra “Matematik ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 8 tanesi “Ar. + Far.”, 7 tanesi “Far. + Ar.”, 4 tanesi “Ar. + Tr.”, 7 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 26 isim tamlaması da bulunmaktadır.

44. Kabiliyet, Yetenek ile İlgili Kavramlar bölümde 3 başlık olmak üzere; 18 Farsça, 20 Arapça, 1 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 5 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Far. + Ar.”, 4 tanesi “Ar. + Tr.”, 7 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca “Kabiliyet, Yetenek ile İlgili Kavramlar” bölümünde 26 isim tamlaması da bulunmaktadır.

45. Çalışma, İş, Emekle İlgili Kavramlar bölümünde 5 başlık olmak üzere; 22 Farsça, 27 Arapça, 4 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra “Çalışma, İş, Emekle İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 4 tanesi “Ar. + Far.”, 4 tanesi “Far. + Ar.”, 4

tanesi “Ar. + Tr.”, 3 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 6 isim tamlaması da bulunmaktadır.

46. Bahane, Sebep ile İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Farsça, 9 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 2 tanesi “Ar. + Far.”, 2 tanesi “Far. + Ar.”, 3 tanesi “Ar. + Tr.”, 1 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Bahane, Sebep ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 44 isim tamlaması da yer almaktadır.

47. Fakirlik, Zenginlik ile İlgili Kavramlar bölümünde 7 başlık olmak üzere; 28 Farsça, 19 Arapça, 6 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Fakirlik, Zenginlik ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 9 tanesi “Ar. + Far.”, 3 tanesi “Far. + Ar.”, 6 tanesi “Ar. + Tr.”, 8 tanesi “Far. + Tr.” 1 tane “Tr. + Far.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 35 isim tamlaması da bulunmaktadır.

48. Yokluk ile İlgili Kavramlar bölümünde 2 başlık olmak üzere; 1 Farsça, 14 Arapça, 4 Türkçe kelime bulunmaktadır. Yokluk ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 2 tane “Ar. + Far.”, 2 tane “Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de yer almaktadır. Ayrıca bu bölümde 19 isim tamlaması da mevcuttur.

49. Fizik ile İlgili Kavramlar bölümünde 9 başlık olmak üzere; 57 Farsça, 56 Arapça, 38 Türkçe kelime mevcuttur. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 32 tanesi “Ar. + Far.”, 2 tanesi “Far. + Ar.”, 12 tanesi “Ar. + Tr.”, 18 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca “Fizik ile İlgili Kavramlar” bölümünde 154 tane isim tamlaması da bulunmaktadır.

50. Yansıma ile İlgili Kavramlar bölümünde 2 Arapça kelime ve 3 isim tamlaması bulunmaktadır.

51. Haber, Müjde ile İlgili Kavramlar bölümünde 3 başlık olmak üzere; 16 Farsça, 16 Arapça, 6 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Haber, Müjde ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 3 tanesi “Ar. + Far.”, 4 tanesi “Far. + Ar.”, 3 tanesi “Ar. + Tr.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Tr.”, 2 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 41 isim tamlaması da bulunmaktadır.

52. Mucize ile İlgili Kavramlar bölümünde 1 başlık olmak üzere; 3 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 3 tanesi “Ar. + Far.”

biçiminde türetilmiştir. Mucize ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 1 isim tamlaması da bulunmaktadır.

53. Göç ve İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça, 5 Arapça, 3 Türkçe kelime ve 4 isim tamlaması bulunmaktadır.

54. Macera, Serüven, Olayla İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça, 5 Arapça kelime ve 2 isim tamlaması yer almaktadır.

55. Tehlike ile İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Tehlike ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Far. + Ar.", 1 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

56. Sığınma, Sığınak ile İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça, 7 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 2 tanesi "Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir.

57. Hareketler, Davranışlar, Durumlarla İlgili Kavramlar bölümünde 69 başlık olmak üzere; 179 Farsça, 177 Arapça, 1 Moğolca, 422 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra "Hareketler, Davranışlar, Durumlarla İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 32 tanesi "Ar. + Far.", 9 tanesi "Far. + Ar.", 12 tanesi "Ar. + Tr.", 40 tanesi "Far. + Tr.", 1 tanesi "Far. + Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 101 isim tamlaması da bulunmaktadır.

58. Meslekler bölümünde 27 başlık olmak üzere; 84 Farsça, 113 Arapça, 17 Türkçe 4 Moğolca kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Meslekler" ile ilgili bölümdeki kelimelerin 46 tanesi "Ar. + Far.", 16 tanesi "Ar. + Tr.", 20 tanesi "Far. + Tr.", 2 tanesi "Ar. + Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 86 isim tamlaması da bulunmaktadır.

59. İz, Belirti, Nişan ile İlgili Kavramlar bölümünde; 8 Farsça, 7 Arapça, 2 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far.", 3 tanesi "Ar. + Tr.", 5 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. İz, Belirti, Nişan ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 1 isim tamlaması da bulunmaktadır.

60. Örnek, Misal ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 7 Arapça bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far." 4 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

61. Son ve Sona Erme ile İlgili Kavramlar bölümünde; 6 Farsça, 20 Arapça, 3 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Son ve Sona Erme ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 2 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümünde 11 isim tamlaması da bulunmaktadır.

62. Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar bölümünde 3 başlık olmak üzere; 32 Farsça, 20 Arapça, 6 Türkçe kelime bulunmaktadır. Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 4 tane "Ar. + Far.", 8 tane "Far. + Tr." biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca "Şekil, Biçim, Görünüş ile İlgili Kavramlar" bölümünde 17 isim tamlaması da yer almaktadır.

63. Mutlak, Kesinlik Bildiren Kavramlar bölümünde; 7 Farsça, 8 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 4 tanesi "Far. + Ar.", 1 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

64. Çeşitli Araç Gereçler ve Eşya Adları ile İlgili Kavramlar bölümünde 6 başlık olmak üzere; 9 Farsça, 14 Arapça, 3 Türkçe kelime mevcuttur. Bu kelimelerin yanı sıra "Çeşitli Araç Gereçler ve Eşya Adları ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 4 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar.", 2 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 19 isim tamlaması da bulunmaktadır.

65. Özel Adlar bölümünde 15 başlık olmak üzere; 4 Arapça, 3 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Tr. + Far.", 1 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Bunların yanı sıra "Özel Adlar" bölümünde; 335 şahıs adı, 24 ünvan ve lakap, 98 şehir, kasaba, yer ve bölge adı, 8 dağ adı, 16 tane nehir, ırmak ve pınar adı, 1 deniz adı, 72 aile, kabile, boy ve millet adı, 29 ülke adı ve 2 isim tamlaması da yer almaktadır.

66. Vasıf, Nitelik, Özellikle İlgili Kavramlar bölümünde; 13 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Vasıf, Nitelik, Özellikle İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far.", 2 tanesi "Far. + Ar.", 2 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 2 isim tamlaması da bulunmaktadır.

67. Yiğitlik ile İlgili Kavramlar bölümünde 1 başlık olmak üzere; 44 Farsça, 21 Arapça, 15 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 6 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar.", 4 tanesi "Ar. + Tr.", 19 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca "Yiğitlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 21 isim tamlaması da yer almaktadır.

68. Vahşi-Vahşilikle İlgili Kavramlar bölümünde; 4 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 7 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir.

69. Yıkık, Viran, Harap Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 15 Farsça, 4 Arapça, 15 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Yıkık, Viran, Harap Olma ile İlgili Kavramlar" bölümündeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far.", 1 tanesi "Far. + Ar.", 2 tanesi "Ar. + Tr.", 8 tanesi "Far. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 7 isim tamlaması da bulunmaktadır.

70. Uyku ile İlgili Kavramlar bölümünde 4 başlık olmak üzere; 9 Farsça, 6 Arapça, 19 Türkçe kelime bulunmaktadır. Uyku ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 1 tane "Ar. + Far.", 5 tane "Far. + Tr." biçiminde türetilmiş kelime de yer almaktadır. Ayrıca "Uyku ile İlgili Kavramlar" bölümünde 7 isim tamlaması da bulunmaktadır.

71. Tezatlık, Kıyas, Denklik, Benzerlik ile İlgili Kavramlar bölümünde 50 başlık olmak üzere; 130 Farsça, 269 Arapça, 123 Türkçe, 1 Moğolca kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 30 tanesi "Ar. + Far.", 13 tanesi "Far. + Ar.", 23 tanesi "Ar. + Tr.", 54 tanesi "Far. + Tr.", 3 tanesi "Ar. + Far. + Tr.", 1 tanesi "Far. + Ar. + Tr." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca "Tezatlık, Kıyas, Denklik, Benzerlik ile İlgili Kavramlar" bölümünde 327 isim tamlaması da bulunmaktadır.

72. Tören, Merasim, Adet ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 5 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi "Ar. + Far." biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu kavram alanında 13 isim tamlaması da bulunmaktadır.

73. Tür, Cins, Soy ile İlgili Kavramlar bölümünde; 5 Farsça, 7 Arapça, 1 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra "Tür, Cins, Soy ile İlgili Kavramlar"

bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.”, 2 tanesi “Far. + Ar.” biçiminde türetilmiştir. Ayrıca bu bölümde 5 isim tamlaması da bulunmaktadır.

74. Yön ile İlgili Kavramlar bölümünde 13 başlık olmak üzere; 34 Farsça, 39 Arapça, 75 Türkçe kelime bulunmaktadır. Yön ile İlgili Kavramlar bölümündeki bu kelimelerin yanı sıra 7 tane “Ar. + Far.”, 2 tane “Far. + Ar.”, 1 tane “Ar. + Tr.”, 1 tane “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiş kelime de bulunmaktadır. Ayrıca bu bölümde 21 isim tamlaması da mevcuttur.

75. Zaman ile İlgili Kavramlar bölümünde 25 başlık olmak üzere; 87 Farsça, 112 Arapça, 90 Türkçe kelimeye yer verilmiştir. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 29 tanesi “Ar. + Far.”, 8 tanesi “Far. + Ar.”, 8 tanesi “Ar. + Tr.”, 7 tanesi “Far. + Tr.”, 4 tanesi “Tr. + Far.” biçiminde türetilmiştir. Zaman ile İlgili Kavramlar bölümünde ayrıca 167 isim tamlaması da bulunmaktadır.

76. Sahip, Sahip Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 3 Arapça, 4 Türkçe kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Sahip, Sahip Olma ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Ar. + Far.” biçiminde türetilmiştir.

77. Hazırlık, Hazır Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 7 Arapça, 6 Türkçe kelime yer almaktadır.

78. Baş Aşağı, Ters Olma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 2 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir.

79. Başlama, Başlangıç ile İlgili Kavramlar bölümünde; 7 Farsça, 6 Arapça, 2 Türkçe kelime bulunmaktadır.

80. Görünme, Ortaya Çıkma, Meydana Gelme ile İlgili Kavramlar bölümünde; 3 Farsça, 27 Arapça kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Görünme, Ortaya Çıkma, Meydana Gelme ile İlgili Kavramlar” bölümündeki kelimelerin 2 tanesi “Ar. + Far.”, 1 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir.

81. Bağ, İlişki, İlgi ile İlgili Kavramlar grubunda; 7 Farsça, 11 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra “Bağ, İlişki, İlgi ile İlgili Kavramlar”

bölümündeki kelimelerin 1 tanesi “Far. + Ar.”, 2 tanesi “Ar. + Tr.”, 5 tanesi “Far. + Tr.” biçiminde türetilmiştir.

82. Fark, Farklılık ile İlgili Kavramlar bölümünde; 1 Farsça, 5 Arapça, 3 Türkçe kelime yer almaktadır.

83. Defetme, Savma ile İlgili Kavramlar bölümünde; 2 Arapça kelime bulunmaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 1 tanesi “Far. + Ar.” biçiminde türetilmiştir.

84. Herhangi Bir Gruplamaya Dahil Edilmeyen Kelimeler bölümünde; 222 Farsça, 724 Arapça, 119 Türkçe kelime yer almaktadır. Bu kelimelerin yanı sıra bölümdeki kelimelerin 36 tanesi “Ar. + Far.”, 36 tanesi “Far. + Ar.”, 20 tanesi “Ar. + Tr.”, 16 tanesi “Far. + Tr.”, 1 tanesi “Tr. + Far.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Ar.”, 1 tanesi “Ar. + Far. + Tr.”, 2 tanesi “Far. + Ar. + Tr.” biçiminde türetilmiştir. Herhangi Bir Gruplamaya Dahil Edilmeyen Kelimeler bölümünde ayrıca 19 isim tamlaması da bulunmaktadır.

Yapılan bu değerlendirmelerden hareketle Ali Şir Nevâyî’nin *Garâ’ibü’s- Sıgar, Bedâyiu’l-Vasat, Nevâdirü’ş- Şebâb, Fevâyidü’l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü’l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb‘a-yi Seyyâr* adlı eserlerinden taranan isimlerin kavram alanlarına göre yaptığımız tematik söz varlığı çalışmasında 84 genel başlık ve 1179 alt başlık bulunmaktadır. Ayrıca çalışmada Arapça → 6403; Farsça → 5044; Türkçe → 2673; Arapça + Farsça → 1511; Farsça + Arapça → 450; Arapça + Türkçe → 628; Farsça + Türkçe → 1052; Arapça + Farsça + Türkçe → 79; Farsça + Arapça + Türkçe → 57; Türkçe + Farsça → 21; Türkçe + Arapça → 1; Moğolca → 43; Moğolca + Türkçe → 4; Soğdca → 5; Yunanca → 6; Arapça + Farsça + Arapça → 1; Farsça + Arapça + Farsça → 1; şahıs adı → 371; ünvan, lakap → 24; şehir, kasaba, yer ve bölge adı → 98; dağ adı → 8; nehir, ırmak ve pınar adı → 16; deniz adı → 1; aile, kabile, boy ve millet adı → 72; ülke adı → 29; çeşitli konularda kaleme alınmış eser adı → 29 olmak üzere tematik söz varlığı çalışmasında toplamda 18632 kelime yer almaktadır. Bunların yanı sıra çalışmada 143 ayet, sure ve hadis parçası ile ilgili kavram ve 10081 Arapça ve Farsça isim tamlaması da bulunmaktadır. Ali Şir Nevâyî’nin *Garâ’ibü’s- Sıgar, Bedâyiu’l-Vasat, Nevâdirü’ş- Şebâb, Fevâyidü’l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü’l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb‘a-yi Seyyâr* adlı eserlerinin zengin söz varlığından hareketle hazırladığımız bu çalışma, Nevâyî’nin döneminin ve içinde bulunduğu toplumun/milletin söz varlığını ortaya koyarak o

toplumun/milletin yaşam biçimini, örf ve âdetlerini, gelenek ve göreneklerini, gündelik yaşam ögelerini, maddi ve manevi kültürünü, askerî, dinî, siyasi ve ekonomik yapısını, diğer toplumlarla/ milletlerle olan ilişkilerini göstermesi bakımından oldukça önemlidir. Nevâyî'nin *Garâ'ibü's- Sıgar, Bedâyiu'l-Vasat, Nevâdirü'ş- Şebâb, Fevâyidü'l- Kiber, Ferhâd u Şîrîn, Leylî vü Mecnûn, Hayretü'l- Ebrâr, Sedd-i İskenderî, Seb'a-yi Seyyâr* adlı eserlerindeki isimler üzerine yaptığımız tematik söz varlığı çalışması, isimler üzerine çalışmalar yapacak kişiler için bir kaynak özelliği taşımaktır.

Tablo 1: Kelimelerin Dağılımı

Arapça	6403	**Şahıs Adı**	371
Farsça	5044	**Ünvan, Lakap**	24
Türkçe	2673	**Şehir, Kasaba, Yer ve Bölge Adı**	98
Moğolca	43	**Dağ Adı**	8
Soğdca	5	**Nehir, Irmak ve Pınar Adı**	16
Yunanca	6	**Deniz Adı**	1
Arapça + Farsça	1511	**Aile, Kabile, Boy ve Millet Adı**	72
Farsça + Arapça	450	**Ülke Adı**	29
Arapça + Türkçe	628	**Kitap, Eser Adı**	29
Farsça + Türkçe	1052	**Ayet, Sure ve Hadis Parçası**	143
Arapça + Farsça + Türkçe	79	**Arapça ve Farsça İsim Tamlaması**	10081
Farsça + Arapça + Türkçe	57		
Türkçe + Farsça	21		
Türkçe + Arapça	1		
Moğolca + Türkçe	4		
Arapça + Farsça + Arapça	1		
Farsça + Arapça + Farsça	1		

Grafik 1: Köken Bakımından Kelimelerin Dağılımı

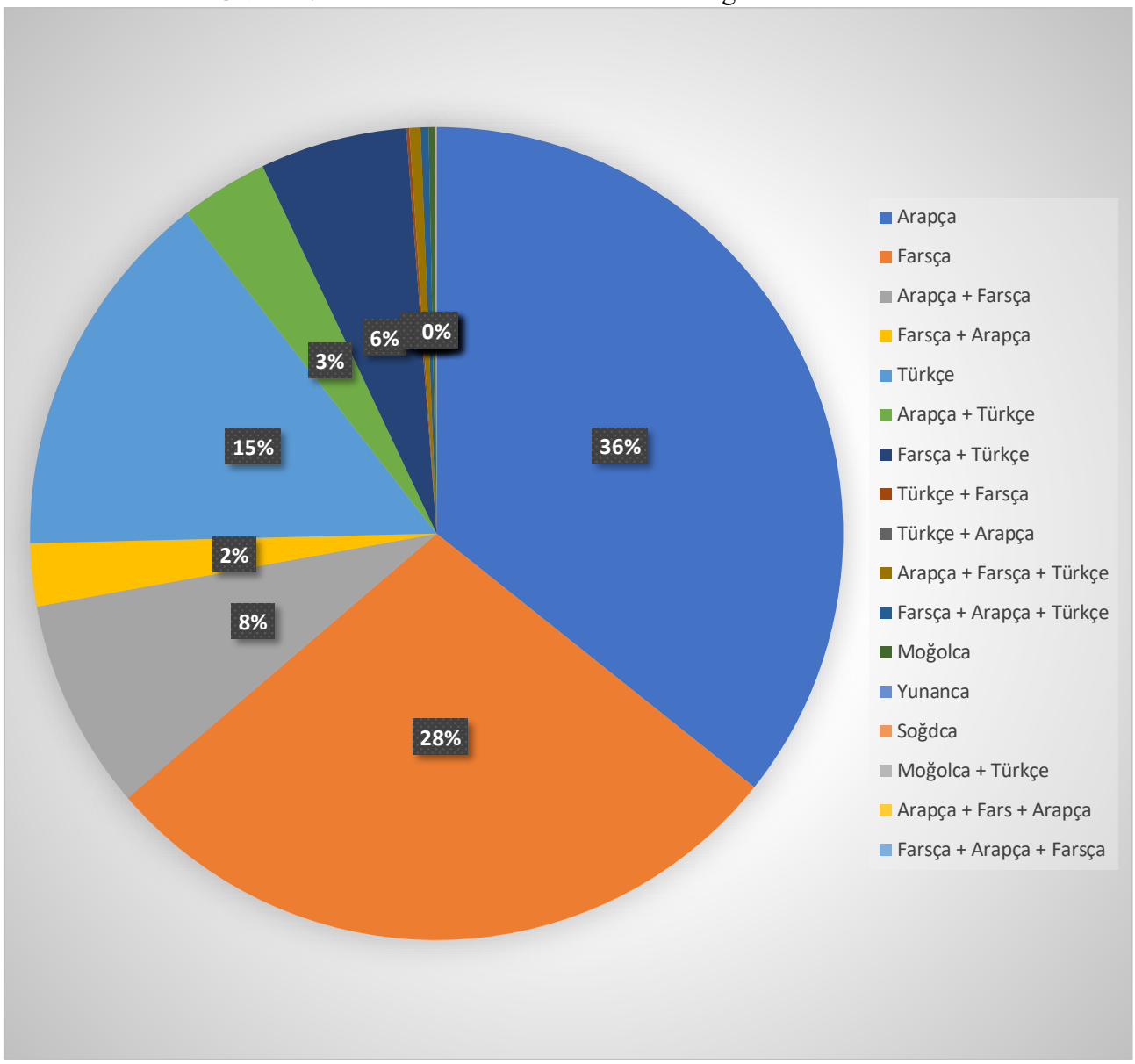

KAYNAKÇA

Abik, A. D. (1993). *Alî Şîr Nevâyî'nin Risaleleri Tarih-i Enbiya ve Hükema, Tarih-i Müluk- i Acem, Münşeat (Metin Gramatikal İndeks- Sözlük)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Abik, A. D. (2006). *Alî Şîr Nevâyî, Hamsetü'l- Mütehayyirîn (Metin- Çeviri- Açıklamalar- Dizin).* Seçkin Yayıncılık.

Acar, E. (2013). *Ali Şir Nevâyî'nin Garâ'ibü's-Sıgarı'nda İnsan* (Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Adıgüzel, S. (2010). Ali Şir Nevayi, Yaşamı, Edebi Kişiliği ve Eserleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* Cilt 9, Sayı 19, 109- 115.

Akçeşme, F. (2019). *Karahanlı Türkçesinin Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Akdemir, Y. (2020). *Senglâh'ın Tematik Sözlüğü (İsimler).* Kriter Yayınevi.

Aksu, C. (2016). Ali Şîr Nevâyî'de Mevlâna Lutfî Tesiri (Musammatlar). *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyat Dergisi,* Cilt 54, Sayı 54, 1- 11.

Alagöz, E. (2011). *Eski Kıpçak Türkçesinde Hayvan Adları ve Kavram Alanları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Al-Ameri, H.H. (2012). *Çağatay Türkçesinde Geçen Arapça Kelimeler (Yazım, Ses ve Anlam)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Alpay Tekin, G. (2013). *Alî Şîr Nevâyî, Ferhâd ü Şîrîn (İnceleme-Metin).* TDK Yayınları.

Altunay, N. (2017). *Süheyl ü Nevbahar'ın Söz Varlığı Üzerine Tematik Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Argunşah, M. (2014). *Çağatay Türkçesi.* Kesit Yayınları.

Atalay, B. (1970). *Abuşka Lûgati veya Çağatay Sözlüğü.* Ayyıldız Matbaası.

Barutçu Özönder, F. S. (1996). *Alî Şîr Nevâyî, Muhâkemetü'l- Luġateyn (İki Dilin Muhakemesi).* TDK Yayınları.

Battal, İ. (2021). *Abuşka Lûgatinde Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bökö, İ. S. (2018). *Ali Şir Nevayi'nin "Garaibü's-Sıgar" İsimli Eserinde Edatlar* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Budak, N. (2021). Ali Şir Nevâyî'nin Yaşlılık Divanı Fevâyidü'l-Kiber'de Renk Kelimeleri. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi-Journal of Turkish Researches Institute*, TAED-71, 49-81.

Bulut, Asya Coğrafyası'nın Büyük Edibi Ali Şîr Nevâî'nin Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Türk Dili'ne Katkıları. *Asya Studies*, Cilt 1, Sayı 1, 23- 41.

Caferoğlu, A. (2015). *Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü*. TDK Yayınları.

Canım, R. (2002). Türk Kültür ve Edebiyatında Ali Şîr Nevâyî ve Türkiye'de Ali Şîr Nevâyî Çalışmaları. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* S. 19., s. 137-146.

Canpolat, M. (1995). *Alî Şîr Nevâyî, Lisânü't- Ṭayr.* TDK Yayınları.

Clauson, G. (1960). *Sanglax A Persian Guide to the Turkish Language by Muhammed Mahdî Xân.* Londra: Messrs. Luzac and Company Ltd.

Clauson, S. G. (1972). *An etymological dictionary of pre-thirteenth-century Turkish.* Oxford At The Clarendon Press.

Çağbayır, Y. (2017). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*. Ötüken Neşriyat A. Ş.

Çağma, Ş. D. (2020). *Babürnâme'de İsimlerin Kavram Alanlarına Göre Sınıflandırılması* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çakır, Y. (2018). *Lugat-i Çağatay ve Türkî-i Osmanî'nin Tematik Tasnifi (İsimler)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelik, Ü. (2011). *Alî Şîr Nevâyî, Leylî vü Mecnûn*. TDK Yayınları.

Çitgez, M. (2018). *Dede Korkut Hikâyeleri'nin Söz varlığı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çöktü, G. (1985). *Ali Şir Nevai Mahbubü'l- Kulüb* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Derdiyok, M. (2022). *Ali Şir Nevâyî'nin Türkçe Divanlarında Hayvan Adları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Dilaver Yıldırım, K. (2020). *Memlūk-Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı İncelemesi: Mutfak ve yemek kültürüne ait isimler (Yayımlanmamış Doktora Tezi).* Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Düzgün, U. (2018). *Ali Şir Nevâyî'nin İlk Divanı ile Son Divanının Karşılaştırmalı Söz Varlığı -Fiil-* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eckmann, J. (1958). Çağatay Dili Hakkında Notlar. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 115-126.

Eckmann, J. (1960). Küçük Çağatay Grameri. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,* C. X, s. 41-64.

Eckmann, J. (2012). *Çağatayca El Kitabı (Çev.: Günay Karaaağaç).* Kesit Yayınları.

Eckmann, J. (2017). *Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar (Hzl.: Osman Fikri Sertkaya).* TDK Yayınları.

Elmalı, M. (2006). Çağatay Türkçesi Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 35, S. 35, 17-106.

Eminoğlu, Ö. (2022). *Ali Şir Nevâyî Dilinden Özbek ve Türkmen Türkçelerine Söz Varlığındaki Gelişmeler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eraslan, K. (1971). Ali Şir Nevâyî'nin Hâlât-ı Seyyid Hasan Big Risâlesi. *Türkiyât Mecmuası*, C. XVI, s. 89- 110.

Eraslan, K. (1980). Ali Şîr Nevâyî'nin Hâlât- ı Pehlevan Muhammed Risâlesi. Türkiyat Mecmuası, C. XIX, s. 99- 164.

Eraslan, K. (1996). *Nesâyimü'l- Mahabbe Min Şemâyimi'l- Fütüvve.* TDK Yayınları.

Eraslan, K. (2012). *Eski Uygur Türkçesi Grameri.* TDK Yayınları.

Eraslan, K. (2015). *Alî Şîr Nevâyî, Mecâlisü'n- Nefâyis I- II (Giriş- Metin- Çeviri- Notlar).* TDK Yayınları.

Eraslan, K. (2015). *Alî Şîr Nevâyî, Mîzânu'l- Evzân (Vezinlerin Terazisi).* TDK Yayınları.

Eraslan, K., Sertkaya, O. F., Yüce, N. (1979). *Kutadgu Bilig III (İndeks).* Türk Kültürünü Araştırmaları Enstitüsü.

Ercilasun, A. B. (2011). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi.* Akçağ Yayınları.

Ercilasun, A. B. ve Akkoyunlu, Z. (2014). *Kâşgarlı Mahmud Dîvânu Lugâti't-Türk.* TDK Yayınları.

Erdal, M. (1991). *Old Turkic word formation: A functional approach to the lexicon (Vol. 1).* Otto Harrassowitz Verlag.

Erdal, M. (1991). *Old Turkic word formation: A functional approach to the lexicon (Vol. 2).* Otto Harrassowitz Verlag.

Erdem Uçar, F. (2011). *Çağatay Türkçesinde İsim* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ergin, M. (2013). *Türk Dil Bilgisi.* Bayrak Yayınları.

Gabain, A. V. (2003). *Eski Türkçenin Grameri* (çev. Mehmet Akalın). TDK Yayınları.

Gezer, H. (2012). Mecâlisün Nefâyis'in İki Nüshasının Söz Varlığı Açısından Karşılaştırılması Üzerine. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 99-112.

Gülensoy, T. (1974). Eski ve Orta Türkçede Moğolca Kelimeler ve Moğolca-Türkçe Müşterek Kelimeler Üzerine Notlar. *Türkoloji Dergisi,* IV (1), 235-259.

Güner, N. (2018). *Türkçenin Kadınla İlgili Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Güzeldir, M. (2002). *Abuşka Lüġati (Giriş-Metin-İndeks)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hoşça, F. (2017). *Kumuk Türkçesinde Hayvan ve Hayvancılıkla İlgili Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ardahan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kaçalin, M. (2012). *Nevayi'nin Sözleri ve Çağatayca Tanıklar*. TDK Yayınları.

Kahraman, B. (1994). Heft Peyker Çevirileri ve Ali Şir Nevâî'nin Seb'a-i Seyyâre'si. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı 9-10, 345- 366.

Kanar, M. (2018). *Eski Anadolu Türkçesi Sözlüğü*. Say Yayınları.

Kanar, M. (2019). *Farsça- Türkçe Sözlük.* Say Yayınları.

Karaayak, T. (2017). *Eski Uygurca Abitaki Metinlerinin Söz Varlığı (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karahan, N. (2009). *'Ali Şir Nevāyi'ye Ait Bir Devāvîn Nüshası İncelemesi (Metin-Dilbilgisi-Dizin-Sözlük)* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Karaörs, M. (2016). *Alî Şîr Nevâyî, Nevâdirü'ş- Şebâb*. TDK Yayınları.

Kargı Ölmez, Z. (1998). Çağatayca Sözlükler. *Kebikeç*, S:6, 137-114.

Kargı Ölmez, Z. (2007). Çağatay Edebiyatı ve Çağatay Edebiyatı Üzerine Araştırmalar. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Eski Türk Edebiyatı Tarihi I,* C: 5, S: 9, 173-219.

Kaşgarlı Mahmud (2013). *Divanü Lûgat-it-Türk, I-IV (Çeviren: Besim Atalay)*. TDK Yayınları.

Kaya, Ö. (1996). *Alî Şîr Nevâyî, Fevâyidü'l- Kiber*. TDK Yayınları.

Kıymık, S. (2019). *Uygur Halk Koşaklarında Tematik Söz Varlığı (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kızılarslan, E. (2022). *Fethali Kaçar Lügati'nin Tematik ve Etimolojik Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kocapınar, P. (2014). *Kavram Sözlükleri ve Ermeni harfli Kıpçak Türkçesi Söz Varlığı Üzerine Bir Deneme* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, F. (2019). *Hacı Bektāş-ı Veli'nin Eserlerinde Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkmaz, Z. (2009). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi.* TDK Yayınları.

Köktekin, K. (2002). Ali Şir Nevâyi'nin Türkçeciliği. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi,* Cilt 9, Sayı 19, 117-121.

Köroğlu, U. (2002). *Ali Şir Nevâi'nin Mecalisü'n- Nefayis adlı tezkiresindeki Türk edip ve Şairler* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kut, G. (2003). *Alî Şîr Nevâyî, Ġarâ'ibü'ş- ṣıġar (İnceleme- Karşılaştırmalı Metin)*. TDK Yayınları.

Kuyma, E. (2017). *Eski Anadolu Türkçesi Kur'an Tercümelerinde İnançla İlgili Söz Varlığı İncelemesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mayrambek Kızı, L. (2021). *Ali Şir Nevâyî'nin Eserlerinde Kültürel Söz Varlığı.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Meşe, B. (2020). *Klasik Dönem Çağatay Türkçesinde Zarf ve Sıfat Yapılarının Sentaktik İşlevleri.* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Nadalyayev, V. M., Nasilov, D. M. Tenişev, E. R. ve Şçerbak, A. M. (1969). *Drevnetyurkskiy slovar.* Leningrad.

Nalbant, B. Ö. (2010). Nevâyî'nin Divanlarındaki Boy Adları Üzerine. *Modern Türlük Araştırmaları Dergisi*, Cilt. 7, S. 3, s. 179-206.

Necip Asım (1915). Hadis-i Erba'in Tercümeleri. *Millî Tetebbular Mecmuası*, C. 2, S. 4, s. 149-155.

Ölmez, Z. (1993). *Mahbûbu'l- Kulûb (İnceleme- Metin- Sözlük)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özbek, E. E. (2016). *Tuva Destanlarının Söz Varlığı (Yayımlanmamış Doktora Tezi).* Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özcan Devrez, C. (2019). *11-17. Yüzyıl Orta Asya Türkçesinin Söz Varlığı.* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Özdarendeli, N. (2002). *Ali Şîr Nevâyî İlk Divan İnceleme-Metin-Dizin* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, R. (1997). Ali Şir Nevai'nin Dili Hakkında. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, Cilt 43, 369- 376.

Paçacıoğlu, B. (2016). *VIII.-XVI. Yüzyıllar Arasında Kelime Dağarcığı.* Kesit Yayınları.

Polat, R. (2019). *Ali Şir Nevayi'nin Eserlerinde Yardımcı Fiiller* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Poyraz, E. (2020). Codex Cumanicus'ta Organ ve Vücut Salgıları Adları. *Turkophone*, Cilt 7, Sayı 3, 18-33.

Rahimi, F. (2016). *Fethali Kaçar'ın Çağatay Türkçesi Sözlüğü* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rahimi, F. (2018). Çağatay Türkçesi Sözlükleri Bibliyografyası. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi,* S. 7/1, s. 69-104.

Rahmani, Z. (2019). *Ali Şir Nevâyî'nin Fevâidü'l-Kiber Divanı'nda (Gazeller) Sosyal Hayat İzleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sabir, M. (1961). *Hayretü'l- Ebrâr (İnceleme- Metin- İndeks)* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi.

Sertçelik, Ü. (2019). *Ġarā'ibü'ṣ-Ṣıġar'da Zarf-Fiil ve İşlevleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Soydan, S. (2017). Ali Şir Nevâî ve Hüseyin Baykara'nın Manzum Eserlerine Göre Klasik Çağatay Türkçesinde İkilemeler. *Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi,* S. 14, s. 319-332.

Soydan, S. (2018). Klasik Öncesi ve Klasik Dönem Çağatay Türkçesinin Bazı Eserlerinde Zıt Anlamlı Kelimelerin Kullanımı. *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi,* S.13, s. 276-291.

Soydan, S. (2020). Lisânü't Tayr'da İdrak Fiilleri. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 64, 1-20.

Şahin, C. C. (2019). *Eski Uygur Türkçesi Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şen, Ş. (2018). *Antalya Yöresi Türkülerinin Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şen, Y. (2014). Bâbürnâme'ye Göre Ali Şir Nevâyi. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı 37, 41-50.

Şenata, N. (2020). *Dîvânü Lugāti't- Türk'te Tematik Söz Varlığı ve Çok Anlamlılık (cilt 2) (Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taş, Y. (2017). *Kıpçak Türkçesinde Askerlikle İlgili Söz varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tekin, T. (2016). *Orhon Türkçesi Grameri*. TDK Yayınları.

Temel, D. (2020). *Memlūk- Kıpçak Türkçesindeki Sağlık İle İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki Durumu Üzerine Bir İnceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Togan, Z. V. (1981). *Umumî Türk Tarihine Giriş*. Enderun Kitabevi.

Tokat, Ş. (2020). *Dîvânü Lugāti't- Türk'te Geçen Giyim Kuşam Kültürü İle İlgili Söz Varlığı ve Kazakçadaki durumu üzerine bir inceleme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Toprak, F. (2021). *Tasavvufî ve Edebî Yönleriyle Alî Şîr Nevâyî*. Akçağ Yayınları.

Tören, H. (2001). *Alî Şîr Nevâyî, Sedd-i İskenderî*. TDK Yayınları.

Tuğuz, Z. (2019). *Ermeni Harfli Kıpçak Türkçesinde İsimlerin Kavram Alanları* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tural, G. (2015). *Seb'a-yi Seyyâr: Yedi Gezegen*. TDK Yayınları.

Turgut, A. (2010). *Çağatay Türkçesinde Fiil -Metin-* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türk, T., Doğan, Ş. (2015). *Alî Şîr Nevâyî Hayretü'l- Ebrār*. Türk Kültürü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türk, V. (2001). Ali Şir Nevâyî'nin Münacatı. *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi (Üzbek Bayçura Özel Sayısı)*, C. X, s. 367-392

Türk, V. (2006). *Ali Şir Nevâyî, Nazmü'l- Cevâhir (Hz. Ali'nin Hikmetleri).* Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları.

Türk, V. (2015). *Ali Şir Nevâyî, Vakfiye (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım).* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türk, V. (2017). *Ali Şir Nevâyî, Münacât, Çihil Hadis (Kırk Hadis), Nazmü'l Cevâhir, Kitâb-ı Sırâcü'l-Müslimîn.* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türk, V. (2018). *Ali Şir Nevâyî, Târih-i Enbiyâ ve Hükemâ (Metin-Aktarma-Dizin-Tıpkıbasım).* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türk, V. (2019). *Ali Şir Nevâyî, Kitâb-ı Tevârih-i Mülûk-ı 'Acem.* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türk, V. (2019). Bilimin Kısa Tarihçesi ve Ali Şir Nevâyî'nin Bilime Katkıları. *Antakiyat,* Cilt 2, Sayı 1, 17-39.

Türk, V. (2020). *Ali Şir Nevâyî, Kitâb-ı Münşeat.* Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Türk, V. (2021). Türkiye'de Ali Şir Nevâyî Çalışmaları. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 52, s. 403-441.

Türkay, K. (2002). *Alî Şîr Nevâyî, Bedâyiu'l- Vasat: Üçüncî Dîvân.* TDK Yayınları.

Ukşal, C. (2019). *Uygur Halk Şarkılarında Tematik Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Uyanık, A. S. (2019). Muhakemetü'l- Lugateynde Hayvan Adları. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, Cilt 5, Sayı 11, 454-465.

Ünlü, S. (2012). *Harezm Altınordu Türkçesi Sözlüğü.* Eğitim Yayınevi.

Ünlü, S. (2012). *Karahanlı Türkçesi Sözlüğü.* Eğitim Yayınevi.

Ünlü, S. (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü.* Eğitim Yayınevi.

Yıldırım, P. (2019). *Ali Şir Nevâi'nin Sedd-i İskenderi Adlı Eserlerindeki Sıfat fiiller ve Zarf Fiiller (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, T. (2021). *Hüseyin Baykara Dîvân (İnceleme-Metin-Dizin-Tıpkıbasım).* TDK Yayınları.

Yıldız, A. (2021). *Ġarâibü'ṣ-ṣıġar Dîvânı'nın Söz Varlığı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisan Tezi). Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.

Yılmaz, S. (2008). *Çağataycanın Türk Dilleri Arasındaki Yeri Üzerine Bir Değerlendirme* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.